શ્રી ગુરુ ગ્રંથ સાહેબ જી

આધ્યાત્મિકતા તરફની યાત્રા

ગુજરાતી અનુવાદ

વોલ્યુમ 2

Index

Volume-2
{Ang 716-1430}

This text is only a translation and only gives the essence of the Guru's Divine word. For a more complete understanding, please read the Gurumukhi Sri Guru Granth Sahib Ji. If any errors are noticed, please notify us immediately via email at walnut@gmail.com.

Publisher: SikhBookClub.com

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ
ટોડી મહેલ ૫ ઘર ૫ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਐਸੋ ਗੁਨੁ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੀਨ ॥
મારા પ્રભુએ મારા પર એવો ઉપકાર કર્યો છે કે

ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਰੁ ਅਹੰ ਰੋਗ ਇਹ ਤਨ ਤੇ ਸਗਲ ਦੂਰਿ ਕੀਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પાંચ દોષ - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, ઘમંડ તથા અહંકારની બીમારીને આ શરીરથી દૂર કરી દીધી છે ॥વિરામ॥

ਬੰਧਨ ਤੋਰਿ ਛੋਰਿ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਗੁਰ ਕੋ ਸਬਦੁ ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਦੀਨ ॥
તેને મારા બંધનોને તોડીને, વિષય-વિકારોથી સ્વતંત્ર કરાવીને મારા હ્રદયમાં ગુરુના શબ્દને સ્થાપિત કરી દીધા છે

ਰੂਪੁ ਅਨਰੂਪੁ ਮੋਰੋ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ਪ੍ਰੇਮ ਗਹਿਓ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਰੰਗ ਭੀਨ ॥੧॥
તેને મારા રૂપ તેમજ કુરૂપતા તરફ જરા પણ વિચાર કર્યો નથી અને મને પ્રેમથી પકડીને પોતાના હરિ-રંગમાં પલાળી દીધો છે ॥૧॥

ਪੇਖਿਓ ਲਾਲਨੁ ਪਾਟ ਬੀਚ ਖੋਏ ਅਨਦ ਚਿਤਾ ਹਰਖੇ ਪਤੀਨ ॥
હવે વચ્ચેના ભ્રમનો પડદો દૂર થવાથી પ્રિયવરના દર્શન થઈ ગયા છે, જેનાથી મારું મન ખુબ આનંદિત તેમજ હર્ષથી તૃપ્ત થઈ ચૂક્યું છે.

ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹੁ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਤਿਸ ਹੀ ਕੋ ਧੀਨ ॥੨॥੧॥੨੦॥
હે નાનક! આ શરીરરૂપી ઘર પ્રભુનું જ છે, તે જ અમારો ઠાકોર છે અને અમે તેના ગૌણ છીએ ॥૨॥૧॥૨૦॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હે મા! મારા મનનો પ્રેમ પરમાત્માથી લાગી ગયો છે.

ਏਹੀ ਕਰਮ ਧਰਮ ਜਪ ਏਹੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਰੀਤਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ પ્રેમ જ મારું કર્મ, ધર્મ તેમજ પૂજા છે અને રામ-નામનું ભજન જ મારુ નિર્મળ આચરણ છે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਜੀਵਨ ਧਨ ਮੋਰੈ ਦੇਖਨ ਕਉ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਨੀਤਿ ॥
હંમેશા જ તે પ્રભુનું દર્શન પ્રાપ્ત કરવું મારા જીવનનું કિંમતી ધન તેમજ પ્રાણોનો આધાર છે.

ਬਾਟ ਘਾਟ ਤੋਸਾ ਸੰਗਿ ਮੋਰੈ ਮਨ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਮੈ ਹਰਿ ਸਖਾ ਕੀਤ ॥੧॥
રસ્તા તેમજ કિનારા પર પ્રભુના પ્રેમનો યાત્રા-વ્યય મારી સાથે છે ત્યારથી પોતાના મનને મેં પરમાત્માનો મિત્ર બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਕਰਿ ਲੀਤ ॥
સંતોના આશીર્વાદથી મારું મન શુદ્ધ થઈ ગયું છે તથા પરમાત્માએ કૃપા કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤਨ ਕੇ ਮੀਤ ॥੨॥੨॥੨੧॥
હે નાનક! પ્રભુનું ભજન-સ્મરણ કરવાથી જ સુખની પ્રાપ્તિ થઈ છે, સૃષ્ટિ-રચના તેમજ યુગોના આરંભથી જ તે પોતાના ભક્તોનો ગાઢ મિત્ર છે ॥૨॥૨॥૨૧॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો પ્રાણ છે, તેથી મને મળ.

ਬਿਸਰੁ ਨਹੀ ਨਿਮਖ ਹੀਅਰੇ ਤੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕਉ ਪੂਰਨ ਦਾਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા હૃદયથી એક પળ માત્ર માટે પણ ભુલાય નહીં અને પોતાના ભક્તને સંપૂર્ણ નામ દાન આપ ॥વિરામ॥

ਖੋਵਹੁ ਭਰਮੁ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ॥
હે પ્રિયતમ! હે અંતર્યામી! તું ખૂબ ચતુર તેમજ બુદ્ધિમાન છે, તેથી મારો ભ્રમ દૂર કરીને મારી રક્ષા કર.

ਕੋਟਿ ਰਾਜ ਨਾਮ ਧਨੁ ਮੇਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨ ॥੧॥
હે માનનીય પ્રભુ! મારા પર પોતાની અમૃત-દ્રષ્ટિ ધારણ કર, તારું નામ જ મારા માટે રાજના કરોડો દુઃખો તેમજ ધન-સંપત્તિ સમાન છે ॥૧॥

ਆਠ ਪਹਰ ਰਸਨਾ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਜਸੁ ਪੂਰਿ ਅਘਾਵਹਿ ਸਮਰਥ ਕਾਨ ॥
હે સમર્થ પ્રભુ! મારી જીભ આઠેય પ્રહર તારું ગુણગાન કરે છે અને તારું યશ સાંભળીને મારા કાન સંપૂર્ણપણે તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਜੀਅਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩॥੨੨॥
હે જીવોનાં દાતા! હું તારી જ શરણમાં આવ્યો છું અને નાનક તારા પર હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૩॥૨૨॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ਪਗ ਕੀ ਧੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા ચરણોની ધૂળ ઇચ્છું છું.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨਮੋਹਨ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰੀ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દીનદયાળુ! હે પ્રિયતમ! હે મનમોહન! કૃપા કરીને મારી ઈચ્છા પૂર્ણ કરી ॥વિરામ॥

ਦਹ ਦਿਸ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਸੁ ਤੁਮਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! તું હંમેશા જ મારી સાથે રહે છે અને તારું યશ દસેય દિશામાં ફેલાયેલ છે.

ਜੋ ਤੁਮਰਾ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ ਕਰਤੇ ਸੇ ਜਨ ਕਬਹੁ ਨ ਮਰਤੇ ਝੂਰਿ ॥੧॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! જે મનુષ્ય તારું યશોગાન કરે છે, તે ક્યારેય પણ દુઃખી થઈને મરતો નથી ॥૧॥

ਧੰਧ ਬੰਧ ਬਿਨਸੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਮਿਟੇ ਬਿਸੂਰ ॥
સંતો-મહાપુરુષોની સંગતિ કરવાથી તેના માયાના બંધન ધંધા તેમજ બધી ચિંતા મટી જાય છે.

ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਭੋਗ ਇਸੁ ਜੀਅ ਕੇ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਜਾਨੇ ਕੂਰ ॥੨॥੪॥੨੩॥
હે નાનક! આ મનની જેટલી પણ સુખ-સંપત્તિ તેમજ ભોગ વગેરે છે, તે બધું પરમાત્માના નામ વગર ક્ષણભંગુર જ સમજ ॥૨॥૪॥૨૩॥

ਟੋਡੀ ਮਃ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ॥
હે માઈ! મારા મનની તરસ ઠરતી નથી અર્થાત પ્રભુ-દર્શનોની તરસ બનેલી છે.

ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸਨ ਦੇਖਨ ਕਉ ਧਾਰੀ ਮਨਿ ਆਸ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુ વગર એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ રહી શકતો નથી અને મારા મનમાં તેના દર્શન કરવાની આશા જ બનેલી છે ॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਉ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਕਰਤੇ ਮਨ ਤਨ ਤੇ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸ ॥
હુ તો તે નિરંજન સૃષ્ટિકર્તાનું જ નામ સ્મરણ કરું છું, જેનાથી મારા મન તેમજ શરીરના બધા પાપ નાશ થઈ ગયા છે.

ਪੂਰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖਦਾਤੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਿਮਲ ਜਾ ਕੋ ਜਾਸ ॥੧॥
તે સંપૂર્ણ પરબ્રહ્મ હંમેશા સુખ દેનાર અને અમર છે, જેનું યશ ખુબ પવિત્ર છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੇਰੇ ਪੂਰ ਮਨੋਰਥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭੇਟੇ ਗੁਣਤਾਸ ॥
સંતોની અપાર કૃપાથી મારા બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને ગુણોનો ભંડાર પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરીને મને મળી ગયો છે.

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਸੁਖ ਮਨਿ ਉਪਜਿਓ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਨਾਨਕ ਪਰਗਾਸ ॥੨॥੫॥੨੪॥
હે નાનક! મારા મનમાં કરોડો સૂર્ય જેટલો પ્રભુ પ્રકાશ થઈ ગયો છે અને મનમાં સરળ સુખ તેમજ શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે ॥૨॥૫॥૨૪॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ॥
હે પતિતપાવન પરમાત્મા!

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮਨ ਕੋ ਭਾਵਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જ જીવોનો પ્રાણ, માન-સન્માન તેમજ સુખ દેનાર છે. તું અંતરયામી જ અમારા મનને ગમ્યો છે ॥વિરામ॥

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘੜੁ ਚਤੁਰੁ ਸਭ ਬੇਤਾ ਰਿਦ ਦਾਸ ਨਿਵਾਸ ਭਗਤ ਗੁਨ ਗਾਵਨ ॥
હે પ્રભુ! તું ખુબ સુંદર, સમજદાર, ચતુર તેમજ બધું જ જાણનાર છે. તું પોતાના દાસના હ્રદયમાં નિવાસ કરે છે અને તારા ભક્ત હંમેશા જ તારા ગુણ ગાતો રહે છે.

ਨਿਰਮਲ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸੁਆਮੀ ਕਰਮ ਭੂਮਿ ਬੀਜਨ ਸੋ ਖਾਵਨ ॥੧॥
હે સ્વામી! તારું રૂપ ખૂબ નિર્મળ તેમજ અનુપ છે. મનુષ્યનું શરીર કર્મભૂમિ છે અને તે જે કાંઈ પણ સારું-ખરાબ આમાં વાવે છે, તે તે જ કંઈક ખાય છે ॥૧॥

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦਾ ਆਨ ਨ ਬੀਓ ਦੂਸਰ ਲਾਵਨ ॥
હું તેની આશ્ચર્યજનક લીલાઓ જોઈને ખૂબ ચકિત થઈ ગયો છું તથા તે પ્રભુ સમાન હું કોઈને જાણતો નથી.

ਰਸਨਾ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜਸੁ ਜੀਵਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਬਲਿ ਜਾਵਨ ॥੨॥੬॥੨੫॥
હું તો પોતાની જીભથી તે પ્રભુનું ભજન-સ્મરણ કરીને જ જીવંત રહું છું અને દાસ નાનક તો હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૬॥૨૫॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਮਾਇਆ ਛਲੁ ॥
હે મા! આ માયા ફક્ત છળ જ છે.

ਤ੍ਰਿਣ ਕੀ ਅਗਨਿ ਮੇਘ ਕੀ ਛਾਇਆ ਗੋਬਿਦ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਹੜ ਕਾ ਜਲੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગોવિંદનાં ભજન વગર આ પૂરનું પાણી, ઘાસફૂસની આગ તેમજ વાદળોની છાયા માત્ર છે ॥વિરામ॥

ਛੋਡਿ ਸਿਆਨਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਸਾਧ ਮਗਿ ਚਲੁ ॥
આથી પોતાની વધુ ચતુરાઈ તેમજ બુદ્ધિમતાને છોડીને બંને હાથ જોડીને સાધુ-સંતોના રસ્તા પર ચાલો.

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਕਾ ਇਹੁ ਊਤਮ ਫਲੁ ॥੧॥
મનુષ્ય શરીરનું તો આ જ ઉત્તમ ફળ છે કે તે અંતર્યામી પરમેશ્વરનું જ ધ્યાન-સ્મરણ કર ॥૧॥

ਬੇਦ ਬਖਿਆਨ ਕਰਤ ਸਾਧੂ ਜਨ ਭਾਗਹੀਨ ਸਮਝਤ ਨਹੀ ਖਲੁ ॥
વેદ તેમજ સાધુ-મહાત્મા પણ આ જ વખાણ કરે છે કે પરંતુ ભાગ્યહીન મૂર્ખ મનુષ્ય આ તફાવતને સમજતો નથી.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਰਾਚੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਦਹਨ ਭਏ ਮਲ ॥੨॥੭॥੨੬॥
હે નાનક! ભક્તજન પ્રેમ-ભક્તિમાં જ લીન રહે છે અને પરમાત્માના સ્મરણથી તેનાં પાપોની ગંદકી સળગી ગઈ છે ॥૨॥૭॥૨૬॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਚਰਨ ਗੁਰ ਮੀਠੇ ॥
હે મા! ગુરુના ચરણ મને ખુબ મીઠા લાગે છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਦੇਵੈ ਪਰਮੇਸਰੁ ਕੋਟਿ ਫਲਾ ਦਰਸਨ ਗੁਰ ਡੀਠੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અતિભાગ્યથી પરમેશ્વર ગુરુ-ચરણોનું સ્નેહ આપે છે, ગુરુના દર્શન કરવાથી મનુષ્યને કરોડો ફળ મળી જાય છે ॥વિરામ॥

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਨਸੇ ਮਦ ਢੀਠੇ ॥
અચ્યુત અવિનાશી પરમેશ્વરનું સ્તુતિગાન કરવાથી કામ તેમજ ક્રોધ રૂપ ઉદ્ધત વિકારોનો નશો નાશ થઈ ગયો છે.

ਅਸਥਿਰ ਭਏ ਸਾਚ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਬਾਹੁਰਿ ਨਹੀ ਪੀਠੇ ॥੧॥
સત્યના પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન થયેલ જિજ્ઞાસુ સ્થિર થઈ ગયા છે અને તે વારંવાર જીવન તેમજ મૃત્યુના ચક્રમાં પડશે નહીં ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਰੰਗ ਰਸ ਜੇਤੇ ਸੰਤ ਦਇਆਲ ਜਾਨੇ ਸਭਿ ਝੂਠੇ ॥
પરમાત્માના ભજન વગર જેટલા પણ રસ તેમજ રંગ છે, તે બધાને દયાળુ સંત ક્ષણભંગુર તેમજ અસત્ય જ માને છે.

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਓ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਚਲੇ ਸਭਿ ਮੂਠੇ ॥੨॥੮॥੨੭॥
હે નાનક! ભક્તજનોએ નામ રત્નને જ મેળવ્યો છે પરંતુ મોહિની માયામાં સામેલ નામવિહીન મનુષ્ય જગતથી વ્યર્થ જ ચાલ્યો ગયો છે ॥૨॥૮॥૨૭॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰਾ ॥
મેં સાધુઓની સંગતિમાં પ્રભુનું નામ-સ્મરણ કર્યું છે,

ਸਹਜਿ ਅਨੰਦੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਅੰਕੁਰੁ ਭਲੋ ਹਮਾਰਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી હવે મારા મનમાં દિવસ-રાત સરળ આનંદ બની રહે છે અને મારા કર્મોનો શુભ અંકુર ફૂટી ગયો છે ॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਬਡਭਾਗੀ ਜਾ ਕੋ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
ખુબ નસીબથી મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળ્યો છે, જેનો ન કોઈ અંત છે અને ન તો કોઈ બીજો છેડો છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਕਾਢਿ ਲੀਓ ਜਨੁ ਅਪੁਨਾ ਬਿਖੁ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰਾ ॥੧॥
આ ઝેરરૂપી સંસાર-સમુદ્રમાંથી ગુરુએ હાથ પકડીને પોતાના સેવકને બહાર કાઢી લીધો છે ॥૧॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾਟੇ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਬਹੁੜਿ ਨ ਸੰਕਟ ਦੁਆਰਾ ॥
ગુરુના વચનો દ્વારા મારા જન્મ-મરણના બંધન કપાઈ ગયા છે અને હવે મારે ફરી મુશ્કેલીનો દરવાજો જોવો પડશે નહીં.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥੨॥੯॥੨੮॥
હે નાનક! મેં તો પોતાના સ્વામી પ્રભુની શરણ લીધી છે અને હું તેને વારંવાર નમન કરું છું ॥૨॥૯॥૨૮॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੋ ਸੁਖੁ ॥
હે મા! મારા મનને સુખ મળી ગયું છે.

ਕੋਟਿ ਅਨੰਦ ਰਾਜ ਸੁਖੁ ਭੁਗਵੈ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਬਿਨਸੈ ਸਭ ਦੂਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ વિનાશ થઈ ગયા છે અને આ મન રાજના કરોડો આનંદ તેમજ સુખ ભોગવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸਹਿ ਸਿਮਰਤ ਪਾਵਨ ਤਨ ਮਨ ਸੁਖ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી કરોડો જન્મનાં પાપ નાશ થઈ જાય છે, આનાથી શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે અને મનને પણ ખુબ સુખ મળે છે.

ਦੇਖਿ ਸਰੂਪੁ ਪੂਰਨੁ ਭਈ ਆਸਾ ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਉਤਰੀ ਭੁਖ ॥੧॥
પરમાત્માનું સુંદર સ્વરૂપ જોઈને મારી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે તથા તેના દર્શન કરીને મારી ભૂખ મટી ગઈ છે ॥૧॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਮਹਾ ਸਿਧਿ ਕਾਮਧੇਨੁ ਪਾਰਜਾਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੁਖੁ ॥
મારા માટે તો હરિ-પરમેશ્વર જ ચાર પદાર્થ - ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ, આઠ મહાસિદ્ધિઓ - અણીમા, મહિમા, લઘીમા, ગરિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રકામ્ય, ઇશતા, વશિતા, કામધેનુ તેમજ પારિજાત વૃક્ષ છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਫਿਰਿ ਗਰਭ ਨ ਧੁਖੁ ॥੨॥੧੦॥੨੯॥
હે નાનક! મેં તો સુખોના સમુદ્ર પરમાત્માની શરણ પકડી લીધી છે. હવે મારુ જન્મ-મરણ મટી ગયું છે અને હવે મારે ગર્ભના દુઃખમાં પડવું પડશે નહીં ॥૨॥૧૦॥૨૯॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ટોડી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਨ ਰਿਦੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
મેં પરમાત્માના સુંદર ચરણ પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધા છે અને

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਕਾਰਜ ਸਫਲ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સ્વામી સદ્દગુરૂનું સ્મરણ કરવાથી મારા બધા કાર્ય સફળ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਪੂਜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
બધા વિચારોનું પરમ તત્વ આ જ છે કે હરિ-પરમેશ્વરનું કીર્તિગાન જ પૂજા તેમજ દાન-પુણ્ય છે.

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਅਤੁਲ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥੧॥
તે અગમ્ય તેમજ અપરંપાર ઠાકોરનું સ્તુતિગાન કરવાથી મને અતુલનીય સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૧॥

ਜੋ ਜਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਅਪਨੇ ਕੀਨੇ ਤਿਨ ਕਾ ਬਾਹੁਰਿ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰੇ ॥
પરમાત્માએ જે ભક્તોને પોતાના બનાવી લીધા છે, તે તેના ગુણો-અવગુણો પર બીજી વાર વિચાર કરતા નથી.

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਸੁਨਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਕੰਠ ਮਝਾਰੇ ॥੨॥੧੧॥੩੦॥
હે નાનક! હું તો હરિ-નામરૂપી રત્નની શોભા સાંભળી-સાંભળીને તેમજ તેનું જાપ કરીને જ જીવંત રહું છું અને તેને જ મેં પોતાના ગળામાં પરોવી લીધા છે ॥૨॥૧૧॥૩૦॥

ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੯
ટોડી મહેલ ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਹਉ ਕਹਾ ਅਪਨੀ ਅਧਮਾਈ ॥
હું પોતાની અસમર્થતા વિશે શું કહું?

ਉਰਝਿਓ ਕਨਕ ਕਾਮਨੀ ਕੇ ਰਸ ਨਹ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਗਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો ફક્ત સુવર્ણ તેમજ નારીના સ્વાદોમાં જ ફસાઈ રહ્યો અને ક્યારેય પણ પ્રભુનું કીર્તિગાન કર્યું નહિ ॥૧॥॥વિરામ॥

ਜਗ ਝੂਠੇ ਕਉ ਸਾਚੁ ਜਾਨਿ ਕੈ ਤਾ ਸਿਉ ਰੁਚ ਉਪਜਾਈ ॥
મેં તો આ અસત્ય જગતને જ સત્ય સમજીને તેની સાથે રુચિ ઉત્પન્ન કરી છે.

ਦੀਨ ਬੰਧ ਸਿਮਰਿਓ ਨਹੀ ਕਬਹੂ ਹੋਤ ਜੁ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥੧॥
મેં ગરીબ-મિત્ર પરમાત્માનું ક્યારેય પણ સ્મરણ કર્યું નથી, જે અમારો હંમેશા જ સહાયક બને છે ॥૧॥

ਮਗਨ ਰਹਿਓ ਮਾਇਆ ਮੈ ਨਿਸ ਦਿਨਿ ਛੁਟੀ ਨ ਮਨ ਕੀ ਕਾਈ ॥
હું તો રાત-દિવસ માયામાં જ મગ્ન રહ્યો, જેનાથી મારા મનની અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર થઈ નહિ.

ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਅਬ ਨਾਹਿ ਅਨਤ ਗਤਿ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਨਾਈ ॥੨॥੧॥੩੧॥
હે નાનક! હવે તો પરમાત્માની શરણમાં આવવા સિવાય મુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાનો બીજો કોઈ ઉપાય નથી ॥૨॥૧॥૩૧॥

ਟੋਡੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾਂ ਕੀ
ટોડી વાણી ભગત ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਨਿਰਵਾ ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਦੂਰਿ ॥
કોઈ કહે છે કે પ્રભુ અમારી નજીક જ છે અને કોઈ કહે છે કે તે ક્યાંક દૂર રહે છે.

ਜਲ ਕੀ ਮਾਛੁਲੀ ਚਰੈ ਖਜੂਰਿ ॥੧॥
આ વાતો તો આમ જ અનોખી લાગે છે જેમ આ કહી દેવાય કે જળની માછલી ખજુર પર ચઢી રહી છે ॥૧॥

ਕਾਂਇ ਰੇ ਬਕਬਾਦੁ ਲਾਇਓ ॥
હે અજ્ઞાની જીવ! તું શા માટે વ્યર્થ વાહિયાત વાતો કરી રહ્યો છે,

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪਾਇਓ ਤਿਨਹਿ ਛਪਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી જેને પણ પ્રભુને પ્રાપ્ત કર્યો છે, તેને તો આ તફાવતને ગુપ્ત જ રાખ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਡਿਤੁ ਹੋਇ ਕੈ ਬੇਦੁ ਬਖਾਨੈ ॥
તું તો પંડિત બનીને વેદની વ્યાખ્યા કરે છે

ਮੂਰਖੁ ਨਾਮਦੇਉ ਰਾਮਹਿ ਜਾਨੈ ॥੨॥੧॥
પરંતુ મૂર્ખ નામદેવ ફક્ત રામને જ જાણે છે ॥૨॥૧॥

ਕਉਨ ਕੋ ਕਲੰਕੁ ਰਹਿਓ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਲੇਤ ਹੀ ॥
રામનું નામ લેવાથી જ કહે ક્યાં મનુષ્યનું કલંક શેષ રહી ગયું છે?

ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਭਏ ਰਾਮੁ ਕਹਤ ਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામનું નામ કહેતા જ પાપી મનુષ્ય પવિત્ર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਸੰਗਿ ਨਾਮਦੇਵ ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰਤਗਿਆ ਆਈ ॥
રામની સાથે જ નામદેવની સંપૂર્ણ આસ્થા થઈ ગઈ છે.

ਏਕਾਦਸੀ ਬ੍ਰਤੁ ਰਹੈ ਕਾਹੇ ਕਉ ਤੀਰਥ ਜਾਈਂ ॥੧॥
હજી સુધી એકાદશીનું વ્રત શા માટે રાખીએ અને તિર્થો પર પણ સ્નાન કરવા માટે શા માટે જઈએ? ॥૧॥

ਭਨਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਮਤਿ ਭਏ ॥
નામદેવ કહે છે કે રામ-સ્મરણરૂપી શુભ કર્મ કરવાથી સુમતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮੁ ਕਹਿ ਕੋ ਕੋ ਨ ਬੈਕੁੰਠਿ ਗਏ ॥੨॥੨॥
કહો, ગુરુની બુધ્ધિ દ્વારા રામ કહીને કોણ-કોણ સ્વર્ગમાં ગયા નથી ॥૨॥૨॥

ਤੀਨਿ ਛੰਦੇ ਖੇਲੁ ਆਛੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ત્રણ છંદોવાળાં શબ્દ રમતરૂપ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁੰਭਾਰ ਕੇ ਘਰ ਹਾਂਡੀ ਆਛੈ ਰਾਜਾ ਕੇ ਘਰ ਸਾਂਡੀ ਗੋ ॥
કુંભારના ઘરમાં માટીના વાસણ છે, રાજાના ઘરે શક્તિરૂપી સાંઢણી છે અને

ਬਾਮਨ ਕੇ ਘਰ ਰਾਂਡੀ ਆਛੈ ਰਾਂਡੀ ਸਾਂਡੀ ਹਾਂਡੀ ਗੋ ॥੧॥
બ્રાહ્મણના ઘરે વિધ્ધા છે, આ રીતે આ વાસણ, શક્તિ તેમજ વિધ્ધાની વાર્તા છે ॥૧॥

ਬਾਣੀਏ ਕੇ ਘਰ ਹੀਂਗੁ ਆਛੈ ਭੈਸਰ ਮਾਥੈ ਸੀਂਗੁ ਗੋ ॥
દુકાનદારોના ઘરમાં હિંગ છે, ભેંસના માથા પર સીંગ છે અને

ਦੇਵਲ ਮਧੇ ਲੀਗੁ ਆਛੈ ਲੀਗੁ ਸੀਗੁ ਹੀਗੁ ਗੋ ॥੨॥
મંદિરમાં શિવલિંગ સ્થાપિત છે આ હિંગ, સીંગ અને શિવલિંગની વાર્તા છે ॥૨॥

ਤੇਲੀ ਕੈ ਘਰ ਤੇਲੁ ਆਛੈ ਜੰਗਲ ਮਧੇ ਬੇਲ ਗੋ ॥
ઘાંચીના ઘરમાં તેલ છે, જંગલમાં વેલ છે અને

ਮਾਲੀ ਕੇ ਘਰ ਕੇਲ ਆਛੈ ਕੇਲ ਬੇਲ ਤੇਲ ਗੋ ॥੩॥
માળીના ઘરમાં કેળ છે, આ તેલ, વેલ અને કેળની વાર્તા છે ॥૩॥

ਸੰਤਾਂ ਮਧੇ ਗੋਬਿੰਦੁ ਆਛੈ ਗੋਕਲ ਮਧੇ ਸਿਆਮ ਗੋ ॥
સંતોની સભામાં ગોવિંદ છે, ગોકુલમાં શ્યામ કૃષ્ણ પ્રમુખ છે અને

ਨਾਮੇ ਮਧੇ ਰਾਮੁ ਆਛੈ ਰਾਮ ਸਿਆਮ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋ ॥੪॥੩॥
નામદેવના હૃદય ઘરમાં રામ છે. આ રામ, શ્યામ અને ગોવિંદની વાર્તા છે ॥૪॥૩॥

ਰਾਗੁ ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਦੁਪਦੇ
રાગ બૈરાડી મહેલ ૪ ઘર ૧ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਨਿ ਮਨ ਅਕਥ ਕਥਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે મન! હરિ-નામની અકથ્ય કથા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ.

ਰਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਿਧਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਭਜੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા રામનું ભજન કર, આનાથી રિદ્ધિ, સિદ્ધિ, સદ્દબુદ્ધિ તેમજ અનેક સુખની પ્રાપ્તિ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਜਸੁ ਊਤਮ ਖਟ ਦਰਸਨ ਗਾਵਹਿ ਰਾਮ ॥
વિવિધ આખ્યાન, પુરાણ તેમજ છ શાસ્ત્ર પણ રામનું ઉત્તમ યશ ગાય છે.

ਸੰਕਰ ਕ੍ਰੋੜਿ ਤੇਤੀਸ ਧਿਆਇਓ ਨਹੀ ਜਾਨਿਓ ਹਰਿ ਮਰਮਾਮ ॥੧॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતાઓ તેમજ શિવશંકરે પણ પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે પરંતુ તે પણ તેનો તફાવત મેળવી શક્યો નથી ॥૧॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ ਸਭ ਗਾਵਤ ਜੇਤ ਉਪਾਮ ॥
દેવતા, મનુષ્ય, ગણ, ગંધર્વ પણ પરમાત્માની મહિમા ગાતા રહે છે અને ઉત્પન્ન કરેલી જેટલી પણ સૃષ્ટિ છે, તે પણ તેનું જ યશોગાન કરે છે

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹਰਿ ਜਿਨ ਕਉ ਤੇ ਸੰਤ ਭਲੇ ਹਰਿ ਰਾਮ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! જેના પર પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરી છે, તે જ તેના સારા સંત છે॥૨॥૧॥

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બૈરાડી મહેલ ૪॥

ਮਨ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥
મારા મને સંતજનોની સાથે મળીને પરમાત્માનું યશગાયન કર્યું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਨੀਕੋ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਾਨੁ ਦਿਵਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૂલ્ય રત્ન તેમજ સર્વોત્તમ છે અને આ નામ રૂપી દાન મને ગુરુ સદ્દગુરુએ પ્રભુથી અપાવ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਦੇਵਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਇਓ ॥
જે મહાપુરુષે મને હરિ-નામની મહિમા સંભળાવી છે, તેને હું પોતાનું મન તેમજ શરીર બધું જ અર્પણ કરું છું.

ਧਨੁ ਮਾਇਆ ਸੰਪੈ ਤਿਸੁ ਦੇਵਉ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਮੀਤੁ ਮਿਲਾਇਓ ॥੧॥
જે ગુરુએ મને મારા મિત્ર પરમાત્માથી મળાવ્યો છે, હું પોતાની માયા,ધન-સંપત્તિ બધું જ તેને સોંપું છું॥૧॥

ਖਿਨੁ ਕਿੰਚਿਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸਰਿ ਤਬ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਧਿਆਇਓ ॥
જ્યારે જગદીશ્વરે મારા પર એક ક્ષણ માત્ર માટે થોડી કૃપા કરી તો જ મેં હરિ-યશનું હ્રદયમાં ધ્યાન-મનન કર્યું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਭੇਟੇ ਸੁਆਮੀ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਓ ॥੨॥੨॥
નાનકને જગતનો સ્વામી પ્રભુ મળી ગયો છે અને તેનો અહંકારનો રોગ તેમજ બધા દુઃખ-સંતાપ દૂર થઈ ગયા છે ॥૨॥૨॥

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બૈરાડી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હરિનો ભક્ત રામ-નામનું જ ગુણગાન કરે છે.

ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਅਪੁਨਾ ਗੁਨੁ ਨ ਗਵਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ હરિ-ભક્તની નિંદા કરે છે તો પણ તે પોતાનો ગુણોવાણો સ્વભાવ છોડતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
જે કાંઈ પણ કરે છે, તે સ્વામી પ્રભુ પોતે જ કરે છે અને તે પોતે જ બધા કાર્ય કરે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਮਤਿ ਦੇਵੈ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਆਪੇ ਬੋਲਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥੧॥
પરમાત્મા પોતે જીવોને સુમતિ દે છે અને પોતે જ વચન બોલીને જીવોથી વચન બોલાવે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਪੰਚ ਤਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ਵਿਚਿ ਧਾਤੂ ਪੰਚ ਆਪਿ ਪਾਵੈ ॥
તે પરમાત્માએ પોતે આકાશ, વાયુ આગ, જળ તેમજ પૃથ્વી આ પાંચ તત્વોનો જગત ફેલાવ કર્યો છે અને તે પોતે જ આમાં કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ વિકાર નાખે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਆਪੇ ਹਰਿ ਆਪੇ ਝਗਰੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥੨॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ પોતાના ભક્તોને સદ્દગુરુથી મળાવે છે અને તે પોતે જ વિષય-વિકારોનો ઝઘડો મટાડી દે છે ॥૨॥૩॥

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બૈરાડી મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
હે મન! રામનું નામ જપ, ત્યારથી આનાથી જ મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਸਭਿ ਖੋਵੈ ਹਰਿ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામનું નામ કરોડો જ જન્મોના બધા પાપ નાશ કરી દે છે અને મનુષ્યને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ ਬਸਤ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
જગતનો સ્વામી પ્રભુ મનુષ્યના શરીરરૂપી નગરમાં જ રહે છે અને તે નિર્ભય, નિર્વેર તેમજ નિરાકાર છે.

ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਬਸਤ ਕਛੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਹਰਿ ਲਾਧਾ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ ॥੧॥
પરમાત્મા આપણી નજીક જ રહે છે, પરંતુ આપણને કંઈ પણ દેખાતું નથી. ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਸਰਾਫੁ ਰਤਨੁ ਹੀਰਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕੀਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ શાહુકાર, પોતે જ શાહુકાર, પોતે જ રત્ન તેમજ પોતે જ અણમોલ હીરો છે અને તેને પોતે જ સૃષ્ટિનો ફેલાવ કરેલ છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਹਾਝੇ ਸੋ ਸਾਹੁ ਸਚਾ ਵਣਜਾਰਾ ॥੨॥੪॥
હે નાનક! જેના પર તે પોતાની કૃપા કરે છે, તે જ હરિ-નામને ખરીદે છે અને તે જ સાચો શાહુકાર તેમજ સાચો વ્યાપારી છે ॥૨॥૪॥

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બૈરાડી મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
હે મન! નિરંજન તેમજ નિરાકાર પરમાત્માનું જાપ કર.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા સુખ દેનાર પરમેશ્વરનું જ ધ્યાન-મનન કરવું જોઈએ, જેનો કોઈ અંત તેમજ આરપાર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਨਿ ਕੁੰਟ ਮਹਿ ਉਰਧ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਉਦਰ ਮੰਝਾਰਾ ॥
માના પેટમાં પ્રભુ જ જીવની રક્ષા કરે છે, જ્યાં તે જઠરાગ્નિ કુંડમાં ઉલટા મુખ પડેલ તેમાં પોતાના સુર લગાવી રાખે છે.

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਅੰਤਿ ਛਡਾਵਣਹਾਰਾ ॥੧॥
હે મન! તેથી એવા પ્રભુની ઉપાસના કર, કારણ કે જીવનના અંતિમ ક્ષણોમાં એક તે જ જીવને યમથી સ્વતંત્ર કરાવનાર છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਬਸਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕਰਹੁ ਨਮਸਕਾਰਾ ॥
જે મહાપુરુષના હૃદયમાં મારો પરમેશ્વર નિવાસ કરી ગયો છે, તેને હંમેશા જ નમન કર.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਜਪੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥੨॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જ અમારા જીવનનો આધાર છે પરંતુ પરમાત્માનું સ્મરણ તેની કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય ॥૨॥૫॥

ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બૈરાડી મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! પ્રભુનું જાપ કર અને દરરોજ તેના નામનું ધ્યાન કરતો રહે.

ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું ધ્યાન કરવાથી જે પણ કામના હોય છે, તે જ ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને ફરીથી કોઈ પણ દુઃખ આવીને લાગતું નથી

ਸੋ ਜਪੁ ਸੋ ਤਪੁ ਸਾ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇ ॥
જેનાથી પ્રભુનો પ્રેમ લાગી જાય છે, તે જ જપ, તપ, તપસ્યા, વ્રત તેમજ પૂજા છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਭ ਝੂਠੀ ਇਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਸਰਿ ਸਭ ਜਾਇ ॥੧॥
પ્રભુથી પ્રેમ સિવાય શેષ બધો પ્રેમ અસત્ય છે જે એક ક્ષણમાં જ બધો ભુલાય જાય છે ॥૧॥

ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਸਰਬ ਕਲ ਪੂਰਾ ਕਿਛੁ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તું અનંત તેમજ સર્વકળા સંપૂર્ણ છે અને તારું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਛਡਾਇ ॥੨॥੬॥
હે પરમેશ્વર! નાનક વંદના કરે છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ મને બંધનોથી છોડાવી લે ॥૨॥૬॥

ਰਾਗੁ ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ બૈરાડી મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥
સંતજનોની સંગે મળીને મેં પરમાત્માનું જ યશગાન કર્યું છે અને

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਗਵਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના કરોડો જન્મોનાં દુઃખ દૂર કરી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੋਈ ਮਨਿ ਪਾਇਓ ॥
મનમાં જે પણ ઇચ્છા હતી, તે જ કંઇ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿਵਾਇਓ ॥੧॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને સંતોથી મને પોતાનું નામ અપાવી દીધું છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਸੂਖ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ॥
હરિ-નામની મોટાઈ કરવાથી લોક તેમજ પરલોકમાં ખુબ શોભા તેમજ બધા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥੨॥੧॥੭॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી જ મને સુમતિ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૨॥૧॥૭॥

ਰਾਗੁ ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ તિલંગ મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਯਕ ਅਰਜ ਗੁਫਤਮ ਪੇਸਿ ਤੋ ਦਰ ਗੋਸ ਕੁਨ ਕਰਤਾਰ ॥
હે કર્તાર! મેં તારી પાસે એક અરજી કરી છે, થોડું આને કાન લગાવીને ધ્યાનથી સાંભળ.

ਹਕਾ ਕਬੀਰ ਕਰੀਮ ਤੂ ਬੇਐਬ ਪਰਵਦਗਾਰ ॥੧॥
તું હંમેશા સત્ય છે, ખૂબ મોટો છે, કૃપા કરનાર છે, તારામાં કોઈ પ્રકારનો કોઈ દોષ નથી, પરંતુ બધાનો પોષક છે ॥૧॥

ਦੁਨੀਆ ਮੁਕਾਮੇ ਫਾਨੀ ਤਹਕੀਕ ਦਿਲ ਦਾਨੀ ॥
હે દિલ! તું આ સત્ય જાણી લે કે આ દુનિયા નાશ થનાર મુકામ છે.

ਮਮ ਸਰ ਮੂਇ ਅਜਰਾਈਲ ਗਿਰਫਤਹ ਦਿਲ ਹੇਚਿ ਨ ਦਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું કંઈ પણ જાણતો નથી કે મૃત્યુના દેવદૂત ઇઝરાઇલ એ મારા માથાના વાળ પકડેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨ ਪਿਸਰ ਪਦਰ ਬਿਰਾਦਰਾਂ ਕਸ ਨੇਸ ਦਸਤੰਗੀਰ ॥
સ્ત્રી, પુત્ર, પિતા તેમજ ભાઈ - આમાંથી કોઈ પણ મારુ મદદગાર નથી

ਆਖਿਰ ਬਿਅਫਤਮ ਕਸ ਨ ਦਾਰਦ ਚੂੰ ਸਵਦ ਤਕਬੀਰ ॥੨॥
જયારે અંતમાં મારું મૃત્યુ આવી જશે અને મૃતક શરીરને દફનાવવાની નમાજ વંચાશે, ત્યારે કોઈ પણ મને અહીં રાખી શકશે નહીં ॥૨॥

ਸਬ ਰੋਜ ਗਸਤਮ ਦਰ ਹਵਾ ਕਰਦੇਮ ਬਦੀ ਖਿਆਲ ॥
હું જીવનભર લાલચમાં જ ભટકતો રહ્યો, ખરાબાઈનો જ વિચાર કરતો રહ્યો.

ਗਾਹੇ ਨ ਨੇਕੀ ਕਾਰ ਕਰਦਮ ਮਮ ਈਂ ਚਿਨੀ ਅਹਵਾਲ ॥੩॥
મારી દશા આ છે કે મેં ક્યારેય કોઈ સારું કાર્ય કર્યું નથી ॥૩॥

ਬਦਬਖਤ ਹਮ ਚੁ ਬਖੀਲ ਗਾਫਿਲ ਬੇਨਜਰ ਬੇਬਾਕ ॥
મારા જેવું દુનિયામાં કોઈ કમનસીબ, ચુગલખોર, ગાફિલ, નિર્લજ્જ તેમજ નીડર નથી.

ਨਾਨਕ ਬੁਗੋਯਦ ਜਨੁ ਤੁਰਾ ਤੇਰੇ ਚਾਕਰਾਂ ਪਾ ਖਾਕ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક આ જ કહે છે કે મારા પર એવી કૃપા કર કે તારા સેવકોની ચરણ-ધૂળ મળી જાય ॥૪॥૧॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
તિલંગ મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਉ ਤੇਰਾ ਭਾਂਗ ਖਲੜੀ ਮੇਰਾ ਚੀਤੁ ॥
હે માલિક! તારો ડર મારી ભાંગ છે અને મારું ચિત્ત આ ભાંગને પાનાર ચામડાનો થેલો

ਮੈ ਦੇਵਾਨਾ ਭਇਆ ਅਤੀਤੁ ॥
હું ડરરૂપી ભાંગને પીને પાગલ તેમજ વિરક્ત બની ગયો છું.

ਕਰ ਕਾਸਾ ਦਰਸਨ ਕੀ ਭੂਖ ॥
મને તારા દર્શનોની ભૂખ લાગી છે અને મારા બંને હાથ તારા દરવાજા પર ભીખ માંગવાના ખપ્પર છે.

ਮੈ ਦਰਿ ਮਾਗਉ ਨੀਤਾ ਨੀਤ ॥੧॥
હું દરરોજ તારા દરવાજા પર દર્શનોની ભીખ માંગતો રહું છું ॥૧॥

ਤਉ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਰਉ ਸਮਾਇ ॥
હું તારા દર્શન જ માંગુ છું.

ਮੈ ਦਰਿ ਮਾਗਤੁ ਭੀਖਿਆ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ભિખારી તારા દરવાજા પર આવ્યો છું, મને દર્શનોની ભીખ દે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੇਸਰਿ ਕੁਸਮ ਮਿਰਗਮੈ ਹਰਣਾ ਸਰਬ ਸਰੀਰੀ ਚੜ੍ਹਣਾ ॥
કેસર, ફૂલ, કસ્તુરી તેમજ સોનુ વગેરે બધાના પર ચઢવાનું હોય છે.

ਚੰਦਨ ਭਗਤਾ ਜੋਤਿ ਇਨੇਹੀ ਸਰਬੇ ਪਰਮਲੁ ਕਰਣਾ ॥੨॥
આવો ચંદન જેવો ભક્તોમાં પ્રકાશ વસે છે, જે બધાને પોતાની જ્ઞાન સુગંધ દે છે ॥૨॥

ਘਿਅ ਪਟ ਭਾਂਡਾ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥
ઘી તેમજ રેશમને કોઈ ખરાબ કહેતું નથી.

ਐਸਾ ਭਗਤੁ ਵਰਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! તારો ભક્ત પણ એવો જ હોય છે કે કોઈ પણ તેને ખરાબ કહેતો નથી ભલે તે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર કોઈ પણ જાતિમાંથી હોય.

ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਨਿਵੇ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે તારા નામમાં લીન રહે છે અને તારામાં વૃત્તિ લગાવી રાખે છે,

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਦਰਿ ਭੀਖਿਆ ਪਾਇ ॥੩॥੧॥੨॥
હે માલિક! નાનકની વિનંતી છે કે તેના દરવાજા પર પોતાના દર્શનોની ભિક્ષા દે ॥૩॥૧॥૨॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩
તિલંગ મહેલ ૧ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਇਹੁ ਤਨੁ ਮਾਇਆ ਪਾਹਿਆ ਪਿਆਰੇ ਲੀਤੜਾ ਲਬਿ ਰੰਗਾਏ ॥
હે પ્રેમાળ! મારુ આ શરીરરૂપી ચોલા માયાની લાગથી લાગી ગયું છે અને મેં આને લાલચરૂપી રંગમાં રંગી લીધું છે.

ਮੇਰੈ ਕੰਤ ਨ ਭਾਵੈ ਚੋਲੜਾ ਪਿਆਰੇ ਕਿਉ ਧਨ ਸੇਜੈ ਜਾਏ ॥੧॥
આથી મારી આ શરીર રૂપી ચોળી મારા પતિ-પ્રભુને સારી લગતી નથી, હું તેની પથારી પર કેવી રીતે જાવ? ॥૧॥

ਹੰਉ ਕੁਰਬਾਨੈ ਜਾਉ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ਹੰਉ ਕੁਰਬਾਨੈ ਜਾਉ ॥
હે કૃપાળુ માલિક! હું બલિહાર જાવ છું.

ਹੰਉ ਕੁਰਬਾਨੈ ਜਾਉ ਤਿਨਾ ਕੈ ਲੈਨਿ ਜੋ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
હું હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાવ છું જે તારું નામ લે છે.

ਲੈਨਿ ਜੋ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ਤਿਨਾ ਕੈ ਹੰਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੈ ਜਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે તારું નામ છે, તેના પર હું હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਰੰਙਣਿ ਜੇ ਥੀਐ ਪਿਆਰੇ ਪਾਈਐ ਨਾਉ ਮਜੀਠ ॥
હે પ્રેમાળ! જો આ શરીર લલારીની ભઠ્ઠી બની જાય અને તેમાં નામરૂપી મજીઠ નખાય.

ਰੰਙਣ ਵਾਲਾ ਜੇ ਰੰਙੈ ਸਾਹਿਬੁ ਐਸਾ ਰੰਗੁ ਨ ਡੀਠ ॥੨॥
જો રંગનાર મારો માલિક પોતે મારી શરીરરૂપી ચોલીને રંગે તો તેને સુંદર રંગ ચઢી જાય છે, જે પહેલા ક્યારેય જોયો હોતો નથી ॥૨॥

ਜਿਨ ਕੇ ਚੋਲੇ ਰਤੜੇ ਪਿਆਰੇ ਕੰਤੁ ਤਿਨਾ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥
હે પ્રેમાળ! જે જીવ-સ્ત્રીઓના શરીરરૂપી ચોલી નામરૂપી રંગમાં રંગાય છે, તેનો પતિ-પ્રભુ હંમેશા તેની સાથે રહે છે.

ਧੂੜਿ ਤਿਨਾ ਕੀ ਜੇ ਮਿਲੈ ਜੀ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੩॥
નાનકની પ્રાર્થના છે કે મને તેની ચરણ-ધૂળ મળી જાય ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਰੰਗੇ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ જીવ-સ્ત્રીઓને ઉત્પન્ન કરે છે, પોતે જ તેને નામરૂપી રંગમાં રંગે છે અને પોતે જ તેના પર પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਕੰਤੈ ਭਾਵੈ ਆਪੇ ਹੀ ਰਾਵੇਇ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! જ્યારે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પતિ-પ્રભુને સારી લાગવા લાગે છે તો તે પોતે જ તેનાથી આનંદ કરે છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਤਿਲੰਗ ਮਃ ੧ ॥
તિલંગ મહેલ ૧॥

ਇਆਨੜੀਏ ਮਾਨੜਾ ਕਾਇ ਕਰੇਹਿ ॥
હે નાદાન જીવ-સ્ત્રી! તું ઘમંડ શા માટે કરે છે?

ਆਪਨੜੈ ਘਰਿ ਹਰਿ ਰੰਗੋ ਕੀ ਨ ਮਾਣੇਹਿ ॥
તું પોતાના હ્રદય-ઘરમાં હાજર હરિનો પ્રેમ શા માટે લેતી નથી?

ਸਹੁ ਨੇੜੈ ਧਨ ਕੰਮਲੀਏ ਬਾਹਰੁ ਕਿਆ ਢੂਢੇਹਿ ॥
હે પાગલ સ્ત્રી! તારો પતિ-પ્રભુ તારી પાસે જ છે, તારા હ્રદયમાં રહે છે, તું તેને બહાર શા માટે શોધે છે?

ਭੈ ਕੀਆ ਦੇਹਿ ਸਲਾਈਆ ਨੈਣੀ ਭਾਵ ਕਾ ਕਰਿ ਸੀਗਾਰੋ ॥
પોતાની આંખો પર પ્રભુના ડરરૂપી આંજણની સિલાઇઓ નાખ અને પ્રભુ-પ્રેમનો શણગાર કર.

ਤਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਾਣੀਐ ਲਾਗੀ ਜਾ ਸਹੁ ਧਰੇ ਪਿਆਰੋ ॥੧॥
જો પતિ-પ્રભુ જીવ-સ્ત્રીથી પ્રેમ ધારણ કરશે તો જ તે સુહાગણ જણાશે ॥૧॥

ਇਆਣੀ ਬਾਲੀ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਾ ਧਨ ਕੰਤ ਨ ਭਾਵੈ ॥
નાદાન તેમજ નાસમજ જીવ-સ્ત્રી શું કરી શકે છે, જો પતિ પ્રભુ તેને પસંદ જ ન કરે.

ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸਾ ਧਨ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
આવી જીવ-સ્ત્રી કેટલાય કરુણા-પ્રલાપ કરે છે પરંતુ પતિ-પ્રભુની અનુકંપા વગર તેનો મહેલ પ્રાપ્ત કરતી નથી.

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਧਾਵੈ ॥
જો તે વધુ ભાગ દોડ પણ કરે તો પણ ભાગ્ય વગર તેને કંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਲਬ ਲੋਭ ਅਹੰਕਾਰ ਕੀ ਮਾਤੀ ਮਾਇਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
લાલચ, લોભ તેમજ અહંકારમાં મગ્ન થયેલી તે માયામાં જ સમાયેલી રહે છે.

ਇਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਭਈ ਕਾਮਣਿ ਇਆਣੀ ॥੨॥
જીવ-સ્ત્રી નાસમજ જ બનેલી છે અને તેને આ વાતોથી માલિક-પ્રભુ પ્રાપ્ત થતો નથી ॥૨॥

ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਵਾਹੈ ਕਿਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ॥
ભલે સુહાગણ સ્ત્રીઓથી જઈને પૂછી લે કે તેને કઈ વાતોથી પોતાના પતિ-પ્રભુને મેળવ્યો છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੋ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨੀਐ ਹਿਕਮਤਿ ਹੁਕਮੁ ਚੁਕਾਈਐ ॥
જે કંઈ પ્રભુ કરે છે, તેને સારો સમજીને સ્વીકાર કર અને પોતાની ચાલાકી તેમજ હુકમ ચલાવાવનો છોડી દે.

ਜਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਤਉ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
તે પ્રભુના ચરણોમાં મન લગાવવું જોઈએ, જેના પ્રેમથી મોક્ષ પદાર્થ મળે છે.

ਸਹੁ ਕਹੈ ਸੋ ਕੀਜੈ ਤਨੁ ਮਨੋ ਦੀਜੈ ਐਸਾ ਪਰਮਲੁ ਲਾਈਐ ॥
જે પ્રભુ કહે છે, તે જ કાર્ય કરે. એવી સુગંધ લગાવ કે પોતાનું મન તેમજ શરીર અર્પણ કરી દે.

ਏਵ ਕਹਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਭੈਣੇ ਇਨੀ ਬਾਤੀ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ॥੩॥
હે બહેન! સુહાગણ સ્ત્રી આ રીતે જ કહે છે કે આ વાતોથી જ પતિ પ્રભુ મળે છે ॥૩॥

ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ਤਾ ਸਹੁ ਪਾਈਐ ਅਉਰੁ ਕੈਸੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જો અહંકારને દૂર કરાય તો જ પતિ પ્રભુ મળે છે, આના સિવાય કોઈ બીજી ચતુરાઈ વ્યર્થ છે.

ਸਹੁ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸੋ ਦਿਨੁ ਲੇਖੈ ਕਾਮਣਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
જ્યારે પતિ-પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને જોવે છે તો જીવ-સ્ત્રીનો તે દિવસ જ સફળ છે અને તે નવ નિધિ મેળવી લે છે.

ਆਪਣੇ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਨਕ ਸਾ ਸਭਰਾਈ ॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પતિ-પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે, તે જ સુહાગણ છે અને તે બધામાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਐਸੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜ ਕੀ ਮਾਤੀ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਾਇ ਸਮਾਣੀ ॥
જે પ્રભુ પ્રેમમાં રંગાયેલી છે અને સરળ સ્થિતિમાં રાત દિવસ પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન રહે છે,

ਸੁੰਦਰਿ ਸਾਇ ਸਰੂਪ ਬਿਚਖਣਿ ਕਹੀਐ ਸਾ ਸਿਆਣੀ ॥੪॥੨॥੪॥
તે જ સુંદર, રૂપવાન, વિલક્ષણ સ્વરૂપવાળી તેમજ ચતુર કહેવાય છે ॥૪॥૨॥૪॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તિલંગ મહેલ ૧॥

ਜੈਸੀ ਮੈ ਆਵੈ ਖਸਮ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੈਸੜਾ ਕਰੀ ਗਿਆਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
હે ભાઈ લાલો! મારા માલિક-પ્રભુ જેવી વાણી મને આવી છે, તેવું જ્ઞાન હું તને વર્ણન કરું છું.

ਪਾਪ ਕੀ ਜੰਞ ਲੈ ਕਾਬਲਹੁ ਧਾਇਆ ਜੋਰੀ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
પાપ તેમજ ગુનાની બારાત લઈને બાબર કાબુલથી આવ્યો છે અને જોર-ગુનાથી ભારતની હુકુમતરૂપી કન્યાનું દાન માંગી રહ્યો છે.

ਸਰਮੁ ਧਰਮੁ ਦੁਇ ਛਪਿ ਖਲੋਏ ਕੂੜੁ ਫਿਰੈ ਪਰਧਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
હે લાલો! શરમ તેમજ ધર્મ બંને જ લુપ્ત થઈ ગયા છે અને અસત્ય પ્રધાન બનીને ફરી રહ્યો છે.

ਕਾਜੀਆ ਬਾਮਣਾ ਕੀ ਗਲ ਥਕੀ ਅਗਦੁ ਪੜੈ ਸੈਤਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
કાજીઓ તેમજ બ્રાહ્મણોની લગ્ન કરાવવાની રીત સમાપ્ત થઈ ગઈ છે અને હવે શેતાન નિકાહ વાંચી રહ્યો છે.

ਮੁਸਲਮਾਨੀਆ ਪੜਹਿ ਕਤੇਬਾ ਕਸਟ ਮਹਿ ਕਰਹਿ ਖੁਦਾਇ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
હે લાલો! આ અત્યાચાર તેમજ મુશ્કેલીના સમયે મુસલમાન મહિલાઓ કુરાન શરીફ વાંચી રહી છે અને વેદનામાં ખુદાને યાદ કરી રહી છે.

ਜਾਤਿ ਸਨਾਤੀ ਹੋਰਿ ਹਿਦਵਾਣੀਆ ਏਹਿ ਭੀ ਲੇਖੈ ਲਾਇ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥
ઊંચી તેમજ નિમ્ન જાતિની બીજી હિન્દૂ મહિલાઓ પર પણ ખુબ ગુના થઈ રહ્યા છે.

ਖੂਨ ਕੇ ਸੋਹਿਲੇ ਗਾਵੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਰਤੁ ਕਾ ਕੁੰਗੂ ਪਾਇ ਵੇ ਲਾਲੋ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે હે લાલો! આ ખુની લગ્નમાં સૈદપુર નગરની અંદર ખુનના મંગળ ગીત ગવાય છે અર્થાત દરેક તરફ વિલાપ થઈ રહ્યો છે અને રક્તનું કેસર છંટકાવાયું છે ॥૧॥

ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਗੁਣ ਨਾਨਕੁ ਗਾਵੈ ਮਾਸ ਪੁਰੀ ਵਿਚਿ ਆਖੁ ਮਸੋਲਾ ॥
આથી લાશોથી ભરેલી સૈદપુર નગરમાં નાનક પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરી રહ્યો છે.

ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਰੰਗਿ ਰਵਾਈ ਬੈਠਾ ਵੇਖੈ ਵਖਿ ਇਕੇਲਾ ॥
હે લાલો! તું પણ આ સિદ્ધાંતોની વાતને કહે અને યાદ રાખ કે જે પરમાત્માએ આ દુનિયા ઉત્પન્ન કરી છે અને આને માયાના મોહમાં લગાવ્યો છે, તે એકલો જ બેસીને આને જોઈ રહ્યો છે.

ਸਚਾ ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਸਚੜਾ ਨਿਆਉ ਕਰੇਗੁ ਮਸੋਲਾ ॥
તે પરમાત્મા સત્ય છે અને તેનો ન્યાય પણ સત્ય છે અને આ બાબતનો તે સાચો ન્યાય કરશે.

ਕਾਇਆ ਕਪੜੁ ਟੁਕੁ ਟੁਕੁ ਹੋਸੀ ਹਿਦੁਸਤਾਨੁ ਸਮਾਲਸੀ ਬੋਲਾ ॥
શરીરરૂપી કપડું ટુકડા-ટુકડા થઈ જશે અને હિન્દુસ્તાન મારા આ વચનને હંમેશા યાદ રાખશે.

ਆਵਨਿ ਅਠਤਰੈ ਜਾਨਿ ਸਤਾਨਵੈ ਹੋਰੁ ਭੀ ਉਠਸੀ ਮਰਦ ਕਾ ਚੇਲਾ ॥
મુગલ સંવત ૭૮માં અહી આવ્યા છે અને આ સંવત ૯૭માં અહીંથી ચાલ્યા જશે અને એક બીજો શૂરવીર ઉઠી ઉભો થશે.

ਸਚ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਸਚੁ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸਚ ਕੀ ਬੇਲਾ ॥੨॥੩॥੫॥
નાનક સત્યની વાણી કહી રહ્યો છે અને સત્ય જ સંભળાવી રહ્યો છે તથા હવે આ સત્ય બોલવાનો સમય જ છે ॥૨॥૩॥૫॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
તિલંગ મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਭਿ ਆਏ ਹੁਕਮਿ ਖਸਮਾਹੁ ਹੁਕਮਿ ਸਭ ਵਰਤਨੀ ॥
બધા જીવ પરમાત્માના હુકમથી જ દુનિયામાં આવ્યા છે અને આખી દુનિયા તેના હુકમમાં જ કાર્યરત છે.

ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚਾ ਖੇਲੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਧਨੀ ॥੧॥
તે હંમેશા સત્ય છે અને તેની જગતરૂપી રમત પણ સત્ય છે તથા આખી દુનિયાનો માલિક જ બધું જ છે ॥૧॥

ਸਾਲਾਹਿਹੁ ਸਚੁ ਸਭ ਊਪਰਿ ਹਰਿ ਧਨੀ ॥
તે સાચા પરમાત્માની સ્તુતિ કર, તે હરિ બધાથી ઉપર છે અને માલિક છે

ਜਿਸੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ਸਰੀਕੁ ਕਿਸੁ ਲੇਖੈ ਹਉ ਗਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પરમાત્મા સમાન બીજું કોઈ નથી, હું કોઈગણતરીમાં નથી કે તેની મહિમા કરી શકું ॥વિરામ॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਆਕਾਸੁ ਘਰ ਮੰਦਰ ਹਰਿ ਬਨੀ ॥
પવન, પાણી, ધરતી તેમજ આકાશ પરમાત્માનું ઘર તેમજ મંદિરો બનેલા છે, એટલે કે, તે તેમાં રહે છે.

ਵਿਚਿ ਵਰਤੈ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਝੂਠੁ ਕਹੁ ਕਿਆ ਗਨੀ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! તે પોતે જ બધામાં હાજર છે, પછી હું શું અસત્ય કહું ॥૨॥૧॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
તિલંગ મહેલ ૪॥

ਨਿਤ ਨਿਹਫਲ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਬਫਾਵੈ ਦੁਰਮਤੀਆ ॥
દુર્બુદ્ધિવાળો મનુષ્ય ખુબ અહંકાર કરે છે અને દરરોજ એવું કર્મ કરતો રહે છે, જેનાથી કોઈ ફળ મળતું નથી.

ਜਬ ਆਣੈ ਵਲਵੰਚ ਕਰਿ ਝੂਠੁ ਤਬ ਜਾਣੈ ਜਗੁ ਜਿਤੀਆ ॥੧॥
જ્યારે તે અસત્ય બોલીને તેમજ છળ-કપટ કરીને પોતાના ઘર કંઈક લઇ આવે છે તો તે સમજે છે કે તેને જગત જીતી લીધું છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਬਾਜੀ ਸੈਸਾਰੁ ਨ ਚੇਤੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
આ સંસાર એક એવી રમત છે, જ્યાં મનુષ્ય પરમાત્માના નામને યાદ જ કરતો નથી.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੈ ਸਭੁ ਝੂਠੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ ਰਾਮਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! રામનું ધ્યાન કર, કારણ કે દ્રષ્ટિમાન આખું જગત અસત્ય જ છે અને આ ક્ષણમાં જ નાશ થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਸਾ ਵੇਲਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜਿਤੁ ਆਇ ਕੰਟਕੁ ਕਾਲੁ ਗ੍ਰਸੈ ॥
તે સમય મનુષ્યને યાદ જ આવતો નથી, જ્યારે દુઃખદાયી કાળ આવીને તેને પકડી લે છે.

ਤਿਸੁ ਨਾਨਕ ਲਏ ਛਡਾਇ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਹਿਰਦੈ ਵਸੈ ॥੨॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્મા જેના હૃદયમાં કૃપા કરીને આવી વસે છે, તેને તે કાળથી છોડાવી લે છે ॥૨॥૨॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
 તિલંગ મહેલ ૫ ધર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਖਾਕ ਨੂਰ ਕਰਦੰ ਆਲਮ ਦੁਨੀਆਇ ॥
આ બધો આલમ તેમજ દુનિયા માટી તેમજ ચેતન પ્રકાશથી પરમાત્માએ બનાવેલ છે.

ਅਸਮਾਨ ਜਿਮੀ ਦਰਖਤ ਆਬ ਪੈਦਾਇਸਿ ਖੁਦਾਇ ॥੧॥
આકાશ, જમીન, વૃક્ષ તેમજ પાણી બધું પરમાત્માની રચના છે ॥૧॥

ਬੰਦੇ ਚਸਮ ਦੀਦੰ ਫਨਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! જે કંઈ આંખોથી દેખાઈ રહ્યું છે, તે નાશ થનાર છે.

ਦੁਨੀੰਆ ਮੁਰਦਾਰ ਖੁਰਦਨੀ ਗਾਫਲ ਹਵਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દુનિયા પારકુ હક ખાનાર છે અને માયાના લાલચમાં ફસાઈને પરમાત્માને ભૂલી ગઈ છે ॥વિરામ॥

ਗੈਬਾਨ ਹੈਵਾਨ ਹਰਾਮ ਕੁਸਤਨੀ ਮੁਰਦਾਰ ਬਖੋਰਾਇ ॥
આ દુનિયા ભૂત-પ્રેત તેમજ હેવાનની જેમ હરામનું માસ ખાઈ રહી છે.

ਦਿਲ ਕਬਜ ਕਬਜਾ ਕਾਦਰੋ ਦੋਜਕ ਸਜਾਇ ॥੨॥
માયાએ તેના દિલ પર કબ્જો કરેલ છે, આથી માલિક-પ્રભુ તેને નરકની સજા દે છે ॥૨॥

ਵਲੀ ਨਿਆਮਤਿ ਬਿਰਾਦਰਾ ਦਰਬਾਰ ਮਿਲਕ ਖਾਨਾਇ ॥
દુનિયાથી વિદાય થતી વખતે પિતા, નિયામત, ભાઈ, દરબાર, મિલકત તેમજ ઘર કોઈ કામ આવશે નહિ,

ਜਬ ਅਜਰਾਈਲੁ ਬਸਤਨੀ ਤਬ ਚਿ ਕਾਰੇ ਬਿਦਾਇ ॥੩॥
જયારે મૃત્યુનો દેવદૂત ઇઝરાઇલ મનુષ્યને પકડી લેશે ॥૩॥

ਹਵਾਲ ਮਾਲੂਮੁ ਕਰਦੰ ਪਾਕ ਅਲਾਹ ॥
પવિત્ર પરમાત્મા તારા હૃદયની બધી વાત જાણે છે

ਬੁਗੋ ਨਾਨਕ ਅਰਦਾਸਿ ਪੇਸਿ ਦਰਵੇਸ ਬੰਦਾਹ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! સંતજનોની સંગતિમાં રહીને પરમાત્માના ઓટલા પર પ્રાર્થના કર્યા કર કે તને માયાના મોહમાં ફસાવા ન દે ॥૪॥૧॥

ਤਿਲੰਗ ਘਰੁ ੨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
તિલંગ ઘર ૨ મહેલ ૫॥

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
જગતમાં તારા વગર બીજો કોઈ નથી.

ਤੂ ਕਰਤਾਰੁ ਕਰਹਿ ਸੋ ਹੋਇ ॥
હે કર્તાર! જે તું કરે છે, તે જ થાય છે.

ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ਤੇਰੀ ਮਨਿ ਟੇਕ ॥
મારામાં તારું જ જોર છે અને મનમાં તારો જ સહારો છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਏਕ ॥੧॥
હે નાનક! હંમેશા ફક્ત પરમાત્માનું જ જાપ કરતો રહે ॥૧॥

ਸਭ ਊਪਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਦਾਤਾਰੁ ॥
હે પરબ્રહ્મ! તું મહાન છે, બધાને આપનાર છે અને

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તારો જ સહારો છે અને તારો જ આશરો છે ॥વિરામ॥

ਹੈ ਤੂਹੈ ਤੂ ਹੋਵਨਹਾਰ ॥
તું વર્તમાન કાળમાં પણ છે અને ભવિષ્ય કાળમાં પણ તું જ હશે.

ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਊਚ ਆਪਾਰ ॥
તું અગમ્ય, અસીમ, સર્વોચ્ચ તેમજ અપાર છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸੇਵਹਿ ਤਿਨ ਭਉ ਦੁਖੁ ਨਾਹਿ ॥
જે મનુષ્ય તને સ્મરણ કરતો રહે છે, તેને કોઈ ભય તેમજ દુઃખ લાગતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੨॥
હે પ્રભુ! ગુરુની કૃપાથી નાનક તારું જ ગુણ ગાય છે ॥૨॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ॥
જે કાંઈ પણ દેખાઈ દે છે, તે તારુ જ રૂપ છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਗੋਵਿੰਦ ਅਨੂਪ ॥
હે ગોવિંદ! તું ગુણોનો ભંડાર છે તેમજ ખુબ અનુપ છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜਨ ਸੋਇ ॥
ભક્તજન તને સ્મરણ કરી-કરીને તારા જેવો જ થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્મા ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਤਿਸ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰ ॥
જેને પરમાત્માનું નામ જપ્યું છે, હું તેના પર બલિહારી જાવ છું.

ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰ ॥
તેની સંગતિ કરીને સંસાર પણ સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે મારી ઈચ્છા પૂર્ણ કર;

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਬਾਛਉ ਧੂਰਿ ॥੪॥੨॥
હું તારા સંતજનોની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છું છું ॥૪॥૨॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ॥
તિલંગ મહેલ ૫ ઘર ૩॥

ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
મારો માલિક ખુબ કૃપાળુ છે.

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
તે બધા પર જ કૃપાળુ છે અને

ਜੀਅ ਸਗਲ ਕਉ ਦੇਇ ਦਾਨੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવોને દાન દે છે ॥વિરામ॥

ਤੂ ਕਾਹੇ ਡੋਲਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀਆ ਤੁਧੁ ਰਾਖੈਗਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥
હે પ્રાણી! તું શા માટે ધબરાય છે? જ્યારે કે તને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્મા જ તારી રક્ષા કરશે.

ਜਿਨਿ ਪੈਦਾਇਸਿ ਤੂ ਕੀਆ ਸੋਈ ਦੇਇ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥
જેને તારી પેદાશ કરી છે, તે જ તારા જીવનનો આધાર થશે ॥૧॥

ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ਸੋਈ ਕਰਦਾ ਸਾਰ ॥
જેને આ પૃથ્વી ઉત્પન્ન કરી છે, તે જ સંભાળ કરે છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਾਲਕੁ ਦਿਲਾ ਕਾ ਸਚਾ ਪਰਵਦਗਾਰੁ ॥੨॥
દરેક શરીરમાં દિલોનો માલિક પરમાત્મા હાજર છે અને તે સાચો પાલનહાર છે ॥૨॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਵਡਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥
તે ખુબ અચિંત છે અને તેની કુદરતની કિંમત જાણી શકાતી નથી.

ਕਰਿ ਬੰਦੇ ਤੂ ਬੰਦਗੀ ਜਿਚਰੁ ਘਟ ਮਹਿ ਸਾਹੁ ॥੩॥
હે મનુષ્ય! જ્યાં સુધી તારા શરીરમાં જીવનનો શ્વાસ છે, ત્યાં સુધી તું માલિકની પ્રાર્થના કર ॥૩॥

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਅਕਥੁ ਅਗੋਚਰੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤੇਰੀ ਰਾਸਿ ॥
તું બધી શક્તિઓનો માલિક છે તારું સ્વરૂપ વર્ણન કરી શકાતું નથી જ્ઞાનેદ્રીઓ દ્વારા તારા સુધી પહોંચી શકાતું નથી અમારા જીવોનું આ શરીર અને પ્રાણ તારી જ દીધેલી પુંજી છે

ਰਹਮ ਤੇਰੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનકની આ જ પ્રાર્થના છે કે તારી કૃપાથી મેં હંમેશા જ સુખ મેળવ્યું છે ॥૪॥૩॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ॥
તિલંગ મહેલ ૫ ઘર ૩॥

ਕਰਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮੁਸਤਾਕੁ ॥
હે જગતના રચયિતા! તારી કુદરતને જોઈને હું તારો પ્રેમી બની ગયો છું.

ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਏਕ ਤੂਹੀ ਸਭ ਖਲਕ ਹੀ ਤੇ ਪਾਕੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
એક તુ જ લોક-પરલોકનો માલિક છે અને તું જ આખા વિશ્વથી પવિત્ર છે ॥વિરામ॥

ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਦਾ ਆਚਰਜ ਤੇਰੇ ਰੂਪ ॥
તું ક્ષણમાં જ બનાવવા-બગાડનાર છે અને તારું રૂપ ખૂબ અદભૂત છે.

ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਚਲਤ ਤੇਰੇ ਅੰਧਿਆਰੇ ਮਹਿ ਦੀਪ ॥੧॥
તારી લીલાને કોણ જાણી શકે છે? તું જ અજ્ઞાનતાના અંધારામાં જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ કરનાર દીવો છે ॥૧॥

ਖੁਦਿ ਖਸਮ ਖਲਕ ਜਹਾਨ ਅਲਹ ਮਿਹਰਵਾਨ ਖੁਦਾਇ ॥
હે ખુદા! તું પોતે જ આ દુનિયાનો માલિક છે અને આખા જગતનો કૃપાળુ અલ્લાહ છે.

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਅਰਾਧੇ ਸੋ ਕਿਉ ਦੋਜਕਿ ਜਾਇ ॥੨॥
જે લોકો દિવસ-રાત તને યાદ કરતા રહે છે, તે શા માટે નરકમાં જશે ॥૨॥

ਅਜਰਾਈਲੁ ਯਾਰੁ ਬੰਦੇ ਜਿਸੁ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥
હે અલ્લાહ! જેને તારો આશરો છે, મૃત્યુનો દેવદૂત ઇઝરાઇલ પણ તે મનુષ્યનો મિત્ર બની જાય છે.

ਗੁਨਹ ਉਸ ਕੇ ਸਗਲ ਆਫੂ ਤੇਰੇ ਜਨ ਦੇਖਹਿ ਦੀਦਾਰੁ ॥੩॥
તેના બધા ગુનાઓ માફ થઈ જાય છે, તેથી તારા ભક્તજન તારા જ દર્શન કરે છે ॥૩॥

ਦੁਨੀਆ ਚੀਜ ਫਿਲਹਾਲ ਸਗਲੇ ਸਚੁ ਸੁਖੁ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
દુનિયાની બધી વસ્તુઓ થોડા સમય માટે જ છે અને એક તારું નામ સાચું સુખ દેનાર છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਬੂਝਿਆ ਸਦਾ ਏਕਸੁ ਗਾਉ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! ગુરુને મળીને મેં સત્યને સમજી લીધું છે અને હવે હું એક પરમાત્માના જ ગુણ ગાતો રહું છું ॥૪॥૪॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
તિલંગ મહેલ ૫॥

ਮੀਰਾਂ ਦਾਨਾਂ ਦਿਲ ਸੋਚ ॥
હે ભાઈ! જગતનો બાદશાહ તેમજ ચતુર પરમાત્માને પોતાના દિલમાં યાદ કર,

ਮੁਹਬਤੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸੈ ਸਚੁ ਸਾਹ ਬੰਦੀ ਮੋਚ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બંધનોથી મુક્ત કરનાર તે સાચો શાહ પ્રેમથી જ મન તેમજ શરીરમાં વસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਦਨੇ ਦੀਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਛੁ ਨਹੀ ਇਸ ਕਾ ਮੋਲੁ ॥
તે માલિકના દર્શનની કોઈ કિંમત નથી.

ਪਾਕ ਪਰਵਦਗਾਰ ਤੂ ਖੁਦਿ ਖਸਮੁ ਵਡਾ ਅਤੋਲੁ ॥੧॥
હે ખુદા! તું પવિત્ર પરવરદિગાર છે અને પોતે જ અમારા બધાનો મોટો તેમજ અતુલનીય માલિક છે ॥૧॥

ਦਸ੍ਤਗੀਰੀ ਦੇਹਿ ਦਿਲਾਵਰ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਏਕ ॥
હે પરમાત્મા! મને પોતાની મદદ આપ, કારણ કે એક તું જ તું જ મારો મદદગાર છે.

ਕਰਤਾਰ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਣ ਖਾਲਕ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥੨॥੫॥
હે કર્તાર! તું જ કુદરત બનાવનાર તેમજ આખી સૃષ્ટિનો માલિક છે અને નાનકને તો તારો જ સહારો છે ॥૨॥૫॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
તિલંગ મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જે પ્રભુએ આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે જ આની સંભાળ કરે છે. આના વિશે શું કહેવાય?

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਕਰੇ ਆਪਿ ਜਿਨਿ ਵਾੜੀ ਹੈ ਲਾਈ ॥੧॥
જે પ્રભુરૂપી બગીચાએ આ જગતરૂપી વાટિકા લગાવી છે, તે પોતે જ આ વિશે જાણે છે અને પોતે જ આની સંભાળ કરે છે ॥૧॥

ਰਾਇਸਾ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਰਾਇਸਾ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! તે પ્રેમાળ પ્રભુનું ગુણગાન કર, જેનાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਰੰਗਿ ਕੰਤੁ ਨ ਰਾਵਿਆ ਸਾ ਪਛੋ ਰੇ ਤਾਣੀ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ-સ્ત્રીઓએ પ્રેમથી પતિ-પ્રભુને યાદ કર્યો નથી, તે અંતમાં પસ્તાય છે.

ਹਾਥ ਪਛੋੜੈ ਸਿਰੁ ਧੁਣੈ ਜਬ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੨॥
જયારે તેની જીવનરૂપી રાત વીતી જાય છે તો તે પોતાના હાથ ઘસે છે અને પોતાનું માથું પટકે છે ॥૨॥

ਪਛੋਤਾਵਾ ਨਾ ਮਿਲੈ ਜਬ ਚੂਕੈਗੀ ਸਾਰੀ ॥
જ્યારે તેનું આખું જીવન જ સમાપ્ત થઈ જશે તો પછી પસ્તાવાથી કંઈ પણ પ્રાપ્ત થશે નહીં.

ਤਾ ਫਿਰਿ ਪਿਆਰਾ ਰਾਵੀਐ ਜਬ ਆਵੈਗੀ ਵਾਰੀ ॥੩॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુને તે ફરી ત્યારે જ યાદ કરશે, જયારે તેની જીવનની વારી આવશે ॥૩॥

ਕੰਤੁ ਲੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਮੈ ਤੇ ਵਧਵੀ ਏਹ ॥
હે બહેનપણી! જે સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીએ પોતાનો પતિ-પ્રભુ મેળવી લીધો છે, તે મારાથી સર્વોત્તમ છે.

ਸੇ ਗੁਣ ਮੁਝੈ ਨ ਆਵਨੀ ਕੈ ਜੀ ਦੋਸੁ ਧਰੇਹ ॥੪॥
તેના જેવા શુભ-ગુણ મારામાં નથી, પછી હું કોને દોષ આપું? ॥૪॥

ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਤਿਨ ਪੂਛਉਗੀ ਜਾਏ ॥
જે બહેનપણીઓએ પતિ-પ્રભુ મેળવી લીધો છે, હું તેનાથી જઈને પૂછીશ.

ਪਾਇ ਲਗਉ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ ਲੇਉਗੀ ਪੰਥੁ ਬਤਾਏ ॥੫॥
હું તેના ચરણોમાં પડીશ તેનાથી વિનંતી કરીશ અને તેનાથી પતિ-પ્રભુનો રસ્તો પૂછી લઈશ ॥૫॥

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਨਾਨਕਾ ਭਉ ਚੰਦਨੁ ਲਾਵੈ ॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુનો હુકમ ઓળખી લે છે, તે તેનું ભયરૂપી ચંદન પોતાના શરીરને લગાવી લે છે.

ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਾਮਣਿ ਕਰੈ ਤਉ ਪਿਆਰੇ ਕਉ ਪਾਵੈ ॥੬॥
જ્યારે તે શુભ ગુણ ગ્રહણ કરવાનો જાદુટોણો કરે છે તો તે પોતાના પ્રેમાળ પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૬॥

ਜੋ ਦਿਲਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਰੇ ਸੋਈ ॥
જે દિલ પ્રભુથી મળ્યું છે, તે હંમેશા જ તેનાથી મળી રહે છે અને તેને વાસ્તવમાં પ્રભુથી મળેલ કહેવાય છે.

ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਬਾਤੀ ਮੇਲੁ ਨ ਹੋਈ ॥੭॥
જો કોઈ મનુષ્ય વધુ લાલચ કરે છે તો ફક્ત વાતોથી તેનો પ્રભુથી મેળાપ થતો નથી ॥૭॥

ਧਾਤੁ ਮਿਲੈ ਫੁਨਿ ਧਾਤੁ ਕਉ ਲਿਵ ਲਿਵੈ ਕਉ ਧਾਵੈ ॥
જેમ ધાતુ ફરી ધાતુમાં જ મળી જાય છે, તેમ જ મનુષ્યનો પ્રેમ પ્રભુના પ્રેમથી મળવા માટે દોડે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਣੀਐ ਤਉ ਅਨਭਉ ਪਾਵੈ ॥੮॥
ગુરુની કૃપાથી જ્યારે મનુષ્ય આ વાતને જાણી લે છે તો તે પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૮॥

ਪਾਨਾ ਵਾੜੀ ਹੋਇ ਘਰਿ ਖਰੁ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ॥
જો ઘરમાં પાનનો બગીચો લાગેલ હોય તો પણ ગધેડો તેની કદરને જાણતો નથી.

ਰਸੀਆ ਹੋਵੈ ਮੁਸਕ ਕਾ ਤਬ ਫੂਲੁ ਪਛਾਣੈ ॥੯॥
જો મનુષ્ય સુગંધનો પ્રેમી હોય તો તે ફૂલની કદરને ઓળખી લે છે ॥૯॥

ਅਪਿਉ ਪੀਵੈ ਜੋ ਨਾਨਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭ੍ਰਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય નામરૂપી અમૃત પીવે છે, તેના મનનો ભ્રમ સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਹਜੇ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥੧੦॥੧॥
તે સરળ જ પ્રભુથી મળી રહે છે અને અમર પદ મેળવી લે છે ॥૧૦॥૧॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
તિલંગ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕੀਆ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆ ਗੁਰਿ ਮੀਤਿ ਸੁਣਾਈਆ ॥
હરિની કથા-વાર્તાઓ મને મિત્ર ગુરુએ સંભળાવી છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਆ ॥੧॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર છું અને તેના પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਆਇ ਮਿਲੁ ਗੁਰਸਿਖ ਆਇ ਮਿਲੁ ਤੂ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુરૂના શિષ્ય! મને આવીને મળ. હે ગુરુના પ્રેમાળ! તું મને આવીને મળ ॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਹਰਿ ਭਾਵਦੇ ਸੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਏ ॥
હરિના ગુણ હરિને ખુબ સારા લાગે છે અને તે ગુણ મેં ગુરૂથી મેળવ્યા છે.

ਜਿਨ ਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨ ਘੁਮਿ ਘੁਮਿ ਜਾਏ ॥੨॥
જેને ગુરુની રજાને ખુશી-ખુશી માની છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਵਾਰੀ ॥
જેને પ્રેમાળ સદ્દગુરૂના દર્શન કર્યા છે, હું તેના પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું.

ਜਿਨ ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਤੀ ਚਾਕਰੀ ਤਿਨ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੩॥
જેને ગુરુની ચાકરી કરી છે, તેના પર હું હંમેશા બલિહાર છું ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਦੁਖ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ બધા દુ:ખ મટાડનાર છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥
આ નામ ગુરુની સેવાથી મેળવાય છે તથા ગુરુમુખ બનવાથી મનુષ્યનો સંસાર સાગરથી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤੇ ਜਨ ਪਰਵਾਨਾ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે તે પ્રભુને સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥੫॥
નાનક તેના પર બલિહાર છે અને હંમેશા જ બલિહાર જાય છે ॥૫॥

ਸਾ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
હે હરિ! તે જ મહિમા તારી મહિમા કહી શકાય છે જે તને પસંદ આવે છે

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰਾ ਸੇਵਦੇ ਤਿਨ ਹਰਿ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥੬॥
જે ગુરુમુખ પ્રેમાળ પ્રભુની સેવા કરે તે ફળ મેળવી લે છે ॥૬॥

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ ਤਿਨਾ ਜੀਅ ਪ੍ਰਭ ਨਾਲੇ ॥
જે લોકોનો હરિથી પ્રેમ થઈ જાય છે તેના દિલ પ્રભુથી જ મળેલ રહે છે.

ਓਇ ਜਪਿ ਜਪਿ ਪਿਆਰਾ ਜੀਵਦੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ॥੭॥
તે પોતાના પ્રેમાળ પ્રભુને જપી-જપીને જ જીવંત રહે છે અને હરિનું નામ જ યાદ કરતા રહે છે ॥૭॥

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਆਰਾ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਘੁਮਿ ਜਾਇਆ ॥
જે ગુરુમુખોએ પ્રેમાળ પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું છે, હું તેના પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું.

ਓਇ ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਪਰਵਾਰ ਸਿਉ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਛਡਾਇਆ ॥੮॥
તે પોતાના કુટુંબ સહીત પોતે છૂટી ગયા છે અને તેને આખા જગતને પણ છોડાવી લીધું છે ॥૮॥

ਗੁਰਿ ਪਿਆਰੈ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੁ ਧੰਨੋ ॥
મારા પ્રેમાળ ગુરુએ હરિનું સ્મરણ કર્યું છે, આથી મારો ગુરુ ધન્ય-ધન્ય છે.

ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਦਸਿਆ ਗੁਰ ਪੁੰਨੁ ਵਡ ਪੁੰਨੋ ॥੯॥
ગુરુએ મને હરિનો રસ્તો બતાવ્યો છે, ગુરુએ મારા પર ખુબ ઉપકાર કર્યો છે ॥૯॥

ਜੋ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੁ ਸੇਵਦੇ ਸੇ ਪੁੰਨ ਪਰਾਣੀ ॥
જે ગુરૂના શિષ્ય પોતાના ગુરુની સેવા કરે છે, તે ઉત્તમ પ્રાણી છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥੧੦॥
નાનક તેના પર જ બલિહાર છે અને હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀਆ ਸੇ ਆਪਿ ਹਰਿ ਭਾਈਆ ॥
ગુરુમુખ બહેનપણીઓ પોતે હરિને સારી લાગે છે.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਨਾਈਆ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗਲਿ ਲਾਈਆ ॥੧੧॥
હરિના દરબારમાં તેને શોભાનું કપડું પહેરાવ્યું છે અને હરિએ પોતે જ તેને પોતાના ગળાથી લગાવી છે ॥૧૧॥

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! જે ગુરુમુખ તારા નામનું ધ્યાન કરે છે, મને તેના દર્શન આપ.

ਹਮ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣ ਪਖਾਲਦੇ ਧੂੜਿ ਘੋਲਿ ਘੋਲਿ ਪੀਜੈ ॥੧੨॥
હું તેના ચરણ ધોવ છું અને તેની ચરણ-ધૂળ ઘોળી-ઘોળીને પીવું છું ॥૧૨॥

ਪਾਨ ਸੁਪਾਰੀ ਖਾਤੀਆ ਮੁਖਿ ਬੀੜੀਆ ਲਾਈਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓ પાન-સોપારી ખાય છે અને મુખ પર લિપસ્ટિક લગાવે છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਦੇ ਨ ਚੇਤਿਓ ਜਮਿ ਪਕੜਿ ਚਲਾਈਆ ॥੧੩॥
અને હરિને ક્યારેય યાદ કરતી નથી તો યમ તેને પકડીને આગળ લગાવી લે છે ॥૧૩॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਚੇਤਿਆ ਹਿਰਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
જેને હરિને યાદ કર્યો છે અને હરિ-નામને પોતાના હૃદયમાં વસાવ્યું છે,

ਤਿਨ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ॥੧੪॥
યમ તેની નજીક આવતો નથી તે ગુરૂના શિષ્ય ગુરુને પ્રેમાળ હોય છે ॥૧૪॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੈ ॥
હરિનું નામ સુખોનું ભંડાર છે પરંતુ કોઈ ગુરુમુખ જ આ તફાવતને જાણે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਰੰਗਿ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥੧੫॥
હે નાનક! જેને સદ્દગુરુ મળી ગયો છે, તે ખુશીઓ મનાવે છે ॥૧૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਆਖੀਐ ਤੁਸਿ ਕਰੇ ਪਸਾਓ ॥
સદ્‌ગુરુને દાતા કહેવાય છે, જે ખુશ થઈને નામ-દાનની કૃપા કરે છે.

ਹਉ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਜਿਨਿ ਦਿਤੜਾ ਨਾਓ ॥੧੬॥
હું ગુરુ પર હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું, જેને મને પરમાત્માનું નામ આપ્યું છે ॥૧૬॥

ਸੋ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਹਰਿ ਦੇਇ ਸਨੇਹਾ ॥
તે ગુરુ ધન્ય છે, મારી તેને શાબાશી છે, જે મને હરિનો સંદેશ દે છે.

ਹਉ ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਗੁਰੂ ਵਿਗਸਿਆ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਹਾ ॥੧੭॥
હું ગુરુને જોઈ-જોઈને ખુશ થઈ ગયો છું અને તે ગુરુનું રૂપ ખુબ સુંદર છે ॥૧૭॥

ਗੁਰ ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੋਲਦੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹਾਵੀ ॥
ગુરુની જીભ અમૃતરૂપી નામ બોલે છે અને તે હરિ નામ બોલતા ખુબ સુંદર લાગે છે.

ਜਿਨ ਸੁਣਿ ਸਿਖਾ ਗੁਰੁ ਮੰਨਿਆ ਤਿਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਵੀ ॥੧੮॥
જેને ગુરુની શિક્ષા સાંભળીને તેના પર વિશ્વાસ કર્યો છે, તેની બધી ભૂખ દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧૮॥

ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਆਖੀਐ ਕਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜਾਈਐ ॥
મને કહે, તે રસ્તા પર કઈ વિધિ દ્વારા જવાય છે, જેને હરિનો રસ્તો કહેવાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਲੈ ਜਾਈਐ ॥੧੯॥
હે હરિ! જે તારું હરિ-નામ છે, તે નામને યાત્રા ખર્ચ તરીકે પોતાની સાથે લઈ જવું જોઈએ ॥૧૯॥

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਸੇ ਸਾਹ ਵਡ ਦਾਣੇ ॥
જે ગુરુમુખોએ હરિની પ્રાર્થના કરી છે, તે ખુબ સમૃદ્ધ તેમજ ચતુર છે.

ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਵਾਰਿਆ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਸਮਾਣੇ ॥੨੦॥
હું સદ્‌ગુરુ પર હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું અને ગુરુના વચનોમાં લીન રહું છું ॥૨૦॥

ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਤੂ ਸਾਹਿਬੋ ਤੂਹੈ ਮੇਰਾ ਮੀਰਾ ॥
હે હરિ! તું જ મારો સ્વામી છે, તું જ મારો માલિક છે, તું જ મારો બાદશાહ છે.

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੇਰੀ ਬੰਦਗੀ ਤੂ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥੨੧॥
જો તે સારું લાગે તો જ તારી પ્રાર્થના કરી શકું છું, તું ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે ॥૨૧॥

ਆਪੇ ਹਰਿ ਇਕ ਰੰਗੁ ਹੈ ਆਪੇ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥
હરિ પોતે જ એક રંગવાળો છે અને પોતે જ બહુરંગી છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਸਾਈ ਗਲ ਚੰਗੀ ॥੨੨॥੨॥
હે નાનક! જે તે પ્રભુને સારો લાગે છે, મારા માટે તે જ વાત સાચી છે ॥૨૨॥૨॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ਕਾਫੀ
તિલંગ મહેલ ૯ કાફી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਚੇਤਨਾ ਹੈ ਤਉ ਚੇਤ ਲੈ ਨਿਸਿ ਦਿਨਿ ਮੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥
હે પ્રાણી! જો તે પરમેશ્વરને યાદ કરવાનો છે તો દરેક પળ યાદ કરી લે.

ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਅਉਧ ਬਿਹਾਤੁ ਹੈ ਫੂਟੈ ਘਟ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ ફૂટેલ ઘડામાંથી પાણી નીકળતું રહે છે, તેમ જ ક્ષણ-ક્ષણ તારી જીવન-ઉંમર વીતતી જઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਾਹਿ ਨ ਗਾਵਹੀ ਮੂਰਖ ਅਗਿਆਨਾ ॥
હે મૂર્ખ અજ્ઞાની! તું પ્રભુનું ગુણ શા માટે ગાતો નથી?

ਝੂਠੈ ਲਾਲਚਿ ਲਾਗਿ ਕੈ ਨਹਿ ਮਰਨੁ ਪਛਾਨਾ ॥੧॥
અસત્ય લાલચમાં લાગીને તે પોતાના મૃત્યુને પણ ઓળખતો નથી ॥૧॥

ਅਜਹੂ ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਹੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હજી પણ કંઈ બગડ્યું નથી, જે પ્રભુનું ગુણગાન કરી લેશે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਭਜਨ ਤੇ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રભુનું ભજન કરવાથી જીવ નિર્ભય પદ મેળવી લે છે ॥૨॥૧॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
તિલંગ મહેલ ૯॥

ਜਾਗ ਲੇਹੁ ਰੇ ਮਨਾ ਜਾਗ ਲੇਹੁ ਕਹਾ ਗਾਫਲ ਸੋਇਆ ॥
હે મન! અજ્ઞાનતાની ઊંઘથી જાગી લે. તું શા માટે બેદરકાર થઈને સુતેલ છે.

ਜੋ ਤਨੁ ਉਪਜਿਆ ਸੰਗ ਹੀ ਸੋ ਭੀ ਸੰਗਿ ਨ ਹੋਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે શરીર જીવની સાથે ઉત્પન્ન થયું છે, તે ક્યારેય સાથ ગયો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧ ਜਨ ਹਿਤੁ ਜਾ ਸਿਉ ਕੀਨਾ ॥
જે માતા-પિતા, પુત્રો તેમજ સંબંધીઓ સાથે તે ખુબ સ્નેહ કર્યો હતો,

ਜੀਉ ਛੂਟਿਓ ਜਬ ਦੇਹ ਤੇ ਡਾਰਿ ਅਗਨਿ ਮੈ ਦੀਨਾ ॥੧॥
જયારે તારું શરીર પ્રાણ જ છૂટી ગયું તો તેને તારા શરીરને આગમાં નાખી દીધું છે ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਲਉ ਬਿਉਹਾਰੁ ਹੈ ਜਗ ਕਉ ਤੁਮ ਜਾਨਉ ॥
આ જગતને તું એમ જાણ કે આનો વ્યવહાર મનુષ્યના જીવન સુધી જ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਲੈ ਸਭ ਸੁਫਨ ਸਮਾਨਉ ॥੨॥੨॥
હે નાનક! હરિનું ગુણગાન કરી લે, કારણ કે આ બધું જ સપના સમાન જ છે ॥૨॥૨॥

ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
તિલંગ મહેલ ૯॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਰੇ ਮਨਾ ਗਾਇ ਲੈ ਜੋ ਸੰਗੀ ਹੈ ਤੇਰੋ ॥
હે મન! પરમાત્માની મહિમા ગાઈ લે, કારણ કે આ જ તારો સાચો મિત્ર છે.

ਅਉਸਰੁ ਬੀਤਿਓ ਜਾਤੁ ਹੈ ਕਹਿਓ ਮਾਨ ਲੈ ਮੇਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું કહેવાનું માની લે, આ જીવન-તક વીતતી જઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਪਤਿ ਰਥ ਧਨ ਰਾਜ ਸਿਉ ਅਤਿ ਨੇਹੁ ਲਗਾਇਓ ॥
સંપત્તિ, રથ, ધન તેમજ રાજની સાથે તે ખુબ પ્રેમ લગાવ્યો છે.

ਕਾਲ ਫਾਸ ਜਬ ਗਲਿ ਪਰੀ ਸਭ ਭਇਓ ਪਰਾਇਓ ॥੧॥
પરંતુ જ્યારે કાળની ફાંસી ગળામાં પડશે તો બધું જ પારકુ થઈ જશે ॥૧॥

ਜਾਨਿ ਬੂਝ ਕੈ ਬਾਵਰੇ ਤੈ ਕਾਜੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥
હે પાગલ! તે જાણી જોઈને પોતાનું કામ પોતે જ બગાડી લીધું છે.

ਪਾਪ ਕਰਤ ਸੁਕਚਿਓ ਨਹੀ ਨਹ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿਓ ॥੨॥
તે પાપ કરતા સમયે ક્યારેય સંકોચ કર્યો નથી અને ન તો તે પોતાનો અહંકાર છોડ્યો છે ॥૨॥

ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿਆ ਸੋ ਸੁਨੁ ਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જેમ ગુરુએ મને ઉપદેશ આપ્યો છે, તે પણ સાંભળી લે.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਪੁਕਾਰਿ ਕੈ ਗਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਾਈ ॥੩॥੩॥
નાનક તને કહે છે કે પ્રભુની શરણ પકડી લે ॥૩॥૩॥

ਤਿਲੰਗ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ਕਬੀਰ ਜੀ
તિલંગ વાણી ભગત ની કબીર જી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਇਫਤਰਾ ਭਾਈ ਦਿਲ ਕਾ ਫਿਕਰੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! વેદ-પુસ્તકોનું જ્ઞાન વાંચવાથી પણ દિલની ચિંતા દૂર થતી નથી.

ਟੁਕੁ ਦਮੁ ਕਰਾਰੀ ਜਉ ਕਰਹੁ ਹਾਜਿਰ ਹਜੂਰਿ ਖੁਦਾਇ ॥੧॥
જો એક પળ માત્ર માટે પોતાના ચંચળ મનને વશ કરી લઈશ તો પ્રભુને તારી સામે પ્રત્યક્ષ દેખાય દેશે ॥૧॥

ਬੰਦੇ ਖੋਜੁ ਦਿਲ ਹਰ ਰੋਜ ਨਾ ਫਿਰੁ ਪਰੇਸਾਨੀ ਮਾਹਿ ॥
હે મનુષ્ય! દરરોજ પ્રભુને પોતાના દિલમાં જ શોધ અને પરેશાનીમાં ન ભટકતો રહે.

ਇਹ ਜੁ ਦੁਨੀਆ ਸਿਹਰੁ ਮੇਲਾ ਦਸਤਗੀਰੀ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જે દુનિયા છે, આ પ્રભુની બનાવેલ એક જાદૂનો મેળો છે, આ મદદ નહીં કરે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰੋਗੁ ਪੜਿ ਪੜਿ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਬੇਖਬਰ ਬਾਦੁ ਬਕਾਹਿ ॥
લોકો અસત્ય જ્ઞાન વાંચી-વાંચીને ખૂબ ખુશ થાય છે અને બેખબર હોવાને કારણે વાદ-વિવાદ કરતા રહે છે.

ਹਕੁ ਸਚੁ ਖਾਲਕੁ ਖਲਕ ਮਿਆਨੇ ਸਿਆਮ ਮੂਰਤਿ ਨਾਹਿ ॥੨॥
સાચો પરમાત્મા પોતાની બનાવેલી દુનિયામાં જ વસે છે અને તે શ્યામ-મૂર્તિ નથી ॥૨॥

ਅਸਮਾਨ ਮ੍ਹਿਆਨੇ ਲਹੰਗ ਦਰੀਆ ਗੁਸਲ ਕਰਦਨ ਬੂਦ ॥
આકાશમાં નામરૂપી દરિયો વહે છે, તારે તેમાં સ્નાન કરવું જોઈએ.

ਕਰਿ ਫਕਰੁ ਦਾਇਮ ਲਾਇ ਚਸਮੇ ਜਹ ਤਹਾ ਮਉਜੂਦੁ ॥੩॥
તું હંમેશા જ ખુદાની પ્રાર્થના કર, જ્ઞાનરૂપી ચશ્મા લગાવીને જો, અલ્લાહ તે દરેક જગ્યાએ નજરે આવશે ॥૩॥

ਅਲਾਹ ਪਾਕੰ ਪਾਕ ਹੈ ਸਕ ਕਰਉ ਜੇ ਦੂਸਰ ਹੋਇ ॥
અલ્લાહ બધાથી પવિત્ર છે. આ વાતમાં શક તો જ કર, જો તેના સિવાય કોઈ બીજું હોય.

ਕਬੀਰ ਕਰਮੁ ਕਰੀਮ ਕਾ ਉਹੁ ਕਰੈ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧॥
હે કબીર! આ બધું તે કરીમનું જ કર્મ છે, જે તેને યોગ્ય લાગે છે, તે જ કરે છે ॥૪॥૧॥

ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ॥
નામદેવ જી॥

ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਕੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਖੁੰਦਕਾਰਾ ॥
હે માલિક! તારું નામ જ મને અંધ જ્ઞાનહીનને લાકડી સમાન સહારો છે.

ਮੈ ਗਰੀਬ ਮੈ ਮਸਕੀਨ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગરીબ તેમજ આજ્ઞાકારી છું અને તારું નામ જ મારો આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰੀਮਾਂ ਰਹੀਮਾਂ ਅਲਾਹ ਤੂ ਗਨੀਂ ॥
હે કરીમ, રહીમ, અલ્લાહ! તું જ ધનવાન છે.

ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰਿ ਦਰਿ ਪੇਸਿ ਤੂੰ ਮਨੀਂ ॥੧॥
તું જ જીવની સામે સાક્ષાત છે! તું દરેક સમયે મારી અંદર તેમજ મારી સામે રહે છે ॥૧॥

ਦਰੀਆਉ ਤੂ ਦਿਹੰਦ ਤੂ ਬਿਸੀਆਰ ਤੂ ਧਨੀ ॥
તું દયાનો દરિયો છે, તું જ દાતા છે, તું જ અનંત છે અને તું જ ધની છે.

ਦੇਹਿ ਲੇਹਿ ਏਕੁ ਤੂੰ ਦਿਗਰ ਕੋ ਨਹੀ ॥੨॥
એક તુ જ જીવોને બધું જ દે છે અને લે છે, તારા સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਤੂੰ ਦਾਨਾਂ ਤੂੰ ਬੀਨਾਂ ਮੈ ਬੀਚਾਰੁ ਕਿਆ ਕਰੀ ॥
તું ચતુર છે અને તું બધાને જોનાર છે. હું તારા ગુણોનું શું વિચાર કરું?

ਨਾਮੇ ਚੇ ਸੁਆਮੀ ਬਖਸੰਦ ਤੂੰ ਹਰੀ ॥੩॥੧॥੨॥
હે નામદેવનો સ્વામી! તું બધા પર પોતાની કૃપા કરનાર છે ॥૩॥૧॥૨॥

ਹਲੇ ਯਾਰਾਂ ਹਲੇ ਯਾਰਾਂ ਖੁਸਿਖਬਰੀ ॥
હે મિત્ર! ખુશખબર સાંભળ!

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਉ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਉ ॥
હે પ્રભુ! તારા પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું.

ਨੀਕੀ ਤੇਰੀ ਬਿਗਾਰੀ ਆਲੇ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને તારી મજૂરી ખુબ સારી લાગે છે અને તારું નામ ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁਜਾ ਆਮਦ ਕੁਜਾ ਰਫਤੀ ਕੁਜਾ ਮੇ ਰਵੀ ॥
તું ક્યાંથી આવ્યો છે, તું ક્યાં ગયો હતો અને તારે હવે ક્યાં જવાનું છે

ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਨਗਰੀ ਰਾਸਿ ਬੁਗੋਈ ॥੧॥
આ દ્વારિકા નગરી છે, અહીં સત્ય જ બોલજે ॥૧॥

ਖੂਬੁ ਤੇਰੀ ਪਗਰੀ ਮੀਠੇ ਤੇਰੇ ਬੋਲ ॥
તારી પાધડી ખુબ સુંદર છે અને તારા બોલ ખુબ મીઠા છે.

ਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਨਗਰੀ ਕਾਹੇ ਕੇ ਮਗੋਲ ॥੨॥
દ્વારિકા નગરીમાં કોઈ મુગલ કેવી રીતે હોઈ શકે છે ॥૨॥

ਚੰਦੀਂ ਹਜਾਰ ਆਲਮ ਏਕਲ ਖਾਨਾਂ ॥
બ્રહ્માંડોના હજારો ભવનોનો ફક્ત એક તુ જ સુલતાન છે.

ਹਮ ਚਿਨੀ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸਾਂਵਲੇ ਬਰਨਾਂ ॥੩॥
અમે તને શ્યામ રંગના બાદશાહના રૂપમાં ઓળખી લીધો છે અર્થાત તું જ કૃષ્ણ છે ॥૩॥

ਅਸਪਤਿ ਗਜਪਤਿ ਨਰਹ ਨਰਿੰਦ ॥
તું જ અશ્વપતિ સૂર્યદેવ છે, તું જ ગજપતિ ઈન્દ્રદેવ છે, તું જ નરોનો નરેશ બ્રહ્મા છે.

ਨਾਮੇ ਕੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਮੀਰ ਮੁਕੰਦ ॥੪॥੨॥੩॥
હે નામદેવના સ્વામી! તું મીર મુકુન્દ છે ॥૪॥૨॥૩॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી મહેલ ૧ ચારપદ ઘર ૧

ਭਾਂਡਾ ਧੋਇ ਬੈਸਿ ਧੂਪੁ ਦੇਵਹੁ ਤਉ ਦੂਧੈ ਕਉ ਜਾਵਹੁ ॥
પહેલા પોતાના હૃદયરૂપી વાસણને વિકારોની ગંદકીથી શુદ્ધ કર. પછી બેસીને હૃદયરૂપી વાસણને ધૂપ દે અર્થાત મનને સ્થિર કરીને હૃદયરૂપી મટકીમાં શુભ ગુણ વસાવ અને પછી દૂધ લેવા માટે જા અર્થાત કર્મ કર.

ਦੂਧੁ ਕਰਮ ਫੁਨਿ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇਣੁ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸ ਜਮਾਵਹੁ ॥੧॥
કર્મ જ દૂધ છે, જેને મંથન કરવાનું છે. પછી આ દૂધને સુરની જાગ લગાવ અર્થાત કર્મ કરતા સમયે પોતાની વૃત્તિ પરમાત્મામાં લગાવીને રાખ. નિષ્કામ ભાવનાથી દૂધને જમાવી દે અર્થાત કર્મના ફળની ઈચ્છા ન રાખ ॥૧॥

ਜਪਹੁ ਤ ਏਕੋ ਨਾਮਾ ॥
ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ જપ.

ਅਵਰਿ ਨਿਰਾਫਲ ਕਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા બધા કર્મ નિષ્ફળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਈਟੀ ਹਾਥਿ ਕਰਹੁ ਫੁਨਿ ਨੇਤ੍ਰਉ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ॥
આ ચંચળ મન વશમાં કરવું જ હાથોમાં દોરીની ગોટીઓ પકડવાની છે. અજ્ઞાન રૂપી ઉંઘનું ન આવવું જ દોરી છે.

ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਤਬ ਮਥੀਐ ਇਨ ਬਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਹੁ ॥੨॥
જીભથી પરમાત્માનું નામ જપતો રહે, ત્યારે જ કર્મરૂપી દૂધનું મંથન થશે. આ વિધિથી નામરૂપી અમૃત મેળવી લે ॥૨॥

ਮਨੁ ਸੰਪਟੁ ਜਿਤੁ ਸਤ ਸਰਿ ਨਾਵਣੁ ਭਾਵਨ ਪਾਤੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕਰੇ ॥
પુજારી મૂર્તિને ડબ્બામાં નાખે છે જો જીવ પોતાના મનને ડબ્બો બનાવે તેમાં પરમાત્માનું નામ ટકાવી રાખે તે નામ દ્વારા સાધુ સંગત સરોવરમાં સ્નાન કરો શ્રદ્ધાના પત્રોથી ઠાકુરને પ્રસન્ન કરો

ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸੇਵਕੁ ਜੇ ਸੇਵੇ ਇਨ੍ ਬਿਧਿ ਸਾਹਿਬੁ ਰਵਤੁ ਰਹੈ ॥੩॥
જો તે સેવક બનીને પોતાના પ્રાણોની પૂજા અર્પિત કરીને તેની સેવા કરે તો આ વિધિ દ્વારા તેનું મન માલિક-પ્રભુમાં લીન રહેશે ॥૩॥

ਕਹਦੇ ਕਹਹਿ ਕਹੇ ਕਹਿ ਜਾਵਹਿ ਤੁਮ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! કહેનાર તારા વિશે ફક્ત વાતો જ કરતા રહે છે અને તે વાત કરી-કરીને દુનિયાથી જઈ રહ્યા છે પરંતુ તારા જેવું બીજું કોઈ નથી.

ਭਗਤਿ ਹੀਣੁ ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਜੰਪੈ ਹਉ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥੪॥੧॥
ભક્તિહીન નાનક વિનંતી કરે છે કે હું તે સાચા માલિકની હંમેશા જ સ્તુતિ કરતો રહું છું ॥૪॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
સુહી મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਨ ਬਾਹਰਿ ਜਾਇ ॥
હે જીવ! પરમાત્મા તો તારા હૃદયમાં જ વસે છે, તું તેને શોધવા માટે બહાર ન જા.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ ਕਾਹੇ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥੧॥
તું નામરૂપી અમૃતને છોડીને માયારૂપી ઝેર શા માટે ખાઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! એવું જ્ઞાન જપ કે

ਹੋਵਹੁ ਚਾਕਰ ਸਾਚੇ ਕੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સાચા માલિકનો ચાકર બની જા ॥૧॥વિરામ॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਭੁ ਕੋਈ ਰਵੈ ॥
દરેક કોઈ જ્ઞાન-ધ્યાનની ફક્ત વાત જ કરે છે અને

ਬਾਂਧਨਿ ਬਾਂਧਿਆ ਸਭੁ ਜਗੁ ਭਵੈ ॥੨॥
પરંતુ આખું જગત જ માયાના બંધનોમાં બંધાયેલ ભટકી રહ્યું છે ॥૨॥

ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਸੁ ਚਾਕਰੁ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માની સેવા કરે છે, તે તેનો ચાકર બની જાય છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋਇ ॥੩॥
સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં તે જ વસેલો છે ॥૩॥

ਹਮ ਨਹੀ ਚੰਗੇ ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે ન અમે સારા છીએ અને ન તો કોઈ ખરાબ છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਤਾਰੇ ਸੋਇ ॥੪॥੧॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે એક પરમાત્મા જ જીવોને સંસારના બંધનોથી મુક્ત કરાવે છે ॥૪॥૧॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੬
સુહી મહેલ ૧ ઘર ૬

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਜਲੁ ਕੈਹਾ ਚਿਲਕਣਾ ਘੋਟਿਮ ਕਾਲੜੀ ਮਸੁ ॥
કાંસ્ય ધાતુ ખૂબ પ્રકાશિત તેમજ ચમકીલી હોય છે પરંતુ ઘસાવવાથી આની કાળી શાહી નજરે આવી જાય છે.

ਧੋਤਿਆ ਜੂਠਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਾ ਤਿਸੁ ॥੧॥
જો સો વાર પણ આને ધોવાય તો પણ આની જૂઠણ દૂર થતી નથી ॥૧॥

ਸਜਣ ਸੇਈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਚਲੰਨ੍ਹਿ ॥
સજ્જન તે જ છે, જે મારી સાથે રહે અને અહીં જગતથી ચાલતા સમયે મારી સાથે જાય.

ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਖੜੇ ਦਿਸੰਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં કર્મોનો લેખ મંગાય છે, ત્યાં મારી સાથે ઉભો દેખાઈ દે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆ ਪਾਸਹੁ ਚਿਤਵੀਆਹਾ ॥
ઘર, મંદિર તેમજ ચારેય તરફથી ચિત્રકારી કરેલ મહેલ હોય પરંતુ

ਢਠੀਆ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਨ੍ਹੀ ਵਿਚਹੁ ਸਖਣੀਆਹਾ ॥੨॥
આ અંદરથી ખાલી હોય છે અને ખંડેર થઈ જવા પર આ કોઈ કામ આવતા નથી ॥૨॥

ਬਗਾ ਬਗੇ ਕਪੜੇ ਤੀਰਥ ਮੰਝਿ ਵਸੰਨ੍ਹਿ ॥
સફેદ પાંખવાળા બગલા તીર્થ સ્થાનો પર રહે છે.

ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆ ਖਾਵਣੇ ਬਗੇ ਨਾ ਕਹੀਅਨ੍ਹਿ ॥੩॥
પરંતુ તે જીવોનાં ગળાને ઘોટી-ઘોટીને ખાય જાય છે આથી તે સારા કહી શકાતા નથી ॥૩॥

ਸਿੰਮਲ ਰੁਖੁ ਸਰੀਰੁ ਮੈ ਮੈਜਨ ਦੇਖਿ ਭੁਲੰਨ੍ਹਿ ॥
મારુ શરીર સેમલના વૃક્ષ જેવું છે. જેમ સેમલના ફળોને જોઈને પક્ષી ગેરમાર્ગે જાય છે, તેમ જ મને જોઈને મનુષ્ય ભૂલ કરી જાય છે.

ਸੇ ਫਲ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਨ੍ਹੀ ਤੇ ਗੁਣ ਮੈ ਤਨਿ ਹੰਨ੍ਹਿ ॥੪॥
જેમ સેમલના ફળ પોપટને કામ આવતા નથી, તેવા લક્ષણ ગુણ મારા શરીરમાં છે ॥૪॥

ਅੰਧੁਲੈ ਭਾਰੁ ਉਠਾਇਆ ਡੂਗਰ ਵਾਟ ਬਹੁਤੁ ॥
મને અંધને પાપોનો વજન પોતાના માથા પર ઉઠાવેલ છે અને આ જીવનરૂપી પહાડી રસ્તો ખૂબ અઘરો છે.

ਅਖੀ ਲੋੜੀ ਨਾ ਲਹਾ ਹਉ ਚੜਿ ਲੰਘਾ ਕਿਤੁ ॥੫॥
હું પોતાની અંધ આંખોથી રસ્તો શોધવા માંગુ છું પરંતુ મને રસ્તો મળતો નથી. હું પહાડ પર ચઢીને કઈ રીતે પાર થઈ શકું છું ॥૫॥

ਚਾਕਰੀਆ ਚੰਗਿਆਈਆ ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਕਿਤੁ ॥
પરમાત્માના નામ સિવાય બીજી ચાકરીઓ, ભલાઈ તેમજ ચતુરાઈઓ ક્યાં કામની છે?

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂੰ ਬਧਾ ਛੁਟਹਿ ਜਿਤੁ ॥੬॥੧॥੩॥
હે નાનક! તું પરમાત્માના નામનું સ્મરણ કર, જેનાથી તું બંધનોથી છૂટી જઈશ ॥૬॥૧॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਜਪ ਤਪ ਕਾ ਬੰਧੁ ਬੇੜੁਲਾ ਜਿਤੁ ਲੰਘਹਿ ਵਹੇਲਾ ॥
હે જીવ! જપ-તપનો સુંદર બેડો બાંધી લે, જેનાથી તું સંસાર સમુદ્રથી સરળતાથી પાર થઈ જઈશ.

ਨਾ ਸਰਵਰੁ ਨਾ ਊਛਲੈ ਐਸਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ॥੧॥
ન સંસાર સમુદ્ર તને ડુબાવશે અને ન તો આની લહેરો ઉત્પન્ન થશે પરંતુ તારો રસ્તો સરળ થઈ જશે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਮੰਜੀਠੜਾ ਰਤਾ ਮੇਰਾ ਚੋਲਾ ਸਦ ਰੰਗ ਢੋਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા નામનો રંગ હંમેશા સ્થિર છે. એક તારું નામ જ મજીઠ છે, જેમાં મારુ શરીરરૂપી વસ્ત્ર પાક્કું રંગાઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ ਕਿਉ ਮੇਲਾ ਹੋਈ ॥
હે હરિ રસ્તા પર ચાલનાર પ્રેમાળ સાજન! હરિથી કેવી રીતે મેળાપ થાય છે?

ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਗੰਠੜੀਐ ਮੇਲੇਗਾ ਸੋਈ ॥੨॥
જો મનુષ્યની પાસે શુભ ગુણ હોય તો તેને પ્રભુ પોતે જ પોતાની સાથે માલાવી લેશે ॥૨॥

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵੀਛੁੜੈ ਜੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਈ ॥
જો કોઈ પ્રભુથી મળેલ હોય તો તો તેનાથી મળેલ મનુષ્ય બીજી વાર તેનાથી અલગ થતો નથી.

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ਹੈ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥੩॥
પ્રભુએ જન્મ-મરણ મટાડી દીધું છે, એક તે જ સત્ય છે ॥૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰਿਆ ਸੀਤਾ ਹੈ ਚੋਲਾ ॥
પોતાના અહંકારને મારીને જન્મ-મરણનું ચક્ર દૂર કરી લીધું છે અને પ્રભુ-દરબારમાં પહેરવા માટે નવી ચોલી લીધા છે.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸਹ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲਾ ॥੪॥
ગુરુના વચનોનું આ ફળ મેળવ્યું છે અને પતિ-પ્રભુની વાણી અમૃત છે ॥૪॥

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਹੁ ਖਰਾ ਪਿਆਰਾ ॥
હે સત્સંગી બહેનપણીઓ! નાનક કહે છે કે પતિ-પ્રભુ ખુબ જ પ્રેમાળ છે,

ਹਮ ਸਹ ਕੇਰੀਆ ਦਾਸੀਆ ਸਾਚਾ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੫॥੨॥੪॥
અમે બધી તેની દાસીઓ છીએ અને અમારો પતિ-પ્રભુ શાશ્વત છે ॥૪॥૨॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਜਿਨ ਕਉ ਭਾਂਡੈ ਭਾਉ ਤਿਨਾ ਸਵਾਰਸੀ ॥
જેના હૃદયરૂપી વાસણમાં પરમાત્મા માટે પ્રેમ છે, તે તેને સુંદર બનાવી દે છે.

ਕਰੈ ਪਸਾਉ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਸੀ ॥
તે પોતાની કૃપા કરીને તેને સુખી કરી દે છે અને તેનું દુઃખ ભુલાવી દે છે.

ਸਹਸਾ ਮੂਲੇ ਨਾਹਿ ਸਰਪਰ ਤਾਰਸੀ ॥੧॥
આ વાતમાં જરા પણ કોઈ સંશય નથી કે પરમાત્મા તેને જરૂર જ સંસાર સમુદ્રથી તારી દે છે ॥૧॥

ਤਿਨ੍ਹਾ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰੁ ਆਇ ਜਿਨ ਕਉ ਲੀਖਿਆ ॥
જેના નસીબમાં લખેલું હતું, ગુરુ તેને આવીને મળી ગયો છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਦੇਵੈ ਦੀਖਿਆ ॥
હરિનું અમૃત નામ તે તેને દીક્ષામાં દે છે.

ਚਾਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ਭਵਹਿ ਨ ਭੀਖਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય સદ્ગુરુની આજ્ઞા અનુસાર ચાલે છે, તે ભિક્ષા માટે ભટકતો નથી ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਮਹਲੁ ਹਜੂਰਿ ਦੂਜੇ ਨਿਵੈ ਕਿਸੁ ॥
જેને રહેવા માટે પરમાત્માનો મહેલ મળી ગયો છે, આ કોઈ બીજાની સમક્ષ શા માટે નમશે?

ਦਰਿ ਦਰਵਾਣੀ ਨਾਹਿ ਮੂਲੇ ਪੁਛ ਤਿਸੁ ॥
પ્રભુના દરવાજાનો દ્વારપાળ તેનાથી જરા પણ કોઈ પૂછતાછ કરતો નથી.

ਛੁਟੈ ਤਾ ਕੈ ਬੋਲਿ ਸਾਹਿਬ ਨਦਰਿ ਜਿਸੁ ॥੩॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે, તેના વચનથી તે જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે ॥૩॥

ਘਲੇ ਆਣੇ ਆਪਿ ਜਿਸੁ ਨਾਹੀ ਦੂਜਾ ਮਤੈ ਕੋਇ ॥
જેને કોઈ બીજો ઉપદેશ આપનાર નથી, તે પોતે જ પ્રાણીઓને દુનિયામાં મોકલે છે અને પછી પાછો બોલાવી લે છે.

ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੇ ਸਾਜਿ ਜਾਣੈ ਸਭ ਸੋਇ ॥
તે પોતે જ દુનિયાને બરબાદ કરીને બનાવે છે અને પોતે જ બધું જ બનાવવાનું જાણે છે.

ਨਾਉ ਨਾਨਕ ਬਖਸੀਸ ਨਦਰੀ ਕਰਮੁ ਹੋਇ ॥੪॥੩॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્મા તેને જ નામનું દાન દે છે, જેના પર તેની કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે ॥૪॥૩॥૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਭਾਂਡਾ ਹਛਾ ਸੋਇ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵਸੀ ॥
હૃદયરૂપી વાસણ તે જ સારું છે, જે પ્રભુને સારું લાગે છે.

ਭਾਂਡਾ ਅਤਿ ਮਲੀਣੁ ਧੋਤਾ ਹਛਾ ਨ ਹੋਇਸੀ ॥
જે હૃદયરૂપી વાસણ ખુબ જ ગંદુ હોય છે, તે તો ધોવાથી પણ શુદ્ધ થતું નથી.

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹੋਇ ਸੋਝੀ ਪਾਇਸੀ ॥
જે ગુરુના દરવાજા પર જાય છે, તેને સમજ આવી જાય છે.

ਏਤੁ ਦੁਆਰੈ ਧੋਇ ਹਛਾ ਹੋਇਸੀ ॥
ગુરુના દરવાજા પર ધોવાથી હૃદયરૂપી વાસણ શુદ્ધ થઈ જાય છે.

ਮੈਲੇ ਹਛੇ ਕਾ ਵੀਚਾਰੁ ਆਪਿ ਵਰਤਾਇਸੀ ॥
પરમાત્મા પોતે જ ગંદા તેમજ સારાની સમજ દે છે.

ਮਤੁ ਕੋ ਜਾਣੈ ਜਾਇ ਅਗੈ ਪਾਇਸੀ ॥
કોઈ આ ન સમજી લે કે તે આગળ પરલોકમાં જઈને સમજ મેળવી લેશે.

ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ਤੇਹਾ ਹੋਇਸੀ ॥
મનુષ્ય જેવા કર્મ કરે છે, તે તેવો જ બની જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਆਪਿ ਵਰਤਾਇਸੀ ॥
હરિનું નામ અમૃત છે અને તે પોતે જ આ દાન જીવોને દે છે.

ਚਲਿਆ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਵਾਜਾ ਵਾਇਸੀ ॥
જે મનુષ્ય નામ જપે છે, તે પોતાનો જન્મ સંવારીને સન્માનપૂર્વક પરલોકે જાય છે અને આ દુનિયામાં પોતાની કીર્તિનો ડંકો વગાડી જાય છે.

ਮਾਣਸੁ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਸੁਣਾਇਸੀ ॥
બિચારો મનુષ્ય તો શું છે, તે આ વાજા ત્રણેય લોકોને સંભળાય છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਨਿਹਾਲ ਸਭਿ ਕੁਲ ਤਾਰਸੀ ॥੧॥੪॥੬॥
હે નાનક! તે મનુષ્ય પોતે નિહાલ થઈ જાય છે અને પોતાના આખા કુળને સંસાર સમુદ્રથી તારી દે છે ॥૧॥૪॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਜੋਗੀ ਹੋਵੈ ਜੋਗਵੈ ਭੋਗੀ ਹੋਵੈ ਖਾਇ ॥
જે યોગી હોય છે, તે યોગ સાધના કરે છે. જે ગૃહસ્થી હોય છે, તે ભોગ પદાર્થોમાં જ લીન રહે છે.

ਤਪੀਆ ਹੋਵੈ ਤਪੁ ਕਰੇ ਤੀਰਥਿ ਮਲਿ ਮਲਿ ਨਾਇ ॥੧॥
જે તપસ્વી હોય છે, તે તપસ્યા જ કરે છે તેમજ તીર્થોમાં ઘસી-ઘસીને સ્નાન કરે છે ॥૧॥ હે પ્રભુ!

ਤੇਰਾ ਸਦੜਾ ਸੁਣੀਜੈ ਭਾਈ ਜੇ ਕੋ ਬਹੈ ਅਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ બેસીને તારું સ્તુતિગાન કરશે તો તારો સંદેશ સાંભળવા ઈચ્છીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੇ ਜੋ ਖਟੇ ਸੁੋ ਖਾਇ ॥
જેવું બીજ મનુષ્ય વાવે છે, તેવું જ ફળ તે કાપે છે.

ਅਗੈ ਪੁਛ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਣੁ ਨੀਸਾਣੈ ਜਾਇ ॥੨॥
જો કોઈ નામરૂપી પરવાના સહિત જાય તો આગળ પરલોકના દરબારમાં તેનાથી કોઈ પુછતાછ થતી નથી ॥૨॥

ਤੈਸੋ ਜੈਸਾ ਕਾਢੀਐ ਜੈਸੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
જેવું સારું-ખરાબ કાર્ય મનુષ્ય કરે છે, તેવું જ તેને કહેવાય છે.

ਜੋ ਦਮੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਸੋ ਦਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥੩॥
જીવનના જે શ્વાસમાં પરમાત્મા યાદ આવતો નથી, તે શ્વાસ વ્યર્થ જ વીતી જાય છે ॥૩॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਵੇਚੀ ਬੈ ਕਰੀ ਜੇ ਕੋ ਲਏ ਵਿਕਾਇ ॥
જો કોઈ ખરીદદાર હોય તો હું પોતાનું શરીર તેને વેચી દઈશ, જો તેના બદલામાં મને પરમાત્માનું નામ મળતું હોય.

ਨਾਨਕ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਈ ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਨਾਹੀ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥੪॥੫॥੭॥
હે નાનક! જે શરીરમાં સત્ય-નામ વસતું નથી, તે કોઈ કામ આવતું નથી ॥૪॥૫॥૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੭
સુહી મહેલ ૧ ઘર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੋਗੁ ਨ ਖਿੰਥਾ ਜੋਗੁ ਨ ਡੰਡੈ ਜੋਗੁ ਨ ਭਸਮ ਚੜਾਈਐ ॥
ગોદડી પહેરી લેવી યોગ્ય નથી, હાથમાં ડંડો પકડી લેવો યોગ્ય નથી અને શરીર પર ભસ્મ લગાવી લેવી પણ યોગસાધના નથી.

ਜੋਗੁ ਨ ਮੁੰਦੀ ਮੂੰਡਿ ਮੁਡਾਇਐ ਜੋਗੁ ਨ ਸਿੰਙੀ ਵਾਈਐ ॥
કાનોમાં મુદ્રા પહેરી લેવી અને માથું મૂંડાવી લેવું પણ યોગ નથી. સીંગી વગાડવાથી પણ યોગસાધના થઈ શકતી નથી.

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ॥੧॥
યોગનો રસ્તો આમ મેળવી શકાય છે કે માયામાં રહેતા જ નિરંજન અર્થાત માયાથી નિર્લિપ્ત રહે ॥૧॥

ਗਲੀ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਈ ॥
વાતો કરવાથી યોગ થતો નથી.

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਿ ਸਮਸਰਿ ਜਾਣੈ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યોગી તેને જ કહેવાય છે, જે બધાને એક દ્રષ્ટિ જોવે છે તથા એક સમાન સમજે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋਗੁ ਨ ਬਾਹਰਿ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਜੋਗੁ ਨ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ ॥
બહાર સ્મશાનમાં રહેવું યોગ-સાધના નથી અને ન તો સમાધિ લગાવવી યોગ છે.

ਜੋਗੁ ਨ ਦੇਸਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵਿਐ ਜੋਗੁ ਨ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ॥
દેશ-પરદેશમાં ભ્રમણ કરવું અને તીર્થોમાં સ્નાન કરવું પણ યોગ નથી.

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ॥੨॥
યોગનો વિચાર આ જ છે કે મોહ-માયામાં રહેતા માયાથી નિર્લિપ્ત રહે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਤਾ ਸਹਸਾ ਤੂਟੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਈਐ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુ મળી જાય છે તો મનુષ્યની શંકા સમાપ્ત થઈ જાય છે અને તે ભટકતા મનને વશમાં કરી લે છે.

ਨਿਝਰੁ ਝਰੈ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਲਾਗੈ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਈਐ ॥
તેના હૃદયમાં અમૃત-નામનો ફુવારો વહેવા લાગી જાય છે, તેનું મન મધુર અનહદ ધ્વનીને સાંભળવા લાગે છે અને હૃદય-ઘરમાં હાજર પરમાત્માની સાથે તે લીન રહે છે.

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ॥੩॥
વાસ્તવમાં મોહ માયામાં રહીને માયાથી નિર્લિપ્ત રહેવું જ યોગ-વિચાર છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਜੀਵਤਿਆ ਮਰਿ ਰਹੀਐ ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਈਐ ॥
હે નાનક! એવી યોગસાધના કરવી જોઈએ કે જીવનમાં મોહ-માયાથી તટસ્થ રહેવાય.

ਵਾਜੇ ਬਾਝਹੁ ਸਿੰਙੀ ਵਾਜੈ ਤਉ ਨਿਰਭਉ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥
જ્યારે અંતરમનમાં વાજાના વગર જ અનહદ ધ્વનિરૂપી સીંગી વાગે છે તો નિર્ભય પદની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਉ ਪਾਈਐ ॥੪॥੧॥੮॥
યોગનો રસ્તો આ વિધિથી જ મેળવાય છે કે માયામાં રહેતા જ નિરંજન અર્થાત માયાથી નિર્લિપ્ત રહે ॥૪॥૧॥૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਕਉਣ ਤਰਾਜੀ ਕਵਣੁ ਤੁਲਾ ਤੇਰਾ ਕਵਣੁ ਸਰਾਫੁ ਬੁਲਾਵਾ ॥
હે પ્રભુ! તે ક્યુ ત્રાજવું છે, ક્યુ વજન છે, જેમાં હું તારા ગુણોનું વજન તોલું?

ਕਉਣੁ ਗੁਰੂ ਕੈ ਪਹਿ ਦੀਖਿਆ ਲੇਵਾ ਕੈ ਪਹਿ ਮੁਲੁ ਕਰਾਵਾ ॥੧॥
તારી મહિમાની પરખ કરવા માટે હું ક્યાં સરાફને બોલાવું? ક્યાં ગુરુની પાસે દીક્ષા લઉ, અને કોનાથી હું મૂલ્યાંકન કરાવું?॥૧॥

ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! હું તારું રહસ્ય જાણતો નથી.

ਤੂੰ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਰਬ ਸਮਾਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પાણી, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં પુષ્કળ છે અને તું પોતે જ બધામાં સમાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਤਾਰਾਜੀ ਚਿਤੁ ਤੁਲਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ਸਰਾਫੁ ਕਮਾਵਾ ॥
હે પરમાત્મા! મારુ મન જ ત્રાજવું છે અને મારું ચિત્ત જ વજન છે. હું તારી ઉપાસના કરું, આ જ શાહુકાર છે.

ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਸੋ ਸਹੁ ਤੋਲੀ ਇਨ ਬਿਧਿ ਚਿਤੁ ਰਹਾਵਾ ॥੨॥
પોતાના માલિકને હું પોતાના હૃદયમાં જ તોલું છું તથા આ વિધિ દ્વારા હું પોતાનું ચિત્ત તેમાં લગાવીને રાખું છું. ॥૨॥

ਆਪੇ ਕੰਡਾ ਤੋਲੁ ਤਰਾਜੀ ਆਪੇ ਤੋਲਣਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ કાંટો, પોતે જ વજન, પોતે જ ત્રાજવું છે અને તે પોતે જ તોલનાર છે.

ਆਪੇ ਦੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੇ ਹੈ ਵਣਜਾਰਾ ॥੩॥
તે પોતે જ જોવે છે, પોતે જ સમજે છે અને પોતે જ વ્યાપારી છે ॥૩॥

ਅੰਧੁਲਾ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਪਰਦੇਸੀ ਖਿਨੁ ਆਵੈ ਤਿਲੁ ਜਾਵੈ ॥
મારુ આ મન અંધ છે, નીચ જાતિનું તેમજ પરદેશી છે. આ એક ક્ષણમાં જ ક્યાંથી પાછુ આવી જાય છે અને તલ માત્ર સમયના ઉપરાંત પછી ક્યાંય જાય છે

ਤਾ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਨਾਨਕੁ ਰਹਦਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮੂੜਾ ਪਾਵੈ ॥੪॥੨॥੯॥
હે પ્રભુ! નાનક આ મનની સંગતિમાં રહે છે, આથી તે મૂર્ખ તને કેવી રીતે મેળવે ॥૪॥૨॥૯॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી મહેલ ૪ ધર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਰਾਧਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਕੇ ॥
ગુરુનો ગુરુ, ગુરુ-શબ્દ દ્વારા મનમાં રામ નામની પ્રાર્થના કરી છે,

ਸਭਿ ਇਛਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪੂਰੀਆ ਸਭੁ ਚੂਕਾ ਡਰੁ ਜਮ ਕੇ ॥੧॥
જેનાથી મન તેમજ શરીરની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને મૃત્યુનો ડર પણ દૂર થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ॥
હે મન! રામ નામનું ગુણગાન કર.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧਿਆ ਹਰਿ ਪੀਆ ਰਸੁ ਗਟਕੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે ગુરુએ ખુશ થઈને મારા મનને ઉપદેશ આપ્યો તો તેને જીવ ભરીને હરિ રસને પીધું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਊਤਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰੀ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ॥
સદ્દગુરૂની સત્સંગતિ બધાથી ઉત્તમ છે, જે પ્રભુનું ગુણાનુવાદ કરતી રહે છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਮ ਧੋਵਹ ਪਗ ਜਨ ਕੇ ॥੨॥
હે હરિ! કૃપા કરીને મને સત્સંગતિમાં મળાવી દે કેમ કે હું તારા ભક્તજનોનાં પગ ધોઉં ॥૨॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਭੁ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਰਸੁ ਗੁਰਮਤਿ ਰਸੁ ਰਸਕੇ ॥
રામ નામ બધામાં સ્થિત છે અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ રામ નામરૂપી રસ સ્વાદ લઈ લઈને પીવામાં આવે છે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਲਾਥੀ ਤਿਸ ਤਿਸ ਕੇ ॥੩॥
જેને હરિ નામરૂપી અમૃત જળ મેળવી લીધું છે, તેની બધી તૃષ્ણારૂપી તરસ ઠરી ગઈ છે ॥૩॥

ਹਮਰੀ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਮ ਵੇਚਿਓ ਸਿਰੁ ਗੁਰ ਕੇ ॥
ગુરુ-સદ્દગુરુ જ મારી જાતિ-પાતિ છે અને મેં પોતાનું માથું ગુરુની પાસે વેચી દીધું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਿਓ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਗੁਰ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਜਨ ਕੇ ॥੪॥੧॥
હે ગુરુ! નાનકનું કહેવું છે કે મારુ નામ 'ગુરુનો ચેલો' પડી ગયું છે, તમારા દાસની લાજ રાખો॥૪॥૧॥૧૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਜਿਓ ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਦਾਲਦ ਦਲਘਾ ॥
પુરુષોત્તમ પરમેશ્વરના નામનું ભજન કર્યું છે, જેનાથી બધી ગરીબી મટી ગઈ છે.

ਭਉ ਜਨਮ ਮਰਣਾ ਮੇਟਿਓ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਅਸਥਿਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖਿ ਸਮਘਾ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મેં જન્મ-મરણનો ભય મટાડી દીધો છે અને પ્રભુની સેવા કરીને સુખમાં લીન થઈ ગયો છું॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਤਿ ਪਿਰਥਾ ॥
હે મન! ખુબ જ પ્રેમાળ રામ નામનું ભજન કર.

ਮੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਿਓ ਗੁਰ ਆਗੈ ਸਿਰੁ ਵੇਚਿ ਲੀਓ ਮੁਲਿ ਮਹਘਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પોતાનું મન તેમજ શરીર અર્પણ કરીને ગુરુની સમક્ષ રાખી દીધું છે અને મેં પોતાનું માથું વેચીને રામ નામ ખુબ જ મોંઘા મુલ્યે લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਰਪਤਿ ਰਾਜੇ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਕੜਿ ਖੜੇ ਸਭਿ ਕਲਘਾ ॥
નરપતિ રાજા માયાના રંગ-રસમાં મગ્ન થઈને સુખ તો ભોગવે છે પરંતુ નામ વગર તે બધાને યમ પકડીને લઇ જાય છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਸਿਰਿ ਡੰਡੁ ਲਗਾਨਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨੇ ਹਥ ਫਲਘਾ ॥੨॥
જ્યારે યમરાજ તેના માથા પર સજા લગાવે છે તો પછી તે પસ્તાય છે. આ રીતે તેને પોતાના હાથોથી કરેલ કર્મોનું ફળ મળે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਜਨ ਕਿਰਮ ਤੁਮਾਰੇ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਤਿਪਲਘਾ ॥
હે હરિ! મારી રક્ષા કર, હું તો તારો નિમ્ન સેવક છું, હું તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਦਰਸਨੁ ਸੰਤ ਦੇਹੁ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਲੋਚ ਪੂਰਿ ਜਨੁ ਤੁਮਘਾ ॥੩॥
હે પાલનહાર પ્રભુ! મને પોતાના સંતોનું દર્શન આપ કેમ કે હું સુખ મેળવું. મારી ઈચ્છા પૂર્ણ કર, હું તારો જ સેવક છું ॥૩॥

ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਪੁਰਖ ਵਡੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਮੋ ਕਉ ਕੀਜੈ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਨਿਮਘਾ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! તું સર્વકળા સમર્થ તેમજ મોટો પુરુષ છે. મને નિમેષ માત્ર માટે હરિ નામનું દાન કર.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਹਮ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਸਦ ਘੁਮਘਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! જો નામ મળી જાય તો હું સુખ પ્રાપ્ત કરું. હું હંમેશા જ નામ પર બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਰੰਙੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰੰਙੁ ਮਜੀਠੈ ਰੰਙੁ ॥
હરિનું નામ પ્રેમ-રંગ છે અને તેનો પ્રેમ-રંગ મજીઠ જેવો પાકો રંગ છે.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਚਾੜਿਆ ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਹੋਵੀ ਭੰਙੁ ॥੧॥
ગુરુએ ખુશ થઈને જેના મનને આ પ્રેમરૂપી રંગ ચઢાવી દીધો છે, તે પછી બીજી વાર ભંગ થતો નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਕਰਿ ਰੰਙੁ ॥
હે મન! રામ-નામનું રંગ કર.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਹਰਿ ਭੇਟਿਆ ਰਾਉ ਨਿਸੰਙੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ ખુશ થઈને જેને પણ ઉપદેશ આપ્યો છે, તેને હરિ-બાદશાહ જરૂર મળી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਮਨਮੁਖੀ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਅੰਙੁ ॥
જ્ઞાનહીન મનમુખી જીવ-સ્ત્રીનો વારંવાર જન્મ-મરણથી સંબંધ બની રહે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਇਓ ਮਨਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਸਹਲੰਙੁ ॥੨॥
તેને પ્રભુ ક્યારેય યાદ જ આવ્યો નથી અને દ્વૈતભાવ જ તેના મનમાં વસી રહ્યો ॥૨॥

ਹਮ ਮੈਲੁ ਭਰੇ ਦੁਹਚਾਰੀਆ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਅੰਗੀ ਅੰਙੁ ॥
હે ભક્તોનો પક્ષ કરનાર હરિ! હું પાપોની ગંદકીથી ભરેલ દુષ્કર્મી છું. મારી રક્ષા કર.

ਗੁਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਵਲਾਇਆ ਸਭਿ ਲਾਥੇ ਕਿਲਵਿਖ ਪੰਙੁ ॥੩॥
જયારે ગુરુએ મને નામરૂપી અમૃત સરોવરમાં સ્નાન કરાવ્યું તો મારા પાપોની ગંદકી મનથી ઉતરી ગઈ ॥૩॥

ਹਰਿ ਦੀਨਾ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਹੁ ਸੰਙੁ ॥
હે દીનાનાથ! હે દીનદયાળુ પ્રભુ! મને સત્સંગતિમાં મળાવી દે.

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰੰਙੁ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! મેં સત્સંગમાં મળીને પ્રેમ-રંગ મેળવી લીધો છે, હરિનો પ્રેમ-રંગ મારા મન-શરીરમાં વસી ગયો છે ॥૪॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵਹਿ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-હરિ નામ તો જપે છે પરંતુ દરરોજ બીજાથી છળ-કપટ કરે છે, તેનું હૃદય શુદ્ધ હોતું નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
ભલે તે દરરોજ ખૂબ બધા ધર્મ-કર્મ કરતો રહે છે, પરંતુ તેને સપનામાં પણ સુખ મળતું નથી ॥૧॥

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥ ਕੋਰੈ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਨ ਚੜੈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્ઞાની ગુરુ વગર ભક્તિ થતી નથી. જે રીતે કોરા કપડા પર ક્યારેય રંગ ચડતો નથી, ભલે દરેક કોઈ ઇચ્છા કરતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪੁ ਤਪ ਸੰਜਮ ਵਰਤ ਕਰੇ ਪੂਜਾ ਮਨਮੁਖ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યનો અભિમાનરૂપી રોગ ક્યારેય દૂર થતો નથી ભલે તે જાપ, તપસ્યા, સંયમ, વ્રત તેમજ પૂજા જ કરતો રહે.

ਅੰਤਰਿ ਰੋਗੁ ਮਹਾ ਅਭਿਮਾਨਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ॥੨॥
તેના અંતરમનમાં અભિમાનનો મોટો રોગ હોય છે અને દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને તે બરબાદ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਬਹੁਤੁ ਚਤੁਰਾਈ ਮਨੂਆ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵੈ ॥
બહારી દેખાવ માટે તે ધાર્મિક વેશ ધારણ કરે છે અને ખુબ ચતુરાઈ કરે છે. પરંતુ તેનું મન દસેય દિશામાં ભટકતું રહે છે.

ਹਉਮੈ ਬਿਆਪਿਆ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਆਵੈ ॥੩॥
અહંકારમાં ફસાઈને તે શબ્દની ઓળખ કરતો નથી અને વારંવાર યોનીઓના ચક્રમાં આવે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਬੂਝੈ ਸੋ ਜਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તેને સમજ થઈ જાય છે અને આવો મનુષ્ય નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਬੂਝੈ ਏਕਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੪॥
ગુરુની કૃપાથી તે એક પરમાત્માને સમજીને તેમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૪॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
સુહી મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰਮਤਿ ਨਗਰੀ ਖੋਜਿ ਖੋਜਾਈ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈ ॥੧॥
ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા મેં પોતાના શરીરરૂપી નગરની સારી રીતે શોધ કરી છે, જેમાં હરિ નામરૂપી પદાર્થ મેળવી લીધો છે ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਂਤਿ ਵਸਾਈ ॥
મારા મનમાં હરિ-નામે શાંતિ વસાવી દીધી છે.

ਤਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਖਿਨ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਭ ਭੁਖ ਗਵਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી ક્ષણમાં જ તૃષ્ણાની આગ ઠરી ગઈ છે અને ગુરુને મળીને મારી બધી ભૂખ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਜੀਵਾ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! હું હરિનું ગુણગાન કરીને જ જીવી રહ્યો છું.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਇਆਲਿ ਗੁਣ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥੨॥
દયાળુ સદ્દગુરૂએ પરમાત્માના ગુણ તેમજ તેનું નામ મારા મનમાં વસાવી દીધું છે ॥૨॥

ਹਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ਢੂਢਿ ਢੂਢਾਈ ॥
મેં પોતાનો પ્રેમાળ પ્રભુ શોધી લીધો છે અને

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈ ॥੩॥
સત્સંગતિમાં મળીને હરિ-રસ મેળવી લીધો છે ॥૩॥

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਹਰਿ ਪਾਈ ॥
આરંભથી માથા પર લખેલા ભાગ્યને કારણે જ મેં હરિને મેળવ્યો છે.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਮੇਲੈ ਹਰਿ ਭਾਈ ॥੪॥੧॥੫॥
હે ભાઈ! ગુરુ નાનકે ખુશ થઈને મને હરિથી મળાવી દીધો છે ॥૪॥૧॥૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮਨਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
હે જીવ! હરિ પોતાની કૃપા કરીને મનમાં પોતાનો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੧॥
આવો મનુષ્ય ગુરુની નજીકમાં રહીને હરિ નામમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਮਨੁ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥
હરિના પ્રેમ-રંગમાં મગ્ન થયેલા મન સુખ અનુભવે છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા જ દિવસ-રાત આનંદમાં રહે છે અને સંપૂર્ણ ગુરુના શબ્દમાં સમાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਰੰਗ ਕਉ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
જીવનમાં દરેક કોઈ આ પ્રેમ-રંગની કામના કરતું રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗੁ ਚਲੂਲਾ ਹੋਈ ॥੨॥
પરંતુ આ પ્રેમસ્વરૂપી ગાઢ લાલ રંગ ગુરુના માધ્યમથી જ મનને ચઢે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਮੁਗਧੁ ਨਰੁ ਕੋਰਾ ਹੋਇ ॥
મૂર્ખ સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય કોરા કપડાંની જેમ હોય છે.

ਜੇ ਸਉ ਲੋਚੈ ਰੰਗੁ ਨ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥੩॥
જો તે સો વાર પણ ઇચ્છા કરે, તેના મનને કોઈ પ્રેમ-રંગ ચઢતો નથી ॥૩॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥੨॥੬॥
હે નાનક! જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે તો તે સદ્દગુરુને મેળવી લે છે. પછી આવો મનુષ્ય હરિ-રસ તેમજ હરિના પ્રેમ-રંગમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૪॥૨॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਹੀ ਅਘਾਇ ॥
જીભ હરિ-રસ પીને તૃપ્ત રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੀਵੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
જે ગુરુમુખ બનીને હરિ-રસ પીવે છે, તે સરળ જ સમાઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਜਨ ਚਾਖਹੁ ਜੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો તું હરિ-રસ ચાખી લઈશ તો પછી

ਤਉ ਕਤ ਅਨਤ ਸਾਦਿ ਲੋਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા સ્વાદોમાં શા માટે લલચાઇશ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਰਸੁ ਰਾਖਹੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
ગુરુના મત દ્વારા હરિ-રસ પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખ.

ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ਰੰਗਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੨॥
હરિ-રસમાં મગ્ન થયેલ ભક્તજન પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં રંગાઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવથી હરિ-રસ ચખાતો નથી.

ਹਉਮੈ ਕਰੈ ਬਹੁਤੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੩॥
તે ખુબ અહંકાર કરે છે, જેના કારણે આને ખુબ સજા મળે છે ॥૩॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ॥
જો પરમાત્માની થોડી-એવી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો તે હરિ-રસ મેળવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੪॥੩॥੭॥
હે નાનક! પછી આવો જીવ હરિ-રસ પીને હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૪॥૩॥૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੬
સુહી મહેલ ૪ ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਹਰਿ ਜਪਤਿਆ ਉਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਇ ॥
નીચ જાતિનો મનુષ્ય પણ હરિનું નામ જપવાથી ઉત્તમ પદ મેળવી લે છે.

ਪੂਛਹੁ ਬਿਦਰ ਦਾਸੀ ਸੁਤੈ ਕਿਸਨੁ ਉਤਰਿਆ ਘਰਿ ਜਿਸੁ ਜਾਇ ॥੧॥
આ વિશે ભલે દાસી પુત્ર વિદુરના સંબંધમાં વિશ્લેષણ કરી લે, જેના ઘરમાં શ્રીકૃષ્ણે આતિથ્ય સ્વીકાર કર્યું હતું ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਨਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਜਿਤੁ ਸਹਸਾ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਭ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હરિની અકથનીય કથા સાંભળ, જેનાથી ચિંતા, દુઃખ તેમજ ભૂખ બધું જ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਵਿਦਾਸੁ ਚਮਾਰੁ ਉਸਤਤਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਨਿਮਖ ਇਕ ਗਾਇ ॥
ચમાર જાતિનો ભક્ત રવિદાસ પ્રભુની સ્તુતિ કરતો હતો અને દરેક ક્ષણ પ્રભુની કીર્તિ ગાતો રહેતો હતો.

ਪਤਿਤ ਜਾਤਿ ਉਤਮੁ ਭਇਆ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਪਏ ਪਗਿ ਆਇ ॥੨॥
તે પતિત જાતિથી મહાન ભક્ત બની ગયો. બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર - આ ચારેય વર્ણોના લોકો તેના ચરણોમાં આવી લાગ્યા ॥૨॥

ਨਾਮਦੇਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲੋਕੁ ਛੀਪਾ ਕਹੈ ਬੁਲਾਇ ॥
ભક્ત નામદેવનો પ્રેમ હરિથી લાગી ગયો. લોકો તેને નીચી જાતિના કહીને બોલાવતા હતા.

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਿਠਿ ਦੇ ਛੋਡੇ ਹਰਿ ਨਾਮਦੇਉ ਲੀਆ ਮੁਖਿ ਲਾਇ ॥੩॥
હરિએ ક્ષત્રિય તેમજ બ્રાહ્મણોને પીઠ દેખાડીને છોડી દીધા અને નામદેવ તરફ મુખ કરીને તેને આદર આપ્યો ॥૩॥

ਜਿਤਨੇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਸੇਵਕਾ ਮੁਖਿ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਤਿਨ ਤਿਲਕੁ ਕਢਾਇ ॥
પ્રભુના જેટલા પણ ભક્ત તેમજ સેવક છે, અડસઠ તીર્થ તેના માથાનું તિલક લગાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕਉ ਅਨਦਿਨੁ ਪਰਸੇ ਜੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੪॥੧॥੮॥
જો જગતનો બાદશાહ હરિ પોતાની કૃપા કરે તો નાનક દરરોજ તેના ચરણ સ્પર્શ કરતો રહેશે ॥૪॥૧॥૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਤਿਨ੍ਹੀ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਤੁ ਲਿਲਾਰਾ ॥
તેને જ પોતાના મનમાં હરિની પ્રાર્થના કરી છે, જેના માથા પર આવું ભાગ્ય લખેલું છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਬਖੀਲੀ ਕੋਈ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਿਨ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰਾ ॥੧॥
તેની નિંદા કોઈ શું કરી શકે છે, જેના પક્ષમાં રચયિતા હરિ છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਸਭਿ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! હંમેશા હરિનું ધ્યાન કરી. આ જન્મ-જન્માંતરના બધા દુઃખ દૂર કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧੁਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਬਖਸਿਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥
હરિએ શરૂઆતથી જ ભક્તજનોને પોતાની ભક્તિનો અમૃતમયી ભંડાર આપેલ છે.

ਮੂਰਖੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਉਨ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਹੁ ਕਾਰਾ ॥੨॥
જે તેની સરખામણી કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે, તે મૂર્ખ હોય છે અને તેનું લોક-પરલોક બંનેમાં મુખ કાળું થાય છે ॥૨॥

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਸੇਵਕਾ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
જેને હરિનું નામ પ્રેમાળ લાગે છે, તે જ તેના ભક્ત તેમજ સેવક છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਿਰਿ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਪਵੈ ਛਾਰਾ ॥੩॥
તેની સેવા કરવાથી જ હરિ મેળવાય છે અને નિંદકના માથા પર રાખ પડે છે આ થાય છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਘਰਿ ਵਿਰਤੀ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਜਗਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੂਛਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
ફક્ત તે જ આ વાતને જાણે છે, જેના ઘરમાં આ દશા ઘટેલ છે. જગતનો ગુરુ, ગુરુ નાનકના સંબંધમાં આ વાતનો વિચાર કરી લીધો.

ਚਹੁ ਪੀੜੀ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਬਖੀਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੨॥੯॥
સૃષ્ટિનો આદિ, યુગોનો આદિ તેમજ ગુરુ સાહિબાનના ચારેય વંશમાંથી નિંદા કરવાથી કોઈએ પણ હરિને મેળવ્યો નથી પરંતુ સેવા ભાવનાથી જ ઉદ્ધાર થાય છે

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਜਿਥੈ ਹਰਿ ਆਰਾਧੀਐ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਮਿਤੁ ਸਹਾਈ ॥
જ્યાં પણ પ્રભુની પ્રાર્થના કરાય છે, ત્યાં જ તે મિત્ર તેમજ મદદગાર બની જાય છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹੋਰਤੁ ਬਿਧਿ ਲਇਆ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
પરંતુ ગુરુની કૃપાથી જ પ્રભુ મનમાં આવી વસે છે તથા કોઈ બીજી વિધિથી તેને મેળવી શકાતો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚੀਐ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હરિ-નામરૂપી ધન એકત્રિત કરવું જોઈએ,

ਜਿ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਹਰਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી લોક-પરલોકમાં તે સહાયક બની રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਸੰਗਤੀ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟੀਐ ਹੋਰ ਥੈ ਹੋਰਤੁ ਉਪਾਇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਕਿਤੈ ਨ ਪਾਈ ॥
હરિ નામરૂપી ધન સત્સંગીઓની સાથે મળીને જ પ્રાપ્ત કરાય છે. કોઈ બીજા સ્થાન પર કોઈ બીજા ઉપાયથી હરિ-ધન ક્યાંય પણ મેળવી શકાતું નથી.

ਹਰਿ ਰਤਨੈ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀਆ ਹਰਿ ਰਤਨ ਧਨੁ ਵਿਹਾਝੇ ਕਚੈ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀਏ ਵਾਕਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਲਇਆ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
હરિ-નામરૂપી રત્નોનો વ્યાપારી હરિ-ધનરૂપી રત્નોને જ ખરીદે છે. પરંતુ માયા ધનના વ્યાપારીઓથી ફક્ત વાતોથી હરિ-ધન ખરીદી શકાતું નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਤਨੁ ਜਵੇਹਰੁ ਮਾਣਕੁ ਹਰਿ ਧਨੈ ਨਾਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਵਤੈ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
હરિ ધન કિંમતી રત્ન, જવાહર તેમજ માણિક્ય છે. હરિના ભક્તોએ હરિ-ધનથી બ્રહ્મ મુહૂર્તમાં જાગીને હરિમાં પોતાના સુર લગાડેલા છે.

ਹਰਿ ਧਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਵਤੈ ਕਾ ਬੀਜਿਆ ਭਗਤ ਖਾਇ ਖਰਚਿ ਰਹੇ ਨਿਖੁਟੈ ਨਾਹੀ ॥
મહામુર્હૂતમાં વાવેલ હરિ ધન ભક્ત ખાતો રહે છે અને બીજાને ખવડાવતો રહે છે. પરંતુ આ ક્યારેય સમાપ્ત થતુ નથી.

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਹਰਿ ਧਨੈ ਕੀ ਭਗਤਾ ਕਉ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ॥੩॥
પરંતુ લોક-પરલોકમાં ભક્તોને હરિ ધનની મહાનતા મળી છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਿਰਭਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਅਸਥਿਰੁ ਹੈ ਸਾਚਾ ਇਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਅਗਨੀ ਤਸਕਰੈ ਪਾਣੀਐ ਜਮਦੂਤੈ ਕਿਸੈ ਕਾ ਗਵਾਇਆ ਨ ਜਾਈ ॥
હરિ નામરૂપી ધન નિર્ભય તેમજ હંમેશા સ્થિર છે. આ હંમેશા શાશ્વત છે અને આ આગ, ચોર, પાણી તેમજ યમદૂત વગેરેથી પ્રભાવિત થતું નથી.

ਹਰਿ ਧਨ ਕਉ ਉਚਕਾ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਡੰਡੁ ਨ ਲਗਾਈ ॥੪॥
હરિ ધનને લૂંટવા માટે કોઈ પણ લુટેરોં નજીક આવતો નથી તથા યમરાજરૂપી મહેસુલી આને કર લગાવતો નથી ॥૪॥

ਸਾਕਤੀ ਪਾਪ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਖਿਆ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਤਿਨਾ ਇਕ ਵਿਖ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਈ ॥
માયાવી જીવોએ પાપ કરી કરીને જે ઝેરરૂપી ધન એકત્ર કર્યું છે, આ ધન એક કદમ પણ તેની સાથે જતું નથી.

ਹਲਤੈ ਵਿਚਿ ਸਾਕਤ ਦੁਹੇਲੇ ਭਏ ਹਥਹੁ ਛੁੜਕਿ ਗਇਆ ਅਗੈ ਪਲਤਿ ਸਾਕਤੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਨ ਪਾਈ ॥੫॥
માયાવી આ લોકમાં ખૂબ દુ:ખી થયા છે, જ્યારે આ ધન તેના હાથથી નીકળી ગયું. આગળ પરલોકમાં પરમાત્માના દરબારમાં તેને કોઈ સહારો મળ્યો નથી ॥૫॥

ਇਸੁ ਹਰਿ ਧਨ ਕਾ ਸਾਹੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਲਦਿ ਚਲਾਈ ॥
હે સંતજનો! આ હરિ-ધનનો શાહુકાર હરિ પોતે જ છે. જેને તે આ ધન દે છે, તે જ આને લઈને પોતાની સાથે લઈ જાય છે.

ਇਸੁ ਹਰਿ ਧਨੈ ਕਾ ਤੋਟਾ ਕਦੇ ਨ ਆਵਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੬॥੩॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુએ આ જ સમજ આપી છે કે આ હરિ-ધનમાં ક્યારેય કોઈ અભાવ આવતો નથી ॥૬॥૩॥૧૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਹੋਇ ਸੋ ਹਰਿ ਗੁਣਾ ਰਵੈ ਸੋ ਭਗਤੁ ਸੋ ਪਰਵਾਨੁ ॥
જે મનુષ્ય પર પરમાત્મા ખુશ હોય છે, તે જ તેનું ગુણગાન કરે છે, તે જ તેનો સાચો ભક્ત હોય છે તેમજ તેને સ્વીકાર હોય છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਆ ਵਰਨੀਐ ਜਿਸ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਭਗਵਾਨੁ ॥੧॥
જેના હ્રદયમાં પરમાત્મા વસી ગયો છે, તેની મહિમા શું વર્ણન કરાય ॥૧॥

ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ਜੀਉ ਲਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਲਿ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દિલ લગાવીને ગોવિંદનું ગુણગાન કરવું જોઈએ તથા સદ્દગુરૂમાં જ ધ્યાન લગાવવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਫਲ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥
તે જ સદ્દગુરુ છે અને તે સદ્દગુરૂની સેવા સફળ છે, જેનાથી નામરૂપી પરમ ખજાનો મળે છે.

ਜੋ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸਾਕਤ ਕਾਮਨਾ ਅਰਥਿ ਦੁਰਗੰਧ ਸਰੇਵਦੇ ਸੋ ਨਿਹਫਲ ਸਭੁ ਅਗਿਆਨੁ ॥੨॥
જે માયાવી જીવ દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને પોતાની મનોકામનાઓની પૂર્તિ માટે વિષય-વિકારોની દુર્ગંધને ભોગવે છે, અજ્ઞાની છે, અને તેના બધા કર્મ નિષ્ફળ છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਪਰਤੀਤਿ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕਾ ਗਾਵਿਆ ਥਾਇ ਪਵੈ ਸੋ ਪਾਵੈ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ॥
જેને પરમાત્મા પર શ્રદ્ધા હોય છે, તેનું જ સ્તુતિગાન સ્વીકાર્ય છે અને તે દરબારમાં સત્કાર મેળવી લે છે.

ਜੋ ਬਿਨੁ ਪਰਤੀਤੀ ਕਪਟੀ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਅਖੀ ਮੀਟਦੇ ਉਨ ਕਾ ਉਤਰਿ ਜਾਇਗਾ ਝੂਠੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥੩॥
જે કપટી મનુષ્ય શ્રદ્ધા વગર જ અસત્યથી આંખો બંધ કરતો રહે છે, તેનો અસત્ય અહંકાર દૂર થઈ જશે ॥૩॥

ਜੇਤਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖੁ ਭਗਵਾਨੁ ॥
હે પરમાત્મા! તું અંતરયામી છે, આ પ્રાણ તેમજ શરીર વગેરે જેટલું પણ છે, આ બધું તારું જ દીધેલું છે.

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੇਹਾ ਤੂੰ ਕਰਾਇਹਿ ਤੇਹਾ ਹਉ ਕਰੀ ਵਖਿਆਨੁ ॥੪॥੪॥੧੧॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે હું તારા દાસના દાસ છું, જે તું મારાથી કહેવડાવે છે, હું તે જ વખાણ કરું છું ॥૪॥૪॥૧૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੭
સુહી મહેલ ૪ ઘર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੇਰੇ ਕਵਨ ਕਵਨ ਗੁਣ ਕਹਿ ਕਹਿ ਗਾਵਾ ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું અમારા બધાનો માલિક છે, ગુણોનો ભંડાર છે, પછી હું તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ કહી-કહીને તારું ગુણાનુવાદ કરું?

ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਤੂੰ ਠਾਕੁਰ ਊਚ ਭਗਵਾਨਾ ॥੧॥
તું અમારો ઠાકોર છે, સર્વોચ્ચ પરમાત્મા અને હું તારી મહિમા વર્ણન કરી શકતો નથી ॥૧॥

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਰ ਸੋਈ ॥
હું તો હરિ-હરિ નામ જપતો રહું છું અને તે જ મારા જીવનનો આધાર છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સાહેબ! જેમ તને સારું લાગે છે, તેમ જ મને રાખ, કારણ કે તારા વગર મારો કોઈ આશરો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਤਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਤੂਹੈ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਮੈ ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે સ્વામી! તું જ મારું બળ તેમજ સહારો છે. મારી તારા સમક્ષ પ્રાર્થના છે.

ਮੈ ਹੋਰੁ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ਜਿਸੁ ਪਹਿ ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਤੁਝ ਹੀ ਪਾਸਿ ॥੨॥
મારા માટે બીજું કોઈ સ્થાન નથી, જેની પાસે જઈને વિનંતી કરું, મારુ દુઃખ તેમજ સુખ તારી પાસે જ કહી શકાય છે ॥૨॥

ਵਿਚੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚਿ ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਧਰੀਜੈ ॥
પરમાત્માએ એક જ સ્થાનમાં ધરતી તેમજ પાણી રાખેલ છે અને લાકડીમાં આગ રાખેલી છે.

ਬਕਰੀ ਸਿੰਘੁ ਇਕਤੈ ਥਾਇ ਰਾਖੇ ਮਨ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਦੂਰਿ ਕੀਜੈ ॥੩॥
તેને બકરી તેમજ સિંહને પણ એકત્રિત એક જ સ્થાન પર રાખેલ છે. હે મન! તે પરમાત્માને જપીને ભ્રમ તેમજ ભય દૂર કરી લે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇਖਹੁ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਨਿਮਾਣਿਆ ਮਾਣੁ ਦੇਵਾਏ ॥
હે સંતજનો! હરિની ઉદારતા જો. આ માનહીનોને પણ સમ્માન અપાવે છે.

ਜਿਉ ਧਰਤੀ ਚਰਣ ਤਲੇ ਤੇ ਊਪਰਿ ਆਵੈ ਤਿਉ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਜਨਾ ਜਗਤੁ ਆਣਿ ਸਭੁ ਪੈਰੀ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥੧੨॥
હે નાનક! મનુષ્યનું મૃત્યુ ઉપરાંત જેમ ધરતી પગ નીચેથી તેની ઉપર આવી જાય છે, તેમ જ પરમાત્મા આખા જગતને લાવીને સાધુજનોના પગમાં નાખી દે છે ॥૪॥૧॥૧૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਕਿਆ ਤੁਧੁ ਪਹਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તું જગતનો રચયિતા છે અને બધું જ પોતે જ જાણે છે. પછી હું શું કહીને તે સંભળાવું?

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਤੁਧੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ਜੇਹਾ ਕੋ ਕਰੇ ਤੇਹਾ ਕੋ ਪਾਈਐ ॥੧॥
જીવોના કરેલ ખરાબ તેમજ સારા કર્મોની તને બધી જ ખબર લાગી જાય છે. જેવું કર્મ કોઈ કરે છે, તેવું જ ફળ તે મેળવી લે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਤੂੰ ਅੰਤਰ ਕੀ ਬਿਧਿ ਜਾਣਹਿ ॥
હે માલિક! તું બધાના મનની ભાવનાને જાણે છે.

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਤੁਧੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਬੁਲਾਵਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવોના ખરાબ તેમજ સારા કર્મોની તને ખબર લાગી જાય છે. જેમ તને ગમે છે, તેમ જ તું જીવોને કહીને બોલાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭੁ ਮੋਹੁ ਮਾਇਆ ਸਰੀਰੁ ਹਰਿ ਕੀਆ ਵਿਚਿ ਦੇਹੀ ਮਾਨੁਖ ਭਗਤਿ ਕਰਾਈ ॥
માયાનો મોહ તેમજ મનુષ્યનું શરીર આ બધું જ પરમાત્માએ જ બનાવ્યું છે. તે મનુષ્યથી શરીરમાંથી જ ભક્તિ કરાવે છે.

ਇਕਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸੁਖੁ ਦੇਵਹਿ ਇਕਿ ਮਨਮੁਖਿ ਧੰਧੁ ਪਿਟਾਈ ॥੨॥
કોઈને તે સદ્દગુરુથી મળાવીને સુખ દે છે અને કોઈ સ્વેચ્છાચારીને જગતના ધંધામાં ફસાવીને રાખે છે ॥૨॥

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਸਭਨਾ ਕਾ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਤੁਧੁ ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ॥
હે કર્તાર! આ બધા જીવ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલ છે અને તું જ બધાનો માલિક છે. તે જ બધા જીવોના માથા પર તેના નસીબનો લેખ લખ્યો છે.

ਜੇਹੀ ਤੂੰ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੇਹਾ ਕੋ ਹੋਵੈ ਬਿਨੁ ਨਦਰੀ ਨਾਹੀ ਕੋ ਭੇਖੁ ॥੩॥
જેવી દૃષ્ટિ તું કોઈ જીવ પર રાખે છે, તે તેવો જ બની જાય છે. તારી દ્રષ્ટિ વગર કોઈ પણ સારું કે ખરાબ બન્યું નથી ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਤੂੰਹੈ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਤੁਧਨੋ ਨਿਤ ਧਿਆਏ ॥
તારી મહીમાને તું પોતે જ જાણે છે અને બધા જીવ રોજ તારું જ ધ્યાન કરતા રહે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਨੋ ਤੂੰ ਮੇਲਹਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਏ ॥੪॥੨॥੧੩॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! જેને તું ઇચ્છે છે, તેને તું પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તે જ તને સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥૧૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਜਿਨ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਵਸਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਏ ॥
જેના મનમાં મારો પરમાત્મા વસી ગયો છે, તેના બધા રોગ દૂર થઈ ગયા છે.

ਤੇ ਮੁਕਤ ਭਏ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਪਵਿਤੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ ॥੧॥
જેને હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું છે, તે મુક્ત થઈ ગયા છે અને તેને પવિત્ર પરમપદ મેળવી લીધું છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਰਿ ਜਨ ਆਰੋਗ ਭਏ ॥
હે રામ! ભક્તજન અહમ તેમજ દુઃખોથી આરોગ્ય થઈ ગયા છે.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਜਿਨਾ ਜਪਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਗਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ગુરુના વચન દ્વારા પરમાત્માનું નામ જપ્યું છે, તેના અહંકારનો રોગ દૂર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਉ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰੋਗੀ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર માયાના ત્રિગુણો - રજોગુણ, તમોગુણ તેમજ સતોગુણના રોગી છે અને તે અહંકારમાં જ કાર્ય કરે છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਤਿਸਹਿ ਨ ਚੇਤਹਿ ਬਪੁੜੇ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੨॥
જે પરમાત્માએ તેને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તે બિચારા તેને યાદ જ કરતા નથી. પરમાત્માની સમજ ગુરુ દ્વારા જ મળે છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਰੋਗਿ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਬਿਆਪਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥
આખું જગત અહંકારના રોગમાં ફસાયેલ છે અને તેને જન્મ-મરણનું ભારે દુઃખ લાગેલું રહે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਛੂਟੈ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੩॥
કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ આનાથી છૂટે છે અને હું તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਸਿਸਟਿ ਸਾਜੀ ਸੋਈ ਹਰਿ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਾ ਰੂਪੁ ਅਪਾਰੋ ॥
જેને આ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે, તે હરિ પોતે જ આ સત્યને જાણે છે અને તેનું રૂપ અપાર છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਹਰਿ ਬਿਗਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੋ ॥੪॥੩॥੧੪॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતાની સૃષ્ટિને જોઈને પોતે ખુશ થાય છે, આ બ્રહ્મ જ્ઞાન ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૩॥૧૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਕੀਤਾ ਕਰਣਾ ਸਰਬ ਰਜਾਈ ਕਿਛੁ ਕੀਚੈ ਜੇ ਕਰਿ ਸਕੀਐ ॥
જે આ આખું વિશ્વ ઉત્પન્ન કરેલું છે, આ બધું પ્રભુએ પોતાની ઈચ્છાથી ઉત્પન્ન કરેલું છે. તેની ઇચ્છાથી જ બધું જ થઈ રહ્યું છે. અમે તો જ કંઈક કરી શકીએ છીએ જો કંઈક કરવાનું સામર્થ્ય હોય.

ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਜਿਉ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੀਐ ॥੧॥
અમારું પોતાનું કરેલું કાંઈ પણ હોતું નથી. જેમ પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ અમને તે રાખે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ॥
હે શ્રી હરિ! બધું જ તારા વશમાં છે.

ਅਸਾ ਜੋਰੁ ਨਾਹੀ ਜੇ ਕਿਛੁ ਕਰਿ ਹਮ ਸਾਕਹ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਬਖਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારામાં કોઈ સામર્થ્ય જ નથી કે અમે કંઈ કરી શકીએ. જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ અમારા પર કૃપા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੀਆ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਕਾਰੈ ਲਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! પ્રાણ તેમજ શરીર આ બધું જ તે પોતે જ આપેલું છે અને તે જ જગતના કાર્યમાં લગાવેલ છે.

ਜੇਹਾ ਤੂੰ ਹੁਕਮੁ ਕਰਹਿ ਤੇਹੇ ਕੋ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ਜੇਹਾ ਤੁਧੁ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હે માલિક! જેમ તું હુકમ કરે છે, તેમ જ કોઈ જીવ કર્મ કરે છે. જેવું તે કોઈના નસીબમાં લખી દીધું હતું, તે તેવું જ મેળવે છે ॥૨॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਕਰਿ ਤੁਧੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਸਾਜੀ ਕੋਈ ਛੇਵਾ ਕਰਿਉ ਜੇ ਕਿਛੁ ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ॥
હે પરમપિતા! આકાશ, પવન, આગ, જળ તેમજ પૃથ્વી - આ પાંચ તત્વ ઉત્પન્ન કરીને તે સૃષ્ટિનું નિર્માણ કર્યું છે. કોઈ છઠ્ઠું તત્વ ઉત્પન્ન કરીને કહે, જો તેનું કરેલ કંઈ થઈ શકે છે.

ਇਕਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਤੂੰ ਬੁਝਾਵਹਿ ਇਕਿ ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਹਿ ਸਿ ਰੋਵੈ ॥੩॥
હે સ્વામી! તો કોઈને ગુરુથી મળાવીને સમજ આપી દે છે અને કોઈને તું મનમુખ બનાવી દે છે, જે દુઃખી થઈને રોતો રહે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਹਉ ਆਖਿ ਨ ਸਾਕਾ ਹਉ ਮੂਰਖੁ ਮੁਗਧੁ ਨੀਚਾਣੁ ॥
હું પરમાત્માની મહિમા કથન કરી શકતો નથી, કારણ કે હું તો મૂર્ખ, મુગ્ધ તેમજ અભણ છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਬਖਸਿ ਲੈ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪਇਆ ਅਜਾਣੁ ॥੪॥੪॥੧੫॥੨੪॥
હે સ્વામી! પોતાના સેવક નાનકને ક્ષમા કરી દે, હું અજાણ તારી શરણમાં આવી ગયો છું ॥૪॥૪॥૧૫॥૨૪॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਾਜੀਗਰਿ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥
જેમ બાજીગર રમત નાખી અને

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ ॥
તેને તમાશો જોનારને પોતાના વિવિધ રૂપ તેમજ વેશ દેખાડ્યા.

ਸਾਂਗੁ ਉਤਾਰਿ ਥੰਮ੍ਹਿਓ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જ્યારે તેને નાટક ઉતારી પોતાની રમતનો વિસ્તાર બંધ કરી દીધો તો

ਤਬ ਏਕੋ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥੧॥
તે ફક્ત એક પોતે જ રહી ગયો. તેમ જ પરમાત્મા સૃષ્ટિની રમત દેખાડીને જ્યારે બંધ કરી દે છે તો તે એક પોતે જ રહી જાય છે ॥૧॥

ਕਵਨ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਟਿਓ ਬਿਨਸਾਇਓ ॥
તેના જે રૂપ દેખાય દેતા હતા, તે બધા લુપ્ત થઈ ગયા.

ਕਤਹਿ ਗਇਓ ਉਹੁ ਕਤ ਤੇ ਆਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ક્યાં ચાલ્યો ગયો છે અને ક્યાંથી આવ્યો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲ ਤੇ ਊਠਹਿ ਅਨਿਕ ਤਰੰਗਾ ॥
જળમાંથી અનેક તરંગો ઉત્પન્ન થાય છે.

ਕਨਿਕ ਭੂਖਨ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ॥
સોનીએ અનેક પ્રકારના સુવર્ણના ઘરેણાં બનાવેલ હોય છે.

ਬੀਜੁ ਬੀਜਿ ਦੇਖਿਓ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਾ ॥
વૃક્ષનું એક બીજ વાવીને જોયું છે કે તે જ બીજ મૂળ, ડાળીઓ તેમજ પાંદ વગેરે અનેક પ્રકારનું બની જાય છે પરંતુ

ਫਲ ਪਾਕੇ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥੨॥
ફળ પાકવા પર તે ફરી વાવેલ બીજ જ બની જાય છે. આ રીતે જ સૃષ્ટિનો મૂળ એક પ્રભુ જ છે ॥૨॥

ਸਹਸ ਘਟਾ ਮਹਿ ਏਕੁ ਆਕਾਸੁ ॥
જળથી ભરેલ હજારો ઘડાઓમાં સૂર્યની માત્ર એક ધરી જ દેખાય છે.

ਘਟ ਫੂਟੇ ਤੇ ਓਹੀ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
પરંતુ ઘડા ફૂટવા પર સૂર્યનો તે જ એક પ્રકાશ નજરે આવે છે.

ਭਰਮ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿਕਾਰ ॥ ਭ੍ਰਮ ਛੂਟੇ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰ ॥੩॥
ભ્રમવશ જીવાત્મામાં લોભ, મોહરૂપી માયાનો વિકાર ઉત્પન્ન થઈ જાય છે પરંતુ ભ્રમનો નાશ થવાથી તેને એક પરમાત્મા જ નજરે આવે છે ॥૩॥

ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਿਨਸਤ ਨਾਹੀ ॥
પ્રભુ અવિનાશી છે અને તે ક્યારેય નાશ થતો નથી.

ਨਾ ਕੋ ਆਵੈ ਨਾ ਕੋ ਜਾਹੀ ॥
ન તો તે જન્મ લે છે અને ન તો તેનું મૃત્યુ થાય છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਧੋਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી અહંકાર રૂપી ગંદકી શુદ્ધ કરી દીધી છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! મારી પરમગતિ થઈ ગઈ છે ॥૪॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ ॥
હે પ્રભુ! દુનિયામાં તે જ કંઈક થાય છે, જે તું ઈચ્છે છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ સમર્થ નથી.

ਜੋ ਜਨੁ ਸੇਵੇ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਕਾਜ ॥
જે મનુષ્ય તારી ઉપાસના કરે છે, તેના બધા કાર્ય થઈ જાય છે.

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ॥੧॥
તેથી પોતાના દાસની પણ લાજ રાખ ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે સંપૂર્ણ દયાળુ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું,

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા વગર મારી કોણ સંભાળ કરશે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
તું જળ, ધરતી તેમજ આકાશમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે.

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તું ક્યાંય દૂર નથી, તું તો બધાની નજીક જ રહે છે.

ਲੋਕ ਪਤੀਆਰੈ ਕਛੂ ਨ ਪਾਈਐ ॥
લોકોને ખુશ કરવાથી કાંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਸਾਚਿ ਲਗੈ ਤਾ ਹਉਮੈ ਜਾਈਐ ॥੨॥
જો મનુષ્ય સત્યની સાથે લાગી જાય તો તેનો અહંકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥
જેને પરમાત્મા હંમેશા પોતાની સાથે લગાવે છે, તે જ તેનાથી લાગે છે.

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸੁ ਜਾਗੈ ॥
રત્ન જેવું કીમતી જ્ઞાન તેના મનમાં જાગી જાય છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ ॥
તેની દુર્બુધ્ધિ નાશ થઈ જાય છે અને તે પરમપદ મેળવી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી તે પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૩॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે પ્રભુ! હું પોતાના બંને હાથ જોડીને તારી સમક્ષ પ્રાર્થના કરું છું.

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਆਣਹਿ ਰਾਸਿ ॥
જ્યારે તે સારું લાગે છે, ત્યારે તું મારું કાર્ય સંભાળી લે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ ॥
કૃપા કરીને પોતાની ભક્તિમાં લગાવીને રાખ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ॥੪॥੨॥
નાનક તો હંમેશા જ પ્રભુનું ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૪॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਧਨੁ ਸੋਹਾਗਨਿ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪਛਾਨੈ ॥
તે સુહાગણ ધન્ય છે, જે પોતાના પતિ-પ્રભુને ઓળખે છે.

ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਤਜੈ ਅਭਿਮਾਨੈ ॥
તે પોતાના પતિ-પ્રભુનો હુકમ માને છે અને અભિમાનને ત્યાગી દે છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਸਿਉ ਰਾਤੀ ਰਲੀਆ ਮਾਨੈ ॥੧॥
આ પોતાના પ્રિયના પ્રેમમાં મગ્ન રહીને આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਸੁਨਿ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਣ ਨੀਸਾਨੀ ॥
હે બહેનપણી! પ્રભુથી મિલનની નિશાની સાંભળ.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਤਜਿ ਲਾਜ ਲੋਕਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લોક-લાજ છોડીને પોતાનું મન-શરીર પ્રભુને અર્પણ કરી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਕਉ ਸਮਝਾਵੈ ॥
બહેનપણી પોતાની બહેનપણીને સમજાવે છે કે

ਸੋਈ ਕਮਾਵੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥੨॥
તે તે જ કાર્ય કરે જે પ્રભુને સારું લાગે. પછી તે સુહાગણ પ્રભુ-ચરણોમાં સમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਗਰਬਿ ਗਹੇਲੀ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
અહંકારમાં ફસાયેલી જીવ-સ્ત્રી પ્રભુને મેળવી શકતી નથી.

ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ਜਬ ਰੈਣਿ ਬਿਹਾਵੈ ॥
જયારે તેની જીવનરૂપી રાત વીતી જાય છે તો પછી તે પસ્તાવો કરે છે.

ਕਰਮਹੀਣਿ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੩॥
કર્મહીન મનમુખી જીવ-સ્ત્રી ખુબ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਬਿਨਉ ਕਰੀ ਜੇ ਜਾਣਾ ਦੂਰਿ ॥
હું પ્રભુની સમક્ષ તો જ વિનંતી કરું, જો હું તેને ક્યાંય દૂર સમજુ.

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
તે અવિનાશી પ્રભુ તો સર્વવ્યાપક છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗਾਵੈ ਦੇਖਿ ਹਦੂਰਿ ॥੪॥੩॥
નાનક તેને પોતાની આજુબાજુ જોઈને તેનું જ ગુણગાન કરે છે ॥૪॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗ੍ਰਿਹੁ ਵਸਿ ਗੁਰਿ ਕੀਨਾ ਹਉ ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ॥
હે બહેનપણી! ગુરુએ મારું હૃદય-ઘર મારા વશમાં કરી દીધું છે અને હવે હું આ હૃદય-ઘરની સ્વામીની બની ચુકી છું.

ਦਸ ਦਾਸੀ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਭਤਾਰਿ ॥
મારા પતિ-પ્રભુએ મારી દસેય ઇન્દ્રિયોને મારી દાસીઓ બનાવી દીધી છે.

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਮੈ ਘਰ ਕੀ ਜੋੜੀ ॥
મેં પોતાના હૃદય-ઘરની બધી વસ્તુઓ એકત્રિત કરી લીધી છે.

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਪਿਰ ਕਉ ਲੋੜੀ ॥੧॥
હવે હું મિલનની તીવ્ર લાલચથી પતિ-પ્રભુને મેળવવા ઇચ્છું છું ॥૧॥

ਕਵਨ ਕਹਾ ਗੁਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હું તે પ્રેમાળ પ્રભુના ક્યાં-ક્યાં ગુણ વ્યક્ત કરું?

ਸੁਘੜ ਸਰੂਪ ਦਇਆਲ ਮੁਰਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મોરારી તો ખૂબ ચતુર, સુંદરરૂપવાળો તેમજ ખૂબ જ દયાળુ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤੁ ਸੀਗਾਰੁ ਭਉ ਅੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ॥
મેં સત્યનું શણગાર કર્યું છે અને તેના પ્રેમ-ભયનો સુરમો પોતાની આંખમાં નાખી લીધો છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤੰਬੋਲੁ ਮੁਖਿ ਖਾਇਆ ॥
મેં અમૃતમયી નામરૂપી પાનને પોતાના મુખથી ખાધું છે.

ਕੰਗਨ ਬਸਤ੍ਰ ਗਹਨੇ ਬਨੇ ਸੁਹਾਵੇ ॥
હવે મારા સત્યના શણગારથી સજ્જ બંગડી, વસ્ત્ર તેમજ ઘરેણાં ખુબ સુંદર લાગે છે.

ਧਨ ਸਭ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਜਾਂ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥੨॥
હે બહેનપણી! જીવ-સ્ત્રી તો જ સર્વ સુખ મેળવે છે, જ્યારે તેનો પતિ-પ્રભુ તેના હૃદય-ઘરમાં આવી વસે છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਰਿ ਕੰਤੁ ਰੀਝਾਇਆ ॥
મેં શુભ ગુણોનો જાદુ-ટોણા કરીને પોતાના પતિ-પરમેશ્વરને ખુશ કરી લીધો છે.

ਵਸਿ ਕਰਿ ਲੀਨਾ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
ગુરુએ મારો ભ્રમ દૂર કરી દીધો તો જ મેં તેને પોતાના વશમાં કરી લીધો.

ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਮੰਦਰੁ ਮੇਰਾ ॥
મારુ હૃદયરૂપી મંદિર સર્વોત્તમ બની ગયું છે.

ਸਭ ਕਾਮਣਿ ਤਿਆਗੀ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੇਰਾ ॥੩॥
મારા પ્રિયતમ-પ્રભુએ બીજી બધી જીવ-સ્ત્રીઓને છોડીને મને પોતાની બનાવી લીધી છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਸੂਰੁ ਜੋਤਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥
જ્યારે પ્રભુરૂપી સૂર્ય મારા હ્રદયમાં ઉદય થઇ ગયો તો તેના પ્રકાશનું અજવાળું થઇ ગયું.

ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ਸਰਧ ਅਪਾਰਾ ॥
તેના માટે મેં હૃદયરૂપી પથારી પાથરેલી છે.

ਨਵ ਰੰਗ ਲਾਲੁ ਸੇਜ ਰਾਵਣ ਆਇਆ ॥
નવરંગ પ્રિયતમ પ્રભુ રમણ કરવા માટે મારી હૃદયરૂપી પથારી પર આવી ગયો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਿਰ ਧਨ ਮਿਲਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રીએ પતિ-પ્રભુથી મળીને સુખ મેળવી લીધું છે ॥૪॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਉਮਕਿਓ ਹੀਉ ਮਿਲਨ ਪ੍ਰਭ ਤਾਈ ॥
પ્રભુ-મિલન, ન માટે મારુ હૃદય લાગણીથી ભરાઈ ગયું અને

ਖੋਜਤ ਚਰਿਓ ਦੇਖਉ ਪ੍ਰਿਅ ਜਾਈ ॥
હું તેને શોધવા માટે ચાલી પડી છુ કેમ કે જઈને પોતાના પ્રિયવરને જોઈ શકું.

ਸੁਨਤ ਸਦੇਸਰੋ ਪ੍ਰਿਅ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ॥
પોતાના પ્રિય-પ્રભુના આગમનનો સંદેશ સાંભળીને મેં પોતાના હૃદયરૂપી ઘરમાં પથારી
પાથરી દીધી છે.

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਓ ਤਉ ਨਦਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥
હું ભટકી-ભટકીને પાછી આવી છું પરંતુ તે મને દેખાણો નહીં ॥૧॥

ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਹੀਅਰੋ ਧੀਰੈ ਨਿਮਾਨੋ ॥
કઈ વિધિ દ્વારા આ ઉદાસ હૃદયને ધીરજ થાય?

ਮਿਲੁ ਸਾਜਨ ਹਉ ਤੁਝੁ ਕੁਰਬਾਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સાજન! મને આવીને મળ, હું તારા પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕਾ ਸੇਜ ਵਿਛੀ ਧਨ ਕੰਤਾ ॥
જીવ-સ્ત્રી તેમજ પતિ-પ્રભુ માટે એક પથારી પાથરેલી છે.

ਧਨ ਸੂਤੀ ਪਿਰੁ ਸਦ ਜਾਗੰਤਾ ॥
જીવ-સ્ત્રી અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં સુતેલી રહે છે પરંતુ પતિ-પ્રભુ હંમેશા જ્ઞાનમાં જાગતો રહે છે.

ਪੀਓ ਮਦਰੋ ਧਨ ਮਤਵੰਤਾ ॥
તે મોહ-માયારૂપી દારૂ પીને પાગલ થઈ ગઈ છે.

ਧਨ ਜਾਗੈ ਜੇ ਪਿਰੁ ਬੋਲੰਤਾ ॥੨॥
જો પતિ-પ્રભુ તેને બોલીને જગાવી દે તો જ તે અજ્ઞાનતાની ઊંઘથી જાગે છે ॥૨॥

ਭਈ ਨਿਰਾਸੀ ਬਹੁਤੁ ਦਿਨ ਲਾਗੇ ॥
હે બહેનપણી! તે પતિ-પ્રભુને શોધતા ઘણા દિવસ વીતી ગયા છે અને હવે હું નિરાશ થઈ ગઈ છું.

ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰ ਮੈ ਸਗਲੇ ਝਾਗੇ ॥
મેં દેશ તેમજ પ્રદેશ શોધીને જોઈ લીધા છે.

ਖਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਵਉ ਬਿਨੁ ਪਗ ਪਾਗੇ ॥
હું તેના ચરણોમાં પડ્યા વગર એક ક્ષણ માત્ર પણ રહી શકતી નથી.

ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹ ਸਭਾਗੇ ॥੩॥
સૌભાગ્યથી જો પ્રભુ કૃપાળુ થઈ જાય તો તે મળી જાય છે ॥૩॥

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ કૃપાળુ થઈને મને સત્સંગમાં મળાવી દીધો છે.

ਬੂਝੀ ਤਪਤਿ ਘਰਹਿ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ॥
મારી વિરહની જલન ઠરી ગઈ છે, ત્યારથી મેં હૃદય-ઘરમાં જ પતિ-પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਸਗਲ ਸੀਗਾਰ ਹੁਣਿ ਮੁਝਹਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
હવે મને બધો શણગાર સુંદર લાગે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੪॥
હે નાનક! ગુરુએ મારો ભ્રમ મટાડી દીધો છે ॥૪॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਪਿਰੁ ਹੈ ਭਾਈ ॥
હે બહેનપણી! હવે હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ મને પતિ-પ્રભુ નજર આવે છે.

ਖੋਲ੍ਹਿਓ ਕਪਾਟੁ ਤਾ ਮਨੁ ਠਹਰਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੫॥
ગુરુએ મારો દરવાજો ખોલી દીધો તો મારું મન ભટકવાથી હટી ગયું ॥૧॥વિરામ બીજો॥૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਸਾਰਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੀ ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਕੇ ਦਾਤਾਰੇ ॥
હે ગુણવિહીનનો દાતા! હું તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ યાદ કરીને તારી પ્રાર્થના કરું?

ਬੈ ਖਰੀਦੁ ਕਿਆ ਕਰੇ ਚਤੁਰਾਈ ਇਹੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਥਾਰੇ ॥੧॥
મારા આ પ્રાણ તેમજ શરીર બધું તારું જ આપેલું છે, પછી હું તારો ખરીદેલ સેવક તારી આગળ શું ચતુરાઈ કરી શકું છું ?॥૧॥

ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨਮੋਹਨ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਹਮ ਬਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રેમાળ, રંગીલા મનમોહન! હું તારા દર્શન પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਮੋਹਿ ਦੀਨੁ ਭੇਖਾਰੀ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਦਾ ਸਦਾ ਉਪਕਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો દાતા છે પરંતુ હું તારા દરવાજાનો ગરીબ ભિખારી છું. તું હંમેશા મારા પર ઉપકાર કરતો રહે છે.

ਸੋ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਜਿ ਮੈ ਤੇ ਹੋਵੈ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥੨॥
હે ઠાકોર! તું અગમ્ય તેમજ અપરંપાર છે. કોઈ એવું કાર્ય નથી, જે મારાથી થઈ શકે ॥૨॥

ਕਿਆ ਸੇਵ ਕਮਾਵਉ ਕਿਆ ਕਹਿ ਰੀਝਾਵਉ ਬਿਧਿ ਕਿਤੁ ਪਾਵਉ ਦਰਸਾਰੇ ॥
હું તારી કઈ-કઈ સેવા કરું અને શું કહીને તને ખુશ કરું? હું કઈ વિધિ દ્વારા તારા દર્શન કરું.

ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ਅੰਤੁ ਨ ਲਹੀਐ ਮਨੁ ਤਰਸੈ ਚਰਨਾਰੇ ॥੩॥
તારો વિસ્તાર મેળવી શકાતો નથી અને તારો અંત મળી શકતો નથી. તારા ચરણોમાં રહેવા માટે મારુ મન તરસતું રહે છે ॥૩॥

ਪਾਵਉ ਦਾਨੁ ਢੀਠੁ ਹੋਇ ਮਾਗਉ ਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ਸੰਤ ਰੇਨਾਰੇ ॥
હું ઉદ્ધત થઈને તારાથી આ દાન માગું છું કે તારા સંતોની ચરણ-ધૂળ મારા મુખને લાગે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਪ੍ਰਭਿ ਹਾਥ ਦੇਇ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੪॥੬॥
નાનક પર ગુરુએ કૃપા ધારણ કરી છે અને પ્રભુએ હાથ આપીને તેનો નિકાલ કરી દીધો છે ॥૪॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
સુહી મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੇਵਾ ਥੋਰੀ ਮਾਗਨੁ ਬਹੁਤਾ ॥
મનુષ્ય સેવા તો થોડી કરે છે પરંતુ તેની માંગ ખુબ વધારે છે.

ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕਹਤੋ ਪਹੁਤਾ ॥੧॥
તે મંજીલને મેળવતો નથી પરંતુ અસત્ય ઘોષણા કરે છે કે તે તેની પાસે પહોંચી ગયો છે ॥૧॥

ਜੋ ਪ੍ਰਿਅ ਮਾਨੇ ਤਿਨ ਕੀ ਰੀਸਾ ॥
જેને પ્રિય-પ્રભુએ સ્વીકાર કરી લીધો છે, તે તેની સરખામણી કરે છે.

ਕੂੜੇ ਮੂਰਖ ਕੀ ਹਾਠੀਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ફક્ત અસત્ય તેમજ મૂર્ખ મનુષ્યની અસત્ય જીદ જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੇਖ ਦਿਖਾਵੈ ਸਚੁ ਨ ਕਮਾਵੈ ॥
અસત્ય મનુષ્ય ધર્મી હોવાનો પાખંડ જ દેખાડે છે અને સત્યની સાધના કરતો નથી.

ਕਹਤੋ ਮਹਲੀ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
ભલે તે આ રીતે અસત્ય દાવો કરે છે પરંતુ પરમાત્માના ચરણોની નજીક આવતો નથી ॥૨॥

ਅਤੀਤੁ ਸਦਾਏ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮਾਤਾ ॥
તે માયામાં જ મસ્ત રહે છે પરંતુ પોતાને અલગ કહેવડાવે છે.

ਮਨਿ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਹੈ ਮੁਖਿ ਰਾਤਾ ॥੩॥
તેના મનમાં પ્રભુથી પ્રેમ નથી પરંતુ વ્યર્થ જ મુખથી કહેવડાવતો રહે છે કે તે પ્રભુના પ્રેમમાં મગ્ન છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਉ ਸੁਨੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કથન છે કે મારી એક વિનંતી સાંભળી લે,

ਕੁਚਲੁ ਕਠੋਰੁ ਕਾਮੀ ਮੁਕਤੁ ਕੀਜੈ ॥੪॥
મને કુકર્મી, નિર્દયી તેમજ કામી મનુષ્યને મુક્ત કરી આપ ॥૪॥

ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તારા દર્શનની મને આ મોટાઈ મળે.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸੁਖਦਾਤੇ ਪੁਰਖ ਸੁਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੭॥
હે સુખદાતા પ્રભુ! તું મારો શુભચિંતક છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਬੁਰੇ ਕਾਮ ਕਉ ਊਠਿ ਖਲੋਇਆ ॥
ખરાબ કામ માટે તો મનુષ્ય જલ્દી જ ઉઠીને ઉભો થઈ ગયો,

ਨਾਮ ਕੀ ਬੇਲਾ ਪੈ ਪੈ ਸੋਇਆ ॥੧॥
પરંતુ પરમાત્માનું નામ જપવાના શુભ સમય પર અચિંત થઈને સુતો રહ્યો ॥૧॥

ਅਉਸਰੁ ਅਪਨਾ ਬੂਝੈ ਨ ਇਆਨਾ ॥
આ જ્ઞાનહીન પોતાના જીવનના શુભ અવસરને સમજતો નથી.

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਰੰਗਿ ਲਪਟਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે માયા-મોહના રંગથી જ લપટાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਕਉ ਬਿਗਸਿ ਫੂਲਿ ਬੈਠਾ ॥
તે લોભની લહેરોમાં ખુશ થઈને ગર્વમાં બેસેલ છે.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕਾ ਦਰਸੁ ਨ ਡੀਠਾ ॥੨॥
તે સાધુજનોનું ક્યારેય દર્શન કરતો નથી ॥૨॥

ਕਬਹੂ ਨ ਸਮਝੈ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਰਾ ॥
તે અજ્ઞાની તેમજ મૂર્ખ ક્યારેય પણ સમજતો નથી

ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਲਪਟਿਓ ਜੰਜਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને વારંવાર દુનિયાની જંજટમાં ફસાઈ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖੈ ਨਾਦ ਕਰਨ ਸੁਣਿ ਭੀਨਾ ॥
તે પોતાના કાનોથી વિષય-વિકારોના ગીત સાંભળીને ખૂબ ખુશ થતો રહ્યો.

ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਤ ਆਲਸੁ ਮਨਿ ਕੀਨਾ ॥੩॥
પરંતુ હરિ-યશ સાંભળવામાં મનમાં આળસ કરતો રહ્યો ॥૩॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਾਹੀ ਰੇ ਪੇਖਤ ਅੰਧੇ ॥
હે અંધ મનુષ્ય! તું પોતાની આંખોથી શા માટે જોતો નથી કે

ਛੋਡਿ ਜਾਹਿ ਝੂਠੇ ਸਭਿ ਧੰਧੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક દિવસ તું પણ દુનિયાના બધા અસત્ય ધંધા છોડીને અહીંથી ચાલ્યો જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਬਖਸ ਕਰੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે મને ક્ષમા કરી દે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਦੀਜੈ ॥੪॥
કૃપા કરીને સાધુઓની સંગતિ આપ ॥૪॥

ਤਉ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਜਉ ਹੋਈਐ ਰੇਨਾ ॥
જીવનમાં તો જ કંઈક પ્રાપ્ત થાય છે જયારે સંતોની ચરણ-ધૂળ બની જાય છે.

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਤਿਸੁ ਨਾਮੁ ਲੈਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥੨॥੮॥
જેને પરમાત્મા સમજ આપે છે, તે જ સત્સંગમાં પ્રભુનું નામ જપે છે ॥૧॥વિરામ॥૨॥૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਘਰ ਮਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥
અજ્ઞાનીને હૃદય-ઘરમાં હાજર ઠાકોર નજર આવતો નથી અને

ਗਲ ਮਹਿ ਪਾਹਣੁ ਲੈ ਲਟਕਾਵੈ ॥੧॥
પોતાના ગળામાં પથ્થરની મૂર્તિને દેવતા માનીને લટકાવી લે છે ॥૧॥

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਸਾਕਤੁ ਫਿਰਤਾ ॥
માયાવી જીવ ભ્રમમાં પડીને ભટકતો જ રહે છે.

ਨੀਰੁ ਬਿਰੋਲੈ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮਰਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પથ્થરની મૂર્તિની પૂજા કરવી તો વ્યર્થ જ પાણીનું મંથન કરવા સમાન છે. તેથી તે દુઃખ-તકલીફમાં જ મરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਪਾਹਣ ਕਉ ਠਾਕੁਰੁ ਕਹਤਾ ॥
તે જે પથ્થરને પોતાનો ઠાકોર કહે છે,

ਓਹੁ ਪਾਹਣੁ ਲੈ ਉਸ ਕਉ ਡੁਬਤਾ ॥੨॥
તે પથ્થર જ તેને પોતાની સાથે લઈને પાણીમાં ડૂબી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਨਹਗਾਰ ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ॥
હે ગુનેગાર તેમજ નમકહરામી જીવ!

ਪਾਹਣ ਨਾਵ ਨ ਪਾਰਗਿਰਾਮੀ ॥੩॥
પથ્થરની હોળી મનુષ્યને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી શકતી નથી ॥૩॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰੁ ਜਾਤਾ ॥
હે નાનક! ગુરુને મળીને ઠાકોરની જાણકારી થઈ છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨ ਬਿਧਾਤਾ ॥੪॥੩॥੯॥
તે વિધાતા તો જળ, ધરતી તેમજ આકાશમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે ॥૪॥૩॥૯॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਲਾਲਨੁ ਰਾਵਿਆ ਕਵਨ ਗਤੀ ਰੀ ॥
તે કઈ વિધિ દ્વારા પ્રેમાળ-પ્રભુની સાથે આનંદ કર્યો છે

ਸਖੀ ਬਤਾਵਹੁ ਮੁਝਹਿ ਮਤੀ ਰੀ ॥੧॥
હે બહેનપણી! મને પણ આ વાત કહે ॥૧॥

ਸੂਹਬ ਸੂਹਬ ਸੂਹਵੀ ॥
તું લાલ રંગવાળી બની ગઈ છે અને

ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું પોતાના પ્રિયતમના પ્રેમ-રંગમાં રંગાયેલી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਵ ਮਲੋਵਉ ਸੰਗਿ ਨੈਨ ਭਤੀਰੀ ॥
હું પોતાની આંખોની પાંપણથી તારા પગ ઘસીશ.

ਜਹਾ ਪਠਾਵਹੁ ਜਾਂਉ ਤਤੀ ਰੀ ॥੨॥
તું જ્યાં પણ મને મોકલીશ, હું ત્યાં જ ચાલી જઈશ ॥૨॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਦੇਉ ਜਤੀ ਰੀ ॥
હું જપ, તપ, સંયમ તેમજ સ્થિરતા બધું જ આપી દઈશ ॥૩॥

ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਿਲਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਾਨਪਤੀ ਰੀ ॥੩॥
જો એક નિમેષ માટે મારા પ્રાણપતિથી મને મળાવી દે ॥૩॥

ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਅਹੰਬੁਧਿ ਹਤੀ ਰੀ ॥ ਸਾ ਨਾਨਕ ਸੋਹਾਗਵਤੀ ਰੀ ॥੪॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! જેને પોતાનું અભિમાન, બળ તેમજ ઘમંડનો નાશ કરી દીધો છે, તે જ જીવ-સ્ત્રી સુહાગણ છે ॥૪॥૪॥૧૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਤੂੰ ਜੀਵਨੁ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારું જીવન છે અને તું જ મારા પ્રાણોનો આધાર છે.

ਤੁਝ ਹੀ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰਾ ॥੧॥
તને જ જોઈ-જોઈને મારા મનને ધીરજ મળે છે ॥૧॥

ਤੂੰ ਸਾਜਨੁ ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੇਰਾ ॥
તું મારો સાજન છે અને તું જ મારો પ્રિયતમ છે.

ਚਿਤਹਿ ਨ ਬਿਸਰਹਿ ਕਾਹੂ ਬੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ પણ સમયે તું મારા મનથી ભૂલાતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬੈ ਖਰੀਦੁ ਹਉ ਦਾਸਰੋ ਤੇਰਾ ॥
હું તારો ખરીદેલ દાસ છું.

ਤੂੰ ਭਾਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਗੁਣੀ ਗਹੇਰਾ ॥੨॥
તું મારો મહાન ઠાકોર છે અને ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਦਾਸ ਜਾ ਕੈ ਦਰਬਾਰੇ ॥
જે પરમાત્માના દરબારમાં કરોડો જ દાસ રહે છે,

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਵਸੈ ਤਿਨ੍ ਨਾਲੇ ॥੩॥
તે પોતે પણ દરેક ક્ષણ તેની સાથે જ વસે છે ॥૩॥

ਹਉ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ॥
પ્રભુ! હું તો કાંઈ પણ નથી મને બધું જ તારું જ આપેલું છે.

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਨਾਨਕ ਸੰਗਿ ਬਸੇਰਾ ॥੪॥੫॥੧੧॥
હે નાનક! વણવા-ગૂંથવાની જેમ પરમાત્માનો બધાની સાથે વસવાટ છે ॥૪॥૫॥૧૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਮਹਲ ਜਾ ਕੇ ਊਚ ਦੁਆਰੇ ॥
જે પરમાત્માના મોટા મહેલ તેમજ ઊંચા દરવાજા છે,

ਤਾ ਮਹਿ ਵਾਸਹਿ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥
ત્યાં પ્રેમાળ ભક્ત નિવાસ કરે છે ॥૧॥

ਸਹਜ ਕਥਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ॥
પ્રભુની સરળ કથા ખુબ મીઠી છે અને

ਵਿਰਲੈ ਕਾਹੂ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਡੀਠੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ દુર્લભ પુરુષે જ આને પોતાની આંખોથી જોયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਹ ਗੀਤ ਨਾਦ ਅਖਾਰੇ ਸੰਗਾ ॥
ત્યાં વૈકુંઠમાં સત્સંગ કરવા માટે ફોરમ છે, જ્યાં પ્રભુની મહિમાનું ગીત ગાવામાં આવે છે અને
અનહદ નાદ ગુંજતા રહે છે.

ਊਹਾ ਸੰਤ ਕਰਹਿ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥੨॥
ત્યાં સંતજન હરિ રંગમાં આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਤਹ ਮਰਣੁ ਨ ਜੀਵਣੁ ਸੋਗੁ ਨ ਹਰਖਾ ॥
ત્યાં ન મૃત્યુ છે, ન જીવન છે, અને ન તો શોક તેમજ હર્ષ છે.

ਸਾਚ ਨਾਮ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਖਾ ॥੩॥
ત્યાં તો સત્ય-નામનો અમૃત-વરસાદ થતો રહે છે ॥૩॥

ਗੁਹਜ ਕਥਾ ਇਹ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ ॥
આ ગુપ્ત તેમજ રહસ્યમય કથા મેં ગુરુથી જાણી છે.

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥੪॥੬॥੧੨॥
નાનક તો હરિની વાણી જ બોલતો રહે છે ॥૪॥૬॥૧૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਦਰਸਿ ਪਾਪ ਕੋਟਿ ਉਤਾਰੇ ॥
જેના દર્શન કરવાથી કરોડો પાપ દૂર થઈ જાય છે અને

ਭੇਟਤ ਸੰਗਿ ਇਹੁ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੇ ॥੧॥
જેના મળવા તેમજ સંગતિથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૧॥

ਓਇ ਸਾਜਨ ਓਇ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
ફક્ત તે જ મારો સાજન તેમજ તે જ મારો પ્રેમાળ મિત્ર છે,

ਜੋ ਹਮ ਕਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે અમને પરમાત્માનું નામ યાદ કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸੁਨਤ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ॥
જેના શબ્દો સાંભળવાથી સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਜਾ ਕੀ ਟਹਲ ਜਮਦੂਤ ਬਿਦਾਰੇ ॥੨॥
જેની સેવા કરવાથી યમદૂત પણ નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੀ ਧੀਰਕ ਇਸੁ ਮਨਹਿ ਸਧਾਰੇ ॥
જેનું ધીરજ આ મનને હિમત દે છે,

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਮੁਖ ਉਜਲਾਰੇ ॥੩॥
જેના સ્મરણથી મુખ પ્રકાશિત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
આવો પ્રભુનો સેવક પ્રભુએ પોતે જ સંભાળી દીધો છે.

ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੪॥੭॥੧੩॥
નાનક તેની શરણમાં છે અને તેના પર હંમેશા બલિહાર જાય છે ॥૪॥૭॥૧૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵਾ ॥
સૃષ્ટિમાં હંમેશા માટે તો દેવગણ, મનુષ્ય તેમજ મોટા-મોટા દેવતા પણ રહી શકતા નથી.

ਊਠਿ ਸਿਧਾਰੇ ਕਰਿ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵਾ ॥੧॥
મોટા-મોટા મુનિજન પણ પરમાત્માની ઉપાસના કરીને સ્વર્ગ સીધાઈ ગયા ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਪੇਖੇ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જીવંત તો તે જ દેખાઈ ગયા, જેને પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં તેને જ પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત કર્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਦਿਸਾਹ ਸਾਹ ਵਾਪਾਰੀ ਮਰਨਾ ॥
બાદશાહ, શાહુકાર તેમજ વ્યાપારીએ પણ મૃત્યુને જ પ્રાપ્ત થવાનું છે.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਕਾਲਹਿ ਖਰਨਾ ॥੨॥
જે દુનિયામાં દેખાઈ દઈ રહ્યા છે, તેને પણ એક ને એક દિવસ કાળનો ખોરાક બનવાનું છે ॥૨॥

ਕੂੜੈ ਮੋਹਿ ਲਪਟਿ ਲਪਟਾਨਾ ॥
મનુષ્ય અસત્ય મોહમાં ફસાઈને લપટાયેલ રહે છે.

ਛੋਡਿ ਚਲਿਆ ਤਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥੩॥
જયારે તે બધું જ છોડીને ચાલી દે છે તો પછી પસ્તાય છે ॥૩॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਕਰਹੁ ਦਾਤਿ ॥
હે કૃપાનિધાન! નાનકને આ દાન આપ કે

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਜਪੀ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥੪॥੮॥੧੪॥
તે દિવસ-રાત તારું જ નામ જપતો રહે ॥૪॥૮॥૧૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੁਮਹਿ ਬਸਾਰੇ ॥
હે જગતના માલિક! દરેક શરીરમાં તું જ વસે છે અને

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸੂਤਿ ਤੁਮਾਰੇ ॥੧॥
સૃષ્ટિરૂપી બધી વસ્તુઓ તારા દોરામાં પરોવેલ છે ॥૧॥

ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੇ ॥
તું મારો પ્રિયતમ છે અને તું જ મારા પ્રાણોનો આધાર છે.

ਤੁਮ ਹੀ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਮਨੁ ਬਿਗਸਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તને જોઇ-જોઇને મારું મન ફૂલોની જેમ ખીલેલું રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਹਾਰੇ ॥
અનેક યોનિઓમાં ભટકી-ભટકીને હારી ચુક્યો છું.

ਓਟ ਗਹੀ ਅਬ ਸਾਧ ਸੰਗਾਰੇ ॥੨॥
હવે મેં સાધુઓની સંગતિનો આસરો લીધી છે ॥૨॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰੇ ॥
એક પરમાત્મા જે અગમ્ય, અગોચર તેમજ અપરંપાર છે,

ਨਾਨਕੁ ਸਿਮਰੈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਾਰੇ ॥੩॥੯॥੧੫॥
નાનક દિવસ-રાત તેનું જ સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૩॥૯॥૧૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਕਵਨ ਕਾਜ ਮਾਇਆ ਵਡਿਆਈ ॥
તે માયાથી મળેલ મોટાઈ મનુષ્યને ક્યાં કામની છે?

ਜਾ ਕਉ ਬਿਨਸਤ ਬਾਰ ਨ ਕਾਈ ॥੧॥
જેનો નાશ થતાં કોઈ વાર લાગતી નથી ॥૧॥

ਇਹੁ ਸੁਪਨਾ ਸੋਵਤ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥
આ માયાની મોટાઈ એક સપનું છે પરંતુ અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં સુતેલ મનુષ્ય આ જાણતો નથી
કે તે એક સપનું જોઈ રહ્યો છે.

ਅਚੇਤ ਬਿਵਸਥਾ ਮਹਿ ਲਪਟਾਨੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અચેત સ્થિતિમાં તે માયાથી જ લપટેલ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਮੋਹਿ ਮੋਹਿਓ ਗਾਵਾਰਾ ॥
માયાના મહા મોહે મૂર્ખ મનુષ્યને મુગ્ધ કરી લીધો છે.

ਪੇਖਤ ਪੇਖਤ ਊਠਿ ਸਿਧਾਰਾ ॥੨॥
બધાના દેખતાં-દેખતાં જ તે ઉઠીને દુનિયાથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਊਚ ਤੇ ਊਚ ਤਾ ਕਾ ਦਰਬਾਰਾ ॥
તે પરમાત્માનો દરબાર સર્વોપરી છે.

ਕਈ ਜੰਤ ਬਿਨਾਹਿ ਉਪਾਰਾ ॥੩॥
તેણે કેટલાય જીવોનો નાશ કરી ઉત્પન્ન પણ કર્યા છે ॥૩॥

ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨਾ ਕੋ ਹੋਈ ॥
તેના જેવું સર્વશક્તિમાન ન કોઈ થયું છે અને ન તો કોઈ થશે.

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥੪॥੧੦॥੧੬॥
હે નાનક! તે એક પ્રભુનું જ જાપ કરતો રહે ॥૪॥૧૦॥૧૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਤਾ ਕਉ ਹਉ ਜੀਵਾ ॥
હું તો તેનું સ્મરણ કરીને જ જીવું છું.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਤੇਰੇ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! હું તારા સુંદર ચરણ-કમળ ધોઈ-ધોઈને પીવું છું ॥૧॥

ਸੋ ਹਰਿ ਮੇਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
મારો હરિ ખુબ અંતર્યામી છે.

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સ્વામી તો ભક્તજનોની સાથે જ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਾ ॥
હે પ્રભુ! હું તારું અમૃત નામ સાંભળી સાંભળીને તારું જ ધ્યાન કરતો રહું છું અને

ਆਠ ਪਹਰ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥੨॥
આઠ પ્રહર તારું જ ગુણગાન કરતો રહું છું ॥૨॥

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਲੀਲਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦਾ ॥
તારી અદભૂત લીલા જોઈ-જોઈને મનમાં આનંદ બની રહે છે.

ਗੁਣ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੩॥
હે પરમાનંદ પ્રભુ! તારા ગુણ અપાર છે ॥૩॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਛੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
હે નાનક! જેનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ ભય લાગતો નથી,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਾਪੈ ॥੪॥੧੧॥੧੭॥
હું તો હંમેશા તે હરિને જ જપતો રહું છું ॥૪॥૧૧॥૧૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਰਿਦੈ ਧਿਆਨੁ ਧਾਰੀ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા હૃદયમાં પરમાત્માનું જ ધ્યાન ધારણ કરું છું.

ਰਸਨਾ ਜਾਪੁ ਜਪਉ ਬਨਵਾਰੀ ॥੧॥
પોતાની જીભથી પરમાત્માનું જાપ જ જપું છું ॥૧॥

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਦਰਸਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
તેનું રૂપ ફળદાયક છે, હું તો તેના દર્શન પર બલિહાર છું.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਮਨ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના ચરણ-કમળ મારા મન તેમજ પ્રાણોનો આધાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਿਵਾਰੀ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં મેં જન્મ-મરણનું નિવારણ કરી લીધું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ ਸੁਣਿ ਕਰਨ ਅਧਾਰੀ ॥੨॥
કાનોથી હરિની અમૃત કથા સાંભળીને તેને પોતાના જીવનનો આશારો બનાવી લીધો છે ॥૨॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਤਜਾਰੀ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ તેમજ મોહને છોડી દીધો છે.

ਦ੍ਰਿੜੁ ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਸੁਚਾਰੀ ॥੩॥
જીવનમાં પરમાત્માનું નામ, દાન, સ્નાન તેમજ શુભ આચરણને દ્રઢ કર્યું છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥
હે નાનક! મેં આ તત્વ પર વિચાર કર્યો છે કે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੪॥੧੨॥੧੮॥
રામનું નામ જપવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૪॥૧૨॥૧૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਮਗਨ ਅਪਰਾਧੀ ॥
અમે નિમ્ન જીવ લોભ તેમજ મોહમાં જ મગ્ન છીએ, અને મોટા ગુનેગાર છીએ,

ਕਰਣਹਾਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਸਾਧੀ ॥੧॥
કારણ કે જે પરમપિતાએ અમને ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેની ઉપાસના જ કરી નથી ॥૧॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ વિકારીઓને પવિત્ર કરનાર છે,

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને પોતાની શરણમાં રાખી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! એક તુ જ દાતા છે.

ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਮਾਨੁਖ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥੨॥
આ શરીર તો નશ્વર છે, પરંતુ અમે મનુષ્ય વ્યર્થ જ અભિમાની બનેલ છીએ ॥૨॥

ਸੁਆਦ ਬਾਦ ਈਰਖ ਮਦ ਮਾਇਆ ॥
દુનિયાના સ્વાદ, વાદ-વિવાદ, ઈર્ષા તેમજ માયાના નશામાં

ਇਨ ਸੰਗਿ ਲਾਗਿ ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
લાગીને આ કિંમતી જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે ॥૩॥

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜਗਜੀਵਨ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે દુ:ખનાશક! હે જગતના જીવન! હે શ્રીહરિ!

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਾਇਆ ॥੪॥੧੩॥੧੯॥
બધું જ ત્યાગીને નાનક તારી શરણમાં આવ્યો છે ॥૪॥૧૩॥૧૯॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਪੇਖਤ ਚਾਖਤ ਕਹੀਅਤ ਅੰਧਾ ਸੁਨੀਅਤ ਸੁਨੀਐ ਨਾਹੀ ॥
પોતાની આંખોથી બધું જ જોતા પણ મનુષ્ય અંધ જ કહેવાય છે. તે બધું જ સાંભળે છે, તો પણ બહેરો જ બનેલ છે.

ਨਿਕਟਿ ਵਸਤੁ ਕਉ ਜਾਣੈ ਦੂਰੇ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਮਾਹੀ ॥੧॥
નજીક પડેલી વસ્તુને તે દૂર જ જાણે છે અને તે પાપી પાપ જ કરતો રહે છે ॥૧॥

ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰਿ ਜਿਤੁ ਛੁਟਹਿ ਪਰਾਨੀ ॥
તે કયું કાર્ય છે, જેનાથી પ્રાણી પાપોથી છૂટી શકે છે?

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કર અને તેની અમૃત-વાણી જપતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਘੋਰ ਮਹਲ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
પ્રાણી હંમેશા જ સુંદર ઘોડા તેમજ ભવ્ય મહેલના મોહમાં મગ્ન રહે છે.

ਸੰਗਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ਕਛੂ ਨ ਜਾਤਾ ॥੨॥
હે પ્રાણી! જગતને છોડતા સમયે તારી સાથે તો કાંઈ પણ જનારું નથી ॥૨॥

ਰਖਹਿ ਪੋਚਾਰਿ ਮਾਟੀ ਕਾ ਭਾਂਡਾ ॥
આ શરીર તો માટીનું વાસણ છે અર્થાત નાશવાન છે, પરંતુ તું આને સુગંધિત પદાર્થોથી શણગારીને રાખે છે.

ਅਤਿ ਕੁਚੀਲ ਮਿਲੈ ਜਮ ਡਾਂਡਾ ॥੩॥
પરંતુ તારું આ શરીર અંદરથી પાપોની ગંદકીથી ભરેલ હોવાને કારણે ખુબ જ ગંદુ છે અને આને યમની સજા જરૂર મળશે ॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਬਾਧਾ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ તેમજ મોહે તને ફસાવેલ છે અને

ਮਹਾ ਗਰਤ ਮਹਿ ਨਿਘਰਤ ਜਾਤਾ ॥੪॥
વિકારોના દલ-દલમાં વધુ ફસાતો જઈ રહ્યો છે ॥૪॥

ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀਜੈ ॥ ਡੂਬਤ ਪਾਹਨ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਲੀਜੈ ॥੫॥੧੪॥੨੦॥
હે પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના સાંભળી લે અને મારા જેવા ડૂબતા પથ્થરને પણ બચાવી લે ॥૫॥૧૪॥૨૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਬੁਝੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં મોહ-અભિમાનને મારી દે છે, તે પ્રભુને સમજી લે છે.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
ભાગ્યથી તેને જ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਇਉ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ॥
હે સાજન! સાંભળ, આ સંસાર સમુદ્ર ખૂબ સખત છે અને આનાથી પાર થવા માટે

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਚਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓની સાથે મળીને પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારિત કરતું રહેવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥
જે મનુષ્ય એક પરમાત્મા સિવાય કોઈ બીજાને જાણતો નથી,

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨੈ ॥੨॥
તે દરેક શરીરમાં હાજર પરબ્રહ્મને ઓળખી લે છે ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੈ ॥
જે કાંઈ પ્રભુ કરે છે, તે સહર્ષ તેને જ સારો માને છે.

ਆਦਿ ਅੰਤ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਜਾਨੈ ॥੩॥
જે પરમાત્મા સૃષ્ટિના આદિ તેમજ અંત સુધી હાજર છે, તે તેના મૂલ્યાંકનને જાણી લે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਹਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥੧੫॥੨੧॥
હે નાનક! હું તે ભક્ત પર બલિહાર જાવ છું, જેના હ્રદયમાં પ્રભુ વસે છે ॥૪॥૧૫॥૨૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ॥
ગુરુ જ પરમેશ્વર છે અને તે જ બધું જ કરવામાં પરિપૂર્ણ છે.

ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਉ ਦੇ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥
તે આખી સૃષ્ટિને આધાર દે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਕਮਲ ਮਨ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! ગુરુના ચરણ કમળોનું ધ્યાન કર્યા કર,

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ આ શરીરથી દુઃખ-ઇજા દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਵਜਲਿ ਡੂਬਤ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਾਢੈ ॥
ગુરુ સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી રહેલ જીવને પણ બહાર કાઢી દે છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਟੂਟਾ ਗਾਢੈ ॥੨॥
આ જન્મ-જન્માંતરોથી પરમાત્માથી અલગ મનુષ્યને પણ તેનાથી મળાવી દે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત ગુરુની સેવા કર,

ਸੂਖ ਸਹਜ ਮਨਿ ਆਵੈ ਸਾਂਤਿ ॥੩॥
આનાથી સરળ સુખ તેમજ મનને ખુબ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਰੇਣੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਵੈ ॥
સદ્દગુરૂની ચરણ-ધૂળ કોઈ ખુશનસીબ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ॥੪॥੧੬॥੨੨॥
હે નાનક! હું તો ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૧૬॥૨૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਊਪਰਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥
પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જવું જોઈએ અને

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਈਐ ॥੧॥
આઠ પ્રહર હરિનું યશ ગાવું જોઈએ ॥૧॥

ਸਿਮਰਉ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਸੁਆਮੀ ॥
હું તો પોતાના પ્રભુનું જ સ્મરણ કરતો રહું છું,

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે બધાના મનનું જાણનાર ખુબ અંતર્યામી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
તેના સુંદર ચરણ કમળથી મારો પ્રેમ લાગી ગયો છે.

ਸਾਚੀ ਪੂਰਨ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥੨॥
પ્રેમનો આ જીવન-વિચાર ખુબ નિર્મળ, સંપૂર્ણ તેમજ શાશ્વત છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જો સંતોની કૃપાથી પ્રભુ મનમાં વસી જાય તો

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹੀ ॥੩॥
જન્મ-જન્માંતરોના પાપ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! કૃપા કર,

ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਸੰਤ ਰਵਾਲਾ ॥੪॥੧੭॥੨੩॥
નાનક તો તારા સંતોની ચરણ-ધૂળ જ ઇચ્છે છે ॥૪॥૧૭॥૨૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਜੀਵਾ ਗੁਰ ਤੇਰਾ ॥
હે ગુરુ! હું તારા દર્શન કરીને જ જીવું છું.

ਪੂਰਨ ਕਰਮੁ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰਾ ॥੧॥
આ રીતે પ્રભુની મારા પર સંપૂર્ણ કૃપા થઈ છે ॥૧॥

ਇਹ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! મારી આ વિનંતી સાંભળ,

ਦੇਹਿ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਅਪਣੇ ਚੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને નામ આપીને પોતાનો શિષ્ય બનાવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪਣੀ ਸਰਣਿ ਰਾਖੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥
હે દાતા પ્રભુ! મને હંમેશા પોતાની શરણમાં જ રાખ.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤੇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભે જ તને જાણ્યો છે ॥૨॥

ਸੁਨਹੁ ਬਿਨਉ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્રા પ્રભુ! મારી વિનંતી સાંભળ,

ਚਰਣ ਕਮਲ ਵਸਹਿ ਮੇਰੈ ਚੀਤਾ ॥੩॥
તારા સુંદર ચરણ મારા મનમાં વસી જાય ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਰੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
નાનક એક આ જ પ્રાર્થના કરે છે કે

ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਪੂਰਨ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥੪॥੧੮॥੨੪॥
હે સંપૂર્ણ ગુણોના ભંડાર! તું મને ક્યારેય ન ભૂલ ॥૪॥૧૮॥૨૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਮੀਤੁ ਸਾਜਨੁ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਭਾਈ ॥
પ્રભુ જ મારો મિત્ર, સાજન, પુત્ર, સંબંધી તેમજ ભાઈ છે.

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥੧॥
હું જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, પ્રભુ જ મારી સાથે છે અને તે જ મારો મદદગાર છે ॥૧॥

ਜਤਿ ਮੇਰੀ ਪਤਿ ਮੇਰੀ ਧਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું નામ જ મારી જાતિ, મારી ઈજ્જત તેમજ મારુ ધન છે.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਬਿਸਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી મને પરમ સુખ, આનંદ તેમજ આરામ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਪਿ ਪਹਿਰਿ ਸਨਾਹ ॥
પરબ્રહ્મને જપીને નામરૂપી રક્ષા કવચ પહેરી લે,

ਕੋਟਿ ਆਵਧ ਤਿਸੁ ਬੇਧਤ ਨਾਹਿ ॥੨॥
કારણ કે આને ધારણ કરવાથી કરોડો શસ્ત્ર પણ વીંધી શકતા નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਣ ਗੜ ਕੋਟ ਹਮਾਰੈ ॥
પરમાત્માના ચરણોની શરણ જ અમારો દુર્ગ છે અને

ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਜਮੁ ਤਿਸੁ ਨ ਬਿਦਾਰੈ ॥੩॥
દુ:ખદાયી યમનો ભય પણ આને નાશ કરી શકતો નથી ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥੧੯॥੨੫॥
હે રાજા રામ! દાસ નાનક હંમેશા જ તેના પર બલિહાર જાય છે, જે તારો સેવક તેમજ સંત છે ॥૪॥૧૯॥૨૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਨਿਤ ਗਾਹਾ ॥
હું દરરોજ પ્રભુના ગુણ ગાતી રહું છું,

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖ ਤਾਹਾ ॥੧॥
જેનાથી મને ખૂબ આનંદ, વિનોદ, મંગલ તેમજ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਚਲੁ ਸਖੀਏ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਵਣ ਜਾਹਾ ॥
હે બહેનપણી! ચાલ, પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરીને આનંદ પ્રાપ્ત કરવા જઈએ અને

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਚਰਣੀ ਪਾਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુજનોની ચરણમાં પડીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਬੇਨਤੀ ਜਨ ਧੂਰਿ ਬਾਛਾਹਾ ॥
હું વિનંતી કરીને સંતજનોની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરું છું.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਲਾਹਾਂ ॥੨॥
આ રીતે પોતાના જન્મ-જન્માંતરોના પાપ દૂર કરું છું ॥૨॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਉ ਅਰਪਾਹਾ ॥
હું તેને પોતાનું મન, શરીર, પ્રાણ તેમજ આત્મા અર્પણ કરું છું.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਕਟਾਹਾਂ ॥੩॥
હરિનું સ્મરણ કરીને પોતાનો અભિમાન તેમજ મોહનો નાશ કરતી રહું છું ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕਰਹੁ ਉਤਸਾਹਾ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਸਮਾਹਾ ॥੪॥੨੦॥੨੬॥
હે દીનદયાળુ! મારા મનમાં ઉત્સાહ ઉત્પન્ન કર કેમ કે દાસ નાનક તારી શરણમાં સમાયેલ રહે ॥૪॥૨૦॥૨૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਬੈਕੁੰਠ ਨਗਰੁ ਜਹਾ ਸੰਤ ਵਾਸਾ ॥
વાસ્તવમાં તે વૈકુંઠ નગર જ છે, જ્યાં સંતોનો નિવાસ છે.

ਪ੍ਰਭ ਚਰਣ ਕਮਲ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸਾ ॥੧॥
પ્રભુના ચરણ-કમળનો તેના હ્રદયમાં જ નિવાસ થાય છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਮਨ ਤਨ ਤੁਝੁ ਸੁਖੁ ਦਿਖਲਾਵਉ ॥
હે મન તેમજ શરીર! જરા સાંભળ, હું તને સુખ અપાવું.

ਹਰਿ ਅਨਿਕ ਬਿੰਜਨ ਤੁਝੁ ਭੋਗ ਭੁੰਚਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તને અનેક પ્રકારના વ્યંજન તેમજ ભોગ કરાવું ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਭੁੰਚੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
પોતાના મનમાં અમૃત નામ ચાખ.

ਅਚਰਜ ਸਾਦ ਤਾ ਕੇ ਬਰਨੇ ਨ ਜਾਹੀ ॥੨॥
આ નામના અદ્દભૂત સ્વાદ વર્ણન કરી શકાતા નથી ॥૨॥

ਲੋਭੁ ਮੂਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝਿ ਥਾਕੀ ॥
નામ ચાખવાથી મનમાંથી લોભ મરી ગયો છે અને તૃષ્ણા પણ ઠરીને સમાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਸਰਣਿ ਜਨ ਤਾਕੀ ॥੩॥
સંતજનોએ પરબ્રહ્મની શરણ જ જોઈ છે ॥૩॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਭੈ ਮੋਹ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥੪॥੨੧॥੨੭॥
મારા જન્મ-જન્માંતરના ભય તેમજ મોહ દૂર કરી દીધા છે નાનક પર પ્રભુએ કૃપા કરી છે ॥૪॥૨૧॥૨૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਅਨਿਕ ਬੀਂਗ ਦਾਸ ਕੇ ਪਰਹਰਿਆ ॥
પ્રભુએ દાસની અનેક ભૂલો નિવૃત્ત કરી દીધી છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨਾ ਕਰਿਆ ॥੧॥
કૃપા કરીને તેને પોતાનો બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਤੁਮਹਿ ਛਡਾਇ ਲੀਓ ਜਨੁ ਅਪਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતાના સેવકને છોડાવી લીધો છે,

ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ ਜਾਲੁ ਜਗੁ ਸੁਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તે સપના જેવા જગતરૂપી જાળમાં ઉલજી પડ્યો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਬਤ ਦੋਖ ਮਹਾ ਬਿਕਰਾਲਾ ॥
મારામાં પર્વત જેવા મહા વિકરાળ દોષ હતા,

ਖਿਨ ਮਹਿ ਦੂਰਿ ਕੀਏ ਦਇਆਲਾ ॥੨॥
જેને દયાળુ પ્રભુએ ક્ષણમાં જ દૂર કરી દીધા છે ॥૨॥

ਸੋਗ ਰੋਗ ਬਿਪਤਿ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
શોક, રોગ તેમજ ખૂબ ભારે મુશ્કેલી

ਦੂਰਿ ਭਈ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੩॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી દૂર થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਲੀਨੋ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥ ਹਰਿ ਚਰਣ ਗਹੇ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਇ ॥੪॥੨੨॥੨੮॥
હે નાનક! પ્રભુએ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને મને પોતાના દામનની સાથે લગાવી લીધો છે. મેં શ્રીહરિના ચરણો પકડી લીધા છે અને તેની શરણમાં આવી ગયો છું ॥૪॥૨૨॥૨૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਦੀਨੁ ਛਡਾਇ ਦੁਨੀ ਜੋ ਲਾਏ ॥
જે ધર્મને છોડીને દુનિયાદારીમાં લાગી જાય છે

ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਖੁਨਾਮੀ ਕਹਾਏ ॥੧॥
તે લોક પરલોક બંનેમાં ગુનેગાર કહેવાય છે ॥૧॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે, મને તે ખુશી-ખુશી મંજુર છે.

ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤਿ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કુદરતને તે પોતે જ જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚਾ ਧਰਮੁ ਪੁੰਨੁ ਭਲਾ ਕਰਾਏ ॥
તે જે મનુષ્યથી સાચું ધર્મ, પુણ્ય તેમજ સારાઈનું કાર્ય કરાવે છે,

ਦੀਨ ਕੈ ਤੋਸੈ ਦੁਨੀ ਨ ਜਾਏ ॥੨॥
તેને એકત્રિત કરેલ ધર્મના ભંડારને કારણે તેની દુનિયા બગડતી નથી ॥૨॥

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਏਕੋ ਜਾਗੈ ॥
બધા જીવોના હૃદયમાં એક પરમાત્મા જ જાગૃત રહે છે.

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਕੋ ਲਾਗੈ ॥੩॥
તેને જીવોને જે કાર્યમાં પણ લગાવ્યા છે, તે ત્યાં જ લાગી ગયા છે ॥૩॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ॥
મારો માલિક અગમ્ય, અગોચર તેમજ શાશ્વત છે.

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਬੋਲਾਇਆ ਤੇਰਾ ॥੪॥੨੩॥੨੯॥
હે પ્રભુ! નાનક તારું બોલાવેલું જ બોલે છે ॥૪॥૨૩॥૨૯॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਾਤਹਕਾਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੀ ॥
હું સવારમાં પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારિત કરતો રહું છું,

ਈਤ ਊਤ ਕੀ ਓਟ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥
જેનાથી લોક-પરલોકનો આસરો સંવારી લીધો છે ॥૧॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ,

ਪੂਰਨ ਹੋਵਹਿ ਮਨ ਕੇ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੈਣਿ ਦਿਨੁ ਗਾਉ ॥
તે અવિનાશી પ્રભુનું દિવસ-રાત ગુણગાન કર.

ਜੀਵਤ ਮਰਤ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਵਹਿ ਥਾਉ ॥੨॥
જીવંત જ મોહ-અભિમાનને મારીને નિશ્ચલ સ્થાન મેળવી લે ॥૨॥

ਸੋ ਸਾਹੁ ਸੇਵਿ ਜਿਤੁ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
તે શાહુકાર પ્રભુની ભક્તિ કર, જેનાથી કોઈ પ્રકારનો અભાવ આવતો નથી.

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਸੁਖਿ ਅਨਦਿ ਵਿਹਾਵੈ ॥੩॥
નામ-ધનનો ઉપયોગ કરવા તેમજ બીજાથી ઉપયોગ કરાવવાથી જીવન સુખ તેમજ આનંદમાં વીતે છે ॥૩॥

ਜਗਜੀਵਨ ਪੁਰਖੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਇਆ ॥
પરમપુરુષ પરમેશ્વર જગતનું જીવન છે અને તેને સાધુસંગતિ દ્વારા જ મેળવી શકાય છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੨੪॥੩੦॥
હે નાનક! ગુરુના આશીર્વાદથી મેં પરમાત્માના નામનું જ ધ્યાન કર્યું છે ॥૪॥૨૪॥૩૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ દયાળુ થઈ ગયો તો

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਪੂਰਨ ਭਈ ਘਾਲ ॥੧॥
મારા બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા અને નામ-સ્મરણની સાધના સાચી થઈ ગઈ ॥૧॥

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾ ਦਰਸੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰਾ ॥
હે માલિક! તારું દર્શન જોઈ-જોઈને જ જીવું છું અને

ਚਰਣ ਕਮਲ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥
હું તારા ચરણ-કમળ પર બલિહાર જાવ છું.

ਤੁਝ ਬਿਨ ਠਾਕਰ ਕਵਨ ਹਮਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકોર! તારા વગર મારું કોણ છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣਿ ਆਈ ॥
સાધુ-સંગતિથી મારો પ્રપ્રપ્રેમ બની ગયો છે અને

ਪੂਰਬ ਕਰਮਿ ਲਿਖਤ ਧੁਰਿ ਪਾਈ ॥੨॥
પૂર્વ જન્મના કર્માનુસાર સાધુસંગતિ મેળવી છે ॥૨॥

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਚਰਜੁ ਪਰਤਾਪ ॥
પરમાત્મત્મત્માનું નામ જપવાથી અદભુત પ્રપ્રપ્રતાપ થઈ ગયો છે.

ਜਾਲਿ ਨ ਸਾਕਹਿ ਤੀਨੇ ਤਾਪ ॥੩॥
હવે આધિ, વ્યાધિ તેમજ ઉપાધિ - ત્રણેય તાપ સળગાવી શકતા નથી ॥૩॥

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਹਿ ਹਰਿ ਚਰਣ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ॥
તારા સુંદર ચરણ એક ક્ષક્ષક્ષણ માત્ર માટે પણ ન ભૂલ,

ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਦਾਨੁ ਪਿਆਰੇ ॥੪॥੨੫॥੩੧॥
હે હરિ! નાનક તારાથી આ જ દાન ઈચ્છે છે ॥૪॥૨૫॥૩૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸੇ ਸੰਜੋਗ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રપ્રપ્રેમાળ! એવો સંયોગ બનાવ,

ਜਿਤੁ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੇ ॥੧॥
જેનાથી મારી જીજીભ તારું નામ ઉચ્ચારિત કરતી રહે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રપ્રપ્રભુ! મારી એક વિનંતી સાંભળ;

ਸਾਧ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਸਦਾ ਰਸਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ હંમેશા જ તારું રસીલું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਵਨ ਰੂਪੁ ਸਿਮਰਣੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રપ્રપ્રભુ! તારું સ્સ્મરણ જીજીવનરૂરૂપી છે.

ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਬਸਹਿ ਤਿਸੁ ਨੇਰਾ ॥੨॥
જેના પર તું પોતાની કૃપા કરે છે, તેની નજીજીક આવી વસે છે ॥૨॥

ਜਨ ਕੀ ਭੂਖ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਅਹਾਰੁ ॥
તારું નામ એવું ભોજન છે, જેનાથી ભક્તની બધી ભૂખ દૂર થઈ જાજાય છે.

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું દાતા છે અને બધું જ દેનાર છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਰਮਤ ਸੰਤਨ ਸੁਖੁ ਮਾਨਾ ॥
પ્રેમપૂર્વક રામ નામ જપીને સંતજનોએ સુખ જ માન્યું છે.

ਨਾਨਕ ਦੇਵਨਹਾਰ ਸੁਜਾਨਾ ॥੪॥੨੬॥੩੨॥
હે નાનક! તે દેનાર પરમાત્મા ખૂબ ચતુર છે ॥૪॥૨૬॥૩૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਬਹਤੀ ਜਾਤ ਕਦੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਧਾਰਤ ॥
હે જીવ! તારી જીવનરૂપી નદીઓ વહેતી જઈ રહી છે, પરંતુ તું ક્યારેય આ તરફ દ્રષ્ટિ પણ કરતો નથી.

ਮਿਥਿਆ ਮੋਹ ਬੰਧਹਿ ਨਿਤ ਪਾਰਚ ॥੧॥
તું દરરોજ અસત્ય મોહના ઝઘડામાં ફસાઈ રહે છે ॥૧॥

ਮਾਧਵੇ ਭਜੁ ਦਿਨ ਨਿਤ ਰੈਣੀ ॥
આથી દરરોજ માધવનું ભજન કરતો રહે અને

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਿ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિની શરણમાં પડીને પોતાનો કીમતી જન્મ જીતી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਤ ਬਿਕਾਰ ਦੋਊ ਕਰ ਝਾਰਤ ॥
તું પોતાના બંને હાથોના જોરથી પાપ કરે છે,

ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਰਿਦ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਧਾਰਤ ॥੨॥
પરંતુ રત્ન જેવા કીમતી રામ નામને પોતાના હૃદયમાં તલ માત્ર પણ ધારણ કરતો નથી ॥૨॥

ਭਰਣ ਪੋਖਣ ਸੰਗਿ ਅਉਧ ਬਿਹਾਣੀ ॥
તે ભરણ-પોષણમાં આખું જીવન વિતાવી લીધું છે,

ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਣੀ ॥੩॥
પરંતુ જગદીશની જય-જયકારની મહિમા જવાની નથી ॥૩॥

ਸਰਣਿ ਸਮਰਥ ਅਗੋਚਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે મન-વાણીથી ઉપર સ્વામી! તું સર્વકળા સમર્થ છે અને હું તારી જ શરણમાં આવ્યો છું.

ਉਧਰੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੨੭॥੩੩॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મારો પણ સંસાર સમુદ્રથી ઉધ્ધાર કરી દે ॥૪॥૨૭॥૩૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਰੈ ਭੈ ਸਾਗਰੁ ॥
સાધુઓની સંગતિ કરવાથી જીવ ભયાનક સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਿ ਰਤਨਾਗਰੁ ॥੧॥
હરિ નામ-સ્મરણ કરતો રહે, જે રત્નાકર છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਾ ਨਾਰਾਇਣ ॥
હે નારાયણ! તારું નામ સ્મરણ કરીને જ જીવી રહ્યો છું.

ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਿਲਿ ਪਾਪ ਤਜਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! મારું દુઃખ, રોગ, શોક બધું નાશ થઈ ગયું છે અને સંપૂર્ણ ગુરુથી મળીને પાપ ત્યાગી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ જ જીવન પદ છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚੁ ਸੁਆਉ ॥੨॥
જેનાથી મન-શરીર નિર્મળ થઈ જાય છે અને સાચો મનોરથ સફળ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਆਠ ਪਹਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
આઠેય પ્રહર પરબ્રહ્મનું ધ્યાન કરવું જોઈએ પરંતુ

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਤੁ ਹੋਇ ਤਾ ਪਾਈਐ ॥੩॥
આ તો જ મળે છે, જો પહેલેથી જ નસીબમાં લખેલું હોય ॥૩॥

ਸਰਣਿ ਪਏ ਜਪਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
જે દીનદયાળુ પરમાત્માનું નામ જપીને તેની શરણમાં પડી ગયો છે,

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਸੰਤ ਰਵਾਲਾ ॥੪॥੨੮॥੩੪॥
નાનક તે સંતજનોની ચરણ-રજ જ માંગે છે ॥૪॥૨૮॥૩૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਘਰ ਕਾ ਕਾਜੁ ਨ ਜਾਣੀ ਰੂੜਾ ॥
જીવ હૃદય-ઘરના નામ-સ્મરણરૂપી સુંદર કામને જાણતો નથી.

ਝੂਠੈ ਧੰਧੈ ਰਚਿਓ ਮੂੜਾ ॥੧॥
તે મૂર્ખ તો દુનિયાના અસત્ય ધંધામાં જ મસ્ત રહે છે ॥૧॥

ਜਿਤੁ ਤੂੰ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਨਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું જીવને જે કાર્યમાં લગાવી દે છે, તે તેમજ લાગી જાય છે.

ਜਾ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ਜਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે તું પોતાનું નામ દે છે તો જ તે નામ જપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત તેના પ્રેમમાં લીન રહે છે.

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਅਨਦਿਨੁ ਮਾਤੇ ॥੨॥
તે રાત-દિવસ રામ નામરૂપી રસાયણમાં મસ્ત રહે છે ॥૨॥

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਕਾਢੇ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਟੂਟੇ ਗਾਢੇ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું તેનો હાથ પકડીને તેને પોતે જ સંસાર સમુદ્રથી કાઢી દે છે અને જન્મ-જન્માંતરના અલગ થયેલને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૩॥

ਉਧਰੁ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! કૃપા કરીને મારો ઉદ્ધાર કરી દે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਦੁਆਰੇ ॥੪॥੨੯॥੩੫॥
કારણ કે દાસ નાનક તારી શરણમાં તારા દરવાજામાં આવી પડ્યો છે ॥૪॥૨૯॥૩૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਿਹਚਲੁ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
સંતોની કૃપાથી નિશ્ચલ ઘર મેળવી લીધું છે,

ਸਰਬ ਸੂਖ ਫਿਰਿ ਨਹੀ ਡੋੁਲਾਇਆ ॥੧॥
જેનાથી બધા સુખ મળી ગયા અને મન ફરીથી ડગમગતું નથી ॥૧॥

ਗੁਰੂ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਚਰਨ ਮਨਿ ਚੀਨ੍ਹੇ ॥
ગુરુનું ધ્યાન કરીને મનમાં હરિ-ચરણોને જાણી લીધા છે,

ਤਾ ਤੇ ਕਰਤੈ ਅਸਥਿਰੁ ਕੀਨ੍ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી કર્તારે મને સ્થિર કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
હવે હું અચ્યુત અવિનાશી પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું,

ਤਾ ਤੇ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੨॥
જેના ફળસ્વરૂપ મૃત્યુની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਨੇ ਲੜਿ ਲਾਏ ॥
કૃપા કરીને પ્રભુએ મને પોતાની સાથે લગાવી લીધો છે.

ਸਦਾ ਅਨਦੁ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੩॥੩੦॥੩੬॥
હે નાનક! પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી હંમેશા આનંદ બની રહે છે ॥૩॥૩૦॥૩૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸਾਧ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
સાધુની વાણી અમૃત વચન છે.

ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਰਸਨ ਬਖਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પણ આને જપે છે, તેની મુક્તિ થઈ જાય છે. તે પોતાની જીભથી રોજ હરિ નામનું વખાણ કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਲੀ ਕਾਲ ਕੇ ਮਿਟੇ ਕਲੇਸਾ ॥
મારા કળિયુગના કલેશ મટી ગયા છે કારણ કે

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਮਨ ਮਹਿ ਪਰਵੇਸਾ ॥੧॥
પરમાત્માનું એક નામ જ મારા મનમાં પ્રવેશ કરી ગયું છે ॥૧॥

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਲਾਈ ॥
મેં સાધુની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ તેમજ માથા પર લગાવેલી છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥੩੧॥੩੭॥
હે નાનક! હરિ-ગુરૂની શરણમાં આવવાથી ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૨॥૩૧॥૩૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿੰਦਾ ਗੁਣ ਗਾਉ ਦਇਆਲਾ ॥
હે ગોવિંદ! તું ખુબ દયાળુ છે અને હું દરેક સમય તારું જ ગુણગાન કરતો રહું છું.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંપૂર્ણ કૃપાળુ! મને પોતાના દર્શન આપ ॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
પોતાની કૃપા કર, કારણ કે એક તુ જ પ્રતિપાલક છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰਾ ਮਾਲਾ ॥੧॥
આ પ્રાણ તેમજ શરીર બધું તારી જ દીધેલ પૂંજી છે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਚਲੈ ਜਪਿ ਨਾਲਾ ॥
અમૃત નામ જપ, અંતિમ સમયે એક આ જ જીવની સાથે જાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਸੰਤ ਰਵਾਲਾ ॥੨॥੩੨॥੩੮॥
નાનક તો સંતોની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છે છે ॥૨॥૩૨॥૩૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય બીજું અન્ય કોઈ નથી.

ਆਪੇ ਥੰਮੈ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥੧॥
તે સાચો પરમાત્મા પોતે જ બધાને સહારો દે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥
પરમાત્માનું નામ જ મારા જીવનનો આધાર છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਅਪਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અપરંપાર બધું જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਰੋਗ ਮਿਟਾਵੇ ਨਵਾ ਨਿਰੋਆ ॥ ਨਾਨਕ ਰਖਾ ਆਪੇ ਹੋਆ ॥੨॥੩੩॥੩੯॥
હે નાનક! તેને બધા રોગ મટાડી તંદુરસ્ત કરી દીધો છે. પરમાત્મા પોતે જ મારો રખેવાળ બન્યો છે ॥૨॥૩૩॥૩૯॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਦਰਸਨ ਕਉ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક જીવ પ્રભુના દર્શન કરવાની ઇચ્છા કરે છે,

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તેના દર્શન સંપૂર્ણ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥વિરામ॥

ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਤਜਿ ਨੀਦ ਕਿਉ ਆਈ ॥
તે શ્યામસુંદરને છોડીને ઊંઘ શા માટે આવી ગઈ?

ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਦੂਤਾ ਲਾਈ ॥੧॥
મહામોહિની માયાના દુતો - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારે જ ઊંઘ લાવી દીધી છે ॥૧॥

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹਾ ਕਰਤ ਕਸਾਈ ॥
ખાટકી દૂતોએ જ પ્રેમ અલગ કરાવ્યો છે.

ਨਿਰਦੈ ਜੰਤੁ ਤਿਸੁ ਦਇਆ ਨ ਪਾਈ ॥੨॥
આ છૂટો નિર્દયી જંતુ છે, જેમાં પ્રભુએ દયા કરી નથી ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਬੀਤੀਅਨ ਭਰਮਾਈ ॥
મારા અનેક જન્મ ભ્રમમાં વીતી ગયાં છે.

ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨ ਦੇਵੈ ਦੁਤਰ ਮਾਈ ॥੩॥
આ ભયાનક માયા હૃદય-ઘરમાં નિવાસ કરવા દેતી નથી ॥૩॥

ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਪਾਈ ॥
હું દિવસ-રાત પોતાનું કરેલ જ મેળવી રહ્યો છું,

ਕਿਸੁ ਦੋਸੁ ਨ ਦੀਜੈ ਕਿਰਤੁ ਭਵਾਈ ॥੪॥
તેથી કોઈને દોષ દેતો નથી, કારણ કે મારા કર્મ જ મને ભટકાવી રહ્યા છે ॥૪॥

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਜਨ ਭਾਈ ॥
હે સજ્જન, સંતજન, ભાઈ! જરા સાંભળ,

ਚਰਣ ਸਰਣ ਨਾਨਕ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੫॥੩੪॥੪੦॥
નાનકે પરમાત્માના ચરણોની શરણમાં જ ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ મેળવી છે ॥૫॥૩૪॥૪૦॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
રાગ સુહી મહેલ ૫ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਲੀ ਸੁਹਾਵੀ ਛਾਪਰੀ ਜਾ ਮਹਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥
નિર્ધન મનુષ્યની નાની-એવી ઝૂંપડી સારી તેમજ સોહામણી છે, જેમાં પરમાત્માનું ગુણગાન થાય છે.

ਕਿਤ ਹੀ ਕਾਮਿ ਨ ਧਉਲਹਰ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਬਿਸਰਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ જ્યાં પરમાત્મા જ ભૂલી જાય છે, આવા મોટા-મોટા આલીશાન મહેલ પણ કોઈ કામના નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਦੁ ਗਰੀਬੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਚਿਤਿ ਆਏ ॥
સાધુસંગતિમાં ગરીબીમાં પણ આનંદ છે, જ્યાં પ્રભુ યાદ આવે છે.

ਜਲਿ ਜਾਉ ਏਹੁ ਬਡਪਨਾ ਮਾਇਆ ਲਪਟਾਏ ॥੧॥
તે ઉદારતા સળગી જવી જોઈએ જે મનુષ્યને માયામાં ફસાવે છે ॥૧॥

ਪੀਸਨੁ ਪੀਸਿ ਓਢਿ ਕਾਮਰੀ ਸੁਖੁ ਮਨੁ ਸੰਤੋਖਾਏ ॥
ચક્કી પીસીને તેમજ રેશમી કપડાં પહેરીને પણ મનુષ્યને સુખ અને મનને ખૂબ સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਐਸੋ ਰਾਜੁ ਨ ਕਿਤੈ ਕਾਜਿ ਜਿਤੁ ਨਹ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ ॥੨॥
આવું રાજ કોઈ કામનું નથી જેનાથી મન તૃપ્ત થતું નથી ॥૨॥

ਨਗਨ ਫਿਰਤ ਰੰਗਿ ਏਕ ਕੈ ਓਹੁ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના રંગમાં ભલે ફાટેલ-જુના વસ્ત્રોમાં ફરતો રહે છે, તે જ શોભા મળેવે છે.

ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਬਿਰਥਿਆ ਜਿਹ ਰਚਿ ਲੋਭਾਏ ॥੩॥
તે રેશમી સુંદર વસ્ત્ર વ્યર્થ છે, જેમાં લીન થવાથી મનુષ્યના લાલચમાં હજી પણ વૃદ્ધિ થાય છે ॥૩॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਹਾਥਿ ਪ੍ਰਭ ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
હે પ્રભુ! સત્ય તો આ જ છે કે બધું જ તારા હાથમાં છે. તું પોતે જ બધું જ કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਤ ਰਹਾ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥੪੧॥
હે પરમાત્મા! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું તારાથી આ દાન પ્રાપ્ત કરું કે શ્વાસ-શ્વાસથી તને જ યાદ કરતો રહું ॥૪॥૧॥૪૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਪਰਾਨ ਧਨ ਤਿਸ ਕਾ ਪਨਿਹਾਰਾ ॥
પરમાત્માનો સંત મારો પ્રાણ તેમજ ધન છે અને હું તેનું પાણી ભરનાર સેવક છું.

ਭਾਈ ਮੀਤ ਸੁਤ ਸਗਲ ਤੇ ਜੀਅ ਹੂੰ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મને મારો ભાઈ, મિત્ર, પુત્ર વગેરે મારી જાનથી પણ વધુ પ્રેમાળ છે.

ਕੇਸਾ ਕਾ ਕਰਿ ਬੀਜਨਾ ਸੰਤ ਚਉਰੁ ਢੁਲਾਵਉ ॥
હું પોતાના વાળનો પંખો બનાવીને તે સંતને ઝુલાવું છું.

ਸੀਸੁ ਨਿਹਾਰਉ ਚਰਣ ਤਲਿ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਵਉ ॥੧॥
હું તેની સમક્ષ પોતાનું માથું નમાવું છું અને તેની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ પર લગાવું છું ॥૧॥

ਮਿਸਟ ਬਚਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ ਦੀਨ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥
હું એક દિવસની જેમ મીઠા વચનો દ્વારા તેની આગળ વિનંતી કરું છું અને

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸਰਣੀ ਪਰਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੨॥
પોતાનો અભિમાન ત્યાગીને તેની શરણ પડું છું કેમ કે ગુણોના ભંડાર પરમાત્માને મેળવી લઉં ॥૨॥

ਅਵਲੋਕਨ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਕਰਉ ਜਨ ਕਾ ਦਰਸਾਰੁ ॥
હું તે પ્રભુના ઉપાસકના દર્શન ફરી-ફરી જોતો રહું છું.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਮਨ ਮਹਿ ਸਿੰਚਉ ਬੰਦਉ ਬਾਰ ਬਾਰ ॥੩॥
હું તેના અમૃત વચન મનમાં એકત્રિત કરતો રહું છું અને વારંવાર તેને વંદના કરું છું ॥૩॥

ਚਿਤਵਉ ਮਨਿ ਆਸਾ ਕਰਉ ਜਨ ਕਾ ਸੰਗੁ ਮਾਗਉ ॥
હું પોતાના મનમાં યાદ અને આશા કરતો રહું છું તથા તે ઉપાસકનો જ સાથ માંગું છું.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦਾਸ ਚਰਣੀ ਲਾਗਉ ॥੪॥੨॥੪੨॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા પર દયા કર તેથી તારા દાસના ચરણોમાં લાગી જાઉં ॥૪॥૨॥૪૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜਿਨਿ ਮੋਹੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਤਾਹੂ ਮਹਿ ਪਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું તે માયાના મોહમાં પડેલ છું, જેને ખણ્ડ-બ્રહ્માંડ મોહી લીધા છે.

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਇਹੁ ਬਿਖਈ ਜੀਉ ਦੇਹੁ ਅਪੁਨਾ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા જેવા વિકારી જીવને આનાથી બચાવી લે અને પોતાનું નામ આપ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਤੇ ਨਾਹੀ ਕੋ ਸੁਖੀ ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜਾਉ ॥
જે માયાથી ક્યારેય કોઈ સુખી થયું નથી, હું તેની પાછળ ભાગતો રહું છું.

ਛੋਡਿ ਜਾਹਿ ਜੋ ਸਗਲ ਕਉ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਲਪਟਾਉ ॥੧॥
જે બધાને છોડી જાય છે, હું વારંવાર તેનાથી લપટેલ રહું છું ॥૧॥

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੁਣਾਪਤੇ ਤੇਰੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે કરુણાનિધિ! કૃપા કર તેથી તારા ગુણ ગાતો રહું.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਮਾਉ ॥੨॥੩॥੪੩॥
હે પ્રભુ! નાનકની તારાથી આ જ વિનંતી છે કે હું સાધુ-સંગતિમાં પ્રવૃત રહું ॥૨॥૩॥૪૩॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ਪੜਤਾਲ
રાગ સુહી મહેલ ૫ ઘર ૫ પડ઼તાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੁਰੀਆ ਮੋਹਨ ਲਾਲਨਾ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુનો પ્રેમ જગતના દરેક પ્રકારના પ્રેમથી ઉત્તમ તેમજ સુખદાયક છે.

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕੈ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਕੋ ਲੇਖੈ ਸੰਤ ਲਾਗੁ ਮਨਹਿ ਛਾਡੁ ਦੁਬਿਧਾ ਕੀ ਕੁਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મિત્ર! આથી મનમાં ફક્ત ગોવિંદનું જ નામ જપ, ત્યારથી બીજા બધા કામ નિષ્ફળ જ છે. સંતોની ચરણમાં લાગી જા અને પોતાના મનથી મુશ્કેલીનો રસ્તો છોડી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਗੁਨ ਹਰੀਆ ਸਰਗੁਨ ਧਰੀਆ ਅਨਿਕ ਕੋਠਰੀਆ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਿਨ ਕਰੀਆ ॥
પરમાત્મા નિર્ગુણ છે, પરંતુ તેને પોતાનું સગુણ રૂપ ધારણ કરેલું છે. તેને અલગ-અલગ પ્રકારની શરીરરૂપી કોઠીઓ બનાવી દીધી છે,

ਵਿਚਿ ਮਨ ਕੋਟਵਰੀਆ ॥
જેમાં કોટવાલ મન વસે છે.

ਨਿਜ ਮੰਦਰਿ ਪਿਰੀਆ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુ દરેક મંદિરરૂપી શરીરમાં વસે છે અને

ਤਹਾ ਆਨਦ ਕਰੀਆ ॥
તે ત્યાં આનંદ કરતો રહે છે.

ਨਹ ਮਰੀਆ ਨਹ ਜਰੀਆ ॥੧॥
તેનું ના મૃત્યુ થાય છે અને ના તો તેને ગઢપણ આવે છે ॥૧॥

ਕਿਰਤਨਿ ਜੁਰੀਆ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਫਿਰੀਆ ਪਰ ਕਉ ਹਿਰੀਆ ॥
મનુષ્ય દુનિયાના ધંધામાં જોડાયેલ રહે છે, ઘણા પ્રકારથી ભટકે છે અને પારકું ધન ઝાટકતો રહે છે.

ਬਿਖਨਾ ਘਿਰੀਆ ॥
તે તો વિષય-વિકારોમાં જ ઘેરાયેલ રહે છે.

ਅਬ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਰੀਆ ॥
હવે તે સાધુની સંગતમાં આવી ગયો છે,

ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ ਖਰੀਆ ॥
તે હરિના દરવાજે આવી ઊભો છે અને

ਦਰਸਨੁ ਕਰੀਆ ॥
તેનું દર્શન કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਰੀਆ ॥
હે નાનક! તેને ગુરુ મળી ગયો છે અને

ਬਹੁਰਿ ਨ ਫਿਰੀਆ ॥੨॥੧॥੪੪॥
તે ફરીથી જીવન-મૃત્યુના ચક્રમાં ભટકતો નથી ॥૨॥૧॥૪૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਰਾਸਿ ਮੰਡਲੁ ਕੀਨੋ ਆਖਾਰਾ ॥
પરમાત્માએ આ પૃથ્વી જીવરૂપી ગોપીઓ માટે રાસ રચવા માટે એક અખાડો બનાવ્યો છે.

ਸਗਲੋ ਸਾਜਿ ਰਖਿਓ ਪਾਸਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને બધી રચના રચીને આ જગત-ફેલાવ કરી રાખ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਆਪਾਰਾ ॥
પરમાત્માએ અનેક પદ્ધતિઓથી અપાર રૂપ-રંગવાળી દુનિયા બનાવી છે.

ਪੇਖੈ ਖੁਸੀ ਭੋਗ ਨਹੀ ਹਾਰਾ ॥
તે આને ખુશીથી જોતો રહે છે અને તે પોતે જીવોના રૂપમાં બધા પદાર્થોને ભોગીને થાક્યો નથી.

ਸਭਿ ਰਸ ਲੈਤ ਬਸਤ ਨਿਰਾਰਾ ॥੧॥
તે જીવોનાં રૂપમાં બધા પદાર્થોના સ્વાદનો આનંદ લે છે પરંતુ તે પોતે બધાથી નિરાલો છે ॥૧॥

ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਮੁਖੁ ਨ ਮਾਸਾਰਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તારો કોઈ રંગ અને ચિન્હ નથી અને તારું કોઈ માંસનું બનેલું મુખ પણ નથી.

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਖੇਲੁ ਤੁਹਾਰਾ ॥
તારી જગતરૂપી રમત કહી શકાતી નથી.

ਨਾਨਕ ਰੇਣ ਸੰਤ ਚਰਨਾਰਾ ॥੨॥੨॥੪੫॥
નાનક તારા સંતજનોની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરે છે ॥૨॥૨॥૪૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਤਉ ਮੈ ਆਇਆ ਸਰਨੀ ਆਇਆ ॥
હે માલિક પ્રભુ! હું તારી પાસે તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਭਰੋਸੈ ਆਇਆ ਕਿਰਪਾ ਆਇਆ ॥
હું તારા વિશ્વાસ પર તારી કૃપાથી આવ્યો છું.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮਾਰਗੁ ਗੁਰਹਿ ਪਠਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! જેમ તને સારું લાગે છે, તેમ જ મારી રક્ષા કર. મને તારા આ રસ્તા પર ગુરુએ મોકલ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਦੁਤਰੁ ਮਾਇਆ ॥
માયારૂપી સમુદ્રમાંથી પાર થવું ખુબ જ અઘરું છે.

ਜੈਸੇ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਇਆ ॥੧॥
આ માયા એવી છે, જેમ તીવ્ર પવન ઝૂલે છે ॥૧॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਹੀ ਡਰਾਇਆ ॥ ਕਰਰੋ ਧ੍ਰਮਰਾਇਆ ॥੨॥
આ સાંભળી-સાંભળીને હું ખૂબ ડરી ગયો છું કે યમરાજ ખુબ નિર્દયી છે ॥૨॥

ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪਾਇਆ ॥
જગતરૂપી ઘર એક અંધ કૂવો છે અને

ਪਾਵਕੁ ਸਗਰਾਇਆ ॥੩॥
આમાં તૃષ્ણારૂપી આગ જ ભરેલી છે ॥૩॥

ਗਹੀ ਓਟ ਸਾਧਾਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
હે નાનક! મેં સાધુઓનો આશરો લીધો છે. મેં પરમાત્માનું ધ્યાન-મનન કર્યું છે અને

ਅਬ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੩॥੪੬॥
હવે મેં સંપૂર્ણ પરમાનંદને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૩॥૪૬॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬
રાગ સુહી મહેલ ૫ ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀਆ ਮਿਲੈ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰਾ ॥
સદ્દગુરૂની પાસે મારી આ જ વિનંતી છે કે મને પ્રભુનું નામ મળી જાય, જે મારા જીવનનો આધાર છે.

ਤੁਠਾ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਤਾਪੁ ਗਇਆ ਸੰਸਾਰਾ ॥੧॥
સાચો પાતશાહ મારા પર ખુશ થઈ ગયો છે અને મારો સંસારનો તાપ દૂર થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਭਗਤਾ ਕੀ ਟੇਕ ਤੂੰ ਸੰਤਾ ਕੀ ਓਟ ਤੂੰ ਸਚਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું ભક્તોનો સહારો છે, તું જ સંતજનોનો આશરો છે અને એક તુ જ સાચો સર્જનહાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚੁ ਤੇਰੀ ਸਾਮਗਰੀ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰਾ ॥
તારી વસ્તુ સત્ય છે અને તારો દરબાર સત્ય છે.

ਸਚੁ ਤੇਰੇ ਖਾਜੀਨਿਆ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰਾ ॥੨॥
તારો ખજાનો પણ સત્ય છે અને તારો જગત-ફેલાવ પણ સત્ય છે ॥૨॥

ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਅਨੂਪੁ ਤੇਰਾ ਦਰਸਾਰਾ ॥
તારું રૂપ અગમ્ય છે અને તારું દર્શન અનુપમ છે.

ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੀ ਤੇਰਿਆ ਸੇਵਕਾ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥੩॥
હું તારા તે સેવકો પર બલિહાર જાવ છું, જેને તારું નામ ખુબ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૩॥

ਸਭੇ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਜਾ ਪਾਇਆ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
જ્યારથી અગમ્ય તેમજ અપાર પ્રભુને મેળવ્યો છે, મારી બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਮਿਲਿਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਤੇਰਿਆ ਚਰਣਾ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੪॥੧॥੪੭॥
ગુરુ નાનકને પરમાત્મા મળી ગયો છે અને હું તારા ચરણો પર બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૧॥૪૭॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭
રાગ સુહી મહેલ ૫ ધર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਤੂਹੈ ਮਨਾਇਹਿ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਹਿ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પ્રભુ! જેના પર તું દયાળુ થઈ જાય છે, તું પોતે જ તેનાથી પોતાની રજા મનાવે છે.

ਸਾਈ ਭਗਤਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੂੰ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੧॥
તે જ તારી ભક્તિ છે, જે તને સારી લાગે છે. તું બધા જીવોનું પાલન-પોષણ કરનાર છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੰਤਾ ਟੇਕ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હે રામ! સંતોને તારો જ સહારો છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਤੂਹੈ ਅਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે તને સારું લાગે છે, તેને તે જ સહર્ષ મંજુર હોય છે. તું જ તેના મન તેમજ શરીરની નિર્ભરતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣਹਾਰਾ ॥
હે કૃપાનિધિ! તું ખુબ દયાળુ તેમજ કૃપાળુ છે અને બધાની આશાઓ પૂર્ણ કરનાર છે.

ਭਗਤ ਤੇਰੇ ਸਭਿ ਪ੍ਰਾਣਪਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੂੰ ਭਗਤਨ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ॥੨॥
હે પ્રાણપતિ પ્રિયતમ! બધા ભક્ત તને ખૂબ પ્રિય છે અને તું ભક્તોનો પ્રેમાળ છે ॥૨॥

ਤੂ ਅਥਾਹੁ ਅਪਾਰੁ ਅਤਿ ਊਚਾ ਕੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਤੇਰੀ ਭਾਤੇ ॥
તું અગમ્ય, અપરંપાર તેમજ ખૂબ ઉંચો છે અને તારા જેવું સૃષ્ટિ કોઈ નથી.

ਇਹ ਅਰਦਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਸੁਆਮੀ ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥੩॥
હે સુખદાતા સ્વામી! તારાથી મારી આ પ્રાર્થના છે કે તું ક્યારેય પણ ભૂલ નહીં ॥૩॥

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਜੇ ਸੁਆਮੀ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ॥
હે માલિક! જો તને યોગ્ય લાગે તો હું દિવસ-રાત શ્વાસ-શ્વાસથી તારું જ ગુણગાન કરતો રહું.

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਸਾਹਿਬ ਤੁਠੈ ਪਾਵਾ ॥੪॥੧॥੪੮॥
સાહેબ! નાનક તારાથી તારું નામરૂપી સુખ જ માંગે છે, જો તું ખુશ થઈ જાય તો હું આને મેળવી શકું છું ॥૪॥૧॥૪૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਵਿਸਰਹਿ ਨਾਹੀ ਜਿਤੁ ਤੂ ਕਬਹੂ ਸੋ ਥਾਨੁ ਤੇਰਾ ਕੇਹਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું તે ક્યુ સ્થાન છે, જ્યાં તું મને ક્યારેય ન ભૂલ,

ਆਠ ਪਹਰ ਜਿਤੁ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ਦੇਹਾ ॥੧॥
જ્યાં આઠ પ્રહરમાં તારું ધ્યાન કરતો રહું અને મારુ શરીર નિર્મળ થઈ જાય ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਉ ਸੋ ਥਾਨੁ ਭਾਲਣ ਆਇਆ ॥
હે રામ! હું તે સ્થાન શોધવા માટે આવ્યો છું.

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਭਇਆ ਸਾਧਸੰਗੁ ਤਿਨ੍ ਸਰਣਾਈ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શોધતા શોધતા મારો સાધુઓથી મેળાપ થઈ ગયો છે અને તેની શરણમાં તને મેળવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਪੜੇ ਪੜਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਹਾਰੇ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
બ્રહ્માએ વેદોનો અભ્યાસ કર્યો અને તે તેને વાંચી-વાંચીને થાકી ગયો છે. પરંતુ તો પણ તેને એક તલ માત્ર પણ તારી કિંમત મેળવી નથી.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਫਿਰਹਿ ਬਿਲਲਾਤੇ ਤੇ ਭੀ ਮੋਹੇ ਮਾਈ ॥੨॥
મોટા-મોટા સાધક તેમજ સિદ્ધ પણ તારા દર્શનો માટે તરસતા રહે છે પરંતુ તેને પણ માયાએ મોહી લીધા છે ॥૨॥

ਦਸ ਅਉਤਾਰ ਰਾਜੇ ਹੋਇ ਵਰਤੇ ਮਹਾਦੇਵ ਅਉਧੂਤਾ ॥
વિષ્ણુના દસ પૂજનીય અવતાર થયા તથા મહાદેવ પણ મહાન અવધૂત થયા.

ਤਿਨ੍ ਭੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਓ ਤੇਰਾ ਲਾਇ ਥਕੇ ਬਿਭੂਤਾ ॥੩॥
પરંતુ તેને પણ તારો રહસ્ય મેળવ્યો નથી અને અનેક સાધુ પણ પોતાના શરીર પર વિભૂતિ લગાવી-લગાવીને થાકી ગયો ॥૩॥

ਸਹਜ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਰਸ ਹਰਿ ਸੰਤੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
જે સંતજનોએ પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કર્યું છે, તેને સરળ સુખ, આનંદ તેમજ નામનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થયો છે.

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਿਓ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੨॥੪੯॥
હે નાનક! જ્યારે તેને ગુરુ મળી ગયો, જેનું દર્શન સફળ કરનાર છે તો જ તેને પોતાના મન તેમજ શરીરમાં પરમાત્માનું ચિંતન કર્યું છે ॥૪॥૨॥૪૯॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸਹਿ ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ ॥
લોકો જે પાખંડરૂપી ધર્મ-કર્મ કરતાં દેખાઈ દે છે, તે ધર્મ-કર્મોની કર વસૂલનાર યમરાજ જ લૂંટી લે છે

ਨਿਰਬਾਣ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ ਜਿਤੁ ਛੂਟੈ ॥੧॥
એકાગ્રચિત્ત થઈને પરમાત્માનું શુદ્ધ કીર્તન ગા, જેનું ક્ષણમાત્ર સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય બંધનોથી છૂટી જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਉਤਰੀਐ ॥
હે સંતજનો! આ રીતે સંસાર સમુદ્રથી પાર થવાય છે.

ਜੇ ਕੋ ਬਚਨੁ ਕਮਾਵੈ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੋ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ સંતોના વચનનું અનુસરણ કરે છે તો ગુરુની કૃપાથી તે સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨਾ ਇਸੁ ਕਲਿ ਮਹਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ॥
આમાં તીર્થો પર કરોડો વાર સ્નાન કરવાથી પણ મનુષ્યના મનમાં અભિમાનરૂપી ગંદકી ભરાઈ જાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥੨॥
જે મનુષ્ય સાધુઓની સંગતિમાં રહીને પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે, તે પોતાના મનને અભિમાનરૂપી ગંદકીથી નિર્મળ કરી લે છે ॥૨॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਭਿ ਸਾਸਤ ਇਨ੍ ਪੜਿਆ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
વેદો, પુસ્તકો કુરાન વગેરે, સ્મૃતિઓ તેમજ બધા શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરવાથી મનુષ્યની મુક્તિ થતી નથી.

ਏਕੁ ਅਖਰੁ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਈ ॥੩॥
જે ગુરુમુખ એક નામરૂપી અક્ષરને જપે છે, તેની જ દુનિયામાં કીર્તિ થાય છે ॥૩॥

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੂਦ ਵੈਸ ਉਪਦੇਸੁ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਕਉ ਸਾਝਾ ॥
આ ઉપદેશ ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, શુદ્ર તેમજ વૈશ્ય આ ચારે વર્ણો માટે સર્વ વહેંચાયેલ છે કે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਉਧਰੈ ਸੋ ਕਲਿ ਮਹਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਾਨਕ ਮਾਝਾ ॥੪॥੩॥੫੦॥
આ કળિયુગમાં જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માનું નામ જપે છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે. હે નાનક! પરમાત્મા દરેક એક શરીરમાં વસેલ છે ॥૪॥૩॥૫૦॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਹਿ ਓਇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
જે કંઈ થાય છે, સંતજન તેને પ્રભુનું કરેલું જ માને છે અને તે તો રામ નામના રંગમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਤਿਨ੍ ਕੀ ਸੋਭਾ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ਜਿਨ੍ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਣ ਪਰਾਤੇ ॥੧॥
જે પ્રભુના ચરણોમાં પડેલ રહે છે, તેની શોભા આખી દુનિયામાં થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਰਿ ਸੰਤਾ ਜੇਵਡੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે રામ! સંતો જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી.

ਭਗਤਾ ਬਣਿ ਆਈ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਸਿਉ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તોને પોતાના પ્રભુથી અતુટ પ્રેમ બનેલ છે. તેને તો જળ, ધરતી તેમજ આકાશમાં પરમાત્મા જ નજર આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਸੰਤਸੰਗਿ ਉਧਰੈ ਜਮੁ ਤਾ ਕੈ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
સંતોની સંગતિ કરવાથી કરોડો પાપ કરનાર ગુનેગાર પણ છૂટી જાય છે અને યમ તેની નજીક આવતો નથી.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਬਿਛੁੜਿਆ ਹੋਵੈ ਤਿਨ੍ ਹਰਿ ਸਿਉ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੨॥
જે મનુષ્ય જન્મ-જન્માંતરોથી પ્રભુથી અલગ હોય છે, સંત તેને પણ સત્સંગમાં લાવીને પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਭਰਮੁ ਭਉ ਕਾਟੈ ਸੰਤ ਸਰਣਿ ਜੋ ਆਵੈ ॥
જે સંતોની શરણમાં આવી જાય છે, તે તેના મોહ-માયા, ભ્રમ તેમજ ભય દૂર કરી દે છે.

ਜੇਹਾ ਮਨੋਰਥੁ ਕਰਿ ਆਰਾਧੇ ਸੋ ਸੰਤਨ ਤੇ ਪਾਵੈ ॥੩॥
જે મનોરથથી પણ મનુષ્ય પરમાત્માની આરાધના કરે છે, તે ફળ સંતોથી મેળવી લે છે ॥૩॥

ਜਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੇਤਕ ਬਰਨਉ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਭਾਣੇ ॥
જે પ્રભુને ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે, હું તે સંતજનોની મહિમા કેટલી વર્ણન કરું?

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਸੇ ਸਭ ਤੇ ਭਏ ਨਿਕਾਣੇ ॥੪॥੪॥੫੧॥
હે નાનક! જેને સદ્‌ગુરુ મળી ગયો છે, તે બધાથી જ સ્વતંત્ર થઈ ગયા છે ॥૪॥૪॥૫૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਤੁਧੁ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖੇ ਪਏ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જે પણ તારી શરણમાં આવ્યા છે, તે પોતાનો હાથ આપીને તેને તૃષ્ણારૂપી મહા આગમાં સળગવાથી બચાવી લીધા છે.

ਤੇਰਾ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਹੋਰ ਦੂਜੀ ਆਸ ਚੁਕਾਈ ॥੧॥
તારું જ માન તેમજ બળ મારા હ્રદયમાં મારો સહારો બનેલ છે અને કોઈ બીજાની આશા પોતાના મનથી કાઢી દીધી છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਤੁਧੁ ਚਿਤਿ ਆਇਐ ਉਬਰੇ ॥
હે રામ! જ્યારે તું યાદ આવે છે તો હું સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચ્યો રહું છું.

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਭਰਵਾਸਾ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਉਧਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તારો સહારો લીધો છે અને તારો જ વિશ્વાસ છે. તારું નામ જપીને મારો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਆਪਿ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
જ્યારે તું પોતે જ કૃપાળુ થઈ ગયો, ત્યારે તે મને સંસારરૂપી અંધ કુવામાંથી બહાર કાઢી લીધો.

ਸਾਰਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦੀਏ ਆਪਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੨॥
તે મને સહારો આપીને સંભાળ કરીને બધા સુખ દીધા છે. તું પોતે જ મારુ પાલન-પોષણ કરે છે ॥૨॥

ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪਰਮੇਸਰੁ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਛਡਾਏ ॥
પરમેશ્વરે પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી છે અને મારા બંધન કાપીને મને છોડાવી લીધો છે.

ਆਪਣੀ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਕਰਾਈ ਆਪੇ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥੩॥
પ્રભુએ પોતાની ભક્તિ પોતે જ મારાથી કરાવી છે અને તેને પોતે જ મને પોતાની સેવામાં લગાવ્યો છે ॥૩॥

ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਭੈ ਮੋਹ ਬਿਨਾਸੇ ਮਿਟਿਆ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰਾ ॥
મારો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે, મારો ભય તેમજ મોહ નાશ થઈ ગયા છે અને મારા બધા દુઃખ-ચિંતા મટી ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਕਰੀ ਸੁਖਦਾਤੈ ਭੇਟਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥੪॥੫॥੫੨॥
હે નાનક! સુખદાતા પરમાત્માએ મારા પર દયા કરી છે અને સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ મળી ગયો છે ॥૪॥૫॥૫૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜਬ ਕਛੁ ਨ ਸੀਓ ਤਬ ਕਿਆ ਕਰਤਾ ਕਵਨ ਕਰਮ ਕਰਿ ਆਇਆ ॥
જ્યારે કંઈ પણ નહોતું, અર્થાત જ્યારે સૃષ્ટિ-રચના થઈ નહોતી ત્યારે તે જીવ શું કરતો હતો? આ જીવ ક્યાં કર્મ કરીને જન્મ લઈને જગતમાં આવ્યો છે?

ਅਪਨਾ ਖੇਲੁ ਆਪਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਠਾਕੁਰਿ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ॥੧॥
પોતાની જગતરૂપી રમત રચીને તે પોતે જ જોવે છે અને તે ઠાકોરે પોતે જ આ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਮੁਝ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਈ ॥
હે રામ! મારાથી કંઈ પણ થતું નથી.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કર્તાર પોતે જ બધું જ કરે છે અને પોતે જ જીવોથી કરાવે છે. બધામાં એક પ્રભુ જ વસેલો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਣਤੀ ਗਣੀ ਨ ਛੂਟੈ ਕਤਹੂ ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਇਆਣੀ ॥
હે પ્રભુ! જો મારા કર્મોનો લેખ-જોખ કરાય તો હું ક્યારેય પણ જન્મ-મરણના ચક્રથી છૂટી શકતો નથી. મારુ જ્ઞાનહીન શરીર નાશવંત છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਰਣੈਹਾਰੇ ਤੇਰੀ ਬਖਸ ਨਿਰਾਲੀ ॥੨॥
હે રચયિતા પ્રભુ! કૃપા કર, કારણ કે તારી કૃપા અલગ છે ॥૨॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਤੁਹੀ ਧਿਆਈਐ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલ છે અને દરેક શરીરમાં તારું જ ધ્યાન કરાય છે.

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਹਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈਐ ॥੩॥
તારી ગતિ તેમજ વિસ્તાર તું જ જાણે છે અને તારી કુદરતનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૩॥

ਨਿਰਗੁਣੁ ਮੁਗਧੁ ਅਜਾਣੁ ਅਗਿਆਨੀ ਕਰਮ ਧਰਮ ਨਹੀ ਜਾਣਾ ॥
હું ગુણવિહીન, મૂર્ખ, અંજાન તેમજ અજ્ઞાની છું અને કોઈ કર્મ-ધર્મ જાણતો નથી.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਮਿਠਾ ਲਗੈ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥੪॥੬॥੫੩॥
હે પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મારા પર દયા કર કેમ કે તારું ગુણગાન કરતો રહું અને તારી ઇચ્છા હંમેશા જ મીઠી લાગે ॥૪॥૬॥૫૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਭਾਗਠੜੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਜਿਨ੍ ਘਰਿ ਧਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હે હરિ! તારા સંત ખુશનસીબ છે, જેના હ્રદય-ઘરમાં નામરૂપી ધન છે.

ਪਰਵਾਣੁ ਗਣੀ ਸੇਈ ਇਹ ਆਏ ਸਫਲ ਤਿਨਾ ਕੇ ਕਾਮਾ ॥੧॥
તેનો જન્મ લઈને જગતમાં આવવું જ સ્વીકાર ગણાય છે અને તેના બધા કાર્ય સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਹਰਿ ਜਨ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હે રામ! હું સંતજનો પર બલિહાર જાવ છું અને

ਕੇਸਾ ਕਾ ਕਰਿ ਚਵਰੁ ਢੁਲਾਵਾ ਚਰਣ ਧੂੜਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના વાળનો પંખો બનાવીને તેના માથા પર ઝુલાવું છું, અને તેના ચરણોની ધૂળ મુખ પર લગાવું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹਹੂ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ॥
તે જીવો પર પરોપકાર કરવા માટે જગતમાં આવ્યા છે અને તે જન્મ-મરણ બંનેથી જ રહિત છે.

ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨਿ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
તે જીવોને નામ-દાન આપીને તેને ભક્તિમાં લગાવે છે અને તેનો પરમાત્માથી મેળાપ કરાવી દે છે ॥૨॥

ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਸਚੀ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਾਤੇ ॥
જે પરમાત્માનો હુકમ શાશ્વત છે અને જેની બાદશાહત પણ શાશ્વત છે, તે પેલા સત્યમાં જ રંગાઈ રહે છે.

ਸਚਾ ਸੁਖੁ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਜਿਸ ਕੇ ਸੇ ਤਿਨਿ ਜਾਤੇ ॥੩॥
તેને સાચું સુખ તેમજ સાચી મોટાઈ મળે છે. જે પરમાત્માના તે સેવક હોય છે, તે તેને જ જાણે છે ॥૩॥

ਪਖਾ ਫੇਰੀ ਪਾਣੀ ਢੋਵਾ ਹਰਿ ਜਨ ਕੈ ਪੀਸਣੁ ਪੀਸਿ ਕਮਾਵਾ ॥
હે હરિ! હું તારા સંતજનોના ઘરે ચક્કી પીસીને તેની સેવા કરું, તેને પંખો ઝુલાવું અને તેના માટે પાણી ઢોળું.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਬੇਨੰਤੀ ਤੇਰੇ ਜਨ ਦੇਖਣੁ ਪਾਵਾ ॥੪॥੭॥੫੪॥
નાનકની પ્રભુ સમક્ષ આ જ વિનંતી છે કે હું તારા સંતજનોના દર્શન કરતો રહું ॥૪॥૭॥૫૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੇ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥
હે પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર, હે સદ્દગુરુ, તું પોતે જ બધું જ કરી શકનાર છે,

ਚਰਣ ਧੂੜਿ ਤੇਰੀ ਸੇਵਕੁ ਮਾਗੈ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੧॥
તારો સેવક તારી ચરણ-ધૂળ માંગે છે અને તારા દર્શન પર બલિહારી જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹੀਐ ॥
હે રામ! જેમ તું મને રાખે છે, તેમ જ હું રહું છું.

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹਿ ਸੁਖੁ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે તને યોગ્ય લાગે છે તો તું પોતાનું નામ જપાવે છે. હું તારું આપેલું જ સુખ લઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਆਪਿ ਕਰਾਇਹਿ ॥
માયાનાં બંધનોથી મુક્તિ, ભક્તિ તેમજ જીવન-વિચાર તારી સેવા કરવાથી જ મળે છે, જેને તું પોતે જ પોતાના સેવકોથી કરાવે છે.

ਤਹਾ ਬੈਕੁੰਠੁ ਜਹ ਕੀਰਤਨੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਰਧਾ ਲਾਇਹਿ ॥੨॥
જ્યાં તારું કીર્તન કરાય છે, ત્યાં જ વૈકુઠ બની જાય છે. તું પોતે જ પોતાના સેવકોના મનમાં શ્રધ્ધા ઉત્પન્ન કરે છે ॥૨॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਮੁ ਜੀਵਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲਾ ॥
દરેક દમ તારું નામ-સ્મરણ કરવાથી જ મને જીવન મળતું રહે છે અને મારુ મન-શરીર આનંદિત થઈ જાય છે.

ਚਰਣ ਕਮਲ ਤੇਰੇ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥੩॥
હે દીનદયાળુ સદ્દગુરુ! હું તારા સુંદર ચરણ-કમળ ધોઈ-ધોઈને પીતો રહું ॥૩॥

ਕੁਰਬਾਣੁ ਜਾਈ ਉਸੁ ਵੇਲਾ ਸੁਹਾਵੀ ਜਿਤੁ ਤੁਮਰੈ ਦੁਆਰੈ ਆਇਆ ॥
હું તે સુંદર સમય પર બલિહાર જાવ છું, જ્યારે હું તારા દરવાજા પર આવ્યો હતો.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੮॥੫੫॥
હે ભાઈ! જયારે પ્રભુ નાનક પર કૃપાળુ થયો તો તેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુને મેળવી લીધો ॥૪॥૮॥૫૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਤੁਧੁ ਚਿਤਿ ਆਏ ਮਹਾ ਅਨੰਦਾ ਜਿਸੁ ਵਿਸਰਹਿ ਸੋ ਮਰਿ ਜਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જ્યારે તું યાદ આવે છે તો મનમાં ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે. પરંતુ જેને તું ભૂલી જાય છે, તેનું તો મૃત્યુ જ થઈ જાય છે,

ਦਇਆਲੁ ਹੋਵਹਿ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਕਰਤੇ ਸੋ ਤੁਧੁ ਸਦਾ ਧਿਆਏ ॥੧॥
હે કર્તા! જેના પર તું દયાળુ થઈ જાય છે, તે હંમેશા તારું ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਤੂੰ ਮੈ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੀ ॥
હે માલિક! તું મારા જેવા માનહીનનું સન્માન છે.

ਅਰਦਾਸਿ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਆਗੈ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના પ્રભુની સમક્ષ પ્રાર્થના કરું છું કે તારી વાણી સાંભળી-સાંભળીને જ જીવતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਧੂੜਿ ਤੇਰੇ ਜਨ ਕੀ ਹੋਵਾ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું તારા સેવકની ચરણ-ધૂળ બની જાઉં અને તારા દર્શન પર બલિહાર જતો રહું.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਗੁ ਪਾਈ ॥੨॥
હું તારા અમૃત વચન હૃદયમાં ધારણ કરું છું અને તારી કૃપાથી જ સંતોની સંગતિ મળી છે ॥૨॥

ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਤੁਧੁ ਪਹਿ ਸਾਰੀ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
મેં પોતાના મનની હાલત તારી સમક્ષ રાખી દીધી છે અને તારા જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਲੈਹਿ ਸੋ ਲਾਗੈ ਭਗਤੁ ਤੁਹਾਰਾ ਸੋਈ ॥੩॥
જેને તું પોતાની ભક્તિમાં લગાવે છે, તે જ ભક્તિમાં લાગે છે અને તે જ તારો ભક્ત છે ॥૩॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਮਾਗਉ ਇਕੁ ਦਾਨਾ ਸਾਹਿਬਿ ਤੁਠੈ ਪਾਵਾ ॥
હું પોતાના બંને હાથ જોડીને તારાથી એક દાન માંગુ છું. હે માલિક! જો તું ખુશ થઈ જાય તો હું દાન પ્રાપ્ત કરી લઉં.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਾਨਕੁ ਆਰਾਧੇ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥੪॥੯॥੫੬॥
નાનક શ્વાસ-શ્વાસથી તારી પ્રાર્થના કરતો રહે અને આઠ પ્રહર તારું ગુણગાન કરતો રહે ॥૪॥૯॥૫૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕੇ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਤੂੰ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਦੁਖੁ ਕੈਸਾ ਪਾਵੈ ॥
હે સ્વામી! જેના માથા પર તે પોતાનો હાથ રાખ્યો છે, તે દુઃખ કેવી રીતે મેળવી શકે છે?

ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣੈ ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਮਾਤਾ ਮਰਣਾ ਚੀਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥੧॥
માયાના નશામાં મસ્ત થયેલ મનુષ્ય પ્રભુનું નામ બોલવું જ જાણતો નથી અને તેને મરવાનું પણ યાદ આવતું નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ਤੂੰ ਸੰਤਾ ਕਾ ਸੰਤ ਤੇਰੇ ॥
હે રામ! તું સંતોનો સ્વામી છે અને સંત તારા સેવક છે.

ਤੇਰੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਭਉ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਜਮੁ ਨਹੀ ਆਵੈ ਨੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા સેવકને કોઈ ભય લાગતો નથી અને યમ પણ તેની નજીક આવતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ੍ ਕਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਨਾਸਾ ॥
હે સ્વામી! જે તારા રંગમાં રંગાયેલા છે, તેનું જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ ગયું છે.

ਤੇਰੀ ਬਖਸ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਈ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਦਿਲਾਸਾ ॥੨॥
સદ્દગુરૂએ મને આ દિલાસો આપ્યો છે કે તારી બક્ષીશને કોઈ મટાડી શકતું નથી ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਇਨਿ ਆਠ ਪਹਰ ਆਰਾਧਹਿ ॥
પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરનાર ફળના રૂપમાં સુખ જ પ્રાપ્ત કરે છે અને આઠેય પ્રહર પ્રભુની પ્રાર્થના કરતો રહે છે.

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਤੇਰੈ ਭਰਵਾਸੈ ਪੰਚ ਦੁਸਟ ਲੈ ਸਾਧਹਿ ॥੩॥
તારી શરણ તેમજ તારા વિશ્વાસ પર તે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર - પાંચ દુષ્ટોને પોતાના વશમાં કરી લે છે ॥૩॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਿਛੁ ਕਰਮੁ ਨ ਜਾਣਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! હું જ્ઞાન, ધ્યાન તેમજ ધર્મ-કર્મ કંઈ પણ જાણતો નથી અને તારા મહત્વને પણ જાણતો નથી.

ਸਭ ਤੇ ਵਡਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨਿ ਕਲ ਰਾਖੀ ਮੇਰੀ ॥੪॥੧੦॥੫੭॥
હે નાનક! સદ્દગુરુ સૌથી મોટો છે, જેને તારી ઈજ્જત રાખી લીધી છે ॥૪॥૧૦॥૫૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਨਹਾਰੇ ॥
હે રખેવાળ! હું બધું જ ત્યાગીને ગુરૂની શરણમાં આવ્યો છું. મારી રક્ષા કર.

ਜਿਤੁ ਤੂ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਹਮ ਲਾਗਹ ਕਿਆ ਏਹਿ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ॥੧॥
જે તરફ તું અમને લગાવે છે, અમે ત્યાં જ લાગી જઈએ છીએ. આ જીવ બિચારો શું કરી શકે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਜੀ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે રામ! તું અંતરયામી પ્રભુ છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਦੇਵ ਦਇਆਲਾ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਨਿਤ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દયાળુ ગુરુદેવ! કૃપા કર કેમ કે હું દરરોજ પોતાના સ્વામીનું ગુણગાન કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਧਿਆਈਐ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਉ ਤਰੀਐ ॥
આઠેય પ્રહર પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ. ગુરુની કૃપાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਹੋਈਐ ਸਭ ਰੇਣਾ ਜੀਵਤਿਆ ਇਉ ਮਰੀਐ ॥੨॥
પોતાનો અભિમાન છોડીને બધાની ચરણ-ધૂળ બની જવું જોઈએ, આ રીતે જીવંત જ દુનિયાના મોહથી મરી જાય છે ॥૨॥

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਤਿਸ ਕਾ ਜਗ ਭੀਤਰਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਉ ਜਾਪੇ ॥
જે મનુષ્ય સાધુઓની સંગતિમાં રહીને પરમાત્માનું નામ જપતો રહે છે, સંસારમાં તેનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਤਿਸ ਕੇ ਪੂਰਨ ਜਿਸੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ॥੩॥
જેના પર પ્રભુ પોતે દયા કરે છે, તેના બધા મનોરથ પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਦਇਆਲਾ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! તું દીનદયાળુ તેમજ કૃપાળુ છે. હે દયાના ઘર! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਰਵਾਲਾ ॥੪॥੧੧॥੫੮॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપા કરીને મને પોતાનું નામ તેમજ સાધુઓની ચરણ-ધૂળ આપ ॥૪॥૧૧॥૫૮॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી અષ્ટપદ મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਭਿ ਅਵਗਣ ਮੈ ਗੁਣੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
મારામાં અવગુણ જ ભરેલા છે અને કોઈ ગુણ નથી.

ਕਿਉ ਕਰਿ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਈ ॥੧॥
પછી પતિ-પરમેશ્વરથી કેવી રીતે મારો મેળાપ થઈ શકે છે ॥૧॥

ਨਾ ਮੈ ਰੂਪੁ ਨ ਬੰਕੇ ਨੈਣਾ ॥
ન મારું રૂપ સુંદર છે અને ન તો મારી આંખ સુંદર છે.

ਨਾ ਕੁਲ ਢੰਗੁ ਨ ਮੀਠੇ ਬੈਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ન મારુ મહાન આચરણ છે અને ન તો મારા મીઠા બોલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜਿ ਸੀਗਾਰ ਕਾਮਣਿ ਕਰਿ ਆਵੈ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી સરળ સ્થિતિનું શણગાર કરીને પોતાના પતિ-પરમેશ્વરની પાસે આવે છે,

ਤਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਜਾ ਕੰਤੈ ਭਾਵੈ ॥੨॥
તો તે જ સુહાગણ પરમેશ્વરને ગમે છે ॥૨॥

ਨਾ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਕਾਈ ॥
તે પ્રભુનું ન કોઈ રૂપ છે અને ન કોઈ ચિન્હ છે.

ਅੰਤਿ ਨ ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਮਰਿਆ ਜਾਈ ॥੩॥
તે માલિક અંતકાળ યાદ કરી શકાતો નથી ॥૩॥

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥
મારામાં સુર, બુધ્દ્ધિ તેમજ ચતુરાઈ નથી.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਲਾਵਹੁ ਪਾਈ ॥੪॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લે ॥૪॥

ਖਰੀ ਸਿਆਣੀ ਕੰਤ ਨ ਭਾਣੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ખૂબ વધારે ચતુર બને છે, તે પતિ-પરમેશ્વરને સારી લાગતી નથી.

ਮਾਇਆ ਲਾਗੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥੫॥
માયામાં ફસાયેલી જીવ-સ્ત્રી ભ્રમમાં જ ભુલાયેલી રહે છે ॥૫॥

ਹਉਮੈ ਜਾਈ ਤਾ ਕੰਤ ਸਮਾਈ ॥
જો જીવ-સ્ત્રી પોતાનો અહંકાર દૂર કરી દે તો તે પતિ-પરમેશ્વરમાં જોડાય શકે છે અને

ਤਉ ਕਾਮਣਿ ਪਿਆਰੇ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੬॥
ત્યારે જ તેને નવનિધિઓનો સ્વામી પ્રેમાળ-પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਬਿਛੁਰਤ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! અનેક જન્મ તારાથી અલગ થઈને મેં દુઃખ જ મેળવ્યું છે,

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਰਾਇਆ ॥੭॥
તેથી મારો હાથ પકડીને મને પોતાનો બનાવી લે ॥૭॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸਹੁ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુ વર્તમાનમાં પણ અને ભવિષ્યમાં પણ હશે.

ਜੈ ਭਾਵੈ ਪਿਆਰਾ ਤੈ ਰਾਵੇਸੀ ॥੮॥੧॥
જે જીવ-સ્ત્રી તેને સારી લાગે છે, તે પ્રેમાળ-પ્રભુ તેનાથી જ પ્રેમ કરે છે ॥૮॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੯
સુહી મહેલ ૧ ધર ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુનું કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਚਾ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕਾ ਥੋੜੜਿਆ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਜੀਉ ॥
જે રીતે કુસુંભના ફૂલનો રંગ કાચો જ હોય છે અને થોડા ચાર દિવસ જ રહે છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭੁਲੀਆ ਠਗਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ਜੀਉ ॥
તેમ જ પરમાત્માનાં નામ વગર જીવ-સ્ત્રીઓ ભ્રમમાં જ ભુલાયેલી છે અને તે અસત્ય સ્ત્રીઓને કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી ઠગોએ લુંટી લીધી છે.

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਜਨਮੁ ਨ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜੀਉ ॥੧॥
સાચા પ્રભુના નામમાં મગ્ન રહેનારી જીવ-સ્ત્રીઓનો બીજી વાર જન્મ થતો નથી ॥૧॥

ਰੰਗੇ ਕਾ ਕਿਆ ਰੰਗੀਐ ਜੋ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ਜੀਉ ॥
જે પહેલા જ પ્રભુના પ્રેમ-રંગમાં રંગાઈને રંગાયેલ છે, તે રંગેલને બીજી વાર રંગવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી.

ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ਸੇਵੀਐ ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે રંગનાર પ્રભુની ઉપાસના કરવી જોઈએ અને તે પરમ-સત્યથી જ મન લગાવવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਜੇ ਭਵਹਿ ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਧਨੁ ਨਾਹਿ ਜੀਉ ॥
ભલે કોઈ ચારેય દિશાઓમાં પણ ધુમતો રહે પરંતુ ભાગ્ય વગર નામ-ધન પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਅਵਗਣਿ ਮੁਠੀ ਜੇ ਫਿਰਹਿ ਬਧਿਕ ਥਾਇ ਨ ਪਾਹਿ ਜੀਉ ॥
જો અવગુણોની ઠગેલી જીવ-સ્ત્રી શિકારીની જેમ જંગલોમાં ભટકતી રહે, તો તેને પરમાત્માના દરબારમાં સ્થાન મળતું નથી.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ਜੀਉ ॥੨॥
જેની ગુરુએ રક્ષા કરી છે, તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચી ગયો. તે પોતાના મનમાં શબ્દમાં જ રંગાઈ રહે છે ॥૨॥

ਚਿਟੇ ਜਿਨ ਕੇ ਕਪੜੇ ਮੈਲੇ ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਜੀਉ ॥
જેના વસ્ત્ર તો સફેદ છે, પરંતુ મન ખુબ ગંદુ અને નિર્દયી છે,

ਤਿਨ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਪਜੈ ਦੂਜੈ ਵਿਆਪੇ ਚੋਰ ਜੀਉ ॥
તેના મુખથી પરમાત્માનું નામ ક્યારેય નીકળતું જ નથી. તે દ્વૈતભાવમાં ફસાયેલ પ્રભુનો ચોર છે.

ਮੂਲੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ਆਪਣਾ ਸੇ ਪਸੂਆ ਸੇ ਢੋਰ ਜੀਉ ॥੩॥
જે પોતાના મૂળ પરમાત્માને સમજતો નથી, તે પશુ તેમજ જાનવર છે ॥૩॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਖੁਸੀਆ ਮਨੁ ਕਰੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੰਗੈ ਸੁਖ ਜੀਉ ॥
તેનું મન હંમેશા ખુશીઓ મનાવતું રહે છે અને તે હંમેશા જ સુખની કામના કરતું રહે છે.

ਕਰਤਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਲਗਹਿ ਦੁਖ ਜੀਉ ॥
તેને પરમાત્મા ક્યારેય યાદ જ આવતો નથી અને પછી તેને વારંવાર દુઃખ લાગતું રહે છે

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਕੈਸੀ ਭੁਖ ਜੀਉ ॥੪॥
જેના મનમાં સુખ તેમજ દુઃખ દેનાર દાતા વસી જાય છે, તેના શરીરમાં ભૂખ કેવી રીતે લાગી શકે છે ॥૪॥

ਬਾਕੀ ਵਾਲਾ ਤਲਬੀਐ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਜੰਦਾਰੁ ਜੀਉ ॥
જે જીવના જવાબદાર કર્મોનો કરજો દેવાનો બાકી રહે છે, તેને યમરાજની કચેરીમાં બોલાવાય છે. નિર્દયી યમ તેના માથા પર ઈજા મારે છે.

ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਦੇਵਣਾ ਪੁਛੈ ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ਜੀਉ ॥
યમરાજ તેના કર્મોનો વિચાર કરીને તેનાથી પુછતાછ કરે છે અને તેનાથી લેખ માંગે છે, જે તેને આપવાનું થાય છે.

ਸਚੇ ਕੀ ਲਿਵ ਉਬਰੈ ਬਖਸੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ਜੀਉ ॥੫॥
સાચા પરમાત્મામાં વૃત્તિ દ્વારા જ જીવ કર્મોનું લેખ આપવાથી બચે છે. કારણ કે ક્ષમાશીલ પરમેશ્વર તેને ક્ષમા કરી દે છે ॥૫॥

ਅਨ ਕੋ ਕੀਜੈ ਮਿਤੜਾ ਖਾਕੁ ਰਲੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
જો પરમાત્મા સિવાય કોઈ બીજાને મિત્ર બની લેવાય, તે તો મરીને પોતે માટીમાં જ મળી જાય છે.

ਬਹੁ ਰੰਗ ਦੇਖਿ ਭੁਲਾਇਆ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
તે દુનિયાના ઘણા બધા રંગ-તમાશા જોઈને ભટકી ગયો છે અને ભટકી-ભટકી જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਛੁਟੀਐ ਨਦਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥੬॥
તે પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ જન્મ-મરણથી છૂટે છે અને પ્રભુ કૃપા-દ્રષ્ટિ દ્વારા તેને સાથે મળાવી લે છે ॥૬॥

ਗਾਫਲ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਿਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਭਾਲਿ ਜੀਉ ॥
હે ગાફેલ-જ્ઞાનહીન મનુષ્ય! ગુરુ વગર જ્ઞાનની શોધ ન કર.

ਖਿੰਚੋਤਾਣਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਦੁਇ ਨਾਲਿ ਜੀਉ ॥
તું મુશ્કેલીમાં ફસાઈને નષ્ટ થતો રહે છે. તારું કરેલું ખરાબ-સારું બંને તારી સાથે જ રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭੈ ਰਤਿਆ ਸਭ ਜੋਹੀ ਜਮਕਾਲਿ ਜੀਉ ॥੭॥
શબ્દ વગર જીવોને મૃત્યુનો ડર બની રહે છે. આખી દુનિયાને ભ્રમે પોતાની દ્રષ્ટિમાં રાખેલ છે ॥૭॥

ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਕਾਰਣੁ ਧਾਰਿਆ ਸਭਸੈ ਦੇਇ ਆਧਾਰੁ ਜੀਉ ॥
જે પરમાત્માએ જગતને ઉત્પન્ન કરીને તેને સ્થાપિત કરેલ છે, તે જ બધાને આધાર દે છે.

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਦਾਤਾਰੁ ਜੀਉ ॥
તે દાતાને પોતાના મનથી શા માટે ભુલાવું? જે જીવોને હંમેશા આપનાર છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਨਿਧਾਰਾ ਆਧਾਰੁ ਜੀਉ ॥੮॥੧॥੨॥
હે નાનક! મને બેસહારા જીવોને સહારો દેનાર પ્રભુનું નામ ક્યારેય ન ભુલાય ॥૮॥૧॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਕਾਫੀ ਘਰੁ ੧੦
સુહી મહેલ ૧ કાફી ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ દુર્લભ છે, જેનું મહત્વ ગુરુમુખે જ સમજ્યું છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਚੁਲੰਭੁ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇਆ ॥੧॥
જો સદ્ગુરુને ગમી જાય તો મન-શરીર પરમાત્માના રંગમાં ગાઢ લાલ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਚਲੈ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਵਖਰੁ ਸਚੁ ਲੈ ॥
તે પોતાનો જન્મ સંવારીને સત્ય-નામનો સૌદો ખરીદીને દુનિયાથી ચાલ્યો જાય છે.

ਪਤਿ ਪਾਏ ਦਰਬਾਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਭੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂના શબ્દ દ્વારા પરમાત્મામાં ભય હોવાથી તે સત્યના દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਚੁ ਸਲਾਹਿ ਸਾਚੇ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
તે પોતાના મન-શરીરમાં સાચા પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરીને પરમ સત્યને પ્રેમાળ લાગવા લાગે છે.

ਲਾਲਿ ਰਤਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੨॥
જ્યારે તેને સંપૂર્ણ ગુરુ મેળવી લીધો તો તેનું મન ખુશ થઈ ગયું અને તે પ્રભુના પ્રેમરૂપી ગાઢ લાલ-રંગમાં રંગાઈ ગયો ॥૨॥

ਹਉ ਜੀਵਾ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ਅੰਤਰਿ ਤੂ ਵਸੈ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું મારા મનમાં વસે છે તો હું તારા ગુણોનું સ્મરણ કરીને જ જીવું છું.

ਤੂੰ ਵਸਹਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਹਜੇ ਰਸਿ ਰਸੈ ॥੩॥
એક તુ જ મારા મનમાં વસે છે અને મારુ મન સરળ જ હરિ-રસનો સ્વાદ પ્રાપ્ત કરતો રહે છે ॥૩॥

ਮੂਰਖ ਮਨ ਸਮਝਾਇ ਆਖਉ ਕੇਤੜਾ ॥
હે મૂર્ખ મન! હું તને કેટલો સમજાવીને કહેવડાવું કે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਰੰਗਿ ਰੰਗੇਤੜਾ ॥੪॥
ગુરુના માધ્યમથી હરિનું ગુણગાન કરીને તેના રંગમાં રંગાય જા ॥૪॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਰਿਦੈ ਸਮਾਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਆਪਣਾ ॥
હે મન! પ્રિયતમ પ્રભુને દરરોજ પોતાના હૃદયમાં યાદ કર.

ਜੇ ਚਲਹਿ ਗੁਣ ਨਾਲਿ ਨਾਹੀ ਦੁਖੁ ਸੰਤਾਪਣਾ ॥੫॥
જો તું શુભ-ગુણ પોતાની સાથે લઈને જાય તો તને કોઈ દુઃખ-સંતાપ પ્રભાવિત કરશે નહીં ॥૫॥

ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਨਾ ਤਿਸੁ ਰੰਗੁ ਹੈ ॥
મનની ઇચ્છાનુસાર ચાલનાર મનુષ્ય ભ્રમમાં ફસાઈને ભુલાયેલ જ છે અને તેને પરમાત્માથી કોઈ પ્રેમ નથી.

ਮਰਸੀ ਹੋਇ ਵਿਡਾਣਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭੰਗੁ ਹੈ ॥੬॥
તે પારકો થઈને મરશે, કારણ કે તેનું મન-શરીર જ સમાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૬॥

ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ਲਾਹਾ ਘਰਿ ਆਣਿਆ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની શિક્ષા અનુસાર આચરણ કરીને ભક્તિરૂપી લાભ હૃદય-ઘરમાં વસાવ્યું છે,

ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਿਰਬਾਣੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣਿਆ ॥੭॥
તેને ગુરુવાણી દ્વારા પવિત્ર બ્રહ્મ-શબ્દને ઓળખી લીધા છે ॥૭॥

ਇਕ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਸੀ ॥
હે માલિક! નાનકની તારાથી એક આ જ પ્રાર્થના છે, જો તેને યોગ્ય લાગે તો

ਮੈ ਦੀਜੈ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਸੀ ॥੮॥੧॥੩॥
મને નામ આપ તેથી હું તારું ગુણગાન કરતો રહું ॥૮॥૧॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਜਿਉ ਆਰਣਿ ਲੋਹਾ ਪਾਇ ਭੰਨਿ ਘੜਾਈਐ ॥
હે ભાઈ! જેમ ભઠ્ઠીમાં નાખીને લોખંડને પીગળાવીને નિર્મિત કરાય છે,

ਤਿਉ ਸਾਕਤੁ ਜੋਨੀ ਪਾਇ ਭਵੈ ਭਵਾਈਐ ॥੧॥
તેમ જ શાકત યોનિઓમાં પડીને જીવન-મૃત્યુના બંધનમાં ભટકતો રહે છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਦੁਖੁ ਕਮਾਵਣਾ ॥
સત્યને સમજ્યા વગર તેને દરેક તરફ દુઃખ જ મળે છે અને તે નિરા દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਹਉਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અભિમાનને કારણે તે જન્મતો-મરતો રહે છે અને ભ્રમમાં જ ભૂલ્યો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਖਣਹਾਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥
હે પરમેશ્વર! તું ગુરુમુખોની યોનીઓના ચક્રથી રક્ષા કરનાર છે, આથી પ્રભુનામનું મનન કરવું જોઈએ.

ਮੇਲਹਿ ਤੁਝਹਿ ਰਜਾਇ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈਐ ॥੨॥
તું જીવને પોતાની ઈચ્છાથી જ ગુરુથી મળાવે છે અને પછી તે શબ્દની સાધના કરે છે ॥૨॥

ਤੂੰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਆਪਿ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਈਐ ॥
હે માલિક! જીવોને ઉત્પન્ન કરી-કરીને તું પોતે જ તેની સંભાળ કરે છે. જે કાંઈ તું દે છે, તેને તે જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤੂ ਦੇਖਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ਦਰਿ ਬੀਨਾਈਐ ॥੩॥
તું બનાવીને-બગાડીને જોતો રહે છે. તું બધાને પોતાની નજરમાં રાખે છે ॥૩॥

ਦੇਹੀ ਹੋਵਗਿ ਖਾਕੁ ਪਵਣੁ ਉਡਾਈਐ ॥
જ્યારે પ્રાણ શરીર છોડીને જાય છે તો આ શરીર માટી બની જાય છે.

ਇਹੁ ਕਿਥੈ ਘਰੁ ਅਉਤਾਕੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥੪॥
હવે તેને આ ઘર તેમજ બેઠક ક્યાંથી મળવાના છે? તે મંજિલ પ્રાપ્ત કરતો નથી ॥૪॥

ਦਿਹੁ ਦੀਵੀ ਅੰਧ ਘੋਰੁ ਘਬੁ ਮੁਹਾਈਐ ॥
પ્રકાશિત દિવસ હોવા છતાં પણ તેના હૃદય-ઘરમાં ઘોર અંધકાર બનેલ છે અને તેના હૃદય-ઘરનો નામરૂપી માલ લૂંટતો જઈ રહ્યો છે.

ਗਰਬਿ ਮੁਸੈ ਘਰੁ ਚੋਰੁ ਕਿਸੁ ਰੂਆਈਐ ॥੫॥
અહંકારરૂપી ચોર તેનું હૃદય-ઘર લૂંટતો જાય છે પરંતુ હવે તે કોની પાસે જઈને ફરિયાદ કરે? ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਜਗਾਈਐ ॥
હરિનું નામ ગુરુમુખને જગાડીને અર્થાત સાવધાન રાખે છે અને ગુરુમુખના નામ-ધનને ચોર ચોરતો નથી.

ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੀ ਆਗਿ ਜੋਤਿ ਦੀਪਾਈਐ ॥੬॥
શબ્દએ તેની તૃષ્ણારૂપી આગ ઠારી દીધી છે અને મનમાં જ્ઞાન-પ્રકાશ પ્રગટાવી દીધો છે ॥૬॥

ਲਾਲੁ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰਿ ਸੁਰਤਿ ਬੁਝਾਈਐ ॥
ગુરુએ આ સમજ બતાવી દીધી છે કે પરમાત્માનું નામ કીમતી લાલ તેમજ રત્ન છે.

ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਹਕਾਮੁ ਜੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈਐ ॥੭॥
જો મનુષ્ય ગુરુ ઉપદેશ પ્રાપ્ત કરી લે તો તે હંમેશા જ કામનાથી રહિત બનતો રહે છે ॥૭॥

ਰਾਤਿ ਦਿਹੈ ਹਰਿ ਨਾਉ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈਐ ॥
રાત-દિવસ પરમાત્માનું નામ મનમાં વસાવીને રાખવું જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਈਐ ॥੮॥੨॥੪॥
હે હરિ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જો તેને યોગ્ય લાગે તો જીવને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૮॥૨॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਮਨਹੁ ਨ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਧਿਆਈਐ ॥
હે જીવ! પોતાના મનથી પ્રભુ-નામને ન ભૂલ, પરંતુ દિવસ-રાત નામનું ધ્યાન કર.

ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਤਿਵੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥੧॥
તે કૃપાનિધાન પ્રભુ જેમ રાખે છે, તેમ જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲਕੁਟੀ ਟੋਹਣੀ ॥
પ્રભુનું નામ મારા જેવા અંધની લાકડી તેમજ સહારો છે.

ਰਹਉ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਟੇਕ ਨ ਮੋਹੈ ਮੋਹਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના માલિકની શરણમાં રહું છું અને મનને મુગ્ધ કરનારી માયા મને પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਨਾਲਿ ਗੁਰਿ ਦੇਖਾਲਿਆ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ ગુરુએ પ્રભુ મારી સાથે દેખાડી દીધો છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਭਾਲਿ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥੨॥
અંદર-બહાર શોધીને મેં બ્રહ્મને જોઇ લીધો છે ॥૨॥

ਸੇਵੀ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥
હું શ્રદ્ધાપૂર્વક સદ્દગુરૂની સેવા કરતો તારું પવિત્ર નામ સ્મરણ કરતો રહું છું.

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਰਜਾਇ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭੰਜਨਾ ॥੩॥
હે ભ્રમ તેમજ ભયનાશક! જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ તારી રજામાં રહું છું ॥૩॥

ਜਨਮਤ ਹੀ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਮਰਣਾ ਆਇ ਕੈ ॥
જગતમાં જન્મ લેતા જ જીવને મૃત્યુનું દુઃખ આવીને લાગી જાય છે.

ਜਨਮੁ ਮਰਣੁ ਪਰਵਾਣੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਕੈ ॥੪॥
પરંતુ નિરંકાર પ્રભુનું ગુણગાન કરવાથી જન્મ-મરણ બંને જ સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਹਉ ਨਾਹੀ ਤੂ ਹੋਵਹਿ ਤੁਧ ਹੀ ਸਾਜਿਆ ॥
હે પરમેશ્વર! જેના હૃદયમાં તું વસે છે, ત્યાં અભિમાન રહેતું નથી.

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ॥੫॥
તે જ આ સંસાર ઉત્પન્ન કર્યો છે, તું પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને નાશ કરી દે છે અને શબ્દ દ્વારા કેટલાય જીવોને તું સત્કૃત કરે છે ॥૫॥

ਦੇਹੀ ਭਸਮ ਰੁਲਾਇ ਨ ਜਾਪੀ ਕਹ ਗਇਆ ॥
ખબર લાગતી નથી કે જીવ પોતાના શરીરને માટીમાં મળાવીને ક્યાંક ચાલ્યો ગયો છે?

ਆਪੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ਸੋ ਵਿਸਮਾਦੁ ਭਇਆ ॥੬॥
પરમાત્મા પોતે જ બધામાં સમાયેલ છે અને આ ખુબ મોટું આશ્ચર્ય છે ॥૬॥

ਤੂੰ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੂਰਿ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਤੂ ਹੈ ॥
હે પ્રભુ! તું ક્યાંય દૂર વસતો નથી, બધા જાણે છે કે એક તુ જ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖਿ ਹਦੂਰਿ ਅੰਤਰਿ ਭੀ ਤੂ ਹੈ ॥੭॥
ગુરુમુખ તે પોતાની સમક્ષ જ જોવે છે અને બધાના હૃદયમાં તું જ વસે છે ॥૭॥

ਮੈ ਦੀਜੈ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ॥
હે માલિક! મને પોતાના નામમાં નિવાસ આપ કેમ કે મારા મનમાં શાંતિ પ્રાપ્ત થાય.

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥੮॥੩॥੫॥
દાસ નાનક કહે છે કે જો સદ્દગુરુ સદ્ ઉપદેશ આપે તો તે નિરંકારના ગુણગાન કરતો રહે ॥૮॥૨॥૫॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ
રાગ સુહી મહેલ ૩ ઘર ૧ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਮੈ ਹੀ ਤੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥
હે ભાઈ! પરમેશ્વરના નામથી જ બધું જ ઉત્પન્ન થયું છે, પરંતુ સદ્દગુરુ વગર નામનું જ્ઞાન થતું નથી.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਬਿਨੁ ਚਾਖੇ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥
ગુરુના શબ્દ મીઠું મહારસ છે પરંતુ ચાખ્યા વગર આનો સ્વાદ જણાતો નથી.

ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਚੀਨਸਿ ਨਾਹੀ ਆਪੈ ॥
જે મનુષ્યએ કોડીના ભાવ પોતાનો કિંમતી જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી લીધો છે, તે પોતાના આત્મસ્વરૂપને જાણતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਤਾ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥੧॥
જો તે ગુરુમુખ બની જાય તો તે એક પરમાત્માને જ જાણે અને તેને અહમરુપી દુઃખ પીડિત કરતું નથી ॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪਣੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿਨਿ ਸਾਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને સત્ય પ્રભુથી મારી લગન લગાવી દીધી છે.

ਸਬਦੁ ਚੀਨ੍ਹਿ ਆਤਮੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શબ્દને ઓળખીને મનમાં પ્રકાશ થઈ ગયો અને હું સરળ જ સત્યમાં જોડાય રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
ગુરુમુખ પરમાત્માનું જ ગુણ ગાતો રહે છે, તે પરમ-સત્યને જ સમજાવે છે અને શબ્દનું જ ચિંતન કરતો રહે છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਗੁਰ ਤੇ ਉਪਜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥
પ્રાણ તેમજ શરીર બધું ગુરૂથી જ ઉત્પન્ન થાય છે અને ગુરુમુખ પોતાના કાર્ય સંભાળી લે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਬਿਖੁ ਖਟੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥
મનમુખ અંધ મનુષ્ય અંધ કાર્ય જ કરે છે અને તે સંસારમાં માયારૂપી ઝેર જ કમાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
ખૂબ પ્રેમાળ ગુરુ વગર તે માયાના મોહમાં ફસાઈને હંમેશા જ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਸੋਈ ਸੇਵਕੁ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਚਾਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥
તે જ સાચો સેવક છે, જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે અને ગુરુની રજામાં ચાલે છે.

ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਸਿਫਤਿ ਹੈ ਸਾਚੀ ਸਾਚਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
પરમાત્માનું નામ સત્ય છે અને તેની કીર્તિ પણ સત્ય છે, તેથી આ તે સત્યને જ મનમાં વસાવે છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਏ ॥
ગુરુમુખ તો સાચી વાણી જ ઉચ્ચારિત કરે છે અને તેના અંતરમનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਕਰਮੁ ਹੈ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુ પોતે જ દાતા છે અને તેની કૃપા પણ સત્ય છે. તે હંમેશા સાચા શબ્દ જ સંભળાવે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਘਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖਟੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਏ ॥
ગુરુમુખ નામની સાધના કરે છે, નામ ધન એકત્રિત કરે છે અને બીજાથી પણ પરમાત્માના નામનું જ જાપ કરાવે છે.

ਸਦਾ ਅਲਿਪਤੁ ਸਾਚੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તે હંમેશા માયાથી નિર્લિપ્ત રહીને સત્યના રંગમાં રંગાઈ રહે છે અને ગુરુના પ્રેમ દ્વારા સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਸਦ ਹੀ ਕੂੜੋ ਬੋਲੈ ਬਿਖੁ ਬੀਜੈ ਬਿਖੁ ਖਾਏ ॥
પરંતુ મનમુખી હંમેશા અસત્ય જ બોલે છે, માયારૂપી ઝેર વાવે છે અને તે ઝેરને જ ખાય છે.

ਜਮਕਾਲਿ ਬਾਧਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦਾਧਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਵਣੁ ਛਡਾਏ ॥੪॥
આ મૃત્યુના બંધનમાં ફસાઈને તૃષ્ણાની આગમાં જ સળગતો રહે છે. ગુરુ વગર તેને મૃત્યુથી કોણ છોડાવી શકે છે ॥૪॥

ਸਚਾ ਤੀਰਥੁ ਜਿਤੁ ਸਤ ਸਰਿ ਨਾਵਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
સદ્‌ગુરુ જ તીર્થ છે, જ્યાં સત્યનામરૂપી સરોવરમાં સ્નાન થાય છે પરંતુ ગુરુ પોતે જ આ સમજ દે છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਏ ਤਿਤੁ ਨਾਤੈ ਮਲੁ ਜਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દએ જ અડસઠ તીર્થ દેખાડી દીધા છે, જ્યાં સ્નાન કરવાથી અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾ ਮਲੁ ਲਗੈ ਨ ਲਾਏ ॥
શબ્દ-ગુરુ શાશ્વત છે અને તે નિર્મળ તીર્થ છે, જેને કોઈ ગંદકી લાગતી નથી અને ના તો માયા તેને ગંદકી લગાવે છે.

ਸਚੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੀ ਸਾਲਾਹ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥੫॥
સાચી મહિમા-સ્તુતિ સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૫॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਕੇਰਾ ਦੁਰਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥
આ શરીર તેમજ મન બધું જ તે પરમાત્માનું આપેલું છે પરંતુ દુર્બુદ્ધિવાળા મનુષ્યથી આ કહી શકાતું નથી.

ਹੁਕਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਏ ॥
જયારે પ્રભુનો હુકમ હોય છે તો તેની બુધ્ધિ નિર્મળ થઈ જાય છે તેમજ તેના મનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਸਹਜੇ ਚਾਖੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਏ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુની શિક્ષા સરળ જ ધારણ કરી છે, તેની તૃષ્ણાઅગ્નિ ઠરી ગઈ છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਾਤਾ ਸਹਜੇ ਮਾਤਾ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥੬॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ-પ્રેમમાં મગ્ન થયેલા તે તેમાં સરળતાથી સમાઈ જાય છે.॥૬॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥
તે પ્રેમાળ ગુરુની રજા પ્રમાણે હરિનું નામ સત્ય માને છે.

ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥
તેને ગુરુથી જ નામની સાચી મહાનતા પ્રાપ્ત કરી છે અને સત્ય નામથી જ પ્રેમ કરે છે.

ਏਕੋ ਸਚਾ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਵੀਚਾਰੇ ॥
એક સાચો પરમાત્મા જ બધામાં ક્રિયાન્વિત છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ આનો વિચાર કરે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਤਾ ਬਖਸੇ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਸਵਾਰੇ ॥੭॥
જયારે પ્રભુ પોતે જ જીવને પોતાની સાથે મળાવી લે છે તો તે તેને ક્ષમા કરી દે છે અને પોતાની ભક્તિ દ્વારા તેનું જીવન સુંદર બનાવી દે છે ॥૭॥

ਸਭੋ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਜਾਣੈ ॥
કોઈ ગુરુમુખ જ જાણે છે કે એક સત્ય પરમાત્મા જ બધામાં સક્રિય છે.

ਜੰਮਣ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮੋ ਵਰਤੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
દુનિયામાં જન્મ તેમજ મૃત્યુ તેના હુકમમાં જ થઈ રહ્યું છે. ગુરુમુખ જ પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખે છે.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਾਏ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
જ્યારે જીવ પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરે છે તો તે ગુરુને ખુબ સારો લાગે છે. તે જેવી ઈચ્છા કરે છે, તે જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਜਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! જે પોતાના મનમાંથી અહંકાર સમાપ્ત કરી લે છે, તેનું બધું જ યોગ્ય થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਕਾਇਆ ਕਾਮਣਿ ਅਤਿ ਸੁਆਲ੍ਹਿਉ ਪਿਰੁ ਵਸੈ ਜਿਸੁ ਨਾਲੇ ॥
હે ભાઈ! શરીરરૂપી ખુબ સુંદર જીવ-સ્ત્રી તે જ છે, જેની સાથે તેનો પતિ-પ્રભુ વસે છે.

ਪਿਰ ਸਚੇ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਮ੍ਹਾਲੇ ॥
તે ગુરુના શબ્દ અંતરમનમાં વસાવીને રાખે છે અને સાચા પ્રભુના મેળાપથી હંમેશા સુહાગન બની રહે છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਲੇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની ભક્તિમાં હંમેશા લીન રહે છે, તે પોતાના અંતરથી અહંકારને સળગાવી દે છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની વાણી ધન્ય-ધન્ય છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਉਪਜੀ ਸਾਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના હૃદયથી ઉત્પન્ન થયેલ આ સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਵਸੈ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਪਾਤਾਲਾ ॥
ખંડ, મંડળ તેમજ પાતાળ વગેરે બધું જ શરીરમાં જ વસે છે,

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਵਸੈ ਸਭਨਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
આ શરીરમાં જ જગતને જીવન દેનાર પ્રભુ વસે છે, જે બધા જીવોનો ઉછેર કરે છે.

ਕਾਇਆ ਕਾਮਣਿ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹਾਲਾ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરતો રહે છે, તેની શરીરરૂપી સ્ત્રી હંમેશા સુખી રહે છે ॥૨॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਆਪੇ ਵਸੈ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ॥
આ શરીરમાં પરમાત્મા પોતે જ વસે છે પરંતુ અદ્રશ્ય પ્રભુ જોઈ શકાતો નથી.

ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਗਧੁ ਬੂਝੈ ਨਾਹੀ ਬਾਹਰਿ ਭਾਲਣਿ ਜਾਈ ॥
મૂર્ખ સ્વેચ્છાચારી આ સત્યને સમજતો નથી અને તે પરમાત્માને શોધવા માટે બહાર જંગલોમાં જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਸਤਿਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਦਿਤਾ ਲਖਾਈ ॥੩॥
જે ગુરુની સેવા કરે છે, તે હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે. ગુરુએ મને અદ્રશ્ય પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૩॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
આ શરીરમાં જ રત્ન-પદાર્થ હાજર છે અને ભક્તિના ભંડાર ભરેલ છે.

ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਨਉ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਹਾਟ ਪਟਣ ਬਾਜਾਰਾ ॥
આ શરીરમાં જ પૃથ્વીના નવ ખંડ, દુકાનો, નગર તેમજ બજાર છે.

ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥੪॥
આ શરીરમાં જ પરમાત્માનાં નામની નવનિધિ હાજર છે પરંતુ આની પ્રાપ્તિ ગુરુના શબ્દ ચિંતન દ્વારા જ થાય છે ॥૪॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਵੈ ਆਪੇ ਤੋਲਣਹਾਰਾ ॥
તોલનાર પરમાત્મા પોતે જ શરીરમાં આ રત્ન-પદાર્થોને તોલીને તોલાવે છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਤਨੁ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਕੁ ਤਿਸ ਕਾ ਮੋਲੁ ਅਫਾਰਾ ॥
આ મન રત્ન, જવાહર તેમજ માણેક છે અને આનું મૂલ્ય ખૂબ મોટું છે.

ਮੋਲਿ ਕਿਤ ਹੀ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਨਾਹੀ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਾ ॥੫॥
પરમાત્માનું નામ કોઈ પણ મુલ્યે મેળવી શકાતું નથી. આ તો ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ મેળવાય છે ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਾਇਆ ਖੋਜੈ ਹੋਰ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે, તે પોતાના શરીરમાં જ નામને શોધે છે. બાકી આખી દુનિયા ભ્રમમાં જ ભુલાયેલી છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਹੋਰ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੇ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જેને પરમાત્મા પોતાનું નામ દે છે, તે જ તેને પ્રાપ્ત કરે છે. બીજું કોઈ શું ચતુરાઈ શું કરી શકે છે?

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਭਉ ਭਾਉ ਵਸੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈ ॥੬॥
આ શરીરમાં જ પ્રભુનો ભય તેમજ પ્રેમ વસે છે પરંતુ આ ગુરુની કૃપાથી જ મેળવાય છે ॥૬॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਾ ਸਭ ਓਪਤਿ ਜਿਤੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આ શરીરમાં ત્રિદેવ - બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર વસે છે, જેનાથી આખા સંસારની ઉત્પત્તિ થઈ છે.

ਸਚੈ ਆਪਣਾ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જન્મ-મરણરૂપી ફેલાવ કરીને સાચા પ્રભુએ પોતાની એક રમત રચેલી છે.

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਆਪਿ ਦਿਖਾਇਆ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੭॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ પોતે જ દેખાડી દીધું છે કે સત્ય-નામ દ્વારા જ મુક્તિ થાય છે ॥૭॥

ਸਾ ਕਾਇਆ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਸਚੈ ਆਪਿ ਸਵਾਰੀ ॥
આ શરીર જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, સાચા પ્રભુએ પોતે જ તેને સુંદર બનાવી દીધો છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਦਰਿ ਢੋਈ ਨਾਹੀ ਤਾ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ ॥
પ્રભુના નામ વગર સત્યના દરવાજા પર મનુષ્યને બીજી કોઈ નિર્ભરતા મળતી નથી અને તો જ યમ તેને હેરાન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਵਡਿਆਈ ਪਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે, તેને જ સત્ય-નામની મહાનતા પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૮॥૨॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧੦
રાગ સુહી મહેલ ૩ ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੁਨੀਆ ਨ ਸਾਲਾਹਿ ਜੋ ਮਰਿ ਵੰਞਸੀ ॥
હે જીવ! દુનિયાના અસત્ય વખાણ ન કર, કારણ કે આ તો નાશવાન છે.

ਲੋਕਾ ਨ ਸਾਲਾਹਿ ਜੋ ਮਰਿ ਖਾਕੁ ਥੀਈ ॥੧॥
લોકોની પણ ચાપલૂસી ન કર, કારણ કે લોકો તો મરીને ભસ્મમાં મળી જાય છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਵਾਹੁ ॥
હે માલિક! તું ધન્ય છે, વખાણનું પાત્ર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀਐ ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની નજીકમાં તે સાચા તેમજ અચિંત માલિકની હંમેશા સ્તુતિ કરવી જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਨੀਆ ਕੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਮਨਮੁਖ ਦਝਿ ਮਰੰਨਿ ॥
દુનિયાની મિત્રતામાં લાગીને સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય સળગીને મરી જાય છે.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਵੇਲਾ ਨ ਲਾਹੰਨਿ ॥੨॥
તેને યમપુરીમાં બાંધીને મરાય છે અને બીજી વાર મનુષ્ય-જન્મની સોનેરી તક મળતી નથી ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਲਗੰਨਿ ॥
ગુરુમુખોનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે અને તે સાચા શબ્દમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਸਹਜੇ ਸੁਖਿ ਰਹੰਨਿ ॥੩॥
તેના અંતરમનમાં વસેલ રામ પ્રગટ થઈ જાય છે અને તે સરળ જ સુખી રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਰਚੰਨਿ ॥
ગુરુના શબ્દને ભુલાવનાર મનુષ્ય દ્વૈતભાવમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਤਿਸਨਾ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਤ ਫਿਰੰਨਿ ॥੪॥
તેની તૃષ્ણાની ભૂખ ક્યારેય દૂર થતી નથી અને તે દરેક સમય તૃષ્ણામાં જ સળગતો રહે છે ॥૪॥

ਦੁਸਟਾ ਨਾਲਿ ਦੋਸਤੀ ਨਾਲਿ ਸੰਤਾ ਵੈਰੁ ਕਰੰਨਿ ॥
આવો સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય દુષ્ટોથી મિત્રતા કરે છે પરંતુ સંતોથી ખુબ વેર કરે છે.

ਆਪਿ ਡੁਬੇ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਡੋਬੰਨਿ ॥੫॥
તે પોતાના કુટુંબ સહિત સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી જાય છે અને પોતાના આખા વંશને પણ ડુબાવી દે છે ॥૫॥

ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਕਿਸੈ ਕੀ ਨਾਹੀ ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧ ਕਰੰਨਿ ॥
કોઈની પણ નિંદા કરવી સારું નથી પરંતુ મૂર્ખ મનમુખ નિંદા જ કરતો રહે છે.

ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਤਿਨ ਨਿੰਦਕਾ ਨਰਕੇ ਘੋਰਿ ਪਵੰਨਿ ॥੬॥
પરમાત્માના દરબારમાં તેના મુખ કાળા કરાય છે અને તે ઘોર નરકમાં જ નખાય છે ॥૬॥

ਏ ਮਨ ਜੈਸਾ ਸੇਵਹਿ ਤੈਸਾ ਹੋਵਹਿ ਤੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
હે મન! તું જેમ સેવા કરે છે, તેવો જ બની જાય છે અને તેવા જ કર્મ કરે છે.

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵਣਾ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੭॥
જીવને પોતે વાવીને પોતે જ તેનું ફળ ખાવાનું હોય છે. આ વિશે બીજું કાંઈ કહી શકાતું નથી ॥૭॥

ਮਹਾ ਪੁਰਖਾ ਕਾ ਬੋਲਣਾ ਹੋਵੈ ਕਿਤੈ ਪਰਥਾਇ ॥
મહાપુરુષોનું પ્રવચન કોઈ પરમાર્થ માટે હોય છે

ਓਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੇ ਭਰਪੂਰ ਹਹਿ ਓਨਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੮॥
તે અમૃતમયી નામ-રૂપથી પુષ્કળ હોય છે અને તેને તલ માત્ર પણ લોભ થતો નથી ॥૮॥

ਗੁਣਕਾਰੀ ਗੁਣ ਸੰਘਰੈ ਅਵਰਾ ਉਪਦੇਸੇਨਿ ॥
તે પરોપકારી મહાપુરુષ પોતે શુભ ગુણોને ગ્રહણ કરે છે અને બીજાને પણ ઉપદેશ આપે છે.

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿ ਓਨਾ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਲਏਨਿ ॥੯॥
જે મનુષ્ય તેની સંગતિમાં રહે છે, તે ખુબ ખુશનસીબ છે અને રાત-દિવસ નિરંકારનું નામ જપતો રહે છે ॥૯॥

ਦੇਸੀ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ॥
જે પ્રભુએ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે, તે બધાને આહાર પહોંચાડે છે.

ਏਕੋ ਹੈ ਦਾਤਾਰੁ ਸਚਾ ਆਪਿ ਧਣੀ ॥੧੦॥
એક તે જ બધાને આપનાર છે, જે હંમેશા સત્ય તેમજ બધાનો માલિક છે ॥૧૦॥

ਸੋ ਸਚੁ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
હે જીવ! તે સત્ય તારી સાથે રહે છે અને ગુરૂમૂખોને પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી નિહાળ કરી દે છે.

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਮਾਲਿ ॥੧੧॥
જે પોતે જ જીવોને કૃપા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તેથી તે પ્રભુને હંમેશા યાદ કરતો રહે ॥૧૧॥

ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਸਚੁ ਨਿਰਮਲਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਿਆ ਜਾਇ ॥
મનુષ્યનું મન ખુબ ગંદુ છે પરંતુ સાચો પ્રભુ નિર્મળ છે. પાછી તે પ્રભુથી કેવી રીતે મળી શકાય છે?

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੇ ਤਾ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੧੨॥
જો પ્રભુ પોતે જ મનુષ્યને પોતાની સાથે મળાવી લે તો તે તેનાથી મળી રહે છે. તે શબ્દ દ્વારા પોતાના અહંકારને સળગાવી દે છે ॥૧૨॥

ਸੋ ਸਹੁ ਸਚਾ ਵੀਸਰੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જો મનુષ્યને સાચો પ્રભુ ભૂલી જાય તો તેનું સંસારમાં જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਨਾ ਵੀਸਰੈ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧੩॥
જો તે પોતાની કૃપા કરે તો તે તેને ક્યારેય પણ ભૂલતો નથી અને તે ગુરુની શિક્ષા દ્વારા પ્રભુનું ચિંતન કરતો રહે છે ॥૧૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਤਾ ਮਿਲਿ ਰਹਾ ਸਾਚੁ ਰਖਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
જો સદ્‌ગુરુ તે પરમાત્માથી મળાવી દે તો જ હું તેનાથી મળી રહું અને પરમ સત્યને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખું.

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵੀਛੁੜੈ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੧੪॥
જે મનુષ્ય ગુરુના પ્રેમ દ્વારા પ્રભુથી મળેલ હોય છે, તે પછી તેનાથી જરાય અલગ થતો નથી ॥૧૪॥

ਪਿਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તે ગુરુ-શબ્દના ચિંતન દ્વારા પોતાના પ્રભુની સ્તુતિ કરતો રહે છે.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥੧੫॥
શોભાવાન જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુને મળીને સુખ મેળવી લીધું છે ॥૧૫॥

ਮਨਮੁਖ ਮਨੁ ਨ ਭਿਜਈ ਅਤਿ ਮੈਲੇ ਚਿਤਿ ਕਠੋਰ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યનું મન પ્રભુમાં મગ્ન થતું નથી. તે ખુબ અપવિત્ર તેમજ સખત હૃદયવાળો હોય છે.

ਸਪੈ ਦੁਧੁ ਪੀਆਈਐ ਅੰਦਰਿ ਵਿਸੁ ਨਿਕੋਰ ॥੧੬॥
જો સાપને દૂધ પણ પીવડાવવામાં આવે તો તેની અંદર ફક્ત ઝેર જ ભરેલું રહે છે ॥૧૬॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥
અમે કોને ફરિયાદ કરીએ? પરમાત્મા પોતે જ બધું જ કરે છે અને તે પોતે જ ક્ષમાવાન છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੈਲੁ ਉਤਰੈ ਤਾ ਸਚੁ ਬਣਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥੧੭॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ્યારે મનની અહંકારરૂપી ગંદકી ઉતરી જાય છે તો જ સત્યનું શણગાર બને છે ॥૧૭॥

ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਸਚੇ ਵਣਜਾਰੇ ਓਥੈ ਕੂੜੇ ਨਾ ਟਿਕੰਨਿ ॥
પરમાત્મા સાચો શાહુકાર છે અને તેના સંત સાચા વ્યાપરી છે. અસત્યના વ્યાપારી સત્યના દરવાજા પર ટકી જ શકતા નથી.

ਓਨਾ ਸਚੁ ਨ ਭਾਵਈ ਦੁਖ ਹੀ ਮਾਹਿ ਪਚੰਨਿ ॥੧੮॥
ત્યારથી તેને સત્ય સારું લાગતું નથી અને તે દુઃખોમાં જ બરબાદ થઈ જાય છે ॥૧૮॥

ਹਉਮੈ ਮੈਲਾ ਜਗੁ ਫਿਰੈ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
અહંકારથી અપવિત્ર થયેલ આ જગત ભટકતું રહે છે અને વારંવાર જન્મતુ-મરતું રહે છે.

ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰ ॥੧੯॥
પૂર્વ જન્મોનાં કર્મો પ્રમાણે જે તેના નસીબમાં લખેલું હોય છે, તે તે જ કર્મ કરે છે અને તેના નસીબને ભૂંસનાર કોઈ નથી ॥૧૯॥

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਤਾ ਸਚਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
જો મનુષ્ય સંતોની સંગતિમાં મળ્યો રહે તો તેનો સત્યથી પ્રેમ થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਸਲਾਹੀ ਸਚੁ ਮਨਿ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥੨੦॥
તે સત્યનું સ્તુતિગાન કરે છે, સત્યને જ પોતાના મનમાં વસાવી લે છે. પછી તે સત્યના દરવાજા પર સત્યવાદી બની જાય છે ॥૨૦॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਹੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરુની બુધ્ધિ સંપૂર્ણ છે અને તેની બુધ્ધિ દ્વારા રાત-દિવસ પ્રભુ નામનું ધ્યાન કરતો રહું છું.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਵਡ ਰੋਗੁ ਹੈ ਵਿਚਹੁ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇ ॥੨੧॥
અહંકારનો રોગ ખુબ મોટો છે. પરંતુ આના પર પોતાના મનથી અંકુશ લગાવી દીધો છે ॥૨૧॥

ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥
હું ગુરુની સ્તુતિ કરતો રહું છું અને નમી-નમીને તેના ચરણોમાં લાગું છું.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪੀ ਆਗੈ ਧਰੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੨੨॥
મેં અહંકારને દૂર કરીને પોતાનું મન તેમજ શરીર ગુરુને સોંપીને તેની સમક્ષ રાખી દીધું છે ॥૨૨॥

ਖਿੰਚੋਤਾਣਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ફસાઈને જીવ નષ્ટ થતો રહે છે, આથી એક પ્રભુથી જ વૃત્તિ લગાવવી જોઈએ.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਛਡਿ ਤੂ ਤਾ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੨੩॥
હે તું પોતાનો અહંકાર તેમજ જોડાણ છોડી દે તો જ તું સત્યમાં સમાયેલ રહીશ ॥૨૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲੇ ਸਿ ਭਾਇਰਾ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਲਗੰਨਿ ॥
જે મનુષ્ય મળ્યો છે, તે જ મારો ભાઈ છે અને સાચા શબ્દમાં જ પ્રવૃત રહે છે.

ਸਚਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਦਰਿ ਸਚੈ ਦਿਸੰਨਿ ॥੨੪॥
જે સત્યથી મળી ગયો છે, તે બીજી વાર તેનાથી અલગ થતો નથી અને સત્યના દરવાજા પર સત્યવાદી દેખાઈ દે છે ॥૨૪॥

ਸੇ ਭਾਈ ਸੇ ਸਜਣਾ ਜੋ ਸਚਾ ਸੇਵੰਨਿ ॥
જે સાચા પ્રભુની ઉપાસના કરે છે, તે જ મારો ભાઈ છે, અને તે જ મારો સજ્જન છે.

ਅਵਗਣ ਵਿਕਣਿ ਪਲ੍ਹਰਨਿ ਗੁਣ ਕੀ ਸਾਝ ਕਰੰਨ੍ਹਿ ॥੨੫॥
તે પોતાના વ્યર્થ અવગુણોને વેચીને, ગુરુથી ગુણોની ભાગીદારી કરે છે ॥૨૫॥

ਗੁਣ ਕੀ ਸਾਝ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰੇਨਿ ॥
ગુણોની ભાગીદારી કરવાથી તેના મનમાં ખુબ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને તે સાચી ભક્તિ જ કરતો રહે છે.

ਸਚੁ ਵਣੰਜਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸਿਉ ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਲਏਨਿ ॥੨੬॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્ય-નામનો વ્યાપાર કરે છે અને નામરૂપી લાભ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨૬॥

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਪਾਪ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸੰਚੀਐ ਚਲੈ ਨ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ॥
મનુષ્ય પાપ કરી-કરીને સોના-ચાંદી વગેરે ધન એકત્રિત કરતો રહે છે પરંતુ ચાલતા સમયે આ તેની સાથે જતું નથી.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਸੀ ਸਭ ਮੁਠੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥੨੭॥
નામ સિવાય કાંઈ પણ મનુષ્યની સાથે જતું નથી અને યમે તો આખી દુનિયાને ઠગી લીધી છે ॥૨૭॥

ਮਨ ਕਾ ਤੋਸਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਿਰਦੈ ਰਖਹੁ ਸਮ੍ਹਾਲਿ ॥
મનનો સફર-ખર્ચ ફક્ત હરિનું નામ છે, આને પોતાના હૃદયમાં સંભાળીને રાખ!

ਏਹੁ ਖਰਚੁ ਅਖੁਟੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਬਹੈ ਨਾਲਿ ॥੨੮॥
આ નામરૂપી સફર-ખર્ચ અક્ષય છે અને આ અંતિમ સમય ગુરુમુખનો સાથ નિભાવે છે ॥૨૮॥

ਏ ਮਨ ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਿਆ ਜਾਸਹਿ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
હે મન! તું જગતના મૂળ પ્રભુને ભુલાવેલ છે, તું પોતાની ઇજ્જત ગુમાવીને અહીંથી ચાલ્યો જઈશ.

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਮੋਹਿ ਦੂਜੈ ਵਿਆਪਿਆ ਗੁਰਮਤੀ ਸਚੁ ਧਿਆਇ ॥੨੯॥
આ જગત તો માયાના મોહમાં જ ફસાયેલ છે, આથી ગુરુની શિક્ષા દ્વારા સત્યનું ધ્યાન કર્યા કર ॥૨૯॥

ਹਰਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હરિનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી અને ના તો હરિ-યશ લખી શકાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਪੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੩੦॥
જ્યારે મનુષ્યનું મન તેમજ શરીર ગુરુના શબ્દમાં રંગાઈ જાય છે તો તે હરિમાં લીન થયેલા રહે છે ॥૩૦॥

ਸੋ ਸਹੁ ਮੇਰਾ ਰੰਗੁਲਾ ਰੰਗੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
મારો તે પતિ-પ્રભુ ખુબ જ રંગીલો છે અને તે સરળ સ્વભાવ જ મને પ્રેમમાં રંગી દે છે.

ਕਾਮਣਿ ਰੰਗੁ ਤਾ ਚੜੈ ਜਾ ਪਿਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇ ॥੩੧॥
જીવરૂપી કામિનીને પ્રેમનો રંગ ત્યારે જ ચઢે છે, જયારે તે પ્રભુના ચરણોમાં લાગે છે ॥૩૧॥

ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਭੀ ਮਿਲਨਿ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੰਨਿ ॥
જે સદ્ગુરૂની સેવા કરે છે, તે ચિરકાળથી અલગ થયેલા પણ પ્રભુથી મળી જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਖਾਨਿ ਖਰਚਨਿ ਨ ਨਿਖੁਟਈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਹਜਿ ਰਵੰਨਿ ॥੩੨॥
તેના હૃદયમાં જ નવનિધિઓવાળા પ્રભુનું નામ વસે છે, જે તેના ઉપયોગ કરવાથી તેમજ બીજાને આપવાથી સમાપ્ત થતુ નથી. તે સરળ જ હરિના ગુણ સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૩૨॥

ਨਾ ਓਇ ਜਨਮਹਿ ਨਾ ਮਰਹਿ ਨਾ ਓਇ ਦੁਖ ਸਹੰਨਿ ॥
આવો મનુષ્ય ન તો વારંવાર જન્મે છે, ન તો મરે છે અને ન તો દુઃખ સહન કરે છે.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕੇਲ ਕਰੰਨਿ ॥੩੩॥
જેની ગુરુએ રક્ષા કરી છે, તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચી ગયા છે, તે હરિથી મળીને આનંદ કરે છે ॥૩૩॥

ਸਜਣ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਜਿ ਅਨਦਿਨੁ ਮਿਲੇ ਰਹੰਨਿ ॥
જે સજ્જન પ્રભુથી મળેલ રહે છે, તે ક્યારેય તેનાથી અલગ થતો નથી.

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਵਿਰਲੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਲਹੰਨਿ ॥੩੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! આ જગતમાં દુર્લભ પુરુષ જ જણાય છે, જે સત્યને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩૪॥૧॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਜੀ ਸੂਖਮੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲਿਆ ਜਾਇ ॥
પરમેશ્વર સૂક્ષ્મ તેમજ અગમ્ય છે, પછી તેને કઈ વિધિ દ્વારા મળાય?

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਅਚਿੰਤੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા ભ્રમનો નાશ થઈ જાય છે તો તે કુદરતી જ મનમાં આવીને વસી જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੰਨਿ ॥
ગુરુમુખ પરમાત્માનું નામ જ જપતો રહે છે.

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦਾ ਰਵੰਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાવ છું, જે હંમેશા પોતાના મનમાં પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਸਰਵਰੁ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਹੈ ਵਡਭਾਗੀ ਪੁਰਖ ਲਹੰਨ੍ਹਿ ॥
ગુરુ માનસરોવરરુપી પવિત્ર સરોવર છે અને ખુશનસીબ પુરુષ તેને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸੇਵਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿਆ ਸੇ ਹੰਸੁਲੇ ਨਾਮੁ ਲਹੰਨਿ ॥੨॥
જે સેવકોએ ગુરુમુખ બનીને નામને શોધ્યો છે, તે પરમહંસ સંતોએ નામ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਨ੍ਹਿ ਰੰਗ ਸਿਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਲਗੰਨ੍ਹਿ ॥
ગુરુમુખ પરમાત્માના નામ-ધ્યાનમાં જ લીન રહે છે અને પ્રેમથી નામ-સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਧੁਰਿ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਗੁਰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਲਏਨ੍ਹਿ ॥੩॥
જો આરંભથી જ આવું નસીબ લખેલું હોય તો ગુરુની રજાને માની લે છે ॥૩॥

ਵਡਭਾਗੀ ਘਰੁ ਖੋਜਿਆ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
તે ભાગ્યવાન પુરુષોએ પોતાનું હૃદય-ઘર શોધ્યું છે અને નામરૂપી ખજાનો જ મેળવ્યો છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਵੇਖਾਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨੁ ॥੪॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તેને પરમાત્મા દેખાડી દીધો છે અને તેને આત્મામાં પ્રભુને ઓળખી લીધો છે ॥૪॥

ਸਭਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
બધા જીવોનો પ્રભુ એક જ છે અને બીજું અન્ય કોઈ નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੫॥
તે પેલા મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રગટ થાય છે, જેના મનમાં ગુરુની કૃપા દ્વારા આવી વસે છે ॥૫॥

ਸਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਵਸੈ ਸਭ ਥਾਇ ॥
આખું વિશ્વ અંતર્યામી બ્રહ્મનું રૂપ છે અને દરેક જગ્યાએ બ્રહ્મનો નિવાસ છે.

ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਸਬਦਿ ਵੇਖਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੬॥
ખરાબ કોને કહેવાય? શબ્દમાં ધ્યાન લગાવીને જોઈ લે ॥૬॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਤਿਚਰੁ ਆਖਦਾ ਜਿਚਰੁ ਹੈ ਦੁਹੁ ਮਾਹਿ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય 'તારા-મારા'ની મુશ્કેલીમાં પડી રહે છે, તે ત્યાં સુધી જ કોઈને ખરાબ અને કોઈને સારો કહેતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਬੁਝਿਆ ਏਕਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੭॥
ગુરુમુખોએ એક પરમાત્માને જ સમજ્યો છે અને તે પેલા એક પ્રભુમાં જ લીન રહે છે ॥૭॥

ਸੇਵਾ ਸਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਏ ਥਾਇ ॥
તે જ સેવા કરવી જોઈએ જે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે અને જેને સ્વીકાર કરી લે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੮॥੨॥੪॥੯॥
હે નાનક! ગુરૂના ચરણમાં ચિત્ત લગાવીને તેને પ્રભુની જ પ્રાર્થના કરી છે ॥૮॥૨॥૪॥૯॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
રાગ સુહી અષ્ટપદ મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ਹਉ ਤਿਸੁ ਪਹਿ ਆਪੁ ਵੇਚਾਈ ॥੧॥
જો કોઈ મને પ્રિયતમ પ્રેમાળથી મળાવી દે તો હું તેની પાસે પોતાને વેચાવી દઉં ॥૧॥

ਦਰਸਨੁ ਹਰਿ ਦੇਖਣ ਕੈ ਤਾਈ ॥
હું હરિના દર્શન કરવા માટે આ રીતે જ કરીશ.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમેશ્વર! જો તું કૃપા કરી દે તો સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય અને પછી તારા નામનું ધ્યાન કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਸੁਖੁ ਦੇਹਿ ਤ ਤੁਝਹਿ ਅਰਾਧੀ ਦੁਖਿ ਭੀ ਤੁਝੈ ਧਿਆਈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જો તું મને સુખ દે છે તો હું તારી જ પ્રાર્થના કરું છું અને દુઃખ સમસ્યામાં પણ તારું જ ચિંતન કરું છું ॥૨॥

ਜੇ ਭੁਖ ਦੇਹਿ ਤ ਇਤ ਹੀ ਰਾਜਾ ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਸੂਖ ਮਨਾਈ ॥੩॥
તું મને ભુખ્યો રાખે છે તો હું આનાથી પણ તૃપ્ત થઈ જાવ છું અને દુઃખમાં પણ સુખને અનુભવું છું ॥૩॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਸਭੁ ਅਰਪੀ ਵਿਚਿ ਅਗਨੀ ਆਪੁ ਜਲਾਈ ॥੪॥
હું પોતાનું શરીર-મન કાપી-કાપીને બધું જ તને અર્પણ કરી દઈશ અને આગમાં પોતાને સળગાવી દઈશ ॥૪॥

ਪਖਾ ਫੇਰੀ ਪਾਣੀ ਢੋਵਾ ਜੋ ਦੇਵਹਿ ਸੋ ਖਾਈ ॥੫॥
હું સંતજનોને પંખો કરું છું, તેના માટે પાણી આપું છું અને તે જ ખાવ છું જે મને આપે છે ॥૫॥

ਨਾਨਕੁ ਗਰੀਬੁ ਢਹਿ ਪਇਆ ਦੁਆਰੈ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਵਡਿਆਈ ॥੬॥
હે હરિ! ગરીબ નાનક તારા દરવાજા પર નતમસ્તક થઈ ગયો છે, મને પોતાની સાથે મળાવી લે, મને આ મોટાઈ દે ॥૬॥

ਅਖੀ ਕਾਢਿ ਧਰੀ ਚਰਣਾ ਤਲਿ ਸਭ ਧਰਤੀ ਫਿਰਿ ਮਤ ਪਾਈ ॥੭॥
હું આખી ધરતી ઘૂમીને જોઇશ, કદાચ મારો ગુરુ મને મળી જાય. હું પોતાની આંખો કાઢીને તેના ચરણોમાં રાખી દઈશ ॥૭॥

ਜੇ ਪਾਸਿ ਬਹਾਲਹਿ ਤਾ ਤੁਝਹਿ ਅਰਾਧੀ ਜੇ ਮਾਰਿ ਕਢਹਿ ਭੀ ਧਿਆਈ ॥੮॥
જો ગુરુ માને પોતાની પાસે બેસાવી લે તો તારી જ પ્રાર્થના કરીશ. જો તે મને ધક્કો મારી-મારીને કાઢી પણ દેશે તો તારું જ ધ્યાન કરીશ ॥૮॥

ਜੇ ਲੋਕੁ ਸਲਾਹੇ ਤਾ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਜੇ ਨਿੰਦੈ ਤ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ॥੯॥
જો લોકો મારી પ્રશંસા કરશે તો તે તારી જ ઉપમા છે. જો નિંદા-ટીકા કરશે તો પણ હું તને છોડીને જઈશ નહિ ॥૯॥

ਜੇ ਤੁਧੁ ਵਲਿ ਰਹੈ ਤਾ ਕੋਈ ਕਿਹੁ ਆਖਉ ਤੁਧੁ ਵਿਸਰਿਐ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥੧੦॥
જો તું મારી સાથે રહે તો મને શું કહી શકે છે? તને ભુલાવવાથી તો હું મરી જ જાવ છું ॥૧૦॥

ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਈ ਗੁਰ ਊਪਰਿ ਪੈ ਪੈਰੀ ਸੰਤ ਮਨਾਈ ॥੧੧॥
હું પોતાના ગુરુ પર શત બલિહાર જાવ છું અને પગ પર પડીને સંતોને ખુશ કરું છું ॥૧૧॥

ਨਾਨਕੁ ਵਿਚਾਰਾ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ਹਰਿ ਤਉ ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈ ॥੧੨॥
હે હરિ! તારા દર્શન કરવા માટે બિચારો નાનક તો પાગલ થઈ ગયો છે ॥૧૨॥

ਝਖੜੁ ਝਾਗੀ ਮੀਹੁ ਵਰਸੈ ਭੀ ਗੁਰੁ ਦੇਖਣ ਜਾਈ ॥੧੩॥
ભલે જોરદાર તોફાન આવી જાય, ભલે મુશળધાર વરસાદ આવી જાય તો પણ ગુરુના દર્શન કરવા માટે જાવ છું ॥૧૩॥

ਸਮੁੰਦੁ ਸਾਗਰੁ ਹੋਵੈ ਬਹੁ ਖਾਰਾ ਗੁਰਸਿਖੁ ਲੰਘਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਜਾਈ ॥੧੪॥
જો ખૂબ ખારા સમુદ્ર-સાગર હોય તો પણ ગુરુનો શિષ્ય તેને પાર કરીને પોતાના ગુરુની પાસે જાય છે ॥૧૪॥

ਜਿਉ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਲ ਬਿਨੁ ਹੈ ਮਰਤਾ ਤਿਉ ਸਿਖੁ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥੧੫॥
જેમ પ્રાણી જળ વગર મરી જાય છે, તેમ જ ગુરુ વગર શિષ્ય મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਜਿਉ ਧਰਤੀ ਸੋਭ ਕਰੇ ਜਲੁ ਬਰਸੈ ਤਿਉ ਸਿਖੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਬਿਗਸਾਈ ॥੧੬॥
જેમ વરસાદ થવાથી ધરતી સુંદર લાગે છે, તેમ જ ગુરુને મળીને શિષ્ય ખુશ થાય છે ॥૧૬॥

ਸੇਵਕ ਕਾ ਹੋਇ ਸੇਵਕੁ ਵਰਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਿਨਉ ਬੁਲਾਈ ॥੧੭॥
હું પોતાના ગુરુના સેવકોનો સેવક બનીને તેની સેવા કરું છું અને વિનંતી કરી-કરીને તેને બોલાવું છું ॥૧૭॥

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਹਰਿ ਪਹਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੧੮॥
નાનકની પ્રભુની પાસે વિનંતી છે કે હું ગુરુને મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરું ॥૧૮॥

ਤੂ ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਹੈ ਆਪੇ ਗੁਰ ਵਿਚੁ ਦੇ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਈ ॥੧੯॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ ગુરુ છે અને પોતે જ શિષ્ય છે. હું ગુરુના માધ્યમથી તારું જ ચિંતન કરતો રહું છું ॥૧૯॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸੇਵਹਿ ਸੋ ਤੂਹੈ ਹੋਵਹਿ ਤੁਧੁ ਸੇਵਕ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੨੦॥
જે તારી પૂજા કરે છે, તે તારુ જ રૂપ બની જાય છે. તું પોતાના સેવકોની લાજ બચાવતો આવ્યો છે ॥૨૦॥

ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਵਾਈ ॥੨੧॥
હે હરિ! તારી ભક્તિનો ભંડાર ભરેલ પડ્યો છે પરંતુ જે તને ગમે છે, તું તેને ગુરુથી અપાવી દે છે ॥૨૧॥

ਜਿਸੁ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਹੋਰ ਨਿਹਫਲ ਸਭ ਚਤੁਰਾਈ ॥੨੨॥
જેને તું આપે છે, તારો તે જ સેવક આને પ્રાપ્ત કરે છે અને બધી ચતુરાઈ નિષ્ફળ છે ॥૨૨॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਸੋਇਆ ਮਨੁ ਜਾਗਾਈ ॥੨੩॥
મેં ગુરુને સ્મરણ કરી-કરીને પોતાનું અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં મન જગાવી લીધું છે ॥૨૩॥

ਇਕੁ ਦਾਨੁ ਮੰਗੈ ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ ਹਰਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਰਾਈ ॥੨੪॥
હે પ્રભુ! નાનક બિચારો તો તારાથી એક આ જ દાન માંગે છે કે મને પોતાના દાસોનો દાસ બનાવી લે ॥૨૪॥

ਜੇ ਗੁਰੁ ਝਿੜਕੇ ਤ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ ਜੇ ਬਖਸੇ ਤ ਗੁਰ ਵਡਿਆਈ ॥੨੫॥
જો મારો ગુરુ મને કોઈ વાત પર ઠપકો દે છે તો તે ઠપકો મને ખૂબ મીઠો લાગે છે. જો મને ક્ષમા કરી દે છે તો આ ગુરુની ઉદારતા છે ॥૨૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲਹਿ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਏ ਮਨਮੁਖਿ ਕਿਛੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥੨੬॥
ગુરુમુખ જે બોલે છે, તે પ્રભુને સ્વીકાર થઈ જાય છે પરંતુ સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યનું વાંચન સ્વીકાર થતું નથી ॥૨૬॥

ਪਾਲਾ ਕਕਰੁ ਵਰਫ ਵਰਸੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰ ਦੇਖਣ ਜਾਈ ॥੨੭॥
જો ભયંકર શીતળ, ધુમ્મસ તેમજ બરફ જ પડતો હોય તો પણ ગુરુનો શિષ્ય ગુરુના દર્શન કરવા જાય છે ॥૨૭॥

ਸਭੁ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਦੇਖਉ ਗੁਰੁ ਅਪੁਨਾ ਵਿਚਿ ਅਖੀ ਗੁਰ ਪੈਰ ਧਰਾਈ ॥੨੮॥
હું રાત-દિવસ ગુરુને જોતો રહું છું, પોતાની આંખોમાં ગુરુના ચરણ વસાવીને રાખું છું ॥૨૮॥

ਅਨੇਕ ਉਪਾਵ ਕਰੀ ਗੁਰ ਕਾਰਣਿ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਈ ॥੨੯॥
હું પોતાના ગુરુને ખુશ કરવા માટે અનેક ઉપાય કરતો રહું છું. પરંતુ જે ગુરુને સારો લાગે છે, તેને તે જ મંજૂર થાય છે ॥૨૯॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਅਰਾਧੀ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਸਾਈ ॥੩੦॥
હે માલિક! મારા પર એવી દયા કર કે હું દિવસ-રાત ગુરુના ચરણોની પ્રાર્થના કરતો રહું ॥૩૦॥

ਨਾਨਕ ਕਾ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥੩੧॥
ગુરુ જ નાનકનું જીવન તેમજ શરીર છે અને ગુરુને મળીને જ તે તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થાય છે ॥૩૧॥

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਹੈ ਜਤ ਕਤ ਤਤ ਗੋਸਾਈ ॥੩੨॥੧॥
નાનકનો પ્રભુ દરેક જગ્યાએ હાજર છે, તે સૃષ્ટિનાં કણ-કણમાં વ્યાપ્ત છે ॥૩૨॥૧॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧੦
રાગ સુહી મહેલ ૪ અષ્ટપદ ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅੰਦਰਿ ਸਚਾ ਨੇਹੁ ਲਾਇਆ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુએ પ્રભુની સાથે સાચો પ્રેમ અંતરમનમાં લગાવી દીધો છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਜਾ ਗੁਰੁ ਦੇਖਾ ਸਾਮ੍ਹ੍ਹਣੇ ॥੧॥
જ્યારે હું ગુરુને પોતાની સામે જોવ છું તો મારું આ શરીર-મન આનંદિત થઇ જાય છે ॥૧॥

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹੁ ॥
મારી પાસે પ્રભુ-નામનું કિંમતી ધન છે જે મેં ગુરૂથી મેળવ્યું છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ અમૃત-નામ અગમ્ય તેમજ અથાહ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੀਆ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਲਗਾ ਪਿਆਰੁ ॥
હું સદ્‌ગુરુને જોઈને ખુશ થઈ ગયો છું અને પ્રભુ નામથી મારો પ્રેમ લાગી ગયો છે.

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਮੇਲਿਅਨੁ ਪਾਇਆ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੨॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને મેં મોક્ષદરવાજો મેળવી લીધો છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਿਰਹੀ ਨਾਮ ਕਾ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੇਉ ॥
મારો સદ્‌ગુરુ પ્રભુના નામનો પ્રેમી છે. જો તે મળી જાય તો હું પોતાનું શરીર-મન તેને સોંપી દઉં.

ਜੇ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਹਜਿ ਪੀਏਉ ॥੩॥
જો પૂર્વ જ મારા નસીબમાં લખેલું હોય તો અમૃત-નામને પી લઉં ॥૩॥

ਸੁਤਿਆ ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਉਠਦਿਆ ਭੀ ਗੁਰੁ ਆਲਾਉ ॥
સૂતા સમયે ગુરુની સ્તુતિ કરવી જોઈએ અને જગત સમયે પણ ગુરુ ગુરુ જપવું જોઈએ.

ਕੋਈ ਐਸਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੇ ਮਿਲੈ ਹਉ ਤਾ ਕੇ ਧੋਵਾ ਪਾਉ ॥੪॥
જો કોઈ એવો ગુરુમુખ મળી જાય તો હું તેના ચરણ ધોઉં ॥૪॥

ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਜਣੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥
મને કોઈ એવો સજ્જન શોધી દે, જે મને મારા પ્રિયતમ-પ્રભુથી મળાવી દે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੫॥
મેં સદ્‌ગુરુથી મળીને હરિને મેળવી લીધો છે અને તે મને સરળ-સ્વભાવ જ મળ્યો છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਗੁਣ ਨਾਮ ਕਾ ਮੈ ਤਿਸੁ ਦੇਖਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥
સદ્‌ગુરુ ગુણો તેમજ નામનો સમુદ્ર છે અને મને તેના દર્શનોની ખુબ ઈચ્છા છે.

ਹਉ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਊ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮਰਿ ਜਾਉ ॥੬॥
તેના વગર હું એક ક્ષણ પણ જીવંત રહી શકતો નથી અને તેને જોયા વગર મારી જીવન-લીલા જ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਜਿਉ ਮਛੁਲੀ ਵਿਣੁ ਪਾਣੀਐ ਰਹੈ ਨ ਕਿਤੈ ਉਪਾਇ ॥
જેમ પાણી વગર માછલી અન્ય કોઈ પણ ઉપાયથી જીવંત રહી શકતી નથી,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਸੰਤੁ ਨ ਜੀਵਈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥੭॥
તેમ હરિ વગર સંત પણ જીવંત રહી શકતો નથી અને હરિ-નામ વગર તેના પ્રાણ જ પખેરું થઈ જાય છે ॥૭॥

ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ ਕਿਉ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਜੀਵਾ ਮਾਉ ॥
હે મા! મારો પોતાના સદ્‌ગુરુથી ખુબ પ્રેમ છે. હું પોતાના ગુરુ વગર કેવી રીતે જીવંત રહી શકું છું?

ਮੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਆਧਾਰੁ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਾਗਿ ਰਹਾਉ ॥੮॥
ગુરુવાણી મારા જીવનનો આધાર છે અને મારો ગુરુવાણીથી પ્રેમ લાગેલ રહે છે ॥૮॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਤੰਨੁ ਹੈ ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਦੇਵੈ ਮਾਇ ॥
હે મા! હરિનું નામ કિંમતી રત્ન છે. જયારે ગુરુ ખુશ હોય છે તો જ તે નામ-રત્ન દે છે.

ਮੈ ਧਰ ਸਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਹਾ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੯॥
મને તો સત્ય-નામનો જ સહારો છે અને હું હરિ-નામમાં સુર લગાવીને રાખું છું ॥૯॥

ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਦੇਇ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન જ નામરૂપી પદાર્થ છે. તે હરિ-નામ મનમાં વસાવી દે છે.

ਜਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਸੋ ਲਹੈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥੧੦॥
જેના નસીબમાં આની પ્રાપ્તિ લખેલી હોય છે, તેને મળી જાય છે અને તે ગુરૂના ચરણોમાં આવી લાગે છે ॥૧૦॥

ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਆਖੈ ਆਇ ॥
પરમાત્માના પ્રેમની વાર્તા અકથ્ય છે, કોઈ પ્રિયતમ આવીને મને આ વાર્તા સંભળાવી દે.

ਤਿਸੁ ਦੇਵਾ ਮਨੁ ਆਪਣਾ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਾ ਪਾਇ ॥੧੧॥
હું પોતાનું આ મન તેને અર્પણ કરી દઈશ અને નમી-નમીને તેના પગમાં લાગી જઈશ ॥૧૧॥

ਸਜਣੁ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
હે પરમાત્મા! એક તું જ મારો સજ્જન છે, તું કર્તાપુરુષ ખૂબ ચતુર છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੀਤਿ ਮਿਲਾਇਆ ਮੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ॥੧੨॥
મિત્ર સદ્દગુરૂએ મને તારાથી મળાવી દીધો છે. હવે મને હંમેશા માટે તારું જ બળ છે ॥૧૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਇ ॥
મારો સદ્દગુરુ હંમેશા માટે અમર છે. ન તે જન્મે છે અને ન તો તે મરે છે.

ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧੩॥
તે તો અવિનાશી પુરુષ છે, જે બધામાં સમાયેલ રહે છે ॥૧૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਸਾਬਤੁ ਪੂੰਜੀ ਰਾਸਿ ॥
જે મનુષ્યએ રામ નામરૂપી ધન એકત્રિત કરી લીધું છે, તેની આ નામરૂપી પુંજી પૂર્ણ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਰਗਹ ਮੰਨਿਆ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥੧੪॥੧॥੨॥੧੧॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને સત્યના દરબારમાં સન્માનિત કરાય છે અને સંપૂર્ણ ગુરુ તરફથી તેને શાબ્બાશ મળે છે ॥૧૪॥૧॥૨॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી અષ્ટપદ મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਬਿਖਿਆ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥
મનુષ્ય જીવ વિષય-વિકારોમાં જ ગુંચવાયેલ છે અને

ਮਨਹਿ ਬਿਆਪਤ ਅਨਿਕ ਤਰੰਗਾ ॥੧॥
તેના મનને વિકારોની અનેક તરંગો પ્રભાવિત કરે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ॥ ਕਤ ਪਾਈਐ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! આવી સ્થિતિમાં તે અપહોચ, મન-વાણીથી ઉપર સંપૂર્ણ પરમેશ્વરને કેવી રીતે મેળવાય ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹ ਮਗਨ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪੇ ॥
માયાના મોહમાં મગ્ન થયેલા જીવ તેમાં જ વ્યાપ્ત રહે છે.

ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਧ੍ਰਾਪੇ ॥੨॥
ખુબ તૃષ્ણા લાગી રહેવાને કારણે તે ક્યારેય તૃપ્ત થતો નથી ॥૨॥

ਬਸਇ ਕਰੋਧੁ ਸਰੀਰਿ ਚੰਡਾਰਾ ॥
તેના શરીરમાં ચંડાળ ક્રોધ જ વસી રહ્યો છે

ਅਗਿਆਨਿ ਨ ਸੂਝੈ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰਾ ॥੩॥
પરંતુ તે અજ્ઞાની આ સમજતો નથી, કારણ કે તેના મનમાં અજ્ઞાનતાનો મહા અંધકાર બનેલો છે ॥૩॥

ਭ੍ਰਮਤ ਬਿਆਪਤ ਜਰੇ ਕਿਵਾਰਾ ॥
તેના મનને બ્રહ્મમાં વ્યાપ્ત રહેવાના દરવાજા લાગેલ છે,

ਜਾਣੁ ਨ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭ ਦਰਬਾਰਾ ॥੪॥
કારણે તે પ્રભુના દરબારમાં જઈ શકતો નથી ॥૪॥

ਆਸਾ ਅੰਦੇਸਾ ਬੰਧਿ ਪਰਾਨਾ ॥
આશા તેમજ ચિંતાએ પ્રાણીને બાંધીને રાખેલ છે,

ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਫਿਰਤ ਬਿਗਾਨਾ ॥੫॥
જેનાથી તે પ્રભુને મેળવી શકતો નથી અને પારકાઓની જેમ ભટકતો જ રહે છે ॥૫॥

ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਕੈ ਵਸਿ ਕਰਿ ਦੀਨਾ ॥
આવા મનુષ્યને તો પરમાત્માએ બધી બીમારીઓનાં વશમાં કરી દીધો છે.

ਫਿਰਤ ਪਿਆਸ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮੀਨਾ ॥੬॥
જે રીતે પાણી વગર માછલી તડપતી રહી છે, તેમ જ તે તૃષ્ણાઓની તરસમાં ભટકતો રહે છે ॥૬॥

ਕਛੂ ਸਿਆਨਪ ਉਕਤਿ ਨ ਮੋਰੀ ॥
મારી કોઈ ચતુરાઈ તેમજ વિચાર કામ કરી શકતા નથી.

ਏਕ ਆਸ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਤੋਰੀ ॥੭॥
હે પ્રભુ! મને એક તારી જ આશા છે ॥૭॥

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਸੰਤਨ ਪਾਸੇ ॥
હું સંતોની પાસે વિનંતી કરું છું.

ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਨਾਨਕ ਅਰਦਾਸੇ ॥੮॥
નાનકની આ જ પ્રાર્થના છે કે મને પોતાની સંગતિમાં મળાવી લે ॥૮॥

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્મા મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે, જેનાથી મેં સાધુઓની સંગતિ મેળવી લીધી છે.

ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥
હે નાનક! પૂર્ણ પ્રભુને મેળવીને હું તૃપ્ત થઈ ગયો છું ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
રાગ સુહી મહેલ ૫ ધર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਿਥਨ ਮੋਹ ਅਗਨਿ ਸੋਕ ਸਾਗਰ ॥
ત્યારથી સંસાર નાશવાન પદાર્થોનો મોહ, તૃષ્ણા અગ્નિ તેમજ શોકનો સમુદ્ર છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਉਧਰੁ ਹਰਿ ਨਾਗਰ ॥੧॥
હે શ્રી હરિ! કૃપા કરીને મને બચાવી લે ॥૧॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸਰਣਾਇ ਨਰਾਇਣ ॥
હે નારાયણ! હું તારા ચરણોની શરણમાં છું.

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਭਗਤ ਪਰਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું દીનાનાથ તેમજ ભક્તપરાયણ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਾਥਾ ਨਾਥ ਭਗਤ ਭੈ ਮੇਟਨ ॥
હે અનાથોનો નાથ! તું પોતાના ભક્તોનો દરેક પ્રકારનો ભય મટાડનાર છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਮਦੂਤ ਨ ਭੇਟਨ ॥੨॥
તારા સાધુઓની સંગતિ કરવાથી યમદૂત પણ પાસે આવતો નથી ॥૨॥

ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દયાના ઘર! તું અનુપ છે અને જીવન આપનાર છે.

ਰਵਣ ਗੁਣਾ ਕਟੀਐ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥੩॥
તારા ગુણ યાદ કરવાથી મૃત્યુનો જાળ પણ કપાઈ જાય છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਸਨ ਨਿਤ ਜਾਪੈ ॥
જે મનુષ્ય પોતાની જીભથી દરરોજ હરિના અમૃત-નામને જપે છે,

ਰੋਗ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥੪॥
તેને રોગ ઉત્પન્ન કરનારી માયા ક્યારેય પણ લાગતી નથી ॥૪॥

ਜਪਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਗੀ ਸਭਿ ਤਾਰੇ ॥
ગોવિંદનું નામ જપીને પોતાના સંગી પણ સંસાર સમુદ્રથી તારી દીધા છે.

ਪੋਹਤ ਨਾਹੀ ਪੰਚ ਬਟਵਾਰੇ ॥੫॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર - આ પાંચેય લુટેરાઓ હવે દુઃખી કરતા નથી ॥૫॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਧਿਆਏ ॥
જે મનુષ્ય મન, વચન તેમજ કર્મથી એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કરે છે,

ਸਰਬ ਫਲਾ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥੬॥
તેને બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨਾ ॥
પ્રભુએ અનુગ્રહ કરીને જેને પણ પોતાનો બનાવ્યો છે,

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਰਸੁ ਦੀਨਾ ॥੭॥
તેને ફક્ત નામ તેમજ ભક્તિનો જ રસ આપ્યો છે ॥૭॥

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
સૃષ્ટિનો આદિ, વર્તમાન તેમજ અંતમાં પણ એક પ્રભુ જ છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੮॥੧॥੨॥
હે નાનક! તેના વગર બીજું કોઈ નથી ॥૮॥૧॥૨॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੯
રાગ સુહી મહેલ ૫ અષ્ટપદ ઘર ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਨ ਡਿਠਿਆ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਤਿਨ੍ ਸੰਗੁ ਜੀਉ ॥
જે સંતોને જોવાથી મન ખુશ થઈ જાય છે, મને તેનો સાથ કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય?

ਸੰਤ ਸਜਨ ਮਨ ਮਿਤ੍ਰ ਸੇ ਲਾਇਨਿ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਜੀਉ ॥
તે સંત મારો સજ્જન તેમજ મારા મનનો મિત્ર છે, જે પ્રભુથી મારો પ્રેમ લગાવે છે.

ਤਿਨ੍ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੁਟਈ ਕਬਹੁ ਨ ਹੋਵੈ ਭੰਗੁ ਜੀਉ ॥੧॥
તેનાથી મારો પ્રેમ ક્યારેય ન તૂટે અને ન તો ક્યારેય સાથ સમાપ્ત થાય ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਕਰਿ ਦਇਆ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਤੇਰੇ ਨਿਤ ਜੀਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! દયા કર, કેમ કે હું દરરોજ તારું ગુણગાન કરતો રહું.

ਆਇ ਮਿਲਹੁ ਸੰਤ ਸਜਣਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹ ਮਨ ਮਿਤ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સજ્જન સંતજનો! આવીને મને મળ, કેમ કે અમે મનના મીત પ્રભુનું નામ જપીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਖੈ ਸੁਣੇ ਨ ਜਾਣਈ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਅੰਧੁ ਜੀਉ ॥
માયાના મોહમાં અંધ બનેલ મનુષ્ય સત્યને જોતો,સાંભળતો અને સમજતો નથી.

ਕਾਚੀ ਦੇਹਾ ਵਿਣਸਣੀ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਧੰਧੁ ਜੀਉ ॥
કાચી ગાગર સમાન તેનું આ શરીર નાશ થઈ જવાનું છે, પરંતુ તે દુનિયામાં અસત્ય ધંધો જ કરતો રહે છે.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਸੇ ਜਿਣਿ ਚਲੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਨਬੰਧੁ ਜੀਉ ॥੨॥
જેનો સંબંધ સંપૂર્ણ ગુરુથી થઈ જાય છે, તે પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરીને પોતાનું જીવન સફળ કરીને ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਹੁਕਮੇ ਜੁਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ਚਲਣੁ ਹੁਕਮਿ ਸੰਜੋਗਿ ਜੀਉ ॥
આ જીવ આ કળિયુગમાં પ્રભુનાથી જ જગતમાં આવ્યો છે અને સંયોગથી તેના હુકમમાં જ તેનું પ્રસ્થાન થઈ જાય છે.

ਹੁਕਮੇ ਪਰਪੰਚੁ ਪਸਰਿਆ ਹੁਕਮਿ ਕਰੇ ਰਸ ਭੋਗ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માના હુકમથી જગત-ભ્રમણાનો ફેલાવ થયો છે અને તેના હુકમમાં જ જીવ પદાર્થોનો સ્વાદ ભોગવી રહ્યો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਤਾ ਵਿਸਰੈ ਤਿਸਹਿ ਵਿਛੋੜਾ ਸੋਗੁ ਜੀਉ ॥੩॥
જેને પરમાત્મા ભૂલી જાય છે, તેને જ વિયોગ તેમજ ચિંતા લાગેલી રહે છે ॥૩॥

ਆਪਨੜੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਿਆ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુને ગમી ગયો છે, તેને જ દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત થયું છે.

ਐਥੈ ਸੁਖੁ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ਇਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਜੀਉ ॥
એક પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરવાથી તેને આ લોકમાં સુખ તેમજ પરલોકમાં મુખ પ્રકાશિત થયું છે.

ਆਦਰੁ ਦਿਤਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਸਤ ਭਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥
તેને અહીં સાચા પ્રેમથી ગુરુની ખૂબ સેવા કરી છે, આથી પરમાત્માએ આટલો આદર આપ્યો છે ॥૪॥

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਜੀਉ ॥
બધા જીવોનું પોષણ કરનાર પરમાત્મા દરેક જગ્યા પર વસેલ છે.

ਸਚੁ ਖਜਾਨਾ ਸੰਚਿਆ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਮਾਲ ਜੀਉ ॥
મેં પણ સત્ય-નામનો ખજાનો એકત્રિત કરી લીધો છે અને આ નામરૂપી ધન-માલ જ મારી સાથે જશે.

ਮਨ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜਾ ਆਪੇ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ਜੀਉ ॥੫॥
જો તે પોતે દયાળુ થઈ જાય તો તે મનથી ક્યારેય પણ ભૂલતો નથી ॥૫॥

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਰਹਿ ਗਏ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਜੀਉ ॥
નિરંકાર પ્રભુ મારા મનમાં આવીને વસી ગયો છે અને હવે મારો જન્મ-મરણ મટી ગયો છે.

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਊਚਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ਜੀਉ ॥
તે સર્વશ્રેષ્ઠ, અગમ્ય તેમજ અપરંપાર પ્રભુનો અંત મેળવી શકાતો નથી.

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਣਾ ਵਿਸਰੈ ਸੋ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਲਖ ਵਾਰ ਜੀਉ ॥੬॥
જે મનુષ્યને પોતાનો પ્રભુ જ ભૂલી જાય છે, તે લાખો વાર જન્મે તેમજ મરે છે ॥૬॥

ਸਾਚੁ ਨੇਹੁ ਤਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਪਿ ਜੀਉ ॥
જેના મનમાં તે પોતે આવીને વસી જાય છે, તેનો પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુથી સાચો પ્રેમ બની જાય છે.

ਗੁਣ ਸਾਝੀ ਤਿਨ ਸੰਗਿ ਬਸੇ ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਜਾਪਿ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્ય તેની સંગતમાં રહે છે, તે તેની સાથે ગુણોની ભાગીદારી કરી લે છે અને આઠ પ્રહર પ્રભુને જ જપતો રહે છે.

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਪਰਮੇਸਰੈ ਬਿਨਸੇ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪ ਜੀਉ ॥੭॥
પરમેશ્વરના રંગમાં રંગાઈને તેના બધા દુઃખ-સંતાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂੰ ਕਰਣਹਾਰੁ ਤੂਹੈ ਏਕੁ ਅਨੇਕ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! તું જગતનો રચયિતા છે અને બધું જ કરવામાં પરિપૂર્ણ છે. તું જ એક છે અને તારા રુપ અનેક છે.

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਤੂ ਸਰਬ ਮੈ ਤੂਹੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ਜੀਉ ॥
તું સર્વકળા સમર્થ છે અને તું બધામાં વસેલ છે. તું જ જીવોને બુદ્ધિ તેમજ જ્ઞાન આપનાર છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਜਪੀ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਟੇਕ ਜੀਉ ॥੮॥੧॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુ જ ભક્તજનોની નિર્ભરતા છે અને તે હંમેશા જ તેનું નામ જપતો રહે છે ॥૮॥૧॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧੦ ਕਾਫੀ
રાગ સુહી મહેલ ૫ અષ્ટપદ ઘર ૧૦ કાફી

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੇ ਭੁਲੀ ਜੇ ਚੁਕੀ ਸਾਈਂ ਭੀ ਤਹਿੰਜੀ ਕਾਢੀਆ ॥
હે પ્રભુ! જો મારાથી કોઈ ભૂલચૂક પણ થઈ ગઈ છે તો પણ હું તારી જ કહેવાવ છું.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹਾ ਨੇਹੁ ਦੂਜਾਣੇ ਲਗਾ ਝੂਰਿ ਮਰਹੁ ਸੇ ਵਾਢੀਆ ॥੧॥
જે જીવ-સ્ત્રીઓનો પ્રેમ કોઈ બીજાથી લાગેલ છે તો તે ત્યાગેલ ખુબ દુઃખી થઈને મરે છે ॥૧॥

ਹਉ ਨਾ ਛੋਡਉ ਕੰਤ ਪਾਸਰਾ ॥
હે બહેનપણી! હું પોતાના પતિ-પ્રભુનો સાથ ક્યારેય પણ છોડીશ નહીં.

ਸਦਾ ਰੰਗੀਲਾ ਲਾਲੁ ਪਿਆਰਾ ਏਹੁ ਮਹਿੰਜਾ ਆਸਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મારો પ્રેમાળ લાલ હંમેશા જ રંગીલો છે અને મને તેનો જ સહારો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਜਣੁ ਤੂਹੈ ਸੈਣੁ ਤੂ ਮੈ ਤੁਝ ਉਪਰਿ ਬਹੁ ਮਾਣੀਆ ॥
હે પ્રભુ! એક તું જ મારો સજ્જન છે અને તું જ મારો સંબંધી છે. મને તારા પર ખુબ ગર્વ છે.

ਜਾ ਤੂ ਅੰਦਰਿ ਤਾ ਸੁਖੇ ਤੂੰ ਨਿਮਾਣੀ ਮਾਣੀਆ ॥੨॥
તું જ મારા જેવી માનહીનનું સન્માન છે. જયારે તું મારા હૃદય-ઘરમાં આવી વસે છે તો મને ખુબ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਜੇ ਤੂ ਤੁਠਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਾ ਦੂਜਾ ਵੇਖਾਲਿ ॥
હે કૃપાનિધાન! જો તું મારા પર ખુશ થઈ ગયો છે તો તું મને કોઈ બીજો દેખાડ નહીં.

ਏਹਾ ਪਾਈ ਮੂ ਦਾਤੜੀ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲਿ ॥੩॥
મેં તારાથી આ જ દાન પ્રાપ્ત કર્યું છે અને હું તને દરરોજ સંભાળીને રાખું છું ॥૩॥

ਪਾਵ ਜੁਲਾਈ ਪੰਧ ਤਉ ਨੈਣੀ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਲਿ ॥
તું મારી આંખોને પોતાના દર્શન દેખાડ, હું પોતાના પગોને તારા રસ્તા પર ચલાવું.

ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣੀ ਕਹਾਣੀਆ ਜੇ ਗੁਰੁ ਥੀਵੈ ਕਿਰਪਾਲਿ ॥੪॥
જો ગુરુ મને કૃપાળુ થઈ જાય તો હું તેનાથી પોતાના કાનોથી મારી વાર્તાઓ સાંભળું ॥૪॥

ਕਿਤੀ ਲਖ ਕਰੋੜਿ ਪਿਰੀਏ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨਿ ਤੇਰਿਆ ॥
હે પ્રિય! દુનિયામાં લાખો-કરોડો કેટલાય મોટા-મોટા મહાપુરુષ છે પરંતુ તે બધા જ તારા એક વાળ બરાબર પણ પહોંચતો નથી.

ਤੂ ਸਾਹੀ ਹੂ ਸਾਹੁ ਹਉ ਕਹਿ ਨ ਸਕਾ ਗੁਣ ਤੇਰਿਆ ॥੫॥
તું બાદશાહોનો બાદશાહ છે, હું તારા ગુણ વ્યક્ત કરી શકતી નથી ॥૫॥

ਸਹੀਆ ਤਊ ਅਸੰਖ ਮੰਞਹੁ ਹਭਿ ਵਧਾਣੀਆ ॥
હે પ્રભુ! અસંખ્ય બહેનપણીઓ તારી દાસી છે, તે બધી મારાથી એકથી વધુ એક ખુબ સુંદર છે.

ਹਿਕ ਭੋਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ਦੇਹਿ ਦਰਸੁ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀਆ ॥੬॥
પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને થોડું-એવું મારા તરફ જો અને મને પોતાના દર્શન કરાવી દે તેથી હું પણ આનંદ પ્રાપ્ત કરી શકું ॥૬॥

ਜੈ ਡਿਠੇ ਮਨੁ ਧੀਰੀਐ ਕਿਲਵਿਖ ਵੰਞਨ੍ਹਿ ਦੂਰੇ ॥
જે પ્રભુને જોવાથી મનને ધીરજ થાય છે અને મારા પાપ દૂર થઈ જાય છે,

ਸੋ ਕਿਉ ਵਿਸਰੈ ਮਾਉ ਮੈ ਜੋ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥੭॥
હે મા! તે મને શા માટે ભૂલે, જે આખા જગતમાં વસેલો છે ॥૭॥

ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੀ ਢਹਿ ਪਈ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જ્યારે હું વિનમ્ર થઈને તેના દરવાજા પર નતમસ્તક થઈ ગઈ તો તે મને સરળ સ્વભાવ જ મળી ગયો.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸਹਾਇ ॥੮॥੧॥੪॥
હે નાનક! સંતોની મદદ કરવાથી મેં તેને મેળવી લીધો છે જેમ પૂર્વ જ મારા ભાગ્યમાં આવું લખેલું હતું ॥૮॥૧॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੁਕਾਰਨਿ ਪੋਥੀਆ ॥
સ્મૃતિઓ, વેદ, પુરાણ વગેરે બધા ધાર્મિક ગ્રંથ રાડો પાડી પાડીને કહી રહ્યો છે કે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭਿ ਕੂੜੁ ਗਾਲ੍ਹ੍ਹੀ ਹੋਛੀਆ ॥੧॥
નામ વગર બીજું બધું જ અસત્ય તેમજ નકામી વાતો છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਅਪਾਰੁ ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
નામરૂપી અપાર ખજાનો તો ભક્તોના મનમાં વસે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਮੋਹੁ ਦੁਖੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਨਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓની સંગત કરવાથી જન્મ-મરણ, મોહ તેમજ દુઃખ વગેરે બધું દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਬਾਦਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਸਰਪਰ ਰੁੰਨਿਆ ॥
મોહ, વાદ-વિવાદ તેમજ અહંકારમાં ફસાઈને મનુષ્ય જરૂર જ દુ:ખી થઈને રોવે છે.

ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਇਨਿ੍ ਮੂਲਿ ਨਾਮ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥੨॥
પરમાત્માના નામથી અલગ થયેલ તે જરા પણ સુખ પ્રાપ્ત કરતો નથી ॥૨॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਧਾਰਿ ਬੰਧਨਿ ਬੰਧਿਆ ॥
મારી-મારીની ભાવના ધારણ કરીને જીવ માયાના બંધનોમાં બંધાઈ જાય છે અને

ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰ ਮਾਇਆ ਧੰਧਿਆ ॥੩॥
માયાના ધંધામાં ફસાઈને નરક-સ્વર્ગમાં જન્મ લેતો રહે છે ॥૩॥

ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੋਧਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
સારી રીતે વિચારી-વિચારીને મેં આ પરિણામ કાઢ્યું છે કે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੁਖੁ ਨਾਹਿ ਸਰਪਰ ਹਾਰਿਆ ॥੪॥
પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્યને સુખ મળતું નથી અને તે જરૂર જ પોતાની જીવન-રમત હારી જાય છે ॥૪॥

ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਅਨੇਕ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮਤੇ ॥
અનેક જીવ જગતમાં આવતા-જતા રહે છે અને તે ફરી ફરી જન્મતા-મરતા રહે છે.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭੁ ਵਾਦਿ ਜੋਨੀ ਭਰਮਤੇ ॥੫॥
પરમાત્માને સમજ્યા વગર તેનું બધું જ વ્યર્થ છે અને તે યોનિઓમાં જ ભટકતા રહે છે ॥૫॥

ਜਿਨ੍ ਕਉ ਭਏ ਦਇਆਲ ਤਿਨ੍ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਭਇਆ ॥
જેના પર તે દયાળુ થયો છે, તેને સાધુની સંગત પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਤਿਨ੍ੀ ਜਨੀ ਜਪਿ ਲਇਆ ॥੬॥
હરિનું અમૃત-નામ તેને જપી લીધું છે ॥૬॥

ਖੋਜਹਿ ਕੋਟਿ ਅਸੰਖ ਬਹੁਤੁ ਅਨੰਤ ਕੇ ॥
કરોડો તેમજ અગણિત લોકો તેને ખૂબ શોધતા રહે છે.

ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਏ ਆਪਿ ਨੇੜਾ ਤਿਸੁ ਹੇ ॥੭॥
પરંતુ જેને તે પોતે જ સમજ આપે છે, તેને તે પોતાની નજીક જ વસતો દેખાઈ દે છે ॥૭॥

ਵਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਦਾਤਾਰ ਆਪਣਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ॥
હે દાતા! મને પોતાનું નામ આપ, ત્યારથી તું મને ક્યારેય ન ભૂલ.

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਨਾਨਕ ਚਾਉ ਏਹੁ ॥੮॥੨॥੫॥੧੬॥
હે પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મારા મનમાં આ જ ઇચ્છા છે કે હું દિવસ-રાત તારું ગુણગાન કરતો રહું ॥૮॥૨॥૫॥૧૬॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਕੁਚਜੀ
રાગ સુહી મહેલ ૧ કૂચજી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੰਞੁ ਕੁਚਜੀ ਅੰਮਾਵਣਿ ਡੋਸੜੇ ਹਉ ਕਿਉ ਸਹੁ ਰਾਵਣਿ ਜਾਉ ਜੀਉ ॥
હે બહેનપણી! હું શુભ ગુણોથી વિહીન છું અને મારામાં અનંત દોષ છે. પછી હું પોતાના પતિ-પ્રભુથી કેવી રીતે આનંદ કરવા જાઉં?

ਇਕ ਦੂ ਇਕਿ ਚੜੰਦੀਆ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਮੇਰਾ ਨਾਉ ਜੀਉ ॥
તેની પાસે એકથી વધુ એક ગુણવાન જીવાત્માઓ છે અને ત્યાં કોણ મારુ નામ જાણે છે?

ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਸਹੁ ਰਾਵਿਆ ਸੇ ਅੰਬੀ ਛਾਵੜੀਏਹਿ ਜੀਉ ॥
મારી જે બહેનપણીઓએ પ્રભુથી આનંદ કર્યો છે, તે તો આંબાની છાયાએ બેઠેલી છે.

ਸੇ ਗੁਣ ਮੰਞੁ ਨ ਆਵਨੀ ਹਉ ਕੈ ਜੀ ਦੋਸ ਧਰੇਉ ਜੀਉ ॥
તેના જેવા શુભ ગુણ મારામાં નથી. પછી હું કોને દોષ દઉં?

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਵਿਥਰਾ ਹਉ ਕਿਆ ਕਿਆ ਘਿਨਾ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા ક્યાં ગુણ વર્ણન કરું? હું તારું કયું-કયું નામ લઉ?

ਇਕਤੁ ਟੋਲਿ ਨ ਅੰਬੜਾ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਤੇਰੈ ਜਾਉ ਜੀਉ ॥
તને મળવા માટે હું કોઈ એક ગુણને પણ ગ્રહણ કરી શકતી નથી. હું તારા પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਰੰਗੁਲਾ ਮੋਤੀ ਤੈ ਮਾਣਿਕੁ ਜੀਉ ॥
હે બહેનપણી! સોના, ચાંદી, સુંદર મોતી તેમજ માણેક આ બધી વસ્તુઓ

ਸੇ ਵਸਤੂ ਸਹਿ ਦਿਤੀਆ ਮੈ ਤਿਨ੍ਹ ਸਿਉ ਲਾਇਆ ਚਿਤੁ ਜੀਉ ॥
મારા પ્રભુએ મને આપી છે પરંતુ મેં પોતાનું મન આનાથી લગાવી લીધું છે.

ਮੰਦਰ ਮਿਟੀ ਸੰਦੜੇ ਪਥਰ ਕੀਤੇ ਰਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હે બહેનપણી! મેં માટી તેમજ પથ્થરના બનેલા મંદિરને પોતાની પુંજી બનાવી લીધી છે

ਹਉ ਏਨੀ ਟੋਲੀ ਭੁਲੀਅਸੁ ਤਿਸੁ ਕੰਤ ਨ ਬੈਠੀ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હું આ સુંદર વસ્તુઓમાં આકર્ષિત થઈને ભૂલેલી છું અને ક્યારેય પણ પોતાના પ્રભુની પાસે બેસતી નથી.

ਅੰਬਰਿ ਕੂੰਜਾ ਕੁਰਲੀਆ ਬਗ ਬਹਿਠੇ ਆਇ ਜੀਉ ॥
આકાશમાં ઉડનારી કોયલ ચાલી ગઈ છે અને બગલા આવીને બેસી ગયા છે અર્થાત ગઢપણમાં મારા માથાના કાળા વાળ ચાલ્યા ગયા છે સફેદ વાળ આવી ગયા છે.

ਸਾ ਧਨ ਚਲੀ ਸਾਹੁਰੈ ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸੀ ਅਗੈ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
તે જીવ-સ્ત્રી પોતાના સાસરે પરલોકને ચાલી ગઈ છે પરંતુ તે આગળ જઈને પોતાનું ક્યુ મુખ બતાવશે?

ਸੁਤੀ ਸੁਤੀ ਝਾਲੁ ਥੀਆ ਭੁਲੀ ਵਾਟੜੀਆਸੁ ਜੀਉ ॥
તે જીવનભર અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં મગ્ન રહી અને સફેદ દિવસ ઉદય થઈ ગયો છે અર્થાત તેની જીવનરૂપી રાત વીતી ગઈ છે.

ਤੈ ਸਹ ਨਾਲਹੁ ਮੁਤੀਅਸੁ ਦੁਖਾ ਕੂੰ ਧਰੀਆਸੁ ਜੀਉ ॥
હે પતિ-પ્રભુ! તે સન્માર્ગને ભૂલી ગઈ છે. હું તારાથી અલગ થઈ ગઈ છું અને મેં દુઃખોને ધારણ કરી લીધા છે.

ਤੁਧੁ ਗੁਣ ਮੈ ਸਭਿ ਅਵਗਣਾ ਇਕ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! નાનકની એક પ્રાર્થના છે કે તારામાં અનંત ગુણ છે પરંતુ મારામાં તો અવગુણ જ ભરેલા છે.

ਸਭਿ ਰਾਤੀ ਸੋਹਾਗਣੀ ਮੈ ਡੋਹਾਗਣਿ ਕਾਈ ਰਾਤਿ ਜੀਉ ॥੧॥
સુહાગનો તો બધી રાતે તારી સાથે આનંદ કરતી રહે છે અને મને દુહાગણને પણ કોઈ એક રાત પોતાની સાથે આનંદ માટે આપી દે ॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਸੁਚਜੀ ॥
સુહી મહેલ ૧ સુચજી॥

ਜਾ ਤੂ ਤਾ ਮੈ ਸਭੁ ਕੋ ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰੀ ਰਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હે માલિક! તું જ મારી જીવન પૂંજી છે. ત્યારે તું મારી સાથે હોય છે તો દરેક મનુષ્ય મને આદર દે છે.

ਤੁਧੁ ਅੰਤਰਿ ਹਉ ਸੁਖਿ ਵਸਾ ਤੂੰ ਅੰਤਰਿ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥
જયારે તું મારા હૃદયમાં આવી વસે છે તો હું સુખી રહું છું. જયારે તું મારા અંતરમનમાં આવી વસે છે તો દરેક કોઇ મને શાબાશી દે છે.

ਭਾਣੈ ਤਖਤਿ ਵਡਾਈਆ ਭਾਣੈ ਭੀਖ ਉਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માની રજામાં કોઈ સિંહાસન પર બેસીને યશ પ્રાપ્ત કરે છે, અને તેની રજામાં કોઇ ભીખ માંગે છે અને દુઃખી થાય છે.

ਭਾਣੈ ਥਲ ਸਿਰਿ ਸਰੁ ਵਹੈ ਕਮਲੁ ਫੁਲੈ ਆਕਾਸਿ ਜੀਉ ॥
તેની મરજીથી જ રણમાં પણ સરોવર વહેવા લાગે છે અને તેની રજામાં આકાશમાં પણ કમળ ખીલી પડે છે.

ਭਾਣੈ ਭਵਜਲੁ ਲੰਘੀਐ ਭਾਣੈ ਮੰਝਿ ਭਰੀਆਸਿ ਜੀਉ ॥
પ્રભુ ઇચ્છાથી કોઇ સંસાર સમુદ્રમાંથી પણ પાર થઈ જાય છે અને જો તેની ઈચ્છા હોય તો કોઇ પાપોથી ભરાઇને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી જાય છે.

ਭਾਣੈ ਸੋ ਸਹੁ ਰੰਗੁਲਾ ਸਿਫਤਿ ਰਤਾ ਗੁਣਤਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! તેની ઇચ્છા માં જ કોઈએ પોતાનો રંગીલો પતિ-પ્રભુ મેળવી લીધો છે અને કોઈ સ્તુતિ દ્વારા ગુણોના ભંડાર પ્રભુમાં રંગાઈ ગયો છે.

ਭਾਣੈ ਸਹੁ ਭੀਹਾਵਲਾ ਹਉ ਆਵਣਿ ਜਾਣਿ ਮੁਈਆਸਿ ਜੀਉ ॥
હે માલિક પ્રભુ! તારી રજામાં જ મને આ જગત ભયાનક લાગે છે અને હું જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડીને મૃત્યુને પ્રાપ્ત કરતી રહું છું.

ਤੂ ਸਹੁ ਅਗਮੁ ਅਤੋਲਵਾ ਹਉ ਕਹਿ ਕਹਿ ਢਹਿ ਪਈਆਸਿ ਜੀਉ ॥
હે માલિક! તું અગમ્ય તેમજ અતુલનીય છે. હું પ્રાર્થના કરી-કરીને તારા દરવાજા પર પડી ગઈ છું.

ਕਿਆ ਮਾਗਉ ਕਿਆ ਕਹਿ ਸੁਣੀ ਮੈ ਦਰਸਨ ਭੂਖ ਪਿਆਸਿ ਜੀਉ ॥
હું તારાથી બીજું શું માંગુ? હું તને બીજું શું કહું કે તું મારી પ્રાર્થના સાંભળી લે? મને તો તારા દર્શનની જ ભૂખ તેમજ તરસ છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਹੁ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥੨॥
પરમાત્માએ નાનકની સાચી પ્રાર્થના સ્વીકાર કરી લીધી છે અને તેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાનો માલિક-પ્રભુ મેળવી લીધો છે ॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਗੁਣਵੰਤੀ ॥
સુહી મહેલ ૫ ગુણવંતી॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਗੁਰਸਿਖੜਾ ਤਿਸੁ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥
જે પણ ગુરુનો શિષ્ય દેખાઈ દે છે, હું નમી-નમીને તેના ચરણોમાં પડું છું.

ਆਖਾ ਬਿਰਥਾ ਜੀਅ ਕੀ ਗੁਰੁ ਸਜਣੁ ਦੇਹਿ ਮਿਲਾਇ ਜੀਉ ॥
હું તેને પોતાના મનની વેદના બતાવું છું અને તેને નિવેદન કરું છું કે તે મને મારા સજ્જન ગુરુથી મળાવી દે.

ਸੋਈ ਦਸਿ ਉਪਦੇਸੜਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
મને તે ઉપદેશ કહે જેનાથી મારુ મન ક્યાંય બીજે ન ભટકે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੈ ਕੂੰ ਡੇਵਸਾ ਮੈ ਮਾਰਗੁ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ ਜੀਉ ॥
હું પોતાનું આ મન તને આપી દઈશ, મને પ્રભુ મિલનનો રસ્તો બતાવી દે.

ਹਉ ਆਇਆ ਦੂਰਹੁ ਚਲਿ ਕੈ ਮੈ ਤਕੀ ਤਉ ਸਰਣਾਇ ਜੀਉ ॥
હું ખુબ દૂરથી ચાલીને તારી પાસે આવ્યો છું અને મેં તારી જ શરણ જોઈ છે.

ਮੈ ਆਸਾ ਰਖੀ ਚਿਤਿ ਮਹਿ ਮੇਰਾ ਸਭੋ ਦੁਖੁ ਗਵਾਇ ਜੀਉ ॥
મેં પોતાના મનમાં આ આશા રાખેલી છે કે તું મારું બધું દુઃખ દૂર કરી દઈશ.

ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਚਲੇ ਭਾਈਅੜੇ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ਜੀਉ ॥
હે ભાઈ! જો તું આ રસ્તા પર ચાલ, જે ગુરુ કહે, તે કાર્ય કર,

ਤਿਆਗੇਂ ਮਨ ਕੀ ਮਤੜੀ ਵਿਸਾਰੇਂ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਜੀਉ ॥
પોતાના મનની બુધ્ધિ ત્યાગી દે અને દ્વૈતભાવને ભુલાવી દે તો

ਇਉ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਦਰਸਾਵੜਾ ਨਹ ਲਗੈ ਤਤੀ ਵਾਉ ਜੀਉ ॥
આ રીતે તું હરિનું દર્શન મેળવી લઈશ અને તને કોઈ દુઃખ લાગશે નહીં.

ਹਉ ਆਪਹੁ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਦਾ ਮੈ ਕਹਿਆ ਸਭੁ ਹੁਕਮਾਉ ਜੀਉ ॥
હું પોતે તો કંઈ પણ બોલવાનું જાણતો નથી, મેં તો બધું જ પરમાત્માનાં હુકમથી જ કહ્યું છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸਿਆ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਕੀਆ ਪਸਾਉ ਜੀਉ ॥
ગુરુ નાનકે મારા પર ખુબ કૃપા કરી છે અને મને હરિની ભક્તિનો ખજાનો આપી દીધો છે.

ਮੈ ਬਹੁੜਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖੜੀ ਹਉ ਰਜਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਜੀਉ ॥
હવે હું સંપૂર્ણપણે તૃપ્ત થઈ ગયો છું અને મને બીજી વાર માયાની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ લાગતી નથી.

ਜੋ ਗੁਰ ਦੀਸੈ ਸਿਖੜਾ ਤਿਸੁ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥੩॥
જે પણ ગુરુનો શિષ્ય નજર આવે છે, હું નમી-નમીને તેના ચરણોમાં પડું છું ॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી છંત મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਮੈ ਮਤ ਪੇਈਅੜੈ ਘਰਿ ਪਾਹੁਣੀ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જીવ-સ્ત્રી પોતાની પુષ્કળ જવાનીમાં આ રીતે રહે છે જેમ તે મદિરાપાન કરીને પાગલ થઈ ગઈ છે.

ਮੈਲੀ ਅਵਗਣਿ ਚਿਤਿ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗੁਣ ਨ ਸਮਾਵਨੀ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
તે આ જાણતી નથી કે તે પોતાના પીચર અર્થાત આ લોકમાં એક અતિથિ છે. તે પોતાના અવગુણોથી પોતાના મનમાં ગંદી રહે છે. ગુરુ વગર તેના હૃદયમાં ગુણ આવતા નથી

ਗੁਣ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ਜੋਬਨੁ ਬਾਦਿ ਗਵਾਇਆ ॥
તેને ગુણોની કદર જાણી નથી અને તે ભ્રમમાં ભુલાયેલી છે. તેને પોતાનું યૌવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે.

ਵਰੁ ਘਰੁ ਦਰੁ ਦਰਸਨੁ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਪਿਰ ਕਾ ਸਹਜੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
ન તો તેને પોતાના વર પતિ-પ્રભુને જાણ્યો, ન તો તેનો ઘર-દરવાજો જોયો, અને ન તો તેનું દર્શન કર્યું છે. તેને પોતાના પ્રભુનું સરળ સુખ ગમ્યું નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਛਿ ਨ ਮਾਰਗਿ ਚਾਲੀ ਸੂਤੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
તે પોતાના સદ્દગુરુથી પૂછીને પ્રભુના રસ્તા પર ચાલતી નથી. તે તો અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં જ સુતેલી રહી અને તેની જીવન-રૂપી રાત વીતી ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਬਾਲਤਣਿ ਰਾਡੇਪਾ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਧਨ ਕੁਮਲਾਣੀ ॥੧॥
હે નાનક! આમ સમજી લે કે તે તો બાલ સ્થિતિમાં જ વિધવા થઈ ગઈ છે અને પોતાના પતિ-પ્રભુ વગર તે મુરઝાઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮੈ ਵਰੁ ਦੇਹਿ ਮੈ ਹਰਿ ਵਰੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਕੀ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે બાબા! મને મારા પતિ-પ્રભુથી મળાવી દે. મને પોતાનો વર હરિ ખુબ ગમે છે, હું તો તેના પર જ બલિહાર જાઉં છું.

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੀ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
તે ચારેય યુગોમાં જ જગતમાં વસેલો છે, જેની વાણી ત્રણેય લોકો - આકાશ, પાતાળ તેમજ ધરતીમાં વંચાય, સંભળાય તેમજ ગવાય છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਕੰਤੁ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣਿ ਅਵਗਣਵੰਤੀ ਦੂਰੇ ॥
ત્રણેય લોકોનો માલિક, પરમાત્મા સુહાગણ જીવ-સ્ત્રીઓથી આનંદ કરે છે. પરંતુ તે અવગુણોવાળી જીવ-સ્ત્રીઓથી દૂર રહે છે.

ਜੈਸੀ ਆਸਾ ਤੈਸੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
જેમ કોઈ જીવ સ્ત્રીની ઈચ્છા હોય છે, સર્વવ્યાપક પરમાત્મા તેની તે જ ઈચ્છા પૂરી કરી દે છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਨਾਰਿ ਸੁ ਸਰਬ ਸੁਹਾਗਣਿ ਰਾਂਡ ਨ ਮੈਲੈ ਵੇਸੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી હરિની પત્ની બની જાય છે, તે હંમેશા જ સુહાગણ બની રહે છે. તે ન ક્યારેય વિધવા થાય છે અને ન તો તેનો વેશ ગંદો થાય છે.

ਨਾਨਕ ਮੈ ਵਰੁ ਸਾਚਾ ਭਾਵੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੈਸੇ ॥੨॥
હે નાનક! મને સાચો પ્રભુ ખુબ ગમે છે, મારો પ્રિયતમ યુગ-યુગમાં એક જેવો જ રહે છે ॥૨॥

ਬਾਬਾ ਲਗਨੁ ਗਣਾਇ ਹੰ ਭੀ ਵੰਞਾ ਸਾਹੁਰੈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે બાબા! મારા વિવાહનો લગ્ન કઢાવી લે, કેમ કે લગ્ન કરાવીને હું પણ પોતાના સાસરામાં જાઉં.

ਸਾਹਾ ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਇ ਸੋ ਨ ਟਲੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
પ્રભુ પોતાની રજા પ્રમાણે જે હુકમ કરે છે, તે જ વિવાહનો લગ્ન હોય છે. તેનો હુકમ ક્યારેય ટાળી શકતો નથી.

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਕਰਤੈ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
જે ભાગ્યમાં લખેલું પડ્યું છે અને જેને કર્તારે પોતે લખી દીધું છે, તેને કોઈ ટાળી શકતું નથી.

ਜਾਞੀ ਨਾਉ ਨਰਹ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ॥
જે પ્રભુ ત્રણેય લોકોમાં વસેલ છે અને જે બધાથી નિષ્પક્ષ છે, તે પોતે પોતાનું વર નામ રખાવીને મારાથી લગ્ન કરાવવા આવ્યો છે.

ਮਾਇ ਨਿਰਾਸੀ ਰੋਇ ਵਿਛੁੰਨੀ ਬਾਲੀ ਬਾਲੈ ਹੇਤੇ ॥
પરમાત્મારૂપી વરરાજાથી જીવ-સ્ત્રી દુલ્હનના પ્રેમને જોઈને માતારૂપી માયા નિરાશ થઈને રોતા દુલ્હનથી અલગ થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਸੁਖ ਮਹਲੀ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਪ੍ਰਭੁ ਚੇਤੇ ॥੩॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી ગુરુના ચરણોમાં લાગીને પ્રભુને યાદ કરતી રહે છે અને સાચા શબ્દ દ્વારા પોતાના પ્રભુના મહેલમાં સુખ ભોગવતી રહે છે ॥૩॥

ਬਾਬੁਲਿ ਦਿਤੜੀ ਦੂਰਿ ਨਾ ਆਵੈ ਘਰਿ ਪੇਈਐ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
મારા પિતાએ મારા લગ્ન કરીને મને ઘરથી દૂર મોકલી દીધી છે. હવે હું પોતાના પિયર અર્થાત આ લોકમાં ફરી આવતી નથી.

ਰਹਸੀ ਵੇਖਿ ਹਦੂਰਿ ਪਿਰਿ ਰਾਵੀ ਘਰਿ ਸੋਹੀਐ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
મારો પ્રભુ મારાથી આનંદ કરતો રહે છે. હું તેને પોતાની સમક્ષ જોઈને ખુશ થતી રહું છું અને તેના ઘરમાં સુંદર લાગું છું.

ਸਾਚੇ ਪਿਰ ਲੋੜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੋੜੀ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਪਰਧਾਨੇ ॥
જ્યારે મારા સાચા પ્રભુને મારી જરૂરિયાત પડી છે તો તેને મને પોતાની સાથે મળાવી છે. હવે હું પૂર્ણ બુદ્ધિમાન તેમજ બધી જીવ-સ્ત્રીઓની પ્રધાન બની ગઈ છું.

ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲਾ ਥਾਨਿ ਸੁਹੇਲਾ ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਰ ਗਿਆਨੇ ॥
સંયોગથી જ મારો પતિ-પ્રભુથી મેળાપ થયો છે. જે સ્થાન પર હું રહું છું, તે ખૂબ જ સુખદાયક છે. ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા હું ગુણવાન બની ગઈ છું.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਪਲੈ ਸਚੁ ਬੋਲੈ ਪਿਰ ਭਾਏ ॥
સત્ય, સંતોષ તેમજ હંમેશા સત્ય મારી સાથે રહે છે. હું સત્ય બોલું છું, જે મારા પ્રભુને ખુબ સારું લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਛੁੜਿ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! હવે હું પોતાના પતિ-પ્રભુથી અલગ થઈને દુઃખ પ્રાપ્ત કરતી નથી અને ગુરુની શિક્ષા દ્વારા તેના ચરણોમાં લાગી રહું છું ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤੁ ਘਰੁ ੨
રાગ સુહી મહેલ ૧ છંત ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਮ ਘਰਿ ਸਾਜਨ ਆਏ ॥
હે ભાઈ! અમારા ઘરમાં સજ્જન-પ્રભુ આવ્યો છે અને

ਸਾਚੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તે સાચા પ્રભુએ સાચો મેળાપ કર્યો છે.

ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਏ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਏ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તેણે મને સરળ જ મળાવ્યો છે અને તે હરિ જ મનને ગમ્યો છે. પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓએ મળીને સુખ જ મેળવ્યું છે.

ਸਾਈ ਵਸਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜਿਸੁ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਲਾਇਆ ॥
તે જ વસ્તુ પ્રાપ્ત થઈ છે, જેનાથી મન લગાવ્યું હતું.

ਅਨਦਿਨੁ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਘਰ ਮੰਦਰ ਸੋਹਾਏ ॥
હવે દિવસ-રાત તેનાથી મારો મેળાપ થતો રહે છે અને મારું મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે. મારુ ઘર તેમજ મંદિર ખુબ જ સુંદર લાગવા લાગ્યું છે.

ਪੰਚ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਹਮ ਘਰਿ ਸਾਜਨ ਆਏ ॥੧॥
મારા મનમાં પાંચ પ્રકારના અવાજોવાળા અનહદ વાજા વાગવા લાગી ગયા છે, કારણ કે અમારા ઘરમાં પ્રભુ આવ્યો છે ॥૧॥

ਆਵਹੁ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે મીત પ્રેમાળ! મારી પાસે આવ.

ਮੰਗਲ ਗਾਵਹੁ ਨਾਰੇ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી નારીઓ! મંગળ ગીત ગા.

ਸਚੁ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹੁ ਤਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਹੁ ਸੋਹਿਲੜਾ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ॥
તું સત્યપુરુષ પ્રભુનું મંગળ ગા તો જ તું તેને સારી લાગીશ. પ્રભુનું ગુણગાન કરનારી જીવ-સ્ત્રી નારીઓની ચારેય યુગમાં જ શોભા થાય છે.

ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ਥਾਨਿ ਸੁਹਾਇਆ ਕਾਰਜ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
મારો સાજન-પ્રભુ મારા હૃદય-ઘરમાં આવ્યો છે, જેનાથી મારું હૃદય-રૂપી સ્થાન ખુબ સુંદર બની ગયું છે. તેના શબ્દોએ મારા બધા કાર્ય સંભાળી લીધા છે.

ਗਿਆਨ ਮਹਾ ਰਸੁ ਨੇਤ੍ਰੀ ਅੰਜਨੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ગુરુએ પરમાનંદ દેનાર જ્ઞાનનું કાજળ મારી આંખોમાં નાખીને મને ત્રણેય લોકમાં વ્યાપક પરમાત્માનું રૂપ દેખાડી દીધું છે.

ਸਖੀ ਮਿਲਹੁ ਰਸਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹੁ ਹਮ ਘਰਿ ਸਾਜਨੁ ਆਇਆ ॥੨॥
હે બહેનપણીઓ! આવીને મને મળો અને આનંદપૂર્વક મંગળ ગાઓ. મારા હૃદય-રૂપી ઘરમાં મારો સાજન પ્રભુ આવ્યો છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਿੰਨਾ ॥
હે ભાઈ! મારું મન તેમજ શરીર નામરૂપી અમૃતથી પલળી ગયું છે.

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਰਤੰਨਾ ॥
મારા અંતરમનમાં પ્રેમ રત્ન હાજર છે.

ਅੰਤਰਿ ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮੇਰੈ ਪਰਮ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰੋ ॥
મારા અંતરમનમાં રત્ન જેવો પ્રેમ પદાર્થ વસે છે. તે પરમ તત્વ પ્રભુનું જ ચિંતન કર.

ਜੰਤ ਭੇਖ ਤੂ ਸਫਲਿਓ ਦਾਤਾ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਦੇਵਣਹਾਰੋ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ તારા ભિખારી છે અને તું જ બધા ફળ દેનાર દાતા છે. તું દરેક જીવને આપનાર છે.

ਤੂ ਜਾਨੁ ਗਿਆਨੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਕੀਨਾ ॥
તું ચતુર, જ્ઞાની તેમજ અંતર્યામી છે અને તે પોતે જ આ દુનિયા બનાવી છે.

ਸੁਨਹੁ ਸਖੀ ਮਨੁ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿਆ ਤਨੁ ਮਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭੀਨਾ ॥੩॥
હે બહેનપણીઓ! જરા સાંભળો, મનને મુગ્ધ કરનાર પ્રભુએ મારું મન મોહી લીધું છે. મારુ મન તેમજ શરીર નામરૂપી અમૃતથી પલળી ગયું છે ॥૩॥

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! આ સંસાર સર્વવ્યાપક રામનું રૂપ છે.

ਸਾਚਾ ਖੇਲੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰਾ ॥
હે રામ! તારું આ જગત તમાશો પણ સત્ય છે.

ਸਚੁ ਖੇਲੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਕਉਣੁ ਬੁਝਾਏ ॥
હે અગમ્ય તેમજ અપાર પ્રભુ! તારું આ જગત તમાશો જે સત્ય છે, આ સત્યને તારા સિવાય બીજો કોણ સમજાવી શકે છે.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਸਿਆਣੇ ਕੇਤੇ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਣੁ ਕਹਾਏ ॥
જગતમાં કેટલાય સિદ્ધ, સાધક તેમજ ચતુર પુરુષ થયા છે પરંતુ તારા વગર કોણ પોતાને કંઈ કહેવડાવી શકે છે?

ਕਾਲੁ ਬਿਕਾਲੁ ਭਏ ਦੇਵਾਨੇ ਮਨੁ ਰਾਖਿਆ ਗੁਰਿ ਠਾਏ ॥
ભયાનક કાળ પણ પાગલ થઈ ગયો છે પરંતુ ગુરુએ તેનું મન સ્થિર કરી રાખ્યું છે.

ਨਾਨਕ ਅਵਗਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ਗੁਣ ਸੰਗਮਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દએ અવગુણોને સળગાવી દીધા છે અને ગુણોના સંયમ દ્વારા પ્રભુને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૧॥૨॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੩
રાગ સુહી મહેલ ૧ ધર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਵਹੁ ਸਜਣਾ ਹਉ ਦੇਖਾ ਦਰਸਨੁ ਤੇਰਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! મારી પાસે આવ, કેમ કે હું તારા દર્શન કરી લઉં.

ਘਰਿ ਆਪਨੜੈ ਖੜੀ ਤਕਾ ਮੈ ਮਨਿ ਚਾਉ ਘਨੇਰਾ ਰਾਮ ॥
હું પોતાના હૃદય-ઘરમાં ઉભી જોતી રહું છું, તારા દર્શન કરવા માટે મારા મનમાં ખૂબ જ ઈચ્છા છે.

ਮਨਿ ਚਾਉ ਘਨੇਰਾ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰਾ ਮੈ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥
હે પ્રભુ! જરા સાંભળ, મનમાં ખુબ ઈચ્છા છે અને મને તારો જ વિશ્વાસ છે.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਭਈ ਨਿਹਕੇਵਲ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਨਾਸਾ ॥
તારા દર્શન કરીને હું ઈચ્છા-રહિત થઈ ગઈ છું અને મારા જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ ગયું છે.

ਸਗਲੀ ਜੋਤਿ ਜਾਤਾ ਤੂ ਸੋਈ ਮਿਲਿਆ ਭਾਇ ਸੁਭਾਏ ॥
બધા જીવોમાં તારો જ પ્રકાશ છે અને મેં જાણી લીધું છે કે તે પ્રકાશ તું જ છે. તું મને સરળ-સ્વભાવ જ મળ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਜਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਸਾਚਿ ਮਿਲੇ ਘਰਿ ਆਏ ॥੧॥
હે નાનક! હું પોતાના પ્રભુ પર બલિહાર જાવ છું અને તે સત્ય નામ દ્વારા મારા હૃદય-ઘરમાં આવ્યો છે ॥૧॥

ਘਰਿ ਆਇਅੜੇ ਸਾਜਨਾ ਤਾ ਧਨ ਖਰੀ ਸਰਸੀ ਰਾਮ ॥
જ્યારે પ્રિયતમ પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં આવ્યો તો જીવ-સ્ત્રી ખૂબ ખુશ થઈ.

ਹਰਿ ਮੋਹਿਅੜੀ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਠਾਕੁਰ ਦੇਖਿ ਰਹੰਸੀ ਰਾਮ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા હરિએ તેને મોહી લીધી છે અને પોતાના ઠાકોરને જોઈને તે ફૂલની જેમ ખીલી ગઈ છે.

ਗੁਣ ਸੰਗਿ ਰਹੰਸੀ ਖਰੀ ਸਰਸੀ ਜਾ ਰਾਵੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤੈ ॥
જ્યારે પ્રેમમાં રંગાયેલ પ્રભુએ આનંદ કર્યો તો હા તેના ગુણોમાં મુગ્ધ થઈ ગઈ અને ખૂબ ખુશ થઈ.

ਅਵਗਣ ਮਾਰਿ ਗੁਣੀ ਘਰੁ ਛਾਇਆ ਪੂਰੈ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ॥
સંપૂર્ણ પુરુષ વિધાતાએ તેના અવગુણોને નાશ કરીને તેનું હૃદય ઘર ગુણોથી વસાવી લીધું છે.

ਤਸਕਰ ਮਾਰਿ ਵਸੀ ਪੰਚਾਇਣਿ ਅਦਲੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੇ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી ચોરોને મારીને તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ-ચરણોમાં વસી ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! રામ નામે તેને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરી દીધી છે અને ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા પોતાના પ્રેમાળ પ્રભુને મળી ગઈ છે ॥૨॥

ਵਰੁ ਪਾਇਅੜਾ ਬਾਲੜੀਏ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਪੂਰੀ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! નવયૌવના જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના પતિ-પ્રભુને મેળવી લીધો છે અને તેની આશા તેમજ ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਪਿਰਿ ਰਾਵਿਅੜੀ ਸਬਦਿ ਰਲੀ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਨਹ ਦੂਰੀ ਰਾਮ ॥
તેના પતિ-પ્રભુએ તેનાથી આનંદ કર્યો છે અને હવે તે શબ્દોમાં લીન થયેલી રહે છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰਿ ਨ ਹੋਈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੋਈ ਤਿਸ ਕੀ ਨਾਰਿ ਸਬਾਈ ॥
સર્વવ્યાપક પ્રભુ તેનાથી દૂર જતો નથી, તે દરેક શરીરમાં હાજર છે અને બધી જીવ-સ્ત્રીઓ તેની પત્નીઓ છે.

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪੇ ਰਾਵੇ ਜਿਉ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતે જ ભાવનાત્મક છે, પોતે જ રમણ કરે છે અને જેમ કે તેની મહાનતા છે.

ਅਮਰ ਅਡੋਲੁ ਅਮੋਲੁ ਅਪਾਰਾ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ॥
પરમાત્મા અમર, સ્થિર, કિમતી તેમજ અપાર છે અને તે સત્યસ્વરૂપને સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ મેળવાય છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਜੋਗ ਸਜੋਗੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ પોતાની સાથે જીવ-સ્ત્રીના મેળાપનો સંયોગ બનાવનાર છે. જયારે તે પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો જ પ્રભુમાં પોતાના સુર લગાવે છે ॥૩॥

ਪਿਰੁ ਉਚੜੀਐ ਮਾੜੜੀਐ ਤਿਹੁ ਲੋਆ ਸਿਰਤਾਜਾ ਰਾਮ ॥
મારો પતિ-પ્રભુ એક ઊંચા મહેલમાં રહે છે અને તે ત્રણેય લોકનો બાદશાહ છે.

ਹਉ ਬਿਸਮ ਭਈ ਦੇਖਿ ਗੁਣਾ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਅਗਾਜਾ ਰਾਮ ॥
હું તેના ગુણોને જોઈને ચકિત થઈ ગઈ છું અને મારા મનમાં અનહદ શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે.

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੋ ॥
મેં આ શુભ કર્મ કર્યું છે કે મેં શબ્દનું ચિંતન કર્યું છે અને મને સત્યના દરબારમાં જવા માટે રામ નામસૂપી પરવાનગી મળી ગઈ છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਖੋਟੇ ਨਹੀ ਠਾਹਰ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਪਰਵਾਣੋ ॥
અસત્ય મનુષ્યોને નામ વગર પ્રભુના દરબારમાં કોઈ સ્થાન મળતું નથી. પ્રભુને નામસૂપી રત્ન જ સ્વીકાર થાય છે.

ਪਤਿ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਪੂਰਾ ਪਰਵਾਨਾ ਨਾ ਆਵੈ ਨਾ ਜਾਸੀ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીની બુદ્ધિ તેમજ પ્રતિષ્ઠા સંપૂર્ણ છે તેમજ સંપૂર્ણ નામની પરવાનગી છે, તે જન્મ તેમજ મૃત્યુના ચક્રથી રહિત છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਪ੍ਰਭ ਜੈਸੇ ਅਵਿਨਾਸੀ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુમુખ બનીને પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખી લે છે, તે અવિનાશી પ્રભુનું રૂપ જ બની જાય છે ॥૪॥૧॥૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੪ ॥
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૧ ઘર ૪॥

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਜਗੁ ਧੰਧੜੈ ਲਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માએ આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તેને જ આની સંભાળ કરી છે, અને તેને જ બધા જીવોને સાંસારિક ધંધામાં લગાવ્યા છે.

ਦਾਨਿ ਤੇਰੈ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਤਨਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਾਇਆ ॥
હે માલિક! તારા નામરૂપી દાન દ્વારા મારા હૃદયમાં પ્રકાશ થઈ ગયો છે અને મારા શરીરમાં ચંદ્રરૂપી દીવો પ્રકાશિત થઈ ગયો છે.

ਚੰਦੋ ਦੀਪਾਇਆ ਦਾਨਿ ਹਰਿ ਕੈ ਦੁਖੁ ਅੰਧੇਰਾ ਉਠਿ ਗਇਆ ॥
પ્રભુની કૃપાથી ચંદ્રરૂપી દીવો પ્રકાશિત થવાથી હવે મારા હૃદયમાંથી સુખ તેમજ અજ્ઞાનતાનું અંધારું દૂર થઈ ગયું છે.

ਗੁਣ ਜੰਞ ਲਾੜੇ ਨਾਲਿ ਸੋਹੈ ਪਰਖਿ ਮੋਹਣੀਐ ਲਇਆ ॥
ગુણોની બારાત વરરાજાની સુંદર સાથે જ સુંદર લાગે છે, જેને મનને મુગ્ધ કરનારી દુલ્હનને પારખી લીધી છે.

ਵੀਵਾਹੁ ਹੋਆ ਸੋਭ ਸੇਤੀ ਪੰਚ ਸਬਦੀ ਆਇਆ ॥
પરમાત્મારૂપી વરરાજો જીવ-સ્ત્રી દુલ્હનથી લગ્ન કરવા માટે પાંચ પ્રકારના ધ્વનિઓવાળા વાજા સહિત બારાત લઈને આવ્યો છે અને ખૂબ ધૂમધામથી લગ્ન થયા છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਜਗੁ ਧੰਧੜੈ ਲਾਇਆ ॥੧॥
જે પરમાત્માએ આ સંસાર ઉત્પન્ન કર્યું છે, તેને જ આની સંભાળ કરી છે અને બધાને સાંસારિક ધંધાઓમાં પ્રવૃત કર્યો છે ॥૧॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਾਜਨਾ ਮੀਤਾ ਅਵਰੀਤਾ ॥
હે ભાઈ! હું પોતાના તે સજ્જનો તેમજ મિત્રો પર બલિહાર જાવ છું, જેનું જીવન-આચરણ સંસારથી અલગ છે.

ਇਹੁ ਤਨੁ ਜਿਨ ਸਿਉ ਗਾਡਿਆ ਮਨੁ ਲੀਅੜਾ ਦੀਤਾ ॥
મારું આ શરીર જેનાથી જોડાયેલું છે, મેં પોતાનું મન પોતે લઈ લીધું છે અને પોતાનું મન તેને આપી દીધું છે.

ਲੀਆ ਤ ਦੀਆ ਮਾਨੁ ਜਿਨ੍ ਸਿਉ ਸੇ ਸਜਨ ਕਿਉ ਵੀਸਰਹਿ ॥
તે સજ્જન મને શા માટે ભુલાય, જેનાથી મેં આદર લીધો છે.

ਜਿਨ੍ ਦਿਸਿ ਆਇਆ ਹੋਹਿ ਰਲੀਆ ਜੀਅ ਸੇਤੀ ਗਹਿ ਰਹਹਿ ॥
જેના દેખાઈ દેવાથી મારા મનમાં હર્ષોલ્લાસ ઉત્પન્ન થાય છે, હું તેને પકડીને પોતાના દિલથી લગાવીને રાખું.

ਸਗਲ ਗੁਣ ਅਵਗਣੁ ਨ ਕੋਈ ਹੋਹਿ ਨੀਤਾ ਨੀਤਾ ॥
મારા સજ્જનોમાં કોઈ પણ અવગુણ નથી, પરંતુ હંમેશા સર્વગુણ જ રહે છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਾਜਨਾ ਮੀਤਾ ਅਵਰੀਤਾ ॥੨॥
હું પોતાના સજ્જનો તેમજ મિત્રો પર બલિહાર છું જે જગતની મોહ-માયાથી ઉપર છે ॥૨॥

ਗੁਣਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ਵਾਸੁਲਾ ਕਢਿ ਵਾਸੁ ਲਈਜੈ ॥
જો જીવની પાસે ગુણરૂપી સુગંધોનો ડબ્બો હોય તો તેને તેમાંથી સુગંધ લેતી રહેવી જોઈએ.

ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਨਿ੍ ਸਾਜਨਾ ਮਿਲਿ ਸਾਝ ਕਰੀਜੈ ॥
જો તેના સજ્જનોની પાસે ગુણ હોય તો તેને તેનાથી મળીને તેની સાથે ગુણોની ભાગીદારી કરવી જોઈએ.

ਸਾਝ ਕਰੀਜੈ ਗੁਣਹ ਕੇਰੀ ਛੋਡਿ ਅਵਗਣ ਚਲੀਐ ॥
જો સજ્જનોની સાથે મળીને ગુણોનો ભાગીદારી કરાય તો જ પોતાના અવગુણોને છોડીને સન્માર્ગ પર ચાલ્યો જાય છે.

ਪਹਿਰੇ ਪਟੰਬਰ ਕਰਿ ਅਡੰਬਰ ਆਪਣਾ ਪਿੜੁ ਮਲੀਐ ॥
જે મનુષ્ય શુભ ગુણોને પોતાનો શણગાર બનાવીને મનના કોમળતારૂપી વસ્ત્ર પહેરે છે, તે કામાદિક વિકારોને પછાડીને જીવનરૂપી સંગ્રામ જીતી લે છે.

ਜਿਥੈ ਜਾਇ ਬਹੀਐ ਭਲਾ ਕਹੀਐ ਝੋਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥
આવો મનુષ્ય જ્યાં પણ જઈને બેસે છે, તે શુભ વચન બોલે છે અને અવગુણોને છાંટીને નામરૂપી અમૃત પીતો રહે છે.

ਗੁਣਾ ਕਾ ਹੋਵੈ ਵਾਸੁਲਾ ਕਢਿ ਵਾਸੁ ਲਈਜੈ ॥੩॥
જો જીવની પાસે ગુણરૂપી સુગંધનો ડબ્બો હોય તો તેને ગુણરૂપી સુગંધ લેતી રહેવી જોઈએ ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਹੋਰੁ ਕਰੇ ਨ ਕੋਈ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધું જ કરે છે, પછી તેના સિવાય કોને કહેવાય, કારણ કે તેના સિવાય બીજું કોઈ કાંઈ કરી જ શકાતું નથી.

ਆਖਣ ਤਾ ਕਉ ਜਾਈਐ ਜੇ ਭੂਲੜਾ ਹੋਈ ॥
તેને ફરિયાદ કરવા તો જ જા, જો તેને ભૂલ કરી હોય.

ਜੇ ਹੋਇ ਭੂਲਾ ਜਾਇ ਕਹੀਐ ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਕਿਉ ਭੁਲੈ ॥
જો તે ભુલાયેલ હોય તો જ જઈને ફરિયાદ કરવા જા. જગતનો રચયિતા કોઈ ભૂલ કરતો નથી.

ਸੁਣੇ ਦੇਖੇ ਬਾਝੁ ਕਹਿਐ ਦਾਨੁ ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਿਵੈ ॥
તે જીવોની પ્રાર્થના સાંભળે તેમજ તેના કરેલાં કાર્યોને જુએ છે.

ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਦਾਤਾ ਜਗਿ ਬਿਧਾਤਾ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
તે વગર કીધે અને વગર માંગ્યે જ જીવોને દાન દેતો રહે છે અને એક તે જ સત્ય છે.

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਹੋਰੁ ਕਰੇ ਨ ਕੋਈ ॥੪॥੧॥੪॥
જયારે તે પોતે જ બધું જ કરે છે, પછી તેના સિવાય કોને કહેવાય, કારણ કે તેના સિવાય બીજું કોઈ કંઈ પણ કરી શકાતું નથી ॥૪॥૧॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સુહી મહેલ ૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਗੁਣ ਰਵੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ॥
પ્રભુની ભક્તિમાં લીન મારુ મન તેનું જ ગુણ ગાય છે અને તે જ મારા મનને ગમે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ਸਾਚ ਕੀ ਸਾਚਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુએ મને સત્ય નામની સીડી આપી છે, જેનાથી મને સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਆਵੈ ਸਾਚ ਭਾਵੈ ਸਾਚ ਕੀ ਮਤਿ ਕਿਉ ਟਲੈ ॥
આનાથી મનને સરળ સુખ મળે છે, સત્ય જ ગમે છે અને સત્યની પ્રાપ્તિવાળી બુદ્ધિ કેવી રીતે ટાળી શકે છે?

ਇਸਨਾਨੁ ਦਾਨੁ ਸੁਗਿਆਨੁ ਮਜਨੁ ਆਪਿ ਅਛਲਿਓ ਕਿਉ ਛਲੈ ॥
સ્નાન, દાન-પુણ્ય, સુજ્ઞાન તેમજ તીર્થ-સ્નાનથી તે પરમાત્માને કેવી રીતે ખુશ કરાય છે, જે પોતે જ અછળ છે.

ਪਰਪੰਚ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਥਾਕੇ ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਨ ਦੋਈ ॥
મારા મનમાંથી ભય, મોહ તેમજ વિષય-વિકાર બધું નાશ થઈ ગયું છે. હવે મારા મનમાં અસત્ય-કપટ તેમજ મુશ્કેલી પણ રહી નથી.

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਗੁਣ ਰਵੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ॥੧॥
પ્રભુની ભક્તિમાં લીન મારુ મન તેનું જ ગુણગાન કરતું રહે છે અને તે જ મારા મનને ગમે છે ॥૧॥

ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ॥
જેને આ વિશ્વની રચના કરી છે, તે પરમાત્માની સ્તુતિ કરતી રહેવી જોઈએ.

ਮੈਲੁ ਲਾਗੀ ਮਨਿ ਮੈਲਿਐ ਕਿਨੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ॥
મનુષ્યના મનમાં અહંકારરૂપી ગંદકી લાગેલી છે અને તેનું મન ગંદુ થઈ જાય છે. કોઈ દુર્લભ પુરુષે જ નામરૂપી અમૃત પીધું છે.

ਮਥਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਆ ਗੁਰ ਪਹਿ ਮੋਲੁ ਕਰਾਇਆ ॥
મેં નામરૂપી અમૃત મંથન કરીને પીધું છે અને પોતાનું આ મન ગુરુને સોંપી દીધું છે. નામનું આ મુલ્ય મેં ગુરૂથી કરાવ્યું છે.

ਆਪਨੜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਹਜਿ ਪਛਾਤਾ ਜਾ ਮਨੁ ਸਾਚੈ ਲਾਇਆ ॥
જયારે મેં પોતાનું મન સત્યની સાથે લગાવ્યું તો સરળ જ પોતાના પ્રભુને ઓળખી લીધો.

ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵਾ ਕਿਉ ਮਿਲੈ ਹੋਇ ਪਰਾਇਆ ॥
હું તેના ચરણોમાં લાગીને તેના ગુણ તો જ ગાઉ જો હું તેને સારો લાગવા લાગુ. હું પારકો બનીને તેને કેવી રીતે મળી શકું છું.

ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥੨॥
જેને આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે પરમાત્માની સ્તુતિ કરવી જોઈએ ॥૨॥

ਆਇ ਗਇਆ ਕੀ ਨ ਆਇਓ ਕਿਉ ਆਵੈ ਜਾਤਾ ॥
હે ભાઈ! જ્યારે પરમાત્મા પોતે જ મારા હૃદયમાં આવીને વસી ગયો તો બધું જ મળી ગયું છે. હવે મારુ જન્મ-મરણ પણ છૂટી ગયું છે.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਾਤਾ ॥
હવે મારું મન મારા પ્રિયતમથી સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે અને હરિના પ્રેમમાં રંગાઈ ગયું છે.

ਸਾਹਿਬ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸਚ ਕੀ ਬਾਤਾ ਜਿਨਿ ਬਿੰਬ ਕਾ ਕੋਟੁ ਉਸਾਰਿਆ ॥
માલિકના રંગમાં રંગાયેલ મારુ મન તે સત્યની જ વાતો કરતું રહે છે. જેને વીર્ય રૂપી જળથી શરીરરૂપી દુર્ગ બનાવી દીધું છે.

ਪੰਚ ਭੂ ਨਾਇਕੋ ਆਪਿ ਸਿਰੰਦਾ ਜਿਨਿ ਸਚ ਕਾ ਪਿੰਡੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
પરમાત્મા આકાશ, વાયુ, આગ, પાણી તેમજ પૃથ્વી - આ પાંચ તત્વોનો નાયક છે જે પોતે જ સર્જક છે અને જેને આત્માના નિવાસ માટે મનુષ્ય-શરીરની રચના કરી છે.

ਹਮ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ਤੂ ਸੁਣਿ ਪਿਆਰੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તું મારી વિનંતી સાંભળ, હું અવગુણોથી થયેલ પાપી જીવ છું. જે જીવ તને સારો લાગે છે, તે સાચો બની જાય છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਨਾ ਥੀਐ ਸਾਚੀ ਮਤਿ ਹੋਈ ॥੩॥
જેની બુદ્ધિ સત્ય સ્વરૂપ થઈ જાય છે, તેનું જન્મ-મરણ થતું નથી ॥૩॥

ਅੰਜਨੁ ਤੈਸਾ ਅੰਜੀਐ ਜੈਸਾ ਪਿਰ ਭਾਵੈ ॥
મારે પોતાની આંખમાં તેવો જ સુરમો નાખવો પડશે, જેવો મારા પ્રભુને સારો લાગે.

ਸਮਝੈ ਸੂਝੈ ਜਾਣੀਐ ਜੇ ਆਪਿ ਜਾਣਾਵੈ ॥
જો તે પોતે મને જ્ઞાન દે છે, તો જ હું સમજું તેમજ જાણું છું.

ਆਪਿ ਜਾਣਾਵੈ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵੈ ਆਪੇ ਮਨੂਆ ਲੇਵਏ ॥
તે પોતે જ મને જ્ઞાન કરાવે છે અને મને સન્માર્ગ લગાવે છે અને મારા મનને પોતાની તરફ પ્રેરિત કરે છે.

ਕਰਮ ਸੁਕਰਮ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਕਉਣ ਅਭੇਵਏ ॥
તે પોતે જ મારાથી કર્મ-સુકર્મ કરાવે છે, તેનું મૂલ્યાંકન કોણ કરી શકે છે?

ਤੰਤੁ ਮੰਤੁ ਪਾਖੰਡੁ ਨ ਜਾਣਾ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
હું કોઈ તંત્ર, મંત્ર તેમજ પાખંડને જાણતી નથી અને રામને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને મારુ મન ખુશ થઈ ગયું છે.

ਅੰਜਨੁ ਨਾਮੁ ਤਿਸੈ ਤੇ ਸੂਝੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਜਾਨਿਆ ॥੪॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્યને જાણી લે છે, નામરૂપી કાજલનું તેને જ જ્ઞાન થાય છે ॥૪॥

ਸਾਜਨ ਹੋਵਨਿ ਆਪਣੇ ਕਿਉ ਪਰ ਘਰ ਜਾਹੀ ॥
જો સાજન સંત મારો પોતાનો બની જાય તો હું પારકા ઘરે શા માટે જાઉં?

ਸਾਜਨ ਰਾਤੇ ਸਚ ਕੇ ਸੰਗੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
મારો સાજન સંત સત્યમાં જ મગ્ન રહે છે અને સત્ય તેની સાથે તેના મનમાં જ વસે છે.

ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਾਜਨ ਕਰਹਿ ਰਲੀਆ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਬਾਇਆ ॥
મારો સાજન મનમાં જ રમણ કરે છે અને આ જ તેનું કર્મ-ધર્મ છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਪੁੰਨ ਪੂਜਾ ਨਾਮੁ ਸਾਚਾ ਭਾਇਆ ॥
તેને પરમાત્માનું સાચું નામ જ ગમ્યું છે અને આ જ તેના અડસઠ તીર્થોનું સ્નાન, દાન-પુણ્ય તેમજ પૂજા છે.

ਆਪਿ ਸਾਜੇ ਥਾਪਿ ਵੇਖੈ ਤਿਸੈ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જગતને ઉત્પન્ન કરે છે અને ઉત્પન્ન કરીને આની સંભાળ કરે છે અને તેની ઇચ્છા સંતોને સારી લાગે છે.

ਸਾਜਨ ਰਾਂਗਿ ਰੰਗੀਲੜੇ ਰੰਗੁ ਲਾਲੁ ਬਣਾਇਆ ॥੫॥
સંતજન પરમાત્માના રંગમાં મગ્ન રહે છે અને તેને પ્રેમરૂપી ગાઢ લાલ રંગ બનાવી લીધો છે ॥૫॥

ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥
હે ભાઈ! જો અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન મનુષ્ય પથ પ્રદર્શક બની જાય તો તે સન્માર્ગને કેવી રીતે સમજશે.

ਆਪਿ ਮੁਸੈ ਮਤਿ ਹੋਛੀਐ ਕਿਉ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣੈ ॥
તે પોતાની ઓછી બુદ્ધિને કારણે ઠગાઈ રહ્યો છે, તે સન્માર્ગ કેવી રીતે ઓળખી શકે છે?

ਕਿਉ ਰਾਹਿ ਜਾਵੈ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ ਅੰਧ ਕੀ ਮਤਿ ਅੰਧਲੀ ॥
તે સન્માર્ગ પર કેવી રીતે જાય કેમ કે તે પ્રભુનો મહેલ મેળવી લે. તે અંધ મનુષ્યની બુદ્ધિ અંધ જ હોય છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਕਛੁ ਨ ਸੂਝੈ ਅੰਧੁ ਬੂਡੌ ਧੰਧਲੀ ॥
હરિના નામ વગર તેને કાંઈ પણ સમજાતું નથી અને તે જગતના ધંધામાં જ ડૂબતો રહે છે.

ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਚਾਨਣੁ ਚਾਉ ਉਪਜੈ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਕਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
જો તેના મનમાં ગુરુના શબ્દ વસી જાય છે, તેના મનમાં ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને મનમાં દિવસ-રાત જ્ઞાનનો પ્રકાશ બની રહે છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਕਰਿ ਬਿਨੰਤੀ ਰਾਹੁ ਪਾਧਰੁ ਗੁਰੁ ਦਸੈ ॥੬॥
તે પોતાના બંને હાથ જોડીને ગુરુથી વિનંતી કરે છે અને ગુરુ તેને સન્માર્ગ બતાવી દે છે ॥૬॥

ਮਨੁ ਪਰਦੇਸੀ ਜੇ ਥੀਐ ਸਭੁ ਦੇਸੁ ਪਰਾਇਆ ॥
જો મનુષ્યનું મન પરદેશી થઈ જાય અર્થાત આત્મસ્વરૂપથી અલગ રહે તો તેને આખું જગત જ પારકુ લાગે છે.

ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਖੋਲ੍ਹਉ ਗੰਠੜੀ ਦੂਖੀ ਭਰਿ ਆਇਆ ॥
હું કોની સમક્ષ પોતાના દુઃખોની ગાંસડી ખોલું? કારણ કે આખું જગત જ દુઃખોથી ભરેલું છે

ਦੂਖੀ ਭਰਿ ਆਇਆ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਬਿਧਿ ਮੇਰੀਆ ॥
આખું જગત દુઃખોથી ભરેલું ઘર છે, પછી મારી દુર્દશા કોણ જાણી શકે છે?

ਆਵਣੇ ਜਾਵਣੇ ਖਰੇ ਡਰਾਵਣੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਫੇਰੀਆ ॥
જીવન જન્મ-મરણના ચક્ર ખુબ જ ભયાનક છે અને આ ચક્ર ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી.

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਊਣੇ ਝੂਣੇ ਨਾ ਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
જેને ગુરુએ શબ્દ પરમાત્માનું નામ સંભળાવ્યું નથી, તે નામહીન મનુષ્ય ઉદાસ રહે છે.

ਮਨੁ ਪਰਦੇਸੀ ਜੇ ਥੀਐ ਸਭੁ ਦੇਸੁ ਪਰਾਇਆ ॥੭॥
જો મનુષ્યનું મન પરદેશી થઈ જાય તો તેને આખું સંસાર જ પારકુ લાગે છે ॥૭॥

ਗੁਰ ਮਹਲੀ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਸੋ ਭਰਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ॥
જે મનુષ્યના હૃદય-ઘરમાં મહેલનો સ્વામી પ્રભુ આવી વસે છે, ત્યારે તે સર્વવ્યાપક પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે.

ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਕਰੇ ਸਚ ਸਬਦਿ ਪਤੀਣਾ ॥
સેવક તો જ સેવા કરે છે, જયારે તેનું મન સાચા શબ્દમાં મગ્ન થઈ જાય છે.

ਸਬਦੇ ਪਤੀਜੈ ਅੰਕੁ ਭੀਜੈ ਸੁ ਮਹਲੁ ਮਹਲਾ ਅੰਤਰੇ ॥
જ્યારે તેનું મન શબ્દમાં મગ્ન થઈ જાય છે અને હૃદય નામ-રસમાં પલળી જાય છે તો તેને પ્રભુનો મહેલ હૃદય-ઘરમાં જ મળી જાય છે.

ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਅੰਤਿ ਨਿਰੰਤਰੇ ॥
જે કર્તાર પોતે આ જગતને ઉત્પન્ન કરે છે, અંતમાં તે જ તેને પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં લીન કરી લે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮੇਲਾ ਤਾਂ ਸੁਹੇਲਾ ਬਾਜੰਤ ਅਨਹਦ ਬੀਣਾ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવનો પરમાત્માથી મેળાપ થઈ જાય છે તો તે સુખી થઈ જાય છે અને મનમાં અનહદ શબ્દની વીણા વાગતી રહે છે.

ਗੁਰ ਮਹਲੀ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਸੋ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ॥੮॥
જેના અંતરમનમાં પરમાત્મા આવી વસે છે, તો તે પ્રભુમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૮॥

ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸੋਈ ॥
તે સંસારના વખાણ શું કરે છે, જેને પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਕੋਈ ॥
સ્તુતિગાન તો તે પરમાત્માનું કર, જેને આખા વિશ્વને ઉત્પન્ન કર્યું છે અને બધાની સંભાળ કરતો રહે છે.

ਕੀਮਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈ ਆਪਿ ਜਾਣਾਵੈ ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਨ ਭੁਲਏ ॥
જો કોઈ તેનું મૂલ્યાંકન કરવાનો પ્રયત્ન કરે તો તે મૂલ્યાંકન કરી શકતો નથી. તેની મહિમાનું મૂલ્યાંકન તે જ કરી શકે છે, જેને તે પોતે જ્ઞાન આપે છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕਰਹਿ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਮੁਲਏ ॥
હે પ્રભુ! પરમાત્મા ક્યારેય ભૂલ કરતો નથી, તે તો અવિસ્મરણીય છે. ગુરુના કિંમતી શબ્દ દ્વારા જે તારી જય-જયકાર કરતો રહે છે, તે જ તને સારો લાગે છે.

ਹੀਣਉ ਨੀਚੁ ਕਰਉ ਬੇਨੰਤੀ ਸਾਚੁ ਨ ਛੋਡਉ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હું હીન તેમજ નીચ છું અને આ જ પ્રાર્થના કરું છું કે હું ક્યારેય પણ સત્ય નામને છોડી ના શકું.

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਦੇਖਿਆ ਦੇਵੈ ਮਤਿ ਸਾਈ ॥੯॥੨॥੫॥
હે નાનક! જે પરમાત્મા જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેની સંભાળ કરી રહ્યો છે, તે જ તેને સારો સ્વભાવ આપે છે ॥૯॥૨॥૫॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૩ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਖ ਸੋਹਿਲੜਾ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ॥
સુખ જેવા ગૌરવગાન હરિનું ધ્યાન કર અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ॥
ગુરુમુખ બની ફળ મેળવી લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
હરિ નામનું ધ્યાન કર, ફળ મેળવી લે કારણ કે આ જન્મ-જન્માંતરનું દુઃખ દૂર કરી દે છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪਣੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿਨਿ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰੇ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર કોટિ-કોટિ બલિહાર જાવ છું, જેને મારા બધા કાર્ય સંભાળી દીધા છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਾਪਹੁ ਸੁਖ ਫਲ ਹਰਿ ਜਨ ਪਾਵਹੁ ॥
હે હરિજનો! પ્રભુ કૃપા કરે, તો તેનું નામ જપ અને સુખરૂપી ફળ મેળવી લે.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਸੁਖ ਸੋਹਿਲੜਾ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ॥੧॥
હે હરિજન ભાઈઓ! નાનક કહે છે કે સુખ જેવા ગૌરવગાન હરિનું ધ્યાન કર ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਭੀਨੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ ઉપદેશ અનુસાર સરળ જ નામનું ધ્યાન કરે છે,

ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
હરિનું ગુણગાન સાંભળવાથી તેનું મન સરળ-સ્વભાવ જ તેના મનમાં પલળી જાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
આરંભથી જ જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે, તેને જ ગુરુ મળ્યો છે અને તેનો જન્મ-મરણનો ભય દૂર થઈ ગયો છે.

ਅੰਦਰਹੁ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜੀ ਖੋਈ ਸੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥
જેને પોતાની દુર્બુદ્ધિ તેમજ દ્વૈતભાવને પોતાના મનથી કાઢી દીધો છે, તે હરિની પ્રાર્થનામાં લાગી ગયો છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨੀ ਮੇਰੈ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
મારા સ્વામીએ જેના પર પોતાની કૃપા કરી છે, તેને રાત-દિવસ હરિના ગુણ ગાયા છે.

ਸੁਣਿ ਮਨ ਭੀਨੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੨॥
હરિના ગુણ સાંભળીને તેનું મન સરળ-સ્વભાવ જ પલળી ગયું છે ॥૨॥

ਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! જગતમાં રામ નામ દ્વારા જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਉਪਜੈ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જીવના મનમાં શબ્દનો વિચાર ગુરુથી ઉત્પન્ન થાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਸੁ ਪਾਏ ॥
તેને ગુરુના શબ્દ તેમજ જ્ઞાન દ્વારા જ રામ નામ પ્રેમાળ લાગે છે, પરંતુ પ્રાપ્તિ પણ તેને જ થાય છે, જેના પર પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે છે.

ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਗਵਾਏ ॥
આવો જીવ સરળ-સ્વભાવ દિવસ-રાત પરમાત્માનું ગુણગાન કરતો રહે છે અને પોતાના બધા પાપ દૂર કરી લે છે.

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਾ ਹਉ ਤੇਰਾ ਤੂ ਹਮਾਰਾ ॥
હે ઠાકોર! બધા જીવ તારા સેવક છે અને તું બધાનો માલિક છે. હું પણ તારો સેવક છું અને તું મારો સ્વામી છે.

ਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੩॥
જગતમાં રામનું નામ જ મોક્ષનું સાધન છે ॥૩॥

ਸਾਜਨ ਆਇ ਵੁਠੇ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥
જેના હૃદય-ઘરમાં સજ્જન-પ્રભુ આવીને વસી જાય,

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਹੀ ॥
તે હરિના ગુણ ગાતો રહે છે અને તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ ਫਿਰਿ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ਆਏ ॥
જે હરિનું ગુણગાન કરીને હંમેશા તૃપ્ત રહે છે, તેને ફરીથી કોઇ ભૂખ આવીને લાગતી નથી.

ਦਹ ਦਿਸਿ ਪੂਜ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਜੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
જે હરિનામનું ધ્યાન કરતો રહે છે, તે હરિજનની દસેય દિશામાં પૂજા થાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ॥
હે નાનક! હરિ પોતે જ જીવનો સંયોગ તેમજ વિયોગ બનાવે છે અને તેના વગર બીજું કોઇ સમર્થ નથી.

ਸਾਜਨ ਆਇ ਵੁਠੇ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥੪॥੧॥
સાજન-પ્રભુ તેના હૃદય-ઘરમાં સ્થિત થઈ ગયું છે ॥૪॥૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੩ ॥
રાગ સુહી મહેલ ૩ ઘર ૩॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖੈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥
હરિ હંમેશા પોતાના ભક્તજનોની લાજ રાખે છે અને યુગ-યુગાંતરોથી તેની રક્ષા કરતો આવ્યો છે.

ਸੋ ਭਗਤੁ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
તે જ તેનો ભક્ત છે, જે ગુરુમુખ બની ગયો છે અને જેને શબ્દ દ્વારા પોતાના અભિમાનને સળગાવી દીધો છે.

ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
જેને શબ્દ દ્વારા પોતાના અભિમાનને સળગાવી દીધો છે, તે જ મારા હરિને ગમ્યો છે, જેની વાણી સત્ય છે.

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
ગુરુએ જે ભક્તિ કહી કહીને બતાવી છે ભક્તજન દિવસ રાત સાચી ભક્તિ જ કરતો રહે છે.

ਭਗਤਾ ਕੀ ਚਾਲ ਸਚੀ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
ભક્તોનો જીવન વિચાર સાચો તેમજ ખુબ નિર્મળ છે અને પરમાત્માનું સાચું નામ જ તેના મનને ગમ્યું છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਜਿਨੀ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! ભક્તજન સત્યના દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે, જેને પોતાના જીવનમાં હંમેશા પરમ સત્યની જ સાધના કરેલી હોય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਕੀ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਹੈ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ਰਾਮ ॥
હરિ જ ભક્તોની જાતિ તેમજ માન-સમ્માન છે અને ભક્ત હરિના નામ સ્મરણમાં જ લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਵਹਿ ਜਿਨ ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਪਛਾਣੇ ਰਾਮ ॥
જેને ગુણ તેમજ અવગુણ ઓળખી લીધા છે, તે હરિની ભક્તિ કરે છે અને પોતાના અંતર્મનમાંથી અભિમાનને દૂર કરી દે છે.

ਗੁਣ ਅਉਗਣ ਪਛਾਣੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ਭੈ ਭਗਤਿ ਮੀਠੀ ਲਾਗੀ ॥
તે પોતાના ગુણ તેમજ અવગુણોને ઓળખીને હરિ નામનું જ વખાણ કરતો રહે છે. તેને હરિની ભક્તિ જ મીઠી લાગે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਬੈਰਾਗੀ ॥
તે દિવસ-રાત ભક્તિ કરતો રહે છે અને ગૃહસ્થમાં રહેતા વેરાગી બની રહે છે.

ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਸਦਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਵੇਖਹਿ ਸਦਾ ਨਾਲੇ ॥
ભક્તિમાં લીન રહીને તેનું મન હંમેશા નિર્મળ બની રહે છે અને તે હંમેશા પોતાની સાથે જુએ છે.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੈ ਦਰਿ ਸਾਚੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ॥੨॥
હે નાનક! જે નામ-સ્મરણ કરતો રહે છે, તે ભક્ત હરિ સત્યવાદી મનાય છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ સદ્દગુરુ વગર જ ભક્તિ કરે છે સદ્દગુરુ વગર ભક્તિ સફળ થતી નથી.

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
તે અહંકાર તેમજ માયાના રોગમાં ફસાયેલ જન્મ-મરણનું ભારે દુઃખ લાગતું રહે છે.

ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਰਜ ਵਿਗੋਈ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਤਤੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
જીવન-મૃત્યુના ચક્રમાં ફસાઈને તેને ભારે દુઃખ થાય છે, દ્વૈતભાવમાં આખી દુનિયા જ નષ્ટ થઈ રહી છે. ગુરુ વગર કોઈએ પણ પરમ તત્વને જાણ્યું નથી.

ਭਗਤਿ ਵਿਹੂਣਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਭਰਮਿਆ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਨਿਆ ॥
ભક્તિવિહીન આખું જગત ભટકેલ છે પરંતુ અંતિમ સમય આને પસ્તાવો જ થયો છે.

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਨੈ ਪਛਾਣਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્યએ જ હરિ-નામના તફાવતને ઓળખ્યો છે, જગતમાં ફક્ત હરિ-નામ જ સત્ય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੩॥
હે નાનક! નામ દ્વારા જ સત્યને દરબારમાં મોટાઈ મળે છે પરંતુ દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને મનુષ્ય પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી લે છે ॥૩॥

ਭਗਤਾ ਕੈ ਘਰਿ ਕਾਰਜੁ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦਾ ਵਖਾਣੇ ਰਾਮ ॥
ભક્તોના ઘરમાં સાચું કાર્ય આ જ કરાય છે કે તે હંમેશા હરિનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਆਪੇ ਦੀਆ ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿ ਸਮਾਣੇ ਰਾਮ ॥
હરિએ પોતે જ તેને ભક્તિનો ખજાનો દીધો છે. તે ભયાનક યમને નિયંત્રણમાં કરીને હરિમાં સમાયેલ રહે છે.

ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿ ਸਮਾਣੇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ॥
તે ભયાનક યમને વશમાં કરીને પ્રભુમાં લીન રહે છે અને હરિને ખુબ સારો લાગે છે. તેને નામરૂપી સાચો ખજાનો હરિથી મેળવી લીધો છે.

ਸਦਾ ਅਖੁਟੁ ਕਦੇ ਨ ਨਿਖੁਟੈ ਹਰਿ ਦੀਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇਆ ॥
હરિએ સરળ સ્વભાવ જ આ ખજાનો દીધો છે, જે હંમેશા અક્ષય છે અને ક્યારેય ઓછો થતો નથી.

ਹਰਿ ਜਨ ਊਚੇ ਸਦ ਹੀ ਊਚੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
હરિ-ભક્ત સર્વોત્તમ છે, હંમેશા સર્વોપરી છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનું જીવન સુંદર બની ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਏ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸੋਭਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માએ તેણે પોતે જ કૃપા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને યુગ-યુગાન્તર તેને શોભા પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૪॥૧॥૨॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਸਚੁ ਸੋਹਿਲਾ ਜਿਥੈ ਸਚੇ ਕਾ ਹੋਇ ਵੀਚਾਰੋ ਰਾਮ ॥
જ્યાં સાચા પરમાત્માનું ચિંતન થતું રહે છે અને સાચા શબ્દો દ્વારા પરમ સત્યનું યશગાન કરાય છે,

ਹਉਮੈ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੇ ਸਾਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
ત્યાંથી અહંકાર તેમજ બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે અને ત્યાં સત્યને જ હૃદયમાં વસાવાય છે.

ਸਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰੇ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੇ ਫਿਰਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰਣੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જેને સત્યને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધું છે, પરમાત્માએ તેને ખરાબ ભવસાગરથી તારી દીધો છે અને તેને ફરીથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થવાની જરૂરિયાત પડતી નથી.

ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਵਿਖਾਲਿਆ ਸੋਈ ॥
જેને પરમ-સત્ય પ્રભુના દર્શન કરાવી દીધા છે, તે સદ્‌ગુરુ પણ સત્ય છે અને તેની વાણી પણ સત્ય છે.

ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸਚੁ ਵੇਖੈ ਸਭੁ ਸੋਈ ॥
જે મનુષ્ય સત્યનું ગુણગાન કરે છે, તે સત્યમાં જ લીન થઈ જાય છે અને તેને બધે સત્ય જ દેખાઈ દે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ਸਚੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋਈ ॥੧॥
હે નાનક! બધાનો માલિક પરમેશ્વર સત્ય છે, તેનું નામ સત્ય છે અને તે સત્ય-નામના સ્મરણ દ્વારા જ જીવને મુક્તિ મળે છે ॥૧॥

ਸਾਚੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਾਚੁ ਬੁਝਾਇਆ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥
સાચા સદ્‌ગુરૂએ જે જીવને સત્યનું જ્ઞાન આપ્યું છે, તે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા જ તેની પ્રતિષ્ઠા રાખે છે.

ਸਚਾ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਸਚਾ ਹੈ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માનો સાચો પ્રેમ જ તેનું સાચું ભોજન બની જાય છે અને સત્ય-નામ દ્વારા જ તેને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਮਰੈ ਨ ਕੋਈ ਗਰਭਿ ਨ ਜੂਨੀ ਵਾਸਾ ॥
જે મનુષ્યને સત્ય-નામ દ્વારા સુખ મળે છે, તે પછી કયારેય મરતો નથી અને ન તો તે ગર્ભ-યોનિઓમાં નિવાસ મેળવે છે.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ਸਚਿ ਨਾਇ ਪਰਗਾਸਾ ॥
તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં મળી જાય છે, તે સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે અને સત્ય-નામ દ્વારા તેના હૃદયમાં પ્રભુ-પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਸੇ ਸਚੇ ਹੋਏ ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ॥
જેને સત્યના તફાવતને જાણી લીધો છે, તે સત્યવાદી બની ગયો છે અને રાત-દિવસ પરમ-સત્યનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਨਾ ਵੀਛੁੜਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਨਿ ॥੨॥
હે નાનક! જેના હૃદયમાં સત્ય-નામ સ્થિત થઈ ગયું છે, તે અલગ થઈને દુઃખ મેળવતો નથી ॥૨॥

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸੋਹਿਲਾ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
જ્યાં સાચી વાણી દ્વારા પરમાત્માનું ગુણગાન કરાય છે, તે ઘરમાં મંગળ બની જાય છે.

ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਸਾਚੇ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਚਾ ਵਿਚਿ ਸਾਚਾ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥
સત્યનું મનન કરવાથી શરીર-મન પણ સાચું થઈ જાય છે અને સત્ય સ્વરૂપ પ્રભુ તેના હૃદયમાં આવી વસે છે.

ਸਭੁ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸਚੋ ਬੋਲੈ ਜੋ ਸਚੁ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਈ ॥
પછી તેના મનમાં સત્ય જ વ્યાપ્ત હોય છે, તે સત્ય જ બોલે છે અને તે જ થાય છે જે પ્રભુ પોતે કરે છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਸਚੁ ਪਸਰਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં સત્યનો ફેલાવ છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਸਚੇ ਉਪਜੈ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਦੂਜਾ ਹੋਈ ॥
જીવ સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થાય છે અને સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે. જેમાં દ્વૈતભાવ હોય છે, તે જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਕਰਾਵੈ ਸੋਈ ॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ બધું જ કરે છે અને જીવોથી કરાવે છે ॥૩॥

ਸਚੇ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਵਾਰੇ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਖਾਣੇ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માનો સાચો ભક્ત તેના દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે અને સત્યનું જ વખાણ કરતો રહે છે.

ਘਟ ਅੰਤਰੇ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਾਚੋ ਆਪਿ ਪਛਾਣੇ ਰਾਮ ॥
તેના હૃદયમાં સાચી વાણી રહે છે અને સત્ય દ્વારા પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખી લે છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ਤਾ ਸਚੁ ਜਾਣਹਿ ਸਾਚੇ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
જયારે તે પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખી લે છે તો તે સત્યના જાણી લે છે અને તેને સત્યની સમજ થઇ જાય છે.

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਹੈ ਸੋਭਾ ਸਾਚੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
શબ્દ-બ્રહ્મ સત્ય છે, આની શોભા પણ સત્ય છે અને સત્યથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਭਗਤ ਇਕ ਰੰਗੀ ਦੂਜਾ ਰੰਗੁ ਨ ਕੋਈ ॥
સત્યમાં રંગાયેલ ભક્ત એક પ્રભુના રંગમાં જ રંગાઈ રહે છે અને તેને માયાનો કોઈ રંગ હોતો નથી

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਕਉ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਚੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥੪॥੨॥੩॥
હે નાનક! જેના માથા પર ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે, તેને જ સત્ય પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૪॥૨॥૩॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਧਨ ਜੇ ਭਵੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਹਾਗੁ ਨ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
જીવ-સ્ત્રી ભલે ચારેય યુગ ભટકતી રહે, પરંતુ સદ્ગુરુ વગર તેને પ્રભુ-પતિ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਨਿਹਚਲੁ ਰਾਜੁ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇਰਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માનું રાજ હંમેશા નિશ્ચલ છે તથા તેના સિવાય બીજો કોઈ નથી.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਣਿਆ ॥
તેના સિવાય બીજું કોઈ સર્વશક્તિમાન નથી, ફક્ત તે જ હંમેશા સત્ય છે. જીવ-સ્ત્રીએ ગુરુના માધ્યમથી એક પરમાત્માને જ જાણ્યો છે.

ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਆ ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
જ્યારે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જીવ-સ્ત્રીનું મન ખુશ થયું તો જ તેનો પતિ-પ્રભુથી મેળાપ થયો છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਤਾ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જયારે તેને સદ્ગુરુ મળ્યો તો જ તેને પરમેશ્વરને મેળવ્યો છે અને પ્રભુ-નામ વગર જીવની મુક્તિ થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਕੰਤੈ ਰਾਵੇ ਮਨਿ ਮਾਨਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુથી આનંદ કરે છે તો જ મન ખુશ થાય છે અને તેને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਧਨ ਬਾਲੜੀਏ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਵਹਿ ਸੋਈ ਰਾਮ ॥
હે નવયૌવન રૂપી જીવ-સ્ત્રી! સદ્ગુરૂની સેવા કરવાથી તને હરિરૂપી વર પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਸਦਾ ਹੋਵਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਫਿਰਿ ਮੈਲਾ ਵੇਸੁ ਨ ਹੋਈ ਰਾਮ ॥
તું હંમેશા સુહાગણ બની રહીશ અને તારો વેશ ક્યારેય ગંદો થશે નહીં.

ਫਿਰਿ ਮੈਲਾ ਵੇਸੁ ਨ ਹੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਛਾਣਿਆ ॥
તારો વેશ ક્યારેય ગંદો થશે નહિ પરંતુ કોઈ દુર્લભ જીવ-સ્ત્રી ગુરુના માધ્યમથી આ સત્યને સમજે છે. જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના અહંકારને નષ્ટ કરીને પોતાના પ્રભુ પતિને ઓળખી લીધો છે.

ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵੈ ਅੰਤਰਿ ਏਕੋ ਜਾਣਿਆ ॥
તે શુભ-કર્મ કરે છે, શબ્દોમાં લીન રહે છે તથા તેને પોતાના અંતરમનમાં એક પરમાત્માને જ સમજ્યો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਵੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਆਪਣਾ ਸਾਚੀ ਸੋਭਾ ਹੋਈ ॥
તે ગુરુમુખ બનીને દિવસ-રાત પ્રભુનું સ્મરણ કરતી રહે છે અને તેની સાચી શોભા થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਕਾਮਣਿ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਆਪਣਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੨॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી સ્ત્રી પોતાના પતિ-પ્રભુથી આનંદ કરે છે અને તે પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰੇ ਧਨ ਬਾਲੜੀਏ ਹਰਿ ਵਰੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਏ ਰਾਮ ॥
હે નાદાન જીવ-સ્ત્રી! જો તું શ્રદ્ધાથી ગુરુની સેવા કરીશ તો તે તને હરિરૂપી વરથી મળાવી દેશે.

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ਹੈ ਕਾਮਣਿ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
તે હરિના રંગમાં જ મગ્ન છે અને પોતાના પ્રિયતમને મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਥਾਈ ॥
તે પોતાના પ્રિયતમથી મળીને સુખને અનુભવે છે અને સત્યમાં જાય છે. સાચો પ્રભુ દરેક જગ્યા પર હાજર છે.

ਸਚਾ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਕਾਮਣਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ॥
જીવ-રૂપી સ્ત્રી સત્યમાં લીન રહે છે અને દિવસ-રાત સત્યનું જ શણગાર કરતી રહે છે.

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਕਾਮਣਿ ਲਇਆ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ॥
તે શબ્દ દ્વારા સુખદાતા હરિને ઓળખી લે છે અને ત્યારે તે તેને પોતાના ગળાથી લગાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਮਹਲੀ ਮਹਲੁ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! જીવરૂપી નારી પોતાના પતિ-પ્રભુને ઓળખી લે છે અને ગુરુની શિક્ષા દ્વારા હરિને મેળવી લે છે ॥૩॥

ਸਾ ਧਨ ਬਾਲੀ ਧੁਰਿ ਮੇਲੀ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਈ ਰਾਮ ॥
જીવ-સ્ત્રી આરંભથી જ પ્રભુ-મિલનના ભાગ્ય લઈને આવી છે અને તેને મારા પ્રભુએ પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લીધી છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા તેના હૃદયમાં પ્રકાશ થઈ ગયો છે કે પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુ દરેક જગ્યા પર વસેલો છે અને તેને જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના મનમાં વસાવી લીધી છે. જે તેના ભાગ્યમાં લખેલ છે, તે જ તેણે મેળવી લીધું છે.

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ਸਚੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ॥
તેને સત્યને પોતાનો શણગાર બનાવ્યો છે અને તેની હૃદયરૂપી પથારી મારા પ્રભુને સારી લાગી છે.

ਕਾਮਣਿ ਨਿਰਮਲ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਖੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ॥
જીવરૂપી સ્ત્રી પોતાના મનથી અહંકારરૂપી ગંદકીને દૂર કરીને નિર્મળ થઈ ગઈ છે અને ગુરુ પ્રમાણે તે સત્યમાં સમાઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਮਿਲਾਈ ਕਰਤੈ ਨਾਮੁ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੪॥੩॥੪॥
હે નાનક! પરમાત્માએ પોતે જ તેને પોતાની સાથે મળાવ્યો છે અને તેને નવનિધિઓવાળું નામ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૪॥૩॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖੇ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! 'હરિ'હરિ' જપ, હરિનું ગુણગાન કર અને ગુરુમુખ બનીને હરિને મેળવી લે.

ਅਨਦਿਨੋ ਸਬਦਿ ਰਵਹੁ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ਰਾਮ ॥
દિવસ-રાત શબ્દમાં મગ્ન રહે અને અનહદ શબ્દ વગાડતો રહે.

ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ਹਰਿ ਜੀਉ ਘਰਿ ਆਏ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਨਾਰੀ ॥
હે સત્સંગી જીવ-સ્ત્રીઓ! જે જીવ અનહદ શબ્દ વગાડે છે, હરિ તેના હૃદય-ઘરમાં આવી વસે છે. હરિનું ગુણગાન કરતો રહે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਸਾ ਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ॥
જે દિવસ-રાત ગુરુની સમક્ષ ભક્તિ કરે છે, તે જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુને ખુબ જ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੇ ਜਨ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
જેના હૃદયમાં ગુરુના શબ્દ વસી ગયા છે, તે શબ્દ ગુરુ દ્વારા સુંદર બની ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਘਰਿ ਸਦ ਹੀ ਸੋਹਿਲਾ ਹਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਏ ॥੧॥
હે નાનક! જેના હૃદય-ઘરમાં હરિ પોતાની કૃપા કરીને આવી વસે છે, તેના ઘરમાં હંમેશા મંગળ બની રહે છે ॥૧॥

ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥
હરિ-નામમાં લગન લગાવી રાખવાથી ભક્તોના મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે.

ਗੁਰਮੁਖੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਰਾਮ ॥
ગુરુના માધ્યમથી તેનું મન નિર્મળ થઈ ગયું છે અને તેને હરિનું નિર્મળ ગુણગાન જ કર્યું છે.

ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਗਾਏ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਹਰਿ ਕੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
તેને હરિના નિર્મળ ગુણ ગાયા છે, નામ પોતાના મનમાં વસાવી લીધું છે અને હરિની વાણી અમૃત સમાન છે.

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੇਈ ਜਨ ਨਿਸਤਰੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਣੀ ॥
જેના મનમાં હરિનામ વસી ગયું છે, તે સંસાર સમુદ્રથી મુક્ત થઈ ગયો છે. હરિની અમૃતવાણી શબ્દ દ્વારા દરેક હૃદયમાં સમાઈ જાય છે.

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਹਿ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
હે હરિ! જે જીવ તારા ગુણ ગાતા રહે છે, તે સરળ જ સમાઈ રહે છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તે સાથ મળાવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਤਿਨ ਕੇਰਾ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! તેનું જીવન સફળ થઈ ગયું છે, જેને સદ્દગુરૂએ હરિના રસ્તા પર લગાવી દીધો છે ॥૨॥

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જેને સંતોની સંગતિ મળી ગઈ છે, તે હરિ નામમાં લીન થયેલ રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਭਏ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે હંમેશા માટે જીવનમુક્ત થઈ ગયો છે અને હરિના નામમાં પોતાની લો લગાવીને રાખે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਮਨੂਆ ਰਤਾ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥
ગુરુએ જેને સત્સંગતિમાં મળાવીને પ્રભુથી મળાવી દીધો છે, તે હંમેશા હરિ-નામમાં જ મન લગાવીને રાખે છે અને તેનું મન હરિમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਸੁਖਦਾਤਾ ਪਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ॥
તેને સુખદાતા પ્રભુને મેળવી લીધો છે અને તેનો મોહ દૂર થઈ ગયો છે, તે દિવસ-રાત નામ-સ્મરણ જ કરતો રહે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਰਾਤਾ ਸਹਜੇ ਮਾਤਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેનું મન સરળ જ મગ્ન રહે છે અને તે હરિ-નામને પોતાના મનમાં વસાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਘਰਿ ਸਦ ਹੀ ਸੋਹਿਲਾ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સેવા કરીને પ્રભુમાં સમાઈ રહે છે, તેના હ્રદય-ઘરમાં હંમેશા હર્ષ ઉલ્લાસ બની રહે છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਜਗੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
સદ્દગુરુ વગર આખું જગત ભ્રમમાં ફસાઈને ભુલાયેલું છે અને કોઇએ હરિનું નિવાસ મેળવ્યું નથી.

ਗੁਰਮੁਖੇ ਇਕਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ਤਿਨ ਕੇ ਦੂਖ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
પરંતુ પરમાત્માએ કોઈ જીવોને ગુરૂથી મળાવીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને તેના દુ:ખ દૂર થઈ ગયા છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਦੂਖ ਗਵਾਇਆ ਜਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਸਦਾ ਗਾਵਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
જ્યારે પરમાત્માના મનને યોગ્ય લાગે તો તેને તેના દુ:ખ સમાપ્ત કરી દીધા અને હવે તે તેના ગુણગાન તેમજ રંગમાં મગ્ન રહે છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤ ਸਦਾ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਦ ਹੀ ਜਾਤੇ ॥
હરિનો ભક્તજન હંમેશા નિર્મળ બની રહે છે અને તે યુગ-યુગ હંમેશા માટે પ્રખ્યાત થઈ જાય છે.

ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਰਿ ਜਾਪਹਿ ਘਰਿ ਦਰਿ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
તે સાચી ભક્તિ કરે છે અને સત્યના દરબારમાં વખાણનું પાત્ર બને છે. પછી સત્ય સ્વરૂપ પરમાત્મા તેના હૃદયમાં જ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸੋਹਿਲਾ ਸਚੀ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਸਬਦੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੪॥੪॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું સ્તુતિગાન સત્ય છે, તે હંમેશા સત્ય છે, તેની વાણી પણ સત્ય છે અને શબ્દથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૪॥૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਵਰੁ ਬਾਲੜੀਏ ਤਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥
હે નિર્દોષ યુવાન જીવ-સ્ત્રી! જો તું પોતાના હરિરૂપી વરને મેળવવા ઇચ્છે છે તો તારે ગુરુના ચરણોમાં મન લગાવવું જોઈએ.

ਸਦਾ ਹੋਵਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥
તું હંમેશા સુહાગણ બની રહીશ, કારણ કે પરમાત્મા અમર છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਜਾਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ਸਾ ਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ॥
હરિ જન્મતો-મરતો નથી, તે જ જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે જે ગુરુના પ્રેમ દ્વારા સરળ સ્વભાવ જ લીન રહે છે.

ਸਚਿ ਸੰਜਮਿ ਸਦਾ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੀ ॥
તે સત્ય તેમજ સંયમ દ્વારા હંમેશા નિર્મળ બની રહે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્યનું જ શણગાર કરે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥
મારો પ્રભુ સત્ય છે, તે હંમેશા શાશ્વત છે, જેને પોતે જ પોતાને ઉત્પન્ન કર્યો છે અર્થાત તે સ્વયંભૂ છે.

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਆਪਣਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીએ ગુરુના ચરણોમાં મન લગાવ્યું છે, તે હંમેશા પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરે છે ॥૧॥

ਪਿਰੁ ਪਾਇਅੜਾ ਬਾਲੜੀਏ ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜੇ ਮਾਤੀ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! નિર્દોષ જીવ-સ્ત્રીએ પોતાનો પતિ-પ્રભુ મેળવી લીધો છે અને તે સરળ જ મગ્ન થયેલી રહે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਤੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા તેના મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને તેના શરીરમાં થોડી પણ અહંકારરૂપી ગંદકી રહી નથી.

ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਤੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਤੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તેના શરીરમાં થોડી માત્ર પણ ગંદકી રહી નથી અને તે પ્રભુમાં જ મગ્ન રહે છે. મારા પ્રભુએ તેને ગુરુના સંપર્કમાં પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਵੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਣਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તે પોતાના મનમાંથી અહંકાર દૂર કરીને રાત-દિવસ પ્રભુની સાથે આનંદ કરતી રહે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਇਆ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਤੀ ॥
તેને પોતાના પ્રભુને ગુરુની શિક્ષા દ્વારા મેળવ્યો છે. ગુરુએ સરળ જ પતિ-પ્રભુથી તેને મળાવ્યો છે અને હવે તે પ્રિયતમમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીને નામરૂપી મહાનતા મળી જાય છે, તે રંગમાં મગ્ન થયેલી પોતાના પતિ-પ્રભુથી જ આનંદ કરતી રહે છે ॥૨॥

ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤੜੀਏ ਪਿਰ ਕਾ ਮਹਲੁ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
પોતાના પતિ-પ્રભુનો મહેલ તેને જ પ્રાપ્ત કર્યો છે, જે જીવ-સ્ત્રી પ્રેમપૂર્વક પોતાના પ્રભુનું ચિંતન કરતી રહે છે.

ਸੋ ਸਹੋ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਦਾਤਾ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીએ પોતાના મનમાંથી પોતાનો અહંકાર દૂર કરી દીધો છે, તેને પોતાના પતિને મેળવી લીધો છે જે ખૂબ નિર્મળ તેમજ બધાનો દાતા છે.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਵਿਚਹੁ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ਹਰਿ ਕਾਮਣਿ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
જયારે પ્રભુને સારું લાગ્યું તો જીવ-સ્ત્રીએ અંતરમનથી પોતાના મોહને દૂર કરી દીધો. તે જીવરૂપી સ્ત્રી પોતાના પ્રભુના મનને સારી લાગવા લાગી.

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਕਥੇ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
તે રાત-દિવસ સત્યનું ગુણગાન કરતી રહે છે અને પ્રભુની અકથ્ય વાર્તા કહેતી રહે છે.

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
સતયુગ, ત્રેતા, દ્વાપર તેમજ કળિયુગ - આ ચારેય યુગમાં એક સાચો પ્રભુ જ હાજર છે પરંતુ ગુરુ વગર તેને કોઈએ પ્રાપ્ત કર્યો નથી.

ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਵੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીએ પોતાનું મન પરમાત્માથી લગાવ્યું છે, તે તેના રંગમાં રંગાયેલી આનંદ કરતી રહે છે ॥૩॥

ਕਾਮਣਿ ਮਨਿ ਸੋਹਿਲੜਾ ਸਾਜਨ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જ્યારે પ્રેમાળ સાજન મળ્યો તો જીવ-સ્ત્રીના મનમાં ખૂબ સુખ ઉત્પન્ન થયું છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુ-પ્રમાણે તેનું મન નિર્મળ થયું છે તો તેને હરિ નામને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લીધું.

ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ਅਪਨਾ ਕਾਰਜੁ ਸਵਾਰੇ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥
હરિ-નામને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી તેને પોતાનું કાર્ય સંભાળી લીધું અને ગુરુ-પ્રમાણે તેને હરિને જાણી લીધો છે.

ਪ੍ਰੀਤਮਿ ਮੋਹਿ ਲਇਆ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਪਾਇਆ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તે પ્રિયતમ-પ્રભુએ મારું મન મોહી લીધું છે અને મેં તે કર્મ વિધાતાને મેળવી લીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮੰਨਿ ਮੁਰਾਰੇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરીને મેં હંમેશા સુખ મેળવી લીધું છે અને પ્રભુ મારા મનમાં વસી ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਲਈ ਗੁਰਿ ਅਪੁਨੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥੪॥੫॥੬॥
હે નાનક! ગુરુએ મને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા મેં પોતાનું જીવન-કાર્ય સંવારી લીધું છે ॥૪॥૫॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સુહી મહેલ ૩॥

ਸੋਹਿਲੜਾ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੇ ਰਾਮ ॥
રામનું નામ જ મંગળગાન છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આનું ચિંતન કરાય છે.

ਹਰਿ ਮਨੁ ਤਨੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੀਜੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખનું મન તેમજ શરીર આનાથી પલળી જાય છે અને રામ નામ જ તેને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ਸਭਿ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુમુખને રામ નામ જ પ્રેમાળ લાગે છે અને તે પોતાના આખા વંશનો ઉદ્ધાર કરી દે છે. તે પોતાના મુખથી રામ નામની વાણી બોલતો રહે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਘਰਿ ਅਨਹਦ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ ગયું છે અને તેને સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે. તેના હૃદય-ઘરમાં અનહદ શબ્દ ગુંજતા રહે છે, જેમાં તેના સુર લીન થયેલા રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਏਕੋ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
હે નાનક! પ્રભુએ તેના પર કૃપા કરી છે અને તેને એક પરમાત્માને મેળવી લીધો છે.

ਸੋਹਿਲੜਾ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੇ ॥੧॥
રામનું નામ જ મંગળગાન છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આનું ચિંતન કરાય છે ॥૧॥

ਹਮ ਨੀਵੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਤਿ ਊਚਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਿਆ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! હું ખુબ નાનો છું અને પ્રભુ ખુબ ઉંચો છે, તેને કઈ રીતે મળી શકાય છે,

ਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਬਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਏ ਰਾਮ ॥
ગુરુએ કૃપા કરીને સરળ સ્વભાવ હરિના શબ્દમાં મળાવી દીધો છે.

ਮਿਲੁ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਏ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੇ ॥
હું પોતાના અહંકારને દૂર કરીને સરળ સ્વભાવ જ શબ્દો દ્વારા હરિથી આનંદ કરતી રહું છું.

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਜਾ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ॥
જયારે પ્રભુ મને સારો લાગવા લાગી ગયો તો મારી હૃદયરૂપી પથારી સુખદાયક બની ગઈ અને હું હરી-નામમાં જોડાઈ રહું છું.

ਨਾਨਕ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਾ ਵਡਭਾਗੀ ਜੇ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥
હે નાનક! તે જ જીવ-સ્ત્રી સુહાગણ તેમજ ભાગ્યવાન છે જે પોતાના સદ્દગુરૂની રજાનુસાર ચાલે છે.

ਹਮ ਨੀਵੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਤਿ ਊਚਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਿਆ ਜਾਏ ਰਾਮ ॥੨॥
હે ભાઈ! હું ખુબ નાની છું અને પ્રભુ સર્વોપરી છે, તેને કઈ રીતે મળી શકાય છે ॥૨॥

ਘਟਿ ਘਟੇ ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਏਕੋ ਏਕੋ ਰਾਮ ਭਤਾਰੋ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! બધાનો માલિક એક પ્રભુ જ બધા જીવોના હૃદયમાં હાજર છે.

ਇਕਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਦੂਰਿ ਵਸੈ ਇਕਨਾ ਮਨਿ ਆਧਾਰੋ ਰਾਮ ॥
કેટલાય જીવોને પ્રભુ દૂર વસતો લાગે છે અને કોઈને પોતાના મનનો આશરો લાગે છે.

ਇਕਨਾ ਮਨ ਆਧਾਰੋ ਸਿਰਜਣਹਾਰੋ ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
સર્જનહાર પરમેશ્વર કેટલાય જીવોના મનનો આધાર બનેલો છે અને ભાગ્યવાન જીવ ગુરુને મેળવી લે છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਸੁਆਮੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥
બધાના હૃદયમાં એક પ્રભુ જ હાજર છે, જે બધાનો માલિક છે તેમજ ગુરુએ તે અદૃશ્ય પરમાત્માનાં દર્શન કરાવ્યાં છે.

ਸਹਜੇ ਅਨਦੁ ਹੋਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੋ ॥
હે નાનક! તેને સરળ જ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે, તેનું મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે અને તે બ્રહ્મનું ચિંતન કરતો રહે છે.

ਘਟਿ ਘਟੇ ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਏਕੋ ਏਕੋ ਰਾਮ ਭਤਾਰੋ ਰਾਮ ॥੩॥
બધા જીવોમાં, દરેક હૃદયમાં તે જ એક પ્રભુ રામ વસે છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જે જીવ નામના દાતા ગુરુની સેવા કરે છે, તે હરિ-નામમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਹਰਿ ਧੂੜਿ ਦੇਵਹੁ ਮੈ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਹਮ ਪਾਪੀ ਮੁਕਤੁ ਕਰਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! મને પૂર્ણ ગુરૂની ચરણ-ધૂળ આપ, જેને મને પાપીને મુક્ત કરાવી દીધો છે.

ਪਾਪੀ ਮੁਕਤੁ ਕਰਾਏ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਨਿਜ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ਵਾਸਾ ॥
તેણે મને પાપીને મુક્ત કરાવ્યો છે, મેં અભિમાનને દૂર કરીને પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં નિવાસ મેળવી લીધો છે.

ਬਿਬੇਕ ਬੁਧੀ ਸੁਖਿ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા મારા મનમાં પ્રભુ-નામનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે, મને વિવેક બુદ્ધિ મળી ગઈ છે અને હવે જીવનરૂપી રાત સુખદ જ વીતે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਏ ॥
હે નાનક! હરિ નામ જપવાથી મનમાં દિવસ-રાત આનંદ બની રહે અને મને હરિ જ મીઠો લાગે છે.

ਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੬॥੭॥੫॥੭॥੧੨॥
હે ભાઈ! નામનો દાતા ગુરુની સેવા કરનાર જીવ હરિમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૪॥૬॥૭॥૫॥૭॥૧૨॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਛੰਤ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી મહેલ છંદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇ ਅਵਗਣ ਵਿਕਣਾ ਗੁਣ ਰਵਾ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર છું, મને મહાપુરુષ સદ્દગુરુથી મળાવી દે, તેથી હું પોતાના અવગુણોને સમાપ્ત કરીને તારું ગુણગાન કરતો રહું.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚਵਾ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હું હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહું અને દરરોજ ગુરુ વાણીનું જાપ કરતો રહું.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਦ ਮੀਠੀ ਲਾਗੀ ਪਾਪ ਵਿਕਾਰ ਗਵਾਇਆ ॥
મને ગુરુ વાણી હંમેશા મીઠી લાગે છે, કારણ કે તેને મારા મનમાંથી પાપ-વિકાર નાશ કરી દીધા છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਭਉ ਭਾਗਾ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
મારો અહંકારનો રોગ દૂર થઈ ગયો છે, મારો મૃત્યુનો ભય પણ સમાપ્ત થઈ ગયો છે અને સરળ જ મને મળાવી દીધો છે.

ਕਾਇਆ ਸੇਜ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਖਾਲੀ ਗਿਆਨ ਤਤਿ ਕਰਿ ਭੋਗੋ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મારી શરીરરૂપી પથારી સુખદ થઈ ગઈ છે અને જ્ઞાન-તત્વને પોતાનું ભોજન બનાવી લીધું છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਖਿ ਮਾਣੇ ਨਿਤ ਰਲੀਆ ਨਾਨਕ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗੋ ॥੧॥
હે નાનક! હું રાત-દિવસ સુખને અનુભવું છું, રોજે આનંદ કરું છું, કારણ કે આરંભથી જ આવો સંયોગ લખેલો હતો ॥૧॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਕਰਿ ਭਾਉ ਕੁੜਮੁ ਕੁੜਮਾਈ ਆਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર છું, જીવરૂપી કન્યાએ સત્ય, સંતોષ તેમજ પ્રેમને પોતાનો શણગાર બનાવી લીધો છે અને ગુરુરૂપી સંબંધી સગાઈ કરવા આવી ગયા છે.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਰਿ ਮੇਲੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵਾਈਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
સંતજનોનો મેળાપ કરીને ગુરુવાણીનું ગાયન કર્યું.

ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਗਾਈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਸੋਹਾਇਆ ॥
જયારે ગુરુએ વાણીનું ગાયન કર્યું તો પરમગતિ મળી ગઈ. સંતરૂપી પંચ મળીને બેસી ગયા તો સગાઈનું કાર્ય સુંદર બની ગયું.

ਗਇਆ ਕਰੋਧੁ ਮਮਤਾ ਤਨਿ ਨਾਠੀ ਪਾਖੰਡੁ ਭਰਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેના શરીરમાંથી ક્રોધ તેમજ મમતા ભાગી ગઈ છે અને પાખંડ તેમજ ભ્રમનો નાશ થઈ ગયો.

ਹਉਮੈ ਪੀਰ ਗਈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਆਰੋਗਤ ਭਏ ਸਰੀਰਾ ॥
તેના મનમાંથી અહંકારની ઇજા નાશ થઈ ગઈ છે, સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને શરીર આરોગ્ય થઈ ગયું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਤਾ ਨਾਨਕ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી તેને બ્રહ્મને ઓળખી લીધો છે, જે ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖਿ ਵਿਛੁੜੀ ਦੂਰਿ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਏ ਬਲਿ ਗਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હું રામ પર બલિહાર છું. સ્વેચ્છાચારી જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુથી અલગ થઈ ગઈ છે અને તેના ચરણોથી દૂર થઈને તેનો દરવાજો પ્રાપ્ત કરતી નથી પરંતુ તૃષ્ણાની આગમાં સળગી રહી છે.

ਅੰਤਰਿ ਮਮਤਾ ਕੂਰਿ ਕੂੜੁ ਵਿਹਾਝੇ ਕੂੜਿ ਲਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
તેના મનમાં અસત્ય ભ્રમતા રહે છે અને તે અસત્ય માયાને ખરીદે છે. અસત્ય માયાએ તેને છેતરી લીધો છે.

ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵੈ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਗੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તે અસત્ય તેમજ કપટ કમાઈને મહાદુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે અને સદ્દગુરુ વગર તેને સન્માર્ગે મેળવ્યો નથી.

ਉਝੜ ਪੰਥਿ ਭ੍ਰਮੈ ਗਾਵਾਰੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਧਕੇ ਖਾਇਆ ॥
તે મૂર્ખ ઉજ્જડ રસ્તામાં ભટકતી રહે છે અને ક્ષણ-ક્ષણ ઠોકરો ખાતી રહે છે.

ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਏ ॥
જયારે દાતા પ્રભુ પોતે જ દયા કરે છે તો તે મહાપુરુષ સદ્દગુરુથી તેને મળાવી દે છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਵਿਛੁੜੇ ਜਨ ਮੇਲੇ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! સદ્દગુરુ જન્મ-જન્માન્તરથી અલગ થયેલા જીવોને સરળ-સ્વભાવ જ પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૩॥

ਆਇਆ ਲਗਨੁ ਗਣਾਇ ਹਿਰਦੈ ਧਨ ਓਮਾਹੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હું રામ પર બલિહાર જાઉં છું. જયારે લગ્ન ગણવાથી લગ્નનો નિશ્ચિત સમય આવી ગયો તો જીવ-સ્ત્રીના હૃદયમાં ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਪੰਡਿਤ ਪਾਧੇ ਆਣਿ ਪਤੀ ਬਹਿ ਵਾਚਾਈਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
પંડિત, પુરોહિતે પત્રી લાવીને બેસીને ફેરા દેવાના સમયનો વિચાર કર્યો.

ਪਤੀ ਵਾਚਾਈ ਮਨਿ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਜਬ ਸਾਜਨ ਸੁਣੇ ਘਰਿ ਆਏ ॥
જીવ-સ્ત્રીના મનમાં ખુશી ઉત્પન્ન થઈ ગઈ જ્યારે તેણે સાંભળ્યું કે તેનો સાજણ પ્રભુ તેના હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે.

ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਬਹਿ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਫੇਰੇ ਤਤੁ ਦਿਵਾਏ ॥
ગુણવાન તેમજ જ્ઞાનીઓએ બેસીને સલાહ કરી લીધી અને તરત જ તેના ફેરા અપાવ્યા.

ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਦ ਨਵਤਨੁ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ॥
જીવ-સ્ત્રીએ સર્વશક્તિમાન, અગમ્ય, અગોચર, હંમેશા નવીન તેમજ બાળમિત્ર પોતાના વરરુપી પરમાત્માને મેળવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਮੇਲੇ ਵਿਛੁੜਿ ਕਦੇ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જે જીવાત્માને પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તે ક્યારેય પણ તેનાથી અલગ થઈ નથી ॥૪॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਪਹਿਲੜੀ ਲਾਵ ਪਰਵਿਰਤੀ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર જાઉં છું. જ્યારે હરિના લગ્નનો પહેલો ફેરો કરાવ્યો તો જીવ-સ્ત્રીને પ્રવૃત્તિ કર્મ અર્થાત ગૃહસ્થ રસ્તો દ્રઢ કરાવ્યો.

ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦੁ ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਪਾਪ ਤਜਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
ગુરુની વાણી જ બ્રહ્મા તેમજ તેની રચના વેદ છે, આથી આ જ જીવ માટે ધર્મ છે, જેને ધારણ કરવાથી પાપ મટી જાય છે.

ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
આ ધર્મનુ પાલન કર તેમજ હરિ નામનું ધ્યાન કર. સ્મૃતિઓએ પણ નામ સ્મરણ જ દ્રઢ કરાવ્યું છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਹੁ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાર્થના કર, જેને બધા કરોડો પાપ નાશ કરી દીધા છે.

ਸਹਜ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥
જેના મનમાં હરિ-નામ મીઠું લાગે છે, તે ભાગ્યશાળીને સરળ જ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે.

ਜਨੁ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਲਾਵ ਪਹਿਲੀ ਆਰੰਭੁ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે પહેલા ફેરા દ્વારા લગ્નનું આરંભ કાર્ય રચાવ્યું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਦੂਜੜੀ ਲਾਵ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હું રામ પર બલિહાર છું. જ્યારે હરિના લગ્નનો બીજો ફેરો કરાવ્યો તો તેને જીવ-સ્ત્રીને સદ્દગુરુથી મળાવી દીધો.

ਨਿਰਭਉ ਭੈ ਮਨੁ ਹੋਇ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਗਵਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જીવ-સ્ત્રીનું મન પ્રભુના ભયથી નિર્ભય થઈ ગયું છે અને તેની અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે.

ਨਿਰਮਲੁ ਭਉ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਹਰਿ ਵੇਖੈ ਰਾਮੁ ਹਦੂਰੇ ॥
જ્યારે તેના મનમાં નિર્મળ પ્રભુનો ભય ઉત્પન્ન થઈ ગયો તો તેને હરિનું ગુણગાન કર્યું. હવે તે હરિને આજુબાજુ જ જોવે છે.

ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਸਾਰਿਆ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
આત્મામાં જ પરમાત્મા છે, સ્વામી પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીને એક પ્રભુ જ પોતાના હૃદય તેમજ બહાર દુનિયામાં વસતો દેખાઈ દે છે. હરિ-ભક્તોએ મળીને જીવ-સ્ત્રીના લગ્નના ખુશીના ગીત ગાયા છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦੂਜੀ ਲਾਵ ਚਲਾਈ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે બીજો ફેરો પૂર્ણ કરાવ્યો તો જીવ-સ્ત્રીના હૃદયમાં આનંદ શબ્દ ગુંજવા લાગ્યો ॥૨॥

ਹਰਿ ਤੀਜੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ ਬੈਰਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર જાઉં છું. જ્યારે હરિના લગ્નનો ત્રીજો ફેરો કરાવ્યો તો જીવ-સ્ત્રીના વેરાગી મનમાં ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਮੇਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જ્યારે ભાગ્યશાળી સંતજનોથી તેનો મેળાપ થયો તો તેને હરિને મેળવી લીધો.

ਨਿਰਮਲੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ਮੁਖਿ ਬੋਲੀ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ॥
જ્યારે તેને નિર્મળ હરિને મેળવી લીધો તો જ તેને હરિનું ગુણગાન કર્યું. તેને પોતાના મુખથી હરીની વાણી ઉચ્ચારિત કરી.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕਥੀਐ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
ભાગ્યવાન જીવ-સ્ત્રીએ તે સંતજનોથી મળીને પોતાનો પતિ-પ્રભુ મેળવી લીધો અને સંતજન હરિની અકથ્ય વાર્તા કથન કરતો રહે છે.

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧੁਨਿ ਉਪਜੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਜੀਉ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીના હૃદયમાં હરિના નામની ધ્વનિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે. તે હરિનું જાપ કરતી રહે છે કારણ કે તેના માથા પર આવું ભાગ્ય લખેલું હતું.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਤੀਜੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਬੈਰਾਗੁ ਜੀਉ ॥੩॥
નાનક કહે છે કે ત્રીજા ફેરામાં જીવ-સ્ત્રીના મનમાં વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਚਉਥੜੀ ਲਾਵ ਮਨਿ ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર જાઉં છું. જ્યારે હરિના લગ્નનો ચોથો ફેરો થયો તો જીવ-સ્ત્રીના મનમાં સરળ ઉત્પન્ન થઈ ગયું અને તેને પોતાના પરમાત્માને મેળવી લીધો.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
તેને ગુરુ દ્વારા સરળ સ્વભાવ જ પ્રભુ મળ્યો છે, જેને તેના મન તેમજ શરીરમાં હરિ મીઠો લગાવી દીધો છે.

ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ગુરુએ જીવ-સ્ત્રીને હરિ મીઠો લગાવી દીધો છે અને આ વાત મારા પ્રભુને સારી લાગે છે. જીવ-સ્ત્રી રાત-દિવસ હરિમાં ધ્યાનસ્થ રહે છે.

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
તેને મનોવાંછિત સ્વામી મેળવી લીધો છે અને તેને હરિ નામની શુભ-કામનાઓ મળી રહે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਠਾਕੁਰਿ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ਧਨ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮਿ ਵਿਗਾਸੀ ॥
સ્વામી પ્રભુએ જીવ-સ્ત્રીથી પોતાના લગ્ન કરાવ્યાં છે. જીવ-સ્ત્રી નામ દ્વારા પોતાના હૃદયમાં ખુબ ખુશ રહે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੇ ਚਉਥੀ ਲਾਵੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਿਨਾਸੀ ॥੪॥੨॥
નાનક કહે છે, જ્યારે લગ્નનો ચોથો ફેરો પૂર્ણ કરાવ્યો તો જીવ-સ્ત્રીએ અવિનાશી પ્રભુને મેળવી લીધો ॥૪॥૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨ ॥
રાગ સુહી છંત મહેલ ૪ ઘર ૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
ગુરુની નજીકમાં હરિના જ ગુણ ગાયા છે અને

ਹਿਰਦੈ ਰਸਨ ਰਸਾਏ ॥
હૃદય તેમજ જીભ દ્વારા તે મહારસનો જ આનંદ લીધો છે.

ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਏ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
જેને પોતાની જીભથી ગુણોનો આનંદ લીધો છે, તે જ મારા પ્રભુને ગમી ગયો છે અને તે સરળ સ્વભાવ જ પ્રભુથી મળી ગયો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਸੁਖਿ ਸੋਵੈ ਸਬਦਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
તે રોજ સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ સેવન કરે છે, સુખની ઊંઘ સૂએ છે અને શબ્દમાં સુર લગાવીને રાખે છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાપ્તિ અતિભાગ્યથી જ થાય છે અને પછી જીવ રાત-દિવસ પરમાત્માના નામનું ચિંતન કરતો રહે છે.

ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਨਾਨਕ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! જગતનો જીવન પ્રભુ તેને સરળ સ્વભાવ જ મળી ગયો છે અને હવે તે શૂન્યાવસ્થામાં શબ્દમાં જોડાઈ રહે છે ॥૧॥

ਸੰਗਤਿ ਸੰਤ ਮਿਲਾਏ ॥ ਹਰਿ ਸਰਿ ਨਿਰਮਲਿ ਨਾਏ ॥
પ્રભુએ મને સંતોની સંગતિમાં મળાવી દીધો છે અને હવે હરિ-નામરૂપી સરોવરમાં સ્નાન કરતો રહું છું.

ਨਿਰਮਲਿ ਜਲਿ ਨਾਏ ਮੈਲੁ ਗਵਾਏ ਭਏ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥
મેં નામરૂપી નિર્મળ જળમાં સ્નાન કરીને પોતાના પાપોની ગંદકી દૂર કરી દીધી છે અને મારુ શરીર પવિત્ર થઈ ગયું છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ਹਉਮੈ ਬਿਨਠੀ ਪੀਰਾ ॥
મારી દુર્મતિરૂપી ગંદકી નિવૃત થઈ ગઈ છે, મારો ભ્રમ ભાગી ગયો છે અને અહંકારની ઇજા પણ નાશ થઈ ગઈ છે.

ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਹੋਆ ਵਾਸਾ ॥
પ્રભુની કરુણા, દ્રષ્ટિથી મને સત્સંગતિની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે અને મારો આત્મસ્વરૂપમાં નિવાસ થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਮੰਗਲ ਰਸਿ ਰਸਨ ਰਸਾਏ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥੨॥
મેં હરિના મંગળ ગુણ જ ગાયા છે, જીભથી તેના ગુણોનો રસ પ્રાપ્ત કર્યો છે. હે નાનક! હવે મનમાં નામનો પ્રકાશ થઇ ગયો છે ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਰਤਨੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ॥
જીવ પોતાના અંતરમનમાં હાજર નામરૂપી રત્નનું જ ચિંતન કરે છે. ગુરુમુખને પરમાત્માનું નામ ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ਅਗਿਆਨੁ ਅਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જેને હરિનામ પ્રેમાળ લાગે છે, ગુરુએ શબ્દ દ્વારા તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે અને તેના અંતરમાંથી અજ્ઞાનરૂપી અંધારું સમાપ્ત કરી દીધું છે.

ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਬਲਿਆ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਘਰ ਮੰਦਰ ਸੋਹਾਇਆ ॥
તેના હૃદયમાં જ્ઞાનરૂપી પ્રચંડ આગ સળગી ગઈ છે અને પ્રભુ-પ્રકાશનો આલોક થઇ ગયો છે. તેના ધર તેમજ મંદિર સુંદર બની ગયા છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਿ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਏ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਭਾਇਆ ॥
તેને પોતાનું શરીર તેમજ મન અર્પણ કરીને શુભ ગુણોનું શણગાર કર્યું છે, જે સત્યસ્વરૂપ પ્રભુને સારું લાગે છે.

ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਪਰੁ ਕੀਜੈ ਨਾਨਕ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! જે પ્રભુ કહે છે, તે જ તે સારી રીતે કરે છે તે પ્રભુ-ચરણોમાં લીન થઇ ગયો છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਜੁ ਰਚਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુએ લગ્ન રચાવ્યા છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੀਆਹਣਿ ਆਇਆ ॥
તે ગુરુના માધ્યમથી લગ્ન કરાવવા આવ્યો છે.

ਵੀਆਹਣਿ ਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਾ ਧਨ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ॥
તે લગ્ન કરાવવા આવ્યો છે અને જીવ-સ્ત્રીએ ગુરુના માધ્યમથી હરિને મેળવી લીધો છે. તે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુને ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਸਵਾਰੀ ॥
સંતજનોએ મળીને લગ્નના મંગળ ગીત ગાયા છે તથા શ્રી હરિએ પોતે જ શુભ ગુણોથી શણગાર્યું છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਮਿਲਿ ਆਏ ਅਪੂਰਬ ਜੰਞ ਬਣਾਈ ॥
આ શુભ અવસર પર દેવતા, નર તેમજ ગંધર્વ મળીને આવ્યા છે અને અપૂર્વ બારાત બની ગઈ.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਮੈ ਸਾਚਾ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰੈ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! મેં સાચો પ્રભુ મેળવી લીધો છે, જે જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્ત છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૪ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਵਹੋ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਗੋਵਿੰਦ ਕੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે સંતજનો! આવો, આપણે ગોવિંદનું ગુણગાન કરીએ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਘਰਿ ਵਾਜਹਿ ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ બનીને મળીને રહીએ અને અમારા હ્રદય-ઘરમાં અનેક પ્રકારના શબ્દ વાગતા રહે છે.

ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ਤੂ ਕਰਤਾ ਸਭ ਥਾਈ ॥
હે પ્રભુ! આ અનેક પ્રકારના અનહદ શબ્દ તારા જ વગાડે વાગે છે તું જગતનો રચયિતા છે અને સર્વવ્યાપક છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਪੀ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
એવી કૃપા કર કે હું રાત-દિવસ તારું નામ જપતો રહું, હંમેશા તારી સ્તુતિ કરતો રહું અને સાચા શબ્દોમાં પોતાની વૃત્તિ લગાવીને રાખું.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜਿ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਪੂਜਾ ॥
રાત-દિવસ સરળ સ્વભાવ તારા રંગમાં લીન રહું અને પોતાના હૃદયમાં રામ-નામની પૂજા અર્ચના કરતો રહું.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਦੂਜਾ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી હું એક પરમાત્માને જ ઓળખું છું અને કોઈ બીજાને જાણતો નથી ॥૧॥

ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਮ ॥
તે પ્રભુ અંતર્યામી છે અને બધા જીવોમાં સમાયેલ છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਰਵੈ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਰਾਮ ॥
જે જીવ શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તેનું મનન કરે છે, મારો સ્વામી પ્રભુ તેને બધામાં વસેલ નજર આવે છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿਆ ਸੋਈ ॥
મારો સ્વામી અંતર્યામી પ્રભુ બધાના હ્રદયમાં હાજર છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા જ સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે અને જીવ સરળ જ તેમાં સમાઈ જાય છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ સમર્થ નથી.

ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਜੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥
જો પ્રભુને યોગ્ય લાગે તો હું સરળ જ તેનું ગુણાનુવાદ કરું અને તે પોતે જ મને પોતાના ચરણોથી મળાવી લે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਬਦੇ ਜਾਪੈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੨॥
હે નાનક! શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તે પ્રભુની સમજ થાય છે અને રાત-દિવસ તેના નામનું ભજન થાય છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਜਗੋ ਦੁਤਰੁ ਮਨਮੁਖੁ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਈ ਰਾਮ ॥
આ જગત એવો સમુદ્ર છે, જેમાંથી પર થવું ખૂબ અઘરું છે અને મનની મરજી પ્રમાણે ચાલનાર જીવ તો આનાથી પાર જ થઈ શકતો નથી.

ਅੰਤਰੇ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚਤੁਰਾਈ ਰਾਮ ॥
આવા જીવના અંતરમનમાં અભિમાન, જોડાણ, કામ, ક્રોધ તેમજ ચતુરાઈ જ ભરેલ હોય છે.

ਅੰਤਰਿ ਚਤੁਰਾਈ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
અંતરમનમાં ચતુરાઈ હોવાને કારણે તેનું જીવન સફળ થતું નથી અને પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે.

ਜਮ ਮਗਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਇਆ ॥
તે મૃત્યુના રસ્તામાં ખૂબ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે, મૃત્યુથી ઇજા ખાય છે તથા અંતિમ સમય જગતને છોડતો પસ્તાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਪੁਤੁ ਕੁਟੰਬੁ ਸੁਤੁ ਭਾਈ ॥
પરમાત્માના નામ સિવાય પુત્ર, કુટુંબ, સુપુત્ર તેમજ ભાઈ વગેરે કોઈ તેનો મિત્ર બન્યો નથી.

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਸਾਰਾ ਆਗੈ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ॥੩॥
હે નાનક! આ મોહ-માયાનો ફેલાવ આગળ પરલોકમાં જીવની સાથે જતો નથી ॥૩॥

ਹਉ ਪੂਛਉ ਅਪਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ਰਾਮ ॥
મારો સદ્ગુરુ નામનો દાતા છે, હું તેનાથી પૂછું છું કે આ ખરાબ સંસાર- સમુદ્રથી કઈ રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ਚਲਹੁ ਜੀਵਤਿਆ ਇਵ ਮਰੀਐ ਰਾਮ ॥
સદ્દગુરૂની રજા અનુસાર ચાલ, પછી જીવતા મરી જાય છે અર્થાત અહંકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਜੀਵਤਿਆ ਮਰੀਐ ਭਉਜਲੁ ਤਰੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જો મનુષ્ય જીવતા મરી જાય અર્થાત પોતાનો અહમ સમાપ્ત કરી દે તો આ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે અને તે ગુરુના માધ્યમથી નામમાં જ જોડાય જાય છે.

ਪੂਰਾ ਪੁਰਖੁ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
ભાગ્યશાળી જીવે સંપૂર્ણ પરમાત્માને મેળવી લીધો છે અને તે સત્ય-નામમાં જ વૃત્તિ લગાવીને રાખે છે.

ਮਤਿ ਪਰਗਾਸੁ ਭਈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥
તેની બુદ્ધિમાં પ્રકાશ થઇ ગયો છે અને રામ નામની મોટાઇથી તેનું મન ખુશ થઇ ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੪॥੧॥੪॥
હે નાનક! તેને પ્રભુએ શબ્દ દ્વારા પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને તેનો આત્મ-પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાય ગયો ॥૪॥૧॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫
સુહી મહેલ ૪ ઘર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰੁ ਸੰਤ ਜਨੋ ਪਿਆਰਾ ਮੈ ਮਿਲਿਆ ਮੇਰੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝਿ ਗਈਆਸੇ ॥
હે સંતજનો! મને પ્રેમાળ ગુરુ મળી ગયો છે, જેનાથી મારી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે.

ਹਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰੈ ਮੈ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸੇ ॥
હું પોતાનું મન તેમજ શરીર સદ્દગુરુને અર્પણ કરુ છુ કેમ કે તે મને ગુણોના ભંડાર પ્રભુથી મળાવી દે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਮੈ ਦਸੇ ਹਰਿ ਸਾਬਾਸੇ ॥
તે મહાપુરુષ ગુરુ ધન્ય છે, તે ગુરુને મારી શાબાશ છે, જેને મને હરિ વિશે માર્ગદર્શન કર્યું છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਿਗਾਸੇ ॥੧॥
હે નાનક! હું ખુશનસીબ છું, જે હરિને મેળવી લીધો છે અને નામ દ્વારા ફૂલની જેમ ખીલી ગયો છું અર્થાત ખુશ થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਸਜਣੁ ਪਿਆਰਾ ਮੈ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਦਸਾਹਾ ॥
હે ભાઈ! મારો પ્રેમાળ સજ્જન ગુરુ મને મળી ગયો છે. હું તેનાથી હરિનો રસ્તો પૂછું છું.

ਘਰਿ ਆਵਹੁ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਮਿਲੁ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭ ਨਾਹਾ ॥
હે પ્રભુ! શબ્દ-ગુરુ દ્વારા મને આવી મળ, મારા હૃદયમાં આવી વશ, હું અનંતકાળથી તારાથી અલગ થયેલી છું.

ਹਉ ਤੁਝੁ ਬਾਝਹੁ ਖਰੀ ਉਡੀਣੀਆ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮੀਨੁ ਮਰਾਹਾ ॥
જેમ પાણી વગર માછલી તડપે છે તેમ જ તારા વગર હું ખૂબ બેચેન રહું છું.

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹਾ ॥੨॥
હે નાનક! ભાગ્યથી મેં હરિનું ચિંતન કર્યું છે અને તેના નામમાં જ સમાઈ ગઈ છું ॥૨॥

ਮਨੁ ਦਹ ਦਿਸਿ ਚਲਿ ਚਲਿ ਭਰਮਿਆ ਮਨਮੁਖੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
હે ભાઈ! સ્વેચ્છાચારી જીવ ભ્રમમાં જ ભુલાયેલો છે અને તેનું મન દસેય દિશામાં ભટકી રહ્યું છે.

ਨਿਤ ਆਸਾ ਮਨਿ ਚਿਤਵੈ ਮਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਲਗਾਇਆ ॥
તે રોજ પોતાના મનમાં નવીન આશા વિચારતો રહે છે અને તેને પોતાના મનને તૃષ્ણાની ભૂખ લગાવી લીધી છે.

ਅਨਤਾ ਧਨੁ ਧਰਿ ਦਬਿਆ ਫਿਰਿ ਬਿਖੁ ਭਾਲਣ ਗਇਆ ॥
તેને અનંત ધન ધરતીમાં દબાવી રાખ્યું છે પરંતુ તો પણ તે આનાથી વધુ માયારૂપી ઝેર શોધવા માટે ગયો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! તું પણ નામનું સ્તુતિગાન કર્યા કર, કારણ કે નામ વગર સ્વેચ્છાચારી જીવ ખુબ દુઃખી થઈને દમ તોડી ગયો છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਸੁੰਦਰੁ ਮੋਹਨੁ ਪਾਇ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਣੀ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! મનને મુગ્ધ કરનાર સુંદર ગુરુને મેળવીને મેં હરિની પ્રેમવાણી દ્વારા મનને નિયંત્રણમાં કરી લીધું છે.

ਮੇਰੈ ਹਿਰਦੈ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਵਿਸਰਿ ਗਈ ਮਨ ਆਸਾ ਚਿੰਤ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
મેં પોતાના મનની ઈચ્છા તેમજ ચિંતા ભુલાવી દીધી છે અને મારા હૃદયમાંથી સાંસારિક ચેતના ભુલાઈ ચુકી છે.

ਮੈ ਅੰਤਰਿ ਵੇਦਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਗੁਰ ਦੇਖਤ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥
મારા અંતરમનમાં પ્રભુ-પ્રેમની વેદના છે, પરંતુ ગુરુના દર્શન કરીને મનને ધીરજ થઈ ગઈ છે

ਵਡਭਾਗੀ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਮਿਲੁ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਵਾਰਿਆ ॥੪॥੧॥੫॥
હે નાનક! સૌભાગ્યથી મને પ્રભુ આવીને મળી ગયો છે અને હું તેના પર ક્ષણ-ક્ષણ બલિહાર થાવ છું ॥૪॥૧॥૫॥

ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સુહી છંદ મહેલ ૪॥

ਮਾਰੇਹਿਸੁ ਵੇ ਜਨ ਹਉਮੈ ਬਿਖਿਆ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਣ ਨ ਦਿਤੀਆ ॥
હે જીવ! તે અભિમાનરૂપી ઝેરને સમાપ્ત કરી દે, જેને તને પ્રભુથી મળવા દીધો નથી.

ਦੇਹ ਕੰਚਨ ਵੇ ਵੰਨੀਆ ਇਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਵਿਗੁਤੀਆ ॥
હે જીવ! તારું આ શરીર સોના જેવું સુંદર હતું પરંતુ આ અહંકારે આને કુરુપ કરી દીધો છે.

ਮੋਹੁ ਮਾਇਆ ਵੇ ਸਭ ਕਾਲਖਾ ਇਨਿ ਮਨਮੁਖਿ ਮੂੜਿ ਸਜੁਤੀਆ ॥
માયાનો મોહ બધું કલંક છે, પરંતુ મૂર્ખ મનમુખે પોતાને આનાથી જોડી રાખ્યો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਉਮੈ ਛੁਟੀਆ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુમુખ સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબવાથી બચી ગયો છે અને તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા અહંકારથી છૂટી ગયો છે ॥૧॥

ਵਸਿ ਆਣਿਹੁ ਵੇ ਜਨ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਨੁ ਬਾਸੇ ਜਿਉ ਨਿਤ ਭਉਦਿਆ ॥
હે જીવ! આ મનને પોતાના વશમાં રાખ, આ તો શિકારી પક્ષીની જેમ દરરોજ ભટકતું રહે છે.

ਦੁਖਿ ਰੈਣਿ ਵੇ ਵਿਹਾਣੀਆ ਨਿਤ ਆਸਾ ਆਸ ਕਰੇਦਿਆ ॥
હે ભાઈ! દરરોજ નવીન ઇચ્છા કરતા મનુષ્યની જીવનરૂપી રાત દુઃખોમાં જ વીતી જાય છે.

ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਵੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਮਨਿ ਆਸ ਪੂਰੀ ਹਰਿ ਚਉਦਿਆ ॥
હે સંતજનો! મેં ગુરુને મેળવી લીધો છે અને હરિનું નામ જપતા મારા મનની ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਛਡਿ ਆਸਾ ਨਿਤ ਸੁਖਿ ਸਉਦਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મને આ જ બુદ્ધિ આપ કે હું બધી કામનાઓ છોડીને પોતાની જીવનરૂપી રાત સુખની ઊંઘમાં સુતા વિતાવું ॥૨॥

ਸਾ ਧਨ ਆਸਾ ਚਿਤਿ ਕਰੇ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੇਜੜੀਐ ਆਈ ॥
હે રામ! તે જીવ-સ્ત્રી પોતાના મનમાં આ જ ઈચ્છા કરે છે કે પ્રભુ તેની હૃદય-પથારી પર આવે.

ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਅਗਮ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਈ ॥
તું મારો માલિક છે, અપહોચ છે તેમજ ખુબ દયાળુ છે કૃપા કરીને મને પોતાની સાથે મળાવી લે.

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲੋਚਾ ਗੁਰਮੁਖੇ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ॥
હે હરિ! મારા મન તેમજ શરીરમાં તારી જ લાલચ છે. મેં તારા મિલન માટે પોતાના હૃદયમાં શ્રધ્ધાની પથારી પાથરી રાખી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀਆ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥੩॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુને ગમી ગઈ તો તે તેને સરળ સ્વભાવ જ મળી ગયો ॥૩॥

ਇਕਤੁ ਸੇਜੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੋ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਗੁਰੁ ਦਸੇ ਹਰਿ ਮੇਲੇਈ ॥
પ્રભુ જીવ-સ્ત્રીની સાથે એક જ હૃદય-પથારી પર હાજર છે પરંતુ જીવ-સ્ત્રીને આ તફાવત ગુરુ કહે છે અને તેને પરમાત્માથી મળાવી દે છે.

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬੈਰਾਗੁ ਹੈ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇਈ ॥
મારા મન તેમજ શરીરમાં પરમાત્મા માટે પ્રેમ છે અને તેને મળવા માટે વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે. ગુરૂ કૃપા કરીને મને તેનાથી મળાવી દે.

ਹਉ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਜੀਉ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਦੇਈ ॥
હું ગુરુ પર કોટિ-કોટિ બલિહાર જાવ છું, આ પ્રાણ પણ તેના પર બલિહારી છે.

ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਜੀਉ ਰਾਮ ਰਾਜਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੇਲੇਈ ॥੪॥੨॥੬॥੫॥੭॥੬॥੧੮॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે ગુરુ ખુશ થઈ ગયો તો તેને તેને હરિથી મળાવી દીધો ॥૪॥૨॥૬॥૫॥૭॥૬॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਤੂ ਕਾਏ ਦੇਖਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥
હે પાગલ! મારી વાત સાંભળ, તું જગત-તમાશાને જોઈને શા માટે ભુલાયેલ છે?

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਨੇਹੁ ਕੂੜਾ ਲਾਇਓ ਕੁਸੰਭ ਰੰਗਾਨਾ ॥
આનાથી અસત્ય પ્રેમ લગાવેલ છે, આનો રંગ કુસુંભના ફૂલ જેવો છે.

ਕੂੜੀ ਡੇਖਿ ਭੁਲੋ ਅਢੁ ਲਹੈ ਨ ਮੁਲੋ ਗੋਵਿਦ ਨਾਮੁ ਮਜੀਠਾ ॥
અસત્ય માયાને જોઈને તું ભૂલી ગયો છે, તને આની કિંમત કોડીમાં પણ મળવાની નથી. ગોવિંદનું નામ મજીઠ જેવું સ્થિર રહેનાર છે.

ਥੀਵਹਿ ਲਾਲਾ ਅਤਿ ਗੁਲਾਲਾ ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਗੁਰ ਮੀਠਾ ॥
ગુરુના શબ્દને મીઠા સમજીને તું ગુલાલ જેવા ગાઢ રંગવાળા ખસખસનું સુંદર ફૂલ બની જઈશ.

ਮਿਥਿਆ ਮੋਹਿ ਮਗਨੁ ਥੀ ਰਹਿਆ ਝੂਠ ਸੰਗਿ ਲਪਟਾਨਾ ॥
તું માયાના અસત્ય મોહમાં જ મગ્ન છે અને અસત્ય સાથે લપટાયેલ છે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਣਿ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਰਾਖੁ ਲਾਜ ਭਗਤਾਨਾ ॥੧॥
હે કૃપાનિધિ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યો છું. જેમ તું પોતાના ભક્તોની લાજ રાખે છે, મારી પણ લાજ રાખ ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਸੇਵਿ ਠਾਕੁਰੁ ਨਾਥੁ ਪਰਾਣਾ ॥
હે મૂંગા જીવ! સાંભળ, તું પ્રાણનાથ ઠાકોરની પૂજા કર.

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਜੋ ਆਇਆ ਤਿਸੁ ਜਾਣਾ ॥
જે પણ આ જગતમાં જન્મ લઈને આવ્યા છે, તેને એકના એક દિવસે અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਹਭ ਵੈਸੀ ਸੁਣਿ ਪਰਦੇਸੀ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ॥
હે પરદેશી! ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ; સંતોની સંગતિમાં મળીને રહેવું જોઈએ કારણ કે આ આખી દુનિયા નાશવંત છે.

ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਭਾਗੀ ਸੁਣਿ ਬੈਰਾਗੀ ਚਰਣ ਪ੍ਰਭੂ ਗਹਿ ਰਹੀਐ ॥
હે વેરાગી! સાંભળ, ભાગ્યથી જ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે તેમજ પ્રભુ-ચરણોમાં પડી રહેવું જોઈએ.

ਏਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਜਿ ਬਹੁ ਮਾਣਾ ॥
પોતાનું મન પ્રભુને અર્પણ કરી દેવું જોઈએ, કોઈ શંકા કરવી જોઈએ નહીં અને ગુરુમુખ બનીને ઘમંડને ત્યાગી દે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਭਗਤ ਭਵ ਤਾਰਣ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਗੁਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે તું ગરીબ તેમજ ભક્તોનો સંસાર-સમુદ્રથી ઉધ્ધાર કરનાર છે. હું તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ કહીને વખાણ કરું? ॥૨॥

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਕਿਆ ਕੀਚੈ ਕੂੜਾ ਮਾਨੋ ॥
હે પાગલ જીવ! જરા સાંભળ; શા માટે અસત્ય અહંકાર કરે છે?

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਹਭੁ ਵੈਸੀ ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਨੋ ॥
તારો બધો ઘમંડ તેમજ ગુમાન નાશ થઈ જશે.

ਨਿਹਚਲੁ ਹਭ ਜਾਣਾ ਮਿਥਿਆ ਮਾਣਾ ਸੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਹੋਇ ਦਾਸਾ ॥
સ્થિર લાગતું આ આખું જગત ચાલ્યું જશે; તારો અભિમાન અસત્ય છે, આથી પ્રભુના સંતોનો દાસ બની જા.

ਜੀਵਤ ਮਰੀਐ ਭਉਜਲੁ ਤਰੀਐ ਜੇ ਥੀਵੈ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆਸਾ ॥
જો તારા નસીબમાં આવું લખેલું હોય તો તું જગતના મોહથી જીવતે જીવ મરીને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ જાય.

ਗੁਰੁ ਸੇਵੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਜਿਸੁ ਲਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੋ ॥
પરમાત્મા જેનાથી સરળ જ પોતાનું ધ્યાન-મનન કરાવે છે, તે જ ગુરુની સેવા કરે છે અને નામ-અમૃત પીતો રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੋ ॥੩॥
હે ભાઈ! નાનક હરિના દરવાજા પર તેની શરણમાં પડ્યો છે અને હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਮਤੁ ਜਾਣਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥
હે મૂર્ખ જીવ! સાંભળ, આ ન સમજ કે તે પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਸੁਣਿ ਬਾਵਰੇ ਥੀਉ ਰੇਣੁ ਜਿਨੀ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને પ્રભુનું મનન કર્યું છે, તું તેના ચરણોની ધૂળ બની જા.

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਈਐ ॥
જેને પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને ભાગ્યશાળીને જ પરમાત્માનાં દર્શન થાય છે.

ਥੀਉ ਨਿਮਾਣਾ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣਾ ਸਗਲਾ ਆਪੁ ਮਿਟਾਈਐ ॥
વિનમ્ર બનીને હંમેશા પ્રભુ પર બલિહાર થવું જોઈએ અને પોતાનો બધો અહંકાર મટાડી દેવો જોઈએ.

ਓਹੁ ਧਨੁ ਭਾਗ ਸੁਧਾ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਧਾ ਹਮ ਤਿਸੁ ਪਹਿ ਆਪੁ ਵੇਚਾਇਆ ॥
જેને પ્રભુને શોધી લીધો છે, તે ધન્ય તેમજ ભાગ્યશાળી છે અને મેં પોતાને તેને વેચેલ છે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਸਰਣਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਰਾਖੁ ਲਾਜ ਅਪਨਾਇਆ ॥੪॥੧॥
હે સુખોનાં સમુદ્ર પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યો છું, પોતાના સેવકની લાજ રાખી ॥૪॥૧॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਕੀ ਟੇਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤੀ ਤੁਸਿ ਕੈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
સદ્ગુરૂએ ખુશ થઈને મને હરિ ચરણોનો સહારો દીધો છે.

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਘਰਿ ਤਿਸ ਕੈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હરિનો ભંડાર નામ-અમૃતથી ભરેલા છે અને તેના ઘરમાં બધું જ પ્રાપ્ય છે.

ਬਾਬੁਲੁ ਮੇਰਾ ਵਡ ਸਮਰਥਾ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਭੁ ਹਾਰਾ ॥
મારો પિતા-પ્રભુ સર્વશક્તિમાન છે, બધાનો રચયિતા છે.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖੁ ਕੋਈ ਨ ਲਾਗੈ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥
જેનું નામ-સ્મરણ કરવાથી કોઈ દુઃખ લાગતું નથી અને સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારો થઈ જાય છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਉਸਤਤਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੀਵਾ ॥
સૃષ્ટિનાં આરંભ તેમજ યુગ-યુગાંતરોથી જ તે પોતાના ભક્તોનો રખેવાળ છે, હું તેની સ્તુતિ કરીને જ જીવું છું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਅਨਦਿਨੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪੀਵਾ ॥੧॥
હે નાનક! તેનું નામ મહારસ મીઠો છે અને શરીર તેમજ મન દ્વારા દિવસ-રાત તેને પીતો રહું છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ਕਿਉ ਵੇਛੋੜਾ ਥੀਵਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જે મનુષ્યને પરમાત્મા પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તેની તેનાથી અલગતા કઈ રીતે થશે?

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਸੋ ਸਦਾ ਸਦ ਜੀਵਈ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
હે પ્રભુ! જેને તારો સહારો છે, તે હંમેશા જીવતો છે.

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੁਝੈ ਤੇ ਪਾਈ ਸਾਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
હે સાચા સર્જનહાર! મેં તારો સહારો તારાથી જ મેળવ્યો છે.

ਜਿਸ ਤੇ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰਾ ॥
અમારો પ્રભુ આવો છે જેના દરવાજાથી કોઈ પણ ખાલી હાથ જતું નથી.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਆਸ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હે સ્વામી! સંતજનોએ મળીને તારું યશોગાન કર્યું છે, તેને દિવસ-રાત તારા મિલનની આશા રહે છે.

ਸਫਲੁ ਦਰਸੁ ਭੇਟਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨॥
હે નાનક! મને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી ગયો છે, જેના દર્શન ફળદાયક છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર છું ॥૨॥

ਸੰਮ੍ਰਿਹਲਿਆ ਸਚੁ ਥਾਨੁ ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માના સાચા સ્થાનનું ધ્યાન કરવાથી મને માન-સન્માન તેમજ સત્યની પ્રાપ્તિ થઈ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਦਇਆਲੁ ਗੁਣ ਅਬਿਨਾਸੀ ਗਾਇਆ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જ્યારે મને દયાળુ સદ્ગુરુ મળી ગયો તો મેં અવિનાશી પરમાત્માનું જ ગુણાનુવાદ કર્યું.

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਉ ਨਿਤ ਨਿਤ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਆਮੀਆ ॥
હું રોજ ગોવિંદનું ગુણગાન કરતો રહું છું, જે મને પ્રાણોથી પણ પ્રિય છે અને મારો સ્વામી છે.

ਸੁਭ ਦਿਵਸ ਆਏ ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਮਿਲੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀਆ ॥
હવે મારા શુભ દિવસ આવી ગયા છે, કારણ કે અંતર્યામી પ્રભુ મને મળી ગયો છે, તેને પકડીને મને ગળાથી લગાવી લીધો છે.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦਾ ਝੁਣਕਾਰੇ ॥
મનમાં સત્ય તેમજ સંતોષની મધુર ધ્વનિઓ ગુંજી રહી છે અને અનહદ શબ્દનો અવાજ થઈ રહ્યો છે.

ਸੁਣਿ ਭੈ ਬਿਨਾਸੇ ਸਗਲ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਕਰਣੈਹਾਰੇ ॥੩॥
હે નાનક! સર્વકર્તા પરમપુરુષ પ્રભુનો યશ સાંભળીને મારા બધા ભય નાશ થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਉਪਜਿਆ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਸਾਹੁਰੈ ਪੇਈਐ ਇਕੁ ਹਰਿ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
જ્યારે મારા મનમાં પરમ તત્વ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થઈ ગયો તો ખબર લાગી કે સસુરાલ તેમજ માતૃ ઘરમાં અર્થાત લોક-પરલોક બંનેમાં એક પરમાત્મા જ હાજર છે.

ਬ੍ਰਹਮੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਮਿਲਿਆ ਕੋਇ ਨ ਸਾਕੈ ਭਿੰਨ ਕਰਿ ਬਲਿ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
આત્મા પરમાત્મામાં મળી ગઈ છે અને હવે કોઈ તેને તેનાથી અલગ કરી શકતો નથી.

ਬਿਸਮੁ ਪੇਖੈ ਬਿਸਮੁ ਸੁਣੀਐ ਬਿਸਮਾਦੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
હવે મને અદભુત રૂપ બ્રહ્મ જ દેખાઈ દે, સંભળાઈ દે તેમજ અદ્ભુતરૂપ બ્રહ્મ જ નજરે આવે છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨ ਸੁਆਮੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇਆ ॥
જગતનો સ્વામી પ્રભુ જળ, ધરતી તેમજ આકાશમાં પુષ્કળ છે અને દરેક હૃદયમાં સમાયેલ છે.

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਤਿਸੁ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥
આ દુનિયા જેનાથી ઉત્પન્ન થાય છે, છેવટે તેમાં જ સમાઈ જાય છે અને તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਜਿਸ ਕੇ ਚਲਤ ਨ ਜਾਹੀ ਲਖਣੇ ਨਾਨਕ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਏ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! જે પરમેશ્વરના અદભુત જાણી શકાતાં નથી, તેનું ભજન કર ॥૪॥૨॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૫ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਵਣ ਲਾਗੇ ॥
હે ભાઈ! હું ગોવિંદનાં ગુણગાન કરવા લાગી ગયો છું.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੇ ॥
હું દરેક સમય હરિના રંગમાં જાગતો રહું છું.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਜਾਗੇ ਪਾਪ ਭਾਗੇ ਮਿਲੇ ਸੰਤ ਪਿਆਰਿਆ ॥
હરિના રંગમાં જાગવાથી બધા પાપ ભાગી ગયા છે અને મને પ્રેમાળ સંત મળી ગયો છે.

ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ ਭਰਮ ਭਾਗੇ ਕਾਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰਿਆ ॥
ગુરૂના ચરણોમાં લાગવાથી મારા બધા ભ્રમ દૂર થઈ ગયા છે અને તેને બધા કાર્ય સંભાળી લીધા છે.

ਸੁਣਿ ਸ੍ਰਵਣ ਬਾਣੀ ਸਹਜਿ ਜਾਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਵਡਭਾਗੈ ॥
સૌભાગ્યથી હરિ નામ જપી અને પોતાના કાનોથી વાણી સાંભળીને સરળ સ્થિતિ જાણી લીધી છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਪ੍ਰਭ ਆਗੈ ॥੧॥
હે સ્વામી! નાનકની પ્રાર્થના છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, મારા પ્રાણ તેમજ શરીર તને અર્પણ છે ॥૧॥

ਅਨਹਤ ਸਬਦੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥
હે ભાઈ! ત્યારે મનમાં સુરીલો અનહદ શબ્દ ગુંજવા લાગી ગયો,

ਸਚੁ ਮੰਗਲੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਾ ॥
જ્યારે મેં સાચું મંગળ હરિ યશ ગાયું.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦੂਖ ਨਾਸੇ ਰਹਸੁ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਘਣਾ ॥
હરિનું ગુણગાન કરવાથી મારા બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા છે અને મનમાં ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થયો છે.

ਮਨੁ ਤੰਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਮੁਖਿ ਭਣਾ ॥
પ્રભુના દર્શન કરીને મારું મન તેમજ શરીર નિર્મળ થઈ ગયું છે અને હવે હું પોતાના મુખથી પ્રભુનું નામ ઉચ્ચારિત કરતો રહું છું.

ਹੋਇ ਰੇਣ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਭ ਅਰਾਧੂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ॥
હું સાધુઓની ચરણ-ધૂળ બનીને પ્રભુની પ્રાર્થના કરતો રહું છું અને આ રીતે પોતાના પ્રભુને સારો લાગવા લાગી ગયો છું.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਧਾਰਹੁ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥੨॥
હે હરિ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા પર દયા કર કેમ કે હું હંમેશા તારું ગુણગાન કરતો રહું.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ॥
હે ભાઈ! ગુરુથી મળીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਹਰਿ ਚਰਣ ਜਪਤ ਨਿਸਤਰਿਆ ॥
હરિ-ચરણોનું જાપ કરવાથી નિકાલ થઈ શકે છે.

ਹਰਿ ਚਰਣ ਧਿਆਏ ਸਭਿ ਫਲ ਪਾਏ ਮਿਟੇ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
હરિ-ચરણોનું ધ્યાન કરવાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને જન્મ-મરણનું ચક્ર પણ મટી જાય છે.

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਜਪਿ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ॥
પ્રેમ-ભક્તિ દ્વારા સરળ-સ્વભાવ હરિને જપીને પોતાના પ્રભુને સારો લાગું છું.

ਜਪਿ ਏਕੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਪੂਰਨ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
હે ભાઈ! તું પણ તે અદ્રશ્ય, અપરંપાર તેમજ સંપૂર્ણ એક પરમાત્માનું જાપ કર, કારણ કે તેના વગર બીજું કોઈ મોટું નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਖੋਇਆ ਜਤ ਦੇਖਾ ਤਤ ਸੋਈ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે ગુરુએ મારો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે. હવે હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા દેખાઈ દે છે ॥૩॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હે ભાઈ! હરિનું નામ પાપીઓને પવિત્ર કરનાર છે.

ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਕਾਮਾ ॥
આ સંતજનોના બધા કાર્ય પૂર્ણ કરી દે છે.

ਗੁਰੁ ਸੰਤੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ਸਗਲ ਇਛਾ ਪੁੰਨੀਆ ॥
જ્યારે મેં સંતરૂપી ગુરુને મેળવી લીધો તો પ્રભુનું જ ધ્યાન-મનન કર્યું, જેનાથી મારી બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਹਉ ਤਾਪ ਬਿਨਸੇ ਸਦਾ ਸਰਸੇ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥
મારો અભિમાનનો તાપ નાશ થઈ ગયો છે, હવે હું હંમેશા ખુશ રહું છું અને અનંતકાળથી અલગ થયેલા મને પ્રભુ મળી ગયો છે.

ਮਨਿ ਸਾਤਿ ਆਈ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਮਨਹੁ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ॥
મારા મનમાં ખૂબ શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે અને શુભકામનાઓ મળી રહી છે. હવે મારા મનથી પ્રભુ ક્યારેય પણ ભુલાતો નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਸਦਾ ਭਜੁ ਜਗਦੀਸਰੈ ॥੪॥੧॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે સદ્દગુરૂએ મારા હ્રદયમાં આ વાત વસાવી દીધું છે કે હંમેશા પરમેશ્વરનું ભજન કરતો રહે ॥૪॥૧॥૩॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
રાગ સુહી છંદ મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੂ ਠਾਕੁਰੋ ਬੈਰਾਗਰੋ ਮੈ ਜੇਹੀ ਘਣ ਚੇਰੀ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તું બધાનો માલિક છે અને વૈરાગ્યવાન છે. મારા જેવી તારી અનેક દાસીઓ છે.

ਤੂੰ ਸਾਗਰੋ ਰਤਨਾਗਰੋ ਹਉ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ ਤੇਰੀ ਰਾਮ ॥
તું રત્નાકર સમુદ્ર છે, પરંતુ હું તારી કદર જાણતી નથી.

ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ ਤੂ ਵਡ ਦਾਣਾ ਕਰਿ ਮਿਹਰੰਮਤਿ ਸਾਂਈ ॥
હે સ્વામી! તું ખુબ બુદ્ધિમાન છે, પરંતુ હું તારા ગુણોને જાણતી નથી, મારા પર કૃપા કર.

ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ਸਾ ਮਤਿ ਦੀਜੈ ਆਠ ਪਹਰ ਤੁਧੁ ਧਿਆਈ ॥
પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કર અને મને એવી બુદ્ધિ દે હું આઠેય પ્રહર તારું જ ધ્યાન કરતી રહું

ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੈ ਰੇਣ ਹੋਵੀਜੈ ਤਾ ਗਤਿ ਜੀਅਰੇ ਤੇਰੀ ॥
હે જીવાત્મા! ઘમંડ ન કર, બધાની ચરણ-ધૂળ બની જા, તો તારી ગતિ થઈ જશે.

ਸਭ ਊਪਰਿ ਨਾਨਕ ਕਾ ਠਾਕੁਰੁ ਮੈ ਜੇਹੀ ਘਣ ਚੇਰੀ ਰਾਮ ॥੧॥
હે ભાઈ! નાનકનો માલિક બધાથી મહાન છે અને મારા જેવી તેની અનેક દાસીઓ છે ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਗਉਹਰ ਅਤਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ਤੁਮ ਪਿਰ ਹਮ ਬਹੁਰੀਆ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! તું ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર તેમજ ગહન-ગંભીર છે! તું મારો પતિ છે અને હું તારી પત્ની છું.

ਤੁਮ ਵਡੇ ਵਡੇ ਵਡ ਊਚੇ ਹਉ ਇਤਨੀਕ ਲਹੁਰੀਆ ਰਾਮ ॥
તું ખુબ મોટો છે, બધાથી ઊંચો છે પરંતુ હું ખુબ નાની એવી છું.

ਹਉ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਏਕੋ ਤੂਹੈ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸੁਜਾਨਾ ॥
હું તો કાંઈ પણ નથી, એક તુ જ છે જે પોતે જ ખૂબ ચતુર છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਮਖ ਪ੍ਰਭ ਜੀਵਾ ਸਰਬ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી નિમેષ માત્ર અમૃત દ્રષ્ટિ દ્વારા મને જીવન મળે છે અને બધા રંગ રસ પ્રાપ્ત થતા રહે છે.

ਚਰਣਹ ਸਰਨੀ ਦਾਸਹ ਦਾਸੀ ਮਨਿ ਮਉਲੈ ਤਨੁ ਹਰੀਆ ॥
હું તારી દસેય દાસી છું અને તારા જ ચરણોની શરણ લીધી છે, જેનાથી મારુ મન ખુશ થઈ ગયું છે અને આખું શરીર ફૂલો ખીલી ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰੁ ਸਰਬ ਸਮਾਣਾ ਆਪਨ ਭਾਵਨ ਕਰੀਆ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે અને તેને યોગ્ય લાગે છે તે જ કરે છે ॥૨॥

ਤੁਝੁ ਊਪਰਿ ਮੇਰਾ ਹੈ ਮਾਣਾ ਤੂਹੈ ਮੇਰਾ ਤਾਣਾ ਰਾਮ ॥
હે રામ! મને તારા પર ખુબ ગર્વ છે, તું જ મારું બળ છે.

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ਤੇਰੀ ਤੂ ਜਾਣਾਇਹਿ ਜਾਣਾ ਰਾਮ ॥
મને સુર, બુદ્ધિ તેમજ ચતુરાઈ તારી જ આપેલી છે. જો તું મને સમજાવી દે તો જ હું તને સમજુ.

ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ਪਛਾਣੈ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਸਿਰੰਦੇ ॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા દ્રષ્ટિ હોય છે તે જ તેને જાણે અને તે જ તેને ઓળખે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੀ ਬਹੁਤੀ ਰਾਹੀ ਫਾਥੀ ਮਾਇਆ ਫੰਦੇ ॥
મનમુખી જીવ સ્ત્રી ઘણા બધા રસ્તાઓ પર ભટકતી રહે છે અને માયા જાળમાં ફસાયેલી રહે છે.

ਠਾਕੁਰ ਭਾਣੀ ਸਾ ਗੁਣਵੰਤੀ ਤਿਨ ਹੀ ਸਭ ਰੰਗ ਮਾਣਾ ॥
જે જીવ સ્ત્રી પ્રભુને સારી લાગે છે તે જ ગુણવાન છે અને તેને જીવનની બધી ખુશીઓ પ્રાપ્ત કરી છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਧਰ ਤੂਹੈ ਠਾਕੁਰ ਤੂ ਨਾਨਕ ਕਾ ਮਾਣਾ ॥੩॥
હે ઠાકોર! તું જ નાનકનો સહારો છે અને તું જ નાનકનું સમ્માન છે ॥૩॥

ਹਉ ਵਾਰੀ ਵੰਞਾ ਘੋਲੀ ਵੰਞਾ ਤੂ ਪਰਬਤੁ ਮੇਰਾ ਓਲ੍ਹਾ ਰਾਮ ॥
હે રામ! હું તારા પર બલિહાર જાવ છું, તું મારો પર્વતરૂપી આશરો છે.

ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਬਰੀਆ ਜਿਨਿ ਭ੍ਰਮੁ ਪਰਦਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਰਾਮ ॥
હું તારા પર લાખ-લાખ વાર બલિહાર જાવ છું, મારો ભ્રમનો પડદો ખોલી દીધો છે.

ਮਿਟੇ ਅੰਧਾਰੇ ਤਜੇ ਬਿਕਾਰੇ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥
મારું અજ્ઞાનરૂપી અંધારું મટી ગયું છે અને મેં બધા વિકાર ત્યાગી દીધા છે. હવે મારું મન ઠાકોરની સાથે સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે.

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਭਾਣੀ ਭਈ ਨਿਕਾਣੀ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਨਾ ॥
હું પ્રભુને ગમી ગઈ છું અને બેદરકાર થઈ ગઈ છું. મારો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે અને પ્રભુને સ્વીકાર થઈ ગયો છે.

ਭਈ ਅਮੋਲੀ ਭਾਰਾ ਤੋਲੀ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਦਰੁ ਖੋਲ੍ਹ੍ਹਾ ॥
હું અમૂલ્ય તેમજ અતુલનીય થઈ ગઈ છું, મારા માટે મુક્તિનો દરવાજો ખુલી ગયો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਉ ਨਿਰਭਉ ਹੋਈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਓਲ੍ਹ੍ਹਾ ॥੪॥੧॥੪॥
હે નાનક! હું નીડર થઈ ગઈ છું કારણ કે તે પ્રભુ જ મારો સહારો છે ॥૪॥૧॥૪॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪੂਰਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਰਾਮ ॥
પરમપુરુષ પરમેશ્વર જ મારો પ્રેમાળ સજ્જન છે, તે સંપૂર્ણ સિવાય હું કોઈને જાણતો નથી.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ਰਾਮ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે તે જ મારા માતા-પિતા, ભાઈ, પુત્ર, સંબંધી, આત્મા તેમજ પ્રાણ છે અને તે જ મારા મનને ગમે છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਦੀਆ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਭਰਪੂਰੇ ॥
આ જીવન તેમજ શરીર બધું તેનું દીધેલું છે, તે સર્વગુણ પુષ્કળ છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
મનની ભાવનાઓ જાણનાર મારો પ્રભુ બધામાં વ્યાપ્ત છે.

ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣਾ ॥
તેની શરણમાં આવીને મેં બધા સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધા છે અને સર્વકલ્યાણ થયું છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥੧॥
હે નાનક! હું આવા પ્રભુ પર હંમેશા જ બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਐਸਾ ਗੁਰੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ਰਾਮ ॥
આવો ગુરુ ખુબ ભાગ્યથી જ મળે છે, જેને મળવાથી પ્રભુનો બોધ થાય છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਉਤਰਹਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਧੂੜੀ ਨਿਤ ਨਾਪੈ ਰਾਮ ॥
જે રોજ સંતોની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરે છે, તેના જન્મ-જન્માંતરના બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਧੂੜੀ ਨਾਈਐ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਈਐ ਬਾਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਈਐ ॥
હરિની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરવાથી, પ્રભુનું ધ્યાન-મનન કરવાથી, બીજી વાર યોનિઓમાં આવવું પડતું નથી.

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਭਾਗੇ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના ચરણોમાં લાગી ગયા છે, તેના ભ્રમ તેમજ ભય ભાગી ગયા છે અને તેને મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਏ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਫਿਰਿ ਸੋਗੁ ਨਾਹੀ ਸੰਤਾਪੈ ॥
જે રોજ હરિનું ગુણ ગાય છે, નામનું મનન કરે છે, તેને કોઈ ચિંતા તેમજ દુઃખ સ્પર્શ કરતા નથી.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀਅ ਕਾ ਦਾਤਾ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਪਰਤਾਪੈ ॥੨॥
હે નાનક! જેનો આખી દુનિયામાં પૂર્ણ પ્રતાપ છે, તે પ્રભુ જ જીવન આપનાર છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧੇ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਵਸਿ ਆਏ ਰਾਮ ॥
શ્રી હરિ ગુણોનો ભંડાર છે અને તે પોતાના સંતોના જ વશમાં આવે છે.

ਸੰਤ ਚਰਣ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ ਤਿਨੀ ਪਰਮ ਪਦ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
જે મનુષ્ય સંતોના ચરણોમાં લાગેલ છે, ગુરુ સેવામાં પ્રવૃત્ત થયા છે, તેને જ મુક્તિ મળી છે.

ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ਹਰਿ ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
જેના પર શ્રી હરિએ સંપૂર્ણ કૃપા કરી છે, તેને પોતાના અહંકારને મટાડીને પરમપદ મેળવી લીધો છે.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹੋਆ ਭਉ ਭਾਗਾ ਹਰਿ ਭੇਟਿਆ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
તેને પ્રભુ મળી ગયો છે, જેનાથી તેનો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે અને બધો ભય ભાગી ગયો છે.

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਨ ਹੀ ਮੇਲਿ ਲੀਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જે પ્રભુનો તે અંશ હતો, તેને તેને પોતાની સાથે મેળાવી લીધો છે. તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਜਪੀਐ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! જેને પવિત્ર સ્વરૂપ નામ સ્મરણ કર્યું છે, તેને સદ્‌ગુરુથી મળીને સુખ જ મેળવ્યું છે ॥૩॥

ਗਾਉ ਮੰਗਲੋ ਨਿਤ ਹਰਿ ਜਨਹੁ ਪੁੰਨੀ ਇਛ ਸਬਾਈ ਰਾਮ ॥
હે ભક્તજનો! રોજ પરમાત્માનું યશગાન કર, આનાથી તારી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ જશે.

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਅਪੁਨੇ ਸੁਆਮੀ ਸੇਤੀ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਈ ਰਾਮ ॥
જે પોતાના સ્વામીના રંગમાં મગ્ન રહે છે, તે જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪਾਏ ॥
જેને નામનું ચિંતન કર્યું છે, તેને જ અવિનાશી પ્રભુ મળ્યો છે અને તેના બધા મનોરથ પૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਏ ॥
ગુરુના ચરણોમાં મન લગાવવાથી ખુબ શાંતિ, સરળ સ્થિતિ તેમજ આનંદ મળે છે.

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਸਾਈ ॥
અમર પરમાત્મા દરેક હૃદયમાં હાજર છે અને દેશ-દેશાંતર દરેક જગ્યાએ તે જ વસેલો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਾਰਜ ਸਗਲੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਈ ॥੪॥੨॥੫॥
હે નાનક! ગુરુના ચરણોમાં મન લગાવવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥૫॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਆਮੀ ਨੇਤ੍ਰ ਦੇਖਹਿ ਦਰਸੁ ਤੇਰਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રિયતમ સ્વામી! એવી કૃપા કરો કેમ કે મારી આંખ તારા દર્શન કરી શકે.

ਲਾਖ ਜਿਹਵਾ ਦੇਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮੁਖੁ ਹਰਿ ਆਰਾਧੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! મને લાખો જીભ આપ જેનાથી મારુ મુખ તારા નામની જ પ્રાર્થના કરતું રહે.

ਹਰਿ ਆਰਾਧੇ ਜਮ ਪੰਥੁ ਸਾਧੇ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਕੋਈ ॥
પ્રભુની પ્રાર્થના કરીને યમ-રસ્તા પર વિજય મેળવી લઉં અને કોઈ પણ દુઃખ પ્રભાવિત ન કરી શકે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨ ਸੁਆਮੀ ਜਤ ਦੇਖਾ ਤਤ ਸੋਈ ॥
મારો સ્વામી સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં પણ હાજર છે, હું જ્યાં પણ જોવ છું ત્યાં તે જ નજર આવે છે.

ਭਰਮ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਨਾਠੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇਰ ਹੂ ਤੇ ਨੇਰਾ ॥
મારા બધા ભ્રમ, મોહ તેમજ વિકાર દૂર થઈ ગયા છે અને પ્રભુ મને નજીકથી પણ નજીક દેખાઈ દે છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ਨੇਤ੍ਰ ਦੇਖਹਿ ਦਰਸੁ ਤੇਰਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક પર એવી કૃપા કર કે તે પોતાની આંખોથી તારા દર્શન કરી લે ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਕਰਨ ਦੀਜਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸੁਣੀਅਹਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਮ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! મને કરોડો જ કાન આપ, જેનાથી હું તારા ગુણ સાંભળતો રહું.

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਕਟੀਐ ਕਾਲ ਕੀ ਫਾਸੀ ਰਾਮ ॥
તારા ગુણ સાંભળવાથી આ મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને મૃત્યુની ફાંસી પણ કપાઈ જાય છે.

ਕਟੀਐ ਜਮ ਫਾਸੀ ਸਿਮਰਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਗਲ ਮੰਗਲ ਸੁਗਿਆਨਾ ॥
અમર હરિનું સ્મરણ કરવાથી યમની ફાંસી કપાઈ જાય છે અને બધી ખુશીઓ તેમજ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪੀਐ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨਾ ॥
દિવસ-રાત હરિ-નામનું જાપ જપવાથી સરળ જ ધ્યાન લાગી જાય છે.

ਕਲਮਲ ਦੁਖ ਜਾਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਚਿਤਾਰੇ ਮਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਸੀ ॥
પ્રભુનું ચિંતન કરીને બધા દુઃખ તેમજ પાપ સળગાવી દીધા છે અને મનની દુર્બુદ્ધિ નાશ થઈ ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸੁਣੀਅਹਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા પર કૃપા કર કેમ કે તારા ગુણ સાંભળી શકું ॥૨॥

ਕਰੋੜਿ ਹਸਤ ਤੇਰੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਹਿ ਚਰਣ ਚਲਹਿ ਪ੍ਰਭ ਮਾਰਗਿ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! મારા કરોડો હાથ થઈ જાય અને તે તારી જ સેવા કરતો રહે. મારા કરોડો પગ થઈ જાય તો તે તારા જ રસ્તા પર ચાલે.

ਭਵ ਸਾਗਰ ਨਾਵ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਜੋ ਚੜੈ ਤਿਸੁ ਤਾਰਗਿ ਰਾਮ ॥
સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થવા માટે હરિની પ્રાર્થના એક હોળી છે, જે આ હોળી પર ચઢે છે, તે પાર થઈ જાય છે.

ਭਵਜਲੁ ਤਰਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿਆ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥
જેને પણ હરિ નામનું સ્મરણ કર્યું છે, તે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ ગયો છે તથા તેની બધી ઈચ્છા પૂરી થઈ ગઈ છે.

ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਗਏ ਸੁਖ ਉਪਜੇ ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥
તેના મનમાંથી કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકારરૂપી મહા વિકાર દૂર થઈ ગયા છે, સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે અને અનહદ વાજા વાગે છે.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਏ ਸਗਲੇ ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਅਪਾਰਗਿ ॥
તેને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લીધા છે અને તેની કુદરતની કિંમત અપરંપાર છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ਮਨੁ ਸਦਾ ਚਲੈ ਤੇਰੈ ਮਾਰਗਿ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા પર કૃપા કર કેમ કે મારું મન હંમેશા જ તારા રસ્તા પર ચાલે ॥૩॥

ਏਹੋ ਵਰੁ ਏਹਾ ਵਡਿਆਈ ਇਹੁ ਧਨੁ ਹੋਇ ਵਡਭਾਗਾ ਰਾਮ ॥
હે પ્રભુ! મારા માટે તો આ જ વરદાન, આ જ મોટાઈ, આ જ ધન,

ਏਹੋ ਰੰਗੁ ਏਹੋ ਰਸ ਭੋਗਾ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਰਾਮ ॥
રસ, રંગ, ભોગ વગેરે છે કે મારું મન તારા ચરણોમાં લીન રહે.

ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਚਰਣੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣੇ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਗੋਪਾਲਾ ॥
મારુ મન તેના ચરણોમાં લાગી ગયું છે અને આ જ પ્રભુની શરણ છે. એક પરમાત્મા જ સર્વકર્તા છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! આ બધું જ તારું આપેલું છે અને તું મારો રખેવાળ છે.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਨੁ ਜਾਗਾ ॥
હે પ્રિયતમ! તું સુખનો સમુદ્ર છે, પરંતુ હું ગુણવિહીન છું. અજ્ઞાનતાની ઊંઘમાં સૂતેલ મારુ મન સંતોની સંગતિ કરવાથી ચેતન થઈ ગયું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨ੍ਹੀ ਚਰਣ ਕਮਲ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥੪॥੩॥੬॥
હે નાનક! પ્રભુએ મારા પર ખુબ કૃપા કરી છે અને મારુ મન તેના ચરણોથી લાગી ગયું છે ॥૪॥૩॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਪੇ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਾਜਿਆ ਸੰਤ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! આ હરિમંદિર હરિનું નામ જપવા માટે બનાવ્યું છે. આમાં સંત તેમજ ભક્તજન બેસીને હરિનું ગુણાનુવાદ કરે છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਸਗਲੇ ਪਾਪ ਤਜਾਵਹਿ ਰਾਮ ॥
તે સ્વામી પ્રભુનું સ્મરણ કરીને પોતાના બધા પાપોનો નાશ કરે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ॥
પ્રભુની ઉત્તમ વાણી દ્વારા હરિનું ગુણગાન કરીને તેને પરમપદ મોક્ષ મેળવી લીધું છે.

ਸਹਜ ਕਥਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਕਥੀ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
પ્રભુની સરળ કથા મનને શાંતિ દેનારી છે અને ખૂબ મીઠી છે. તેથી મેં આ અકથ્ય વાર્તા કહી છે.

ਭਲਾ ਸੰਜੋਗੁ ਮੂਰਤੁ ਪਲੁ ਸਾਚਾ ਅਬਿਚਲ ਨੀਵ ਰਖਾਈ ॥
તે સંયોગ ખુબ શુભ હતો, તે મુર્હુત તેમજ પળ પણ સાચો હતો, જ્યારે આ હરિમંદિરનો સ્થિર પાયો રખાવાયો હતો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ਸਰਬ ਕਲਾ ਬਣਿ ਆਈ ॥੧॥
હે નાનક! જયારે પ્રભુ દયાળુ થઈ ગયો તો બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા ॥૧॥

ਆਨੰਦਾ ਵਜਹਿ ਨਿਤ ਵਾਜੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જેના મનમાં પરમાત્મા આવીને વસી ગયો છે, તેના મનમાં રોજ આનંદદાયક વાજા વાગતા રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖੇ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਝੂਠਾ ਰਾਮ ॥
જેને ગુરુના માધ્યમથી સતકર્મ કર્યું છે, તેનો ભ્રમ તેમજ અસત્ય ભય નાશ થઈ ગયો છે.

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਖਾਣੀ ਜਸੁ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ॥
જયારે ગુરુએ અનહદ વાણીનું વખાણ કર્યું તો તેને સાંભળી-સાંભળીને મન તેમજ શરીર આનંદિત થઈ ગયું.

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਤਿਸ ਹੀ ਬਣਿ ਆਏ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨਾ ਕਰਿਆ ॥
આ બધા સુખ તેને જ પ્રાપ્ત થયા છે, જેને પ્રભુએ પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਘਰ ਮਹਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥
જેને રામ નામનો રંગ લાગી ગયો છે, તેના ઘર નવ નિધિનો ભંડાર ભરેલું રહે છે.

ਨਾਨਕ ਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕਦੇ ਨ ਵਿਸਰੈ ਪੂਰਨ ਜਾ ਕੇ ਭਾਗਾ ॥੨॥
હે નાનક! જે મનુષ્યના પૂર્ણ ભાગ્ય છે, તેને પ્રભુ ક્યારેય ભૂલતો નથી ॥૨॥

ਛਾਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਕੀਨ੍ਹੀ ਸਗਲੀ ਤਪਤਿ ਬਿਨਾਸੀ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! છત્રપતિ પ્રભુએ મારા પર કૃપારૂપી છાયા કરી દીધી છે, જેનાથી તૃષ્ણારૂપી બધો તાપ નાશ થઈ ગયો છે.

ਦੂਖ ਪਾਪ ਕਾ ਡੇਰਾ ਢਾਠਾ ਕਾਰਜੁ ਆਇਆ ਰਾਸੀ ਰਾਮ ॥
મારા દુઃખો તેમજ પાપોનો ઢગલો નાશ થઈ ગયો છે અને મારું કાર્ય થઈ ગયું છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਮਿਟੀ ਬਲਾਇਆ ਸਾਚੁ ਧਰਮੁ ਪੁੰਨੁ ਫਲਿਆ ॥
જયારે પ્રભુએ હુકમ કર્યો તો મારી બધી સમસ્યાઓ મટી ગઈ અને મને સત્ય, ધર્મ તેમજ પુણ્ય ફળ મળી ગયું.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਸੋਵਤ ਬੈਸਤ ਖਲਿਆ ॥
સુતા, બેસતા, ઉભા થતા દરેક સમયે આપણે પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਆਮੀ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਈ ॥
તે જગતનો સ્વામી ગુણોનો ભંડાર તેમજ સુખનો સમુદ્ર છે, જે જળ, ધરતી, આકાશ બધે હાજર છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੩॥
હે નાનક! મેં તો શરણ લીધી છે, તેના સિવાય મારે કોઈ આધાર નથી ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਘਰੁ ਬਨਿਆ ਬਨੁ ਤਾਲੁ ਬਨਿਆ ਪ੍ਰਭ ਪਰਸੇ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ ચરણોની સેવા કરવાથી મારું હૃદયરૂપી ઘર સુંદર સરોવર તેમજ ઉપવન બની ગયું છે.

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸੋਹਿਆ ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਸਰਸੇ ਗੁਣ ਮੰਗਲ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જ્યારે મેં હરિના ગુણોનું મંગળગાન કર્યું તો મન મુગ્ધ થઈ ગયું અને મારા સાજન-મિત્ર બધા ખુશ થઈ ગયા.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਇ ਸਾਚਾ ਸਗਲ ਇਛਾ ਪਾਈਆ ॥
સાચા પ્રભુનું ગુણગાન તેમજ ધ્યાન કરવાથી મારી બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ ਸਦਾ ਜਾਗੇ ਮਨਿ ਵਜੀਆ ਵਾਧਾਈਆ ॥
ગુરુના ચરણોમાં લાગીને હંમેશા માટે સભાન થઈ ગયો છું અને મનમાં ખુશીઓ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે.

ਕਰੀ ਨਦਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹ ਗਾਮੀ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
સુખ દેનાર સ્વામી પ્રભુએ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને મારા લોક-પરલોક સંભાળી લીધા છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਧਾਰਿਆ ॥੪॥੪॥੭॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે જે પરમાત્માએ અમારા જીવન તેમજ શરીરને સહારો આપેલ છે, રોજ તેનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ ॥૪॥૪॥૭॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਭੈ ਸਾਗਰੋ ਭੈ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਰਾਮ ॥
હરિ-નામનું ધ્યાન-મનન કરવાથી ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਬੋਹਿਥੜਾ ਹਰਿ ਚਰਣ ਅਰਾਧੇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਿ ਲਘਾਏ ਰਾਮ ॥
જે ગુરુને મળીને જહાજરૂપી હરિ-ચરણોની પ્રાર્થના કરે છે, તે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਤਰੀਐ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਰੀਐ ਚੂਕੈ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દ-ગુરુ દ્વારા સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ જાય છે, તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર જ છુટી જાય છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਉ ਤਾ ਮਨੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣਾ ॥
જે કંઈ પરમાત્મા કરે છે, તેને સહર્ષ સારું માનવું જોઈએ, આનાથી મન સરળ જ તેમાં સમાઈ જાય છે.

ਦੂਖ ਨ ਭੂਖ ਨ ਰੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਰਣੀ ਪਾਏ ॥
સુખોના સમુદ્ર પરમેશ્વરની શરણમાં આવવાથી કોઈ દુઃખ, ભૂખ તેમજ રોગ સ્પર્શ કરતા નથી.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! જે હરિનું સ્મરણ કરીને તેના રંગમાં લીન થઈ જાય છે, તે મનની બધી ચિંતાઓ મટાડી લે છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਸਾਜਨ ਵਸਗਤਿ ਕੀਨੇ ਰਾਮ ॥
સંતજનોએ હૃદયમાં હરિ-મંત્ર વસાવી દીધો છે, આ રીતે મેં પોતાના સાજન હરિને પોતાના વશમાં કરી લીધો છે.

ਆਪਨੜਾ ਮਨੁ ਆਗੈ ਧਰਿਆ ਸਰਬਸੁ ਠਾਕੁਰਿ ਦੀਨੇ ਰਾਮ ॥
મેં પોતાનું મન તેની આગળ અર્પણ કરી દીધું છે અને ઠાકોરે મને બધું જ આપી દીધું છે.

ਕਰਿ ਅਪੁਨੀ ਦਾਸੀ ਮਿਟੀ ਉਦਾਸੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਥਿਤਿ ਪਾਈ ॥
જયારે તેણે મને પોતાની દાસી બનાવી લીધી તો મારી ઉદાસી મટી ગઈ છે અને હરિમંદિરમાં સ્થિર નિવાસ મળી ગયો.

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਵਿਛੁੜਿ ਕਬਹੂ ਨ ਜਾਈ ॥
સાચા પ્રભુનું સ્મરણ કરીને આનંદ તેમજ ખુશીઓ પ્રાપ્ત કર, ક્યારેય પણ વિયોગ થતો નથી.

ਸਾ ਵਡਭਾਗਣਿ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਚੀਨੑੇ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી રામ નામના ગુણોને જાણે છે, તે ભાગ્યવાન તેમજ હંમેશા સુહાગણ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਰਵਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾ ਰਸਿ ਭੀਨੇ ॥੨॥
હે નાનક! જે પ્રભુના રંગમાં લીન થઈને તેને સ્મરણ કરે છે, તે તેના પ્રેમના મહારસમાં જ ભીંગાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਭਏ ਨਿਤ ਸਖੀਏ ਮੰਗਲ ਸਦਾ ਹਮਾਰੈ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! મારા હૃદય-ઘરમાં રોજ આનંદ-વિનોદ બની રહે છે અને હંમેશા પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરાય છે.

ਆਪਨੜੈ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਸੀਗਾਰੀ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰੇ ਰਾਮ ॥
મારા પ્રભુએ પોતે જ મારો શણગાર કર્યો છે અને હવે હું શોભાવાન નારી બની ગઈ છું.

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
તે સરળ સ્વભાવ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને તેને મારા ગુણ-અવગુણનો વિચાર કર્યો નથી.

ਕੰਠਿ ਲਗਾਇ ਲੀਏ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥
હે બહેનપણી! જેને રામ-નામ પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધું છે, પ્રભુએ તેને ગળાથી લગાવી લીધો છે.

ਮਾਨ ਮੋਹ ਮਦ ਸਗਲ ਬਿਆਪੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
આખી દુનિયાને અભિમાન તેમજ મોહ-માયાનો નશો લાગેલો છે પરંતુ પ્રભુએ કૃપા કરીને આને મારા મનમાંથી દૂર કરી દીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭੈ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਪੂਰਨ ਕਾਜ ਹਮਾਰੇ ॥੩॥
હે નાનક! હું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગઈ છું અને મારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਗਾਵਹੁ ਨਿਤ ਸਖੀਹੋ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪਾਏ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણીઓ! રોજ પરમાત્માનું ગુણાનુવાદ કર, આ રીતે બધી ઇચ્છા પ્રાપ્ત કરી લે.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹੋਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਏਕੰਕਾਰੁ ਧਿਆਏ ਰਾਮ ॥
સાધુને મળીને ૐકારનું ધ્યાન કરવાથી મારો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે.

ਜਪਿ ਏਕ ਪ੍ਰਭੂ ਅਨੇਕ ਰਵਿਆ ਸਰਬ ਮੰਡਲਿ ਛਾਇਆ ॥
એક પ્રભુને જ જપ જે અનેક જીવોમાં વસેલો છે અને બધા-મંડળોમાં છવાયેલો છે.

ਬ੍ਰਹਮੋ ਪਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਸਰਿਆ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਇਆ ॥
બ્રહ્મ વિશ્વવ્યાપક છે, આ વિશ્વ તે બ્રહ્મનો જ ફેલાવ છે, જ્યાં પણ દ્રષ્ટિ જાય છે, તે જ દ્રષ્ટિગત થયું છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿ ਪੂਰਨ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਏ ॥
તે સાગર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં હાજર છે અને કોઈ પણ સ્થાન તેનાથી ખાલી નથી.

ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਨਕ ਬਿਗਸੇ ਆਪਿ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥੪॥੫॥੮॥
હે નાનક! તેના દર્શન કરીને હું ખુશ થઈ ગયો છું અને તે પોતે જ જીવોને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૪॥૫॥૮॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਅਬਿਚਲ ਨਗਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
ગુરુ પરમેશ્વરનું આ પવિત્ર નગર નિશ્ચલ છે અને અહી પર નામ જપીને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਮਨ ਇਛੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਏ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਵਸਾਇਆ ਰਾਮ ॥
પરમેશ્વરે પોતે આને વસાવ્યો છે અને અહી પર મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਵਸਾਇਆ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਪੁਤ ਭਾਈ ਸਿਖ ਬਿਗਾਸੇ ॥
પ્રભુએ પોતે નગર વસાવ્યું છે, અહી પર બધા સુખ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને પુત્ર, ભાઈ તેમજ શિષ્ય બધા ખુશ રહે છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਾਰਜੁ ਆਇਆ ਰਾਸੇ ॥
સંપૂર્ણ પરમેશ્વરના ગુણ ગાવાથી બધા કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ਆਪੇ ਰਖਾ ਆਪਿ ਪਿਤਾ ਆਪਿ ਮਾਇਆ ॥
પ્રભુ પોતે બધાનો સ્વામી છે, પોતે બધાનો રખેવાળ છે અને પોતે બધાનો માતા-પિતા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! હું સદ્ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને આ સ્થાન સુંદર બનાવી દીધું છે ॥૧॥

ਘਰ ਮੰਦਰ ਹਟਨਾਲੇ ਸੋਹੇ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ਰਾਮ ॥
જેના હ્રદયમાં નામનો નિવાસ થઈ ગયો છે, તેની દુકાનો સહિત ઘર તેમજ મંદિર સુંદર બની ગયા છે.

ਸੰਤ ਭਗਤ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਰਾਮ ॥
સંત તેમજ ભક્ત બધા હરિ નામની પ્રાર્થના કરતા રહે છે અને તેની યમની ફાંસી કપાઈ ગઈ છે.

ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ ਪ੍ਰਭਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
જે હરિ નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે, અવિનાશી પ્રભુએ તેની યમની ફાંસી કાપી દીધી છે.

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਏ ॥
પ્રભુ-ભક્તિ માટે બધી વસ્તુઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને તેને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લીધું છે.

ਸੰਤ ਸਜਨ ਸੁਖਿ ਮਾਣਹਿ ਰਲੀਆ ਦੂਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮ ਨਾਸੀ ॥
સજ્જન સંત સુખમાં આનંદ મનાવી રહ્યા છે અને તેના દુઃખ-વેદના તેમજ ભ્રમ બધું નાશ થઈ ગયું છે.

ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਸੀ ॥੨॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ શબ્દ દ્વારા તેનો જીવ સુંદર બનાવી દીધો છે અને હું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਦਾਤਿ ਖਸਮ ਕੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ਰਾਮ ॥
માલિક-પ્રભુનું દાન પૂર્ણ થઈ ગયું છે અને આ રોજ વધતું રહે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਜਿਸ ਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਰਾਮ ॥
જે પરમાત્માની મોટાઈ ખુબ મોટી છે, તેણે મને પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਭਇਆ ਦਇਆਲਾ ॥
તેથી તે પ્રભુ મારા પર દયાળુ થઈ ગયો છે, જે યુગ-યુગાંતરથી પોતાના ભક્તોનો રખેવાળ બનેલો છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸੁਖੀ ਵਸਾਏ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
તેને બધા જીવ-જંતુ સુખી વસાવી દીધા છે, તે પ્રભુ પોતે બધાનું પાલન-પોષણ કરે છે.

ਦਹ ਦਿਸ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਜਸੁ ਸੁਆਮੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
દસેય દિશાઓમાં સ્વામી યશ ફેલાયેલ છે અને તેના મહત્વ માટે શબ્દ ઉપલબ્ધ નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨਿ ਅਬਿਚਲ ਨੀਵ ਰਖਾਈ ॥੩॥
હે નાનક! હું સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને અમૃતસર નગરનો સ્થિર પાયો રખાવ્યો છે ॥૩॥

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਤ ਸੁਣੀਐ ਰਾਮ ॥
અહીં પર સંત તેમજ ભક્ત સંપૂર્ણ પરમેશ્વરના જ્ઞાન તેમજ ધ્યાનની ચર્ચા કરતા રહે છે અને રોજ હરિ કથા સાંભળતા રહે છે.

ਅਨਹਦ ਚੋਜ ਭਗਤ ਭਵ ਭੰਜਨ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਧੁਨੀਐ ਰਾਮ ॥
ભક્તોના જન્મ-મરણના ચક્કર નાશ કરનાર પરમાત્માના તમાશા અને મહિમાની એક-રસ પ્રબળ ધ્વનિ ઉઠતી રહે છે.

ਅਨਹਦ ਝੁਣਕਾਰੇ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ ਸੰਤ ਗੋਸਟਿ ਨਿਤ ਹੋਵੈ ॥
તેના મનમાં અનહદ શબ્દનો અવાજ થતો રહે છે. તે જ રોજ સંતોની જ્ઞાન-ગોષ્ઠી થાય છે અને પરમતત્વનો વિચાર થતો રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ ਮੈਲੁ ਸਭ ਕਾਟਹਿ ਕਿਲਵਿਖ ਸਗਲੇ ਖੋਵੈ ॥
તે હરિનામની પ્રાર્થના કરીને પોતાની અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર કરે છે અને બધા પાપોને દૂર કરી દે છે.

ਤਹ ਜਨਮ ਨ ਮਰਣਾ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਪਾਈਐ ਜੋੁਨੀਐ ॥
આ રીતે તેનો ના જન્મ થાય છે, ન મરણ થાય છે, પરંતુ આવક જાવક સમામ થઈ જાય છે અને આ રીતે તે બીજી વાર યોનિઓમાં પણ પડતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪਾਇਆ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਛ ਪੁਨੀਐ ॥੪॥੬॥੯॥
હે નાનક! તેને ગુરુ-પરમેશ્વરને મેળવી લીધો છે, જેની કૃપાથી બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઇ ગઈ છે ॥૪॥૬॥૬॥

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સુહી મહેલ ૫॥

ਸੰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜਿ ਆਪਿ ਖਲੋਇਆ ਹਰਿ ਕੰਮੁ ਕਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥
સંતોના શુભ-કાર્યમાં પ્રભુ પોતે સહાયક થયો છે, આ કાર્ય પૂર્ણ કરવા માટે તે પોતે આવ્યો છે.

ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਤਾਲੁ ਸੁਹਾਵਾ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਛਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હવે ધરતી સોહામણી થઇ ગઈ છે તેમજ પવિત્ર સરોવર પણ ખુબ સુંદર લાગે છે. આ સરોવરમાં અમૃત-જળ ભરાઈ ગયું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਛਾਇਆ ਪੂਰਨ ਸਾਜੁ ਕਰਾਇਆ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી આમાં અમૃત-જળ ભરાઈ ગયું છે, તેણે પોતે બધું કાર્ય પૂર્ણ કરી દીધું છે, આ રીતે સંતોની બધી ઈચ્છા પૂર્ણ થઇ ગઈ છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਭਇਆ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਲਾਥੇ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੇ ॥
આખા જગતમાં પ્રભુની જય-જયકાર થઈ રહી છે અને સંતોની બધી ચિંતાઓ મટી ગઈ છે.

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਸੁ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ પરમ પુરુષ, અચ્યુત તેમજ અવિનાશી પરમાત્માનું યશ વેદો તેમજ પુરાણોએ ગાયું છે.

ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਰਖਿਆ ਪਰਮੇਸਰਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! જયારે પણ સંતોએ નામનું ધ્યાન કર્યું છે તો પરમેશ્વરે પોતાના વિરદનું પાલન કર્યું છે ॥૧॥

ਨਵ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਰਿਧਿ ਦੀਨੇ ਕਰਤੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਕਾਈ ਰਾਮ ॥
રચનહાર પ્રભુએ અમને નવ નિધિ તેમજ રિદ્ધિ-સિદ્ધિ આપી છે અને હવે કોઈ વસ્તુનો કોઈ અભાવ આવતો નથી

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਕਰਤੇ ਕੀ ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਰਾਮ ॥
હવે ખાતા-ખર્ચતા તેમજ ઉપયોગ કરતાં સુખ જ પ્રાપ્ત થયું છે, આ રીતે પરમાત્માના દાનમાં દિવસે દિવસે વૃદ્ધિ થઈ રહી છે.

ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਜਾਈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪਾਇਆ ॥
તેના દાનમાં વૃદ્ધિ થઈ રહી છે અને ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી, કારણ કે તે અંતર્યામી પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਸਗਲੇ ਉਠਿ ਨਾਠੇ ਦੂਖੁ ਨ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ॥
આ રીતે કરોડો જ વિઘ્ન ઉઠીને ભાગી ગયા છે અને કોઈ દુઃખ પણ નજીક આવ્યું નથી.

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਬਿਨਸੀ ਭੂਖ ਸਬਾਈ ॥
મને શાંતિ, સરળ સ્થિતિ તેમજ અનેક આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને બધી ભૂખ પણ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸੁਆਮੀ ਕੇ ਅਚਰਜੁ ਜਿਸੁ ਵਡਿਆਈ ਰਾਮ ॥੨॥
હે નાનક! હું તો પોતાના સ્વામી પ્રભુનું જ ગુણગાન કરી રહ્યો છું, જેની મહિમા અદભુત છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਜੁ ਤਿਨ ਹੀ ਕੀਆ ਮਾਣਸੁ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! જેનું આ કાર્ય હતું, તેને જ આ સંપૂર્ણ કર્યું છે, આમાં મનુષ્ય બિચારો સારું શું કરી શકે છે?

ਭਗਤ ਸੋਹਨਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰਾ ਰਾਮ ॥
ભક્તજન હરિનું ગુણગાન કરતો ખુબ સુંદર લાગે છે અને તે હંમેશા તેની જય-જયકાર કરતો રહે છે.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਗੋਬਿੰਦ ਅਨਦ ਉਪਜੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਬਨੀ ॥
ગોવિંદનું સ્તુતિગાન કરવાથી તેના મનમાં ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે તથા સાધુ-સંગતિ કરવાથી તેનો પ્રભુથી પ્રેમ બની રહે છે.

ਜਿਨਿ ਉਦਮੁ ਕੀਆ ਤਾਲ ਕੇਰਾ ਤਿਸ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਿਆ ਗਨੀ ॥
જે પરમાત્માએ પવિત્ર સરોવરને બનાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે, તેની ઉપમા વર્ણન કરી શકાતી નથી.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਪੁੰਨ ਕਿਰਿਆ ਮਹਾ ਨਿਰਮਲ ਚਾਰਾ ॥
આ સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી અડસઠ તીર્થનું સ્નાન, અનેક દાન-પુણ્ય તેમજ બધા મહાનિર્મળ કર્મોનું ફળ મળી જાય છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਬਿਰਦੁ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਅਧਾਰਾ ॥੩॥
હે સ્વામી! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પાપીઓને પવિત્ર કરવા તારું ધર્મ છે અને મને તારા શબ્દનો જ આશરો છે ॥૩॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤਾ ਉਸਤਤਿ ਕਉਨੁ ਕਰੀਜੈ ਰਾਮ ॥
સૃષ્ટિ-રચયિતા મારો પ્રભુ ગુણોનો ભંડાર છે અને તેની સ્તુતિ ભલે કોણ કરી શકે છે.

ਸੰਤਾ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਆਮੀ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਦੀਜੈ ਰਾਮ ॥
હે સ્વામી! તારી પાસે સંતોની આ જ વિનંતી છે કે અમને નામરૂપી મહારસ આપ.

ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ਕੀਜੈ ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਇਕ ਖਿਨੋ ॥
અમને નામ-દાન આપ તેથી તું અમને એક ક્ષણ પણ ભુલાય નહીં.

ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਉਚਰੁ ਰਸਨਾ ਸਦਾ ਗਾਈਐ ਅਨਦਿਨੋ ॥
આપણે પોતાની જીભથી હંમેશા તેના ગુણ ગાતા રહેવા જોઈએ.

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਨਾਮ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੀਜੈ ॥
જેના નામથી પ્રેમ લાગી જાય છે, તેનું મન-શરીર નામ અમૃતથી પલળી જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਜੀਜੈ ॥੪॥੭॥੧੦॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે મારી ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને હું તારા દર્શન જોઈને જ જીવંત છું ॥૪॥૭॥૧૦॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
રાગ સુહી મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਿਠ ਬੋਲੜਾ ਜੀ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਸੁਆਮੀ ਮੋਰਾ ॥
મારો સ્વામી સજ્જન હરિ ખુબ મીઠું બોલનાર છે.

ਹਉ ਸੰਮਲਿ ਥਕੀ ਜੀ ਓਹੁ ਕਦੇ ਨ ਬੋਲੈ ਕਉਰਾ ॥
હું યાદ કરી-કરીને થાકી ચૂકી છું, તે ક્યારેય પણ કડવું બોલતો નથી.

ਕਉੜਾ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਨੈ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨੈ ਅਉਗਣੁ ਕੋ ਨ ਚਿਤਾਰੇ ॥
તે સંપૂર્ણ પરમાત્મા કડવું બોલવાનું જાણતો જ નથી અને મારું કોઈ અવગુણ યાદ જ કરતો નથી.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਹਰਿ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾਏ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਭੰਨੈ ਘਾਲੇ ॥
પાપીઓને પવિત્ર કરવા તેમનો પુરાતન સ્વભાવ કહેવાય છે, તે કોઈની સાધનાને તલ માત્ર પણ ભૂલતો નથી.

ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਨੇਰੈ ਹੀ ਤੇ ਨੇਰਾ ॥
તે દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે, સર્વવ્યાપક છે અને અમારી સંપૂર્ણપણે નજીક જ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਸਦਾ ਸਰਣਾਗਤਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਜਣੁ ਮੇਰਾ ॥੧॥
દાસ નાનક હંમેશા તેની શરણમાં છે, મારો સજ્જન હરિ અમૃત સમાન મીઠો છે ॥૧॥

ਹਉ ਬਿਸਮੁ ਭਈ ਜੀ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਅਪਾਰਾ ॥
હે ભાઈ! હરિના દર્શન જોઈને હું આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ છું.

ਮੇਰਾ ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਹਉ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਗ ਛਾਰਾ ॥
મારો સ્વામી ખુબ સુંદર છે અને હું તેના ચરણોની ધૂળ માત્ર છું.

ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਤ ਜੀਵਾ ਠੰਢੀ ਥੀਵਾ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હું પ્રભુને જોઈને જ જીવંત રહું છું તેમજ ખુબ શાંતિ મળે છે અને તેના જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી.

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿਆ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਈ ॥
જગતના પ્રારંભ, મધ્ય તેમજ અંતમાં પ્રભુ જ હાજર છે, તે સમુદ્ર, જમીન તેમજ આકાશમાં વ્યાપક છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਪਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ਭਵਜਲ ਉਤਰੇ ਪਾਰਾ ॥
હું તેના ચરણ-કમળને જપીને સંસાર-સમુદ્રથી તરી ગયો છું અને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥੨॥
હે પૂર્ણ પરમેશ્વર! નાનક વંદના કરે છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, તારું કોઈ આજુબાજુ નથી ॥૨॥

ਹਉ ਨਿਮਖ ਨ ਛੋਡਾ ਜੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੋ ॥
પ્રિયતમ હરિ મારા પ્રાણોનો આધાર છે અને હું તેનું નામ, એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ છોડતો નથી.

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿਆ ਜੀ ਸਾਚਾ ਅਗਮ ਬੀਚਾਰੋ ॥
ગુરુએ મને ઉપદેશ આપ્યો છે કે તે સાચા પ્રભુનું જ ચિંતન કર.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਦੀਨਾ ਤਾ ਨਾਮੁ ਲੀਨਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਨਾਠੇ ॥
મેં સાધુને મળીને પોતાનું શરીર-મન સોંપીને તેનાથી નામ લીધું છે, હવે મારા જન્મ-મરણના દુઃખ ભાગી ગયા છે.

ਸਹਜ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਹਉਮੈ ਬਿਨਠੀ ਗਾਠੇ ॥
મારા મનમાં સરળ સુખ તેમજ અગણિત આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને મારી અહંકારની ગાંઠ નાશ થઈ ગઈ છે.

ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ ਸਭ ਹੂ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਰਾਗ ਦੋਖ ਤੇ ਨਿਆਰੋ ॥
પરમાત્મા બધા જીવોમાં વસે છે અને બધાથી બહાર પણ હાજર રહે છે, તે રાગ-દ્વેષથી નિર્લિપ્ત છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਨਹਿ ਸਧਾਰੋ ॥੩॥
દાસ નાનક ગોવિંદની શરણમાં છે અને પ્રેમાળ પ્રભુ જ તેના મનનો એકમાત્ર સહારો છે ॥૩॥

ਮੈ ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਜੀ ਹਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਸੁ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
શોધતા-શોધતા મેં હરિનું નિશ્ચલ ઘર મેળવી લીધું છે.

ਸਭਿ ਅਧ੍ਰੁਵ ਡਿਠੇ ਜੀਉ ਤਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
દુનિયામાં મને જયારે બધું નાશવંત દેખાઈ દીધું તો મેં પ્રભુના ચરણ-કમળથી જ મન લગાવ્યું છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹਉ ਤਿਸ ਕੀ ਦਾਸੀ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
હું અવિનાશી પ્રભુની દાસી છું, જે જન્મ-મરણથી મુક્ત છે.

ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਸਭਿ ਪੂਰਨ ਮਨਿ ਚਿੰਦੀ ਇਛ ਪੁਜਾਏ ॥
ધર્મ, અર્થ તેમજ કામ આ બધા પદાર્થ તેમાં પુષ્કળ છે અને તે મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરી દે છે.

ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਕਰਤੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮੁਨਿ ਜਨ ਧਿਆਇਆ ॥
વેદ તેમજ સ્મૃતિઓ તે કર્તારનું જ ગુણગાન કરે છે તથા સિધ્ધ, સાધક તેમજ મુનિજનોએ તેનું જ મનન કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਸੁਆਮੀ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ॥੪॥੧॥੧੧॥
હે નાનક! હું કૃપાનિધિ સ્વામીની જ શરણમાં છું અને ખૂબ ભાગ્યશાળી છું જે પરમાત્માનું યશ ગાન કર્યું છે ॥૪॥૧॥૧૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਵਾਰ ਸੂਹੀ ਕੀ ਸਲੋਕਾ ਨਾਲਿ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વાર સુહી ની શ્લોક નાળી મહેલ ૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੂਹੈ ਵੇਸਿ ਦੋਹਾਗਣੀ ਪਰ ਪਿਰੁ ਰਾਵਣ ਜਾਇ ॥
જે પારકા પતિની સાથે આનંદ કરવા જાય છે, આવી સ્ત્રી તો સુહાગના વેશમાં પણ વિધવા જ છે.

ਪਿਰੁ ਛੋਡਿਆ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਮੋਹੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
તે પોતાનું ઘર તેમજ પતિ-પ્રભુને છોડીને દ્વૈતભાવમાં લીન બનેલી છે.

ਮਿਠਾ ਕਰਿ ਕੈ ਖਾਇਆ ਬਹੁ ਸਾਦਹੁ ਵਧਿਆ ਰੋਗੁ ॥
જે પદાર્થને તેને મીઠો માનીને ખાધો છે, તેના વધુ સ્વાદથી તેના શરીરમાં રોગ હજુ પણ વધી ગયો છે.

ਸੁਧੁ ਭਤਾਰੁ ਹਰਿ ਛੋਡਿਆ ਫਿਰਿ ਲਗਾ ਜਾਇ ਵਿਜੋਗੁ ॥
તેને પોતાના શુદ્ધ પતિ હરિને છોડી દીધો છે અને તેનો ફરી વિયોગ થઈ ગયો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਪਲਟਿਆ ਹਰਿ ਰਾਤੀ ਸਾਜਿ ਸੀਗਾਰਿ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ગુરુમુખ બની ગઈ છે, તે દ્વૈતભાવથી ફરી ગઈ છે અને પોતાનો હાર-શણગાર બનાવીને હરિના રંગમાં લીન રહે છે.

ਸਹਜਿ ਸਚੁ ਪਿਰੁ ਰਾਵਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તેને હરિ-નામને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને સરળ જ સાચા પ્રભુથી આનંદ કર્યો છે.

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਦਾ ਸੋੁਹਾਗਣਿ ਆਪਿ ਮੇਲੀ ਕਰਤਾਰਿ ॥
પ્રભુની આજ્ઞાકારિણી જીવ-સ્ત્રી હંમેશા સુહાગણ છે અને તેને પરમાત્માએ પોતે પોતાની સાથે મળાવી લીધી છે.

ਨਾਨਕ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਸਦਾ ਸੋੁਹਾਗਣਿ ਨਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! તેને પોતાનો સાચો પતિ હરિ મેળવી લીધો છે અને તે હંમેશા સુહાગણ સ્ત્રી બની રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੂਹਵੀਏ ਨਿਮਾਣੀਏ ਸੋ ਸਹੁ ਸਦਾ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥
હે સુહાગની વેષભૂષાવાળી જીવરૂપી નારી! પોતાના માલિકને હંમેશા યાદ રાખ.

ਨਾਨਕ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਹਿ ਆਪਣਾ ਕੁਲੁ ਭੀ ਛੁਟੀ ਨਾਲਿ ॥੨॥
હે નાનક! આ રીતે તે પોતાનો જન્મ સંવારી લે છે અને સાથે જ તેનો વંશ પણ છૂટી જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਓਨੁ ਆਕਾਸ ਪਤਾਲਾ ॥
પ્રભુએ પોતે જ આકાશ તેમજ પાતાળરૂપી પોતાના સિંહાસનની રચના કરી છે.

ਹੁਕਮੇ ਧਰਤੀ ਸਾਜੀਅਨੁ ਸਚੀ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ॥
તેના હુકમથી જ ધરતીનુ નિર્માણ થયું છે, જે જીવો માટે ધર્મ કમાવવાની સાચી ધર્મશાળા છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਖਪਾਇਦਾ ਸਚੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે સાચા દીનદયાળુ! તું પોતે જ દુનિયા બનાવીને નાશ કરી દે છે.

ਸਭਨਾ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿਦਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਨਿਰਾਲਾ ॥
તું બધા જીવોને ભોજન દે છે અને તારો હુકમ ખુબ અનન્ય છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੧॥
તે બધા જીવોમાં ક્રિયાશીલ છે અને પોતે જ તેનું પોષણ કરે છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੂਹਬ ਤਾ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਾ ਮੰਨਿ ਲੈਹਿ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
હે સુહાગના વસ્ત્રોવાળી જીવ-સ્ત્રી! તું સુહાગણ તો જ બની શકે છે, જો તું સત્ય-નામને મનમાં વસાવી લે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਣਾ ਮਨਾਇ ਲੈ ਰੂਪੁ ਚੜੀ ਤਾ ਅਗਲਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
જો તું પોતાના સદ્દગુરુને ખુશ કરી લે તો તારું રૂપ હજાર ગણું વધી જશે. નામ પ્રાપ્ત કરવા માટે ગુરુ સિવાય બીજું કોઈ સ્થાન નથી.

ਐਸਾ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇ ਤੂ ਮੈਲਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥
તું પોતાનું એવું શણગાર બનાવ, જે ક્યારેય પણ ગંદુ ન થાય અને રાત-દિવસ તારો પ્રેમ પ્રભુથી બની રહે.

ਨਾਨਕ ਸੋਹਾਗਣਿ ਕਾ ਕਿਆ ਚਿਹਨੁ ਹੈ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ਖਸਮੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! સુહાગનની વાસ્તવમાં આ જ નિશાની છે કે તેના મનમાં સત્ય સ્થિત થાય, તેનું મુખ પ્રકાશિત થાય અને આ પ્રભુમાં જ જોડાઈ રહે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਲੋਕਾ ਵੇ ਹਉ ਸੁਹਵੀ ਸੁਹਾ ਵੇਸੁ ਕਰੀ ॥
હે લોકો! હું સુહાગના લાલ વસ્ત્રોમાં છું અને મેં નવવધૂ જેવો વેશ કરેલ છે.

ਵੇਸੀ ਸਹੁ ਨ ਪਾਈਐ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਸ ਰਹੀ ॥
પરંતુ સુહાગનો વેશ ધારણ કરવાથી માલિક-પ્રભુ પ્રાપ્ત થયો નથી અને હું તો વેશ બનાવી બનાવીને થાકી ગઈ છું.

ਨਾਨਕ ਤਿਨੀ ਸਹੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀ ॥
હે નાનક! પ્રભુ તેને જ પ્રાપ્ત થયો છે, જેને ગુરુની શિક્ષા સાંભળી છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਇਨ ਬਿਧਿ ਕੰਤ ਮਿਲੀ ॥੨॥
આ વિધિ દ્વારા જ પતિ-પ્રભુ મળે છે જે વેશ તેને યોગ્ય લાગે છે, જીવ-સ્ત્રી તે જ વેશવાળી બની જાય ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹੁਕਮੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜੀਅਨੁ ਬਹੁ ਭਿਤਿ ਸੰਸਾਰਾ ॥
પ્રભુએ પોતાના હુકમથી જ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે અને અનેક પ્રકારનો સંસાર બનાવ્યો છે.

ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕੇਤੜਾ ਸਚੇ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
હે સત્યસ્વરૂપ, લક્ષ્યહીન તેમજ અપાર! તારો હુકમ જાણી શકાતો નથી કે કેટલો મોટો છે.

ਇਕਨਾ ਨੋ ਤੂ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
તું કેટલાક જીવોને ગુરુ શબ્દના ચિંતન દ્વારા પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਹਉਮੈ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰਾ ॥
જે પોતાના અહંકાર તેમજ કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભરૂપી વિકારોને ત્યાગી દે છે, તે સત્યમાં જ લીન રહે છે અને વાસ્તવમાં તે જ નિર્મળ છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਤੁਧੁ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਸਚਿਆਰਾ ॥੨॥
જેને તું પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તે જ તારી સાથે મળે છે અને તે જ સત્યવાદી છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੂਹਵੀਏ ਸੂਹਾ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਜਿਨ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
હે સુહાગ જોડાવાળી જીવ-સ્ત્રી! દુર્બુદ્ધિને કારણે જેનો માયાથી જ લગાવ છે, તેના માટે આખું સંસાર જ લાલ છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਝੂਠੁ ਸਭੁ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਜਿਉ ਟਿਕੈ ਨ ਬਿਰਖ ਕੀ ਛਾਉ ॥
બધા અસત્ય ક્ષણમાં એમ નાશ થઈ જાય છે, જેમ વૃક્ષની છાયા સ્થિર રહેતી નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਲੋ ਲਾਲੁ ਹੈ ਜਿਉ ਰੰਗਿ ਮਜੀਠ ਸਚੜਾਉ ॥
ગુરુમુખ ખુબ જ લાલ હોય છે, જેમ તે મજીઠના રંગમાં રંગાયેલા હોય છે.

ਉਲਟੀ ਸਕਤਿ ਸਿਵੈ ਘਰਿ ਆਈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਉ ॥
જેના મનમાં હરિનું અમૃત નામ સ્થિત થઈ ગયું છે અને તેની અભિલાષા માયાથી ઉલટીને પ્રભુના ઘરમાં આવી ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું જેને મળીને પરમાત્માનું ગુણગાન કરાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ ਕੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
સુહાગનો લાલ રંગ પણ વિકાર જ છે, જેનાથી પરમાત્મા મેળવી શકાતો નથી.

ਇਸੁ ਲਹਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਵਈ ਰੰਡ ਬੈਠੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
આ રંગને ઉતરતા કોઈ વાર લાગતી નથી અને દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને જીવ-સ્ત્રી વિધવા થઈ બેઠી છે.

ਮੁੰਧ ਇਆਣੀ ਦੁੰਮਣੀ ਸੂਹੈ ਵੇਸਿ ਲੋੁਭਾਇ ॥
દ્વૈતભાવમાં ફસાયેલી મૂર્ખ તેમજ પાગલ જીવ-સ્ત્રી લાલ વેશમાં લોભાયમાન રહે છે.

ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਰੰਗੁ ਲਾਲੁ ਕਰਿ ਭੈ ਭਾਇ ਸੀਗਾਰੁ ਬਣਾਇ ॥
જો સાચા શબ્દો દ્વારા લાલ રંગ બનાવીને પ્રભુ ભય તેમજ પ્રેમને પોતાનો શણગાર બનાવી લે તો

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿ ਚਲਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે હંમેશા સુહાગન બની રહે છે, જે સદ્દગુરુની રજામાં ચાલે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇਅਨੁ ਆਪਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
સ્વયંભૂ પ્રભુએ પોતાના ગુણોની કિંમત પોતે જ મેળવી છે.

ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਪਈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥
તેનું રહસ્ય જાણી શકાતું નથી પરંતુ ગુરુ-શબ્દ દ્વારા જ તેની સમજ થાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਰਮਾਈ ॥
માયાનો મોહ ઘોર અંધકાર છે, જે દ્વૈતભાવમાં ભટકાવતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਠਉਰ ਨ ਪਾਇਨੀ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારીને ક્યાંય પણ ઠેકાણું મળતું નથી અને તે વારંવાર જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਸਭ ਚਲੈ ਰਜਾਈ ॥੩॥
જે પરમાત્માને યોગ્ય લાગે છે, તે જ થાય છે. બધા જીવ તેની ઇચ્છાનુસાર જ ચાલે છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੂਹੈ ਵੇਸਿ ਕਾਮਣਿ ਕੁਲਖਣੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਛੋਡਿ ਪਰ ਪੁਰਖ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
લાલ વેશવાળી જીવરૂપી કામિની કુલક્ષણી છે, જે પ્રભુને છોડીને પારકા પુરુષથી પ્રેમ કરે છે.

ਓਸੁ ਸੀਲੁ ਨ ਸੰਜਮੁ ਸਦਾ ਝੂਠੁ ਬੋਲੈ ਮਨਮੁਖਿ ਕਰਮ ਖੁਆਰੁ ॥
તેને કોઈ શરમ તેમજ સંયમ નથી, તે તો હંમેશા અસત્ય બોલતી રહે છે. તે કર્મ કરીને નષ્ટ થતી રહે છે.

ਜਿਸੁ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਭਤਾਰੁ ॥
જેના ભાગ્યમાં પહેલા જ શુભ લેખ લખેલ હોય છે, તેને પતિ-પરમેશ્વર મળી જાય છે.

ਸੂਹਾ ਵੇਸੁ ਸਭੁ ਉਤਾਰਿ ਧਰੇ ਗਲਿ ਪਹਿਰੈ ਖਿਮਾ ਸੀਗਾਰੁ ॥
તે પોતાનો લાલ વેશ ઉતારીને ગળામાં ક્ષમારૂપી શણગાર પહેરી લે છે.

ਪੇਈਐ ਸਾਹੁਰੈ ਬਹੁ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ਤਿਸੁ ਪੂਜ ਕਰੇ ਸਭੁ ਸੈਸਾਰੁ ॥
પછી તે લોક-પરલોકમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે અને આખું સંસાર તેની પૂજા કરે છે.

ਓਹ ਰਲਾਈ ਕਿਸੈ ਦੀ ਨਾ ਰਲੈ ਜਿਸੁ ਰਾਵੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીથી સર્જનહાર પ્રભુ આનંદ કરે છે, તે કોઈની સાથે મળાવવા પર પણ તેનાથી મળતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਜਿਸੁ ਅਵਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਭਰਤਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે ગુરુમુખ જીવ-સ્ત્રી હંમેશા સુહાગણ છે, જેનો પતિ અમર પ્રભુ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਸੁਪਨੈ ਨਿਸੀ ਬਿਨੁ ਤਾਗੇ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ॥
માયાનો લાલ રંગ રાતના સપનાની જેમ છે અને શબ્દમાળા વગર ગળામાં પહેરેલ હાર સમાન છે.

ਸਚਾ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠ ਕਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જ્યારે કે ગુરુથી પ્રાપ્ત કર્યું બ્રહ્મ-ચિંતન તેમ છે જેમ કેસૂડાંનો સાચો રંગ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾ ਰਸੀ ਸਭਿ ਬੁਰਿਆਈਆ ਛਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માના પ્રેમરૂપી મહારાસમાં પલળેલી રહે છે, તેની બધી દુષ્ટતા સળગીને રાખ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਆਪਿ ਉਪਾਇਓਨੁ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵਿਡਾਨੁ ॥
અદભૂત લીલા કરીને પરમેશ્વરે પોતે આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਪੰਚ ਧਾਤੁ ਵਿਚਿ ਪਾਈਅਨੁ ਮੋਹੁ ਝੂਠੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥
તેને આમાં પાંચ તત્વ - પવન, આકાશ, આગ, પાણી તેમજ પૃથ્વી નાખ્યા છે અને મોહ, અસત્ય તેમજ ઘમંડ પણ નાખ્યા છે.

ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਮਨਮੁਖੁ ਅਗਿਆਨੁ ॥
જ્ઞાનહીન મનમુખ જીવ જન્મ-મરણના ચક્રમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਇਕਨਾ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇਓਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗਿਆਨੁ ॥
કેટલાક જીવોને પરમાત્મા પોતે જ ગુરુના માધ્યમથી બ્રહ્મ-જ્ઞાન આપે છે.

ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸਿਓਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੪॥
જેને હરિ-નામરૂપી ધન મેળવી લીધું છે, તેને જ તેને ભક્તિનો ખજાનો આપ્યો છે ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸੂਹਵੀਏ ਸੂਹਾ ਵੇਸੁ ਛਡਿ ਤੂ ਤਾ ਪਿਰ ਲਗੀ ਪਿਆਰੁ ॥
હે સુહાગ જોડાવાળી! તું પોતાનો લાલ વેશ છોડી દે તો જ તારો પ્રેમ પોતાના પતિ-પ્રભુથી લાગશે.

ਸੂਹੈ ਵੇਸਿ ਪਿਰੁ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਮਨਮੁਖਿ ਦਝਿ ਮੁਈ ਗਾਵਾਰਿ ॥
અસત્ય લાલ વેશમાં કોઈએ પણ પ્રભુને મેળવ્યો નથી અને મૂર્ખ મનમુખ જીવ-સ્ત્રી માયાના મોહમાં સળગીને મરી ગઈ છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸੂਹਾ ਵੇਸੁ ਗਇਆ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰਿ ॥
પોતાના અહંકારનો નાશ કરીને સદ્દગુરુથી મળીને જેનો લાલ વેશ દૂર થઈ ગયો છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਤਾ ਲਾਲੁ ਹੋਆ ਰਸਨਾ ਰਤੀ ਗੁਣ ਸਾਰਿ ॥
પ્રભુના રંગમાં લીન થયેલા તેનું મન-શરીર લાલ થઈ ગયું છે અને તેની જીભ પ્રભુના ગુણગાનમાં જ લીન રહે છે.

ਸਦਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਭੈ ਭਾਇ ਕਰੇ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી શ્રદ્ધા ભાવનો શણગાર કરે છે અને મનમાં શબ્દને વસાવે છે, તે હંમેશા સુહાગણ છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રીએ પ્રભુ-કૃપા દ્વારા પોતાના ઘરને મેળવી લીધું છે, તે પતિ-પ્રભુને જ પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮੁੰਧੇ ਸੂਹਾ ਪਰਹਰਹੁ ਲਾਲੁ ਕਰਹੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! પોતાનો શુષ્ક વેશ છોડી દે અને લાલ શણગાર કરી લે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਵੀਸਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ-ચિંતન કરવાથી તારી આવક-જાવક મટી જશે.

ਮੁੰਧ ਸੁਹਾਵੀ ਸੋਹਣੀ ਜਿਸੁ ਘਰਿ ਸਹਜਿ ਭਤਾਰੁ ॥
જેના હ્રદય-ઘરમાં સરળ સ્વભાવ પતિ-પ્રભુ આવી વસે છે, તે જીવ-સ્ત્રી ખૂબ સુંદર તેમજ ગુણવાન છે.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਰਾਵੀਐ ਰਾਵੇ ਰਾਵਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ જીવ-સ્ત્રી આનંદ કરે છે, જેનાથી આનંદ કરનાર પ્રભુ આનંદ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮੋਹੁ ਕੂੜੁ ਕੁਟੰਬੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਗਧੁ ਰਤਾ ॥
કુટુંબનો મોહ અસત્ય છે પરંતુ મૂર્ખ સ્વેચ્છાચારી આમાં જ લીન રહે છે.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਮੁਏ ਕਿਛੁ ਸਾਥਿ ਨ ਲਿਤਾ ॥
તે જીવન ભર અહંકાર તેમજ જોડાણ કરતાં જ પ્રાણ ત્યાગી ગયો છે પરંતુ પોતાની સાથે કંઈ પણ લઈને ગયો નથી.

ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਸੁਝਈ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿਤਾ ॥
તેને કોઈ સમજ હોતી નથી કે યમકાળ તેના માથા પર ઉભો છે, પરંતુ તે દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને ભટકતો રહે છે.

ਫਿਰਿ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵਈ ਜਮਕਾਲਿ ਵਸਿ ਕਿਤਾ ॥
યમકાળે તેને પોતાના વશમાં કરી લીધો છે અને હવે તેને આ સોનેરી તક બીજી વાર મળશે નહીં.

ਜੇਹਾ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਓਨੁ ਸੇ ਕਰਮ ਕਮਿਤਾ ॥੫॥
પરંતુ તેને તે જ કર્મ કર્યું છે, જે આરંભથી જ તેના નસીબમાં લખેલું હતું ॥૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤੀਆ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਜੋ ਮੜਿਆ ਲਗਿ ਜਲੰਨਿ੍ ॥
તે સ્ત્રીઓને સતી માનવી જોઈએ નહીં જે પતિની લાશની સાથે સળગી મરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤੀਆ ਜਾਣੀਅਨਿ੍ ਜਿ ਬਿਰਹੇ ਚੋਟ ਮਰੰਨਿ੍ ॥੧॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં તે જ સ્ત્રીઓ સતી કહેવાને હકદાર છે, જે પોતાના પતિના વિયોગના દુઃખથી મરી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਭੀ ਸੋ ਸਤੀਆ ਜਾਣੀਅਨਿ ਸੀਲ ਸੰਤੋਖਿ ਰਹੰਨਿ੍ ॥
જે સ્ત્રીઓ મર્યાદા તેમજ સંતોષની સાથે રહે છે, તેને પણ સતી માનવી જોઈએ.

ਸੇਵਨਿ ਸਾਈ ਆਪਣਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਸੰਮ੍ਹਾਲੰਨਿ੍ ॥੨॥
તે પોતાના સ્વામીની સેવા કરે છે અને રોજ સવારમાં ઉઠીને તેની સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕੰਤਾ ਨਾਲਿ ਮਹੇਲੀਆ ਸੇਤੀ ਅਗਿ ਜਲਾਹਿ ॥
જે સ્ત્રીઓ પતિની સાથે આગમાં સળગીને મરે છે,

ਜੇ ਜਾਣਹਿ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਤਾ ਤਨਿ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ ॥
તે તો જ પોતાના શરીર પર દુઃખ સહન કરે છે, જો તે તેને પોતાનો પતિ સમજે છે.

ਨਾਨਕ ਕੰਤ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸੇ ਕਿਉ ਅਗਿ ਜਲਾਹਿ ॥
હે નાનક! જે સ્ત્રીઓ તેને પોતાનો પતિ જ સમજતી નથી, તેને આગમાં સળગીને સતી થવાની જરૂરિયાત નથી.

ਭਾਵੈ ਜੀਵਉ ਕੈ ਮਰਉ ਦੂਰਹੁ ਹੀ ਭਜਿ ਜਾਹਿ ॥੩॥
તેનો પતિ ભલે જીવે ભલે મરે, તે તેનાથી દૂરથી જ ભાગી જાય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੁਧੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਨਾਲਿ ਉਪਾਇਆ ਲੇਖੁ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿਆ ॥
હે પરમેશ્વર! તે દુઃખ-સુખ સાથે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે અને ભાગ્ય લખી દીધું છે.

ਨਾਵੈ ਜੇਵਡ ਹੋਰ ਦਾਤਿ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰਿਖਿਆ ॥
નામ જેટલું મોટું દાન બીજું કોઈ નથી, ન તો તેનું કોઈ રૂપ છે અને ન તો કોઈ ચિન્હ છે.

ਨਾਮੁ ਅਖੁਟੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ॥
નામ તો એક અક્ષય ખજાનો છે, જે ગુરુના માધ્યમથી જ મનમાં વસે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮੁ ਦੇਵਸੀ ਫਿਰਿ ਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖਿਆ ॥
પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરીને જેને નામ આપી દે છે, તે ફરી તેનું દુઃખ-સુખનું નસીબ લખતો નથી.

ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਸੇ ਜਨ ਮਿਲੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪਿਆ ॥੬॥
જેને શ્રધ્ધા ભાવનાથી હરિનું નામ જપ્યું છે, તે મનુષ્ય તેમાં જ મળી ગયો છે ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਜਿਨੀ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿਆ ਸੇ ਕਿਉ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ ॥
જે મનુષ્યોએ આ તફાવત જાણી લીધો છે કે તેને દુનિયાથી ચાલ્યું જવાનું છે, તે અસત્ય ધંધાનો ફેલાવ શા માટે કરે?

ਚਲਣ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਕਾਜ ਸਵਾਰਣਹਾਰ ॥੧॥
પોતાના જ કાર્ય સંવારનાર લોકોને અહીંથી ચાલ્યા જવા વિશે કોઈ સમજ નથી ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਰਾਤਿ ਕਾਰਣਿ ਧਨੁ ਸੰਚੀਐ ਭਲਕੇ ਚਲਣੁ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય જીવનરૂપી એક રાત માટે ધન એકત્રિત કરે છે, પરંતુ તે સવાર થતાં જ દમ તોડી ચાલ્યો જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵਾ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! મૃત્યુ પછી ધન તેની સાથે જતું નથી, પછી તેને પસ્તાવો થાય છે ॥૨॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਬਧਾ ਚਟੀ ਜੋ ਭਰੇ ਨਾ ਗੁਣੁ ਨਾ ਉਪਕਾਰੁ ॥
જે મનુષ્ય મજબુરીમાં લગાવેલ સજા ભરે છે, આમાં ન કોઈ તેનો ગુણ છે અને ન તો તેનો ઉપકાર છે.

ਸੇਤੀ ਖੁਸੀ ਸਵਾਰੀਐ ਨਾਨਕ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰੁ ॥੩॥
હે નાનક! તે જ કાર્ય ઉત્તમ છે, જે તે પોતાની ખુશીથી કરે છે ॥૩॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਮਨਹਠਿ ਤਰਫ ਨ ਜਿਪਈ ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਘਾਲੇ ॥
પોતાના મનની જીદથી કોઈ પણ પ્રભુને પોતાના પક્ષમાં કરી શક્યું નથી, ભલે તે ખૂબ સાધના કરતો રહે.

ਤਰਫ ਜਿਣੈ ਸਤ ਭਾਉ ਦੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥੪॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય સફળતા પ્રાપ્ત કરે છે, જે સાચો પ્રેમ અર્પણ કરે છે અને શબ્દનું ચિંતન કરે છે ॥૪॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਰਤੈ ਕਾਰਣੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ॥
જે પરમાત્માએ કુદરતને ઉત્પન્ન કરી છે, તે જ તેને જાણે છે.

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈਅਨੁ ਆਪੇ ਫੁਨਿ ਗੋਈ ॥
તેણે પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે અને પોતે તેનો નાશ પણ કરી દે છે.

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਸਭ ਭਵਿ ਥਕੀ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਹੋਈ ॥
આખી દુનિયા ચારેય યુગ ભટકતાં થાકી ગઈ છે પરંતુ કોઈએ પણ તેનું મૂલ્યાંકન મેળવ્યું નથી.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਏਕੁ ਵਿਖਾਲਿਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
સદ્દગુરુએ મને એક પરમાત્મા દેખાડી દીધો છે, જેનાથી મન-શરીર સુખી થઈ ગયું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀਐ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥੭॥
ગુરુના માધ્યમથી હંમેશા પરમાત્માની સ્તુતિ કરતા રહેવું જોઈએ. તે જ થાય છે, જે પરમાત્મા કરે છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਜਿਨਾ ਭਉ ਤਿਨ੍ ਨਾਹਿ ਭਉ ਮੁਚੁ ਭਉ ਨਿਭਵਿਆਹ ॥
જે લોકોને પરમાત્માનો ભય હોય છે, તેને બીજો કોઈ ભય પ્રભાવિત કરતો નથી. પરંતુ જેને પરમાત્માનો ભય હોતો નથી, તેને ઘણા પ્રકારના ભય લાગી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਏਹੁ ਪਟੰਤਰਾ ਤਿਤੁ ਦੀਬਾਣਿ ਗਇਆਹ ॥੧॥
હે નાનક! આ નિર્ણય તે માલિકના દરબારમાં જ જતા થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਤੁਰਦੇ ਕਉ ਤੁਰਦਾ ਮਿਲੈ ਉਡਤੇ ਕਉ ਉਡਤਾ ॥
નદીઓને સમુદ્ર મળી જાય છે, વાયુને વાયુ મળી જાય છે. પ્રચંડ આગ આગથી મળી જાય છે.

ਜੀਵਤੇ ਕਉ ਜੀਵਤਾ ਮਿਲੈ ਮੂਏ ਕਉ ਮੂਆ ॥
માટીને શરીરરૂપી માટી મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ॥੨॥
હે નાનક! તે પરમાત્માના વખાણ કરવા જોઈએ, જેને આ આખી કુદરત બનાવી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸੇ ਸਚੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
વાસ્તવમાં તે જ મનુષ્ય સત્યવાદી છે, જે શબ્દ-ગુરુના ચિંતન દ્વારા સત્યનું ધ્યાન કરે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ॥
અહંકારને સમાપ્ત કરી તેનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને તે પોતાના હૃદયમાં હરિ નામને વસાવી લે છે.

ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆ ਲਗਿ ਪਏ ਗਾਵਾਰੀ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય પોતાના સુંદર ઘરો, ભવ્ય મહેલો તેમજ અલગ-અલગ ઉદ્યોગોનાં મોહમાં લીન છે.

ਜਿਨ੍ਹਿ ਕੀਏ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਨਮੁਖਿ ਗੁਬਾਰੀ ॥
મનમુખ મનુષ્ય મોહનાં ઘોર અંધકારમાં ફસાઈને તે પરમાત્માને જાણતો નથી, જેને તેને ઉત્પન્ન કર્યો છે.

ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਇਹਿ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਸਚਿਆ ਕਿਆ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੀ ॥੮॥
સત્ય તો આ જ છે કે જીવ બિચારા કાંઈ પણ નથી, તે જ સમજે છે, જેને તે સમજ આપે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕਾਮਣਿ ਤਉ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰਿ ਜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਤੁ ਮਨਾਇ ॥
જીવરૂપી સ્ત્રીને તો જ શણગાર કરવો જોઈએ, જો તે પહેલાં પોતાના પતિ-પ્રભુને ખુશ કરી લે.

ਮਤੁ ਸੇਜੈ ਕੰਤੁ ਨ ਆਵਈ ਏਵੈ ਬਿਰਥਾ ਜਾਇ ॥
કારણ કે પતિ-પ્રભુ કદાચ હૃદયરૂપી પથારી પર ન આવે તો કરેલ પૂર્ણ શણગાર વ્યર્થ જ ચાલ્યું જાય છે.

ਕਾਮਣਿ ਪਿਰ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਉ ਬਣਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જ્યારે જીવરૂપી સ્ત્રીના પતિનું મન ખુશ થયું તો જ તેને શણગાર સારો લાગે છે.

ਕੀਆ ਤਉ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਾ ਸਹੁ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
તેનું કરેલ શણગાર તો જ મંજૂર છે, જો પ્રભુ તેને પ્રેમ કરે.

ਭਉ ਸੀਗਾਰੁ ਤਬੋਲ ਰਸੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਕਰੇਇ ॥
તે પોતાના પ્રભુના ભયને પોતાનો શણગાર, હરિ રસને પાન તેમજ પ્રેમને પોતાનું ભોજન બનાવી લે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪੇ ਕੰਤ ਕਉ ਤਉ ਨਾਨਕ ਭੋਗੁ ਕਰੇਇ ॥੧॥
હે નાનક! પતિ-પ્રભુ તો જ તેનાથી આનંદ કરે છે, જયારે તે પોતાનું શરીર, મન વગેરે બધું જ પ્રભુને સોંપી દે છે.

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਾਜਲ ਫੂਲ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਲੇ ਧਨ ਕੀਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જીવ સ્ત્રીએ આંખોમાં કાજળ, વાળમાં ફૂલ, હોઠો પર તંબોળ રસનું શણગાર કર્યું છે.

ਸੇਜੈ ਕੰਤੁ ਨ ਆਇਓ ਏਵੈ ਭਇਆ ਵਿਕਾਰੁ ॥੨॥
પરંતુ પ્રભુ તેની હૃદય-પથારી પર આવ્યો નથી અને તેનું કરેલ શણગાર વ્યર્થ જ વિકાર બની ગયું છે.

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਧਨ ਪਿਰੁ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਬਹਨਿ ਇਕਠੇ ਹੋਇ ॥
વાસ્તવમાં તેને પતિ-પત્ની કહેવાતો નથી જે પરસ્પર મળીને બેસે છે.

ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ ਧਨ ਪਿਰੁ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥੩॥
પતિ-પત્ની તેને જ કહેવાય છે, જેના શરીર તો બે છે પરંતુ તેમાં પ્રકાશ એક છે. અર્થાત બે શરીર તેમજ એક આત્મા છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਭੈ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
શ્રદ્ધા-ભય વગર તેની ભક્તિ થતી નથી અને ન તો નામથી પ્રેમ લાગે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਭਉ ਊਪਜੈ ਭੈ ਭਾਇ ਰੰਗੁ ਸਵਾਰਿ ॥
સદ્દગુરુને મળીને જ શ્રદ્ધારૂપી ભય ઉત્પન્ન થાય છે અને તે શ્રદ્ધાથી ભક્તિનો સુંદર રંગ ચઢે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥
અહંકાર તેમજ તૃષ્ણાને સમાપ્ત કરીને તેનું મન-શરીર પ્રભુના રંગમાં લીન થઈ ગયું છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਤਿ ਸੋਹਣਾ ਭੇਟਿਆ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਰਾਰਿ ॥
જેનું મન-શરીર નિર્મળ તેમજ ખુબ સુંદર થઈ ગયું છે, તેને જ પ્રભુ મળે છે.

ਭਉ ਭਾਉ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਸੋ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥੯॥
તે પરમ-સત્ય આખા સંસારમાં પ્રવૃત છે અને ભય તેમજ પ્રેમ બધું તેનું જ આપેલું છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਵਾਹੁ ਖਸਮ ਤੂ ਵਾਹੁ ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਨਾ ਹਮ ਕੀਏ ॥
વાહ માલિક! તું વાહ-વાહ છે, જેને આ સૃષ્ટિ-રચના કરીને અમને ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਸਮੁੰਦ ਸਰ ਵੇਲਿ ਵਰਸ ਵਰਾਹੁ ॥
તે જ સમુદ્ર, સમુદ્રની લહેરો, સરોવર, વૃક્ષોની ડાળીઓ તેમજ વરસાદ ઉત્પન્ન કરનાર વાદળ ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਆਪਿ ਖੜੋਵਹਿ ਆਪਿ ਕਰਿ ਆਪੀਣੈ ਆਪਾਹੁ ॥
તું પોતે જ સૃષ્ટિ રચના કરીને તેમાં આધાર બનીને પોતે જ ઉભો છે. તું સ્વયંભૂ છે, બધું જ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਪਵੈ ਉਨਮਨਿ ਤਤੁ ਕਮਾਹੁ ॥
જે મનુષ્ય સરળ સ્વભાવ પરમતત્વની સેવા જ કરે છે, તે ગુરુમુખની સેવા જ પરમાત્માને મંજુર થાય છે.

ਮਸਕਤਿ ਲਹਹੁ ਮਜੂਰੀਆ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਖਸਮ ਦਰਾਹੁ ॥
પોતાના માલિકના દરવાજાથી માંગી-માંગીને પોતાના નામની કમાણીનું વેતન લે.

ਨਾਨਕ ਪੁਰ ਦਰ ਵੇਪਰਵਾਹ ਤਉ ਦਰਿ ਊਣਾ ਨਾਹਿ ਕੋ ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੧॥
હે અચિંત પ્રભુ! ગુરુ નાનક કહે છે કે તારું ઘર ખજાનાઓથી ભરેલું છે, તારા ઘરમાં કોઈ વસ્તુનો કોઈ અભાવ નથી અને તું જ સાચો અચિંત છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਉਜਲ ਮੋਤੀ ਸੋਹਣੇ ਰਤਨਾ ਨਾਲਿ ਜੁੜੰਨਿ ॥
મનુષ્યના સુંદર શરીરમાં મોતીઓ જેવા સફેદ દાંત તેમજ રત્નો જેવી આંખ જડેલ હોય છે.

ਤਿਨ ਜਰੁ ਵੈਰੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਬੁਢੇ ਥੀਇ ਮਰੰਨਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે વૃદ્ધ થઈને મરે છે, ગઢપણ તેનો દુશ્મન છે અર્થાત ગઢપણ શરીરને નાશ કરી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪਿ ਸਰੀਰੁ ॥
પોતાનું શરીર-મન તેમજ શરીર બધું સોંપીને હંમેશા પરમાત્માની સ્તુતિ કર.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਸਚਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા સત્યને મેળવી શકાય છે, જે ગહન ગંભીર તેમજ શાશ્વત છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਿਰਦੈ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਹਰਿ ਹੀਰਾ ਹੀਰੁ ॥
પરમાત્મારૂપી અણમોલ હીરો શરીર મન બધામાં હાજર છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਦੁਖੁ ਗਇਆ ਫਿਰਿ ਪਵੈ ਨ ਫੀਰੁ ॥
મારુ જન્મ-મરણનું દુઃખ મટી ગયું છે અને હવે મારે જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડવું પડશે નહીં.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਹਰਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥੧੦॥
હે નાનક! પરમાત્મા ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર છે, તું તેના નામનું સ્તુતિગાન કરતો રહે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਤਨੁ ਜਾਲਿ ਜਿਨਿ ਜਲਿਐ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
હે નાનક! આ શરીર સળગાવી દે, જે સળગતાએ પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું છે.

ਪਉਦੀ ਜਾਇ ਪਰਾਲਿ ਪਿਛੈ ਹਥੁ ਨ ਅੰਬੜੈ ਤਿਤੁ ਨਿਵੰਧੈ ਤਾਲਿ ॥੧॥
તારા હ્રદયરૂપી તળાવમાં પાપોની ગંદકી પડતી જઈ રહી છે, જેને સાફ કરવા માટે પછી તારો હાથ તેના સુધી પહોચશે નહીં ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਮਨ ਕੇ ਕੰਮ ਫਿਟਿਆ ਗਣਤ ਨ ਆਵਹੀ ॥
હે નાનક! મારા મનના કાર્ય એટલા ધિક્કાર યોગ્ય છે, જે ગણી શકાતા નથી.

ਕਿਤੀ ਲਹਾ ਸਹੰਮ ਜਾ ਬਖਸੇ ਤਾ ਧਕਾ ਨਹੀ ॥੨॥
ઓહ! આના કારણે કદાચ હું કેટલું દુઃખ ભય પ્રાપ્ત કરીશ. જો પરમાત્મા ક્ષમા કરી દે તો મને મુશ્કેલીઓનો ધક્કો લાગશે નહીં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਚਲਾਇਓਨੁ ਕਰਿ ਸਚੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ॥
પરમાત્માએ સાચું વિધાન લાગુ કરીને આખી દુનિયામાં પોતાનો સાચો હુકમ ચલાવ્યો છે.

ਸਦਾ ਨਿਹਚਲੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
તેથી તે ચતુર પરમપુરુષ હંમેશા સ્થિર છે અને વિશ્વવ્યાપી છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੇਵੀਐ ਸਚੁ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ તેની ભક્તિ હોય છે અને તેના દરબારમાં પહોંચવા માટે સત્ય શબ્દ જ સ્વીકાર છે.

ਪੂਰਾ ਥਾਟੁ ਬਣਾਇਆ ਰੰਗੁ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਣੁ ॥
તેણે આખું વિશ્વ બનાવ્યું છે અને ગુરુ ઉપદેશ અનુસાર તેના રંગનો આનંદ પ્રાપ્ત કર.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜਾਣੁ ॥੧੧॥
આ અગમ્ય, અગોચર તેમજ લક્ષ્યહીન છે અને ગુરુના માધ્યમથી જ તે પરમાત્માને જણાય છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਬਦਰਾ ਮਾਲ ਕਾ ਭੀਤਰਿ ਧਰਿਆ ਆਣਿ ॥
હે નાનક! જીવના માલની પોટલી અર્થાત તેના શુભાશુભ કર્મોનો હિસાબ લઈને અંદર રખાય છે.

ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਪਰਖੀਅਨਿ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਦੀਬਾਣਿ ॥੧॥
માલિકના દરબારમાં શુભ તેમજ અશુભ સત્ય-અસત્ય કર્મોની પરખ કરાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਵਣ ਚਲੇ ਤੀਰਥੀ ਮਨਿ ਖੋਟੈ ਤਨਿ ਚੋਰ ॥
કેટલાક લોકોના મનમાં ખુબ ખોટ તેમજ શરીરમાં વિકારરૂપી ચોર હોય છે. તે દેખાવ તરીકે ખુબ ઈચ્છાથી તીર્થોમાં પાપોથી છૂટવા માટે સ્નાન કરવા જાય છે.

ਇਕੁ ਭਾਉ ਲਥੀ ਨਾਤਿਆ ਦੁਇ ਭਾ ਚੜੀਅਸੁ ਹੋਰ ॥
ફળસ્વરૂપ તીર્થ પર સ્નાન કરવાથી તેના વિકારોનો એક ભાગ તો છૂટી જાય છે પરંતુ વિકારોના બે ભાગ વધુ લાગી જાય છે.,

ਬਾਹਰਿ ਧੋਤੀ ਤੂਮੜੀ ਅੰਦਰਿ ਵਿਸੁ ਨਿਕੋਰ ॥
બહારથી તેની ધોતી તો ધોવાઈ જાય છે, પરંતુ અંતરમનમાં અસત્યરૂપી વિષ ભરાઈ રહેતું.

ਸਾਧ ਭਲੇ ਅਣਨਾਤਿਆ ਚੋਰ ਸਿ ਚੋਰਾ ਚੋਰ ॥੨॥
સાધુ ધન્ય છે, પણ આ રીતના સ્નાન વગર, જ્યારે કે એક ચોર એક ચોર છે, ભલે તે કેટલું પણ સ્નાન કરે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਇਦਾ ਜਗੁ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધા પર હુકમ ચલાવે છે અને આખા જગતને અલગ-અલગ કાર્યોમાં લગાવ્યા છે.

ਇਕਿ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਲਾਇਅਨੁ ਗੁਰ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તેને કોઈક જીવોને પોતાની રીતે નામ-સ્મરણમાં લગાવ્યા છે અને તેને ગુરુથી સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਦਹ ਦਿਸ ਇਹੁ ਮਨੁ ਧਾਵਦਾ ਗੁਰਿ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥
આ મન દસેય દિશામાં દોડે છે, પરંતુ ગુરુએ આના પર અંકુશ લગાવ્યો છે.

ਨਾਵੈ ਨੋ ਸਭ ਲੋਚਦੀ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਇਆ ॥
આખી દુનિયા જ નામની ઈચ્છા કરે છે પરંતુ આ ગુરુ-મત હેઠળ જ મળે છે.

ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੀਐ ਜੋ ਹਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
જે પ્રભુએ ભાગ્યમાં લખી દીધું છે, તેને ટાળી શકાતું નથી ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਦੁਇ ਦੀਵੇ ਚਉਦਹ ਹਟਨਾਲੇ ॥
દુનિયામાં અજવાળું કરવા માટે પરમાત્માએ સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર બે દીવા બનાવ્યા છે અને સાથે જ ચૌદ લોકરૂપી દુકાનો બનાવી છે.

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
દુનિયામાં જેટલા પણ જીવ છે, તે બધા વેપારી છે.

ਖੁਲ੍ਹ੍ਹੇ ਹਟ ਹੋਆ ਵਾਪਾਰੁ ॥
જ્યારે દુકાનો ખુલી ગઈ તો વેપાર થવા લાગી ગયો.

ਜੋ ਪਹੁਚੈ ਸੋ ਚਲਣਹਾਰੁ ॥
જે પણ જન્મ લઈને આવે છે, તેને અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે.

ਧਰਮੁ ਦਲਾਲੁ ਪਾਏ ਨੀਸਾਣੁ ॥
યમરાજરૂપી દલાલ જીવોના શુભાશુભ કર્મો પર મહોર લગાવતો જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਲਾਹਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે નાનક! જીવોનો એકત્રિત નામરૂપી લાભ જ મંજૂર થાય છે.

ਘਰਿ ਆਏ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
જે જીવ નામરૂપી લાભ એકત્રિત કરીને પોતાના ઘર આવ્યો છે, તેને શુભકામનાઓ મળી છે અને

ਸਚ ਨਾਮ ਕੀ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
તેને જ સત્ય-નામની મોટાઈ મળે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਰਾਤੀ ਹੋਵਨਿ ਕਾਲੀਆ ਸੁਪੇਦਾ ਸੇ ਵੰਨ ॥
જયારે રાતો કાળી હોય છે તો પણ સફેદ વસ્ત્રોના રંગ સફેદ જ રહે છે અર્થાત દુઃખમાં પણ ધીરજવાન પોતાનો ધીરજ છોડતો નથી.

ਦਿਹੁ ਬਗਾ ਤਪੈ ਘਣਾ ਕਾਲਿਆ ਕਾਲੇ ਵੰਨ ॥
નિઃસંકોચ દિવસ સફેદ હોય છે અને ગરમી પણ પૂરતી હોય છે તો પણ કાળી વસ્તુઓના રંગ કાળા જ રહે છે અર્થાત ખોટા પોતાનું અસત્ય છોડતા નથી.

ਅੰਧੇ ਅਕਲੀ ਬਾਹਰੇ ਮੂਰਖ ਅੰਧ ਗਿਆਨੁ ॥
જ્ઞાનહીન મનુષ્ય નાસમજ જ હોય છે. મૂર્ખોની અક્કલ અંધ જ હોય છે અર્થાત મૂર્ખ જ્ઞાનહીન જ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੇ ਕਬਹਿ ਨ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ હોતી નથી, તે ક્યારેય શોભાનું પાત્ર બનતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਰਚਾਇਆ ਹਰਿ ਸਚੈ ਆਪੇ ॥
સાચા પરમેશ્વરે પોતે આ શરીરરૂપી કિલ્લો બનાવ્યો છે.

ਇਕਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇਅਨੁ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਵਿਆਪੇ ॥
કોઈને દ્વૈતભાવમાં પ્રવૃત કરીને પથભ્રષ્ટ કરી દે છે, જે અહમ-ભાવનામાં જ લીન રહે છે.

ਇਹੁ ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਸਾ ਮਨਮੁਖ ਸੰਤਾਪੇ ॥
આ મનુષ્ય જન્મ દુર્લભ છે પરંતુ મનની મરજી કરનાર મનુષ્ય ખુબ દુઃખી થાય છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਥਾਪੇ ॥
આ સમજ તેને જ હોય છે, જેને પરમાત્મા પોતે સમજ દે છે અને જેને સદ્‌ગુરુ પ્રેરિત કરે છે.

ਸਭੁ ਜਗੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਓਨੁ ਸਭ ਵਰਤੈ ਆਪੇ ॥੧੩॥
આ આખું જગત પરમાત્મા દ્વારા રચાયેલ એક રમત છે જેમાં તે પોતે જ સમાન રૂપથી વ્યાપ્ત છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਚੋਰਾ ਜਾਰਾ ਰੰਡੀਆ ਕੁਟਣੀਆ ਦੀਬਾਣੁ ॥
ચોરો, વ્યભિચારીઓ, વેશ્યાઓ તથા દલાલોના એટલા ગાઢ સંબંધ હોય છે કે તેની મહેફિલ લાગેલી જ રહે છે.

ਵੇਦੀਨਾ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਵੇਦੀਨਾ ਕਾ ਖਾਣੁ ॥
દુષ્ટોની દુષ્ટ લોકોથી દોસ્તી થાય છે અને તેનો પરસ્પર ખાવા-પીવાનું તેમજ મેલજોલ બની રહે છે.

ਸਿਫਤੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸਦਾ ਵਸੈ ਸੈਤਾਨੁ ॥
આવા પાપી લોકો પરમાત્માની મહિમાનાં મહત્વને જરા પણ જાણતા નથી અને તેના મનમાં હંમેશા શેતાન વાસ કરે છે.

ਗਦਹੁ ਚੰਦਨਿ ਖਉਲੀਐ ਭੀ ਸਾਹੂ ਸਿਉ ਪਾਣੁ ॥
જો ગધેડાને ચંદનનો લેપ કરી દેવાય તો પણ તે ધૂળમાં જ લપટાયેલો છે.

ਨਾਨਕ ਕੂੜੈ ਕਤਿਐ ਕੂੜਾ ਤਣੀਐ ਤਾਣੁ ॥
હે નાનક! અસત્યનો દોરો કાંતવાથી અસત્યનો જ તાંતણો વણાય છે અને

ਕੂੜਾ ਕਪੜੁ ਕਛੀਐ ਕੂੜਾ ਪੈਨਣੁ ਮਾਣੁ ॥੧॥
અસત્ય કપડું માપી દેવાય છે. અસત્ય તેનું વસ્ત્ર છે અને અસત્ય જ તેનો આહાર છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਬਾਂਗਾ ਬੁਰਗੂ ਸਿੰਙੀਆ ਨਾਲੇ ਮਿਲੀ ਕਲਾਣ ॥
નમાજની બાંગ દેનાર મૌલવી, તૂતી વગાડનાર ફકીર, સીંગી વગાડનાર યોગી તથા નકલ કરનાર મીરાસી પણ લોકોથી માંગતા ફરે છે.

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕਿ ਮੰਗਤੇ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! દુનિયામાં કોઈ દાની છે અને કોઈ ભિખારી છે, પરંતુ સત્યના દરબારમાં તારું નામ જ મંજૂર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸੁਣਿ ਕੈ ਮੰਨਿਆ ਹਉ ਤਿਨਾ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! હું તેના પર બલિહાર જાવ છું જેને નામ સાંભળીને તેનું મનન કર્યું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਹੈ ਕੂੜੋ ਹੋਇ ਗਇਆ ॥
માયાનો મોહ બધું અસત્ય છે અને આ અંતમાં અસત્ય જ સિદ્ધ થયું.

ਹਉਮੈ ਝਗੜਾ ਪਾਇਓਨੁ ਝਗੜੈ ਜਗੁ ਮੁਇਆ ॥
મનુષ્યના અભિમાને જ ઝઘડો ઉત્પન્ન કર્યો છે અને આખી દુનિયા ઝઘડામાં પડીને નાશ થઈ ગઈ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਝਗੜੁ ਚੁਕਾਇਓਨੁ ਇਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥
ગુરુમુખે ઝઘડો સમાપ્ત કરી દીધો છે અને તેને એક પ્રભુ જ બધામાં નજર આવે છે.

ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਭਉਜਲੁ ਤਰਿ ਗਇਆ ॥
તેને આત્મામાં જ પરમાત્માને ઓળખી લીધો છે, જેનાથી તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે.

ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਇਆ ॥੧੪॥
તેનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં સમાઈ ગયો છે અને તે હરિ નામમાં જ સમાઈ ગયો છે.

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭੀਖਿਆ ਦੇਹਿ ਮੈ ਤੂੰ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਦਾਤਾਰੁ ॥
હે સદ્દગુરુ! તૂં સમર્થ તેમજ દાનશીલ છે, મને નામરૂપી ભિક્ષા આપી દે.

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀਐ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
મારો અભિમાન તેમજ ઘમંડ દૂર કરી દે અને કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારને સંપૂર્ણપણે નાશ કરી દે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਪਰਜਾਲੀਐ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਆਧਾਰੁ ॥
મારા લાલચ તેમજ લોભને સળગાવી દે કેમ કે મને મારા જીવનનું આધાર નામ મળી જાય.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਵਤਨ ਨਿਰਮਲਾ ਮੈਲਾ ਕਬਹੂੰ ਨ ਹੋਇ ॥
આ નામ દિવસ-રાત નવનુતન તેમજ નિર્મળ રહે છે અને ક્યારેય ગંદુ થતું નથી.

ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਛੁਟੀਐ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
હે સદ્દગુરુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે આ વિધિ દ્વારા હું બંધનોથી છૂટી શકું છું અને તારી કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਇਕੋ ਕੰਤੁ ਸਬਾਈਆ ਜਿਤੀ ਦਰਿ ਖੜੀਆਹ ॥
જેટલી પણ જીવ સ્ત્રીઓ દરવાજા પર ઉભી છે, એક પ્રભુ જ તે બધાનો પતિ છે.

ਨਾਨਕ ਕੰਤੈ ਰਤੀਆ ਪੁਛਹਿ ਬਾਤੜੀਆਹ ॥੨॥
હે નાનક! પતિ-પ્રભુના પ્રેમમાં લીન થયેલા, તે એક બીજાથી તેની વાતો પૂછે છે ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਭੇ ਕੰਤੈ ਰਤੀਆ ਮੈ ਦੋਹਾਗਣਿ ਕਿਤੁ ॥
બધી જીવ-સ્ત્રીઓ પ્રભુ-પતિના પ્રેમમાં લીન છે, પરંતુ હું કમનસીબ કઈ ગણતરીમાં છું?

ਮੈ ਤਨਿ ਅਵਗਣ ਏਤੜੇ ਖਸਮੁ ਨ ਫੇਰੇ ਚਿਤੁ ॥੩॥
મારા શરીરમાં એટલા અવગુણ છે કે મારો માલિક મારી તરફ઼ પોતાનું મન પણ કરતો નથી ॥૩॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਸਿਫਤਿ ਜਿਨਾ ਦੈ ਵਾਤਿ ॥
જેના મુખ પર પરમાત્માની સ્તુતિ છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਸਭਿ ਰਾਤੀ ਸੋਹਾਗਣੀ ਇਕ ਮੈ ਦੋਹਾਗਣਿ ਰਾਤਿ ॥੪॥
હે પ્રભુ! તું બધી રાતો સુહાગણોને જોઈ રહ્યો છે, પરંતુ મને કમનસીબને એક રાત જ દઈ દે ॥૪॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਦਰਿ ਮੰਗਤੁ ਜਾਚੈ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਦੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ॥
હે હરિ! હું ભિખારી તારાથી એક દાન માંગુ છું, પોતાની કૃપા કરીને મને આ દાન આપ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ॥
ગુરુના માધ્યમથી મને પોતાની સાથે મળાવી લે, કેમ કે હું તારું હરિ-નામ મેળવી લઉં.

ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜਾਇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਧਰਿ ॥
હું પોતાના મનમાં અનહદ શબ્દ વગાડું અને પોતાનો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં મળાવી દઉં.

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਜੈ ਜੈ ਸਬਦੁ ਹਰਿ ॥
હું પોતાના હ્રદયમાં હરિનું ગુણગાન કરું, હરિનામની જય-જયકાર કરતો રહું.

ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਆਪਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ॥੧੫॥
હરિથી જ પ્રેમ કર, કારણ કે તે આખા જગતમાં વ્યાપક છે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਜਿਨੀ ਨ ਪਾਇਓ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਕੰਤ ਨ ਪਾਇਓ ਸਾਉ ॥
જેને પ્રેમ રસ મેળવ્યો નથી અને પોતાના પતિ-પ્રભુથી આનંદ કર્યો નથી,

ਸੁੰਞੇ ਘਰ ਕਾ ਪਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਉ ॥੧॥
તે ઉજ્જડ ઘરમાં તે અતિથિ જેમ છે જે જેમ આવ્યો છે, જેમ જ પાછો જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਉ ਓਲਾਮ੍ਹ੍ਹਿਹੇ ਦਿਨੈ ਕੇ ਰਾਤੀ ਮਿਲਨ੍ਹ੍ਹਿ ਸਹੰਸ ॥
પાપ કર્મમાં લીન રહેનાર દિવસ રાત સેંકડો હજારો ફરિયાદોનો હકદાર બની જાય છે.

ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਛਡਿ ਕੈ ਕਰੰਗੀ ਲਗਾ ਹੰਸੁ ॥
આ જીવરૂપી હંસ, પરમાત્માની સ્તુતિને છોડીને મૃત પશુઓના હાંડકાઓને શોધવા લાગી ગયો છે અર્થાત વિકાર ભોગવા લાગી ગયો છે.

ਫਿਟੁ ਇਵੇਹਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਤੁ ਖਾਇ ਵਧਾਇਆ ਪੇਟੁ ॥
તેનું આવું જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે, જેમાં સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાઈ-ખાઈને તેને પોતાનું પેટ વધારી દીધું છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਸਭੋ ਦੁਸਮਨੁ ਹੇਤੁ ॥੨॥
હે નાનક! સત્ય નામ વગર આ બધા મોહ જીવના દુશ્મન અર્થાત હાનિકારક બની જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਢਾਢੀ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
ઢાઢીએ રોજ પરમાત્માનું ગુણગાન કરીને પોતાનો જન્મ સફળ કરી લીધો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਿ ਸਲਾਹਿ ਸਚਾ ਉਰ ਧਾਰਿਆ ॥
ગુરુના માધ્યમથી ભક્તિ તેમજ સ્તુતિગાન કરીને તેને સત્યને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લીધું છે.

ਘਰੁ ਦਰੁ ਪਾਵੈ ਮਹਲੁ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਿਆ ॥
તેને નામથી પ્રેમ કરીને પ્રભુનો દરવાજો-ઘર મેળવી લીધો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਹਉ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ॥
તેને ગુરુના માધ્યમથી નામને પ્રાપ્ત કર્યું છે, હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું.

ਤੂ ਆਪਿ ਸਵਾਰਹਿ ਆਪਿ ਸਿਰਜਨਹਾਰਿਆ ॥੧੬॥
હે સર્જનહાર! તું પોતે બધાને સંવારનાર છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
જેમ દીવો સળગાવવાથી અંધારું દૂર થઈ જાય છે,

ਬੇਦ ਪਾਠ ਮਤਿ ਪਾਪਾ ਖਾਇ ॥
તેમ જ વેદ વગેરે ગ્રંથોનો પાઠ પાપોવાળી મટીને નાશ કરી દે છે.

ਉਗਵੈ ਸੂਰੁ ਨ ਜਾਪੈ ਚੰਦੁ ॥
જેમ સૂર્યોદય થવાથી ચાંદ નજર આવતો નથી.

ਜਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਅਗਿਆਨੁ ਮਿਟੰਤੁ ॥
તેમ જ જ્ઞાનનો પ્રકાશ થવાથી અજ્ઞાન મટી જાય છે.

ਬੇਦ ਪਾਠ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਕਾਰ ॥
વેદોનો પાઠ સંસારનો એક વ્યવસાય બની ગયો છે.

ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥
પંડિત વેદોને વાંચી-વાંચીને વિચાર કરે છે

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭ ਹੋਇ ਖੁਆਰ ॥
પરંતુ સમજ વગર તે બધા નષ્ટ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી જ મનુષ્ય સંસાર સમુદ્ર પાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
જે મનુષ્યને બ્રહ્મ-શબ્દનો આનંદ આવ્યો નથી અને નામથી પણ પ્રેમ લાગ્યો નથી,

ਰਸਨਾ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તે મુખ દ્વારા ફિક્કું બોલવાથી રોજ નષ્ટ થતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! મનુષ્યને પોતાના નસીબમાં લખેલું કર્મ જ કરવું પડે છે, જેને કોઈ પણ ટાળનાર નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਲਾਹੇ ਆਪਣਾ ਸੋ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ॥
જે પોતાના પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે, તેને દુનિયામાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਸਚੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે પોતાના અભિમાનને દૂર કરીને મનમાં સત્યને વસાવી લે છે.

ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਸਚਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તે સાચી વાણી દ્વારા પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે અને સાચું સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਗੁਰ ਪੁਰਖਿ ਮਿਲਾਏ ॥
અનાદિ કાળથી અલગ થયેલા જીવનું મિલન થઈ ગયું છે, ગુરુએ તેને પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે.

ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਇਵ ਸੁਧੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੧੭॥
આ રીતે હરિ-નામનું ધ્યાન કરવાથી જીવનું ગંદુ મન શુધ્ધ થઈ જાય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਕਾਇਆ ਕੂਮਲ ਫੁਲ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਗੁਪਸਿ ਮਾਲ ॥
હે નાનક! આ મનુષ્ય-શરીર કળીઓ તેમજ ગુણ ફૂલો જેવા છે.

ਏਨੀ ਫੁਲੀ ਰਉ ਕਰੇ ਅਵਰ ਕਿ ਚੁਣੀਅਹਿ ਡਾਲ ॥੧॥
તેથી આ ગુણરૂપી ફૂલોની માળા બનાવીને પરમાત્મા સમક્ષ અર્પણ કરવી જોઈએ. આ ફુલોનો હાર બનાવ્યા પછી બીજી ડાળીઓ શોધવાની કોઈ જરૂરિયાત રહેતી નથી ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਨਾਨਕ ਤਿਨਾ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿਨ੍ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਕੰਤੁ ॥
હે નાનક! તે સ્ત્રીઓ માટે હંમેશા વસંત છે જેનો પતિ-પ્રભુ તેના ઘરમાં જ સ્થિત છે.

ਜਿਨ ਕੇ ਕੰਤ ਦਿਸਾਪੁਰੀ ਸੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਫਿਰਹਿ ਜਲੰਤ ॥੨॥
પરંતુ જે સ્ત્રીના પતિ પરદેશ ગયો છે, તે દિવસ-રાત વિયોગમાં સળગતી રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦਇਆ ਕਰਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨੀ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા પ્રભુ દયા કરીને પોતે જ બક્ષીસ કરી દે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵੀ ਗੁਣ ਰਵਾ ਮਨੁ ਸਚੈ ਰਚਨੀ ॥
હું દિવસ-રાત પરમાત્માની પૂજા તેમજ તેનું ગુણગાન કરતો રહું છું,

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਬੇਅੰਤੁ ਹੈ ਅੰਤੁ ਕਿਨੈ ਨ ਲਖਨੀ ॥
મારુ મન પરમ-સત્યમાં જ લીન રહે છે. મારો પ્રભુ અનંત છે અને કોઇએ પણ તેનું રહસ્ય સમજ્યું નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਗਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਜਪਨੀ ॥
ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને રોજ હરિ-નામનું જાપ કરવું જોઈએ.

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ਸਭਿ ਘਰੈ ਵਿਚਿ ਜਚਨੀ ॥੧੮॥
આ રીતે મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને બધી શુભેચ્છાઓ ઘરમાં પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਪਹਿਲ ਬਸੰਤੈ ਆਗਮਨਿ ਪਹਿਲਾ ਮਉਲਿਓ ਸੋਇ ॥
સર્વપ્રથમ વસંત ઋતુનું આગમન થાય છે પરંતુ તેનાથી પણ પહેલા પરમાત્મા હતો, જે બધાથી પહેલા વિકસિત થયો છે.

ਜਿਤੁ ਮਉਲਿਐ ਸਭ ਮਉਲੀਐ ਤਿਸਹਿ ਨ ਮਉਲਿਹੁ ਕੋਇ ॥੧॥
તેના વિકસિત થવાથી બધાનો વિકાસ થાય છે. પરંતુ પરમાત્મા કોઈના દ્વારા વિકસિત થતો નથી, તે સ્વયંભૂ છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਪਹਿਲ ਬਸੰਤੈ ਆਗਮਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તેનું ચિંતન કર, જે વસંત ઋતુના આગમનથી પહેલા પણ હાજર હતો.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે પરમાત્માના વખાણ કરવાં જોઈએ જે બધાને સહારો દે છે ॥૨॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਜੇ ਹੋਇ ॥
ફક્ત કહેવાથી જ મેળાપ થતો નથી, સાચું મિલન તો જ થાય છે, જો સાચે જ મેળાપ થઈ જાય.

ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਜੋ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥੩॥
જે પોતાની અંતરાત્મામાં મળી ગયો છે, તેને જ મિલન કહેવું જોઈએ ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
પ્રભુ-નામનું સ્તુતિગાન કર, વાસ્તવમાં આ જ સત્કર્મ કરવું જોઈએ.

ਦੂਜੀ ਕਾਰੈ ਲਗਿਆ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਵੈ ॥
સંસારના બીજા કાર્યોમાં સંલગ્ન રહેનાર ફરી યોનિ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤਿਆ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਨਾਮੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
નામમાં લીન રહેવાથી નામ જ પ્રાપ્ત થાય છે અને પ્રભુ-નામ જ કરવું જોઈએ,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્માના વખાણ કરનાર નામમાં જ જોડાય જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਹੈ ਸੇਵਿਐ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥੧੯॥
સદ્દગુરુની સેવા જ સફળ છે, સેવા કરવાથી ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਕਿਸ ਹੀ ਕੋਈ ਕੋਇ ਮੰਞੁ ਨਿਮਾਣੀ ਇਕੁ ਤੂ ॥
હે પરમાત્મા! દરેક કોઈનો કોઈને કોઈ સહારો છે, પરંતુ મારો વિનીતનો એક તું જ સહારો છે.

ਕਿਉ ਨ ਮਰੀਜੈ ਰੋਇ ਜਾ ਲਗੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਹੀ ॥੧॥
જ્યાં સુધી તું મારા મનમાં આવીને વસતો નથી, ત્યાં સુધી શા માટે નહીં હું રોઈ રોઈને મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાઉં ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਜਾਂ ਸੁਖੁ ਤਾ ਸਹੁ ਰਾਵਿਓ ਦੁਖਿ ਭੀ ਸੰਮ੍ਹਾਲਿਓਇ ॥
જો સુખ હોય તો પણ પતિ-પ્રભુને સ્મરણ કર અને દુઃખમાં પણ તેની સ્મૃતિમાં લીન રહે,

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸਿਆਣੀਏ ਇਉ ਕੰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੨॥
હે બુદ્ધિમાન સ્ત્રી! નાનક કહે છે કે આ રીતે પતિ-પ્રભુથી સાચો મિલન થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀ ਕਿਰਮ ਜੰਤੁ ਵਡੀ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પ્રભુ! તારી મહિમા ખુબ મોટી છે, પછી હું કીડા જેવો નાનો જીવ તારી શું મહિમા કરું?

ਤੂ ਅਗਮ ਦਇਆਲੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਆਪਿ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥
તું અગમ્ય, દયાળુ તેમજ અપરંપાર છે અને પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਮੈ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਬੇਲੀ ਕੋ ਨਹੀ ਤੂ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥
તારા સિવાય મારો કોઈ મિત્ર નથી અને અંતિમ સમય તું જ સહાયક થાય છે.

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਗਤੀ ਤਿਨ ਲੈਹਿ ਛਡਾਈ ॥
જે તારી શરણમાં આવે છે, તું તેને યમથી છોડાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਈ ॥੨੦॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્મા બેદરકાર છે અને તેને તલ માત્ર પણ કોઈ પ્રકારનો લાલચ નથી ॥૨૦॥૧॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਤਥਾ ਸਭਨਾ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥
રાગ સુહી વાણી સ્ત્રી કબીર જી તથા સભના ભગત ની॥

ਕਬੀਰ ਕੇ
કબીરના

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਵਤਰਿ ਆਇ ਕਹਾ ਤੁਮ ਕੀਨਾ ॥
હે ભાઈ! દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ લઈને તે શું કર્યું છે?

ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮੁ ਨ ਕਬਹੂ ਲੀਨਾ ॥੧॥
રામનું નામ તો ક્યારેય મુખથી લીધું જ નથી ॥૧॥

ਰਾਮ ਨ ਜਪਹੁ ਕਵਨ ਮਤਿ ਲਾਗੇ ॥
રામનું નામ ના જપીને તું કઈ બુદ્ધિમાં લાગી ગયો છે.

ਮਰਿ ਜਇਬੇ ਕਉ ਕਿਆ ਕਰਹੁ ਅਭਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દુર્ભાગ્ય! તું મૃત્યુના સમયે પણ શું કરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਿ ਕੈ ਕੁਟੰਬੁ ਜੀਵਾਇਆ ॥
તે દુઃખને પણ સુખ માનીને પોતાના કુટુંબનું પોષણ કર્યુ અને

ਮਰਤੀ ਬਾਰ ਇਕਸਰ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હવે મૃત્યુના સમયે પણ દુઃખ જ દુઃખ ભોગવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਕੰਠ ਗਹਨ ਤਬ ਕਰਨ ਪੁਕਾਰਾ ॥
હવે જ્યારે યમદૂતોએ તેને ગળેથી પકડી લીધો છે તો તું જોર-જોરથી રાડો પાડી રહ્યો છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਆਗੇ ਤੇ ਨ ਸੰਮ੍ਹਾਰਾ ॥੩॥੧॥
હે ભાઈ! કબીર કહે છે કે તે પહેલાં જ પ્રભુનું સ્મરણ શા માટે કર્યું નહિ ॥૩॥૧॥

ਸੂਹੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
સુહી કબીર જી॥

ਥਰਹਰ ਕੰਪੈ ਬਾਲਾ ਜੀਉ ॥
જીવરૂપી કન્યા મેળાપના સમયે થર-થર ધ્રૂજે છે અને

ਨਾ ਜਾਨਉ ਕਿਆ ਕਰਸੀ ਪੀਉ ॥੧॥
આ જાણતી નથી કે તેનો પ્રિયતમ તેનાથી શું કરશે ॥૧॥

ਰੈਨਿ ਗਈ ਮਤ ਦਿਨੁ ਭੀ ਜਾਇ ॥
તેની જવાનીરૂપી રાત નામ-સ્મરણ વગર જ વીતી ગઇ છે અને તેને ડર છે કે તેનો ગઢપણરૂપી દિવસ આમ જ ન વીતી જાય.

ਭਵਰ ਗਏ ਬਗ ਬੈਠੇ ਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના કાળા વાળરૂપી ભમરા ઉડી ચૂક્યા છે અને સફેદ વાળરૂપી બગલા આવીને બેસી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਚੈ ਕਰਵੈ ਰਹੈ ਨ ਪਾਨੀ ॥
કાચા ઘડામાં પાણી ક્યારેય રહેતું નથી, તેમ જ આ શરીર છે.

ਹੰਸੁ ਚਲਿਆ ਕਾਇਆ ਕੁਮਲਾਨੀ ॥੨॥
જ્યારે આત્મારૂપી હંસ ઉડી જાય છે તો શરીર કરમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਜੈਸੇ ਕਰਤ ਸੀਗਾਰਾ ॥
જેમ કુમારી કન્યા પોતાનો શણગાર કરે છે પરંતુ

ਕਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਨੈ ਬਾਝੁ ਭਤਾਰਾ ॥੩॥
પોતાના પતિ વગર તે રંગરેલીયા મનાવી શકતી નથી ॥૩॥

ਕਾਗ ਉਡਾਵਤ ਭੁਜਾ ਪਿਰਾਨੀ ॥
પતિ-પ્રભુની પ્રતીક્ષામાં કાગડો ઉડાવતા મારા હાથ થાકી ચુક્યા છે, પરંતુ પતિ-પરમેશ્વર આવ્યો નથી.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਇਹ ਕਥਾ ਸਿਰਾਨੀ ॥੪॥੨॥
કબીર કહે છે કે મારી આ જીવન-કથા હવે સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૪॥૨॥

ਸੂਹੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥
સુહી કબીર જી॥

ਅਮਲੁ ਸਿਰਾਨੋ ਲੇਖਾ ਦੇਨਾ ॥
હવે તારી હવે આ શરીર પર સતા સમાપ્ત થઈ ગઈ છે અને તારે પોતાના કર્મોનો લેખ આપવો પડશે

ਆਏ ਕਠਿਨ ਦੂਤ ਜਮ ਲੇਨਾ ॥
સખત સ્વભાવવાળો યમદૂત જીવને લેવા માટે આવી ગયો છે અને

ਕਿਆ ਤੈ ਖਟਿਆ ਕਹਾ ਗਵਾਇਆ ॥
તે તેનાથી કહે છે કે આ જગતમાં આવીને તે શું એકત્ર કર્યું છે અને શું ગુમાવ્યું છે?

ਚਲਹੁ ਸਿਤਾਬ ਦੀਬਾਨਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥੧॥
ઝડપથી ચાલ, તને યમરાજે બોલાવ્યો છે ॥૧॥

ਚਲੁ ਦਰਹਾਲੁ ਦੀਵਾਨਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥
આ જ હાલતમાં ચાલ, યમરાજે પોતાની કચેરીમાં બોલાવ્યો છે.

ਹਰਿ ਫੁਰਮਾਨੁ ਦਰਗਹ ਕਾ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના દરબારનો હુકમ આવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ਗਾਵ ਕਿਛੁ ਬਾਕੀ ॥
હે યમદૂતો! જીવ કહે છે કે હું તમારાથી પ્રાર્થના કરું છું કે મારી કંઈક રકમ ગામમાંથી લેવાની બાકી રહે છે.

ਲੇਉ ਨਿਬੇਰਿ ਆਜੁ ਕੀ ਰਾਤੀ ॥
હું આજ રાતે જ તે લેતી દેતી સમાપ્ત કરી દઈશ.

ਕਿਛੁ ਭੀ ਖਰਚੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਸਾਰਉ ॥
કંઈક તારા ખર્ચાનું પણ પ્રબંધ કરી લઈશ.

ਸੁਬਹ ਨਿਵਾਜ ਸਰਾਇ ਗੁਜਾਰਉ ॥੨॥
સવારની નમાજ રસ્તામાં જ વાંચી લઈશ ॥૨॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾ ਕਉ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥
સાધુ સંગતિમાં મળીને જેને હરિનો રંગ લાગી ગયો છે

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੋ ਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਸਭਾਗਾ ॥
તે ધન્ય છે, તે જ ભાગ્યશાળી પુરુષ છે.

ਈਤ ਊਤ ਜਨ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੇ ॥
આવો મનુષ્ય લોક-પરલોક બંનેમાં સુખી રહે છે.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਿ ਅਮੋਲੇ ॥੩॥
તેને કીમતી જન્મ પદાર્થ જીતી લીધો છે ॥૩॥

ਜਾਗਤੁ ਸੋਇਆ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય સાવધાન રહેતા પણ અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલ રહ્યો છે, તેને પોતાનો કિંમતી જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો છે.

ਮਾਲੁ ਧਨੁ ਜੋਰਿਆ ਭਇਆ ਪਰਾਇਆ ॥
તેને જે ધન સંપત્તિ એકત્રિત કરી હતી, તેના મરણોપરાંત બધું પારકુ થઈ ગયું છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤੇਈ ਨਰ ਭੂਲੇ ॥
કબીર કહે છે કે તે જ મનુષ્ય ભૂલેલા છે,

ਖਸਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਮਾਟੀ ਸੰਗਿ ਰੂਲੇ ॥੪॥੩॥
જે પરમાત્માને ભુલાવીને માટીમાં મળી ગયા છે ॥૪॥૩॥

ਸੂਹੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਲਲਿਤ ॥
સુહી કબીર જીવ લલિત॥

ਥਾਕੇ ਨੈਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਿ ਥਾਕੇ ਥਾਕੀ ਸੁੰਦਰਿ ਕਾਇਆ ॥
હે જીવ! જોઈ-જોઈને તારી આંખ થાકી ચુકી છે, સાંભળી-સાંભળીને તારા કાન પણ થાકી ચૂક્યા છે અને તારું સુંદર શરીર પણ થાકી ચૂક્યું છે.

ਜਰਾ ਹਾਕ ਦੀ ਸਭ ਮਤਿ ਥਾਕੀ ਏਕ ਨ ਥਾਕਸਿ ਮਾਇਆ ॥੧॥
ગઢપણ આવવાથી તારી આખી અક્કલ પણ થાકી ગઈ છે પરંતુ એક માયાનો મોહ થાકતો નથી ॥૧॥

ਬਾਵਰੇ ਤੈ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે પાગલ! તે જ્ઞાનની સમજ પ્રાપ્ત કરી નથી અને

ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਬ ਲਗੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਹੁ ਜਬ ਲਗੁ ਘਟ ਮਹਿ ਸਾਸਾ ॥
હે પ્રાણી! જ્યાં સુધી શરીરમાં જીવન-શ્વાસ ચાલી રહ્યો છે, ત્યાં સુધી પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો રહે.

ਜੇ ਘਟੁ ਜਾਇ ਤ ਭਾਉ ਨ ਜਾਸੀ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਨਿਵਾਸਾ ॥੨॥
જો તારું શરીર નાશ પણ થઈ જાય તો પણ પરમાત્માનો પ્રેમ સમાપ્ત થશે નહિ અને હરિના ચરણોમાં તારો નિવાસ થઈ જશે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਉ ਸਬਦੁ ਬਸਾਵੈ ਅੰਤਰਿ ਚੂਕੈ ਤਿਸਹਿ ਪਿਆਸਾ ॥
પરમાત્મા જેના હૃદયમાં પોતાના શબ્દ વસાવી દે છે, તેની તૃષ્ણા મટી જાય છે.

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਚਉਪੜਿ ਖੇਲੈ ਮਨੁ ਜਿਣਿ ਢਾਲੇ ਪਾਸਾ ॥੩॥
તે તેના હુકમને સમજીને પોતાના જીવનરૂપી ચોપાટની રમત રમે છે. તે પોતાનું મન જીતીને પાસો ફેંકે છે ॥૩॥

ਜੋ ਜਨ ਜਾਨਿ ਭਜਹਿ ਅਬਿਗਤ ਕਉ ਤਿਨ ਕਾ ਕਛੂ ਨ ਨਾਸਾ ॥
જે મનુષ્ય આ વિધિને સમજીને પરમાત્માનું ભજન કરતો રહે છે, તેનું કંઈ પણ નાશ થતું નથી.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤੇ ਜਨ ਕਬਹੁ ਨ ਹਾਰਹਿ ਢਾਲਿ ਜੁ ਜਾਨਹਿ ਪਾਸਾ ॥੪॥੪॥
કબીર કહે છે કે મનુષ્ય ક્યારેય પણ પોતાની જીવન રમત હારતો નથી જે આ પાસો ફેંકવાનું જાણે છે ॥૪॥૪॥

ਸੂਹੀ ਲਲਿਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥
સુહી લલિત કબીર જી॥

ਏਕੁ ਕੋਟੁ ਪੰਚ ਸਿਕਦਾਰਾ ਪੰਚੇ ਮਾਗਹਿ ਹਾਲਾ ॥
મનુષ્ય શરીર એક ગઢ છે. કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર - આ પાંચેય વિકાર આ ગઢ અધિકારી છે અને આ પાંચેય મારાથી કર માંગે છે.

ਜਿਮੀ ਨਾਹੀ ਮੈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬੋਈ ਐਸਾ ਦੇਨੁ ਦੁਖਾਲਾ ॥੧॥
મેં આમાંથી કોઈની જમીન તો વાવી નથી, તે મને એવું દુઃખ આપી રહ્યા છે, જેમ મેં તેની જમીન વાવેલી છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗਾ ਮੋ ਕਉ ਨੀਤਿ ਡਸੈ ਪਟਵਾਰੀ ॥
હે પરમાત્માના ભક્તો! મૃત્યુરુપી પટવારીનો ડર ડંખતો રહે છે, અર્થાત દુઃખી કરે છે.

ਊਪਰਿ ਭੁਜਾ ਕਰਿ ਮੈ ਗੁਰ ਪਹਿ ਪੁਕਾਰਿਆ ਤਿਨਿ ਹਉ ਲੀਆ ਉਬਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે મેં હાથ ઉંચો કરી ગુરૂથી પુકાર કરી તો તેણે મને આનાથી બચાવી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਨਉ ਡਾਡੀ ਦਸ ਮੁੰਸਫ ਧਾਵਹਿ ਰਈਅਤਿ ਬਸਨ ਨ ਦੇਹੀ ॥
શરીરના નવ દરવાજારૂપી તેમજ દસ ન્યાયાધીશ - પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો તેમજ પાંચ કર્મેન્દ્રિયો દોડતા રહે છે અને તે સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મ વગેરે પ્રજાને વસાવા દેતા નથી.

ਡੋਰੀ ਪੂਰੀ ਮਾਪਹਿ ਨਾਹੀ ਬਹੁ ਬਿਸਟਾਲਾ ਲੇਹੀ ॥੨॥
તે પરિમાપક પૂર્ણ માપ પણ કરતો નથી તથા લાંચ લે છે ॥૨॥

ਬਹਤਰਿ ਘਰ ਇਕੁ ਪੁਰਖੁ ਸਮਾਇਆ ਉਨਿ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ਲਿਖਾਈ ॥
મારા શરીરરૂપી ઘરની બોતેર નાડીઓમાં જે પુરુષ સમાયેલ છે, તેને મારા લેખમાં પરમાત્માનું નામ લખી દીધું છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਾ ਦਫਤਰੁ ਸੋਧਿਆ ਬਾਕੀ ਰਿਜਮ ਨ ਕਾਈ ॥੩॥
જ્યારે યમરાજના કાર્યસ્થળમાં મારા કર્મોના લેખની તપાસ થઈ તો મારી તરફથી થોડું એવું ઋણ નીકળ્યું નહિ ॥૩॥

ਸੰਤਾ ਕਉ ਮਤਿ ਕੋਈ ਨਿੰਦਹੁ ਸੰਤ ਰਾਮੁ ਹੈ ਏਕੋੁ ॥
કોઈ પણ સંતોની નિંદા ન કર, કારણ કે સંત તેમજ રામ એક જ રૂપ છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਮੈ ਸੋ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ਬਿਬੇਕੋੁ ॥੪॥੫॥
કબીર કહે છે કે મેં ગુરુ મેળવી લીધો છે, જેનું નામ વિવેક છે ॥૪॥૫॥

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ સુહી વાણી સ્ત્રી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਹ ਕੀ ਸਾਰ ਸੁਹਾਗਨਿ ਜਾਨੈ ॥
સુહાગણ જ પોતાના માલિક-પ્રભુનું મહત્વ જાણે છે.

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸੁਖ ਰਲੀਆ ਮਾਨੈ ॥
તે પોતાના અભિમાનને ત્યાગીને સુખ તેમજ રંગરેલિયા મનાવે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੇਇ ਨ ਅੰਤਰੁ ਰਾਖੈ ॥
તે શરીર-મન પોતાના પરમેશ્વરને અર્પણ કરી દે છે અને તેનાથી કોઈ અંતર રાખતી નથી.

ਅਵਰਾ ਦੇਖਿ ਨ ਸੁਨੈ ਅਭਾਖੈ ॥੧॥
તે બીજા તરફ જોતી નથી, ન તેની વાત સાંભળે છે અને ન તો અશુભ વચન બોલે છે ॥૧॥

ਸੋ ਕਤ ਜਾਨੈ ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥
તે પારકી વેદના કેવી રીતે સમજી શકે છે,

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਦਰਦੁ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના અંતર્મનમાં પ્રેમની ઇજા ક્યારેય આવી જ ન હોય ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਖੀ ਦੁਹਾਗਨਿ ਦੁਇ ਪਖ ਹੀਨੀ ॥
તે કમનસીબ દુઃખી જ રહે છે અને લોક-પરલોકથી પણ વંચિત થઈ જાય છે,

ਜਿਨਿ ਨਾਹ ਨਿਰੰਤਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਨੀ ॥
જેને પોતાના પરમાત્માની નિરંતર ભક્તિ કરી નથી.

ਪੁਰ ਸਲਾਤ ਕਾ ਪੰਥੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥
મૃત્યુનો રસ્તો ખૂબ દુઃખદાયક છે,

ਸੰਗਿ ਨ ਸਾਥੀ ਗਵਨੁ ਇਕੇਲਾ ॥੨॥
જીવની સાથે તેનો કોઈ સંગી તેમજ મિત્ર હોતો નથી અને તેને એકલા જ જવું પડે છે ॥૨॥

ਦੁਖੀਆ ਦਰਦਵੰਦੁ ਦਰਿ ਆਇਆ ॥
હે પરમાત્મા! હું દુઃખિયો તેમજ દર્દમંદ તારા દરવાજા પર આવ્યો છું.

ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸ ਜਬਾਬੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
મને તારા દર્શનોની તીવ્ર લાલચ છે, પરંતુ તારા તરફથી મને કોઈ જવાબ મળ્યો નથી.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! રવિદાસ પ્રાર્થના કરે છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું,

ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਕਰੁ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ॥੩॥੧॥
જેમ તું યોગ્ય સમજે છે, તેમ જ મારી ગતિ કર ॥૩॥૧॥

ਸੂਹੀ ॥
સુહી॥

ਜੋ ਦਿਨ ਆਵਹਿ ਸੋ ਦਿਨ ਜਾਹੀ ॥
જીવનનો જે દિવસ આવે છે, તે વીતી જાય છે.

ਕਰਨਾ ਕੂਚੁ ਰਹਨੁ ਥਿਰੁ ਨਾਹੀ ॥
દરેક મનુષ્યએ એકને એક દિવસે અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે અને કોઇએ પણ અહીં સ્થિર રહેવાનું નથી.

ਸੰਗੁ ਚਲਤ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਚਲਨਾ ॥
અમારા મિત્ર આ જગતથી ચાલ્યા જઈ રહ્યા છે અને અમારે પણ અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે.

ਦੂਰਿ ਗਵਨੁ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਮਰਨਾ ॥੧॥
મૃત્યુ અમારા માથા પર ઊભું છે અને ખૂબ દૂર ગતિ કરવાની છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਤੂ ਸੋਇਆ ਜਾਗੁ ਇਆਨਾ ॥
હે પાગલ મનુષ્ય! તું શા માટે અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલ છે જાગી જા.

ਤੈ ਜੀਵਨੁ ਜਗਿ ਸਚੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જગતમાં જીવનને સત્ય સમજી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਦੀਆ ਸੁ ਰਿਜਕੁ ਅੰਬਰਾਵੈ ॥
જે પરમાત્માએ જીવન આપ્યું છે, તે જ આહાર આપીને સંભાળ પણ કરે છે.

ਸਭ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਹਾਟੁ ਚਲਾਵੈ ॥
બધા શરીરોમાં તે પોતાની દુકાન ચલાવી રહ્યો છે.

ਕਰਿ ਬੰਦਿਗੀ ਛਾਡਿ ਮੈ ਮੇਰਾ ॥
હે મનુષ્ય! પોતાના અહંકાર તેમજ જોડાણને છોડીને પરમાત્માની ભક્તિ કર.

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿ ਸਵੇਰਾ ॥੨॥
હજી આ તારા જીવનનો સવારનો સમય છે, પોતાના હૃદયમાં નામ-સ્મરણ કર ॥૨॥

ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਨੋ ਪੰਥੁ ਨ ਸਵਾਰਾ ॥
તારો આખો જન્મ વીતી ગયો છે, પરંતુ હજી સુધી તે પરલોકમો રસ્તો સંવાર્યો નથી.

ਸਾਂਝ ਪਰੀ ਦਹ ਦਿਸ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
સંધ્યા થઈ ચુકી છે અર્થાત ગઢપણનો પ્રવેશ થઈ ચૂક્યો છે અને દસે દિશામાં અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર થઈ ગયો છે.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਨਿਦਾਨਿ ਦਿਵਾਨੇ ॥
રવિદાસ કહે છે કે હે નાદાન તેમજ પાગલ!

ਚੇਤਸਿ ਨਾਹੀ ਦੁਨੀਆ ਫਨ ਖਾਨੇ ॥੩॥੨॥
હજી પણ પરમાત્માને યાદ શા માટે કરી રહ્યો નથી? આ દુનિયા જીવોનું નાશવંત ઘર છે ॥૩॥૨॥

ਸੂਹੀ ॥
સુહી॥

ਊਚੇ ਮੰਦਰ ਸਾਲ ਰਸੋਈ ॥
જે મનુષ્યની પાસે ઊંચા મહેલ તેમજ સુંદર રસોઈ ઘર હતાં,

ਏਕ ਘਰੀ ਫੁਨਿ ਰਹਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
મરણ ઉપરાંત તેને એક ક્ષણ પણ આમાં રહેવા માટે મળ્યો નથી ॥૧॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਐਸਾ ਜੈਸੇ ਘਾਸ ਕੀ ਟਾਟੀ ॥
આ શરીર એમ છે, જેમ ઘાસનું તણખલું હોય છે.

ਜਲਿ ਗਇਓ ਘਾਸੁ ਰਲਿ ਗਇਓ ਮਾਟੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધું ઘાસ સળગીને માટીમાં મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਾਈ ਬੰਧ ਕੁਟੰਬ ਸਹੇਰਾ ॥ ਓਇ ਭੀ ਲਾਗੇ ਕਾਢੁ ਸਵੇਰਾ ॥੨॥
જયારે મનુષ્યની જીવન લીલા સમાપ્ત થઈ જાય છે તો તેનો ભાઈ, સંબંધી, કુટુંબવાળા તેમજ મિત્રો બધું કહેવા લાગી જાય છે કે આ પાર્થિવ શરીરને ઝડપથી જ ઘરથી કાઢી નાખ ॥૨॥

ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਉਰਹਿ ਤਨ ਲਾਗੀ ॥
તેની ધર્મપત્ની જે તેના હૃદયથી લાગેલી રહેતી હતી,

ਉਹ ਤਉ ਭੂਤੁ ਭੂਤੁ ਕਰਿ ਭਾਗੀ ॥੩॥
તે પણ 'ભૂત-ભૂત' કહેતી ભાગી ગઈ છે ॥૩॥

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭੈ ਜਗੁ ਲੂਟਿਆ ॥
રવિદાસ કહે છે કે વિકારરૂપી ચોરોએ આખું જગત લૂંટી લીધું છે,

ਹਮ ਤਉ ਏਕ ਰਾਮੁ ਕਹਿ ਛੂਟਿਆ ॥੪॥੩॥
પરંતુ અમે એક રામનું નામ-સ્મરણ કરીને આનાથી મુક્ત થઈ ગયા છીએ ॥૪॥૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਬਾਣੀ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਜੀ ਕੀ ॥
રાગ સુહી વાણી શેખ ફરીદ જી ની॥

ਤਪਿ ਤਪਿ ਲੁਹਿ ਲੁਹਿ ਹਾਥ ਮਰੋਰਉ ॥
વિરહની આગમાં સળગતી હું હાથ મરોડું છું અને

ਬਾਵਲਿ ਹੋਈ ਸੋ ਸਹੁ ਲੋਰਉ ॥
પાગલ થયેલી પ્રભુ-મિલનની ઇચ્છા કરું છું.

ਤੈ ਸਹਿ ਮਨ ਮਹਿ ਕੀਆ ਰੋਸੁ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતાના મનમાં મારી સાથે ગુસ્સો કર્યો છે.

ਮੁਝੁ ਅਵਗਨ ਸਹ ਨਾਹੀ ਦੋਸੁ ॥੧॥
તારો કોઈ દોષ નથી, પરંતુ મારામાં જ અનેક અવગુણ છે ॥૧॥

ਤੈ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਮੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਨੀ ॥
તું મારો માલિક છે, પરંતુ મેં તારું મહત્વ જાણ્યું નથી.

ਜੋਬਨੁ ਖੋਇ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાનું યૌવન ગુમાવીને હવે પસ્તાય રહી છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਲੀ ਕੋਇਲ ਤੂ ਕਿਤ ਗੁਨ ਕਾਲੀ ॥
હે કાળી કોયલ! તું ક્યાં કારણે કાળી થઈ ગઈ છે?

ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਹਉ ਬਿਰਹੈ ਜਾਲੀ ॥
કોયલ કહે છે કે મને મારા પ્રિયતમના અભાવને સળગાવી દીધી છે.

ਪਿਰਹਿ ਬਿਹੂਨ ਕਤਹਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
પોતાના પ્રિયતમથી વિહીન થઈને તે કઈ રીતે સુખ મેળવી શકે છે.

ਜਾ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਾ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
જયારે પ્રભુ કૃપાળુ હોય છે તો તે જીવ-સ્ત્રીને પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨॥

ਵਿਧਣ ਖੂਹੀ ਮੁੰਧ ਇਕੇਲੀ ॥
હું જીવ-સ્ત્રી એકલી જ આ ભયાનક સંસારરૂપી કૂવામાં પડી ગઈ છું.

ਨਾ ਕੋ ਸਾਥੀ ਨਾ ਕੋ ਬੇਲੀ ॥
અહીં મારો ન કોઈ મિત્ર છે અને ન કોઈ મદદગાર છે!

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਲੀ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને સાધુ-સંગતમાં મળાવી દીધો છે.

ਜਾ ਫਿਰਿ ਦੇਖਾ ਤਾ ਮੇਰਾ ਅਲਹੁ ਬੇਲੀ ॥੩॥
જ્યારે ફરી મેં જોયું તો મદદગાર બનીને અલ્લાહ મારી સાથે ઉભો હતો ॥૩॥

ਵਾਟ ਹਮਾਰੀ ਖਰੀ ਉਡੀਣੀ ॥
અમારો ભક્તિ રસ્તો ખૂબ જ ઉદાસ કરનાર છે.

ਖੰਨਿਅਹੁ ਤਿਖੀ ਬਹੁਤੁ ਪਿਈਣੀ ॥
આ કૃપાણની ધારથી ખુબ તીક્ષ્ણ છે.

ਉਸੁ ਊਪਰਿ ਹੈ ਮਾਰਗੁ ਮੇਰਾ ॥
તેની ઉપર મારો રસ્તો છે.

ਸੇਖ ਫਰੀਦਾ ਪੰਥੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿ ਸਵੇਰਾ ॥੪॥੧॥
હે શેખ ફરીદ! પોતાના જીવનની સવારે જ પોતાનો પથ સંવારી લે ॥૪॥૧॥

ਸੂਹੀ ਲਲਿਤ ॥
સુહી લલિત॥

ਬੇੜਾ ਬੰਧਿ ਨ ਸਕਿਓ ਬੰਧਨ ਕੀ ਵੇਲਾ ॥
જ્યારે જીવનરૂપી કાફલો બાંધવાનો સમય હતો, ત્યારે તું કાફલો બાંધી શક્યો નહિ. અર્થાત જ્યારે પ્રભુ-સ્મરણનો સમય અર્થાત જવાની હતી, તો તે સ્મરણ કર્યું નહિ.

ਭਰਿ ਸਰਵਰੁ ਜਬ ਊਛਲੈ ਤਬ ਤਰਣੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥੧॥
હવે જ્યારે સમુદ્ર ઉછળીને લહેરો મારી રહ્યું છે તો તેમાંથી પાર થવું મુશ્કેલ થઈ ગયું છે. અર્થાત હવે ગઢપણમાં જ્યારે વિકાર સમુદ્રમાં ભરાઈ ગયા છે અને પોતાનું જોર દેખાડી રહ્યો છે તો આના પર કાબૂ મેળવવો મુશ્કેલ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਹਥੁ ਨ ਲਾਇ ਕਸੁੰਭੜੈ ਜਲਿ ਜਾਸੀ ਢੋਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિયવર! કુસુંભ ફૂલના રંગ જેવી માયારૂપી આગને પોતાનો હાથ લગાવ નહીં, તારો હાથ સળગી જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕ ਆਪੀਨ੍ਹ੍ਹੈ ਪਤਲੀ ਸਹ ਕੇਰੇ ਬੋਲਾ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! માયાની સરખામણીમાં તું પોતાનામાં ખુબ નિર્મળ થઈ બેઠી છે. તને માલિકનો ઠપકો પડશે.

ਦੁਧਾ ਥਣੀ ਨ ਆਵਈ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਮੇਲਾ ॥੨॥
આંચળથી નીકળેલું દૂધ જેમ આંચળમાં પાછું જતું નથી તેમ જ તેગ યૌવન પાછું આવશે નહી અને બીજી વાર તે પતિ-પ્રભુથી તારો મેળાપ થશે નહીં ॥૨॥

ਕਹੈ ਫਰੀਦੁ ਸਹੇਲੀਹੋ ਸਹੁ ਅਲਾਏਸੀ ॥
હે બહેનપણીઓ! ફરીદ કહે છે કે જ્યારે માલિક-પ્રભુ બોલાવશે તો આ શરીર માટીનો ઢગલો થઈ જશે અને

ਹੰਸੁ ਚਲਸੀ ਡੁੰਮਣਾ ਅਹਿ ਤਨੁ ਢੇਰੀ ਥੀਸੀ ॥੩॥੨॥
જીવાત્મારૂપી હંસ ઉદાસ થઈને અહીંથી ચાલ્યો જશે ॥૩॥૨॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ બિલાવલુ મહેલ ૧ ચારપદ ઘર ૧॥

ਤੂ ਸੁਲਤਾਨੁ ਕਹਾ ਹਉ ਮੀਆ ਤੇਰੀ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! તું આખી સૃષ્ટિનો સુલ્તાન છે, જો હું તને મિયા કહીને સંબોધિત કરી દઉં, તો ભલે કઈ એવી મોટી વાત છે, કારણ કે તારી મહિમાનો કોઈ અંત નથી.

ਜੋ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੁ ਕਹਾ ਸੁਆਮੀ ਮੈ ਮੂਰਖ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
હે સ્વામી! જે સમજ તને આપે છે, હું તે જ કહું છું, નહીંતર મારા મૂર્ખથી કંઈ પણ કહેવાતું નથી ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
મને એવી સમજ આપ કેમ કે હું તારું ગુણગાન કરું તથા

ਜੈਸੇ ਸਚ ਮਹਿ ਰਹਉ ਰਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ તારી રજામાં હું સત્યમાં જ લીન રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਝ ਤੇ ਤੇਰੀ ਸਭ ਅਸਨਾਈ ॥
દુનિયામાં જે કાંઈ પણ થયું છે, તે તારા હુકમથી જ થયું. આ બધું તારી જ ઉદારતા છે.

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥੨॥
હે માલિક! હું તારો અંત જાણતો નથી, પછી મારી જ્ઞાનહીનની ચતુરાઈ શું કરી શકે છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਹਉ ਕਥੀ ਕਥੇ ਕਥਿ ਦੇਖਾ ਮੈ ਅਕਥੁ ਨ ਕਥਨਾ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા ગુણ શું કહું? હું તારા ગુણ કહીને જોવ છું પરંતુ તું અકથ્ય છે અને મારાથી તારું કથન કરી શકાતું નથી.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਆਖਾ ਤਿਲੁ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੩॥
જે તને ગમે છે, તે જ કહું છું અને હું એક તલ જ તારા વખાણ કરું છું ॥૩॥

ਏਤੇ ਕੂਕਰ ਹਉ ਬੇਗਾਨਾ ਭਉਕਾ ਇਸੁ ਤਨ ਤਾਈ ॥
કેટલાય કુતરા છે, પરંતુ હું જ એક ભટકતો કૂતરો છું, જે પોતાના પેટ માટે ભસતો રહું છું.

ਭਗਤਿ ਹੀਣੁ ਨਾਨਕੁ ਜੇ ਹੋਇਗਾ ਤਾ ਖਸਮੈ ਨਾਉ ਨ ਜਾਈ ॥੪॥੧॥
જો નાનક ભક્તિ વિહીન પણ થઈ જશે તો પણ તેનું માલિક નામ જશે નહિ અર્થાત નામ સાથે જ ચાલ્યું રહેશે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਮੰਦਰੁ ਤਨੁ ਵੇਸ ਕਲੰਦਰੁ ਘਟ ਹੀ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਾ ॥
હે ભાઈ! મારુ મન મંદિર છે અને આ શરીર કલંદર ફકીરનો વેશ છે તથા આ હૃદયરૂપી તીર્થમાં સ્નાન કરતો રહે છે.

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਾਨਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਬਾਹੁੜਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵਾ ॥੧॥
મારા પ્રાણોમાં એક શબ્દ 'બ્રહ્મ' જ વસે છે તેથી હું પુનર્જન્મમાં આવીશ નહીં ॥૧॥

ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਦਇਆਲ ਸੇਤੀ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! મારુ મન દયાના ઘર પરમાત્માના ચરણોમાં વીંધાય ગયું છે,

ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥
આથી પારકી ઇજાને કોણ જાણે છે.

ਹਮ ਨਾਹੀ ਚਿੰਤ ਪਰਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમને હવે કોઈની ચિંતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ॥
હે અગમ્ય, અગોચર, લક્ષ્યહીન તેમજ અપરંપાર માલિક! અમારી ચિંતા કર.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੨॥
તું સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં પુષ્કળ થઈને બધામાં વસેલ છે અને દરેક શરીરમાં તારો જ પ્રકાશ હાજર છે ॥૨॥

ਸਿਖ ਮਤਿ ਸਭ ਬੁਧਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਮੰਦਿਰ ਛਾਵਾ ਤੇਰੇ ॥
હે પરમાત્મા! મને પાઠ, અક્કલ તેમજ બુદ્ધિ બધું તારું જ આપેલું છે અને મંદિર તેમજ છાયાદાર વાટિકા પણ તારા જ આપેલ છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਨਿਤ ਤੇਰੇ ॥੩॥
હે માલિક! હું તારા સિવાય કોઈને પણ જાણતો નથી અને રોજ તારા જ ગુણ ગાતો રહું છું ॥૩॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸਰਣਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਸਰਬ ਚਿੰਤ ਤੁਧੁ ਪਾਸੇ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારી શરણમાં છે અને તેને તે બધાની ચિંતા છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਚੰਗਾ ਇਕ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸੇ ॥੪॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનકની એક પ્રાર્થના છે કે જે તે સારું લાગે છે, તે જ મારા માટે યોગ્ય છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਸਬਦੁ ਆਪੇ ਨੀਸਾਨੁ ॥
પરમાત્મા પોતે જ બ્રહ્મ શબ્દ છે અને પોતે જ દરબારમાં જવા માટે સ્વીકાર છે.

ਆਪੇ ਸੁਰਤਾ ਆਪੇ ਜਾਨੁ ॥
તે પોતે જ પોતાનો યશ સાંભળનાર શ્રોતા છે અને પોતે જ જ્ઞાતા છે.

ਆਪੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਤਾਣੁ ॥
તે પોતે જ દુનિયાને બનાવીને તેની સંભાળ કરતો રહે છે.

ਤੂ ਦਾਤਾ ਨਾਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥੧॥
હે જગતપાલક! તું દાતા છે અને તારું નામ જ સર્વમાન્ય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥
હે પવિત્રસ્વરૂપ! તારું નામ સર્વસુખ તેમજ મુક્તિ અપાવે છે, તેથી આ જ દેજે!

ਹਉ ਜਾਚਿਕੁ ਤੂ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું અદ્રશ્ય તેમજ અભેદ છે અને હું તારા નામનો યાચક છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਧਰਕਟੀ ਨਾਰਿ ॥
માયાનો મોહ તે કુલટા સ્ત્રીના પ્રેમ જેવો છે,

ਭੂੰਡੀ ਕਾਮਣਿ ਕਾਮਣਿਆਰਿ ॥
જે વેશ તેમજ જાદુ-ટોણા કરતી રહે છે.

ਰਾਜੁ ਰੂਪੁ ਝੂਠਾ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ॥
રાજ્ય તેમજ સૌંદર્ય અસત્ય છે અને આ ચાર દિવસ જ રહે છે.

ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਚਾਨਣੁ ਅੰਧਿਆਰਿ ॥੨॥
જેને નામ મળી જાય છે, તેના અંધારા હૃદયમાં અંજવાળુ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਚਖਿ ਛੋਡੀ ਸਹਸਾ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
મેં ચાખીને માયા છોડી દીધી છે અને મારા મનમાં આ વિશે કોઈ શંકા નથી.

ਬਾਪੁ ਦਿਸੈ ਵੇਜਾਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
જે બાળકનો પિતા પાસે છે, તેને કોઈ ગેરકાયદેસર બાળક કહેતું નથી.

ਏਕੇ ਕਉ ਨਾਹੀ ਭਉ ਕੋਇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનારને કોઈ ભય રહેતો નથી.

ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
એક પ્રભુ જ બધું જ કરે છે અને તે જ બીજાથી કરાવે છે ॥૩॥

ਸਬਦਿ ਮੁਏ ਮਨੁ ਮਨ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ॥
જેનો અભિમાન બ્રહ્મ-શબ્દ દ્વારા સમાપ્ત થઈ ગયો છે, તેને પોતાના મનને મન દ્વારા નિયંત્રણમાં કરી લીધું છે.

ਠਾਕਿ ਰਹੇ ਮਨੁ ਸਾਚੈ ਧਾਰਿਆ ॥
જેને મનને વિકારો તરફથી કાબુમાં કરી રાખ્યું છે, તેને પોતાનું મન સત્યમાં લીન કરી લીધું છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਗੁਰ ਕਉ ਵਾਰਿਆ ॥
મને કાંઈ પણ સમજાતું નથી, હું તો ગુરુ પર જ બલિહાર છું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુના નામમાં લીન રહેનાર મનુષ્યનો સંસારથી નિકાલ થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
બિલાવલ મહેલ ૧॥

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨੁ ਸਹਜ ਧਿਆਨੇ ॥
ગુરુના વચનો દ્વારા મન સરળ જ પરમાત્માના ધ્યાનમાં મગ્ન થઈ ગયું છે અને

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮਨੁ ਮਾਨੇ ॥
હરિના રંગમાં લીન થયેલું મારુ મન આનંદિત થઈ ગયું છે.

ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਬਉਰਾਨੇ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય ભ્રમમાં ભુલાઈને પાગલ થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੇ ॥੧॥
પરમાત્માના ચિંતન વગર હું કેવી રીતે રહું? ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેની ઓળખ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਜੀਵਉ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે મા! પરમાત્માનાં દર્શન વગર હું કેવી રીતે જીવંત રહું.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਅਰਾ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਖਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના સ્મરણ વગર મારા જીવન શ્વાસ ક્ષણભર માટે રહી શકતા નથી, ત્યારથી સદ્દગુરૂએ મને આ સમજ બતાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਰੈ ਹਉ ਮਰਉ ਦੁਖਾਲੀ ॥
મારો પ્રભુ મને ભુલાય જાય છે તો હું ખૂબ દુ:ખી થઈને મરું છું.

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਜਪਉ ਅਪੁਨੇ ਹਰਿ ਭਾਲੀ ॥
હું પોતાના હરિને શોધતી અને શ્વાસ-આહારથી તેને જ જપતી રહું છું.

ਸਦ ਬੈਰਾਗਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਹਾਲੀ ॥
હું હંમેશા માટે વૈરાગીન બનીને હરિ નામ આનંદિત રહું છું.

ਅਬ ਜਾਨੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਲੀ ॥੨॥
ગુરુના માધ્યમથી હવે મેં જાણી લીધું છે કે હરિ મારી સાથે જ રહે છે ॥૨॥

ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਹੀਐ ਗੁਰ ਭਾਇ ॥
હરિની અકથ્ય કથા ગુરુના પ્રેમ દ્વારા જ કહેવાય છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਦੇਇ ਦਿਖਾਇ ॥
ગુરૂએ અગમ્ય, અગોચર પ્રભુ દેખાડી દીધો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਰਣੀ ਕਿਆ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુની કરની વગર મનુષ્ય શું કાર્ય કરી શકે છે?

ਹਉਮੈ ਮੇਟਿ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
જે પોતાના અભિમાન મટાડીને ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે ચાલે છે, તે ગુરુ-શબ્દમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਵਿਛੁੜੈ ਖੋਟੀ ਰਾਸਿ ॥
મનમુખ મનુષ્ય પરમાત્માથી અલગ થઈ જાય છે અને તે અસત્ય પુંજી એકત્રિત કરતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥
પરંતુ ગુરુમુખને સત્યના દરબારમાં શાબાશી મળે છે, જે નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ॥
હરિએ કૃપા કરીને પોતાના દાસના દાસ બનાવી લીધો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! હરિ નામ ધન જ મારી જીવન-પૂંજી છે ॥૪॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
બિલાવલ મહેલ ૩ ધર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਖਾਇਆ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਸੋਇਆ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਕਾਪੜੁ ਅੰਗਿ ਚੜਾਇਆ ॥
તે મનુષ્યનું ખાવાનું, સુવાનું, શરીર પર કપડાં વગેરે પહેરવાનું બધું ધિક્કાર યોગ્ય છે અને

ਧ੍ਰਿਗੁ ਸਰੀਰੁ ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤ ਸਿਉ ਜਿਤੁ ਹੁਣਿ ਖਸਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
કુટુંબ સહિત તેનું શરીર પણ ધિક્કાર યોગ્ય છે, જેને હવે આ જન્મમાં પરમેશ્વરને મેળવ્યો નથી.

ਪਉੜੀ ਛੁੜਕੀ ਫਿਰਿ ਹਾਥਿ ਨ ਆਵੈ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥
હાથોથી છુટેલ પગથિયું હાથમાં આવતું નથી અને તેને પોતાનો દુર્લભ જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી લીધો છે ॥૧॥

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਨ ਦੇਈ ਲਿਵ ਲਾਗਣਿ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਵਿਸਾਰੇ ॥
જેને પરમાત્માના સુંદર ચરણ ભુલાવી દીધા છે, દ્વૈતભાવ તેની વૃત્તિ પરમાત્મામાં લાગવા દેતો નથી.

ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਜਨ ਸੇਵਕ ਤੇਰੇ ਤਿਨ ਕੇ ਤੈ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જગતના જીવન દાતા! જે તારા ભક્ત તેમજ સેવક છે, તે તેના બધા દુઃખ સમાપ્ત કરી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤਾ ਕਿਆ ਏਹਿ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું ખુબ દયાળુ છે, દયાપતિ છે અને બધાનો દાતા છે. પરંતુ આ જીવ બિચારો કાંઈ પણ કરવામાં અસમર્થ છે.

ਮੁਕਤ ਬੰਧ ਸਭਿ ਤੁਝ ਤੇ ਹੋਏ ਐਸਾ ਆਖਿ ਵਖਾਣੇ ॥
ગુરુએ આ સત્ય જ વખાણ કર્યું છે કે પ્રાણીઓનું મુક્તિ-બંધન તારા હુકમથી જ થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਮੁਕਤੁ ਕਹੀਐ ਮਨਮੁਖ ਬੰਧ ਵਿਚਾਰੇ ॥੨॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તેને બંધનોથી મુક્ત કહેવાય છે પરંતુ બિચારા મનમુખી મનુષ્ય બંધનોમાં ફસાઈ રહે છે ॥૨॥

ਸੋ ਜਨੁ ਮੁਕਤੁ ਜਿਸੁ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਦਾ ਰਹੈ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥
તે જ મનુષ્ય મુક્ત છે, જેની વૃત્તિ પ્રભુથી લાગી ચૂકી છે અને તે હંમેશા હરિમાં લીન રહે છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਗਹਣ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ਸਚੈ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માએ તેનું જીવન સંભાળી લીધું છે અને તેની ગહન ગતિ વર્ણન કરી શકાતી નથી.

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੇ ਸਿ ਮਨਮੁਖ ਕਹੀਅਹਿ ਨਾ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰੇ ॥੩॥
તેને મનમુખ કહેવાય છે, જે ભ્રમમાં ફસાઈને કુમાર્ગગામી થઈ ગયો છે અને આ રીતનો મનુષ્ય લોક-પરલોક ક્યાંયનો પણ રહેતો નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਮ੍ਹਾਲੇ ॥
જેના પર પરમાત્મા પોતાની કરુણા-દ્રષ્ટિ કરે છે તે જ તેને મેળવી લે છે અને ગુરુના શબ્દ સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਮਾਇਆ ਮਾਹਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
આવો ભક્તજન માયાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਕਾਲਹਿ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય લખેલું હોય છે, તે મૃત્યુ પર વિજય મેળવીને આવક-જાવકથી છૂટી જાય છે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૩॥

ਅਤੁਲੁ ਕਿਉ ਤੋਲਿਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા અપરિમિત છે, પછી તેને કેવી રીતે જોખી શકાય છે?

ਦੂਜਾ ਹੋਇ ਤ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
જો કોઈ બીજો તેના જેવો હોય તો જ તે તેની સમજ નાખે.

ਤਿਸ ਤੇ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે તેના સિવાય બીજો કોઈ નથી.

ਤਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤਿ ਕਿਕੂ ਹੋਇ ॥੧॥
તેથી તેની કિંમત કઈ રીતે આંકી શકાય ॥૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે મનમાં આવીને વસી જાય છે અને

ਤਾ ਕੋ ਜਾਣੈ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને તે જ જાણે છે, જેની મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਸਰਾਫੁ ਕਸਵਟੀ ਲਾਏ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સરાફ઼ા છે અને પોતે જ જીવોને પરખવા માટે કસોટી લગાવે છે.

ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਆਪਿ ਚਲਾਏ ॥
તે પોતે તેના ગુણ-અવગુણની પરખ કરીને સન્માર્ગ પર ચલાવે છે.

ਆਪੇ ਤੋਲੇ ਪੂਰਾ ਹੋਇ ॥
તે જ પૂર્ણ હોય છે, જેને તે પોતે તોળે છે અને

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥੨॥
એક પરમાત્મા જ બધું જ જાણે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਕਾ ਰੂਪੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਇ ॥
આ જગત માયાનું રૂપ છે અને બધા જીવ તેનાથી જ ઉત્પન્ન થયા છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਮੇਲੇ ਸੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
જેને તે પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તે નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ਲਗੈ ਤਿਸੁ ਆਇ ॥
જેને તે માયાનો મોહ લાગે છે તે તેને જ આવીને લાગી જાય છે.

ਸਭੁ ਸਚੁ ਦਿਖਾਲੇ ਤਾ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
જ્યારે તે પોતાનું સત્યસ્વરૂપ દેખાડે છે તો જીવ તે સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਲਿਵ ਧਾਤੁ ਹੈ ਆਪੇ ॥
તે પોતે જ વૃત્તિ છે અને પોતે જ માયા છે.

ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਆਪੇ ਜਾਪੇ ॥
તે પોતે જ જીવને સમજ આપે છે અને પોતે જ જીવરૂપમાં પોતાનું નામ જપતો રહે છે.

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਆਪੇ ॥
તે પોતે જ સદ્‌ગુરુ છે અને પોતે જ શબ્દ છે!

ਨਾਨਕ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ਆਪੇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુ પોતે જ કહીને જીવોને પોતાનું નામ સંભળાવે છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલ મહેલ ૩॥

ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਬਹਾਨਾ ॥
માલિકનો બનાવેલ જ કોઈ તેનો સેવક બને છે અને તેને સેવા પણ માલિકથી જ મળેલી હોય છે, પછી કોઈ આમ જ શા માટે બહાનું બનાવી શકે છે?

ਐਸਾ ਇਕੁ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਬਨਿਆ ਹੈ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਸਮਾਨਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તેરી એક એવી રમત બનેલી છે કે એક તુ જ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪਰਚੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જયારે મન સદ્‌ગુરુથી સંતુષ્ટ થઈ જાય છે તો હરિ-નામમાં લીન થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਏ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਗੈ ਸਹਜ ਧਿਆਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ સદ્‌ગુરુ તેને જ મળે છે, જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે અને પછી જીવનું રાત-દિવસ પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਆ ਕੋਈ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੇ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
હે પરમપિતા! કોઈ તારી સેવા શું કરી શકે છે અને કોઈ સેવાનું શું અભિમાન કરી શકે છે?

ਜਬ ਅਪੁਨੀ ਜੋਤਿ ਖਿੰਚਹਿ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਤਬ ਕੋਈ ਕਰਉ ਦਿਖਾ ਵਖਿਆਨਾ ॥੨॥
હે સ્વામી! જયારે તું શરીરમાંથી પોતાનો પ્રાણરૂપી પ્રકાશ ખેંચી લે છે, ત્યારે કોઈ સેવા કરીને વખાણ તો કરીને દેખાડે ॥૨॥

ਆਪੇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨਾ ॥
ગુરુ તેમજ ચેલો પોતે પરમાત્મા જ છે અને પોતે ગુણોનો ભંડાર છે.

ਜਿਉ ਆਪਿ ਚਲਾਏ ਤਿਵੈ ਕੋਈ ਚਾਲੈ ਜਿਉ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਭਗਵਾਨਾ ॥੩॥
હે પરમાત્મા! જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ તારી ઈચ્છા પ્રમાણે કોઈ ચાલે છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਤੂ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਤੇਰੇ ਕਾਮਾਂ ॥
હે જગતપાલક! નાનક કહે છે કે તું સાચો માલિક છે અને તારા વિલક્ષણ કાર્યોને કોણ જાણે છે?

ਇਕਨਾ ਘਰ ਮਹਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭਵਹਿ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥੪॥੩॥
તું કોઈને ઘર બેસતા જ યશ આપે છે અને કોઈ અભિમાની બનીને ભ્રમમાં જ ભટકતો રહે છે ॥૪॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલ મહેલ ૩॥

ਪੂਰਾ ਥਾਟੁ ਬਣਾਇਆ ਪੂਰੈ ਵੇਖਹੁ ਏਕ ਸਮਾਨਾ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! જોઈ લે, સંપૂર્ણ પરમેશ્વરે સંપૂર્ણ જ જગપ્રપંચ બનાવ્યો છે અને આ જ બધામાં સમાયેલ છે.

ਇਸੁ ਪਰਪੰਚ ਮਹਿ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਮਤੁ ਕੋ ਧਰਹੁ ਗੁਮਾਨਾ ॥੧॥
આ જગતપ્રપંચમાં સત્ય-નામની જ કીર્તિ છે, તેથી મનમાં કોઈ પ્રકારનો ધમંડ ન કર ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜਿਸ ਨੋ ਮਤਿ ਆਵੈ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જેને સદ્દગુરુની મતિ બુદ્ધિ આવી જાય છે, તે તેમાં લીન થયેલા રહે છે,

ਇਹ ਬਾਣੀ ਜੋ ਜੀਅਹੁ ਜਾਣੈ ਤਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે આ વાણીને પોતાના મનમાં શ્રદ્ધાપૂર્વક જાણી લે છે, તેના અંતરમનમાં હરિ-નામ સ્થિત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਹੁ ਜੁਗਾ ਕਾ ਹੁਣਿ ਨਿਬੇੜਾ ਨਰ ਮਨੁਖਾ ਨੋ ਏਕੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥
ચાર યુગોનો હવે આ જ નિષ્કર્ષ છે કે મનુષ્યો માટે એક નામ જ કીમતી ભંડાર છે.

ਜਤੁ ਸੰਜਮ ਤੀਰਥ ਓਨਾ ਜੁਗਾ ਕਾ ਧਰਮੁ ਹੈ ਕਲਿ ਮਹਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥੨॥
સતયુગ, ત્રેતા તેમજ દ્વાપર - તે યુગોમાં બ્રહ્મચર્ય, સંયમ તથા તીર્થ સ્નાન જ ધર્મ હતો પરંતુ કળિયુગમાં હરિ નામની કીર્તિ કરવી જ વિશેષ ધર્મ છે ॥૨॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਧਰਮੁ ਹੈ ਸੋਧਿ ਦੇਖਹੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣਾ ॥
દરેક યુગમાં પોતાનો અલગ ધર્મ છે. ભલે વેદો તેમજ પુરાણોનો અભ્યાસ કરીને જોઈ લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਗਿ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਵਾਣਾ ॥੩॥
જેને ગુરુના માધ્યમથી હરિનું મનન કર્યું છે, તે જગતમાં પૂર્ણ અને સ્વીકાર થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਏ ਚੂਕੈ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
નાનક કહે છે કે જે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માથી પ્રેમ લગાવે છે, તેના મનનો અભિમાન સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਹਤ ਸੁਣਤ ਸਭੇ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨਤ ਪਾਹਿ ਨਿਧਾਨਾ ॥੪॥੪॥
નામને સાંભળવા તેમજ મુખથી જપવાવાળા બધા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે પરંતુ નિષ્ઠાપૂર્વક મનન કરનાર ગુણોના ભંડારને જ મેળવી લે છે ॥૪॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલ મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા પરમાત્મા જેને પોતાનો પ્રેમ લગાવી દે છે,

ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਬਿਲਾਵਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
તેના હૃદય-ઘરમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે સુંદર બની જાય છે.

ਮੰਗਲੁ ਨਾਰੀ ਗਾਵਹਿ ਆਏ ॥
તેની સત્સંગીરૂપી નારીઓ આવીને મંગળ ગાન કરે છે અને

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੧॥
તે પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુથી મળીને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું, જેને હરિને પોતાના મનમાં વસાવી લીધો છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તને મળીને ખૂબ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, જે સરળ-સ્વભાવ પરમાત્માનું ગુણગાન કરવામાં જ મગ્ન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਤੇਰੈ ਚਾਏ ॥
હે શ્રી હરિ! તને મળવાની ઈચ્છામાં ભક્ત તારા જ રંગમાં લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
પરંતુ તું પોતે તેના મનમાં આવીને નિવાસ કરી લે છે.

ਆਪੇ ਸੋਭਾ ਸਦ ਹੀ ਪਾਏ ॥
આવો ભક્તજન પોતે શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
પછી પરમાત્મા તેને ગુરુના સંપર્કમાં મળાવીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਤੇ ਸਬਦਿ ਰੰਗਾਏ ॥
ગુરુમુખ શબ્દમાં રંગાઇને લીન રહે છે અને

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
પરમાત્માનું યશોગાન કરવાથી તેનો આત્મસ્વરૂપમાં નિવાસ થઈ જાય છે.

ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਹਰਿ ਰਸਿ ਭਾਏ ॥
તે પરમાત્માના પ્રેમરૂપી ગાઢ લાલ રંગમાં અનુયાયી રહે છે અને તેને તો હરિ-રસ જ ગમે છે.

ਇਹੁ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਨ ਉਤਰੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
આ પ્રેમરૂપી રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી અને તે સત્યમાં જ વિલીન થયેલ રહે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਮਿਟਿਆ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ॥
તેના અંતરમનમાં શબ્દના નિવાસથી અજ્ઞાનરૂપી અંધારું મટી ગયું છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੇਰਾ ॥
સદ્દગુરુનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થવાથી મારો પ્રિયતમ પ્રભુ મળી ગયો છે.

ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਤਿਨ ਬਹੁੜਿ ਨ ਫੇਰਾ ॥
જે સત્યમાં લીન રહે છે, તેનો ફરી જન્મ-મરણનો ચક્ર પડતો નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! મારો ગુરુ સંપૂર્ણ છે, જે પ્રભુનું નામ મનમાં વસાવે છે ॥૪॥૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલ મહેલ ૩॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુથી મોટાઈ મળી તો

ਅਚਿੰਤ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਈ ॥
પરમાત્માનું નામ મનમાં આવીને સ્થિત થઈ ગયું.

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥
મેં માયારૂપી અહંકારને શબ્દ દ્વારા સળગાવી દીધો છે અને

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੧॥
ગુરુ દ્વારા સત્યના દરબારમાં ખુબ શોભા પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧॥

ਜਗਦੀਸ ਸੇਵਉ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕਾਜਾ ॥
હવે હું પ્રભુની પૂજા કરતો રહું છું તેમજ મને બીજું કોઇ કાર્ય નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਹੋਵੈ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਗਉ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਜਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું તારું નામ જ માંગુ છું ત્યારથી મારા મનમાં દરેક સમય આનંદ જ આનંદ બની રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਕੀ ਪਰਤੀਤਿ ਮਨ ਤੇ ਪਾਈ ॥ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥
મેં તારામાં મનની શ્રદ્ધા મનથી જ પ્રાપ્ત કરી છે અને સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા શબ્દની સમજ મળી છે.

ਜੀਵਣ ਮਰਣੁ ਕੋ ਸਮਸਰਿ ਵੇਖੈ ॥
જે મનુષ્ય જીવન મૃત્યુને એક સમાન સમજી લે છે.

ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਰੈ ਨਾ ਜਮੁ ਪੇਖੈ ॥੨॥
પછી તે વારંવાર મૃત્યુને પ્રાપ્ત થતો નથી અને ન તો યમને જોવે છે ॥૨॥

ਘਰ ਹੀ ਮਹਿ ਸਭਿ ਕੋਟ ਨਿਧਾਨ ॥
હૃદય-ઘરમાં અનેક પ્રકારના કરોડો જ ખજાના છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਖਾਏ ਗਇਆ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જ્યારે ગુરુએ આ ખજાનો દેખાડ્યો તો મારો અભિમાન દૂર થઈ ગયો.

ਸਦ ਹੀ ਲਾਗਾ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨ ॥
હવે હંમેશા જ પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે.
ਅਨਦਿਨੁ ਗਾਵੈ ਏਕੋ ਨਾਮ ॥੩॥
હું રાત-દિવસ પરમાત્મા નામનું જ ગુણગાન કરતો રહું છું ॥૩॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ॥
ત્યારે સંસારમાં ખ્યાતિ મળે છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરાય છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા સમાયેલ છે.

ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥੪॥
તે હંમેશા સુખદાતાનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૪॥

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ભાગ્યથી પૂર્ણ ગુરુને મેળવી લીધો છે.

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તેને અંતરમનમાં જ નામરૂપી નિધિના દર્શન કરાવી દીધા છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅਤਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દ મને ખુબ મીઠા લાગે છે,

ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੫॥੬॥੪॥੬॥੧੦॥
જેનાથી બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને મન તેમજ શરીરને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૫॥૬॥૪॥૬॥૧૦॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩
રાગ બિલાવલ મહેલ ૪ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਦਮ ਮਤਿ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਿਉ ਪ੍ਰੇਰੇ ਤਿਉ ਕਰਨਾ ॥
અંતર્યામી પ્રભુ મહેનત કરવાની સમજ દે છે, જેમ પ્રેરિત કરે છે, તેમ જ અમે કરીએ છીએ.

ਜਿਉ ਨਟੂਆ ਤੰਤੁ ਵਜਾਏ ਤੰਤੀ ਤਿਉ ਵਾਜਹਿ ਜੰਤ ਜਨਾ ॥੧॥
જેમ સિતારવાદક સિતારની તંત્રી વગાડે છે, તે તે મુજબ વગાડે છે જેમ પરમાત્મા તે જીવો ને પ્રેરિત કરે છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ॥
હે મન! પોતાની જીભથી રામ-નામ જપ.

ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਬਸਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માથા પર લખેલા ભાગ્ય લેખ પ્રમાણે મેં ગુરુને મેળવી લીધો છે અને હૃદયમાં પરમાત્માનો નિવાસ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਗਿਰਸਤਿ ਭ੍ਰਮਤੁ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਜਨੁ ਅਪਨਾ ॥
હે શ્રી હરિ! માયામાં ગ્રસ્ત થયેલ પ્રાણી ભટકતો રહે છે, પોતાના દાસને આનાથી બચાવી લે.

ਜਿਉ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਹਰਣਾਖਸਿ ਗ੍ਰਸਿਓ ਹਰਿ ਰਾਖਿਓ ਹਰਿ ਸਰਨਾ ॥੨॥
જેમ દાનવ હિરણ્યકશિપુએ ભક્ત પ્રહલાદને ખંભાથી બાંધી લીધો હતો, શરણમાં આવવા પર તે તેને બચાવી લીધો હતો, તેમ જ એમને બચાવી લે ॥૨॥

ਕਵਨ ਕਵਨ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀਐ ਹਰਿ ਕੀਏ ਪਤਿਤ ਪਵੰਨਾ ॥
શ્રી હરિએ મોટા-મોટા પાપીઓને પણ પવિત્ર કરી દીધો છે, હું કઈ-કઈ વાર્તા વ્યક્ત કરું.

ਓਹੁ ਢੋਵੈ ਢੋਰ ਹਾਥਿ ਚਮੁ ਚਮਰੇ ਹਰਿ ਉਧਰਿਓ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾ ॥੩॥
જે ચમારના હાથમાં ચામડું પકડેલું હતું અને તે મૃત પ્રાણીઓનું પરિવહન કરતો, પરંતુ જ્યારે તે શરણમાં આવ્યો તો પરમાત્માએ તેનો પણ ઉદ્ધાર કરી દીધો ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਗਤ ਭਵ ਤਾਰਨ ਹਮ ਪਾਪੀ ਰਾਖੁ ਪਪਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું દીનદયાળુ છે, પોતાના ભક્તજનોને સંસારના જન્મ-મરણથી પાર કરાવનાર છે, તેથી મારા જેવા પાપીને પાપોથી બચાવી લે.

ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸ ਹਮ ਕਰੀਅਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਾਸੰਨਾ ॥੪॥੧॥
હે શ્રી હરિ! દાસ નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું તારા દાસના દાસ છું મને પોતાના દાસના દાસ બનાવી લે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਅਗਿਆਨ ਮਤੀ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪੁਰਖ ਅਜਨਮਾ ॥
હે અજન્મા પ્રભુ! અમે મૂર્ખ, અજ્ઞાન બુદ્ધિવાળા તારી શરણમાં આવ્યા છીએ.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਮ ਪਾਥਰ ਹੀਨ ਅਕਰਮਾ ॥੧॥
હે ઠાકોર! અમે ખૂબ પથ્થર દિલ, ગુણહીન તેમજ કર્મહીન છીએ, કૃપા કરીને અમને બચાવી લે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮੈ ਰਾਮਾ ॥
હે મન! રામ-નામનું ભજન કર;

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਹੋਰਿ ਤਿਆਗਹੁ ਨਿਹਫਲ ਕਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ હરિ-રસ પ્રાપ્ત થાય છે, આથી બીજા બધા નિષ્ફળ કાર્યોને ત્યાગી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਸੇਵਕ ਸੇ ਹਰਿ ਤਾਰੇ ਹਮ ਨਿਰਗੁਨ ਰਾਖੁ ਉਪਮਾ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતાના ભક્તજનોને સંસાર સમુદ્રથી પાર કર્યો છે, આથી મને ગુણવિહીનને પણ બચાવી લે, આમાં તારી જ ઉપમા છે.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਵਡੇ ਕਰੰਮਾ ॥੨॥
હે ઠાકોર! તારા સિવાય મારો બીજો કોઈ સહારો નથી. ખુબ નસીબથી જ તારું જાપ કરવાનું મળે છે ॥૨॥

ਨਾਮਹੀਨ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਤੇ ਤਿਨ ਵਡ ਦੂਖ ਸਹੰਮਾ ॥
નામવિહીન લોકોનું જીવવું ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે કારણ કે તેને દુઃખ્ખોની ભારે ચિંતા લાગેલી રહે છે.

ਓਇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਮੰਦਭਾਗੀ ਮੂੜ ਅਕਰਮਾ ॥੩॥
તેને વારંવાર યોનીઓના ચક્રમાં ધુમાવાય છે, આવો મનુષ્ય ખુબ કમનસીબ, મૂર્ખ તથા કર્મહીન હોય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜਨ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹੈ ਧੁਰਿ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖੇ ਵਡ ਕਰਮਾ ॥
પ્રભુનું નામ જ ભક્તજનોના જીવનનો આધાર છે, વિધાતાએ પૂર્વજન્મથી તેના શુભ કર્મ લખેલા હોય છે.

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਫਲੁ ਜਨੰਮਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! તે લોકોનો જન્મ સફળ છે, જેને ગુરુએ નામ દૃઢ કરી દીધું છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਹਮਰਾ ਚਿਤੁ ਲੁਭਤ ਮੋਹਿ ਬਿਖਿਆ ਬਹੁ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰਾ ॥
મારું મન ઝેરરૂપી માયાના મોહમાં ફસાયેલું છે અને આમાં ખોટી બુદ્ધિની ઘણી ગંદકી ભરાઈ ગઈ છે.

ਤੁਮ੍ਹਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਨ ਸਕਹ ਪ੍ਰਭ ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮੁਗਧ ਤਰਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! હું તારી સેવા કરી શકતો નથી, પછી હું મૂર્ખ સંસાર સમુદ્રથી કઈ રીતે પાર થઈશ? ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਨਰਹਰ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰਾ ॥
હે મન! પ્રભુનું નામ જપ.

ਜਨ ਊਪਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਿ ਪਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુએ પોતાના ભક્ત પર કૃપા કરી છે અને તે ગુરુથી મળીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮਰੇ ਪਿਤਾ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਜਸੁ ਕਰਾ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! તું મારો પિતા છે અને તું જ મારો ઠાકોર છે. મને એવી બુદ્ધિ આપ કેમ કે હું તારું યશ કરતો રહું.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਸੰਗਿ ਲਗੇ ਸੇ ਉਧਰੇ ਜਿਉ ਸੰਗਿ ਕਾਸਟ ਲੋਹ ਤਰਾ ॥੨॥
જેમ લાકડીની સાથે લાગીને લોખંડ નદીથી પાર થઈ જાય છે, તેમ જ જે તારી ભક્તિની સાથે લાગ્યા છે, તેનો પણ ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਾਕਤ ਨਰ ਹੋਛੀ ਮਤਿ ਮਧਿਮ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵ ਨ ਕਰਾ ॥
જેને પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી નથી, તે માયાવી પુરુષોની બુદ્ધિ ખૂબ ઓછી તેમજ મલિન છે.

ਤੇ ਨਰ ਭਾਗਹੀਨ ਦੁਹਚਾਰੀ ਓਇ ਜਨਮਿ ਮੁਏ ਫਿਰਿ ਮਰਾ ॥੩॥
આવો મનુષ્ય ભાગ્યહીન તેમજ દુરાચારી છે અને તે વારંવાર જન્મતો મરતો તેમજ ફરી ફરી મૃત્યુને પ્રાપ્ત થતો રહે છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਤੁਮ੍ਹ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੁਆਮੀ ਤੇ ਨ੍ਹਾਏ ਸੰਤੋਖ ਗੁਰ ਸਰਾ ॥
હે સ્વામી હરિ! જેને તું પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તે ગુરુરૂપી સંતોષનાં સરોવરમાં સ્નાન કરતો રહે છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਹਰਿ ਭਜਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਪਰਾ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માનું ભજન કરવાથી જેની ખોટી બુદ્ધિની ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે, તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલસંસાર સમુદ્રથી મહેલ ૪॥

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਕਰਹੁ ॥
હે સંતજન ભાઈઓ! આવો, બધા મળીને બેસીએ અને મળીને હરિની કથા કરીએ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਹਿਥੁ ਹੈ ਕਲਜੁਗਿ ਖੇਵਟੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਤਰਹੁ ॥੧॥
હરિનું નામ કળિયુગમાં જહાજ છે, ગુરુ નાવિક છે તથા તેના શબ્દો દ્વારા સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જા ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਗੁਣ ਹਰਿ ਉਚਰਹੁ ॥
હે મન! હરિના ગુણ ઉચ્ચારિત કર.

ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਤ ਲਿਖੇ ਗੁਨ ਗਾਏ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਪਾਰਿ ਪਰਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના માથા પર ભાગ્ય છે, તેને જ પ્રભુના ગુણ ગાયા છે. સાધુસંગતમાં મળીને પાર થઈ જા ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਮਹਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਊਤਮੁ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਉਪਦੇਸੁ ਜਨ ਕਰਹੁ ॥
હે સંતજનો! આ શરીરરૂપી નગરમાં સર્વોત્તમ રામ રસ છે. મને ઉપદેશ કરે કે હું આને કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરું?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਫਲ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਮਿਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਅਹੁ ॥੨॥
ગુરુને મળીને હરિ-રસરૂપી અમૃત પાન કર તથા ગુરુની સેવા કરીને પરમાત્માનાં દર્શન કરી લે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਚਾਖਿ ਦਿਖਹੁ ॥
હે સંતજનો! 'હરિ-હરિ' નામરૂપી અમૃત ખુબ મીઠું છે, આને ચાખીને જોઈ લે.

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਤਿਨ ਬਿਸਰੇ ਸਭਿ ਬਿਖ ਰਸਹੁ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જેને હરિ-રસ મીઠો લાગે છે, તેને ઝેરરૂપી માયાના બધા રસ ભૂલી ગયા છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸੁ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ॥
હે સંતજનો! રામ-નામરૂપી રસ જ રસાયણ છે. પરમાત્માની પ્રાર્થના કરતો રહે.

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਚਾਰੇ ਪਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜਹੁ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્માનું ભજન કરવાથી ચારેય પદાર્થ - ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ મેળવી શકાય છે ॥૪॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਸੂਦੁ ਵੈਸੁ ਕੋ ਜਾਪੈ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਜਪੈਨੀ ॥
હે ભાઈ! ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, શુદ્ર તેમજ વૈશ્યમાંથી દરેક કોઇ હરિ-મંત્ર જપી શકે છે, જે બધા માટે જપવું યોગ્ય છે.

ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਿ ਪੂਜਹੁ ਨਿਤ ਸੇਵਹੁ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰੈਨੀ ॥੧॥
પરબ્રહ્મનું રૂપ માનીને ગુરુની પૂજા કર અને રોજ દિવસ-રાત સેવામાં લીન રહે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਦੇਖਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨੈਨੀ ॥
હે ભક્તજનો! આંખોથી સદ્દગુરૂના દર્શન કર.

ਜੋ ਇਛਹੁ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਗੁਰਮਤਿ ਬੈਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા હરિ-નામ બોલ અને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਚਿਤਵੀਅਹਿ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸਾ ਹੋਵੈ ਜਿ ਬਾਤ ਹੋਵੈਨੀ ॥
મનુષ્ય અનેક ઉપાય મનમાં વિચારતો રહે છે પરંતુ તે જ થાય છે, જે વાત થવાની હોય છે.

ਅਪਨਾ ਭਲਾ ਸਭੁ ਕੋਈ ਬਾਛੈ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿ ਮੇਰੈ ਚਿਤਿ ਨ ਚਿਤੈਨੀ ॥੨॥
દરેક કોઈ પોતાના સારાની કામના કરે છે પરંતુ પરમાત્મા તે જ કરે છે, જે અમારા મનમાં યાદ પણ હોતું નથી ॥૨॥

ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਏਹਾ ਬਾਤ ਕਠੈਨੀ ॥
હે ભક્તજનો! પોતાના મનની બુદ્ધિ ત્યાગી દે, પરંતુ આ વાત ખૂબ સખત છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਲੈਨੀ ॥੩॥
ગુરુનો ઉપદેશ લઈને રોજ હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહે ॥૩॥

ਮਤਿ ਸੁਮਤਿ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਜੰਤ ਤੂ ਪੁਰਖੁ ਜੰਤੈਨੀ ॥
હે સ્વામી! મતિ અથવા સુમતિ આ બધું તારા જ વશમાં છે. અમે જીવ તો યંત્ર છીએ અને તું યંત્ર ચલાવનાર પુરુષ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਕਰਤੇ ਸੁਆਮੀ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਬੁਲੈਨੀ ॥੪॥੫॥
હે નાનકના પ્રભુ, હે કર્તા સ્વામી! જેમ તને સારું લાગે છે, તેમ જ અમે બોલીએ છીએ ॥૪॥૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਅਨਦ ਮੂਲੁ ਧਿਆਇਓ ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦ ਅਨੰਦੇ ॥
આનંદનો મૂળ સ્ત્રોત પુરુષોત્તમ પ્રભુનું ધ્યાન કરવાથી રાત-દિવસ આનંદ જ આનંદ બની રહે છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਕਾਣਿ ਚੁਕਾਈ ਸਭਿ ਚੂਕੇ ਜਮ ਕੇ ਛੰਦੇ ॥੧॥
હવે યમરાજની મોહતાજી મટાડી દીધી છે અને યમની લેતી-દેતી સમાપ્ત કરી દીધી છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੋੁਬਿੰਦੇ ॥
હે મન! હરિ નામ જપ.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਣ ਗਾਏ ਪਰਮਾਨੰਦੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ખુબ ભાગ્યથી અમે સદ્દગુરુને મેળવ્યો છે અને હવે પરમાનંદનું જ કર્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬਧਿਕ ਵਿਚਿ ਮਾਇਆ ਫਿਰਹਿ ਫਿਰੰਦੇ ॥
મૂર્ખ શાકત માયાનો કેદી છે અને તે માયામાં જ ભટકતો રહે છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਤ ਕਿਰਤ ਕੇ ਬਾਧੇ ਜਿਉ ਤੇਲੀ ਬਲਦ ਭਵੰਦੇ ॥੨॥
આ નસીબમાં બંધાયેલ તૃષ્ણા અગ્નિમાં સળગતો રહે છે તથા તેલીના બળદ સમાન જન્મ-મરણના ચક્રમાં ભટકતો રહે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵ ਲਗੇ ਸੇ ਉਧਰੇ ਵਡਭਾਗੀ ਸੇਵ ਕਰੰਦੇ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માની સેવામાં લીન થયો છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે પરંતુ આ સેવા ખુશનસીબ જ કરે છે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸਭਿ ਤੂਟੇ ਮਾਇਆ ਫੰਦੇ ॥੩॥
જેને પરમાત્માનું જાપ કર્યું છે, તેને ફળ મળી ગયું છે, તેના માયાના તમામ ફંદા કપાઈ ગયા છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਗੋਵਿੰਦੇ ॥
ગોવિંદ બધું જ પોતે જ છે અને માલિક અથવા સેવક પણ પોતે જ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਭੁ ਵਰਤੈ ਜਿਉ ਰਾਖੈ ਤਿਵੈ ਰਹੰਦੇ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! પરમાત્મા બધે જ વ્યાપક છે, જેમ તે જીવોને રાખે છે, તેમ જ તે રહે છે ॥૪॥૬॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੧੩ ॥
રાગ બિલાવલ મહેલ ૪ પડતાલ ઘર ૧૩॥

ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋ ॥
હે ભાઈ! પાપીઓને પવિત્ર કરનાર રામ નામ બોલ.

ਹਰਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਤਾਰਨੋ ॥
તે પ્રભુ જ સંતો તેમજ ભક્તોનો ઉદ્ધાર કરનાર છે.

ਹਰਿ ਭਰਿਪੁਰੇ ਰਹਿਆ ॥
પ્રભુ દરેક જગ્યાએ પુષ્કળ છે.

ਜਲਿ ਥਲੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ॥
રામનું નામ જળ તેમજ પૃથ્વીમાં હાજર છે.

ਨਿਤ ਗਾਈਐ ਹਰਿ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રોજ દુ:ખોનું નાશ કરનાર હરિનું યશ ગાવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀਆ ਹੈ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
પ્રભુએ અમારો જન્મ સફળ કરી દીધો છે

ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਦੂਖ ਬਿਸਾਰਨਹਾਰਾ ॥
કારણ કે અમે દુઃખ નાશક પરમાત્માનું જાપ કર્યું છે

ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਦਾਤਾ ॥
અમને મુક્તિદાતા ગુરુ મળી ગયો છે.

ਹਰਿ ਕੀਈ ਹਮਾਰੀ ਸਫਲ ਜਾਤਾ ॥
હરિ એ અમારી જીવન-યાત્રા સફળ કરી દીધી છે,

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਗੁਨ ਗਾਵਨੋ ॥੧॥
તેથી સંગતમાં મળીને હરિના ગુણ ગાતા રહીએ છીએ ॥૧॥

ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਰਿ ਆਸਾ ॥
મન! રામ-નામની આશા કર,

ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥
આ દ્વૈતભાવને નાશ કરી દેશે.

ਵਿਚਿ ਆਸਾ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸੀ ॥
જે મનુષ્ય આશામાં નિરાશ અર્થાત નિર્લિપ્ત રહે છે,

ਸੋ ਜਨੁ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਪਾਸੀ ॥
તે મનુષ્ય પરમાત્માના ચરણોમાં મળી રહે છે

ਕੋਈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਨੋ ॥
જે રામ નામનું ગુણગાન કરે છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਪਗਿ ਲਾਵਨੋ ॥੨॥੧॥੭॥੪॥੬॥੭॥੧੭॥
નાનક તેના ચરણ સ્પર્શ કરે છે ॥૨॥૧॥૭॥૪॥૬॥૭॥૧૭॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਦਰੀ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਮੋਹੁ ॥
જે કંઈ નજર આવી રહ્યું છે, તેનાથી જ મોહ લાગેલ છે.

ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤੋਹਿ ॥
હે અવિનાશી પ્રભુ! હું તને કેવી રીતે મળું?

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹੁ ॥
કૃપા કરીને મને માર્ગદર્શન કર અને

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਅੰਚਲਿ ਲਾਵਹੁ ॥੧॥
સાધુ સંગતિના પાલવથી લગાવી દે ॥૧॥

ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਬਿਖਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ ઝેરરૂપી સંસારથી કેવી રીતે પાર થવાય?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਪਾਵੈ ਪਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! સદ્દગુરુરૂપી જહાજ આનાથી પાર કરાવી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਵਨ ਝੁਲਾਰੇ ਮਾਇਆ ਦੇਇ ॥
માયા પવનની જેમ ઝુલાવે છે,

ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਸੇਇ ॥
પરંતુ હરિનો ભક્ત હંમેશા સ્થિર રહે છે.

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય હર્ષ તેમજ શોકથી નિર્લિપ્ત રહે છે,

ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਆਪਿ ਗੁਰੂ ਰਖਵਾਰਾ ॥੨॥
તેના માથા પર ગુરુ પોતે રખેવાળ બનેલો છે ॥૨॥

ਪਾਇਆ ਵੇੜੁ ਮਾਇਆ ਸਰਬ ਭੁਇਅੰਗਾ ॥
હે ભાઈ! માયારૂપી નાગણે બધા જીવોને લપેટ્યા છે.

ਹਉਮੈ ਪਚੇ ਦੀਪਕ ਦੇਖਿ ਪਤੰਗਾ ॥
મનુષ્ય અભિમાનમાં આમ સળગી રહ્યો છે, જે રીતે દીવાને જોઈને પતંગિયા સળગી જાય છે.

ਸਗਲ ਸੀਗਾਰ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ॥
ભલે જીવ-સ્ત્રી બધા શણગાર કરી લે પરંતુ તે તો પણ પોતાના પતિ-પ્રભુને મેળવી શકતી નથી.

ਜਾ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਵੈ ॥੩॥
જયારે પ્રભુ કૃપાળુ થઈ જાય છે તો તે ગુરુથી મળાવી દે છે ॥૩॥

ਹਉ ਫਿਰਉ ਉਦਾਸੀ ਮੈ ਇਕੁ ਰਤਨੁ ਦਸਾਇਆ ॥
હું ઉદાસ થયેલી ફરતી હતી પરંતુ ગુરુએ મને એક રત્ન બતાવી દીધો.

ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਹੀਰਾ ਮਿਲੈ ਨ ਉਪਾਇਆ ॥
આ કિંમતી હીરો કોઈ પણ ઉપાયથી મળતો નથી.

ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਲਾਲੁ ॥
આ શરીર જ હરિનું મંદિર છે, જેમાં આ લાલ હાજર છે.

ਗੁਰਿ ਖੋਲਿਆ ਪੜਦਾ ਦੇਖਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲੁ ॥੪॥
જયારે ગુરુએ અહંકારરૂપી પડદો ખોલી દીધો તો હું રત્નને જોઈને આનંદિત થઈ ગઈ ॥૪॥

ਜਿਨਿ ਚਾਖਿਆ ਤਿਸੁ ਆਇਆ ਸਾਦੁ ॥
જેને હરિ રસને ચાખ્યો છે, તેને જ સ્વાદ આવ્યો છે,

ਜਿਉ ਗੂੰਗਾ ਮਨ ਮਹਿ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥
જે રીતે મીઠાઈ ખાઈને મૂંગો મનમાં આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે.

ਆਨਦ ਰੂਪੁ ਸਭੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
આનંદરૂપી પ્રભુ મને દરેક જગ્યાએ નજર આવ્યો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਆਖਿ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥੧॥
હે નાનક! હરિના ગુણ ગાઈને તેમાં જ સમાઈ ગયો છું ॥૫॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਕੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરુદેવે સર્વ કલ્યાણ કરી દીધું છે અને

ਸੇਵਕੁ ਅਪਨੀ ਲਾਇਓ ਸੇਵ ॥
સેવકને પોતાની સેવામાં લગાવી લીધો છે.

ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਜਪਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥੧॥
અદ્રશ્ય તેમજ અભેદ પરમાત્માનું જાપ કરવાથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી ॥૧॥

ਧਰਤਿ ਪੁਨੀਤ ਭਈ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી આખી ધરતી પવિત્ર થઈ ગઈ છે.

ਦੁਰਤੁ ਗਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામ ધ્યાન કરવાથી બધા પાપ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭਨੀ ਥਾਂਈ ਰਵਿਆ ਆਪਿ ॥
પરમાત્મા પોતે જ દરેક જગ્યા પર હાજર છે,

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜਾ ਕਾ ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥
સૃષ્ટિના આદિ તેમજ યુગોના આરંભથી તેનો ખુબ પ્રતાપ છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨ ਹੋਇ ਸੰਤਾਪੁ ॥੨॥
ગુરુની દયાથી કોઈ ગુસ્સો પ્રભાવિત કરતો નથી॥૨॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਲਗੇ ਮਨਿ ਮੀਠੇ ॥
ગુરુના ચરણ મનને ખૂબ મીઠા લાગે છે.

ਨਿਰਬਿਘਨ ਹੋਇ ਸਭ ਥਾਂਈ ਵੂਠੇ ॥
તે નિર્વિઘ્ન દરેક જગ્યાએ વસી રહ્યો છે.

ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਤੂਠੇ ॥੩॥
સદ્દગુરૂની ખુશીથી બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਰਖਵਾਲੇ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુ મારો રખેવાળ બની ગયો છે,

ਜਿਥੈ ਕਿਥੈ ਦੀਸਹਿ ਨਾਲੇ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, મને સાથે જ દેખાઈ દે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਖਸਮਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! માલિક-પ્રભુ જ પોતાના દાસનો પ્રતિપાલક છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તું સુખોનો ભંડાર છે.

ਅਗਨਤ ਗੁਣ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ॥
તારા ગુણ અસંખ્ય છે.

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਤੁਮਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
મેં અનાથે તારી શરણ લીધી છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਚਰਨ ਧਿਆਈ ॥੧॥
હે શ્રી હરિ! એવી કૃપા કર, તેથી હું તારા ચરણોનું ધ્યાન કરતો રહું ॥૧॥

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਬਸਹੁ ਮਨਿ ਆਇ ॥
દયા કર અને મારા મનમાં આવી વશ.

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਲੀਜੈ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મને નિર્ગુણને પોતાના પાલવથી લગાવી લે ॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਤਾ ਕੈਸੀ ਭੀੜ ॥
જો પ્રભુ યાદ આવી જાય તો કોઈ આફત કેવી રીતે આવી શકે છે?

ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਨਾਹੀ ਜਮ ਪੀੜ ॥
હરિના સેવકને યમની ઇજા સહન કરવી પડતી નથી.

ਸਰਬ ਦੂਖ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਨਸੇ ॥
હરિનું સ્મરણ કરવાથી સર્વ દુઃખોનો નાશ થઈ જાય છે અને

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਬਸੈ ॥੨॥
તેની સાથે પ્રભુ હંમેશા વસતો રહે છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનું નામ મારા મન તેમજ શરીરનો આશરો છે.

ਬਿਸਰਤ ਨਾਮੁ ਹੋਵਤ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ॥
નામ ભુલાવાથી શરીર રાખ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਚਿਤਿ ਆਏ ਪੂਰਨ ਸਭ ਕਾਜ ॥
પ્રભુ યાદ આવવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਸਭ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜ ॥੩॥
 પરમાત્માને ભુલાવાથી જીવ બધાનો આધીન બની જાય છે ॥૩॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
પ્રભુના ચરણ-કમળથી મારો પ્રેમ લાગી ગયો છે અને

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਦੁਰਮਤਿ ਰੀਤਿ ॥
દુષ્ટતાના બધા સંસ્કારો ભૂલી ગયા છે.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਤ ॥
મારા મન તેમજ શરીરમાં હરિ નામરૂપી મંત્રનો જાપ થતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਨ ਕੈ ਘਰਿ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! ભક્તોના ઘરમાં હંમેશા આનંદ કાયમ રહે છે ॥૪॥૩॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਯਾਨੜੀਏ ਕੈ ਘਰਿ ਗਾਵਣਾ
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ઘર ૨ યાનડીએ ના ઘર ગાવણા

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੈ ਮਨਿ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮੈ ਮਨਿ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! મારા મનમાં એક તારો જ સહારો છે.

ਅਵਰ ਸਿਆਣਪਾ ਬਿਰਥੀਆ ਪਿਆਰੇ ਰਾਖਨ ਕਉ ਤੁਮ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી બીજી બધી ચતુરાઈઓ વ્યર્થ છે અને એક તું જ મારો રખેવાળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜੇ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਸੋ ਜਨੁ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲਾ ॥
હે પ્રેમાળ! જેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી જાય છે, તે આનંદિત થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਇ ਦਇਆਲਾ ॥
ગુરુની સેવા તે જ કરે છે, જેના પર તું દયાળુ થઈ જાય છે.

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਉ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰੇ ॥
સ્વામી ગુરુદેવ સફળ મૂર્ત છે ના એતે સર્વકળા સંપૂર્ણ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુ જ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર છે જે હંમેશા દરેક જગ્યાએ હાજર છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਸੋਇ ਤਿਨਾ ਕੀ ਜਿਨ੍ਹ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
જેને પોતાના પ્રભુને જાણી લીધો છે, હું તેની શોભા સાંભળી-સાંભળીને જીવી રહ્યો છું.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਹੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
તે હરિ-નામની પ્રાર્થના કરતો રહે છે, નામનું વખાણ કરતો રહે છે, અને તેનું મન હરિ-નામમાં લીન રહે છે.

ਸੇਵਕੁ ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮਾਗੈ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਕਮਾਵਾ ॥
હે પ્રભુ! તારો સેવક તારા ભક્તોની સેવાનું દાન માંગે છે પરંતુ તારી સંપૂર્ણ કૃપાથી જ આ થઈ શકે છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੇ ਜਨ ਦੇਖਣੁ ਪਾਵਾ ॥੨॥
હે સ્વામી! નાનકની તારાથી એક આ જ પ્રાર્થના છે કે હું તારા ભક્તજનોનું દર્શન કરું ॥૨॥

ਵਡਭਾਗੀ ਸੇ ਕਾਢੀਅਹਿ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਜਿਨਾ ਵਾਸੋ ॥
હે પ્રેમાળ! તે જ મનુષ્ય ભાગ્યશાળી કહેવાને હકદાર છે, જેનો નિવાસ સંતોની સંગતિમાં છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧੀਐ ਨਿਰਮਲੁ ਮਨੈ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੋ ॥
અમૃત-નામની પ્રાર્થના કરવાથી નિર્મળ મનમાં પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਾਟੀਐ ਪਿਆਰੇ ਚੂਕੈ ਜਮ ਕੀ ਕਾਣੇ ॥
હે પ્રેમાળ! તેનું જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ જાય છે અને યમનો બધો ભય સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਤਿਨਾ ਪਰਾਪਤਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਅਪਣੇ ਭਾਣੇ ॥੩॥
હે નાનક! જે જીવ પોતાના પ્રભુને ગમે છે, તેને જ તેના દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਊਚ ਅਪਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਕਉਣੁ ਜਾਣੈ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥
હે સ્વામી! તું ઉચ્ચ, અપાર તેમજ અનંત છે, તારા ગુણોને કોણ જાણી શકે છે?

ਗਾਵਤੇ ਉਧਰਹਿ ਸੁਣਤੇ ਉਧਰਹਿ ਬਿਨਸਹਿ ਪਾਪ ਘਨੇਰੇ ॥
તારું યશ ગાનાર તેમજ સાંભળનારનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે તથા તેના પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਪਸੂ ਪਰੇਤ ਮੁਗਧ ਕਉ ਤਾਰੇ ਪਾਹਨ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੈ ॥
તું પશુ, ભૂત તેમજ મુર્ખનું પણ કલ્યાણ કરી દે છે અને તું પથ્થરોને પણ પાર કરાવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥੪॥੧॥੪॥
દાસ નાનક તારી શરણમાં આવ્યો છે અને હંમેશા તારા પર જ બલિહાર જાય છે ॥૪॥૧॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬਿਖੈ ਬਨੁ ਫੀਕਾ ਤਿਆਗਿ ਰੀ ਸਖੀਏ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੀਓ ॥
હે બહેનપણી! વિષય-વિકારોનો ફિક્કો રસ છોડી દે અને હરિ-નામ મહારસ જ પી.

ਬਿਨੁ ਰਸ ਚਾਖੇ ਬੁਡਿ ਗਈ ਸਗਲੀ ਸੁਖੀ ਨ ਹੋਵਤ ਜੀਓ ॥
આ નામ-રસને ચાખ્યા વગર આખી દુનિયા વિકારોના પાણીમાં ડૂબી ગઈ છે અને આ મન ક્યારેય સુખી થતું નથી.

ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਨ ਸਕਤਿ ਹੀ ਕਾਈ ਸਾਧਾ ਦਾਸੀ ਥੀਓ ॥
કોઈ માન, મહત્વ તેમજ શક્તિ સુખી થવાનું સાધન નથી, આથી સાધોની દાસી બની જા.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਦਰਿ ਸੋਭਾਵੰਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਕੀਓ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુના દરવાજા પર તે જ શોભાનું પાત્ર બને છે, જેને તેને પોતાનો બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਚਿਤ ਭ੍ਰਮੁ ਸਖੀਏ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਇਆ ॥
હે બહેનપણી! આ માયા રાજા હરિચંદ્રના નગર સમાન છે, મૃગતૃષ્ણા છે, વૃક્ષનો છાંયો છે અને આ મનુષ્યના મનનો ભ્રમ છે.

ਚੰਚਲਿ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਤੀ ਸਖੀਏ ਅੰਤਿ ਤਜਿ ਜਾਵਤ ਮਾਇਆ ॥
આ ચંચળ માયા મૃત્યુના સમયે મનુષ્ય સાથે જતી નથી તથા અંતિમ ક્ષણોમાં સાથ છોડી જાય છે.

ਰਸਿ ਭੋਗਣ ਅਤਿ ਰੂਪ ਰਸ ਮਾਤੇ ਇਨ ਸੰਗਿ ਸੂਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
રસોના ભોગ તેમજ રસ-રૂપમાં ખુબ મસ્ત થવાથી ક્યારેય સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਹਰਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸਖੀਏ ਨਾਨਕ ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੨॥
હે બહેનપણી! સાધુજન ધન્ય-ધન્ય છે, જેને પરમાત્મા નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૨॥

ਜਾਇ ਬਸਹੁ ਵਡਭਾਗਣੀ ਸਖੀਏ ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਸਮਾਈਐ ॥
હે ખુશનસીબ બહેનપણી! સંતોની સાથે લીન રેહવું જોઈએ, જઈને તેની સંગતિમાં વસી જા.

ਤਹ ਦੂਖ ਨ ਭੂਖ ਨ ਰੋਗੁ ਬਿਆਪੈ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥
ત્યાં પ્રભુના ચરણ કમળમાં વૃત્તિ લગાવાય છે તથા ત્યાં કોઈ દુઃખ, ભૂખ અને કોઈ રોગ લાગતો નથી.

ਤਹ ਜਨਮ ਨ ਮਰਣੁ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਨਿਹਚਲੁ ਸਰਣੀ ਪਾਈਐ ॥
ત્યાં જન્મ-મરણ તેમજ આવક-જાવક છૂટી જાય છે અને નિશ્ચલ શરણ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ ਨ ਮੋਹੁ ਬਿਆਪੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਈਐ ॥੩॥
હે નાનક! એક પ્રભુનું ધ્યાન કરવાથી પ્રેમ વિયોગ તેમજ મોહ વગેરે પ્રભાવિત કરતા નથી ॥૩॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਪਿਆਰੇ ਰਤੜੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
પ્રિય-પ્રભુએ કરુણા-દ્રષ્ટિ કરીને મનને વીંધી દીધું છે અને સરળ સ્વભાવ જ તેમાં લીન રહે છે.

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
પ્રભુથી મળીને તેની હૃદયરૂપી પથારી સુંદર થઈ ગઈ છે અને તે તેનું ગુણગાન કરીને સુખ અને સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਮਨ ਤਨ ਇਛ ਪੁਜਾਏ ॥
બધી બહેનપણીઓ રામના રંગમાં મગ્ન રહે છે અને તેને તેના મન તેમજ શરીરની બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરી દીધી છે.

ਨਾਨਕ ਅਚਰਜੁ ਅਚਰਜ ਸਿਉ ਮਿਲਿਆ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਏ ॥੪॥੨॥੫॥
હે નાનક! જીવનો અદભુત આત્મપ્રકાશ પરમાત્માના અદભુત પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે અને આ વિશે બીજું કંઈ કહી શકાતું નથી ॥૪॥૨॥૫॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਏਕ ਰੂਪ ਸਗਲੋ ਪਾਸਾਰਾ ॥
આ આખો જગત-ફેલાવો એક પ્રભુનું જ રૂપ છે.

ਆਪੇ ਬਨਜੁ ਆਪਿ ਬਿਉਹਾਰਾ ॥੧॥
તે પોતે જ વાણિજ્ય છે અને પોતે જ વ્યવહાર છે ॥૧॥

ਐਸੋ ਗਿਆਨੁ ਬਿਰਲੋ ਈ ਪਾਏ ॥
આવું જ્ઞાન કોઈ દુર્લભ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਤ ਜਤ ਜਾਈਐ ਤਤ ਦ੍ਰਿਸਟਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં-જ્યાં પણ જાય છે, ત્યાં જ તે નજર આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਨਿਰਗੁਨ ਇਕ ਰੰਗਾ ॥
નિર્ગુણ પ્રભુનો એક રંગ છે પરંતુ આ અનેક રંગોવાળો બની ગયો છે.

ਆਪੇ ਜਲੁ ਆਪ ਹੀ ਤਰੰਗਾ ॥੨॥
તે પોતે જ જળ છે અને પોતે જ તરંગ છે ॥૨॥

ਆਪ ਹੀ ਮੰਦਰੁ ਆਪਹਿ ਸੇਵਾ ॥
તે પોતે જ મંદિર છે અને પોતે જ પૂજા-અર્ચના તેમજ સ્તુતિ છે.

ਆਪ ਹੀ ਪੂਜਾਰੀ ਆਪ ਹੀ ਦੇਵਾ ॥੩॥
તે પોતે જ પૂજારી છે અને પોતે જ દેવ છે ॥૩॥

ਆਪਹਿ ਜੋਗ ਆਪ ਹੀ ਜੁਗਤਾ ॥
તે પોતે જ યોગ-વિધા છે અને પોતે જ વિધિ છે.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦ ਹੀ ਮੁਕਤਾ ॥੪॥੧॥੬॥
નાનકનો પ્રભુ હંમેશા બધા બંધનોથી મુક્ત છે ॥૪॥૧॥૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਆਪਿ ਉਪਾਵਨ ਆਪਿ ਸਧਰਨਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ ઉત્પન્ન કરનાર છે અને પોતે જ સહારો આપનાર છે.

ਆਪਿ ਕਰਾਵਨ ਦੋਸੁ ਨ ਲੈਨਾ ॥੧॥
તે પોતે જ જીવોથી કર્મ કરાવે છે પરંતુ આ કર્મોનો દોષ પોતાના પર લેતો નથી ॥૧॥

ਆਪਨ ਬਚਨੁ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ॥
તે પોતે જ વચન દે છે અને પોતે જ વચન પૂર્ણ કરે છે.

ਆਪਨ ਬਿਭਉ ਆਪ ਹੀ ਜਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતે જ વિભૂતિ છે અને પોતે જ આને સહન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪ ਹੀ ਮਸਟਿ ਆਪ ਹੀ ਬੁਲਨਾ ॥
તે પોતે જ મૌનધારી છે અને પોતે જ બોલે છે.

ਆਪ ਹੀ ਅਛਲੁ ਨ ਜਾਈ ਛਲਨਾ ॥੨॥
તે છળ-રહિત છે અને કોઈ પણ તેનાથી છળ કરી શકતું નથી ॥૨॥

ਆਪ ਹੀ ਗੁਪਤ ਆਪਿ ਪਰਗਟਨਾ ॥
તે પોતે જ ગુપ્ત છે અને પોતે જ પ્રગટ છે.

ਆਪ ਹੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਪਿ ਅਲਿਪਨਾ ॥੩॥
તે દરેક જીવમાં વસેલ છે પરંતુ તો પણ બધાથી નિર્લિપ્ત છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਅਵਿਗਤੁ ਆਪ ਸੰਗਿ ਰਚਨਾ ॥
પરમાત્મા અવિગત છે પરંતુ તે પોતે જ પોતાની રચનાની સાથે મળેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸਭਿ ਜਚਨਾ ॥੪॥੨॥੭॥
હે નાનક! પ્રભુની બધી લીલાઓ સારી છે ॥૪॥૨॥૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਭੂਲੇ ਮਾਰਗੁ ਜਿਨਹਿ ਬਤਾਇਆ ॥
જેને મને ભુલેલાને રસ્તો બતાવ્યો છે,

ਐਸਾ ਗੁਰੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਇਆ ॥੧॥
આવો ગુરુ મને ખુબ નસીબથી મળ્યો છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਮਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੇ ॥
હે મન! રામ નામ યાદ કરીને તેનું સ્મરણ કર્યા કર.

ਬਸਿ ਰਹੇ ਹਿਰਦੈ ਗੁਰ ਚਰਨ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રેમાળ ગુરુના ચરણ હૃદયમાં વસી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
મારુ મન કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહમાં લીન રહેતું હતું,

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰਿ ਕੀਨਾ ॥੨॥
પરંતુ ગુરુએ મારા બધા બંધન કાપીને મને મુક્ત કરાવી દીધો છે ॥૨॥

ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਤ ਜਨਮਿ ਫੁਨਿ ਮੂਆ ॥
દુઃખ તેમજ સુખ ભોગતા હું ક્યારેક જન્મ લઈ રહ્યો હતો અને ક્યારેક ફરી મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ રહ્યો હતો.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰਿ ਆਸ੍ਰਮੁ ਦੀਆ ॥੩॥
પરંતુ ગુરુએ મને પોતાના ચરણ કમળમાં આશ્રય આપી દીધો છે ॥૩॥

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਬੂਡਤ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આખું સંસાર તૃષ્ણારૂપી અગ્નિ સમુદ્રમાં ડૂબી રહ્યું છે.

ਨਾਨਕ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੩॥੮॥
હે નાનક! સદ્દગુરૂએ મારો હાથ પકડીને મારો છુટકારો કરી દીધો છે ॥૪॥૩॥૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਅਰਪਉ ਸਭੁ ਅਪਨਾ ॥
હું પોતાનું શરીર, મન તેમજ ધન વગેરે બધું જ અર્પણ કરી દઈશ.

ਕਵਨ ਸੁ ਮਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥੧॥
તે કઈ સુમતિ છે, જેનાથી હું હરિનું જાપ કરતો રહું ॥૧॥

ਕਰਿ ਆਸਾ ਆਇਓ ਪ੍ਰਭ ਮਾਗਨਿ ॥
હે પ્રભુ! હું ખૂબ આશા કરીને તારાથી માંગવા આવ્યો છું,

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਪੇਖਤ ਸੋਭਾ ਮੇਰੈ ਆਗਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તને જોઈને મારા હૃદયરૂપી આંગણામાં શોભા થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਕਰਿ ਬਹੁਤੁ ਬੀਚਾਰਉ ॥
મેં અનેક વિચારો દ્વારા ખુબ વિચાર કર્યો છે કે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਇਸੁ ਮਨਹਿ ਉਧਾਰਉ ॥੨॥
સત્સંગમાં જ આ મનનો ઉદ્ધાર થાય છે ॥૨॥

ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਸੁਰਤਿ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥
મારામાં કોઈ બુદ્ધિ, એકાગ્રતા, ચતુરાઈ અથવા હોશિયારી નથી

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਲਏ ਮਿਲਾਈ ॥੩॥
તું ત્યારે જ મળી શકે છે, જો કે તું પોતે જ મને પોતાનો સાથ મળાવી લે ॥૩॥

ਨੈਨ ਸੰਤੋਖੇ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુના દર્શન મેળવીને જેની આંખને સંતોષ થઈ ગયો છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਫਲੁ ਸੋ ਆਇਆ ॥੪॥੪॥੯॥
હે નાનક! તે મનુષ્યનું દુનિયામાં આવવું સફળ થઈ ગયું છે ॥૪॥૪॥૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਸਾਥਿ ਨ ਮਾਇਆ ॥
માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ ધન-સંપત્તિ કોઈ પણ સાથ દેનાર નથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਭੁ ਦੂਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
તેથી સાધુઓની સંગતિમાં બધું દુઃખ મટાડી લીધું છે ॥૧॥

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਮਹਿ ਆਪੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે.

ਹਰਿ ਜਪੁ ਰਸਨਾ ਦੁਖੁ ਨ ਵਿਆਪੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીભથી હરિનું જાપ કરવાથી કોઈ દુઃખ પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਖਾ ਭੂਖ ਬਹੁ ਤਪਤਿ ਵਿਆਪਿਆ ॥
તૃષ્ણા તેમજ ભૂખની ગરમી મનને ખૂબ સળગાવી રહી હતી પરંતુ

ਸੀਤਲ ਭਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਜਾਪਿਆ ॥੨॥
પરમાત્માનું યશગાન કરવાથી મન શીતળ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
કરોડો પ્રયત્ન કરવાથી પણ સંતોષ મળ્યો નથી,

ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਦੇਹੁ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! મને પોતાની ભક્તિ આપ.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਆਮੀ ॥੪॥੫॥੧੦॥
નાનકની પોતાના સ્વામીથી ફક્ત આ જ વિનંતી છે ॥૪॥૫॥૧૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ સૌભાગ્યથી જ મળે છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
સાધુની સાથે હરિ-નામનું ધ્યાન કરતું રહેવું જોઈએ ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਸਰਨਾ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੈ ਭਜੁ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ચરણોનું ભજન કરવાથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਰਿ ਕਰਮ ਸਭਿ ਲੋਕਾਚਾਰ ॥
બીજા બધા કર્મ ફક્ત લોકાચાર જ છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਉਧਾਰ ॥੨॥
તેથી સાધુની સંગતિમાં મળીને જ ઉદ્ધાર થાય છે ॥૨॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੇ ॥
મેં સ્મૃતિ, શાસ્ત્ર તેમજ વેદ વિચાર કરી જોયા છે,

ਜਪੀਐ ਨਾਮੁ ਜਿਤੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥੩॥
પરંતુ પરમાત્માનું નામ જપવાથી જ જીવને મોક્ષ મળે છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀਐ ॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક પર કૃપા કરે,

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਮਿਲੈ ਨਿਸਤਰੀਐ ॥੪॥੬॥੧੧॥
જો સાધુની ચરણ-ધૂળ મળી જાય તો છુટકારો થઈ જાય ॥૪॥૬॥૧૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਚੀਨਾ ॥
ગુરુના શબ્દ હ્રદયમાં ઓળખી લીધા છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਆਸੀਨਾ ॥੧॥
આનાથી મારી બધી ઈચ્છા તેમજ આશાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਮੁਖੁ ਊਜਲੁ ਕੀਨਾ ॥
પરમાત્માએ સંતજનોનું મુખ પ્રકાશિત કરી દીધું છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨਾ ਨਾਮੁ ਦੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કરીને તેને પોતાનું નામ આપી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨਾ ॥
પરમાત્માએ પોતાનો હાથ પકડીને તેને અજ્ઞાનનાં અંધકૃપમાંથી બહાર કાઢી લીધો છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਗਤਿ ਪ੍ਰਗਟੀਨਾ ॥੨॥
તે આખા જગતમાં લોકપ્રિય થઈ ગયો છે અને બધી જગ્યાએ તેની જય-જયકાર થઈ રહી છે ॥૨॥

ਨੀਚਾ ਤੇ ਊਚ ਊਨ ਪੂਰੀਨਾ ॥
તે નીચાઓને ઊંચા કરી દે છે અને ગુણવિહીનને ગુણવાન બનાવી દે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਲੀਨਾ ॥੩॥
મેં અમૃત નામનો મહારસ લીધો છે ॥૩॥

ਮਨ ਤਨ ਨਿਰਮਲ ਪਾਪ ਜਲਿ ਖੀਨਾ ॥
મારુ મન-શરીર નિર્મળ થઈ ગયું છે અને બધા પાપ સળગીને ક્ષીણ થઈ ગયા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਪ੍ਰਸੀਨਾ ॥੪॥੭॥੧੨॥
હે નાનક! પ્રભુ મારા પર ખુશ થઈ ગયો છે ॥૪॥૭॥૧૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪਾਈਅਹਿ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! ત્યારે બધી ઇચ્છાઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਈਐ ਚੀਤਾ ॥੧॥
જયારે પરમાત્માના ચરણોમાં મન લગાવાય છે ॥૧॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਵਤ ॥
જે પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਜਲਨਿ ਬੁਝੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી બધી જલન ઠરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹੋਵਤ ਵਡਭਾਗੀ ॥
તે ભાગ્યશાળીનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਮਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੨॥
સંતોની સંગતિમાં જેની રામમાં લગન લાગી જાય છે ॥૨॥

ਮਤਿ ਪਤਿ ਧਨੁ ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਨੰਦਾ ॥
તેને સુમતિ, માન-સન્માન, ધન-સંપત્તિ, પરમ સુખ તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਵਿਸਰਹੁ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੩॥
હે પરમાનંદ! મને એક ક્ષણ માટે પણ ન ભૂલ ॥૩॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਮਨਿ ਪਿਆਸ ਘਨੇਰੀ ॥
મારા મનમાં હરિ-દર્શનની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે.

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥੪॥੮॥੧੩॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું ॥૪॥૮॥૧૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਸਭ ਗੁਣਹ ਬਿਹੂਨਾ ॥
હું નિર્ગુણ તો બધા ગુણોથી વિહીન છું.

ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਲੀਨਾ ॥੧॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿ ਗੋਪਾਲਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
પ્રભુએ મારુ મન-શરીર સુંદર બનાવી દીધું છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭੁ ਘਰ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની કૃપા કરીને પ્રભુ મારા હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਭੈ ਕਾਟਨਹਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તું ભક્તવત્સલ તેમજ ભય કાપનાર છે.

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਅਬ ਉਤਰੇ ਪਾਰੇ ॥੨॥
હવે તારી કરુણાથી હું સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું ॥૨॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦੁ ਬੇਦਿ ਲੇਖਿਆ ॥
વેદોમાં લખેલું છે કે પ્રભુનું આ જ વિરદ છે કે તે પાપીઓને પવિત્ર કરનાર છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋ ਨੈਨਹੁ ਪੇਖਿਆ ॥੩॥
મેં તે પરબ્રહ્મને પોતાની આંખોથી જોઈ લીધો છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨਾਰਾਇਣ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਭਿ ਦੂਖ ਪਲਾਇਣ ॥੪॥੯॥੧੪॥
હે દાસ નાનક! સાધુઓની સંગતિ કરવાથી નારાયણ મારા હૃદયમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે. મારા બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા છે ॥૪॥૯॥૧૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕਵਨੁ ਜਾਨੈ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਸੇਵਾ ॥
હે પ્રભુ! તારી સેવા-ભક્તિ કોણ જાણે છે?

ਪ੍ਰਭ ਅਵਿਨਾਸੀ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੧॥
તું તો અવિનાશી અદ્રશ્ય તેમજ રહસ્યમય છે ॥૧॥

ਗੁਣ ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਭ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੇ ॥
પ્રભુના ગુણ અનંત છે, તે ગહન-ગંભીર છે.

ਊਚ ਮਹਲ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! તારા મહેલ સર્વોચ્ચ છે.

ਤੂ ਅਪਰੰਪਰ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકોર! તું અપરંપાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੂਜਾ ॥
એક પ્રભુ સિવાય બીજો કોઈ નથી.

ਤੁਮ੍ਹ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ॥੨॥
પોતાની પૂજા તું પોતે જ જાણે છે ॥૨॥

ਆਪਹੁ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵਤ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જીવથી પોતાની રીતે કંઈ થતું નથી.

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਨਾਮੁ ਪਾਈ ॥੩॥
જેને પ્રભુ દે છે, તેને જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਜਨੁ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય પ્રભુને ગમી ગયો છે,

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੦॥੧੫॥
તેને જ ગુણનિધાન પ્રભુને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૧૦॥૧૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖਿਆ ॥
હે જીવ! પરમેશ્વરે પોતાનો હાથ આપીને તને માતાના ગર્ભમાં બચાવ્યો છે,

ਹਰਿ ਰਸੁ ਛੋਡਿ ਬਿਖਿਆ ਫਲੁ ਚਾਖਿਆ ॥੧॥
પરંતુ હરિ-રસને છોડીને તું ઝેરરૂપી માયાનું ફળ ચાખી રહ્યો છે ॥૧॥

ਭਜੁ ਗੋਬਿਦ ਸਭ ਛੋਡਿ ਜੰਜਾਲ ॥
જગતની બધી જંજટ છોડીને ગોવિંદનું ભજન કર.

ਜਬ ਜਮੁ ਆਇ ਸੰਘਾਰੈ ਮੂੜੇ ਤਬ ਤਨੁ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਬੇਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મૂર્ખ! જ્યારે યમ આવીને મારે છે તો આ શરીર નાશ થઈ જાય છે અને આનો ખુબ ખરાબ હાલ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਅਪਨਾ ਕਰਿ ਥਾਪਿਆ ॥
આ શરીર, મન તેમજ ધન તે પોતાનું સમજી લીધું છે,

ਕਰਨਹਾਰੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਜਾਪਿਆ ॥੨॥
પરંતુ તે બનાવનાર પરમાત્માને એક ક્ષણ માત્ર માટે પણ યાદ કરતો નથી ॥૨॥

ਮਹਾ ਮੋਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਪਰਿਆ ॥
તું મહામોહના અંધ કૂવામાં પડ્યો છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮਾਇਆ ਪਟਲਿ ਬਿਸਰਿਆ ॥੩॥
આથી માયાના પડદાને કારણે તે પરમાત્માને ભુલાવી દીધો છે ॥૩॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇਆ ॥
હે નાનક! ખુબ ભાગ્યથી પ્રભુનું કીર્તન ગાયું છે અને

ਸੰਤਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੧॥੧੬॥
સંતોની સંગતિમાં પ્રભુને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૧૧॥૧૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਭਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਹੋਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਹਾਈ ॥੧॥
હે નાનક! માતા-પિતા, પુત્ર, મિત્ર તેમજ ભાઈની જેમ પરબ્રહ્મ જ અમારો સહાયક બન્યો છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਣੇ ॥
મને સરળ સુખ તેમજ ખુબ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪੂਰੀ ਜਾ ਕੀ ਬਾਣੀ ਅਨਿਕ ਗੁਣਾ ਜਾ ਕੇ ਜਾਹਿ ਨ ਗਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ, જેની વાણી પૂર્ણ છે, તેના અનેક જ ગુણ છે, જે મારાથી ગણી શકાતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਸਰੰਜਾਮ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધા કાર્ય સફળ કરી દે છે.

ਭਏ ਮਨੋਰਥ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੇ ॥੨॥
તેથી પ્રભુને જપવાથી મારી બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
પરમાત્મા ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષના દાતા છે.

ਪੂਰੀ ਭਈ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬਿਧਾਤਾ ॥੩॥
તે વિધાતાનું સ્મરણ કરી કરીને મારી સાધના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਿਆ ॥
નાનકે સાધુની સંગતિમાં આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਘਰਿ ਆਇਆ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਆਣਿਆ ॥੪॥੧੨॥੧੭॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે ॥૪॥૧૨॥૧૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸ੍ਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪੂਰਨ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુદેવ સર્વ સુખોનો ભંડાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਨਰ ਜੀਵੇ ॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી જ મનુષ્ય જીવે છે પરંતુ

ਮਰਿ ਖੁਆਰੁ ਸਾਕਤ ਨਰ ਥੀਵੇ ॥੧॥
શાકત મનુષ્ય મરીને નષ્ટ થાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੋਆ ਰਖਵਾਰਾ ॥
રામ નામ મારો રખેવાળ બની ગયો છે પરંતુ

ਝਖ ਮਾਰਉ ਸਾਕਤੁ ਵੇਚਾਰਾ ॥੨॥
શાકત બિચારો આમ જ સમય બરબાદ કરતો રહ્યો છે ॥૨॥

ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਪਚਹਿ ਘਨੇਰੇ ॥
અનેક મનુષ્ય સંત-મહાપુરૂષોની નિંદા કરી-કરીને ખુબ દુઃખી થાય છે અને

ਮਿਰਤਕ ਫਾਸ ਗਲੈ ਸਿਰਿ ਪੈਰੇ ॥੩॥
મૃત્યુની ફાંસી તેના ગળે, માથે તેમજ પગમાં પડેલી રહે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਪਹਿ ਜਨ ਨਾਮ ॥
હે નાનક! જે નામ જપે છે,

ਤਾ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਜਾਮ ॥੪॥੧੩॥੧੮॥
યમ તેની નજીક આવતો નથી ॥૪॥૧૩॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਦੁਪਦੇ
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ઘર ૪ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਵਨ ਸੰਜੋਗ ਮਿਲਉ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ॥
તે કયો સંયોગ છે, જયારે હું પોતાના પ્રભુને મળીશ?

ਪਲੁ ਪਲੁ ਨਿਮਖ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਪਨੇ ॥੧॥
હું પળ-પળ તેમજ દરેક ક્ષણ હંમેશા હરિને જપતો રહું છું ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਨਿਤ ਧਿਆਵਉ ॥
હું રોજ પ્રભુના ચરણ-કમળનું ધ્યાન કરતો રહું છું.

ਕਵਨ ਸੁ ਮਤਿ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કઈ સુમતિ છે, જે દ્વારા પરમાત્માને મેળવી લઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે એવી કૃપા કર

ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਬਿਸਰੁ ਨ ਕਾਹੂ ਬੇਰੇ ॥੨॥੧॥੧੯॥
તેથી ક્યારેય પણ તને ન ભૂલું ॥૨॥૧॥૧૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਏ ॥
પ્રભુના ચરણ-કમળનું હ્રદયમાં ધ્યાન કરવાથી

ਰੋਗ ਗਏ ਸਗਲੇ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੧॥
રોગ દૂર થઈ ગયા છે અને સર્વ સુખ મેળવી લીધા છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਦੁਖੁ ਕਾਟਿਆ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
ગુરુએ સુખ કાપી દીધા છે અને મને નામનું દાન આપ્યું છે.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਜੀਵਨ ਪਰਵਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મારો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે અને આ જીવન સ્વીકાર થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਕਥ ਕਥਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਭ ਬਾਨੀ ॥
હે નાનક! પ્રભુની અમૃતવાણીની કથા અકથ્ય છે અને

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਜੀਵੇ ਗਿਆਨੀ ॥੨॥੨॥੨੦॥
જ્ઞાની પુરુષ આને જપીને જ જીવે છે ॥૨॥૨॥૨૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ-સદ્‌ગુરૂએ હૃદયમાં શાંતિ કરી દીધી છે.

ਸੁਖ ਉਪਜੇ ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે અને મનમાં અનહદ ધ્વનિઓવાળા વાજા વાગી રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾਪ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ਬਿਨਾਸੇ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ॥੧॥
તાપ, પાપ તેમજ સંતાપ નાશ થઈ ગયા છે. હરિનું સ્મરણ કરવાથી બધા ક્લેશો દૂર થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਅਨਦੁ ਕਰਹੁ ਮਿਲਿ ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ॥
હે સત્સંગીરૂપી સુંદર નારી! મળીને આનંદ કર,

ਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੨॥੩॥੨੧॥
ગુરુ નાનકે મારી લાજ રાખી લીધી છે ॥૨॥૩॥૨૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਮਤਾ ਮੋਹ ਧ੍ਰੋਹ ਮਦਿ ਮਾਤਾ ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਅਤਿ ਬਿਕਰਾਲ ॥
મમતા, મોહ તેમજ છળ-કપટના નશામાં પાગલ મનુષ્ય બંધનોમાં ફસાયેલ અતિ વિકરાળ નજર આવે છે.

ਦਿਨੁ ਦਿਨੁ ਛਿਜਤ ਬਿਕਾਰ ਕਰਤ ਅਉਧ ਫਾਹੀ ਫਾਥਾ ਜਮ ਕੈ ਜਾਲ ॥੧॥
પાપ કરતા તેની ઉમર દિવસેદિવસ નાશ થતી રહે છે તથા ફાંસીમાં ફસાયેલ યમના જાળમાં પડેલ છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਮਹਾ ਬਿਖਮ ਸਾਗਰੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਉਧਰਹੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਰਵਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસાર સમુદ્ર મહાવિષમ તેમજ અતિ ભારે છે, આથી મને સાધુની સંગતિમાં તેની ચરણ-ધૂળ દઈને ઉદ્ધાર કરી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰਾ ਮਾਲ ॥
હે સ્વામી-પ્રભુ! તું સુખોનો દાતા છે અને સર્વકળા સમર્થ છે. મારુ જીવન તેમજ શરીર વગેરે બધું જ તારી જ સંપત્તિ છે.

ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟਹੁ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥੨॥੪॥੨੨॥
હે પરમેશ્વર! મારા ભ્રમના બંધન કાપી દે. હે નાનકના પ્રભુ! તું હંમેશા કૃપાળુ છે ॥૨॥૪॥૨૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਅਨੰਦੁ ਕੀਆ ਪਰਮੇਸਰਿ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿਆ ॥
પરમેશ્વરે પોતાના પુરાતન સ્વભાવને પરિપૂર્ણ કર્યો છે અને ચારે બાજુ આનંદ ફેલાવ્યો છે.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਹੋਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਬਿਗਸੇ ਸਭਿ ਪਰਵਾਰਿਆ ॥੧॥
તે સાધુજનો પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને આખું કુટુંબ પણ ખુશ થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਕਾਰਜੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
મારું કામ સતગુરુએ પોતે કાર્ય સિદ્ધ કર્યું છે.

ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਸੂਖ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને સુખ, શાંતિ તેમજ કલ્યાણનો વિચાર કરતાં બાળક હરિગોવિંદની ઉમર લાંબી કરી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਹਰਿਆ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥
જંગલ, વૃક્ષ તેમજ ધરતી, આકાશ, પાતાળ - ત્રણેય ભવન લીલા છમ થઈ ગયા છે. આ રીતે બધા જીવોને તેને સહારો આપ્યો છે.

ਮਨ ਇਛੇ ਨਾਨਕ ਫਲ ਪਾਏ ਪੂਰਨ ਇਛ ਪੁਜਾਰਿਆ ॥੨॥੫॥੨੩॥
હે નાનક! મને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥૫॥૨૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਹੋਵਤ ਦਇਆਲੁ ॥
જેના પર પ્રભુ દયાળુ થઈ જાય છે,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਾਟੈ ਸੋ ਕਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનું સ્મરણ કરીને તે કાળને પણ જીતી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਜੀਐ ਗੋਪਾਲੁ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં મળીને પરમાત્માનું ભજન કરવું જોઈએ,

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਤੂਟੈ ਜਮ ਜਾਲੁ ॥੧॥
કારણ કે તેનું ગુણગાન કરવાથી યમનો જાળ પણ તૂટી જાય છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
પ્રભુ પોતે જ સદ્દગુરુ છે અને પોતે જ બધાનો પ્રતિપાલક છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਸਾਧ ਰਵਾਲ ॥੨॥੬॥੨੪॥
નાનક તો સાધુઓની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છે છે ॥૨॥૬॥૨૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਮਹਿ ਸਿੰਚਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! મનમાં હરિ-નામ એકત્રિત કર,

ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥੧॥
રાત-દિવસ કિર્તન કરતા હરિનું મહિમાગાન કર ॥૧॥

ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! એવો પ્રેમ કર કે

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਹੁ ਨੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આઠ પ્રહર પ્રભુને નજીક જ માન ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਭਾਗ ॥
હે નાનક! જેનું નસીબ નિર્મળ હોય છે,

ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਤਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗ ॥੨॥੭॥੨੫॥
તેનું જ મન હરિ ચરણોમાં લાગે છે ॥૨॥૭॥૨૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਗਵਾਇਆ ॥
પ્રભુએ પોતે રોગ દૂર કરી દીધો છે.

ਨੀਦ ਪਈ ਸੁਖ ਸਹਜ ਘਰੁ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે અમને સુખની ઊંઘ આવી છે અને ઘરમાં સરળ જ આનંદ આવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਜਿ ਰਜਿ ਭੋਜਨੁ ਖਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પેટ ભરીને નામરૂપી ભોજન ખા.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਧਿਆਈ ॥੧॥
હું પોતાના હૃદયમાં અમૃત નામનું ધ્યાન કરતો રહું છું ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਰਨਾਈ ॥
હે નાનક! મેં સંપૂર્ણ ગુરુની શરણ લીધી છે,

ਜਿਨਿ ਅਪਨੇ ਨਾਮ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ॥੨॥੮॥੨੬॥
જેને પોતે પોતાના નામની લાજ રાખી છે ॥૨॥૮॥૨૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਿ ਦੀਨੇ ਅਸਥਿਰ ਘਰ ਬਾਰ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂએ ઘર-કુટુંબને સ્થિર કરી દીધો છે ॥વિરામ॥

ਜੋ ਜੋ ਨਿੰਦ ਕਰੈ ਇਨ ਗ੍ਰਿਹਨ ਕੀ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਹੀ ਮਾਰੈ ਕਰਤਾਰ ॥੧॥
જે-જે મનુષ્ય ગુરુ-ઘરની નિંદા કરે છે, પરમાત્મા તેને નાશ કરી દે છે ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਾ ਕੀ ਸਰਨਾਈ ਜਾ ਕੋ ਸਬਦੁ ਅਖੰਡ ਅਪਾਰ ॥੨॥੯॥੨੭॥
દાસ નાનક તે પરમેશ્વરની શરણમાં છે, જેના શબ્દ અખંડ તેમજ અપાર છે ॥૨॥૯॥૨૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ਸਗਲੇ ਗਏ ਬਿਨਸੇ ਤੇ ਰੋਗ ॥
બધા તાપ-સંતાપ સમાપ્ત થઈ ગયા છે અને બધા રોગ નાશ થઈ ગયા છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਤੂ ਬਖਸਿਆ ਸੰਤਨ ਰਸ ਭੋਗ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ! તે સંતજનોનો સંગતિરૂપી રસ ભોગ આપ્યો છે ॥વિરામ॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਤੇਰੀ ਮੰਡਲੀ ਤੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਆਰੋਗ ॥
સર્વસુખ તારા મિત્ર બની રહેશે અને તારું મન-શરીર આરોગ્ય રહેશે.

ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਨਿਤ ਰਾਮ ਕੇ ਇਹ ਅਵਖਦ ਜੋਗ ॥੧॥
આથી રોજ રામના ગુણ ગાતો રહે, કારણ કે આ જ ઔષધિ દરેક પ્રકારના દુઃખ-ક્લેશથી છુટકારા માટે યોગ્ય છે ॥૧॥

ਆਇ ਬਸਹੁ ਘਰ ਦੇਸ ਮਹਿ ਇਹ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗ ॥
પોતાના હૃદય-ઘરમાં આવીને વસેલો રહે, આ જ સંયોગ ઉત્તમ છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਲਹਿ ਗਏ ਬਿਓਗ ॥੨॥੧੦॥੨੮॥
હે નાનક! પ્રભુ ખુશ થઈ ગયો છે, જેનાથી બધા વિયોગ મટી ગયા છે ॥૨॥૧૦॥૨૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕਾਹੂ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲਹੀ ਮਾਇਆ ਜੰਜਾਲ ॥
આ માયાની જંજટ કોઈ પણ મનુષ્યની સાથે જતી નથી.

ਉਠਿ ਸਿਧਾਰੇ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਖਿਆਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતજનોના વિચાર પ્રમાણે મોટા-મોટા છત્રપતિ રાજા પણ આ ધમાલને છોડીને સંસારથી ખાલી હાથ ચાલ્યા ગયા છે ॥વિરામ॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਉ ਬਿਨਸਨਾ ਇਹ ਧੁਰ ਕੀ ਢਾਲ ॥
કુદરતની આ જ રીત છે કે અહમબુધ્ધિનો હંમેશા જ વિનાશ થાય છે.

ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਜਨਮਹਿ ਮਰਹਿ ਬਿਖਿਆ ਬਿਕਰਾਲ ॥੧॥
વિકરાળ વિષય-વિકારોમાં લીન થયેલા અહંકારી મનુષ્ય અનેક યોનિઓમાં ફસાઈને જન્મતો-મરતો રહે છે ॥૧॥

ਸਤਿ ਬਚਨ ਸਾਧੂ ਕਹਹਿ ਨਿਤ ਜਪਹਿ ਗੁਪਾਲ ॥
સાધુજન હંમેશા જ સત્ય વચન કહે છે અને રોજ પરમાત્માનું જાપ કરતો રહે છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਤਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਰੰਗ ਲਾਲ ॥੨॥੧੧॥੨੯॥
હે નાનક! તે હરિના પ્રેમ-રંગમાં લાલ થઈને નામ-સ્મરણ કરતા જગતથી તરી જાય છે ॥૨॥૧૧॥૨૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਅਨੰਦ ਸੂਖ ਪੂਰੇ ਗੁਰਿ ਦੀਨ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને સરળ સમાધિ, સુખ તેમજ આનંદ આપ્યા છે.

ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਚੀਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ હંમેશા મારો સહાયક તેમજ મિત્ર બની રહે છે અને હું તેના અમૃત ગુણોનું ચિંતન કરતો રહું છું ॥વિરામ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਗਤ੍ਰ ਮਹਿ ਲੋਚਹਿ ਸਭਿ ਜੀਆ ॥
બધા લોકો જગતમાં પોતાની જય-જયકાર જ ઈચ્છે છે.

ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਭੂ ਕਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਥੀਆ ॥੧॥
સદ્દગુરુ પ્રભુ ખુશ થઈ ગયો છે, તેની કૃપાથી કોઈ પણ કાર્યમાં વિઘ્ન આવી રહ્યા નથી ॥૧॥

ਜਾ ਕਾ ਅੰਗੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕੇ ਸਭ ਦਾਸ ॥
દયાળુ પ્રભુ જેનો પણ પક્ષ લે છે, બધા જીવ તેના દાસ બની જાય છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਵਡਿਆਈਆ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥੨॥੧੨॥੩੦॥
હે નાનક! ગુરુ તરફથી મને હંમેશા મોટાઈ મળતી રહે છે ॥૨॥૧૨॥૩૦॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫ ਚਉਪਦੇ
બિલાવલ મહેલ ૫॥

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਜਗੁ ਸਾਜਿਆ ਜਿਉ ਬਾਲੂ ਘਰ ਬਾਰ ॥
પરમાત્માએ મૃત્યુ-મંડળરૂપી એવું જગત બનાવ્યું છે, જેમ રેતીના બનેલા ઘરબાર હોય છે.

ਬਿਨਸਤ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗਈ ਜਿਉ ਕਾਗਦ ਬੂੰਦਾਰ ॥੧॥
જેમ વરસાદનાં ટીપાથી કાગળ નાશ થઈ જાય છે, તેમ જ જગતનો નાશ થતાં વાર લાગતી નથી ॥૧॥

ਸੁਨਿ ਮੇਰੀ ਮਨਸਾ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਸਤਿ ਦੇਖੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે મિત્ર! થોડું મન લગાવીને સાંભળ, પોતાના મનમાં સત્યનો વિચાર કરી લે.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਗਿਰਹੀ ਜੋਗੀ ਤਜਿ ਗਏ ਘਰ ਬਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સિદ્ધ, સાધક, ગૃહસ્થી તેમજ યોગી બધા ઘરબાર છોડીને દુનિયાથી ચાલ્યા ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸਾ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਿ ਕਾ ਤੈਸਾ ਸੰਸਾਰ ॥
જેમ રાતનું સપનું હોય છે, તેમ જ આ સંસાર છે.

ਦ੍ਰਿਸਟਿਮਾਨ ਸਭੁ ਬਿਨਸੀਐ ਕਿਆ ਲਗਹਿ ਗਵਾਰ ॥੨॥
હે મૂર્ખ મનુષ્ય! દેખાઈ દેનાર આ બધું જ નાશ થઈ જશે, તું શા માટે આનાથી લપટાઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਹਾ ਸੁ ਭਾਈ ਮੀਤ ਹੈ ਦੇਖੁ ਨੈਨ ਪਸਾਰਿ ॥
પોતાની આંખો ખોલીને જો, તારા તે ભાઇ તેમજ મિત્ર ક્યાં છે?

ਇਕਿ ਚਾਲੇ ਇਕਿ ਚਾਲਸਹਿ ਸਭਿ ਅਪਨੀ ਵਾਰ ॥੩॥
તેમાંથી કોઈ દુનિયા છોડીને ચાલ્યા ગયા છે અને કોઈ ચાલ્યા જશે. પોતાની વારી આવવા પર બધા જ ચાલ્યા જાય છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਸੇ ਅਸਥਿਰੁ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ॥
જેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની સેવા કરી છે, તે હરિના દરવાજામાં સ્થિર થઈ ગયા છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਰਾਖੁ ਪੈਜ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥੧॥੩੧॥
હે પ્રભુ! નાનક તારો દાસ છે. મારી લાજ રાખ ॥૪॥૧॥૩૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਲੋਕਨ ਕੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਬੈਸੰਤਰਿ ਪਾਗਉ ॥
લોકોના વખાણને તો આગમાં નાખી દઈશ.

ਜਿਉ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰਾ ਆਪਨਾ ਤੇ ਬੋਲ ਕਰਾਗਉ ॥੧॥
જેમ મને પોતાનો પ્રેમાળ પ્રભુ મળી જાય, હું તે જ બોલ બોલીશ ॥૧॥

ਜਉ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਦਇਆਲ ਹੋਇ ਤਉ ਭਗਤੀ ਲਾਗਉ ॥
જેમ જ પ્રભુ મારા પર દયાળુ થઈ જાય તો હું તેની ભક્તિમાં લાગી જઈશ.

ਲਪਟਿ ਰਹਿਓ ਮਨੁ ਬਾਸਨਾ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਇਹ ਤਿਆਗਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ મન વાસનાઓથી લપટાયેલું છે અને ગુરુને મળીને આને ત્યાગી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਅਤਿ ਘਨੀ ਇਹੁ ਜੀਉ ਹੋਮਾਗਉ ॥
હું પોતાના પ્રભુથી ખુબ પ્રાર્થના કરીશ અને આ જીવન પણ તેને બલિહાર કરી દઈશ.

ਅਰਥ ਆਨ ਸਭਿ ਵਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਅ ਨਿਮਖ ਸੋਹਾਗਉ ॥੨॥
મેં પોતાના પ્રિયના ક્ષણ માત્રના સુહાગ માટે બીજા બધા ધન પદાર્થ બલિહાર કરી દીધા છે ॥૨॥

ਪੰਚ ਸੰਗੁ ਗੁਰ ਤੇ ਛੁਟੇ ਦੋਖ ਅਰੁ ਰਾਗਉ ॥
ગુરુ-કૃપાથી કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકાર આ પાંચેયથી સંગતિ છૂટી ગઈ છે અને બધા દોષ તેમજ રાગદ્વેષ પણ દૂર થઈ ગયા છે.

ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਆ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਜਾਗਉ ॥੩॥
મારા હૃદયમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે, આથી હવે હું દિવસ-રાત જાગતો રહું છું ॥૩॥

ਸਰਣਿ ਸੋਹਾਗਨਿ ਆਇਆ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗਉ ॥
જેના માથા પર ઉત્તમ નસીબ છે, તે જ જીવ સુહાગન બનીને પ્રભુના શરણમાં આવ્યો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨਿ ਪਾਇਆ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲਾਗਉ ॥੪॥੨॥੩੨॥
હે નાનક! પ્રભુને મેળવીને તેનું શરીર-મન શીતળ થઈ ગયું છે ॥૪॥૨॥૩૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਲਾਲ ਰੰਗੁ ਤਿਸ ਕਉ ਲਗਾ ਜਿਸ ਕੇ ਵਡਭਾਗਾ ॥
જેનું ઉત્તમ નસીબ હોય છે, તેને જ પ્રભુનો પ્રેમરૂપી લાલ રંગ લાગે છે.

ਮੈਲਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਨਹ ਲਾਗੈ ਦਾਗਾ ॥੧॥
આ પ્રેમ-રંગ વિકારોનો ગંદકીથી ક્યારેય ગંદો થતો નથી અને ન તો આને અહંકારરૂપી કોઈ ડાઘ લાગે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਸੁਖਦਾਈਆ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖ ਭਾਇ ॥
સુખોના દાતા પ્રભુને મેળવીને સર્વ સુખ મળી ગયું છે.

ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਾ ਭੀਤਰੇ ਛੋਡਿਆ ਨਹ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતાના મનમાં સરળ જ સમાયેલ રહે છે અને તેનાથી સરળ સુખ છોડાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਰਾ ਮਰਾ ਨਹ ਵਿਆਪਈ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તેને ગઢપણ તેમજ મૃત્યુ પ્રભાવિત કરતું નથી અને ન તો કોઈ દુઃખ પ્રાપ્ત થયું છે,

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਆਘਾਨਿਆ ਗੁਰਿ ਅਮਰੁ ਕਰਾਇਆ ॥੨॥
કારણ કે નામ અમૃત પીને તે સંતુષ્ટ થઈ ગયો છે અને ગુરુએ તેને અમર કરી દીધો છે ॥૨॥

ਸੋ ਜਾਨੈ ਜਿਨਿ ਚਾਖਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਾ ॥
જેને કિંમતી હરિ-નામને ચાખ્યું છે, તે જ આના સ્વાદને જાણે છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈਐ ਕਿਆ ਕਹਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲਾ ॥੩॥
હરિ-નામની કિંમત મારાથી બતાવી શકાતી નથી, હું પોતાના મુખથી બોલીને શું કહું? ॥૩॥

ਸਫਲ ਦਰਸੁ ਤੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ! તારું દર્શન સફળ છે અને તારી વાણી ગુણોનો ખજાનો છે.

ਪਾਵਉ ਧੂਰਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਕੀ ਨਾਨਕ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥੪॥੩॥੩੩॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જો તારા દાસની ચરણ-ધૂળ મળી જાય તો તેના પર જ બલિહાર થાવ ॥૪॥૩॥૩૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਰਾਖਹੁ ਅਪਨੀ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને મને પોતાની શરણમાં રાખ.

ਸੇਵਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਊ ਨੀਚੁ ਮੂਰਖਾਰੇ ॥੧॥
હું તો નીચ તેમજ મૂર્ખ છું અને તારી સેવા કરવી કાંઈ પણ જાણતો નથી ॥૧॥

ਮਾਨੁ ਕਰਉ ਤੁਧੁ ਊਪਰੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રેમાળ! હું તારા પર ખૂબ માન કરું છું.

ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਸਦ ਭੂਲਤੇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਬਖਸਨਹਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે જીવ ગુનેગાર છીએ અને હંમેશા જ ભૂલ કરતા રહીએ છીએ પરંતુ તું ક્ષમાવાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਅਵਗਨ ਕਰਹ ਅਸੰਖ ਨੀਤਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਨਿਰਗੁਨ ਦਾਤਾਰੇ ॥
અમે રોજ અસંખ્ય અવગુણ કરતા રહીએ છીએ પરંતુ તું અમને નિર્ગુણોને ક્ષમા કરનાર છે.

ਦਾਸੀ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਆਗਿ ਏ ਕਰਮ ਹਮਾਰੇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! અમારા કર્મ એટલા ખરાબ છે કે તને છોડીને તારી દાસી માયાની સંગતિમાં મોહિત રહે છે ॥૨॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦੇਵਹੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਹਮ ਅਕਿਰਤਘਨਾਰੇ ॥
પોતાની દયા કરીને તું અમને બધું જ આપતો રહે છે પરંતુ અમે તો પણ કૃતજ જ છીએ.

ਲਾਗਿ ਪਰੇ ਤੇਰੇ ਦਾਨ ਸਿਉ ਨਹ ਚਿਤਿ ਖਸਮਾਰੇ ॥੩॥
હે માલિક! અમે તને યાદ કરતા નથી પરંતુ તારા આપેલ દાનમાં જ લીન રહીએ છીએ ॥૩॥

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਭਵ ਕਾਟਨਹਾਰੇ ॥
હે સંસાર- સમુદ્રના બંધન કાપનાર! તારા વશથી બહાર કંઈ પણ નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਦਇਆਲ ਗੁਰ ਲੇਹੁ ਮੁਗਧ ਉਧਾਰੇ ॥੪॥੪॥੩੪॥
હે દયાળુ ગુરુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે તારી શરણમાં આવ્યો છું, મને મુર્ખને સંસાર સમુદ્રથી ઉધ્ધાર કરી દે ॥૪॥૪॥૩૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਦੋਸੁ ਨ ਕਾਹੂ ਦੀਜੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਧਿਆਈਐ ॥
કોઈ બીજાને દોષ ન આપવો જોઈએ પરંતુ હંમેશા પ્રભુનું ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਘਨਾ ਮਨ ਸੋਈ ਗਾਈਐ ॥੧॥
હે મન! જેની પૂજા કરવાથી ખુબ સુખ મળે છે, તે પરમાત્માનું જ યશગાન કરવું જોઈએ ॥૧॥

ਕਹੀਐ ਕਾਇ ਪਿਆਰੇ ਤੁਝੁ ਬਿਨਾ ॥
હે પ્રેમાળ! તારા સિવાય કોને પોતાનું દુઃખ બતાવું?

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦਇਆਲ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਅਵਗਨ ਹਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! તું દયાનો સમુદ્ર છે, પરંતુ મારામાં અનેક અવગુણ ભરેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਰਾਖਹੁ ਤਿਉ ਰਹਾ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਚਾਰਾ ॥
જેમ સુખ દુઃખમાં તું મને રાખે છે, તેમ જ હું રહું છું. આના સિવાય બીજું કોઈ સાધન નથી.

ਨੀਧਰਿਆ ਧਰ ਤੇਰੀਆ ਇਕ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥੨॥
બેસહારાઓને તારો જ સહારો છે તથા એક તારું નામ જ બધાના જીવનનો આધાર છે ॥૨॥

ਜੋ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲਾ ਮਨਿ ਲੇਤਾ ਮੁਕਤਾ ॥
જે કંઈ તું કરે છે, તે જ સારું છે. જે આને સહર્ષ સ્વીકાર કરી લે છે, તે મુક્ત થઈ જાય છે.

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਤੇਰੀਆ ਸਭ ਤੇਰੀ ਜੁਗਤਾ ॥੩॥
આ સંપૂર્ણ સૃષ્ટિ તારી પોતાની છે અને બધું જ તારી મર્યાદામાં થઈ રહ્યું છે ॥૩॥

ਚਰਨ ਪਖਾਰਉ ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਜੇ ਠਾਕੁਰ ਭਾਵੈ ॥
જો ઠાકોરને સારું લાગે તો જ તેની સેવા કરીને ચરણ ધોવ.

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੪॥੫॥੩੫॥
હે પ્રભુ! કૃપાળુ તેમજ દયાળુ થઈ જા તેથી નાનક તારા ગુણ ગાતો રહે ॥૪॥૫॥૩૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਿਰਤੁ ਹਸੈ ਸਿਰ ਊਪਰੇ ਪਸੂਆ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
મૃત્યુ માથા પર ઉભી હસે છે પરંતુ પશુ સમાન મનુષ્ય આ સત્યને સમજતો નથી.

ਬਾਦ ਸਾਦ ਅਹੰਕਾਰ ਮਹਿ ਮਰਣਾ ਨਹੀ ਸੂਝੈ ॥੧॥
જીવનભર વાદ-વિવાદ, સ્વાદો તેમજ અહંકારમાં લુપ્ત રહેવાને કારણે તેને મરવાનું જ સમજાતું નથી ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਆਪਨਾ ਕਾਹੇ ਫਿਰਹੁ ਅਭਾਗੇ ॥
હે કમનસીબ! શા માટે ભટકી રહ્યો છે? પોતાના સદ્દગુરૂની સેવા કર.

ਦੇਖਿ ਕਸੁੰਭਾ ਰੰਗੁਲਾ ਕਾਹੇ ਭੂਲਿ ਲਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કસુંબી ફુલના સુંદર રંગવાળી માયાને જોઈને તું ભૂલીને શા માટે આનાથી મોહ કરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਪਾਪ ਦਰਬੁ ਕੀਆ ਵਰਤਣ ਕੈ ਤਾਈ ॥
પોતાના ઉપયોગ માટે પાપ કરી-કરીને તે અગણિત ધન એકત્ર કર્યું છે.

ਮਾਟੀ ਸਿਉ ਮਾਟੀ ਰਲੀ ਨਾਗਾ ਉਠਿ ਜਾਈ ॥੨॥
પરંતુ જ્યારે મૃત્યુ આવે છે તો આ શરીરરૂપી માટી માટીમાં જ મળી જાય છે અને જીવ નગ્ન જ દુનિયાથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਕੀਐ ਸ੍ਰਮੁ ਕਰੈ ਤੇ ਬੈਰ ਬਿਰੋਧੀ ॥
જે સંબંધીઓ માટે તે સખત પરિશ્રમ કરે છે, તે જ તેના વિરોધી બનીને વેર કરે છે.

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਭਜਿ ਜਾਹਿਗੇ ਕਾਹੇ ਜਲਹੁ ਕਰੋਧੀ ॥੩॥
આના માટે તું શા માટે ક્રોધમાં સળગી રહ્યો છે? કારણ કે અંતકાળ બધા તારાથી દૂર ભાગી જશે ॥૩॥

ਦਾਸ ਰੇਣੁ ਸੋਈ ਹੋਆ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮਾ ॥
જેના માથા પર ભાગ્ય હોય છે, તે જ પ્રભુના દાસોની ચરણરજ બન્યો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥੪॥੬॥੩੬॥
હે નાનક! જેને પણ સદ્દગુરૂની શરણ લીધી છે, તેના બધા બંધન છૂટી ગયા છે ॥૪॥૬॥૩૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪਿੰਗੁਲ ਪਰਬਤ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ਖਲ ਚਤੁਰ ਬਕੀਤਾ ॥
લંગડો મનુષ્ય પર્વત પર ચઢી ગયો છે અને મહામૂર્ખ પણ ચતુર વક્તા બની ગયો છે.

ਅੰਧੁਲੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੂਝਿਆ ਗੁਰ ਭੇਟਿ ਪੁਨੀਤਾ ॥੧॥
ગુરુથી મળીને અંધ મનુષ્યને ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਮਹਿਮਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਕੀ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! સાધુ-સંગતિની મહિમા સાંભળ;

ਮੈਲੁ ਖੋਈ ਕੋਟਿ ਅਘ ਹਰੇ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਚੀਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કોઈએ પણ સાધુનો સંગ કર્યો છે, તેના મનની ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે, તેના કરોડો જ પાપ નાશ થઈ ગયા છે અને તેનું મન નિર્મળ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਕੀ ਕੀਟਿ ਹਸਤੀ ਜੀਤਾ ॥
ગોવિંદની ભક્તિ એવી છે કે નમ્રતારૂપી કીડીએ અહમરુપી હાથીને પણ જીતી લીધો છે.

ਜੋ ਜੋ ਕੀਨੋ ਆਪਨੋ ਤਿਸੁ ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਦੀਤਾ ॥੨॥
જે-કોઈને પણ પરમાત્માએ પોતાનો બનાવ્યો છે, તેને અભયદાન આપ્યું છે ॥૨॥

ਸਿੰਘੁ ਬਿਲਾਈ ਹੋਇ ਗਇਓ ਤ੍ਰਿਣੁ ਮੇਰੁ ਦਿਖੀਤਾ ॥
અહંકારરૂપી સિંહ નમ્રતારૂપી બિલાડી બની ગયો છે. તેને નમ્રતારૂપી ઘાસનું તણખલું સુમેરુ પર્વત દેખાય દેવા લાગી ગયો છે.

ਸੂਮੁ ਕਰਤੇ ਦਮ ਆਢ ਕਉ ਤੇ ਗਨੀ ਧਨੀਤਾ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પહેલા અડધા-અડધા ભાવ માટે મહેનત કરતા હતા, હવે તે ધનવાન મનાય છે ॥૩॥

ਕਵਨ ਵਡਾਈ ਕਹਿ ਸਕਉ ਬੇਅੰਤ ਗੁਨੀਤਾ ॥
હે અનંત ગુણોના ભંડાર! હું તારી કઈ-કઈ મોટાઈ કરી શકું છું?

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰ ਸਰੀਤਾ ॥੪॥੭॥੩੭॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે કૃપા કરીને મને પોતાનું નામ આપ, હું તારા દર્શનોનો મહત્વાકાંક્ષી છું ॥૪॥૭॥૩૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਪਰਬਾਦ ਨੀਤ ਲੋਭ ਰਸਨਾ ਸਾਦਿ ॥
અહમ-ભાવનાને કારણે મનુષ્ય રોજ ઝઘડો કરતો રહે છે અને જીભના સ્વાદમાં ફસાઈને ખુબ લોભ કરે છે.

ਲਪਟਿ ਕਪਟਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬੇਧਿਆ ਮਿਥਿਆ ਬਿਖਿਆਦਿ ॥੧॥
તે પોતાના ઘરના સભ્યોના મોહમાં ફસાયેલ લોકોથી છળ-કપટ કરે છે અને અસત્ય વિકારો વગેરેમાં બંધાઈ રહે છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਪੇਖੀ ਨੇਤ੍ਰ ਮਹਿ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની કૃપાથી મેં તેની આવી દુર્દશા પોતાની આંખોથી જોઈ છે.

ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਧਨ ਜੋਬਨਾ ਨਾਮੈ ਬਿਨੁ ਬਾਦਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રાજ્ય, સંપત્તિ, ધન તેમજ યૌવન આ બધું પરમાત્મા નામ વગર વ્યર્થ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰੂਪ ਧੂਪ ਸੋਗੰਧਤਾ ਕਾਪਰ ਭੋਗਾਦਿ ॥
સુંદર રૂપવાળા પદાર્થ, ધૂપ, સુગંધ, વસ્ત્ર તેમજ સ્વાદિષ્ટ ભોજન વગેરે બધું

ਮਿਲਤ ਸੰਗਿ ਪਾਪਿਸਟ ਤਨ ਹੋਏ ਦੁਰਗਾਦਿ ॥੨॥
પાપી મનુષ્યના શરીરને અડીને દુર્ગંધયુક્ત બની જાય છે ॥૨॥

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਮਾਨੁਖੁ ਭਇਆ ਖਿਨ ਭੰਗਨ ਦੇਹਾਦਿ ॥
અનેક યોનિઓમાં ભટકવા પછી જીવને કિંમતી મનુષ્ય-જન્મ મળ્યો છે અને આનું શરીર ક્ષણભંગુર છે.

ਇਹ ਅਉਸਰ ਤੇ ਚੂਕਿਆ ਬਹੁ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਦਿ ॥੩॥
આ સોનેરી તકથી ચૂકીને જીવ બીજીવાર અનેક યોનિઓમાં ભટકે છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਿਸਮਾਦ ॥
પ્રભુ-કૃપાથી જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે, તે અદ્ભૂત રૂપવાળા હરિનું નામ જપતો રહે છે.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਨਾਨਕ ਅਨੰਦ ਤਾ ਕੈ ਪੂਰਨ ਨਾਦ ॥੪॥੮॥੩੮॥
હે નાનક! તેને સરળ સુખ તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને મનમાં અનહદ નાદ ગુંજવા લાગી જાય છે ॥૪॥૮॥૩૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਭਏ ਸੰਤ ਬੋਹਿਥਾ ਤਰੇ ਸਾਗਰੁ ਜੇਤ ॥
સંતોના ચરણ જહાજ બની ગયા છે, જેના દ્વારા અનેક જીવ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે.

ਮਾਰਗ ਪਾਏ ਉਦਿਆਨ ਮਹਿ ਗੁਰਿ ਦਸੇ ਭੇਤ ॥੧॥
ગુરુએ પ્રભુ મિલનનો તફાવત બતાવ્યો છે અને તેને સંસારરૂપી જંગલમાં ભ્રમભુલૈયાથી સન્માર્ગ લગાવી દીધો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੇਤ ॥
હંમેશા 'હરિ-હરિ-હરિ-હરિ' મંત્રને જપતો રહે,

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੇਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામથી પ્રેમ કર, ઉઠતા-બેસતા તથા સૂતા સમયે હંમેશા પરમાત્માને યાદ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਚੋਰ ਆਗੈ ਭਗੇ ਜਬ ਸਾਧਸੰਗੇਤ ॥
જ્યારે સાધુ-સંગતિ કરી તો કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ ચોર ભાગી ગયા.

ਪੂੰਜੀ ਸਾਬਤੁ ਘਣੋ ਲਾਭੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੋਭਾ ਸੇਤ ॥੨॥
નામરૂપી પુંજીને બચાવતા તેને ખુબ લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે અને તે શોભા સહિત પોતાના ઘરે પાછો આવ્યો છે ॥૨॥

ਨਿਹਚਲ ਆਸਣੁ ਮਿਟੀ ਚਿੰਤ ਨਾਹੀ ਡੋਲੇਤ ॥
ત્યાં હવે સ્થિર આસન પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, તેની બધી ચિંતા મટી ગઈ છે અને હવે તે ક્યારેય પણ ડગમગતો નથી.

ਭਰਮੁ ਭੁਲਾਵਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਤ ਨੇਤ ॥੩॥
પોતાની આંખોથી પ્રભુના સાક્ષાત દર્શન કરવાથી તેનો ભ્રમ-ભુલાવો મટી ગયો છે ॥૩॥

ਗੁਣ ਗਭੀਰ ਗੁਨ ਨਾਇਕਾ ਗੁਣ ਕਹੀਅਹਿ ਕੇਤ ॥
પરમાત્મા ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર છે, સર્વ ગુણોનો માલિક છે. પછી તેના કેટલા ગુણ વર્ણન કરી શકાય છે?

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ॥੪॥੯॥੩੯॥
હે નાનક! સાધુની સંગતિમાં મળીને હરિ નામરૂપી અમૃત મેળવી લીધો છે ॥૪॥૯॥૩૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਸਾਧੂ ਜੋ ਜੀਵਨਾ ਤੇਤੋ ਬਿਰਥਾਰੀ ॥
સાધુની સંગતિ વગર જેટલું પણ અમારું જીવન હતું, તે વ્યર્થ વીતી ગયું છે.

ਮਿਲਤ ਸੰਗਿ ਸਭਿ ਭ੍ਰਮ ਮਿਟੇ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
પરંતુ હવે સાધુ-સંગતિ મળવાથી બધા ભ્રમ મટી ગયા છે અને અમારી ગતિ થઈ ગઈ છે॥૧॥

ਜਾ ਦਿਨ ਭੇਟੇ ਸਾਧ ਮੋਹਿ ਉਆ ਦਿਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
જે દિવસે મને સાધુ મળ્યો હતો, હું તે દિવસ પર બલિહાર જાવ છું.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਪਨੋ ਜੀਅਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਹਉ ਵਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાનું શરીર, મન તેમજ પ્રાણ વારંવાર સાધુ પર બલિહાર કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਏਤ ਛਡਾਈ ਮੋਹਿ ਤੇ ਇਤਨੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾਰੀ ॥
સાધુએ મારાથી અહંકાર છોડાવી દીધો છે અને એટલી દ્રઢતા આપી છે કે

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਸਗਲ ਰੇਨ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭਇਆ ਬਿਨਸੀ ਅਪਧਾਰੀ ॥੨॥
હવે મારું આ મન બધાની ચરણ-ધૂળ બની ચૂક્યું છે અને બધું પોતાનાપણું નાશ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਪਰ ਦੂਖਨਾ ਏ ਖਿਨ ਮਹਿ ਜਾਰੀ ॥
તેને મારા મનમાં પારકી નિંદા તેમજ બીજાનું ખરાબ વિચારવું એક ક્ષણમાં જ સળગાવી દીધું છે.

ਦਇਆ ਮਇਆ ਅਰੁ ਨਿਕਟਿ ਪੇਖੁ ਨਾਹੀ ਦੂਰਾਰੀ ॥੩॥
હવે મારામાં એટલી દયા તેમજ પ્રેમની ભાવના છે કે બધા જીવોમાં વસી રહેલા પ્રભુને નજીક જ જોવ છું અને તેને દૂર સમજાતો નથી ॥૩॥

ਤਨ ਮਨ ਸੀਤਲ ਭਏ ਅਬ ਮੁਕਤੇ ਸੰਸਾਰੀ ॥
મારુ શરીર-મન શીતળ થઈ ગયું છે અને હવે હું સંસારના બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયો છું.

ਹੀਤ ਚੀਤ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਨਾਨਕ ਦਰਸਾਰੀ ॥੪॥੧੦॥੪੦॥
હે નાનક! પ્રભુના દર્શન જ મારુ ધન, જીવનની સુખાકારી વગેરે બધું જ છે ॥૪॥૧૦॥૪૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਟਹਲ ਕਰਉ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਕੀ ਪਗ ਝਾਰਉ ਬਾਲ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા દાસની સેવા કરું છું અને પોતાના વાળથી તેના ચરણ સાફ કરું છું.

ਮਸਤਕੁ ਅਪਨਾ ਭੇਟ ਦੇਉ ਗੁਨ ਸੁਨਉ ਰਸਾਲ ॥੧॥
હું પોતાનું માથું તેને ભેટ કરું છું અને તેનાથી તારા રસીલા ગુણ સાંભળું છું ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਮਿਲਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਜੀਓ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਮਿਲਹੁ ਦਇਆਲ ॥
હે દયાળુ! તું મને આવીને મળ, કારણ કે તે મળીને જ મારું મન જીવન પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਹੋਤ ਚਿਤਵਤ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કૃપાના સાગર! તને યાદ કરીને રાત-દિવસ મારા મનમાં આનંદ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਸਾਧ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ੍ ਲਾਗਹੁ ਪਾਲ ॥
પ્રભુનો સાધુ મહાત્મા જગતનો ઉધ્ધાર કરવામાં સક્ષમ છે, તેથી તેની શરણમાં લાગી જા.

ਮੋ ਕਉ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤਨ ਪਗ ਰਾਲ ॥੨॥
હે પ્રભુ! મને સંતોની ચરણ-ધૂળનું દાન આપ ॥૨॥

ਉਕਤਿ ਸਿਆਨਪ ਕਛੂ ਨਹੀ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਘਾਲ ॥
મારી પાસે કોઈ વિચાર તેમજ શાણપણ નથી અને ન તો કોઈ સાધના કરી છે.

ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਰਾਖਹੁ ਮੋਹ ਤੇ ਕਾਟਹੁ ਜਮ ਜਾਲ ॥੩॥
આથી ભ્રમ, ભય તેમજ મોહથી મારી રક્ષા કર અને યમનો જાળ કાપી દે ॥૩॥

ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਕਰੁਣਾਪਤੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
હે કરુણાપતિ, હે પરમપિતા! તું આખા જગતનો પ્રતિપાલક છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਉ ਤੇਰੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸਾਲ ॥੪॥੧੧॥੪੧॥
હે નાનક! હું તારાથી આ જ વિનંતી કરું છું કે હું સાધુની સંગતિમાં સામેલ થઈને તારું ગુણગાન કરતો રહું. આ જ સુખોનું ઘર છે ॥૪॥૧૧॥૪૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੋ ਕਰਹਿ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! જે તું ઇચ્છે છે, તે જ કરે છે. સત્ય તો આ જ છે કે તારા વગર કંઈ પણ સંભવ નથી.

ਪਰਤਾਪੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਜਮਦੂਤ ਛਡਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
તારો પ્રતાપ જોઈને યમદૂત પણ જીવને છોડી જાય છે ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਛੂਟੀਐ ਬਿਨਸੈ ਅਹੰਮੇਵ ॥
તારી કૃપાથી જ જીવ બંધનોથી છૂટે છે અને તેનો અહંકાર નાશ થઈ જાય છે.

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંપૂર્ણ ગુરુદેવ પ્રભુ! તું સર્વકળા સમર્થ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਖੋਜਿਆ ਨਾਮੈ ਬਿਨੁ ਕੂਰੁ ॥
શોધતા-શોધતા મેં આ જ શોધ કરી છે કે નામ સિવાય બીજું બધું જ અસત્ય છે.

ਜੀਵਨ ਸੁਖੁ ਸਭੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਮਨਸਾ ਪੂਰੁ ॥੨॥
જીવનમાં સાચું સુખ સંતોની સંગતિમાં જ મળે છે અને પ્રભુ અમારી દરેક કામના પૂર્ણ કરનાર છે ॥૨॥

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹੁ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਹਿ ਸਿਆਨਪ ਸਭ ਜਾਲੀ ॥
જે-જે કાર્યમાં તું જીવોને લગાવે છે, તે ત્યાં જ લાગી જાય છે, બાકી તેની પોતાની બધી ચતુરાઈઓ બેકાર છે.

ਜਤ ਕਤ ਤੁਮ੍ਹ ਭਰਪੂਰ ਹਹੁ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲੀ ॥੩॥
હે દીનદયાળુ! તું દરેક જગ્યાએ સમાયેલ છે ॥૩॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮ ਤੇ ਮਾਗਨਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥
જીવોએ બધું જ તારાથી જ માંગવાનું છે, પરંતુ ખુશકિસ્મત જ તારાથી પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀਵਾ ਗੁਨ ਗਾਏ ॥੪॥੧੨॥੪੨॥
હે પ્રભુ! નાનકની એક આ જ પ્રાર્થના છે કે હું તારા ગુણ ગાઈને જીવતો રહું ॥૪॥૧૨॥૪૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਬਾਸਬੈ ਕਲਮਲ ਸਭਿ ਨਸਨਾ ॥
સંતોની સંગતિમાંથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਾਤਿਆ ਤਾ ਤੇ ਗਰਭਿ ਨ ਗ੍ਰਸਨਾ ॥੧॥
પ્રભુના રંગમાં રંગાવાથી ગર્ભમાં પ્રવેશ થતો નથી ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਕਹਤ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਸੂਚੀ ਭਈ ਰਸਨਾ ॥
ગોવિંદનું નામ જપવાથી જીભ શુદ્ધ થઈ ગઈ છે,

ਮਨ ਤਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਈ ਹੈ ਗੁਰ ਕਾ ਜਪੁ ਜਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુનો કહેલા જાપ જપવાથી મન-શરીર નિર્મળ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਤ ਧ੍ਰਾਪਿਆ ਮਨਿ ਰਸੁ ਲੈ ਹਸਨਾ ॥
હરિ-રસ ચાખીને મન ખુબ તૃપ્ત થઈ ગયું છે અને આનો સ્વાદ લઈને મન ખુબ ખુશ રહે છે.

ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਉਲਟਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸਨਾ ॥੨॥
ઉલ્ટું પડેલું હૃદય ખીલી ગયું છે અને બુદ્ધિમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਇ ਸਭ ਬੂਝੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ॥
મનમાં શીતળ, શાંતિ તેમજ સંતોષ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે, જેનાથી બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે.

ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵਤ ਮਿਟਿ ਗਏ ਨਿਰਮਲ ਥਾਨਿ ਬਸਨਾ ॥੩॥
મારા મનની દસેય દિશામાં ભટકવું દૂર થઈ ગયું છે અને હવે આ નિર્મળ સ્થાનમાં વસવા લાગી ગયો છે ॥૩॥

ਰਾਖਨਹਾਰੈ ਰਾਖਿਆ ਭਏ ਭ੍ਰਮ ਭਸਨਾ ॥
સર્વરક્ષક પરમાત્માએ મને બચાવી લીધો છે અને મારા મનના ભ્રમ સળગીને રાખ થઈ ગયા છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੀ ਪੇਖਿ ਸਾਧ ਦਰਸਨਾ ॥੪॥੧੩॥੪੩॥
હે નાનક! નામ વિધિને મેળવીને તથા સાધુઓના દર્શન કરીને સુખી થઈ ગયો છું ॥૪॥૧૩॥૪૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਸੁ ਦਾਸ ਕੈ ਤਬ ਹੋਹਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥
હે જીવ! પ્રભુનો દાસ સંત-મહાત્મના ઘરે પાણી આપવા, પંખો કરવા તથા લોટ દળવાથી સાચો આનંદ મળી શકે છે.

ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਸਿਕਦਾਰੀਆ ਅਗਨੀ ਮਹਿ ਜਾਲੁ ॥੧॥
રાજ્ય, ધન-સંપંત્તિ તેમજ ઉચ્ચાધિકારોની ઇચ્છાને આગમાં સળગાવી દે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਛੋਹਰਾ ਤਿਸੁ ਚਰਣੀ ਲਾਗਿ ॥
જે સંતજનોનો સેવક છે, તેના ચરણોમાં લાગ.

ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਤਿਨ੍ ਛੋਡਉ ਤਿਆਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ધનવાન તેમજ છત્રપતિ રાજાનો સાથ છોડીને તેને ત્યાગી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਨ ਕਾ ਦਾਨਾ ਰੂਖਾ ਸੋ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ॥
સંતજનોના ઘરની સુકાયેલી રોટલી બધા સુખોનાં ભંડાર સમાન છે,

ਗ੍ਰਿਹਿ ਸਾਕਤ ਛਤੀਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਬਿਖੂ ਸਮਾਨ ॥੨॥
પરંતુ કોઈ અવિશ્વાસુ નિંદક ઘરના છત્રીસ પ્રકારના વ્યંજન પણ ઝેર સમાન છે ॥૨॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਾ ਲੂਗਰਾ ਓਢਿ ਨਗਨ ਨ ਹੋਈ ॥
ભક્તજનોથી મળેલ મામૂલી વસ્ત્ર પહેરીને મનુષ્ય નગ્ન થતો નથી.

ਸਾਕਤ ਸਿਰਪਾਉ ਰੇਸਮੀ ਪਹਿਰਤ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੩॥
પરંતુ અવિશ્વાસુ નિંદકથી મળેલ રેશમી વસ્ત્ર પહેરીને તે પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી દે છે ॥૩॥

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਮੁਖਿ ਜੋਰਿਐ ਅਧ ਵੀਚਹੁ ਟੂਟੈ ॥
અવિશ્વાસુ નિંદકની સાથે મિત્રતા કરવા તેમજ સંપર્ક વધારવાથી વચ્ચે જ તૂટી જાય છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਰੇ ਇਤ ਊਤਹਿ ਛੂਟੈ ॥੪॥
પરંતુ જે પરમાત્માના ભક્તોની સેવા કરે છે, તેનું જન્મ-મરણ જ છુટી જાય છે ॥૪॥

ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਹੀ ਤੇ ਹੋਆ ਆਪਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! બધું જ તારા હુકમથી જ ઉત્પન્ન થયું છે અને તે પોતે જ આ રચના કરી છે.

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਸਾਧ ਕਾ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੫॥੧੪॥੪੪॥
હે નાનક! હું સાધુનાં દર્શન તેમજ ભેટવાર્તા કરી પ્રભુના જ ગુણ ગાવ છું ॥૫॥૧૪॥૪૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਠਾਕੁਰ ਜਸੁ ਗਾਵਉ ॥
કાનોથી 'હરિ-હરિ' નામ સાંભળતો રહું અને ઠાકોરનું યશ ગાતો રહું.

ਸੰਤ ਚਰਣ ਕਰ ਸੀਸੁ ਧਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਉ ॥੧॥
હું પોતાનું માથું સંતોના ચરણો પર રાખીને હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહું ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਇਹ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਪਾਵਉ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! એવી કૃપા કર કે મને આ નિધિઓ સિધ્ધિઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁਕਾ ਲੈ ਮਾਥੈ ਲਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારા સંતજનોની ચરણ-રજ લઈને પોતાના માથા પર લગાવતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਨੀਚ ਤੇ ਨੀਚੁ ਅਤਿ ਨੀਚੁ ਹੋਇ ਕਰਿ ਬਿਨਉ ਬੁਲਾਵਉ ॥
હું નીચથી નીચ અતિ નમ્ર થઈને સંતોની સમક્ષ વિનંતી કરીને તેને બોલાવતો રહું.

ਪਾਵ ਮਲੋਵਾ ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਸੰਤਸੰਗਿ ਸਮਾਵਉ ॥੨॥
હું પોતાનો અહંકાર ત્યાગીને સંતોના પગ ઘસતો રહું અને તેની સંગતિમાં લીન રહું ॥૨॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਹ ਵੀਸਰੈ ਅਨ ਕਤਹਿ ਨ ਧਾਵਉ ॥
હું શ્વાસ-શ્વાસથી પરમાત્માને ક્યારેય પણ ન ભૂલું અને તેને છોડીને ક્યાંય ન ભટકું.

ਸਫਲ ਦਰਸਨ ਗੁਰੁ ਭੇਟੀਐ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਮਿਟਾਵਉ ॥੩॥
મને આ ગુરુ મળી જાય, જેના દર્શન કરીને મારો જન્મ સફળ થઈ જાય અને પોતાનો માન-મોહ મટાડી લઉ ॥૩॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਸੀਗਾਰੁ ਬਨਾਵਉ ॥
હું સત્ય, સંતોષ, દયા તેમજ ધર્મ વગેરે ગુણોનો શણગાર બનાવી લઉં.

ਸਫਲ ਸੁਹਾਗਣਿ ਨਾਨਕਾ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਉ ॥੪॥੧੫॥੪੫॥
હે નાનક! આ રીતે હું સફળ સુહાગન બનીને પોતાના પતિ-પ્રભુને ગમી જાવ ॥૪॥૧૫॥૪૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਟਲ ਬਚਨ ਸਾਧੂ ਜਨਾ ਸਭ ਮਹਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
દુનિયાભરમાં આ સત્ય સુવિખ્યાત છે કે સાધુજનોનું વચન સ્થિર હોય છે.

ਜਿਸੁ ਜਨ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗੁ ਤਿਸੁ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥੧॥
જે મનુષ્યને સાધુનો સાથ પ્રાપ્ત થયો છે, તેને પરમાત્મા પણ મળી ગયો છે ॥૧॥

ਇਹ ਪਰਤੀਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਕੀ ਜਪਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે ગોવિંદ પર પૂર્ણ નિષ્ઠા છે, તેને તેનું નામ જપીને સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਅਨਿਕ ਬਾਤਾ ਸਭਿ ਕਰਿ ਰਹੇ ਗੁਰੁ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા લોકો અનેક પ્રકારની વાતો કરી રહ્યા છે પરંતુ ગુરુ તો પ્રભુને મારા હૃદયમાં લઇ આવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਕੀ ਰਾਖਤਾ ਨਾਹੀ ਸਹਸਾਇਆ ॥
આમાં કોઈ શંકા નથી કે શરણમાં આવેલ જીવની પરમાત્મા લાજ રાખે છે.

ਕਰਮ ਭੂਮਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਇ ਅਉਸਰੁ ਦੁਲਭਾਇਆ ॥੨॥
આ શરીરરૂપી કર્મભૂમિમાં હરિ-નામરૂપી બીજ વાવ, આ સોનેરી તક ખુબ દુર્લભ છે ॥૨॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
પ્રભુ પોતે અંતર્યામી છે, બધા જીવ તે જ કરે છે, જે તે કરાવે છે.

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਘਣੇ ਕਰੇ ਠਾਕੁਰ ਬਿਰਦਾਇਆ ॥੩॥
ઠાકોરનો આ જ ધર્મ છે કે તે કેટલાય પાપી જીવોને પુનિત કરી દે છે ॥૩॥

ਮਤ ਭੂਲਹੁ ਮਾਨੁਖ ਜਨ ਮਾਇਆ ਭਰਮਾਇਆ ॥
હે મનુષ્ય-જીવો! માયાના ભ્રમમાં નાખવાથી ન ભૂલ.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਪਤਿ ਰਾਖਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਪਹਿਰਾਇਆ ॥੪॥੧੬॥੪੬॥
હે નાનક! જેને પ્રભુ કીર્તિ આપે છે, તેની જ માન-પ્રતિષ્ઠા રાખે છે ॥૪॥૧૬॥૪૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਾਟੀ ਤੇ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿਆ ਕਰਿ ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ॥
જેને માટીથી અમારું આ દુર્લભ શરીર બનાવ્યું છે,

ਅਨਿਕ ਛਿਦ੍ਰ ਮਨ ਮਹਿ ਢਕੇ ਨਿਰਮਲ ਦ੍ਰਿਸਟੇਹ ॥੧॥
અમારા અનેક અવગુણ મનમાં છુપાવી રાખ્યા છે, જે કારણે અમે નિર્મળ દેખાઈ દઈએ છીએ ॥૧॥

ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨੈ ਤੇ ਜਿਸ ਕੇ ਗੁਣ ਏਹ ॥
જેને અમારા પર એટલા ઉપકાર કર્યા છે, તે પ્રભુને મનથી કઈ રીતે ભૂલી શકાય છે?

ਪ੍ਰਭ ਤਜਿ ਰਚੇ ਜਿ ਆਨ ਸਿਉ ਸੋ ਰਲੀਐ ਖੇਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પ્રભુને ત્યાગીને દુનિયાના મોહમાં ફસાઈ જાય છે, તે રાખમાં મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਹੁ ਸਿਮਰਹੁ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਮਤ ਬਿਲਮ ਕਰੇਹ ॥
જીવનના દરેક એક ધબકારાથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો રહે તથા આ કાર્યમાં વિલંબ ન કર.

ਛੋਡਿ ਪ੍ਰਪੰਚੁ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਰਚਹੁ ਤਜਿ ਕੂੜੇ ਨੇਹ ॥੨॥
અસત્ય સ્નેહ ત્યાગીને તેમજ પ્રપંચોને છોડીને પ્રભુની સ્મૃતિમાં લીન રહે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਅਨਿਕ ਏਕ ਬਹੁ ਰੰਗ ਕੀਏ ਹੈ ਹੋਸੀ ਏਹ ॥
જેને અનેક પ્રકારની રમત-તમાશા બનાવ્યા છે, તે વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેનું જ અસ્તિત્વ રહેશે.

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਤਿਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਤੇ ਮਤਿ ਲੇਹ ॥੩॥
ગુરુથી ઉપદેશ લઈને તે પરબ્રહ્મની પૂજા કર ॥૩॥

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਵਡਾ ਸਭ ਸੰਗਿ ਬਰਨੇਹ ॥
પ્રભુ મહાન છે, સર્વોપરી છે, પરંતુ આ પણ વર્ણન યોગ્ય છે કે તે બધાનો હમદર્દ છે.

ਦਾਸ ਦਾਸ ਕੋ ਦਾਸਰਾ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਲੇਹ ॥੪॥੧੭॥੪੭॥
હે રચનહાર! નાનક વિનંતી કરે છે કે મને પોતાના દાસોના દાસોનો દાસ બનાવી લે ॥૪॥૧૭॥૪૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਏਕ ਟੇਕ ਗੋਵਿੰਦ ਕੀ ਤਿਆਗੀ ਅਨ ਆਸ ॥
બધી આશાઓ છોડીને ફક્ત ગોવિંદનો જ સહારો લીધો છે.

ਸਭ ਊਪਰਿ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਗੁਣਤਾਸ ॥੧॥
પ્રભુ ગુણોનો સંપૂર્ણ ભંડાર છે અને તે સર્વશક્તિમાન છે ॥૧॥

ਜਨ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣੀ ਪਾਹਿ ॥
પરમાત્માનું નામ જ ભક્તજનોના જીવનનો આધાર છે, આથી તે તેની જ શરણમાં પડી રહે છે.

ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਆਸਰਾ ਸੰਤਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોના મનમાં પરમેશ્વરનો જ આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਰਖੈ ਆਪਿ ਦੇਵਸੀ ਆਪੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ॥
તે પોતે જ જીવોની રક્ષા કરે છે, પોતે જ તેને ભોજન આપે છે અને પોતે જ બધાનું પાલન-પોષણ કરે છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧੇ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮ੍ਹਾਰੈ ॥੨॥
ભક્તજન તે દીનદયાળુ તેમજ કૃપાનિધિને શ્વાસ-શ્વાસથી સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૨॥

ਕਰਣਹਾਰੁ ਜੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਸਾਈ ਵਡਿਆਈ ॥
બધું કરનાર પરમાત્મા જે કંઈ કરી રહ્યો છે, આ જ તેની ઉદારતા છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਉਪਦੇਸਿਆ ਸੁਖੁ ਖਸਮ ਰਜਾਈ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આ જ ઉપદેશ આપ્યો છે કે માલિકની ઈચ્છા પ્રમાણે રહેવાથી જ પરમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਚਿੰਤ ਅੰਦੇਸਾ ਗਣਤ ਤਜਿ ਜਨਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
દાસે ચિંતા, શંકા તેમજ વૃતિઓને ત્યાગીને તેના હુકમને ઓળખી લીધો છે.

ਨਹ ਬਿਨਸੈ ਨਹ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੪॥੧੮॥੪੮॥
હે નાનક! દાસ તો પ્રભુના રંગમાં લીન રહે છે, જે ન ક્યારેય નાશ પામે છે અને ન તો તેને છોડીને જાય છે ॥૪॥૧૮॥૪૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਹਾ ਤਪਤਿ ਤੇ ਭਈ ਸਾਂਤਿ ਪਰਸਤ ਪਾਪ ਨਾਠੇ ॥
સંતોના ચરણ સ્પર્શ કરવાથી બધા પાપ ભાગી ગયા છે અને તૃષ્ણારૂપી જલનથી મનને શાંતિ મળી ગઈ છે.

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਗਲਤ ਥੇ ਕਾਢੇ ਦੇ ਹਾਥੇ ॥੧॥
અમે જગતરૂપી અંધકુપમાં લીન હતા પરંતુ સંતોએ હાથ આપીને અમને કાઢી લીધા છે ॥૧॥

ਓਇ ਹਮਾਰੇ ਸਾਜਨਾ ਹਮ ਉਨ ਕੀ ਰੇਨ ॥
તે જ અમારા સાજન છે અને અમે તેની ચરણ ધૂળ છીએ.

ਜਿਨ ਭੇਟਤ ਹੋਵਤ ਸੁਖੀ ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਦੇਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને મળવાથી હું સુખી થાવ છું, તેણે મને જીવનદાન આપ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਲੀਖਿਆ ਮਿਲਿਆ ਅਬ ਆਇ ॥
સંપૂર્ણ જન્મનાં કર્મોને કારણે જે ભાગ્યમાં લખેલું હતું, તે હવે મને મળી ગયું છે.

ਬਸਤ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਸਾਧ ਕੈ ਪੂਰਨ ਆਸਾਇ ॥੨॥
સંતોની સંગતિમાં રહેવાથી મારી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਤਿਹੁ ਲੋਕ ਕੇ ਪਾਏ ਸੁਖ ਥਾਨ ॥
મારા ત્રણેય લોકના ભય નાશ થઈ ગયા છે અને સુખનું સ્થાન મળી ગયું છે.

ਦਇਆ ਕਰੀ ਸਮਰਥ ਗੁਰਿ ਬਸਿਆ ਮਨਿ ਨਾਮ ॥੩॥
સમર્થ ગુરુએ દયા કરી છે, જેનાથી મારા મનમાં નામ સ્થિત થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕੀ ਤੂ ਟੇਕ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਆਧਾਰ ॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે તું જ મારો સહારો છે અને મને તારો જ સહારો છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੪॥੧੯॥੪੯॥
અગમ્ય અપાર પ્રભુ જ કરવા-કરવામાં સમર્થ છે ॥૪॥૧૯॥૪૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸੋਈ ਮਲੀਨੁ ਦੀਨੁ ਹੀਨੁ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਰਾਨਾ ॥
જેને પ્રભુને ભુલાવી દીધો છે, તે જ મલિન, ગરીબ અને નીચ છે.

ਕਰਨੈਹਾਰੁ ਨ ਬੂਝਈ ਆਪੁ ਗਨੈ ਬਿਗਾਨਾ ॥੧॥
આ સર્જનહારને સમજતો નથી, નાસમજ પોતાને ખુબ સમજે છે ॥૧॥

ਦੂਖੁ ਤਦੇ ਜਦਿ ਵੀਸਰੈ ਸੁਖੁ ਪ੍ਰਭ ਚਿਤਿ ਆਏ ॥
જીવનમાં મનુષ્ય ત્યારે દુઃખી થાય છે, જયારે તે તેને ભુલાવી દે છે. પરંતુ પ્રભુને યાદ કરવાથી તે સુખી થઈ જાય છે.

ਸੰਤਨ ਕੈ ਆਨੰਦੁ ਏਹੁ ਨਿਤ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોના મનમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે, કારણ કે આ રોજ પરમાત્માનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਚੇ ਤੇ ਨੀਚਾ ਕਰੈ ਨੀਚ ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪੈ ॥
પ્રભુ કોઈને ઊંચા રાજાથી નિમ્ન ભિખારી બનાવી દે છે, જો તેની મરજી હોય તો તે ક્ષણમાં જ નિમ્ન રંકને ઊંચા રાજા સ્થાપિત કરી દે છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈਐ ਠਾਕੁਰ ਪਰਤਾਪੈ ॥੨॥
ઠાકોરના પ્રતાપનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૨॥

ਪੇਖਤ ਲੀਲਾ ਰੰਗ ਰੂਪ ਚਲਨੈ ਦਿਨੁ ਆਇਆ ॥
રમત-તમાશો તેમજ રંગ-રૂપ જોતાં જ જીવનો દુનિયાથી વિદાય થવાનો દિવસ આવી ગયો છે.

ਸੁਪਨੇ ਕਾ ਸੁਪਨਾ ਭਇਆ ਸੰਗਿ ਚਲਿਆ ਕਮਾਇਆ ॥੩॥
આ જીવન એક સપનું છે અને આ સપનું જ બની ગયું છે તથા જીવનું કમાયેલું પુણ્ય તેમજ પાપ જ તેની સાથે ગયું છે ॥૩॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તું કરવા તેમજ કરાવવામાં સમર્થ છે, આથી હું તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਹਰਿ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਨਾਨਕੁ ਜਪੈ ਸਦ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੪॥੨੦॥੫੦॥
નાનક દિવસ-રાત પરમાત્માને જ જપતો રહે છે અને તેના પર હંમેશા બલિહાર જાય છે ॥૪॥૨૦॥૫૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜਲੁ ਢੋਵਉ ਇਹ ਸੀਸ ਕਰਿ ਕਰ ਪਗ ਪਖਲਾਵਉ ॥
હું પોતાના આ માથાથી સંતો માટે પાણી આપું છું અને હાથોથી તેના ચરણ ધોવ છું.

ਬਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬੇਰੀਆ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾਵਉ ॥੧॥
હું લાખ વાર તેના પર બલિહાર જાવ છું અને તેના દર્શન કરવાથી જીવન મળી રહ્યું છે ॥૧॥

ਕਰਉ ਮਨੋਰਥ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਪਾਵਉ ॥
હું જે ઇચ્છા મનમાં કરું છું, તે પ્રભુથી મેળવી લઉં છું.

ਦੇਉ ਸੁਹਨੀ ਸਾਧ ਕੈ ਬੀਜਨੁ ਢੋਲਾਵਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સંતોના નિવાસ પર સાવરણી આપું છું અને તેને પંખો કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਸੰਤ ਬੋਲਤੇ ਸੁਣਿ ਮਨਹਿ ਪੀਲਾਵਉ ॥
સંત જે પણ અમૃત ગુણ બોલે છે, હું તેને સાંભળીને પોતાના મનને પીવડાવું છું.

ਉਆ ਰਸ ਮਹਿ ਸਾਂਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ ਬਿਖੈ ਜਲਨਿ ਬੁਝਾਵਉ ॥੨॥
તે અમૃત રસથી હું શાંતિ પ્રાપ્ત કરું છું, તૃપ્ત થઈ જાવ છું અને ઝેરરૂપી તૃષ્ણાની જલનથી ઠારુ છું ॥૨॥

ਜਬ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ਤਿਨ੍ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗਾਵਉ ॥
જયારે સંતોનું મંડળ ભક્તિ કરે છે તો હું પણ તેની સાથે મળીને પરમાત્માના ગુણ ગાવ છું.

ਕਰਉ ਨਮਸਕਾਰ ਭਗਤ ਜਨ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਵਉ ॥੩॥
હું ભક્તજનોને પ્રણામ કરું છું અને તેની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ પર લગાવું છું ॥૩॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਜਪਉ ਨਾਮੁ ਇਹੁ ਕਰਮੁ ਕਮਾਵਉ ॥
હું આ જ કર્મ કરું છું કે ઉઠતા-બેસતા પરમાત્માનું નામ જપતો રહું છું.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਸਰਨਿ ਸਮਾਵਉ ॥੪॥੨੧॥੫੧॥
નાનકની પ્રભુથી આ વિનંતી છે કે હું તારી શરણમાં જોડાઈ રહું ॥૪॥૨૧॥૫૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਇਹੁ ਸਾਗਰੁ ਸੋਈ ਤਰੈ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
આ સંસાર-સમુદ્રમાંથી તે જ પાર થાય છે, જે પરમાત્માનું ગુણ ગાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਸੰਗਿ ਵਸੈ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥੧॥
સંતોની સંગતિમાં રહીને કોઈ ભાગ્યશાળી જ પ્રભુને મેળવે છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵੈ ਦਾਸੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਬਾਣੀ ਜਨ ਆਖੀ ॥
હે પરમેશ્વર! સંત-ભક્તજનોએ તારી વાણી ઉચ્ચારણ કરી છે, જેને સાંભળી-સાંભળીને તારો દાસ જીવી રહ્યો છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਸਭ ਲੋਅ ਮਹਿ ਸੇਵਕ ਕੀ ਰਾਖੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ વાત બધા લોકમાં લોકપ્રિય થઈ ગઈ છે કે તે જ પોતાના સેવકની લાજ રાખી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਤੇ ਕਾਢਿਆ ਪ੍ਰਭਿ ਜਲਨਿ ਬੁਝਾਈ ॥
પ્રભુએ આગ સમુદ્રથી કાઢીને બધી જલન ઠારી દીધી છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਲੁ ਸੰਚਿਆ ਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਈ ॥੨॥
ગુરુ મારો મદદગાર બની ગયો છે અને તેને અમૃત નામરૂપી જળ મનમાં છાંટી દીધું છે ॥૨॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਕਾਟਿਆ ਸੁਖ ਕਾ ਥਾਨੁ ਪਾਇਆ ॥
તેને મારુ જન્મ-મરણનું દુઃખ કાપી દીધું છે અને મેં સુખનું સ્થાન મેળવી લીધું છે.

ਕਾਟੀ ਸਿਲਕ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਕੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥੩॥
હું પોતાના પ્રભુને ગમી ગઈ છું, આથી તેને મારા ભ્રમ તેમજ મોહની દોરી કાપી દીધી છે ॥૩॥

ਮਤ ਕੋਈ ਜਾਣਹੁ ਅਵਰੁ ਕਛੁ ਸਭ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਹਾਥਿ ॥
બધું જ પ્રભુના હાથમાં છે, આથી કોઈ બીજાને તાકાતવર ન સમજ.

ਸਰਬ ਸੂਖ ਨਾਨਕ ਪਾਏ ਸੰਗਿ ਸੰਤਨ ਸਾਥਿ ॥੪॥੨੨॥੫੨॥
હે નાનક! સંતોની સંગે રહીને સર્વ સુખ મેળવી લીધા છે ॥૪॥૨૨॥૫૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭਿ ਹੋਆ ਕਿਰਪਾਲ ॥
પ્રભુએ પોતે જ કૃપાળુ થઈને બધા બંધન કાપી દીધા છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਾ ਕੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
તે દીનદયાળુ, પરબ્રહ્મ-પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਕਾਟਿਆ ਦੁਖੁ ਰੋਗੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ કૃપા કરી દુઃખ-રોગ કાપી દીધા છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸੁਖੀ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵਨ ਜੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું મન, શરીર શીતળ તેમજ સુખી થઈ ગયું છે અને પ્રભુ જ ધ્યાન-મનન કરવા યોગ્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਉਖਧੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਰੋਗੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ॥
હરિનું નામ એવી ઔષધી છે, જેનો ઉપયોગ કરવાથી કોઈ રોગ લાગતો નથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਿਤੈ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥੨॥
સાધુ-સંગતિ કરવાથી મન-શરીરમાં પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે છે અને પછી કોઈ દુઃખ સ્પર્શ કરતુ નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪੀਐ ਅੰਤਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
પોતાના અંતરમનમાં ધ્યાન લગાવીને 'હરિ-હરિ-હરિ-હરિ' નામ મંત્રનું જાપ કરતો રહે.

ਕਿਲਵਿਖ ਉਤਰਹਿ ਸੁਧੁ ਹੋਇ ਸਾਧੂ ਸਰਣਾਈ ॥੩॥
સાધુની શરણમાં આવવાથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે અને મન શુદ્ધ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸੁਨਤ ਜਪਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ਜਸੁ ਤਾ ਕੀ ਦੂਰਿ ਬਲਾਈ ॥
જે મનુષ્ય હરિ-નામનું યશ સાંભળતો તેમજ જપતો રહે છે, તેની બધી મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય છે.

ਮਹਾ ਮੰਤ੍ਰੁ ਨਾਨਕੁ ਕਥੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੪॥੨੩॥੫੩॥
નાનક આ જ મહામંત્ર કથન કરે છે અને હરિના ગુણ ગાય છે ॥૪॥૨૩॥૫૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਭੈ ਤੇ ਉਪਜੈ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਿ ਹੋਇ ਸਾਂਤਿ ॥
ભયથી જ મનુષ્યના અંતરમાં પ્રભુ-ભક્તિની ભાવના ઉત્પન્ન થાય છે અને પછી મનને ખુબ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਬਿਨਸੈ ਭ੍ਰਮ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ॥੧॥
ગોવિંદનું નામ જપવાથી ભ્રમ તેમજ ગેરસમજો નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਭੇਟਿਆ ਤਾ ਕੈ ਸੁਖਿ ਪਰਵੇਸੁ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી ગયો છે, તે સુખી થઇ ગયો છે.

ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗੀਐ ਸੁਣੀਐ ਉਪਦੇਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી મનની બુધ્દ્ધિ ત્યાગીને ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળવો જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਤ ਸਿਮਰਤ ਸਿਮਰੀਐ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਦਾਤਾਰੁ ॥
હંમેશા તે પરમપુરુષ દાતાનું સ્મરણ કર.

ਮਨ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥੨॥
તે અપાર છે, તેથી તે મનથી ક્યારેય ભુલાવો જોઈએ નહીં ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ਅਚਰਜ ਗੁਰਦੇਵ ॥
અદભુત ગુરુદેવનાં ચરણ-કમળથી પ્રેમ લાગી ગયો છે.

ਜਾ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕਉ ਲਾਵਹੁ ਸੇਵ ॥੩॥
પ્રભુ જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે, તેને ભક્તિમાં લગાવી દે છે ॥૩॥

ਨਿਧਿ ਨਿਧਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਨੰਦ ॥
સર્વ નિધિઓનો ભંડાર નામ અમૃત પીવાથી મન-શરીર આનંદપૂર્ણ થઇ ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਕਬਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥੪॥੨੪॥੫੪॥
હે નાનક! પરમાનંદ પ્રભુ ક્યારેય પણ ભુલવો જોઈએ નહીં ॥૪॥૨૪॥૫૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝੀ ਮਮਤਾ ਗਈ ਨਾਠੇ ਭੈ ਭਰਮਾ ॥
ગુરુએ પોતાના ધર્મનું પાલન કર્યું છે, જેનાથી મારી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે, મમતા દૂર થઈ ગઈ છે, ભ્રમ તેમજ ભય ભાગી ગયા છે.

ਥਿਤਿ ਪਾਈ ਆਨਦੁ ਭਇਆ ਗੁਰਿ ਕੀਨੇ ਧਰਮਾ ॥੧॥
મને સ્થિરતા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે અને ખુબ આનંદ બની ગયો છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿਆ ਬਿਨਸੀ ਮੇਰੀ ਪੀਰ ॥
સંપૂર્ણ ગુરૂની પ્રાર્થના કરવાથી મારી ઈજા નાશ થઈ ગઈ છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਭੁ ਸੀਤਲੁ ਭਇਆ ਪਾਇਆ ਸੁਖੁ ਬੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આનાથી મને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને તારું મન-શરીર બધું શીતળ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਵਤ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਾਗਿਆ ਪੇਖਿਆ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥
અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સૂતેલ મારુ મન પરમાત્માનું નામ જપીને જાગૃત થઈ ગયો છું અને બધી તરફ આશ્ચર્ય જ નજર આવ્યો છે.

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਿਆ ਤਾ ਕਾ ਅਚਰਜ ਸੁਆਦੁ ॥੨॥
નામ અમૃતને પીને મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે, જેનો સ્વાદ ખુબ નિરાળો છે ॥૨॥

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਸੰਗੀ ਤਰੇ ਕੁਲ ਕੁਟੰਬ ਉਧਾਰੇ ॥
હું પોતે બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયો છું, મારા મિત્ર પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે અને મેં પોતાના કુળ તેમજ કુટુંબનો પણ ઉદ્ધાર કરાવી દીધો છે.

ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਦਰਬਾਰੇ ॥੩॥
ગુરુદેવની સેવા સફળ છે અને તેના નિર્મળ દરબારમાં યશ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਨੀਚੁ ਅਨਾਥੁ ਅਜਾਨੁ ਮੈ ਨਿਰਗੁਨੁ ਗੁਣਹੀਨੁ ॥
હું નીચ, અનાથ, અંજાન, નિર્ગુણ તેમજ ગુણહીન હતો.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਦਾਸੁ ਅਪਨਾ ਕੀਨੁ ॥੪॥੨੫॥੫੫॥
પરંતુ નાનક પર પ્રભુની કૃપા થઈ ગઈ છે અને તેને તેને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે ॥૪॥૨૫॥૫૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਕਾ ਆਸਰਾ ਅਨ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
પરમાત્મા જ ભક્તોનો સહારો છે, તેના માટે બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી.

ਤਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਪਰਵਾਰ ਧਨੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તારું નામ જ તેનું બળ, દીવાન, કુટુંબ તેમજ ધન છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਣੀ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਰਖਿ ਲੀਏ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાના ભક્તોને બચાવી લીધો છે.

ਨਿੰਦਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਪਚੇ ਜਮਕਾਲਿ ਗ੍ਰਸੀਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિંદક ભક્તોની નિંદા કરીને નાશ થઈ ગયો છે અને તેને યમકાળે પોતાનો ખોરાક બનાવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਾ ਏਕੁ ਧਿਆਵਨਾ ਦੂਸਰ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥
સંત હંમેશા પરમાત્માના ધ્યાન-મનનમાં લીન રહે છે તથા તેના માટે બીજું કોઈ નથી.

ਏਕਸੁ ਆਗੈ ਬੇਨਤੀ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਥਾਇ ॥੨॥
જે વિશ્વવ્યાપક છે, તેની તે એકથી જ વિનંતી છે ॥૨॥

ਕਥਾ ਪੁਰਾਤਨ ਇਉ ਸੁਣੀ ਭਗਤਨ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥
ભક્તોની વાણી દ્વારા એક પ્રાચીન કથા આમ સાંભળી છે કે

ਸਗਲ ਦੁਸਟ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੀਏ ਜਨ ਲੀਏ ਮਾਨੀ ॥੩॥
પ્રભુએ બધા દુષ્ટોને મારીને ટુકડા-ટુકડા કરી દીધા છે અને પોતાના ભક્તજનોને સમ્માન આપ્યું છે ॥૩॥

ਸਤਿ ਬਚਨ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਪਰਗਟ ਸਭ ਮਾਹਿ ॥
નાનક સત્ય વચન કહે છે જે આખી દુનિયામાં લોકપ્રિય થઈ ગયો છે કે

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਤਿਨ ਕਉ ਭਉ ਨਾਹਿ ॥੪॥੨੬॥੫੬॥
પ્રભુનો સેવક તેની શરણમાં જ પડી રહે છે અને તેને કોઈ પ્રકારનો કોઈ ભય નથી ॥૪॥૨૬॥૫૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬੰਧਨ ਕਾਟੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾ ਕੈ ਕਲ ਹਾਥ ॥
જે પ્રભુના હાથમાં સર્વ શક્તિ છે, તે બધા બંધન કાપી દે છે.

ਅਵਰ ਕਰਮ ਨਹੀ ਛੂਟੀਐ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਨਾਥ ॥੧॥
હે નાથ! અમારી રક્ષા કરે, કારણ કે બીજા ધર્મ-કર્મ દ્વારા અમે છૂટી શકતા નથી ॥૧॥

ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਮਾਧਵੇ ਪੂਰਨ ਦਇਆਲ ॥
હે પ્રભુ! તું પૂર્ણ દયાળુ છે, તેથી હું તારી શરણમાં જ આવ્યો છું,

ਛੂਟਿ ਜਾਇ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਰਾਖੈ ਗੋਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની તું રક્ષા કરે છે, તે સંસારની મૂંઝવણોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਸਾ ਭਰਮ ਬਿਕਾਰ ਮੋਹ ਇਨ ਮਹਿ ਲੋਭਾਨਾ ॥
જીવ તો આશા, ભ્રમ, વિકારો તેમજ મોહમાં ફસાઈ રહે છે.

ਝੂਠੁ ਸਮਗ੍ਰੀ ਮਨਿ ਵਸੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਜਾਨਾ ॥੨॥
અસત્યની વસ્તુ તેના મનમાં વસેલી છે, જે કારણે તેને પરમાત્માને જાણ્યો નથી ॥૨॥

ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
હે પરમપ્રકાશ! તું સંપૂર્ણ પુરુષ છે અને બધા જીવ તારા છે.

ਜਿਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਾ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥੩॥
હે અગમ્ય, અપાર પ્રભુ! જેમ તું રાખે છે, તેમ જ હું રહું છું ॥૩॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹਿ ਅਪਨਾ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે, મને પોતાનું નામ આપ.

ਨਾਨਕ ਤਰੀਐ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੪॥੨੭॥੫੭॥
હે નાનક! સાધુ-સંગતિમાં પરમાત્માનું યશોગાન કરવાથી સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૪॥૨૭॥૫૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕਵਨੁ ਕਵਨੁ ਨਹੀ ਪਤਰਿਆ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਪਰਤੀਤਿ ॥
હે મન! તારા પર વિશ્વાસ કરીને કોને-કોને ભય ખાધો નથી?

ਮਹਾ ਮੋਹਨੀ ਮੋਹਿਆ ਨਰਕ ਕੀ ਰੀਤਿ ॥੧॥
મહામોહિની માયાએ તને મુગ્ધ કરેલ છે, પરંતુ આ તો નરકમાં જવાનો રસ્તો છે ॥૧॥

ਮਨ ਖੁਟਹਰ ਤੇਰਾ ਨਹੀ ਬਿਸਾਸੁ ਤੂ ਮਹਾ ਉਦਮਾਦਾ ॥
હે અસત્ય મન! તારા પર વિશ્વાસ કરી શકાતો નથી, તું ખુબ ઉન્મત બનેલ છે.

ਖਰ ਕਾ ਪੈਖਰੁ ਤਉ ਛੁਟੈ ਜਉ ਊਪਰਿ ਲਾਦਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગધેડાના પગમાં બાંધેલ દોરડું તો જ ખોલાય છે, જયારે તેના પર ભાર લાદી દેવાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਖੰਡੇ ਜਮ ਕੇ ਦੁਖ ਡਾਂਡ ॥
તે જપ, તપ તેમજ સંયમ બધું નાશ કરી દીધું છે અને તું યમની સજાનું દુઃખ ભોગવી રહ્યો છે.

ਸਿਮਰਹਿ ਨਾਹੀ ਜੋਨਿ ਦੁਖ ਨਿਰਲਜੇ ਭਾਂਡ ॥੨॥
હે નિર્લજ્જ મૂર્ખા! તું પરમાત્માનું સ્મરણ કરતો નથી, આથી યોનીઓનું દુઃખ ભોગવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਮਹਾ ਮੀਤੁ ਤਿਸ ਸਿਉ ਤੇਰਾ ਭੇਦੁ ॥
પરમાત્મા જ તારો મિત્ર, હમદર્દ તેમજ ગાઢ મિત્ર છે પરંતુ તારો તેની સાથે મતભેદ છે.

ਬੀਧਾ ਪੰਚ ਬਟਵਾਰਈ ਉਪਜਿਓ ਮਹਾ ਖੇਦੁ ॥੩॥
કામાદિક પાંચેય લુટેરાઓએ તને લુંટીને પોતાના વશમાં કરી લીધો છે, જે કારણે તારા મનમાં ભારે દુઃખ ઉત્પન્ન થઇ ગયું છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਸੰਤਨ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਿਨ ਮਨੁ ਵਸਿ ਕੀਨਾ ॥
હે નાનક! હું તે સંતજનોની શરણમાં છું, જેણે પોતાના મનને વશમાં કરી લીધું છે.

ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਰਬਸੁ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਿ ਜਨ ਕਉ ਦੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥੪॥੨੮॥੫੮॥
મેં પોતાનું શરીર-ધન બધું પ્રભુના સંતજનોને અર્પણ કરી દીધું છે ॥૪॥૨૮॥૫૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਉਦਮੁ ਕਰਤ ਆਨਦੁ ਭਇਆ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
ભક્તિનો પ્રયત્ન કરવાથી આનંદ થઈ ગયો છે તેમજ નામ સ્મરણથી સુખ જ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਪੂਰਨ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧॥
પૂર્ણ વિચાર આ જ છે કે ગોવિંદનું નામ જપતો રહે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਕੇ ਜਪਤ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਉ ਜੀਵਾ ॥
ગુરુના ચરણોને જપીને તેમજ પરમાત્માનું નામ જપીને જ જીવન બનેલું છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਰਾਧਤੇ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મની પ્રાર્થના કરી પોતાના મુખ દ્વારા નામામૃત પી રહ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸੁਖਿ ਬਸੇ ਸਭ ਕੈ ਮਨਿ ਲੋਚ ॥
બધા જીવ-જંતુ સુખી વસી રહ્યા છે અને બધામાં મનમાં પ્રભુને મેળવવાની તીવ્ર લાલચ બનેલી છે.

ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਨਿਤ ਚਿਤਵਤੇ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਪੋਚ ॥੨॥
તે રોજ પરોપકાર કરવા વિશે વિચારતો રહે છે અને કોઈનું ખરાબ ઇચ્છતો નથી ॥૨॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਥਾਨੁ ਬਸੰਤ ਧੰਨੁ ਜਹ ਜਪੀਐ ਨਾਮੁ ॥
જ્યાં પરમાત્માનું નામ જપાય છે, તે સ્થાન ધન્ય છે અને ત્યાં રહેનાર પણ ધન્ય છે.

ਕਥਾ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਅਤਿ ਘਨਾ ਸੁਖ ਸਹਜ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥੩॥
ત્યાં હરિની કથા તેમજ કીર્તન વધુ થતા રહે છે અને તે સ્થાન સુખ તેમજ શાંતિનું ઠેકાણું બની ગયું છે ॥૩॥

ਮਨ ਤੇ ਕਦੇ ਨ ਵੀਸਰੈ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥
અનાથોનો નાથ પરમેશ્વર ક્યારેય પણ મનથી ભૂલાતો નથી.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਾ ਕੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹਾਥ ॥੪॥੨੯॥੫੯॥
નાનક તો તે પ્રભુની શરણમાં છે, જેના હાથમાં બધું જ છે ॥૪॥૨૯॥૫૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜਿਨਿ ਤੂ ਬੰਧਿ ਕਰਿ ਛੋਡਿਆ ਫੁਨਿ ਸੁਖ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥
હે જીવ! જેને તને ગર્ભના બંધનથી મુક્ત કરીને ફરી જીવનના સુખોમાં નાખી દીધો છે,

ਸਦਾ ਸਿਮਰਿ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਸੀਤਲ ਹੋਤਾਇਆ ॥੧॥
હંમેશા તેના ચરણોનું સ્મરણ કર, આ રીતે તું સુખી તેમજ શીતળ થઈ જઇશ ॥૧॥

ਜੀਵਤਿਆ ਅਥਵਾ ਮੁਇਆ ਕਿਛੁ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જીવંત રહેતાં અથવા મરણ ઉપરાંત કંઈ પણ કામ આવતું નથી.

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ਕੋਊ ਤਿਸ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને આ રચના રચી છે, તેની સ્તુતિમાં લીન રહેવું જ યોગ્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਉਸਨ ਸੀਤ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਘਾਮ ਤੇ ਕਾਢੈ ॥
હે પ્રાણી! કર્તા પરમેશ્વર જ ગરમ તેમજ ઠંડુ બનાવે છે અને પોતે જ દુઃખોથી છુટકારો અપાવે છે.

ਕੀਰੀ ਤੇ ਹਸਤੀ ਕਰੈ ਟੂਟਾ ਲੇ ਗਾਢੈ ॥੨॥
તે મામુલી કીડીથી બળવાન હાથી બનાવી દે છે અને ટૂટેલાઓને પણ જોડી દે છે ॥૨॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਇਹ ਕਿਰਤਿ ॥
ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી - આ ચારેય સ્ત્રોત પરમાત્માની રચના છે.

ਕਿਰਤ ਕਮਾਵਨ ਸਰਬ ਫਲ ਰਵੀਐ ਹਰਿ ਨਿਰਤਿ ॥੩॥
હરિ-નામ સ્મરણનું શુભ કર્મ કરવાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਮ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵਨਾ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਸਾਧ ॥
હે પ્રભુ! અમારાથી કંઈ પણ થઈ શકતું નથી, તેથી સાધુની શરણ લીધી છે.

ਮੋਹ ਮਗਨ ਕੂਪ ਅੰਧ ਤੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕਾਢ ॥੪॥੩੦॥੬੦॥
હે નાનક! હું માયાના મોહમાં મગ્ન રહેતો હતો પરંતુ ગુરુએ મને આ સંસારરૂપી અંધ કુવામાંથી બહાર કાઢી દીધો છે ॥૪॥૩૦॥૬૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਮੈ ਫਿਰਾ ਖੋਜਉ ਬਨ ਥਾਨ ॥
અનેક જંગલ તેમજ સ્થાનો પર શોધી-શોધીને પ્રભુને શોધતો રહું છું.

ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਪ੍ਰਭ ਐਸੇ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥
અમારો પરમાત્મા એવો છે જે છલરહિત, અવિનાશી તેમજ રહસ્યમય છે ॥૧॥

ਕਬ ਦੇਖਉ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨਾ ਆਤਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
ખબર નથી હું પોતાની આત્માના રંગમાં પ્રભુને ક્યારે જોઇશ?

ਜਾਗਨ ਤੇ ਸੁਪਨਾ ਭਲਾ ਬਸੀਐ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જાગતા રહેવાથી તો સપના જ સારા છે, જેમાં પ્રભુની સાથે વસી રહ્યો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੁਨਉ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ॥
પરમાત્માના દર્શનોની તરસમાં, હું ચારેય વર્ણ, ચારેય આશ્રમ તેમજ શાસ્ત્રોનો ઉપદેશ સાંભળતો રહું છું.

ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਨ ਪੰਚ ਤਤ ਠਾਕੁਰ ਅਬਿਨਾਸ ॥੨॥
અમારો ઠાકોર અવિનાશી છે, તેનું ન કોઈ રૂપ છે, ન કોઈ આકાર છે અને ન તો તે પાંચ તત્વોથી બનેલ છે ॥૨॥

ਓਹੁ ਸਰੂਪੁ ਸੰਤਨ ਕਹਹਿ ਵਿਰਲੇ ਜੋਗੀਸੁਰ ॥
દુર્લભ યોગીશ્વર તેમજ સંતજન તેનું સ્વરૂપ વર્ણન કરે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾ ਕਉ ਮਿਲੇ ਧਨਿ ਧਨਿ ਤੇ ਈਸੁਰ ॥੩॥
પોતાની કૃપા કરીને પ્રભુ જેને મળી જાય છે, તે ધન્ય છે ॥૩॥

ਸੋ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਬਾਹਰੇ ਬਿਨਸੇ ਤਹ ਭਰਮਾ ॥
તે પ્રભુને અંદર તેમજ બહાર બધી જગ્યાએ જોવે છે અને તેનો ભ્રમ નાશ થઈ ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਭੇਟਿਆ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਰਮਾ ॥੪॥੩੧॥੬੧॥
હે નાનક! પ્રભુ તેને જ મળે છે, જેનું નસીબ પૂર્ણ છે ॥૪॥૩૧॥૬૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਪਰਤਾਪ ॥
પ્રભુનો પ્રતાપ જોઈને બધા જીવ ખુશ થઈ ગયા છે.

ਕਰਜੁ ਉਤਾਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਰਿ ਆਹਰੁ ਆਪ ॥੧॥
સદ્દગુરૂએ પોતે પ્રયત્ન કરીને મારો કર્જો ઉતારી દીધો છે ॥૧॥

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਨਿਬਹਤ ਰਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਅਖੂਟ ॥
ગુરુના શબ્દ અક્ષય છે, આને ખાવા-ખર્ચ કરવા અર્થાત ઉપયોગ કરવાથી આ સમાપ્ત થતા નથી.

ਪੂਰਨ ਭਈ ਸਮਗਰੀ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਤੂਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારી નામરૂપી વસ્તુ પૂર્ણ એકત્રિત થઈ ગઈ છે અને ક્યારેય પણ આમાં અભાવ આવતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਆਰਾਧਨਾ ਹਰਿ ਨਿਧਿ ਆਪਾਰ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં હરિની પ્રાર્થના કરવાથી અપાર નિધિ મળી જાય છે.
ਧਰਮ ਅਰਥ ਅਰੁ ਕਾਮ ਮੋਖ ਦੇਤੇ ਨਹੀ ਬਾਰ ॥੨॥
ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ આપવામાં પ્રભુ કોઈ વાર કરતો નથી ॥૨॥

ਭਗਤ ਅਰਾਧਹਿ ਏਕ ਰੰਗਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਾਲ ॥
ભક્ત હંમેશાં એકાગ્રચિત્તે થઈને ગોવિંદની પ્રાર્થનામાં જ મગ્ન રહે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਜਾ ਕਾ ਨਹੀ ਸੁਮਾਰੁ ॥੩॥
તેને રામ નામરૂપી ધન એકત્રિત કરી લીધું છે, જે અગણિત છે ॥૩॥

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀਆ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પ્રભુ! ભક્ત તારી શરણમાં જ પડી રહે છે અને આ તારી જ મોટાઈ છે.

ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਬੇਅੰਤ ਗੁਸਾਈ ॥੪॥੩੨॥੬੨॥
હે નાનક! તે અનંત માલિકનો અંત મેળવી શકાતો નથી ॥૪॥૩૨॥૬૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾਰਜ ਭਏ ਰਾਸਿ ॥
સંપૂર્ણ પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਕਰਤਾਰ ਪੁਰਿ ਕਰਤਾ ਵਸੈ ਸੰਤਨ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કર્તા પરમેશ્વર સંતોની પાસે સત્સંગમાં નિવાસ કરે છે ॥૧॥

ਬਿਘਨੁ ਨ ਕੋਊ ਲਾਗਤਾ ਗੁਰ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
ગુરુની પાસે પ્રાર્થના કરવાથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી.

ਰਖਵਾਲਾ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ਭਗਤਨ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥੧॥
ગોવિંદ પોતાના ભક્તોનો રખેવાળ છે અને તેનું નામ જ તેની જીવન પૂંજી છે ॥૧॥

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਕਦੇ ਮੂਲਿ ਪੂਰਨ ਭੰਡਾਰ ॥
નામરૂપી મૂડીથી ભક્તો ભંડાર ભરેલા છે અને તેમાં ક્યારેય કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸੇ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੨॥
પ્રભુ અગમ્ય તેમજ અપાર છે અને તેના સુંદર ચરણ-કમળ મારા મન તેમજ શરીરમાં વસે છે ॥૨॥

ਬਸਤ ਕਮਾਵਤ ਸਭਿ ਸੁਖੀ ਕਿਛੁ ਊਨ ਨ ਦੀਸੈ ॥
નામની કમાણી કરવાથી બધા સંતજન કરતારપુરમાં સુખી રહે છે અને તેને કોઈ વાતનો કોઈ અભાવ નથી.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭੇਟੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪੂਰਨ ਜਗਦੀਸੈ ॥੩॥
સંતોની કૃપાથી મને સંપૂર્ણ પ્રભુ જગદીશ મળી ગયો છે ॥૩॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਸਭੈ ਕਰਹਿ ਸਚੁ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥
બધા જય-જયકાર કરી રહયા છે અને સત્યનું સ્થાન ખુબ સુંદર લાગી રહ્યું છે.

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ਸੁਖ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੩੩॥੬੩॥
હે નાનક! સુખોના ભંડાર પ્રભુ-નામને જપીને સંપૂર્ણ ગુરુને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૩૩॥૬૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧੀਐ ਹੋਈਐ ਆਰੋਗ ॥
હરિની પ્રાર્થના કરવાથી જીવ આરોગ્ય થઈ જાય છે.

ਰਾਮਚੰਦ ਕੀ ਲਸਟਿਕਾ ਜਿਨਿ ਮਾਰਿਆ ਰੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ હરિ-નામ જ શ્રી રામચંદ્રની લાકડી છે, જેને રોગનો નાશ કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਹਰਿ ਜਾਪੀਐ ਨਿਤ ਕੀਚੈ ਭੋਗੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા હરિનું જાપ કરાય તો રોજ સુખ બની રહે છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਵਾਰਣੈ ਮਿਲਿਆ ਸੰਜੋਗੁ ॥੧॥
હું સાધુઓની સંગતિ પર બલિહારી છું, જેના કારણે સંયોગ પ્રાપ્ત થયો છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨਸੈ ਬਿਓਗੁ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને વિયોગ દૂર થઈ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੁ ॥੨॥੩੪॥੬੪॥
નાનક તો તે પ્રભુની શરણમાં છે, જે કરવા તેમજ કરાવવામાં સમર્થ છે ॥૨॥૩૪॥૬૪॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੫
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ બેપદ ઘર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਵਰਿ ਉਪਾਵ ਸਭਿ ਤਿਆਗਿਆ ਦਾਰੂ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥
બીજા બધા ઉપાય ત્યાગીને નામરૂપી દવા લીધી છે.

ਤਾਪ ਪਾਪ ਸਭਿ ਮਿਟੇ ਰੋਗ ਸੀਤਲ ਮਨੁ ਭਇਆ ॥੧॥
આનાથી તાપ, પાપ તેમજ બધા રોગ મટી ગયા છે અને મન શીતળ શાંત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿਆ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਗਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાર્થના કરવાથી બધું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે.

ਰਾਖਨਹਾਰੈ ਰਾਖਿਆ ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਮਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રખેવાળ પરમાત્માએ કૃપા કરીને બચાવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਢਿਆ ਕੀਨਾ ਅਪਨਇਆ ॥
પ્રભુએ મારો હાથ પકડીને મને સંસાર સમુદ્રમાંથી કાઢી લીધો છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਮਨ ਤਨ ਸੁਖੀ ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਇਆ ॥੨॥੧॥੬੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને મન-શરીર સુખી થઈ ગયું છે અને નીડર થઈ ગયું છે ॥૨॥૧॥૬૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕਰੁ ਧਰਿ ਮਸਤਕਿ ਥਾਪਿਆ ਨਾਮੁ ਦੀਨੋ ਦਾਨਿ ॥
મારા માથા પર પોતાનો હાથ ધરીને પ્રભુએ મને પોતાની સેવામાં જ લીન કર્યો છે અને નામ-દાન આપ્યું છે.

ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਤਾ ਕੀ ਨਹੀ ਹਾਨਿ ॥੧॥
પરબ્રહ્મની સેવા સફળ છે અને આનાથી કોઈ નુકસાન થતું નથી ॥૧॥

ਆਪੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖਤਾ ਭਗਤਨ ਕੀ ਆਨਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ પોતાના ભક્તોની માન-પ્રતિષ્ઠા રાખે છે.

ਜੋ ਜੋ ਚਿਤਵਹਿ ਸਾਧ ਜਨ ਸੋ ਲੇਤਾ ਮਾਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુજન જે કંઈ મનમાં વિચારે છે, પરમાત્મા તેને સન્માન દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਜਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
ભક્તજન પ્રભુને પ્રાણથી પ્રિય છે અને તે તેના ચરણોની શરણમાં જ પડી રહે છે.

ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨ ॥੨॥੨॥੬੬॥
હે નાનક! તે સરળ સ્વભાવ પ્રભુને મળી જાય છે અને તેનો પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૨॥૨॥૬૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਦੀਨੋ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના ચરણોનો આશરો આપ્યો છે.

ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤਿ ਜਨ ਪਰੇ ਤਾ ਕਾ ਸਦ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥
જે ભક્તજન પ્રભુની શરણમાં પડ્યો છે, તેનો હંમેશા માટે પ્રતાપ બની ગયો છે ॥૧॥

ਰਾਖਨਹਾਰ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਭ ਤਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥
અપાર પ્રભુ રખેવાળ છે અને તેની સેવા કરવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਰਾਮ ਰਾਜ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਿ ਕੀਨ੍ਹੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુદેવે અમૃતસર નગરમાં રાજ-રાજ્ય સ્થાપિત કરી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਕਿਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਭਇ ਦੁਸਮਨ ਭਾਗੈ ॥੨॥੩॥੬੭॥
હે નાનક! નામનું મહિમા-ગાન કરવાથી દુશ્મન પણ ભાગી જાય છે ॥૨॥૩॥૬૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧੀਐ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸਮਾਗੈ ॥
સાધુઓની સભામાં મળીને શરીર-મનથી પ્રભુની પ્રાર્થના કરવી જોઈએ.

ਉਚਰਤ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ਜਸੁ ਦੂਰ ਤੇ ਜਮੁ ਭਾਗੈ ॥੧॥
પ્રભુનું ગુણગાન તેમજ યશ કરવાથી યમ દૂરથી જ ભાગી જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜੋ ਜਨੁ ਜਪੈ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦ ਜਾਗੈ ॥
જે મનુષ્ય રોજ રામ-નામ જપતો રહે છે, તે હંમેશાં જાગ્રત રહે છે.

ਤੰਤੁ ਮੰਤੁ ਨਹ ਜੋਹਈ ਤਿਤੁ ਚਾਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ તંત્ર-મંત્ર તેને સ્પર્શ કરતો નથી અને ખરાબ બલા પણ તેના પર કોઈ અસર કરતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਮਾਨ ਮੋਹ ਬਿਨਸੇ ਅਨਰਾਗੈ ॥
પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન રહેવાથી કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર બધું નાશ થઈ જાય છે.

ਆਨੰਦ ਮਗਨ ਰਸਿ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਨਾਨਕ ਸਰਨਾਗੈ ॥੨॥੪॥੬੮॥
હે નાનક! રામ-રંગના રસમાં મગ્ન થઈને જીવ આનંદમાં લીન રહેતો ॥૨॥૪॥૬૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਵਸਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੈ ਜੋ ਕਹੈ ਸੁ ਕਰਨਾ ॥
જીવોનો જીવન-વિચાર પ્રભુના વશમાં છે, તે જે હુકમ કરે છે, તે જ બધાને કરવાનું છે.

ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਭਉ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਕਰਨਾ ॥੧॥
જયારે પ્રભુ ખુશ થઈ જાય છે તો જીવોને ડરવાની કોઈ જરૂર રહેતી નથી ॥૧॥

ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕਦੇ ਤੁਧੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਚਿਤਾਰੇ ॥
હે જીવ! પરબ્રહ્મને યાદ કરવાથી તને ક્યારેય કોઈ દુઃખ લાગશે નહીં.

ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਗੁਰਸਿਖ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના પ્રેમાળ શિષ્યની પાસે યમદૂત પણ આવવાની હિંમત કરતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਹੋਰੁ ॥
કરવા-કરાવવામાં પ્રભુ સર્વસમર્થ છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਜੋਰੁ ॥੨॥੫॥੬੯॥
હે નાનક! મેં તે પ્રભુની શરણ લીધી છે અને મનમાં તેના સત્યનું જ બળ છે ॥૨॥૫॥૬૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨਾ ਨਾਠਾ ਦੁਖ ਠਾਉ ॥
પોતાના પ્રભુનું નિરંતર દુખોનું ઠેકાણું જ દૂર થઈ ગયું છે.

ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਪਾਏ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਾ ਤੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਧਾਉ ॥੧॥
સાધુ સંગતિમાં મળીને મને સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે, આથી બીજે ભટકવું પડતું નથી ॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਨੇ ਚਰਨਨ੍ਹ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું અને તેના ચરણો પર જ બલિહાર છું.

ਅਨਦ ਸੂਖ ਮੰਗਲ ਬਨੇ ਪੇਖਤ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું દર્શન તેમજ ગુણગાન કરવાથી મનમાં આનંદ, સુખ તેમજ મંગળ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਥਾ ਕੀਰਤਨੁ ਰਾਗ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਇਹੁ ਬਨਿਓ ਸੁਆਉ ॥
હરિની કથા-કીર્તન, સ્તુતિગાન તેમજ અનહદ શબ્દની ધ્વનિને સાંભળવી જ મારી જીવન-ઈચ્છા બની ચુકી છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਉ ॥੨॥੬॥੭੦॥
હે નાનક! પ્રભુ ખુશ થઈ ગયો છે, જેનાથી મને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૨॥૬॥૭૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਰਿਦ ਕਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
હે પ્રભુ! તારા દાસની વિનંતી છે કે મારા હ્રદયમાં પ્રકાશ કરી દે.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦੋਖਨ ਕੋ ਨਾਸੁ ॥੧॥
હે પરબ્રહ્મ! તારી કૃપાથી બધા દોષ નાશ થઈ શકે છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਾ ਆਸਰਾ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
હે પ્રભુ! તું ગુણોનો ભંડાર છે અને તારા ચરણ-કમળનો જ આશરો છે.

ਕੀਰਤਨ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਰਹਉ ਜਬ ਲਗੁ ਘਟਿ ਸਾਸੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સુધી મારો જીવન-શ્વાસ ચાલી રહ્યો છે, હું તારું જ નામ-સ્મરણ તેમજ કીર્તન કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬੰਧਪ ਤੂਹੈ ਤੂ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੁ ॥
તું જ મારા માતા-પિતા તેમજ સંબંધી છે અને તું બધામાં નિવાસ કરી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਾ ਕੋ ਨਿਰਮਲ ਜਾਸੁ ॥੨॥੭॥੭੧॥
હે નાનક! હું તે પ્રભુની શરણમાં છું, જેનો યશ ખુબ નિર્મળ છે ॥૨॥૭॥૭૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਰਬ ਸਿਧਿ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ਸਭਿ ਭਲਾ ਮਨਾਵਹਿ ॥
પ્રભુ સર્વ સિધ્ધિઓનો સ્વામી છે, તેનું સ્તુતિગાન કરવાથી બધા સુખ તેમજ કલ્યાણને અનુભવે છે.

ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਹਿ ਸੁਣਿ ਦਾਸ ਮਿਲਾਵਹਿ ॥੧॥
સંત પોતાના મુખથી પરમાત્માની સ્તુતિ કરી રહ્યો છે અને તેનો ઉપદેશ સાંભળીને દાસ તેની સાથે મળી ગયો છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਕਲਿਆਣ ਰਸ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਕੀਨ੍ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ સરળ સુખ તેમજ કલ્યાણ આપ્યું છે.

ਜੀਅ ਸਗਲ ਦਇਆਲ ਭਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੀਨ੍ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામના તફાવતને ઓળખીને બધા જીવ દયાળુ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥
ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર પ્રભુ બધામાં વસી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਆਨੰਦ ਮੈ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਧੀਰ ॥੨॥੮॥੭੨॥
હે નાનક! પ્રભુની ધીરજતાને જોઈને ભક્તજન આનંદમય થઈ ગયો છે ॥૨॥૮॥૭૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀ ਦਾਤਾਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਹੋਏ ਕਿਰਪਾਲ ॥
દાતા-પ્રભુએ પ્રાર્થના સાંભળી લીધી છે, આથી તે અમારા પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે.

ਰਾਖਿ ਲੀਆ ਅਪਨਾ ਸੇਵਕੋ ਮੁਖਿ ਨਿੰਦਕ ਛਾਰੁ ॥੧॥
તેને પોતાના સેવકની રક્ષા કરી છે તથા નિંદકોના મુખ કાળા કરી દીધા છે ॥૧॥

ਤੁਝਹਿ ਨ ਜੋਹੈ ਕੋ ਮੀਤ ਜਨ ਤੂੰ ਗੁਰ ਕਾ ਦਾਸ ॥
હે મીત! તું ગુરુનો દાસ છે, તેથી કોઈ પણ તારા પર કુદ્રષ્ટિ કરી શકતું નથી.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਤੂ ਰਾਖਿਆ ਦੇ ਅਪਨੇ ਹਾਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાનો હાથ આપીને પરબ્રહ્મે તારી રક્ષા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਏਕੁ ਹੈ ਬੀਆ ਨਹੀ ਹੋਰੁ ॥
બધા જીવોનો દાતા એક પ્રભુ જ છે તેમજ બીજું કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀਆ ਮੈ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ॥੨॥੯॥੭੩॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે મને તારું જ આત્મબળ છે ॥૨॥૯॥૭૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ਸਾਜਨਾ ਰਾਖੇ ਗੋਵਿੰਦ ॥
હે મિત્રો-સજ્જનો! ગોવિંદે તારી રક્ષા કરી છે,

ਨਿੰਦਕ ਮਿਰਤਕ ਹੋਇ ਗਏ ਤੁਮ੍ਹ ਹੋਹੁ ਨਿਚਿੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિંદક મૃત્યુ થઈ ગયા છે, આથી તું નિશ્ચિત થઈને રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਏ ਭੇਟੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરુદેવથી મેળાપ કરવા પર પ્રભુએ બધી ઈચ્છા પૂર્ણ કરી દીધી છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸਫਲ ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ॥੧॥
જેની સેવા સફળ થઇ જાય છે, તેની જગતમાં જય-જયકાર થાય છે ॥૧॥

ਊਚ ਅਪਾਰ ਅਗਨਤ ਹਰਿ ਸਭਿ ਜੀਅ ਜਿਸੁ ਹਾਥਿ ॥
જેના વશમાં બધા જીવ છે, તે પરમાત્મા સર્વોચ્ચ, અપાર તેમજ અગમ્ય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਤ ਕਤ ਮੇਰੈ ਸਾਥਿ ॥੨॥੧੦॥੭੪॥
હે નાનક! હું તે પ્રભુની શરણમાં છું, જે હંમેશા મારી સાથે છે ॥૨॥૧૦॥૭૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਆਰਾਧਿਆ ਹੋਏ ਕਿਰਪਾਲ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની પ્રાર્થના કરી છે, આથી તે મારા પર કૃપાળુ થઇ ગયો છે.

ਮਾਰਗੁ ਸੰਤਿ ਬਤਾਇਆ ਤੂਟੇ ਜਮ ਜਾਲ ॥੧॥
તેણે મને સન્માર્ગ બતાવી દીધો છે, જેનાથી મારા યમના જાળ તૂટી ગયા છે ॥૧॥

ਦੂਖ ਭੂਖ ਸੰਸਾ ਮਿਟਿਆ ਗਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ॥
પ્રભુનું નામ ગાવાથી મારા દુઃખ, ભૂખ તેમજ શંકા મટી ગયા છે.

ਸਹਜ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਰਸ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને સરળ સુખ, આનંદ તેમજ ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઇ ગયા છે તથા બધા કાર્ય સિદ્ધ થઇ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲਨਿ ਬੁਝੀ ਸੀਤਲ ਭਏ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪ ॥
પ્રભુએ પોતે મારી રક્ષા કરી છે, જેનાથી બધી જલન ઠરી ગઈ છે અને મન શાંત થઇ ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਾ ਕਾ ਵਡ ਪਰਤਾਪ ॥੨॥੧੧॥੭੫॥
gloryનાનક તો તે પ્રભુની શરણમાં જ છે, જેનો જગતમાં ખુબ પ્રતાપ છે ॥૨॥૧૧॥૭૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਸਫਲ ਥਾਨੁ ਪੂਰਨ ਭਏ ਕਾਮ ॥
આખી ધરતી સોહામણી થઈ ગઈ છે, તે સ્થાન સફળ થઇ ગયું છે અને બધા કામ પૂર્ણ થઇ ગયા છે.

ਭਉ ਨਾਠਾ ਭ੍ਰਮੁ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਰਵਿਆ ਨਿਤ ਰਾਮ ॥੧॥
રોજ રામનું ભજન કરવાથી બધા ભય દૂર થઇ ગયો છે અને ભ્રમ પણ મટી ગયો છે ॥૧॥

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸਤ ਸੁਖ ਸਹਜ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
સાધુજનોની સંગ રહેવાથી સરળ સુખ તેમજ શાંતિ પ્રાપ્ત થઇ ગઈ છે.

ਸਾਈ ਘੜੀ ਸੁਲਖਣੀ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ક્ષણ ખુબ શુભ છે, જયારે હરિ-નામનું સ્મરણ કરાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ ਫਿਰਤੇ ਪਹਨਾਮ ॥
અમને પહેલાં કોઈ પણ જાણતું નહોતું પરંતુ હવે સંસાર ભરમાં લોકપ્રિય થઇ ગયા છીએ.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਘਟ ਘਟ ਸਭ ਜਾਨ ॥੨॥੧੨॥੭੬॥
નાનક તો તે પરમાત્માના શરણમાં છે જે બધા જ દિલની ભાવનાને જાણનાર છે ॥૨॥૧૨॥૭૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਇਆ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭਿ ਉਪਜਿਆ ਸੁਖੁ ਸਾਂਤਿ ॥
પ્રભુએ પોતે રોગ મટાડ્યો છે અને સુખ-શાંતિ ઉત્પન્ન કરી દીધી છે.

ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ਅਚਰਜ ਰੂਪੁ ਹਰਿ ਕੀਨੑੀ ਦਾਤਿ ॥੧॥
જેનો પ્રતાપ ખુબ મોટો છે અને રૂપ આશ્ચર્યમય છે, તે પરમાતાએ જ દાન આપ્યું છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਗੋਵਿੰਦਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਰਾਖਿਆ ਮੇਰਾ ਭਾਈ ॥
ગોવિંદ ગુરુએ કૃપા કરીને મારા પ્રિયની રક્ષા કરી છે.

ਹਮ ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜੋ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તેની શરણ લીધી છે, જે હંમેશા મારો સહાયક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਰਥੀ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਜਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
સેવકની પ્રાર્થના ક્યારેય વ્યર્થ જતી નથી.

ਨਾਨਕ ਜੋਰੁ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਪੂਰਨ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥੨॥੧੩॥੭੭॥
હે નાનક! મારી પાસે ગોવિંદનું જ આત્મબળ છે, જે સંપૂર્ણ ગુણોનો ભંડાર છે ॥૨॥૧૩॥૭૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮੇ ਜਿਨ ਬਿਸਰਿਆ ਜੀਵਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
જેને જીવન-દાતા પ્રભુ ભૂલી ગયો છે, તે જન્મ-મરણના બંધનમાં જ પડેલ છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਨਿ ਸੇਵਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੧॥
જે ભક્તે પરબ્રહ્મની પૂજા કરી છે, તે દિવસ-રાત તેના રંગમાં જ લીન રહે છે ॥૧॥

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜੁ ਆਨਦੁ ਘਨਾ ਪੂਰਨ ਭਈ ਆਸ ॥
તેની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઇ ગઈ છે અને મનમાં સરળ સુખ, શાંતિ તેમજ ખુબ આનંદ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે.

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਿਮਰਤ ਗੁਣਤਾਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને સાધુ-સંગતિમાં ગુણોના ભંડાર પરમાત્માનું સ્મરણ કરી સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜਨ ਤੁਮ੍ਹ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે સ્વામી! તું અંતરયામી છે, પોતાના સેવકની પ્રાર્થના સાંભળ.

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹੇ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ॥੨॥੧੪॥੭੮॥
હે નાનકના સ્વામી! તું સર્વવ્યાપક છે ॥૨॥૧૪॥૭૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਗਈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਰਣਾਈ ॥
પરબ્રહ્મની શરણમાં આવવાથી અમને કોઈ ગરમ હવા પણ લાગતી નથી અર્થાત થોડો માત્ર પણ ગુસ્સો લાગતો નથી.

ਚਉਗਿਰਦ ਹਮਾਰੈ ਰਾਮ ਕਾਰ ਦੁਖੁ ਲਗੈ ਨ ਭਾਈ ॥੧॥
અમારી આજુબાજુ રામ-નામની રેખા ખેંચેલી છે, જેનાથી કોઈ દુઃખ લાગતું નથી ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਆ ਜਿਨਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
મને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી ગયો છે, જેને આવું વિધાન બનાવ્યું છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਦੀਆ ਏਕਾ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે મને રામ-નામરૂપી ઔષધી આપી છે, જેને એક પરમાત્મામાં વૃત્તિ લગાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਤਿਨਿ ਰਖਨਹਾਰਿ ਸਭ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟਾਈ ॥
તે રખેવાળ પરમાત્માએ અમારી રક્ષા કરી છે અને બધી બીમારી મટાડી દીધું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਸਹਾਈ ॥੨॥੧੫॥੭੯॥
હે નાનક! મારા પર પ્રભુ-કૃપા થઇ ગઈ છે અને તે જ મારો સહાયક બન્યો છે ॥૨॥૧૫॥૭૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਅਪਣੇ ਬਾਲਕ ਆਪਿ ਰਖਿਅਨੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ॥
પરબ્રહ્મ-ગુરુદેવે પોતે પોતાના બાળક હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે.

ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨਦ ਭਏ ਪੂਰਨ ਭਈ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં સુખ-શાંતિ તેમજ સરળ આનંદ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે અને અમારી સેવા-ભક્તિ પૂર્ણ થઇ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના ભક્તજનોની વિનંતી સાંભળી છે.

ਰੋਗ ਮਿਟਾਇ ਜੀਵਾਲਿਅਨੁ ਜਾ ਕਾ ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥
જેનો આખા જગતમાં ખુબ પ્રતાપ છે, તેને રોગ મટાડી બાળકને જીવનદાન આપ્યું છે ॥૧॥

ਦੋਖ ਹਮਾਰੇ ਬਖਸਿਅਨੁ ਅਪਣੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥
પોતાની શક્તિ દ્વારા તેને અમારા બધા દોષ માફ કરી દીધા છે.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਦਿਤਿਅਨੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨॥੧੬॥੮੦॥
હે નાનક! તેણે મને મનવાંછિત ફળ આપ્યા છે, હું તેના પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૧૬॥૮૦॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੬
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ચારપદ બેપદ ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੇ ਮੋਹਨ ਸ੍ਰਵਨੀ ਇਹ ਨ ਸੁਨਾਏ ॥
હે મોહન! તે મારા કાનોમાં મને ક્યારેય ન સંભળાવ

ਸਾਕਤ ਗੀਤ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਗਾਵਤ ਬੋਲਤ ਬੋਲ ਅਜਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે માયાવી જીવ અભદ્ર ગીતોને સ્વર તેમજ ધ્વનિઓ ગાય છે અને વ્યર્થ બોલ બોલે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੇਵਤ ਸੇਵਿ ਸੇਵਿ ਸਾਧ ਸੇਵਉ ਸਦਾ ਕਰਉ ਕਿਰਤਾਏ ॥
જીવનમાં હંમેશા આ જ કાર્ય કરું કે એકાગ્રચિત્ત થઈને સાધુઓની સેવા કરતો રહું.

ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਪਾਵਉ ਪੁਰਖ ਦਾਤੇ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥
હે દાતા! હું તારાથી અભયદાન પ્રાપ્ત કરું અને સત્સંગતિમાં મળીને તારું જ ગુણગાન કરતો રહું ॥૧॥

ਰਸਨਾ ਅਗਹ ਅਗਹ ਗੁਨ ਰਾਤੀ ਨੈਨ ਦਰਸ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
હે પ્રભુ! મારી જીભ તારા અનંત ગુણોમાં લીન રહે અને આંખ તારા દર્શનોના પ્રેમમાં લાગી રહે.

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਮੋਹਿ ਚਰਣ ਰਿਦੈ ਵਸਾਏ ॥੨॥
હે ગરીબોના દુઃખ નાશક! કૃપાળુ થઈ જા અને પોતાના ચરણ-કમળ મારા હ્રદયમાં વસાવ ॥૨॥

ਸਭਹੂ ਤਲੈ ਤਲੈ ਸਭ ਊਪਰਿ ਏਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਏ ॥
મને એવી દ્રષ્ટિ દેખાડ કે હું પોતાને બધાથી વિનીત સમજુ અને બધાને પોતાથી ઊંચા સમજુ.

ਅਭਿਮਾਨੁ ਖੋਇ ਖੋਇ ਖੋਇ ਖੋਈ ਹਉ ਮੋ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥੩॥
સદ્દગુરૂએ મને નામામંત્ર દ્રઢ કરાવ્યો છે અને મારો અભિમાન સંપૂર્ણપણે દૂર થઇ ગયો છે ॥૩॥

ਅਤੁਲੁ ਅਤੁਲੁ ਅਤੁਲੁ ਨਹ ਤੁਲੀਐ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਕਿਰਪਾਏ ॥
હે ભક્તવત્સલ, હે કૃપાનિધિ! તું અતુલનીય છે અને તારા ગુણોને તોલી શકાતા નથી.

ਜੋ ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥੮੧॥
નાનક કહે છે કે જે જે ગુરૂની શરણમાં આવ્યો છે, તેને અભયદાન તેમજ સુખ મેળવી લીધું છે ॥૪॥૧॥૮૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੈ ॥
હે પ્રભુ! તું મારા પ્રાણોનો આધાર છે,

ਨਮਸਕਾਰ ਡੰਡਉਤਿ ਬੰਦਨਾ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਜਾਉ ਬਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આથી હું તને દંડવત પ્રણામ તેમજ વંદના કરું છું અને તારા પર અનેક વાર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੁਝਹਿ ਚਿਤਾਰੈ ॥
ઉઠતા-બેસતા, સુતા-જાગતા મારું આ મન તને જ યાદ કરતું રહે.

ਸੂਖ ਦੂਖ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਤੁਝ ਹੀ ਆਗੈ ਸਾਰੈ ॥੧॥
હું પોતાનું સુખ-દુઃખ અને આ મનની વેદના તારી સમક્ષ જ વર્ણન કરું છું ॥૧॥

ਤੂ ਮੇਰੀ ਓਟ ਬਲ ਬੁਧਿ ਧਨੁ ਤੁਮ ਹੀ ਤੁਮਹਿ ਮੇਰੈ ਪਰਵਾਰੈ ॥
તું મારો સહારો, બળ, બુદ્ધિ, ધન વગેરે બધું જ છે, અને તું જ મારું કુટુંબ છે.

ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲ ਹਮਰੈ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਚਰਨਾਰੈ ॥੨॥੨॥੮੨॥
નાનક કહે છે કે જે તું કરે છે, તે જ મારા માટે સારું છે તથા તારા ચરણોને જોઈને મને સુખ મળે છે ॥૨॥૨॥૮૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸੁਨੀਅਤ ਪ੍ਰਭ ਤਉ ਸਗਲ ਉਧਾਰਨ ॥
હે પ્રભુ! સાંભળ્યું છે કે તું બધા જીવોનો ઉદ્ધાર કરનાર છે.

ਮੋਹ ਮਗਨ ਪਤਿਤ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਐਸੇ ਮਨਹਿ ਬਿਸਾਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મોહમાં મગ્ન થઈને પાપી પ્રાણીઓ સાથે રહીને અમે મનથી તને ભુલાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਚਿ ਬਿਖਿਆ ਲੇ ਗ੍ਰਾਹਜੁ ਕੀਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨ ਤੇ ਡਾਰਨ ॥
અમે માયારૂપી ઝેરને એકત્રિત કરીને જકડીને પકડી રાખ્યું છે પરંતુ નામ અમૃતને મનથી હટાવી દીધું છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਰਤੁ ਨਿੰਦਾ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਬਿਦਾਰਨ ॥੧॥
અમે કામ, ક્રોધ તેમજ નિંદામાં લીન રહીએ છીએ પરંતુ સત્ય તેમજ સંતોષને ત્યાગી ચૂક્યા છીએ ॥૧॥

ਇਨ ਤੇ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਹਾਰਿ ਪਰੇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਾਰਨ ॥
હે સ્વામી! મને આ વિકારોથી બહાર કાઢી લે, હું હારીને તારી શરણમાં આવી ગયો છું.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰੰਕ ਤਾਰਨ ॥੨॥੩॥੮੩॥
નાનકની પ્રભુથી વિનંતી છે કે મને નિર્ધનને સાધુ-સંગતિ દ્વારા સંસાર-સમુદ્રથી તારી દે ॥૨॥૩॥૮૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੁਨੀਅਤ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਬਾਤ ॥
સંતજનોની નજીકમાં પ્રભુની કથા જ સંભળાય છે.

ਕਥਾ ਕੀਰਤਨੁ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਧੁਨਿ ਪੂਰਿ ਰਹੀ ਦਿਨਸੁ ਅਰੁ ਰਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યાં દિવસ-રાત કથા-કીર્તન, આનંદ તેમજ મંગળ ધ્વનિ થતી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੇ ਨਾਮ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥
કૃપા કરીને પ્રભુએ પોતાનો સેવક બનાવી લીધો છે અને પોતાના નામનું દાન આપી દીધું છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਜਾਤ ॥੧॥
હવે આઠ પ્રહર પ્રભુનું ગુણાનુવાદ કરવાથી કામ, ક્રોધ આ શરીરથી દૂર થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਤ ॥
પ્રભુના દર્શન કરીને તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ ગયો છે અને અમૃતરૂપ હરિ રસનું ભોજન ગ્રહણ કરતો રહે છે.

ਚਰਨ ਸਰਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਤ ॥੨॥੪॥੮੪॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે મેં તારા ચરણોની શરણ લીધી છે, કૃપા કરીને મને સંતોની સંગે મળાવી દે ॥૨॥૪॥૮૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਅਪਨੇ ਜਨ ਆਪ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના દાસને બચાવી લીધો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਨੋ ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਸਭ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને કૃપા કરીને નામ આપ્યું છે, જેનાથી બધા શોક-સંતાપ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਵਹੁ ਸਭਿ ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਗ ਰਤਨ ਰਸਨਾ ਆਲਾਪ ॥
હે ભક્તજનો! બધા મળીને ગોવિંદનું ગુણગાન કર અને પોતાની જીભથી કીમતી રાગ ઉચ્ચારણ કર.

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਿਵਰੀ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਆਤਮ ਧ੍ਰਾਪ ॥੧॥
હવે કરોડો જન્મોની તૃષ્ણા દૂર થઈ ગઈ છે અને રામ નામરૂપી રસાયણથી આત્મા તૃપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਚਰਣ ਗਹੇ ਸਰਣਿ ਸੁਖਦਾਤੇ ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਜਪੇ ਹਰਿ ਜਾਪ ॥
મેં સુખદાતાની શરણ લઈને તેના ચરણો પકડી લીધા છે તથા ગુરુના વચન દ્વારા હરિનું જાપ કર્યું છે.

ਸਾਗਰ ਤਰੇ ਭਰਮ ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਪਰਤਾਪ ॥੨॥੫॥੮੫॥
હે નાનક! ઠાકોરના પ્રતાપથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે અને બધા ભ્રમ-ભય નાશ થઈ ગયા છે ॥૨॥૮॥૮૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤਾਪੁ ਲਾਹਿਆ ਗੁਰ ਸਿਰਜਨਹਾਰਿ ॥
સર્જનહાર ગુરુએ પુત્ર હરિગોવિંદનો તાવ ઉતારી દીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਅਪਨੇ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ਜਿਨਿ ਪੈਜ ਰਖੀ ਸਾਰੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને આખા સંસારમાં મારી લાજ રાખી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿ ਬਾਲਿਕੁ ਰਖਿ ਲੀਨੋ ॥
તેને માથા પર પોતાનો હાથ રાખીને બાળક હરિગોવિંદને બચાવી લીધો છે.

ਪ੍ਰਭਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਦੀਨੋ ॥੧॥
પ્રભુએ તેને અમૃત નામરૂપી મહારસ આપ્યું છે ॥૧॥

ਦਾਸ ਕੀ ਲਾਜ ਰਖੈ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥
કૃપાળુ પરમાત્મા હંમેશા પોતાના દાસની લાજ રાખે છે.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥੨॥੬॥੮੬॥
જે કંઈ ગુરુ નાનક બોલે છે, આ દરબારમાં મંજુર થઈ જાય છે ॥૨॥૬॥૮૬॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੭
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ચારપદ બેપદ ઘર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਉਜਾਰੋ ਦੀਪਾ ॥
ગુરુના શબ્દ જ્ઞાનરૂપી અજવાળું કરનાર દીવો છે.

ਬਿਨਸਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਤਿਹ ਮੰਦਰਿ ਰਤਨ ਕੋਠੜੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਅਨੂਪਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આના આલોકથી મન-મંદિરમાંથી અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર નાશ થઈ ગયો છે તથા મન-મંદિરની અનુપ કબાટ ખુલી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਜਉ ਪੇਖਿਓ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਵਡਿਆਈ ॥
મન-મંદિરમાં પરમાત્માનાં દર્શન કરીને હું આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો છું તથા મારાથી તેની મહિમા કરી શકાતી નથી.

ਮਗਨ ਭਏ ਊਹਾ ਸੰਗਿ ਮਾਤੇ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਲਪਟਾਈ ॥੧॥
હું તેની સાથે મળીને મસ્ત તેમજ મોહિત થઈ ગયો છું અને વણવા-ગૂંથવાની જેમ તેનાથી મળી ગયો છું ॥૧॥

ਆਲ ਜਾਲ ਨਹੀ ਕਛੂ ਜੰਜਾਰਾ ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਹੀ ਭੋਰਾ ॥
મારા મનમાં અહંબુદ્ધિ જરા પણ રહી નથી અને મોહ-માયાના જાળ તેમજ બધી મૂંઝવણ પણ દૂર થઈ ગઈ છે.

ਊਚਨ ਊਚਾ ਬੀਚੁ ਨ ਖੀਚਾ ਹਉ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਮੋਰਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તું સર્વોચ્ચ છે, મારામાં અને તારામાં કોઈ અંતર નથી તથા હું તારો છું અને તું મારો છે ॥૨॥

ਏਕੰਕਾਰੁ ਏਕੁ ਪਾਸਾਰਾ ਏਕੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥
એક ઓંકારનો જ આખો ફેલાવ છે અને તે અપરંપાર છે.

ਏਕੁ ਬਿਸਥੀਰਨੁ ਏਕੁ ਸੰਪੂਰਨੁ ਏਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੩॥
એક પરમેશ્વર જ આખા જગતમાં ફેલાયેલ છે, પરંતુ તે તો પણ સંપૂર્ણ છે અને બધા જીવોના પ્રાણોનો આધાર છે ॥૩॥

ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਸੂਚਾ ਸੂਚੋ ਸੂਚਾ ਸੂਚੋ ਸੂਚਾ ॥
તે ખુબ નિર્મળ તેમજ બધાથી શુદ્ધ છે.

ਅੰਤ ਨ ਅੰਤਾ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਊਚੋ ਊਚਾ ॥੪॥੧॥੮੭॥
હે નાનક! તેનો અંત મેળવી શકાતો નથી, તે હંમેશા અનંત તથા મહાન છે ॥૪॥૧॥૮૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵਤ ਹੇ ॥
હે જીવ! હરિ-નામ સિવાય કંઈ પણ તારે કામ આવવાનું નથી.

ਜਾ ਸਿਉ ਰਾਚਿ ਮਾਚਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਲਾਗੇ ਓਹ ਮੋਹਨੀ ਮੋਹਾਵਤ ਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની સાથે તું ધૂળ-મળીને રહે છે, તે મોહિની તને મોહિત કરી રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ਸੇਜ ਸੋਹਨੀ ਛੋਡਿ ਖਿਨੈ ਮਹਿ ਜਾਵਤ ਹੇ ॥
હે ભાઈ! પોતાની સુંદર નારીની સુંદર પથારીને એક ક્ષણમાં જ છોડીને જીવ અહીંથી ચાલ્યો જાય છે.

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਸ ਪ੍ਰੇਰਿਓ ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਖਾਵਤ ਹੇ ॥੧॥
ઇન્દ્રિયોના રસથી પ્રેરિત થયેલ તે વાસનાઓમાં મૂંઝાયેલ છે અને ઝેરરૂપી ઠગ-બુટીનું સેવન કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਤ੍ਰਿਣ ਕੋ ਮੰਦਰੁ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿਓ ਪਾਵਕੁ ਤਲੈ ਜਰਾਵਤ ਹੇ ॥
તેને તણખલાનું ઘર બનાવીને તેને સંવારેલ છે પરંતુ તેની નીચે આગ સળગાવી રહ્યો છે.

ਐਸੇ ਗੜ ਮਹਿ ਐਠਿ ਹਠੀਲੋ ਫੂਲਿ ਫੂਲਿ ਕਿਆ ਪਾਵਤ ਹੇ ॥੨॥
તે આવા કિલ્લામાં હઠવશ અકળાઈને બેસેલ છે પરંતુ અકડાઈને તે શું પ્રાપ્ત કરી રહ્યો છે ॥૨॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਮੂਡ ਪਰਿ ਠਾਢੇ ਕੇਸ ਗਹੇ ਫੇਰਾਵਤ ਹੇ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર – પાંચ દૂત તેના માથા પર ઉભા છે અને વાળથી પકડીને તેને ઘુમાવે છે.

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਵਹਿ ਅੰਧ ਅਗਿਆਨੀ ਸੋਇ ਰਹਿਓ ਮਦ ਮਾਵਤ ਹੇ ॥੩॥
તે અંધ-અજ્ઞાનીને કાંઈ પણ નજર આવી રહ્યું નથી પરંતુ મોહના નશામાં સુઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਜਾਲੁ ਪਸਾਰਿ ਚੋਗ ਬਿਸਥਾਰੀ ਪੰਖੀ ਜਿਉ ਫਾਹਾਵਤ ਹੇ ॥
જેમ કોઈ પક્ષીઓને પકડવા માટે જાળ પાથરીને દાના ફેલાવી દેવાય છે, તેમ જ મૃત્યુએ તેને ફસાવેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਕਾਟਨ ਕਉ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਵਤ ਹੇ ॥੪॥੨॥੮੮॥
હે નાનક! આ બંધનોને કાપવા માટે હું મહાપુરુષ સદ્દગુરુનું ધ્યાન કરતો રહું છું ॥૪॥૨॥૮૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰ ਅਮੋਲੀ ॥
હરિનું નામ અપાર તેમજ કીમતી છે.

ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੋ ਮਨਹਿ ਅਧਾਰੋ ਚੀਤਿ ਚਿਤਵਉ ਜੈਸੇ ਪਾਨ ਤੰਬੋਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ અમારા પ્રાણથી પણ પ્રેમાળ છે અને મનનો આધાર છે. હું આને એમ યાદ કરું છું જેમ પાન વેચનાર પોતાના પાનને યાદ રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ਗੁਰਹਿ ਬਤਾਇਓ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀ ਮੇਰੇ ਤਨ ਕੀ ਚੋਲੀ ॥
જેમ ગુરુએ બતાવ્યું છે, તેમ જ હું સરળ સ્થિતિમાં સમાયેલ રહું છું અને મારી શરીરરૂપી ચોલી પ્રભુ રંગમાં રંગાઈ ગઈ છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਮੁਖਿ ਲਾਗੋ ਜਉ ਵਡਭਾਗੋ ਸੁਹਾਗੁ ਹਮਾਰੋ ਕਤਹੁ ਨ ਡੋਲੀ ॥੧॥
જયારે મારો ભાગ્યોદય થયો તો મને પોતાના પ્રિયના દર્શન થઈ ગયા. હવે મારો સુહાગ સ્થિર થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਰੂਪ ਨ ਧੂਪ ਨ ਗੰਧ ਨ ਦੀਪਾ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਮਉਲੀ ॥
પ્રભુની પૂજા કરવા માટે મને રૂપ, ધૂપ, સુગંધ તેમજ દીવાની કોઈ જરૂર નથી, કારણ કે વણવા-ગૂંથવાની જેમ તે હંમેશા મારી સાથે રહે છે અને તેનાથી હું ફૂલની જેમ ખીલી ગઈ છું.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਅ ਰਵੀ ਸੁਹਾਗਨਿ ਅਤਿ ਨੀਕੀ ਮੇਰੀ ਬਨੀ ਖਟੋਲੀ ॥੨॥੩॥੮੯॥
હે નાનક! મારા પ્રિય-પ્રભુએ મને સુહાગન બનાવીને આનંદ કર્યો છે અને મારી હૃદયરૂપી પથારી સુંદર બની ગઈ છે ॥૨॥૩॥૮૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਮਈ ॥
'ગોવિંદ-ગોવિંદ' જપીને હું ગોવિંદમય બની ગયો છું.

ਜਬ ਤੇ ਭੇਟੇ ਸਾਧ ਦਇਆਰਾ ਤਬ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਰਿ ਭਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી મને દયાળુ સાધુ મળી ગયો છે, ત્યારથી મારી દુર્બુધ્ધિ દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸੰਪੂਰਨ ਸੀਤਲ ਸਾਂਤਿ ਦਇਆਲ ਦਈ ॥
સંપૂર્ણ પરમાત્મા દરેક જગ્યાએ વસેલો છે, તે ખુબ શીતળ સ્વભાવવાળો, શાંતિનો પુંજ તેમજ દયાનો સમુદ્ર છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਹੰਕਾਰਾ ਤਨ ਤੇ ਹੋਏ ਸਗਲ ਖਈ ॥੧॥
મારા શરીરમાંથી કામ, ક્રોધ, તૃષ્ણા તેમજ અહંકાર વગેરે નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਸੁਚਿ ਸੰਤਨ ਤੇ ਇਹੁ ਮੰਤੁ ਲਈ ॥
મેં સંતોથી સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મ તેમજ પુણ્યનો મંત્ર લીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਮਨਹੁ ਪਛਾਨਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਸਗਲੀ ਸੋਝ ਪਈ ॥੨॥੪॥੯੦॥
હે નાનક! જેને મનથી પરમાત્માને ઓળખી લીધો છે, તેને બધી સમજ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૨॥૪॥૯૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਕਿਆ ਹਮ ਜੀਅ ਜੰਤ ਬੇਚਾਰੇ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਹ ਏਕ ਰੋਮਾਈ ॥
હે ઠાકોર! અમે જીવ બિચારા શું છીએ, અમે તારા એક રોમનું પણ વર્ણન કરી શકતા નથી.

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਬੇਅੰਤ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥੧॥
બ્રહ્મા, શિવશંકર, સિદ્ધ, મુનિ તેમજ ઇન્દ્ર પણ તારી ગતિને જાણી શકતા નથી ॥૧॥

ਕਿਆ ਕਥੀਐ ਕਿਛੁ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તારી મહિમા શું કરીએ? કાંઈ કથન કરી શકાતું નથી.

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, તું ત્યાં જ સમાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਦੂਖ ਜਮ ਸੁਨੀਐ ਤਹ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਤੂਹੈ ਸਹਾਈ ॥
હે પ્રભુ! સાંભળીએ છીએ કે જ્યાં યમોના ખુબ ભયાનક દુઃખ મળે છે, ત્યાં તું જ સહાયક હોય છે.

ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਹਰਿ ਚਰਨ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਕਉ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੨॥੫॥੯੧॥
હે હરિ! હું હરિની શરણમાં પડી ગયો છું અને તેના ચરણો પકડી લીધા છે. નાનક કહે છે કે પ્રભુએ મને સત્યનું જ્ઞાન આપી દીધું છે ॥૨॥૫॥૯૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਗਮ ਰੂਪ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਰਤਾ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤ ਇਕ ਨਿਮਖ ਜਪਾਈਐ ॥
અગમ્ય રૂપ, અવિનાશી પ્રભુનાં એક નિમિષ માટે જ નામ જપી લેવું જોઈએ, જે પાપી જીવોને પવિત્ર કરી દે છે.

ਅਚਰਜੁ ਸੁਨਿਓ ਪਰਾਪਤਿ ਭੇਟੁਲੇ ਸੰਤ ਚਰਨ ਚਰਨ ਮਨੁ ਲਾਈਐ ॥੧॥
આ આશ્ચર્ય સાંભળ્યું છે કે પ્રભુ સંતોથી મેળાપ કરવા પર પ્રાપ્ત થાય છે, આથી સંતોના ચરણોથી મન લગાવવું જોઈએ ॥૧॥

ਕਿਤੁ ਬਿਧੀਐ ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ ਪਾਈਐ ॥
તેને કઈ વિધિ તેમજ સંયમ દ્વારા મેળવાય છે?

ਕਹੁ ਸੁਰਜਨ ਕਿਤੁ ਜੁਗਤੀ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભદ્રજનો! કહો, અન્ય વિચારથી તેનું ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਮਾਨੁਖੁ ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਸੇਵਾ ਓਹੁ ਤਿਸ ਕੀ ਲਈ ਲਈ ਫੁਨਿ ਜਾਈਐ ॥
જે મનુષ્ય કોઈ બીજા મનુષ્યની સેવા કરે છે, તે પણ તેની સેવા માટે ફરી ફરી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਸਰਣਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਮੋਹਿ ਟੇਕ ਤੇਰੋ ਇਕ ਨਾਈਐ ॥੨॥੬॥੯੨॥
હે સુખસાગર! નાનક કહે છે કે મેં તારી શરણ લીધી છે તથા મને તારા નામનો જ આશરો છે ॥૨॥૬॥૯૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਸਰਣਿ ਸੰਤ ਟਹਲ ਕਰੀ ॥
મેં સંતોની શરણમાં આવીને તેની સેવા કરી છે.

ਧੰਧੁ ਬੰਧੁ ਅਰੁ ਸਗਲ ਜੰਜਾਰੋ ਅਵਰ ਕਾਜ ਤੇ ਛੂਟਿ ਪਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ફળસ્વરૂપ જગતના ધંધા, બંધનો, બધી જંજટ તેમજ બીજા કાર્યોથી મુક્ત થઈ ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਰੁ ਘਨੋ ਅਨੰਦਾ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਓ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ॥
મેં ગુરુથી હરિનું નામ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, જેનાથી મને સરળ સુખ તેમજ ખુબ આનંદ મળ્યો છે.

ਐਸੋ ਹਰਿ ਰਸੁ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਰੀ ਉਲਟਿ ਧਰੀ ॥੧॥
હરિ-રસ એટલો મીઠો છે કે હું તેનું વર્ણન કરી શકતો નથી. સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી પરણમુખી વૃત્તિને અન્તર્મુખી કરી દીધી છે ॥૧॥

ਪੇਖਿਓ ਮੋਹਨੁ ਸਭ ਕੈ ਸੰਗੇ ਊਨ ਨ ਕਾਹੂ ਸਗਲ ਭਰੀ ॥
તે મોહનને બધા જીવોની સાથે વસતો જોયો છે, કોઈ પણ સ્થાન તેનાથી ખાલી નથી તથા આખી સૃષ્ટિ જ તેનાથી પુષ્કળ છે.

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਪਰੀ ॥੨॥੭॥੯੩॥
હે નાનક! તે કૃપાનિધિ સર્વવ્યાપક છે અને મારી કામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૨॥૭॥૯૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਕਿਆ ਕਹਤਾ ਹਉ ਕਿਆ ਕਹਤਾ ॥
હે મન! તું શું કહે છે અને હું શું કહું છું?

ਜਾਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਕਿਆ ਕਹਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકોર પ્રભુ! તું મનની વાતને જાણનાર તેમજ પ્રવીણ છે, તારી સમક્ષ હું શું કહી શકું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਬੋਲੇ ਕਉ ਤੁਹੀ ਪਛਾਨਹਿ ਜੋ ਜੀਅਨ ਮਹਿ ਹੋਤਾ ॥
જે મનમાં હોય છે, તું તેને વગર બોલ્યે જ ઓળખી લે છે.

ਰੇ ਮਨ ਕਾਇ ਕਹਾ ਲਉ ਡਹਕਹਿ ਜਉ ਪੇਖਤ ਹੀ ਸੰਗਿ ਸੁਨਤਾ ॥੧॥
હે મન! તું શા માટે અને ક્યાં સુધી બીજાથી છળ કરતો રહીશ, જ્યારે કે તારી સાથે વસતો પ્રભુ બધું જ જોવે તેમજ સાંભળે છે ॥૧॥

ਐਸੋ ਜਾਨਿ ਭਏ ਮਨਿ ਆਨਦ ਆਨ ਨ ਬੀਓ ਕਰਤਾ ॥
આ જાણીને મારા મનમાં ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે કે પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ પણ રચયીતા નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਰਾ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਨ ਕਬਹੂ ਲਹਤਾ ॥੨॥੮॥੯੪॥
હે નાનક! ગુરુ મારા પર દયાલુ થઈ ગયો છે અને હરિનો રંગ મનથી ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૨॥૮॥૯૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਨਿੰਦਕੁ ਐਸੇ ਹੀ ਝਰਿ ਪਰੀਐ ॥
નિંદક આમ નાશ થઈ જાય છે,

ਇਹ ਨੀਸਾਨੀ ਸੁਨਹੁ ਤੁਮ ਭਾਈ ਜਿਉ ਕਾਲਰ ਭੀਤਿ ਗਿਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જેમ કાચી માટીની બનેલી દિવાલ પડી જાય છે, તું આ નિશાની સંભાળ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਦੇਖੈ ਛਿਦ੍ਰੁ ਤਉ ਨਿੰਦਕੁ ਉਮਾਹੈ ਭਲੋ ਦੇਖਿ ਦੁਖ ਭਰੀਐ ॥
જયારે કોઈ મનુષ્યનો અવગુણ જોવે છે તો નિંદક ખુબ ખુશ થાય છે પરંતુ તેના શુભ ગુણ જોઈને તે દુઃખથી ભરાઈ જાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਚਿਤਵੈ ਨਹੀ ਪਹੁਚੈ ਬੁਰਾ ਚਿਤਵਤ ਚਿਤਵਤ ਮਰੀਐ ॥੧॥
તે આઠેય પ્રહર બીજાનું ખરાબ વિચારતો રહે છે પરંતુ ખરાબ કરવામાં સફળ થતો નથી. તે બીજાનું ખરાબ કરવામાં વિચારતો-વિચારતો જ જીવન છોડી જાય છે ॥૧॥

ਨਿੰਦਕੁ ਪ੍ਰਭੂ ਭੁਲਾਇਆ ਕਾਲੁ ਨੇਰੈ ਆਇਆ ਹਰਿ ਜਨ ਸਿਉ ਬਾਦੁ ਉਠਰੀਐ ॥
વાસ્તવમાં પ્રભુએ જ નિંદકને ભુલાવેલ છે અને તેનું મૃત્યુ નજીક આવી ગયું છે. તેથી તે ભક્તજનોથી ઝઘડો ઉત્પન્ન કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਰਾਖਾ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਆਮੀ ਕਿਆ ਮਾਨਸ ਬਪੁਰੇ ਕਰੀਐ ॥੨॥੯॥੯੫॥
સ્વામી પ્રભુ પોતે નાનકનો રખેવાળ બની ગયો છે, પછી બિચારો મનુષ્ય ભલે શું બગાડી શકે છે ॥૨॥૯॥૯૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਐਸੇ ਕਾਹੇ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ॥
ખબર નહિ મનુષ્ય શા માટે ભુલાયેલ છે?

ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ਮੂਕਰਿ ਪਾਵਹਿ ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਸਦਾ ਸੰਗਿ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતે પાપ-કર્મ કરતો તેમજ કરાવતો છે, પરંતુ આ વાતથી ના પાડે છે. પરંતુ પ્રભુ હંમેશા સાથ રહેતો બધું જ જોતો-સાંભળતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਚ ਬਿਹਾਝਨ ਕੰਚਨ ਛਾਡਨ ਬੈਰੀ ਸੰਗਿ ਹੇਤੁ ਸਾਜਨ ਤਿਆਗਿ ਖਰੇ ॥
તે નામરૂપી કંચનને છોડીને માયારૂપી કાંચનો સોદો કરે છે અને પોતાના દુશ્મનો - કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારથી પ્રેમ કરે છે અને પોતાના સજ્જનો - સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મ, પુણ્ય ત્યાગી દે છે.

ਹੋਵਨੁ ਕਉਰਾ ਅਨਹੋਵਨੁ ਮੀਠਾ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਲਪਟਾਇ ਜਰੇ ॥੧॥
તેને અવિનાશી પ્રભુ કડવો લાગે છે અને નાશવંત સંસાર મીઠું લાગે છે. તે માયારૂપી ઝેરથી લપટાઇને સળગી જાય છે ॥૧॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਪਰਿਓ ਪਰਾਨੀ ਭਰਮ ਗੁਬਾਰ ਮੋਹ ਬੰਧਿ ਪਰੇ ॥
આવા પ્રાણીઓ આંધળા કુવામાં પડેલ છે અને ભ્રમના અંધારા તેમજ મોહના બંધનોમાં ફસાયેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤ ਦਇਆਰਾ ਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਕਾਢੈ ਬਾਹ ਫਰੇ ॥੨॥੧੦॥੯੬॥
હે નાનક! જયારે પ્રભુ દયાળુ થઈ જાય છે તો તે મનુષ્યને ગુરુથી મળાવીને હાથ પકડીને તેને આંધળા કુવામાંથી બહાર કાઢી દે છે

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਤਨ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਚੀਨ੍ਹਾ ॥
મન, શરીર તેમજ જીભથી સ્મરણ કરીને પરમાત્માને ઓળખી લીધો છે.

ਭਏ ਅਨੰਦਾ ਮਿਟੇ ਅੰਦੇਸੇ ਸਰਬ ਸੂਖ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨ੍ਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી બધી શંકા મટી ગઈ છે અને ખૂબ આનંદ થઈ ગયો છે. ગુરુએ મને સર્વસુખ આપ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਆਨਪ ਤੇ ਸਭ ਭਈ ਸਿਆਨਪ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ॥
મારો પ્રભુ ખૂબ ચતુર છે, સર્વજ્ઞાતા છે. મારા મનમાં અણસમજ જગ્યાએ પૂર્ણ સમજ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੈ ਅਪਨੇ ਕਉ ਕਾਹੂ ਨ ਕਰਤੇ ਕਛੁ ਖੀਨਾ ॥੧॥
પ્રભુ હાથ આપીને સેવકની રક્ષા કરે છે અને કોઈ પણ તેનું નુકસાન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਬਲਿ ਜਾਵਉ ਦਰਸਨ ਸਾਧੂ ਕੈ ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੀਨਾ ॥
હું સાધુના દર્શન પર બલિહાર જાવ છું, જેની કૃપાથી હરિ-નામ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਭਾਰੋਸੈ ਕਹੂ ਨ ਮਾਨਿਓ ਮਨਿ ਛੀਨਾ ॥੨॥੧੧॥੯੭॥
હે નાનક! મેં પોતાના ઠાકોર પર વિશ્વાસ રાખીને કોઈ બીજાને મનમાં એક ક્ષણ માટે પણ માન્યો નથી ॥૨॥૧૧॥૯૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਰੀ ਰਾਖਿ ਲਈ ॥
ગુરુએ મારી લાજ રાખી લીધી છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਦੀਨੋ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਗਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને અમૃત નામ મારા હ્રદયમાં વસાવી દીધું છે, જેનાથી જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਵਰੇ ਦੂਤ ਦੁਸਟ ਬੈਰਾਈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕਾ ਜਪਿਆ ਜਾਪੁ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુનો જાપ જપ્યો તો મારી દુષ્ટ વાસના, ક્રોધ, લોભ, મોહ અને અહંકાર દૂર થઈ ગયી છે

ਕਹਾ ਕਰੈ ਕੋਈ ਬੇਚਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕਾ ਬਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥
મારા પ્રભુનો આખી દુનિયામાં ખુબ પ્રતાપ છે, પછી કોઈ મનુષ્ય બિચારો મારું શું બગાડી શકે છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਖੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
વારંવાર પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને મને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે, આથી તેના ચરણ-કમળને મનમાં વસાવી લીધા છે.

ਤਾ ਕੀ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਜਾ ਤੇ ਊਪਰਿ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੨॥੧੨॥੯੮॥
દાસ નાનક તે પરમાત્માની શરણમાં પડ્યો છે, જેનાથી ઉપર કોઈ નથી ॥૨॥૧૨॥૯૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਪੀਐ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ॥
હંમેશા પ્રભુનું નામ જપવું જોઈએ,

ਜਰਾ ਮਰਾ ਕਛੁ ਦੂਖੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਆਗੈ ਦਰਗਹ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આનાથી ગઢપણ તેમજ મૃત્યુનું દુઃખ કંઈ પણ પ્રભાવિત કરતું નથી અને આગળ સત્યના દરબારમાં કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਪਰੀਐ ਨਿਤ ਸਰਨੀ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
પોતાનો અહંકાર ત્યાગીને હંમેશા શરણમાં રહેવું જોઈએ. આ નામનો ભંડાર ગુરુથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਕਟੀਐ ਫਾਸੀ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਕਾ ਨੀਸਾਨੁ ॥੧॥
આનાથી જન્મ-મરણની ફાંસી કપાઈ જાય છે અને સત્યના દરબારમાં જવા માટે આ પરવાનગી છે ॥૧॥

ਜੋ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਉ ਮਨ ਤੇ ਛੂਟੈ ਸਗਲ ਗੁਮਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! જે તું કરે છે, હું તેને સહર્ષ માનું છું અને મારા મનથી બધા ઘમંડ છૂટી ગયા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥੨॥੧੩॥੯੯॥
હે નાનક! હું તે પરમાત્માની શરણમાં છું, જેને આખું જગત બનાવ્યું છે ॥૨॥૧૩॥૯૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਹੀ ॥
જેના મન શરીરમાં પ્રભુ વસેલો છે,

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨਿਤ ਤਿਸੁ ਰਸਨਾ ਕਾ ਮੋਲੁ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે રોજ તેનું ગુણગાન કરીને બીજાને સંભળાવવાનો પરોપકાર કરે છે, તેની જીભનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁਲ ਸਮੂਹ ਉਧਰੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲੁ ਲਾਹੀ ॥
તેના આખા કુળનો એક ક્ષણમાં જ ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે અને તેના જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਅਨਦ ਸੇਤੀ ਬਿਖਿਆ ਬਨੁ ਗਾਹੀ ॥੧॥
તે પોતાના પ્રભુનું સ્મરણ કરીને ખૂબ આનંદથી વિકારોથી ભરેલ જંગલરૂપી જગતથી પાર થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਬੋਹਿਥੁ ਪਾਏ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਪਰਾਹੀ ॥
તે પ્રભુના ચરણરૂપી જહાજને મેળવીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે.

ਸੰਤ ਸੇਵਕ ਭਗਤ ਹਰਿ ਤਾ ਕੇ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਹੈ ਤਾਹੀ ॥੨॥੧੪॥੧੦੦॥
હે નાનક! જે પરમાત્માની ભક્તિમાં અનેક સંત, મહાપુરુષ તેમજ ભક્તજન લીન છે, તેનું મન પણ તેનાથી જ લાગ્યું છે ॥૨॥૧૪॥૧૦૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਧੀਰਉ ਦੇਖਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਰੰਗਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તારી લીલા જોઈને મને ખૂબ ધીરજ થાય છે.

ਤੁਹੀ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤੂਹੀ ਵਸਹਿ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જ અંતર્યામી સ્વામી છે અને તું જ સાધુઓની સાથે રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਨਿਵਾਜੇ ਠਾਕੁਰ ਨੀਚ ਕੀਟ ਤੇ ਕਰਹਿ ਰਾਜੰਗਾ ॥੧॥
તે ઠાકોરની લીલા એટલી અદભુત છે કે તે ક્ષણમાં જ નીચ મનુષ્યને રાજ સિહાંસન પર બેસાડીને સન્માન અપાવી દે છે ॥૧॥

ਕਬਹੂ ਨ ਬਿਸਰੈ ਹੀਏ ਮੋਰੇ ਤੇ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੀ ਦਾਨੁ ਮੰਗਾ ॥੨॥੧੫॥੧੦੧॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક વિનંતી કરે છે કે હું આ જ દાન માંગુ છું કે તું મારા હૃદયથી ક્યારેય ભૂલ નહીં ॥૨॥૧૫॥૧૦૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਚੁਤ ਪੂਜਾ ਜੋਗ ਗੋਪਾਲ ॥
સ્થિર પરમેશ્વર પૂજનીય છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਰਖਉ ਹਰਿ ਆਗੈ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાનું મન-શરીર તેની સમક્ષ અર્પણ કરું છું, તે જ બધા જીવોનો પાલનહાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਨਿ ਸਮ੍ਰਥ ਅਕਥ ਸੁਖਦਾਤਾ ਕਿਰਪਾ ਸਿੰਧੁ ਬਡੋ ਦਇਆਲ ॥
તે જીવોને શરણ દેવામાં સમર્થ છે, તેની મહિમા અકથ્ય છે, તે સુખદાતા, કૃપાનો સમુદ્ર તેમજ ખુબ દયાળુ છે.

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਰਾਖੈ ਅਪਨੇ ਕਉ ਤਿਸ ਨੋ ਲਗੈ ਨ ਤਾਤੀ ਬਾਲ ॥੧॥
તે ભક્તોને ગળાથી લગાવીને રાખે છે અને તેને કોઈ ગરમ હવા અર્થાત દુઃખ લાગવા દેતો નથી ॥૧॥

ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬਸੁ ਸੰਤ ਜਨਾ ਧਨ ਮਾਲ ॥
તે દામોદર સ્વામી ખુબ દયાળુ છે અને સંતજનોની ધન-સંપત્તિ બધું જ છે.

ਨਾਨਕ ਜਾਚਿਕ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭ ਮਾਗੈ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਮਿਲੈ ਰਵਾਲ ॥੨॥੧੬॥੧੦੨॥
યાચક નાનક પ્રભુ-દર્શન જ માંગે છે અને ઈચ્છે છે કે તેને સંતજનોની ચરણ-ધૂળ જ મળે ॥૨॥૧૬॥૧૦૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕੋਟਿ ਜਤਨ ਭਏ ॥
પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરવાથી કરોડો પ્રયત્ન પૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ਜਮਦੂਤਨ ਕਉ ਤ੍ਰਾਸ ਅਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સંતોની સંગતિમાં મળીને હરિનું ગુણગાન કર્યું તો યમદૂત પણ નજીક આવવાથી ડરવા લાગ્યો ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇਤੇ ਪੁਨਹਚਰਨ ਸੇ ਕੀਨੑੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਣ ਗਹੇ ॥
મન અને હૃદયમાં પ્રભુના ચરણ વસાવવાથી જેટલા પણ પ્રાયશ્ચિત કર્મ છે, બધા પૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਨਾਠਾ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਦਹੇ ॥੧॥
હવે મારુ જન્મ-મરણ, ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ ગયા છે અને જન્મ-જન્માંતરના બધા પાપ સળગી ગયા છે ॥૧॥

ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਭਜਹੁ ਜਗਦੀਸੈ ਏਹੁ ਪਦਾਰਥੁ ਵਡਭਾਗਿ ਲਹੇ ॥
નીડર થઈને જગદીશ્વરનું ભજન કર. આ નામરૂપી પદાર્થ ભાગ્યશાળીને જ મળે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ਨਿਰਮਲ ਜਸੁ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਕਹੇ ॥੨॥੧੭॥੧੦੩॥
હે પૂર્ણ પ્રભુ દાતા! દાસ નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે એવી કૃપા કર કે હું તારું પવિત્ર યશ કરતો રહું ॥૨॥૧૭॥૧૦૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਸੁਲਹੀ ਤੇ ਨਾਰਾਇਣ ਰਾਖੁ ॥
પ્રભુએ સુલેહી ખાનથી એમને બચાવી લીધા છે.

ਸੁਲਹੀ ਕਾ ਹਾਥੁ ਕਹੀ ਨ ਪਹੁਚੈ ਸੁਲਹੀ ਹੋਇ ਮੂਆ ਨਾਪਾਕੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાવધાન ખાણ પોતાના હેતુમાં સફળ થઈ શકી નહિ અર્થાત તે અમને નુકસાન પહોંચાડવામાં અસફળ રહી અને ખુબ અશુદ્ધ મૃત્યુનો શિકાર થયો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਢਿ ਕੁਠਾਰੁ ਖਸਮਿ ਸਿਰੁ ਕਾਟਿਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਹੋਇ ਗਇਆ ਹੈ ਖਾਕੁ ॥
પ્રભુએ કુહાડી કાઢીને તેનું માથું કાપી દીધું છે અને ક્ષણમાં જ તે રાખ 11 ગયો. તે અમારૂં ખરાબ વિચારી-વિચારી પોતે જ સળગીને મરી ગયો છે.

ਮੰਦਾ ਚਿਤਵਤ ਚਿਤਵਤ ਪਚਿਆ ਜਿਨਿ ਰਚਿਆ ਤਿਨਿ ਦੀਨਾ ਧਾਕੁ ॥੧॥
જે પરમેશ્વરે તેને બનાવ્યો હતો, તેને જ તેને મૃત્યુના હવાલે કરી દીધો છે ॥૧॥

ਪੁਤ੍ਰ ਮੀਤ ਧਨੁ ਕਿਛੂ ਨ ਰਹਿਓ ਸੁ ਛੋਡਿ ਗਇਆ ਸਭ ਭਾਈ ਸਾਕੁ ॥
તેનો કોઈ પુત્ર, મિત્ર તેમજ ધન કંઈ પણ રહ્યું નથી અને તે પોતાના ભાઈ-કુટુંબી પાછળ છોડી દીધા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨਿ ਜਨ ਕਾ ਕੀਨੋ ਪੂਰਨ ਵਾਕੁ ॥੨॥੧੮॥੧੦੪॥
હે નાનક! હું તે પ્રભુ પર શત-શત બલિહાર છું, જેને પોતાના સેવકનું વાક્ય પૂર્ણ કર્યું છે ॥૨॥૧૮॥૧૦૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਪੂਰੀ ਸੇਵ ॥
પૂર્ણ ગુરૂની સેવા પૂર્ણ ફળદાયક છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਸੁਆਮੀ ਕਾਰਜੁ ਰਾਸਿ ਕੀਆ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગતનો સ્વામી પોતે દરેક જગ્યાએ હાજર છે અને ગુરુદેવે અમારું દરેક કાર્ય સંપૂર્ણ કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਦਿ ਮਧਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਿ ਸੁਆਮੀ ਅਪਨਾ ਥਾਟੁ ਬਨਾਇਓ ਆਪਿ ॥
સ્વામી પ્રભુ જ આદિ, મધ્ય તેમજ અંત સુધી હાજર છે, તેને પોતાની રચના પોતે જ બનાવી છે.

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕੋ ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥
મારા પ્રભુનો ખુબ પ્રતાપ છે કે તે પોતાના સેવકની હંમેશા જ લાજ રાખે છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਵਸਿ ਕੀਨੑੇ ਜਿਨਿ ਸਗਲੇ ਜੰਤ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર જ સદ્દગુરુ છે, જેને બધા જીવોનો પોતાના વશમાં કરેલ છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤ ॥੨॥੧੯॥੧੦੫॥
હે નાનક! મેં તેના ચરણોની શરણ લીધી છે અને નિર્મળ રામ-નામરૂપી મંત્ર જપતો રહું છું ॥૨॥૧૯॥૧૦૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤਾਪ ਪਾਪ ਤੇ ਰਾਖੇ ਆਪ ॥
પરમાત્મા પોતે મને દુઃખો તેમજ પાપોથી બચાવે છે.

ਸੀਤਲ ਭਏ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਮਹਿ ਜਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરૂના ચરણોમાં લાગીને મન શાંતિ થઈ ગયું છે અને પોતાના હ્રદયમાં રામ નામનું જ જાપ કરતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਸਤ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਨਵ ਖੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરી મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખ્યો છે, તે જગતનો ઉદ્ધાર કરનાર છે અને ધરતીના નવ ખંડોમાં તેનો જ પ્રતાપ ફેલાયેલો છે.

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਅਨਦ ਪ੍ਰਵੇਸਾ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝੀ ਮਨ ਤਨ ਸਚੁ ਧ੍ਰਾਪ ॥੧॥
મારા બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા છે તથા સુખ તેમજ આનંદ મનમાં પ્રવેશ કરી ગયા છે. નામ જપીને તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને મન-શરીર સંતુષ્ટ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥੁ ਸਰਣਿ ਸਮਰਥਾ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੋ ਮਾਈ ਬਾਪੁ ॥
અનાથોનો નાથ પ્રભુ જ જીવોને શરણ દેવામાં સમર્થ છે અને તે જ આખી સૃષ્ટિનો માતા-પિતા છે.

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਭੈ ਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਨਾਨਕ ਆਲਾਪ ॥੨॥੨੦॥੧੦੬॥
હે નાનક! હું તો ભક્તવત્સલ, ભયનાશક સ્વામીનું જ ગુણગાન કરું છું અને તેનું જ નામ સ્મરણ કરુંછું ॥૨॥૨૦॥૧૦૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਤਿਸਹਿ ਪਛਾਨੁ ॥
હે મનુષ્ય! જેનાથી તું ઉત્પન્ન થયો છે, તેને ઓળખ!

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਧਿਆਇਆ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਹੋਏ ਕਲਿਆਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વરનું ધ્યાન-મનન કરવાથી જ કુશળ ક્ષેમ તેમજ કલ્યાણ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਬਡ ਭਾਗੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥
અતિભાગ્યથી જ પૂર્ણ ગુરુ મળે છે, તે જ અંતર્યામી, બુદ્ધિમાન તેમજ સર્વગુણ પરિપૂર્ણ છે.

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਕਰਿ ਅਪਨੇ ਬਡ ਸਮਰਥੁ ਨਿਮਾਣਿਆ ਕੋ ਮਾਨੁ ॥੧॥
તે પોતાનો બનાવીને હાથ આપીને રક્ષા કરે છે. તે ખુબ સમર્થ છે અને સમ્માનહીનોને સમ્માન અપાવે છે ॥૧॥

ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਅੰਧਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟੇ ਚਾਨਾਣੁ ॥
મારા બધા ભ્રમ ભય ક્ષણમાં જ નાશ થઈ ગયા છે અને અજ્ઞાનનો અંધકાર મટીને જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਆਰਾਧੈ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੨॥੨੧॥੧੦੭॥
હે નાનક! હું તો જીવનના દરેક એક શ્વાસથી તેની જ પ્રાર્થના કરું છું અને હંમેશા તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥૨૧॥૧૦૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਦੋਵੈ ਥਾਵ ਰਖੇ ਗੁਰ ਸੂਰੇ ॥
શૂરવીર ગુરુએ આ લોક તેમજ પરલોક બંને સ્થાનોમાં અમારી રક્ષા કરી છે.

ਹਲਤ ਪਲਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਵਾਰੇ ਕਾਰਜ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਪੂਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વરે અમારો લોક-પરલોક સુશોભિત દીધો છે અને બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਮਜਨੁ ਹੋਵਤ ਸਾਧੂ ਧੂਰੇ ॥
હરિનું નામ જપવાથી સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને સાધુઓની ચરણ-ધૂળમાં સ્થાન થતું રહે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਥਿਤਿ ਪਾਈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੇ ਮਿਟੇ ਬਿਸੂਰੇ ॥੧॥
હવે જન્મ-મરણ સમાપ્ત થઈ ગયું છે તથા જન્મ-મરણનું ચક્ર પણ મટી ગયું છે ॥૧॥

ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਤਰੇ ਛੁਟੇ ਭੈ ਜਮ ਕੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਏਕੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
હું ભ્રમ-ભયના સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું અને મૃત્યુના ભયથી પણ છૂટી ગયો છું. એક પરમાત્મા જ ઘટ-ઘટમાં પુષ્કળ થઈ રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਪੇਖਿ ਹਜੂਰੇ ॥੨॥੨੨॥੧੦੮॥
હે નાનક! હું તો દુઃખ નાશક પરમાત્માની શરણમાં આવ્યો છું અને અંતર્મન તેમજ બહાર તેને જ જોવ છું ॥૨॥૨૨॥૧૦૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਤ ਦੋਖ ਨਸੇ ॥
હે પ્રભુ! તારા દર્શન કરવાથી જ બધા દોષ નાશ થઈ જાય છે.

ਕਬਹੁ ਨ ਹੋਵਹੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਗੋਚਰ ਜੀਅ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આથી તું ક્યારેય પણ અમારી નજરથી દૂર ન થતો અને હંમેશા પ્રાણોની સાથે વસી રહેજે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે પ્રિયતમ! તું મારા પ્રાણોનો આધાર છે અને તું જ મારો સ્વામી છે.

ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥
તે અંતર્યામી પ્રભુ દરેક જગ્યાએ વસેલ છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਸਾਰਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥
હું તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ સ્મરણ કરીને તારું ધ્યાન કરું.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਝਹਿ ਚਿਤਾਰੀ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જીવનના દરેક એક શ્વાસથી તને જ યાદ કરતો રહું છું ॥૨॥

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પ્રભુ! તું કૃપાનિધિ તેમજ દીનદયાળુ છે,

ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੀ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੩॥
પોતાના જીવોનું પાલન-પોષણ કર ॥૩॥

ਆਠ ਪਹਰ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਜਨੁ ਜਾਪੇ ॥
આ સેવક આઠ પ્રહર તારું જ નામ જપતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ॥੪॥੨੩॥੧੦੯॥
હે નાનક! પ્રભુએ પોતે જ પોતાનો પ્રેમ મારા મનમાં લગાવ્યો છે ॥૪॥૨૩॥૧૦૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਚਲਤ ਗਇਆ ॥
હે જીવ! તારું શરીર, ધન તેમજ યૌવન ચાલ્યું ગયું છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਭਜਨੁ ਨ ਕੀਨੋ ਕਰਤ ਬਿਕਾਰ ਨਿਸਿ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તે રામ-નામનું ભજન કર્યું નથી અને દિવસ-રાત વિકાર કરતાં જ વીતી ગયાં છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੋਜਨ ਨਿਤ ਖਾਤੇ ਮੁਖ ਦੰਤਾ ਘਸਿ ਖੀਨ ਖਇਆ ॥
રોજ અનેક પ્રકારના ભોજન ખાતા મુખના દાંત પણ ઘસાઈને ક્ષીણ થઈ ગયા છે.

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਮੂਠਉ ਪਾਪ ਕਰਤ ਨਹ ਪਰੀ ਦਇਆ ॥੧॥
મારું-મારું કરીને તું લૂંટાઈ ગયો છે અને પાપ કરતા તારા મનમાં ક્યારેય દયા આવી નથી ॥૧॥

ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਘੋਰ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗਲਤੁ ਪਇਆ ॥
હે પ્રાણી! આ જગત મહાવિકારો તેમજ દુ:ખોનું ગાઢ સમુદ્ર છે, જેમાં તું ડુબેલ છે.

ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ ਕੀ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਢਿ ਲਇਆ ॥੨॥੨੪॥੧੧੦॥
હે નાનક! જે જીવ સ્વામીની શરણમાં પડી ગયો છે, પ્રભુએ તેને હાથથી પકડીને દુ:ખોના સમુદ્રમાંથી કાઢી લીધો છે ॥૨॥૨૪॥૧૧૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇਆ ਚੀਤਿ ॥
હે સજ્જનો! જ્યારે પોતાનો પ્રભુ યાદ આવ્યો તો

ਦੁਸਮਨ ਦੁਸਟ ਰਹੇ ਝਖ ਮਾਰਤ ਕੁਸਲੁ ਭਇਆ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું કલ્યાણ થઈ ગયું મારા દુષ્ટ દુશ્મન વ્યર્થ જ સમય બરબાદ કરતા રહ્યા ॥૧॥વિરામ॥

ਗਈ ਬਿਆਧਿ ਉਪਾਧਿ ਸਭ ਨਾਸੀ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਕਰਤਾਰਿ ॥
જ્યારે કર્તારે મારો પક્ષ લીધો તો બધી બીમારીઓ તેમજ મુશ્કેલીઓ નાશ થઈ ગઈ.

ਸਾਂਤਿ ਸੂਖ ਅਰੁ ਅਨਦ ਘਨੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਉਰ ਹਾਰਿ ॥੧॥
જ્યારે મેં પ્રિયતમના નામને પોતાના હ્રદયનો હાર બનાવી લીધો તો મનમાં સુખ, શાંતિ અને ખૂબ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો ॥૧॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਤੂੰ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! મારુ જીવન, શરીર તેમજ ધન બધું તારી જ દીધેલી પૂંજી છે અને તું જ મારો સમર્થ સ્વામી છે.

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਹੈ ਚੇਰਾ ॥੨॥੨੫॥੧੧੧॥
તું જ પોતાના દાસનો રખેવાળ છે અને દાસ નાનક હંમેશા તારો ચેલો છે ॥૨॥૨૫॥૧૧૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿਦੁ ਸਿਮਰਿ ਹੋਆ ਕਲਿਆਣੁ ॥
ગોવિંદનું સ્મરણ કરવાથી કલ્યાણ થઈ ગયું છે.

ਮਿਟੀ ਉਪਾਧਿ ਭਇਆ ਸੁਖੁ ਸਾਚਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਿਮਰਿਆ ਜਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અંતર્યામીનું ભજન કરવાથી બધી મુશ્કેલીઓ મટી ગઈ છે અને સાચું સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਤਿਨਿ ਕੀਏ ਸੁਖਾਲੇ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਾਚਾ ਤਾਣੁ ॥
જેના આ જીવ ઉત્પન્ન કરેલ છે, તેને જ તેને સુખી કર્યા છે તથા ભક્તજનોને તેનો જ સાચો સહારો છે.

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਆਪੇ ਰਾਖੀ ਭੈ ਭੰਜਨ ਊਪਰਿ ਕਰਤੇ ਮਾਣੁ ॥੧॥
પ્રભુએ પોતે પોતાના ભક્તોની લાજ રાખી છે અને તે તો ભયનાશક પરમાત્મા પર જ ગર્વ કરે છે ॥૧॥

ਭਈ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ਮਿਟੀ ਬੁਰਾਈ ਦ੍ਰੁਸਟ ਦੂਤ ਹਰਿ ਕਾਢੇ ਛਾਣਿ ॥
પરમાત્માએ પસંદગીયુક્ત કામાદિક દુષ્ટ દૂતોને મનથી કાઢી દીધા છે અને હવે બધાથી મિત્રતા થઈ ગઈ છે તથા બધી દુષ્ટતા મટી ગઈ છે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਗੁਣਹ ਵਖਾਣਿ ॥੨॥੨੬॥੧੧੨॥
હે નાનક! હું તો પરમાત્માના ગુણોના વખાણ કરીને જ જીવી રહ્યો છું અને મનમાં સરળ સુખ તેમજ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે ॥૨॥૨૬॥૧૧૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુ કૃપાળુ થઈ ગયો છે.

ਕਾਰਜ ਸਗਲ ਸਵਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਪਿ ਜਪਿ ਸਾਧੂ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્‌ગુરૂએ બધા કાર્ય પરિપૂર્ણ દીધા છે તથા નામ જપી-જપીને સાધુજન નિહાળ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਦੋਖੀ ਸਗਲੇ ਭਏ ਰਵਾਲ ॥
પ્રભુએ પોતાના સેવકનો પક્ષ લીધો છે, જેનાથી તેના બધા દોષિત માટીમાં મળી ગયા છે.

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਰਾਖੇ ਜਨ ਅਪਨੇ ਉਧਰਿ ਲੀਏ ਲਾਇ ਅਪਨੈ ਪਾਲ ॥੧॥
તેને સેવકને ગળાથી લગાવીને રાખેલ છે અને પોતાની શરણમાં રાખીને તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૧॥

ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਮਿਲਿ ਘਰਿ ਆਏ ਨਿੰਦਕ ਕੇ ਮੁਖ ਹੋਏ ਕਾਲ ॥
દાસ સકુશળ ઘર આવી ગયો છે અને નિંદકોનું મુખ કાળું થઈ ગયું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੨੭॥੧੧੩॥
હે નાનક! મારો સદ્‌ગુરુ પૂર્ણ છે અને ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ મારા પર નિહાળ થઈ ગયો છે ॥૨॥૨૭॥૧૧૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮੂ ਲਾਲਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો પ્રભુથી અતુટ પ્રેમ બન્યો છે ॥વિરામ॥

ਤੋਰੀ ਨ ਤੂਟੈ ਛੋਰੀ ਨ ਛੂਟੈ ਐਸੀ ਮਾਧੋ ਖਿੰਚ ਤਨੀ ॥੧॥
પ્રભુએ પ્રેમનો દોરો એવો બનાવ્યો છે જે તોડવાથી પણ તૂટતો નથી અને ન તો છોડવાથી છૂટે છે ॥૧॥

ਦਿਨਸੁ ਰੈਨਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਤੂ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ ॥੨॥
હે પ્રભુ! હવે દિવસ-રાત તે મારા મનમાં જ વસે છે. તું પોતાની કૃપા કરતો રહે ॥૨॥

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਕਉ ਅਕਥ ਕਥਾ ਜਾ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ॥੩॥
હુ તો તે શ્યામ સુંદર પર બલિહાર જાવ છું, જેના વિશે આ વાત સાંભળી છે કે તેની કથા અકથનીય છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਮੋਹਿ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਠਾਕੁਰ ਅਪੁਨੀ ॥੪॥੨੮॥੧੧੪॥
હે ઠાકોર! નાનક કહે છે કે મને તો પ્રભુના દાસોનો દાસ કહેવાય છે. મારા પર પોતાની કૃપા કર ॥૪॥૨૮॥૧૧૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਜਪਿ ਜਾਂਉ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
હું તો હરિના ચરણોને જપીને તેના પર જ બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਤਾ ਕਾ ਹਿਰਦੈ ਧਰਿ ਮਨ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ જ મારો પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર છે અને હ્રદયમાં વસાવીને તેનું જ ધ્યાન કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥
જેને આ આખું સંસાર બનાવેલું છે, તે સુખદાતા પ્રભુનું વારંવાર સ્મરણ કરતો રહે.

ਰਸਨਾ ਰਵਹੁ ਏਕੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹੁ ਮਾਨੁ ॥੧॥
પોતાની જીભથી એક નારાયણને જપતો રહે અને સાચી દરગાહમાં સમ્માન પ્રાપ્ત કર ॥૧॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਜਾ ਕਉ ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેને સાધુની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે, તેને જ આ નામરૂપી ખજાનો પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਗਾਵਉ ਗੁਣ ਕੀਰਤਨੁ ਨਿਤ ਸੁਆਮੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ॥੨॥੨੯॥੧੧੫॥
હે સ્વામી! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપા કરીને આ જ દાન આપ કે રોજ તારું ગુણગાન તેમજ કીર્તન કરતો રહું ॥૨॥૨૯॥૧૧૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣ ॥
સદ્દગુરૂની શરણમાં પરમાત્માએ અમારી રક્ષા કરી છે.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਹੋਆ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮੇਰੋ ਤਾਰਨ ਤਰਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો પરબ્રહ્મ સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર કરાવનાર છે અને આખા જગતમાં તેની જય-જયકાર થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਸ੍ੰਭਰ ਪੂਰਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪੋਖਨ ਭਰਣ ॥
સંપૂર્ણ સુખદાતા વિશ્વંભર આખું સૃષ્ટિનું ભરણપોષણ કરનાર છે.

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਂਈ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ॥੧॥
તે દેશ-દેશાંતર બધામાં વ્યાપ્ત છે અને હું તે હરિના ચરણો પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਵਸਿ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਸਿਧਿ ਤੁਮ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ॥
હે સ્વામી! બધા જીવોનો જીવન-વિચાર તારા વશમાં છે અને તું સર્વ સિધ્ધિઓનો કર્તા છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਡਰਣ ॥੨॥੩੦॥੧੧੬॥
હે નાનક! યુગો-યુગાંતરોથી પ્રભુ પોતાના ભક્તજનોની રક્ષા કરતો આવ્યો છે તથા તેનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ ડર રહેતો નથી ॥૨॥૩૦॥૧૧૬॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੮
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ બેપદ ઘર ૮

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! હું તો કાંઈ પણ નથી અને બધું જ તારું જ આપેલું છે.

ਈਘੈ ਨਿਰਗੁਨ ਊਘੈ ਸਰਗੁਨ ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਿਚਿ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો સ્વામી નિર્ગુણ સ્વરૂપ તેમજ સગુણ સ્વરૂપમાં પોતે જ લીલા કરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਗਰ ਮਹਿ ਆਪਿ ਬਾਹਰਿ ਫੁਨਿ ਆਪਨ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਗਲ ਬਸੇਰਾ ॥
શરીરરૂપી નગરમાં તે જ હાજર છે અને બહાર પણ તે જ વસી રહ્યો છે. સત્ય તો આ જ છે કે મારો પ્રભુ બધામાં નિવાસ કરી રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਰਾਜਨੁ ਆਪੇ ਹੀ ਰਾਇਆ ਕਹ ਕਹ ਠਾਕੁਰੁ ਕਹ ਕਹ ਚੇਰਾ ॥੧॥
તે પોતે જ રાજા છે અને પોતે જ પ્રજા છે. ક્યાંય તે માલિક બનેલ છે અને ક્યાંય તે ચેલો બનેલ છે ॥૧॥

ਕਾ ਕਉ ਦੁਰਾਉ ਕਾ ਸਿਉ ਬਲਬੰਚਾ ਜਹ ਜਹ ਪੇਖਉ ਤਹ ਤਹ ਨੇਰਾ ॥
હું કઈ વસ્તુ છુપાવીને રાખું અને કોનાથી છળ-કપટ કરું, હું જ્યાં પણ જોવ છું, તે મને નજીક જ નજર આવે છે.

ਸਾਧ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਓ ਨਾਨਕ ਮਿਲਿ ਸਾਗਰ ਬੂੰਦ ਨਹੀ ਅਨ ਹੇਰਾ ॥੨॥੧॥੧੧੭॥
હે નાનક! મને સાધુ સ્વરૂપ ગુરુ મળી ગયો છે. હવે મેં જોયું છે કે જેમ સમુદ્રથી મળેલ ટીપું તેનાથી અલગ હોતું નથી, તેમ જ પ્રકાશ પરમપ્રકાશથી મળીને અલગ હોતો નથી ॥૨॥૧॥૧૧૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਤੁਮ੍ਹ ਸਮਰਥਾ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ॥
હે ગોવિંદ! તૂં સમર્થ તેમજ સર્વકર્તા છે,

ਢਾਕਨ ਢਾਕਿ ਗੋਬਿਦ ਗੁਰ ਮੇਰੇ ਮੋਹਿ ਅਪਰਾਧੀ ਸਰਨ ਚਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા અવગુણ ઢાંકી લે, હું ગુનેગાર તારા ચરણોની શરણમાં આવ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜੋ ਕੀਨੋ ਸੋ ਤੁਮ੍ਹ ਜਾਨਿਓ ਪੇਖਿਓ ਠਉਰ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਢੀਠ ਮੁਕਰਨ ॥
જે કંઈ પણ મેં કર્યું છે, તેને તે જોઈ જાણી લીધું છે અને મને ઉધ્ધતને મુકરવા માટે પણ કોઈ રસ્તો નથી.

ਬਡ ਪਰਤਾਪੁ ਸੁਨਿਓ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹਰੋ ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਤੇਰੋ ਨਾਮ ਹਰਨ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મેં સાંભળ્યું છે કે આખા જગતમાં તારો ખુબ પ્રતાપ છે અને તારું નામ કરોડો પાપોને નાશ કરી દે છે ॥૧॥

ਹਮਰੋ ਸਹਾਉ ਸਦਾ ਸਦ ਭੂਲਨ ਤੁਮ੍ਹਰੋ ਬਿਰਦੁ ਪਤਿਤ ਉਧਰਨ ॥
મારો સ્વભાવ છે કે હંમેશા ભૂલો કરતો રહું છું અને તારો ધર્મ પતિતોનું ઉદ્ધાર કરવાનું છે.

ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਕਿਰਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਜੀਵਨ ਪਦ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ॥੨॥੨॥੧੧੮॥
હે કરુણામય, હે કૃપાળુ, હે કૃપાનિધિ, હે શ્રી હરિ! નાનક વિનંતી કરે છે કે તારા દર્શન જ જીવન દેનાર છે ॥૨॥૨॥૧૧૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਐਸੀ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਕਰਹੁ ॥
હે પ્રભુ! મારા પર એવી કૃપા કર કે

ਸੰਤਹ ਚਰਣ ਹਮਾਰੋ ਮਾਥਾ ਨੈਨ ਦਰਸੁ ਤਨਿ ਧੂਰਿ ਪਰਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ માથું સંતોના ચરણોમાં પડી રહે, આ આંખો તેના દર્શન કરે અને શરીર પર તેની ચરણ-ધૂળ પડેલી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੋ ਸਬਦੁ ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਬਾਸੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਮਨ ਸੰਗਿ ਧਰਹੁ ॥
ગુરુના શબ્દ મારા હૃદયમાં વસી રહે અને મન હરિ-નામમાં લીન રહે.

ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਨਿਵਾਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਸਗਲੋ ਭਰਮਾ ਹੋਮਿ ਜਰਹੁ ॥੧॥
હે ઠાકોર! કામાદિક પાંચ દાણચોરોને મારાથી દૂર કરી દે અને બધા ભ્રમ આગમાં સળગાવી દે ॥૧॥

ਜੋ ਤੁਮ੍ਹ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੈ ਭਾਵਨੁ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਰਿ ਟਰਹੁ ॥
જે કાંઈ તું કરે, તેને જ હું સારું માનું અને મારી મુશ્કેલી તેમજ લાલચને દૂર કરી દે.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਹੀ ਦਾਤੇ ਸੰਤਸੰਗਿ ਲੇ ਮੋਹਿ ਉਧਰਹੁ ॥੨॥੩॥੧੧੯॥
હે પ્રભુ! તું જ નાનકનો દાતા છે, આથી સંતોની સાથે મળાવીને મારો ઉદ્ધાર કરી દે ॥૨॥૩॥૧૧૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਐਸੀ ਦੀਖਿਆ ਜਨ ਸਿਉ ਮੰਗਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તારા સંતજનોથી એવી દીક્ષા માંગુ છું કે

ਤੁਮ੍ਹਰੋ ਧਿਆਨੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰੋ ਰੰਗਾ ॥
હું તારા જ ધ્યાન તેમજ તારા જ રંગમાં લીન રહું.

ਤੁਮ੍ਹਰੀ ਸੇਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਅੰਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારી જ ભક્તિ કરતો રહું અને તારા ચરણોમાં જ લીન રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨ ਕੀ ਟਹਲ ਸੰਭਾਖਨੁ ਜਨ ਸਿਉ ਊਠਨੁ ਬੈਠਨੁ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਾ ॥
સંતોની સેવા કરવી, તેની સાથે પ્રવચન કરવું, તેની સાથે મેળાપ કરવો તેમજ સાથ હંમેશા બની રહે.

ਜਨ ਚਰ ਰਜ ਮੁਖਿ ਮਾਥੈ ਲਾਗੀ ਆਸਾ ਪੂਰਨ ਅਨੰਤ ਤਰੰਗਾ ॥੧॥
તેની ચરણરજ મારા મુખ તેમજ માથા પર લાગી ગઈ છે, જેનાથી અનેક તરંગો ઉત્પન્ન કરનારી કામનાઓ પૂર્ણ થઇ ગઈ છે ॥૧॥

ਜਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਮਹਿਮਾ ਜਨ ਕੇ ਚਰਨ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿ ਗੰਗਾ ॥
પરબ્રહ્મના સંતજનોની મહિમા એટલી પવિત્ર છે કે તેના ચરણ જ ગંગાની જેમ કરોડો તીર્થસ્થાન છે.

ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕੀਓ ਮਜਨੁ ਨਾਨਕ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਹਰੇ ਕਲੰਗਾ ॥੨॥੪॥੧੨੦॥
હે નાનક! તેની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરવાથી જન્મ-જન્માંતરના કલંક દૂર થઇ જાય છે ॥૨॥૪॥૧૨૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
જેમ તને ગમે છે, તેમ જ અમારું પાલન-પોષણ કર.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਸਤਿਗੁਰ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਪਿਤਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર સદ્ગુરુ! અમે બાળક છીએ અને તું અમારો કૃપાળુ પિતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਈ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਾਕਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਘਾਲ ॥
હું તો નિર્ગુણ છું, મારામાં કોઈ ગુણ નથી અને હું તારી સાધના સુધી પહોંચી શકતો નથી.

ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰੋ ਮਾਲ ॥੧॥
પોતાની ગતિ તું જ જાણે છે, આ જીવન, શરીર બધું જ તારી સંપત્તિ છે

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖ ਸੁਆਮੀ ਅਨਬੋਲਤ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਹਾਲ ॥
હે અંતર્યામી સ્વામી! વગર બોલ્યે જ તું બધો હાલ જાણે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ਹਮਾਰੋ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੫॥੧੨੧॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે જો તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઇ જાય તો અમારુ શરીર-મન શીતળ શાંત થાય ॥૨॥૫॥૧૨૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલુ મહેલ ૫॥

ਰਾਖੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੈ ਸਾਥ ॥
હે પ્રભુ! મને હંમેશા પોતાની સાથે રાખ.

ਤੂ ਹਮਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਨਮੋਹਨੁ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨੁ ਸਗਲ ਅਕਾਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જ મારો પ્રિયતમ, મનમોહન છે અને તારા વગર પૂર્ણ જીવન જ બેકાર છે

ਰੰਕ ਤੇ ਰਾਉ ਕਰਤ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥
મારો પ્રભુ અનાથોનો નાથ છે, જો તેની ઈચ્છા હોય તો તે ક્ષણમાં જ જીવને ભિખારીથી રાજા બનાવી દે છે.

ਜਲਤ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਨ ਆਪਿ ਉਧਾਰੇ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਦੇ ਰਾਖੇ ਹਾਥ ॥੧॥
તે સળગતી આગમાં પણ હાથ રાખીને ભક્તોની રક્ષા કરતો આવ્યો છે ॥૧॥

ਸੀਤਲ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਸ੍ਰਮ ਸਗਲੇ ਲਾਥ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ દૂર થાય છે, મન તૃપ્ત તેમજ ખુબ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਿਧਿ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਅਵਰ ਸਿਆਨਪ ਸਗਲ ਅਕਾਥ ॥੨॥੬॥੧੨੨॥
હે નાનક! સર્વ નિધિઓના ભંડાર પરમાત્માની ભક્તિ કર, બાકી બધી ચતુરાઈઓ વ્યર્થ છે ॥૨॥૬॥૧૨૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਕਬਹੁ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! પોતાના સેવકને ક્યારેય ન ભૂલ,

ਉਰਿ ਲਾਗਹੁ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਪੂਰਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਬੀਚਾਰਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગોવિંદ! મારા હૃદયથી લાગી રહે. મારા પૂર્વ પ્રેમનો વિચાર કર ॥૧॥વિરામ॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੋ ਹਮਰੇ ਦੋਖ ਰਿਦੈ ਮਤ ਧਾਰਹੁ ॥
હે પ્રભુ! તારું વિરદ પાપીઓને પવિત્ર કરવાનું છે, આથી મારા દોષોને હૃદયમાં ન રાખ.

ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੁਖੁ ਤੁਮ ਹੀ ਹਉਮੈ ਪਟਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਜਾਰਹੁ ॥੧॥
હે શ્રીહરિ! તું જ મારું જીવન, પ્રાણ, ધન તેમજ સુખ છે, કૃપા કરીને મારા અહંકારનું પદ સળગાવી દે ॥૧॥

ਜਲ ਬਿਹੂਨ ਮੀਨ ਕਤ ਜੀਵਨ ਦੂਧ ਬਿਨਾ ਰਹਨੁ ਕਤ ਬਾਰੋ ॥
જેમ જળ વગર માછલી તેમજ દૂધ વગર બાળકનું જીવવું અસંભવ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਿਆਸ ਚਰਨ ਕਮਲਨ੍ਹ੍ਹ ਕੀ ਪੇਖਿ ਦਰਸੁ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖ ਸਾਰੋ ॥੨॥੭॥੧੨੩॥
હે સ્વામી! તેમ જ નાનકને તારા ચરણોની તરસ લાગેલી છે અને તારા દર્શન કરીને જ તેને પરમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥૭॥૧૨૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਕੁਸਲੁ ਭਇਆ ॥
મારુ પરલોક તેમજ આ લોક સુખદાયક થઈ ગયું છે,

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਸਭ ਰਾਖੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੀ ਮਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુએ મારા પર દયા કરી છે અને સંપૂર્ણ ગુરુએ સંપૂર્ણપણે મારી લાજ રાખી લીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੂਖ ਦਰਦ ਸਗਲਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ॥
મારો પ્રિયતમ હરિ મારા મન-શરીરમાં વાસ કરી રહ્યો છે, આથી બધું દુઃખ-વેદના મટી ગયું છે.

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨਦ ਗੁਣ ਗਾਏ ਦੂਤ ਦੁਸਟ ਸਭਿ ਹੋਏ ਖਇਆ ॥੧॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી મનમાં શાંતિ તેમજ સરળ આનંદ થઈ ગયો છે અને વાસના, ક્રોધ વગેરે બધા દુષ્ટ રાક્ષસ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਗੁਨੁ ਅਵਗੁਨੁ ਪ੍ਰਭਿ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨਾ ਕਰਿ ਲਇਆ ॥
પ્રભુએ મારા ગુણ અવગુણનો કંઈ પણ વિચાર કર્યો નથી અને કૃપા કરી મને પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਅਤੁਲ ਬਡਾਈ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾਨਕੁ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਜਇਆ ॥੨॥੮॥੧੨੪॥
સ્થિર, અવિનાશી પરમાત્માની મહિમા અતુલનીય છે અને નાનક તો તે હરિની જય-જયકાર કરતો રહે છે ॥૨॥૮॥૧૨૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਭੈ ਭਗਤੀ ਤਰਨੁ ਕੈਸੇ ॥
નિષ્ઠારૂપી ભય તેમજ ભક્તિ વગર કઈ રીતે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે?

ਕਰਹੁ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਰਾਖੁ ਸੁਆਮੀ ਆਪ ਭਰੋਸੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાપીઓના ઉદ્ધારક! અનુગ્રહ કર; હે સ્વામી! મને તારા પર જ વિશ્વાસ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਨੁ ਨਹੀ ਆਵਤ ਫਿਰਤ ਮਦ ਮਾਵਤ ਬਿਖਿਆ ਰਾਤਾ ਸੁਆਨ ਜੈਸੇ ॥
જે જીવને તારું સ્મરણ કરવાનું આવડતું નથી, તે વિકારોના નશામાં એમ ફરે છે, જેમ લોભી કૂતરો ફરતો રહે છે.

ਅਉਧ ਬਿਹਾਵਤ ਅਧਿਕ ਮੋਹਾਵਤ ਪਾਪ ਕਮਾਵਤ ਬੁਡੇ ਐਸੇ ॥੧॥
તેની જીવન-ઉમર વધુ મોહમાં જ વીતતી જઈ રહી છે અને પાપ કરતા જ તે ડૂબતો જઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਸਰਨਿ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਰਵਣੁ ਜੈਸੇ ॥
હે દુઃખ નાશક, હે નિરંજન! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, જેમ થઈ શકે સાધુઓની સંગતિમાં મળાવી દે.

ਕੇਸਵ ਕਲੇਸ ਨਾਸ ਅਘ ਖੰਡਨ ਨਾਨਕ ਜੀਵਤ ਦਰਸ ਦਿਸੇ ॥੨॥੯॥੧੨੫॥
હે પ્રભુ! તું બધા ક્લેશ નાશ કરનાર તેમજ બધા પાપ મટાડનાર છે. નાનક તારા દર્શન કરીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છે ॥૨॥૯॥૧૨૫॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੯
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ બેપદ ઘર ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਪਹਿ ਮੇਲਿ ਲਏ ॥
હે પ્રભુ! તે પોતે જ અમને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે

ਜਬ ਤੇ ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ਆਏ ਤਬ ਤੇ ਦੋਖ ਗਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ, ત્યારથી અમારા બધા દોષ દૂર થઈ ગયા છે અને ॥૧॥વિરામ॥

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਅਰੁ ਚਿੰਤ ਬਿਰਾਨੀ ਸਾਧਹ ਸਰਨ ਪਏ ॥
પોતાના અભિમાન અને પારકી ચિંતાને ત્યાગીને સાધુઓની શરણમાં આવી ગયો છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਨ ਤੇ ਰੋਗ ਖਏ ॥੧॥
હે પ્રિયતમ! તારું નામ જપી-જપીને શરીરથી બધા રોગ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਮੁਗਧ ਅਜਾਨ ਅਗਿਆਨੀ ਰਾਖੇ ਧਾਰਿ ਦਏ ॥
તે પોતાની કૃપા કરીને મોટા-મોટા મહામુર્ખો, નાસમજ તેમજ અજ્ઞાનીઓને પણ બચાવી લીધા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਆਵਨ ਜਾਨ ਰਹੇ ॥੨॥੧॥੧੨੬॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર થવાથી અમારી આવક જાવક મટી ગઈ છે ॥૨॥૧॥૧૨૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਜੀਵਉ ਨਾਮੁ ਸੁਨੀ ॥
હું તો નામ સાંભળીને જ જીવું છું.

ਜਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤਬ ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੁਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ ખુશ થઈ ગયો તો મારી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ ॥૧॥વિરામ॥

ਪੀਰ ਗਈ ਬਾਧੀ ਮਨਿ ਧੀਰਾ ਮੋਹਿਓ ਅਨਦ ਧੁਨੀ ॥
મારી વેદના દૂર થઈ ગઈ છે, મનને ધીરજ થઈ ગઈ છે અને અનહદ ધ્વનિએ મને મોહી લીધો છે.

ਉਪਜਿਓ ਚਾਉ ਮਿਲਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਖਿਨੀ ॥੧॥
મારા મનમાં પ્રિયતમ પ્રભુના મિલનની ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે અને તેના વગર એક ક્ષણ માટે પણ મારાથી રહેવાતું નથી ॥૧॥

ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਅਨਿਕ ਜਨ ਤਾਰੇ ਸਿਮਰਹਿ ਅਨਿਕ ਮੁਨੀ ॥
અનેક ભક્તો, અનેક સંતજન તેમજ અનેક મુનિ તેનું સ્મરણ કરતા સંસાર સમુદ્રથી તરી ગયા છે.

ਅੰਧੁਲੇ ਟਿਕ ਨਿਰਧਨ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਅਨਿਕ ਗੁਨੀ ॥੨॥੨॥੧੨੭॥
હે નાનક! પ્રભુ ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર છે અને તેની પ્રાપ્તિ તો આમ છે, જેમ અંધે લાકડી તથા નિર્ધને ધન મેળવી લીધું હોય ॥૨॥૨॥૧૨૭॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੩ ਪੜਤਾਲ
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ ઘર ૧૩ પડતાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੋਹਨ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਹਾਵੈ ਹਾਰ ਕਜਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਭਰਨ ਕੀਨੇ ॥
હે પ્રભુ! તારા વગર મને ઊંઘ આવતી નથી અને નિસાસો ભરતી રહું છું. મેં પોતાના ગળામાં હાર, આંખોમાં કાજળ, વસ્ત્ર તેમજ આભૂષણોથી શણગાર કરેલ છે.

ਉਡੀਨੀ ਉਡੀਨੀ ਉਡੀਨੀ ॥
પરંતુ તો પણ તારી રાહમાં ઉદાસ જ રહું છું.

ਕਬ ਘਰਿ ਆਵੈ ਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બહેનપણી! તે ક્યારે ઘર આવશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਨਿ ਸੁਹਾਗਨਿ ਚਰਨ ਸੀਸੁ ਧਰਿ ॥
હું સુહાગનની શરણમાં આવીને તેના ચરણોમાં માથું રાખું છું.

ਲਾਲਨੁ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ॥
હે બહેનપણી! મારા પ્રિય પ્રભુથી મળાવી દે,

ਕਬ ਘਰਿ ਆਵੈ ਰੀ ॥੧॥
તે ક્યારે ઘર આવશે ॥૧॥

ਸੁਨਹੁ ਸਹੇਰੀ ਮਿਲਨ ਬਾਤ ਕਹਉ ॥ ਸਗਰੋ ਅਹੰ ਮਿਟਾਵਹੁ ਤਉ ਘਰ ਹੀ ਲਾਲਨੁ ਪਾਵਹੁ ॥
હે બહેનપણી! જવાબ છે, ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ; હું તને પ્રિય પ્રભુથી મિલનની વાત કહું છું, પોતાનો બધો અહંકાર મટાડી દે, આ રીતે હૃદય-ઘરમાં પ્રભુને મેળવી લે.

ਤਬ ਰਸ ਮੰਗਲ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ॥
ત્યારે મિલનની ખુશીમાં તેનું મંગળ ગુણગાન કર.

ਆਨਦ ਰੂਪ ਧਿਆਵਹੁ ॥
આનંદરૂપ પતિ-પ્રભુનું ધ્યાન કર.

ਨਾਨਕੁ ਦੁਆਰੈ ਆਇਓ ॥
હે બહેનપણી! નાનક કહે છે કે જ્યારે પતિ-પ્રભુ દરવાજા પર આવ્યો

ਤਉ ਮੈ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ॥੨॥
તો મેં તે પ્રિયને મેળવી લીધો ॥૨॥

ਮੋਹਨ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਵੈ ॥
હે બહેનપણી! પ્રભુ પોતાનું રૂપ દેખાડી રહ્યો છે અને

ਅਬ ਮੋਹਿ ਨੀਦ ਸੁਹਾਵੈ ॥
હવે મને સારી ઊંઘ આવી રહી છે.

ਸਭ ਮੇਰੀ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਨੀ ॥
આ રીતે મારી બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને

ਅਬ ਮੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨੀ ॥
હવે હું સરળ જ સમાયેલી રહું છું.

ਮੀਠੀ ਪਿਰਹਿ ਕਹਾਨੀ ॥
મારા પ્રિયની વાર્તા ખુબ મીઠી છે,

ਮੋਹਨੁ ਲਾਲਨੁ ਪਾਇਓ ਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੧੨੮॥
મેં પોતાના પ્રિય પ્રભુને મેળવી લીધો છે ॥વિરામ બીજો॥૧॥૧૨૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਮੋਰੀ ਅਹੰ ਜਾਇ ਦਰਸਨ ਪਾਵਤ ਹੇ ॥
પ્રભુના દર્શન મેળવીને મારો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਰਾਚਹੁ ਨਾਥ ਹੀ ਸਹਾਈ ਸੰਤਨਾ ॥
સંતજનોના સહાયક નાથની સાથે લીન રહે.

ਅਬ ਚਰਨ ਗਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે મેં તેના ચરણ પકડી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਹੇ ਮਨ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਵੈ ਚਰਨਾਵੈ ਚਰਨਾਵੈ ਉਲਝਿਓ ਅਲਿ ਮਕਰੰਦ ਕਮਲ ਜਿਉ ॥
જેમ ભમરો કમળ ફૂલના રસથી ગૂંચવાયેલો રહે છે, તેમ જ મારું મન પ્રભુ-ચરણોમાં લપેટાવવા ઇચ્છે છે બીજું તેને કંઇ પણ સારું લાગતું નથી.

ਅਨ ਰਸ ਨਹੀ ਚਾਹੈ ਏਕੈ ਹਰਿ ਲਾਹੈ ॥੧॥
મારુ મન હરિ રસનું જ ઇચ્છુક છે, આને કોઈ બીજો રસ જોઈતો નથી ॥૧॥

ਅਨ ਤੇ ਟੂਟੀਐ ਰਿਖ ਤੇ ਛੂਟੀਐ ॥
મનનો બીજાથી સંબંધ તૂટી ગયો છે અને તે ઇન્દ્રિયોથી પણ છૂટી ગયો છે.

ਮਨ ਹਰਿ ਰਸ ਘੂਟੀਐ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਉਲਟੀਐ ॥
મારુ મન દુનિયા તરફથી ઉલટીને સાધુ-સંગતિમાં હરિ-રસ પીતું રહે છે.

ਅਨ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਰੇ ॥
બીજું તેને કંઇ પણ સારું લાગતું નથી

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਚਰਨ ਹੇ ॥੨॥੨॥੧੨੯॥
હે નાનક! તેનો પ્રેમ પ્રભુ-ચરણોથી જ લાગી રહે છે ॥૨॥૨॥૧૨૯॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੯ ਦੁਪਦੇ
રાગ બિલાવલ મહેલ ૯ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਨੋ ॥
હે જીવો! દુઃખ નાશક હરિ-નામને ઓળખી લે.

ਅਜਾਮਲੁ ਗਨਿਕਾ ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਮੁਕਤ ਭਏ ਜੀਅ ਜਾਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી અજમલ તેમજ ગણિકા જેવા પાપી પણ મુક્ત થઈ ગયા, તેનું મહત્વ પોતાના હૃદયમાં જાણી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਜ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੀ ਛਿਨਹੂ ਮਹਿ ਜਬ ਹੀ ਰਾਮੁ ਬਖਾਨੋ ॥
ગજેન્દ્ર હાથીની ઇજા એક ક્ષણમાં જ મટી ગઈ હતી, જયારે તેને રામ-નામનું વખાણ કર્યું.

ਨਾਰਦ ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਧ੍ਰੂਅ ਬਾਰਿਕ ਭਜਨ ਮਾਹਿ ਲਪਟਾਨੋ ॥੧॥
નારદ મુનિનો ઉપદેશ સાંભળીને બાળક ધ્રુવ પણ પરમાત્માના ભજનમાં લીન થઈ ગયો હતો ॥૧॥

ਅਚਲ ਅਮਰ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਇਓ ਜਗਤ ਜਾਹਿ ਹੈਰਾਨੋ ॥
તેને સ્થિર, અમર તેમજ નિર્ભય પદ મેળવી લીધું, જેને જોઈને આખું જગત હેરાન થઈ ગયું.

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਭਗਤ ਰਛਕ ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਮਾਨੋ ॥੨॥੧॥
નાનક કહે છે કે પરમાત્મા ભક્તોનો રક્ષક છે, તું પણ તેને નજીક જ માન ॥૨॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
બિલાવલ મહેલ ૯॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
પ્રભુના નામ-સ્મરણ વગર મનુષ્ય ખૂબ દુ:ખી થાય છે.

ਭਗਤਿ ਬਿਨਾ ਸਹਸਾ ਨਹ ਚੂਕੈ ਗੁਰੁ ਇਹੁ ਭੇਦੁ ਬਤਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ આ તફાવત બતાવ્યો છે કે પરમાત્માની ભક્તિ વગર મનની શંકા સમાપ્ત થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਾ ਭਇਓ ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਕੀਏ ਰਾਮ ਸਰਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥
જે મનુષ્ય રામની શરણમાં આવતો નથી, તેને તીર્થો પર સ્નાન કરવા તેમજ વ્રત-ઉપવાસ રાખવાનો કોઈ લાભ નથી.

ਜੋਗ ਜਗ ਨਿਹਫਲ ਤਿਹ ਮਾਨਉ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਜਸੁ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥੧॥
જે પ્રભુનું યશ ભુલાવી દે છે, તેનું યોગ તેમજ યજ્ઞ કરવાનું નિષ્ફળ જ સમજ ॥૧॥

ਮਾਨ ਮੋਹ ਦੋਨੋ ਕਉ ਪਰਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
હે નાનક! જે અભિમાન તેમજ મોહ બંનેને ત્યાગીને ગોવિંદનું ગુણગાન કરે છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾਵੈ ॥੨॥੨॥
આ વિધિથી જ પ્રાણી જીવન્મુક્ત કહેવાય છે ॥૨॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
બિલાવલ મહેલ ૯॥

ਜਾ ਮੈ ਭਜਨੁ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
જેને રામનું ભજન કર્યું નથી

ਤਿਹ ਨਰ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥੁ ਖੋਇਆ ਯਹ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને મનુષ્ય-જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો છે, આ વાત હંમેશા પોતાના મનમાં યાદ રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਰਥ ਕਰੈ ਬ੍ਰਤ ਫੁਨਿ ਰਾਖੈ ਨਹ ਮਨੂਆ ਬਸਿ ਜਾ ਕੋ ॥
જે મનુષ્ય તીર્થ-સ્નાન કરે છે, વ્રત-ઉપવાસ પણ રાખે છે, પરંતુ મન તેના વશમાં નથી,

ਨਿਹਫਲ ਧਰਮੁ ਤਾਹਿ ਤੁਮ ਮਾਨਹੁ ਸਾਚੁ ਕਹਤ ਮੈ ਯਾ ਕਉ ॥੧॥
તો તેનું ધર્મ કર્મ નિષ્ફળ જ માન! આ હું સત્ય જ કહું છું ॥૧॥

ਜੈਸੇ ਪਾਹਨੁ ਜਲ ਮਹਿ ਰਾਖਿਓ ਭੇਦੈ ਨਾਹਿ ਤਿਹ ਪਾਨੀ ॥
જેમ પથ્થરને જળમાં ડુબાડીને રખાય છે. પરંતુ તેની અંદર પાણી પ્રવેશ કરતું નથી,

ਤੈਸੇ ਹੀ ਤੁਮ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨਹੁ ਭਗਤਿ ਹੀਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੨॥
તેમ જ તું ભક્તિહીન પ્રાણીઓને ઓળખ ॥૨॥

ਕਲ ਮੈ ਮੁਕਤਿ ਨਾਮ ਤੇ ਪਾਵਤ ਗੁਰੁ ਯਹ ਭੇਦੁ ਬਤਾਵੈ ॥
ગુરુએ આ તફાવત બતાવ્યો છે કે કળિયુગમાં જીવ પ્રભુ-નામથી જ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਨਰੁ ਗਰੂਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥੩॥੩॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ છે, જે પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે ॥૩॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧੦
બિલાવલ મહેલ અષ્ટપદ મહેલ ૧ ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਦੇਖੈ ਸਭੁ ਸੋਈ ॥
પરમેશ્વર જીવની નજીક જ નિવાસ કરે છે અને બધાને જોવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
આ સત્ય કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સમજે છે.

ਵਿਣੁ ਭੈ ਪਇਐ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
પ્રભુ-ભય વગર ભક્તિ થઈ શકતી નથી અને

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੧॥
શબ્દમાં લીન થવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું નામ એવું જ્ઞાન પદાર્થ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਸਿ ਰਸਿ ਰਸਿ ਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુ દ્વારા આને મેળવી લે છે, તેને ખુબ આનંદ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਿਆਨੁ ਗਿਆਨੁ ਕਥੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક કોઈ જ્ઞાનની વાતો કરે છે,

ਕਥਿ ਕਥਿ ਬਾਦੁ ਕਰੇ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ॥
પરંતુ કહી-કહીને તે ઝઘડો જ ઉત્પન્ન કરે છે, જેનાથી ખુબ દુ:ખી થાય છે.

ਕਥਿ ਕਹਣੈ ਤੇ ਰਹੈ ਨ ਕੋਈ ॥
કથન કરવા તેમજ ચર્ચા કરવાથી કોઈ પણ રહી શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਰਸ ਰਾਤੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
વાસ્તવમાં નામ-રસમાં લીન થયા વગર કોઈની પણ મુક્તિ થતી નથી ॥૨॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਭੁ ਗੁਰ ਤੇ ਹੋਈ ॥
જ્ઞાન તેમજ ધ્યાન બધું ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਾਚੀ ਰਹਤ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥
જેનું જીવન-આચરણ સાચું છે, તેનું જ મન સાચું છે

ਮਨਮੁਖ ਕਥਨੀ ਹੈ ਪਰੁ ਰਹਤ ਨ ਹੋਈ ॥
મનમુખ મનુષ્ય બસ કહે છે પરંતુ તેનું જીવન-આચરણ શુદ્ધ થતું નથી.

ਨਾਵਹੁ ਭੂਲੇ ਥਾਉ ਨ ਕੋਈ ॥੩॥
પરમાત્માના નામથી ભુલાયેલ જીવને કોઈ સ્થાન મળતું નથી ॥૩॥

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਬੰਧਿਓ ਸਰ ਜਾਲਿ ॥
માયાએ મનને મોહરૂપી સરોવરના જાળમાં બાંધી લીધું છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਓ ਬਿਖੁ ਨਾਲਿ ॥
માયારૂપી ઝેર દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત થઈ રહ્યું છે.

ਜੋ ਆਂਜੈ ਸੋ ਦੀਸੈ ਕਾਲਿ ॥
જે પણ જન્મ લે છે, તે મૃત્યુના વશમાં નજર આવી રહ્યો છે.

ਕਾਰਜੁ ਸੀਧੋ ਰਿਦੈ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੪॥
જે હૃદયમાં પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, તેનું કાર્ય સિદ્ધ થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸੋ ਗਿਆਨੀ ਜਿਨਿ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
તે જ જ્ઞાની છે, જેને શબ્દમાં વૃત્તિ લગાવી છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારીએ અહંકારમાં પોતાની પ્રતિષ્ઠા જ ગુમાવી દીધી છે.

ਆਪੇ ਕਰਤੈ ਭਗਤਿ ਕਰਾਈ ॥
પ્રભુએ જ ભક્તિ કરાવી છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥੫॥
ગુરુમુખને પોતે જ મહાનતા આપે છે ॥૫॥

ਰੈਣਿ ਅੰਧਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ॥
મનુષ્યની જીવનરૂપી રાત અંધકારમય છે અને પરમપ્રકાશ જ નિર્મળ છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਝੂਠੇ ਕੁਚਲ ਕਛੋਤਿ ॥
પરમાત્માના નામ વગર મનુષ્ય અસત્ય, ગંદો તેમજ અછૂત છે.

ਬੇਦੁ ਪੁਕਾਰੈ ਭਗਤਿ ਸਰੋਤਿ ॥
વેદ પુકારી-પુકારીને ભક્તિનો ઉપદેશ દે છે,

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਾਨੈ ਵੇਖੈ ਜੋਤਿ ॥੬॥
જે જીવ તેના ઉપદેશને સાંભળી-સાંભળીને એકાગ્રચિત્ત થાય છે, તેને પરમપ્રકાશના દર્શન થઈ જાય છે ॥૬॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਮੰ ॥
શાસ્ત્ર તેમજ સ્મૃતિઓ પણ નામ-સ્મરણનું જ ઉપદેશ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਂਤਿ ਊਤਮ ਕਰਾਮੰ ॥
ગુરુમુખ નામ-સ્મરણનું ઉત્તમ કર્મ કરે છે, જેનાથી તેના મનને ખૂબ શાંતિ મળે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਜੋਨੀ ਦੂਖ ਸਹਾਮੰ ॥
સ્વેચ્છાચારી અનેક યોનિઓમાં પડીને ખુબ દુઃખ ભોગવે છે.

ਬੰਧਨ ਤੂਟੇ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਵਸਾਮੰ ॥੭॥
પરંતુ પ્રભુનું નામ મનમાં વસાવવાથી બધા બંધન તૂટી જાય છે ॥૭॥

ਮੰਨੇ ਨਾਮੁ ਸਚੀ ਪਤਿ ਪੂਜਾ ॥
પ્રભુ-નામનું મનન કરવું જ સાચી પૂજા તેમજ પ્રતિષ્ઠા છે.

ਕਿਸੁ ਵੇਖਾ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੂਜਾ ॥
જયારે પ્રભુ વગર બીજું કોઈ નથી તો હું કોને જોઉં?

ਦੇਖਿ ਕਹਉ ਭਾਵੈ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥
હું જોઈને આ જ કહું છું કે તે જ મારા મનને સારો લાગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રભુ વગર બીજું કોઈ નથી ॥૮॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
બિલાવલ મહેલ ૧॥

ਮਨ ਕਾ ਕਹਿਆ ਮਨਸਾ ਕਰੈ ॥
જે મન કહે છે, તે જ સંકલ્પ કરે છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਪੁੰਨੁ ਪਾਪੁ ਉਚਰੈ ॥
આ મન જ પાપ-પુણ્યની વાત કહે છે

ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਮਾਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥
માયાના નાશમાં મસ્ત થઈને પણ આની તૃપ્તિ થતી નથી.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਮੁਕਤਿ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਭਾਵੈ ॥੧॥
જો મનને સત્ય ગમી જાય તો તૃપ્તિ તેમજ મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਕਲਤੁ ਸਭੁ ਦੇਖੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
હે જીવ! જોઈ લે, આ શરીર, ધન તેમજ સુંદર નારી બધું અભિમાન જ છે અને

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ નામ વગર કાંઈ પણ તારી સાથે જશે નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਕੀਚਹਿ ਰਸ ਭੋਗ ਖੁਸੀਆ ਮਨ ਕੇਰੀ ॥
મનની ખુશી માટે જીવ કેટલાય રસોનું ભોગ કરે છે.

ਧਨੁ ਲੋਕਾਂ ਤਨੁ ਭਸਮੈ ਢੇਰੀ ॥
પરંતુ મરણોપરાંત જીવનું ધન બીજા લોકોનું થઈ જાય છે અને શરીર સળગીને રાખનો ઢગલો બની જાય છે.

ਖਾਕੂ ਖਾਕੁ ਰਲੈ ਸਭੁ ਫੈਲੁ ॥
માટીનો આ બધો ફેલાવ માટીમાં જ મળી જાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਹੀ ਉਤਰੈ ਮੈਲੁ ॥੨॥
શબ્દ વગર મનની ગંદકી ક્યારેય ઉતરતી નથી ॥૨॥

ਗੀਤ ਰਾਗ ਘਨ ਤਾਲ ਸਿ ਕੂਰੇ ॥
અનેક પ્રકારના ગીત, રાગ તેમજ તાલ વગેરે બધું જ અસત્ય છે.

ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਦੂਰੇ ॥
ત્રિગુણાત્મક જીવ ઉત્પન્ન થાય છે અને નાશ થતા રહે છે તથા આ પ્રભુ મેળાપથી દૂર જ રહે છે.

ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਦਰਦੁ ਨ ਜਾਇ ॥
દ્વૈતભાવમાં મનુષ્યની દુર્બુધ્ધિ તેમજ વેદના દૂર થતી નથી.

ਛੂਟੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾਰੂ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੩॥
પ્રભુના ગુણગાનરૂપી ઔષધિથી ગુરુમુખ છૂટી જાય છે ॥૩॥

ਧੋਤੀ ਊਜਲ ਤਿਲਕੁ ਗਲਿ ਮਾਲਾ ॥
જે મનુષ્ય પ્રકાશિત ધોતી પહેરે છે, માથા પર તિલક લગાવે છે અને ગળામાં માળા પહેરે છે,

ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਪੜਹਿ ਨਾਟ ਸਾਲਾ ॥
જો તેના મનમાં ક્રોધ છે તો સમજ, તે નાટ્યશાળામાં સંવાદ વાંચી રહ્યો છે.

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਮਾਇਆ ਮਦੁ ਪੀਆ ॥
જેને નામને ભૂલાવીને માયારૂપી દારૂને પીધો છે,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨਾਹੀ ਸੁਖੁ ਥੀਆ ॥੪॥
તેને ગુરુ-ભક્તિ વગર સુખ પ્રાપ્ત થયું નથી ॥૪॥

ਸੂਕਰ ਸੁਆਨ ਗਰਧਭ ਮੰਜਾਰਾ ॥
તે ડુક્કર, કૂતરો, ગધેડો, બિલાડી,

ਪਸੂ ਮਲੇਛ ਨੀਚ ਚੰਡਾਲਾ ॥
પશુ, મ્લેચ્છ તેમજ નીચ ચાંડાલોની યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે

ਗੁਰ ਤੇ ਮੁਹੁ ਫੇਰੇ ਤਿਨ੍ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਐ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુથી મુખ ફેરવી લે છે,

ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਆਈਐ ਜਾਈਐ ॥੫॥
અને બંધનોમાં ફસાઈને જન્મતો મરતો રહે છે ॥૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਲਹੈ ਪਦਾਰਥੁ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી જ જીવને નામ-પદાર્થ મળે છે અને

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਕਿਰਤਾਰਥੁ ॥
હ્રદયમાં નામ સ્થિત થવાથી તે હંમેશા માટે કૃતાર્થ થઈ જાય છે.

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪੂਛ ਨ ਹੋਇ ॥
આ રીતે સત્યના દરબારમાં તેના કર્મોની પૂછપરછ થતી નથી.

ਮਾਨੇ ਹੁਕਮੁ ਸੀਝੈ ਦਰਿ ਸੋਇ ॥੬॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના હુકમને માને છે, તે જ તેના દરબારમાં મંજૂર થઈ જાય છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਤਿਸ ਕਉ ਜਾਣੈ ॥
જો મનુષ્યને સદ્‌ગુરુ મળી જાય તો તે પ્રભુને જાણી લે છે.

ਰਹੈ ਰਜਾਈ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે તેની રજામાં રહે છે, તે જ તેના હુકમને ઓળખી લે છે,

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿ ਸਚੈ ਦਰਿ ਵਾਸੁ ॥
તે તેના હુકમને ઓળખીને સત્યના દરવાજામાં નિવાસ મેળવી લે છે,

ਕਾਲ ਬਿਕਾਲ ਸਬਦਿ ਭਏ ਨਾਸੁ ॥੭॥
શબ્દ દ્વારા જન્મ-મરણનો નાશ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਰਹੈ ਅਤੀਤੁ ਜਾਣੈ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ॥
જે જગતથી નિર્લિપ્ત રહે છે, તે બધું પ્રભુનું જ સમજે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪੈ ਹੈ ਇਹੁ ਜਿਸ ਕਾ ॥
તે પોતાનું શરીર-મન તેને અર્પણ કરી દે છે, જેને તેને બનાવ્યો છે

ਨਾ ਓਹੁ ਆਵੈ ਨਾ ਓਹੁ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! એવો મનુષ્ય જન્મ-મરણના ચક્રથી છુટીને

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੮॥੨॥
પરમ સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૮॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀ ਘਰੁ ੧੦
બિલાવલ મહેલ ૩ અષ્ટપદ ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਗੁ ਕਊਆ ਮੁਖਿ ਚੁੰਚ ਗਿਆਨੁ ॥
આ જગત કાગડો છે, જે મુખરૂપી ચાંચથી થોડી જ્ઞાનની વાત તો કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਝੂਠੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
પરંતુ આના અંતરમનમાં લોભ, અસત્ય તેમજ અભિમાન જ ભરેલા છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਾਜੁ ਲਹਗੁ ਨਿਦਾਨਿ ॥੧॥
નામ વગર આનો અંતમાં પાખંડ પ્રગટ થઈ જશે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કરવાથી પરમાત્માનું નામ મન તેમજ મનમાં આવી વસે છે.

ਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੇਤਾਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰ ਝੂਠੁ ਪਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે, તે તેને હરિ નામ જ યાદ કરાવે છે. નામ વગર બીજા બધા પ્રેમ અસત્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਸਾ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹੁ ॥
ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે જ કાર્ય કર.

ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ੍ ਸਹਜ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ॥
શબ્દને ઓળખીને સરળ સ્થિતિમાં આવી જા અને

ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਵਡਾਈ ਪਾਵਹੁ ॥੨॥
સત્ય નામ દ્વારા મહાનતા પ્રાપ્ત કર ॥૨॥

ਆਪਿ ਨ ਬੂਝੈ ਲੋਕ ਬੁਝਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પોતે તો કાંઈ સમજતો નથી પરંતુ લોકોને સમજાવતો રહે છે,

ਮਨ ਕਾ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે મનનો અંધ છે અને અંધ કામ જ કરે છે.

ਦਰੁ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਠਉਰੁ ਕੈਸੇ ਪਾਵੈ ॥੩॥
પછી આવો મનુષ્ય પ્રભુના દરબારમાં કઈ રીતે સ્થાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੇਵੀਐ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી પરમાત્માની પૂજા કરવી જોઈએ,

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਜਿਸ ਕੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ॥
જેનો પ્રકાશ દરેક શરીરમાં સમાઈ રહ્યો છે.

ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕਿਆ ਚਲੈ ਪਹਨਾਮੀ ॥੪॥
તેનાથી કાંઈ પણ છુપાવી શકાતું નથી ॥૪॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਜਾਨੈ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા જ સત્ય-નામને જણાય છે.

ਆਪੈ ਆਪੁ ਮਿਲੈ ਚੂਕੈ ਅਭਿਮਾਨੈ ॥
પછી તે પોતે જ જીવને પોતાની સાથે મળાવી લે છે, જેનાથી બધો અભિમાન સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਵਖਾਨੈ ॥੫॥
ગુરુમુખ હંમેશા જ પરમાત્માનાં નામનું વખાણ કરતો રહે છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਈ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરવાથી મનુષ્યનો દ્વૈતભાવ તેમજ દુર્બુધ્ધિ દૂર થઈ જાય છે.

ਅਉਗਣ ਕਾਟਿ ਪਾਪਾ ਮਤਿ ਖਾਈ ॥
તેના બધા અવગુણ કપાઈ જાય છે અને પાપોવાળી બુધ્ધિ નાશ થઈ જાય છે.

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥੬॥
પછી શરીર શુધ્ધ થઈ જાય છે તથા આત્મ-પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાય જાય છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે, તેને ખુબ મહાનતા મળે છે.

ਦੁਖੁ ਕਾਟੈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥
સદ્દગુરુ તેનું દુઃખ દૂર કરીને હૃદયમાં નામ વસાવી દે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੭॥
પરમાત્માના નામમાં લીન રહેવાથી જીવને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૭॥

ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਨਿਆ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુ-ઉપદેશને માનવાથી જીવન-આચરણ શ્રેષ્ઠ થઈ જાય છે,

ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਨਿਆ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુ-ઉપદેશને માનવાથી જ મોક્ષનો દરવાજો મળે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਨਿਆ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ॥੮॥੧॥੩॥
હે નાનક! ગુરુ-ઉપદેશને માનવાથી તો આખા કુટુંબનું પણ કલ્યાણ થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧੧
બિલાવલ મહેલ ૪ અષ્ટપદ ઘર ૧૧

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਪੈ ਆਪੁ ਖਾਇ ਹਉ ਮੇਟੈ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸ ਗੀਤ ਗਵਈਆ ॥
જે પોતાની અહમ-ભાવનાને દૂર કરી દે છે, પોતાના અહંકારને મટાડી દે છે, તે રાત-દિવસ હરિ-નામ રસનું ગીત ગાતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਨਿਰਭਉ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਈਆ ॥੧॥
જે જીવ ગુરુમુખ બનીને ખુશ રહે છે, તેનું શરીર કંચન જેવું શુદ્ધ થઈ જાય છે, જેનાથી નીડર થઈને તેનો પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાય જાય છે ॥૧॥

ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਰਮਈਆ ॥
પરમાત્માનું નામ જ મારા જીવનનો આધાર છે અને

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਠ ਪੜਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ વગર હું ક્ષણમાત્ર પણ રહી શકતો નથી, ગુરુએ પોતાના મુખથી મને 'હરિ-સ્મરણ'નો જ પાઠ વંચાવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕੁ ਗਿਰਹੁ ਦਸ ਦੁਆਰ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਚੋਰ ਲਗਈਆ ॥
આ મનુષ્ય શરીર એક ઘર છે, જેના દસ દરવાજા છે, કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ ચોર ખાડો કરી રહ્યા છે.

ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸਭੁ ਹਿਰਿ ਲੇ ਜਾਵਹਿ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੁਲੇ ਖਬਰਿ ਨ ਪਈਆ ॥੨॥
તે આ ઘરમાંથી ધર્મ તેમજ અર્થરૂપી બધું ધન ચોરી કરીને લઇ જાય છે, પરંતુ અંધ મનમુખી જીવને આની ખબર હોતી નથી ॥૨॥

ਕੰਚਨ ਕੋਟੁ ਬਹੁ ਮਾਣਕਿ ਭਰਿਆ ਜਾਗੇ ਗਿਆਨ ਤਤਿ ਲਿਵ ਲਈਆ ॥
આ શરીર સોનાનો કિલ્લો છે, જે સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મરૂપી અનેક રત્નોથી ભરેલ છે. આ કિલ્લાનો રક્ષક જ્ઞાનેન્દ્રિઓ પરમતત્વમાં વૃત્તિ લગાવી રાખે છે.
ਤਸਕਰ ਹੇਰੂ ਆਇ ਲੁਕਾਨੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਕੜਿ ਬੰਧਿ ਪਈਆ ॥੩॥
કામાદિક દાણચોરો આ કિલ્લામાં છુપાઈને બેઠા રહે છે પરંતુ જ્ઞાનેન્દ્રિઓએ ગુરુના શબ્દ દ્વારા આને પકડીને કેદી બનાવી લીધા છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੋਤੁ ਬੋਹਿਥਾ ਖੇਵਟੁ ਸਬਦੁ ਗੁਰੁ ਪਾਰਿ ਲੰਘਈਆ ॥
હરિનું નામ જહાજ છે તથા ગુરુના શબ્દ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવનાર નાવિક છે.

ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾ ਕੋ ਤਸਕਰੁ ਚੋਰੁ ਲਗਈਆ ॥੪॥
હવે કર લેનાર યમરાજ પાસે આવતો નથી અને ના તો કામાદિક દાણચોરો કિલ્લાને ખાડો લગાવી શકે છે ॥૪॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹਤੇ ਅੰਤੁ ਨ ਲਹੀਆ ॥
મારુ મન દિવસ-રાત હંમેશા જ હરિનું ગુણ ગાતું રહે છે અને હું હરિ-યશ કરીને તેનો અંત મેળવી શક્યો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੂਆ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਵੈ ਮਿਲਉ ਗੋੁਪਾਲ ਨੀਸਾਨੁ ਬਜਈਆ ॥੫॥
ગુરુના માધ્યમથી મારુ મન પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં આવી ગયું છે અને હવે હું અનહદ શબ્દરૂપી ઢોલ વગાડીને પરમાત્માથી મળીશ ॥૫॥

ਨੈਨੀ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਸ੍ਰਵਨ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਈਆ ॥
પોતાની આંખોથી દર્શન કરીને મન તૃપ્ત થઈ જાય છે અને કણોથી ગુરુની વાણી તેમજ ગુરુ-શબ્દ સાંભળતો રહું છું.

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਤਮ ਦੇਵ ਹੈ ਭੀਨੇ ਰਸਿ ਰਸਿ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ ਰਵਈਆ ॥੬॥
ગુરુ-શબ્દ સાંભળી-સાંભળીને મારી આત્મા હરિ-રસમાં પલળેલી રહે છે અને રામને યાદ કરતી રહે છે ॥૬॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹੀਆ ॥
રજોગુણ, તમોગુણ, સતોગુણ આ ત્રિગુણોમાં જીવ માયામાં જ ફસાઈ રહે છે. પરંતુ ગુરુમુખે તરુણાવસ્થા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે.

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਨਦਰੀ ਆਵੈ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਸਰਈਆ ॥੭॥
તે બધા જીવોને એક દ્રષ્ટિથી જ જોતો-જાણે છે અને તેને બધામાં બ્રહ્મનો ફેલાવ જ નજર આવે છે ॥૭॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਈਆ ॥
રામ-નામનો પ્રકાશ બધા જીવોમાં પ્રકાશિત થઈ રહ્યો છે તથા અદ્રશ્ય પ્રભુ પોતે જ ગુરુમુખને નજર આવી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਹੈ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਈਆ ॥੮॥੧॥੪॥
હે નાનક! પરમાત્મા મારા ગરીબ પર દયાળુ થઈ ગયો છે અને હું ભક્તિ-ભાવનાથી હરિ-નામમાં જોડાય ગયો છું ॥૮॥૧॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੀਤਲ ਜਲੁ ਧਿਆਵਹੁ ਹਰਿ ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਸੁਗੰਧ ਗੰਧਈਆ ॥
હે મિત્ર! પરમાત્માનું નામ શીતળ પાણીની જેમ છે, આનું જ ચિંતન કર, પ્રભુનું નામ જ ચંદનની સુગંધ સમાન છે, જે શરીરને સુગંધિત કરી દે છે.

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਮੈ ਹਿਰਡ ਪਲਾਸ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਬੁਹੀਆ ॥੧॥
સંતોની સંગતિમાં મળીને મેં પરમપદ મેળવી લીધું છે. જેમ એરંડ તેમજ ઢાકના વૃક્ષ ચંદનની સંગતિ કરીને ચંદન બની જાય છે, તેમ જ હું પણ હરિથી મળીને સુગંધિત થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਜਪਿ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਈਆ ॥
જગન્નાથ, જગદીશ, ગુસઈનું જાપ કર,

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਸੇਈ ਜਨ ਉਬਰੇ ਜਿਉ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਉਧਾਰਿ ਸਮਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે તેની શરણમાં આવ્યો છે, તેનો તેમ જ ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે, જે રીતે ભક્ત પ્રહલાદનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਮਹਿ ਚੰਦਨੁ ਊਤਮ ਚੰਦਨ ਨਿਕਟਿ ਸਭ ਚੰਦਨੁ ਹੁਈਆ ॥
બધી વનસ્પતિમાં ચંદન સર્વોત્તમ છે, ત્યારથી ચંદનની નજીકનું દરેક વૃક્ષ ચંદન બની ગયું છે.

ਸਾਕਤ ਕੂੜੇ ਊਭ ਸੁਕ ਹੂਏ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਵਿਛੁੜਿ ਦੂਰਿ ਗਈਆ ॥੨॥
માયાવી એટલા અસત્ય છે કે તે સૂકાયેલા ઉભા વૃક્ષ જેવા છે, જેના પર ચંદન શુભ ગુણોનો કોઈ પ્રભાવ પડતો નથી. તેના મનમાં અભિમાન જ ભરાયેલ છે, જેનાથી તે પ્રભુથી અલગ થઈને દૂર થઇ ગયા છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸਭ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਬਨਈਆ ॥
કર્તા પરમેશ્વર પોતાની ગતિ તેમજ વિસ્તાર પોતે જ જાણે છે. જગત-રચનાની બધી વિધિ અર્થાત નિયમ-વિધાન તેણે પોતે જ બનાવ્યા છે.

ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸੁ ਕੰਚਨੁ ਹੋਵੈ ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮਿਟੈ ਨ ਮਿਟਈਆ ॥੩॥
જેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે, તે ગુણવાન બની જાય છે. જે આરંભથી જ ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે, તેને મટાડી શકાતું નથી ॥૩॥

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਵੈ ਸਾਗਰ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਖੁਲ੍ਹਈਆ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જીવ નામ-રૂપી રત્ન-પદાર્થને મેળવી લે છે. ગુરુરૂપી સમુદ્ર ભક્તિનો ભંડાર ખુલેલો છે.

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਇਕ ਸਰਧਾ ਉਪਜੀ ਮੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਕਹਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਭਈਆ ॥੪॥
ગુરૂ-ચરણોમાં લાગીને મનમાં શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે અને હરિ ગુણગાન કરતા મને તૃપ્તિ થઈ નથી ॥૪॥

ਪਰਮ ਬੈਰਾਗੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹਰਿ ਧਿਆਏ ਮੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਕਹਤੇ ਭਾਵਨੀ ਕਹੀਆ ॥
રોજ હરિનું ધ્યાન કરવાથી મનમાં ખૂબ વેરાગ્ય થઈ ગયો છે અને હરિનું ગુણાનુવાદ કરતાં પોતાની નિષ્ઠાને વ્યક્ત કરી છે.

ਬਾਰ ਬਾਰ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਕਹੀਐ ਹਰਿ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ਪਰੈ ਪਰਈਆ ॥੫॥
જો વારંવાર, ક્ષણ-ક્ષણ, દરેક પળ હરિનું યશ કરાય તો પણ તેનો અંત મેળવી શકાતો નથી, કારણ કે હરિ અપરંપાર છે ॥૫॥

ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੁਕਾਰਹਿ ਧਰਮੁ ਕਰਹੁ ਖਟੁ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਈਆ ॥
વેદ-શાસ્ત્ર તેમજ પુરાણ બધા જીવોને ધર્મ કરવાનો બોધ દે છે અને ષટ્કર્મ જ દ્રઢ કરાવે છે.

ਮਨਮੁਖ ਪਾਖੰਡਿ ਭਰਮਿ ਵਿਗੁਤੇ ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਨਾਵ ਭਾਰਿ ਬੁਡਈਆ ॥੬॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ પાખંડ તેમજ ભ્રમમાં પડીને નષ્ટ થતો રહે છે. તેની જીવન-હોળી પાપોના ભારને કારણે લોભની લહેરોમાં ડૂબી જાય છે ॥૬॥

ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਨਾਮੇ ਗਤਿ ਪਾਵਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਈਆ ॥
સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્રોએ નામ જ દ્રઢ કરાવ્યું છે, આથી પરમાત્માનું નામ જપ અને નામ જપીને ગતિ મેળવી લે.

ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਤ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਈਆ ॥੭॥
જો અભિમાન દૂર થઈ જાય તો મન નિર્મળ થઈ જાય છે. જે ગુરુ-નજીકમાં લીન રહે છે, તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૭॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਵਰਨੁ ਰੂਪੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹਿ ਸੇ ਕਰਮ ਕਮਈਆ ॥
હે પરમેશ્વર! આ જગત તારુ જ રૂપ-રંગ છે, જેમ તું ઈચ્છે છે, જીવ તે જ કર્મ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਜਾਏ ਵਾਜਹਿ ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਰਾਹਿ ਚਲਈਆ ॥੮॥੨॥੫॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે આ જીવ તો તારા વાજા છે, જેમ તારી ઇચ્છા હોય છે, તેમ જ આ વાગે છે. જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ રાહ પર ચાલે છે ॥૮॥૨॥૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਧਿਆਇਆ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਪੁਰਖਈਆ ॥
ગુરુની નજીકમાં અગમ્ય, અગોચર પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, આથી સત્યપુરુષ સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਾਣਿ ਵਸਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਸਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਈਆ ॥੧॥
ગુરુએ રામ નામ મારા પ્રાણોમાં વસાવી દીધું છે અને સદ્દગુરૂના ચરણ સ્પર્શ કરીને હરિ-નામમાં જોડાય રહું છું ॥૧॥

ਜਨ ਕੀ ਟੇਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਟਿਕਈਆ ॥
ગુરુએ હરિ-નામને સેવકનો આશરો બનાવી દીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਧਰ ਲਾਗਾ ਜਾਵਾ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਦਰੁ ਲਹੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો સદ્‌ગુરૂના સહારે સન્માર્ગ લાગી ગયો છું અને ગુરુનીઓ કૃપાથી હરિનો દરવાજો શોધી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਕਰਮ ਕੀ ਧਰਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਥਿ ਮਥਿ ਤਤੁ ਕਢਈਆ ॥
આ શરીર કર્મભૂમિ છે, જેમ દૂધનું મંથન કરતાં માખણ કાઢી લેવાય છે, તેમ જ ગુરુમુખે શરીરનું મંથન કરીને નામરૂપી તત્વ કાઢી લીધું છે.

ਲਾਲੁ ਜਵੇਹਰ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਭਾਂਡੈ ਭਾਉ ਪਵੈ ਤਿਤੁ ਅਈਆ ॥੨॥
આ નામરૂપી રત્ન જવાહર તેના હૃદયરૂપી વાસણમાં આલોકિત થઈ ગયા છે, જેમાં પ્રભુ-પ્રેમ આવી વસ્યો છે ॥૨॥

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਦਾਸ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ਜੋ ਜਨ ਰਾਮ ਭਗਤ ਨਿਜ ਭਈਆ ॥
જે રામનો ભક્ત બની ગયો છે, અમારે તો તેના દાસનો દાસ બનીને રહેવું જોઈએ.

ਮਨੁ ਬੁਧਿ ਅਰਪਿ ਧਰਉ ਗੁਰ ਆਗੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੈ ਅਕਥੁ ਕਥਈਆ ॥੩॥
હું ગુરુ સમક્ષ પોતાનું મન તેમજ બુધ્ધિ બધું અર્પણ કરી દઈશ, ગુરુની કૃપાથી જ અકથનીય પરમાત્માનું કથન કર્યું છે ॥૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਤ ਤਿਖਈਆ ॥
મનમુખી જીવ માયાના મોહમાં જ ફસાઈ રહે છે, જેનાથી તેનું તરસેલું મન તૃષ્ણાગ્નિમાં સળગતું રહે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਈਆ ॥੪॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા નામ અમૃત રૂપી જળ મળી ગયું છે, ગુરુ-શબ્દએ તૃષ્ણાગિને ઠારી દીધી છે ॥૪॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਾਚੈ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਤੂਰ ਵਜਈਆ ॥
આ મન સદ્‌ગુરૂની સમક્ષ નાચે છે અને અનહદ શબ્દની ધ્વનિના વાજા મનમાં વાગતા રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਸਤਤਿ ਕਰੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਰਖਿ ਰਖਿ ਚਰਣ ਹਰਿ ਤਾਲ ਪੂਰਈਆ ॥੫॥
હું હરિ ચરણોને પોતાના મનમાં વસાવીને તથા પગ સ્વર તાલમાં ટકાવીને હરિની સ્તુતિ કરતો રહું છું ॥૫॥

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤਾ ਮਨੁ ਗਾਵੈ ਰਸਿ ਰਸਾਲ ਰਸਿ ਸਬਦੁ ਰਵਈਆ ॥
આ મન હરિના રંગમાં લીન થઈને તેનું જ ગુણગાન કરે છે અને રસોના રસ શબ્દનું જાપ કર્યું છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਧਾਰ ਚੁਐ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਤਿਨ ਹੀ ਸੁਖੁ ਲਹੀਆ ॥੬॥
અંતરાત્મામાં અમૃતની નિર્મળ ધારા વહેતી રહે છે. જેને આ અમૃત પીધું છે, તેને જ સુખ મળ્યું છે ॥૬॥

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ਜਿਉ ਬਾਲਕ ਬਾਲੂ ਘਰ ਉਸਰਈਆ ॥
અભિમાની મનુષ્ય મનની જીદથી કર્મ કરે છે પરંતુ તેના આ કર્મ એવા છે જેમ બાળકે રેતીનું ઘર બનાવ્યું છે,

ਆਵੈ ਲਹਰਿ ਸਮੁੰਦ ਸਾਗਰ ਕੀ ਖਿਨ ਮਹਿ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਢਹਿ ਪਈਆ ॥੭॥
જ્યારે સમુદ્ર-સાગરની લહેર આવે છે તો આ ક્ષણમાં જ અલગ-અલગ થઈને પડી જાય છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਹਰਿ ਹੈ ਆਪੇ ਇਹੁ ਜਗੁ ਹੈ ਸਭੁ ਖੇਲੁ ਖੇਲਈਆ ॥
હરિ જ સરોવર તેમજ સમુદ્ર છે અને તેને પોતે જ આ જગતરૂપી રમત બનાવી છે.

ਜਿਉ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਸਮਾਵਹਿ ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਰਮਈਆ ॥੮॥੩॥੬॥
હે નાનક! જેમ જળની તરંગો જળ જ હોય છે અને જળમાં જ મળી જાય છે, તેમ જ પ્રભુ બધામાં સમાયેલ છે ॥૮॥૩॥૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਚੈ ਮਨਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਪਾਈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਤਨਿ ਭਸਮ ਦ੍ਰਿੜਈਆ ॥
સદ્દગુરુ ખુશ થઈ જાય, આથી મનમાં જ્ઞાનરૂપી મુદ્રાઓ ધારણ કરી છે અને ગુરુના શબ્દ શરીરમાં રાખરૂપી લગાવી લીધા છે.

ਅਮਰ ਪਿੰਡ ਭਏ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਮਿਟਿ ਗਈਆ ॥੧॥
સાધુની સંગતિમાં રહીને જન્મ-મરણ બંને મટી ગયું છે અને આ શરીર અમર થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਆ ॥
હે મન! હંમેશા સાધુઓની સંગતિમાં મળીને રહેવું જોઈએ.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮਧਸੂਦਨ ਮਾਧਉ ਮੈ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਪਖਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મધુસુદન, હે માધો! એવી કૃપા કર કે હું ક્ષણ-ક્ષણ સાધુના ચરણ ધોતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਤਜੈ ਗਿਰਸਤੁ ਭਇਆ ਬਨ ਵਾਸੀ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਮਨੂਆ ਟਿਕੈ ਨ ਟਿਕਈਆ ॥
જે મનુષ્ય ગૃહસ્થને ત્યાગીને વનવાસી બની જાય છે, તેનું મન એક ક્ષણ માટે પણ ટકતું નથી.

ਧਾਵਤੁ ਧਾਇ ਤਦੇ ਘਰਿ ਆਵੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਪਵਈਆ ॥੨॥
જ્યારે તે સાધુની શરણમાં આવે છે તો તેનું ભટકતું મન ટકી જાય છે ॥૨॥

ਧੀਆ ਪੂਤ ਛੋਡਿ ਸੰਨਿਆਸੀ ਆਸਾ ਆਸ ਮਨਿ ਬਹੁਤੁ ਕਰਈਆ ॥
જે પોતાના પુત્ર-પુત્રીઓને છોડીને સન્યાસી બની જાય છે, તેના મનમાં અનેક આશાઓ ઉત્પન્ન થતી રહે છે.

ਆਸਾ ਆਸ ਕਰੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਿਰਾਸ ਸੁਖੁ ਲਹੀਆ ॥੩॥
તે આ સત્યને સમજતો નથી કે ગુરુના શબ્દ દ્વારા આશા રહિત થઈને જ સુખ પ્રાપ્ય છે ॥૩॥

ਉਪਜੀ ਤਰਕ ਦਿਗੰਬਰੁ ਹੋਆ ਮਨੁ ਦਹ ਦਿਸ ਚਲਿ ਚਲਿ ਗਵਨੁ ਕਰਈਆ ॥
કોઈ નાગા સાધુ તો બની જાય છે પરંતુ તેના મનમાં દલીલ ઉત્પન્ન થતી રહેતું મન દસે દિશામાં ભટકતું રહે છે.

ਪ੍ਰਭਵਨੁ ਕਰੈ ਬੂਝੈ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਸਾਧ ਦਇਆ ਘਰੁ ਲਹੀਆ ॥੪॥
તે ધરતી પર ભટકતો રહે છે પરંતુ તેની તૃષ્ણા મટતી નથી. પરંતુ સાધુની સંગતિમાં મળીને તેને દયાનું ઘર મળી જાય છે ॥૪॥

ਆਸਣ ਸਿਧ ਸਿਖਹਿ ਬਹੁਤੇਰੇ ਮਨਿ ਮਾਗਹਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਚੇਟਕ ਚੇਟਕਈਆ ॥
કોઈ મનુષ્ય આસન લગાવીને સિદ્ધિઓ શીખવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને પોતાના મનમાં રિદ્ધિ-સિદ્ધિ જાદુઈ શક્તિની ઇચ્છા કરતો રહે છે.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਿਧਿ ਪਈਆ ॥੫॥
આનાથી ન તેને તૃપ્તિ થાય છે, ન સંતોષ મળે છે ન તો મનને શાંતિ આવે છે. પરંતુ સાધુને મળીને હરિ-નામ દ્વારા તેને તૃપ્તિ થઈ જાય અને સર્વ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૫॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਸਭਿ ਵਰਨ ਰੂਪ ਜੀਅ ਜੰਤ ਉਪਈਆ ॥
ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી - બધા પ્રકારના જીવ જંતુ પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਪਰੈ ਸੋ ਉਬਰੈ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਸੂਦੁ ਵੈਸੁ ਚੰਡਾਲੁ ਚੰਡਈਆ ॥੬॥
ભલે ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, શુદ્ર, વૈશ્ય અથવા ચાંડાલ હોય, જે સાધુની શરણમાં આવે છે, તેનો ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૬॥

ਨਾਮਾ ਜੈਦੇਉ ਕੰਬੀਰੁ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਅਉਜਾਤਿ ਰਵਿਦਾਸੁ ਚਮਿਆਰੁ ਚਮਈਆ ॥
નામદેવ, જયદેવ, કબીર, ત્રિલોચન નીચ-જાતિનો ચમાર રવિદાસ જે ચામડાનું કામ કરતો હતો,

ਜੋ ਜੋ ਮਿਲੈ ਸਾਧੂ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਧਨੁ ਧੰਨਾ ਜਟੁ ਸੈਣੁ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਦਈਆ ॥੭॥
ધન્ના જાટ તેમજ સૈણ વાળંદ જે સંત-ગુરુની સંગતિમાં મળ્યા છે, તે ધન્ય થઈ ગયા છે અને તેને દયાળુ પરમાત્મા મળી ગયો છે ॥૭॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਹਰਿ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰਈਆ ॥
ભક્તવત્સલ હરિએ હંમેશા જ સંતજનોની લાજ રાખી છે અને તેને હંમેશા પોતાના ભક્તોને સાથ આપ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਜਗਜੀਵਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਰਖਈਆ ॥੮॥੪॥੭॥
હે નાનક! જે પણ જગતના જીવન પરમાત્માની શરણમાં આવ્યો છે, તેને કૃપા કરીને તેની રક્ષા કરી છે ॥૮॥૪॥૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਅੰਤਰਿ ਪਿਆਸ ਉਠੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਬਚਨ ਮਨਿ ਤੀਰ ਲਗਈਆ ॥
ગુરુના વચન સાંભળીને મનમાં એવું તીર લાગ્યું કે અંતરમનમાં પ્રભુ-મિલનની તીવ્ર લાલચ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਮਨ ਹੀ ਜਾਣੈ ਅਵਰੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ਕੋ ਪੀਰ ਪਰਈਆ ॥੧॥
મનની વ્યથા મન જ જાણે છે, બીજી કોઈ પારકી વેદના શું જાણી શકે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਗੁਰਿ ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਲਈਆ ॥
પ્રેમાળ ગુરુએ મારું મન મોહી લીધું છે.

ਹਉ ਆਕਲ ਬਿਕਲ ਭਈ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਹਉ ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੋਇ ਪਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ખૂબ વ્યાકુળ હતી, પરંતુ ગુરુને જોઈને ખુશ થઈ ગઈ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਨਿਰਖਤ ਫਿਰਉ ਸਭਿ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰ ਮੈ ਪ੍ਰਭ ਦੇਖਨ ਕੋ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਚਈਆ ॥
હું દેશ-વિદેશ બધી જગ્યાએ જોતી રહું છું અને મારા મનમાં પ્રભુ-દર્શનની ખુબ ઈચ્છા છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਕਾਟਿ ਦੇਉ ਗੁਰ ਆਗੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਦਿਖਈਆ ॥੨॥
હું પોતાનું શરીર-મન કાપીને ગુરુની સમક્ષ ભેટ કરી દઈશ, જેને મને પ્રભુનો રસ્તો દેખાડ્યો છે ॥૨॥

ਕੋਈ ਆਣਿ ਸਦੇਸਾ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰਾ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠ ਲਗਈਆ ॥
જે કોઈ પ્રભુનો સંદેશ આવીને મને દે છે, તે મારા હ્રદય, અંતર, મન-શરીરને ખુબ મીઠું લાગે છે.

ਮਸਤਕੁ ਕਾਟਿ ਦੇਉ ਚਰਣਾ ਤਲਿ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਈਆ ॥੩॥
હું પોતાનું માથું કાપીને તેના ચરણોમાં રાખી દઈશ, જે મને હરિ-પ્રભુથી મળાવી દે ॥૩॥

ਚਲੁ ਚਲੁ ਸਖੀ ਹਮ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਬੋਧਹ ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੀਆ ॥
હે બહેનપણી! ચાલ, અમને પ્રભુને સમજી લે અને પોતાના શુભ-ગુણોનાં ટોણા કરીને પ્રભુને મેળવી લે.

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਉਆ ਕੋ ਨਾਮੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਸੁ ਪਾਛੈ ਪਈਆ ॥੪॥
તેનું નામ ભક્તવત્સલ કહેવાય છે, આથી પ્રભુની શરણમાં બની રહે ॥૪॥

ਖਿਮਾ ਸੀਗਾਰ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਖੁਸੀਆ ਮਨਿ ਦੀਪਕ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬਲਈਆ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી ક્ષમાનું શણગાર કરે છે તથા મનરૂપી દીવામાં ગુરુનું જ્ઞાન પ્રકાશિત કરે છે, પ્રભુ તેના પર ખુબ ખુશ થાય છે.

ਰਸਿ ਰਸਿ ਭੋਗ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਹਮ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਜੀਉ ਕਟਿ ਕਟਿ ਪਈਆ ॥੫॥
મારો પ્રભુ ખૂબ આનંદથી તે જીવ-સ્ત્રીથી ભોગ કરે છે, અમે તેની આગળ પોતાનું જીવન કાપી-કાપીને રાખી દઈશ ॥૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਾਰੁ ਕੰਠਿ ਹੈ ਬਨਿਆ ਮਨੁ ਮੋਤੀਚੂਰੁ ਵਡ ਗਹਨ ਗਹਨਈਆ ॥
હરિ નામ મારા ગળાનો હાર બની ગયો છે અને મારું મન માથાનું મોટું ઘરેણું મોતીચુર બની ચૂક્યું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਨ ਸਕੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਭਈਆ ॥੬॥
મેં હરિ માટે પોતાના હૃદયમાં શ્રદ્ધાની પથારી પાથરી દીધી છે અને મનમાં પ્રભુ ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે, જે મને છોડી શકાશે નહિ ॥૬॥

ਕਹੈ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਰੁ ਅਵਰੁ ਕਿਛੁ ਕੀਜੈ ਸਭੁ ਬਾਦਿ ਸੀਗਾਰੁ ਫੋਕਟ ਫੋਕਟਈਆ ॥
જો પ્રભુ કાંઈ બીજું કહેતો રહે અને જીવ-સ્ત્રી કંઈ બીજું જ કરતી રહે તો તેનું કરેલ બધું શણગાર વ્યર્થ થઈ જાય છે.

ਕੀਓ ਸੀਗਾਰੁ ਮਿਲਣ ਕੈ ਤਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਲੀਓ ਸੁਹਾਗਨਿ ਥੁਕ ਮੁਖਿ ਪਈਆ ॥੭॥
જેને પ્રભુ-મેળાપ માટે શુભ-ગુણોનો શણગાર કર્યો છે, તેને તેને સુહાગણ બનાવી લીધી છે. પરંતુ જે જીવ-સ્ત્રીએ પરમાત્માનો હુકમ માન્યો નથી, તેનો તિરસ્કાર જ થયો છે ॥૭॥

ਹਮ ਚੇਰੀ ਤੂ ਅਗਮ ਗੁਸਾਈ ਕਿਆ ਹਮ ਕਰਹ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਪਈਆ ॥
હે પ્રભુ! તું અગમ્ય સ્વામી છે, હું તારી સેવક છું, હું શું કરી શકું છું? હું તો તારા જ વશમાં પડ્યો છું.

ਦਇਆ ਦੀਨ ਕਰਹੁ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਸਮਈਆ ॥੮॥੫॥੮॥
હે હરિ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે મારા ગરીબ પર દયા કર, મારી લાજ રાખી લે, કારણ કે હું તારી જ શરણમાં છું ॥૮॥૫॥૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪॥

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਅਗਮ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਸਰਧਾ ਮਨਿ ਬਹੁਤੁ ਉਠਈਆ ॥
મારા મન-શરીરમાં અગમ્ય પ્રભુનો પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને ક્ષણ-ક્ષણ તેને મેળવવાની શ્રદ્ધા મનમાં ખૂબ ઉઠતી રહે છે.

ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਸਰਧਾ ਮਨ ਪੂਰੀ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਬੂੰਦ ਮੁਖਿ ਪਈਆ ॥੧॥
મારા મનની આ શ્રદ્ધા ગુરુને જોવાથી જ પૂર્ણ થાય છે જેમ પીય-પીય કરતા બપૈયાના મુખમાં સ્વાતિ ટીપું પડી જાય છે ॥૧॥

ਮਿਲੁ ਮਿਲੁ ਸਖੀ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨਈਆ ॥
હે બહેનપણી! મને મળ અને હરિની કથા સંભળાવ.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੇ ਮੈ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਸਿਰੁ ਕਟਿ ਕਟਿ ਪਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો સદ્‌ગુરુ કૃપા કરીને મને પ્રભુથી મળાવી દે તો હું તેની આગળ પોતાનું માથું કાપી-કાપીને સોંપી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਇਕ ਬੇਦਨ ਮੈ ਪ੍ਰਭ ਦੇਖੇ ਬਿਨੁ ਨੀਦ ਨ ਪਈਆ ॥
મારા રોમ-રોમ, મન-શરીરમાં એક વિરહની વેદના છે અને પ્રભુને જોયા વગર મને ઊંઘ આવતી નથી.

ਬੈਦਕ ਨਾਟਿਕ ਦੇਖਿ ਭੁਲਾਨੇ ਮੈ ਹਿਰਦੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪੀਰ ਲਗਈਆ ॥੨॥
વૈદ્ય મારી નસને જોઈને ભૂલી ગયો છે અને મારા હૃદય, મન-શરીરમાં પ્રેમની ઇજા લાગેલી છે ॥૨॥

ਹਉ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਿਉ ਬਿਨੁ ਅਮਲੈ ਅਮਲੀ ਮਰਿ ਗਈਆ ॥
હું પોતાના પ્રિયતમ વગર એક ક્ષણ તેમજ પળ માત્ર પણ રહી શકતી નથી જેમ નશા વગર અમલી જ મરી જાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪਿਆਸ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਤਿਨ੍ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਵੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕੋ ਦੁਈਆ ॥੩॥
જેને પ્રભુ-મેળાપની તરસ લાગેલી છે, તેને તેના વગર કાંઈ પણ સારું લાગતું નથી ॥૩॥

ਕੋਈ ਆਨਿ ਆਨਿ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵੈ ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਬਲਿ ਘੁਮਿ ਗਈਆ ॥
જો કોઈ આવીને મને મારા પ્રભુથી મળાવી દે, તો હું તેના પર શત-શત બલિહાર જાવ છું.

ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕੇ ਵਿਛੁੜੇ ਜਨ ਮੇਲੇ ਜਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਪਵਈਆ ॥੪॥
જો સાચા સદ્‌ગુરૂની શરણમાં અવાય તો તે જન્મ-જન્માંતરના અલગ થયેલ જીવને પણ પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૪॥

ਸੇਜ ਏਕ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਈਆ ॥
હૃદયરૂપી પથારી એક જ છે અને એક ઠાકોર પ્રભુ જ તેના પર આવી વસે છે પરંતુ મનમુખી જીવ ભ્રમોમાં જ ભટકી રહે છે અને તેને આત્મસ્વરૂપ મળતું નથી.

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਸਰਣਿ ਜੇ ਆਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ਮਿਲੈ ਖਿਨੁ ਢੀਲ ਨ ਪਈਆ ॥੫॥
જે 'ગુરુ-ગુરુ' કરતા તેની શરણમાં આવે છે, તેને તે પ્રભુથી મળાવી દે છે અને ક્ષણ માત્ર માટે પણ વિલંબ કરતો નથી ॥૫॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਿਰਿਆਚਾਰ ਵਧਾਏ ਮਨਿ ਪਾਖੰਡ ਕਰਮੁ ਕਪਟ ਲੋਭਈਆ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય ધર્મ-કર્મ કરીને કર્મકાંડમાં વૃધ્દ્ધિ કરતો જાય તો તેના મનમાં પાખંડ, લોભ, કપટવાળા કર્મ જ ટકી રહેશે.

ਬੇਸੁਆ ਕੈ ਘਰਿ ਬੇਟਾ ਜਨਮਿਆ ਪਿਤਾ ਤਾਹਿ ਕਿਆ ਨਾਮੁ ਸਦਈਆ ॥੬॥
જો વેશ્યાના ઘરે પુત્ર ઉત્પન્ન થઈ ગયો, તો તેના પિતાનું કોઈ નામ બતાવી શકાતું નથી ॥૬॥

ਪੂਰਬ ਜਨਮਿ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਆਏ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਜਮਈਆ ॥
જે જીવ પૂર્વ જન્મ ભક્તિ કરીને આ જન્મમાં આવ્યો છે, ગુરુએ તેના મનમાં હરિની ભક્તિનો મંત્ર ઉત્પન્ન કરી દીધો છે.

ਭਗਤਿ ਭਗਤਿ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਜਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਈਆ ॥੭॥
જ્યારે ભક્તિ કરીને પરમાત્માને મેળવી લીધો, તો તે હરિ-નામમાં જ જોડાઈ ગયો ॥૭॥

ਪ੍ਰਭਿ ਆਣਿ ਆਣਿ ਮਹਿੰਦੀ ਪੀਸਾਈ ਆਪੇ ਘੋਲਿ ਘੋਲਿ ਅੰਗਿ ਲਈਆ ॥
પ્રભુએ પોતે લાવીને ભક્તિરૂપી મહેંદી પીસી છે અને પોતે જ ઘોળીને ભક્તોના અંગો પર લગાવી છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਠਾਕੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਨਾਨਕ ਕਢਿ ਲਈਆ ॥੮॥੬॥੨॥੧॥੬॥੯॥
હે નાનક! જેના પર ઠાકોરે પોતાની કૃપા કરી છે, તેને તેની હાથ પકડીને સંસાર સમુદ્રમાંથી કાઢી લીધો છે ॥૮॥૬॥૯॥૨॥૧॥૬॥૯॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀ ਘਰੁ ੧੨
રાગ બિલાવલ મહેલ ૫ અષ્ટપદ ઘર ૧૨

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਪਮਾ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਉਪਮਾ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ॥
મારા પ્રભુની ઉપમા કરી શકાતી નથી,

ਤਜਿ ਆਨ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી બધુજ છોડીને તેની જ શરણ લઈ લીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુના ચરણ કમળ અપાર છે,

ਹਉ ਜਾਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥
હું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਤਾਹਿ ॥
મારા મનમાં તેનાથી પ્રેમ લાગી ગયો છે,

ਤਜਿ ਆਨ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਹਿ ॥੧॥
તેને છોડીને ક્યાંય જતો નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਨਾ ਕਹਨ ॥
હું જીભથી હરિ-નામ કહેતો રહું છું,

ਮਲ ਪਾਪ ਕਲਮਲ ਦਹਨ ॥
જેનાથી બધા પાપો તેમજ દોષોની ગંદકી સળગી ગઈ છે

ਚੜਿ ਨਾਵ ਸੰਤ ਉਧਾਰਿ ॥
સંતોની હોળી પર ચઢીને મારો ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે અને

ਭੈ ਤਰੇ ਸਾਗਰ ਪਾਰਿ ॥੨॥
સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું ॥૨॥

ਮਨਿ ਡੋਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰੀਤਿ ॥
સંતોનું મન પ્રભુના પ્રેમ તેમજ પ્રેમના દોરાથી બંધાયેલ છે

ਇਹ ਸੰਤ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
આ સંતોની નિર્મળ મર્યાદા છે

ਤਜਿ ਗਏ ਪਾਪ ਬਿਕਾਰ ॥
પાપ તેમજ વિકાર તેનો સાથ છોડી ગયા છે અને

ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੩॥
તેને નિરાકાર પ્રભુ મળી ગયો છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਪੇਖੀਐ ਬਿਸਮਾਦ ॥
પ્રભુના દર્શન કરીને ખુબ આશ્ચર્ય થાય છે અને

ਚਖਿ ਅਨਦ ਪੂਰਨ ਸਾਦ ॥
સંપૂર્ણ આનંદનો સ્વાદ ચાખવાનો મળે છે.

ਨਹ ਡੋਲੀਐ ਇਤ ਊਤ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਸੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੀਤ ॥੪॥
અહીં-તહીં ભટકવું પડતું નથી જ્યારે પ્રભુ મનમાં વસી જાય છે ॥૪॥

ਤਿਨ੍ ਨਾਹਿ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸੁ ॥ ਨਿਤ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! તેનો નર્કમાં નિવાસ થતો નથી, જે રોજ ગુણોના ભંડાર પ્રભુનું ચિંતન કરતો રહે છે.

ਤੇ ਜਮੁ ਨ ਪੇਖਹਿ ਨੈਨ ॥ ਸੁਨਿ ਮੋਹੇ ਅਨਹਤ ਬੈਨ ॥੫॥
તે યમોને પોતાની આંખોથી જોતો પણ નથી અને અનહદ શબ્દની ધ્વનિથી મુગ્ધ થઈ જાય છે ॥૫॥

ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਸੂਰ ਗੁਪਾਲ ॥ ਪ੍ਰਭ ਭਗਤ ਵਸਿ ਦਇਆਲ ॥
શૂરવીર પરમેશ્વરની શરણમાં જ પડી રહેવું જોઈએ દયાળુ પ્રભુ પોતાના ભક્તોના વશમાં છે.

ਹਰਿ ਨਿਗਮ ਲਹਹਿ ਨ ਭੇਵ ॥ ਨਿਤ ਕਰਹਿ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਵ ॥੬॥
વેદ હરિનું તફાવત મેળવી શકાતો નથી અને મુનિજન પણ રોજ તેની ભક્તિ કરતો રહે છે ॥૬॥

ਦੁਖ ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥ ਜਾ ਕੀ ਮਹਾ ਬਿਖੜੀ ਕਾਰ ॥
પરમાત્મા ગરીબોનું દુઃખ-ઇજા દૂર કરનાર છે, તેની ભક્તિ ખૂબ સખત છે.

ਤਾ ਕੀ ਮਿਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਇ ॥੭॥
તેનો વિસ્તાર કોઈ જાણતું નથી, જે જળ, ધરતી, આકાશ બધામાં સમાયેલ છે ॥૭॥

ਕਰਿ ਬੰਦਨਾ ਲਖ ਬਾਰ ॥ ਥਕਿ ਪਰਿਓ ਪ੍ਰਭ ਦਰਬਾਰ ॥
હું લાખ વાર પ્રભુની જ વંદના કરું છું અને હારીને પ્રભુ-દરબારમાં આવી પડ્યો છું.

ਪ੍ਰਭ ਕਰਹੁ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ॥ ਨਾਨਕ ਮਨਸਾ ਪੂਰਿ ॥੮॥੧॥
O, હે પ્રભુ! મને સાધુની ધૂળ બનાવી દે અને નાનકની આ ઇચ્છા પૂર્ણ કરી દે ॥૮॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰਿ ॥ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਦੁਆਰਿ ॥
હે પ્રભુ! મારો જન્મ-મરણ મટાડી દે, હું હારીને તારા દરવાજા પર આવી ગયો છું.

ਗਹਿ ਚਰਨ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ॥ ਮਨ ਮਿਸਟ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੰਗ ॥
હું સાધુના ચારણ પકડીને તેની સાથે જ રહું છું અને મનને હરિ-રંગ જ મીઠો લાગે છે.

ਕਰਿ ਦਇਆ ਲੇਹੁ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે દયા કરીને મને પોતાની સાથે મળાવી લે,

ਨਾਨਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥
હું તો નામનું જ ધ્યાન કરતો રહું છું ॥૧॥

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ॥
હે સ્વામી! તું દીનાનાથ તેમજ ખુબ દયાળુ છે અને

ਜਾਚਉ ਸੰਤ ਰਵਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સંતોની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਸਾਰੁ ਬਿਖਿਆ ਕੂਪ ॥
આ સંસાર માયારૂપી ઝેરનો કૂવો છે,

ਤਮ ਅਗਿਆਨ ਮੋਹਤ ਘੂਪ ॥
જેમાં અજ્ઞાન તેમજ મોહનો ગાઢ અંધકાર છે.

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਲੇਹੁ ॥
હે પ્રભુ! મારો હાથ પકડીને મને બચાવી લે અને

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਪੁਨਾ ਦੇਹੁ ॥
હે પ્રભુ! પોતાનું નામ આપી દે.

ਪ੍ਰਭ ਤੁਝ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਠਾਉ ॥
તારા સિવાય મારું કોઈ ઠેકાણું નથી.

ਨਾਨਕਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੨॥
નાનક તારા પર વારંવાર બલિહાર જાય છે ॥૨॥

ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਬਾਧੀ ਦੇਹ ॥
લોભ મોહે મારા શરીરને બાંધી લીધું છે અને

ਬਿਨੁ ਭਜਨ ਹੋਵਤ ਖੇਹ ॥
પ્રભુ-ભજન વગર આ માટી થઈ જાય છે.

ਜਮਦੂਤ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ॥
યમદૂત ખુબ ભયાનક છે અને

ਚਿਤ ਗੁਪਤ ਕਰਮਹਿ ਜਾਨ ॥
ચિત્રગુપ્ત મારા કરેલ કર્મોને જાણે છે અને

ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਸਾਖਿ ਸੁਨਾਇ ॥
તે સાક્ષી બનીને દિવસ-રાત મારા કરેલ કર્મોને યમરાજની કચેરીમાં સંભળાવે છે.

ਨਾਨਕਾ ਹਰਿ ਸਰਨਾਇ ॥੩॥
હે નાનક! હું હરિની શરણમાં આવી ગયો છું ॥૩॥

ਭੈ ਭੰਜਨਾ ਮੁਰਾਰਿ ॥
હે ભયભંજન મોરારી!

ਕਰਿ ਦਇਆ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਿ ॥
દયા કરીને મને પાપીને ઉદ્ધાર કરી દે.

ਮੇਰੇ ਦੋਖ ਗਨੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥
મારા દોષ ગણી શકાતા નથી,

ਹਰਿ ਬਿਨਾ ਕਤਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તારા વગર આ પાપ બીજે ક્યાં સમાઈ શકે છે.

ਗਹਿ ਓਟ ਚਿਤਵੀ ਨਾਥ ॥
હે નાથ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મેં તારો સહારો લેવા વિશે વિચાર્યું છે,

ਨਾਨਕਾ ਦੇ ਰਖੁ ਹਾਥ ॥੪॥
હે પ્રભુ! તેથી પોતાનો હાથ આપીને મારી રક્ષા કર ॥૪॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧੇ ਗੋਪਾਲ ॥
હે ગુણનિધિ પ્રભુ!

ਸਰਬ ਘਟ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
તું આખા જગતનો પ્રતિપાલક છે.

ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ॥
મારા મનમાં તારો જ પ્રેમ બનેલ છે અને તારા દર્શનની તીવ્ર લાલચ છે.

ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਰਨ ਆਸ ॥
હે ગોવિંદ! મારી ઈચ્છા પૂર્ણ કર,

ਇਕ ਨਿਮਖ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
તારા વગર મારાથી એક ક્ષણ માત્ર પણ રહેવાતું નથી.

ਵਡ ਭਾਗਿ ਨਾਨਕ ਪਾਇ ॥੫॥
હે નાનક! ભાગ્યશાળીને જ તેની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૫॥

ਪ੍ਰਭ ਤੁਝ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਹੋਰ ॥
હે પ્રભુ! તારા વગર મારું બીજું કોઈ નથી,

ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚੰਦ ਚਕੋਰ ॥
મારા મનમાં તારા માટે એવો પ્રેમ બનેલ છે, જેમ ચંદ્રની સાથે ચકોરનો છે,

ਜਿਉ ਮੀਨ ਜਲ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ॥
જેમ માછલીને પાણીથી છે,

ਅਲਿ ਕਮਲ ਭਿੰਨੁ ਨ ਭੇਤੁ ॥
જેમ ભંવરાનું કમળની સાથે કોઈ અંતર નથી અને

ਜਿਉ ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਆਸ ॥
જેમ બતકને સૂર્યોદયની ઉમ્મીદ લાગેલી રહે છે

ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਪਿਆਸ ॥੬॥
તેમ જ નાનકને તારા ચરણોની તરસ લાગેલી રહે છે ॥૬॥

ਜਿਉ ਤਰੁਨਿ ਭਰਤ ਪਰਾਨ ॥
જેમ યુવાન છોકરીનો પતિ તેનો પ્રાણ છે,

ਜਿਉ ਲੋਭੀਐ ਧਨੁ ਦਾਨੁ ॥
જેમ લાલચી મનુષ્યને ધન લઈને ખુબ ખુશી થાય છે,

ਜਿਉ ਦੂਧ ਜਲਹਿ ਸੰਜੋਗੁ ॥
જેમ દૂધનો જળથી સંયોગ હોય છે,

ਜਿਉ ਮਹਾ ਖੁਧਿਆਰਥ ਭੋਗੁ ॥
જેમ ભૂખ્યા મનુષ્યને ભોજન પ્રિય હોય છે,

ਜਿਉ ਮਾਤ ਪੂਤਹਿ ਹੇਤੁ ॥
જેમ માતાનો પોતાના પુત્રથી સ્નેહ હોય છે,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਨੇਤ ॥੭॥
હે નાનક! તેમ જ રોજ પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું જોઈએ ॥૭॥

ਜਿਉ ਦੀਪ ਪਤਨ ਪਤੰਗ ॥
જેમ પતંગિયું દીવા પર પડે છે,

ਜਿਉ ਚੋਰੁ ਹਿਰਤ ਨਿਸੰਗ ॥
જેમ ચોર નિઃસંકોચ થઇને ચોરી કરે છે,

ਮੈਗਲਹਿ ਕਾਮੈ ਬੰਧੁ ॥
જેમ હાથીનો કામવાસનાથી સંબંધ છે,

ਜਿਉ ਗ੍ਰਸਤ ਬਿਖਈ ਧੰਧੁ ॥
જેમ વિકારોનો ધંધો વિકારી મનુષ્યને વશમાં કરી રાખે છે,

ਜਿਉ ਜੁਆਰ ਬਿਸਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
જેમ જુગારીયાની જુગાર રમવાની ખરાબ ટેવ જતી નથી

ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇ ॥੮॥
તેમ જ તું પોતાનું મન પરમાત્માની સાથે લગાવીને રાખો ॥૮॥

ਕੁਰੰਕ ਨਾਦੈ ਨੇਹੁ ॥
જેમ હરણનો નાદથી પ્રેમ હોય છે,

ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਚਾਹਤ ਮੇਹੁ ॥
જેમ બપૈયો વરસાદની ઇચ્છા કરે છે,

ਜਨ ਜੀਵਨਾ ਸਤਸੰਗਿ ॥
તેમ જ ભક્તજનોનું જીવન સત્સંગથી બનેલું છે અને

ਗੋਬਿਦੁ ਭਜਨਾ ਰੰਗਿ ॥
તે પ્રેમપૂર્વક ગોવિંદનું ભજન કરતો રહે છે.

ਰਸਨਾ ਬਖਾਨੈ ਨਾਮੁ ॥ ਨਾਨਕ ਦਰਸਨ ਦਾਨੁ ॥੯॥
હે નાનક! તે પોતાની જીભથી પ્રભુ નામનું જ વખાણ કરે છે. તે તો પરમાત્માના દર્શનોનું જ દાન માંગે છે ॥૯॥

ਗੁਨ ਗਾਇ ਸੁਨਿ ਲਿਖਿ ਦੇਇ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું ગુણગાન કરે, સાંભળે, લખે તેમજ બીજાને પણ આ ગુણ દે છે,

ਸੋ ਸਰਬ ਫਲ ਹਰਿ ਲੇਇ ॥
તેને બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕੁਲ ਸਮੂਹ ਕਰਤ ਉਧਾਰੁ ॥ ਸੰਸਾਰੁ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥
તે પોતાના આખા વંશનો ઉદ્ધાર કરી દે છે અને પોતે પણ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਤਾਹਿ ॥ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਸੁ ਗਾਹਿ ॥
હરિના ચરણ તેનું જહાજ છે અને સંતોની સાથે મળીને પરમેશ્વરનું યશ ગાતો રહે છે.

ਹਰਿ ਪੈਜ ਰਖੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰਿ ॥੧੦॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુ તેની લાજ રાખે છે, આથી નાનક પણ હરિના દરવાજા પર તેની શરણમાં આવી ગયો છે ॥૧૦॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ਥਿਤੀ ਘਰੁ ੧੦ ਜਤਿ
બિલાવલ મહેલ ૧ થિતી ઘર ૧૦ જતિ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਏਕਮ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਲਾ ॥
પ્રતિપદા તિથિ દ્વારા બતાવ્યું છે કે પ્રભુ એક જ છે, તે બધાથી અલગ છે,

ਅਮਰੁ ਅਜੋਨੀ ਜਾਤਿ ਨ ਜਾਲਾ ॥
તે અમર, અયોની તેમજ જાતી બંધનથી રહિત છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ॥
તે મનવાણીથી ઉપર, ઈન્દ્રિયાતીત છે અને તેનું કોઈ રૂપ તેમજ ચિન્હ નથી.

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਘਟਿ ਘਟਿ ਦੇਖਿਆ ॥
શોધતા-શોધતા મેં તેને દરેક શરીરમાં જોયો છે.

ਜੋ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ਤਿਸ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
જે તેને દેખાય તેમજ દેખાવે છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી જ મોક્ષ મળે છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਜਪੁ ਜਾਪਉ ਬਿਨੁ ਜਗਦੀਸੈ ॥
જગદીશ વગર બીજું શું જપ જપું?

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਦੀਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ સાચું ઘર દેખાઈ દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਗੇ ਪਛੁਤਾਣੇ ॥
જે મનુષ્ય દ્વૈતભાવમાં લાગી રહે છે, અંતમાં પસ્તાય છે.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧੇ ਆਵਣ ਜਾਣੇ ॥
તે યમના બંધનોમાં બંધાઈ રહે છે અને તેની આવક જાવક બની રહે છે.

ਕਿਆ ਲੈ ਆਵਹਿ ਕਿਆ ਲੇ ਜਾਹਿ ॥
તે શું લઈને જગતમાં આવે છે અને શું લઈને જાય છે?

ਸਿਰਿ ਜਮਕਾਲੁ ਸਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹਿ ॥
તેના માથા પર યમ દરેક સમય ઉભો રહે છે અને યમથી ઇજા ખાતો રહે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਛੂਟਸਿ ਕੋਇ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર કોઈ પણ છૂટી શકાતું નથી તથા

ਪਾਖੰਡਿ ਕੀਨੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
પાખંડ કરવાથી પણ મુક્તિ થતી નથી ॥૨॥

ਆਪੇ ਸਚੁ ਕੀਆ ਕਰ ਜੋੜਿ ॥
પ્રભુએ પોતે માયાના તત્વોને જોડીને આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਅੰਡਜ ਫੋੜਿ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜਿ ॥
તેણે ઇંડાકારવાળા ગોળાકારને ફોડીને જોડીને ફરી અલગ કરી દીધો.

ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਕੀਏ ਬੈਸਣ ਕਉ ਥਾਉ ॥
તેને જીવોને રહેવા માટે ધરતી અને આકાશ બનાવ્યા.

ਰਾਤਿ ਦਿਨੰਤੁ ਕੀਏ ਭਉ ਭਾਉ ॥
તેને રાત-દિવસ, ડર અને પ્રેમ બનાવ્યા.

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਕਰਿ ਵੇਖਣਹਾਰਾ ॥
જેને આખી જગત-રચના કરી છે, તે જ પ્રતિપાલક છે

ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥੩॥
બીજું કોઈ સર્જનહાર નથી ॥૩॥

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਾ ॥
તૃતીય - બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર સૃષ્ટિમાં આવ્યા.

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਉਪਾਏ ਵੇਸਾ ॥
પ્રભુએ અનેક દેવી-દેવતા તેમજ અનેક રૂપોવાળા જીવો ઉત્પન્ન કર્યા.

ਜੋਤੀ ਜਾਤੀ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ॥
સૂર્ય, ચંદ્ર તથા અનેક યોનીના જીવ ઉત્પન્ન કર્યા, જેની ગણતરી કરી શકાતી નથી.

ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸੋ ਕੀਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥
જેને આ સૃષ્ટિ રચના કરી છે, તે જ આનું મૂલ્ય કરી શકે છે.

ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
તે બધામાં પુષ્કળ છે.

ਕਿਸੁ ਨੇੜੈ ਕਿਸੁ ਆਖਾ ਦੂਰਿ ॥੪॥
પછી હું કોને પરમાત્માની નજીક તેમજ કોને તેનાથી દૂર કહું ॥૪॥

ਚਉਥਿ ਉਪਾਏ ਚਾਰੇ ਬੇਦਾ ॥
ચતુર્થી - તેને ચાર વેદ - ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ તેમજ અથર્વવેદ ઉત્પન્ન કર્યા,

ਖਾਣੀ ਚਾਰੇ ਬਾਣੀ ਭੇਦਾ ॥
ચાર સ્ત્રોત, અલગ-અલગ બોલીઓ ઉત્પન્ન કરી.

ਅਸਟ ਦਸਾ ਖਟੁ ਤੀਨਿ ਉਪਾਏ ॥
તેને અઢાર પુરાણ, છ શાસ્ત્ર તેમજ ત્રણ ગુણ ઉત્પન્ન કર્યા.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
આ સત્ય તે જ સમજે છે, જેને તે પોતે જ્ઞાન દે છે.

ਤੀਨਿ ਸਮਾਵੈ ਚਉਥੈ ਵਾਸਾ ॥
જેનો ત્રણ ગુણોનો નાશ કરી તરુણાવસ્થામાં વાસ થઈ ગયો છે

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤਾ ਕੇ ਦਾਸਾ ॥੫॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે અમે તેના દાસ છીએ ॥૫॥

ਪੰਚਮੀ ਪੰਚ ਭੂਤ ਬੇਤਾਲਾ ॥
પંચમી - પાંચ ભૂતમાંથી ઉત્પન્ન થયેલા જીવો વિસંગત છે.

ਆਪਿ ਅਗੋਚਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਲਾ ॥
પરમાત્મા પોતે અદ્રશ્ય તેમજ નિરાળો છે.

ਇਕਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਖੇ ਮੋਹ ਪਿਆਸੇ ॥
કોઈ જીવ ભ્રમમાં ફસાયેલ છે અને માયાના ભૂખ્યા તેમજ તરસ્યા છે.

ਇਕਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਸਬਦਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ॥
કોઈ જીવ હરિરસ ચાખીને તૃપ્ત થઈ ગયા છે.

ਇਕਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਇਕਿ ਮਰਿ ਧੂਰਿ ॥
કોઈ પરમાત્માના રંગમાં લીન છે અને કોઈ મરીને માટી થઈ ગયા છે.

ਇਕਿ ਦਰਿ ਘਰਿ ਸਾਚੈ ਦੇਖਿ ਹਦੂਰਿ ॥੬॥
કોઈ સાચા ઘર-દરવાજા સુધી પહોંચીને પરમાત્માના દર્શન કરી રહ્યા છે ॥૬॥

ਝੂਠੇ ਕਉ ਨਾਹੀ ਪਤਿ ਨਾਉ ॥
અસત્ય મનુષ્યનું કોઈ માન-સન્માન થતું નથી.

ਕਬਹੁ ਨ ਸੂਚਾ ਕਾਲਾ ਕਾਉ ॥
મળ ખાનાર કાળો કાગડો ક્યારેય શુદ્ધ થઈ શકતો નથી.

ਪਿੰਜਰਿ ਪੰਖੀ ਬੰਧਿਆ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ પક્ષી પિંજરામાં બંધ કરાય તો તે

ਛੇਰੀਂ ਭਰਮੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
પિંજરાની કેદમાં જ ભટકતો રહે છે

ਤਉ ਛੂਟੈ ਜਾ ਖਸਮੁ ਛਡਾਏ ॥
પરંતુ તે ત્યારે જ મુક્ત થાય છે, જયારે તેનો માલિક તેને છોડે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਮੇਲੇ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥੭॥
ગુરુના ઉપદેશ મળવા પર જીવના હ્રદયમાં ભક્તિ દ્રઢ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਖਸਟੀ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਪ੍ਰਭ ਸਾਜੇ ॥
ષષ્ઠી - પરમાત્માએ છ દર્શન અર્થાત વેશ-યોગી, જંગમ, સન્યાસી, બૌધ્ધ, જૈન તેમજ વેરાગી બનાવ્યા છે.

ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਨਿਰਾਲਾ ਵਾਜੇ ॥
જીવની અંતરાત્મામાં અનહદ શબ્દ વાગતા રહે છે.

ਜੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥
જો કોઈ પ્રભુને ગમી જાય તો તે તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਸਬਦੇ ਭੇਦੇ ਤਉ ਪਤਿ ਪਾਵੈ ॥
જો કોઈને શબ્દ ભેદી લે તો તે સત્યના દરવાજા પર શોભાનું પાત્ર બની જાય છે.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਸ ਖਪਹਿ ਜਲਿ ਜਾਵਹਿ ॥
કોઈ મનુષ્ય વેશ ધારણ કરી કરીને સળગી મરી જાય છે પરંતુ

ਸਾਚੈ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥੮॥
સત્યમાં લીન રહેનાર પરમ-સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૮॥

ਸਪਤਮੀ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰੀਰਿ ॥
સપ્તમી - જે હ્રદયમાં સત્યનું ચિંતન કરતો રહે છે

ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਭਰੇ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰਿ ॥
જેના શરીરમાં સમુદ્ર નિર્મળ નામરૂપી જળથી ભરેલ રહે છે.

ਮਜਨੁ ਸੀਲੁ ਸਚੁ ਰਿਦੈ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તેના અંતરમનમાં સ્થિત જ્ઞાનરૂપી તીર્થમાં સ્નાન થઈ જાય છે અને તે શાંત-સ્વભાવવાળો બની જાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਾਵੈ ਸਭਿ ਪਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਸਾਚਉ ਭਾਇ ॥
જેના મનમાં સત્ય છે અને મુખ પર પણ સત્ય-નામ બની રહે છે.

ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੈ ਠਾਕ ਨ ਪਾਇ ॥੯॥
તે સત્યની પરવાનગી સાથે લઈને જાય છે અને સત્યના દરબારમાં પહોંચવા માટે કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી ॥૯॥

ਅਸਟਮੀ ਅਸਟ ਸਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਾਧੈ ॥
અષ્ટમી - જે મનુષ્ય નિષ્કામ ભાવનાથી સત્યની પ્રાર્થના કરે છે,

ਸਚੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਕਰਮਿ ਅਰਾਧੈ ॥
પોતાની બુદ્ધિને પોતાના વશમાં કરી લે છે, તેને આઠ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਬਿਸਰਾਉ ॥
જે પવન, પાણી તેમજ આગ અર્થાત રજોગુણ, તમોગુણ, સતોગુણને ભુલાવી દે છે,

ਤਹੀ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸਾਚੋ ਨਾਉ ॥
તેના હૃદયમાં પવિત્ર સત્ય-નામ વસી જાય છે.

ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੧੦॥
તેનું મન સત્યમાં જ વૃત્તિ લગાવીને રાખે છે. નાનક વિનંતી કરે છે કે તે મનુષ્યને કાળ પણ ગળી શકતો નથી ॥૧૦॥

ਨਾਉ ਨਉਮੀ ਨਵੇ ਨਾਥ ਨਵ ਖੰਡਾ ॥
નવમી - પરમેશ્વર સર્વવ્યાપક છે, મહાબળવાન છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਾਥੁ ਮਹਾ ਬਲਵੰਡਾ ॥
યોનીઓના નવનાથ તેમજ નવ ખણ્ડોવાળી પૃથ્વીના જીવ તેનું જ નામ જપે છે.

ਆਈ ਪੂਤਾ ਇਹੁ ਜਗੁ ਸਾਰਾ ॥
આ આખું જગત જગતમાતાના પુત્ર સમાન છે.

ਪ੍ਰਭ ਆਦੇਸੁ ਆਦਿ ਰਖਵਾਰਾ ॥
મારો તે પરમાત્માને શત-શત નમન છે, જે આરંભથી જ બધાનો રખેવાળ છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਹੈ ਭੀ ਹੋਗੁ ॥
તે યુગ-યુગાંતરોથી છે, વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેનું જ અસ્તિત્વ થશે.

ਓਹੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥੧੧॥
તે અપરંપાર છે અને બધું જ કરવામાં સમર્થ છે ॥૧૧॥

ਦਸਮੀ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
દસમી - નામ જપ, દાન કર શરીરની શુદ્ધતા માટે સ્નાન કર.

ਅਨਦਿਨੁ ਮਜਨੁ ਸਚਾ ਗੁਣ ਗਿਆਨੁ ॥
સત્યના ગુણોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું રોજ સ્નાન કરવું છે.

ਸਚਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥ ਬਿਲਮੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਕਾਚੈ ਤਾਗੈ ॥
સત્ય-નામનું સ્મરણ કરવાથી મન વિકારોની ગંદકી લાગતી નથી અને ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ જાય છે. કાચા દોરાને તૂટતા કોઈ વાર લાગતી નથી.

ਜਿਉ ਤਾਗਾ ਜਗੁ ਏਵੈ ਜਾਣਹੁ ॥
જગતને આમ જ જાણ જેમ કાચો દોરો છે.

ਅਸਥਿਰੁ ਚੀਤੁ ਸਾਚਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਹੁ ॥੧੨॥
પોતાનું મન સ્થિર કરવા માટે રંગમાં લીન રહે ॥૧૨॥

ਏਕਾਦਸੀ ਇਕੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਵੈ ॥
એકાદશી - જે મનુષ્ય પરમાત્માને હ્રદયમાં વસાવે છે,

ਹਿੰਸਾ ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥
પોતાના મનથી હિંસા, મમતા તેમજ મોહને દૂર કરી દે છે,

ਫਲੁ ਪਾਵੈ ਬ੍ਰਤੁ ਆਤਮ ਚੀਨੈ ॥
તેને આ વ્રતનું આ જ ફળ મળે છે કે તે પોતાની અંતરાત્માને ઓળખી લે છે.

ਪਾਖੰਡਿ ਰਾਚਿ ਤਤੁ ਨਹੀ ਬੀਨੈ ॥
પાખંડમાં લીન થઈને મનુષ્ય પરમતત્વને જોઈ શકતો નથી.

ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਾਹਾਰੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ॥
એક તે જ નિર્મળ, નિરાહાર તેમજ વાસના રહિત છે અને

ਸੂਚੈ ਸਾਚੇ ਨਾ ਲਾਗੈ ਮਲੁ ॥੧੩॥
તે શુધ્ધ તેમજ સત્યસ્વરૂપને વિકારોની કોઈ ગંદકી લાગતી નથી ॥૧૩॥

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਏਕੋ ਏਕਾ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, એક પરમાત્મા જ હાજર છે.

ਹੋਰਿ ਜੀਅ ਉਪਾਏ ਵੇਕੋ ਵੇਕਾ ॥
તેને અલગ-અલગ પ્રકારના અનેક જીવ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਫਲੋਹਾਰ ਕੀਏ ਫਲੁ ਜਾਇ ॥
ફળોનો આહાર કરવાથી મનુષ્યને કોઈ ફળ મળતું નથી.

ਰਸ ਕਸ ਖਾਏ ਸਾਦੁ ਗਵਾਇ ॥
તે અનેક સ્વાદોને ગ્રહણ કરે છે, જે તેના વ્રતનો સ્વાદ ગુમાવી દે છે.

ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਲਪਟੈ ਲਪਟਾਇ ॥
તે અસત્ય લાલચમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਛੂਟੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਕਮਾਇ ॥੧੪॥
પરંતુ તે ત્યારે જ છૂટે છે, જ્યારે ગુરુના માધ્યમથી સત્યની સાધના કરે છે ॥૧૪॥

ਦੁਆਦਸਿ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮਨੁ ਅਉਧੂਤਾ ॥
બારશ - અવધૂત તે જ છે, જેનું મન વ્યર્થની બાર મુદ્રાઓથી પૃથક થઈ ગયું છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਾਗਹਿ ਕਬਹਿ ਨ ਸੂਤਾ ॥
તે દિવસ-રાત જાગતો રહે છે અને મોહ-માયાની ઊંઘમાં સૂતો નથી તથા

ਜਾਗਤੁ ਜਾਗਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥ ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥
પરમાત્મામાં જ ધ્યાન લગાવીને રાખે છે. જે ગુરુ પર શ્રધ્ધા રાખે છે, તેને કાળ પણ ખાતો નથી.

ਅਤੀਤ ਭਏ ਮਾਰੇ ਬੈਰਾਈ ॥
જેને કામાદિક વિકારોને સમાપ્ત કરી લીધા છે, તે ત્યાગી છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਤਹ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧੫॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે તેને જ પરમાત્મામાં વૃત્તિ લગાવી છે ॥૧૫॥

ਦੁਆਦਸੀ ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ॥
બારસ - જીવો પર દયા તેમજ દાન કરવું જોઈએ.

ਬਾਹਰਿ ਜਾਤੋ ਭੀਤਰਿ ਆਣੈ ॥
ભટકતા મનને નિયંત્રણમાં કરવું જોઈએ.

ਬਰਤੀ ਬਰਤ ਰਹੈ ਨਿਹਕਾਮ ॥
જે નિષ્કામ રહે છે, તે વ્રત રાખનારનું જ સાચું વ્રત છે.

ਅਜਪਾ ਜਾਪੁ ਜਪੈ ਮੁਖਿ ਨਾਮ ॥
પોતાના મુખથી નામનો અજપા જાપ જપતું રહેવું જોઈએ.

ਤੀਨਿ ਭਵਣ ਮਹਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
ત્રણેય લોકમાં એક પરમાત્માને જ જાણ.

ਸਭਿ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣੈ ॥੧੬॥
જે સત્યને ઓળખી લે છે, તે જ શુદ્ધિકરણ તેમજ સંયમના બધા પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે ॥૧૬॥

ਤੇਰਸਿ ਤਰਵਰ ਸਮੁਦ ਕਨਾਰੈ ॥
તેરસ - મનુષ્ય જીવન સમુદ્રના કિનારે ઉભા વૃક્ષ જેવું છે. જેમ સમુદ્રની લહેરો તેને કોઈ પણ સમયે ઉખાડી શકે છે, તેમ જ મૃત્યુ કોઈ પણ સમય સમાપ્ત કરી શકે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੂਲੁ ਸਿਖਰਿ ਲਿਵ ਤਾਰੈ ॥
શરીરનો મૂળ ભાવ જડ મન છે અને તેનું શિખર દસમા દરવાજે છે. પરમાત્માનું નામ અમૃત છે. શરીરનું મૂળ મન અમૃત નામ દ્વારા જીવને પાર કરાવી દે છે.

ਡਰ ਡਰਿ ਮਰੈ ਨ ਬੂਡੈ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ પ્રભુ-ડરથી ડરીને મરે છે, તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબતો નથી.

ਨਿਡਰੁ ਬੂਡਿ ਮਰੈ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
જે પરમાત્માથી ડરતો નથી, તે સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબીને પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਡਰ ਮਹਿ ਘਰੁ ਘਰ ਮਹਿ ਡਰੁ ਜਾਣੈ ॥
જે પ્રભુ-ડરમાં રહેવાને પોતાનું ઘર સમજે છે, તે હૃદય-ઘરમાં પ્રભુનો ડર માને છે.

ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੁ ਸਚੁ ਮਨਿ ਭਾਣੈ ॥੧੭॥
તે પ્રભુના ચરણોમાં નિવાસ મેળવી લે છે અને તેને સત્ય જ ગમે છે ॥૧૭॥

ਚਉਦਸਿ ਚਉਥੇ ਥਾਵਹਿ ਲਹਿ ਪਾਵੈ ॥
ચૌદશ - જ્યારે મનુષ્ય તુરીયા સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી લે છે તો

ਰਾਜਸ ਤਾਮਸ ਸਤ ਕਾਲ ਸਮਾਵੈ ॥
રજો, તમો તેમજ સતોગુણ કાળમાં જ સમાઈ જાય છે અને

ਸਸੀਅਰ ਕੈ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਸਮਾਵੈ ॥
ચંદ્રના ઘરમાં સૂર્ય સમાઈ જાય છે.

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥
તે મનુષ્ય યોગ-ભક્તિનું મૂલ્ય મેળવી લે છે.

ਚਉਦਸਿ ਭਵਨ ਪਾਤਾਲ ਸਮਾਏ ॥ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੧੮॥
જે પરમાત્મા ચૌદ લોક, પાતળો, ખંડો-બ્રહ્માંડોમાં સમાયેલ છે આવો મનુષ્ય તે પરમાત્મામાં લગન લગાવીને રાખે છે ॥૧૮॥

ਅਮਾਵਸਿਆ ਚੰਦੁ ਗੁਪਤੁ ਗੈਣਾਰਿ ॥
અમાસ-અમાસની રાતે ચંદ્ર આકાશમાં લુપ્ત રહે છે.

ਬੂਝਹੁ ਗਿਆਨੀ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે જ્ઞાની! આ સત્યને શબ્દના ચિંતન દ્વારા સમજ.

ਸਸੀਅਰੁ ਗਗਨਿ ਜੋਤਿ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ॥
જેમ ચાંદ આકાશમાં હોય છે પરંતુ તેનો આલોક ત્રણેય લોકમાં થાય છે.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕਰਤਾ ਸੋਈ ॥
તેમ જ પરમાત્માનો પ્રકાશ બધામાં સમાયેલ છે તે રચયિતા સૃષ્ટિ-રચના કરી કરીને તેની સંભાળ કરતો રહે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਦੀਸੈ ਸੋ ਤਿਸ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
જે ગુરુ દ્વારા આને સમજે છે તે તેમાં સમાઈ જાય છે

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੇ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥੧੯॥
પરંતુ સ્વેચ્છાચારી જીવ ભ્રમમાં ફસાઈને જન્મતો-મરતો રહે છે ॥૧૯॥

ਘਰੁ ਦਰੁ ਥਾਪਿ ਥਿਰੁ ਥਾਨਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુ ચરણોમાં સ્થિર નિવાસ બનાવી લે છે,

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਵੈ ॥
તે આત્મસ્વરૂપને ઓળખીને સદ્‌ગુરુને મેળવી લે છે.

ਜਹ ਆਸਾ ਤਹ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥
જેની બધી ઇચ્છાઓ મટી જાય છે,

ਫੂਟੈ ਖਪਰੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਸਾ ॥
તેના મનની મુશ્કેલી તેમજ લાલચવાળું હૃદયરૂપી વાસણ પણ ફૂટી જાય છે.

ਮਮਤਾ ਜਾਲ ਤੇ ਰਹੈ ਉਦਾਸਾ ॥
તેનું મન મમતા જાળથી દૂર રહે છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤਾ ਕੇ ਦਾਸਾ ॥੨੦॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે અમે તે જીવના દાસ છીએ ॥૨૦॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ਵਾਰ ਸਤ ਘਰੁ ੧੦
બિલાવલ મહેલ ૩ વાર સત ઘર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਦਿਤ ਵਾਰਿ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਸੋਈ ॥
આદિત્યવાર રવિવાર - આદિપુરુષ પરમેશ્વર બધામાં વ્યાપ્ત છે,

ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેના વગર બીજું કોઈ નથી.

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਜਗੁ ਰਹਿਆ ਪਰੋਈ ॥
તેણે આખું જગત ગૂંથવા વણવાની જેમ સાચવીને રાખેલ છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਈ ॥
તે કર્તાપુરુષ જે કરે છે, તે જ થાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
તેના નામમાં લીન રહેવાથી હંમેશા સુખ મળે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੧॥
આ સત્ય કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સમજે છે ॥૧॥

ਹਿਰਦੈ ਜਪਨੀ ਜਪਉ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥
મારી તો આ જ માળા છે કે હું તે ગુણોના ભંડારને હૃદયમાં જપતો રહું છું.

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਪਗਿ ਲਗਿ ਧਿਆਵਉ ਹੋਇ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા અપહોચ, મન-વાણીથી ઉપર, અપરંપાર તેમજ સંપૂર્ણ જગતનો સ્વામી છે. હું તેના દાસના દાસ બનીને હરિ-જનોના ચરણોમાં લાગીને પ્રભુનું ધ્યાન કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਮਵਾਰਿ ਸਚਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
સોમવાર - સત્ય સ્વરૂપ પરમેશ્વર બધામાં સમાઈ રહ્યો છે,

ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તેના મૂલ્યને વ્યકત કરી શકાતું નથી.

ਆਖਿ ਆਖਿ ਰਹੇ ਸਭਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તેના ગુણ કહી-કહીને તેમાં વૃત્તિ લગાવીને કેટલાય થાકી ગયા છે.

ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਤਿਸੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ તેને જ મળે છે, જેને તે પોતે દે છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਲਖਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
અપહોચ, મન-વાણીથી ઉપર પરમાત્માનું રહસ્ય જાણી શકાતું નથી અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ જીવ પરમાત્મામાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਮੰਗਲਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਉਪਾਇਆ ॥
મંગળવાર – પ્રભુએ મોહ-માયાને ઉત્પન્ન કર્યો છે અને

ਆਪੇ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
પોતે જ જીવોને મોહમાં જગત ધંધામાં લગાવ્યા છે.

ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ॥
આ સત્યને તે જ સમજે છે, જેને આ જ્ઞાન આપે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਦਰੁ ਘਰੁ ਸੁਝੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવને પોતાના વાસ્તવિક ઘરની સમજ થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે ભક્તિ કરીને આમાં જ વૃત્તિ લગાવીને રાખે છે.

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੩॥
આ રીતે તે પોતાના અહંકાર તેમજ મમતાને શબ્દ દ્વારા સળગાવી દે છે ॥૩॥

ਬੁਧਵਾਰਿ ਆਪੇ ਬੁਧਿ ਸਾਰੁ ॥
બુધવાર - તે પોતે જ શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુમુખ શબ્દનું ચિંતન તેમજ સત્કર્મ કરે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
નામમાં લીન રહેવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਖੋਇ ॥
પરમાત્માનું સ્તુતિ ગાન કરવાથી અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਦ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ॥
આ રીતે જીવ સત્યના દરબારમાં હંમેશા શોભા મેળવે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥੪॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા નામમાં લીન થઈને તે સુંદર બની જાય છે ॥૪॥

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਪਾਏ ਗੁਰ ਦੁਆਰਿ ॥
જીવ ગુરુના દરવાજા પર સેવા કરીને નામરૂપી લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
તે દેનાર દાતા બક્ષિસ દેતો રહે છે.

ਜੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥
જે આપે છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਗਵਾਈਐ ॥
ગુરુની કૃપાથી અહંકાર દૂર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ હ્રદયમાં વસાવી રાખ અને

ਦੇਵਣਹਾਰੇ ਕਉ ਜੈਕਾਰੁ ॥੫॥
દાતાનું જ યશોગાન કરતો રહે ॥૫॥

ਵੀਰਵਾਰਿ ਵੀਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
ગુરુવાર – પરમાત્માએ જીવોને બાવન વીરોના ભ્રમમાં ભુલાવેલ છે.

ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਸਭਿ ਦੂਜੈ ਲਾਏ ॥
તેને ભુતો-પ્રેતોને પણ દ્વૈતભાવમાં લગાવેલ છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਵੇਕਾ ॥
તેણે પોતે બધાને ઉત્પન્ન કર્યો છે અને અલગ-અલગ પ્રકારનો બનાવીને બધાની સંભાળ કરે છે.

ਸਭਨਾ ਕਰਤੇ ਤੇਰੀ ਟੇਕਾ ॥
હે કર્તા! બધા જીવોને તારો જ સહારો છે અને

ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
બધા તારી જ શરણમાં છે.

ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਈ ॥੬॥
તે જ મનુષ્ય તારાથી મળે છે, જેને તું પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૬॥

ਸੁਕ੍ਰਵਾਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
શુક્રવાર - પ્રભુ વિશ્વવ્યાપી છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਸਭ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
તેને સૃષ્ટિની રચના કરીને પોતે જ તેનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તે જ પરમાત્માનું ચિંતન કરે છે.

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਹੈ ਕਾਰ ॥
સત્ય તેમજ સંયમનું આચરણ જ તેનું કર્મ હોય છે.

ਵਰਤੁ ਨੇਮੁ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਪੂਜਾ ॥
વ્રત, નિયમ તેમજ રોજની પૂજા-અર્ચના

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭੁ ਭਾਉ ਹੈ ਦੂਜਾ ॥੭॥
પ્રભુને સમજ્યા વગર બધો દ્વૈતભાવનો પ્રેમ છે ॥૭॥

ਛਨਿਛਰਵਾਰਿ ਸਉਣ ਸਾਸਤ ਬੀਚਾਰੁ ॥
શનિવાર - શુભ મુર્હુત તેમજ શાસ્ત્રોનો વિચાર કર

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਭਰਮੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આખું સંસાર અહંકાર, જોડાણ તેમજ ભ્રમમાં ભટકી રહ્યું છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
જ્ઞાનહીન સ્વેચ્છાચારી જીવ દ્વૈતભાવમાં જ લીન છે.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧਾ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
આથી યમના દરવાજા પર ઈજા ખાતો રહે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਾਚਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੮॥
ગુરુની કૃપાથી જીવ હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે. તે સતકર્મ કરે છે અને સત્યમાં જ ધ્યાન લગાવીને રાખે છે ॥૮॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
કોઈ ભાગ્યવાળો જ સદ્ગુરુની સેવા કરે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
પોતાના અહંકારનો નાશ કરીને સત્યમાં જ તેની વૃત્તિ લાગી ગઈ છે.

ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તે સરળ સ્વભાવ તારા રંગમાં લીન છે.

ਤੂ ਸੁਖਦਾਤਾ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥
તું સુખદાતા છે અને પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਏਕਸ ਤੇ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
એક પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥੯॥
ગુરુમુખ જ આ સત્યને સમજે છે અને તેને આ સત્યની સમજ થઈ જાય છે ॥૯॥

ਪੰਦ੍ਰਹ ਥਿਤੀਂ ਤੈ ਸਤ ਵਾਰ ॥
જેમ પંદર તિથિઓ, સાત વાર,

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਆਵਹਿ ਵਾਰ ਵਾਰ ॥ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਤਿਵੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
બાર મહિના, છ ઋતુઓ અને દિવસ-રાત ફરી-ફરી આવતા રહે છે, તેમ જ આ સંસાર છે.

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
કર્તારે જીવો માટે આવક જાવક બનાવેલી છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਚੁ ਰਹਿਆ ਕਲ ਧਾਰਿ ॥
તે હંમેશા શાશ્વત, નિશ્ચલ છે અને તેની શક્તિ પુષ્કળ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧੦॥੧॥
હે નાનક! કોઈ ગુરુમુખ જ શબ્દના ચિંતન દ્વારા આ સત્યને સમજે છે ॥૧૦॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
બિલાવલ મહેલ ૩॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜੇ ॥
આદિપુરુષ પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરે છે અને

ਜੀਅ ਜੰਤ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਾਜੇ ॥
બધા જીવોને તેને માયા-મોહમાં લગાવેલ છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਰਪੰਚਿ ਲਾਗੇ ॥
દ્વૈતભાવ દ્વારા જીવ જગત પ્રપંચમાં લાગેલ છે.

ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਮਰਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥
આ રીતે ભાગ્યહીન જીવ જગતમાં આવતો જતો અને મરતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੇਟਿਐ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
પરંતુ સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવાથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਪਰਪੰਚੁ ਚੂਕੈ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
જીવ જગત-પ્રપંચથી છૂટીને સત્યમાં જોડાય જાય છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ॥
જેના ભાગ્યમાં લખેલું છે,

ਤਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના મનમાં એક પ્રભુ વસી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਆਪੇ ਸਭੁ ਵੇਖੈ ॥
હે પ્રભુ! સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને તું પોતે જ બધાની સંભાળ કરે છે.

ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਤੇਰੈ ਲੇਖੈ ॥
તારા વિધાનને કોઈ પણ મટાડી શકાતું નથી.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ॥
જો કોઈ પોતાને ખૂબ સિદ્ધ કે સાધક કહે અથવા કહેવડાવે છે,

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
તે પણ ભ્રમમાં ભૂલીને જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਬੂਝੈ ॥
જે મનુષ્ય સદ્‌ગુરૂની સેવા કરે છે, તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਤਾ ਦਰੁ ਸੂਝੈ ॥੨॥
જો તે અહંકારને સમાપ્ત કરી દે તો તેને પોતાના દરવાજાની સમજ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਏਕਸੁ ਤੇ ਸਭੁ ਦੂਜਾ ਹੂਆ ॥
એક પરમાત્માથી આ બીજું બધું ઉત્પન્ન થયું છે.

ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ॥
એક તે જ સર્વવ્યાપક છે, બીજું કોઈ નથી.

ਦੂਜੇ ਤੇ ਜੇ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
જો કોઈ આ બીજા જગતને ત્યાગીને એક પરમાત્માને જાણી લે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਨੀਸਾਣੈ ॥
તો તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેના દરવાજા પર પરવાનગી લઈને પહોંચી જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਤਾ ਏਕੋ ਪਾਏ ॥
જો સદ્‌ગુરુ મળી જાય તો પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਵਿਚਹੁ ਦੂਜਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥੩॥
મનમાં દ્વૈતભાવમાં રોકી શકાય છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਿਬੁ ਡਾਢਾ ਹੋਇ ॥
જેનો માલિક તાકાતવર છે,

ਤਿਸ ਨੋ ਮਾਰਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥
તેને કોઈ મારી શકતું નથી.

ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਸੇਵਕੁ ਰਹੈ ਸਰਣਾਈ ॥
તે સેવક પોતાના માલિકની શરણમાં પડી રહે છે અને

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતે જ સેવકને મહાનતા આપે છે.

ਤਿਸ ਤੇ ਊਪਰਿ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
માલિકથી મોટું બીજું કોઈ નથી.

ਕਉਣੁ ਡਰੈ ਡਰੁ ਕਿਸ ਕਾ ਹੋਇ ॥੪॥
કોણ ડરે છે? તેને કોનો ડર છે ॥૪॥

ਗੁਰਮਤੀ ਸਾਂਤਿ ਵਸੈ ਸਰੀਰ ॥
ગુરુ મત પ્રમાણે રહેવાથી શરીરમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਸਬਦੁ ਚੀਨ੍ਹਿ ਫਿਰਿ ਲਗੈ ਨ ਪੀਰ ॥
શબ્દને ઓળખીને પછી કોઈ ઇજા લાગતી નથી.

ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તે જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે અને તેને કોઈ દુઃખ લાગતું નથી.

ਨਾਮੇ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥
નામમાં લીન થઈને તે સરળ જ સમાઈ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖੈ ਹਦੂਰਿ ॥
હે નાનક! ગુરુમુખ પરમાત્માને પોતાની પાસે જ જુએ છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੫॥
સત્ય તો આ જ છે કે મારો પ્રભુ હંમેશા સર્વવ્યાપક છે ॥૫॥

ਇਕਿ ਸੇਵਕ ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
કોઈ સેવક બનેલું છે અને કોઈ ભ્રમમાં ભટકેલ છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ બધું કરે છે અને કરાવે છે.

ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
પરમાત્મા બધામાં વ્યાપ્ત છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਮਨਿ ਰੋਸੁ ਕੀਜੈ ਜੇ ਦੂਜਾ ਹੋਇ ॥
મનમાં રોષ તો જ કર જો કોઈ બીજું હોય.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા જ સારું આચરણ છે.

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥੬॥
સત્યના દરવાજા પર આ કર્મશીલોને સત્યવાદી મનાય છે ॥૬॥

ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਸਭਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
બધી તિથીઓ તેમજ વાર શબ્દથી જ સુંદર લાગે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કરવાથી ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਸਭਿ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥
આ તિથિઓ તેમજ વાર આવતા-જતા રહે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨਿਹਚਲੁ ਸਦਾ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥
પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવ નિશ્ચલ થઈને સત્યમાં જ જોડાય જાય છે.

ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਤਾ ਜਾ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ॥
તિથિઓ તેમજ વાર ત્યારે જ શુભ થાય છે, જ્યારે જીવ સત્યમાં લીન રહે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭਿ ਭਰਮਹਿ ਕਾਚੇ ॥੭॥
પરમાત્માના નામ વગર બધા નાશવંત જીવ યોનિઓમાં ભટકતા રહે છે ॥૭॥

ਮਨਮੁਖ ਮਰਹਿ ਮਰਿ ਬਿਗਤੀ ਜਾਹਿ ॥
જયારે મનમુખી જીવ મરે છે તો તેની મુક્તિ થતી નથી.

ਏਕੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਹਿ ॥
તે પરમાત્માને યાદ કરતા નથી પરંતુ દ્વૈતભાવમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਅਚੇਤ ਪਿੰਡੀ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰੁ ॥
ચેતનહીન જીવને અજ્ઞાનનો અંધકાર બની રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਪਾਏ ਪਾਰੁ ॥
શબ્દ વગર તે કઈ રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਉਪਾਵਣਹਾਰੁ ॥
ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્માએ જ બધાને ઉત્પન્ન કર્યા છે

ਆਪੇ ਕੀਤੋਨੁ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰੁ ॥੮॥
અને પોતે જ ગુરુનું જ્ઞાન રચ્યું છે ॥૮॥

ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
વેશધારી અનેક વેશ ધારણ કરતો રહે છે.

ਭਵਿ ਭਵਿ ਭਰਮਹਿ ਕਾਚੀ ਸਾਰੀ ॥
તે કાચા પાસાની જેમ ભટકતો રહે છે.

ਐਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਆਗੈ ਹੋਇ ॥
તેને ન તો આ લોકમાં સુખ મળે છે અને ન તો પરલોકમાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਏ ਅਪਣਾ ਜਨਮੁ ਖੋਇ ॥
મનમુખી જીવ પોતાનું કિંમતી જીવન ગુમાવીને મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જો તે સદ્દગુરૂની સેવા કરે તો તેનો ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે અને

ਘਰ ਹੀ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਮਹਲੁ ਪਾਏ ॥੯॥
પોતાના શરીરરૂપી ઘરમાં જ સત્યને મેળવી લે છે ॥૯॥

ਆਪੇ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
સંપૂર્ણ પરમેશ્વર જે કરે છે, તે જ થાય છે.

ਏਹਿ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਦੂਜਾ ਦੋਇ ॥
આ તિથિઓ તેમજ વાર દ્વૈતભાવ ઉત્પન્ન કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਅੰਧੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
સદ્દગુરુ વગર જગતમાં ગાઢ અંધકાર બની રહે છે.

ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਸੇਵਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય જ તિથીઓ તેમજ વારોને માને છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
હે નાનક! જે ગુરુમુખ બનીને જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે, તેને સમજ થઈ જાય છે અને

ਇਕਤੁ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧੦॥੨॥
તે હંમેશા પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે ॥૧૦॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ਛੰਤ ਦਖਣੀ
બિલાવલ મહેલ ૧ છંદ દક્ષિણ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੁੰਧ ਨਵੇਲੜੀਆ ਗੋਇਲਿ ਆਈ ਰਾਮ ॥
જીવરૂપી નવવધૂ મુગ્ધાએ આ જગતરૂપી ગોચરમાં થોડા દિવસો માટે આવી છે.

ਮਟੁਕੀ ਡਾਰਿ ਧਰੀ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਰਾਮ ॥
તેને દૂધથી ભરેલી મટકીને માથેથી ઉતારીને પરમાત્મામાં લગન લગાવી લીધી છે.

ਲਿਵ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੀ ਗੋਇਲਿ ਸਹਜਿ ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੀਆ ॥
તેને પરમાત્મામાં લગન લગાવીને સરળ જ શબ્દનો શણગાર કરી લીધો છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਕਰਿ ਬਿਨੰਤੀ ਮਿਲਹੁ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੀਆ ॥
તે હાથ જોડીને ગુરુથી વિનંતી કરે છે કે મને સાચા પ્રિયતમથી મળાવી દે.

ਧਨ ਭਾਇ ਭਗਤੀ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ॥
તેને ભક્તિ ભાવના દ્વારા પ્રિયતમને જોઈને કામ-ક્રોધને દૂર કરી દીધો છે.

ਨਾਨਕ ਮੁੰਧ ਨਵੇਲ ਸੁੰਦਰਿ ਦੇਖਿ ਪਿਰੁ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! તે સુંદર નવવધૂ મુગ્ધાએ પ્રિયતમને જોઈને શ્રદ્ધા ધારણ કરી લીધી છે ॥૧॥

ਸਚਿ ਨਵੇਲੜੀਏ ਜੋਬਨਿ ਬਾਲੀ ਰਾਮ ॥
હે નવ-વધુ જીવ-સ્ત્રી! સત્ય દ્વારા યૌવનમાં પણ ભોળી બની રહે.

ਆਉ ਨ ਜਾਉ ਕਹੀ ਅਪਨੇ ਸਹ ਨਾਲੀ ਰਾਮ ॥
પોતાના પતિની સાથે બની રહે અને ક્યાંય બીજે ન આવો અને ન જાઓ.

ਨਾਹ ਅਪਨੇ ਸੰਗਿ ਦਾਸੀ ਮੈ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਕੀ ਭਾਵਏ ॥
પોતાના પ્રભુની દાસી બનીને તેની સાથે જ રહે. મને તો હરિની ભક્તિ સારી લાગે છે.

ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਅਕਥੁ ਕਥੀਐ ਸਹਜਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣ ਗਾਵਏ ॥
હું તેનું કથન કરું છું, જેનુ જ્ઞાન અથાહ તેમજ અકથ્ય છે, હું સરળ જ પ્રભુનું ગુણગાન કરતી રહું છું.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸਾਲ ਰਸੀਆ ਰਵੈ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੀਆ ॥
રામનું નામ રસોનો સમુદ્ર છે. તે રસિયા તેનાથી જ આનંદ કરે છે, જે સત્યથી પ્રેમ કરે છે.

ਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਦੀਆ ਦਾਨੁ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਵੀਚਾਰੀਆ ॥੨॥
હે નાનક! જેને ગુરુએ શબ્દ દાન કર્યું છે, તે જ વિચારવાન બન્યો છે ॥૨॥

ਸ੍ਰੀਧਰ ਮੋਹਿਅੜੀ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਸੂਤੀ ਰਾਮ ॥
પ્રભુના મોહમાં મુગ્ધ થયેલી જીવ-સ્ત્રી તેનો જ સંગ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਇ ਚਲੋ ਸਾਚਿ ਸੰਗੂਤੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુની રજા પ્રમાણે ચાલનારી જીવ-સ્ત્રી સત્યની સાથે જ મળી જાય છે.

ਧਨ ਸਾਚਿ ਸੰਗੁਤੀ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸੁਤੀ ਸੰਗਿ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀਆ ॥
પોતાની બહેનપણીઓ સાથે તે સત્યમાં જ લીન રહે છે અને પરમાત્માનો જ સંયોગ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਇਕ ਭਾਇ ਇਕ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਮ ਮੇਲੀਆ ॥
એક મન થવાથી પ્રેમ દ્વારા પ્રભુનું નામ મનમાં વસી ગયું છે અને સદ્દગુરુએ પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે.

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਘੜੀ ਨ ਚਸਾ ਵਿਸਰੈ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥
તે નિરંજનને દરેક ધબકારાથી સ્મરણ કરું છું અને તે દિવસ-રાત એક ક્ષણ અને એક પળ માટે પણ ભૂલતો નથી.

ਸਬਦਿ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਦੀਪਕੁ ਨਾਨਕਾ ਭਉ ਭੰਜਨੋ ॥੩॥
હે નાનક! મનરૂપી દીવામાં શબ્દનો પ્રકાશ પ્રકાશિત કર્યો છે, જે બધા ભય નાશ કરનારી છે ॥૩॥

ਜੋਤਿ ਸਬਾਇੜੀਏ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੇ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! જેનો પ્રકાશ ત્રણેય લોકમાં ફેલાયેલો છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਅਲਖ ਅਪਾਰੇ ਰਾਮ ॥
તે અદ્રશ્ય, અપાર પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વસેલો છે.

ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਅਪਾਰੁ ਸਾਚਾ ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਈਐ ॥
તે અદ્રશ્ય, અપરંપાર, સાચા પરમેશ્વરથી અહંકારનો નાશ કરીને જ મળાય છે.

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਲੋਭੁ ਜਾਲਹੁ ਸਬਦਿ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਈਐ ॥
પોતાના અહમ, મમતા તેમજ લોભને સળગાવી દે અને શબ્દો દ્વારા મનની ગંદકી દૂર કરી દીધી.

ਦਰਿ ਜਾਇ ਦਰਸਨੁ ਕਰੀ ਭਾਣੈ ਤਾਰਿ ਤਾਰਣਹਾਰਿਆ ॥
હે તારણહાર! શ્રદ્ધાથી તેના દરવાજે જઈને તેના દર્શન કર. આ સંસાર-સમુદ્રથી તારી દે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖਿ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਨਾਨਕਾ ਉਰ ਧਾਰਿਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જેને હરિને હૃદયમાં વસાવી લીધો છે, તે હરિનું નામ અમૃત ચાખીને તૃપ્ત થઈ ગયો છે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
બિલાવલ મહેલ ૧॥

ਮੈ ਮਨਿ ਚਾਉ ਘਣਾ ਸਾਚਿ ਵਿਗਾਸੀ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! મારા મનમાં ખૂબ ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે, હું સત્ય દ્વારા ખીલેલી રહું છું.

ਮੋਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੇ ਪ੍ਰਭਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਮ ॥
અવિનાશી પ્રભુનાં પ્રેમે મને મોહી લીધો છે.

ਅਵਿਗਤੋ ਹਰਿ ਨਾਥੁ ਨਾਥਹ ਤਿਸੈ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ॥
સ્થિર પરમાત્મા નાથોનો નાથ છે, જે તને ગમે છે, તે જ થાય છે.

ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਦਾਤਾ ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਤੂੰ ਜੀਐ ॥
હે દાતા! તું હંમેશા કૃપાળુ તેમજ દયાળુ છે અને બધા જીવોની અંદર તું જ જીવન રૂપમાં છે.

ਮੈ ਅਵਰੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਧਿਆਨੁ ਪੂਜਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਤਰਿ ਵਸਿ ਰਹੇ ॥
હું કોઈ જ્ઞાન,ધ્યાન તેમજ પૂજાને માનતી નથી, હરિ-નામ મારા મનમાં વસી રહ્યું છે.

ਭੇਖੁ ਭਵਨੀ ਹਠੁ ਨ ਜਾਨਾ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਗਹਿ ਰਹੇ ॥੧॥
હે નાનક! હું કોઈ વેશ, તીર્થ તેમજ હઠયોગને માનતી નથી, કારણ કે મેં સત્યને ગ્રહણ કરી લીધું છે ॥૧॥

ਭਿੰਨੜੀ ਰੈਣਿ ਭਲੀ ਦਿਨਸ ਸੁਹਾਏ ਰਾਮ ॥
પ્રભુના પ્રેમમાં પલળેલી જીવ-સ્ત્રીને પોતાના જીવનની રાતો ખુબ સારી લાગે છે અને દિવસ પણ સુંદર લાગે છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਸੂਤੜੀਏ ਪਿਰਮੁ ਜਗਾਏ ਰਾਮ ॥
પોતાની અંતરાત્મામાં અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલી જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુ પ્રેમ જગાડી દે છે.

ਨਵ ਹਾਣਿ ਨਵ ਧਨ ਸਬਦਿ ਜਾਗੀ ਆਪਣੇ ਪਿਰ ਭਾਣੀਆ ॥
નવયૌવના નારી શબ્દ દ્વારા જાગી ગઈ છે અને પોતાના પ્રિયતમને સારી લાગવા લાગી છે.

ਤਜਿ ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਸੁਭਾਉ ਦੂਜਾ ਚਾਕਰੀ ਲੋਕਾਣੀਆ ॥
મેં અસત્ય, કપટ, દ્વૈતભાવ તેમજ લોકોની ચાકરી છોડીને

ਮੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹਾਰੁ ਕੰਠੇ ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣਿਆ ॥
હરિ-નામનો હાર પોતાના ગળામાં નાખી લીધો છે, હવે સાચા શબ્દની પરવાનગી મને મળી ગઈ છે.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਮਾਗੈ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਤੁਧੁ ਭਾਣਿਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનક બંને હાથ જોડીને તારાથી સત્ય જ માંગે છે, જો તે સારું લાગે તો કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે ॥૨॥

ਜਾਗੁ ਸਲੋਨੜੀਏ ਬੋਲੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਮ ॥
હે સલોની! અજ્ઞાનની ઊંઘથી જાગીને ગુરુવાણીનો પાઠ કર.

ਜਿਨਿ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿਅੜੀ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਰਾਮ ॥
જેને મન લગાવીને અકથ્ય વાર્તા સાંભળી છે,

ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝਏ ॥
તેને અકથ્ય વાર્તા સાંભળીને નિર્વાણ પદ મેળવી લીધું છે. આ સત્યને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સમજે છે.

ਓਹੁ ਸਬਦਿ ਸਮਾਏ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਸੁਝਏ ॥
તે શબ્દોમાં લીન થઈને પોતાનો અહંકાર દૂર કરીને ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਰਹੈ ਅਤੀਤੁ ਅਪਰੰਪਰਿ ਰਾਤਾ ਸਾਚੁ ਮਨਿ ਗੁਣ ਸਾਰਿਆ ॥
તે અપરંપાર પ્રભુમાં લીન થયેલા અલગ બની રહે છે અને મનમાં સત્યનું જ ગુણગાન કરતા રહે છે.

ਓਹੁ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਠਾਈ ਨਾਨਕਾ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥੩॥
હે નાનક! તેને તે પરમાત્માને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લીધો છે, જે દરેક જગ્યા પર વસેલો છે ॥૩॥

ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇੜੀਏ ਭਗਤਿ ਸਨੇਹੀ ਰਾਮ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! જે પરમાત્માએ તને પોતાના મહેલમાં બોલાવી લીધો છે, તે ભક્તિથી પ્રેમ કરનાર છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨਿ ਰਹਸੀ ਸੀਝਸਿ ਦੇਹੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા ભક્તિ કરવાથી મનમાં આનંદ બની રહે છે અને શરીર પોતાની ઇચ્છામાં સફળ થઈ જાય છે.

ਮਨੁ ਮਾਰਿ ਰੀਝੈ ਸਬਦਿ ਸੀਝੈ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਨਾਥੁ ਪਛਾਣਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી મનને મારીને ખુશ થાય છે, તે શબ્દ દ્વારા પોતાની ઇચ્છામાં સફળ થઈ જાય છે. આ રીતે તે ત્રિલોકીનાથને ઓળખી લે છે.

ਮਨੁ ਡੀਗਿ ਡੋਲਿ ਨ ਜਾਇ ਕਤ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਜਾਣਏ ॥
જે પોતાના પ્રિયતમ-પ્રભુને જાણી લે છે, તેનું મન ક્યારેય પણ ડગમગાતું નથી અને ન તો ક્યાંય બીજે જાય છે.

ਮੈ ਆਧਾਰੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਖਸਮੁ ਮੇਰਾ ਮੈ ਤਾਣੁ ਤਕੀਆ ਤੇਰਓ ॥
હે પરમાત્મા! તું મારો માલિક છે, મને તારો જ આશરો છે અને મને તારું જ આત્મબળ છે.

ਸਾਚਿ ਸੂਚਾ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਝਗਰੁ ਨਿਬੇਰਓ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! સત્યમાં લીન રહેનાર હંમેશા શુદ્ધ છે, ગુરુના શબ્દએ બધો ઝઘડો સમાપ્ત કરી દીધો છે ॥૪॥૨॥

ਛੰਤ ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਮੰਗਲ
છંદ બિલાવલ મહેલ ૪ મંગળ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਜੈ ਆਇਆ ਮਨੁ ਸੁਖਿ ਸਮਾਣਾ ਰਾਮ ॥
મારો પ્રભુ મારી હૃદયરૂપી પથારી પર આવી ગયો છે, જેનાથી મન સુખી થઈ ગયું છે.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਰੰਗਿ ਰਲੀਆ ਮਾਣਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ખુશ થવા પર જ મેં પ્રભુને મેળવ્યો છે, હવે હું તેનાથી રંગરેલિયા મનાવી રહી છું.

ਵਡਭਾਗੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਹਰਿ ਮਸਤਕਿ ਮਾਣਾ ਰਾਮ ॥
તે જ જીવ-સ્ત્રી ખુશનસીબ તેમજ સુહાગણ છે, જેના માથા પર હરિ-નામરૂપી રત્ન ઉદય છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਸੋਹਾਗੁ ਹੈ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ਰਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ જ મારો સુહાગ છે, જે મારા મનને ગમી રહ્યો છે ॥૧॥

ਨਿੰਮਾਣਿਆ ਹਰਿ ਮਾਣੁ ਹੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਆਪੈ ਰਾਮ ॥
વિનમ્ર તેમજ સન્માનહીન જીવો માટે પ્રભુ જ માનનીય છે અને પ્રભુ જ બધા માટે પૂજ્ય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਨਿਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪੈ ਰਾਮ ॥
જેને ગુરુના માધ્યમથી પોતાના અહંકારને દૂર કરી લીધો છે, તે રોજ પ્રભુનું નામ જપતો રહે છે.

ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੈ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਹਰਿ ਰਾਪੈ ਰਾਮ ॥
મારા પ્રભુને જે સારું લાગે છે, તે જ કરે છે. આથી તે હરિના રંગમાં જ લીન રહે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ਹਰਿ ਰਸਿ ਹਰਿ ਧ੍ਰਾਪੈ ਰਾਮ ॥੨॥
દાસ નાનકને પ્રભુએ સરળ જ પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને તે હરિ-રસ પીને તૃપ્ત રહે છે ॥૨॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਰਾਵਣ ਵੇਰਾ ਰਾਮ ॥
મનુષ્ય જન્મમાં જ પરમાત્માને મેળવી શકાય છે, આથી આ હરિ-સ્મરણનો સોનેરી સમય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਰੰਗੁ ਹੋਇ ਘਣੇਰਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુના માધ્યમથી જીવાત્મા પરમાત્માથી મળીને સુહાગણ બની જાય છે અને ખુબ આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਨ ਮਾਨਸ ਜਨਮਿ ਨ ਪਾਇਆ ਤਿਨ੍ ਭਾਗੁ ਮੰਦੇਰਾ ਰਾਮ ॥
જેને મનુષ્ય જન્મમાં પરમાત્માને પ્રાપ્ત કર્યો નથી, આ તેનું દુર્ભાગ્ય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਖੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਰਾਮ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક તારો દાસ છે, પોતાની શરણમાં રાખ ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਗਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰੰਗਿ ਭੀਨਾ ਰਾਮ ॥
ગુરુએ પ્રભુનું નામ મને દ્રઢ કરાવી દીધું છે, જેનાથી મન-શરીર તેના રંગમાં પલળી ગયું છે.

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲੀਨਾ ਰਾਮ ॥
હરિ નામ ભક્તવત્સલ છે, ગુરુના માધ્યમથી હરિમાં લીન થયેલ રહે છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਜੀਵਦੇ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮੀਨਾ ਰਾਮ ॥
જેમ પાણી વગર માછલી રહી શકતી નથી, તેમ જ ભક્તજન હરિ-નામ વગર જીવંત રહી શકતા નથી.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨਾ ਰਾਮ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! જેને પ્રભુને મેળવી લીધો છે, તેનું જીવન સફળ થઈ ગયું છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੪ ਸਲੋਕੁ ॥
બિલાવલ મહેલ ૪ શ્લોક॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਵਡਭਾਗੁ ॥
પોતાના સજ્જન પ્રભુને શોધી લે, જેના મનમાં વસી જાય છે, તે જ ભાગ્યશાળી છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਵੇਖਾਲਿਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੁ ॥੧॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરુએ મને તેનાં દર્શન કરાવી દીધા છે, આથી હવે મારી પરમાત્મામાં જ લગન લાગેલી છે ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ ॥

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਵਣਿ ਆਈਆ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਝਾਗੇ ਰਾਮ ॥
હું પોતાના અહંકારરૂપી ઝેરને દૂર કરીને પ્રભુથી આનંદ કરવા આવી છું.

ਗੁਰਮਤਿ ਆਪੁ ਮਿਟਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મેં પોતાના આત્મ અભિમાનને મટાડી દીધો છે અને મારી વૃત્તિ હરિ-નામમાં લાગેલી રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੀ ਜਾਗੇ ਰਾਮ ॥
મારુ હૃદય કમળ ખીલી ગયું છે, ગુરુના જ્ઞાને જગાડી દીધું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਪੂਰੈ ਵਡਭਾਗੇ ਰਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ભાગ્યથી પરમાત્માને પ્રાપ્ત કર્યો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਵਧਾਈ ਰਾਮ ॥
પ્રભુ જ મારા મનને ગમ્યો છે અને હરિ-નામ જ મારુ અભિનંદન છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਰਾਮ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા પ્રભુને મેળવીને તેમાં જ લગન લગાવી છે.

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਕਟਿਆ ਜੋਤਿ ਪਰਗਟਿਆਈ ਰਾਮ ॥
મારો અજ્ઞાનનો અંધકાર મટી ગયો છે અને મનમાં પ્રકાશ પ્રકાશિત થઈ ગયો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ਰਾਮ ॥੨॥
હે નાનક! નામ જ મારો જીવનાધાર છે અને હરિ-નામમાં જ થઈ ગઈ છું ॥૨॥

ਧਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਪਿਆਰੈ ਰਾਵੀਆ ਜਾਂ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ਰਾਮ ॥
જ્યારે પ્રભુને સારી લાગી તો જ પ્રેમાળ પ્રભુએ તેનાથી આનંદ કર્યું.

ਅਖੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈਆ ਜਿਉ ਬਿਲਕ ਮਸਾਈ ਰਾਮ ॥
તેની આંખો પ્રેમમાં એમ આકર્ષિત થઈ ગઈ જેમ બિલાડીની આંખ ઉંદર તરફ હોય છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਮੇਲਿਆ ਹਰਿ ਰਸਿ ਆਘਾਈ ਰਾਮ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ હરિથી મળાવી દીધો છે અને હરિ-રસ પીને તૃપ્ત થઈ ગઈ છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਿਗਸਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਰਾਮ ॥੩॥
હે નાનક! હરિ-નામ દ્વારા તેનું હ્રદય-કમળ ખીલી ગયું છે અને તે હરિમાં જ લગન લગાવીને રાખે છે ॥૩॥

ਹਮ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਮਿਲਾਇਆ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਰਾਮ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને મૂર્ખ તેમજ નાસમજને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਜਿਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ਰਾਮ ॥
તે ગુરુ ધન્ય છે, વખાણનું પાત્ર છે, જેને મારો અહંકાર નાશ કરી દીધો છે.

ਜਿਨ੍ ਵਡਭਾਗੀਆ ਵਡਭਾਗੁ ਹੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰੀ ਰਾਮ ॥
જે ભાગ્યશાળીઓનું ભાગ્ય ઉદય થઈ ગયું છે, તેને પરમાત્માને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લીધો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਨਾਮੇ ਬਲਿਹਾਰੀ ਰਾਮ ॥੪॥੨॥੪॥
હે નાનક! તું નામની સ્તુતિ કરતો રહે અને નામ પર બલિહાર થઈ જા ॥૪॥૨॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
બિલાવલ મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੰਗਲ ਸਾਜੁ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਗਾਇਆ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! ખુબ ખુશીની તક આવી બની છે, મેં પોતાના પ્રભુનું યશોગાન કર્યું છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਵਰੁ ਸੁਣਿਆ ਮਨਿ ਉਪਜਿਆ ਚਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જ્યારે પોતાના અવિનાશી વરનું નામ સાંભળ્યું તો મારા મનમાં ખૂબ ઈચ્છા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੈ ਵਡੈ ਭਾਗੈ ਕਬ ਮਿਲੀਐ ਪੂਰਨ ਪਤੇ ॥
ખુબ ભાગ્યથી મારા મનમાં તેના માટે પ્રેમ લાગેલ છે, હવે પૂર્ણ પતિ-પ્રભુથી ક્યારે મેળાપ થશે?

ਸਹਜੇ ਸਮਾਈਐ ਗੋਵਿੰਦੁ ਪਾਈਐ ਦੇਹੁ ਸਖੀਏ ਮੋਹਿ ਮਤੇ ॥
હે બહેનપણી! મને એવી શિક્ષા દે કે હું ગોવિંદને મેળવી લઉં અને સરળ જ તેમાં લીન રહું.

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਠਾਢੀ ਕਰਉ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕਵਨ ਜੁਗਤੀ ਪਾਇਆ ॥
હું દિવસ-રાત તેની ખૂબ સેવા કરીશ, પછી ક્યાં વિચારથી પ્રભુને મેળવી શકાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਲੈਹੁ ਮੋਹਿ ਲੜਿ ਲਾਇਆ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે કૃપા કરીને મને પોતાની સાથે મળાવી લે ॥૧॥

ਭਇਆ ਸਮਾਹੜਾ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਵਿਸਾਹਾ ਰਾਮ ॥
જયારે શુભ સમય આવ્યો તો મેં હરિરૂપી રત્ન ખરીદી લીધો.

ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਲਧਾ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਪਾਹਾ ਰਾਮ ॥
શોધી શોધીને તેને હરિના સંતોથી શોધ્યો છે.

ਮਿਲੇ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਦਇਆ ਧਾਰੇ ਕਥਹਿ ਅਕਥ ਬੀਚਾਰੋ ॥
મને પ્રેમાળ સંત મળી ગયો છે, જે દયા કરીને અકથ્ય કથા કરતો રહે છે.

ਇਕ ਚਿਤਿ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇ ਸੁਆਮੀ ਲਾਇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੋ ॥
હું પ્રેમ લગાવીને એકાગ્રચિત્ત થઈને પોતાના સ્વામીનું ધ્યાન કરતી રહું છું.

ਕਰ ਜੋੜਿ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਕਰਿ ਬਿਨੰਤੀ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਾਹਾ ॥
પોતાના હાથ જોડીને હું પ્રભુથી વિનંતી કરું છું કે મને હરિ-યશરૂપી લાભ પ્રાપ્ત થાય.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે અગમ્ય-અથાહ પ્રભુ! હું તારો દાસ છું ॥૨॥

ਸਾਹਾ ਅਟਲੁ ਗਣਿਆ ਪੂਰਨ ਸੰਜੋਗੋ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણી! પ્રભુથી લગ્નનું મુહૂર્ત સ્થિર છે અને બધા સંયોગ પૂર્ણ મળે છે.

ਸੁਖਹ ਸਮੂਹ ਭਇਆ ਗਇਆ ਵਿਜੋਗੋ ਰਾਮ ॥
મને સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે અને મારો વિયોગ દૂર થઈ ગયો છે.

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਏ ਬਣੇ ਅਚਰਜ ਜਾਞੀਆਂ ॥
સંત મળીને આવ્યો છે, જે પ્રભુનું ધ્યાન કરી રહ્યો છે. આ રીતે તે અદભુત બારાતી બનેલ છે.

ਮਿਲਿ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਏ ਸਹਜਿ ਢੋਏ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜੀ ਮਾਞੀਆ ॥
તે બધા એકત્રિત થઈને લગ્ન સરઘસમાં મળીને શાંતિથી મારા ઘરે આવી પહોંચ્યા છે. મારા સંબંધીઓના મનમાં તેના માટે પ્રેમ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે.

ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ ਓਤਿ ਪੋਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗੋ ॥
મારો પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં મળીને વણવા ગૂંથવાની જેમ એક થઇ ગયો છે. બધા મળીને હરિ-નામરૂપી રસ ભોગવી રહ્યો છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਭ ਸੰਤਿ ਮੇਲੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੋ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે સંતોએ જીવ-સ્ત્રીનો તે પ્રભુથી મિલન કરાવી દીધો છે, જે બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે ॥૩॥

ਭਵਨੁ ਸੁਹਾਵੜਾ ਧਰਤਿ ਸਭਾਗੀ ਰਾਮ ॥
મારુ ઘર ખુબ સુંદર બની ગયું છે, ધરતી પણ ભાગ્યશાળી થઈ ગઈ છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਘਰਿ ਆਇਅੜਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੀ ਰਾਮ ॥
મારો પ્રભુ ઘરમાં આવ્યો છે. હું ગુરૂના ચરણોમાં લાગી ગઈ છું

ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੀ ਸਹਜਿ ਜਾਗੀ ਸਗਲ ਇਛਾ ਪੁੰਨੀਆ ॥
ગુરૂના ચરણોમાં લાગવાથી હવે હું સરળ જ અજ્ઞાનની ઊંઘથી જાગી ગયો છું, મારી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਸੰਤ ਧੂਰੀ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਕੰਤ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥
સંતોની ચરણ-ધૂળ લેવાથી મારી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે, મારો અલગ થયેલ પિતા-પ્રભુ મને મળી ગયો છે.

ਆਨੰਦ ਅਨਦਿਨੁ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਅਹੰ ਮਤਿ ਮਨ ਕੀ ਤਿਆਗੀ ॥
મારો દરેક દિવસ આનંદમાં વીતે છે, મનમાં અનહદ શબ્દ વાગતા રહે છે અને મેં પોતાના મનની અહમબુદ્ધિ ત્યાગી દીધી છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤਸੰਗਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੪॥੧॥
હે સ્વામી! નાનકની વિનંતી છે કે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું અને સંતોની સાથે તારાથી જ લગન લાગી રહે છે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਭਾਗ ਸੁਲਖਣਾ ਹਰਿ ਕੰਤੁ ਹਮਾਰਾ ਰਾਮ ॥
મારું ભાગ્ય ઉત્તમ છે, પ્રભુ જ અમારો પતિ છે.

ਅਨਹਦ ਬਾਜਿਤ੍ਰਾ ਤਿਸੁ ਧੁਨਿ ਦਰਬਾਰਾ ਰਾਮ ॥
તેના દરબારમાં અનહદ ધ્વનિવાળા વાદ્ય વાગતા રહે છે.

ਆਨੰਦ ਅਨਦਿਨੁ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਉਮਾਹਾ ॥
ત્યાં દરેક સમય આનંદ જ આનંદ બની રહે છે, ખુશીઓના વાજા વાગતા રહે છે અને દિવસ-રાત ઉલ્લાસ બની રહે છે.

ਤਹ ਰੋਗ ਸੋਗ ਨ ਦੂਖੁ ਬਿਆਪੈ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨ ਤਾਹਾ ॥
ત્યાં રોગ-શોક તેમજ કોઈ દુઃખ નથી અને ના તો જન્મ-મરણનો બંધન છે.

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਸੁਧਾ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
ત્યાં રિદ્ધિઓ-સિદ્ધિઓ, સુધા-રસ હાજર છે અને ભક્તિના ભંડાર ભરેલા છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰਿ ਵੰਞਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હું પોતાના પ્રાણાધાર પરબ્રહ્મ પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸਖੀਅ ਸਹੇਲੜੀਹੋ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹ ਰਾਮ ॥
હે બહેનપણીઓ! સાંભળો આવો અમે મળીને પ્રભુનું મંગળગાન કરીએ.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਰਾਵਹ ਰਾਮ ॥
પોતાના શરીર-મનમાં પ્રેમ ઉત્પન્ન કરીને તેને યાદ કરીએ.

ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਰਾਵਹ ਤਿਸੈ ਭਾਵਹ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਲਕ ਨ ਤਿਆਗੀਐ ॥
જ્યારે પ્રેમપૂર્વક અમે તેને સ્મરણ કરીએ છીએ તો અમે તેને ખૂબ સારા લાગીએ છીએ. આથી અમને પલક ઝપકવા જેટલા સમય માટે તેના સ્મરણનું ત્યાગ કરવું જોઈએ નહિ.

ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਈਐ ਨਹ ਲਜਾਈਐ ਚਰਨ ਰਜ ਮਨੁ ਪਾਗੀਐ ॥
અમારે પકડીને તેને ગળાથી લગાવી લેવો જોઈએ અને આ કામમાં કોઈ શરમ કરવી જોઈએ નહીં. આપણે તેની ચરણ-ધૂળ મનમાં લગાવી લેવી જોઈએ.

ਭਗਤਿ ਠਗਉਰੀ ਪਾਇ ਮੋਹਹ ਅਨਤ ਕਤਹੂ ਨ ਧਾਵਹ ॥
આવો, ભક્તિરૂપી ઠગારી ખવડાવીને પ્રભુને મુગ્ધ કરી લે અને ક્યાંય બીજે ન ભટક.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਸਾਜਨ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਪਾਵਹ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે અમે પોતાના સાજનથી મળીને અમર પદ પ્રાપ્ત કરી લે ॥૨॥

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਈ ਪੇਖਿ ਗੁਣ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਮ ॥
હું અમર પ્રભુના ગુણોને જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ છું.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਗਹੀ ਕਟਿ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਰਾਮ ॥
તેને મારો હાથ તેમજ હાથ પકડીને મારી યમની ફાંસી કાપી દીધી છે.

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨ੍ਹੀ ਦਾਸਿ ਕੀਨ੍ਹੀ ਅੰਕੁਰਿ ਉਦੋਤੁ ਜਣਾਇਆ ॥
તેને હાથ પકડીને મને પોતાની દાસી બનાવી લે અને મારા ભાગ્યનો અંકુર ઉદય કરી દીધો છે.

ਮਲਨ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਨਾਠੇ ਦਿਵਸ ਨਿਰਮਲ ਆਇਆ ॥
મારા મનમાંથી ગંદકી, મોહ તેમજ વિકાર ભાગી ગયા છે અને જીવનનો નિર્મળ દિવસ ઉદય થઈ ગયો છે.

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰੀ ਮਨਿ ਪਿਆਰੀ ਮਹਾ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਸੀ ॥
તેની કૃપા-દ્રષ્ટિ મારા મનને ખૂબ પ્રેમાળ લાગે છે અને મનમાંથી મહા દુર્મતિ નાશ થઈ ગઈ છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਭਈ ਨਿਰਮਲ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે અવિનાશી પ્રભુને મળવાથી મારી બુદ્ધિ નિર્મળ થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਮਿਲੇ ਜਲ ਕਾ ਜਲੁ ਹੂਆ ਰਾਮ ॥
જેમ સૂર્ય કિરણ સૂર્યમાં મળી જાય છે અને જળનો જળમાં મેળાપ થઈ જાય છે,

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੀ ਸੰਪੂਰਨੁ ਥੀਆ ਰਾਮ ॥
તેમ જ આત્મપ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં મળી ગયો છે અને જીવરૂપી અંશ સંપૂર્ણ થઈ ગયો છે.

ਬ੍ਰਹਮੁ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਣੀਐ ਏਕੁ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥
જે કાંઈ દેખાઈ તેમજ સંભળાઈ રહ્યું છે, તે બ્રહ્મ જ છે અને બ્રહ્મનું જ વખાણ થઈ રહ્યું છે.

ਆਤਮ ਪਸਾਰਾ ਕਰਣਹਾਰਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਣੀਐ ॥
રચયિતાએ પોતે જ પરમપ્રકાશનો ફેલાવ કરેલ છે અને પ્રભુ વગર કાંઈ પણ જણાતું નથી.

ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਭੁਗਤਾ ਆਪਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ॥
તે પોતે જ કર્તા છે, પોતે જ આનંદ કરનાર છે અને તેને પોતે જ આ સંસાર બનાવ્યું છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਜਾਣਹਿ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਆ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે આ સત્યને તે જ જાણે છે, જેને હરિ-રસ પીધો છે ॥૪॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
બિલાવલ મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਖੀ ਆਉ ਸਖੀ ਵਸਿ ਆਉ ਸਖੀ ਅਸੀ ਪਿਰ ਕਾ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਹ ॥
હે બહેનપણી! આવ, નિષ્ઠાપૂર્વક આવ, આપણે બધા મળીને પ્રભુનું મંગળગાન કરીએ.

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਸਖੀ ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਸਖੀ ਮਤੁ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਵਹ ॥
હે બહેનપણી! પોતાના અભિમાનને ત્યાગી દે, કદાચ આ રીતે પ્રિયતમને ગમી જાય.

ਤਜਿ ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ ਦੂਜਾ ਸੇਵਿ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥
પોતાનો અહંકાર, મોહ તેમજ વિકારોને ત્યાગીને પવિત્રરૂપ પ્રભુની પૂજા કર.

ਲਗੁ ਚਰਣ ਸਰਣ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਗਲ ਦੁਰਤ ਬਿਖੰਡਨੋ ॥
તે દયાળુ પ્રિયતમના ચરણોની શરણમાં લાગી જા, તે બધા પાપ નાશ કરનાર છે.

ਹੋਇ ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਤਜਿ ਉਦਾਸੀ ਬਹੁੜਿ ਬਿਧੀ ਨ ਧਾਵਾ ॥
પોતાની ઉદાસીને ત્યાગીને પ્રભુના દાસોની દાસી બની જા, પછી તારે બીજી વાર ભટકવું પડશે નહીં.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਤਾਮਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵਾ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! નાનક વિનય કરે છે કે એવી કૃપા કર કે તારું સ્તુતિગાન કરતો રહે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਿਅ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਟੋਹਨੀ ॥
મારા પ્રિયનું અમૃત નામ અંધ માટે લાકડી સમાન છે.

ਓਹ ਜੋਹੈ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰ ਸੁੰਦਰਿ ਮੋਹਨੀ ॥
સુંદર મોહિની અનેક પ્રકારથી જીવને આકર્ષિત કરવા માટે પ્રયત્ન કરે છે.

ਮੋਹਨੀ ਮਹਾ ਬਚਿਤ੍ਰਿ ਚੰਚਲਿ ਅਨਿਕ ਭਾਵ ਦਿਖਾਵਏ ॥
આ મોહિની ખુબ વિચિત્ર તેમજ ચંચળ છે અને જીવોને અનેક નખરા દેખાડે છે.

ਹੋਇ ਢੀਠ ਮੀਠੀ ਮਨਹਿ ਲਾਗੈ ਨਾਮੁ ਲੈਣ ਨ ਆਵਏ ॥
આ ઉદ્ધત બનીને મનને મીઠી લાગવા લાગે છે, આ કારણથી જીવને પરમાત્માનું નામ સ્મરણ થતું નથી.

ਗ੍ਰਿਹ ਬਨਹਿ ਤੀਰੈ ਬਰਤ ਪੂਜਾ ਬਾਟ ਘਾਟੈ ਜੋਹਨੀ ॥
આ ઘર, જંગલ, કિનારો, વ્રત-પૂજા કરતા સમયે, રાહ-ઘાટ દરેક જગ્યાએ છલકાતી રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਦਇਆ ਧਾਰਹੁ ਮੈ ਨਾਮੁ ਅੰਧੁਲੇ ਟੋਹਨੀ ॥੨॥
હે પરમાત્મા! નાનક વિનય કરે છે દયા કર; તારું નામ જ મારા અંધ માટે લાકડી સમાન છે ॥૨॥

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਪ੍ਰਿਅ ਨਾਥ ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਰਖਹੁ ॥
હે પ્રિય નાથ! તને યોગ્ય લાગે, તેમ જ મારી અનાથની રક્ષા કર.

ਚਤੁਰਾਈ ਮੋਹਿ ਨਾਹਿ ਰੀਝਾਵਉ ਕਹਿ ਮੁਖਹੁ ॥
કોઈ ચતુરાઈ જાણતી નથી કે પોતાના મુખથી કાંઈ કહીને તેને ખુશ કરી શકું.

ਨਹ ਚਤੁਰਿ ਸੁਘਰਿ ਸੁਜਾਨ ਬੇਤੀ ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨਿ ਗੁਨੁ ਨਹੀ ॥
હું ચતુર, સુઘડ, સમજદાર તેમજ બુદ્ધિમાન પણ નથી. હું નિર્ગુણ છું અને મારામાં કોઈ ગુણ નથી.

ਨਹ ਰੂਪ ਧੂਪ ਨ ਨੈਣ ਬੰਕੇ ਜਹ ਭਾਵੈ ਤਹ ਰਖੁ ਤੁਹੀ ॥
ન મારું રૂપ, સૌંદર્ય છે અને ન તો સુંદર આંખ છે જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ મને રાખ.

ਜੈ ਜੈ ਜਇਅੰਪਹਿ ਸਗਲ ਜਾ ਕਉ ਕਰੁਣਾਪਤਿ ਗਤਿ ਕਿਨਿ ਲਖਹੁ ॥
હે કરુણાપતિ! બધા લોકો તારી જય-જયકાર કરતા રહે છે અને તારી ગતિ કોઈ જાણતું નથી.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੇਵ ਸੇਵਕੁ ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਮੋਹਿ ਰਖਹੁ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનય કરે છે કે હું તારો સેવક છું, મને પોતાની સેવાની તક આપ, તેમ તેને યોગ્ય લાગે, તેમ જ મારી રક્ષા કરે ॥૩॥

ਮੋਹਿ ਮਛੁਲੀ ਤੁਮ ਨੀਰ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਸਰੈ ॥
હે પ્રભુ! હું માછલી છું અને તું પાણી છે, તારા વગર મારો ગુજારો કઈ રીતે થઈ શકે છે?

ਮੋਹਿ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਬੂੰਦ ਤ੍ਰਿਪਤਉ ਮੁਖਿ ਪਰੈ ॥
હું બપૈયો છું અને તું સ્વાતિ-ટીપું છે. હું ત્યારે જ તૃપ્ત થાવ છું જ્યારે આ ટીપું મારા મુખમાં પડે છે.

ਮੁਖਿ ਪਰੈ ਹਰੈ ਪਿਆਸ ਮੇਰੀ ਜੀਅ ਹੀਆ ਪ੍ਰਾਨਪਤੇ ॥
હે પ્રાણપતિ! આ ટીપું મુખમાં પડવાથી મારી તરસ ઠારી દે છે. તું મારું જીવન અને હૃદય છે.

ਲਾਡਿਲੇ ਲਾਡ ਲਡਾਇ ਸਭ ਮਹਿ ਮਿਲੁ ਹਮਾਰੀ ਹੋਇ ਗਤੇ ॥
હે વ્હાલા! તારો વહાલ લડાવવાથી અમારી ગતિ થઈ જાય છે.

ਚੀਤਿ ਚਿਤਵਉ ਮਿਟੁ ਅੰਧਾਰੇ ਜਿਉ ਆਸ ਚਕਵੀ ਦਿਨੁ ਚਰੈ ॥
જેમ ચકવીને આશા હોય છે કે દિવસ ઉદય થશે, તેમ જ હું ચિત્તમાં તને યાદ કરતી રહું છું કે મારું અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર મટી જાય.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਮੇਲੀ ਮਛੁਲੀ ਨੀਰੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ॥੪॥
નાનક વિનય કરે છે કે મને પ્રભુએ પોતાની સાથે માલાવી લીધો છે અને માછલી સમાન પરમાત્મારૂપી જળને ભૂલતી નથી ॥૪॥

ਧਨਿ ਧੰਨਿ ਹਮਾਰੇ ਭਾਗ ਘਰਿ ਆਇਆ ਪਿਰੁ ਮੇਰਾ ॥
મારું ભાગ્ય સારું છે કે પ્રભુ મારા ઘરમાં આવી ગયો છે.

ਸੋਹੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰ ਸਗਲਾ ਬਨੁ ਹਰਾ ॥
મારા ઘરના દરવાજા સુંદર થઈ ગયા છે અને આખો બગીચો લીલો-છમ થઈ ગયો છે.

ਹਰ ਹਰਾ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹ ਗਾਮੀ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਰਸੁ ਘਣਾ ॥
સુખ દેનાર સ્વામીએ મારુ જીવન ખુશહાલ કરી દીધું છે. હવે મનમાં ખૂબ આનંદ, ખુશી તેમજ સ્વાદ બની રહે છે.

ਨਵਲ ਨਵਤਨ ਨਾਹੁ ਬਾਲਾ ਕਵਨ ਰਸਨਾ ਗੁਨ ਭਣਾ ॥
મારો સુકુમાર પતિ હંમેશા નવીન તેમજ ખુબ સુંદર છે, પછી હું પોતાની જીભથી તેના ક્યાં એવા ગુણ વખાણ કરું?

ਮੇਰੀ ਸੇਜ ਸੋਹੀ ਦੇਖਿ ਮੋਹੀ ਸਗਲ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਹਰਾ ॥
મારી પથારી સુંદર થઈ ગઈ છે અને તેને જોઈને મારી બધી શંકા તેમજ દુઃખ સમાપ્ત થઈ ગયા છે.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਮੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਅਪਰੰਪਰਾ ॥੫॥੧॥੩॥
નાનક વિનય કરે છે કે અપરંપાર સ્વામીના મિલનથી મારી આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૫॥૧॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ਮੰਗਲ
બિલાવલ મહેલ ૫ છંદ મંગળ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਸੁੰਦਰ ਸਾਂਤਿ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਨਿਧਿ ਪੀਉ ॥
મારો પ્રિય પ્રભુ ખુબ સુંદર, શાંતિનો પુંજ, દયાળુ તેમજ સર્વ સુખોનો ભંડાર છે.

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭੁ ਭੇਟਿਐ ਨਾਨਕ ਸੁਖੀ ਹੋਤ ਇਹੁ ਜੀਉ ॥੧॥
હે નાનક! જો સુખ-સાગર પ્રભુથી ભેટ થઈ જાય તો આ જીવન સુખી થઈ જાય છે ॥૧॥

ਛੰਤ ॥
છંદ॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਈਐ ਜਬ ਹੋਵੈ ਭਾਗੋ ਰਾਮ ॥
જ્યારે ભાગ્યોદય થાય તો સુખ-સાગર પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਮਾਨਨਿ ਮਾਨੁ ਵਵਾਈਐ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਲਾਗੋ ਰਾਮ ॥
પોતાનો માન-અભિમાન ત્યાગીને પરમાત્માના ચરણોમાં લીન થઈ જા.

ਛੋਡਿ ਸਿਆਨਪ ਚਾਤੁਰੀ ਦੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਤਿਆਗੋ ਰਾਮ ॥
પોતાની અક્કલમંદી તેમજ ચતુરાઈને છોડીને અસત્ય બુદ્ધિવાળી બુદ્ધિને ત્યાગી દે.

ਨਾਨਕ ਪਉ ਸਰਣਾਈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਥਿਰੁ ਹੋਇ ਸੁਹਾਗੋ ਰਾਮ ॥੧॥
હે જીવાત્મા! નાનક કહે છે કે રામની શરણમાં આવવાથી તારો સુહાગ સ્થિર થઈ જશે ॥૧॥

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤਜਿ ਕਤ ਲਾਗੀਐ ਜਿਸੁ ਬਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਈਐ ਰਾਮ ॥
જેના વગર જીવવું મૃત્યુ બરાબર છે, તે પ્રભુને ત્યાગીને કોઈ બીજાને કઈ રીતે અપનાવી શકાય છે?

ਲਾਜ ਨ ਆਵੈ ਅਗਿਆਨ ਮਤੀ ਦੁਰਜਨ ਬਿਰਮਾਈਐ ਰਾਮ ॥
નાસમજ જીવને શરમ તો આવતી નથી પરંતુ દુર્જન લોકોની સાથે જ પ્રવૃત રહે છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਆਗਿ ਕਰੇ ਕਹੁ ਕਤ ਠਹਰਾਈਐ ਰਾਮ ॥
પતિતપાવન પ્રભુને ત્યાગીને કઈ રીતે શાંતિ મળી શકે છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਕਰਿ ਦਇਆਲ ਕੀ ਜੀਵਨ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ਰਾਮ ॥੨॥
હે નાનક! દયાળુ પરમાત્માની ભક્તિ કરીને જ જીવ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲੁ ਨ ਉਚਰਹਿ ਬਲਿ ਗਈਏ ਦੁਹਚਾਰਣਿ ਰਸਨਾ ਰਾਮ ॥
આવી દુશ્ચરીત જીભને સળગી જવું જોઈએ જે પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારણ કરતી નથી.

ਪ੍ਰਭੁ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਨਹ ਸੇਵਹੀ ਕਾਇਆ ਕਾਕ ਗ੍ਰਸਨਾ ਰਾਮ ॥
જો ભક્તવત્સલ પ્રભુની ભક્તિ ન કરી તો આ શરીરને કાગડાએ પોતાનો ખોરાક બનાવી લીધો.

ਭ੍ਰਮਿ ਮੋਹੀ ਦੂਖ ਨ ਜਾਣਹੀ ਕੋਟਿ ਜੋਨੀ ਬਸਨਾ ਰਾਮ ॥
ભ્રમમાં ભુલાયેલ પ્રાણી આ દુઃખોને જાણતો નથી જે કરોડો યોનિઓમાં વેદના ભોગવે છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਅਵਰੁ ਜਿ ਚਾਹਨਾ ਬਿਸਟਾ ਕ੍ਰਿਮ ਭਸਮਾ ਰਾਮ ॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુ વગર કોઈ બીજી વસ્તુની ઇચ્છા કરવી ઝેરના કીડાની જેમ મરીને ભસ્મ થઈ જવાની તુલનાએ છે ॥૩॥

ਲਾਇ ਬਿਰਹੁ ਭਗਵੰਤ ਸੰਗੇ ਹੋਇ ਮਿਲੁ ਬੈਰਾਗਨਿ ਰਾਮ ॥
દુનિયાથી વૈરાગ્યવાન બનીને પ્રભુની સાથે પ્રેમ વધારીને તેનાથી મળી જા.

ਚੰਦਨ ਚੀਰ ਸੁਗੰਧ ਰਸਾ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਤਿਆਗਨਿ ਰਾਮ ॥
ચંદન, સુંદર વસ્ત્ર, સુગંધી, સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ તેમજ અહંકારરૂપી ઝેરને ત્યાગી દે.

ਈਤ ਊਤ ਨਹ ਡੋਲੀਐ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਜਾਗਨਿ ਰਾਮ ॥
પરમાત્માની ભક્તિમાં જાગૃત રહે, અહીં તહીં ન ડોલ.

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਆਪਣਾ ਸਾ ਅਟਲ ਸੁਹਾਗਨਿ ਰਾਮ ॥੪॥੧॥੪॥
હે નાનક! જેને પોતાનો પ્રભુ મેળવી લીધો છે, તે જ સ્થિર સુહાગણ બની ગઈ ॥૪॥૧॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
બિલાવલ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਖੋਜਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗੇ ਰਾਮ ॥
હે ભાગ્યશાળીઓ! સાધુઓની સાથે મળીને પરમાત્માની શોધ કર.

ਗੁਨ ਗੋਵਿਦ ਸਦ ਗਾਈਅਹਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਰੰਗੇ ਰਾਮ ॥
પરબ્રહ્મના રંગમાં લીન થઈને હંમેશા તેનું ગુણગાન કર.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦ ਹੀ ਸੇਵੀਐ ਪਾਈਅਹਿ ਫਲ ਮੰਗੇ ਰਾਮ ॥
તેથી આમ પ્રભુની હંમેશા જ પૂજા કરવી જોઈએ, જેનાથી મનોવાંછિત ફળ મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਪਿ ਅਨਤ ਤਰੰਗੇ ਰਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુની શરણમાં આવીને તેનું જ જાપ કરે, જે જીવનરૂપી અનંત લહેરો રમી રહ્યો છે ॥૧॥

ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੀਨਾ ਰਾਮ ॥
જેને મને બધું જ આપ્યું છે, તે પ્રભુ એક પળ માત્ર સમય માટે પણ ભૂલતો નથી.

ਵਡਭਾਗੀ ਮੇਲਾਵੜਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਰੁ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ਰਾਮ ॥
ખુબ ભાગ્યથી મારો તેનાથી મેળાપ થયો છે, ગુરુના માધ્યમથી મેં પોતાના પ્રભુને ઓળખી લીધો છે.

ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਤਮ ਤੇ ਕਾਢਿਆ ਕਰਿ ਅਪੁਨਾ ਲੀਨਾ ਰਾਮ ॥
તેને હાથ પકડીને મને અજ્ઞાનતાના અંધકારથી કાઢીને પોતાનો બનાવી લીધો છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਸੀਤਲੁ ਮਨੁ ਸੀਨਾ ਰਾਮ ॥੨॥
હે નાનક! તેનું નામ જપીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છું અને મારું મન તેમજ હૃદય શીતળ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕਹਿ ਸਕਉ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਮ ॥
હે અંતર્યામી પ્રભુ! હું ભલે તારા ગુણોનું શું કથન કરી શકું છું.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਰਾਇਣੈ ਭਏ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਰਾਮ ॥
તે નારાયણનું સ્મરણ કરીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું.

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਗੋਵਿੰਦ ਕੇ ਸਭ ਇਛ ਪੁਜਾਮੀ ਰਾਮ ॥
ગોવિંદનું ગુણગાન કરવાથી મારી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਜਪਿ ਹਰੇ ਸਭਹੂ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਰਾਮ ॥੩॥
હે નાનક! જે બધાનો સ્વામી છે, તે હરિનું જાપ કરવાથી ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਰਸ ਭਿੰਨਿਅੜੇ ਅਪੁਨੇ ਰਾਮ ਸੰਗੇ ਸੇ ਲੋਇਣ ਨੀਕੇ ਰਾਮ ॥
તે આંખ શુભ છે, જે પોતાના રામના નામ-રસથી પલળેલ રહે છે.

ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਤ ਇਛਾ ਪੁੰਨੀਆ ਮਿਲਿ ਸਾਜਨ ਜੀ ਕੇ ਰਾਮ ॥
સાજન પ્રભુને મળીને તેના દર્શન કરીને મારી બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਫੀਕੇ ਰਾਮ ॥
મેં હરિનો અમૃત-રસ મેળવી લીધો છે, જેનાથી માયારૂપી ઝેરનો સ્વાદ ફિક્કો થઈ ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਸਮਾਇਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮੀਕੇ ਰਾਮ ॥੪॥੨॥੫॥੯॥
હે નાનક! જેમ જળ જળમાં મળી ગયું છે, તેમ જ આત્મપ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈને એક થઈ ગયો છે ॥૪॥૨॥૫॥૯॥

ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪
બિલાવલ ની વાર મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਉਤਮੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਵਿਆ ਕਰਿ ਨਾਦੁ ਬਿਲਾਵਲੁ ਰਾਗੁ ॥
બિલાવલ રાગ ગાઈને અમે તો ઉત્તમ પરમાત્માનું જ યશોગાન કર્યું છે.

ਉਪਦੇਸੁ ਗੁਰੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿਆ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਪੂਰਾ ਭਾਗੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશને સાંભળીને મનમાં ધારણ કરી લીધું છે, સંપૂર્ણ ભાગ્ય ઉદય થઈ ગયું છે.

ਸਭ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੁ ॥
હું દિવસ-રાત તેનું ગુણાનુવાદ કરું છું અને હૃદયમાં હરિ-નામની જ લગન લાગેલી રહે છે.

ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਨੁ ਖਿੜਿਆ ਹਰਿਆ ਬਾਗੁ ॥
મારુ શરીર-મન ખીલી ગયું છે, હૃદયરૂપી વાટિકા પણ ખીલીને ખુશહાલ થઈ ગઈ છે.

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਗੁਰ ਚਾਨਣੁ ਗਿਆਨੁ ਚਰਾਗੁ ॥
ગુરૂના જ્ઞાનરૂપી ચિરાગનો પ્રકાશ થવાથી અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર મટી ગયો છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਦੇਖਿ ਹਰਿ ਇਕ ਨਿਮਖ ਘੜੀ ਮੁਖਿ ਲਾਗੁ ॥੧॥
હે હરિ! નાનક તો હરિને જોઈને જ જીવન મેળવી રહ્યો છે, એક નિમિષ તેમજ એક ક્ષણ માટે દર્શન આપી દે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਤਬ ਹੀ ਕੀਜੀਐ ਜਬ ਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਨਾਮੁ ॥
બિલાવલ રાગ ત્યારે જ ગાવો જોઈએ, જયારે મુખમાં પરમાત્માનું નામ હોય.

ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਬਦਿ ਸੋਹਣੇ ਜਾ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
શબ્દ દ્વારા રાગ તેમજ નાદ ત્યારે જ સુંદર લાગે છે, જ્યારે સરળ પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગે છે

ਰਾਗ ਨਾਦ ਛੋਡਿ ਹਰਿ ਸੇਵੀਐ ਤਾ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
જો રાગ તેમજ નાદને છોડીને પરમાત્માની સેવા કરાય તો જ દરબારમાં આદર પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਚੂਕੈ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ બનીને બ્રહ્મનું ચિંતન કરવાથી મનનો અભિમાન દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું અગમ્ય છે અને તે જ બધું ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
આ જેટલું પણ જગત નજર આવી રહ્યું છે, તું પોતે જ આમાં વ્યાપ્ત થઈ રહ્યો છે.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ ਆਪੇ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
તે પોતે જ સમાધિ લગાવી છે અને પોતે જ ગુણગાન કરી રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਭਗਤਹੁ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਅੰਤਿ ਲਏ ਛਡਾਇਆ ॥
હે ભક્તજનો! દિવસ-રાત પરમાત્માનું ધ્યાન કરતો રહે, અંતમાં તે જ મુક્ત કરાવે છે.

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
જેને પણ તેની સેવા કરી છે, તેને જ સુખ મેળવ્યું છે અને તે હરિ-નામમાં જ જોડાઈ ગયો છે ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਿਲਾਵਲੁ ਨ ਹੋਵਈ ਮਨਮੁਖਿ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
દ્વૈતભાવમાં પડીને બિલાવલ રાગ ગાવું અસંભવ છે તથા મનમુખી જીવને ક્યાંય પણ ઠેકાણું મળતું નથી.

ਪਾਖੰਡਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પાખંડ કરવાથી ભક્તિ થઈ શકતી નથી અને ના તો પરબ્રહ્મને મેળવી શકાય છે.

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਥਾਇ ਨ ਕੋਈ ਪਾਇ ॥
મનની જીદથી કર્મ કરવાથી સફળતા મળતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਬੀਚਾਰੀਐ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની નજીકમાં આત્મ-ચિંતન કરે છે, તે પોતાના અહંકારને મટાડી દે છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
તે પરબ્રહ્મ પોતે જ બધું જ છે અને તે જ મનમાં આવીને વસી ગયો છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਕਟਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
તેનું જન્મ-મરણ મટી ગયું છે અને આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਕਰਿਹੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਪਿਆਰਿਹੋ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે પ્રિયજનો! તું બિલાવલ રાગ ગા, એક પરમાત્માની સાથે લગન લગાવ.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਕਟੀਐ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
આ રીતે જન્મ-મરણનું દુઃખ સમાપ્ત થઈ જશે અને તું સત્યમાં જોડાઈ રહીશ.

ਸਦਾ ਬਿਲਾਵਲੁ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જો સદ્દગુરૂની રજા પ્રમાણે ચલાય તો બિલાવલ રાગ દ્વારા હંમેશા આનંદ બની રહે છે.

ਸਤਸੰਗਤੀ ਬਹਿ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
સત્સંગમાં મળીને નિષ્ઠાપૂર્વક હંમેશા પરમાત્માનું ગુણગાન કર.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ જીવ સુંદર છે, જે ગુરુમુખ બનીને પ્રભુથી મળેલ રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸੋ ਭਗਤਾ ਕਾ ਮਿਤੁ ਹਰਿ ॥
બધા જીવોમાં વસનાર હરિ જ ભક્તજનોનો ગાઢ મિત્ર છે.

ਸਭੁ ਕੋਈ ਹਰਿ ਕੈ ਵਸਿ ਭਗਤਾ ਕੈ ਅਨੰਦੁ ਘਰਿ ॥
બધું જ પ્રભુના વશમાં છે અને ભક્તોના ઘરમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਕਾ ਮੇਲੀ ਸਰਬਤ ਸਉ ਨਿਸੁਲ ਜਨ ਟੰਗ ਧਰਿ ॥
હરિ પોતાના ભક્તોનો શુભચિંતક છે અને તેનો ભક્તજન પગ પર પગ રાખીને અર્થાત અચિંત થઈને રહે છે.

ਹਰਿ ਸਭਨਾ ਕਾ ਹੈ ਖਸਮੁ ਸੋ ਭਗਤ ਜਨ ਚਿਤਿ ਕਰਿ ॥
આ બધાનો માલિક છે, આથી ભક્તજન તેને જ સ્મરણ કરતો રહે છે.

ਤੁਧੁ ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਸਭ ਝਖਿ ਝਖਿ ਪਵੈ ਝੜਿ ॥੨॥
કોઈ સામાન્ય જીવ પણ તેની પાસે પહોંચી શકતો નથી પરંતુ નષ્ટ થઈને નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦਹਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
વાસ્તવમાં બ્રાહ્મણ તે જ છે, જે બ્રહ્મને ઓળખે છે અને સદ્દગુરૂની રજામાં ચાલે છે.

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇ ॥
જેના હૃદયમાં પરમાત્મા સ્થિત થાય છે, તેનો અહંકારનો રોગ દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਹਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જે ગુણ ગાય છે અને ગુણોનો સંગ્રહ કરે છે તે પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે.

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਵਿਰਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
આ સંસારમાં દુર્લભ જ બ્રાહ્મણ છે, જે એકાગ્રચિત્ત થઈને બ્રહ્મને જાણે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਸਚਾ ਸੇ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેના પર સાચો પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે નામમાં જ લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਤੀਆ ਸਬਦਿ ਨ ਲਗੋ ਭਾਉ ॥
જેને સદ્દગુરૂની સેવા કરી નથી અને ન તો શબ્દોમાં શ્રધ્ધા રાખી છે,

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਕਮਾਵਣਾ ਅਤਿ ਦੀਰਘੁ ਬਹੁ ਸੁਆਉ ॥
તેને અહંકારનો અતિ દીર્ઘ રોગ જ લાગ્યો છે, જે અનેક પ્રકારના વિકારોના સ્વાદમાં ફસાઈ રહે છે.

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਇ ॥
મનની જીદ દ્વારા કર્મ કરવાથી જીવ વારંવાર યોનિઓમાં પડી રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
તે ગુરુમુખનો જન્મ-સફળ છે, જેને પરમાત્મા પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਨਾਮ ਧਨੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે કરુણા-દ્રષ્ટિ કરનાર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો જ મનુષ્ય નામ-ધન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਸਭ ਵਡਿਆਈਆ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਈਐ ॥
હરિ-નામમાં ખુબ મહાનતાઓ છે, તેથી ગુરુની નજીકમાં હરિનું ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਜਿ ਵਸਤੁ ਮੰਗੀਐ ਸਾਈ ਪਾਈਐ ਜੇ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
જો નામમાં મન લગાવાય તો મનુષ્ય જે વસ્તુની કામના કરે છે, તે જ તેને મળી જાય છે.

ਗੁਹਜ ਗਲ ਜੀਅ ਕੀ ਕੀਚੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਸਿ ਤਾ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
જો સદ્દગુરૂની પાસે મનની ગાઢ વાત કરાય તો સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਹਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਦੇਇ ਸਭ ਭੁਖ ਲਹਿ ਜਾਈਐ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ જીવને ઉપદેશ દે છે તો બધી ભૂખ મટી જાય છે.

ਜਿਸੁ ਪੂਰਬਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥੩॥
પૂર્વથી જ જેના ભાગ્યમાં લખાયેલ છે, તે જ પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਖਾਲੀ ਕੋ ਨਹੀ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
મારો પ્રભુ સંયોગ બનાવીને જેને ગુરુથી મળાવી દે છે, તે કોઈ પણ સદ્દગુરુથી ખાલી હાથ પાછો જતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੇਹਾ ਕੋ ਇਛੇ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
સદ્દગુરૂના દર્શન સફળ છે, જેવી કોઈની કામના હોય છે, તેને તેવું જ ફળ મળે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਸਭ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਗਵਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ અમૃતની જેમ છે, જેનાથી બધી તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ મટી જાય છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਆ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥
હરિ રસ પીને સંતોષ થઈ ગયો છે, અને મનમાં સત્યનો નિવાસ થઈ ગયો છે.
ਸਚੁ ਧਿਆਇ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ॥
સત્યનું ધ્યાન કરવાથી અમર પદ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને મનમાં અનહદ શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે.

ਸਚੋ ਦਹ ਦਿਸਿ ਪਸਰਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
દસે દિશામાં સત્યનો જ ફેલાવે છે, આ સ્થિતિ ગુરુના સરળ સ્વભાવથી પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਹੈ ਸੇ ਜਨ ਛਪਹਿ ਨ ਕਿਸੈ ਦੇ ਛਪਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! જેના અંતરમનમાં સત્ય હાજર છે, આવો ભક્તજન કોઇના છુપાવવાથી છુપાતો નથી અર્થાત લોકપ્રિય થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી જ પ્રભુને મેળવી શકાય છે, જેના પર તે પોતાની કૃપા કરી દે છે.

ਮਾਨਸ ਤੇ ਦੇਵਤੇ ਭਏ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ॥
જેને તેને સાચી ભક્તિ આપી છે, તે મનુષ્યથી દેવતા બની ગયો છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਚੇਇ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જેનું જીવન-આચરણ શુદ્ધ થઈ જાય છે, તેનો અહંકાર નાશ કરીને પ્રભુ તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਨਾਮੁ ਵਡਿਆਈ ਦੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેને પ્રભુ નામરૂપી મોટાઈ દે છે, તે સરળ જ તેનાથી મળેલ રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਨਾਵੈ ਕੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਵਧਾਈ ॥
સદ્દગુરૂમાં નામની ખુબ મહાનતા કર્તા પરમેશ્વરે પોતે જ વધારી છે.

ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਸਭਿ ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਜੀਵਨਿ੍ ਓਨ੍ਾ ਅੰਦਰਿ ਹਿਰਦੈ ਭਾਈ ॥
ગુરુના સેવક તેમજ શિષ્ય આ મોટાઈ જોઈ જોઈને જ જીવી રહ્યા છે અને તેના હૃદયને આ જ ગમ્યું છે.

ਨਿੰਦਕ ਦੁਸਟ ਵਡਿਆਈ ਵੇਖਿ ਨ ਸਕਨਿ ਓਨ੍ਾ ਪਰਾਇਆ ਭਲਾ ਨ ਸੁਖਾਈ ॥
પરંતુ નિંદક-દુષ્ટ ગુરુની મહાનતાને સહન કરી શકતો નથી અને તેને બીજાને સારું સારું લાગતું નથી.

ਕਿਆ ਹੋਵੈ ਕਿਸ ਹੀ ਕੀ ਝਖ ਮਾਰੀ ਜਾ ਸਚੇ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ॥
જ્યારે ગુરુનો સત્યથી પ્રેમ બનેલ છે તો કોઈના વિરોધાભાસથી કંઈ થઈ શકતું નથી.

ਜਿ ਗਲ ਕਰਤੇ ਭਾਵੈ ਸਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਈ ਸਭ ਝਖਿ ਝਖਿ ਮਰੈ ਲੋਕਾਈ ॥੪॥
જે વાત પરમાત્માને સારી લાગે છે, તે દિવસે-દિવસે પ્રગતિ કરતો રહે છે, પરંતુ દુનિયાના લોકો આમ જ ધક્કા ખાતા રહે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਏਹ ਆਸਾ ਦੂਜੇ ਭਾਵ ਕੀ ਜੋ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જે મોહ-માયામાં ચિત્તને લગાવે છે, તેને દ્વૈતભાવની આ આશા ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਲ੍ਹ੍ਹਰਿ ਤਿਆਗਿਆ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
નાશવંત પદાર્થોના મોહમાં ફસાઈને અમે સાચું સુખ ત્યાગી દીધું છે અને પ્રભુ નામને ભૂલાવીને અમે દુ:ખ જ ભોગવી રહ્યા છીએ.

ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁਲੇ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
મનમુખ અજ્ઞાની જીવ અંધ જ છે, તે જન્મતો-મરતો રહે છે અને વારંવાર દુનિયામાં આવતો જતો રહે છે.

ਕਾਰਜ ਸਿਧਿ ਨ ਹੋਵਨੀ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਏ ॥
તેનું કોઈ પણ કાર્ય સિદ્ધ થતું નથી અને અંતમાં પસ્તાતો ચાલ્યો જાય છે.

ਜਿਸੁ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
જેના પર પ્રભુ-કૃપા હોય છે, તેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે અને પછી તે પ્રભુ-નામનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਜਨ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਨਿ੍ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਲਿ ਜਾਏ ॥੧॥
નામમાં લીન રહેનાર ઉપાસક હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને નાનક તો તેના પર જ બલિહાર જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਜਗਿ ਮੋਹਣੀ ਜਿਨਿ ਮੋਹਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આશા તેમજ ઇચ્છા જગતને મોહ લેનારી છે, જેને સંપૂર્ણ સંસાર મોહી લીધો છે.

ਸਭੁ ਕੋ ਜਮ ਕੇ ਚੀਰੇ ਵਿਚਿ ਹੈ ਜੇਤਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ॥
જેટલું પણ આ જગત-આકાર છે, દરેક કોઈ મૃત્યુના વશમાં છે.

ਹੁਕਮੀ ਹੀ ਜਮੁ ਲਗਦਾ ਸੋ ਉਬਰੈ ਜਿਸੁ ਬਖਸੈ ਕਰਤਾਰੁ ॥
પરમાત્માના હુકમથી જ મૃત્યુ આવે છે, તે જ બચે છે, જેને કર્તાર ક્ષમા કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਹੁ ਮਨੁ ਤਾਂ ਤਰੈ ਜਾ ਛੋਡੈ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી આ મન તો જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થાય છે, જ્યારે અહંકાર છોડી દે છે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਮਾਰੇ ਨਿਰਾਸੁ ਹੋਇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥੨॥
ગુરુ-શબ્દનું ચિંતન કરીને જીવ પોતાની આશા-ઇચ્છાને મટાડીને વેરાગી થઇ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਥੈ ਜਾਈਐ ਜਗਤ ਮਹਿ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਸਾਈ ॥
આ જગતમાં જ્યાં પણ જાય, ત્યાં જ પ્રભુ સ્થિત છે.

ਅਗੈ ਸਭੁ ਆਪੇ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਸਚਾ ਨਿਆਈ ॥
સાચો ન્યાય કરનાર પરમાત્મા આગળ પરલોકમાં પણ બધે પોતે જ કાર્ય ચલાવી રહ્યો જેને સત્ય કર્યું છે.

ਕੂੜਿਆਰਾ ਕੇ ਮੁਹ ਫਿਟਕੀਅਹਿ ਸਚੁ ਭਗਤਿ ਵਡਿਆਈ ॥
ત્યાં અસત્ય લોકોનો જ તિરસ્કાર થાય છે, પરંતુ સાચા પ્રભુની ભક્તિ કરનારને શોભા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਚੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚਾ ਨਿਆਉ ਹੈ ਸਿਰਿ ਨਿੰਦਕ ਛਾਈ ॥
બધાનો માલિક એક પ્રભુ સત્ય છે, તેનો ન્યાય પણ સત્ય છે, નિંદકોના માથા પર ધૂળ જ પડે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਅਰਾਧਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੫॥
હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી પ્રાર્થના કરી છે, તેને જ સુખ મેળવ્યું છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਜੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਸ ਕਰੇਇ ॥
જો પ્રભુ દયા કરી દે તો જ સંપૂર્ણ ભાગ્યથી સદ્દગુરુ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਓਪਾਵਾ ਸਿਰਿ ਓਪਾਉ ਹੈ ਨਾਉ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જીવનમાં બધા ઉપાયોથી ઉત્તમ ઉપાય આ જ છે કે જીવને નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય.

ਅੰਦਰੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਹੈ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
આનાથી મનને ખૂબ શાંતિ મળે છે અને હૃદય હંમેશા સુખી રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖਾਣਾ ਪੈਨ੍ਣਾ ਨਾਨਕ ਨਾਇ ਵਡਿਆਈ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! નામામૃત જ તે જીવનું ખાવા-પહેરવાનું અર્થાત જીવન-આચારાં બની જાય છે અને નામથી જ લોક-પરલોકમાં મોટાઈ મળે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਏ ਮਨ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਪਾਇਹਿ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે મન! ગુરુની શિખામણ સાંભળ, આ રીતે તને ગુણોનો ભંડાર પરમાત્મા પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਸੁਖਦਾਤਾ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
સુખ દેનાર પ્રભુ તારા મનમાં સ્થિત થઈ ગયો અને તારો અહંકાર તેમજ અભિમાન દૂર થઈ જશે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥੨॥
હે નાનક! નામ અમૃત તેમજ ગુણોનો કોષ તેની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ મેળવાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਤਨੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸਾਹ ਰਾਜੇ ਖਾਨ ਉਮਰਾਵ ਸਿਕਦਾਰ ਹਹਿ ਤਿਤਨੇ ਸਭਿ ਹਰਿ ਕੇ ਕੀਏ ॥
દુનિયામાં જેટલા પણ બાદશાહ, શાહ, રાજા, ખાન, ઉમરાવ તેમજ સરદાર છે, તે બધા પ્રભુનાં જ ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹਰਿ ਕਰਾਵੈ ਸੁ ਓਇ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਹਰਿ ਕੇ ਅਰਥੀਏ ॥
જે કંઈ પ્રભુ પોતાની મરજીથી તેનાથી કરાવે છે, તે તે જ કાર્ય કરે છે. વાસ્તવમાં તે બધા પ્રભુની સન્મુખ ભિખારી છે.

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸਭਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਵਲਿ ਹੈ ਤਿਨਿ ਸਭਿ ਵਰਨ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਗੋਲੇ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣ ਕਉ ਦੀਏ ॥
આવો પરમાત્મા બધાનો માલિક છે, જે સદ્દગુરૂના પક્ષમાં છે. તેને બધા વર્ણો, ચારેય સ્ત્રોતો તેમજ આખી સૃષ્ટિના જીવ સદ્દગુરૂની આગળ સેવા કરવા માટે તેના સેવક બનાવી દીધા છે.

ਹਰਿ ਸੇਵੇ ਕੀ ਐਸੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇਖਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਦੁਸਮਨ ਦੂਤ ਸਭਿ ਮਾਰਿ ਕਢੀਏ ॥
હે સંતજનો! જો, પ્રભુ-પૂજાની એટલી મહિમા છે કે તેને શરીરરૂપી નગરમાંથી બધા દુશ્મન દુતો - કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકાને નાશ કરીને બહાર કાઢી દીધા છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾਲੁ ਹੋਆ ਭਗਤ ਜਨਾ ਉਪਰਿ ਹਰਿ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਰਖਿ ਲੀਏ ॥੬॥
હરિ ભક્તજનો પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને કૃપા કરીને તેને પોતે જ બચાવી લીધો છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਅੰਦਰਿ ਕਪਟੁ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਧਿਆਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
મનમુખનું ધ્યાન લાગતું નથી, મનમાં કપટ હોવાને કારણે હંમેશા દુઃખ ભોગતો રહે છે.

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਦੁਖੁ ਵਰਤੈ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ॥
તે દુઃખમાં જ કાર્ય કરે છે અને દરેક સમય દુઃખમાં જ ગ્રસ્ત રહે છે અને આગળ પરલોકમાં પણ દુઃખી રહે છે.

ਕਰਮੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੀਐ ਤਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ॥
જો પ્રભુ-કૃપા થઈ જાય તો સદ્‌ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે અને સત્ય-નામમાં લગન લાગી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਅੰਦਰਹੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥੧॥
હે નાનક! પછી સરળ જ સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, જેનાથી મનમાંથી ભ્રમ તેમજ મૃત્યુનો ભય દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਹੈ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ હંમેશા હરિ-રંગમાં લીન રહે છે અને હરિનું નામ જ તેને ગમે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖਣੁ ਬੋਲਣਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ સત્યને જ જોવે છે. સત્ય જ બોલે છે અને નામ જપીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਤਿਮਰ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખના મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે અને અજ્ઞાનરૂપી ગાઢ અંધકાર દૂર થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਮੈਲੇ ਮਰਹਿ ਗਵਾਰ ॥
મનમુખી જીવ મનના ગંદા હોય છે અને આવો મુરખ મરતો જ રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
પરંતુ ગુરુમુખ નિર્મળ છે અને તેને પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં વસાવેલ છે.

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ॥
નાનકનું કથન છે કે હે ભક્તજનો! જરા સાંભળ;

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਜਾਈ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર, આનાથી અહંકારરૂપી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਅੰਦਰਿ ਸੰਸਾ ਦੂਖੁ ਵਿਆਪੇ ਸਿਰਿ ਧੰਧਾ ਨਿਤ ਮਾਰ ॥
મનમુખના મનમાં શંકા બની રહે છે, આથી તેને દુઃખ જ પ્રભાવિત કરતું રહે છે અને તે જગતના ધંધામાં પોતાનું માથું ખપાવતો રહે છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸੂਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਜਾਗਹਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ॥
જે જીવ દ્વૈતભાવમાં સુતેલ રહે છે, તે ક્યારેય જાગતો નથી, પરંતુ મોહ-માયાથી જ તેનો પ્રેમ બની રહે છે.

ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਵੀਚਾਰਹਿ ਇਹੁ ਮਨਮੁਖ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥
મનમુખનો વિચાર અર્થાત વિચારવાની રીત આ જ છે કે તે ના તો પરમાત્માનું નામ યાદ કરે છે અને ના તો શબ્દનું ચિંતન કરે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਨਾਨਕ ਜਮੁ ਮਾਰਿ ਕਰੇ ਖੁਆਰ ॥੩॥
હે નાનક! તેને હરિનું નામ ક્યારેય ગમ્યું નથી અને તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી લીધો છે. આવા જીવને યમ મારી-મારીને નષ્ટ કરે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸਚੁ ਬਖਸੀਅਨੁ ਸੋ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ॥
તે જ સાચો શાહ છે, જેમ પ્રભુએ ભક્તિ તેમજ સત્યનું દાન આપ્યું છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਮੁਹਤਾਜੀ ਲੋਕੁ ਕਢਦਾ ਹੋਰਤੁ ਹਟਿ ਨ ਵਥੁ ਨ ਵੇਸਾਹੁ ॥
આખી દુનિયા જ મોહતાજી કરે છે અને કોઈ બીજી દુકાન પર નામરૂપી વસ્તુ મળતી નથી, ન તો આનો વ્યાપાર થાય છે.

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਲਏ ਵੇਮੁਖ ਭਸੁ ਪਾਹੁ ॥
જે મનુષ્ય ભક્તજનોની સન્મુખ રહે છે, તેને હરિ-નામરૂપી રાશિ મળી જાય છે, પરંતુ વિમુખ જીવની રાખ જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹਹਿ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਤਿਨਾ ਨੇੜਿ ਨ ਜਾਹੁ ॥
હરિનો ભક્ત હરિ-નામનો વ્યાપારી છે અને યમરૂપી મહેસૂલીઓ તેની નજીક આવતો નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਨੁ ਲਦਿਆ ਸਦਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥੭॥
દાસ નાનકે પણ હરિ-નામરૂપી ધન લાદી દીધું છે, આથી તે હંમેશા અચિંત છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਹੋਰੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
આ યુગમાં ભક્તોએ જ હરિ-ધનનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે તથા બીજું આખું જગત ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેના મનમાં નામ સ્થિત થઈ ગયું છે, તેને રાત-દિવસ નામનું જ મનન કર્યું છે.

ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਉਦਾਸ ਹੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ॥
તે ઝેરરૂપી માયામાંથી નિર્લિપ્ત બની રહે છે અને શબ્દો દ્વારા તેને પોતાના અહંકારને સળગાવી દીધો છે.

ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਕੁਲ ਉਧਰੇ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇਆ ॥
તે પોતે સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઇ ગયો છે અને તેના આખા કુળનો પણ ઉદ્ધાર થઇ ગયો છે,

ਸਦਾ ਸਹਜੁ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥
તેને જન્મ આપનારી માતા ધન્ય છે. તેના મનમાં હંમેશા સરળ સુખ વસી રહે છે અને સત્યમાં જ લગન લાગેલી રહે છે.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹਾਦੇਉ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭੁਲੇ ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
ત્રિદેવ - બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર તથા રજોગુણી મનુષ્ય, તમોગુણી દાનવ તથા સતોગુણ દેવતા પણ ભૂલેલા છે અને તેને પોતાનો અહંકાર માયાનો મોહ વધારી લીધો છે.

ਪੰਡਿਤ ਪੜਿ ਪੜਿ ਮੋਨੀ ਭੁਲੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
ધર્મ ગ્રંથોને વાંચી-વાંચીને પંડિત તેમજ મૌનધારી મુનિ પણ ભૂલેલ અને તેને દ્વૈતભાવમાં પોતાનું મન લગાવેલ છે.

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸੰਨਿਆਸੀ ਭੁਲੇ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਤਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
યોગી, જંગમ તેમજ સંન્યાસી પણ ભટકેલ અને ગુરુ વગર કોઈને પણ પરમતત્વ પ્રાપ્ત થયું નથી.

ਮਨਮੁਖ ਦੁਖੀਏ ਸਦਾ ਭ੍ਰਮਿ ਭੁਲੇ ਤਿਨ੍ਹੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મનમુખી જીવ ભ્રમમાં ફસાઈને ભૂલેલા છે, હંમેશા દુઃખી રહે છે અને તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇਈ ਜਨ ਸਮਧੇ ਜਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! નામમાં લીન રહેનાર જીવ હંમેશા સ્થિર રહે છે અને પ્રભુએ કરુણા કરીને તેણે પોતે મળાવી લીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਸੁ ਵਸਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! તેની સ્તુતિ કરવી જોઈએ, જેના વશમાં બધું જ છે.

ਤਿਸਹਿ ਸਰੇਵਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀਹੋ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે પ્રાણીઓ! પરમાત્માને યાદ કર; તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુમુખના અંતરમનમાં પ્રભુ વસી જાય છે અને હંમેશા સુખી રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧਨੁ ਨ ਖਟਿਓ ਸੇ ਦੇਵਾਲੀਏ ਜੁਗ ਮਾਹਿ ॥
જેને ગુરુથી હરિ-નામ ધન પ્રાપ્ત કર્યું નથી, તે આ જગતમાં દિવાળીઓ બની રહે છે.

ਓਇ ਮੰਗਦੇ ਫਿਰਹਿ ਸਭ ਜਗਤ ਮਹਿ ਕੋਈ ਮੁਹਿ ਥੁਕ ਨ ਤਿਨ ਕਉ ਪਾਹਿ ॥
તે આખા જગતમાં માંગતો રહે છે, પરંતુ કોઈ તેના મુખ પર થૂંકતું પણ નથી.

ਪਰਾਈ ਬਖੀਲੀ ਕਰਹਿ ਆਪਣੀ ਪਰਤੀਤਿ ਖੋਵਨਿ ਸਗਵਾ ਭੀ ਆਪੁ ਲਖਾਹਿ ॥
તે પારકી નિંદા કરતો રહે છે, પરંતુ પોતાનો વિશ્વાસ પણ ગુમાવી દે છે, પરંતુ પોતે પોતાને બીજા સમક્ષ છતાં કરી દે છે.

ਜਿਸੁ ਧਨ ਕਾਰਣਿ ਚੁਗਲੀ ਕਰਹਿ ਸੋ ਧਨੁ ਚੁਗਲੀ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਓਇ ਭਾਵੈ ਤਿਥੈ ਜਾਹਿ ॥
જે ધન માટે તે નિંદા કરે છે, પરંતુ તે ધન નિંદા કરવાથી પણ તેના હાથે આવતું નથી, ભલે તે ક્યાંય પણ જઈને પ્રયત્ન કરી લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਮਿਲੈ ਤਿਥਹੁ ਕਰਮਹੀਣ ਲੈ ਨ ਸਕਹਿ ਹੋਰ ਥੈ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਾਹਿ ॥੮॥
હરિ-ધન તો શ્રદ્ધા-ભાવનાથી જ ગુરુથી મળે છે, પરંતુ દુર્ભાગ્યશાળી જીવ આને લઇ શકાતો નથી, દેશ-દેશાંતર ભ્રમણ કરવાથી પણ હરિ-ધન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુમુખને જરા પણ શંકા થતી નથી અને તેની મનની ચિંતા દૂર થઈ જાય છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ਸੁ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
જે કંઈ થાય છે, તે સરળ જ થાય છે અને આ સંદર્ભમાં કંઈ પણ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਾ ਆਖਿਆ ਆਪਿ ਸੁਣੇ ਜਿ ਲਇਅਨੁ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે તેનું નિવેદન સાંભળે છે, જેને તેને પોતાનો સેવક બનાવી લીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਾਲੁ ਮਾਰਿ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਣੀ ਅੰਤਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਉ ॥
જેના અંતરમનમાં પરમાત્માનું નિર્મળ નામ આવી વસે છે, તેના કાળને પણ જીતી લીધો છે અને તેની ઇચ્છા તેના મનમાં જ સમાઈ ગઈ છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਕਦੇ ਨ ਸੋਵੈ ਸਹਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਿਆਉ ॥
તે રોજ મોહ-માયાથી સાવધાન રહે છે અને ક્યારેય પણ અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સૂતો નથી તથા સરળ જ નામ અમૃત પીતો રહે છે.

ਮੀਠਾ ਬੋਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
તેની વાણી અમૃતમય છે, તે ખુબ મધુર બોલે છે અને દિવસ-રાત પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਸਦਾ ਸੋਹਦੇ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਪਾਉ ॥੨॥હે નાનક! જેનો આત્મ-સ્વરૂપમાં નિવાસ થઈ જાય છે, તે હંમેશા સુંદર લાગે છે અને તેને મળવાથી ખુબ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰੀ ਸੋ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਹਰਿ ਪਾਸਹੁ ਦੇਵਾਇਆ ॥
હરિ-ધન કિંમતી રત્ન તેમજ જવાહર સમાન છે, ગુરુએ તે ધન પોતાના સેવકને હરિથી અપાવ્યું છે.

ਜੇ ਕਿਸੈ ਕਿਹੁ ਦਿਸਿ ਆਵੈ ਤਾ ਕੋਈ ਕਿਹੁ ਮੰਗਿ ਲਏ ਅਕੈ ਕੋਈ ਕਿਹੁ ਦੇਵਾਏ ਏਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜੋਰਿ ਕੀਤੈ ਕਿਸੈ ਨਾਲਿ ਨ ਜਾਇ ਵੰਡਾਇਆ ॥
જો કોઈ મનુષ્યને કોઈ બીજાથી કાંઈ હરિ-ધન દેખાઈ દે તો તે તેનાથી કઈ રીતે કંઈ માંગી શકે છે કે કોઈ તેનાથી કંઇ હરિ ધન કોઈ બીજાને અપાવી શકે છે પરંતુ આ હરિ-ધન કોઈ તાકાતથી વિતરિત કરી શકતું નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਲਾਏ ਤਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨ ਕੀ ਵੰਡ ਹਥਿ ਆਵੈ ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਤੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
ઉપરના તુકનો આ અર્થ છે કે હરિ-ધન માટે વિનંતી તો થઈ શકે છે પરંતુ જબરદસ્તી થઈ શકતી નથી, આ હરિ-ધનની બાંટ તે મનુષ્યના જ હાથે આવે છે, જેની શ્રદ્ધા હરિ સદ્દગુરુથી બનાવી દે છે અને વિધાતાએ આરંભથી જ જેના ભાગ્યમાં લખેલું છે.

ਇਸੁ ਹਰਿ ਧਨ ਕਾ ਕੋਈ ਸਰੀਕੁ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕਾ ਖਤੁ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਕੈ ਸੀਵ ਬੰਨੈ ਰੋਲੁ ਨਾਹੀ ਜੇ ਕੋ ਹਰਿ ਧਨ ਕੀ ਬਖੀਲੀ ਕਰੇ ਤਿਸ ਕਾ ਮੁਹੁ ਹਰਿ ਚਹੁ ਕੁੰਡਾ ਵਿਚਿ ਕਾਲਾ ਕਰਾਇਆ ॥
આ હરિ-ધનની કોઈ હાજરી નથી અને ના તો આની મિલકતની ખબર છે, આ હરિ-ધનની કોઈ સીમા-બંધન નથી અને ના તો કોઈ વિવાદ છે, જો કોઈ હરિ-ધનની નિંદા કરે છે તો હરિ તેનું ચારેય દિશાઓમાં મુખ કાળું કરાવી દે છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਦਿਤੇ ਨਾਲਿ ਕਿਸੈ ਜੋਰੁ ਬਖੀਲੀ ਨ ਚਲਈ ਦਿਹੁ ਦਿਹੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥੯॥
હરિના આપેલ ધનથી કોઈ બીજાનું જોર તેમજ ઈર્ષ્યા ચાલતી નથી, પરંતુ તે તો દિવસ બેગણી રાત ચારગણી વૃદ્ધિ કરતો રહે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥
ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਰਖਿ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હે પરમાત્મા! આ જગત તૃષ્ણાગ્નિમાં સળગી રહ્યું છે, પોતાની કૃપા કરીને આની રક્ષા કર.

ਜਿਤੁ ਦੁਆਰੈ ਉਬਰੈ ਤਿਤੈ ਲੈਹੁ ਉਬਾਰਿ ॥
જે કોઈ ઉપાયથી પણ આ બચી શકે છે, આને બચાવી લે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੁਖੁ ਵੇਖਾਲਿਆ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
સાચા શબ્દના ચિંતન દ્વારા સદ્દગુરૂએ મને સુખ દેખાડી દીધું છે.

ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਸੁਝਈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ સિવાય મને બીજો કોઈ પણ ક્ષમાવાન નજર આવતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
અહંકારરૂપી માયા દુનિયાને મોહ લેનારી છે, આ કારણે જીવ દ્વૈતભાવમાં લાગે છે.

ਨਾ ਇਹ ਮਾਰੀ ਨ ਮਰੈ ਨਾ ਇਹ ਹਟਿ ਵਿਕਾਇ ॥
આ ના તો મારી શકાય છે અને ના તો આને કોઈ દુકાન પર વેચી શકાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਰਜਾਲੀਐ ਤਾ ਇਹ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા સારી રીતે સળગાવી દેવાઈ જાય તો જ આ મનમાંથી દૂર થાય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੋਵੈ ਉਜਲਾ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
અહંકારના દૂર થવાથી શરીર-મન પ્રકાશિત થઈ જાય છે, જેનાથી મનમાં નામનો નિવાસ થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮਾਰਣੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! શબ્દ જ માયા નાશ કરનાર છે, પરંતુ આ ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤੀ ਧੁਰਹੁ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥
પરમાત્માથી મળેલ હુકમને સમજીને ગુરુ અંગદ દેવે ગુરુ અમરદાસને નામરૂપી પરવાનગી આપીને સદ્દગુરુ બનવાની મોટાઇ આપી.

ਪੁਤੀ ਭਾਤੀਈ ਜਾਵਾਈ ਸਕੀ ਅਗਹੁ ਪਿਛਹੁ ਟੋਲਿ ਡਿਠਾ ਲਾਹਿਓਨੁ ਸਭਨਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
ગુરુ અંગદદેવે પોતાના પુત્રો, ભત્રીજો, જમાઈઓ, તેમજ બીજા સંબંધીઓને સારી રીતે પરખીને જોઈ લીધા હતા અને બધાનો અભિમાન ઉતારી દીધો હતો.

ਜਿਥੈ ਕੋ ਵੇਖੈ ਤਿਥੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਬਖਸਿਓਸੁ ਸਭੁ ਜਹਾਨੁ ॥
જ્યા પણ કોઈ જોતું હતું, ત્યાં જ મારો સદ્દગુરુ હતો, પરમાત્માએ આખા જગત પર જ કૃપા કરી દીધી હતી.

ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲਿ ਮੰਨੇ ਸੁ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸਿਝੈ ਜਿ ਵੇਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਫਿਰੈ ਭਰਿਸਟ ਥਾਨੁ ॥
જે પણ નિષ્ઠાપૂર્વક ગુરુને મળે છે, તેનો લોક-પરલોક સંવરી જાય છે, જે ગુરુથી વિમુખ થઈ જાય છે, તે ભ્રષ્ટ સ્થાન પર ફરતો રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੈ ਵਲਿ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸਜਣ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ॥
હે નાનક! મારો સ્વામી હરિ ગુરુ અમરદાસના પક્ષમાં થઇ ગયો છે અને તે ચતુર પ્રભુ જ સજ્જન છે.

ਪਉਦੀ ਭਿਤਿ ਦੇਖਿ ਕੈ ਸਭਿ ਆਇ ਪਏ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਲਾਹਿਓਨੁ ਸਭਨਾ ਕਿਅਹੁ ਮਨਹੁ ਗੁਮਾਨੁ ॥੧੦॥
ગુરુના દરવાજા પર અતૂટ લંગર મળતો જોઈને બધા સેવક ગુરુ અમરદાસના ચરણોમાં આવી પડ્યો છે અને ગુરુએ બધાના મનનો ગુમાન કરી દીધો છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕੋਈ ਵਾਹੇ ਕੋ ਲੁਣੈ ਕੋ ਪਾਏ ਖਲਿਹਾਨਿ ॥
કોઈ હળ ચલાવે છે, કોઈ પાક કાપે છે અને કોઈ દાણા કાઢવા માટે કોઠાર નાખે છે.

ਨਾਨਕ ਏਵ ਨ ਜਾਪਈ ਕੋਈ ਖਾਇ ਨਿਦਾਨਿ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે આ સમજમાં આવતું નથી કે અંતમાં આ અન્નને કોણ ખાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਤਰਿਆ ਸੋਇ ॥
જેના મનમાં પરમાત્મા આવી વસે છે, તે જ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થયો છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે તેને યોગ્ય લાગે છે, તે જ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਦਇਆਲਿ ਸਾਗਰੁ ਤਾਰਿਆ ॥
દયાળુ પરબ્રહ્મે સંસાર- સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮਿਹਰਵਾਨਿ ਭਰਮੁ ਭਉ ਮਾਰਿਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ કૃપાળુ થઈને ભ્રમ તેમજ ભય દૂર કરી દીધા છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਕਰਾਲੁ ਦੂਤ ਸਭਿ ਹਾਰਿਆ ॥
માયાના વિકરાળ દૂત કામ-ક્રોધ બધું હારી ગયા છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਕੰਠਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ॥
મેં અમૃત નામરૂપી ખજાનો પોતાના ગળે તેમજ હૃદયમાં વસાવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਜਨਮੁ ਮਰਣੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥੧੧॥
હે નાનક! સાધુની સંગતિમાં મળીને જન્મ-મરણ સંવરી ગયું છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨ੍ੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਕੂੜੇ ਕਹਣ ਕਹੰਨ੍ਿ ॥
જેને પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું છે, તેને અસત્ય જ કહેવાય છે.

ਪੰਚ ਚੋਰ ਤਿਨਾ ਘਰੁ ਮੁਹਨ੍ਿ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸੰਨ੍ਿ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર આ પાંચ ચોર તેના હૃદય-ઘરને લુંટતા રહે છે અને અહંકાર તેના હૃદય-ઘરમાં ખાડો લગાવે છે.

ਸਾਕਤ ਮੁਠੇ ਦੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਜਾਣੰਨ੍ਿ ॥
દુર્બુધ્દ્ધિએ શાકત જીવોને લૂંટી લીધા છે, આથી તે હરિ-રસને જાણતો જ નથી.

ਜਿਨ੍ੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਰਮਿ ਲੁਟਾਇਆ ਬਿਖੁ ਸਿਉ ਰਚਹਿ ਰਚੰਨ੍ਿ ॥
જેને ભ્રમમાં ફસાઈને નામ અમૃત લૂંટાવી દીધું છે, તે માયારૂપી ઝેરમાં જ લીન રહે છે.

ਦੁਸਟਾ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ ਜਨ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਕਰੰਨ੍ਿ ॥
તેનો દુષ્ટોથી પ્રેમ બનેલ હોય છે પરંતુ ભક્તજનોથી રોજ ઝઘડો કરતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਕਤ ਨਰਕ ਮਹਿ ਜਮਿ ਬਧੇ ਦੁਖ ਸਹੰਨ੍ਿ ॥
હે નાનક! યમના બંધાયેલ શાકત જીવ નરકમાં ખુબ દુ:ખ સહન કરે છે.

ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਦੇ ਜਿਵ ਰਾਖਹਿ ਤਿਵੈ ਰਹੰਨ੍ਿ ॥੧॥
પોતાના ભાગ્ય પ્રમાણે જ કર્મ કરે છે અને જેમ પરમાત્મા તેને રાખે છે, તેમ જ તે રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੇ ਤਿਸੁ ॥
જેને સદ્દગુરૂની સેવા કરી છે, તે દુર્લભને બળ મળી ગયું છે.

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਸਦਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਤਿਸੁ ॥
જે શ્વાસ -ખોરાક લેતા સમયે હંમેશા પરમાત્માને યાદ કરતો રહે છે, તે તેના મનમાં આવી વસે છે અને તેને યમ પણ પ્રભાવિત કરી શકતો નથી.

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸੁ ਕਵਲਾ ਸੇਵਕਿ ਤਿਸੁ ॥
જેના હ્રદયમાં હરિ-નામરૂપી રસ વસી રહે છે, માયા પણ તેની સેવક બની જાય છે.

ਹਰਿ ਦਾਸਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੋਇ ਪਰਮ ਪਦਾਰਥੁ ਤਿਸੁ ॥
જે હરિના દાસોનો દાસ બની જાય છે, તેને પરમ પદાર્થ મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਵਸੈ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਤਿਸੁ ॥
હે નાનક! જેના મન-શરીરમાં પ્રભુ આવી વસે છે, હું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਜਿਨ੍ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਰਸੁ ਸੰਤ ਜਨਾ ਸਿਉ ਤਿਸੁ ॥੨॥
જેના ભાગ્યમાં પૂર્વથી જ આવું લખેલું છે, તેને જ સંતજનોથી મળીને રસ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਬੋਲੇ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਪਰਮੇਸਰਿ ਸੁਣਿਆ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ જે કાંઈ બોલે છે, તેને પરમેશ્વર સાંભળે છે.

ਸੋਈ ਵਰਤਿਆ ਜਗਤ ਮਹਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਮੁਖਿ ਭਣਿਆ ॥
તે જ કાંઈ જગતમાં થયું છે અને દરેક મનુષ્યએ તેને પોતાના મુખથી કહ્યું છે.

ਬਹੁਤੁ ਵਡਿਆਈਆ ਸਾਹਿਬੈ ਨਹ ਜਾਹੀ ਗਣੀਆ ॥
મારા માલિકની ખુબ મોટી મહિમા છે, જે ગણી શકાતી નથી.

ਸਚੁ ਸਹਜੁ ਅਨਦੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਸਿ ਸਚੀ ਗੁਰ ਮਣੀਆ ॥
સદ્દગુરૂની પાસે સત્ય, સરળ શાંતિ તેમજ આનંદ છે અને ગુરુની સાચી શિક્ષા કિંમતી રત્ન સમાન છે.

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸਵਾਰੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਚੇ ਜਿਉ ਬਣਿਆ ॥੧੨॥
હે નાનક! પરબ્રહ્મે સંતોને સંભાળી લીધા છે અને તે સત્ય જેવો જ બની ગયો છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਦੂਰਿ ॥
જે મનુષ્ય પોતાને ઓળખતો નથી, તે પ્રભુને પણ દૂર જ સમજે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿਸਰੀ ਕਿਉ ਮਨੁ ਰਹੈ ਹਜੂਰਿ ॥
જયારે તેને ગુરુની સેવા જ ભૂલી ગઈ છે તો તેનું મન પરમાત્મામાં કઈ રીતે ટકી શકે છે?

ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਝੂਠੈ ਲਾਲਚਿ ਕੂਰਿ ॥
અસત્ય લાલચમાં ફસાઈને મનમુખે પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો છે.

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਹਦੂਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે શબ્દના ચિંતનમાં લીન રહે છે, પરમાત્માએ તેને ક્ષમા કરીને પોતે જ સાથે મળાવી લીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚਾ ਸੋਹਿਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
સાચા પ્રભુનું યશગાન કર, ગુરુમુખ બનીને તેનું જ નામ સ્મરણ કર.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਣਾ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ॥
રોજ નામની સ્તુતિ કરવી જોઈએ, હરિનું નામ જપવાથી મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઇ જાય છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪੂਰਨੁ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥
કોઈ ભાગ્યશાળીએ જ સંપૂર્ણ પરમાનંદ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿਆ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭੰਗੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેને નામની સ્તુતિ કરી છે, તેના મન-શરીરમાં ફરી ક્યારેય કોઈ અવરોધ આવ્યો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕੋਈ ਨਿੰਦਕੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਫਿਰਿ ਸਰਣਿ ਗੁਰ ਆਵੈ ॥
જો કોઈ સદ્દગુરૂનો નિંદક હોય, પરંતુ તે ફરીથી ગુરૂની શરણમાં આવી જાય તો

ਪਿਛਲੇ ਗੁਨਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਖਸਿ ਲਏ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨਾਲਿ ਰਲਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુ તેના પાછલા ગુનાઓ ક્ષમા કરીને તેને સત્સંગતિથી મળાવી દે છે.

ਜਿਉ ਮੀਹਿ ਵੁਠੈ ਗਲੀਆ ਨਾਲਿਆ ਟੋਭਿਆ ਕਾ ਜਲੁ ਜਾਇ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਸੁਰਸਰੀ ਸੁਰਸਰੀ ਮਿਲਤ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਪਾਵਨੁ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥
જેમ વરસાદ થવા પર ગલીઓ, ગટરો તેમજ તળાવોનું પાણી જઈને ગંગામાં મળી જાય છે તો તે ગંગામાં મળવાથી પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਏਹ ਵਡਿਆਈ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਰਵੈਰ ਵਿਚਿ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਤਿਸਨਾ ਭੁਖ ਉਤਰੈ ਹਰਿ ਸਾਂਤਿ ਤੜ ਆਵੈ ॥
આ મોટાઈ નિર્વેર સદ્દગુરૂમાં છે કે તેને મળવાથી મનુષ્યની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ દૂર થઈ જાય છે અને મનમાં હરિના મેળાપથી તરત શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਅਚਰਜੁ ਦੇਖਹੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਾਹ ਕਾ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਮੰਨੈ ਸੁ ਸਭਨਾਂ ਭਾਵੈ ॥੧੩॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
હે નાનક! મારા સાચા બાદશાહ હરિનું અદભુત જો કે જે મનુષ્ય સદ્દગુરુને શ્રદ્ધાથી માને છે, તે બધાને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧૩॥૧॥શુદ્ધ॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥
બિલાવલ વાણી ભગત ની॥

ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ
કબીર જી ની

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਐਸੋ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਪੇਖਨਾ ਰਹਨੁ ਨ ਕੋਊ ਪਈਹੈ ਰੇ ॥
આ સંસાર એવી અદ્દભૂત રમત છે કે આમાં કોઈ પણ હંમેશા માટે રહી શકતું નથી અર્થાત મૃત્યુ સ્થિર છે.

ਸੂਧੇ ਸੂਧੇ ਰੇਗਿ ਚਲਹੁ ਤੁਮ ਨਤਰ ਕੁਧਕਾ ਦਿਵਈਹੈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જીવ! તું સીધે-સીધો રસ્તા પર ચાલતો જા. નહીંતર યમ ખુબ ખરાબ માર્ગ પર ધકેલી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਰੇ ਬੂਢੇ ਤਰੁਨੇ ਭਈਆ ਸਭਹੂ ਜਮੁ ਲੈ ਜਈਹੈ ਰੇ ॥
હે ભાઈ! બાળક, વૃદ્ધ તેમજ યુવક બધાને મૃત્યુ પોતાની સાથે લઈ જાય છે.

ਮਾਨਸੁ ਬਪੁਰਾ ਮੂਸਾ ਕੀਨੋ ਮੀਚੁ ਬਿਲਈਆ ਖਈਹੈ ਰੇ ॥੧॥
મનુષ્ય બિચારો તો એક ઉંદર બનેલો છે, જેને મૃત્યુરુપી બિલાડી ગળકી લે છે ॥૧॥

ਧਨਵੰਤਾ ਅਰੁ ਨਿਰਧਨ ਮਨਈ ਤਾ ਕੀ ਕਛੂ ਨ ਕਾਨੀ ਰੇ ॥
ભલે કોઈ પોતાને ધનવાન તેમજ નિર્ધન માની રહ્યા છે પરંતુ મૃત્યુને કોઈની કોઈ વિચારણા નથી.

ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮ ਕਰਿ ਮਾਰੈ ਐਸੋ ਕਾਲੁ ਬਡਾਨੀ ਰੇ ॥੨॥
યમ એટલો બળશાળી છે કે તે રાજા તેમજ પ્રજાને એક સમાન સમજીને મારે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੇਵਕ ਜੋ ਹਰਿ ਭਾਏ ਤਿਨ੍ ਕੀ ਕਥਾ ਨਿਰਾਰੀ ਰੇ ॥
જે હરિનો સેવક હરિને ખૂબ પ્રિય છે, તેની કથા ખુબ નિરાળી છે

ਆਵਹਿ ਨ ਜਾਹਿ ਨ ਕਬਹੂ ਮਰਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਗਾਰੀ ਰੇ ॥੩॥
તે જગતની આવક જાવકથી મુક્ત છે અને પરમાત્મા પોતે તેનો સહાયક છે ॥૩॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਲਛਿਮੀ ਮਾਇਆ ਇਹੈ ਤਜਹੁ ਜੀਅ ਜਾਨੀ ਰੇ ॥
હે પ્રિય મન! પોતાના પુત્ર, પત્ની અને લક્ષ્મીરૂપી માયાનો મોહ ત્યાગી દે.

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਮਿਲਿਹੈ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ਰੇ ॥੪॥੧॥
હે સંતજનો! કબીર કહે છે કે સાંભળ, આનો ત્યાગ કરવાથી તે પ્રભુ મળી જશે ॥૪॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ॥

ਬਿਦਿਆ ਨ ਪਰਉ ਬਾਦੁ ਨਹੀ ਜਾਨਉ ॥
હું કોઈ વિધા વાંચતો નથી અને ન તો વાદ-વિવાદને જાણું છું.

ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਬਉਰਾਨੋ ॥੧॥
હું પરમાત્માનું ગુણગાન કરી કરીને તેમજ સાંભળી-સાંભળીને પાગલ થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਬਾਬਾ ਮੈ ਬਉਰਾ ਸਭ ਖਲਕ ਸੈਆਨੀ ਮੈ ਬਉਰਾ ॥
હે બાબા! હું તો પાગલ છું, બીજી આખી દુનિયા બુદ્ધિમાન છે, એક હું જ પાગલ છું.

ਮੈ ਬਿਗਰਿਓ ਬਿਗਰੈ ਮਤਿ ਅਉਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો બગડી ગયો છું, મારી જેમ કોઈ બીજું પણ બગડી ન જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਨ ਬਉਰਾ ਰਾਮ ਕੀਓ ਬਉਰਾ ॥
હું પોતે પાગલ બન્યો નથી, પરંતુ મારા રામે પાગલ મને બનાવ્યો છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਰਿ ਗਇਓ ਭ੍ਰਮੁ ਮੋਰਾ ॥੨॥
સદ્દગુરૂએ મારો ભ્રમ સળગાવી દીધો છે ॥૨॥

ਮੈ ਬਿਗਰੇ ਅਪਨੀ ਮਤਿ ਖੋਈ ॥
મેં બગાડીને પોતાની બુદ્ધિ ખોઇ દીધી છે પરંતુ

ਮੇਰੇ ਭਰਮਿ ਭੂਲਉ ਮਤਿ ਕੋਈ ॥੩॥
મારા ભ્રમમાં કોઈ ન ભૂલે ॥૩॥

ਸੋ ਬਉਰਾ ਜੋ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥
તે જ પાગલ હોય છે, જે પોતાને ઓળખતો નથી.

ਆਪੁ ਪਛਾਨੈ ਤ ਏਕੈ ਜਾਨੈ ॥੪॥
જો તે પોતાને ઓળખી લે તો તે પરમાત્માને જાણી લે છે ॥૪॥

ਅਬਹਿ ਨ ਮਾਤਾ ਸੁ ਕਬਹੁ ਨ ਮਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય હવે પોતાના જીવનમાં પરમાત્માના રંગમાં પાગલ થયો નથી. તે પછી ક્યારેય પણ પાગલ થઈ શકતો નથી.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੫॥੨॥
કબીર કહે છે કે હું તો રામના રંગમાં લીન થઈ ગયો છું ॥૫॥૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ॥

ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਜਿ ਬਨ ਖੰਡ ਜਾਈਐ ਚੁਨਿ ਖਾਈਐ ਕੰਦਾ ॥
જો ઘર-કુટુંબને ત્યાગીને કોઈ જંગલમાં ચાલ્યો જાય અને ત્યાં કંદમૂળ શોધી-શોધીને ખાતો રહે.

ਅਜਹੁ ਬਿਕਾਰ ਨ ਛੋਡਈ ਪਾਪੀ ਮਨੁ ਮੰਦਾ ॥੧॥
તો પણ આ પાપી તેમજ મંદ મન વિકારોને છોડતો નથી ॥૧॥

ਕਿਉ ਛੂਟਉ ਕੈਸੇ ਤਰਉ ਭਵਜਲ ਨਿਧਿ ਭਾਰੀ ॥
કઈ રીતે છૂટી શકું છું, કઈ રીતે ખુબ ભયાનક સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકીશ?

ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਮੇਰੇ ਬੀਠੁਲਾ ਜਨੁ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારી શરણમાં આવ્યો છું, મારી રક્ષા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖੈ ਬਿਖੈ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਤਜੀਅ ਨਹ ਜਾਈ ॥
અનેક પ્રકારના વિષય-વિકારોની વાસના મારાથી છોડી શકાતી નથી.

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਾਖੀਐ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਲਪਟਾਈ ॥੨॥
હું અનેક પ્રયત્ન કરીને મનને રોકું છું પરંતુ આ વાસના ફરીથી લપેટાઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਰਾ ਜੀਵਨ ਜੋਬਨੁ ਗਇਆ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਨ ਨੀਕਾ ॥
મારી જવાનીની ઉંમર વીતી ગઈ છે અને ગઢપણ આવી ચુક્યું છે, પરંતુ મેં કોઈ પણ શુભ કર્મ કર્યું નથી.

ਇਹੁ ਜੀਅਰਾ ਨਿਰਮੋਲਕੋ ਕਉਡੀ ਲਗਿ ਮੀਕਾ ॥੩॥
આ કિંમતી જીવન વાસનામાં લાગીને કોડીના ભાવે થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਮੇਰੇ ਮਾਧਵਾ ਤੂ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ॥
કબીર કહે છે કે હે માધવ! તું સર્વવ્યાપક છે;

ਤੁਮ ਸਮਸਰਿ ਨਾਹੀ ਦਇਆਲੁ ਮੋਹਿ ਸਮਸਰਿ ਪਾਪੀ ॥੪॥੩॥
તારી સમાન બીજું કોઈ દયાળુ નથી તથા મારા જેવો બીજો કોઈ પાપી નથી ॥૪॥૩॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਨਿਤ ਉਠਿ ਕੋਰੀ ਗਾਗਰਿ ਆਨੈ ਲੀਪਤ ਜੀਉ ਗਇਓ ॥
કબીરની માતા કહે છે કે આ જુલાહો રોજ સવારે ઉઠીને કોરી ગાગરમાં પાણી ભરીને લાવે છે અને લીપતાં-લીપતાં આનું જીવન પણ વીતી ગયું છે.

ਤਾਨਾ ਬਾਨਾ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਿ ਲਪਟਿਓ ॥੧॥
આને વણતા-ગૂંથતા કાંઈ આવડતું નથી અને આ દરેક સમય હરિ-નામના રસમાં જ લપટાઈ રહે છે ॥૧॥

ਹਮਾਰੇ ਕੁਲ ਕਉਨੇ ਰਾਮੁ ਕਹਿਓ ॥
અમારા કુળમાં ક્યાં મનુષ્યએ રામ-નામ જપ્યું છે.

ਜਬ ਕੀ ਮਾਲਾ ਲਈ ਨਿਪੂਤੇ ਤਬ ਤੇ ਸੁਖੁ ਨ ਭਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી આ નાલાયક પુત્રએ માળા લીધી છે, ત્યારથી અમને કોઈ સુખ પ્રાપ્ત થયું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਨਹੁ ਜਿਠਾਨੀ ਸੁਨਹੁ ਦਿਰਾਨੀ ਅਚਰਜੁ ਏਕੁ ਭਇਓ ॥
હે જેઠાણી! જરા સાંભળો; હે દેવરાની! તું પણ સાંભળ; એક અદભૂત ઘટના થઈ ગઈ છે કે

ਸਾਤ ਸੂਤ ਇਨਿ ਮੁਡੀਂਏ ਖੋਏ ਇਹੁ ਮੁਡੀਆ ਕਿਉ ਨ ਮੁਇਓ ॥੨॥
આ છોકરાએ અમારું સુતનું કામ જ બગાડી દીધું છે, આ છોકરો મરી શા માટે ન ગયો ॥૨॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਕਾ ਏਕੁ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦਇਓ ॥
કબીર પોતાની માતાને જવાબ દે છે કે એક પરમાત્મા જ મારો સ્વામી છે અને તે સર્વ સુખોનો દાતા છે, મારા ગુરુએ મને તેનું જ નામ આપ્યું છે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੀ ਪੈਜ ਜਿਨਿ ਰਾਖੀ ਹਰਨਾਖਸੁ ਨਖ ਬਿਦਰਿਓ ॥੩॥
તેને જ ભક્ત પ્રહલાદની લાજ રાખી હતી અને દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુ દાનવને નખથી ફાડીને વધ કરી દીધો હતો ॥૩॥

ਘਰ ਕੇ ਦੇਵ ਪਿਤਰ ਕੀ ਛੋਡੀ ਗੁਰ ਕੋ ਸਬਦੁ ਲਇਓ ॥
હવે મેં પોતાના ઘરના દેવતાઓ તેમજ પિતૃની પૂજા છોડી દીધી છે અને ગુરુના શબ્દો લઈ લીધા છે.

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਸਗਲ ਪਾਪ ਖੰਡਨੁ ਸੰਤਹ ਲੈ ਉਧਰਿਓ ॥੪॥੪॥
કબીર કહે છે કે એક તે જ બધા પાપોનું ખણ્ડન કરનાર છે અને સંતોએ તેને અપનાવીને પોતાનો ઉદ્ધાર કરી લીધો છે ॥૪॥૪॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਕੋਊ ਹਰਿ ਸਮਾਨਿ ਨਹੀ ਰਾਜਾ ॥
હરિ સમાન કોઈ રાજા નથી.

ਏ ਭੂਪਤਿ ਸਭ ਦਿਵਸ ਚਾਰਿ ਕੇ ਝੂਠੇ ਕਰਤ ਦਿਵਾਜਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુનિયાના આ બધા રાજા ચાર દિવસ માટે જ છે અને આમ જ પોતાના રાજ-પ્રતાપનો અસત્ય દેખાવ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੋ ਜਨੁ ਹੋਇ ਸੋਇ ਕਤ ਡੋਲੈ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਪਰ ਛਾਜਾ ॥
હે પરમાત્મા! જો કોઈ તારો દાસ થશે, તો તે શા માટે ડગમગાવશે? તે તો ત્રણેય લોક પર પોતાનો હુકમ ચલાવે છે.

ਹਾਥੁ ਪਸਾਰਿ ਸਕੈ ਕੋ ਜਨ ਕਉ ਬੋਲਿ ਸਕੈ ਨ ਅੰਦਾਜਾ ॥੧॥
તારા સેવક ઉપર કોઈ પણ પોતાનો હાથ ઉપાડી શકતો નથી અને તારા જનની શક્તિનો કોઈ અંદાજ લગાવી શકતા નથી.

ਚੇਤਿ ਅਚੇਤ ਮੂੜ ਮਨ ਮੇਰੇ ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਬਾਜਾ ॥
હે મૂર્ખ તેમજ અજ્ઞાની મન! પરમાત્માને યાદ કર કેમ કે તારી અંદર અનહદ શબ્દના વાજા વાગવા લાગ્યા.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੰਸਾ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕੋ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨਿਵਾਜਾ ॥੨॥੫॥
કબીર કહે છે કે મારી શંકા તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે, પરમાત્માએ મને ભક્ત ધ્રુવ તેમજ ભક્ત પ્રહલાદની જેમ મહાનતા આપી છે ॥૨॥૫॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਹਮ ਤੇ ਬਿਗਰੀ ॥
હે પરમેશ્વર! મને બચાવી લે, મારાથી ખુબ મોટી ભૂલ થઈ ગઈ છે.

ਸੀਲੁ ਧਰਮੁ ਜਪੁ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਨੀ ਹਉ ਅਭਿਮਾਨ ਟੇਢ ਪਗਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ન તો ચરિત્રવાન બન્યો, ન તો કોઈ ધર્મ કર્યું, ન જપ કર્યું અને ન તો તારી ભક્તિ કરી પરંતુ અભિમાનમાં કુપથ પર જ ચાલતો રહ્યો ॥૧॥વિરામ॥

ਅਮਰ ਜਾਨਿ ਸੰਚੀ ਇਹ ਕਾਇਆ ਇਹ ਮਿਥਿਆ ਕਾਚੀ ਗਗਰੀ ॥
પોતાના આ શરીરને અમર માનીને આનું પોષણ કરતો રહ્યો પરંતુ આ કાચી ગાગરની જેમ અસત્ય જ નીકળ્યું.

ਜਿਨਹਿ ਨਿਵਾਜਿ ਸਾਜਿ ਹਮ ਕੀਏ ਤਿਸਹਿ ਬਿਸਾਰਿ ਅਵਰ ਲਗਰੀ ॥੧॥
જે પરમાત્માએ દયા કરીને મને સુંદર બનાવી ઉત્પન્ન કર્યો છે, હું તેને જ ભુલાવી દુનિયાના વ્હાલમાં લગાવી રહ્યો ॥૧॥

ਸੰਧਿਕ ਤੋਹਿ ਸਾਧ ਨਹੀ ਕਹੀਅਉ ਸਰਨਿ ਪਰੇ ਤੁਮਰੀ ਪਗਰੀ ॥
હે માલિક! હું તારો ચોર છું અને તારો સાધુ કહેવાતો નથી, હું તારા ચરણોની શરણમાં આવી પડ્યો છું.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਇਹ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨੀਅਹੁ ਮਤ ਘਾਲਹੁ ਜਮ ਕੀ ਖਬਰੀ ॥੨॥੬॥
હે પ્રભુ! કબીર કહે છે કે મારી આ વિનંતી સાંભળ; મને યમરાજની કોઈ પણ ખબર ન મોકલ ॥૨॥૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਦਰਮਾਦੇ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰਿ ॥
હે પરમાત્મા! હું ખૂબ લાચાર થઈને તારા દરબારમાં આવી ઊભો છું.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਸੁਰਤਿ ਕਰੈ ਕੋ ਮੇਰੀ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ਖੋਲ੍ਹਿ ਕਿਵਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા વગર બીજું કોણ મારી સંભાળ કરે? દરવાજો ખોલીને મને દર્શન આપ ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਧਨ ਧਨੀ ਉਦਾਰ ਤਿਆਗੀ ਸ੍ਰਵਨਨ੍ ਸੁਨੀਅਤੁ ਸੁਜਸੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰ ॥
તું ખૂબ ધનવાન, ઉદાર ચિત્ત તેમજ ત્યાગી છે અને પોતાના કાનોથી તારો જ સુયશ સાંભળતો રહું છું.

ਮਾਗਉ ਕਾਹਿ ਰੰਕ ਸਭ ਦੇਖਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਹੀ ਤੇ ਮੇਰੋ ਨਿਸਤਾਰੁ ॥੧॥
હું તારાથી શું દાન માંગુ? હું બધાને જ કંગાળ જોવ છું અને તારાથી જ મારો નિસ્તાર થવાનો છે ॥૧॥

ਜੈਦੇਉ ਨਾਮਾ ਬਿਪ ਸੁਦਾਮਾ ਤਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਹੈ ਅਪਾਰ ॥
જયદેવ, નામદેવ તેમજ સુદામા બ્રાહ્મણ જેમ આ ભક્તો પર તારી અપાર કૃપા થઈ છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੁਮ ਸੰਮ੍ਰਥ ਦਾਤੇ ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਦੇਤ ਨ ਬਾਰ ॥੨॥੭॥
હે દાતા! કબીર કહે છે કે તું સર્વકળા સમર્થ છે અને જીવોને ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ પદાર્થ દેતા તને કોઈ વાર લાગતી નથી ॥૨॥૭॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਡੰਡਾ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਖਿੰਥਾ ਆਧਾਰੀ ॥
યોગી હાથમાં ડંડો, કાનોમાં મુદ્રા, કફની પહેરીને, બગલમાં થેલી લટકાવીને

ਭ੍ਰਮ ਕੈ ਭਾਇ ਭਵੈ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥੧॥
વેશધારી બનીને ભ્રમના ભાવમાં જ ભટકતો રહે છે ॥૧॥

ਆਸਨੁ ਪਵਨ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਬਵਰੇ ॥
હે પાગલ યોગી! યોગ અભ્યાસનું આસન તેમજ પ્રાણાયમની સાધના છોડી દે.

ਛੋਡਿ ਕਪਟੁ ਨਿਤ ਹਰਿ ਭਜੁ ਬਵਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાગલ! આ કપટ છોડીને રોજ પરમાત્માનું ભજન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹ ਤੂ ਜਾਚਹਿ ਸੋ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਭੋਗੀ ॥
જે માયાને તું માંગતો ફરે છે, તેને તો ત્રણેય લોકોના જીવ ભોગવી રહ્યા છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਕੇਸੌ ਜਗਿ ਜੋਗੀ ॥੨॥੮॥
કબીર કહે છે કે આ જગતમાં એકમાત્ર પ્રભુ જ સાચો યોગી છે ॥૨॥૮॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਇਨਿ੍ ਮਾਇਆ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ਤੁਮ੍ਹ੍ਰੇ ਚਰਨ ਬਿਸਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! આ માયાના મોહમાં ફસાઈને જીવોએ તારા ચરણ જ ભુલાવી દીધા છે.

ਕਿੰਚਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਉਪਜੈ ਜਨ ਕਉ ਜਨ ਕਹਾ ਕਰਹਿ ਬੇਚਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે લોકોને તારા માટે થોડો માત્ર પણ પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી. તે બિચારા શું કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਇਹ ਮਾਇਆ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਫੰਨੀ ॥
આ શરીર, ધન, માયા બધું ધિક્કાર યોગ્ય છે. દગો દેનાર જીવની અક્કલ તેમજ બુદ્ધિ બધું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਇਸ ਮਾਇਆ ਕਉ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਬਾਂਧੇ ਆਪ ਬਚੰਨੀ ॥੧॥
આ માયાને સારી રીતે પોતાના વશમાં રાખ, જેને પોતે જ પરમાત્માનાં હુકમ પ્રમાણે જીવ બાંધેલ છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਖੇਤੀ ਕਿਆ ਲੇਵਾ ਦੇਈ ਪਰਪੰਚ ਝੂਠੁ ਗੁਮਾਨਾ ॥
શું ખેતીવાડી, શું લેતી-દેતી અર્થાત વ્યાપાર? બધા પ્રપંચનું ગુમાન અસત્ય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੇ ਅੰਤਿ ਬਿਗੁਤੇ ਆਇਆ ਕਾਲੁ ਨਿਦਾਨਾ ॥੨॥੯॥
કબીર કહે છે કે જ્યારે અંતિમ સમય કાળ આવ્યો તો જીવ ખુબ નષ્ટ થયા છે ॥૨॥૯॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਸਰੀਰ ਸਰੋਵਰ ਭੀਤਰੇ ਆਛੈ ਕਮਲ ਅਨੂਪ ॥
શરીરરૂપી સરોવરમાં જ બ્રહ્મરૂપી અનુપમ કમળ ખીલેલું છે.

ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪੁਰਖੋਤਮੋ ਜਾ ਕੈ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪ ॥੧॥
તે પરમ પ્રકાશ, પુરુષોત્તમ છે, જેનું કોઈ રૂપ અથવા આકાર નથી ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਜਹੁ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! ભ્રમને ત્યાગીને પરમાત્માનું ભજન કર; એક પ્રભુ જ આખા જગતનું જીવન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਵਤ ਕਛੂ ਨ ਦੀਸਈ ਨਹ ਦੀਸੈ ਜਾਤ ॥
આ આત્મા ન શરીરમાં આવતી દેખાઈ દે છે અને ન તો શરીરમાંથી જતી નજરે આવે છે.

ਜਹ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਤਹੀ ਜੈਸੇ ਪੁਰਿਵਨ ਪਾਤ ॥੨॥
કમળના પાંદડાની જેમ આ આત્મા જે પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થાય છે, આ તેમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਿਥਿਆ ਕਰਿ ਮਾਇਆ ਤਜੀ ਸੁਖ ਸਹਜ ਬੀਚਾਰਿ ॥
જેને માયાને અસત્ય માનીને ત્યાગી દીધી છે, તેને વિચાર કરી સરળ સુખ મેળવી લીધું છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੇਵਾ ਕਰਹੁ ਮਨ ਮੰਝਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੩॥੧੦॥
કબીર કહે છે કે મનમાં નિષ્ઠાપૂર્વક પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૩॥૧૦॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ਗੋਬਿਦ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જ્યારથી ગોવિંદમાં લગન લાગી છે, મારો જન્મ-મરણનો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે.

ਜੀਵਤ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਨਿਆ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી જાગી ગયો છું અને જીવંત જ શૂન્ય સ્થિતિમાં સમાયેલ રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਸੀ ਤੇ ਧੁਨਿ ਊਪਜੈ ਧੁਨਿ ਕਾਸੀ ਜਾਈ ॥
જે ધ્વનિ કાંસ્યની ઘડિયાળથી ઉત્પન્ન થઈ છે, તે ફરી તેમાં જ સમાઈ જાય છે.

ਕਾਸੀ ਫੂਟੀ ਪੰਡਿਤਾ ਧੁਨਿ ਕਹਾਂ ਸਮਾਈ ॥੧॥
હે પંડિત! જ્યારે કાંસ્યની ઘડિયાળ ફૂટી ગઈ તો ધ્વનિ ક્યાં સમાઈ ગઈ? ॥૧॥

ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਸੰਧਿ ਮੈ ਪੇਖਿਆ ਘਟ ਹੂ ਘਟ ਜਾਗੀ ॥
ઈંડા, પિંગલા તેમજ સુષુમ્ણા નાડીઓના સંગમ ત્રિકુટિ પર જ્યારે મેં જોયું તો મારા શરીરમાં જ આત્મા પ્રકાશ જાગી ગયો.

ਐਸੀ ਬੁਧਿ ਸਮਾਚਰੀ ਘਟ ਮਾਹਿ ਤਿਆਗੀ ॥੨॥
મારી અંદર એવી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ કે મારા શરીરમાં રહીને જ મારું મન ત્યાગી બની ગયું છે ॥૨॥

ਆਪੁ ਆਪ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ਤੇਜ ਤੇਜੁ ਸਮਾਨਾ ॥
મેં પોતાને પોતે જ જાણી લીધો છે, મારો પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਬ ਜਾਨਿਆ ਗੋਬਿਦ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥੩॥੧੧॥
કબીર કહે છે કે હવે મેં જાણી લીધું છે અને મારું મન ગોવિંદથી મળી ગયું છે ॥૩॥૧૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਸਹਿ ਸੋ ਜਨੁ ਕਿਉ ਡੋਲੈ ਦੇਵ ॥
હે દેવ! જેના હૃદયમાં તારા ચરણ કમળ વસે છે, આવો મનુષ્ય કેવી રીતે વિચલિત થઈ શકે છે?

ਮਾਨੌ ਸਭ ਸੁਖ ਨਉ ਨਿਧਿ ਤਾ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸਹਜਿ ਜਸੁ ਬੋਲੈ ਦੇਵ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જાણે તેના હૃદયમાં જીવનના બધા સુખ તેમજ નવ નિધિ વસી ગઈ છે, જે સહજ જ તારું યશ ગાતો રહે છે ॥વિરામ॥

ਤਬ ਇਹ ਮਤਿ ਜਉ ਸਭ ਮਹਿ ਪੇਖੈ ਕੁਟਿਲ ਗਾਂਠਿ ਜਬ ਖੋਲੈ ਦੇਵ ॥
હે દેવ! જયારે મનુષ્ય પોતાના હૃદયમાંથી કુટિલતાની ગાંઠ ખોલી દે છે, તો તેની બુદ્ધિ એટલી નિર્મળ થઈ જાય છે કે તેને બધામાં પરમાત્મા જ નજર આવે છે.

ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਮਾਇਆ ਤੇ ਅਟਕੈ ਲੈ ਨਰਜਾ ਮਨੁ ਤੋਲੈ ਦੇਵ ॥੧॥
તે વારંવાર પોતાના મનને માયા તરફથી સાવધાન કરે છે અને વિવેકરૂપી ત્રાજવું લઈને મનને તોડતો રહે છે અર્થાત ગુણ-અવગુણની તપાસ કરતો રહે છે ॥૧॥

ਜਹ ਉਹੁ ਜਾਇ ਤਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਮਾਇਆ ਤਾਸੁ ਨ ਝੋਲੈ ਦੇਵ ॥
ત્યારે તે જ્યાં પણ જશે, ત્યાં જ તેને સુખ પ્રાપ્ત થશે અને માયા તેને વિચલિત કરશે નહીં.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀਓ ਲੈ ਦੇਵ ॥੨॥੧੨॥
કબીર કહે છે કે જ્યારથી રામથી પ્રેમ લગાવ્યો છે, મારુ મન ખુશ થઈ ગયું છે ॥૨॥૧૨॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੀ
બિલાવલ વાણી ભગત નામદેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰ ਕੀਨਾ ॥
ગુરુએ મારો જન્મ સફળ કરી દીધો છે.

ਦੁਖ ਬਿਸਾਰਿ ਸੁਖ ਅੰਤਰਿ ਲੀਨਾ ॥੧॥
હવે હું દુઃખોને ભૂલાવીને સુખમાં લીન રહું છું ॥૧॥

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ॥
ગુરુએ મને જ્ઞાનનું અંજન આંખોમાં નાખવાની દવા આપી છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨੁ ਮਨ ਹੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામ વગર મારું જીવન હીન હતું ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮਦੇਇ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾਂ ॥
નામદેવે સ્મરણ કરીને જાણી લીધું છે

ਜਗਜੀਵਨ ਸਿਉ ਜੀਉ ਸਮਾਨਾਂ ॥੨॥੧॥
અને તેની આત્મા પરમાત્મામાં જોડાઈ ગઈ છે ॥૨॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਕੀ
બિલાવલ વાણી રવિદાસ ભગત ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦਾਰਿਦੁ ਦੇਖਿ ਸਭ ਕੋ ਹਸੈ ਐਸੀ ਦਸਾ ਹਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! અમારી દશા એવી હતી કે જેમ દરિદ્ર જોઈને દરેક કોઈ હસતું હતું.

ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ਕਰ ਤਲੈ ਸਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥੧॥
હવે અઢાર સિદ્ધિ મારા હાથની હથેળીમાં છે, આ બધી તારી જ કૃપા છે ॥૧॥

ਤੂ ਜਾਨਤ ਮੈ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਭਵ ਖੰਡਨ ਰਾਮ ॥
હે મુક્તિદાતા! તું જાણે જ છે કે હું કંઈ પણ નથી.

ਸਗਲ ਜੀਅ ਸਰਨਾਗਤੀ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું બધાની કામના પૂર્ણ કરનાર છે, તેથી બધા જીવ તારી શરણ લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਨਾਗਤਾ ਤਿਨ ਨਾਹੀ ਭਾਰੁ ॥
જે તારી શરણમાં આવી જાય છે, તેના પાપોનો ભાર રહેતો નથી.

ਊਚ ਨੀਚ ਤੁਮ ਤੇ ਤਰੇ ਆਲਜੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥
ઊંચ-નીચવાળા બધા જીવ તારી કૃપાથી આ જંજટોવાળા સંસારથી પાર થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਹੁ ਕਾਇ ਕਰੀਜੈ ॥
રવિદાસ કહે છે કે પ્રભુની કથા અકથ્ય છે, આ વિશે બીજું કથન શા માટે કરાય.

ਜੈਸਾ ਤੂ ਤੈਸਾ ਤੁਹੀ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਦੀਜੈ ॥੩॥੧॥
જેમ તું છે, તેમ ફક્ત તું પોતે જ છે, પછી તને શું ઉપમા દઈ શકાય છે ॥૩॥૧॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥
બિલાવલ ॥

ਜਿਹ ਕੁਲ ਸਾਧੁ ਬੈਸਨੌ ਹੋਇ ॥
જે કુળમાં વૈષ્ણવ સાધુ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે,

ਬਰਨ ਅਬਰਨ ਰੰਕੁ ਨਹੀ ਈਸੁਰੁ ਬਿਮਲ ਬਾਸੁ ਜਾਨੀਐ ਜਗਿ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભલે તે ઊંચી જાતિનો હોય અથવા નીચ જાતિનો છે, આ ધનવાન છે અથવા નિર્ધન છે, તેની સુગંધ તેમજ શોભા આખા જગતમાં ફેલાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮਨ ਬੈਸ ਸੂਦ ਅਰੁ ਖ੍ਯ੍ਯਤ੍ਰੀ ਡੋਮ ਚੰਡਾਰ ਮਲੇਛ ਮਨ ਸੋਇ ॥
ભલે કોઈ બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય, શુદ્ર, ક્ષત્રિય, ડોમ, ચંડાળ અથવા મલિન મનવાળો મલેચ્છો હોય, તે પ્રભુના ભજનથી પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਭਗਵੰਤ ਭਜਨ ਤੇ ਆਪੁ ਤਾਰਿ ਤਾਰੇ ਕੁਲ ਦੋਇ ॥੧॥
તે પોતે પર થઈને પિતૃ તેમજ માતૃ બંને કુળોને પણ પાર કરાવી દે છે ॥૧॥

ਧੰਨਿ ਸੁ ਗਾਉ ਧੰਨਿ ਸੋ ਠਾਉ ਧੰਨਿ ਪੁਨੀਤ ਕੁਟੰਬ ਸਭ ਲੋਇ ॥
તે ગામ ધન્ય છે, જ્યાં તેને જન્મ લીધો છે અને તે ઠેકાણું પણ ધન્ય છે, જ્યાં તે રહે છે. તેનું પવિત્ર કુટુંબ પણ ધન્ય છે જેમાં મળીને તે રહે છે અને આ બધા લોકો ધન્ય છે જે તેની સંગત કરે છે.

ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਸਾਰ ਰਸੁ ਤਜੇ ਆਨ ਰਸ ਹੋਇ ਰਸ ਮਗਨ ਡਾਰੇ ਬਿਖੁ ਖੋਇ ॥੨॥
જેને હરિ-નામરૂપી શ્રેષ્ઠ રસ પીધો છે તથા બીજા રસ ત્યાગી દીધા છે, તેને હરિ રસમાં લીન થઈને ઝેરરૂપી રસોનો નાશ કરી દીધો છે ॥૨॥

ਪੰਡਿਤ ਸੂਰ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਰਾਜਾ ਭਗਤ ਬਰਾਬਰਿ ਅਉਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
પંડિત, શૂરવીર, છત્રપતિ રાજા વગેરે બીજું કોઈ પણ ભક્તની સરખામણીએ નથી.

ਜੈਸੇ ਪੁਰੈਨ ਪਾਤ ਰਹੈ ਜਲ ਸਮੀਪ ਭਨਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜਨਮੇ ਜਗਿ ਓਇ ॥੩॥੨॥
જેમ કમળના પાંદડા જળની નજીક રહીને લીલા છમ રહે છે, તેમ જ હરિનો ભક્ત હરિના સહારે ખીલેલ રહે છે, રવિદાસ કહે છે કે તે ભક્તજનોનો જ જન્મ સફળ છે ॥૩॥૨॥

ਬਾਣੀ ਸਧਨੇ ਕੀ ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲੁ
વાણી સધને ની, રાગ બિલાવલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨ੍ਰਿਪ ਕੰਨਿਆ ਕੇ ਕਾਰਨੈ ਇਕੁ ਭਇਆ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
રાજાની પુત્રીથી લગ્ન કરાવવા માટે એક ઢોંગી મનુષ્યએ વિષ્ણુનું રૂપ ધારણ કરી લીધું હતું.

ਕਾਮਾਰਥੀ ਸੁਆਰਥੀ ਵਾ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥
તે કામુક તેમજ સ્વાર્થી હતો, હે હરિ! પરંતુ તે તેની પણ લાજ રાખી હતી ॥૧॥

ਤਵ ਗੁਨ ਕਹਾ ਜਗਤ ਗੁਰਾ ਜਉ ਕਰਮੁ ਨ ਨਾਸੈ ॥
હે જગતગુરુ! જો મારુ કરેલ કર્મ નાશ ન થાય તો તારી મહિમાનો શું અર્થ છે.

ਸਿੰਘ ਸਰਨ ਕਤ ਜਾਈਐ ਜਉ ਜੰਬੁਕੁ ਗ੍ਰਾਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સિંહની શરણ શા માટે જાય જો પછી શિયાળ જ ખોરાક બનાવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਬੂੰਦ ਜਲ ਕਾਰਨੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
સ્વાતિ જળના એક ટીપા માટે બપૈયો દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਪ੍ਰਾਨ ਗਏ ਸਾਗਰੁ ਮਿਲੈ ਫੁਨਿ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
આ લાલચમા જો પ્રાણ નીકળવા પછી તેને સમુદ્ર પણ મળી જાય તો પછી તે તેના કામ
આવતું નથી ॥૨॥

ਪ੍ਰਾਨ ਜੁ ਥਾਕੇ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਕੈਸੇ ਬਿਰਮਾਵਉ ॥
મારા પ્રાણ જે થાકી ગયા છે, હવે તે સ્થિર થતા નથી, પછી હું કેવી રીતે ધીરજ કરું?

ਬੂਡਿ ਮੂਏ ਨਉਕਾ ਮਿਲੈ ਕਹੁ ਕਾਹਿ ਚਢਾਵਉ ॥੩॥
મારુ ડુબીને મરવા પછી જો હોળી મળી જાય તો કહે, તેમાં મને શા માટે ચઢાવાય?

ਮੈ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਹਉ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਆਹਿ ਨ ਮੋਰਾ ॥
હું કંઈ પણ નહોતો, ન હવે હું કંઈ છું અને ન તો મારુ કંઈ છે.

ਅਉਸਰ ਲਜਾ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਸਧਨਾ ਜਨੁ ਤੋਰਾ ॥੪॥੧॥
હે માલિક! સધના તારો દાસ છે, હવે મારી લાજ રાખવાનો સમય છે, લાજ રાખી ॥૪॥૧॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ ગોંડ ચારપદ મહેલ ૪ ધર ૧॥

ਜੇ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਆਸ ਰਖਹਿ ਹਰਿ ਊਪਰਿ ਤਾ ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਅਨੇਕ ਅਨੇਕ ਫਲ ਪਾਈ ॥
હે જીવ! જો મનમાં પરમાત્મા પર આશા રાખીશ તો અનેક જ મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ જશે.

ਹਰਿ ਜਾਣੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜੋ ਜੀਇ ਵਰਤੈ ਪ੍ਰਭੁ ਘਾਲਿਆ ਕਿਸੈ ਕਾ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨ ਗਵਾਈ ॥
જે તારા દિલમાં છે, પરમાત્મા બધું જ જાણે છે. પ્રભુ એટલો દયાળુ છે કે તે કોઈની મહેનતને તલ માત્ર પણ વ્યર્થ થવા દેતો નથી.

ਹਰਿ ਤਿਸ ਕੀ ਆਸ ਕੀਜੈ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੋ ਸਭ ਮਹਿ ਸੁਆਮੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧॥
હે મન! તે પ્રભુ પર આશા રાખ, જે બધામાં સમાઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਸਾ ਕਰਿ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ॥
હે મન! પ્રભુની જ આશા કર,

ਜੋ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਆਸ ਅਵਰ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕੀਜੈ ਸਾ ਨਿਹਫਲ ਆਸ ਸਭ ਬਿਰਥੀ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજા પર આશા કરે છે, તેની તે આશા નિષ્ફળ છે અને તે આખી વ્યર્થ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਕੁਟੰਬੁ ਸਭੁ ਮਤ ਤਿਸ ਕੀ ਆਸ ਲਗਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥
આ જે આખું કુટુંબ નજર આવે છે, આ માયાનો મોહ છે, આ કુટુંબની આશામાં લાગીને પોતાનો જન્મ ન ગુમાવતો.

ਇਨ੍ ਕੈ ਕਿਛੁ ਹਾਥਿ ਨਹੀ ਕਹਾ ਕਰਹਿ ਇਹਿ ਬਪੁੜੇ ਇਨ੍ ਕਾ ਵਾਹਿਆ ਕਛੁ ਨ ਵਸਾਈ ॥
કુટુંબના આ સભ્યોના વશમાં કંઈ પણ નથી, આ બિચારા કંઈ કરી શકતા નથી. આના કરવાથી કંઇ થતું નથી અને આનું કાંઈ વશ ચાલતું નથી.
ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਸ ਕਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਜੋ ਤੁਝੁ ਤਾਰੈ ਤੇਰਾ ਕੁਟੰਬੁ ਸਭੁ ਛਡਾਈ ॥੨॥
હે મન! પોતાના પ્રેમાળ પ્રભુની આશા કર, જે તને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દેશે અને તારા પૂર્ણ કુટુંબને પણ યમથી છોડાવી દેશે ॥૨॥

ਜੇ ਕਿਛੁ ਆਸ ਅਵਰ ਕਰਹਿ ਪਰਮਿਤ੍ਰੀ ਮਤ ਤੂੰ ਜਾਣਹਿ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਕੰਮਿ ਆਈ ॥
જો તું પોતાના કોઈ પારકા મિત્રની આશા કરે છે તો આ ન સમજી લેતો કે આ તારા ક્યાંય કામ આવશે.

ਇਹ ਆਸ ਪਰਮਿਤ੍ਰੀ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਹੈ ਖਿਨ ਮਹਿ ਝੂਠੁ ਬਿਨਸਿ ਸਭ ਜਾਈ ॥
પારકા મિત્રની આશા તો દ્વૈતભાવ છે, જે અસત્ય હોવાને કારણે ક્ષણમાં નાશ થઈ જાય છે.

ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਸਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਚੇ ਕੀ ਜੋ ਤੇਰਾ ਘਾਲਿਆ ਸਭੁ ਥਾਇ ਪਾਈ ॥੩॥
હે મન! પોતાના સાચા પ્રિયતમ પ્રભુની આશા કર, જે તારી બધી મહેનતને સફળ કરી દે છે ॥૩॥

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਸਭ ਤੇਰੀ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਜੈਸੀ ਤੂ ਆਸ ਕਰਾਵਹਿ ਤੈਸੀ ਕੋ ਆਸ ਕਰਾਈ ॥
હે સ્વામી! આ આશા તેમજ ઇચ્છા બધી તારી જ છે, તું જેવી આશા કરાવે છે, તેવી જ કોઈ આશા કરે છે.

ਕਿਛੁ ਕਿਸੀ ਕੈ ਹਥਿ ਨਾਹੀ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਐਸੀ ਮੇਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
મારા સદ્દગુરૂએ મને આ જ સમજ આપી છે કે કોઈ પણ જીવન હાથમાં કંઈ પણ નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਆਸ ਤੂ ਜਾਣਹਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ ॥੪॥੧॥
હે હરિ! નાનકની આશા તું જ જાણે છે અને તારા દર્શન કરીને હું તૃપ્ત થઈ જાવ છું ॥૪॥૧॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગોંડ મહેલ ૪॥

ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵੀਐ ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਜੋ ਖਿਨ ਮਹਿ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਕਰੇ ਬਿਨਾਸਾ ॥
આવા પ્રભુની પ્રાર્થના કરવી જોઈએ, રોજ તેનું મનન કરવું જોઈએ, જે ક્ષણમાં જ બધા પાપ નાશ કરી દે છે.

ਜੇ ਹਰਿ ਤਿਆਗਿ ਅਵਰ ਕੀ ਆਸ ਕੀਜੈ ਤਾ ਹਰਿ ਨਿਹਫਲ ਸਭ ਘਾਲ ਗਵਾਸਾ ॥
જો પરમાત્માને ત્યાગીને કોઈ બીજાની આશા કરીશ તો બધી મહેનત નિષ્ફળ થઈ જશે.

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਸੇਵਿਹੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੁਆਮੀ ਜਿਸੁ ਸੇਵਿਐ ਸਭ ਭੁਖ ਲਹਾਸਾ ॥੧॥
હે મન! સુખોનો દાતા, સ્વામી હરિની અર્ચના કર, જેની અર્ચના કરવાથી બધી ભૂખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਊਪਰਿ ਕੀਜੈ ਭਰਵਾਸਾ ॥
હે મન! પરમાત્મા પર વિશ્વાસ રાખવો જોઈએ.

ਜਹ ਜਾਈਐ ਤਹ ਨਾਲਿ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਅਪਨੀ ਪੈਜ ਰਖੈ ਜਨ ਦਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં પણ જાવ છું, ત્યાં જ મારો સ્વામી મારી સાથે હોય છે. હરિ પોતાના ભક્તજનો તેમજ દાસોની હંમેશા જ લાજ રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਕਹਹੁ ਅਵਰਾ ਪਹਿ ਤਾ ਆਗੈ ਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਬਹੁ ਬਹੁਤੁ ਕਢਾਸਾ ॥
જો અમે પોતાનું દુઃખ કોઈને જઈને કહું તો આગળથી તે પોતાના જ અનેક દુઃખ સંભળાવી દે છે.

ਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਕਹਹੁ ਹਰਿ ਅਪੁਨੇ ਸੁਆਮੀ ਪਹਿ ਜੋ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੇ ਦੂਖ ਤਤਕਾਲ ਕਟਾਸਾ ॥
આથી પોતાનું દુઃખ પોતાના સ્વામી હરિની પાસે જ કહે, જે તારા દુઃખ તત્કાળ જ સમાપ્ત કરી દેશે.

ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਅਪਨੀ ਬਿਰਥਾ ਅਵਰਾ ਪਹਿ ਕਹੀਐ ਅਵਰਾ ਪਹਿ ਕਹਿ ਮਨ ਲਾਜ ਮਰਾਸਾ ॥੨॥
હે મન! તેથી આવા પ્રભુને છોડીને પોતાનું દુઃખ કોઈ બીજાની પાસે કહેવું તો શરમથી ડૂબીને મરવાની જેમ જ છે ॥૨॥

ਜੋ ਸੰਸਾਰੈ ਕੇ ਕੁਟੰਬ ਮਿਤ੍ਰ ਭਾਈ ਦੀਸਹਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸਭਿ ਅਪਨੈ ਸੁਆਇ ਮਿਲਾਸਾ ॥
હે મન! સંસારના જે કુટુંબ, મિત્ર, ભાઈ વગેરે સંબંધ નજર આવે છે, તે તને પોતાના સ્વાર્થ માટે જ મળે છે.

ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਉਨ੍ ਕਾ ਸੁਆਉ ਹੋਇ ਨ ਆਵੈ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਨੇੜੈ ਕੋ ਨ ਢੁਕਾਸਾ ॥
જે દિવસે તેનો સ્વાર્થ તારાથી પૂર્ણ ન થાય, તે દિવસથી તેમાંથી કોઈ પણ તારી નજીક આવશે નહિ.

ਮਨ ਮੇਰੇ ਅਪਨਾ ਹਰਿ ਸੇਵਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜੋ ਤੁਧੁ ਉਪਕਰੈ ਦੂਖਿ ਸੁਖਾਸਾ ॥੩॥
હે મન! દિવસ-રાત પરમાત્માની ભક્તિ કર; જે તારા પર ઉપકાર કરીને દુઃખોને સુખમાં રૂપાંતરિત કરી દે છે ॥૩॥

ਤਿਸ ਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ਕਿਉ ਕੀਜੈ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੋ ਅੰਤੀ ਅਉਸਰਿ ਰਖਿ ਨ ਸਕਾਸਾ ॥
હે મન! તેના પર વિશ્વાસ કેવી રીતે કરી શકાય છે? જે અંતિમ સમયે બચાવી શકતો નથી.

ਹਰਿ ਜਪੁ ਮੰਤੁ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਲੈ ਜਾਪਹੁ ਤਿਨ੍ ਅੰਤਿ ਛਡਾਏ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਿਤਾਸਾ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ લઈને હરિ-મંત્રનું જાપ કર, અંતિમ સમયે હરિ તેને યમથી બચાવી લે છે, જેના મનમાં તેનો પ્રેમ વસે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਇਹੁ ਛੂਟਣ ਕਾ ਸਾਚਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥੪॥੨॥
હે ભક્તજનો! નાનક કહે છે કે દરેક સમય પ્રભુનું નામ જપ; યમથી છૂટવાનો આ જ સાચો વિશ્વાસ છે ॥૪॥૨॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગોંડ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਸਦਾ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਸੁਖੁ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸੀਤਲ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી હંમેશા જ આનંદ તેમજ સુખ મળે છે, આનાથી મન શીતળ થઈ જાય છે અને ખુબ શાંતિ મળે છે.

ਜੈਸੇ ਸਕਤਿ ਸੂਰੁ ਬਹੁ ਜਲਤਾ ਗੁਰ ਸਸਿ ਦੇਖੇ ਲਹਿ ਜਾਇ ਸਭ ਤਪਨਾ ॥੧॥
જેમ સૂર્યરૂપી માયાથી મન ખુબ સળગતું રહે છે, તેમ જ ચંદ્રરૂપી ગુરુના દર્શન કરીને તાપ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਨਦਿਨੁ ਧਿਆਇ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥
હે મન! રોજ પરમેશ્વરનું ધ્યાન કર અને તેનું નામ જપ.

ਜਹਾ ਕਹਾ ਤੁਝੁ ਰਾਖੈ ਸਭ ਠਾਈ ਸੋ ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਤੂ ਅਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં ક્યાંય બધા સ્થાનો પર તારી રક્ષા કરે છે, તેથી આવા પ્રભુની તું હંમેશા પૂજા કરતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਮਹਿ ਸਭਿ ਨਿਧਾਨ ਸੋ ਹਰਿ ਜਪਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਲਹਹੁ ਹਰਿ ਰਤਨਾ ॥
હે મન! જેમાં સર્વ સુખોનાં ભંડાર છે, તે પરમાત્માને જપતો રહે તથા ગુરુના માધ્યમથી હરિ નામરૂપી રત્નને શોધી લે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਣ ਮਲਹੁ ਹਰਿ ਦਸਨਾ ॥੨॥
જેને હરિનું ધ્યાન કર્યું છે, તેને તેને મેળવી લીધો છે, હરિના તે દાસોના ચરણોની સેવા કર ॥૨॥

ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਪਾਵਹੁ ਓਹੁ ਊਤਮੁ ਸੰਤੁ ਭਇਓ ਬਡ ਬਡਨਾ ॥
શબ્દને ઓળખીને રામ રસ પ્રાપ્ત કરી, રામ રસ મેળવીને તે ઉત્તમ સંત તેમજ મહાન બની ગયો છે.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਵਧਾਈ ਓਹੁ ਘਟੈ ਨ ਕਿਸੈ ਕੀ ਘਟਾਈ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਤਿਲਨਾ ॥੩॥
પોતાના તે સેવકની મોટાઈ પરમાત્માએ પોતે વધારી છે અને તેની તે મોટાઈ કોઈના ઘટાડવાથી એક તલ માત્ર પણ ઓછી થતી નથી ॥૩॥

ਜਿਸ ਤੇ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸੋ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ਨਿਤ ਕਰ ਜੁਰਨਾ ॥
હે મન! જે પ્રભુથી સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, તેથી રોજ હાથ જોડીને હંમેશા તેનું ધ્યાન કર.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਦਾਨੁ ਇਕੁ ਦੀਜੈ ਨਿਤ ਬਸਹਿ ਰਿਦੈ ਹਰੀ ਮੋਹਿ ਚਰਨਾ ॥੪॥੩॥
હે હરિ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હું ફક્ત આ જ ધન ઇચ્છું છું કે તારા સુંદર ચરણ મારા હૃદયમાં વસતા રહે ॥૪॥૩॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગોંડ મહેલ ૪॥

ਜਿਤਨੇ ਸਾਹ ਪਾਤਿਸਾਹ ਉਮਰਾਵ ਸਿਕਦਾਰ ਚਉਧਰੀ ਸਭਿ ਮਿਥਿਆ ਝੂਠੁ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਜਾਣੁ ॥
દુનિયામાં જેટલા પણ શાહ-બાદશાહ, ઉમરાવ-સરદાર તેમજ ચૌધરી છે, બધા નાશવંત, અસત્ય તેમજ દ્વૈતભાવમાં લીન જાણ.

ਹਰਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਤਿਸੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥੧॥
એકમાત્ર અમર પરમાત્મા જ હંમેશા સ્થિર છે, આથી હે મન! તેને પ્રાણ થવા માટે તેનું જ ભજન કર ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ਭਜੁ ਸਦਾ ਦੀਬਾਣੁ ॥
હે મન! હરિ-નામનું ભજન કર, તેનો આશરો સ્થિર છે.

ਜੋ ਹਰਿ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਦਾ ਤਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુના વચન દ્વારા હરિનો મહેલ મેળવી લે છે, તેના બળ જેટલું બીજું કોઈ બળશાળી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤਨੇ ਧਨਵੰਤ ਕੁਲਵੰਤ ਮਿਲਖਵੰਤ ਦੀਸਹਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਭਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਜਿਉ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭ ਕਚਾਣੁ ॥
હે મન! જેટલા પણ ધનવાન, ઉચ્ચ કુલીન તેમજ કરોડપતિ નજર આવે છે, તે આમ નાશ થઈ જાય છે, જેમ કુસુંભ ફૂલનો કાચો રંગ નાશ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਸਤਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸਦਾ ਸੇਵਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਤੂ ਮਾਣੁ ॥੨॥
હંમેશા સત્ય માયાતીત હરિની સેવા કર, જેના દ્વારા તું તેના દરબારમાં શોભા મેળવીશ ॥૨॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਖਤ੍ਰੀ ਸੂਦ ਵੈਸ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਹਹਿ ਜੋ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ਸੋ ਪਰਧਾਨੁ ॥
બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, તેમજ શુદ્ર - ચાર જાતિઓ છે અને બ્રહ્મચર્ય, ગૃહસ્થ, વાનપ્રસ્થ તેમજ સન્યાસ ચાર આશ્રમ છે, આમાંથી જે પણ હરિનું ધ્યાન કરે છે, તે જ દુનિયામાં પ્રધાન છે.

ਜਿਉ ਚੰਦਨ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਹਿਰਡੁ ਬਪੁੜਾ ਤਿਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਪਤਿਤ ਪਰਵਾਣੁ ॥੩॥
જેમ ચંદનની નજીક વસતા એરંડા પણ સુગંધિત બને છે તેમ જ સત્સંગતિમાં મળીને પાપી પણ સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਓਹੁ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਸਭ ਤੇ ਸੂਚਾ ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਭਗਵਾਨੁ ॥
જેના હ્રદયમાં પરમાત્માનો નિવાસ થઈ ગયો છે, તે બધાથી ઊંચો તેમજ બધાથી શુદ્ધ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਲੈ ਜੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਨੀਚੁ ਜਾਤਿ ਸੇਵਕਾਣੁ ॥੪॥੪॥
નાનક તેના ચરણ ધોવે છે, જે હરિજન ભલે નીચ જાતિથી સેવક છે ॥૪॥૪॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગોંડ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਤੈ ਵਰਤੈ ਜੇਹਾ ਹਰਿ ਕਰਾਏ ਤੇਹਾ ਕੋ ਕਰਈਐ ॥
પ્રભુ અંતર્યામી છે, વિશ્વવ્યાપી છે, જેમ તેની ઈચ્છા છે, તેમ જ દરેક કોઈએ કરવાનું છે.

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਮਨ ਮੇਰੇ ਜੋ ਤੁਧਨੋ ਸਭ ਦੂ ਰਖਿ ਲਈਐ ॥੧॥
હે મન! તેથી આવા પ્રભુની હંમેશા પૂજા કર, જે તને બધાં દુઃખ-મુશ્કેલીઓથી બચાવી લે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਪੜਈਐ ॥
હે મન! હરિનું જાપ કર, રોજ તેની પૂજા કર.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਿ ਨ ਸਾਕੈ ਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾਇਤੁ ਕੜਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે હરિ વગર કોઈ મરવા તેમજ જીવંત કરનાર નથી તો શા માટે કોઈ વાત પર ડરીએ? ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਪਰਪੰਚੁ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕਰਤੈ ਵਿਚਿ ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਜੋਤਿ ਧਰਈਐ ॥
આ આખું જગત-પ્રપંચ તે રચયિતા હરિએ બનાવ્યું છે અને પોતે જ પોતાનો પ્રકાશ આમાં રાખ્યો છે.

ਹਰਿ ਏਕੋ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਏਕੁ ਬੁਲਾਏ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਏਕੁ ਦਿਖਈਐ ॥੨॥
એક હરિ જ બધામાં બોલતો તેમજ જીવોથી બોલાવે છે અને સંપૂર્ણ ગુરુ જ તે એક પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી શકે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਨਾਲੇ ਬਾਹਰਿ ਨਾਲੇ ਕਹੁ ਤਿਸੁ ਪਾਸਹੁ ਮਨ ਕਿਆ ਚੋਰਈਐ ॥
હે મન! કહે, તે પરમાત્માથી શું ચોરાવી શકાય છે, જયારે અમારું હ્રદય તેમજ બહાર જગતમાં તે પોતે જ હાજર છે.

ਨਿਹਕਪਟ ਸੇਵਾ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਈਐ ॥੩॥
હે મન! જો નિષ્ઠાવાન થઈને પરમાત્માની સેવા કરાય તો જીવનના સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਦੈ ਵਸਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੋ ਸਭ ਦੂ ਵਡਾ ਸੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਦਾ ਧਿਅਈਐ ॥
હે મન! હંમેશા તેનું ધ્યાન કરવું જોઈએ, જેના વશમાં બધું જ છે અને જે બધાથી મહાન છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਹੈ ਤੇਰੈ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ਤੂ ਤੁਧੁ ਲਏ ਛਡਈਐ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! તે હરિ તારી સાથે જ રહે છે, તું હંમેશા જ તેનું મનન કર્યા કર, તે તને યમથી મુક્ત કરાવી દેશે ॥૪॥૫॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ગોંડ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਹੁ ਤਪਤੈ ਜਿਉ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤੁ ਬਿਨੁ ਨੀਰ ॥੧॥
હરિ-દર્શનો માટે મારુ મન એવું તડપી રહ્યું છે, જેમ કોઈ તરસ્યો મનુષ્ય પાણી માટે તડપતો રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗੋ ਹਰਿ ਤੀਰ ॥
મારા મનમાં હરિના પ્રેમનું તીર લાગી ચૂક્યું છે,

ਹਮਰੀ ਬੇਦਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਅੰਤਰ ਕੀ ਪੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા અંતર્મનની ઇજા તેમજ વેદના તો પ્રભુ જ જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੈ ਸੋ ਭਾਈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਬੀਰ ॥੨॥
વાસ્તવમાં તે જ મારો ભાઈ તેમજ હિતૈષી છે, જે મને મારા હરિ પ્રિયતમની કોઈ વાત સંભળાવે છે ॥૨॥

ਮਿਲੁ ਮਿਲੁ ਸਖੀ ਗੁਣ ਕਹੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਧੀਰ ॥੩॥
હે બહેનપણીઓ! આવો, મળીને સદ્દગુરૂની ધીરજ દેનારી મતિ લઈને મને મારા પ્રભુના ગુણ સંભળાવ ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਹਰਿ ਆਸ ਪੁਜਾਵਹੁ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥੪॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
હે હરિ! નાનકની ઇચ્છા પૂર્ણ કર, ત્યારથી તારા દર્શન કરીને જ તેના શરીરને શાંતિ મળે છે ॥૪॥૬॥છ ૧॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ ગોંડ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਭੁਗਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ જ બધું કરનાર તેમજ બધું ભોગનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਨਤੋ ਕਰਤਾ ਪੇਖਤ ਕਰਤਾ ॥
તે પોતે જ સાંભળે તેમજ જોવે છે.

ਅਦ੍ਰਿਸਟੋ ਕਰਤਾ ਦ੍ਰਿਸਟੋ ਕਰਤਾ ॥
એક તે જ દ્રશ્ય તેમજ અદ્રશ્ય છે.

ਓਪਤਿ ਕਰਤਾ ਪਰਲਉ ਕਰਤਾ ॥
સૃષ્ટિની રચના અને પ્રલય પણ તે જ કરનાર છે.

ਬਿਆਪਤ ਕਰਤਾ ਅਲਿਪਤੋ ਕਰਤਾ ॥੧॥
તે સર્વવ્યાપક છે પરંતુ પોતે જગતના મોહથી નિર્લિપ્ત છે ॥૧॥

ਬਕਤੋ ਕਰਤਾ ਬੂਝਤ ਕਰਤਾ ॥
પરમાત્મા જ વકતા છે અને તે જ બધું જ જાણે છે.

ਆਵਤੁ ਕਰਤਾ ਜਾਤੁ ਭੀ ਕਰਤਾ ॥
એક તે જ અવતાર લઈને દુનિયામાં આવે છે અને તે જ જાય પણ છે.

ਨਿਰਗੁਨ ਕਰਤਾ ਸਰਗੁਨ ਕਰਤਾ ॥
એક પરમાત્મા જ નિર્ગુણ તેમજ સગુણ રૂપમાં છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸਮਦ੍ਰਿਸਟਾ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! તે દ્રષ્ટા પ્રભુ તો ગુરુની કૃપાથી જ મળે છે ॥૨॥૧॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਫਾਕਿਓ ਮੀਨ ਕਪਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ਤੂ ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਕਸੁੰਭਾਇਲੇ ॥
હે જીવ! તું માછલી તેમજ વાંદરાની જેમ યમના જાળમાં ફસાઈ ચૂક્યો છે અને કુસુંભના ફૂલ જેવી માયાના મોહમાં મુંઝાયેલો છે.

ਪਗ ਧਾਰਹਿ ਸਾਸੁ ਲੇਖੈ ਲੈ ਤਉ ਉਧਰਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਲੇ ॥੧॥
પોતાના ભાગ્ય પ્રમાણે જ તું પગ રાખે અને શ્વાસ લે છે, જો તું પરમાત્માનું ગુણગાન કરી લે તો તારો ઉધ્ધાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਮਨ ਸਮਝੁ ਛੋਡਿ ਆਵਾਇਲੇ ॥
હે મન! જરા સમજી લે અને દુનિયાનો મોહ છોડી દે.

ਅਪਨੇ ਰਹਨ ਕਉ ਠਉਰੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਕਾਏ ਪਰ ਕੈ ਜਾਇਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના રહેવા માટે સ્થાન મળ્યું નથી, પછી શા માટે પારકા ઘરે જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਮੈਗਲੁ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਸਿ ਪ੍ਰੇਰਿਓ ਤੂ ਲਾਗਿ ਪਰਿਓ ਕੁਟੰਬਾਇਲੇ ॥
જેમ કામવાસનાએ સ્વાદના હાથીને વશમાં કરી લીધો છે, એવી જ રીતે તું કુટુંબના મોહમાં લાગેલ છે.

ਜਿਉ ਪੰਖੀ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ਫਿਰਿ ਬਿਛੁਰੈ ਥਿਰੁ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਲੇ ॥੨॥
જેમ પક્ષી રાત્રિકાળ વૃક્ષ પર એકત્રિત થઈને સવારે ફરી અલગ થઈ જાય છે, તેમ જ કુટુંબના સભ્યો અલગ થઈ જાય છે. સત્સંગમાં મળીને પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી સ્થિરતા મળી જાય છે ॥૨॥

ਜੈਸੇ ਮੀਨੁ ਰਸਨ ਸਾਦਿ ਬਿਨਸਿਓ ਓਹੁ ਮੂਠੌ ਮੂੜ ਲੋਭਾਇਲੇ ॥
જેમ જીભના સ્વાદને કારણે માછલી નાશ થઈ જાય છે, તેમ જ મૂર્ખ મનુષ્ય લોભમાં ફસાઈને લૂંટાઈ જાય છે.

ਤੂ ਹੋਆ ਪੰਚ ਵਾਸਿ ਵੈਰੀ ਕੈ ਛੂਟਹਿ ਪਰੁ ਸਰਨਾਇਲੇ ॥੩॥
હે મન! તું કામ, ક્રોધ, લોભ, અહંકાર – આ પાંચ શત્રુઓના વશીભૂત થઈ ગયો છે, પરંતુ પરમાત્માની શરણ લેવાથી છૂટી શકે છે ॥૩॥

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸਭਿ ਤੁਮ੍ਹਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤਾਇਲੇ ॥
હે ગરીબોના દુઃખ નાશક! કૃપાળુ થઈ જા, બધા જીવ તારા ઉત્પન્ન કરેલ છે.

ਪਾਵਉ ਦਾਨੁ ਸਦਾ ਦਰਸੁ ਪੇਖਾ ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਇਲੇ ॥੪॥੨॥
હું હંમેશા તારા દર્શનનું દાન ઇચ્છું છું મને મળ, નાનક તારા દાસોનો દાસ છે ॥૪॥૨॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨
રાગ ગોંડ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀਏ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿ ॥
જેને બનાવીને આ જીવન તેમજ પ્રાણ આપ્યા છે,

ਮਾਟੀ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਖੀ ਨਿਵਾਜਿ ॥
માટી રૂપી શરીરમાં પોતાનો પ્રકાશ રાખીને તને મોટાઇ આપી છે.

ਬਰਤਨ ਕਉ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਭੋਜਨ ਭੋਗਾਇ ॥
તારા ઉપયોગ માટે બધું જ આપ્યું તેમજ સ્વાદિષ્ટ ભોજન ખવડાવે છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤਜਿ ਮੂੜੇ ਕਤ ਜਾਇ ॥੧॥
હે મૂર્ખ! તે પ્રભુને ત્યાગીને ક્યાં ભટકી રહ્યો છે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਲਾਗਉ ਸੇਵ ॥
પરબ્રહ્મની સેવામાં લાગી જા,

ਗੁਰ ਤੇ ਸੁਝੈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નિરંજન દેવની સમજ તો ગુરુથી જ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਰੰਗ ਅਨਿਕ ਪਰਕਾਰ ॥
તેને અનેક પ્રકારની રમત-તમાશા બનાવ્યા છે,

ਓਪਤਿ ਪਰਲਉ ਨਿਮਖ ਮਝਾਰ ॥
એક ક્ષણમાં જ સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ તેમજ પ્રલય કરી દે છે,

ਜਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તે પરમાત્માની ગતિ તેમજ વિસ્તાર વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਧਿਆਇ ॥੨॥
હે મન! આવા પ્રભુનું હમેશા ધ્યાન કર ॥૨॥

ਆਇ ਨ ਜਾਵੈ ਨਿਹਚਲੁ ਧਨੀ ॥
તે બધાનો માલિક છે, નિશ્ચલ છે અને જન્મ-મરણના ચક્રથી દૂર છે.

ਬੇਅੰਤ ਗੁਨਾ ਤਾ ਕੇ ਕੇਤਕ ਗਨੀ ॥
તેના ગુણ અનંત છે, જેને ગણી શકાતા નથી.

ਲਾਲ ਨਾਮ ਜਾ ਕੈ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
તેના નામરૂપી રત્નોનાં ભંડાર ભરેલા છે.

ਸਗਲ ਘਟਾ ਦੇਵੈ ਆਧਾਰ ॥੩॥
તે બધા જીવોને આધાર દે છે ॥૩॥

ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਜਾ ਕੋ ਹੈ ਨਾਉ ॥
જેનું નામ સત્યસ્વરૂપ છે,

ਮਿਟਹਿ ਕੋਟਿ ਅਘ ਨਿਮਖ ਜਸੁ ਗਾਉ ॥
ક્ષણમાત્ર તેનું યશોગાન કરવાથી કરોડો જ પાપ મટી જાય છે.

ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਭਗਤਨ ਕੋ ਮੀਤ ॥
તે બાળમિત્ર તેમજ ભક્તજનોનો ગાઢ મિત્ર છે.

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਨਾਨਕ ਹਿਤ ਚੀਤ ॥੪॥੧॥੩॥
એકમાત્ર તે જ નાનકનો પ્રાણાધાર તેમજ શુભચિંતક છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਕੀਨੋ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
નામથી વ્યાપાર કર્યો છે અને

ਨਾਮੋੁ ਹੀ ਇਸੁ ਮਨ ਕਾ ਅਧਾਰੁ ॥
નામ જ આ મનનો આધાર છે.

ਨਾਮੋ ਹੀ ਚਿਤਿ ਕੀਨੀ ਓਟ ॥
નામને પોતાના મનનો સહારો બનાવી લીધો છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਿਟਹਿ ਪਾਪ ਕੋਟਿ ॥੧॥
નામ જપવાથી કરોડો જ પાપ મટી જાય છે ॥૧॥

ਰਾਸਿ ਦੀਈ ਹਰਿ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુએ મને ફક્ત નામની જ રાશિ દીધી છે.

ਮਨ ਕਾ ਇਸਟੁ ਗੁਰ ਸੰਗਿ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનનો ઇષ્ટ આ જ છે કે ગુરુની સાથે મળીને નામનું ધ્યાન કરાય ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਜੀਅ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
પરમાત્માનું નામ જ અમારા જીવનની રાશિ છે.

ਨਾਮੋ ਸੰਗੀ ਜਤ ਕਤ ਜਾਤ ॥
નામ મારો મિત્ર છે અને જ્યાં ક્યાંય પણ જાવ છું, મારી સાથે જાય છે.

ਨਾਮੋ ਹੀ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਮੀਠਾ ॥
પરમાત્માનું નામ મારા મનમાં મીઠું લાગી ગયું છે અને

ਜਲਿ ਥਲਿ ਸਭ ਮਹਿ ਨਾਮੋ ਡੀਠਾ ॥੨॥
જળ તેમજ ધરતી બધામાં મેં નામ જ જોયું છે ॥૨॥

ਨਾਮੇ ਦਰਗਹ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ॥
નામ દ્વારા જ પ્રભુ-દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਨਾਮੇ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਉਧਰੇ ॥
નામ દ્વારા બધા કુળનો જ ઉધ્ધાર થઈ જાય છે.

ਨਾਮਿ ਹਮਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸੀਧ ॥
નામે અમારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ દીધા છે અને

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਗੀਧ ॥੩॥
હવે મારુ આ મન પરમાત્માના નામથી કંપાય ગયું છે ॥૩॥

ਨਾਮੇ ਹੀ ਹਮ ਨਿਰਭਉ ਭਏ ॥
નામથી અમે નીડર થઈ ગયા છીએ અને

ਨਾਮੇ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਰਹੇ ॥
નામ દ્વારા અમારી આવક જાવક મટી ગઈ છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਲੇ ਗੁਣਤਾਸ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ ગુણોના ભંડારથી મળાવી દીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੪॥੨॥੪॥
હે નાનક! હવે સરળ સુખમાં નિવાસ થઈ ગયો ॥૪॥૨॥૪॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਨਿਮਾਨੇ ਕਉ ਜੋ ਦੇਤੋ ਮਾਨੁ ॥
જે ગરીબને પણ સન્માન દે છે,

ਸਗਲ ਭੂਖੇ ਕਉ ਕਰਤਾ ਦਾਨੁ ॥
બધા ભૂખ્યાઓને પણ ભોજન-દાન દે છે,

ਗਰਭ ਘੋਰ ਮਹਿ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥
ભયાનક ગર્ભમાં પણ જીવની રક્ષા કરનાર છે,

ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥੧॥
તે પ્રભુને અમારું હંમેશા શત-શત નમન છે ॥૧॥

ਐਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ਧਿਆਇ ॥
તેથી આવા પ્રભુનું મનમાં ધ્યાન કરતો રહે,

ਘਟਿ ਅਵਘਟਿ ਜਤ ਕਤਹਿ ਸਹਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સુખ-દુઃખ દરેક જગ્યાએ સહાયતા કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰੰਕੁ ਰਾਉ ਜਾ ਕੈ ਏਕ ਸਮਾਨਿ ॥
જેની દૃષ્ટિમાં ભિખારી તેમજ રાજા એક સમાન છે,

ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਸਗਲ ਪੂਰਾਨ ॥
તે કીડી તેમજ હાથી બધામાં પુષ્કળ છે.

ਬੀਓ ਪੂਛਿ ਨ ਮਸਲਤਿ ਧਰੈ ॥
તે કોઈથી પૂછીને કોઈ સલાહ કરતો નથી.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਆਪਹਿ ਕਰੈ ॥੨॥
તે જે જાણી કરે છે, પોતાની મરજીથી જ કરે છે ॥૨॥

ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨਸਿ ਕੋਇ ॥
જે પરમાત્માનું રહસ્ય કોઈ જાણતું નથી,

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ ॥
તે નિરંજન પોતે જ બધું જ છે.

ਆਪਿ ਅਕਾਰੁ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
તે પોતે જ સફળ અને પોતે જ નિરાકાર છે.

ਘਟ ਘਟ ਘਟਿ ਸਭ ਘਟ ਆਧਾਰੁ ॥੩॥
આ સર્વવ્યાપક છે અને બધાના જીવનનો આધાર છે ॥૩॥

ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਭਗਤ ਭਏ ਲਾਲ ॥
નામના રંગમાં રંગાઇને ભક્ત લાલ થઈ ગયો છે અને

ਜਸੁ ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥
સંતજન તેનું યશ કરતો હંમેશા નિહાળે છે.

ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਜਨ ਰਹੇ ਅਘਾਇ ॥
નામના રંગમાં સંતજન તૃપ્ત રહે છે અને

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜਨ ਲਾਗੈ ਪਾਇ ॥੪॥੩॥੫॥
નાનક તો તે સંતજનોના ચરણોમાં જ લાગે છે ॥૪॥૩॥૫॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ॥
જેની સાથે રહેવાથી આ મન નિર્મળ થઈ જાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ॥
જેની સંગતમાં પ્રભુનું સ્મરણ થાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਿਲਬਿਖ ਹੋਹਿ ਨਾਸ ॥
જેની સુસંગતિમાં બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਿਦੈ ਪਰਗਾਸ ॥੧॥
જેની સંગતમાં હૃદયમાં પ્રકાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੇ ਸੰਤਨ ਹਰਿ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥
તે હરિનો સંતજન મારો પરમ મિત્ર છે,

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਗਾਈਐ ਜਾ ਕੈ ਨੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની સાથે ફક્ત નામનું જ ગુણગાન કરાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਮੰਤ੍ਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
જેના મંત્ર દ્વારા પરમેશ્વર મનમાં આવી વસે છે,

ਜਾ ਕੈ ਉਪਦੇਸਿ ਭਰਮੁ ਭਉ ਨਸੈ ॥
જેના ઉપદેશ દ્વારા બધા ભ્રમ તેમજ ભય નાશ થઈ જાય છે,

ਜਾ ਕੈ ਕੀਰਤਿ ਨਿਰਮਲ ਸਾਰ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુની નિર્મળ કીર્તિ છે,

ਜਾ ਕੀ ਰੇਨੁ ਬਾਂਛੈ ਸੰਸਾਰ ॥੨॥
તેની ચરણ-ધૂળને આખું સંસાર જ ઇચ્છુક છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰ ॥
જેની સુસંગતિ દ્વારા કરોડો જ પાપીઓનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે,

ਏਕੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਜਾ ਕੈ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥
એક પરમાત્મા જ તેના હ્રદયમાં વસે છે, જેના નામનો તેને આશરો છે.

ਸਰਬ ਜੀਆਂ ਕਾ ਜਾਨੈ ਭੇਉ ॥
તે બધા જીવોનો તફાવત જાણે છે અને

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥੩॥
નિરજંન પરમાત્મા કૃપાનો ભંડાર છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਬ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
જ્યારે પરબ્રહ્મ કૃપાળુ થયો

ਤਬ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਸਾਧ ਦਇਆਲ ॥
તો જ દયાળુ ગુરુ-સાધુથી મેળાપ થયો.

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
નાનક તો દિવસ-રાત નામનું જ મનન કરતો રહે છે અને

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਨਾਏ ॥੪॥੪॥੬॥
હરિના નામ દ્વારા તેના હૃદયમાં સરળ સુખ તેમજ આનંદ બની રહે છે ॥૪॥૪॥૬॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ ॥
ગુરુની મૂર્તિનું જ મનમાં ધ્યાન લગાવાય છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਮਨੁ ਮਾਨ ॥
ગુરુના શબ્દને જ મનમાં મંત્ર માની લીધો છે.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਰਿਦੈ ਲੈ ਧਾਰਉ ॥
ગુરુના ચરણોને હૃદયમાં ધારણ કરી લીધા છે,

ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਦਾ ਨਮਸਕਾਰਉ ॥੧॥
ગુરુ જ પરબ્રહ્મ છે જેને અમારું હંમેશા નમન છે ॥૧॥

ਮਤ ਕੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
હે સંસારના લોકો! ભ્રમમાં પડીને ભૂલી ન જશો, કારણ કે

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ વગર કોઈ પણ સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર થતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਭੂਲੇ ਕਉ ਗੁਰਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਆ ॥
ભટકેલ જીવને ગુરુએ જ સન્માર્ગ આપ્યો છે અને

ਅਵਰ ਤਿਆਗਿ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਲਾਇਆ ॥
બીજું બધું ત્યાગીને પરમાત્માની ભક્તિમાં લગાવ્યો છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਈ ॥
તેના જન્મ-મરણની બધી ચિંતા મટાડી દીધી છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਬੇਅੰਤ ਵਡਾਈ ॥੨॥
હે ભાઈ! સંપૂર્ણ ગુરૂની આ અનંત મહાનતા છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਊਰਧ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸ ॥
ગુરુની કૃપાથી ઉલ્ટું પડેલું હૃદય કમળ ખીલી ગયું છે અને

ਅੰਧਕਾਰ ਮਹਿ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
અંધકારરૂપી મનમાં પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ॥
જે પ્રભુએ ઉત્પન્ન કર્યો છે, તેને ગુરુથી જ જાણ્યું છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮੁਗਧ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੩॥
ગુરુ-કૃપાથી મૂર્ખ મન ખુશ થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਕਰਤਾ ਗੁਰੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
ગુરુ જ કર્તા છે અને તે જ બધું જ કરવામાં સમર્થ છે.

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਹੈ ਭੀ ਹੋਗੁ ॥
ગુરુ જ પરમેશ્વર છે, તે વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેનું જ અસ્તિત્વ થશે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਇਹੈ ਜਨਾਈ ॥
હે નાનક! પ્રભુએ આ તફાવત બતાવી દીધો છે કે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ॥੪॥੫॥੭॥
ગુરુ વગર મુક્તિ મળતી નથી ॥૪॥૫॥૭॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮੋਰ ॥
હે મન! ગુરુ ગુરુ જપ,

ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰ ॥
ગુરુ વગર મારો બીજો કોઈ સહારો નથી.

ਗੁਰ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત ગુરૂની શરણમાં રહે,

ਜਾ ਕੀ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਦਾਤਿ ॥੧॥
જેનું દાન કોઈ મટાડી શકતું નથી ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਏਕੋ ਜਾਣੁ ॥
ગુરુ તેમજ પરમેશ્વરને એક જ સમજ,

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે તને ગમે છે, તે જ મંજૂર થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗੈ ॥
જેનું મન ગુરુ-ચરણોમાં લાગી જાય છે,

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਾ ਕਾ ਭਾਗੈ ॥
તેનું દુઃખ-વેદના તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਏ ਮਾਨੁ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી ખુબ યશ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਗੁਰ ਊਪਰਿ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੨॥
આથી હું હંમેશા ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥
હે મન! ગુરુના દર્શન કરીને હું નિહાળ થઈ ગયો છું.

ਗੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕੀ ਪੂਰਨ ਘਾਲ ॥
ગુરુના સેવકની સાધના પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੁਖੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
ગુરુના સેવકને કોઈ દુઃખ લાગતું નથી અને

ਗੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਦਹ ਦਿਸਿ ਜਾਪੈ ॥੩॥
ગુરુનો સેવક દસેય દિશાઓમાં પ્રખ્યાત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુની મહિમા અકથ્ય છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
પરબ્રહ્મ ગુરુ દરેક જગ્યાએ સમાયેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ॥
હે નાનક! જેના સંપૂર્ણ ભાગ્ય હોય છે,

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਤਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗ ॥੪॥੬॥੮॥
તેનું મન જ ગુરૂના ચરણોમાં લાગે છે ॥૪॥૬॥૮॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥
ગુરુ જ મારી પૂજા છે, તે જ મારો ગોવિંદ છે

ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਭਗਵੰਤੁ ॥
ગુરુ જ મારો પરબ્રહ્મ તેમજ ભગવંત છે.

ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਦੇਉ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ॥
ગુરુ મારો પૂજ્ય દેવતા છે, તે અદ્રશ્ય છે અને તેનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી.

ਸਰਬ ਪੂਜ ਚਰਨ ਗੁਰ ਸੇਉ ॥੧॥
જેની બધા પૂજા કરે છે, હું તે ગુરુના ચરણોની સેવામાં લીન છું ॥૧॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਮੈ ਥਾਉ ॥
ગુરુ વગર મારું બીજું કોઈ સ્થાન નથી,

ਅਨਦਿਨੁ ਜਪਉ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું દિવસ-રાત ગુરુનું નામ જપતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੁ ਰਿਦੈ ਧਿਆਨੁ ॥
ગુરુ જ મારું જ્ઞાન છે અને હૃદયમાં ગુરુનું જ ધ્યાન કરું છું.

ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲੁ ਪੁਰਖੁ ਭਗਵਾਨੁ ॥
ગુરુ જ જગતનો પાલનહાર તેમજ પરમપુરુષ પરમાત્મા છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਿ ਰਹਉ ਕਰ ਜੋਰਿ ॥
હું હાથ જોડીને ગુરૂની શરણમાં પડતો રહું છું,

ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ॥੨॥
ગુરુ વગર મારો બીજો કોઈ મિત્ર નથી ॥૨॥

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਤਾਰੇ ਭਵ ਪਾਰਿ ॥
ગુરુ એવો જહાજ છે જે જીવને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਮ ਤੇ ਛੁਟਕਾਰਿ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી જ યમથી છુટકારો મળે છે અને

ਅੰਧਕਾਰ ਮਹਿ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਉਜਾਰਾ ॥
અજ્ઞાનરૂપી અંધારામાં ગુરુ-મંત્ર જ પ્રકાશ કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਗਲ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੩॥
ગુરુની સંગ રહેવાથી બધાની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ॥
ખુબ ભાગ્યથી જ સંપૂર્ણ ગુરુ મળે છે,

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੀ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી કોઈ દુઃખ સ્પર્શ કરતુ નથી

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુના શબ્દને કોઈ મટાડી શકતું નથી

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੪॥੭॥੯॥
ગુરુ જ નાનક છે અને નાનક જ પરમેશ્વર છે ॥૪॥૭॥૯॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਬਿਉਹਾਰ ॥
હે જીવ! રામ નામથી જ વ્યવહાર કરે,

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥
કારણ કે રામ જ પ્રાણોનો એકમાત્ર આધાર છે.

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇ ॥
રામનું જ કીર્તિગાન કરવું જોઈએ,

ਰਮਤ ਰਾਮੁ ਸਭ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥੧॥
કારણ કે પ્રેમાળ રામ બધામાં જ સમાયેલ છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਬੋਲਹੁ ਰਾਮ ॥
સંતજનોની સાથે મળીને રામ નામ જ બોલ,

ਸਭ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જ બધાથી પવિત્ર છે અને મનોકામના પૂર્ણ કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਧਨੁ ਸੰਚਿ ਭੰਡਾਰ ॥
રામ નામનું ધન એકત્રિત કરીને ભંડાર ભરી લે.

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰਿ ਆਹਾਰ ॥
રામ નામનું પોતાનું ભોજન બનાવી લે.

ਰਾਮ ਰਾਮ ਵੀਸਰਿ ਨਹੀ ਜਾਇ ॥
રામ નામ ક્યારેય ભૂલવું જોઈએ નહીં.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬਤਾਇ ॥੨॥
ગુરુએ કૃપા કરી આ કહી દીધું છે ॥૨॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਦਾ ਸਹਾਇ ॥
રામ હંમેશા જ મારી મદદ કરે છે,

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આથી રામ નામમાં જ લગન લગાવી લીધી છે.

ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਭਏ ॥
રામ નામ જપીને અમે નિર્મળ થઈ ગયા છીએ અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ॥੩॥
આનાથી જન્મ-જન્માંતરના પાપ દૂર થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਰਮਤ ਰਾਮ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥
રામ નામનું સ્મરણ જન્મ-મરણનું ચક્ર મટાડી દે છે.

ਉਚਰਤ ਰਾਮ ਭੈ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੈ ॥
રામ નામનું ઉચ્ચારણ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે.

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਰਾਮ ਪਰਗਾਸ ॥
રામ નામનો પ્રકાશ સર્વોત્તમ છે.

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ॥੪॥੮॥੧੦॥
હે દાસ નાનક! દિવસ-રાત રામને જપતો રહે ॥૪॥૮॥૧૦॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਉਨ ਕਉ ਖਸਮਿ ਕੀਨੀ ਠਾਕਹਾਰੇ ॥
મારા માલિકે કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકારને રોકી દીધા છે.

ਦਾਸ ਸੰਗ ਤੇ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥
પ્રભુએ તેને પોતાના દાસને મળવાથી મારીને ભગાડી દીધો છે.

ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਤ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
આ વિકારોએ ગોવિંદનાં ભક્તનું ઠેકાણું મેળવ્યું નથી.

ਰਾਮ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥੧॥
રામના ભક્તજનોએ મળીને તેનું જ મંગળગાન કર્યું છે ॥૧॥

ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੇ ਪੰਚ ਸਿਕਦਾਰ ॥
આ પાંચેય ભલે આખી સૃષ્ટીના સરદાર છે

ਰਾਮ ਭਗਤ ਕੇ ਪਾਨੀਹਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ રામ-ભક્તોના પાણી ભરનાર સેવક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਗਤ ਪਾਸ ਤੇ ਲੇਤੇ ਦਾਨੁ ॥
આ જગતથી તો કર લે છે

ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਤ ਕਉ ਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ ॥
પરંતુ ગોવિંદના ભક્તોને હંમેશા સલામ કરે છે.

ਲੂਟਿ ਲੇਹਿ ਸਾਕਤ ਪਤਿ ਖੋਵਹਿ ॥
આ પદાર્થવાદી જીવોનાં શુભ ગુણોને લૂંટી લે છે અને તેની ઈજ્જત ગુમાવી દે છે પરંતુ

ਸਾਧ ਜਨਾ ਪਗ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਹਿ ॥੨॥
સાધુજનોના પગ ઘસી-ઘસીને ધોવે છે ॥૨॥

ਪੰਚ ਪੂਤ ਜਣੇ ਇਕ ਮਾਇ ॥
એક માયા માઈએ આ પાંચેય પુત્રોને જન્મ આપ્યો છે અને

ਉਤਭੁਜ ਖੇਲੁ ਕਰਿ ਜਗਤ ਵਿਆਇ ॥
તેને ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી જન્મેલા જીવની રમત રચીને જગતને ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਚਿ ਰਸੇ ॥
રજોગુણી, તમોગુણી તેમજ સતોગુણી જીવોની સાથે મળીને આનંદ કરે છે

ਇਨ ਕਉ ਛੋਡਿ ਊਪਰਿ ਜਨ ਬਸੇ ॥੩॥
આ વિકારોને છોડીને ભક્તજન આનાથી ઉપર વસે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਨ ਲੀਏ ਛਡਾਇ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને ભક્તજનોને છોડાવી લીધા છે,

ਜਿਸ ਕੇ ਸੇ ਤਿਨਿ ਰਖੇ ਹਟਾਇ ॥
જેના આ ઉત્પન્ન કરેલ છે, તેને જ આને વિકારોથી દૂર કર્યો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਸਾਰੁ ॥
હે નાનક! પ્રભુનું ભક્તિ ઉત્તમ છે

ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਸਭ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੪॥੯॥੧੧॥
ભક્તિ વગર બધા હેરાન થાય છે ॥૪॥૯॥૧૧॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
હરિનું નામ જપવાથી બધા મતભેદ-ક્લેશ મટી જાય છે.

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਕੀਨੋ ਠਾਉ ॥
આનાથી દુઃખોનો નાશ થઈ જાય છે અને સુખ જ સુખ બની રહે છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਘਾਏ ॥
પ્રભુનું અમૃત નામ જપી-જપીને જીવ તૃપ્ત થઈ જાય છે અને

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਗਲ ਫਲ ਪਾਏ ॥੧॥
સંતોની કૃપાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਜਪਤ ਜਨ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥
રામ-નામ જપીને ભક્તજન સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના જન્મ-જન્માંતરના પાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
ગુરુના ચરણ હૃદયમાં ધારણ કરી લે

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਤੇ ਉਤਰੇ ਪਾਰੇ ॥
આનાથી સંસારરૂપી આગ સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે અને

ਜਨਮ ਮਰਣ ਸਭ ਮਿਟੀ ਉਪਾਧਿ ॥
જન્મ-મરણની બધી ઇજા મટી જાય છે અને

ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ॥੨॥
સરળ જ પ્રભુથી સમાધિ લાગી જાય છે ॥૨॥

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਏਕੋ ਸੁਆਮੀ ॥
એક સ્વામી જ બધામાં વસેલ છે.

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અને તે બધાના દિલની વાત જાણે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾ ਕਉ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
પોતાની કૃપા કરીને તે જેને પણ ઉપદેશ દે છે,

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਉ ਲੇਇ ॥੩॥
તે આઠ પ્રહર પ્રભુનું નામ જ લેતો રહે છે ॥૩॥

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ॥
જેના અંતરમનમાં પ્રભુ પોતે આવી વસે છે,

ਤਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
તેના હ્દયમાં પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰੀਐ ॥
ભક્તિ-ભાવથી હરિનું કીર્તન કરવું જોઈએ.

ਜਪਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਰੀਐ ॥੪॥੧੦॥੧੨॥
હે નાનક! પરબ્રહ્મને જપીને મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૧૦॥૧૨॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਮਸਕਾਰਿ ॥
ગુરુના ચરણ-કમળને નમન કર;

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਮਾਰਿ ॥
આ રીતે આ શરીરમાંથી કામ-ક્રોધને મારી દે.

ਹੋਇ ਰਹੀਐ ਸਗਲ ਕੀ ਰੀਨਾ ॥
આપણે બધાના ચરણોની ધૂળ બનીને રહેવું જોઈએ અને

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਸਭ ਮਹਿ ਚੀਨਾ ॥੧॥
બધામાં વસી રહેલ રામને ઓળખવો જોઈએ ॥૧॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਰਮਹੁ ਗੋਪਾਲ ਗੋੁਬਿੰਦੁ ॥
આ વિધિ દ્વારા ગોપાલ ગોવિંદને યાદ કરતો રહે,

ਤਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜਿੰਦੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર-ધન બધું પ્રભુનું આપેલ છે અને કીમતી જીવન પણ તેનું દાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માનું ગુણગાન કર;

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥
તારું જીવન તેમજ પ્રાણોની આ જ ઈચ્છા છે,

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗਿ ॥
પોતાનો અભિમાન ત્યાગીને પ્રભુને સાથે જ સમજ.

ਸਾਧ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਨੁ ਰੰਗਿ ॥੨॥
સાધુની કૃપાથી મન પરમાત્માના રંગમાં લગાવ ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਕੀਆ ਤਿਸ ਕਉ ਜਾਨੁ ॥
જે પરમાત્માએ તને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તેને સમજી લે.

ਆਗੈ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
આગળ તેના દરબારમાં ખુબ યશ પ્રાપ્ત થશે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ॥
જે મનુષ્યની જીભ પ્રભુનું નામ જપતી રહે છે,

ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੋਪਾਲ ॥੩॥
તેનું મન-શરીર નિર્મળ થઈ જાય છે અને તે નિહાળ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ! મારા પર કૃપા કર;

ਸਾਧੂ ਕੀ ਮਨੁ ਮੰਗੈ ਰਵਾਲਾ ॥
મારુ મન તો સાધુની ચરણ-ધૂળ જ માંગે છે.

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈને મને આ દાન આપ.

ਨਾਨਕੁ ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ॥੪॥੧੧॥੧੩॥
કારણ કે નાનક તો પ્રભુનું નામ જપીને જ જીવંત રહી રહ્યો છે ॥૪॥૧૧॥૧૩॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਧੂਪ ਦੀਪ ਸੇਵਾ ਗੋਪਾਲ ॥
પરમાત્માની પૂજા જ મારા માટે વાસ્તવમાં ધૂપ તેમજ દીવાની જેમ અર્ચના કરવાની છે અને

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਕਰਤਾਰ ॥
અનેક વાર કર્તારની જ વંદના કરું છું.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ॥
બધું જ ત્યાગીને મેં પ્રભુની શરણ ગ્રહણ કરી લીધી છે અને

ਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਵਡ ਭਾਗਿ ॥੧॥
હું ખૂબ ભાગ્યશાળી છું કે ગુરુ મારા પર ખુશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਆਠ ਪਹਰ ਗਾਈਐ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥
આઠ પ્રહર ગોવિંદનું યશોગાન કરવું જોઈએ.

ਤਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਜਿੰਦੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર-ધન પ્રભુનું આપેલું છે અને પ્રાણ પણ તેનું જ દાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਮਤ ਭਏ ਆਨੰਦ ॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી મનમાં આનંદ બની રહે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬਖਸੰਦ ॥
પરબ્રહ્મ ક્ષમાવાન તેમજ કૃપાનું ઘર છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਨ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
કૃપા કરીને તેને ભક્તજનોને પોતાની સેવામાં લગાવેલ છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਮੇਟਿ ਮਿਲਾਏ ॥੨॥
તેને જન્મ-મરણનું દુઃખ મટાડીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૨॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਇਹੁ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥
કર્મ ધર્મ તેમજ સાચું જ્ઞાન તો આ જ છે કે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
સત્સંગમાં મળીને હરિનું નામ જપવું જોઈએ.

ਸਾਗਰ ਤਰਿ ਬੋਹਿਥ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣ ॥
પ્રભુના ચરણ એવું જહાજ છે જે સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪ੍ਰਭ ਕਾਰਨ ਕਰਣ ॥੩॥
અંતર્યામી પ્રભુ જ બધું કરવા તેમજ કરાવનાર છે ॥૩॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
તેને પોતાની કૃપા કરીને બચાવી લીધો છે અને

ਪੰਚ ਦੂਤ ਭਾਗੇ ਬਿਕਰਾਲ ॥
ભયાનક પાંચ દુષ્ટો - વાસના, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકારને ભગાડી દીધા છે.

ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਨ ਕਬਹੂ ਹਾਰਿ ॥
હવે તે ક્યારેય પણ જુગારમાં જન્મ હારશે નહીં,

ਨਾਨਕ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥੪॥੧੨॥੧੪॥
કારણ કે પ્રભુએ પોતે નાનકનો પક્ષ લીધો છે ॥૪॥૧૨॥૧૪॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੁਖ ਅਨਦ ਕਰੇਇ ॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને મનમાં સુખ તેમજ આનંદ કરી દીધો છે.

ਬਾਲਕ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਗੁਰਦੇਵਿ ॥
ગુરુદેવે પોતાના બાળકને બચાવી લીધો છે.

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋੁਬਿੰਦ ॥
પ્રભુ કૃપાનું ઘર તેમજ દયાનો સમુદ્ર છે,

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਬਖਸਿੰਦ ॥੧॥
તે બધા જીવોને ક્ષમા કરનાર છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥
હે દીનદયાળુ પ્રભુ! તારી શરણમાં આવી ગયો છું.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਪਿ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરબ્રહ્મ! તારું નામ જપીને હંમેશા નિહાળ રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਦੂਸਰ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! તારા જેવો દયાળુ બીજો કોઈ નથી અને

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਸਮਾਹੀ ॥
ઘટ ઘટ બધાના મનમાં તું જ સમાઈ રહ્યો છે.

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਾ ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਸਵਾਰੈ ॥
તું પોતાના દાસનું લોક-પરલોક સુશોભિત કરી દે છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਰਦੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! પાપીઓને પવિત્ર કરનાર તારો યશ છે ॥૨॥

ਅਉਖਧ ਕੋਟਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ॥
ગોવિંદનું સ્મરણ જ કરોડો રોગની ઔષધી છે અને

ਤੰਤੁ ਮੰਤੁ ਭਜੀਐ ਭਗਵੰਤ ॥
પરમાત્માનું ભજન જ સર્વોત્તમ તંત્ર-મંત્ર છે.

ਰੋਗ ਸੋਗ ਮਿਟੇ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਏ ॥
પ્રભુનું ધ્યાન કરવાથી બધા રોગ-શોક મટી જાય છે અને

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਪੂਰਨ ਫਲ ਪਾਏ ॥੩॥
મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥ ਦਇਆਰ ॥
દયાવાન પ્રભુ બધું જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે અને

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਮਹਾ ਬੀਚਾਰ ॥
તેનું ચિંતન જ સર્વ ભંડાર છે.

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ॥
હે નાનક! પ્રભુએ પોતે જ ભક્તજનોને બચાવી લીધા છે,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਏਕੋ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥੪॥੧੩॥੧੫॥
હંમેશા એક પરમાત્માનું જ જાપ કર ॥૪॥૧૩॥૧૫॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! હરિ નામ જપ;

ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਚੀਤ ॥
આનાથી તારું મન નિર્મળ થઈ જશે.

ਮਨ ਤਨ ਕੀ ਸਭ ਮਿਟੈ ਬਲਾਇ ॥
મન-શરીરની બધી ચિંતા-મુશ્કેલીઓ મટી જશે અને

ਦੂਖੁ ਅੰਧੇਰਾ ਸਗਲਾ ਜਾਇ ॥੧॥
દુઃખનું બધું અંધારું નાશ થઈ જશે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਤਰੀਐ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હરિનું ગુણગાન કરવાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવાય છે અને

ਵਡ ਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભાગ્યશાળીને જ અપાર પરમેશ્વર મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜਨੁ ਕਰੈ ਕੀਰਤਨੁ ਗੋਪਾਲ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું કીર્તન કરે છે,

ਤਿਸ ਕਉ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥
યમરાજ પણ તેની નજીક આવી શકતો નથી.

ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જગતમાં તેનો જન્મ જ સફળ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਪਨਾ ਖਸਮੁ ਪਛਾਣੁ ॥੨॥
જે ગુરુમુખ બનીને પોતાના માલિકને ઓળખી લે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
સંતની કૃપાથી જે મનુષ્ય હરિનું સ્તુતિગાન કરે છે,

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਿਟਹਿ ਉਨਮਾਦ ॥
કામ, ક્રોધ તેમજ ઉન્માદ તેના મનથી મટી જાય છે.

ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ਜਾਣੁ ਭਗਵੰਤ ॥
હંમેશા પરમાત્માને પોતાની આજુબાજુ સમજ

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਪੂਰਨ ਮੰਤ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરુનો આ સંપૂર્ણ મંત્ર છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਾਟਿ ਕੀਏ ਭੰਡਾਰ ॥
હરિ નામરૂપી ધન પ્રાપ્ત કરીને ભંડાર ભરી લીધા છે અને

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰ ॥
સદ્દગુરુને મળીને બધા કાર્ય સંભાળી લીધા છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਰੰਗ ਸੰਗਿ ਜਾਗਾ ॥
હરિના નામ રંગથી મન જાગી ગયું છે.

ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥੪॥੧੪॥੧੬॥
હે નાનક! હવે મન હરિ-ચરણોમાં લીન થઈ ગયું છે ॥૪॥૧૪॥૧૬॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਭਵ ਸਾਗਰ ਬੋਹਿਥ ਹਰਿ ਚਰਣ ॥
હરિના ચરણ જ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવવા માટે જહાજ છે.

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਮਰਣ ॥
નામ સ્મરણ કરવાથી જીવનું બીજી વાર મૃત્યુ થતું નથી.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਮਤ ਨਾਹੀ ਜਮ ਪੰਥ ॥
હરિનું ગુણગાન કરવાથી યમના રસ્તા પર જવું પડતું નથી.

ਮਹਾ ਬੀਚਾਰ ਪੰਚ ਦੂਤਹ ਮੰਥ ॥੧॥
પ્રભુનું ચિંતન કામાદિક પાંચ દૂતોનો નાશ કરી દે છે ॥૧॥

ਤਉ ਸਰਣਾਈ ਪੂਰਨ ਨਾਥ ॥
હે સંપૂર્ણ નાથ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું,

ਜੰਤ ਅਪਨੇ ਕਉ ਦੀਜਹਿ ਹਾਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના જીવને હાથ આપીને રક્ષા કર ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ॥
સ્મૃતિ, શાસ્ત્ર, વેદ તેમજ પુરાણ

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ ॥
પરમાત્માની મહિમાનું જ વખાણ કરે છે.

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਬੈਸਨੌ ਰਾਮਦਾਸ ॥
યોગી, બ્રહ્મચારી, વૈષ્ણવ તથા રામદાસ પણ

ਮਿਤਿ ਨਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਬਿਨਾਸ ॥੨॥
અવિનાશી બ્રહ્માના વિસ્તારને જાણતા નથી ॥૨॥

ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰਹਿ ਸਿਵ ਦੇਵ ॥
હે મિત્ર! શિવશંકર જેવા દેવ પણ તેને મેળવવા માટે કરુણા કરે છે

ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ॥
પરંતુ તલ માત્ર પણ લક્ષ્યહીન અભેદ પરમાત્માને સમજતો નથી.

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਿਸੁ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
જેને તે પોતાની પ્રેમ-ભક્તિ દે છે,

ਜਗ ਮਹਿ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਕੇਇ ॥੩॥
આમાં એવો મનુષ્ય દુર્લભ જ છે ॥૩॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਗੁਣੁ ਕਿਛਹੂ ਨਾਹਿ ॥
મારા ગુણહીનમાં કોઈ પણ ગુણ નથી અને

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਹਿ ॥
બધા ખજાના તારી દ્રષ્ટિમાં જ છે.

ਨਾਨਕੁ ਦੀਨੁ ਜਾਚੈ ਤੇਰੀ ਸੇਵ ॥
ગરીબ નાનક તો તારી સેવા જ ઈચ્છે છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਜੈ ਗੁਰਦੇਵ ॥੪॥੧੫॥੧੭॥
હે ગુરુદેવ! કૃપા કરીને મને પોતાની સેવા દે ॥૪॥૧૫॥૧૭॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਕਾ ਲੀਆ ਧਰਤਿ ਬਿਦਾਰਉ ॥
સંતનો તિરસ્કૃત મનુષ્ય ધરતીથી અલગ કરી દેવો જોઈએ અને

ਸੰਤ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਅਕਾਸ ਤੇ ਟਾਰਉ ॥
સંતનો નિંદક તો આકાશથી નીચે ફેંકી દેવો જોઈએ.

ਸੰਤ ਕਉ ਰਾਖਉ ਅਪਨੇ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ॥
સંતને પોતાના પ્રાણોથી લગાવીને રાખ

ਸੰਤ ਉਧਾਰਉ ਤਤਖਿਣ ਤਾਲਿ ॥੧॥
ત્યારથી સંતનો સંગ તરત ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥

ਸੋਈ ਸੰਤੁ ਜਿ ਭਾਵੈ ਰਾਮ ॥
તે જ સંત છે, જે રામને પ્રેમાળ લાગે છે.

ਸੰਤ ਗੋਬਿੰਦ ਕੈ ਏਕੈ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગોવિંદ અને સંતનું એક જ કામ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਕੈ ਊਪਰਿ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਹਾਥ ॥
પ્રભુ પોતાનો હાથ રાખીને સંતની રક્ષા કરે છે અને

ਸੰਤ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત સંતની સાથે જ રહે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸੰਤਹ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ॥
આ શ્વાસ-શ્વાસ સંતોનો પ્રતિપાલક બને છે.

ਸੰਤ ਕਾ ਦੋਖੀ ਰਾਜ ਤੇ ਟਾਲਿ ॥੨॥
સંતનો દોષિત પોતાનું રાજ પણ ગુમાવી દે છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! કોઈ પણ સંતની નિંદા કરે નહિ;

ਜੋ ਨਿੰਦੈ ਤਿਸ ਕਾ ਪਤਨੁ ਹੋਇ ॥
જે પણ તેની નિંદા કરે છે, તેનું પતન થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਕਉ ਰਾਖੈ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥
જેની રક્ષા સર્જનહાર કરે છે,

ਝਖ ਮਾਰਉ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ॥੩॥
આખું સંસાર વ્યર્થ જ તેનું ખરાબ કરવા માટે ઠોકર ખાતું રહે છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੇ ਕਾ ਭਇਆ ਬਿਸਾਸੁ ॥
સંતને પોતાના પ્રભુ પર સ્થિર વિશ્વાસ થઈ ગયો છે,

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
આ જીવન તેમજ શરીર બધું તેની જ આપેલી રાશિ છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਉਪਜੀ ਪਰਤੀਤਿ ॥
નાનકના મનમાં આ નિષ્ઠા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે કે

ਮਨਮੁਖ ਹਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਦ ਜੀਤਿ ॥੪॥੧੬॥੧੮॥
મનમુખ જીવનમાં હારી જાય છે અને ગુરુમુખ હંમેશા જીત પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૧૬॥૧૮॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨੀਰਿ ਨਰਾਇਣ ॥
નારાયણનું પવિત્ર નામ શુદ્ધ જળની જેમ છે,

ਰਸਨਾ ਸਿਮਰਤ ਪਾਪ ਬਿਲਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના જીભ દ્વારા સ્મરણ કરવાથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਰਾਇਣ ਸਭ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸ ॥
બધા જીવોમાં હરિનો જ નિવાસ છે અને

ਨਾਰਾਇਣ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪਰਗਾਸ ॥
દરેક શરીરમાં તેનો પ્રકાશ થઈ રહ્યો છે.

ਨਾਰਾਇਣ ਕਹਤੇ ਨਰਕਿ ਨ ਜਾਹਿ ॥
હરિનું નામ જપનાર ક્યારેય નરકમાં જતો નથી,

ਨਾਰਾਇਣ ਸੇਵਿ ਸਗਲ ਫਲ ਪਾਹਿ ॥੧॥
તેની પૂજા કરવાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਨਾਰਾਇਣ ਮਨ ਮਾਹਿ ਅਧਾਰ ॥
હે મિત્ર! મારા મનમાં હરિના નામનો જ આશરો છે અને

ਨਾਰਾਇਣ ਬੋਹਿਥ ਸੰਸਾਰ ॥
સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવવા માટે તે જ જહાજ છે.

ਨਾਰਾਇਣ ਕਹਤ ਜਮੁ ਭਾਗਿ ਪਲਾਇਣ ॥
હરીને જપવાથી યમ ભાગીને દૂર ચાલ્યો જાય છે અને

ਨਾਰਾਇਣ ਦੰਤ ਭਾਨੇ ਡਾਇਣ ॥੨॥
તે જ માયારુપી ડાયનના દાંત તોડનાર છે ॥૨॥

ਨਾਰਾਇਣ ਸਦ ਸਦ ਬਖਸਿੰਦ ॥
હરિ હંમેશા ક્ષમાવાન છે અને

ਨਾਰਾਇਣ ਕੀਨੇ ਸੂਖ ਅਨੰਦ ॥
તેના ભક્તોના હૃદયમાં સુખ તેમજ આનંદ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે.

ਨਾਰਾਇਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਨੋ ਪਰਤਾਪ ॥
આખા સંસારમાં તેનો જ પ્રતાપ ફેલાયેલ છે અને

ਨਾਰਾਇਣ ਸੰਤ ਕੋ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੩॥
હરિ જ સંતોનો માઈ-બાપ છે ॥૩॥

ਨਾਰਾਇਣ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਰਾਇਣ ॥
સંતોની સંગતિમાં દરેક સમય હરિ-હરિ શબ્દનું જ ભજન ગુંજતું રહે છે અને

ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਨਰਾਇਣ ਗਾਇਣ ॥
તે વારંવાર હરિનું જ ગુણ ગાતો રહે છે.

ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਲਹੀ ॥
ગુરુથી મળીને અગોચર વસ્તુ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે,

ਨਾਰਾਇਣ ਓਟ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਗਹੀ ॥੪॥੧੭॥੧੯॥
દાસ નાનકે પણ હરિની શરણ લઇ લીધી છે ॥૪॥૧૭॥૧૯॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਰਾਖੈ ਰਾਖਣਹਾਰੁ ॥
જેની રક્ષા સર્વશક્તિમાન નિરંકાર કરે છે,

ਤਿਸ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੇ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો જ તે સાથ આપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਅਗਨਿ ਨ ਜੋਹੈ ॥
માતાના ગર્ભમાં જઠરાગ્નિ પણ તે જીવને સ્પર્શ કરતી નથી અને

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਨ ਪੋਹੈ ॥
વાસના, ક્રોધ, લોભ તેમજ મોહ પણ હેરાન કરતા નથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
સાધુની સંગતિમાં તે નિરંકારનું નામ જપતો રહે છે અને

ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਮੁਹਿ ਲਾਗੈ ਛਾਰੁ ॥੧॥
તેની નિંદા કરનારના મુખમાં રાખ જ પડે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਕਵਚੁ ਦਾਸ ਕਾ ਸੰਨਾਹੁ ॥
રામનું નામ જ દાસનું કવચ તેમજ ઢાળ છે,

ਦੂਤ ਦੁਸਟ ਤਿਸੁ ਪੋਹਤ ਨਾਹਿ ॥
જેને કામાદિક દુષ્ટ રાક્ષસ સ્પર્શ કરતો નથી.

ਜੋ ਜੋ ਗਰਬੁ ਕਰੇ ਸੋ ਜਾਇ ॥
જે પણ મનુષ્ય ઘમંડ કરે છે, તેનો નાશ થઈ જાય છે.

ਗਰੀਬ ਦਾਸ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਣਾਇ ॥੨॥
પ્રભુની શરણ જ વિનમ્ર દાસનો સહારો છે ॥૨॥

ਜੋ ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
જે જે જીવ પરમાત્માની શરણમાં આવ્યો છે,

ਸੋ ਦਾਸੁ ਰਖਿਆ ਅਪਣੈ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ॥
તે દાસને પ્રભુએ પોતાના ગળાથી લગાવી લીધો છે.

ਜੇ ਕੋ ਬਹੁਤੁ ਕਰੇ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
જો કોઈ ખુબ અહંકાર કરે છે તો

ਓਹੁ ਖਿਨ ਮਹਿ ਰੁਲਤਾ ਖਾਕੂ ਨਾਲਿ ॥੩॥
તે ક્ષણમાં જ રાખમાં મળી જાય છે ॥૩॥

ਹੈ ਭੀ ਸਾਚਾ ਹੋਵਣਹਾਰੁ ॥
પ્રભુ જ સત્ય છે, તે વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તે જ થશે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈਂ ਬਲਿਹਾਰ ॥
હું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાવ છું,

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਰਖੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
તે પોતાની કૃપા કરીને દાસની રક્ષા કરે છે.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰ ॥੪॥੧੮॥੨੦॥
ફક્ત પ્રભુ જ નાનકના પ્રાણોનો આધાર છે ॥૪॥૧૮॥૨૦॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਅਚਰਜ ਕਥਾ ਮਹਾ ਅਨੂਪ ॥ ਪ੍ਰਾਤਮਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਰੂਪੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ અદભુત કથા ખુબ અનુપમ છે કે આત્મા જ પરમાત્માનું રૂપ છે ॥વિરામ॥

ਨਾ ਇਹੁ ਬੂਢਾ ਨਾ ਇਹੁ ਬਾਲਾ ॥
આ આત્મા ન તો વૃધ્ધ થાય છે અને ન તો જવાન થાય છે.

ਨਾ ਇਸੁ ਦੂਖੁ ਨਹੀ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥
ન આને કોઈ દુઃખ સ્પર્શે છે અને ન તો આને યમનો જાળ ફસાવે છે.

ਨਾ ਇਹੁ ਬਿਨਸੈ ਨਾ ਇਹੁ ਜਾਇ ॥
ન તો આનો ક્યારેય નાશ થાય છે અને ન તો આ જન્મે છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧॥
આ તો યુગ-યુગાંતરોમાં હંમેશા સ્થિત રહે છે ॥૧॥

ਨਾ ਇਸੁ ਉਸਨੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਸੀਤੁ ॥
ન તો આને ગરમી પ્રભાવિત કરે છે અને ન તો સદીનો કોઇ પ્રભાવ પડે છે.

ਨਾ ਇਸੁ ਦੁਸਮਨੁ ਨਾ ਇਸੁ ਮੀਤੁ ॥
ન તો આનો કોઈ દુશ્મન છે અને ન તો કોઈ મિત્ર છે.

ਨਾ ਇਸੁ ਹਰਖੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਸੋਗੁ ॥
ન આને કોઈ ખુશી છે અને ન તો કોઇ ગમ છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਇਸ ਕਾ ਇਹੁ ਕਰਨੈ ਜੋਗੁ ॥੨॥
આ બધું જ આનું જ છે અને આ બધું જ કરવામાં યોગ્ય છે ॥૩॥

ਨਾ ਇਸੁ ਬਾਪੁ ਨਹੀ ਇਸੁ ਮਾਇਆ ॥
ન આનો કોઈ બાપ છે અને ન તો આની કોઈ મા છે.

ਇਹੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਹੋਤਾ ਆਇਆ ॥
આ અપરંપાર છે અને હંમેશા જ થતો આવ્યો છે.

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕਾ ਇਸੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
પાપ તેમજ પુણ્યનો આને કોઈ લેપ લાગતો નથી.

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਦ ਹੀ ਜਾਗੈ ॥੩॥
આ ઘટ-ઘટ બધાના અંતરમાં હંમેશા જ જાગૃત છે ॥૩॥

ਤੀਨਿ ਗੁਣਾ ਇਕ ਸਕਤਿ ਉਪਾਇਆ ॥
તેને ત્રણ ગુણોવાળી શક્તિ અર્થાત માયાને ઉત્પન્ન કરી છે અને

ਮਹਾ ਮਾਇਆ ਤਾ ਕੀ ਹੈ ਛਾਇਆ ॥
આ મહામાયા તેનો જ છાંયો છે.

ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਅਭੇਦ ਦਇਆਲ ॥
પરમાત્મા ખુબ દયાળુ, અછલ, અછેદ તેમજ અભેદ છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥
આ દીનદયાળુ હંમેશા કૃપાનું ઘર છે.

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਛੂ ਨ ਪਾਇ ॥
તેની ગતિ તેમજ અંદાજ લગાવી શકાતો નથી.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥੪॥੧੯॥੨੧॥
નાનક હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૧૯॥૨૧॥

ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ગોંડ મહેલ ૫॥

ਸੰਤਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
સંતો પર બલિહાર જવું જોઈએ,

ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
સંતોની સંગે મળીને રામના ગુણ ગાતો રહે.

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਗਏ ॥
સંતોની કૃપાથી બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે અને

ਸੰਤ ਸਰਣਿ ਵਡਭਾਗੀ ਪਏ ॥੧॥
સંતોની શરણ કોઈ ભાગ્યશાળી જ મેળવે છે ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਜਪਤ ਕਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ॥
રામ નામ જપવાથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ પોતાનો જ લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਬ ਹੋਇ ਦਇਆਲ ॥
જ્યારે પરમાત્મા દયાળુ થાય છે તો

ਸਾਧੂ ਜਨ ਕੀ ਕਰੈ ਰਵਾਲ ॥
તે જીવને સાધુજનોની ચરણ-ધૂળ બનાવી દે છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਜਾਇ ॥
પછી કામ તેમજ ક્રોધ આ શરીરથી દૂર થઈ જાય છે અને

ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
રામ નામરૂપી રત્ન મનમાં આવી વસે છે ॥૨॥

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਤਾਂ ਕਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે પરમાત્માને પોતાની નજીક સમજે છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਜਾਣੁ ॥
તેનો જન્મ સફળ તેમજ પરવાન થઈ જાય છે.

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀਰਤਨਿ ਲਾਗੈ ॥
આવો જીવ શ્રધ્ધા ભક્તિથી પ્રભુનું કીર્તન કરતો રહે છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥੩॥
જન્મ-જન્માંતરનો સુતેલ તેનું મન જાગી જાય છે ॥૩॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਨ ਕਾ ਆਧਾਰੁ ॥
પરમાત્માના ચરણ-કમળ જ દાસનો આધાર છે.

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਰਉਂ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੁ ॥
ગોવિંદનું સ્તુતિગાન જ સાચો વ્યાપાર છે.

ਦਾਸ ਜਨਾ ਕੀ ਮਨਸਾ ਪੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના દાસ જનોની ઈચ્છા પૂર્ણ કર;

ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਜਨ ਧੂਰਿ ॥੪॥੨੦॥੨੨॥੬॥੨੮॥
કારણ કે નાનક તો સંતજનોની ચરણધૂળ મેળવીને જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૨૦॥૨૨॥૬॥૨૮॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
રાગ ગોંડ અષ્ટપદ મહેલ ૫ ધર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુમુખને નમન કર,

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਸਫਲ ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ॥
જેના દર્શન સફળ છે અને જેની સેવા કરવાથી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થાય છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તે અંતર્યામી, પરમ પુરુષ વિધાતા છે અને

ਆਠ ਪਹਰ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥੧॥
આઠ પ્રહર નામ-રંગમાં જ લીન રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਗੋਪਾਲ ॥
ગુરુ જ ગોવિંદ તેમજ ગુરુ જ સંસારનો પાલનહાર છે,

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਰਾਖਨਹਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ પોતાના દાસનો રખેવાળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਤਿਸਾਹ ਸਾਹ ਉਮਰਾਉ ਪਤੀਆਏ ॥
તેને રાજા-મહારાજા તેમજ ઉમરાવ ખુશ કરી દીધા છે અને

ਦੁਸਟ ਅਹੰਕਾਰੀ ਮਾਰਿ ਪਚਾਏ ॥
દુષ્ટ અહંકારીઓને મારીને નાશ કરી દીધો છે.

ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਮੁਖਿ ਕੀਨੋ ਰੋਗੁ ॥
તેને નિંદકોના મુખમાં રોગ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે અને

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕਰੈ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ॥੨॥
દુનિયાના બધા લોકો તેની જ જય-જયકાર કરે છે ॥૨॥

ਸੰਤਨ ਕੈ ਮਨਿ ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ॥
સંતોના મનમાં આનંદ જ આનંદ બની રહે છે અને

ਸੰਤ ਜਪਹਿ ਗੁਰਦੇਉ ਭਗਵੰਤੁ ॥
તે હંમેશા જ ગુરુદેવ પરમાત્માને જપતો રહે છે.

ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮੁਖ ਊਜਲ ਭਏ ॥
તેની સંગતિમાં રહેનાર લોકોના મુખ પ્રકાશિત થઈ ગયા છે અને

ਸਗਲ ਥਾਨ ਨਿੰਦਕ ਕੇ ਗਏ ॥੩॥
નિંદકોના બધા સ્થાન તેના હાથથી નીકળી ગયા છે ॥૩॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਜਨੁ ਸਦਾ ਸਲਾਹੇ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬੇਪਰਵਾਹੇ ॥
પરબ્રહ્મ ગુરુ અચિંત છે, ભક્તજન હંમેશા તેની સ્તુતિ કરતા રહે છે

ਸਗਲ ਭੈ ਮਿਟੇ ਜਾ ਕੀ ਸਰਨਿ ॥
જેની શરણમાં આવવાથી બધા ભય મટી જાય છે તથા

ਨਿੰਦਕ ਮਾਰਿ ਪਾਏ ਸਭਿ ਧਰਨਿ ॥੪॥
તેને નિંદકોને મારીને ધરતી પર નાખ્યો છે ॥૪॥

ਜਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥
પ્રભુના ઉપાસકની કોઈ પણ નિંદા ન કરે,

ਜੋ ਕਰੈ ਸੋ ਦੁਖੀਆ ਹੋਇ ॥
જે પણ નિંદા કરે છે, તે જ દુઃખી થાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਜਨੁ ਏਕੁ ਧਿਆਏ ॥
તે આઠ પ્રહર ફક્ત પરમાત્માનું જ ભજન કરે છે અને

ਜਮੂਆ ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਏ ॥੫॥
યમરાજ પણ તેની નજીક આવતો નથી ॥૫॥

ਜਨ ਨਿਰਵੈਰ ਨਿੰਦਕ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
પ્રભુનો સેવક કોઇથી પણ વેર કરતો નથી, પરંતુ નિંદક ખુબ અહંકારી હોય છે.

ਜਨ ਭਲ ਮਾਨਹਿ ਨਿੰਦਕ ਵੇਕਾਰੀ ॥
સેવક બધાનું સારું ઈચ્છે છે, પરંતુ નિંદક ખુબ પાપી હોય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਿਖਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુના શિષ્યોએ સદ્દગુરુનું જ ધ્યાન કર્યું છે,

ਜਨ ਉਬਰੇ ਨਿੰਦਕ ਨਰਕਿ ਪਾਇਆ ॥੬॥
હરિજનોનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે, પરંતુ નિંદક નરકમાં પડી ગયો છે ॥૬॥

ਸੁਣਿ ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે મારા વ્હાલા મિત્ર! હે સાજન ! આ સત્યને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ,

ਸਤਿ ਬਚਨ ਵਰਤਹਿ ਹਰਿ ਦੁਆਰੇ ॥
પ્રભુના દરવાજા પર આ સત્ય વચન જ સાચા સિદ્ધ થઈ રહ્યા છે,

ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੁ ਤੈਸਾ ਪਾਏ ॥
જેવું કોઈ કર્મ કરે છે, તેવું જ તે ફળ મેળવે છે.

ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੀ ਜੜ ਸਰਪਰ ਜਾਏ ॥੭॥
અભિમાની મનુષ્યનું મૂળ સાચે જ ઉખડી જાય છે ॥૭॥

ਨੀਧਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਧਰ ਤੇਰੀ ॥
હે સદ્દગુરુ! નિરાશ્રિત જીવોને તારો જ આશ્રય છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਜਨ ਕੇਰੀ ॥
કૃપા કરીને ભક્તજનોની લાજ રાખી લે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હે નાનક! હું તે ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੮॥੧॥੨੯॥
જેના સ્મરણે મારી લાજ રાખી લીધી ॥૮॥૧॥૨૯॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥
રાગ ગોંડ વાણી ભગત ની

ਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰੁ ੧
કબીર જિ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਕਿਛੁ ਸੁਨੀਐ ਕਹੀਐ ॥
જો કોઈ સંત મળી જાય તો તેનાથી કંઈ સાંભળવું અને કંઈ પૂછવું જોઈએ પરંતુ

ਮਿਲੈ ਅਸੰਤੁ ਮਸਟਿ ਕਰਿ ਰਹੀਐ ॥੧॥
જો કોઈ દુષ્ટ પુરુષ મળી જાય તો ચૂપ જ રહેવું જોઈએ ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਬੋਲਨਾ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥
હે બાબા! જો બોલવું હોય તો શું કહેવું જોઈએ,

ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਵਿ ਰਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી રામનું નામ જપતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਉਪਕਾਰੀ ॥
સંત પુરુષોની સાથે વિચાર-વિમર્શ ખુબ ઉપકારી છે પરંતુ

ਮੂਰਖ ਸਿਉ ਬੋਲੇ ਝਖ ਮਾਰੀ ॥੨॥
મૂર્ખની સાથે વાતચીત વ્યર્થ જ સમય બરબાદ કરે છે ॥૨॥

ਬੋਲਤ ਬੋਲਤ ਬਢਹਿ ਬਿਕਾਰਾ ॥
મુરખોની સાથે વાતચીત તેમજ બોલવાથી વિકારોમાં વૃદ્ધિ થાય છે અને

ਬਿਨੁ ਬੋਲੇ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥੩॥
સંતો વગર બોલેલ જ્ઞાનની વાતો કેવી રીતે કરી શકે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਛੂਛਾ ਘਟੁ ਬੋਲੈ ॥
કબીર કહે છે કે ખાલી ઘડો જ અવાજ કરે છે પરંતુ

ਭਰਿਆ ਹੋਇ ਸੁ ਕਬਹੁ ਨ ਡੋਲੈ ॥੪॥੧॥
તે ભરેલ હોય તો ક્યારેય ડૌલતો નથી ॥૪॥૧॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਨਰੂ ਮਰੈ ਨਰੁ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥
જયારે મનુષ્યનું મૃત્યુ થઈ જાય છે તો તેનું શરીર કોઈ કામ આવતું નથી.

ਪਸੂ ਮਰੈ ਦਸ ਕਾਜ ਸਵਾਰੈ ॥੧॥
પરંતુ જ્યારે પશુ મરે છે તો તે દસ કાર્ય સંભાળે છે ॥૧॥

ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕੀ ਗਤਿ ਮੈ ਕਿਆ ਜਾਨਉ ॥
હું પોતાના શુભાશુભ કર્મોની શું ગતિ જાણી શકું છું.

ਮੈ ਕਿਆ ਜਾਨਉ ਬਾਬਾ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે બાબા! હું શું જાણું મારી સાથે શું થશે? ॥૧॥વિરામ॥

ਹਾਡ ਜਲੇ ਜੈਸੇ ਲਕਰੀ ਕਾ ਤੂਲਾ ॥
મૃતકના હાડકાઓ એમ સળગે છે, જેમ લાકડીનો ઢગલો સળગે છે.

ਕੇਸ ਜਲੇ ਜੈਸੇ ਘਾਸ ਕਾ ਪੂਲਾ ॥੨॥
વાળ એવી રીતે સળગે છે જેમ ઘાસનો ઢગલો હોય ॥૨॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤਬ ਹੀ ਨਰੁ ਜਾਗੈ ॥
હે કબીર, મનુષ્ય અજ્ઞાનની ઊંઘથી ત્યારે જાગે છે,

ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਮੂੰਡ ਮਹਿ ਲਾਗੈ ॥੩॥੨॥
જયારે તેના માથા પર યમની સજા લાગે છે ॥૩॥૨॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਆਕਾਸਿ ਗਗਨੁ ਪਾਤਾਲਿ ਗਗਨੁ ਹੈ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਗਗਨੁ ਰਹਾਇਲੇ ॥
આકાશ, પાતાળ, તેમજ ચારેય દિશાઓમાં સર્વાત્મા જ હાજર છે

ਆਨਦ ਮੂਲੁ ਸਦਾ ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਘਟੁ ਬਿਨਸੈ ਗਗਨੁ ਨ ਜਾਇਲੇ ॥੧॥
આનંદનો સ્ત્રોત પુરુષોત્તમ હંમેશા અમર છે, શરીર નાશ થઈ જાય છે, પરંતુ તેની ચેતન સતા હાજર છે ॥૧॥

ਮੋਹਿ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਓ ॥
મને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે,

ਇਹੁ ਜੀਉ ਆਇ ਕਹਾ ਗਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ આત્મા સંસારમાં આવીને ક્યાંય ચાલી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਕਾਇਆ ਕੀਨੑੀ ਤਤੁ ਕਹਾ ਤੇ ਕੀਨੁ ਰੇ ॥
આકાશ, હવા, આગ, જળ તેમજ પૃથ્વી - આ પાંચ તત્વોથી પ્રભુએ શરીરનું નિર્માણ કર્યું છે, પરંતુ આ તત્વ ક્યાંથી રચેલ છે?

ਕਰਮ ਬਧ ਤੁਮ ਜੀਉ ਕਹਤ ਹੌ ਕਰਮਹਿ ਕਿਨਿ ਜੀਉ ਦੀਨੁ ਰੇ ॥੨॥
તમે કહો છો કે જીવ કર્મોનો બંધાયેલ છે પરંતુ આ કર્મોને જીવન કોણે આપ્યું છે? ॥૨॥

ਹਰਿ ਮਹਿ ਤਨੁ ਹੈ ਤਨ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹੈ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸੋਇ ਰੇ ॥
પ્રભુમાં જ શરીર છે અને શરીરમાં જ પ્રભુ સ્થિત છે, તે મન-શરીર બધામાં સમાયેલ છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਉ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ ਰੇ ॥੩॥੩॥
કબીર કહે છે કે હું રામનું નામ જપવાનું છોડીશ નહીં, ભલે જે સહજતાથી થાય છે, તે થવા દો ॥૩॥૩॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨
રાગ ગોંડ વાણી કબીર જી ની ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਭੁਜਾ ਬਾਂਧਿ ਭਿਲਾ ਕਰਿ ਡਾਰਿਓ ॥
મારી ભુજા બાંધીને પોટલી બનાવી તેને મને હાથીની આગળ નાખી દીધો.

ਹਸਤੀ ਕ੍ਰੋਪਿ ਮੂੰਡ ਮਹਿ ਮਾਰਿਓ ॥
મહાવતે હાથીને વધુ ક્રોધિત કરવા માટે તેના માથા પર અંકુશ પણ માર્યો પરંતુ

ਹਸਤਿ ਭਾਗਿ ਕੈ ਚੀਸਾ ਮਾਰੈ ॥
હાથી પાછળ ભાગીને રડવા લાગ્યો અને મનમાં કહે છે કે

ਇਆ ਮੂਰਤਿ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥੧॥
હું તે મૂર્તિ પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਆਹਿ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਤੁਮਰਾ ਜੋਰੁ ॥
હે પ્રભુ! કબીર કહે છે કે આ તારું બળ જ મારી રક્ષા કરી રહ્યું છે.

ਕਾਜੀ ਬਕਿਬੋ ਹਸਤੀ ਤੋਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કાજી ક્રોધમાં બબડી રહ્યો હતો કે આ હાથીને કબીર તરફ ચલાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਰੇ ਮਹਾਵਤ ਤੁਝੁ ਡਾਰਉ ਕਾਟਿ ॥
કાજી ગુસ્સાથી કહે છે કે હે મહાવત! હું તને હત્યા કરાવી દઈશ.

ਇਸਹਿ ਤੁਰਾਵਹੁ ਘਾਲਹੁ ਸਾਟਿ ॥
હાથીને ઇજા કરીને કબીર તરફ ચલાવ

ਹਸਤਿ ਨ ਤੋਰੈ ਧਰੈ ਧਿਆਨੁ ॥
પરંતુ હાથી કબીરને મારી રહ્યો નહોતો પરંતુ પરમાત્માનું જ ધ્યાન કરતો હતો.

ਵਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਬਸੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੨॥
તે હાથીના હૃદયમાં પરમાત્મા જ વસી રહ્યો હતો ॥૨॥

ਕਿਆ ਅਪਰਾਧੁ ਸੰਤ ਹੈ ਕੀਨ੍ਾ ॥
દેખનાર લોકો કહી રહ્યા હતા કે આ સંતે શું ગુનો કર્યો છે કે

ਬਾਂਧਿ ਪੋਟ ਕੁੰਚਰ ਕਉ ਦੀਨ੍ਾ ॥
પોટલું બાંધીને આને હાથીની આગળ નાખી દેવાયો?

ਕੁੰਚਰੁ ਪੋਟ ਲੈ ਲੈ ਨਮਸਕਾਰੈ ॥
હાથી તે પોટલી લઈને વારંવાર પ્રણામ કરતો હતો પરંતુ

ਬੂਝੀ ਨਹੀ ਕਾਜੀ ਅੰਧਿਆਰੈ ॥੩॥
અંધ કાજીએ પરમાત્માની રજાને સમજી નથી ॥૩॥

ਤੀਨਿ ਬਾਰ ਪਤੀਆ ਭਰਿ ਲੀਨਾ ॥
ત્રણ વાર હાથીને ચઢાવી-ચઢાવીને કાજીએ પરીક્ષા લીધી પરંતુ

ਮਨ ਕਠੋਰੁ ਅਜਹੂ ਨ ਪਤੀਨਾ ॥
તેનું સખત મન તો પણ સંતુષ્ટ થયું નહિ.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਮਰਾ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥
કબીર કહે છે કે ગોવિંદ અમારો રખેવાળ છે,

ਚਉਥੇ ਪਦ ਮਹਿ ਜਨ ਕੀ ਜਿੰਦੁ ॥੪॥੧॥੪॥
ભક્તન પ્રાણ તરુણાવસ્થામાંવસે છે ॥૪॥૧॥૪॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਨਾ ਇਹੁ ਮਾਨਸੁ ਨਾ ਇਹੁ ਦੇਉ ॥
આ આત્મા ન તો મનુષ્ય છે અને ન તો આ દેવતા છે.

ਨਾ ਇਹੁ ਜਤੀ ਕਹਾਵੈ ਸੇਉ ॥
ન તો આ બ્રહ્મચારી અને ન તો શિવ કહેવાય છે.

ਨਾ ਇਹੁ ਜੋਗੀ ਨਾ ਅਵਧੂਤਾ ॥
ન તો આ કોઈ યોગી છે અને ન તો કોઈ અવધૂત છે.

ਨਾ ਇਸੁ ਮਾਇ ਨ ਕਾਹੂ ਪੂਤਾ ॥੧॥
ન તો આની કોઈ જન્મ દેનારી માતા છે અને ન તો આ કોઈનો પુત્ર છે ॥૧॥

ਇਆ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਕੌਨ ਬਸਾਈ ॥
શરીરરૂપી મંદિરમાં કોણ નિવાસ કરી રહ્યો છે,

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕੋਊ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનું રહસ્ય કોઈ મેળવી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਇਹੁ ਗਿਰਹੀ ਨਾ ਓਦਾਸੀ ॥
ન તો આ ગૃહસ્થી છે અને ન તો ઉદાસી છે.

ਨਾ ਇਹੁ ਰਾਜ ਨ ਭੀਖ ਮੰਗਾਸੀ ॥
ન તો આ કોઈ રાજા છે અને ન તો કોઈ ભીખ માંગનાર ભિખારી છે.

ਨਾ ਇਸੁ ਪਿੰਡੁ ਨ ਰਕਤੂ ਰਾਤੀ ॥
ન આનું કોઈ શરીર છે અને ન તો થોડું-એવું રક્ત છે.

ਨਾ ਇਹੁ ਬ੍ਰਹਮਨੁ ਨਾ ਇਹੁ ਖਾਤੀ ॥੨॥
ન આ કોઈ બ્રાહ્મણ છે અને ન તો ક્ષત્રિય છે ॥૩॥

ਨਾ ਇਹੁ ਤਪਾ ਕਹਾਵੈ ਸੇਖੁ ॥
આ કોઈ તપસ્વી અથવા શૈખ પણ કહેવાતો નથી.

ਨਾ ਇਹੁ ਜੀਵੈ ਨ ਮਰਤਾ ਦੇਖੁ ॥
ન તો આ જીવંત દેખાય છે અને ન તો આ મરતો દેખાય છે.

ਇਸੁ ਮਰਤੇ ਕਉ ਜੇ ਕੋਊ ਰੋਵੈ ॥
જો કોઈ આ આત્માને મરતી સમજીને રોવે છે તો

ਜੋ ਰੋਵੈ ਸੋਈ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥੩॥
તે પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી દે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੈ ਡਗਰੋ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી મેં સન્માર્ગ મેળવી લીધો છે અને

ਜੀਵਨ ਮਰਨੁ ਦੋਊ ਮਿਟਵਾਇਆ ॥
જન્મ-મરણ બંનેને મટાડી લીધા છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਰਾਮ ਕੀ ਅੰਸੁ ॥
હે કબીર! આ આત્મા તો રામનો અંશ છે,

ਜਸ ਕਾਗਦ ਪਰ ਮਿਟੈ ਨ ਮੰਸੁ ॥੪॥੨॥੫॥
જેમ કાગળ પર લખેલી શાહી ક્યારેય મટતી નથી, તેમ જ આત્મા ક્યારેય નાશ થતી નથી ॥૪॥૨॥૫॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਤੂਟੇ ਤਾਗੇ ਨਿਖੁਟੀ ਪਾਨਿ ॥
દોરો તૂટી ગયો છે અને કાંજી પણ સમાપ્ત થઈ ગયી છે,

ਦੁਆਰ ਊਪਰਿ ਝਿਲਕਾਵਹਿ ਕਾਨ ॥
દરવાજા પર તોરણ ચમકી રહ્યું છે અને

ਕੂਚ ਬਿਚਾਰੇ ਫੂਏ ਫਾਲ ॥
બિચારા કુચ તૂટીને ફેલાયેલ છે.

ਇਆ ਮੁੰਡੀਆ ਸਿਰਿ ਚਢਿਬੋ ਕਾਲ ॥੧॥
આ કબીરન માથા પર કાળ સવાર થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਮੁੰਡੀਆ ਸਗਲੋ ਦ੍ਰਬੁ ਖੋਈ ॥
આ છોકરાએ પોતાનું બધું ધન ગુમાવી દીધું છે અને

ਆਵਤ ਜਾਤ ਨਾਕ ਸਰ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઘરમાં આવનાર જનાર સંત-મહાત્માઓએ મારા નાકમાં દમ કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਰੀ ਨਾਰਿ ਕੀ ਛੋਡੀ ਬਾਤਾ ॥
આ એ કોતરની લઠ અને ગૂંથણ ગુથવાવાળી નળીઓની વાત કરવાની જ છોડી દીધી છે અને

ਰਾਮ ਨਾਮ ਵਾ ਕਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
આનું મન તો રામ નામમાં જ લીન થઈ ગયું છે.

ਲਰਿਕੀ ਲਰਿਕਨ ਖੈਬੋ ਨਾਹਿ ॥
આની છોકરી-છોકરાને પેટ ભરી ભોજન નસીબ નથી પરંતુ

ਮੁੰਡੀਆ ਅਨਦਿਨੁ ਧਾਪੇ ਜਾਹਿ ॥੨॥
સાધુ-સંત પેટ ભરીને તૃપ્ત થઈને જાય છે ॥૨॥

ਇਕ ਦੁਇ ਮੰਦਰਿ ਇਕ ਦੁਇ ਬਾਟ ॥
એક બે સાધુ તો ઘરમાં પહેલા જ બેસેલ હોય છે અને એક બે અન્ય ચાલ્યા જાય છે.

ਹਮ ਕਉ ਸਾਥਰੁ ਉਨ ਕਉ ਖਾਟ ॥
અમને સુવા માટે તો સાદડી નસીબ થતી નથી પરંતુ સાધુઓની ચારપાઈ મળી જાય છે.

ਮੂਡ ਪਲੋਸਿ ਕਮਰ ਬਧਿ ਪੋਥੀ ॥
તે પોતાની કમરથી પોથી બાંધીને માથા પર હાથ ફેરવતા ઘર તરફ ચાલ્યો જાય છે.

ਹਮ ਕਉ ਚਾਬਨੁ ਉਨ ਕਉ ਰੋਟੀ ॥੩॥
અમને ચાવવા માટે શેકેલ દાણા મળે છે પરંતુ તેને રોટલી ખવડાવાય છે ॥૩॥

ਮੁੰਡੀਆ ਮੁੰਡੀਆ ਹੂਏ ਏਕ ॥
આ છોકરો અને સાધુ એકબીજામાં એક થઈ ગયાં છે.

ਏ ਮੁੰਡੀਆ ਬੂਡਤ ਕੀ ਟੇਕ ॥
આ સાધુજન ડૂબતા લોકોનો સહારો છે.

ਸੁਨਿ ਅੰਧਲੀ ਲੋਈ ਬੇਪੀਰਿ ॥
હે જ્ઞાનહીન તેમજ નિગૂરી કણક! કબીરનું કથન છે કે જરા સાંભળ!

ਇਨ੍ ਮੁੰਡੀਅਨ ਭਜਿ ਸਰਨਿ ਕਬੀਰ ॥੪॥੩॥੬॥
તું પણ માંગીને આ સાધુઓની શરણમાં આવી જા ॥૪॥૩॥૬॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਖਸਮੁ ਮਰੈ ਤਉ ਨਾਰਿ ਨ ਰੋਵੈ ॥
જ્યારે માયારૂપી સ્ત્રીનો સ્વામી મરી જાય છે તો તે રોતી નથી,

ਉਸੁ ਰਖਵਾਰਾ ਅਉਰੋ ਹੋਵੈ ॥
કારણ કે તેનો રખેવાળ કોઈ બીજો બની જાય છે.

ਰਖਵਾਰੇ ਕਾ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸ ॥
જ્યારે તે રખેવાળનો નાશ થઈ જાય છે તો

ਆਗੈ ਨਰਕੁ ਈਹਾ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ॥੧॥
આ લોકમાં ભોગ-વિલાસ કરનાર આગળ પરલોકમાં નરક જ ભોગવે છે ॥૧॥

ਏਕ ਸੁਹਾਗਨਿ ਜਗਤ ਪਿਆਰੀ ॥
એક માયારુપી સુહાગન આખા જગતની પ્રેમાળ બનેલી છે અને

ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੀ ਨਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ બધા જીવોની સ્ત્રી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਹਾਗਨਿ ਗਲਿ ਸੋਹੈ ਹਾਰੁ ॥
માયારૂપી સુહાગન ગળામાં પડેલ વિકારોનો હાર પડેલ છે.

ਸੰਤ ਕਉ ਬਿਖੁ ਬਿਗਸੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
સંતોને આ ઝેર સમાન ખરાબ નજર આવે છે.

ਕਰਿ ਸੀਗਾਰੁ ਬਹੈ ਪਖਿਆਰੀ ॥
આ માયારૂપી સ્ત્રી વેશ્યાની જેમ શણગાર લગાવીને બેસે છે,

ਸੰਤ ਕੀ ਠਿਠਕੀ ਫਿਰੈ ਬਿਚਾਰੀ ॥੨॥
પરંતુ સંતો દ્વારા નકારી છે જેના કારણે આ બિચારી ભટકતી જ રહે છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਭਾਗਿ ਓਹ ਪਾਛੈ ਪਰੈ ॥
આ ભાગીને સંતોની પાછળ પડી રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਾਰਹੁ ਡਰੈ ॥
પરંતુ ગુરુ-કૃપાથી મારથી ડરે પણ છે.

ਸਾਕਤ ਕੀ ਓਹ ਪਿੰਡ ਪਰਾਇਣਿ ॥
શાકત જીવોનું પોષણ કરનારી આ પ્રાણપ્રિયા છે.

ਹਮ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪਰੈ ਤ੍ਰਖਿ ਡਾਇਣਿ ॥੩॥
પરંતુ મને તો આ રક્ત પિયાસુ ડાયન લાગે છે ॥૩॥

ਹਮ ਤਿਸ ਕਾ ਬਹੁ ਜਾਨਿਆ ਭੇਉ ॥
મેં આનો બધો તફાવત જાણી લીધો,

ਜਬ ਹੂਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਿਲੇ ਗੁਰਦੇਉ ॥
જ્યારે કૃપાળુ થઈને ગુરુદેવ મળી ગયો.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਅਬ ਬਾਹਰਿ ਪਰੀ ॥
કબીર કહે છે કે હવે આ માયા મારા મનમાંથી બહાર નીકળી ગઈ છે અને

ਸੰਸਾਰੈ ਕੈ ਅੰਚਲਿ ਲਰੀ ॥੪॥੪॥੭॥
સંસારના પાલવમાં જઈ લાગી છે ॥૪॥૪॥૭॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੋਭਾ ਜਾ ਕੈ ਰੇ ਨਾਹਿ ॥
જે મનુષ્યના ઘરમાં ધનની શોભા નથી,

ਆਵਤ ਪਹੀਆ ਖੂਧੇ ਜਾਹਿ ॥
તે ઘરમાં આવી ગયેલ અતિથિ ભૂખ્યો જ ચાલ્યો જાય છે.

ਵਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਨਹੀ ਸੰਤੋਖੁ ॥
ઘરના મુખિયાના મનમાં સંતોષ થતો નથી અને

ਬਿਨੁ ਸੋਹਾਗਨਿ ਲਾਗੈ ਦੋਖੁ ॥੧॥
માયારુપી સુહાગણ વગર તેના પર દોષ લાગી જાય છે ॥૧॥

ਧਨੁ ਸੋਹਾਗਨਿ ਮਹਾ ਪਵੀਤ ॥
આ સુહાગણ મહાપવિત્ર તેમજ ધન્ય છે,

ਤਪੇ ਤਪੀਸਰ ਡੋਲੈ ਚੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના કારણે મોટા-મોટા તપસ્વીઓના પણ મન ડગમગી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਹਾਗਨਿ ਕਿਰਪਨ ਕੀ ਪੂਤੀ ॥
આ માયારુપી સુહાગણ કંજૂસોની પુત્રી છે.

ਸੇਵਕ ਤਜਿ ਜਗਤ ਸਿਉ ਸੂਤੀ ॥
આ પરમાત્માના સેવકોને છોડીને જગતની સાથે લીન રહે છે.

ਸਾਧੂ ਕੈ ਠਾਢੀ ਦਰਬਾਰਿ ॥
આ સાધૂનાં દરબારમાં ઉભી થઈને તેનાથી વિનંતી કરે છે કે

ਸਰਨਿ ਤੇਰੀ ਮੋ ਕਉ ਨਿਸਤਾਰਿ ॥੨॥
હું પોતાની શરણમાં આવી છું, મારો ઉધ્ધાર કરી દે ॥૨॥

ਸੋਹਾਗਨਿ ਹੈ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰੀ ॥
આ સુહાગણ ખુબ સુંદર છે અને

ਪਗ ਨੇਵਰ ਛਨਕ ਛਨਹਰੀ ॥
આના પગની પાયલ છન-છન કરે છે.

ਜਉ ਲਗੁ ਪ੍ਰਾਨ ਤਊ ਲਗੁ ਸੰਗੇ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્યમાં પ્રાણ છે, ત્યાં સુધી આ તેની સાથે રહે છે,

ਨਾਹਿ ਤ ਚਲੀ ਬੇਗਿ ਉਠਿ ਨੰਗੇ ॥੩॥
નહીતર તેના પ્રાણ પંખેરુ થઈ જવા પર તરત નગ્ન પગે જ ભાગી જાય છે ॥૩॥

ਸੋਹਾਗਨਿ ਭਵਨ ਤ੍ਰੈ ਲੀਆ ॥
આ માયારુપી સુહાગણે ત્રણેય લોકને વશીભૂત કરી લીધા છે.

ਦਸ ਅਠ ਪੁਰਾਣ ਤੀਰਥ ਰਸ ਕੀਆ ॥
અઢાર પુરાણ વાંચનાર તેમજ અડસઠ તીર્થ પર સ્નાન કરનારે પણ આનો સ્વાદ લીધો છે.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਰ ਬੇਧੇ ॥
તેને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકરના મનને પણ વીંધી લીધું છે.

ਬਡੇ ਭੂਪਤਿ ਰਾਜੇ ਹੈ ਛੇਧੇ ॥੪॥
બધા રાજા-મહારાજાએ પણ આને છિદ્ર નાખ્યા છે ॥૪॥

ਸੋਹਾਗਨਿ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰਿ ॥
આ માયારુપી સુહાગણનું કોઈ આજુબાજુ નથી,

ਪਾਂਚ ਨਾਰਦ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਿਧਵਾਰਿ ॥
આ પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયોની સાથે પણ મળેલ છે,

ਪਾਂਚ ਨਾਰਦ ਕੇ ਮਿਟਵੇ ਫੂਟੇ ॥
જ્યારે પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયોનાં તફાવત ખુલી જાય છે તો

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਛੂਟੇ ॥੫॥੫॥੮॥
હે કબીર! ગુરુની કૃપાથી મનુષ્યનો છુટકારો થઈ જાય છે ॥૫॥૫॥૮॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਜੈਸੇ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਬਲਹਰ ਨਾ ਠਾਹਰੈ ॥
જેમ બીમ વગર મકાન રોકાઈ શકતું નથી,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਪਾਰਿ ਉਤਰੈ ॥
તેમ જ પરમાત્માનાં નામ વગર જીવ સંસાર-સમુદ્રમાંથી કેવી રીતે પાર થઈ શકે છે?

ਕੁੰਭ ਬਿਨਾ ਜਲੁ ਨਾ ਟੀਕਾਵੈ ॥
જેમ ઘડા વગર જળ એકત્રિત થઈ શકતું નથી.

ਸਾਧੂ ਬਿਨੁ ਐਸੇ ਅਬਗਤੁ ਜਾਵੈ ॥੧॥
તેમ જ સાધુ વગર જીવની ગતિ થતી નથી ॥૧॥

ਜਾਰਉ ਤਿਸੈ ਜੁ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ॥
જે રામનું સ્મરણ કરતો નથી, આવાને તો સળગાવી જ દેવા જોઈએ,

ਤਨ ਮਨ ਰਮਤ ਰਹੈ ਮਹਿ ਖੇਤੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તેનું શરીર-મન પોતાના શરીર રૂપ ખેતરમાં મગ્ન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਹਲਹਰ ਬਿਨਾ ਜਿਮੀ ਨਹੀ ਬੋਈਐ ॥
જેમ ખેડૂત વગર જમીન વાવી શકાતી નથી,

ਸੂਤ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਮਣੀ ਪਰੋਈਐ ॥
તેમ જ સૂત્ર વગર માળાના મોતી કેવી રીતે પરોવી શકાય છે.

ਘੁੰਡੀ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਗੰਠਿ ਚੜ੍ਹਾਈਐ ॥
જેમ ઘુંડી વગર ગાંઠ આપી શકાતી નથી,

ਸਾਧੂ ਬਿਨੁ ਤੈਸੇ ਅਬਗਤੁ ਜਾਈਐ ॥੨॥
તેમ જ સાધુ-મહાત્મા વગર જીવની ગતિ થઈ શકતી નથી ॥૨॥

ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਿਨੁ ਬਾਲੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જેમ માતા-પિતા વગર સંતાન ઉત્પન્ન થતું નથી,

ਬਿੰਬ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਕਪਰੇ ਧੋਈ ॥
તેમ જ પાણી વગર કપડાં કેવી રીતે ધોઈ શકાય છે?

ਘੋਰ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਅਸਵਾਰ ॥
જેમ ઘોડા વગર કોઈ કેવી રીતે ઘોડેસવારી કરી શકે છે,

ਸਾਧੂ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਦਰਵਾਰ ॥੩॥
તેમ જ સાધુ વગર પ્રભુનો દરવાજો મળી શકતો નથી ॥૩॥

ਜੈਸੇ ਬਾਜੇ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਲੀਜੈ ਫੇਰੀ ॥
જેમ સંગીત વગર નૃત્યનો આનંદ મળી શકે નથી,

ਖਸਮਿ ਦੁਹਾਗਨਿ ਤਜਿ ਅਉਹੇਰੀ ॥
તેમ જ દુહાગણ પોતાના પતિને છોડીને બરબાદ થાય છે.

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਏਕੈ ਕਰਿ ਕਰਨਾ ॥
કબીર કહે છે કે એક જ કરવા યોગ્ય કાર્ય છે, તેથી આ જ કાર્ય કર,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਬਹੁਰਿ ਨਹੀ ਮਰਨਾ ॥੪॥੬॥੯॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તેને બીજી વાર મરવું પડતું નથી ॥૪॥૬॥૯॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਕੂਟਨੁ ਸੋਇ ਜੁ ਮਨ ਕਉ ਕੂਟੈ ॥
વાસ્તવમાં તે જ દલાલ છે, જે મનને જોડે છે.

ਮਨ ਕੂਟੈ ਤਉ ਜਮ ਤੇ ਛੂਟੈ ॥
જો મનને જોડાય તો યમથી છુટકારો થઈ જાય છે.

ਕੁਟਿ ਕੁਟਿ ਮਨੁ ਕਸਵਟੀ ਲਾਵੈ ॥
જે મનને વારંવાર જોડીને કસોટી પર લગાવે છે,

ਸੋ ਕੂਟਨੁ ਮੁਕਤਿ ਬਹੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥
આવો મનુષ્ય મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਕੂਟਨੁ ਕਿਸੈ ਕਹਹੁ ਸੰਸਾਰ ॥
હે સંસારના લોકો! દલાલ કોને કહે છે?

ਸਗਲ ਬੋਲਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બોલેલી બધી વાતોમાં જ અંતર હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਚਨੁ ਸੋਇ ਜੁ ਮਨ ਸਿਉ ਨਾਚੈ ॥
નાચનાર તે જ છે, જે મનને નચાવે છે.

ਝੂਠਿ ਨ ਪਤੀਐ ਪਰਚੈ ਸਾਚੈ ॥
તે અસત્યથી ખુશ થતો નથી પરંતુ સત્યમાં જ લીન રહે છે.

ਇਸੁ ਮਨ ਆਗੇ ਪੂਰੈ ਤਾਲ ॥
તે પોતાના આ મનની સમક્ષ નૃત્ય કરતો રહે છે અને

ਇਸੁ ਨਾਚਨ ਕੇ ਮਨ ਰਖਵਾਲ ॥੨॥
આ નાચનારના મનનો રખેવાળ પોતે પરમાત્મા જ છે ॥૨॥

ਬਜਾਰੀ ਸੋ ਜੁ ਬਜਾਰਹਿ ਸੋਧੈ ॥
અસલી બજારી તે જ છે, જે પોતાના શરીર રૂપી બજારનો સુધારો કરે છે.

ਪਾਂਚ ਪਲੀਤਹ ਕਉ ਪਰਬੋਧੈ ॥
તે વિકારોથી મલિન થયેલી પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિયોને જ્ઞાનનો ઉપદેશ દે અને

ਨਉ ਨਾਇਕ ਕੀ ਭਗਤਿ ਪਛਾਨੈ ॥
નવખંડનો માલિક પરમેશ્વરની ભક્તિને ઓળખી લે છે.

ਸੋ ਬਾਜਾਰੀ ਹਮ ਗੁਰ ਮਾਨੇ ॥੩॥
અમે તો આવા બજારીને જ પોતાનો ગુરુ માનીએ છીએ ॥૩॥

ਤਸਕਰੁ ਸੋਇ ਜਿ ਤਾਤਿ ਨ ਕਰੈ ॥
અસલી ચોર તે જ છે જે કોઇથી ઈર્ષ્યાં દ્વેષ કરતો નથી અને

ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੈ ਜਤਨਿ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ॥
પોતાની જ્ઞાનેન્દ્રિયોની મદદથી પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારિત કરતો રહે છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਹਮ ਐਸੇ ਲਖਨ ॥
કબીર કહે છે કે જેની કૃપાથી અમને આવા ગુણ પ્રાપ્ત થયા છે,

ਧੰਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਅਤਿ ਰੂਪ ਬਿਚਖਨ ॥੪॥੭॥੧੦॥
મારો તે ગુરુદેવ ધન્ય છે, જેનું રૂપ ખુબ સુંદર તેમજ વિલક્ષણ છે ॥૪॥૭॥૧૦॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਧੰਨੁ ਗੁਪਾਲ ਧੰਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે પ્રભુ, હે ગુરુદેવ! તું ધન્ય છે.

ਧੰਨੁ ਅਨਾਦਿ ਭੂਖੇ ਕਵਲੁ ਟਹਕੇਵ ॥
આ અન્નાદિ પણ ધન્ય છે, જેને ખાઈને ભૂખ્યા મનુષ્યનું હૃદય કમળ ખીલી જાય છે

ਧਨੁ ਓਇ ਸੰਤ ਜਿਨ ਐਸੀ ਜਾਨੀ ॥
તે સંતજન ધન્ય છે જેને આ વાત સમજી લીધી છે અને

ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਬੋ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨੀ ॥੧॥
તેને પરમાત્મા મળી ગયો છે ॥૧॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਤੇ ਹੋਇ ਅਨਾਦਿ ॥
આ અન્ન વગેરે પદાર્થ આદિપુરુષ પરમેશ્વરથી જ ઉત્પન્ન થયા છે.

ਜਪੀਐ ਨਾਮੁ ਅੰਨ ਕੈ ਸਾਦਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અન્નના સ્વાદની જેમ જ પરમાત્માનું નામ જપવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪੀਐ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਅੰਨੁ ॥
પરમાત્માનું નામ જપવું અને અન્નને પણ જપવું તેમ જ છે,

ਅੰਭੈ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨੀਕਾ ਵੰਨੁ ॥
જે રીતે જળની સાથે મળીને ભોજન હજી પણ સ્વાદિષ્ટ બની જાય છે.

ਅੰਨੈ ਬਾਹਰਿ ਜੋ ਨਰ ਹੋਵਹਿ ॥
જે મનુષ્ય અન્નને ત્યાગી દે છે,

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਮਹਿ ਅਪਨੀ ਖੋਵਹਿ ॥੨॥
તે ત્રણેય લોકમાં પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે ॥૨॥

ਛੋਡਹਿ ਅੰਨੁ ਕਰਹਿ ਪਾਖੰਡ ॥
જે મનુષ્ય ભોજન ખાવાનું છોડી દે છે, તે પાખંડ જ કરે છે.

ਨਾ ਸੋਹਾਗਨਿ ਨਾ ਓਹਿ ਰੰਡ ॥
ન તો તે સુહાગણ છે અને ન તો આ વિધવા કહેવાને હકદાર છે.

ਜਗ ਮਹਿ ਬਕਤੇ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ॥
જગતમાં જે લોકો દુગ્ધાહારી કહેવાય છે,

ਗੁਪਤੀ ਖਾਵਹਿ ਵਟਿਕਾ ਸਾਰੀ ॥੩॥
તે પંજરી બનાવીને લોકોથી ચોરી-ચોરી ખાતો રહે છે ॥૩॥

ਅੰਨੈ ਬਿਨਾ ਨ ਹੋਇ ਸੁਕਾਲੁ ॥
દુનિયામાં અન્ન વગર સુખ-સમૃદ્ધિ થતી નથી અને

ਤਜਿਐ ਅੰਨਿ ਨ ਮਿਲੈ ਗੁਪਾਲੁ ॥
અન્નનો ત્યાગ કરવાથી પરમાત્મા પણ મળતો નથી.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਹਮ ਐਸੇ ਜਾਨਿਆ ॥
કબીર કહે છે કે મેં આ જ્ઞાન સમજી લીધું છે કે

ਧੰਨੁ ਅਨਾਦਿ ਠਾਕੁਰ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੪॥੮॥੧੧॥
અન્ન ધન્ય છે, જેને ખાવાથી મારુ મન ઠાકોરના ધ્યાનમાં લીન છે ॥૪॥૮॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ ਕੀ ਘਰੁ ੧
રાગ ગોંડ વાણી નામદેવ જી ની ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਸੁਮੇਧ ਜਗਨੇ ॥
ભલે કોઈ અશ્વમેધ યજ્ઞ કરાવી લે,

ਤੁਲਾ ਪੁਰਖ ਦਾਨੇ ॥
ભલે પોતાના વજનની સરખામણીએ તોલીને સોનુ, ચાંદી તેમજ અનાજ વગેરેનું દાન કરે,

ਪ੍ਰਾਗ ਇਸਨਾਨੇ ॥੧॥
ભલે પ્રયાગરાજ તીર્થમાં જઈને સ્નાન કરી લે ॥૧॥

ਤਉ ਨ ਪੁਜਹਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਨਾਮਾ ॥
તો પણ આ બધા પુણ્ય કર્મ પ્રભુની કીર્તિની સરખામણીએ આવતા નથી.

ਅਪੁਨੇ ਰਾਮਹਿ ਭਜੁ ਰੇ ਮਨ ਆਲਸੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે આળસી મન! પોતાના રામનું ભજન કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਇਆ ਪਿੰਡੁ ਭਰਤਾ ॥
ભલે કોઈ ગયા તીર્થ પર જઈને પોતાના પૂર્વજો નિમિત પિંડદાન કરાવે છે,

ਬਨਾਰਸਿ ਅਸਿ ਬਸਤਾ ॥
ભલે બનારસની નજીક અસી નદીના કિનારા પર જઈને વસે છે,

ਮੁਖਿ ਬੇਦ ਚਤੁਰ ਪੜਤਾ ॥੨॥
ભલે મુખથી ચાર વેદોનું પાઠ કરે છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਧਰਮ ਅਛਿਤਾ ॥
ભલે તે બધા ધર્મ-કર્મ નિર્વિઘ્ન કરે છે,

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ॥
ભલે ગુરુના આપેલ જ્ઞાન દ્વારા પોતાની ઇન્દ્રિયોને વશીભૂત કરે છે,

ਖਟੁ ਕਰਮ ਸਹਿਤ ਰਹਤਾ ॥੩॥
ભલે છ કર્મ કરતાં પોતાનું જીવન-વિતાવે છે તો પણ કલ્યાણ થતું નથી ॥૩॥

ਸਿਵਾ ਸਕਤਿ ਸੰਬਾਦੰ ॥ ਮਨ ਛੋਡਿ ਛੋਡਿ ਸਗਲ ਭੇਦੰ ॥
હે મન! ભલે તે શિવા-શક્તિના સંવાદમાં મગ્ન રહે છે. આ બધા ધર્મ-કર્મોને છોડી દે, કારણ કે આ બધા કર્મ પરમાત્માથી દૂર લઈ જનાર છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੋਬਿੰਦੰ ॥ ਭਜੁ ਨਾਮਾ ਤਰਸਿ ਭਵ ਸਿੰਧੰ ॥੪॥੧॥
નામદેવ કહે છે કે દરેક ડમ ગોવિંદનું સ્મરણ કરતો રહે, તેનું ભજન કરવાથી તું સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જઇશ ॥૪॥૧॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਨਾਦ ਭ੍ਰਮੇ ਜੈਸੇ ਮਿਰਗਾਏ ॥
જેમ હરણ સંગીતની ધ્વનિને સાંભળીને તે તરફ ભાગે છે અને

ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੇ ਵਾ ਕੋ ਧਿਆਨੁ ਨ ਜਾਏ ॥੧॥
પોતાના પ્રાણ ગુમાવી દે છે, પરંતુ તેનું ધ્યાન ભૂલતો નથી ॥૧॥

ਐਸੇ ਰਾਮਾ ਐਸੇ ਹੇਰਉ ॥
હું પણ રામ તરફ આમ જ ધ્યાન લગાવીને રાખું છું અને

ਰਾਮੁ ਛੋਡਿ ਚਿਤੁ ਅਨਤ ਨ ਫੇਰਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામને છોડીને પોતાનું મન ક્યાંય બીજે લગાવતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਮੀਨਾ ਹੇਰੈ ਪਸੂਆਰਾ ॥
જેમ બગલો માછલીઓને જોતો રહે છે,

ਸੋਨਾ ਗਢਤੇ ਹਿਰੈ ਸੁਨਾਰਾ ॥੨॥
જેમ સોની સુવર્ણને ઘડતો ઘરેણાં તરફ જોતો રહે છે ॥૨॥

ਜਿਉ ਬਿਖਈ ਹੇਰੈ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥
જેમ કામાંધ મનુષ્ય પોરાંકી નારીને કુદ્રષ્ટિથી જોવે છે,

ਕਉਡਾ ਡਾਰਤ ਹਿਰੈ ਜੁਆਰੀ ॥੩॥
જેમ જુગારી કોડીઓ ફેકતા તેની તરફ જોતો રહે છે ॥૩॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਤਹ ਰਾਮਾ ॥
તેમ જ હું જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ મને રામ નજર આવે છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਨਿਤ ਧਿਆਵੈ ਨਾਮਾ ॥੪॥੨॥
હવે નામદેવ રોજ હરિના ચરણોનું ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૪॥૨॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਮੋ ਕਉ ਤਾਰਿ ਲੇ ਰਾਮਾ ਤਾਰਿ ਲੇ ॥
હે રામ! મને સંસાર સમુદ્રથી તારી દે, મારો ઉદ્ધાર કરી દે.

ਮੈ ਅਜਾਨੁ ਜਨੁ ਤਰਿਬੇ ਨ ਜਾਨਉ ਬਾਪ ਬੀਠੁਲਾ ਬਾਹ ਦੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમપિતા! હું તારો અંજાન સેવક તરવાનું જાણતો નથી, મને બાંય આપીને આશરો આપ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਰ ਤੇ ਸੁਰ ਹੋਇ ਜਾਤ ਨਿਮਖ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੁਧਿ ਸਿਖਲਾਈ ॥
સદ્દગુરૂએ મને એવી બુદ્ધિ શીખવાડી છે, જેનાથી મનુષ્ય પળમાં જ દેવતા બની જાય છે.

ਨਰ ਤੇ ਉਪਜਿ ਸੁਰਗ ਕਉ ਜੀਤਿਓ ਸੋ ਅਵਖਧ ਮੈ ਪਾਈ ॥੧॥
મેં તે દવા પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, જેનાથી મનુષ્ય-જન્મ લઈને સ્વર્ગને પણ જીતી શકાય છે ॥૧॥

ਜਹਾ ਜਹਾ ਧੂਅ ਨਾਰਦੁ ਟੇਕੇ ਨੈਕੁ ਟਿਕਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥
હે પરમેશ્વર! મને પણ તે સ્થાન પર ટકાવી દે, જ્યાં-જ્યાં તે ભક્ત ધ્રુવ તેમજ નારદ મુનિને ટકાવ્યો છે.

ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਵਿਲੰਬਿ ਬਹੁਤੁ ਜਨ ਉਧਰੇ ਨਾਮੇ ਕੀ ਨਿਜ ਮਤਿ ਏਹ ॥੨॥੩॥

નામદેવની બુદ્ધિ આ જ છે કે તારા નામના અવલંબ દ્વારા ઘણા બધા ભક્તજન સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਮੋਹਿ ਲਾਗਤੀ ਤਾਲਾਬੇਲੀ ॥
નામ વગર મને એવી બેચેની થઈ જાય છે,

ਬਛਰੇ ਬਿਨੁ ਗਾਇ ਅਕੇਲੀ ॥੧॥
જેમ વાછરડા વગર ગાય એકલી થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪਾਨੀਆ ਬਿਨੁ ਮੀਨੁ ਤਲਫੈ ॥
જેમ પાણી વગર માછલી તડપે છે,

ਐਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેમ જ રામ નામ વગર બિચારો નામદેવ તડપતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਗਾਇ ਕਾ ਬਾਛਾ ਛੂਟਲਾ ॥
જેમ ખૂંટાથી બંધાયેલ વાછરડુ છૂટીને

ਥਨ ਚੋਖਤਾ ਮਾਖਨੁ ਘੂਟਲਾ ॥੨॥
ગાયના આંચળ ચુસતો અને દુધના ઘૂટ ભરે છે ॥૨॥

ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਰਾਇਨੁ ਪਾਇਆ ॥
નામદેવે નારાયણને મેળવી લીધો છે,

ਗੁਰੁ ਭੇਟਤ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੩॥
ગુરુથી મુલાકાત કરતા જ નામદેવને અદ્રશ્ય પ્રભુ દેખાડી દીધો છે ॥૩॥

ਜੈਸੇ ਬਿਖੈ ਹੇਤ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥
જેમ કામવાસના માટે કામુક પુરુષની પારકી નારીથી પ્રેમ હોય છે,

ਐਸੇ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥
તેમ જ નામદેવનો પ્રભુથી પ્રેમ છે ॥૪॥

ਜੈਸੇ ਤਾਪਤੇ ਨਿਰਮਲ ਘਾਮਾ ॥
જેમ સળગતા સૂર્યની ગરમીમાં લોકોના શરીર સળગે છે,

ਤੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੫॥੪॥
તેમ જ રામ નામ વગર બિચારો નામદેવ વિરહની આગમાં સળગે છે ॥૫॥૪॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨
રાગ ગોંડ વાણી નામદેવ જીવ ની, ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਮਿਟੇ ਸਭਿ ਭਰਮਾ ॥
'હરિ-હરિ' મંત્રનું જાપ કરવાથી બધા ભ્રમ મટી જાય છે.

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੈ ਊਤਮ ਧਰਮਾ ॥
હરિનું નામ જપવું જ બધાથી ઉત્તમ ધર્મ છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਜਾਤਿ ਕੁਲ ਹਰੀ ॥
હરિ-નામનું મનન કરવાથી જાતિ તેમજ કુળનો ભેદભાવ મટી જાય છે.

ਸੋ ਹਰਿ ਅੰਧੁਲੇ ਕੀ ਲਾਕਰੀ ॥੧॥
તેથી હરિ-નામ અંધની લાકડી છે ॥૧॥

ਹਰਏ ਨਮਸਤੇ ਹਰਏ ਨਮਹ ॥
હરિને કોટી-કોટી પ્રણામ છે અને હરિને જ અમારું નમન છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਨਹੀ ਦੁਖੁ ਜਮਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ નામનું ધ્યાન કરવાથી યમનું દુઃખ ભોગવું પડતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਨਾਕਸ ਹਰੇ ਪਰਾਨ ॥
હરિએ હિરણ્યકશિપુ દાનવના પ્રાણ પંખેરુ કર્યા

ਅਜੈਮਲ ਕੀਓ ਬੈਕੁੰਠਹਿ ਥਾਨ ॥
પાપી અજમલને વૈકુંઠમાં સ્થાન આપ્યું;

ਸੂਆ ਪੜਾਵਤ ਗਨਿਕਾ ਤਰੀ ॥
પોપટને હરિનો પાઠ વાંચવાથી વેશ્યાનો છુટકારો થઇ ગયો,

ਸੋ ਹਰਿ ਨੈਨਹੁ ਕੀ ਪੂਤਰੀ ॥੨॥
તેથી આવો હરિ મારી આંખોનુ પૂતળું છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਪੂਤਨਾ ਤਰੀ ॥
હરિ નામ જપવાથી પૂતના રાક્ષસીનો ઉદ્ધાર થઇ ગયો,

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਬਾਲ ਘਾਤਨੀ ਕਪਟਹਿ ਭਰੀ ॥
જે બાળઘાતી તેમજ કપટથી ભરેલી હતી.

ਸਿਮਰਨ ਦ੍ਰੋਪਦ ਸੁਤ ਉਧਰੀ ॥
હરિનું સ્મરણ કરવાથી રાજા દ્રુપદની કન્યા દ્રોપદીનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો હતો અને

ਗਊਤਮ ਸਤੀ ਸਿਲਾ ਨਿਸਤਰੀ ॥੩॥
ગૌતમ ઋષિની પત્ની અહિલ્યા જે પતિના શાપ કારણે શીલા બની ગઇ હતી, તેનો પણ છુટકારો થઈ ગયો હતો ॥૩॥

ਕੇਸੀ ਕੰਸ ਮਥਨੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ॥
જેને કેસી રાક્ષસ અને મથુરા નરેશ દુષ્ટ કંસનો સંહાર કર્યો તેમજ

ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਕਾਲੀ ਕਉ ਦੀਆ ॥
કાલિયા નાગને જીવનદાન આપ્યું હતું,

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਐਸੋ ਹਰੀ ॥
આવા હરિને નામદેવ કોટી-કોટી પ્રણામ કરે છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਭੈ ਅਪਦਾ ਟਰੀ ॥੪॥੧॥੫॥
જેના નામનું જાપ કરવાથી દરેક પ્રકારના ભય તેમજ મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥૫॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਸੀਤਲਾ ਧਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય ભૈરો, ભૂત અથવા શીતળા દેવી તરફ ભાગતો ફરે છે,

ਖਰ ਬਾਹਨੁ ਉਹੁ ਛਾਰੁ ਉਡਾਵੈ ॥੧॥
પરિણામસ્વરૂપ ગધેડાનો સવાર બનીને તે ધૂળ ઉડાવતો રહે છે ॥૧॥

ਹਉ ਤਉ ਏਕੁ ਰਮਈਆ ਲੈਹਉ ॥
હું તો ફક્ત એક રામનું નામ જ જપીશ અને

ਆਨ ਦੇਵ ਬਦਲਾਵਨਿ ਦੈਹਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા દેવી-દેવતાઓને છોડીને આના બદલામાં બધું જ આપી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਵ ਸਿਵ ਕਰਤੇ ਜੋ ਨਰੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જે નર 'શિવ-શિવ' કરતાં તેનું ધ્યાન કરે છે,

ਬਰਦ ਚਢੇ ਡਉਰੂ ਢਮਕਾਵੈ ॥੨॥
તે બળદ પર સવાર થઈને ડમરુ વગાડતો રહે છે ॥૨॥

ਮਹਾ ਮਾਈ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ॥
જે મનુષ્ય મહા મા દુર્ગાની પૂજા કરે છે,

ਨਰ ਸੈ ਨਾਰਿ ਹੋਇ ਅਉਤਰੈ ॥੩॥
તે નરથી નારીના રૂપમાં જન્મ લે છે ॥૩॥

ਤੂ ਕਹੀਅਤ ਹੀ ਆਦਿ ਭਵਾਨੀ ॥
તું આદિ ભવાની કહેવાય છે,

ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਬਰੀਆ ਕਹਾ ਛਪਾਨੀ ॥੪॥
પરંતુ મુક્તિ આપવાના સમયે ક્યાં છુપાઈ જાય છે?

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗਹੁ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! ગુરુ-મત પ્રમાણે રામનું નામ ગ્રહણ કરી લે,

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਇਉ ਕਹੈ ਗੀਤਾ ॥੫॥੨॥੬॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે ગીતા પણ આ જ ઉપદેશ દે છે ॥૫॥૨॥૬॥

ਬਿਲਾਵਲੁ ਗੋਂਡ ॥
બિલાવલ ગોંડ॥

ਆਜੁ ਨਾਮੇ ਬੀਠਲੁ ਦੇਖਿਆ ਮੂਰਖ ਕੋ ਸਮਝਾਊ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
નામદેવે પ્રભુના દર્શન કરી લીધા છે, હું મૂર્ખને સમજાવું છું ॥વિરામ॥

ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰੀ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਲੋਧੇ ਕਾ ਖੇਤੁ ਖਾਤੀ ਥੀ ॥
હે પાંડે! ગાયત્રીની પૂજા અને પાઠ કરે છે, આ કેવી શ્રધ્ધા, કારણ કે તારું જ કથન છે કે ગાયત્રી શાપને કારણે ગાયની યોનિમાં ખેડૂતનું ખેતર ચરવા લાગી ગઈ હતી.

ਲੈ ਕਰਿ ਠੇਗਾ ਟਗਰੀ ਤੋਰੀ ਲਾਂਗਤ ਲਾਂਗਤ ਜਾਤੀ ਥੀ ॥੧॥
તેને સજા લઈને તેનો એક પગ તોડી દીધો, જેનાથી તે લંગડાઈ-લંગડાઈને ચાલતી હતી ॥૧॥

ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰਾ ਮਹਾਦੇਉ ਧਉਲੇ ਬਲਦ ਚੜਿਆ ਆਵਤੁ ਦੇਖਿਆ ਥਾ ॥
હે પાંડે! શિવની અર્ચના કરે છે, સાથે જ તું લોકોનું આ કથન છે કે મહાદેવ સફેદ નંદી બળદ પર ચઢીને આવે,

ਮੋਦੀ ਕੇ ਘਰ ਖਾਣਾ ਪਾਕਾ ਵਾ ਕਾ ਲੜਕਾ ਮਾਰਿਆ ਥਾ ॥੨॥જે મોદીના ઘરે તેના માટે ભોજન પકાવાયું હતું ભોજન સારું ના લાગવાને કારણે તેને ક્રોધમાં આવીને તેનો છોકરો જ અભિશાપ આપીને મારી દીધો હતો ॥૨॥

ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰਾ ਰਾਮਚੰਦੁ ਸੋ ਭੀ ਆਵਤੁ ਦੇਖਿਆ ਥਾ ॥
હે પાંડે! તારા કથન પ્રમાણે રામચંદ્રનું પણ ખુબ નામ સાંભળ્યું,

ਰਾਵਨ ਸੇਤੀ ਸਰਬਰ ਹੋਈ ਘਰ ਕੀ ਜੋਇ ਗਵਾਈ ਥੀ ॥੩॥
તેની લંકાનરેશ રાવણ સાથે લડાઈ થઈ અને તદુપરાંત તેને પત્ની સીતા ગુમાવી દીધી હતી ॥૩॥

ਹਿੰਦੂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਤੁਰਕੂ ਕਾਣਾ ॥
હિન્દુ અંધ છે અને તુર્ક કાના છે,

ਦੁਹਾਂ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸਿਆਣਾ ॥
પરંતુ આ બંનેથી જ્ઞાની ચતુર છે.

ਹਿੰਦੂ ਪੂਜੈ ਦੇਹੁਰਾ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਮਸੀਤਿ ॥
હિન્દુ મંદિરમાં પૂજા કરે છે અને મુસલમાન મસ્જિદમાં સિજદા કરે છે.

ਨਾਮੇ ਸੋਈ ਸੇਵਿਆ ਜਹ ਦੇਹੁਰਾ ਨ ਮਸੀਤਿ ॥੪॥੩॥੭॥
નામદેવે તો તે પરમાત્માનું જ સ્મરણ કર્યું છે, જે મંદિર અથવા મસ્જિદમાં નથી ॥૪॥૩॥૭॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨
રાગ ગોંડ વાણી રવિદાસ જીવ ની ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਜਪਹੁ ਸੰਸਾਰ ॥
હે સંસારના લોકો! પ્રભુનું જાપ કર,

ਬਿਨੁ ਮੁਕੰਦ ਤਨੁ ਹੋਇ ਅਉਹਾਰ ॥
તેનું સ્મરણ કર્યા વગર આ શરીર વ્યર્થ જ ચાલ્યું જાય છે.

ਸੋਈ ਮੁਕੰਦੁ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
પ્રભુ જ મુક્તિનો દાતા છે અને

ਸੋਈ ਮੁਕੰਦੁ ਹਮਰਾ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥੧॥
અમારા માતા-પિતા પણ તે જ છે ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਮੁਕੰਦੇ ਮਰਤ ਮੁਕੰਦੇ ॥
જેનું જીવવું-મરવું બધું પરમાત્મા પર છે,

ਤਾ ਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਸਦਾ ਅਨੰਦੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના સેવકને હંમેશા આનંદ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨੰ ॥
પ્રભુની પૂજા જ અમારા પ્રાણોનો આધાર છે.

ਜਪਿ ਮੁਕੰਦ ਮਸਤਕਿ ਨੀਸਾਨੰ ॥
તેનું જાપ કરવાથી માથા પર મુક્તિનું ચિન્હ પડી જાય છે.

ਸੇਵ ਮੁਕੰਦ ਕਰੈ ਬੈਰਾਗੀ ॥
કોઈ વેરાગી જ મુકુન્દની અર્ચના કરે છે.

ਸੋਈ ਮੁਕੰਦੁ ਦੁਰਬਲ ਧਨੁ ਲਾਧੀ ॥੨॥
મારા જેવા દુર્લભને પણ મુકુન્દ નામરૂપી ધન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਏਕੁ ਮੁਕੰਦੁ ਕਰੈ ਉਪਕਾਰੁ ॥
જયારે એક પરમેશ્વર પોતે મારા પર ઉપકાર કરે છે તો

ਹਮਰਾ ਕਹਾ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ સંસાર મારું શું બગાડી શકે છે.

ਮੇਟੀ ਜਾਤਿ ਹੂਏ ਦਰਬਾਰਿ ॥ ਤੁਹੀ ਮੁਕੰਦ ਜੋਗ ਜੁਗ ਤਾਰਿ ॥੩॥
હે મુકુંદ! તેની ભક્તિએ મારી નીચ જાતિની મટાડીને પોતાના દરવાજાનો દરબારી નિમણૂક કરી દીધો છે. એક તુ જ યુગ-યુગાંતરોથી પાર કરવામાં સમર્થ છે ॥૩॥

ਉਪਜਿਓ ਗਿਆਨੁ ਹੂਆ ਪਰਗਾਸ ॥
મારા મનમાં જ્ઞાન ઉત્પન્ન થવાથી પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਨੇ ਕੀਟ ਦਾਸ ॥
તેને કૃપા કરીને મારા જેવા તુચ્છ જીવને પોતાનો દાસ બનાવી લીધો છે.

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਅਬ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚੂਕੀ ॥
રવિદાસ કહે છે કે હવે મારી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે,

ਜਪਿ ਮੁਕੰਦ ਸੇਵਾ ਤਾਹੂ ਕੀ ॥੪॥੧॥
મુકુન્દને જપીને તેની સેવામાં જ લીન રહું છું ॥૪॥૧॥

ਗੋਂਡ ॥
ગોંડ॥

ਜੇ ਓਹੁ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨ੍ਹ੍ਹਾਵੈ ॥
જો કોઈ અડસઠ તીર્થો પર સ્નાન કરે,

ਜੇ ਓਹੁ ਦੁਆਦਸ ਸਿਲਾ ਪੂਜਾਵੈ ॥
જો તે અમરનાથ, સોમનાથ, કાશી, રામેશ્વર, કેદારનાથ વગેરે બાર શિવલિંગોની પૂજા પણ કરે,

ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥
જો તે કુવો તેમજ તળાવ બનાવીને જનહિત માટે અર્પણ પણ કરી દે,

ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥੧॥
પરંતુ જો તે સાધુની નિંદા કરે છે તો તેનું બધું પુણ્ય વ્યર્થ જ જાય છે ॥૧॥

ਸਾਧ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਕੈਸੇ ਤਰੈ ॥
સાધુની નિંદા કરનાર કેવી રીતે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે?

ਸਰਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્ય જાણ તે જરૂર જ નરકમાં પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੈ ਕੁਲਖੇਤਿ ॥
જો કોઈ સૂર્યગ્રહણના સમયે કુરુક્ષેત્ર તીર્થ પર જઈને સ્નાન કર,

ਅਰਪੈ ਨਾਰਿ ਸੀਗਾਰ ਸਮੇਤਿ ॥
ત્યાં પોતાની નારીને સોળ શણગાર સહીત બ્રાહ્મણોને દાનના રૂપમાં અર્પિત કરી દે,

ਸਗਲੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ ॥
જો તે બધી સ્મૃતિઓને પોતાના કાનોથી સાંભળે,

ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥੨॥
જોકે તે સાધુની નિંદા કરી દે તો તેના કરેલા પુણ્ય-કર્મોનું તેને કોઈ ફળ મળતું નથી ॥૨॥

ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਾਵੈ ॥
જો કોઈ અનેક વાર બ્રહ્મ-ભોજનું આયોજન કરી સાધુઓ અથવા લોકોને ભોજન કરાવે છે,

ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪਿ ਪਾਵੈ ॥
જો તે જનહિત માટે ભૂમિદાન કરતો, સુંદર મહેલ તેમજ ધર્મશાળા બનાવે છે,

ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰਿ ਬਿਰਾਂਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥
જો તે પોતાનું કાર્ય બગાડીને બીજાનું કાર્ય સંપૂર્ણ કરી દે છે પરંતુ

ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥੩॥
જો તે સંતની નિંદા કરી દે તો તેને અનેક યોનિઓમાં ભટકવું પડે છે ॥૩॥

ਨਿੰਦਾ ਕਹਾ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હે સંસારના લોકો! તમે નિંદા શા માટે કરો છો?

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਰਗਟਿ ਪਾਹਾਰਾ ॥
નિંદકની મક્કારીની દુકાન પ્રગટ થઈ જાય છે અર્થાત તેનું રહસ્ય ખુલી જાય છે.

ਨਿੰਦਕੁ ਸੋਧਿ ਸਾਧਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
રવિદાસ કહે છે કે મેં સારી રીતે તપાસ કરીને નિંદક વિશે આ જ વિચાર કર્યો છે કે

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕਿ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥੪॥੨॥੧੧॥੭॥੨॥੪੯॥ ਜੋੜੁ ॥
આવો પાપી મનુષ્ય અંતે નરકમાં જ પડ્યો છે ॥૪॥૨॥૧૧॥૭॥૨॥૪૯॥જોડ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
રામકલી મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਕੋਈ ਪੜਤਾ ਸਹਸਾਕਿਰਤਾ ਕੋਈ ਪੜੈ ਪੁਰਾਨਾ ॥
કોઈ સંસ્કૃતમાં વેદોને વાંચે છે, કોઈ પુરાણ વાંચી રહ્યું છે.

ਕੋਈ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਪਮਾਲੀ ਲਾਗੈ ਤਿਸੈ ਧਿਆਨਾ ॥
કોઈ માળા દ્વારા નામ જપી રહ્યો છે અને તેમાં જ ધ્યાન લગાવી રહ્યો છે.

ਅਬ ਹੀ ਕਬ ਹੀ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਨਾ ਤੇਰਾ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥੧॥
પરંતુ મેં હજી પણ અને કયારેય પણ કંઈ જાણ્યું નથી, હું તો ફક્ત તારા નામને જ ઓળખું છું ॥૧॥

ਨ ਜਾਣਾ ਹਰੇ ਮੇਰੀ ਕਵਨ ਗਤੇ ॥
હે હરિ! હું જાણતો નથી કે મારી શું ગતિ થશે?

ਹਮ ਮੂਰਖ ਅਗਿਆਨ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਮੇਰੀ ਲਾਜ ਪਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું મૂર્ખ તેમજ અજ્ઞાની તારી શરણમાં આવ્યો છું, કૃપા કરીને મારી લાજ રાખ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਬਹੂ ਜੀਅੜਾ ਊਭਿ ਚੜਤੁ ਹੈ ਕਬਹੂ ਜਾਇ ਪਇਆਲੇ ॥
અમારું મન ક્યારેક આકાશમાં ચડી જાય છે અને ક્યારેક આ પાતાળમાં જઇ પડે છે.

ਲੋਭੀ ਜੀਅੜਾ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਤੁ ਹੈ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਾਲੇ ॥੨॥
આ લોભી મન સ્થિર રહેતું નથી અને ચારેય દિશાઓમાં ભટકતું રહે છે ॥૨॥

ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਆਏ ਜੀਵਣੁ ਸਾਜਹਿ ਮਾਈ ॥
બધા જીવ પોતાના મૃત્યુનો લેખ લખાવીને દુનિયામાં આવ્યા છે પરંતુ તે પોતાના જીવવા માટે યોજનાઓ બનાવતો રહે છે.

ਏਕਿ ਚਲੇ ਹਮ ਦੇਖਹ ਸੁਆਮੀ ਭਾਹਿ ਬਲੰਤੀ ਆਈ ॥੩॥
હે સ્વામી! અમે દરરોજ કોઈને કોઈ જીવનું મૃત્યુ જોઈ રહ્યા છીએ અને મૃત્યુની આગ દરેક તરફ સળગી રહી છે ॥૩॥

ਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮੀਤੁ ਨ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭਾਈ ਨਾ ਕਿਸੈ ਬਾਪੁ ਨ ਮਾਈ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે ન કોઈનો કોઈ મિત્ર છે, ન કોઈનો કોઈ ભાઈ છે, ન કોઈ કોઈના માતા-પિતા છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਜੇ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! ગુરુ નાનક વિનય કરે છે કે જો તું પોતાનું નામ અમને આપી દે તો તે અંતિમ સમયે અમારો મદદગાર થઈ જશે ॥૪॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਤੇਰੀ ਪਸਰਿ ਰਹੀ ॥
હે પરમેશ્વર! આખા વિશ્વમાં તારા જ પ્રકાશનો ફેલાવ થઈ રહ્યો છે,

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਨਰਹਰੀ ॥੧॥
હું જ્યાં-જ્યાં જોવ છું, તું જ નજર આવે છે ॥૧॥

ਜੀਵਨ ਤਲਬ ਨਿਵਾਰਿ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! મારા જીવનની લાલચને દૂર કરી દે,

ਅੰਧ ਕੂਪਿ ਮਾਇਆ ਮਨੁ ਗਾਡਿਆ ਕਿਉ ਕਰਿ ਉਤਰਉ ਪਾਰਿ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું મન માયાના પડદામાં ફસાઈ ગયું છે, તો પછી હું કેવી રીતે પાર કરી શકું? ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਭੀਤਰਿ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਬਸਿਆ ਬਾਹਰਿ ਕਾਹੇ ਨਾਹੀ ॥
જે જીવોને હૃદયમાં વસી રહ્યો છે, તે ભલે બહાર શા માટે વસી રહ્યો નથી.

ਤਿਨ ਕੀ ਸਾਰ ਕਰੇ ਨਿਤ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਚਿੰਤ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੨॥
મારો માલિક તો રોજ તેની સંભાળ કરે છે અને હંમેશા જ તેના મનમાં જીવોની ચિંતા લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਆਪੇ ਦੂਰਿ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોની નજીક પણ વસે છે અને દૂર પણ રહે છે,

ਆਪੇ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
તે પોતે જ સર્વવ્યાપક છે.

ਸਤਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
જેને સદ્‌ગુરુ મળી જાય છે, તેનો અજ્ઞાનનો અંધકાર દૂર થઈ જાય છે,

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੩॥
પછી જ્યાં પણ દ્રષ્ટિ જાય છે, ત્યાં જ પરમાત્મા સમાયેલ લાગે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਸਹਸਾ ਬਾਹਰਿ ਮਾਇਆ ਨੈਣੀ ਲਾਗਸਿ ਬਾਣੀ ॥
જેના અંતરમનમાં શંકા હોય છે તો બહારથી માયાના તીર તેની આંખો પર લાગે છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਪਰਤਾਪਹਿਗਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥੪॥੨॥
હે પ્રાણી! ગુરુ નાનક વિનય કરે છે કે તું પરમાત્માના દાસોનો દાસ બની જા, નહીં તો ખૂબ દુઃખી થશે ॥૪॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਜਿਤੁ ਦਰਿ ਵਸਹਿ ਕਵਨੁ ਦਰੁ ਕਹੀਐ ਦਰਾ ਭੀਤਰਿ ਦਰੁ ਕਵਨੁ ਲਹੈ ॥
શરીરના જે દરવાજામાં પરમાત્માનું નિવાસ છે, તેને કયો દરવાજો કહેવાય છે? શરીરના દસ દરવાજામાંથી તે ગુપ્ત દરવાજાને કોણ શોધી શકે છે?

ਜਿਸੁ ਦਰ ਕਾਰਣਿ ਫਿਰਾ ਉਦਾਸੀ ਸੋ ਦਰੁ ਕੋਈ ਆਇ ਕਹੈ ॥੧॥
કોઈ આવીને મને તે દરવાજો બતાવ જે દરવાજાને શોધવા માટે હું આદિકાળથી ઉદાસ થયેલ ફરું છું ॥૧॥

ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ॥
આ સંસાર-સમુદ્રમાંથી કઈ વિધિ દ્વારા પાર થઈ શકાય છે?

ਜੀਵਤਿਆ ਨਹ ਮਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ જવાબ દે છે કે જીવન મુક્ત થવાથી જ જીવનો ઉદ્ધાર થઈ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਖੁ ਦਰਵਾਜਾ ਰੋਹੁ ਰਖਵਾਲਾ ਆਸਾ ਅੰਦੇਸਾ ਦੁਇ ਪਟ ਜੜੇ ॥
શરીરરૂપી ઘરનો દરવાજો દુઃખ છે અને ક્રોધ તેનો રખેવાળ છે. તે દરવાજાને આશા તેમજ શંકાની બે પતિઓ લાગેલ છે.

ਮਾਇਆ ਜਲੁ ਖਾਈ ਪਾਣੀ ਘਰੁ ਬਾਧਿਆ ਸਤ ਕੈ ਆਸਣਿ ਪੁਰਖੁ ਰਹੈ ॥੨॥
તે સ્થાનની આજુ-બાજુ માયારૂપી ખાણ છે જેમાં વિષય-વિકારરૂપી પાણી ભરેલ છે, જીવે તે સ્થાન પર પોતાનું ઘર બનાવેલું છે. સત્યના આસન પર પરમાત્મા બેઠેલો છે ॥૨॥

ਕਿੰਤੇ ਨਾਮਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ਤੁਮ ਸਰਿ ਨਾਹੀ ਅਵਰੁ ਹਰੇ ॥
હે પરમેશ્વર! તારા કેટલાય નામ છે અને કોઈએ પણ તારો અંત જાણ્યો નથી, તારા જેવું બીજું કોઈ નથી.

ਊਚਾ ਨਹੀ ਕਹਣਾ ਮਨ ਮਹਿ ਰਹਣਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਕਰੇ ॥੩॥
ઊંચું ન બોલવું જોઈએ, પરંતુ મનમાં સ્થિર રહેવું જોઈએ. તે પોતે જ બધું જ જાણે છે અને પોતે જ બધું જ કરે છે ॥૩॥

ਜਬ ਆਸਾ ਅੰਦੇਸਾ ਤਬ ਹੀ ਕਿਉ ਕਰਿ ਏਕੁ ਕਹੈ ॥
જ્યાં સુધી મનમાં આશા તેમજ શંકા છે, ત્યાં સુધી તે કેવી રીતે એક પરમાત્માનું સ્મરણ કરી શકે છે?

ਆਸਾ ਭੀਤਰਿ ਰਹੈ ਨਿਰਾਸਾ ਤਉ ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਮਿਲੈ ॥੪॥
હે નાનક! પરમેશ્વર ત્યારે જ મળી શકે છે, જો જીવ આશાઓમાં રહેતો આશાઓથી નિર્લિપ્ત રહે ॥૪॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ॥
હે જીવ! આ વિધિ દ્વારા સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે અને

ਜੀਵਤਿਆ ਇਉ ਮਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੩॥
જીવન્મુક્ત થઈ શકાય છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਸਾਖੀ ਮੇਰੀ ਸਿੰਙੀ ਬਾਜੈ ਲੋਕੁ ਸੁਣੇ ॥
અનહદ શબ્દની ધ્વનીને સુર દ્વારા સાંભળવી જ મારી સીંગી છે, જયારે અનહદ શબ્દ વાગે છે તો આને બધા લોકો સાંભળે છે.

ਪਤੁ ਝੋਲੀ ਮੰਗਣ ਕੈ ਤਾਈ ਭੀਖਿਆ ਨਾਮੁ ਪੜੇ ॥੧॥
નામ માંગવા માટે પોતાને યોગ્ય બનાવવો જ મારી થેલી છે, જેમાં નામરૂપી ભિક્ષા નખાય છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਗੋਰਖੁ ਜਾਗੈ ॥
હે બાબા! ગોરખ હંમેશા જાગૃત છે.

ਗੋਰਖੁ ਸੋ ਜਿਨਿ ਗੋਇ ਉਠਾਲੀ ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગોરખ તે જ પરમેશ્વર છે, જેણે પૃથ્વીને ઉઠાડીને તેની રક્ષા કરી હતી અને આવું કરતા વાર લાગી નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣ ਪਵਣਿ ਬੰਧਿ ਰਾਖੇ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਮੁਖਿ ਦੀਏ ॥
પરમાત્માએ પવન-પાણી વગેરે પાંચ તત્વો દ્વારા પ્રાણોને બાંધીને રાખેલ છે અને સંસારમાં અજવાળું કરવા માટે સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર બે દિવા પ્રકાશિત કરેલ છે.

ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕਉ ਧਰਤੀ ਦੀਨੀ ਏਤੇ ਗੁਣ ਵਿਸਰੇ ॥੨॥
તેને મરવા તેમજ જીવવા માટે જીવોને ધરતી આપી છે પરંતુ જીવને તેના આટલા બધા ઉપકાર ભૂલી ગયો છે ॥૨॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਅਰੁ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਪੀਰ ਪੁਰਸ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
સંસારમાં સિધ્ધ-સાધક, યોગી, જંગમ તેમજ અનેક પીર-પયગંબર છે,

ਜੇ ਤਿਨ ਮਿਲਾ ਤ ਕੀਰਤਿ ਆਖਾ ਤਾ ਮਨੁ ਸੇਵ ਕਰੇ ॥੩॥
જો તેનાથી મારી મુલાકાત થાય તો પણ પરમાત્માની સ્તુતિ કરું છું અને મારું મન પ્રભુની સેવા કરે ॥૩॥

ਕਾਗਦੁ ਲੂਣੁ ਰਹੈ ਘ੍ਰਿਤ ਸੰਗੇ ਪਾਣੀ ਕਮਲੁ ਰਹੈ ॥
જેમ કાગળ તેમજ નમક ઘીની સાથે સુરક્ષિત રહે છે અર્થાત ખરાબ થતા નથી અને કમળનું ફૂલ જળમાં ખીલેલું રહે છે,

ਐਸੇ ਭਗਤ ਮਿਲਹਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜਮੁ ਕਿਆ ਕਰੈ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તેમ જ જેને આવો ભક્ત મળી જાય છે, યમ તેનું શું બગાડી શકે છે ॥૪॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸੁਣਿ ਮਾਛਿੰਦ੍ਰਾ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ॥
હે મચ્છન્દર નાથ! ગુરુ નાનક દેવ કહે છે કે જરા ધ્યાનથી સાંભળ;

ਵਸਗਤਿ ਪੰਚ ਕਰੇ ਨਹ ਡੋਲੈ ॥
જે મનુષ્ય કામાદિક પાંચ વિકારોને વશીભૂત કરી લે છે, તે ક્યારેય પથભ્રષ્ટ થતો નથી.

ਐਸੀ ਜੁਗਤਿ ਜੋਗ ਕਉ ਪਾਲੇ ॥
જે આવા યોગ વિચારની સાધના કરે છે,

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ॥੧॥
તે પોતે તો સંસાર સમુદ્રથી પાર થાય જ છે, તેના આખા કુળનું પણ ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੋ ਅਉਧੂਤੁ ਐਸੀ ਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥
સાચો અવધૂત તે જ છે, જે આવી બુધ્ધિ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને

ਅਹਿਨਿਸਿ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રાત-દિવસ શૂન્ય સમાધિમાં જ જોડાય રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਿਖਿਆ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਚਲੈ ॥
આવો મનુષ્ય ભક્તિની ભિક્ષા માંગતો અને પ્રભુ-ભયમાં જ જીવન વિતાવે છે.

ਹੋਵੈ ਸੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤੋਖਿ ਅਮੁਲੈ ॥
આ રીતે તેને કીમતી સંતોષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, જેનાથી તે તૃપ્ત રહે છે.

ਧਿਆਨ ਰੂਪਿ ਹੋਇ ਆਸਣੁ ਪਾਵੈ ॥
સિધ્ધોના આસનના સ્થાન પર તે ધ્યાનરુપી આસન લગાવે છે અને

ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਤਾੜੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥੨॥
પોતાના મનમાં સત્ય-નામની સમાધી લગાવીને રાખે છે ॥૨॥

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
નાનક તો અમૃત-વાણી બોલે છે.

ਸੁਣਿ ਮਾਛਿੰਦ੍ਰਾ ਅਉਧੂ ਨੀਸਾਣੀ ॥
હે મચ્છન્દર નાથ! સાચા અવધૂતની નિશાની સાંભળ;

ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ॥
તે ઈચ્છાવાળા જગતમાં રહેતો વિરક્ત જીવન વિતાવે છે.

ਨਿਹਚਉ ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਪਾਏ ॥੩॥
હે નાનક! આવો અવધૂત નિશ્ચય પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਅਗਮੁ ਸੁਣਾਏ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે મચ્છન્દર નાથ! તને રહસ્યની વાત સંભળાવું છું.

ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਕੀ ਸੰਧਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તે પોતાના ગુરુની શિક્ષા દ્વારા પોતાના શિષ્યોનો પણ પરમાત્માથી મેળાપ કરાવી દે છે.

ਦੀਖਿਆ ਦਾਰੂ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇ ॥
તે ગુરુની દીક્ષારૂપી દવા તેમજ ભોજન ખાતો રહે છે અને

ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੪॥੫॥
તેને છ દર્શનોની સમજ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਹਮ ਡੋਲਤ ਬੇੜੀ ਪਾਪ ਭਰੀ ਹੈ ਪਵਣੁ ਲਗੈ ਮਤੁ ਜਾਈ ॥
અમે ડોલી રહ્યા છીએ, કારણ કે અમારી જીવન-હોળી પાપોથી ભરેલી છે, ડર લાગી રહ્યો છે કે તોફાનને કારણે ક્યાંક આ ડૂબી ન જાય.

ਸਨਮੁਖ ਸਿਧ ਭੇਟਣ ਕਉ ਆਏ ਨਿਹਚਉ ਦੇਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
હે માલિક! અમે તને મળવા માટે તારી પાસે આવ્યા છીએ, નિશ્ચય જ મોટાઈ આપ ॥૧॥

ਗੁਰ ਤਾਰਿ ਤਾਰਣਹਾਰਿਆ ॥
હે તરણ-તારણ ગુરુ! સંસાર-સમુદ્રથી તરાવી દે,

ਦੇਹਿ ਭਗਤਿ ਪੂਰਨ ਅਵਿਨਾਸੀ ਹਉ ਤੁਝ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પૂર્ણ અવિનાશી! પોતાની ભક્તિ આપ, હું તારા પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਜੋਗੀ ਅਰੁ ਜੰਗਮ ਏਕੁ ਸਿਧੁ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને પર્મેશ્વરરૂપી સિદ્ધનું ધ્યાન કર્યું છે, વાસ્તવમાં તે જ સાચો સિધ્ધ-સાધક, યોગી તેમજ જંગમ છે.

ਪਰਸਤ ਪੈਰ ਸਿਝਤ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ਅਖਰੁ ਜਿਨ ਕਉ ਆਇਆ ॥੨॥
જેને પરમાત્માનું નામ મળી ગયું છે, તે જગતના સ્વામી પ્રભુના ચરણ સ્પર્શીને સફળ થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਨ ਜਾਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! હું કોઈ જપ, તપ, સંયમ વગેરે ધર્મ કર્મને જાણતો નથી, ફક્ત તારું જ નામ જપતો રહું છું.

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਨਾਨਕ ਭੇਟਿਓ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਨਿਬੇਰਾ ॥੩॥੬॥
હે નાનક! જેનો ગુરુ-પરમેશ્વરથી મેળાપ થઈ ગયો છે, સાચા શબ્દો દ્વારા તેના કર્મોનો લેખ-જોખ મટી ગયો છે ॥૩॥૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤਿ ਰਲਾਈਐ ਏਤੁ ॥
આ મનુષ્ય-જન્મમાં પોતાનું ધ્યાન પરમાત્મામાં એમ લગાવીને રાખવું જોઈએ કે

ਤਨੁ ਕਰਿ ਤੁਲਹਾ ਲੰਘਹਿ ਜੇਤੁ ॥
પોતાના શરીરને જ હોળી બનાવ, જેનાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જવાય.

ਅੰਤਰਿ ਭਾਹਿ ਤਿਸੈ ਤੂ ਰਖੁ ॥
અંતરમનમાં જે તૃષણાગ્નિ સળગી રહી છે, તેને દબાવીને રાખ કેમ કે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਅਥਕੁ ॥੧॥
મનમાં દિવસ-રાત જ્ઞાનનો દીવો સળગતો રહે ॥૧॥

ਐਸਾ ਦੀਵਾ ਨੀਰਿ ਤਰਾਇ ॥
જો શરીરરૂપી જળમાં એવો દીવો સળગાવાય તો

ਜਿਤੁ ਦੀਵੈ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દીવા દ્વારા બધું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਛੀ ਮਿਟੀ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
જો સારી સમજરૂપી માટી હોય તો

ਤਾ ਕਾ ਕੀਆ ਮਾਨੈ ਸੋਇ ॥
તે માટીથી બનેલા દીવાને પ્રભુ સ્વીકાર કરી લે છે.

ਕਰਣੀ ਤੇ ਕਰਿ ਚਕਹੁ ਢਾਲਿ ॥
તમારા સારા કાર્યોને ચાક બનાવો, તે ચાક પર દીવો બનાવો

ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਿਬਹੀ ਨਾਲਿ ॥੨॥
આવો દીવો લોક-પરલોકમાં સહાયક થશે ॥૨॥

ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਾ ਸੋਇ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ આ સત્યને સમજી જાય છે

ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਦੀਵਾ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਇ ॥
અને તેના હ્રદયમાં આ દીવો નિશ્ચલ થઈ જાય છે.

ਪਾਣੀ ਮਰੈ ਨ ਬੁਝਾਇਆ ਜਾਇ ॥
આવો દીવો પાણી દ્વારા ન નાશ થાય છે અને ન તો આને ઠારી શકાય છે.

ਐਸਾ ਦੀਵਾ ਨੀਰਿ ਤਰਾਇ ॥੩॥
તેથી આવો દીવો શરીરરૂપી જળમાં તરાવવો જોઈએ ॥૩॥

ਡੋਲੈ ਵਾਉ ਨ ਵਡਾ ਹੋਇ ॥
હવા આ દીવાને ડોલાવી શકતી નથી અને ન તો આ મોટી હોય છે.

ਜਾਪੈ ਜਿਉ ਸਿੰਘਾਸਣਿ ਲੋਇ ॥
આ દીવાના પ્રકાશથી અંતર્મનરૂપી સિહાંસન પર બેસેલ પરમેશ્વર નજર આવવા લાગે છે.

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਸੂਦੁ ਕਿ ਵੈਸੁ ॥
ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર કોઈએ પણ

ਨਿਰਤਿ ਨ ਪਾਈਆ ਗਣੀ ਸਹੰਸ ॥
હજારો વાર ગણતરી કરીને પણ તેનું મૂલ્યાંકન કર્યું નથી.

ਐਸਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲੇ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! જે જીવ પોતાના હૃદયમાં આવો દીવો પ્રકાશિત કરી લે છે,

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪਾਰੰਗਤਿ ਹੋਇ ॥੪॥੭॥
તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਤੁਧਨੋ ਨਿਵਣੁ ਮੰਨਣੁ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
હે પરમેશ્વર! તારા નામનું મનન કરવું જ તારી રચના અથવા વંદના છે,

ਸਾਚੁ ਭੇਟ ਬੈਸਣ ਕਉ ਥਾਉ ॥
સત્ય-નામનો મેળાપ દેવાથી તારા દરબારમાં બેસવાને સ્થાન મળી જાય છે.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਵੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જે મનુષ્ય સત્ય તેમજ સંતોષની પ્રાર્થના કરે છે,

ਤਾ ਸੁਣਿ ਸਦਿ ਬਹਾਲੇ ਪਾਸਿ ॥੧॥
તું તેની પ્રાર્થના સાંભળીને બોલાવીને પોતાની પાસે બેસાડી લે છે ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! તે સાચો પરમાત્મા એવો છે અને

ਐਸੀ ਦਰਗਹ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો દરબાર પણ એવો છે કે તેનાથી કોઈ પણ ખાલી હાથ પાછું આવતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪੋਤਾ ਕਰਮੁ ਪਸਾਉ ॥
તારી કૃપાનો ખજાનો પ્રાપ્ત થઈ જાય.

ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਮੰਗਤ ਜਨ ਚਾਉ ॥
મારા જેવા ભિખારીના મનમાં આ જ ઇચ્છા છે કે તું મને આ ખજાનો આપી દે.

ਭਾਡੈ ਭਾਉ ਪਵੈ ਤਿਤੁ ਆਇ ॥
તેના હૃદયરૂપી વાસણમાં તારો પ્રેમ પોતે જ આવી પડે છે

ਧੁਰਿ ਤੈ ਛੋਡੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ॥੨॥
જેના હૃદયમાં તે આરંભથી જ શ્રદ્ધારૂપી કિંમત નાખી રાખી છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ॥
જે પરમાત્માએ આ બધું જ ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે જ બધું જ કરી રહ્યો છે,

ਅਪਨੀ ਕੀਮਤਿ ਆਪੇ ਧਰੈ ॥
તે શ્રદ્ધારૂપી કિંમત પણ હૃદયરૂપી વાસણમાં પોતે જ નાખે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
પ્રભુ ગુરુમુખના હૃદય-ઘરમાં પ્રગટ થયો છે,

ਨਾ ਕੋ ਆਵੈ ਨਾ ਕੋ ਜਾਇ ॥੩॥
પછી તેના જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਲੋਕੁ ਧਿਕਾਰੁ ਕਹੈ ਮੰਗਤ ਜਨ ਮਾਗਤ ਮਾਨੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ભિખારીને લોકો તિરસ્કૃત જ કરે છે અને તેનું કહેવાનું છે કે માંગવાથી સન્માન પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਸਹ ਕੀਆ ਗਲਾ ਦਰ ਕੀਆ ਬਾਤਾ ਤੈ ਤਾ ਕਹਣੁ ਕਹਾਇਆ ॥੪॥੮॥
પરમાત્માની વાતો, તેના દરબારની વાતો, તે માલિકે પોતે જ મારાથી મુખથી કહેવડાવી છે ॥૪॥૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਮਹਿ ਸਾਗਰੁ ਕਵਣੁ ਬੁਝੈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
સમુદ્રમાં ટીપું તેમજ ટીપામાં જ સમુદ્રમાં સમાયેલ છે પરંતુ આ તફાવતને કોણ સમજે અને કોણ આ વિધિને જાણે છે?

ਉਤਭੁਜ ਚਲਤ ਆਪਿ ਕਰਿ ਚੀਨੈ ਆਪੇ ਤਤੁ ਪਛਾਣੈ ॥੧॥
પ્રભુ પોતે જ ડાળીથી વગેરે ચારેય સ્રોતોને ઉત્પન્ન કરીને તેના તમાશાને જાણે છે અને પોતે જ રહસ્યને ઓળખે પણ છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ દુર્લભ જ આવું જ્ઞાન વિચારે છે,

ਤਿਸ ਤੇ ਮੁਕਤਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી તેની મુક્તિ તેમજ પરમગતિ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਿਨ ਮਹਿ ਰੈਣਿ ਰੈਣਿ ਮਹਿ ਦਿਨੀਅਰੁ ਉਸਨ ਸੀਤ ਬਿਧਿ ਸੋਈ ॥
જેમ દિવસમાં રાત છે અને રાતમાં દિવસ કરનાર સુરજ છે, તેમ જ ગરમી અને ઠંડી માટે તે જ વિધિ બનેલી છે.

ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸਮਝ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
તેની ગતિ તેમજ વિસ્તારને બીજું કોઈ જાણતું નથી અને ગુરુ વગર કોઈને પણ આ તફાવતનું જ્ઞાન થતું નથી ॥૨॥

ਪੁਰਖ ਮਹਿ ਨਾਰਿ ਨਾਰਿ ਮਹਿ ਪੁਰਖਾ ਬੂਝਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ॥
આ સત્યને બ્રહ્મચારી જ સમજે છે કે પુરુષમાં સ્ત્રી અને સ્ત્રીમાં જ પુરુષ સમાયેલ છે અર્થાત સ્ત્રીનો જન્મ પુરુષના વીર્ય તેમજ સ્ત્રીના ગર્ભથી જ પુરુષ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਧੁਨਿ ਮਹਿ ਧਿਆਨੁ ਧਿਆਨ ਮਹਿ ਜਾਨਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥੩॥
અનહદ શબ્દની ધૂનમાં ધ્યાન સમાયેલ છે અને ધ્યાનમાં જ અનહદ શબ્દની ધૂનને જણાય છે. આ અકથનીય વાર્તાને ગુરુમુખ જ સમજી શકે છે ॥૩॥

ਮਨ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ॥
મનુષ્યનો પ્રકાશ તેના મનમાં સમાયેલ છે અને મન પ્રકાશમાં જ સમાયેલ છે. મનુષ્યની પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિઓ ગુરુ-ભાઈ બનીને પરસ્પર રહે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਿਨ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! જેને ફક્ત બ્રહ્મ-શબ્દમાં ધ્યાન લગાવ્યું છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਜਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
જયારે પ્રભુની કૃપા હોય છે તો

ਤਾ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰੀ ॥
મનનો અહમ મટી જાય છે.

ਸੋ ਸੇਵਕਿ ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ॥
તે જ સેવક રામનો પ્રેમાળ લાગે છે,

ਜੋ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬੀਚਾਰੀ ॥੧॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા ચિંતન કરે છે ॥૧॥

ਸੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
તે જ ભક્ત પ્રભુને ગમે છે,

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਲਾਜ ਛੋਡਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે રાત-દિવસ તેની ભક્તિ કરે છે અને લોક-લાજને છોડીને દિવસ-રાત તેનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧੁਨਿ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਘੋਰਾ ॥
તેના મનમાં અનહદ શબ્દની ધ્વનિ ગુંજતી રહે છે.

ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਹਰਿ ਰਸਿ ਮੋਰਾ ॥
મારુ મન હરિ રસને પીને તૃપ્ત થઈ ગયું છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੈ ਸਚੁ ਸਮਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુમાં જ સત્ય સમાયેલું છે અને

ਗੁਰੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੨॥
ગુરુ દ્વારા જ આદિપુરુષ પરમાત્મા મળ્યો છે ॥૨॥

ਸਭਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ॥
ગુરુવાણી જ બધો નાદ તેમજ વેદ છે.

ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਸਾਰਿਗਪਾਣੀ ॥
મારુ મન તો પ્રભુમાં જ લીન છે અને

ਤਹ ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਤਪ ਸਾਰੇ ॥
તે જ બધા તપ, વ્રત તેમજ તીર્થ છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
જેને પણ ગુરુ મળ્યો છે, પરમાત્માએ તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૩॥

ਜਹ ਆਪੁ ਗਇਆ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
જેના મનમાંથી અહંકાર દૂર થઈ ગયો છે, તેનો ભય દૂર થઈ ગયો છે.

ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਸੇਵਕੁ ਲਾਗਾ ॥
જે પણ સેવક ગુરૂના ચરણોમાં આવીને લાગી ગયો છે,

ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
ગુરુ-સદ્દગુરૂએ તેનો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! તે બ્રહ્મ-શબ્દમાં જ જોડાય ગયો છે ॥૪॥૧૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਛਾਦਨੁ ਭੋਜਨੁ ਮਾਗਤੁ ਭਾਗੈ ॥
યોગી તો ફક્ત વસ્ત્ર-ભોજન માંગતો ભાગતો ફરે છે.

ਖੁਧਿਆ ਦੁਸਟ ਜਲੈ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ॥
તે દુષ્ટ ભૂખની આગમાં સળગતો રહે છે અને મરણોપરાંત પરલોકમાં પણ દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਨਹੀ ਲੀਨੀ ਦੁਰਮਤਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
તેને ગુરુની બુધ્ધિ ગ્રહણ કરી નથી અને દુર્બુધ્ધિમાં જ પોતાની ઇજ્જત ગુમાવી લે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤਿ ਪਾਵੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુ મત પ્રમાણે ભક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਵਾਸੈ ॥
સાચા યોગીનો યોગ્ય-વિચાર આ જ છે કે તે સરળ સ્થિતિના ઘરમાં જ રહે છે.

ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਏਕੋ ਕਰਿ ਦੇਖਿਆ ਭੀਖਿਆ ਭਾਇ ਸਬਦਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે એક દ્રષ્ટિથી બધા જીવોમાં એક પરમેશ્વરને જ જોવે છે અને શબ્દની ભિક્ષાથી તૃપ્ત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਬੈਲ ਗਡੀਆ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ॥
પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો રૂપી બળદ આ શરીરરૂપી ગાડી ચલાવી રહ્યો છે.

ਰਾਮ ਕਲਾ ਨਿਬਹੈ ਪਤਿ ਸਾਰੀ ॥
રામની શક્તિથી આ શરીરરૂપી ગાડીની પ્રતિષ્ઠા બની રહે છે.

ਧਰ ਤੂਟੀ ਗਾਡੋ ਸਿਰ ਭਾਰਿ ॥
જયારે આ ગાડીનો ધુરો તૂટી જાય છે તો આ શરીરરૂપી ગાડી માથાના વજને પડી જાય છે.

ਲਕਰੀ ਬਿਖਰਿ ਜਰੀ ਮੰਝ ਭਾਰਿ ॥੨॥
જયારે આની અંગરૂપી છોકરીઓ અલગ-અલગ થઈ જાય છે તો આને સળગાવી દેવાઇ છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਜੋਗੀ ॥
હે યોગી! ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કર,

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਕਰਣਾ ਸੋਗ ਬਿਓਗੀ ॥
દુઃખ-સુખ તેમજ શોક વિયોગને એક સમાન સમજ.

ਭੁਗਤਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
શબ્દ-ગુરુના ચિંતન દ્વારા નામરૂપી ભોજન ગ્રહણ કરી.

ਅਸਥਿਰੁ ਕੰਧੁ ਜਪੈ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥੩॥
જીવનરૂપી દીવાલ સ્થિર થઈ જશે અને પછી નિરંકારનું જાપ કરતો રહીશ ॥૩॥

ਸਹਜ ਜਗੋਟਾ ਬੰਧਨ ਤੇ ਛੂਟਾ ॥
જેને સરળ સ્થિતિને પોતાની લંગોટ બનાવી લીધી છે, તે બંધનોથી છૂટી ગયો છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਲੂਟਾ ॥
તેને ગુરુ-શબ્દ દ્વારા કામ-ક્રોધ પર વિજય પ્રાપ્ત કરી લીધી છે અને

ਮਨ ਮਹਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸਰਣਾ ॥
પરમાત્માની શરણને મનમાં કાનની મુદ્રા ધારણ કરી લીધી છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਜਨ ਤਰਣਾ ॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! રામની ભક્તિથી જ દાસ સંસાર સમુદ્રથી પાર થાય છે ॥૪॥૧૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૩ ઘર ૧॥

ਸਤਜੁਗਿ ਸਚੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
સતયુગમાં બધા લોકો સત્ય બોલતા હતા અને

ਘਰਿ ਘਰਿ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਈ ॥
ગુરુની દયાથી ઘર-ઘરમાં ભક્તિ થતી હતી.

ਸਤਜੁਗਿ ਧਰਮੁ ਪੈਰ ਹੈ ਚਾਰਿ ॥
સતયુગમાં ધર્મના ચાર પગ સત્ય, સંતોષ, ધર્મ તેમજ દયા હતા.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋ ਬੀਚਾਰਿ ॥੧॥
કોઈ ગુરુમુખ જ આ વિચારને સમજે છે ॥૧॥

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ਹੋਈ ॥
ચારેય યુગોમાં નામની જ કીર્તિ થતી રહે છે.

ਜਿ ਨਾਮਿ ਲਾਗੈ ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે નામ-સ્મરણમાં લાગી જાય છે, તેની મુક્તિ થઈ જાય છે, પરંતુ ગુરુ વગર કોઈ પણ નામ પ્રાપ્ત કરી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੇਤੈ ਇਕ ਕਲ ਕੀਨੀ ਦੂਰਿ ॥
ત્રૈતયુગમાં ધર્મની એક બાજુ કાઢી નાખવામાં આવી હતી, એટલે કે ધર્મનો એક પગ ભાંગી ગયો હતો.

ਪਾਖੰਡੁ ਵਰਤਿਆ ਹਰਿ ਜਾਣਨਿ ਦੂਰਿ ॥
આનાથી જગતમાં પાખંડ પ્રવૃત્ત થઈ ગયો તથા લોકો પ્રભુને દૂર માનવા લાગી ગયા.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
પરંતુ જે ગુરુમુખ બનીને આ તફાવતને સમજે છે, તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥੨॥
જેના મનમાં નામ સ્થિત થઈ જાય છે, તેને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਦੁਆਪੁਰਿ ਦੂਜੈ ਦੁਬਿਧਾ ਹੋਇ ॥
દ્વાપરમાં દ્વૈતભાવને કારણે જીવોના મનમાં મુશ્કેલીઓ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨੇ ਜਾਣਹਿ ਦੋਇ ॥
લોકો ભ્રમમાં ભુલાઈને બ્રહ્મ તેમજ માયાને બે અલગ શક્તિ સમજવા લાગી ગયા.

ਦੁਆਪੁਰਿ ਧਰਮਿ ਦੁਇ ਪੈਰ ਰਖਾਏ ॥
આ રીતે દ્વાપરમાં ધર્મના બે જ પગ રહી ગયા.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਤ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥੩॥
પરંતુ જે ગુરુમુખ બની જતો હતો, તે નામને મનમાં વસાવી લેતો હતો ॥૩॥

ਕਲਜੁਗਿ ਧਰਮ ਕਲਾ ਇਕ ਰਹਾਏ ॥
પછી કળિયુગમાં ધર્મની એક જ કળા રહી ગઈ અને તે એક જ પગ પર ચાલવા લાગ્યો.

ਇਕ ਪੈਰਿ ਚਲੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਏ ॥
દુનિયામાં ચારેય તરફ મોહ-માયામાં વૃધ્ધિ થઈ ગઈ.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅਤਿ ਗੁਬਾਰੁ ॥
આ માયાનો મોહ ગાઢ અંધકાર અર્થાત નિરા અજ્ઞાન છે.

ਸਤਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰੁ ॥੪॥
જે સદ્‌ગુરુથી મેળાપ કરે છે, તેનો નામ દ્વારા ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸਭ ਜੁਗ ਮਹਿ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
બધા યુગમાં એક પરમાત્મા જ હાજર છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਸਚੁ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
તે પરમ સત્ય બધામાં હાજર છે, બીજું કોઈ નહીં.

ਸਾਚੀ ਕੀਰਤਿ ਸਚੁ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
તે સાચાની સાચી સ્તુતિ કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ਕੋਈ ॥੫॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ ગુરુમુખ બનીને નામ જપે છે ॥૫॥

ਸਭ ਜੁਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਊਤਮੁ ਹੋਈ ॥
બધા યુગોમાં નામ જ બધા ધર્મો-કર્મોથી ઉત્તમ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ આ સત્યને સમજે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਭਗਤੁ ਜਨੁ ਸੋਈ ॥
જે હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે, તે જ ભક્ત છે.

ਨਾਨਕ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ਹੋਈ ॥੬॥੧॥
હે નાનક! યુગ-યુગમાં નામની જ કીર્તિ થઈ છે ॥૬॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
રામકલી મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
જો કોઈ ભાગ્યશાળીનું ખુબ ભાગ્ય હોય તો જ તે હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਨਾਮੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧॥
પ્રભુનું નામ જપવાથી તેને સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને હરિ-નામમાં જ જોડાય જાય છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਸਦ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની ભક્તિ કર;

ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਹੋਵੈ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી હૃદયમાં જ્ઞાનનો આલોક થઈ જશે, પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગી જશે અને ગુરુ મત પ્રમાણે હરિ-નામમાં જોડાય જઇશ ॥૧॥વિરામ॥

ਹੀਰਾ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਮਾਣਕ ਬਹੁ ਸਾਗਰ ਭਰਪੂਰੁ ਕੀਆ ॥
હરિનું નામ હીરા-રત્ન, જવાહર-માણેકની જેમ કીમતી છે અને ગુરુરૂપી સમુદ્રમાં પ્રભુએ પુષ્કળ કરેલું છે.

ਜਿਸੁ ਵਡ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਵਡ ਮਸਤਕਿ ਤਿਨਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕਢਿ ਕਢਿ ਲੀਆ ॥੨॥
જેના માથા પર ખુબ ભાગ્ય પ્રકાશિત હોય, તે ગુરુ મત પ્રમાણે આને કાઢીને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਰਤਨੁ ਜਵੇਹਰੁ ਲਾਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਗੁਰਿ ਕਾਢਿ ਤਲੀ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥
હરિનું નામ રત્ન-જવાહર તેમજ લાલ જેવું કિંમતી છે, જેને ગુરુએ પોતાના હાથના તળિયા પર રાખીને બધાને દેખાડ્યું છે પરંતુ

ਭਾਗਹੀਣ ਮਨਮੁਖਿ ਨਹੀ ਲੀਆ ਤ੍ਰਿਣ ਓਲੈ ਲਾਖੁ ਛਪਾਇਆ ॥੩॥
ભાગ્યહીન મનમુખોએ આને પ્રાપ્ત કર્યું નથી, લાખો રૂપિયાની કિંમતનું આ નામ ભૂસામાં છુપાયેલું છે ॥૩॥

ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਤਾ ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
આરંભથી જ જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય તો જ સદ્દગુરુ તેને સેવામાં લગાવે છે.

ਨਾਨਕ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਪਾਵੈ ਧਨੁ ਧਨੁ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તે જીવ ધન્ય છે, જે રત્ન-જવાહરરૂપી નામને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્માને મેળવી લે છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રામકલી મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦਾ ਹਰਿ ਨੀਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਇ ॥
રામના ભક્તોને મળીને મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને તેણે મને હરિની ઉત્તમ કથા સંભળાવી છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਸਭ ਨੀਕਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧਿ ਪਾਇ ॥੧॥
હવે મનમાંથી દુર્બુદ્ધિની બધી ગંદકી નીકળી ગઈ છે અને સત્સંગતિમાં મળીને બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਜਨ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮੁ ਬੋਲਾਇ ॥
રામના ભક્ત ગુરુના મત અનુસાર રામનું નામ જ જપે છે

ਜੋ ਜੋ ਸੁਣੈ ਕਹੈ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਰਾਮ ਜਪਤ ਸੋਹਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પણ રામનું નામ સાંભળે તેમજ જપે છે તે સંસારના બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે અને તે રામનું નામ જપતા જ સુંદર લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਜਨਾ ਭੇਟਾਇ ॥
જો માથા પર સારા નસીબ પ્રકાશિત હોય તો પ્રભુ પ્રભુ ભક્તજનોથી મેળાપ કરાવી દે છે

ਦਰਸਨੁ ਸੰਤ ਦੇਹੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਭੁ ਦਾਲਦੁ ਦੁਖੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥੨॥
જો કૃપા કરીને સંત પોતાના દર્શન આપે તો બધા દુઃખ-દરિદ્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ਰਾਮ ਜਨ ਨੀਕੇ ਭਾਗਹੀਣ ਨ ਸੁਖਾਇ ॥
હરિના ભક્તજન ખુબ ઈમાનદાર અને ઉપકારી છે પરંતુ ભાગ્યહીન નિંદકોને તે લગતા નથી

ਜਿਉ ਜਿਉ ਰਾਮ ਕਹਹਿ ਜਨ ਊਚੇ ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਡੰਸੁ ਲਗਾਇ ॥੩॥
ભક્તજન જેમ-જેમ ઉંચ્ચા અવાજથી રામનું નામ ઉચ્ચારિત કરે છે તેટલું જ સાપના ડંખની જેમ નિંદકોને પીડિત કરે છે ॥૩॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਜਿਨ ਜਨ ਨਹੀ ਭਾਏ ਹਰਿ ਕੇ ਸਖਾ ਸਖਾਇ ॥
નિંદક વ્યક્તિ ધિક્કાર યોગ્ય છે જેને સંતજન સારા લગતા નથી જે હરિના મિત્ર તેમજ સાથી છે

ਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਚੋਰ ਵੇਮੁਖ ਮੁਖ ਕਾਲੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਜ ਨ ਭਾਇ ॥੪॥
જેને ગુરુનું મન-સન્માન ગમતું નથી તે વિમુખ, તિરસ્કાર્યોગ તેમજ હરિના ચોર છે ॥૪॥

ਦਇਆ ਦਇਆ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਮ ਦੀਨ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥
હે શ્રી હરિ! અમે ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યા છીએ દયા કરીને અમારી રક્ષા કરો

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੁਮ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥੫॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રભુ! તમે અમારા પિતા છો અને અમે તમારા બાળક કૃપા કરીને અમને પોતાની સાથે મેળવી લો ॥૫॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રામકલી મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸਖਾ ਸਾਧ ਜਨ ਨੀਕੇ ਤਿਨ ਊਪਰਿ ਹਾਥੁ ਵਤਾਵੈ ॥
હરિના મિત્ર સાધુ જન ખૂબ ઈમાનદાર છે તેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપાનો હાથ રાખે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਸੇਈ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥੧॥
ગુરુમુખ સાધુ જન જ પ્રભુને ગમે છે અને તે તેને કૃપા કરીને પોતાની સાથે મેળવી લે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ ਮੇਲਿ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
હે રામ! મને ભક્તોથી મેળવી દો કારણ કે તે જ મારા મનને ગમે છે

ਅਮਿਉ ਅਮਿਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੈ ਮੀਠਾ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિરસ અમૃતની જેમ ખૂબ મીઠો છે અને સંતજનથી મળીને જ મુખમાં નાખી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ਰਾਮ ਜਨ ਊਤਮ ਮਿਲਿ ਊਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵੈ ॥
ભગવાનના ભક્તજન ખુબ ઉત્તમ છે જેને મળીને ઉત્તમ પદવી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਮ ਹੋਵਤ ਚੇਰੀ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੀ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਖੁਸੀ ਕਰਾਵੈ ॥੨॥
જો મારા ઠાકુર મારા પર પ્રસન્ન થઈ જાય તો હું તો હું તેના દાસોના દાસની સેવિકા બની જાઉં ॥૨॥

ਸੇਵਕ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਰਿਦ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਵੈ ॥
આ ભક્તજન ખૂબ ભાગ્યશાળી છે જે પ્રભુની ઉપાસના કરે છે અને તેના મન-તન-હૃદયમાં પ્રભુથી પ્રીતિ લાગી રહે છે

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਬਾਤਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਕੂੜੋ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥੩॥
જે વ્યક્તિ પ્રીતિ વગર જ ખુબ વાત કરે છે તે અસત્ય બોલીને અસત્ય ફળ જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਮੋ ਕਉ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਗਜੀਵਨ ਦਾਤੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਪਗੀ ਲੇ ਪਾਵੈ ॥
હે જગના જીવનદાતા! મારા પર કૃપા કરો તેથી સંતોના ચરણોમાં આશ્રય પ્રાપ્ત થઈ જાય

ਹਉ ਕਾਟਉ ਕਾਟਿ ਬਾਢਿ ਸਿਰੁ ਰਾਖਉ ਜਿਤੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤੁ ਚੜਿ ਆਵੈ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! હું પોતાનું માથું કાપી-કાપીને રસ્તા પર રાખી દઈશ તેથી સંત તેના પર ચઢીને મારી પાસે આવે ॥૪॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રામકલી મહેલ ૪॥

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਵਡ ਮੇਰੇ ਜਨ ਮਿਲਦਿਆ ਢਿਲ ਨ ਲਾਈਐ ॥
જો મારા ખુબ ભાગ્ય થઈ જાય તો ભક્તજનોને મળીને કોઈ વિલંબ કરવો જોઈએ નહીં

ਹਰਿ ਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਟ ਸਰ ਨੀਕੇ ਵਡਭਾਗੀ ਤਿਤੁ ਨਾਵਾਈਐ ॥੧॥
ભક્તજન અમૃતનું કુંડ તેમજ પવિત્ર સરોવર છે અને તેમાં ઉત્તમ ભાગ્યથી જ સ્નાન કરી શકાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ ਕਾਰੈ ਲਾਈਐ ॥
હે રામ! મને ભક્તજનોની સેવામાં લગાડો તેથી

ਹਉ ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਸਉ ਸੰਤ ਆਗੈ ਪਗ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સંતોની પાણી, પાંખો, લોટ પીસવાની સેવા કરું અને તેના પગ ઘસી-ઘસીને ધોઈને તેની ચરણ ધૂળ મોંથી લગાડું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਜਨ ਵਡੇ ਵਡੇ ਵਡ ਊਚੇ ਜੋ ਸਤਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈਐ ॥
ભક્તજન ખુબ પરોપકારી તેમજ મહાન હોય છે જે સદ્દગુરુથી સંપર્ક કરવા દે છે

ਸਤਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮਿਲਿ ਸਤਗੁਰ ਪੁਰਖ ਧਿਆਈਐ ॥੨॥
સદ્દગુરુ જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી અને સદ્દગુરુથી મળીને જ પરમાત્માનું ધ્યાન થઈ શકે છે ॥૨॥

ਸਤਗੁਰ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਲਾਜ ਰਖਾਈਐ ॥
જે વ્યક્તિ સદ્દગુરુની શરણમાં પડ્યા છે તેને પરમ સત્યને પ્રાપ્ત કર્યું છે અને મારા ઠાકુરે તેની લાજ રાખી લીધી છે

ਇਕਿ ਅਪਣੈ ਸੁਆਇ ਆਇ ਬਹਹਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਜਿਉ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਈਐ ॥੩॥
ઘણા વ્યક્તિ પોતાના સ્વાર્થ માટે ગુરુ પાસે બેસી જાય છે અને બગલાની જેમ સમાધિ લગાડી લે છે ॥૩॥

ਬਗੁਲਾ ਕਾਗ ਨੀਚ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜਾਇ ਕਰੰਗ ਬਿਖੂ ਮੁਖਿ ਲਾਈਐ ॥
બગલા અને કાગડા જેવા નીચના સંગમાં જઈને પોતાનું મોઢું ગંદકીમાં નાખવું પડે છે.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਮੇਲਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹੰਸੁ ਕਰਾਈਐ ॥੪॥੪॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! મને ગુરુની સંગતિમાં મળાવી દે તેથી ગુરુ મને બગલાથી હંસ બનાવી દે ॥૪॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રામકલી મહેલ ૪ ॥

ਸਤਗੁਰ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਣ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે સદ્દગુરુ! દયા કરો અને મને મારા પ્રિયતમ પ્રાણ પ્રભુથી મેળવી દો

ਹਮ ਚੇਰੀ ਹੋਇ ਲਗਹ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੧॥
હું દાસી બનીને ગુરુ ચરણોમાં લાગી ગઈ છું જેને મને પ્રભુ મેળાપનો માર્ગ દેખાડ્યો છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હે રામ! હરિનું નામ જ મારા મનને ગમી ગયું છે

ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਬੇਲੀ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਸਖਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ વગર મારો બીજો કોઈ સાથી નથી અને તે જ મારા પિતા, મારી માતા તેમજ સાચો સાથી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੇ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਨ ਰਹਹਿ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮਰਹਿ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ॥
હે માતા! પોતાના પ્રિયતમના દર્શન વગર હું એક ક્ષણ માટે પણ જીવિત રહી શકતી નથી અને તેના વગર મારા પ્રાણ જ નીકળી જાય છે

ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡ ਭਾਗ ਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਏ ਹਰਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
તે મનુષ ભાગ્યશાળી તેમજ ધન્ય છે જે ગુરુની શરણમાં આવ્યા છે અને ગુરુથી મળીને પ્રભુ દર્શન પ્રાપ્ત કરી લીધા છે ॥૨॥

ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਸੂਝੈ ਬੂਝੈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪਉ ਜਪਾਇਆ ॥
મને બીજું કાંઈ સમજાતું નથી અને મન તો ગુરુએ જપાવેલું હરિ નામનું જાપ જ જપતું રહે છે

ਨਾਮਹੀਣ ਫਿਰਹਿ ਸੇ ਨਕਟੇ ਤਿਨ ਘਸਿ ਘਸਿ ਨਕ ਵਢਾਇਆ ॥੩॥
નામહીન ભટકનાર શરમ વગરના છે અને તેને રગડી-રગડીને પોતાનું નાક કપાવી લીધું છે ॥૩॥

ਮੋ ਕਉ ਜਗਜੀਵਨ ਜੀਵਾਲਿ ਲੈ ਸੁਆਮੀ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਆ ॥
હે જગતપાલક સ્વામી! મારા હૃદયમાં નામ વસાવીને જીવિત કરી લો

ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਪੂਰਾ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! મારા ગુરુ સંપૂર્ણ છે સદ્દગુરુથી મળીને જ નામનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૪॥૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
રામકલી મહેલ ૪॥

ਸਤਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਵਡਾ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
સદ્દગુરુ મહાન દાતા અને મહાપુરુષ છે જેનાથી મળીને હરિને હૃદયમાં વસાવી શકાય છે

ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰੇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને જીવનદાન આપ્યું છે અને હરિના નામ અમૃતનું ચિંતન કરતો રહું છું ॥૧॥

ਰਾਮ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕੰਠਿ ਧਾਰੇ ॥
હે રામ! ગુરુએ હરિ નામ મારા હદયમાં વસાવી દીધું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਮਨਿ ਭਾਈ ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ખૂબ ભાગ્યશાળી તેમજ ધન્ય-ધન્ય છું જે ગુરુના મુખથી હરિ-કથા સાંભળી છે તે જ મારા મનને ગમી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਧਿਆਵਹਿ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰੇ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતા પણ પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે પરંતુ તેમને પણ તેનો અંત પ્રાપ્ત કર્યો નથી

ਹਿਰਦੈ ਕਾਮ ਕਾਮਨੀ ਮਾਗਹਿ ਰਿਧਿ ਮਾਗਹਿ ਹਾਥੁ ਪਸਾਰੇ ॥੨॥
તે પોતાના હૃદયમાં સુંદર સ્ત્રીમાં વશીભૂત થઈને તેની કામના કરે છે અને હાથ ફેલાવીને ઋધ્ધિઓ માંગતા ફરે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਜਪਿ ਜਪੁ ਵਡਾ ਵਡੇਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਖਉ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
હરિ-યશનું જાપ કરો બધા ધર્મ, કર્મથી આ સર્વશ્રેષ્ઠ છે તથા ગુરુમુખ બનીને તેને હૃદયમાં ધારણ કરીને રાખો

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥੩॥
જો ઉત્તમ ભાગ્ય હોય તો હરિનું જાપ કરી શકાય છે જે સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜਨ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਹਰਿ ਜਨ ਹੈ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਕੰਠਿ ਜਨ ਧਾਰੇ ॥
પરમાત્મા પોતાના ભક્તોની પાસે વસે છે અને ભક્ત તેની પાસે વસે છે તે પોતાના ભક્તોને ગળે લગાડીને રાખે છે

ਨਾਨਕ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਹੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ॥੪॥੬॥੧੮॥
હે નાનક! પ્રભુ જ અમારા પિતા તેમજ માતા છે અમે તેના બાળકો છીએ અને તે જ અમારું પોષણ કરે છે ॥૪॥૬॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ રામકલી મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਦੀਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਮੇਰਾ ਗੁਣੁ ਅਵਗਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰਹੁ ਕੋਈ ॥
હે ગરીબોના દાતા! કૃપા કરો, મારા ગુણ અવગુણ પર કોઈ વિચાર ન કરો

ਮਾਟੀ ਕਾ ਕਿਆ ਧੋਪੈ ਸੁਆਮੀ ਮਾਣਸ ਕੀ ਗਤਿ ਏਹੀ ॥੧॥
હે સ્વામી! માટીને ધોવાનો કોઈ લાભ નથી મનુષ્યની સ્થિતિ પણ આવી જ છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હે મન! સદ્દગુરુની સેવા કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੋ ਇਛਹੁ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેવી ઈચ્છા હશે તે જ ફળ મળશે અને પછી કોઈ દુઃખ લાગશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਚੇ ਭਾਡੇ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜੇ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥
પરમાત્માએ મનુષ્ય શરીરરૂપી કાચા વાસણ બનાવીને ઉપકાર કર્યો છે અને તેના અંતરમનમાં તેની જ જ્યોતિ સમાયેલી છે

ਜੈਸਾ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ ਹਮ ਤੈਸੀ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਈ ॥੨॥
વિધાતા એ જેવા અમારા ભાગ્ય લખી દીધા છે અમે તેવા જ કર્મ કરીએ છીએ ॥૨॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਥਾਪਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਅਪਨਾ ਏਹੋ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
પરંતુ જીવે તન-મનને પોતાનું સમજી લીધું છે આ જન્મ-મરણનું કારણ છે

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਸੋ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਮੋਹਿ ਅੰਧੁ ਲਪਟਾਣਾ ॥੩॥
જેને એવું સુંદર જીવન આપ્યું છે આ પરમાત્મા યાદ આવતા નથી આંધળો મનુષ્ય મોહમાં જ ફસાયેલો છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਅਪਾਰਾ ॥
જેને રચના કરી તે જ પ્રભુ આ રહસ્યને જાણે છે અને તેનો દરબાર અપરંપાર છે

ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥੪॥੧॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! હું ટેરો દાસ છું તારી ભક્તિ કરતા કરતા તારા ગુણગાન ગાતો રહું છું ॥૪॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਪਵਹੁ ਚਰਣਾ ਤਲਿ ਊਪਰਿ ਆਵਹੁ ਐਸੀ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੁ ॥
હે ભક્તજનો! એવી સેવા કરો કે બધા લોકોથી ઉપર બધાથી શ્રેષ્ઠ બની જાઓ, બધાની ચરણ-ધૂળ બની જાઓ

ਆਪਸ ਤੇ ਊਪਰਿ ਸਭ ਜਾਣਹੁ ਤਉ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ॥੧॥
જ બધાને પોતાનાથી ઉત્તમ માનશો તો જ દરબારમાં સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਐਸੀ ਕਥਹੁ ਕਹਾਣੀ ॥
હે સંતજનો ! આવી કથા-વાર્તા સંભળાવો

ਸੁਰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਰ ਦੇਵ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਖਿਨੁ ਬੋਲਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો એક કસમ માટે ગુરુની વાણી બોલો તો મનુષ્ય, દેવતા તેમજ દેવગણ પણ પવિત્ર થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਪੰਚੁ ਛੋਡਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਬੈਸਹੁ ਝੂਠਾ ਕਹਹੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે મિત્ર! સંસારના પ્રપંચ છોડીને સરળ અવસ્થામાં બેસો અને કોઈને પણ અસત્ય ન કહો

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਹੁ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਵਹੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਤਤੁ ਬਿਲੋਈ ॥੨॥
સદ્દગુરુથી મળીને નવ-નિધિ પ્રાપ્ત કરી લો આ વિધિ દ્વારા નામ રૂપી દુધને વલોવીને માખણ રૂપી પરમતત્વ પ્રભુને પ્રાપ્ત કરો ॥૨॥

ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹੁ ਆਤਮੁ ਚੀਨਹੁ ਭਾਈ ॥
પોતાના ભ્રમ દૂર કરીને ગુરુમુખ બનીને પરમાત્મા ધ્યાન લગાવો તેમજ પોતાની આત્મજ્યોતિ ઓળખો

ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਜਾਣਹੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹਾਜਰੁ ਕਿਸੁ ਸਿਉ ਕਰਹੁ ਬੁਰਾਈ ॥੩॥
હંમેશા જ પ્રભુને પોતાની નજીક સમજો તથા કોઈનું ખરાબ ન કરો ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਮਾਰਗੁ ਮੁਕਤਾ ਸਹਜੇ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ॥
જો સદ્‌ગુરુ મળી જાય તો મુક્તિનો માર્ગ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને સરળ જ સ્વામીથી મેળાપ થઈ જાય છે

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੇ ਜਨ ਜਿਨੀ ਕਲਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥੪॥੨॥
તે ભક્તજન ધન્ય છે જેને કળયુગમાં પરમાત્માને મેળવી લીધા છે નાનક તો હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਆਵਤ ਹਰਖ ਨ ਜਾਵਤ ਦੂਖਾ ਨਹ ਬਿਆਪੈ ਮਨ ਰੋਗਨੀ ॥
જો મન પરમાત્માના નામમાં લીન હોય તો ન કોઈ વસ્તુ મળવાની ખુશી થાય છે ન તો કોઈ વસ્તુ ખોવાનું દુઃખ થાય છે અને ન તો મનને કોઈ રોગ પ્રભાવિત કરે છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਤਉ ਉਤਰੀ ਸਗਲ ਬਿਓਗਨੀ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુને મેળવીને હંમેશા પરમ આનંદ બની રહે છે બધા વિયોગ મટી જાય છે ॥૧॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਹੈ ਮਨੁ ਜੋਗਨੀ ॥
આ રીતે જેના મનમાં હરિ ક્રિયાશીલ છે તો

ਮੋਹੁ ਸੋਗੁ ਰੋਗੁ ਲੋਗੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਤਹ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મોહ, શોક, રોગ તેમજ લોક-લાજ પ્રભાવિત કરતા નથી અને મન હરિના નામનો જ રસ ભોગવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਰਗ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਮਿਰਤ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਪਇਆਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਲੋਗਨੀ ॥
તેના માટે તો સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક, પાતાળ લોક પવિત્ર છે

ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਭੁੰਚੈ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਹਰਿ ਗੁਨੀ ॥੨॥
આવા મનુષ્ય પ્રભુના આજ્ઞાકારી બનીને હંમેશા સુખ ભોગવે છે અને જ્યાં પણ જોઉં છું ત્યાં જ ગુણોના સમુદ્ર પરમાત્મા નજર આવે છે ॥૨॥

ਨਹ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਜਲੁ ਨਹੀ ਪਵਨਾ ਤਹ ਅਕਾਰੁ ਨਹੀ ਮੇਦਨੀ ॥
જ્યાં ન શિવશક્તિ, ન પાણી, ન હવા, ન કોઈ આકાર અને ન ધરતી છે

ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਗ ਕਾ ਤਹਾ ਨਿਵਾਸਾ ਜਹ ਅਵਿਗਤ ਨਾਥੁ ਅਗਮ ਧਨੀ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુનો નિવાસ ત્યાં છે જ્યાં અગમ્ય, અજ્ઞાત અને ગુણોના ભંડારના માલિક છે.॥૩॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿ ਕਾ ਧਨੁ ਸਭੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਹਉ ਕਿਆ ਗਨੀ ॥
આ તન-મન, ધન બધું પરમાત્માએ આપેલું છે તેના ઉપકાર ગણી શકાતા નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤੁਮ ਗੁਰਿ ਖੋਈ ਹੈ ਅੰਭੈ ਅੰਭੁ ਮਿਲੋਗਨੀ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! ગુરુએ મારા મનથી 'મારા-તારા' ની ભાવના દૂર કરી દીધી છે અને જેમ પાણીમાં પાણી મળી જાય છે તેમ જ આત્મજ્યોતિ પરમજ્યોતીમાં જોડાય જાય છે ॥૪॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰਹਤ ਰਹੈ ਨਿਰਾਰੀ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਨ ਜਾਨੈ ॥
હરિનામ ત્રણેય ગુણોથી રહિત તેમજ નિરાળા બની રહે છે અને સિદ્ધિ-સાધક પણ તેની મહાનતા જાણતા નથી

ਰਤਨ ਕੋਠੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਖਜਾਨੈ ॥੧॥
સદ્દગુરુના ખજાનામાં રત્નોનો કબાટ છે જે અમૃત ભરેલી છે ॥૧॥

ਅਚਰਜੁ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તેનું આશ્ચર્યનું વર્ણન કરી શકાતું નથી

ਬਸਤੁ ਅਗੋਚਰ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આ નામ રૂપી વસ્તુ સમજથી બહાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਲੁ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗਾ ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਸੁਣਾਵੈ ॥
જ્યારે તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી તો શું કોઈ કહે અથવા સાંભળે

ਕਥਨ ਕਹਣ ਕਉ ਸੋਝੀ ਨਾਹੀ ਜੋ ਪੇਖੈ ਤਿਸੁ ਬਣਿ ਆਵੈ ॥੨॥
તેને વર્ણન કરવા તેમજ કહેવાની કોઈને સમજ નથી જે પણ તેને જોવે છે તેને પ્રીતિ તેમાં લાગી જાય છે ॥૨॥

ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਬੇਚਾਰਾ ॥
પરમાત્મા બધું જાણે છે પછી જીવ બિચારા શું જાણે છે?

ਆਪਣੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰਾ ॥੩॥
ભક્તિનો સંપૂર્ણ ભંડાર પરમાત્મા જ પોતે જ પોતાની ગતિ તેમજ વિસ્તારને જાણે છે ॥૩॥

ਐਸਾ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨਿ ਚਾਖਿਆ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਈ ॥
આવો નામરૂપી અમૃત રસ મન એ ચાખ્યો છે જેનાથી તે તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਆਸਾ ਪੂਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! સદ્દગુરુની શરણ લેવાથી મારી અભિલાષા પુરી થઈ ગઈ છે ॥૪॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਬੈਰੀ ਸਗਲੇ ਸਾਧੇ ॥
પ્રભુએ મારો સાથ આપ્યો છે તથા તેને મારા બધા દુશ્મન વશીભૂત કરી દીધા છે

ਜਿਨਿ ਬੈਰੀ ਹੈ ਇਹੁ ਜਗੁ ਲੂਟਿਆ ਤੇ ਬੈਰੀ ਲੈ ਬਾਧੇ ॥੧॥
જે દુશ્મનોએ આ આખું જગત લૂંટી લીધું છે તેને તે દુશ્મન પકડીને બાંધી દીધા છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਮੇਰਾ ॥
સદ્દગુરુ જ મારા પરમાત્મા છે

ਅਨਿਕ ਰਾਜ ਭੋਗ ਰਸ ਮਾਣੀ ਨਾਉ ਜਪੀ ਭਰਵਾਸਾ ਤੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! હું અનેક રાજસુખ તેમજ ખુશીઓ પ્રાપ્ત કરું છું મને તારો જ ભરોસો છે અને તારું જ નામ જપું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਚੀਤਿ ਨ ਆਵਸਿ ਦੂਜੀ ਬਾਤਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਰਖਵਾਰਾ ॥
હે મિત્ર! મને કોઈ બીજી વાત યાદ આવતી નથી કારણ કે પરમાત્મા જ મારા રક્ષક છે

ਬੇਪਰਵਾਹੁ ਰਹਤ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਇਕ ਨਾਮ ਕੈ ਆਧਾਰਾ ॥੨॥
હે સ્વામી! એક તારા નામના આધારે જ હું અચિંતીત રહું છું ॥૨॥

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਮਿਲਿਓ ਸੁਖਦਾਈ ਊਨ ਨ ਕਾਈ ਬਾਤਾ ॥
મને સુખદાયક પ્રભુ મળી ગયા છે જેનાથી હું સંપૂર્ણ સુખી થઈ ગયો છું તથા મને કોઈ વાતની કોઈ ખામી નથી

ਤਤੁ ਸਾਰੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਤਾ ॥੩॥
તત્વ સાર રૂપી પરમપદ મેળવી લીધું છે અને તેને છોડીને ક્યાંય જતું નથી ॥૩॥

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਜੈਸਾ ਤੂ ਹੈ ਸਾਚੇ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
હે સાચા લક્ષ્યહીન અપરંપાર! જેવો તું છે હું વર્ણન કરી શકતો નથી

ਅਤੁਲ ਅਥਾਹ ਅਡੋਲ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! મારા માલિક અતુલનીય, ગાઢ, અડોળ તેમજ આખા જગતનો સ્વામી છે ॥૪॥૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਤੂ ਦਾਨਾ ਤੂ ਅਬਿਚਲੁ ਤੂਹੀ ਤੂ ਜਾਤਿ ਮੇਰੀ ਪਾਤੀ ॥
હે હરિ! તું ખુબ બુદ્ધિમાન છે તું જ અટળ છે, અને તું જ મારી જાતિ-જ્ઞાતિ છે

ਤੂ ਅਡੋਲੁ ਕਦੇ ਡੋਲਹਿ ਨਾਹੀ ਤਾ ਹਮ ਕੈਸੀ ਤਾਤੀ ॥੧॥
તું અડગ છે અને ક્યારેય ડગતો નથી પછી મને કેવી ચિંતા હોય શકે છે ॥૧॥

ਏਕੈ ਏਕੈ ਏਕ ਤੂਹੀ ॥
હે હરિ! માત્ર એક તું જ છે

ਏਕੈ ਏਕੈ ਤੂ ਰਾਇਆ ॥
એક તું જ સંપૂર્ણ વિશ્વનો બાદશાહ છે

ਤਉ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી કૃપાથી જ મને સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਸਾਗਰੁ ਹਮ ਹੰਸ ਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮ ਮਹਿ ਮਾਣਕ ਲਾਲਾ ॥
તું ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર છે અને અમે તારા હંસ છીએ અને તારામાં જ માણેક અને રુબી છે

ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਤਿਲੁ ਸੰਕ ਨ ਮਾਨਹੁ ਹਮ ਭੁੰਚਹ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲਾ ॥੨॥
આપતા સમયે તલ માત્ર પણ શંકા કરતો નથી અને અમે તારાથી દાન મેળવીને હંમેશા આનંદ કરે છે ॥૨॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੁਮ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਤੁਮ ਮੁਖਿ ਦੇਵਹੁ ਖੀਰਾ ॥
અમે તારા બાળકો છીએ તું અમારા પિતા છે અને તું જ અમારા મોમાં દૂધ નાખે છે

ਹਮ ਖੇਲਹ ਸਭਿ ਲਾਡ ਲਡਾਵਹ ਤੁਮ ਸਦ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥੩॥
અમે તારી સાથે રમીએ છીએ તું લાડ લડાવે છે તું હંમેશા જ ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર છે ॥૩॥

ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹਮ ਭੀ ਸੰਗਿ ਅਘਾਏ ॥
તું સંપૂર્ણ છે સર્વવ્યાપક છે તારી સાથે લાગીને અમે તૃપ્ત થઈ ગયા છીએ

ਮਿਲਤ ਮਿਲਤ ਮਿਲਤ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਨਾਨਕ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! હે પ્રભુ! અમે તારી સાથે મળતા-મળતા સંપૂર્ણ મળી ગયા છીએ આ મેળાપને વ્યક્ત કરી શકાતો નથી ॥૪॥૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਰ ਕਰਿ ਤਾਲ ਪਖਾਵਜੁ ਨੈਨਹੁ ਮਾਥੈ ਵਜਹਿ ਰਬਾਬਾ ॥
હાથથી તાલ, આંખથી પખાવજ અને માથા પર રબાબ વાગે છે

ਕਰਨਹੁ ਮਧੁ ਬਾਸੁਰੀ ਬਾਜੈ ਜਿਹਵਾ ਧੁਨਿ ਆਗਾਜਾ ॥
કંઠી મધુર વાંસળી અને જીભથી રાગની ધૂન ગુંજે છે

ਨਿਰਤਿ ਕਰੇ ਕਰਿ ਮਨੂਆ ਨਾਚੈ ਆਣੇ ਘੂਘਰ ਸਾਜਾ ॥੧॥
ઝાંઝરી તેમજ અન્ય વાજિંત્રો સાથે મન નૃત્ય કરીને નાચે છે॥૧॥

ਰਾਮ ਕੋ ਨਿਰਤਿਕਾਰੀ ॥
આ રામની રચનાનું નૃત્ય થઈ રહ્યું છે

ਪੇਖੈ ਪੇਖਨਹਾਰੁ ਦਇਆਲਾ ਜੇਤਾ ਸਾਜੁ ਸੀਗਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જેટલો પણ સાંજ-શણગાર છે જોવાવાળા દયાળુ પ્રભુ તેને જોઈ રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਖਾਰ ਮੰਡਲੀ ਧਰਣਿ ਸਬਾਈ ਊਪਰਿ ਗਗਨੁ ਚੰਦੋਆ ॥
આ આખી ધરતી નૃત્ય કરવા માટે અખાડાનું મંચ બની રહી છે અને તેની ઉપર આકાશ રૂપી છત્ર બનેલું છે

ਪਵਨੁ ਵਿਚੋਲਾ ਕਰਤ ਇਕੇਲਾ ਜਲ ਤੇ ਓਪਤਿ ਹੋਆ ॥
આત્માનો પરમાત્માથી મેળાપ કરાવવા માટે પવન મધ્યસ્થી બનેલો છે અને એકલા જ મધ્યસ્થી થઈ રહ્યા છે આ શરીર મનુષ્યના વીર્ય રૂપી પાણીથી ઉત્પન્ન થયું છે

ਪੰਚ ਤਤੁ ਕਰਿ ਪੁਤਰਾ ਕੀਨਾ ਕਿਰਤ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਆ ॥੨॥
પરમાત્માના પાંચ તત્વો- આકાશ, હવા, પાણી, અને પૃથ્વી દ્વારા મનુષ્ય શરીરરૂપી પૂતળું બનાવ્યું છે અને કર્મોથી જ તેનો પરમાત્માથી મેળાપ થાય છે॥॥

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਜਰੇ ਚਰਾਗਾ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਭੀਤਰਿ ਰਾਖੇ ॥
ચંદ્ર અને સૂર્ય રૂપી બે દીવા સળગી રહ્યા છે જેને ચારેય દિશામાં પ્રકાશ કરવા માટે રાખેલા છે

ਦਸ ਪਾਤਉ ਪੰਚ ਸੰਗੀਤਾ ਏਕੈ ਭੀਤਰਿ ਸਾਥੇ ॥
નૃત્ય કરવા વાળી વેશ્યારૂપી દસ ઈન્દ્રીયો અને સંગીત વગાડવા વાળા પાંચ વિકાર શરીરમાં એક જ સ્થાન પર એકત્રિત થઈને બેઠા છે

ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹੋਇ ਭਾਵ ਦਿਖਾਵਹਿ ਸਭਹੁ ਨਿਰਾਰੀ ਭਾਖੇ ॥੩॥
આ બધા અલગ-અલગ થઈને પોટ પોતાનુ કમાલ દેખાડે છે અને બધા પોતાની અલગ-અલગ ભાષામાં બોલે છે॥॥

ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਿਰਤਿ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਜੈ ਤੂਰਾ ॥
શરીર રૂપી ધર-ઘરમાં દિવસ-રાત નૃત્ય થઈ રહ્યું છે અને દરેક હૃદયમાં વાજા વાગે છે

ਏਕਿ ਨਚਾਵਹਿ ਏਕਿ ਭਵਾਵਹਿ ਇਕਿ ਆਇ ਜਾਇ ਹੋਇ ਧੂਰਾ ॥
પરમાત્મા કોઈને નાચ નચાવે છે કોઈને યોનિઓમાં છે અને કોઈ જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડીને નષ્ટ થાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਬਹੁਰਿ ਨ ਨਾਚੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਪੂਰਾ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! જેને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે તેને બીજીવાર નાચવું પડતું નથી ॥૪॥૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਓਅੰਕਾਰਿ ਏਕ ਧੁਨਿ ਏਕੈ ਏਕੈ ਰਾਗੁ ਅਲਾਪੈ ॥
સાચો કીર્તન તે છે જે ઓમકારનો અવાજમાં ધ્યાન લગાડીને તેનો જ રાગ ગાય છે

ਏਕਾ ਦੇਸੀ ਏਕੁ ਦਿਖਾਵੈ ਏਕੋ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪੈ ॥
તે એક પ્રભુના દેશના નિવાસી હોય તે એક સર્વવ્યાપીના દર્શન કરાવે છે

ਏਕਾ ਸੁਰਤਿ ਏਕਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਏਕੋ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਪੈ ॥੧॥
તે એકમાં ધ્યાન લગાડતો હોય એકની જ સેવા કરતો હોય જેને ગુરુ દ્વારા જાણવામાં આવે ॥૧॥

ਭਲੋ ਭਲੋ ਰੇ ਕੀਰਤਨੀਆ ॥
આવા કીર્તન ઉત્તમ છે

ਰਾਮ ਰਮਾ ਰਾਮਾ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
જે રામનું ગુણગાન કરતા રહે છે

ਛੋਡਿ ਮਾਇਆ ਕੇ ਧੰਧ ਸੁਆਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને જે માયાના ધંધા અને સ્વાર્થ છોડી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਬਜਿਤ੍ਰ ਕਰੇ ਸੰਤੋਖਾ ਸਾਤ ਸੁਰਾ ਲੈ ਚਾਲੈ ॥
સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મ, તેમજ પુણ્ય-આ પાંચ શુભ ગુણોને પોતાના સંગીતના વાદ્યો બનાવતો હોય અને સા, રે, ગા, મા, પા, ધા, ની-આ સાત સ્વરોને પ્રભુ પ્રેમમાં ચાલવાની ચાલ બનાવતો હોય

ਬਾਜਾ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਤਜਿ ਤਾਨਾ ਪਾਉ ਨ ਬੀਗਾ ਘਾਲੈ ॥
માન-અભિમાનના ત્યાગને પોતાનું વાજું બનાવે છે અને કુમાર્ગ તરફ પગ ન રાખવાને વાજાનો સ્વર બનાવે છે

ਫੇਰੀ ਫੇਰੁ ਨ ਹੋਵੈ ਕਬ ਹੀ ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਬੰਧਿ ਪਾਲੈ ॥੨॥
જો તે શબ્દને પોતાના પાલવમાં બાંધી લેતા હોય તો જન્મ-મરણનું ચક્ર છૂટી જાય ॥૨॥

ਨਾਰਦੀ ਨਰਹਰ ਜਾਣਿ ਹਦੂਰੇ ॥
તે નારદ જેવી ભક્તિ કરતા ભગવાનને પોતાની નજીક સમજે છે

ਘੂੰਘਰ ਖੜਕੁ ਤਿਆਗਿ ਵਿਸੂਰੇ ॥
પોતાની મુશ્કેલીઓને ત્યાગીને નાચી-નાચીને પાયલની છન-છન કરે છે

ਸਹਜ ਅਨੰਦ ਦਿਖਾਵੈ ਭਾਵੈ ॥
તે પોતાના નખરા દેખાડવાના બદલે સરળ આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે

ਏਹੁ ਨਿਰਤਿਕਾਰੀ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵੈ ॥੩॥
આવો નર્તક જન્મ-મરણના ચક્રમાં આવતો નથી ॥૩॥

ਜੇ ਕੋ ਅਪਨੇ ਠਾਕੁਰ ਭਾਵੈ ॥
હે મિત્ર! જો કોઈ પોતાના ઠાકુરજીને ગમે છે

ਕੋਟਿ ਮਧਿ ਏਹੁ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵੈ ॥
તો કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભ જ આ કીર્તન ગાય છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਜਾਵਉ ਟੇਕ ॥
હે નાનક! સંતોની શરણમાં જાઓ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਕੀਰਤਨੁ ਏਕ ॥੪॥੮॥
જ્યાં એક એક પરમેશ્વરનું જ કીર્તન થતું રહે છે ॥૪॥૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਰਾਮ ਰਾਮ ਕੋਈ ਖੁਦਾਇ ॥
હરિ તો એક જ છે પરંતુ કોઈ તેને રામ-રામ બોલે છે અને કોઈ ખુદા કહે છે

ਕੋਈ ਸੇਵੈ ਗੁਸਈਆ ਕੋਈ ਅਲਾਹਿ ॥੧॥
કોઈ ગુસાઈની ઉપાસના કરે છે અને કોઈ અલ્લાહની બંદગી કરે છે ॥૧॥

ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਕਰੀਮ ॥
બધાની રચના કરનાર તે પરમપિતા ખુબ દયાળુ છે

ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਰਹੀਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપાનું ઘર અને ખુબ દયાળુ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਈ ਨਾਵੈ ਤੀਰਥਿ ਕੋਈ ਹਜ ਜਾਇ ॥
કોઈ તીર્થો પર સ્નાન કરે છે તો કોઈ હજ કરવા માટે મક્કા જાય છે

ਕੋਈ ਕਰੈ ਪੂਜਾ ਕੋਈ ਸਿਰੁ ਨਿਵਾਇ ॥੨॥
કોઈ પૂજા-અર્ચના કરે છે તો કોઈ માથું નમાવીને નમન કરે છે ॥૨॥

ਕੋਈ ਪੜੈ ਬੇਦ ਕੋਈ ਕਤੇਬ ॥
કોઈ વેદ વાંચે છે તો કોઈ કુરાન વાંચે છે

ਕੋਈ ਓਢੈ ਨੀਲ ਕੋਈ ਸੁਪੇਦ ॥੩॥
કોઈ નીલા વસ્ત્ર પહેરે છે તો કોઈ સફેદ વસ્ત્ર ધારણ કરે છે ॥૩॥

ਕੋਈ ਕਹੈ ਤੁਰਕੁ ਕੋਈ ਕਹੈ ਹਿੰਦੂ ॥
કોઈ પોતાને મુસલમાન કહે છે અને કોઈ હિંદુ કહે છે

ਕੋਈ ਬਾਛੈ ਭਿਸਤੁ ਕੋਈ ਸੁਰਗਿੰਦੂ ॥੪॥
કોઈ બિહિસ્તની તમન્ના કરે છે તો કોઈ સ્વર્ગની કામના કરે છે ॥૪॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
હે નાનક! જેને હરિના હુકમને ઓળખી લીધો છે

ਪ੍ਰਭ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਤਿਨਿ ਭੇਦੁ ਜਾਤਾ ॥੫॥੯॥
તેને માલિક-પ્રભુનો તફાવત ઓળખી લીધો છે ॥૫॥૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਪਵਨੈ ਮਹਿ ਪਵਨੁ ਸਮਾਇਆ ॥
મનુષ્યની મૃત્યુ થવાથી તેની પ્રાણ રૂપી હવા મૂળ હવામાં જ જોડાઈ ગઈ છે

ਜੋਤੀ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਲਿ ਜਾਇਆ ॥
આત્મજ્યોતિ પરમજ્યોતીમાં જ જોડાઈ ગઈ છે

ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਹੋਈ ਏਕ ॥
તેની શરીર રૂપી માટી ધરતીની માટીમાં મળીને એક થઇ ગઈ છે

ਰੋਵਨਹਾਰੇ ਕੀ ਕਵਨ ਟੇਕ ॥੧॥
પછી રોવાવાળા સબંધિઓના રોવાનો શું આધાર રહી ગયો છે ॥૧॥

ਕਉਨੁ ਮੂਆ ਰੇ ਕਉਨੁ ਮੂਆ ॥
હે ભાઈ! કોણ મર્યું છે? કોણ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થયું છે?

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ਇਹੁ ਤਉ ਚਲਤੁ ਭਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બ્રહ્મજ્ઞાનીઓની સાથે મળીને વિચાર કરો આ તો હરિની લીલા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਲੀ ਕਿਛੁ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥
આ જીવન છોડીને જવું છે આગળ તો કોઈને કંઇ ખબર હોતી નથી

ਰੋਵਨਹਾਰੁ ਭਿ ਊਠਿ ਸਿਧਾਈ ॥
અંતે રોવાવાળા પણ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જવાના છે

ਭਰਮ ਮੋਹ ਕੇ ਬਾਂਧੇ ਬੰਧ ॥
જીવ તો ભ્રમ તેમજ મોહના બંધનમાં બંધાયેલા છે

ਸੁਪਨੁ ਭਇਆ ਭਖਲਾਏ ਅੰਧ ॥੨॥
મારનારનું આ જીવન એક સપનું થઈને વીતી ગયું છે પરંતુ રોવાવાળા જ્ઞાનહીન વ્યર્થ વિલાપ કરે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਤਉ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
પ્રભુએ આ રચના તો પોતાની એક લીલા રચી છે

ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਹੁਕਮਿ ਅਪਾਰਿ ॥
પોતાના અપાર હુકમથી જીવનું જન્મ-મરણ થાય છે

ਨਹ ਕੋ ਮੂਆ ਨ ਮਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
ન કોઈ મર્યું છે અને ન કોઈ મરણશીલ છે

ਨਹ ਬਿਨਸੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੋਗੁ ॥੩॥
આત્માનો ક્યારેય વિનાશ થતો નથી કારણ કે આ તો અમર છે ॥૩॥

ਜੋ ਇਹੁ ਜਾਣਹੁ ਸੋ ਇਹੁ ਨਾਹਿ ॥
જે તેને સમજતા હોય તે તેવો નથી હોતો

ਜਾਨਣਹਾਰੇ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
જે આ તફાવતને જાણે છે હું તેના પર બલિહાર થઈ જાવ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
હે નાનક! ગુરુએ ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે

ਨਾ ਕੋਈ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇਆ ॥੪॥੧੦॥
આત્મા ન મરે છે અને ન જ આવે-જાય છે ॥૪॥૧૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਜਪਿ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੋਪਾਲ ਲਾਲੁ ॥
હે મિત્ર! વ્હાલા ગોવિંદ ગોપાલનું જાપ કર

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਿਮਰਿ ਤੂ ਜੀਵਹਿ ਫਿਰਿ ਨ ਖਾਈ ਮਹਾ ਕਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામનું ભજન કરવાથી તું જીવન મેળવતો રહીશ અને પછી મહાકાલ પણ તને ભોજન બનાવી શકશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਓ ॥
કરોડો જન્મ ભટકી-ભટકીને તું મનુષ્ય-યોનિમાં આવ્યો છે

ਬਡੈ ਭਾਗਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਓ ॥੧॥
સારા ભાગ્યથી જ સંતોની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਨਾਹੀ ਉਧਾਰੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ વગર કોઈનો ઉદ્ધાર થતો નથી

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੨॥੧੧॥
હે ભાઈ! નાનક તને આ જ વિચાર કહે છે ॥૨॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
રાગ રામકલી મહેલ ૫ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਚਾਰਿ ਪੁਕਾਰਹਿ ਨਾ ਤੂ ਮਾਨਹਿ ॥
ચાર વેદ પણ કહેતા રહે છે પરંતુ તું માનતો નથી

ਖਟੁ ਭੀ ਏਕਾ ਬਾਤ ਵਖਾਨਹਿ ॥
છ શાસ્ત્ર પણ એક જ વાતના વખાણ કરતા રહે છે

ਦਸ ਅਸਟੀ ਮਿਲਿ ਏਕੋ ਕਹਿਆ ॥
અઢાર પુરાણોએ પણ મળીને એક પરમાત્માની જ મહિમા કરી છે

ਤਾ ਭੀ ਜੋਗੀ ਭੇਦੁ ਨ ਲਹਿਆ ॥੧॥
પરંતુ તો પણ હે યોગી! તે આ તફાવત સમજ્યો નથી ॥૧॥

ਕਿੰਕੁਰੀ ਅਨੂਪ ਵਾਜੈ ॥ ਜੋਗੀਆ ਮਤਵਾਰੋ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાગલ યોગી! દરેક સમયે અનુપમ વીણા વાગી રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਵਸਿਆ ਸਤ ਕਾ ਖੇੜਾ ॥
સર્વપ્રથમ સદ્દગુરુ રૂપી સત્યનું નગર વસ્યું હતું

ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਮਹਿ ਕਿਛੁ ਭਇਆ ਦੁਤੇੜਾ ॥
તદુપરાંત ત્રેતાયુગમાં ધર્મમાં કોઈ તિરાડ આવી ગઈ હતી

ਦੁਤੀਆ ਅਰਧੋ ਅਰਧਿ ਸਮਾਇਆ ॥
દ્વાપર યુગમાં ધર્મનો અડધો ભાગ જ રહી ગયો હતો

ਏਕੁ ਰਹਿਆ ਤਾ ਏਕੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੨॥
કળિયુગમાં ધર્મનો એક ભાગ જ રહી ગયો છે ॥૨॥

ਏਕੈ ਸੂਤਿ ਪਰੋਏ ਮਣੀਏ ॥ ਗਾਠੀ ਭਿਨਿ ਭਿਨਿ ਭਿਨਿ ਭਿਨਿ ਤਣੀਏ ॥
સદ્દગુરુએ જગતને મુક્તિનો એક માર્ગ દેખાડ્યો છે જેમ માળાના બધા માણેક એક જ દોરામાં પરોવેલા હોય છે અને અલગ-અલગ ગાંઠ દ્વારા તેને અલગ રાખેલા હોય છે

ਫਿਰਤੀ ਮਾਲਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਇ ॥
આ માળા અનેક વિધિ દ્વારા પ્રેમથી ફરતી રહે છે

ਖਿੰਚਿਆ ਸੂਤੁ ਤ ਆਈ ਥਾਇ ॥੩॥
જ્યારે માળાનો દોરી ખેંચી લેવામાં આવે છે તો બધી માળા એક જ જગ્યાએ આવી જાય છે ॥૩॥

ਚਹੁ ਮਹਿ ਏਕੈ ਮਟੁ ਹੈ ਕੀਆ ॥
હે યોગી! ચારેય યુગમાં રહેવા માટે પ્રભુએ આ જગત રૂપી મઠ બનાવ્યો છે

ਤਹ ਬਿਖੜੇ ਥਾਨ ਅਨਿਕ ਖਿੜਕੀਆ ॥
એમાં વિકારોથી ભરપૂર ઘણા દુઃખદાયક સ્થાન છે અને એમાંથી બહાર નીકળવા માટે અનેક જ યોનિઓ રૂપી બારીઓ છે

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਦੁਆਰੇ ਆਇਆ ॥
જ્યારે કોઈ મનુષ્ય શોધતા-શોધતા ગુરુના ઓટલા પર આવી પહોંચે છે

ਤਾ ਨਾਨਕ ਜੋਗੀ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥
ત્યારે પ્રભુ ચરણોમાં જોડાયેલ તે મનુષ્યને પરમાત્માનું મહેલ ઘર મળી જાય છે ॥૪॥

ਇਉ ਕਿੰਕੁਰੀ ਆਨੂਪ ਵਾਜੈ ॥
આ રીતે હવે ઘણી જ વિણા તેના આત્મસ્વરૂપમાં વાગી રહી છે

ਸੁਣਿ ਜੋਗੀ ਕੈ ਮਨਿ ਮੀਠੀ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥੧੨॥
જેને સાંભળવાથી આ યોગીના મનમાં મીઠી લાગે છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૧॥૧૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਤਾਗਾ ਕਰਿ ਕੈ ਲਾਈ ਥਿਗਲੀ ॥
પરમાત્માએ પવનરૂપી પ્રાણોને દોરો બનાવી શરીરરૂપી કફનને અંગ રૂપી સિલાઈ કરી છે

ਲਉ ਨਾੜੀ ਸੂਆ ਹੈ ਅਸਤੀ ॥
હાડકારૂપી સોયથી નાડીઓને જોડેલી છે

ਅੰਭੈ ਕਾ ਕਰਿ ਡੰਡਾ ਧਰਿਆ ॥
વીર્યરૂપી રક્તબિંદુ બનાવીને આ કફન રૂપી શરીરનું નિર્માણ કર્યું છે

ਕਿਆ ਤੂ ਜੋਗੀ ਗਰਬਹਿ ਪਰਿਆ ॥੧॥
હે યોગી! તું કઈ વાતની ઘમંડ કરે છે? ॥૧॥

ਜਪਿ ਨਾਥੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨਾਈ ॥
દિવસ-રાત પ્રભુનું જાપ કર

ਤੇਰੀ ਖਿੰਥਾ ਦੋ ਦਿਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આ શરીર રૂપી કફન તો બે દિવસ જ ચાલશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਹਰੀ ਬਿਭੂਤ ਲਾਇ ਬੈਠਾ ਤਾੜੀ ॥
હે યોગી! તું શરીર પર ભભૂતિ ઘસીને સમાધિ લગાવીને બેઠા છે

ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਧਾਰੀ ॥
તમે અહંકારની મુદ્રાઓ ધારણ કરી છે.

ਮਾਗਹਿ ਟੂਕਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥
તું ઘરે-ઘરેથી ભોજન માંગતો રહે છે પરંતુ તૃપ્તિ થતી નથી

ਨਾਥੁ ਛੋਡਿ ਜਾਚਹਿ ਲਾਜ ਨ ਆਵੈ ॥੨॥
પ્રભુને છોડીને બીજાથી માંગતા તને શરમ નથી આવતી ॥૨॥

ਚਲ ਚਿਤ ਜੋਗੀ ਆਸਣੁ ਤੇਰਾ ॥
હે યોગી! તારું આસન લાગેલું છે પરંતુ તારું મન ચંચળ બનેલું છે

ਸਿੰਙੀ ਵਾਜੈ ਨਿਤ ਉਦਾਸੇਰਾ ॥
બેશક સીંગી વાગતી રહે છે તો પણ તારું મન દરરોજ ઉદાસ રહે છે

ਗੁਰ ਗੋਰਖ ਕੀ ਤੈ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ॥
જગતગુરુ પરમેશ્વરની તને હજુ સુધી જાણ થઈ નથી

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਗੀ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੩॥
હે યોગી! આ કારણે તું વારંવાર જન્મતો-મરતો રહે છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਆ ਨਾਥੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥
જેના પર માલિક પ્રભુ દયાળુ થઈ ગયા છે

ਰਹਰਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
તે ગુરુ પરમેશ્વરની સામે અમારી પ્રાર્થના છે

ਨਾਮੈ ਖਿੰਥਾ ਨਾਮੈ ਬਸਤਰੁ ॥
નામ જ જેનું કફન તેમજ વસ્ત્ર છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਜੋਗੀ ਹੋਆ ਅਸਥਿਰੁ ॥੪॥
હે નાનક! તે યોગી સ્થિર થયેલ છે ॥૪॥

ਇਉ ਜਪਿਆ ਨਾਥੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨਾਈ ॥
જેણે આ રીતે દિવસ-રાત પ્રભુનું જાપ કર્યું છે

ਹੁਣਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰੁ ਗੋਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੨॥੧੩॥
તેણે હવે મનુષ્ય-જન્મમાં ગુરુ-પરમાત્માને મેળવી લીધા છે ॥૧॥વિરામ બીજો॥૨॥૧૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸੋਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા જ કરનાર-કરાવનાર છે

ਆਨ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਈ ॥
તેનાથી વધારે બીજું કોઈ દ્રષ્ટિગત થતું નથી

ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਨਾ ॥
મારો ઠાકુર ખૂબ ચતુર અને સર્વજ્ઞતા છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਰੰਗੁ ਮਾਨਾ ॥੧॥
ગુરુના માધ્યમથી જ્યારે તે મળ્યો ત્યારે જ આનંદ પ્રાપ્ત થયો ॥૧॥

ਐਸੋ ਰੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ॥
હે ભાઈ! હરિ-રસ એટલો મીઠો છે કે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਨੈ ਵਿਰਲੈ ਡੀਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભે ગુરુમુખ બનીને જ તેને ચાખ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! તેની જ્યોતિ નિર્મળ છે, હરિનું નામ અમૃત છે

ਪੀਵਤ ਅਮਰ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮ ॥
જેનું સેવન કરવાથી જીવ અમર તેમજ નિષ્કામ છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
તેનાથી મન-તન શીતળ થઈ જાય છે અને તૃષણાગ્નિ ઓલવાય જાય છે

ਅਨਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸੰਸਾਰੀ ॥੨॥
તે આનંદ સ્વરૂપમાં આખા સંસારમાં લોકપ્રિય થઈ જાય છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਦੇਵਉ ਜਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ॥
હે હરિ! જ્યારે બધું તારું જ મને દીધેલું છે તું હું શું ભેટ કરું?

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਉ ਲਖ ਬੇਰਾ ॥
હું તારા પર લાખો વખત હંમેશા જ બલિહાર જાઉં છું

ਤਨੁ ਮਨੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੇ ਸਾਜਿਆ ॥
આ તન-મન, પ્રાણ બધું દઈને તે જ બનાવ્યું છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨੀਚੁ ਨਿਵਾਜਿਆ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી મને નીચને આદર પ્રદાન કર્યું છે ॥૩॥

ਖੋਲਿ ਕਿਵਾਰਾ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇਆ ॥
હે હરિ! તે દરવાજા ખોલીને મને પોતાના ચરણોમાં બોલાવી લીધો છે

ਜੈਸਾ ਸਾ ਤੈਸਾ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥
તું જેવો છે તેવું જ પોતાનું રૂપ દેખાડી દીધું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਪੜਦਾ ਤੂਟਾ ॥
હે નાનક! મારા ભ્રમનો પડદો તૂટી ગયો છે

ਹਉ ਤੇਰਾ ਤੂ ਮੈ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ॥੪॥੩॥੧੪॥
તું મારા મનમાં વસી ગયો છે અને હું તારો થઈ ગયો છું ॥૪॥૩॥૧૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਸੇਵਕੁ ਲਾਇਓ ਅਪੁਨੀ ਸੇਵ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਮੁਖਿ ਦੇਵ ॥
સેવકને પોતાની સેવામાં લગાવીને ગુરુએ નામ અમૃત મુખમાં નાખી દીધું છે

ਸਗਲੀ ਚਿੰਤਾ ਆਪਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
તેને બધી ચિંતા દૂર કરી દીધી છે

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੧॥
તેથી તે ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਕਾਜ ਹਮਾਰੇ ਪੂਰੇ ਸਤਗੁਰ ॥
સદ્‌ગુરુએ મારા બધા કાર્ય પુરા કરી દીધા છે

ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ਸਤਗੁਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના જ ફળ સ્વરૂપ અનહદ ધ્વનિના વાજા વાગી રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਿਮਾ ਜਾ ਕੀ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥
હે મિત્ર! જે પરમાત્મા મહિમા ગહનગંભીર છે

ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਦੇਇ ਜਿਸੁ ਧੀਰ ॥
જેને તે ધીરજ આપે છે તે આનંદિત થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਰਾਇ ॥
તે જેના બંધન કાપી દે છે

ਸੋ ਨਰੁ ਬਹੁਰਿ ਨ ਜੋਨੀ ਪਾਇ ॥੨॥
તે પુરુષ બીજીવાર યોનીઓના ચક્રમાં પડતો નથી ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਆਪ ॥
હે મિત્ર! અંતરમનમાં પ્રભુ પોતે પ્રગટ થઈ ગયા છે

ਤਾ ਕਉ ਨਾਹੀ ਦੂਖ ਸੰਤਾਪ ॥
તેને કોઈ દુઃખ-સંતાપ લાગતું નથી

ਲਾਲੁ ਰਤਨੁ ਤਿਸੁ ਪਾਲੈ ਪਰਿਆ ॥
જેના પાલવમાં લાલ-રત્ન જેવું નામ પડેલું છે

ਸਗਲ ਕੁਟੰਬ ਓਹੁ ਜਨੁ ਲੈ ਤਰਿਆ ॥੩॥
તે પોતાના આખા પરિવાર સહિત સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਨਾ ਕਿਛੁ ਭਰਮੁ ਨ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਜਾ ॥
તેનું ભ્રમ, દુવિધા તેમજ દ્વૈતભાવ મટી ગયા છે

ਏਕੋ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨ ਪੂਜਾ ॥
જેણે માત્ર પરમાત્માની પૂજા કરી છે

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਆਪਿ ਦਇਆਲ ॥
હવે જ્યાં પણ જોઉં છું દયાળુ પ્રભુ પોતે જ હાજર છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਰਸਾਲ ॥੪॥੪॥੧੫॥
કારણ કે હે નાનક! રસોનો ભંડાર પ્રભુ મને મળી ગયા છે ॥૪॥૪॥૧૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਤਨ ਤੇ ਛੁਟਕੀ ਅਪਨੀ ਧਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! શરીરથી પોતાની જ ધારણ કરેલી અહમ-ભાવના છૂટી ગઈ છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਲਗੀ ਪਿਆਰੀ ॥
પ્રભુની આજ્ઞા એટલી વ્હાલી લાગી છે

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਮੀਠਾ ॥
તે જે કાંઈ કરે છે તે જ મારા મનને મીઠું લાગે છે

ਤਾ ਇਹੁ ਅਚਰਜੁ ਨੈਨਹੁ ਡੀਠਾ ॥੧॥
તે વિચિત્ર રમત મેં પોતાની આંખથી જોઈ લીધી છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਜਾਨੀ ਰੇ ਮੇਰੀ ਗਈ ਬਲਾਇ ॥
હવે મેં જાણી લીધું છે છે કે મારી બધી સમસ્યાઓ દૂર થઈ ગઈ છે

ਬੁਝਿ ਗਈ ਤ੍ਰਿਸਨ ਨਿਵਾਰੀ ਮਮਤਾ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਲੀਓ ਸਮਝਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે મનમાંથી મમતા પણ દૂર થઈ ગઈ છે કારણ કે સંપૂર્ણ ગુરુએ મને સમજાવી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਿਓ ਗੁਰਿ ਸਰਨਾ ॥
ગુરુએ કૃપા કરીને મને પોતાની શરણમાં રાખેલો છે

ਗੁਰਿ ਪਕਰਾਏ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨਾ ॥
તેને મને હરિના ચરણ પકડાવી દીધા છે

ਬੀਸ ਬਿਸੁਏ ਜਾ ਮਨ ਠਹਰਾਨੇ ॥
જ્યારે મન સો ટકા સ્થિર થઈ ગયું તો

ਗੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਏਕੈ ਹੀ ਜਾਨੇ ॥੨॥
જાણી લીધું કે ગુરુ-પરબ્રહ્મ એક જ છે ॥૨॥

ਜੋ ਜੋ ਕੀਨੋ ਹਮ ਤਿਸ ਕੇ ਦਾਸ ॥
જે પણ જીવ પ્રભુએ ઉત્પન્ન કર્યા છે હું તેનો દાસ છું

ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸਗਲ ਨਿਵਾਸ ॥
કારણ કે બધા જીવમાં મારા પ્રભુનો જ નિવાસ છે

ਨਾ ਕੋ ਦੂਤੁ ਨਹੀ ਬੈਰਾਈ ॥
તેથી ન કોઈ મારુ દુશ્મન છે અને કોઈ મારુ વેરી છે

ਗਲਿ ਮਿਲਿ ਚਾਲੇ ਏਕੈ ਭਾਈ ॥੩॥
હવે હું બધાને ગળે મળીને એમ ચાલે છે જેમ એક પિતાના પુત્ર હોય ॥૩॥

ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਦੀਏ ਸੂਖਾ ॥
જેણે હરિ ગુરુએ સુખ આપ્યું છે

ਤਾ ਕਉ ਬਹੁਰਿ ਨ ਲਾਗਹਿ ਦੂਖਾ ॥
તેને બીજીવાર કોઈ દુઃખ લાગતું નથી

ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਤਉ ਰੰਗਿ ਗੋਪਾਲ ॥੪॥੫॥੧੬॥
હે નાનક! તે પરમાત્મા પોતે જ બધાનો પ્રતિપાલક છે અને હું એના રંગમાં જ મગ્ન રહું છું ॥૪॥૫॥૧૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਮੁਖ ਤੇ ਪੜਤਾ ਟੀਕਾ ਸਹਿਤ ॥
હે પંડિત! તમે તમારા મોંથી અર્થો સાથે શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરો છો,

ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਨਹੀ ਪੂਰਨ ਰਹਤ ॥
પરંતુ તો પણ તારા હ્રદયમાં રામ નામ વસતું નથી

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੇ ਕਰਿ ਲੋਕ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥
તું ઉપદેશ કરી કરીને લોકોને દ્રઢ કરાવતો રહે છે

ਅਪਨਾ ਕਹਿਆ ਆਪਿ ਨ ਕਮਾਵੈ ॥੧॥
પરંતુ પોતે તેના પર અમલ કરતો નથી ॥૧॥

ਪੰਡਿਤ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਪੰਡਿਤ ॥
હે પંડિત! વેદોનું ચિંતન કર

ਮਨ ਕਾ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰਿ ਪੰਡਿਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પંડિત! પોતાના મનનો ક્રોધ દૂર કરી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਗੈ ਰਾਖਿਓ ਸਾਲ ਗਿਰਾਮੁ ॥
તે શાલિગ્રામ પોતાની સામે રાખેલું છે

ਮਨੁ ਕੀਨੋ ਦਹ ਦਿਸ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
પરંતુ મારું મન દસે દિશામાં ભટકતું રહે છે

ਤਿਲਕੁ ਚਰਾਵੈ ਪਾਈ ਪਾਇ ॥
તું શાલિગ્રામને તિલક લગાવે છે અને તેના ચરણ સ્પર્શ કરે છે

ਲੋਕ ਪਚਾਰਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥੨॥
આ તું લોકોને પ્રસન્ન કરવાનું આંધળું કાર્ય કરે છે ॥૨॥

ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਅਰੁ ਆਸਣੁ ਧੋਤੀ ॥
તું છ કાર્ય પણ કરતો રહે છે સરળ લાગે છે અને કમરપટ્ટીની ક્રિયા પણ કરે છે

ਭਾਗਠਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪੜੈ ਨਿਤ ਪੋਥੀ ॥
તું અમીરના ઘરમાં જઈને નિત્ય પોથી વાંચે છે

ਮਾਲਾ ਫੇਰੈ ਮੰਗੈ ਬਿਭੂਤ ॥
માળા ફેરવે છે અને એની પાસેથી ધન માંગે છે

ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੋਇ ਨ ਤਰਿਓ ਮੀਤ ॥੩॥
હે મિત્ર! આ વિધિ દ્વારા કોઈ પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થયું નથી ॥૩॥

ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
પંડિત તે જ છે જે ગુરુ-શબ્દની કમાણી કરે છે

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਕੀ ਓਸੁ ਉਤਰੀ ਮਾਇ ॥
ત્રિગુણાત્મક માયા તેના મનથી દૂર થઈ ગઈ છે

ਚਤੁਰ ਬੇਦ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
હરિ નામનો જાપ કરવાથી જ ચારેય વેદોના પાઠનું ફળ મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਾਇ ॥੪॥੬॥੧੭॥
હે નાનક! અમે તો તેની શરણે જ પડ્યા છીએ ॥૪॥૬॥૧૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਨਹੀ ਆਵਹਿ ਨੇਰਿ ॥
કરોડો વિઘ્ન પણ તેની નજીક આવતા નથી

ਅਨਿਕ ਮਾਇਆ ਹੈ ਤਾ ਕੀ ਚੇਰਿ ॥
અનેક પ્રકારની માયા તેની દાસી બની જાય છે તથા

ਅਨਿਕ ਪਾਪ ਤਾ ਕੇ ਪਾਨੀਹਾਰ ॥
અનેક પાપ પણ તેના પાણી ભરનાર બની જાય છે

ਜਾ ਕਉ ਮਇਆ ਭਈ ਕਰਤਾਰ ॥੧॥
જેના પર ઈશ્વરની કૃપા થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਜਿਸਹਿ ਸਹਾਈ ਹੋਇ ਭਗਵਾਨ ॥
હે મિત્ર! હરિ જેના સહાયક બની જાય છે

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਉਆ ਕੈ ਸਰੰਜਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના અનેક પ્રયત્ન સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਤਾ ਰਾਖੈ ਕੀਤਾ ਕਉਨੁ ॥
જેની રક્ષા પરમાત્મા કરે છે તો કોઈ બીજા જીવ તેનું શું બગાડી શકે છે?

ਕੀਰੀ ਜੀਤੋ ਸਗਲਾ ਭਵਨੁ ॥
તેની કૃપાથી તો કીડીએ પણ આખું જગત જીતી લીધું છે

ਬੇਅੰਤ ਮਹਿਮਾ ਤਾ ਕੀ ਕੇਤਕ ਬਰਨ ॥
તેની મહિમા અનંત છે તેનું કેટલું વર્ણન કરી શકાય?

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਤਾ ਕੇ ਚਰਨ ॥੨॥
હે ભાઈ! હું તો તેના સુંદર ચરણો પર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥

ਤਿਨ ਹੀ ਕੀਆ ਜਪੁ ਤਪੁ ਧਿਆਨੁ ॥
હે ભાઈ! તેને જ જપ, તપ અને ધ્યાન કર્યું છે

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦਾਨੁ ॥
તેને જ અનેક પ્રકારનું દાન કર્યું છે

ਭਗਤੁ ਸੋਈ ਕਲਿ ਮਹਿ ਪਰਵਾਨੁ ॥
તે જ ભક્ત કળિયુગમાં સ્વીકાર થયા છે

ਜਾ ਕਉ ਠਾਕੁਰਿ ਦੀਆ ਮਾਨੁ ॥੩॥
જેને ઠાકુરજીએ સન્માન આપ્યું છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਭਏ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
સંતોની સંગતિમાં મળીને મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે

ਸਹਜ ਸੂਖ ਆਸ ਨਿਵਾਸ ॥
સહજ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે બધી ઈચ્છાઓ પુરી થઈ ગઈ છે

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬਿਸਾਸ ॥
જેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુએ વિશ્વાસ અપાવ્યો છે

ਨਾਨਕ ਹੋਏ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ॥੪॥੭॥੧੮॥
હે નાનક! તે દાસોનો દાસ બની ગયો છે ॥૪॥૭॥૧૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਦੋਸੁ ਨ ਦੀਜੈ ਕਾਹੂ ਲੋਗ ॥
હે જીવ! કોઈને દોષ દેવો જોઈએ નહીં

ਜੋ ਕਮਾਵਨੁ ਸੋਈ ਭੋਗ ॥
કારણ કે વાસ્તવમાં જે શુભાશુભ કામના છે તે જ તારે ભોગવવાનું છે

ਆਪਨ ਕਰਮ ਆਪੇ ਹੀ ਬੰਧ ॥
પોતાના કર્મ પોતે જ તારા બંધન છે

ਆਵਨੁ ਜਾਵਨੁ ਮਾਇਆ ਧੰਧ ॥੧॥
જન્મ-મરણ માત્ર માયાની રમત છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਜਾਨੀ ਸੰਤ ਜਨੀ ॥
હે મિત્ર! સંતજનોથી આ સત્ય જાણી લીધું છે

ਪਰਗਾਸੁ ਭਇਆ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના વચનથી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਕਲਤੁ ਮਿਥਿਆ ਬਿਸਥਾਰ ॥
તન, ધન તેમજ સ્ત્રી આ બધો અસત્ય ફેલાવો છે

ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਚਾਲਨਹਾਰ ॥
કુશળ ઘોડા તેમજ હાથી નાશવાન છે

ਰਾਜ ਰੰਗ ਰੂਪ ਸਭਿ ਕੂਰ ॥
રાજ, રંગ-તમાશા તેમજ સૌંદર્ય બધું અસત્ય છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਹੋਇ ਜਾਸੀ ਧੂਰ ॥੨॥
નામ વગર આ બધું માટી થઈ જશે ॥૨॥

ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਬਾਦਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
અહંકારી મનુષ્ય વ્યર્થ જ ભ્રમમાં ભુલાયેલ રહે છે

ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਰੇ ਸਗਲ ਪਸਾਰੀ ॥
હે ભાઈ! આ આખો ફેલાવો કોઈની સાથે જતો નથી

ਸੋਗ ਹਰਖ ਮਹਿ ਦੇਹ ਬਿਰਧਾਨੀ ॥
શોક અને ખુશીમાં મનુષ્ય શરીર વૃદ્ધ થઈ જાય છે

ਸਾਕਤ ਇਵ ਹੀ ਕਰਤ ਬਿਹਾਨੀ ॥੩॥
આમ કરીને બાબાએ પોતાનું જીવન પસાર કર્યું છે. ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਲਿ ਮਾਹਿ ॥
કળિયુગમાં હરિનું નામ જ અમૃત છે

ਏਹੁ ਨਿਧਾਨਾ ਸਾਧੂ ਪਾਹਿ ॥
આ સુખનો કોષ સાધુ-મહાત્મા પાસે જ છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿਦੁ ਜਿਸੁ ਤੂਠਾ ॥
હે નાનક! ગોવિંદ ગુરુ જેના પર પ્રસન્ન થયા છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਤਿਨ ਹੀ ਡੀਠਾ ॥੪॥੮॥੧੯॥
તેને જ દરેક શરીરમાં પરમાત્માને જોયા છે ॥૪॥૮॥૧૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਪੰਚ ਸਬਦ ਤਹ ਪੂਰਨ ਨਾਦ ॥
સત્સંગમાં પાંચ પ્રકારના શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે

ਅਨਹਦ ਬਾਜੇ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥
ત્યાં ખુબ જ વિચિત્ર અને અદભુત અનહદ ધ્વનિ વાળું વાદ્ય વાગતું રહે છે

ਕੇਲ ਕਰਹਿ ਸੰਤ ਹਰਿ ਲੋਗ ॥
હરિના સંતજન રમે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਨਿਰਜੋਗ ॥੧॥
ત્યાં સંપૂર્ણ નિર્લિપ પરબ્રહ્મનો નિવાસ હોય છે ॥૧॥

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਭਵਨ ॥
હે ભાઈ! સત્સંગ સહજ સુખ તેમજ આનંદનું ઘર છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਬੈਸਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਹ ਰੋਗ ਸੋਗ ਨਹੀ ਜਨਮ ਮਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યાં સાધુ-સંત બેસીને હરિના ગુણગાન કરે છે અને ત્યાં કોઈ રોગ, શોક હોતો નથી તેમજ જન્મ-મરણથી છુટકારો મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਹਾ ਸਿਮਰਹਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ॥
ત્યાં માત્ર નામ-સ્મરણ જ હોય છે

ਬਿਰਲੇ ਪਾਵਹਿ ਓਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આ સુખ-શાંતિનું સ્થાન પ્રાપ્ત કરે છે

ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਕੀਰਤਨ ਆਧਾਰੁ ॥
ભક્તજનોનો ભક્તિભાવ જ ભોજન હોય છે અને હરિ-કીર્તન જ તેનો આધાર હોય છે

ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ਬੇਸੁਮਾਰੁ ॥੨॥
તે અટળ સ્થાનની કીર્તિ અનંત છે ॥૨॥

ਡਿਗਿ ਨ ਡੋਲੈ ਕਤਹੂ ਨ ਧਾਵੈ ॥
તે સ્થાન ક્યારેય પડતું કે ડોલતું નથી

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਇਹੁ ਮਹਲੁ ਪਾਵੈ ॥
પરંતુ ગુરુની કૃપાથી જ કોઈ સ્થાનને પ્રાપ્ત કરે છે

ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਮੋਹ ਨ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ॥
ત્યાં ભક્તજનોને ભ્રમ, ડર તેમજ મોહ-માયાની જાળ પ્રભાવિત કરતી નથી

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕਿਰਪਾਲ ॥੩॥
શૂન્ય સમાધિમાં રહેવાવાળા પર પ્રભુ કૃપાળુ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
હે મિત્ર! તેનો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી

ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਆਪੇ ਪਾਸਾਰੁ ॥
તે પોતે જ ગુપ્ત છે તેમજ પોતે જ જગત-ફેલાવામાં પ્રગટ થઈ રહ્યો છે

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੁਆਦੁ ॥
જેના અંતરમાં હરિ-નામનો સ્વાદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે

ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਨਾਨਕ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥੪॥੯॥੨੦॥
હે નાનક! આવા અદભુત સ્વાદનું વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૪॥૯॥૨૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਭੇਟਤ ਸੰਗਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
હે ભાઈ! સંતોથી મેળાપ કરીને પરબ્રહ્મ યાદ આવ્યા છે

ਸੰਗਤਿ ਕਰਤ ਸੰਤੋਖੁ ਮਨਿ ਪਾਇਆ ॥
તેની સંગતિ કરવાથી મનમાં સંતોષ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે

ਸੰਤਹ ਚਰਨ ਮਾਥਾ ਮੇਰੋ ਪਉਤ ॥
મારુ માથું સંતોના ચરણોમાં જ નમેલું રહે છે

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਸੰਤਹ ਡੰਡਉਤ ॥੧॥
ઘણી વાર તેને દંડવત પ્રણામ કરું છું ॥૧॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હે મિત્ર! આ મન સંતજનો પર બલિહાર જાય છે

ਜਾ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਰਾਖੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનો સહારો લઈને સાચું સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને કૃપા કરીને તેણે જ મારી રક્ષા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਹ ਚਰਣ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ॥
હે ભાઈ! હું તો સંતોના ચરણો ધોઈ ધોઈને પીતો રહું છું

ਸੰਤਹ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾ ॥
તેના દર્શન જોઈ જોઈને જ જીવન મેળવી રહ્યો છું

ਸੰਤਹ ਕੀ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਆਸ ॥
મારા મનમાં સંતોની જ આશા બનેલી છે

ਸੰਤ ਹਮਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਰਾਸਿ ॥੨॥
તેની સેવા જ અમારી નિર્મળ રાશિ છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਹਮਾਰਾ ਰਾਖਿਆ ਪੜਦਾ ॥
હે મિત્ર! સંતોએ અમારો પડદો રાખી લીધો છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਹਿ ਕਬਹੂ ਨ ਕੜਦਾ ॥
તેની કૃપાથી હું ક્યારેય દુઃખી થતો નથી

ਸੰਤਹ ਸੰਗੁ ਦੀਆ ਕਿਰਪਾਲ ॥
કૃપાળુ પ્રભુએ જ સંતોનો સાથ દીધો છે

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥੩॥
દયાળુ સંત મારા સહાયક બની ગયા છે ॥૩॥

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
હવે અંતરમનમાં બુદ્ધિનો આલોક થઈ ગયો છે

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਾਰ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
સંત ગહન ગંભીર તેમજ ગુણોના ભંડાર છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
તે બધા જીવોના પ્રતિપાલક છે

ਨਾਨਕ ਸੰਤਹ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥੪॥੧੦॥੨੧॥
હે નાનક! હરિ તો સંતોને જોઈને પ્રસન્ન થઈ ગયા છે ॥૪॥૧૦॥૨૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫

ਤੇਰੈ ਕਾਜਿ ਨ ਗ੍ਰਿਹੁ ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ॥
હે પ્રાણી! ઘર, રાજ્ય અને ધન સંપત્તિ તારા કોઈ કામનું નથી

ਤੇਰੈ ਕਾਜਿ ਨ ਬਿਖੈ ਜੰਜਾਲੁ ॥
માયારૂપી ઝેરના આ જંજાળ પણ તારા કામ આવવાના નથી

ਇਸਟ ਮੀਤ ਜਾਣੁ ਸਭ ਛਲੈ ॥
આ પણ સમજી લ્યો કે નજીકનો મિત્ર પણ છળ જ છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਚਲੈ ॥੧॥
માત્ર હરિ-નામ કે તારી સાથે જશે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗਾਇ ਲੇ ਮੀਤਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤੇਰੀ ਲਾਜ ਰਹੈ ॥
હે મિત્ર! રામનામનું ગુણગાન કરી લે હરિ-સ્મરણથી જ તારી લાજ રહેશે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਜਮੁ ਕਛੁ ਨ ਕਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનું સ્મરણ કરવાથી આ યમ તને હેરાન કરશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਗਲ ਨਿਰਾਰਥ ਕਾਮ ॥
પરમાત્માની સ્મૃતિ વગર બધા કાર્ય વ્યર્થ છે

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਮਾਟੀ ਦਾਮ ॥
સોના, ચાંદી અને રૂપિયા-પૈસા માટી સમાન છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਜਾਪਿ ਮਨ ਸੁਖਾ ॥
ગુરુના શબ્દ જપવાથી જ મનને સુખ પ્રાપ્ત થશે

ਈਹਾ ਊਹਾ ਤੇਰੋ ਊਜਲ ਮੁਖਾ ॥੨॥
લોક-પરલોકમાં તારું મુખ ઉજ્જવળ થશે ॥૨॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ ॥
તારા પૂર્વજો પણ સંસાર ધંધા કરી કરીને થાકી ગયા છે

ਕਿਨ ਹੀ ਨ ਕੀਏ ਕਾਜ ਮਾਇਆ ਪੂਰੇ ॥
પરંતુ માયાએ કોઈનું કાર્ય પૂરું કર્યું નથી

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
પરંતુ જે પણ હરિ-નામનું જાપ કરે છે

ਤਾ ਕੀ ਆਸਾ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ॥੩॥
તેની બધી આશાઓ પુરી થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਭਗਤਨ ਕੋ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
હરિના ભક્તોને તેના નામનો જ આશરો છે

ਸੰਤੀ ਜੀਤਾ ਜਨਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
કિંમતી મનુષ્ય જન્મને સંતોએ જ જીત્યું છે

ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਕਰੇ ਸੋਈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હરિના સંત જે પણ કરે છે તે મંજૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤਾ ਕੈ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੪॥੧੧॥੨੨॥
દાસ નાનક તે સંતો પર જ બલિહાર જાય છે ॥૪॥૧૧॥૨૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਸਿੰਚਹਿ ਦਰਬੁ ਦੇਹਿ ਦੁਖੁ ਲੋਗ ॥
હે જીવ! લોકોને દુઃખ દઈને તું ખૂબ ધન એકત્ર કરે છે

ਤੇਰੈ ਕਾਜਿ ਨ ਅਵਰਾ ਜੋਗ ॥
પરંતુ આ તારા કોઈ કામ આવતું નથી પરંતુ બીજાના ઉપયોગ માટે અહીં જ રહી જશે

ਕਰਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ਹੋਇ ਵਰਤਹਿ ਅੰਧ ॥
તું ધનમાં આંધળો થઈને ખૂબ અહંકાર કરે છે

ਜਮ ਕੀ ਜੇਵੜੀ ਤੂ ਆਗੈ ਬੰਧ ॥੧॥
પરંતુ યમ ની ફાંસીમાં બાંધીને તને પરલોકમાં લઇ જવામાં આવશે ॥૧॥

ਛਾਡਿ ਵਿਡਾਣੀ ਤਾਤਿ ਮੂੜੇ ॥
હે મૂર્ખ! બીજાની ઈર્ષ્યા કરવાનું છોડી દે

ਈਹਾ ਬਸਨਾ ਰਾਤਿ ਮੂੜੇ ॥
હે મૂર્ખ! તું તારે આ દુનિયામાં માત્ર એક રાત જ રહેવાનું છે

ਮਾਇਆ ਕੇ ਮਾਤੇ ਤੈ ਉਠਿ ਚਲਨਾ ॥
હે માયાના મતવાલા! તારે એક દિવસ અહીંથી ચાલી જવાનું છે

ਰਾਚਿ ਰਹਿਓ ਤੂ ਸੰਗਿ ਸੁਪਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું સપનામાં મગ્ન થઈ રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਲ ਬਿਵਸਥਾ ਬਾਰਿਕੁ ਅੰਧ ॥
બાલ્યાવસ્થામાં બાળક જ્ઞાનહીન હોય છે અને

ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਲਾਗਾ ਦੁਰਗੰਧ ॥
તરુણાવસ્થામાં વિકારોમાં લાગી જાય છે

ਤ੍ਰਿਤੀਅ ਬਿਵਸਥਾ ਸਿੰਚੇ ਮਾਇ ॥
પોતાની ઉંમરની ત્રીજી અવસ્થામાં તે ધન-દોલત એકઠી કરતો રહે છે

ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਛੋਡਿ ਚਲਿਓ ਪਛੁਤਾਇ ॥੨॥
અને જ્યારે તે વૃદ્ધ થઈ જાય છે તો ધન વગેરે બધું છોડીને પસ્તાતા અહીંથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਚਿਰੰਕਾਲ ਪਾਈ ਦ੍ਰੁਲਭ ਦੇਹ ॥
આદીકાળથી જ જીવે દુર્લભ મનુષ્ય-શરીરની પ્રાપ્તિ કરી છે

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣੀ ਹੋਈ ਖੇਹ ॥
પરંતુ નામવિહીન શરીર માટીમાં મળી જાય છે

ਪਸੂ ਪਰੇਤ ਮੁਗਧ ਤੇ ਬੁਰੀ ॥
આ મૂર્ખ પ્રાણી તેમજ ભૂતથી પણ ખરાબ છે

ਤਿਸਹਿ ਨ ਬੂਝੈ ਜਿਨਿ ਏਹ ਸਿਰੀ ॥੩॥
જેણે રચના કરી છે જો તેને જ સમજાતી નથી ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਕਰਤਾਰ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ॥
હે કર્તાર, હે ગોવિંદ ગોપાલ! અમારી વિનંતી સાંભળો

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥
તું દીનદયાલ તેમજ હંમેશા કૃપાનું ઘર છે

ਤੁਮਹਿ ਛਡਾਵਹੁ ਛੁਟਕਹਿ ਬੰਧ ॥
જ્યારે તું છોડાવે છે તું જ અમારા બંધન છૂટે છે

ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਨਾਨਕ ਜਗ ਅੰਧ ॥੪॥੧੨॥੨੩॥
નાનક કહે છે કે હે હરિ! આ જગત આંધળું છે ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મેળવી લો ॥૪॥૧૨॥૨૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫ ॥

ਕਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਬਨਾਈ ਕਾਛਿ ॥
પ્રભુએ પાંચ તત્વોના સંયોગથી આ શરીર બનાવ્યું છે

ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਰਹਿਓ ਇਆਨਾ ਰਾਚਿ ॥
પરંતુ નાદાન જીવ તેની સાથે જ લીન રહે છે

ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ਨਿਤ ਸਾਰਿ ਸਮਾਰੈ ॥
તે દરરોજ તેનું પોષણ તેમજ સંભાળ કરે છે

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਊਠਿ ਸਿਧਾਰੈ ॥੧॥
પરંતુ અંતિમ સમયે આ શરીર છોડીને ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਝੂਠੁ ਪਰਾਨੀ ॥
હે પ્રાણી! નામ વગર બધું અસત્ય જ છે

ਗੋਵਿਦ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਤੇ ਸਭਿ ਮਾਇਆ ਮੂਠੁ ਪਰਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગોવિંદના ભજન વગર જે પ્રાણી સાંસારિક પદાર્થોમાં જ લીન રહે છે તે બધાને માયાએ ઠગી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਰਥ ਨਾਇ ਨ ਉਤਰਸਿ ਮੈਲੁ ॥
તીર્થો પર સ્નાન કરવાથી પણ મનની ગંદકી ઉતરતી નથી

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਭਿ ਹਉਮੈ ਫੈਲੁ ॥
બધા શરમ-કર્મ અહ્મત્વનો ફેલાવો છે

ਲੋਕ ਪਚਾਰੈ ਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ॥
લોક-દેખાડો કરવાથી ગતિ થતી નથી

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣੇ ਚਲਸਹਿ ਰੋਇ ॥੨॥
નામ વગર જીવ રોતા રોતા અહીંથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਟੂਟਸਿ ਪਟਲ ॥
હરિ-નામ વગર અહમના ના દરવાજા તૂટતાં નથી

ਸੋਧੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਗਲ ॥
બધા શાસ્ત્રો તેમજ સ્મૃતિઓનું સારી રીતે વિશ્લેષણ કરીને જોઈ લીધું

ਸੋ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਜਪਾਏ ॥
તે મનુષ્ય નામ જપે છે જેનાથી હરિ પોતે જાપ કરાવે છે

ਸਗਲ ਫਲਾ ਸੇ ਸੂਖਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
આ રીતે જીવ બધા ફળ મેળવીને સુખી રહે છે ॥૩॥

ਰਾਖਨਹਾਰੇ ਰਾਖਹੁ ਆਪਿ ॥
હે દુનિયાના રખવાળા! અમારી રક્ષા કર

ਸਗਲ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥਿ ॥
હે પ્રભુ! જીવનના બધા સુખ તારા જ હાથમાં છે

ਜਿਤੁ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਲਾਗਹ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! તું જ્યાં લાગે છે અમે ત્યાં જ લાગી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੪॥੧੩॥੨੪॥
હે નાનક! મારા માલિક અંતર્યામી છે ॥૪॥૧૩॥૨૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫ ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਜਾਨਾ ॥
પરમાત્મા જે કઈ પણ કરે છે તેને જ સુખ માની લીધું છે

ਮਨੁ ਅਸਮਝੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਤੀਆਨਾ ॥
નાસમજ મન સત્સંગતિમાં પ્રસન્ન થઈ ગયું છે

ਡੋਲਨ ਤੇ ਚੂਕਾ ਠਹਰਾਇਆ ॥
હવે, આ ડોલતું નથી પરંતુ સ્થિર થઈ ગયું છે

ਸਤਿ ਮਾਹਿ ਲੇ ਸਤਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
આ મન સત્યનું ચિંતન કરીને સત્યમાં જ જોડાઈ ગયું છે ॥૧॥

ਦੂਖੁ ਗਇਆ ਸਭੁ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ॥
મારુ દુઃખ તેમજ બધા રોગ દૂર થઈ ગયા છે

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਨ ਮਹਿ ਮਾਨੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸੰਗੁ ਭਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી પ્રભુની આજ્ઞા મનમાં માની છે મહાપુરુષોનો સાથ પણ મળી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰਬ ਨਿਰਮਲਾ ॥
બધા કાર્ય પવિત્ર થઈ ગયા છે અને બધું નિર્મળ થઈ ગયું છે

ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸੋਈ ਭਲਾ ॥
જે કંઈ પ્રભુ કરે છે તે મારા માટે સારું છે

ਜਹ ਰਾਖੈ ਸੋਈ ਮੁਕਤਿ ਥਾਨੁ ॥
તે જ્યાં પણ મને રાખે છે તે જ મુક્તિનું સ્થાન છે

ਜੋ ਜਪਾਏ ਸੋਈ ਨਾਮੁ ॥੨॥
જે તે જપાવે છે તે જ તેનું નામ છે ॥૨॥

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਜਹ ਸਾਧ ਪਗ ਧਰਹਿ ॥
જે સ્થાન પર સાધુ પોતાના ચરણ રાખે છે તે અડસઠ તીર્થ બની જાય છે

ਤਹ ਬੈਕੁੰਠੁ ਜਹ ਨਾਮੁ ਉਚਰਹਿ ॥
કારણ કે જ્યાં પણ તે પ્રભુ-નામ ઉચ્ચારણ કરે છે તે જ વૈકુંઠ બની જાય છે

ਸਰਬ ਅਨੰਦ ਜਬ ਦਰਸਨੁ ਪਾਈਐ ॥
જ્યારે તેના દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે તો ખુબ આનંદ મળે છે

ਰਾਮ ਗੁਣਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ॥੩॥
તે તો દરરોજ જ પ્રભુના ગુણગાન કરતા રહે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪਿ ॥
તે દયાળુ સત્યપુરુષનો પ્રતાપ આખા વિશ્વમાં ફેલાયેલો છે

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਪਰਗਟ ਪਰਤਾਪ ॥
જે પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે

ਕਪਟ ਖੁਲਾਨੇ ਭ੍ਰਮ ਨਾਠੇ ਦੂਰੇ ॥
મનના બધા દરવાજા ખુલી ગયા અને બધા ભ્રમ દૂર થઈ ગયા છે

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਪੂਰੇ ॥੪॥੧੪॥੨੫॥
જ્યારે નાનકનો સંપૂર્ણ ગુરુથી મેળાપ થયો છે ॥૪॥૧૪॥૨૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫ ॥

ਕੋਟਿ ਜਾਪ ਤਾਪ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
તેને કરોડો જ જપ-તપનું ફળ મળી જાય છે

ਰਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਿਧਿ ਸੁਰ ਗਿਆਨ ॥
રીદ્ધીઓ-સિદ્ધિઓ, બુદ્ધિ તેમજ દૈવીય જ્ઞાનની તેને પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે

ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਰੰਗ ਭੋਗ ਰਸੈ ॥
તે અનેક પ્રકારના રૂપ-રંગ અને રસોને ભોગવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨਿਮਖ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ॥੧॥
જે ગુરુમુખના હ્રદયમાં ક્ષણ માટે નામ સ્થિત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે મિત્ર! હરિના નામની એવી કીર્તિ છે

ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની કિંમત આંકી શકાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੂਰਬੀਰ ਧੀਰਜ ਮਤਿ ਪੂਰਾ ॥
તે જ મનુષ્ય શૂરવીર, ધૈર્યવાન તેમજ બુદ્ધિમાન છે

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਧੁਨਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
તે સરળ સમાધિમાં અનહદ ધ્વનિને સાંભળે છે અને ગહનગંભીર હોય છે

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਤਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕਾਮ ॥
તે હંમેશા બંધનોથી મુક્ત રહે છે અને તેના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥੨॥
જેના હ્રદયમાં હરિનામ વસી જાય છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਅਰੋਗ ॥
તે બધા સુખ-આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે અને સ્વસ્થ રહે છે

ਸਮਦਰਸੀ ਪੂਰਨ ਨਿਰਜੋਗ ॥
તે નિર્લિપ તેમજ સમદર્શી હોય છે

ਆਇ ਨ ਜਾਇ ਡੋਲੈ ਕਤ ਨਾਹੀ ॥
તેમનું જન્મ-મરણ સમાપ્ત થઈ જાય છે અને ક્યારેય પથભ્રષ્ટ થતા નથી

ਜਾ ਕੈ ਨਾਮੁ ਬਸੈ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੩॥
જેના મનમાં નામ સ્થિત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਗੁੋਪਾਲ ਗੋਵਿੰਦ ॥
દીનદયાલ ગોવિંદ ગોપાલ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪੀਐ ਉਤਰੈ ਚਿੰਦ ॥
ગુરુમુખ બનીને આ જાપ કરવાથી બધી ચિંતા સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਨਾਮੁ ॥
નાનકને હરિએ હરિ-નામ આપ્યું છે

ਸੰਤਨ ਕੀ ਟਹਲ ਸੰਤ ਕਾ ਕਾਮੁ ॥੪॥੧੫॥੨੬॥
હવે તે સંતોની સેવા તેમજ તેમના કાર્યમાં જ લાગી રહે છે ॥૪॥૧૫॥૨૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਉ ॥
હે ભાઈ! મૂળમંત્ર હરિનું કીર્તન ગાન કરો

ਆਗੈ ਮਿਲੀ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥
આનાથી અશ્રય વગરનાને પણ પરલોકમાં સહારો મળી જાય છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુના ચરણોમાં લાગવાથી

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੁ ॥੧॥
જન્મ-જન્માંતરથી સુતેલું મન જાગી જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪੁ ਜਪਲਾ ॥
જેણે હરિ-નામનો જાપ કર્યો છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਿਰਦੈ ਵਾਸੈ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਰਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ કૃપા થી તે તેના હૃદયમાં વસી ગયો છે અને તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਧਿਆਇ ਮਨ ਅਟਲ ॥
હે મન! નામ-ભંડાર અટળ છે

ਤਾ ਛੂਟਹਿ ਮਾਇਆ ਕੇ ਪਟਲ ॥
તેનું ધ્યાન કરવાથી માયાના બંધન છૂટી જાય છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਉ ॥
ગુરુનો શબ્દ અમૃતમય રસ છે

ਤਾ ਤੇਰਾ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲ ਜੀਉ ॥੨॥
તેનું સેવન કરવાથી તારું હૃદય નિર્મળ થઈ જશે ॥૨॥

ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸੋਧਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
શોધી-શોધીને સમજી-વિચારીને મેં આ વિચાર કર્યો છે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ॥
હરિની ભક્તિ વગર કોઈનો છુટકારો થતો નથી

ਸੋ ਹਰਿ ਭਜਨੁ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
તેથી સાધુઓની સંગતિમાં હરીનું ભજન કરવું જોઈએ

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਪੈ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੩॥
આ રીતે મન-તન હરિના રંગમાં લીન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਛੋਡਿ ਸਿਆਣਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
હે મન! પોતાની બુદ્ધિમતા તેમજ ચતુરાઈને છોડી દે

ਮਨ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਜਾਇ ਨ ਕਾਈ ॥
હે મન! હરિના નામ વગર પાપોની ગંદકી દૂર થતી નથી

ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਗੋਵਿਦ ਗੁੋਸਾਈ ॥
હે નાનક! પ્રભુએ મારા પર દયા કરી છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਟੇਕ ਟਿਕਾਈ ॥੪॥੧੬॥੨੭॥
હે નાનક! તેથી હરિ-નામનો જ સહારો લીધો છે ॥૪॥૧૬॥૨૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਾਮ ਰੰਗ ਕੇਲ ॥
જે સંતોની સાથે મળીને રામ-રંગની રમત કરે છે

ਆਗੈ ਜਮ ਸਿਉ ਹੋਇ ਨ ਮੇਲ ॥
તેની આગળ પરલોકમાં યમોથી મેળાપ થતો નથી

ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਾ ਭਇਆ ਬਿਨਾਸ ॥
તેની અહમ-ભાવના મટી જાય છે

ਦੁਰਮਤਿ ਹੋਈ ਸਗਲੀ ਨਾਸ ॥੧॥
અને બધી દુર્બુદ્ધિ પણ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗਾਇ ਪੰਡਿਤ ॥
હે પંડિત! રામનામનું ગુણગાન કરી લે

ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਕਾਜੈ ਕੁਸਲ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਹਿ ਪੰਡਿਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કર્મકાંડ તેમજ તારો અહંકાર કોઈ કામ આવવાનો નથી, રામની સ્તુતિ કરવાથી તું સહર્ષ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਜਸੁ ਨਿਧਿ ਲੀਆ ਲਾਭ ॥
હરિનો યશ જ સુખનો કોષ છે જેણે તેનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે

ਪੂਰਨ ਭਏ ਮਨੋਰਥ ਸਾਭ ॥
તેના બધા મનોરથ પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਦੁਖੁ ਨਾਠਾ ਸੁਖੁ ਘਰ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
તેના દુ:ખ દૂર થઈ ગયા છે અને હૃદય-ઘરમાં સુખ ઉપલબ્ધ થઈ ગયું છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸਾਇਆ ॥੨॥
સંતોની કૃપાથી તેનું હૃદય કમળ ખીલી ગયું છે ॥૨॥

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਦਾਨੁ ॥
હે પંડિત! જેણે રામનામ રૂપી રત્નનું દાન પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਤਿਸੁ ਜਨ ਹੋਏ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
તેને બધા ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે

ਸੰਤੋਖੁ ਆਇਆ ਮਨਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇ ॥
તેના મનમાં સંપૂર્ણ સંતોષ આવી ગયો છે

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਮਾਗਨ ਕਾਹੇ ਜਾਇ ॥੩॥
પછી તે વારંવાર કોઈ પાસે માંગવા માટે જતો નથી ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਤ ਪਵਿਤ ॥
હે પંડિત! હરિની કથા સાંભળવાથી મન પવિત્ર થઈ જાય છે

ਜਿਹਵਾ ਬਕਤ ਪਾਈ ਗਤਿ ਮਤਿ ॥
જે જીભ સ્તુતિગાન કરે છે તેની ગતિ થઈ જાય છે

ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਈ ॥
જેણે તેને હૃદયમાં વસાવ્યા છે તે સ્વીકાર થઈ ગયો છે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਊਤਮ ਭਾਈ ॥੪॥੧੭॥੨੮॥
નાનક કહે છે હે ભાઈ! તે વ્યક્તિ સર્વોત્તમ થઈ ગયો છે ॥૪॥૧૭॥૨૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਗਹੁ ਕਰਿ ਪਕਰੀ ਨ ਆਈ ਹਾਥਿ ॥
માયાને જો સાવધાનીથી પકડવામાં આવે તો પણ તે કોઈના હાથમાં આવતી નથી

ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੀ ਚਾਲੀ ਨਹੀ ਸਾਥਿ ॥
જો તેનાથી પ્રીતિ પણ કરવામાં આવે તો તે સાથ આપતી નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਤਿਆਗਿ ਦਈ ॥
હે નાનક! જ્યારે તેને ત્યાગી દેવામાં આવે

ਤਬ ਓਹ ਚਰਣੀ ਆਇ ਪਈ ॥੧॥
ત્યારે તે ચરણોમાં આવી જાય છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਸੰਤਹੁ ਨਿਰਮਲ ਬੀਚਾਰ ॥
હે સજ્જનો! આ નિર્મળ વિચાર સાંભળ

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਗਤਿ ਨਹੀ ਕਾਈ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਤ ਉਧਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ-નામ વગર કોઈની ગતિ થતી નથી સંપૂર્ણ ગુરુથી મેળાપ કરવાથી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਕੋਈ ਦੇਵੈ ਮਾਨੁ ॥
જ્યારે કોઈ મનુષ્ય માયાને આદર આપે છે તો

ਤਬ ਆਪਸ ਊਪਰਿ ਰਖੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥
તે પોતાના પર ખુબ ઘમંડ કરે છે

ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਕੋਈ ਮਨਿ ਪਰਹਰੈ ॥
જ્યારે કોઈ તેને પોતાના મનથી કાઢી નાખે છે

ਤਬ ਓਹ ਸੇਵਕਿ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥੨॥
ત્યારે તે દાસી બનીને તેની સેવા કરે છે ॥૨॥

ਮੁਖਿ ਬੇਰਾਵੈ ਅੰਤਿ ਠਗਾਵੈ ॥
તે મીઠા વચન બોલીને મનુષ્યને મોહિત કરે છે પરંતુ અંતે દગો જ આપે છે

ਇਕਤੁ ਠਉਰ ਓਹ ਕਹੀ ਨ ਸਮਾਵੈ ॥
તે એક સ્થાન પર ક્યારેય ટકતી નથી

ਉਨਿ ਮੋਹੇ ਬਹੁਤੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
તેણે બ્રહ્માંડના અનેક જીવને મોહિત કરેલા છે

ਰਾਮ ਜਨੀ ਕੀਨੀ ਖੰਡ ਖੰਡ ॥੩॥
પરંતુ રામના ભક્તોએ તેને ટુકડે-ટુકડા કરી દીધા છે ॥૩॥

ਜੋ ਮਾਗੈ ਸੋ ਭੂਖਾ ਰਹੈ ॥
જે માયા માંગે છે તે ભૂખ્યો જ રહે છે

ਇਸੁ ਸੰਗਿ ਰਾਚੈ ਸੁ ਕਛੂ ਨ ਲਹੈ ॥
જે તેની સાથે લીન રહે છે તેને કાંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી

ਇਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਕਰੈ ॥
પરંતુ જે તેને ત્યાગીને સત્સંગતિ કરે છે

ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਓਹੁ ਤਰੈ ॥੪॥੧੮॥੨੯॥
હે નાનક! તે ખુશનસીબ મુક્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૧૮॥૨૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸਰਬ ਮਹਿ ਪੇਖੁ ॥
હે ભાઈ! જીવોમાં રામનું રૂપ જોવો

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭ ਏਕੁ ॥
એક પ્રભુ જ બધામાં વ્યાપક છે

ਰਤਨੁ ਅਮੋਲੁ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਜਾਨੁ ॥
તે અમૂલ્ય રત્નને પોતાના હૃદયમાં જ સમજો

ਅਪਨੀ ਵਸਤੁ ਤੂ ਆਪਿ ਪਛਾਨੁ ॥੧॥
પોતાની વસ્તુને પોતાના હૃદયમાં જ ઓળખો ॥૧॥

ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੰਤਨ ਪਰਸਾਦਿ ॥
હે ભાઈ! સંતોની કૃપાથી નામ અમૃતનું સેવન કરો

ਵਡੇ ਭਾਗ ਹੋਵਹਿ ਤਉ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਕਿਆ ਜਾਣੈ ਸੁਆਦੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઉત્તમ ભાગ્ય હોય તો જ તેને મેળવી શકાય છે અને જીભથી ચાખ્યા વગર તેના સ્વાદને કેવી રીતે જાણી શકાય છે?

ਅਠ ਦਸ ਬੇਦ ਸੁਨੇ ਕਹ ਡੋਰਾ ॥
હે ભાઈ! અઢાર પુરાણ તેમજ ચાર વેદોને સાંભળીને પણ મનુષ્ય બહેરો જ બનેલો છે

ਕੋਟਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਨ ਦਿਸੈ ਅੰਧੇਰਾ ॥
કરોડો સૂર્યોનો પ્રકાશ હોય તો પણ આંધળાને અંધારું જ નજર આવે છે

ਪਸੁ ਪਰੀਤਿ ਘਾਸ ਸੰਗਿ ਰਚੈ ॥
પશુનો પ્રેમ ઘાસ સાથે હોય છે અને તે તેમાં જ લીન રહે છે

ਜਿਸੁ ਨਹੀ ਬੁਝਾਵੈ ਸੋ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਬੁਝੈ ॥੨॥
જે વ્યક્તિને જ્ઞાન નથી હોતું તે કઈ વિધિ દ્વારા સમજી શકે છે ॥૨॥

ਜਾਨਣਹਾਰੁ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿ ॥
જાણનાર પ્રભુ બધું જ જાણે છે

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਭਗਤਨ ਸੰਗਾਨਿ ॥
વણવા-ગૂંથવાની જેમ સંપૂર્ણ રીતે ભક્તોની સાથે રહે છે

ਬਿਗਸਿ ਬਿਗਸਿ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਵਹਿ ॥
જે ખુશી-ખુશી પોતાના પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜਮ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਹਿ ॥੩॥੧੯॥੩੦॥
હે નાનક! યમદૂત પણ તેની નજીક આવતા નથી ॥ ૩॥૧૯॥૩૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਦੀਨੋ ਨਾਮੁ ਕੀਓ ਪਵਿਤੁ ॥
હે મિત્ર! સદ્દગુરુએ મને નામ દઈને પવિત્ર કરી દીધો છે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਨਿਰਾਸ ਇਹ ਬਿਤੁ ॥
હરિ-નામ રૂપી ધન જ મારી રાશિ છે અને માયાની તરફથી નિરાશ રહે છે

ਕਾਟੀ ਬੰਧਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
તેણે મારા બંધન કાપીને હરિની સેવામાં લગાવી દીધા છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਰਾਮ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥
હવે હું હરિની ભક્તિ તેમજ તેના જ ગુણ ગાતો રહું છું ॥૧॥

ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਬਾਜਾ ॥
મનમાં અનહદ ધ્વનિના વાધ વાગી રહ્યા છે

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਜਨ ਅਪਨੈ ਗੁਰਦੇਵਿ ਨਿਵਾਜਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિના ભક્ત ખૂબ આનંદથી તેનું સ્તુતિગાન કરી રહ્યા છે અને ગુરુદેવે તેને મહાનતા આપી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਇ ਬਨਿਓ ਪੂਰਬਲਾ ਭਾਗੁ ॥
સંપૂર્ણ ભાગ્યનો ઉદય થઈ ગયો છે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੁ ॥
જન્મ-જન્માંતરનું સુતેલું મન જાગી ગયું છે

ਗਈ ਗਿਲਾਨਿ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં બીજાની ધૃણા દૂર થઈ ગઈ છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤੋ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੨॥
હવે મન-તન હરિના રંગમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਰਾਖੇ ਰਾਖਨਹਾਰ ਦਇਆਲ ॥
હે મિત્ર! રક્ષક પરમાત્માએ દયા કરીને રક્ષા કરી છે

ਨਾ ਕਿਛੁ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਿਛੁ ਘਾਲ ॥
ન કોઈ સેવા કરી અને ન તો કોઈ સાધના કરી છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੀ ਦਇਆ ॥
પોતાની કૃપા કરીને પ્રભુએ મારા પર દયા કરી છે

ਬੂਡਤ ਦੁਖ ਮਹਿ ਕਾਢਿ ਲਇਆ ॥੩॥
દુઃખોના સમુદ્રમાં મને ડૂબી રહેલાને કાઢી લીધો છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਉਪਜਿਓ ਮਨ ਮਹਿ ਚਾਉ ॥
પરમાત્માની મહિમા સાંભળી સાંભળીને મારા મનમાં લાગણી ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
તેથી આઠ પ્રહર હરિના ગુણ ગાતો રહું છું

ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
તેની સ્તુતિ ગાતા ગાતા અમે પરમ ગતિ મેળવી લીધી છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥੨੦॥੩੧॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી પરમાત્મામાં જ લગન લગાવી છે ॥૪॥૨૦॥૩૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਤਿਆਗੈ ਰਤਨੁ ॥
નાસમજ જીવ કોડીઓના બદલે અમૂલ્ય નામ-રત્ન ત્યાગી દે છે

ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਤਾਹੂ ਕਾ ਜਤਨੁ ॥
જે માયા તેનો સાથ છોડી જાય છે તે તેને જ પ્રાપ્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે

ਸੋ ਸੰਚੈ ਜੋ ਹੋਛੀ ਬਾਤ ॥
તે તેને એકત્ર કરે છે જે એક તુચ્છ વસ્તુ છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਟੇਢਉ ਜਾਤ ॥੧॥
માયાના મોહમાં જીવ કુટિલ માર્ગ પર જ ચાલે છે ॥૧॥

ਅਭਾਗੇ ਤੈ ਲਾਜ ਨਾਹੀ ॥
હે બદનસીબ! શા માટે તને શરમ આવતી નથી?

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰੁ ਹਰਿ ਨ ਚੇਤਿਓ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સંપૂર્ણ પરમાત્મા સુખોનો સમુદ્ર છે તે તેને નમા ક્યારેય યાદ કર્યા જ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਉਰਾ ਬਿਖਿਆ ਮੀਠੀ ॥
તેને નામ અમૃત કડવું લાગે છે અને માયા રૂપી ઝેર મીઠું લાગે છે

ਸਾਕਤ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨੈਨਹੁ ਡੀਠੀ ॥
અવિશ્વાસુની આ સ્થિતિમાં પોતાની આંખોથી જોઈ છે

ਕੂੜਿ ਕਪਟਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਰੀਝਾਨਾ ॥
તે અસત્ય, છળ તેમજ અહંકારમાં જ મસ્ત રહે છે

ਨਾਮੁ ਸੁਨਤ ਜਨੁ ਬਿਛੂਅ ਡਸਾਨਾ ॥੨॥
પરમાત્માનું નામ સાંભળીને એવા થઈ જાય છે જેમ વીંછીએ ડંખ મારી દીધો હોય ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਸਦ ਹੀ ਝੂਰੈ ॥
તે માયાના કારણે હંમેશા જ ચિંતિત રહે છે

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਕਬਹਿ ਨ ਉਸਤਤਿ ਕਰੈ ॥
પોતાના મન તેમજ મુખથી ક્યારેય પ્રભુની સ્તુતિ કરતો નથી

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾਤਾਰੁ ॥
જે નિર્ભય, નિરંકાર અને બધાનો દાતા છે

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਕਰੈ ਗਵਾਰੁ ॥੩॥
તે મૂર્ખ તેનાથી ક્યારેય પ્રેમ કરતો નથી ॥૩॥

ਸਭ ਸਾਹਾ ਸਿਰਿ ਸਾਚਾ ਸਾਹੁ ॥
પરમાત્મા બધા રાજાઓમાં સાચા રાજા છે

ਵੇਮੁਹਤਾਜੁ ਪੂਰਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
તે સંપૂર્ણ બાદશાહ તેમજ બેદરકાર છે

ਮੋਹ ਮਗਨ ਲਪਟਿਓ ਭ੍ਰਮ ਗਿਰਹ ॥
જીવ માયાના મોહમાં લપેટાયેલા રહે છે અને સૂર્યની આજુ-બાજુ ફરવાવાળા ગ્રહોની જેમ ભટકતો રહે છે

ਨਾਨਕ ਤਰੀਐ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ॥੪॥੨੧॥੩੨॥
નાનક કહે છે કે હે હરિ! તારી કૃપાથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૪॥૨૧॥૩૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਜਪਉ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! રાત-દિવસ હરિ નામનું જાપ કરો

ਆਗੈ ਦਰਗਹ ਪਾਵਉ ਥਾਉ ॥
આ રીતે આગળ પ્રભુ દરબારમાં સ્થાન પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਨ ਹੋਵੀ ਸੋਗੁ ॥
પછી હંમેશા આનંદ બની રહેશે અને ક્યારેય કોઈ શોક-ચિંતા લાગશે નહીં

ਕਬਹੂ ਨ ਬਿਆਪੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ॥੧॥
અહંકારનો રોગ પણ ક્યારેય પ્રભાવિત કરશે નહીં ॥૧॥

ਖੋਜਹੁ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ॥
હે ભક્તજનો! કોઈ બ્રહ્મજ્ઞાની ની શોધ કરો

ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦਾ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪਰਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રાણી! હરિની મહિમાને જોઈને ખૂબ હેરાની થાય છે હરિનું સ્મરણ કરવાથી પરમ ગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਨਿ ਮਿਨਿ ਦੇਖਹੁ ਸਗਲ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ભલે, આ સંદર્ભમાં સમજી-વિચારીને જોઈ લો

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਸਕੈ ਨ ਤਾਰਿ ॥
નામ વગર કોઈ પણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકતો નથી

ਸਗਲ ਉਪਾਵ ਨ ਚਾਲਹਿ ਸੰਗਿ ॥
અનેક પ્રકારના બધા ઉપાય પણ સાથ દેવાના નથી

ਭਵਜਲੁ ਤਰੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੨॥
પરંતુ પ્રભુના રંગમાં લીન થવાથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૨॥

ਦੇਹੀ ਧੋਇ ਨ ਉਤਰੈ ਮੈਲੁ ॥
શરીરને ધોવાથી મનની ગંદકી પ્રાપ્ત થતી નથી

ਹਉਮੈ ਬਿਆਪੈ ਦੁਬਿਧਾ ਫੈਲੁ ॥
પરંતુ અહંકારમાં વધુ વૃદ્ધિ થઈ જાય છે અને દુવિધા પણ ફેલાય જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਜੋ ਜਨੁ ਖਾਇ ॥
જે વ્યક્તિ હરિ-નામ રૂપી ઔષધનું સેવન કરે છે

ਤਾ ਕਾ ਰੋਗੁ ਸਗਲ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ॥੩॥
તેના બધા પ્રકારના રોગ મટી જાય છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦਇਆਲ ॥
હે દયાળુ પરબ્રહ્મ! એવી કૃપા કરો કે

ਮਨ ਤੇ ਕਬਹੁ ਨ ਬਿਸਰੁ ਗੁੋਪਾਲ ॥
મનમાં ક્યારેય પણ તું ભુલાય નહીં

ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਕੀ ਹੋਵਾ ਧੂਰਿ ॥ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਸਰਧਾ ਪੂਰਿ ॥੪॥੨੨॥੩੩॥
હે પ્રભુ! તારા દાસની ચરણધૂળ બની જાઉં, નાનકની આ શ્રદ્ધા પુરી કર ॥૪॥૨૨॥૩૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે સંપૂર્ણ ગુરુદેવ! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તારા વગર મારો બીજો કોઈ સહારો નથી

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਪੂਰਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
હે સંપૂર્ણ પરબ્રહ્મ! તું સર્વકળા સમર્થ છે

ਸੋ ਧਿਆਏ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਕਰਮੁ ॥੧॥
તે જ તારું ધ્યાન-મનન કરે છે જેના સંપૂર્ણ ભાગ્ય હોય છે ॥૧॥

ਤਰਣ ਤਾਰਣ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ સંસારના બંધનોથી મુક્ત કરાવનાર છે

ਏਕਾ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਮਨ ਮੇਰੈ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી મારા મને એક તારી શરણ ગ્રહણ કરી છે અને તારાથી વધારે બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥
હું તારું નામ જપી-જપીને જ જીવી રહ્યો છું

ਆਗੈ ਦਰਗਹ ਪਾਵਉ ਠਾਉ ॥
અને આગળ તારા દરબારમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરી લઈશ

ਦੂਖੁ ਅੰਧੇਰਾ ਮਨ ਤੇ ਜਾਇ ॥ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਨਸੈ ਰਾਚੈ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥੨॥
મનથી દુઃખનું અંધારું દૂર થઈ જાય છે અને પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી દુર્બુદ્ધિ નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
પ્રભુના સુંદર ચરણ કમળમાં પ્રીતિ લાગી ગઈ છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની નિર્મળ મર્યાદા છે

ਭਉ ਭਾਗਾ ਨਿਰਭਉ ਮਨਿ ਬਸੈ ॥
નિર્ભય પ્રભુનો મનમાં નિવાસ થઈ જવાથી યમનો ભય ભાગી જાય છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਜਪੈ ॥੩॥
હવે જીભ દરરોજ નામ અમૃતને જપતી રહે છે ॥૩॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਕਾਟੇ ਫਾਹੇ ॥
મેં કરોડો જન્મોના બંધનો કાપી નાખ્યા છે

ਪਾਇਆ ਲਾਭੁ ਸਚਾ ਧਨੁ ਲਾਹੇ ॥
નામ-ધનનો સાચો લાભ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ॥
આ અક્ષય ભંડારના કારણે કોઈ પણ ખામી આવતી નથી

ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਹਰਿ ਦੁਆਰ ॥੪॥੨੩॥੩੪॥
હે નાનક! ભક્તજન હંમેશા પરમાત્માના દરબારમાં જ શોભાને પાત્ર બને છે ॥૪॥૨૩॥૩૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਨਾਮ ॥
હરિનું નામ કિંમતી રત્ન તેમજ ઘરેણાં સમાન છે

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗਿਆਨ ॥
આ સત્ય, સંતોષ, જ્ઞાન

ਸੂਖ ਸਹਜ ਦਇਆ ਕਾ ਪੋਤਾ ॥
સહજ સુખ તેમજ દયાનો કોષ છે

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਹਵਾਲੈ ਹੋਤਾ ॥੧॥
પરંતુ આ કોષ હરિએ પોતાના ભક્તોને જ સોંપેલો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਕੋ ਭੰਡਾਰੁ ॥
મારા રામનો ભંડાર અનંત છે

ਖਾਤ ਖਰਚਿ ਕਛੁ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਹਰਿ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ખર્ચ કરવાથી કોઈ ખોટ આવતી નથી તેનો કોઈ અંત નથી અને ન પણ તેનો આર-પાર મેળવી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੀਰਤਨੁ ਨਿਰਮੋਲਕ ਹੀਰਾ ॥
પરમાત્માનું કીર્તન કિંમતી હીરા જેવું છે

ਆਨੰਦ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥
આ આનંદદાયક તેમજ ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર છે

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਪੂੰਜੀ ॥
અનહદ વાણી કિંમતી સંપત્તિ છે

ਸੰਤਨ ਹਥਿ ਰਾਖੀ ਕੂੰਜੀ ॥੨॥
પરંતુ જેની સંપત્તિ પરમાત્માએ સંતોના હાથમાં રાખેલી છે ॥૨॥

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਗੁਫਾ ਤਹ ਆਸਨੁ ॥
જે ગુફામાં તેનું આસન છે ત્યાં તેને શુન્ય સમાધિ લગાવેલી છે

ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਤਹ ਬਾਸਨੁ ॥
ત્યાં માત્ર સંપૂર્ણ બ્રહ્માનો જ નિવાસ છે

ਭਗਤ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੋਸਟਿ ਕਰਤ ॥
પ્રભુ ત્યાં પોતાના ભક્તો સાથે સભા કરે છે

ਤਹ ਹਰਖ ਨ ਸੋਗ ਨ ਜਨਮ ਨ ਮਰਤ ॥੩॥
ત્યાં ન કોઈ હર્ષ છે, ન કોઈ શોક છે અને ન તો જન્મ-મરણનું બંધન છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਿਵਾਇਆ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને જેને પોતે અપાવ્યું છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ॥
તેને જ સાધુઓની સંગતિમાં હરિ-ધન પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਨਾਨਕ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે દયાળુ પરમપુરુષ! નાનકની તારાથી પ્રાર્થના છે કે

ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਵਰਤਣਿ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ਰਾਸਿ ॥੪॥੨੪॥੩੫॥
હરિ-નામ જ મારુ જીવન ઉપયોગ તેમજ જીવન રાશિ છે ॥૪॥૨૪॥૩૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨਹਿ ਬੇਦ ॥
તેની મહિમા વેદ પણ જાણતા નથી

ਬ੍ਰਹਮੇ ਨਹੀ ਜਾਨਹਿ ਭੇਦ ॥
બ્રહ્મા પણ તેનો તફાવત જાણતા નથી

ਅਵਤਾਰ ਨ ਜਾਨਹਿ ਅੰਤੁ ॥
મોટા-મોટા અવતાર પણ તેનો અંત જાણતા નથી

ਪਰਮੇਸਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬੇਅੰਤੁ ॥੧॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા અનંત છે ॥૧॥

ਅਪਨੀ ਗਤਿ ਆਪਿ ਜਾਨੈ ॥
તે પોતાની ગતિ પોતે જ જાણે છે

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਅਵਰ ਵਖਾਨੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાંભળી-સાંભળીને અન્ય લોકો તેના વખાણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਕਰਾ ਨਹੀ ਜਾਨਹਿ ਭੇਵ ॥
શિવશંકર તેનો તફાવત જાણતા નથી

ਖੋਜਤ ਹਾਰੇ ਦੇਵ ॥
શોધતા-શોધતા મોટા-મોટા દેવતા પણ હારી ગયા

ਦੇਵੀਆ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ਮਰਮ ॥
દેવીઓ પણ તેનું રહસ્ય જાણતી નથી

ਸਭ ਊਪਰਿ ਅਲਖ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥੨॥
હે ભાઈ! કારણ કે બધાથી ઉપર અદૃષ્ટ પરબ્રહ્મ છે ॥૨॥

ਅਪਨੈ ਰੰਗਿ ਕਰਤਾ ਕੇਲ ॥
તે પોતાના રંગમાં પોતે જ લીલા કરે છે

ਆਪਿ ਬਿਛੋਰੈ ਆਪੇ ਮੇਲ ॥
તે પોતે જ કોઈને વિરહ આપે છે અને કોઈને મેળવી દે છે

ਇਕਿ ਭਰਮੇ ਇਕਿ ਭਗਤੀ ਲਾਏ ॥
તેની મરજીથી ઘણા જીવ ભટકતા રહે છે અને કોઈને તેણે ભક્તિમાં લગાવ્યા છે

ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਆਪਿ ਜਣਾਏ ॥੩॥
તે પોતાની જગત-લીલાને પોતે જ જાણે છે ॥૩॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੁਣਿ ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ ॥
હે ભાઈ! સંતોની સાચી શિક્ષા સાંભળો

ਸੋ ਬੋਲਹਿ ਜੋ ਪੇਖਹਿ ਆਖੀ ॥
તે તે જ બોલે છે જે પોતાની આંખોથી જોવે છે

ਨਹੀ ਲੇਪੁ ਤਿਸੁ ਪੁੰਨਿ ਨ ਪਾਪਿ ॥
તેને પાપ-પુણ્યનો કોઈ લેપ લાગતો નથી

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥੪॥੨੫॥੩੬॥
નાનકના પ્રભુ સ્વયંભૂ છે ॥૪॥૨૫॥૩૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਿਛਹੂ ਕਾਜੁ ਨ ਕੀਓ ਜਾਨਿ ॥
હે પ્રભુ! મેં સમજી-વિચારીને કોઈ શુભ કાર્ય કર્યું નથી

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਗਿਆਨਿ ॥
મારી પાસે અનુભવ, બુધ્ધિ તેમજ કોઈ જ્ઞાન પણ નથી

ਜਾਪ ਤਾਪ ਸੀਲ ਨਹੀ ਧਰਮ ॥
અને તો બીજું કોઈ જાપ, કોઈ તપસ્યા, કોઈ સીલ તેમજ ધર્મ પણ નથી

ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਨਉ ਕੈਸਾ ਕਰਮ ॥੧॥
હું કંઈ પણ જાણતો નથી કે કેવા કર્મ કરવા યોગ્ય છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે ઠાકુરજી! હે મારા પ્રિયતમ પ્રભુ!

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਭੂਲਹ ਚੂਕਹ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા વગર મારો બીજો કોઈ આધાર નથી ભલે ભૂલ-ચૂક કરતો રહું છું તો પણ તારો જ અંશ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਰਿਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਨ ਸਿਧਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
હે પ્રભુ! ન તો મારી પાસે રિધ્ધિ-સિધ્ધિ છે અને ન તો જ્ઞાનનો પ્રકાશ છે

ਬਿਖੈ ਬਿਆਧਿ ਕੇ ਗਾਵ ਮਹਿ ਬਾਸੁ ॥
મારો નિવાસ તો વિષય-વિકાર તેમજ વ્યાધિઓના ગામમાં છે

ਕਰਣਹਾਰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ॥
હે પ્રભુ! એક તું જ બધું કરવામાં સમર્થ છે

ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਮਨ ਮਹਿ ਟੇਕ ॥੨॥
મારા મનમાં તારા નામનો જ સહારો છે ॥૨॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਉ ਮਨਿ ਇਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! મનમાં આ સુખ છે અને આ સાંભળી-સાંભળીને જીવી રહ્યો છું

ਪਾਪ ਖੰਡਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥
તારું નામ બધા પાપોને નાશ કરનાર છે

ਤੂ ਅਗਨਤੁ ਜੀਅ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
તું અસંખ્ય જીવોનો દાતા છે

ਜਿਸਹਿ ਜਣਾਵਹਿ ਤਿਨਿ ਤੂ ਜਾਤਾ ॥੩॥
જેને તું જ્ઞાન આપે છે તે તારી મહિમાને સમજી જાય છે ॥૩॥

ਜੋ ਉਪਾਇਓ ਤਿਸੁ ਤੇਰੀ ਆਸ ॥
જેને પણ તે ઉત્પન્ન કર્યા છે તેને તારી આશા છે

ਸਗਲ ਅਰਾਧਹਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸ ॥
બધા જીવ ગુણોના ભંડાર પરમાત્માની જ આરાધના કરે છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੈ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥ ਬੇਅੰਤ ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਮਿਹਰਵਾਣੁ ॥੪॥੨੬॥੩੭॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક તારા પર બલિહાર જાય છે, મારો માલિક અનંત અને બધા પર મહેરબાન છે ॥૪॥૨૬॥૩૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰਾਖਨਹਾਰ ਦਇਆਲ ॥
હે ભાઈ! દયાળુ પરમાત્મા બધાના રક્ષક છે

ਕੋਟਿ ਭਵ ਖੰਡੇ ਨਿਮਖ ਖਿਆਲ ॥
એક ક્ષણ માટે પણ તેનું ચિંતન કરવાથી કરોડો જન્મોના બંધન નાશ થઈ જાય છે

ਸਗਲ ਅਰਾਧਹਿ ਜੰਤ ॥ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਮੰਤ ॥੧॥
બધા જીવ તેની જ આરાધના કરે છે જેને ગુરુ-મંત્ર મળી જાય છે તે પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૧॥

ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ॥
મારા પ્રભુ બધા જીવોના દાતા છે

ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸੁਆਮੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਤਾ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સંપૂર્ણ પરમાત્મા બધાના સ્વામી દરેક હૃદયમાં વસેલા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾ ਕੀ ਗਹੀ ਮਨ ਓਟ ॥
હે મન! મારા મને તેનો જ આશરો જ લીધો છે

ਬੰਧਨ ਤੇ ਹੋਈ ਛੋਟ ॥
જેનાથી બધા બંધનોથી છુટકારો થઈ ગયો છે

ਹਿਰਦੈ ਜਪਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ॥
તે પરમાનંદને હૃદયમાં જપવાથી

ਮਨ ਮਾਹਿ ਭਏ ਅਨੰਦ ॥੨॥
મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਤਾਰਣ ਤਰਣ ਹਰਿ ਸਰਣ ॥
પરમાત્માની શરણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવનાર જહાજ છે

ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਹਰਿ ਚਰਣ ॥
તેના ચરણોમાં જીવન દાન મળે છે

ਸੰਤਨ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰ ॥
અને તે સંતોના પ્રાણનો આધાર છે

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚ ਅਪਾਰ ॥੩॥
તે બધાથી ઊંચા તેમજ અપરંપાર છે ॥૩॥

ਸੁ ਮਤਿ ਸਾਰੁ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀਜੈ ॥
તે સુમતિ છે જેના દ્વારા પરમાત્માનું સ્મરણ શકાય છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਆਪੇ ਦੀਜੈ ॥
તે જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે તેને સુમતિ આપે છે

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હરિનું નામ પરમ સુખ તેમજ આનંદ કરનાર છે

ਨਾਨਕ ਜਪਿਆ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਉ ॥੪॥੨੭॥੩੮॥
તેથી હે નાનક! ગુરુને મળીને નામ જ જપ્યું છે ॥૪॥૨૭॥૩૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਸਿਆਨਪ ਛਾਡਿ ॥
હે ભાઈ! પોતાની બધી ચતુરાઈઓ છોડી દે

ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸੇਵਕ ਸਾਜਿ ॥
અને સેવક બનીને ગુરુની સેવા કરો

ਅਪਨਾ ਆਪੁ ਸਗਲ ਮਿਟਾਇ ॥
જે પોતાનો બધો અહ્મત્વ મટાડી દે છે

ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਇ ॥੧॥
તેને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਹੋਹੁ ਸਾਵਧਾਨ ਅਪੁਨੇ ਗੁਰ ਸਿਉ ॥
હે ભાઈ! પોતાના ગુરુની સાથે સાવધાન થઈને રહો

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਪਾਵਹਿ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਸਿਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આશા-અભિલાષા બધું પૂર્ણ થઈ જશે અને ગુરુથી સર્વભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥
હે ભાઈ! અન્ય કોઈ જાણતું નથી કે

ਸਤਗੁਰੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਇ ॥
સદ્‌ગુરુ જ નિરંજન છે

ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਕਰਿ ਰੂਪੁ ਨ ਜਾਨੁ ॥
ગુરુને મનુષ્યનું રૂપ ન સમજો

ਮਿਲੀ ਨਿਮਾਨੇ ਮਾਨੁ ॥੨॥
મને માનહીનને પણ તેના દરવાજા પર સન્માન મળી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਹਰਿ ਟੇਕ ਟਿਕਾਇ ॥
પ્રભુના રૂપ ગુરુનો સહારો લો

ਅਵਰ ਆਸਾ ਸਭ ਲਾਹਿ ॥
અન્ય બધી આશાઓ ત્યાગી દો

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਾਗੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ગુરુથી હરિ-નામનો ભંડાર માંગો

ਤਾ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੩॥
તો દરબારમાં આદર પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਜਪਿ ਮੰਤੁ ॥
હે ભાઈ! ગુરુ વચનનું જાપ કરો આ જ મંત્ર છે

ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਸਾਰ ਤਤੁ ॥
આ ભક્તિનો સાર તત્વ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਨਿਹਾਲ ॥੪॥੨੮॥੩੯॥
હે નાનક! જ્યારે સદ્‌ગુરુ દયાળુ થઈ ગયા તો દાસ નાનક પણ નિહાલ થઈ ગયા ॥૪॥૨૮॥૩૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੁ ॥
જે કાંઈ પણ થઈ રહ્યું છે તેને જ સારું માનો

ਆਪਨਾ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
પોતાનું અભિમાન ત્યાગી દો

ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਸਦਾ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
દિવસ-રાત પરમાત્માનું ગુણગાન કરો

ਪੂਰਨ ਏਹੀ ਸੁਆਉ ॥੧॥
આ જ માનવ જીવનનું સંપૂર્ણ મનોરથ છે ॥૧॥

ਆਨੰਦ ਕਰਿ ਸੰਤ ਹਰਿ ਜਪਿ ॥
સંતોની સાથે પ્રભુનું નામ જપો અને આનંદ કરો

ਛਾਡਿ ਸਿਆਨਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ਗੁਰ ਕਾ ਜਪਿ ਮੰਤੁ ਨਿਰਮਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાની બુદ્ધિમતા તેમજ ચતુરાઈને છોડીને ગુરુના નિર્મળ મંત્રનું જાપ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਕੀ ਕਰਿ ਆਸ ਭੀਤਰਿ ॥
હે મિત્ર! મનમાં એક પરમાત્માની આશા કરો

ਨਿਰਮਲ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ॥
નિર્મળ હરિ નામનું જાપ કરો

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਨਮਸਕਾਰਿ ॥
ગુરુના ચરણોને પ્રણામ કરો

ਭਵਜਲੁ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੨॥
સંસાર સમુદ્રથી ઉદ્ધાર થઈ જશે ॥૨॥

ਦੇਵਨਹਾਰ ਦਾਤਾਰ ॥
બધું દેનાર દાતારનો

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥
કોઈ અંત તેમજ સીમા નથી

ਜਾ ਕੈ ਘਰਿ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ॥
જેના ઘરમાં સર્વ ભંડાર છે

ਰਾਖਨਹਾਰ ਨਿਦਾਨ ॥੩॥
અંતમાં તે જ રક્ષા કરનાર છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨ ॥ ਹਰੇ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ॥
નાનકે તે કોષ મેળવી લીધો છે જે હરિનું નિર્મળ નામ છે

ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
જે પણ પાવન હરિના નામનો જાપ કરે છે તેની ગતિ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੪॥੨੯॥੪੦॥
હે નાનક! ભાગ્યથી જ તેની પ્રીતિ થાય છે ॥૪॥૨૯॥૪૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਸਵਾਰਿ ॥
હે મનુષ્ય! પોતાનું દુર્લભ જીવન સફળ કરી લે

ਜਾਹਿ ਨ ਦਰਗਹ ਹਾਰਿ ॥
આ રીતે જીવન રમત હારીને દરબારમાં જવું પડશે નહીં

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਤੁਧੁ ਹੋਇ ਵਡਿਆਈ ॥
લોક-પરલોકમાં તારી ખૂબ પ્રશંસા થશે

ਅੰਤ ਕੀ ਬੇਲਾ ਲਏ ਛਡਾਈ ॥੧॥
અંતિમ સમયે પરમાત્મા યમથી બચાવી લેશે ॥૧॥

ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
હે મિત્ર! રામનું ગુણગાન કરો

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਹੋਹਿ ਦੋਵੈ ਸੁਹੇਲੇ ਅਚਰਜ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લોક-પરલોક બંને સુખદ થઈ જશે અદભુત પરમાત્માનું ધ્યાન કરતા રહો ॥૧॥વિરામ॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਜਾਪੁ ॥
ઉઠતા-બેસતા દરેક સમયે પરમાત્માનું જાપ કરો

ਬਿਨਸੈ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪੁ ॥
આનાથી દુઃખ-સંતાપ નાશ થઈ જશે

ਬੈਰੀ ਸਭਿ ਹੋਵਹਿ ਮੀਤ ॥
બધા શત્રુ પણ મિત્ર બની જશે

ਨਿਰਮਲੁ ਤੇਰਾ ਹੋਵੈ ਚੀਤ ॥੨॥
અને તારું મન પણ નિર્મળ થઈ જશે ॥૨॥

ਸਭ ਤੇ ਊਤਮ ਇਹੁ ਕਰਮੁ ॥
બધાથી ઉત્તમ આ જ કાર્ય છે

ਸਗਲ ਧਰਮ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸਟ ਧਰਮੁ ॥
બધા ધર્મોમાં આ જ શ્રેષ્ઠ ધર્મ છે કે પ્રભુનું સ્મરણ કરતા રહો

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਤੇਰਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી તારો ઉદ્ધાર થઈ જશે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਉਤਰੈ ਭਾਰੁ ॥੩॥
જન્મ-જન્માંતરોના કરેલા પાપોનો ભાર ઉતરી જશે ॥૩॥

ਪੂਰਨ ਤੇਰੀ ਹੋਵੈ ਆਸ ॥
તારી બધી આશા પૂર્ણ થઈ જશે

ਜਮ ਕੀ ਕਟੀਐ ਤੇਰੀ ਫਾਸ ॥
તારા યમની ફાંસી પણ કપાય જશે

ਗੁਰ ਕਾ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਨੀਜੈ ॥ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮੀਜੈ ॥੪॥੩੦॥੪੧॥
હે નાનક! ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળવો જોઈએ તેનાથી સરળ સુખમાં સમાય શકાય છે ॥૪॥૩૦॥૪૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਜਿਸ ਕੀ ਤਿਸ ਕੀ ਕਰਿ ਮਾਨੁ ॥
જે પરમાત્માની આ સૃષ્ટિ, ધન-સંપત્તિ વગેરે છે

ਆਪਨ ਲਾਹਿ ਗੁਮਾਨੁ ॥
તેનું જ આ સન્માન અને પોતાનો અભિમાન છોડી દો

ਜਿਸ ਕਾ ਤੂ ਤਿਸ ਕਾ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જેનો તું ઉત્પન્ન કરેલો છે આ બધું તેનું જ છે

ਤਿਸਹਿ ਅਰਾਧਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
તેની આરાધના કરવાથી હંમેશા જ સુખ મળે છે ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਹਿ ਬਿਗਾਨੇ ॥
હે જીવ! શા માટે ભ્રમમાં ભટકી રહ્યો છે?

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਛੁ ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਬਹੁਤੁ ਪਛੁਤਾਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ વગર કાંઈ પણ કામ આવતું નથી અને મારુ-મારુ કરીને ઘણા બધા લોકો પસ્તાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜੋ ਕਰੈ ਸੋਈ ਮਾਨਿ ਲੇਹੁ ॥
જે જે પરમાત્મા કરે છે તે સારું માની લો

ਬਿਨੁ ਮਾਨੇ ਰਲਿ ਹੋਵਹਿ ਖੇਹ ॥
તેની મરજીને સ્વીકાર કરીને જીવ માટીમાં મળીને રાખ થઈ જાય છે

ਤਿਸ ਕਾ ਭਾਣਾ ਲਾਗੈ ਮੀਠਾ ॥
કોઈને જ તેની ઈચ્છા મીઠી લાગે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਿਰਲੇ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ॥੨॥
અને ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભના જ મનમાં વસે છે ॥૨॥

ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਅਗੋਚਰੁ ਆਪਿ ॥
પ્રભુ ચિંતામુક્ત છે આ મનવાણીથી ઉપર છે

ਆਠ ਪਹਰ ਮਨ ਤਾ ਕਉ ਜਾਪਿ ॥
હે મન! આઠેય પ્રહર મનમાં તેનું જ જાપ કરવું જોઈએ

ਜਿਸੁ ਚਿਤਿ ਆਏ ਬਿਨਸਹਿ ਦੁਖਾ ॥
જેને તે યાદ આવે છે તેના દુઃખ નાશ થઈ જાય છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਤੇਰਾ ਊਜਲ ਮੁਖਾ ॥੩॥
લોક-પરલોકમાં તારું મુખ ઉજ્જવળ થઈ જશે ॥૩॥

ਕਉਨ ਕਉਨ ਉਧਰੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥
પ્રભુનું ગુણગાન કરીને ક્યાં ક્યાં જીવનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે?

ਗਨਣੁ ਨ ਜਾਈ ਕੀਮ ਨ ਪਾਇ ॥
તેની ગણતરી કરી શકાતી નથી અને ન તો સાચી કિંમત આંકી શકાય છે

ਬੂਡਤ ਲੋਹ ਸਾਧਸੰਗਿ ਤਰੈ ॥
જેમ ડૂબતો પથ્થર દિલ મનુષ્ય નાવડી દ્વારા પાર થઈ જાય છે તેમ જ પાપી જીવ પણ સંતોની સંગતિ કરીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਕਰੈ ॥੪॥੩੧॥੪੨॥
હે નાનક! જેના પર કૃપા કરે છે તેને જ સુસંગતિ મળે છે ॥૪॥૩૧॥૪૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਮਨ ਮਾਹਿ ਜਾਪਿ ਭਗਵੰਤੁ ॥
હે ભાઈ! મનમાં પ્રભુનું જાપ કરો

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਇਹੁ ਦੀਨੋ ਮੰਤੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આ જ મંત્ર આપ્યો છે

ਮਿਟੇ ਸਗਲ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ॥
આનાથી બધા ભય અને કષ્ટ મટી જાય છે

ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸ ॥੧॥
બધી કામના પુરી થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥
ગુરુદેવી સેવા ફળદાયક છે

ਕੀਮਤਿ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਸਾਚੇ ਸਚੁ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમ સત્ય, લક્ષ્યહીન, અભેદ પરમાત્માની મહિમાની સાચી કિંમત અંકી શકાતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਆਪਿ ॥ ਤਿਸ ਕਉ ਸਦਾ ਮਨ ਜਾਪਿ ॥
તે પોતે જ કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે મનમાં હંમેશા તેનું જાપ કરો

ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਨੀਤ ॥ ਸਚੁ ਸਹਜੁ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਮੀਤ ॥੨॥
હે મિત્ર! દરરોજ તેની ઉપાસના કરવી જોઈએ તેનાથી સરળ સુખ તેમજ સત્યની પ્રાપ્તિ થશે ॥૨॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਅਤਿ ਭਾਰਾ ॥
મારા માલિક સર્વ શક્તિમાન છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ॥
તે એક ક્ષણમાં જ બનાવવા તેમજ નષ્ટ કરવાવાળા છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥ ਜਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਸੋਈ ॥੩॥
તેનાથી વધારે બીજું કોઈ પણ સમર્થ નથી અને તે જ સેવકનો રક્ષક છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀਜੈ ॥
હે હરિ! કૃપા કરીને મારી પ્રાર્થના સાંભળો

ਅਪਣੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ॥
પોતાના સેવકને દર્શન આપો

ਨਾਨਕ ਜਾਪੀ ਜਪੁ ਜਾਪੁ ॥
નાનક તો તે પરમાત્માનું નામ જપતા રહે છે

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਜਾ ਕਾ ਪਰਤਾਪੁ ॥੪॥੩੨॥੪੩॥
જેનો પ્રતાપ બધાથી ઊંચો છે ॥૪॥૩૨॥૪૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਬਿਰਥਾ ਭਰਵਾਸਾ ਲੋਕ ॥ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥
હે પ્રભુ! લોકો પર વિશ્વાસ કરવી વ્યર્થ છે મને તો માત્ર તારો જ સહારો છે

ਅਵਰ ਛੂਟੀ ਸਭ ਆਸ ॥ ਅਚਿੰਤ ਠਾਕੁਰ ਭੇਟੇ ਗੁਣਤਾਸ ॥੧॥
અન્ય બધી આશા છૂટી ગઈ છે અને અકસ્માત, ગુણોના ભંડાર પ્રભુ મને મળી ગયા છે ॥૧॥

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! માત્ર નામનું જ ધ્યાન ધરો

ਕਾਰਜੁ ਤੇਰਾ ਹੋਵੈ ਪੂਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
'હરિ-હરિ' નામનું ગુણગાન કરવાથી તારા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਹੀ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ॥
હે હરિ! તું જ બધાને બનાવનાર છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਰਿ ਸਰਨ ॥
હે પ્રભુ! મેં તો તારા હરિ-ચરણોની શરણ લીધી છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਓਹੀ ਧਿਆਇਆ ॥
પોતાના મન-તનમાં તેનું જ ધ્યાન કર્યું છે

ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ॥੨॥
ગુરુએ મને આનંદ રૂપી હરિના દર્શન કરાવ્યા છે ॥૨॥

ਤਿਸ ਹੀ ਕੀ ਓਟ ਸਦੀਵ ॥
મેં હંમેશા તેનો જ આશરો લીધો છે

ਜਾ ਕੇ ਕੀਨੇ ਹੈ ਜੀਵ ॥
જેને બધા જીવોની ઉત્પત્તિ કરી છે

ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਕਰਤ ਨਿਧਾਨ ॥
હરિનું સ્મરણ કરવાથી સર્વ સુખોનો ભંડાર પ્રાપ્ત થઈ જશે

ਰਾਖਨਹਾਰ ਨਿਦਾਨ ॥੩॥
અને અંતિમ સમયે તે જ રક્ષા કરે છે ॥૩॥

ਸਰਬ ਕੀ ਰੇਣ ਹੋਵੀਜੈ ॥
હે મન! બધાની ચરણ ધૂળ બની જવું જોઈએ

ਆਪੁ ਮਿਟਾਇ ਮਿਲੀਜੈ ॥
કારણ કે આત્મ અભિમાન મટાડીને સત્યમાં મળી જવું જોઈએ

ਅਨਦਿਨੁ ਧਿਆਈਐ ਨਾਮੁ ॥
દરરોજ નામનું ધ્યાન કરવું જોઈએ

ਸਫਲ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਕਾਮੁ ॥੪॥੩੩॥੪੪॥
હે નાનક! જીવનમાં આ જ કાર્ય સફળ છે ॥૪॥૩૩॥૪૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰੀਮ ॥
દયાળુ પરમાત્મા કરવા કરાવવા વાળા છે

ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਰਹੀਮ ॥
તે ખુબ રહેમદિલ છે બધાના પાલનહાર છે

ਅਲਹ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ॥
તે જ અલ્લાહ અદ્રશ્ય અને અજોડ છે

ਖੁਦਿ ਖੁਦਾਇ ਵਡ ਬੇਸੁਮਾਰ ॥੧॥
તે મહાન ખુદાનો હુકમ અટળ છે તેની મહિમા અનંત છે ॥૧॥

ਓਂ ਨਮੋ ਭਗਵੰਤ ਗੁਸਾਈ ॥
હે હરિ! હે ધરતીના પતિ! તને સર્વવ્યાપકને નમસ્કાર છે

ਖਾਲਕੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਠਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું આખી સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરનાર બધી જગ્યાએ હાજર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਜੀਵਨ ਮਾਧੋ ॥
તે આખા જગતનો માલિક છે જગતને જીવન આપનાર છે

ਭਉ ਭੰਜਨ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਅਰਾਧੋ ॥
તે ભયભંજનની હૃદયમાં આરાધના કરો

ਰਿਖੀਕੇਸ ਗੋਪਾਲ ਗੋੁਵਿੰਦ ॥
હે ઋષિકેશ! હે ગોપાલ ગોવિંદ!

ਪੂਰਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੁਕੰਦ ॥੨॥
હે મુક્તિદાતા! તમે વિશ્વવ્યાપી છો ॥૨॥

ਮਿਹਰਵਾਨ ਮਉਲਾ ਤੂਹੀ ਏਕ ॥
એક તું જ મહેરબાન શીખ છે

ਪੀਰ ਪੈਕਾਂਬਰ ਸੇਖ ॥
દુનિયામાં ઘણા પીર-પયગંબર તેમજ શીખ છે

ਦਿਲਾ ਕਾ ਮਾਲਕੁ ਕਰੇ ਹਾਕੁ ॥
તું બધા દિલોનો માલિક છે અને બધાથી ન્યાય કરે છે

ਕੁਰਾਨ ਕਤੇਬ ਤੇ ਪਾਕੁ ॥੩॥
તું કુરાન-પુસ્તકથી પણ પવિત્ર છે॥ ૩॥

ਨਾਰਾਇਣ ਨਰਹਰ ਦਇਆਲ ॥
હે નારાયણ નૃસિંહ રૂપ! તું કહું દયાળુ છે

ਰਮਤ ਰਾਮ ਘਟ ਘਟ ਆਧਾਰ ॥
દરેક શરીરમાં વ્યાપક રામ બધાના જીવનનો આધાર છે

ਬਾਸੁਦੇਵ ਬਸਤ ਸਭ ਠਾਇ ॥
તે વાસુદેવ બધા જીવોમાં નિવાસ કરે છે

ਲੀਲਾ ਕਿਛੁ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥
તેની લીલાને સમજી શકાતી નથી ॥૪॥

ਮਿਹਰ ਦਇਆ ਕਰਿ ਕਰਨੈਹਾਰ ॥
હે કર્તાર! પોતાની કૃપા તેમજ દયા કરો

ਭਗਤਿ ਬੰਦਗੀ ਦੇਹਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ॥
હે કર્તાર! મને પોતાની બંદગી આપો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਖੋਏ ਭਰਮ ॥
હે નાનક! ગુરુએ મારા બધા ભ્રમ દૂર કરી દીધા છે

ਏਕੋ ਅਲਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥੫॥੩੪॥੪੫॥
સત્ય તો આ જ છે કે પરમાત્મા-અલ્લાહ એક જ છે ॥૫॥૩૪॥૪૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਬਿਨਸੇ ਪਾਪ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਨਾਹੀ ਸੰਤਾਪ ॥
કરોડો જન્મના બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે હરિ-હરિ નામનું જાપ કરવાથી કોઈ સંતાપ લાગતો નથી

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨਿ ਵਸੇ ॥
જો ગુરુના સુંદર ચરણ-કમળનો મનમાં નિવાસ થઈ જાય

ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਤਨ ਤੇ ਸਭਿ ਨਸੇ ॥੧॥
તો બધા મહાવિકાર પણ તનથી દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗੋਪਾਲ ਕੋ ਜਸੁ ਗਾਉ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! પ્રભુનું યશોગાન કરો

ਅਕਥ ਕਥਾ ਸਾਚੀ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા પ્રભુની કથા અકથ્ય છે અને આત્મજ્યોતિ પરમ જ્યોતિમાં જોડાય જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਸਭ ਨਾਸੀ ॥
સારી ભૂખ તેમજ તૃષ્ણા નાશ થઈ ગઈ છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਪਿਆ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
જ્યારે સંતોની કૃપાથી અવિનાશી પ્રભુનું જાપ કર્યો

ਰੈਨਿ ਦਿਨਸੁ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵ ਕਮਾਨੀ ॥
રાત-દિવસ પ્રભુની ભક્તિ કરવી જોઈએ

ਹਰਿ ਮਿਲਣੈ ਕੀ ਏਹ ਨੀਸਾਨੀ ॥੨॥
હરિથી મેળાપની આ જ નિશાની છે ॥૨॥

ਮਿਟੇ ਜੰਜਾਲ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥
પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે જેનાથી બધી વિપદા મટી ગઈ છે

ਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ॥
ગુરુના દર્શન કરીને હું ખુશ થઈ ગયો છું.

ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਕਰਮੁ ਬਣਿ ਆਇਆ ॥
મારા પૂર્વ જન્મના કર્મોનો પૂર્વ ઉદય થઈ ગયો છે

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਨਿਤ ਰਸਨਾ ਗਾਇਆ ॥੩॥
જીભથી દરરોજ પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહું છું ॥૩॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸਦਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
પ્રભુના સંત હંમેશા સ્વીકાર થાય છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਸਤਕਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥
સંતજનોના માથા પર સ્વીકૃતનું નામ-રૂપી નિશાન પડેલું હોય છે

ਦਾਸ ਕੀ ਰੇਣੁ ਪਾਏ ਜੇ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય પરમાત્માના દાસની ચરણ ધૂળ પ્રાપ્ત કરી લે તો

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਕੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੪॥੩੫॥੪੬॥
હે નાનક! તેની પરમ ગતિ થઈ જાય છે ॥૪॥૩૫॥૪૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਦਰਸਨ ਕਉ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥
ગુરુના દર્શન પર બલિહાર જવું જોઈએ

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਧਰਿ ਧਿਆਨੁ ॥
હૃદયમાં તેના ચરણ-કમળનું ધ્યાન ધરવું જોઈએ

ਧੂਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਮਸਤਕਿ ਲਾਇ ॥
પોતાના માથા પર સંતોની ચરણ-ધૂળ લગાવવી જોઈએ

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਜਾਇ ॥੧॥
તેનાથી જન્મ-જન્માંતરની દુર્બુધ્ધિની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਮਿਟੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જે ગુરુથી મેળાપ કરવાથી અભિમાન મટી જાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਭੁ ਨਦਰੀ ਆਵੈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા પરબ્રહ્મ જ નજર આવે છે હે પરમાત્મા! પોતાની સંપૂર્ણ કૃપા કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
ગુરુની કીર્તિ આ જ છે કે હરિ-નામનો જાપ કરવો જોઈએ

ਗੁਰ ਕੀ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
ગુરુની ભક્તિ આ જ છે કે હંમેશા પરમાત્માનું ગુણગાન કરો

ਗੁਰ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਨਿਕਟਿ ਕਰਿ ਜਾਨੁ ॥
ગુરુની સ્મૃતિને પોતાની નજીક સમજો

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੁ ॥੨॥
ગુરુના શબ્દને સત્ય જાણીને માનો ॥૨॥

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਮਸਰਿ ਸੁਖ ਦੂਖ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા સુખ-દુઃખને સમાન સમજવા જોઈએ

ਕਦੇ ਨ ਬਿਆਪੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ॥
પછી ક્યારેય પણ તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ લાગતી નથી

ਮਨਿ ਸੰਤੋਖੁ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਰਾਜੇ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા મનમાં સંતોષ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને તૃપ્તિ થઈ જાય છે

ਜਪਿ ਗੋਬਿੰਦੁ ਪੜਦੇ ਸਭਿ ਕਾਜੇ ॥੩॥
ગોવિંદનું ભજન કરવાથી બધા પાપ ઢંકાય જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
ગુરુ જ પરમાત્મા તેમજ ગુરુ જ ગોવિંદ છે

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਦਇਆਲ ਬਖਸਿੰਦੁ ॥
ગુરુ જ દાતા દયાળુ તેમજ ક્ષમાવાન છે

ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ॥
જેનું મન ગુરુના ચરણોમાં લાગે છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਭਾਗਾ ॥੪॥੩੬॥੪੭॥
હે નાનક! તે જ સંપૂર્ણ ભાગ્યવાન છે ॥૪॥૩૬॥૪૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਿਸੁ ਭਰਵਾਸੈ ਬਿਚਰਹਿ ਭਵਨ ॥
અરે તું કોના વિશ્વાસે દુનિયામાં વિચરણ કરી રહ્યો છે

ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਤੇਰਾ ਸੰਗੀ ਕਵਨ ॥
હે મૂર્ખ! અહીં તારું કોણ સાથી છે?

ਰਾਮੁ ਸੰਗੀ ਤਿਸੁ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨਹਿ ॥
રામ જ તારો સાથી છે પરંતુ તું તેની ગતિને જાણતો નથી

ਪੰਚ ਬਟਵਾਰੇ ਸੇ ਮੀਤ ਕਰਿ ਮਾਨਹਿ ॥੧॥
કામ, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકાર- આ પાંચ ચોરોને તું પોતાનો મિત્ર સમજી રહ્યો છે ॥૧॥

ਸੋ ਘਰੁ ਸੇਵਿ ਜਿਤੁ ਉਧਰਹਿ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! તે હરિની ભક્તિ કરો જેનાથી તારો ઉદ્ધાર થઈ જશે

ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਰਵੀਅਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਕਰਿ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દિવસ-રાત ગોવિંદનું ગુણગાન કરવું જોઈએ અને મનમાં સાધુઓની સંગતિથી પ્રેમ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮੁ ਬਿਹਾਨੋ ਅਹੰਕਾਰਿ ਅਰੁ ਵਾਦਿ ॥
અહંકાર તેમજ ઝગડામાં જન્મ વ્યર્થ જ વ્યતીત થઈ જાય છે

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ਬਿਖਿਆ ਸਾਦਿ ॥
વિષય-વિકારોના સ્વાદમાં તૃપ્તિ થતી નથી

ਭਰਮਤ ਭਰਮਤ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
અહીં-તહીં ભટકીને ખુબ દુઃખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਤਰੀ ਨ ਜਾਈ ਦੁਤਰ ਮਾਇਆ ॥੨॥
આ માયા રૂપી ભયાનક નદીઓથી પાર થઈ શકાતુ નથી ॥૨॥

ਕਾਮਿ ਨ ਆਵੈ ਸੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
તું તે જ કાર્ય કરે છે જે તારા કોઈ કામ આવતું નથી

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ॥
તું પોતે જ પોતાના શુભાશુભ કર્મોનું ફળ ભોગવે છે

ਰਾਖਨ ਕਉ ਦੂਸਰ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
પ્રભુથી અતિરિક્ત બીજું કોઈ પણ રક્ષા કરનાર નથી

ਤਉ ਨਿਸਤਰੈ ਜਉ ਕਿਰਪਾ ਹੋਇ ॥੩॥
જો તેની કૃપા થઈ જાય તો જ મુક્તિ થઈ શકે છે ॥૩॥

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ પાપીઓને પવિત્ર કરવાવાળું છે

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਕੀਜੈ ਦਾਨੁ ॥
પોતાના દાસને પણ નામનું દાન આપો

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਗਤਿ ਕਰਿ ਮੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપા કરીને મારી મુક્તિ કરી દો

ਸਰਣਿ ਗਹੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥੪॥੩੭॥੪੮॥
કારણ કે મેં તારી જ શરણ લીધી છે ॥૪॥૩૭॥૪૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਇਹ ਲੋਕੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને આ લોકમાં સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਹੀ ਭੇਟਤ ਧਰਮ ਰਾਇਆ ॥
તેની યમરાજથી મુલાકાત થતી નથી

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾਵੰਤ ॥
પ્રભુના દરબારમાં તે શોભાનું પાત્ર બની જાય છે

ਫੁਨਿ ਗਰਭਿ ਨਾਹੀ ਬਸੰਤ ॥੧॥
અને બીજી વાર ગર્ભમાં નિવાસ કરતો નથી ॥૧॥

ਜਾਨੀ ਸੰਤ ਕੀ ਮਿਤ੍ਰਾਈ ॥
મેં સંતની મિત્રતા જાણી લીધી છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਨੋ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਪੂਰਬਿ ਸੰਜੋਗਿ ਮਿਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને કૃપા કરીને હરિ-નામ જ આપ્યું છે અને પહેલા સંયોગથી જ સંતોથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੈ ਚਰਣਿ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥
જ્યારે ગુરુના ચરણોમાં મન લાગ્યું

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਸੰਜੋਗੁ ਸਭਾਗਾ ॥
તે સૌભાગ્ય તેમજ સંયોગ ધન્ય છે

ਸੰਤ ਕੀ ਧੂਰਿ ਲਾਗੀ ਮੇਰੈ ਮਾਥੇ ॥
જ્યારે સંતોની ચરણ-ધૂળ મારા માથા પર લાગી તો

ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਸਗਲੇ ਮੇਰੇ ਲਾਥੇ ॥੨॥
બધા દુઃખ-ક્લેશ તેમજ પાપ દૂર થઈ ગયા ॥૨॥

ਸਾਧ ਕੀ ਸਚੁ ਟਹਲ ਕਮਾਨੀ ॥
જ્યારે શ્રદ્ધાથી સાધુ મહાત્માની સાચી સેવા કરાય છે

ਤਬ ਹੋਏ ਮਨ ਸੁਧ ਪਰਾਨੀ ॥
હે પ્રાણી! મન ત્યારે જ શુદ્ધ થાય છે

ਜਨ ਕਾ ਸਫਲ ਦਰਸੁ ਡੀਠਾ ॥
જેણે સંતજનોના સફળ દર્શન કર્યા છે

ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵੂਠਾ ॥੩॥
તેને પ્રભુનું નામ દરેક હ્રદયમાંનિવાસિત લાગે છે ॥૩॥

ਮਿਟਾਨੇ ਸਭਿ ਕਲਿ ਕਲੇਸ ॥
બધી વેદના-ક્લેશ મટી ગયા છે

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੇ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਪਰਵੇਸ ॥
અને જેનાથી ઉત્પન્ન થયા હતા તેમાં પ્રવેશ થઈ ગયા છીએ

ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਨੂਪ ਗੋੁਵਿੰਦ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰੇ ਨਾਨਕ ਬਖਸਿੰਦ ॥੪॥੩੮॥੪੯॥
હે નાનક! ગોવિંદનો અનુપમ પ્રકાશ પ્રગટ થયો છે અને સંપૂર્ણ પ્રભુ ક્ષમાવાન છે ॥૪॥૩૮॥૪૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਗਊ ਕਉ ਚਾਰੇ ਸਾਰਦੂਲੁ ॥
નમ્રતા રૂપી ગાયને અહમ રૂપી સિંહ ચરાવી રહ્યો છે

ਕਉਡੀ ਕਾ ਲਖ ਹੂਆ ਮੂਲੁ ॥
વિકારોમાં ફસાયેલ જીવ જે પહેલા કોડીના મૂલ્યના હતા હવે તેનું મૂલ્ય લાખ રૂપિયા થઈ ગયું છે

ਬਕਰੀ ਕਉ ਹਸਤੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੇ ॥ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥੧॥
હાથી બકરીનું પાલન-પોષણ કરી રહ્યો છે પ્રભુએ આવી કૃપા દ્રષ્ટિ કરી દીધી છે. ॥૧॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે મારા પ્રિયતમ પ્રભુ! તું કૃપાનિધિ છે

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਬਹੁ ਗੁਨ ਤੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારા અનેક ગુણોના વખાણ કરી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਸਤ ਮਾਸੁ ਨ ਖਾਇ ਬਿਲਾਈ ॥
સામે દેખાતું વિકારો રૂપી માંસ તૃષ્ણા રૂપી બિલાડી ખાતી નથી

ਮਹਾ ਕਸਾਬਿ ਛੁਰੀ ਸਟਿ ਪਾਈ ॥
ક્રોધ રૂપી ખાટકીએ હિંસા રૂપી છરી પોતાના હાથમાંથી ફેંકી દીધી છે

ਕਰਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਹਿਰਦੈ ਵੂਠਾ ॥
સર્જનહાર પ્રભુ હૃદયમાં આવી વસ્યા છે

ਫਾਥੀ ਮਛੁਲੀ ਕਾ ਜਾਲਾ ਤੂਟਾ ॥੨॥
ફસાયેલી માછલીની જાળી તૂટી ગઈ છે ॥૨॥

ਸੂਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰੇ ਚਲੂਲ ॥ ਊਚੈ ਥਲਿ ਫੂਲੇ ਕਮਲ ਅਨੂਪ ॥
સુકાયેલા વૃક્ષ લીલા થઈ ગયા છે ઊંચા રણમાં પણ સુંદર કમળના ફૂલ ખીલી ગયા છે

ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ॥
સદ્‌ગુરુએ તૃષ્ણાની અગ્નિ ઠારી દીધી છે

ਸੇਵਕੁ ਅਪਨੀ ਲਾਇਓ ਸੇਵ ॥੩॥
અને સેવકને પોતાની સેવામાં લગાડી દીધા છે ॥૩॥

ਅਕਿਰਤਘਣਾ ਕਾ ਕਰੇ ਉਧਾਰੁ ॥
કૃતઘ્ન જીવનો પણ ઉદ્ધાર કરી દે છે

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਹੈ ਸਦਾ ਦਇਆਰੁ ॥
મારા પ્રભુ હંમેશા જ દયાળુ છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ॥
તે સંતજનોના સહાયક બની રહે છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੩੯॥੫੦॥
નાનકે પણ તેના ચરણોની શરણ લીધી છે ॥૪॥૩૯॥૫૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਭਿ ਮਾਰਿ ॥
વાસના, ક્રોધ, મોહ, લોભ તેમજ અહંકાર રૂપી પાંચ સિંહને પ્રભુએ મારી નાખ્યા છે

ਦਸ ਬਿਘਿਆੜੀ ਲਈ ਨਿਵਾਰਿ ॥
દસ ઇન્દ્રિયો રુપી વરુનો પણ અંત કરી દીધો છે

ਤੀਨਿ ਆਵਰਤ ਕੀ ਚੂਕੀ ਘੇਰ ॥
માયાના રજ, તમ તેમજ સત્ય આ ત્રણ ગુણોની ભૂલભૂલૈયા પણ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਚੂਕੇ ਭੈ ਫੇਰ ॥੧॥
સાધુઓની સંગતિથી જન્મ-મરણના ચક્રનો ભય સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਾ ਗੋਵਿੰਦ ॥
હું તો ગોવિંદનું સ્મરણ કરીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਿਓ ਦਾਸੁ ਅਪਨਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਚਾ ਬਖਸਿੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા પ્રભુ હંમેશા ક્ષમાવાન છે તેને કૃપા કરીને પોતાના દાસોની રક્ષા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਾਝਿ ਗਏ ਤ੍ਰਿਣ ਪਾਪ ਸੁਮੇਰ ॥
પાપોનો સુમેરુ પર્વત ઘાસના તણખાની જેમ સળગીને રાખ થઈ ગયો છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਪੂਜੇ ਪ੍ਰਭ ਪੈਰ ॥
હું નામ જંપી-જપીને પ્રભુના ચરણોની પૂજા કરી રહ્યો છું

ਅਨਦ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਸਭ ਥਾਨਿ ॥
આનંદરૂપી પ્રભુ બધા સ્થાનોમાં પ્રગટ થઈ ગયા છે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜੋਰੀ ਸੁਖ ਮਾਨਿ ॥੨॥
પ્રેમ-ભક્તિમાં ધ્યાન લગાવીને સુખ ઉપલબ્ધ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਓ ਬਾਛਰ ਖੋਜ ॥
હું સંસાર સમુદ્રમાં આવી રીતે તરી ગયો છું જેમ સમુદ્ર પાણી થી ભરેલ વાછરડાના પગલાં હતો

ਖੇਦੁ ਨ ਪਾਇਓ ਨਹ ਫੁਨਿ ਰੋਜ ॥
હવે મને કોઈ દુઃખ તેમ ચિંતા નથી

ਸਿੰਧੁ ਸਮਾਇਓ ਘਟੁਕੇ ਮਾਹਿ ॥
હરિ રૂપી સમુદ્ર મારા હ્રદય રૂપી માટલામાં સમાય ગયો છે

ਕਰਣਹਾਰ ਕਉ ਕਿਛੁ ਅਚਰਜੁ ਨਾਹਿ ॥੩॥
તે કરનાર પરમાત્મા માટે આ કોઈ અદભુત વાત નથી ॥૩॥

ਜਉ ਛੁਟਉ ਤਉ ਜਾਇ ਪਇਆਲ ॥
જો મારાથી પરમાત્માનો પાલવ છૂટી જાય તો પાતાળમાં પડું છું

ਜਉ ਕਾਢਿਓ ਤਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥
પરંતુ જ્યારે તે મને બહાર કાઢી લે છે તો તેની કરુણા-દ્રષ્ટિથી આનંદિત થઈ જાઉં છું

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਹਮਰੈ ਵਸਿ ਨਾਹਿ ॥
પાપ-પુણ્ય કર્મ અમારા હાથમાં નથી

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੪॥੪੦॥੫੧॥
હે નાનક! ખુબ મજા લઈને પ્રભુનું જ ગુણગાન કરી રહ્યો છું ॥૪॥૪૦॥૫૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਨਾ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾ ਮਨੁ ਤੋਹਿ ॥
હે પ્રાણી! ન આ શરીર તારું છે અને ન તો મન તારા વશમાં છે

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬਿਆਪਿਆ ਧੋਹਿ ॥
તું મોહ-માયાના કારણે દગામાં ફસાયેલો છે

ਕੁਦਮ ਕਰੈ ਗਾਡਰ ਜਿਉ ਛੇਲ ॥
તું ઘેટાના બચ્ચાની જેમ રમતો રહે છે

ਅਚਿੰਤੁ ਜਾਲੁ ਕਾਲੁ ਚਕ੍ਰੁ ਪੇਲ ॥੧॥
અચાનક જ મૃત્યુના જાળમાં ફસાય જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਾਇ ਮਨਾ ॥
હે મન! પ્રભુના ચરણોની શરણ લો

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਹਿ ਸਾਚੁ ਧਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામનું જાપ કરો જે તારો સાથી તેમજ સહાયક છે, ગુરુમુખ જ નામ રૂપી ધન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਨੇ ਕਾਜ ਨ ਹੋਵਤ ਪੂਰੇ ॥
મનુષ્યના અધૂરા કાર્ય પુરા થતી નથી

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮਦਿ ਸਦ ਹੀ ਝੂਰੇ ॥
તે વાસના, ક્રોધના નશા માં હંમેશા પરેશાન રહે છે

ਕਰੈ ਬਿਕਾਰ ਜੀਅਰੇ ਕੈ ਤਾਈ ॥
તું પોતાના મન માટે અનેક પાપ કરતો રહે છે

ਗਾਫਲ ਸੰਗਿ ਨ ਤਸੂਆ ਜਾਈ ॥੨॥
હે બેદરકાર! તારી સાથે કઈ પણ જવાનું નથી ॥૨॥

ਧਰਤ ਧੋਹ ਅਨਿਕ ਛਲ ਜਾਨੈ ॥
તું લોકોની સાથે ખુબ છળ-કપટ તેમજ અનેક પ્રકારના દગા કરે છે

ਕਉਡੀ ਕਉਡੀ ਕਉ ਖਾਕੁ ਸਿਰਿ ਛਾਨੈ ॥
કોડી-કોડી માટે તું પોતાના માથા પર નિંદાની રાખ નાખે છે

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਤਿਸੈ ਨ ਚੇਤੈ ਮੂਲਿ ॥
જે પરમાત્મા એ અમૂલ્ય જીવન આપ્યું છે તેને તું જરા પણ યાદ કરતો નથી

ਮਿਥਿਆ ਲੋਭੁ ਨ ਉਤਰੈ ਸੂਲੁ ॥੩॥
અસત્ય લોભના કારણે તારી પીડા દૂર થતી નથી ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
જ્યારે પરમાત્મા દયાળુ થઈ જાય છે તો

ਇਹੁ ਮਨੁ ਹੋਆ ਸਾਧ ਰਵਾਲ ॥
આ મન સાધુઓની ચરણ ધૂળ બની જાય છે

ਹਸਤ ਕਮਲ ਲੜਿ ਲੀਨੋ ਲਾਇ ॥
હે નાનક! પ્રભુ જ્યારે સુંદર હાથોથી પોતાની સાથે મેળવી લે છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੪੧॥੫੨॥
તો જીવ પરમ સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૪॥૪૧॥૫૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥
જે પણ રામની શરણમાં આવ્યા છે

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તેનું ગુણગાન કરીને નિર્ભય થઈ ગયા છે સાધુઓની સંગતિ કરવાથી દરેક પ્રકારના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਰਾਮੁ ਬਸੈ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જેના મનમાં રામ સ્થિત થઈ જાય છે

ਸੋ ਜਨੁ ਦੁਤਰੁ ਪੇਖਤ ਨਾਹੀ ॥
તેને મુશ્કેલીઓથી પાર કરવાવાળો સંસાર-સમુદ્ર દેખાતો નથી

ਸਗਲੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ਅਪਨੇ ॥
તેના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਸਨ ਨਿਤ ਜਪਨੇ ॥੧॥
જે પોતાની જીભથી હંમેશા હરિ-નામનું જ જાપ કરે છે ॥૧॥

ਜਿਸ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਹਾਥੁ ਗੁਰੁ ਧਰੈ ॥
જેના માથા પર ગુરુ પોતાનો આશીર્વાદનો હાથ રાખી દે છે

ਸੋ ਦਾਸੁ ਅਦੇਸਾ ਕਾਹੇ ਕਰੈ ॥
તે દાસને કોઈ વાતની ચિંતા રહેતી નથી

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ॥
તેની જન્મ-મરણની ચિંતા સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਊਪਰਿ ਕੁਰਬਾਣ ॥੨॥
તે સંપૂર્ણ ગુરુ પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਭੇਟਿ ਨਿਹਾਲ ॥
ગુરુ પરમાત્માથી મળીને મન આનંદિત થઈ જાય છે

ਸੋ ਦਰਸਨੁ ਪਾਏ ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ॥
તેને દર્શન તે જ પ્રાપ્ત કરે છે જેના પર તે દયાળુ થાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
પરમાત્મા જેના પર કૃપા કરે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ॥੩॥
તે સાધુઓની સંગતિ કરીને સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹੁ ਸਾਧ ਪਿਆਰੇ ॥
વ્હાલા સાધુઓ નામ અમૃતનું સેવન કરો

ਮੁਖ ਊਜਲ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰੇ ॥
સત્યના દરબારમાં મુખ ઉજ્વલ થઈ જશે

ਅਨਦ ਕਰਹੁ ਤਜਿ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰ ॥
બધા વિષય- વિકારોને ત્યાગીને આનંદ કરો

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਿ ॥੪॥੪੨॥੫੩॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ જપીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાઓ ॥૪॥૪૨॥૫૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਈਧਨ ਤੇ ਬੈਸੰਤਰੁ ਭਾਗੈ ॥
પરમાત્માની લીલા એટલી વિચિત્ર છે કે જો તેની મરજી હોય તો અગ્નિ પણ લાકડીને સળગાવી શક્તિ નથી

ਮਾਟੀ ਕਉ ਜਲੁ ਦਹ ਦਿਸ ਤਿਆਗੈ ॥
અર્થાત માટીને પોતાના મન મેળવી દે છે પરંતુ પાણી માટીને ભેળવવાની જગ્યાએ દસેય દિશાથી ત્યાગી દે છે અર્થાત પૃથ્વી સમુદ્રમાં વસે છે પરંતુ તેને પોતાના માં ડુબાડતો નથી

ਊਪਰਿ ਚਰਨ ਤਲੈ ਆਕਾਸੁ ॥
માતાના ગર્ભમાં બાળકના પગ ઉપર હોય છે અને માથું નીચે હોય છે

ਘਟ ਮਹਿ ਸਿੰਧੁ ਕੀਓ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
શરીરમાં પ્રકાશ રૂપી સિંધુ સમાયેલું છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਸੰਮ੍ਰਥੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ॥
પરમાત્મા સર્વકળા સમર્થ છે

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰੈ ਜੀਅ ਭਗਤਨ ਕੈ ਆਠ ਪਹਰ ਮਨ ਤਾ ਕਉ ਜਾਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તોને એક ક્ષણ માટે પણ પોતાના મનથી તે ભૂલતા નથી પ્રહર તેનું જાપ કરવું જોઈએ ॥૧॥ વિરામ॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਮਾਖਨੁ ਪਾਛੈ ਦੂਧੁ ॥
સર્વપ્રથમ પરમાત્મા રૂપી માખણ હતું અને તદુપરાંત જગતરૂપી દૂધ ઉત્પન્ન થયું હતું

ਮੈਲੂ ਕੀਨੋ ਸਾਬੁਨੁ ਸੂਧੁ ॥
બાળકને પીવા માટે માતાને સ્તનના લોહીએ સાબુ જેવું સફેદ શુધ્ધ દૂધ ઉત્પન્ન કર્યું છે

ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਡਰਤਾ ਫਿਰੈ ॥
પરમાત્માનો અંશ જીવાત્મા નીડર છે પરંતુ મૃત્યુથી ડરે છે

ਹੋਂਦੀ ਕਉ ਅਣਹੋਂਦੀ ਹਿਰੈ ॥੨॥
માયા જીવને ભગાડતી ફરે છે ॥૨॥

ਦੇਹੀ ਗੁਪਤ ਬਿਦੇਹੀ ਦੀਸੈ ॥
મનુષ્યના શરીરમાં રહેવાવાળી આત્મા ગુપ્ત છે પરંતુ શરીર જ નજર આવે છે

ਸਗਲੇ ਸਾਜਿ ਕਰਤ ਜਗਦੀਸੈ ॥
બધાને બનાવીને હરિ લીલા કરે છે

ਠਗਣਹਾਰ ਅਣਠਗਦਾ ਠਾਗੈ ॥
છેતરવાવાળી માયા ન છેતરનાર જીવને છેતરી લે છે

ਬਿਨੁ ਵਖਰ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਉਠਿ ਲਾਗੈ ॥੩॥
નામ રૂપી ધન વગર જીવ વારંવાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડે છે ॥૩॥

ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬਖਿਆਣ ॥
હે ભાઈ! ભલે સંતોની સભા મળીને

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ॥
સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્ર તેમજ વેદ-પુરાણોના વખાણ કરીને જોઈ લો

ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ਬੀਚਾਰੇ ਕੋਇ ॥
જે બ્રહ્મની મહિમાનો વિચાર કરે છે

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੪॥੪੩॥੫੪॥
હે નાનક! તેની પરમગતિ થઈ જાય છે ॥૪॥૪૩॥૫૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਆ ॥
જે હરિને યોગ્ય લાગે છે તે જ થાય છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਆਨ ਬੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા હરિની શરણ ગ્રહણ કરો તેની અતિરિક્ત બીજું કોઈ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁਤੁ ਕਲਤ੍ਰੁ ਲਖਿਮੀ ਦੀਸੈ ਇਨ ਮਹਿ ਕਿਛੂ ਨ ਸੰਗਿ ਲੀਆ ॥
પુત્ર, સ્ત્રી તેમજ લક્ષ્મી જે કંઈ નજર આવે છે તેમાંથી કંઈ પણ જીવ પોતાની સાથે લઈને ગયા નથી

ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਖਾਇ ਭੁਲਾਨਾ ਮਾਇਆ ਮੰਦਰੁ ਤਿਆਗਿ ਗਇਆ ॥੧॥
માયા સ્વરૂપે ઠગની જડીબુટ્ટી ખાધા પછી જીવ ભૂલી ગયો છે. પરંતુ અંતમાં માયા તેમજ ઘર વગેરે બધું ત્યાગીને ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਹੁਤੁ ਵਿਗੂਤਾ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਕਿਰਤਿ ਪਇਆ ॥
બીજાની નિંદા કરી કરીને જીવ ખુબ દુઃખી થયો છે તેમજ પોતાના કર્મો અનુસાર ગર્ભ યોનિઓમાં પડી રહે છે

ਪੁਰਬ ਕਮਾਣੇ ਛੋਡਹਿ ਨਾਹੀ ਜਮਦੂਤਿ ਗ੍ਰਾਸਿਓ ਮਹਾ ਭਇਆ ॥੨॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મ જીવનો સાથ છોડતા નથી અને ભયાનક યમદૂત તેને પોતાનો ખોરાક બનાવી લે છે ॥૨॥

ਬੋਲੈ ਝੂਠੁ ਕਮਾਵੈ ਅਵਰਾ ਤ੍ਰਿਸਨ ਨ ਬੂਝੈ ਬਹੁਤੁ ਹਇਆ ॥
મનુષ્ય અસત્ય બોલે છે તે કહે બીજું છે અને કરે કંઈક બીજું છે આ ખુબ શરમની વાત છે કે તેની તૃષ્ણા મટતી નથી

ਅਸਾਧ ਰੋਗੁ ਉਪਜਿਆ ਸੰਤ ਦੂਖਨਿ ਦੇਹ ਬਿਨਾਸੀ ਮਹਾ ਖਇਆ ॥੩॥
સંતો પર અસત્ય દોષ લગાવવાથી તેના શરીરમાં અસાધ્ય રોગ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે જેનાથી તેનું શરીર નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਿਨਹਿ ਨਿਵਾਜੇ ਤਿਨ ਹੀ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਕੀਨੇ ਸੰਤ ਜਇਆ ॥
જે પરમાત્માએ સંતોએ યશ આપ્યો છે તેનાથી જ તેને ઉત્પન્ન કર્યા છે અને પોતે જ સંતોની જાય જયકાર કરાવી છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਰਾਖੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮਇਆ ॥੪॥੪੪॥੫੫॥
હે નાનક! પરમાત્માએ પોતાની કૃપા કરીને સંતોને ગળેથી લગાવીને રાખે છે ॥૪॥૪૪॥૫૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫

ਐਸਾ ਪੂਰਾ ਗੁਰਦੇਉ ਸਹਾਈ ॥
મારા સંપૂર્ણ ગુરુ એવા સહાયક છે

ਜਾ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਬਿਰਥਾ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું સ્મરણ ક્યારેય વ્યર્થ જતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ॥
તેના દર્શન કરવાથી મન આનંદિત થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਾਟੈ ਜਮ ਜਾਲੁ ॥
તેની ચરણ-ધૂળ મૃત્યુની જાળ કાપી દે છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਸੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੇ ॥
તેના ચરણ-કમળ મારા મનમાં વસેલા છે

ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ਸਗਲੇ ਤਨ ਕੇ ॥੧॥
તેને મારા શરીરના બધા કાર્ય સંભાળી દીધા છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਰਾਖੈ ਹਾਥੁ ॥
જેના માથા પર મારા પ્રભુ હાથ રાખી દે છે

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥੁ ॥
તે અનાથ પણ સનાથ બની જાય છે

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨੁ ॥
તે પાપીઓનો ઉદ્ધાર કરનાર તેમજ કૃપાનો ભંડાર છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੨॥
તેથી હંમેશા તેના પર બલિહાર જવું જોઈએ ॥૨॥

ਨਿਰਮਲ ਮੰਤੁ ਦੇਇ ਜਿਸੁ ਦਾਨੁ ॥
તે જેને નિર્મળ નામ મંત્રનું દાન આપે છે

ਤਜਹਿ ਬਿਕਾਰ ਬਿਨਸੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
તેનું અભિમાન નષ્ટ થઈ જાય છે અને તે વિકારોને ત્યાગી દે છે

ਏਕੁ ਧਿਆਈਐ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
સાધુઓની સંગતિમાં માત્ર પરમાત્માનું જ ધ્યાન કરવું જોઈએ

ਪਾਪ ਬਿਨਾਸੇ ਨਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੩॥
નામના રંગથી બધા પાપો નાશ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਗਲ ਨਿਵਾਸ ॥
બધા જીવોમાં ગુરુ-પરમાત્માનો જ નિવાસ છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਣਤਾਸ ॥
તે ગુણોનો ભંડાર દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે

ਦਰਸੁ ਦੇਹਿ ਧਾਰਉ ਪ੍ਰਭ ਆਸ ॥
હે પ્રભુ! તારી જ આશા છે પોતાના દર્શન આપો

ਨਿਤ ਨਾਨਕੁ ਚਿਤਵੈ ਸਚੁ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੪੫॥੫੬॥
મારી આ સાચી પ્રાર્થના છે કે નાનક દરરોજ તારું સ્મરણ કરે છે ॥૪॥૪૫॥૫૬॥

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਦੁਪਦੇ
રાગ રામકલી મહેલ ૫ ઘર ૨ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗਾਵਹੁ ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਣ ਗੀਤ ॥
રોજ રામના ગુણ ગીત ગા.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਮਿਟੈ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મિત્ર! રામ નામ જપવાથી પરમસુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને આવક જાવક મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਹੋਵਤ ਪਰਗਾਸੁ ॥
તેનું ગુણગાન કરવાથી મનમાં સત્યનો પ્રકાશ થઈ જાય છે અને

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਹਿ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧॥
ચરણ-કમળમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹੋਇ ਉਧਾਰੁ ॥
હે નાનક! સંતોની સંગતિ કરવાથી જીવનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે અને

ਨਾਨਕ ਭਵਜਲੁ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੨॥੧॥੫੭॥
તે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥૧॥૫૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
મારો ગુરુ સર્વ કળા સંપૂર્ણ છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੇ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੇ ਰੋਗ ਕੂਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામનું જાપ કરવાથી હંમેશા સુખ બની રહે છે અને અસત્ય માયાથી ઉત્પન્ન થયેલ બધા રોગ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕੁ ਅਰਾਧਹੁ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
એક પરમેશ્વર જ સત્ય છે, આથી તેની જ પ્રાર્થના કર;

ਜਾ ਕੀ ਸਰਨਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
જેની શરણ લેવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਨੀਦ ਸੁਹੇਲੀ ਨਾਮ ਕੀ ਲਾਗੀ ਭੂਖ ॥
હવે સુખની ઊંઘ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે અને નામની ભૂખ લાગી ગઈ છે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਬਿਨਸੇ ਸਭ ਦੂਖ ॥੨॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ નાશ થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਸਹਜਿ ਅਨੰਦ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! સરળ સ્થિતિમાં આનંદ કર;

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਭ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ બધી ચિંતા મટાડી દીધી છે ॥૩॥

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ॥
હે નાનક! આઠેય પ્રહર પ્રભુ નામનું જાપ જપતો રહે;

ਨਾਨਕ ਰਾਖਾ ਹੋਆ ਆਪਿ ॥੪॥੨॥੫੮॥
તે પોતે જ રખેવાળ બની જાય છે ॥૪॥૨॥૫૮॥

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩
રાગ રામકલી મહેલ ૫ પડ઼તાલ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਰਨਰਹ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥
પુરુષોત્તમ પરમેશ્વરને અમારું શત-શત પ્રણામ છે.

ਜਲਨ ਥਲਨ ਬਸੁਧ ਗਗਨ ਏਕ ਏਕੰਕਾਰੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જળ, થળ, પૃથ્વી તેમજ આકાશ બધામાં એક ૐકારનો જ નિવાસ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਨ ਧਰਨ ਪੁਨ ਪੁਨਹ ਕਰਨ ॥
તે સૃષ્ટિનો સંહાર કરનાર, પાલનકર્તા તેમજ ફરી ફરી ઉત્પન્ન કરનાર છે.

ਨਹ ਗਿਰਹ ਨਿਰੰਹਾਰੰ ॥੧॥
તેનું કોઇ ઘર નથી અને ન તો તે ભોજન કરે છે ॥૧॥

ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਨਾਮ ਹੀਰ ਊਚ ਮੂਚ ਅਪਾਰੰ ॥
તે ગહન-ગંભીર, ધીરજવાન, નામનો કિંમતી હીરો, સર્વોચ્ચ તેમજ અપરંપાર છે.

ਕਰਨ ਕੇਲ ਗੁਣ ਅਮੋਲ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੰ ॥੨॥੧॥੫੯॥
હે નાનક! તે અદ્દભૂત લીલા કરનાર, કિંમતી ગુણોના ભંડાર પર અમે બલિહાર જઈએ છીએ ॥૨॥૧॥૫૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੁਗੰਧ ਭੋਗ ਤਿਆਗਿ ਚਲੇ ਮਾਇਆ ਛਲੇ ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સોનુ તેમજ સ્ત્રી રૂપી માયાના છેતરાયેલા અનેક જીવ રૂપ-રંગો, સુગંધો તેમજ ભોગનાર પદાર્થોને ત્યાગીને દુનિયાથી ચાલ્યા ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੰਡਾਰ ਦਰਬ ਅਰਬ ਖਰਬ ਪੇਖਿ ਲੀਲਾ ਮਨੁ ਸਧਾਰੈ ॥
ધનથી ભરેલ પોતાના અરબો-ખરબોના ભંડાર તેમજ રમત-તમાશાને જોઈને જીવ મનને ધીરજ આપતો રહે છે

ਨਹ ਸੰਗਿ ਗਾਮਨੀ ॥੧॥
પરંતુ અંતિમ સમયે આ બધું જ તેની સાથે જતું નથી ॥૧॥

ਸੁਤ ਕਲਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ ਭਰਮਿ ਮੋਹਿਓ ਇਹ ਬਿਰਖ ਛਾਮਨੀ ॥
ભ્રમમાં ફસાયેલ જીવ પોતાના પુત્ર, પત્ની, ભાઈ તેમજ મિત્રના મોહમાં ઉલઝેલા છે, પરંતુ આ બધા વૃક્ષના છાયા સમાન નાશવંત છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਸੰਤ ਭਾਵਨੀ ॥੨॥੨॥੬੦॥
હે નાનક! પરમાત્માના ચરણોની શરણનું સુખ જ સંતોને સારું લાગે છે ૨૨૬૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੯ ਤਿਪਦੇ ॥
રાગ રામકલી મહેલ ૯ ત્રણપદ॥

ਰੇ ਮਨ ਓਟ ਲੇਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હે મન! પરમાત્માના નામનો સહારો લે,

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਸੈ ਪਾਵਹਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી દુર્બુદ્ધિ નાશ થઈ જાય છે તથા નિર્વાણ પદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਡਭਾਗੀ ਤਿਹ ਜਨ ਕਉ ਜਾਨਹੁ ਜੋ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
તે મનુષ્યને ખુશનસીબ સમજ, જે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪ ਖੋਇ ਕੈ ਫੁਨਿ ਬੈਕੁੰਠਿ ਸਿਧਾਵੈ ॥੧॥
તે જન્મ-જન્માંતરના પાપોનો નાશ કરીને વૈકુંઠમાં પહોંચી જાય છે ॥૧॥

ਅਜਾਮਲ ਕਉ ਅੰਤ ਕਾਲ ਮਹਿ ਨਾਰਾਇਨ ਸੁਧਿ ਆਈ ॥
જ્યારે અંતિમ સમયે પાપી અજમલને નારાયણની યાદ આવી તો

ਜਾਂ ਗਤਿ ਕਉ ਜੋਗੀਸੁਰ ਬਾਛਤ ਸੋ ਗਤਿ ਛਿਨ ਮਹਿ ਪਾਈ ॥੨॥
તેને એક ક્ષણમાં જ આવી ગતિ પ્રાપ્ત કરી લીધી, જે ગતિના મોટા-મોટા યોગીશ્વર પણ ઇચ્છુક છે ॥૨॥

ਨਾਹਿਨ ਗੁਨੁ ਨਾਹਿਨ ਕਛੁ ਬਿਦਿਆ ਧਰਮੁ ਕਉਨੁ ਗਜਿ ਕੀਨਾ ॥
ગજેન્દ્ર હાથીમાં ન કોઈ ગુણ હતા, ન તેને કોઈ વિદ્યા વાંચી હતી, પછી તેને ક્યુ ધર્મ-કર્મ કર્યું હતું?

ਨਾਨਕ ਬਿਰਦੁ ਰਾਮ ਕਾ ਦੇਖਹੁ ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਤਿਹ ਦੀਨਾ ॥੩॥੧॥
હે નાનક! રામનું વિરદ જો, તેને મગરના મુખથી બચાવીને તેને પણ અભયદાન આપ્યું હતું ॥૩॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રામકલી મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਕਉਨ ਜੁਗਤਿ ਅਬ ਕੀਜੈ ॥
હે સાધુજનો! હવે કયો વિચાર કરાય,

ਜਾ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੈ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી બધી દુર્બુધ્દ્રિ નાશ થઈ જાય અને મન રામની ભક્તિમાં પલળી જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਹੈ ਬੂਝੈ ਨਹ ਕਛੁ ਗਿਆਨਾ ॥
આ મન તો માયામાં ઉલઝેલું રહે છે અને જ્ઞાનને જરા પણ જાણતું નથી.

ਕਉਨੁ ਨਾਮੁ ਜਗੁ ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰੈ ਪਾਵੈ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ ॥੧॥
જગતમાં એવું કયું નામ છે, જેનું સ્મરણ કરવાથી નિર્વાણ પદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਭਏ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੰਤ ਜਨ ਤਬ ਇਹ ਬਾਤ ਬਤਾਈ ॥
જ્યારે સંતજન દયાળુ કૃપાળુ થઈ ગયો તો તેને આ જ્ઞાનની વાત બતાવી છે કે

ਸਰਬ ਧਰਮ ਮਾਨੋ ਤਿਹ ਕੀਏ ਜਿਹ ਪ੍ਰਭ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ॥੨॥
જેને પ્રભુનું કીર્તિગાન કર્યું છે, સમજી લે તેને બધા ધર્મ-કર્મ કરી લીધા છે ॥૨॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਰੁ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਮਹਿ ਨਿਮਖ ਏਕ ਉਰਿ ਧਾਰੈ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય રાત-દિવસ એક પળ માટે રામ નામનો પોતાના હ્રદયમાં ધારણ કરે છે,

ਜਮ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸੁ ਮਿਟੈ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਅਪੁਨੋ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰੈ ॥੩॥੨॥
તેનો મૃત્યુનો ભય મટી જાય છે અને તે પોતાનો જન્મ સંવારી લે છે ॥૩॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રામકલી મહેલ ૯॥

ਪ੍ਰਾਨੀ ਨਾਰਾਇਨ ਸੁਧਿ ਲੇਹਿ ॥
હે પ્રાણી! નારાયણનું ધ્યાન કર; ત્યારથી

ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਅਉਧ ਘਟੈ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਤੁ ਹੈ ਦੇਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્ષણ-ક્ષણ તારી ઉંમર ઓછી થતી જઈ રહી છે અને રાત-દિવસ તારું શરીર વ્યર્થ જઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਤਰਨਾਪੋ ਬਿਖਿਅਨ ਸਿਉ ਖੋਇਓ ਬਾਲਪਨੁ ਅਗਿਆਨਾ ॥
તારું બાળપણ અજ્ઞાનતામાં વીતી ગયું અને તરૂણાવસ્થા વિષય-વિકારોમાં ગુમાવી દીધી.

ਬਿਰਧਿ ਭਇਓ ਅਜਹੂ ਨਹੀ ਸਮਝੈ ਕਉਨ ਕੁਮਤਿ ਉਰਝਾਨਾ ॥੧॥
હવે તું ઘરડો થઈ ગયો છે, પરંતુ હજી પણ તું સમજી રહ્યો નથી, પછી કઈ ખોટી બુદ્ધિમાં ઉલઝેલ છે ॥૧॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਦੀਓ ਜਿਹ ਠਾਕੁਰਿ ਸੋ ਤੈ ਕਿਉ ਬਿਸਰਾਇਓ ॥
જે ઠાકોરે તને મનુષ્ય-જન્મ આપ્યો છે, તે તેને શા માટે ભુલાવી દીધો છે?

ਮੁਕਤੁ ਹੋਤ ਨਰ ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰੈ ਨਿਮਖ ਨ ਤਾ ਕਉ ਗਾਇਓ ॥੨॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી મુક્તિ થઈ જાય છે, તે ક્ષણ માત્ર પણ તેનું યશગાન કર્યું નથી ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਕੋ ਮਦੁ ਕਹਾ ਕਰਤੁ ਹੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਈ ॥
તું ધન-સંપંત્તિનું આટલું અભિમાન શા માટે કરે છે? અંતિમ સમય આ કોઈની સાથે જતી નથી.

ਨਾਨਕੁ ਕਹਤੁ ਚੇਤਿ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਹੋਇ ਹੈ ਅੰਤਿ ਸਹਾਈ ॥੩॥੩॥੮੧॥
હે ભાઈ! નાનક કહે છે કે ચિંતામણી પરમાત્માનુ સ્મરણ કર; અંતમાં તે જ તારો મદદગાર થશે ॥૩॥૩॥૮૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ
રામકલી મહેલ ૧ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੋਈ ਚੰਦੁ ਚੜਹਿ ਸੇ ਤਾਰੇ ਸੋਈ ਦਿਨੀਅਰੁ ਤਪਤ ਰਹੈ ॥
આકાશમાં તે જ ચંદ્ર અને તારા ચમકી રહ્યા છે તથા તે જ સૂર્ય તપી રહ્યો છે.

ਸਾ ਧਰਤੀ ਸੋ ਪਉਣੁ ਝੁਲਾਰੇ ਜੁਗ ਜੀਅ ਖੇਲੇ ਥਾਵ ਕੈਸੇ ॥੧॥
તે જ ધરતી છે અને તે જ પવન ઝૂલી રહ્યો છે. આ કઈ રીતે માની શકાય છે કે કોઈ યુગ જીવોમાં ક્રિયાશીલ થાય છે? ॥૧॥

ਜੀਵਨ ਤਲਬ ਨਿਵਾਰਿ ॥
પોતાના જીવનની લાલચ છોડી દે.

ਹੋਵੈ ਪਰਵਾਣਾ ਕਰਹਿ ਧਿਙਾਣਾ ਕਲਿ ਲਖਣ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે મનુષ્ય માસુમ પર અત્યાચાર કરે છે, તેની સતાને મનાય છે. આને કળિયુગના લક્ષણ સમજ ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਤੈ ਦੇਸਿ ਨ ਆਇਆ ਸੁਣੀਐ ਤੀਰਥ ਪਾਸਿ ਨ ਬੈਠਾ ॥
કોઈથી આવું સાંભળ્યું નથી કે કળિયુગ કોઈ દેશમાં આવ્યો છે અને ન તો આ કોઈ તીર્થની પાસે બેઠો છે.

ਦਾਤਾ ਦਾਨੁ ਕਰੇ ਤਹ ਨਾਹੀ ਮਹਲ ਉਸਾਰਿ ਨ ਬੈਠਾ ॥੨॥
જ્યાં કોઈ દાણી દાન કરી રહ્યો છે, ત્યાં પણ કળિયુગ નથી અને કોઈ વિશેષ સ્થાન પર મહેલનું નિર્માણ કરીને પણ બેઠો નથી ॥૨॥

ਜੇ ਕੋ ਸਤੁ ਕਰੇ ਸੋ ਛੀਜੈ ਤਪ ਘਰਿ ਤਪੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જો કોઈ સત્ય, ધર્મ કે સારું આચરણ કરે છે તો તે નષ્ટ થાય છે. જો કોઈ તપસ્યા કરે છે તો તેની તપસ્યા સફળ થતી નથી.

ਜੇ ਕੋ ਨਾਉ ਲਏ ਬਦਨਾਵੀ ਕਲਿ ਕੇ ਲਖਣ ਏਈ ॥੩॥
જો કોઈ પરમાત્માનું નામ લે છે તો લોકોમાં તેની બદનામી થાય છે. આ કળીયુગના લક્ષણ છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਸਿਕਦਾਰੀ ਤਿਸਹਿ ਖੁਆਰੀ ਚਾਕਰ ਕੇਹੇ ਡਰਣਾ ॥
જે મનુષ્યને શાસન મળે છે તો તે પણ નષ્ટ થાય છે. નોકરોને કોઈ પ્રકારનું કોઈ ડર હોતું નથી?

ਜਾ ਸਿਕਦਾਰੈ ਪਵੈ ਜੰਜੀਰੀ ਤਾ ਚਾਕਰ ਹਥਹੁ ਮਰਣਾ ॥੪॥
જ્યારે શાસકને સાંકળ પડે છે તો નોકરોના હાથે જ તેનું મૃત્યુ થાય છે અર્થાત નોકર જ માલિકથી દગો કરે છે ॥૪॥

ਆਖੁ ਗੁਣਾ ਕਲਿ ਆਈਐ ॥
કળિયુગ આવી ગયો છે, આથી પ્રભુના ગુણ ગા.

ਤਿਹੁ ਜੁਗ ਕੇਰਾ ਰਹਿਆ ਤਪਾਵਸੁ ਜੇ ਗੁਣ ਦੇਹਿ ਤ ਪਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્ય, ત્રેતા તેમજ દ્વાપર આ ત્રણેય યુગોનું ન્યાય હવે સમાપ્ત થઈ ગયું છે. આ યુગમાં પ્રભુનું ગુણગાન જ બધાથી મોટી ઉપલબ્ધતા તેમજ મુક્તિનું સાધન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਲਿ ਕਲਵਾਲੀ ਸਰਾ ਨਿਬੇੜੀ ਕਾਜੀ ਕ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਆ ॥
કલેશવાળા આ કળિયુગમાં ઇસ્લામી કાનૂન જ ચુકાદો કરે છે અને કાજી વાદળી વસ્ત્ર પહેરીને કૃષ્ણ બનેલ છે.

ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬੇਦੁ ਅਥਰਬਣੁ ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਲਹਿਆ ॥੫॥
આ કળિયુગમાં બ્રહ્મા દ્વારા રચિત અથર્વવેદ પ્રધાન છે અને કરેલા કર્મો દ્વારા કીર્તિ અથવા અપકીર્તિ મળે છે ॥૫॥

ਪਤਿ ਵਿਣੁ ਪੂਜਾ ਸਤ ਵਿਣੁ ਸੰਜਮੁ ਜਤ ਵਿਣੁ ਕਾਹੇ ਜਨੇਊ ॥
પરમાત્મા વગર બીજા દેવતાઓની પૂજા, સત્ય વગર સંયમ તેમજ દ્રઢતા વગર જનોઈ ધારણ કરવી ક્યાં કામની છે?

ਨਾਵਹੁ ਧੋਵਹੁ ਤਿਲਕੁ ਚੜਾਵਹੁ ਸੁਚ ਵਿਣੁ ਸੋਚ ਨ ਹੋਈ ॥੬॥
તમે તીર્થોમાં સ્નાન કરો છો, શરીરને ઘસી-ઘસીને ધોતા તથા માથા પર તિલક લગાવો છો પરંતુ મનની પવિત્રતા વગર શરીર શુદ્ધ થતું નથી ॥૬॥

ਕਲਿ ਪਰਵਾਣੁ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣੁ ॥
હવે કતેબ તેમજ કુરાન જ કળિયુગમાં માન્ય થઈ ગયા છે અને

ਪੋਥੀ ਪੰਡਿਤ ਰਹੇ ਪੁਰਾਣ ॥
પંડિતોના ધાર્મિક ગ્રંથો તેમજ પુરાણોનું મહત્વ રહ્યું નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਉ ਭਇਆ ਰਹਮਾਣੁ ॥
હે નાનક! તે પરમાત્માનું નામ રહમાન થઈ ગયું છે,

ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਤੂ ਏਕੋ ਜਾਣੁ ॥੭॥
પરંતુ તે રચયિતાને એક જ સમજ ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਏਦੂ ਉਪਰਿ ਕਰਮੁ ਨਹੀ ॥
હે નાનક! જે પરમાત્માનું નામ જપે છે, તેને જ યશ મળે છે, આનાથી ઉપર બીજું કોઈ કર્મ નથી.

ਜੇ ਘਰਿ ਹੋਵੈ ਮੰਗਣਿ ਜਾਈਐ ਫਿਰਿ ਓਲਾਮਾ ਮਿਲੈ ਤਹੀ ॥੮॥੧॥
જો કોઈ મનુષ્યના હૃદય-ઘરમાં નામરૂપી વસ્તુ પડેલી હોય અને તે આને કોઈ બીજાથી માંગવા જાય તો તેને ફરિયાદ જ મળે છે ॥૮॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਜਗੁ ਪਰਬੋਧਹਿ ਮੜੀ ਬਧਾਵਹਿ ॥
હે યોગી! તું જગતને ઉપદેશ દે છે પરંતુ પેટ-પૂજા દ્વારા પોતાનું શરીરરૂપી મઠ વધારી રહ્યો છે.

ਆਸਣੁ ਤਿਆਗਿ ਕਾਹੇ ਸਚੁ ਪਾਵਹਿ ॥
તું પોતાનું આસન ત્યાગીને સત્યને કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਕਾਮਣਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
તું નારીથી પ્રેમ કરનાર છે અને મમતા-મોહમાં ફસાયેલ છે.

ਨਾ ਅਉਧੂਤੀ ਨਾ ਸੰਸਾਰੀ ॥੧॥
ન તું અવધૂત છે અને ન તો ગૃહસ્થી છે ॥૧॥

ਜੋਗੀ ਬੈਸਿ ਰਹਹੁ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਖੁ ਭਾਗੈ ॥
હે યોગી! પોતાનું આસન લગાવીને બેસી રહે, તારી મુશ્કેલી તેમજ દુઃખ દૂર થઈ જશે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਗਤ ਲਾਜ ਨ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તને ઘર-ઘર માંગતા શરમ આવતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਗਾਵਹਿ ਗੀਤ ਨ ਚੀਨਹਿ ਆਪੁ ॥
દેખાવના રૂપમાં તું ગીત ગાતો રહે છે પરંતુ પોતાના આત્મસ્વરૂપને ઓળખતો નથી.

ਕਿਉ ਲਾਗੀ ਨਿਵਰੈ ਪਰਤਾਪੁ ॥
તારા મનને લાગેલી તૃષ્ણાગ્નિ કઈ રીતે ઠરી શકે છે?

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਚੈ ਮਨ ਭਾਇ ॥
જો તારા મનમાં ગુરુના શબ્દથી પ્રેમ બની જાય તો

ਭਿਖਿਆ ਸਹਜ ਵੀਚਾਰੀ ਖਾਇ ॥੨॥
તને સ્મરણ દ્વારા પરમાનંદની ભિક્ષાનું ભોજન મળશે ॥૨॥

ਭਸਮ ਚੜਾਇ ਕਰਹਿ ਪਾਖੰਡੁ ॥
તું પોતાના શરીર પર રાખ લગાવીને પાખંડ કરે છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਹਹਿ ਜਮ ਡੰਡੁ ॥
મોહ-માયામાં ફસાઈને યમની સજા ભોગવે છે.

ਫੂਟੈ ਖਾਪਰੁ ਭੀਖ ਨ ਭਾਇ ॥
તારું તૂટેલ હૃદયરૂપી ખપ્પર પ્રભુ-નામની ભિક્ષા પ્રાપ્ત કરતું નથી,

ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੩॥
જે કારણે બંધનોમાં બંધાઈને જન્મતો-મરતો રહે છે ॥૩॥

ਬਿੰਦੁ ਨ ਰਾਖਹਿ ਜਤੀ ਕਹਾਵਹਿ ॥
તું પોતાના વીર્યને રોકીને રાખતો નથી અને પોતાને બ્રહ્મચારી કહેવડાવે છે.

ਮਾਈ ਮਾਗਤ ਤ੍ਰੈ ਲੋਭਾਵਹਿ ॥
માયાના ત્રણ ગુણોમાં મુગ્ધ થઈને માયા માંગતો રહે છે.

ਨਿਰਦਇਆ ਨਹੀ ਜੋਤਿ ਉਜਾਲਾ ॥
તારું મન નિર્દયી છે, આથી પ્રભુ-પ્રકાશ થયો નથી અને

ਬੂਡਤ ਬੂਡੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲਾ ॥੪॥
જગતના બધા જંજાળોમાં ડૂબતો ડૂબી ગયો છે ॥૪॥

ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਖਿੰਥਾ ਬਹੁ ਥਟੂਆ ॥
પોતાનું કફન પહેરીને ખૂબ આડંબર કરીને તું વેશ બનાવી લે છે.

ਝੂਠੋ ਖੇਲੁ ਖੇਲੈ ਬਹੁ ਨਟੂਆ ॥
તું નટની જેમ જ અસત્ય રમત રમતો રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਚਿੰਤਾ ਬਹੁ ਜਾਰੇ ॥
ચિંતાની આગ તારા અંતર્મનને સળગાવતી રહે છે.

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰੇ ॥੫॥
શુભ કર્મો વગર કેવી રીતે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૫॥

ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਫਟਕ ਬਨਾਈ ਕਾਨਿ ॥
તે કાંચની મુદ્રાઓ બનાવીને કાનમાં પહેરેલ છે.

ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਬਿਦਿਆ ਬਿਗਿਆਨਿ ॥
સત્યની વિદ્યાથી અજ્ઞાની બનીને મુક્તિ મળતી નથી.

ਜਿਹਵਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਾਦਿ ਲੋੁਭਾਨਾ ॥
તું જીભ તેમજ ઇન્દ્રિયોના સ્વાદમાં ફસાયેલ છે,

ਪਸੂ ਭਏ ਨਹੀ ਮਿਟੈ ਨੀਸਾਨਾ ॥੬॥
આથી તું પશુ બની ગયો છે અને તારું આ નિશાન મટતું નથી ॥૬॥

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਲੋਗਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਜੋਗਾ ॥
જેમ જગતના લોકો માયાના ત્રણ ગુણોમાં ફસાયેલ છે, તેમ જ યોગી ત્રિગુણોમાં ફસાયેલ છે.

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ਚੂਕਸਿ ਸੋਗਾ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દનું ચિંતન કરે છે, તેની ચિંતા મટી જાય છે.

ਊਜਲੁ ਸਾਚੁ ਸੁ ਸਬਦੁ ਹੋਇ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા મન પ્રકાશિત થઈ જાય છે.

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਵੀਚਾਰੇ ਸੋਇ ॥੭॥
તે જ યોગી આવો વિચાર કરે છે ॥૭॥

ਤੁਝ ਪਹਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਤੂ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
હે પ્રભુ! તું બધું જ કરવામાં સમર્થ છે અને તારી જ પાસે નવનિધિઓ છે.

ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਗੁ ॥
તું જ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેને નાશ કરી દે છે, જે તું કરે છે, તે જ થાય છે.

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸਚੁ ਸੁਚੀਤੁ ॥
જે દ્રઢતા, સદાચાર તેમજ સંયમને ધારણ કરે છે, સત્ય તેના હ્રદયમાં વસે છે.

ਨਾਨਕ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮੀਤੁ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! આવો યોગી ત્રણેય લોકનો મિત્ર બની જાય છે ॥૮॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਖਟੁ ਮਟੁ ਦੇਹੀ ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥
છ ચક્રોવાળું શરીર એક મઠ છે અને આમાં વૈરાગ્યવાન મન સ્થિત છે.

ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਧੁਨਿ ਅੰਤਰਿ ਜਾਗੀ ॥
અનહદ શબ્દની ધ્વનીને સાંભળનારી સુતેલી ચેતના અંતરમાં જાગી ગઈ છે.

ਵਾਜੈ ਅਨਹਦੁ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੀਣਾ ॥
અનહદ શબ્દ વાગી રહ્યા છે અને મારું મન તેમાં લીન થઈ ગયું છે.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਪਤੀਣਾ ॥੧॥
ગુરુના વચનોથી સત્ય-નામમાં મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
હે પ્રાણી! રામની ભક્તિથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખ બનીને જ હરિ નામ મીઠું લાગે છે અને મન હરિ-નામમાં જ જોડાય જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਿਵਰਜਿ ਸਮਾਏ ॥
મોહ માયાને રોકીને જ મન નામમાં લીન થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જો સાચો ગુરુ મળી જાય તો તે જીવને પોતાની સંગતિમાં રાખીને પરમાત્માથી મળાવી દે છે.

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਹੀਰਾ ॥
નામરૂપી રત્ન કિંમતી હીરો છે અને

ਤਿਤੁ ਰਾਤਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੨॥
મારુ ધન ધીરજવાન થઈને તેમાં જ લીન થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਰੋਗੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
રામની ભક્તિ કરવાથી અહમ તેમજ મમતાનો રોગ લાગતો નથી અને

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
યમનો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਜਮੁ ਜੰਦਾਰੁ ਨ ਲਾਗੈ ਮੋਹਿ ॥
નિર્દયી યમદૂત નજીક આવતો નથી

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਸੋਹਿ ॥੩॥
મારા હ્રદયમાં પરમાત્માનું નિર્મળ નામ શોભા આપી રહ્યું છે ॥૩॥

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਭਏ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥
શબ્દનું ચિંતન કરીને નિરંકારી થઈ ગયો છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਗੇ ਦੁਰਮਤਿ ਪਰਹਾਰੀ ॥
અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલું મન ગુરુમત દ્વારા જાગી ગયું છે ને દુર્બુધ્દ્ધિ દૂર થઈ ગઈ છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
હવે દિવસ-રાત સાવધાન થઈને પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગી રહે છે.

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਅੰਤਰਿ ਪਾਈ ॥੪॥
હવે જીવનથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૪॥

ਅਲਿਪਤ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥
જે આત્મા શરીરની ગુફામાં રહે છે અને વિલક્ષણ છે અને ભ્રાંતિથી યુક્ત છે અને

ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਸਬਦਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥
શબ્દ દ્વારા કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ તસ્કરોને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਪਰ ਘਰ ਜਾਇ ਨ ਮਨੁ ਡੋਲਾਏ ॥
તેનું મન અહીં-તહીં ભટકતું નથી અને માયા તેમજ વિકારોના આ ઘરમાં આવતું નથી.

ਸਹਜ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਹਉ ਸਮਾਏ ॥੫॥
તે સરળ જ સત્યમાં સમાઈ રહે છે ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗਿ ਰਹੇ ਅਉਧੂਤਾ ॥
જે ગુરુથી ઉપદેશ લઈને જાગૃત રહે છે, તે જ અવધૂત છે.

ਸਦ ਬੈਰਾਗੀ ਤਤੁ ਪਰੋਤਾ ॥
તે હંમેશા વેરાગી છે, જેને પરમતત્વ પ્રભુને મનમાં વસાવી લીધો છે.

ਜਗੁ ਸੂਤਾ ਮਰਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
જગત અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલું રહે છે, આથી આવક જાવકમાં પડી રહે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੬॥
શબ્દ-ગુરુ વગર જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૬॥

ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਵਜੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
દિવસ-રાત અનહદ શબ્દ વાગતા રહે છે,

ਅਵਿਗਤ ਕੀ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤੀ ॥
ગુરુમુખ જ પરમાત્માની ગતિને જાણે છે.

ਤਉ ਜਾਨੀ ਜਾ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੀ ॥
જેને શબ્દને ઓળખી લીધા છે, તેને જ આ રહસ્યનું જ્ઞાન થયું છે કે

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥੭॥
એક નિર્લિપ્ત પરમાત્મા કણ-કણમાં હાજર છે ॥૭॥

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਸਹਜਿ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
મન સરળ જ શૂન્ય-સમાધિમાં લીન રહે છે.

ਤਜਿ ਹਉ ਲੋਭਾ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
પોતાના આત્માભિમાન તેમજ લોભને ત્યાગીને એક પ્રભુને જાણી લીધો છે.

ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਅਪਨਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુના શિષ્યનું મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું તો

ਨਾਨਕ ਦੂਜਾ ਮੇਟਿ ਸਮਾਨਿਆ ॥੮॥੩॥
તે દ્વૈતભાવને મટાડીને સત્યમાં જોડાય ગયો ॥૮॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਸਾਹਾ ਗਣਹਿ ਨ ਕਰਹਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પંડિત શુભ મુર્હૂતની ગણના કરે છે, પરંતુ આ વિચાર કરતો નથી કે

ਸਾਹੇ ਊਪਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
ઓમકાર મૂર્હુતથી ઉપર છે.

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે, તે મુર્હુત વિધિને જાણે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਹੋਇ ਤ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥੧॥
જ્યારે મનુષ્યને ગુરુ ઉપદેશ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તો તે પરમાત્માના હુકમને ઓળખી લે છે ॥૧॥

ਝੂਠੁ ਨ ਬੋਲਿ ਪਾਡੇ ਸਚੁ ਕਹੀਐ ॥
હે પંડિત! ક્યારેય અસત્ય ન બોલ, સત્ય જ કહેવું જોઈએ.

ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਸਬਦਿ ਘਰੁ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે અહંકાર દૂર થઈ જાય છે તો શબ્દો દ્વારા સાચું ઘર મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਣਿ ਗਣਿ ਜੋਤਕੁ ਕਾਂਡੀ ਕੀਨੀ ॥
જ્યોતિષ ગ્રહ-નક્ષત્રોની ગણના કરીને કુંડળી બનાવે છે.

ਪੜੈ ਸੁਣਾਵੈ ਤਤੁ ਨ ਚੀਨੀ ॥
તે કુંડળીને વાંચી-વાંચીને બીજાને સંભળાવે છે પરંતુ પરમતત્વને જાણતો નથી.

ਸਭਸੈ ਊਪਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશનો વિચાર સૌથી ઉપર છે.

ਹੋਰ ਕਥਨੀ ਬਦਉ ਨ ਸਗਲੀ ਛਾਰੁ ॥੨॥
હું કોઈ બીજી વાત કરતો નથી, ત્યારથી બીજું બધું જ રાખ સમાન છે ॥૨॥

ਨਾਵਹਿ ਧੋਵਹਿ ਪੂਜਹਿ ਸੈਲਾ ॥
પંડિત નહાઈ-ધોઈને પથ્થરોની મૂર્તિઓની પૂજા કરે છે પરંતુ

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਰਾਤੇ ਮੈਲੋ ਮੈਲਾ ॥
પરમાત્માના નામમાં લીન થયા વગર મન ગંદુ જ રહે છે.

ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਰਥਿ ॥
ઘમંડ દૂર કરવાથી જ જીવ ને સારથી પ્રભુ મળે છે.

ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਕਿਰਤਾਰਥਿ ॥੩॥
પ્રાણોને મુક્તિ આપનાર તેમજ કૃતાર્થ કરનાર પરમાત્મને જપી લે ॥૩॥

ਵਾਚੈ ਵਾਦੁ ਨ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥
તું વેદોનો તો વિચાર કરતો નથી અને વાદ-વિવાદ વિશે જ વિચારતો રહે છે.

ਆਪਿ ਡੁਬੈ ਕਿਉ ਪਿਤਰਾ ਤਾਰੈ ॥
તું પોતે તો ડૂબી રહ્યો છે, પછી પોતાના પૂર્વજોને કેવી રીતે પાર કરાવી શકે છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਚੀਨੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ જ દરેક શરીરમાં વ્યાપક બ્રહ્મને જાણે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥੪॥
જેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે, તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે ॥૪॥

ਗਣਤ ਗਣੀਐ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਜੀਐ ॥
મુર્હૂતની ગણના કરવાથી શંકા બની રહે છે અને દુઃખ ભોગવું પડે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਵੈ ਸੁਖੁ ਥੀਐ ॥
ગુરૂની શરણમાં આવવાથી સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਰਿ ਅਪਰਾਧ ਸਰਣਿ ਹਮ ਆਇਆ ॥
અનેક ગુનાઓ કરીને જ્યારે અમે ગુરૂની શરણમાં આવી જઈએ છીએ તો

ਗੁਰ ਹਰਿ ਭੇਟੇ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥੫॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા શુભ કર્મોને કારણે ગુરુ પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૫॥

ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਨ ਆਈਐ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
જો અમે ગુરૂની શરણમાં આવતા નથી તો બ્રહ્મની પ્રાપ્તિ થઈ શકતી નથી.

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈਐ ਜਨਮਿ ਮਰਿ ਆਈਐ ॥
ભ્રમમાં ભુલાઈને અમે જન્મ-મરણના ચક્કરમાં પડી રહીએ છીએ.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧਉ ਮਰੈ ਬਿਕਾਰੁ ॥
વિકારને કારણે બંધાઈને યમના દરવાજા પર મરાય છે.

ਨਾ ਰਿਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਸਬਦੁ ਅਚਾਰੁ ॥੬॥
ન અમારા હૃદયમાં નામ વસે છે અને ન તો સારું આચરણ બને છે ॥૬॥

ਇਕਿ ਪਾਧੇ ਪੰਡਿਤ ਮਿਸਰ ਕਹਾਵਹਿ ॥
કોઈ પોતાને પુરોહિત, પંડિત તેમજ મિશ્ર કહેવડાવે છે પરંતુ

ਦੁਬਿਧਾ ਰਾਤੇ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥
મુશ્કેલીમાં લીન થઈને સત્યને પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેને પરમાત્માના નામનો આધાર મળી ગયો છે,

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋ ਜਨੁ ਆਪਾਰੁ ॥੭॥
કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ જ પ્રભુનો ભક્ત છે ॥૭॥

ਏਕੁ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਚੁ ਏਕੈ ॥
દુનિયામાં ભલે કોઈ ખરાબ અથવા સારો છે, પરંતુ એક પરમાત્મા જ સત્ય છે.

ਬੂਝੁ ਗਿਆਨੀ ਸਤਗੁਰ ਕੀ ਟੇਕੈ ॥
હે જ્ઞાની! સદ્દગુરૂનો સહારો લઈને આ રહસ્યને સમજ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੀ ਏਕੋ ਜਾਣਿਆ ॥
ગુરુથી ઉપદેશ લઈને કોઈ દુર્લભે એક પ્રભુને સમજ્યો છે અને

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਮੇਟਿ ਸਮਾਣਿਆ ॥੮॥
તે આવક જાવક મટાડીને સત્યમાં જ જોડાય ગયો છે ॥૮॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
જેના હૃદયમાં શાશ્વત પરમાત્મા છે,

ਸਰਬ ਗੁਣੀ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે સર્વગુણસંપન્ન સાચા પ્રભુનું ચિંતન કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥
હે નાનક! આવો જીવ ગુરુ રજાનુસાર કર્મ કરે છે અને

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥੯॥੪॥
પરમ સત્યમાં જ જોડાય જય છે ॥૯॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਹਠੁ ਨਿਗ੍ਰਹੁ ਕਰਿ ਕਾਇਆ ਛੀਜੈ ॥
આ યોગની ક્રિયા તેમજ ઇન્દ્રિયોને સંયમ કરવાથી શરીર ક્ષીણ થઈ જાય છે.

ਵਰਤੁ ਤਪਨੁ ਕਰਿ ਮਨੁ ਨਹੀ ਭੀਜੈ ॥
વ્રત-ઉપવાસ તેમજ તપસ્યા કરવાથી પણ મન સંતુષ્ટ થતું નથી.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਪੂਜੈ ॥੧॥
રામ-નામ સમાન બીજું પહોંચનાર નથી ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਮਨਾ ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਗੁ ਕੀਜੈ ॥
હે મન! ગુરુની સેવા કર અને ભક્તજનોની સંગતિ કર.

ਜਮੁ ਜੰਦਾਰੁ ਜੋਹਿ ਨਹੀ ਸਾਕੈ ਸਰਪਨਿ ਡਸਿ ਨ ਸਕੈ ਹਰਿ ਕਾ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનો રસ પીવાથી નિર્દયી યમદૂત પણ પાસે આવતો નથી અને માયારૂપી નાગણી પણ ડંખ મારી શકતી નથી ॥૧॥વિયુરામ॥

ਵਾਦੁ ਪੜੈ ਰਾਗੀ ਜਗੁ ਭੀਜੈ ॥
આખું જગત વાદ-વિવાદમાં પડ્યું રહે છે અને રાગ સંગીત દ્વારા ખુશ થતું રહે છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਿਖਿਆ ਜਨਮਿ ਮਰੀਜੈ ॥
ત્રિગુણાત્મક માયારૂપી ઝેરમાં પડીને જીવ જન્મતો-મરતો રહે છે અને

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਦੂਖੁ ਸਹੀਜੈ ॥੨॥
રામ-નામ વગર ખુબ દુ:ખ સહન કરે છે ॥૨॥

ਚਾੜਸਿ ਪਵਨੁ ਸਿੰਘਾਸਨੁ ਭੀਜੈ ॥
યોગી પ્રાણાયામ કરે છે અને આસન પર બેસીને ખુબ ખુશ થાય છે.

ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਖਟੁ ਕਰਮ ਕਰੀਜੈ ॥
તે નિયોલી કર્મ તેમજ છ હઠયોગ કર્મ પણ કરતો રહે છે પરંતુ

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਸਾਸੁ ਲੀਜੈ ॥੩॥
રામ નામ વગર તે વ્યર્થ શ્વાસ લે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਕਿਉ ਧੀਰਜੁ ਧੀਜੈ ॥
જ્યારે અંતરમનમાં કામ-ક્રોધ વગેરે પાંચ વિકારોની આગ સળગતી રહે છે તો કઈ રીતે ધીરજ થઈ શકે છે.

ਅੰਤਰਿ ਚੋਰੁ ਕਿਉ ਸਾਦੁ ਲਹੀਜੈ ॥
અંતરમનમાં કામાદિક ચોરોનો વાસ છે, પછી જીવનનો કેવી રીતે સ્વાદ મળી શકે છે?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਕਾਇਆ ਗੜੁ ਲੀਜੈ ॥੪॥
ગુરુમુખ બનવાથી શરીરરૂપી કિલ્લા પર જીત પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૪॥

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਤੀਰਥ ਭਰਮੀਜੈ ॥
મનમાં ગંદકી હોવાને કારણે તીર્થોમાં ભટકવાનો કોઈ ફાયદો નથી.

ਮਨੁ ਨਹੀ ਸੂਚਾ ਕਿਆ ਸੋਚ ਕਰੀਜੈ ॥
જો મન જ શુધ્ધ નથી તો ધાર્મિક સફાઈનો શું અર્થ છે?

ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਦੋਸੁ ਕਾ ਕਉ ਦੀਜੈ ॥੫॥
જ્યારે ભાગ્ય લેખ જ આવું છે તો પછી કોને દોષ અપાય ॥૫॥

ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਹਿ ਦੇਹੀ ਦੁਖੁ ਦੀਜੈ ॥
જે ભોજન કરતું નથી, ઉપવાસ રાખે છે. તે તો પોતાના શરીરને દુઃખ જ દે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਹੀ ਥੀਜੈ ॥
ગુરુના જ્ઞાન વગર જીવની તૃપ્તિ થતી નથી અને

ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੈ ਜਨਮਿ ਮਰੀਜੈ ॥੬॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ આવક જાવકના ચક્રમાં પડીને જન્મતો મરતો રહે છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਛਿ ਸੰਗਤਿ ਜਨ ਕੀਜੈ ॥
સદ્દગુરુથી પૂછીને ભક્તજનોની સંગતિ કરવી જોઈએ.

ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਾਚੈ ਨਹੀ ਜਨਮਿ ਮਰੀਜੈ ॥
જો મન પરમાત્મામાં લીન રહે તો તે જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਕਰਮੁ ਕੀਜੈ ॥੭॥
રામ-નામનું સ્મરણ કર્યા વગર બીજા ધર્મ-કર્મ કરવાનો કોઈ લાભ નથી ॥૭॥

ਊਂਦਰ ਦੂੰਦਰ ਪਾਸਿ ਧਰੀਜੈ ॥
ઉંદરની જેમ અવાજ કરેલ મનના વિચારોને એક તરફ કરી દે.

ਧੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥
રામ નામનું સ્મરણ જ સાચી સેવા છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੈ ॥੮॥੫॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે એવી કૃપા કરો કે મને નામનું દાન મળી જાય ॥૮॥૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਅੰਤਰਿ ਉਤਭੁਜੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
પરમાત્મા સિવાય બીજી કોઈ પણ વનસ્પતિ વગેરે જીવોની ઉત્પત્તિ કરનાર નથી

ਜੋ ਕਹੀਐ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੋਈ ॥
જે વસ્તુનું પણ કથન કરાય, તે પ્રભુથી જ ઉત્પન્ન થઈ છે.

ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
યુગ-યુગાંતરોથી એક પરમેશ્વર જ સત્ય છે,

ਉਤਪਤਿ ਪਰਲਉ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੧॥
વિશ્વની ઉત્પત્તિ તેમજ પ્રલય કરનાર તેના સિવાય બીજો કોઈ નથી ॥૧॥

ਐਸਾ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ॥
મારો ઠાકોર એવો ગહન-ગંભીર છે,

ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਜਮ ਤੀਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પણ તેનું જાપ કર્યું છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે. હરિનું નામ-સ્મરણ કરવાથી યમનું તિર લાગતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਹੀਰਾ ਨਿਰਮੋਲੁ ॥
પ્રભુનું નામ કિંમતી રત્ન તેમજ હીરો છે,

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਮਰੁ ਅਤੋਲੁ ॥
તે સાચો માલિક અમર તેમજ અતુલનીય છે.

ਜਿਹਵਾ ਸੂਚੀ ਸਾਚਾ ਬੋਲੁ ॥
તેની જીભ શુદ્ધ તેમજ વચન સત્ય છે.

ਘਰਿ ਦਰਿ ਸਾਚਾ ਨਾਹੀ ਰੋਲੁ ॥੨॥
તેનો ઘર દરવાજો હંમેશા સત્ય છે અને કોઈ અંધાધૂંધી નથી ॥૨॥

ਇਕਿ ਬਨ ਮਹਿ ਬੈਸਹਿ ਡੂਗਰਿ ਅਸਥਾਨੁ ॥
કોઈ જંગલમાં જઈને બેસે છે તો કોઈ પહાડોમાં, ગુફાઓ વગેરે સ્થાન પર બેસી જાય છે.

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਪਚਹਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
આવો મનુષ્ય નામને ભુલાવીને અભિમાનમાં પીડિત થાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਆ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨੁ ॥
પરમાત્માના નામ વગર જ્ઞાન-ધ્યાનનું કોઈ મહત્વ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਹਿ ਦਰਗਹਿ ਮਾਨੁ ॥੩॥
ગુરુમુખ જ સત્યના દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૩॥

ਹਠੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਕਰੈ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય હઠ તેમજ અહંકાર કરે છે, તેને સત્યની પ્રાપ્તિ થતી નથી.

ਪਾਠ ਪੜੈ ਲੇ ਲੋਕ ਸੁਣਾਵੈ ॥
કોઈ ધાર્મિક ગ્રંથોનો પાઠ વાંચીને લોકોને સંભળાવે છે તેમજ

ਤੀਰਥਿ ਭਰਮਸਿ ਬਿਆਧਿ ਨ ਜਾਵੈ ॥
તીર્થ-યાત્રા કરવાથી પણ રોગ દૂર થતા નથી.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥੪॥
પ્રભુ નામ વગર કઈ રીતે સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૪॥

ਜਤਨ ਕਰੈ ਬਿੰਦੁ ਕਿਵੈ ਨ ਰਹਾਈ ॥
ભલે મનુષ્ય કેટલાય પ્રયત્ન કરે, પરંતુ તે પોતાના વીર્યને નિયંત્રણમાં કરી શકતો નથી.

ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਨਰਕੇ ਪਾਈ ॥
તેનું મન ડગમગતું રહે છે અને તે નરકમાં જ પડે છે.

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਾਧੋ ਲਹੈ ਸਜਾਈ ॥
તે યમપુરીમાં બંધાયેલ સજા ભોગવે છે અને

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜੀਉ ਜਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੫॥
નામ વગર મન સળગતું જ રહે છે ॥૫॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਕੇਤੇ ਮੁਨਿ ਦੇਵਾ ॥
કેટલાય સિદ્ધ-સાધક, ઋષિ-મુનિ તેમજ દેવતા

ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹਿ ਭੇਵਾ ॥
હઠ સંયમ દ્વારા પોતાના મનની તૃષ્ણાને તૃપ્ત કરી શકતા નથી.

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਗਹਹਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ॥
જે શબ્દનું ચિંતન કરે છે, ગુરૂની સેવામાં લીન રહે છે,

ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਿਰਮਲ ਅਭਿਮਾਨ ਅਭੇਵਾ ॥੬॥
તેનું મન-શરીર નિર્મળ થઈ જાય છે અને અભિમાન મટી જાય છે ॥૬॥

ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਪਾਵੈ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી જેને ગુરુ મળી જાય છે, તેને સત્ય નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਤੁਮ ਸਰਣਾਗਤਿ ਰਹਉ ਸੁਭਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું ખૂબ શ્રદ્ધાથી તારી શરણમાં રહું છું અને

ਤੁਮ ਤੇ ਉਪਜਿਓ ਭਗਤੀ ਭਾਉ ॥
તારાથી જ ભક્તિ-ભાવના ઉત્પન્ન થાય છે.

ਜਪੁ ਜਾਪਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥੭॥
ગુરુથી હરિ-નામનું મંત્ર લઈને તેનો જ જાપ જપતો રહું છું ॥૭॥

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਜਾਇ ਮਨ ਭੀਨੈ ॥
મનના નામ-રસમાં પલળવાથી અહંકાર તેમજ ઘમંડ દૂર થઈ જાય છે.

ਝੂਠਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਪਾਖੰਡਿ ਕੀਨੈ ॥
પાખંડ કરવા તેમજ અસત્ય બોલવાથી સત્યની પ્રાપ્તિ થતી નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨਹੀ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર સત્યનું ઘર પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! ગુરુમુખ બનીને પરમતત્વનું ચિંતન કર ॥૮॥૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਜਿਉ ਆਇਆ ਤਿਉ ਜਾਵਹਿ ਬਉਰੇ ਜਿਉ ਜਨਮੇ ਤਿਉ ਮਰਣੁ ਭਇਆ ॥
હે ભોળા પ્રાણી! જેમ તું આવ્યો છે, તેમ જ અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે. જેમ તને જન્મ મળ્યો છે, તેમ જ તારું મૃત્યુ થઈ જવાનું છે.

ਜਿਉ ਰਸ ਭੋਗ ਕੀਏ ਤੇਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਭਵਜਲਿ ਪਇਆ ॥੧॥
જેમ તે રસ-ભોગ કર્યા છે, તેટલું જ દુઃખ લાગ્યું છે, નામને ભૂલીને તું સંસાર-સમુદ્રમાં પડી ગયો છે ॥૧॥

ਤਨੁ ਧਨੁ ਦੇਖਤ ਗਰਬਿ ਗਇਆ ॥
પોતાના શરીર તેમજ ધનને જોઈ-જોઈને તું અભિમાનમાં ફસાઈ ગયો છે.

ਕਨਿਕ ਕਾਮਨੀ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ਵਧਾਇਹਿ ਕੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਹਿ ਭਰਮਿ ਗਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું સોના ચાંદી તેમજ સુંદર નારીથી પ્રેમ વધારીને નામને ભૂલાવીને ભ્રમમાં પડી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸੀਲੁ ਨ ਰਾਖਿਆ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ ਕਾਸਟੁ ਭਇਆ ॥
તે દ્રઢતા, સદાચાર, સંયમ તેમજ શીલને ધારણ કર્યા નથી અને પ્રેત જેવું શરીર પિંજરામાં પડી સુકાઈને લાકડી થઈ ગયું.

ਪੁੰਨੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਨ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਬਾਦਿ ਜਇਆ ॥੨॥
ન કોઈ દાન-પુણ્ય કર્યું, ન તીર્થ-સ્નાન કર્યું, ન તો સંયમ કર્યું, સાધુ-મહાપુરુષોની સંગતિ વગર વ્યર્થ જ જીવન વીતી ગયું ॥૨॥

ਲਾਲਚਿ ਲਾਗੈ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ॥
લાલચમાં ફસાઈને તે નામને ભુલાવી દીધું, જેનાથી જન્મ-મરણનો ચક્ર પડી ગયો છે.

ਜਾ ਜਮੁ ਧਾਇ ਕੇਸ ਗਹਿ ਮਾਰੈ ਸੁਰਤਿ ਨਹੀ ਮੁਖਿ ਕਾਲ ਗਇਆ ॥੩॥
જ્યારે આ વાળથી પકડીને મારે છે તો જીવ ને કોઈ વિચાર રહેતો નથી અને તે મૃત્યુના મુખમાં ચાલ્યો જાય છે ॥૪॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿੰਦਾ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਸਰਬ ਦਇਆ ॥
તું રાત-દિવસ પારકી નિંદા, ચુગલી તેમજ ઈર્ષ્યામાં જ પડી રહ્યો છે, જેનાથી તારા હૃદયમાં ન તો નામનો વાસ છે અને ન તો બધાના પ્રત્યે દયા છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਵਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਨਰਕਿ ਗਇਆ ॥੪॥
ગુરુના શબ્દ વગર તારી ગતિ થશે નહી અને ન તો સન્માન પ્રાપ્ત થવાનું છે. રામ-નામ વગર તારે નરકમાં જ જવાનું છે ॥૪॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਵੇਸ ਕਰਹਿ ਨਟੂਆ ਜਿਉ ਮੋਹ ਪਾਪ ਮਹਿ ਗਲਤੁ ਗਇਆ ॥
એક ક્ષણમાં જ તું નટની જેમ વેશ ધારણ કરી લે છે અને મોહ-પાપમાં લીન રહે છે.

ਇਤ ਉਤ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਪਸਾਰੀ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਕੈ ਮਗਨੁ ਭਇਆ ॥੫॥
અહીં-તહીં માયાનો ફેલાવ જોઈને તું મોહ-માયામાં જ મગ્ન થઈ ગયો છે ॥૫॥

ਕਰਹਿ ਬਿਕਾਰ ਵਿਥਾਰ ਘਨੇਰੇ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਭਰਮਿ ਪਇਆ ॥
તું મોટા પાપ-વિકારનો વિસ્તાર કરે છે અને શબ્દના જ્ઞાન વગર ભ્રમમાં પડેલ છે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਵਹੁ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ॥੬॥
તને અહમ રોગરૂપી ખુબ દુઃખ લાગેલું છે. ગુરુ-ઉપદેશ ગ્રહણ કર, તારો રોગ દૂર થઈ જશે ॥૬॥

ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਕਉ ਆਵਤ ਦੇਖੈ ਸਾਕਤ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਭਇਆ ॥
જયારે પદાર્થવાદી મનુષ્ય ઘરમાં સુખ-સંપત્તિને આવતા જોવે છે તો તેનું મન અભિમાનનું શિકાર થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਕਾ ਇਹੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸੋ ਫਿਰਿ ਲੇਵੈ ਅੰਤਰਿ ਸਹਸਾ ਦੂਖੁ ਪਇਆ ॥੭॥
જે પરમાત્માએ આ શરીર તેમજ ધન આપેલું છે, જયારે તે પાછું લઇ લે છે તો તેના મનમાં ચિંતા તેમજ દુઃખ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૭॥

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਕਿਛੁ ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸਭੁ ਤਿਸਹਿ ਮਇਆ ॥
અંતિમ સમયે કંઈ પણ સાથે આવતું નથી, જે કંઈ નજર આવે છે, બધું તેની માયા છે.

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਲੈ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੮॥
આદિપુરુષ પ્રભુ અપરંપાર છે, હરિ-નામને હૃદયમાં વસાવવાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૮॥

ਮੂਏ ਕਉ ਰੋਵਹਿ ਕਿਸਹਿ ਸੁਣਾਵਹਿ ਭੈ ਸਾਗਰ ਅਸਰਾਲਿ ਪਇਆ ॥
હે જીવ! પોતાના મૃતક સંબંધી પર રોઈ રોઈને કોને સંભળાવી રહ્યો છે? તું પોતે જ સંસાર સમુદ્રમાં પડી રહ્યો છે.

ਦੇਖਿ ਕੁਟੰਬੁ ਮਾਇਆ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਦਰੁ ਸਾਕਤੁ ਜੰਜਾਲਿ ਪਰਾਲਿ ਪਇਆ ॥੯॥
પદાર્થવાદી જીવ પોતાના કુટુંબ, માયા તેમજ સુંદર ઘર-મહેલને જોઈને વ્યર્થ જંજટમાં ફસાયેલ છે ॥૯॥

ਜਾ ਆਏ ਤਾ ਤਿਨਹਿ ਪਠਾਏ ਚਾਲੇ ਤਿਨੈ ਬੁਲਾਇ ਲਇਆ ॥
જ્યારે જીવ જગતમાં આવ્યો તો પરમેશ્વરે જ મોકલ્યો હતો. હવે તેના બોલાવવા પર જ જગતથી જઈ રહ્યો છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਬਖਸਣਹਾਰੈ ਬਖਸਿ ਲਇਆ ॥੧੦॥
જે તેને કરવાનું છે, તે કરી રહ્યો છે. તે ક્ષમાવાને પોતે જ ક્ષમા કરી દીધો છે ॥૧૦॥

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਚਾਖਿਆ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਖੋਜੁ ਭਇਆ ॥
જેને આ રામ-રસ ચાખ્યું છે, તેની સંગતિમાં સત્યની શોધ કરીને તેને મેળવ્યો છે

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਬੁਧਿ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਇਆ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ॥੧੧॥
રિદ્ધિ-સિદ્ધિ, બુદ્ધિ તેમજ જ્ઞાન ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને તેની શરણમાં આવવાથી જ મોક્ષ મળે છે ॥૧૧॥

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣਾ ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਬਿਰਕਤੁ ਭਇਆ ॥
ગુરુમુખે જ દુઃખ સુખને એક સમાન સમજ્યું છે અને તે ખુશી-ગમથી નિર્લિપ્ત થઈ ગયો છે.

ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ਲਇਆ ॥੧੨॥੭॥
હે નાનક! ગુરુમુખે પોતાના આત્માભિમાનને મટાડીને પરમાત્માને મેળવી લીધો છે અને આ સરળ જ સત્યમાં જોડાય ગયો છે ॥૧૨॥૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਦਖਣੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી દક્ષિણ મહેલ ૧॥

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਰਸਿ ਲੀਣਾ ॥੧॥
ગુરુએ દ્રઢતા, સદાચાર, સંયમ તેમજ સત્ય જ દ્રઢ કરાવ્યું છે, જેનાથી સાચા શબ્દના રસમાં લીન રહું છું ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਦਇਆਲੁ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਲੀਣਾ ॥
મારો ગુરુ દયાળુ છે અને હંમેશા સત્યના રંગમાં લીન રહે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹੈ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਾਚੇ ਦੇਖਿ ਪਤੀਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રાત-દિવસ તેનું ધ્યાન પરમાત્મામાં જ લાગેલું રહે છે અને સત્યનાં દર્શન કરીને તે સંતુષ્ટ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਹੈ ਗਗਨ ਪੁਰਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਮੈਸਰਿ ਅਨਹਤ ਸਬਦਿ ਰੰਗੀਣਾ ॥੨॥
તે દસમાં દરવાજામાં રહે છે, બધાને એક જ દ્રષ્ટિથી જોવે છે અને અનહદ શબ્દના રંગમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਸਤੁ ਬੰਧਿ ਕੁਪੀਨ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਜਿਹਵਾ ਰੰਗਿ ਰਸੀਣਾ ॥੩॥
તે સત્યની લંગોટ બાંધીને પરમેશ્વરમાં રત રહે છે અને તેની જીભ હરિ-રસના રંગમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਸਾਚੇ ਜਿਨਿ ਰਚੁ ਰਾਚੇ ਕਿਰਤੁ ਵੀਚਾਰਿ ਪਤੀਣਾ ॥੪॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે, તે સત્યમાં જ આસ્થા રાખે છે અને શુભ કર્મોમાં જ સંતુષ્ટ રહે છે ॥૪॥

ਏਕ ਮਹਿ ਸਰਬ ਸਰਬ ਮਹਿ ਏਕਾ ਏਹ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਈ ॥੫॥
સદ્દગુરૂએ આ રહસ્ય દેખાડી દીધું છે કે એક પરમેશ્વરમાં જ બધાનો નિવાસ છે અને એક પરમેશ્વર જ બધામાં વાસ કરી રહ્યો છે ॥૫॥

ਜਿਨਿ ਕੀਏ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲਖਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੬॥
જેને ખણ્ડ-મંડળ, બ્રહ્માંડની રચના કરી છે, તે પ્રભુને જોઈ શકાતો નથી ॥૬॥

ਦੀਪਕ ਤੇ ਦੀਪਕੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜੋਤਿ ਦਿਖਾਈ ॥੭॥
ગુરુએ પ્રકાશરૂપી દિવાથી જ્ઞાનનો દીવો સળગાવી દીધો છે અને ત્રણેય લોકમાં ફેલાયેલ પ્રભુ-પ્રકાશ દેખાડી દીધો છે ॥૭॥

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਸਚ ਮਹਲੀ ਬੈਠੇ ਨਿਰਭਉ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ॥੮॥
તે પરમાત્માનું સિંહાસન તેમજ મહેલ સત્ય છે, જ્યાં નિર્ભય થઈને તેને સમાધિ લગાવી છે ॥૮॥

ਮੋਹਿ ਗਇਆ ਬੈਰਾਗੀ ਜੋਗੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਾਈ ॥੯॥
તે વેરાગી યોગીએ આખા જગતને મોહિત કરી દીધું છે અને દરેક શરીરમાં અનહદ શબ્દરૂપી વીણા વગાડી દીધી છે ॥૯॥

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ ਛੂਟੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਸਖਾਈ ॥੧੦॥੮॥
હે નાનક! પ્રભુની શરણમાં આવવાથી જ છુટકારો થાય છે, કારણ કે સાચો સદ્દગુરુ સહાયક બની જાય છે ॥૧૦॥૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
રામકલી મહેલ ૧॥

ਅਉਹਠਿ ਹਸਤ ਮੜੀ ਘਰੁ ਛਾਇਆ ਧਰਣਿ ਗਗਨ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥੧॥
જેને ધરતી તેમજ આકાશમાં પોતાની સતાને ધારણ કરેલી છે, હ્રદયમાં સ્થિત પ્રભુએ મનુષ્ય-શરીરને પોતાનું ઘર બનાવેલું છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੇਤੀ ਸਬਦਿ ਉਧਾਰੀ ਸੰਤਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતો! ગુરુએ શબ્દ દ્વારા કેટલાય લોકોનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਮਤਾ ਮਾਰਿ ਹਉਮੈ ਸੋਖੈ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨॥
હે પરમપિતા! જે મનુષ્ય પોતાની મમતાને મારીને પોતાના આત્માભિમાનને મટાડી દે છે, તેને ત્રણેય લોકમાં તારો જ પ્રકાશ નજર આવે છે ॥૨॥

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਮਨੈ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੩॥
આવો મનુષ્ય સદ્દગુરૂના શબ્દનું ચિંતન કરીને પોતાની ઈચ્છાઓને મારીને સત્યને જ મનમાં ધારણ કરે છે ॥૩॥

ਸਿੰਙੀ ਸੁਰਤਿ ਅਨਾਹਦਿ ਵਾਜੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੪॥
તેના મનમાં અનહદ શબ્દરૂપી સીંગી વાગતી રહે છે, જેને ચેતના દ્વારા સાંભળતો રહે છે અને દરેક શરીરમાં તારો જ પ્રકાશ જોવે છે ॥૪॥

ਪਰਪੰਚ ਬੇਣੁ ਤਹੀ ਮਨੁ ਰਾਖਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਪਰਜਾਰੀ ॥੫॥
જ્યાં આખા જગતમાં અનહદ શબ્દરૂપી વીણા વાગી રહી છે, તેને પોતાનું મન ત્યાં જ રાખ્યું છે અને પોતાના અંતરમનમાં બ્રહ્મ-આગ સળગાવી લીધી છે ॥૫॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਦੀਪਕੁ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰੀ ॥੬॥
પૃથ્વી, આકાશ, પવન, જળ તેમજ આગ - આ પાંચ તત્વોથી મળીને બનેલ મનુષ્ય શરીરમાં અપાર પ્રભુનો નિર્મળ પ્રકાશનો દીવો દિવસ-રાત સળગતો રહે છે ॥૬॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਲਉਕੇ ਇਹੁ ਤਨੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਾਜੈ ਸਬਦੁ ਨਿਰਾਰੀ ॥੭॥
સૂર્ય ચંદ્ર શરીરરૂપી વીણાના તાર છે અને નિરાળી જ અનહદ શબ્દરૂપી વીણા વાગતી રહે છે ॥૭॥

ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਆਸਣੁ ਅਉਧੂ ਅਲਖੁ ਅਗੰਮੁ ਅਪਾਰੀ ॥੮॥
હે યોગી! તે લક્ષ્યહીન, અગમ્ય તેમજ અપરંપાર પરમાત્માના દસમા દરવાજામાં આસન લગાવેલું છે ॥૮॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਪੰਚ ਵਸਹਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੯॥
આ મન શરીરરૂપી નગરનો રાજા છે અને ચિંતનશીલ પાંચેય જ્ઞાનેન્દ્રિયો આમાં રહે છે ॥૯॥

ਸਬਦਿ ਰਵੈ ਆਸਣਿ ਘਰਿ ਰਾਜਾ ਅਦਲੁ ਕਰੇ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥੧੦॥
મનરૂપી રાજા હ્રૃદય-ઘરમાં આસન લગાવીને શબ્દોમાં લીન રહે છે અને ગુણવાન બનીને પૂર્ણ ન્યાય કરે છે ॥૧૦॥

ਕਾਲੁ ਬਿਕਾਲੁ ਕਹੇ ਕਹਿ ਬਪੁਰੇ ਜੀਵਤ ਮੂਆ ਮਨੁ ਮਾਰੀ ॥੧੧॥
જે મનને મારીને જીવન મુક્ત થઈ જાય છે, કાળ પણ તે જીવનું કંઈ બગાડી શકતું નથી ॥૧૧॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸ ਇਕ ਮੂਰਤਿ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰੀ ॥੧੨॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ એક પરમેશ્વરનું જ રૂપ છે અને તે પોતે જ બધું જ કરનાર છે ॥૧૨॥

ਕਾਇਆ ਸੋਧਿ ਤਰੈ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਆਤਮ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥੧੩॥
જે આત્મ-તત્વનું ચિંતન કરે છે, તે પોતાના શરીરને શુદ્ધ કરીને સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે ॥૧૩॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਰਵਿਆ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥੧੪॥
ગુરુની સેવા કરવાથી હંમેશા સુખ જ પ્રાપ્ત થાય છે અને અંતરમનમાં ગુણકારી શબ્દ સમાયેલ રહે છે ॥૧૪॥

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਗੁਣਦਾਤਾ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰੀ ॥੧੫॥
જેને પોતાના અભિમાન તેમજ તૃષ્ણાને મટાડી દીધું છે, ગુણોના દાતા પ્રભુએ પોતે જ તેને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે ॥૧૫॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟੇ ਚਉਥੈ ਵਰਤੈ ਏਹਾ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਰੀ ॥੧੬॥
જે માયાના ત્રણ ગુણોને મટાડીને તરુણાવસ્થામાં રહે છે, આ નિરાળી ભક્તિ છે ॥૧૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਗ ਸਬਦਿ ਆਤਮੁ ਚੀਨੈ ਹਿਰਦੈ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧੭॥
ગુરુમુખનો યોગ આ જ છે કે તે શબ્દ દ્વારા આત્માને ઓળખી લે અને હૃદયમાં પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે ॥૧૭॥

ਮਨੂਆ ਅਸਥਿਰੁ ਸਬਦੇ ਰਾਤਾ ਏਹਾ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥੧੮॥
શુભ આચરણ આ છે કે મન સ્થિર થઈ જાય અને શબ્દમાં લીન રહે ॥૧૮॥

ਬੇਦੁ ਬਾਦੁ ਨ ਪਾਖੰਡੁ ਅਉਧੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥੧੯॥
હે યોગી! વેદોના વાદ-વિવાદ તેમજ પાખંડમાં ન પડવું જોઈએ, પરંતુ ગુરુમુખ બનીને શબ્દનું ચિંતન કરવું જોઈએ ॥૧૯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਗੁ ਕਮਾਵੈ ਅਉਧੂ ਜਤੁ ਸਤੁ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੦॥
હે યોગી! જે ગુરુમુખ બનીને યોગ-સાધના કરે છે, તે જ દ્રઢતા, સદાચારી છે અને શબ્દનું ચિંતન કરે છે ॥૨૦॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਅਉਧੂ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੧॥
હે યોગી! જેને શબ્દ દ્વારા પોતાના અભિમાનને મટાડીને મનને નિયંત્રણમાં કરી લીધો છે, તેને જ યોગ-વિચારને ઓળખ્યો છે ॥૨૧॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਭਵਜਲੁ ਹੈ ਅਵਧੂ ਸਬਦਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਤਾਰੀ ॥੨੨॥
હે યોગી! માયા મોહના સંસાર સમુદ્રથી ગુરુ શબ્દ દ્વારા પાર થવાય છે અને પોતાના કુળ-કુટુંબને પણ પાર કરી શકાય છે ॥૨૨॥

ਸਬਦਿ ਸੂਰ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਅਉਧੂ ਬਾਣੀ ਭਗਤਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੩॥
હે યોગી! ચારેય યુગોમાં તે જ શૂરવીર મનાય છે, જેને શબ્દનું ચિંતન તેમજ વાણી દ્વારા પ્રભુની ભક્તિ કરી છે ॥૨૩॥

ਏਹੁ ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਅਉਧੂ ਨਿਕਸੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੪॥
હે યોગી! આ મન માયાના મોહમાં ફસાયેલું છે જે શબ્દના ચિંતન દ્વારા જ આનાથી નીકળી શકે છે ॥૨૪॥

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨੫॥੯॥
હે પરમેશ્વર! નાનક કહે છે કે જે તારી શરણમાં આવે છે, તું તેને ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨૫॥૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ
રામકલી મહેલ ૩ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਰਮੈ ਦੀਆ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਕੰਨੀ ਪਾਇ ਜੋਗੀ ਖਿੰਥਾ ਕਰਿ ਤੂ ਦਇਆ ॥
હે યોગી! મહેનત તેમજ શાલીનતા કાનોમાં મુદ્રાઓ ધારણ કર અને ધ્યાને તું પોતાની કફની બનાવ.

ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਬਿਭੂਤਿ ਲਾਇ ਜੋਗੀ ਤਾ ਤੀਨਿ ਭਵਣ ਜਿਣਿ ਲਇਆ ॥੧॥
જો તું જન્મ-મરણની ભયરૂપી વિભૂતિ પોતાના શરીર પર લગાવી લે તો સમજી લેજે ત્રણેય લોકને જીતી લીધા છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਜਾਇ ਜੋਗੀ ॥
હે યોગી! આવી વીણા વગાડજે,

ਜਿਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે વીણાથી તારા મનમાં અનહદ શબ્દ વાગતા રહે અને પરમાત્મામાં તારું ધ્યાન લાગી રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਪਤੁ ਕਰਿ ਝੋਲੀ ਜੋਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਭੁਗਤਿ ਪਾਈ ॥
હે યોગી! સત્ય-સંતોષને પોતાનું પાત્ર તેમજ ઝોળી બનાવ અને તેમાં નામ અમૃત રૂપી ભોજન નાખ.

ਧਿਆਨ ਕਾ ਕਰਿ ਡੰਡਾ ਜੋਗੀ ਸਿੰਙੀ ਸੁਰਤਿ ਵਜਾਈ ॥੨॥
તું ધ્યાનને પોતાનો દંડો બનાવ અને પોતાની સુરને વગાડનારી સીંગી બનાવ ॥૨॥

ਮਨੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸੁ ਜੋਗੀ ਤਾ ਤੇਰੀ ਕਲਪਣਾ ਜਾਈ ॥
હે યોગી! પોતાના મનને સ્થિર કરીને આસન લગાવીને બેસ, તો તારી કલ્પના મટી જશે.

ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਮੰਗਣਿ ਚੜਹਿ ਜੋਗੀ ਤਾ ਨਾਮੁ ਪਲੈ ਪਾਈ ॥੩॥
જો તું શરીરરૂપી નગરમાં ભિક્ષા માંગવા જઈશ તો તને નામ-દાન પ્રાપ્ત થશે ॥૩॥

ਇਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਧਿਆਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਜੋਗੀ ਨਾ ਸਚੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
હે યોગી! જો આ વીણા દ્વારા ધ્યાન લાગતું નથી તો તને સત્યની પ્રાપ્તિ થશે નહીં.

ਇਤੁ ਕਿੰਗੁਰੀ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਗੀ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥੪॥
જો આ વીણા દ્વારા શાંતિ મળતી નથી તો તારા મનનો અભિમાન દૂર થતો નથી ॥૪॥

ਭਉ ਭਾਉ ਦੁਇ ਪਤ ਲਾਇ ਜੋਗੀ ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਕਰਿ ਡੰਡੀ ॥
હે યોગી! તું પોતાની વીણાને પરમાત્માના ભય તેમજ પ્રેમના બે તુંબા લગાવ અને શરીરને આની દાંડલી બનાવ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਹਿ ਤਾ ਤੰਤੀ ਵਾਜੈ ਇਨ ਬਿਧਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਖੰਡੀ ॥੫॥
જો તું ગુરુમુખ બની જાય તો તારા પ્રેમની ડાળી તારા હૃદયમાં વાગતી રહેશે અને આ વિધિથી તારી તૃષ્ણા નાશ થઈ જશે ॥૫॥

ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੈ ਸੋ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਏਕਸ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે જ સાચો યોગી કહેવાય છે, જે પરમેશ્વરથી મન લગાવે છે અને તેના હુકમને સમજે છે.

ਸਹਸਾ ਤੂਟੈ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਏ ॥੬॥
તેની શંકા મટી જાય છે, મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને આ રીતે યોગના વિચારને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૬॥

ਨਦਰੀ ਆਵਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਬਿਨਸੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જે કંઈ નજર આવી રહ્યું છે, તે નાશવંત છે. આથી પરમાત્મામાં જ પોતાનું મન લગાવ.

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਤੇਰੀ ਭਾਵਨੀ ਲਾਗੈ ਤਾ ਇਹ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੭॥
આ સમજ તને ત્યારે જ થશે, જયારે સદ્‌ગુરુથી તારી શ્રદ્ધા બની જશે ॥૭॥

ਏਹੁ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਵੈ ਜੋਗੀ ਜਿ ਕੁਟੰਬੁ ਛੋਡਿ ਪਰਭਵਣੁ ਕਰਹਿ ॥
હે યોગી! આ યોગ નથી કે પોતાના કુટુંબને છોડીને દેશ-દેશાંતર ભટકતો રહે.

ਗ੍ਰਿਹ ਸਰੀਰ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅਪਣਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹਹਿ ॥੮॥
શરીરરૂપી ઘરમાં જ પરમાત્માનું નામ વસી રહ્યું છે અને ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ તને મળી શકે છે ॥૮॥

ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਮਿਟੀ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਜੋਗੀ ਇਸੁ ਮਹਿ ਰੋਗੁ ਵਡਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਇਆ ॥
હે યોગી! આ જગત માટીનું પૂતળું છે અને આમાં માયાની તૃષ્ણાનો ખુબ રોગ લાગેલ છે.

ਅਨੇਕ ਜਤਨ ਭੇਖ ਕਰੇ ਜੋਗੀ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਇ ਗਵਾਇਆ ॥੯॥
ભલે કોઈ અનેક પ્રયત્ન તેમજ વેશ ધારણ કરે તો પણ આ રોગ દૂર કરી શકાતો નથી ॥૯॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਿਸ ਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
હે યોગી! હરિનું નામ ઔષધ છે, જેને મનમાં નામ વસાવી દે છે, તે આ ઔષધિને સેવન કરીને તૃષ્ણાના રોગોને મટાડી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਸੋ ਪਾਏ ॥੧੦॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તેને આ રહસ્યનું જ્ઞાન થઈ જાય છે અને તે યોગ વિચારને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧૦॥

ਜੋਗੈ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਬਿਖਮੁ ਹੈ ਜੋਗੀ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
હે યોગી! સાચા યોગનો રસ્તો ખૂબ સખત છે, આ રસ્તાને તે જ પ્રાપ્ત કરે છે, જેના પર પરમાત્મા કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਵੇਖੈ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥੧੧॥
તે મનથી ભ્રમને દૂર કરી લે છે અને અંદર-બહાર એક પરમેશ્વરને જ જુએ છે ॥૧૧॥

ਵਿਣੁ ਵਜਾਈ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਾਜੈ ਜੋਗੀ ਸਾ ਕਿੰਗੁਰੀ ਵਜਾਇ ॥
હે યોગી! એવી વીણા વગાડ, જે વગર વગાડે જ વાગે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵਹਿ ਜੋਗੀ ਸਾਚੇ ਰਹਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧੨॥੧॥੧੦॥
હે યોગી! નાનક કહે છે કે આ રીતે મુક્તિ થઈ જશે અને તું પોતાનામાં જ જોડાય જઇશ ॥૧૨॥૧॥૧૦॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રામકલી મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝਿ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥
સદ્‌ગુરૂએ આ સત્ય-જ્ઞાન બતાવ્યુ છે કે ગુરુમુખે જ ભક્તિનો ખજાનો સમજ્યો છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સજ્જનો! ગરુમુખને જ મોટાઈ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਚਿ ਰਹਹੁ ਸਦਾ ਸਹਜੁ ਸੁਖੁ ਉਪਜੈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਵਿਚਹੁ ਜਾਈ ॥੨॥
જો હંમેશા જ સત્યમાં લીન રહે તો સરળ જ સુખ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને અંતર્મનમાંથી કામ-ક્રોધ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਮਮਤਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥੩॥
અહંકારને છોડીને જેના નામમાં લગન લાગી ગઈ છે, તેને શબ્દ દ્વારા મમતાને સળગાવી દીધી છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੈ ਤਿਸ ਤੇ ਬਿਨਸੈ ਅੰਤੇ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥੪॥
જેનાથી સંસાર ઉત્પન્ન થાય છે, તેનાથી જ નાશ થઈ જાય છે અને અંતમાં નામ જ જીવનો મિત્ર બને છે ॥૪॥

ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ਦੂਰਿ ਨਹ ਦੇਖਹੁ ਰਚਨਾ ਜਿਨਿ ਰਚਾਈ ॥੫॥
જે પરમાત્માએ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે, તેને પોતાની પાસે જ સમજ તેમજ દૂર ન જો ॥૫॥

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਰਵੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੬॥
સાચા શબ્દ હૃદયમાં જ વ્યાપ્ત છે, આથી સત્યમાં જ ધ્યાન લગાવ ॥૬॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥੭॥
સત્સંગતિમાં કીમતી નામ કોઈ ભાગ્યશાળીને જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૭॥

ਭਰਮਿ ਨ ਭੂਲਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹੁ ਮਨੁ ਰਾਖਹੁ ਇਕ ਠਾਈ ॥੮॥
ભ્રમમાં ફસાઈને ભૂલ ન કર; પરંતુ શ્રદ્ધાથી સદ્‌ગુરૂની સેવા કર અને પોતાના મનને નિયંત્રિત કર ॥૮॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਭੂਲੀ ਫਿਰਦੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥੯॥
નામ વગર આખી દુનિયા ભટકતી ફરે છે અને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી રહી છે ॥૯॥

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਗਵਾਈ ਹੰਢੈ ਪਾਖੰਡਿ ਜੋਗੁ ਨ ਪਾਈ ॥੧੦॥
જો ચારે દિશામાં ભટકીને યોગનો વિચાર ગુમાવ્યો તો પાખંડ કરવાથી યોગની પ્રાપ્તિ થતી નથી ॥૧૦॥

ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਜੋਗੁ ਪਾਈ ॥੧੧॥
સત્યખંડ રૂપી સત્સંગમાં ધ્યાન લગાવીને આસન પર બેસીને ગુરુના શબ્દ દ્વારા યોગ્ય-વિચાર પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૧૧॥

ਧਾਤੁਰ ਬਾਜੀ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥੧੨॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા અહીં-તહીની ભટકણ મટાડાય તો મનમાં નામનો નિવાસ થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਸਰਵਰੁ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧੩॥
હે સજ્જનો! આ મનુષ્ય-શરીર પવિત્ર સરોવર છે, જે આમાં સ્નાન કરે છે, તેનું જ પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગે છે ॥૧૩॥

ਨਾਮਿ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਹਿ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੇ ਮੈਲੁ ਗਵਾਈ ॥੧੪॥
જે મનુષ્ય નામરૂપી સરોવરમાં સ્નાન કરે છે, તેનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને શબ્દ દ્વારા તેની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਅਚੇਤ ਨਾਮੁ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹੀ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਿਨਸਿ ਜਾਈ ॥੧੫॥
ત્રણ ગુણોમાં લીન જીવ જ્ઞાનહીન હોય છે, આથી તે નામ-સ્મરણ કરતા નથી અને નામ વગર તે નાશ થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਰੈ ਮੂਰਤਿ ਤ੍ਰਿਗੁਣਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥੧੬॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ જેવી ત્રિમૂર્તિ પણ ત્રણ ગુણોને કારણે ભ્રમમાં ભુલાયેલી છે ॥૧૬॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੂਟੈ ਚਉਥੈ ਪਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧੭॥
ગુરુની કૃપાથી જ્યારે ત્રણ ગુણોથી છુટકારો થઈ જાય છે તો તુરીયા સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગી જાય છે ॥૧૭॥

ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਪੜਿ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਤਿੰਨਾ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ॥੧੮॥
પંડિત ગ્રંથોને વાંચી-વાંચીને વાદ-વિવાદ જ કરે છે અને તેને સત્યનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૧૮॥

ਬਿਖਿਆ ਮਾਤੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ਉਪਦੇਸੁ ਕਹਹਿ ਕਿਸੁ ਭਾਈ ॥੧੯॥
હે ભાઈ! જે માયારૂપી ઝેરના નશામાં મસ્ત થઈને ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે, તેને ઉપદેશ આપવાનો કોઈ લાભ નથી ॥૧૯॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਰਹੀ ਸਮਾਈ ॥੨੦॥
ભક્તજનોની ઉત્તમ વાણી યુગ-યુગાંતરોથી પ્રગટ થઈ રહી છે ॥૨૦॥

ਬਾਣੀ ਲਾਗੈ ਸੋ ਗਤਿ ਪਾਏ ਸਬਦੇ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ॥੨੧॥

જે વાણીમાં લગન લગાવે છે, તેની ગતિ થઈ જાય છે અને શબ્દો દ્વારા સત્યમાં થઈ જાય છે ॥૨૧॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰੀ ਸਬਦੇ ਖੋਜੇ ਨਾਮੁ ਨਵੰ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੨੨॥
જે શરીરરૂપી નગરમાં શબ્દની શોધ કરે છે, તેને નામરૂપી થઈ જાય છે ॥૨૨॥

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਮਨੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣਾ ਬਿਨੁ ਰਸਨਾ ਉਸਤਤਿ ਕਰਾਈ ॥੨੩॥
જયારે મન ઈચ્છાને ત્યાગીને સરળ સ્થિતિમાં લીન થાય છે તો વગર જીભે જ પરમાત્માની સ્તુતિ કરવા લાગે છે ॥૨૩॥

ਲੋਇਣ ਦੇਖਿ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਦੀ ਚਿਤੁ ਅਦਿਸਟਿ ਲਗਾਈ ॥੨੪॥
આંખ હેરાન થઈને તેની લીલા જોઈ રહી છે અને ચિત્ત અદ્રશ્ય પ્રભુના ધ્યાનમાં લાગેલ છે ॥૨૪॥

ਅਦਿਸਟੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਮੁ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੨੫॥
પરમાત્મા હંમેશા અદ્રશ્ય તેમજ રહે છે અને પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં મળાવી લીધો છે ॥૨૫॥

ਹਉ ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦਾ ਆਪਣਾ ਜਿਨਿ ਸਾਚੀ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੨੬॥
હું હંમેશા પોતાના ગુરુની સ્તુતિ છું, જેને સત્યનું જ્ઞાન આપ્યું છે ॥૨૬॥

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਨਾਵਹੁ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੨੭॥੨॥੧੧॥
નાનક એક વિનંતી કરે છે કે નામથી તેમજ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨૭॥૨॥૧૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રામકલી મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਕੀ ਪੂਜਾ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਸੰਤਹੁ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
હે સંત પુરુષો! પ્રભુની પૂજા દુર્લભ છે અને આની મહિમા વિશે કાંઈ પણ કહી શકાતું નથી ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਪਾਈ ॥
હે સજ્જનો! ગુરુ દ્વારા જ સંપૂર્ણ પ્રભુ મેળવી શકાય છે અને

ਨਾਮੋ ਪੂਜ ਕਰਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ હંમેશા પરમેશ્વરની પૂજા કરાવી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਲਾ ਸੰਤਹੁ ਕਿਆ ਹਉ ਪੂਜ ਚੜਾਈ ॥੨॥
પરમેશ્વર વગર બધું જ અપવિત્ર છે, પછી તેની પૂજા માટે શું અર્પિત કરાય? ॥૨॥

ਹਰਿ ਸਾਚੇ ਭਾਵੈ ਸਾ ਪੂਜਾ ਹੋਵੈ ਭਾਣਾ ਮਨਿ ਵਸਾਈ ॥੩॥
જે સાચા પરમેશ્વરને મંજુર છે, તેની રજાને મનમાં વસાવવી જ વાસ્તવમાં તેની પૂજા-અર્ચના કરવાની છે ॥૩॥

ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਸੰਤਹੁ ਮਨਮੁਖਿ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥੪॥
હે સજ્જનો! બધા લોકો પૂજા કરે છે, પરંતુ મનામુખી જીવની પૂજા સ્વીકાર થતી નથી ॥૪॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸੰਤਹੁ ਏਹ ਪੂਜਾ ਥਾਇ ਪਾਈ ॥੫॥
હે સંતો! જો શબ્દ દ્વારા અહમને મટાડી દેવાય તો મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને આ જ પૂજા પ્રભુને મંજુર હોય છે ॥૫॥

ਪਵਿਤ ਪਾਵਨ ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੬॥
જે ભક્તજન એક શબ્દમાં ધ્યાન લગાવે છે, તે જ પવિત્ર તેમજ સત્યશીલ છે ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰ ਪੂਜ ਨ ਹੋਵੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਲੋਕਾਈ ॥੭॥
નામ-સ્મરણ વગર કોઈ બીજી પૂજા સ્વીકાર થતી નથી અને આખી દુનિયા આમ જ ભ્રમમાં ભુલાયેલી છે ॥૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸੰਤਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੮॥
હે સંતજનો! ગુરુમુખ આત્મ-જ્ઞાનને ઓળખી લે છે અને તેની રામ-નામમાં લગન લાગી જાય છે ॥૮॥

ਆਪੇ ਨਿਰਮਲੁ ਪੂਜ ਕਰਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਥਾਇ ਪਾਈ ॥੯॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરુમુખથી પૂજા કરાવે છે અને ગુરુ-શબ્દ દ્વારા તેનું જીવન સફળ થઈ જાય છે ॥૯॥

ਪੂਜਾ ਕਰਹਿ ਪਰੁ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਣਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮਲੁ ਲਾਈ ॥੧੦॥
કોઈ લોકો પૂજા તો કરે છે પરંતુ પૂજાની વિધિને જાણતા નથી, તેને દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને મનને અહમરુપી ગંદકી લગાડી લીધી છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਪੂਜਾ ਜਾਣੈ ਭਾਣਾ ਮਨਿ ਵਸਾਈ ॥੧੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુમુખ બની જાય છે, તે પૂજાના સત્યને જાણી લે છે અને પ્રભુ ઈચ્છાને મનમાં વસાવી લે છે ॥૧૧॥

ਭਾਣੇ ਤੇ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਸੰਤਹੁ ਅੰਤੇ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥੧੨॥
હે સંતજનો! પ્રભુ ઈચ્છાને માનવાથી જ સર્વસુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને અંતમાં નામ જ સહાયક બની જાય છે ॥૧૨॥

ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ਸੰਤਹੁ ਕੂੜਿ ਕਰਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥੧੩॥
હે સંતો! જે આત્મજ્ઞાનને ઓળખતા નથી, તે અસત્ય જ વખાણ કરે છે ॥૧૩॥

ਪਾਖੰਡਿ ਕੀਨੈ ਜਮੁ ਨਹੀ ਛੋਡੈ ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥੧੪॥
પાખંડ કરવાથી યમ તેને છોડતો નથી અને તેનું માન-સમ્માન છીનવીને પકડીને લઇ જાય છે ॥૧૪॥

ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਈ ॥੧੫॥
જેના અંતરમનમાં શબ્દનો નિવાસ થઈ જાય છે, તે પોતાના આત્મ-જ્ઞાનને ઓળખી લે છે અને તેની પરમગતિ થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਏਹੁ ਮਨੂਆ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਵੈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੧੬॥
આ મન શુન્ય સમાધિ લગાડી લે છે અને તેનો પ્રકાશ પરમપ્રકાશમાં જોડાય જાય છે ॥૧૬॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਹਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਈ ॥੧੭॥
સત્સંગતિમાં મળીને ગુરુમુખ નામની સ્તુતિ સાંભળીને બીજાને પણ નામનું જ વખાણ કરે છે ॥૧૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ਆਪੁ ਗਵਾਵੈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੧੮॥
ગુરુમુખ પરમાત્માનું યશગાન કરે છે અને સત્યના દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૧૮॥

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਵਖਾਣੈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧੯॥
ગુરુની સાચી વાણીએ સત્યનું જ વખાણ કર્યું છે અને સત્ય નામમાં જ લગન લગાવી છે ॥૧૯॥

ਭੈ ਭੰਜਨੁ ਅਤਿ ਪਾਪ ਨਿਖੰਜਨੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥੨੦॥
મારો પ્રભુ ભયભંજન, પાપોનું ખંડન કરનાર છે અને અંતમાં તે જ અમારો સહાયક બને છે ॥૨૦॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥੨੧॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! બધું જ પોતાની રીતે જ ઘટી રહ્યું છે અને નામથી જ શોભા મળે છે ॥૨૧॥૩॥૧૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રામકલી મહેલ ૩॥

ਹਮ ਕੁਚਲ ਕੁਚੀਲ ਅਤਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਮਿਲਿ ਸਬਦੇ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰੀ ॥੧॥
અમે ખૂબ ગંદા, આચરણહીન તેમજ અભિમાની હતા, પરંતુ શબ્દ-ગુરુથી મળીને બધી ગંદકી ઉતારી દીધી ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰੀ ॥
હે સંતજનો! ગુરુએ નામ-સ્મરણ દ્વારા ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਸਵਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચું-નામ હૃદયમાં સ્થિત છે, કર્તારે પોતે જ જીવન-સંવારી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਰਸ ਪਰਸੇ ਫਿਰਿ ਪਾਰਸੁ ਹੋਏ ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੨॥
પરમેશ્વરે પોતાની કૃપા કરી ગુરુરૂપી પારસને સ્પર્શવાથી ગુણવાનરૂપી પારસ બની ગયો છું ॥૨॥

ਇਕਿ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਫਿਰਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਤਿਨ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੩॥
કોઈ લોકો વેશ બનાવીને ફરે છે અને તેને પોતાની જીવન રમત જુગારમાં હારી દીધી છે ॥૩॥

ਇਕਿ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ॥੪॥
કોઈ રામ-નામ હ્રદયમાં વસાવીને રાત-દિવસ ભક્તિ કરે છે ॥૪॥

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਤੇ ਸਹਜੇ ਮਾਤੇ ਸਹਜੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥੫॥
તે રાત-દિવસ સરળ સ્થિતિમાં મસ્ત થઈને છે અને સરળ જ પોતાના અહંકારને મટાડી દીધો છે ॥૫॥

ਭੈ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ਕਬ ਹੀ ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਸਵਾਰੀ ॥੬॥
પરમાત્માના શ્રદ્ધા-ભય વગર ભક્તિ થઈ શકતી નથી, આથી તેને ભય તેમજ ભક્તિ-ભાવથી પોતાનું જીવન સંવારી લીધું ॥૬॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ਗਿਆਨਿ ਤਤਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥੭॥
જ્ઞાન-તત્વનું વિચાર કરીને તેને શબ્દ દ્વારા મોહ-માયાને સળગાવી દીધી છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਭੰਡਾਰੀ ॥੮॥
પરમેશ્વર પોતે જ બધું કરાવે છે અને તે પોતે જ કૃપાનો ભંડાર છે ॥૮॥

ਤਿਸ ਕਿਆ ਗੁਣਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਹਉ ਗਾਵਾ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੯॥
તેના ગુણોનો અંત મેળવી શકાતો નથી, હું શબ્દ દ્વારા વિચાર કરીને તેનું સ્તુતિગાન કરું છું ॥૯॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਜਪੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਲਾਹੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰੀ ॥੧੦॥
પોતાનો અહંકાર દૂર કરીને પરમાત્માનું જાપ કરું છું અને તેની જ સ્તુતિ કરું છું ॥૧૦॥

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਅਖੁਟ ਸਚੇ ਭੰਡਾਰੀ ॥੧੧॥
મેં નામ પદાર્થ ગુરુથી મેળવ્યો છે, સાચા પ્રભુના નામનો ભંડાર અક્ષય છે ॥૧૧॥

ਅਪਣਿਆ ਭਗਤਾ ਨੋ ਆਪੇ ਤੁਠਾ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥੧੨॥
પરમાત્મા પોતાના ભક્તો પર કૃપાળુ થઈ ગયો છે, તેને કૃપા કરીને નામરૂપી કળા હૃદયમાં રાખી દીધી છે ॥૧૨॥

ਤਿਨ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਸਦਾ ਭੁਖ ਲਾਗੀ ਗਾਵਨਿ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੧੩॥
તેને હંમેશા સત્ય-નામની ભૂખ લાગેલી રહે છે અને શબ્દનું ચિંતન કરીને પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહે છે ॥૧૩॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਆਖਣੁ ਬਿਖਮੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥੧੪॥
આ પ્રાણ તેમજ શરીર બધું જ તેનું દાન છે, આથી તેના દાનનું વર્ણન તેમજ વિચાર કરવો ખુબ સખત છે ॥૧૪॥

ਸਬਦਿ ਲਗੇ ਸੇਈ ਜਨ ਨਿਸਤਰੇ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੧੫॥
જે શબ્દથી લાગેલ છે, તેનો જ ઉદ્ધાર થયો છે અને તે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છે ॥૧૫॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਾਚੇ ਕੋ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਵੈ ਬੂਝੈ ਕੋ ਵੀਚਾਰੀ ॥੧੬॥
સાચા પરમાત્મા વગર કોઈ પણ પાર થઈ શકતું નથી, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આ સત્યને વિચારે-સમજે છે ॥૧૬॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋਈ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀ ॥੧੭॥
આરંભથી જ જે ભાગ્યમાં લખેલું છે, આ જ પ્રાપ્ત થયું છે અને પ્રભુથી મળીને શબ્દ દ્વારા જીવન સંવારી લીધું છે ॥૧૭॥

ਕਾਇਆ ਕੰਚਨੁ ਸਬਦੇ ਰਾਤੀ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੀ ॥੧੮॥
શબ્દમાં લીન શરીર સોનાની જેમ થઈ ગયું છે અને સાચા નામના પ્રેમમાં જ લીન છે ॥૧૮॥

ਕਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਰਹੀ ਭਰਪੂਰੇ ਪਾਈਐ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੧੯॥
આ શરીર નામ અમૃતથી પુષ્કળ છે, પરંતુ આજ શરીર શબ્દનું ચિંતન કરવાથી છે પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૯॥

ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਖੋਜਹਿ ਸੇਈ ਪਾਵਹਿ ਹੋਰਿ ਫੂਟਿ ਮੂਏ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੨੦॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની શોધ કરે છે, તેને મેળવી લે છે પરંતુ બીજા અહંકારી જીવ પોતાના અહંકારમાં જ મરી જાય છે ॥૨૦॥

ਬਾਦੀ ਬਿਨਸਹਿ ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥੨੧॥
વાદ-વિવાદ કરનાર જીવ નાશ થઈ જાય છે પરંતુ ગુરુથી પ્રેમ કરનાર સેવક તેની જ સેવા કરે છે ॥૨૧॥

ਸੋ ਜੋਗੀ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰੇ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰੀ ॥੨੨॥
સાચો યોગી આ જ છે, જે અહમ તેમજ તૃષ્ણાને મટાડીને જ્ઞાન-તત્વનું ચિંતન કરે છે ॥૨૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਤਿਨੈ ਪਛਾਤਾ ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥੨੩॥
હે પરમેશ્વર! જેના પર તારી કૃપા થઈ છે, તેને દાતા સદ્‌ગુરુને ઓળખી લીધો છે ॥૨૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਹਿ ਮਾਇਆ ਲਾਗੇ ਡੂਬਿ ਮੂਏ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੨੪॥
માયામાં લાગેલ જીવ સદ્દગુરૂની સેવા કરતો નથી અને આવો અહંકારી ડૂબીને મરી જાય છે ॥૨૪॥

ਜਿਚਰੁ ਅੰਦਰਿ ਸਾਸੁ ਤਿਚਰੁ ਸੇਵਾ ਕੀਚੈ ਜਾਇ ਮਿਲੀਐ ਰਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨੫॥
જ્યાં સુધી જીવન-શ્વાસ છે, ત્યાં સુધી સેવા કરવી જોઈએ, આ રીતે રામ મળી જાય છે ॥૨૫॥

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਤ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥੨੬॥
જેને પોતાના પ્રિય પ્રભુનો પ્રેમ લાગી જાય છે, તે દિવસ-રાત જાગૃત રહે છે ॥૨૬॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਵਾਰੀ ਵਾਰਿ ਘੁਮਾਈ ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੨੭॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું અને પોતાનું શરીર-મન બધું જ તેના પર બલિહાર કરું છું ॥૨૭॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇਗਾ ਉਬਰੇ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੮॥
આ મોહ-માયા તો નાશવંત છે, શબ્દનું ચિંતન કરવાથી ઉધ્ધાર થઈ શકે છે ॥૨૮॥

ਆਪਿ ਜਗਾਏ ਸੇਈ ਜਾਗੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੨੯॥
ગુરુના શબ્દનો વિચાર કરીને તે જ અજ્ઞાનથી જાગે છે, જેને પ્રભુએ પોતે સાવધાન કર્યો છે ॥૨૯॥

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਮੂਏ ਜਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਭਗਤ ਜੀਵੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥੩੦॥੪॥੧੩॥
હે નાનક! જે નામ-સ્મરણ કરતો નથી, તે જ જીવ મરેલ છે અને ભક્ત તો શબ્દનો વિચાર કરીને જીવતો રહે છે ॥૩૦॥૪॥૧૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રામકલી મહેલ ૩॥

ਨਾਮੁ ਖਜਾਨਾ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਈ ॥੧॥
નામનો ખજાનો ગુરુથી પ્રાપ્ત કર્યો છે, જેનાથી હવે હું તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ રહું છું ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
હે સંતજનો! ગુરુની નજીકમાં મુક્તિ તેમજ પરમગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪੂਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુનું નામ હૃદયમાં વાસ કરી ગયું છે, આ સંપૂર્ણ ગુરૂની ઉદારતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ਦੇਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸਬਾਈ ॥੨॥
પરમેશ્વર પોતે જ કર્તા, પોતે જ ભોગનાર છે અને તે બધા જીવોને ભોજન દે છે ॥૨॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥੩॥
જે કંઈ તે કરવા ઈચ્છે છે, તે જ કરી રહ્યો છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ પણ કરનાર નથી ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਏ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਈ ॥੪॥
તે પોતે જ સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ કરે છે અને પોતે જ જીવોને જગતના કાર્યોમાં લગાવે છે ॥૪॥

ਤਿਸਹਿ ਸਰੇਵਹੁ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੫॥
તેની પૂજા કરવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. સદ્દગુરુ જીવને પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૫॥

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ॥੬॥
પ્રભુ સ્વયંભૂ છે અને તે અદ્રશ્યને જોઈ શકાતો નથી ॥૬॥

ਆਪੇ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਆਪੇ ਤਿਸ ਨੋ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਈ ॥੭॥
તે પોતે જ મૃત્યુદાતા, પોતે જ જીવનદાતા છે અને તેને તલ માત્ર પણ કોઈ લાભ નથી ॥૭॥
આ

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕਿ ਮੰਗਤੇ ਕੀਤੇ ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਈ ॥੮॥
બધી તેની જ લીલા છે કે કોઈ દાની બનેલ છે, કોઈ ભિખારી છે અને તે પોતે જ ભક્તિ કરાવે છે ॥૮॥

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨੀ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਸਚੇ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥੯॥
જેને એક પરમાત્માને ઓળખી લીધો છે, તે ભાગ્યશાળી છે અને તે સત્યમાં જ જોડાય રહે છે ॥૯॥

ਆਪਿ ਸਰੂਪੁ ਸਿਆਣਾ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧੦॥
તે પોતે જ સુંદર રૂપવાળો તેમજ ખુબ બુદ્ધિમાન છે અને તેની મહિમાની સાચી કિંમત આંકી શકાતી નથી ॥૧૦॥

ਆਪੇ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਅੰਤਰਿ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥੧੧॥
તેણે પોતે જ જીવોને સુખ-દુઃખ આપ્યું છે અને પોતે જ તેને ભ્રમમાં ભુલાવેલ છે ॥૧૧॥

ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਨਿਗੁਰੀ ਅੰਧ ਫਿਰੈ ਲੋਕਾਈ ॥੧੨॥
તે ખુબ મોટો દાતા છે, જેને ગુરુમુખે ઓળખી લીધો છે, પણ અજ્ઞાની નિગુરી જગત અહીં-તહીં ભટકે છે ॥૧૨॥

ਜਿਨੀ ਚਾਖਿਆ ਤਿਨਾ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੧੩॥
જેને નામ અમૃતને ચાખ્યું છે, તેને જ સ્વાદ આવ્યો છે અને સદ્દગુરૂએ આ જ દાન આપ્યું છે ॥૧૩॥

ਇਕਨਾ ਨਾਵਹੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਇਕਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ॥੧੪॥
કોઈને પરમાત્માએ પોતે જ નામથી અલગ કરેલ છે અને કોઈને ગુરુના માધ્યમથી નામ જ્ઞાન આપ્યું છે ॥૧૪॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹਿਹੁ ਸੰਤਹੁ ਤਿਸ ਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧੫॥
હે સજ્જનો! હંમેશા પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કર, તેની કીર્તિ ખુબ મોટી છે ॥૧૫॥

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਕਰਿ ਤਪਾਵਸੁ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥੧੬॥
તેના સિવાય બીજો કોઈ સંસારનો રાજા નથી, તેણે પોતે બધાની સાથે ન્યાયનો નિયમ બનાવ્યો છે ॥૧૬॥

ਨਿਆਉ ਤਿਸੈ ਕਾ ਹੈ ਸਦ ਸਾਚਾ ਵਿਰਲੇ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਈ ॥੧੭॥
તેનો ન્યાય હંમેશા સાચો છે, તે કોઈ દુર્લભ જીવથી જ પોતાનો હુકમ મનાવે છે ॥૧૭॥

ਤਿਸ ਨੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥੧੮॥
હે પ્રાણી! હંમેશા તેનું ધ્યાન કર; જેને ગુરુ દ્વારા હુકમ પાલનનો નિયમ બનાવ્યો છે ॥૧૮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੈ ਸੋ ਜਨੁ ਸੀਝੈ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥੧੯॥
તે જ જીવ સફળ હોય છે, જે સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરે છે અમે જેના હૃદયમાં નામ સ્થિત થઈ જાય છે ॥૧૯॥

ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਦਾ ਹੈ ਸਾਚਾ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਈ ॥੨੦॥
તે હંમેશા સત્ય તેમજ શાશ્વત છે, તેની વાણી સત્ય છે અને તેના જ શબ્દ સંભળાઈ દે છે ॥૨૦॥

ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਵੇਖਿ ਰਹਿਆ ਵਿਸਮਾਦੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਥਾਈ ॥੨੧॥੫॥੧੪॥
હે નાનક! આ સાંભળી-જોઈને ખૂબ આશ્ચર્ય થઈ રહ્યો છે કે મારો પ્રભુ બધા સ્થાનોમાં હાજર છે ॥૨૧॥૫॥૧૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ
રામકલી મહેલ ૫ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਿਨਹੀ ਕੀਆ ਪਰਵਿਰਤਿ ਪਸਾਰਾ ॥
કોઈએ ગૃહસ્થ-જીવનનો ફેલાવ કર્યો છે,

ਕਿਨਹੀ ਕੀਆ ਪੂਜਾ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥
કોઈએ પૂજા-અર્ચનાનો વિસ્તાર કરેલ છે,

ਕਿਨਹੀ ਨਿਵਲ ਭੁਇਅੰਗਮ ਸਾਧੇ ॥
કોઈએ આંતરિક સફાઇ કર્મનો અભ્યાસ તેમજ કુંડલિની સાધના કરેલી છે,

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧੇ ॥੧॥
પરંતુ મેં ગરીબે પરમેશ્વરની જ પ્રાર્થના કરી છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਭਰੋਸਾ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! મને તારો જ વિશ્વાસ છે અને

ਆਨ ਨ ਜਾਨਾ ਵੇਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ આડંબર જાણતો જ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਨਹੀ ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਜਿ ਵਣ ਖੰਡਿ ਪਾਇਆ ॥
કોઈએ પોતાનું ઘર-કુટુંબ છોડીને જંગલમાં નિવાસ કરી લીધો છે.

ਕਿਨਹੀ ਮੋਨਿ ਅਉਧੂਤੁ ਸਦਾਇਆ ॥
કોઈ મૌની તેમજ અવધૂત કહેવાઈ રહ્યો છે.

ਕੋਈ ਕਹਤਉ ਅਨੰਨਿ ਭਗਉਤੀ ॥
કોઈ કહે છે કે હું ભગવતી દેવીનો અનન્ય ઉપાસક છું,

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਓਟ ਲੀਤੀ ॥੨॥
પરંતુ મેં ગરીબી તો પરમાત્માનો જ સહારો લીધો છે ॥૨॥

ਕਿਨਹੀ ਕਹਿਆ ਹਉ ਤੀਰਥ ਵਾਸੀ ॥
કોઈએ કહ્યું છે કે હું તીર્થનો વાસી છું.

ਕੋਈ ਅੰਨੁ ਤਜਿ ਭਇਆ ਉਦਾਸੀ ॥
કોઈ અન્ન ત્યાગીને ઉદાસી સાધુ બની ગયો છે.

ਕਿਨਹੀ ਭਵਨੁ ਸਭ ਧਰਤੀ ਕਰਿਆ ॥
કોઈએ આખી ધરતીનુ ભ્રમણ કરી લીધું છે,

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਪਰਿਆ ॥੩॥
પરંતુ હું ગરીબ પરમાત્માના દરવાજા પર આવી પડ્યો છું ॥૩॥

ਕਿਨਹੀ ਕਹਿਆ ਮੈ ਕੁਲਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥
કોઈએ કહ્યું છે કે ઉચ્ચ કુળને કારણે મારી ખુબ શોભા છે,

ਕਿਨਹੀ ਕਹਿਆ ਬਾਹ ਬਹੁ ਭਾਈ ॥
કોઈએ કહ્યું છે કે પોતાના ભાઈઓની મદદને કારણે મારી ખુબ તાકાત છે,

ਕੋਈ ਕਹੈ ਮੈ ਧਨਹਿ ਪਸਾਰਾ ॥
કોઈ કહી રહ્યું છે કે અધિક ધન સંપંત્તિને કારણે હું જ ધનવાન છું,

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਧਾਰਾ ॥੪॥
પરંતુ મને ગરીબને હરિનો જ આધાર છે ॥૪॥

ਕਿਨਹੀ ਘੂਘਰ ਨਿਰਤਿ ਕਰਾਈ ॥
કોઈ પગમાં ઝાંઝર બાંધીને નાચી રહ્યું છે.

ਕਿਨਹੂ ਵਰਤ ਨੇਮ ਮਾਲਾ ਪਾਈ ॥
કોઈએ વ્રત-ઉપવાસ, નિયમો તેમજ માળા પહેરેલી છે,

ਕਿਨਹੀ ਤਿਲਕੁ ਗੋਪੀ ਚੰਦਨ ਲਾਇਆ ॥
કોઈએ પોતાના માથા પર ગોપીચંદનનું તિલક લગાવેલું છે,

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੫॥
પરંતુ મેં ગરીબે પ્રભુનું જ ધ્યાન કર્યું છે ॥૫॥

ਕਿਨਹੀ ਸਿਧ ਬਹੁ ਚੇਟਕ ਲਾਏ ॥
કોઈ મનુષ્ય સિધ્ધોની રિધ્ધિઓ સિદ્ધિઓવાળા પરાક્રમ દેખાડી રહ્યો છે,

ਕਿਨਹੀ ਭੇਖ ਬਹੁ ਥਾਟ ਬਨਾਏ
કોઈએ પેશ બનાવીને પોતાના ઘણા આશ્રમ બનાવી લીધા છે,

ਕਿਨਹੀ ਤੰਤ ਮੰਤ ਬਹੁ ਖੇਵਾ ॥
કોઈ તંત્ર-મંત્રની વિધ્યામાં પ્રવૃત રહે છે.

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ॥੬॥
પરંતુ હું ગરીબ તો પરમાત્માની પૂજામાં જ લીન રહું છું ॥૬॥

ਕੋਈ ਚਤੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ਪੰਡਿਤ ॥
કોઈ પોતાને ચતુર પંડિત કહેવડાવે છે,

ਕੋ ਖਟੁ ਕਰਮ ਸਹਿਤ ਸਿਉ ਮੰਡਿਤ ॥
કોઈ છ કર્મોમાં પ્રવૃત રહે છે અને શિવની પૂજા કરે છે,

ਕੋਈ ਕਰੈ ਆਚਾਰ ਸੁਕਰਣੀ ॥
કોઈ શુભ કર્મ તેમજ ધર્મ-કર્મ કરે છે

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ॥੭॥
પરંતુ મેં ગરીબે પરમાત્માની જ શરણ લીધી છે ॥૭॥

ਸਗਲੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੁਗ ਸੋਧੇ ॥
મેં બધા યુગોનાં ધર્મ-કર્મનું સારી રીતે વિશ્લેષણ કરી લીધું છે,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨ ਪ੍ਰਬੋਧੇ ॥
પરંતુ નામ વગર આ મન કોઈ બીજા ધર્મ-કર્મને યોગ્ય સમજતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
હે નાનક! જ્યારે સાધુઓની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ તો

ਬੂਝੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਹਾ ਸੀਤਲਾਇਆ ॥੮॥੧॥
બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ અને મન શાંત થઈ ગયું ॥૮॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਇਸੁ ਪਾਨੀ ਤੇ ਜਿਨਿ ਤੂ ਘਰਿਆ ॥
હે જીવ! જેને વીર્ય રૂપી ટીપાથી તને ઉત્પન્ન કર્યો છે અને

ਮਾਟੀ ਕਾ ਲੇ ਦੇਹੁਰਾ ਕਰਿਆ ॥
માટીને લઈને તારું શરીર બનાવ્યું છે,

ਉਕਤਿ ਜੋਤਿ ਲੈ ਸੁਰਤਿ ਪਰੀਖਿਆ ॥
જેને બુદ્ધિનો પ્રકાશ તેમજ વિચારવા પરખવાનું જ્ઞાન આપીને

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਜਿਨਿ ਤੂ ਰਾਖਿਆ ॥੧॥
માતાના ગર્ભમાં તારી રક્ષા કરી છે ॥૧॥

ਰਾਖਨਹਾਰੁ ਸਮ੍ਹਾਰਿ ਜਨਾ ॥
હે જીવ! પોતાના રચયીતા તેમજ રખેવાળનું ચિંતન કર;

ਸਗਲੇ ਛੋਡਿ ਬੀਚਾਰ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનના બધા વિચાર છોડી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਤੁਧੁ ਬਾਪ ਮਹਤਾਰੀ ॥
જેને તને માતા-પિતા આપેલ છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਭ੍ਰਾਤ ਪੁਤ ਹਾਰੀ ॥
જેને તને ભાઈ, પુત્ર તેમજ મિત્ર આપ્યા છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਏ ਤੁਧੁ ਬਨਿਤਾ ਅਰੁ ਮੀਤਾ ॥
જેને તને પત્ની અને માતા આપ્યા છે,

ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਚੀਤਾ ॥੨॥
તે ઠાકોરને પોતાના હ્રદયમાં વસાવીને રાખ ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਤੁਧੁ ਪਵਨੁ ਅਮੋਲਾ ॥
જેને તને કિંમતી પવન આપ્યા છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਤੁਧੁ ਨੀਰੁ ਨਿਰਮੋਲਾ ॥
જેને તને નિર્મળ જળ આપ્યું છે,

ਜਿਨਿ ਦੀਆ ਤੁਧੁ ਪਾਵਕੁ ਬਲਨਾ ॥
જેને તને આગ તેમજ ઇંધણ આપ્યું છે,

ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਰਹੁ ਮਨ ਸਰਨਾ ॥੩॥
હે મન! તે માલિકની શરણમાં પડી રહે ॥૩॥

ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਿਨਿ ਭੋਜਨ ਦੀਏ ॥
જેને તને છત્રીસ પ્રકારનું અમૃત ભોજન આપ્યું છે,

ਅੰਤਰਿ ਥਾਨ ਠਹਰਾਵਨ ਕਉ ਕੀਏ ॥
જેને ભોજનને તારા પેટમાં રોકવા માટે સ્થાન બનાવ્યું છે,

ਬਸੁਧਾ ਦੀਓ ਬਰਤਨਿ ਬਲਨਾ ॥
જેને તને ધરતી તેમજ ઉપયોગ માટે વસ્તુ આપી છે,

ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਚਿਤਿ ਰਖੁ ਚਰਨਾ ॥੪॥
તે ઠાકોરના ચરણોને મનમાં વસાવીને રાખ ॥૪॥

ਪੇਖਨ ਕਉ ਨੇਤ੍ਰ ਸੁਨਨ ਕਉ ਕਰਨਾ ॥
જેને જોવા માટે આંખો, સાંભળવા માટે કાન,

ਹਸਤ ਕਮਾਵਨ ਬਾਸਨ ਰਸਨਾ ॥
કામ કરવા માટે હાથ, સૂંઘવા માટે નાક અને સ્વાદ માટે જીભ આપી છે.

ਚਰਨ ਚਲਨ ਕਉ ਸਿਰੁ ਕੀਨੋ ਮੇਰਾ ॥
ચાલવા માટે પગ અને માથાના બધા અંગોમાં શીર્ષ બનાવ્યું છે,

ਮਨ ਤਿਸੁ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਪੂਜਹੁ ਪੈਰਾ ॥੫॥
હે મન! તે માલિકના ચરણોની પૂજા અર્ચના કર ॥૫॥

ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਜਿਨਿ ਤੂ ਕਰਿਆ ॥
જેને તને અપવિત્રથી પવિત્ર કરી દીધો છે,

ਸਗਲ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਤੂ ਸਿਰਿ ਧਰਿਆ ॥
બધા યોનિઓમાં તારો મનુષ્ય-જન્મ ઉત્તમ બનાવી દીધો છે,

ਅਬ ਤੂ ਸੀਝੁ ਭਾਵੈ ਨਹੀ ਸੀਝੈ ॥
હવે આ તારા જ વશમાં છે કે તું તેનું સ્મરણ કરીને પોતાનું જીવન સફળ કરી લે.

ਕਾਰਜੁ ਸਵਰੈ ਮਨ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਜੈ ॥੬॥
હે મન! પ્રભુનું ધ્યાન કરવાથી બધા કાર્ય સિદ્ધ થઈ જાય છે ॥૬॥

ਈਹਾ ਊਹਾ ਏਕੈ ਓਹੀ ॥
લોક-પરલોકમાં એક તે જ હાજર છે.

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖੀਐ ਤਤ ਤਤ ਤੋਹੀ ॥
જ્યાં ક્યાંય પણ જોવ છું, ત્યાં જ પરમાત્મા નજર આવે છે.

ਤਿਸੁ ਸੇਵਤ ਮਨਿ ਆਲਸੁ ਕਰੈ ॥
તેની ભક્તિ કરવા માટે મનમાં શા માટે આળસ ઉત્પન્ન થાય છે

ਜਿਸੁ ਵਿਸਰਿਐ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਸਰੈ ॥੭॥
જેને ભુલવાથી એક પળ પણ જીવન નિર્વાહ થતું નથી ॥૭॥

ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ॥
અમે જીવ ગુનેગાર તેમજ ગુણવિહીન છીએ,

ਨਾ ਕਿਛੁ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਮਾਰੇ ॥
ન કોઈ સેવા-ભક્તિ કરી છે અને ન તો કોઈ શુભ કર્મ કર્યું છે,

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਵਡਭਾਗੀ ਮਿਲਿਆ ॥
પરંતુ અતિ ભાગ્યથી ગુરુરૂપી જહાજ મળી ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸੰਗਿ ਪਾਥਰ ਤਰਿਆ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! તે ગુરુની સાથે લાગીને અમે પથ્થર જીવ પણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છીએ ॥૮॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਰੰਗ ਰਸ ਰੂਪ ॥
કોઈ પોતાનું જીવન દુનિયાની રંગરેલિયા, રસો તેમજ સૌંદર્યમાં જ વિતાવે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਮਾਇ ਬਾਪ ਪੂਤ ॥
કોઈ માતા-પિતા તેમજ પુત્રની સાથે જીવન વિતાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਰਾਜ ਮਿਲਖ ਵਾਪਾਰਾ ॥
કોઈ રાજ્ય, ધન-સંપત્તિ તેમજ વ્યાપારમાં જીવન વિતાવે છે,

ਸੰਤ ਬਿਹਾਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥
પરંતુ સંતોનું જીવન હરિ-નામના આધાર પર વીતી જાય છે ॥૧॥

ਰਚਨਾ ਸਾਚੁ ਬਨੀ ॥
આ જગત-રચના પરમ-સત્યએ બનાવી છે

ਸਭ ਕਾ ਏਕੁ ਧਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અને બધાનો માલિક પરમેશ્વર જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਬੇਦ ਅਰੁ ਬਾਦਿ ॥
કોઈ વેદોના અભ્યાસ તેમજ વાદ-વિવાદમાં પોતાનું જીવન વિતાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਰਸਨਾ ਸਾਦਿ ॥
કોઈ જીભના સ્વાદમાં જીવન વિતાવી દે છે.

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਲਪਟਿ ਸੰਗਿ ਨਾਰੀ ॥
કોઈ કામુખ મનુષ્યનું જીવન સ્ત્રીની સાથે તૃષ્ણામાં જ વીતી જાય છે,

ਸੰਤ ਰਚੇ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨॥
પરંતુ સંત ફક્ત પ્રભુના નામમાં જ જીવન ભર લીન રહે છે ॥૨॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਖੇਲਤ ਜੂਆ ॥
કોઈનું જીવન જુગાર રમતા જ વીતી જાય છે.

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਅਮਲੀ ਹੂਆ ॥
કોઈ નશામાં પોતાનું જીવન ગુમાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਪਰ ਦਰਬ ਚੋੁਰਾਏ ॥
કોઈ પારકું ધન ચોરી કરવામાં જીવન વિતાવી દે છે,

ਹਰਿ ਜਨ ਬਿਹਾਵੈ ਨਾਮ ਧਿਆਏ ॥੩॥
પરંતુ ભક્તજન પરમાત્માના નામ-ધ્યાનમાં પોતાનું જીવન સફળ કરી લે છે ॥૩॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਜੋਗ ਤਪ ਪੂਜਾ ॥
કોઈનું જીવન યોગ સાધના, તપસ્યા તેમજ પૂજામાં જ વીતી જાય છે,

ਕਾਹੂ ਰੋਗ ਸੋਗ ਭਰਮੀਜਾ ॥
કોઈ રોગ-શોક તેમજ ભ્રમમાં પડીને જીવન વિતાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਪਵਨ ਧਾਰ ਜਾਤ ਬਿਹਾਏ ॥
કોઈ યોગાસનથી પ્રાણાયામ કરીને જીવન વિતાવી દે છે,

ਸੰਤ ਬਿਹਾਵੈ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਏ ॥੪॥
પરંતુ સંતોનું જીવન પ્રભુનું ભજન-કિર્તન કરતા જ વીતી જાય છે ॥૪॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਚਾਲਤ ॥
કોઈનું જીવન દિવસ-રાત સફર કરતા જ વીતી જાય છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਸੋ ਪਿੜੁ ਮਾਲਤ ॥
કોઈ રણભુમિમાં સખ્ત લડતા જ જીવન વિતાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਬਾਲ ਪੜਾਵਤ ॥
કોઈ લોકો શિક્ષક બનીને બાળકોને વિધ્યા આપવામાં જ સમય વિતાવી દે છે,

ਸੰਤ ਬਿਹਾਵੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ॥੫॥
પરંતુ સંતોનું જીવન પરમાત્માનું યશોગાન કરવામાં વીતી જાય છે ॥૫॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਨਟ ਨਾਟਿਕ ਨਿਰਤੇ ॥
કોઈનું જીવન કલાકાર બનીને નાટક તેમજ નૃત્યમાં જ વીતી જાય છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਜੀਆਇਹ ਹਿਰਤੇ ॥
કોઈ જીવ-હત્યા તેમજ લૂંટફાટમાં જીવન વિતાવી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਰਾਜ ਮਹਿ ਡਰਤੇ ॥
કોઈ પોતાનું જીવન રાજ-ભાગના કામોમાં ડરતા વિતાવી દે છે,

ਸੰਤ ਬਿਹਾਵੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਰਤੇ ॥੬॥
પરંતુ સંત પ્રભુનું યશોગાન કરતાં જ જીવન વિતાવી દે છે ॥૬॥

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਮਤਾ ਮਸੂਰਤਿ ॥
કોઈનો આખો સમય સલાહ તેમજ પરામર્શ દેવામાં જ કપાઈ જાય છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਸੇਵਾ ਜਰੂਰਤਿ ॥
કોઈ જીવનની જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવા તેમજ સેવા કરતા જ સમય કાઢી દે છે,

ਕਾਹੂ ਬਿਹਾਵੈ ਸੋਧਤ ਜੀਵਤ ॥
કોઈનું જીવન-સંશોધન કરવામાં જ સમય વીતી જાય છે,

ਸੰਤ ਬਿਹਾਵੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਤ ॥੭॥
પરંતુ સંતોનું સંપૂર્ણ જીવન હરિ-નામરૂપી રસને પીવામાં જ વીતી જાય છે ॥૭॥

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਲਗਾਨਾ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે પ્રભુએ જીવને ક્યાં કાર્યમાં લગાવ્યો છે, તે તેમાં લાગી ગયો છે.

ਨਾ ਕੋ ਮੂੜੁ ਨਹੀ ਕੋ ਸਿਆਨਾ ॥
ન કોઈ મૂર્ખ છે અને ન તો કોઈ ચતુર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਨਾਉ ॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને જેને પોતાનું નામ દે છે,

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੮॥੩॥
નાનક તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૮॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਦਾਵਾ ਅਗਨਿ ਰਹੇ ਹਰਿ ਬੂਟ ॥
જેમ જંગલની આગમાં કોઈ છોડ બચીને લીલા રહી જાય છે,

ਮਾਤ ਗਰਭ ਸੰਕਟ ਤੇ ਛੂਟ ॥
જેમ માતાના ગર્ભની મુશ્કેલીમાંથી બાળક છૂટી જાય છે,

ਜਾ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਭਉ ਜਾਇ ॥
જેનું નામ સ્મરણ કરવાથી દરેક પ્રકારના ભય દૂર થઈ જાય છે,

ਤੈਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਰਾਖੈ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੧॥
પ્રભુ પોતાના સંતજનોની રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਐਸੇ ਰਾਖਨਹਾਰ ਦਇਆਲ ॥
દયાળુ પ્રભુ બધાની રક્ષા કરનાર છે.

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਤੁਮ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દીનદયાળુ! જ્યાં-ક્યાંય પણ જોવ છું, ફક્ત તું જ અમારો પ્રતિપાલક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਲੁ ਪੀਵਤ ਜਿਉ ਤਿਖਾ ਮਿਟੰਤ ॥
જેમ પાણી પીવાથી તરસ મટી જાય છે,

ਧਨ ਬਿਗਸੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਵਤ ਕੰਤ ॥
જેમ પતિના ઘરમાં આવવાથી પત્ની ખુશ થઈ જાય છે,

ਲੋਭੀ ਕਾ ਧਨੁ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੁ ॥
જેમ લોભી મનુષ્યનું ધન જ તેના પ્રાણોનો આધાર હોય છે,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥੨॥
તેમ જ ભક્તજનોનો હરિ-નામથી પ્રેમ હોય છે ॥૨॥

ਕਿਰਸਾਨੀ ਜਿਉ ਰਾਖੈ ਰਖਵਾਲਾ ॥
જેમ ખેડૂત પોતાની ખેતીની રક્ષા કરે છે,

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਦਇਆ ਜਿਉ ਬਾਲਾ ॥
જેમ માતા-પિતા પોતાના બાળક પર દયા કરે છે,

ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲਿ ਜਾਇ ॥
જેમ પ્રિયતમને જોઈને પ્રિયતમા તેમાં જ મોહિત થઈ જાય છે,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਖੈ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ॥੩॥
તેમ જ ભક્તજનોને પરમાત્મા પોતાના કંઠથી લગાડીને રાખે છે ॥૩॥

ਜਿਉ ਅੰਧੁਲੇ ਪੇਖਤ ਹੋਇ ਅਨੰਦ ॥
જેમ અંધને જોવા પર આનંદ થાય છે,

ਗੂੰਗਾ ਬਕਤ ਗਾਵੈ ਬਹੁ ਛੰਦ ॥
જેમ કોઈ મૂંગો બોલવા લાગી જાય તો તે ખુશ થઈને ગીત ગાવા લાગે છે,

ਪਿੰਗੁਲ ਪਰਬਤ ਪਰਤੇ ਪਾਰਿ ॥
જેમ કોઈ લંગડો મનુષ્ય પર્વત પર ચઢીને ખુશી વ્યક્ત કરે છે,

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰਿ ॥੪॥
તેમ જ હરિનું નામ જપવાથી બધાનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਜਿਉ ਪਾਵਕ ਸੰਗਿ ਸੀਤ ਕੋ ਨਾਸ ॥
જેમ આગ સળગવાથી શીતનો પ્રકોપ નાશ થઈ જાય છે,

ਐਸੇ ਪ੍ਰਾਛਤ ਸੰਤਸੰਗਿ ਬਿਨਾਸ ॥
આમ જ સંતોની સંગતિ કરવાથી દરેક પ્રકારના પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਜਿਉ ਸਾਬੁਨਿ ਕਾਪਰ ਊਜਲ ਹੋਤ ॥
જેમ સાબુ લગાવીને કપડાં ધોવાથી પ્રકાશિત થઈ જાય છે,

ਨਾਮ ਜਪਤ ਸਭੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਖੋਤ ॥੫॥
તેમ જ નામ જપવાથી બધા ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૫॥

ਜਿਉ ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਕੀ ਆਸ ॥
જેમ સુરખાબને સૂર્યોદયની આશા રહે છે,

ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਕੀ ਪਿਆਸ ॥
જેમ બપૈયાને સ્વાતિ ટીપાની તરસ લાગેલી રહે છે,

ਜਿਉ ਕੁਰੰਕ ਨਾਦ ਕਰਨ ਸਮਾਨੇ ॥
જેમ હરણને સંગીતના સ્વરથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਨਾਮ ਹਰਿ ਜਨ ਮਨਹਿ ਸੁਖਾਨੇ ॥੬॥
તેમ જ પ્રભુનું નામ ભક્તોના મનમાં સુખ આપે છે ॥૬॥

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
તારી કૃપાથી જ તારાથી મારો પ્રેમ લાગ્યો છે.

ਦਇਆਲ ਭਏ ਤਾ ਆਏ ਚੀਤਿ ॥
જયારે તું દયાળુ થયો તો જ તું યાદ આવ્યો છે.

ਦਇਆ ਧਾਰੀ ਤਿਨਿ ਧਾਰਣਹਾਰ ॥
દયાળુ પ્રભુએ જ્યારે કૃપા કરી તો

ਬੰਧਨ ਤੇ ਹੋਈ ਛੁਟਕਾਰ ॥੭॥
મારો બંધનોથી છુટકારો થઈ ગયો ॥૭॥

ਸਭਿ ਥਾਨ ਦੇਖੇ ਨੈਣ ਅਲੋਇ ॥
મેં આંખો ખોલીને બધા સ્થાન જોઈ લીધા છે,

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ નજર આવતું નથી.

ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਛੂਟੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦ ॥
ગુરુની કૃપાથી બધા ભય તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਪੇਖਿਓ ਸਭੁ ਬਿਸਮਾਦ ॥੮॥੪॥
હે નાનક! તે પ્રભુની અદભૂત લીલા જ બધી જગ્યાએ દેખાઈ દઈ રહી છે ॥૮॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਪੇਖੀਅਹਿ ਪ੍ਰਭ ਸਗਲ ਤੁਮਾਰੀ ਧਾਰਨਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! આ બધા જીવ-જંતુ જે દેખાઈ રહ્યા છે, બધાને તે જ ધારણ કરેલ છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મનનો ઉદ્ધાર હરિના નામથી જ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਭਿ ਕਰਤੇ ਕੇ ਕਾਰਨਾ ॥੨॥
આખી કુદરત પ્રભુની રચના છે, તે ક્ષણમાં જ બનાવ તેમજ મટાડનાર છે ॥૨॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਝੂਠੁ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਬਿਦਾਰਨਾ ॥੩॥
સાધુઓની સંગતિ દ્વારા વાસના, ક્રોધ, લોભ, અસત્ય તેમજ નિંદાને નાશ કરી શકાય છે ॥૩॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ਸੂਖੇ ਸੂਖਿ ਗੁਦਾਰਨਾ ॥੪॥
પ્રભુનું નામ જપવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને આખું જીવન સુખમાં જ વીતે છે ॥૪॥

ਭਗਤ ਸਰਣਿ ਜੋ ਆਵੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਸੁ ਈਹਾ ਊਹਾ ਨ ਹਾਰਨਾ ॥੫॥
જે પ્રાણી ભક્તની શરણમાં આવી જાય છે, તે લોક-પરલોકમાં પોતાની જીવન રમત હારતો નથી ॥૫॥

ਸੁਖ ਦੂਖ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਤੁਮ ਹੀ ਆਗੈ ਸਾਰਨਾ ॥੬॥
હે પરમેશ્વર! આ મનની સુખ-દુઃખની વેદના તારી સમક્ષ છે, કલ્યાણ કરજે ॥૬॥

ਤੂ ਦਾਤਾ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਆਪਨ ਕੀਆ ਪਾਲਨਾ ॥੭॥
તું બધા જીવોનો દાતા છે અને પોતે જ પાલન-પોષણ કરે છે ॥૭॥

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਕੋਟਿ ਜਨ ਊਪਰਿ ਨਾਨਕੁ ਵੰਞੈ ਵਾਰਨਾ ॥੮॥੫॥
નાનક તારા ભક્તજનો પર કરોડો વાર બલિહાર જાય છે ॥૮॥૫॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀ
રામકલી મહેલ ૫ અષ્ટપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਪਾਪ ਸਭਿ ਨਾਸਹਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਦੇਇ ਮਿਲਾਈ ॥੧॥
ગુરુના દર્શન તેમજ સાક્ષાત્કારથી બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે અને તે પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸੁਖਦਾਈ ॥
મારો ગુરુ-પરમાત્મા સુખ દેનાર છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરબ્રહ્મનું નામ સ્મરણ કરાવે છે અને અંતમાં સહાયક બને છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਦੂਖ ਕਾ ਡੇਰਾ ਭੰਨਾ ਸੰਤ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥੨॥
જેને સંત-ગુરુની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ પર લગાવી છે, તેના બધા દુ:ખોના પહાડ નાશ થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕੀਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਵੰਞਾਈ ॥੩॥
તેને ક્ષણમાં જ પાપીઓને પવિત્ર કરી દીધા છે અને તેનો અજ્ઞાનનો અંધકાર મટાડી દીધો છે ॥૩॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥
હે નાનક! મારો સ્વામી કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે, આથી તેની શરણ લીધી છે ॥૪॥

ਬੰਧਨ ਤੋੜਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੫॥
તેને બધા બંધન તોડીને પ્રભુના ચરણ-કમળ મનમાં વસાવી દીધા છે અને એક શબ્દમાં લગન લગાવી દીધી છે ॥૫॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਕਾਢਿਓ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਬਣਿ ਆਈ ॥੬॥
ગુરુએ અંધકારમાંથી માયાનું ઝેર દૂર કર્યું છે અને હવે સાચા શબ્દમાંથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થયો છે ॥૬॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਸਹਸਾ ਚੂਕਾ ਬਾਹੁੜਿ ਕਤਹੁ ਨ ਧਾਈ ॥੭॥
મારા જન્મ-મરણની શંકા દૂર થઈ ગઈ છે અને હવે અહીં-તહીં ભટકતો નથી ॥૭॥

ਨਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ ॥੮॥
આ મન નામ-રસમાં લીન રહે છે અને નામ અમૃતને પીને તૃપ્ત થઈ ચુક્યું છે ॥૮॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇਆ ਨਿਹਚਲ ਵਸਿਆ ਜਾਈ ॥੯॥
સંતોની સાથે મળીને પરમાત્માનું કીર્તિગાન કર્યું છે અને નિશ્ચલ સ્થાનમાં વાસ થઈ ગયો છે ॥૯॥

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਦੀਨੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਆਨ ਨ ਭਾਈ ॥੧੦॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ પૂર્ણ ઉપદેશ આપ્યો છે કે પરમાત્મા વગર બીજો કોઈ આધાર નથી ॥૧૦॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਇਆ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਨਰਕਿ ਨ ਜਾਈ ॥੧੧॥
હે નાનક! જે ભાગ્યશાળીએ નામરૂપી ભંડાર પ્રાપ્ત કર્યો છે, તે નરકમાં જતો નથી ॥૧૧॥

ਘਾਲ ਸਿਆਣਪ ਉਕਤਿ ਨ ਮੇਰੀ ਪੂਰੈ ਗੁਰੂ ਕਮਾਈ ॥੧੨॥
મારી પાસે કોઈ સાધના, બુદ્ધિમાની તેમજ ચતુરાઈ નથી, ફક્ત પૂર્ણ ગુરૂની આપેલી નામની કમાણી છે ॥૧૨॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਸੁਚਿ ਹੈ ਸੋਈ ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਈ ॥੧੩॥
જે પ્રભુ કરે તેમજ કરાવે છે, મારા માટે તે જ જપ, તપ, સંયમ તેમજ શુભ કર્મ છે ॥૧૩॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਗੁਰਿ ਸਾਚੈ ਲਾਇ ਤਰਾਈ ॥੧੪॥
પુત્ર, પત્ની વગેરે મહાવિકારોમાં પણ સાચા ગુરુએ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દીધો છે ॥૧૪॥

ਅਪਣੇ ਜੀਅ ਤੈ ਆਪਿ ਸਮ੍ਹਾਲੇ ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਈ ॥੧੫॥
પરમાત્મા પોતાના જીવોની પોતે જ સંભાળ કરે છે અને પોતે જ પોતાની સાથે લગાવી લે છે ॥૧૫॥

ਸਾਚ ਧਰਮ ਕਾ ਬੇੜਾ ਬਾਂਧਿਆ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਪਵਾਈ ॥੧੬॥
ગુરુએ સત્ય ધર્મનો બેડો બાંધીને પોતાની સંગતને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દીધો છે ॥૧૬॥

ਬੇਸੁਮਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੧੭॥
જગતનો સ્વામી અગણિત તેમજ અનંત છે અને નાનક તેના પર વારંવાર બલિહાર જાય છે ॥૧૭॥

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਕਲਿ ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਾਈ ॥੧੮॥
અકાલમૂર્તિ, અયોની તેમજ સ્વયંભૂ પ્રભુએ કળિયુગના અજ્ઞાનરૂપી અંધારામાં જ્ઞાનરૂપી દીવો પ્રકાશિત કરી દીધો છે ॥૧૮॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜੀਅਨ ਕਾ ਦਾਤਾ ਦੇਖਤ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥੧੯॥
તે અંતર્યામી બધા જીવોનો દાતા છે, જેના દર્શન કરવાથી સંપૂર્ણ તૃપ્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૯॥

ਏਕੰਕਾਰੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰਭਉ ਸਭ ਜਲਿ ਥਲਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੨੦॥
તે શાશ્વત, માયાતીત, નિર્ભય પ્રભુ જળ તેમજ પૃથ્વીમાં સમાઈ રહ્યો છે ॥૨૦॥

ਭਗਤਿ ਦਾਨੁ ਭਗਤਾ ਕਉ ਦੀਨਾ ਹਰਿ ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਮਾਈ ॥੨੧॥੧॥੬॥
હે નાનક! ભક્તિનું દાન પ્રભુએ ભક્તોએ જ આપ્યું છે અને તે પણ તેનાથી આ જ વિનંતી કરે છે ॥૨૧॥૧॥૬॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਸਿਖਹੁ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਿਹੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਟੇਕ ॥
હે પ્રેમાળ શિષ્યો! શબ્દનું ચિંતન કરો, આ જ જન્મ તેમજ મરણનો આશરો છે.

ਮੁਖ ਊਜਲ ਸਦਾ ਸੁਖੀ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਤ ਏਕ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી મુખ પ્રકાશિત થઈ જાય છે અને જીવ હમેશા સુખી રહે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਬਣਿ ਆਈ ਸੰਤਹੁ ॥੧॥
હે સંતજનો! આ શરીર-મન રામના પ્રેમમાં જ લીન રહે છે અને તેની પ્રેમ-ભક્તિ જ સારી લાગે છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਖੇਪ ਨਿਬਾਹੀ ਸੰਤਹੁ ॥
સદ્દગુરૂએ નામરૂપી સૌદાનો વ્યાપાર કરવા માટે પોતાનો પ્રેમ નિભાવી દીધો છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲਾਹਾ ਦਾਸ ਕਉ ਦੀਆ ਸਗਲੀ ਤ੍ਰਿਸਨ ਉਲਾਹੀ ਸੰਤਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતજનો! તેને હરિ-નામરૂપી લાભ પોતાના દાસને આપ્યું છે અને મનની બધી તૃષ્ણા મટાડી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਲਾਲੁ ਇਕੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੨॥
હે સંતજનો! શોધતા-શોધતા એક કિંમતી રત્ન પ્રાપ્ત થયો છે. તે હરિ-નામરૂપી રત્નની સાચી કિંમત આંકી શકાતી નથી ॥૨॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਧਿਆਨਾ ਸਾਚੈ ਦਰਸਿ ਸਮਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੩॥
હે સંત પુરુષો! પરમાત્માનાં ચરણ-કમળથી ધ્યાન લાગી ગયું છે અને તે સાચાના દર્શનોમાં જ જોડાય ગયો છું ॥૩॥

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੪॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરી કરીને નિહાળ થઈ ગયો છું. હે સજ્જનો, તેનું સ્મરણ કરવાથી મન તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે ॥૪॥

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਕਤ ਆਵੈ ਕਤ ਜਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੫॥
હે સંત પુરુષો! બધામાં પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે, અહીં-તહીં જવાનું જરૂરિયાત નથી ॥૫॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਸਭ ਜੀਆ ਕਾ ਸੁਖਦਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੬॥
બધાને સુખ આપનાર પરમાત્મા યુગ-યુગાંતરથી હાજર છે, તે વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેનું જ અસ્તિત્વ રહેશે ॥૬॥

ਆਪਿ ਬੇਅੰਤੁ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੭॥
તે અનંત છે, તેનો અંત મેળવી શકાતો નથી અને તે સ્થાન પર સંપૂર્ણપણે વ્યાપ્ત છે ॥૭॥

ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਸੁਤ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਬਾਪੁ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ਸੰਤਹੁ ॥੮॥੨॥੭॥
હે સંતજનો! નાનક કહે છે કે પરમેશ્વર જ મારો મિત્ર, સાજન, ધન-સંપત્તિ, યૌવન તેમજ પુત્ર છે અને તે જ મારા માતા-પિતા છે ॥૮॥૨॥૭॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੀ ॥
હું મન, વચન તેમજ કર્મથી રામ નામ જ યાદ કરતો રહું છું.

ਘੂਮਨ ਘੇਰਿ ਮਹਾ ਅਤਿ ਬਿਖੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે નાનક! આ જગત વમળની જેમ ખૂબ સખત છે, પરંતુ ગુરુએ મારી જીવન-હોળી પાર ઉતારી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਸੂਖਾ ਬਾਹਰਿ ਸੂਖਾ ਹਰਿ ਜਪਿ ਮਲਨ ਭਏ ਦੁਸਟਾਰੀ ॥੧॥
મારી અંદર-બહાર સુખ જ સુખ થઈ ગયું છે, પ્રભુનું જાપ કરવાથી કામાદિક દુષ્ટોનો નાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਜਿਸ ਤੇ ਲਾਗੇ ਤਿਨਹਿ ਨਿਵਾਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੨॥
જેના હુકમથી આ દુષ્ટ વિકાર લાગ્યા હતા, તેને જ તેને દૂર કરી દીધો છે. પ્રભુએ પોતે જ પોતાની કૃપા કરી છે ॥૨॥

ਉਧਰੇ ਸੰਤ ਪਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨੀ ਪਚਿ ਬਿਨਸੇ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੩॥
જે સંતજન પરમાત્માની શરણમાં આવી ગયો છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે, પરંતુ મહા અહંકારી જીવોનો વિકારોમાં જ નાશ થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਇਹੁ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਇਕੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੀ ॥੪॥
સાધુઓની સંગતિમાં આ જ ફળ પ્રાપ્ત થયું છે કે ફક્ત એક પ્રભુનું નામ જ મારો જીવનાધાર બની ગયો છે ॥૪॥

ਨ ਕੋਈ ਸੂਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੀਣਾ ਸਭ ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ॥੫॥
હે પરમાત્મા! ન કોઈ શૂરવીર છે અને ન કોઈ નબળું છે, કારણ કે બધામાં તારો જ પ્રકાશ પ્રગટ થઈ રહ્યો છે ॥૫॥

ਤੁਮ੍ਹ ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰ ਰਵਿਆ ਏਕੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੬॥
હે પ્રભુ, તું સર્વકળા સમર્થ, અકથ્ય તેમજ મન-વાણીથી ઉપર છે અને બધામાં તું જ વ્યાપક છે ॥૬॥

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣੁ ਕਰੇ ਤੇਰੀ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੀ ॥੭॥
હે કર્તા-પ્રભુ! તારી કિંમત કોણ આંકી શકે છે? તું અનંત તેમજ અપરંપાર છે ॥૭॥

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਨਾਨਕ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰਿਆ ਸੰਤ ਜਨਾ ਰੇਣਾਰੀ ॥੮॥੩॥੮॥੨੨॥

હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે તારું નામ-દાન જ ખુબ યશ છે અને તારા સંતજનોની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છું છું ॥૮॥૩॥૮॥૨૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦੁ
રામકલી મહેલ ૩ અનંદુ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥
હે મા! મનમાં આનંદ જ આનંદ થઈ ગયો છે, કારણ કે મેં સદ્દગુરુને મેળવી લીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਮਨਿ ਵਜੀਆ ਵਾਧਾਈਆ ॥
સદ્દગુરુને સરળ સ્વભાવ જ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, જેનાથી મનમાં ખુશીઓ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે.

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆ ਸਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆ ॥
એમ લાગે છે રત્નો જેમ અમૂલ્ય રાગ-રાગનીઓ તેમજ પરીઓ કુટુંબ સહિત શબ્દગાન કરવા આવી છે.

ਸਬਦੋ ਤ ਗਾਵਹੁ ਹਰੀ ਕੇਰਾ ਮਨਿ ਜਿਨੀ ਵਸਾਇਆ ॥
જેને પરમાત્માને મનમાં વસાવી લીધો છે, તે બધા તેની સ્તુતિનું શબ્દગાન કરો.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਅਨੰਦੁ ਹੋਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે સદ્દગુરુને મેળવીને મનમાં પરમાનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥
હે મન! તું હંમેશા પરમાત્માની સાથે લીન રહે,

ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਰਹੁ ਤੂ ਮੰਨ ਮੇਰੇ ਦੂਖ ਸਭਿ ਵਿਸਾਰਣਾ ॥
હે મન! પરમાત્માની સાથે લીન રહીશ તો તે તારા બધા દુઃખ ભુલાવી દેશે.

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਓਹੁ ਕਰੇ ਤੇਰਾ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਾਰਣਾ ॥
તે તારો જ સાથ આપતો રહેશે અને તારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ કરનાર છે.

ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
જે સ્વામી બધી વાતો પૂર્ણ કરવામાં સમર્થ છે, તેને શા માટે મનથી ભુલાવી રહ્યો છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮੰਨ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਰਹੁ ਹਰਿ ਨਾਲੇ ॥੨॥
હે મન! નાનક કહે છે કે હંમેશા પરમાત્માની સાથે આસ્થા બનાવીને રહે ॥૨॥

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬਾ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥
હે સાચા માલિક! તારા ઘરમાં શું કંઈ નથી?

ਘਰਿ ਤ ਤੇਰੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਵਏ ॥
તારા ઘરમાં તો બધું જ છે, પરંતુ જેને તું આપે છે, તે જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸਦਾ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਤੇਰੀ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਾਵਏ ॥
જે હંમેશા તારી મહિમાગાન કરે છે, તેના મનમાં નામનો નિવાસ થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਘਨੇਰੇ ॥
જેના મનમાં નામ આવી વસે છે, તેના હૃદયમાં અનહદ શબ્દના વાજા વાગતા રહે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥੩॥
હે સાચા માલિક! નાનક કહે છે કે તારા ઘરમાં ભલે શું કંઈ નથી.॥૩॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥
પ્રભુનું સાચું નામ જ મારો આધાર છે.

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਮੇਰਾ ਜਿਨਿ ਭੁਖਾ ਸਭਿ ਗਵਾਈਆ ॥
તેનું સાચું નામ જ મારો આધાર છે, જેને દરેક પ્રકારની ભૂખ મટાડી દીધી છે.

ਕਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖ ਮਨਿ ਆਇ ਵਸਿਆ ਜਿਨਿ ਇਛਾ ਸਭਿ ਪੁਜਾਈਆ ॥
જે નામે મારી બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ કરી દીધી છે, તે સુખ શાંતિ કરીને મારા મનમાં આવી
વસ્યો છે.

ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਵਿਟਹੁ ਜਿਸ ਦੀਆ ਏਹਿ ਵਡਿਆਈਆ ॥
હું તે ગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું, જેને આ મોટાઈ આપી છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸਬਦਿ ਧਰਹੁ ਪਿਆਰੋ ॥
હે સંતજનો! નાનક કહે છે કે થોડું ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ; ગુરુ-શબ્દથી પ્રેમ કર.

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਆਧਾਰੋ ॥੪॥
પ્રભુનું સાચું નામ જ મારો જીવન આધાર છે ॥૪॥

ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ॥
તે ભાગ્યશાળી હૃદય-ઘરમાં રબાબ, પખાવજ, તાજ, ઝાંઝર તેમજ શંખ - પાંચ પ્રકારના
અવાજવાળા અનહદ શબ્દ વાગે છે.

ਘਰਿ ਸਭਾਗੈ ਸਬਦ ਵਾਜੇ ਕਲਾ ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਧਾਰੀਆ ॥
તે ભાગ્યવાન હૃદય-ઘરમાં પાંચ શબ્દ વાગે છે, જે ઘરમાં પરમાત્માએ પોતાની શક્તિ રાખેલી છે.

ਪੰਚ ਦੂਤ ਤੁਧੁ ਵਸਿ ਕੀਤੇ ਕਾਲੁ ਕੰਟਕੁ ਮਾਰਿਆ ॥
હે પરમેશ્વર! તે કામાદિક પાંચ દૂતોને વશીભૂત કરીને ભયાનક કાળને પણ મારી દીધો છે.

ਧੁਰਿ ਕਰਮਿ ਪਾਇਆ ਤੁਧੁ ਜਿਨ ਕਉ ਸਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਾਗੇ ॥
પ્રભુના નામમાં તે જ જીવ લાગ્યો છે, જેના નસીબમાં આરંભથી જ આવું લખ્યું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤਹ ਸੁਖੁ ਹੋਆ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ॥੫॥
નાનક કહે છે કે હૃદય-ઘરમાં અનહદ શબ્દ વાગી રહ્યા છે ત્યાં સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૫॥

ਸਾਚੀ ਲਿਵੈ ਬਿਨੁ ਦੇਹ ਨਿਮਾਣੀ ॥
પ્રભુથી સાચી લગન વગર આ શરીર તુચ્છ છે.

ਦੇਹ ਨਿਮਾਣੀ ਲਿਵੈ ਬਾਝਹੁ ਕਿਆ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰੀਆ ॥
સાચી લગન વગર બિચારું તુચ્છ શરીર શું કરી શકે છે?

ਤੁਧੁ ਬਾਝੁ ਸਮਰਥ ਕੋਇ ਨਾਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਬਨਵਾਰੀਆ ॥
હે બનવારી! તારા સિવાય બીજું કોઈ સમર્થ નથી, પોતાની કૃપા કર.

ਏਸ ਨਉ ਹੋਰੁ ਥਾਉ ਨਾਹੀ ਸਬਦਿ ਲਾਗਿ ਸਵਾਰੀਆ ॥
આ શરીરને બીજું કોઈ સ્થાન નથી, શબ્દોમાં લાગીને જ આનો સુધારો થઈ શકે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਲਿਵੈ ਬਾਝਹੁ ਕਿਆ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰੀਆ ॥੬॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુથી લગન વગર આ બીચારું શરીર શું કરી શકે છે ॥૬॥

ਆਨੰਦੁ ਆਨੰਦੁ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ਆਨੰਦੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ॥
દરેક કોઈ આનંદ આનંદની વાત કહે છે પરંતુ સાચો આનંદ ગુરુથી જાણી લીધો છે.

ਜਾਣਿਆ ਆਨੰਦੁ ਸਦਾ ਗੁਰ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ॥
સાચો આનંદ ગુરુથી જાણી લીધો છે, જે હંમેશા જ પોતાના સેવકો પર કૃપા કરે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟੇ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਿਆ ॥
ગુરૂ કૃપા કરીને બધા પાપ નાશ કરી દે છે અને આંખોમાં જ્ઞાનનો સુરમો નાખી દે છે.

ਅੰਦਰਹੁ ਜਿਨ ਕਾ ਮੋਹੁ ਤੁਟਾ ਤਿਨ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਚੈ ਸਵਾਰਿਆ ॥
જેનો અંતરમનથી મોહ તૂટી ગયો છે, સાચા પ્રભુએ શબ્દ દ્વારા તેનું જીવન સુંદર બનાવી દીધું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਆਨੰਦੁ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ॥੭॥
નાનક કહે છે કે આ જ સાચો આનંદ છે, જે આનંદની જાણકારી ગુરુથી મેળવી છે ॥૭॥

ਬਾਬਾ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ॥
હે બાબા! જેને તું આપે છે, તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે.

ਪਾਵੈ ਤ ਸੋ ਜਨੁ ਦੇਹਿ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਰਿ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਵੇਚਾਰਿਆ ॥
તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે, જેને તું પોતે આપે છે, કોઈ બીજો બિચારો શું કરી શકે છે.

ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਫਿਰਹਿ ਦਹ ਦਿਸਿ ਇਕਿ ਨਾਮਿ ਲਾਗਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
કોઈ ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે અને દસે દિશામાં ભટકી રહ્યો છે પરંતુ કોઈએ નામની સાથે લાગીને પોતાનું જીવન સફળ કરી લીધું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨੁ ਭਇਆ ਨਿਰਮਲੁ ਜਿਨਾ ਭਾਣਾ ਭਾਵਏ ॥
જેને પરમાત્માની રજા સારી લાગી છે, ગુરુની કૃપાથી તેનું મન નિર્મળ થઇ ગયું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਪਿਆਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵਏ ॥੮॥
નાનક કહે છે કે જેને પ્રેમાળ પ્રભુ આપે છે, તે જ મનુષ્ય પ્રાપ્ત કરે છે ॥૮॥

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਪਿਆਰਿਹੋ ਅਕਥ ਕੀ ਕਰਹ ਕਹਾਣੀ ॥
હે પ્રેમાળ સંતજનો! આવો, આપણે મળીને અકથ્ય પ્રભુની કથા વાર્તા કરીએ.

ਕਰਹ ਕਹਾਣੀ ਅਕਥ ਕੇਰੀ ਕਿਤੁ ਦੁਆਰੈ ਪਾਈਐ ॥
અમે અકથ્ય પરમાત્માની કથા કરીએ અને વિચારીએ કે તેને કઇ વિધિ દ્વારા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਸਉਪਿ ਗੁਰ ਕਉ ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ ॥
પોતાનું શરીર, મન, ધન બધું જ ગુરુને સોંપીને તેના હુકમનું પાલન કરીને જ પ્રભુને મેળવી શકાય છે.

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰਾ ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુના હુકમનું પાલન કર અને તેની સાચી વાણી ગા.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਕਥਿਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੯॥
હે સંતજનો! નાનક કહે છે કે સાંભળ, પરમેશ્વરની અકથ્ય કથા કથન કરીએ ॥૯॥

ਏ ਮਨ ਚੰਚਲਾ ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે ચંચળ મન! ચતુરાઈથી કોઈએ પણ પ્રભુને પ્રાપ્ત કર્યો નથી.

ਚਤੁਰਾਈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ ਤੂ ਸੁਣਿ ਮੰਨ ਮੇਰਿਆ ॥
હે મન! તું ધ્યાનથી મારી વાત સાંભળ, ચતુરાઈથી કોઈએ પણ પ્રભુને મેળવ્યો નથી.

ਏਹ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਜਿਨਿ ਏਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
આ માયા એવી મોહિની છે, જેને જીવોને ભ્રમમાં નાખીને સત્યથી ભ્રમિત કર્યા છે.

ਮਾਇਆ ਤ ਮੋਹਣੀ ਤਿਨੈ ਕੀਤੀ ਜਿਨਿ ਠਗਉਲੀ ਪਾਈਆ ॥
આ મોહિની માયા પણ તે પરમાત્માની જ ઉત્પન્ન કરેલી છે, જેને મોહરૂપી ઠગ-બુટ્ટી જીવોનાં મુખમાં નાખેલી છે.

ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਤਾ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ ਜਿਨਿ ਮੋਹੁ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ॥
હું તે પરમાત્મા પર બલિહાર જાવ છું, જેને નામનો મીઠો મોહ લગાવેલ છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਚੰਚਲ ਚਤੁਰਾਈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੦॥
હે ચંચળ મન! નાનક કહે છે કે ચતુરાઈથી કોઈએ પણ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કર્યો નથી ॥૧૦॥

ਏ ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਤੂ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! તું હંમેશા સત્યનું ધ્યાન કર.

ਏਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਤੂ ਜਿ ਦੇਖਦਾ ਚਲੈ ਨਾਹੀ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥
આ કુટુંબ જેને તું જોવે છે, આને તારી સાથે જવું નથી.

ਸਾਥਿ ਤੇਰੈ ਚਲੈ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਕਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
જે કુટુંબે તારી સાથે જવું નથી, તેની સાથે તું શા માટે મન લગાવી રહ્યો છે.

ਐਸਾ ਕੰਮੁ ਮੂਲੇ ਨ ਕੀਚੈ ਜਿਤੁ ਅੰਤਿ ਪਛੋਤਾਈਐ ॥
આવું કામ જરા પણ કરવું જોઈએ નહીં, જેનાથી અંતમાં પસ્તાવું પડે.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਿ ਤੂ ਹੋਵੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲੇ ॥
તું સદ્દગુરૂનો ઉપદેશ સાંભળ, આ જ તારી સાથે રહેશે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਮਨ ਪਿਆਰੇ ਤੂ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥੧੧॥
હે પ્રેમાળ મન! નાનક કહે છે કે તું હંમેશા સત્યનું ધ્યાન કર્યા કર ॥૧૧॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰਾ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે અગમ્ય, અગોચર પરમેશ્વર! તારો અંત કોઈએ પણ પ્રાપ્ત કર્યો નથી.

ਅੰਤੋ ਨ ਪਾਇਆ ਕਿਨੈ ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਤੂ ਜਾਣਹੇ ॥
કોઈએ પણ તારો અંત મેળવ્યો નથી, તું પોતે જ પોતાને જાણે છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਖੇਲੁ ਤੇਰਾ ਕਿਆ ਕੋ ਆਖਿ ਵਖਾਣਏ ॥
આ બધા જીવ-જંતુ તારી રમત લીલા છે, આ સંદર્ભમાં કોઈ શું કહીને વ્યક્ત કરે.

ਆਖਹਿ ਤ ਵੇਖਹਿ ਸਭੁ ਤੂਹੈ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
જેને આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તું જ બધામાં બોલી રહ્યો તેમજ જોઈ રહ્યો છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤੂ ਸਦਾ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે તું હંમેશા અગમ્ય છે, તારો અંત કોઈએ પણ મેળવ્યો નથી ॥૧૨॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖੋਜਦੇ ਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥
જે અમૃતને દેવતા, મનુષ્ય તેમજ મુનિજન પણ શોધે છે, તે અમૃત મને ગુરુથી પ્રાપ્ત થયો છે.

ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਨੀ ਸਚਾ ਮਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી મને અમૃત પ્રાપ્ત થયું છે અને પરમ-સત્યને મારા મનમાં વસાવી દીધું છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਉਪਾਏ ਇਕਿ ਵੇਖਿ ਪਰਸਣਿ ਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ-જંતુ તે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ ગુરુના દર્શન તેમજ ચરણ-સ્પર્શ કરવા આવ્યો છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਚੂਕਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥
તેની લાલચ, લોભ તેમજ અહંકાર દૂર થઈ ગયો છે અને તેને સદ્દગુરુ જ સારો લાગ્યો છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਤੁਠਾ ਤਿਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥੧੩॥
નાનક કહે છે કે જેના પર પરમાત્મા પોતે ખુશ થઈ ગયો છે, તેને ગુરુથી અમૃત મળી ગયું છે ॥૧૩॥

ਭਗਤਾ ਕੀ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ॥
ભક્તોનું જીવન-આચરણ દુનિયાના બીજા લોકોથી નિરાળું હોય છે.

ਚਾਲਾ ਨਿਰਾਲੀ ਭਗਤਾਹ ਕੇਰੀ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ॥
ભક્તોનું જીવન-આચરણ એટલે નિરાળું છે, કારણ કે તેને ખૂબ સખત રસ્તા પર ચાલવાનું હોય છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਜਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਹੁਤੁ ਨਾਹੀ ਬੋਲਣਾ ॥
તે લાલચ, લોભ, અહંકાર તેમજ તૃષ્ણાને ત્યાગીને વધુ બોલવા ઇચ્છતો નથી.

ਖੰਨਿਅਹੁ ਤਿਖੀ ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਏਤੁ ਮਾਰਗਿ ਜਾਣਾ ॥
તેને આ રસ્તા પર જવાનું હોય છે, જે તલવારની ધારથી પણ તીક્ષ્ણ તેમજ વાળથી પણ નાનો હોય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਤਜਿਆ ਹਰਿ ਵਾਸਨਾ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેને અહમને ત્યાગી દીધો છે, તેની વાસના પરમાત્મામાં સમાઈ ગઈ છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਚਾਲ ਭਗਤਾ ਜੁਗਹੁ ਜੁਗੁ ਨਿਰਾਲੀ ॥੧੪॥
નાનક કહે છે કે ભક્તોનું જીવન-આચરણ યુગ-યુગાંતરોથી જ દુનિયાના લોકોથી નિરાળું છે ॥૧૪॥

ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਇਹਿ ਤਿਵ ਚਲਹ ਸੁਆਮੀ ਹੋਰੁ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥
હે સ્વામી! જેમ તું ચાલે છે, અમે તેમ જ ચાલીએ છીએ. હું તારા ગુણોને જાણતો નથી.

ਜਿਵ ਤੂ ਚਲਾਇਹਿ ਤਿਵੈ ਚਲਹ ਜਿਨਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹੇ ॥
જેમ તું ચલાવે છે તેમ જ ચાલીએ છીએ, જે રસ્તા પર તું નાખે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਨ ਨਾਮਿ ਲਾਇਹਿ ਸਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੇ ॥
પોતાની કૃપા કરીને જેને તું નામ-સ્મરણમાં લગાવી દે છે, તે હંમેશા જ તારું ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇਹਿ ਆਪਣੀ ਸਿ ਗੁਰਦੁਆਰੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੇ ॥
જેને તું પોતાની કથા સંભળાવે છે, તે ગુરુના દરવાજા પર સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹੇ ॥੧੫॥
હે સાચા માલિક! નાનક કહે છે કે જેમ તને મંજૂર હોય છે, તેમ જ જીવોને ચલાવે છે ॥૧૫॥

ਏਹੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਬਦੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥
આ સુંદર શબ્દ જ પ્રભુનું કીર્તિગાન છે.

ਸਬਦੋ ਸੁਹਾਵਾ ਸਦਾ ਸੋਹਿਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ હંમેશા સુંદર શબ્દનું કીર્તિગાન સંભળાવ્યું છે.

ਏਹੁ ਤਿਨ ਕੈ ਮੰਨਿ ਵਸਿਆ ਜਿਨ ਧੁਰਹੁ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ॥
આ તેના જ મનમાં આવીને વસે છે, જેના નસીબમાં આદિથી જ લખાઈને આવ્યું છે.

ਇਕਿ ਫਿਰਹਿ ਘਨੇਰੇ ਕਰਹਿ ਗਲਾ ਗਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
કોઈ મનુષ્ય ભટકતો રહે છે અને ખૂબ વાતો કરે છે, પરંતુ વાતોથી કોઈએ પણ પ્રાપ્ત કર્યું નથી.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਬਦੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਇਆ ॥੧੬॥
નાનક કહે છે કે સદ્દગુરૂએ શબ્દનું જ કીર્તિગાન સંભળાવ્યુ છે ॥૧૬॥

ਪਵਿਤੁ ਹੋਏ ਸੇ ਜਨਾ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, તે પવિત્ર થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਪਵਿਤੁ ਹੋਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਧਿਆਇਆ ॥
પરમાત્માનું ધ્યાન કરીને તે જ પવિત્ર થયો છે, જેને ગુરુમુખ બનીને ધ્યાન-મનન કર્યું છે.

ਪਵਿਤੁ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੁਟੰਬ ਸਹਿਤ ਸਿਉ ਪਵਿਤੁ ਸੰਗਤਿ ਸਬਾਈਆ ॥
તે પોતાના માતા-પિતા તેમજ કુટુંબ સહિત પવિત્ર થઈ ગયા છે અને તેની સંગતિ કરનાર પણ પવિત્ર થઈ ગયા છે.

ਕਹਦੇ ਪਵਿਤੁ ਸੁਣਦੇ ਪਵਿਤੁ ਸੇ ਪਵਿਤੁ ਜਿਨੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
હરિ-નામને મુખથી જપનાર તેમજ કાનોથી સાંભળનાર પવિત્ર થઈ ગયો છે અને જેને મનમાં વસાવ્યું છે, તે પણ પવિત્ર થઈ ગયો છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੇ ਪਵਿਤੁ ਜਿਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੧੭॥
નાનક કહે છે કે જેને ગુરુમુખ બનીને પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે, તે પવિત્ર થઈ ગયો છે ॥૧૭॥

ਕਰਮੀ ਸਹਜੁ ਨ ਊਪਜੈ ਵਿਣੁ ਸਹਜੈ ਸਹਸਾ ਨ ਜਾਇ ॥
ધર્મ-કર્મ કરવાથી મનમાં સરળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થતું નથી અને સરળ જ્ઞાન વગર મનની ચિંતા દૂર થતી નથી.

ਨਹ ਜਾਇ ਸਹਸਾ ਕਿਤੈ ਸੰਜਮਿ ਰਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
આ ચિંતા કોઈ પણ સાધનથી મનથી દૂર થતી નથી અને અનેક લોકો કર્મકાંડ કરી-કરીને થાકી ગયા છે.

ਸਹਸੈ ਜੀਉ ਮਲੀਣੁ ਹੈ ਕਿਤੁ ਸੰਜਮਿ ਧੋਤਾ ਜਾਏ ॥
આ અંતર્મન શંકા ચિંતાથી ગંદુ થઈ ગયું છે, આને ક્યાં સાધન દ્વારા શુધ્ધ કરાય.

ਮੰਨੁ ਧੋਵਹੁ ਸਬਦਿ ਲਾਗਹੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਹੁ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
મનને શુધ્ધ કરવા માટે શબ્દથી લગન લગાવ અને પરમાત્માની સાથે મન લગાવ.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜੁ ਉਪਜੈ ਇਹੁ ਸਹਸਾ ਇਵ ਜਾਇ ॥੧੮॥
નાનક કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી સરળ-જ્ઞાન ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને આ રીતે શંકા-ચિંતા મનથી દૂર થઈ જાય છે ॥૧૮॥

ਜੀਅਹੁ ਮੈਲੇ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ॥
કોઈ મનથી ગંદુ છે, પરંતુ બહારથી નિર્મળ હોવાનો દેખાવ કરે છે.

ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ਜੀਅਹੁ ਤ ਮੈਲੇ ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਜੂਐ ਹਾਰਿਆ ॥
જે બહારથી નિર્મળ હોવાનો દેખાવ કરે છે અને મનથી ગંદો હોય છે, તેને પોતાનો જન્મ જુગારમાં હારી દીધો છે.

ਏਹ ਤਿਸਨਾ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਲਗਾ ਮਰਣੁ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥
તેને તૃષ્ણાનો આ ખુબ મોટો રોગ લાગેલ છે અને તેને મૃત્યુને પોતાના મનથી ભુલાવી દીધો છે.

ਵੇਦਾ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਉਤਮੁ ਸੋ ਸੁਣਹਿ ਨਾਹੀ ਫਿਰਹਿ ਜਿਉ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥
વેદોમાં નામને સર્વોત્તમ બતાવેલ છે પરંતુ આ લોકો તેને સાંભળતા જ નથી અને પ્રેતોની જેમ ભટકતા રહે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਸਚੁ ਤਜਿਆ ਕੂੜੇ ਲਾਗੇ ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਜੂਐ ਹਾਰਿਆ ॥੧੯॥
નાનક કહે છે કે જેને સત્યને ત્યાગીને અસત્યથી મોહ લગાવી લીધો છે, તેને પોતાનો કીમતી જન્મ જુગારમાં હારી દીધો છે ॥૧૯॥

ਜੀਅਹੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਹਰਹੁ ਨਿਰਮਲ ॥
કોઈ મનુષ્ય દિલથી પણ નિર્મળ હોય છે અને બહારથી પણ નિર્મળ હોય છે.

ਬਾਹਰਹੁ ਤ ਨਿਰਮਲ ਜੀਅਹੁ ਨਿਰਮਲ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਕਰਣੀ ਕਮਾਣੀ ॥
એવો દિલથી તેમજ બહારથી નિર્મળ મનુષ્ય સદ્દગુરૂના ઉપદેશ પ્રમાણે શુભ કરણીની કમાણી કરે છે.

ਕੂੜ ਕੀ ਸੋਇ ਪਹੁਚੈ ਨਾਹੀ ਮਨਸਾ ਸਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તેને અસત્ય સ્પર્શ પણ કરતો નથી અને તેનું મન સત્યમાં જ જોડાય રહે છે.

ਜਨਮੁ ਰਤਨੁ ਜਿਨੀ ਖਟਿਆ ਭਲੇ ਸੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
તે જ વ્યાપારી ઉત્તમ છે, જેને રત્ન જેવો કિંમતી જન્મનો લાભ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਮੰਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਰਹਹਿ ਗੁਰ ਨਾਲੇ ॥੨੦॥
નાનક કહે છે કે જેનું મન નિર્મળ છે, તે હંમેશા જ ગુરુની સાથે રહે છે ॥૨૦॥

ਜੇ ਕੋ ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਸੇਤੀ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ॥
જો કોઈ શિષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈ જાય.

ਹੋਵੈ ਤ ਸਨਮੁਖੁ ਸਿਖੁ ਕੋਈ ਜੀਅਹੁ ਰਹੈ ਗੁਰ ਨਾਲੇ ॥
જો કોઈ શિષ્ય ગુરુની સન્મુખ થઈ જાય તો તે દિલથી પણ ગુરુની સાથે બની રહે છે.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਧਿਆਏ ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਸਮਾਲੇ ॥
હૃદયમાં ગુરુના ચરણોનું ધ્યાન કરતો રહે છે અને અંતરાત્મામાં પણ તેની સ્મૃતિમાં જ લીન રહે છે.

ਆਪੁ ਛਡਿ ਸਦਾ ਰਹੈ ਪਰਣੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਏ ॥
તે પોતાના અહમને છોડીને ગુરુના સહારે રહે છે અને ગુરુ વગર બીજા કોઈને જાણતો નથી.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਏ ॥੨੧॥
હે સંતો! નાનક કહે છે કે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો; તે જ શિષ્ય ગુરુની સન્મુખ હોય છે ॥૨૧॥

ਜੇ ਕੋ ਗੁਰ ਤੇ ਵੇਮੁਖੁ ਹੋਵੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥
જો કોઈ શિષ્ય ગુરુથી અલગ થઈ જાય તો સદ્દગુરુ વગર તેને મુક્તિ મળતી નથી.

ਪਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਰ ਥੈ ਕੋਈ ਪੁਛਹੁ ਬਿਬੇਕੀਆ ਜਾਏ ॥
તેને કોઈ બીજા સ્થાન પર મુક્તિ મળતી નથી, ભલે આ સંદર્ભમાં કોઈ જઈને વિવેકવાન મહાપુરુષોથી પૂછી લે.

ਅਨੇਕ ਜੂਨੀ ਭਰਮਿ ਆਵੈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥
ભલે તે અનેક યોનિઓમાં ભટકીને ફરી મનુષ્ય યોનીમાં આવી જાય, તો પણ ગુરુ વગર મુક્તિ મેળવી શકાતો નથી.

ਫਿਰਿ ਮੁਕਤਿ ਪਾਏ ਲਾਗਿ ਚਰਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
તે બીજી વાર ગુરૂ-ચરણોમાં લાગીને ત્યારે જ મુક્તિ મેળવે છે, જયારે સદ્દગુરુ તેને શબ્દ ઉપદેશ સંભળાવે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ॥੨੨॥
નાનક કહે છે કે વિચાર કરીને જોઈ લે, વિમુખ જીવ સદ્દગુરુ વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી ॥૨૨॥

ਆਵਹੁ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰਿਹੋ ਗਾਵਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥
હે ગુરુના પ્રેમાળ શિષ્યો! આવો, સાચી વાણી ગાઓ.

ਬਾਣੀ ਤ ਗਾਵਹੁ ਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ਬਾਣੀਆ ਸਿਰਿ ਬਾਣੀ ॥
વાણી ફક્ત ગુરુની જ ગાન કર, જે બધી વાણીઓમાં સર્વોત્તમ વાણી છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਹਿਰਦੈ ਤਿਨਾ ਸਮਾਣੀ ॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે, આ વાણી તેના હૃદયમાં સમાઈ જાય છે.

ਪੀਵਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਜਪਿਹੁ ਸਾਰਿਗਪਾਣੀ ॥
નામ અમૃત પી; હંમેશા પરમાત્માના રંગમાં લીન રહે અને હંમેશા પ્રભુનું નામ જપતો રહે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਗਾਵਹੁ ਏਹ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥੨੩॥
નાનક કહે છે કે હંમેશા આ સાચી વાણી ગાતો રહે ॥૨૩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
સદ્‌ગુરુ વગર બીજી વાણી કાચી છે, ગુરુના મુખાર્વિંદથી ઉચ્ચારિત વાણી જ સત્ય છે.

ਬਾਣੀ ਤ ਕਚੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ ਹੋਰ ਕਚੀ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુ સિવાય બીજી બધી વાણી અસત્ય છે.

ਕਹਦੇ ਕਚੇ ਸੁਣਦੇ ਕਚੇ ਕਚੀਂ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
કાચી વાણીને મુખથી જપનાર તેમજ સાંભળનાર પણ કાચા અર્થાત અસત્ય છે અને અસત્ય મનુષ્યોએ કહીને કાચી વાણી જ ઉચ્ચારણ કરી છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਕਰਹਿ ਰਸਨਾ ਕਹਿਆ ਕਛੂ ਨ ਜਾਣੀ ॥
આવો મનુષ્ય પોતાની જીભથી રોજ હરિ નામ બોલતો રહે છે પરંતુ તેના વિશે કંઈ પણ જ્ઞાન જાણતો નથી.

ਚਿਤੁ ਜਿਨ ਕਾ ਹਿਰਿ ਲਇਆ ਮਾਇਆ ਬੋਲਨਿ ਪਏ ਰਵਾਣੀ ॥
જેનું મન માયાએ ચોરાવી લીધું છે, તે વ્યર્થ જ બોલી રહ્યા છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ ਹੋਰ ਕਚੀ ਬਾਣੀ ॥੨੪॥
નાનક કહે છે કે સદ્‌ગુરૂના મુખાર્વિંદથી ઉચ્ચારિત વાણી જ સત્ય છે, બીજી બધી વાણી કાચી અર્થાત અસત્ય છે ॥૨૪॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਤੰਨੁ ਹੈ ਹੀਰੇ ਜਿਤੁ ਜੜਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દ કિંમતી રત્ન છે, જેમાં ગુણરૂપી કિંમતી હીરા જડેલા છે.

ਸਬਦੁ ਰਤਨੁ ਜਿਤੁ ਮੰਨੁ ਲਾਗਾ ਏਹੁ ਹੋਆ ਸਮਾਉ ॥
શબ્દરૂપી કિંમતી રત્નમાં જેનું મન લાગી ગયું છે, તે તેમાં લીન થઈ ગયું છે.

ਸਬਦ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਿਲਿਆ ਸਚੈ ਲਾਇਆ ਭਾਉ ॥
જેનું મન શબ્દથી મળી ગયું છે, તેને સત્યથી પ્રેમ લગાવી લીધો છે.

ਆਪੇ ਹੀਰਾ ਰਤਨੁ ਆਪੇ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ શબ્દરૂપી રત્ન તેમજ પોતે જ ગુરુરૂપી હીરો છે, તે જેને આ શબ્દરુપી રત્ન આપે છે, તે જ આ સત્યને સમજે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਬਦੁ ਰਤਨੁ ਹੈ ਹੀਰਾ ਜਿਤੁ ਜੜਾਉ ॥੨੫॥
નાનક કહે છે કે ગુરુ-શબ્દ એક કિંમતી રત્ન છે, જેમાં ગુણરૂપી કિંમતી હીરા જડેલા છે ॥૨૫॥

ਸਿਵ ਸਕਤਿ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਕੈ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਾਏ ॥
શિવ શક્તિ ચેતન તેમજ માયાને ઉત્પન્ન કરીને પ્રભુ પોતે જ પોતાનો હુકમ ચલાવી રહ્યો છે.

ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਾਏ ਆਪਿ ਵੇਖੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਏ ॥
તે હુકમ ચલાવીને પોતે જ પોતાની લીલાને જોતો રહે છે, પરંતુ કોઈ ગુરુમુખને જ આ રહસ્યની સમજ દે છે

ਤੋੜੇ ਬੰਧਨ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤੁ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જેના મનમાં શબ્દનો નિવાસ થઈ જાય છે, તે બધા બંધનોને તોડીને મુક્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਵੈ ਏਕਸ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
પરમાત્મા જેને પોતે બનાવે છે, તે જ ગુરુમુખ બને છે અને તે એક પરમેશ્વરમાં ધ્યાન લગાવી લે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਆਪਿ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਾਏ ॥੨੬॥
નાનક કહે છે કે સર્જક પોતે જ પોતાના હુકમની સમજ આપે છે ॥૨૬॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਬੀਚਾਰਦੇ ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર પાપ-પુણ્યનો વિચાર કરે છે પરંતુ તે પણ સાર તત્વને જાણતો નથી.

ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ਗੁਰੂ ਬਾਝਹੁ ਤਤੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
ગુરુ વગર સાર તત્વને જણાતું નથી, તત્વ જ્ઞાન મળતું નથી.

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਸੰਸਾਰੁ ਭ੍ਰਮਿ ਸੁਤਾ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
ત્રિગુણાત્મક સંસાર અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુતેલ છે અને અજ્ઞાની ઊંઘમાં જ જીવનરૂપી રાત વીતી જાય છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੇ ਜਨ ਜਾਗੇ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે જીવ અજ્ઞાનની ઊંઘથી જાગે છે, જેના મનમાં પરમાત્મા આવી વસ્યો છે અને તે અમૃત-વાણી જપતો રહે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸੋ ਤਤੁ ਪਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੨੭॥
નાનક કહે છે કે તેને જ તત્વ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે, જેની દિવસ રાત પરમાત્મામાં લગન લાગી રહે છે અને તેની જીવન-રાત જાગૃત રહેતા જ વીતી જાય છે ॥૨૭॥

ਮਾਤਾ ਕੇ ਉਦਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰੇ ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥
જે માતાના ઉદરમાં પણ પાલન-પોષણ કરે છે, તેને મનથી શા માટે ભુલાવીએ?

ਮਨਹੁ ਕਿਉ ਵਿਸਾਰੀਐ ਏਵਡੁ ਦਾਤਾ ਜਿ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਆਹਾਰੁ ਪਹੁਚਾਵਏ ॥
તે એટલો મોટો દાતા છે, તેને મનથી કઈ રીતે ભુલાવી શકાય છે, જે ગર્ભાગમાં અમને ભોજન પહોંચાડે છે.

ਓਸ ਨੋ ਕਿਹੁ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੀ ਜਿਸ ਨਉ ਆਪਣੀ ਲਿਵ ਲਾਵਏ ॥
તે જેને પોતાની લગાનમાં લગાવી લે છે, તેને કોઈ દુઃખ-દર્દ સ્પર્શ કરી શકતા નથી.

ਆਪਣੀ ਲਿਵ ਆਪੇ ਲਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀਐ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે તે પોતે જ પોતાની લગાનમાં લગાવે છે અને ગુરુમુખ બનીને હંમેશા જ તેને સ્મરણ કરવું જોઈએ.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਵਡੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥੨੮॥
નાનક કહે છે જે આટલો મોટો દાતા છે, તેને મનથી શા માટે ભુલાવીએ? ॥૨૮॥

ਜੈਸੀ ਅਗਨਿ ਉਦਰ ਮਹਿ ਤੈਸੀ ਬਾਹਰਿ ਮਾਇਆ ॥
જેવી આગ માતાના ગર્ભમાં છે, તેવી જ બહાર માયા છે.

ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਸਭ ਇਕੋ ਜੇਹੀ ਕਰਤੈ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
માયા તેમજ ગર્ભની આગ બંને એક સમાન જ દુઃખદાયક છે, પ્રભુએ આ એક લીલા રચેલી છે.

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਜੰਮਿਆ ਪਰਵਾਰਿ ਭਲਾ ਭਾਇਆ ॥
જયારે પ્રભુ ઇચ્છા થઈ તો જ બાળકનો જન્મ થયો, જેનાથી પૂર્ણ કુટુંબમાં ખુશીનું વાતાવરણ બની ગયું.

ਲਿਵ ਛੁੜਕੀ ਲਗੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਇਆ ਅਮਰੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥
જ્યારે બાળકનો જન્મ થયો તો તેની પરમાત્માથી લગન છૂટી ગઈ, તૃષ્ણા લાગી ગઈ અને માયાએ પોતાનો હુકમ લાગુ કરી દીધો.

ਏਹ ਮਾਇਆ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਵਿਸਰੈ ਮੋਹੁ ਉਪਜੈ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਲਾਇਆ ॥
આ માયા એવી છે, જેનાથી જીવ પરમાત્માને ભૂલી જાય છે, પછી તેના મનમાં મોહ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને દ્વૈતભાવ લાગી જાય છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਿਨਾ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਤਿਨੀ ਵਿਚੇ ਮਾਇਆ ਪਾਇਆ ॥੨੯॥
નાનક કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી જેની પ્રભુમાં લગન લાગી ગઈ છે, તેને માયામાં પણ તેને પ્રાપ્ત કરી લીધો છે ॥૨૯॥

ਹਰਿ ਆਪਿ ਅਮੁਲਕੁ ਹੈ ਮੁਲਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પ્રભુ પોતે કીમતી છે અને તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਮੁਲਿ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ਕਿਸੈ ਵਿਟਹੁ ਰਹੇ ਲੋਕ ਵਿਲਲਾਇ ॥
કોઈથી પણ તેની સાચી કિંમત આંકી શકાતી નથી, કેટલાય લોકો તેના માટે રોતા તરસતાં હારી ગયા છે.

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਿਸ ਨੋ ਸਿਰੁ ਸਉਪੀਐ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਜਾਇ ॥
જો સદ્‌ગુરુ મળી જાય, તો તેને પોતાનું માથું અર્પણ કરી દેવું જોઈએ, આનાથી મનનો અહમ દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਦਾ ਜੀਉ ਤਿਸੁ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જેના આ દીધેલ આ પ્રાણ છે, જો જીવ તેનાથી મળી રહે તો પરમાત્મા મનમાં સ્થિત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਆਪਿ ਅਮੁਲਕੁ ਹੈ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਕੇ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੩੦॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે કીમતી છે અને તે જ ભાગ્યવાન છે, જે તેને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩૦॥

ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ ਮਨੁ ਵਣਜਾਰਾ ॥
હરિ-નામ મારું રેશન છે અને મારુ મન વ્યાપારી છે.

ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ ਮਨੁ ਵਣਜਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਰਾਸਿ ਜਾਣੀ ॥
મારુ મન વ્યાપારી અને હરિ-નામ મારું જીવન-રેશન છે, આ રેશનનું જ્ઞાન મને સદ્‌ગુરુથી મળ્યું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਤ ਜਪਿਹੁ ਜੀਅਹੁ ਲਾਹਾ ਖਟਿਹੁ ਦਿਹਾੜੀ ॥
દિલથી રોજ હરિ-નામને જપતો રહે અને રોજ નામ-રૂપી લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਏਹੁ ਧਨੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਿਆ ਜਿਨ ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਾਣਾ ॥
આ નામ-ધન તેને જ મળ્યું છે, જેને પરમાત્માએ પોતે પોતાની ઈચ્છાથી આપ્યું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ ਮਨੁ ਹੋਆ ਵਣਜਾਰਾ ॥੩੧॥
નાનક કહે છે કે હરિ-નામ મારી જીવન-રાશિ છે અને મન વ્યાપારી બની ગયું છે ॥૩૧॥

ਏ ਰਸਨਾ ਤੂ ਅਨ ਰਸਿ ਰਾਚਿ ਰਹੀ ਤੇਰੀ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ॥
હે જીભ! તું બીજા રસોમાં લીન રહે છે, પરંતુ તારી તરસ ઠરતી નથી.

ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ਹੋਰਤੁ ਕਿਤੈ ਜਿਚਰੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥
કોઈ બીજા પ્રકારથી તારી તરસ ઠરી શકતી નથી, જ્યાં સુધી તું હરિ-રસને પ્રાપ્ત કરીને તેને પીતી નથી.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇ ਪਲੈ ਪੀਐ ਹਰਿ ਰਸੁ ਬਹੁੜਿ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥
હરિ-રસને મેળવીને તેને પી લે, ત્યારથી હરિ-રસને પીવાથી બીજી વાર કોઈ તૃષ્ણા લાગશે નહીં.

ਏਹੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕਰਮੀ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥
આ હરિ-રસ શુભ કર્મોથી જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને સદ્‌ગુરુ મળી જાય છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹੋਰਿ ਅਨ ਰਸ ਸਭਿ ਵੀਸਰੇ ਜਾ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩੨॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે પરમાત્મા મનમાં વસી જાય છે તો બીજા બધા રસ ભૂલી જાય છે ॥૩૨॥

ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ ਹਰਿ ਤੁਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਖੀ ਤਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
હે શરીર! જ્યારે પરમાત્માએ તારામાં પ્રકાશ સ્થાપિત કર્યો તો તું ત્યારે જ આ જગતમાં આવ્યો.

ਹਰਿ ਜੋਤਿ ਰਖੀ ਤੁਧੁ ਵਿਚਿ ਤਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
પ્રભુએ બધો પ્રકાશ સ્થાપિત કર્યો તો જ તું જગતમાં આવ્યો છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਮਾਤਾ ਆਪੇ ਪਿਤਾ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਉਪਾਇ ਜਗਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તે પોતે જ બધાનો માતા-પિતા છે, જેને દરેક જીવને ઉત્પન્ન કરીને આ જગત દેખાડ્યું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿਆ ਤਾ ਚਲਤੁ ਹੋਆ ਚਲਤੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી સમજ્યું તો આ અદભૂત થયું કે આ જગત અદભુત રૂપ જ નજર આવ્યું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਮੂਲੁ ਰਚਿਆ ਜੋਤਿ ਰਾਖੀ ਤਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥੩੩॥
નાનક કહે છે કે જયારે પરમાત્માએ સૃષ્ટિનું મૂળ રચ્યુ તો તેને તારામાં પોતાનો પ્રકાશ સ્થાપિત કર્યો અને ત્યારે જ તું આ જગતમાં આવ્યો છે ॥૩૩॥

ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭ ਆਗਮੁ ਸੁਣਿਆ ॥
પ્રભુના આગમનની ખુશખબરી સાંભળીને મનમાં ખૂબ ઈચ્છા ઉમંગ ઉત્પન્ન થઇ ગયો છે.

ਹਰਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਉ ਸਖੀ ਗ੍ਰਿਹੁ ਮੰਦਰੁ ਬਣਿਆ ॥
હે બહેનપણી! પરમાત્માનું મંગળગાન કર, આ હ્રદય-ઘર પવિત્ર મંદિર બની ગયું છે.

ਹਰਿ ਗਾਉ ਮੰਗਲੁ ਨਿਤ ਸਖੀਏ ਸੋਗੁ ਦੂਖੁ ਨ ਵਿਆਪਏ ॥
હે બહેનપણી! રોજ પ્રભુનું મંગળગાન કરવાથી કોઈ દુઃખ-ઇજા તેમજ ચિંતા લાગતી નથી.

ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਗੇ ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਜਾਪਏ ॥
તે દિવસે ભાગ્યશાળી છે, જ્યારે ગુરુ-ચરણોમાં મન લાગી જાય છે અને પ્રિય-પ્રભુને અનુભવે છે.

ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਾਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਗੋ ॥
ગુરુના શબ્દથી અનહદ વાણીની જાણકારી મળી છે, હરિ-નામ જપ તેમજ હરિ-રસને પીતો રહે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਜੋਗੋ ॥੩੪॥
નાનક કહે છે કે બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ પ્રભુ પોતે જ આવી મળ્યો છે ॥૩૪॥

ਏ ਸਰੀਰਾ ਮੇਰਿਆ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇ ਕੈ ਕਿਆ ਤੁਧੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
હે શરીર! આ જગતમાં આવીને તે ક્યુ શુભ કર્મ કર્યું છે?

ਕਿ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ਤੁਧੁ ਸਰੀਰਾ ਜਾ ਤੂ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
હે શરીર! આ જગતમાં આવીને તે ક્યુ કર્મ કર્યું છે?

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ ਸੋ ਹਰਿ ਮਨਿ ਨ ਵਸਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માએ તારી રચના કરી છે, તેને તો મનમાં જ વસાવ્યો નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਿਆ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ તેના મનમાં જ વસે છે, પૂર્વ કર્મોને કારણે જેને આ ફળ પ્રાપ્ત થયું છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਪਰਵਾਣੁ ਹੋਆ ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੩੫॥
નાનક કહે છે કે જેને સદ્દગુરૂમાં મન લગાવ્યું છે, તેનું આ શરીર સફળ થઈ ગયું છે ॥૩૫॥

ਏ ਨੇਤ੍ਰਹੁ ਮੇਰਿਹੋ ਹਰਿ ਤੁਮ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ॥
હે આંખો! પરમાત્માએ તારામાં પ્રકાશ સ્થાપિત કર્યો છે, આથી તેના સિવાય કોઈ બીજાને ન જો.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੇਖਹੁ ਕੋਈ ਨਦਰੀ ਹਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજાને ન જો, કારણ કે તેની કૃપાથી જ તને દ્રષ્ટિ મળી છે.

ਏਹੁ ਵਿਸੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤੁਮ ਦੇਖਦੇ ਏਹੁ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
આ જે વિશ્વ-સંસાર તું જોઈ રહ્યો છે, આ પરમાત્માનું રૂપ છે અને પરમાત્માનું જ રૂપ નજર આવી રહ્યું છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝਿਆ ਜਾ ਵੇਖਾ ਹਰਿ ਇਕੁ ਹੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી આ રહસ્ય સમજમાં આવી ગયું છે, જ્યાં પણ જોવ છું, એક પ્રભુ જ દેખાઈ દે છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਏਹਿ ਨੇਤ੍ਰ ਅੰਧ ਸੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੋਈ ॥੩੬॥
નાનક કહે છે કે આ આંખ પહેલા અંધ હતી પરંતુ સદ્દગુરુને મળીને દિવ્ય-દ્રષ્ટિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૩૬॥

ਏ ਸ੍ਰਵਣਹੁ ਮੇਰਿਹੋ ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ॥
હે કાનો! પરમાત્માએ તને જગતમાં સત્ય સાંભળવા માટે મોકલ્યો છે.

ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ਸਰੀਰਿ ਲਾਏ ਸੁਣਹੁ ਸਤਿ ਬਾਣੀ ॥
સત્ય સાંભળવા માટે પ્રભુએ શરીરની સાથે લગાવીને દુનિયામાં મોકલ્યો છે આથી સત્યની વાણી સાંભળ,

ਜਿਤੁ ਸੁਣੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਆ ਰਸਨਾ ਰਸਿ ਸਮਾਣੀ ॥
જેને સાંભળવાથી મન-શરીર આનંદી થઈ જાય છે અને જીભ હરિ-રસમાં જોડાય જાય છે.

ਸਚੁ ਅਲਖ ਵਿਡਾਣੀ ਤਾ ਕੀ ਗਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਏ ॥
તે પરમ સત્ય, લક્ષ્યહીન તેમજ અદભૂત પ્રભુની વિચિત્ર ગતિ અકથ્ય છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਣਹੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਵਹੁ ਸਾਚੈ ਸੁਨਣੈ ਨੋ ਪਠਾਏ ॥੩੭॥
નાનક કહે છે કે નામ અમૃતને સાંભળ તેમજ પવિત્ર થઈ જા, પરમેશ્વરે તે સત્ય સાંભળવા માટે જગતમાં મોકલ્યો છે ॥૩૭॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿ ਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣੁ ਵਜਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ આત્માને શરીરરૂપી ગુફામાં રાખીને પ્રાણોના વાજા વગાડ્યા છે.

ਵਜਾਇਆ ਵਾਜਾ ਪਉਣ ਨਉ ਦੁਆਰੇ ਪਰਗਟੁ ਕੀਏ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਖਾਇਆ ॥
તેને પ્રાણોના વાજ વગાડ્યા અર્થાત જીવન શ્વાસોનું સંચાર કર્યું, શરીરરૂપી ગુફાના નવ દરવાજા - આંખો, કાન, મુખ, નાક વગેરે પ્રગટ કર્યા અને દસમા દરવાજાને ગુપ્ત રાખેલ છે.

ਗੁਰਦੁਆਰੈ ਲਾਇ ਭਾਵਨੀ ਇਕਨਾ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તેને ગુરુમાં શ્રધ્ધા લગાવીને દસમો દરવાજો દેખાડી દીધો છે.

ਤਹ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਨਾਉ ਨਵ ਨਿਧਿ ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਈ ਪਾਇਆ ॥
ત્યાં દસમા દરવાજામાં અનેક રૂપ તેમજ નવ નિધિવાળા નામનો નિવાસ છે, જેનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੈ ਜੀਉ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰਿ ਰਖਿ ਕੈ ਵਾਜਾ ਪਵਣੁ ਵਜਾਇਆ ॥੩੮॥
નાનક કહે છે કે પ્રેમાળ પ્રભુએ આત્માને શરીરરૂપી ગુફામાં સ્થિત કરી પ્રાણોનું સંચાર કર્યું છે ॥૩૮॥

ਏਹੁ ਸਾਚਾ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਚੈ ਘਰਿ ਗਾਵਹੁ ॥
પરમાત્માનું આ સાચુ કીર્તન સાચા ઘર સત્સંગતિમાં બેસીને ગાન કર.

ਗਾਵਹੁ ਤ ਸੋਹਿਲਾ ਘਰਿ ਸਾਚੈ ਜਿਥੈ ਸਦਾ ਸਚੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥
તે સાચા ઘર સત્સંગતિમાં બેસીને સાચું કીર્તિગાન કર, જ્યાં હંમેશા સત્યનું ધ્યાન કરાય છે.

ਸਚੋ ਧਿਆਵਹਿ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਬੁਝਾਵਹੇ ॥
હે પ્રભુ! જે તને ગમે છે અને જે ગુરુમુખોને જ્ઞાત થઈ જાય છે, તે જ પરમ-સત્યનું ધ્યાન કરે છે.

ਇਹੁ ਸਚੁ ਸਭਨਾ ਕਾ ਖਸਮੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਸੋ ਜਨੁ ਪਾਵਹੇ ॥
આ પરમ સત્ય બધાનો માલિક છે, સત્ય તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને તે પોતે આપે છે.

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਚੁ ਸੋਹਿਲਾ ਸਚੈ ਘਰਿ ਗਾਵਹੇ ॥੩੯॥
નાનક કહે છે કે સાચા ઘર સત્સંગતિમાં બેસીને પરમ-સત્યનું કીર્તિગાન કરતો રહે ॥૩૯॥

ਅਨਦੁ ਸੁਣਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥
હે ભાગ્યશાળીઓ! તમે શ્રદ્ધાથી આનંદ વાણીને સાંભળો, આને સાંભળવાથી બધી ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਉਤਰੇ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੇ ॥
જેને પરબ્રહ્મ પ્રભુને મેળવી લીધો છે, તેના બધા દુઃખ-ઇજા દૂર થઈ ગયા છે.

ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੰਤਾਪ ਉਤਰੇ ਸੁਣੀ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ॥
જેને સાચી વાણી સાંભળી છે, તેના બધા દુઃખ રોગ તેમજ સંતાપ ઉતરી ગયા છે.

ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਭਏ ਸਰਸੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੀ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુથી આ વાણીને જાણી લીધી છે, તે બધા સજ્જન સંત ખુશ થઈ ગયા છે.

ਸੁਣਤੇ ਪੁਨੀਤ ਕਹਤੇ ਪਵਿਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
આ વાણીને સાંભળનાર પવિત્ર થઈ જાય છે અને આને જપનાર પણ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣ ਲਾਗੇ ਵਾਜੇ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇ ॥੪੦॥੧॥
સદ્‌ગુરુ પોતાની વાણીમાં વ્યાપક છે. નાનક વિનંતી કરે છે કે ચરણોમાં લાગવાથી મનમાં અનહદ અવાજોવાળા વાજા વાગી રહ્યા છે ॥૪૦॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਸਦੁ
રામકલી સદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਗਿ ਦਾਤਾ ਸੋਇ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ਜੀਉ ॥
આખા વિશ્વનો દાતા પ્રભુ જ છે, ભક્તવત્સલ છે અને ત્રણેય લોકમાં સ્થિત છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਏ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
ગુરુ અમરદાસ શબ્દ-ગુરુ દ્વારા પરમ-સત્યમાં જ લીન રહેતો હતો અને પરમ સત્ય સિવાય બીજા કોઈને જાણતો નથી.

ਅਵਰੋ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਕੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥
તે બીજા કોઈને જાણતો નથી અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા એક પ્રભુ-નામનું જ ધ્યાન કરતો રહેતો હતો.

ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵਹੇ ॥
ગુરુ નાનક દેવ અને અંગદ દેવની કૃપાથી ગુરુ અમરદાસે ભક્તિનું પરમ પદ પ્રાપ્ત કર્યું.

ਆਇਆ ਹਕਾਰਾ ਚਲਣਵਾਰਾ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જ્યારે ગુરુ અમરદાસ રામ નામમાં લીન રહેતા હતા તો તેને મૃત્યુનુ જ્ઞાત થઈ ગયું અને તેનો પ્રકાશ પરમપ્રકાશ સાથે ભળી ગયો.

ਜਗਿ ਅਮਰੁ ਅਟਲੁ ਅਤੋਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਭਗਤਿ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
ગુરુ અમરદાસે ભક્તિ દ્વારા તે પ્રભુને મેળવી લીધો જે જગતમાં અમર, અટલ તેમજ સ્થિર ઠાકોર છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਗੁਰੁ ਜਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥
પ્રકાશ-પ્રકાશ સમાવવાની ગુરુ અમરદાસને પરમાત્માની રજા સહર્ષ સ્વીકાર થઈ ગઈ અને તે પ્રભુની પાસે ચાલવા માટે તૈયાર થઈ ગયો.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਹਿ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
સદ્દગુરુ અમરદાસે પ્રભુથી વિનંતી કરી કે મારી તારાથી આ જ પ્રાર્થના છે કે મારી લાજ રાખ.

ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜਨਹ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥
હે હરિ! પોતાના દાસની લાજ રાખ, મને પોતાનું પવિત્ર નામ આપ,

ਅੰਤਿ ਚਲਦਿਆ ਹੋਇ ਬੇਲੀ ਜਮਦੂਤ ਕਾਲੁ ਨਿਖੰਜਨੋ ॥
જે કાળ તેમજ યમદૂતોનો નાશ કરનાર છે અને અંતિમ સમય મિત્ર બને.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુ અમરદાસે વિનંતી કરી તો પ્રભુએ તેની પ્રાર્થના સાંભળી લીધી.

ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਾਇਆ ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥੨॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને સદ્દગુરુ અમરદાસને પોતાની સાથે જોડી લીધો અને કહેવા લાગ્યો કે તમે ધન્ય છો અને મારી તને શાબાશ છે ॥૨॥

ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈਹੋ ਮੇਰੈ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਆਉ ਮੈ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥
હે સીખો, પુત્રો તેમજ ભાઈઓ! પરલોક ગતિથી પૂર્વ ગુરુ અમરદાસે કહ્યું કે મારી વાત સાંભળો, મારા પ્રભુની આ ઇચ્છા થઈ છે કે હવે તેનામાં જોડાય જાઉં.

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥
ગુરુને પરમાત્માની રજા ગમી ગઈ છે અને પ્રભુ તેને શાબાશી આપી રહ્યો છે.

ਭਗਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੋਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਭਾਵਏ ॥
તે જ પરમ ભક્ત તેમજ સદ્દગુરુ પુરુષ છે, જેને પ્રભુની ઈચ્છા સહર્ષ સ્વીકાર થઈ છે.

ਆਨੰਦ ਅਨਹਦ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗਲਿ ਮੇਲਾਵਏ ॥
તેના મનમાં અનહદ નાદવાળા આનંદમયી વાજા વાગતા રહે છે અને પ્રભુ તેણે પોતે પોતાના ગળાથી લગાવી લે છે.

ਤੁਸੀ ਪੁਤ ਭਾਈ ਪਰਵਾਰੁ ਮੇਰਾ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕਰਿ ਨਿਰਜਾਸਿ ਜੀਉ ॥
સદ્દગુરૂએ કહ્યું કે તમે મારા પુત્ર, ભાઈ તેમજ કુટુંબ છો અને તમારા મનમાં વિચારો અને તે જુઓ

ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਪਰਵਾਣਾ ਫਿਰੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰੁ ਜਾਇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥੩॥
પ્રભુના દરબારમાં લખેલ હુકમ ટાળી શકાતું નથી, તેથી હવે ગુરુ અમરદાસ પ્રભુની પાસે જઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਾਣੈ ਆਪਣੈ ਬਹਿ ਪਰਵਾਰੁ ਸਦਾਇਆ ॥
સદ્દગુરુ અમરદાસને જેમ યોગ્ય લાગે, તેને પોતાના કુટુંબને પોતાની પાસે બોલાવી લીધો અને કહ્યું કે

ਮਤ ਮੈ ਪਿਛੈ ਕੋਈ ਰੋਵਸੀ ਸੋ ਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਇਆ ॥
મારા પરલોકે ગયા પછી રડશો નહીં, મને રડવું બિલકુલ ગમશે નહીં

ਮਿਤੁ ਪੈਝੈ ਮਿਤੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਸੁ ਮਿਤ ਕੀ ਪੈਜ ਭਾਵਏ ॥
જેને પોતાના મિત્રની પ્રતિષ્ઠા સારી લાગે છે, તે મિત્રના સન્માન પર ખુશ થાય છે, જેને પ્રભુ-દરબારમાં શોભા મળી રહી છે, તેના શુભચિંતકોને રોવાની જગ્યાએ ખુશ થવું જોઈએ.

ਤੁਸੀ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੈਨਾਵਏ ॥
હે પુત્રો તેમજ ભાઈઓ! તમે વિચાર કરીને જોઈ લો, પરમાત્મા સદ્દગુરુને શોભાનું પાત્ર બનાવી રહ્યો છે.

ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਖਿ ਹੋਦੈ ਬਹਿ ਰਾਜੁ ਆਪਿ ਟਿਕਾਇਆ ॥
સદ્દગુરુ અમરદાસે પોતાના જીવતે જીવતા જ શ્રી ગુરુ રામદાસને ગુરુગાદી પર બેસાડ્યો અને

ਸਭਿ ਸਿਖ ਬੰਧਪ ਪੁਤ ਭਾਈ ਰਾਮਦਾਸ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ॥੪॥
પોતાના શીખ પુત્રો અને સંબંધીઓને શ્રી ગુરુ રામદાસના ચરણોમાં લગાવ્યા ॥૪॥

ਅੰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ਮੈ ਪਿਛੈ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥
પ્રકાશ-પ્રકાશ સમાવવાના સમયે અંતમાં સદ્દગુરુ અમરદાસે કહ્યું કે મારા પછી શબ્દ કીર્તન કરજે.

ਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માનો પંડિત અર્થાત સંતજનોને બોલાવી લેવો અને હરિનું કીર્તન કથા જ પુરાણોનું વાંચન થશે.

ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣੀਐ ਬੇਬਾਣੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਗੁਰ ਭਾਵਏ ॥
હરિની કથા વાંચવી તેમજ હરિ નામ સાંભળવું, ગુરુને હરિનું રંગરૂપી વિમાન જ સારું લાગે છે.

ਪਿੰਡੁ ਪਤਲਿ ਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾ ਫੁਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ ॥
મારી અસ્થીઓ હરિ માથામાં નાખી દેવી પિંડ ભરવાનું, અગ્નિસંસ્કાર, ક્રિયા તેમજ દીવો પ્રગટાવવો વગેરે સત્સંગમાં પ્રભુનું ગુણગાન કરવામાં થશે.

ਹਰਿ ਭਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥
જેમ પરમાત્માને ગમ્યું છે, તે જ સદ્દગુરૂએ કહ્યું છે, મને પરમપુરુષ પરમેશ્વર મળી ગયો છે અને તેમાં જોડાય રહ્યો છું.

ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਤਿਲਕੁ ਦੀਆ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਜੀਉ ॥੫॥
સદ્દગુરુ અમરદાસે સોઢી રામદાસને બાબા બુધાજી પાસેથી ગુરુયાયનું તિલક લગાવડાવ્યું અને સત્ય-નામ તેમજ શબ્દો આપ્યા જે બધા માટે સર્વમાન્ય છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਜਿ ਬੋਲਿਆ ਗੁਰਸਿਖਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥
જેમ સદ્દગુરુ અમરદાસે કહ્યું, તેમ જ ગુરુ-શિષ્યોએ તેની રજાને માની લીધી.

ਮੋਹਰੀ ਪੁਤੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਇਆ ਰਾਮਦਾਸੈ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥
સર્વપ્રથમ સદ્દગુરુ અમરદાસનો પોતાનો પુત્ર બાબા મોહરી તેની સન્મુખ થયો અને સદ્દગુરુ અમરદાસે તેને ગુરુ રામદાસના ચરણ-સ્પર્શ કરવા માટે કહ્યું અને

ਸਭ ਪਵੈ ਪੈਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ਜਿਥੈ ਗੁਰੂ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ॥
તેનાથી ગુરુ રામદાસના ચરણ-સ્પર્શ કરાવડાવ્યા અને બધા જ શીખ ગુરુ રામદાસના ચરણોમાં આવી પડ્યા, જેમાં અમરદાસે પોતાનો પ્રકાશ સ્થાપિત કર્યો હતો.

ਕੋਈ ਕਰਿ ਬਖੀਲੀ ਨਿਵੈ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਣਿ ਨਿਵਾਇਆ ॥
જો કોઈ ઈર્ષ્યા વશ ગુરુ રામદાસની આગળ નહોતો તો સદ્દગુરૂએ તેને નમ્રતાપૂર્વક શરણમાં લઇ લીધો.

ਹਰਿ ਗੁਰਹਿ ਭਾਣਾ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥
ગુરુ અમરદાસને પરમાત્મા રજા સહર્ષ સ્વીકાર થઈ અને તેને ગુરુ રામદાસને ગુરુયાઈ આપીને મોટાઇ આપી.

ਕਹੈ ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥੬॥੧॥
હે સજ્જનો! સુંદર કહે છે કે સાંભળો; ગુરુ અમરદાસે ગુરુ રામદાસને ગુરુગાદી પૂર્ણ જગતને તેના ચરણોમાં નાખી દીધું ॥૬॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ
રામકલી મહેલ ૫ છંદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਜਨੜਾ ਮੇਰਾ ਸਾਜਨੜਾ ਨਿਕਟਿ ਖਲੋਇਅੜਾ ਮੇਰਾ ਸਾਜਨੜਾ ॥
મારો સાજન પ્રભુ મારી નજીક જ ઉભો છે.

ਜਾਨੀਅੜਾ ਹਰਿ ਜਾਨੀਅੜਾ ਨੈਣ ਅਲੋਇਅੜਾ ਹਰਿ ਜਾਨੀਅੜਾ ॥
આ મને પ્રાણથી પણ પ્રિય છે અને તેની આંખોથી દર્શન કરી લીધા છે.

ਨੈਣ ਅਲੋਇਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੋਇਆ ਅਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਿਅ ਗੂੜਾ ॥
મેં પોતાના પ્રિયને આંખોથી જોઈ લીધો છે જે દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે અને મારો પ્રિયતમ અમૃત સમાન મધુર છે.

ਨਾਲਿ ਹੋਵੰਦਾ ਲਹਿ ਨ ਸਕੰਦਾ ਸੁਆਉ ਨ ਜਾਣੈ ਮੂੜਾ ॥
જીવ મનમાં સ્થિત પ્રિયતમાનો અનુભવ કરી શકતો નથી અને તે મૂર્ખ તો પોતાના જીવન લક્ષ્ય પણ જાણતો નથી.

ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਮਾਤਾ ਹੋਛੀ ਬਾਤਾ ਮਿਲਣੁ ਨ ਜਾਈ ਭਰਮ ਧੜਾ ॥
માયાના નશામાં મસ્ત બનેલો તે વ્યર્થ વાતો કરતો રહે છે અને ભ્રમના કારણે પ્રભુથી તેનું મિલન થઈ શકતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਸੂਝੈ ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਸਭ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਖੜਾ ॥੧॥
હે નાનક! સાજન પ્રભુ બધાની અંદર હાજર છે, પરંતુ ગુરુ વગર તેની સમજ થતી નથી ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦਾ ਮੇਰੇ ਗੋਬਿੰਦਾ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰਾ ਮੇਰੇ ਗੋਬਿੰਦਾ ॥
મારો ગોવિંદ મારો પ્રાણ આધાર છે.

ਕਿਰਪਾਲਾ ਮੇਰੇ ਕਿਰਪਾਲਾ ਦਾਨ ਦਾਤਾਰਾ ਮੇਰੇ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
બધા જીવોને આપનાર દાતા ખુબ કૃપાળુ છે.

ਦਾਨ ਦਾਤਾਰਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੋਹਨਿਆ ॥
તે અપરંપાર દાતાર ઘટ-ઘટ બધાના અંતરમનમાં શોભા આપી રહ્યો છે.

ਇਕ ਦਾਸੀ ਧਾਰੀ ਸਬਲ ਪਸਾਰੀ ਜੀਅ ਜੰਤ ਲੈ ਮੋਹਨਿਆ ॥
તેને માયારૂપી એક દાસી બનાવેલી છે, તેનો આખા જગતમાં ફેલાવો અને બધા જીવોને તેને મોહિત કરેલ છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਰਾਖੈ ਸੋ ਸਚੁ ਭਾਖੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જેની તે રક્ષા કરે છે, તે જ સત્ય કહે છે અને તે જ ગુરુ-શબ્દનો વિચાર કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਭਾਣਾ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ॥੨॥
હે નાનક! જે પ્રભુને સારું લાગે છે, તેને જ પ્રભુ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૨॥

ਮਾਣੋ ਪ੍ਰਭ ਮਾਣੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਮਾਣੋ ॥
મને પોતાના પ્રભુ પર માન છે, સત્ય તો આ જ છે કે મને પ્રભુ પર જ માન છે.

ਜਾਣੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੋ ਸੁਆਮੀ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੋ ॥
મારો સ્વામી પ્રભુ અંતર્યામી, ચતુર તેમજ બુદ્ધિમાન છે.

ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨਾ ਸਦ ਪਰਧਾਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮਾ ॥
તે હંમેશા જ ચતુર, બુદ્ધિમાન, આખી સૃષ્ટિનો પ્રધાન છે. તે હરિનું નામ અમૃતની તુલનાએ છે.

ਚਾਖਿ ਅਘਾਣੇ ਸਾਰਿਗਪਾਣੇ ਜਿਨ ਕੈ ਭਾਗ ਮਥਾਨਾ ॥
જેનું ભાગ્ય પ્રકાશિત છે, તે પ્રભુનું નામામૃત પીને તૃપ્ત થઈ ગયો છે.

ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ਤਿਨਹਿ ਧਿਆਇਆ ਸਗਲ ਤਿਸੈ ਕਾ ਮਾਣੋ ॥
તેને તેને પ્રાપ્ત કર્યો છે, તેનું જ ધ્યાન કર્યું છે અને બધાને તેના પર ગર્વ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੀ ਸਚੁ ਤਿਸੈ ਦੀਬਾਣੋ ॥੩॥
હે નાનક! સ્થિર સિંહાસન પર બેસેલ પરમાત્માનો દરબાર શાશ્વત છે ॥૩॥

ਮੰਗਲਾ ਹਰਿ ਮੰਗਲਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸੁਣੀਐ ਮੰਗਲਾ ॥
મારા પ્રભુનું મંગળગાન સાંભળ.

ਸੋਹਿਲੜਾ ਪ੍ਰਭ ਸੋਹਿਲੜਾ ਅਨਹਦ ਧੁਨੀਐ ਸੋਹਿਲੜਾ ॥
તે પ્રભુના ઘરમાં અનહદ ધ્વનિ વાળું કીર્તન થતું રહે છે.

ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਸਬਦ ਅਗਾਜੇ ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਿਸਹਿ ਵਧਾਈ ॥
તેના ઘરે અનહદ શબ્દ ગુંજતો રહે છે અને રોજે કલ્યાણની વધામણી મળતી રહે છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥
તેથી પ્રભુનું ધ્યાન કરવાથી બધું જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને આવક જાવક થી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਚੂਕੀ ਪਿਆਸਾ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੁ ਨਿਰਗੁਨੀਐ ॥
દરેક ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ જાય છે અને બધી લાલચ મટી જાય છે. નિર્ગુણ પરમાત્માને ગુરુ દરવાજો મેળવી લે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਮੰਗਲੁ ਸੁਨੀਐ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! હૃદય-ઘરમાં હંમેશા મારા પ્રભુનું મંગળગાન સાંભળવું જોઈએ ॥૪॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਮਨਾ ਖਿਨੁ ਨ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥
હે મન! પરમાત્માનું મનન કર અને તેને એક ક્ષણ માટે પણ ન ભૂલવા જોઈએ.

ਰਾਮ ਰਾਮਾ ਰਾਮ ਰਮਾ ਕੰਠਿ ਉਰ ਧਾਰੀਐ ॥
પ્રેમાળ રામને હૃદય તેમજ કંઠમાં ધારણ કરીને તેનું મહિમાગાન કર.

ਉਰ ਧਾਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਪੂਰਨੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥
તે પરમપુરુષ, પૂર્ણ પરબ્રહ્મ, માયાતીત પ્રભુને હૃદયમાં વસાવીને રાખ.

ਭੈ ਦੂਰਿ ਕਰਤਾ ਪਾਪ ਹਰਤਾ ਦੁਸਹ ਦੁਖ ਭਵ ਖੰਡਨੋ ॥
તે બધા ભય દૂર કરનાર, પાપ નાશ કરનાર, અસહ્ય દુઃખ નાશ કરનાર અને જન્મ-મરણનું ચક્ર ખંડન કરનાર છે.

ਜਗਦੀਸ ਈਸ ਗੁੋਪਾਲ ਮਾਧੋ ਗੁਣ ਗੋੁਵਿੰਦ ਵੀਚਾਰੀਐ ॥
તે જગદીશ, ઈશ, ગોપાલ, માધવ ગોવિંદના ગુણોનું ચિંતન કરતો રહે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਚਿਤਾਰੀਐ ॥੧॥
નાનકની વિનંતી છે કે સાધુઓની સંગતિમાં મળીને દિવસ-રાત તેને સ્મરણ કરવો જોઈએ ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਧਾਰੁ ਜਨ ਕਾ ਆਸਰਾ ॥
પરમાત્માના ચરણ-કમળ જ ભક્તજનોનો આશરો છે.

ਮਾਲੁ ਮਿਲਖ ਭੰਡਾਰ ਨਾਮੁ ਅਨੰਤ ਧਰਾ ॥
પ્રભુનું અનંત નામ જ ધન-સંપત્તિ તેમજ સુખોનો ભંડાર છે.

ਨਾਮੁ ਨਰਹਰ ਨਿਧਾਨੁ ਜਿਨ ਕੈ ਰਸ ਭੋਗ ਏਕ ਨਰਾਇਣਾ ॥
પ્રભુનું નામ જ નિધિ છે, નારાયણનું નામ જપવું જ બધા રસોને ભોગવાનું છે.

ਰਸ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਨੰਤ ਬੀਠਲ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਧਿਆਇਣਾ ॥
શ્વાસ-શ્વાસથી નામનું ધ્યાન કરવું જ રસ, રૂપ, રંગ તેમજ અનંત ભંડાર છે.

ਕਿਲਵਿਖ ਹਰਣਾ ਨਾਮ ਪੁਨਹਚਰਣਾ ਨਾਮੁ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਹਰਾ ॥
પ્રભુ નામ બધા પાપોનો નાશ કરનાર પ્રાયશ્ચિત કર્મ છે અને નામ જ યમનો ભય દૂર કરનાર છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਸਿ ਜਨ ਕੀ ਚਰਨ ਕਮਲਹ ਆਸਰਾ ॥੨॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પરમાત્માના ચરણ-કમળનો આશરો જ દાસની જીવન રાશિ છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰੇ ਕੋਇ ਨ ਜਾਨਈ ॥
હે સ્વામી! તારા ગુણ અનંત છે, પરંતુ કોઈ પણ તારા ગુણોને જાણતો નથી.

ਦੇਖਿ ਚਲਤ ਦਇਆਲ ਸੁਣਿ ਭਗਤ ਵਖਾਨਈ ॥
હે દીનદયાળુ! તારી અદભૂત લીલા જોઈને તેમજ સાંભળીને ભક્ત તારી મહિમાનું જ વખાણ કરે છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੁਝੁ ਧਿਆਵਹਿ ਪੁਰਖਪਤਿ ਪਰਮੇਸਰਾ ॥
હે પુરુષોત્તમ પરમેશ્વર! બધા જીવ તારું જ ધ્યાન કરતા રહે છે.

ਸਰਬ ਜਾਚਿਕ ਏਕੁ ਦਾਤਾ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਜਗਦੀਸਰਾ ॥
હે કરુણામય જગદીશ્વર! ફક્ત એક તુ જ દાતા છે, બીજા બધા જીવ તારા યાચક છે.

ਸਾਧੂ ਸੰਤੁ ਸੁਜਾਣੁ ਸੋਈ ਜਿਸਹਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮਾਨਈ ॥
જેને પ્રભુ ગૌરવ દે છે, તે જ સાધુ, સંત તેમજ જ્ઞાનવાન છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਹੁ ਕਿਰਪਾ ਸੋਇ ਤੁਝਹਿ ਪਛਾਨਈ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે જેના પર તું કૃપા કરે છે, તે જ તને ઓળખે છે ॥૩॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਅਨਾਥੁ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ॥
હું ગુણવિહીન અનાથ તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਗੁਰਦੇਵ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
હું પોતાના ગુરુદેવ પર બલિહાર જાવ છું જેને મને નામ સ્મરણ કરાવ્યું છે.

ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਕੁਸਲੁ ਥੀਆ ਸਰਬ ਇਛਾ ਪੁੰਨੀਆ ॥
ગુરુએ મને નામ-દાન આપ્યું છે, જેને જપવાથી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને સુખી થઈ ગયો છું.

ਜਲਨੇ ਬੁਝਾਈ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਮਿਲੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥
નામથી મારી બધી ઈર્ષ્યા શાંત થઈ ગઈ છે, મનને શાંતિ મળી ગઈ છે અને અનાદિકાળથી અલગ થયેલાને મળાવી દીધા છે.

ਆਨੰਦ ਹਰਖ ਸਹਜ ਸਾਚੇ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
મેં સાચા પરમેશ્વરની મહિમાનું મંગળગાન કર્યું છે, જેનાથી મનમાં આનંદ, હર્ષ તેમજ સરળ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે પૂર્ણ ગુરુથી મને પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૪॥૨॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રામકલી મહેલ ૫॥

ਰੁਣ ਝੁਣੋ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਨਿਤ ਉਠਿ ਗਾਈਐ ਸੰਤਨ ਕੈ ॥
રોજ સવારે ઉઠીને સંતોની સાથે સુરીલા અનહદ શબ્દનું ગાન કરવું જોઈએ.

ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਗੁਰ ਮੰਤਨ ਕੈ ॥
ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા હરિ-નામનું જાપ કરવાથી બધા પાપ તેમજ દોષ નાશ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਲੀਜੈ ਅਮਿਉ ਪੀਜੈ ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਅਰਾਧੀਐ ॥
હરિ-નામ સ્મરણ કર, નામ અમૃત પી અને દિવસ-રાત તેની જ પ્રાર્થના કર.

ਜੋਗ ਦਾਨ ਅਨੇਕ ਕਿਰਿਆ ਲਗਿ ਚਰਣ ਕਮਲਹ ਸਾਧੀਐ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં લાગવાથી યોગ, દાન-પુણ્ય તેમજ શુભ કર્મોનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਦਇਆਲ ਮੋਹਨ ਦੂਖ ਸਗਲੇ ਪਰਹਰੈ ॥
દયાળુ પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિથી બધા દુઃખ નાશ થઈ જાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਤਰੈ ਸਾਗਰੁ ਧਿਆਇ ਸੁਆਮੀ ਨਰਹਰੈ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે સ્વામી પરમેશ્વરનું મનન કરવાથી જીવ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਮਰਣੁ ਭਗਤ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਰਾਮ ॥
હે ગોવિંદ! તું સુખનો સમુદ્ર છે, બધા ભક્ત તારું જ સ્મરણ તેમજ સ્તુતિગાન કરતા રહે છે.

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ਪਾਏ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ ਰਾਮ ॥
ગુરુના ચરણોમાં લાગીને તેને ખૂબ આનંદ, કલ્યાણ તેમજ અનેક સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨੁ ਮਿਲਿਆ ਦੂਖ ਹਰਿਆ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖਿਆ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને રક્ષા કરી છે, તેના બધા દુઃખ દૂર કરી દીધા છે અને તેને સુખોની નિધિ મળી ગઈ છે.

ਹਰਿ ਚਰਣ ਲਾਗਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ਭਾਖਿਆ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં લાગવાથી બધા ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ જાય છે અને જીભ હરિ-નામ જ જપતી રહે છે.

ਹਰਿ ਏਕੁ ਚਿਤਵੈ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਏਕੁ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਇਆ ॥

જે ભક્તજન એક પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે, તે એકનું જ ગુણગાન કરે છે, તેને દરેક તરફ પ્રભુ જ નજર આવે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰੀ ਕਿਰਪਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે પ્રભુએ કૃપા કરી છે, જેનાથી પૂર્ણ સદ્‌ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਪ੍ਰਭ ਸਾਧ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਨੀਐ ਰਾਮ ॥
પ્રભુના સાધુજનોની સાથે મળીને રહેવું જોઈએ અને પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન સાંભળવું જોઈએ.

ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾਮੋਦਰ ਮਾਧੋ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਨੀਐ ਰਾਮ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ, હે દામોદર, હે માધવ! તારી મહિમાનો અંત મેળવી શકાતો નથી.

ਦਇਆਲ ਦੁਖ ਹਰ ਸਰਣਿ ਦਾਤਾ ਸਗਲ ਦੋਖ ਨਿਵਾਰਣੋ ॥
હે દીનદયાળુ! તું દુઃખ નાશક, શરણ આપવામાં સમર્થ તેમજ બધા દોષ નિવારનાર છે.

ਮੋਹ ਸੋਗ ਵਿਕਾਰ ਬਿਖੜੇ ਜਪਤ ਨਾਮ ਉਧਾਰਣੋ ॥
તારું નામ જપવાથી મોહ, શોક તેમજ વિષમ વિકારોથી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે.

ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਭ ਰੇਣ ਥੀਵਾ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ તારા જ ઉત્પન્ન કરેલ છે, એવી કૃપા કર કે હું બધાની ચરણ-ધૂળ બની રહું.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ਕੀਜੈ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਜਪਿ ਜੀਵਾ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે દયા કર, ત્યારથી તારું નામ જપીને જ જીવવાનું છે ॥૩॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਅਪਣੀ ਚਰਣੀ ਲਾਏ ਰਾਮ ॥
પ્રભુએ ભક્તજનોની રક્ષા કરીને તેને પોતાના ચરણથી લગાવી લીધો છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਹ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਰਾਮ ॥
તે આઠેય પ્રહર પ્રભુનું સ્મરણ કરતો રહે છે અને ફક્ત તેના નામનું જ ભજન કરે છે.

ਧਿਆਇ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਤਰੇ ਭਵਜਲ ਰਹੇ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
તેથી પ્રભુનું ભજન કરીને તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને તેની આવકજાવક મટી જાય છે.

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਕਲਿਆਣ ਕੀਰਤਨੁ ਪ੍ਰਭ ਲਗਾ ਮੀਠਾ ਭਾਣਾ ॥
પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન કરવાથી જ તેને કલ્યાણ તેમજ હંમેશા સુખ મળે છે અને પ્રભુની રજા જ તેને મીઠી લાગી છે.

ਸਭ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਮਿਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਿਆ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુથી મળીને તેની દરેક પ્રકારની આશા તેમજ મનોકામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਫਿਰਿ ਨਾਹੀ ਦੂਖ ਵਿਸੂਰਿਆ ॥੪॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે જેને પ્રભુએ પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે, પછી તેને કોઈ દુઃખ-ઇજા પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૪॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਛੰਤ ॥
રામકલી મહેલ ૫ છંદ ॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਣਾਗਤੀ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਮ ॥
પ્રભુના ચરણ-કમળની શરણમાં આવીને આનંદ-મંગળરૂપી ગુણગાન કરવું જોઈએ

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧੀਐ ਬਿਪਤਿ ਨਿਵਾਰਣ ਰਾਮ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુની પ્રાર્થના કર, ત્યારથી તે દરેક આફતને નિવારનાર છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਪ੍ਰਭ ਬਿਪਤਿ ਨਿਵਾਰਣੋ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
પ્રભુ દરેક આપતી નિવારક છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀਐ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੋਇ ਜੀਉ ॥
હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કરવું જોઈએ કારણ કે સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં તે જ સ્થિત છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ॥
તેને એક ક્ષણ માત્ર પણ ભૂલવા જોઈએ નહીં, જે સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશ બધી જગ્યાએ હાજર છે.

ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਦਿਨ ਸਭਾਗੇ ਸਰਬ ਗੁਣ ਜਗਦੀਸਰੈ ॥
હે જગદીશ્વર! તે દિવસ ભાગ્યશાળી છે, જ્યારે ગુરુ-ચરણોમાં મન લાગ્યું છે, તું સર્વગુણ પરિપૂર્ણ છે.

ਕਰਿ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਦਿਨਸੁ ਰੈਣੀ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥
સેવક બનીને દિવસ-રાત તેની પૂજા કરતો રહે, જે તેને મંજૂર છે, તે જ થાય છે.

ਬਲਿ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਸੁਖਹ ਦਾਤੇ ਪਰਗਾਸੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥੧॥
હે સુખોનાં દાતા! નાનક તારા પર બલિહાર જાય છે, કારણ કે તારી કૃપાથી મન-શરીરમાં પ્રકાશ થાય છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્ળોક॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੁਖੀ ਬਿਨਸੀ ਦੁਤੀਆ ਸੋਚ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી મન-શરીર સુખી થઈ જાય છે અને બધી મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਟੇਕ ਗੁੋਪਾਲ ਕੀ ਗੋੁਵਿੰਦ ਸੰਕਟ ਮੋਚ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુનો આશરો લે, જે બધી આફતથી છુટકારો અપાવનાર છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਭੈ ਸੰਕਟ ਕਾਟੇ ਨਾਰਾਇਣ ਦਇਆਲ ਜੀਉ ॥
દયાળુ નારાયણે બધા ભય તેમજ મુશ્કેલી કાપી દીધી છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਆਨੰਦ ਗਾਏ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਜੀਉ ॥
અમે આનંદથી પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું છે, તે દીનાનાથ તેમજ બધાનો પ્રતિપાલક છે.

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਅਚੁਤ ਪੁਰਖੁ ਏਕੋ ਤਿਸਹਿ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥
એક અચ્યુત પરમ પરમેશ્વર જ અમારો પ્રતિપાલક છે અને તેની સાથે મન લીન થઈ ગયું છે.

ਕਰ ਚਰਨ ਮਸਤਕੁ ਮੇਲਿ ਲੀਨੇ ਸਦਾ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਾ ॥
જ્યારથી તેના ચરણોમાં પોતાનું માથું નમાવે તેમજ હાથોથી પ્રાર્થના કરી છે, તેણે મને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને રાત-દિવસ મોહ-માયાથી જાગૃત રહું છું.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਥਾਨੁ ਤਿਸ ਕਾ ਤਨੁ ਜੋਬਨੁ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ਜੀਉ ॥
આ પ્રાણ, શરીર, ઘર, સ્થાન, શરીર, યૌવન તેમજ ધન સંપત્તિ પરમાત્માનું દાન છે.

ਸਦ ਸਦਾ ਬਲਿ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਜੀਉ ॥੨॥
નાનક હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે, જે બધા જીવોનો પ્રતિપાલક છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્ળોક॥

ਰਸਨਾ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਹਰੇ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਵਖਿਆਨ ॥
આ જીભ 'હરિ-હરિ' જ જપે છે અને ગોવિંદનાં ગુણોનું વખાણ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਪਕੜੀ ਟੇਕ ਏਕ ਪਰਮੇਸਰੁ ਰਖੈ ਨਿਦਾਨ ॥੧॥
હે નાનક! એક પરમેશ્વરની શરણ લઈ લીધી છે, જે અંતિમ સમયે છુટકારો અપાવે છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਸੋ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਰਖਕੋ ਅੰਚਲਿ ਤਾ ਕੈ ਲਾਗੁ ਜੀਉ ॥
તેથી સ્વામી પ્રભુ અમારો બધાનો રક્ષક છે, આથી તેમના ખોળામાં સામેલ થાઓ

ਭਜੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਦਇਆਲ ਦੇਵ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗੁ ਜੀਉ ॥
પોતાના મનની મતિ ત્યાગીને સાધુજનોની સંગતિમાં દયાળુ પરમાત્માનું ભજન કર.

ਇਕ ਓਟ ਕੀਜੈ ਜੀਉ ਦੀਜੈ ਆਸ ਇਕ ਧਰਣੀਧਰੈ ॥
ફક્ત પરમાત્માનો આશરો ગ્રહણ કર, પોતાનું જીવન પણ તેના પર બલિહાર કરી દે અને તેના પર જ આશા રાખ.

ਸਾਧਸੰਗੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੰਗੇ ਸੰਸਾਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸਭੁ ਤਰੈ ॥
જે સાધુઓની સંગતિમાં પ્રભુ-નામમાં લીન રહે છે, તે બધા સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਬਿਕਾਰ ਛੂਟੇ ਫਿਰਿ ਨ ਲਾਗੈ ਦਾਗੁ ਜੀਉ ॥
આ રીતે તેનું જન્મ-મરણ તેમજ બધા વિકાર છૂટી જાય છે અને ફરી કોઈ કલંક લાગતો નથી.

ਬਲਿ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਥਿਰੁ ਜਾ ਕਾ ਸੋਹਾਗੁ ਜੀਉ ॥੩॥
નાનક પૂર્ણ પરમાત્મા પર બલિહાર જાય છે, જેનો સુહાગ હંમેશા સ્થિર છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਧਰਮ ਅਰਥ ਅਰੁ ਕਾਮ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਨਾਥ ॥
ધર્મ, અર્થ, વાસના તેમજ મોક્ષરૂપી મુક્તિ પદાર્થ પ્રભુ દેનાર છે.

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਿਆ ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਮਾਥ ॥੧॥
હે નાનક! જેના માથા પર કર્મ લેખ લખેલ હોય છે, તેની બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਸਗਲ ਇਛ ਮੇਰੀ ਪੁੰਨੀਆ ਮਿਲਿਆ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਇ ਜੀਉ ॥
જ્યારથી નિરંજન પ્રભુ મળ્યો છે, ત્યારથી બધી કામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਜੀਉ ॥
અતિભાગ્યથી પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે, જેનાથી મનમાં આનંદ જ આનંદ થઈ ગયો છે.

ਗ੍ਰਿਹਿ ਲਾਲ ਆਏ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਏ ਤਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਿਆ ਗਣਾ ॥
પૂર્વ જન્મમાં કરેલા શુભ કર્મોને કારણે હૃદય-ઘરમાં પ્રભુ આવ્યો છે, જેની ઉપમા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી.

ਬੇਅੰਤ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਸਹਜ ਦਾਤਾ ਕਵਨ ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਭਣਾ ॥
તે સરળ સુખ આપનાર દાતા અનંત તેમજ પૂર્ણ છે, હું કઈ જીભથી તેની મહિમા વ્યક્ત કરું?

ਆਪੇ ਮਿਲਾਏ ਗਹਿ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਤਿਸੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਜਾਇ ਜੀਉ ॥
તેણે પોતે જ સાથે મળાવીને ગળાથી લગાવી લીધો છે, તેના સિવાય અન્ય કોઈ નિર્ભરતા નથી.

ਬਲਿ ਜਾਇ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ਜੀਉ ॥੪॥੪॥
નાનક હંમેશા જ સર્જનહાર પર બલિહાર જાય છે, જે બધા જીવોમાં સમાઈ રહ્યો છે ॥૪॥૪॥

ਰਾਗੁ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ રામકલી મહેલ ૫॥

ਰਣ ਝੁੰਝਨੜਾ ਗਾਉ ਸਖੀ ਹਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਵਹੁ ॥
હે બહેનપણી! મધુર-સુરીલા સ્વરમાં યશગાન કર અને ફક્ત પરમાત્માનું જ ધ્યાન કર.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਮ ਸੇਵਿ ਸਖੀ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ॥
હે બહેનપણી! તું સદ્દગુરૂની સેવા કર અને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લે.

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਰੁਤੀ ਸਲੋਕੁ
રામકલી મહેલ ૫ રૂતી શ્લોક

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਬਾਛਉ ਸਾਧਹ ਧੂਰਿ ॥
પરબ્રહ્મ-પ્રભુની વંદના કર અને સાધુઓની ચરણ-ધૂળની જ આકાંક્ષા કર.

ਆਪੁ ਨਿਵਾਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਜਉ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! પોતાનો અહમ છોડીને પરમાત્માનું ભજન કર, તે પ્રભુ વિશ્વવ્યાપક છે ॥૧॥

ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟਣ ਭੈ ਹਰਣ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
બધા પાપ કાપનાર, ભયનાશક પ્રભુ જ સુખનો સમુદ્ર છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦੁਖ ਭੰਜਨੋ ਨਾਨਕ ਨੀਤ ਧਿਆਇ ॥੨॥
હે નાનક! રોજ દીનદયાળુ તેમજ દુઃખનાશક પ્રભુનું સ્મરણ કરવું જોઈએ ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਜਸੁ ਗਾਵਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਵੰਤ ਜੀਉ ॥
હે ભાગ્યશાળીઓ! પરમાત્માનું યશોગાન કર. હે હરિ! પોતાના ભક્તજનો પર કૃપા કર.

ਰੁਤੀ ਮਾਹ ਮੂਰਤ ਘੜੀ ਗੁਣ ਉਚਰਤ ਸੋਭਾਵੰਤ ਜੀਉ ॥
દરેક ઋતુ, મહિના, મુર્હુત તેમજ ક્ષણ શોભાવાન પ્રભુના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કર.

ਗੁਣ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਧੰਨਿ ਤੇ ਜਨ ਜਿਨੀ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
જે એકાગ્રચિત્ત થઈને પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, તેના ગુણોને રંગમાં લીન રહે છે, તે જ મનુષ્ય ભાગ્યવાન છે.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ਤਿਨ ਕਾ ਜਿਨੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥
તેનો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે, જેને પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਨ ਤੁਲਿ ਕਿਰਿਆ ਹਰਿ ਸਰਬ ਪਾਪਾ ਹੰਤ ਜੀਉ ॥
કોઈ દાન તેમજ પુણ્ય તેમજ કોઈ પણ ધર્મ-કર્મ હરિ-નામ તુલનાએ નથી, તે બધા પાપોનો નાશ કરનાર છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਰਹੰਤ ਜੀਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે તારું સ્મરણ કરીને પોતાનું જીવન વિતાવી દઉં અને જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્ત થઈ જાઉં ॥૧॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਉਦਮੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੋ ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਮਸਕਾਰ ॥
તે અગમ્ય-અગોચરને મેળવવાનો જ પ્રયત્ન કરી રહ્યો છું અને પ્રભુના ચરણ-કમળને પ્રણામ છે.

ਕਥਨੀ ਸਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે હું તે જ વાતો કહું છું જે તને સારી લાગે છે અને તારું નામ જ મારો જીવન આધાર છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਸਰਣਿ ਸਾਜਨ ਪਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਸਿਮਰਿ ਅਨੰਤ ॥
હે સજ્જનો, સંતોની શરણ ગ્રહણ કર અને અનંત સ્વામીનું ચિંતન કર.

ਸੂਕੇ ਤੇ ਹਰਿਆ ਥੀਆ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਭਗਵੰਤ ॥੨॥
હે નાનક! હરિનું જાપ કરવાથી નીરસ જીવન ખુશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਰੁਤਿ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਮਾਹ ਚੇਤੁ ਵੈਸਾਖ ਸੁਖ ਮਾਸੁ ਜੀਉ ॥
વસંતઋતુ આનંદમયી બની ગઈ છે અને ચૈત્ર-વૈશાખનો મહિનો સુખદાયક બની ગયો છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾਹੁ ਮਿਲਿਆ ਮਉਲਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਾਸੁ ਜੀਉ ॥
પ્રભુને મળીને મન-શરીર જીવન શ્વાસ ખુશ થઈ ગયો છે.

ਘਰਿ ਨਾਹੁ ਨਿਹਚਲੁ ਅਨਦੁ ਸਖੀਏ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਫੁਲਿਆ ॥
હે બહેનપણી! અવિનાશી પતિ-પ્રભુ હ્દય-ઘરમાં આવી વસ્યો છે, જેનાથી આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને તેના ચરણ-કમળને સ્પર્શથી મન ખુશ થઈ ગયું છે.

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ਬੇਤਾ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਅਮੁਲਿਆ ॥
તે ગોવિંદનાં ગુણ કીમતી છે, તે ખુબ સુંદર, ચતુર, બુદ્ધિમાન તેમજ સર્વજ્ઞાતા છે.

ਵਡਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਦੁਖੁ ਗਵਾਇਆ ਭਈ ਪੂਰਨ ਆਸ ਜੀਉ ॥
અતિભાગ્યથી તેને પ્રાપ્ત કર્યો છે, દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે અને દરેક આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੇਰੀ ਮਿਟੀ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਜੀਉ ॥੨॥
હે સ્વામી! નાનક વિનંતી કરે છે કે તારી શરણમાં આવીને મારી યમની ઇજા મટી ગઈ છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਮਿ ਮੁਈ ਕਰਤੀ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ॥
સાધુ-સંગતિ વગર ભ્રમમાં ફસાઈને અનેક કર્મ કરતી જીવ-સ્ત્રીએ આખું જીવન બરબાદ કરી દીધું.

ਕੋਮਲ ਬੰਧਨ ਬਾਧੀਆ ਨਾਨਕ ਕਰਮਹਿ ਲੇਖ ॥੧॥
હે નાનક! પૂર્વના કર્મોના કર્મ-લેખ પ્રમાણે માયાએ તેને પોતાના મોહના કોમળ બંધનમાં બાંધી લીધા છે ॥૧॥

ਜੋ ਭਾਣੇ ਸੇ ਮੇਲਿਆ ਵਿਛੋੜੇ ਭੀ ਆਪਿ ॥
જ્યારે પરમાત્માને મંજુર હોય છે, તે પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને પોતે જ અલગ પણ કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਾ ਕਾ ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે પ્રભુની શરણમાં આવ, જેનો આખી દુનિયામાં ખુબ પ્રતાપ છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤਿ ਅਤਿ ਗਾਖੜੀ ਜੇਠ ਅਖਾੜੈ ਘਾਮ ਜੀਉ ॥
ગ્રીષ્મ ઋતુ ખૂબ સખત હોય છે અને જ્યેષ્ઠ-આષાઢનાં મહિનામાં ખૂબ ગરમી પડે છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ ਦੁਹਾਗਣੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਕਰੀ ਰਾਮ ਜੀਉ ॥
દુહાગણ જીવ-સ્ત્રીને પ્રેમનો અલગ થયેલા દુઃખી કરે છે, ત્યારથી રામરૂપી પતિ તેના પર દ્રષ્ટિ કરતો નથી.

ਨਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਆਵੈ ਮਰਤ ਹਾਵੈ ਮਹਾ ਗਾਰਬਿ ਮੁਠੀਆ ॥
તેને પતિ-પ્રભુ નજર આવતો નથી અને તે નિસાસો ભરીને વિલાપ કરે છે. તેના ખુબ ઘમંડે તેનું જીવન બરબાદ કરી દીધું છે.

ਜਲ ਬਾਝੁ ਮਛੁਲੀ ਤੜਫੜਾਵੈ ਸੰਗਿ ਮਾਇਆ ਰੁਠੀਆ ॥
તે પાણી વગર માછલીની જેમ તડપે છે અને માયાની સાથે મોહને કારણે તેનો પતિ તેનાથી રિસાયેલ છે.

ਕਰਿ ਪਾਪ ਜੋਨੀ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਈ ਦੇਇ ਸਾਸਨ ਜਾਮ ਜੀਉ ॥
તે પાપ કરીને યોનિઓમાં ભયભીત હોય છે અને યમ તેને પીડિત કરે છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਓਟ ਤੇਰੀ ਰਾਖੁ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਜੀਉ ॥੩॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે મેં તારો સહારો લીધો છે, મારી રક્ષા કર અને બધી કામનાઓ પૂર્ણ કર ॥૩॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਸਰਧਾ ਲਾਗੀ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਮੈ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
મારી પ્રિયતમ પ્રભુથી શ્રદ્ધા લાગી ગઈ છે અને તલ માત્ર સમય માટે પણ તેનાથી રહેવાતું નથી.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹੇ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે સરળ-સ્વભાવ જ મારા મન-શરીરમાં વસેલો છે ॥૧॥

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੀ ਸਾਜਨਹਿ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਮੀਤ ॥
મારો જન્મ-જન્માંતરનો મિત્ર સાજન-પ્રભુએ મને હાથથી પકડી લીધો છે.

ਚਰਨਹ ਦਾਸੀ ਕਰਿ ਲਈ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਹਿਤ ਚੀਤ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુએ શુભચિંતક બનીને મને પોતાના ચરણોની દાસી બનાવી લીધી છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਰੁਤਿ ਬਰਸੁ ਸੁਹੇਲੀਆ ਸਾਵਣ ਭਾਦਵੇ ਆਨੰਦ ਜੀਉ ॥
વરસાદ ઋતુ ખુબ સુખદાયક છે અને વરસાદ - ભાદરવા મહિનામાં આનંદ બની રહે છે.

ਘਣ ਉਨਵਿ ਵੁਠੇ ਜਲ ਥਲ ਪੂਰਿਆ ਮਕਰੰਦ ਜੀਉ ॥
મેઘ ધૂમી-ધુમીને વરસાદ કરી રહ્યો છે અને તેને સરોવરો તેમજ જમીનને સુગંધિત જળથી ભરી દીધા છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬ ਠਾਈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਵ ਨਿਧਿ ਗ੍ਰਿਹ ਭਰੇ ॥
પ્રભુ બધા સ્થાનોમાં જળની જેમ વ્યાપ્ત છે અને નવ નિધિ દેનાર હરિ-નામથી હૃદય-ઘર ભરાઈ ગયા છે.

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕੁਲ ਸਮੂਹਾ ਸਭਿ ਤਰੇ ॥
અંતર્યામી સ્વામીનું સ્મરણ કરવાથી બધા કુળનો ઉધ્ધાર થઈ જાય છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗਿ ਜਾਗੇ ਨਹ ਛਿਦ੍ਰ ਲਾਗੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸਦ ਬਖਸਿੰਦੁ ਜੀਉ ॥
જે પ્રિયતમના પ્રેમમાં જાગૃત રહે છે, તેને કોઈ પાપ પ્રભાવિત કરતું નથી, કારણ કે કૃપાળુ પરમેશ્વર હંમેશા ક્ષમાવાન છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੰਤੁ ਪਾਇਆ ਸਦਾ ਮਨਿ ਭਾਵੰਦੁ ਜੀਉ ॥੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે તેને પતિ-પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધો છે, જે હંમેશા જ તેના મનને ગમે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਮੈ ਫਿਰਉ ਕਬ ਪੇਖਉ ਗੋਪਾਲ ॥
હું તેની આશા તેમજ તીવ્ર લાલચમાં ભટકી રહી છું કે ક્યારે પરમાત્માના મને દર્શન થશે.

ਹੈ ਕੋਈ ਸਾਜਨੁ ਸੰਤ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਣਹਾਰ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે શું કોઈ સાજન સંત છે, જે પ્રભુથી મળાવનાર હોય ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਮਿਲਬੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਊਪਜੈ ਤਿਲੁ ਪਲੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુ-મિલન વગર મનમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થતી નથી અને તલ માત્ર સમય માટે પણ રહેવાતું નથી.

ਹਰਿ ਸਾਧਹ ਸਰਣਾਗਤੀ ਨਾਨਕ ਆਸ ਪੁਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સાધુની શરણમાં આવવાથી જ આશા પૂર્ણ થાય છે ॥૨॥
ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਰੁਤਿ ਸਰਦ ਅਡੰਬਰੋ ਅਸੂ ਕਤਕੇ ਹਰਿ ਪਿਆਸ ਜੀਉ ॥
આસો તેમજ કારતક મહિનામાં જ્યારે શરદ ઋતુનું આગમન થાય છે તો મનમાં હરિ-મિલનની લાલચ ઉત્પન્ન થયા છે.

ਖੋਜੰਤੀ ਦਰਸਨੁ ਫਿਰਤ ਕਬ ਮਿਲੀਐ ਗੁਣਤਾਸ ਜੀਉ ॥
તેના દર્શન કરવા માટે શોધમાં ભટકી રહી છું કે જ્યારે ગુણોનો ભંડાર પરમાત્મા મળશે.

ਬਿਨੁ ਕੰਤ ਪਿਆਰੇ ਨਹ ਸੂਖ ਸਾਰੇ ਹਾਰ ਕੰਙਣ ਧ੍ਰਿਗੁ ਬਨਾ ॥
પ્રિય-પ્રભુ વગર બધા સુખ ફિક્કા છે અને હાર-બંગડી બધું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਸੁੰਦਰਿ ਸੁਜਾਣਿ ਚਤੁਰਿ ਬੇਤੀ ਸਾਸ ਬਿਨੁ ਜੈਸੇ ਤਨਾ ॥
સુંદર, બુધ્ધિમાન તેમજ ચતુર પ્રભુ બધું જ જાણે છે અને તેના વગર આમ થઈ ગઈ છું જેમ શ્વાસ વગર મૃતક શરીર થાય છે.

ਈਤ ਉਤ ਦਹ ਦਿਸ ਅਲੋਕਨ ਮਨਿ ਮਿਲਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਸ ਜੀਉ ॥
મારા મનમાં પ્રભુ-મેળાપની જ લાલચ છે ત્યાં દસે દિશામાં જોતી રહું છું.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸ ਜੀਉ ॥੫॥
હે ગુણોના ભંડાર પરમેશ્વર! નાનક વિનંતી કરે છે કે પોતાની સાથે મળાવી લે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਜਲਣਿ ਬੁਝੀ ਸੀਤਲ ਭਏ ਮਨਿ ਤਨਿ ਉਪਜੀ ਸਾਂਤਿ ॥
મન-શરીરમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે, બધી જલન ઠરી ગઈ છે અને હ્રદય શીતળ થઈ ગયું છે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਮਿਲੇ ਦੁਤੀਆ ਬਿਨਸੀ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ॥੧॥
હે નાનક! પૂર્ણ પ્રભુ મળી ગયો છે, જેનાથી દ્વૈતભાવ તેમજ ગેરસમજ નાશ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਸਾਧ ਪਠਾਏ ਆਪਿ ਹਰਿ ਹਮ ਤੁਮ ਤੇ ਨਾਹੀ ਦੂਰਿ ॥
પ્રભુએ પોતે જ આ સત્ય કહેવા માટે સાધુઓને સંસારમાં મોકલ્યા છે કે તે તારાથી ક્યાંય દૂર નથી.

ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਮਿਟਿ ਗਏ ਰਮਣ ਰਾਮ ਭਰਪੂਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! બધા ભ્રમ તેમજ ભય મટી ગયા છે, એક રાગ જ બધા જીવોમાં આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਰੁਤਿ ਸਿਸੀਅਰ ਸੀਤਲ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮੰਘਰ ਪੋਹਿ ਜੀਉ ॥
માગશર તેમજ પોષ મહિનામાં શીતળ શિશિર ઋતુ આવી છે અને પ્રભુ અંતરમનમાં પ્રગટ થઇ ગયો છે.

ਜਲਨਿ ਬੁਝੀ ਦਰਸੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨਸੇ ਮਾਇਆ ਧ੍ਰੋਹ ਜੀਉ ॥
તેના દર્શન કરીને બધી જલન દૂર થઈ ગઈ છે અને માયાના બધા બંધન નાશ થઈ ગયા છે.

ਸਭਿ ਕਾਮ ਪੂਰੇ ਮਿਲਿ ਹਜੂਰੇ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸੇਵਕਿ ਸੇਵਿਆ ॥
સેવકે હરિ-ચરણોની સેવા કરી છે અને પ્રત્યક્ષ પ્રભુથી મળીને બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਹਾਰ ਡੋਰ ਸੀਗਾਰ ਸਭਿ ਰਸ ਗੁਣ ਗਾਉ ਅਲਖ ਅਭੇਵਿਆ ॥
બધાએ હાર શણગાર સહિત આનંદથી તે લક્ષ્યહીન, રહસ્યાતીત, પરમાત્માનું જ ગુણગાન કર્યું છે.

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਬਾਂਛਤ ਜਮੁ ਨ ਸਾਕੈ ਜੋਹਿ ਜੀਉ ॥
જે ગોવિંદની પ્રેમ-ભક્તિની કામના કરે છે, યમ પણ તેને હેરાન કરતો નથી.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮੇਲੀ ਤਹ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹ ਜੀਉ ॥੬॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે જે જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુએ સાથે મળાવી લીધી છે, તેનો પ્રેમ વિયોગ થતો નથી ॥૬॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਡੋਲਤ ਨਾਹੀ ਚੀਤ ॥
જે સુહાગણે પતિ-પ્રભુને મેળવી લીધો છે, તેનું મન ક્યારેય વિચલીત થતું નથી.

ਸੰਤ ਸੰਜੋਗੀ ਨਾਨਕਾ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭ ਮੀਤ ॥੧॥
હે નાનક! સંતોના સંયોગથી જ મિત્ર-પ્રભુ તેના હૃદય-ઘરમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਅਨੰਦ ਕੋਡ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੰਗਿ ਬਨੇ ॥
પ્રિયતમની સાથે જ આનંદ, વિનોદ તેમજ સંગીત વગેરે બધી ખુશીઓ મળે છે.

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਭਨੇ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ-નામનું જાપ કરીને મનવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਹਿਮਕਰ ਰੁਤਿ ਮਨਿ ਭਾਵਤੀ ਮਾਘੁ ਫਗਣੁ ਗੁਣਵੰਤ ਜੀਉ ॥
હેમંત ઋતુ મનને ખૂબ સારી લાગે છે, મહા-ફાગણ મહિનો ખુબ ગુણવાન છે.

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਗਾਉ ਮੰਗਲੋ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਏ ਹਰਿ ਕੰਤ ਜੀਉ ॥
હે બહેનપણી, પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે, આથી તેનું મંગળગાન કર.

ਗ੍ਰਿਹਿ ਲਾਲ ਆਏ ਮਨਿ ਧਿਆਏ ਸੇਜ ਸੁੰਦਰਿ ਸੋਹੀਆ ॥
મનમાં તેનું ધ્યાન કર્યું છે અને હૃદય-ઘરમાં તે પ્રભુ આવ્યો છે અને મારી હૃદયરૂપી પથારી સુંદર તેમજ સોહામણી થઈ ગઈ છે.

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਭਏ ਹਰਿਆ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨ ਮੋਹੀਆ ॥
વન, નીંદણ તેમજ ત્રણેય લોક બધા ખુશ થઈ ગયા છે અને તેના દર્શન કરીને મોહિત થઈ ગઈ છું.

ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਇਛ ਪੁੰਨੀ ਮਨਿ ਜਪਿਆ ਨਿਰਮਲ ਮੰਤ ਜੀਉ ॥
મારો સ્વામી મને મળી ગયો છે, મારી કામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે, ત્યારથી મનમાં તેના નિર્મળ નામ-મંત્રનું જ જાપ કર્યું છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਕਰਹੁ ਰਲੀਆ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰੀਧਰ ਕੰਤ ਜੀਉ ॥੭॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે રોજ આનંદ પ્રાપ્ત કર, ત્યારથી શ્રીધર હરિરૂપી પતિ મળી ગયો છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ॥
શ્લોક॥

ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਜੀਅ ਕੇ ਭਵਜਲ ਤਾਰਣਹਾਰ ॥
સંત જ જીવોનો સહાયક છે, જે સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવનાર છે.

ਸਭ ਤੇ ਊਚੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਪਿਆਰ ॥੧॥
હે નાનક! જે પ્રભુ-નામથી પ્રેમ કરે છે, તે જ સર્વશ્રેષ્ઠ મનાય છે ॥૧॥

ਜਿਨ ਜਾਨਿਆ ਸੇਈ ਤਰੇ ਸੇ ਸੂਰੇ ਸੇ ਬੀਰ ॥
જેને પ્રભુને ઓળખી લીધો છે, તે સંસારથી મુક્ત થઈ ગયો છે, તે જ શૂરવીર તેમજ પરાક્રમી છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਹਰਿ ਜਪਿ ਉਤਰੇ ਤੀਰ ॥੨॥
હે નાનક! હું તેના પર બલિહાર જાવ છું, જે પરમાત્માનું જાપ કરીને પાર થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਛੰਤੁ ॥
છંદ ॥

ਚਰਣ ਬਿਰਾਜਿਤ ਸਭ ਊਪਰੇ ਮਿਟਿਆ ਸਗਲ ਕਲੇਸੁ ਜੀਉ ॥
બધાની ઉપર પરમાત્માની કૃપા છે અને તેના તમામ દુઃખ અને કષ્ટો દૂર થઈ જાય છે.

ਆਵਣ ਜਾਵਣ ਦੁਖ ਹਰੇ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕੀਆ ਪਰਵੇਸੁ ਜੀਉ ॥
જેના હૃદયમાં પરમાત્માની ભક્તિનો પ્રવેશ થઈ ગયો છે, તેની આવકજાવકનું દુઃખ મટી ગયું છે.

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਮਾਤੇ ਤਿਲੁ ਨ ਮਨ ਤੇ ਬੀਸਰੈ ॥
તે હરિ-રંગમાં લીન રહીને સરળ જ મસ્ત રહે છે અને તલ માત્ર સમય માટે પણ તેને પ્રભુ મનથી ભૂલતો નથી.

ਤਜਿ ਆਪੁ ਸਰਣੀ ਪਰੇ ਚਰਨੀ ਸਰਬ ਗੁਣ ਜਗਦੀਸਰੈ ॥
તે પોતાનો અહંકાર ત્યાગીને સર્વગુણસંપન્ન જગદીશ્વરના ચરણોની શરણમાં આવી ગયો છે.

ਗੋਵਿੰਦ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਸੁਆਮੀ ਆਦਿ ਕਉ ਆਦੇਸੁ ਜੀਉ ॥
ગુણોના ભંડાર, શ્રીરંગ, સ્વામી, સૃષ્ટિનો આદિ તે ગોવિંદને અમારું શત શત નમન છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਇਆ ਧਾਰਹੁ ਜੁਗੁ ਜੁਗੋ ਇਕ ਵੇਸੁ ਜੀਉ ॥੮॥੧॥੬॥੮॥
હે સ્વામી! નાનક વિનંતી કરે છે કે મારા પર દયા કર, યુગ-યુગાંતરોથી એક તારું જ અસ્તિત્વ છે ॥૮॥૧॥૬॥૮॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰੁ
રામકલી મહેલ ૧ દક્ષિણ ૐકાર

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਓਅੰਕਾਰਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਤਪਤਿ ॥
ૐકારથી બ્રહ્મની ઉત્પત્તિ થઈ,

ਓਅੰਕਾਰੁ ਕੀਆ ਜਿਨਿ ਚਿਤਿ ॥
જેને મનમાં ૐકારનું જ ધ્યાન કર્યું,

ਓਅੰਕਾਰਿ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ ॥
અનેક પર્વત તેમજ યુગ ૐકારથી ઉત્પન્ન થયા અને

ਓਅੰਕਾਰਿ ਬੇਦ ਨਿਰਮਏ ॥
ૐકારે વેદોનું નિર્માણ કર્યું.

ਓਅੰਕਾਰਿ ਸਬਦਿ ਉਧਰੇ ॥
ઓઁકાર શબ્દથી જ બધાનો ઉદ્ધાર થયો છે અને

ਓਅੰਕਾਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੇ ॥
ઓઁકારથી ગુરુમુખ સંસાર-સમુદ્રથી તરી ગયો છે.

ਓਨਮ ਅਖਰ ਸੁਣਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
'ઓઁ' અક્ષરનું વિચાર સાંભળ;

ਓਨਮ ਅਖਰੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੁ ॥੧॥
ઓઁ અક્ષર, પૃથ્વી, આકાશ, પાતાળ ત્રણેય લોકનો સાર છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਪਾਡੇ ਕਿਆ ਲਿਖਹੁ ਜੰਜਾਲਾ ॥
હે પાંડે! જરા સાંભળ; શા માટે જંજટમાં ફસાવનારી વાતો લખી રહ્યો છે?

ਲਿਖੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੋਪਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખ બનીને રામ નામ લખ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਸੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਸਹਜਿ ਉਪਾਇਆ ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਇਕ ਜੋਤੀ ॥
આખું જગત પરમાત્માએ સરળ સબવભાવ જ ઉત્પન્ન કર્યું છે અને ત્રણેય લોકમાં તેનો પ્રકાશ સમાયેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਚੁਣਿ ਲੈ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ॥
નામરૂપી વસ્તુ ગુરુના માધ્યમથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને આ નામરૂપી માણિક્ય તેમજ મોતીઓને શોધી લેવા જોઈએ.

ਸਮਝੈ ਸੂਝੈ ਪੜਿ ਪੜਿ ਬੂਝੈ ਅੰਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸਾਚਾ ॥
જે મનુષ્ય વારંવાર વાણી વાંચીને તેને સમજવાનો પ્રયત્ન કરે છે, તે આ સત્યને સમજી લે છે કે અંતરમનમાં પરમ-સત્ય પરમેશ્વર જ સ્થિત છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਖੈ ਸਾਚੁ ਸਮਾਲੇ ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਜਗੁ ਕਾਚਾ ॥੨॥
ગુરુમુખ બધામાં પ્રભુને જ જોવે છે અને સત્યનું જ ચિંતન કરે છે, સત્ય વગર આખું જગત નાશવંત છે ॥૨॥

ਧਧੈ ਧਰਮੁ ਧਰੇ ਧਰਮਾ ਪੁਰਿ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥
ધર્મના નગર સત્સંગમાં જ જીવ ધર્મને ધારણ કરે છે, આ જ તેના માટે ગુણકારી છે અને મન ધીરજવાન બની રહે છે.

ਧਧੈ ਧੂਲਿ ਪੜੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਕੰਚਨ ਭਏ ਮਨੂਰਾ ॥
જેના મુખ માથા પર સંતો-મહાપુરુષોની ચરણ-ધૂળ પડે છે, તેનું પથ્થર જેવું મન પણ સુવર્ણ બની જાય છે.

ਧਨੁ ਧਰਣੀਧਰੁ ਆਪਿ ਅਜੋਨੀ ਤੋਲਿ ਬੋਲਿ ਸਚੁ ਪੂਰਾ ॥
તે પરમેશ્વર ધન્ય છે, જન્મ-મરણથી રહિત છે તેમજ દરેક પ્રકારથી પૂર્ણ સત્ય છે.

ਕਰਤੇ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਰਤਾ ਜਾਣੈ ਕੈ ਜਾਣੈ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥੩॥
તે કર્તા-પ્રભુની ગતિ તે પ્રભુ પોતે જ જાણે છે કે શૂરવીર ગુરુ જાણે છે ॥૩॥

ਙਿਆਨੁ ਗਵਾਇਆ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ਗਰਬਿ ਗਲੇ ਬਿਖੁ ਖਾਇਆ ॥
દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને જીવે પોતાનું જ્ઞાન ગુમાવી દીધું છે અને માયારૂપી ઝેરને ખાઈને ઘમંડમાં જ નાશ થઈ ગયો છે.

ਗੁਰ ਰਸੁ ਗੀਤ ਬਾਦ ਨਹੀ ਭਾਵੈ ਸੁਣੀਐ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
તેને ગુરુની વાણી કીર્તનનો આનંદ આવતો નથી અને ના તો તેને ગુરુના વચન સાંભળવા સારા લાગે છે, આ રીતે તેને ગહન-ગંભીર સત્યને ગુમાવી દીધું છે.

ਗੁਰਿ ਸਚੁ ਕਹਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲਹਿਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਚੁ ਸੁਖਾਇਆ ॥
જેને ગુરુએ સત્યનો ઉપદેશ સંભળાવ્યો છે, તેને નામામૃત મેળવી લીધું છે અને તેના મન-શરીરને સત્ય જ સુખદ લાગે છે.

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਆਪੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਇਆ ॥੪॥
પરમાત્મા જ ગુરુ છે, તે પોતે જ નામનું દાન દે છે અને તેને પોતે જ નામ અમૃતને પીવડાવ્યું છે ॥૪॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਵਿਆਪੈ ॥
દરેક કોઈ કહે છે કે પરમાત્મા એક છે, પરંતુ જીવ અભિમાન તેમજ ઘમંડમાં લીન રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ਇਉ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਸਿਞਾਪੈ ॥
જે મનુષ્ય અંતરમનમાં તેમજ બહાર એક પ્રભુને ઓળખી લે છે, આ રીતે તે સાચા ઘરને જાણી લે છે.
ਪ੍ਰਭੁ ਨੇੜੈ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ ਏਕੋ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਾਈ ॥
પરમાત્મા આપણી નજીક છે, તેને ક્યાંય દૂર ન સમજ, આખી સૃષ્ટિમાં એક પ્રભુનો જ નિવાસ છે.

ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਨਾਨਕ ਏਕੁ ਸਮਾਈ ॥੫॥
હે નાનક! આખા વિશ્વમાં ૐકારનો જ ફેલાવ છે, બીજું કોઈ નથી. એક પ્રભુ જ બધામાં સમાયેલ છે ॥૫॥

ਇਸੁ ਕਰਤੇ ਕਉ ਕਿਉ ਗਹਿ ਰਾਖਉ ਅਫਰਿਓ ਤੁਲਿਓ ਨ ਜਾਈ ॥
પ્રભુને કઈ રીતે મનમાં વસાવીને રાખું, કારણ કે આ મન તો અભિમાની બનેલ છે અને તેની મહીમાને તોલી શકાતી નથી.

ਮਾਇਆ ਕੇ ਦੇਵਾਨੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਝੂਠਿ ਠਗਉਰੀ ਪਾਈ ॥
હે માયાના પાગલ પ્રાણી! માયાએ તારા મુખમાં અસત્યરૂપી ઠગોરી નાખેલી છે.

ਲਬਿ ਲੋਭਿ ਮੁਹਤਾਜਿ ਵਿਗੂਤੇ ਇਬ ਤਬ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਈ ॥
લાલચ તેમજ લોભમાં ફસાઈને જીવ જરૂરિયાતો પર મોહિત થઈને નષ્ટ થાય છે અને પછી પસ્તાતો રહે છે.

ਏਕੁ ਸਰੇਵੈ ਤਾ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਵੈ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਈ ॥੬॥
જો એક પરમેશ્વરની સ્તુતિ-વંદના કરાય તો તેની ગતિનો અંદાજ લગાવી શકાય છે અને આવકજાવકથી મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૬॥

ਏਕੁ ਅਚਾਰੁ ਰੰਗੁ ਇਕੁ ਰੂਪੁ ॥
એક પરમેશ્વર જ આચાર, રંગ રૂપમાં સક્રિય છે અને

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਅਸਰੂਪੁ ॥
પવન, પાણી તેમજ આગમાં પણ તે જ સ્થિત છે.

ਏਕੋ ਭਵਰੁ ਭਵੈ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
ત્રણેય લોકમાં પણ એક પ્રભુ જીવરૂપી ભવરો બનીને ભટકતો રહે છે અને

ਏਕੋ ਬੂਝੈ ਸੂਝੈ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
તેને સમજનાર જ શોભાનું પાત્ર બને છે.

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਲੇ ਸਮਸਰਿ ਰਹੈ ॥
જ્ઞાન-ધ્યાનને મેળવનાર દુઃખ-સુખમાં એક સમાન રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਲਹੈ ॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુમુખ બનીને નામ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
જેના પર તે કૃપા કરે છે, તેને જ નામ દે છે અને તે સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥੭॥
તે ગુરુ દ્વારા તેને પોતાનું નામ કહીને સંભળાવે છે ॥૭॥

ਊਰਮ ਧੂਰਮ ਜੋਤਿ ਉਜਾਲਾ ॥
ધરતી તેમજ આકાશમાં તેનો જ પ્રકાશ છે અને

ਤੀਨਿ ਭਵਣ ਮਹਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
ત્રણેય લોકમાં જગતગુરુ પરમેશ્વર જ હાજર છે.

ਊਗਵਿਆ ਅਸਰੂਪੁ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੈ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥
તે પોતે જ પ્રગટ થઈને ભક્તોને પોતાના સ્વસ્વરૂપનું દર્શન કરાવે છે અને કૃપા કરીને તે પોતે જ હૃદય ઘરમાં આવે છે.

ਊਨਵਿ ਬਰਸੈ ਨੀਝਰ ਧਾਰਾ ॥ ਊਤਮ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
તેની દયાથી અમૃત રસની ધારા જીભ પર પડતી રહે છે. તેના ઉત્તમ શબ્દ મનુષ્ય-જીવનને સુંદર બનાવનાર છે.

ਇਸੁ ਏਕੇ ਕਾ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના તફાવતને જાણી લે છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਦੇਉ ॥੮॥
તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે કે પ્રભુ પોતે જ કર્તા છે અને પોતે જ દેવ છે ॥૮॥

ਉਗਵੈ ਸੂਰੁ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੈ ॥
જ્યારે નામરૂપી સૂર્યોદય થાય છે તો વિકારરૂપી અસુરોનો વિનાશ થઈ જાય છે.

ਊਚਉ ਦੇਖਿ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੈ ॥
જે ઊંચી દ્રષ્ટિ કરીને શબ્દનું ચિંતન કરે છે,

ਊਪਰਿ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
તેને ત્રણેય લોક તેમજ સૃષ્ટિના આદિ - અંત સુધી પરમાત્મા જ રક્ષક નજર આવે છે.

ਆਪੇ ਕਰੈ ਕਥੈ ਸੁਣੈ ਸੋਇ ॥
તે પોતે જ બધું જ કરે છે, પોતે જ પોતાની લીલાની કથા કરે છે અને પોતે જ સાંભળે છે.

ਓਹੁ ਬਿਧਾਤਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਦੇਇ ॥
તે જ વિધાતા છે અને તે જ મન-શરીર આપે છે.

ਓਹੁ ਬਿਧਾਤਾ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸੋਇ ॥
મન તેમજ મુખમાં તે વિધાતા જ હાજર છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
પ્રભુ જ જગતનું જીવન છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥੯॥
હે નાનક! જે પ્રભુ-નામમાં લીન રહે છે, તેની જ કીર્તિ થાય છે ॥૯॥

ਰਾਜਨ ਰਾਮ ਰਵੈ ਹਿਤਕਾਰਿ ॥
જે હિતકારી રામનું નામ જપતો રહે છે,

ਰਣ ਮਹਿ ਲੂਝੈ ਮਨੂਆ ਮਾਰਿ ॥
તે મનને મારીને જગતરૂપી રણભૂમિમાં સખત લડે છે અને

ਰਾਤਿ ਦਿਨੰਤਿ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
દિવસ-રાત પરમાત્માના રંગમાં લીન રહે છે.

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਤਾ ॥
આવો મનુષ્ય ત્રણેય લોક તેમજ ચારેય યુગોમાં લોકપ્રિય થઈ જાય છે.

ਜਿਨਿ ਜਾਤਾ ਸੋ ਤਿਸ ਹੀ ਜੇਹਾ ॥
જેને પરમાત્માને સમજી લીધો છે, તે તેના જેવો જ થઈ જાય છે.

ਅਤਿ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਸੀਝਸਿ ਦੇਹਾ ॥
તેનું મન નિર્મળ તેમજ શરીર સફળ થઈ જાય છે અને

ਰਹਸੀ ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਇਕ ਭਾਇ ॥
એક શ્રધ્ધા ભાવનાથી રામ તેના હૃદયમાં વસી રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਸਾਚਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧੦॥
તેના અંતરમાં શબ્દ સ્થિત થઈ જાય છે અને સત્યમાં જ લગન લાગી રહે છે ॥૧૦॥

ਰੋਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਰਹਣੁ ਨਹੀ ਸੰਸਾਰੇ ॥
મનમાં રોષ ન કરવો જોઈએ, નામ અમૃતને પીવું જોઈએ; ત્યારથી કોઈએ પણ આ સંસારમાં રહેવાનું નથી.

ਰਾਜੇ ਰਾਇ ਰੰਕ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ਆਇ ਜਾਇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ॥
રાજા, મહારાજા તેમજ ભિખારી કોઈએ પણ દુનિયામાં રહેવાનું નથી અને ચારેય યુગોમાં જન્મ-મરણનું ચક્ર પડી રહે છે.

ਰਹਣ ਕਹਣ ਤੇ ਰਹੈ ਨ ਕੋਈ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਕਰਉ ਬਿਨੰਤੀ ॥
આ કહેવા પર પણ કે હું હંમેશા અહીં જ રહીશ, કોઈ અહીં રહેતું નથી. પછી હું કોની પાસે વિનંતી કરું?

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਰੋਧਰੁ ਗੁਰੁ ਦੇਵੈ ਪਤਿ ਮਤੀ ॥੧੧॥
રામ નામ એક શબ્દ જ જીવનો ઉદ્ધારક છે અને ગુરુ જ બુદ્ધિ તેમજ પ્રતિષ્ઠા દે છે ॥૧૧॥

ਲਾਜ ਮਰੰਤੀ ਮਰਿ ਗਈ ਘੂਘਟੁ ਖੋਲਿ ਚਲੀ ॥
લોક લાજમાં મરનારી જીવ-સ્ત્રીની લાજ જ મરી ગઈ છે અને હવે તે પડદો ખોલીને ચાલે છે.

ਸਾਸੁ ਦਿਵਾਨੀ ਬਾਵਰੀ ਸਿਰ ਤੇ ਸੰਕ ਟਲੀ ॥
તેની અવિદ્યારૂપી સાસુ માયા પાગલ થઈ ગઈ છે અને માથાથી માયારૂપી સાસુનો ડર દૂર થઈ ગયો છે.

ਪ੍ਰੇਮਿ ਬੁਲਾਈ ਰਲੀ ਸਿਉ ਮਨ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਅਨੰਦੁ ॥
તેના પ્રભુએ પ્રેમ તેમજ સ્વાદથી તેને પોતાની પાસે બોલાવી લીધી છે, તેના મનમાં શબ્દ દ્વારા આનંદ થઈ ગયો છે.

ਲਾਲਿ ਰਤੀ ਲਾਲੀ ਭਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਈ ਨਿਚਿੰਦੁ ॥੧੨॥
તે પોતાના લાલ પ્રભુના પ્રેમમાં રંગાઈ ગઈ છે, જેનાથી તેના મુખ પર લાલી આવી ગઈ છે. તે ગુરુ દ્વારા નિશ્ચિત થઈ ગઈ છે ॥૧૨॥

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਜਪਿ ਸਾਰੁ ॥
નામરૂપી રત્નનું જાપ જ સાચો લાભ છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਬੁਰਾ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
લાલચ, લોભ તેમજ અહંકાર,

ਲਾੜੀ ਚਾੜੀ ਲਾਇਤਬਾਰੁ ॥
નિંદા, ખુશામદ, છેડતી તેમજ ચુગલી બધા ખરાબ કાર્ય છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਮੁਗਧੁ ਗਵਾਰੁ ॥
આ ખરાબ આદતોને કારણે મનમુખ જીવ અંધ, મૂર્ખ થઈ ગયો છે.

ਲਾਹੇ ਕਾਰਣਿ ਆਇਆ ਜਗਿ ॥
જીવ તો જગતમાં નામરૂપી મેળવવાના લાભ માટે આવ્યો હતો.

ਹੋਇ ਮਜੂਰੁ ਗਇਆ ਠਗਾਇ ਠਗਿ ॥
પરંતુ માયાનો મજુર બનીને માયા દ્વારા ઠગાઈને જગતથી ખાલી હાથ ચાલો જાય છે.

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਪੂੰਜੀ ਵੇਸਾਹੁ ॥
હે નાનક! સાચો લાભ ફક્ત પ્રભુ નામરૂપી પુંજી પ્રાપ્ત કરવાથી જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੀ ਪਤਿ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥੧੩॥
સાચો પાતશાહ પ્રભુ તેને સાચી પ્રતિષ્ઠા આપે છે ॥૧૩॥

ਆਇ ਵਿਗੂਤਾ ਜਗੁ ਜਮ ਪੰਥੁ ॥
જગતમાં જન્મ લઈને જીવ યમના રસ્તામાં પડીને બરબાદ થઈ રહ્યો છે અને

ਆਈ ਨ ਮੇਟਣ ਕੋ ਸਮਰਥੁ ॥
મોહ-માયાને નાશ કરવા માટે તેનામાં સામર્થ્ય નથી.

ਆਥਿ ਸੈਲ ਨੀਚ ਘਰਿ ਹੋਇ ॥
જે નીચ મનુષ્યના ઘરમાં ખૂબ બધું ધન હોય છે તો

ਆਥਿ ਦੇਖਿ ਨਿਵੈ ਜਿਸੁ ਦੋਇ ॥
અમીર-ગરીબ બંને જ તેના ધનને જોઇને નમીને તેને પ્રણામ કરે છે.

ਆਥਿ ਹੋਇ ਤਾ ਮੁਗਧੁ ਸਿਆਨਾ ॥
જેની પાસે અગણિત ધન હોય છે, તે મૂર્ખ પણ ચતુર મનાય છે.

ਭਗਤਿ ਬਿਹੂਨਾ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
ભક્તિવિહીન થઈને આખું જગત પાગલ બનીને અહીં-તહીં ભટકી રહ્યું છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
પરંતુ એક પ્રભુ જ બધા જીવોમાં હાજર છે,

ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧੪॥
તે જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે, તેના મનમાં પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਥਾਪਿ ਸਦਾ ਨਿਰਵੈਰੁ ॥
યુગ-યુગાંતરોથી સંસારને બનાવનાર પ્રભુ હંમેશા સ્થિર છે, વેરથી રહિત છે

ਜਨਮਿ ਮਰਣਿ ਨਹੀ ਧੰਧਾ ਧੈਰੁ ॥
પ્રેમસ્વરૂપ તે જન્મ-મરણના ચક્રથી રહિત છે અને દુનિયાના ધંધાઓથી મુક્ત છે.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥
જે કંઈ પણ દેખાઈ દે છે, તે તેનું જ રૂપ છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਆਪੇ ਘਟ ਥਾਪਿ ॥
તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ દરેક હૃદયમાં સ્થિત છે.

ਆਪਿ ਅਗੋਚਰੁ ਧੰਧੈ ਲੋਈ ॥
તે પોતે જ અગોચર છે અને તેને આખી દુનિયાને અલગ કાર્યોમાં લગાવેલ છે.

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਜਗਜੀਵਨੁ ਸੋਈ ॥
યોગના વિચારમાં પણ જગતનું જીવન તે પરમેશ્વર જ છે.

ਕਰਿ ਆਚਾਰੁ ਸਚੁ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
ભક્તિનું ઉત્તમ કાર્ય કરવાથી સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਾ ਮੁਕਤਿ ਕਿਵ ਹੋਈ ॥੧੫॥
પરંતુ નામવિહીન જીવની મુક્તિ થઈ શકતી નથી ॥૧૫॥

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਵੇਰੋਧੁ ਸਰੀਰ ॥
નામ વગર જીવવું પોતાના શરીરથી વિરોધ કરવાની જેમ છે.

ਕਿਉ ਨ ਮਿਲਹਿ ਕਾਟਹਿ ਮਨ ਪੀਰ ॥
તું પ્રભુથી શા માટે મળતો નથી? તે તારા મનની ઇજાને દૂર કરી દેશે.

ਵਾਟ ਵਟਾਊ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
જીવરૂપી પથિક વારંવાર જગતરૂપી પથ પર આવતો જતો રહે છે.

ਕਿਆ ਲੇ ਆਇਆ ਕਿਆ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
આ શું લઇને જગતમાં આવ્યો છે અને શું લાભ પ્રાપ્ત કરીને જઈ રહ્યો છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਤੋਟਾ ਸਭ ਥਾਇ ॥
નામ વગર દરેક સ્થાનમાં નુકસાન જ થાય છે.

ਲਾਹਾ ਮਿਲੈ ਜਾ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
તેને નામરૂપી લાભ ત્યારે જ પ્રાપ્ત થાય છે, જયારે પરમાત્મા તેને સમજ આપે છે.

ਵਣਜੁ ਵਾਪਾਰੁ ਵਣਜੈ ਵਾਪਾਰੀ ॥
સાચો વ્યાપારી તો પ્રભુ-નામનો જ વાણિજ્ય તેમજ વ્યાપાર કરે છે,

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੈਸੀ ਪਤਿ ਸਾਰੀ ॥੧੬॥
પછી નામ વગર જીવ કેવી રીતે શોભા પ્રાપ્ત કરી શકે છે ॥૧૬॥

ਗੁਣ ਵੀਚਾਰੇ ਗਿਆਨੀ ਸੋਇ ॥
તે જ સાચો જ્ઞાની છે, જે પરમ-સત્યના ગુણોનો વિચાર કરે છે.

ਗੁਣ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુણોમાં જ તેને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਣਦਾਤਾ ਵਿਰਲਾ ਸੰਸਾਰਿ ॥
સંસારમાં કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ છે જે ગુણોના દાતા પરમેશ્વરનું ધ્યાન કરે છે.

ਸਾਚੀ ਕਰਣੀ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જ નામ-સ્મરણની સાચી કરની થઈ શકે છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਇ ॥
અગમ્ય, મનવાણીથી ઉપર પરમેશ્વરનું સાચું મૂલ્ય આંકી શકાતું નથી.

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
પ્રભુથી ત્યારે જ મેળાપ થાય છે, જયારે તે પોતે જીવને જોડી લે છે.

ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣ ਸਾਰੇ ਨੀਤ ॥
ગુણવાન જીવ-સ્ત્રી રોજ પરમાત્માના ગુણોનું ચિંતન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲੀਐ ਮੀਤ ॥੧੭॥
હે નાનક! મિત્ર-પ્રભુ ગુરુ મતપ્રમાણે જ મળે છે ॥૧૭॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਕਾਇਆ ਕਉ ਗਾਲੈ ॥
કામ-ક્રોધ શરીરને એમ આલિંગન દે છે,

ਜਿਉ ਕੰਚਨ ਸੋਹਾਗਾ ਢਾਲੈ ॥
જેમ સુહાગા સુવર્ણને ઓગાળીને રાખી દે છે.

ਕਸਿ ਕਸਵਟੀ ਸਹੈ ਸੁ ਤਾਉ ॥
પહેલા સુવર્ણ કસોટીનું ઘર્ષણ સહે છે અને પછી તે આગની જયોત સહન કરે છે.

ਨਦਰਿ ਸਰਾਫ ਵੰਨੀ ਸਚੜਾਉ ॥
જ્યારે સુવર્ણ સુંદર બની જાય છે તો તે સરાફની નજરમાં સ્વીકાર થઇ જાય છે.

ਜਗਤੁ ਪਸੂ ਅਹੰ ਕਾਲੁ ਕਸਾਈ ॥
આ જગત પશુ છે અને અભિમાનરૂપી કાળ કસાઈ છે.

ਕਰਿ ਕਰਤੈ ਕਰਣੀ ਕਰਿ ਪਾਈ ॥
પરમાત્માએ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને કર્મ પ્રમાણે તેના ભાગ્ય લખી દીધા છે અર્થાત જે જેવું કરે છે, તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਤਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
જેને જગત-રચના કરી છે, તે જ આની કિંમત કરી શકે છે.

ਹੋਰ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧੮॥
બીજું શું કહી શકાય છે, કંઈ પણ કહી શકાતું નથી ॥૧૮॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ॥
જેને શોધી-શોધીને નામ અમૃત પીધું છે,

ਖਿਮਾ ਗਹੀ ਮਨੁ ਸਤਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
તેને ક્ષમા-ભાવના ગ્રહણ કરીને મન સદ્દગુરુને અર્પણ કરી દીધું છે.

ਖਰਾ ਖਰਾ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હવે દરેક કોઈ તેને શ્રેષ્ઠ અથવા સારો કહે છે,

ਖਰਾ ਰਤਨੁ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਹੋਇ ॥
ચારેય યુગોમાં તે જ શુદ્ધ રત્ન હોય છે.

ਖਾਤ ਪੀਅੰਤ ਮੂਏ ਨਹੀ ਜਾਨਿਆ ॥
જેને પ્રભુને સમજ્યો નથી, તે ખાતા-પીતા જ પ્રાણ ત્યાગી ગયા છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਮੂਏ ਜਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
જેને શબ્દના રહસ્યને ઓળખી લીધું છે, તે પળમાં અહમ પ્રત્યે મરી ગયો છે.

ਅਸਥਿਰੁ ਚੀਤੁ ਮਰਨਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
તેનું મન સ્થિર થઈ ગયું છે, જેનું મન મૃત્યુ માટે સહમત થઈ ગયું છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥੧੯॥
ગુરુની કૃપાથી જ તેને નામની ઓળખ થઈ છે ॥૧૯॥

ਗਗਨ ਗੰਭੀਰੁ ਗਗਨੰਤਰਿ ਵਾਸੁ ॥
આકાશની જેમ સર્વવ્યાપક ગહનગંભીર પરમાત્માનું નિવાસ આકાશરૂપી હૃદયમાં છે.

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
જે તેનું ગુણગાન કરે છે, તે સરળ સુખ ભોગવતો રહે છે.

ਗਇਆ ਨ ਆਵੈ ਆਇ ਨ ਜਾਇ ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આવો જીવ આવકજાવકથી મુક્ત થઈ જાય છે. ગુરુની કૃપાથી તેની પરમેશ્વરમાં જ લગન લાગી રહે છે.

ਗਗਨੁ ਅਗੰਮੁ ਅਨਾਥੁ ਅਜੋਨੀ ॥
સર્વવ્યાપક પ્રભુ અગમ્ય છે, તે જન્મ-મરણના ચક્રથી ઉપર છે, બધાનો માલિક છે.

ਅਸਥਿਰੁ ਚੀਤੁ ਸਮਾਧਿ ਸਗੋਨੀ ॥
તેના ધ્યાનમાં સમાધિ લગાવવી ઉપયોગી છે, જેનાથી મન સ્થિર થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੇਤਿ ਫਿਰਿ ਪਵਹਿ ਨ ਜੂਨੀ ॥
હે પંડિત! હરિ-નામ સ્મરણ કરવાથી મનુષ્ય ફરી યોનિઓમાં પડતો નથી.

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਰੁ ਹੋਰ ਨਾਮ ਬਿਹੂਨੀ ॥੨੦॥
ગુરુમત જ સર્વોપરી છે અને બીજું બધું નામવિહીન છે ॥૨૦॥

ਘਰ ਦਰ ਫਿਰਿ ਥਾਕੀ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
અહીં આત્મા દ્વારા સંબોધન કર્યું છે કે હું અનેક ઘરો-દરવાજાઓ પર ભટકી-ભટકી ખૂબ થાકી ચૂકી છું.

ਜਾਤਿ ਅਸੰਖ ਅੰਤ ਨਹੀ ਮੇਰੇ ॥
મારા જન્મોનો કોઈ અંત નથી, અનેક જાતિઓમાં મારી અસંખ્ય જ યોનિઓ થઈ ચુકી છે.

ਕੇਤੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਧੀਆ ॥
પૂર્વ જન્મોમાં મારા કેટલાય માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ પુત્રીઓ થઈ ચુક્યા છે.

ਕੇਤੇ ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਫੁਨਿ ਹੂਆ ॥
મારા કેટલાય ગુરુ અને પછી કેટલાય મારા પોતાના ચેલા થઈ ચુક્યા છે,

ਕਾਚੇ ਗੁਰ ਤੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੂਆ ॥
પરંતુ કાચા ગુરુના કારણે જ મારી મુક્તિ થઈ નથી.

ਕੇਤੀ ਨਾਰਿ ਵਰੁ ਏਕੁ ਸਮਾਲਿ ॥
આ વાત હંમેશા યાદ રાખ કે જીવરૂપી નારીઓ તો અનેક છે, પરંતુ તે બધાનો માલિક પરમાત્મા જ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਰਣੁ ਜੀਵਣੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਲਿ ॥
ગુરુમુખ જીવ-સ્ત્રીઓનું જીવન-મરણ પ્રભુની ઇચ્છાથી જ થાય છે.

ਦਹ ਦਿਸ ਢੂਢਿ ਘਰੈ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥
દસેય દિશા માં શોધી-શોધીને મેં પતિ-પ્રભુને હ્રદય-ઘરમાં જ મેળવી લીધો છે.

ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥੨੧॥
મારો પતિ-પરમેશ્વરથી મેળાપ થઈ ગયો છે, પરંતુ આ મિલન સદ્દગુરૂએ કરાવ્યો છે ॥૨૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲੈ ॥
ગુરુ-મુખ પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કરે છે અને તેનું જ નામ જપે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੋਲਿ ਤੋੁਲਾਵੈ ਤੋਲੈ ॥
તે જ પરખ કરે-કરાવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ਨਿਸੰਗੁ ॥
તે નીડર થઈને આવે જાય છે અને

ਪਰਹਰਿ ਮੈਲੁ ਜਲਾਇ ਕਲੰਕੁ ॥
મનની ગંદકી દૂર કરીને કલંકને સળગાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુ-મુખનાં શબ્દ વેદોનું જ્ઞાન તેમજ ચિંતન છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਜਨੁ ਚਜੁ ਅਚਾਰੁ ॥
આ જ શુભ આચરણ-વ્યવહાર તેમજ તીર્થ સ્નાન છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુ-મુખનાં શબ્દ અમૃતમય સાર તત્વ છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਪਾਰੁ ॥੨੨॥
હે નાનક! ગુરુ-મુખ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨૨॥

ਚੰਚਲੁ ਚੀਤੁ ਨ ਰਹਈ ਠਾਇ ॥
મનુષ્યનું ચંચળ મન ટકીને બેસતું નથી અને

ਚੋਰੀ ਮਿਰਗੁ ਅੰਗੂਰੀ ਖਾਇ ॥
મનરૂપી હરણ ચોરી-ચોરી વિષય-વિકારરૂપી અંગુરી ખાતું રહે છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਉਰ ਧਾਰੇ ਚੀਤ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના ચરણ હૃદયમાં વસાવી લે છે,

ਚਿਰੁ ਜੀਵਨੁ ਚੇਤਨੁ ਨਿਤ ਨੀਤ ॥
તે દીર્ઘાયુષ્યવાળો થઈ જાય છે અને રોજ માયાથી ચેતન રહે છે.

ਚਿੰਤਤ ਹੀ ਦੀਸੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
દુનિયામાં દરેક કોઈ મનુષ્ય ચિંતિત જ દેખાઈ દે છે,

ਚੇਤਹਿ ਏਕੁ ਤਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પરંતુ જે પરમાત્માને યાદ કરે છે, તે સુખી થઈ જાય છે.

ਚਿਤਿ ਵਸੈ ਰਾਚੈ ਹਰਿ ਨਾਇ ॥
જે પ્રભુ-નામને મનમાં વસાવી લે છે અને તેમાં જ લીન રહે છે.

ਮੁਕਤਿ ਭਇਆ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥੨੩॥
તેની મુક્તિ થઈ જાય છે અને તે આદરપૂર્વક પ્રભુ-દરબારમાં ચાલ્યો જાય છે ॥૨૩॥

ਛੀਜੈ ਦੇਹ ਖੁਲੈ ਇਕ ਗੰਢਿ ॥
જ્યારે પ્રાણોની એક ગાંઠ ખુલી જાય છે તો શરીર નાશ થઈ જાય છે.

ਛੇਆ ਨਿਤ ਦੇਖਹੁ ਜਗਿ ਹੰਢਿ ॥
જગતમાં ધૂમીને જોઈ લે, આ રોજ નાશ થઈ રહ્યું છે.

ਧੂਪ ਛਾਵ ਜੇ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ॥
જો મનુષ્ય દુઃખ-સુખને એક સમાન સમજે તો

ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਮੁਕਤਿ ਘਰਿ ਆਣੈ ॥
તે બંધનોને કાપીને મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਛਾਇਆ ਛੂਛੀ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਨਾ ॥
આ ખોખલી માયાએ પૂર્ણ જગતને કુમાર્ગગામી કરેલ છે.

ਲਿਖਿਆ ਕਿਰਤੁ ਧੁਰੇ ਪਰਵਾਨਾ ॥
જીવોનું નસીબ આરંભથી જ લખેલું હોય છે.

ਛੀਜੈ ਜੋਬਨੁ ਜਰੂਆ ਸਿਰਿ ਕਾਲੁ ॥ ਕਾਇਆ ਛੀਜੈ ਭਈ ਸਿਬਾਲੁ ॥੨੪॥
જ્યારે મનુષ્યનું યૌવન નાશ થઈ જાય છે તો ગઢપણ આવી જાય છે અને મૃત્યુ તેના માથા પર ફરવા લાગે છે. તેનું શરીર પાણીની ઉપર શેવાળની જેમ ક્ષીણ થઈ જાય છે ॥૨૪॥

ਜਾਪੈ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥
ત્રણેય લોકમાં પ્રભુ જ વ્યાપક જણાય છે.

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
યુગ-યુગાન્તર ફક્ત આ જ દાતા છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹਿ ਰਾਖੁ ॥
હે જગતના રખેવાળ! જેમ તને મંજુર હોય છે, તેમ જ તું જીવોને રાખે છે.

ਜਸੁ ਜਾਚਉ ਦੇਵੈ ਪਤਿ ਸਾਖੁ ॥
હું તારાથી જ યશ માંગુ છું, તું મને માન-સન્માન આપે છે.

ਜਾਗਤੁ ਜਾਗਿ ਰਹਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ॥
જો તને યોગ્ય લાગે તો હું હંમેશા મોહ-માયાથી જાગૃત છું.

ਜਾ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਤਾ ਤੁਝੈ ਸਮਾਵਾ ॥
જો તું પોતાની સાથે મળાવી લે તો હું જ જોડાય જાઉં.

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਪਉ ਜਗਦੀਸ ॥
હે જગદીશ! હું તારી જ જય-જયકાર કરતો રહું અને તારું જ નામ જપતો રહું.

ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲੀਐ ਬੀਸ ਇਕੀਸ ॥੨੫॥
ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે સો ટકા જગદીશ્વરથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૨૫॥

ਝਖਿ ਬੋਲਣੁ ਕਿਆ ਜਗ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ॥
જગતથી વાદ-વિવાદ કરવાનો શું અર્થ છે? આ તો નિરા ઝખ મરવાનું જ છે.

ਝੂਰਿ ਮਰੈ ਦੇਖੈ ਪਰਮਾਦੁ ॥
જયારે લોકો તે મનુષ્યના ગાંડપણ જોવે છે તો તે શરમથી જ મરી જાય છે.

ਜਨਮਿ ਮੂਏ ਨਹੀ ਜੀਵਣ ਆਸਾ ॥
તે જન્મ-મરણમાં પડી રહે છે પરંતુ વાસ્તવિક જીવનની આશા રાખતો નથી.

ਆਇ ਚਲੇ ਭਏ ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ॥
તે જન્મ લઈને જગતમાં આવે છે અને આશા વગર નિરાશ થઈ ચાલ્યો જાય છે.

ਝੂਰਿ ਝੂਰਿ ਝਖਿ ਮਾਟੀ ਰਲਿ ਜਾਇ ॥
આ પર તે વેદના ઉઠાવી-ઉઠાવીને માટીમાં મળી જાય છે.

ਕਾਲੁ ਨ ਚਾਂਪੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
જે પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે, કાળ પણ તેને ગળી શકતો નથી.

ਪਾਈ ਨਵ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥
હરિનામથી જ નવનિધિની પ્રાપ્તિ થાય છે અને

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੨੬॥
આ નવનિધિ તે પોતે જ સરળ સ્વભાવ પોતાના ભક્તોને દે છે ॥૨૬॥

ਵਿਆਨੋ ਬੋਲੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ ગુરુના રૂપમાં જ્ઞાનનો ઉપદેશ દે છે અને પોતે જ શિષ્યનાં રૂપમાં આ જ્ઞાનને સમજે છે.

ਆਪੇ ਸਮਝੈ ਆਪੇ ਸੂਝੈ ॥
તે પોતે જ જ્ઞાનને સમજે છે અને પોતે જ સમજે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જે ગુરુના ઉપદેશને હ્રદયમાં વસાવી લે છે,

ਨਿਰਮਲ ਸੂਚੇ ਸਾਚੋ ਭਾਵੈ ॥
તે નિર્મળ અને શુદ્ધ થઈ જાય છે અને તે જ પરમાત્માને પ્રિય લાગે છે.

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਰਤਨੀ ਨਹੀ ਤੋਟ ॥
ગુરુ ગુણોનો સમુદ્ર છે અને તેમાં ગુણરૂપી રત્નોનો કોઈ અભાવ નથી.

ਲਾਲ ਪਦਾਰਥ ਸਾਚੁ ਅਖੋਟ ॥
તેમાં સત્યરૂપ લાલ પદાર્થ અગણિત છે.

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਸਾ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹੁ ॥
તે જ કાર્ય કર, જે ગુરુ કરવા માટે કહે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਕਰਣੀ ਕਾਹੇ ਧਾਵਹੁ ॥
જે ગુરુની પોતાની કરની છે, તેનાથી પાછળ શા માટે ભાગે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵਹੁ ॥੨੭॥
હે નાનક! ગુરુ મત પ્રમાણે નામ-જપીને સત્યમાં જોડાય જા ॥૨૭॥

ਟੂਟੈ ਨੇਹੁ ਕਿ ਬੋਲਹਿ ਸਹੀ ॥
જો સાચી વાત સામે કરાય તો પ્રેમ તૂટી જાય છે.

ਟੂਟੈ ਬਾਹ ਦੁਹੂ ਦਿਸ ਗਹੀ ॥
જેમ બંને તરફથી પકડેલા હાથ તૂટી જાય છે,

ਟੂਟਿ ਪਰੀਤਿ ਗਈ ਬੁਰ ਬੋਲਿ ॥
તેમ જ ખરાબ વચન બોલવાથી પ્રેમ તૂટી જાય છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਪਰਹਰਿ ਛਾਡੀ ਢੋਲਿ ॥
દુર્બુદ્ધિવાળી પત્નીને તેનો પતિ ત્યાગી દે છે.

ਟੂਟੈ ਗੰਠਿ ਪੜੈ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જો ભૂલ પર વિચાર કરાય તો તૂટેલી પ્રેમની ગાંઠ ફરી જોડાઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਘਰਿ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਲਾਹਾ ਸਾਚੁ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਾ ॥
જેને સત્યનો લાભ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તેને કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਠਾਕੁਰੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਟਾ ॥੨੮॥
ત્રણેય લોકનો સ્વામી પરમાત્મા જ જીવનો ગાઢ મિત્ર બને છે ॥૨૮॥

ਠਾਕਹੁ ਮਨੂਆ ਰਾਖਹੁ ਠਾਇ ॥
પોતાના મનને બહાર ભટકવાથી રોક અને આને ટકાવીને રાખ.

ਠਹਕਿ ਮੁਈ ਅਵਗੁਣਿ ਪਛੁਤਾਇ ॥
દુનિયા વ્યર્થ જ લડી-ઝઘડી મરી ગઈ છે, પરંતુ આ પોતાના અવગુણોને કારણે પછી પસ્તાવો કરે છે.

ਠਾਕੁਰੁ ਏਕੁ ਸਬਾਈ ਨਾਰਿ ॥
જગતનો માલિક એક પ્રભુ જ છે, બીજી બધી જીવ-સ્ત્રીઓ તેની પત્નીઓ છે.

ਬਹੁਤੇ ਵੇਸ ਕਰੇ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥
અસત્ય જીવ-સ્ત્રી અનેક પાખંડ કરતી રહે છે.

ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਤੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਈ ॥
પ્રભુએ પારકા ઘરમાં જનારી જીવ-સ્ત્રીને રોકી દીધી છે અને તેને પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં બોલાવી લીધી છે.

ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈ ਠਾਕ ਨ ਪਾਈ ॥
તે જીવ-સ્ત્રીને પોતાના પતિ-પ્રભુના ઘરમાં જવાથી કોઈએ બાધા ઉત્પન્ન કરી નથી.

ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੀ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੀ ॥
તેને શબ્દ દ્વારા પોતાને સંપૂર્ણ કરી લીધી છે અને તે પ્રભુની પ્રિયા બની ગઈ છે.

ਸਾਈ ਸੋੁਹਾਗਣਿ ਠਾਕੁਰਿ ਧਾਰੀ ॥੨੯॥
તે જ જીવ-સ્ત્રી સુહાગણ છે, જેને ઠાકોરે ધારણ કરી છે ॥૨૯॥

ਡੋਲਤ ਡੋਲਤ ਹੇ ਸਖੀ ਫਾਟੇ ਚੀਰ ਸੀਗਾਰ ॥
હે બહેનપણી! ભટકતા-ભટકતા મારા બધા શણગાર તેમજ વસ્ત્ર ફાટી ગયા છે.

ਡਾਹਪਣਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਡਰ ਬਿਣਠੀ ਡਾਰ ॥
તૃષ્ણાગ્નિને કારણે શરીરમાં સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી અને પરમાત્માના ભય વગર બધું જ નાશ થઈ ગયું છે.

ਡਰਪਿ ਮੁਈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਡੀਠੀ ਕੰਤਿ ਸੁਜਾਣਿ ॥
પ્રભુ-ભય દ્વારા હું હૃદય-ઘરમાં મૃત પડેલી રહેતી હતી, પરંતુ ચતુર પતિ-પ્રભુએ મારા પર કરુણા-દ્રષ્ટિ કરી છે.

ਡਰੁ ਰਾਖਿਆ ਗੁਰਿ ਆਪਣੈ ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਿ ॥
મારા ગુરુએ પ્રભુ-ભય મારા હૃદયમાં સ્થિત કરી દીધો છે અને હવે નિર્ભય પ્રભુનું નામ જપતી રહે છે.

ਡੂਗਰਿ ਵਾਸੁ ਤਿਖਾ ਘਣੀ ਜਬ ਦੇਖਾ ਨਹੀ ਦੂਰਿ ॥
મારો નિવાસ સંસારરૂપી પહાડમાં છે, પરંતુ મને નામ અમૃતની ખુબ તરસ લાગેલી છે. હવે જ્યારે હું જોવ છું તો મારો પ્રભુ મને ક્યાંય દૂર લાગતો નથી.

ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
મારા મનમાં નામ-સ્મરણ કરીને પોતાની તરસ ઠારી લીધી છે અને નામ અમૃત પી લીધું છે.

ਦੇਹਿ ਦੇਹਿ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥
દરેક કોઈ જીવ પરમાત્માથી નામ દાનની કામના કરે છે, પરંતુ જો તેને મંજુર હોય તો જ તે આપે છે.

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਦੇਵਸੀ ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੈ ਸੋਇ ॥੩੦॥
તે દરેક જીવને ગુરુ દ્વારા જ નામ દે છે અને તેની તરસ ઠારી દે છે ॥૩૦॥

ਢੰਢੋਲਤ ਢੂਢਤ ਹਉ ਫਿਰੀ ਢਹਿ ਢਹਿ ਪਵਨਿ ਕਰਾਰਿ ॥
હું પરમાત્માને શોધતી શોધતી ફરતી રહી અને જોયું કે અનેક લોકો સંસારના કિનારા પર પડી રહ્યા છે.

ਭਾਰੇ ਢਹਤੇ ਢਹਿ ਪਏ ਹਉਲੇ ਨਿਕਸੇ ਪਾਰਿ ॥
પાપોના ભારથી ભરેલ લોકો તો સંસાર- સમુદ્રમાં પડી ગયા પરંતુ પાપોના ભારથી મુક્ત જીવ પાર થઈ ગયા.

ਅਮਰ ਅਜਾਚੀ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਤਿਨ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
જેને અમર પરમાત્મા મળી ગયો છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું.

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂੜਿ ਅਘੁਲੀਐ ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥
હું તે ભક્તજનોની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરતી રહું, મને તેની સંગતિમાં પોતાની સાથે મળાવી લે.

ਮਨੁ ਦੀਆ ਗੁਰਿ ਆਪਣੈ ਪਾਇਆ ਨਿਰਮਲ ਨਾਉ ॥
મેં પોતાનું મન ગુરુને સોંપીને નિર્મળ નામ મેળવી લીધું છે.

ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਤਿਸੁ ਸੇਵਸਾ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જેને મને નામ આપ્યું છે, તેની જ સેવા કરે છે અને તેના પર જ બલિહાર જાય છે.

ਜੋ ਉਸਾਰੇ ਸੋ ਢਾਹਸੀ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
જે દુનિયાને બનાવે છે, તે જ તેનો નાશ કરનાર છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ સમર્થ નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਿਸੁ ਸੰਮ੍ਹਲਾ ਤਾ ਤਨਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥੩੧॥
ગુરુની કૃપાથી તેનું ધ્યાન-મનન કરાય તો શરીરને કોઈ દુઃખ થતું નથી ॥૩૧॥

ਣਾ ਕੋ ਮੇਰਾ ਕਿਸੁ ਗਹੀ ਣਾ ਕੋ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥
હું કોનો સહારો લઉં? કોઈ પણ મારો પોતાનો નથી. પરમાત્મા સિવાય ન કોઈ મિત્ર હતો અને ન તો ક્યારેય કોઈ થશે.

ਆਵਣਿ ਜਾਣਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿਆਪੈ ਰੋਗੁ ॥
જીવ જન્મ-મરણના ચક્રમાં નાશ થતો રહે છે અને તેને મુશ્કેલીનો રોગ સતાવતો રહે છે.

ਣਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਆਦਮੀ ਕਲਰ ਕੰਧ ਗਿਰੰਤਿ ॥
નામવિહીન મનુષ્ય ક્ષારવાળી દિવાલની જેમ નાશ થઈ જાય છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਛੂਟੀਐ ਜਾਇ ਰਸਾਤਲਿ ਅੰਤਿ ॥
નામ વગર તે કઈ રીતે છુટકારો પ્રાપ્ત કરી શકે છે, અંતમાં તે પાતાળમાં જઇ પડે છે.

ਗਣਤ ਗਣਾਵੈ ਅਖਰੀ ਅਗਣਤੁ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
આ સાચો પરમાત્મા અનંત છે, પરંતુ જીવ અક્ષર દ્વારા ગણતરી કરતો રહે છે.

ਅਗਿਆਨੀ ਮਤਿਹੀਣੁ ਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
અજ્ઞાની જીવ બુદ્ધિહીન છે અને ગુરુ વગર તેને જ્ઞાન હોતું નથી.

ਤੂਟੀ ਤੰਤੁ ਰਬਾਬ ਕੀ ਵਾਜੈ ਨਹੀ ਵਿਜੋਗਿ ॥
જેમ રબાબની તૂટેલી તાર તૂટવાને કારણે વાગતી જ નથી,

ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲੈ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥੩੨॥
હે નાનક! તેમ જ પ્રભુ સંયોગ બનાવીને અલગ થયેલા જીવોને મળાવી લે છે ॥૩૨॥

ਤਰਵਰੁ ਕਾਇਆ ਪੰਖਿ ਮਨੁ ਤਰਵਰਿ ਪੰਖੀ ਪੰਚ ॥
આ શરીર એક વૃક્ષ છે અને મન પક્ષી છે. પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયોરૂપી બીજા પક્ષીઓ પણ આના પર બેસેલ છે.

ਤਤੁ ਚੁਗਹਿ ਮਿਲਿ ਏਕਸੇ ਤਿਨ ਕਉ ਫਾਸ ਨ ਰੰਚ ॥
જ્યારે તે પાંચેયની સાથે મળીને તત્વ-જ્ઞાનરૂપી ફળ શોધતા રહે છે તો આને થોડી માત્ર પણ માયાની ફાંસી પડતી નથી.

ਉਡਹਿ ਤ ਬੇਗੁਲ ਬੇਗੁਲੇ ਤਾਕਹਿ ਚੋਗ ਘਣੀ ॥
જ્યારે તે પેલા દાણાને શોધવા માટે વ્યાકુળ થઈ ઉડ્યા તો

ਪੰਖ ਤੁਟੇ ਫਾਹੀ ਪੜੀ ਅਵਗੁਣਿ ਭੀੜ ਬਣੀ ॥
તેને માયાની ફાંસી પડી ગઈ અને તેની પાંખ તૂટી ગઈ, તેના પોતાના અવગુણોને કારણે આ આફત ઉત્પન્ન થઈ ગઈ.

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕਿਉ ਛੂਟੀਐ ਹਰਿ ਗੁਣ ਕਰਮਿ ਮਣੀ ॥
સત્ય વગર જીવ કઈ રીતે છૂટી શકે છે અને તેને ગુણરૂપી મણી તેની કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਆਪਿ ਛਡਾਏ ਛੂਟੀਐ ਵਡਾ ਆਪਿ ਧਣੀ ॥
તે માલિક-પ્રભુ પોતે મહાન છે, જો તે પોતે બંધનોથી મુક્ત કરાવે તો જ છુટકારો થઈ શકે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਛੂਟੀਐ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥
જ્યારે તે પોતે કૃપા કરે છે તો ગુરુની કૃપાથી જીવ બંધનોથી છૂટી જાય છે.

ਅਪਣੈ ਹਾਥਿ ਵਡਾਈਆ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੩੩॥
બધી ખરાબાઈ પરમાત્માના હાથમાં છે, જો તેને મંજૂર હોય તો જ આપે છે ॥૩૩॥

ਥਰ ਥਰ ਕੰਪੈ ਜੀਅੜਾ ਥਾਨ ਵਿਹੂਣਾ ਹੋਇ ॥
જીવાત્મા પ્રભુ શરણરૂપી સ્થાનથી અલગ થઈને થર-થર ધ્રૂજે છે.

ਥਾਨਿ ਮਾਨਿ ਸਚੁ ਏਕੁ ਹੈ ਕਾਜੁ ਨ ਫੀਟੈ ਕੋਇ ॥
એક સાચો પરમાત્મા જ આને શરણ તેમજ આદર દે છે અને પછી આનું કોઈ કાર્ય બગાડી શકતું નથી.

ਥਿਰੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਥਿਰੁ ਗੁਰੂ ਥਿਰੁ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે નારાયણ સ્થિર છે, ગુરુ સ્થિર છે તેમજ તેનો આખો વિચાર હંમેશા સ્થિર છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥਹ ਨਾਥੁ ਤੂ ਨਿਧਾਰਾ ਆਧਾਰੁ ॥
હે પરમેશ્વર! તું દેવતાઓ, નરો, નાથોનો પણ નાથ છે, તું જ બેસહારાઓનો સહારો છે.

ਸਰਬੇ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰੀ ਤੂ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰੁ ॥
વિશ્વના બધા સ્થાનોમાં તારો જ વાસ છે અને તું જ બધાનો દાતાર છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੁ ਤੂ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં ફક્ત તું જ છે અને તારો કોઈ અંત તેમજ આરપાર નથી.

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે, પરંતુ આ સત્યનું જ્ઞાન ગુરુના શબ્દથી જ થાય છે.

ਅਣਮੰਗਿਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵਸੀ ਵਡਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥੩੪॥
તે અગમ્ય અપાર પરમેશ્વર એટલો મોટો છે કે વગર માંગ્યે જ જીવોને દાન દેતો રહે છે ॥૩૪॥

ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲੁ ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਣਹਾਰੁ ॥
હે પરમ પિતા! તું દયાનો પુંજ છે, બધા જીવોને તું દયાનું દાન કરે છે અને પોતે જ રચના કરીને સંભાળ પણ કરે છે.

ਦਇਆ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ! જેના પર તું દયા કરે છે, તેને સાથે મળાવી લે છે, તું પોતાની ઈચ્છાથી એક ક્ષણમાં જ બનાવીને નાશ કરી દે છે.

ਦਾਨਾ ਤੂ ਬੀਨਾ ਤੁਹੀ ਦਾਨਾ ਕੈ ਸਿਰਿ ਦਾਨੁ ॥
તું જ ચતુર તેમજ સર્વજ્ઞાતા છે, તું દાણીઓમાં સૌથી મોટો દાનવીર છે.

ਦਾਲਦ ਭੰਜਨ ਦੁਖ ਦਲਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ॥੩੫॥
તું ગરીબીને મટાડનાર અને દુઃખોને નાશ કરનાર છે, ગુરુના માધ્યમથી જ જીવને જ્ઞાન-ધ્યાનની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૩૫॥

ਧਨਿ ਗਇਐ ਬਹਿ ਝੂਰੀਐ ਧਨ ਮਹਿ ਚੀਤੁ ਗਵਾਰ ॥
મૂર્ખ મનુષ્યનું મન દરેક સમયે ધનમાં જ લાગી રહે છે અને ધનના ચાલ્યા જવાથી તે ખુબ દુખી થાય છે.

ਧਨੁ ਵਿਰਲੀ ਸਚੁ ਸੰਚਿਆ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਿ ॥
કોઈ દુર્લભે જ નામરૂપી સાચું ધન એકત્રિત કર્યું છે અને પ્રભુના નિર્મળ નામથી જ પ્રેમ લગાવેલ છે.

ਧਨੁ ਗਇਆ ਤਾ ਜਾਣ ਦੇਹਿ ਜੇ ਰਾਚਹਿ ਰੰਗਿ ਏਕ ॥
જો મન પ્રભુના રંગમાં લીન છે તો ધન ચાલ્યા જવાથી કોઈ ફરક હોતો નથી.

ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਸਿਰੁ ਸਉਪੀਐ ਭੀ ਕਰਤੇ ਕੀ ਟੇਕ ॥
મન અર્પિત કરીને, પોતાનું માથું સોપીને પણ જીવ પ્રભુનો સહારો જ લે છે.

ਧੰਧਾ ਧਾਵਤ ਰਹਿ ਗਏ ਮਨ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਅਨੰਦੁ ॥
જ્યારે મનમાં મોટા શબ્દનો આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો તો દુનિયાના ધંધા સમાપ્ત થઈ ગયા.

ਦੁਰਜਨ ਤੇ ਸਾਜਨ ਭਏ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦ ॥
જ્યારે ગોવિંદ ગુરૂથી મળી જાય તો દુર્જન પણ સજ્જન બની જાય છે.

ਬਨੁ ਬਨੁ ਫਿਰਤੀ ਢੂਢਤੀ ਬਸਤੁ ਰਹੀ ਘਰਿ ਬਾਰਿ ॥
જે નામરૂપી વસ્તુને શોધતા વન-વનમાં ભટકી રહી હતી, તે વસ્તુ તો હૃદય-ઘરમાં જ મળી ગઈ.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲੀ ਮਿਲਿ ਰਹੀ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਨਿਵਾਰਿ ॥੩੬॥
જ્યારથી સદ્દગુરૂએ પરમ સત્યથી મેળાપ કરાવ્યો છે, જન્મ-મરણનું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે ॥૩૬॥

ਨਾਨਾ ਕਰਤ ਨ ਛੂਟੀਐ ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਹਿ ॥
અનેક પ્રકારના કર્મકાંડ કરવાથી બંધનોથી છુટકારો થતો નથી અને ગુણહીન જીવને યમપુરીમાં જ જવું પડે છે.

ਨਾ ਤਿਸੁ ਏਹੁ ਨ ਓਹੁ ਹੈ ਅਵਗੁਣਿ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥
ન તો તેનું આ લોક અને ન તો પરલોક સંવરે છે, અવગુણોને કારણે તે પસ્તાય છે.

ਨਾ ਤਿਸੁ ਗਿਆਨੁ ਨ ਧਿਆਨੁ ਹੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਧਰਮੁ ਧਿਆਨੁ ॥
ન તેની પાસે કોઈ જ્ઞાન-ધ્યાન છે અને ન તો કોઈ ધર્મનું ધ્યાન છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਿਰਭਉ ਕਹਾ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
નામ વગર કોઈ નીડર થઈ શકતું નથી અને અભિમાનનું દુઃખ સમજી શકતું નથી.

ਥਾਕਿ ਰਹੀ ਕਿਵ ਅਪੜਾ ਹਾਥ ਨਹੀ ਨਾ ਪਾਰੁ ॥
હું થાકી ગઈ છું, પછી હું પોતાના મુકામ સુધી કઈ રીતે પહોંચી શકું છું. મારી જીવન હોળી સંસાર સમુદ્રમાં ચાલી રહી છે, જેનો કોઈ પાર નથી.

ਨਾ ਸਾਜਨ ਸੇ ਰੰਗੁਲੇ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
આવા સંતજન પણ મારા સાજન નથી જે પરમાત્માના રંગમાં લીન છે, પછી હું કોની પાસે ફરિયાદ કરું.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਜੇ ਕਰੀ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥
હે નાનક! જો પ્રિય-પ્રિય કહેતી રહી તો મળાવનાર પ્રભુ પોતાની સાથે મળાવી લેશે.

ਜਿਨਿ ਵਿਛੋੜੀ ਸੋ ਮੇਲਸੀ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੩੭॥
જેને મને વિયોગ આપ્યો છે, તે જ ગુરુના અપાર પ્રેમ દ્વારા મળાવી લેશે ॥૩૭॥

ਪਾਪੁ ਬੁਰਾ ਪਾਪੀ ਕਉ ਪਿਆਰਾ ॥
પાપ ખરાબ છે, પરંતુ પાપીને આ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਪਿ ਲਦੇ ਪਾਪੇ ਪਾਸਾਰਾ ॥
પાપી માણસ પોતાના માથે પાપોનો બોજ વહન કરે છે અને પોતાના પાપોનો જ ફેલાવ કરતો રહે છે.

ਪਰਹਰਿ ਪਾਪੁ ਪਛਾਣੈ ਆਪੁ ॥
જો તે પાપોને છોડીને પોતાને ઓળખી લે તો

ਨਾ ਤਿਸੁ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਸੰਤਾਪੁ ॥
તેને કોઈ દુઃખ, વિયોગ તેમજ સંતાપ લાગતો નથી.

ਨਰਕਿ ਪੜੰਤਉ ਕਿਉ ਰਹੈ ਕਿਉ ਬੰਚੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥
તે નરકમાં પડવાથી કઈ રીતે બચી શકે છે અને કઈ રીતે યમકાળથી છૂટી શકે છે?

ਕਿਉ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਵੀਸਰੈ ਝੂਠੁ ਬੁਰਾ ਖੈ ਕਾਲੁ ॥
તેને જન્મ-મરણનું ચક્ર કઈ રીતે ભૂલે? અસત્ય ખરાબ છે અને કાળ અસત્ય મનુષ્યને ગળી લે છે.

ਮਨੁ ਜੰਜਾਲੀ ਵੇੜਿਆ ਭੀ ਜੰਜਾਲਾ ਮਾਹਿ ॥
દુનિયાના જાળમાં ફસાયેલું મન વધુ જંજટમાં ફસાઈ જાય છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਛੂਟੀਐ ਪਾਪੇ ਪਚਹਿ ਪਚਾਹਿ ॥੩੮॥
હરિ નામ વગર તેની મુક્તિ કઈ રીતે સંભવ છે? તે પાપોમાં ફસાઈ જ બરબાદ થઈ જાય છે ॥૩૮॥

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਫਾਹੀ ਫਾਸੈ ਕਊਆ ॥
જીવરૂપી કાગડો વારંવાર ફાંસીમાં ફસાતો રહે છે પરંતુ

ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ਅਬ ਕਿਆ ਹੂਆ ॥
પછી તે પસ્તાય છે, ફાંસીમાંથી છૂટવા માટે હવે તેનાથી કંઈ પણ થઈ શકતું નથી.

ਫਾਥਾ ਚੋਗ ਚੁਗੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
તે ફાંસીમાં ફસાયેલ પણ વિષય-વિકારરૂપી દાણા ચણતો રહે છે, પરંતુ આ સમજતો નથી.

ਸਤਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਆਖੀ ਸੂਝੈ ॥
જો તેને સદ્દગુરુ મળી જાય તો તેને પોતાની આંખોથી ફાંસી તેમજ ચણવાનું જ્ઞાન થઈ જાય.

ਜਿਉ ਮਛੁਲੀ ਫਾਥੀ ਜਮ ਜਾਲਿ ॥
જેમ માછલી ફસાયેલી હોય છે, તેમ જ જીવ મૃત્યુના જાળમાં ફસાયેલ છે.

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਦਾਤੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਭਾਲਿ ॥
દાતા ગુરુ વગર કોઈથી મુક્તિની ઉમ્મીદ ન કર નહીંતર,

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਾਇ ॥
જીવ વારંવાર જન્મ લે છે અને વારંવાર મરતો રહે છે.

ਇਕ ਰੰਗਿ ਰਚੈ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જો તે પ્રભુના રંગમાં લીન થઈને તેનું ધ્યાન કરતો રહે તો

ਇਵ ਛੂਟੈ ਫਿਰਿ ਫਾਸ ਨ ਪਾਇ ॥੩੯॥
આવકજાવકથી મુક્ત થઈ જાય છે અને ફરી તેને મૃત્યુની ફાંસી પડતી નથી ॥૩૯॥

ਬੀਰਾ ਬੀਰਾ ਕਰਿ ਰਹੀ ਬੀਰ ਭਏ ਬੈਰਾਇ ॥
મનુષ્યનું શરીર આત્માને ભાઈ-ભાઈ કહીને બોલાવતું રહે છે પરંતુ પ્રાણ છૂટવા પર તેનો ભાઈ પારકો બનીને તેના તરફ દ્રષ્ટિ પણ કરતો નથી.

ਬੀਰ ਚਲੇ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਬਹਿਣ ਬਿਰਹਿ ਜਲਿ ਜਾਇ ॥
આત્મારૂપી ભાઈ પરલોકમાં ચાલ્યો જાય છે અને તેની શરીરરૂપી બહેન વિયોગની આગમાં સળગી જાય છે.

ਬਾਬੁਲ ਕੈ ਘਰਿ ਬੇਟੜੀ ਬਾਲੀ ਬਾਲੈ ਨੇਹਿ ॥
પોતાના પિતાના ઘરમાં રહેતી દીકરી રમકડાથી રમીને લગ્ન-યોગ્ય થઈ જાય છે,

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਵਰੁ ਕਾਮਣੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤੇਹਿ ॥
જો તે સ્ત્રી પોતાના પતિને મેળવવા ઈચ્છે છે તો તેને સાચા ગુરુની સેવા કરવી જોઈએ.

ਬਿਰਲੋ ਗਿਆਨੀ ਬੁਝਣਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਚਿ ਮਿਲੇਇ ॥
કોઈ દુર્લભ જ્ઞાની જ આ સત્યને સમજે છે કે સદ્દગુરુ જ સત્યથી મેળાપ કરાવે છે.

ਠਾਕੁਰ ਹਾਥਿ ਵਡਾਈਆ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥
તે ઠાકોરના હાથમાં બધી મોટાઈ છે, જેને ઈચ્છે છે, તેને જ દે છે.

ਬਾਣੀ ਬਿਰਲਉ ਬੀਚਾਰਸੀ ਜੇ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ॥
જો કોઈ ગુરુમુખ બની જાય છે તો આવો દુર્લભ જ વાણીનો વિચાર કરે છે.

ਇਹ ਬਾਣੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਕੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇ ॥੪੦॥
આ વાણી મહાપુરુષની રચેલી છે અને આનાથી જીવનો પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૪૦॥

ਭਨਿ ਭਨਿ ਘੜੀਐ ਘੜਿ ਘੜਿ ਭਜੈ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰੈ ਉਸਰੇ ਢਾਹੈ ॥
પરમેશ્વર તત્વોને તોડી-તોડીને જગતનું નિર્માણ કરે છે અને જગત-નિર્માણ કરીને તેનો વિનાશ કરી દે છે, તે બગાડીને ફરીથી બનાવે છે, તે જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેનો નાશ કરી દે છે.

ਸਰ ਭਰਿ ਸੋਖੈ ਭੀ ਭਰਿ ਪੋਖੈ ਸਮਰਥ ਵੇਪਰਵਾਹੈ ॥
તે સર્વકળા સમર્થ તેમજ અચિંત પરમેશ્વર ભરેલ સરોવરોને સૂકાવી દે અને ફરી તેને ભરી પણ દે છે.

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨੇ ਭਏ ਦਿਵਾਨੇ ਵਿਣੁ ਭਾਗਾ ਕਿਆ ਪਾਈਐ ॥
જે જીવ ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે અને ભાગ્ય વગર કંઇ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਡੋਰੀ ਪ੍ਰਭਿ ਪਕੜੀ ਜਿਨ ਖਿੰਚੈ ਤਿਨ ਜਾਈਐ ॥
ગુરુના માધ્યમથી જ આ જ્ઞાન થાય છે કે દરેક જીવની જીવન-દોરી પ્રભુએ પોતાના હાથમાં પકડેલી છે. તે જીવોને જ્યાં ચલાવે છે, તે ત્યાં જ ચાલી પડે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਪਛੋਤਾਈਐ ॥
જે પરમાત્માનું ગૌરવગાન કરીને હંમેશા તેના રંગમાં લીન રહે છે, તેને કોઈ બીજી વાર પસ્તાવો થતો નથી.

ਭਭੈ ਭਾਲਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝਹਿ ਤਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਈਐ ॥
ભ-સત્યની શોધ કરનાર ગુરુ દ્વારા સત્યનો રસ્તો સમજી લે છે અને પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਭਭੈ ਭਉਜਲੁ ਮਾਰਗੁ ਵਿਖੜਾ ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ਤਰੀਐ ॥
ભ-આ સંસાર સમુદ્રથી પાર થનાર રસ્તો ખૂબ સખત છે અને ઇચ્છાઓથી ઈચ્છા રહિત થઈને જ આમાંથી પાર થઈ શકાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੋ ਚੀਨੈ੍ ਜੀਵਤਿਆ ਇਵ ਮਰੀਐ ॥੪੧॥
જે મનુષ્ય ગુરુની કૃપાથી આત્મા-જ્ઞાનને સમજી લે છે, તે જીવન્મુક્ત થઈ જાય છે ॥૪૧॥

ਮਾਇਆ ਮਾਇਆ ਕਰਿ ਮੁਏ ਮਾਇਆ ਕਿਸੈ ਨ ਸਾਥਿ ॥
આ માયા મારી છે, આ ધન-સંપત્તિ મારી પોતાની છે. આ જ કહેતા કેટલાય લોકો દુનિયા છોડી ગયા છે, પરંતુ આ માયા કોઈની સાથે લાગી નથી.

ਹੰਸੁ ਚਲੈ ਉਠਿ ਡੁਮਣੋ ਮਾਇਆ ਭੂਲੀ ਆਥਿ ॥
આત્મારૂપી હંસ નિરાશ થઈને દુનિયાથી ચાલી દે છે પરંતુ માયા તેને અહીં ભૂલી રહે છે.

ਮਨੁ ਝੂਠਾ ਜਮਿ ਜੋਹਿਆ ਅਵਗੁਣ ਚਲਹਿ ਨਾਲਿ ॥
મોહ-માયામાં ફસાયેલું મન અસત્ય છે અને મૃત્યુએ તેને જોઈ લીધો છે.

ਮਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਉਲਟੋ ਮਰੈ ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਹਿ ਨਾਲਿ ॥
મરણોપરાંત જીવન અવગુણ તેની સાથે જ જાય છે. જો તેની પાસે ગુણ હોય તો તેનું અશુધ્ધ મન વિકારો તરફથી પલટીને શુદ્ધ મનમાં જ સમાઈ જાય છે

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਮੁਏ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਭਾਲਿ ॥
કેટલાય જીવ આ માયા મારી છે, કહેતા પ્રભુ નામ વગર દુઃખ ભોગવતા જીવન ત્યાગી ગયા છે.

ਗੜ ਮੰਦਰ ਮਹਲਾ ਕਹਾ ਜਿਉ ਬਾਜੀ ਦੀਬਾਣੁ ॥
બાજીગરની રમતની જેમ રાજાઓનો દુર્ગ, મંદિર, મહેલ અને તેનો દરબાર ક્યાં રહી જાય છે?

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਝੂਠਾ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥
હે નાનક! પ્રભુના સાચા નામ વગર જીવની આવકજાવક બધું અસત્ય છે.

ਆਪੇ ਚਤੁਰੁ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥੪੨॥
પરમાત્મા પોતે જ ચતુર તેમજ સુંદર છે અને પોતે જ બુદ્ધિમાન તેમજ સર્વજ્ઞાતા છે ॥૪૨॥

ਜੋ ਆਵਹਿ ਸੇ ਜਾਹਿ ਫੁਨਿ ਆਇ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥
જે પણ જન્મ લે છે, તેનું મૃત્યુ સ્થિર છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડીને જીવ પસ્તાતો રહે છે.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਘਟੈ ਨ ਵਧੈ ਉਤਾਹਿ ॥
આ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળી પૃથ્વી તેના જન્મ-મરણથી ન ક્યારેય ઘટે છે અને ન તો ક્યારેય વધે છે.

ਸੇ ਜਨ ਉਬਰੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ॥
જેને પ્રભુ ગમી ગયો છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે.

ਧੰਧਾ ਮੁਆ ਵਿਗੂਤੀ ਮਾਇਆ ॥
તેની દુનિયાની લાલચ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે અને માયા પણ પ્રભાવિત કરી રહી નથી.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਚਾਲਸੀ ਕਿਸ ਕਉ ਮੀਤੁ ਕਰੇਉ ॥
દુનિયામાં જે કંઈ પણ નજર આવી રહ્યું છે, તે નાશવંત છે, પછી હું કોને મિત્ર બનાવું.

ਜੀਉ ਸਮਪਉ ਆਪਣਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਦੇਉ ॥
હું પોતાનું જીવન તેને સમર્પિત કરી દઈશ અને શરીર-મન પણ તેને બલિહાર કરી દઇશ.

ਅਸਥਿਰੁ ਕਰਤਾ ਤੂ ਧਣੀ ਤਿਸ ਹੀ ਕੀ ਮੈ ਓਟ ॥
હે સર્જનહાર! એક તુ જ સ્થિર રહેનાર છે. મને તો તે માલિકનો જ સહારો છે.

ਗੁਣ ਕੀ ਮਾਰੀ ਹਉ ਮੁਈ ਸਬਦਿ ਰਤੀ ਮਨਿ ਚੋਟ ॥੪੩॥
ગુણોની મારેલી અહંકાર ભાવના સમાપ્ત થઈ ગઈ છે, જયારે મન બ્રહ્મ-શબ્દમાં લીન થયું તો વિકારોને ખુબ ઇજા લાગી ॥૪૩॥

ਰਾਣਾ ਰਾਉ ਨ ਕੋ ਰਹੈ ਰੰਗੁ ਨ ਤੁੰਗੁ ਫਕੀਰੁ ॥
રાણા-રાવ, અમીર-ગરીબ તેમજ ફકીર કોઈ પણ હંમેશા રહેતું નથી, ત્યારથી બધાનું મૃત્યુ સ્થિર છે.

ਵਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਕੋਇ ਨ ਬੰਧੈ ਧੀਰ ॥
પોતાનો-પોતાનો વારો આવવા પર બધા જગતથી ચાલ્યા જાય છે અને કોઈ પણ તેને રોકી શકાતું નથી.

ਰਾਹੁ ਬੁਰਾ ਭੀਹਾਵਲਾ ਸਰ ਡੂਗਰ ਅਸਗਾਹ ॥
ઊંડા સમુદ્ર તેમજ ઊંચા પર્વતોવાળા રસ્તાની જેમ મૃત્યુનો રસ્તો ખૂબ ખરાબ તેમજ ભયાનક છે.

ਮੈ ਤਨਿ ਅਵਗਣ ਝੁਰਿ ਮੁਈ ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਕਿਉ ਘਰਿ ਜਾਹ ॥
હું પોતાના શરીર પર અનેક અવગુણોને કારણે દુઃખી છું, પછી ગુણો વગર પોતાના સાચા ઘરમાં કઈ રીતે જાઉં?

ਗੁਣੀਆ ਗੁਣ ਲੇ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਕਿਉ ਤਿਨ ਮਿਲਉ ਪਿਆਰਿ ॥
ગુણવાન જીવ પોતાના ગુણ સાથે લઈને પ્રભુથી મળી ગયો છે, હું તેનાથી પ્રેમપૂર્વક કઈ રીતે મળું?

ਤਿਨ ਹੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਰਹਾਂ ਜਪਿ ਜਪਿ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥
મારી કામના છે કે હૃદયમાં પ્રભુનું નામ જપી-જપીને હું પણ તેના જેવી ગુણવાન બની રહું.

ਅਵਗੁਣੀ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਗੁਣ ਭੀ ਵਸਹਿ ਨਾਲਿ ॥
દુનિયામાં દરેક જીવ અવગુણોથી ભરેલ છે, પરંતુ ગુણ પણ તેની સાથે જ વસે છે.

ਵਿਣੁ ਸਤਗੁਰ ਗੁਣ ਨ ਜਾਪਨੀ ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪੪॥
જ્યાં સુધી જીવ શબ્દનું ચિંતન કરતો નથી, સદ્દગુરુ વગર તેને ગુણ પ્રાપ્ત થતા નથી ॥૪૪॥

ਲਸਕਰੀਆ ਘਰ ਸੰਮਲੇ ਆਏ ਵਜਹੁ ਲਿਖਾਇ ॥
જીવનની આ રમતમાં કોઈ જીવોએ પોતાની સ્થિતિ સંભાળી લીધી છે અને ભાગ્ય લખાવીને જ આવ્યા છે.

ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ ਸਿਰਿ ਧਣੀ ਲਾਹਾ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
તે તે જ કાર્ય કરે છે, જે માલિકે સોંપ્યું છે અને આ રીતે લાભ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਬੁਰਿਆਈਆ ਛੋਡੇ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰਿ ॥
તેને લાલચ, લોભ તેમજ ખરાબાઈને છોડીને મનથી ભુલાવી દીધું છે.

ਗੜ੍ਹਿ ਦੋਹੀ ਪਾਤਿਸਾਹ ਕੀ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
તે જગતરૂપી દુર્ગમાં રહેતા પોતાના માલિકની સ્તુતિ કરતો રહે છે અને જીવનમાં ક્યારેય પરાજિત થતો નથી.

ਚਾਕਰੁ ਕਹੀਐ ਖਸਮ ਕਾ ਸਉਹੇ ਉਤਰ ਦੇਇ ॥
જે કોઈ પોતાને પોતાના માલિકનો ચાકર કહેવાય છે, પરંતુ તેની સામે ઉત્તર દે છે અર્થાત આજ્ઞાનું પાલન કરતો નથી.

ਵਜਹੁ ਗਵਾਏ ਆਪਣਾ ਤਖਤਿ ਨ ਬੈਸਹਿ ਸੇਇ ॥
તે પોતાની મહેનત ગુમાવી લે છે અને ઉચ્ચ પદ પર બેસતો નથી.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥
પ્રિયતમ-પ્રભુના હાથમાં ખુબ મોટાઇઓ છે, જેને ઈચ્છે છે, તેને જ દે છે.

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਕਰੇਇ ॥੪੫॥
તે પોતે જ બધું જ કરે છે, બીજા કોઈને શા માટે કહેવાય? તેના સિવાય બીજું કોઈ પણ કરનાર નથી ॥૪૫॥

ਬੀਜਉ ਸੂਝੈ ਕੋ ਨਹੀ ਬਹੈ ਦੁਲੀਚਾ ਪਾਇ ॥
પ્રભુ સિવાય બીજું કોઈ પણ એવું સમજાવતું નથી જે હંમેશા વિશ્વનું શાસન ચલાવે છે.

ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਣੁ ਨਰਹ ਨਰੁ ਸਾਚਉ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥
તે પુરૂષોત્તમ પ્રભુ જ નરકથી નિવારણ કરનાર છે, જેનું નામ હંમેશા સત્ય છે.

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਢੂਢਤ ਫਿਰਿ ਰਹੀ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਉ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હું તેને વન-વન શોધતી રહું છું અને મનમાં તેનો જ વિચાર કરે છે કે

ਲਾਲ ਰਤਨ ਬਹੁ ਮਾਣਕੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਾਥਿ ਭੰਡਾਰੁ ॥
લાલ, રત્ન તેમજ માણિક્યરૂપી ગુણોનો ભંડાર સદ્દગુરૂના હાથમાં છે.

ਊਤਮੁ ਹੋਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲੈ ਇਕ ਮਨਿ ਏਕੈ ਭਾਇ ॥
જો મને પ્રભુ મળી જાય તો હું ઉત્તમ થઈ જાઉં અને એકાગ્રચિત થઈને તેના પ્રેમમાં જ લીન રહે.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਸਿ ਮਿਲੇ ਲਾਹਾ ਲੈ ਪਰਥਾਇ ॥
હે નાનક! જો પ્રિયતમનું નામ અમૃત પ્રાપ્ત થઈ જાય તો લાભ પ્રાપ્ત કરીને પરલોકમાં ચાલી જાઉં.

ਰਚਨਾ ਰਾਚਿ ਜਿਨਿ ਰਚੀ ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਆਕਾਰੁ ॥
જે પરમાત્માએ આ વિશ્વ બનાવ્યું છે, જેને બધી રચના કરીને જીવોને ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੇਅੰਤੁ ਧਿਆਈਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੪੬॥
તેનો ન કોઈ અંત છે અને ન તો આરપાર છે, તે અનંત પરમાત્માનું ગુરુના માધ્યમથી ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥૪૬॥

ੜਾੜੈ ਰੂੜਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੋਈ ॥
ડ-તે પ્રભુ ખુબ સુંદર છે અને

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਾਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય બીજો કોઈ દુનિયાનો રાજા નથી.

ੜਾੜੈ ਗਾਰੁੜੂ ਤੁਮ ਸੁਣਹੁ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
ડ-તું ગુરુ મંત્ર સાંભળી લે, હરિ મનમાં વસી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਮਤੁ ਕੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਹਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે, આથી કોઈ ભ્રમમાં ન ભટક.

ਸੋ ਸਾਹੁ ਸਾਚਾ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
તે જ સાચો શાહુકાર છે, જેની પાસે હરિ-ધનરૂપી પૂંજી છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਤਿਸੁ ਸਾਬਾਸਿ ॥
તે જ પૂર્ણ ગુરુમુખ છે, તેને મારી શાબાશ છે.

ਰੂੜੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬੀਚਾਰਿ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા વિચાર કરવાથી સુંદર વાણી દ્વારા પ્રભુને મેળવી શકાય છે.

ਆਪੁ ਗਇਆ ਦੁਖੁ ਕਟਿਆ ਹਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਨਾਰਿ ॥੪੭॥
તે જીવરૂપી સ્ત્રીએ જ હરિરૂપી વર પ્રાપ્ત કર્યો છે, જેનો અહમ દૂર થઈ ગયો છે અને તેનું દુઃખ કપાઈ ગયું છે ॥૪૭॥

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਸੰਚੀਐ ਧਨੁ ਕਾਚਾ ਬਿਖੁ ਛਾਰੁ ॥
સંસારમાં દરેક કોઈ સોના-ચાંદી એકત્રિત કરવામાં લાગી રહે છે પરંતુ આ ધન તો કાચું અને ઝેરરૂપી રાખ સમાન છે.

ਸਾਹੁ ਸਦਾਏ ਸੰਚਿ ਧਨੁ ਦੁਬਿਧਾ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
કોઈ ધન સંપત્તિ એકત્રિત કરીને પોતાને શાહુકાર કહેવડાવે છે, પરંતુ મુશ્કેલીમાં ફસાઈને તે દુઃખી જ થાય છે.

ਸਚਿਆਰੀ ਸਚੁ ਸੰਚਿਆ ਸਾਚਉ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ॥
પરમાત્માનું સત્ય-નામ જ કીમતી છે, આથી સત્યવાદી સત્ય જ એકત્રિત કરતો રહે છે.

ਹਰਿ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਊਜਲੋ ਪਤਿ ਸਾਚੀ ਸਚੁ ਬੋਲੁ ॥
જે નિર્મળ તેમજ તેમજ પવિત્ર પરમેશ્વરનું ધ્યાન કરે છે, તે સત્યવાદીઓનો જ સન્માન થાય છે અને તેનું વચન પણ સત્ય છે.

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਸੁਜਾਣੁ ਤੂ ਤੂ ਸਰਵਰੁ ਤੂ ਹੰਸੁ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ ચતુર છે, તું જ મારો સાજન તેમજ મિત્ર છે અને તું જ ગુરુરૂપી સરોવર તેમજ તું જ સંતરૂપી હંસ છે.

ਸਾਚਉ ਠਾਕੁਰੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਸੁ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાવ છું, જેના મનમાં ઠાકોરનો નિવાસ છે.

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਮੋਹਣੀ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਜਾਣੁ ॥
માયા-મમતા જે જીવને મોહિત કરનારી છે, જેને આને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તેને જાણો.

ਬਿਖਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਕੁ ਹੈ ਬੂਝੈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥੪੮॥
જે ચતુર પુરુષ આ સત્યને સમજી લે છે, તેના માટે ઝેર તેમજ અમૃત પણ એક સમાન છે ॥૪૮॥

ਖਿਮਾ ਵਿਹੂਣੇ ਖਪਿ ਗਏ ਖੂਹਣਿ ਲਖ ਅਸੰਖ ॥
તે ક્ષમાવિહીન જીવ પણ મરી-ખપી ગયા છે, જેની સંખ્યા લાખો કરોડોની સ્પર્શી રહી છે.

ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਕਿਉ ਗਣੀ ਖਪਿ ਖਪਿ ਮੁਏ ਬਿਸੰਖ ॥
તેની ગણતરી કરી શકાતી નથી, પછી તેની કેવી રીતે ગણના કરાય, અસંખ્ય મનુષ્ય ખપી-ખપીને મરી ગયા છે.

ਖਸਮੁ ਪਛਾਣੈ ਆਪਣਾ ਖੂਲੈ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਇ ॥
જે પોતાના માલિકને ઓળખી લે છે, તે બંધનોમાં પડતો નથી અને તેના પૂર્વ બધા બંધન પણ ખુલી જાય છે.

ਸਬਦਿ ਮਹਲੀ ਖਰਾ ਤੂ ਖਿਮਾ ਸਚੁ ਸੁਖ ਭਾਇ ॥
તું શબ્દ દ્વારા પ્રભુ-દરબાર માટે ઉત્તમ બની જા, તને ક્ષમા, સત્ય, સુખ તેમજ પ્રેમ પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਖਰਚੁ ਖਰਾ ਧਨੁ ਧਿਆਨੁ ਤੂ ਆਪੇ ਵਸਹਿ ਸਰੀਰਿ ॥
જો યાત્રા વ્યય માટે સત્યનું ધન છે અને પરમાત્માનું ધ્યાન કરતો રહે તો તે પોતે જ તારા શરીરમાં નિવાસ કરી જશે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ਸਦਾ ਗੁਣ ਅੰਤਰਿ ਮਨਿ ਧੀਰ ॥
જો પોતાના મન, શરીર તેમજ મુખમાં પ્રભુનું નામ જપતો રહે તો અંતરમનમાં શુભ-ગુણ ઉત્પન્ન થઈ જશે અને મનમાં ધીરજ થઈ જશે.

ਹਉਮੈ ਖਪੈ ਖਪਾਇਸੀ ਬੀਜਉ ਵਥੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
અભિમાન જીવોનો નાશ કરતો રહે છે અને હરિ-નામ વગર વસ્તુ વિકારરૂપ છે.

ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਵਿਚਿ ਪਾਇਅਨੁ ਕਰਤਾ ਅਲਗੁ ਅਪਾਰੁ ॥੪੯॥
જીવોને ઉત્પન્ન કરીને પરમાત્માએ પોતાને તેનામાં સ્થિર કર્યો છે, પરંતુ અપરંપાર કર્તા-પ્રભુ નિર્લિપ્ત છે ॥૪૯॥

ਸ੍ਰਿਸਟੇ ਭੇਉ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
તે સૃષ્ટિ રચયીતાનો તફાવત કોઈ જાણતો નથી.

ਸ੍ਰਿਸਟਾ ਕਰੈ ਸੁ ਨਿਹਚਉ ਹੋਇ ॥
તે સર્જક જે કાંઈ કરે છે, આ નિશ્ચય જ થાય છે.

ਸੰਪੈ ਕਉ ਈਸਰੁ ਧਿਆਈਐ ॥
કોઈ લોકો ધન માટે પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે પરંતુ

ਸੰਪੈ ਪੁਰਬਿ ਲਿਖੇ ਕੀ ਪਾਈਐ ॥
તેને ધન તો પૂર્વ કર્મોના ભાગ્ય પ્રમાણે જ મળે છે.

ਸੰਪੈ ਕਾਰਣਿ ਚਾਕਰ ਚੋਰ ॥
લોકો ધન માટે બીજાના નોકર બની જાય છે અને કોઈ ચોર પણ બની જાય છે,

ਸੰਪੈ ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਹੋਰ ॥
પરંતુ મરણોપરાંત ધન જીવની સાથે જતું નથી અને આ કોઈ બીજા સંબંધીનો જ બની જાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਨਹੀ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ॥
સત્યનું ધ્યાન કર્યા વગર પ્રભુના દરબારમાં કોઈને પણ આદર મળતો નથી.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਛੁਟੈ ਨਿਦਾਨਿ ॥੫੦॥
જે હરિ-નામરૂપી રસને પીવે છે, તે જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે ॥૫૦॥

ਹੇਰਤ ਹੇਰਤ ਹੇ ਸਖੀ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈਰਾਨੁ ॥
હે બહેનપણી! હું આ જોઈ-જોઈ હેરાન થઈ રહી છું કે

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੀ ਮੈ ਮੁਈ ਸਬਦਿ ਰਵੈ ਮਨਿ ਗਿਆਨੁ ॥
જે હું અહંકાર કરતી રહેતી હતી, તે અહમ સમાપ્ત થઈ ગયો છે. મારા મનમાં જ્ઞાન ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને બ્રહ્મ-શબ્દમાં જ લીન રહું છું.

ਹਾਰ ਡੋਰ ਕੰਕਨ ਘਣੇ ਕਰਿ ਥਾਕੀ ਸੀਗਾਰੁ ॥
હું હાર, બોરિયું અને બંગડી વગેરે બધા ઘરેણાંનો શણગાર કરી-કરીને થાકી ચૂકી છું.

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ॥
હવે મેં સર્વ ગુણોનો હાર પોતાના ગળામાં નાખી લીધો છે અને પ્રિયતમ પ્રભુથી મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥
હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી જ પ્રભુથી પ્રેમ થાય છે.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੇਖਹੁ ਮਨਿ ਬੀਚਾਰਿ ॥
મનમાં વિચાર કરીને જોઈ લે કે પરમાત્મા વગર કોઈને પણ સુખ પ્રાપ્ત થયું નથી.

ਹਰਿ ਪੜਣਾ ਹਰਿ ਬੁਝਣਾ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਖਹੁ ਪਿਆਰੁ ॥
હરિની કથા વાંચવી જોઈએ, હરિને સમજવો જોઈએ અને તેનાથી જ પ્રેમ બનાવીને રાખ.

ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥੫੧॥
હંમેશા હરિને જ જપતો રહેવો જોઈએ, હરિનું જ ભજન કરવું જોઈએ, ત્યારથી હરિનું નામ જ અમારો જીવન આધાર છે ॥૫૧॥

ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਹੇ ਸਖੀ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥
હે બહેનપણી! પ્રભુએ જે નસીબ લખી દીધું છે, તે ક્યારેય મટી શકાતું નથી.

ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਗੁ ਧਾਰਿ ॥
જેને પોતે સંસાર બનાવ્યું છે, તે કૃપા કરીને પોતાના ચરણ-કમળ હૃદયમાં વસાવી દે છે.

ਕਰਤੇ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਬੂਝਹੁ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા આ સત્યને સમજી લે, બધી મહાનતા પરમાત્માના હાથમાં છે.

ਲਿਖਿਆ ਫੇਰਿ ਨ ਸਕੀਐ ਜਿਉ ਭਾਵੀ ਤਿਉ ਸਾਰਿ ॥
નસીબ બદલાવી શકાતું નથી, જેવી નિયતિ છે, તેવું જ થવાનું છે.

ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે નાનક! તેની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, શબ્દનું ચિંતન કર.

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ ॥
મનમુખ જીવ ભટકીને નાશ થઈ ગયો છે, પરંતુ ગુરુના વિચારો દ્વારા ગુરુમુખોનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે.

ਜਿ ਪੁਰਖੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਤਿਸ ਕਾ ਕਿਆ ਕਰਿ ਕਹਿਆ ਜਾਇ ॥
જે સત્યપુરુષ નજર જ આવતો નથી, તેનું વર્ણન શું કહીને કરાય.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਿ ਹਿਰਦੈ ਦਿਤਾ ਦਿਖਾਇ ॥੫੨॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને હૃદયમાં જ પરમાત્માનાં દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૫૨॥

ਪਾਧਾ ਪੜਿਆ ਆਖੀਐ ਬਿਦਿਆ ਬਿਚਰੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
પંડિતને શિક્ષિત ત્યારે જ કહેવાય છે, જો આધ્યાત્મિક-સ્વભાવ આધ્યાત્મિક વિદ્યાનો વિચાર કરે છે.

ਬਿਦਿਆ ਸੋਧੈ ਤਤੁ ਲਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે આ વિધાની સારી રીતે પડ઼તાલ કરીને જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે અને રામ નામમાં ધ્યાન લગાવીને રાખે છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਬਿਦਿਆ ਬਿਕ੍ਰਦਾ ਬਿਖੁ ਖਟੇ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
મનમુખ જીવ વિધાનો વિક્રય કરે છે, આ રીતે ઝેર પ્રાપ્ત કરે અને ઝેર જ ખાય છે.

ਮੂਰਖੁ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਈ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਹ ਕਾਇ ॥੫੩॥
મુર્ખને શબ્દની ઓળખ થતી નથી અને ન તો કોઈ સમજદારી હોય છે ॥૫૩॥

ਪਾਧਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀਐ ਚਾਟੜਿਆ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
તે પંડિતને જ ગુરુમુખ કહેવાય છે, જે પોતાના વિધાર્થીઓને પણ આ જ ઉપદેશ દે છે કે

ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਹੁ ਨਾਮੁ ਸੰਗਰਹੁ ਲਾਹਾ ਜਗ ਮਹਿ ਲੇਇ ॥
નામ સ્મરણ કર, નામનો સંગ્રહ કર અને જગતમાં લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਸਚੀ ਪਟੀ ਸਚੁ ਮਨਿ ਪੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸੁ ਸਾਰੁ ॥
તે વિધાર્થી જ સાચી પટ્ટી લખે છે, જે મનમાં સત્યનો અભ્યાસ કરતો અને શબ્દને ધારણ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪੜਿਆ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਜਿਸੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ॥੫੪॥੧॥
હે નાનક! તે જ શિક્ષિત તેમજ ચતુર પંડિત છે, જેને પોતાના ગળામાં રામ નામનો હાર પહેરી લીધો છે ॥૫૪॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੧ ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ
રામકલી મહેલ ૧ સિધ ગોસટિ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਿਧ ਸਭਾ ਕਰਿ ਆਸਣਿ ਬੈਠੇ ਸੰਤ ਸਭਾ ਜੈਕਾਰੋ ॥
બધા સિધ્ધ સભામાં પોતાના આસન પર બેસી ગયા અને તેણે કહ્યું કે સંત-સભાને નમન છે.

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਰਹਰਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਸਾਚਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰੋ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે અમારી તો તે અપરંપાર પરમ સત્ય પ્રભુના સમક્ષ જ વંદના છે,

મસતકુ કાટિ ધરી તિસુ આગૈ તનુ મનુ આગૈ દેઉ ॥
અમે પોતાનું માથું કાપીને પણ તેને ભેટ કરીએ છીએ અને મન-શરીર પણ તેને અર્પણ કરીએ છીએ.

નાનક સંતુ મિલૈ સચુ પાઈઐ સહજ ભાઇ જસુ લેઉ ॥૧॥
હે નાનક! જો કોઈ સંત મળી જાય તો જ પરમસત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે અને આધ્યાત્મિક સ્વભાવ જ યશ મળે છે ॥૧॥

કિઆ ભવીઐ સચિ સૂચા હોઇ ॥
પોતાનું ઘર-બાર છોડીને દેશ-પરદેશ ભટકવાથી શું સત્ય તેમજ શુદ્ધતા પ્રાપ્ત થઈ શકે છે?

સાચ સબદ બિનુ મુકતિ ન કોઇ ॥૧॥ રહાઉ ॥
સાચા શબ્દ વગર કોઈની પણ મુક્તિ થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

કવન તુમે કિઆ નાઉ તુમારા કઉનુ મારગુ કઉનુ સુઆઓ ॥
સિધ્ધોએ ગુરુથી પ્રશ્ન કર્યો તું કોણ છે? તારું શું નામ છે? તારો કયો રસ્તો છે? અને તારો શું જીવન-હેતુ છે?

સાચુ કહઉ અરદાસિ હમારી હઉ સંત જના બલિ જાઓ ॥
તારાથી અમારી પ્રાર્થના છે કે અમને સત્ય બતાવ, અમે સંતજનો પર બલિહાર જઈએ છીએ.

કહ બૈસહુ કહ રહીઐ બાલે કહ આવહુ કહ જાહો ॥
હે બાળક! સિધ્ધોએ ગુરુ નાનક દેવને સંબોધિત કર્યા - તું ક્યાં બેસે છે? તું ક્યાં રહે છે? તું ક્યાંથી આવ્યો છે? અને તારે ક્યાં જવાનું છે?

નાનકુ બોલૈ સુણિ બૈરાગી કિઆ તુમારા રાહો ॥૨॥
નાનક કહે છે કે વેરાગી પૂછે છે કે તારો શું રસ્તો છે? ॥૨॥

ઘટਿ ઘટਿ બૈસિ નિરંતરિ રહીઐ ચાલહિ સતિગુર ભાએ ॥
ગુરુ નાનક દેવે સિદ્ધોને ઉત્તર આપ્યો - અમે તો દરેક શરીરમાં નિવાસ કરનાર પરમાત્માના ધ્યાનમાં જ લીન રહે છે અને સદ્દગુરૂની રજમાં જ ચાલે છે.

સહજે આએ હુકમિ સિધાએ નાનક સદા રજાએ ॥
અમને તો પ્રભુએ જ મોકલ્યા છે, તેના હુકમથી જ આવ્યો છું અને નાનક તો હંમેશા પ્રભુ ઇચ્છામાં જ ચાલે છે.

આસણિ બૈસણિ થિરુ નારાઇણુ ઐસી ગુરમતિ પાએ ॥
અમે એવી ગુરુમત જ મેળવી છે કે નારાયણ હંમેશા સ્થિર છે અને આસન પર બેસનાર તે પોતે જ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
ગુરુમુખ આ સત્યને સમજી લે છે, પોતાને ઓળખી લે છે અને પરમ સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૩॥

ਦੁਨੀਆ ਸਾਗਰੁ ਦੁਤਰੁ ਕਹੀਐ ਕਿਉ ਕਰਿ ਪਾਈਐ ਪਾਰੋ ॥
સિધ્ધોએ પ્રશ્ન કર્યો - કહેવાય છે કે આ દુનિયા મુશ્કેલીઓથી પાર કરી શકનાર સમુદ્ર છે, આમાંથી કેવી રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਚਰਪਟੁ ਬੋਲੈ ਅਉਧੂ ਨਾਨਕ ਦੇਹੁ ਸਚਾ ਬੀਚਾਰੋ ॥
હે અવધૂત નાનક! પછી ચરપટ નાથ બોલ્યો - આ સત્ય વિશે સાચો વિચાર બતાવો.

ਆਪੇ ਆਖੈ ਆਪੇ ਸਮਝੈ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਉਤਰੁ ਦੀਜੈ ॥
ગુરુએ કહ્યું કે જે પોતે આ સત્યને કહી રહ્યો છે, પોતે જ તેને સમજે પણ છે, તેને શું ઉત્તર અપાય?

ਸਾਚੁ ਕਹਹੁ ਤੁਮ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ਤੁਝੁ ਕਿਆ ਬੈਸਣੁ ਦੀਜੈ ॥੪॥
સત્ય કહે, તું તો સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ચુક્યો છે, તને ચર્ચા માટે સંત-સભામાં બેસવા જ શા માટે દઈએ? તો પણ કહું છું.

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਮੁਰਗਾਈ ਨੈ ਸਾਣੇ ॥
હે ચરપટ! ગુરુ ઉત્તર દે છે કે જેમ જળમાં કમળનું ફૂલ નિર્લિપ્ત રહે છે અને નદીમાં તરતી બતક પોતાની પાંખ પલળવા દેતી નથી,

ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ ॥
તેમ જ પ્રભુનું નામ જપવા તેમજ શબ્દમાં ધ્યાન લગાવવાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਰਹਹਿ ਇਕਾਂਤਿ ਏਕੋ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੋ ॥
જે એકાંતમાં રહીને પરમાત્માને મનમાં વસાવી લે છે, તે જીવનની આશાઓથી નિર્લિપ્ત થઇ જાય છે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਏ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੋ ॥੫॥
હે નાનક! હુ તો તે મહાપુરુષનો દાસ છું જે અગમ્ય, અગોચર પરમાત્માના દર્શન કરીને બીજાને પણ તેના દર્શન કરાવી દે છે ॥૫॥

ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਅਰਦਾਸਿ ਹਮਾਰੀ ਪੂਛਉ ਸਾਚੁ ਬੀਚਾਰੋ ॥
હે સ્વામી! યોગી કહે છે કે અમારી પ્રાર્થના સાંભળ, અમે તારાથી સાચો વિચાર પૂછીએ છીએ.

ਰੋਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ਉਤਰੁ ਦੀਜੈ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਦੁਆਰੋ ॥
કોઈ પ્રકારનો રોષ ન કરીશ અને સાચો ઉત્તર દેજે કે ગુરુ દ્વારા પરમાત્માને કેવી રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય છે?

ਇਹੁ ਮਨੁ ਚਲਤਉ ਸਚ ਘਰਿ ਬੈਸੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੋ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે નામ જ જીવનનો આધાર છે, આ ચંચળ મન સત્યસ્વરૂપી ઘરમાં સ્થિત થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਕਰਤਾ ਲਾਗੈ ਸਾਚਿ ਪਿਆਰੋ ॥੬॥
જયારે સત્યથી પ્રેમ થઈ જાય છે તો પરમાત્મા પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૬॥

ਹਾਟੀ ਬਾਟੀ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਲੇ ਰੂਖਿ ਬਿਰਖਿ ਉਦਿਆਨੇ ॥ ਕੰਦ ਮੂਲੁ ਅਹਾਰੋ ਖਾਈਐ ਅਉਧੂ ਬੋਲੈ ਗਿਆਨੇ ॥
યોગી પોતાના મતનું જ્ઞાન કહે છે કે અમે બજારો અને નગરો તરફ જનારા રસ્તાથી દૂર જંગલમાં વૃક્ષ તેમજ ઝાડની નીચે નિરાળા જ રહીએ છીએ અને કંદમૂળનો આહાર ખાઈને નિર્વાહ કરીએ છીએ.

ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ਸੁਖੁ ਫਲੁ ਪਾਈਐ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕਾਈ ॥
અમે તીર્થોમાં સ્નાન કરીએ છીએ અને આનું સુખરૂપી ફળ પ્રાપ્ત કરીએ છીએ અને મનને જરા પણ અહમની ગંદકી લાગતી નથી.

ਗੋਰਖ ਪੂਤੁ ਲੋਹਾਰੀਪਾ ਬੋਲੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਬਿਧਿ ਸਾਈ ॥੭॥
ગોરખનો પુત્ર લોહારીપા કહે છે કે યોગની યુક્તિ આ જ છે ॥૭॥

ਹਾਟੀ ਬਾਟੀ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਪਰ ਘਰਿ ਚਿਤੁ ਨ ਡੋੁਲਾਈ ॥
ગુરુ સિદ્ધોને ઉપદેશ આપતો કહે છે કે જીવને બજારો તેમજ નગરોમાં અજ્ઞાનતાની ઊંઘ આવવી જોઈએ નહિ અને ન તો પારકી નારીના રૂપને જોઈને તેનું મન ડોલવું જોઈએ.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਨੁ ਟੇਕ ਨ ਟਿਕਈ ਨਾਨਕ ਭੂਖ ਨ ਜਾਈ ॥
પરંતુ નામ વગર જીવનું મન ટકીને બેસતું નથી અને ન તો તેની તૃષ્ણાની ભુખ મટે છે.

ਹਾਟੁ ਪਟਣੁ ਘਰੁ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਸਹਜੇ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰੋ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુએ તેના અંતરમનમાં શરીરરૂપી નગર, દસમા દરવાજારૂપી ઘર દેખાડી દીધું છે, તે સરળ જ વ્યાપાર કરતો રહે છે.

ਖੰਡਿਤ ਨਿਦ੍ਰਾ ਅਲਪ ਅਹਾਰੰ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੋ ॥੮॥
તે થોડી જ ઊંઘ કરે છે અને થોડું જ ભોજન કરે છે. હે નાનક! આ જ અમારો તત્વ વિચાર છે ॥૮॥

ਦਰਸਨੁ ਭੇਖ ਕਰਹੁ ਜੋਗਿੰਦ੍ਰਾ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਝੋਲੀ ਖਿੰਥਾ ॥
યોગી ગુરૂથી કહે છે કે યોગીરાજ ગોરખનાથના પંથનો વેશ ધારણ કર, કાનોમાં મુદ્રા, થેલી તેમજ કફન ગ્રહણ કર.

ਬਾਰਹ ਅੰਤਰਿ ਏਕੁ ਸਰੇਵਹੁ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਇਕ ਪੰਥਾ ॥
યોગીઓના બાર વેશોમાંથી ગોરખવાળા આ જ વેશને ધારણ કર, આ શાસ્ત્રોમાં બતાવેલ છ પંથોમાંથી એક શ્રેષ્ઠ પંથ છે.

ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਈਐ ਪੁਰਖਾ ਬਾਹੁੜਿ ਚੋਟ ਨ ਖਾਈਐ ॥
હે મહાપુરૂષ! જે મનુષ્ય આ વિધિ દ્વારા મનને સમજાવી લે છે, તે ફરી આવકજાવકની ઇજા ખાતો નથી.

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਇਵ ਪਾਈਐ ॥੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે યોગનો વિચાર તો આમ પ્રાપ્ત થાય છે કે જીવ ગુરુમુખ બનીને સત્યનો બોધ કરી લે ॥૯॥

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਨਿਰੰਤਰਿ ਮੁਦ੍ਰਾ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਦੂਰਿ ਕਰੀ ॥
ગુરુ યોગીઓને સમજાવે છે કે જે મનુષ્યએ પોતાનો અહમ તેમજ મમતા દૂર કરી લીધી છે, તે પોતાના અંતર્મનમાં અનહદ શબ્દને સાંભળતો રહે છે અને આ જ તેના કાનોની મુદ્રાઓ છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨਿਵਾਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁ ਸਮਝ ਪਰੀ ॥
આમ જ તે કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારને દૂર કરી લે છે, પરંતુ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ સુમતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਭਰਿਪੁਰਿ ਰਹਿਆ ਨਾਨਕ ਤਾਰੈ ਏਕੁ ਹਰੀ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે એક પરમાત્મા જ જીવને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવે છે અને તે સર્વવ્યાપકનું સ્મરણ કરવું જ જીવ માટે કફન તેમજ થેલી ધારણ કરવાનું છે.

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਚੀ ਨਾਈ ਪਰਖੈ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਤ ਖਰੀ ॥੧੦॥
બધાનો માલિક પ્રભુ સત્ય છે, તેની મહિમા પણ સત્ય છે, તે જીવ પરખી લે છે કે ગુરુની વાત જ ઉત્તમ છે ॥૧૦॥

ਊਂਧਉ ਖਪਰੁ ਪੰਚ ਭੂ ਟੋਪੀ ॥
જેણે પોતાના મનને વિષય-વિકારોથી ઉલટાવી લીધો છે, આ જ તેનો ખપ્પર છે. આકાશ, વાયુ આગ, પાણી તેમજ ધરતી આ પાંચ ભૂતત્વોના ગુણ જ તેની ટોપી છે.

ਕਾਂਇਆ ਕੜਾਸਣੁ ਮਨੁ ਜਾਗੋਟੀ ॥
જેને શરીરને પવિત્ર કરી લીધું છે, આ જ તેના કુશનો આસન છે અને મનને વશીભૂત કરવું જ તેની લંગોટ છે.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸੰਜਮੁ ਹੈ ਨਾਲਿ ॥
સત્ય, સંતોષ તેમજ સંયમ - આ શુભ ગુણ તેની સાથે રહેનાર મિત્ર છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧੧॥
હે નાનક! આવો જીવ ગુરુમુખ બનીને નામ-સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૧૧॥

ਕਵਨੁ ਸੁ ਗੁਪਤਾ ਕਵਨੁ ਸੁ ਮੁਕਤਾ ॥
સિધ્ધ યોગી ગુરુ નાનક દેવથી પ્રશ્ન કરે છે - તે કોણ છે, જે ગુપ્ત રહે છે? તે કોણ છે જે બંધનોથી મુક્ત છે?

ਕਵਨੁ ਸੁ ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਜੁਗਤਾ ॥
તે કોણ છે, જે અંદર-બહાર શબ્દથી જોડાઈ રહે છે?

ਕਵਨੁ ਸੁ ਆਵੈ ਕਵਨੁ ਸੁ ਜਾਇ ॥
તે કોણ છે, જે દુનિયામાં જન્મ લઈને આવે છે અને તે કોણ છે, જે ચાલ્યો જાય છે?

ਕਵਨੁ ਸੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧੨॥
તે કોણ છે, જે આકાશ, પાતાળ, પૃથ્વી ત્રણેય લોકમાં સમાયેલ રહે છે? ॥૧૨॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਗੁਪਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਾ ॥
ગુરુ નાનક દેવ સિદ્ધોને ઉત્તર દે છે કે દરેક શરીરમાં વ્યાપક પરમાત્મા ગુપ્ત રહે છે અને ગુરુમુખ જ બંધનોથી મુક્ત છે અને

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਬਦਿ ਸੁ ਜੁਗਤਾ ॥
અંદર બહાર વ્યવહાર કરતો શબ્દથી જોડાઈ રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਬਿਨਸੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
સ્વેચ્છાચારી પ્રાણી નાશ થઈ જાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફસાઈ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧੩॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ગુરુમુખ સત્યમાં જ જોડાય રહે છે ॥૧૩॥

ਕਿਉ ਕਰਿ ਬਾਧਾ ਸਰਪਨਿ ਖਾਧਾ ॥
સિદ્ધ બીજી વાર પ્રશ્ન કરે છે કે કોઈ મનુષ્ય બંધનોમાં શા માટે બંધાયેલ છે? અને માયારૂપી નાગણીએ શા માટે ખોરાક બનાવી લીધો છે?

ਕਿਉ ਕਰਿ ਖੋਇਆ ਕਿਉ ਕਰਿ ਲਾਧਾ ॥
કોઈ જીવે શા માટે સત્યને ખોઈ દીધું છે અને શા માટે સત્યને મેળવી લીધો છે?

ਕਿਉ ਕਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
જીવનું મન કેવી રીતે નિર્મળ થાય છે અને કઈ રીતે અજ્ઞાનતાનો અંધકાર દૂર થાય છે?

ਇਹੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੈ ਸੁ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰਾ ॥੧੪॥
જે આ જ્ઞાન-તત્વનો વિચાર કરે, તે જ અમારો ગુરુ છે ॥૧૪॥

ਦੁਰਮਤਿ ਬਾਧਾ ਸਰਪਨਿ ਖਾਧਾ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે મનુષ્યને તેની દુર્બુદ્ધિએ બંધનોમાં બાંધી લીધો છે અને માયારૂપી નાગણીએ તેને ગળકી લીધો છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਖੋਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਧਾ ॥
મનમુખી જીવે સત્યને ખોઈ દીધું છે અને ગુરુમુખે સત્યને મેળવી લીધું છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਅੰਧੇਰਾ ਜਾਇ ॥
જેનો સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય છે, તેનો અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮੇਟਿ ਸਮਾਇ ॥੧੫॥
હે નાનક! ગુરુમુખ જીવ પોતાના અહમને મટાડીને સત્યમાં જોડાય જાય છે ॥૧૫॥

ਸੁੰਨ ਨਿਰੰਤਰਿ ਦੀਜੈ ਬੰਧੁ ॥
ગુરુ સાહેબ સિધ્ધોને સમજાવે છે કે જો અંતર્મનને શૂન્ય અવસ્થામાં નિરંતર લીન કરીને તેના સંકલ્પો વિકલ્પો પર અંકુશ લગાવી દીધો તો

ਉਡੈ ਨ ਹੰਸਾ ਪੜੈ ਨ ਕੰਧੁ ॥
જીવરૂપી હંસ ઉડતો નથી અર્થાત સ્થિર થઈ જાય છે અને તેનો અંત થતો નથી.

ਸਹਜ ਗੁਫਾ ਘਰੁ ਜਾਣੈ ਸਾਚਾ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਭਾਵੈ ਸਾਚਾ ॥੧੬॥
હે નાનક! તે સાચો જીવરૂપી હંસ આધ્યાત્મિક સ્થિતિરૂપી ઘરને ઓળખી લે છે. સાચા પરમેશ્વરને આવો સત્યવાદી જીવ જ પ્રિય લાગે છે ॥૧૬॥

ਕਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਜਿਓ ਉਦਾਸੀ ॥
હે ઉદાસી સંત! સિધ્ધ ગુરુથી પ્રશ્ન કરે છે કે તે પોતાનું ઘર ક્યાં કારણે ત્યાગી દીધું છે?

ਕਿਸੁ ਕਾਰਣਿ ਇਹੁ ਭੇਖੁ ਨਿਵਾਸੀ ॥
તે ક્યાં કારણે આ ઉદાસીઓવાળો વેશ ધારણ કર્યો છે?

ਕਿਸੁ ਵਖਰ ਕੇ ਤੁਮ ਵਣਜਾਰੇ ॥
તું ક્યાં સૌદાનો વ્યાપારી છે?

ਕਿਉ ਕਰਿ ਸਾਥੁ ਲੰਘਾਵਹੁ ਪਾਰੇ ॥੧੭॥
તું પોતાના મિત્રોને કઈ રીતે સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી શકે છે? ॥૧૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਤ ਭਏ ਉਦਾਸੀ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે અમે ગુરુમુખ સંતોની શોધમાં ઉદાસી બનીએ છીએ અને

ਦਰਸਨ ਕੈ ਤਾਈ ਭੇਖ ਨਿਵਾਸੀ ॥
સંતો મહાપુરુષોનાં દર્શન કરવા માટે આ વેશ ધારણ કરેલ છે.

ਸਾਚ ਵਖਰ ਕੇ ਹਮ ਵਣਜਾਰੇ ॥
અમે સત્ય-નામરૂપી સૌદાના વ્યાપારી છીએ અને

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰੇ ॥੧੮॥
ગુરુમુખ જીવ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧૮॥

ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪੁਰਖਾ ਜਨਮੁ ਵਟਾਇਆ ॥
હે મહાપુરૂષ! સિધ્ધોએ ગુરૂથી ફરી પ્રશ્ન કર્યો - તે કઈ વિધિ દ્વારા પોતાનું જીવન બદલાવી લીધું છે અને

ਕਾਹੇ ਕਉ ਤੁਝੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇਆ ॥
તે કોનાથી આ મન લગાવી લીધું છે?

ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਖਾਈ ॥
તે કઈ વિધિ દ્વારા પોતાની આશા તેમજ ઇચ્છાઓને સમાપ્ત કરી લીધી છે અને

ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਪਾਈ ॥
કઈ વિધિ દ્વારા પરમ-પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે?

ਬਿਨੁ ਦੰਤਾ ਕਿਉ ਖਾਈਐ ਸਾਰੁ ॥
દાંતા વગર અહંકારરૂપી લોખંડ કેવી રીતે ચાવી શકાય છે?

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥੧੯॥
હે નાનક! આ વિશે સાચો વિચાર કર ॥૧૯॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਜਨਮੇ ਗਵਨੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે જ્યારે મેં સદ્દગુરૂનો આશ્રય લઈને જીવન બદલાવી લીધું છે તો તેને મારી આવકજાવક જ મટાડી દીધું.

ਅਨਹਤਿ ਰਾਤੇ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇਆ ॥
મારુ મન અનાહત શબ્દમાં જ પ્રવૃત રહે છે અને

ਮਨਸਾ ਆਸਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਈ ॥
બ્રહ્મ-શબ્દ દ્વારા આશા-ઈચ્છાને સળગાવી દીધી છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਪਾਈ ॥
મેં ગુરુમુખ બનીને નિરંતર પ્રગટેલ પરમ-પ્રકાશ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟੇ ਖਾਈਐ ਸਾਰੁ ॥
જે માયાના ત્રણ ગુણોને પોતાના મનથી મટાડી દે છે, તે જ અહંકારરૂપી લોખંડને ચાવે છે.

ਨਾਨਕ ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨੦॥
હે નાનક! તારણહાર પરમાત્મા પોતે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે ॥૨૦॥

ਆਦਿ ਕਉ ਕਵਨੁ ਬੀਚਾਰੁ ਕਥੀਅਲੇ ਸੁੰਨ ਕਹਾ ਘਰ ਵਾਸੋ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - સૃષ્ટિ-રચનાના સંબંધમાં તારો શું વિચાર છે અને આ પણ કહે કે શૂન્ય રૂપમાં પરમ-સત્યનો ક્યાં વાસ હતો?

ਗਿਆਨ ਕੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਵਨ ਕਥੀਅਲੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਕਵਨ ਨਿਵਾਸੋ ॥
જ્ઞાનની મુદ્રા વિશે તું શું કહે છે અને દરેક શરીરમાં કોનો નિવાસ છે?

ਕਾਲ ਕਾ ਠੀਗਾ ਕਿਉ ਜਲਾਈਅਲੇ ਕਿਉ ਨਿਰਭਉ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ॥
કાળની ઇજાથી કઈ રીતે બચી શકાય છે? અને નિર્ભય થઈને સાચા ઘરમાં કેવી રીતે જવાય?

ਸਹਜ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਆਸਣੁ ਜਾਣੈ ਕਿਉ ਛੇਦੇ ਬੈਰਾਈਐ ॥
સરળ સંતોષનું આસન કઈ રીતે જણાય અને કામાદિક વેરીઓનો નાશ કઈ રીતે કરી શકાય છે?

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੈ ਤਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਹੋਵੈ ਵਾਸੋ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા અહમરુપી ઝેરને સમાપ્ત કરી દે છે, તેનો સાચા ઘરમાં નિવાસ થઈ જાય છે.

ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਿਆ ਤਿਸੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੋ ॥੨੧॥
જેને આ સૃષ્ટિ રચના કરી છે, જે તેને શબ્દ દ્વારા ઓળખી લે છે, નાનક તો તેનો દાસ છે ॥૨૧॥

ਕਹਾ ਤੇ ਆਵੈ ਕਹਾ ਇਹੁ ਜਾਵੈ ਕਹਾ ਇਹੁ ਰਹੈ ਸਮਾਈ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પ્રશ્ન કર્યો કે આ જીવ ક્યાંથી આવે છે અને ક્યાંય ચાલ્યો જાય છે? આવવાથી પૂર્વ તેમજ જવા પછી આ ક્યાં સમાઈ રહે છે?

ਏਸੁ ਸਬਦ ਕਉ ਜੋ ਅਰਥਾਵੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਈ ॥
જે આ શબ્દના અર્થને સમજાવી દે છે, તે ગુરુને તલ માત્ર પણ લોભ નથી.

ਕਿਉ ਤਤੈ ਅਵਿਗਤੈ ਪਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੋ ॥
જીવ કેવી રીતે પરમ તત્વ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરે અને ગુરુના માધ્યમથી તેનો કઈ રીતે સત્યથી પ્રેમ થાય?

ਆਪੇ ਸੁਰਤਾ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੀਚਾਰੋ ॥
હે નાનક! તે પરમાત્મા વિશે પોતાનો વિચાર બતાવ, જે પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરનાર છે અને પોતે જ દુઃખ-સુખ સાંભળનાર છે.

ਹੁਕਮੇ ਆਵੈ ਹੁਕਮੇ ਜਾਵੈ ਹੁਕਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਈ ॥
ગુરુ નાનક ઉત્તર દે છે કે જીવ પરમાત્માના હુકમથી જન્મ લે છે, તેના હુકમથી જ ચાલ્યો જાય છે અને તેના હુકમથી જ સત્યમાં સમાઈ રહે છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵੈ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਸਬਦੇ ਪਾਈ ॥੨੨॥
જીવ સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ સતકર્મ કરે છે અને શબ્દથી જ સત્યની ગતિને સમજી લે છે ॥૨૨॥

ਆਦਿ ਕਉ ਬਿਸਮਾਦੁ ਬੀਚਾਰੁ ਕਥੀਅਲੇ ਸੁੰਨ ਨਿਰੰਤਰਿ ਵਾਸੁ ਲੀਆ ॥
પાછળ પૂછેલા પ્રશ્નોનો ઉત્તર દેતા ગુરુ સિદ્ધોને બતાવે છે કે સૃષ્ટિ-રચના વિશે મારો વિચાર આ છે કે તેને અદભુત પણ કહી શકાય છે. પ્રભુએ નિરંતર શૂન્ય સ્થિતીમાં નિવાસ કરેલ હતો.

ਅਕਲਪਤ ਮੁਦ੍ਰਾ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰੀਅਲੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਾਚਾ ਸਰਬ ਜੀਆ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન જ નિર્વિકલ્પ મુદ્રા છે, જેનો વિચાર કરવાથી આ ખબર પડે છે કે બધા જીવોનો સાચો પરમાત્મા દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે.

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਅਵਿਗਤਿ ਸਮਾਈਐ ਤਤੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸਹਜਿ ਲਹੈ ॥
જ્યારે જીવ ગુરુના વચનો દ્વારા પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે તો તે સરળ જ પરમતત્વ નિરંજનને મેળવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਦੂਜੀ ਕਾਰ ਨ ਕਰਣੀ ਸੇਵੈ ਸਿਖੁ ਸੁ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ॥
નાનક કહે છે કે જે શિષ્ય ગુરુની સેવા કરે છે, તે શોધ કરીને સત્યને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને તેને બીજા કાર્ય કરવા જોઈએ નહીં.

ਹੁਕਮੁ ਬਿਸਮਾਦੁ ਹੁਕਮਿ ਪਛਾਣੈ ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਸਚੁ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ॥
પરમાત્માનો હુકમ વિસ્મય છે, જે તેના હુકમને ઓળખી લે છે, તે આ વિચાર દ્વારા તે સત્યને જાણી લે છે.

ਆਪੁ ਮੇਟਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਹੋਵੈ ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ॥੨੩॥
તે જ સાચો યોગી કહેવાય છે, જે પોતાના અહમને મટાડીને દુનિયાથી નિર્લિપ્ત થઈ જાય છે અને તેના અંતરમનમાં સત્યનો નિવાસ થઈ જાય છે ॥૨૩॥

ਅਵਿਗਤੋ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਉਪਜੇ ਨਿਰਗੁਣ ਤੇ ਸਰਗੁਣੁ ਥੀਆ ॥
ગુરુ નાનક દેવ સિધ્ધોને સમજાવે છે કે નિર્મળ પરમાત્મા અવિગત રૂપથી ઉત્પન્ન થયો છે અને તે પોતાના નિર્ગુણ રૂપથી સગુણ સ્વરૂપ થઈ ગયો.

ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੈ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ਲੀਆ ॥
જો જીવનું મન સદ્દગુરૂમાં લીન રહે તો તેને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે અને તે સાચા-શબ્દમાં જ જોડાય જાય છે.

ਏਕੇ ਕਉ ਸਚੁ ਏਕਾ ਜਾਣੈ ਹਉਮੈ ਦੂਜਾ ਦੂਰਿ ਕੀਆ ॥
તે પેલા સત્યને જાણે છે અને પોતાનો અહમ તેમજ દ્વૈતભાવને દૂર કરી દે છે.

ਸੋ ਜੋਗੀ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੈ ਅੰਤਰਿ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਥੀਆ ॥
જે શબ્દ-ગુરુને ઓળખી લે છે, તે જ સાચો યોગી છે અને તેના હૃદય-કમળમાં પરમ-પ્રકાશનો પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਅੰਤਰਿ ਜਾਣੈ ਸਰਬ ਦਇਆ ॥
જો જીવ પોતાના અહંકારને સમાપ્ત કરી દે તો તેને બધું જ સમજાય જાય છે અને અંતરમનમાં બધા પર દયા કરનાર પ્રભુને જાણી લે છે.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸਰਬ ਜੀਆ ॥੨੪॥
નાનક કહે છે કે જે બધા જીવોમાં વસનાર પરમાત્માને ઓળખી લે છે, તેને જ કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨૪॥

ਸਾਚੌ ਉਪਜੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸਾਚੇ ਸੂਚੇ ਏਕ ਮਇਆ ॥
ગુરુ કહે છે કે જીવ પરમ સત્યથી ઉત્પન્ન થાય છે અને સત્યમાં જ જોડાય જાય છે અને સત્યથી મળીને પવિત્ર થઈને તેનું જ રૂપ બની જાય છે.

ਝੂਠੇ ਆਵਹਿ ਠਵਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ਦੂਜੈ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਭਇਆ ॥
અસત્ય જીવ જન્મ લઈને આવે છે પરંતુ દ્વૈતભાવના કારણે તેને કોઈ સુખનું સ્થાન મળતું નથી અને જન્મ-મરણનું ચક્ર જ પડી રહે છે.

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਮਿਟੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਆਪੇ ਪਰਖੈ ਬਖਸਿ ਲਇਆ ॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ મટે છે. પ્રભુ પોતે જ સારા ખરાબ જીવોની પરખ કરે છે અને પોતે જ તેને ક્ષમા કરી દે છે.

ਏਕਾ ਬੇਦਨ ਦੂਜੈ ਬਿਆਪੀ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਵੀਸਰਿਆ ॥
દ્વૈતભાવને કારણે બધા જીવોને એક જ વેદના લાગેલી છે કે તેને નામ-રસાયણ ભૂલી ગયું છે.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁ ਮੁਕਤੁ ਭਇਆ ॥
આ તફાવતને તે જ સમજે છે, જેને પરમાત્મા પોતે જ્ઞાન દે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ જીવ મુક્ત થયો છે.

ਨਾਨਕ ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰਾ ਹਉਮੈ ਦੂਜਾ ਪਰਹਰਿਆ ॥੨੫॥
નાનક કહે છે કે જેને પોતાના અભિમાન તેમજ દ્વૈતભાવને ત્યાગી દીધો છે, તારણહાર પરમાત્માએ પોતે જ તેનો ઉધ્ધાર કરી દીધો છે ॥૨૫॥

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੈ ਜਮ ਕੀ ਕਾਣਿ ॥
મનમુખી જીવ ભૂલીને યમનો મોહતાજ બની રહે છે.

ਪਰ ਘਰੁ ਜੋਹੈ ਹਾਣੇ ਹਾਣਿ ॥
તે પારકી સ્ત્રી તરફ જુએ છે, જે કારણે તેને ફક્ત નુકસાન જ ઉઠાવવું પડે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਭਰਮਿ ਭਵੈ ਬੇਬਾਣਿ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ ભ્રમમાં જાદુ-ટોણાના ચક્કરમાં ભટકતો રહે છે.

ਵੇਮਾਰਗਿ ਮੂਸੈ ਮੰਤ੍ਰਿ ਮਸਾਣਿ ॥
આવો અસત્ય માર્ગવાળો મનુષ્ય તૂટતો જઈ રહ્યો છે અને સ્મશાનમાં મંત્ર વાંચીને ભૂતો-પ્રેતોની જ પૂજા કરે છે.

ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਲਵੈ ਕੁਬਾਣਿ ॥
તે શબ્દની ઓળખ કરતો નથી અને અશિષ્ટ ભાષાનો જ ઉપયોગ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਜਾਣਿ ॥੨੬॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય સત્યમાં લીન રહે છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੇ ਕਾ ਭਉ ਪਾਵੈ ॥
ગુરુ નાનક દેવ સિધ્ધોને ગુરુમુખના ગુણ બતાવતા કહે છે કે ગુરુમુખ જીવ પોતાના મનમાં સાચા પરમાત્માનો ભય બનાવીને રાખે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਅਘੜੁ ਘੜਾਵੈ ॥
ગુરુની વાણી દ્વારા અસાધ્ય મનને વશીભૂત કરી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
તે નિર્મળ ભાવનાથી પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥
પવિત્ર પરમપદને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ॥
તે પોતાના રોમ-રોમથી પ્રભુનું ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥੨੭॥
હે નાનક! આ રીતે ગુરુમુખ પરમ-સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૨૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੀ ॥
ગુરુમુખ સત્યમાં જ લીન રહે છે અને તે વેદોનો જ્ઞાતા બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥
તે પ્રભુમાં લીન રહીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਸੁ ਸਬਦਿ ਗਿਆਨੀ ॥
સત્યમાં લીન રહીને શબ્દનો જ્ઞાતા બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੈ ਅੰਤਰ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ ॥
તે સત્યમાં પ્રવૃત રહીને મનની વિધિને જાણી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਅਲਖ ਅਪਾਰੁ ॥
તે અલખ-અપાર પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥੨੮॥
હે નાનક! ગુરુમુખને મુક્તિનો દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨૮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥੁ ਕਥੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુમુખ વિચાર કરી અકથનીય સત્યનું જ કથન કરે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਬਹੈ ਸਪਰਵਾਰਿ ॥
કુટુંબમાં રહેતા જ તેનો પરમાત્માથી પ્રેમ અંત સુધી નિભાવાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪੀਐ ਅੰਤਰਿ ਪਿਆਰਿ ॥
તે પોતાના મનમાં શ્રધ્ધા-પ્રેમથી પ્રભુનો જ જાપ કરતો રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਸਬਦਿ ਅਚਾਰਿ ॥
શબ્દ દ્વારા શુભ-આચરણ બનાવીને બ્રહ્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਜਾਣੈ ਜਾਣਾਈ ॥
શબ્દના તફાવતને જાણનાર ગુરુમુખ સત્યને જાણી લે છે અને બીજાને પણ આનું જ્ઞાન દે છે.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਜਾਲਿ ਸਮਾਈ ॥੨੯॥
હે નાનક! તે પોતાના સળગાવીને સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૨૯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਰਤੀ ਸਾਚੈ ਸਾਜੀ ॥
ગુરુ સિધ્ધોને બતાવે છે કે ગુરુમુખ માટે પરમાત્માએ આ ધરતી બનાવી છે.

ਤਿਸ ਮਹਿ ਓਪਤਿ ਖਪਤਿ ਸੁ ਬਾਜੀ ॥
તેને આ ધરતીમાં જીવોની ઉત્પત્તિ તેમજ પ્રલયની પોતાની એક લીલા રચેલી છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਪੈ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
જે જીવ ગુરુના શબ્દમાં લીન થઈને પરમાત્માનો રંગ લગાવી લે છે,

ਸਾਚਿ ਰਤਉ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
તે સત્યમાં લીન થઈને શોભા સહિત પોતાના ધરે પહોંચે છે.

ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਪਤਿ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ॥
સાચા શબ્દ વગર કોઈ પણ સત્યના દરબારમાં સન્માનને પાત્ર બનતો નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥੩੦॥
હે નાનક! નામ વગર જીવ કેવી રીતે સત્યમાં જોડાય શકે છે ॥૩૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਸਟ ਸਿਧੀ ਸਭਿ ਬੁਧੀ ॥
ગુરુમુખને સુમતિ તેમજ આઠ સિદ્ધિઓની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਵਜਲੁ ਤਰੀਐ ਸਚ ਸੁਧੀ ॥
તે સત્યનું જ્ઞાન થવાને કારણે સંસાર સમુદ્ર પાર કરી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਰ ਅਪਸਰ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
તે શુભ તેમજ અશુભ કર્મની વિધિને જાણી લે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਵਿਰਤਿ ਨਰਵਿਰਤਿ ਪਛਾਣੈ ॥
અંતર્મુખી જ્ઞાન તેમજ બહિર્મુખી કર્મ હોવાના રસ્તાને ઓળખી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਾਰੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥
તે પોતાના સંગીઓને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩੧॥
હે નાનક! ગુરુમુખ દ્વારા જ તેનો છુટકારો કરાવે છે ॥૩૧॥

ਨਾਮੇ ਰਾਤੇ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥
ગુરુ ઉપદેશ દે છે કે પરમાત્માના નામમાં લીન થવાથી આત્મ અભિમાન દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਚਿ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥
નામમાં પ્રવૃત રહેનાર જીવ સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હરિ-નામામાં લીન રહેનારને યોગ-વિચારનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
પ્રભુ-નામમાં લીન રહેનાર જીવ મોક્ષ-દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લે છે અને

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥
નામમાં લીન રહેવાથી ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੩੨॥
હે નાનક! નામમાં લીન રહેવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩૨॥

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ ਹੋਇ ॥
પ્રભુના નામમાં લીન રહેવાથી જ સિદ્ધ ગોષ્ઠી સફળ થઈ જાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਤਪੁ ਹੋਇ ॥
નામમાં પ્રવૃત રહેવાથી જ તપસ્યા થઈ જાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
નામમાં લીન રહેવું જ સાચી કરની છે અને

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੁ ॥
નામમાં લીન રહેવું જ પરમાત્માનાં ગુણો અને જ્ઞાનનો વિચાર છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬੋਲੈ ਸਭੁ ਵੇਕਾਰੁ ॥
નામ વગર બોલવું બધું બેકાર છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਕਉ ਜੈਕਾਰੁ ॥੩੩॥
હે નાનક! નામમાં લીન રહેનાર મહાપુરુષોને તેના પ્રણામ છે ॥૩૩॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
સત્યમાં લીન રહેવું જ યોગનો સાચો વિચાર છે.

ਬਾਰਹ ਮਹਿ ਜੋਗੀ ਭਰਮਾਏ ਸੰਨਿਆਸੀ ਛਿਅ ਚਾਰਿ ॥
યોગી પોતાના બાર સંપ્રદાયમાં ભટકતો રહે છે અને સંન્યાસી પોતાના દસ સંપ્રદાયમાં ભટકતો રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਜੋ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਸੋ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા જીવન મુક્ત થઈ જાય છે, તેને મોક્ષ દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭਿ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥
પોતાના હૃદયમાં સારી રીતે વિચાર કરીને જોઈ લે, બ્રહ્મ-શબ્દ વગર લોકો દ્વૈતભાવમાં જ લાગેલા છે.

ਨਾਨਕ ਵਡੇ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੩੪॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય મોટો અને ભાગ્યવાન છે, જેને પોતાના હૃદયમાં સત્યને વસાવીને રાખેલ છે ॥૩૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਤਨੁ ਲਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ગુરુમુખની નામ-રત્નમાં જ લગન લાગી રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਖੈ ਰਤਨੁ ਸੁਭਾਇ ॥
સરળ-સ્વભાવ જ નામ-રત્નની પરખ કરી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
તે નામ-સ્મરણનું જ સાચું કાર્ય કરતો રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੇ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇ ॥
તેનું મન સત્યમાં જ વિશ્વસ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ॥
ગુરુમુખ બીજાને પણ અલખ પ્રભુના દર્શન કરાવી દે છે અને આ જ તેને સારું લાગે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੋਟ ਨ ਖਾਵੈ ॥੩੫॥
હે નાનક! ગુરુમુખ યમની ઇજા ખાતો નથી ॥૩૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ગુરુમુખ નામ જપે છે, શરીરની શુદ્ધતા માટે સ્નાન કરતો અને ગરીબોને દાન દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
તેનું સરળ જ પ્રભુમાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ॥
તેને સત્યના દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਪਰਧਾਨੁ ॥
હે નાનક! ગુરુમુખ ભયનાશક પરમેશ્વરનું ચિંતન કરીને પ્રમુખ બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਰਾਏ ॥
તે બીજાઓથી પણ નામ-દાનનું શુભ કર્મ કરાવે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੩੬॥
નાનક કહે છે કે ગુરુમુખ પોતાના સંગીઓને પણ પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૩૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ॥
ગુરુમુખ શાસ્ત્રો, સ્મૃતિઓ તેમજ વેદોનો જ્ઞાતા હોય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਭੇਦ ॥
તે દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત પ્રભુના રહસ્યોને જાણી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਗਵਾਵੈ ॥
તે મનમાંથી વેર-વિરોધની ભાવનાને દૂર કરી દે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਗਲੀ ਗਣਤ ਮਿਟਾਵੈ ॥
બધા હિસાબ મટાડી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
તે રામ નામના રંગમાં જ લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖਸਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥੩੭॥
હે નાનક! ગુરુમુખે માલિક-પ્રભુને ઓળખી લીધો છે ॥૩૭॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਰਮੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
ગુરુ વગર જીવ ભ્રમમાં પડીને જન્મ-મરણમાં ફસાઈ રહે છે અને

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਘਾਲ ਨ ਪਵਈ ਥਾਇ ॥
ગુરુ વગર કોઈ પણ કાર્ય સફળ થતું નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮਨੂਆ ਅਤਿ ਡੋਲਾਇ ॥
ગુરુ વગર જીવનું મન ખુબ ડોલતું રહે છે અને

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਹੀ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
ગુરુ વગર મનને સંતોષ થતો નથી અને તે માયારૂપી ઝેર જ સેવન કરતો રહે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬਿਸੀਅਰੁ ਡਸੈ ਮਰਿ ਵਾਟ ॥
ગુરુ વગર માયારૂપી સાપ જીવને ડંખી લે છે અને તે જીવનરૂપી પંથમાં જ પ્રાણ ત્યાગી દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘਾਟੇ ਘਾਟ ॥੩੮॥
હે નાનક! ગુરુ વગર મનુષ્યને પોતાના જીવનમાં ઘાટા જ ઘાટા હોય છે ॥૩૮॥

ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੈ ॥
જે મનુષ્યને ગુરુ મળી જાય છે, તે તેને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે.

ਅਵਗਣ ਮੇਟੈ ਗੁਣਿ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥
તે તેના અવગુણ મટાડીને તેને ગુણ આપી દે છે.

ਮੁਕਤਿ ਮਹਾ ਸੁਖ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુ-શબ્દનું ચિંતન કરવાથી મુક્તિ તેમજ પરમ સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
ગુરુમુખ જીવ જીવનમાં ક્યારેય હારતો નથી.

ਤਨੁ ਹਟੜੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਣਜਾਰਾ ॥
મનુષ્યનું આ શરીર એક દુકાન છે અને આમાં મન એક વ્યાપારી બેઠું છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰਾ ॥੩੯॥
નાનક કહે છે કે આ મન સરળ જ સત્યનો વ્યાપાર કરતું રહે છે ॥૩૯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਂਧਿਓ ਸੇਤੁ ਬਿਧਾਤੈ ॥
વિધાતાએ ગુરુમુખો માટે સમુદ્ર પર સેતુ બાંધી દીધો હતો.

ਲੰਕਾ ਲੂਟੀ ਦੈਤ ਸੰਤਾਪੈ ॥
આ રીતે રાવણની લંકાને લુંટી લીધી અને દાનવોનો સંહાર થયો.

ਰਾਮਚੰਦਿ ਮਾਰਿਓ ਅਹਿ ਰਾਵਣੁ ॥
ત્યારે રામચંદ્રએ લંકાપતિ રાવણનો વધ કરી દીધો

ਭੇਦੁ ਬਭੀਖਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚਾਇਣੁ ॥
જ્યારે વિભીષણે રાવણનું રહસ્ય બતાવ્યું.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਇਰਿ ਪਾਹਣ ਤਾਰੇ ॥
ગુરુએ પથ્થરોને પણ સમુદ્રથી તારી દીધા છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਉਧਾਰੇ ॥੪੦॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતાઓનો પણ ઉધ્ધાર કરી દીધો છે ॥૪૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੂਕੈ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥
ગુરુમુખનું જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥
તેને પરમાત્માના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਟੇ ਖਰੇ ਪਛਾਣੁ ॥
તેને ખરાબ-સારાની ઓળખ થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
સરળ જ તેનું પરમ-સત્યમાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਸਿਫਤਿ ਸਮਾਇ ॥
તે સત્યના દરબારમાં જઈને પરમાત્માની સ્તુતિમાં જ લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਇ ॥੪੧॥
નાનક કહે છે કે ગુરુમુખને કોઈ બંધન પડતો નથી ॥૪૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਪਾਏ ॥
ગુરૂમુખને નિરંજન નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
તે શબ્દ દ્વારા અહંકારને સળગાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
તે સાચા પરમેશ્વરનું જ ગુણગાન કરે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੈ ਰਹੈ ਸਮਾਏ ॥
સત્યમાં જ લીન રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਪਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ ॥
તે પરમાત્માનું નામ જપતો રહે છે અને તેની પ્રતિષ્ઠા ઉત્તમ થઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਗਲ ਭਵਣ ਕੀ ਸੋਝੀ ਹੋਇ ॥੪੨॥
નાનક કહે છે કે ગુરુમુખને આખા વિશ્વની સમજ થઈ જાય છે ॥૪૨॥

ਕਵਣ ਮੂਲੁ ਕਵਣ ਮਤਿ ਵੇਲਾ ॥
સિધ્ધોએ એક વાર ફરી ગુરુ નાનક દેવને પૂછ્યું - સૃષ્ટિનું મૂળ શું છે? આ મનુષ્ય-જીવન કયો ઉપદેશ લેવાનો સમય છે?

ਤੇਰਾ ਕਵਣੁ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕਾ ਤੂ ਚੇਲਾ ॥
તારા ગુરુ કોણ છે, જેનો તું ચેલો છે?

ਕਵਣ ਕਥਾ ਲੇ ਰਹਹੁ ਨਿਰਾਲੇ ॥
કઈ કથા લઈને તું દુનિયાથી નિર્લિપ્ત રહે છે?

ਬੋਲੈ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਹੁ ਤੁਮ ਬਾਲੇ ॥
હે બાળક નાનક! જે અમે બોલી રહ્યા છીએ તું ધ્યાનથી સાંભળ.

ਏਸੁ ਕਥਾ ਕਾ ਦੇਇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
અમને આ કથાનો પણ પોતાનો વિચાર બતાવો કે

ਭਵਜਲੁ ਸਬਦਿ ਲੰਘਾਵਣਹਾਰੁ ॥੪੩॥
શબ્દ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવનાર છે? ॥૪૩॥

ਪਵਨ ਅਰੰਭੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਵੇਲਾ ॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે સૃષ્ટિનો આરંભ પવનરૂપી શ્વાસ છે. આ મનુષ્ય-જીવન સદ્દગુરૂનો ઉપદેશ લેવાની શુભ તક છે.

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਚੇਲਾ ॥
શબ્દ મારો ગુરુ છે અને શબ્દના અવાજને સાંભળનારી મારો સુર તેનો ચેલો છે.

ਅਕਥ ਕਥਾ ਲੇ ਰਹਉ ਨਿਰਾਲਾ ॥
અકથ્ય પ્રભુની કથા લઈને હું દુનિયાથી નિર્લિપ્ત રહું છું.

ਨਾਨਕ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
હે નાનક! યુગ-યુગાન્તર એક માત્ર પરમાત્મા જ હાજર છે.

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਜਿਤੁ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰੀ ॥
એક શબ્દ જ છે, જેની કથાનો વિચાર કર્યો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥੪੪॥
ગુરુ દ્વારા અહમરુપી આગને મનમાંથી દૂર કરી દીધી છે ॥૪૪॥

ਮੈਣ ਕੇ ਦੰਤ ਕਿਉ ਖਾਈਐ ਸਾਰੁ ॥
સિધ્ધોએ પ્રશ્ન કર્યો - મીણના દાંતા દ્વારા લોખંડ કેવી રીતે ચાવી શકાય છે?

ਜਿਤੁ ਗਰਬੁ ਜਾਇ ਸੁ ਕਵਣੁ ਆਹਾਰੁ ॥
તે કયું ભોજન છે, જેને ખાવાથી મનનો અભિમાન દૂર થઈ જાય છે?

ਹਿਵੈ ਕਾ ਘਰੁ ਮੰਦਰੁ ਅਗਨਿ ਪਿਰਾਹਨੁ ॥
જો રહેવા માટે બરફનું ઘર બન્યું હોય તો આગનો કયો પોશાક પહેરાય છે?

ਕਵਨ ਗੁਫਾ ਜਿਤੁ ਰਹੈ ਅਵਾਹਨੁ ॥
તે કઈ ગુફા છે, જેમાં મન સ્થિર રહે છે?

ਇਤ ਉਤ ਕਿਸ ਕਉ ਜਾਣਿ ਸਮਾਵੈ ॥
લોક-પરલોકમાં આ મન કોને જાણીને લીન થઈ જાય છે?

ਕਵਨ ਧਿਆਨੁ ਮਨੁ ਮਨਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪੫॥
તે ક્યુ ધ્યાન છે, જેમાં મન પોતાનામાં જ જોડાય જાય છે ॥૪૫॥

ਹਉ ਹਉ ਮੈ ਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਵੈ ॥
ગુરુએ ઉત્તર આપ્યો - જે મનુષ્ય અહંકાર તેમજ જોડાણની ભાવનાને મનથી દૂર કરી દે છે,

ਦੂਜਾ ਮੇਟੈ ਏਕੋ ਹੋਵੈ ॥
તે પોતાની મુશ્કેલીની મટાડીને પ્રભુનું જ રૂપ બની જાય છે.

ਜਗੁ ਕਰੜਾ ਮਨਮੁਖੁ ਗਾਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ સ્વેચ્છાચારી જીવ માટે આ જગત જ સખત લોખંડ છે.

ਸਬਦੁ ਕਮਾਈਐ ਖਾਈਐ ਸਾਰੁ ॥
જે શબ્દની સાધના કરે છે, તે જ સખત લોખંડને ચાવે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
તે અંદર તેમજ બહાર જગતમાં પ્રભુને જ વ્યાપક માને છે.

ਨਾਨਕ ਅਗਨਿ ਮਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ॥੪੬॥
હે નાનક! તૃષણાગ્નિ સદ્દગુરૂની રજામાં રહેવાથી જ સમાપ્ત થાય છે ॥૪૬॥

ਸਚ ਭੈ ਰਾਤਾ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥
સત્યના ભયમાં લીન થયેલા જીવ જયારે પોતાના ઘમંડનું નિવારણ કરી દે છે,

ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ॥
તો એક પરમેશ્વરની સતાને જાણીને તે શબ્દનું જ ચિંતન કરે છે.

ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਸਚੁ ਅੰਤਰਿ ਹੀਆ ॥
આ રીતે તેના અંતરમનમાં પ્રહા-શબ્દનો નિવાસ થઈ જાય છે,

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀਆ ॥
તેનું મન-શરીર શીતળ થઈ જાય છે અને તે પરમાત્માના રંગમાં રંગીન થઈ જાય છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તે પોતાના અંતરથી વાસના, ક્રોધ તેમજ ઝેરરૂપી તૃષણાગ્નિને દૂર કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥੪੭॥
હે નાનક! પ્રેમાળ પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિથી તે આનંદિત થઈ જાય છે ॥૪૭॥

ਕਵਨ ਮੁਖਿ ਚੰਦੁ ਹਿਵੈ ਘਰੁ ਛਾਇਆ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પ્રશ્ન કર્યો - કેવી રીતે મનરૂપી ચંદ્ર બરફરૂપી હૃદય ઘરમાં શીતળતા પ્રાપ્ત
કરતો રહે છે?

ਕਵਨ ਮੁਖਿ ਸੂਰਜੁ ਤਪੈ ਤਪਾਇਆ ॥
કઈ રીતે શક્તિસ્રૂપી સૂર્ય પ્રચંડ તપતો રહે છે?

ਕਵਨ ਮੁਖਿ ਕਾਲੁ ਜੋਹਤ ਨਿਤ ਰਹੈ ॥
કઈ રીતે યમ રોજ જીવો તરફ દ્રષ્ટિ કરતો રહે છે?

ਕਵਨ ਬੁਧਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਤਿ ਰਹੈ ॥
કઈ બુધ્દિ દ્વારા ગુરુમુખની પ્રતિષ્ઠા બની રહે છે?

ਕਵਨੁ ਜੋਧੁ ਜੋ ਕਾਲੁ ਸੰਘਾਰੈ ॥
તે કયો યોધ્ધા છે, જે કાળનો પણ સંહાર કરી દે છે?

ਬੋਲੈ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥੪੮॥
સિધ્દ જે બોલે છે, નાનક તે પ્રશ્નોનો વિચાર કરીને ઉત્તર દે છે ॥૪૮॥

ਸਬਦੁ ਭਾਖਤ ਸਸਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
ગુરુ નાનકે ઉત્તર આપ્યો કે શબ્દ ગાન કરવાથી મનરૂપી ચંદ્રના હૃદય-ઘરમાં અપાર પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਵਸੈ ਮਿਟੈ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
જ્યારે ચંદ્રના ઘરમાં સૂર્યનો નિવાસ થઈ જાય છે તો બધો અંધકાર મટી જાય છે.

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਸਮ ਕਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥
જ્યારે નામ જીવનનો આધાર બની જાય છે તો જીવ સુખ-દુઃખની એક સમાન સમજવા લાગે છે.

ਆਪੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਣਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારનાર છે.

ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਮਨੁ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુથી વિશ્વસ્ત થઈને મન સત્યમાં જ જોડાય જાય છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੪੯॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે પછી કાળ જીવને ખોરાક બનાવતો નથી ॥૪૯॥

ਨਾਮ ਤਤੁ ਸਭ ਹੀ ਸਿਰਿ ਜਾਪੈ ॥
ગુરુ સિધ્ધોને સમજાવે છે કે પ્રભુનું નામ તત્વ સર્વોત્તમ છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਪੈ ॥
નામ વગર જીવને મૃત્યુનું દુઃખ તેમજ સંતાપ બની રહે છે.

ਤਤੋ ਤਤੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
જ્યારે આત્મતત્વ પરમતત્વથી મળી જાય છે તો મન સંતુષ્ટ થઈ જાય છે.

ਦੂਜਾ ਜਾਇ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਨੈ ॥
તેની મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે અને આ પ્રભુ-ચરણોમાં જોડાય જાય છે.

ਬੋਲੈ ਪਵਨਾ ਗਗਨੁ ਗਰਜੈ ॥
જ્યારે પ્રાણરૂપી પવન પ્રભુનું નામ બોલે છે ત્યારે દસમા દરવાજારૂપી આકાશ ગર્જે છે.

ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲੁ ਮਿਲਣੁ ਸਹਜੈ ॥੫੦॥
હે નાનક! નામ-સ્મરણથી મન નિશ્ચલ થઈ જાય છે અને સરળ જ તેનું સત્યથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૫૦॥

ਅੰਤਰਿ ਸੁੰਨੰ ਬਾਹਰਿ ਸੁੰਨੰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੁੰਨ ਮਸੁੰਨੰ ॥
જીવની અંદર તેમજ બહાર શૂન્ય પ્રભુ જ સ્થિત છે. ત્રણેય લોકમાં પણ શૂન્યની જ સતા છે.

ਚਉਥੇ ਸੁੰਨੈ ਜੋ ਨਰੁ ਜਾਣੈ ਤਾ ਕਉ ਪਾਪੁ ਨ ਪੁੰਨੰ ॥
જે મનુષ્ય તરુણાવસ્થામાં શુન્યને જાણી લે છે, તેને પાપ પુણ્ય પ્રભાવિત કરતું નથી.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੁੰਨ ਕਾ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥
તે દરેક શરીરમાં વ્યાપક શૂન્યનો તફાવત પ્રાપ્ત કરી લે છે અને

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥
આદિપુરુષ, નિરંજનનો બોધ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਜੋ ਜਨੁ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਤਾ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય નિરંજન નામમાં લીન થઈ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੫੧॥
તે વિધાતાનું રૂપ થઈ જાય છે ॥૫૧॥

ਸੁੰਨੋ ਸੁੰਨੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પ્રશ્ન કર્યો - દરેક મનુષ્ય શૂન્ય-શૂન્ય કહેતો રહે છે.

ਅਨਹਤ ਸੁੰਨੁ ਕਹਾ ਤੇ ਹੋਈ ॥
પરંતુ આ અનહદ શૂન્ય ક્યાંથી ઉત્પન્ન થયો છે?

ਅਨਹਤ ਸੁੰਨਿ ਰਤੇ ਸੇ ਕੈਸੇ ॥
તે અનહદ શુન્યમાં પ્રવૃત થયા છે, તે કેવા છે?

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੇ ਤਿਸ ਹੀ ਜੈਸੇ ॥
ગુરુ નાનક દેવે ઉત્તર આપ્યો - જે પરમાત્માથી આ ઉત્પન્ન થયું છે, તે તેના જેવો જ બની જાય છે.

ਓਇ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰਹਿ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ॥
તે જન્મ-મરણથી છૂટી જાય છે, તેથી ન તો તે જન્મ લઈને આવે છે અને ન તો મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈને અહીંથી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਹਿ ॥੫੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ ભુલેલા મનને સમજાવી લે છે ॥૫૨॥

ਨਉ ਸਰ ਸੁਭਰ ਦਸਵੈ ਪੂਰੇ ॥
જયારે મનુષ્યની બે આંખો, બે કાન, નાક, મુખ વગરે નવ સરોવર નામ અમૃતથી ભરાઈ જાય છે તો

ਤਹ ਅਨਹਤ ਸੁੰਨ ਵਜਾਵਹਿ ਤੂਰੇ ॥
તેનો દસમો દરવાજો પણ નામ અમૃતથી પૂર્ણ થઈ જાય છે અને ત્યારે જ તે અનહદ શબ્દની ધ્વનિ વાગે છે.

ਸਾਚੈ ਰਾਚੇ ਦੇਖਿ ਹਜੂਰੇ ॥
તે સત્યને સાક્ષાત જોઈને તેમાં જ લીન થઈ જાય છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਾਚੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
કારણ કે દરેક શરીરમાં સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા સમાયેલો છે.

ਗੁਪਤੀ ਬਾਣੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જેના મનમાં અનહદ શબ્દરૂપી ગુપ્ત વાણી પ્રગટ થઈ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਪਰਖਿ ਲਏ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੫੩॥
તે સત્યની ઓળખ કરી લે છે ॥૫૩॥

ਸਹਜ ਭਾਇ ਮਿਲੀਐ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ॥
સરળ સ્વભાવ પરમાત્માને મળવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗੈ ਨੀਦ ਨ ਸੋਵੈ ॥
ગુરુમુખ હંમેશા જ જાગૃત રહે છે અને તે અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સૂતો નથી.

ਸੁੰਨ ਸਬਦੁ ਅਪਰੰਪਰਿ ਧਾਰੈ ॥
અનહદ શબ્દને અપરંપાર પ્રભુ જ ઉત્પન્ન કરે છે.

ਕਹਤੇ ਮੁਕਤੁ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥
નામ-સ્મરણ કરનારની મુક્તિ થઈ જાય છે અને શબ્દ દ્વારા બીજાનું પણ કલ્યાણ થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਦੀਖਿਆ ਸੇ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ॥
ગુરુથી દીક્ષા લેનાર સત્યમાં જ જોડાય રહે છે.

ਨਾਨਕ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਮਿਲਣ ਨਹੀ ਭ੍ਰਾਤੇ ॥੫੪॥
હે નાનક! અહંકારને દૂર કરવાથી જ સત્યથી મેળાપ થાય છે પરંતુ ભ્રમમાં ફસાવાથી મેળાપ થતો નથી ॥૫૪॥

ਕੁਬੁਧਿ ਚਵਾਵੈ ਸੋ ਕਿਤੁ ਠਾਇ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પ્રશ્ન કર્યો - તે ક્યુ ઠેકાણું છે, જ્યાં રહીને મનમુખ પોતાની અસત્ય બુદ્ધિને નાશ કરી દે છે?

ਕਿਉ ਤਤੁ ਨ ਬੂਝੈ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
તે યમથી ઇજા ખાતો રહે છે અને પરમતત્વને શા માટે સમજતો નથી?

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧੇ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ॥
ગુરુ ઉત્તર દે છે કે યમના દરવાજા પર બંધાયેલ જીવની કોઈ પણ રક્ષા કરતું નથી અને

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਾਹੀ ਪਤਿ ਸਾਖੈ ॥
શબ્દ વગર કોઈ પણ તેની ઈજ્જત તેમજ તેના પર વિશ્વાસ કરતો નથી.

ਕਿਉ ਕਰਿ ਬੂਝੈ ਪਾਵੈ ਪਾਰੁ ॥
તે સત્યને કેવી રીતે ઓળખી શકે છે અને કેવી રીતે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਨ ਬੁਝੈ ਗਵਾਰੁ ॥੫੫॥
હે નાનક! મૂર્ખ મનમુખને ક્યારેય જ્ઞાન થતું નથી ॥૫૫॥

ਕੁਬੁਧਿ ਮਿਟੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુ ઉત્તર દે છે - ગુરુ-શબ્દનું ચિંતન કરવાથી અસત્ય બુદ્ધિનો નાશ થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥
સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવાથી મોક્ષ દરવાજો મળી જાય છે.

ਤਤੁ ਨ ਚੀਨੈ ਮਨਮੁਖੁ ਜਲਿ ਜਾਇ ॥
મનમુખ પરમતત્વની ઓળખ કરતો આથી સળગીને રાખ થઈ જાય છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥
જીવ પોતાની દુર્બુદ્ધિને કારણે સત્યથી અલગ થઈને યમનું દુઃખ ભોગતો રહે છે.

ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸਭੇ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ॥
પરમાત્માના હુકમનું પાલન કરનાર બધા ગુણો તેમજ જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਨਾਨਕ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥੫੬॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય દરબારમાં સમ્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫૬॥

ਸਾਚੁ ਵਖਰੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ਹੋਇ ॥
જેની પાસે સત્યરૂપી ધન રાશિ હોય છે,

ਆਪਿ ਤਰੈ ਤਾਰੇ ਭੀ ਸੋਇ ॥
તે પોતે તો સંસાર સમુદ્રથી પાર થાય જ છે, પોતાના સંગીઓનો પણ ઉદ્ધાર કરાવી દે છે.

ਸਹਜਿ ਰਤਾ ਬੂਝੈ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જે સરળ જ સત્યમાં લીન રહે છે, તે સત્યને સમજીને શોભાનું પાત્ર બની જાય છે.

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥
આવા મનુષ્યની સાચી કિંમત કોઈ કરી શકતું નથી.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તે જ્યાં પણ જોવે છે, તેને પરમાત્મા જ દેખાઈ દે છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ਸਚ ਭਾਇ ॥੫੭॥
હે નાનક! સત્યમાં શ્રદ્ધા ભાવના રાખવાથી જીવનો કલ્યાણ થઈ જાય છે ॥૫૭॥

ਸੁ ਸਬਦ ਕਾ ਕਹਾ ਵਾਸੁ ਕਥੀਅਲੇ ਜਿਤੁ ਤਰੀਐ ਭਵਜਲੁ ਸੰਸਾਰੋ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - તે શબ્દનો નિવાસ ક્યાં છે, જેના દ્વારા સંસારરૂપી સમુદ્રથી ઉદ્ધાર થાય છે?

ਤ੍ਰੈ ਸਤ ਅੰਗੁਲ ਵਾਈ ਕਹੀਐ ਤਿਸੁ ਕਹੁ ਕਵਨੁ ਅਧਾਰੋ ॥
દસ આંગળી બહાર આવનાર પ્રાણ-વાયુનો વાસ્તવમાં શું આધાર છે?

ਬੋਲੈ ਖੇਲੈ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਵੈ ਕਿਉ ਕਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ॥
જે સત્તા બોલતી તેમજ રમતી રહે છે, તે કઈ રીતે સ્થિર થઈ શકે છે? અને શું કરી પરમાત્માનાં દર્શન કરી શકે છે?

ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਣਵੈ ਅਪਣੇ ਮਨ ਸਮਝਾਏ ॥
હે સ્વામી! ગુરુએ ઉત્તર દીધો - જરા ધ્યાનથી સાંભળ; નાનક સાચી પ્રાર્થના કરે છે કે મનને સમજાવવાથી જ સ્થિર કરી શકાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੇ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਕਰਿ ਨਦਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જ્યારે ગુરુમુખ બનીને શબ્દ દ્વારા સત્યમાં ધ્યાન લાગી જાય છે તો પ્રભુ પોતાની કરુણા-દ્રષ્ટિથી સાથ મળાવી લે છે.

ਆਪੇ ਦਾਨਾ ਆਪੇ ਬੀਨਾ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਮਾਏ ॥੫੮॥
પરમાત્મા પોતે જ ચતુર તેમજ સર્વજ્ઞાતા છે અને પૂર્ણ ભાગ્યથી જ જીવ તેમાં જોડાય જાય છે ॥૫૮॥

ਸੁ ਸਬਦ ਕਉ ਨਿਰੰਤਰਿ ਵਾਸੁ ਅਲਖੰ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਸੋਈ ॥
તે શબ્દનો નિરંતર બધામાં નિવાસ છે, તે અદ્રશ્ય છે, તો પણ જ્યાં જો, તે જ સમાયેલ છે.

ਪਵਨ ਕਾ ਵਾਸਾ ਸੁੰਨ ਨਿਵਾਸਾ ਅਕਲ ਕਲਾ ਧਰ ਸੋਈ ॥
જેમ પવન દરેક જગ્યાએ ફેલાયેલ છે, તેમ જ શબ્દનો નિવાસ છે. તે નિર્ગુણ પણ છે અને સગુણ પણ છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸਬਦੁ ਘਟ ਮਹਿ ਵਸੈ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਗਵਾਏ ॥
જ્યારે પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો હૃદયમાં શબ્દનો નિવાસ થઈ જાય છે અને મનનો ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਨਾਮੁੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જે નિર્મળ વાણી દ્વારા નામને મનમાં વસાવી લે છે, તેનું શરીર-મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਭਵਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਇਤ ਉਤ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દ-ગુરુ દ્વારા સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે, તે લોક-પરલોકમાં વ્યાપક પ્રભુને જાણી લે છે.

ਚਿਹਨੁ ਵਰਨੁ ਨਹੀ ਛਾਇਆ ਮਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੈ ॥੫੯॥
હે નાનક! આ માયા જે પરમાત્માનો છાંયો છે, તેનું કોઈ ચિન્હો તેમજ વર્ણ નથી. જીવ પછી શબ્દની ઓળખ કરી લે છે ॥૫૯॥

ਤ੍ਰੈ ਸਤ ਅੰਗੁਲ ਵਾਈ ਅਉਧੂ ਸੁੰਨ ਸਚੁ ਆਹਾਰੋ ॥
હે અવધૂત! દસ અંગુલના પ્રમાણવાળો પ્રાણવાયુનો મુખ્યધાર પરમ-સત્યનું ચિંતન છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲੈ ਤਤੁ ਬਿਰੋਲੈ ਚੀਨੈ ਅਲਖ ਅਪਾਰੋ ॥
ગુરુમુખ નામ જપતો તેમજ પરમ-તત્વને વલોવતો રહે છે અને અલખ અપારને ઓળખી લે છે.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮੇਟੈ ਸਬਦੁ ਵਸਾਏ ਤਾ ਮਨਿ ਚੂਕੈ ਅਹੰਕਾਰੋ ॥
આ માયાના ત્રણેય ગુણોને મટાડીને શબ્દને ઓળખી લે છે જેનાથી તેના મનનો અહંકાર દૂર થઇ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੋ ॥
જો તે અંદર તેમજ બહાર પ્રભુની સતાને સમજી લે તો જ તેનો હરિ-નામથી પ્રેમ થાય છે.

ਸੁਖਮਨਾ ਇੜਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਬੂਝੈ ਜਾ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ॥
જયારે પરમાત્મા પોતે જ દર્શન દે છે તો ગુરુમુખ ઇરા, પિંગલા અને સુષુમ્ના નાડીઓ દ્વારા મેળવેલા જ્ઞાનને સમજે છે..

ਨਾਨਕ ਤਿਹੁ ਤੇ ਊਪਰਿ ਸਾਚਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਏ ॥੬੦॥
હે નાનક! સાચો પરમેશ્વર આ ત્રણેય નાડીઓથી સર્વોચ્ચ છે અને શબ્દ દ્વારા જ તેમાં લીન થઈ શકાય છે ॥૬૦॥

ਮਨ ਕਾ ਜੀਉ ਪਵਨੁ ਕਥੀਅਲੇ ਪਵਨੁ ਕਹਾ ਰਸੁ ਖਾਈ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - મનનો જીવન પ્રાણ વાયુ કહેવાય છે પરંતુ આ પ્રાણ વાયુ ક્યાંથી આહાર પ્રાપ્ત કરે છે?

ਗਿਆਨ ਕੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਕਵਨ ਅਉਧੂ ਸਿਧ ਕੀ ਕਵਨ ਕਮਾਈ ॥
જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાની મુદ્રાઓ અર્થાત સાધન ક્યાં છે અને કઈ સાધના દ્વારા જીવ સિધ્ધ બની જાય છે?

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਰਸੁ ਨ ਆਵੈ ਅਉਧੂ ਹਉਮੈ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਈ ॥
હે અવધૂત! ગુરુ ઉત્તર દે છે કે શબ્દ વગર રસ પ્રાપ્ત થતો નથી અને અભિમાનને કારણે લાલચ દૂર થતી નથી.

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚੇ ਰਹੇ ਅਘਾਈ ॥
શબ્દમાં લીન થયેલા જીવને જ હરિ-નામ અમૃત રસ પ્રાપ્ત થાય છે અને સત્યથી તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਵਨ ਬੁਧਿ ਜਿਤੁ ਅਸਥਿਰੁ ਰਹੀਐ ਕਿਤੁ ਭੋਜਨਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੈ ॥
સિધ્ધોએ પ્રશ્ન કર્યો - તે કઈ બુદ્ધિ છે, જેનાથી મન સ્થિર રહે છે અને આ ક્યાં ભોજનથી તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਪੈ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਕਾਲੁ ਨ ਗ੍ਰਾਸੈ ॥੬੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે સદ્દગુરુથી દીક્ષા લેવાથી જ જીવને દુઃખ-સુખ એક સમાન જણાય છે અને પછી તેને કાળ પણ ખોરાક બનાવતો નથી ॥૬૧॥

ਰੰਗਿ ਨ ਰਾਤਾ ਰਸਿ ਨਹੀ ਮਾਤਾ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના રંગમાં લીન થયો નથી, તે આ રસમાં ક્યારેય મસ્ત થયો નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਜਲਿ ਬਲਿ ਤਾਤਾ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર તે ક્રોધની આગમાં જ સળગતો રહે છે.

ਬਿੰਦੁ ਨ ਰਾਖਿਆ ਸਬਦੁ ਨ ਭਾਖਿਆ ॥
જેને પોતાનું વીર્ય સંભાળીને રાખ્યું નથી, તેને ક્યારેય પોતાના મુખથી શબ્દનો જાપ કર્યો નથી,

ਪਵਨੁ ਨ ਸਾਧਿਆ ਸਚੁ ਨ ਅਰਾਧਿਆ ॥
તેને પ્રાણાયામ દ્વારા પ્રાણોને વશમાં કર્યા નથી અને ન તો પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી છે.

ਅਕਥ ਕਥਾ ਲੇ ਸਮ ਕਰਿ ਰਹੈ ॥
નાનક કહે છે કે જો મનુષ્ય અકથ્ય પ્રભુની કથા કરીને દુઃખ-સુખને એક સમાન સમજીને જીવન વિતાવે

ਤਉ ਨਾਨਕ ਆਤਮ ਰਾਮ ਕਉ ਲਹੈ ॥੬੨॥
તો તે આત્મામાં જ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૬૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਰੰਗੇ ਰਾਤਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મનુષ્ય પ્રભુના રંગમાં રંગાઈ રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਸਾਚੇ ਮਾਤਾ ॥
જેને નામ અમૃત પી લીધું છે, તે સત્યમાં જ મગ્ન રહે છે.

ਗੁਰ ਵੀਚਾਰੀ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
ગુરુની વાણીનો વિચાર કરનાર મનુષ્યએ પોતાની તૃષણાગ્નિ ઠારી લીધી છે.

ਅਪਿਉ ਪੀਓ ਆਤਮ ਸੁਖੁ ਧਾਰੀ ॥
જેને નામ અમૃત પીધું છે, તેને જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત થયું છે.

ਸਚੁ ਅਰਾਧਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ॥
ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માની પ્રાર્થના કરવાથી જીવ સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਬੂਝੈ ਕੋ ਵੀਚਾਰੀ ॥੬੩॥
હે નાનક! આ રહસ્યને કોઈ વિચારવાં જ સમજે છે ॥૬૩॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੈਗਲੁ ਕਹਾ ਬਸੀਅਲੇ ਕਹਾ ਬਸੈ ਇਹੁ ਪਵਨਾ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પ્રશ્ન કર્યો - મસ્ત હાથી જેવું આ મન ક્યાં રહે છે, અને આ પવનરૂપી પ્રાણ ક્યાં નિવાસ કરે છે?

ਕਹਾ ਬਸੈ ਸੁ ਸਬਦੁ ਅਉਧੂ ਤਾ ਕਉ ਚੂਕੈ ਮਨ ਕਾ ਭਵਨਾ ॥
હે અવધૂત! આ શબ્દ ક્યાં વાસ કરે છે, જેનું જાપ કરવાથી મનની ભટકણ મટી જાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਤਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુ નાનક ઉત્તર દે છે કે જ્યારે પ્રભુ કૃપા કરે છે તો તે જીવને સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે અને પછી તેનું આ મન પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਆਪੈ ਆਪੁ ਖਾਇ ਤਾ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ॥
જ્યારે આ પોતાના અહમને સમાપ્ત કરી દે છે તો આ નિર્મળ થઈ જાય છે અને પછી તે પોતાની ભટકણ પર અંકુશ લગાવી દે છે.

ਕਿਉ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੈ ਆਤਮੁ ਜਾਣੈ ਕਿਉ ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਸਮਾਵੈ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - આ મન પોતાના મૂળ પરમાત્માને કેવી રીતે ઓળખે અને આત્માને કેવી રીતે જાણે? ગુરુરૂપી ચંદ્રના ઘરમાં શક્તિરૂપી સૂર્ય કેવી રીતે સમાઈ શકે છે?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਵੈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥੬੪॥
ગુરુ નાનક દેવ ઉત્તર દે છે કે જ્યારે ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે પોતાના અંતર્મનમાંથી અહંકારને નાશ કરી દે છે તો તે સરળ જ જોડાય જાય છે ॥૬૪॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹਿਰਦੈ ਵਸੀਅਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣਿ ਰਹੈ ॥
આ મન નિશ્ચલ હૃદયમાં નિવાસ કરે છે અને ગુરુમુખ બનીને પોતાના મૂળને ઓળખી લે છે.

ਨਾਭਿ ਪਵਨੁ ਘਰਿ ਆਸਣਿ ਬੈਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਤ ਤਤੁ ਲਹੈ ॥
પવનરૂપી પ્રાણ પોતાના નાભીરૂપી ઘરમાં આસન પર બેસે છે તથા ગુરુની દયાથી શોધ કરીને પરમ તત્વને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਸੁ ਸਬਦੁ ਨਿਰੰਤਰਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਛੈ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜੋਤਿ ਸੁ ਸਬਦਿ ਲਹੈ ॥
તે શબ્દ પોતાના દસમા દરવાજારૂપી સાચા ઘરમાં જ નિરંતર નિવાસ કરે છે અને શબ્દ દ્વારા પરમાત્માને શોધી લે છે, જેનો પ્રકાશ ત્રણેય લોકમાં ફેલાયેલ છે.

ਖਾਵੈ ਦੂਖ ਭੂਖ ਸਾਚੇ ਕੀ ਸਾਚੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸਿ ਰਹੈ ॥
જ્યારે મનને સત્યની ભૂખ લાગે છે તો તે ભૂખ તેના દુઃખોને ગળી જાય છે અને પછી આ મન સત્યથી જ તૃપ્ત રહે છે.

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀ ਬਿਰਲੋ ਕੋ ਅਰਥਾਵੈ ॥
ગુરુમુખે જ અનાહત વાણીને જાણી લીધી છે અને દુર્લભે જ અર્થને સમજ્યો છે.

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਸਚੁ ਸੁਭਾਖੈ ਸਚਿ ਰਪੈ ਰੰਗੁ ਕਬਹੂ ਨ ਜਾਵੈ ॥੬੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જે મનુષ્ય સત્યનું ઉચ્ચારણ કરે છે, તે સત્યમાં જ રંગાઇ જાય છે અને પછી આ રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૬૫॥

ਜਾ ਇਹੁ ਹਿਰਦਾ ਦੇਹ ਨ ਹੋਤੀ ਤਉ ਮਨੁ ਕੈਠੈ ਰਹਤਾ ॥
સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - જ્યારે આ હૃદય તેમજ શરીર હોતું નહોતું તો આ મન ક્યાં રહેતું હતું?

ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਅਸਥੰਭੁ ਨ ਹੋਤੋ ਤਾ ਪਵਨੁ ਕਵਨ ਘਰਿ ਸਹਤਾ ॥
જ્યારે આ નાભી કમળરૂપી સ્તંભ હોતો નહોતો તો પવનરૂપી પ્રાણ ક્યાં ઘરમાં સહારો લેતો હતો?
ਰੂਪੁ ਨ ਹੋਤੋ ਰੇਖ ਨ ਕਾਈ ਤਾ ਸਬਦਿ ਕਹਾ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
જ્યારે આ સૃષ્ટિનું કોઈ રૂપ-રંગ તેમજ આકાર નહોતો તો શબ્દ દ્વારા ક્યાં ધ્યાન લગાવાતું હતું?

ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕੀ ਮੜੀ ਨ ਹੋਤੀ ਮਿਤਿ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
જ્યારે માતાના રક્ત તેમજ પિતાના વીર્યથી બનેલ આ શરીર નહોતું તો પ્રભુની ગતિની કિંમત કેવી રીતે પ્રાપ્ત થતી હતી?

ਵਰਨੁ ਭੇਖੁ ਅਸਰੂਪੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਾਪਸਿ ਸਾਚਾ ॥
જયારે કોઈ રંગ, વેશ તેમજ રૂપ જ જણાતું નહોતું તો સત્યનો બોધ શું કરી થતો હતો?

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਇਬ ਤਬ ਸਾਚੋ ਸਾਚਾ ॥੬੬॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુ નામમાં લીન રહેનાર જ સાચા વૈરાગી છે અને તેને ભૂતકાળ, વર્તમાનકાળ તેમજ ભવિષ્યમાં પરમ સત્ય જ દેખાઈ દે છે ॥૬૬॥

ਹਿਰਦਾ ਦੇਹ ਨ ਹੋਤੀ ਅਉਧੂ ਤਉ ਮਨੁ ਸੁੰਨਿ ਰਹੈ ਬੈਰਾਗੀ ॥
હે અવધૂત! ગુરુએ ઉત્તર આપતા સમજાવ્યુ કે જ્યારે આ હ્રદય તેમજ શરીર નહોતું તો આ વેરાગી મન શબ્દમાં જ લીન રહેતું હતું.

ਨਾਭਿ ਕਮਲੁ ਅਸਥੰਭੁ ਨ ਹੋਤੋ ਤਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬਸਤਉ ਪਵਨੁ ਅਨਰਾਗੀ ॥
જ્યારે નાભી કમળરૂપી સ્તંભ હોતો નહોતો તો આ સત્યનો પ્રેમી પવનરૂપી પ્રાણ પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ કરતો હતો.

ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਜਾਤਿ ਨ ਹੋਤੀ ਤਉ ਅਕੁਲੀਣਿ ਰਹਤਉ ਸਬਦੁ ਸੁ ਸਾਰੁ ॥
જ્યારે સૃષ્ટિનું કોઈ રૂપ-રંગ તેમજ આકાર નહોતો તો તે શબ્દ પરમાત્મામાં લીન રહેતા હતા.

ਗਉਨੁ ਗਗਨੁ ਜਬ ਤਬਹਿ ਨ ਹੋਤਉ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜੋਤਿ ਆਪੇ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
જ્યારે આવકજાવક તેમજ આકાશ પણ નહોતું તો નિરંકારનો પ્રકાશ ત્રણેય લોકમાં હાજર હતો.

ਵਰਨੁ ਭੇਖੁ ਅਸਰੂਪੁ ਸੁ ਏਕੋ ਏਕੋ ਸਬਦੁ ਵਿਡਾਣੀ ॥
તે એકનો રંગ, વેશ તેમજ સ્વરૂપ ખુબ સુંદર છે અને પોતે જ અદ્દભુત શબ્દ છે.

ਸਾਚ ਬਿਨਾ ਸੂਚਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ਨਾਨਕ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੬੭॥
હે નાનક! પરમ સત્ય વગર કોઈ પણ શુદ્ધ નથી અને પરમાત્માની લીલાની વાર્તા પણ વાસ્તવમાં અકથનીય છે ॥૬૭॥

ਕਿਤੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾ ਕਿਤੁ ਕਿਤੁ ਦੁਖਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਈ ॥
હે મહાપુરૂષ! સિધ્ધોએ ફરી પૂછ્યું - આ જગત કઈ-કઈ વિધિ દ્વારા ઉત્પન્ન થાય છે અને ક્યાં-ક્યાં કારણે દુઃખોમાં નાશ થઈ જાય છે?

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਗੁ ਉਪਜੈ ਪੁਰਖਾ ਨਾਮਿ ਵਿਸਰਿਐ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
ગુરુ નાનકે સમજાવ્યું કે આ જગત અહમમાં ઉત્પન્ન થાય છે અને જો આને નામ ભૂલી જાય તો આ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਗਿਆਨੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે જ્ઞાન તત્વનો વિચાર કરે છે અને શબ્દો દ્વારા અહમને સળગાવી દે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਸਾਚੈ ਰਹੈ ਸਮਾਏ ॥
નિર્મળ વાણી દ્વારા તેનું શરીર-મન પવિત્ર થઈ જાય છે અને પછી તે સત્યમાં જ સમાયેલ રહે છે.

ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਰਹੈ ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
નામથી ઉત્પન્ન થયેલ નામમાં લીન રહીને વેરાગી બની રહે છે અને સત્યને હૃદયમાં ધારણ કરીને રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜੋਗੁ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੈ ਦੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰੇ ॥੬੮॥
નાનક કહે છે કે પોતાના હૃદયમાં વિચાર કરીને જોઈ લે, નામ વગર ક્યારેય યોગ થતો નથી ॥૬૮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુ સિધ્ધોને સમજાવે છે કે કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સાચા શબ્દનો વિચાર કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
આ રીતે ગુરુમુખના મનમાં સાચી વાણી પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
તેનું મન નામ રસમાં પલળી જાય છે, પરંતુ આ સત્યને કોઈ દુર્લભ જ સમજે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુમુખનો પોતાના વાસ્તવિક ઘરમાં નિવાસ થઈ જાય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ॥
તે યોગના વિચારને ઓળખી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥੬੯॥
નાનક કહે છે કે ગુરુમુખ ફક્ત પરમાત્મને જ જાણે છે ॥૬૯॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ગુરુ સિદ્ધોને ઉપદેશ દે છે કે સદ્દગુરૂની સેવા કર્યા વગર યોગ-સાધના થઈ શકતી નથી અને

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕੋਈ ॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ કર્યા વગર કોઈની મુક્તિ થતી નથી.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કર્યા વગર નામ પ્રાપ્ત થતું નથી અને

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ કર્યા વગર જીવ ખુબ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮਹਾ ਗਰਬਿ ਗੁਬਾਰਿ ॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ વગર અહંકાર દ્વારા મનમાં અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર બની રહે છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਆ ਜਨਮੁ ਹਾਰਿ ॥੭੦॥
નાનક કહે છે કે અશિક્ષિત જીવ પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવીને પ્રાણ ત્યાગી ગયો છે ॥૭૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਜੀਤਾ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
ગુરુમુખે અભિમાનને સમાપ્ત કરીને પોતાનું મન જીતી લીધું છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
સત્યને હૃદયમાં ધારણ કરીને રાખ્યું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗੁ ਜੀਤਾ ਜਮਕਾਲੁ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰਿ ॥
તેને મૃત્યુનો ભય સમાપ્ત કરીને જગત પર જીત મેળવી લીધી છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
તે યમરાજથી હાર પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋੁ ਜਾਣੈ ॥
ગુરુમુખ જીવનથી હારીને દરબારમાં આવતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥੭੧॥
નાનક કહે છે કે ગુરુમુખ શબ્દને ઓળખી લે છે, પરંતુ આ સત્યને ગુરુમુખ જ જાણે છે, જેને પ્રભુ સાથે મળાવી લે છે ॥૭૧॥

ਸਬਦੈ ਕਾ ਨਿਬੇੜਾ ਸੁਣਿ ਤੂ ਅਉਧੂ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜੋਗੁ ਨ ਹੋਈ ॥
હે અવધૂત! ગુરુ કહે છે કે હવે તું શબ્દના સંબંધોમાં ચાલી રહેલી ગોષ્ઠિના નિષ્કર્ષ વિશે જરા ધ્યાનથી સાંભળ કે નામ વગર કોઈ યોગ-સાધના થતી નથી.

ਨਾਮੇ ਰਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਮਾਤੇ ਨਾਮੈ ਤੇ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
નામમાં લીન જીવ રોજ મસ્ત રહે છે અને નામથી જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਮੈ ਹੀ ਤੇ ਸਭੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਵੈ ਨਾਮੇ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
નામથી જ બધું જ પ્રગટ થાય છે અને નામથી જ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਬਹੁਤੇਰੇ ਸਚੈ ਆਪਿ ਖੁਆਈ ॥
નામ વિહીન લોકો ઘણા બધા ધમાલ કરે છે અને સાચા પરમાત્માએ પોતે જ દુનિયાને ભુલાવેલી છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਾਈਐ ਅਉਧੂ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਤਾ ਹੋਈ ॥
હે અવધૂત! જો સદ્‌ગુરુથી નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો જ યોગ્ય-વિચાર સફળ થાય છે.

ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ਮਨਿ ਦੇਖਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੭੨॥
ગુરુ નાનક દેવ કહે છે કે પોતાના મનથી વિચારીને જોઈ લે, નામ વગર જીવની મુક્તિ થતી નથી ॥૭૨॥

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਹਿ ਕਿਆ ਕੋ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
ગુરુ નાનક દેવ અંતિમ પદમાં પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરતાં કહે છે કે હે પ્રભુ! તારી જે ગતિ તેમજ વિસ્તાર છે, તેને ફક્ત તું જ જાણે છે, કોઈ કહીને શું વખાણ કરી શકે છે?

ਤੂ ਆਪੇ ਗੁਪਤਾ ਆਪੇ ਪਰਗਟੁ ਆਪੇ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੈ ॥
તું પોતે જ નિર્ગુણ રૂપમાં ગુપ્ત રહે છે, પોતે જ સગુણ રૂપમાં પ્રગટ થઈ જાય છે અને પોતે જ બધા રંગોનો આનંદ લે છે.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਚੇਲੇ ਖੋਜਤ ਫਿਰਹਿ ਫੁਰਮਾਣੈ ॥
ઘણા બધા સિદ્ધ-સાધક, ગુરુ તેમજ શિષ્ય તારા હુકમમાં જ શોધતા રહે છે.

ਮਾਗਹਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇ ਇਹ ਭਿਖਿਆ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥
તે તારાથી તારા નામનું દાન માંગે છે, તારાથી આ જ ભિક્ષા પ્રાપ્ત કરે છે અને દર્શન પર જ બલિહાર જાય છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪ੍ਰਭਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
આ જગત અવિનાશી પ્રભુએ પોતાની એક લીલા રચેલી છે, પરંતુ સમજ ગુરુમુખને જ આપી છે.

ਨਾਨਕ ਸਭਿ ਜੁਗ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੭੩॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પરમાત્મા પોતે જ બધા યુગોમાં છે અને તેના સિવાય કોઈ નથી ॥૭૩॥૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે કે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
રામકલી ની વાર મહેલ ૩॥

ਜੋਧੈ ਵੀਰੈ ਪੂਰਬਾਣੀ ਕੀ ਧੁਨੀ ॥
જોધા અને વીરા પુરવાણીની ધૂન ॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્વોક મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜੈ ਦਾ ਖੇਤੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ਭਾਉ ॥
સદ્દગુરુ સુખ તેમજ શાંતિનું ખેતર છે, પ્રભુ જેનો પ્રેમ ગુરુથી લગાવી દે છે,

ਨਾਉ ਬੀਜੇ ਨਾਉ ਉਗਵੈ ਨਾਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
તે નામ જ વાવે છે, તેનું વાવેલુ નામ જ ઉત્પન્ન થાય છે અને પછી તે નામમાં જ જોડાય રહે છે.

ਹਉਮੈ ਏਹੋ ਬੀਜੁ ਹੈ ਸਹਸਾ ਗਇਆ ਵਿਲਾਇ ॥
જીવનો અહમ જ તેના જન્મ-મરણનું બીજ છે, પરંતુ નામ વાવવાથી તેના જન્મ-મરણનો ભય દૂર થઈ ગયો છે.

ਨਾ ਕਿਛੁ ਬੀਜੇ ਨ ਉਗਵੈ ਜੋ ਬਖਸੇ ਸੋ ਖਾਇ ॥
તે નામ વગર ન કંઈ બીજું વાવે છે અને ન કંઈ ઉત્પન્ન થાય છે. હવે તે તે જ કંઈ ખાય છે, જે પરમાત્મા આપે છે.

ਅੰਭੈ ਸੇਤੀ ਅੰਭੁ ਰਲਿਆ ਬਹੁੜਿ ਨ ਨਿਕਸਿਆ ਜਾਇ ॥
ગુરુમુખ જળમાં જળની જેમ મળેલ પરમેશ્વરથી બીજી વાર અલગ થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਲਤੁ ਹੈ ਵੇਖਹੁ ਲੋਕਾ ਆਇ ॥
હે લોકો! નાનક કહે છે કે આવીને જોઈ લો,

ਲੋਕੁ ਕਿ ਵੇਖੈ ਬਪੁੜਾ ਜਿਸ ਨੋ ਸੋਝੀ ਨਾਹਿ ॥
ગુરુમુખની આ જ જીવન રમત છે પરંતુ આ લોકો બિચારા શું જોવે, જેને આ વાતની કોઈ સમજ જ નથી.

ਜਿਸੁ ਵੇਖਾਲੇ ਸੋ ਵੇਖੈ ਜਿਸੁ ਵਸਿਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧॥
જેના મનમાં પરમાત્મા વસી ગયો છે, તે જ જોવે છે, જેને તે પોતે દેખાડે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਦੁਖ ਕਾ ਖੇਤੁ ਹੈ ਦੁਖੁ ਬੀਜੇ ਦੁਖੁ ਖਾਇ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ દુઃખનો ખેતર છે, તે દુઃખ વાવે છે અને દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਦੁਖਿ ਮਰੈ ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਵਿਹਾਇ ॥
તે દુઃખમાં જન્મ લે છે, દુઃખમાં જ પ્રાણ ત્યાગી દે છે, તેનું પૂર્ણ જીવન અહંકાર કરતાં જ વીતી જાય છે.

ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਨ ਸੁਝਈ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਇ ॥
તેને જન્મ-મરણની કોઈ સમજ નથી, તે જ્ઞાનહીન થવાને કારણે જ્ઞાનહીન કર્મ જ કરે છે.

ਜੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸੈ ਨ ਜਾਣਈ ਦਿਤੇ ਕਉ ਲਪਟਾਇ ॥
જે પરમાત્મા તેને જીવનનું સુખ દે છે, તેને તે જાણતો જ નથી પરંતુ તેની આપેલી વસ્તુઓમાં જ લપટાઈ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਵਣਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે પૂર્વ જ મનુષ્યના નસીબમાં લખેલું હોય છે, તે જ તેને કરવું પડે છે અને નસીબ વગર બીજું કાંઈ પણ કરી શકાતું નથી ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਸੋਇ ॥
જે મનુષ્યને પ્રભુ ગુરુથી મળાવી દે છે, તે સદ્દગુરુથી મળીને હંમેશા જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸੁਖੈ ਏਹੁ ਬਿਬੇਕੁ ਹੈ ਅੰਤਰੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
આ વિવેક જ સુરધનુ કારણ છે, જેનાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਅਗਿਆਨ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਗਿਆਨੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
તેના અજ્ઞાનનો ભ્રમ નિવૃત થઈ જાય છે અને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਸੋਇ ॥੩॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને દરેક તરફ એક પરમાત્મા જ નજર આવ્યો છે, તે જ્યાં પણ જોવે છે, ત્યાં જ તે હાજર છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚੈ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ਬੈਸਣ ਕਉ ਜਾਂਈ ॥
સાચા પરમાત્માએ આ જગતરૂપી સિહાંસન પોતાના બેસવા માટે સ્થાન બનાવ્યું છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਈ ॥
તે પોતે જ બધું જ કરનાર છે, આ વાત ગુરુના શબ્દએ સંભળાવી છે.

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜੀਅਨੁ ਕਰਿ ਮਹਲ ਸਰਾਈ ॥
તેણે પોતે જ પોતાની કુદરત બનાવી છે અને ઘણા બધા મહેલ તેમજ રહેઠાણ બનાવ્યા છે.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਚਾਨਣੇ ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
તેને દુનિયામાં આલોક કરવા માટે ચંદ્ર તેમજ સૂર્યરૂપી બે દીવા બનાવીને પૂર્ણ રચના બનાવી છે.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਧਿਆਈ ॥੧॥
તે પોતે જ બધું જોવે તેમજ સાંભળે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ તેનું ધ્યાન કરાય છે ॥૧॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਤੂ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાહ સાચા પાતશાહ! વાહ વાહ! તું પ્રશંસનીય છે, તારું નામ શાશ્વત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਕਬੀਰ ਮਹਿਦੀ ਕਰਿ ਕੈ ਘਾਲਿਆ ਆਪੁ ਪੀਸਾਇ ਪੀਸਾਇ ॥
હે માલિક! કબીર કહે છે કે મેં પોતાને પીસીને-પીસીને મહેંદી બનાવીને રાખેલ છે,

ਤੈ ਸਹ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛੀਆ ਕਬਹੂ ਨ ਲਾਈ ਪਾਇ ॥੧॥
પરંતુ તે ક્યારેય મારી વાત પૂછી નથી અને ન તો તે આ મહેંદીને પોતાના ચરણોથી લગાવી છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਮਹਿਦੀ ਕਰਿ ਕੈ ਰਖਿਆ ਸੋ ਸਹੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
નાનક કહે છે કે મેં પોતાને મહેંદી બનાવીને રાખેલ છે કેમ કે માલિક મારા પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે.

ਆਪੇ ਪੀਸੈ ਆਪੇ ਘਸੈ ਆਪੇ ਹੀ ਲਾਇ ਲਏਇ ॥
તે પોતે જ મહેંદીને પીસે છે, પોતે જ આને ઘસે છે અને પોતે જ ચરણોથી લગાવી લે છે.

ਇਹੁ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਖਸਮ ਕਾ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੨॥
આ પ્રેમનો વાટકો માલિક-પ્રભુનો પોતાનો છે, જેને તે ઇચ્છે છે, તેને જ આ પીવા માટે દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਵੇਕੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈਅਨੁ ਸਭ ਹੁਕਮਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ਸਮਾਹੀ ॥
પરમાત્માએ અનેક પ્રકારની સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે, તેના હુકમથી જીવ જન્મે તેમજ મરે છે અને સૃષ્ટિનો પ્રલય થવા પર સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸਦਾ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
હે પરમાત્મા! તું પોતે જ પોતાની સૃષ્ટિને ખુશ થાય છે અને તારા જેવું બીજું કોઈ નથી.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖੁ ਤੂ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਹੀ ॥
જેમ તને સ્વીકાર હોય છે, તેમ જ તું જીવોને રાખે છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ તું જ્ઞાન આપે છે.

ਸਭਨਾ ਤੇਰਾ ਜੋਰੁ ਹੈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਹੀ ॥
બધા જીવો પર તારું જ બળ ચાલે છે, જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ તું ચાલે છે.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡ ਮੈ ਨਾਹਿ ਕੋ ਕਿਸੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈ ॥੨॥
મને તારા જેવો મહાન બીજો કોઈ નજર આવતો નથી, હું આ વાત કોને કહીને સંભળાવું? ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્વોક મહેલ ૩॥

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਫਿਰੀ ਫਾਵੀ ਹੋਈ ਭਾਲਿ ॥
હે બહેનપણી! ભ્રમમાં પડીને ભુલાયેલી હું આખા જગતમાં ઘુમતી રહું છું અને પોતાના પ્રિય-પ્રભુને શોધતા પાગલ થઈ ગઈ છું.

ਸੋ ਸਹੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਦੇਵਈ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ॥
જો મારો પ્રભુ મને શાંતિ દેતો નથી તો તેનાથી મારુ શું જોર ચાલી શકે છે?

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਅੰਤਰਿ ਰਖੀਐ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તેની બહેનપણી તેને સમજાવે છે કે ગુરુની કૃપાથી પ્રભુનું ધ્યાન-મનન થઈ શકે છે અને તેને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખવો જોઈએ.

ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਸਹੁ ਪਾਇਆ ਜਾ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਕਰਤਾਰਿ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે જયારે કર્તારની કૃપા થાય છે તો ઘર બેઠા જ માલિકને મેળવી શકાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਧੰਧਾ ਧਾਵਤ ਦਿਨੁ ਗਇਆ ਰੈਣਿ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ॥
દુનિયાના કાર્યોમાં ભાગીને જ સંપૂર્ણ દિવસ વીતી ગયો છે અને રાત સૂઈને ગુમાવી દીધી છે.

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇਆ ਮਨਮੁਖਿ ਚਲਿਆ ਰੋਇ ॥
અસત્ય બોલીને માયારૂપી ઝેર સેવન કરી લીધું છે અને હવે મનમાની કરનાર જીવ રોતો પસ્તાઈને જગતથી ચાલ્યો ગયો છે.

ਸਿਰੈ ਉਪਰਿ ਜਮ ਡੰਡੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
માથા પર યમની સજા વાગી રહીં છે અને દ્વૈતભાવમાં લાગીને બધી પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દીધી છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਦੇ ਨ ਚੇਤਿਓ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਹੋਇ ॥
જેને પ્રભુનું નામ ક્યારેય યાદ કર્યું નથી, તેને જન્મ-મરણનો ચક્ર બીજી વાર પડી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਜਮ ਡੰਡੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેના મનમાં પ્રભુ વસી જાય છે, તેને યમની સજા કોઈ લાગતી નથી.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે તે સરળ સ્થિતિમાં સત્યથી મળી રહે છે પરંતુ આ સરળ સ્થિતિ પ્રભુ-કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਕਿ ਆਪਣੀ ਸਿਫਤੀ ਲਾਇਅਨੁ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤੀ ॥
પરમાત્માએ કોઈને સદ્દગુરૂનો મત આપીને પોતાની સ્તુતિ કરવામાં લગાવેલ છે.

ਇਕਨਾ ਨੋ ਨਾਉ ਬਖਸਿਓਨੁ ਅਸਥਿਰੁ ਹਰਿ ਸਤੀ ॥
તેને કોઈ મહાપુરૂષોને નામ આપીને સત્યમાં સ્થિર કરેલ છે.

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੋ ਹੁਕਮਿ ਕਰਹਿ ਭਗਤੀ ॥
વાયુ દેવતા, વરુણ દેવતા તેમજ આગની દેવ બધા તેના હુકમમાં જ ભક્તિ કરે છે.

ਏਨਾ ਨੋ ਭਉ ਅਗਲਾ ਪੂਰੀ ਬਣਤ ਬਣਤੀ ॥
આ દેવતાઓની પરમાત્મા પર સંપૂર્ણ નિષ્ઠા છે અને જગતની સંપૂર્ણ રચના બનેલી છે.

ਸਭੁ ਇਕੋ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਦਾ ਮੰਨਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥੩॥
બધા પર પરમાત્માનો હુકમ જ સક્રિય છે અને તેના આદેશનું પાલન કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਕਬੀਰ ਕਸਉਟੀ ਰਾਮ ਕੀ ਝੂਠਾ ਟਿਕੈ ਨ ਕੋਇ ॥
હે કબીર! રામની પરીક્ષા એવી છે કે કોઈ પણ અસત્ય મનુષ્ય તેના પર ટકી શકતો નથી.

ਰਾਮ ਕਸਉਟੀ ਸੋ ਸਹੈ ਜੋ ਮਰਜੀਵਾ ਹੋਇ ॥੧॥
જે જીવનમુક્ત થાય છે, તે જ રામની પરીક્ષા પર ખારો ઉતરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਿਉ ਕਰਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਾਰੀਐ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਰਤਕੁ ਹੋਇ ॥
આ મનને કેવી રીતે મારી શકાય છે અને જીવ કેવી રીતે લાલચ તરફથી મૃતક થઈ જાય?

ਕਹਿਆ ਸਬਦੁ ਨ ਮਾਨਈ ਹਉਮੈ ਛਡੈ ਨ ਕੋਇ ॥
કોઈ પણ અભિમાનને છોડતું નથી અને ના તો શબ્દ-ગુરુનું પાલન કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਉਮੈ ਛੁਟੈ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਸੋ ਹੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેનો અભિમાન છૂટી જાય છે, તે જ જીવન મુક્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે પરમાત્મા જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે, તેને જ મુક્તિ મળી છે અને પછી તેને કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜੀਵਤ ਮਰਣਾ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥
જીવંત જ મરવાની વાતો તો દરેક કોઈ કરે છે પરંતુ જીવન-મુક્તિ કેવી રીતે થાય છે?

ਭੈ ਕਾ ਸੰਜਮੁ ਜੇ ਕਰੇ ਦਾਰੂ ਭਾਉ ਲਾਏਇ ॥
જો જીવ પરમાત્માનું આસ્થારૂપી ભયનો સંયમ ધારણ કરે અને પ્રેમની દવાનો ઉપયોગ કરે અને

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੁਖ ਸਹਜੇ ਬਿਖੁ ਭਵਜਲੁ ਨਾਮਿ ਤਰੇਇ ॥
રોજ તેનું ગુણગાન કરે તો સરળ સ્વભાવ જ સુખપૂર્વક નામ દ્વારા ઝેરરૂપી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੩॥
હે નાનક! જેના પર તેની કરુણા-દ્રષ્ટિ થાય છે, તે જીવન-મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਰਚਾਇਓਨੁ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਵਰਤਾਰਾ ॥
પ્રભુએ દ્વૈતભાવ ઉત્પન્ન કર્યો છે અને દુનિયા ભરમાં ત્રિગુણાત્મક માયાનો ફેલાવ છે.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਉਪਾਇਅਨੁ ਹੁਕਮਿ ਕਮਾਵਨਿ ਕਾਰਾ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ - આ ત્રિદેવ પરમાત્માએ જ ઉત્પન્ન કર્યા છે અને તે હુકમથી જ કાર્ય કરે છે.

ਪੰਡਿਤ ਪੜਦੇ ਜੋਤਕੀ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
પંડિત તેમજ જ્યોતિષી ગ્રંથ વાંચતા રહે છે પરંતુ તેને યથાર્થ જ્ઞાનની સમજ થતી નથી.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਹੈ ਸਚੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
હે સાચા સર્જનહાર! આ બધી દુનિયા તારી રમત છે.

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਈ ॥੪॥
જેને તું ઇચ્છે છે, તેને મુક્ત કરી દે છે અને તે સાચા શબ્દમાં જ જોડાય જાય છે ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨ ਕਾ ਝੂਠਾ ਝੂਠੁ ਕਮਾਵੈ ॥
મનનો અસત્ય મનુષ્ય હંમેશા અસત્યનું જ કાર્ય કરે છે.

ਮਾਇਆ ਨੋ ਫਿਰੈ ਤਪਾ ਸਦਾਵੈ ॥
તે પોતાને તપસ્વી કહેવડાવે છે પરંતુ ધન માટે અહીં-તહીં ઘુમતો રહે છે.

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਗਹੈ ॥
ભ્રમમાં ભુલાયેલ તે બધાં તીર્થોમાં ભ્રમણ કરતો રહે છે,

ਓਹੁ ਤਪਾ ਕੈਸੇ ਪਰਮ ਗਤਿ ਲਹੈ ॥
પરંતુ આવો તપસ્વી કઈ રીતે પરમગતિ પ્રાપ્ત કરી શકે છે?

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
હે નાનક! ગુરુના આશીર્વાદથી જે સત્યની સાધના કરે છે,

ਨਾਨਕ ਸੋ ਤਪਾ ਮੋਖੰਤਰੁ ਪਾਵੈ ॥੧॥
આવો તપસ્વી જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੋ ਤਪਾ ਜਿ ਇਹੁ ਤਪੁ ਘਾਲੇ ॥
સાચો તપસ્વી તે જ છે જે આવું તપ કરે છે કે

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲੈ ਸਬਦੁ ਸਮਾਲੇ ॥
સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરી શબ્દ-સાધનાની તપસ્યા કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਇਹੁ ਤਪੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવારૂપી તપસ્યા જ પરમાત્માને સ્વીકાર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਤਪਾ ਦਰਗਹਿ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! આવો તપસ્વી જ સત્યના દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਰਾਤਿ ਦਿਨਸੁ ਉਪਾਇਅਨੁ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਵਰਤਣਿ ॥
દુનિયાનો કાર્ય-વ્યવહાર કરવા માટે પરમાત્માએ રાત અને દિવસ ઉત્પન્ન કર્યા છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਆਨੇਰੁ ਬਿਨਾਸਣਿ ॥
ગુરુ મત પ્રમાણે જ હૃદયમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે અને અજ્ઞાનરૂપી અંધારાનો વિનાશ થઈ જાય છે.

ਹੁਕਮੇ ਹੀ ਸਭ ਸਾਜੀਅਨੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ॥
પ્રભુએ પોતાના હુકમથી આખા વિશ્વની રચના કરી છે અને તે કણ-કણમાં હાજર છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਭਣਿ ॥
તે સર્વશક્તિમાન છે અને ગુરુમુખ બનીને હંમેશા પરમાત્માનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ.

ਸਬਦੇ ਹੀ ਸੋਝੀ ਪਈ ਸਚੈ ਆਪਿ ਬੁਝਾਈ ॥੫॥
શબ્દ દ્વારા જ સમજ પ્રાપ્ત થઈ છે અને સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માએ પોતે જ જ્ઞાન આપ્યું છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਅਭਿਆਗਤ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਜਿਨ ਕੇ ਚਿਤ ਮਹਿ ਭਰਮੁ ॥
જેના હૃદયમાં ભ્રમ છે, ઘરમાં આવેલા સાધુ કે ફકીરને મુલાકાતી કહેવાતો નથી.

ਤਿਸ ਦੈ ਦਿਤੈ ਨਾਨਕਾ ਤੇਹੋ ਜੇਹਾ ਧਰਮੁ ॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં આવા મનુષ્યને દીધેલ દાનનું પુણ્ય ફળ પણ તેવું જ હોય છે.

ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਤਾ ਕਾ ਭੂਖਾ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જે નિર્ભય નિરંજન પ્રભુના પરમપદને મેળવવાનો ભૂખ્યો હોય છે,

ਤਿਸ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਨਾਨਕਾ ਵਿਰਲਾ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ જ આવું ભોજન મેળવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਅਭਿਆਗਤ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਜਿ ਪਰ ਘਰਿ ਭੋਜਨੁ ਕਰੇਨਿ ॥
તેને અતિથિ કહેવાતો નથી, જે પારકા ઘરમાં ભોજન કરે છે અને

ਉਦਰੈ ਕਾਰਣਿ ਆਪਣੇ ਬਹਲੇ ਭੇਖ ਕਰੇਨਿ ॥
તે ફક્ત પોતાનું પેટ ભરવા માટે ખુબ વેશ ધારણ કરે છે.

ਅਭਿਆਗਤ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਆਤਮ ਗਉਣੁ ਕਰੇਨਿ ॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં મુલાકાતી તે જ છે, જે પોતાના આત્મ-તીર્થની યાત્રા કરતો રહે છે.

ਭਾਲਿ ਲਹਨਿ ਸਹੁ ਆਪਣਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਰਹਣੁ ਕਰੇਨਿ ॥੨॥
તે પરમાત્માને શોધી લે છે અને પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ કરી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅੰਬਰੁ ਧਰਤਿ ਵਿਛੋੜਿਅਨੁ ਵਿਚਿ ਸਚਾ ਅਸਰਾਉ ॥
પરમાત્માએ આકાશ અને ધરતીને એક બીજાથી અલગ કરીને બંનેની વચ્ચે પોતાની શક્તિનો આધાર આપી રાખ્યો છે.

ਘਰੁ ਦਰੁ ਸਭੋ ਸਚੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
તે ઘર તેમજ દરવાજા બધા સત્ય છે, જેમાં પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરાય છે.

ਸਭੁ ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥
આખી દુનિયામાં પરમાત્માનો હુકમ જ સર્વોપરી છે અને ગુરુમુખ સત્યમાં જ જોડાય જાય છે.

ਸਚਾ ਆਪਿ ਤਖਤੁ ਸਚਾ ਬਹਿ ਸਚਾ ਕਰੇ ਨਿਆਉ ॥
સત્યના સાક્ષાતરૂપ પરમાત્માનું સિંહાસન પણ સત્ય છે, જ્યાં તે બેસીને સાચું ન્યાય કરે છે.

ਸਭੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ॥੬॥
વિશ્વમાં દરેક તરફ પરમસત્યનો જ ફેલાવ થઈ રહ્યો છે અને ગુરુ જ તે અલખ પ્રભુના દર્શન કરાવે છે ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਰੈਣਾਇਰ ਮਾਹਿ ਅਨੰਤੁ ਹੈ ਕੂੜੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આ જગત-સમુદ્રમાં એક પરમાત્મા જ અનંત છે, બાકી બધી આખી દુનિયા જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે.

ਭਾਣੈ ਚਲੈ ਆਪਣੈ ਬਹੁਤੀ ਲਹੈ ਸਜਾਇ ॥
જે મનુષ્ય જીવનમાં મનમરજી કરે છે, તેને ખુબ સજા ભોગવી પડે છે.

ਰੈਣਾਇਰ ਮਹਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੈ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
આ જગત-સમુદ્રમાં બધું જ પ્રાપ્ય છે પરંતુ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਚਲੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જો જીવ પરમાત્માની ઇચ્છા પ્રમાણે ચાલે તો તેને નવ નિધિઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਹਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਜਨਮਿ ਬਿਨਾਸੁ ॥
જેને સરળ સ્વભાવ શ્રદ્ધાથી સદ્દગુરૂની સેવા કરી નથી, અહંકારમાં જ તેના જન્મનો અંત થઇ ગયો છે.

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨ ਚਖਿਓ ਕਮਲੁ ਨ ਹੋਇਓ ਪਰਗਾਸੁ ॥
જેની જીભે હરિ-નામરૂપી રસનો સ્વાદ ચાખ્યો નથી, તેના હૃદય-કમળમાં પ્રકાશ થયો નથી.

ਬਿਖੁ ਖਾਧੀ ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਣਾਸੁ ॥
તે મનમુખી માયારુપી ઝેર ખાઇને જ મરી ગયો છે અને માયાના મોહે તેનો વિનાશ કરી દીધો છે.

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਵਾਸੁ ॥
એક પરમાત્માના નામ વગર તેનું જીવવું તેમજ રહેવું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚਾ ਤਾ ਹੋਵੈ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ॥
જે સાચો પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો તે દાસોનો દાસ બની જાય છે.

ਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕਬਹਿ ਨ ਛੋਡੈ ਪਾਸੁ ॥
ત્યારે તે રાત-દિવસ સદ્દગુરૂની સેવા કરતો રહે છે અને ક્યારેય પણ તેનો સાથ છોડતો નથી.

ਜਿਉ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਅਲਿਪਤੋ ਵਰਤੈ ਤਿਉ ਵਿਚੇ ਗਿਰਹ ਉਦਾਸੁ ॥
જેમ કમળનું ફૂલ જળમાં નિર્લિપ્ત રહે છે, તેમ જ ગૃહસ્થમાં રહીને ત્યાગી બની રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ਸਭੁ ਕੋ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵ ਹਰਿ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેમ ગુણોના ભંડાર પરમાત્માને યોગ્ય લાગે છે, દરેક કોઈ જીવ તેની મરજીથી તેમ જ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਛਤੀਹ ਜੁਗ ਗੁਬਾਰੁ ਸਾ ਆਪੇ ਗਣਤ ਕੀਨੀ ॥
૩૬ યુગ ગાઢ અંધકાર બની રહેતું હતું, પછી તું જ તેને પોતાને પ્રગટ કર્યો.

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਸਾਜੀਅਨੁ ਆਪਿ ਮਤਿ ਦੀਨੀ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરીને જીવોને સંમતિ આપી.

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਸਾਜਿਅਨੁ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਗਣਤ ਗਣੀਨੀ ॥
તેને સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્રોની રચના કરી તથા પાપ-પુણ્યના કર્મોનો લેખ લખ્યો છે.

ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਏ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਪਤੀਨੀ ॥
જેને તે જ્ઞાન દે છે, તે જ આ તફાવતને સમજે છે અને પછી તેનું મન સત્ય નામમાં વિશ્વસ્ત થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਈ ॥੭॥
પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે અને પોતે જ કૃપા કરીને જીવને સાથે મળાવી લે છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਸਭੋ ਰਤੁ ਹੈ ਰਤੁ ਬਿਨੁ ਤੰਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
આ આખું શરીર રક્તથી પુષ્કળ છે અને રક્ત વગર શરીરનો સંચાર થતો નથી.

ਜੋ ਸਹਿ ਰਤੇ ਆਪਣੈ ਤਿਨ ਤਨਿ ਲੋਭ ਰਤੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના રંગમાં લીન થઈ જાય છે, તેના મનમાં લોભરૂપી રક્ત હોતું નથી.

ਭੈ ਪਇਐ ਤਨੁ ਖੀਣੁ ਹੋਇ ਲੋਭ ਰਤੁ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
મનમાં ભય ઉત્પન્ન થવાથી શરીર ક્ષીણ થઈ જાય છે અને તેમાંથી લોભરૂપી રક્ત નીકળી જાય છે.

ਜਿਉ ਬੈਸੰਤਰਿ ਧਾਤੁ ਸੁਧੁ ਹੋਇ ਤਿਉ ਹਰਿ ਕਾ ਭਉ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਇ ॥
જેમ આગમાં ધાતુ નાખવાથી શુદ્ધ થઈ જાય છે, તેમ જ પ્રભુ ભય દુર્બુદ્ધિ રૂપી ગંદકીને મનથી કાઢી દે છે.

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਜੋ ਰਤੇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ ભક્તજન સુંદર છે, જે પરમાત્માથી રંગ લગાવીને તેમાં લીન થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਤਾ ਬਨਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જ્યારે રામકલી રાગ દ્વારા ગુણગાન કર્યું તો રામ મારા મનમાં વસી ગયો અને મારું સુંદર શણગાર બની ગયું.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸਿਆ ਤਾ ਸਉਪਿਆ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੁ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દ દ્વારા હૃદય-કમળ આનંદિત થઈ ગયું તો પરમાત્માએ મને ભક્તિનો ભંડાર સોંપી દીધો.

ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਤਾ ਜਾਗਿਆ ਚੂਕਾ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰੁ ॥
જ્યારે બધો ભ્રમ દૂર થઈ ગયો તો આ મન જાગૃત થઈ ગયું અને અજ્ઞાનનો અંધકાર સમાપ્ત થઈ ગયો.

ਤਿਸ ਨੋ ਰੂਪੁ ਅਤਿ ਅਗਲਾ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રીનો પરમાત્માથી પ્રેમ હોય છે, તેને અતિ સુંદર રૂપ ચઢી જાય છે અને

ਸਦਾ ਰਵੈ ਪਿਰੁ ਆਪਣਾ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥
તે શોભાવાન નારી હંમેશા જ પોતાના પ્રિયતમની સાથે આનંદ કરે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਸੀਗਾਰੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਜਾਸਨਿ ਜਨਮੁ ਸਭੁ ਹਾਰਿ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ-સ્ત્રી શણગાર કરવાનું જાણતી નથી અને તે પોતાનું આખુ જીવન હારીને જગતથી ચાલી જાય છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰਹਿ ਨਿਤ ਜੰਮਹਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
જે જીવરૂપી નારી પરમાત્માની ભક્તિ વગર બીજા શણગાર કરે છે, તે રોજ જન્મ-મરણમાં નષ્ટ થાય છે.

ਸੈਸਾਰੈ ਵਿਚਿ ਸੋਭ ਨ ਪਾਇਨੀ ਅਗੈ ਜਿ ਕਰੇ ਸੁ ਜਾਣੈ ਕਰਤਾਰੁ ॥
તે સંસારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરતી નથી અને આગળ પરલોકમાં પ્રભુ જ જાણે છે, શું વ્યવહાર કરાય.

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਏਕੁ ਹੈ ਦੁਹੁ ਵਿਚਿ ਹੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે નાનક! એક પ્રભુ જ સત્ય છે અને બાકી સંસાર જન્મ-મરણ બંનેમાં પડેલ છે.

ਚੰਗੈ ਮੰਦੈ ਆਪਿ ਲਾਇਅਨੁ ਸੋ ਕਰਨਿ ਜਿ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾਰੁ ॥੨॥
પરમાત્માએ પોતે જ જીવોને સારા તેમજ ખરાબ કાર્યોમાં લગાવેલ છે, આથી જીવ તે જ કાંઈ કરે છે, જે તે તેનાથી કરાવે છે ॥૨॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵਈ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર્યા વગર મનને શાંતિ મળતી નથી અને ના તો દ્વૈતભાવ દૂર થાય છે.

ਜੇ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
જો અમે વધુ મેળવવાની ઇચ્છા કરીએ તો પણ ભાગ્ય વગર પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ ॥
જેના અંતરમનમાં લોભરૂપી વિકાર છે, તે દ્વૈતભાવમાં જ નષ્ટ થાય છે.

ਤਿਨ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર સમાપ્ત થતું નથી અને તે અભિમાનમાં જ દુઃખી થતો રહે છે.

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸੋ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
જેને પોતાનું મન ગુરુથી લગાવ્યું છે, તેમાંથી કોઈ પણ દાનથી ખાલી રહેતું નથી.

ਤਿਨ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਓਇ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ ॥
તેને ન તો યમનું નિમંત્રણ આવે છે અને ન તો દુઃખ સહન કરવું પડે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੩॥
હે નાનક! આવો ગુરુમુખ સંસાર-સાગરથી પાર થઈ ગયો છે અને આ શબ્દ દ્વારા સત્યમાં જ જોડાય ગયો છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪਿ ਅਲਿਪਤੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਹੋਰਿ ਧੰਧੈ ਸਭਿ ਧਾਵਹਿ ॥
બીજા બધા જીવ દુનિયાના કાર્યોમાં અહીં-તહીં ભાગતા રહે છે પરંતુ પ્રભુ આ કાર્યોથી હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਆਪਿ ਨਿਹਚਲੁ ਅਚਲੁ ਹੈ ਹੋਰਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ॥
તે નિશ્ચલ તેમજ સ્થિર છે પરંતુ બીજા જીવ આવકજાવકમાં પડી રહે છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
ગુરુમુખ બનીને હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન કરવું જોઈએ, ત્યારે જ પરમસુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਈਐ ਸਚਿ ਸਿਫਤਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥
આવો જીવ પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરી લે છે અને પ્રભુની સ્તુતિમાં જ લીન રહે છે.

ਸਚਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥੮॥
તે સાચો પરમેશ્વર ગહન-ગંભીર છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ આ સત્યની સમજ થાય છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਸਭੋ ਵਰਤੈ ਸਚੁ ॥
હે જીવ! સત્ય નામનું ધ્યાન કર્યા કર, ત્યારથી આખા વિશ્વમાં સત્યનો જ ફેલાવે છે.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਜੋ ਬੁਝੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ਸਚੁ ॥
હે નાનક! જે પરમાત્માના હુકમને સમજી લે છે, તેને સત્યસ્વરૂપી ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰਤਾ ਫਿਰੈ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਸਚੁ ॥
જે મનુષ્ય મુખથી વાતો જ કરતો રહે છે અને હુકમને સમજતો નથી, તેને સત્યનો બોધ થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸੋ ਭਗਤੁ ਹੋਇ ਵਿਣੁ ਮੰਨੇ ਕਚੁ ਨਿਕਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! જે પરમાત્માની ઈચ્છાને માને છે, તે જ ભક્ત થાય છે અને પ્રભુ ઈચ્છાને ન માનનાર જીવ અસત્ય તેમજ કાચો જ સિદ્ધ થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਓਨਾ ਅੰਦਰਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ મધુર વાણી બોલવાનું જ જાણતો નથી, કારણ કે તેના મનમાં કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકાર ભરેલ હોય છે.

ਓਇ ਥਾਉ ਕੁਥਾਉ ਨ ਜਾਣਨੀ ਉਨ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ॥
તેના અંતરમનમાં લોભરૂપી વિકાર હોય છે, જેનાથી તે સારા ખરાબને જાણતો નથી.

ਓਇ ਆਪਣੈ ਸੁਆਇ ਆਇ ਬਹਿ ਗਲਾ ਕਰਹਿ ਓਨਾ ਮਾਰੇ ਜਮੁ ਜੰਦਾਰੁ ॥
તે પોતાના સ્વાર્થ માટે આવીને બેસે અને વાતો કરે છે અને પરિણામ સ્વરૂપ નિર્દયી યમથી સજા ભોગવે છે.

ਅਗੈ ਦਰਗਹ ਲੇਖੈ ਮੰਗਿਐ ਮਾਰਿ ਖੁਆਰੁ ਕੀਚਹਿ ਕੂੜਿਆਰ ॥
આગળ પરલોકમાં પણ તેના કર્મોનો લેખ-જોખ મંગાય છે તથા અશુભ કર્મોને કારણે તે અસત્યને પીટી-પીટીને ખુવાર કરાય છે.

ਏਹ ਕੂੜੈ ਕੀ ਮਲੁ ਕਿਉ ਉਤਰੈ ਕੋਈ ਕਢਹੁ ਇਹੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
થોડો વિચાર કરો અને તારણ કાઢો કે એ અહંકારી જીવોના મનમાંથી અસત્યની ગંદકી કેવી રીતે દૂર કરી શકાય?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਏ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟਣਹਾਰੁ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે તો તે તેના મનમાં નામ દ્રઢ કરાવી દે છે, પરમાત્માનું નામ બધા પાપોનો નાશ કરનાર છે.

ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਨਾਮੋ ਆਰਾਧੇ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕਰਹੁ ਸਭਿ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥
તે ભક્તને બધા પ્રણામ કરે, જે રોજ નામ જપે અને નામની પ્રાર્થના કરતો રહે છે.

ਮਲੁ ਕੂੜੀ ਨਾਮਿ ਉਤਾਰੀਅਨੁ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਹੋਆ ਸਚਿਆਰੁ ॥
જ્યારે નામે અસત્યની ગંદકી ઉતારી દીધી તો તે પણ નામ જપીને સત્યવાદી બની ગયો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਦੇ ਏਹਿ ਚਲਤ ਹਹਿ ਸੋ ਜੀਵਉ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેની આ અદભૂત લીલા રહી છે, તે દાતાર અમર છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਨਾਹਿ ਕਿਸੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ॥
હે પરમાત્મા! તારા જેવો મોટો બીજો કોઈ દાતા નથી, પછી તારા સિવાય કોને પોતાનું દુઃખ-ઇજા સંભળાવાય.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇ ਜਿਥਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਈਐ ॥
જ્યારે મનનો અહંકાર દૂર થઈ જાય છે તો ગુરુની કૃપાથી જ સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਰਸ ਕਸ ਸਾਦਾ ਬਾਹਰਾ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈਐ ॥
તું દુનિયાના બધા રસો-ભોગોથી દૂર રહેનાર છે અને તારી મહિમા સત્ય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਦੇਇ ਆਪਿ ਲਏ ਮਿਲਾਈਐ ॥
જેના પર તું કરુણા કરે છે, તેને જ નામનું દાન દે છે અને પછી પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਖਿਓਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸੈ ਪਿਆਈ ॥੯॥
જીવના હૃદયમાં જ અમૃત રાખેલું છે પરંતુ ગુરુના માધ્યમથી કોઈ દુર્લભને જ નામ અમૃત પીવડાવે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬਾਣੀਆ ਕਹਾਣੀਆ ਪੁਤ ਸਪੁਤ ਕਰੇਨਿ ॥
પોતાના પૂર્વજોની વાર્તાઓ તેના પુત્રને સુપુત્ર કરતો રહે છે.

ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ ਸੁ ਮੰਨਿ ਲੈਨਿ ਸੇਈ ਕਰਮ ਕਰੇਨਿ ॥
જે સદ્દગુરુને યોગ્ય લાગે છે, તેને તે માની લે છે અને પછી તે જ કર્મ તે પોતે પણ કરે છે.

ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਬਿਆਸ ਸੁਕ ਨਾਰਦ ਬਚਨ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰੇਨਿ ॥
તું નિઃસંકોચ સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્રો, વ્યાસ, શુકદેવ, દેવર્ષિ નારદ દ્વારા આ વિશે વિશ્લેષણ કરી લે, તે આખી સૃષ્ટિને આ જ ઉપદેશ કરે છે.

ਸਚੈ ਲਾਏ ਸਚਿ ਲਗੇ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਮਾਲੇਨਿ ॥
સત્યમાં તે જ લાગ્યા છે જેને સાચા પરમાત્માએ પોતે લગાવ્યો છે અને આ હંમેશા સત્યનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਭਏ ਜਿ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! જગતમાં આવેલ તે જ મનુષ્ય સ્વીકાર થાય છે, જેને પોતાની બધી વંશાવલીને સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારી દીધી છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰੂ ਜਿਨਾ ਕਾ ਅੰਧੁਲਾ ਸਿਖ ਭੀ ਅੰਧੇ ਕਰਮ ਕਰੇਨਿ ॥
જેનો ગુરુ જ અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન છે, તેના શિષ્ય પણ અંધ કર્મ કરે છે.

ਓਇ ਭਾਣੈ ਚਲਨਿ ਆਪਣੈ ਨਿਤ ਝੂਠੋ ਝੂਠੁ ਬੋਲੇਨਿ ॥
તે પોતાની મરજીથી કાર્ય કરે છે અને રોજ અસત્ય બોલતો રહે છે.

ਕੂੜੁ ਕੁਸਤੁ ਕਮਾਵਦੇ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸਦਾ ਕਰੇਨਿ ॥
તે અસત્યનો વ્યવહાર કરે છે અને હંમેશા જ પારકી નિંદા કરવામાં લીન રહે છે.

ਓਇ ਆਪਿ ਡੁਬੇ ਪਰ ਨਿੰਦਕਾ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਡੋਬੇਨਿ ॥
પારકી નિંદા કરનાર નિંદક પોતે તો ડૂબે જ છે, પોતાના આખા કુળને પણ ડુબાડી દે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਤੁ ਓਇ ਲਾਏ ਤਿਤੁ ਲਗੇ ਉਇ ਬਪੁੜੇ ਕਿਆ ਕਰੇਨਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે બિચારાઓ પણ શું કરે? તેને જે તરફ લગાવ્યો છે, તે પેલી તરફ લાગેલ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭ ਨਦਰੀ ਅੰਦਰਿ ਰਖਦਾ ਜੇਤੀ ਸਿਸਟਿ ਸਭ ਕੀਤੀ ॥
આ જેટલી પણ દુનિયા પ્રભુએ ઉત્પન્ન કરી છે, બધાને પોતાની નજરમાં રાખે છે.

ਇਕਿ ਕੂੜਿ ਕੁਸਤਿ ਲਾਇਅਨੁ ਮਨਮੁਖ ਵਿਗੁਤੀ ॥
કોઈ સ્વેચ્છાચારીને અસત્યના કાર્યોમાં લગાવીને બરબાદ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਅੰਦਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ॥
કોઈ ગુરુમુખ હંમેશા જ તેનું ધ્યાન કરતો રહે છે અને તેના મનમાં પ્રભુથી પ્રેમ બનેલ હોય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਤਿਨ੍ ਵਾਤਿ ਸਿਪੀਤੀ ॥
જેના કોશમાં પુણ્ય-કર્મ છે, તેના મુખમાં હંમેશા જ પરમાત્માનું સ્તુતિગાન થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਚੁ ਸਿਫਤਿ ਸਨਾਈ ॥੧੦॥
હે નાનક! આપણે દરેક દમ નામનું ધ્યાન કરતું રહેવું જોઈએ, સત્યની સ્તુતિ કરવાથી જ તેમાં લીન થઈ શકાય છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਤੀ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਸਤੁ ਕਮਾਹਿ ॥
ધર્મી અથવા દાની મનુષ્ય પાપ કરીને ધર્મ અથવા દાનનો દેખાવ કરે છે અને

ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਘਰਿ ਦੇਵਣ ਜਾਹਿ ॥
ગુરુ ધન માટે શિક્ષા આપવા માટે શિષ્યોના ઘરમાં જાય છે.

ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖੈ ਖਟਿਐ ਭਾਉ ॥
સ્ત્રી પુરુષનો પ્રેમ માત્ર કામની સંપત્તિને કારણે જ છે,

ਭਾਵੈ ਆਵਉ ਭਾਵੈ ਜਾਉ ॥
જો ધન નથી તો સ્ત્રીને કોઈ ચિંતા નથી ભલે તેનો પતિ ઘર આવે કે ક્યાંય ચાલ્યો જાય.

ਸਾਸਤੁ ਬੇਦੁ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ ॥
હવે કોઈ પણ શાસ્ત્રો તેમજ વેદોને માનતો નથી અને

ਆਪੋ ਆਪੈ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ॥
પોતાના-પોતાના ઈષ્ટ દેવની પૂજા થઈ રહી છે.

ਕਾਜੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਹੈ ਨਿਆਇ ॥
કાજી ન્યાયાધીશ બનીને ન્યાય કરવા માટે બેઠો છે,

ਫੇਰੇ ਤਸਬੀ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ॥
તે લોક-દેખાવ માટે માળા ફેરવે છે અને ખુદા-ખુદા બોલતો રહે છે.

ਵਢੀ ਲੈ ਕੈ ਹਕੁ ਗਵਾਏ ॥
પરંતુ તે લાંચ લઈને બીજાનો હક છીનવી અન્યાય કરે છે.

ਜੇ ਕੋ ਪੁਛੈ ਤਾ ਪੜਿ ਸੁਣਾਏ ॥
કોઈ તેને પૂછે તો તે કોઈક શરહના શબ્દો વાંચીને સંભળાવે છે.

ਤੁਰਕ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕਨਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਹਿ ॥
મુસલમાનોનો મંત્ર અર્થાત કમલા હિન્દુ અધિકારીઓના કાનો તેમજ હૃદયમાં વસી ગયો છે.

ਲੋਕ ਮੁਹਾਵਹਿ ਚਾੜੀ ਖਾਹਿ ॥
લોકોને લૂંટે છે અને મુસલમાન હકીમોની પાસે હિંદુ ધર્મના નેતાઓની ચુગલી-નિંદા કરતો રહે છે.

ਚਉਕਾ ਦੇ ਕੈ ਸੁਚਾ ਹੋਇ ॥ ਐਸਾ ਹਿੰਦੂ ਵੇਖਹੁ ਕੋਇ ॥
હિન્દુ આશ્ચર્ય આપીને જ પવિત્ર બની રહે છે. કોઈ જોઈ લો, આવો હિન્દુ છે,

ਜੋਗੀ ਗਿਰਹੀ ਜਟਾ ਬਿਭੂਤ ॥
જે ગૃહસ્થીએ યોગી બનીને જટાઓ રાખી લીધી છે અને વિભૂતિ લગાવી લીધી છે.

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਰੋਵਹਿ ਪੂਤ ॥
તેનો પુત્ર તેની આગળ-પાછળ રોવે છે.

ਜੋਗੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜੁਗਤਿ ਗਵਾਈ ॥
તેને યોગનો વિચાર ગુમાવી લીધો છે અને તેનો સત્યથી મેળાપ થયો નથી.

ਕਿਤੁ ਕਾਰਣਿ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈ ॥
તેને પોતાના માથા પર ક્યાં કારણે રાખ નાખેલી છે?

ਨਾਨਕ ਕਲਿ ਕਾ ਏਹੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
હે નાનક! કળિયુગનું આ જ લક્ષણ તેમજ રીત છે કે

ਆਪੇ ਆਖਣੁ ਆਪੇ ਜਾਣੁ ॥੧॥
દરેક કોઈ પોતાના વખાણ પોતે કરનાર છે અને તે પોતે જ બીજાથી મોટો માનનાર છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹਿੰਦੂ ਕੈ ਘਰਿ ਹਿੰਦੂ ਆਵੈ ॥
જયારે કોઈ હિન્દુના ઘરમાં કોઈ હિંદુ બ્રાહ્મણ આવે છે

ਸੂਤੁ ਜਨੇਊ ਪੜਿ ਗਲਿ ਪਾਵੈ ॥
તો તે મંત્ર વાંચીને તેના ગળામાં સુત્રની જનોઈ નાખી દે છે.

ਸੂਤੁ ਪਾਇ ਕਰੇ ਬੁਰਿਆਈ ॥
જો આવો મનુષ્ય જનોઈ નાખીને ખરાબાઈ કરે તો

ਨਾਤਾ ਧੋਤਾ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
તેને નાહવા ધોવાની શુધ્ધતાથી પણ ક્યાંય સ્થાન મળતું નથી.

ਮੁਸਲਮਾਨੁ ਕਰੇ ਵਡਿਆਈ ॥
જો કોઈ મુસલમાન ખુદાના વખાણ કરતો રહે તો પણ

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਪੀਰੈ ਕੋ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
ગુરુ-પીર વગર તેને પણ ખુદાના ઘરે સ્થાન મળતું નથી.

ਰਾਹੁ ਦਸਾਇ ਓਥੈ ਕੋ ਜਾਇ ॥
ત્યાં પ્રભુના દરબારમાં જવાનો રસ્તો તો દરેક કોઈ પૂછતું રહે છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ ત્યાં જાય છે.

ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਭਿਸਤਿ ਨ ਪਾਇ ॥
શુભ કર્મ વગર કોઈ પણ સ્વર્ગ પ્રાપ્ત કરી શકાતું નથી.

ਜੋਗੀ ਕੈ ਘਰਿ ਜੁਗਤਿ ਦਸਾਈ ॥
જે કોઈ મનુષ્યએ યોગીના ઘરે જઈને તેનાથી યોગનો વિચાર પૂછ્યો છે તો

ਤਿਤੁ ਕਾਰਣਿ ਕਨਿ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਪਾਈ ॥
તેની ઇચ્છા માટે યોગીએ તેના કાનમાં મુદ્રાઓ નાખી દીધી છે.

ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਪਾਇ ਫਿਰੈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
મનુષ્ય મુદ્રાઓ પહેરીને સંસારમાં અહીં-તહીં જ ભટકતો રહે છે.

ਜਿਥੈ ਕਿਥੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥
પરંતુ સર્જનહાર પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે.

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਵਾਟਾਊ ॥
જગતમાં જેટલા પણ જીવ છે, તે બધા મુસાફર છે.

ਚੀਰੀ ਆਈ ਢਿਲ ਨ ਕਾਊ ॥
જ્યારે પણ કોઈ જીવને મૃત્યુનો નિમંત્રણ આવ્યો છે, તેને જવામાં ક્યારેય કોઈ વાર કરી નથી.

ਏਥੈ ਜਾਣੈ ਸੁ ਜਾਇ ਸਿਞਾਣੈ ॥
જેને આ લોકમાં પરમાત્માની ઓળખ થઈ જાય છે, તે પરલોકમાં પણ જઈને તેને ઓળખી લે છે.

ਹੋਰੁ ਫਕੜੁ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣੈ ॥
હિન્દુ તેમજ મુસલમાનના શુભ કર્મ વગર બીજું બધું વ્યર્થ છે.

ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਰਿ ਲੇਖਾ ਹੋਇ ॥
સત્યના દરબારમાં બધા જીવોના કર્મોના હિસાબ-કિતાબ થાય છે અને

ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਤਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥
શુભ કર્મો વગર કોઈની પણ મુક્તિ સંભવ નથી.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਖਾਣੈ ਕੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਪੁਛ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પરમ સત્ય પરમાત્માનું નામ જપનાર જીવની આગળ પરલોકમાં કોઈ પૂછપરછ થતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਆਖੀਐ ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਗੜੁ ॥
આ મનુષ્ય શરીરરૂપી કિલ્લો હરિનું મંદિર કહેવાય છે.

ਅੰਦਰਿ ਲਾਲ ਜਵੇਹਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੜੁ ॥
આમાં લાલ તેમજ જવાહરરૂપી શુભ ગુણ પડ્યા છે. આને પ્રાપ્ત કરવા માટે ગુરુના માધ્યમથી હરિનું નામ જપ.

ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਸਰੀਰੁ ਅਤਿ ਸੋਹਣਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜੁ ॥
આ શરીરરૂપી હરિનું મંદિર ખુબ સુંદર છે, આથી હરિ નામને મનમાં વસાવી લે.

ਮਨਮੁਖ ਆਪਿ ਖੁਆਇਅਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਨਿਤ ਕੜੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ પોતે જ કુમાર્ગગામી થાય છે અને રોજ મોહ-માયામાં ફસાઈને દુઃખી થતો રહે છે.

ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਹੈ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥੧੧॥
બધાનો માલિક એક પરમાત્મા જ છે, પરંતુ ઉત્તમ ભાગ્યથી જ તેને પ્રાપ્ત કરાય છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾ ਸਤਿ ਦੁਖੀਆ ਨਾ ਸਤਿ ਸੁਖੀਆ ਨਾ ਸਤਿ ਪਾਣੀ ਜੰਤ ਫਿਰਹਿ ॥
દુઃખ ભોગવવા, સુખમાં લીન રહેવા તેમજ જળમાં જીવોની જેમ ડુબકીઓ લગાવવાથી પણ સિદ્ધિ મળતી નથી.

ਨਾ ਸਤਿ ਮੂੰਡ ਮੁਡਾਈ ਕੇਸੀ ਨਾ ਸਤਿ ਪੜਿਆ ਦੇਸ ਫਿਰਹਿ ॥
માથાના વાળ કઢાવવાથી તેમજ વિદ્યા વાંચીને દેશ-પ્રદેશમાં ભટકવાથી પણ સિદ્ધિ થતી નથી.

ਨਾ ਸਤਿ ਰੁਖੀ ਬਿਰਖੀ ਪਥਰ ਆਪੁ ਤਛਾਵਹਿ ਦੁਖ ਸਹਹਿ ॥
વૃક્ષ, પર્વતોમાં રહીને અને પોતાને આરાથી ચિરાવીને દુઃખ સહેવાથી પણ સિદ્ધિ થતી નથી.

ਨਾ ਸਤਿ ਹਸਤੀ ਬਧੇ ਸੰਗਲ ਨਾ ਸਤਿ ਗਾਈ ਘਾਹੁ ਚਰਹਿ ॥
હાથીને સાંકળથી બાંધીને તેમજ ગાયને ઘાસ ચરાવવાથી પણ સિદ્ધિ થતી નથી.

ਜਿਸੁ ਹਥਿ ਸਿਧਿ ਦੇਵੈ ਜੇ ਸੋਈ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਤਿਸੁ ਆਇ ਮਿਲੈ ॥
જે પરમાત્માના હાથમાં સિદ્ધિ છે, જો તે કોઈને સિદ્ધિ આપે તો જ તે તેને આવીને મળે છે,
જેને સિદ્ધિ દે છે.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕਉ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ਜਿਸੁ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਸਬਦੁ ਰਵੈ ॥
હે નાનક! આ કીર્તિ તેને જ મળે છે, જેના હૃદયમાં બ્રહ્મ-શબ્દ વસી જાય છે.

ਸਭਿ ਘਟ ਮੇਰੇ ਹਉ ਸਭਨਾ ਅੰਦਰਿ ਜਿਸਹਿ ਖੁਆਈ ਤਿਸੁ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ॥
પરમાત્માનું ફરમાન છે કે બધા શરીર મારા જ બનેલ છે અને બધામાં હું જ હાજર છું, જેને હું
કુમાર્ગગામી કરી દઉં છું, તેને કોણ સત્માર્ગ બતાવી શકે છે.

ਜਿਸਹਿ ਦਿਖਾਲਾ ਵਾਟੜੀ ਤਿਸਹਿ ਭੁਲਾਵੈ ਕਉਣੁ ॥
જેને માર્ગદર્શન કરે છે, તેને કોણ ભુલાવી શકે છે?

ਜਿਸਹਿ ਭੁਲਾਈ ਪੰਧ ਸਿਰਿ ਤਿਸਹਿ ਦਿਖਾਵੈ ਕਉਣੁ ॥੧॥
જેને આરંભથી જ રસ્તો ભુલાવી દીધો છે, તેને કોણ રસ્તો દેખાડી શકે છે? ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਜੋ ਨਿਗ੍ਰਹੁ ਕਰੈ ॥
તે ગૃહસ્થી ઉત્તમ છે, જે પોતાની ઇન્દ્રિયોને નિયંત્રણમાં રાખે છે.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਭੀਖਿਆ ਕਰੈ ॥
તે જપ, તપ તેમજ સંયમને ભિક્ષા બનાવી લે છે અને

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਕਰੇ ਸਰੀਰੁ ॥
પોતાના શરીરને દાન-પુણ્ય કરનાર બનાવી લે છે.

ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਨੀਰੁ ॥
આવો ગંગા જળની જેમ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਬੋਲੈ ਈਸਰੁ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
પ્રભુ કહે છે કે પરમાત્મા સત્યસ્વરૂપ છે,

ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪੁ ॥੨॥
તે પરમતત્વમાં કોઈ ચક્ર-ચિન્હ તેમજ રૂપ નથી ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੋ ਅਉਧੂਤੀ ਜੋ ਧੂਪੈ ਆਪੁ ॥
તે જ અવધૂત છે, જે આત્માભિમાનને સળગાવી દે છે.

ਭਿਖਿਆ ਭੋਜਨੁ ਕਰੈ ਸੰਤਾਪੁ ॥
તે પોતાના શારીરિક સંતાપને ભિક્ષા ભોજન બનાવી લે છે.

ਅਉਹਠ ਪਟਣ ਮਹਿ ਭੀਖਿਆ ਕਰੈ ॥
તે પોતાના હૃદયરૂપી નગરમાં જઈને નામની ભિક્ષા માંગે છે.

ਸੋ ਅਉਧੂਤੀ ਸਿਵ ਪੁਰਿ ਚੜੈ ॥
આવો અવધૂત પરમાત્માના ચરણોમાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਬੋਲੈ ਗੋਰਖੁ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
ગોરખ કહે છે કે પ્રભુ સત્યસ્વરૂપ છે,

ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪੁ ॥੩॥
તે પરમતત્વનું કોઈ રૂપ અથવા ચિન્હ નથી ॥૩॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੋ ਉਦਾਸੀ ਜਿ ਪਾਲੇ ਉਦਾਸੁ ॥
તે ઉદાસી સાધુ સારો છે જે વૈરાગ્યનું પાલન કરે છે.

ਅਰਧ ਉਰਧ ਕਰੇ ਨਿਰੰਜਨ ਵਾਸੁ ॥
તે નિરંજનનું ધ્યાન કરતો રહે છે, જેનો નિવાસ પૃથ્વી તેમજ આકાશ વગેરે બધા લોકમાં છે.

ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਕੀ ਪਾਏ ਗੰਢਿ ॥
જે શિવરૂપી ચંદ્ર તેમજ શક્તિરૂપી સૂર્યનો સુમેળ કરાવી દે છે

ਤਿਸੁ ਉਦਾਸੀ ਕਾ ਪੜੈ ਨ ਕੰਧੁ ॥
તે વિરક્તિની શરીરરૂપી દીવાલ નાશ થતી નથી.

ਬੋਲੈ ਗੋਪੀ ਚੰਦੁ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
ગોપીચંદ કહે છે કે પ્રભુ સત્યસ્વરૂપ છે,

ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪੁ ॥੪॥
તે પરમતત્વ નિરાકાર છે ॥૪॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੋ ਪਾਖੰਡੀ ਜਿ ਕਾਇਆ ਪਖਾਲੇ ॥
તે જેની સાધુ ઉત્તમ છે, જે શરીરની ગંદકીને શુદ્ધ કરે છે.

ਕਾਇਆ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਜਾਲੇ ॥
તે પોતાના શરીરની આગમાં બ્રહ્મને પ્રકાશિત કરે છે અને

ਸੁਪਨੈ ਬਿੰਦੁ ਨ ਦੇਈ ਝਰਣਾ ॥
સપનામાં પણ પોતાના વીર્યને વહેવા દેતો નથી.

ਤਿਸੁ ਪਾਖੰਡੀ ਜਰਾ ਨ ਮਰਣਾ ॥
તે જૈનીને ગઢપણ તેમજ મૃત્યુ પ્રભાવિત કરતું નથી.

ਬੋਲੈ ਚਰਪਟੁ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
ચરપટ કહે છે કે પરમાત્મા સત્યસ્વરૂપ છે,

ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪੁ ॥੫॥
તે પરમતત્વ નિરાકાર છે ॥૫॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੋ ਬੈਰਾਗੀ ਜਿ ਉਲਟੇ ਬ੍ਰਹਮੁ ॥
તે જ વેરાગી છે, જે બ્રહ્મને પ્રગટ કરે છે.

ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਰੋਪੈ ਥੰਮੁ ॥
તે પોતાના મનને ધ્યાનરુપી થાંભલા દ્વારા પોતાના દસમાં દરવાજામાં સ્થિર કરીને રાખે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਅੰਤਰਿ ਰਹੈ ਧਿਆਨਿ ॥
તે દરરોજ પરમાત્મામાં જ અંતરધ્યાન રહે છે.

ਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਸਤ ਸਮਾਨਿ ॥
આવો વેરાગી જ સત્યની સમાન થઈ જાય છે.

ਬੋਲੈ ਭਰਥਰਿ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
ભરથરી કહે છે કે પ્રભુ સત્યસ્વરૂપ છે,

ਪਰਮ ਤੰਤ ਮਹਿ ਰੇਖ ਨ ਰੂਪੁ ॥੬॥
તે પરમતત્વ નિરાકાર છે ॥૬॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਕਿਉ ਮਰੈ ਮੰਦਾ ਕਿਉ ਜੀਵੈ ਜੁਗਤਿ ॥
કઈ રીતે ખરાબાઈનો અંત થઈ શકે છે અને ક્યાં વિચાર દ્વારા જીવ સાચું જીવન વિતાવી શકે છે?

ਕੰਨ ਪੜਾਇ ਕਿਆ ਖਾਜੈ ਭੁਗਤਿ ॥
કાન વીંધ્યા પછી ચૂરમું ખાવાનો શું અર્થ છે?

ਆਸਤਿ ਨਾਸਤਿ ਏਕੋ ਨਾਉ ॥
ભલે કોઈ આસ્તિક છે ભલે કોઈ નાસ્તિક છે, પરમાત્માનું એક નામ જ બધાનો જીવનાધાર છે.

ਕਉਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਜਿਤੁ ਰਹੈ ਹਿਆਉ ॥
તે ક્યાં અક્ષર છે, જેના દ્વારા હૃદય ટકી રહે છે?

ਧੂਪ ਛਾਵ ਜੇ ਸਮ ਕਰਿ ਸਹੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય તે સુખ-દુ:ખની એક સમાન સમજીને સહન કરે છે

ਤਾ ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਗੁਰੁ ਕੋ ਕਹੈ ॥
નાનક કહે છે કે આવો જ મનુષ્ય ગુરુનું નામ જપી શકે છે.

ਛਿਅ ਵਰਤਾਰੇ ਵਰਤਹਿ ਪੂਤ ॥
યોગીઓના જે શિષ્ય તેના છ સંપ્રદાયમાં આચરણ કરે છે,

ਨਾ ਸੰਸਾਰੀ ਨਾ ਅਉਧੂਤ ॥
ન તે ગૃહસ્થી છે અને ન તો અવધૂત છે.

ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਜੋ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
જે પ્રાણી નિરંકારના ધ્યાનમાં લીન રહે છે,

ਕਾਹੇ ਭੀਖਿਆ ਮੰਗਣਿ ਜਾਇ ॥੭॥
તેને ઘર-ઘરથી ભિક્ષા માંગવા જવુ પડતું નથી ॥૭॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸੋਈ ਆਖੀਐ ਜਿਥਹੁ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥
જ્યાં હરિની ઓળખ થઈ જાય છે, તેને જ હરિનું મંદિર કહેવાય છે.

ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਪਾਇਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં જ ગુરુના વચનો દ્વારા ગુરુના વચનો દ્વારા સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે અને
બધામાં રામની ઓળખ થઈ જાય છે.

ਬਾਹਰਿ ਮੂਲਿ ਨ ਖੋਜੀਐ ਘਰ ਮਾਹਿ ਬਿਧਾਤਾ ॥
વિધાતા તો હૃદય-ઘરમાં જ હાજર છે, આથી બહાર જરા પણ ન શોધવું જોઈએ.

ਮਨਮੁਖ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਤਾ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ હરિ-મંદિરની કદારને જાણતો નથી, તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી લીધો છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥੧੨॥
બધા જીવોમાં એક પરમેશ્વર જ હાજર છે, પરંતુ તેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮੂਰਖੁ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸੁਣੈ ਮੂਰਖ ਕਾ ਕਹਣਾ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય હંમેશા મૂર્ખની વાત જ સાંભળે છે.

ਮੂਰਖ ਕੇ ਕਿਆ ਲਖਣ ਹੈ ਕਿਆ ਮੂਰਖ ਕਾ ਕਰਣਾ ॥
મૂર્ખના શું લક્ષણ છે અને મૂર્ખની શું ક્રિયા છે?

ਮੂਰਖੁ ਓਹੁ ਜਿ ਮੁਗਧੁ ਹੈ ਅਹੰਕਾਰੇ ਮਰਣਾ ॥
મૂર્ખ તે જ હોય છે, જે મૂંગા અહંકારમાં જ ગ્રસ્ત રહે છે.

ਏਤੁ ਕਮਾਣੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਦੁਖ ਹੀ ਮਹਿ ਰਹਣਾ ॥
આ અહંકારને કારણે તે હંમેશા સુખ જ ભોગવે છે અને દુઃખી જ રહે છે.

ਅਤਿ ਪਿਆਰਾ ਪਵੈ ਖੂਹਿ ਕਿਹੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣਾ ॥
જો કોઈનો પ્રિયજન પાપોમાં પડી જાય તો તેને બહાર નીકળવા માટે શું પ્રયત્ન કરવો જોઈએ?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ਓਸੁ ਅਲਿਪਤੋ ਰਹਣਾ ॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે જ વિચાર કરે છે અને તે નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਆਪਿ ਉਧਰੈ ਓਸੁ ਪਿਛੈ ਡੁਬਦੇ ਭੀ ਤਰਣਾ ॥
તે હરિ નામ જપતો રહે છે, તે પોતે તો પાર થાય જ છે, જે ડૂબી રહેતા હોય છે, તેની પાછળ લાગીને તે પણ તરી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਜੋ ਦੇਇ ਸੁ ਸਹਣਾ ॥੧॥
હે નાનક! જે પરમાત્માને સ્વીકાર હોય છે, તે તે જ કરે છે. તે જે દુઃખ અથવા સુખ કોઈ જીવને દે છે, તે તેને સહન કરવું પડે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਰੇ ਮਨਾ ਸੁਣੀਐ ਸਿਖ ਸਹੀ ॥
હે મન! ગુરુ નાનક કહે છે કે અમારે સાચી શિખામણ સાંભળવી જોઈએ.

ਲੇਖਾ ਰਬੁ ਮੰਗੇਸੀਆ ਬੈਠਾ ਕਢਿ ਵਹੀ ॥
રબ તારાથી તારા કરેલા શુભાશુભ કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ માંગશે અને તે પોતાની આલેખ પુસ્તક કાઢીને બેઠો હશે.

ਤਲਬਾ ਪਉਸਨਿ ਆਕੀਆ ਬਾਕੀ ਜਿਨਾ ਰਹੀ ॥
ત્યાં તે બાકી સ્વેચ્છાચારી જીવોને બુલાવો આવશે જેના કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ બાકી થશે.

ਅਜਰਾਈਲੁ ਫਰੇਸਤਾ ਹੋਸੀ ਆਇ ਤਈ ॥
ઇઝરાયલ ફરિશ્તો તેને તેના પાપ કર્મોની સજા આપવા માટે ઉભો હશે.

ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਨ ਸੁਝਈ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਫਹੀ ॥
યમ માર્ગની સાંકળી ગલીમાં ફસાયેલી આત્માને તે સમયે કંઈ સમજાતું નથી કે તે ક્યાંથી આવી છે અને તેને ક્યાં જવાનું છે.

ਕੂੜ ਨਿਖੁਟੇ ਨਾਨਕਾ ਓੜਕਿ ਸਚਿ ਰਹੀ ॥੨॥
હે નાનક! અંતમાં સત્ય રહી જાય છે અને અસત્યનો નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸਭੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਹਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭੁ ਆਪੈ ॥
આખું શરીર પરમાત્માનું જ છે અને તે પોતે જ બધામાં સમાઈ રહ્યો છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥
પરમાત્માનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી અને આ સંદર્ભમાં કંઈ કહેવું પણ યોગ્ય લાગતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਰਾਪੈ ॥
જે જીવ ગુરુની કૃપાથી સ્તુતિગાન કરે છે, તે પરમાત્માની ભક્તિમાં જ લીન રહે છે.

ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਅਹੰਕਾਰੁ ਗਵਾਪੈ ॥
તે અહંકારને દૂર કરી દે છે, જેનાથી તેનું શરીર-મન બધું ખુશ થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹਰਿ ਕਾ ਖੇਲੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਈ ॥੧੩॥
આ બધું જ પરમાત્માની લીલા છે, પરંતુ ગુરુના માધ્યમથી જ સત્યની સમજ દુર્લભ છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਹੰਸਰ ਦਾਨ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰੁ ਰੋਆਇਆ ॥
દેવરાજ બિંદ્રાએ ઈન્દ્રએ ગૌતમ ઋષિની પત્ની અહલ્યાથી દગાથી સંયોગ કર્યો હતો, જેનાથી કુધ્ધ થઈને ગૌતમ ઋષિએ સહસ્ત્ર-ભગા હોવાનો અર્થ આપ્યો હતો, આ રીતે પ્રભુએ જ હજાર-ભગાની સજા જોઈને ઇન્દ્રને રોવડાવ્યો.

ਪਰਸ ਰਾਮੁ ਰੋਵੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
પરશુરામનો પિતા જમદગ્નિ ઋષિનો સો બાંયે વધ કરી દીધો હતો. ત્યારથી તેને પોતાની કામધેનુ ગાય આપવાથી ના પાડી દીધી હતી. આ રીતે પરશુરામ પોતાના મૃત્યુ પર રોતો ઘર આવ્યો.

ਅਜੈ ਸੁ ਰੋਵੈ ਭੀਖਿਆ ਖਾਇ ॥
શ્રી રામચંદ્રના દાદા અજ પોતાનું દાન ખાઈને ખુબ દુઃખી થયા.

ਐਸੀ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
પરમાત્માના દરબારમાં દરેક કોઈને પોતાના કરેલા કર્મો પ્રમાણે સજા મળે છે.

ਰੋਵੈ ਰਾਮੁ ਨਿਕਾਲਾ ਭਇਆ ॥ ਸੀਤਾ ਲਖਮਣੁ ਵਿਛੁੜਿ ਗਇਆ ॥
જ્યારે શ્રી રામચંદ્રને અયોધ્યાથી દેશ-નિકાલ મળ્યો હતો ત્યારબાદ વનમાં સીતા તેમજ લક્ષ્મણથી અલગ થઈ ગયા હતા.

ਸੀਤਾ ਲਖਮਣੁ ਵਿਛੁੜਿ ਗਇਆ ॥
ત્યારબાદ જંગલમાં સીતા તેમજ લક્ષ્મણથી અલગ થઈ ગયા હતા.

ਰੋਵੈ ਦਹਸਿਰੁ ਲੰਕ ਗਵਾਇ ॥
પોતાની સોનાની લંકા ગુમાવીને રાવણ ખૂબ દુ:ખી થયો,

ਜਿਨਿ ਸੀਤਾ ਆਦੀ ਡਉਰੂ ਵਾਇ ॥
જેને છળથી સાધુનો વેશ ધારણ કરીને સીતાનું હરણ કરી લીધું હતું.

ਰੋਵਹਿ ਪਾਂਡਵ ਭਏ ਮਜੂਰ ॥
એક વર્ષના અજ્ઞાતવાસ દરમિયાન જ્યારે પાંચેય પાંડવો રાજા વૈરાટના નોકર બનીને રહી ગયા તો તે ખૂબ પસ્તાણા.

ਜਿਨ ਕੈ ਸੁਆਮੀ ਰਹਤ ਹਦੂਰਿ ॥
જેનો સ્વામી કૃષ્ણ તેની સાથે રહેતો હતો.

ਰੋਵੈ ਜਨਮੇਜਾ ਖੁਇ ਗਇਆ ॥
પાંડવોનો પ્રપૌત્ર રાજા જનમેજય પ્રાયશ્ચિતની તક ગુમાવીને ખુબ પસ્તાયા અને

ਏਕੀ ਕਾਰਣਿ ਪਾਪੀ ਭਇਆ ॥
તે એક જ ભૂલને કારણે પાપી બની ગયો હતો.

ਰੋਵਹਿ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਪੀਰ ॥
શીખ, પીર પણ ચિંતામાં રોવે છે કે

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਮਤੁ ਲਾਗੈ ਭੀੜ ॥
ક્યાંક અંતમાં તેને પણ કોઈ આફત ન આવી પડે.

ਰੋਵਹਿ ਰਾਜੇ ਕੰਨ ਪੜਾਇ ॥
રાજા ભરથરી અને રાજા ગોપીચંદ જેવા રાજાઓ કાન વીંધીને રડતા રહ્યા અને

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਗਹਿ ਭੀਖਿਆ ਜਾਇ ॥
તે ઘર-ઘર જઈને ભિક્ષા માંગતો રહ્યો.

ਰੋਵਹਿ ਕਿਰਪਨ ਸੰਚਹਿ ਧਨੁ ਜਾਇ ॥
કંજૂસ મનુષ્ય પોતાનું એકત્રિત કરેલ ધન ગુમાવીને ખૂબ રોવે છે અને

ਪੰਡਿਤ ਰੋਵਹਿ ਗਿਆਨੁ ਗਵਾਇ ॥
પંડિત પોતાનું જ્ઞાન ગુમાવીને પસ્તાય છે.

ਬਾਲੀ ਰੋਵੈ ਨਾਹਿ ਭਤਾਰੁ ॥
પોતાના જીવન મિત્ર વગર કુંવારી કન્યા પણ રોવે છે.

ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હે નાનક! આખું સંસાર જ દુઃખી છે.

ਮੰਨੇ ਨਾਉ ਸੋਈ ਜਿਣਿ ਜਾਇ ॥
જે નામનું મનન કરે છે,

ਅਉਰੀ ਕਰਮ ਨ ਲੇਖੈ ਲਾਇ ॥੧॥
તે પોતાની જીવન-રમત જીતીને જાય છે, બીજું કોઈ પણ કર્મ સ્વીકાર થતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੰਨਿਐ ਅਵਰਿ ਕਾਰਾ ਸਭਿ ਬਾਦਿ ॥
પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવા તેમજ તેમાં અતૂટ આસ્થા રાખવાથી જ જપ-તપ વગેરે કર્મોનું ફળ મળી જાય છે તથા બીજા બધા કાર્ય વ્યર્થ છે.

ਨਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਮੰਨੀਐ ਬੁਝੀਐ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુમાં આસ્થા રાખનાર જ દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે, પરંતુ ગુરુની કૃપાથી જ આ સત્યની સમજ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਾਇਆ ਹੰਸ ਧੁਰਿ ਮੇਲੁ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ આરંભથી જ શરીર તેમજ આત્માનું મિલન લખેલું છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਗੁਪਤੁ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
તે બધા જીવોમાં ગુપ્ત જ હાજર છે પરંતુ ગુરુએ જ તેને પ્રગટ કર્યો છે.
ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਗੁਣ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે, ગુણોને જપતો રહે છે, તે તેના ગુણોમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
તે સત્યસ્વરૂપ પોતે જ સાચી વાણી છે અને તે સત્યના સાગરે પોતે જ સાથે મળાવ્યો છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਆਪੇ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ॥੧੪॥
પરમેશ્વર પોતે જ બધું જ છે અને તે પોતે જ જીવોને મોટાઈ દે છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਨਾਨਕ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਕੈ ਰਤਨਾ ਪਰਖਣ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! જો જ્ઞાનહીન મનુષ્ય રત્નોની પરખ કરવા માટે જાય તો

ਰਤਨਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਆਵੈ ਆਪੁ ਲਖਾਇ ॥੧॥
તે રત્નોનું મહત્વ જાણતો જ નથી પરંતુ પોતાની અજ્ઞાનતા જ સિધ્ધ કરીને આવશે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਰਤਨਾ ਕੇਰੀ ਗੁਥਲੀ ਰਤਨੀ ਖੋਲੀ ਆਇ ॥
ઝવેરીએ આવીને પોતાના રત્નોની પોટલી ખોલી દીધી છે અને

ਵਖਰ ਤੈ ਵਣਜਾਰਿਆ ਦੁਹਾ ਰਹੀ ਸਮਾਇ ॥
તે રત્નરૂપી વસ્તુ ઝવેરી અને વ્યાપારીઓ બંનેના મનને ખૂબ સારી લાગી રહી છે.

ਜਿਨ ਗੁਣੁ ਪਲੈ ਨਾਨਕਾ ਮਾਣਕ ਵਣਜਹਿ ਸੇਇ ॥
હે નાનક! જે વ્યાપારીઓની પાસે પરખવાનો ગુણ છે, તે જ રત્નોનો વ્યાપાર કરે છે.

ਰਤਨਾ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਅੰਧੇ ਵਤਹਿ ਲੋਇ ॥੨॥
જે વ્યાપારી રત્નોનાં મહત્વને જાણતો નથી, તે જગતમાં અંધની જેમ ભટકતો રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਹੈ ਦਸਵੈ ਗੁਪਤੁ ਰਖੀਜੈ ॥
આ મનુષ્ય શરીર એક કિલ્લો છે જેને બે આંખ, બે કાન, મુખ, બે નસકોરાં, ગુદા તેમજ લિંગરૂપી નવ દરવાજા લાગેલ છે, જે પ્રત્યક્ષ છે પરંતુ દસમો દરવાજો ગુપ્ત રાખેલ છે.

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਨ ਖੁਲਨੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਖੁਲੀਜੈ ॥
આ વજ કપાત ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ ખુલી શકે છે.

ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਧੁਨਿ ਵਜਦੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਣੀਜੈ ॥
આની અંદર અનહદ અવાજના વાજા વાગતા રહે છે, જેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ સાંભળી શકાય છે.

ਤਿਤੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਚਾਨਣਾ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਮਿਲੀਜੈ ॥
આના હૃદયમાં પ્રભુ પ્રકાશનો આલોક છે પરંતુ પ્રભુને ભક્તિથી જ મળી શકાય છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਵਰਤਦਾ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਰਚਨ ਰਚਾਈ ॥੧੫॥
બધા જીવઓમે એક પરમાત્મા જ હાજર છે, જેને પોતે જ આ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਅੰਧੇ ਕੈ ਰਾਹਿ ਦਸਿਐ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ਸੁ ਜਾਇ ॥
અંધ મનુષ્યના બતાવેલ રસ્તા પર તે જ જાય છે, જે પોતે અંધ હોય છે, અર્થાત મુર્ખ જ મુખના રસ્તા પર જાય છે.

ਹੋਇ ਸੁਜਾਖਾ ਨਾਨਕਾ ਸੋ ਕਿਉ ਉਝੜਿ ਪਾਇ ॥
હે નાનક! આંખવાળો અર્થાત જ્ઞાની મનુષ્ય ક્યારેય પણ ભટકતો નથી.

ਅੰਧੇ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਜਿਨ ਮੁਖਿ ਲੋਇਣ ਨਾਹਿ ॥
જેના મુખ પર આંખો નથી, તેને અંધ કહેવાતો નથી.

ਅੰਧੇ ਸੇਈ ਨਾਨਕਾ ਖਸਮਹੁ ਘੁਥੇ ਜਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! અંધ તો તે જ છે, જેને પરમાત્માએ કુમાર્ગગામી કરેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਸਾਹਿਬਿ ਅੰਧਾ ਜੋ ਕੀਆ ਕਰੇ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਇ ॥
પ્રભુએ જે મનુષ્યને પોતે અંધ બનાવી દીધો છે, તે ત્યારે જ આંખોવાળો થઇ શકે છે, જો તે પોતે દ્રષ્ટિવાન બનાવી દે.

ਜੇਹਾ ਜਾਣੈ ਤੇਹੋ ਵਰਤੈ ਜੇ ਸਉ ਆਖੈ ਕੋਇ ॥
અંધ મનુષ્ય જેમ જાણે છે, તેમ જ કરતો રહે છે, ભલે સો વાર તેને સમજાવવાનો જ પ્રયત્ન કરાય.

ਜਿਥੈ ਸੁ ਵਸਤੁ ਨ ਜਾਪਈ ਆਪੇ ਵਰਤਉ ਜਾਣਿ ॥
જેને પોતાના હૃદયમાં પડેલી વસ્તુનું જ્ઞાન હોતું નથી સમજી લે તે પોતે જ અજ્ઞાનતા પર ચાલી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਗਾਹਕੁ ਕਿਉ ਲਏ ਸਕੈ ਨ ਵਸਤੁ ਪਛਾਣਿ ॥੨॥
હે નાનક! કોઈ ગ્રાહક તે વસ્તુને કેવી રીતે લઇ શકશે જ્યારે તે તેને ઓળખી જ શકતો નથી ॥૨॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਸੋ ਕਿਉ ਅੰਧਾ ਆਖੀਐ ਜਿ ਹੁਕਮਹੁ ਅੰਧਾ ਹੋਇ ॥
તે મનુષ્યને અંધ શા માટે કહેવાય જે પ્રભુ ઇચ્છાથી અંધ થયો છે?

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੁਝਈ ਅੰਧਾ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥੩॥
હે નાનક! જે પરમાત્માના હુકમને સમજતો નથી, તેને જ અંધ કહેવાય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਗੜੁ ਕੋਟੁ ਹੈ ਸਭਿ ਦਿਸੰਤਰ ਦੇਸਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં જ દૂર્ગ, કિલ્લો તથા બધી દેશ-દેશાંતરની વસ્તુ પ્રાપ્ત છે.

ਆਪੇ ਤਾੜੀ ਲਾਈਅਨੁ ਸਭ ਮਹਿ ਪਰਵੇਸਾ ॥
પ્રભુએ પોતે જ સમાધિ લગાવેલી છે અને બધા જીવોમાં પ્રવેશ કરેલ છે.

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜੀਅਨੁ ਆਪਿ ਗੁਪਤੁ ਰਖੇਸਾ ॥
તે પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરે છે અને પોતાને ગુપ્ત રાખે છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਸਚੁ ਪਰਗਟੀਏਸਾ ॥
ગુરુની સેવા કરવાથી જ બોધ થાય છે અને તે સત્યસ્વરૂપ પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਹੈ ਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੧੬॥
ગુરુએ આ જ સમજ આપી છે કે બધું જ પરમસત્ય છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਾਵਣੁ ਰਾਤਿ ਅਹਾੜੁ ਦਿਹੁ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਦੁਇ ਖੇਤ ॥
પાપી મનુષ્ય માટે વરસાદનો મહિનો રાત સમાન છે અને અષાઢનો મહિનો દિવસ સમાન છે. કામ તેમજ ક્રોધ બંને જ તેના માટે ખેતર સમાન છે.

ਲਬੁ ਵਤ੍ਰ ਦਰੋਗੁ ਬੀਉ ਹਾਲੀ ਰਾਹਕੁ ਹੇਤ ॥
લાલચ તેના માટે વિષય-વિકારનો પાક વાવવા માટે યોગ્ય સમય છે અને દગો વાવનાર બીજ છે.

ਹਲੁ ਬੀਚਾਰੁ ਵਿਕਾਰ ਮਣ ਹੁਕਮੀ ਖਟੇ ਖਾਇ ॥
તેના ખેતરોમાં હળ ચલાવનાર ખેડૂત મોહ છે અને તેનો મંદ વિચાર જ જમીનને ચલાવવા માટે હળ છે. તેને પાપોના પાકથી પાપરૂપી અનાજનું ફળ એકત્રિત કર્યું છે અને પરમાત્માના હુકમથી જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਲੇਖੈ ਮੰਗਿਐ ਅਉਤੁ ਜਣੇਦਾ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તેના કરેલા કર્મોનો હિસાબ માંગતા સમયે જ જણાય છે કે તે જીવરૂપી પિતા જગતમાં સંતાનહીન થઈ ગયો છે, કારણ કે તેને કોઈ પુણ્યરૂપી પુત્રને જન્મ આપ્યો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਭਉ ਭੁਇ ਪਵਿਤੁ ਪਾਣੀ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਬਲੇਦ ॥
ધર્મી મનુષ્ય માટે પરમાત્માનો ડર ખેતર સમાન છે અને મનની શુદ્ધતા પાકને દેનાર જળ સમાન છે. સત્ય તેમજ સંતોષ બે બળદ સમાન છે અને

ਹਲੁ ਹਲੇਮੀ ਹਾਲੀ ਚਿਤੁ ਚੇਤਾ ਵਤ੍ਰ ਵਖਤ ਸੰਜੋਗੁ ॥
નમ્રતા હળ સમાન છે. તેનું ચિત્ત હળવાહક તેમજ પરમાત્માનું સ્મરણ પાક વાવવાનો યોગ્ય સમય છે, તેના માટે પ્રભાતકાળ પ્રભુથી મેળાપ કરાવનાર સંયોગ છે અને

ਨਾਉ ਬੀਜੁ ਬਖਸੀਸ ਬੋਹਲ ਦੁਨੀਆ ਸਗਲ ਦਰੋਗ ॥
પ્રભુનું નામ ખેતરમાં વાવનાર બીજ સમાન છે, પરમાત્માની કૃપા અનાજ સમાન છે અને તેને આખી દુનિયા જ દગો નજરે આવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੁ ਹੋਇ ਜਾਵਹਿ ਸਗਲ ਵਿਜੋਗ ॥੨॥
હે નાનક! જો પરમાત્માની કરુણા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો તેના બધા વિયોગ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨਮੁਖਿ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬੋਲੈ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવન મનમાં મોહરૂપી વાવાઝોડું છે, જે કારણે તે દ્વૈતભાવની જ વાતો કરતો રહે છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਹੈ ਨਿਤ ਨੀਰੁ ਵਿਰੋਲੈ ॥
દ્વૈતભાવને કારણે હંમેશા સુખ જ મળે છે અને તે રોજેય દુધના ભ્રમમાં જળને વલોવતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮਥਿ ਤਤੁ ਕਢੋਲੈ ॥
જો ગુરુમુખ બનીને નામનું ધ્યાન કરાય તો મંથન કરીને પરમતત્વ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਹਰਿ ਲਧਾ ਟੋਲੈ ॥
અંતરમનમાં પ્રભુ-પ્રકાશ થઈ જાય છે અને શોધીને પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਦਾ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧੭॥
પ્રભુ પોતે ભ્રમમાં નાખીને કુમાર્ગગામી કરી દે છે અને આ વિશે કાંઇ કહી શકાતું નથી ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤਿ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਹੀ ਹੇਇ ॥
હે જીવ! નાનક કહે છે કે ચિંતા ના કર, ત્યારથી બધાની ચિંતા પ્રભુને પોતે જ છે.

ਜਲ ਮਹਿ ਜੰਤ ਉਪਾਇਅਨੁ ਤਿਨਾ ਭਿ ਰੋਜੀ ਦੇਇ ॥
જે જીવ તેને જળમાં ઉત્પન્ન કર્યો છે, તે તેને પણ ભોજન દે છે.

ਓਥੈ ਹਟੁ ਨ ਚਲਈ ਨਾ ਕੋ ਕਿਰਸ ਕਰੇਇ ॥
ત્યાં જળમાં ના કોઈ દુકાન ચાલે છે અને ના તો કોઈ ખેતી કરે છે.

ਸਉਦਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾ ਕੋ ਲਏ ਨ ਦੇਇ ॥
ત્યાં જરા પણ કોઈ સોદો થતો નથી, ન તો કોઈની લેતી-દેતી થાય છે.

ਜੀਆ ਕਾ ਆਹਾਰੁ ਜੀਅ ਖਾਣਾ ਏਹੁ ਕਰੇਇ ॥
તે જ જીવોનો આહાર જીવ જ બને છે.

ਵਿਚਿ ਉਪਾਏ ਸਾਇਰਾ ਤਿਨਾ ਭਿ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥
તેને જે જીવ સમુદ્રમાં ઉત્પન્ન કર્યો છે, તેની સંભાળ પણ તે પોતે જ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਹੁ ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਹੀ ਹੇਇ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈ ચિંતા ન કર, ત્યારથી બધાની ચિંતા પ્રભુને પોતે જ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜੀਉ ਮਛੁਲੀ ਝੀਵਰੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾਲੁ ॥
હે નાનક! આ જીવ માછલી છે અને તૃષ્ણા કાળરૂપી માછીમાર છે.

ਮਨੂਆ ਅੰਧੁ ਨ ਚੇਤਈ ਪੜੈ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਲੁ ॥
અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન મન પરમાત્માને યાદ કરતું નથી અને અકસ્માત જ તેને મૃત્યુનો જાળ આવી પડે છે.

ਨਾਨਕ ਚਿਤੁ ਅਚੇਤੁ ਹੈ ਚਿੰਤਾ ਬਧਾ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! મનુષ્યનું ચિત્ત નાસમજ છે, આથી ચિંતાથી બંધાયેલો યમપુરી જાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે તો તે પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਤਾ ॥
તે લોકો હંમેશા સત્યશીલ છે, જેને નામરૂપી હરિ-રસ પીધો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਕੀਤਾ ॥
જેને સત્યનો સોદો કર્યો છે, ગુરુના માધ્યમથી સાચો પ્રભુ તેના મનમાં વસી ગયો છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਹੈ ਵਡਭਾਗੀ ਲੀਤਾ ॥
બધું જ હૃદય-ઘરમાં જ હાજર છે, પરંતુ ભાગ્યશાળીએ જ તેને પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਅੰਤਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਰਿ ਗਈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੀਤਾ ॥
પરમાત્માનું ગુણાનુવાદ કરવાથી તેના અંતર્મનની તૃષ્ણા સમાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ॥੧੮॥
પ્રભુએ પોતે જ તેને ગુરૂથી માલાવીને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને પોતે જ જ્ઞાન આપ્યું છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਵੇਲਿ ਪਿੰਞਾਇਆ ਕਤਿ ਵੁਣਾਇਆ ॥
જેમ કપાસને વણીને રૂને કાંતીને કપડું બનાવાય છે.

ਕਟਿ ਕੁਟਿ ਕਰਿ ਖੁੰਬਿ ਚੜਾਇਆ ॥
પછી કપડાંને કાપી-કુપીને ધોવા માટે ઉકળતા પાણીમાં નખાય છે.

ਲੋਹਾ ਵਢੇ ਦਰਜੀ ਪਾੜੇ ਸੂਈ ਧਾਗਾ ਸੀਵੈ ॥
લોખંડની કાતર કપડાને કાપે છે અને દરજી તે કપડાંને ફળે છે, પછી સોઈ અને દોરાથી કપડાને સિવાય છે.

ਇਉ ਪਤਿ ਪਾਟੀ ਸਿਫਤੀ ਸੀਪੈ ਨਾਨਕ ਜੀਵਤ ਜੀਵੈ ॥
હે નાનક! આ રીતે મનુષ્યની ગુમાવેલી ઈજ્જત પરમાત્માની સ્તુતિ કરવાથી પ્રાપ્ત થઇ જાય છે અને પછી તે શિષ્ટ જીવન વિતાવે છે.

ਹੋਇ ਪੁਰਾਣਾ ਕਪੜੁ ਪਾਟੈ ਸੂਈ ਧਾਗਾ ਗੰਢੈ ॥
જો કપડું જૂનું થઈને ફાટી જાય તો સોય તેમજ દોરાથી તેને સિવાય છે.

ਮਾਹੁ ਪਖੁ ਕਿਹੁ ਚਲੈ ਨਾਹੀ ਘੜੀ ਮੁਹਤੁ ਕਿਛੁ ਹੰਢੈ ॥
આ સિલાઈ કરેલું કપડું મહિનો કે ૧૫ દિવસ જ ચાલે છે અને ક્ષણ-મુર્હુત કંઈક સમય જ ચાલે છે.

ਸਚੁ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਵੈ ਨਾਹੀ ਸੀਤਾ ਕਦੇ ਨ ਪਾਟੈ ॥
સત્ય ક્યારેય જૂનું થતું જ નથી અને આ એક વાર સિલાઈ કરેલ ક્યારેય ફાટતું જ નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੋ ਸਚਾ ਤਿਚਰੁ ਜਾਪੀ ਜਾਪੈ ॥੧॥
હે નાનક! સાચો પરમાત્મા હંમેશા શાશ્વત છે, પરંતુ જીવને આ વાત ત્યાં સુધી જ સત્ય લાગે છે, જ્યાં સુધી તે નામ જપતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਚ ਕੀ ਕਾਤੀ ਸਚੁ ਸਭੁ ਸਾਰੁ ॥
જો સત્યની છરી હોય અને સત્ય જ તેનું આખું લોખંડ હોય,

ਘਾੜਤ ਤਿਸ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥
ત્યારે આની બનાવટ ખુબ જ સુંદર હોય છે

ਸਬਦੇ ਸਾਣ ਰਖਾਈ ਲਾਇ ॥
જ્યારે આ છરી શબ્દની સાન પર રાખીને તીક્ષ્ણ કરાય અને

ਗੁਣ ਕੀ ਥੇਕੈ ਵਿਚਿ ਸਮਾਇ ॥
આને ગુણોની મ્યાનમાં નાખીને રાખી દેવાય.

ਤਿਸ ਦਾ ਕੁਠਾ ਹੋਵੈ ਸੇਖੁ ॥ ਲੋਹੂ ਲਬੁ ਨਿਕਥਾ ਵੇਖੁ ॥
હે શેખ! જો કોઈ જીવ તે છરીથી મરાય તો તું જોઈ લઈશ કે તેમાં લોભરૂપી લોહી નીકળી ગયું છે.

ਹੋਇ ਹਲਾਲੁ ਲਗੈ ਹਕਿ ਜਾਇ ॥ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਦੀਦਾਰਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે જીવ આ રીતે હલાલ થઈ જાય છે, તે ખુદાથી જઈને જોડાઈ જાય છે. તે ખુદાના દરવાજા પર તેના દર્શનમાં લીન થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਕਮਰਿ ਕਟਾਰਾ ਬੰਕੁੜਾ ਬੰਕੇ ਕਾ ਅਸਵਾਰੁ ॥
હે નાનક! જે મનુષ્યએ પોતાની કમરમાં સુંદર કટાર ધારણ કરેલી છે અને કુશળ ઘોડા પર સવાર છે,

ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੈ ਨਾਨਕਾ ਮਤੁ ਸਿਰਿ ਆਵੈ ਭਾਰੁ ॥੩॥
તેને આ વાતનું અભિમાન કરવું જોઈએ નહીં, ક્યાંક તેના માથા પર અભિમાન કરવાથી પાપોનો બહાર ન આવી પડે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੋ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਲੈ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે ચાલે છે, તે જ સત્સંગતિમાં શબ્દ-બ્રહ્મમાં જોડાઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸੇ ਸਚੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਖਰਚੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ॥
તે જ સત્યવાદી છે, જે સત્યનું ધ્યાન-મનન કરે છે અને જેની પાસે અંતિમ ક્ષણોમાં યાત્રા વ્યય માટે હરિ-નામરૂપી ધન છે.

ਭਗਤ ਸੋਹਨਿ ਗੁਣ ਗਾਵਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਚਲੈ ॥
ભક્તજન પરમાત્માના ગુણ કરતો ખુબ સુંદર લાગે છે અને ગુરુ-મત પ્રમાણે સ્થિર રહે છે.

ਰਤਨ ਬੀਚਾਰੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਲੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા રત્ન જેવા કીમતી નામનો વિચાર તેના મનમાં નિવાસ કરી ગયો છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ਆਪੇ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ॥੧੯॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર કરાવીને પોતાની સાથે ભેળવી લે છે અને પોતે જ ભક્તોને સન્માન દે છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਆਸਾ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਕੋਇ ਨਿਰਾਸਾ ਹੋਇ ॥
આખી દુનિયા આશામાં જ ફસાયેલી છે પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આશાહીન થઈને જીવે છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਮਰਿ ਜੀਵਿਆ ਸਹਿਲਾ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જે મરજીવા હોય છે, તેનું જ જીવન સફળ હોય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾ ਕਿਛੁ ਆਸਾ ਹਥਿ ਹੈ ਕੇਉ ਨਿਰਾਸਾ ਹੋਇ ॥
આશાના હાથમાં કંઈ પણ નથી, પછી મનુષ્ય કઈ રીતે આશાહીન થઈ શકે છે?

ਕਿਆ ਕਰੇ ਏਹ ਬਪੁੜੀ ਜਾਂ ਭੋੁਲਾਏ ਸੋਇ ॥੨॥
જયારે પરમાત્મા પોતે જ જીવને ભુલાવી દે છે તો આ બિચારી આશા શું કરી શકે છે? ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ॥
સાચા નામ વગર સંસારમાં જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰ ਨਿਹਚਲੁ ਏਹੁ ਧਨੁ ॥
પ્રભુ જ દેનાર દાતા છે અને આ ધન જ નિશ્ચલ રહે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਆਰਾਧੇ ਨਿਰਮਲੁ ਸੋਇ ਜਨੁ ॥
તે જ મનુષ્ય નિર્મળ છે, જે શ્વાસ-શ્વાસથી પ્રાર્થના કરતો રહે છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅਗਮੁ ਰਸਨਾ ਏਕੁ ਭਨੁ ॥
પોતાની જીભથી અંતર્યામી, અગમ્ય પ્રભુનું ભજન કરતો રહે.

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤਿ ਨਾਨਕੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੨੦॥
નાનક તો તે સર્વવ્યાપક પરમાત્મા પર જ બલિહાર જાય છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਰਵਰ ਹੰਸ ਧੁਰੇ ਹੀ ਮੇਲਾ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਣਾ ॥
ગુરુરૂપી સરોવર તેમજ ગુરુમુખરૂપી હંસોનો મેળાપ આરંભથી જ લખેલ છે અને પરમાત્માને આ જ સ્વીકાર થાય છે.

ਸਰਵਰ ਅੰਦਰਿ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਸੋ ਹੰਸਾ ਕਾ ਖਾਣਾ ॥
ગુરુરૂપી સરોવરમાં શુભ ગુણરૂપી હીરા-મોતી ગુરુમુખરૂપી હંસોનું ભોજન છે.

ਬਗੁਲਾ ਕਾਗੁ ਨ ਰਹਈ ਸਰਵਰਿ ਜੇ ਹੋਵੈ ਅਤਿ ਸਿਆਣਾ ॥
મનમુખરૂપી કોઈ બગલો તેમજ કાગડો ભલે ખૂબ ચતુર હોય, ક્યારેય ગુરુરૂપી સરોવરમાં રહેતા નથી.

ਓਨਾ ਰਿਜਕੁ ਨ ਪਇਓ ਓਥੈ ਓਨ੍ਹਾ ਹੋਰੋ ਖਾਣਾ ॥
તેનું ભોજન ત્યાં સરોવરમાં હોતું નથી પરંતુ ક્યાંક બીજે જ તેનું ભોજન બનેલું હોય છે.

ਸਚਿ ਕਮਾਣੈ ਸਚੋ ਪਾਈਐ ਕੂੜੈ ਕੂੜਾ ਮਾਣਾ ॥
સત્યની સાધના કરવાથી સત્ય જ પ્રાપ્ત થાય છે પરંતુ અસત્ય કમાણી કરવાથી ફક્ત અસત્ય માન જ મળે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੌਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਜਿਨਾ ਧੁਰੇ ਪੈਯਾ ਪਰਵਾਣਾ ॥੧॥
હે નાનક! સાચો ગુરુ તેને જ મળ્યો છે, જેના નસીબમાં આરંભથી જ આવું લખ્યું છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਉਜਲਾ ਜੇ ਕੋ ਚਿਤਿ ਕਰੇਇ ॥
મારો માલિક પવિત્ર છે, જો કોઈ શ્રદ્ધાથી તેને યાદ કરે છે તો તે પણ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਸੇਵੀਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜੋ ਦੇਇ ॥
હે નાનક! તે માલિકની જ ભક્તિ કરવી જોઈએ, જે અમને હંમેશા જ આપતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸੋਈ ਸੇਵੀਐ ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
હે નાનક! તેની જ પૂજા કરવી જોઈએ, જેની પૂજા કરવાથી દુઃખોથી છુટકારો થઈ જાય છે.

ਅਵਗੁਣ ਵੰਞਨਿ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਆਇ ॥੨॥
અવગુણ દૂર થઈ જાય છે, ગુણ હૃદયમાં વસી જાય છે અને મનમાં સુખોનો નિવાસ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈਅਨੁ ॥
પરમાત્મા પોતે જ આખા જગતમાં હાજર છે અને પોતે જ તેને સમાધિ લગાવેલી છે.

ਆਪੇ ਹੀ ਉਪਦੇਸਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਤੀਆਈਅਨੁ ॥
તે પોતે જ ઉપદેશ દે છે અને ગુરુના માધ્યમથી સત્યમાં વિશ્વસ્ત કરે છે.

ਇਕਿ ਆਪੇ ਉਝੜਿ ਪਾਇਅਨੁ ਇਕਿ ਭਗਤੀ ਲਾਇਅਨੁ ॥
કોઈને તેણે પોતે જ ભુલભુલૈયામાં નાખેલ છે અને કોઈને ભક્તિમાં લગાવેલ છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਆਪੇ ਨਾਇ ਲਾਈਅਨੁ ॥
જેને તે પોતે જ્ઞાન દે છે તે જ સમજે છે અને પોતે જ નામ-સ્મરણમાં લગાવેલ છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨੧॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
હે નાનક! પ્રભુ-નામનું ધ્યાન કરવાથી જ સાચી મહાનતા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨૧॥૧॥શુદ્ધ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੫
રામકલી ની વાર મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣੀਦਾ ਤੈਸੋ ਹੀ ਮੈ ਡੀਠੁ ॥
જેવો સદ્દગુરૂનો યશ સાંભળ્યો હતો, તેવું જ મેં તેને જોઈ લીધું છે.

ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾ ਬਸੀਠੁ ॥
તે અલગ થયેલ જીવોને પ્રભુથી મળાવી દે છે અને હરિના દરબારનો મધ્યસ્થ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦਾ ਕਟੇ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ॥
તે હરિ-નામનો મંત્ર જીવોને દ્રઢ કરાવે છે અને તેના અભિમાનનો રોગ કાપી દે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਾਇਆ ਜਿਨਾ ਧੁਰੇ ਪਇਆ ਸੰਜੋਗੁ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે પરમાત્માએ તેને જ સદ્દગુરુથી મળાવ્યો છે, જેના નસીબમાં આવો સંયોગ લખેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਇਕੁ ਸਜਣੁ ਸਭਿ ਸਜਣਾ ਇਕੁ ਵੈਰੀ ਸਭਿ ਵਾਦਿ ॥
જો એક પ્રભુ મારો સજ્જન બની જાય તો બધા જીવ તારા સજ્જન બની જાય છે. જો તે મારો દુશ્મન બની જાય તો બધા મારાથી ઝઘડો કરવા લાગે છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੇਖਾਲਿਆ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਬਾਦਿ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને આ દેખાડી દીધું છે કે નામ વગર બધું જ વ્યર્થ છે.

ਸਾਕਤ ਦੁਰਜਨ ਭਰਮਿਆ ਜੋ ਲਗੇ ਦੂਜੈ ਸਾਦਿ ॥
જે દ્વૈતભાવના સ્વાદમાં લાગી રહ્યો છે, આવો દુષ્ટ શાકત યોનિઓમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬੁਝਿਆ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ॥੨॥
ગુરુ-સદ્દગુરૂના આશીર્વાદથી નાનકે પ્રભુને સમજી લીધો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਥਟਣਹਾਰੈ ਥਾਟੁ ਆਪੇ ਹੀ ਥਟਿਆ ॥
રચયિતા પરમાત્માએ પોતે જ જગત-રચના કરી છે.

ਆਪੇ ਪੂਰਾ ਸਾਹੁ ਆਪੇ ਹੀ ਖਟਿਆ ॥
પોતે જ નામરૂપી ધનનો સંપૂર્ણ શાહુકાર છે અને તેને પોતે જ નામરૂપી લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે.

ਆਪੇ ਕਰਿ ਪਾਸਾਰੁ ਆਪੇ ਰੰਗ ਰਟਿਆ ॥
તે પોતે જ જગત-ફેલાવ કરીને રંગ તમાશાઓમાં ખુશ રહે છે.

ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਪਾਇ ਅਲਖ ਬ੍ਰਹਮਟਿਆ ॥
તે અલખ બ્રહ્મની કુદરતની સાચી કિંમત આંકી શકાતી નથી.

ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਬੇਅੰਤ ਪਰੈ ਪਰਟਿਆ ॥
તે અગમ્ય, અથાહ, અનંત તેમજ મહાન છે.

ਆਪੇ ਵਡ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਆਪਿ ਵਜੀਰਟਿਆ ॥
તે પોતે જ આખા વિશ્વનો મોટો બાદશાહ છે અને પોતે જ વજીર છે.

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਕੀਮ ਕੇਵਡੁ ਮਟਿਆ ॥
કોઈ પણ તેની મહિમાની કિંમત જાણતો નથી અને ના તો તેના ધામને જાણે છે.

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟਿਆ ॥੧॥
તે સાચો માલિક પોતે જ પોતાના ભક્તોને દર્શન આપવા માટે ગુરુના માધ્યમથી પ્રગટ થાય છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਸੁਣਿ ਸਜਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰਿਆ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਲਿ ॥
હે સજ્જન, પ્રિયતમ પ્રભુ! સાંભળ; મને સદ્દગુરુથી દર્શન કરાવી દે.

ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੇਵਾ ਮਨੁ ਆਪਣਾ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲਿ ॥
હું પોતાનું મન તેને અર્પણ કરી દઈશ અને દરરોજ હૃદયમાં તેને સ્મરણ કરતો રહીશ.

ਇਕਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਹਰਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
એક સદ્દગુરુ વગર સંસારમાં જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨਾ ਮਿਲਾਇਓਨੁ ਜਿਨ ਸਦ ਹੀ ਵਰਤੈ ਨਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! સાચો ગુરુ તેને જ મળ્યો છે, જેની સાથે પ્રભુ રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਲੋਚਾ ਮਿਲਣ ਕੀ ਕਿਉ ਪਾਵਾ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! મારા અંતરમનમાં તને મળવાની તીવ્ર લાલચ છે, હું તને કઈ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું છું?

ਕੋਈ ਐਸਾ ਸਜਣੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਜੋ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਹਿ ॥
કોઈ એવો સજ્જન શોધવાનો છે, જે મને પ્રિયતમથી મળાવી દે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਲਾਇਆ ਜਤ ਦੇਖਾ ਤਤ ਸੋਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે, હવે જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં જ તે નજર આવે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
નાનકે તે પ્રભુની પૂજા કરી છે, જેના જેવું મહાન બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥
ਦੇਵਣਹਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਕਿਤੁ ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ॥
સર્વ સુખ આપનાર તે દાતારના ક્યાં મુખથી વખાણ કરાય?

ਜਿਸੁ ਰਖੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹੀਐ ॥
તે પોતેની કૃપા કરીને જેની રક્ષા કરે છે, તેને ભોજન પણ તે જ પહોંચાડે છે.

ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਵਸਿ ਸਭਨਾ ਇਕ ਧਰ ॥
એક પરમાત્મા જ બધાનો આધાર છે અને કોઈ પણ જીવ કોઈના વશ નથી.

ਪਾਲੇ ਬਾਲਕ ਵਾਗਿ ਦੇ ਕੈ ਆਪਿ ਕਰ ॥
તે પોતે જ પોતાનો હાથ આપીને બધા જીવોનું બાળકની જેમ પાલન-પોષણ કરે છે.

ਕਰਦਾ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥
તે પોતે જ આનંદ-વિનોદ અનેક લીલાઓ કરતો રહે છે, જેનુ જ્ઞાન જીવોને હોતું નથી.

ਸਰਬ ਧਾਰ ਸਮਰਥ ਹਉ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਣੀਐ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાવ છું, જે સર્વકળા સમર્થ તેમજ બધાનો જીવનાધાર છે.

ਗਾਈਐ ਰਾਤਿ ਦਿਨੰਤੁ ਗਾਵਣ ਜੋਗਿਆ ॥
આપણે રાત-દિવસ તેનું ગુણગાન કરતા રહેવું જોઈએ ત્યારથી તે જ સ્તુતિ યોગ્ય છે.

ਜੋ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ਤਿਨੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਗਿਆ ॥੨॥
જે મનુષ્ય ગુરૂના ચરણોમાં આવી પડ્યો છે, તેને જ નામરૂપી હરિ-રસ ભોગવ્યું છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮः ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਭੀੜਹੁ ਮੋਕਲਾਈ ਕੀਤੀਅਨੁ ਸਭ ਰਖੇ ਕੁਟੰਬੈ ਨਾਲਿ ॥
પરમાત્માએ પરિવાર સહિત અમારી રક્ષા કરી છે અને દુઃખ આફતથી કાઢીને સુખી કરી દીધો છે.

ਕਾਰਜ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਅਨੁ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਸਭਾਲਿ ॥
તેણે પોતે જ અમારા બધા કાર્ય સંપૂર્ણ કરી દીધા છે, તે પ્રભુનું અમે હંમેશા ધ્યાન કરીએ છીએ.

ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੰਠਿ ਲਾਇਦਾ ਲਹੁੜੇ ਬਾਲਕ ਪਾਲਿ ॥
પ્રભુ માતા-પિતાની જેમ અમને ગળાથી લગાવીને રાખે છે અને નાના બાળકની જેમ પોષણ કરતો રહે છે.

ਦਇਆਲ ਹੋਏ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤ੍ਰ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
હે નાનક! બધા જીવ-જંતુ દયાળુ થઈ ગયા છે, પરમેશ્વરે કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને નિહાળ કરી દીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਵਿਣੁ ਤੁਧੁ ਹੋਰੁ ਜਿ ਮੰਗਣਾ ਸਿਰਿ ਦੁਖਾ ਕੈ ਦੁਖ ॥
હે પરમાત્મા! તારા વગર બીજું કંઈ માંગવું માથા પર દુઃખોનો ભાર જ સહન કરવાનું છે.

ਦੇਹਿ ਨਾਮੁ ਸੰਤੋਖੀਆ ਉਤਰੈ ਮਨ ਕੀ ਭੁਖ ॥
મને પોતાનું નામ દાન આપી દે કેમ કે મને સંતોષ આવી જાય અને મનની ભૂખ મટી જાય.

ਗੁਰਿ ਵਣੁ ਤਿਣੁ ਹਰਿਆ ਕੀਤਿਆ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਮਨੁਖ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુએ જંગલ તેમજ ઘાસને પણ લીલું-છમ કરી દીધું છે, પછી મનુષ્યને સમૃદ્ધ કરવો તેના માટે કોઈ મોટી વાત નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੋ ਐਸਾ ਦਾਤਾਰੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ॥
તેથી આવા દાતારને મનથી ક્યારેય પણ ભુલવો જોઈએ નહીં,

ਘੜੀ ਨ ਮੁਹਤੁ ਚਸਾ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਾ ਸਰੈ ॥
જેના વગર એક ક્ષણ, મુર્હુત તેમજ પળ માત્ર પણ નિર્વાહ થતું નથી.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੰਗਿ ਕਿਆ ਕੋ ਲੁਕਿ ਕਰੈ ॥
તે તો ઘરની અંદર તેમજ બહાર દરેક જગ્યાએ સાથે રહે છે, પછી તેનાથી છુપાવીને કોઈ શું કામ કરી શકે છે?

ਜਿਸੁ ਪਤਿ ਰਖੈ ਆਪਿ ਸੋ ਭਵਜਲੁ ਤਰੈ ॥
જેની તે લાજ રાખે છે, તે પોતે જ તેને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે.

ਭਗਤੁ ਗਿਆਨੀ ਤਪਾ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
જેના પર તે કૃપા કરે છે, તે જ ભક્ત, જ્ઞાની તેમજ તપસ્વી છે અને

ਸੋ ਪੂਰਾ ਪਰਧਾਨੁ ਜਿਸ ਨੋ ਬਲੁ ਧਰੈ ॥
તે જ સંપૂર્ણ પ્રધાન છે, જેમાં તે પોતાનું બળ આપે છે.

ਜਿਸਹਿ ਜਰਾਏ ਆਪਿ ਸੋਈ ਅਜਰੁ ਜਰੈ ॥
જે જીવને તે સહન-શક્તિ આપે છે, તે અસહ્ય પણ સહન કરી જાય છે.

ਤਿਸ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸਚੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਮਨਿ ਧਰੈ ॥੩॥
જે પોતાના મનમાં ગુરુ-મંત્રને ધારણ કરી લે છે, તેને જ સત્ય પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਰਾਗ ਸੁਰੰਗੜੇ ਆਲਾਪਤ ਸਭ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
તે જ સુંદર રાગ ધન્ય છે, જેનું ગાન કરવાથી મનની બધી તૃષ્ણા ઠરી જાય છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਜੰਤ ਸੁਹਾਵੜੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪਦੇ ਨਾਉ ॥
તે જ સુંદર જીવ ધન્ય છે, જે ગુરુના માધ્યમથી પરમાત્માનું નામ જપતો રહે છે.

ਜਿਨੀ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
જેને એકાગ્રચિત્ત થઈને પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી છે, તેના પર હું હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂੜਿ ਹਮ ਬਾਛਦੇ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
અમે તો તેની ચરણ-ધૂળની જ કામના કરીએ છીએ, પરંતુ આ નસીબથી જ મળે છે.

ਜੋ ਰਤੇ ਰੰਗਿ ਗੋਵਿਦ ਕੈ ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું તે ભક્તજનો પર બલિહાર જાવ છું, જે ગોવિંદની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે.

ਆਖਾ ਬਿਰਥਾ ਜੀਅ ਕੀ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਮੇਲਹੁ ਰਾਇ ॥
હું પોતાના મનની વેદના તેને કહું છું અને વિનંતી કરું છું કે મને મારા સજ્જન પ્રભુથી મળાવી દે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਲਾਇਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે, જેનાથી મારુ જન્મ-મરણનું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਅਗਮ ਰੂਪੁ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે અગમ્ય રૂપ તેમજ અનંત પ્રભુને મેળવી લીધો છે અને હવે હું અહીં-તહીં જતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੇਲਾ ਘੜੀ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਮੂਰਤੁ ਪਲੁ ਸਾਰੁ ॥
તે સમય, તે ક્ષણ ધન્ય છે, તે મુર્હુત તેમજ શ્રેષ્ઠ પળ પણ ધન્ય છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਦਿਨਸੁ ਸੰਜੋਗੜਾ ਜਿਤੁ ਡਿਠਾ ਗੁਰ ਦਰਸਾਰੁ ॥
તે દિવસ તેમજ સંજોગ ધન્ય છે, જ્યારે મેં ગુરુના દર્શન કર્યા.

ਮਨ ਕੀਆ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ॥
અગમ્ય, અપાર પરમાત્માને મેળવીને મારી મનોકામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਹਉਮੈ ਤੁਟਾ ਮੋਹੜਾ ਇਕੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
મારો આત્માભિમાન સમાપ્ત થઈ ગયો છે, માયાનો મોહ પણ તૂટી ગયો અને પરમાત્માનું
સાચું-નામ જ મારો જીવન આધાર બની ગયો છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਲਗਾ ਸੇਵ ਹਰਿ ਉਧਰਿਆ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માની પ્રાર્થનામાં લીન હોવાથી આખા સંસારનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਭਗਤਿ ਵਿਰਲੇ ਦਿਤੀਅਨੁ ॥
કોઈ દુર્લભને જ પરમાત્માએ જ પોતાનું સ્તુતિગાન તેમજ ભક્તિ આપી છે.

ਸਉਪੇ ਜਿਸੁ ਭੰਡਾਰ ਫਿਰਿ ਪੁਛ ਨ ਲੀਤੀਅਨੁ ॥
તે જેને ભક્તિનો ભંડાર આપી દે છે, તેનાથી કર્મોનો હિસાબ લેતો નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਗਾ ਰੰਗੁ ਸੇ ਰੰਗਿ ਰਤਿਆ ॥
જેને પરમાત્માનો રંગ લાગી જાય છે, તે તેના રંગમાં જ લીન રહે છે.

ਓਨਾ ਇਕੋ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਇਕਾ ਉਨ ਭਤਿਆ ॥
પરમાત્માનું એક નામ જ તેનો જીવન આધાર છે અને તે જ તેનું ભોજન છે.

ਓਨਾ ਪਿਛੈ ਜਗੁ ਭੁੰਚੈ ਭੋਗਈ ॥
તેનું અનુસરણ કરીને આખું જગત જ સુખ ભોગવતું રહે છે.

ਓਨਾ ਪਿਆਰਾ ਰਬੁ ਓਨਾਹਾ ਜੋਗਈ ॥
તેને રબ એટલો પ્રેમાળ છે કે તે તેના યોગ્ય જ થઈ ગયો છે.

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰੁ ਆਇ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣਿਆ ॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે, તેને પ્રભુનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਜਿ ਖਸਮੈ ਭਾਣਿਆ ॥੪॥
જે પોતાના માલિક-પ્રભુને સારો લાગે છે, હું તો તેના પર જ બલિહાર થાવ છું ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਦੋਸਤੀ ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਰੰਗੁ ॥
એક પરમાત્માથી જ મારી મિત્રતા છે અને એક તેનાથી જ મારો સ્નેહ છે.

ਹਰਿ ਇਕੋ ਮੇਰਾ ਸਜਣੋ ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਸੰਗੁ ॥
એક પ્રભુ જ મારો સજ્જન છે અને એક તેનાથી જ મારો સાથ છે.

ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਨਾਲਿ ਮੈ ਗੋਸਟੇ ਮੁਹੁ ਮੈਲਾ ਕਰੈ ਨ ਭੰਗੁ ॥
એક પ્રભુથી જ મારી વાતચીત છે, તે ક્યારેય મારાથી વિમુખ થતો નથી અને ના તો મિત્રતાને ભંગ કરે છે.

ਜਾਣੈ ਬਿਰਥਾ ਜੀਅ ਕੀ ਕਦੇ ਨ ਮੋੜੈ ਰੰਗੁ ॥
તે મારા દિલનું દુઃખ-ઇજા જાણે છે અને ક્યારેય પણ મારાથી પોતાનો સ્નેહ તોડતો નથી.

ਹਰਿ ਇਕੋ ਮੇਰਾ ਮਸਲਤੀ ਭੰਨਣ ਘੜਨ ਸਮਰਥੁ ॥
એક પરમાત્મા જ મારો સલાહકાર છે, જે તોડવા તેમજ બનાવવામાં સમર્થ છે.

ਹਰਿ ਇਕੋ ਮੇਰਾ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਸਿਰਿ ਦਾਤਿਆ ਜਗ ਹਥੁ ॥
એક પ્રભુ જ મારો દાતા છે અને દુનિયાના બધા દાનવીરો પર તેના જ આશીર્વાદ છે.

ਹਰਿ ਇਕਸੈ ਦੀ ਮੈ ਟੇਕ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਿ ਸਭਨਾ ਸਮਰਥੁ ॥
એક હરિનો મને સહારો છે, જે સર્વશક્તિમાન છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ਮਸਤਕਿ ਧਰਿ ਕੈ ਹਥੁ ॥
સદ્દગુરુ સંતે માથા પર હાથ રાખીને મને સત્યથી મળાવી દીધો છે.

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਿਨਿ ਤਾਰਿਆ ਸਗਲ ਜਗਤੁ ॥
ગુરુએ મને મોટા માલિક પ્રભુથી મળાવી દીધો છે, જેને આખા જગતનો ઉધ્ધાર કરી દીધો છે.

ਮਨ ਕੀਆ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਪਾਇਆ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗ ॥
મારા નસીબમાં આરંભથી જ પ્રભુનો સંજોગ લખેલો હતો અને હવે મારી મનોકામના પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸਦ ਹੀ ਭੋਗੇ ਭੋਗ ॥੧॥
હે નાનક! જેને સત્ય-નામ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, તે હંમેશા જ સુખ-આનંદ ભોગવતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮਨਮੁਖਾ ਕੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਮਾਇਆ ਕਾ ਸਨਬੰਧੁ ॥
મનમુખ જીવોની મિત્રતા માયાનો જ સંબંધ છે.

ਵੇਖਦਿਆ ਹੀ ਭਜਿ ਜਾਨਿ ਕਦੇ ਨ ਪਾਇਨਿ ਬੰਧੁ ॥
તે પાકી મિત્રતા ક્યારેય રાખતો નથી અને જોતાં જ જોતા ભાગી જાય છે.

ਜਿਚਰੁ ਪੈਨਨਿ ਖਾਵਨ੍ਹੇ ਤਿਚਰੁ ਰਖਨਿ ਗੰਢੁ ॥
તેનો સંબંધ ત્યાં સુધી જ કાયમ રહે છે, જ્યાં સુધી તેને પહેરવાની વસ્ત્ર તેમજ કહેવાને ભોજન મળી રહે છે.

ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਕਿਛੁ ਨ ਹੋਵਈ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਬੋਲਨਿ ਗੰਧੁ ॥
જે દિવસે તેને કંઈ પણ મળતું નથી, તે દિવસે તે દુર્વ્યવહાર કરે છે.

ਜੀਅ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਨਮੁਖ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ॥
આવો મનમતિ અજ્ઞાની તેમજ અંધ છે, જે દિલની ઊંડાઈને જાણતો નથી.

ਕੂੜਾ ਗੰਢੁ ਨ ਚਲਈ ਚਿਕੜਿ ਪਥਰ ਬੰਧੁ ॥
કાદવથી ભરેલ પથ્થરોના બંધની જેમ અસત્ય મિત્રતા વધુ વાર ચાલતી નથી.

ਅੰਧੇ ਆਪੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਫਕੜੁ ਪਿਟਨਿ ਧੰਧੁ ॥
અંધ મનમુખી જીવ પોતાના આત્મજ્ઞાનને જાણતો નથી અને વ્યર્થ જ દુનિયાના ધંધાઓમાં માથું પીટત્તો રહે છે.

ਝੂਠੈ ਮੋਹਿ ਲਪਟਾਇਆ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਿਹੰਧੁ ॥
આ રીતે અસત્ય મોહમાં ફસાઈને આત્માભિમાન કરતા તેનું આખું જીવન વીતી જાય છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਧੁਰਿ ਪੂਰਾ ਕਰਮੁ ਕਰੇਇ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે, તે આરંભથી જ પૂર્ણ કર્મ કરી દે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਉਬਰੇ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય સ્વસ્થ થયા છે, જે સદ્દગુરુની શરણમાં આવ્યા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਰਤੇ ਦੀਦਾਰ ਸੇਈ ਸਚੁ ਹਾਕੁ ॥
જે પરમાત્માના દર્શનમાં જ લીન રહે છે, તે જ સાચો સંત કહેવાય છે.

ਜਿਨੀ ਜਾਤਾ ਖਸਮੁ ਕਿਉ ਲਭੈ ਤਿਨਾ ਖਾਕੁ ॥
જેને માલિકને ઓળખી લીધો છે, તેના ચરણોની ધૂળ શું કરીને મળી શકે છે?

ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਵੇਕਾਰੁ ਹੋਵੈ ਸੰਗਿ ਪਾਕੁ ॥
તેની સંગતમાં વિકારોથી ભરેલ ગંદુ મન પણ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਦਿਸੈ ਸਚਾ ਮਹਲੁ ਖੁਲੈ ਭਰਮ ਤਾਕੁ ॥
જીવનો ભ્રમરૂપી દરવાજો ખુલી જાય છે અને સત્યનું ઘર નજરે આવવા લાગે છે.

ਜਿਸਹਿ ਦਿਖਾਲੇ ਮਹਲੁ ਤਿਸੁ ਨ ਮਿਲੈ ਧਾਕੁ ॥
પરમાત્મા જેને પોતાનું ઘર દેખાડી દે છે તેને પછી ધક્કો લાગતો નથી.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਬਿੰਦਕ ਨਦਰਿ ਝਾਕੁ ॥
જે મનુષ્ય તરફ પ્રભુ થોડી-એવી કરુણા-દ્રષ્ટિથી જોઈ લે છે, તેનું મન તેમજ શરીર નિહાળ થઈ જાય છે.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਲਾਗੁ ॥
ગુરુના શબ્દમાં ધ્યાન લગાવવાથી નામરૂપી નવ નિધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਤਿਸੈ ਮਿਲੈ ਸੰਤ ਖਾਕੁ ਮਸਤਕਿ ਜਿਸੈ ਭਾਗੁ ॥੫॥
સંતોની ચરણ-ધૂળ તેને જ મળે છે, જેના માથા પર ઉત્તમ નસીબ હોય છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹਰਣਾਖੀ ਕੂ ਸਚੁ ਵੈਣੁ ਸੁਣਾਈ ਜੋ ਤਉ ਕਰੇ ਉਧਾਰਣੁ ॥
હે મૃગલોચના! હું તને એક સાચી વાત સંભળાવું છું, જે તારો ઉદ્ધાર કરી દેશે.

ਸੁੰਦਰ ਬਚਨ ਤੁਮ ਸੁਣਹੁ ਛਬੀਲੀ ਪਿਰੁ ਤੈਡਾ ਮਨ ਸਾਧਾਰਣੁ ॥
હે છબીલી! તું મારું સુંદર વચન સાંભળ, તારો પ્રિયવર જ તારા મનનો આધાર છે.

ਦੁਰਜਨ ਸੇਤੀ ਨੇਹੁ ਰਚਾਇਓ ਦਸਿ ਵਿਖਾ ਮੈ ਕਾਰਣੁ ॥
તે દુષ્ટ મને આ તો કહ્યું આનું શું કારણ છે?

ਊਣੀ ਨਾਹੀ ਝੂਣੀ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਵਿਹੂਣੀ ॥
જીવાત્મા જવાબ દે છે કે મારામાં કોઈ પ્રકારની કોઈ ત્રૂટિ નથી અને કોઇ ગુણથી પણ વિહીન નથી.

ਪਿਰੁ ਛੈਲੁ ਛਬੀਲਾ ਛਡਿ ਗਵਾਇਓ ਦੁਰਮਤਿ ਕਰਮਿ ਵਿਹੂਣੀ ॥
પરંતુ દુર્બુધ્ધિને કારણે દુર્ભાગ્યથી પોતાના છેલ છબીલા પ્રિયતમને ગુમાવી દીધો છે.

ਨਾ ਹਉ ਭੁਲੀ ਨਾ ਹਉ ਚੁਕੀ ਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਦੋਸਾ ॥
ન તો હું ભૂલેલી છું, ન તો મેં કોઈ ભૂલ કરી છે ન તો મારામાં કોઈ દોષ છે.

ਜਿਤੁ ਹਉ ਲਾਈ ਤਿਤੁ ਹਉ ਲਗੀ ਤੂ ਸੁਣਿ ਸਚੁ ਸੰਦੇਸਾ ॥
જ્યાં મને મારા સ્વામીએ લગાવ્યો છે, ત્યાં જ લાગી ગઈ છું, તું મારો સાચો સંદેશ સાંભળ.

ਸਾਈ ਸੋੁਹਾਗਣਿ ਸਾਈ ਭਾਗਣਿ ਜੈ ਪਿਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
તે જ જીવ-સ્ત્રી સુહાગણ છે, તે જ ભાગ્યવાન છે, જેના પર પ્રિય-પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે.

ਪਿਰਿ ਅਉਗਣ ਤਿਸ ਕੇ ਸਭਿ ਗਵਾਏ ਗਲ ਸੇਤੀ ਲਾਇ ਸਵਾਰੀ ॥
પછી પ્રિયતમ તેના બધા અવગુણ દૂર કરીને ગળાથી લગાવીને તેને સંપૂર્ણ કરી દે છે.

ਕਰਮਹੀਣ ਧਨ ਕਰੈ ਬਿਨੰਤੀ ਕਦਿ ਨਾਨਕ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ॥
હે નાનક! ભાગ્યહીન જીવરૂપી નારી વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! મારો વારો ક્યારે આવશે?

ਸਭਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਮਾਣਹਿ ਰਲੀਆ ਇਕ ਦੇਵਹੁ ਰਾਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥
બધી સુહાગનો તારો આનંદ કરતી રહે છે, આથી મને એક રાતનો આનંદ જ આપી દે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਾਹੇ ਮਨ ਤੂ ਡੋਲਤਾ ਹਰਿ ਮਨਸਾ ਪੂਰਣਹਾਰੁ ॥
હે મન! તું શા માટે ડગમગે છે? પ્રભુ બધી કામનાઓ પૂર્ણ કરનાર છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਸਭਿ ਦੁਖ ਵਿਸਾਰਣਹਾਰੁ ॥
તું સદ્દગુરુનું ધ્યાન કર્યા કર, તે બધાં દુઃખોને ભુલાવનાર છે.

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਆਰਾਧਿ ਮਨ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥
હે મન! હરિ-નામની પ્રાર્થના કરવાથી બધા કલેશ તેમજ વિકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥
જેના નસીબમાં પૂર્વથી જ લખેલું હોય છે, તેને જ નિરાકારની સ્મૃતિનો રંગ લાગે છે.

ਓਨੀ ਛਡਿਆ ਮਾਇਆ ਸੁਆਵੜਾ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
આવા ભક્તે માયાનો સ્વાદ છોડીને નામરૂપી ઉપર ધનનો સંચય કરી લીધો છે.

ਅਠੇ ਪਹਰ ਇਕਤੈ ਲਿਵੈ ਮੰਨੇਨਿ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰੁ ॥
તે આઠેય પ્રહર પ્રભુના ધ્યાનમાં જ લીન રહે છે અને તેના અપાર હુકમનો જ પાલન કરે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਇਕੁ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਪਿਆਰੁ ॥੨॥
નાનક તો પરમાત્માથી એક આ જ દાન માંગે છે કે મને પોતાના દર્શન આપ તેમજ મનમાં હંમેશા પ્રેમ બની રહે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਤਿਸ ਨੋ ਸਦਾ ਸੁਖ ॥
હે પરમાત્મા! જેને તું યાદ આવે છે, તેને હંમેશા જ સુખ મળતું રહે છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਜਮ ਨਾਹਿ ਦੁਖ ॥
જેને તું સ્મરણ હોય છે, તેનું મૃત્યુનું દુઃખ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਕਿ ਕਾੜਿਆ ॥
જેને તું યાદ આવે છે, તેને ક્યાં પ્રકારની ચિંતા થઈ શકે છે.

ਜਿਸ ਦਾ ਕਰਤਾ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ॥
કર્તા પરમાત્મા જેનો મિત્ર બની જાય છે, તેનું દરેક કાર્ય સ્વીકાર થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਜਨੁ ॥
જેને તું યાદ આવે છે, તેનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਬਹੁਤਾ ਤਿਸੁ ਧਨੁ ॥
જેને તું સ્મરણ આવે છે, તે ધન-એશ્વર્યથી પરિપૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਸੋ ਵਡ ਪਰਵਾਰਿਆ ॥
જેને તારી યાદ આવે છે, તે મોટા કુટુંબવાળો થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਤਿਨਿ ਕੁਲ ਉਧਾਰਿਆ ॥੬॥
હે પરમાત્મા! જેને તું યાદ આવે છે, તેની વંશાવલીનું પણ કલ્યાણ થઈ જાય છે ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਅੰਦਰਹੁ ਅੰਨਾ ਬਾਹਰਹੁ ਅੰਨਾ ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਗਾਵੈ ॥
ઢોંગી પંડિત પોતાના મનથી પણ અંધ છે અને પોતાના બહારી કર્મથી પણ અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન છે, પરંતુ અસત્ય જ વિષ્ણુના ભજન ગાતો રહે છે.

ਦੇਹੀ ਧੋਵੈ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਏ ਮਾਇਆ ਨੋ ਬਹੁ ਧਾਵੈ ॥
તે પોતાના શરીરને સ્નાન કરાવે છે અને માથા ઓર ધાર્મિક ચક્ર બનાવે છે, તે ધન-સંપત્તિ માટે ભાગદોડ કરે છે.

ਅੰਦਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਹਉਮੈ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
તેના મનની ગંદકી દૂર થતી નથી અને અહમમાં ફરી ફરી જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે.

ਨੀਂਦ ਵਿਆਪਿਆ ਕਾਮਿ ਸੰਤਾਪਿਆ ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਹਾਵੈ ॥
તે ઊંઘમાં ગ્રસ્ત તેમજ કામવાસનાનો દુઃખી કરેલ મુખથી હરિ-હરિ કહેતો રહે છે.

ਬੈਸਨੋ ਨਾਮੁ ਕਰਮ ਹਉ ਜੁਗਤਾ ਤੁਹ ਕੁਟੇ ਕਿਆ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ॥
તેનું નામ તો વિષ્ણુ છે પરંતુ પોતાના કર્મો દ્વારા તે અભિમાનથી જોડાયેલ છે, છાલનો ભૂકો કરીને કયું ફળ મેળવી શકાય?

ਹੰਸਾ ਵਿਚਿ ਬੈਠਾ ਬਗੁ ਨ ਬਣਈ ਨਿਤ ਬੈਠਾ ਮਛੀ ਨੋ ਤਾਰ ਲਾਵੈ ॥
હંસોમાં બેસેલ બગલો હંસ બનતો નથી અને આ હંસોમાં બેઠેલો પણ રોજ માછલી પકડવા માટે ધ્યાન લગાવીને રાખે છે

ਜਾ ਹੰਸ ਸਭਾ ਵੀਚਾਰੁ ਕਰਿ ਦੇਖਨਿ ਤਾ ਬਗਾ ਨਾਲਿ ਜੋੜੁ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ॥
જ્યારે હંસ પોતાની સભામાં વિચારીને જોવે છે તો તેનો બગલાથી જોડાણ ક્યારેય બનતું જ નથી.

ਹੰਸਾ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ ਚੁਗਣਾ ਬਗੁ ਡਡਾ ਭਾਲਣ ਜਾਵੈ ॥
હંસ તો હીરા-મોતી વીણે છે પરંતુ બગલા દેડકાઓને શોધવા જાય છે.

ਉਡਰਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ਬਗੁਲਾ ਮਤੁ ਹੋਵੈ ਮੰਞੁ ਲਖਾਵੈ ॥
બિચારા બગલાઓ હંસોની દાળમાંથી ઉડી ગયા છે કે કદાચ મને કોઈ ઓળખી ન લે.

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਕਿਸੁ ਦੋਸੁ ਦਿਚੈ ਜਾ ਹਰਿ ਏਵੈ ਭਾਵੈ ॥
જે કોઈને જે તરફ પરમાત્માએ લગાવેલ છે, તે તે તરફ લાગેલ છે, જ્યારે પરમાત્માને આમ જ ગમે છે તો પછી દોષ કોને આપવો?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਵਰੁ ਰਤਨੀ ਭਰਪੂਰੇ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુ મનરૂપી રત્નોથી ભરેલ સરોવર છે, જેને ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તેને ગુણરૂપી રત્ન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਿਖ ਹੰਸ ਸਰਵਰਿ ਇਕਠੇ ਹੋਏ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਹੁਕਮਾਵੈ ॥
સદ્દગુરૂના હુકમથી શિષ્યરૂપી હંસ તે સરોવરમાં રકતરીત થઇ જાય છે.

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਮਾਣਕ ਸਰਵਰਿ ਭਰਪੂਰੇ ਖਾਇ ਖਰਚਿ ਰਹੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
ગુરુરૂપી સરોવરમાં ગુણરૂપી રત્ન તેમજ માણિક્ય પદાર્થ ભરાયેલ છે અને શિષ્યરૂપી હંસ સેવન કરે તેમજ બીજાને પણ કરાવે છે પરંતુ તે ક્યારેય સમાપ્ત થતા નથી.

ਸਰਵਰ ਹੰਸੁ ਦੂਰਿ ਨ ਹੋਈ ਕਰਤੇ ਏਵੈ ਭਾਵੈ ॥
પરમાત્માને આ જ સ્વીકાર હોય છે કે શિષ્યરૂપી હંસ ગુરુરૂપી સરોવરથી ક્યારેય દૂર ન થાય.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਦੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਆਵੈ ॥
હે નાનક! તે જ શિષ્ય ગુરુની પાસે આવે છે, જેના માથા પર જન્મથી આવું નસીબ લખેલું હોય છે.

ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਕੁਟੰਬ ਸਭਿ ਤਾਰੇ ਸਭਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਛਡਾਵੈ ॥੧॥
આવો શિષ્ય પોતે તો સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે, પોતાના આખા કુટુંબનો ઉદ્ધાર કરાવી દે છે અને આખી દુનિયાનું પણ કલ્યાણ કરાવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪੰਡਿਤੁ ਆਖਾਏ ਬਹੁਤੀ ਰਾਹੀ ਕੋਰੜ ਮੋਠ ਜਿਨੇਹਾ ॥
અનેક માર્ગો શાસ્ત્રોનો જ્ઞાતા હોવાને કારણે જીવ પંડિત તો કહેવાય છે પરંતુ કાચા કઠોર જેવો બની જાય છે જે પકવાથી પાકતો નથી.

ਅੰਦਰਿ ਮੋਹੁ ਨਿਤ ਭਰਮਿ ਵਿਆਪਿਆ ਤਿਸਟਸਿ ਨਾਹੀ ਦੇਹਾ ॥
મનમાં મોહને કારણે તે રોજ ભ્રમમાં ફસાઈ રહેતો અને તેનું શરીર ક્યાંય પણ સ્થિર થતું નથી.

ਕੂੜੀ ਆਵੈ ਕੂੜੀ ਜਾਵੈ ਮਾਇਆ ਕੀ ਨਿਤ ਜੋਹਾ ॥
તેને રોજ ધનની લાલચ લાગેલી રહે છે, આથી તે અસત્ય માયાના મોહમાં ફસાઈને આવક જાવકમાં પડી રહે છે.

ਸਚੁ ਕਹੈ ਤਾ ਛੋਹੋ ਆਵੈ ਅੰਤਰਿ ਬਹੁਤਾ ਰੋਹਾ ॥
જો કોઈ તેને સત્ય કહે છે તો તેને ગુસ્સો આવે છે, ત્યારથી તેના મનમાં ખૂબ ક્રોધ ભરાયેલ છે.

ਵਿਆਪਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਕੁਬੁਧਿ ਕੁਮੂੜਾ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਤਿਸੁ ਮੋਹਾ ॥
દુર્મતિ તેમજ અસત્ય બુદ્ધિમાં ફસાયેલ તે મહામૂર્ખ છે અને તેના મનમાં માયાનો મોહ લાગેલ છે.

ਠਗੈ ਸੇਤੀ ਠਗੁ ਰਲਿ ਆਇਆ ਸਾਥੁ ਭਿ ਇਕੋ ਜੇਹਾ ॥
બીજા ઠગોની સાથે જ આ એક પંડિત ઠગ પણ મળી આવ્યો છે અને આ બધાની સંગત પણ એક જેવી જ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਾਫੁ ਨਦਰੀ ਵਿਚਦੋ ਕਢੈ ਤਾਂ ਉਘੜਿ ਆਇਆ ਲੋਹਾ ॥
જ્યારે ગુરુરૂપી શરાફ તે ઠગ પંડિતને પોતાની નજરમાંથી કાઢે છે અર્થાત તેની પરખ કરે છે તો પંડિતરૂપી લોખંડ નીકળી આવ્યું છે.

ਬਹੁਤੇਰੀ ਥਾਈ ਰਲਾਇ ਰਲਾਇ ਦਿਤਾ ਉਘੜਿਆ ਪੜਦਾ ਅਗੈ ਆਇ ਖਲੋਹਾ ॥
તે પંડિતરૂપી લોખંડ બીજા શુધ્ધ સોનામાં મળાવી-માળાવીને ખૂબ સ્થાનો પર આપેલ પરંતુ તેનું પદ ખુલતું રહ્યું અને તે પોતાના લોખંડના રૂપમાં બધાની સામે ઉભો થતો રહે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜੇ ਸਰਣੀ ਆਵੈ ਫਿਰਿ ਮਨੂਰਹੁ ਕੰਚਨੁ ਹੋਹਾ ॥
જો તે પંડિત ગુરૂ શરણમાં આવી જાય, તો તે સળગેલ લોખંડથી ફરી સોનું બની જાય. સદ્દગુરુ નિર્વેર છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਪੁਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਾਨੇ ਅਉਗਣ ਕਟੇ ਕਰੇ ਸੁਧੁ ਦੇਹਾ ॥
તેના માટે પુત્ર તેમજ શત્રુ એક સમાન જ છે. તે તેના બધાના અવગુણોને કાપીને તેના શરીરને શુધ્ધ કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਸਨੇਹਾ ॥
હે નાનક! જેના નસીબમાંથી જ લખેલું હોય છે, તેનો જ સદ્દગુરુથી સ્નેહ હોય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਹੋਵੈ ਤਿਸੁ ਰਿਦੈ ਵਸੇਹਾ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની વાણી અમૃતમય છે, પરંતુ આ તેના હૃદયમાં જ વસે છે, જેના પર તે કૃપાળુ થઈ જાય છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਤਿਸ ਕਾ ਕਟੀਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਹਾ ॥੨॥
ગુરુ તેના જન્મ-મરણનું ચક્ર કાપી દે છે અને તેને હંમેશા સુખ મળતું રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਣਾ ਜੰਤੁ ਸੋ ਤੁਧੁ ਬੁਝਈ ॥
હે પરમાત્મા! જે જીવ તને ગમે છે, તે જ તને સમજે છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਣਾ ਜੰਤੁ ਸੁ ਦਰਗਹ ਸਿਝਈ ॥
જે જીવ તને પ્રિય હોય છે, તે જ તારા દરબારમાં સફળ થાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਨਦਰਿ ਹਉਮੈ ਤਿਸੁ ਗਈ ॥
જેના પર તારી કરુણા-દ્રષ્ટિ થઈ છે, તેનો અભિમાન દૂર થઈ ગયો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਸੰਤੁਸਟੁ ਕਲਮਲ ਤਿਸੁ ਖਈ ॥
જેના પર તું ખુશ થયો છે, તેના બધા પાપ-વિકાર નાશ થઈ ગયા છે.

ਜਿਸ ਕੈ ਸੁਆਮੀ ਵਲਿ ਨਿਰਭਉ ਸੋ ਭਈ ॥
જગતનો સ્વામી જેના પક્ષમાં થયો છે, તે નીડર થઈ ગયો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਚਾ ਸੋ ਥਿਅਈ ॥
જેના પર તું કૃપાળુ થઈ ગયો છે, તે સત્યવાદી બની ગયો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਮਇਆ ਨ ਪੋਹੈ ਅਗਨਈ ॥
જેના પર તારી કૃપા થઈ જાય છે, તેને તૃષ્ણાગ્નિ પણ સ્પર્શ કરતી નથી.

ਤਿਸ ਨੋ ਸਦਾ ਦਇਆਲੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਮਤਿ ਲਈ ॥੭॥
જે મનુષ્યએ ગુરુથી બુદ્ધિ લીધી છે, તેના પર તું હંમેશા જ દયાળુ રહે છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਿਰਪਾਲ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲੈ ॥
હે કૃપાનિધાન! કૃપા કરીને મારું કલ્યાણ કરી દે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਪੀ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਇ ਪੈ ॥
સદ્દગુરૂના ચરણોમાં પડીને હું હંમેશા તારું નામ જપુ છું.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਵਸੁ ਦੂਖਾ ਨਾਸੁ ਹੋਇ ॥
મારા મન-શરીરમાં અવ્યવસ્થિત થઈ જાવ કેમ કે દુઃખોનો નાશ થઈ જાય.

ਹਥ ਦੇਇ ਆਪਿ ਰਖੁ ਵਿਆਪੈ ਭਉ ਨ ਕੋਇ ॥
પોતાનો હાથ આપીને મારી રક્ષા કર, કેમ કે કોઈ પ્રકારનો ભય પ્રભાવિત કરે નહિ.

ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਏਤੈ ਕੰਮਿ ਲਾਇ ॥
હું દિવસ-રાત તારું યશોગાન કરતો રહું, આથી મને આ જ કામમાં લગાવીને રાખ.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਜਾਇ ॥
સંતજનોની સંગતિ કરવાથી અહંકારનો રોગ દૂર થઈ જાય છે.

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਖਸਮੁ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥
બધા જીવોમાં એક પરમાત્મા જ વ્યાપ્ત છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਲਹਿਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ સત્યની પ્રાપ્તિ થાય છે અને મેં પણ તે પરમસત્યને મેળવી લીધું છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਇਆਲ ਅਪਣੀ ਸਿਫਤਿ ਦੇਹੁ ॥
હે દીનદયાળુ! દયા કર અને પોતાની સ્તુતિનું દાન આપ.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਏਹ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માથી અમારી આ જ પ્રીતિ છે કે તેના દર્શન કરીને આનંદિત થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਏਕੋ ਜਪੀਐ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਇਕਸ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥
મનમાં એક પ્રભુને જ જપતો રહેવો જોઈએ અને એક તેની જ શરણ લેવી જોઈએ.

ਇਕਸੁ ਸਿਉ ਕਰਿ ਪਿਰਹੜੀ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
એક તેનાથી જ પ્રેમ કર, તેના સિવાય બીજું કોઈ પ્રેમનું સ્થાન નથી.

ਇਕੋ ਦਾਤਾ ਮੰਗੀਐ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
એક દાતાથી જ માંગવુ જોઈએ, તેનાથી બધું મળી જાય છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਪ੍ਰਭੁ ਇਕੋ ਇਕੁ ਧਿਆਇ ॥
પોતાના મન તેમજ શરીર, જીવનના દરેક શ્વાસ તેમજ ભોજનનું ખોરાક લેતા સમયે એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કર.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਚੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
સાચા પરમાત્માનું નામ અમૃત જ સાચો કોષ છે જે ગુરૂની સહાયતાથી મળે છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਤੇ ਸੰਤ ਜਨ ਜਿਨ ਮਨਿ ਵੁਠਾ ਆਇ ॥
તે સંતજન ખુબ ખુશનસીબ છે, જેના મનમાં પરમાત્મા વસી ગયો છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં એક પરમાત્મા જ રમણ કરી રહ્યો છે, બીજું કોઈ નહીં.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਨਾਮੁ ਉਚਰਾ ਨਾਨਕ ਖਸਮ ਰਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માની મરજીમાં જ નામનું ધ્યાન તેમજ ઉચ્ચારણ કરતો રહું છું ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਰਖਵਾਲਾ ਮਾਰੇ ਤਿਸੁ ਕਉਣੁ ॥
હે પ્રભુ! જેનો તું રખેવાળ છે, તેને કોણ મારી શકે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਰਖਵਾਲਾ ਜਿਤਾ ਤਿਨੈ ਭੈਣੁ ॥
જેનો તું રક્ષક છે, તેને ત્રણેય લોકને વિજય કરી લીધા છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰਾ ਅੰਗੁ ਤਿਸੁ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ॥
જેનો તું સાથ આપે છે, તેનું મુખ પ્રકાશિત થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰਾ ਅੰਗੁ ਸੁ ਨਿਰਮਲੀ ਹੂੰ ਨਿਰਮਲਾ ॥
જેને તારો સાથ મળી જાય છે, તે ખુબ નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਨਦਰਿ ਨ ਲੇਖਾ ਪੁਛੀਐ ॥
જેના પર તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે, તેના કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ પૂછાતો નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਖੁਸੀ ਤਿਨਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਭੁੰਚੀਐ ॥
જેને તારી ખુશી પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તે દુનિયાની નવ નિધિને ભોગવે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਪ੍ਰਭ ਵਲਿ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਮੁਹਛੰਦਗੀ ॥
હે પ્રભુ! તું જેના પક્ષમાં છે, તેને કોઈ પ્રકારની મોહતાજી કઈ રીતે થઈ શકે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਸੁ ਤੇਰੀ ਬੰਦਿਗੀ ॥੮॥
જેના પર તારી કૃપા છે તે જ તારી ભજન-પ્રાર્થનામાં લીન છે.

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਿ ਵਿਹਾਵੇ ॥
હે સ્વામી! કૃપાળુ થઈ જા કેમ કે મારું આખું જીવન સંતોની સાથે વીતી જાય.

ਤੁਧਹੁ ਭੁਲੇ ਸਿ ਜਮਿ ਜਮਿ ਮਰਦੇ ਤਿਨ ਕਦੇ ਨ ਚੁਕਨਿ ਹਾਵੇ ॥੧॥
જે તને ભૂલી ગયો છે, તે જન્મ-મરણમાં જ દુઃખી રહે છે અને તેની વેદના ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਮਰਹੁ ਆਪਣਾ ਘਟਿ ਅਵਘਟਿ ਘਟ ਘਾਟ ॥
મનમાં સદ્દગુરુને જ સ્મરણ કરતો રહે, ભલે સખત ઘાટી તેમજ પર્વત ચડવો હોય કે દરિયો પાર કરવાનો હોય.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੰਤਿਆ ਕੋਇ ਨ ਬੰਧੈ ਵਾਟ ॥੨॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી રસ્તામાં કોઈ વિધ્ન આવતા નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਿਥੈ ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਜਿਥੈ ਕੋਇ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! જ્યાં કોઈ સહાયક નથી, ત્યાં તું જ સમર્થ છે.

ਓਥੈ ਤੇਰੀ ਰਖ ਅਗਨੀ ਉਦਰ ਮਾਹਿ ॥
માતાની ગર્ભ આગમાં તું જ જીવની રક્ષા કરે છે અને

ਸੁਣਿ ਕੈ ਜਮ ਕੇ ਦੂਤ ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਛਡਿ ਜਾਹਿ ॥
તારા નામને સાંભળીને યમના દૂત છોડીને ચાલ્યા જાય છે.

ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਅਸਗਾਹੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਰਿ ਪਾਹਿ ॥
આ વિષમ તેમજ અસીમ સંસાર સમુદ્રથી તો શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ પાર થવું સંભવ છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਲਗੀ ਪਿਆਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੇਇ ਖਾਹਿ ॥
નામ અમૃત તે જ પીવે છે, જેને આની ગાઢ લાલચ લાગેલી હોય છે.

ਕਲਿ ਮਹਿ ਏਹੋ ਪੁੰਨੁ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਗਾਹਿ ॥
કળિયુગમાં ફક્ત એક આ જ પુણ્ય-કર્મ છે કે ગોવિંદનું ગુણગાન કરતો રહે.

ਸਭਸੈ ਨੋ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਮ੍ਹਾਲੇ ਸਾਹਿ ਸਾਹਿ ॥
કૃપાનિધાન બધા જીવોની શ્વાસ-શ્વાસથી સંભાળ કરે છે.

ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਇ ਜਿ ਆਵੈ ਤੁਧੁ ਆਹਿ ॥੯॥
હે પરમાત્મા! જે જીવ જે કામનાથી પણ તારા દરવાજા પર આવે છે, તે ખાલી હાથ જતો નથી ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਦੂਜਾ ਤਿਸੁ ਨ ਬੁਝਾਇਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਆਧਾਰੁ ॥
હે પરબ્રહ્મ, જીવને નામરૂપી આધાર જ આપ અને તેને કોઈ બીજો સહારો ન કહે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਾਹਿਬੋ ਸਮਰਥੁ ਸਚੁ ਦਾਤਾਰੁ ॥
હે માલિક! તું અગમ્ય, અગોચર, સર્વકળા સમર્થ અને સાચો દાતા છે.

ਤੂ ਨਿਹਚਲੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਸਚੁ ਸਚਾ ਤੁਧੁ ਦਰਬਾਰੁ ॥
તું નિશ્ચલ, નિર્વેર તેમજ હંમેશા શાશ્વત છે અને તારો દરબાર પણ સાચો છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
તારી મહિમાનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી અને ન તો તારો અંત તેમજ કોઈ આજુબાજુ છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਹੋਰੁ ਜਿ ਮੰਗਣਾ ਸਭੁ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਛਾਰੁ ॥
પ્રભુને છોડીને બીજું કંઈ માંગવું વ્યર્થ છે અને માયાના બધા રસો સમાન ધુળ બરાબર છે.

ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਸਚੁ ਸਾਹ ਸੇ ਜਿਨ ਸਚਾ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
જે જીવોએ સત્ય-નામનો વ્યાપાર કર્યો છે, તે જ સાચા શાહુકાર તેમજ સુખી છે.

ਜਿਨਾ ਲਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਸਹਜ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
જેને પ્રભુનામથી પ્રેમ લાગેલ છે, તેને સરળ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਆਰਾਧੇ ਸੰਤਨ ਰੇਣਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! આવા સંતોની ચરણ-ધૂળ લઈને પરમાત્માની જ પ્રાર્થના કરતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਅਨਦ ਸੂਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਨਿਤ ਹਰਿ ਕਾ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਇ ॥
રોજ પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન કરવાથી આનંદ, સુખ તેમજ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਛਾਡਿ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਉਧਰਸਿ ਨਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! બીજી બધી ચતુરાઈ છોડી દે, ત્યારથી હરિ-નામથી જ ઉદ્ધાર થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬਹੁਤੁ ਘਿਣਾਵਣੇ ॥
હે પરમાત્મા, ખૂબ વિનંતી કરવાથી પણ તું વશમાં આવતો નથી,

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬੇਦ ਪੜਾਵਣੇ ॥
વેદોનો અભ્યાસ કરવાથી પણ તું વશમાં આવતો નથી.

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ॥
જો તીર્થો પર સ્નાન કરાય અને

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਧਰਤੀ ਧਾਈਐ ॥
ધરતી પર ભ્રમણ કરાય તો પણ તું વશમાં આવતો નથી.

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਕਿਤੈ ਸਿਆਣਪੈ ॥
કોઈ પ્રકારની ચતુરાઈ કરવાથી પણ તને વશમાં કરી શકાતો નથી,

ਨਾ ਤੂ ਆਵਹਿ ਵਸਿ ਬਹੁਤਾ ਦਾਨੁ ਦੇ ॥
ખૂબ દાન દેવાથી પણ તું કોઈના વશમાં આવતો નથી.

ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰਾ ॥
હે અગમ્ય-અગોચર માલિક! બધું તારા જ વશમાં છે,

ਤੂ ਭਗਤਾ ਕੈ ਵਸਿ ਭਗਤਾ ਤਾਣੁ ਤੇਰਾ ॥੧੦॥
પરંતુ તું ભક્તોના વશમાં છે અને તારા ભક્તોની પાસે તારું જ આપેલું બળ છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਆਪੇ ਵੈਦੁ ਆਪਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ॥
હે નારાયણ! તું પોતે જ બધા દુઃખ-ઇજા દૂર કરનાર વૈદ્ય છે.

ਏਹਿ ਵੈਦ ਜੀਅ ਕਾ ਦੁਖੁ ਲਾਇਣ ॥
આ દુનિયાના વૈદ્ય તો જીવોને દિલનું દુઃખ લગાવી દે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਖਾਇਣ ॥
ગુરુના શબ્દ જ ભોગ યોગ્ય અમૃતમય રસ છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਿਸ ਕੇ ਸਭਿ ਦੂਖ ਮਿਟਾਇਣ ॥੧॥
હે નાનક! જેના માનમાં શબ્દ ગુરુ સ્થિર થઈ જાય છે તેના બધા દુઃખ-ઇજા મટી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਹੁਕਮਿ ਉਛਲੈ ਹੁਕਮੇ ਰਹੈ ॥
પરમાત્માના હુકમમાં જ જીવ ક્યારેક ઉછળે છે અને હુકમ પ્રમાણે જ સ્થિર રહે છે.

ਹੁਕਮੇ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮ ਕਰਿ ਸਹੈ ॥
તેના હુકમમાં જ દુઃખ-સુખને એક સમાન સમજીને સહન કરે છે અને

ਹੁਕਮੇ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥ ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਹੋਵੈ ਦਾਤਿ ॥
તેના હુકમના અંતર્ગત જ દિવસ-રાત નામ જપતો રહે છે. હે નાનક જેને વરદાન દે છે તે જ નામ જપે છે.

ਹੁਕਮਿ ਮਰੈ ਹੁਕਮੇ ਹੀ ਜੀਵੈ ॥
હુકમના અંતર્ગત જ જીવનું મૃત્યુ થાય છે અને હુકમથી જ તે દુનિયામાં જીવે છે.

ਹੁਕਮੇ ਨਾਨ੍ਹਾ ਵਡਾ ਥੀਵੈ ॥
તેના હુકમથી જીવ નાનો ગરીબ તેમજ મોટો ધનવાન હોય છે અને

ਹੁਕਮੇ ਸੋਗ ਹਰਖ ਆਨੰਦ ॥
તેના હુકમ પ્રમાણે જ જીવને શોક, હર્ષ તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹੁਕਮੇ ਜਪੈ ਨਿਰੋਧਰ ਗੁਰਮੰਤ ॥
તેના હુકમમાં જ જીવ ઉદ્ધારક ગુરુ-મંત્રને જપે છે.

ਹੁਕਮੇ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਭਗਤੀ ਲਾਏ ॥੨॥
હે નાનક! તેના હુકમથી તે મનુષ્યનું જન્મ-મરણનું ચક્ર મટી જાય છે જે મનુષ્યને પરમાત્મા ભક્તિમાં લગાવી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਤਿਸੁ ਢਾਢੀ ਕੁਰਬਾਣੁ ਜਿ ਤੇਰਾ ਸੇਵਦਾਰੁ ॥
હે પરમાત્મા! હું તે ગાયક પર બલિહાર જાવ છું, જે તારો સેવક છે.

ਹਉ ਤਿਸੁ ਢਾਢੀ ਬਲਿਹਾਰ ਜਿ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਅਪਾਰ ॥
હું તે ગાયક પર બલિહાર છું, જે તારા અપાર ગુણ ગાતો રહે છે.

ਸੋ ਢਾਢੀ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਜਿਸੁ ਲੋੜੇ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
તે ઢાઢી ધન્ય છે, જેને નિરાકાર ઈચ્છે છે.

ਸੋ ਢਾਢੀ ਭਾਗਠੁ ਜਿਸੁ ਸਚਾ ਦੁਆਰ ਬਾਰੁ ॥
તે ગાયક ભાગ્યવાન છે જેને પરમાત્માનો સાચો દરવાજો પ્રાપ્ત છે

ਓਹੁ ਢਾਢੀ ਤੁਧੁ ਧਿਆਇ ਕਲਾਣੇ ਦਿਨੁ ਰੈਣਾਰ ॥
તે ગાયક તારું જ ધ્યાન કરે છે અને દિવસ-રાત તારા કલ્યાણકારી ગુણ ગાતો રહે છે

ਮੰਗੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨ ਆਵੈ ਕਦੇ ਹਾਰਿ ॥
તે નામ અમૃતની કામના કરે છે અને જીવનમાં ક્યારેય હારતો નથી.

ਕਪੜੁ ਭੋਜਨੁ ਸਚੁ ਰਹਦਾ ਲਿਵੈ ਧਾਰ ॥
તારું સત્ય-નામ જ તેનું ભોજન તેમજ વસ્ત્ર છે અને તારા ધ્યાનમાં જ લીન રહે છે.

ਸੋ ਢਾਢੀ ਗੁਣਵੰਤੁ ਜਿਸ ਨੋ ਪ੍ਰਭ ਪਿਆਰੁ ॥੧੧॥
તેથી આવો ગાયક જ ગુણવાન છે, જેને પ્રભુથી પ્રેમ છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਅਮਿਉ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
આ અમૃતમય વાણી અમૃતરૂપી રસ છે અને હરિનું નામ જ અમૃત છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਿਰਦੈ ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
પોતાના મન, શરીર તેમજ હૃદયમાં હરિને યાદ કર અને આઠ પ્રહર તેનું જ સ્તુતિગાન કર.

ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਹੁ ਤੁਮ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਸਚਾ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥
હે ગુરુના શિષ્યો, તું ઉપદેશ સાંભળ, જીવનની આ જ સાચી ઈચ્છા છે.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੋਇ ਮਨ ਮਹਿ ਲਾਇਹੁ ਭਾਉ ॥
મનમાં શ્રદ્ધા ધારણ કરવાથી તારો જન્મ સફળ થઈ જશે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨਦੁ ਘਣਾ ਪ੍ਰਭ ਜਪਤਿਆ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
પ્રભુનું જાપ કરવાથી દુઃખ દૂર થઈ જાય છે અને મનમાં સરળ સુખ તેમજ ખુબ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਥਾਉ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જપવાથી મનમાં સુખ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને સત્યના દરબારમાં સ્થાન મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਤਿ ਦੇਇ ॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરુ આ જ મત દે છે કે હરિ-નામનું ધ્યાન કર.

ਭਾਣੈ ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮੋ ਭਾਣੈ ਹੀ ਕਢਿ ਲੇਇ ॥
પ્રભુ ઇચ્છામાં જ જીવ જપ, તપ તેમજ સંયમ કરે છે અને પોતાની ઈચ્છાથી જ તે જીવને બંધન-મુક્ત કરી દે છે.

ਭਾਣੈ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਐ ਭਾਣੈ ਬਖਸ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ ઈચ્છાથી જ જીવ યોનિઓમાં ભટકે છે અને પોતાની ઈચ્છાથી જ તે કૃપા કરી દે છે.

ਭਾਣੈ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਭੋਗੀਐ ਭਾਣੈ ਕਰਮ ਕਰੇਇ ॥
પરમાત્માની રજાથી જ દુઃખ-સુખ ભોગવવું પડે છે અને તેની ઇચ્છાથી જ અમે શુભાશુભ કર્મ કરીએ છીએ.

ਭਾਣੈ ਮਿਟੀ ਸਾਜਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋਤਿ ਧਰੇਇ ॥
તે પોતાની ઈચ્છાથી જ શરીરનું નિર્માણ કરીને તેમાં પ્રાણ નાખી દે છે.

ਭਾਣੈ ਭੋਗ ਭੋਗਾਇਦਾ ਭਾਣੈ ਮਨਹਿ ਕਰੇਇ ॥
તે પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે જ જીવને ભોગ વિલાસ કરાવે છે અને પોતાની મરજીથી જ તેને રોકે પણ છે.

ਭਾਣੈ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਉਤਾਰੇ ਭਾਣੈ ਧਰਣਿ ਪਰੇਇ ॥
પ્રભુની રજાથી જ જીવ નરક-સ્વર્ગમાં જન્મ લે છે અને પ્રભુ ઈચ્છાથી જ ધરતીમાં તેનો જન્મ થાય છે.

ਭਾਣੈ ਹੀ ਜਿਸੁ ਭਗਤੀ ਲਾਏ ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੇ ਹੇ ॥੨॥
હે નાનક! આવો જીવ દુર્લભ જ છે, જેને પ્રભુ પોતાની ઈચ્છાથી ભક્તિમાં લગાવી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਵਡਿਆਈ ਸਚੇ ਨਾਮ ਕੀ ਹਉ ਜੀਵਾ ਸੁਣਿ ਸੁਣੇ ॥
હું તો સાચા-નામની કીર્તિ સાંભળી-સાંભળીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છું.

ਪਸੂ ਪਰੇਤ ਅਗਿਆਨ ਉਧਾਰੇ ਇਕ ਖਣੇ ॥
પ્રભુનું નામ એક ક્ષણમાં જ પશુ-પ્રેત તેમજ અજ્ઞાની જીવોનો ઉદ્ધાર કરી દે છે.

ਦਿਨਸੁ ਰੈਣਿ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ਸਦਾ ਸਦ ਜਾਪੀਐ ॥
હે પરમાત્મા! દિવસ-રાત હંમેશા તારું નામ જપતો રહું છું,

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਵਿਕਰਾਲ ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਧ੍ਰਾਪੀਐ ॥
તારા નામથી તૃષ્ણાની વિકરાળ ભૂખ પણ મટી જાય છે.

ਰੋਗੁ ਸੋਗੁ ਦੁਖੁ ਵੰਞੈ ਜਿਸੁ ਨਾਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
જેના મનમાં નામ વસી જાય છે, તેના રોગ, શોક તેમજ દુઃખ દૂર થઈ જાય છે.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਲਾਲੁ ਜੋ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਸੈ ॥
જે ગુરુ-શબ્દમાં આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે, તેને પ્રેમાળ પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬੇਅੰਤ ਉਧਾਰਣਹਾਰਿਆ ॥
હે તારણહાર! તારા ખંડ-બ્રહ્માંડ અનંત છે.

ਤੇਰੀ ਸੋਭਾ ਤੁਧੁ ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ ॥੧੨॥
હે પ્રેમાળ સાચા પ્રભુ! તારી શોભા તને જ ગમે છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਮਿਤ੍ਰੁ ਪਿਆਰਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੈ ਛਡਿ ਗਵਾਇਆ ਰੰਗਿ ਕਸੁੰਭੈ ਭੁਲੀ ॥
હે નાનક! કુસુંભ ફૂલ જેવી માયાના મોહમાં ફસાઈને મેં પોતાના પ્રેમાળ મિત્ર પ્રભુને ગુમાવી દીધો છે.

ਤਉ ਸਜਣ ਕੀ ਮੈ ਕੀਮ ਨ ਪਉਦੀ ਹਉ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਢੁ ਨ ਲਹਦੀ ॥੧॥
મારાથી તારી સજ્જનની કિંમત પડતી નથી અને તારા વગર હું પોતાનું ચાર આના મૂલ્ય પણ મેળવી શકતી નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਸੁ ਵਿਰਾਇਣਿ ਨਾਨਕ ਜੀਉ ਸਸੁਰਾ ਵਾਦੀ ਜੇਠੋ ਪਉ ਪਉ ਲੂਹੈ ॥
હે નાનક! માયારૂપી સાસુ મારી વેરી છે, શરીરરૂપી મારો સસુર ખુબ જ ઝઘડાળું અને યમરૂપી જેઠ મને દુ:ખી કરતો રહે છે.

ਹਭੇ ਭਸੁ ਪੁਣੇਦੇ ਵਤਨੁ ਜਾ ਮੈ ਸਜਣੁ ਤੂਹੈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જો તું મારો સજ્જન છે, તો આ બધી ધૂળ ફાંકતી રહે અર્થાત મને તેની કોઈ ચિંતા નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਤੂ ਵੁਠਾ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਦਰਦੁ ਨਿਵਾਰਣੋ ॥
હે પરમાત્મા! જેના મનમાં તું વસી ગયો છે, તેના દુઃખ-ઈજાનું નિવારણ થઈ ગયું છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਵੁਠਾ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਕਦੇ ਨ ਹਾਰਣੋ ॥
જેના અંતરમનમાં તું વસી જાય છે, તે ક્યારેય પણ હારતો નથી.

ਜਿਸੁ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਸੁ ਸਰਪਰ ਤਾਰਣੋ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુ મળી ગયો છે તે સંસાર સમુદ્રથી તરી ગયો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ਸਚਿ ਤਿਸੁ ਸਚੁ ਸਮੑਾਲਣੋ ॥
જે સત્યથી લગન લગાવી દે છે તે સત્યનું જ ચિંતન કરતો રહે છે.

ਜਿਸੁ ਆਇਆ ਹਥਿ ਨਿਧਾਨੁ ਸੁ ਰਹਿਆ ਭਾਲਣੋ ॥
જે મનુષ્યને નામ નિધિની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે તે અહીં તહીં ભટકવાથી હટી ગયો છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਇਕੋ ਰੰਗੁ ਭਗਤੁ ਸੋ ਜਾਨਣੋ ॥
જેને પરમાત્માની લગન લાગેલી રહે છે વાસ્તવમાં તેને જ સાચો ભક્ત જાણો

ਓਹੁ ਸਭਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁ ਬਿਰਹੀ ਚਾਰਣੋ ॥
તે બધાની ચરણ ધૂળ બની રહે છે જે પ્રભુ ચરણોનો પ્રેમી હોય છે

ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਕਾਰਣੋ ॥੧੩॥
હે પરમાત્મા! તારા બધા ઉત્કૃષ્ટ ખૂબ અદભૂત છે તેમજ આ આખું વિશ્વ તારી જ ઉત્પતિ છે.

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮੈ ਹਭ ਵਞਾਈ ਛੋੜਿਆ ਹਭੁ ਕਿਝੁ ਤਿਆਗੀ ॥
હે નાનક! વખાણ અને નિંદા કરવી આ બધું મેં છોડી દીધું છે અને બધું જ છોડીને ત્યાગી બની ગઈ છે.

ਹਭੇ ਸਾਕ ਕੂੜਾਵੇ ਡਿਠੇ ਤਉ ਪਲੈ ਤੈਡੈ ਲਾਗੀ ॥੧॥
બધા સંબંધ મને અસત્ય જ નજર આવ્યા છે, આથી હું તારી શરણમાં આવી ગઈ છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਫਿਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਨਾਨਕ ਜੀਉ ਹਉ ਫਾਵੀ ਥੀਈ ਬਹੁਤੁ ਦਿਸਾਵਰ ਪੰਧਾ ॥
હે નાનક! ખુબ બધા પરદેશોમાં રસ્તાઓ પર ભટકતાં-ભટકતાં હું પાગલ થઈ ગઈ હતી.

ਤਾ ਹਉ ਸੁਖਿ ਸੁਖਾਲੀ ਸੁਤੀ ਜਾ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਸਜਣੁ ਮੈ ਲਧਾ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુને મળીને મેં સજ્જન-પ્રભુને મેળવી લીધો તો હું સુખી થઈ ગઈ ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭੇ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ਜਾਂ ਤੁਧਹੁ ਭੁਲੀਐ ॥
હે પરમાત્મા! જો તને ભુલી દેવાય તો બધા દુઃખ-સંતાપ લાગી જાય છે.

ਜੇ ਕੀਚਨਿ ਲਖ ਉਪਾਵ ਤਾਂ ਕਹੀ ਨ ਘੁਲੀਐ ॥
જો લાખો ઉપાય પણ કરાય તો પણ દુઃખોથી છુટકારો થતો નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ਸੁ ਨਿਰਧਨੁ ਕਾਂਢੀਐ ॥
જેને પ્રભુ-નામ ભુલાઈ જાય છે, તેને જ નિર્ધન કહેવાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ਸੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੀਐ ॥
નામને ભૂલનાર જીવ યોનિઓમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਜਿਸੁ ਖਸਮੁ ਨ ਆਵੈ ਚਿਤਿ ਤਿਸੁ ਜਮੁ ਡੰਡੁ ਦੇ ॥
જેને પ્રભુ યાદ આવતો નથી, તેને યમ સખત સજા દે છે.

ਜਿਸੁ ਖਸਮੁ ਨ ਆਵੀ ਚਿਤਿ ਰੋਗੀ ਸੇ ਗਣੇ ॥
જે પરમાત્માને યાદ નથી કરતો તે દર્દી ગણાય છે.

ਜਿਸੁ ਖਸਮੁ ਨ ਆਵੀ ਚਿਤਿ ਸੁ ਖਰੋ ਅਹੰਕਾਰੀਆ ॥
જેને માલિક યાદ આવતો નથી, તે જ મોટો અહંકારી છે.

ਸੋਈ ਦੁਹੇਲਾ ਜਗਿ ਜਿਨਿ ਨਾਉ ਵਿਸਾਰੀਆ ॥੧੪॥
સંસારમાં તે જ દુઃખી છે, જેને નામને ભુલાવી દીધું છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਤੈਡੀ ਬੰਦਸਿ ਮੈ ਕੋਇ ਨ ਡਿਠਾ ਤੂ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ॥
હે પરમાત્મા! તારા જેવું મેં કોઈ જોયું નથી અને તું જ નાનકના મનને ગમ્યો છે.

ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਤਿਸੁ ਮਿਤ੍ਰ ਵਿਚੋਲੇ ਜੈ ਮਿਲਿ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਾ ॥੧॥
તે મધ્યસ્થ મિત્ર ગુરુ પર કોટિ-કોટિ બલિહાર છે, જેને મળીને પતિ-પ્રભુને ઓળખી લીધો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪਾਵ ਸੁਹਾਵੇ ਜਾਂ ਤਉ ਧਿਰਿ ਜੁਲਦੇ ਸੀਸੁ ਸੁਹਾਵਾ ਚਰਣੀ ॥
તે જ પગ સુંદર છે, જે તારા તરફ ચાલે છે, તે જ માથું સોહામણુ છે, જે તારા ચરણોમાં નમે છે.

ਮੁਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਜਾਂ ਤਉ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਜੀਉ ਪਇਆ ਤਉ ਸਰਣੀ ॥੨॥
આ મુખ ત્યારે જ ઉત્તમ છે, જો તારું યશગાન કરે છે અને તારી શરણમાં પડેલું અંતર્મન જ ભાગ્યવાન છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਿਲਿ ਨਾਰੀ ਸਤਸੰਗਿ ਮੰਗਲੁ ਗਾਵੀਆ ॥
જીવરૂપી નારીઓએ સત્સંગમાં મળીને પ્રભુનું મંગળગાન કર્યું છે,

ਘਰ ਕਾ ਹੋਆ ਬੰਧਾਨੁ ਬਹੁੜਿ ਨ ਧਾਵੀਆ ॥
જેનાથી હૃદય-ઘર સ્થિર થઈ ગયું છે અને ઇન્દ્રિયો વિકારો તરફ દોડતી નથી.

ਬਿਨਠੀ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਰਤੁ ਸੋਇ ਕੂੜਾਵੀਆ ॥
દુર્મતિ તેમજ પાપ નાશ થઈ ગયા છે અને અસત્ય પાસે પણ આવતું નથી.

ਸੀਲਵੰਤਿ ਪਰਧਾਨਿ ਰਿਦੈ ਸਚਾਵੀਆ ॥
હૃદયમાં સત્ય સ્થિત થવાથી જીવરૂપી નારી શીલવાન તેમજ પ્રધાન બની ગઈ છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਇਕੁ ਇਕ ਰੀਤਾਵੀਆ ॥
અંદર-બહાર એક જ જીવન-વિચાર બનાવી લીધો છે કે

ਮਨਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਚਰਣ ਦਾਸਾਵੀਆ ॥
મનમાં પ્રભુ-દર્શનોની જ આકાંક્ષા છે, આથી તેના ચરણોની દાસી બની ગઈ છે,

ਸੋਭਾ ਬਣੀ ਸੀਗਾਰੁ ਖਸਮਿ ਜਾਂ ਰਾਵੀਆ ॥
પતિ-પ્રભુના રમણથી તે શોભાવાન બની ગઈ અને તેનો પ્રેમ-શણગાર બની ગયો છે.

ਮਿਲੀਆ ਆਇ ਸੰਜੋਗਿ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੀਆ ॥੧੫॥
જ્યારે પ્રભુને ગમ્યો તો સંયોગ બનાવીને પોતે જ મળી ગયો ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਹਭਿ ਗੁਣ ਤੈਡੇ ਨਾਨਕ ਜੀਉ ਮੈ ਕੂ ਥੀਏ ਮੈ ਨਿਰਗੁਣ ਤੇ ਕਿਆ ਹੋਵੈ ॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે બધા ગુણ તારા જ મને મળ્યા છે, મારાથી શું થઈ શકે છે?

ਤਉ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾਰੁ ਨ ਕੋਈ ਜਾਚਕੁ ਸਦਾ ਜਾਚੋਵੈ ॥੧॥
તારા જેવો દાતા બીજો કોઈ નથી, મારા જેવો યાચક હંમેશા તારાથી જ માંગતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦੇਹ ਛਿਜੰਦੜੀ ਊਣ ਮਝੂਣਾ ਗੁਰਿ ਸਜਣਿ ਜੀਉ ਧਰਾਇਆ ॥
શરીરને ક્ષીણ થતા જોઈને હું ખુબ નિરાશ થઈ ગયો હતો પરંતુ સજ્જન ગુરુએ મારા દિલને હિંમત આપી છે.

ਹਭੇ ਸੁਖ ਸੁਹੇਲੜਾ ਸੁਤਾ ਜਿਤਾ ਜਗੁ ਸਬਾਇਆ ॥੨॥
મેં આખું જગત જીતી લીધું છે અને મને જીવનના બધા સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਵਡਾ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰੁ ਸਚਾ ਤੁਧੁ ਤਖਤੁ ॥
હે પરમેશ્વર! તારો દરબાર ખુબ મોટો છે અને તારું સિંહાસન સ્થિર છે.

ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਨਿਹਚਲੁ ਚਉਰੁ ਛਤੁ ॥
તું જ આખા વિશ્વનો સૌથી મોટો બાદશાહ છે, તારું ચંવર તેમજ છત્ર નિશ્ચલ છે.

ਜੋ ਭਾਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੋਈ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ॥
જે પરબ્રહ્મને સ્વીકાર હોય છે, તે જ સાચો ન્યાય છે.

ਜੇ ਭਾਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਥਾਵੇ ਮਿਲੈ ਥਾਉ ॥
જો પરમાત્માને સ્વીકાર હોય તો બેસહારાઓને પણ સહારો મળી જાય છે.

ਜੋ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹੀ ਕਰਤਾਰਿ ਸਾਈ ਭਲੀ ਗਲ ॥
જે પરમાત્માએ કર્યું છે તે જ સારી વાત છે.

ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਪਛਾਤਾ ਖਸਮੁ ਸੇ ਦਰਗਾਹ ਮਲ ॥
જેને માલિકને ઓળખી લીધો છે તેને દરબારમાં સ્થાન મળી ગયું છે.

ਸਹੀ ਤੇਰਾ ਫੁਰਮਾਨੁ ਕਿਨੈ ਨ ਫੇਰੀਐ ॥
તારો હુકમ હંમેશા સાચો છે, જેને સહર્ષ માનવો જોઈએ.

ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਕਰੀਮ ਕੁਦਰਤਿ ਤੇਰੀਐ ॥੧੬॥
હે કૃપાનિધિ! તું બધાનો સર્જક છે અને આ તારી જ રચેલી કુદરત છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਸੋਇ ਸੁਣੰਦੜੀ ਮੇਰਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਮਉਲਾ ਨਾਮੁ ਜਪੰਦੜੀ ਲਾਲੀ ॥
હે પ્રભુ! તારી કીર્તિ સાંભળીને મારું શરીર-મન ખીલી ગયું છે અને તારું નામ જપવાથી મારા મુખ પર લાલી આવી ગઈ છે.

ਪੰਧਿ ਜੁਲੰਦੜੀ ਮੇਰਾ ਅੰਦਰੁ ਠੰਢਾ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਨਿਹਾਲੀ ॥੧॥
તારા પથ પર ચાલવાથી મારુ મન શીતળ-શાંત થઈ ગયું છે અને ગુરુના દર્શન કરીને આનંદિત થઈ ગઈ છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਹਠ ਮੰਝਾਹੂ ਮੈ ਮਾਣਕੁ ਲਧਾ ॥
પોતાના અંતરમનમાંથી મેં નામરૂપી માણેક શોધી લીધો છે.

ਮੁਲਿ ਨ ਘਿਧਾ ਮੈ ਕੂ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤਾ ॥
વાસ્તવમાં આ મેં મૂલ્ય લીધું નથી, આ તો મને સદ્દગુરૂએ આપ્યું છે.

ਢੂੰਢ ਵਞਾਈ ਥੀਆ ਥਿਤਾ ॥
હવે મારી શોધ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે અને હું સ્થિર થઈ ગયો છું.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਨਾਨਕ ਜਿਤਾ ॥੨॥
હે નાનક! મેં પોતાનો જન્મરૂપી પદાર્થ જીતી લીધો છે અર્થાત પોતાનો જન્મ સફળ કરી લીધો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮੁ ਹੋਇ ਸੋ ਸੇਵਾ ਲਾਗਾ ॥
જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય લખેલા છે, તે જ પરમાત્માની સેવામાં લાગેલા છે.

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਸੋ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਾ ॥
ગુરુથી મેળાપ કરીને જેનું હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે, તે રાત-દિવસ મોહ-માયાથી જાગૃત રહે છે.

ਲਗਾ ਰੰਗੁ ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਸਭੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
જેની પ્રભુના ચરણ-કમળથી લગન લાગી ગઈ છે, તેના બધા ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ ગયા છે.

ਆਤਮੁ ਜਿਤਾ ਗੁਰਮਤੀ ਆਗੰਜਤ ਪਾਗਾ ॥
તેને ગુરુ મત પ્રમાણે પોતાની આત્માને જીતીને અમર પ્રભુને મેળવી લીધો છે.

ਜਿਸਹਿ ਧਿਆਇਆ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋ ਕਲਿ ਮਹਿ ਤਾਗਾ ॥
જેને પરમાત્માનું મનન કર્યું છે, તેનો કળિયુગમાં ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે.

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨਾਗਾ ॥
જે જીવ સાધુની સંગતિમાં મળીને નિર્મળ થઈ ગયો છે, તેને અડસઠ તીર્થનું સ્નાન કરી લીધું છે.

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਆਪਣਾ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਸਭਾਗਾ ॥
તે જ પુરુષ સૌભાગ્યશાળી છે, જેને પોતાનો પ્રભુ મળી ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਸੁ ਏਵਡ ਭਾਗਾ ॥੧੭॥
હે નાનક! હું તે મનુષ્ય પર બલિહાર જાવ છું, જેના આટલા અતિભાગ્ય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਜਾਂ ਪਿਰੁ ਅੰਦਰਿ ਤਾਂ ਧਨ ਬਾਹਰਿ ॥
જ્યારે પ્રિય પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં હતો તો માયારૂપી નારી બહાર હતી,

ਜਾਂ ਪਿਰੁ ਬਾਹਰਿ ਤਾਂ ਧਨ ਮਾਹਰਿ ॥
જ્યારે પ્રિય-પ્રભુ હૃદય-ઘરથી બહાર હતો તો માયારૂપી નારી ઘરની ચૌધરાણી બની ગઈ

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਹੁ ਫੇਰ ਫਿਰਾਹਰਿ ॥
નામવિહીન જીવ અનેક ભટકણમાં પડીને ભટકતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੰਗਿ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਹਰਿ ॥
સદ્દગુરૂએ જીવરૂપી નારીને તેના હૃદયમાં જ પ્રત્યક્ષ દેખાડી દીધો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! હવે જીવરૂપી નારી સત્ય-નામ દ્વારા સત્યમાં જ જોડાઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਆਹਰ ਸਭਿ ਕਰਦਾ ਫਿਰੈ ਆਹਰੁ ਇਕੁ ਨ ਹੋਇ ॥
મનુષ્ય જીવનમાં બધા પ્રકારના પ્રયત્નો કરતો રહે છે પરંતુ તેનાથી એક નામ જપવાનો પ્રયત્ન થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਜਿਤੁ ਆਹਰਿ ਜਗੁ ਉਧਰੈ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! કોઈ દુર્લભ મનુષ્ય જ આ સત્યને સમજે છે, જે પ્રયત્નો દ્વારા આખા જગતનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਵਡੀ ਹੂ ਵਡਾ ਅਪਾਰੁ ਤੇਰਾ ਮਰਤਬਾ ॥
હે પરમાત્મા! તારું પદ સર્વોપરી છે.

ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਅਨੇਕ ਨ ਜਾਪਨ੍ਹਿ ਕਰਤਬਾ ॥
અનેક પ્રકારના તારા રંગોવાળા ઉત્કૃષ્ટ સમજી શકતા નથી.

ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜੀਉ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਲਾ ॥
બધા જીવોમાં પ્રાણ તારા જ ધારણ કરેલ છે અને તું બધું જાણે છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਤੇਰਾ ਘਰੁ ਭਲਾ ॥
બધું તારા વશમાં છે અને તારું આ જગતરૂપી ઘર ખૂબ જ સારું છે.

ਤੇਰੈ ਘਰਿ ਆਨੰਦੁ ਵਧਾਈ ਤੁਧੁ ਘਰਿ ॥
તારા ઘરમાં ખૂબ આનંદ તેમજ પુષ્કળ ખુશીઓ છે.

ਮਾਣੁ ਮਹਤਾ ਤੇਜੁ ਆਪਣਾ ਆਪਿ ਜਰਿ ॥
પોતાના આટલા ખૂબ માન, મોટાઈ તેમજ તેજ પ્રતાપને તું પોતે જ ભોગવે છે.

ਸਰਬ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰੁ ਦਿਸੈ ਜਤ ਕਤਾ ॥
જ્યાં-ક્યાંય તું દ્રષ્ટિગત થાય છે, તું સર્વકળા પુષ્કળ છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਬਿਨਵਤਾ ॥੧੮॥
હે પ્રભુ! તારા દાસોનો દાસ નાનક તારી આગળ જ વિનંતી કરે છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਛਤੜੇ ਬਾਜਾਰ ਸੋਹਨਿ ਵਿਚਿ ਵਪਾਰੀਏ ॥
હે પ્રભુ! આકાશરૂપી છાપરાથી બનેલ ચૌદ લોક જેવા બજાર છે અને તારા નામના જીવરૂપી વ્યાપારી જ સુંદર લાગે છે.

ਵਖਰੁ ਹਿਕੁ ਅਪਾਰੁ ਨਾਨਕ ਖਟੇ ਸੋ ਧਣੀ ॥੧॥
હે નાનક! તે જ ધનવાન છે જે હરિ-નામરૂપી કીમતી વસ્તુનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਬੀਰਾ ਹਮਰਾ ਕੋ ਨਹੀ ਹਮ ਕਿਸ ਹੂ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥
હે કબીર! સંસારમાં કોઈ પણ અમારો પોતાનો નથી અને ન તો અમે કોઇ મિત્ર છીએ.

ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ਤਿਸ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
જે પરમાત્માએ રચના કરી છે, આપણે બધા તેમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਫਲਿਉ ਬਿਰਖੁ ਸੁਹਾਵੜਾ ਹਰਿ ਸਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ॥
હરિ એક એવું સુંદર વૃક્ષ છે, જેને નામામૃતરૂપી સુંદર ફળ લાગેલ છે.

ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਉਨ੍ ਮਿਲਣ ਕਉ ਕਿਉ ਵੰਞੈ ਘਿਤਾ ॥
આ મન હરિને મેળવવાનું તીવ્ર ઇચ્છુક છે, પછી તેને કઈ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય છે?

ਵਰਨਾ ਚਿਹਨਾ ਬਾਹਰਾ ਓਹੁ ਅਗਮੁ ਅਜਿਤਾ ॥
તે અગમ્ય, અજેય છે અને વર્ણ તેમજ ચિન્હથી ઉપર છે.

ਓਹੁ ਪਿਆਰਾ ਜੀਅ ਕਾ ਜੋ ਖੋਲ੍ਹੈ ਭਿਤਾ ॥
તે મારો પ્રાણ-પ્રિય છે, જે આ તફાવત ખોલી દે.

ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਤੁਸਾੜੀਆ ਮੈ ਦਸਿਹੁ ਮਿਤਾ ॥
હે મિત્ર! હું તારી સેવા કરતો રહીશ, મને સજ્જન-પ્રભુ વિશે બતાવ.

ਕੁਰਬਾਣੀ ਵੰਞਾ ਵਾਰਣੈ ਬਲੇ ਬਲਿ ਕਿਤਾ ॥
હું તારા પર બલિહાર છું અને તારા પર જ બલિહાર છું

ਦਸਨਿ ਸੰਤ ਪਿਆਰਿਆ ਸੁਣਹੁ ਲਾਇ ਚਿਤਾ ॥
પોતાનું મન લગાવીને મારી વાત સાંભળ, આ તફાવત પ્રેમાળ સંત જ બતાવે છે.

ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਿਸੁ ਨਾਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਤਾ ॥੧੯॥
હે દાસ નાનક! જેના નસીબમાં લખેલું છે, સદ્‌ગુરૂએ તેને જ નામ અમૃત આપ્યું છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਕਬੀਰ ਧਰਤੀ ਸਾਧ ਕੀ ਤਸਕਰ ਬੈਸਹਿ ਗਾਹਿ ॥
હે કબીર! સાધુઓની ધરતી પર દુષ્ટ પણ આવીને બેસી ગયા છે,

ਧਰਤੀ ਭਾਰਿ ਨ ਬਿਆਪਈ ਉਨ ਕਉ ਲਾਹੂ ਲਾਹਿ ॥੧॥
ધરતીને તેના પાપોનાં ભારનો કોઈ ફરક પડતું નથી પરંતુ દુષ્ટોને તેની સંગતિથી લાભ જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਬੀਰ ਚਾਵਲ ਕਾਰਣੇ ਤੁਖ ਕਉ ਮੁਹਲੀ ਲਾਇ ॥
હે કબીર! જેમ ચોખાને કારણે ભુસાઓને પણ મુસલોથી કૂટાઈ છે,

ਸੰਗਿ ਕੁਸੰਗੀ ਬੈਸਤੇ ਤਬ ਪੂਛੇ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥੨॥
તેમ જ જે મનુષ્ય ખરાબ સંગતિમાં બેસે છે તો યમરાજ તેને પણ સજા આપવા માટે તેનાથી પૂછપરછ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਹੀ ਵਡ ਪਰਵਾਰੁ ਆਪਿ ਇਕਾਤੀਆ ॥
હે પરમાત્મા! તું પોતે જ મોટા કુટુંબવાળો છે અને પોતે જ એકલો રહેનાર છે.

ਆਪਣੀ ਕੀਮਤਿ ਆਪਿ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਤੀਆ ॥
તું પોતાના ગુણોની કિંમત પોતે જ જાણે છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਉਪੰਨਿਆ ॥
તું સ્વયંભૂ છે અને તે પોતે જ જગતને ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਆਪਿ ਆਪਿ ਵਰੰਨਿਆ ॥
જે કાંઈ તે ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે પોતે જ તેને વ્યક્ત કર્યું છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਤੇਰਾ ਥਾਨੁ ਜਿਥੈ ਤੂ ਵੁਠਾ ॥
તે સ્થાન ધન્ય છે, જ્યાં તું રહે છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਤੂੰ ਡਿਠਾ ॥
હે સાચા માલિક! તારા તે ભક્ત ધન્ય છે, જેને તારા દર્શન કર્યા છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਤੇਰੀ ਦਇਆ ਸਲਾਹੇ ਸੋਇ ਤੁਧੁ ॥
જેના પર તારી દયા થાય છે, તે જ તારી સ્તુતિ કરે છે.

ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਸੋਈ ਸੁਧੁ ॥੨੦॥
હે નાનક! જેનો ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે, તે નિર્મળ તેમજ શુદ્ધ આચરણવાળો થઈ જાય છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਫਰੀਦਾ ਭੂਮਿ ਰੰਗਾਵਲੀ ਮੰਝਿ ਵਿਸੂਲਾ ਬਾਗੁ ॥
હે ફરીદ! આ જગતરૂપી ધરતી ખુબ રંગીલી છે પરંતુ આમાં વિકારોનો ઝેરીલો બગીચો લાગેલ છે.

ਜੋ ਨਰ ਪੀਰਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤਿਨ੍ਾ ਅੰਚ ਨ ਲਾਗ ॥੧॥
જે મનુષ્ય પર ગુરુ-પીરે પોતાની કૃપા કરી દીધી છે, તેને દુઃખરૂપી કોઈ આંચ લાગતી નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਫਰੀਦਾ ਉਮਰ ਸੁਹਾਵੜੀ ਸੰਗਿ ਸੁਵੰਨੜੀ ਦੇਹ ॥
હે ફરીદ! આ મનુષ્ય-જન્મ ખૂબ સોહામણો છે અને સાથે જ આ શરીર ખુબ સુંદર છે.

ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਪਾਈਅਨਿ੍ ਜਿਨ੍ਾ ਪਿਆਰੇ ਨੇਹ ॥੨॥
જેનો પ્રેમાળ પ્રભુથી પ્રેમ હોય છે, આવો દુર્લભ જ તેને મેળવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਏ ॥
જપ, તપ, સંયમ, દયા તેમજ ધર્મ વગેરે શુભ ગુણ જેને પ્રભુ દે છે, તે જ મેળવે છે.

ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਇਹਿ ਅਗਨਿ ਆਪਿ ਸੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
તે જેની તૃષ્ણાગ્નિ ઠારી દે છે, તે જ હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે.

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅਗਮ ਪੁਰਖੁ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਿਖਾਏ ॥
અંતર્યામી, અગમ્ય, પુરૂષોત્તમ પ્રભુ જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિની ઝલક દેખાડી દે છે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਆਸਰੈ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
આવો જીવ સાધુની સંગતિના સહારે પ્રભુથી લગન લગાવી લે છે.

ਅਉਗਣ ਕਟਿ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਤਰਾਏ ॥
આવા જીવના અવગુણ મટી જાય છે, તેનું મુખ પ્રકાશિત થઈ જાય છે અને તે હરિ-નામ દ્વારા સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਉ ਕਟਿਓਨੁ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਪਾਏ ॥
પરમાત્મા જેનો જન્મ-મરણનો ભય કાપી દે છે, તે બીજી વાર યોનિઓમાં પડતો નથી.

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਿਅਨੁ ਲੜੁ ਆਪਿ ਫੜਾਏ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના આંચળથી લગાવીને આંધળા કુવામાંથી બહાર કાઢી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਰਖੇ ਗਲਿ ਲਾਏ ॥੨੧॥
હે નાનક! પરમાત્માએ કૃપા કરીને પોતાની સાથે ભેળવી લીધો છે અને તેને ગળાથી લગાવીને રાખે છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਮੁਹਬਤਿ ਜਿਸੁ ਖੁਦਾਇ ਦੀ ਰਤਾ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲਿ ॥
જેને ખુદાથી પ્રેમ થઈ જાય છે, તે તેના રંગમાં જ રતિ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੇ ਪਾਈਅਹਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀਮ ਨ ਮੂਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! આવો મનુષ્ય દુર્લભ જ મળે છે, જેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਅੰਦਰੁ ਵਿਧਾ ਸਚਿ ਨਾਇ ਬਾਹਰਿ ਭੀ ਸਚੁ ਡਿਠੋਮਿ ॥
મારુ મન સત્ય-નામથી વીંધેલ છે અને બહાર પણ પરમ-સત્ય જ દેખાઈ દઈ રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਰਵਿਆ ਹਭ ਥਾਇ ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਰੋਮਿ ॥੨॥
પ્રભુ વિશ્વવ્યાપક છે અને તે વન, તૃણ, ત્રણેય લોક તેમજ રોમ-રોમમાં સમાયેલ છે.

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਕੀਤੋ ਰਚਨੁ ਆਪੇ ਹੀ ਰਤਿਆ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે અને પોતે જ આમાં લીન છે.

ਆਪੇ ਹੋਇਓ ਇਕੁ ਆਪੇ ਬਹੁ ਭਤਿਆ ॥
તે પોતે જ પોતાના એક સગુણ રૂપમાં થઈ ગયો અને પોતે જ અનેક રૂપોમાં પ્રગટ થયો છે.

ਆਪੇ ਸਭਨਾ ਮੰਝਿ ਆਪੇ ਬਾਹਰਾ ॥
તે પોતે જ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે અને પોતે જ બહાર પણ હાજર છે.

ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਦੂਰਿ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਹਰਾ ॥
તે પોતે જ જીવોને દૂર નજર આવે છે અને પોતે જ પ્રત્યક્ષ છે.

ਆਪੇ ਹੋਵਹਿ ਗੁਪਤੁ ਆਪੇ ਪਰਗਟੀਐ ॥
તે પોતે જ ગુપ્ત તેમજ પ્રગટ થતો રહે છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਿਸੈ ਨ ਪਾਇ ਤੇਰੀ ਥਟੀਐ ॥
હે પ્રભુ! તારી કુદરત રચનાનું મહત્વ કોઈ પણ મેળવી શકાતું નથી.

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਅਥਾਹੁ ਅਪਾਰੁ ਅਗਣਤੁ ਤੂੰ ॥
તું સૂક્ષ્મ દ્રષ્ટિવાળો, અગમ્ય, અપાર તેમજ અનંત છે.

ਨਾਨਕ ਵਰਤੈ ਇਕੁ ਇਕੋ ਇਕੁ ਤੂੰ ॥੨੨॥੧॥੨॥ ਸੁਧੁ ॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે એક તુ જ કણ-કણમાં હાજર છે, ફક્ત એક તુ જ છે ॥૨૨॥૧॥૨॥શુદ્ધ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਕੀ ਵਾਰ ਰਾਇ ਬਲਵੰਡਿ ਤਥਾ ਸਤੈ ਡੂਮਿ ਆਖੀ
રામકલી ની વાર રાઈ બલવંડી તથા સતૈ ડુમી આખી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਉ ਕਰਤਾ ਕਾਦਰੁ ਕਰੇ ਕਿਉ ਬੋਲੁ ਹੋਵੈ ਜੋਖੀਵਦੈ ॥
જો કર્તા-પરમેશ્વર પોતે જ ન્યાયપૂર્ણ નિર્ણય કરે તો તેના આદેશ પર વાંધો કરી શકાતો નથી.

ਦੇ ਗੁਨਾ ਸਤਿ ਭੈਣ ਭਰਾਵ ਹੈ ਪਾਰੰਗਤਿ ਦਾਨੁ ਪੜੀਵਦੈ ॥
દૈવી ગુણ સાચા બહેન-ભાઈ છે જેને પ્રભુ દાન દે છે, તે જ સફળ થાય છે. ભાઈ લહણાને ગુરુ-ગાદી મળવાની પરમેશ્વરનું વિધાન હતું, ગુરુપુત્ર અલબત્ત વિરોધ કરતા રહ્યા પરંતુ દૈવી ગુણોને કારણે ફક્ત ભાઈ લહણા જ તેના હકદાર બન્યા.

ਨਾਨਕਿ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ ਸਚੁ ਕੋਟੁ ਸਤਾਣੀ ਨੀਵ ਦੈ ॥
સદ્‌ગુરુ નાનક દેવે જગતમાં નાનક દેવ એ જગતમાં ધર્મનું રાજ ચલાવ્યું અને ખુબ મજબૂત આધારશીલા રાખીને સત્યનો એક દુર્ગ બનાવી દીધો.

ਲਹਣੇ ਧਰਿਓਨੁ ਛਤੁ ਸਿਰਿ ਕਰਿ ਸਿਫਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਦੈ ॥
ત્યારબાદ તેને ભાઈ લહણા ગુરુ અંગદદેવના માથા પર ગુરુયાઈનું છત્ર રાખી દીધું અને તે પણ પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરીને અમૃતને પીતો રહે.

ਮਤਿ ਗੁਰ ਆਤਮ ਦੇਵ ਦੀ ਖੜਗਿ ਜੋਰਿ ਪਰਾਕੁਇ ਜੀਅ ਦੈ ॥
ગુરુ નાનકે પ્રભુજ્ઞાનની ખડગરૂપી મતિ પોતાના આત્મબળથી લહણાના હૃદયમાં સ્થાપિત કરી દીધું.

ਗੁਰਿ ਚੇਲੇ ਰਹਰਾਸਿ ਕੀਈ ਨਾਨਕਿ ਸਲਾਮਤਿ ਥੀਵਦੈ ॥
ગુરુ નાનક દેવે જીવતે જીવતા પોતાના શિષ્ય ભાઈ લહણાની આગળ નમન કર્યું અને

ਸਹਿ ਟਿਕਾ ਦਿਤੋਸੁ ਜੀਵਦੈ ॥੧॥
પોતાના જીવંત રહેતાં સમયે તેને ગુરુણાઈનું તિલક લગાવી દીધું ॥૧॥

ਲਹਣੇ ਦੀ ਫੇਰਾਈਐ ਨਾਨਕਾ ਦੋਹੀ ਖਟੀਐ ॥
ગુરુ નાનક દેવની શ્રદ્ધાપૂર્વક સેવાથી જ્યારે ભાઈ લહણાને ગુરુ ગાદી પ્રાપ્ત થઈ તો તેની શોભા ચારેય દિશાઓમાં ફેલાઈ ગઈ.

ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤਿ ਸਾਇ ਸਹਿ ਕਾਇਆ ਫੇਰਿ ਪਲਟੀਐ ॥
ભાઈ લહણા ગુરુ નાનક દેવવાળો તે જ પ્રકાશ હતો અને તેનો જીવન-વિચાર પણ તે જ છે, માલિક પ્રભુએ ફક્ત તેનું શરીર જ બદલ્યું છે.

ਝੁਲੈ ਸੁ ਛਤੁ ਨਿਰੰਜਨੀ ਮਲਿ ਤਖਤੁ ਬੈਠਾ ਗੁਰ ਹਟੀਐ ॥
ભાઈ લહણાના માથા પર સુંદર નિરંજનનું છત્ર ઝૂલે છે અને તે સિહાંસન ગ્રહણ કરીને ગુરુ-ગાદી પર બેસી ગયો છે.

ਕਰਹਿ ਜਿ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸਿਲ ਜੋਗੁ ਅਲੂਣੀ ਚਟੀਐ ॥
ગુરુ નાનકે તેને જે હુકમ કર્યો છે, તે તે જ કરે છે અને ભલે સત્યનો રસ્તો ખૂબ દુર્ગમ છે, પરંતુ તેને તેના પર જ ચાલવાનો નિર્ણય કર્યો.

ਲੰਗਰੁ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੀ ਖਟੀਐ ॥
સંગતિ માટે ગુરુના શબ્દ દ્વારા લંગર ચાલી રહી છે પરંતુ તેમાં કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਖਰਚੇ ਦਿਤਿ ਖਸੰਮ ਦੀ ਆਪ ਖਹਦੀ ਖੈਰਿ ਦਬਟੀਐ ॥
પોતાના માલિકનું આપેલ પણ સેવન કરતો રહે છે અને યાચકોને પુષ્કળ ભિક્ષા-દાન દેતો રહે છે.

ਹੋਵੈ ਸਿਫਤਿ ਖਸੰਮ ਦੀ ਨੂਰੁ ਅਰਸਹੁ ਕੁਰਸਹੁ ਝਟੀਐ ॥
જે સમયે ગુરુ અંગદ દેવના દરબારમાં પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરાય છે, તે સમયે વૈકુઠ તેમજ દેવલોકથી પણ નૂર વરસે છે.

ਤੁਧੁ ਡਿਠੇ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਮਲੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਕਟੀਐ ॥
હે સાચા પાતશાહ ગુરુ! તારા દર્શન કરીને જન્મ-જન્માંતરના પાપોની ગંદકી પણ કપાઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਜਿ ਗੁਰਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿਉ ਏਦੂ ਬੋਲਹੁ ਹਟੀਐ ॥
ગુરૂના શિષ્ય કહે છે કે ગુરુ નાનક દેવે ગુરુ અંગદ દેવને ગુરુયાઈ આપવાનો સાચો હુકમ કર્યો છે, તેથી અમે તે હુકમની અવગણના કઈ રીતે કરી શકીએ છીએ?

ਪੁਤ੍ਰੀ ਕਉਲੁ ਨ ਪਾਲਿਓ ਕਰਿ ਪੀਰਹੁ ਕੰਨ੍ ਮੁਰਟੀਐ ॥
ગુરુ નાનક દેવના પુત્રોએ તેના હુકમનું પાલન કર્યું નથી કે તે ગુરુ અંગદ દેવને પોતાનો ગુરુ-પીર માને, પરંતુ તે તો તેનાથી વિમુખ થઈ ગયા.

ਦਿਲਿ ਖੋਟੈ ਆਕੀ ਫਿਰਨ੍ਹਿ ਬੰਨ੍ਹਿ ਭਾਰੁ ਉਚਾਇਨ੍ਹਿ ਛਟੀਐ ॥
ખોટા દિલોવાળા હોવાને કારણે તે હુકમ માનવાથી વિદ્રોહી થઈને ફરે છે અને પાપોનો ભાર ઉઠાવીને ફરતો રહે છે.

ਜਿਨਿ ਆਖੀ ਸੋਈ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਤਿਨੈ ਥਟੀਐ ॥
જે ગુરુ નાનકે જે વાત કહી, ગુરુ અંગદ દેવે તે જ વાત કરી દીધી. ગુરુ અંગદ દેવે ગુરુ નાનકના હુકમનું પાલન કર્યું છે, આથી તેને ગુરુ સ્થાપિત કરાયો. જોઈ લે,

ਕਉਣੁ ਹਾਰੇ ਕਿਨਿ ਉਵਟੀਐ ॥੨॥
હુકમ માનવની આ રમતમાં ભાઈ લહણાએ તેમજ ગુરુ પુત્રોમાં કોણ રમત હારી ગયું છે અને કોણ જીતી ગયું છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਕੀਤੀ ਸੋ ਮੰਨਣਾ ਕੋ ਸਾਲੁ ਜਿਵਾਹੇ ਸਾਲੀ ॥
જે ભાઈ લહણાએ હુકમનું પાલન કર્યું, તે જ ગુરુરૂપમાં પૂજ્ય થઈ ગયો. ચોખા અને ભુસુ આ બંનેમાં કોણ ઉત્તમ છે અર્થાત ભાઈ લહણા તેમજ ગુરુ-પુત્રોમાં કોણ શ્રેષ્ઠ છે?

ਧਰਮ ਰਾਇ ਹੈ ਦੇਵਤਾ ਲੈ ਗਲਾ ਕਰੇ ਦਲਾਲੀ ॥
ધર્મરાજરૂપી દેવતા બંને તરફના ગુણ જોઈને જ નિર્ણય કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਖੈ ਸਚਾ ਕਰੇ ਸਾ ਬਾਤ ਹੋਵੈ ਦਰਹਾਲੀ ॥
ગુરુ અંગદ સર્વશ્રેષ્ઠ છે અને પોતાના સેવકોની વાતો સાંભળીને તેને પ્રભુથી મળાવવાની મધ્યસ્થતા કરે છે.

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਦੀ ਦੋਹੀ ਫਿਰੀ ਸਚੁ ਕਰਤੈ ਬੰਧਿ ਬਹਾਲੀ ॥
સાચો પરમેશ્વર તે જ કરે છે વચન સદ્દગુરુ અંગદ દેવ કહે છે અને તેની કહેલી વાત તરત જ પૂર્ણ થઈ જાય છે. અંગદ દેવની ગુરૂગાદીની ધોષણા થઈ ગઈ તો સાચા પરમાત્માએ પોતે જ ગુરુયાઈની પુષ્ટિ આપી.

ਨਾਨਕੁ ਕਾਇਆ ਪਲਟੁ ਕਰਿ ਮਲਿ ਤਖਤੁ ਬੈਠਾ ਸੈ ਡਾਲੀ ॥
ગુરુ નાનક દેવ પોતાનું શરીર પલટીને પોતે જ ગુરુ-સિંહાસન પર બેઠો છે તેના સેંકડો જ શીખ છે.

ਦਰੁ ਸੇਵੇ ਉਮਤਿ ਖੜੀ ਮਸਕਲੈ ਹੋਇ ਜੰਗਾਲੀ ॥
ગુરુ અંગદ દેવની શીખ સંગતિ તેના દરવાજા પર ઉભી સ્તુતિ કરતી રહે છે અને સંગતિનું મન પાપોથી આમ પવિત્ર થઈ રહ્યું છે કાટ લાગી ગયેલી ધાતુની જેમ જીને તેના ગુરુ (ગુરુ નાનક)ના દરવાજે તેના ચહેરા પર લાલાશ આવી જાય છે.

ਦਰਿ ਦਰਵੇਸੁ ਖਸੰਮ ਦੈ ਨਾਇ ਸਚੈ ਬਾਣੀ ਲਾਲੀ ॥
દરવેશ ગુરુ અંગદદેવને પોતાના માલિક ગુરુ નાનકના દરવાજાથી સત્યનું દાન પ્રાપ્ત થયું છે અને વાણી ગાવાથી તેના મુખ પર લાલી આવી જાય છે.

ਬਲਵੰਡ ਖੀਵੀ ਨੇਕ ਜਨ ਜਿਸੁ ਬਹੁਤੀ ਛਾਉ ਪਤ੍ਰਾਲੀ ॥
બલવંડ કહે છે કે ગુરુ અંગદ દેવની પત્ની માતા ખીવી ખુબ સારી સ્ત્રી છે જેનો છાંયો પાન જેવો જાડો છે એટલે કે તેમની પાસે બેસવાથી દરેકને ખૂબ જ સુખ અને શાંતિ મળે છે

ਲੰਗਰਿ ਦਉਲਤਿ ਵੰਡੀਐ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖੀਰਿ ਘਿਆਲੀ ॥
માતાના નિરીક્ષણ હેઠળ ગુરુના લંગરમાં ધૃતયુક્ત ખીર વિતરિત કરાય છે, જેનો સ્વાદ અમૃત સમાન મીઠો છે.

ਗੁਰਸਿਖਾ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਮਨਮੁਖ ਥੀਏ ਪਰਾਲੀ ॥
અહીં ગુરુના શિષ્યોનું મુખ હંમેશા પ્રકાશિત રહે છે પરંતુ મનમુખ સળગી ગયા છે અને તેની કોઈ પૂછપરછ થતી નથી.

ਪਏ ਕਬੂਲੁ ਖਸੰਮ ਨਾਲਿ ਜਾਂ ਘਾਲ ਮਰਦੀ ਘਾਲੀ ॥
ગુરુ અંગદ દેવે જ્યારે શૂરવીરોવાળી સાધના કરી તો જ તે પોતાના માલિકને સ્વીકાર થયો.

ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਸਹੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਗੋਇ ਉਠਾਲੀ ॥੩॥
માતા ખીવીનો પતિ ગુરુ અંગદ દેવ એવો શૂરવીર છે, જેને આખી પૃથ્વીનો ભાર પોતાના માથા પર ઉઠાવી લીધો છે ॥૩॥

ਹੋਰਿਂਓ ਗੰਗ ਵਹਾਈਐ ਦੁਨਿਆਈ ਆਖੈ ਕਿ ਕਿਓਨੁ ॥
દુનિયા કહે છે કે ગુરુ નાનક દેવે ભલે આ શું કર્યું છે પોતાના સેવક ભાઈ લહણાને ગુરુગાદી આપીને તો તેને ગંગા બીજી જ દિશામાં વહાવી દીધી છે.

ਨਾਨਕ ਈਸਰਿ ਜਗਨਾਥਿ ਉਚਹਦੀ ਵੈਣੁ ਵਿਰਿਕਿਓਨੁ ॥
જગન્નાથ, પ્રભુ રૂપ ગુરુ નાનક દેવે પોતાના શિષ્યને ગુરુ બનાવીને ખુબ ઊંચી વાત કરી દીધી છે.

ਮਾਧਾਣਾ ਪਰਬਤੁ ਕਰਿ ਨੇਤ੍ਰਿ ਬਾਸਕੁ ਸਬਦਿ ਰਿੜਕਿਓਨੁ ॥
તેને પોતાના ધ્યાનને વિધ્યાચલ પર્વતરૂપી મંથન અને મનને વાસુકી નાગરૂપી દોરડું બનાવીને શબ્દરૂપી ક્ષીર સમુદ્રનું મંથન કર્યું છે,

ਚਉਦਹ ਰਤਨ ਨਿਕਾਲਿਅਨੁ ਕਰਿ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਚਿਲਕਿਓਨੁ ॥
જેનાથી ચૌદ રત્નરૂપી સરીખા ચૌદ ગુણ કાઢી લીધા છે અને આના દ્વારા જન્મ-મરણના ચક્રવાળા જગતને ચમકાવી દીધું છે.

ਕੁਦਰਤਿ ਅਹਿ ਵੇਖਾਲੀਅਨੁ ਜਿਣਿ ਐਵਡ ਪਿਡ ਠਿਣਕਿਓਨੁ ॥
ગુરુ નાનક દેવે ભાઈ લહણાજી ના શરીરને થાબડીને જોયું તેમજ તેને પરખીને શીખ સંગતને આ ચમત્કાર દેખાડી દીધો છે કે તે જ ગુરૂગાદીનો હકદાર છે.

ਲਹਣੇ ਧਰਿਓਨੁ ਛਤ੍ਰੁ ਸਿਰਿ ਅਸਮਾਨਿ ਕਿਆੜਾ ਛਿਕਿਓਨੁ ॥
આ રીતે ભાઈ લહણાના માથા પર ગુરુયાઇનું છત્ર ધરી દીધું અને તેની કીર્તિનો ચંદરવો આકાશ સુધી પહોંચાડી દીધો.

ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਮਾਹਿ ਆਪੁ ਆਪੈ ਸੇਤੀ ਮਿਕਿਓਨੁ ॥
ત્યાર પછી તેનો પ્રકાશ ભાઈ લહણા ગુરુ અંગદ દેવના પ્રકાશમાં સમાઈ ગયો અને ગુરુ નાનકે પોતે જ પોતાના સ્વરૂપને ગુરુ અંગદના સ્વરૂપમાં મળાવી દીધો.

ਸਿਖਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਘੋਖਿ ਕੈ ਸਭ ਉਮਤਿ ਵੇਖਹੁ ਜਿ ਕਿਓਨੁ ॥
ગુરુ નાનક દેવે પોતાના સીખો તેમજ પુત્રોને સારી રીતે પરખીને જે કંઇ કર્યું છે, બધી સારી સંગતિએ તેને જોયો છે.

ਜਾਂ ਸੁਧੋਸੁ ਤਾਂ ਲਹਣਾ ਟਿਕਿਓਨੁ ॥੪॥
જ્યારે ભાઈ લહણાએ પવિત્ર થઈ ગયો તો જ તેને ગુરુગાદી પર બેસાડીને ગુરુ નિમાયો ॥૪॥

ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ ॥
પછી ભાઈ ફેરુના પુત્ર સદ્ગુરુ અંગદ દેવે કરતારપુરથી આવીને ખડુર નગર વસાવી દીધું.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਲਿ ਤੁਧੁ ਹੋਰੁ ਮੁਚੁ ਗਰੂਰੁ ॥
હે ગુરુ અંગદ! જપ, તપ તેમજ સંયમ તારી સાથે રહે છે, પરંતુ બીજા જગતની સાથે ધમંડ વસે છે.

ਲਬੁ ਵਿਣਾਹੇ ਮਾਣਸਾ ਜਿਉ ਪਾਣੀ ਬੂਰੁ ॥
જેમ શેવાળ પાણીને ખરાબ કરી દે છે, તેમ જ લોભે મનુષ્યને બરબાદ કરી દીધો છે.

ਵਰ੍ਹਿਐ ਦਰਗਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨੂਰੁ ॥
ગુરુ અંગદ દેવના દરબારમાં કુદરતી નૂર વરસે છે.

ਜਿਤੁ ਸੁ ਹਾਥ ਨ ਲਭਈ ਤੂੰ ਓਹੁ ਠਰੂਰੁ ॥
હે ગુરુ! તું શાંતિનું તે સ્ત્રોત છે, જેની ઊંડાઈને કોઈ પણ સમજી શકતું નથી.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਤੁਧੁ ਵਿਚਿ ਭਰਪੂਰੁ ॥
તારા હ્રદયમાં નવનિધિવાળા નામરૂપી કોષ ભરેલ છે.

ਨਿੰਦਾ ਤੇਰੀ ਜੋ ਕਰੇ ਸੋ ਵੰਞੈ ਚੂਰੁ ॥
જે તારી નિંદા કરે છે, તે ચૂર-ચૂર થઈને નાશ થઈ જાય છે.

ਨੇੜੈ ਦਿਸੈ ਮਾਤ ਲੋਕ ਤੁਧੁ ਸੁਝੈ ਦੂਰੁ ॥
લોકોને તો નજીકનો મૃત્યુલોક જ નજર આવે છે પરંતુ તને તો દૂરનો પરલોક પણ સમજાય છે.

ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਫੇਰੁਆਣਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਖਾਡੂਰੁ ॥੫॥
પછી ભાઈ ફેરુના પુત્ર ગુરુ અંગદ દેવે કરતારપુરથી આવીને ખડુર નગર વસાવી દીધું ॥૫॥

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਸੋ ਟਿਕਾ ਸੋ ਬੈਹਣਾ ਸੋਈ ਦੀਬਾਣੁ ॥ ਪਿਯੂ ਦਾਦੇ ਜੇਵਿਹਾ ਪੋਤਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ગુરુ અમરદાસને પણ તે જ ગુરુયાઈનું તિલક, તે જ સિંહાસન તેમજ તે જ દરબાર મળ્યો. પોતાના પિતા ગુરુ અંગદ દેવ તેમજ દાદા ગુરુ નાનક દેવ જેવા હોવાને કારણે પૌત્ર ગુરુ અમરદાસ બધી સંગતને ગુરુ રૂપમાં પૂજનીય થઈ ગયો,

ਜਿਨਿ ਬਾਸਕੁ ਨੇਤ੍ਰੈ ਘਤਿਆ ਕਰਿ ਨੇਹੀ ਤਾਣੁ ॥
જેને પોતાના પ્રેમ બળથી મનરૂપી વાસુકી નાગને દોરડું બનાવ્યું

ਜਿਨਿ ਸਮੁੰਦੁ ਵਿਰੋਲਿਆ ਕਰਿ ਮੇਰੁ ਮਧਾਣੁ ॥
અને પોતાના ધ્યાનને સુમેરુ પર્વતરૂપી મંથની બનાવીને નામરૂપી ક્ષીર સમુદ્રનું મંથન કર્યું.

ਚਉਦਹ ਰਤਨ ਨਿਕਾਲਿਅਨੁ ਕੀਤੋਨੁ ਚਾਨਾਣੁ ॥
તેને ક્ષીર સાગરમાંથી ચૌદ રત્ન જેવા કીમતી ચૌદ ગુણ કાઢી લીધા અને આખા જગતમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ ફેલાવી દીધો.

ਘੋੜਾ ਕੀਤੋ ਸਹਜ ਦਾ ਜਤੁ ਕੀਓ ਪਲਾਣੁ ॥
ગુરુ અમરદાસે સરળ સ્થિતિને પોતાનો ઘોડો બનાવીને બ્રહ્મચર્યને તે ઘોડાની કાઠી બનાવી છે.

ਧਣਖੁ ਚੜਾਇਓ ਸਤ ਦਾ ਜਸ ਹੰਦਾ ਬਾਣੁ ॥
તેને સત્યરૂપી ધનુષમાં પરમાત્માનું યશરૂપી બાણ સાધ્યું છે.

ਕਲਿ ਵਿਚਿ ਧੂ ਅੰਧਾਰੁ ਸਾ ਚੜਿਆ ਰੈ ਭਾਣੁ ॥
આ કળિયુગમાં અજ્ઞાનરૂપી ગાઢ અંધકાર હતો, પરંતુ ગુરુનો જ્ઞાનરૂપી કિરણોવાળો સૂર્યોદય થઈ ગયો છે.

ਸਤਹੁ ਖੇਤੁ ਜਮਾਇਓ ਸਤਹੁ ਛਾਵਾਣੁ ॥
ગુરુએ પોતાના સત્ય-આચરણ દ્વારા પોતાના શરીરરૂપી ખેતરમાં નામરૂપી પાક ઉત્પન્ન કર્યો છે અને સત્ય-આચરણ દ્વારા જ આ પાકને સુકાવવાથી બચાવવા માટે છાયો કર્યો છે.

ਨਿਤ ਰਸੋਈ ਤੇਰੀਐ ਘਿਉ ਮੈਦਾ ਖਾਣੁ ॥
હે ગુરુ અમરદાસ! શીખ સંગતિ રોજ તારી રસોઈમાંથી ઘી તેમજ મેંદાથી પકાવેલ ભોજન કરે છે.

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਸੁਝੀਓਸੁ ਮਨ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તેને ચારેય દિશાઓમાં વ્યાપક પરમાત્માની સમજ થઈ ગઈ છે જેને મનમાં શબ્દને સ્થિત કર્યા છે.

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿਓ ਕਰਿ ਨਦਰਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥
તે કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને જેને પ્રભુ દરબારમાં જવા માટે નામરૂપી પરવાનગી આપી છે, તેની આવકજાવક જ મટાડી દીધી છે.

ਅਉਤਰਿਆ ਅਉਤਾਰੁ ਲੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
તે ચતુર પરમપુરુષ અવતાર લઈને જગતમાં આવ્યો છે.

ਝਖੜਿ ਵਾਉ ਨ ਡੋਲਈ ਪਰਬਤੁ ਮੇਰਾਣੁ ॥
ગુરુ વાવાઝોડા તેમજ તોફાનમાં પણ ડગમગતા નથી અને સુમેર પર્વતની જેમ સ્થિર છે.

ਜਾਣੈ ਬਿਰਥਾ ਜੀਅ ਕੀ ਜਾਣੀ ਹੂ ਜਾਣੁ ॥
હે ગુરુ! તું અંતરયામી છે અને જીવોની દરેક પ્રકારની વેદનાને જાણે છે.

ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਜਾਂ ਤੂ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
હે સાચા પાતશાહ સદ્દગુરુ! જ્યારે તું બધું જ જાણનાર તેમજ ચતુર છે, પછી હું તારી શું સ્તુતિ કરી શકું છું.

ਦਾਨੁ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵਸੀ ਸੋ ਸਤੇ ਦਾਣੁ ॥
હે સદ્દગુરુ! જે દાન તને યોગ્ય લાગે છે, તે જ દાન મને સટ્ટા બારોટને પણ આપ.

ਨਾਨਕ ਹੰਦਾ ਛਤ੍ਰੁ ਸਿਰਿ ਉਮਤਿ ਹੈਰਾਣੁ ॥
તારા માથા પર ગુરુ નાનકનું છત્ર ઝૂલી રહ્યું છે અને બધી શીખ સંગત જોઈ-જોઈને હેરાન થઈ રહી છે.

ਸੋ ਟਿਕਾ ਸੋ ਬੈਹਣਾ ਸੋਈ ਦੀਬਾਣੁ ॥
તે જ ગુરુયાઈનું તિલક, તે જ સિંહાસન તેમજ તે જ દરબાર મળ્યો છે,

ਪਿਯੂ ਦਾਦੇ ਜੇਵਿਹਾ ਪੋਤ੍ਰਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥੬॥
પોતાના પિતા ગુરુ અંગદ દેવ તેમજ દાદા ગુરુ નાનક દેવ જેવા પૌત્ર ગુરુ અમરદાસ ગુરુ રૂપમાં શીખ સંગતમાં પૂજનીય થઈ ગયો ॥૬॥

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੁ ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਤਿਨੈ ਸਵਾਰਿਆ ॥
હે ગુરુ રામદાસ! તું ધન્ય-ધન્ય છે, જે પ્રભુએ તારી રચના કરી છે, તેને જ તને યશ આપ્યું છે.

ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਕਰਾਮਾਤਿ ਆਪਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰੈ ਧਾਰਿਆ ॥
સર્જનહાર પરમેશ્વરનો ચમત્કાર તને ગુરુરૂપમાં સ્થાપિત કરીને પૂર્ણ થઈ ગયો છે.

ਸਿਖੀ ਅਤੈ ਸੰਗਤੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰਿਆ ॥
શીખો તેમજ સંગતિઓએ તે પરબ્રહ્મનું રૂપ માનીને પ્રણામ કર્યું છે.

ਅਟਲੁ ਅਥਾਹੁ ਅਤੋਲੁ ਤੂ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਿਆ ॥
તું સ્થિર, અગમ્ય તેમજ અતુલનીય છે, તારો અંત તેમજ આજુબાજુ કોઈ પણ મેળવી શકાતું નથી.

ਜਿਨੀ੍ ਤੂੰ ਸੇਵਿਆ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸੇ ਤੁਧੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਆ ॥
જે ને શ્રદ્ધાપૂર્વક તારી સેવા કરી છે, તે તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮੋਹੁ ਮਾਰਿ ਕਢੇ ਤੁਧੁ ਸਪਰਵਾਰਿਆ ॥
તે પરિવારમાંથી વાસના-ક્રોધ, લોભ-લાલચ તેમજ મોહને સમાપ્ત કરીને કાઢી દીધો છે.

ਧੰਨੁ ਸੁ ਤੇਰਾ ਥਾਨੁ ਹੈ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪੈਸਕਾਰਿਆ ॥
તારું સુંદર સ્થાન ધન્ય છે અને તારો કરેલ ફેલાવ-નામ-દાન સત્ય છે.

ਨਾਨਕੁ ਤੂ ਲਹਣਾ ਤੂਹੈ ਗੁਰੁ ਅਮਰੁ ਤੂ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥
મેં સારી રીતે આ વિચાર કર્યો છે કે તું જ ગુરુ નાનક, તું જ ગુરુ અંગદ તેમજ તું જ ગુરુ અમરદાસ છે.

ਗੁਰੁ ਡਿਠਾ ਤਾਂ ਮਨੁ ਸਾਧਾਰਿਆ ॥੭॥
જ્યારે ગુરુ રામદાસના દર્શન કર્યા તો મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું ॥૭॥

ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣੁ ਆਪੇ ਹੋਆ ॥
પ્રથમ ચાર ગુરુ - ગુરુ નાનક, ગુરુ અંગદ, ગુરુ અમરદાસ તેમજ ગુરુ રામદાસ પોતાના-પોતાના યુગમાં કીર્તિમાન થયા અને હવે આ પાંચમો ગુરુ અર્જુન દેવ પણ તેના જ રૂપમાં પ્રકાશમાન થયો છે.

ਆਪੀਨੈ੍ ਆਪੁ ਸਾਜਿਓਨੁ ਆਪੇ ਹੀ ਥੰਮਿ੍ਹ ਖਲੋਆ ॥
તેણે પોતે જ પોતાને નમ્રતા તેમજ સદ્દગુણો દ્વારા મહાન બનાવ્યો અને પોતે જ સંગતોની નિર્ભરતા બન્યો.

ਆਪੇ ਪਟੀ ਕਲਮ ਆਪਿ ਆਪਿ ਲਿਖਣਹਾਰਾ ਹੋਆ ॥
તે પોતે જ પટ્ટી, કલમ તેમજ લખનાર થઈ ગયો છે.

ਸਭ ਉਮਤਿ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਆਪੇ ਹੀ ਨਵਾ ਨਿਰੋਆ ॥
આખી દુનિયા આવકજાવકમાં ફસાયેલી છે, પરંતુ તે પોતે જ નવનીત એટલે કે બંધનોથી મુક્ત છે.

ਤਖਤਿ ਬੈਠਾ ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਖਿਵੈ ਚੰਦੋਆ ॥
ગુરુ અર્જુન દેવ તે સિંહાસન પર બેઠેલો છે જેની ઉપર સદ્દગુરુનું છાત્ર યશ ચારેય તરફ ચમકી રહ્યું છે.

ਉਗਵਣਹੁ ਤੈ ਆਥਵਣਹੁ ਚਹੁ ਚਕੀ ਕੀਅਨੁ ਲੋਆ ॥
ગુરુએ પૂર્વથી પશ્ચિમ સુધી ચારેય દિશાઓમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ કરી દીધો છે.

ਜਿਨ੍ਹੀ ਗੁਰੂ ਨ ਸੇਵਿਓ ਮਨਮੁਖਾ ਪਇਆ ਮੋਆ ॥
જેને ગુરુની સેવા કરી નથી, તે સ્વેચ્છાચાર જીવોને મૃત્યુએ ખોરાક બનાવી લીધા છે.

ਦੂਣੀ ਚਉਣੀ ਕਰਾਮਾਤਿ ਸਚੇ ਕਾ ਸਚਾ ਢੋਆ ॥
પ્રભુનું આ વિશેષ દાન છે કે ગુરુ અર્જુન દેવનો ચમત્કાર બેગણો ચારગણો થઈ રહ્યો છે.

ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਪੰਚਾਇਣੁ ਆਪੇ ਹੋਆ ॥੮॥੧॥
પ્રથમ ચાર ગુરુ પોતાના-પોતાના યુગમાં પ્રકાશમાન થયા તથા હવે પાંચમો પણ તેનું જ રૂપ પોતે કીર્તિમાન થયો છે ॥૮॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥
રામકલી વાણી ભગત ની॥

ਕਬੀਰ ਜੀਉ
કબીર જી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕਾਇਆ ਕਲਾਲਨਿ ਲਾਹਨਿ ਮੇਲਉ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਗੁੜੁ ਕੀਨੁ ਰੇ ॥
નામરૂપી દારૂ કાઢવા માટે મેં પોતાના શરીરરૂપી ભટ્ટીમાં આથો ભેળવ્યો છે, ગુરુના શબ્દને મેં ગોળ બનાવ્યા છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਦ ਮਤਸਰ ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਕਸੁ ਦੀਨੁ ਰੇ ॥੧॥
તૃષ્ણા, કામ, ક્રોધ તેમજ ઈર્ષ્યારૂપી છાલને કાપી-કાપીને ગોળમાં નાખ્યા છે ॥૧॥

ਕੋਈ ਹੈ ਰੇ ਸੰਤੁ ਸਹਜ ਸੁਖ ਅੰਤਰਿ ਜਾ ਕਉ ਜਪੁ ਤਪੁ ਦੇਉ ਦਲਾਲੀ ਰੇ ॥
શુ કોઈ એવો સંત છે, જેના હૃદયમાં સરળ સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે? હું તે સંતને પોતાના કરેલ જપ-તપના ફળ દલાલીના રૂપમાં આપી દઈશ.

ਏਕ ਬੂੰਦ ਭਰਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੇਵਉ ਜੋ ਮਦੁ ਦੇਇ ਕਲਾਲੀ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તે મને આ ભટ્ટીમાંથી કાઢીને એક ટીપા માત્ર નામરૂપી દારૂ પીવા માટે આપી દે તો હું તેને પોતાનું શરીર-મન પણ સોંપી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਭਵਨ ਚਤੁਰ ਦਸ ਭਾਠੀ ਕੀਨ੍ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਤਨਿ ਜਾਰੀ ਰੇ ॥
આ નામ-દારૂ કાઢવા માટે મેં ચૌદ લોકની ભઠ્ઠી બનાવી છે અને આ ભટ્ટીમાં પોતાના શરીરની બ્રહ્મ-આગ સળગાવી છે.

ਮੁਦ੍ਰਾ ਮਦਕ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਲਾਗੀ ਸੁਖਮਨ ਪੋਚਨਹਾਰੀ ਰੇ ॥੨॥
અઢળક શબ્દની મધુર ધ્વનિમાં જો મારું ધ્યાન લીન રહે છે, તેને મેં પેલી ગટરનો ડાંટો બનાવ્યો છે, જેના દ્વારા નામ-દારૂ બનીને શરીરરૂપી મટકામાંથી બહાર નીકળે છે. સુષુમ્ના નાડી પર ધ્યાન લગાવીને રાખવાનો અભ્યાસ તેને શીતળ રાખનારી લીરો છે, જેમાંથી દારૂ વરાળ રૂપમાં આવતો રહેતો હોય છે ॥૨॥

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਰਵਿ ਸਸਿ ਗਹਨੈ ਦੇਉ ਰੇ ॥
નામ-દારૂને પીવા માટે તીર્થ-સ્નાન, વ્રત, પતંજલિ ઋષિના અષ્ટાંગના પાંચ નિયમ, શુદ્ધતા, સંયમ, સ્વ-શિસ્ત અને શ્વાસ લેવાની કસરતો દ્વારા કરેલ પ્રાણાયામ વગેરેના બધા ફળ તે સંતની પાસે રાખી દઈશ.

ਸੁਰਤਿ ਪਿਆਲ ਸੁਧਾ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਹੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੇਉ ਰੇ ॥੩॥
હું પોતાના ધ્યાનનો અભ્યાસ વાટકો બનાવીને નામરૂપી સુધા રસ પીતો રહું છું, આ જ મહારસ છે ॥૩॥

ਨਿਝਰ ਧਾਰ ਚੁਐ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਇਹ ਰਸ ਮਨੂਆ ਰਾਤੋ ਰੇ ॥
મારા દસમાં દરવાજામાંથી અમૃત રસની ખુબ નિર્મળ ધારા મારી જીભ પર વહેતી રહે છે, હવે મારુ મન તે રસમાં પાગલ બનેલું રહે છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸਗਲੇ ਮਦ ਛੂਛੇ ਇਹੈ ਮਹਾ ਰਸੁ ਸਾਚੋ ਰੇ ॥੪॥੧॥
કબીર કહે છે કે દુનિયાની બધી વસ્તુ વ્યર્થ છે, ફક્ત આ નામરૂપી મહારસ જ સાચું છે ॥૪॥૧॥

ਗੁੜੁ ਕਰਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਰਿ ਮਹੂਆ ਭਉ ਭਾਠੀ ਮਨ ਧਾਰਾ ॥
નામરૂપી દારૂ તૈયાર કરવા માટે મેં જ્ઞાનને ગોળ બનાવીને અને ધ્યાનને મહુઆનું ફૂલ બનાવીને આને પ્રભુ-ભયની ભટ્ટીમાં ચઢાવ્યા છે અને મનની એકાગ્રતા થવા પર નામ-દારૂની ધારા વહેતી રહે છે.

ਸੁਖਮਨ ਨਾਰੀ ਸਹਜ ਸਮਾਨੀ ਪੀਵੈ ਪੀਵਨਹਾਰਾ ॥੧॥
મારા સુર પ્રાણ વાયુ દ્વારા સુષુમ્ણા નાડીમાં પ્રવેશ કરીને સરળ જ સમાઈ રહે છે અને પીનાર મારુ મન આ દારુને પીતો રહે છે ॥૧॥

ਅਉਧੂ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰਾ ॥
હે અવધૂત! મારુ મન નામ-દારૂ પીને પાગલ થઈ ગયું છે!

ਉਨਮਦ ਚਢਾ ਮਦਨ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਭਇਆ ਉਜਿਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં પ્રેમ-રસ ચાખી લીધો છે અને મનને નામરૂપી નશો થઈ ગયો છે. આ નામ રસને પીવાથી મારા શરીરમાં ત્રણેય લોકનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਇ ਪੁਰ ਜੋਰਿ ਰਸਾਈ ਭਾਠੀ ਪੀਉ ਮਹਾ ਰਸੁ ਭਾਰੀ ॥
પૃથ્વી તેમજ આકાશ, આ બંને પાટાઓને મળાવીને જ્યારે ભટ્ટી સળગાવી તો આ ભારે મહારસ પીધો.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਦੁਇ ਕੀਏ ਜਲੇਤਾ ਛੂਟਿ ਗਈ ਸੰਸਾਰੀ ॥੨॥
કામ-ક્રોધરૂપી આ બંને વિકારોને ભટ્ટીનું ઇંધણ બનાવીને સળગાવ્યા તો મનની સંસારી પ્રવૃત્તિ છૂટી ગઈ ॥૨॥

ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਗਾਸ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਗੰਮਿਤ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરવાથી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ પ્રગટ થઈ ગયો છે અને આ જ્ઞાનની સમજ સદ્દગુરુથી જ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਤਾਸੁ ਮਦ ਮਾਤਾ ਉਚਕਿ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਈ ॥੩॥੨॥
દાસ કબીર કહે છે કે હું નામ-દારૂની વસ્તુમાં જ મસ્ત થયેલ રહું છું, જેનો નશો ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી ॥૩॥૨॥

ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਮੇਰੁ ਪਰਬਤੁ ਸੁਆਮੀ ਓਟ ਗਹੀ ਮੈ ਤੇਰੀ ॥
હે સ્વામી! તું મારો સુમેરુ પર્વત છે, આથી મેં તારો જ આશરો લીધો છે.

ਨਾ ਤੁਮ ਡੋਲਹੁ ਨਾ ਹਮ ਗਿਰਤੇ ਰਖਿ ਲੀਨੀ ਹਰਿ ਮੇਰੀ ॥੧॥
હે હરિ! તે મારી લાજ રાખી લીધી છે, ના તું ક્યારેય ડોલે છે અને ન તો અમે પડીએ છીએ ॥૧॥

ਅਬ ਤਬ ਜਬ ਕਬ ਤੁਹੀ ਤੁਹੀ ॥
હજી પણ અને ત્યારે પણ જયારે ક્યારે તું જ તું છે.

ਹਮ ਤੁਅ ਪਰਸਾਦਿ ਸੁਖੀ ਸਦ ਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી કૃપાથી અમે હંમેશા જ સુખી રહીએ છીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਤੋਰੇ ਭਰੋਸੇ ਮਗਹਰ ਬਸਿਓ ਮੇਰੇ ਤਨ ਕੀ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥
તારા વિશ્વાસ પર હું પહેલા મગરની ભૂમિમાં આવી વસ્યો હતો અને મારા શરીરના વિકારોની ગરમીને તે જ ઠારી હતી.

ਪਹਿਲੇ ਦਰਸਨੁ ਮਗਹਰ ਪਾਇਓ ਫੁਨਿ ਕਾਸੀ ਬਸੇ ਆਈ ॥੨॥
કહેવાતું હતું કે મગરમાં પ્રાણ ત્યાગનાર જીવ નરકમાં જાય છે મેં તારા દર્શન પહેલા મગરમાં જ પ્રાપ્ત કર્યા હતા અને હવે ફરી કાશીમાં આવી વસ્યો છું ॥૨॥

ਜੈਸਾ ਮਗਹਰੁ ਤੈਸੀ ਕਾਸੀ ਹਮ ਏਕੈ ਕਰਿ ਜਾਨੀ ॥
મારા માટે તો જેમ મગર છે, તેમ જ કાશી છે અને મેં બંનેને એક સમાન સમજ્યા છે.

ਹਮ ਨਿਰਧਨ ਜਿਉ ਇਹੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਮਰਤੇ ਫੂਟਿ ਗੁਮਾਨੀ ॥੩॥
જેમ નિર્ધનને ધન મળી જાય છે, તેમ જ મને નામ-ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. અહંકારી જીવ અહંકારમાં જ ફૂટી-ફૂટીને મરતો રહે છે ॥૩॥

ਕਰੈ ਗੁਮਾਨੁ ਚੁਭਹਿ ਤਿਸੁ ਸੂਲਾ ਕੋ ਕਾਢਨ ਕਉ ਨਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય અહંકાર કરે છે, તેને દુઃખરૂપી ચૂંક લાગતા રહે છે, જેને કાઢનાર કોઈ નથી.

ਅਜੈ ਸੁ ਚੋਭ ਕਉ ਬਿਲਲ ਬਿਲਾਤੇ ਨਰਕੇ ਘੋਰ ਪਚਾਹੀ ॥੪॥
તે ઉમર ભર આ લાગતાના લાગવાથી વિલાપ કરતો રહે છે અને આગળ ગાઢ નરકમાં પણ દુઃખી થાય છે ॥૪॥

ਕਵਨੁ ਨਰਕੁ ਕਿਆ ਸੁਰਗੁ ਬਿਚਾਰਾ ਸੰਤਨ ਦੋਊ ਰਾਦੇ ॥
નરક અથવા સ્વર્ગ બિચારું કોઈ પણ હોય, સંતોએ આ બંનેને રદ કરી દીધા છે.

ਹਮ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕਾਣਿ ਨ ਕਢਤੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੇ ॥੫॥
પોતાના ગુરુથી અમે કોઈના મોહતાજ નથી ॥૫॥

ਅਬ ਤਉ ਜਾਇ ਚਢੇ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਮਿਲੇ ਹੈ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨੀ ॥
હવે અમને પરમાત્મા મળી ગયો છે અને હૃદયરૂપી સિંહાસન પર ચઢીને તેની સાથે બેસી ગયો છે.

ਰਾਮ ਕਬੀਰਾ ਏਕ ਭਏ ਹੈ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਪਛਾਨੀ ॥੬॥੩॥
હવે કબીર તેમજ રામ બંને એક રૂપ થઈ ગયા છે અને કોઈ પણ ઓળખી શકતું નથી કે કબીર કોણ છે અને રામ કોણ છે ॥૬॥૩॥

ਸੰਤਾ ਮਾਨਉ ਦੂਤਾ ਡਾਨਉ ਇਹ ਕੁਟਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ॥
મારુ કોટવાલનું આ જ કર્તવ્ય છે કે હું સંતોનું સન્માન કરું અને કામાદિક દુષ્ટોને સજા આપું.

ਦਿਵਸ ਰੈਨਿ ਤੇਰੇ ਪਾਉ ਪਲੋਸਉ ਕੇਸ ਚਵਰ ਕਰਿ ਫੇਰੀ ॥੧॥
હે માલિક! હું દિવસ-રાત તારા ચરણોની સેવામાં લીન રહું અને પોતાના વાળનો ચંવર બનાવીને ઝુલાવતો રહું ॥૧॥

ਹਮ ਕੂਕਰ ਤੇਰੇ ਦਰਬਾਰਿ ॥
હું તારા દરબારનો કૂતરો છું અને

ਭਉਕਹਿ ਆਗੈ ਬਦਨੁ ਪਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાનું મુખ લંબાવીને તારી આગળ ભોંકતો રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਹਮ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੇ ਸੇਵਕ ਅਬ ਤਉ ਮਿਟਿਆ ਨ ਜਾਈ ॥
પૂર્વ જન્મથી જ અમે તારા સેવક છીએ, આથી હવે આ જન્મમાં પણ તારી સેવા કર્યા વગર રહેવાતું નથી.

ਤੇਰੇ ਦੁਆਰੈ ਧੁਨਿ ਸਹਜ ਕੀ ਮਾਥੈ ਮੇਰੇ ਦਗਾਈ ॥੨॥
તારા દરવાજા પર અનહદ શબ્દનો અવાજ થતો રહે છે અને તે મારા પર આ ભક્તિની નિશાની લગાવી દીધી છે ॥૨॥

ਦਾਗੇ ਹੋਹਿ ਸੁ ਰਨ ਮਹਿ ਜੂਝਹਿ ਬਿਨੁ ਦਾਗੇ ਭਗਿ ਜਾਈ ॥
આ જગતરૂપી રણભૂમિમાં તે જ શૂરવીર દ્દષ્ટો ઝઝૂમે છે, જે ચિહ્નિત હોય છે અને વગર ચિન્હ તો ડરીને જ ભાગી જાય છે.

ਸਾਧੂ ਹੋਇ ਸੁ ਭਗਤਿ ਪਛਾਨੈ ਹਰਿ ਲਏ ਖਜਾਨੈ ਪਾਈ ॥੩॥
જે સાચો સાધુ હોય, તેને જ ભક્તિની ઓળખ હોય છે અને પરમાત્મા તેને પોતાના ખજાનામાં શામેલ કરી લે ॥૩॥

ਕੋਠਰੇ ਮਹਿ ਕੋਠਰੀ ਪਰਮ ਕੋਠੀ ਬੀਚਾਰਿ ॥
મનુષ્ય-શરીરરૂપી કોઠામાં જ સત્યની કોઠી છે, જે નામ-સ્મરણ દ્વારા પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਗੁਰਿ ਦੀਨੀ ਬਸਤੁ ਕਬੀਰ ਕਉ ਲੇਵਹੁ ਬਸਤੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿ ॥੪॥
કબીર કહે છે કે ગુરુએ મને સત્ય-નામરૂપી વસ્તુ આપી છે અને કહ્યું કે આ વસ્તુને સંભાળીને રાખ ॥૪॥

ਕਬੀਰਿ ਦੀਈ ਸੰਸਾਰ ਕਉ ਲੀਨੀ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ॥
કબીરે આ નામરૂપી વસ્તુ સંસારના લોકોને પણ વિતરિત કરી દીધી છે, પરંતુ આને ભાગ્યવાને જ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਥਿਰੁ ਤਾ ਕਾ ਸੋਹਾਗੁ ॥੫॥੪॥
જે જીવરૂપી નારીએ નામરૂપી રસ પ્રાપ્ત કર્યો છે, તેનો સુહાગ સ્થિર છે ॥૫॥૪॥

ਜਿਹ ਮੁਖ ਬੇਦੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਨਿਕਸੈ ਸੋ ਕਿਉ ਬ੍ਰਹਮਨੁ ਬਿਸਰੁ ਕਰੈ ॥
હે બ્રાહ્મણ! જે પરબ્રહ્મના મુખથી વેદ તેમજ ગાયત્રી નીકળ્યા છે, તેને શા માટે ભૂલે છે.

ਜਾ ਕੈ ਪਾਇ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਲਾਗੈ ਸੋ ਕਿਉ ਪੰਡਿਤੁ ਹਰਿ ਨ ਕਹੈ ॥੧॥
હે પંડિત! જેના ચરણોમાં આખું જગત લાગે છે, તું તે હરિને શા માટે સ્મરણ કરતો નથી ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਮੇਰੇ ਬਾਮ੍ਹ੍ਹਨ ਹਰਿ ਨ ਕਹਹਿ ॥
હે બ્રાહ્મણ! શું કરીને હરિનું નામ જપતો નથી?

ਰਾਮੁ ਨ ਬੋਲਹਿ ਪਾਡੇ ਦੋਜਕੁ ਭਰਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાંડે! તું રામ નામ બોલતો નથી, તારી નરકમાં જવાની સંભાવના છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਨ ਊਚ ਨੀਚ ਘਰਿ ਭੋਜਨੁ ਹਠੇ ਕਰਮ ਕਰਿ ਉਦਰੁ ਭਰਹਿ ॥
તું પોતાને ઉચ્ચ જાતિનો સમજે છે પરંતુ નીચી જાતિના લોકોના ઘરે ભોજન કરે છે, તું તો હઠ કર્મ કરીને પોતાનું પેટ ભરે છે.

ਚਉਦਸ ਅਮਾਵਸ ਰਚਿ ਰਚਿ ਮਾਂਗਹਿ ਕਰ ਦੀਪਕੁ ਲੈ ਕੂਪਿ ਪਰਹਿ ॥੨॥
તું ચૌદશ તેમજ અમાસના આધાર પર પોતાના યજમાનોથી દાન માંગતો રહે છે અને હાથમાં દીવો લઈને કુવામાં પણ પડે છે ॥૨॥

ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮਨੁ ਮੈ ਕਾਸੀਕ ਜੁਲਹਾ ਮੁਹਿ ਤੋਹਿ ਬਰਾਬਰੀ ਕੈਸੇ ਕੈ ਬਨਹਿ ॥
તું બ્રાહ્મણ છે અને હું કાશીનો વણકર છું, પછી તારી અને મારી સરખામણી કઈ રીતે થઈ શકે છે?

ਹਮਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਹਿ ਉਬਰੇ ਬੇਦ ਭਰੋਸੇ ਪਾਂਡੇ ਡੂਬਿ ਮਰਹਿ ॥੩॥੫॥
હે પાંડે! અમારો તો રામ નામ જપવાથી ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે, પરંતુ તું વેદોના ભરોસે ડૂબી મારીશ ॥૩॥૫॥

ਤਰਵਰੁ ਏਕੁ ਅਨੰਤ ਡਾਰ ਸਾਖਾ ਪੁਹਪ ਪਤ੍ਰ ਰਸ ਭਰੀਆ ॥
પ્રભુ એક વૃક્ષ છે, મનુષ્ય, પશુ-પક્ષી, કીટ-પતંગ તેમજ બીજા જીવ આ વૃક્ષની ડાળીઓ, પુષ્પ, પાંદ-રસ વગેરે છે.

ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬਾੜੀ ਹੈ ਰੇ ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਪੂਰੈ ਕਰੀਆ ॥੧॥
આ સૃષ્ટિ નામરૂપી અમૃતની વાટિકા છે, જેને પરમેશ્વરે પોતે જ ઉત્પન્ન કર્યો છે ॥૧॥

ਜਾਨੀ ਜਾਨੀ ਰੇ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਕਹਾਨੀ ॥
મેં રાજા રામની રચનાની વાર્તા જાણી લીધી છે.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਰਾਮ ਪਰਗਾਸਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਿਰਲੈ ਜਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવોના અંતરમનમાં રામનો જ પ્રકાશ છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ આ તફાવતને સમજ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਵਰੁ ਏਕੁ ਪੁਹਪ ਰਸ ਬੀਧਾ ਬਾਰਹ ਲੇ ਉਰ ਧਰਿਆ ॥
એક જીવરૂપી ભમરો આ વૃક્ષના પુષ્પના રસમાં વીંધાઈ ગયો છે, પ્રાણવાયુએ પ્રાણાયમના અભ્યાસ દ્વારા તે ભમરાને બાર પાંખોવાળા અનાહત કમળમાં ધારણ કરી દીધો અને

ਸੋਰਹ ਮਧੇ ਪਵਨੁ ਝਕੋਰਿਆ ਆਕਾਸੇ ਫਰੁ ਫਰਿਆ ॥੨॥
પછી તે ભમરાએ સોળ પાંખોવાળા વિશુદ્ધ કમળ પર ચઢીને પ્રાણવાયુને હચમચાવ્યો, ત્યારબાદ આ ભમરો ઉડીને દસમા દરવાજામાં જઈ ચઢ્યો ॥૨॥

ਸਹਜ ਸੁੰਨਿ ਇਕੁ ਬਿਰਵਾ ਉਪਜਿਆ ਧਰਤੀ ਜਲਹਰੁ ਸੋਖਿਆ ॥
ત્યાં અનહદ શબ્દની આનંદમય ધ્વનિમાં સત્ય-નામરૂપી છોડ ઉત્પન્ન થઈ ગયો, જેને તેના શરીરરૂપી ધરતી પર ફરતા તૃષ્ણા વાદળને સુકવી દીધા છે,

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਤਾ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਬਿਰਵਾ ਦੇਖਿਆ ॥੩॥੬॥
કબીર કહે છે કે હું તે ભક્તનો સેવક છું, જેને સત્ય-નામરૂપી છોડને જોયો છે ॥૩॥૬॥

ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਮੋਨਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਝੋਲੀ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ਰੇ ॥
કાનોમાં મૌન ધારણ કરવાની મુદ્રાઓ પહેર, દયાને પોતાની કફની બનાવ અને વિચાર એટલે કે નામ-સ્મરણને પોતાનું ખપ્પર બનાવ.

ਖਿੰਥਾ ਇਹੁ ਤਨੁ ਸੀਅਉ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਕਰਉ ਆਧਾਰੁ ਰੇ ॥੧॥
પોતાના આ શરીરને પવિત્ર રાખવાની કોટ સીવી લે અને નામને પોતાનો જીવનાધાર બનાવ ॥૧॥

ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਵਹੁ ਜੋਗੀ ॥
હે યોગી! આવો યોગ કમાવો.

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੋਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગૃહસ્થમાં રહીને ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે નામ-સ્મરણ કરતો રહે, આ જ જપ-તપ તેમજ સંયમ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੁਧਿ ਬਿਭੂਤਿ ਚਢਾਵਉ ਅਪੁਨੀ ਸਿੰਗੀ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥
બુદ્ધિને નિર્મળ રાખવાની વિભૂતિ પોતાના શરીર પર લગાવો અને પોતાના સુરથી પ્રભુનું ધ્યાન કરી સીંગી વગાડ.

ਕਰਿ ਬੈਰਾਗੁ ਫਿਰਉ ਤਨਿ ਨਗਰੀ ਮਨ ਕੀ ਕਿੰਗੁਰੀ ਬਜਾਈ ॥੨॥
પ્રભુ-મિલનનો વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન કરીને શરીરરૂપી નગરમાં મનની આ કિંગુરી વગાડતો રહે ॥૨॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਾਖਹੁ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਮ ਤਾੜੀ ॥
નિર્વિકલ્પ સમાધિ આમ લાગી રહે છે કે પંચતત્વના શુભ ગુણોને લઈને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લે.

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਬਾੜੀ ॥੩॥੭॥
હે સંતજનો! કબીર કહે છે કે ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, ધર્મ તેમજ દયાને પોતાની વાટિકા બનાવી લો ॥૩॥૭॥

ਕਵਨ ਕਾਜ ਸਿਰਜੇ ਜਗ ਭੀਤਰਿ ਜਨਮਿ ਕਵਨ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
ક્યાં કામ માટે જગતમાં અમને ઉત્પન્ન કર્યા છે અને જન્મ લઈને અમે શું ફળ પ્રાપ્ત કર્યું છે?

ਭਵ ਨਿਧਿ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਇਆ ॥੧॥
તે મોક્ષદાતા, સંસાર- સમુદ્રથી પાર કરાવનાર, ચિંતામણી પરમેશ્વરમાં એક ક્ષણ પણ આ મન લગાવ્યું નથી ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਹਮ ਐਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ॥
હે ગોવિંદ! અમે જીવ આવા ગુનેગાર છીએ,

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰभਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਥਾ ਦੀਆ ਤਿਸ ਕੀ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਸਾਧੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પ્રભુએ પ્રાણ, શરીર આપ્યા હતા, તેની ક્યારેય પ્રેમ-ભક્તિ કરી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਤੀ ਨਿੰਦਾ ਪਰ ਅਪਬਾਦੁ ਨ ਛੂਟੈ ॥
પારકા ધનની લાલચ, પારકી નારીની કામના, પારકી નિંદા તેમજ પારકી મુશ્કેલીઓથી અમે છૂટી શક્યા નથી,

ਆਵਾ ਗਵਨੁ ਹੋਤੁ ਹੈ ਫੁਨਿ ਫੁਨਿ ਇਹੁ ਪਰਸੰਗੁ ਨ ਤੂਟੈ ॥੨॥
આથી ફરી ફરી અમારું જન્મ મરણ થતું રહે છે અને આ વાર્તા ક્યારેય સમાપ્ત જ થતી નથી ॥૨॥

ਜਿਹ ਘਰਿ ਕਥਾ ਹੋਤ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਕੀਨ੍ਹੋ ਮੈ ਫੇਰਾ ॥
જે ઘરમાં હરિ-કથા થાય છે, ત્યાં એક ક્ષણ માત્ર પણ ફેરો કર્યો નથી.

ਲੰਪਟ ਚੋਰ ਦੂਤ ਮਤਵਾਰੇ ਤਿਨ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਬਸੇਰਾ ॥੩॥
અમારો તો છેતરપિંડી કરનારા, ચોર, દુષ્ટ તેમજ દારૂડિયાઓ સંગ જ હંમેશા વસવાટ રહ્યો ॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਏ ਸੰਪੈ ਮੋ ਮਾਹੀ ॥
વાસના, ક્રોધ, માયા, અભિમાન તેમજ ઈર્ષ્યા વગેરે આ સંપત્તિ જ અમારી પાસે છે.

ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਏ ਸੁਪਨੰਤਰਿ ਨਾਹੀ ॥੪॥
દયા, ધર્મ અને ગુરુની સેવા વગેરે શુભ-કર્મ કરવાનો વિચાર ક્યારેય સપનામાં પણ આવ્યો નથી ॥૪॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਮੋਦਰ ਭਗਤਿ ਬਛਲ ਭੈ ਹਾਰੀ ॥
હે પરમેશ્વર! તું દીનદયાળુ, કૃપાનો ભંડાર, ભક્તવત્સલ તેમજ ભયનાશક છે.

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਭੀਰ ਜਨ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਕਰਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੫॥੮॥
હે હરિ! કબીર વિનંતી કરે છે કે પોતાના સેવકની આફતથી રક્ષા કર, હું દરેક દમ તારી સેવા કરતો રહીશ ॥૫॥૮॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਹੋਇ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥
સ્મરણથી મુક્તિનો દરવાજો મળી જાય છે,

ਜਾਹਿ ਬੈਕੁੰਠਿ ਨਹੀ ਸੰਸਾਰਿ ॥
વૈકુંઠમાં વાસ થઈ જાય છે અને

ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ ਬਜਾਵਹਿ ਤੂਰ ॥
સંસારમાં નિર્ભય પરમેશ્વરના ઘરે મંગળ-વાદન વગાડાય છે અને

ਅਨਹਦ ਬਜਹਿ ਸਦਾ ਭਰਪੂਰ ॥੧॥
હંમેશા જ મન આનંદથી પુષ્કળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
આવું સ્મરણ મનમાં કર

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਮੁਕਤਿ ਕਤ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્મરણ વગર જીવની ક્યારેય મુક્તિ થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਨਨਕਾਰੁ ॥
જે પ્રભુના સ્મરણથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી,

ਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਉਤਰੈ ਬਹੁ ਭਾਰੁ ॥
તે બંધનથી મુક્ત કરી દે છે અને કરેલ પાપોનો ભાર ઉતરી જાય છે

ਨਮਸਕਾਰੁ ਕਰਿ ਹਿਰਦੈ ਮਾਹਿ ॥
પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માને નમન કર,

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਤੇਰਾ ਆਵਨੁ ਨਾਹਿ ॥੨॥
આનાથી તારા જન્મ-મરણ મટી જશે ॥૨॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਹਿ ਤੂ ਕੇਲ ॥
જેના સ્મરણથી તું મનોવિનોદ કરે છે,

ਦੀਪਕੁ ਬਾਂਧਿ ਧਰਿਓ ਬਿਨੁ ਤੇਲ ॥
જેણે તેલ વિના પ્રજ્વલિત કર્યો છે અને તેનો પ્રકાશ તમારા હૃદયમાં રાખ્યો છે,

ਸੋ ਦੀਪਕੁ ਅਮਰਕੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
તે દીવો તને દુનિયામાં અમર કરી દેશે અને

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖੁ ਕਾਢੀਲੇ ਮਾਰਿ ॥੩॥
આ વાસના, ક્રોધ અહમરુપી ઝેરને મારીને કાઢી દેશે ॥૩॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥
જે પરમાત્માના સ્મરણથી તારી ગતિ થવાની છે,

ਸੋ ਸਿਮਰਨੁ ਰਖੁ ਕੰਠਿ ਪਰੋਇ ॥
તે સ્મરણને પોતાના કંઠમાં વસાવી રાખ.

ਸੋ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਨਹੀ ਰਾਖੁ ਉਤਾਰਿ ॥
તે સ્મરણ હંમેશા જ કર, આને ક્યારેય ન છોડ.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੪॥
ગુરુના આશીર્વાદથી તારો ઉધ્ધાર થઈ જશે ॥૪॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਤੁਹਿ ਕਾਨਿ ॥
જે સ્મરણ દ્વારા તું કોઈ પર નિર્ભર નથી.

ਮੰਦਰਿ ਸੋਵਹਿ ਪਟੰਬਰ ਤਾਨਿ ॥
પોતાના સુંદર ઘરમાં રેશમી ચાદર તાણીને વિશ્રામ કરે છે,

ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਬਿਗਸੈ ਜੀਉ ॥
તને ઊંઘ માટે સુખદ પથારી તારું દિલ ખુશ રહે છે,

ਸੋ ਸਿਮਰਨੁ ਤੂ ਅਨਦਿਨੁ ਪੀਉ ॥੫॥
તે સ્મરણ તું રાત-દિવસ કર્યા કર ॥૫॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਤੇਰੀ ਜਾਇ ਬਲਾਇ ॥
જે પ્રભુ થવાથી તારી બધી મુશ્કેલીઓ દૂર થઈ જાય છે,

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਤੁਝੁ ਪੋਹੈ ਨ ਮਾਇ ॥
જે સ્મરણ દ્વારા તને માયા પણ પ્રભાવિત કરતી નથી,

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਗਾਈਐ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને મનમાં તેનું ગુણગાન કરવું જોઈએ,

ਇਹੁ ਸਿਮਰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ॥੬॥
પરંતુ આ સ્મરણ સદ્દગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਿਮਰਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
દિવસ-રાત હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કર.

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ॥
ઉઠતા-બેસતા, શ્વાસ લેતા, ભોજન કરતા સમયે,

ਜਾਗੁ ਸੋਇ ਸਿਮਰਨ ਰਸ ਭੋਗ ॥
જાગતા-સુતા સમયે નામ-સ્મરણનો આનંદ ભોગવતો રહે.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਪਾਈਐ ਸੰਜੋਗ ॥੭॥
પરમાત્માનું સ્મરણ સંજોગથી જ મળે છે ॥૭॥

ਜਿਹ ਸਿਮਰਨਿ ਨਾਹੀ ਤੁਝੁ ਭਾਰ ॥
જે સ્મરણ દ્વારા તારે પાપોનો ભાર ઉઠાવવો પડતો નથી,

ਸੋ ਸਿਮਰਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥
તે રામ-નામનું સ્મરણ જ તારો જીવનાધાર છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਾ ਕਾ ਨਹੀ ਅੰਤੁ ॥
કબીર કહે છે કે જે પરમાત્માનો કોઈ અંત નથી,

ਤਿਸ ਕੇ ਆਗੇ ਤੰਤੁ ਨ ਮੰਤੁ ॥੮॥੯॥
તેની આગળ નામ સિવાય કોઈ પ્રકારનો કોઈ તંત્ર-મંત્ર ચાલી શકતો નથી ॥૮॥૯॥

ਰਾਮਕਲੀ ਘਰੁ ੨ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ
રામકલી ઘર ૨ વાણી કબીર જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬੰਧਚਿ ਬੰਧਨੁ ਪਾਇਆ ॥
બંધનોમાં ફસાવનાર માયાએ બંધન નાખી દીધા પરંતુ

ਮੁਕਤੈ ਗੁਰਿ ਅਨਲੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥
મુક્તિદાતા ગુરુએ તૃષ્ણાની આગ ઠારી દીધી છે.

ਜਬ ਨਖ ਸਿਖ ਇਹੁ ਮਨੁ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥
જ્યારે નખશિખ સુધી મનને ઓળખી લીધું તો

ਤਬ ਅੰਤਰਿ ਮਜਨੁ ਕੀਨ੍ਹ੍ਹਾ ॥੧॥
અંતર્મનમાં તીર્થ-સ્નાન કરી લીધું ॥૧॥

ਪਵਨਪਤਿ ਉਨਮਨਿ ਰਹਨੁ ਖਰਾ ॥
પ્રાણોના પતિ મનને તરુણાવસ્થામાં રહેવું જ સારું છે,

ਨਹੀ ਮਿਰਤੁ ਨ ਜਨਮੁ ਜਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી આ સ્થિતિમાં ન મૃત્યુ થાય છે, ન જન્મ થાય છે અને ન તો ગઢપણનો રોગ લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਉਲਟੀ ਲੇ ਸਕਤਿ ਸਹਾਰੰ ॥
મેં પ્રાણાયામ દ્વારા પ્રાણ-વાયુના બળથી કુંડલીની શક્તિને સુષુમ્ણા નાડીમાં ઉપર તરફ ચલાવી લીધી છે અને

ਪੈਸੀਲੇ ਗਗਨ ਮਝਾਰੰ ॥
દસમા દરવાજામાં રસ્તા પર ચાલી પડ્યો છું.

ਬੇਧੀਅਲੇ ਚਕ੍ਰ ਭੁਅੰਗਾ ॥
મેં પોતાની આંખોની ભમરમાં મધ્ય નસ્કોરાના મૂળમાં સ્થિત આજ્ઞા ચક્રને ભેદી દીધું છે અને

ਭੇਟੀਅਲੇ ਰਾਇ ਨਿਸੰਗਾ ॥੨॥
દસમા દરવાજામાં પહોંચીને નિર્ભય પ્રભુથી મેળાપ થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਚੂਕੀਅਲੇ ਮੋਹ ਮਇਆਸਾ ॥
હવે માયાનો મોહ ચૂકી ગયો છે.

ਸਸਿ ਕੀਨੋ ਸੂਰ ਗਿਰਾਸਾ ॥
શશિનું ઠંડુ જ્ઞાન સૂર્યની મહાનતાને ગળી ગયું.

ਜਬ ਕੁੰਭਕੁ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ॥
જ્યારે કુંભક ક્રિયા દ્વારા પ્રાણ-વાયુને સુષુમ્ણા નાડીમાં ભરી લીધો તો

ਤਹ ਬਾਜੇ ਅਨਹਦ ਬੀਣਾ ॥੩॥
મનમાં અનાહત ધ્વનીની વિના વાગવા લાગી ॥૩॥

ਬਕਤੈ ਬਕਿ ਸਬਦੁ ਸੁਨਾਇਆ ॥
જયારે વકતા ગુરુએ મુખાર્વિંદથી બ્રહ્મ-શબ્દ સંભળાવ્યા તો

ਸੁਨਤੈ ਸੁਨਿ ਮੰਨਿ ਬਸਾਇਆ ॥
શ્રોતા શિષ્યએ સાંભળીને પોતાના મનમાં વસાવી લીધો.

ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰੰ ॥
તે શ્રોતા પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਕਹੈ ਕਬੀਰਾ ਸਾਰੰ ॥੪॥੧॥੧੦॥
કબીર કહે છે કે નામ-સ્મરણના અભ્યાસનો આ જ સાર છે ॥૪॥૧॥૧૦॥

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ॥
ચાંદ તેમજ સૂર્ય બંને જ પ્રકાશ-રૂપ છે,

ਜੋਤੀ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅਨੂਪੁ ॥੧॥
આમાં અનુપમ બ્રહ્મનો જ પ્રકાશ હાજર છે ॥૧॥

ਕਰੁ ਰੇ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે જ્ઞાની! બ્રહ્મનું ચિંતન કર;

ਜੋਤੀ ਅੰਤਰਿ ਧਰਿਆ ਪਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માએ આ જગત-ફેલાવ પોતાના પ્રકાશમાં જ સ્થિત કરેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹੀਰਾ ਦੇਖਿ ਹੀਰੇ ਕਰਉ ਆਦੇਸੁ ॥
હીરાના દર્શન કરીને પરમાત્મારૂપી હીરાને નમન કરું છું.

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅਲੇਖੁ ॥੨॥੨॥੧੧॥
કબીર કહે છે કે માયાતીત પરમાત્મા અલેખ છે ॥૨॥૨॥૧૧॥

ਦੁਨੀਆ ਹੁਸੀਆਰ ਬੇਦਾਰ ਜਾਗਤ ਮੁਸੀਅਤ ਹਉ ਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! દુનિયા અસંદિગ્ધ કેટલીય પણ હોશિયાર તેમજ સાવધાન છે, પરંતુ જાગતા પણ ઠગાતી તેમજ લુંટાતી જઈ રહી છે.

ਨਿਗਮ ਹੁਸੀਆਰ ਪਹਰੂਆ ਦੇਖਤ ਜਮੁ ਲੇ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વેદ-શાસ્ત્ર જેમ હોશિયાર પહેરેદારોના જોતા પણ યમ પકડીને લઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨੀਂਬੁ ਭਇਓ ਆਂਬੁ ਆਂਬੁ ਭਇਓ ਨੀਂਬਾ ਕੇਲਾ ਪਾਕਾ ਝਾਰਿ ॥
મૂર્ખ તેમજ મૂંગો મનુષ્યને સિંબલનું વૃક્ષ નારીયેળનું પાકું ફળ લાગે છે.

ਨਾਲੀਏਰ ਫਲੁ ਸੇਬਰਿ ਪਾਕਾ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥੧॥
તે લીંબુને કેરી સમજે છે અને કેરીને લીંબુ સમજે છે. તે પાકેલા કેળાના ઝાડ જેવું લાગે છે, એટલે કે મૂર્ખને જ્ઞાન નથી. ॥૧॥

ਹਰਿ ਭਇਓ ਖਾਂਡੁ ਰੇਤੁ ਮਹਿ ਬਿਖਰਿਓ ਹਸਤੀਂ ਚੁਨਿਓ ਨ ਜਾਈ ॥
પ્રભુ રેતીમાં વિખરાયેલી ખાંડ સમાન છે, જે અહંકારરૂપી હાથી બનીને પસંદ કરી શકાતી નથી.

ਕਹਿ ਕਮੀਰ ਕੁਲ ਜਾਤਿ ਪਾਂਤਿ ਤਜਿ ਚੀਟੀ ਹੋਇ ਚੁਨਿ ਖਾਈ ॥੨॥੩॥੧੨॥
કબીર કહે છે કે આ ખણ્ડ કુળ, જાતિને ત્યાગીને નમ્રતારૂપી કીડી બનીને જ ખાઈ શકાય છે ॥૨॥૩॥૧૨॥

ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ ਰਾਮਕਲੀ ਘਰੁ ੧
વાણી નામદેવ જી ની રામકલી ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਨੀਲੇ ਕਾਗਦੁ ਕਾਟੀਲੇ ਗੂਡੀ ਆਕਾਸ ਮਧੇ ਭਰਮੀਅਲੇ ॥
કાગળને લઈને તેને કાપીને છોકરો તેની પતંગ બનાવે છે, પછી તે આકાશમાં ઉડતી રહે છે.

ਪੰਚ ਜਨਾ ਸਿਉ ਬਾਤ ਬਤਊਆ ਚੀਤੁ ਸੁ ਡੋਰੀ ਰਾਖੀਅਲੇ ॥੧॥
તે પોતાના સજ્જનો મિત્રોથી વાર્તાલાપ પણ કરતો રહે છે પરંતુ પોતાનું મન પતંગના દોરામાં જ લગાવીને રાખે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬੇਧੀਅਲੇ ॥
મારુ મન રામ નામમાં એમ વીંધાઈ ગયું છે

ਜੈਸੇ ਕਨਿਕ ਕਲਾ ਚਿਤੁ ਮਾਂਡੀਅਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ સુવર્ણકારનું મન સ્વર્ણ-કળામાં લાગી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਨੀਲੇ ਕੁੰਭੁ ਭਰਾਈਲੇ ਊਦਕ ਰਾਜ ਕੁਆਰਿ ਪੁਰੰਦਰੀਏ ॥
એક નવયુવતી શહેરમાંથી ગાગર લાવીને તેને પાણીથી ભરી લે છે.

ਹਸਤ ਬਿਨੋਦ ਬੀਚਾਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਚੀਤੁ ਸੁ ਗਾਗਰਿ ਰਾਖੀਅਲੇ ॥੨॥
તે પોતાની બહેનપણીઓ સાથે હસતી, વિનોદ કરતી તેમજ વિચાર-પરામર્શ પણ કરતી રહે છે, પરંતુ તે પોતાનું મન તે ગાગરમાં જ રાખે છે ॥૨॥

ਮੰਦਰੁ ਏਕੁ ਦੁਆਰ ਦਸ ਜਾ ਕੇ ਗਊ ਚਰਾਵਨ ਛਾਡੀਅਲੇ ॥
જો દસ દરવાજાવાળા ઘરમાંથી ગાયને ઘાસ ચરવા માટે મોકલી દેવાય તો

ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰ ਗਊ ਚਰਾਵਤ ਚੀਤੁ ਸੁ ਬਛਰਾ ਰਾਖੀਅਲੇ ॥੩॥
પાંચ કોષ દૂર જઈને ચરતા પણ તેનું મન પોતાના વાછરડામાં જ લાગી રહે છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਸੁਨਹੁ ਤਿਲੋਚਨ ਬਾਲਕੁ ਪਾਲਨ ਪਉਢੀਅਲੇ ॥
હે ત્રિલોચન! નામદેવ કહે છે કે જરા સાંભળ, માં પોતાના બાળકને ઝુલામાં સુવડાવી દે છે પરંતુ

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਕਾਜ ਬਿਰੂਧੀ ਚੀਤੁ ਸੁ ਬਾਰਿਕ ਰਾਖੀਅਲੇ ॥੪॥੧॥
અંદર-બહાર ઘરના કાર્યોમાં વ્યસ્ત રહીને પણ પોતાનું મન બાળકમાં જ લગાવીને રાખે છે ॥૪॥૧॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਨੰਤਾ ਗੀਤ ਕਬਿਤ ਨ ਗਾਵਉਗੋ ॥
હું વેદ, પુરાણ તેમજ શાસ્ત્રોમાં લખેલા અનંત ગીત કાવ્યોનું ગુણગાન કરીશ નહી,

ਅਖੰਡ ਮੰਡਲ ਨਿਰੰਕਾਰ ਮਹਿ ਅਨਹਦ ਬੇਨੁ ਬਜਾਵਉਗੋ ॥੧॥
પરંતુ અખંડ મહેલ નિરાકારમાં પ્રવૃત થઈને અનાહત વીણા વગાડતો રહીશ ॥૧॥

ਬੈਰਾਗੀ ਰਾਮਹਿ ਗਾਵਉਗੋ ॥
હું વેરાગી બનીને રામનું ગુણગાન કરીશ અને

ਸਬਦਿ ਅਤੀਤ ਅਨਾਹਦਿ ਰਾਤਾ ਆਕੁਲ ਕੈ ਘਰਿ ਜਾਉਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શબ્દનો ભૂતકાળ અનાહદ ધ્વનિમાં રત થઈને પરમાત્માના ઘરે જઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਇੜਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਅਉਰੁ ਸੁਖਮਨਾ ਪਉਨੈ ਬੰਧਿ ਰਹਾਉਗੋ ॥
હું ઈંડા, પિંગલા તેમજ સુષુમ્ણામાં પ્રાણવાયુને બાંધી રાખીશ અને

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਸਮ ਕਰਿ ਰਾਖਉ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜਾਉਗੋ ॥੨॥
ચાંદ-સૂર્ય બંનેને એક સમાન સમજીને બ્રહ્મ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જઈશ ॥૨॥

ਤੀਰਥ ਦੇਖਿ ਨ ਜਲ ਮਹਿ ਪੈਸਉ ਜੀਅ ਜੰਤ ਨ ਸਤਾਵਉਗੋ ॥
તીર્થોના દર્શન કરીને સ્નાન કરવા માટે જળમાં પ્રવેશ કરીશ નહીં અને આ રીતે જળચરોને હેરાન કરીશ નહીં.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਏ ਘਟ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਨ੍ਹਾਉਗੋ ॥੩॥
ગુરૂએ અડસઠ તીર્થ મને અંતરમનમાં જ દેખાડી દીધા છે અને હવે હું હૃદયમાં જ સ્નાન કરીશ.॥૩॥

ਪੰਚ ਸਹਾਈ ਜਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਭਲੋ ਭਲੋ ਨ ਕਹਾਵਉਗੋ ॥
હું દુનિયામાં શોભા સાંભળીને જ સારો પુરુષ કહેવાઈશ નહિ.

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਚਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਾਤਾ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਉਗੋ ॥੪॥੨॥
નામદેવ કહે છે કે મારું મન પરમાત્મામાં લીન રહીને શૂન્ય સમાધિમાં સમાઈ જશે ॥૪॥૨॥

ਮਾਇ ਨ ਹੋਤੀ ਬਾਪੁ ਨ ਹੋਤਾ ਕਰਮੁ ਨ ਹੋਤੀ ਕਾਇਆ ॥
જ્યારે ન કોઈ માતા હતી, ન પિતા હતો, ન કોઈ કર્મ તેમજ શરીર હતું,

ਹਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਤੁਮ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਕਵਨੁ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ॥੧॥
અમે પણ નહોતા, તું પણ નહોતો, ત્યારે કોણ ક્યાંથી આવ્યું હતું? ॥૧॥

ਰਾਮ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਕੇਰਾ ॥
હે રામ! કોઈ કોઈનો મિત્ર નથી,

ਜੈਸੇ ਤਰਵਰਿ ਪੰਖਿ ਬਸੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ વૃક્ષો પર પક્ષીઓનો વસવાટ છે, તેમ જ આ જગત-ફેલાવ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚੰਦੁ ਨ ਹੋਤਾ ਸੂਰੁ ਨ ਹੋਤਾ ਪਾਨੀ ਪਵਨੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
જ્યારે ચાંદ તેમજ સૂર્ય પણ નહોતા, ત્યારે પવન તેમજ પાણીને પરમાત્માએ પોતામાં મળાવેલ હતો.

ਸਾਸਤੁ ਨ ਹੋਤਾ ਬੇਦੁ ਨ ਹੋਤਾ ਕਰਮੁ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ॥੨॥
જયારે કોઈ શાસ્ત્ર તેમજ વેદોનો પણ જન્મ થયો નહોતો, ત્યારે કર્મ ક્યાંથી આવી ગયું ॥૨॥

ਖੇਚਰ ਭੂਚਰ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી ખેચરી-ભૂચરી મુદ્રાઓ તેમજ તુલસી માળા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે.

ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਪਰਮ ਤਤੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਲਖਾਇਆ ॥੩॥੩॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે પરમતત્વ પરમાત્મા જ જગતની ઉત્પતિનું કારણ છે અને તેને પોતે જ સદ્દગુરૂના રૂપમાં તફાવત સમજાવ્યો છે ॥૩॥૩॥

ਰਾਮਕਲੀ ਘਰੁ ੨ ॥
રામકલી ઘર ૨॥

ਬਾਨਾਰਸੀ ਤਪੁ ਕਰੈ ਉਲਟਿ ਤੀਰਥ ਮਰੈ ਅਗਨਿ ਦਹੈ ਕਾਇਆ ਕਲਪੁ ਕੀਜੈ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય બનારસમાં ઉલ્ટો લટકાઈને તપસ્યા કરે, કોઈ તીર્થ પર મૃત્યુની ઇચ્છા કરે, પોતાના શરીરને આગમાં દહન કરે, શરીર-કલ્પ કરે,

ਅਸੁਮੇਧ ਜਗੁ ਕੀਜੈ ਸੋਨਾ ਗਰਭ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਤਊ ਨ ਪੂਜੈ ॥੧॥
અશ્વમેધ યજ્ઞ કરે, સુવર્ણનું ગુપ્ત દાન કરે, તો પણ બધા કર્મ રામ-નામની સરખામણીએ પહોંચતા નથી ॥૧॥

ਛੋਡਿ ਛੋਡਿ ਰੇ ਪਾਖੰਡੀ ਮਨ ਕਪਟੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે પાખંડી! આ બધા પાખંડોને છોડી દે અને કપટ ન કર.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਨਿਤਹਿ ਲੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારે તો રોજ હરિનું નામ સ્મરણ કરવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੰਗਾ ਜਉ ਗੋਦਾਵਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁੰਭਿ ਜਉ ਕੇਦਾਰ ਨ੍ਹਾਈਐ ਗੋਮਤੀ ਸਹਸ ਗਊ ਦਾਨੁ ਕੀਜੈ ॥
જો કોઈ ગંગા તેમજ ગોદાવરીમાં જઈને કુંભના સમયે તીર્થ સ્નાન કરે, ભલે કેદારનાથના દર્શન કરે, જો તે ગોમતીમાં સ્નાન કરે અને હજારો ગાય દાન કરી દે,

ਕੋਟਿ ਜਉ ਤੀਰਥ ਕਰੈ ਤਨੁ ਜਉ ਹਿਵਾਲੇ ਗਾਰੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਤਊ ਨ ਪੂਜੈ ॥੨॥
જો તે કરોડો વાર તીર્થ-સ્નાન કરી લે, ભલે પોતાનું શરીર હિમાલય પર્વતના બરફમાં ગાળો દે તો પણ આ બધા કર્મ રામ-નામની ઉપમામાં પહોંચતા નથી ॥૨॥

ਅਸੁ ਦਾਨ ਗਜ ਦਾਨ ਸਿਹਜਾ ਨਾਰੀ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਐਸੋ ਦਾਨੁ ਨਿਤ ਨਿਤਹਿ ਕੀਜੈ ॥
ભલે કોઈ અશ્વ-દાન, ગજ-દાન, શણગાર્યુક્ત સુંદર નારી-દાન, ભૂમિ દાન પણ કરી લે, આવું દાન દરરોજ કરતો રહે.

ਆਤਮ ਜਉ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਕੀਜੈ ਆਪ ਬਰਾਬਰਿ ਕੰਚਨੁ ਦੀਜੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਤਊ ਨ ਪੂਜੈ ॥੩॥
ભલે તે પોતાના મનને નિર્મળ કરી લે અને પોતાની સમાન તોલીને સુવર્ણ-દાન કરે, તો પણ બધા કર્મ રામ-નામની તુલનામાં આવતા નથી ॥૩॥

ਮਨਹਿ ਨ ਕੀਜੈ ਰੋਸੁ ਜਮਹਿ ਨ ਦੀਜੈ ਦੋਸੁ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਚੀਨਿ੍ ਲੀਜੈ ॥
મનમાં રોષ ન કરવો જોઈએ, યમને પણ દોષ ન દેવો જોઈએ પરંતુ નિર્મળ નિર્વાણ પદની ઓળખ કરી લેવી જોઈએ.

ਜਸਰਥ ਰਾਇ ਨੰਦੁ ਰਾਜਾ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦੁ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਤਤੁ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥੪॥੪॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે દશરથ પુત્ર શ્રી રામ જ મારો રાજા છે, પરમતત્વ નામ અમૃત પીવું જોઈએ ॥૪॥૪॥

ਰਾਮਕਲੀ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
રામકલી વાણી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪੜੀਐ ਗੁਨੀਐ ਨਾਮੁ ਸਭੁ ਸੁਨੀਐ ਅਨਭਉ ਭਾਉ ਨ ਦਰਸੈ ॥
ભલે અમે બધા હરિ-નામનું પઠન અથવા ચિંતન કરી લઈએ કે તેને કાનોથી સાંભળી લઈએ તો પણ શ્રદ્ધા તેમજ પૂર્ણ નિષ્ઠા વગર પ્રભુનાં દર્શન થતાં નથી.

ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਹਿਰਨ ਹੋਇ ਕੈਸੇ ਜਉ ਪਾਰਸਹਿ ਨ ਪਰਸੈ ॥੧॥
લોખંડ શુદ્ધ સુવર્ણ કઈ રીતે બની શકે છે, જ્યાં સુધી તે પારસને સ્પર્શ ન કરે ॥૧॥

ਦੇਵ ਸੰਸੈ ਗਾਂਠਿ ਨ ਛੂਟੈ ॥
હે પ્રભુ! મનમાંથી શંકાની ગાંઠ ખુલતી નથી,

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਇਨ ਪੰਚਹੁ ਮਿਲਿ ਲੂਟੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ વાસના, ક્રોધ, માયા, અભિમાન તેમજ ઈર્ષ્યા - આ પાંચેય મળીને શુભ ગુણોને લૂંટી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਬਡ ਕਬਿ ਕੁਲੀਨ ਹਮ ਪੰਡਿਤ ਹਮ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥
અમારી આ બુદ્ધિ ક્યારેય નાશ થતી નથી કે અમે મોટા કવિ કુલીન પંડિત યોગી સન્યાસી

ਗਿਆਨੀ ਗੁਨੀ ਸੂਰ ਹਮ ਦਾਤੇ ਇਹ ਬੁਧਿ ਕਬਹਿ ਨ ਨਾਸੀ ॥੨॥
જ્ઞાનવાન, ગુણવાન, શૂરવીર તેમજ દાનવીર છીએ ॥૨॥

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭੈ ਨਹੀ ਸਮਝਸਿ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਬਉਰੇ ॥
રવિદાસ કહે છે કે અમે બધા સત્યને સમજતા નથી અને જેમ પાગલ બનીને ભટકેલ છીએ.

ਮੋਹਿ ਅਧਾਰੁ ਨਾਮੁ ਨਾਰਾਇਨ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਮੋਰੇ ॥੩॥੧॥
નારાયણનું નામ મારો આધાર છે અને આ જ મારું જીવન, પ્રાણ તેમજ ધન છે ॥૩॥૧॥

ਰਾਮਕਲੀ ਬਾਣੀ ਬੇਣੀ ਜੀਉ ਕੀ
રામકલી વાણી બેણી જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਇੜਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਅਉਰ ਸੁਖਮਨਾ ਤੀਨਿ ਬਸਹਿ ਇਕ ਠਾਈ ॥
ઈડા (ગંગા) પીંગલા (યમુના) અને સુષુમ્ણા (સરસ્વતી) - આ ત્રણેય જે એક સ્થાન પર રહે છે,

ਬੇਣੀ ਸੰਗਮੁ ਤਹ ਪਿਰਾਗੁ ਮਨੁ ਮਜਨੁ ਕਰੇ ਤਿਥਾਈ ॥੧॥
તે સ્થળ જ ત્રિવેણી સંગમ છે અને ત્યાં જ પ્રયાગરાજ તીર્થ છે. તે પવિત્ર તીર્થ પર જ મન નામરૂપી જળમાં સ્નાન કરતું રહે છે ॥૧॥

ਸੰਤਹੁ ਤਹਾ ਨਿਰੰਜਨ ਰਾਮੁ ਹੈ ॥
હે સંતજનો! તે સ્થાન પર જ માયાતીત રામ છે,

ਗੁਰ ਗਮਿ ਚੀਨੈ ਬਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરીને આ સત્યની ઓળખ કરે છે કે

ਤਹਾਂ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਮਈਆ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યાં માયાતીત રામનો નિવાસ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਵ ਸਥਾਨੈ ਕਿਆ ਨੀਸਾਣੀ ॥
આ દેવસ્થળની શું નિશાની છે?

ਤਹ ਬਾਜੇ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਬਾਣੀ ॥
તે પવિત્ર-સ્થાન પર અનાહત વાણી તેમજ શબ્દ ગુંજતા રહે છે.

ਤਹ ਚੰਦੁ ਨ ਸੂਰਜੁ ਪਉਣੁ ਨ ਪਾਣੀ ॥
ત્યાં ચાંદ-સૂર્ય તેમજ પવન-પાણી પણ નથી.

ਸਾਖੀ ਜਾਗੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀ ॥੨॥
તે સ્થાનનું ત્યારે જ્ઞાન થયું, જ્યારે ગુરુ શિક્ષા દ્વારા મન જાગૃત થઈ ગયું ॥૨॥

ਉਪਜੈ ਗਿਆਨੁ ਦੁਰਮਤਿ ਛੀਜੈ ॥
જ્યારે મનમાં જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય છે તો દુર્બુધ્ધિ નાશ થઈ જાય છે અને

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਿ ਗਗਨੰਤਰਿ ਭੀਜੈ ॥
મન દસમા દરવાજામાં નામ અમૃતના રસથી પલળી જાય છે

ਏਸੁ ਕਲਾ ਜੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥
આ કળાના તફાવતને જે સમજી લે છે,

ਭੇਟੈ ਤਾਸੁ ਪਰਮ ਗੁਰਦੇਉ ॥੩॥
તેનો પરમ ગુરૂદેવથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦਸਮ ਦੁਆਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੀ ਘਾਟੀ ॥
દસમો દરવાજો અગમ્ય-અપાર છે, ત્યાં પરમપુરુષ પરમાત્માનો નિવાસ છે.

ਊਪਰਿ ਹਾਟੁ ਹਾਟ ਪਰਿ ਆਲਾ ਆਲੇ ਭੀਤਰਿ ਥਾਤੀ ॥੪॥
ઉપર માથામાં સત્યની દુકાન છે. આ દસમા દરવાજારૂપી દુકાનની ઉપર એક બ્રહ્ન-કમળરૂપી મૂર્તિ રાખવાનો ગોખલો છે, જેમાં પરમ-પ્રકાશરૂપી જમા પુંજી હાજર છે ॥૪॥

ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ਸੁ ਕਬਹੁ ਨ ਸੋਵੈ ॥
જે મનુષ્ય હંમેશા મોહ-માયાથી જાગૃત રહે છે, તે ક્યારેય મોહની ઊંઘમાં સૂતો નથી.

ਤੀਨਿ ਤਿਲੋਕ ਸਮਾਧਿ ਪਲੋਵੈ ॥
આવા સાધકની લગાવેલ સમાધિમાં ત્રણેય લોક ગુમ થઈ જાય છે.

ਬੀਜ ਮੰਤ੍ਰੁ ਲੈ ਹਿਰਦੈ ਰਹੈ ॥
તે ગુરુથી મૂળમંત્ર લઈને તેને પોતેના હૃદયમાં વસાવી લે છે,

ਮਨੂਆ ਉਲਟਿ ਸੁੰਨ ਮਹਿ ਗਹੈ ॥੫॥
પછી તેનું મન વિકારોથી હટીને શૂન્યાવસ્થામાં સ્થિર રહે છે ॥૫॥

ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ਨ ਅਲੀਆ ਭਾਖੈ ॥
જે મોહ-માયાથી સાવધાન રહે છે, તે ક્યારેય પણ અસત્ય કે અપશબ્દ બોલતો નથી.

ਪਾਚਉ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਸਿ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ॥
તે પોતાની પાંચેય ઇન્દ્રિયોને વશીભૂત રાખે છે અને

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਰਾਖੈ ਚੀਤਿ ॥
ગુરુની શિક્ષાને યાદ રાખે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੈ ਕ੍ਰਿਸਨ ਪਰੀਤਿ ॥੬॥
પછી તે પોતાનું શરીર-મન પરમાત્માના પ્રેમમાં અર્પણ કરી દે છે ॥૬॥

ਕਰ ਪਲਵ ਸਾਖਾ ਬੀਚਾਰੇ ॥
તે પોતાના હાથોને શરીરરૂપી વૃક્ષની ડાળી તેમજ પાંદ માને છે અને

ਅਪਨਾ ਜਨਮੁ ਨ ਜੂਐ ਹਾਰੇ ॥
પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવતો નથી.

ਅਸੁਰ ਨਦੀ ਕਾ ਬੰਧੈ ਮੂਲੁ ॥
તે દુષ્ટતાની નદીઓ પર અંકુશ લગાવે છે અને

ਪਛਿਮ ਫੇਰਿ ਚੜਾਵੈ ਸੂਰੁ ॥
સૂર્યને પશ્ચિમથી ઉદય અર્થાત દુનિયાવી મોહને છોડી દે છે.

ਅਜਰੁ ਜਰੈ ਸੁ ਨਿਝਰੁ ਝਰੈ ॥
તે અજરને સહન કરી લે છે અને ચશ્માં વગર જ નામ અમૃતનો રસ લે છે.

ਜਗੰਨਾਥ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਕਰੈ ॥੭॥
પછી તે સંસારના માલિક પરમાત્માથી મેળાપ કરે છે ॥૭॥

ਚਉਮੁਖ ਦੀਵਾ ਜੋਤਿ ਦੁਆਰ ॥
તે દસમાં દરવાજામાં પ્રભુ-પ્રકાશનો દીવાઓ પ્રકાશિત હોય છે.

ਪਲੁ ਅਨਤ ਮੂਲੁ ਬਿਚਕਾਰਿ ॥
તે જગતના મૂળ કેન્દ્રમાં જ છે અને જગતરૂપી પાલવ તેની આજુબાજુ છે.

ਸਰਬ ਕਲਾ ਲੇ ਆਪੇ ਰਹੈ ॥
તે સર્વકળા સંપૂર્ણ પોતે જ રહે છે.

ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਰਤਨਾ ਮਹਿ ਗੁਹੈ ॥੮॥
સાધક પોતાના માણિક્યરૂપી કીમતી મનમાં ગુણરૂપી રત્નોને પરોવી લે છે ॥૮॥

ਮਸਤਕਿ ਪਦਮੁ ਦੁਆਲੈ ਮਣੀ ॥
આ સહમસદળ કમળ મનુષ્યના માથામાં છે અને તેની આજુબાજુ પાંખોરૂપી રત્ન ચમકે છે.

ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥
ત્રણેય લોકનો માલિક પરમાત્મા કમળમાં નિવાસ કરે છે અને

ਪੰਚ ਸਬਦ ਨਿਰਮਾਇਲ ਬਾਜੇ ॥
ત્યાં નિર્મળ પંચ શબ્દ ગુંજતા રહે છે.

ਢੁਲਕੇ ਚਵਰ ਸੰਖ ਘਨ ਗਾਜੇ ॥
ત્યાં ચંવર ઝૂલે છે અને શંખનાદ થતો રહે છે.

ਦਲਿ ਮਲਿ ਦੈਤਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ॥
સાધક ગુરુથી જ્ઞાન લઈને કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી દાનવોનું દમણ કરી દે છે.

ਬੇਣੀ ਜਾਚੈ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ॥੯॥੧॥
હે પ્રભુ! બેણી કહે છે કે હું તો તારું નામ જ માંગુ છું ॥૯॥૧॥

ਰਾਗੁ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ ੪
રાગ નટ નારાયણ મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਹਰੇ ॥
હે મન! હંમેશા હરિ-નામનું જાપ કર.

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਦੋਖ ਬਹੁ ਕੀਨੇ ਸਭ ਪਰਹਰਿ ਪਾਸਿ ਧਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભલે કરોડો દોષ-પાપ કર્યા હોય, હરિ બધા પાપ દૂર કરી દેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹਿ ਆਰਾਧਹਿ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਖਰੇ ॥
જે શ્રદ્ધા તેમજ પૂર્ણ આસ્થાથી હરિ-નામ જપે તેમજ પ્રાર્થના કરે છે, તે જ સારા છે.

ਕਿਲਬਿਖ ਦੋਖ ਗਏ ਸਭ ਨੀਕਰਿ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਮੈਲੁ ਹਰੇ ॥੧॥
તેના મનથી બધા પાપ દોષ એમ નીકળી જાય છે જેમ પાણી ગંદકીને દૂર કરે છે ॥૧॥

ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਰੁ ਨਾਰਾਇਨੁ ਗਾਵਹਿ ਮੁਖਿ ਬੋਲਹਿ ਨਰ ਨਰਹਰੇ ॥
જે ક્ષણ-ક્ષણ નારાયણનું સ્તુતિગાન કરે છે અને મુખથી હરિ બોલતો રહે છે,

ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਨਗਰ ਮਹਿ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਦੂਰਿ ਕਰੇ ॥੨॥
શરીરરૂપી નગરમાં રહેનાર પાંચ અસાધ્ય દોષ કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અહંકાર એક ક્ષણમાં જ દૂર કરી દે છે ॥૨॥

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤ ਹਰੇ ॥
ખુશ નસીબ જ હરિ-નામનું નામ સ્મરણ કરે છે અને હંમેશા ખુશ રહે છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਭ ਜਾਚਉ ਮੈ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਨਿਸਤਰੇ ॥੩॥
હે પ્રભુ! મને તેની સંગતિ આપ, કેમ કે મારો મૂર્ખનો ઉધ્ધાર થઈ જાય ॥૩॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਿ ਜਗਜੀਵਨ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਸਰਨਿ ਪਰੇ ॥
હે કૃપાનિધિ, હે જગતપાલક! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું, કૃપા કરીને મને બચાવી લે.

ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਾਈ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ ਹਰੇ ॥੪॥੧॥
દાસ નાનક તારી શરણમાં છે, આથી મારી લાજ રાખી ॥૪॥૧॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਜਪਿ ਜਨ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਰਲੇ ॥
રામનું જાપ કરીને ભક્તગણ નામમાં જોડાઈ રહે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿਓ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા રામ નામનું જાપ તે ખુશનસીબે જ કર્યું છે, જેના પર હરિએ પોતાની કૃપા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਜਪਿ ਮਿਲਿ ਸਲਲ ਸਲਲੇ ॥
પરમાત્મા અગમ્ય, અગોચર છે, ભક્તજન તે સ્વામીનું નામ જપીને તેમાં એમ મળી જાય છે,

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਹਮ ਜਨ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਲੇ ॥੧॥
જેમ પાણીમાં પાણી મળી જાય છે. જેને હરિના સંતથી મળીને રામ-રસ પ્રાપ્ત કર્યો છે, અમે તેના પર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૧॥

ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਨਿ ਗਾਇਓ ਸਭਿ ਦਾਲਦ ਦੁਖ ਦਲਲੇ ॥
જેને પુરુષોત્તમ પ્રભુ-નામનું યશગાન કર્યું છે, તેના બધા દુઃખ તેમજ ગરીબી નાશ પામે છે.

ਵਿਚਿ ਦੇਹੀ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਪੰਚ ਧਾਤੂ ਹਰਿ ਕੀਏ ਖਿਨ ਪਰਲੇ ॥੨॥
શરીરમાં હાજર પાંચ અસાધ્ય દોષ હરિએ ક્ષણમાં નાશ કરી દીધા છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਜਿਉ ਦੇਖੈ ਸਸਿ ਕਮਲੇ ॥
હરિના સંતે મનમાં એવો પ્રેમ લગાવી દીધો છે, જેમ ચાંદને જોઈને કમળના ફૂલ ખીલી જાય છે,

ਉਨਵੈ ਘਨੁ ਘਨ ਘਨਿਹਰੁ ਗਰਜੈ ਮਨਿ ਬਿਗਸੈ ਮੋਰ ਮੁਰਲੇ ॥੩॥
જેમ વાદળ નમે અને ખુબ ગર્જે છે તો ખુબ ખુશ થાય છે ॥૩॥

ਹਮਰੈ ਸੁਆਮੀ ਲੋਚ ਹਮ ਲਾਈ ਹਮ ਜੀਵਹ ਦੇਖਿ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ॥
મારા સ્વામીએ મનમાં નામ સ્મરણની તીવ્ર લાલચ લગાવી દીધી છે જો હરિના દર્શન થઈ જાય તો જીવતો રહું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਅਮਲ ਹਰਿ ਲਾਏ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਅਨਦ ਭਲੇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! હરિએ મને હરિ-નામનો એવો નશો લગાવી દીધો છે કે તેના મિલનથી જ આનંદ પ્રાપ્ત થશે ॥૪॥૨॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਖੇ ॥
હે મન! હરિ-નામનું જાપ કર, આ જ તારો સાચો મિત્ર છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਓ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਪਖੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું છે, હવે તો અમે સદ્દગુરૂની ચારણ-સેવામાં જ લીન રહીએ છીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਊਤਮ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸੁਰ ਹਮ ਪਾਪੀ ਸਰਨਿ ਰਖੇ ॥
હે જગન્નાથ, હે જગદીશ્વર! તું મહાન છે, જે મને પાપીને પોતાના ચરણોમાં રાખ્યો છે.

ਤੁਮ ਵਡ ਪੁਰਖ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਹਰਿ ਦੀਓ ਨਾਮੁ ਮੁਖੇ ॥੧॥
હે હરિ! તું પરમપુરુષ તેમજ ગરીબોનું દુઃખ નાશ કરનાર છે. તે જ મારા મુખમાં નામ-સ્મરણનું સામર્થ્ય આપ્યું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਊਚ ਨੀਚ ਹਮ ਗਾਏ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਸਖੇ ॥
હરિની મહિમા સર્વોપરી છે, તેથી ગુરુ-સદ્દગુરૂની સાથે મળીને મેં નીચે તેનું જ ગુણગાન કર્યું છે.

ਜਿਉ ਚੰਦਨ ਸੰਗਿ ਬਸੈ ਨਿੰਮੁ ਬਿਰਖਾ ਗੁਨ ਚੰਦਨ ਕੇ ਬਸਖੇ ॥੨॥
જેમ ચંદનની સાથે લીમડાના વૃક્ષમાં ચંદનના ગુણ આવી વસે છે, તેમ જ અમારી દશા થઈ ચુકી છે ॥૨॥

ਹਮਰੇ ਅਵਗਨ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੈ ਕੇ ਬਹੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਿਮਖੇ ॥
મારામાં વિષય વિકારોના અનેક અવગુણ છે, જેને હું વારંવાર દરેક ક્ષણ કરતો રહું છું.

ਅਵਗਨਿਆਰੇ ਪਾਥਰ ਭਾਰੇ ਹਰਿ ਤਾਰੇ ਸੰਗਿ ਜਨਖੇ ॥੩॥
હું અવગુણી તેમજ ભારે પથ્થર બની ગયો છું પરંતુ હરિએ પોતાના ભક્તજનોની સંગતિ દ્વારા ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਤੁਮ ਹਰਿ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਖੇ ॥
હે હરિ! જે ભક્તોની તું રક્ષા કરે છે, તેના બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ ਦੁਸਟ ਤਾਰੇ ਹਰਣਖੇ ॥੪॥੩॥
હે નાનકના દયાળુ પ્રભુ સ્વામી! તે હિરણ્યકશિપુ જેવા દુષ્ટોનો પણ છુટકારો કરી દીધો ॥૪॥૩॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਰੰਗੇ ॥
હે મન! પ્રેમપૂર્વક 'હરિ-હરિ' નામ જપ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸੁਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ ਜਨ ਪਗਿ ਲਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગદીશ્વર હરિએ જ્યારે કૃપા કરી તો સંતોના ચરણોમાં લાગીને તેનું જ ભજન કર્યું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਭੂਲ ਚੂਕ ਹਮ ਅਬ ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨਗੇ ॥
અમે જન્મ-જન્માંતરના ભુલેલા હતા પરંતુ હવે પ્રભુની શરણમાં આવી ગયા છીએ.

ਤੁਮ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਰਾਖਹੁ ਵਡ ਪਾਪਗੇ ॥੧॥
હે સ્વામી! તું બધાનો પ્રતિપાલક તેમજ શરણાગત પર દયા કરનાર છે, મારા જેવા મોટા પાપીની પણ રક્ષા કર ॥૧॥

ਤੁਮਰੀ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਕੋ ਕੋ ਨ ਉਧਰਿਓ ਪ੍ਰਭ ਕੀਏ ਪਤਿਤ ਪਵਗੇ ॥
હે હરિ! સંગતિમાં આવનાર કોનો-કોનો ઉદ્ધાર થયો નથી? તે તો પતિત જીવોને પણ પવિત્ર કરી દીધા છે.

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਛੀਪਾ ਦੁਸਟਾਰਿਓ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੀ ਪੈਜ ਜਨਗੇ ॥੨॥
બ્રાહ્મણોએ પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરી રહેતો ભક્ત નામદેવને 'દુષ્ટ-દુષ્ટ' કહીને નિંદા કરી હતી પરંતુ પ્રભુએ તેની પણ લાજ રાખી લીધી હતી ॥૨॥

ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਸੁਆਮੀ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਤਿਨਗੇ ॥
હે સ્વામી! જે તારા ગુણ ગાય છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર છું

ਭਵਨ ਭਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕੀਏ ਜਹ ਧੂਰਿ ਪਰੀ ਜਨ ਪਗੇ ॥੩॥
જ્યાં-જ્યાં ભક્તજનોની ચરણ-ધૂળ પડી છે, તે બધા ઘર પવિત્ર થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਪ੍ਰਭ ਕਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਹਮ ਤੁਮ ਵਡ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡਗੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા ગુણ વ્યક્ત કરી શકતા નથી ત્યારથી તું મહાન તેમજ પરમપુરુષ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਹਮ ਸੇਵਹ ਤੁਮ ਜਨ ਪਗੇ ॥੪॥੪॥
હે પરમેશ્વર! નાનક કહે છે કે અમારા પર એવી દયા કર, કેમ કે તારા ભક્તોની ચરણ-સેવામાં રત રહીએ ॥૪॥૪॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਨੇ ॥
હે મન! એકાગ્રચિત્ત થઈને હરિ-નામની પૂજા કર.

ਜਗੰਨਾਥਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਬਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે જગન્નાથ પ્રભુએ કૃપા કરી તો મારી બુદ્ધિ ગુરુ-મત પ્રમાણે નામમાં પ્રવૃત થઈ ગઈ ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਇਓ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸੁਨੇ ॥
ગુરુથી ઉપદેશ સાંભળીને હરિ-ભક્તોએ હરિનું જ યશોગાન કર્યું છે.

ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕਾਟੇ ਜਿਵ ਖੇਤ ਕ੍ਰਿਸਾਨਿ ਲੁਨੇ ॥੧॥
હરિ-નામે તેના બધા ક્લેશ-પાપ એમ કાપી દીધા છે, જેમ ખેડૂત ખેતરોને કાપી દે છે ॥૧॥

ਤੁਮਰੀ ਉਪਮਾ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਹੁ ਹਮ ਕਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਹਰਿ ਗੁਨੇ ॥
હે પરમાત્મા! તારી ઉપમા તું પોતે જ જાણે છે, અમે તારા ગુણ વ્યક્ત કરી શકતા નથી.

ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਹੀ ਗੁਨ ਜਾਨਹੁ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જેમ તું છે, તેમ જ પોતાના ગુણોને તું જ જાણે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਫਾਸ ਬੰਧ ਬਹੁ ਬੰਧੇ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਖੁਲ ਖੁਲਨੇ ॥
જીવ માયાના અનેક બંધનોમાં ફસાયેલ છે પરંતુ હરિનું જાપ કરવાથી જ બંધનોથી છૂટી શકે છે.

ਜਿਉ ਜਲ ਕੁੰਚਰੁ ਤਦੂਐ ਬਾਂਧਿਓ ਹਰਿ ਚੇਤਿਓ ਮੋਖ ਮੁਖਨੇ ॥੩॥
જેમ જળમાં મગરે હાથીને બાંધી લીધો હતો પરંતુ હરિને યાદ કરવાથી તેનો છુટકારો થઈ ગયો હતો ॥૩॥

ਸੁਆਮੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰੁ ਤੁਮ ਖੋਜਹੁ ਜੁਗ ਜੁਗਨੇ ॥
હે સ્વામી, પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર! યુગ-યુગાંતરોથી અમે તને જ શોધતા આવી રહ્યા છીએ.

ਤੁਮਰੀ ਥਾਹ ਪਾਈ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਵਡਨੇ ॥੪॥੫॥
હે નાનકના પ્રભુ! તારી મહિમાનો અંત મેળવી શકાતો નથી ॥૪॥૫॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਲਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਵਣੇ ॥
હે મન! કળિયુગમાં પરમાત્માનું કીર્તિ-ગાન જ સ્વીકાર થાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਇਆਲਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੀ ਲਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਜਪਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દયાળુ પ્રભુએ જ્યારે દયા કરી તો ગુરુ-ચરણોમાં લાગીને હરિનું જ જાપ કર્યું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਤੁਮ ਵਡ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸੁਆਮੀ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਰੁੜਣੇ ॥
હે હરિ! તું અગમ્ય અગોચર તેમજ મહાન છે, બધા જીવ સુંદર પરમાત્માનું જ મનન કરે છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੇ ਵਡ ਕਟਾਖ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੇ ॥੧॥
જેના પર તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે, તે ગુરુમુખ તારું જ સ્મરણ કરતો રહે છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਪਰਪੰਚੁ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਸਭੁ ਜਗਜੀਵਨੁ ਜੁਗਣੇ ॥
આ આખું જગત-પ્રપંચ પ્રભુએ જ રચ્યું છે, તે જગતનું જીવન છે,

ਜਿਉ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਉਠਹਿ ਬਹੁ ਲਹਰੀ ਮਿਲਿ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਸਮਣੇ ॥੨॥
જે બધા જીવોની સાથે એમ જોડાયેલ છે, જેમ જળમાંથી ઉઠનારી અનેક લહેરો ઉઠીને ફરી જળમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀਆ ਸੁ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਹਮ ਨਹ ਜਾਣੀ ਹਰਿ ਗਹਣੇ ॥
હે પ્રભુ! જે કાંઈ પણ તે ઉત્પન્ન કર્યું છે, તેને તું જ જાણે છે અને તારી અદભૂત લીલાને અમે જાણતા નથી.

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਕਉ ਰਿਦ ਉਸਤਤਿ ਧਾਰਹੁ ਹਮ ਕਰਹ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰਣੇ ॥੩॥
અમે તારા બાળક છીએ, અમારા હૃદયમાં સ્તુતિ ધારણ કરી દે કેમ કે અમે તારું સ્મરણ કરતા રહીએ ॥૩॥

ਤੁਮ ਜਲ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਜੋ ਸੇਵੈ ਸਭ ਫਲਣੇ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ મહાસાગર અને માનસરોવર છે, જે તારી ભક્તિ કરે છે, તેને મનોવાંછિત બધા ફળ મળી જાય છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਾਂਛੈ ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਣੇ ॥੪॥੬॥
હે પ્રભુ! નાનક કહે છે કે હું તો 'હરિ-હરિ' નામની જ કામના કરું છું, તેથી કૃપા કરીને મને નામ આપી દે ॥૪॥૬॥

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ
નટ નારાયણ મહેલ ૪ પડતાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੇਵ ਸਫਲ ਹਰਿ ਘਾਲ ॥
હે મન! પ્રભુની પૂજા જ સફળ સેવા છે,

ਲੇ ਗੁਰ ਪਗ ਰੇਨ ਰਵਾਲ ॥
ગુરુની ચરણ-ધૂળ મેળવી લે,

ਸਭਿ ਦਾਲਿਦ ਭੰਜਿ ਦੁਖ ਦਾਲ ॥
આનાથી બધા દુઃખ-વેદના તેમજ દારિદ્રય મટી જશે.

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિથી આનંદ મેળવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਗ੍ਰਿਹੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿਓ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗ ਮਹਲ ਬੇਅੰਤ ਲਾਲ ਲਾਲ ਹਰਿ ਲਾਲ ॥
આ શરીર પ્રભુનું ઘર છે, જેને તેણે પોતે જ સુંદર બનાવ્યું છે. પ્રભુનો આ સુંદર મહેલ ખૂબ આનંદદાયક છે, જેમાં ગુણરૂપી અનંત રત્ન-જવાહર, માણેક હાજર છે.

ਹਰਿ ਆਪਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਆਪਿ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਇਓ ਹਮ ਹਰਿ ਕੀ ਗੁਰ ਕੀਈ ਹੈ ਬਸੀਠੀ ਹਮ ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
હરિએ મારા પર કૃપા કરી છે અને પોતે જ હૃદય-ઘરમાં આવી ગયો છે. ગુરુએ હરિથી મારી ભલામણ કરી છે, જેનાથી હરિ-દર્શન કરીને અમે નિહાળ થઈ ગયા છીએ ॥૧॥

ਹਰਿ ਆਵਤੇ ਕੀ ਖਬਰਿ ਗੁਰਿ ਪਾਈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਨਦੋ ਆਨੰਦ ਭਏ ਹਰਿ ਆਵਤੇ ਸੁਨੇ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਹਰਿ ਲਾਲ ॥
જ્યારે ગુરુએ હરિના આવવાની ખબર બતાવી તો હરિના આવવાની ખબર સાંભળીને મન-શરીર આનંદિત થઈ ગયું.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਭਏ ਗਲਤਾਨ ਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੧॥੭॥
જ્યારે નાનકને પ્રભુ મળ્યો તો તે તેમાં લીન થઈને પરમ નિહાળ થઈ ગયો ॥૨॥૧॥૭॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮਨ ਮਿਲੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਸੁਭਵੰਤੀ ॥
હે મન! શોભાવાન સંતોની સંગતિમાં મળ,

ਸੁਨਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਖਵੰਤੀ ॥
સુખદાયક હરિની અકથ્ય કથા સાંભળ,

ਸਭ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਲਹੰਤੀ ॥
આનાથી બધા દોષ-પાપ મટી જાય છે.

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖਤੁ ਲਿਖੰਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ પ્રભુની પ્રાપ્તિ ઉત્તમ ભાગ્યાલેખથી જ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਕਲਜੁਗ ਵਿਚਿ ਊਤਮ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕਥਾ ਭਜੰਤੀ ॥
કળિયુગમાં પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન જ ઉત્તમ કર્મ છે, તેથી ગુરુ-મત પ્રમાણે હરિ-કથા તેમજ ભજનગાન કર.

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਸੁਣੀ ਮਨੀ ਹੈ ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਹਉ ਕੁਰਬਾਨੰਤੀ ॥੧॥
જેને આ કથા સાંભળી છે અને તેનું નિષ્ઠાપૂર્વક મનન કર્યું છે, હું તો તેના પણ બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਾ ਜਿਨਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਤਿਸੁ ਜਨ ਸਭ ਭੂਖ ਲਹੰਤੀ ॥
જેને હરિની અકથ્ય કથાનો આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો છે, તેની બધી ભૂખ મટી ગઈ છે.

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਿ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੋਵੰਤੀ ॥੨॥੨॥੮॥
હે નાનક! ભક્તજન હરિ-કથા સાંભળીને તૃપ્ત થઈ ગયો છે અને હરિ-હરિ જપીને તેનું જ રૂપ થઈ ગયો છે ॥૨॥૨॥૮॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਕੋਈ ਆਨਿ ਸੁਨਾਵੈ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਗਾਲ ॥
કોઈ આવીને મને હરિની મહિમા સંભળાવે તો

ਤਿਸ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਾਲ ॥
હું તેના પર બલિહાર થઈ જઈશ.

ਸੋ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹੈ ਭਲ ਭਾਲ ॥
તે હરિનો ભક્ત ખુબ જ સારો છે.

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਹੋ ਮੇਲਿ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! જે તેનાથી મારો મેળાપ થઈ જાય તો હું આનંદિત થઈ જાવ ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਗੁਰ ਸੰਤਿ ਬਤਾਇਓ ਗੁਰਿ ਚਾਲ ਦਿਖਾਈ ਹਰਿ ਚਾਲ ॥
ગુરુ-સંતે મને મિલનનો રસ્તો બતાવી દીધો છે અને તેણે મને માર્ગદર્શન કરી દીધું છે.

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਚੁਕਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਨਿਹਕਪਟ ਕਮਾਵਹੁ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਘਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
હે ગુરુના શિષ્યો! પોતાના મનનો કપટ દૂર કરી દો, નિષ્ઠાવાન થઈને હરિની ભક્તિ કરો અને નિહાળ થઈ જાવો ॥૧॥

ਤੇ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਭਾਏ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿਓ ਮੇਰਾ ਨਾਲਿ ॥
તે જ ગુરુનો શિષ્ય મારા પ્રભુને પ્રિય લાગ્યો છે, જેને તેને પોતાની સાથે જાણી લીધો છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨੀ ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਨਿਕਟਿ ਹਦੂਰਿ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੩॥੯॥
પ્રભુએ નાનકને સુમતિ આપી છે અને તે હરિને આજુબાજુ જોઈને રોજ નિહાળ રહે છે ॥૨॥૩॥૯॥

ਰਾਗੁ ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ ੫
રાગ નટ નારાયણ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਮ ਹਉ ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਕਿਆ ਭਾਵੈ ॥
હે રામ! મને શું ખબર કે તને શું રસ છે.

ਮਨਿ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤੁ ਦਰਸਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા મનમાં તો તારા દર્શનની તીવ્ર લાલચ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਈ ਗਿਆਨੀ ਸੋਈ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਰੁਚ ਆਵੈ ॥
તે જ જ્ઞાની છે, તે તારો પરમભક્ત છે, જેના પર તારી દયા હોય છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਜਿਸੁ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸੋ ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੁਧੁ ਧਿਆਵੈ ॥੧॥
હે વિધાતા! જે મનુષ્ય પર તું કૃપા કરે છે, તે હંમેશા તારું ચિંતન કરતો રહે છે ॥૧॥

ਕਵਨ ਜੋਗ ਕਵਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨਾ ਕਵਨ ਗੁਨੀ ਰੀਝਾਵੈ ॥
તે કયો યોગ, જ્ઞાન-ધ્યાન તેમજ ક્યાં ગુણ છે, જેનાથી તું ખુશ થાય છે.

ਸੋਈ ਜਨੁ ਸੋਈ ਨਿਜ ਭਗਤਾ ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈ ॥੨॥
તે જ મનુષ્ય તારો દાસ અને તારો પોતાનો ભક્ત છે, જેને તું પોતાનો પ્રેમ લગાવી દે છે ॥૨॥

ਸਾਈ ਮਤਿ ਸਾਈ ਬੁਧਿ ਸਿਆਨਪ ਜਿਤੁ ਨਿਮਖ ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਰਾਵੈ ॥
તે જ મતિ, તે જ બુધ્ધિ-ચતુરાઈ યોગ્ય છે, જેનાથી એક પળ માત્ર પણ પ્રભુ ભૂલાતો નથી.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਲਗਿ ਏਹੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਗੁਨ ਸਦ ਹੀ ਗਾਵੈ ॥੩॥
જેને સંતોની સાથે મળીને આ સુખ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે, તે હંમેશા જ પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે.

ਦੇਖਿਓ ਅਚਰਜੁ ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਕਿਛੁ ਆਨ ਨਹੀ ਦਿਸਟਾਵੈ ॥
જેને મહામંગળરૂપ અદ્ભૂત પરમાત્માના દર્શન કરી લીધા છે, તેને બીજું કોઈ પણ નજરે આવતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੋਰਚਾ ਗੁਰਿ ਲਾਹਿਓ ਤਹ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਕਹ ਆਵੈ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! ગુરુએ જેના મનથી અભિમાનરૂપી ગંદકી કાઢી દીધી છે, તે ગર્ભ-યોનીના ચક્રમાં આવતો નથી ॥૪॥૧॥

ਨਟ ਨਾਰਾਇਨ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ
નટ નારાયણ મહેલ ૫ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਲਾਹਨੋ ਮੈ ਕਾਹੂ ਨ ਦੀਓ ॥
હે પરમાત્મા! મેં કોઈને ફરિયાદ પણ કરી નથી,

ਮਨ ਮੀਠ ਤੁਹਾਰੋ ਕੀਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તારું કરેલ જ મારા મનને મીઠું લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਜਾਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਨਾਮੁ ਤੁਹਾਰੋ ਜੀਓ ॥
તારી આજ્ઞાનું પાલન કરીને મને પરમ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને તારું નામ સાંભળી-સાંભળીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છું.

ਈਹਾਂ ਊਹਾ ਹਰਿ ਤੁਮ ਹੀ ਤੁਮ ਹੀ ਇਹੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜੀਓ ॥੧॥
હે હરિ! મેં ગુરુથી મંત્ર લઈને મનમાં દૃઢ કરી દીધા છે કે લોક-પરલોક બધે તું જ છે ॥૧॥

ਜਬ ਤੇ ਜਾਨਿ ਪਾਈ ਏਹ ਬਾਤਾ ਤਬ ਕੁਸਲ ਖੇਮ ਸਭ ਥੀਓ ॥
જ્યારથી મેં આ વાત જાણી લીધી છે, ત્યારથી બધું કુશળ-મંગળ છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਪਰਗਾਸਿਓ ਆਨ ਨਾਹੀ ਰੇ ਬੀਓ ॥੨॥੧॥੨॥
હે નાનક! સાધુઓની સંગતિમાં આ પ્રકાશ થઈ ગયો છે કે સત્ય સિવાય કોઈ નથી ॥૨॥૧॥૨॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕਉ ਭਈ ਤੁਮਾਰੀ ਧੀਰ ॥
હે પરમાત્મા! જેને તે સહનશક્તિ આપી છે,

ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਿਕਸੀ ਹਉਮੈ ਪੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનો યમનો ડર મટી ગયો છે, તેની અભિમાનની વેદના નીકળીને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਖੀਰ ॥
અમૃતમય-વાણીએ બધી બળતરા ઠારી દીધી છે અને મન એમ તૃપ્ત થઈ ગયું છે જેમ બાળક સ્તનપાનથી તૃપ્ત થાય છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸਾਜਨ ਸੰਤ ਮੇਰੇ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਬੀਰ ॥੧॥
સંતજન જ મારા માતા-પિતા, સજ્જન તેમજ સહાયતા કરનાર ભાઈ છે ॥૧॥

ਖੁਲੇ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਮਿਲੇ ਗੋਪਾਲਾ ਹੀਰੈ ਬੇਧੇ ਹੀਰ ॥
પ્રભુના મળવાથી ભ્રમણા દરવાજા ખુલી ગયા છે, નામરૂપી હીરાએ મનરૂપી હીરાને ભેદી દીધો છે.

ਬਿਸਮ ਭਏ ਨਾਨਕ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਠਾਕੁਰ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰ ॥੨॥੨॥੩॥
હે નાનક! ગુણોના ગાઢ સાગર ઠાકોરનું યશગાન કરી આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો છું ॥૨॥૨॥૩॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਅਪਨਾ ਜਨੁ ਆਪਹਿ ਆਪਿ ਉਧਾਰਿਓ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ પોતાના દાસનો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਬਸਿਓ ਮਨ ਤੇ ਨਾਹਿ ਬਿਸਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે આઠ પ્રહર દાસની સાથે રહે છે અને તેને ક્યારેય પણ મનથી તેને ભુલાવ્યો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਪੇਖਿਓ ਦਾਸ ਕਾ ਕੁਲੁ ਨ ਬਿਚਾਰਿਓ ॥
તેણે પોતાના નિવાસ સ્થાનની જાતિ અને વર્ણ વિશે કશું જોયું નથી, અને વંશનો વિચાર કર્યો નથી.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਦੀਓ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਸਵਾਰਿਓ ॥੧॥
હરિએ કૃપા કરીને પોતાનું નામ આપી દીધું છે અને સરળ-સ્વભાવ જ સુંદર બનાવી દીધો છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਬਿਖਮੁ ਅਗਨਿ ਕਾ ਸਾਗਰੁ ਤਿਸ ਤੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿਓ ॥
આ જગત મહાવિષમ આગનો સમુદ્ર છે, જેનાથી મને પાર કરાવી દીધો છે.

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਬਿਗਸਾਨੋ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਬਲਿਹਾਰਿਓ ॥੨॥੩॥੪॥
હે નાનક! હરિને જોઈ-જોઈને મન ખીલી ગયું છે અને ફરી ફરી તેના પર બલિહાર છે ॥૨॥૩॥૪॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਕਹਿਓ ॥
મનમાં હરિ-હરિ નામનું જાપ કર્યું છે,

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਮਿਟਹਿ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਕਾ ਦੁਖੁ ਨ ਰਹਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી કરોડો ગુનાઓ ક્ષણમાં જ મટી ગયા છે અને કોઈ પણ દુઃખ રહ્યું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਭਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਲਹਿਓ ॥
પરમ સત્યને શોધતા-શોધતા વેરાગી થઈ ગયો હતો, પરંતુ સાધુની સંગત કરીને સત્યને મેળવી લીધું છે.

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਨ ਗਹਿਓ ॥੧॥
બધું જ ત્યાગીને પ્રભુમાં જ ધ્યાન લગાવ્યું અને તેના ચરણોને પકડી લીધા છે ॥૧॥ જે

ਕਹਤ ਮੁਕਤ ਸੁਨਤੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ਜੋ ਜੋ ਸਰਨਿ ਪਇਓ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માની શરણમાં આવ્યો, નામ-જપીને મુક્ત થઈ ગયો છે અને નામ સાંભળનાર પણ છુટકારો થઈ ગયો છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਨਦੁ ਭਇਓ ॥੨॥੪॥੫॥
હે નાનક! પોતાના સ્વામી પ્રભુનું સ્મરણ કરીને આનંદ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૨॥૪॥૫॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਲਾਗੀ ਡੋਰੀ ॥
તારા ચરણ-કમળની સાથે મારો પ્રેમ-દોરો લાગી ગયો છે,

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਕਰਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਮੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સુખસાગર! મારી પરમગતિ કરી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਚਲਾ ਗਹਾਇਓ ਜਨ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਮਨੁ ਬੀਧੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੋਰੀ ॥
તે પોતાના સેવકને આંચળ પકડાવ્યું છે અને મન તારા પ્રેમમાં વીંધાઈ ગયું છે.

ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਭਗਤਿ ਰਸੁ ਉਪਜਿਓ ਮਾਇਆ ਕੀ ਜਾਲੀ ਤੋਰੀ ॥੧॥
તારું યશગાન કરવાથી ભક્તિનો આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને તે માયાનો જાળ કાપી દીધો છે ॥૧॥

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਆਨ ਨ ਪੇਖਉ ਹੋਰੀ ॥
હે કૃપાનિધિ! તું સર્વવ્યાપક છે અને તારા સિવાય હું કોઈ બીજાને જોતો નથી.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਲੀਓ ਦਾਸੁ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਕਬਹੂ ਥੋਰੀ ॥੨॥੫॥੬॥
હે નાનક! પ્રભુએ દાસને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે અને તેનાથી મારો પ્રેમ ક્યારેય ઓછો થતો નથી ॥૨॥૫॥૬॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪੁ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ॥
હે મન! નારાયણનું જાપ કર,

ਕਬਹੂ ਨ ਬਿਸਰਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੇ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને ક્યારેય ન ભૂલ અને આઠેય પ્રહર તેના ગુણ ગા ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਕਰਉ ਨਿਤ ਮਜਨੁ ਸਭ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾਇਣ ॥
સાધુની ચરણ-ધૂળમાં રોજ સ્નાન કર, આ બધા ક્લેશ-પાપ મટાડી દે છે.

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਦਿਸਟਿ ਸਮਾਇਣੁ ॥੧॥
કૃપાનિધિ પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે, તે ઘટ-ઘટમાં સમાયેલ દ્રષ્ટિગોચર થાય છે ॥૧॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਕੋਟਿ ਲਖ ਪੂਜਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣ ਤੁਲਿ ਨ ਲਾਇਣ ॥
લાખો-કરોડો જપ-તપ તેમજ પૂજા-પાઠ હરિ-સ્મરણની તુલનાએ નથી.

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਨੁ ਮਾਂਗੈ ਤੇਰੇ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਦਸਾਇਣੁ ॥੨॥੬॥੭॥
હે હરિ! બંને હાથ જોડીને નાનક તારાથી આ જ વરદાન માંગે છે કે હું તારા દાસોના દાસોનો દાસ બની રહું ॥૨॥૬॥૭॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਸਰਬਸੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હરિ-નામરૂપી નિધિ જ મારું સર્વસ્વ છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿਓ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂએ મને નામ-દાન આપ્યું છે અને કૃપા કરીને સાધુઓની સાથે મળાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖਦਾਤਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨਹਾਰਾ ਗਾਉ ਕੀਰਤਨੁ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ સુખ આપનાર તેમજ દુઃખોને મટાડનાર છે, તેથી પૂર્ણ જ્ઞાનથી તારું કીર્તિ-ગાન કરું છું,

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੀਨੑੇ ਬਿਨਸਿਓ ਮੂੜ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੧॥

આના ફળ સ્વરૂપ કામ, ક્રોધ તેમજ લોભ ટુકડા-ટુકડા થઈ ગયા છે, મૂર્ખ અભિમાન પણ નાશ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੁ ॥

હે અંતર્યામી! તું બધું જાણે છે, પછી હું તારા ક્યાં ગુણ કહીને વખાણ કરી શકું છું.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨੁ ॥੨॥੭॥੮॥

હે સુખસાગર! તારા ચરણ-કમળની શરણ લીધી છે અને નાનક હંમેશા તારા પર બલિહારી છે ॥૨॥૭॥૮॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੫ ॥
નટ મહેલ ૫॥

ਹਉ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਜਾਉ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમ-પરમાત્મા! હું તારા પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਤੁਮ ਪੂਰਨ ਦਾਤੇ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ॥੧॥
હે દીનાનાથ, હે દયાના સમુદ્ર! હું તો ગુણવિહીન છું, પરંતુ તું પૂર્ણ દાતા છે ॥૧॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਮਾਲ ॥੨॥
ઉઠતા-બેસતા, સુતા જાગતા તું જ મારી આત્મા, પ્રાણ તેમજ ધન-સંપંત્તિ છે ॥૨॥

ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਨਿਹਾਲ ॥੩॥੮॥੯॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનંતી કરે છે કે મારા મનમાં તારા દર્શનની તીવ્ર આકાંક્ષા છે, આથી દર્શન દઈને નિહાળ કરી દે ॥૩॥૮॥૯॥

ਨਟ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੫
નટ પડ઼તાલ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਕੋਊ ਹੈ ਮੇਰੋ ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ॥
શું કોઈ મારો એવો સજ્જન અથવા શુભચિંતક છે,

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ ਨੀਤ ॥
જે મને રોજ હરિ-નામ સંભળાવ્યા કરે,

ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥
જેનાથી મારા વિપરીત દુઃખ નાશ થઈ જાય અને

ਸਭੁ ਅਰਪਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਚੀਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તે શુભચિંતકને પોતાનું શરીર-મન, ચિત્ત બધું જ અર્પણ કરી દઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਆਪਨ ਕੀਤ ॥
કોઈ દુર્લભ જ પ્રભુએ પોતાનો સેવક બનાવ્યો છે,

ਸੰਗਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਸੀਤ ॥
જેને તેના ચરણ-કમળની સાથે પોતાનું મન જોડી લીધું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਤ ॥੧॥
હરિએ કૃપા કરીને તેને યશ આપ્યું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਭਜਿ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤ ॥
પરમાત્માનું ભજન કરવાથી જન્મ સફળ થઈ જાય છે અને

ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਹੋਹਿ ਪੁਨੀਤ ॥
કરોડો પતિત પણ પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਤ ॥੨॥੧॥੧੦॥੧੯॥
દાસ નાનકે પોતાને પ્રભુ પર બલિહાર કરી દીધો છે ॥૨॥૧॥૧૦॥૧૯॥

ਨਟ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੪
નટ અષ્ટપદ મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਰਾਮ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥
રામ નામ જ મારા મન-શરીરનો આધાર છે,

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਮੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સેવા કર્યા વગર હું ક્ષણ માત્ર માટે પણ રહી શકતો નથી, ગુરુના ઉપદેશથી હું નામ-સ્મરણમાં જ લીન રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਧਿਆਵਹੁ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ॥
મનમાં હંમેશા હરિનું ધ્યાન-મનન કરું છું અને હરિ-નામ મને પ્રાણોથી પણ ખૂબ પ્રિય છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਠਾਕੁਰ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥
પ્રભુએ દયાળુ થઈને મને ગરીબને ગુરુના શબ્દ દ્વારા સંવારી દીધો છે ॥૧॥

ਮਧਸੂਦਨ ਜਗਜੀਵਨ ਮਾਧੋ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
મધુસુદન, જગતને જીવન આપનાર માધવ મારો માલિક અગમ્ય-અપાર છે.

ਇਕ ਬਿਨਉ ਬੇਨਤੀ ਕਰਉ ਗੁਰ ਆਗੈ ਮੈ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ ॥੨॥
હું ગુરુ સમક્ષ એક વિનંતી કરું છું કે હું સાધુ-ચરણોની સેવામાં લીન રહું ॥૨॥

ਸਹਸ ਨੇਤ੍ਰ ਨੇਤ੍ਰ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਰੇ ॥
તે પરમાત્માની હજારો આંખો છે, પરંતુ તે એક પ્રભુ બધાથી નિરાળો છે.

ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਗੁਰਮਤਿ ਤਾਰੇ ॥੩॥
જગતનો માલિક એક પ્રભુ જ છે, જેના હજારો રૂપ છે. તે એક પરમાત્મા ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જીવનો ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਦਮੋਦਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી દામોદર નામ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને તેનું હરિ-હરિ નામ પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરી લીધું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਬਨੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਜਿਉ ਗੂੰਗਾ ਗਟਕ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥੪॥
મને હરિની કથા એટલી મીઠી લાગે છે, જેનો સ્વાદ વ્યક્ત કરી શકાતો નથી. જેમ મૂંગો પુરુષ મધુર સેવન કરી જતો અને તેના આનંદને હૃદયમાં યાદ કરે છે પરંતુ કહી શકતો નથી ॥૪॥

ਰਸਨਾ ਸਾਦ ਚਖੈ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਅਤਿ ਫੀਕੇ ਲੋਭ ਬਿਕਾਰੇ ॥
જે જીભ દ્વૈતભાવમાં બીજા પદાર્થોનો સ્વાદ ચાખે છે, તે તો લોભ તેમજ વિકાર માત્ર ખૂબ ફિક્કા છે.

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਦ ਚਖਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਸਭ ਅਨ ਰਸ ਸਾਦ ਬਿਸਾਰੇ ॥੫॥
જે ગુરુના માધ્યમથી રામ-નામનો સ્વાદ ચાખે છે તેને બીજા બધા રસ તેમજ સ્વાદ ભૂલી જાય છે ॥૫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਸੁਣਿ ਕਹਤਿਆ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા રામ-નામરૂપી ધન મેળવી લીધું છે, જેને સાંભળવા તેમજ જપવાથી પાપ મટી જાય છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਜਨ ਪਿਆਰੇ ॥੬॥
મારા ઠાકોરના પ્રિય ભક્તજનોની નજીક ધર્મરાજના યમદૂત પણ આવવાની હિંમત કરતા નથી ॥૬॥

ਸਾਸ ਸਾਸ ਸਾਸ ਹੈ ਜੇਤੇ ਮੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
મારો જેટલો પણ જીવન-શ્વાસ છે, હું ગુરુ-મત પ્રમાણે તે શ્વાસોથી નામ-સ્મરણ કરતો રહું છું.

ਸਾਸੁ ਸਾਸੁ ਜਾਇ ਨਾਮੈ ਬਿਨੁ ਸੋ ਬਿਰਥਾ ਸਾਸੁ ਬਿਕਾਰੇ ॥੭॥
જે જીવન-શ્વાસ નામ-સ્મરણ વગર વીતી જાય છે, તે શ્વાસ વ્યર્થ જ બેકાર થઈ જાય છે ॥૭॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨੀ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਜਨ ਮੇਲਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રભુ! હું ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યો છું, કૃપા કરીને મને પોતાના પ્રિય ભક્તજનોથી મળાવી દે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਹਤੁ ਹੈ ਹਮ ਦਾਸਨ ਕੇ ਪਨਿਹਾਰੇ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! હું પ્રભુના દાસોનો દાસ આ સત્ય કહું છું કે હું દાસોનો પાણી ભરવાવાળો છું ॥૧॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਹਮ ਪਾਥਰ ਨਿਰਗੁਨੀਆਰੇ ॥
હે રામ! અમે ગુણવિહીન માત્ર પથ્થર જ છીએ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ਹਮ ਪਾਹਨ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ કૃપા કરીને જ્યારે તે ગુરુથી મળાવી દીધો તો શબ્દ-ગુરુ દ્વારા અમે પથ્થર પણ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਅਤਿ ਮੀਠਾ ਮੈਲਾਗਰੁ ਮਲਗਾਰੇ ॥
સદ્દગુરુએ અત્યંત મીઠું હરિ-નામ દ્રઢ કરાવ્યું છે જે ચંદનથી પણ શીતળ અને સુગંધી છે

ਨਾਮੈ ਸੁਰਤਿ ਵਜੀ ਹੈ ਦਹ ਦਿਸਿ ਹਰਿ ਮੁਸਕੀ ਮੁਸਕ ਗੰਧਾਰੇ ॥੧॥
પ્રભુ નામના ધ્યાનથી દસ દિશાઓની જાણકારી થઈ છે અને હરિના ગુણની સુગંધ આખા સંસારમાં ફેલાયેલી છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਨਿਰਗੁਣ ਕਥਾ ਕਥਾ ਹੈ ਮੀਠੀ ਗੁਰਿ ਨੀਕੇ ਬਚਨ ਸਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી ગુણાતીત કથા ખૂબ મીઠી છે ગુરુના સુંદર વચનોથી જ તેનું જાપ કરી શકાય છે

ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੨॥
ગાતા-ગાતા તારા જ ગુણ ગાયા છે અને ગુણગાન કરતા ગુરુએ મારો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૨॥

ਬਿਬੇਕੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਮਦਰਸੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲੀਐ ਸੰਕ ਉਤਾਰੇ ॥
ગુરુ વિવેકવાન છે ગુરુ જ સમદર્શી છે તેનાથી સાક્ષાત્કાર કરવાથી શંકાની નિવૃત્તિ થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੩॥
સાચા ગુરુથી મળીને મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે અને હું સદ્દગુરુ પર જ બલિહાર જાઉં છું ॥૩॥

ਪਾਖੰਡ ਪਾਖੰਡ ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਰਮੇ ਲੋਭੁ ਪਾਖੰਡੁ ਜਗਿ ਬੁਰਿਆਰੇ ॥
કેટલાય જીવ અનેક પાખંડ કરતા ભટકતા રહે છે જગમાં લોભ તેમજ પાખંડ કરવું ખૂબ ખરાબ છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵਹਿ ਜਮਕਾਲੁ ਖੜਾ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ॥੪॥
આ રીતે લોભી તેમજ પાખંડી જીવ આ લોક તેમજ પરલોકમાં ખુબ દુઃખી થાય છે અને તેને યમરાજનો દંડ ભોગવવો પડે છે ॥૪॥

ਉਗਵੈ ਦਿਨਸੁ ਆਲੁ ਜਾਲੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੈ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬਿਸਥਾਰੇ ॥
જ્યારે સૂર્યોદય થાય છે તો જીવ દુનિયાના કાર્યોમાં વ્યસ્ત થઈ જાય છે પરંતુ આ અસત્ય ધંધા ઝેર રુપી માયાનો ફેલાવો છે

ਆਈ ਰੈਨਿ ਭਇਆ ਸੁਪਨੰਤਰੁ ਬਿਖੁ ਸੁਪਨੈ ਭੀ ਦੁਖ ਸਾਰੇ ॥੫॥
જ્યારે રાત્રી થાય છે તો જીવ સપનામાં ફસાય જાય છે અને સપનામાં માયા રૂપી ઝેરનું દુઃખ ભોગવે છે ॥૫॥

ਕਲਰੁ ਖੇਤੁ ਲੈ ਕੂੜੁ ਜਮਾਇਆ ਸਭ ਕੂੜੈ ਕੇ ਖਲਵਾਰੇ ॥
જે વ્યક્તિએ ઉજ્જડ ખેતર લઈને તેમાં અસત્ય વાવ્યું છે તેના બધા કોઠાર અસત્યથી ભરેલા છે

ਸਾਕਤ ਨਰ ਸਭਿ ਭੂਖ ਭੁਖਾਨੇ ਦਰਿ ਠਾਢੇ ਜਮ ਜੰਦਾਰੇ ॥੬॥
પદાર્થવાદી મનુષ્ય હંમેશા જ ભૂખ્યો રહે છે અને દંડ ભોગવવા માટે નિર્દયી યમના દરવાજા પર ઉભેલો છે ॥૬॥

ਮਨਮੁਖ ਕਰਜੁ ਚੜਿਆ ਬਿਖੁ ਭਾਰੀ ਉਤਰੈ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ પર માયા રૂપ ઝેરનો ઘણો ઋણ ચઢી ગયો છે પરંતુ આ ઋણ શબ્દના ચિંતનથી જ ઉતરે છે

ਜਿਤਨੇ ਕਰਜ ਕਰਜ ਕੇ ਮੰਗੀਏ ਕਰਿ ਸੇਵਕ ਪਗਿ ਲਗਿ ਵਾਰੇ ॥੭॥
જેટલા પણ કરજો માંગવાવાળા છે પરમાત્માએ તેને સેવક બનાવીને યમદૂતોને તેને કરજો લેવાથી રોકી દીધા છે ॥૭॥

ਜਗੰਨਾਥ ਸਭਿ ਜੰਤ੍ਰ ਉਪਾਏ ਨਕਿ ਖੀਨੀ ਸਭ ਨਥਹਾਰੇ ॥
બધા જીવોને જગતના માલિકે ઉત્પન્ન કરેલા છે પરંતુ તેને તેના નાકમાં તાર નાખેલો છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਖਿੰਚੈ ਤਿਵ ਚਲੀਐ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જેવું પ્રિય પ્રભુને મંજુર હોય છે તે જીવોના તારને ખેંચી લે છે અને તેમજ તે ચાલે છે ॥૮॥૨॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵਾਰੇ ॥
હરિ-નામ અમૃતના સરોવરમાં જ સ્નાન કરો

ਸਤਿਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਮਜਨੁ ਹੈ ਨੀਕੋ ਮਿਲਿ ਕਲਮਲ ਪਾਪ ਉਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્‌ગુરુનું સ્નાન એવું સ્નાન છે જેનાથી બધા પાપોની ગંદકી ઉતરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਗਤਿ ਕਾ ਗੁਨੁ ਬਹੁਤੁ ਅਧਿਕਾਈ ਪੜਿ ਸੂਆ ਗਨਕ ਉਧਾਰੇ ॥
સારી સંગતિના ગુણ ખુબ લાભદાયી હોય છે ગણિકાથી રામ નામ વાંચીને પોપટે તેનો ઉદ્ધાર કરી દીધો હતો પોપટ દરેક સમય રામ-રામ બોલતો હતો અને ગણિકા સાંભળતી હતી

ਪਰਸ ਨਪਰਸ ਭਏ ਕੁਬਿਜਾ ਕਉ ਲੈ ਬੈਕੁੰਠਿ ਸਿਧਾਰੇ ॥੧॥
જ્યારે રાજા કંસની ભક્ત કુબ્જાને શ્રી કૃષ્ણના ચરણ-સ્પર્શ પ્રાપ્ત થયા તો તેનું પણ કલ્યાણ થયું અને તે વૈકુંઠમાં ગઈ ॥૧॥

ਅਜਾਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨੀ ਕਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ਬੋਲਾਰੇ ॥
અજમલ બ્રાહ્મણએ પોતાના બધાથી નાના પુત્ર નારાયણને વ્હાલ કર્યો હતો અને અંતિમ સમય તેને નારાયણ કહીને બોલાવ્યો

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਇ ਭਾਵਨੀ ਜਮਕੰਕਰ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥੨॥
મારા ઠાકુરજીના મનમાં તેની શ્રદ્ધા ખૂબ વ્હાલી લાગી અને યમદૂતોને મારી ભગાડ્યા ॥૨॥

ਮਾਨੁਖੁ ਕਥੈ ਕਥਿ ਲੋਕ ਸੁਨਾਵੈ ਜੋ ਬੋਲੈ ਸੋ ਨ ਬੀਚਾਰੇ ॥
મનુષ્ય મોટી-મોટી વાત કરતા લોકોને સાંભળે છે પરંતુ જે તે બોલે છે તેના પર પોતે વિચાર કરતો નથી

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਤ ਦਿੜਤਾ ਆਵੈ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
જ્યારે તેને સંગતિ મળી જાય છે તો તેના મનમાં આસ્થા ઉત્પન્ન થઈ જાય છે તેમજ રામ-નામ દ્વારા તેની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਬ ਲਗੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਹੈ ਸਾਬਤੁ ਤਬ ਲਗਿ ਕਿਛੁ ਨ ਸਮਾਰੇ ॥
જ્યાં સુધી સ્વસ્થ શરીરમાં પ્રાણ છે ત્યાં સુધી જરા પણ પ્રભુને યાદ કરતો નથી

ਜਬ ਘਰ ਮੰਦਰਿ ਆਗਿ ਲਗਾਨੀ ਕਢਿ ਕੂਪੁ ਕਢੈ ਪਨਿਹਾਰੇ ॥੪॥
જ્યારે તેના ઘર મંદિરમાં આગ લાગે છે તો તે કૂવો ખોદીને આગ ઓલવવા માટે પાણી કાઢે છે ॥૪॥

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਮਨ ਮੇਲੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰੇ ॥
હે મન! શાક્ત મનુષ્યથી ક્યારેય મેળ-મેળાપ ન કરો જેનાથી હરિ-નામને ભુલાવી દીધું છે

ਸਾਕਤ ਬਚਨ ਬਿਛੂਆ ਜਿਉ ਡਸੀਐ ਤਜਿ ਸਾਕਤ ਪਰੈ ਪਰਾਰੇ ॥੫॥
શાક્ત મનુષ્યના વચન એટલા કડવા હોય છે જેમ વીંછી ડંખ મારે છે તેથી વ્યક્તિએ શક્તિનો સંગ છોડીને આગળ વધવું જોઈએ॥૫॥

ਲਗਿ ਲਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਲਗਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਵਾਰੇ ॥
તે જીવોએ સાધુ સાથે લાગીને પોતાનું જીવન સંસાર સંભાળી લીધું છે જેમણે વારંવાર તેના ચરણોમાં લાગીને સત્યથી ખુબ પ્રીતિ લગાડી છે

ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੇ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਰੇ ॥੬॥
જેમને ગુરુના વચન પર આસ્થા રાખીને તેને સત્ય માન્યું છે મારા ઠાકુરજીને આવા જીવ ખુબ પ્રિય છે ॥૬॥

ਪੂਰਬਿ ਜਨਮਿ ਪਰਚੂਨ ਕਮਾਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੇ ॥
જેમણે પૂર્વ જન્મમાં થોડા શુભ કર્મ કર્યા છે તે હવે પણ હરિ-નામથી જ પ્રેમ કરે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਰਸੁ ਗਾਵੈ ਰਸੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥੭॥
ગુરુની કૃપાથી જેમણે નામ અમૃત રૂપી રસ પ્રાપ્ત કરી લીધો છે તે નામ-રસનું જ ગુણગાન કરે છે અને તેનું જ ચિંતન કરે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਲਾਲਨ ਲਾਲ ਗੁਲਾਰੇ ॥
તે મારા સુંદર તેમજ પ્રિય હરિ! જગતમાં આ બધા રૂપ-રંગ તારા જ છે જેવા રંગ તું કોઈને આપે છે તે તેવો જ થઈ જાય છે

ਜੈਸਾ ਰੰਗੁ ਦੇਹਿ ਸੋ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੇ ॥੮॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે જીવ બિચારા તો કઈ પણ કરવામાં અસમર્થ છે ॥૮॥૩॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਗੁਰ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭੂ ਰਖਵਾਰੇ ॥
ગુરુ-પ્રભુની શરણ જ અમારી રક્ષા કરે છે

ਜਿਉ ਕੁੰਚਰੁ ਤਦੂਐ ਪਕਰਿ ਚਲਾਇਓ ਕਰਿ ਊਪਰੁ ਕਢਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ હાથીને મગરે પકડીને પાણીમાં ખેંચી લીધો હતો તો તે જ બહાર કાઢીને તેને બચાવ્યો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸੇਵਕ ਬਹੁਤੁ ਅਤਿ ਨੀਕੇ ਮਨਿ ਸਰਧਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਧਾਰੇ ॥
પ્રભુના સેવક ખૂબ સારા છે જેમણે શ્રદ્ધા રાખીને હરિને મનમાં ધારણ કર્યા છે

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭਿ ਸਰਧਾ ਭਗਤਿ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਜਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥
મારા પ્રભુના મનને શ્રદ્ધા તેમજ ભક્તિ જ સારી લાગે છે અને તે પોતાના ભક્તજનોની લાજ રાખે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ਸਭੁ ਦੇਖੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੇ ॥
હરિના ભક્ત સેવા ભક્તિમાં જ લીન રહે છે અને સર્વત્ર બ્રહ્માનો જ ફેલાવો જોવે છે

ਏਕੁ ਪੁਰਖੁ ਇਕੁ ਨਦਰੀ ਆਵੈ ਸਭ ਏਕਾ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰੇ ॥੨॥
તેને દરેક જગ્યાએ પરમાત્મા જ નજર આવે છે અને એક તે જ બધા જીવોને કૃપા-દ્રષ્ટિથી જોવે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ਸਭੁ ਚੇਰੀ ਜਗਤੁ ਸਮਾਰੇ ॥
મારો માલિક હરિ-પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે અને તે જગતના બધા જીવોને સેવક સમજીને તેનું પાલન પોષણ કરે છે

ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਦੇਵੈ ਵਿਚਿ ਪਾਥਰ ਕੀਰੇ ਕਾਰੇ ॥੩॥
તે એટલો દયાળુ છે કે કીડાંઓને પથ્થરમાં ઉત્પન્ન કરીને તેને દાન આપે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਵਾਸੁ ਬਹੁਤੁ ਮੁਸਕਾਈ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲਾ ਮਿਰਗੁ ਸਿੰਙ੍ਹਾਰੇ ॥
હરણની નાભિમાં જ કસ્તુરી હાજર છે જે સુગંધિત કરે છે પરંતુ તે ભ્રમમાં ભુલાયેલ સુગંધીની શોધમાં ઝાડીઓમાં શિંગડા મારતો રહે છે

ਬਨੁ ਬਨੁ ਢੂਢਿ ਢੂਢਿ ਫਿਰਿ ਥਾਕੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਘਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੪॥
હું જંગલ-જંગલ શોધતી શોધતી થાકી ગઈ હતી પરંતુ સંપૂર્ણ ગુરુએ હૃદય-ઘરમાં સત્યને દેખાડીને મારો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૪॥

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ ॥
વાણી ગુરુ છે અને ગુરુ જ વાણી છે અર્થાત ગુરુ તેમજ વાણીમાં કોઈ અંતર નથી ગુરુની વાણી જ ગુરુ છું ગુરુવાણીમાં બધા અમૃત ભરપૂર છે

ਗੁਰੁ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥
ગુરુ વાણી સંભળાવે છે અને સેવક તેના પર આસ્થા રાખે છે આ રીતે પ્રત્યક્ષ ગુરુ પોતાના સેવકનો છુટકારો કરે છે ॥૫॥

ਸਭੁ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਪਸਰਿਆ ਮਨਿ ਬੀਜਿਆ ਖਾਵਾਰੇ ॥
બધું જ બ્રહ્મા છે અર્થાત બ્રહ્માનું રૂપ છે અને આખા જગતમાં બ્રહ્મનો ફેલાવો છે જીવ પોતાના કરેલા કર્મોનું જ ફળ ભોગવે છે

ਜਿਉ ਜਨ ਚੰਦ੍ਰਹਾਂਸੁ ਦੁਖਿਆ ਧ੍ਰਿਸਟਬੁਧੀ ਅਪੁਨਾ ਘਰੁ ਲੂਕੀ ਜਾਰੇ ॥੬॥
જેમ ધૃષ્ટબુદ્ધિ ભક્ત ચંદ્રહાંસને ખુબ દુઃખી કરતો હતો પરંતુ તેને ભૂલથી પોતાના જ પુત્રને મારીને પોતે જ આગ લગાડીને પોતાનું ઘર સળગાવી દીધું હતું ॥૬॥

ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਜਨੁ ਅੰਤਰਿ ਰਿਦ ਲੋਚੈ ਪ੍ਰਭ ਜਨ ਕੇ ਸਾਸ ਨਿਹਾਰੇ ॥
ભક્ત પોતાના હૃદયમાં પ્રભુની જ લાલચ કરે છે અને પ્રભુ પોતાના ભક્તોની દરેક શ્વાસની રક્ષા કરે છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਜਨ ਪੀਛੈ ਜਗੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੭॥
તે કૃપા કરીને ભક્તના મનમાં પોતાની ભક્તિ દ્રઢ કરી દે છે અને આવા ભક્તનું અનુસરણ કરનાર જગતના લોકોનો પણ ઉધ્ધાર થાય છે ॥૭॥

ਆਪਨ ਆਪਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਵਾਰੇ ॥
માલિક પ્રભુ પોતે જ સર્વકર્તા છે અને પોતે જ પોતાની સૃષ્ટિ-રચનાને સુશોભિત કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਆਪਿ ਸਭੁ ਵਰਤੈ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੮॥੪॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ બધા જીવોમાં આનંદ કરી રહ્યો છે અને કૃપા કરીને પોતે જ જીવોનું કલ્યાણ કરે છે ॥૮॥૪॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥
હે રામ! કૃપા કરીને અમને બચાવી લો

ਜਿਉ ਪਕਰਿ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਦੁਸਟਾਂ ਆਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਾਜ ਨਿਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ દુષ્ટ કૌરવોએ દ્રૌપદીને પકડીને ભરી સભામાં નિર્વસ્ત્ર કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો તો તે જ તેની લાજ રાખી હતી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾਚਿਕ ਜਨ ਤੇਰੇ ਇਕੁ ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਪਿਆਰੇ ॥
હે હરિ! પોતાના યાચક પર કૃપા કરો હું તને એક દાન માંગુ છું

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਨਿਤ ਸਰਧਾ ਲਾਗੀ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥
મારા મનમાં દરરોજ ગુરુ મેળાપની શ્રધ્ધા લાગી રહે છે મને ગુરુથી મળાવી દો તેથી મારુ જીવન સુધરી જાય ॥૧॥

ਸਾਕਤ ਕਰਮ ਪਾਣੀ ਜਿਉ ਮਥੀਐ ਨਿਤ ਪਾਣੀ ਝੋਲ ਝੁਲਾਰੇ ॥
શાકતના કર્મ જ વ્યર્થ છે જેમ પાણીમાં મંથન કરવામાં આવે છે અને તે દરરોજ જ પાણી-મંથન ની જેમ કર્મ કરે છે જેનાથી કોઈ ફળ મળતું નથી

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਕਢਿ ਮਾਖਨ ਕੇ ਗਟਕਾਰੇ ॥੨॥
જેને સંગતિમાં મળીને પરમપદ મેળવી લીધું છે તે દૂધમાંથી માખણ કાઢીને તેનો સ્વાદ લેતો રહે છે ॥૨॥

ਨਿਤ ਨਿਤ ਕਾਇਆ ਮਜਨੁ ਕੀਆ ਨਿਤ ਮਲਿ ਮਲਿ ਦੇਹ ਸਵਾਰੇ ॥
જે મનુષ્ય દરરોજ શારીરિક સ્નાન કરીને તેને શણગારે છે

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮਨਿ ਬਚਨ ਨ ਭਾਏ ਸਭ ਫੋਕਟ ਚਾਰ ਸੀਗਾਰੇ ॥੩॥
જો મારા સદ્દગુરુના મનને તેની વાત યોગ્ય લગતી નથી તો તેના માટે બધા શૃંગાર વ્યર્થ છે ॥૩॥

ਮਟਕਿ ਮਟਕਿ ਚਲੁ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਸਾਰੇ ॥
હે સખી-સહેલી! મટકી-મટકીને પ્રેમપૂર્વક ચાલો મારા ઠાકુરજીના ગુણોનું સ્મરણ કરો

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਅਲਖੁ ਲਖਾਰੇ ॥੪॥
ગુરુના દિશા-નિર્દેશ અનુસાર કરેલી સેવા જ મારા પ્રભુને સારી લાગે છે સદ્દગુરુએ અલખ પ્રભુને દેખાડી દીધું છે ॥૪॥

ਨਾਰੀ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਖੁ ਸਭ ਨਾਰੀ ਸਭੁ ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
જગતમાં જેટલા પણ સ્ત્રી પુરુષ છે તે બધાનો માલિક એક પરમાત્મા જ છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਰੇਨੁ ਮਨਿ ਭਾਈ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥
જેણે સંત જનોની ચરણ-ધૂળ મનમાં સારી લાગે છે ભક્તજનોથી મળીને તેની મુક્તિ થઈ ગઈ છે ॥૫॥

ਗ੍ਰਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਸਭ ਫਿਰਿਆ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਭਾਰੇ ॥
હું ગામ-ગામ તેમજ બધા નગરોમાં પરમાત્માને શોધતો રહું છું પરંતુ હરિ-ભક્તોએ તેમને હૃદયમાં જ મેળવી લીધા છે

ਸਰਧਾ ਸਰਧਾ ਉਪਾਇ ਮਿਲਾਏ ਮੋ ਕਉ ਹਰਿ ਗੁਰ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੬॥
ગુરુએ મનમાં શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન કરીને પરમાત્માથી મળીને મારો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૬॥

ਪਵਨ ਸੂਤੁ ਸਭੁ ਨੀਕਾ ਕਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરીને જીવન-શ્વાસને સફળ કરી લીધી છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਆ ਬਿਨੁ ਨੈਨਾ ਜਗਤੁ ਨਿਹਾਰੇ ॥੭॥
હવે પોતાના સાચા ઘરમાં જઈને નામ રસનું સેવન કરી લીધું છે અને આ આંખો વગર જ્ઞાન-ચક્ષુથી જગતનો મોહ જોઈ લીધો છે ॥૭॥

ਤਉ ਗੁਨ ਈਸ ਬਰਨਿ ਨਹੀ ਸਾਕਉ ਤੁਮ ਮੰਦਰ ਹਮ ਨਿਕ ਕੀਰੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા ગુણ વર્ણન કરી શકતા નથી તારા સુંદર ઘરમાં અમે નાનકડા કીડા છીએ

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਮੇਲਹੁ ਮੈ ਰਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੮॥੫॥
નાનક વંદના કરે છે કે હે હરિ! કૃપા કરીને મને ગુરુથી મળાવી દો કારણ કે તારું નામ જપીને મનને ધૈર્ય પ્રાપ્ત થાય છે ॥૮॥૫॥

ਨਟ ਮਹਲਾ ੪ ॥
નટ મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਠਾਕੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
હે મન! અગમ્ય-અપાર હરિનું ભજન કરો

ਹਮ ਪਾਪੀ ਬਹੁ ਨਿਰਗੁਣੀਆਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે ખુબ પાપી તેમજ ગુણવિહીન છીએ પરંતુ ગુરુએ કૃપા કરીને અમારો ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਪੁਰਖ ਸਾਧ ਜਨ ਪਾਏ ਇਕ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ॥
જેણે સાધુ પુરુષ સાધુજન મેળવી લીધા છે તે ગુરુના વ્હાલાથી હું એક વિનંતી કરું છું કે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪੂਜੀ ਦੇਵਹੁ ਸਭੁ ਤਿਸਨਾ ਭੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥੧॥
મને રામ નામ રૂપી ધનની પુંજી આપી દો તેથી મારી તૃષ્ણાની ભૂખ નિવૃત થઈ જાય ॥૧॥

ਪਚੈ ਪਤੰਗੁ ਮ੍ਰਿਗ ਭ੍ਰਿੰਗ ਕੁੰਚਰ ਮੀਨ ਇਕ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਕਰਿ ਸਘਾਰੇ ॥
પતંગિયું, મૃગ, ભમરો, હાથી અને માછલી બધા એક-એક ઇન્દ્રિયોના દોષમાં નષ્ટ થઈ જાય છે

ਪੰਚ ਭੂਤ ਸਬਲ ਹੈ ਦੇਹੀ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ ॥੨॥
પરંતુ અમારા શરીરમાં પાંચ શક્તિશાળી તત્વ-કામ,ક્રોધ,મોહ,લોભ અને અહંકાર હાજર છે પરંતુ ગુરુ-સદ્દગુરુ જ આ પાપોથી છુટકારો અપાવી શકે છે ॥૨॥

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਸੋਧਿ ਸੋਧਿ ਦੇਖੇ ਮੁਨਿ ਨਾਰਦ ਬਚਨ ਪੁਕਾਰੇ ॥
અમે શાસ્ત્રો તેમજ વેદોનું સારી રીતે અધ્યયન કર્યું છે અને નારદ મુનિના વચનોનું પણ નિરીક્ષણ કરી લીધું છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪੜਹੁ ਗਤਿ ਪਾਵਹੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੩॥
બધા આ જ અવાજ કરી રહ્યા છે કે રામ-નામનો પાઠ વાંચો અને પરમગતિ મેળવી લો પરંતુ ગુરુની સત્સંગતિમાં જ મુક્તિ સંભવ છે ॥૩॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਜਿਵ ਸੂਰਜੁ ਕਮਲੁ ਨਿਹਾਰੇ ॥
પ્રિયતમ-પ્રભુથી પ્રીતિ લાગી ગઈ છે જેમ કમળનું ફૂલ સૂર્યને જોતું રહે છે

ਮੇਰ ਸੁਮੇਰ ਮੋਰੁ ਬਹੁ ਨਾਚੈ ਜਬ ਉਨਵੈ ਘਨ ਘਨਹਾਰੇ ॥੪॥
જેમ ઘટાઓ આવવાથી વરસાદ ગાજે છે તો જંગલો તેમજ પર્વતોમાં મોર ખુશી-ખુશી નાચે છે ॥૪॥

ਸਾਕਤ ਕਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਹੁ ਸਿੰਚਹੁ ਸਭ ਡਾਲ ਫੂਲ ਬਿਸੁਕਾਰੇ ॥
જો શક્તિરૂપી વૃક્ષને અમૃત-જળને સીંચવામાં આવે તો પણ શાખાઓ, પાંદડા, ફૂલ ઝેરીલા જ રહે છે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਿਵਹਿ ਸਾਕਤ ਨਰ ਸੇਤੀ ਛੇੜਿ ਛੇੜਿ ਕਢੈ ਬਿਖੁ ਖਾਰੇ ॥੫॥
જેમ-જેમ સારો મનુષ્ય માયાવી મનુષ્યથી નમ્રતાથી વાત કરે છે તે તેને છેડછાડ દ્વારા તેમ-તેમ ઝેર રૂપી કડવા વચન કે બોલે છે ॥૫॥

ਸੰਤਨ ਸੰਤ ਸਾਧ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਗੁਣ ਬੋਲਹਿ ਪਰਉਪਕਾਰੇ ॥
સંતો-સાધુજનોની સાથે મળીને રહેવું જોઈએ તે લોકોના સારા માટે શુભ વચન બોલતા રહે છે

ਸੰਤੈ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਉ ਜਲ ਮਿਲਿ ਕਮਲ ਸਵਾਰੇ ॥੬॥
જ્યારે કોઈ ભદ્રપુરુષને સંત મળી જાય તો તેનું આમ એમ ખીલી જાય છે જેમ પાણીમાં કમળ ખીલી જાય છે ॥૬॥

ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਸਭੁ ਸੁਆਨੁ ਹਲਕੁ ਹੈ ਹਲਕਿਓ ਸਭਹਿ ਬਿਗਾਰੇ ॥
લોભની લોભની લહેરમાં પડનાર મનુષ્ય પાગલ કુતરા જેવો છે જે બધા લોકોને કરડીને તે જ બીમારી લગાવી દે છે

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੈ ਦੀਬਾਨਿ ਖਬਰਿ ਹੋਈ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਖੜਗੁ ਲੈ ਮਾਰੇ ॥੭॥
જ્યારે મારા ઠાકુરજીના દરબારમાં તેની ખબર થાય છે તો ગુરુ જ્ઞાનની તલવાર લઈને તેનો અંત કરી દે છે ॥૭॥

ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਮੈ ਰਾਖਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને મારી રક્ષા કરો

ਨਾਨਕ ਮੈ ਧਰ ਅਵਰ ਨ ਕਾਈ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੮॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે મારો બીજો કોઈ સહારો નથી પરંતુ સદ્દગુરુ જ મને મુક્ત કરી શકે છે ॥૮॥૬॥ છ ૧॥ મહેલ ૪ ની છ અષ્ટપદીઓનો સમૂહ

ਰਾਗੁ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪
રાગ માલી ગૌરા મહેલ ૪॥

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਹੇ ਹਰਿ ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਪਾਇਆ ॥
અનેક પ્રયત્ન કરીને અમે હારી ગયા છીએ પરંતુ હરિનો અંત પ્રાપ્ત થયો નથી

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਆਦੇਸੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਰਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અગમ્ય, અપરંપાર, અથાહ જ્ઞાન વાળા છે તે પ્રભુને અમારા કોટી-કોટી નમન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਨਿਤ ਝਗਰਤੇ ਝਗਰਾਇਆ ॥
અમે દરરોજ વાસના, ક્રોધ, લોભ, મોહની લડાઈમાં લડતા રહે છે

ਹਮ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਦੀਨ ਤੇਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ ॥੧॥
હે હરિ! અમે ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યા છીએ અમારી રક્ષા કરો ॥૧॥

ਸਰਣਾਗਤੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਲਤੇ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਨਾਇਆ ॥
હે હરિ! તારું નામ ભક્તવત્સલ છે અને શરણમાં આવેલા ભક્તોની તું જ રક્ષા કરે છે

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਜਨੁ ਹਰਨਾਖਿ ਪਕਰਿਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਓ ਤਰਾਇਆ ॥੨॥
જ્યારે દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુએ ભક્ત પ્રહલાદને મારવા માટે પકડી લીધો હતો તો તે રક્ષા કરીને તેનું કલ્યાણ કર્યું હતું ॥૨॥

ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਰੇ ਮਨ ਮਹਲੁ ਪਾਵਣ ਸਭ ਦੂਖ ਭੰਜਨੁ ਰਾਇਆ ॥
હે મન! પ્રભુને મેળવવા માટે તેને યાદ કરો તે બધું દુઃખ દૂર કરનાર છે

ਭਉ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰਿ ਠਾਕੁਰ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤੀ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
જન્મ-મરણનો ભય દૂર કરવાવાળા પ્રભુની પ્રાપ્તિ ગુરુના મત અનુસાર જ થાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ਭਉ ਭਗਤ ਭੰਜਨੁ ਗਾਇਆ ॥
હરિનું નામ પાપીઓને પાવન કરવાવાળું છે ભક્તજન તે ભયભંજન સ્વામીનું જ સ્તુતિગાન કરે છે

ਹਰਿ ਹਾਰੁ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿਓ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જેણે હરિ-નામનો હાર પોતાના ગળામાં ધારણ કર્યો છે તે નામમાં જ સમાયેલ રહે છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૪

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હે મન! પરમસુખ દેવાવાળું રામ નામ જપો

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਸਾਦੁ ਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્સંગતિમાં મળીને પ્રભુ-ભજનનું આનંદ મળે છે અને ગુરુના માધ્યમથી બ્રહ્મની ઓળખાણ થઈ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
હું મોટો છું જે ગુરુના દર્શનથી પ્રાપ્ત થયું છે ગુરુથી મળીને પરમાત્માને ઓળખી લીધા છે

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਸਭ ਨੀਕਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਸਰਿ ਨਾਤਾ ॥੧॥
હરિ-નામ અમૃતના સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી દુર્બુદ્ધિની આખી ગંદકી નીકળી જાય છે ॥૧॥

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਾਧ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਤਿਨ੍ ਪੂਛਉ ਹਰਿ ਕੀ ਬਾਤਾ ॥
તે સાધુ ધન્ય છે જેમણે પ્રભુને મેળવ્યા છે હું તેનાથી હરિની વાતો પૂછતો રહું છું

ਪਾਇ ਲਗਉ ਨਿਤ ਕਰਉ ਜੁਦਰੀਆ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਕਰਮਿ ਬਿਧਾਤਾ ॥੨॥
હું તેના ચરણોમાં લાગીને દરરોજ પ્રાર્થના કરતો રહું છું કે મને કર્મ-વિધાતા પરમાત્માથી મળાવી દો ॥૨॥

ਲਿਲਾਟ ਲਿਖੇ ਪਾਇਆ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ॥
કપાળ પર લખેલા કર્મ અનુસાર મેં સાધુ ગુરુને મેળવી લીધા છે અને મારું મન-તન ગુરુના વચનોમાં જ લીન રહું છું

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਮਿਲੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਵਾਤਾ ॥੩॥
જ્યારે પ્રભુ મને મળી ગયા તો સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને બધા ક્લેશ પાપ દૂર થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਜਿਨ੍ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਇਆ ਤਿਨ੍ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਤਾ ॥
જેમણે ગુરુના મત અનુસાર રામ-રસાયણને પ્રાપ્ત કરી લીધું છે તેની વાત જ ઉત્તમ છે

ਤਿਨ ਕੀ ਪੰਕ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਚਰਨਿ ਪਰਾਤਾ ॥੪॥੨॥

તેની ચરણ-ધૂળ સારા ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે દાસ નાનક તો તેના ચરણોમાં જ પડી રહે છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૪॥

ਸਭਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮੁਨਿ ਜਨਾ ਮਨਿ ਭਾਵਨੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ ॥
બધા સિદ્ધ, સાધકો તેમજ મુનિજનોએ મનમાં શ્રદ્ધાપૂર્વક પરમાત્માનું જ ધ્યાન કર્યું છે

ਅਪਰੰਪਰੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਅਲਖੁ ਗੁਰੂ ਲਖਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અપરંપાર, પરબ્રહ્મ અદૃષ્ટ હરિને ગુરુએ જ દેખાડ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਨੀਚ ਮਧਿਮ ਕਰਮ ਕੀਏ ਨਹੀ ਚੇਤਿਓ ਹਰਿ ਰਾਇਓ ॥
અમે નીચ અધમ કર્મ કરીએ છીએ પરંતુ હરિને યાદ કરતા નથી

ਹਰਿ ਆਨਿ ਮੇਲਿਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ਖਿਨੁ ਬੰਧ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਓ ॥੧॥
પ્રભુએ સદ્દગુરુથી મળાવીને ક્ષણભરમાં બંધનમાંથી મુક્તિ અપાવી દીધી.॥૧॥

ਪ੍ਰਭਿ ਮਸਤਕੇ ਧੁਰਿ ਲੀਖਿਆ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇਓ ॥
વિધાતાએ માથા પર એવા ભાગ્ય લખ્યા હતા કે ગુરુના મત અનુસાર પ્રભુમાં જ ધ્યાન લગાડ્યું હતું

ਪੰਚ ਸਬਦ ਦਰਗਹ ਬਾਜਿਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਓ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਓ ॥੨॥
પરમાત્માના દરબારમાં પાંચ પ્રકારની ધ્વનિઓવાળો અનહદ શબ્દ છે હરિને મેળાપથી મંગલગાન કર્યું છે ॥૨॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰਿ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਨਹੀ ਭਾਇਓ ॥
હરિનું નામ પાપીઓને પાવન કરવા કમનસીબ જીવોને ગમતું નથી

ਤੇ ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਗਾਲੀਅਹਿ ਜਿਉ ਲੋਨੁ ਜਲਹਿ ਗਲਾਇਓ ॥੩॥
આવા જીવ ગર્ભ-યોનિમાં કષ્ટ ભોગવે છે જેમ દાઝ્યા પર નમક છાંટવામાં આવે છે ॥૩॥

ਮਤਿ ਦੇਹਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਠਾਕੁਰ ਗੁਰ ਚਰਨ ਮਨੁ ਮੈ ਲਾਇਓ ॥
હે પ્રભુ! અગમ્ય તેમજ આખા જગતનો માલિક છે મને આવી બુદ્ધિ આપો કે મારું મન ગુરુ-ચરણોમાં લીન રહે

ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੈ ਰਹਉ ਲਾਗੋ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਓ ॥੪॥੩॥
હે નાનક!રામ-નામને જપતા રહો અમે નામમાં જ જોડાઈ રહો ॥૪॥૩॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਰਸਿ ਲਾਗਾ ॥
મારુ મન રામ રસમાં લાગી ગયું છે

ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਭਇਆ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુને મેળવીને હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે હરિ નામ જપીને બધા ભ્રમ-ભય સમાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਲਾਗੋ ਮੇਰਾ ਹੀਅਰਾ ਮਨੁ ਸੋਇਓ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਗਾ ॥
મારુ હૃદય પરમાત્માની ભાવ ભક્તિમાં લાગી ગયું છે ગુરુના ઉપદેશથી મોહ-માયામાં સુતેલું મન જાગી ગયું છે

ਕਿਲਬਿਖ ਖੀਨ ਭਏ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿਓ ਵਡਭਾਗਾ ॥੧॥
હું ખૂબ ભાગ્યશાળી છું જે પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર્યા જેનાથી બધા ક્લેશ પાપ નષ્ટ થઈ ગયા છે અને મનને શાંતિ મળી ગઈ છે ॥૧॥

ਮਨਮੁਖੁ ਰੰਗੁ ਕਸੁੰਭੁ ਹੈ ਕਚੂਆ ਜਿਉ ਕੁਸਮ ਚਾਰਿ ਦਿਨ ਚਾਗਾ ॥
જેમ ફૂલ ચાર દિવસ ખીલેલું રહે છે તેમ જ સ્વેચ્છાચારીનો રંગ કુસુંભની જેમ કાચો હોય છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਪਰਤਾਪੈ ਡੰਡੁ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਾ ਲਾਗਾ ॥੨॥
જ્યારે યમરાજનો દંડ તેમજ પરિતાપ મળે છે તો તે ક્ષણમાં જ નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਾਧ ਅਤਿ ਗੂੜੀ ਜਿਉ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠ ਬਹੁ ਲਾਗਾ ॥
સાધુઓની સંગતિથી પ્રીતિ ઘણી ગાઢ થઈ ગઈ છે જેમ કપડાને મજીઠનો પાકો રંગ લાગેલો હોય છે

ਕਾਇਆ ਕਾਪਰੁ ਚੀਰ ਬਹੁ ਫਾਰੇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਨ ਲਹੈ ਸਭਾਗਾ ॥੩॥
શરીર રૂપી કપડા ભલે વધારે ફાટી પણ જાય પરંતુ સૌભાગ્યથી તેને લાગેલું હરિ-નામ રૂપી રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૩॥

ਹਰਿ ਚਾਰ੍ਹਿਓ ਰੰਗੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰੁ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਰਾਂਗਾ ॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે તે તેને હરિ-રંગ ચઢાવી દે છે આ રીતે તે હરિ રંગમાં રંગાઈને આખા જગતમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਰੈ ਜੋ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਜਨੁ ਲਾਗਾ ॥੪॥੪॥
દાસ નાનક તેના ચરણ ધોવે છે જે હરિના ચરણોમાં લીન થઈ ગયા છે ॥૪॥૪॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੁਪਾਲਾ ॥
હે મન! પ્રભુ-નામનું ભજન કરો

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਲੀਨੁ ਭਇਆ ਰਾਮ ਨਾਮੈ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਸਾਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા રસ મેળવીને મારુ મન-તન નામમાં જ લીન થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਜਪਮਾਲਾ ॥
ગુરુના મત અનુસાર હરિ નામનું ચિંતન કરો અને મનમાં હરિ-નામની જ માળા જપતા રહો

ਜਿਨ੍ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਲੀਖਿਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਬਨਮਾਲਾ ॥੧॥
જેના માથા પર જન્મથી જ ઉત્તમ ભાગ્ય લખેલા હોય છે તેને પરમાત્મા મળી ગયા છે ॥૧॥

ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ੍ ਚੂਕੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲਾ ॥
જે ભક્તજનોએ હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યું છે તેના દુનિયાના બધા સંકટ સમાપ્ત થઈ ગયા છે

ਤਿਨ੍ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਹਰਿ ਰਖਵਾਲਾ ॥੨॥
યમદૂત પણ તેની નજીક આવતા નથી ગુરુ પરમાત્મા તેના રક્ષક બની ગયા છે ॥૨॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਣਹੂ ਹਰਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
અમે નાદાન બાળક તો કંઈ પણ જાણતા નથી કે પ્રભુ જ માતા-પિતાની જેમ અમારું પોષણ કરે છે

ਕਰੁ ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਨਿਤ ਮੇਲਤੇ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥੩॥
અમે દરરોજ માયાની અગ્નિમાં હાથ નાખતા રહીએ છીએ પરંતુ દીનદયાળુ ગુરુએ રક્ષા કરી છે ॥૩॥

ਬਹੁ ਮੈਲੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇਆ ਸਭ ਕਿਲਬਿਖ ਹਰਿ ਜਸਿ ਜਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! અમે ખુબ ગંદા હતા હવે નિર્મળ થઈ ગયા છીએ હરિનું યશોગાન કરવાથી બધા ક્લેશ-પાપ સળગી ગયા છે

ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! ગુરુને મેળવીને મન આનંદિત થઈ ગયું છે આ ગુરુ શબ્દથી નિહાલ થઈ ગયા છીએ ॥૪॥૫॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸਭ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟ ॥
હે મન! પ્રભુનું ભજન આખા પાપ-દોષથી છુટકારો આપવાવાળું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿਓ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਰਾ ਸੀਸੁ ਕੀਜੈ ਗੁਰ ਵਾਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ તો હૃદયમાં જ પ્રભુને સ્થિત કરી દીધા છે તેથી હું પોતાનું માથું સંપૂર્ણ ગુરુના માર્ગમાં અર્પણ કરવા ઈચ્છું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮੈ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵੈ ਤਿਸੁ ਮਨੁ ਦੇਵਉ ਕਟਿ ਕਾਟ ॥
જે મને મારા પ્રભુની વાત સંભળાવે તેને હું પોતાનું મન કાપી-કાપીને ભેટ કરી દઈશ

ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਮੇਲਿਓ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਬਿਕਾਨੋ ਹਟਿ ਹਾਟ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને સજ્જન-પ્રભુથી મળાવી દીધો છે તેથી ગુરુના વચન પર દુકાન-બજારમાં વેચવા માટે પણ તૈયાર છું ॥૧॥

ਮਕਰ ਪ੍ਰਾਗਿ ਦਾਨੁ ਬਹੁ ਕੀਆ ਸਰੀਰੁ ਦੀਓ ਅਧ ਕਾਟਿ ॥
ભલે કોઈ વ્યક્તિએ મકર સંક્રાંતિના સમયે પ્રયાગ તીર્થ પર ખૂબ દાન-પુણ્ય કર્યું હોય ભલે તેને કાશીમાં જઈને આરીથી પોતાનું અડધું શરીર કપાવી દીધું હોય

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ਬਹੁ ਕੰਚਨੁ ਦੀਜੈ ਕਟਿ ਕਾਟ ॥੨॥
હરિ-નામ વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી ભલે તેને નિર્ધનોને સોનુ દાન કર્યું હોય ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ਮਨਿ ਉਘਰੇ ਕਪਟ ਕਪਾਟ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા હરિ-કીર્તિનું યશોગાન કરવાથી મનને કપટ દરવાજા પણ ખુલી ગયા છે

ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਫੋਰਿ ਭਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗਾ ਲਜ ਭਾਨੀ ਮਟੁਕੀ ਮਾਟ ॥੩॥
ત્રિકુટીને ફોડીને ભ્રમ-ભય ભાગી ગયા છે અને લોક-લાજ રૂપી મટકી પણ તૂટી ગઈ છે ॥૩॥

ਕਲਜੁਗਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖੇ ਲਿਲਾਟ ॥
કળિયુગમાં સંપૂર્ણ ગુરુ તેણે જ મેળવ્યા છે જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય લખેલા છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਸਭ ਲਾਥੀ ਭੂਖ ਤਿਖਾਟ ॥੪॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
હે નાનક! જેણે નામ-અમૃત નું સેવન કર્યું છે તેની બધી ભૂખ તેમજ તરસ મટી ગઈ છે ॥૪॥૬॥ છ ૧॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫
માલી ગૌરા મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰੇ ਮਨ ਟਹਲ ਹਰਿ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥
હે મન! પ્રભુની સેવા પરમસુખ દેવાવાળી છે

ਅਵਰ ਟਹਲਾ ਝੂਠੀਆ ਨਿਤ ਕਰੈ ਜਮੁ ਸਿਰਿ ਮਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અન્ય સેવાઓ અસત્ય છે અને યમદૂતોનો દંડ દરરોજ માથા પર સવાર રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਾ ਮਸਤਕਿ ਲੀਖਿਆ ਤੇ ਮਿਲੇ ਸੰਗਾਰ ॥
જેના માથા પર ભાગ્ય લખેલા હોય છે તે સુસંગતિમાં મળેલા છે

ਸੰਸਾਰੁ ਭਉਜਲੁ ਤਾਰਿਆ ਹਰਿ ਸੰਤ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥੧॥
પરમપુરુષ હરિના સંતજનોએ સંસારના લોકોને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દીધા છે ॥૧॥

ਨਿਤ ਚਰਨ ਸੇਵਹੁ ਸਾਧ ਕੇ ਤਜਿ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ॥
લોભ, મોહ અને વિકારોને છોડીને હંમેશા સાધુના ચરણોની સેવા કરવી જોઈએ

ਸਭ ਤਜਹੁ ਦੂਜੀ ਆਸੜੀ ਰਖੁ ਆਸ ਇਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੨॥
અન્ય બધી અભિલાષાઓ છોડીને એક પરમાત્મા પર સંપૂર્ણ આસ્થા રાખો ॥૨॥

ਇਕਿ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਸਾਕਤਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰ ॥
કોઈ પ્રભુથી વિમુખ ભ્રમમાં ભટકતા રહે છે અને ગુરુ વગર તેના માટે અજ્ઞાન રૂપી અંધારું બની રહે છે

ਧੁਰਿ ਹੋਵਨਾ ਸੁ ਹੋਇਆ ਕੋ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰ ॥੩॥
વિધાતાએ જે લખ્યું છે તે જ થયું છે અને કોઈ પણ તેને ટાળી શકતું નથી ॥૩॥

ਅਗਮ ਰੂਪੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਅਨਿਕ ਨਾਮ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુનું રૂપ અગમ્ય છે અને તેના અનેક અપાર નામ છે

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੇ ਜਨ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਉਰਿ ਧਾਰ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તે ભક્તજન ધન્ય તેમજ ખુશનસીબ છે જેમણે હરિ-નામને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરી લીધું છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ॥
તે રામનામને અમારું નમન છે

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਹੋਵਤ ਉਧਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું જાપ કરવા માત્ર થી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮਿਟਹਿ ਧੰਧ ॥
જેના સ્મરણથી મૂંઝવણ મટી જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਛੂਟਹਿ ਬੰਧ ॥
જેના સ્મરણથી બંધનોથી છુટકારો થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮੂਰਖ ਚਤੁਰ ॥
જેને યાદ કરવાથી મૂર્ખ પણ ચતુર બની જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕੁਲਹ ਉਧਰ ॥੧॥
જેનું મનન કરવાથી આખી વંશાવલીનો ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਭਉ ਦੁਖ ਹਰੈ ॥
જેના સ્મરણથી બધા ભય-દુઃખ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਪਦਾ ਟਰੈ ॥
જેની આરાધના કરવાથી મુશ્કેલી ટળી જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਮੁਚਤ ਪਾਪ ॥
જેના સ્મરણથી પાપ નાશ થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪ ॥੨॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ દુઃખ-સંતાપ લગતા નથી ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਰਿਦ ਬਿਗਾਸ ॥
જેના સ્મરણથી હૃદય પ્રફુલ્લિત થઈ જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਵਲਾ ਦਾਸਿ ॥
જેના સ્મરણથી ધનની દેવી લક્ષ્મી દાસી બની જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਨਿਧਿ ਨਿਧਾਨ ॥
જેના સ્મરણથી નવનિધિ ને કોષ મળી જાય છે

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਤਰੇ ਨਿਦਾਨ ॥੩॥
જેના સ્મરણથી જીવ સંસાર સમુદ્રથી તરી જાય છે ॥૩॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ॥
તે હરિ-નામ પતિત પાવન છે

ਕੋਟਿ ਭਗਤ ਉਧਾਰੁ ਕਰੀ ॥
જેને કરોડો ભક્તોનો ઉધ્ધાર કરી દીધો છે

ਹਰਿ ਦਾਸ ਦਾਸਾ ਦੀਨੁ ਸਰਨ ॥ ਨਾਨਕ ਮਾਥਾ ਸੰਤ ਚਰਨ ॥੪॥੨॥
મેં ગરીબે પણ હરિના દાસોના દાસની શરણ લીધી છે નાનકનું કહેવું છે કે અમારું માથું તો સંતજનોના ચરણોમાં જ રહે છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਐਸੋ ਸਹਾਈ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥
હે ભાઈ! હરિનું નામ એવું મદદગાર છે કે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ-સંગતિમાં તેનું ભજન કરવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੂਡਤ ਕਉ ਜੈਸੇ ਬੇੜੀ ਮਿਲਤ ॥
જેમ ડૂબી રહેલા મનુષ્યને નાવડી મળી જાય છે

ਬੁਝਤ ਦੀਪਕ ਮਿਲਤ ਤਿਲਤ ॥
ઓલવાય રહેલા દીવાને તેલ મળી જાય છે

ਜਲਤ ਅਗਨੀ ਮਿਲਤ ਨੀਰ ॥
જેમ અગ્નિમાં સળગી રહેલા મનુષ્યને પાણી મળી જાય છે

ਜੈਸੇ ਬਾਰਿਕ ਮੁਖਹਿ ਖੀਰ ॥੧॥
જેમ રોતા બાળકના મુખમાં દૂધ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜੈਸੇ ਰਣ ਮਹਿ ਸਖਾ ਭ੍ਰਾਤ ॥
જેમ યુદ્ધમાં ભાઈ સહાયક હોય છે

ਜੈਸੇ ਭੂਖੇ ਭੋਜਨ ਮਾਤ ॥
જેમ ભોજન ભૂખ્યા મનુષ્યની ભૂખને સમાપ્ત કરી દે છે

ਜੈਸੇ ਕਿਰਖਹਿ ਬਰਸ ਮੇਘ ॥
જેમ વાદળ વરસાદ કરીને પાકને બચાવી લે છે

ਜੈਸੇ ਪਾਲਨ ਸਰਨਿ ਸੇਂਘ ॥੨॥
જેમ સિંહ અથવા શક્તિશાળીની શરણમાં રક્ષા થઈ જાય છે ॥૨॥

ਗਰੁੜ ਮੁਖਿ ਨਹੀ ਸਰਪ ਤ੍ਰਾਸ ॥
જેના મુખમાં ગરુડ-મંત્ર હોય છે તેને સાપનો ભય રહેતો નથી

ਸੂਆ ਪਿੰਜਰਿ ਨਹੀ ਖਾਇ ਬਿਲਾਸੁ ॥
પાંજરામાં બેઠેલા પોપટને બિલાડી ખાઈ શકતી નથી

ਜੈਸੋ ਆਂਡੋ ਹਿਰਦੇ ਮਾਹਿ ॥
જેમ હૃદયમાં યાદ કરવાથી કોયલના ઈંડા ખરાબ થતા નથી

ਜੈਸੋ ਦਾਨੋ ਚਕੀ ਦਰਾਹਿ ॥੩॥
જેમ મિલની ખીલીથી લાગેલા દાણા દળી શકાતા નથી ॥૩॥

ਬਹੁਤੁ ਓਪਮਾ ਥੋਰ ਕਹੀ ॥
હરિ નામની ઉપાસના તો ઘણી છે પરંતુ મેં થોડી વર્ણન કરી છે

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਤੁਹੀ ॥
હે હરિ! તું જ અગમ્ય, અગોચર, અગાધ

ਊਚ ਮੂਚੌ ਬਹੁ ਅਪਾਰ ॥
હે પ્રભુ! અપરંપાર તેમજ સર્વોપરી છે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਨਕ ਤਰੇ ਸਾਰ ॥੪॥੩॥
નાનક કહે છે કે તને યાદ કરવાથી બધાનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਇਹੀ ਹਮਾਰੈ ਸਫਲ ਕਾਜ ॥ ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਲੇਹੁ ਨਿਵਾਜਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! આ જ અમારા કાર્ય સફળ કરવાવાળા છે પોતાના દાસ પર ઉપકાર કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਸੰਤਹ ਮਾਥ ਮੋਰ ॥
મારુ માથું સંતોના ચરણોમાં નમેલું રહે

ਨੈਨਿ ਦਰਸੁ ਪੇਖਉ ਨਿਸਿ ਭੋਰ ॥
મારી આંખ રાત-દિવસ તેના દર્શન કરે છે

ਹਸਤ ਹਮਰੇ ਸੰਤ ਟਹਲ ॥
મારા હાથ સંતોની સેવામાં લીન રહે છે

ਪ੍ਰਾਨ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸੰਤ ਬਹਲ ॥੧॥
પ્રાણ, મન તેમજ ધન બધું તેને અર્પણ છે ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
મારા મનમાં સંતોની સાથે પ્રેમ બની રહે

ਸੰਤ ਗੁਨ ਬਸਹਿ ਮੇਰੈ ਚੀਤਿ ॥
મારા મનમાં તેના ગુણ વસી જાય

ਸੰਤ ਆਗਿਆ ਮਨਹਿ ਮੀਠ ॥
સંતોની આજ્ઞા મારા મનને મધુર લાગે છે

ਮੇਰਾ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸੈ ਸੰਤ ਡੀਠ ॥੨॥
તેને જોઈને મારુ હૃદય-કમળ ખીલી જાય છે ॥૨॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸੁ ॥
મારો નિવાસ સંતોની સાથે હંમેશા બની રહે

ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੋਹਿ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸ ॥
અને મને તેની તીવ્ર લાલચ છે

ਸੰਤ ਬਚਨ ਮੇਰੇ ਮਨਹਿ ਮੰਤ ॥
સંતોના વચન જ મારા મનમાં મંત્ર છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ ਹੰਤ ॥੩॥
તેની કૃપાથી મારા વિકારો નાશ થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਏਹਾ ਨਿਧਾਨ ॥
સંતોનો સંગ જ મારો કોષ છે અને આ જ મુક્તિ મેળવવાની યુક્તિ છે

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਮੋਹਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! મને આ વરદાન આપો

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! કૃપા કરો

ਚਰਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰਿ ॥੪॥੪॥
તેથી સંતોના ચરણ મારા હૃદયમાં વસતા રહે ॥૪॥૪॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਸਭ ਕੈ ਸੰਗੀ ਨਾਹੀ ਦੂਰਿ ॥
પ્રભુ બધાની સાથે જ છે અને તે ક્યાંય દૂર જતું નથી

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધું કરવા-કરાવવાવાળા હંમેશા જ પ્રત્યક્ષ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਨਤ ਜੀਓ ਜਾਸੁ ਨਾਮੁ ॥
જેનું નામ સાંભળીને જીવન પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੁਖ ਬਿਨਸੇ ਸੁਖ ਕੀਓ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
દુઃખ નષ્ટ થઈ જાય છે અને સુખ શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਗਲ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
પરમાત્માનું નામ જ બધી નિધિઓ છે

ਮੁਨਿ ਜਨ ਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੇ ॥੧॥
મુનિજન તેની સેવામાં જ લીન રહે છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਘਰਿ ਸਗਲੇ ਸਮਾਹਿ ॥
જેના ઘરમાં બધા કોષ સમાયેલા છે

ਜਿਸ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨਾਹਿ ॥
જેના દરવાજાથી કોઈ પણ ખાલી હાથ આવતું નથી

ਜੀਅ ਜੰਤ੍ਰ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
જે બધા જીવનું પોષણ કરે છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੇਵਹੁ ਕਿਰਪਾਲ ॥੨॥
તેથી હંમેશા તે કૃપાનિધિ પરમાત્માની ઉપાસના કરો ॥૨॥

ਸਦਾ ਧਰਮੁ ਜਾ ਕੈ ਦੀਬਾਣਿ ॥
જેના દરબારમાં હંમેશા ધર્મ-ન્યાય થાય છે

ਬੇਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀ ਕਿਛੁ ਕਾਣਿ ॥
તે નચિંત છે, તેની પાસે કોઈ કમી નથી.

ਸਭ ਕਿਛੁ ਕਰਨਾ ਆਪਨ ਆਪਿ ॥
તે પોતે જ બધું જ કરવાવાળો છે

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਤਾ ਕਉ ਜਾਪਿ ॥੩॥
હે મન! તું તેનો જ જાપ કર ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰ ॥
હું સાધુ-સંગતિ પર બલિહાર જાઉં છું

ਜਾਸੁ ਮਿਲਿ ਹੋਵੈ ਉਧਾਰੁ ॥
જેને મળીને ઉદ્ધાર થઈ જાય છે

ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਮਨ ਤਨਹਿ ਰਾਤ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰੀ ਦਾਤਿ ॥੪॥੫॥
હે પ્રભુ! મન-તન હંમેશા નામની સાથે લીન રહે નાનકને એવું દાન આપો ॥૪॥૫॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ
માલી ગૌરા મહેલ ૫ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਸਮਰਥ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥
હું સમર્થ પ્રભુની શરણમાં આવી ગયો છું

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સર્વકર્તા એક પ્રભુ જ મારો પ્રાણ, શરીર, ધન તેમજ રાશિ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਜੀਵਣੈ ਕਾ ਮੂਲੁ ॥
તેને સ્મરણ કરવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે જ જીવનનું મૂળ છે

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤ ਠਾਈ ਸੂਖਮੋ ਅਸਥੂਲ ॥੧॥
તે નિરાકાર તેમજ સાકાર રૂપમાં સર્વત્ર આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਆਲ ਜਾਲ ਬਿਕਾਰ ਤਜਿ ਸਭਿ ਹਰਿ ਗੁਨਾ ਨਿਤਿ ਗਾਉ ॥
વ્યર્થના જંજાળ તેમજ વિકારોને ત્યજીને દરરોજ પ્રભુનું ગુણગાન કરો

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਨੁ ਮਾਂਗੈ ਦੇਹੁ ਅਪਨਾ ਨਾਉ ॥੨॥੧॥੬॥
નાનક બંને હાથ જોડીને પરમાત્માથી જ દાન માંગે છે કે મને પોતાનું નામ આપો ॥૨॥૧॥૬॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਸਮਰਥ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ॥
હે દેવાધિદેવ! તું બધું કરવામાં સમર્થ અને અપરંપાર છે

ਕਉਨੁ ਜਾਨੈ ਚਲਿਤ ਤੇਰੇ ਕਿਛੁ ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਪਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેરી અદભુત લીલાઓ કોઈ પણ જાણી શકતું નથી અને તારી મહિમાનો કોઈ છેડો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕ ਖਿਨਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਦਾ ਘੜਿ ਭੰਨਿ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
એક ક્ષણમાં ઉત્પન્ન કરવા તેમજ નષ્ટ કરવાવાળા રચયિતા પરમાત્મા જ છે અને તે જ દુનિયાને બનાવવા તેમજ નષ્ટ કરનાર છે

ਜੇਤ ਕੀਨ ਉਪਾਰਜਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਦਾਤਾਰ ॥੧॥
તેણે જેટલા પણ જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે તે દાતાર બધાને દાન આપે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਭ ਊਚ ਅਗਮ ਮੁਰਾਰ ॥
હે મહાન અપરંપાર પરમાત્મા! તારો દાસ તારી જ શરણમાં આવ્યો છે

ਕਢਿ ਲੇਹੁ ਭਉਜਲ ਬਿਖਮ ਤੇ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੨॥੨॥੭॥
તેને મુશ્કેલ સંસાર સમુદ્રથી કાઢી લો દાસ નાનક હંમેશા તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૨॥૭॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
માલી ગૌરા મહેલ ૫॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸਿ ਰਹੇ ਗੋਪਾਲ ॥
મારા તન-મનમાં પરમાત્મા જ વસી રહ્યા છે

ਦੀਨ ਬਾਂਧਵ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દીનબંધુ, ભક્તવત્સલ હંમેશા કૃપાનો ભંડાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਮਧਿ ਤੂਹੈ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે પરમાત્મા! સૃષ્ટિના પહેલા, અંત અને મધ્યમાં તું જ છે

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਗਲ ਮੰਡਲ ਏਕੁ ਸੁਆਮੀ ਸੋਇ ॥੧॥
ભૂત, વર્તમાન અને ભવિષ્યમાં તારા સિવાય બીજું કોઈ નથી એક સ્વામી જ આખા જગતમાં આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਕਰਨਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਨੇਤ੍ਰ ਦਰਸਨੁ ਰਸਨਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥
હું પોતાના કાનથી હરિ યશ સાંભળું, આંખથી તેના દર્શન કરું અને જીભથી હરિનું ગુણાનુવાદ કરું છું

ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਏ ਸਦਾ ਨਾਨਕੁ ਦੇਹੁ ਅਪਣਾ ਨਾਉ ॥੨॥੩॥੮॥੬॥੧੪॥
નાનક તારા પર હંમેશા બલિહાર જાય છે મને પોતાનું નામ આપો ॥૨॥૩॥૮॥૬॥૧૪॥

ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੀ
માલી ગૌરા વાણી ભગત નામદેવજીની

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਧਨਿ ਧੰਨਿ ਓ ਰਾਮ ਬੇਨੁ ਬਾਜੈ ॥
પ્રભુની વાગવાવાળી વાંસળી ધન્ય છે

ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਧੁਨਿ ਅਨਹਤ ਗਾਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી ખૂબ જ મધુર-મધુર અનાહત ધ્વનિ પ્રગટ થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਨਿ ਧਨਿ ਮੇਘਾ ਰੋਮਾਵਲੀ ॥
ઘેટાંની તે ઊન ધન્ય છે

ਧਨਿ ਧਨਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਓਢੈ ਕਾਂਬਲੀ ॥੧॥
તે ધાબળી ધન્ય છે જે શ્રી કૃષ્ણએ ઓઢી છે ॥૧॥

ਧਨਿ ਧਨਿ ਤੂ ਮਾਤਾ ਦੇਵਕੀ ॥
હે માતા દેવકી! તું ધન્ય છે

ਜਿਹ ਗ੍ਰਿਹ ਰਮਈਆ ਕਵਲਾਪਤੀ ॥੨॥
જેના ઘરમાં કમળાપતિ પ્રભુ થયા છે ॥૨॥

ਧਨਿ ਧਨਿ ਬਨ ਖੰਡ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨਾ ॥
વૃંદાવનનું તે જંગલ સ્થાન નસીબદાર છે

ਜਹ ਖੇਲੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨਾ ॥੩॥
જ્યાં શ્રી નારાયણ રમે છે ॥૩॥

ਬੇਨੁ ਬਜਾਵੈ ਗੋਧਨੁ ਚਰੈ ॥ ਨਾਮੇ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਆਨਦ ਕਰੈ ॥੪॥੧॥
તે વાંસળી વગાડે અને ગાયો ચરાવે છે નામદેવના સ્વામી આનંદ કરે છે ॥૪॥૧॥

ਮੇਰੋ ਬਾਪੁ ਮਾਧਉ ਤੂ ਧਨੁ ਕੇਸੌ ਸਾਂਵਲੀਓ ਬੀਠੁਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા પિતા માધવ! હે કેશવ! હે શ્યામ વિઠલ! તું ધન્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰ ਧਰੇ ਚਕ੍ਰ ਬੈਕੁੰਠ ਤੇ ਆਏ ਗਜ ਹਸਤੀ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਉਧਾਰੀਅਲੇ ॥
તું હાથમાં સુદર્શન ચક્ર ધારણ કરીને વૈકુંઠથી આવ્યો હતો અને તે મગરથી હાથીના પ્રાણોનો ઉધ્ધાર કર્યો હતો

ਦੁਹਸਾਸਨ ਕੀ ਸਭਾ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਅੰਬਰ ਲੇਤ ਉਬਾਰੀਅਲੇ ॥੧॥
દુઃશાસનની સભામાં દ્રૌપદીને નિર્વસ્ત્ર થવાથી તે જ બચાવી હતી ॥૧॥

ਗੋਤਮ ਨਾਰਿ ਅਹਲਿਆ ਤਾਰੀ ਪਾਵਨ ਕੇਤਕ ਤਾਰੀਅਲੇ ॥
તે જ ગૌતમ ઋષિની પત્ની અહલ્યાનો ઉધ્ધાર કર્યો હતો જે અભિશાપના કારણે પથ્થર બની ગઈ હતી તે કેટલાય પાપીઓના કલ્યાણ કરીને તેને પવિત્ર કર્યા

ਐਸਾ ਅਧਮੁ ਅਜਾਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਤਉ ਸਰਨਾਗਤਿ ਆਈਅਲੇ ॥੨॥੨॥
તેથી અધમ અને નિમ્ન જાતિવાળા નામદેવ તારી જ શરણમાં આવ્યા છે ॥૨॥૨॥

ਸਭੈ ਘਟ ਰਾਮੁ ਬੋਲੈ ਰਾਮਾ ਬੋਲੈ ॥
બધાના શરીરમાં રામ જ બોલે છે

ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਬੋਲੈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ સિવાય બીજું કોણ બોલે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕਲ ਮਾਟੀ ਕੁੰਜਰ ਚੀਟੀ ਭਾਜਨ ਹੈਂ ਬਹੁ ਨਾਨਾ ਰੇ ॥
માટી એક જ છે પરંતુ તે માટીથી હાથી તેમજ કીડી રૂપી અનેક પ્રકારના જીવ રૂપી વાસણ થયા છે

ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੀਟ ਪਤੰਗਮ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਸਮਾਨਾ ਰੇ ॥੧॥
વૃક્ષ, પર્વત, મનુષ્ય, પશુ-પક્ષી, કીડા-પતંગિયાઓ બધામાં રામ જ સમાયેલા છે ॥૧॥

ਏਕਲ ਚਿੰਤਾ ਰਾਖੁ ਅਨੰਤਾ ਅਉਰ ਤਜਹੁ ਸਭ ਆਸਾ ਰੇ ॥
અન્ય બધી આશા ત્યાગીને એક પરમાત્માનું જ ચિંતન કરો

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕੋ ਦਾਸਾ ਰੇ ॥੨॥੩॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે હવે તે કામ નિષ્કામ થઈ ગયું છે તેથી માલિક તેમજ દાસમાં કોઈ તફાવત નથી ॥૨॥૩॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
રાગ મારુ મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક॥

ਸਾਜਨ ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਕੀ ਹੋਇ ਰਹਾ ਸਦ ਧੂਰਿ ॥
પ્રભુ! હું હંમેશા તારા ચરણોની ધૂળ બની રહું

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਹਾਰੀਆ ਪੇਖਉ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે હું તારી શરણમાં હંમેશા તને પ્રત્યક્ષ જોઉં છું ॥૧॥

ਸਬਦ ॥
શબ્દ॥

ਪਿਛਹੁ ਰਾਤੀ ਸਦੜਾ ਨਾਮੁ ਖਸਮ ਕਾ ਲੇਹਿ ॥
જે લોકોને રાત્રીના પાછલા પ્રહરમાં આહાન થાય છે તે જ પરમાત્માનું નામ સ્મરણ કરે છે

ਖੇਮੇ ਛਤ੍ਰ ਸਰਾਇਚੇ ਦਿਸਨਿ ਰਥ ਪੀੜੇ ॥
તેના માટે છત્ર, તંબુ, બાજુની દીવાલ તેમજ સુસજ્જિત રથ દરેક સમયે તૈયાર રહે છે અર્થાત તેને જ યશ મળે છે

ਜਿਨੀ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਕਉ ਸਦਿ ਮਿਲੇ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! જેમણે તારા નામનું ચિંતન કર્યું છે તેને બોલાવીને તું પોતે જ આપી દે છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮੈ ਕਰਮਹੀਣ ਕੂੜਿਆਰ ॥
હે આદરણીય હરિ! તું ભાગ્યહીન તેમજ અસત્ય છે

ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇਰਾ ਅੰਧਾ ਭਰਮਿ ਭੂਲਾ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં તારું નામ પ્રાપ્ત કર્યું નથી મારુ આંધળું મન ભ્રમમાં જ ભટકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਦ ਕੀਤੇ ਦੁਖ ਪਰਫੁੜੇ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖੇ ਮਾਇ ॥
હે માતા! પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મ અનુસાર મેં જેટલા પણ માયાના સ્વાદ ચાખ્યા છે મારા દુઃખોમાં તેટલી જ વૃદ્ધિ થઈ ગઈ છે

ਸੁਖ ਥੋੜੇ ਦੁਖ ਅਗਲੇ ਦੂਖੇ ਦੂਖਿ ਵਿਹਾਇ ॥੨॥
મારા નસીબમાં સુખ થોડું છે પરંતુ દુઃખ વધારે છે મારુ જીવન દુઃખોમાં જ પસાર થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਵਿਛੁੜਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਵੀਛੁੜੈ ਮਿਲਿਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮੇਲੁ ॥
જે પરમાત્માથી અલગ થયેલા છે તેના માટે કયો વિયોગ તેનાથી વધારે દુઃખદાયક છે? જે તેનાથી મળેલા છે તેના માટે બીજો કયો મેળાપ બાકી રહી ગયો છે

ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਦੇਖਿਆ ਖੇਲੁ ॥੩॥
તે પરમાત્માની સ્તુતિ કરો જેણે આ જગત રૂપી રમત રચીને તેની સંભાળ કરી છે ॥૩॥

ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲਾਵੜਾ ਇਨਿ ਤਨਿ ਕੀਤੇ ਭੋਗ ॥
સંયોગથી જીવોનો મેળાપ થયો છે પરંતુ તેમણે સાંસારિક પદાર્થોનો જ ભોગ કર્યો

ਵਿਜੋਗੀ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜੇ ਨਾਨਕ ਭੀ ਸੰਜੋਗ ॥੪॥੧॥
હવે મેળાપ પછી વિયોગથી તેનાથી અલગ થઈ ગયો છે તેનો પાછો સંયોગ થઈ શકે છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਮਿਲਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪਿੰਡੁ ਕਮਾਇਆ ॥
માતા-પિતાના સંયોગથી શરીર બન્યું તો

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ તેમાં ભાગ્ય લખી દીધા

ਲਿਖੁ ਦਾਤਿ ਜੋਤਿ ਵਡਿਆਈ ॥
ભાગ્ય લેખ અને જીવનનું દાન પ્રભુની ઉદારતા હતી

ਮਿਲਿ ਮਾਇਆ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥੧॥
પરંતુ માયામાં લીન થઈને બધી સમજ જ ખોઈ દીધી છે ॥૧॥

ਮੂਰਖ ਮਨ ਕਾਹੇ ਕਰਸਹਿ ਮਾਣਾ ॥
હે મૂર્ખ! તું શા માટે અભિમાન કરી રહ્યો છે?

ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਖਸਮੈ ਭਾਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માની ઈચ્છા અનુસાર એકના એક દિવસે જગતમાંથી ચાલ્યું જવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਜਿ ਸਾਦ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
સ્વાદોને છોડવાથી જ આધ્યાત્મિક સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਘਰ ਛਡਣੇ ਰਹੈ ਨ ਕੋਈ ॥
કોઈ પણ જીવ હંમેશા માટે રહેતો નથી પરંતુ આ શરીર રૂપી ઘર છોડવું જ પડે છે

ਕਿਛੁ ਖਾਜੈ ਕਿਛੁ ਧਰਿ ਜਾਈਐ ॥
મનુષ્યએ પોતાનું થોડું ધન ખર્ચ કરી લેવું જોઈએ અને થોડું સાંભળીને અહીં જ રાખવું જોઈએ

ਜੇ ਬਾਹੁੜਿ ਦੁਨੀਆ ਆਈਐ ॥੨॥
જો તેને ફરી દુનિયામાં આવવું હોય તો ॥૨॥

ਸਜੁ ਕਾਇਆ ਪਟੁ ਹਢਾਏ ॥
મનુષ્ય પોતાના જીવનમાં શરીરને સુંદર બનાવીને રેશમી કપડાં ધારણ કરે છે

ਫੁਰਮਾਇਸਿ ਬਹੁਤੁ ਚਲਾਏ ॥
બીજા પર ખૂબ હુકમ ચલાવતો રહે છે

ਕਰਿ ਸੇਜ ਸੁਖਾਲੀ ਸੋਵੈ ॥
તે સુખદાયક પથારી બનાવીને તેના પર સુવે છે

ਹਥੀ ਪਉਦੀ ਕਾਹੇ ਰੋਵੈ ॥੩॥
જ્યારે તેના પ્રાણ યમદૂતોના હાથમાં આવી જાય છે ત્યારે શા માટે રોવે છે ॥૩॥

ਘਰ ਘੁੰਮਣਵਾਣੀ ਭਾਈ ॥
ઘરના ઝંઝટ તો ચક્રવાત સમાન છે

ਪਾਪ ਪਥਰ ਤਰਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! પાપ રૂપી પથ્થરોથી ભરેલી નાવડી દ્વારા સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાતું નથી

ਭਉ ਬੇੜਾ ਜੀਉ ਚੜਾਊ ॥
શ્રધ્ધા-ભક્તિ રૂપી નાવડીથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થવાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵੈ ਕਾਹੂ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! આ શ્રધ્ધા-ભક્તિ રૂપી નાવડી પરમાત્મા કોઈ દુર્લભને જ આપે છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧ ઘર ૧॥

ਕਰਣੀ ਕਾਗਦੁ ਮਨੁ ਮਸਵਾਣੀ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਦੁਇ ਲੇਖ ਪਏ ॥
આચરણ કાગળ તેમજ મન શાહીનો ખડીઓ છે અને સારું ખરાબ બંને પ્રકારના કર્મ તકદીરમાં લખેલા પડ્યા છે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਕਿਰਤੁ ਚਲਾਏ ਤਿਉ ਚਲੀਐ ਤਉ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਅੰਤੁ ਹਰੇ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! તારા ગુણોનો તો કોઈ અંત નથી જેવા-જેવા કાર્ય કરાવે છે ॥૧॥

ਚਿਤ ਚੇਤਸਿ ਕੀ ਨਹੀ ਬਾਵਰਿਆ ॥
હે મૂર્ખ મન! મનમાં પરમાત્માને યાદ શા માટે કરતો નથી?

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਲਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને ભુલવાથી તારા ગુણ ક્ષીણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਲੀ ਰੈਨਿ ਜਾਲੁ ਦਿਨੁ ਹੂਆ ਜੇਤੀ ਘੜੀ ਫਾਹੀ ਤੇਤੀ ॥
હે મન! તને ફસાવવા માટે રાત જાળી અને દિવસ જાળ બનેલું છે જેટલી ઘડીઓ છે તેટલી જ મુશ્કેલી છે

ਰਸਿ ਰਸਿ ਚੋਗ ਚੁਗਹਿ ਨਿਤ ਫਾਸਹਿ ਛੂਟਸਿ ਮੂੜੇ ਕਵਨ ਗੁਣੀ ॥੨॥
તું દરરોજ સ્વાદ લઈ લઈને વિષય-વિકાર રૂપી દાણા ચણતો રહે છે અને ફસાતો રહે છે હે મૂર્ખ! ક્યાં ગુણથી તારો છુટકારો થઈ શકે છે ॥૨॥

ਕਾਇਆ ਆਰਣੁ ਮਨੁ ਵਿਚਿ ਲੋਹਾ ਪੰਚ ਅਗਨਿ ਤਿਤੁ ਲਾਗਿ ਰਹੀ ॥
શરીર એક ભઠ્ઠી બનેલું છે જેમાં મન લોઢા સમાન છે અને વાસના, ક્રોધ, મોહ, લોભ અને અહંકાર રૂપી પંચાગ્નિ તેને સળગાવી રહી છે

ਕੋਇਲੇ ਪਾਪ ਪੜੇ ਤਿਸੁ ਊਪਰਿ ਮਨੁ ਜਲਿਆ ਸੰਨੑੀ ਚਿੰਤ ਭਈ ॥੩॥
પાપ રૂપી કોલસા તેની પર પડેલા છે આ મન સળગી રહ્યું છે અને તારી ચિંતા નેનો ચીપિયો બનેલી છે ॥૩॥

ਭਇਆ ਮਨੂਰੁ ਕੰਚਨੁ ਫਿਰਿ ਹੋਵੈ ਜੇ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਨੇਹਾ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો લોઢા રૂપી મન સોનુ થઈ શકે છે

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਓਹੁ ਦੇਵੈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਤ੍ਰਿਸਟਸਿ ਦੇਹਾ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! જો તે તને નામ અમૃત આપે તો તારા શરીરમાં રહેનાર મન સ્થિર થઈ શકે છે ॥૪॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਬਿਮਲ ਮਝਾਰਿ ਬਸਸਿ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਪਦਮਨਿ ਜਾਵਲ ਰੇ ॥
કમળનું ફૂલ તેમજ શેવાળ આ બંને જ સરોવરના નિર્મળ જળમાં રહે છે

ਪਦਮਨਿ ਜਾਵਲ ਜਲ ਰਸ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਦੋਖ ਨਹੀ ਰੇ ॥੧॥
કમળનું ફૂલ શેવાળ તેમજ અમૃતમય પાણી આ બંને ની સંગતિમાં રહે છે પરંતુ તેને તેની સંગતિ કરવાથી કોઈ દોષ લાગતો નથો ॥૧॥

ਦਾਦਰ ਤੂ ਕਬਹਿ ਨ ਜਾਨਸਿ ਰੇ ॥
હે દેડકા! તું ક્યારેય સમજતો નથી

ਭਖਸਿ ਸਿਬਾਲੁ ਬਸਸਿ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨ ਲਖਸਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું નિર્મળ પાણીમાં રહે છે પરંતુ શેવાળને ખાતો રહે છે તું અમૃત રૂપી પાણીના મહત્વને જાણતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਬਸੁ ਜਲ ਨਿਤ ਨ ਵਸਤ ਅਲੀਅਲ ਮੇਰ ਚਚਾ ਗੁਨ ਰੇ ॥
ભલે તું દરરોજ પાણીમાં જ રહે છે ભમરો પાણીમાં રહેતો નથી પરંતુ તે ફૂલનો રસ ઉપરથી ચુસતો રહે છે

ਚੰਦ ਕੁਮੁਦਨੀ ਦੂਰਹੁ ਨਿਵਸਸਿ ਅਨਭਉ ਕਾਰਨਿ ਰੇ ॥੨॥
પોતાના મનના જ્ઞાનને કારણે રાતરાણી ચંદ્રને જોઈને પોતાનું માથું નમાવી દે છે ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੁ ਦੂਧਿ ਮਧੁ ਸੰਚਸਿ ਤੂ ਬਨ ਚਾਤੁਰ ਰੇ ॥
હે દેડકા! તું બુદ્ધિમાન બની જ તને જ્ઞાન નથી કે ખાંડ, દૂધ તેમજ મધ થી મધુર અમૃતમયી રસ પદાર્થ બની જાય છે

ਅਪਨਾ ਆਪੁ ਤੂ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਸਿ ਪਿਸਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਉ ਰੇ ॥੩॥
જેમ આંચળને ચોંટીને જળો દૂધને બદલે લોહી ચૂસે છે, તેમ તમે પણ કાદવની ગંદકી ખાવાનો તમારો સ્વભાવ ક્યારેય છોડશો નહીં.॥૩॥

ਪੰਡਿਤ ਸੰਗਿ ਵਸਹਿ ਜਨ ਮੂਰਖ ਆਗਮ ਸਾਸ ਸੁਨੇ ॥
જેમ મનુષ્ય વિદ્વાન પંડિતોથી વેદ-શાસ્ત્ર સાંભળે છે પરંતુ શિક્ષાને ગ્રહણ ન કરવાના કારણે તો પણ તે જ્ઞાનહીન જ બની રહે છે

ਅਪਨਾ ਆਪੁ ਤੂ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਸਿ ਸੁਆਨ ਪੂਛਿ ਜਿਉ ਰੇ ॥੪॥
જેમ કૂતરાની પૂંછડી હંમેશા વાંકી જ રહે છે તેમ જ તું પણ પોતાનો સ્વભાવ છોડતો નથી ॥૪॥

ਇਕਿ ਪਾਖੰਡੀ ਨਾਮਿ ਨ ਰਾਚਹਿ ਇਕਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਰੇ ॥
પાખંડી લોકો પરમાત્માનું નામ જપતા નથી પરંતુ ભક્તજન પરમાત્માના ચરણોમાં જ લીન રહે છે

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਵਸਿ ਨਾਨਕ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਰੇ ॥੫॥੪॥
હે નાનક! પ્રત્યેક જીવ પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મોનું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે પરંતુ પોતાની જીભથી હરિ-નામનો જાપ કરતા રહે છે ॥૫॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਲੋਕੁ ॥
શ્લોક

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਅਸੰਖ ਹੋਹਿ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਮਨੁ ਲਾਗ ॥
પરમાત્માના ચરણોમાં મન લગાડવાથી અસંખ્ય પાપી જીવ પાવન થઈ ગયા છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ અડસઠ તીર્થનાં પુણ્ય-ફળ સમાન છે જેનું ઉત્તમ ભાગ્ય છે તેને જ આ મળે છે ॥૧॥

ਸਬਦੁ ॥
શબ્દ॥

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਗਰਬਿ ਗਹੇਲੀ ॥
હે અભિમાની સખી

ਸੁਣਿ ਸਹ ਕੀ ਇਕ ਬਾਤ ਸੁਹੇਲੀ ॥੧॥
માલિકની સુખદાયક વાત સાંભળ ॥૧॥

ਜੋ ਮੈ ਬੇਦਨ ਸਾ ਕਿਸੁ ਆਖਾ ਮਾਈ ॥
હે માતા! પોતાના મનની વેદના હું કોને કહીને સાંભળવું

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਉ ਨ ਰਹੈ ਕੈਸੇ ਰਾਖਾ ਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ વગર હું રહી શકતી નથી પછી આ પ્રાણોને કેવી રીતે બચાવું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਉ ਦੋਹਾਗਣਿ ਖਰੀ ਰੰਞਾਣੀ ॥
હું કમનસીબ જીવ-સ્ત્રી ખૂબ દુઃખી છું

ਗਇਆ ਸੁ ਜੋਬਨੁ ਧਨ ਪਛੁਤਾਣੀ ॥੨॥
જ્યારે જીવ સ્ત્રીની જુવાની વીતી જાય છે તો તેને ખબૂ પસ્તાવો થાય છે ॥૨॥

ਤੂ ਦਾਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਿਰਿ ਮੇਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું મારો ચતુર માલિક છે હું તારો સેવક છું

ਖਿਜਮਤਿ ਕਰੀ ਜਨੁ ਬੰਦਾ ਤੇਰਾ ॥੩॥
તેથી તારી જ સેવા કરું છું ॥૩॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਅੰਦੇਸਾ ਏਹੀ ॥
નાનક કહે છે કે મને આ એક જ ચિંતા છે કે

ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਕੈਸੇ ਰਵਉ ਸਨੇਹੀ ॥੪॥੫॥
પ્રભુ દર્શન વગર કેવી રીતે આનંદ પ્રાપ્ત કરું ॥૪॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਮੁਲ ਖਰੀਦੀ ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਮੇਰਾ ਨਾਉ ਸਭਾਗਾ ॥
હું કિંમત ચૂકવીને ખરીદેલ માલિકનો સેવક ગુલામ છું અને મારુ નામ ભાગ્યવાન પડી ગયું છે

ਗੁਰ ਕੀ ਬਚਨੀ ਹਾਟਿ ਬਿਕਾਨਾ ਜਿਤੁ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਲਾਗਾ ॥੧॥
હું ગુરુના વચનથી દુકાન પર વેચેલો છું જ્યાં મને લગાવ્યો છે હું ત્યાં જ લાગેલો છું ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਲਾਲੇ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥
તારા સેવકને કોઈ ચતુરાઈ આવડતી નથી

ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારાથી માલિકના હુકમનું પાલન પણ સારી રીતે થતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾ ਲਾਲੀ ਪਿਉ ਲਾਲਾ ਮੇਰਾ ਹਉ ਲਾਲੇ ਕਾ ਜਾਇਆ ॥
મારી માતા તારી દાસી છે મારા પિતા પણ તારો દાસ છે અને હું દાસોની સંતાન છું

ਲਾਲੀ ਨਾਚੈ ਲਾਲਾ ਗਾਵੈ ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਤੇਰੀ ਰਾਇਆ ॥੨॥
હે માલિક! દાસ-દાસી બનીને મારા માતા-પિતા તારી રહ્યા અને હવે હું પણ તારી જ ભક્તિ કરું છું ॥૨॥

ਪੀਅਹਿ ਤ ਪਾਣੀ ਆਣੀ ਮੀਰਾ ਖਾਹਿ ਤ ਪੀਸਣ ਜਾਉ ॥
હે સ્વામી! જો તને તરસ લાગી હોય તો હું તારા પીવા માટે પાણી લઈને આવું જો કંઈ ખાવું હોય તો તારા માટે અનાજ પીસવા માટે લઈ આવું

ਪਖਾ ਫੇਰੀ ਪੈਰ ਮਲੋਵਾ ਜਪਤ ਰਹਾ ਤੇਰਾ ਨਾਉ ॥੩॥
હું તને હવા નાખતો રહું તારા પગ ઘસતો રહું અને તારું જ નામ જપતો રહું ॥૩॥

ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ਨਾਨਕੁ ਲਾਲਾ ਬਖਸਿਹਿ ਤੁਧੁ ਵਡਿਆਈ ॥
નાનક કહે છે કે હે માલિક! આમ છતાં પણ હું તારો કૃતજ્ સેવક છું જો તું ક્ષમાદાન કરી દે તો આ તારી મહાનતા છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤਾ ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥੪॥੬॥
યુગ-યુગાંતરથી માત્ર તું જ દયાળુ દાતા છે તારા વગર મુક્તિ મળી શકતી નથી ॥૪॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਕੋਈ ਆਖੈ ਭੂਤਨਾ ਕੋ ਕਹੈ ਬੇਤਾਲਾ ॥
કોઈ ભૂત કહે છે તો કોઈ મને રાક્ષસ કહે છે

ਕੋਈ ਆਖੈ ਆਦਮੀ ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ ॥੧॥
પરંતુ કોઈ કહે છે કે આ મનુષ્ય તો બિચારો નાનક જ છે ॥૧॥

ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ਸਾਹ ਕਾ ਨਾਨਕੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
પરંતુ સત્ય તો આ છે કે પાગલ નાનક પોતાના માલિકનો દીવાનો થઇ ગયો છે

ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તો પ્રભુ સિવાય બીજા કોઈને જાણતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤਉ ਦੇਵਾਨਾ ਜਾਨੀਐ ਜਾ ਭੈ ਦੇਵਾਨਾ ਹੋਇ ॥
વાસ્તવમાં તેને જ દીવાનો સમજવો જોઈએ જે પરમાત્માની ભક્તિ-ભયમાં દીવાનો થઇ જાય

ਏਕੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥੨॥
તે પરમાત્માની અતિરિક્ત બીજા કોઈને ન જાણો ॥૨॥

ਤਉ ਦੇਵਾਨਾ ਜਾਨੀਐ ਜਾ ਏਕਾ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
દીવાનો તો તેને જ સમજો જે એક જ કામ કરે છે

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਖਸਮ ਕਾ ਦੂਜੀ ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਕਾਇ ॥੩॥
પોતાના માલિકના હુકમને ઓળખતા હોય બીજી કોઈ ચતુરાઈ ન હોય ॥૩॥

ਤਉ ਦੇਵਾਨਾ ਜਾਨੀਐ ਜਾ ਸਾਹਿਬ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
કોઈને ત્યારેજ દીવાનો સમજવો જોઈએ જે માલિકનો પ્રેમ હૃદયમાં ધારણ કરે

ਮੰਦਾ ਜਾਣੈ ਆਪ ਕਉ ਅਵਰੁ ਭਲਾ ਸੰਸਾਰੁ ॥੪॥੭॥
તે પોતાને ખરાબ સમજતો હોય અને સંસારને સારો સમજતો હોય ॥૪॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਇਹੁ ਧਨੁ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
આ નામ રૂપી ધન સર્વવ્યાપી છે

ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਹਿ ਸਿ ਜਾਣਹਿ ਦੂਰਿ ॥੧॥
પરંતુ સ્વેચ્છાચારી જીવ દરેક જગ્યાએ ભટકીને તેને દૂર સમજે છે ॥૧॥

ਸੋ ਧਨੁ ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਹਮਾਰੈ ॥
નામ રૂપી ધન પદાર્થ અમારા હ્રદયમાં જ હાજર છે

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਿਸੈ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! આ ધન જેને તું આપે છે તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨ ਇਹੁ ਧਨੁ ਜਲੈ ਨ ਤਸਕਰੁ ਲੈ ਜਾਇ ॥
આ ધન ન તો અગ્નિમાં સળગે છે અને ન તો ચોર તેને ચોરીને લઈ જાય શકે છે

ਨ ਇਹੁ ਧਨੁ ਡੂਬੈ ਨ ਇਸੁ ਧਨ ਕਉ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੨॥
ન આ ધન પાણીમાં ડૂબે છે અને ન તો આ ધન વાળાને કોઈ દંડ મળે છે ॥૨॥

ਇਸੁ ਧਨ ਕੀ ਦੇਖਹੁ ਵਡਿਆਈ ॥
આ નામ-ધનની કીર્તિ જોવો

ਸਹਜੇ ਮਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਈ ॥੩॥
આ ધનવાળાના રાત-દિવસ આધ્યાત્મિક મસ્તીમાં જ પસાર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਇਕ ਬਾਤ ਅਨੂਪ ਸੁਨਹੁ ਨਰ ਭਾਈ ॥
હે જિજ્ઞાસુઓ! એક અનુપ વાત સાંભળો

ਇਸੁ ਧਨ ਬਿਨੁ ਕਹਹੁ ਕਿਨੈ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥
આ ધન વગર કોણે પરમગતિ પ્રાપ્ત કરી છે? ॥૪॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਅਕਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਏ ॥
નાનક અકથનીય પરમાત્માની કથા સાંભળતા કહે છે કે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਇਹੁ ਧਨੁ ਪਾਏ ॥੫॥੮॥
જેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે તેને આ ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥ ૫॥૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸੁਰ ਸਰੁ ਸੋਸਿ ਲੈ ਸੋਮ ਸਰੁ ਪੋਖਿ ਲੈ ਜੁਗਤਿ ਕਰਿ ਮਰਤੁ ਸੁ ਸਨਬੰਧੁ ਕੀਜੈ ॥
હે યોગી! તું ક્રોધિત સ્વભાવને દૂર કર શાંત સ્વભાવને પોતાની અંદર વધારી દે શ્વાસ-શ્વાસમાં નામ જપવાવાળા જીવનની સાચી રીત બનાવ

ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਸਿਉ ਜੁਗਤਿ ਮਨੁ ਰਾਖੀਐ ਉਡੈ ਨਹ ਹੰਸੁ ਨਹ ਕੰਧੁ ਛੀਜੈ ॥੧॥
ચંચળ માછલીની જેમ આવી યુક્તિથી જો મનને સ્થિર રાખવામાં આવે તો પછી આ આત્મા ભટકતી નથી અને ન તો આ શરીર રૂપી દીવાલ તૂટી પડે છે ॥૧॥

ਮੂੜੇ ਕਾਇਚੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾ ॥
હે મૂર્ખ! શા માટે ભ્રમમાં ભટકી રહ્યો છે?

ਨਹ ਚੀਨਿਆ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમાનંદ નિર્લિપ્ત પરમાત્માની ઓળખાણ કરી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਜਰ ਗਹੁ ਜਾਰਿ ਲੈ ਅਮਰ ਗਹੁ ਮਾਰਿ ਲੈ ਭ੍ਰਾਤਿ ਤਜਿ ਛੋਡਿ ਤਉ ਅਪਿਉ ਪੀਜੈ ॥
હે યોગી! જો કામાદિક વિકારોને સળગાવી દો મોહ-માયાને સમાપ્ત કરી દો ભ્રમ છોડીને નામામૃત પીવો.

ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਸਿਉ ਜੁਗਤਿ ਮਨੁ ਰਾਖੀਐ ਉਡੈ ਨਹ ਹੰਸੁ ਨਹ ਕੰਧੁ ਛੀਜੈ ॥੨॥
ચંચળ માછલી જેવી યુક્તિ થી જો મનને નિયંત્રણમાં કરવામાં આવે તો આવાગમન છૂટી જાય છે ન તો આત્મા ભટકે છે અને ન તો શરીર રૂપી દીવાલ તૂટી પડે છે ॥૨॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਜਨੋ ਰਵੈ ਜੇ ਹਰਿ ਮਨੋ ਮਨ ਪਵਨ ਸਿਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે ભક્તજનો, એકાગ્રચિત થઈને હરિનું સ્મરણ કરો અને હરિનામ અમૃતનું સેવન કરો

ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਸਿਉ ਜੁਗਤਿ ਮਨੁ ਰਾਖੀਐ ਉਡੈ ਨਹ ਹੰਸੁ ਨਹ ਕੰਧੁ ਛੀਜੈ ॥੩॥੯॥
આ રીતે ચંચળ માછલી જેવી યુક્તિથી મનને નિયંત્રણ કરવામાં આવે તો આત્મા ભટકતી નથી અને ન તો શરીરરુપી દિવાલ તૂટી પડે છે.॥૩॥૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਮਾਇਆ ਮੁਈ ਨ ਮਨੁ ਮੁਆ ਸਰੁ ਲਹਰੀ ਮੈ ਮਤੁ ॥
ન માયાનો લોભ સમાપ્ત થયો ન મનની લાલચ નો અંત થયો.હૃદય રૂપી સરોવર માયા-મોહ રૂપી જળ તરંગોથી ભરપૂર હોય છે અને આ મન માયાના મોહ રૂપી નશામાં મસ્ત બની રહે છે.

ਬੋਹਿਥੁ ਜਲ ਸਿਰਿ ਤਰਿ ਟਿਕੈ ਸਾਚਾ ਵਖਰੁ ਜਿਤੁ ॥
જે મનમાં સત્ય-નામ રૂપી સોદો ભરેલો હોય છે તે મન રૂપી જહાજ હૃદય રૂપી સરોવરના પાણીમાં પહોંચીને પ્રભુ-ચરણમાં ટકી જાય છે

ਮਾਣਕੁ ਮਨ ਮਹਿ ਮਨੁ ਮਾਰਸੀ ਸਚਿ ਨ ਲਾਗੈ ਕਤੁ ॥
જે મનમાં નામ રૂપી માણેક હોય છે, તે મનને વશીભૂત કરી લે છે, પરંતુ સત્યમાં લીન પાવન મનને કોઈ દોષ લાગતો નથી.

ਰਾਜਾ ਤਖਤਿ ਟਿਕੈ ਗੁਣੀ ਭੈ ਪੰਚਾਇਣ ਰਤੁ ॥੧॥
શુભ ગુણોવાળા મનરૂપી રાજા સ્થિર થઈને સિંહાસન પર બિરાજમાન થઈ જાય છે અને સત્યના ડરમાં મગ્ન રહે છે.॥૧॥

ਬਾਬਾ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਦੂਰਿ ਨ ਦੇਖੁ ॥
હે બાબા! સાચા પરમાત્માને દૂર ન સમજો

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਜਗਜੀਵਨਾ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸਾਚਾ ਲੇਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા જીવોમાં જગના જીવન પ્રભુની જ જ્યોતિ હાજર હોય છે અને બધાના માથા પર નસીબના સાચા લેખ લખી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸੰਕਰੁ ਇੰਦੁ ਤਪੈ ਭੇਖਾਰੀ ॥
બ્રહ્મા,વિષ્ણુ, ઋષિ- મુનિ, શિવશંકર, દેવરાજ ઇન્દ્ર,તપસ્વી અને ભિખારી,

ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸੋਹੈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਆਕੀ ਮਰਹਿ ਅਫਾਰੀ ॥
જે પણ પરમાત્માના આદેશોનું પાલન કરે છે, તે સાચા દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે, પરંતુ ઘમંડી વિમુખ જીવ આવાગમનમાં જ પડી રહે છે.

ਜੰਗਮ ਜੋਧ ਜਤੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਵੀਚਾਰੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આ વિચાર કર્યો છે કે જંગમ સાધુ, યોદ્ધા, બ્રહ્મચારી, સંન્યાસી વગેરે

ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਫਲੁ ਕਬਹੁ ਨ ਪਾਵਸਿ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥੨॥
કોઈ પણ સેવા વગર પ્રાપ્ત ફળ કરતા નથી, તેથી સેવા જ ઉત્તમ કર્મ છે. ॥૨॥

ਨਿਧਨਿਆ ਧਨੁ ਨਿਗੁਰਿਆ ਗੁਰੁ ਨਿੰਮਾਣਿਆ ਤੂ ਮਾਣੁ ॥
હે હરિ! તમે ગરીબોની સંપત્તિ છો, ગુરુવિનાના ના ગુરુ છો અને અપમાનિતનું સન્માન છો.

ਅੰਧੁਲੈ ਮਾਣਕੁ ਗੁਰੁ ਪਕੜਿਆ ਨਿਤਾਣਿਆ ਤੂ ਤਾਣੁ ॥
હે હરિ! તું જ નબળાઓની તાકાત છો, મેં જ્ઞાનહીને માણેક રૂપી ગુરુનો પાલવ પકડી લીધો છે

ਹੋਮ ਜਪਾ ਨਹੀ ਜਾਣਿਆ ਗੁਰਮਤੀ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣੁ ॥
હે ભાઈ! મેં હોમ, જપ- તપને સમજ્યા જ નથી પરંતુ ગુરુના મત અનુસાર સત્યને ઓળખી લીધું છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਦਰਿ ਢੋਈ ਝੂਠਾ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥੩॥
પરમાત્માના નામ વગર કોઈને પણ તેના દરવાજા પર સહારો મળતો નથી, અસત્ય મનુષ્ય જન્મ -મરણના ચક્રમાં જ પડી રહે છે. ॥૩॥

ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੀਐ ਸਾਚੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ ॥
સાચા નામની પ્રશંસા કરો, કારણ કે માત્ર સત્યથી જ મનને તૃપ્તિ થાય છે.

ਗਿਆਨ ਰਤਨਿ ਮਨੁ ਮਾਜੀਐ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮੈਲਾ ਹੋਇ ॥
જ્ઞાન રત્નથી મનને સાફ કરવાથી બીજીવાર ગંદુ થતું નથી

ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਬ ਲਗੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જ્યાં સુધી મનમાં પરમાત્મા વસી રહે છે, ત્યાં સુધી કોઈ વિધ્ન ઉત્પન્ન થતા નથી

ਨਾਨਕ ਸਿਰੁ ਦੇ ਛੁਟੀਐ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! જેનું મન અને શરીર માત્ર સત્ય છે, તેણે બધું કુરબાન કરીને મોક્ષ મેળવ્યો હોત. ॥૪॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਜੋਗੀ ਜੁਗਤਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਤਾ ਕੈ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਤੀ ॥
જે યોગીનું યોગ-યુક્તિ પરમાત્માનું નિર્મળ નામ છે, તેના મનમાં અહમ રૂપી ગંદકી થોડી પણ રહેતી નથી

ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਥੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸੰਗੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਗਤਿ ਬੀਤੀ ॥੧॥
હંમેશા સત્ય પ્રિય પ્રભુ જેની આજુ-બાજુ છે તેના જન્મ-મરણની ગતિ મટી થઈ ગઈ છે. ॥૧॥

ਗੁਸਾਈ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਨਾਮੁ ਕੈਸੇ ਜਾਤੀ ॥
હે હરિ! તારું નામ કેવું છે, એની કેમ ઓળખ થાય છે,

ਜਾ ਤਉ ਭੀਤਰਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵਹਿ ਪੂਛਉ ਬਾਤ ਨਿਰੰਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તમે મને દસ દરવાજાના મહેલમાં બોલવી લે તો તને મળવાની વાત પૂછી લઉ ॥૧॥વિરામ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਇਸਨਾਨੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਪੂਜੇ ਪਾਤੀ ॥
સાચો બ્રાહ્મણ એ જ છે,જે બ્રહ્મ જ્ઞાન રૂપી તીર્થમા સ્નાન કરે છે અને હરિ ગુણગાન રૂપી ફૂલોથી પૂજા-અર્ચના કરે છે.

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਏਕੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਏਕਾ ਜੋਤੀ ॥੨॥
પરમાત્મા એક છે, એક તેના નામનું અસ્તિત્વ છે અને ત્રણેય લોકોમાં તેની જ જ્યોતિનો ફેલાવો છે ॥૨॥

ਜਿਹਵਾ ਡੰਡੀ ਇਹੁ ਘਟੁ ਛਾਬਾ ਤੋਲਉ ਨਾਮੁ ਅਜਾਚੀ ॥
આ જીભ ત્રાજવાની લાકડી છે, આ હૃદય ત્રાજવાનું સંતુલન છે, તેમાં અતુલ નામનું વજન કરો, એટલે કે હૃદયમાં પ્રભુનું ભજન કરો.

ਏਕੋ ਹਾਟੁ ਸਾਹੁ ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਵਣਜਾਰੇ ਇਕ ਭਾਤੀ ॥੩॥
એક પરમાત્મા બધાના માલિક છે, જેની સંસાર રૂપી દુકાન છે રાવ એક પ્રકારનો જીવ નામનો વ્યાપારી છે ॥૩॥

ਦੋਵੈ ਸਿਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਬੇੜੇ ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਜੀਅਹੁ ਰਹੈ ਨਿਭਰਾਤੀ ॥
લોક-પરલોક બંને સ્થાનોમાં સદ્ગુરુ જ જીવોના કર્મોનું નિવારણ કરે છે આ હકીકતને તે જ સમજે છે જે ભ્રમ રહિત થઈને એક પ્રભુમાં ધ્યાન લગાવે છે

ਸਬਦੁ ਵਸਾਏ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ਸਦਾ ਸੇਵਕੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥੪॥
તે શબ્દને પોતાના મનમાં વસાવી છે ભ્રમને દૂર કરીને દિવસ-રાત પ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહે છે ॥૪॥

ઊપરિ ગગનુ ગગન પરિ ગોરખુ તા કા અગમુ ગુરૂ પુનિ વાસી ॥
પૃથ્વી ઉપર આકાશ છે, તે આકાશ પર પ્રભુ રહે કરે છે, પરંતુ આ સ્થાન અગમ્ય છે અને ગુરુ ફરીથી જીવોને તે સ્થાનના રહેવાસી બનાવે છે.

ગુર બચની બાહરિ ઘરિ એકો નાનકુ ભઇઆ ઉદાસી ॥૫॥૧૧॥
હે નાનક! ગુરુના વચનથી આ જ્ઞાન થઈ જાય છે કે શરીર રૂપી ઘર તેમજ બહાર જગતમાં પરમાત્મા જ હાજર છે આ જ્ઞાનથી જીવ નિર્લિપ્ત થઈ જાય છે ॥૫॥૧૧॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੫
રાગ મારુ મહેલ ૧ ધર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਾਗੈ ਨੀਦ ਨ ਸੋਵੈ ॥
તે રાત-દિવસ જાગતો રહે છે તેને ઊંઘ આવતી નથી

ਸੋ ਜਾਣੈ ਜਿਸੁ ਵੇਦਨ ਹੋਵੈ ॥
જેને વેદના હોય છે તે જ જાણે છે

ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਕਾਨ ਲਗੇ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਵੈਦੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥
જેના શરીરમાં પ્રેમના તીર લાગેલા હોય તેની સારવાર વૈદ્ય શું કરું શકે છે? ॥૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਸਾਚਾ ਸਿਫਤੀ ਲਾਏ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੇ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਏ ॥
પરમાત્મા જેને સ્તુતિ ગાવામાં લગાવે છે કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખને જ આ સત્યની સમજ આપે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਸਾਰ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਜਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે અમૃતનો વ્યાપારી હોય છે તે જ અમૃતનું મહત્વ સમજે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਿਰ ਸੇਤੀ ਧਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਰਚਾਏ ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਥਾ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જેમ પત્ની પોતાના પતિને પ્રેમ કરે છે તેમજ જો ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુમાં મન લગાડાય તો

ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਧਨ ਖਰੀ ਸੁਹੇਲੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ ਜੀਉ ॥੨॥
જીવ રૂપી સ્ત્રી આધ્યાત્મિક જ થઈ જાય છે અને તેની તૃષ્ણાની તરસ મટી જાય છે ॥૨॥

ਸਹਸਾ ਤੋੜੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જીવ રૂપી સ્ત્રી પોતાના સંશય તેમજ ભ્રમ દૂર કરી દે છે

ਸਹਜੇ ਸਿਫਤੀ ਧਣਖੁ ਚੜਾਏ ॥
અને સરળ જ પરમાત્માની સ્તુતિનું તીર હ્રદય રૂપી ધનુષ પર ચઢાવે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਸੁੰਦਰਿ ਜੋਗਾਧਾਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનને મારીને અહંકારને સમાપ્ત કરી દે છે આ રીતે તે સુંદર પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૩॥

ਹਉਮੈ ਜਲਿਆ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
અહંકારની અગ્નિમાં સળગીને જે વ્યક્તિ મનથી પરમાત્માને ભુલાવી દે છે

ਜਮ ਪੁਰਿ ਵਜਹਿ ਖੜਗ ਕਰਾਰੇ ॥
તે યમપુરીમાં તલવારના ભીષણ દંડને પાત્ર બને છે

ਅਬ ਕੈ ਕਹਿਐ ਨਾਮੁ ਨ ਮਿਲਈ ਤੂ ਸਹੁ ਜੀਅੜੇ ਭਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥
હે જીવ! હવે હરિ-નામ માંગવાથી પણ મળશે નહીં તારે ભારી દંડ ભોગવવો પડશે ॥૪॥

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਪਵਹਿ ਖਿਆਲੀ ॥
જે મોહ-માયાના વિચારોમાં પ્રવૃત રહેશે

ਜਮ ਪੁਰਿ ਫਾਸਹਿਗਾ ਜਮ ਜਾਲੀ ॥
તે યમપુરીમાં યમ જાળમાં ફસાઈ જશે

ਹੇਤ ਕੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜਿ ਨ ਸਾਕਹਿ ਤਾ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ ਜੀਉ ॥੫॥
જે મોહ-માયાના બંધનોને તોડી શકતા નથી તેને યમ નષ્ટ કરે છે ॥૫॥

ਨਾ ਹਉ ਕਰਤਾ ਨਾ ਮੈ ਕੀਆ ॥
ન હું હવે કંઈ કરું છું અને ન તો પહેલા કંઈ કર્યું હતું

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
આ નામ અમૃત સદ્દગુરુએ કૃપા કરીને મને આપ્યું છે

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤਿਸੈ ਕਿਆ ਚਾਰਾ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੬॥੧॥੧੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! જેને તું આપે છે તેને બીજા પ્રયત્ન કરવાની કોઈ જરૂર નથી
તેથી હું તારી શરણમાં આવ્યો છું ॥૬॥૧॥૧૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧
મારુ મહેલ ૩ ઘર ૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਹ ਬੈਸਾਲਹਿ ਤਹ ਬੈਸਾ ਸੁਆਮੀ ਜਹ ਭੇਜਹਿ ਤਹ ਜਾਵਾ ॥
હે સ્વામી!તું જ્યાં મને બેસાડે છે હું ત્યાં જ બેસું છું અને જ્યાં મોકલે છે ત્યાં જ જાઉં છું

ਸਭ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਸਭੇ ਪਵਿਤੁ ਹਹਿ ਥਾਵਾ ॥੧॥
આ વિશ્વ રૂપી આખી નગરીનો એક તું જ રાજા છે અને બધા સ્થાન પાવન છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਦੇਹਿ ਵਸਾ ਸਚ ਗਾਵਾ ॥
હે હરિ!મને આવી સુસંગતિમાં વસાવી દો

ਜਾ ਤੇ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સત્યનું સ્તુતિગાન કરું છું જેનાથી હું આધ્યાત્મિક જ સમાય જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਛੁ ਆਪਸ ਤੇ ਜਾਨਿਆ ਏਈ ਸਗਲ ਵਿਕਾਰਾ ॥
સારું-ખરાબ જે કાંઈ કર્મ હોય છે તેના કર્તા હું પોતાને માનું છું આ અહમ જ બધા પાપોનું કારણ છે

ਇਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ ਖਸਮ ਕਾ ਹੋਆ ਵਰਤੈ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥੨॥
પરમાત્માના હુકમથી જ આખા સંસારમાં બધું થઈ રહ્યું છે ॥૨॥

ਇੰਦ੍ਰੀ ਧਾਤੁ ਸਬਲ ਕਹੀਅਤ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਿਸ ਤੇ ਹੋਈ ॥
આ કામ-ઇન્દ્રિય રૂપી વિકારને ખુબ પ્રબળ કહેવામાં આવે છે પરંતુ આ ઇન્દ્રિય શેમાંથી ઉત્પન્ન થઈ છે?

ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੈ ਸਭਿ ਕਰਤਾ ਐਸਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੩॥
પરમાત્મા પોતે જ આખી લીલા કરે છે પરંતુ આ તથ્યને કોઈ દુર્લભ જ સમજે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਦੁਬਿਧਾ ਤਦੇ ਬਿਨਾਸੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ્યારે પરમાત્મામાં લગન લાગી ગઈ તો મુશ્કેલીનો નાશ થઈ ગયો

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸੋ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੪॥
જે પરમાત્માને મંજુર હોય છે તેને જ સત્ય માની લીધું છે જેનાથી યમની ફાંસી કપાય ગઈ છે ॥૪॥

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਕਵਨਾ ਜਾ ਚੂਕਾ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે મનનો અભિમાન જ ચુકી ગયો તો કર્મોનો હિસાબ કોણ માંગી શકે છે

ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਪਤੁ ਹੈ ਪਏ ਸਚੇ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥੫॥੧॥
જ્યારે સાચા પરમાત્માની શરણમાં પડીએ તો યમરાજ પણ ડરતા જાપ કરવા લાગી જાય છે ॥૫॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਨਾ ਥੀਐ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇ ॥
જે જીવનો પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ થઈ જાય છે તેનું આવાગમન મટી જાય છે

ਸਚੁ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸਿਆ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥੧॥
જેને પ્રભુએ સત્યનો કોષ આપ્યો છે તે પોતે જ આ રહસ્યને જાણે છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਹਰਿ ਜੀਉ ਚੇਤਿ ਤੂ ਮਨਹੁ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
હે મન! તું વિકારોને ત્યજીને પરમાત્માને યાદ કર

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਧਿਆਇ ਤੂ ਸਚਿ ਲਗੀ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્યથી પ્રેમ તેમજ આસ્થા રાખીને તું ગુરુના શબ્દ દ્વારા ધ્યાન ધર ॥૧॥વિરામ॥

ਐਥੈ ਨਾਵਹੁ ਭੁਲਿਆ ਫਿਰਿ ਹਥੁ ਕਿਥਾਊ ਨ ਪਾਇ ॥
જો મનુષ્ય જન્મમાં હરિ નામને ભુલાવી દીધું તો પછી ક્યાંય પણ પ્રાપ્ત થશે નહીં

ਜੋਨੀ ਸਭਿ ਭਵਾਈਅਨਿ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
બધી યોનિઓમાં તું ભટકતો રહીશ અને ગંદી વસ્તુમાં જ નષ્ટ થઈ જઈશ ॥૨॥

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਮਾਇ ॥
હે માતા! સારા નસીબથી ગુરૂ પ્રાપ્ત થયા છે પરંતુ પૂર્વ લખેલા ભાગ્યથી જ મળેલા છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਸਚਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
રાત-દિવસ હરિની સ્તુતિ કરતો રહું છું જેથી પરમ સત્ય પોતાની સાથે મેળવી લે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਸਾਜੀਅਨੁ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુએ પોતે જ સૃષ્ટિની રચના કરી છે અને તે પોતે જ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈਆ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! નામમાં જ બધી મહાનતા છે જો તેને મંજુર હોય તો જ તે આપે છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩ ॥

ਪਿਛਲੇ ਗੁਨਹ ਬਖਸਾਇ ਜੀਉ ਅਬ ਤੂ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! પાછળ ગુના ક્ષમા કરવા હવે તું સાચા રસ્તે લાગી જા

ਹਰਿ ਕੀ ਚਰਣੀ ਲਾਗਿ ਰਹਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥
મનનો અહમ દૂર કરીને હરિ-ચરણોમાં રહે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! ગુરુમુખ બનીને પ્રભુનું ચિંતન કરો

ਸਦਾ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਲਾਗਿ ਰਹਾ ਇਕ ਮਨਿ ਏਕੈ ਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એકાગ્રચિત થઈને હંમેશા પ્રભુ ચરણોમાં લીન રહો ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਮੈ ਜਾਤਿ ਨ ਪਤਿ ਹੈ ਨਾ ਮੈ ਥੇਹੁ ਨ ਥਾਉ ॥
ન મારી કોઈ ઉંચી જાતિ છે ન કોઈ શોભા છે અને ન તો કોઈ ઠેકાણું છે

ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟਿਆ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਸਮਝਾਇ ॥੨॥
ગુરુએ મને નામ આપીને સમજાવી દીધું છે અને શબ્દથી વીંધીને બધો ભ્રમ કાપી નાખ્યો છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਾਲਚ ਕਰਦਾ ਫਿਰੈ ਲਾਲਚਿ ਲਾਗਾ ਜਾਇ ॥
આ મન લાલચી છે અને લાલચમાં જ અહીં-તહીં ભટકે છે

ਧੰਧੈ ਕੂੜਿ ਵਿਆਪਿਆ ਜਮ ਪੁਰਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥੩॥
આ દુનિયાના અસત્ય ધંધામાં લીન રહીને યમપુરીને દંડ ભોગવે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਹੈ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા પોતે જ બધું કરનાર છે તેના સિવાય બીજું કોઈ સમર્થ નથી

ਭਗਤਿ ਖਜਾਨਾ ਬਖਸਿਓਨੁ ਗੁਰਮੁਖਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੪॥੩॥
તે પોતાની ભક્તિનો ખજાનો ગુરૂમૂખોને આપે છે જેનાથી તે હંમેશા સુખી રહે છે ॥૪॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਸਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਟੋਲਿ ਲਹੁ ਸੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਿ ॥
નિઃસંદેહ શોધ કરીને જોઈ લો દુનિયામાં આવા દુર્લભ જ છે જે સત્યની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે

ਤਿਨ ਮਿਲਿਆ ਮੁਖੁ ਉਜਲਾ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
તેને મળીને પ્રભુનું નામ જપીને મુખ ઉજ્જવળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਰਿਦੈ ਸਮਾਲਿ ॥
હે મિત્ર! સાચા પરમાત્માને હૃદયમાં સ્મરણ કરો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਪੁਛਿ ਦੇਖੁ ਲੇਹੁ ਵਖਰੁ ਭਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાના સદ્દગુરુને પૂછીને જોઈ લો અને સત્ય નામ રૂપી સૌદો શોધી લો ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕੁ ਸਚਾ ਸਭ ਸੇਵਦੀ ਧੁਰਿ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
ભલે આખી દુનિયા એક પ્રભુની અર્ચના કરે છે પરંતુ ભાગ્યથી જ તેનાથી મેળાપ થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਪਾਵਹਿ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੨॥
ગુરુમુખ સત્યને મેળવી લે છે અને તે પ્રભુને મળીને ક્યારેય અલગ થતા નથી ॥૨॥

ਇਕਿ ਭਗਤੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
ઘણા મનુષ્ય ભક્તિનું મહત્વ જાણતા નથી આવા સ્વેચ્છાચારી ભ્રમમાં ભટકતા રહે છે

ਓਨਾ ਵਿਚਿ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੩॥
પરંતુ તેમાંથી પરમાત્મા જ ક્રિયાશીલ છે અને તે બિચારાથી પોતે કાંઈ પણ કરી શકાતું નથી ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਨਾਲਿ ਜੋਰੁ ਨ ਚਲਈ ਖਲੇ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
જેની સમક્ષ કોઈ બળ ચાલતું નથી તેની આગળ પ્રાર્થના કરવી જોઈએ

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾ ਸੁਣਿ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! જેના મનમાં ગુરુના માધ્યમથી નામનો નિવાસ થઈ જાય છે પ્રભુ તેની પ્રાર્થના સાંભળીને તેને શબ્બાસી આપે છે ॥૪॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਮਾਰੂ ਤੇ ਸੀਤਲੁ ਕਰੇ ਮਨੂਰਹੁ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇ ॥
જે ઉગ્ર મનને શીતળ તેમજ લોઢાને સોનું બનાવી દે છે

ਸੋ ਸਾਚਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥
તે સાચા પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરો તેના જેવું બીજું કોઈ સમર્થ નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਨਦਿਨੁ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હે મન! દરરોજ હરિનામનું મનન કરો

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਅਰਾਧਿ ਤੂ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુના વચન દ્વારા તેની આરાધના કરો અને દરેક સમયે તેના જ ગુણ ગાઓ ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਣੀਐ ਜਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુ સમજ આપે છે તો ગુરુમુખ એક પરમાત્માને સમજી લે છે

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਦੂ ਏਹ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥੨॥
હે મન! સદ્દગુરુની પ્રશંસા કરો જેનાથી સમજ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਕਿਆ ਕਰਨਿ ਅਗੈ ਜਾਇ ॥
જે સદ્દગુરુને છોડીને દ્વૈતભાવમાં સંલગ્ન થઈ ગયા છે તે પરલોકમાં શું કરશે?

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਬਹੁਤੀ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੩॥
યમપુરીમાં બાંધીને તેને કઠોર દંડ મળશે ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਨਾ ਤਿਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥
મારા પ્રભુ અચિંતીત છે જેને થોડી પણ લાલચ નથી

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਉ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! તેની શરણમાં આવી જાઓ તે પોતે જ ક્ષમા કરીને પોતાની સાથે મેળવી લેશે ॥૪॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
મારુ મહેલ ૪ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਪਿਓ ਨਾਮੁ ਸੁਕ ਜਨਕ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા શુકદેવ તેમજ રાજા જનક પણ નામ જપીને પ્રભુની શરણમાં પડ્યા

ਦਾਲਦੁ ਭੰਜਿ ਸੁਦਾਮੇ ਮਿਲਿਓ ਭਗਤੀ ਭਾਇ ਤਰੇ ॥
સુદામાની ગરીબાઈ નષ્ટ થઈ અને ભક્તિ-ભાવથી તેનું પણ કલ્યાણ થયું

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ॥੧॥
હરિનું નામ ભક્તવત્સલ તેમજ કૃતાર્થ કરનાર છે તે ગુરુમુખ પર જ કૃપા કરે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਉਧਰੇ ॥
હે મન! નામ જપીને કેટલાય ભક્તજનોનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે

ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਬਿਦਰੁ ਦਾਸੀ ਸੁਤੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਤਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્ત ધ્રુવ, ભક્ત પ્રહલાદ, દાસી પુત્ર વિદુર ગુરુના માધ્યમથી નામ જપીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਕਲਜੁਗਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਭਗਤ ਜਨਾ ਉਧਰੇ ॥
કળિયુગમાં પરમાત્માનું નામ જ પ્રધાન છે જેનાથી ભક્તજનોનો ઉદ્ધાર થયો છે

ਨਾਮਾ ਜੈਦੇਉ ਕਬੀਰੁ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਸਭਿ ਦੋਖ ਗਏ ਚਮਰੇ ॥
ભક્ત નામદેવ, ભક્ત જયદેવ, ભક્ત કબીર તેમજ ભક્ત રવિદાસ બધાના દોષ નિવૃત થઈ ગયા

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਸੇ ਉਧਰੇ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਟਰੇ ॥੨॥
જે ગુરુમુખ નામ-સ્મરણમાં પ્રવૃત થયા, તેનું કલ્યાણ થયું અને તેના બધા ક્લેશ પાપ નષ્ટ થઈ ગયા ॥૨॥

ਜੋ ਜੋ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਅਪਰਾਧੀ ਸਭਿ ਤਿਨ ਕੇ ਦੋਖ ਪਰਹਰੇ ॥
જે-જે અપરાધીએ નામનું જાપ કર્યું તેના બધા દોષ સમાપ્ત થઈ ગયા

ਬੇਸੁਆ ਰਵਤ ਅਜਾਮਲੁ ਉਧਰਿਓ ਮੁਖਿ ਬੋਲੈ ਨਾਰਾਇਣੁ ਨਰਹਰੇ ॥
વેશ્યાની સાથે ભોગ કરનાર પાપી અજમલના મુખથી નારાયણ નામ બોલવાથી જ ઉદ્ધાર થઈ ગયું

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਉਗ੍ਰਸੈਣਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ਤੋੜਿ ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰੇ ॥੩॥
રાજા ઉગ્રસેને નામ જપીને ગતિ પ્રાપ્ત કરી પ્રભુએ તેના બધા બંધન તોડીને તેની મુક્તિ કરી દીધી ॥૩॥

ਜਨ ਕਉ ਆਪਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਕੀਆ ਹਰਿ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰੇ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના ભક્તો પર કૃપા કરી છે અને તેનો જ સાથ આપ્યો છે

ਸੇਵਕ ਪੈਜ ਰਖੈ ਮੇਰਾ ਗੋਵਿਦੁ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਉਧਰੇ ॥
મારા પ્રભુ હંમેશા પોતાના સેવકની લાજ રાખે છે અને તેની શરણમાં આવનારનો ઉદ્ધાર થયો છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਉਰ ਧਰਿਓ ਨਾਮੁ ਹਰੇ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જેને હરિ-નામ પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર્યું છે તેના પર તેને કૃપા કરી છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਜਪਿਓ ਲਿਵ ਲਾਈ ਸਾਧਿਕ ਮੁਨਿ ਜਪਿਆ ॥
સિધ્ધોએ સમાધિ લગાવીને અને સાધક-મુનિઓએ ધ્યાન લગાવીને પ્રભુનું જ જાપ કર્યું છે

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਧਿਆਇਆ ਮੁਖਿ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਰਵਿਆ ॥
યતિ, સત્યવાદી, સંતોષવાન જીવોએ પ્રભુનું મનન કર્યું છે અને દેવરાજ ઇન્દ્ર વગેરે દેવગણોએ પણ તેનું જ સ્મરણ કર્યું છે

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਜਪਿਓ ਤੇ ਭਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੧॥
શરણમાં આવેલા જે જીવોએ જાપ કર્યું તે પરમાત્માને વ્હાલા લાગ્યા અને તે ગુરુમુખોનો ઉદ્ધાર થયો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤਰਿਆ ॥
હે મન! નામનું જાપ કરીને અનેક જીવોની મુક્તિ થઈ છે

ਧੰਨਾ ਜਟੁ ਬਾਲਮੀਕੁ ਬਟਵਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ધન્ના જાટ તેમજ લુટારો વાલ્મીકી ગુરુથી લઈને મુક્ત થયા ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬੇ ਜਪਿਓ ਰਿਖਿ ਬਪੁਰੈ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ॥
દેવતા, મનુષ્ય, ગણ-ગંધર્વ બધાએ જાપ કર્યો અને બિચારા ઋષિઓએ હરિનું જ સ્તુતિગાન કર્યું છે

ਸੰਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੈ ਦੇਵੀ ਜਪਿਓ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ॥
શિવશંકર, બ્રહ્મા તેમજ દેવી પાર્વતીએ પણ મુખથી હરિ-નામ જ જપ્યું છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਜਿਨਾ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੨॥
જેનું મન હરિ-નામમાં પલળી ગયું છે તેનો ગુરુના માધ્યમથી ઉદ્ધાર થયો ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਧਿਆਇਓ ਹਰਿ ਜਪਤਿਆ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવી દેવતાઓએ પરમાત્માનું જ ધ્યાન કર્યું પરંતુ જાપ કરીને પણ તેને અંત પ્રાપ્ત થયો નથી

ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਮੁਖਿ ਪੰਡਿਤ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ॥
વેદ, પુરાણ તેમજ સ્મૃતિઓએ હરિનું જાપ કર્યું અને પંડિતોએ પણ મુખથી હરિનું યશોગાન કર્યું

ਨਾਮੁ ਰਸਾਲੁ ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੩॥
જેના મનમાં મીઠું પ્રભુનામ વસી ગયું ગુરુ-ઉપદેશ અનુસાર તેની મુક્તિ થઈ ગઈ ॥૩॥

ਅਨਤ ਤਰੰਗੀ ਨਾਮੁ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਮੈ ਗਣਤ ਨ ਕਰਿ ਸਕਿਆ ॥
જેમણે અનંત તરંગોવાળા હરિ-નામનું જાપ કર્યું છે હું તેની ગણના કરી શકતો નથી

ਗੋਬਿਦੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਥਾਇ ਪਾਏ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માના મનને ગમી ગયું છે ગોવિંદે કૃપા કરીને તેનું જીવન સફળ કરી દીધું છે

ਗੁਰਿ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਲਇਆ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! નામ-સ્મરણ તેને જ કર્યું છે જેને ગુરુએ કૃપા કરીને મનમાં હરિ-નામ દ્રઢ કરાવ્યું છે ॥૪॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩
મારુ મહેલ ૪ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્‌ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਲੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪਤਿ ਪਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર જેણે હરિ-નામ રૂપી નિધિ પ્રાપ્ત કરી છે તેને જ યશ પ્રાપ્ત કર્યો છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਨਾਲਿ ਚਲਦਾ ਹਰਿ ਅੰਤੇ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥
લોક-પરલોકમાં તે જ જીવનો મદદગાર બને છે અને અંતમાં છુટકારો અપાવે છે

ਜਿਥੈ ਅਵਘਟ ਗਲੀਆ ਭੀੜੀਆ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇ ॥੧॥
જ્યાં સાંકળો તેમજ કઠિન ગલી-માર્ગ છે ત્યાં પરમાત્મા મુક્ત કરાવે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥
હે સદ્‌ગુરુ! મને હરિ-નામ દ્રઢ કરવા દો

ਮੇਰਾ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪੋ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માતા! હરિ વગર બીજું કોઈ પણ મારા માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ મિત્ર નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਰਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਕੋਈ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਮਾਇ ॥
હે માતા! હું હરિનો પ્રેમી છું કોઈ રીતે મને તેનાથી મેળવી દો

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਮੈ ਜੋਦੜੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥
હું તેની સામે પ્રાર્થના કરું છું કે મને મારા પ્રિયતમથી મળાવી દો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਢਿਲ ਨ ਪਾਇ ॥੨॥
મહાપુરુષ સદ્‌ગુરુ ખુબ દયાળુ છે જે હરિથી મેળાપ કરાવવામાં કોઈ વિલંબ કરતા નથી ॥૨॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸੇ ਭਾਗਹੀਣ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥
જેણે હરિને યાદ કર્યા નથી એવા ભાગ્યહીન મૃત્યુને શિકાર થઈ જાય છે

ਓਇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે વારંવાર અનેક યોનિઓમાં ભટકે છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે

ਓਇ ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੩॥
તે યમના ઓટલા પર કષ્ટ સહે છે અને પ્રભુ-દરબારમાં કઠોર દંડ ભોગવે છે ॥૩॥

ਤੂ ਪ੍ਰਭੁ ਹਮ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮੋ ਕਉ ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
હે હરિ! તું મારો પ્રભુ છે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું મને પોતાની સાથે ભેળવી લો

ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਗਜੀਵਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥
હે જગના જીવન! કૃપા કરીને ગુરુની શરણમાં રાખો

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇ ॥੪॥੧॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માએ પોતે જ દયાળુ થઈને તેને પોતાની સાથે મેળવી લીધા છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਹਉ ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਦਸਾਇਦਾ ਕੋ ਦਸੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
હું હરિ-નામ રૂપી પુંજી વિશે પૂછતો રહું છું કોઈ મને કહી દો કે આ ધન રાશિ ક્યાંથી મળે છે

ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਖਨ ਖੰਨੀਐ ਮੈ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ॥
જે મને પરમાત્માથી મળાવી દે છે હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું

ਮੈ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਿਰੰਮ ਕਾ ਕਿਉ ਸਜਣੁ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਸਿ ॥੧॥
મારા અંતર્મનમાં પ્રિયતમનો ખુબ પ્રેમ છે મારા સજ્જન પ્રભુ મને કેવી રીતે મળશે જેનાથી હું તેમાં જોડાય જાઉં ॥૧॥

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
હે વ્હાલા મિત્ર મન! હરિ નામ જ મારી ધન-રાશિ છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਰਿ ਧੀਰਕ ਹਰਿ ਸਾਬਾਸਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મનમાં હરિ-નામ દ્રઢ કરાવ્યું છે તેનાથી જ ધીરજ પ્રાપ્ત થયું છે અને તેને જ અમારું નમન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇ ਗੁਰੁ ਮੈ ਦਸੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
હરિ પોતે જ ગુરુથી મેળાપ કરાવે છે અને તે જ ધન-રાશિનું માર્ગદર્શન કરે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮੁ ਨ ਲਭਈ ਜਨ ਵੇਖਹੁ ਮਨਿ ਨਿਰਜਾਸਿ ॥
હે ભક્તજનો! પોતાના મનમાં નિર્ણય કરીને જોઈ લો ગુરુ વગર પ્રેમ મળતો નથી

ਹਰਿ ਗੁਰ ਵਿਚਿ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਗੁਰ ਸਾਬਾਸਿ ॥੨॥
હરિ ગુરુના મનમાં પોતે નિવાસ કરે છે પરમાત્માથી મેળાપ કરાવવાળા તે ગુરુને શબ્બાસી છે ॥૨॥

ਸਾਗਰ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਹਰਿ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ પાસે પ્રભુની ભક્તિનો ઊંડા સમુદ્ર જેવો ભંડાર છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਖੋਲਿ ਦੇਇ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪਰਗਾਸਿ ॥
સદ્દગુરુ પ્રસન્ન થઈને ભંડાર ખોલીને પોતાના શિષ્યોને આપે છે અને ગુરુમુખોનાં હ્રદયમાં આલોક થઈ જાય છે

ਮਨਮੁਖਿ ਭਾਗ ਵਿਹੂਣਿਆ ਤਿਖ ਮੁਈਆ ਕੰਧੀ ਪਾਸਿ ॥੩॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ કેટલા દુર્ભાગ્યશાળી છે જે નામ અમૃતના સરોવરની પાસે રહીને તરસ્યા જ રહી જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਹਉ ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥
ગુરુ જ બધાથી મોટો દાતા છે હું તેનાથી આ જ દાન માંગુ છું

ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਾ ਮੇਲਿ ਪ੍ਰਭ ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਡੜੀ ਆਸ ॥
મારા જેવા આદિકાળથી અલગ થયેલાને પરમાત્માથી મળાવી દો મારા મન-તનમાં એક આ જ અભિલાષા છે

ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੨॥੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે જો ગુરુને મંજુર હોય તો તે મારી પ્રાર્થના સાંભળી લેશે ॥૪॥૨॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਇ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુએ હરિની કથા સંભળાવી છે ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર હ્રદયમાં સમાય ગઈ છે

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਵਡਭਾਗੀਆ ਹਰਿ ਉਤਮ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥
જે ભાગ્યશાળીએ હરિ-કથાનું જાપ કર્યું છે તેણે જ ઉત્તમ નિર્વાણ-પદ પ્રાપ્ત થયું છે

ਗੁਰਮੁਖਾ ਮਨਿ ਪਰਤੀਤਿ ਹੈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥੧॥
ગુરુમુખોના મનમાં સંપૂર્ણ નિષ્ઠા છે સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા તે નામ-સ્મરણમાં જ જોડાયેલા રહે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
હે મન! મને હરિની કથા જ પ્રિય લાગે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਤ ਸਦਾ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું નિત્ય હરિ કથા કરું છું અને આ અકથનીય કથા જ મને પ્રિય લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਖੋਜਿ ਢੰਢੋਲਿਆ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
મેં મન-તનથી શોધ્યું છે કે અકથનીય કથા કેવી રીતે પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਪਾਇਆ ਸੁਣਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
સંતજનોને મળીને જ તેને મેળવી શકાય છે અકથનીય કથા સાંભળીને મનને વ્હાલી લાગી છે

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਹਰਿ ਮੈ ਮੇਲੇ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੀ ॥੨॥
મારા મન-તનમાં હરિ-નામનો જ આધાર છે અને આ મને ચતુર, પરમપુરુષ પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪੁਰਖੈ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਿ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
મહાપુરુષ ગુરુએ પરમપુરુષ પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે અને મારી આત્મજ્યોતિ પરમજ્યોતીમાં જોડાઈ ગઈ છે

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣੀ ॥
સારા ભાગ્યથી ગુરુની સેવા કરી છે જેના ફળસ્વરૂપ ચતુર, સર્વજ્ઞાતા હારીને પ્રાપ્ત કર્યા છે

ਮਨਮੁਖ ਭਾਗ ਵਿਹੂਣਿਆ ਤਿਨ ਦੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੩॥
મનમુખ દુર્ભાગ્યશાળી છે જેની જીવન-રાત્રી દુઃખમાં જ પસાર થાય છે ॥૩॥

ਹਮ ਜਾਚਿਕ ਦੀਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਿਆ ਮੁਖਿ ਦੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા ગરીબ યાચક છીએ કૃપા કરીને મનમાં અમૃત વાણી નાખી દો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮਿਤ੍ਰੁ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣੀ ॥
હે સદ્દગુરુ મિત્ર! મને ચતુર પ્રભુથી મળાવી દો

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਗਤੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥੪॥੩॥੫॥
દાસ નાનક તારી શરણમાં આવ્યો છે તેથી કૃપા કરો કે તે હરિ-નામ સ્મરણમાં સમાય રહે ॥૪॥૩॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਭਾਉ ਲਗਾ ਬੈਰਾਗੀਆ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਮਨਿ ਰਾਖੁ ॥
જે ભાગ્યશાળીનો પ્રભુથી વૈરાગ્યપૂર્ણ પ્રેમ લાગ્યો છે તેને મનમાં જ તેને વસાવી લીધો છે

ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸਰਧਾ ਊਪਜੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ॥
સુસંગતિમાં મળવાથી જ શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થાય છે ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ-નામનો સ્વાદ ચાખી શકાય છે

ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਭਾਖੁ ॥੧॥
ગુરુની વાણી દ્વારા પ્રભુનું ગુણાનુવાદ કરવાથી તન-મન વિકસિત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਮਨ ਪਿਆਰਿਆ ਮਿਤ੍ਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ॥
હે વ્હાલા મિત્ર! હરિ નામ અમૃતનો સ્વાદ ચાખો

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਪਤਿ ਰਾਖੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે અને લોક-પરલોકમાં તે જ લાજ રાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਖੁ ॥
ગુરુમુખ બન હરિનું મનન કર હરિ-ભજનનો આનંદ લે

ਤਨੁ ਧਰਤੀ ਹਰਿ ਬੀਜੀਐ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੁ ॥
તન રૂપી ધરતીમાં હરિ-નામ વાવવું જોઈએ સત્સંગમાં પ્રભુને યાદ કરો

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੁ ॥੨॥
હરિનું નામ અમૃતની સમાન છે અને સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા હરિ-નામ રસનો સ્વાદ પ્રાપ્ત કરો ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭਰਿ ਰਹੇ ਮਨਿ ਆਸਾ ਦਹ ਦਿਸ ਬਹੁ ਲਾਖੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી તૃષ્ણાથી ભરેલા રહે છે તેના મનમાં લાખો જ તીવ્ર લાલચ રહે છે તેથી તે દસેય દિશામાં ભાગતા રહે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਦੇ ਵਿਚਿ ਬਿਸਟਾ ਮਨਮੁਖ ਰਾਖੁ ॥
નામ વગર જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે સ્વેચ્છાચારી વિષ્ઠામાં જ પડેલા રહે છે

ਓਇ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਦੁਰਗੰਧ ਭਾਖੁ ॥੩॥
તે આવાગમનમાં ભટકતા રહે છે અને વિવિધ યોનિઓની દુર્ગંધ સહન કરે છે॥૩॥

ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਣਾਗਤੀ ਹਰਿ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੁ ॥
હે પરમાત્મા! ત્રાહિમામ! ત્રાહિમામ!! હું શરણમાં આવ્યો છું દયા કરીને મારી રક્ષા કરો

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਪੁ ਕਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਪਤਿ ਸਾਖੁ ॥
મને સંતોની સંગતિમાં મળાવી દો તેથી હરિ-નામ મળી જાય અને દુનિયામાં મારી લાજ બની રહે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਖੁ ॥੪॥੪॥੬॥
હે નાનક! ગુરુના મત અનુસાર હરિ-નામ રૂપી ધન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૪॥૪॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫
મારુ મહેલ ૪ ઘર ૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
હે મિત્ર! હરિની ભક્તિના ભંડાર ભરેલા છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਕਰੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
પરમાત્મા ગુરુમુખનો જ ઉદ્ધાર કરે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਸੋ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਜੀਉ ॥੧॥
જેના પર મારા સ્વામી કૃપા કરે છે તે જ તેના ગુણ ગાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਬਨਵਾਲੀ ॥
પ્રભુ જ કૃપા કરે છે

ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਮਾਲੀ ॥
તેથી હંમેશા તેનું સ્મરણ કરો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਜੀਅੜੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਛਡਾਵੈ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! હરિ-નામ જપો હરિ-નામ જપવાથી બંધનોથી છુટકારો થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
હરિ-નામ અમૃતમય તેમજ સુખનો સમુદ્ર છે

ਮੰਗਤ ਜਨੁ ਜਾਚੈ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਪਸਾਉ ॥
તે તેને જ આપે છે જે વિનમ્ર ભાવનાથી યાચના કરે છે

ਹਰਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ਸਤਿ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਜੀਉ ॥੨॥
પ્રભુ હંમેશા સત્ય છે અને તે પરમસત્ય જ મારા મનને પ્રિય લાગે છે ॥૨॥

ਨਵੇ ਛਿਦ੍ਰ ਸ੍ਰਵਹਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰਾ ॥
શરીરના નવ છિદ્ર-આંખ, કાન, મુખ, નાક, ગુદા અને લિંગ દ્વારા અપવિત્ર સ્રાવિત થતા રહે છે

ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕਿਤਾ ॥
પરંતુ હરિ-નામનું સ્તુતિગાન કરવાથી બધું પવિત્ર થઈ જાય છે

ਜੇ ਹਰਿ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ਜੀਉ ॥੩॥
જો પ્રભુ પરમ-પ્રસન્ન થઈ જાય તો તેની ઉપાસના કરવાથી બધી ગંદકી ઉતરી જાય છે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਿਖਮੁ ਹੈ ਭਾਰੀ ॥
માયા-મોહ રૂપી સમુદ્ર ખૂબ કઠિન છે

ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਦੁਤਰੁ ਸੰਸਾਰੀ ॥
આ દુર્ગમ સંસાર-સમુદ્રથી કેવી રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਵੈ ਜੀਉ ॥੪॥
જો સાચા પ્રભુ રૂપી જહાજને મળાવી દે તો ગુરુ-ઉપદેશ થી હરિ-નામ જપીને જીવ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਤੂ ਸਰਬਤ੍ਰ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તું સર્વવ્યાપી છે બધું તારું જ ઉત્પન્ન કરેલું છે

ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭ ਹੋਈ ॥
જે તું કરે છે જગમાં તે જ થાય છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਬੇਚਾਰਾ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਹਰਿ ਥਾਇ ਪਾਵੈ ਜੀਉ ॥੫॥੧॥੭॥
નાનક બિચારો તો તારા જ ગુણ ગાતો રહે છે જો તને મંજૂર હોય તો અમારી ઉપાસના સફળ થઈ શકે છે ॥૫॥૧॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! પ્રભુનું જાપ કરો

ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੈ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ॥
તે તારા બધા પાપ-દોષ કાપી દેશે

ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਹਰਿ ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਸਖਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥
મનમાં હરિ-ધન વસાવીને રાખ, હરિ-ધન સંચિત કર આ દુનિયાથી ચાલતા સમયે તારો સાથી બનીને તારી સાથે જશે ॥૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੋ ਧਿਆਵੈ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે તે જ તેનું ધ્યાન કરે છે

ਨਿਤ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
તે દરરોજ પરમાત્માનું જાપ કરતા સુખ પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵੈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ-કૃપાથી જ હરિ-નામનો સ્વાદ આવે છે અને પ્રભુનું જાપ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુ નિરંકાર તેમજ નિર્ભય છે તેનું નામ સત્ય છે

ਜਗ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸਟੁ ਊਤਮ ਕਾਮੁ ॥
જગમાં નામ-સ્મરણ જ ઉત્તમ તેમજ શ્રેષ્ઠ કર્મ છે

ਦੁਸਮਨ ਦੂਤ ਜਮਕਾਲੁ ਠੇਹ ਮਾਰਉ ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਨੇੜਿ ਨ ਜਾਈ ਜੀਉ ॥੨॥
યમરાજના દૂત શત્રુની જેમ જીવોને મારી દે છે પરંતુ હરિ-ભક્તની નજીક પણ આવતા નથી ॥૨॥

ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਹਰਿ ਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
જેના પર પ્રભુનું મન પ્રસન્ન થઈ ગયું છે

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਚਹੁ ਜੁਗ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਜਾਨਿਆ ॥
તે ભક્ત ચારેય યુગ ચારેય દિશાઓમાં સુવિખ્યાત થઈ ગયો છે

ਜੇ ਉਸ ਕਾ ਬੁਰਾ ਕਹੈ ਕੋਈ ਪਾਪੀ ਤਿਸੁ ਜਮਕੰਕਰੁ ਖਾਈ ਜੀਉ ॥੩॥
જો કોઈ પાપી તેનું ખરાબ કરે અથવા ઈચ્છે છે તો મૃત્યુ તેને પોતાનો ખોરાક બનાવી લે છે ॥૩॥

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨ ਕਰਤਾ ॥
બધામાં એક માયાતીત પરમાત્મા જ હાજર છે

ਸਭਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਅਪਣੇ ਚਲਤਾ ॥
પોતાની લીલા કરીને જોઈ રહે છે

ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਤਿਸੁ ਕਉਣੁ ਮਾਰੈ ਜਿਸੁ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਛਡਾਈ ਜੀਉ ॥੪॥
જેની રક્ષા પ્રભુ કરે છે તે કોણ મારી શકે છે? પ્રભુ પોતે તેને સંકટોથી બચાવે છે ॥૪॥

ਹਉ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਲਈ ਕਰਤਾਰੇ ॥
હું દરરોજ પ્રભુનું નામ જપતો રહું છું

ਜਿਨਿ ਸੇਵਕ ਭਗਤ ਸਭੇ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
જેણે સેવક, ભક્ત બધાની મુક્તિ કરી દીધી છે

ਦਸ ਅਠ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਸਭਿ ਪੂਛਹੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਛਡਾਈ ਜੀਉ ॥੫॥੨॥੮॥
હે નાનક! નિઃસંકોચ અઢાર પુરાણ તેમજ ચાર વેદનું અવલોકન કરી લો તેનું પણ આ માનવું છે પ્રભુનું નામ જ મુક્તિ દાતા છે ॥૫॥૨॥૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
મારુ મહેલ ૫ ધર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਡਰਪੈ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਨਖੵਤ੍ਰਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਅਮਰੁ ਕਰਾਰਾ ॥
ધરતી, આકાશ અને નક્ષત્ર પણ ડરે છે બધા પર પ્રભુનો કઠોર હુકમ ચાલે છે

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਡਰਪੈ ਡਰਪੈ ਇੰਦ੍ਰੁ ਬਿਚਾਰਾ ॥੧॥
પવન, પાણી તેમજ અગ્નિ તેનામાં જ ક્રિયાશીલ છે અને બિચારા ઇન્દ્રદેવ પણ તેનાથી ડરે છે ॥૧॥

ਏਕਾ ਨਿਰਭਉ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ॥
આ વાત સાંભળી છે કે રચયિતા પ્રભુ જ નિર્ભય છે

ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਸੋ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਜੋ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗਾਇ ਗੁਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુથી મળીને તેના ગુણગાન કરે છે તે સુખી અને હંમેશા ખુશ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਹਧਾਰ ਅਰੁ ਦੇਵਾ ਡਰਪਹਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਡਰਿ ਮੁਇਆ ॥
દેહધારી પ્રાણી અને દેવતા તેનાથી જ ડરી રહ્યા છે મોટા-મોટા સિદ્ધ-સાધક પ્રભુ-ડરથી જ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮੇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਜੋਇਆ ॥੨॥
ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના બધા જીવ મરી-મરીને જન્મતા રહે છે અને વારંવાર યોનિઓમાં ધકેલવામાં આવે છે ॥૨॥

ਰਾਜਸੁ ਸਾਤਕੁ ਤਾਮਸੁ ਡਰਪਹਿ ਕੇਤੇ ਰੂਪ ਉਪਾਇਆ ॥
મનુષ્ય, દેવતા તેમજ દૈત્ય તથા અનેક રૂપ વાળા ઉત્પન્ન જીવ પરમાત્માના ભયમાં વિચરે છે

ਛਲ ਬਪੁਰੀ ਇਹ ਕਉਲਾ ਡਰਪੈ ਅਤਿ ਡਰਪੈ ਧਰਮ ਰਾਇਆ ॥੩॥
જીવોથી છળ કરનાર બિચારી માયા પણ પ્રભુથી ભયભીત છે અને ધર્મરાજ પણ ભયમાં વિચાર કરી રહ્યા છે ॥૩॥

ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਡਰਹਿ ਬਿਆਪੀ ਬਿਨੁ ਡਰ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥
આખી જગત-રચના તેના ભયમાં છે પરંતુ પ્રભુને કોઈ ડર નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਗਤਨ ਕਾ ਸੰਗੀ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਬਾਰਾ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! તે ભક્તજનોના સાથી છે અને ભક્ત તેના દરબારમાં જ શોભાને પાત્ર બને છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪਾਂਚ ਬਰਖ ਕੋ ਅਨਾਥੁ ਧ੍ਰੂ ਬਾਰਿਕੁ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਅਮਰ ਅਟਾਰੇ ॥
પાંચ વર્ષનો માસુમ બાળક ધ્રુવ પ્રભુનું સ્મરણ કરીને અમર પદ મેળવી ગયો

ਪੁਤ੍ਰ ਹੇਤਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ਕਹਿਓ ਜਮਕੰਕਰ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥੧॥
અજમલે પુત્ર પ્રેમના કારણે મોંથી નારાયણ કહ્યું તો પ્રભુએ યમદૂતોને મારી ભગાડીને તેનો ઉદ્ધાર કર્યો ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇਤੇ ਅਗਨਤ ਉਧਾਰੇ ॥
હે ઠાકુર! તે ઘણા જ અસંખ્ય જીવનો ઉદ્ધાર કર્યો છે

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਅਲਪ ਮਤਿ ਨਿਰਗੁਣ ਪਰਿਓ ਸਰਣਿ ਦੁਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગરીબ, અલ્પબુદ્ધિ, તેમજ ગુણ વિહીન તારી શરણમાં આવ્યો છું મારું કલ્યાણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਲਮੀਕੁ ਸੁਪਚਾਰੋ ਤਰਿਓ ਬਧਿਕ ਤਰੇ ਬਿਚਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! વાલ્મિકીને મોક્ષ પ્રાપ્ત થયું અને બિચારા નીચ શિકારીની મુક્તિ થઈ

ਏਕ ਨਿਮਖ ਮਨ ਮਾਹਿ ਅਰਾਧਿਓ ਗਜਪਤਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥੨॥
એક ક્ષણ હાથીએ મનમાં આરાધના કરી તો પ્રભુએ મગરથી તેનો છુટકારો કરાવ્યો ॥૨॥

ਕੀਨੀ ਰਖਿਆ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੈ ਹਰਨਾਖਸ ਨਖਹਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! દૈત્ય હિરણ્યકશિપુને નખથી ચીરીને નૃસિંહ પ્રભુએ ભક્ત પ્રહલાદની રક્ષા કરી

ਬਿਦਰੁ ਦਾਸੀ ਸੁਤੁ ਭਇਓ ਪੁਨੀਤਾ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਉਜਾਰੇ ॥੩॥
દાસી પુત્ર વિદુરને પાવન કરી દીધો અને તેની સમસ્ત વંશાવલી ઉજ્વલ કરી દીધી ॥૩॥

ਕਵਨ ਪਰਾਧ ਬਤਾਵਉ ਅਪੁਨੇ ਮਿਥਿਆ ਮੋਹ ਮਗਨਾਰੇ ॥
હું પોતાના ક્યાં કહું કારણ કે જીવન ભર અસત્ય મોહમાં જ મગ્ન રહ્યો છું

ਆਇਓ ਸਾਮ ਨਾਨਕ ਓਟ ਹਰਿ ਕੀ ਲੀਜੈ ਭੁਜਾ ਪਸਾਰੇ ॥੪॥੨॥
નાનક કહે છે કે હે હરિ! તારો આશરો લેવા માટે હું તારી શરણમાં આવ્યો છું પોતાના હાથ ફેલાવીને મને બચાવી લો ॥૪॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਵਿਤ ਨਵਿਤ ਭ੍ਰਮਿਓ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਧਾਏ ॥
હું ધન માટે ખુબ ભટકતો રહ્યો અને અનેક પ્રયત્ન કરીને ભાગદોડ કરતો રહ્યો

ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਕੀਏ ਹਉ ਹਉਮੈ ਤੇ ਤੇ ਭਏ ਅਜਾਏ ॥੧॥
જેટલા પણ કર્મ અહમમાં કર્યા છે તે બધા નિષ્ફળ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਅਵਰ ਦਿਨ ਕਾਹੂ ਕਾਜ ਨ ਲਾਏ ॥
જીવનના અન્ય દિવસ કોઈ શુભ કાર્યમાં લગાવ્યા નથી

ਸੋ ਦਿਨੁ ਮੋ ਕਉ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਜਾ ਦਿਨ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મને તે દિવસ આપો જે દિવસે હું તારું યશોગાન કરું ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਖਿ ਪਸਾਰਾ ਇਸ ਹੀ ਮਹਿ ਉਰਝਾਏ ॥
આખું જીવન પોતાના પુત્ર, પત્ની તેમજ ઘરનો ફેલાવો જોઈને તેમાં જ ગૂંચવાયેલો રહ્યો

ਮਾਇਆ ਮਦ ਚਾਖਿ ਭਏ ਉਦਮਾਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਬਹੁ ਨ ਗਾਏ ॥੨॥
ધન-દોલતનો નશો ચાખીને તેમાં જ પડ્યો રહે છે પરંતુ પ્રભુનું ક્યારેય ભજન કર્યું નથી ॥૨॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਖੋਜੀ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਾ ਬਿਨੁ ਸੰਤਨ ਨਹੀ ਪਾਏ ॥
મેં અનેક પ્રકારના નામ-સ્મરણની યુક્તિ શોધી છે પરંતુ સંતો વગર પ્રાપ્ત થતી નથી

ਤੁਮ ਦਾਤਾਰ ਵਡੇ ਪ੍ਰਭ ਸੰਮ੍ਰਥ ਮਾਗਨ ਕਉ ਦਾਨੁ ਆਏ ॥੩॥
હે પ્રભુ! તું બધાથી મોટો દાતા છે સર્વકળા સમર્થ છે હું તારાથી જ માંગવા માટે આવ્યો છું ॥૩॥

ਤਿਆਗਿਓ ਸਗਲਾ ਮਾਨੁ ਮਹਤਾ ਦਾਸ ਰੇਣ ਸਰਣਾਏ ॥
આખું અભિમાન તેમજ ગર્વ ત્યાગીને દાસ ચરણ-ધૂળ સમાન તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮਿਲਿ ਭਏ ਏਕੈ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુથી મળીને એક મહા આનંદ તેમજ પરમસુખ ઉપલબ્ધ થયું છે ૪૩

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਕਵਨ ਥਾਨ ਧੀਰਿਓ ਹੈ ਨਾਮਾ ਕਵਨ ਬਸਤੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
નામ-ઈજ્જત કઈ જગ્યા પર ટકેલા છે અહંકાર ક્યાં રહે છે?

ਕਵਨ ਚਿਹਨ ਸੁਨਿ ਊਪਰਿ ਛੋਹਿਓ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਗਾਰਾ ॥੧॥
મોંથી ગાળું સાંભળીને મુખ પર ક્યુ જખમ પડી ગયું છે કે તું ક્રોધથી ભરાય ગયો છે ॥૧॥

ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਤੂ ਕਉਨੁ ਕਹਾ ਤੇ ਆਇਓ ॥
હે ભાઈ! સાંભળો તું કોણ છે અને ક્યાંથી આવ્યો છે?

ਏਤੀ ਨ ਜਾਨਉ ਕੇਤੀਕ ਮੁਦਤਿ ਚਲਤੇ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું આટલી વાત પણ જાણતો નથી કે અહીં ક્યાં સુધી રહેવાનું છે અને તને અહીંથી ચાલ્યા જવાની ખબર પણ થશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਨ ਸੀਲ ਪਵਨ ਅਰੁ ਪਾਣੀ ਬਸੁਧਾ ਖਿਮਾ ਨਿਭਰਾਤੇ ॥
પવન અને પાણી બંને જ સહનશીલ છે અને પૃથ્વી તો નિઃસંદેહ ક્ષમાવાન છે

ਪੰਚ ਤਤ ਮਿਲਿ ਭਇਓ ਸੰਜੋਗਾ ਇਨ ਮਹਿ ਕਵਨ ਦੁਰਾਤੇ ॥੨॥
પાંચ તત્વોથી મળીને તારું શરીર બનેલુ છે કહો એમાં શું ખરાબ છે? ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਰਚਿ ਰਚਿਆ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਨਾਲੇ ਹਉਮੈ ਪਾਈ ॥
જે વિધાતા એ શરીર-રચના કરી છે તેને જ તેમાં અભિમાન પણ નાખ્યું છે

ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਉਸ ਹੀ ਕਉ ਹੈ ਰੇ ਓਹਾ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੩॥
જન્મ-મરણનું ચક્ર તે મનુષ્ય ને જ છે અને તે જ આવાગમનમાં પડી રહે છે ॥૩॥

ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਰਚਨਾ ਮਿਥਿਆ ਸਗਲ ਪਸਾਰਾ ॥
આ આખો જગત ફેલાવો અસત્ય છે અને આ રચનાના કોઈ પણ રંગ રૂપ અને ચિન્હ સ્થિર નથી

ਭਣਤਿ ਨਾਨਕੁ ਜਬ ਖੇਲੁ ਉਝਾਰੈ ਤਬ ਏਕੈ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥੪॥੪॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે તે જગત લીલાને નષ્ટ કરી દે છે તો એક આકારનું જ અસ્તિત્વ રહી જાય છે ॥૪॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਮਾਨ ਮੋਹ ਅਰੁ ਲੋਭ ਵਿਕਾਰਾ ਬੀਓ ਚੀਤਿ ਨ ਘਾਲਿਓ ॥
માન-મોહ અને લોભ-વિકારને પોતાના મનમાં આવવા દીધા નથી

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਗੁਣਾ ਹਰਿ ਬਣਜੇ ਲਾਦਿ ਵਖਰੁ ਲੈ ਚਾਲਿਓ ॥੧॥
નામ-રત્ન તેમજ હરિ-ગુણોનો વ્યાપાર કરીને તેની સામગ્રી લાદીને જગતથી ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਸੇਵਕ ਕੀ ਓੜਕਿ ਨਿਬਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
સેવકની પ્રભુથી પ્રીતિ અંત સુધી લાગી ગઈ છે

ਜੀਵਤ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵਿਓ ਅਪਨਾ ਚਲਤੇ ਰਾਖਿਓ ਚੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવિત રહેતા માલિકની ઉપાસના કરતો રહ્યો અને હવે જગથી ચાલતા સમયે પણ મનમાં તેને જ યાદ કર્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੀ ਆਗਿਆ ਕੀਨੀ ਠਾਕੁਰਿ ਤਿਸ ਤੇ ਮੁਖੁ ਨਹੀ ਮੋਰਿਓ ॥
મારા ઠાકુરજીએ જેવી આજ્ઞા કરી તેનાથી ક્યારેય વિમુખ થયો નથી

ਸਹਜੁ ਅਨੰਦੁ ਰਖਿਓ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਉਠਿ ਉਆਹੂ ਕਉ ਦਉਰਿਓ ॥੨॥
જો તેને ઘરમાં રાખ્યો તો આધ્યાત્મિક આનંદ પ્રાપ્ત કરતો રહ્યો જો તેને ઉઠવાનો આદેશ કર્યો તો હું ત્યાં જ દોડી પડ્યો ॥૨॥

ਆਗਿਆ ਮਹਿ ਭੂਖ ਸੋਈ ਕਰਿ ਸੂਖਾ ਸੋਗ ਹਰਖ ਨਹੀ ਜਾਨਿਓ ॥
જો ભૂખે હેરાન કર્યો તો તેની આજ્ઞામાં તેને જ સુખ માન્યું અને ખુશી-ગમને ક્યારેય સમજ્યું જ નહીં

ਜੋ ਜੋ ਹੁਕਮੁ ਭਇਓ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸੋ ਮਾਥੈ ਲੇ ਮਾਨਿਓ ॥੩॥
માલિકનો જે જે હુકમ થયો તેને હર્ષ સાથે સ્વીકાર કર્યો ॥૩॥

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕ ਕਉ ਸਵਰੇ ਹਲਤ ਪਲਾਤਾ ॥
જ્યારે ઠાકુરજી પોતાના સેવક પર કૃપાળુ થઈ ગયા તો તેના લોક-પરલોક બંને જ સુધરી ગયા

ਧੰਨੁ ਸੇਵਕੁ ਸਫਲੁ ਓਹੁ ਆਇਆ ਜਿਨਿ ਨਾਨਕ ਖਸਮੁ ਪਛਾਤਾ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! જેણે પોતાના માલિકને ઓળખી લીધા છે તે સેવક ધન્ય છે તેનો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે ॥૪॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਖੁਲਿਆ ਕਰਮੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਠਾਕੁਰ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਈ ॥
મારા ભાગ્ય ખુલી ગયા ઠાકુરજીની કૃપા થઈ ગઈ તેના ફળ સ્વરૂપ પ્રભુનું જ કીર્તિદાન કર્યું છે

ਸ੍ਰਮੁ ਥਾਕਾ ਪਾਏ ਬਿਸ੍ਰਾਮਾ ਮਿਟਿ ਗਈ ਸਗਲੀ ਧਾਈ ॥੧॥
શ્રમનો થાક દૂર થઈને આરામ મળી ગયો છે અને બધી ભટકણ મટી ગઈ છે ॥૧॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ॥
હવે મને જીવન-પદ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે

ਚੀਤਿ ਆਇਓ ਮਨਿ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતજનોની શરણમાં આવીને મનમાં વિધાતા જ યાદ આવ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਨਿਵਾਰੇ ਨਿਵਰੇ ਸਗਲ ਬੈਰਾਈ ॥
વાસના, ક્રોધ, લોભ તેમજ મોહનું નિવારણ કરી દીધું છે અને બધા વેરી નષ્ટ થઈ ગયા છે

ਸਦ ਹਜੂਰਿ ਹਾਜਰੁ ਹੈ ਨਾਜਰੁ ਕਤਹਿ ਨ ਭਇਓ ਦੂਰਾਈ ॥੨॥
મને તો પ્રભુ સાક્ષાત પ્રત્યક્ષ જ લાગે છે તે ક્યાંય દૂર નજર આવતા નથી ॥૨॥

ਸੁਖ ਸੀਤਲ ਸਰਧਾ ਸਭ ਪੂਰੀ ਹੋਏ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ॥
સંતોની મદદથી બધી શ્રદ્ધા પુરી થઈ ગઈ છે અને મનને સુખ-શાંતિ ઉપલબ્ધ થઈ ગઈ છે

ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਕੀਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੩॥
જેણે એક ક્ષણમાં જ પાપી જીવોને પાવન કરી દીધા છે તેની મહિમા કહી શકાતી નથી ॥૩॥

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸਗਲ ਭੈ ਖੋਏ ਗੋਬਿਦ ਚਰਣ ਓਟਾਈ ॥
પ્રભુ-ચરણોનો આસરો લેવાથી બધા ભય નિવૃત થઈ ગયા અને હું નિર્ભય થઈ ગયો છું

ਨਾਨਕੁ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! હવે તો લગન લગાવીને રાત-દિવસ ઠાકુરજીનું જ યશોગાન કરતો રહું છું ॥૪॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਜੋ ਸਮਰਥੁ ਸਰਬ ਗੁਣ ਨਾਇਕੁ ਤਿਸ ਕਉ ਕਬਹੁ ਨ ਗਾਵਸਿ ਰੇ ॥
હે જીવ! જે સર્વકળા સમર્થ સર્વ-ગુણોના સ્વામી છે તે પ્રભુનું ક્યારેય સ્તુતિગાન કરતા નથી

ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਕਉ ਉਆ ਕਉ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਧਾਵਸਿ ਰੇ ॥੧॥
પરંતુ જે માયાને બધા એક ક્ષણમાં છોડી જાય છે તેના માટે વારંવાર દોડતા રહે છે ॥૧॥

ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਕਿਉ ਨ ਸਮਾਰਸਿ ਰੇ ॥
હે પાગલ! પોતાના પ્રભુને શા માટે સ્મરણ કરતા નથી?

ਬੈਰੀ ਸੰਗਿ ਰੰਗ ਰਸਿ ਰਚਿਆ ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਜੀਅਰਾ ਜਾਰਸਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસના, ક્રોધ, મોહ રૂપી વેરીઓની સાથે રંગરેલિયામાં લીન રહે છે તેની સાથે પોતાનું મન શા માટે સળગાવી રહ્યો છો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸੁਨਿਐ ਜਮੁ ਛੋਡੈ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਰੇ ॥
હે પ્રાણી! જેનું નામ સાંભળીને યમ પણ છોડી જાય છે તેની શરણ શા માટે લેતો નથી

ਕਾਢਿ ਦੇਇ ਸਿਆਲ ਬਪੁਰੇ ਕਉ ਤਾ ਕੀ ਓਟ ਟਿਕਾਵਸਿ ਰੇ ॥੨॥
પોતાના મનમાંથી બિચારા શિયાળ રૂપી ભયને કાઢી નાખો અને પરમાત્માનો સહારો વસાવી લો ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਜਾਸੁ ਸੁਨਤ ਭਵ ਤਰੀਐ ਤਾ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਨ ਲਾਵਸਿ ਰੇ ॥
જેનો યશ સાંભળીને સંસાર-સમુદ્રથી છુટકારો થઈ જાય છે તેની સ્મૃતિમાં લીન થતા નથી

ਥੋਰੀ ਬਾਤ ਅਲਪ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਅਟਕਾਵਸਿ ਰੇ ॥੩॥
નાના સપનાની જેમ માયાની પ્રીતિ થોડી વાત છે પરંતુ વારંવાર તેમાં જ મન ફસાવી રહ્યો છે ॥૩॥

ਭਇਓ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਠਾਕੁਰ ਸੰਤਸੰਗਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥
કૃપાનિધિ ઠાકુરજીની કૃપાથી સંતોનો સંગ મેળવીને શોભા પ્રાપ્ત થઈ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭ੍ਰਮੁ ਛੂਟਾ ਜਉ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਸਹਾਈ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુ સહાયક બની જાય છે તો ત્રિગુણાત્મક માયાનો ભ્રમ છૂટી જાય છે ॥૪॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਨੈ ਤਿਸ ਤੇ ਕਹਾ ਦੁਲਾਰਿਓ ॥
જ્યારે અંતર્યામી પ્રભુ બધી યુક્તિઓ જાણે છે તો તેનાથી શું સંતાડી શકાય છે?

ਹਸਤ ਪਾਵ ਝਰੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਅਗਨਿ ਸੰਗਿ ਲੈ ਜਾਰਿਓ ॥੧॥
મનુષ્યના હાથ-પગ વગેરે અંગો ક્ષણમાં સમાપ્ત થઈ જાય છે અને તેને અગ્નિમાં સળગાવી દેવામાં આવે છે ॥૧॥

ਮੂੜੇ ਤੈ ਮਨ ਤੇ ਰਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ॥
હે મૂર્ખ! તે મનથી રામને ભુલાવી દીધા છે

ਲੂਣੁ ਖਾਇ ਕਰਹਿ ਹਰਾਮਖੋਰੀ ਪੇਖਤ ਨੈਨ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું માલિક નું નમક ખાઈને હરામખોરી કરે છે, લોકોની નજર સામે જ તને સળગાવીને રાખ કરી દેવામાં આવશે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਸਾਧ ਰੋਗੁ ਉਪਜਿਓ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਟਰਤ ਨ ਕਾਹੂ ਟਾਰਿਓ ॥
શરીરમાં અસાધ્ય રોગ ઉત્પન્ન થઈ ગયા છે જેની કોઈ વિધિથી સારવાર થઈ શકતી નથી

ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਓ ਇਹੁ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ॥੨॥੮॥
નાનકે તો આ વાત પર વિચાર કર્યો છે કે પ્રભુને ભુલવાથી દુઃખ જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੇ ਚੀਤਿ ॥
પ્રભુના ચરણ-કમળ મનમાં વસાવી લો

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਨੀਤਾ ਨੀਤ ॥
દરરોજ જ તેના ગુણ ગાતા રહો

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ ॥
તેના સિવાય જગતમાં કોઈ મહાન નથી

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਹੈ ਸੋਊ ॥੧॥
સૃષ્ટિના આરંભ, મધ્ય અને અંતમાં માત્ર તેનું જ અસ્તિત્વ છે ॥૧॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਓਟ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પોતે જ સંતજનોનો આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ॥
જેના વશમાં આખું સંસાર છે

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
તે નિરાકાર પોતે જ બધું છે

ਨਾਨਕ ਗਹਿਓ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
હે નાનક જેને પરમ સત્યનો સહારો લીધો છે

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥੯॥
તેને જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે ॥૨॥૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
મારુ મહેલ ૫ ઘર ૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜੀਅ ਸੁਖਦਾਤਾ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਬਿਸਾਰਿਓ ਅਗਿਆਨਥ ॥
હે જ્ઞાનહીન મનુષ્ય! પ્રાણ તેમજ આત્માને સુખ આપનાર પ્રભુને તે શા માટે ભુલાવી દીધા છે

ਹੋਛਾ ਮਦੁ ਚਾਖਿ ਹੋਏ ਤੁਮ ਬਾਵਰ ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ॥੧॥
માયાના તુચ્છ નશાનું તું સેવન કરીને પાગલ થઈ ગયો છે જેના કારણે તારો દુર્લભ જન્મ વ્યર્થ જઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਰੇ ਨਰ ਐਸੀ ਕਰਹਿ ਇਆਨਥ ॥
હે નર! તું ખુબ મૂર્ખતા કરી રહ્યો છે

ਤਜਿ ਸਾਰੰਗਧਰ ਭ੍ਰਮਿ ਤੂ ਭੂਲਾ ਮੋਹਿ ਲਪਟਿਓ ਦਾਸੀ ਸੰਗਿ ਸਾਨਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને ત્યાગીને ભ્રમમાં ભૂલેલા અને માયા દાસીની સાથે સંબંધ બનેલો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਰਣੀਧਰੁ ਤਿਆਗਿ ਨੀਚ ਕੁਲ ਸੇਵਹਿ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਿਹਾਵਥ ॥
તું પ્રભુને છોડીને નીચ કુળની સેવામાં મગ્ન છે અને હું-હું કરીને આખી જીંદગી અહંકારમાં પસાર થઈ રહી છે

ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਅਗਿਆਨੀ ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧ ਕਹਾਵਥ ॥੨॥
હે અજ્ઞાની! તું નકામા કર્મ કરે છે તેથી તું મનમુખ તેમજ આંધળો કહેવાય છે ॥૨॥

ਸਤਿ ਹੋਤਾ ਅਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ਜੋ ਬਿਨਸਤ ਸੋ ਨਿਹਚਲੁ ਜਾਨਥ ॥
જે મૃત્યુ સત્ય છે તેને અસત્ય સમજી લીધું છે જે નાશવાન છે તેને નિશ્ચલ માની લીધું છે

ਪਰ ਕੀ ਕਉ ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਪਕਰੀ ਐਸੇ ਭੂਲ ਭੁਲਾਨਥ ॥੩॥
જે ધન પારકું છે તેને પોતાનું સમજીને પકડી લીધું છે અને તું આવા ભ્રમમાં ભટકેલો છે ॥૩॥

ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੂਦ ਵੈਸ ਸਭ ਏਕੈ ਨਾਮਿ ਤਰਾਨਥ ॥
ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર આ બધા એક હરિ-નામથી મોક્ષ મેળવે છે

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਉਪਦੇਸੁ ਕਹਤੁ ਹੈ ਜੋ ਸੁਨੈ ਸੋ ਪਾਰਿ ਪਰਾਨਥ ॥੪॥੧॥੧੦॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે જે તેને સાંભળે છે તેની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਗੁਪਤੁ ਕਰਤਾ ਸੰਗਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਡਹਕਾਵਏ ਮਨੁਖਾਇ ॥
મનુષ્ય છુપાઈ-છુપાઈને ખરાબ કર્મ કરે છે પરંતુ સાથે રહેનાર પ્રભુને તેની પ્રવૃત્તિની ખબર છે તે માત્ર દુનિયાને દગો જ આપી શકે છે

ਬਿਸਾਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਬਿਖੈ ਭੋਗਹਿ ਤਪਤ ਥੰਮ ਗਲਿ ਲਾਇ ॥੧॥
પ્રભુને ભુલાવી વિષય-વિકાર તેમજ કામ-ભોગમાં લિપ્ત જીવ ગરમ સ્તંભના દંડને પાત્ર બને છે ॥૧॥

ਰੇ ਨਰ ਕਾਇ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! શા માટે પારકી નારીના ઘરે જાય છે

ਕੁਚਲ ਕਠੋਰ ਕਾਮਿ ਗਰਧਭ ਤੁਮ ਨਹੀ ਸੁਨਿਓ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગંદા! નિર્દયી, કામુક ગધેડા શું તે યમરાજનું નામ સાંભળ્યું નથી? ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਕਾਰ ਪਾਥਰ ਗਲਹਿ ਬਾਧੇ ਨਿੰਦ ਪੋਟ ਸਿਰਾਇ ॥
તે પાપ રૂપી પથ્થર ગળાથી બાંધી લીધો છે અને નિંદા રૂપી ગાંસળી માથા પર લખી લીધી છે

ਮਹਾ ਸਾਗਰੁ ਸਮੁਦੁ ਲੰਘਨਾ ਪਾਰਿ ਨ ਪਰਨਾ ਜਾਇ ॥੨॥
તે મહાસાગર સંસાર સમુદ્રથી પાર થવું છે તારે એમાંથી પાર થવું અસંભવ થઈ જશે ॥૨॥

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਬਿਆਪਿਓ ਨੇਤ੍ਰ ਰਖੇ ਫਿਰਾਇ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહમાં ફસાઈને તે પોતાની આંખો ફેરવી લીધી છે

ਸੀਸੁ ਉਠਾਵਨ ਨ ਕਬਹੂ ਮਿਲਈ ਮਹਾ ਦੁਤਰ ਮਾਇ ॥੩॥
તે ક્યારેય પણ પોતાના માથા પર ઉઠાવવા માટે અવસર મળશે નહીં ॥૩॥

ਸੂਰੁ ਮੁਕਤਾ ਸਸੀ ਮੁਕਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਲਿਪਾਇ ॥
જેમ સૂર્ય અને ચંદ્ર નિર્લિપ્ત રહે છે અને જેમ સ્વભાવ અનુસાર અગ્નિ પણ હંમેશા અલિપ્ત તેમજ નિર્મળ રહે છે તેમ જ બ્રહ્મજ્ઞાની પણ નિર્લિપ્ત રહે છે

ਸੁਭਾਵਤ ਜੈਸੇ ਬੈਸੰਤਰ ਅਲਿਪਤ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲਾਇ ॥੪॥
સૂર્ય, ચંદ્રમા તેમજ અગ્નિ સારા-ખરાબ બધા જીવોને પોતાનો પ્રકાશ તેમજ સુખ આપે છે તેમ જ બ્રહ્મજ્ઞાની જીવોને ઉપદેશ આપીને પરમાત્માથી જોડે છે ॥૪॥

ਜਿਸੁ ਕਰਮੁ ਖੁਲਿਆ ਤਿਸੁ ਲਹਿਆ ਪੜਦਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਪਹਿ ਮੰਨਿਆ ਸੁਭਾਇ ॥
જેનો ભાગ્યોદય થયો જેને સરળ સ્વભાવ ગુરુમાં સંપૂર્ણ આસ્થા ધારણ કરી છે તેનું ભ્રમનું પદ ઉતરી ગયું છે

ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਅਵਖਧੁ ਨਾਮੁ ਦੀਨਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੰਕਟ ਜੋਨਿ ਨ ਪਾਇ ॥੫॥੨॥
હે નાનક! ગુરુએ જેને નામ-મંત્ર રૂપી ઔષધિ પ્રદાન કરી છે તે ગર્ભ-યોનિના સંકટથી છૂટી ગયો છે ॥૫॥૨॥

ਰੇ ਨਰ ਇਨ ਬਿਧਿ ਪਾਰਿ ਪਰਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! આ વિધિથી મુક્તિ સંભવ છે

ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹੋਇ ਮਿਰਤਕੁ ਤਿਆਗਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੨॥੧੧॥
દ્વૈતભાવને ત્યાગીને અને જીવિત જ અહમને મારીને પરમાત્માનું ધ્યાન કરો ॥૨॥૧૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਬਾਹਰਿ ਢੂਢਨ ਤੇ ਛੂਟਿ ਪਰੇ ਗੁਰਿ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ਦਿਖਾਇਆ ਥਾ ॥
ગુરુએ હ્રદય-ઘરમાં જ પરમ-સત્યના દર્શન કરાવી દીધા જેનાથી પ્રભુને બહાર શોધવાથી છૂટી ગયો

ਅਨਭਉ ਅਚਰਜ ਰੂਪੁ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਿਆ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਇਆ ਥਾ ॥੧॥
મેં પરમાત્માનું અદભુત રૂપ જોઈ લીધું છે તેથી તેને છોડીને મારુ મન અહીં-તહીં જતું નથી ॥૧॥

ਮਾਨਕੁ ਪਾਇਓ ਰੇ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਥਾ ॥
મેં સંપૂર્ણ પરમાત્મા રૂપી માણેકને મેળવી લીધો છે

ਮੋਲਿ ਅਮੋਲੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਦਿਵਾਇਆ ਥਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી પરમાત્મા રૂપી માણેકની પ્રાપ્તિ થઈ શકી છે જે ખુબ અમૂલ્ય છે અને જેને કોઈ પણ કિંમત પર મેળવી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਦਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਅਕਥੁ ਕਥਾਇਆ ਥਾ ॥
સાધુઓની સંગતમાં મળીને અદ્રશ્ય, અગોચર અકથનીય પરબ્રહ્મનું સ્તુતિગાન કર્યું છે

ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਦਸਮ ਦੁਆਰਿ ਵਜਿਓ ਤਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਚੁਆਇਆ ਥਾ ॥੨॥
જ્યારે અનાહત શબ્દ દસમા દ્વારે ગુંજવા લાગ્યું તો નામામૃત રસમાં ટપકવા લાગ્યું.॥૨॥

ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੂਝੀ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਸਮਾਇਆ ਥਾ ॥
મનમાં અક્ષય ભંડાર સમાઈ ગયું છે જેનાથી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને કોઈ પદાર્થની કોઈ ખામી નથી

ਚਰਣ ਚਰਣ ਚਰਣ ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਅਘੜੁ ਘੜਿਓ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਥਾ ॥੩॥
ગુરુ-ચરણોની સેવા કરવાથી અશિષ્ટ મન શિષ્ટ થઈ ગયું છે જેનાથી નામ અમૃત રસ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਸਹਜੇ ਆਵਾ ਸਹਜੇ ਜਾਵਾ ਸਹਜੇ ਮਨੁ ਖੇਲਾਇਆ ਥਾ ॥
હું સહજ જ આવતો તેમજ જતો રહું છું અને સહજ જ મન આનંદ કરતું રહે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਰਮੁ ਗੁਰਿ ਖੋਇਆ ਤਾ ਹਰਿ ਮਹਲੀ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਥਾ ॥੪॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુએ ભ્રમ દૂર કર્યો તો પ્રભુ ચરણોમાં સ્થાન મેળવી લીધું ॥૪॥૩॥૧૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਜਿਸਹਿ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤਿਸਹਿ ਸਿਉ ਰੁਚ ਨਾਹਿ ॥
જે પરમાત્માએ તને ઉત્પન્ન કરીને ગૌરવ પ્રદાન કર્યું છે તેનાથી તારી કોઈ રુચિ નથી

ਆਨ ਰੂਤੀ ਆਨ ਬੋਈਐ ਫਲੁ ਨ ਫੂਲੈ ਤਾਹਿ ॥੧॥
જો અન્ય ઋતુમાં બીજા બી વાવવામાં આવે તો તેને કોઈ ફળ-ફૂલ લાગતું નથી ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਵਤ੍ਰ ਬੀਜਣ ਨਾਉ ॥
હે મન! આ મનુષ્ય-જીવન નામ રૂપી બી વાવવાનો સારો અવસર છે

ਬੋਇ ਖੇਤੀ ਲਾਇ ਮਨੂਆ ਭਲੋ ਸਮਉ ਸੁਆਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મન લગાવીને હૃદય રૂપી ખેતરમાં નામ વાવવાનો આ શુભ સમયનો લાભ પ્રાપ્ત કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਇ ਖਹੜਾ ਭਰਮੁ ਮਨ ਕਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ॥
મનનો ભ્રમ અને જીદ છોડીને ગુરુ શરણમાં જાઓ

ਕਰਮੁ ਜਿਸ ਕਉ ਧੁਰਹੁ ਲਿਖਿਆ ਸੋਈ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥੨॥
જેના નસીબમાં વિધાતા એ લખ્યું હોય છે તે તે જ કાર્ય કરે છે ॥૨॥

ਭਾਉ ਲਾਗਾ ਗੋਬਿਦ ਸਿਉ ਘਾਲ ਪਾਈ ਥਾਇ ॥
ગોવિંદથી એવો અતૂટ પ્રેમ લાગ્યો છે કે સેવા ભક્તિ સફળ થઈ ગઈ છે

ਖੇਤਿ ਮੇਰੈ ਜੰਮਿਆ ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਇ ॥੩॥
મારા હૃદય રૂપી ખેતરમાં અક્ષુક્ષ્ણ નામ રૂપી પાક તૈયાર થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਪਾਇਆ ਅਮੋਲੁ ਪਦਾਰਥੋ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਇ ॥
હવે મને સત્ય રૂપી અમૂલ્ય પદાર્થની પ્રાપ્તિ થઈ છે જેને હું છોડીને ક્યાંય જતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਇ ॥੪॥੪॥੧੩॥
હે નાનક! મને સુખ ઉપલબ્ધ થઈ ગયું છે જેનાથી હું સંતુષ્ટ તેમજ તૃપ્ત રહું છું ॥૪॥૪॥૧૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਫੂਟੋ ਆਂਡਾ ਭਰਮ ਕਾ ਮਨਹਿ ਭਇਓ ਪਰਗਾਸੁ ॥
ભ્રમનું ઇંડું ફૂટી ગયું છે તેમજ મારા મનમાં સત્યનો પ્રકાશ થઈ ગયો છે

ਕਾਟੀ ਬੇਰੀ ਪਗਹ ਤੇ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੁ ॥੧॥
પગમાં પડેલી બંધનોની બેડી કાપીને ગુરુએ માયા ની કેદથી મુક્તિ કરી દીધી છે ॥૧॥

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਰਹਿਓ ॥
મારુ જન્મ-મરણનું ચક્ર મટી ગયું છે

ਤਪਤ ਕੜਾਹਾ ਬੁਝਿ ਗਇਆ ਗੁਰਿ ਸੀਤਲ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે ગુરુએ શાંતિ ઉત્પન્ન કરનાર હરિ-નામ પ્રદાન કર્યું તો મનમાં તૃષ્ણા અગ્નિની સળગતી કઢાઈ ઠરી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਭਇਆ ਤਉ ਛੋਡਿ ਗਏ ਨਿਗਹਾਰ ॥
જ્યારથી સાધુઓનો સંગ મળ્યો છે ત્યારથી તારા પર મારા પર નજર રાખવાવાળા યમદૂત મારો સાથ છોડી ગયા છે

ਜਿਸ ਕੀ ਅਟਕ ਤਿਸ ਤੇ ਛੁਟੀ ਤਉ ਕਹਾ ਕਰੈ ਕੋਟਵਾਰ ॥੨॥
જેને બંધનમાં નાખ્યો હતો જ્યારે તેનાથી જ છૂટી ગયો તો કોટવાલ યમરાજ મારું શું બગાડી શકે છે ॥૨॥

ਚੂਕਾ ਭਾਰਾ ਕਰਮ ਕਾ ਹੋਏ ਨਿਹਕਰਮਾ ॥
મારા પાપ-કર્મનો ભાર માથા પરથી ઉતરી ગયો છે અને નિષ્કર્મ થઈ ગયો છે

ਸਾਗਰ ਤੇ ਕੰਢੈ ਚੜੇ ਗੁਰਿ ਕੀਨੇ ਧਰਮਾ ॥੩॥
ગુરુએ મારા પર ખુબ ઉપકાર કર્યો છે જેના કારણે હું સંસાર સમુદ્રથી નીકળી કિનારે પહોંચી ગયો છું ॥૩॥

ਸਚੁ ਥਾਨੁ ਸਚੁ ਬੈਠਕਾ ਸਚੁ ਸੁਆਉ ਬਣਾਇਆ ॥
હવે સત્સંગ રૂપી સાચું સ્થાન મળી ગયું છે સાચું સ્થાન જ ઉઠવા-બેસવા-રહેવાનું ઠેકાણું છે અને સત્ય જ મારો જીવન-ઉદ્દેશ બની ગયો છે

ਸਚੁ ਪੂੰਜੀ ਸਚੁ ਵਖਰੋ ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥੪॥੫॥੧੪॥
હે નાનક! સત્ય જ મારી પુંજી તેમજ વ્યાપારનો સોદો છે જેને હૃદય-ઘરમાં જ મેળવી લીધું છે ॥૪॥૫॥૧૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫ ॥

ਬੇਦੁ ਪੁਕਾਰੈ ਮੁਖ ਤੇ ਪੰਡਤ ਕਾਮਾਮਨ ਕਾ ਮਾਠਾ ॥
પંડિત પોતાના મુખથી વેદ વાંચે છે પરંતુ નામ-અભ્યાસ કરવામાં આળસુ છે

ਮੋਨੀ ਹੋਇ ਬੈਠਾ ਇਕਾਂਤੀ ਹਿਰਦੈ ਕਲਪਨ ਗਾਠਾ ॥
મૌની એકાંતમાં ધ્યાન લગાવી બેસી જાય છે પરંતુ તેના હૃદયમાં મુશ્કેલીઓની ગાંઠ પડી જાય છે

ਹੋਇ ਉਦਾਸੀ ਗ੍ਰਿਹੁ ਤਜਿ ਚਲਿਓ ਛੁਟਕੈ ਨਾਹੀ ਨਾਠਾ ॥੧॥
મનુષ્ય વિરક્ત બનીને ઘર-ગૃહસ્થીને છોડીને ચાલી જાય છે પરંતુ ઘર છોડવાથી તેની તૃષ્ણાનો અંત થતો નથી ॥૧॥

ਜੀਅ ਕੀ ਕੈ ਪਹਿ ਬਾਤ ਕਹਾ ॥
હું પોતાના મનની વાત કોને કહું?

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੋ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲੇ ਐਸੋ ਕਹਾ ਲਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આવો સંત ક્યાંથી શોધી લઉં જે પોતે બંધનોથી મુક્ત છે અને મને પણ પ્રભુથી મળાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਪਸੀ ਕਰਿ ਕੈ ਦੇਹੀ ਸਾਧੀ ਮਨੂਆ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਨਾ ॥
તપસ્વીએ તપસ્યા કરીને શરીરની સાધના કરી લીધી પરંતુ મન તો પણ દસેય દિશાઓમાં ભટકતું રહે છે

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਿ ਬ੍ਰਹਮਚਜੁ ਕੀਨਾ ਹਿਰਦੈ ਭਇਆ ਗੁਮਾਨਾ ॥
બ્રહ્મચારીએ બ્રહ્મચર્ય તો ધારણ કરી લીધું પરંતુ તેના હૃદયમાં ઘમંડ ઉત્પન્ન થઈ ગયું

ਸੰਨਿਆਸੀ ਹੋਇ ਕੈ ਤੀਰਥਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਉਸੁ ਮਹਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਗਾਨਾ ॥੨॥
કોઈ સન્યાસી બનીને તીર્થ પર ભટકતો રહે છે પરંતુ મનમાં ક્રોધ જ ભરેલો રહ્યો જેણે તેને મૂર્ખ બનાવી દીધો ॥૨॥

ਘੂੰਘਰ ਬਾਧਿ ਭਏ ਰਾਮਦਾਸਾ ਰੋਟੀਅਨ ਕੇ ਓਪਾਵਾ ॥
ઘણા લોકોના પગમાં ઘૂંઘરું બાંધીને મંદિરમાં નાચવા વાળા રામના દાસ બની જાય છે પરંતુ આ કામ પણ પરંતુ આ કામ પણ તેનું પૈસા કમાવવાનું એક સાધન છે

ਬਰਤ ਨੇਮ ਕਰਮ ਖਟ ਕੀਨੇ ਬਾਹਰਿ ਭੇਖ ਦਿਖਾਵਾ ॥
કોઈએ વ્રત-ઉપાસના રાખ્યા, નિયમ તેમજ છ કર્મ કર્યા પરંતુ આ પણ તેનો લોક-દેખાડો જ છે

ਗੀਤ ਨਾਦ ਮੁਖਿ ਰਾਗ ਅਲਾਪੇ ਮਨਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਵਾ ॥੩॥
ઘણા લોકો મુખથી ભજન ગાય છે નાદ વગાડતા તેમજ રાગ આલાપે છે પરંતુ મનથી હરિ-નામ ગાતા નથી ॥૩॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਲੋਭ ਮੋਹ ਰਹਤ ਹਹਿ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤਾ ॥
નિર્મળ જીવનવાળા હરિના સંતજન ખુશી-ગમ તેમજ લોભ-મોહથી હંમેશા નિર્લિપ્ત હોય છે

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂੜਿ ਪਾਏ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਜਾ ਦਇਆ ਕਰੇ ਭਗਵੰਤਾ ॥
જો પરમાત્મા દયા કરે તો મારા મનને તેની ચરણ ધૂળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਤਰੀ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ॥੪॥
હે નાનક! જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થયો તો મનની બધી ચિંતા દૂર થઈ ગઈ ॥૪॥

ਮੇਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
મારા પરમાત્મા અંતર્યામી છે

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਬਿਸਰਿ ਗਏ ਬਕਬਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੬॥੧੫॥
તે મારા મનની દરેક વાત જાણે છે તે મારા તેથી નકામી વાતો ભુલાય ગઈ છે ॥૬॥૧૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਲਾਖ ਸਰਬ ਕੋ ਰਾਜਾ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! જેના હૃદયમાં તારું નામ છે તે તો લાખો-કરોડો બધાનો રાજા છે

ਜਾ ਕਉ ਨਾਮੁ ਨ ਦੀਆ ਮੇਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਗਾਵਾਰਾ ॥੧॥
પરંતુ જેને સદ્દગુરૂનું નામ પ્રદાન કર્યું નથી તે મૂર્ખ જન્મ-મરણમાં જ ફસાઈ રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹੀ ਪਤਿ ਰਾਖੁ ॥
હે સદ્દગુરુ! તું જ માન-સન્માન રાખનાર છે

ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਤਬ ਹੀ ਪਤਿ ਪੂਰੀ ਬਿਸਰਤ ਰਲੀਐ ਖਾਕੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો સ્મરણ આવે તો સંપૂર્ણ સન્માન મળે છે પરંતુ ભુલવાથી જીવ રાખમાં મળી જાય છે॥૧॥વિરામ॥

ਰੂਪ ਰੰਗ ਖੁਸੀਆ ਮਨ ਭੋਗਣ ਤੇ ਤੇ ਛਿਦ੍ਰ ਵਿਕਾਰਾ ॥
દુનિયાના જેટલા પણ રૂપ, રંગ, ખુશી તેમજ મનના ભોગનાર પદાર્થ છે આ બધા અવગુણ અને પાપ છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਕਲਿਆਣਾ ਸੂਖ ਸਹਜੁ ਇਹੁ ਸਾਰਾ ॥੨॥
હરિનું નામ એવી નિધિ છે જે કલ્યાણકારી, સુખદાયક તેમજ શ્રેષ્ઠ પદાર્થ છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਖਿਨੈ ਮਹਿ ਜਿਉ ਬਾਦਰ ਕੀ ਛਾਇਆ ॥
વાદળનો છાયાની જેમ માયાના રંગ-વીરંગ વિલાસ ક્ષણમાં જ નાશ થઈ જાય છે

ਸੇ ਲਾਲ ਭਏ ਗੂੜੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ॥੩॥
જેમને ગુરુથી મળીને પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું છે તે સત્યના ઊંડા રંગમાં લીન થઈને લાલ થઈ ગયા છે॥૩॥

ਊਚ ਮੂਚ ਅਪਾਰ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਦਰਬਾਰਾ ॥
સર્વોપરી, અપરંપાર સ્વામીનો દરબાર અગમ્ય છે

ਨਾਮੋ ਵਡਿਆਈ ਸੋਭਾ ਨਾਨਕ ਖਸਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥੪॥੭॥੧੬॥
હે નાનક! પ્રભુ-નામની મહાનતા તેમજ શોભા ફેલાયેલી છે તે માલિક ખુબ પ્રિય છે ॥૪॥૭॥૧૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
મારુ મહેલ ૫ ઘર ૪॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਓਅੰਕਾਰਿ ਉਤਪਾਤੀ ॥
ૐકારથી આખી ઉત્પત્તિ છે

ਕੀਆ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰਾਤੀ ॥
તેણે દિવસ-રાત કર્યા અને

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਪਾਣੀ ॥
જંગલ-વનસ્પતિ, પાણી અને ત્રણ લોકનું નિર્માણ કર્યું

ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ॥
ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ તેમજ અથર્વવેદ ઉત્પન્ન કરનાર ચાર સ્રોત-ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી

ਖੰਡ ਦੀਪ ਸਭਿ ਲੋਆ ॥
ધરતીના નવ ખંડ, સાત દ્વીપ અને ચૌદ લોક

ਏਕ ਕਵਾਵੈ ਤੇ ਸਭਿ ਹੋਆ ॥੧॥
બધા એક ૐકાર શબ્દથી જ ઉત્પન્ન થયેલા છે ॥૧॥

ਕਰਣੈਹਾਰਾ ਬੂਝਹੁ ਰੇ ॥
હે જીવ! રચનહાર પ્રભુને સમજો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਸੂਝੈ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ જો સદ્દગુરુ મળી જાય તો જ સમજ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਕੀਆ ਪਸਾਰਾ ॥
પ્રભુએ રજ, તમ તેમજ સત રૂપી ત્રિગુણોનો જગતમાં ફેલાવો કર્યો

ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਵਤਾਰਾ ॥
કારણ કે નર્ક, સ્વર્ગ તેમજ અવતારોની રચના કરી દીધી

ਹਉਮੈ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥
અહમના કારણે જીવ જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી ગયો

ਮਨੁ ਟਿਕਣੁ ਨ ਪਾਵੈ ਰਾਈ ॥
તેનું મન થોડા સમય માટે પણ ટકતું નથી

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰਾ ॥
ગુરુ વગર અજ્ઞાન રૂપી ઘોર અંધકાર બની રહે છે

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੨॥
પરંતુ સાચા ગુરુ મળી જાય તો મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਮ ਕਮਾਣੇ ॥
જીવ અભિમાન માં જેટલા પણ કર્મ કરે છે

ਤੇ ਤੇ ਬੰਧ ਗਲਾਣੇ ॥
આ બધા તેના ગળામાં સંકટ બની જાય છે

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਧਾਰੀ ॥
જેમને હ્રદયમાં મારા-મારા રૂપી મમતા ધારણકરી લીધી છે

ਓਹਾ ਪੈਰਿ ਲੋਹਾਰੀ ॥
આ જ તેના પગમાં લોઢાની સાંકળ બની ગઈ છે

ਸੋ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ॥ ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ਮਥਾਣੈ ॥੩॥
જેના નસીબ ઉત્તમ હોય છે તે ગુરુથી મેળાપ કરીને પ્રભુને ઓળખી લે છે ॥૩॥

ਸੋ ਮਿਲਿਆ ਜਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
તે જ તેને મળ્યો છે જે પ્રભુના મનને ગમ્યો છે

ਸੋ ਭੂਲਾ ਜਿ ਪ੍ਰਭੂ ਭੁਲਾਇਆ ॥
તે જ ભ્રમમાં ભુલાયેલો છે જેને પ્રભુએ ભુલાવી દીધો છે

ਨਹ ਆਪਹੁ ਮੂਰਖੁ ਗਿਆਨੀ ॥
પોતાની જાતે કોઈ મૂર્ખ તેમજ જ્ઞાની નથી

ਜਿ ਕਰਾਵੈ ਸੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨੀ ॥
વાસ્તવમાં જેવું પ્રભુ કરાવે છે તેવું જ જીવનું નામ દુનિયામાં પ્રસિદ્ધ થાય છે

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੪॥੧॥੧੭॥
નાનક હંમેશા તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૧॥૧૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਨੀ ਮੋਹਿ ਲੀਏ ਤ੍ਰੈ ਗੁਨੀਆ ॥
મોહિની માયાએ ત્રિગુણાત્મક બધા જીવોને મોહી લીધા છે

ਲੋਭਿ ਵਿਆਪੀ ਝੂਠੀ ਦੁਨੀਆ ॥
આ અસત્ય દુનિયા લોભમાં જ ફસાયેલી છે

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਿ ਕੈ ਸੰਚੀ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਸਗਲ ਲੇ ਛਲੀਆ ॥੧॥
જેમણે મારી-મારી કહીને આ માયાને એકત્ર કરી હતી અંતિમ સમયમાં તેમણે પણ આને છીનવી લીધી છે ॥૧॥

ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਦਇਅਲੀਆ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਤਿਪਲੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિર્ભય, નિરાકાર, દયાળુ પરમાત્મા જ બધા જીવોના પોશાક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕੈ ਸ੍ਰਮੁ ਕਰਿ ਗਾਡੀ ਗਡਹੈ ॥
કોઈએ મહેનતથી ધન કમાઈને ખાડામાં દબાવી દીધું છે

ਏਕਹਿ ਸੁਪਨੈ ਦਾਮੁ ਨ ਛਡਹੈ ॥
કોઈ સપનામાં પણ એક પૈસો પણ છોડતા નથી

ਰਾਜੁ ਕਮਾਇ ਕਰੀ ਜਿਨਿ ਥੈਲੀ ਤਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨ ਚੰਚਲਿ ਚਲੀਆ ॥੨॥
જે રાજાએ શાસન કરીને થેલીઓ ભરી હતી આ ચંચળ માયા તેની સાથે પણ જતી નથી ॥૨॥

ਏਕਹਿ ਪ੍ਰਾਣ ਪਿੰਡ ਤੇ ਪਿਆਰੀ ॥
કોઈને આ પ્રાણથી પણ વધારે પ્રિય લાગે છે

ਏਕ ਸੰਚੀ ਤਜਿ ਬਾਪ ਮਹਤਾਰੀ ॥
કોઈએ પોતાના માતા-પિતા ને છોડીને માયા એકત્રિત કરી છે

ਸੁਤ ਮੀਤ ਭ੍ਰਾਤ ਤੇ ਗੁਹਜੀ ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਹੋਈ ਖਲੀਆ ॥੩॥
કોઈએ પુત્ર, મિત્ર તેમજ ભાઈથી છુપાવીને આને રાખી છે પરંતુ આ તેની નજીક પણ ઉભી રહી નથી ॥૩॥

ਹੋਇ ਅਉਧੂਤ ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਤਾਰੀ ॥
જે અવધૂત બનીને સમાધિ લગાવીને બેઠા છે

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਪੰਡਿਤ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જે યોગી, સંન્યાસી, પંડિત અને વિચારકો છે અને

ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਬਨ ਮਹਿ ਬਸਤੇ ਊਠਿ ਤਿਨਾ ਕੈ ਲਾਗੀ ਪਲੀਆ ॥੪॥
જે વ્યક્તિ પોતાના ઘર, સ્મશાન તેમજ જંગલમાં રહે છે આ ઉઠીને તેમની પાછળ લાગી જાય છે ॥૪॥

ਕਾਟੇ ਬੰਧਨ ਠਾਕੁਰਿ ਜਾ ਕੇ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਸਿਓ ਜੀਅ ਤਾ ਕੈ ॥
જેના બંધન ઠાકુરજીએ કાપી દીધો છે તેના મનમાં હરિ નામ સ્થિત થઈ ગયું છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਏ ਜਨ ਮੁਕਤੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਲੀਆ ॥੫॥੨॥੧੮॥
હે નાનક! જે વ્યક્તિ સાધુ સંગતિમાં બંધનોથી મુક્ત થઈને ગતિ મેળવી ગયા છે તે પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિથી નિહાલ થઈ ગયા છે ॥૫॥૨॥૧૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਹੁ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨ ਸੋਊ ॥
હે મિત્ર! માત્ર એક પરમાત્માનું જ સ્મરણ કરો

ਜਾ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਨ ਕੋਊ ॥
જેનાથી કોઈ પણ ખાલી હાથે જતું નથી

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਆ ॥
જેણે માતાના ગર્ભમાં પ્રતિપાલન કર્યું

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੇ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
પ્રાણ-શરીર આપીને સુંદર બનાવ્યું

ਸੋਈ ਬਿਧਾਤਾ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਜਪੀਐ ॥ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿ ਢਕੀਐ ॥
તે વિધાતા થઈને દરેક ક્ષણ જપતા રહેવું જોઈએ જેને સ્મરણ કરવાથી બધા અવગુણ ઢંકાઈ જાય છે

ਚਰਣ ਕਮਲ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰਹੁ ॥
પોતાના અંતરમનમાં તેના ચરણોને ધારણ કરી લો

ਬਿਖਿਆ ਬਨ ਤੇ ਜੀਉ ਉਧਾਰਹੁ ॥
આત્માને વિષય-વિકારોના સમુદ્રથી બચાવી લો

ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਮਿਟਹਿ ਬਿਲਲਾਟਾ ॥
કરુણા, પ્રલાપ તેમજ વિલાપ મટી જાય છે

ਜਪਿ ਗੋਵਿਦ ਭਰਮੁ ਭਉ ਫਾਟਾ ॥
પ્રભુનું ભજન કરવાથી ભ્રમ-ભય સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਪਾਏ ॥ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਏ ॥੧॥
કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ સાધુ-સંગતિ પ્રાપ્ત કરે છે અને નાનક તો તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਧਾਰਾ ॥
હે મિત્ર!રામ નામ જ મન-તનનો આધાર છે

ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸ ਕਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સ્મરણ કરે છે તેને મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਥਿਆ ਵਸਤੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ॥ ਹਿਤੁ ਲਾਇਓ ਸਠ ਮੂੜ ਅਗਿਆਨੀ ॥
મિથ્યા વસ્તુઓને જીવ સત્ય માની લે છે મૂર્ખ અજ્ઞાનીએ માયાથી પ્રેમ લગાવ્યો છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਮਾਤਾ ॥
તે વાસના, ક્રોધ, લોભના નશામાં મસ્ત રહે છે

ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਤਾ ॥
અને કોડીના બદલે પોતાનો દુર્લભ જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દે છે

ਅਪਨਾ ਛੋਡਿ ਪਰਾਇਐ ਰਾਤਾ ॥
તે પોતાના ધનને છોડીને પારકા ધનમાં લીન રહે છે

ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਨ ਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ॥
માયાના નશામાં મન તનને સાથે જ સમજે છે

ਤ੍ਰਿਸਨ ਨ ਬੂਝੈ ਕਰਤ ਕਲੋਲਾ ॥
તેની તૃષ્ણા મટતી નથી અને આનંદ મગ્ન જ રહે છે

ਊਣੀ ਆਸ ਮਿਥਿਆ ਸਭਿ ਬੋਲਾ ॥
તેની આશા વ્યર્થ છે અને બધા વચન અસત્ય છે

ਆਵਤ ਇਕੇਲਾ ਜਾਤ ਇਕੇਲਾ ॥
તે એકલો જ આવે છે અને એકલો જ ચાલ્યો જાય છે

ਹਮ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਝੂਠੇ ਸਭਿ ਬੋਲਾ ॥
અમારી સાથે થયેલા તારા બધા વચન અસત્ય છે

ਪਾਇ ਠਗਉਰੀ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਓ ॥
પ્રભુએ માયાનો ભ્રમ નાખીને પોતે જ જીવને કુમાર્ગગામી કર્યા છે

ਨਾਨਕ ਕਿਰਤੁ ਨ ਜਾਇ ਮਿਟਾਇਓ ॥੨॥
હે નાનક! ભાગ્યને ટાળી શકાતું નથી ॥૨॥

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਭੂਤ ਅਰੁ ਪ੍ਰੇਤਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਜੋਨੀ ਫਿਰਤ ਅਨੇਤਾ ॥
તે પશુ-પક્ષી અને ભૂત-પ્રેત વગેરે અનેક યોનિઓમાં ભટકતા રહે છે

ਜਹ ਜਾਨੋ ਤਹ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
તે જ્યાં પણ જાય છે ત્યાં તેને રહેવા માટે ઠેકાણું મળતું નથી

ਥਾਨ ਬਿਹੂਨ ਉਠਿ ਉਠਿ ਫਿਰਿ ਧਾਵੈ ॥
તે સ્થાનરિકત થઈને વારંવાર યોનિઓમાં ભટકે છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਾਸਨਾ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥
તેના મન-તનમાં ઇચ્છાનો વિસ્તાર ખૂબ વધારે છે

ਅਹੰਮੇਵ ਮੂਠੋ ਬੇਚਾਰਾ ॥
અભિમાને બિચારા જીવને છેતરી લીધા છે

ਅਨਿਕ ਦੋਖ ਅਰੁ ਬਹੁਤੁ ਸਜਾਈ ॥
અનેક દોષોના કારણે ખુબ દંડ ભોગવે છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તે દંડનું સાચું અનુમાન લગાવી શકાતું નથી

ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥ ਤਹ ਮਾਤ ਨ ਬੰਧੁ ਨ ਮੀਤ ਨ ਜਾਇਆ ॥
પ્રભુને ભૂલીને તે નર્કમાં જ પડે છે અને ત્યાં માતા, મિત્ર, તેમજ પત્ની કોઈ સહાયક થતા નથી

ਜਿਸ ਕਉ ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુની કૃપા થઈ જાય છે

ਸੋ ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥੩॥
તેને મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਭ੍ਰਮਤ ਭ੍ਰਮਤ ਪ੍ਰਭ ਸਰਨੀ ਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! અનેક યોનિઓમાં ભટકતા-ભટકતા તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਜਗਤ ਪਿਤ ਮਾਇਆ ॥
તું દીનાનાથ, જગતનો પિતા તેમજ માતા છે

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਦੁਖ ਦਰਦ ਬਿਦਾਰਣ ॥ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸ ਹੀ ਨਿਸਤਾਰਣ ॥
તું દયાળુ છે અને બધા દુઃખ-દર્દ દૂર કરનાર છે જેને તું ચાહે છે તેની મુક્તિ થઈ જાય છે

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਕਾਢਨਹਾਰਾ ॥
હે મિત્ર! સંસાર રૂપી આંધળા કુવામાંથી તું જ બહાર કાઢવાવાળો છે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਹੋਵਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥
પરંતુ પ્રેમ-ભક્તિ દ્વારા જ જીવની મુક્તિ થાય છે

ਸਾਧ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਤਨੁ ਧਾਰਿਆ ॥
હે મિત્ર! તે પોતે જ સાધુ રૂપમાં શરીર ધારણ કર્યું છે

ਮਹਾ ਅਗਨਿ ਤੇ ਆਪਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥
અને પોતે જ માયા રૂપી મહા અગ્નિથી બચાવી છે

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਇਸ ਤੇ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
જપ, તપ તેમજ સંયમ આ જીવથી થતું નથી

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਗਾਹੀ ॥
હે પ્રભુ! સૃષ્ટિના આદિ તેમજ અંતમાં અગમ્ય, અસીમ પરમાત્માનું જ અસ્તિત્વ છે

ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਮਾਗੈ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે હરિ! તારો દાસ તારાથી નામની જ કામના કરે છે

ਹਰਿ ਜੀਵਨ ਪਦੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥੪॥੩॥੧੯॥
હે નાનક! મારો પ્રભુ જીવન આપનાર છે ॥૪॥૩॥૧૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਕਤ ਕਉ ਡਹਕਾਵਹੁ ਲੋਗਾ ਮੋਹਨ ਦੀਨ ਕਿਰਪਾਈ ॥੧॥
હે લોકો! શા માટે છેતરપિંડી કરી રહ્યા છો પ્રભુ તો મારા ગરીબ પર કૃપાળુ થાય છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਜਾਨਿ ਪਾਈ ॥ ਸਰਣਿ ਸੂਰੋ ਗੁਰ ਦਾਤਾ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ਵਡਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને આ જ્ઞાન થઈ ગયું છે કે ગુરુ જ દાતા છે શરણમાં આવવાવાળાની શૂરવીરની જેમ રક્ષા કરે છે અને પોતે જ કીર્તિ પ્રદાન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤਾ ਕਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥੨॥
ભક્તવત્સલ હોવાથી તે પોતાના ભક્તોની વાત માનવાવાળા છે અને હંમેશા જ સુખ દેનાર છે ॥૨॥

ਅਪਨੇ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀਅਹੁ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥੩॥
હે પ્રભુ! પોતાના દાસ પર કૃપા કર કે તારા નામનું ધ્યાન કરતો રહે ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਦੀਨੁ ਨਾਮੁ ਮਾਗੈ ਦੁਤੀਆ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਈ ॥੪॥੪॥੨੦॥
ગરીબ નાનક તારા નામની જ કામના કરે છે તેથી મારો દ્વૈત ભ્રમ મટી જાય ॥૪॥૪॥૨૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਅਤਿ ਭਾਰਾ ॥
મારો સ્વામી મહાન છે

ਮੋਹਿ ਸੇਵਕੁ ਬੇਚਾਰਾ ॥੧॥
હું તો તેનો નાનો સેવક છું ॥૧॥

ਮੋਹਨੁ ਲਾਲੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨਾ ॥
મારો પ્રિયતમ મોહન મને મન તેમજ પ્રાણથી પણ વ્હાલો છે

ਮੋ ਕਉ ਦੇਹੁ ਦਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિયવર! મને નામ દાન આપો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲੇ ਮੈ ਦੇਖੇ ਜੋਈ ॥ ਬੀਜਉ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥
મેં બધી અવલમ્ય શોધ કરીને જોઈ લીધું છે પરંતુ પ્રભુ સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਜੀਅਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ਸਮਾਹੈ ॥ ਹੈ ਹੋਸੀ ਆਹੇ ॥੩॥
તે જીવોનું પોષણ તેમજ સંભાળ કરે છે તે વર્તમાનમાં પણ છે ભવિષ્યમાં પણ હશે અને ભૂતકાળમાં પણ તે જ હતો ॥૩॥

ਦਇਆ ਮੋਹਿ ਕੀਜੈ ਦੇਵਾ ॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! મારા પર દયા કરો

ਨਾਨਕ ਲਾਗੋ ਸੇਵਾ ॥੪॥੫॥੨੧॥
તેથી તારી ઉપાસનામાં લાગી રહું ॥૪॥૫॥૨૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਤਾਰਨ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲੇ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! તું પાપીઓનો ઉદ્ધારક તેમજ મોક્ષદાતા છે હું તારા પર કોટી કોટી બલિહાર જાઉં છું

ਐਸਾ ਕੋਈ ਭੇਟੈ ਸੰਤੁ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥
મને કોઈ એવા સંત મળી જાય જેની સાથે તારું ભજન કરતો રહું ॥૧॥

ਮੋ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਜਾਨਤ ਕਹੀਅਤ ਦਾਸੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! મને કોઈ જાણતું નથી પરંતુ તારો દાસ કહેવાઉં છું

ਏਹਾ ਓਟ ਆਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જ મારો આસરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਬ ਧਾਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਨ ਇਕ ਬਿਨਉ ਦੀਨਾ ॥
હે જગતપાલક! હે સર્વેશ્વર! મને ગરીબને તારાથી એક વિનંતી છે

ਤੁਮਰੀ ਬਿਧਿ ਤੁਮ ਹੀ ਜਾਨਹੁ ਤੁਮ ਜਲ ਹਮ ਮੀਨਾ ॥੨॥
તું પોતાની લીલાને પોતે જ જાણે છે તું પાણી છે અને હું એક માછલી છું ॥૨॥

ਪੂਰਨ ਬਿਸਥੀਰਨ ਸੁਆਮੀ ਆਹਿ ਆਇਓ ਪਾਛੈ ॥
હે સ્વામી! આ જગત તારો સંપૂર્ણ વિસ્તાર છે અને ખુબ જિજ્ઞાસાથી તારી પાછળ આવ્યો છું

ਸਗਲੋ ਭੂ ਮੰਡਲ ਖੰਡਲ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਹੀ ਆਛੈ ॥੩॥
હે પ્રભુ! આખું ભૂમંડળ તેમજ બ્રહ્માંડના ખંડોમાં તું જ વ્યાપક છે ॥૩॥

ਅਟਲ ਅਖਇਓ ਦੇਵਾ ਮੋਹਨ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
હે મોહન! હે દેવ! તું લક્ષ્યહીન, અપરંપાર, અટળ તેમજ અનશ્વર છે

ਦਾਨੁ ਪਾਵਉ ਸੰਤਾ ਸੰਗੁ ਨਾਨਕ ਰੇਨੁ ਦਾਸਾਰਾ ॥੪॥੬॥੨੨॥
નાનક વંદના કરે છે કે મને સંતોની સંગતિ તેમજ ભક્તજનોની ચરણ-ધૂળ ઉપલબ્ધ થાય ॥૪॥૬॥૨૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਆਘਾਏ ਸੰਤਾ ॥ ਗੁਰ ਜਾਨੇ ਜਿਨ ਮੰਤਾ ॥
હે મિત્ર! તે સંતજન તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ ગયા છે જેને ગુરુનો મંત્ર જાણી લીધો છે

ਤਾ ਕੀ ਕਿਛੁ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ਜਾ ਕਉ ਨਾਮ ਬਡਾਈ ॥੧॥
તેની મહિમા વ્યક્ત કરી શકાતી નથી જેને નામની મહાનતા મળી છે ॥૧॥

ਲਾਲੁ ਅਮੋਲਾ ਲਾਲੋ ॥ ਅਗਹ ਅਤੋਲਾ ਨਾਮੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારો પ્રભુ કિંમત રત્ન છે જેનું નામ કિંમતી તેમજ ગંભીર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਿਗਤ ਸਿਉ ਮਾਨਿਆ ਮਾਨੋ ॥
જેનું મન પ્રભુની સાથે લીન થઈ ગયું છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨੋ ॥
તે ગુરુમુખને પરમતત્વનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે

ਪੇਖਤ ਸਗਲ ਧਿਆਨੋ ॥
તેણે પોતાના મનનો અભિમાન ત્યાગી દીધો છે

ਤਜਿਓ ਮਨ ਤੇ ਅਭਿਮਾਨੋ ॥੨॥
બધાને જોતે પણ તેનું પ્રભુમાં ધ્યાન લાગી રહે છે ॥૨॥

ਨਿਹਚਲੁ ਤਿਨ ਕਾ ਠਾਣਾ ॥
તેનું નિશ્ચલ ઠેકાણું બની ગયું છે

ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਛਾਣਾ ॥
જેમણે ગુરુ દ્વારા પોતાના સાચા ઘરને ઓળખી લીધું છે

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਜਾਗੇ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ ॥੩॥
તે ગુરુથી મળીને રાત-દિવસ જાગૃત રહે છે અને પ્રભુની ભક્તિમાં તલ્લીન રહે છે ॥૩॥

ਪੂਰਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ॥ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તે સંપૂર્ણ તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ રહે છે અને આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં જ સમાધિસ્થ થઈને સત્યમાં લીન રહે છે

ਹਰਿ ਭੰਡਾਰੁ ਹਾਥਿ ਆਇਆ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥੪॥੭॥੨੩॥
હે નાનક! હરિ-નામ રૂપી ભંડાર હાથમાં આવી ગયો છે જો કે ગુરુની કૃપાથી ઉપલબ્ધ થયું છે ॥૪॥૭॥૨૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ਦੁਪਦੇ
મારુ મહેલ ૫ ઘર ૬ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਛੋਡਿ ਸਗਲ ਸਿਆਣਪਾ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਤਿਆਗਿ ਗੁਮਾਨੁ ॥
હે મન! બધી ચતુરાઈઓ છોડી દે સાધુ મહાત્મા પુરુષોની સાથે મળીને ઘમંડ ત્યાગી દો

ਅਵਰੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਵਖਾਨੁ ॥੧॥
અન્ય બધું અસત્ય છે તેથી જીભથી રામ-નામ જપો ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਰਨ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
હે મન! કાનથી હરિ નામની સ્તુતિ સાંભળો

ਮਿਟਹਿ ਅਘ ਤੇਰੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਵਨੁ ਬਪੁਰੋ ਜਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાથી તારા જન્મ-જન્માંતરના પાપ મટી જશે પછી બિચારો યમ શું બગાડી શકે છે ॥૧॥વીરામ॥

ਦੂਖ ਦੀਨ ਨ ਭਉ ਬਿਆਪੈ ਮਿਲੈ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
દુઃખ, નિર્ધનતા અને ભય પ્રભાવિત કરતા નથી અને સુખ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕੁ ਬਖਾਨੈ ਹਰਿ ਭਜਨੁ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥੨॥੧॥੨੪॥
નાનક કહે છે કે ગુરુ-કૃપાથી હરિ-ભજન કરવાથી જ પરમતત્વનું જ્ઞાન થાય છે ॥૨॥૧॥૨૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਹੋਤ ਦੇਖੇ ਖੇਹ ॥
હે મિત્ર! જેમણે હરિ નામને ભુલાવી દીધું છે તેમને ધૂળમાં ફેરવાતા જોયા છે.

ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਬਿਲਾਸ ਬਨਿਤਾ ਤੂਟਤੇ ਏ ਨੇਹ ॥੧॥
પુત્ર, મિત્ર તેમજ પત્ની જેની સાથે મનુષ્ય વિલાસ કરે છે આ બધા સ્નેહ તૂટી જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਲੇਹ ॥
હે મન! દરરોજ નામ સ્મરણ કરો

ਜਲਤ ਨਾਹੀ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦੇਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાથી તૃષ્ણા રૂપી અગ્નિ સાગરમાં સળગવું પડશે નહીં અને મન-તનને સુખ ઉપલબ્ધ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਰਖ ਛਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਿਨਸਤ ਪਵਨ ਝੂਲਤ ਮੇਹ ॥
જેમ વૃક્ષનો છાંયો નાશ થઈ જાય છે પવન વાદળને ઉડાડીને લઈ જાય છે તેવા જ દુનિયાના રંગરેલિયા છે

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜੁ ਮਿਲੁ ਸਾਧ ਨਾਨਕ ਤੇਰੈ ਕਾਮਿ ਆਵਤ ਏਹ ॥੨॥੨॥੨੫॥
હે નાનક! સાધુઓની સાથે મળીને પ્રભુની ભક્તિ દ્રઢ કરી લો આ જ તારી કામ આવવાવાળી છે ॥૨॥૨॥૨૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪੁਰਖੁ ਪੂਰਨ ਸੁਖਹ ਦਾਤਾ ਸੰਗਿ ਬਸਤੋ ਨੀਤ ॥
સુખ દેનાર સંપૂર્ણ પરમાત્મા નિરંતર ભક્તોની આસ-પાસ રહે છે

ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ਬਿਨਸੈ ਬਿਆਪਤ ਉਸਨ ਨ ਸੀਤ ॥੧॥
તે જન્મ-મરણથી રહિત છે અનશ્વર છે અને તેના પર ગરમી તેમજ ઠંડીનો પ્રભાવ પડતો નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮ ਸਿਉ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હે મન! પ્રભુના નામથી પ્રીતિ કરો

ਚੇਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਧਾਨਾ ਏਹ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં હરિ-નામ રૂપી નિધિને યાદ કરો આ જ નિર્મળ જીવન આચરણ છે ॥૧॥

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿਦ ਜੋ ਜਪੈ ਤਿਸੁ ਸੀਧਿ ॥
જે દયાળુ, કૃપાળુ પ્રભુનું નામ જપે છે તેને સર્વ સિદ્ધિઓ ઉપલબ્ધ થઈ જાય છે

ਨਵਲ ਨਵਤਨ ਚਤੁਰ ਸੁੰਦਰ ਮਨੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਬੀਧਿ ॥੨॥੩॥੨੬॥
હે નાનક! આ મન નવીન, નવ યુવાન, ચતુર તેમજ સુંદર પ્રભુની સાથે વીંધાય ગયું છે ॥૨॥૩॥૨૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਚਲਤ ਬੈਸਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਰਿਦੈ ਚਿਤਾਰਿ ॥
હે મનુષ્ય! ચાલતા-બેસતા, સુતા-જાગતા દરેક વખતે હૃદયમાં ગુરુ મંત્રને યાદ કરો

ਚਰਣ ਸਰਣ ਭਜੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਭਵ ਸਾਗਰ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੧॥
સંતોની સાથે પ્રભુ-ચરણોનું ભજન કરો સંસાર સમુદ્રથી મુક્તિ સંભવ છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਧਾਰਿ ॥
હે મન! હ્રદયમાં પ્રભુ નામને ધારણ કરો

ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਅਵਰ ਸਗਲ ਵਿਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અન્ય બધું ભુલાવી તન-મનથી પ્રભુની પ્રીતિ કરો ॥૧॥ વિરામ॥

ਜੀਉ ਮਨੁ ਤਨੁ ਪ੍ਰਾਣ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਤੂ ਆਪਨ ਆਪੁ ਨਿਵਾਰਿ ॥
આ આત્મા, તન, મન, પ્રાણ બધું પ્રભુનુ દાન છે તેથી તું પોતાનો અહમ ત્યાગી દે

ਗੋਵਿਦ ਭਜੁ ਸਭਿ ਸੁਆਰਥ ਪੂਰੇ ਨਾਨਕ ਕਬਹੁ ਨ ਹਾਰਿ ॥੨॥੪॥੨੭॥
હે નાનક! ગોવિંદનું ભજન કરવાથી મનોરથ પૂર્ણ થાય છે અને ક્યારેય પણ નિરાશ થવું પડતું નથી ॥૨॥૪॥૨૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਤਜਿ ਆਪੁ ਬਿਨਸੀ ਤਾਪੁ ਰੇਣ ਸਾਧੂ ਥੀਉ ॥
હે જીવ! અહમ-ભાવના ત્યાગી દે દરેક પ્રકારની તકલીફ મટી જશે તેથી સાધુઓની ચરણ ધૂળ જાઓ

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਿਸੁ ਦੀਉ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! તારું નામ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેને તું કૃપા કરીને આપે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਉ ॥
હે મન! નામ અમૃતનું સેવન કરો

ਆਨ ਸਾਦ ਬਿਸਾਰਿ ਹੋਛੇ ਅਮਰੁ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અન્ય તુચ્છ સ્વાદ ભુલાવી દો અને અમર થઈને યુગ-યુગ જીવો ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਇਕ ਰਸ ਰੰਗ ਨਾਮਾ ਨਾਮਿ ਲਾਗੀ ਲੀਉ ॥
જેની પ્રભુ-નામથી લગન લાગી રહે છે તેના માટે માત્ર નામ જ પદાર્થોના તમામ રસ તેમજ દુનિયાના રંગ છે

ਮੀਤੁ ਸਾਜਨੁ ਸਖਾ ਬੰਧਪੁ ਹਰਿ ਏਕੁ ਨਾਨਕ ਕੀਉ ॥੨॥੫॥੨੮॥
હે નાનક! એક પ્રભુને જ મેં પોતાનો મિત્ર, સાજન, સખા, તેમજ બંધુ બનાવ્યો છે ॥૨॥૫॥૨૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ਮਾਤਾ ਉਦਰਿ ਰਾਖੈ ਲਗਨਿ ਦੇਤ ਨ ਸੇਕ ॥
જે માતાના ઉદરમાં જીવનું પ્રતિપાલન કરે છે કોઈ દુઃખ-દર્દ લાગવા દેતું નથી

ਸੋਈ ਸੁਆਮੀ ਈਹਾ ਰਾਖੈ ਬੂਝੁ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੧॥
તે સ્વામી આ લોકમાં રક્ષા કરે છે પોતાની વિવેક બુદ્ધિથી આ તથ્યને સમજી લો ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮ ਕੀ ਕਰਿ ਟੇਕ ॥
હે મન! પ્રભુ-નામનો સહારો લો

ਤਿਸਹਿ ਬੂਝੁ ਜਿਨਿ ਤੂ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે તને બનાવ્યો છે તેને સમજો માત્ર એક પરમાત્મા જ રચયિતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚੇਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਤਜਿ ਸਿਆਣਪ ਛੋਡਿ ਸਗਲੇ ਭੇਖ ॥
બધા નાટક તેમજ ચતુરાઈઓ છોડીને મનમાં પ્રભુને યાદ કરો

ਸਿਮਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਤਰੇ ਕਈ ਅਨੇਕ ॥੨॥੬॥੨੯॥
હે નાનક! હંમેશા પરમાત્માની ઉપાસના કરો જેને સ્મરણ કરવાથી અનેક જીવ સંસાર
સમુદ્રથી તરી ગયા છે ॥૨॥૬॥૨૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਹੈ ਨਾਥੁ ॥
જેની નામ પતિતપાવન છે જે અનાથ જીવોનો નાથ છે

ਮਹਾ ਭਉਜਲ ਮਾਹਿ ਤੁਲਹੋ ਜਾ ਕੋ ਲਿਖਿਓ ਮਾਥ ॥੧॥
સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવવા વાળી નાવડી છે તેને જ મળે છે જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય
લખેલા હોય છે ॥૧॥

ਡੂਬੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਘਨ ਸਾਥ ॥
પ્રભુ-નામ વગર અનેક લોકો સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી ગયા છે

ਕਰਣ ਕਾਰਣੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਦੇ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਹਾਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે હાથ દઈને રક્ષા કરે છે તે કર્તાર તેને યાદ આવતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਣ ਉਚਾਰਣ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਥ ॥
સાધુઓની સભામાં પ્રભુનું ગુણગાન જ નામ અમૃત મેળવવાનો માર્ગ છે

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਧਉ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕ ਜੀਵੈ ਗਾਥ ॥੨॥੭॥੩੦॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! કૃપા કરો તેથી તારી કથા સાંભળીને જીવતો રહું ॥૨॥૭॥૩૦॥

ਮਾਰੂ ਅੰਜੁਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭
મારુ અંજલી મહેલ ૫ ઘર ૭

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਧੁਰਹੁ ਹੀ ਹੂਆ ॥
આત્મા-પરમાત્માનો સંયોગ તેમજ વિયોગ પ્રભુ ઈચ્છાથી જ નિશ્ચિત થયો છે

ਪੰਚ ਧਾਤੁ ਕਰਿ ਪੁਤਲਾ ਕੀਆ ॥
પાંચ તત્વોથી મનુષ્ય-શરીર બનાવ્યું

ਸਾਹੈ ਕੈ ਫੁਰਮਾਇਅੜੈ ਜੀ ਦੇਹੀ ਵਿਚਿ ਜੀਉ ਆਇ ਪਇਆ ॥੧॥
પછી પ્રભુના હુકમથી જીવ આવીને શરીરમાં પ્રવેશ કરે છે ॥૧॥

ਜਿਥੈ ਅਗਨਿ ਭਖੈ ਭੜਹਾਰੇ ॥ ਊਰਧ ਮੁਖ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰੇ ॥
જ્યાં માતાના ગર્ભમાં ભઠ્ઠીની જેમ અગ્નિ સળગતી હતી આ જીવ ત્યાં ઘોર અંધકારમાં ઊંધા માથે પડેલો હતો

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮਾਲੇ ਸੋਈ ਓਥੈ ਖਸਮਿ ਛਡਾਇ ਲਇਆ ॥੨॥
તેને શ્વાસે-શ્વાસે પ્રભુને યાદ કર્યો અને ત્યાં માલિકે તેને મુશ્કેલીથી બચાવી લીધો હતો ॥૨॥

ਵਿਚਹੁ ਗਰਭੈ ਨਿਕਲਿ ਆਇਆ ॥
જ્યારે માતાના ગર્ભમાંથી બહાર નીકળીને આવ્યો

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਦੁਨੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
તેણે પ્રભુને ભુલાવી દુનિયાની સાથે મન લગાવ્યું છે

ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਜੋਨੀ ਰਹਣੁ ਨ ਕਿਤਹੀ ਥਾਇ ਭਇਆ ॥੩॥
પરિણામ સ્વરૂપ તે જન્મતો મરતો રહે છે અને અનેક યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે અને તેને કોઈ પણ સ્થાન પર નિવાસ મળતો નથી ॥૩॥

ਮਿਹਰਵਾਨਿ ਰਖਿ ਲਇਅਨੁ ਆਪੇ ॥
કૃપાળુ પ્રભુએ પોતે જ તેને બચાવી લીધો છે

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤਿਸ ਕੇ ਥਾਪੇ ॥
બધા જીવ-જન્તુ તેને જ ઉત્પન્ન કરેલા છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜਿਣਿ ਚਲਿਆ ਨਾਨਕ ਆਇਆ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ਥਿਆ ॥੪॥੧॥੩੧॥
હે નાનક! જે પોતાના દુર્લભ જન્મની રમત જીતીને અહીંથી ગયો છે તેનો જ જન્મ લેવો સ્વીકાર થયો છે ॥૪॥૧॥૩૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਵੈਦੋ ਨ ਵਾਈ ਭੈਣੋ ਨ ਭਾਈ ਏਕੋ ਸਹਾਈ ਰਾਮੁ ਹੇ ॥੧॥
જગમાં ન કોઈ વૈદ્ય, ન કોઈ દવા, ન કોઈ શુભચિંતક તેમજ ન તો કોઈ બહેન તેમજ ભાઈ છે માત્ર એક રામ જ હંમેશા સહાયક છે ॥૧॥

ਕੀਤਾ ਜਿਸੋ ਹੋਵੈ ਪਾਪਾਂ ਮਲੋ ਧੋਵੈ ਸੋ ਸਿਮਰਹੁ ਪਰਧਾਨੁ ਹੇ ॥੨॥
જેનું કર્યું બધું થઈ રહ્યું છે જે પાપોનું ગંદકી ધોઈ દે છે તે સર્વેશ્વરને મનમાં યાદ કરો ॥૨॥

ਘਟਿ ਘਟੇ ਵਾਸੀ ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਅਸਥਿਰੁ ਜਾ ਕਾ ਥਾਨੁ ਹੇ ॥੩॥
જે દરેક શરીરમાં નિવાસ કરે છે સર્વવ્યાપી છે જેનું સ્થાન હંમેશા અટળ છે ॥૩॥

ਆਵੈ ਨ ਜਾਵੈ ਸੰਗੇ ਸਮਾਵੈ ਪੂਰਨ ਜਾ ਕਾ ਕਾਮੁ ਹੇ ॥੪॥
જે કહી આવતો જતો નથી બધાની સાથે સમાયેલો છે જેના કરેલા કામ પૂર્ણ થાય છે ॥૪॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਾ ਰਾਖਣਹਾਰਾ ॥
તે ભક્તજનોનો રક્ષક છે

ਸੰਤ ਜੀਵਹਿ ਜਪਿ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥
સંતજન તે પ્રાણ આધારને જપીને જ જીવે છે

ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਨੁ ਹੇ ॥੫॥੨॥੩੨॥
નાનક તો સર્વકર્તા સમર્થ સ્વામી પર હંમેશા બલિહાર જાય છે ॥૫॥૨॥૩૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੯ ॥
મારુ મહેલ ૯॥

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ ॥
પ્રભુનું નામ હંમેશા સુખદાયક છે

ਜਾ ਕਉ ਸਿਮਰਿ ਅਜਾਮਲੁ ਉਧਰਿਓ ਗਨਿਕਾ ਹੂ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને સ્મરણ કરવાથી પાપી અજમલનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો અને ગણિકાએ પણ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚਾਲੀ ਕਉ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਧਿ ਆਈ ॥
જ્યારે દ્રૌપદીને કૌરવોની રાજસભામાં રામ નામ સ્મરણ આવ્યું તો

ਤਾ ਕੋ ਦੂਖੁ ਹਰਿਓ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਅਪਨੀ ਪੈਜ ਬਢਾਈ ॥੧॥
કરુણામય પ્રભુએ તેનું દુઃખ દૂર કરીને પોતાની ગરિમામાં વધારો કર્યો ॥૧॥

ਜਿਹ ਨਰ ਜਸੁ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਗਾਇਓ ਤਾ ਕਉ ਭਇਓ ਸਹਾਈ ॥
જે વ્યક્તિએ પણ કૃપાનિધિનું યશગાન કર્યું છે તે તેનો સહાયક બન્યો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਇਹੀ ਭਰੋਸੈ ਗਹੀ ਆਨਿ ਸਰਨਾਈ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! આ જ વિશ્વાસ પર મેં પણ પ્રભુની શરણ લીધી છે ॥૨॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੯ ॥
મારુ મહેલ ૯॥

ਅਬ ਮੈ ਕਹਾ ਕਰਉ ਰੀ ਮਾਈ ॥
હે માતા! હવે હું શું કરું?

ਸਗਲ ਜਨਮੁ ਬਿਖਿਅਨ ਸਿਉ ਖੋਇਆ ਸਿਮਰਿਓ ਨਾਹਿ ਕਨ੍ਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આખો જન્મ વિષય-વિકારોમાં જ ગુમાવી દીધો પરંતુ પ્રભુને યાદ કર્યા નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਲ ਫਾਸ ਜਬ ਗਰ ਮਹਿ ਮੇਲੀ ਤਿਹ ਸੁਧਿ ਸਭ ਬਿਸਰਾਈ ॥
જ્યારે કાળ એ મારા ગળામાં ફંદો નાખ્યો તો તેને બધી ઇન્દ્રિયો ભુલાવી દીધી

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਯਾ ਸੰਕਟ ਮਹਿ ਕੋ ਅਬ ਹੋਤ ਸਹਾਈ ॥੧॥
આ સંકટના સમયે રામ નામ વગર બીજું કોણ મદદકાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਜੋ ਸੰਪਤਿ ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ਛਿਨ ਮਹਿ ਭਈ ਪਰਾਈ ॥
જે સંપત્તિને પોતાની માની બેઠો હતો તે ક્ષણમાં જ પારકી થઈ ગઈ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਯਹ ਸੋਚ ਰਹੀ ਮਨਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਬਹੂ ਨ ਗਾਈ ॥੨॥੨॥
હે નાનક! મનમાં આ જ વિચારી રહ્યો છું પ્રભુનું યશોગાન ક્યારેય કર્યું નથી ॥૨॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੯ ॥
મારુ મહેલ ૯॥

ਮਾਈ ਮੈ ਮਨ ਕੋ ਮਾਨੁ ਨ ਤਿਆਗਿਓ ॥
હે માતા! મેં પોતાના મનનું અભિમાન છોડ્યું નથી

ਮਾਇਆ ਕੇ ਮਦਿ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਇਓ ਰਾਮ ਭਜਨਿ ਨਹੀ ਲਾਗਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માયાના નશામાં આખું જીવન પસાર કરી લીધું છે પરંતુ રામના ભજનમાં મન લગાવ્યું નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਜਮ ਕੋ ਡੰਡੁ ਪਰਿਓ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਤਬ ਸੋਵਤ ਤੈ ਜਾਗਿਓ ॥
જ્યારે યમનો દંડ માથા પર પડ્યો તો અજ્ઞાનની નિદ્રામાંથી જાગ્યો

ਕਹਾ ਹੋਤ ਅਬ ਕੈ ਪਛੁਤਾਏ ਛੂਟਤ ਨਾਹਿਨ ਭਾਗਿਓ ॥੧॥
હવે પસ્તાવાથી શું થઈ શકે છે? કારણ કે ભાગીને પણ યમથી છૂટી શકતો નથી ॥૧॥

ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਉਪਜੀ ਘਟ ਮਹਿ ਜਬ ਗੁਰ ਚਰਨਨ ਅਨੁਰਾਗਿਓ ॥
જ્યારે મનમાં આ ચિંતા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ તો ગુરુ ચરણોથી પ્રેમ લાગી ગયો

ਸੁਫਲੁ ਜਨਮੁ ਨਾਨਕ ਤਬ ਹੂਆ ਜਉ ਪ੍ਰਭ ਜਸ ਮਹਿ ਪਾਗਿਓ ॥੨॥੩॥
હે નાનક! મારો જન્મ ત્યારે જ સફળ થયો છે જ્યારે પ્રભુના યશમાં લીન થયો ॥૨॥૩॥

ਮਾਰੂ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
મારુ અષ્ટપદી મહેલ ૧ ધર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਕਥੇ ਸੁਣੇ ਹਾਰੇ ਮੁਨੀ ਅਨੇਕਾ ॥
વેદ-પુરાણની કથા કરવા-સાંભળવા વાળા અનેક મુનિજન પણ હારી ગયા છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਬਹੁ ਘਣਾ ਭ੍ਰਮਿ ਥਾਕੇ ਭੇਖਾ ॥
અનેક વેશધારી સાધુ અડસઠ તીર્થ પર ભટકીને થાકી ગયા છે

ਸਾਚੋ ਸਾਹਿਬੁ ਨਿਰਮਲੋ ਮਨਿ ਮਾਨੈ ਏਕਾ ॥੧॥
એક પરમસત્ય પરમાત્મા જ નિર્મળ છે જેનું ધ્યાન કરીને આ મન પ્રસન્ન થાય છે ॥૧॥

ਤੂ ਅਜਰਾਵਰੁ ਅਮਰੁ ਤੂ ਸਭ ਚਾਲਣਹਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! તું અજર અમર છે બાકી બધી દુનિયા ક્ષણિક છે

ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਭਾਇ ਲੈ ਪਰਹਰਿ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે શ્રધ્ધા ભાવનાથી નામ-ઔષધિ લે છે તેનું ભરી દુઃખ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਬੁਝੀਐ ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰਾ ॥
પ્રભુનો પાઠ કરો, તેને જ સમજો, ગુરુના મત અનુસાર હરિ-નામનો જાપ કરવાથી જ ઉદ્ધાર થાય છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਹੈ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુનો ઉપદેશ સંપૂર્ણ છે જે સંપૂર્ણ શબ્દનું ચિંતન કરે છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ॥੨॥
કારણ કે હરિ-નામ જ અડસઠ તીર્થનું સ્નાન છે જે બધા પાપને કાપવાવાળું છે ॥૨॥

ਜਲੁ ਬਿਲੋਵੈ ਜਲੁ ਮਥੈ ਤਤੁ ਲੋੜੈ ਅੰਧੁ ਅਗਿਆਨਾ ॥
આંધળો અજ્ઞાની જીવ માખણની લાલચ કરે છે પરંતુ તે પાણી વલોવે છે અને પાણીનું જ મંથન કરતો રહે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਦਧਿ ਮਥੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨਾ ॥
જો ગુરુના ઉપદેશ રૂપી દહીંનું મંથન કરવામાં આવે તો સુખોની નિધિ નામ અમૃત પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨਮੁਖ ਤਤੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਪਸੂ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥੩॥
મનમુખી જીવ પશુ સમાન છે જે નામ-તત્વથી અજાણ છે ॥૩॥

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਮਰੀ ਮਰੁ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
અહમમાં લીન રહેવાવાળો જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફસાયેલો રહે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਜੇ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ॥
જો ગુરુના શબ્દ દ્વારા મરે તો તેની મુક્તિ થઈ જાય છે

ਗੁਰਮਤੀ ਜਗਜੀਵਨੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭਿ ਕੁਲ ਉਧਾਰਣਹਾਰ ॥੪॥
જો ગુરુના મત અનુસાર જગના જીવન પરમાત્મા મનમાં નિવાસ કરી જાય તો આખી વંશાવલી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸਚਾ ਵਖਰੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਚਾ ਵਾਪਾਰਾ ॥
પ્રભુનું નામ જ સાચો સોદો છે અને આ સોદાનો વ્યાપાર જ સાચો છે

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸੰਸਾਰਿ ਹੈ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰਾ ॥
સંસારમાં પ્રભુનું નામ-સ્મરણ જ સાચો લાભ છે પરંતુ આ તથ્યનું જ્ઞાન ગુરુના મત અનુસાર જ થાય છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਨਿਤ ਤੋਟਾ ਸੈਸਾਰਾ ॥੫॥
દ્વૈતભાવમાં કોઈ કાર્ય કરવાથી સંસારમાં નિરંતર નુકશાન જ થાય છે ॥૫॥

ਸਾਚੀ ਸੰਗਤਿ ਥਾਨੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥ ਸਚਾ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਸਚੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥
જે વ્યક્તિ સારી સંગત, પવિત્ર સ્થાન તેમજ સાચા ઘર-બારમા રહે છે ત્યાં તે હરિ-નામ સાચું ભોજન જ ગ્રહણ કરે છે, સત્યમાં જ આસ્થા રાખે છે અને સત્ય નામ જ તેનો જીવન આધાર હોય છે

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸੰਤੋਖਿਆ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥੬॥
સાચી વાણી દ્વારા જ તેને સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે સાચા શબ્દનું ચિંતન કરતો રહે છે ॥૬॥

ਰਸ ਭੋਗਣ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸੰਘਾਰਾ ॥
રાજ શાસનના ઐશ્વર્ય-સુખ ભોગવાથી પણ દુઃખ-સુખે જીવને નષ્ટ કરી દીધા છે

ਮੋਟਾ ਨਾਉ ਧਰਾਈਐ ਗਲਿ ਅਉਗਣ ਭਾਰਾ ॥
મોટું નામ રાખવાથી મનુષ્યના ગળામાં અવગુણોનો ભારી પથ્થર પડી જાય છે

ਮਾਣਸ ਦਾਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਤੂ ਦਾਤਾ ਸਾਰਾ ॥੭॥
હે પ્રભુ! મનુષ્ય શું આપી શકે છે માત્ર તું જ સંસારને આપનાર છે ॥૭॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਤੂ ਧਣੀ ਅਵਿਗਤੁ ਅਪਾਰਾ ॥
હે માલિક! તું અગમ્ય, અગોચર, અનશ્વર તેમજ અપાર છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਦਰੁ ਜੋਈਐ ਮੁਕਤੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
જો શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તારા દરવાજાની શોધ કરવામાં આવે તો મુક્તિનો ભંડાર પ્રાપ્ત થાય જાય છે

ਨਾਨਕ ਮੇਲੁ ਨ ਚੂਕਈ ਸਾਚੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! સાચો વ્યાપાર કરવાથી મેળાપ ક્યારેય તૂટતો નથી ॥૮॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਬਿਖੁ ਬੋਹਿਥਾ ਲਾਦਿਆ ਦੀਆ ਸਮੁੰਦ ਮੰਝਾਰਿ ॥
વિકારોનું જહાજ લાદીને સંસાર-સમુદ્રમાં ઉતારી દીધું છે

ਕੰਧੀ ਦਿਸਿ ਨ ਆਵਈ ਨਾ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥
આ સંસાર-સમુદ્રનો કોઈ કિનારો નજર આવતો નથી અને ન તો કોઈ આર-પાર છે

ਵੰਝੀ ਹਾਥਿ ਨ ਖੇਵਟੂ ਜਲੁ ਸਾਗਰੁ ਅਸਰਾਲੁ ॥੧॥
હાથમાં ન તો કોઈ ચપ્પુ છે અને ન તો કોઈ ચલાવવાવાળું હલેસું છે અને આ સમુદ્રનું પાણી ખુબ ભયાનક છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਜਗੁ ਫਾਥਾ ਮਹਾ ਜਾਲਿ ॥
હે બાબા! આ જગત મહાજાળમાં ફસાયેલ છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો શાશ્વત હરિનામનું સ્મરણ કરે તો ગુરુ કૃપાથી આ નીકળી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਬੋਹਿਥਾ ਸਬਦਿ ਲੰਘਾਵਣਹਾਰੁ ॥
સદ્ગુરુ જહાજ છે શબ્દ-ગુરુ પાર કરાવનાર છે

ਤਿਥੈ ਪਵਣੁ ਨ ਪਾਵਕੋ ਨਾ ਜਲੁ ਨਾ ਆਕਾਰੁ ॥
આ જહાજમાં પવન, અગ્નિ, પાણી નથી અને ન તો કોઈ આકાર છે

ਤਿਥੈ ਸਚਾ ਸਚਿ ਨਾਇ ਭਵਜਲ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
ત્યાં શાશ્વત હરિ-નામ જ સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવવાવાળું છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੰਘੇ ਸੇ ਪਾਰਿ ਪਏ ਸਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ગુરુમુખ સત્યથી લગન લગાવી પાર થઈ ગયા છે

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર મટી ગયું છે અને તેની જ્યોતિ પરમ-જ્યોતિમાં જોડાઈ ગઈ છે

ਗੁਰਮਤੀ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਸਚੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੩॥
ગુરુના મત અનુસાર આધ્યાત્મિક અવસ્થા ઉત્પન્ન થાય છે અને તે સત્યમાં જ જોડાઈ રહે છે ॥૩॥

ਸਪੁ ਪਿੜਾਈ ਪਾਈਐ ਬਿਖੁ ਅੰਤਰਿ ਮਨਿ ਰੋਸੁ ॥
જો કોઈ નાગને પટારામાં નાખી દેવામાં આવે તો પણ તેની અંદર ઝેર તેમજ મનમાં ક્રોધ ભરાયેલો રહે છે

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਈਐ ਕਿਸ ਨੋ ਦੀਜੈ ਦੋਸੁ ॥
જીવ પોતાના કર્મોનું ફળ જ ભોગવે છે તેથી કોઈ બીજાને દોષ ન આપો

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਰੜੂ ਜੇ ਸੁਣੇ ਮੰਨੇ ਨਾਉ ਸੰਤੋਸੁ ॥੪॥
જો કોઈ જીવ ગુરુથી ગરુડ-મંત્ર સાંભળી લે, મનમાં નામનું મનન કરે તો તેને સંતોષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥

ਮਾਗਰਮਛੁ ਫਹਾਈਐ ਕੁੰਡੀ ਜਾਲੁ ਵਤਾਇ ॥
જેમ પાણીમાં જાળ અથવા કુંડીમાં માંસ લગાવીને મગરને ફસાવી લેવામાં આવે છે

ਦੁਰਮਤਿ ਫਾਥਾ ਫਾਹੀਐ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਪਛੋਤਾਇ ॥
તેમ જ દુર્બુધ્ધિને કારણે યમની ફાંસીમાં ફસાયેલો જીવ વારંવાર પસ્તાતો રહે છે

ਜੰਮਣ ਮਰਣੁ ਨ ਸੁਝਈ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਇ ॥੫॥
જીવને જન્મ-મરણના ચક્રની કોઇ સમજ હોતી નથી અને કરેલા કર્મોનું ફળ ક્યારેય મટાડી શકાતું નથી ॥૫॥

ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਪਾਇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਬਿਖੁ ਜਾਇ ॥
પ્રભુએ અહમ રૂપી ઝેર નાખીને જગતને ઉત્પન્ન કર્યું છે પરંતુ જો મનમાં શબ્દ સ્થિત થઈ જાય તો આ ઝેર દૂર થઈ જાય છે

ਜਰਾ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જેનું પરમ સત્યમાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે તેને વૃધ્ધાવસ્થા પ્રભાવિત કરતી નથી

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਸੋ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥੬॥
જીવન મુક્ત તે જ કહેવાય છે જેના મનનો અભિમાન દૂર થઈ જાય છે ॥૬॥

ਧੰਧੈ ਧਾਵਤ ਜਗੁ ਬਾਧਿਆ ਨਾ ਬੂਝੈ ਵੀਚਾਰੁ ॥
માયાએ સંસારી ધંધોમાં વ્યસ્ત જગતને બંધનોમાં બાંધી લીધું છે પરંતુ આ સત્ય-વિચારને સમજતો નથી

ਜੰਮਣ ਮਰਣੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਨਮੁਖ ਮੁਗਧੁ ਗਵਾਰੁ ॥
મનમુખી જીવ જન્મ-મરણને ભુલાવીને મૂર્ખ તેમજ અશિષ્ટ બની રહે છે

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥੭॥
જેમણે સાચા શબ્દનું ચિંતન કર્યું છે ગુરુએ તેની રક્ષા કરી છે અને તેમનો છુટકારો થઈ ગયો છે ॥૭॥

ਸੂਹਟੁ ਪਿੰਜਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਬੋਲੈ ਬੋਲਣਹਾਰੁ ॥
શરીર રૂપી પાંજરામાં બેઠેલો જીવરૂપી પોપટ પ્રભુ-પ્રેમના તે જ બોલ બોલે છે જે બોલ ગુરુ બોલે છે

ਸਚੁ ਚੁਗੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਐ ਉਡੈ ਤ ਏਕਾ ਵਾਰ ॥
તે નામ રૂપી સાચા દાન ચણે છે અને નામ અમૃત સેવન કરે છે તે શરીર રૂપી પાંજરા માંથી એક વાર જ ઉડે છે

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਖਸਮੁ ਪਛਾਣੀਐ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! જો ગુરુ મળી જાય તો પરમાત્માની ઓળખાણ થઈ જાય છે અને મોક્ષ ઉપલબ્ધ થઈ જાય છે ॥૮॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਮਾਰਿ ਮਰੁ ਭਾਗੋ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਜਾਉ ॥
શબ્દથી મૃત્યુને મારો મૃત્યુથી ભાગીને ક્યાં જશો?

ਜਿਸ ਕੈ ਡਰਿ ਭੈ ਭਾਗੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਾ ਕੋ ਨਾਉ ॥
જેના ડરથી બધા ભાગી જાય છે તેનું નામ અમૃત છે

ਮਾਰਹਿ ਰਾਖਹਿ ਏਕੁ ਤੂ ਬੀਜਉ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! મારવા-બચાવવાળો માત્ર તું જ છે તારા સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮੈ ਕੁਚੀਲੁ ਕਾਚਉ ਮਤਿਹੀਨ ॥
હે પ્રભુ! હું ગંદો, અસત્ય તેમજ બુદ્ધિ વગરના છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਕਛੁ ਨਹੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਕੀਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આ સંપૂર્ણ ઉપદેશ આપ્યો છે કે નામ વગર કંઈ પણ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਗਣਿ ਸੁਭਰ ਗੁਣ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਕਿਉ ਘਰਿ ਜਾਉ ॥
હું અવગુણોથી ભરેલો છું મારામાં કોઈ શુભ ગુણ નથી ગુણો વગર સાચા ઘરે કંઈ રીતે જઈ શકું છું

ਸਹਜਿ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਧਨੁ ਨਾਹਿ ॥
આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં શબ્દ દ્વારા મનમાં સુખ ઉત્પન્ન થાય છે પરંતુ ભાગ્ય વગર સાચું ધન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਜਿਨ ਕੈ ਨਾਮੁ ਨ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸੇ ਬਾਧੇ ਦੂਖ ਸਹਾਹਿ ॥੨॥
જેના મનમાં નામ અવસ્થિત થતું નથી તે યમના દરવાજામાં બંધાયેલા કષ્ટ ભોગવે છે ॥૨॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જેમણે પ્રભુ-નામને ભુલાવી દીધું છે તે શું કરીને દુનિયામાં આવ્યા છે?

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਗਾਡੇ ਲਾਦੇ ਛਾਰੁ ॥
તેને લોક-પરલોકમાં ક્યાંય પણ સુખ ઉપલબ્ધ થતું નથી તેમણે પોતાના થેલા પાપ રૂપી રાખથી ભરી લીધા છે

ਵਿਛੁੜਿਆ ਮੇਲਾ ਨਹੀ ਦੂਖੁ ਘਣੋ ਜਮ ਦੁਆਰਿ ॥੩॥
જેનો સત્યથી વિયોગથી થઈ જાય છે તેનો ફરી મેળાપ થતો નથી અને તે યમના દરવાજા પર ખુબ દુઃખ ભોગવે છે ॥૩॥

ਅਗੈ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਨਾਹਿ ਮੈ ਭੂਲੇ ਤੂ ਸਮਝਾਇ ॥
હે પ્રભુ! હું નથી જાણતો કે આગળ મારી સાથે શું થશે? મને ભૂલેલાને તું સમજ પ્રદાન કર

ਭੂਲੇ ਮਾਰਗੁ ਜੋ ਦਸੇ ਤਿਸ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
મને ભૂલેલાને જે સાચો માર્ગ દેખાડે છે હું તેના ચરણોમાં લાગી જાઉં

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥
ગુરુ વગર બીજો કોઈ દાતા નથી અને તેની કિંમત આંકી શકાતી નથી ॥૪॥

ਸਾਜਨੁ ਦੇਖਾ ਤਾ ਗਲਿ ਮਿਲਾ ਸਾਚੁ ਪਠਾਇਓ ਲੇਖੁ ॥
જો હું મારા સાજનના દર્શન કરી લઉં તો તેને આલિંગન થઈને મળીશ તે સાચાએ ભાગ્યમાં લખ્યું છે

ਮੁਖਿ ਧਿਮਾਣੈ ਧਨ ਖੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ਦੇਖੁ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! તું મોં લટકાવીને શા માટે ઉભી છે ગુરુના માધ્યમથી પતિ-પ્રભુને પોતાની આંખથી જો

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੂ ਮਨਿ ਵਸਹਿ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਵਿਸੇਖੁ ॥੫॥
હે પ્રભુ! જો તને યોગ્ય લાગે તો મનમાં આવી વસે છે અને તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે ॥૫॥

ਭੂਖ ਪਿਆਸੋ ਜੇ ਭਵੈ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਮਾਗਉ ਦੇਇ ॥
જે પોતે ભૂખ્યો-તરસ્યો ભટકતો રહે છે તેનાથી શું માંગવામાં આવે જે તે આપી શકે છે

ਬੀਜਉ ਸੂਝੈ ਕੋ ਨਹੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪੂਰਨੁ ਦੇਇ ॥
મન-તનમાં વસવાવાળા સંપૂર્ણ પરમાત્મા વગર બીજું કોઈ સમજાય રહ્યું નથી તે જ બધું આપે છે

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਆਪਿ ਵਡਾਈ ਦੇਇ ॥੬॥
જેણે બનાવ્યો છે તેને જ સંભાળ કરી છે તે પોતે જ મહાનતા આપે છે ॥૬॥

ਨਗਰੀ ਨਾਇਕੁ ਨਵਤਨੋ ਬਾਲਕੁ ਲੀਲ ਅਨੂਪੁ ॥
કાયા રૂપી નગરીના સ્વામી નવા છે અને તેની જગત રૂપી અદભુત લીલા બાળ-લીલા સમાન છે

ਨਾਰਿ ਨ ਪੁਰਖੁ ਨ ਪੰਖਣੂ ਸਾਚਉ ਚਤੁਰੁ ਸਰੂਪੁ ॥
તે સાચો પરમાત્મા ખૂબ ચતુર તેમજ ખુબ સુંદર છે તે ન સ્ત્રી છે, ન પુરુષ છે અને ન તો કોઈ પક્ષી છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਤੂ ਦੀਪਕੁ ਤੂ ਧੂਪੁ ॥੭॥
જે તેને મંજુર હોય છે તે જ થાય છે હે પરમાત્મા! તું જ સૂર્ય રૂપી દીવો છે અને તું જ ચંદન રૂપી સુગંધી છે ॥૭॥

ਗੀਤ ਸਾਦ ਚਾਖੇ ਸੁਣੇ ਬਾਦ ਸਾਦ ਤਨਿ ਰੋਗੁ ॥
જેમણે નકામા ગીત સાંભળ્યા છે પદાર્થોના સ્વાદ ચાખ્યા છે તે વ્યર્થ સ્વાદોએ તેના મનમાં રોગ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે

ਸਚੁ ਭਾਵੈ ਸਾਚਉ ਚਵੈ ਛੂਟੈ ਸੋਗ ਵਿਜੋਗੁ ॥
જે સત્યથી પ્રેમ કરે છે, હંમેશા સત્ય બોલે છે તેના બધા શોક-વિયોગ મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁ ਹੋਗੁ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ ક્યારેય ભુલાય નહીં જે તેને મંજુર હશે તે જ થશે ॥૮॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਾਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਹੋਰਿ ਲਾਲਚ ਬਾਦਿ ॥
સાચું કાર્ય કરવું જોઈએ કારણ કે અન્ય બધી લાલચ બેકાર છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਾਚੈ ਮੋਹਿਆ ਜਿਹਵਾ ਸਚਿ ਸਾਦਿ ॥
આ મન સત્યએ મોહી લીધું છે અને જીભ સત્યના સ્વાદમાં લીન રહે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਰਸੁ ਨਹੀ ਹੋਰਿ ਚਲਹਿ ਬਿਖੁ ਲਾਦਿ ॥੧॥
પ્રભુના નામ વગર કોઈ આનંદ નથી જ્ઞાનહીન લોકો વિકાર રૂપી ઝેર ભરીને જગતથી ચાલ્યા જાય છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਲਾਲਾ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਕੋ ਸੁਣਿ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥
હે મારા માલિક! મારી વિનંતી સાંભળો હું તારો એવો આજ્ઞાકારી ગુલામ છું

ਜਿਉ ਫੁਰਮਾਵਹਿ ਤਿਉ ਚਲਾ ਸਚੁ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જેમ આદેશ કરે છે તેમ જ પાલન કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਲੇ ਚਾਕਰੀ ਗੋਲੇ ਸਿਰਿ ਮੀਰਾ ॥
તારો જ આદેશ છે અને આ ગુલામે રાત-દિવસ તારી જ સેવા કરી છે

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨੁ ਵੇਚਿਆ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥
મેં ગુરુના વચનો દ્વારા પોતાનું મન તેને વેચી દીધું છે શબ્દ ગુરુ દ્વારા મનમાં ધૈર્ય થઈ ગયું છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਕਾਟੈ ਮਨ ਪੀਰਾ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુને મારી શાબ્બાસી છે જેને મનની પીડા દૂર કરી દીધી છે ॥૨॥

ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਧਣੀ ਕੋ ਕਿਆ ਕਹਉ ਵਡਿਆਈਐ ॥
જે માલિકનો ગુલામ તેમજ દાસ છે તેની પણ શું પ્રશંસા કરું?

ਭਾਣੈ ਬਖਸੇ ਪੂਰਾ ਧਣੀ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਈਐ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ પણ પોતાની રજથી દયા કરે છે તો સાચું કાર્ય થઈ શકે છે

ਵਿਛੁੜਿਆ ਕਉ ਮੇਲਿ ਲਏ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥੩॥
હું ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું જે અલગ થયેલા જીવનો મેળાપ કરાવી દે છે ॥૩॥

ਲਾਲੇ ਗੋਲੇ ਮਤਿ ਖਰੀ ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਨੀਕੀ ॥
ગુરુની નિર્મળ બુધ્ધિને કારણે સેવકની બુધ્ધિ પણ સારી થઈ ગઈ છે

ਸਾਚੀ ਸੁਰਤਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮਨਮੁਖ ਮਤਿ ਫੀਕੀ ॥
સેવકનો શુધ્ધ સુર સુંદર છે પરંતુ સ્વેચ્છાચારી ની બુધ્ધિ અસ્પષ્ટ છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਪ੍ਰਭੂ ਸਚੁ ਧੀਰਕ ਧੁਰ ਕੀ ॥੪॥
હે પ્રભુ! આ મન-તન બધું તારું છે અને આરંભથી જ સાચું ધૈર્ય દીધેલું છે ॥૪॥

ਸਾਚੈ ਬੈਸਣੁ ਉਠਣਾ ਸਚੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਖਿਆ ॥
મારુ ઉઠવું-બેસવું, ભોજન તેમજ વાતચીત બધું સત્યની અંતર્ગત છે

ਚਿਤਿ ਸਚੈ ਵਿਤੋ ਸਚਾ ਸਾਚਾ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ॥
મારુ મન સત્યને જ યાદ કરતું રહે છે સત્ય જ મારી ધન-રાશિ છે અને સત્યનું અમૃત જ ચાખ્યું છે

ਸਾਚੈ ਘਰਿ ਸਾਚੈ ਰਖੇ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਸੁਭਾਖਿਆ ॥੫॥
ગુરુના વચન દ્વારા નામ સ્મરણ કરવાથી સાચા પ્રભુએ પોતાના સાચા ઘરમાં રાખી લીધો છે ॥૫॥

ਮਨਮੁਖ ਕਉ ਆਲਸੁ ਘਣੋ ਫਾਥੇ ਓਜਾੜੀ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ ખુબ આળસ કરું છું તેથી મુશ્કેલીઓમાં ગૂંચવાયેલો રહે છે

ਫਾਥਾ ਚੁਗੈ ਨਿਤ ਚੋਗੜੀ ਲਗਿ ਬੰਧੁ ਵਿਗਾੜੀ ॥
તે દરરોજ સાંસારિક પદાર્થો રૂપી દાણા ચણતો રહે છે અને આ પદાર્થોમાં સંલગ્ન થઈને તેને પ્રભુથી સબંધ બગાડી લીધો છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੁਕਤੁ ਹੋਇ ਸਾਚੇ ਨਿਜ ਤਾੜੀ ॥੬॥
પરંતુ ગુરુની કૃપાથી સત્યના ધ્યાન લગાવવાથી તેની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૬॥

ਅਨਹਤਿ ਲਾਲਾ ਬੇਧਿਆ ਪ੍ਰਭ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
અનહદ ધ્વનિએ સેવકને બાંધી દીધો છે, પ્રભુના પ્રેમમાં આ જ તેને પ્રિય છે

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਜੀਉ ਜਲਿ ਬਲਉ ਝੂਠੇ ਵੇਕਾਰੀ ॥
સત્ય વગર અસત્ય તેમજ વિકારી જીવોનું દિલ તૃષ્ણા અગ્નિમાં જ સળગતું રહે છે

ਬਾਦਿ ਕਾਰਾ ਸਭਿ ਛੋਡੀਆ ਸਾਚੀ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ॥੭॥
સેવક વ્યર્થ કાર્ય છોડીને સત્યના ગુણગાન કરીને સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે ॥૭॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਤਿਨਾ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥
જેમણે પરમાત્માને ભુલાવી દીધા છે તેનું કોઈ ઠેકાણું નથી

ਲਾਲੈ ਲਾਲਚੁ ਤਿਆਗਿਆ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
સેવકે લાલચને ત્યાગીને હરિ-નામ મેળવી લીધું છે

ਤੂ ਬਖਸਹਿ ਤਾ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੮॥੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! જો તું કૃપા કરે તો સાથ મળી શકે છે હું તારા પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૮॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਲਾਲੈ ਗਾਰਬੁ ਛੋਡਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥
ગુરુના કોમળ સ્વભાવ દ્વારા દાસે પોતાનું અભિમાન છોડી દીધું છે

ਲਾਲੈ ਖਸਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ તેની ખુબ મહાનતા છે કે દાસે માલિકને ઓળખી લીધા છે

ਖਸਮਿ ਮਿਲਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥
માલિકને મળીને જ પરમસુખ મળે છે જેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਖਸਮ ਕਾ ਖਸਮੈ ਵਡਿਆਈ ॥
આ માલિકની મહાનતા છે કે દાસ તેનો સેવક છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુની શરણમાં આવીને તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਲੇ ਨੋ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ਹੈ ਧੁਰਿ ਖਸਮਿ ਫੁਰਮਾਈ ॥
પ્રભુએ શરૂઆતથી જ દાસને હુકમ પાલન તેમજ સેવા કાર્ય સોંપ્યું છે

ਲਾਲੈ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰਜਾਈ ॥
તેને હુકમને ઓળખી લીધો છે અને તે હંમેશા તેની રજામાં રહે છે

ਆਪੇ ਮੀਰਾ ਬਖਸਿ ਲਏ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
તે માલિકની ખુબ મહાનતા છે કે તે પોતે જ દાસને ક્ષમા કરી દે છે ॥૨॥

ਆਪਿ ਸਚਾ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥
શબ્દ ગુરુએ આ રહસ્ય કહ્યું છે કે પ્રભુ જ સત્ય છે અને તેનું કરેલું બધું સત્ય છે

ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੇ ਜਿਸ ਨੋ ਲੈਹਿ ਤੂ ਲਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! તારી સેવા ભક્તિ તે જ કરે છે જેને તું પોતાની લગનમાં લગાડે છે

ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਖੁਆਈ ॥੩॥
સેવા વગર કોઈને સત્ય પ્રાપ્ત થયું નથી અને દ્વૈતભાવના ભ્રમમાં ફસાઈને જીવ નષ્ટ જ થયા છે ॥૩॥

ਸੋ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
તે પરમાત્માને મનથી શા માટે ભુલાવી દેવાય જે દરરોજ અપાર ખુશીઓ આપે છે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਸਾਹੁ ਤਿਨੈ ਵਿਚਿ ਪਾਇਆ ॥
આ પ્રાણ તેમજ શરીર બધું તેનું આપેલું છે અને તેને જ જીવન-શ્વાસ નાખ્યો છે

ਜਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਸੇਵੀਐ ਸੇਵਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥
જો તે કૃપા કરે તો તેની સેવા ભક્તિ કરી શકાય છે અને સેવા ભક્તિથી સત્યમાં સમાય શકાય છે ॥૪॥

ਲਾਲਾ ਸੋ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਮਰਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
સાચા સેવક તે જ છે જે જીવિત જ દુષ્ટતા તરફથી મરે છે અને આત્મઅભિમાનનો નાશ કરે છે

ਬੰਧਨ ਤੂਟਹਿ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਏ ॥
તેના બધા બંધન તૂટી જાય છે તૃષ્ણા અગ્નિ મટી જાય છે અને તેની મુક્તિ થઈ જાય છે

ਸਭ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋ ਪਾਏ ॥੫॥
બધામાં નામ રૂપી નિધિ હાજર છે પરંતુ કોઈ ગુરુમુખ જ તેને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫॥

ਲਾਲੇ ਵਿਚਿ ਗੁਣੁ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਲਾਲਾ ਅਵਗਣਿਆਰੁ ॥
દાસમાં કોઈ પણ ગુણ નથી તે તો અવગુણથી ભરેલો છે

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਤੂ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! તારા જેવો દાતા કોઈ નથી તું ક્ષમાવાન છે

ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਲਾਲਾ ਮੰਨੇ ਏਹ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥੬॥
દાસ તારા હુકમનું પાલન કરે છે આ જ ઉત્તમ કાર્ય છે ॥૬॥

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਜੋ ਇਛੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુ ગુણોનો સમુદ્ર છે નામ અમૃતનું સરોવર છે તેનાથી મન ઇચ્છિત ફળની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਅਮਰੁ ਹੈ ਹਿਰਦੈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
નામ-રૂપી પદાર્થ અમીટ છે ગુરુ તેને હ્રદયમાં વસાવી દે છે

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਏ ॥੭॥
ગુરુની સેવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે પરંતુ સેવા પણ તે જ કરે છે જેનાથી હુકમ મનાવે છે ॥૭॥

ਸੁਇਨਾ ਰੁਪਾ ਸਭ ਧਾਤੁ ਹੈ ਮਾਟੀ ਰਲਿ ਜਾਈ ॥
સોના-ચાંદી વગેરે બધી ધાતુઓ અંતમાં માટીમાં જ મળી જાય છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
સદ્દગુરુએ આ રહસ્ય દેખાડ્યું છે કે પ્રભુના નામથી અતિરિક્ત કાંઈ પણ સાથે જતું નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਨਿਰਮਲੇ ਸਾਚੈ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥੮॥੫॥
હે નાનક! તે નિર્મળ છે જે નામ સ્મરણમાં લીન રહે છે અને સત્યમાં જ જોડાય રહે છે ॥૮॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਹੁਕਮੁ ਭਇਆ ਰਹਣਾ ਨਹੀ ਧੁਰਿ ਫਾਟੇ ਚੀਰੈ ॥
પ્રભુ ઈચ્છાથી જો મૃત્યુનો બોલાવો આવી ગયો તો આ સત્યને માની લો કે હવે સંસારમાં રહેવાનું નથી

ਏਹੁ ਮਨੁ ਅਵਗਣਿ ਬਾਧਿਆ ਸਹੁ ਦੇਹ ਸਰੀਰੈ ॥
આ મન અવગુણોથી બંધાયેલું છે એટલે મનુષ્ય દુઃખ સહે છે

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਬਖਸਾਈਅਹਿ ਸਭਿ ਗੁਨਹ ਫਕੀਰੈ ॥੧॥
જો સંપૂર્ણ ગુરુથી ક્ષમા દાન મેળવી લઈએ તો બધા ગુના માફ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਉਠਿ ਚਲਣਾ ਬੁਝੁ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰਾ ॥
જ્યારે મૃત્યુ અટલ છે એક ને એક દિવસ દરેકને જગતથી ચાલ્યું જવાનું છે તો હંમેશા કેવી રીતે રહી શકાય છે? શબ્દ-ગુરુ દ્વારા ચિંતન કરીને રહસ્ય સમજી લો

ਜਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਮਿਲੈ ਧੁਰਿ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું મળાવે છે તે જ મળે છે તારો હુકમ અટળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਰਹਾ ਜੋ ਦੇਹਿ ਸੁ ਖਾਉ ॥
જેમ તું સુખ-દુઃખમાં રાખે છે તેમ જ રહું છું જે તું આપે છે તે જ ખાઉં છું

ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਵਹਿ ਤਿਉ ਚਲਾ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਉ ॥
જેમ તું ચલાવે છે તેમ જ ચાલુ છું મુખથી તારું નામ અમૃત જપતો રહું છું

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਮੇਲਹਿ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥੨॥
મારા ઠાકુરજીના હાથમાં બધી મહાનતા છે મનમાં આ જ લાગણી છે કે એમની સાથે મળાવી લો ॥૨॥

ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸੋਈ ॥
પરમાત્મા દ્વારા ઉત્પન્ન કરેલા જગતની શા માટે પ્રશંસા કરે? વાસ્તવમાં આ જ બધાની સંભાળ કરે છે

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਸੋ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
જેને ઉત્પન્ન કર્યા છે તે જ મનમાં વસે છે તેના સિવાય બીજું કોઈ મહાન નથી

ਸੋ ਸਾਚਾ ਸਾਲਾਹੀਐ ਸਾਚੀ ਪਤਿ ਹੋਈ ॥੩॥
તે પરમ સત્ય પ્રભુની પ્રશંસા કરવી જોઈએ તો જ સાચું સન્માન મળે છે ॥૩॥

ਪੰਡਿਤੁ ਪੜਿ ਨ ਪਹੁਚਈ ਬਹੁ ਆਲ ਜੰਜਾਲਾ ॥
પંડિત અનેક ગ્રંથોનું અધ્યયન કરીને પણ લક્ષ્ય સુધી પહોંચતો નથી પરંતુ દુનિયાના જંજાળમાં જ ગૂંચવાયેલો રહે છે

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਦੁਇ ਸੰਗਮੇ ਖੁਧਿਆ ਜਮਕਾਲਾ ॥
પાપ તેમજ પુણ્યમાં ફસાઈને યમ તેમજ માયાની ભૂખ તેને દુઃખી કરતા રહે છે

ਵਿਛੋੜਾ ਭਉ ਵੀਸਰੈ ਪੂਰਾ ਰਖਵਾਲਾ ॥੪॥
તેને સંપૂર્ણ પ્રભુ બચાવવા વાળા છે તેને વિયોગ તેમજ ભય ભૂલી જાય છે ॥૪॥

ਜਿਨ ਕੀ ਲੇਖੈ ਪਤਿ ਪਵੈ ਸੇ ਪੂਰੇ ਭਾਈ ॥
જેની સેવા-ભક્તિ સફળ થાય છે તે સંપૂર્ણ સંત છે

ਪੂਰੇ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਹੈ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥
સંપૂર્ણ સંતની બુધ્ધિ પણ સંપૂર્ણ હોય છે તેને જ સાચી મહાનતા મળે છે

ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਲੈ ਲੈ ਥਕਿ ਪਾਈ ॥੫॥
પ્રભુ હંમેશા આપતા રહે છે જેમાં કોઈ ખામી આવતી નથી પરંતુ જીવ લઈ લઈને થાકી જાય છે ॥૫॥

ਖਾਰ ਸਮੁਦ੍ਰੁ ਢੰਢੋਲੀਐ ਇਕੁ ਮਣੀਆ ਪਾਵੈ ॥
જો ખારા સમુદ્રમાં શોધવાથી કોઈ એક મોતી મળી જાય તો

ਦੁਇ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਸੁਹਾਵਣਾ ਮਾਟੀ ਤਿਸੁ ਖਾਵੈ ॥
તે બે-ચાર દિવસ જ સુંદર લાગે છે અંતે તે મોતીને માટી ગળી જાય છે

ਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸਤਿ ਸੇਵੀਐ ਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥੬॥
જો સત્યના સમુદ્ર ગુરુની સેવા કરવામાં આવે તો કોઈ ખામી આવતી નથી ॥૬॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਨਿ ਸੇ ਊਜਲੇ ਸਭ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ॥
જે મારા પ્રભુને પ્રિય લાગે છે તે જ ઉજ્જવળ છે તેમજ બીજું બધું પાપોની ગંદકીથી ભરેલું છે

ਮੈਲਾ ਊਜਲੁ ਤਾ ਥੀਐ ਪਾਰਸ ਸੰਗਿ ਭੀਜੈ ॥
પાપોથી ગંદો થયેલો જીવ ત્યારે જ ઉજ્જવળ થાય છે જ્યારે તે પારસથી મળીને નામ અમૃતથી ભીંજાય જાય છે

ਵੰਨੀ ਸਾਚੇ ਲਾਲ ਕੀ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਕੀਜੈ ॥੭॥
સત્ય રૂપી લાલનો નામ-રંગ તેને એવી રીતે ચડી જાય છે કે તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૭॥

ਭੇਖੀ ਹਾਥ ਨ ਲਭਈ ਤੀਰਥਿ ਨਹੀ ਦਾਨੇ ॥
વેશ ધારણ કરવા, તીર્થોમાં સ્નાન તેમજ દાન પુણ્યથી પણ સત્ય પ્રાપ્ત થતું નથી

ਪੂਛਉ ਬੇਦ ਪੜੰਤਿਆ ਮੂਠੀ ਵਿਣੁ ਮਾਨੇ ॥
વેદોનો પાઠ કરવાવાળા પંડિતોને પૂછી લો આ સત્યને ન માનવાવાળી દુનિયા જ લૂંટી રહી છે

ਨਾਨਕ ਕੀਮਤਿ ਸੋ ਕਰੇ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਗਿਆਨੇ ॥੮॥੬॥
હે નાનક! જેને સંપૂર્ણ ગુરુ જ્ઞાન પ્રદાન કરે છે તે જ નામ-રત્નની સાચી કિંમત કરી શકે છે ॥૮॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਮਨਮੁਖੁ ਲਹਰਿ ਘਰੁ ਤਜਿ ਵਿਗੂਚੈ ਅਵਰਾ ਕੇ ਘਰ ਹੇਰੈ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ જોશમાં ઘર-બાર ત્યાગીને ભટકતો ફરે છે અને બીજાના ઘર જોવે છે

ਗ੍ਰਿਹ ਧਰਮੁ ਗਵਾਏ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਭੇਟੈ ਦੁਰਮਤਿ ਘੂਮਨ ਘੇਰੈ ॥
તે ગૃહસ્થ ધર્મનું પાલન કરતા નથી સદ્દગુરુથી તેનો મેળાપ થતો નથી અંતે તે દુર્બુદ્ધિના ચક્રવાતમાં જ ફસાયેલા રહે છે

ਦਿਸੰਤਰੁ ਭਵੈ ਪਾਠ ਪੜਿ ਥਾਕਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਇ ਵਧੇਰੈ ॥
તે દેશ-દેશાંતર ભટકતો રહે છે તે ધર્મ-ગ્રંથોના પાઠ વાંચી-વાંચીને નિરાશ થઈ જાય છે જેનાથી તેની તૃષ્ણામાં વધારો થઈ જાય છે

ਕਾਚੀ ਪਿੰਡੀ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਉਦਰੁ ਭਰੈ ਜੈਸੇ ਢੋਰੈ ॥੧॥
તે નશ્વર શરીર શબ્દનો તફાવત જાણતું નથી અને પશુની જેમ પેટ ભરતું રહે છે ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਐਸੀ ਰਵਤ ਰਵੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥
હે હરિ! સન્યાસીનું જીવન આચરણ એવું હોવું જોઈએ કે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેની પરમાત્મામાં લગન લાગેલી રહે છે અને હરિ-નામમાં લીન રહીને તૃપ્ત થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਘੋਲੀ ਗੇਰੂ ਰੰਗੁ ਚੜਾਇਆ ਵਸਤ੍ਰ ਭੇਖ ਭੇਖਾਰੀ ॥
તે ગેરુ રંગ ધોળીને કેસરી વસ્ત્ર ધારણ કરી લે છે અને વેશ રચીને ભિખારી બની જાય છે

ਕਾਪੜ ਫਾਰਿ ਬਨਾਈ ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ॥
તે કપડાં ફાડીને ગોદડી બનાવીને ધન પ્રાપ્ત કરવા માટે ગળામાં થેલી નાખી લે છે

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਗੈ ਜਗੁ ਪਰਬੋਧੈ ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਪਤਿ ਹਾਰੀ ॥
તે પોતે તો ઘરે-ઘરે જઇને ભિક્ષા માંગે છે પરંતુ જગતના લોકોને ધર્મ ઉપદેશ આપે છે મનના આંધળાએ પોતાનું સન્માન જ ગુમાવી દીધું છે

ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੨॥
ભ્રમમાં ભુલાયેલો બ્રહ્મ-શબ્દનો તફાવત જાણતો નથી આ રીતે તેણે પોતાની જીવન રમત જુગારમાં હારી દીધી છે ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਨ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝੈ ਬਾਹਰਿ ਪੂਅਰ ਤਾਪੈ ॥
ગુરુ વગર તેના અંતર્મનમાંથી તૃષ્ણા અગ્નિ ઓલવાતી નથી પરંતુ બહાર તે ધૂણીઓ તાપે છે

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵੀ ਕਿਉ ਕਰਿ ਚੀਨਸਿ ਆਪੈ ॥
ગુરુની સેવા વગર ભક્તિ થતી નથી પછી તે અંતર આત્માને કેવી રીતે ઓળખી શકે છે

ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸੀ ਅੰਤਰਿ ਆਤਮ ਜਾਪੈ ॥
અંતરાત્મામાં એવું લાગે છે કે તે પારકી નિંદા કરી-કરીને નર્કમાં પડી ગયો છે

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਭਰਮਿ ਵਿਗੁਚਹਿ ਕਿਉ ਮਲੁ ਧੋਪੈ ਪਾਪੈ ॥੩॥
અડસઠ તીર્થ પર ભટકીને ભ્રમમાં જ નષ્ટ થાય છે તેના પાપોની ગંદકી કેવી રીતે ઉતરી શકે છે ॥૩॥

ਛਾਣੀ ਖਾਕੁ ਬਿਭੂਤ ਚੜਾਈ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮਗੁ ਜੋਹੈ ॥
તે રાખ ચાળીને શરીર પર ભભૂત લગાવી દે છે પરંતુ માયાનો માર્ગ જોતો રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸਾਚੁ ਕਹੇ ਤੇ ਛੋਹੈ ॥
તે અંદર બહાર પ્રભુને જાણતો નથી પરંતુ સાચું કહેવાથી ક્રોધિત થાય છે

ਪਾਠੁ ਪੜੈ ਮੁਖਿ ਝੂਠੋ ਬੋਲੈ ਨਿਗੁਰੇ ਕੀ ਮਤਿ ਓਹੈ ॥
તે નિગૂરની બુદ્ધિ એવી છે કે તે પાઠ પણ વાંચે છે પરંતુ મુખથી અસત્ય જ બોલતો રહે છે

ਨਾਮੁ ਨ ਜਪਈ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਉ ਸੋਹੈ ॥੪॥
તે પ્રભુ નામનો જાપ કરતો નથી તો પછી સુખ કેવી રીતે મેળવી શકે છે નામ વગરના કેવી રીતે સુંદર લાગી શકે છે ॥૪॥

ਮੂੰਡੁ ਮੁਡਾਇ ਜਟਾ ਸਿਖ ਬਾਧੀ ਮੋਨਿ ਰਹੈ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
કોઈએ પોતાનું માથું મુંડન કરાવી લીધું છે, કોઈએ પોતાની જટા બાંધી લીધી છે કોઇ મૌની બનીને રહે છે, પરંતુ મનમાં અભિમાન બની રહે છે

ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵੈ ਬਿਨੁ ਰਤ ਆਤਮ ਗਿਆਨਾ ॥
આત્મ-જ્ઞાનમાં રંગ વગર મન વિચલિત બની રહે છે અને દસે દિશામાં ભટકતું રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛੋਡਿ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਪੀਵੈ ਮਾਇਆ ਕਾ ਦੇਵਾਨਾ ॥
તે માયાના પાગલ નામ અમૃત છોડીને મહાધાતક માયા રૂપી ઝેરનું સેવન કરતો રહે છે

ਕਿਰਤੁ ਨ ਮਿਟਈ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਪਸੂਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥੫॥
તેનું કર્મ મટતું નથી, ન તો પ્રભુ ઇચ્છાને સમજે છે અને પશુ સમાન જ માનવામાં આવે છે ॥૫॥

ਹਾਥ ਕਮੰਡਲੁ ਕਾਪੜੀਆ ਮਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਉਪਜੀ ਭਾਰੀ ॥
કોઈ કાપડિયા સાધુ બની ગયા છે હાથમાં કમંડળ પકડી લીધું છે પરંતુ મનમાં ખૂબ તૃષ્ણા ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે

ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਜਿ ਕਰਿ ਕਾਮਿ ਵਿਆਪਿਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥
પોતાની સ્ત્રીને છોડીને કામવાસનામાં ફસાઈ ગયો અને પારકી સ્ત્રીમાં મન લગાવે છે

ਸਿਖ ਕਰੇ ਕਰਿ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਲੰਪਟੁ ਹੈ ਬਾਜਾਰੀ ॥
તે લોકોને શિક્ષા તો આપે છે પરંતુ પોતે બ્રહ્મ-શબ્દને ઓળખતો નથી અને એવા કામાંધ બજારી બની જાય છે

ਅੰਤਰਿ ਬਿਖੁ ਬਾਹਰਿ ਨਿਭਰਾਤੀ ਤਾ ਜਮੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ ॥੬॥
મનમાં તો તૃષ્ણા રૂપી ઝેર છે પરંતુ બહારથી શાંતિ ધારણ કરેલ છે અંતમાં યમ તેને નષ્ટ કરે છે ॥૬॥

ਸੋ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
વાસ્તવમાં તે જ સંન્યાસી છે જે સદ્‌ગુરુની સેવા કરે છે અને મનથી અભિમાનને દૂર કરી દે છે

ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਕੀ ਆਸ ਨ ਕਰਈ ਅਚਿੰਤੁ ਮਿਲੈ ਸੋ ਪਾਏ ॥
તે વસ્ત્ર-ભોજનની આશા કરતો નથી પરંતુ જે કાંઈ તેને વગર વિચાર્યે જ મળી જાય છે તેને લઈ લે છે

ਬਕੈ ਨ ਬੋਲੈ ਖਿਮਾ ਧਨੁ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਤਾਮਸੁ ਨਾਮਿ ਜਲਾਏ ॥
તે વ્યર્થ બકવાસ તેમજ વાતો કરતા નથી તે ક્ષમા રૂપી ધન એકત્ર કરે છે અને નામથી પોતાનો ક્રોધ સળગાવી દે છે

ਧਨੁ ਗਿਰਹੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੋਗੀ ਜਿ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥੭॥
જે પ્રભુના ચરણોમાં મન લગાવે છે તે ગૃહસ્થી, સન્યાસી તેમજ યોગી પ્રશંસાને પાત્ર છે ॥૭॥

ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਰਹੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
સન્યાસી તે જ છે જે જીવનની આશાને છોડીને વિરક્ત રહે છે અને એક પ્રભુમાં જ ધ્યાન લગાવે છે

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਤਾ ਸਾਤਿ ਆਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਏ ॥
જ્યારે તે હરિ નામ અમૃતનું સેવન કરે છે તો જ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને પોતાના સાચા ઘરમાં સમાધિ લગાવે છે

ਮਨੂਆ ਨ ਡੋਲੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ॥
ગુરુમુખ બનીને તે સત્યને સમજી લે છે જેનાથી તેનું મન ડોલતું નથી અને ચંચળ મનને કાબુ કરી લે છે

ਗ੍ਰਿਹੁ ਸਰੀਰੁ ਗੁਰਮਤੀ ਖੋਜੇ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਏ ॥੮॥
તે ગુરુ-મત દ્વારા પોતાના શરીરને શોધે છે અને નામ રૂપી પદાર્થને મેળવી લે છે ॥૮॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਸਰੇਸਟ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ અને શિવશંકર જેવા સર્વશ્રેષ્ઠ દેવતા નામનું ચિંતન કરવામાં જ લીન રહે છે

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਗਗਨ ਪਤਾਲੀ ਜੰਤਾ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! ચારેય સ્ત્રોત, ચાર વાણી, આકાશ, પાતાળ બધામાં તારી જ જ્યોતિ વ્યાપક છે

ਸਭਿ ਸੁਖ ਮੁਕਤਿ ਨਾਮ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਉਰ ਧਾਰੀ ॥
સર્વ સુખ તેમજ મુક્તિ હરિ નામ ઉચ્ચારણમાં જ છે અંતમાં સાચું નામ હૃદયમાં વસાવી લીધું છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਛੂਟਸਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਤਰੁ ਤੂ ਤਾਰੀ ॥੯॥੭॥
હે નાનક! પ્રભુના નામ વગર છુટકારો થતો નથી સાચા નામથી જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૯॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੰਜੋਗਿ ਉਪਾਏ ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਮਿਲਿ ਪਿੰਡੁ ਕਰੇ ॥
માતા-પિતાના સંયોગ દ્વારા લોહી તેમજ વીર્યના મળવાથી શરીર બન્યું હતું

ਅੰਤਰਿ ਗਰਭ ਉਰਧਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਰੇ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ॥੧॥
માતાના ગર્ભમાં ઊંધા પડેલા જીવની સત્યમાં લગન લાગેલી હતી તે પરમાત્મા જ સંભાળ કરે છે તેમજ આપે છે ॥૧॥

ਸੰਸਾਰੁ ਭਵਜਲੁ ਕਿਉ ਤਰੈ ॥
સંસાર રૂપી સમુદ્રથી કેવી રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਈਐ ਅਫਰਿਓ ਭਾਰੁ ਅਫਾਰੁ ਟਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો ગુરુના સાનિધ્યમાં પવિત્ર-નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો અભિમાની જીવનો પાપોનો ભાર દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇ ਗੁਣ ਵਿਸਰਿ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਮੈ ਬਉਰਾ ਕਿਆ ਕਰਉ ਹਰੇ ॥
હે પ્રભુ! હું પાગલ શું કરું? હું અપરાધી તારા બધા ઉપકાર ભૂલી ગયો છું

ਤੂ ਦਾਤਾ ਦਇਆਲੁ ਸਭੈ ਸਿਰਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਦਾਤਿ ਸਮਾਰਿ ਕਰੇ ॥੨॥
તું દયાળુ દાતા છે અને દિવસ-રાત દેતા સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਲੈ ਜਗਿ ਜਨਮਿਆ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਧਰੇ ॥
મનુષ્યએ ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષની ઈચ્છા લઈને જન્મ લીધો હતો પરંતુ જીવ રૂપી શિવ એ માયા રૂપી શક્તિના ઘરમાં નિવાસ કરી લીધો

ਲਾਗੀ ਭੂਖ ਮਾਇਆ ਮਗੁ ਜੋਹੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਮੋਹਿ ਖਰੇ ॥੩॥
પછી તેને તૃષ્ણાની ભૂખ લાગી ગઈ છે તે ધન-સંપત્તિ મેળવવા માટે ભાગે છે પરંતુ માયાના મોહે તેનાથી મોક્ષ-પદાર્થ છીનવી લીધું છે ॥૩॥

ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੇ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ਇਤ ਉਤ ਢੂਢਤ ਥਾਕਿ ਪਰੇ ॥
તે ધન માટે મહેનત-પ્રયાસ કરે છે પરંતુ તેને એટલું ધન પ્રાપ્ત થતું નથી જેટલી ઈચ્છા કરે છે પછી તે અહીં-તહીં શોધીને થાકી જાય છે

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਵਿਆਪੇ ਕੂੜ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ॥੪॥
તે કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારમાં ગ્રસ્ત રહે છે અને મિથ્યા પરિવારથી પ્રેમ કરે છે ॥૪॥

ਖਾਵੈ ਭੋਗੈ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਦੇਖੈ ਪਹਿਰਿ ਦਿਖਾਵੈ ਕਾਲ ਘਰੇ ॥
તે મૃત્યુના ઘર આ જગતમાં સ્વાદિષ્ટ પદાર્થ ખાઈને અને વસ્ત્ર પહેરીને લોકોને દેખાડે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਕਾਲੁ ਟਰੇ ॥੫॥
ગુરુ શબ્દ વગર તે આત્મ જ્ઞાનને ઓળખતો નથી અને પરમાત્માના નામ વગર તેનો કાળ ટળતો નથી ॥૫॥

ਜੇਤਾ ਮੋਹੁ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਭੂਲੇ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤੇ ਛੀਨਿ ਖਰੇ ॥
જેટલો વધારે મોહ તેમજ અભિમાન કરે છે તેટલો જ ભટકે છે અને મારી-મારી કરતો સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਤਨੁ ਧਨੁ ਬਿਨਸੈ ਸਹਸੈ ਸਹਸਾ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ਮੁਖਿ ਧੂਰਿ ਪਰੇ ॥੬॥
હજારો ચિંતાથી તેનું તન-ધન નાશ થઈ જાય છે અને પછી તે પસ્તાય છે પરંતુ તેના મુખમાં ધૂળ જ પડે છે ॥૬॥

ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਜੋਬਨੁ ਤਨੁ ਖਿਸਿਆ ਕਫੁ ਕੰਠੁ ਬਿਰੂਧੋ ਨੈਨਹੁ ਨੀਰੁ ਢਰੇ ॥
હવે જ્યારે તે વૃધ્ધ થઈ ગયો તો શરીર નિર્બળ અને યૌવનનો અંત થઈ ગયો વધુ પડતી ઉધરસથી ગળું રોકાઈ ગયું અને આંખોથી પાણી વહેવા લાગ્યું

ਚਰਣ ਰਹੇ ਕਰ ਕੰਪਣ ਲਾਗੇ ਸਾਕਤ ਰਾਮੁ ਨ ਰਿਦੈ ਹਰੇ ॥੭॥
પગ ચાલવાથી રહી ગયા અને હાથ થર-થર ધ્રુજવા લાગ્યા છે પરંતુ અફસોસ હજુ પણ વિમુખી જીવના હૃદયમાં રામ નામ યાદ આવતું નથી ॥૭॥

ਸੁਰਤਿ ਗਈ ਕਾਲੀ ਹੂ ਧਉਲੇ ਕਿਸੈ ਨ ਭਾਵੈ ਰਖਿਓ ਘਰੇ ॥
વૃધ્ધ થઈને તેના હોશ નષ્ટ થઈ ગયા અને તેના કાળા વાળ હવે સફેદ થઈ ગયા છે પરિવારમાંથી કોઈપણ તેને ઘરમાં રાખવા માંગતા નથી

ਬਿਸਰਤ ਨਾਮ ਐਸੇ ਦੋਖ ਲਾਗਹਿ ਜਮੁ ਮਾਰਿ ਸਮਾਰੇ ਨਰਕਿ ਖਰੇ ॥੮॥
પરમાત્માના નામને ભુલવાથી તેને આવા દોષ લાગી જાય છે અને યમદૂત તેને મારીને નર્કમાં લઈ જાય છે ॥૮॥

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੋ ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਕਾ ਕਉ ਦੋਸੁ ਧਰੇ ॥
વાસ્તવમાં પૂર્વ જન્મમાં કરેલા કર્મોનો લેખ ક્યારેય મટતો નથી આ કારણે તે જન્મતો-મરતો રહે છે તેથી કોઈ બીજાને શા માટે દોષ આપવામાં આવે?

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬਾਦਿ ਜੀਵਣੁ ਹੋਰੁ ਮਰਣਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਜਨਮੁ ਜਰੇ ॥੯॥
ગુરુ વગર જીવવું વ્યર્થ તેમજ મૃત્યુ સમાન છે ગુરુના શબ્દ વગર જન્મ સળગતો રહે છે ॥૯॥

ਖੁਸੀ ਖੁਆਰ ਭਏ ਰਸ ਭੋਗਣ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਵਿਕਾਰ ਕਰੇ ॥
મનાવવા તેમજ પદાર્થોના રસ ભોગવાથી મનુષ્ય હેરાન જ થયા છે અને અસત્ય કર્મોએ મનમાં વિકાર જ ઉત્પન્ન કર્યા છે

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਲੋਭਿ ਮੂਲੁ ਖੋਇਓ ਸਿਰਿ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਾ ਡੰਡੁ ਪਰੇ ॥੧੦॥
નામને ભુલાવીને લાલચમાં ફસાઈને તેણે મૂળ જ ગુમાવી દીધું અને યમપુરીમાં તેના માથા પર યમરાજનો દંડો પડે છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਜਾ ਕਉ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥
જેના પર પ્રભુની કૃપા દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે તે ગુરુના માધ્યમથી રામ-નામનું જ ગુણગાન કરે છે

ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਪੁਰਖ ਅਪਰੰਪਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਜਗ ਮਹਿ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰੇ ॥੧੧॥
આવા નિર્મળ પુરુષ અપરંપાર છે અને ગોવિંદ ગુરુનું જ રૂપ બની જાય છે ॥૧૧॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਹੁ ਗੁਰ ਬਚਨ ਸਮਾਰਹੁ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਜਨ ਭਾਉ ਕਰੇ ॥
પ્રભુને યાદ કરો ગુરુના વચનને હ્રદયમાં ધારણ કરો, ભક્તજનોની સંગતિથી પ્રેમ કરો

ਹਰਿ ਜਨ ਗੁਰੁ ਪਰਧਾਨੁ ਦੁਆਰੈ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਹਰੇ ॥੧੨॥੮॥
સત્યના દરવાજા પર ગુરુ ભક્તજનોના પ્રધાન હોય છે હે નાનક! અમે પણ તેની ચરણ ધૂળ છીએ ॥૧૨॥૮॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਰੂ ਕਾਫੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ॥
મારુ કાફી મહેલ ૧ ઘર ૨॥

ਆਵਉ ਵੰਞਉ ਡੁੰਮਣੀ ਕਿਤੀ ਮਿਤ੍ਰ ਕਰੇਉ ॥
આવાગમનમાં પડીને દુવિધાગ્રસ્ત જીવ-સ્ત્રી કેટલાય મિત્ર બનાવે છે

ਸਾ ਧਨ ਢੋਈ ਨ ਲਹੈ ਵਾਢੀ ਕਿਉ ਧੀਰੇਉ ॥੧॥
પતિ-પરમાત્માથી અલગ થઈને તેને ક્યાંય ઠેકાણું મળતું નથી ત્યારે તેને કેવી રીતે ધૈર્ય થઇ શકે છે ॥૧॥

ਮੈਡਾ ਮਨੁ ਰਤਾ ਆਪਨੜੇ ਪਿਰ ਨਾਲਿ ॥
મારુ મન પોતાના પ્રભુની સાથે લીન છે

ਹਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਖੰਨੀਐ ਕੀਤੀ ਹਿਕ ਭੋਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે થોડી કૃપા દ્રષ્ટિ કરીને આનંદિત કરી દીધું છે અંતમાં હું ખંડ-ખંડ થઈને તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਪੇਈਅੜੈ ਡੋਹਾਗਣੀ ਸਾਹੁਰੜੈ ਕਿਉ ਜਾਉ ॥
હું દુહાગીન હજુ સુધી પોતાના પિયરમાં વસ્તી રહી, હવે હું પોતાના સાસરામાં કેવી રીતે જાઉં?

ਮੈ ਗਲਿ ਅਉਗਣ ਮੁਠੜੀ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਝੂਰਿ ਮਰਾਉ ॥੨॥
મારા ગળામાં અનેક અવગુણ પડેલા છે પતિ વગર હું અવગુણોથી છેતરાયેલી છું અને ઝરી-ઝરીને મરી રહી છું ॥૨॥

ਪੇਈਅੜੈ ਪਿਰੁ ਸੰਮਲਾ ਸਾਹੁਰੜੈ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ॥
જો મૈયરમાં પોતાના પતિ-પ્રભુનું સ્મરણ કરું તો સાસરામાં નિવાસ મળી શકે છે

ਸੁਖਿ ਸਵੰਧਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੩॥
જે સુહાગણે ગુણનિધિ પ્રભુને મેળવી લીધા છે તે જ સુખી રહે છે ॥૩॥

ਲੇਫੁ ਨਿਹਾਲੀ ਪਟ ਕੀ ਕਾਪੜੁ ਅੰਗਿ ਬਣਾਇ ॥ ਪਿਰੁ ਮੁਤੀ ਡੋਹਾਗਣੀ ਤਿਨ ਡੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥੪॥
ભલે તે પોતાના સોના માટે લેફ઼ તેમજ રેશમી પથારી અને શરીરમાં પહેરવા માટે રેશમી કપડાં જ બનાવી લે જે દુહાગીનને પ્રભુ-પતિએ છોડી દીધી છે તેની જીવન-રાત્રી દુઃખોમાં જ વ્યતીત થાય છે ॥૪॥

ਕਿਤੀ ਚਖਉ ਸਾਡੜੇ ਕਿਤੀ ਵੇਸ ਕਰੇਉ ॥
નિઃસંકોચ કેટલાય પદાર્થોના સ્વાદ ચાખતી રહું છું કેટલાય વસ્ત્ર ધારણ કરતી રહું છું

ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਜੋਬਨੁ ਬਾਦਿ ਗਇਅਮੁ ਵਾਢੀ ਝੂਰੇਦੀ ਝੂਰੇਉ ॥੫॥
પરંતુ પ્રભુ વગર યૌવન વ્યર્થ છે તેનાથી અલગ થઈને ચિંતાગ્રસ્ત રહું છું ॥૫॥

ਸਚੇ ਸੰਦਾ ਸਦੜਾ ਸੁਣੀਐ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના જ્ઞાન-વિચાર દ્વારા સાચા પ્રભુનો સાચો ઉપદેશ સાંભળવો જોઈએ

ਸਚੇ ਸਚਾ ਬੈਹਣਾ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਪਿਆਰਿ ॥੬॥
જ્યારે સાચા પ્રેમ ભરી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે તો જીવ-સ્ત્રીનું આચરણ સત્ય થઈ જાય છે અને તે તેના પ્રેમમાં જ લીન રહે છે ॥૬॥

ਗਿਆਨੀ ਅੰਜਨੁ ਸਚ ਕਾ ਡੇਖੈ ਡੇਖਣਹਾਰੁ ॥
જ્ઞાની વ્યક્તિ જોવા માટે સત્યનું આંજણ લગાવીને પ્રભુને જ જોવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਜਾਣੀਐ ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ॥੭॥
જો ગુરુમુખ બનીને અહમ અભિમાનનું નિવારણ કરવામાં આવે તો સત્યને સમજી તેમજ જાણી શકાય છે ॥૭॥

ਤਉ ਭਾਵਨਿ ਤਉ ਜੇਹੀਆ ਮੂ ਜੇਹੀਆ ਕਿਤੀਆਹ ॥
હે પતિ-પરમેશ્વર! જે જીવ-સ્ત્રીઓ તને પ્રિય છે તે તો તારા જેવી સુંદર જ છે પરંતુ મારા જેવી અનેક દુહાગીન છે

ਨਾਨਕ ਨਾਹੁ ਨ ਵੀਛੁੜੈ ਤਿਨ ਸਚੈ ਰਤੜੀਆਹ ॥੮॥੧॥੯॥
હે નાનક! જે પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન રહે છે તેનો ક્યારેય વિયોગ થતો નથી ॥૮॥૧॥૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਨਾ ਭੈਣਾ ਭਰਜਾਈਆ ਨਾ ਸੇ ਸਸੁੜੀਆਹ ॥
બહેન, ભાભી, અને સાસુ કોઈ પણ હંમેશા રહેતી નથી

ਸਚਾ ਸਾਕੁ ਨ ਤੁਟਈ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸਹੀਆਹ ॥੧॥
પરંતુ ગુરુ જે સત્સંગી સખીઓને પ્રભુથી મેળવી દે છે તેનો સાચો સંબંધ ક્યારેય તૂટતો નથી ॥૧॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું અને હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਏਤਾ ਭਵਿ ਥਕੀ ਗੁਰਿ ਪਿਰੁ ਮੇਲਿਮੁ ਦਿਤਮੁ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ વગર અહીં-તહીં ભટકીને થાકી ગઈ છું પરંતુ ગુરુએ મને પતિ-પ્રભુથી મળાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਫੁਫੀ ਨਾਨੀ ਮਾਸੀਆ ਦੇਰ ਜੇਠਾਨੜੀਆਹ ॥
ફઈ, નાની, માસી, દેરાણી, જેઠાણી,

ਆਵਨਿ ਵੰਞਨਿ ਨਾ ਰਹਨਿ ਪੂਰ ਭਰੇ ਪਹੀਆਹ ॥੨॥
આ સંબંધી જન્મ લઈને આવે તેમજ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈને ચાલ્યા જાય છે આ હંમેશા અમારી સાથે રહેતા નથી આ સંબંધીનો સમૂહ વર્ગ અહીંથી ચાલ્યો જાય છે ॥૨॥

ਮਾਮੇ ਤੈ ਮਾਮਾਣੀਆ ਭਾਇਰ ਬਾਪ ਨ ਮਾਉ ॥
મામા-મામી, ભાઈ, પિતા-માતા, આ સંબંધી પણ અમારી સાથે હંમેશા રહેતા નથી

ਸਾਥ ਲਡੇ ਤਿਨ ਨਾਠੀਆ ਭੀੜ ਘਣੀ ਦਰੀਆਉ ॥੩॥
આ મહેમાનોનો સમૂહ જઈ રહ્યો છે અને સંસાર સમુદ્ર રૂપી દરિયામાં ખુબ ભીડ લાગેલી છે ॥૩॥

ਸਾਚਉ ਰੰਗਿ ਰੰਗਾਵਲੋ ਸਖੀ ਹਮਾਰੋ ਕੰਤੁ ॥
હે મિત્ર! અમારો પતિ-પ્રભુ ખુબ રંગીલો છે અને સત્યના રંગમાં જ લીન રહે છે

ਸਚਿ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਥੀਐ ਸੋ ਸਹੁ ਰੰਗਿ ਰਵੰਤੁ ॥੪॥
જે જીવ-સ્ત્રી પરમાત્માની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે તેનો સત્યથી ક્યારેય વિયોગ થતો નથી ॥૪॥

ਸਭੇ ਰੁਤੀ ਚੰਗੀਆ ਜਿਤੁ ਸਚੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ॥
તે બધી ઋતુઓ સારી છે જેમાં સત્યથી પ્રેમ થાય છે

ਸਾ ਧਨ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸੁਖਿ ਸੁਤੀ ਨਿਸਿ ਡੇਹੁ ॥੫॥
જે જીવ રૂપી સ્ત્રીએ પરમાત્માને ઓળખી લીધા છે તે હંમેશા સુખી રહે છે ॥૫॥

ਪਤਣਿ ਕੂਕੇ ਪਾਤਣੀ ਵੰਞਹੁ ਧ੍ਰੁਕਿ ਵਿਲਾੜਿ ॥
સંસાર સમુદ્ર રૂપી દરિયા કિનારા પર ગુરુ રૂપી નાવિક બોલાવી બોલાવીને જીવરૂપી મુસાફરોને કહે છે કે દોડીને નામ રૂપી જહાજમાં બેસીને પાર થઈ જાઓ

ਪਾਰਿ ਪਵੰਦੜੇ ਡਿਠੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੋਹਿਥਿ ਚਾੜਿ ॥੬॥
સદ્‌ગુરુના જહાજમાં ચઢીને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થતા અનેક પ્રાણીઓને મેં પોતે જોયા છે ॥૬॥

ਹਿਕਨੀ ਲਦਿਆ ਹਿਕਿ ਲਦਿ ਗਏ ਹਿਕਿ ਭਾਰੇ ਭਰ ਨਾਲਿ ॥
કોઈએ સત્યરૂપી સોદો લાદી લીધો છે કોઈ સત્યનો સોદો લાદીને પાર થઈ ગયા છે પરંતુ ઘણા જીવ પાપોનો ભાર લઈને સંસાર સમુદ્રમાં ડૂબી ગયા છે

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਵਣੰਜਿਆ ਸੇ ਸਚੇ ਪ੍ਰਭ ਨਾਲਿ ॥੭॥
જેમણે સત્યનો વ્યાપાર કર્યો છે તે સાચા પ્રભુની સાથે રહે છે ॥૭॥

ਨਾ ਹਮ ਚੰਗੇ ਆਖੀਅਹ ਬੁਰਾ ਨ ਦਿਸੈ ਕੋਇ ॥
ન અમે પોતાને સારા કહીએ છીએ ન તો કોઈ ખરાબ દેખાય છે

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀਐ ਸਚੇ ਜੇਹੜਾ ਸੋਇ ॥੮॥੨॥੧੦॥
હે નાનક! જેણે અભિમાનને મિટાવી દીધું છે તે સત્ય જેવો જ બની ગયો છે ॥૮॥૨॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਨਾ ਜਾਣਾ ਮੂਰਖੁ ਹੈ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਣਾ ਸਿਆਣਾ ॥
હે પ્રભુ! હું માનતો નથી કે કોઈ મૂર્ખ અથવા કોઈ ચતુર છે

ਸਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਰੰਗੇ ਰਾਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣਾ ॥੧॥
હું તો હંમેશા પરમાત્માના રંગમાં લીન છું અને તેનું નામ સ્મરણ કરું છું ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਮੂਰਖੁ ਹਾ ਨਾਵੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું મૂર્ખ તો પરમાત્માના નામ પર બલિહાર જાઉં છું

ਤੂ ਕਰਤਾ ਤੂ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਤਰਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું વિશ્વનો રચયિતા છે તું જ ચતુર છે અને તારા નામથી જ મુક્તિ સંભવ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੂਰਖੁ ਸਿਆਣਾ ਏਕੁ ਹੈ ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਨਾਉ ॥
મૂર્ખ અને ચતુર એક જ છે તેના નામ જ બે છે પરંતુ જ્યોતિ એક જ છે

ਮੂਰਖਾ ਸਿਰਿ ਮੂਰਖੁ ਹੈ ਜਿ ਮੰਨੇ ਨਾਹੀ ਨਾਉ ॥੨॥
જે પ્રભુમાં નિષ્ઠા રાખતા નથી તે મહામૂર્ખ છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਦੁਆਰੈ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા જ નામનો તફાવત પ્રાપ્ત થાય છે અને સાચા ગુરુ વગર પ્રાપ્ત થતું નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੩॥
જો સદ્‌ગુરુની રજાથી મનમાં નામ સ્થિત થઈ જાય તો રાત-દિવસ તેમાં જ ધ્યાન લાગેલું રહે છે ॥૩॥

ਰਾਜੰ ਰੰਗੰ ਰੂਪੰ ਮਾਲੰ ਜੋਬਨੁ ਤੇ ਜੂਆਰੀ ॥
રાજ્ય કરવાવાળા શાસક, રંગરેલિયા મનાવવા વાળા, સૌંદર્ય સંપન્ન, ધનવાન, યૌવન સંપન્ન, તેમજ જુગારી

ਹੁਕਮੀ ਬਾਧੇ ਪਾਸੈ ਖੇਲਹਿ ਚਉਪੜਿ ਏਕਾ ਸਾਰੀ ॥੪॥
આ બધા પરમાત્માના હુકમમાં જગતરૂપી ચોપાટની રમતમાં ગોટીઓના રૂપમાં રમત રમતા રહે છે ॥૪॥

ਜਗਿ ਚਤੁਰੁ ਸਿਆਣਾ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ਨਾਉ ਪੰਡਿਤ ਪੜਹਿ ਗਾਵਾਰੀ ॥
જગતમાં પોતાને ચતુર-સમજદાર સમજવાવાળા વ્યક્તિ પણ ભ્રમમાં ભૂલેલો છે જો કે તે નામનો પંડિત છે પરંતુ તે મૂર્ખ માત્ર ગ્રંથ જ વાંચતો રહે છે

ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਹਿ ਬੇਦੁ ਸਮਾਲਹਿ ਬਿਖੁ ਭੂਲੇ ਲੇਖਾਰੀ ॥੫॥
કોઈ પ્રભુ-નામને ભુલાવી વેદોનું અધ્યયન કરે છે જેનો લેખક પોતે માયા રૂપી ઝેરમાં ભૂલેલો છે ॥૫॥

ਕਲਰ ਖੇਤੀ ਤਰਵਰ ਕੰਠੇ ਬਾਗਾ ਪਹਿਰਹਿ ਕਜਲੁ ਝਰੈ ॥
નામ વગર મનુષ્યનું જીવન અર્થહીન છે જેમ ઉજ્જડ જમીનમાં વાવેલો પાક છે દરિયા કિનારા પર વૃક્ષ છે અને ત્યાં સફેદ વસ્ત્ર ધારણ કરેલા છે જ્યાં કાળા તણખા ઉડી-ઉડીને વસ્ત્રો પર પડતા હોય

ਏਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤਿਸੈ ਕੀ ਕੋਠੀ ਜੋ ਪੈਸੈ ਸੋ ਗਰਬਿ ਜਰੈ ॥੬॥
આ સંસાર તૃષ્ણાનું ઘર છે જે તેની અંદર પ્રવેશ કરે છે તે ગર્વમાં સળગી જાય છે ॥૬॥

ਰਯਤਿ ਰਾਜੇ ਕਹਾ ਸਬਾਏ ਦੁਹੁ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਜਾਸੀ ॥
રાજા અને પ્રજા બધા ક્યાં છે? જે પણ રાજા-પ્રજા આ બંનેની શ્રેણીમાં છે તે નાશવાન છે

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਸਚੇ ਕੀ ਪਉੜੀ ਰਹਸੀ ਅਲਖੁ ਨਿਵਾਸੀ ॥੭॥੩॥੧੧॥
નાનક કહે છે કે જે સાચા ગુરુની નામ રૂપી સીડી મેળવી લે છે તે પ્રભુ- ચરણોમાં જ રહે છે ॥૭॥૩॥૧૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੫ ਅਸਟਪਦੀ
મારુ મહેલ ૩ ઘર ૫ અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਸ ਨੋ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જેના મનમાં પ્રેમ વસાવી દે છે

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તે આધ્યાત્મિક સાચા શબ્દમાં સમાય રહે છે

ਏਹਾ ਵੇਦਨ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਅਵਰੁ ਕਿ ਜਾਣੈ ਕਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥
આ પ્રેમ-વેદના તે પ્રભુ જાણે છે અન્ય કોઈ તેનો ઉપચાર જાણતા નથી ॥૧॥

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ સગતિમાં મળાવીને સાથે મેળવી લે છે

ਆਪਣਾ ਪਿਆਰੁ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
પોતે જ પોતાના પ્રેમમાં લગાવે છે

ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਸਾਰ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! પ્રેમની કદર તે જ જાણે છે જેના પાર તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜਾਗੈ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
તેની અંદર દિવ્ય-દ્રષ્ટિ ઉદિત થવાથી બધા ભ્રમ નિવૃત થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਸੋ ਜੋਗੀ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੨॥
જે ગુરુના શબ્દનું ચિંતન કરે છે તે યોગી આ યુક્તિને ઓળખી લે છે ॥૨॥

ਸੰਜੋਗੀ ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲਾ ਹੋਵੈ ॥
સંયોગથી જ જીવ-સ્ત્રી અને પતિ-પરમેશ્વરનો મેળાપ થાય છે

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਹੁ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਵੈ ॥
ગુરુના મત અનુસાર જીવ-સ્ત્રી અંતર્મનમાંથી દુર્બુધ્ધિને દૂર કરી દે છે

ਰੰਗ ਸਿਉ ਨਿਤ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ਅਪਣੇ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ਜੀਉ ॥੩॥
ખુબ પ્રેમથી પતિ-પ્રભુ સાથે રંગરેલિયા મનાવતી રહે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਵੈਦੁ ਨ ਕੋਈ ॥
સદ્‌ગુરુ વગર કોઈ વૈદ્ય નથી

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ॥
કારણ કે તે પોતે પાવન સ્વરૂપ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਰੈ ਮੰਦਾ ਹੋਵੈ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੪॥
જો સદ્‌ગુરુ મળી જાય તો મનમાંથી ખરાબ આચરણ દૂર થઈ જાય છે અને જીવ જ્ઞાનનો વિચારવાન બની જાય છે ॥૪॥

ਏਹੁ ਸਬਦੁ ਸਾਰੁ ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ॥
જેને ગુરુ શબ્દમાં પ્રવૃત કરી દે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਗਵਾਏ ॥
તે ગુરુમુખ બનીને તૃષ્ણાની ભૂખને દૂર કરી દે છે

ਆਪਣ ਲੀਆ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਈਐ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਲ ਧਾਰੀ ਜੀਉ ॥੫॥
પ્રભુની કૃપાથી જ કલ્યાણ થાય છે અન્યથા પોતાની જાતે કાંઈ પણ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૫॥

ਅਗਮ ਨਿਗਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુએ વેદો શાસ્ત્રોનું રહસ્ય કીધું તો

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
જીવ પ્રભુની કૃપાથી પોતાના સાચા ઘરમાં આવી ગયા

ਅੰਜਨ ਮਾਹਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾਤਾ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੀਉ ॥੬॥
હે પ્રભુ! જેના પર તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ ગઈ છે તેણે દુષ્ટતાયુક્ત જગતમાં રહેતા પરમ-સત્યને ઓળખી લીધું છે ॥૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਤਤੁ ਪਾਏ ॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે તે તત્વ-જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરી લે છે

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਵਿਚਹੁ ਗਵਾਏ ॥
પોતાના મનમાંથી આત્મ અભિમાનને મિટાવી દે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਸਭੁ ਧੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਵੇਖਹੁ ਮਨਿ ਵੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੭॥
પોતાના મનમાં વિચાર કરીને જોઈ લો સદ્દગુરુની શરણ વગર બધા લોકો દુનિયાના ધંધામાં જ વ્યસ્ત છે ॥૭॥

ਇਕਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਫਿਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
ઘણા અહંકારી વ્યક્તિ ભ્રમમાં ભટકતા રહે છે

ਇਕਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
કોઈએ ગુરુમુખ બનીને અહમને દૂર કરી દીધો છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਹੋਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਗਾਵਾਰੀ ਜੀਉ ॥੮॥
વૈરાગી સાચા શબ્દમાં જ પ્રવૃત રહે છે પરંતુ અન્ય મૂર્ખ લોકો ભ્રમમાં જ ભટકતા રહે છે ॥૮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਮਨਮੁਖਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જેણે ગુરુના સાનિધ્યમાં નામ પ્રાપ્ત કર્યું નથી તે મન્મુખે જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધું છે

ਅਗੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਬੂਝੈ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੯॥
આગળ પરલોકમાં નામ વગર કોઈ પણ સાથી હોતું નથી પરંતુ તેની સમજ ગુરુ-ઉપદેશથી જ થાય છે ॥૯॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
હરિ નું નામ અમૃત હંમેશા સુખ આપનારું છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਾਤਾ ॥
યુગોમાં સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા આ તથ્યની સમજ થઈ શકે છે

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਸੋਈ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ਜੀਉ ॥੧੦॥੧॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! જેને તું આપે છે તે જ તારું નામ પ્રાપ્ત કરે છે મેં તો આ જ્ઞાન ચિંતન કર્યું છે ॥૧૦॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ
મારુ મહેલ ૫ ઘર ૩ અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭ੍ਰਮਤੇ ਭ੍ਰਮਤੇ ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਅਬ ਪਾਇਓ ॥੧॥
ચોર્યાસી લાખ યોનિમાં ભટકતા-ભટકતા હવે આ દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત થયો છે ॥૧॥

ਰੇ ਮੂੜੇ ਤੂ ਹੋਛੈ ਰਸਿ ਲਪਟਾਇਓ ॥
હે મૂર્ખ! તું તુચ્છ પદાર્થોના સ્વાદમાં ફસાયેલો રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੰਗਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਤੇਰੈ ਬਿਖਿਆ ਸਿਉ ਉਰਝਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નામ અમૃત તારા હૃદયમાં સાથે જ રહે છે પરંતુ તું વિષય-વિકારોની સાથે જ ગૂંચવાયેલો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਬਨਜਨਿ ਆਇਓ ਕਾਲਰੁ ਲਾਦਿ ਚਲਾਇਓ ॥੨॥
તું જગતમાં નામ-રૂપી રત્ન-જ્વાહરનો વેપાર કરવા આવ્યો હતો પરંતુ ઉજ્જડ માટી લઈને ચાલ્યો ગયો છે ॥૨॥

ਜਿਹ ਘਰ ਮਹਿ ਤੁਧੁ ਰਹਨਾ ਬਸਨਾ ਸੋ ਘਰੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਇਓ ॥੩॥
જે ઘરમાં તારે સોદા માટે રહેવાનું હતું તે સાચું ઘર તને યાદ આવ્યું નહીં ॥૩॥

ਅਟਲ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖਦਾਈ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨਹੀ ਤੁਝੁ ਗਾਇਓ ॥੪॥
અટળ, અખંડ તેમજ પ્રાણોને સુખ આપનાર પ્રભુનું તે એક ક્ષણ પણ તે ભજન કર્યું નથી ॥૪॥

ਜਹਾ ਜਾਣਾ ਸੋ ਥਾਨੁ ਵਿਸਾਰਿਓ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨਹੀ ਮਨੁ ਲਾਇਓ ॥੫॥
જ્યાં તારે જવાનું છે તે સાચા સ્થાનને ભુલાવી દીધું છે અને એક પળ પણ પરમાત્મામાં મન લગાવ્યું નથી ॥૫॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹ ਦੇਖਿ ਸਮਗ੍ਰੀ ਇਸ ਹੀ ਮਹਿ ਉਰਝਾਇਓ ॥੬॥
તું જીવનભર પોતાના પુત્ર, પત્ની, ઘર વગેરે સામગ્રીમાં ગૂંચવાયેલ રહે છે ॥૬॥

ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਓ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਤੈਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇਓ ॥੭॥
તને જ્યાં લગાડવામાં આવ્યો ત્યાં જ લાગેલો રહ્યો અને તેવા જ કર્મ કરતો રહ્યો ॥૭॥

ਜਉ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਾ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਇਓ ॥੮॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુ કૃપાળુ થઈ ગયા તો તેને સાધુઓની સંગતિ મળી ગઈ અને ત્યારે બ્રહ્મનું ધ્યાન કર્યું ॥૮॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਰਾਖਿ ਲੀਨੋ ਭਇਓ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને બચાવી લીધો છે અને સાધુઓનો સંગ પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਉਚਾਰੈ ਮਿਸਟ ਗੂੜਾ ਰੰਗੁ ॥੧॥
આ જીભ ખુબ મજા લઈને હરિ-નામ જપતી રહે છે અને તેને ઊંડો મીઠો રંગ લાગી ગયો છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਾਨ ਕੋ ਅਸਥਾਨੁ ॥ ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਸਖਾ ਬੰਧਪੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ મનના અવલમ્બ છે તે અંતર્યામી જ મારો સાચો મિત્ર, સાજન, સખા તેમજ બંધુ સમજો ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੁ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਓ ਸਰਣਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਹੀ ॥
જેણે આ સંસાર-સમુદ્ર ઉત્પન્ન કર્યો છે મેં તે પ્રભુની શરણ લીધી છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਰਾਧੇ ਜਮਕੰਕਰੁ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੀ ॥੨॥
ગુરુ-કૃપાથી પ્રભુની આરાધના કરી છે તેથી યમદૂત પણ કઈ કહેતા નથી ॥૨॥

ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਿ ਜਾ ਕੈ ਸੰਤ ਰਿਦਾ ਭੰਡਾਰੁ ॥
જેના દરવાજા મોક્ષ તેમજ મુક્તિદાયક છે જેના નામનો ભંડાર સંતોના હૃદયમાં છે

ਜੀਅ ਜੁਗਤਿ ਸੁਜਾਣੁ ਸੁਆਮੀ ਸਦਾ ਰਾਖਣਹਾਰੁ ॥੩॥
તે જીવનયુક્તિના જ્ઞાતા, ચતુર સ્વામી હંમેશા રક્ષા કરનાર છે ॥૩॥

ਦੂਖ ਦਰਦ ਕਲੇਸ ਬਿਨਸਹਿ ਜਿਸੁ ਬਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેના મનમાં વસી જાય છે તેના દુઃખ-દર્દ તેમજ બધા ક્લેશ માટી જાય છે

ਮਿਰਤੁ ਨਰਕੁ ਅਸਥਾਨ ਬਿਖੜੇ ਬਿਖੁ ਨ ਪੋਹੈ ਤਾਹਿ ॥੪॥
મૃત્યુ, દુઃખદાયી નર્ક સ્થાન તેમજ માયા રૂપી ઝેર પણ તેને પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૪॥

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਜਾ ਕੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪਰਵਾਹ ॥
જેના ઘરમાં નામ અમૃતનો પ્રવાહ હોય છે રીદ્ધીઓ-સિદ્ધિઓ અને નવ નિધિ સેવામાં લીન રહે છે

ਆਦਿ ਅੰਤੇ ਮਧਿ ਪੂਰਨ ਊਚ ਅਗਮ ਅਗਾਹ ॥੫॥
તે અગમ્ય, અથાહ, સર્વોચ્ચ પરમાત્મા આદિ, મધ્ય તેમજ અંતમાં હંમેશા હાજર છે ॥૫॥

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਦੇਵ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬੇਦ ਕਰਹਿ ਉਚਾਰੁ ॥
મોટા-મોટા સિદ્ધ સાધક, દેવગણ, મુનિજન તેમજ વેદ પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે

ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਭੁੰਚਹਿ ਨਹੀ ਅੰਤੁ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੬॥
તે પોતાના સ્વામીનું સ્મરણ કરીને આધ્યાત્મિક સુખ પ્રાપ્ત કરે છે જેનો કોઈ અંત અને આર-પાર નથી ॥૬॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਾਛਤ ਮਿਟਹਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਰਿਦੈ ਜਪਿ ਭਗਵਾਨ ॥
હૃદયમાં પ્રભુનું નામ જપવાથી ક્ષણમાં અનેક પાપ મટી જાય છે

ਪਾਵਨਾ ਤੇ ਮਹਾ ਪਾਵਨ ਕੋਟਿ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ॥੭॥
પરમાત્માનું નામ મહા પાવન છે તેને જપવાથી કરોડો દાન-પુણ્ય અને તીર્થ સ્નાનનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૭॥

ਬਲ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਪਰਾਣ ਸਰਬਸੁ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
સંતજનોની ધન-રાશિ, બળ, બુદ્ધિજ્ઞાન, પ્રાણ બધું છે

ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਨਿਮਖ ਮਨ ਤੇ ਨਾਨਕ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥੮॥੨॥
હે પરમાત્મા! નાનકની પ્રાર્થના છે કે મનથી ક્ષણ પણ ન ભૂલીશ ॥૮॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਸਸਤ੍ਰਿ ਤੀਖਣਿ ਕਾਟਿ ਡਾਰਿਓ ਮਨਿ ਨ ਕੀਨੋ ਰੋਸੁ ॥
કોઈ તીક્ષ્ણ ઓજારથી વૃક્ષો કાપી નાખે છે પરંતુ તે મનમાં ક્રોધ કરતા નથી

ਕਾਜੁ ਉਆ ਕੋ ਲੇ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲੁ ਨ ਦੀਨੋ ਦੋਸੁ ॥੧॥
તેનું કાર્ય સંપૂર્ણ કરી દે છે અને થોડો પણ એને થોડો પણ દોષ આપતા નથી ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥
હે મન! દરરોજ રામનામનું ભજન કરો

ਦਇਆਲ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨਿ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દયાળુ-કૃપાળુ ગોવિંદનું ધ્યાન કરવાવાળા સંતજનોનું આચરણ સાંભળો ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਣ ਤਲੈ ਉਗਾਹਿ ਬੈਸਿਓ ਸ੍ਰਮੁ ਨ ਰਹਿਓ ਸਰੀਰਿ ॥
જે વ્યક્તિ લાકડીથી બનેલી હોડીને પગથી દબાવીને તેમાં બેસી ગયો છે તેના શરીરનો થાક દૂર થઈ ગયો છે

ਮਹਾ ਸਾਗਰੁ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਖਿਨਹਿ ਉਤਰਿਓ ਤੀਰਿ ॥੨॥
મહાસાગરે પણ કોઈ વિઘ્ન ઉત્પન્ન કર્યા નથી અને એક ક્ષણમાં જ સમુદ્રના કિનારા પર જઈને ઉતર્યો છે ॥૨॥

ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰ ਲੇਪਨ ਤਿਸੁ ਸੰਗੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ધરતીની ચંદન, અગર, કપૂર, તેમજ સુગંધથી કોઈ પ્રીતિ નથી

ਬਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਖੋਦਿ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਮਨਿ ਨ ਮਨੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੩॥
જો કોઈ ગાયનું છાણ, મૂત્ર ફેંકે અને ખોદીને તલ-તલ પણ કરી દે છે તો તે પોતાના મનમાં ધૃણા કરતી નથી ॥૩॥

ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਕਾਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੰਲਗਨ ਸਭ ਸੁਖ ਛਤ੍ਰ ॥
બધાને સુખ દેનાર આકાશરૂપી છત્ર બધાની સાથે સંબંધ બનાવી રાખે છે ભલે કોઈ ઉચ્ચી અથવા નિમ્ન જાતિનો છે કોઈ દુષ્ટતા અથવા ભલું કરનાર છે

ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੁ ਨ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਸਮਤ ॥੪॥
તે કોઈને પોતાનો મિત્ર અથવા શત્રુ સમજતો નથી પરંતુ બધાને એક સમાન માને છે તેમ જ સંતો માટે બધા એક સમાન છે ॥૪॥

ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸ ॥
સૂર્ય પોતાનો પ્રચંડ પ્રકાશ ઉત્પન્ન કરીને પ્રગટ થઈ જાય છે અને અંધકાર દૂર થઈ જાય છે

ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰਹ ਕਿਰਣ ਲਾਗੇ ਮਨਿ ਨ ਭਇਓ ਬਿਖਾਦੁ ॥੫॥
તેના કિરણો બધા પવિત્ર-અપવિત્ર જીવોને સ્પર્શ કરે છે પરંતુ તેના મનમાં આ વાતનું કોઈ દુઃખ નથી તેમ જ સંતજન સૂર્ય સમાન છે ॥૫॥

ਸੀਤ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਸਮਾਨ ॥
શીતળ તેમજ સુગંધિત પવન ધીમે-ધીમે બધા સ્થાનો પર સમાનરૂપે વહે છે

ਜਹਾ ਸਾ ਕਿਛੁ ਤਹਾ ਲਾਗਿਓ ਤਿਲੁ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨ ॥੬॥
જ્યાં ક્યાંય પણ કોઈ સારો-ખરાબ જીવ હોય છે ત્યાં જ તેને સ્પર્શે છે અને થોડો પણ સંકોચ કરતી નથી તેમ જ સંત માનવતાનું કલ્યાણ કરે છે ॥૬॥

ਸੁਭਾਇ ਅਭਾਇ ਜੁ ਨਿਕਟਿ ਆਵੈ ਸੀਤੁ ਤਾ ਕਾ ਜਾਇ ॥
સારા-ખરાબ સ્વભાવ વાળા જે પણ વ્યક્તિ અગ્નિની નજીક આવે છે તેની ઠંડી દૂર થઈ જાય છે

ਆਪ ਪਰ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਣੈ ਸਦਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੭॥
અગ્નિ પોતાના પારકાંના તફાવતને કંઈ પણ જાણતી નથી અને આધ્યાત્મિક વિચરણ કરે છે તેમ જ સંત બધાનું સારું કરે છે ॥૭॥

ਚਰਣ ਸਰਣ ਸਨਾਥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਲਾਲ ॥
જે તેની ચરણ શરણમાં આવી જાય છે તેને અવલમ્બ મળી જાય છે અને તેનું મન પ્રિયતમના રંગમાં રંગાયેલું રહે છે

ਗੋਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਉ ਨਾਨਕ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુ કૃપાળુ થઈ ગયા છે નિત્ય તેનું ગુણગાન કરો ॥૮॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪ ਅਸਟਪਦੀਆ
મારુ મહેલ ૫ ધર ૪ અષ્ટપદી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਚਾਦਨਾ ਚਾਦਨੁ ਆਂਗਨਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਅੰਤਰਿ ਚਾਦਨਾ ॥੧॥
હૃદય રૂપી આંગણામાં પ્રભુનો પ્રકાશ જ બધાથી મોટી ચાંદની છે ॥૧॥

ਆਰਾਧਨਾ ਅਰਾਧਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਨਾ ॥੨॥
જો આરાધના કરવી છે તો પ્રભુની કરો આ જ સફળ આરાધના છે ॥૨॥

ਤਿਆਗਨਾ ਤਿਆਗਨੁ ਨੀਕਾ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਤਿਆਗਨਾ ॥੩॥
જો ત્યાગવું છે તો મનમાંથી કામ, ક્રોધ તેમજ લોભનો ત્યાગ કરો આ જ બધાથી મોટો ત્યાગ છે ॥૩॥

ਮਾਗਨਾ ਮਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਾਗਨਾ ॥੪॥
બધાથી મોટી માંગ હરિથી યશ-ગાન માંગવું છે ॥૪॥

ਜਾਗਨਾ ਜਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਮਹਿ ਜਾਗਨਾ ॥੫॥
જાગવામાં જાગરણ હરિ-કીર્તનમાં જાગવું છે ॥૫॥

ਲਾਗਨਾ ਲਾਗਨੁ ਨੀਕਾ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਗਨਾ ॥੬॥
ગુરુ-ચરણોમાં મનને લગાડવું જ સર્વોત્તમ લગન છે ॥૬॥

ਇਹ ਬਿਧਿ ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤੇ ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗਨਾ ॥੭॥
જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે તેને જ આ યુક્તિની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૭॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਨੀਕਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਾਗਨਾ ॥੮॥੧॥੪॥
હે નાનક! જે પ્રભુના શરણમાં આવી જાય છે તેના માટે બધું સારું થાય છે ॥૮॥૧॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਆਉ ਜੀ ਤੂ ਆਉ ਹਮਾਰੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਾਵਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંતજનો! મારા ઘરમાં આવો, કાનમાં પ્રભુનો યશ સંભળાવો ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਧੁ ਆਵਤ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹਰਿ ਜਸੁ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਗਾਵਨਾ ॥੧॥
તારા આવવાથી મારુ તન-મન ખીલી જાય છે અને તારી સાથે મળીને પ્રભુનું જ ગુણગાન કરવું છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਹਿਰਦੈ ਵਾਸੈ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਵਨਾ ॥੨॥
સંતોની કૃપાથી હૃદયમાં સત્ય સ્થિત થાય છે અને દ્વૈતભાવ મટી જાય છે ॥૨॥

ਭਗਤ ਦਇਆ ਤੇ ਬੁਧਿ ਪਰਗਾਸੈ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਖ ਤਜਾਵਨਾ ॥੩॥
ભક્તોની દયાથી બુદ્ધિ પ્રકાશિત થઈ જાય છે અને દુર્બુદ્ધિના બધા દુઃખ દૂર થાય છે ॥૩॥

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤਾ ਪੁਨਰਪਿ ਗਰਭਿ ਨ ਪਾਵਨਾ ॥੪॥
સંતોના દર્શન તેમજ મેળાપથી જ જીવન-આચરણ પવિત્ર થાય છે અને ગર્ભ-યોનિથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૪॥

ਨਉ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਪਾਈ ਜੋ ਤੁਮਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਨਾ ॥੫॥
જે તારા મનને છે તેને નવ નિધિ, રીદ્ધીઓ, સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૫॥

ਸੰਤ ਬਿਨਾ ਮੈ ਥਾਉ ਨ ਕੋਈ ਅਵਰ ਨ ਸੂਝੈ ਜਾਵਨਾ ॥੬॥
સંતો વગર મારું બીજું કોઈ સ્થાન નથી અને બીજા સ્થાને જવું સમજાતું પણ નથી ॥૬॥

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਸਮਾਵਨਾ ॥੭॥
મને નિર્ગુણને કોઈ બચાવવા વાળું છે તેથી સંતોની સાથે જ રહેવું છે ॥૭॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਚਲਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ਮਨ ਮਧੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਵਨਾ ॥੮॥੨॥੫॥
હે નાનક! ગુરુએ અદભુત રમત દેખાડી દીધી છે હવે મને જ પ્રભુ-દર્શનથી સુખ મળી ગયું છે ॥૮॥૨॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਜੀਵਨਾ ਸਫਲ ਜੀਵਨ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਸਦ ਜੀਵਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું જીવન સફળ છે જે વંદના તેમજ મહિમા ગીત સાંભળીને જીવન પસાર કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੀਵਨਾ ਜਿਤੁ ਮਨੁ ਆਘਾਵੈ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੀਵਨਾ ॥੧॥
તે જ પીવું જોઈએ જેનાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય તેથી નામ અમૃતનો રસ પીવો જોઈએ ॥૧॥

ਖਾਵਨਾ ਜਿਤੁ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ਸੰਤੋਖਿ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀਵਨਾ ॥੨॥
તે જ ખાવું જોઈએ જેને ખાવાથી બીજીવાર ભૂખ ન લાગે મન હંમેશા સંતુષ્ટ તેમજ તૃપ્ત રહે ॥૨॥

ਪੈਨਣਾ ਰਖੁ ਪਤਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਫਿਰਿ ਨਾਗੇ ਨਹੀ ਥੀਵਨਾ ॥੩॥
જેને પહેરવાથી ઈજ્જત બની રહે છે તો પરમાત્માના નામ રૂપી કપડું ધારણ કરો તેનાથી ફરી ક્યારેય નિર્લજ્જ થવું પડશે નહીં ॥૩॥

ਭੋਗਨਾ ਮਨ ਮਧੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਲੀਵਨਾ ॥੪॥
મનમાં હરિનામ રૂપી રસ ભોગવું જ ઉત્તમ છે અંતે સંતોની સંગતમાં લીન રહો ॥૪॥

ਬਿਨੁ ਤਾਗੇ ਬਿਨੁ ਸੁਈ ਆਨੀ ਮਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਸੰਗਿ ਸੀਵਨਾ ॥੫॥
સોય દોરો લાવ્યા વગર જ સંતજનોનું મન પ્રભુની ભક્તિમાં મળી જાય છે ॥૫॥

ਮਾਤਿਆ ਹਰਿ ਰਸ ਮਹਿ ਰਾਤੇ ਤਿਸੁ ਬਹੁੜਿ ਨ ਕਬਹੂ ਅਉਖੀਵਨਾ ॥੬॥
જે હરિ-નામ રૂપી રસમાં મસ્ત રહે છે તે ક્યારેય વિચલિત થતો નથી ॥૬॥

ਮਿਲਿਓ ਤਿਸੁ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਜਿਸੁ ਦੀਵਨਾ ॥੭॥
જેને કૃપાળુ પ્રભુએ નામ આપી દીધું છે તેને સુખોના બધા ભંડાર મળી ગયા છે   ॥૭॥

ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਰਣ ਸੰਤ ਧੋਇ ਪੀਵਨਾ ॥੮॥੩॥੬॥
હે નાનક! સંતોની સેવાથી જ પરમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અંતે તેના ચરણ ધોઈને પીવે છે ॥૮॥૩॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੮ ਅੰਜੁਲੀਆ
મારુ મહેલ ૫ ઘર ૮ અંજુલી

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਸੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਹੁਤੁ ਤਿਸੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਚਿੰਤਾ ॥
જે ઘરમાં અગણિત ધન-સંપત્તિ છે ત્યાં ચિંતા જ બની રહે છે

ਜਿਸੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਥੋਰੀ ਸੁ ਫਿਰੈ ਭ੍ਰਮੰਤਾ ॥
પરંતુ જે ઘરમાં ધનની જરૂરિયાત ઓછી છે તેને મેળવવા માટે તે દોડા દોડી કરતો રહે છે

ਦੁਹੂ ਬਿਵਸਥਾ ਤੇ ਜੋ ਮੁਕਤਾ ਸੋਈ ਸੁਹੇਲਾ ਭਾਲੀਐ ॥੧॥
આ બંને પરિસ્થિતિઓથી જે મુક્ત થઈ જાય છે તે જ સુખી મળે છે ॥૧॥

ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਜ ਮਹਿ ਨਰਕੁ ਉਦਾਸ ਕਰੋਧਾ ॥
વેદોનો આ ઉપદેશ છે કે ગૃહસ્થ રાજમાં નર્ક છે અને ત્યાગી બનીને ક્રોધ વધે છે

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬੇਦ ਪਾਠ ਸਭਿ ਸੋਧਾ ॥
મેં અનેક પ્રકારથી બધા વેદોનો પાઠ કરીને વિશ્લેષણ કર્યું છે

ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਜੋ ਰਹੈ ਅਲਿਪਤਾ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਪੂਰਨ ਘਾਲੀਐ ॥੨॥
જે શરીર માયાથી નિર્લિપ્ત રહે છે તે મનુષ્યનું પરિશ્રમ સફળ થાય છે ॥૨॥

ਜਾਗਤ ਸੂਤਾ ਭਰਮਿ ਵਿਗੂਤਾ ॥
મનુષ્ય જાગતા સુતા પણ દરેક સમયે નષ્ટ થતો રહે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈਐ ਮੀਤਾ ॥
હે મિત્ર! ગુરુ વગર મુક્તિ થતી નથી

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤੁਟਹਿ ਹਉ ਬੰਧਨ ਏਕੋ ਏਕੁ ਨਿਹਾਲੀਐ ॥੩॥
સાધુઓની સંગતિમાં બધા બંધન તૂટી જાય છે અને એક પ્રભુ જ દેખાય દે છે ॥૩॥

ਕਰਮ ਕਰੈ ਤ ਬੰਧਾ ਨਹ ਕਰੈ ਤ ਨਿੰਦਾ ॥
જો કોઈ ધર્મ-કર્મ કરે છે તો કર્મોના જાળમાં ફસાય જાય છે અને જો કરતો નથી તો સંસાર નિંદા કરતો રહે છે

ਮੋਹ ਮਗਨ ਮਨੁ ਵਿਆਪਿਆ ਚਿੰਦਾ ॥
મોહમાં મગ્ન મન ચિંતામાં ફસાય રહે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਸਮ ਜਾਣੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਹਿਆਲੀਐ ॥੪॥
ગુરુની કૃપાથી જે સુખ દુઃખને એક સમાન સમજે છે તે દરેક શરીરમાં વ્યાપક રામને મહેસુસ કરે છે ॥૪॥

ਸੰਸਾਰੈ ਮਹਿ ਸਹਸਾ ਬਿਆਪੈ ॥
સંસારમાં દરેક સમય કોઈને કોઈ સંશય વ્યાપક રહે છે

ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਗੋਚਰ ਨਹੀ ਜਾਪੈ ॥
પ્રભુની અકથનીય કથાનું જ્ઞાન થતું નથી

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਓਹੁ ਬਾਲਕ ਵਾਗੀ ਪਾਲੀਐ ॥੫॥
પ્રભુ બાળકની જેમ પોષણ કરે છે જેને જ્ઞાન આપે છે તેને જ સમજ હોય છે ॥ ૫॥

ਛੋਡਿ ਬਹੈ ਤਉ ਛੂਟੈ ਨਾਹੀ ॥
જો કોઈ ધનનો મોહ છોડી પણ દે તો પણ છૂટતો નથી

ਜਉ ਸੰਚੈ ਤਉ ਭਉ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
જે અગણિત ધન એકત્રિત કરે છે તેના મનમાં ખોવાનો ડર બનીને રહે છે

ਇਸ ਹੀ ਮਹਿ ਜਿਸ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਤਿਸੁ ਸਾਧੂ ਚਉਰੁ ਢਾਲੀਐ ॥੬॥
તેનાથી નિર્લિપ્ત રહેનારની લાજ રાખે છે તે સાધુના માથા પર યશ રૂપી ચૈવર ડોલતા રહે છે ॥૬॥

ਜੋ ਸੂਰਾ ਤਿਸ ਹੀ ਹੋਇ ਮਰਣਾ ॥
જે શૂરવીર હોય છે તે જ યુદ્ધમાં લડીને વીરગતિ પ્રાપ્ત કરે છે

ਜੋ ਭਾਗੈ ਤਿਸੁ ਜੋਨੀ ਫਿਰਣਾ ॥
જે પીઠ દેખાડીને ભાગી જાય છે તેને યોની ચક્રમાં ભટકવું પડે છે

ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨੈ ਬੁਝਿ ਹੁਕਮੈ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਲੀਐ ॥੭॥
પરમાત્મા જે કરે છે તેને સારું માનવું જોઈએ અને તેના હુકમને સમજીને દુર્બુધ્ધિને સળગાવી દેવી જોઈએ ॥૭॥

ਜਿਤੁ ਜਿਤੁ ਲਾਵਹਿ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗਨਾ ॥
જ્યાં પ્રભુને લગાવવું હોય છે જીવે ત્યાં જ લાગવાનું છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਅਪਣੇ ਜਚਨਾ ॥
જે તેને ઠીક લાગે છે તે જ કરી-કરીને જોતો રહે છે

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪੂਰਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ਤੂ ਦੇਹਿ ਤ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੀਐ ॥੮॥੧॥੭॥
હે નાનકના સંપૂર્ણ સુખદાતા! જો તું નામ-દાન આપે તો તારું નામ-સ્મરણ કરે છે ॥૮॥૧॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਬਿਰਖੈ ਹੇਠਿ ਸਭਿ ਜੰਤ ਇਕਠੇ ॥
જગતરૂપી વૃક્ષ નીચે બધા જીવ એકત્ર થઈ જાય છે

ਇਕਿ ਤਤੇ ਇਕਿ ਬੋਲਨਿ ਮਿਠੇ ॥
એમાંથી ઘણા જીવ ગરમ સ્વભાવવાળા છે અને ઘણા મધુરભાષી છે

ਅਸਤੁ ਉਦੋਤੁ ਭਇਆ ਉਠਿ ਚਲੇ ਜਿਉ ਜਿਉ ਅਉਧ ਵਿਹਾਣੀਆ ॥੧॥
જયારે જીવન રૂપી સૂર્યાસ્ત થઈ જાય છે તથા નવું ઉદય થવાનું હોય છે તો જેમ-જેમ જીવોનો જીવન સમય સમાપ્ત થઈ જાય છે તો તે જગતથી ઉઠીને ચાલ્યા જાય છે ॥૧॥

ਪਾਪ ਕਰੇਦੜ ਸਰਪਰ ਮੁਠੇ ॥
પાપ કર્મ કરનાર અવશ્ય જ લૂંટાઈ જાય છે

ਅਜਰਾਈਲਿ ਫੜੇ ਫੜਿ ਕੁਠੇ ॥
યમરાજ પકડી-પકડીને તેને કઠોર દંડ આપે છે

ਦੋਜਕਿ ਪਾਏ ਸਿਰਜਣਹਾਰੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਬਾਣੀਆ ॥੨॥
કર્તાર તેને નરકમાં મોકલી દે છે અને યમરાજ રૂપી ન્યાયધીશ તેનાથી કર્મોનો હિસાબ માંગે છે ॥૨॥

ਸੰਗਿ ਨ ਕੋਈ ਭਈਆ ਬੇਬਾ ॥
અંતમાં બહેન ભાઈ કોઈ પણ સાથી બનતા નથી

ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਧਨੁ ਛੋਡਿ ਵਞੇਸਾ ॥
તે પોતાનો માલ, જુવાની તેમજ ધન વગેરે બધું છોડીને ચાલ્યો જાય છે

ਕਰਣ ਕਰੀਮ ਨ ਜਾਤੋ ਕਰਤਾ ਤਿਲ ਪੀੜੇ ਜਿਉ ਘਾਣੀਆ ॥੩॥
જે કૃપાળુ, ઉત્પન્ન કરનાર, સર્વ, સમર્થ પરમાત્માને જાણતો નથી તેને યમ તલની જેમ ઘાણામાં પીસે છે ॥૩॥

ਖੁਸਿ ਖੁਸਿ ਲੈਦਾ ਵਸਤੁ ਪਰਾਈ ॥
જીવ ખુશી-ખુશી પારકી વસ્તુને લે છે

ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ਖੁਦਾਈ ॥
પરંતુ, જોવા, સાંભળવા વાળા પ્રભુ તેની સાથે જ છે

ਦੁਨੀਆ ਲਬਿ ਪਇਆ ਖਾਤ ਅੰਦਰਿ ਅਗਲੀ ਗਲ ਨ ਜਾਣੀਆ ॥੪॥
દુનિયાના લાલચમાં પડીને તે પાપોના ખાડામાં પડી ગયો છે અને પરલોકમાં થવાવાળી વાતોને જાણી નથી ॥૪॥

ਜਮਿ ਜਮਿ ਮਰੈ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਜੰਮੈ ॥
આ રીતે મૂર્ખ જીવ જન્મ લઈ-લઈને મારે છે તે વારંવાર મારતો તેમજ જન્મતો રહે છે

ਬਹੁਤੁ ਸਜਾਇ ਪਇਆ ਦੇਸਿ ਲੰਮੈ ॥
તે જન્મ-મરણના લાંબા ચક્રમાં ખુબ દંડ પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਤਿਸੈ ਨ ਜਾਣੀ ਅੰਧਾ ਤਾ ਦੁਖੁ ਸਹੈ ਪਰਾਣੀਆ ॥੫॥
જેણે ઉત્પન્ન કર્યા છે આંધળો પ્રાણી તે પરમાત્માને જાણતો નથી અને ખુબ દુઃખ સહન કરે છે ॥૫॥

ਖਾਲਕ ਥਾਵਹੁ ਭੁਲਾ ਮੁਠਾ ॥
પરમાત્માને ભૂલીને જીવ લૂંટાઇ ગયો છે

ਦੁਨੀਆ ਖੇਲੁ ਬੁਰਾ ਰੁਠ ਤੁਠਾ ॥
આ દુનિયા રૂપી રમત ખૂબ ખરાબ છે કારણ કે માયાના પ્રભાવથી જીવ ક્યારેય રિસાય છે અને ક્યારેક પ્રસન્ન થાય છે

ਸਿਦਕੁ ਸਬੂਰੀ ਸੰਤੁ ਨ ਮਿਲਿਓ ਵਤੈ ਆਪਣ ਭਾਣੀਆ ॥੬॥
તેને કોઈ સત્યનિષ્ઠ સંતોષી સંત મળતો નથી તેથી તે પોતાની ઇચ્છા અનુસાર ચાલે છે ॥૬॥

ਮਉਲਾ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭਿ ਆਪੇ ॥ ਇਕਿ ਕਢੇ ਇਕਿ ਲਹਰਿ ਵਿਆਪੇ ॥
અલ્લાહ મૌલા પોતે જ બધી રમત કરે છે કોઈને મુક્તિ આપે છે અને કોઈ સંસાર-સમુદ્રની લહેરોમાં ફસાય જાય છે

ਜਿਉ ਨਚਾਏ ਤਿਉ ਤਿਉ ਨਚਨਿ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਕਿਰਤ ਵਿਹਾਣੀਆ ॥੭॥
જેમ-જેમ તે નચાવે છે તેમ જ તે નાચે છે દરેક જીવનું જીવન તેના ભાગ્ય અનુસાર પસાર થાય છે ॥૭॥

ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਤਾ ਖਸਮੁ ਧਿਆਈ ॥
જો માલિક કૃપા કરી દે તો જ જીવ ધ્યાન કરે છે

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਨਰਕਿ ਨ ਪਾਈ ॥
સંતોની સંગતિમાં રહેવાથી નર્કમાં જવું પડશે નહીં

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਣ ਗੀਤਾ ਨਿਤ ਵਖਾਣੀਆ ॥੮॥੨॥੮॥੧੨॥੨੦॥
નાનક કહે છે કે હે પરમાત્મા! જો નામ અમૃતનું દાન મળી જાય તો દરરોજ તારા ગુણોના ગીત ગાતો રહું ॥૮॥૨॥૮॥૧૨॥૨૦॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੧
મારુ સોળ મહેલ ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਚਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
માત્ર પ્રભુ જ સત્ય છે બીજું કોઈ નહીં

ਜਿਨਿ ਸਿਰਜੀ ਤਿਨ ਹੀ ਫੁਨਿ ਗੋਈ ॥
જેણે આ દુનિયા બનાવી છે તેને જ તેને નાશ કરી છે

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਰਹਣਾ ਤੁਮ ਸਿਉ ਕਿਆ ਮੁਕਰਾਈ ਹੇ ॥੧॥
હે પરમાત્મા! જેમ તને મંજૂર છે તેમ જ બધાને રહેવાનું છે અને તારી આગળ કોઈ બહાનું ચાલી શકતું નથી ॥૧॥

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਆਪਿ ਖਪਾਏ ॥
તે પોતે જ ઉત્તપન્ન કરે છે અને પોતે જ નષ્ટ કરી દે છે

ਆਪੇ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਏ ॥
પોતે જ જીવોને અલગ-અલગ કાર્યોમાં લગાવે છે

ਆਪੇ ਵੀਚਾਰੀ ਗੁਣਕਾਰੀ ਆਪੇ ਮਾਰਗਿ ਲਾਈ ਹੇ ॥੨॥
તે ગુણોના સમુદ્ર પોતે જ વિચાર કરે છે અને પોતે જ સાચા માર્ગે લગાડે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਦਾਨਾ ਆਪੇ ਬੀਨਾ ॥
તે પોતે જ ચતુર છે અને પોતે જ દેખનાર છે

ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇ ਪਤੀਨਾ ॥
તે પોતે જ સગુણ રૂપ ઉત્પન્ન કરીને પ્રસન્ન થાય છે

ਆਪੇ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੩॥
પવન, પાણી તેમજ અગ્નિ પણ તે પોતે જ છે અને પોતે જ મળાવે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਸਿ ਸੂਰਾ ਪੂਰੋ ਪੂਰਾ ॥
તે પોતે જ ચંદ્ર તેમજ સૂર્ય છે અને સર્વકળા સંપૂર્ણ છે

ਆਪੇ ਗਿਆਨਿ ਧਿਆਨਿ ਗੁਰੁ ਸੂਰਾ ॥
જ્ઞાન-ધ્યાનમાં લીન રહેવાવાળા શૂરવીર ગુરુ પણ તે જ છે

ਕਾਲੁ ਜਾਲੁ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਾਚੇ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੪॥
જેને પરમ સત્ય પ્રભુમાં ધ્યાન લગાડ્યું છે તેને મૃત્યુ તેમજ યમ-જાળ પણ પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૪॥

ਆਪੇ ਪੁਰਖੁ ਆਪੇ ਹੀ ਨਾਰੀ ॥
પુરૂષ તેમજ સ્ત્રીના રૂપમાં પોતે જ છે

ਆਪੇ ਪਾਸਾ ਆਪੇ ਸਾਰੀ ॥
તે પોતે ચોપાટની રમત તેમજ પોતે જ ટુકડીઓ છે

ਆਪੇ ਪਿੜ ਬਾਧੀ ਜਗੁ ਖੇਲੈ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੫॥
પરમાત્માએ પોતે જ આ ધરતી રૂપી અખાડો બનાવ્યો છે જેમાં આખું જગત રમી રહ્યું છે
અને પોતે જીવ રૂપી ખેલાડીઓને શુભાશુભ કર્મનું ફળ આપે છે ॥૫॥

ਆਪੇ ਭਵਰੁ ਫੁਲੁ ਫਲੁ ਤਰਵਰੁ ॥
ભમરો, ફળ-ફૂલ, વૃક્ષ

ਆਪੇ ਜਲੁ ਥਲੁ ਸਾਗਰੁ ਸਰਵਰੁ ॥
પાણી, ધરતી, સમુદ્ર તેમજ સરોવર બધા તેનું જ રૂપ છે

ਆਪੇ ਮਛੁ ਕਛੁ ਕਰਣੀਕਰੁ ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ਹੇ ॥੬॥
હે પરમાત્મા! તારું રૂપ જાણી શકાતું નથી તું જ મત્સ્ય અવતાર, કાચબા અવતાર અને આખી રચના રચનાર છે ॥૬॥

ਆਪੇ ਦਿਨਸੁ ਆਪੇ ਹੀ ਰੈਣੀ ॥
દિવસ તેમજ રાત તે જ છે

ਆਪਿ ਪਤੀਜੈ ਗੁਰ ਕੀ ਬੈਣੀ ॥
તે પોતે જ ગુરુના વચનો અર્થાત વાણીથી પ્રસન્ન થાય છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਅਨਾਹਦਿ ਅਨਦਿਨੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਬਦੁ ਰਜਾਈ ਹੇ ॥੭॥
તેની મરજીથી યુગો-યુગાંતરોથી દિવસ-રાત દરેક શરીરમાં તેના અનાહત શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਰਤਨੁ ਅਨੂਪੁ ਅਮੋਲੋ ॥
તે પોતે જ અનોખું, અમૂલ્ય નામ રૂપી રત્ન છે

ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਪੂਰਾ ਤੋਲੋ ॥
તે પોતે જ સારા-ખરાબને ઓળખે છે અને પોતે જ સંપૂર્ણ તોલે છે

ਆਪੇ ਕਿਸ ਹੀ ਕਸਿ ਬਖਸੇ ਆਪੇ ਦੇ ਲੈ ਭਾਈ ਹੇ ॥੮॥
તે પોતે જ કોઈના કર્મ પર ક્ષમા-દાન કરે છે અને કોઈને સજા દે છે ॥૮॥

ਆਪੇ ਧਨਖੁ ਆਪੇ ਸਰਬਾਣਾ ॥
તે પોતે જ ધનુષ તેમજ બાણ ચલાવનાર છે,

ਆਪੇ ਸੁਘੜੁ ਸਰੂਪੁ ਸਿਆਣਾ ॥
તે ખૂબ બુધ્ધિમાન, સુંદરરૂપ તેમજ ચતુર છે.

ਕਹਤਾ ਬਕਤਾ ਸੁਣਤਾ ਸੋਈ ਆਪੇ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਹੇ ॥੯॥
તે પોતે જ કહેનાર, વકતા તેમજ શ્રોતા છે અને બધી તેની જ રચના છે ॥૯॥

ਪਉਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤ ਜਾਤਾ ॥
પવન જગતનો ગુરુ છે, પાણી પિતા છે અને

ਉਦਰ ਸੰਜੋਗੀ ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ॥
પેટના સંયોગથી ધરતી જગતની માતા છે.

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਜਗੁ ਖੇਲੈ ਖੇਲਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
રાત અને દિવસ બંને ડાબું-જમણું છે અને આખું જગત આના રમાડવાથી રમી રહ્યું છે ॥૧૦॥

ਆਪੇ ਮਛੁਲੀ ਆਪੇ ਜਾਲਾ ॥
માછલી તેમજ ફસાવનાર જાળ પરમાત્મા જ છે.

ਆਪੇ ਗਊ ਆਪੇ ਰਖਵਾਲਾ ॥
તે પોતે જ ગાય અને પોતે જ રખેવાળ છે.

ਸਰਬ ਜੀਆ ਜਗਿ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਜੈਸੀ ਪ੍ਰਭਿ ਫੁਰਮਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
હે પ્રભુ! બધા જીવોમાં તારો જ પ્રકાશ છે, જેવી તારી આજ્ઞા છે, દુનિયા તેમ જ ચાલી રહી છે ॥૧૧॥

ਆਪੇ ਜੋਗੀ ਆਪੇ ਭੋਗੀ ॥
યોગી, ભોગી,

ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਪਰਮ ਸੰਜੋਗੀ ॥
રસિયા તેમજ પરમ સંયોગી પણ તે જ છે અને

ਆਪੇ ਵੇਬਾਣੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਨਿਰਭਉ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
નિરાકાર નિર્ભય પરમાત્માએ પોતે જ સમાધિ લગાવેલી છે ॥૧૨॥

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਤੁਝਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
હે સર્વેશ્વર! ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી ચારેય સ્ત્રોત તેમજ ચારેય વાણીઓ તારામાં જ સમાયેલી છે.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸਭ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
જે પણ દ્રષ્ટિમાન છે, બધું નાશવંત છે.

ਸੇਈ ਸਾਹ ਸਚੇ ਵਾਪਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
જેને સદ્‌ગુરૂએ જ્ઞાન આપ્યું છે, તે જ સત્યના વ્યાપારી તેમજ શાહુકાર છે ॥૧૩॥

ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਏ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ જ શબ્દનો રહસ્ય બતાવે છે કે

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਾਚੇ ਭਰਪੂਰਾ ॥
પ્રભુ સર્વકળા સંપૂર્ણ છે.

ਅਫਰਿਓ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸਦਾ ਤੂ ਨਾ ਤਿਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
હે પ્રભુ! તું અચિંત તેમજ મન-વાણીથી પર છે અને તને તલ માત્ર પણ કોઈ લાલચ નથી ॥૧૪॥

ਕਾਲੁ ਬਿਕਾਲੁ ਭਏ ਦੇਵਾਨੇ ॥
તેને જોઈને ભયાનક કાળ પણ જાગી જાય છે

ਸਬਦੁ ਸਹਜ ਰਸੁ ਅੰਤਰਿ ਮਾਨੇ ॥
જે મનુષ્ય મનમાં સરળ જ શબ્દનો રસ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਆਪੇ ਮੁਕਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਵਰਦਾਤਾ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਮਨਿ ਭਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
જેના મનને પરમાત્માની ભક્તિ ગમી ગઈ છે, વરદાતા પરમાત્માએ ખુશ થઈને મુક્તિ-તૃપ્તિ આપી છે ॥૧૫॥

ਆਪਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਗੁਰ ਗਮ ਗਿਆਨਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું પોતે જ નિર્લિપ્ત રહે છે, પરંતુ તારું જ્ઞાન ગુરુની સંગત કરવાથી જ થાય છે.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જે કાંઈ પણ દેખાઈ દે છે, તે તારામાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਭਿਖਿਆ ਦਰਿ ਜਾਚੈ ਮੈ ਦੀਜੈ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥
નાનક પોતાને નિમ્ન માનતા સત્યના દરવાજા પર ભિક્ષા માંગે છે કે તેને નામ-દાનની મોટાઈ આપ ॥૧૬॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਧਰਤੀ ਧਉਲੁ ਅਕਾਸੰ ॥
ધરતી, ધર્મરૂપી બળદ તેમજ આકાશ પોતે પ્રભુ જ છે,

ਆਪੇ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸੰ ॥
તે પરમ-સત્ય એ પોતે જ પોતાના ગુણોનો પ્રકાશ કર્યો છે.

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀ ਆਪੇ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੧॥
બ્રહ્મચારી, સદાચારી, સંતોષી પણ તે જ છે તેમજ પોતે જ કાર્ય કરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ॥
જેને આ જગત બનાવ્યું છે, તે તેની સંભાળ કરે છે.

ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਸਾਚੇ ਲੇਖੈ ॥
તે પરમ-સત્ય દ્વારા લખેલ કર્મ આલેખને કોઈ મટાડી શકતું નથી,

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਹੇ ॥੨॥
તે કરે તેમજ જીવોથી કરાવે છે અને પોતે જ ભક્તજનોને મોટાઈ દે છે ॥૨॥

ਪੰਚ ਚੋਰ ਚੰਚਲ ਚਿਤੁ ਚਾਲਹਿ ॥
કામ-ક્રોધરૂપી પાંચ ચોર મનુષ્યના ચંચળ મનને ચલાયમાન કરી દે છે.

ਪਰ ਘਰ ਜੋਹਹਿ ਘਰੁ ਨਹੀ ਭਾਲਹਿ ॥
તે પારકી નારી તરફ જોતો રહે છે પરંતુ પોતાના ઘરની શોધ કરતો નથી.

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਢਹੈ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਪਤਿ ਜਾਈ ਹੇ ॥੩॥
મનુષ્ય-શરીરરૂપી નગરનો અંત થઈ જાય છે અને શબ્દ-ગુરુ વગર જીવ પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਤੇ ਬੂਝੈ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਸੂਝੈ ॥
જે ગુરુ દ્વારા સત્યનો રહસ્ય સમજી લે છે, તેને ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਮਨੈ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ॥
તે પોતાની ઇચ્છાને મારીને મનમાં ઝઝૂમતો રહે છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਤੁਧ ਹੀ ਜੇਹੇ ਨਿਰਭਉ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਹੇ ॥੪॥
હે પ્રભુ! જે તારી ભક્તિ કરે છે, તે તારુ જ રૂપ બની જાય છે તું નિર્ભય તેમજ બાળપણનો મિત્ર છે ॥૪॥

ਆਪੇ ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲਾ ॥
સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક તેમજ પાતાળ લોક પરમસત્યનું જ રૂપ છે.

ਆਪੇ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਬਾਲਾ ॥
તે પોતે જ પ્રકાશસ્વરૂપ તેમજ તરુણ છે.

ਜਟਾ ਬਿਕਟ ਬਿਕਰਾਲ ਸਰੂਪੀ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਕਾਈ ਹੇ ॥੫॥
તે પોતે જ વિકટ જટાધારી તેમજ વિકરાળ સ્વરૂપવાળો છે અને તેની કોઈ રૂપ-રેખા નથી ॥૫॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬੀ ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਤਾ ॥
વેદો તેમજ કુરાને પણ પરમાત્માનો તફાવત સમજ્યો નથી અને

ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥
તેના કોઈ માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ ભાઈ નથી.

ਸਗਲੇ ਸੈਲ ਉਪਾਇ ਸਮਾਏ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਣਾ ਜਾਈ ਹੇ ॥੬॥
તે બધા પર્વતોને બનાવીને પોતાનામાં જ જોડી લે છે અને તે અલખને જોઈ શકાતો નથી ॥૬॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਥਾਕੀ ਮੀਤ ਘਨੇਰੇ ॥
હું અનેક મિત્રો બનાવીને થાકી ગયો છું પરંતુ

ਕੋਇ ਨ ਕਾਟੈ ਅਵਗੁਣ ਮੇਰੇ ॥
કોઈ પણ મારા અવગુણ કાપનાર નથી.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਭਾਇ ਮਿਲੈ ਭਉ ਜਾਈ ਹੇ ॥੭॥
દેવતાઓ, મનુષ્યો તેમજ યોગીઓ બધાનો માલિક ફક્ત પ્રભુ છે, તે ભક્તિ ભાવથી જ મળે છે અને પછી ભય દૂર થઈ જાય છે ॥૭॥

ਭੂਲੇ ਚੂਕੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹਿ ॥
પથભ્રષ્ટ જીવને પોતે જ સાચો રસ્તો બતાવે છે.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਇ ਤੂਹੈ ਸਮਝਾਵਹਿ ॥
તે પોતે જ ભુલાવી દે છે અને પોતે જ સત્યનું જ્ઞાન દે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਨਾਵਹੁ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੮॥
તારા નામ વગર મને કોઈ સહારો નજર આવતો નથી અને તારી ગતિ તેમજ મર્યાદા નામ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૮॥

ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ ਕੇਲ ਕੇਦਾਰਾ ॥
ગંગા, યમુના, વૃંદાવન, કેદારનાથ,

ਕਾਸੀ ਕਾਂਤੀ ਪੁਰੀ ਦੁਆਰਾ ॥
કાશી, મથુરા. દ્વારકા, પુરી,

ਗੰਗਾ ਸਾਗਰੁ ਬੇਣੀ ਸੰਗਮੁ ਅਠਸਠਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੯॥
ગંગાસાગર અને ત્રિવેણી સંગમ વગેરે અડસઠ તીર્થ પ્રભુના સ્વરૂપમાં જ લીન બનેલ છે ॥૯॥

ਆਪੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
તે પોતે જ સિધ્ધ, સાધક તેમજ વિચાર કરનાર વિદ્વાન છે.

ਆਪੇ ਰਾਜਨੁ ਪੰਚਾ ਕਾਰੀ ॥
પંચોની સભામાં તે પોતે જ રાજા છે.

ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਅਦਲੀ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਭਰਮੁ ਭੇਦੁ ਭਉ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
પ્રભુ પોતે જ ન્યાયાધીશ બનીને સિંહાસન પર બેસે છે અને તેની કૃપાથી ભ્રમ, તફાવત તેમજ ભય દૂર થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਆਪੇ ਕਾਜੀ ਆਪੇ ਮੁਲਾ ॥
કાજી તેમજ મુલ્લા તે પોતે જ છે.

ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਨ ਕਬਹੂ ਭੁਲਾ ॥
તે અવિસ્મરણીય છે અને ક્યારેય ભૂલ્યો નથી,

ਆਪੇ ਮਿਹਰ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤਾ ਨਾ ਕਿਸੈ ਕੋ ਬੈਰਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
તે દાતા ખુબ કૃપાળુ તેમજ દયાળુ છે અને તેનો કોઈથી કોઈ વેર નથી ॥૧૧॥

ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
જેના પર કૃપા કરે છે, તેને જ યશ આપે છે.

ਸਭਸੈ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਈ ॥
તે બધાનો દાતા છે, જેને તલ માત્ર કોઈ વાતનો કોઈ લાભ નથી.

ਭਰਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹਿਆ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਗੁਪਤੁ ਪ੍ਰਗਟੁ ਸਭ ਠਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
ગુપ્ત તેમજ પ્રગટ રૂપમાં બધા સ્થાનો પર તે શુધ્ધ રૂપમાં સર્વવ્યાપક થઈ રહ્યો છે ॥૧૨॥

ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀ ਅਗਮ ਅਪਾਰੈ ॥
અગમ્ય, અપાર પ્રભુના શું વખાણ કરું,

ਸਾਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਮੁਰਾਰੈ ॥
પરમ-સત્ય સર્જનહાર

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲੈ ਮੇਲਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
જેના પર કરુણા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તેને સાથે મળાવી લે છે, મળાવનાર આ જ છે ॥૧૩॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਦੁਆਰੈ ॥ ਊਭੇ ਸੇਵਹਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰੈ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર પણ અલખ-અપાર પરમાત્માના દરવાજા પર ઉભો તેની સેવામાં લીન છે અને

ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਦਰਿ ਦੀਸੈ ਬਿਲਲਾਦੀ ਮੈ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਕਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
કેટલીય સૃષ્ટિ તેના દરવાજા પર ફરિયાદ કરી રહી છે પરંતુ તેની ગણના કરવી સંભવ નથી ॥૧૪॥

ਸਾਚੀ ਕੀਰਤਿ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
તેની વાણી તેમજ કીર્તિ હંમેશા સત્ય છે અને

ਹੋਰ ਨ ਦੀਸੈ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ॥
વેદો-પુરાણોમાં પણ સત્યની સ્તુતિ સિવાય કંઈ દેખાઈ દેતું નથી.

ਪੂੰਜੀ ਸਾਚੁ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਮੈ ਧਰ ਹੋਰ ਨ ਕਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
પરમાત્માનું નામ જ મારી જીવન-પૂંજી છે, તેનું જ ગુણગાન કરું છું અને તેના સિવાય મારી બીજી કોઈ નિર્ભરતા નથી ॥૧૫॥

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਸਾਚਾ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ॥
યુગો-યુગાંતરોથી પરમ-સત્ય પરમાત્મા જ છે, તે વર્તમાનમાં પણ છે અને ભવિષ્યમાં પણ એક તે જ થશે.

ਕਉਣੁ ਨ ਮੂਆ ਕਉਣੁ ਨ ਮਰਸੀ ॥
તે કોણ છે જે મર્યો નથી અને કોણ છે જે મરશે નહિ.

ਨਾਨਕੁ ਨੀਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਦਰਿ ਦੇਖਹੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੨॥
ગુરુ નાનક પોતાને નિમ્ન માનતા વિનંતી કરે છે કે પરમાત્મામાં ધ્યાન લગાવીને તેને હૃદય ઘરમાં જ જોઈ લે ॥૧૬॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਅੰਨੀ ਬੋਲੀ ॥
દ્વૈત ભાવ તેમજ દુર્બુદ્ધિને કારણે જીવરૂપી નારી અંધ તેમજ બહેરી થઇ ચુકી છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਕਚੀ ਚੋਲੀ ॥
તેને કામ-ક્રોધની કાચી ચોલી ધારણ કરેલ છે.

ਘਰਿ ਵਰੁ ਸਹਜੁ ਨ ਜਾਣੈ ਛੋਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਨੀਦ ਨ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧॥
તે કિશોરી આ વાતથી બેખબર છે કે તેનો પતિ-પ્રભુ હૃદય-ઘરમાં જ છે, પોતાના સ્વામી વગર તેને રાતે ઊંઘ પણ આવતી નથી ॥૧॥

ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਜਲੈ ਭੜਕਾਰੇ ॥ ਮਨਮੁਖੁ ਤਕੇ ਕੁੰਡਾ ਚਾਰੇ ॥
મનમાં તૃષણાગ્નિ ભડકતી રહે છે અને મનમુખ ચારેય દિશાઓમાં ઉમ્મીદ લગાવીને રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਾਚੇ ਹਾਥਿ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੨॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર્યા વગર સુખ કોને પ્રાપ્ત થઇ શકે છે, આ મોટાઈ તો સાચા પરમેશ્વરના હાથમાં છે ॥૨॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જે વાસના, ક્રોધ તેમજ અહંકારનું નિવારણ કરે છે,

ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਸਬਦਿ ਸੰਘਾਰੇ ॥
શબ્દ દ્વારા કામાદિક પાંચ ચોરોને મારે છે અને

ਗਿਆਨ ਖੜਗੁ ਲੈ ਮਨ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੩॥
જ્ઞાનરૂપી ખડગ લઈને મનથી ઝઝૂમે છે, તેની તમામ લાલચ મનમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਮਾ ਕੀ ਰਕਤੁ ਪਿਤਾ ਬਿਦੁ ਧਾਰਾ ॥
માના રક્ત તેમજ પિતાના વીર્યથી તે

ਮੂਰਤਿ ਸੂਰਤਿ ਕਰਿ ਆਪਾਰਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરરુપી સુંદર મૂર્તિનું નિર્માણ કર્યું.

ਜੋਤਿ ਦਾਤਿ ਜੇਤੀ ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਕਰਤਾ ਸਭ ਠਾਈ ਹੇ ॥੪॥
બધામાં તારો પ્રાણ-પ્રકાશ હાજર છે, તું બનાવનાર છે, સર્વવ્યાપક છે ॥૪॥

ਤੁਝ ਹੀ ਕੀਆ ਜੰਮਣ ਮਰਣਾ ॥
જીવન-મૃત્યુ તે જ બનાવ્યું છે,

ਗੁਰ ਤੇ ਸਮਝ ਪੜੀ ਕਿਆ ਡਰਣਾ ॥
ગુરુથી આ રહસ્યનું જ્ઞાન થઈ ગયું છે, આથી હવે મૃત્યુથી શું ડરવું.

ਤੂ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਸਰੀਰਹੁ ਜਾਈ ਹੇ ॥੫॥
તું ખુબ દયાળુ છે, જેને દયા-દ્રષ્ટિથી જોવે છે, તેના શરીરથી દુઃખ-ઇજા મટી જાય છે ॥૫॥

ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਸਿ ਰਹੇ ਭਉ ਖਾਇਆ ॥
જે સાચા ધરમાં નિવાસ કરી લે છે, તેને મૃત્યુના ભયને ગળી લીધો છે.

ਧਾਵਤ ਰਾਖੇ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥
તેને ભટકતા મન પર અંકુશ લગાવી લીધો છે અને તેનું હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે.

ਕਮਲ ਬਿਗਾਸ ਹਰੇ ਸਰ ਸੁਭਰ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸਖਾਈ ਹੇ ॥੬॥
તેનું જ્ઞાનેન્દ્રિયો રૂપી સરોવર નામ અમૃતના જળથી પુષ્કળ થઈ ગયું છે અને રામ જ તેનો મિત્ર બની ગયો છે ॥૬॥

ਮਰਣੁ ਲਿਖਾਇ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਆਏ ॥
બધા જીવ મૃત્યુની તિથિ લખાવીને પૃથ્વીમાં આવે છે.

ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਚਲਣਾ ਪਰਥਾਏ ॥
જયારે મૃત્યુ સ્થિર છે તો કોઈ કેવી રીતે હંમેશા માટે રહી શકે છે. તેને ફરી પરલોક ગમન જ કરવાનું છે.

ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਸਚੇ ਅਮਰਾ ਪੁਰਿ ਸੋ ਸਚੁ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੭॥
પ્રભુનો હુકમ સ્થિર છે, જે તેના હુકમનું પાલન કરે છે, તે સચખંડ પહોંચી જાય છે અને સત્યથી જ તેને મોટાઇ મળે છે ॥૭॥

ਆਪਿ ਉਪਾਇਆ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
આખું જગત પ્રભુએ પોતે જ ઉત્પન્ન કર્યું છે.

ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਤਿਨਿ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ॥
જેને આ જગત-ફેલાવ કર્યો છે, તેણે પોતે જીવોને અલગ અલગ કાર્યોમાં લગાવી દીધા છે.

ਸਚੈ ਊਪਰਿ ਅਵਰ ਨ ਦੀਸੈ ਸਾਚੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੮॥
તે પરમસત્યથી ઊંચું કોઈ નજર આવતું નથી, તેણે પોતે જ સત્યની મહિમાને જાણી છે ॥૮॥

ਐਥੈ ਗੋਇਲੜਾ ਦਿਨ ਚਾਰੇ ॥
અહીં જીવ ચાર દિવસ જ આવે છે,

ਖੇਲੁ ਤਮਾਸਾ ਧੁੰਧੂਕਾਰੇ ॥
આ જગત રમત-તમાશો છે અને જીવ અજ્ઞાનતાના ગાઢ અંધકારમાં રહે છે.

ਬਾਜੀ ਖੇਲਿ ਗਏ ਬਾਜੀਗਰ ਜਿਉ ਨਿਸਿ ਸੁਪਨੈ ਭਖਲਾਈ ਹੇ ॥੯॥
જેમ કોઈ સપનામાં બડબડે છે, તેમ જ જીવરૂપી બાજીગર પોતાની જીવન-રમત રમીને ચાલ્યો ગયો છે ॥૯॥

ਤਿਨ ਕਉ ਤਖਤਿ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તેને જ સત્યના સિંહાસન પર મોટાઈ મળી છે

ਨਿਰਭਉ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
જેને પરમાત્માને મનમાં વસાવ્યો છે, તેમાં લગન લગાવી છે,

ਖੰਡੀ ਬ੍ਰਹਮੰਡੀ ਪਾਤਾਲੀ ਪੁਰੀਈ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
ખંડ-બ્રહ્માંડ, પાતાળ, ચૌદ પુરી તેમજ ત્રણેય લોકમાં રહેનાર જીવોએ સત્યમાં જ સમાધિ લગાવી છે ॥૧૦॥

ਸਾਚੀ ਨਗਰੀ ਤਖਤੁ ਸਚਾਵਾ ॥
નિરંકારનું સચખણ્ડરુપી નગર સત્ય છે, તેનું સિંહાસન હંમેશા સ્થિર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਾ ॥
જે ગુરુમુખ સત્યને મેળવી લે છે, તેને સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਾਚੇ ਸਾਚੈ ਤਖਤਿ ਵਡਾਈ ਹਉਮੈ ਗਣਤ ਗਵਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
જેને સત્યના સિંહાસન પર મોટાઈ મળી છે, તેને અભિમાનને મટાડી દીધો છે ॥૧૧॥

ਗਣਤ ਗਣੀਐ ਸਹਸਾ ਜੀਐ ॥
જે ગણતરી કરે છે તે શંકામાં જ જીવતો રહે છે,

ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਦੂਐ ਤੀਐ ॥
દ્વૈતભાવ તેમજ ભ્રમમાં સુખ કેવી રીતે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

ਨਿਰਮਲੁ ਏਕੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਦਾਤਾ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
દેનાર માયાતીત એક પરમાત્મા જ નિર્મળ છે અને પૂર્ણ ગુરૂની સેવાથી જ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૨॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਵਿਰਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ॥
યુગ-યુગાન્તર કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ સત્યનું રહસ્ય જાણ્યું છે અને

ਸਾਚਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
આ મન પણ તે પરમ-સત્યમાં લીન છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੈਲੁ ਨ ਕਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
તેની ઓટ લઈને સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે, હવે મન-શરીર શુદ્ધ થઈ ગયું છે ॥૧૩॥

ਜੀਭ ਰਸਾਇਣਿ ਸਾਚੈ ਰਾਤੀ ॥
આ જીભ સત્યના રસમાં જ લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗੀ ਭਉ ਨ ਭਰਾਤੀ ॥
જો પ્રભુ મિત્ર છે તો કોઈ ભય તેમજ અહં નથી.

ਸ੍ਰਵਣ ਸ੍ਰੋਤ ਰਜੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
ગુરુની વાણી સાંભળીને કાન તૃપ્ત થઈ ગયા છે અને આ પ્રકાશ-પરમપ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે ॥૧૪॥

ਰਖਿ ਰਖਿ ਪੈਰ ਧਰੇ ਪਉ ਧਰਣਾ ॥
હું વિચારી-સમજીને પગ ધરતી પર રાખીને ચાલુ છું.

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥
હે પ્રભુ! જ્યાં ક્યાંય તારી જ શરણ ઇચ્છું છું.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦੇਹਿ ਤੂਹੈ ਮਨਿ ਭਾਵਹਿ ਤੁਝ ਹੀ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ਹੇ ॥੧੫॥
ભલે તું દુઃખ અથવા સુખ દે, તું જ મનને પ્રેમાળ લાગે છે અને મારો તારાથી જ પ્રેમ બનેલ છે ॥૧૫॥

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ॥
અંતિમ સમય કોઈ કોઈનો મિત્ર નથી અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
ગુરુના માધ્યમથી આ સત્યને સમજીને તારા જ વખાણ કરું છું.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੩॥
હે નાનક! સત્ય-નામમાં લીન રહેનાર જ વાસ્તવમાં વેરાગી છે અને તેને સાચા ઘરમાં જ સમાધિ લગાવેલી છે ॥૧૬॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥

મારુ મહેલ ૧॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ ॥
જગતના આરંભ તેમજ યુગ-યુગાંતરોથી અપરંપાર પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે.

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ ॥
માયાતીત છે, સૃષ્ટિનો આદિ છે અને અમારો માલિક છે.

ਸਾਚੇ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਵੀਚਾਰੀ ਸਾਚੇ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧॥
તે પરમ-સત્યએ યોગનો વિચાર કર્યો અને નિર્ગુણ રૂપમાં સમાધિ લગાવી લીધું ॥૧॥

ਕੇਤੜਿਆ ਜੁਗ ਧੁੰਧੂਕਾਰੈ ॥ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੈ ॥
સૃષ્ટિ-રચનાથી પૂર્વ કેટલાય યુગ ગાઢ અંધકાર બની રહ્યો સર્જકે ત્યારે સમાધિ લગાવી હતી

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਸਾਚੈ ਤਖਤਿ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੨॥
તેનું નામ હંમેશા સત્ય છે, તેની મોટાઈ હંમેશા શાશ્વત છે, જેનું કરી રહ્યો છું, તે સત્યના સિંહાસન પર બેસે છે ॥૨॥

ਸਤਜੁਗਿ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰੀਰਾ ॥
જ્યારે સતયુગ આવ્યું તો ત્યારે લોકોમાં સત્ય તેમજ સંતોષ હતો.

ਸਤਿ ਸਤਿ ਵਰਤੈ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
ચારેય તરફ સત્યનો ફેલાવ હતો.

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਪਰਖੈ ਸਾਚੈ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਈ ਹੇ ॥੩॥
સાચો પરમાત્મા સત્યની જ પરખ કરે છે અને તેના હુકમથી દુનિયા ચાલી રહી છે ॥૩॥

ਸਤ ਸੰਤੋਖੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ સંતોષી તેમજ સત્યનિષ્ઠ છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਨੇ ਸੋ ਸੂਰਾ ॥
જે ગુરુના શબ્દમાં આસ્થા રાખે છે, આ જ શૂરવીર છે.

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਸਾਚੁ ਨਿਵਾਸਾ ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਈ ਹੇ ॥੪॥
જે પરમાત્માના હુકમ તેમજ રાજાને માને છે, તેનો સત્યના દરબારમાં નિવાસ થાય છે ॥૪॥

ਸਤਜੁਗਿ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
સતયુગમાં દરેક મનુષ્ય સત્ય બોલતો હતો અને

ਸਚਿ ਵਰਤੈ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥
જે સત્યમાં વિચરણ કરતો હતો, તે જ સત્યવાદી હતો.

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਭਰਮ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਸਖਾਈ ਹੇ ॥੫॥
મન તેમજ મુખમાં સત્યને કારણે ભ્રમ-ભય મટી જતો હતો અને ગુરુના માધ્યમથી સત્ય જ મિત્ર હતો ॥૫॥

ਤ੍ਰੇਤੈ ਧਰਮ ਕਲਾ ਇਕ ਚੂਕੀ ॥
ત્રેતાયુગમાં ધર્મરૂપી વેલની એક કળા નાશ થઈ ગઈ,

ਤੀਨਿ ਚਰਣ ਇਕ ਦੁਬਿਧਾ ਸੂਕੀ ॥
ધર્મના ત્રણ પગ રહી ગયા અને જીવોના મનમાં મુશ્કેલી પ્રગટ થઈ ગઈ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸਾਚੁ ਵਖਾਣੈ ਮਨਮੁਖਿ ਪਚੈ ਅਵਾਈ ਹੇ ॥੬॥
આ યુગમાં ગુરુમુખ જ સત્ય બોલતો હતો પરંતુ સ્વેચ્છાચારી મુશ્કેલીમાં ચિંતાગ્રસ્ત રહેતો હતો ॥૬॥

ਮਨਮੁਖਿ ਕਦੇ ਨ ਦਰਗਹ ਸੀਝੈ ॥
સ્વેચ્છાચારી પ્રભુ દરબારમાં ક્યારેય સ્વીકાર થતો નથી.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਅੰਤਰੁ ਰੀਝੈ ॥
બ્રહ્મ-શબ્દ વગર તેનું અંતર્મન કઈ રીતે સંતુષ્ટ થઈ શકે છે?

ਬਾਧੇ ਆਵਹਿ ਬਾਧੇ ਜਾਵਹਿ ਸੋਝੀ ਬੂਝ ਨ ਕਾਈ ਹੇ ॥੭॥

આથી સ્વેચ્છાચારી કર્મ-બંધનને કારણે આવકજાવકમાં પડી રહેતો હતો અને તેને સત્યનું જ્ઞાન થતું નહોતું ॥૭॥

ਦਇਆ ਦੁਆਪੁਰਿ ਅਧੀ ਹੋਈ ॥

દ્વાપર યુગમાં દયાની ભાવના અડધી થઈ ગઈ અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਚੀਨੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ રહસ્યને ઓળખતો હતો.

ਦੁਇ ਪਗ ਧਰਮੁ ਧਰੇ ਧਰਣੀਧਰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਤਿਥਾਈ ਹੇ ॥੮॥
પૃથ્વીને ધારણ કરનાર હવે ધર્મરૂપી બળદ બે પગ પર ઉભો હતો અને ગુરુથી જ સત્યની પ્રાપ્તિ થતી હતી ॥૮॥

ਰਾਜੇ ਧਰਮੁ ਕਰਹਿ ਪਰਥਾਏ ॥
મોટા-મોટા રાજા પોતાની કોઈ ઈચ્છા માટે ધર્મ-કર્મ કરી રહ્યા હતા,

ਆਸਾ ਬੰਧੇ ਦਾਨੁ ਕਰਾਏ ॥
તે કોઈ આશામાં બંધાઈને દાન-પુણ્ય કરતા હતા.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਥਾਕੇ ਕਰਮ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੯॥
તે અનેક ધર્મ-કર્મ કરીને થાકી ગયો પરંતુ રામ-નામ વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૯॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਰਿ ਮੁਕਤਿ ਮੰਗਾਹੀ ॥
લોકો ધર્મ-કર્મ કરીને મુક્તિની કામના કરી રહ્યા હતા

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ॥
પરંતુ બ્રહ્મ-શબ્દની સ્તુતિથી જ મુક્તિ મળે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਪਰਪੰਚੁ ਕਰਿ ਭਰਮਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
લોકો દુનિયાના પ્રપંચમાં બિનઅસરકારક જ ભટકી રહ્યા હતા, પરંતુ ગુરુ વગર મળતી નથી ॥૧૦॥

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਛੋਡੀ ਨ ਜਾਈ ॥
જીવોથી માયા-મમતા છોડાતી નહોતી,

ਸੇ ਛੂਟੇ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ॥
પરંતુ જેણે સત્યની સાધના કરી, તે બંધનોથી છૂટી ગયો.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ਹੇ ॥੧੧॥
મહાપુરુષ રાત-દિવસ પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન હતો અને તેનો ઠાકોરથી અતૂટ પ્રેમ બનેલ હતો ॥૧૧॥

ਇਕਿ ਜਪ ਤਪ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤੀਰਥ ਨਾਵਹਿ ॥
કોઈ મંત્રોના જપ તેમજ તપસ્યમાં લીન હતું તો કોઈ તીર્થોમાં સ્નાન કરી રહ્યું હતું.

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹਿ ॥
હે પરમાત્મા! જેમ તને સ્વીકાર છે, તું તેમ જ જીવોને ચલાવે છે.

ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਅਪਤੀਜੁ ਨ ਭੀਜੈ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਕਿਨਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
હઠયોગ તેમજ ઇન્દ્રિયોને સંયમિત કરવાથી મન આનંદિત થતું નથી. ગુરુના જ્ઞાન પરમેશ્વરની સ્તુતિ વગર કોઈને પણ સત્ય ના દરબારમાં ખ્યાતિ મળી નથી ॥૧૨॥

ਕਲੀ ਕਾਲ ਮਹਿ ਇਕ ਕਲ ਰਾਖੀ ॥
કળિયુગમાં ધર્મરૂપી બળદની એક જ કળા રહી ગઈ,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕਿਨੈ ਨ ਭਾਖੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ વગર કોઈએ પણ સત્યની વાત કરી નથી.

ਮਨਮੁਖਿ ਕੂੜੁ ਵਰਤੈ ਵਰਤਾਰਾ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
મનમુખી જીવોનું આ જ આચરણ છે કે તેમાં અસત્યનું વિચરણ થઈ રહ્યું છે પરંતુ સદ્દગુરુ વગર ભ્રમ દૂર થતો નથી ॥૧૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸਿਰੰਦਾ ॥
સદ્દગુરુ પરમાત્મા અચિંત તેમજ સર્જક છે

ਨਾ ਜਮ ਕਾਣਿ ਨ ਛੰਦਾ ਬੰਦਾ ॥
ન તેને કોઈ યમનો ભય છે અને ન તો લોકો પર નિર્ભર છે,

ਜੋ ਤਿਸੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾ ਤਿਸੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
જે તેની ભક્તિ કરે છે, તે કાળ પણ દુ:ખી કરતો નથી ॥૧૪॥

ਗੁਰ ਮਹਿ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ਕਰਤਾਰੇ ॥
પરમેશ્વરે પોતાને ગુરુના હૃદયમાં પ્રગટ કરેલા છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਟਿ ਅਸੰਖ ਉਧਾਰੇ ॥
ગુરુના નામ-મંત્રથી કરોડો અસંખ્ય જીવોનો ઉદ્ધાર થયો છે.

ਸਰਬ ਜੀਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਨਿਰਭਉ ਮੈਲੁ ਨ ਕਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
જગતનું જીવન પરમેશ્વર બધા જીવોને આપનાર છે, તે નિર્ભય તેમજ પવિત્ર છે ॥૧૫॥

ਸਗਲੇ ਜਾਚਹਿ ਗੁਰ ਭੰਡਾਰੀ ॥
બધા જીવ ગુરુ ભંડારી પાસેથી જ માંગે છે,

ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰੀ ॥
તે પોતે માયાતીત, લક્ષ્યહીન તેમજ અપરંપાર છે.

ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਪ੍ਰਭ ਜਾਚੈ ਮੈ ਦੀਜੈ ਸਾਚੁ ਰਜਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੪॥
નાનક સત્ય કહે છે અને ગુરુથી આ જ માંગે છે કે મને પોતાની રજામાં રાખીને સત્યનું દાન આપ ॥૧૬॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਾਚੈ ਮੇਲੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરમાત્માએ શબ્દ ગુરુ દ્વારા જ પોતાની સાથે મળાવ્યો છે,

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥
જ્યારે તેને સ્વીકાર થયું તો તે સરળ સ્વભાવ સત્યમાં સમાઈ ગયો.

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜੋਤਿ ਧਰੀ ਪਰਮੇਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਈ ਹੇ ॥੧॥
ત્રણેય લોકમાં પરમેશ્વરે પોતાનો પ્રકાશ સ્થાપિત કરેલ છે, તેના જેવું મોટું બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਜਿਸ ਕੇ ਚਾਕਰ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
જેના અમે સેવક છીએ, તેની જ ભક્તિમાં લીન રહીએ છીએ.

ਸਬਦਿ ਪਤੀਜੈ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥
તે અલખ અભેદ શબ્દની સ્તુતિથી જ ખુશ થાય છે.

ਭਗਤਾ ਕਾ ਗੁਣਕਾਰੀ ਕਰਤਾ ਬਖਸਿ ਲਏ ਵਡਿਆਈ ਹੇ ॥੨॥
તે ભક્તજનોનું કલ્યાણ કરનાર છે, આ તેની ઉદારતા છે કે શરણમાં આવેલા જીવોને ક્ષમા કરી દે છે ॥૨॥

ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਸਾਚੇ ॥
જીવોને દેતાં દેતાં તે સચના ઘરમાં કોઈ અભાવ આવતો નથી,

ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰਿ ਪਉਦੇ ਕਾਚੇ ॥
પરંતુ ખોટા ઉપકાર અને ઈચ્છાઓ લઈને પણ તેઓ મોં ફેરવી લે છે.

ਮੂਲੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ਸਾਚਿ ਨ ਰੀਝਹਿ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ਹੇ ॥੩॥
તે પોતાના મુળને ઓળખતો નથી, સત્યમાં તેની કોઈ લગન લાગતી નથી, આથી દ્વૈતભાવ તેમજ ભ્રમને કારણે ભટકતો રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗਿ ਰਹੇ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥
ગુરુમુખ દિવસ-રાત માયા તરફથી જાગૃત રહે છે,

ਸਾਚੇ ਕੀ ਲਿਵ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਤੀ ॥
તે ગુરુ-મત પ્રમાણે સત્યમાં ધ્યાન લગાવવાની વિધિ સમજી લે છે.

ਮਨਮੁਖ ਸੋਇ ਰਹੇ ਸੇ ਲੂਟੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਬਤੁ ਭਾਈ ਹੇ ॥੪॥
પરંતુ મનમુખ જીવ અજ્ઞાનની ઊંઘમાં પડી રહે છે, આથી કામાદિક વિકાર તેના શુભ ગુણોને લૂંટી લે છે. ગુરુમુખ પોતાના ગુણોની પુંજીને બચાવીને રાખે છે ॥૪॥

ਕੂੜੇ ਆਵੈ ਕੂੜੇ ਜਾਵੈ ॥
અસત્ય મનુષ્ય જન્મ-મરણ ચક્કરમાં પડી રહે છે.

ਕੂੜੇ ਰਾਤੀ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે અસત્યમાં રત રહીને અસત્ય કામ જ કરતો રહે છે.

ਸਬਦਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੫॥
જે શબ્દની સ્તુતિમાં લીન રહે છે, તેને જ સાચા દરબારમાં શોભા પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુના માધ્યમથી તેનું સત્યમાં જ ધ્યાન લાગી રહે છે ॥૫॥

ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਠਗੀ ਠਗਵਾੜੀ ॥ ਜਿਉ ਵਾੜੀ ਓਜਾੜਿ ਉਜਾੜੀ ॥
અસત્યમાં રત જીવરૂપી નારીના જીવન-રૂપી બગીચાનો કામાદિક ઠગોએ એમ વિનાશ કર્યો છે, જેમ પ્રાણીઓ વેરાન બગીચાનો નાશ કરે છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਛੁ ਸਾਦਿ ਨ ਲਾਗੈ ਹਰਿ ਬਿਸਰਿਐ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ਹੇ ॥੬॥
હરિ-નામ વગર જીવનમાં કંઈ સ્વાદિષ્ટ લાગતું નથી, પરમાત્માને ભુલવાથી દુઃખ જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਭੋਜਨੁ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਆਘਾਈ ॥
જો સત્ય-નામરૂપી ભોજન મળી જાય તો મન તૃપ્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਸਾਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને કીમતી નામ-રત્ન મળી જાય છે, તેને જ યશ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਚੀਨੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੭॥
જે આત્મ-સ્વરૂપને ઓળખી લે છે, તેને સત્યની ઓળખ થઈ જાય છે અને પછી તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૭॥

ਨਾਵਹੁ ਭੁਲੀ ਚੋਟਾ ਖਾਏ ॥
પ્રભુને ભૂલનારી જીવ-સ્ત્રી ખુબ વેદના સહન કરે છે અને

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਏ ॥
અનેક ચતુરાઈઓ કરવાથી પણ તેનો ભ્રમ દૂર થતો નથી.

ਪਚਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਚੇਤ ਨ ਚੇਤਹਿ ਅਜਗਰਿ ਭਾਰਿ ਲਦਾਈ ਹੇ ॥੮॥
મૂર્ખ મનુષ્ય પરમાત્માને યાદ કરતો નથી, તેથી દુઃખી જ થયો છે અને તેને પાપોનો ભાર લઈ લીધો છે ॥૮॥

ਬਿਨੁ ਬਾਦ ਬਿਰੋਧਹਿ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
વેર-વિરોધથી કોઈ ખાલી નથી,

ਮੈ ਦੇਖਾਲਿਹੁ ਤਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
જો કોઈ આનાથી બચેલ છે તો મને દેખાડી દે, હું તેની ખૂબ પ્રશંસા કરીશ.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਮਿਲੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਹੇ ॥੯॥
મન-શરીર અર્પણ કરવાથી જ પરમાત્મા મળે છે, પ્રભુથી પ્રેમ બની રહે છે ॥૯॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈ ॥
પ્રભુની ગતિ તેમજ મહિમા કોઈ પણ જાણી શકતું નથી.

ਜੇ ਕੋ ਵਡਾ ਕਹਾਇ ਵਡਾਈ ਖਾਵੈ ॥
જો કોઈ કહે છે કે હું જ મોટો છું તો તેનો આત્માભિમાન તેને મટાડી દે છે.

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋਟਿ ਨ ਦਾਤੀ ਸਗਲੀ ਤਿਨਹਿ ਉਪਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
સાચા પરમાત્માના દાનમાં કોઈ અભાવ નથી, આખી દુનિયા તેને જ ઉત્પન્ન કરી છે ॥૧૦॥

ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
તે અચિંતની મહિમા ખૂબ મોટી છે,

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਦਾਨੁ ਸਮਾਹੇ ॥
તે પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેના માટે ભોજન દે છે.

ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦੂਰਿ ਨਹੀ ਦਾਤਾ ਮਿਲਿਆ ਸਹਜਿ ਰਜਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
તે દયાળુ દાતા ક્યાંય દૂર નથી અને તે સરળ જ પોતાની મરજીથી છે ॥૧૧॥

ਇਕਿ ਸੋਗੀ ਇਕਿ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ॥
દુનિયામાં કોઈ દુઃખી છે તો કોઈ બીમાર છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ॥
જે કંઈ કરે છે, તે સ્વેચ્છાથી જ કરે છે.

ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਗੁਰ ਕੀ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ਅਨਹਦਿ ਸਬਦਿ ਲਖਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
જો ગુરુની શિક્ષા દ્વારા પરમાત્માની ભક્તિ કરાય તો અનાહ્ત શબ્દનો અનુભવ થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਇਕਿ ਨਾਗੇ ਭੂਖੇ ਭਵਹਿ ਭਵਾਏ ॥
કોઈ નગ્ન-ભૂખ્યા અહીં-તહીં ભટકતા રહે છે,

ਇਕਿ ਹਠੁ ਕਰਿ ਮਰਹਿ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਏ ॥
કોઈ હઠીલા પ્રાણ ત્યાગી દે છે અને કીમતી જન્મનું મહત્વ સમજતા નથી.

ਗਤਿ ਅਵਿਗਤ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਬੂਝੈ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
તે સારા ખરાબનું મહત્વ જાણતા નથી, પરંતુ જે શબ્દની સાધના કરે છે, તે જ આ રહસ્યને સમજે છે ॥૧૩॥

ਇਕਿ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਹਿ ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਵਹਿ ॥
કોઈ તીર્થોમાં સ્નાન કરે છે તો કોઈ વ્રત ઉપવાસ રાખે છે,

ਇਕਿ ਅਗਨਿ ਜਲਾਵਹਿ ਦੇਹ ਖਪਾਵਹਿ ॥
કોઈ લોકો ધૂણીઓ તપાવીને શરીરને પીડા આપે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
રામ નામ વગર કોઈની પણ મુક્તિ સંભવ નથી, તો પછી કઈ વિધિ દ્વારા પાર થઈ શકાય છે ॥૧૪॥

ਗੁਰਮਤਿ ਛੋਡਹਿ ਉਝੜਿ ਜਾਈ ॥
કોઈ મનુષ્ય ગુરુમત છોડીને પથભ્રષ્ટ થઈ જાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਨ ਜਪੈ ਅਵਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ રામ નામનું જાપ કરતો નથી,

ਪਚਿ ਪਚਿ ਬੂਡਹਿ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਕੂੜਿ ਕਾਲੁ ਬੈਰਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
અસત્ય કમાય છે, દુઃખી થઈને ડૂબે છે અને અસત્યને કારણે યમ પણ તેનો વેરી થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਹੁਕਮੇ ਆਵੈ ਹੁਕਮੇ ਜਾਵੈ ॥
હુકમથી જ જીવનું જન્મ-મરણ થાય છે

ਬੂਝੈ ਹੁਕਮੁ ਸੋ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જે હુકમના રહસ્યને જાણી લે છે, તે સત્યમાં જોડાઇ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੫॥
હે નાનક! સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા તેને જ મળે છે, જેને મનમાં પ્રેમાળ લાગે છે અને ગુરુમુખ બનીને નામ-સ્મરણનું કર્મ કરે છે ॥૧૬॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
પરમાત્મા પોતે સંસારનો રચયિતા પુરુષ વિધાતા છે,

ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਪਛਾਤਾ ॥
જેને પોતે જીવોને ઉત્પન્ન કરીને ઓળખ આપી છે.

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪੇ ਸੇਵਕੁ ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਹੇ ॥੧॥
સદ્દગુરુ તેમજ સેવક પણ તે જ છે અને તેને પોતે જ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਨਾਹੀ ਦੂਰੇ ॥
તે અમારી નજીક જ છે, ક્યાંય દૂર નથી.

ਬੂਝਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇ ਜਨ ਪੂਰੇ ॥
જેણે ગુરુની નજીકમાં રહીને આ રહસ્યને સમજી લીધો છે, તે જ પૂર્ણ પુરુષ છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਹਾ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਏਹ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੨॥
ગુરુ-સંગતિની આ જ કીર્તિ છે કે તેની સંગતિમાં રહેવાથી રોજ લાભ જ લાભ મળે છે ॥૨॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸੰਤ ਭਲੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા સંતજન યુગ-યુગ સારા છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਰਸਨ ਰਸੇਰੇ ॥
જે પ્રેમપૂર્વક તારા ગુણ ગાતા રહે છે.

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਪਰਹਰਿ ਦੁਖੁ ਦਾਲਦੁ ਜਿਨ ਨਾਹੀ ਚਿੰਤ ਪਰਾਈ ਹੇ ॥੩॥
તે તારું સ્તુતિગાન કરીને દુઃખ-દરિદ્રથી મુક્ત થઈ જાય છે અને તેને કોઈ પારકી ચિંતા નથી ॥૩॥

ਓਇ ਜਾਗਤ ਰਹਹਿ ਨ ਸੂਤੇ ਦੀਸਹਿ ॥
તે હંમેશા મોહમાયાથી સાવચેત રહે છે અને મોહની ઊંઘમાં દેખાઈ દેતા નથી.

ਸੰਗਤਿ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਸਾਚੁ ਪਰੀਸਹਿ ॥
તે સત્ય-નામ જ વિપરીત કરે છે અને પોતાના સંગીઓ તેમજ વંશાવલીનો ઉદ્ધાર કરી દે છે.

ਕਲਿਮਲ ਮੈਲੁ ਨਾਹੀ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਓਇ ਰਹਹਿ ਭਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੪॥
તે હંમેશા નિર્મળ છે, તેને પાપોની ગંદકી સ્પર્શ કરતી નથી અને તેની પ્રભુ-ભક્તિમાં જ લગન લાગી રહે છે ॥૪॥

ਬੂਝਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ॥
હે ભક્તજનો! સદ્દગુરૂની વાણી સમજ,

ਏਹੁ ਜੋਬਨੁ ਸਾਸੁ ਹੈ ਦੇਹ ਪੁਰਾਣੀ ॥
આ યૌવન, શ્વાસ તેમજ શરીર જૂનું થઈ જવાનું છે

ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਮਰਿ ਜਾਈਐ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪਿ ਰਿਦੈ ਧਿਆਈ ਹੇ ॥੫॥
આજ અથવા કાલ એકને એક દિવસે પ્રાણીએ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જવાનું છે, આથી પરમાત્માનું જાપ કરી લે અને હ્રદયમાં તેનું જ ધ્યાન કર ॥૫॥

ਛੋਡਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕੂੜ ਕਬਾੜਾ ॥
હે પ્રાણી! અસત્ય વાતોને છોડી દે, અસત્ય મનુષ્યને કાળ પછાડીને મારે છે.

ਕੂੜੁ ਮਾਰੇ ਕਾਲੁ ਉਛਾਹਾੜਾ ॥
પ્રભુથી વિમુખ જીવ અસત્યમાં ફસાઈને નાશ ફસાઈને નાશ થઈ જાય છે.

ਸਾਕਤ ਕੂੜਿ ਪਚਹਿ ਮਨਿ ਹਉਮੈ ਦੁਹੁ ਮਾਰਗਿ ਪਚੈ ਪਚਾਈ ਹੇ ॥੬॥
તેના મનમાં અહં જ બની રહે છે અને દ્વૈત ભાવના રસ્તા પર ચાલીને તે સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਛੋਡਿਹੁ ਨਿੰਦਾ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥
પારકી-નિંદા અને બીજાથી દ્રેષ કરવાનું છોડી દે,

ਪੜਿ ਪੜਿ ਦਝਹਿ ਸਾਤਿ ਨ ਆਈ ॥
જે ગ્રંથોને વાંચીને પણ ઈર્ષ્યા-આગમાં સળગતા રહે છે, તેના મનને શાંતિ મળતી નથી.

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਹੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸਖਾਈ ਹੇ ॥੭॥
સત્સંગતિમાં મળીને રામ-નામનું સ્તુતિગાન કર, અંતમાં તે જ સહાયક થાય છે ॥૭॥

ਛੋਡਹੁ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬੁਰਿਆਈ ॥
વાસના, ક્રોધ અને અનિષ્ટ કરવાનું છોડી દો,

ਹਉਮੈ ਧੰਧੁ ਛੋਡਹੁ ਲੰਪਟਾਈ ॥
અહં ઉત્પન્ન કરનાર ધંધો તેમજ સંઘર્ષ છોડી દે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਪਰਹੁ ਤਾ ਉਬਰਹੁ ਇਉ ਤਰੀਐ ਭਵਜਲੁ ਭਾਈ ਹੇ ॥੮॥
ગુરૂના શરણમાં રહીશ તો બંધનોથી મુક્ત થઈશ, આ રીતે સંસાર સમુદ્ર પાર કરી શકાય છે ॥૮॥

ਆਗੈ ਬਿਮਲ ਨਦੀ ਅਗਨਿ ਬਿਖੁ ਝੇਲਾ ॥
આગળ યમપુરીમાં વિશુધ્ધ આગથી ભરેલી વૈતરણી નામની નદીમાંથી પાર થવું પડે છે, જેમાંથી ઝેરરૂપી લપટ નીકળે છે.

ਤਿਥੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਜੀਉ ਇਕੇਲਾ ॥
ત્યાં જીવ એકલો જ હોય છે અને તેનો કોઈ મિત્ર થતો નથી.

ਭੜ ਭੜ ਅਗਨਿ ਸਾਗਰੁ ਦੇ ਲਹਰੀ ਪੜਿ ਦਝਹਿ ਮਨਮੁਖ ਤਾਈ ਹੇ ॥੯॥
તે આગના સાગરમાં ભડકતી લહેરો ઉત્પન્ન થાય છે, જેમાં પડીને સ્વેચ્છાચારી સળગીને રાખ થઈ જાય છે ॥૯॥

ਗੁਰ ਪਹਿ ਮੁਕਤਿ ਦਾਨੁ ਦੇ ਭਾਣੈ ॥
મુક્તિનો તફાવત ગુરુની જ પાસે છે, જે તે સ્વેચ્છાથી જ દે છે.

ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
જેને ગુરુથી મુક્તિનો તફાવત મેળવ્યો છે, તે જ આની વિધિને જાણે છે.

ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਤਿਨ ਪੂਛਹੁ ਭਾਈ ਸੁਖੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
હે ભાઈ! તેને જઈને પૂછી લે, જેને આને મેળવી લીધો છે, સદ્‌ગુરૂની સેવા કરવાથી જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૦॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਉਰਝਿ ਮਰਹਿ ਬੇਕਾਰਾ ॥
ગુરુ વગર જીવ વિકારોમાં ઉલજીને મરી જાય છે.

ਜਮੁ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਕਰੇ ਖੁਆਰਾ ॥
પછી યમ તેના માથા પર પ્રહાર કરીને ખૂબ હેરાન કરે છે.

ਬਾਧੇ ਮੁਕਤਿ ਨਾਹੀ ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਡੂਬਹਿ ਨਿੰਦ ਪਰਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
બંધનોમાં ફસાયેલ નિંદક મનુષ્યની મુક્તિ સંભવ નથી, તે પારકી નિંદા કરી-કરીને જ ડૂબી જાય છે ॥૧૧॥

ਬੋਲਹੁ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣਹੁ ਅੰਦਰਿ ॥
હંમેશા સત્ય બોલ અને મનમાં જ ઓળખી લે,

ਦੂਰਿ ਨਾਹੀ ਦੇਖਹੁ ਕਰਿ ਨੰਦਰਿ ॥
પોતાના મનમાં એક નજર કરી જો, તે ક્યાંય દૂર નથી.

ਬਿਘਨੁ ਨਾਹੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ਇਉ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
ગુરુમુખ નામરૂપી હોળીમાં સવાર થઈને સંસાર સમુદ્રમાંથી પાર થઈ જાય છે અને તેને કોઈ વિઘ્ન ઉત્પન્ન થતા નથી ॥૧૨॥

ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ॥
શરીરમાં જ પ્રભુ-નામ સ્થિત છે,

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
તે અવિનાશી પરમાત્મા પોતે જ રચયિતા છે.

ਨਾ ਜੀਉ ਮਰੈ ਨ ਮਾਰਿਆ ਜਾਈ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸਬਦਿ ਰਜਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
આત્મા ન ક્યારેય મરે છે, ન તો આને મારી શકાય છે, પ્રભુ પોતે જ રચના કરીને પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે સંભાળ કરે છે ॥૧૩॥

ਓਹੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੈ ਨਾਹੀ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
પરમાત્મા નિર્મળ છે, તેમાં અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર નથી.

ਓਹੁ ਆਪੇ ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਸਚਿਆਰਾ ॥
તે પરમ-સત્ય પોતે જ પોતાના સિંહાસન પર બેસે છે.

ਸਾਕਤ ਕੂੜੇ ਬੰਧਿ ਭਵਾਈਅਹਿ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਆਈ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
પ્રભુથી તૂટેલ અસત્ય જીવ બંધનોમાં ફસાઈને યોનિ-ચક્રમાં જ ભટકતો રહે છે, આથી ફરી ફરી જન્મ-મરણમાં જ પડી રહે છે ॥૧૪॥

ਗੁਰ ਕੇ ਸੇਵਕ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ॥
ગુરૂની સેવામાં લીન રહેનાર સેવક સદ્દગુરુને ખૂબ પ્રિય છે.

ਓਇ ਬੈਸਹਿ ਤਖਤਿ ਸੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તે સત્યના સિંહાસન પર બેસીને બ્રહ્મ-શબ્દનું જ ચિંતન કરે છે.

ਤਤੁ ਲਹਹਿ ਅੰਤਰਗਤਿ ਜਾਣਹਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਚੁ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
તે પરમ તત્વને મેળવીને અંતરગતિને જાણી લે છે અને સત્સંગમાં મળીને સત્યનું સ્તુતિગાન કરીને મોટાઈ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૫॥

ਆਪਿ ਤਰੈ ਜਨੁ ਪਿਤਰਾ ਤਾਰੇ ॥
આવો ભક્તજન પોતે તો પાર થાય જ છે, પોતાના પૂર્વજોનો પણ ઉદ્ધાર કરવાને યોગદાન દે છે.

ਸੰਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਸੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥
તેની સંગતમાં આવનાર પણ મુક્તિ મેળવીને ઉદ્ધારક બની ગયો છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਸ ਕਾ ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੬॥
નાનક તેનો સેવક તેમજ ગુલામ છે, જે ગુરુમુખે પરમાત્મામાં લગન લગાવી છે ॥૧૬॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਕੇਤੇ ਜੁਗ ਵਰਤੇ ਗੁਬਾਰੈ ॥
પ્રલયના ગાઢ અંધકારમાં કેટલાય યુગ વીતી ગયા

ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਅਪਰ ਅਪਾਰੈ ॥
જ્યારે અપરંપાર પ્રભુએ સમાધિ લગાવી હતી

ਧੁੰਧੂਕਾਰਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਬੈਠਾ ਨਾ ਤਦਿ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰਾ ਹੇ ॥੧॥
તે ગાઢ અંધકારમાં નિર્લિપ્ત થઈને તે એકલો જ બેસી રહ્યો, ત્યારે કોઈ જગત-ફેલાવ નહોતો અને ન તો કોઈ કામકાજ હતું ॥૧॥

ਜੁਗ ਛਤੀਹ ਤਿਨੈ ਵਰਤਾਏ ॥
તેને છત્રીસ યુગોનું વલણ કર્યું,

ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਿਵੈ ਚਲਾਏ ॥
જેમ તેને સ્વીકાર છે, તેમ ચલાવે છે.

ਤਿਸਹਿ ਸਰੀਕੁ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਈ ਆਪੇ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ਹੇ ॥੨॥
તેની હાજરી કોઈ દેખાઈ દેતી નથી, તે પોતે અપરંપાર છે ॥૨॥

ਗੁਪਤੇ ਬੂਝਹੁ ਜੁਗ ਚਤੁਆਰੇ ॥
આ વાત સમજી લે કે તે ચારેય યુગોમાં ગુપ્ત રૂપમાં સક્રિય છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਰਤੈ ਉਦਰ ਮਝਾਰੇ ॥
દરેક જીવના હ્રદય તેમજ ઉદરમાં વ્યાપ્ત છે.

ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕਾ ਏਕੀ ਵਰਤੈ ਕੋਈ ਬੂਝੈ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਾ ਹੇ ॥੩॥
સત્ય તો આ જ છે કે યુગ-યુગાન્તર ફક્ત પ્રભુ જ સક્રિય છે, પરંતુ આ સત્યને કોઈ દુર્લભ જ ગુરુના વિચાર દ્વારા સમજે છે ॥૩॥

ਬਿੰਦੁ ਰਕਤੁ ਮਿਲਿ ਪਿੰਡੁ ਸਰੀਆ ॥
જ્યારે માના લોહી તેમજ પિતાના વીર્યથી મળીને મનુષ્ય-શરીરનું સર્જન થયું તો

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਮਿਲਿ ਜੀਆ ॥
પવન, પાણી તેમજ આગ વગેરે પંચ તત્વ મળીને પ્રાણોનું સંચાર કરીને બનાવી દીધું.

ਆਪੇ ਚੋਜ ਕਰੇ ਰੰਗ ਮਹਲੀ ਹੋਰ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰਾ ਹੇ ॥੪॥
આ શરીરરૂપી રંગ-મહેલમાં પ્રભુ પોતે જ લીલા કરે છે, બીજો મોહ-માયાનો જ ફેલાવ છે ॥૪॥

ਗਰਭ ਕੁੰਡਲ ਮਹਿ ਉਰਧ ਧਿਆਨੀ ॥
માના ગર્ભમાં ઉલટો પડેલ જીવ પરમાત્માના ધ્યાનમાં લીન હતો.

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી પોતે લીલા જાણે છે,

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲੇ ਅੰਤਰਿ ਉਦਰ ਮਝਾਰਾ ਹੇ ॥੫॥
માના ઉદરમાં જીવ શ્વાસ-શ્વાસથી સત્ય-નામને જ સ્મરણ કરી રહ્યો હતો ॥૫॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਲੈ ਜਗਿ ਆਇਆ ॥
ધર્મ, અર્થ, કામ તેમજ મોક્ષ - ચાર પદાર્થોની કામના લઈને તે જગતમાં આવ્યો,

ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥
પરંતુ જીવે માયાના જગતરૂપી ઘરમાં નિવાસ મેળવી લીધો.

ਏਕੁ ਵਿਸਾਰੇ ਤਾ ਪਿੜ ਹਾਰੇ ਅੰਧੁਲੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ਹੇ ॥੬॥
જયારે કોઈ પ્રભુને ભુલાવી દે છે તો તે પોતાની જીવન રમત હારી જાય છે. અંધ જીવે નામને ભુલાવી દીધું છે ॥૬॥

ਬਾਲਕੁ ਮਰੈ ਬਾਲਕ ਕੀ ਲੀਲਾ ॥
અકસ્માત જ્યારે બાળકની જીવન-લીલા સમાપ્ત થઈ જાય છે તો કુટુંબવાળા તેની નટખટ લીલાને યાદ કરે છે.

ਕਹਿ ਕਹਿ ਰੋਵਹਿ ਬਾਲੁ ਰੰਗੀਲਾ ॥
તે આ કહી-કહીને વિલાપ કરે છે કે બાળક ખુબ રંગીલુ હતું.

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਸੋ ਤਿਨ ਹੀ ਲੀਆ ਭੂਲਾ ਰੋਵਣਹਾਰਾ ਹੇ ॥੭॥
પરંતુ રોનાર આ સત્યને સમજવાની ભૂલ કરે છે કે જે પ્રભુનું હતું, તેને જ તેને લઇ લીધું છે ॥૭॥

ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ਕਿ ਕੀਜੈ ॥
જો કોઈ ભરેલ જવાનીમાં મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તો તે તેના કુટુંબવાળા શું કરે છે.

ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਰੋਵੀਜੈ ॥
તે તેને 'મારો-મારો' કહીને રોતા રહે છે.

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਰੋਇ ਵਿਗੂਚਹਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਾ ਹੇ ॥੮॥
આ રીતે માયાને કારણે બધા રોવે છે અને ખુવાર થાય છે. સંસારનું આવું જીવન ધિક્કાર યોગ્ય છે ॥૮॥

ਕਾਲੀ ਹੂ ਫੁਨਿ ਧਉਲੇ ਆਏ ॥
કાળા વાળથી ફરી સફેદ વાળ આવી ગયા એટલે કે ગઢપણ આવી ગયું છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਗਥੁ ਗਇਆ ਗਵਾਏ ॥
નામ વગર તે પોતાની જીવન-પુંજી વ્યર્થ ગુમાવીને ચાલ્યો જાય છે.

ਦੁਰਮਤਿ ਅੰਧੁਲਾ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੈ ਮੂਠੇ ਰੋਇ ਪੂਕਾਰਾ ਹੇ ॥੯॥
અસત્ય બુધ્દિવાળો જ્ઞાનહીન જીવ ખૂબ ખરાબ રીતે છે અને ઠગાઇ જવા પર રોતો-રાડો પાડે છે ॥૯॥

ਆਪੁ ਵੀਚਾਰਿ ਨ ਰੋਵੈ ਕੋਈ ॥
જે પોતાનો વિચાર કરે છે, આમ રોતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
જો સદ્દગુરુ મળી જાય તો જ સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਨ ਖੂਲਹਿ ਸਬਦਿ ਮਿਲੈ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੇ ॥੧੦॥
ગુરુ વગર વજ દરવાજો ખૂલતો નથી અને મુક્તિ તો શબ્દ દ્વારા જ મળે છે ॥૧૦॥

ਬਿਰਧਿ ਭਇਆ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ਦੇਹੀ ॥
જયારે મનુષ્ય વૃદ્ધ થઈ ગયો, શરીર પણ નબળું થઈ ગયું ત્યારે

ਰਾਮੁ ਨ ਜਪਈ ਅੰਤਿ ਸਨੇਹੀ ॥
મનુષ્ય હરિ-નામને ભૂલાવીને તિરસ્કૃત થઈને ચાલ્યો જાય છે,

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲੈ ਮੁਹਿ ਕਾਲੈ ਦਰਗਹ ਝੂਠੁ ਖੁਆਰਾ ਹੇ ॥੧੧॥
પ્રભુ-દરબારમાં તેનું અસત્ય તેને નષ્ટ કરે છે ॥૧૧॥

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲੈ ਕੂੜਿਆਰੋ ॥
અસત્યવાદી જીવ નામને ભુલાવી જગતથી ખાલી હાથ ચાલ્યો જાય છે,

ਆਵਤ ਜਾਤ ਪੜੈ ਸਿਰਿ ਛਾਰੋ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ તેના માથા પર ધૂળ જ પડે છે અર્થાત અપમાનિત થાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી જાય છે.

ਸਾਹੁਰੜੈ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨ ਪਾਏ ਪੇਈਅੜੈ ਸਿਰਿ ਮਾਰਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પિયર એટલે કે આ લોકમાં માથા પર યમની ઇજા ખાતી રહે છે, તેને પોતાના સસુરાલ અર્થાત પરલોકમાં નિવાસ પ્રાપ્ત થતો નથી ॥૧૨॥

ਖਾਜੈ ਪੈਝੈ ਰਲੀ ਕਰੀਜੈ ॥
મનુષ્ય સારું ખાતો-પીતો, પહેરતો અને આનંદ કરે છે પરંતુ

ਬਿਨੁ ਅਭ ਭਗਤੀ ਬਾਦਿ ਮਰੀਜੈ ॥
મનથી ભક્તિ વગર જીવન વ્યર્થ ગુમાવીને મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਸਰ ਅਪਸਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਜਮੁ ਮਾਰੇ ਕਿਆ ਚਾਰਾ ਹੇ ॥੧੩॥
આ સારા ખરાબનું મહત્વ જાણતો નથી, પરંતુ જ્યારે યમ તેને મારે છે તો તેનો કોઈ ચારો ચાલતો નથી ॥૧૩॥

ਪਰਵਿਰਤੀ ਨਰਵਿਰਤਿ ਪਛਾਣੈ ॥
જે મનુષ્ય પ્રવૃત્તિ તેમજ નિવૃતિને ઓળખી લે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਬਦਿ ਘਰੁ ਜਾਣੈ ॥
ગુરુની સાથે રહીને શબ્દને જાણી લે છે,

ਕਿਸ ਹੀ ਮੰਦਾ ਆਖਿ ਨ ਚਲੈ ਸਚਿ ਖਰਾ ਸਚਿਆਰਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તે ધર્મ-રસ્તા પર ચાલતા કોઈને ખરાબ કહી શકતો નથી અને સત્યના તફાવતને સમજીને સત્યવાદી જ મનાય છે ॥૧૪॥

ਸਾਚ ਬਿਨਾ ਦਰਿ ਸਿਝੈ ਨ ਕੋਈ ॥
સત્ય વગર કોઈ પણ પોતાની ઇચ્છામાં સફળ થતું નથી અને

ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਪੈਝੈ ਪਤਿ ਹੋਈ ॥
શબ્દ જ્ઞાન દ્વારા જ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਾ ਹੇ ॥੧੫॥
જો પરમાત્માને સ્વીકાર છે તો તે પોતે જ ક્ષમા કરી દે છે અને અભિમાન ધમંડનું નિવારણ કરી દે છે ॥૫॥

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જીવ પ્રભુ ઈચ્છાને ઓળખી લે છે અને

ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰ ਕੀ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
યુગ-યુગાંતરથી ચાલી આવતી પ્રભુ-મિલનની વિધિ જાણી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ਸਚੁ ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰਾ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥੭॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જપતો રહે; તો જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે અને તે પરમ-સત્ય પરમેશ્વર જ મોક્ષદાતા છે. ॥૧૬॥૧॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਹਰਿ ਸਾ ਮੀਤੁ ਨਾਹੀ ਮੈ ਕੋਈ ॥
પ્રભુ જેવો મિત્ર મારો કોઈ નથી,

ਜਿਨਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੀਆ ਸੁਰਤਿ ਸਮੋਈ ॥
જેને મને શરીર-મન આપ્યું અને મારી અંદર સુર નાખી દીધા.

ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ਸਮਾਲੇ ਸੋ ਅੰਤਰਿ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਹੇ ॥੧॥
બધા જીવોનો પોષક, સંભાળ કરનાર તે ચતુર પ્રભુ અંતર્મનમાં જ વસેલ છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਸਰਵਰੁ ਹਮ ਹੰਸ ਪਿਆਰੇ ॥
ગુરુ નામ અમૃતનું સરોવર છે અને અમે તેના પ્રેમાળ હંસ છીએ.

ਸਾਗਰ ਮਹਿ ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਹੁ ਸਾਰੇ ॥
ગુરુરૂપી ગુણોના સમુદ્રમાં બહુ બધા રત્ન તેમજ લાલ હાજર છે.

ਮੋਤੀ ਮਾਣਕ ਹੀਰਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਭੀਨਾ ਹੇ ॥੨॥
પ્રભુનું યશગાન જ મોતી, માણિક્ય તેમજ હીરા છે, જેનાથી મન-શરીર પલળી ગયું છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਹੁ ਅਗਾਧਿ ਨਿਰਾਲਾ ॥
પ્રભુ અગમ્ય, અથાહ, અસીમ તેમજ ખુબ નિરાળો છે, તેનો અંત મેળવી શકાતો નથી.

ਹਰਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
મુક્તિદાતા સદ્દગુરૂના ઉપદેશ દ્વારા ઉદ્ધાર કરી દે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰਾ ਮੇਲਿ ਲਏ ਰੰਗਿ ਲੀਨਾ ਹੇ ॥੩॥
તે જેને સાથે મળાવી લે છે, તે તેના પ્રેમમાં લીન થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਮੁਕਤਿ ਕਿਨੇਹੀ ॥
સદ્દગુરુ વગર કોઈને પણ મુક્તિ મળતી નથી,

ਓਹੁ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ॥
તે આદિ-યુગાદીથી પ્રભુનો પ્રિય મિત્ર છે.

ਦਰਗਹ ਮੁਕਤਿ ਕਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਬਖਸੇ ਅਵਗੁਣ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੪॥
તે કૃપા કરીને અવગુણોથી ક્ષમા કરીને પ્રભુના દરબારમાં મુક્તિ અપાવે છે ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਏ ॥
સદ્દગુરુ જ દાતા છે, તે જ જીવની મુક્તિ કરાવે છે.

ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਏ ॥
તે મુખમાં નામ અમૃત નાખીને બધા રોગ દૂર કરી દે છે.

ਜਮੁ ਜਾਗਾਤਿ ਨਾਹੀ ਕਰੁ ਲਾਗੈ ਜਿਸੁ ਅਗਨਿ ਬੁਝੀ ਠਰੁ ਸੀਨਾ ਹੇ ॥੫॥
જેની તૃષ્ણાગ્નિ ઠરી ગઈ છે, છાતી ઠંડી થઈ ગઈ છે, યમરૂપી અધિકારી તેના પર કોઈ કર વેરો લગાવતો નથી ॥૫॥

ਕਾਇਆ ਹੰਸ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਹੁ ਧਾਰੀ ॥
આત્મારૂપી હંસ શરીરથી ખુબ પ્રેમ લગાવી લે છે.

ਓਹੁ ਜੋਗੀ ਪੁਰਖੁ ਓਹ ਸੁੰਦਰਿ ਨਾਰੀ ॥
આત્મા એક યોગી પુરુષ સમાન છે અને આ શરીર એક સુંદર નારી સમાન છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਭੋਗੈ ਚੋਜ ਬਿਨੋਦੀ ਉਠਿ ਚਲਤੈ ਮਤਾ ਨ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੬॥
આત્મારૂપી યોગી શરીરરૂપી નારીને દિવસ-રાત ભોગતો રહે છે, તેનાથી ખુબ આનંદ-વિનોદ કરે છે પરંતુ સંસારથી જતા સમયે તેનાથી કોઈ સલાહ કરતું નથી ॥૬॥

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭ ਛਾਜੈ ॥
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને પ્રભુ આમ વ્યાપ્ત થઈ રહ્યો છે અને

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਗਾਜੈ ॥
તે પવન, પાણી તેમજ આગના રૂપમાં પ્રગટ થઈ રહ્યું છે.

ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਦੂਤ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸੋ ਪਾਏ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੭॥
પરંતુ કામાદિત દુતોની સંગતમાં મળીને મનુષ્યનું મન ડોલતું રહે છે અને પોતાના કરેલ કર્મોનું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૭॥

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਦੋਖ ਦੁਖ ਸਹੀਐ ॥
તે પરમાત્માના નામને ભુલાવીને કરેલ દોષનું દુઃખ સહન કરતો રહે છે.

ਹੁਕਮੁ ਭਇਆ ਚਲਣਾ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ॥
જયારે પ્રભુનો હુકમ થઈ ગયો તો પછી જીવ અહીં ચાલવાથી કેમ રહી શકે છે.

ਨਰਕ ਕੂਪ ਮਹਿ ਗੋਤੇ ਖਾਵੈ ਜਿਉ ਜਲ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਮੀਨਾ ਹੇ ॥੮॥
જેમ જળથી વિહીન માછલી તડપે છે, તેમ જ જીવ યમપુરીમાં જઈને નર્ક-કુંડમાં ગોથાં ખાય છે ॥૮॥

ਚਉਰਾਸੀਹ ਨਰਕ ਸਾਕਤੁ ਭੋਗਾਈਐ ॥
શાકત મનુષ્ય ચોર્યાસી લાખ યોની-ચક્રનું નર્ક ભોગવે છે.

ਜੈਸਾ ਕੀਚੈ ਤੈਸੋ ਪਾਈਐ ॥
તે જેવું કર્મ કરે છે, તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਕਿਰਤਿ ਬਾਧਾ ਗ੍ਰਸਿ ਦੀਨਾ ਹੇ ॥੯॥
ગુરુ વગર તેની મુક્તિ થતી નથી, કર્મોમાં બંધાઈ હોવાને કારણે યમ તેને જકડી લે છે ॥૯॥

ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਗਲੀ ਅਤਿ ਭੀੜੀ ॥
યમના રસ્તામાં તેને આવી ગલીમાંથી પસાર થવું પડે છે જે તલવારની ધારની જેમ ખૂબ જ હેરાન તેમજ સંકુચિત છે.

ਲੇਖਾ ਲੀਜੈ ਤਿਲ ਜਿਉ ਪੀੜੀ ॥
જેમ તલોને તેલ મિલમાં પીસવામાં આવે છે, તેવી જ રીતે કર્મોનો હિસાબ કરવામાં આવે છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਲਤ੍ਰ ਸੁਤ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੧੦॥
ત્યાં માતા-પિતા, પત્ની-પુત્ર, મિત્ર કોઈ પણ સાથે હોતું નથી, હરિ-નામરૂપી રસ પીધા વગર મુક્તિ મળતી નથી ॥૧૦॥

ਮੀਤ ਸਖੇ ਕੇਤੇ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥
જગતમાં ભલે કેટલાય તેમજ મિત્ર હોય પરંતુ

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
ગુરુ-પરમેશ્વર વગર અંતકાળ કોઈ પણ મદદગાર થતું નથી.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤਿ ਪਰਾਇਣਿ ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੧੧॥
ગુરુની સેવા જ મુક્તિનું સાધન છે અને સાથે જ જેને રાત-દિવસ પરમાત્માનું સંકીર્તન કર્યું છે ॥૧૧॥

ਕੂੜੁ ਛੋਡਿ ਸਾਚੇ ਕਉ ਧਾਵਹੁ ॥
અસત્યને છોડીને સત્યને મેળવવાનો પ્રયત્ન કરો અને

ਜੋ ਇਛਹੁ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹੁ ॥
આ રીતે મનવાંછિત ફળ મેળવી લે.

ਸਾਚ ਵਖਰ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀ ਵਿਰਲੇ ਲੈ ਲਾਹਾ ਸਉਦਾ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જગતમાં સત્ય-નામરૂપી સૌદાનો વ્યાપારી દુર્લભ જ છે, જેને નામરૂપી નફો પ્રાપ્ત કરીને આ સૌદો કર્યો છે ॥૧૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਰੁ ਲੈ ਚਲਹੁ ॥
હરિ-નામરૂપી સૌદો સાથે લઈને જા અને

ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਹੁ ਸਹਜਿ ਮਹਲਹੁ ॥
સરળ જ સત્યના ધામ પર પહોંચીને પ્રભુના દર્શન પ્રાપ્ત કરી લે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਲਹਹਿ ਜਨ ਪੂਰੇ ਇਉ ਸਮਦਰਸੀ ਚੀਨਾ ਹੇ ॥੧੩॥
ગુરુમુખ સંપૂર્ણ પુરુષોએ પરમ-સત્યને શોધી લીધું છે અને તે નિરંકારને સમદર્શીના રૂપમાં ઓળખી લીધો છે ॥૧૩॥

ਪ੍ਰਭ ਬੇਅੰਤ ਗੁਰਮਤਿ ਕੋ ਪਾਵਹਿ ॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુ મત પ્રમાણે અનંત પ્રભુને પ્રાપ્ત કરે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਨ ਕਉ ਸਮਝਾਵਹਿ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનને સમજે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਹੁ ਇਉ ਆਤਮ ਰਾਮੈ ਲੀਨਾ ਹੇ ॥੧੪॥
સદ્દગુરૂની વાણીને સત્ય માનો, આ રીતે પ્રભુમાં લીન થઈ શકાય છે ॥૧૪॥

ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸੇਵਕ ਤੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! દેવર્ષિ નારદ તેમજ વિદ્યાની દેવી સરસ્વતી તારા જ ઉપાસક છે,

ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੇਵਕ ਵਡਹੁ ਵਡੇਰੇ ॥
આકાશ, પાતાળ તેમજ પૃથ્વી આ ત્રણેય લોકમાં મોટા-મોટા સંત મહાત્મા, દેવી-દેવતા વગેરે તારી પૂજામાં લીન છે.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੂ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਦਾਤਾ ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਕਾਰਣੁ ਕੀਨਾ ਹੇ ॥੧੫॥
આ આખી કુદરત તારી જ રચના છે, તું બધાનો દાતા છે અને બધું તારી મરજીથી થઈ રહ્યું છે ॥૧૫॥

ਇਕਿ ਦਰਿ ਸੇਵਹਿ ਦਰਦੁ ਵਞਾਏ ॥
કેટલાય જીવ તારા ઓટલા પર તારી સ્તુતિ કરતા પોતાનું દુઃખ-ઇજા દૂર કરી રહ્યા છે.

ਓਇ ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਛਡਾਏ ॥
સદ્દગુરુ તેને બંધનોથી મુક્ત કરાવે છે અને તે સત્યના દરબારમાં નમ્ર થાય છે.

ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੋੜੇ ਚਿਤੁ ਚੰਚਲੁ ਚਲਣਿ ਨ ਦੀਨਾ ਹੇ ॥੧੬॥
સદ્‌ગુરુ તેના અહમનાં બંધનોને તોડી દે છે અને તેનું ચંચળ મન અહીં-તહીં ભટકતું નથી ॥૧૬॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਹੁ ਚੀਨਹੁ ਬਿਧਿ ਸਾਈ ॥
સદ્‌ગુરુથી મળ અને તેનાથી આવી વિધિ ઓળખી લે,

ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਵਹੁ ਗਣਤ ਨ ਕਾਈ ॥
જેનાથી પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જાય અને કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ મટી જાય.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੀਨਾ ਹੇ ॥੧੭॥੨॥੮॥
પોતાના અહંને મટાડીને ગુરુની સેવા કર; નાનક તો પરમાત્માના પ્રેમ-રંગમાં પલળી ગયો છે ॥૧૭॥૨॥૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਅਸੁਰ ਸਘਾਰਣ ਰਾਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
પ્રભુ પાપરૂપી અસુરોનો સંહાર કરનાર છે;

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
તે પ્રેમાળ પ્રભુ બધા જીવોમાં સમાયેલ છે.

ਨਾਲੇ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਮੂਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਿਖੁ ਵੀਚਾਰਾ ਹੇ ॥੧॥
તે અદ્રશ્ય રૂપમાં સાથે જ છે, પરંતુ તેના દર્શન તેમજ સમજ જરા પણ થતી નથી અને ગુરુની નજીકમાં ચિંતનથી જ પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥
જે સાધુ ગુરુમુખ તારી શરણમાં આવ્યો છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને તે તેનો સંસાર-સમુદ્રથી ઉધ્ધાર કરી દીધો છે.

ਅਗਨਿ ਪਾਣੀ ਸਾਗਰੁ ਅਤਿ ਗਹਰਾ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ਹੇ ॥੨॥
આ સંસાર-સમુદ્ર તૃષ્ણાની આગના જળથી ભરાયેલ છે, જે ખુબ જ ઊંડું છે, પરંતુ ગુરુ આમાંથી પાર ઉતારી દે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੁਲੇ ਸੋਝੀ ਨਾਹੀ ॥
અંધને આ વાતની સમજ જ નથી.

ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਮਰਹਿ ਮਰਿ ਜਾਹੀ ॥
આથી તે જગતમાં આવતો-જતો, મરતો અને મરીને અહીંથી ચાલ્યો જાય છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਜਮ ਦਰਿ ਅੰਧੁ ਖੁਆਰਾ ਹੇ ॥੩॥
પૂર્વ કર્મો દ્વારા લખેલ ભાગ્યલેખ ક્યારેય ભૂંસાતું નથી અને મનામુખી યમના ઓટલા પર દુઃખી થાય છે ॥૩॥

ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥
કેટલાય જીવ જન્મતા-મરતા રહે છે અને સાચા ઘરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત કરતા નથી અને

ਕਿਰਤ ਕੇ ਬਾਧੇ ਪਾਪ ਕਮਾਵਹਿ ॥
કર્મ બંધનમાં ફસાઈને પાપ કરતા રહે છે.

ਅੰਧੁਲੇ ਸੋਝੀ ਬੂਝ ਨ ਕਾਈ ਲੋਭੁ ਬੁਰਾ ਅਹੰਕਾਰਾ ਹੇ ॥੪॥
આવા જ્ઞાનહીનને કોઈ સમજ જ નથી કે લોભ તેમજ અહંકાર ખુબ ખરાબ છે ॥૪॥

ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਧਨ ਸੀਗਾਰਾ ॥
પતિ-પ્રભુ વગર તે જીવ સ્ત્રીનો શણગાર વ્યર્થ છે

ਪਰ ਪਿਰ ਰਾਤੀ ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ॥
તે પારકા પુરુષના પ્રેમમાં મોહિત રહીને પોતાના માલિકને ભુલાવી દે છે.

ਜਿਉ ਬੇਸੁਆ ਪੂਤ ਬਾਪੁ ਕੋ ਕਹੀਐ ਤਿਉ ਫੋਕਟ ਕਾਰ ਵਿਕਾਰਾ ਹੇ ॥੫॥
જેમ વૈશ્યના પુત્રનો પિતા કોને કહી શકાય છે? આમ જ મનમુખના કરેલ બધા કર્મ વ્યર્થ તેમજ વિકારરૂપ છે ॥૫॥

ਪ੍ਰੇਤ ਪਿੰਜਰ ਮਹਿ ਦੂਖ ਘਨੇਰੇ ॥
મનમુખ પ્રેતના શરીરરૂપી પિંજરામાં અનેક દુઃખ ભરાયેલ છે.

ਨਰਕਿ ਪਚਹਿ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੇ ॥
તે અજ્ઞાનરૂપી અંધકારને કારણે નરકમાં દુઃખી થાય છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਬਾਕੀ ਲੀਜੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ਹੇ ॥੬॥
જેને પરમાત્માનું નામ ભુલ્યુ છે, તેને યમરાજની સજા ભોગવી પડે છે ॥૬॥

ਸੂਰਜੁ ਤਪੈ ਅਗਨਿ ਬਿਖੁ ਝਾਲਾ ॥ ਅਪਤੁ ਪਸੂ ਮਨਮੁਖੁ ਬੇਤਾਲਾ ॥
નરક-કુંડમાં સૂર્ય પ્રચંડ તપતો રહે છે અને તેમાંથી આગની ખલેલરૂપ જ્વાળા નીકળતી રહે છે. મનના સંકેતો પર ચાલનાર પ્રાણી બેશરમ, પશુ તેમજ પ્રેત સમાન છે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਰੋਗੁ ਬੁਰਾ ਬੁਰਿਆਰਾ ਹੇ ॥੭॥
તે આશા તેમજ અભિલાષાની પૂર્તિ માટે અસત્યનો જ ઉપયોગ કરે છે અને તેને ખરાબાઈ કરવાનો ખરાબ રોગ લાગી રહે છે ॥૭॥

ਮਸਤਕਿ ਭਾਰੁ ਕਲਰ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ॥
જેને પોતાના માથા તેમજ માથા પર પાપરૂપી માટીનો ભાર ઉઠાવ્યો છે,

ਕਿਉ ਕਰਿ ਭਵਜਲੁ ਲੰਘਸਿ ਪਾਰਾ ॥
તે સંસાર સમુદ્રથી શું કરી પાર થઈ શકે છે?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੇ ॥੮॥
સૃષ્ટિના આદિ તેમજ યુગાદિથી સદ્દગુરુ જ જહાજ છે, જે રામ-નામ દ્વારા પાર કરાવી દે છે ॥૮॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਜਗਿ ਹੇਤੁ ਪਿਆਰਾ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જગતમાં દરેક મનુષ્યને પુત્ર તેમજ પત્ની જ પ્રિય છે અને બધે મોહ-માયાનો જ ફેલાવ ફેલાયેલ છે.

ਜਮ ਕੇ ਫਾਹੇ ਸਤਿਗੁਰਿ ਤੋੜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ਹੇ ॥੯॥
જે ગુરુની નજીકમાં પરમ-તત્વનું ચિંતન કરે છે, સદ્દગુરુ તેના યમના બંધન તોડી દે છે ॥૯॥

ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਚਾਲੈ ਬਹੁ ਰਾਹੀ ॥
અસત્યની ઠગેલી દુનિયા અનેક રસ્તાઓ પર ચાલે છે અને

ਮਨਮੁਖੁ ਦਾਝੈ ਪੜਿ ਪੜਿ ਭਾਹੀ ॥
મનમુખ તૃષ્ણા અગ્નિમાં પડી-પડીને સળગતો રહે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਵਡ ਦਾਣਾ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਸੁਖ ਸਾਰਾ ਹੇ ॥੧੦॥
ગુરુ નામ અમૃત દેનાર મોટા દાનવીર છે; પરમાત્માનું નામ જપતા રહે, આ જ સત્ય સુખ દેનાર છે ॥૧૦॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
સદ્‌ગુરુ ખુશ થઈને સત્યનું રહસ્ય દ્રઢ કરાવે છે;

ਸਭਿ ਦੁਖ ਮੇਟੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
તે બધા દુઃખ મટાડીને સન્માર્ગ લગાવે છે.

ਕੰਡਾ ਪਾਇ ਨ ਗਡਈ ਮੂਲੇ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਾਖਣਹਾਰਾ ਹੇ ॥੧੧॥
જેનો સદ્‌ગુરુ રખેવાળ બની જાય છે, તેના પગમાં કાંટો જરા પણ લાગતો નથી ॥૧૧॥

ਖੇਹੂ ਖੇਹ ਰਲੈ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
જ્યારે મનુષ્યનું શરીર ક્ષીણ થઈ જાય છે તો આ રાખ બનીને રાખમાં જ મળી જાય છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਪਾਥਰੁ ਸੈਲੁ ਨ ਭੀਜੈ ॥
મનમુખી જીવ પથ્થર સમાન છે, જેનું મન ભક્તિમાં પલળતું નથી.

ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੇ ਬਹੁਤੇਰੇ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰਾ ਹੇ ॥੧੨॥
તે અનેક ચિત્તભ્રમણા કરે છે પરંતુ તો પણ ક્યારેક નરક અને ક્યારેક સ્વર્ગમાં જન્મ લેતો રહે છે ॥૧૨॥

ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਭੁਇਅੰਗਮ ਨਾਲੇ ॥
ઝેરરૂપી માયા નાગીન જીવોની સાથે જ રહે છે અને

ਇਨਿ ਦੁਬਿਧਾ ਘਰ ਬਹੁਤੇ ਗਾਲੇ ॥
આ મુશ્કેલીએ અનેક ઘર બરબાદ કરી દીધા છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਉਪਜੈ ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਪਤੀਆਰਾ ਹੇ ॥੧੩॥
સાચા ગુરુ વગર મનમાં પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી અને ભક્તિમાં લીન રહેનાર સંતુષ્ટ રહે છે ॥૧૩॥

ਸਾਕਤ ਮਾਇਆ ਕਉ ਬਹੁ ਧਾਵਹਿ ॥
શક્તિનો પુજારી માયા માટે તો ખુબ ભાગદોડ કરે છે પરંતુ

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
નામને ભુલાવી કઈ રીતે સુખ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਅੰਤਰਿ ਖਪਹਿ ਖਪਾਵਹਿ ਨਾਹੀ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તે ત્રિગુણાત્મક માયામાં જ ખપતો ખપાવતો રહે છે, તેથી તેની મુક્તિ થતી નથી ॥૧૪॥

ਕੂਕਰ ਸੂਕਰ ਕਹੀਅਹਿ ਕੂੜਿਆਰਾ ॥
અસત્ય મનુષ્યને કૂતરો તેમજ ભૂંડ જ કહેવાય છે,

ਭਉਕਿ ਮਰਹਿ ਭਉ ਭਉ ਭਉ ਹਾਰਾ ॥
તે કૂતરાની જેમ વ્યર્થ ભસતો રહે છે અને ભસી-ભસીને હારી જાય છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਝੂਠੇ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਹਿ ਦੁਰਮਤਿ ਦਰਗਹ ਹਾਰਾ ਹੇ ॥੧੫॥
તે મન-શરીરથી અસત્ય છે, અસત્ય કામ કરે છે અને દુર્બુદ્ધિને કારણે પોતાની જીવન રમત હારીને જ પ્રભુ-દરબારમાં જાય છે ॥૧૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਮਨੂਆ ਟੇਕੈ ॥
જો સદ્‌ગુરુ મળી જાય તો મન સ્થિર થઈ જાય છે અને શરણમાં આવેલાને રામ-નામ આપી દે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੇ ਸਰਣਿ ਪਰੇਕੈ ॥
તે કિંમતી હરિ-નામરૂપી ધન આપે છે.

ਹਰਿ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਦੇਵੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦਰਗਹ ਪਿਆਰਾ ਹੇ ॥੧੬॥
જે હરિનું યશગાન કરે છે તે જ દરબારમાં પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧૬॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਾਧੂ ਸਰਣਾਈ ॥
સાધુ મહાત્માની શરણમાં આવવાથી જ રામ-નામ મળે છે અને

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਈ ॥
સદ્ગુરૂની વાણી દ્વારા તેની ગતિ તેમજ વિસ્તારનું રહસ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰਾ ਹੇ ॥੧੭॥੩॥੯॥
હે મન! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હરિ નામનું જાપ કરો; કારણ કે આ પરમ-સત્યથી મળાવનાર છે ॥૧૭॥૩॥૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਘਰਿ ਰਹੁ ਰੇ ਮਨ ਮੁਗਧ ਇਆਨੇ ॥
હે મૂર્ખ પાગલ મન! હૃદય-ઘરમાં સ્થિર રહે,

ਰਾਮੁ ਜਪਹੁ ਅੰਤਰਗਤਿ ਧਿਆਨੇ ॥
ધ્યાન લગાવીને અંતર્મુખ થઈને રામને જપતો રહે.

ਲਾਲਚ ਛੋਡਿ ਰਚਹੁ ਅਪਰੰਪਰਿ ਇਉ ਪਾਵਹੁ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਹੇ ॥੧॥
લોભ-લાલચની છોડીને અપરંપાર પરમાત્મામાં લીન રહે, આ રીતે મુક્તિનો દરવાજો મેળવી લે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਬਿਸਰਿਐ ਜਮੁ ਜੋਹਣਿ ਲਾਗੈ ॥
જેને ભુલવાથી યમ પીડિત કરવા લાગે છે,

ਸਭਿ ਸੁਖ ਜਾਹਿ ਦੁਖਾ ਫੁਨਿ ਆਗੈ ॥
બધા સુખ દૂર થઈ જાય છે અને આગળ પરલોકમાં દુઃખ ફરી ભોગવું પડે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਅੜੇ ਏਹੁ ਪਰਮ ਤਤੁ ਵੀਚਾਰਾ ਹੇ ॥੨॥
હે મન! ગુરુમુખ બનીને રામ નામનું જાપ કરતો રહે, આ જ પરમ-તત્વનું ચિંતન છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ॥
હરિ-નામ જપ, આ જ મીઠો રસ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅੰਤਰਿ ਡੀਠਾ ॥
ગુરુમુખે અંતર્મનમાં જ હરિ-રસને જોઈ લીધો છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਾਮ ਰਹਹੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਏਹੁ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਰਾ ਹੇ ॥੩॥
રોજ રામ-રંગમાં લીન રહે, આ જ જપ, તપસ્યા તેમજ ધીરજનો સાર છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਬੋਲਹੁ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા રામ નામ બોલો;

ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਹਿ ਇਹੁ ਰਸੁ ਟੋਲਹੁ ॥
સંતોની સભામાં આ રસને શોધ.

ਗੁਰਮਤਿ ਖੋਜਿ ਲਹਹੁ ਘਰੁ ਅਪਨਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਗਰਭ ਮਝਾਰਾ ਹੇ ॥੪॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા પોતાનું સાચું ઘર શોધી લે, આ રીતે ફરી ગર્ભ-યોનિમાં આવીશ નહીં ॥૪॥

ਸਚੁ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਹੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ॥
નામરૂપી સાચા તીર્થમાં સ્નાન કર;

ਤਤੁ ਵੀਚਾਰਹੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹੁ ॥
પરમાત્માના ગુણ ગા, પરમ-તત્વનું ચિંતન કર તેમજ પરમાત્મામાં ધ્યાન લગાવો.

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਹੇ ॥੫॥
પ્રેમાળ પ્રભુનું નામ જપતો રહે, આ રીતે અંતકાળ યમ પ્રભાવિત કરી શકશે નહીં ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਦਾਤਾ ਵਡ ਦਾਨਾ ॥
સદ્દગુરુ દાતા છે, ખૂબ ચતુર છે.

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਸੁ ਸਬਦਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જેના અંતર્મનમાં સત્ય અવ્યવસ્થિત થાય છે, તે બ્રહ્મમાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਤਿਸੁ ਚੂਕਾ ਜਮ ਭੈ ਭਾਰਾ ਹੇ ॥੬॥
સદ્દગુરુ જેને પરમાત્માથી મળાવી દે છે, તેનો યમનો ભારે ભય સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਕਾਇਆ ਕੀਨੀ ॥
પંચતત્વથી મળીને આ શરીર બનાવ્યું છે અને

ਤਿਸ ਮਹਿ ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਲੈ ਚੀਨੀ ॥
આમાં હાજર રામ-નામ રત્નને ઓળખી લો

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਹੈ ਆਤਮ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ਹੇ ॥੭॥
આત્મા તેમજ પરમાત્મા એક જ છે અને આ સત્યનું જ્ઞાન શબ્દના ચિંતન દ્વારા જ થાય છે ॥૭॥

ਸਤ ਸੰਤੋਖਿ ਰਹਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! સત્ય તેમજ સંતોષમાં રહે,

ਖਿਮਾ ਗਹਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥
ક્ષમા ભાવના રાખ અને ગુરૂની શરણમાં પડી જાઓ.

ਆਤਮੁ ਚੀਨਿ ਪਰਾਤਮੁ ਚੀਨਹੁ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਇਹੁ ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੇ ॥੮॥
આત્માને જાણીને પરમાત્માને ઓળખી લે; ગુરુની સંગતિમાં જ ઉદ્ધાર થઈ શકે છે ॥૮॥

ਸਾਕਤ ਕੂੜ ਕਪਟ ਮਹਿ ਟੇਕਾ ॥
પ્રભુથી અલગ મનુષ્ય અસત્ય તેમજ કપટમાં જ રહે છે અને

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕਾ ॥
દિવસ-રાત અનેક લોકોની નિંદા કરે છે.

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਆਵਹਿ ਫੁਨਿ ਜਾਵਹਿ ਗ੍ਰਭ ਜੋਨੀ ਨਰਕ ਮਝਾਰਾ ਹੇ ॥੯॥
પરમાત્માના સ્મરણ વગર તે ફરી ફરી જન્મતો-મરતો રહે છે અને નરકરૂપી ગર્ભ-યોનિમાં પડે છે ॥૯॥

ਸਾਕਤ ਜਮ ਕੀ ਕਾਣਿ ਨ ਚੂਕੈ ॥
પદાર્થવાદી મનુષ્યનો મૃત્યુનો ડર દૂર થતો નથી,

ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਨ ਕਬਹੂ ਮੂਕੈ ॥
યમદૂતોની સજા તેની ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી.

ਬਾਕੀ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਲੀਜੈ ਸਿਰਿ ਅਫਰਿਓ ਭਾਰੁ ਅਫਾਰਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તે અહંકારીના માથા પર પાપરૂપી અહંકારનો ભાર ટકી રહે છે અને ધર્મરાજ તેના કર્મોનો છુટકારો કરે છે ॥૧૦॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਾਕਤੁ ਕਹਹੁ ਕੋ ਤਰਿਆ ॥
કહે, ગુરુ વગર કોણ પદાર્થવાદી મનુષ્ય પાર થયો છે.

ਹਉਮੈ ਕਰਤਾ ਭਵਜਲਿ ਪਰਿਆ ॥
આ તો અભિમાન કરતા સંસાર સમુદ્રમાં જ પડ્યો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ਹੇ ॥੧੧॥
ગુરુ વગર કોઈ પણ પાર થઈ શકતું નથી, પરમાત્માનું જાપ કરવાથી જ મુક્તિ મળે છે ॥૧૧॥

ਗੁਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਈ ॥
ગુરુના આશીર્વાદને કોઈ ભૂંસી શકતું નથી.

ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਤਾਰੇ ਸੋਈ ॥
જેના પર કૃપા કરે છે, તેનો ઉધ્ધાર થઈ જાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਮਨਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જન્મ-મરણનું દુઃખ તેની નજીક આવતું નથી અને તેનું મન અપરંપાર પ્રભુમાં જ લીન રહે છે ॥૧૨॥

ਗੁਰ ਤੇ ਭੂਲੇ ਆਵਹੁ ਜਾਵਹੁ ॥
જો ગુરુને ભૂલી જઈશ તો જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહીશ;

ਜਨਮਿ ਮਰਹੁ ਫੁਨਿ ਪਾਪ ਕਮਾਵਹੁ ॥
ફરી જન્મ-મરણ જ બની રહેશે; અને પાપ-કર્મમાં લુપ્ત રહીશ.

ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਅਚੇਤ ਨ ਚੇਤਹਿ ਦੁਖੁ ਲਾਗੈ ਤਾ ਰਾਮੁ ਪੁਕਾਰਾ ਹੇ ॥੧੩॥
મૂર્ખ તેમજ જ્ઞાનહીન જીવ પરમાત્માને યાદ કરતો નથી પરંતુ જયારે તેને કોઈ દુઃખ લાગે છે તો રામને બોલાવે છે ॥૧૩॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਪੁਰਬ ਜਨਮ ਕੇ ਕੀਏ ॥
દુઃખ-સુખ તો પૂર્વ જન્મના શુભાશુભ કર્મોનું ફળ છે,

ਸੋ ਜਾਣੈ ਜਿਨਿ ਦਾਤੈ ਦੀਏ ॥
પરંતુ આ તફાવતને તે જ જાણે છે, જે દાતાએ આપ્યું છે.

ਕਿਸ ਕਉ ਦੋਸੁ ਦੇਹਿ ਤੂ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਹੁ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਕਰਾਰਾ ਹੇ ॥੧੪॥
હે પ્રાણી! તું કોઈ બીજાને દોષ શા માટે આપી રહ્યો છે, હવે તો પોતાના કર્મોનુ સખત દુઃખ ભોગવ ॥૧૪॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ॥
તું અભિમાન તેમજ મમત્વ કરતો જગતમાં આવ્યો છે,

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ॥
તમારી આશાઓ અને ઝંખનાઓ તમને બાંધી રાખે છે.

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਕਿਆ ਲੇ ਚਾਲੇ ਬਿਖੁ ਲਾਦੇ ਛਾਰ ਬਿਕਾਰਾ ਹੇ ॥੧੫॥
'હુ-મારુ' કરીને અહીં શું લઈને ચાલ્યો છે. તું તો માયારૂપી વિકારોનો રાખ લઈ ચાલ્યો છે ॥૧૫॥

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માની ભક્તિ કર;

ਅਕਥੁ ਕਥਹੁ ਮਨੁ ਮਨਹਿ ਸਮਾਈ ॥
અકથનીય પ્રભુની કથા કર કેમ કે અસંયમિત મન મનમાં જ સમાઈ જાય.

ਉਠਿ ਚਲਤਾ ਠਾਕਿ ਰਖਹੁ ਘਰਿ ਅਪੁਨੈ ਦੁਖੁ ਕਾਟੇ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ਹੇ ॥੧੬॥
અહીં-તહીં ભટકતા મનને હૃદય-ઘરમાં સ્થિર કરીને રાખ, પ્રભુ જ બધા દુઃખ કાપનાર છે ॥૧૬॥

ਹਰਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਓਟ ਪਰਾਤੀ ॥
જેણે સંપૂર્ણ ગુરુનો સહારો લઈ લીધો છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤੀ ॥
તેની ગુરુની નજીકમાં પરમાત્મામાં લગન લાગી રહે છે અને તેને મુક્તિની વિધિ જાણી લીધી છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹਰਿ ਬਖਸੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ਹੇ ॥੧੭॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! રામ-નામ દ્વારા જેની બુધ્ધિ ઉત્તમ થઈ જાય છે, પરમાત્મા ક્ષમા કરીને તેનો ઉધ્ધાર કરી દે છે ॥૧૭॥૪॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਗੁਰਦੇਵ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હે ગુરુદેવ! અમે તારી શરણમાં આવ્યા છીએ,

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਦਇਆਲੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
તું સર્વશક્તિમાન તેમજ દયાળુ છે.

ਤੇਰੇ ਚੋਜ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ਤੂ ਪੂਰਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਹੇ ॥੧॥
તારી લીલાઓ કોઈ જાણતું નથી, તું સંપૂર્ણ પુરુષ વિધાતા છે ॥૧॥

ਤੂ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
તું યુગ-યુગાંતરોથી બધાનું પોષણ કરી રહ્યો છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰੂਪੁ ਅਨੂਪੁ ਦਇਆਲਾ ॥
હે અનુપમ રૂપવાળા દયાળુ પ્રભુ! તું બધામાં સમાયેલ છે,

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹਿ ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਕੀਆ ਕਮਾਤਾ ਹੇ ॥੨॥
જેમ તને સ્વીકાર છે, તેમ જ જીવોને ચલાવે છે, બધું જ તારું કરેલું જ થઈ રહ્યું છે ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਭਲੀ ਜਗਜੀਵਨ ॥
હે સંસારના જીવનદાતા! બધાના અંતર્મનમાં તારો જ પ્રકાશ હાજર છે,

ਸਭਿ ਘਟ ਭੋਗੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵਨ ॥
તું પોતે જ બધા શરીરોને ભોગવે છે અને આનંદ કરે છે.

ਆਪੇ ਲੇਵੈ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ਜਗਤ ਪਿਤ ਦਾਤਾ ਹੇ ॥੩॥
જગત-પિતા પ્રભુ ત્રણેય લોકનો દાતા છે, તે પોતે જ નિયમિત આપતો અને પોતે જ પાછુ લઈ લે છે ॥૩॥

ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
તેણે જગતને ઉત્પન્ન કરીને એક રમત રચેલી છે અને

ਪਵਣੈ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਜੀਉ ਪਾਇਆ ॥
પવન, પાણી, આગ વગેરે પંચ તત્વોથી શરીરનું નિર્માણ કરીને આમાં પ્રાણ નાખી દીધા.

ਦੇਹੀ ਨਗਰੀ ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਸੋ ਦਸਵਾ ਗੁਪਤੁ ਰਹਾਤਾ ਹੇ ॥੪॥
શરીરરૂપી નગરને બે આંખ, બે કાન, મુખ, નાક વગેરે નવ દરવાજા લગાવી દીધા પરંતુ દસમા દરવાજે તેને ગુપ્ત રાખ્યું ॥૪॥

ਚਾਰਿ ਨਦੀ ਅਗਨੀ ਅਸਰਾਲਾ ॥
શરીરમાં હિંસા, મોહ, લોભ તેમજ ક્રોધરૂપી ભયાનક આગની ચાર નદીઓ વહે છે અને

ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸਬਦਿ ਨਿਰਾਲਾ ॥
માયાથી નિર્લિપ્ત કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ શબ્દો દ્વારા આ તફાવતને સમજે છે.

ਸਾਕਤ ਦੁਰਮਤਿ ਡੂਬਹਿ ਦਾਝਹਿ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਹਰਿ ਲਿਵ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੫॥
પદાર્થવાદી જીવ દુર્બુદ્ધિને કારણે આ નદીઓમાં ડૂબતો તેમજ સળગતો રહે છે, પરંતુ પરમાત્માની લગનમાં લીન રહેનારની ગુરુ પોતે રક્ષા કરે છે ॥૫॥

ਅਪੁ ਤੇਜੁ ਵਾਇ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਆਕਾਸਾ ॥ ਤਿਨ ਮਹਿ ਪੰਚ ਤਤੁ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥
જગત-રચના જળ, આગ, પવન, પૃથ્વી તેમજ આકાશ આ પંચ તત્વોથી થઈ છે અને આ પંચ તત્વોથી બનેલ શરીરરૂપી ઘરમાં જ આત્માનો નિવાસ છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਰਹਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਤਜਿ ਮਾਇਆ ਹਉਮੈ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੬॥
જે સદ્દગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુ-રંગમાં લીન રહે છે, તે માયા, અભિમાન, ભ્રમને ત્યાગી દે છે ॥૬॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਸਬਦਿ ਪਤੀਜੈ ॥
આ મન બ્રહ્મ-શબ્દમાં પલળીને જ સંતુષ્ટ થાય છે,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਆ ਟੇਕ ਟਿਕੀਜੈ ॥
નામ વગર શું સહારો લઈ શકે છે.

ਅੰਤਰਿ ਚੋਰੁ ਮੁਹੈ ਘਰੁ ਮੰਦਰੁ ਇਨਿ ਸਾਕਤਿ ਦੂਤੁ ਨ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੭॥
પદાર્થવાદી જીવ માયાને તે દૂતોથી પરિચિત જ નહીં જે અહમરુપી ચોર હૃદય-ઘર તેમજ શરીરરૂપી મંદિરને લૂંટતો જઈ રહ્યો છે ॥૭॥

ਦੁੰਦਰ ਦੂਤ ਭੂਤ ਭੀਹਾਲੇ ॥
કામાદિકના ભયાનક ભૂતરૂપી દૂત શરીરમાં જ છે,

ਖਿੰਚੋਤਾਣਿ ਕਰਹਿ ਬੇਤਾਲੇ ॥
જે પ્રેતની જેમ ખેંચતાણ કરે છે.

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬਿਨੁ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ਆਵਤ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੮॥
શબ્દ- સુરનો અભ્યાસ કર્યા વગર જીવ આવે-જાય છે અને પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવીને જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે ॥૮॥

ਕੂੜੁ ਕਲਰੁ ਤਨੁ ਭਸਮੈ ਢੇਰੀ ॥
આ શરીર નાશવંત છે, જે રેતીની જેમ રાખ બનીને ઢગલો થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੈਸੀ ਪਤਿ ਤੇਰੀ ॥
હે ભાઈ! નામ વગર તારી કેવી પ્રતિષ્ઠા છે?

ਬਾਧੇ ਮੁਕਤਿ ਨਾਹੀ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਜਮਕੰਕਰਿ ਕਾਲਿ ਪਰਾਤਾ ਹੇ ॥੯॥
બંધનોમાં ફસાયેલ ચારેય યુગ મુક્તિ મેળવી શકતો નથી, કાળ તેમજ યમદૂતોએ સારી રીતે ઓળખ્યા હોય છે ॥૯॥

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧੇ ਮਿਲਹਿ ਸਜਾਈ ॥
યમના દરવાજા પર બંધાયેલને સખ્ત સજા મળે છે અને

ਤਿਸੁ ਅਪਰਾਧੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਕਾਈ ॥
તે ગુનેગારની કોઇ ગતિ થતી નથી.

ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੇ ਬਿਲਲਾਵੈ ਜਿਉ ਕੁੰਡੀ ਮੀਨੁ ਪਰਾਤਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તે વિનંતી કરી ખૂબ રોવે-રાડો પાડે છે, જેમ કુંડીમાં ફસાયેલી માછલી તડપે છે ॥૧૦॥

ਸਾਕਤੁ ਫਾਸੀ ਪੜੈ ਇਕੇਲਾ ॥
પદાર્થવાદી જીવ એકલો જ યમની ફાંસીમાં પડે છે.

ਜਮ ਵਸਿ ਕੀਆ ਅੰਧੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥
યમ તેને પોતાના વશમાં કરી લે છે અને તે અંધ ખુબ દુ:ખી થાય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਸੁਝੈ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਪਚਿ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੧॥
રામ નામ વગર મુક્તિ મેળવવાનું કોઈ સાધન સમજાતું નથી અને આજે અથવા કાલે જ નાશ થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝੁ ਨ ਬੇਲੀ ਕੋਈ ॥
સાચા ગુરુ વગર બીજો કોઈ મિત્ર નથી,

ਐਥੈ ਓਥੈ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
લોક-પરલોક બંનેમાં પ્રભુ જ રક્ષા કરે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਇਉ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਮਿਲਾਤਾ ਹੇ ॥੧੨॥
ગુરૂ કૃપા કરીને રામ નામ આપે છે અને પરમાત્માથી આમ મળાવે છે, જેમ જળ જળમાં મળીને એક રૂપ થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਭੂਲੇ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਸਮਝਾਏ ॥
જો શિષ્યથી ભુલ થઈ જાય તો ગુરુ તેને સમજાવી દે છે,

ਉਝੜਿ ਜਾਦੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
જો તે અસત્ય રસ્તા પર જાય છે તો તેને સાચો રસ્તો આપે છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੰਗਿ ਸਖਾਤਾ ਹੇ ॥੧੩॥
તે ગુરુની હંમેશા સેવા કર, જે બધા દુઃખ મટાડનાર, સાચો મિત્ર તેમજ શુભચિંતક છે ॥૧૩॥

ਗੁਰ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਕਿਆ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
સાધારણ પ્રાણી ગુરુની ભક્તિ શું કરી શકે છે?

ਬ੍ਰਹਮੈ ਇੰਦ੍ਰਿ ਮਹੇਸਿ ਨ ਜਾਣੀ ॥
જ્યારે બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકરે તફાવત સમજ્યો.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਲਖੁ ਕਹਹੁ ਕਿਉ ਲਖੀਐ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸਹਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧੪॥
સદ્દગુરુ અદ્રશ્ય છે, કહે તેને કેવી રીતે જાણી શકાય છે, જેના પર કૃપા કરે છે, તેને તેને ઓળખી લીધો છે ॥૧૪॥

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਦਰਸਨੁ ॥
જેના મનમાં પ્રેમ હોય છે, તેને દર્શન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁ ਪਰਸਨੁ ॥
જેનો ગુરુની વાણીથી પ્રેમ હોય છે, તે જ ચરણોનો સ્પર્શ મેળવે છે.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਘਟਿ ਦੀਪਕੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੫॥
પરમાત્માનો નિર્મળ પ્રકાશ બધામાં દિવસ-રાત આલોકિત છે અને ગુરુમુખે આ પ્રકાશરૂપી દીવો હૃદયમાં જાણી લીધો છે ॥૧૫॥

ਭੋਜਨ ਗਿਆਨੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ॥
જ્ઞાનરૂપી ભોજન ખુબ જ મીઠો રસ છે,

ਜਿਨਿ ਚਾਖਿਆ ਤਿਨਿ ਦਰਸਨੁ ਡੀਠਾ ॥
જેણે આને ચાખી લીધો છે, તેને દર્શન કરી લીધા છે.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਮਿਲੇ ਬੈਰਾਗੀ ਮਨੁ ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਸਮਾਤਾ ਹੇ ॥੧੬॥
વૈરાગી પુરુષ પ્રભુ-દર્શન કરીને તેનાથી જ મળી જાય છે અને પોતાની ઇચ્છાઓને ત્યાગીને સત્યમાં જોડાઇ જાય છે ॥૧૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਪਰਧਾਨਾ ॥
સદ્દગુરૂની પૂજા કરનાર જ સર્વશ્રેષ્ઠ છે અને

ਤਿਨ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥
તેને ઘટ-ઘટમાં બ્રહ્મને ઓળખી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਦੀਜੈ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੭॥੫॥੧੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને સદ્દગુરુ-પ્રભુને જાણી લીધો છે, મને હરિ યશ તેમજ તે ભક્તજનોની સંગતિ આપ ॥૧૭॥૫॥૧૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારું મહેલ ૧॥

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ॥
પરમ-સત્ય પરમેશ્વર જ સર્જનહાર છે,

ਜਿਨਿ ਧਰ ਚਕ੍ਰ ਧਰੇ ਵੀਚਾਰੇ ॥
જેણે વિચાર કરી ચક્રાકાર પૃથ્વીને ધારણ કરેલ છે

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਸਾਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
તે પોતે જ રચના કરીને સંભાળ કરે છે, પરંતુ સાચો પ્રભુ તો પણ અચિંત છે ॥૧॥

ਵੇਕੀ ਵੇਕੀ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ॥
તેને અલગ-અલગ પ્રકારના જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਦੁਇ ਪੰਦੀ ਦੁਇ ਰਾਹ ਚਲਾਏ ॥
ગુરુમુખ અને મનમુખ એમ બે પ્રકારના જીવોનું સર્જન કરીને તેમણે સારા અને અનિષ્ટના બે માર્ગો દોર્યા છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
પૂર્ણ ગુરુ વગર કોઈની મુક્તિ થતી નથી, પ્રભુનું નામ જપવાથી જ લાભ થાય છે ॥૨॥

ਪੜਹਿ ਮਨਮੁਖ ਪਰੁ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ॥
મનમુખ પાઠ તો કરે છે પરંતુ વિધિને જાણતો નથી.

ਨਾਮੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥
તે નામના રહસ્યને સમજતો નથી પરંતુ ભ્રમમાં જ ભટકે છે.

ਲੈ ਕੈ ਵਢੀ ਦੇਨਿ ਉਗਾਹੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾ ਗਲਿ ਫਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
જે લોકો લાંચ લઈને અસત્ય જુબાની દે છે, તેના ગળામાં દુર્મતિની ફાંસી પડી જાય છે અર્થાત તેની બુદ્ધિ અસત્ય થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣਾ ॥
કોઈ મનુષ્ય સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્ર તેમજ પુરાણ વાંચતા રહે છે,

ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਤਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
તે વાદ-વિવાદ કરે છે પરંતુ સત્યશીલ તત્વને સમજતો નથી.

ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਸਚ ਸੂਚੇ ਸਚੁ ਰਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
પૂર્ણ ગુરુ વગર પરમ તત્વની પ્રાપ્તિ થતી નથી, સત્યશીલ સત્યના રસ્તા પર જ ચાલે છે ॥૪॥

ਸਭ ਸਾਲਾਹੇ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖੈ ॥
બધા લોકો સ્તુતિ કરે છે અને સાંભળી-સાંભળીને ગુણ સંભળાવતા રહે છે.

ਆਪੇ ਦਾਨਾ ਸਚੁ ਪਰਾਖੈ ॥
તે ચતુર તેમજ સાચો પ્રભુ પોતે જ તેની પરખ કરે છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਲਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
જેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે ગુરુની નજીકમાં શબ્દની સ્તુતિ કરતો રહે છે ॥૫॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖੈ ਕੇਤੀ ਬਾਣੀ ॥
સાંભળી-સાંભળીને કેટલીય દુનિયા બોલતી રહે છે પરંતુ

ਸੁਣਿ ਕਹੀਐ ਕੋ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੀ ॥
સાંભળવા તેમજ બોલવાથી કોઈ પણ પ્રભુનું રહસ્ય જાણી શક્યો નથી.

ਜਾ ਕਉ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ਆਪੇ ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੁਧਿ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
અલખ પ્રભુ જેને પોતાનું પ્રગટ કરી દે છે, તેને જ અકથનીય કથા કરવાની બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਜਨਮੇ ਕਉ ਵਾਜਹਿ ਵਾਧਾਏ ॥
કોઈ જીવને જન્મ લેવા પર ઘરમાં ખુશીનું વાતાવરણ બની જાય છે,

ਸੋਹਿਲੜੇ ਅਗਿਆਨੀ ਗਾਏ ॥
કુટુંબને શુભકામનાઓ મળે છે અને જ્ઞાનહીન સંબંધી મળીને મંગળગાન કરે છે.

ਜੋ ਜਨਮੈ ਤਿਸੁ ਸਰਪਰ ਮਰਣਾ ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਹੇ ॥੭॥
જેને જન્મ લીધો છે, તેનું મૃત્યુ સ્થિર છે જેમ કર્મ છે, તેમ જ મૃત્યુનો દિવસ નક્કી છે ॥૭॥

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਏ ॥
જીવનો કુટુંબથી સંયોગ તેમજ વિયોગ મારા પ્રભુએ જ બનાવેલ છે અને

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਦੁਖਾ ਸੁਖ ਦੀਏ ॥
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને સુખ-દુઃખ પણ આપેલ છે,

ਦੁਖ ਸੁਖ ਹੀ ਤੇ ਭਏ ਨਿਰਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੀਲੁ ਸਨਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
જે ગુરુમુખોએ સહજનશીલતાનું કવચ ધારણ કરી લીધું છે, દુઃખ-સુખથી નિર્લિપ્ત રહે છે ॥૮॥

ਨੀਕੇ ਸਾਚੇ ਕੇ ਵਾਪਾਰੀ ॥
સત્યના વ્યાપારી જ સારા છે,

ਸਚੁ ਸਉਦਾ ਲੈ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰੀ ॥
તે ગુરુથી વિચાર કરીને સાચો સૌદો ખરીદે છે.

ਸਚਾ ਵਖਰੁ ਜਿਸੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਓਮਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥
જેની પાસે સાચો સૌદો તેમજ નામ-ધન હોય છે, તેના મનમાં સાચા શબ્દો દ્વારા સ્તુતિગાન
કરવાથી ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૯॥

ਕਾਚੀ ਸਉਦੀ ਤੋਟਾ ਆਵੈ ॥
અસત્યનો સૌદો કરવામાં નુકસાન જ થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
પ્રભુને તે જ મનુષ્ય ગમે છે, જે ગુરુમુખ સાચો વ્યાપાર કરે છે. તેની પુંજી સુરક્ષિત રહે છે,

ਪੂੰਜੀ ਸਾਬਤੁ ਰਾਸਿ ਸਲਾਮਤਿ ਚੂਕਾ ਜਮ ਕਾ ਫਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તેની રાશિ પણ ઠીક-ઠાક રહે છે અને તેની યમની સજા કપાઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਸਭੁ ਕੋ ਬੋਲੈ ਆਪਣ ਭਾਣੈ ॥
દરેક કોઈ પોતાની ઈચ્છાથી જ બોલે છે

ਮਨਮੁਖੁ ਦੂਜੈ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣੈ ॥
અને સ્વેચ્છાચારીને કારણે બોલવાનું જ જાણતો નથી.

ਅੰਧੁਲੇ ਕੀ ਮਤਿ ਅੰਧਲੀ ਬੋਲੀ ਆਇ ਗਇਆ ਦੁਖੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
અંધની બુદ્ધિ તેમજ બોલી અંધ છે આથી તે જન્મ-મરણનું દુઃખ ભોગવે છે ॥૧૧॥

ਦੁਖ ਮਹਿ ਜਨਮੈ ਦੁਖ ਮਹਿ ਮਰਣਾ ॥
તે દુઃખમાં જન્મ લે અને દુઃખમાં જ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦੂਖੁ ਨ ਮਿਟੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾ ॥
ગુરુની શરણ વગર તેનું દુઃખ મટતું નથી.

ਦੂਖੀ ਉਪਜੈ ਦੂਖੀ ਬਿਨਸੈ ਕਿਆ ਲੈ ਆਇਆ ਕਿਆ ਲੈ ਜਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
તે દુઃખમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે અને દુઃખમાં જ નાશ થઈ જાય છે, તે શું લઈને આવ્યો અને શું લઈને જાય છે ॥૧૨॥

ਸਚੀ ਕਰਣੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਰਕਾਰਾ ॥
જે કાર્ય ગુરુએ જીવને સોંપ્યું છે, તે જ કાર્ય સત્યશીલ છે,

ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਨਹੀ ਜਮ ਧਾਰਾ ॥
આનાથી જન્મ-મરણ થતું નથી અને ના તો યમના કાનૂનનો કોઈ નિયમ લાગુ થાય છે.

ਡਾਲ ਛੋਡਿ ਤਤੁ ਮੂਲੁ ਪਰਾਤਾ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਓਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
તે જગતરૂપી વૃક્ષની ડાળીઓ અર્થાત દેવી-દેવતાઓને છોડીને મૂળ પરમાત્માના ચરણોમાં આવી ગયો છે અને તેના મનમાં મિલન માટે સાચી ઉમંગ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે ॥૧૩॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ਨਹੀ ਜਮੁ ਮਾਰੈ ॥
પ્રભુના ઉપાસકને યમ મારતો નથી અને

ਨਾ ਦੁਖੁ ਦੇਖਹਿ ਪੰਥਿ ਕਰਾਰੈ ॥
ન તો તે ભયાનક રસ્તાના દુઃખને જોવે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તે પોતાના હૃદયમાં રામ-નામની પૂજા કરતો રહે છે અને તેને બીજી કોઈ તકલીફ પડતી નથી ॥૧૪॥

ਓੜੁ ਨ ਕਥਨੈ ਸਿਫਤਿ ਸਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તારી સ્તુતિ કરવાનો કોઈ અંત નથી,

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਰਹਹਿ ਰਜਾਈ ॥
જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ તારી ઈચ્છામાં રહે છે,

ਦਰਗਹ ਪੈਧੇ ਜਾਨਿ ਸੁਹੇਲੇ ਹੁਕਮਿ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
સાચા પ્રભુના હુકમથી સરળ જ દરબારમાં સુખને અનુભવે છે ॥૧૫॥

ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਗੁਣ ਕਥਹਿ ਘਨੇਰੇ ॥
બધા ગુણ કથન કરે છે, પરંતુ પ્રભુના ગુણો વિશે શું કહેવાય,

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ ॥
જ્યારે મોટા-મોટા દેવી-દેવતા પણ અંત મેળવી શક્યા નહી

ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਪਤਿ ਰਾਖਹੁ ਤੂ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੬॥੧੨॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે સત્યથી મળાવીને અમારી લાજ રાખો, ફક્ત તું જ બાદશાહોનો પણ બાદશાહ છે ॥૧૬॥૬॥૧૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ॥
મારુ મહેલ ૧ દક્ષિણ ॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਨਗਰ ਗੜ ਅੰਦਰਿ ॥
નગર-કિલ્લામાંથી મનુષ્ય-શરીર પણ એક નગર જ છે અને

ਸਾਚਾ ਵਾਸਾ ਪੁਰਿ ਗਗਨੰਦਰਿ ॥
ગગનંતર પુરી અર્થાત દસમા દરવાજામાં સત્યસ્વરૂપ પ્રભુનો નિવાસ છે.

ਅਸਥਿਰੁ ਥਾਨੁ ਸਦਾ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਦਾ ॥੧॥
આ દસમા દરવાજારૂપી સ્થિર સ્નાન હંમેશા નિર્મળ રહે છે અને તે પોતે પોતાને ઉત્પન્ન કરે છે ॥૧॥

ਅੰਦਰਿ ਕੋਟ ਛਜੇ ਹਟਨਾਲੇ ॥
આ કિલ્લામાં ઝરૂખાઓ અને બજાર છે.

ਆਪੇ ਲੇਵੈ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥
તે પોતે જ વસ્તુ લેતો અને તેની સંભાળ કરે છે.

ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਜੜੇ ਜੜਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਲਾਇਦਾ ॥੨॥
આ કિલ્લાને મજબૂત દરવાજા જડેલ છે, જેને તે પોતે જ જડીત કરવાની જાણે છે અને આ દરવાજાને શબ્દગુરુ દ્વારા જ ખોલાય છે ॥૨॥

ਭੀਤਰਿ ਕੋਟ ਗੁਫਾ ਘਰ ਜਾਈ ॥
શરીરરૂપી કિલ્લામાં દસમા દરવાજારૂપી ગુફા છે, જ્યાં પરમ-સત્યનું ઘર છે.

ਨਉ ਘਰ ਥਾਪੇ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥
તેને હુકમથી જ શરીરરૂપી નગરમાં આંખ, નાક, કાન વગેરે નવ ઘર બનાવેલ છે.

ਦਸਵੈ ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖੁ ਅਪਾਰੀ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਦਾ ॥੩॥
દસમા દરવાજામાં અપરંપાર, લક્ષ્યહીન પ્રભુ પોતે રહે છે અને અદ્રશ્ય પોતે જ પોતાને પ્રગટ કરે છે ॥૩॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਇਕ ਵਾਸਾ ॥
પવન, પાણી, આગ વગેરે પંચ તત્વોથી બનેલા શરીરરૂપી નગરમાં પ્રભુએ જ વાસ કરેલ છે અને

ਆਪੇ ਕੀਤੋ ਖੇਲੁ ਤਮਾਸਾ ॥
આખી રમત-તમાશો તેણે પોતે જ બનાવી છે.

ਬਲਦੀ ਜਲਿ ਨਿਵਰੈ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਆਪੇ ਜਲ ਨਿਧਿ ਪਾਇਦਾ ॥੪॥
જે સળગતી આગ પાણીથી ઠરી જાય છે, તે પોતે જ આગ બોલાચાલી સમુદ્રમાં નાખી દે છે ॥૪॥

ਧਰਤਿ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਧਰਮ ਸਾਲਾ ॥
ધરતીને ઉત્પન્ન કરીને તેને જીવોને ધર્મ કરવા માટે ધર્મશાળા બનાવી દીધી છે.

ਉਤਪਤਿ ਪਰਲਉ ਆਪਿ ਨਿਰਾਲਾ ॥
જગતની ઉત્પત્તિ તેમજ પ્રલય થતો રહે છે પરંતુ તે પોતે નિરાળો જ રહે છે.

ਪਵਣੈ ਖੇਲੁ ਕੀਆ ਸਭ ਥਾਈ ਕਲਾ ਖਿੰਚਿ ਢਾਹਾਇਦਾ ॥੫॥
તેને દરેક જગ્યાએ પવન પ્રાણોની રમત રચી છે અને પોતે જ પોતાની શક્તિને ખેંચીને પ્રાણોની રમત નાશ કરી દે છે ॥૫॥

ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਮਾਲਣਿ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! સમગ્ર સૃષ્ટિની વનસ્પતિ જે તમારી સમક્ષ ફૂલો રજૂ કરે છે તે તમારી માળી છે.

ਚਉਰੁ ਢੁਲੈ ਪਵਣੈ ਲੈ ਫੇਰੀ ॥
પવનનું ચક્કર તારા પર ચંવર ઝૂલી રહ્યું છે.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਦੀਪਕ ਰਾਖੇ ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਸਮਾਇਦਾ ॥੬॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્રરૂપી બે દીવા આલોકિત કરેલ છે અને ચંદ્રના ઘરમાં સૂર્ય સમાઈ જાય છે અર્થાત સૂર્યથી જ ચંદ્રને પ્રકાશ મળે છે ॥૬॥

ਪੰਖੀ ਪੰਚ ਉਡਰਿ ਨਹੀ ਧਾਵਹਿ ॥
ગુરુમુખરૂપી વૃક્ષથી જ્ઞાનેન્દ્રિયરૂપી પક્ષી ઉડીને જતા નથી.

ਸਫਲਿਓ ਬਿਰਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ॥
શરીરરૂપી વૃક્ષ સુંદર નામરૂપી ફળથી પુષ્કળ છે અને તે પક્ષી આ અમૃતમયી ફળ મેળવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਰਵੈ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚੋਗ ਚੁਗਾਇਦਾ ॥੭॥
ગુરુમુખ સરળ જ ગુણગાન કરે છે અને જ્ઞાનેન્દ્રિયોરૂપી પક્ષીઓને હરિ-નામરૂપી દાણા ચણે છે ॥૭॥

ਝਿਲਮਿਲਿ ਝਿਲਕੈ ਚੰਦੁ ਨ ਤਾਰਾ ॥
મનમાં સત્યનો પ્રકાશ ચમકી રહ્યો છે.

ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਨ ਬਿਜੁਲਿ ਗੈਣਾਰਾ ॥
ન ચંદ્ર છે, ન કોઈ તારો છે, ન સૂર્ય કિરણ છે અને ન આકાશવાણી વીજળી છે.

ਅਕਥੀ ਕਥਉ ਚਿਹਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਮਨਿ ਭਾਇਦਾ ॥੮॥
હું અકથનીય સ્થિતિનું કથન કરી રહ્યો છે, જેનું કોઈ ચક્ર-ચિન્હ નથી અને મન ભવન પ્રભુ બધામાં સમાઈ રહ્યો છે ॥૮॥

ਪਸਰੀ ਕਿਰਣਿ ਜੋਤਿ ਉਜਿਆਲਾ ॥
કિરણોનો ફેલાવ થવાથી બધે પ્રકાશિત થઈ ગયું.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਆਪਿ ਦਇਆਲਾ ॥
દયાળુ પરમેશ્વર પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને જોતો રહે છે.

ਅਨਹਦ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੁ ਸਦਾ ਧੁਨਿ ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ ਵਾਇਦਾ ॥੯॥
મધુર ધ્વનિવાળા અનહદ શબ્દ હંમેશા નિર્ભય પ્રભુના દરવાજારૂપી ઘરમાં વાગતો રહે છે ॥૯॥

ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਜੈ ॥
જ્યારે અનહદ શબ્દ વાગે છે તો મનમાંથી ભ્રમ-ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਸਗਲ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਛਾਜੈ ॥
પ્રભુ બધા જીવોમાં વ્યાપ્ત થઈ રહ્યો છે અને બધા પર પોતાનો છાયો કરી રહ્યો છે.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਦਰਿ ਸੋਹੈ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੧੦॥
હે પ્રભુ! આખી દુનિયા તારી જ બનાવેલી છે, તું ગુરુના માધ્યમથી જ જણાય છે અને તારા દરવાજા પર ગુણગાન કરનાર જ શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૧૦॥

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸੋਈ ॥
જગતનો આદિ, નિરંજન, નિર્મળ તે જ છે,

ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય હું કોઈ બીજાને મોટો માનતો નથી.

ਏਕੰਕਾਰੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਗਵਾਇਦਾ ॥੧੧॥
જયારે ૐકાર મનમાં વસી જાય છે તો તે જ મનને ગમે છે અને અભિમાન તેમજ ઘમંડને દૂર કરી દે છે ॥૧૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ॥
નામ અમૃત પીધું છે, મને સદ્‌ગુરૂએ આપ્યું છે.

ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਦੂਆ ਤੀਆ ॥
હવે કોઈ બીજા-ત્રીજાને હું જાણતો નથી.

ਏਕੋ ਏਕੁ ਸੁ ਅਪਰ ਪਰੰਪਰੁ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਦਾ ॥੧੨॥
પ્રભુ એક જ છે, બધાથી મોટો તેમજ અપરંપાર છે, તે પોતે જ જીવોને પારખીને પોતાના કોષમાં ભેળવી લે છે ॥૧૨॥

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਚੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
હે સત્યસ્વરૂપ! તું ગહન-ગંભીર છે, મને જ્ઞાન-ધ્યાન આપ,

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਤੇਰਾ ਚੀਰਾ ॥
તારું રહસ્ય કોઈ જાણતું નથી.

ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਤੁਧੁ ਜਾਚੈ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਪਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જેટલી પણ આ દુનિયા છે, બધા તારાથી જ માંગે છે પરંતુ જેના પર કૃપા કરે છે તે જ મેળવે છે ॥૧૩॥

ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਸਚੁ ਹਾਥਿ ਤੁਮਾਰੈ ॥
ધર્મ-કર્મ બધું તારા હાથમાં છે,

ਵੇਪਰਵਾਹ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰੈ ॥
તું અચિંત છે અને તારો ભંડાર ક્યારેય ઓછો થતો નથી.

ਤੂ ਦਇਆਲੁ ਕਿਰਪਾਲੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੪॥
હે પ્રભુ! તું ખુબ દયાળુ તેમજ હંમેશા કૃપા કરનાર છે અને પોતે જ મળાવે છે ॥૧૪॥

ਆਪੇ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ਆਪੇ ॥
તે પોતે જ જોવે-દેખાડે છે

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਆਪੇ ॥
અને પોતે જ બનાવે-બગાડે છે

ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਇਦਾ ॥੧੫॥
સંયોગ-વિયોગ તેમજ મારવા-જીવંત રાખનાર પ્રભુ જ છે ॥૧૫॥

ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਤੁਧੁ ਅੰਦਰਿ ॥
આ જેટલી પણ દુનિયા છે, તારા વિરાટરૂપ શરીરમાં વસે છે!

ਦੇਖਹਿ ਆਪਿ ਬੈਸਿ ਬਿਜ ਮੰਦਰਿ ॥
તું પોતે પોતાના મંદિરમાં બેસીને રચનાને જોતો રહે છે.

ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੧॥੧੩॥
નાનક વિનયપૂર્વક સત્ય જ કહે છે કે પ્રભુના દર્શનથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૬॥૧॥૧૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਾ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ॥ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥
હે હંમેશા-સ્થિર પ્રભુ! જો હું તને સારો લાગુ, તો જ તારા દર્શન કરી શકું છું, અને તારા પ્રેમમાં તારી ભક્તિ તારા ગુણ ગાઇ શકું છું.

ਤੁਧੁ ਭਾਣੇ ਤੂ ਭਾਵਹਿ ਕਰਤੇ ਆਪੇ ਰਸਨ ਰਸਾਇਦਾ ॥੧॥
હે રચયિતા! તારી ઈચ્છાથી જ તું અમને ગમે છે અને તું જ અમારી જીભમાં મીઠાસ નાખે છે ॥૧॥

ਸੋਹਨਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦਰਬਾਰੇ ॥
ભક્તગણ પ્રભુના દરબારમાં જ સુંદર લાગે છે.

ਮੁਕਤੁ ਭਏ ਹਰਿ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ॥
હે પ્રભુ! તારા દાસ બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયા છે.

ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥੨॥
તે પોતાનો અહં મટાડીને તારા રંગમાં લીન રહે છે અને દિવસ-રાત તારા નામનું ધ્યાન કરે છે ॥૨॥

ਈਸਰੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰ ਤਪੇ ਮੁਨਿ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ॥
શિવશંકર, બ્રહ્મા, દેવી-દેવતા, દેવરાજ ઇન્દ્ર, તપસ્વી તેમજ મુનિ બધા તારી પૂજામાં લીન રહે છે.

ਜਤੀ ਸਤੀ ਕੇਤੇ ਬਨਵਾਸੀ ਅੰਤੁ ਨ ਕੋਈ ਪਾਇਦਾ ॥੩॥
બ્રહ્મચારી-સન્યાસી જંગલોમાં રહે છે, પરંતુ કોઈ પણ તારું રહસ્ય મેળવી શક્યા નથી ॥૩॥

ਵਿਣੁ ਜਾਣਾਏ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ॥
વગર જાણકારી કોઈ પણ તને જાણી શકતું નથી.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪਣ ਭਾਣੈ ॥
જે કાંઈ પણ તું કરે છે, પોતાની મરજીથી જ કરે છે.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਅ ਉਪਾਏ ਭਾਣੈ ਸਾਹ ਲਵਾਇਦਾ ॥੪॥
તે ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે પરંતુ પોતાની મરજીથી તેને શ્વાસ લેવા દે છે ॥૪॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਨਿਹਚਉ ਹੋਵੈ ॥
જે તેને સ્વીકાર છે, તે નિશ્ચય થાય છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ਰੋਵੈ ॥
સ્વેચ્છાચારી પોતાને મોટો માને છે રોતો રહે છે.

ਨਾਵਹੁ ਭੁਲਾ ਠਉਰ ਨ ਪਾਏ ਆਇ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੫॥
તે નામને ભુલાવીને ક્યાંય પણ ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરતો નથી અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૫॥

ਨਿਰਮਲ ਕਾਇਆ ਊਜਲ ਹੰਸਾ ॥ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਸਾ ॥
આ શરીર નિર્મળ છે, આત્મા પણ તેજસ્વી છે અને આમાં જ નિરંજન નામનો અંશ છે.

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਰਿ ਪੀਵੈ ਬਾਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਪਾਇਦਾ ॥੬॥
જે બધાં દુઃખોને અમૃત સમાન સમજીને પી જાય છે, તે ક્યારેય દુઃખી થતો નથી ॥૬॥

ਬਹੁ ਸਾਦਹੁ ਦੂਖੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ॥
વધુ સ્વાદથી દુઃખ જ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਭੋਗਹੁ ਰੋਗ ਸੁ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ॥
ભોગ-વિલાસ કરવાથી અનેક રોગ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે, આ રીતે અંતમાં પ્રાણી નષ્ટ થાય છે.

ਹਰਖਹੁ ਸੋਗੁ ਨ ਮਿਟਈ ਕਬਹੂ ਵਿਣੁ ਭਾਣੇ ਭਰਮਾਇਦਾ ॥੭॥
ખુશીથી ઉત્પન્ન થયેલી ચિંતા ક્યારેય મટતી નથી અને પ્રભુ ઈચ્છાને ન માનવાથી જીવ ભટકતો રહે છે ॥૭॥

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਭਵੈ ਸਬਾਈ ॥
જ્ઞાનવિહીન આખી દુનિયા ભટકતી રહે છે.

ਸਾਚਾ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે પરંતુ આ વાતની સમજ તેનામાં ધ્યાન લગાવવાથી જ થાય છે.

ਨਿਰਭਉ ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੮॥
જેને નિર્ભય થઈને શબ્દ-ગુરુને સત્ય સ્વીકાર કરી લીધું છે, તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે ॥૮॥

ਅਟਲੁ ਅਡੋਲੁ ਅਤੋਲੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
પ્રભુ સ્થિર તેમજ અતુલનીય છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਢਾਹੇ ਫੇਰਿ ਉਸਾਰੇ ॥
તે ક્ષણમાં જ નાશ કરી દે છે અને પછી બનાવી પણ દે છે.

ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਸਬਦਿ ਭੇਦਿ ਪਤੀਆਇਦਾ ॥੯॥
તેની કોઈ રૂપ-રેખા તેમજ વિસ્તાર નથી, તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી અને શબ્દો દ્વારા તફાવત મેળવીને જ જીવ સંતુષ્ટ થાય છે ॥૯॥

ਹਮ ਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਸ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ! અમે તારા દાસના દાસ છીએ,

ਸਾਧਿਕ ਸਾਚ ਭਲੇ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તે જ સાધક, સત્યવાદી તેમજ સારો છે, જે તારું ચિંતન કરે છે.

ਮੰਨੇ ਨਾਉ ਸੋਈ ਜਿਣਿ ਜਾਸੀ ਆਪੇ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦਾ ॥੧੦॥
જે નિષ્ઠાપુર્વક નામનું મનન કરે છે, તે જીવનરમત જીતી લે છે અને સત્યમાં જ દ્રઢ રહે છે ॥૧૦॥

ਪਲੈ ਸਾਚੁ ਸਚੇ ਸਚਿਆਰਾ ॥
જેની પાસે સત્ય છે, વાસ્તવમાં તે જ સત્યશીલ છે.

ਸਾਚੇ ਭਾਵੈ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਾ ॥
જેને શબ્દથી પ્રેમ હોય છે, તે જ સાચા પ્રભુને ગમે છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸਾਚੁ ਕਲਾ ਧਰਿ ਥਾਪੀ ਸਾਚੇ ਹੀ ਪਤੀਆਇਦਾ ॥੧੧॥
ત્રણેય લોકમાં પ્રભુએ સત્યને શક્તિરૂપમાં સ્થિર કરેલ છે અને તે સત્યશીલ પર જ ખુશ થાય છે ॥૧૧॥

ਵਡਾ ਵਡਾ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક કોઈ પ્રભુને મોટો તેમજ મહાન કહે છે પરંતુ

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੋਝੀ ਕਿਨੈ ਨ ਹੋਈ ॥
ગુરુ વિના કોઈ સમજી શકતું નથી.

ਸਾਚਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਸਾਚੇ ਭਾਏ ਨਾ ਵੀਛੁੜਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੨॥
જે સત્યમાં મળી જાય છે, તે જ સાચા પ્રભુને ગમે છે અને પછી તેનાથી અલગ થઈને દુઃખી થતો નથી ॥૧૨॥

ਧੁਰਹੁ ਵਿਛੁੰਨੇ ਧਾਹੀ ਰੁੰਨੇ ॥
જે આરંભથી જ અલગ થયો છે, તે ફૂટી-ફૂટીને રોવે છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਮੁਹਲਤਿ ਪੁੰਨੇ ॥
જયારે તેની જીવન-ઉમર પૂર્ણ થઈ જાય છે, તે મરતો-જન્મતો રહે છે.

ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਮੇਲਿ ਨ ਪਛੋਤਾਇਦਾ ॥੧੩॥
પરંતુ જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે, તેને જ મોટાઈ દે છે, અને મળાવીને પસ્તાતો નથી ॥૧૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ॥
પોતે જ કર્તા છે અને પોતે જ દરેક વસ્તુનો આનંદ લેનાર છે

ਆਪੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਆਪੇ ਮੁਕਤਾ ॥
તૃપ્ત તેમજ મુક્ત પ્રભુ જ છે.

ਆਪੇ ਮੁਕਤਿ ਦਾਨੁ ਮੁਕਤੀਸਰੁ ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਦਾ ॥੧੪॥
મુક્તિ દેનાર તે મુકતીશ્વર પોતે જ મમતા-મોહ મટાડી દે છે ॥૧૪॥

ਦਾਨਾ ਕੈ ਸਿਰਿ ਦਾਨੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
તેનું આપેલું દાન જ સર્વશ્રેષ્ઠ દાન છે,

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਅਪਾਰਾ ॥
તે અપરંપાર કરવા કરાવવામાં સમર્થ છે.

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕੀਤਾ ਅਪਣਾ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਕਰਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે ઉત્પન્ન કરી-કરીને પોતાની રચનાને જોતો રહે છે અને કર્મો પ્રમાણે જ કર્મ કરાવે છે ॥૧૫॥

ਸੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਾਚੇ ਭਾਵਹਿ ॥
હે સત્યસ્વરૂપ! જે તને ગમે છે, તે જ તારું ગુણગાન કરે છે.

ਤੁਝ ਤੇ ਉਪਜਹਿ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥
બધા જીવ તારાથી ઉત્પન્ન થઈને તારામાં જ સમાઈ જાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਮਿਲਿ ਸਾਚੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੨॥੧੪॥
નાનક વિનયપૂર્વક સત્ય જ કહે છે કે પરમ-સત્યને મળીને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૬॥૨॥૧૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਧੁੰਧੂਕਾਰਾ ॥
સૃષ્ટિ-રચનાથી પૂર્વ અરબો વર્ષ ઝાકળરૂપી ગાઢ અંધકાર જ બની રહ્યા.

ਧਰਣਿ ਨ ਗਗਨਾ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
ત્યારે ન ધરતી હતી, ન આકાશ હતું, પરંતુ પરમાત્માનો હુકમ જ વ્યાપ્ત હતો.

ਨਾ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਨ ਚੰਦੁ ਨ ਸੂਰਜੁ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇਦਾ ॥੧॥
દિવસ-રાત, સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર પણ નહોતા, ત્યારે પ્રભુ શુન્ય સમાધિમાં જ લીન હતા ॥૧॥

ਖਾਣੀ ਨ ਬਾਣੀ ਪਉਣ ਨ ਪਾਣੀ ॥
ત્યારે ઉત્પતિના ચાર સ્ત્રોત - ઈંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી પણ નહોતા, વાણી, પવન તેમજ પાણી પણ નહોતા.

ਓਪਤਿ ਖਪਤਿ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
ત્યારે ન કોઈ પ્રકારની ઉત્પતિ થતી હતી, ન તો મૃત્યુ થતું હતું અને ન તો કોઈ જન્મતું તેમજ મરતું હતું.

ਖੰਡ ਪਤਾਲ ਸਪਤ ਨਹੀ ਸਾਗਰ ਨਦੀ ਨ ਨੀਰੁ ਵਹਾਇਦਾ ॥੨॥
ત્યારે ન બ્રહ્માંડના ખણ્ડ હતા, ન સાત પાતાળ હતા, સાગર તેમજ કોઈ નદીઓ પણ નહોતી જેમાં જળ વહે છે ॥૨॥

ਨਾ ਤਦਿ ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲਾ ॥
ત્યારે સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક અને પાતાળલોકનું પણ અસ્તિત્વ નહોતું.

ਦੋਜਕੁ ਭਿਸਤੁ ਨਹੀ ਖੈ ਕਾਲਾ ॥
ત્યારે કોઈ સ્વર્ગ અને નર્ક પણ નહોતું અને ન તો મારનાર કાળ હતો.

ਨਰਕੁ ਸੁਰਗੁ ਨਹੀ ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਨਾ ਕੋ ਆਇ ਨ ਜਾਇਦਾ ॥੩॥
નર્ક-સ્વર્ગ, જન્મ-મરણનું કોઈ ચક્ર પણ નહોતું અને ન તો કોઈ જન્મ લેતું હતું અને ન તો મૃત્યુને પ્રાપ્ત થતું હતું ॥૩॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ત્યારે બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ - ત્રિદેવ પણ નહોતા,

ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
એક પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ દ્રષ્ટિમાન નહોતું.

ਨਾਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਹੀ ਜਾਤਿ ਨ ਜਨਮਾ ਨਾ ਕੋ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੪॥
ત્યારે ન કોઈ નારી-પુરુષ હતું, ન જાતિ તેમજ જન્મનું અંતર હતું અને ન તો કોઈ દુઃખ-સુખને અનુભવતું હતું ॥૪॥

ਨਾ ਤਦਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਬਨਵਾਸੀ ॥
ત્યારે કોઈ બ્રહ્મચારી, સન્યાસી તેમજ જંગલમાં રહેનાર પણ નહોતું.

ਨਾ ਤਦਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥
ન તો કોઈ સિદ્ધ, સાધક અને સુખમાં રહેનાર ગૃહસ્થી હતું.

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਭੇਖੁ ਨ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋ ਨਾਥੁ ਕਹਾਇਦਾ ॥੫॥
યોગી, જંગમ તેમજ કોઈ સંપ્રદાય પણ નહોતું અને ન તો કોઈ નાથ કહેવાતું હતું ॥૫॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਨਾ ਬ੍ਰਤ ਪੂਜਾ ॥
ત્યારે ન કોઈ જપ, તપ તેમજ ધીરજ કરતું હતું અને ન તો કોઈ વ્રત પૂજા-અર્ચના કરતું હતું.

ਨਾ ਕੋ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ਦੂਜਾ ॥
ન તો કોઈ દ્વૈતભાવને વ્યક્ત કરનારું હતું.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਵਿਗਸੈ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੬॥
ત્યારે સ્વયંભૂ પરમેશ્વર પોતે જ ખુશ રહેતો હતો અને પોતે જ પોતાની સાચી કિંમત આંકનાર હતો ॥૬॥

ਨਾ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮੁ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ॥
ત્યારે શુધ્ધતા, તુલસીની પૂજા તેમજ માળા પણ નહોતી;

ਗੋਪੀ ਕਾਨੁ ਨ ਗਊ ਗੋੁਆਲਾ ॥
ન તો ગોપી, કૃષ્ણ-કનૈયા, ગાય તેમજ ગોવાળિયો હતો.

ਤੰਤੁ ਮੰਤੁ ਪਾਖੰਡੁ ਨ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋ ਵੰਸੁ ਵਜਾਇਦਾ ॥੭॥
તંત્ર-મંત્ર, પાખંડ તેમજ વાંસળી વગાડનાર પણ કોઈ નહોતું ॥૭॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਨਹੀ ਮਾਇਆ ਮਾਖੀ ॥
ત્યારે ધર્મ-કર્મ, માયાની માખીનું પણ અસ્તિત્વ નહોતું અને

ਜਾਤਿ ਜਨਮੁ ਨਹੀ ਦੀਸੈ ਆਖੀ ॥
કોઈ જાતિ-જન્મ પણ નજરે આવતા નહોતા;

ਮਮਤਾ ਜਾਲੁ ਕਾਲੁ ਨਹੀ ਮਾਥੈ ਨਾ ਕੋ ਕਿਸੈ ਧਿਆਇਦਾ ॥੮॥
ત્યારે મમતાનું જાળ તેમજ માથા પર કાળ પણ નહોતું અને ન તો કોઈ કોઈનું ધ્યાન કરતું હતું ॥૮॥

ਨਿੰਦੁ ਬਿੰਦੁ ਨਹੀ ਜੀਉ ਨ ਜਿੰਦੋ ॥
ન તો કોઈ કોઈની નિંદા-અપમાન કરતું હતું, ન કોઈ જીવ તેમજ પ્રાણ હતા.

ਨਾ ਤਦਿ ਗੋਰਖੁ ਨਾ ਮਾਛਿੰਦੋ ॥
ત્યારે ન તો કોઈ ગોરખનાથ તેમજ મછંદરનાથ હતું.

ਨਾ ਤਦਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕੁਲ ਓਪਤਿ ਨਾ ਕੋ ਗਣਤ ਗਣਾਇਦਾ ॥੯॥
ત્યારે જ્ઞાન, ધ્યાન, વંશાવલી તેમજ કર્મોનું લેખ-જોખ પણ નહોતું ॥૯॥

ਵਰਨ ਭੇਖ ਨਹੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਖਤ੍ਰੀ ॥
ત્યારે બ્રાહ્મણ-ક્ષત્રિય વગેરે વર્ણ તેમજ સંપ્રદાય સુધી નહોતું,

ਦੇਉ ਨ ਦੇਹੁਰਾ ਗਊ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ॥
કોઈ દેવતા, મંદિર, ગાય તેમજ ગાયત્રી મંત્રનું પણ અસ્તિત્વ નહોતું,

ਹੋਮ ਜਗ ਨਹੀ ਤੀਰਥਿ ਨਾਵਣੁ ਨਾ ਕੋ ਪੂਜਾ ਲਾਇਦਾ ॥੧੦॥
તે સમયે હોમ, યજ્ઞ તેમજ તીર્થ-સ્નાન પણ નહોતું અને ન તો કોઈ પૂજા-રચનામાં લીન થતું હતું ॥૧૦॥

ਨਾ ਕੋ ਮੁਲਾ ਨਾ ਕੋ ਕਾਜੀ ॥
ત્યારે કોઈ મુલ્લા-મૌલવી, કાજી,

ਨਾ ਕੋ ਸੇਖੁ ਮਸਾਇਕੁ ਹਾਜੀ ॥
શેખ અથવા હાજી પણ નહોતું.

ਰਈਅਤਿ ਰਾਉ ਨ ਹਉਮੈ ਦੁਨੀਆ ਨਾ ਕੋ ਕਹਣੁ ਕਹਾਇਦਾ ॥੧੧॥
રાજા-પ્રજા, દુનિયાનો અહંકાર, કોઈ કહેવા-કહેવડાવનાર પણ નહોતું ॥૧૧॥

ਭਾਉ ਨ ਭਗਤੀ ਨਾ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ॥
આસ્થા, પ્રેમ, ભક્તિ, શિવ-શક્તિ,

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਬਿੰਦੁ ਨਹੀ ਰਕਤੀ ॥
સાજન, મિત્ર, વીર્ય-લોહી કંઈ પણ નહોતું.

ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰਾ ਸਾਚੇ ਏਹੋ ਭਾਇਦਾ ॥੧੨॥
ત્યારે પરમાત્મા પોતે જ શાહુકાર તેમજ વ્યાપારી હતો અને સત્યસ્વરૂપને આ જ સ્વીકાર હતું ॥૧૨॥

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ॥
વેદ, કુરાન, સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર પણ નહોતું;

ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ਉਦੈ ਨਹੀ ਆਸਤ ॥
ત્યારે ન કોઈ પુરાણોનું પાઠ થતું હતું અને ન તો સૂર્યોદય તેમજ અસ્ત થતું હતું.

ਕਹਤਾ ਬਕਤਾ ਆਪਿ ਅਗੋਚਰੁ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਦਾ ॥੧੩॥
અપહોચ, ઇન્દ્રિયાતીત નિરંકાર પોતે જ કહેતા-વક્તા હતા; તે અલખ છે અને પોતે જ દેખાડે છે ॥૧૩॥

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
જ્યારે તેની મરજી થઈ તો તેને જગતને ઉત્પન્ન કરી દીધું;

ਬਾਝੁ ਕਲਾ ਆਡਾਣੁ ਰਹਾਇਆ ॥
તેને વગર શક્તિએ આખી રચનાને આધાર આપ્યો.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਉਪਾਏ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તેને બ્રહ્મા ઉત્પન્ન કરનાર, વિષ્ણુ પોષક, મહેશ સંહારક આ ત્રિદેવોને ઉત્પન્ન કરીને મોહ-માયામાં વૃધ્ધિ કરી દીધી ॥૧૪॥

ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਗੁਰਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
ગુરુએ કોઈ દુર્લભને જ શબ્દ સાંભળ્યા છે,

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਹੁਕਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તે જીવોને ઉત્પન્ન કરી કરીને બધાની સંભાળ કરે છે અને તેનો હુકમ બધા પર ચાલે છે.

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਾਤਾਲ ਅਰੰਭੇ ਗੁਪਤਹੁ ਪਰਗਟੀ ਆਇਦਾ ॥੧੫॥
તેને ખંડ, બ્રહ્માંડ તેમજ પાતાળ બનાવવાની શરૂઆત કરી દીધી અને પોતાના ગુપ્ત નિરાકાર રૂપથી સાકાર રૂપમાં પ્રગટ થઈ ગયો ॥૧૫॥

ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ॥
તેનું રહસ્ય કોઈ પણ જાણતું નથી અને

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ તેની સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਬਿਸਮਾਦੀ ਬਿਸਮ ਭਏ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੧੬॥੩॥੧੫॥
હે નાનક! જે સત્યમાં લીન થઈ ગયો, તે આશ્ચર્યજનક લીલાને સાંભળીને ચકિત થઈ ગયો અને તેને પરમાત્માનું જ ગુણગાન કર્યું ॥૧૬॥૩॥૧૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇ ਨਿਰਾਲਾ ॥
તે પોતે જ જગતને ઉત્પન્ન કરીને નિર્લિપ્ત થઈ ગયો,

ਸਾਚਾ ਥਾਨੁ ਕੀਓ ਦਇਆਲਾ ॥
તે દીનદયાળુએ રહેવા માટે જગતરૂપી સાચું સ્થાન બનાવ્યું.

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਬੰਧਨੁ ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਰਚਾਇਦਾ ॥੧॥
પછી પવન, પાણી, આગ વગેરે પંચ તત્વોનું સંગઠન કરીને શરીરરૂપી કિલ્લો બનાવી દીધો ॥૧॥

ਨਉ ਘਰ ਥਾਪੇ ਥਾਪਣਹਾਰੈ ॥
સર્જનહારે શરીરરૂપી કિલ્લામાં આંખ, કાન, મુખ વગેરે નવ ઘરોનું સર્જન કર્યું અને

ਦਸਵੈ ਵਾਸਾ ਅਲਖ ਅਪਾਰੈ ॥
તે અલખ-અપારે પોતાનું નિવાસ દસમા દરવાજામાં કરી લીધું.

ਸਾਇਰ ਸਪਤ ਭਰੇ ਜਲਿ ਨਿਰਮਲਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਇਦਾ ॥੨॥
ગુરુમુખના સાત સરોવર પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો, મન તેમજ બુદ્ધિ નામ અમૃતના પવિત્ર જળથી ભરી દીધા, જેને કોઈ ગંદકી લાગતી નથી ॥૨॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪਕ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્રરૂપી દિવામાં પરમાત્માનો પ્રકાશ જ સમાયેલ છે.

ਆਪੇ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતે જ બનાવીને પોતાની મોટાઈને જોતો રહે છે.

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਚੇ ਸੋਭਾ ਪਾਇਦਾ ॥੩॥
પ્રકાશ-સ્વરૂપ પરમાત્મા હંમેશા સુખ દેનાર છે અને સત્યશીલ જીવ સત્યમાં લીન થઈને જ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਗੜ ਮਹਿ ਹਾਟ ਪਟਣ ਵਾਪਾਰਾ ॥
શરીરરૂપી કિલ્લામાં નગર તેમજ બજાર છે, જેમાં નામનો વ્યાપાર થાય છે.

ਪੂਰੈ ਤੋਲਿ ਤੋਲੈ ਵਣਜਾਰਾ ॥
પ્રભુરૂપી વ્યાપારી પૂર્ણ વજનથી નામરૂપી વસ્તુને તોલે છે.

ਆਪੇ ਰਤਨੁ ਵਿਸਾਹੇ ਲੇਵੈ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੪॥
તે પોતે જ નામ-રત્નોને ખરીદે છે અને પોતે જ તેની સાચી કિંમત આંકે છે ॥૪॥

ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ਪਾਵਣਹਾਰੈ ॥
મૂલ્યાંકન કરનાર પ્રભુએ પોતે જ નામ-રત્નનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે,

ਵੇਪਰਵਾਹ ਪੂਰੇ ਭੰਡਾਰੈ ॥
તે અચિંત પ્રભુના ભંડાર ભરેલા છે.

ਸਰਬ ਕਲਾ ਲੇ ਆਪੇ ਰਹਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੫॥
તે પોતાની સર્વ શક્તિ સહિત પોતે જ બધામાં સમાયેલ છે પરંતુ આ સત્યની સમજ કોઈ ગુરુમુખને જ હોય છે ॥૫॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ॥
જો તેની કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો પૂર્ણ ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે અને

ਜਮ ਜੰਦਾਰੁ ਨ ਮਾਰੈ ਫੇਟੈ ॥
નિર્દયી યમ પણ પીડિત કરતો નથી.

ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਤਰਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਾਸੀ ਆਪੇ ਬਿਗਸਿ ਧਿਆਇਦਾ ॥੬॥
જેમ કમળનું ફૂલ જળમાં ખીલેલું છે, તેમ જ તે પોતે જ ખીલીને ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૬॥

ਆਪੇ ਵਰਖੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ॥
તે પોતે જ અમૃત ધારાનો વરસાદ કરે છે અને

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ਅਪਾਰਾ ॥
તેનું અપાર નામ જ રત્ન, જવાહર તેમજ લાલ સમાન છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਦਾ ॥੭॥
જો સદ્દગુરુ મળી જાય તો પ્રેમના ફળ સ્વરૂપ જ પૂર્ણ પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૭॥

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਲਹੈ ਅਮੋਲੋ ॥
જે કિમતી પ્રેમ પદાર્થને મેળવી લે છે, તે ક્યારેય ઓછું થતું નથી.

ਕਬ ਹੀ ਨ ਘਾਟਸਿ ਪੂਰਾ ਤੋਲੋ ॥
જયારે પણ તેને તોલ, તે પૂર્ણ હોય છે.

ਸਚੇ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਸਚੋ ਸਉਦਾ ਪਾਇਦਾ ॥੮॥
તે સત્યનો જ વ્યાપારી હોય છે અને સાચો સૌદો જ લાદે છે ॥૮॥

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਪਾਏ ॥
આ સાચો સૌદો કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਏ ॥
જો સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ મળી જાય તો તે મળાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸਮਾਇਦਾ ॥੯॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે પ્રભુના હુકમને ઓળખતો અને માનીને તેના હુકમમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૯॥

ਹੁਕਮੇ ਆਇਆ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
દરેક જીવ પ્રભુના હુકમથી જ ઉત્પન્ન થયો છે અને હુકમથી જ તેમાં જોડાઇ ગયો છે.

ਹੁਕਮੇ ਦੀਸੈ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
આખું દ્રષ્ટિમાન જગત તેના હુકમથી જ ઉત્પન્ન થયું છે.

ਹੁਕਮੇ ਸੁਰਗੁ ਮਛੁ ਪਇਆਲਾ ਹੁਕਮੇ ਕਲਾ ਰਹਾਇਦਾ ॥੧੦॥
તેના હુકમમાં સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક તેમજ પાતાળલોકની રચના થઈ અને હુકમથી જ તેને આમાં શક્તિ સ્થિત કરી ॥૧૦॥

ਹੁਕਮੇ ਧਰਤੀ ਧਉਲ ਸਿਰਿ ਭਾਰੰ ॥
પ્રભુના હુકમમાં જ ધર્મરૂપી બળદે માથા પર ધરતીનો ભાર ઉઠાવેલ છે.

ਹੁਕਮੇ ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਗੈਣਾਰੰ ॥
તેના હુકમથી જ પવન તેમજ પાણી સક્રિય છે.

ਹੁਕਮੇ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਹੁਕਮੇ ਖੇਲ ਖੇਲਾਇਦਾ ॥੧੧॥
તેના હુકમમાં જ શિવ જીવે શક્તિ માયાના ઘરમાં વાસ કરેલ છે અને હુકમમાં જ જીવનરૂપી રમત રમાડે છે ॥૧૧॥

ਹੁਕਮੇ ਆਡਾਣੇ ਆਗਾਸੀ ॥
હુકમમાં આકાશનો ફેલાવ છે,

ਹੁਕਮੇ ਜਲ ਥਲ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਵਾਸੀ ॥
તેના હુકમમાં જ ત્રણેય લોકના વાસી જીવ જળ તેમજ જમીનમાં રહે છે.

ਹੁਕਮੇ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ਸਦਾ ਫੁਨਿ ਹੁਕਮੇ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਇਦਾ ॥੧੨॥
તેના હુકમમાં જ જીવ શ્વાસ-ખોરાક લે છે અને ફરી હુકમમાં જ જોતો તેમજ દેખાડે છે ॥૧૨॥

ਹੁਕਮਿ ਉਪਾਏ ਦਸ ਅਉਤਾਰਾ ॥
પ્રભુના હુકમના અંતર્ગત જ દસ અવતાર માછલી, કાચબા, ડુક્કર, નરસિંહ, વામન, રામ, કૃષ્ણ, પરશુરામ વગેરે ઉત્પન્ન થયા અને

ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਅਗਣਤ ਅਪਾਰਾ ॥
હુકમમાં જ અસંખ્ય દેવ-દાનવ ઉત્પન્ન કર્યા.

ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸੁ ਦਰਗਹ ਪੈਝੈ ਸਾਚਿ ਮਿਲਾਇ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જે તેના હુકમને માને છે તે જ તેના દરબારમાં શોભાનું પાત્ર બને છે અને પરમ-સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਹੁਕਮੇ ਜੁਗ ਛਤੀਹ ਗੁਦਾਰੇ ॥
હુકમમાં જ પ્રભુએ છત્રીસ યુગ શૂન્ય સમાધિમાં વિતાવી દીધા.

ਹੁਕਮੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਵੀਚਾਰੇ ॥
ચિંતનશીલ સિધ્ધ-સાધક તેના હુકમથી જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਨਥੀਂ ਸਭ ਜਾ ਕੀ ਬਖਸੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તે સૃષ્ટિનો માલિક છે અને બધું તેના નિયંત્રણમાં છે. જેના પર કૃપા કરે છે, તેને મુક્ત કરી દે છે ॥૧૪॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਗੜੈ ਮਹਿ ਰਾਜਾ ॥
શરીરરૂપી કિલ્લામાં મન રાજા છે.

ਨੇਬ ਖਵਾਸ ਭਲਾ ਦਰਵਾਜਾ ॥
કર્મેન્દ્રિય તેમજ જ્ઞાનેન્દ્રિય આના દરબારી તેમજ ખાસ સેવક છે અને મુખ આનો દરવાજો છે.

ਮਿਥਿਆ ਲੋਭੁ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਲਬਿ ਪਾਪਿ ਪਛੁਤਾਇਦਾ ॥੧੫॥
પરંતુ અસત્ય લોભને કારણે જીવને સાચા ઘરમાં વાસ મળતો નથી અને લાલચ, પાપના કારણે પસ્તાય છે ॥૧૫॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਨਗਰ ਮਹਿ ਕਾਰੀ ॥
સત્ય તેમજ સંતોષ પણ શરીરરૂપી નગરમાં અધિકારી છે,

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸਰਣਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥
જે દ્રઢતા, સદાચાર તેમજ ધીરજ દ્વારા મનરૂપી રાજાને પ્રભુની શરણમાં જવા માટે પ્રેરિત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਮਿਲੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੪॥੧੬॥
હે નાનક! પ્રભુ સરળ સ્વભાવ જ મળે છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ જીવને સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૬॥૪॥૧૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸੁੰਨ ਕਲਾ ਅਪਰੰਪਰਿ ਧਾਰੀ ॥
પ્રભુએ સર્વપ્રથમ શુન્ય સમાધિ ધારણ કરી હતી,

ਆਪਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ॥
તે અપરંપાર પોતે નિર્લિપ્ત હતો.

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਸੁੰਨਹੁ ਸੁੰਨੁ ਉਪਾਇਦਾ ॥੧॥
તે પોતે જ કુદરતને ઉત્પન્ન કરી કરીને જોવે છે અને શૂન્ય સમાધિમાં શૂન્યથી બધું ઉત્પન્ન કરે છે ॥૧॥

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਸੁੰਨੈ ਤੇ ਸਾਜੇ ॥
શૂન્યથી તેને પવન-પાણીનું નિર્માણ કર્યું,

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਕਾਇਆ ਗੜ ਰਾਜੇ ॥
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને શરીરરૂપી કિલ્લામાં મનરૂપી રાજાને ઉત્પન્ન કર્યો.

ਅਗਨਿ ਪਾਣੀ ਜੀਉ ਜੋਤਿ ਤੁਮਾਰੀ ਸੁੰਨੇ ਕਲਾ ਰਹਾਇਦਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! આગ, પાણી તેમજ જીવમાં તારો જ પ્રકાશ છે અને આખી શક્તિ શૂન્યમાં જ સ્થિર કરેલી છે ॥૨॥

ਸੁੰਨਹੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਉਪਾਏ ॥
શૂન્યથી જ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ ઉત્પન્ન કર્યા,

ਸੁੰਨੇ ਵਰਤੇ ਜੁਗ ਸਬਾਏ ॥
બધા યુગ શૂન્યમાં જ વીતી ગયા.

ਇਸੁ ਪਦ ਵੀਚਾਰੇ ਸੋ ਜਨੁ ਪੂਰਾ ਤਿਸੁ ਮਿਲੀਐ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਦਾ ॥੩॥
આ પદને જે મનુષ્ય વિચારી લે છે, તે જ સંપૂર્ણ જ્ઞાની છે અને તેનાથી મળીને ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸੁੰਨਹੁ ਸਪਤ ਸਰੋਵਰ ਥਾਪੇ ॥
શૂન્યમાં જ પરમાત્માએ સાત સરોવર પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો, મન-બુદ્ધિ બનાવ્યા,

ਜਿਨਿ ਸਾਜੇ ਵੀਚਾਰੇ ਆਪੇ ॥
જેને આને બનાવ્યું છે, તે પોતે જ આનો વિચાર કરે છે.

ਤਿਤੁ ਸਤ ਸਰਿ ਮਨੂਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਵੈ ਫਿਰਿ ਬਾਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਪਾਇਦਾ ॥੪॥
જે ગુરુમુખનું મન આ સાત સરોવરમાં સ્નાન કરે છે, તે ફરી યોની-ચક્રમાં પડતો નથી ॥૪॥

ਸੁੰਨਹੁ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਗੈਣਾਰੇ ॥
શૂન્યથી જ તેને ચંદ્ર, સૂર્ય તેમજ આકાશ બનાવ્યું અને

ਤਿਸ ਕੀ ਜੋਤਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੇ ॥
તેનો પ્રકાશ ત્રણેય લોકમાં ફેલાયેલ છે.

ਸੁੰਨੇ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਨਿਰਾਲਮੁ ਸੁੰਨੇ ਤਾੜੀ ਲਾਇਦਾ ॥੫॥
અલખ, અપાર નિર્લિપ્ત પરમાત્મા પોતે પણ શૂન્યમાં જ સમાયેલ છે અને શૂન્યમાં જ સમાધિ લગાવે છે ॥૫॥

ਸੁੰਨਹੁ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਉਪਾਏ ॥
શૂન્યથી જ ધરતી તેમજ આકાશ ઉત્પન્ન કર્યા અને

ਬਿਨੁ ਥੰਮਾ ਰਾਖੇ ਸਚੁ ਕਲ ਪਾਏ ॥
વગર સ્તંભે પોતાની સત્યની શક્તિથી સ્થિત કરેલ છે.

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਜਿ ਮੇਖੁਲੀ ਮਾਇਆ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਖਪਾਇਦਾ ॥੬॥
તેને ત્રણેય લોકની રચના કરીને તેને માયારૂપી દોરડાથી બાંધી રાખ્યો છે અને તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને નાશ પણ કરી દે છે ॥૬॥

ਸੁੰਨਹੁ ਖਾਣੀ ਸੁੰਨਹੁ ਬਾਣੀ ॥
શૂન્યથી જ જીવોની ઉત્પતિના ચારેય સ્ત્રોત અસ્તિત્વમાં આવ્યા અને શૂન્યથી જ ચારેય વાણીઓ આવી.

ਸੁੰਨਹੁ ਉਪਜੀ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਣੀ ॥
આ બધું શૂન્યથી ઉત્પન્ન થઈને શૂન્યમાં જ જોડાઇ ગયું.

ਉਤਭੁਜੁ ਚਲਤੁ ਕੀਆ ਸਿਰਿ ਕਰਤੈ ਬਿਸਮਾਦੁ ਸਬਦਿ ਦੇਖਾਇਦਾ ॥੭॥
કર્તારે પોતાના શબ્દો દ્વારા વનસ્પતિની રચના કરીને એક ખુબ અદભૂત લીલા કરી દેખાડી છે ॥૭॥

ਸੁੰਨਹੁ ਰਾਤਿ ਦਿਨਸੁ ਦੁਇ ਕੀਏ ॥
દિવસ અને રાત બંને જ તેને શુન્યથી ઉત્પન્ન કર્યા અને

ਓਪਤਿ ਖਪਤਿ ਸੁਖਾ ਦੁਖ ਦੀਏ ॥
આનાથી જીવને જન્મ-મરણ, દુઃખ-સુખ આપ્યા છે.

ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੀ ਤੇ ਅਮਰੁ ਅਤੀਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜ ਘਰੁ ਪਾਇਦਾ ॥੮॥
ગુરુમુખ સુખ-દુઃખથી રહિત થઈને અમર થઈ ગયો અને તેણે પોતાના સાચા ઘરમાં સ્થાન મેળવી લીધું ॥૮॥

ਸਾਮ ਵੇਦੁ ਰਿਗੁ ਜੁਜਰੁ ਅਥਰਬਣੁ ॥
ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ તેમજ અથર્વવેદ -

ਬ੍ਰਹਮੇ ਮੁਖਿ ਮਾਇਆ ਹੈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ॥
બ્રહ્માના મુખથી નીકળેલ ત્રિગુણાત્મક માયારૂપી જ છે.

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋ ਤਿਉ ਬੋਲੇ ਜਿਉ ਬੋਲਾਇਦਾ ॥੯॥
પ્રભુ મહિમાની સાચી કિંમત કોઈ આંકી શકતું નથી, જીવ તેમ જ બોલે છે, જેમ તે બોલાવે છે ॥૯॥

ਸੁੰਨਹੁ ਸਪਤ ਪਾਤਾਲ ਉਪਾਏ ॥
શૂન્યથી જ સાત પાતાળ ઉત્પન્ન કર્યા,

ਸੁੰਨਹੁ ਭਵਣ ਰਖੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
શૂન્યમાં જ વિશ્વને ઉત્પન્ન કર્યું અને બધા પ્રભુમાં જ ધ્યાન લગાવે છે.

ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ਅਪਰੰਪਰਿ ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਕੀਆ ਕਮਾਇਦਾ ॥੧੦॥
હે પરમાત્મા! તે પોતે આ જગત-ફેલાવ કર્યો છે અને બધા જીવ તે જ કરે છે, જે તું કરાવે છે ॥૧૦॥

ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਕਲ ਤੇਰੀ ਛਾਇਆ ॥
રજોગુણ, તમોગુણ તેમજ સતોગુણની શક્તિ તારો જ છાંયો છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તે જીવમાં અભિમાનનું દુઃખ નાખેલું છે જે જન્મ-મરણનું કારણ છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਣਿ ਚਉਥੈ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ॥੧੧॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે, તે ગુરુની નજીકમાં ચોથા ગુણને ગ્રહણ કરીને મુક્તિ મેળવી લે છે ॥૧૧॥

ਸੁੰਨਹੁ ਉਪਜੇ ਦਸ ਅਵਤਾਰਾ ॥
શૂન્યથી દસ અવતાર ઉત્પન્ન થયા,

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਕੀਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને સર્વત્ર ફેલાવો કર્યો.

ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਸਾਜੇ ਸਭਿ ਲਿਖਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾਇਦਾ ॥੧੨॥
તેને દેવ, દાનવ, ગણ તેમજ ગંધર્વની રચના કરી અને બધા જીવ નસીબ પ્રમાણે જ કર્મ કરે છે ॥૧૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਮਝੈ ਰੋਗੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ગુરુની નજીકમાં જે આ સત્યને સમજી લે છે, તેને કોઈ રોગ લાગતો નથી.

ਇਹ ਗੁਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ਜਾਣੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુના રસ્તાને જાણે છે.

ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਮੁਕਤਿ ਪਰਾਇਣ ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਭਇਆ ਪਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੧੩॥
આ રસ્તો યુગ-યુગાંતરોથી મુક્તિ મેળવવાનું સાધન છે, જે બંધનોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયો છે, તેને પ્રભુના દરવાજા પર શોભા મળી છે ॥૧૩॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਸੁੰਨਹੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
શૂન્યથી જ પંચ તત્વોનો પ્રકાશ થયો અને

ਦੇਹ ਸੰਜੋਗੀ ਕਰਮ ਅਭਿਆਸਾ ॥
આ તત્વોના સંયોગથી શરીર બનીને કર્મોનો અભ્યાસ કરે છે.

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਦੁਇ ਮਸਤਕਿ ਲੀਖੇ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਜਾਇਦਾ ॥੧੪॥
ખરાબ સારું બંને પ્રકારના કર્મ માથા પર લખેલ છે અને જીવ પાપ-પુણ્ય વાવે છે ॥૧૪॥

ਊਤਮ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਨਿਰਾਲੇ ॥
સદ્દગુરુ ઉત્તમ પુરુષ તેમજ નિરાળો છે,

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਹਰਿ ਰਸਿ ਮਤਵਾਲੇ ॥
જે શબ્દોમાં લીન રહીને હરિ-રસમાં પાગલ બની રહે છે.

ਰਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਿਧਿ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੫॥
રિદ્ધિઓ, સિદ્ધિઓ, બુદ્ધિ તેમજ જ્ઞાન ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને પૂર્ણ નસીબથી જ ગુરૂથી મેળાપ થાય છે ॥૧૫॥

ਇਸੁ ਮਨ ਮਾਇਆ ਕਉ ਨੇਹੁ ਘਨੇਰਾ ॥
આ મન માયાને ખૂબ પ્રેમ કરે છે.

ਕੋਈ ਬੂਝਹੁ ਗਿਆਨੀ ਕਰਹੁ ਨਿਬੇਰਾ ॥
ભલે જ્ઞાની પુરુષોથી સમજીને આ સત્યનો કોઈ નિર્ણય કરી લે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਹਉਮੈ ਸਹਸਾ ਨਰੁ ਲੋਭੀ ਕੂੜੁ ਕਮਾਇਦਾ ॥੧੬॥
લોભી મનુષ્ય અસત્યમાં જ લુપ્ત રહે છે અને તેને આશા, તૃષ્ણા, અભિમાન તેમજ શંકાનો રોગ લાગી રહે છે ॥૧૬॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરુથી જ્ઞાન મેળવી લે છે,

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਸਚੇ ਘਰ ਬਾਰਾ ॥
તે શુન્ય સમાધિ દ્વારા સાચા પ્રભુમાં નિવાસ મેળવી લે છે.

ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਨਾਦੁ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਸਚੁ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੭॥੫॥੧੭॥
હે નાનક! પછી મનમાં શબ્દની ધ્વનિથી નિર્મળ નાદ સંભળાય દે છે અને તે સાચા રામ નામમાં સમાઈ જાય છે ॥૧૭॥૫॥૧૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
જ્યાં જોવ છું, ત્યાં દીનદયાળુ છે.

ਆਇ ਨ ਜਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾਲਾ ॥
તે કૃપાળુ પ્રભુ ન આવે છે, ન જાય છે.

ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਈ ਰਹਿਓ ਨਿਰਾਲਮੁ ਰਾਇਆ ॥੧॥
જીવોમાં જીવવાનો વિચાર સમાયેલ છે, પરંતુ પરમાત્મા નિર્લિપ્ત રહે છે ॥૧॥

ਜਗੁ ਤਿਸ ਕੀ ਛਾਇਆ ਜਿਸੁ ਬਾਪੁ ਨ ਮਾਇਆ ॥
આ જગત સ્વયંભૂ પ્રભુનો છાંયો છે, જેનો કોઈ બાપ તેમજ મા નથી,

ਨਾ ਤਿਸੁ ਭੈਣ ਨ ਭਰਾਉ ਕਮਾਇਆ ॥
ન તેની કોઈ બહેન છે અને ન તો તેને કોઈ ભાઈ બનાવ્યો.

ਨਾ ਤਿਸੁ ਓਪਤਿ ਖਪਤਿ ਕੁਲ ਜਾਤੀ ਓਹੁ ਅਜਰਾਵਰੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੨॥
ન તેનો જન્મ થાય છે, ન તો તે મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે, તેનું કોઈ કુળ-જાતિ પણ નથી, તેથી તે અજર-અમર પ્રભુ જ મનને ગમ્યો છે ॥૨॥

ਤੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਨਾਹੀ ਸਿਰਿ ਕਾਲਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું કાલાતીત છે, તારા માથા પર કાળનો કોઈ ભય નથી.

ਤੂ ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖ ਅਗੰਮ ਨਿਰਾਲਾ ॥
તું પરમપુરુષ છે, કર્મોના લેખથી રહિત છો, જીવોની પહોંચથી ઉપર તેમજ જગતથી નિરાળા છો.

ਸਤ ਸੰਤੋਖਿ ਸਬਦਿ ਅਤਿ ਸੀਤਲੁ ਸਹਜ ਭਾਇ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥੩॥
જેને શ્રધ્ધા-ભાવનાથી ધ્યાન લગાવ્યું છે, શબ્દ દ્વારા તેના મનમાં સત્ય, સંતોષ તેમજ શાંતિ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਤ੍ਰੈ ਵਰਤਾਇ ਚਉਥੈ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ॥
સંસારમાં ત્રિગુણોનો ફેલાવ કરીને તું તરુણાવસ્થામાં રહે છે,

ਕਾਲ ਬਿਕਾਲ ਕੀਏ ਇਕ ਗ੍ਰਾਸਾ ॥
તે વિકરાળ કાળને ખોરાક બનાવી લીધો.

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਸਰਬ ਜਗਜੀਵਨੁ ਗੁਰਿ ਅਨਹਦ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥੪॥
હે સંસારના જીવનદાતા! તારો નિર્મળ પ્રકાશ બધામાં વ્યાપ્ત છે અને ગુરુએ અનહદ શબ્દ દ્વારા તારા દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૪॥

ਊਤਮ ਜਨ ਸੰਤ ਭਲੇ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા સંતજન સારા તેમજ ઉત્તમ છે,

ਹਰਿ ਰਸ ਮਾਤੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥
તે હરિ રસમાં મસ્ત થઈને પાર થઈ ગયા છે.

ਨਾਨਕ ਰੇਣ ਸੰਤ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥੫॥
નાનક તો તે સંતજનોની ચરણરજ બની ચૂક્યો છે અને ગુરુની કૃપાથી તેની સંગતિમાં પ્રભુને મેળવ્યો છે ॥૫॥

ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜੀਅ ਸਭਿ ਤੇਰੇ ॥
તું અંતરયામી છે, બધા જીવ તારી રચના છે.

ਤੂ ਦਾਤਾ ਹਮ ਸੇਵਕ ਤੇਰੇ ॥
તું અમારો દાતા છે અને અમે તારા સેવક છીએ.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਦੀਪਾਇਆ ॥੬॥
કૃપા કરીને નામ અમૃત આપ, ગુરુથી જ્ઞાન રત્નનો દીવો અલોકીત કર્યો છે ॥૬॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਇਹੁ ਤਨੁ ਕੀਆ ॥
પાંચ તત્વોથી આ શરીર બનાવ્યું છે,

ਆਤਮ ਰਾਮ ਪਾਏ ਸੁਖੁ ਥੀਆ ॥
તેમાં આત્માના નિવાસથી સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે.

ਕਰਮ ਕਰਤੂਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਲਾਗਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਪਾਇਆ ॥੭॥
શુભ કર્મોના ફળ સ્વરૂપ તેમાં અમૃત નામરૂપી ફળ લાગી ગયા છે અને રત્ન સમાન હરિ-નામ મનમાં જ મેળવી લીધું છે ॥૭॥

ਨਾ ਤਿਸੁ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
જેનું મન હરિથી સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે, તેને કોઈ ભૂખ-તરસ પ્રભાવિત કરતી નથી અને

ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜਾਨਿਆ ॥
દરેક ક્ષણે વ્યાપ્ત એવા દિવ્ય પ્રભુ દ્વારા તે ઓળખાયો છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਿ ਰਾਤਾ ਕੇਵਲ ਬੈਰਾਗੀ ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਇ ਸੁਭਾਇਆ ॥੮॥
તે વૈરાગ્યવાન થઈને ફક્ત અમૃત રસમાં જ લીન રહે છે અને ગુરુના ઉપદેશ શોભાનું પાત્ર બની ગયો છે ॥૮॥

ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
જે દિવસ-રાત આધ્યાત્મિક જ્ઞાન પ્રાપ્તિનો કર્મ કરે છે,

ਨਿਰਮਲ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜਾਤੀ ॥
તેને નિર્મળ પ્રકાશને જાણી લીધો છે.

ਸਬਦੁ ਰਸਾਲੁ ਰਸਨ ਰਸਿ ਰਸਨਾ ਬੇਣੁ ਰਸਾਲੁ ਵਜਾਇਆ ॥੯॥
તેને આધ્યાત્મિક રસમાં લીન થઈને જીભથી મધુર શબ્દ દ્વારા મધુર ધ્વનિવાળી વાંસળીને વગાડી છે ॥૯॥

ਬੇਣੁ ਰਸਾਲ ਵਜਾਵੈ ਸੋਈ ॥
તે જ મધુર વાંસળી વગાડે છે

ਜਾ ਕੀ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
જેને ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਬੂਝਹੁ ਇਹ ਬਿਧਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુ-મત પ્રમાણે આ વિધિને સમજી લે, કારણ કે આનાથી જ રામ નામમાં ધ્યાન લાગે છે ॥૧૦॥

ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥
સંસારમાં આવા દુર્લભ જ મનુષ્ય છે,

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਹਿ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥
જે શબ્દ-ગુરુનું ચિંતન કરીને નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਆਪਿ ਤਰਹਿ ਸੰਗਤਿ ਕੁਲ ਤਾਰਹਿ ਤਿਨ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਜਗਿ ਆਇਆ ॥੧੧॥
તે પોતે તો પાર થાય જ છે, સંગતમાં આવનારનો વંશાવલી સહીત ઉદ્ધાર કરી દે છે અને જગતમાં તેનો જન્મ સફળ થયો છે ॥૧૧॥

ਘਰੁ ਦਰੁ ਮੰਦਰੁ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ॥
તે જ પ્રભુના શરીરરૂપી ઘર, દરવાજા, મંદિરરૂપી દસમા દરવાજાને જાણી લે છે,

ਜਿਸੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਕਾਇਆ ਗੜ ਮਹਲ ਮਹਲੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਚੁ ਸਾਚਾ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ॥੧੨॥
મહેલનો માલિક શરીરરૂપી ગઢમાં જ રહે છે અને તે પરમ-સત્યાએ હૃદયને સાચું આસન બનાવેલ છે ॥૧૨॥

ਚਤੁਰ ਦਸ ਹਾਟ ਦੀਵੇ ਦੁਇ ਸਾਖੀ ॥
ચૌદ ભવન તેમજ સૂર્ય-ચંદ્રરૂપી બે દીવા સાક્ષી છે કે

ਸੇਵਕ ਪੰਚ ਨਾਹੀ ਬਿਖੁ ਚਾਖੀ ॥
સેવક-પંચોએ માયારૂપી ઝેરને ચાખ્યું નથી.

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਅਨੂਪ ਨਿਰਮੋਲਕ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧੩॥
તેના હૃદયમાં અનુપમ કીમતી નામ-વસ્તુ હાજર છે અને ગુરૂથી મળીને તેને હરિનામરૂપી ધન મેળવી લીધું છે ॥૧૩॥

ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਤਖਤੈ ਕੀ ਲਾਇਕ ॥
જે હૃદયના સિંહાસન પર બિરાજમાન છે તેને દિવસ રાત નમન કરે છે.

ਪੰਚ ਸਮਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਇਕ ॥
ગુરુ આ સેવક પંચ સત્યમાં જ લીન રહે છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਸਹਸਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੧੪॥
આદિ-જુગાદિથી એક પ્રભુ જ છે, હવે પણ છે, ભવિષ્યમાં પણ તેનું જ અસ્તિત્વ થશે. જેને આ રહસ્યને જાણી લીધું છે, તેનો ભ્રમ તેમજ શંકા દૂર થઈ ગયા છે ॥૧૪॥

ਤਖਤਿ ਸਲਾਮੁ ਹੋਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
હૃદયરૂપી આસન પર તે બેસેલને દિવસ-રાત નમન થાય છે.

ਇਹੁ ਸਾਚੁ ਵਡਾਈ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਵ ਜਾਤੀ ॥
પ્રભુની આ ઉદારતા છે, ગુરુની શિક્ષા દ્વારા ધ્યાન લગાવવાથી જ તેને જાણી શકાય છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮੁ ਜਪਹੁ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ਹਰਿ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਪਾਇਆ ॥੧੫॥੧॥੧੮॥
હે નાનક! રામ નામ જપવાથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે અને અંતમાં તે જ સહાયક મિત્ર પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૫॥૧॥૧૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਰੇ ਜਨ ਭਾਈ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਰਹਹੁ ਸਰਣਾਈ ॥
હે ભાઈ, ભક્તજનો! હરિ-નામ ધન એકત્રિત કરી; સદ્દગુરૂની સેવામાં લીન રહે અને તેની શરણમાં પડી રહે.

ਤਸਕਰੁ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾ ਕਉ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਸਬਦਿ ਜਗਾਇਆ ॥੧॥
આ ધનને કોઈ દાણચોરો અથવા ચોર ચોરી શકતા નથી, કારણ કે શબ્દ ધ્વનિ દ્વારા મન સાવધાન રહે છે ॥૧॥

ਤੂ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਰਾਜਾ ॥
હે પરમાત્મા! તું એકાકાર છે, મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત છે, આખા વિશ્વનો બાદશાહ છે.

ਤੂ ਆਪਿ ਸਵਾਰਹਿ ਜਨ ਕੇ ਕਾਜਾ ॥
તું પોતે જ પોતાના ભક્તજનોના કાર્ય પૂર્ણ કરે છે.

ਅਮਰੁ ਅਡੋਲੁ ਅਪਾਰੁ ਅਮੋਲਕੁ ਹਰਿ ਅਸਥਿਰ ਥਾਨਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥੨॥
અમર, સ્થિર, અપરંપાર, કિંમતી પ્રભુનું સ્થિર સ્થાન પણ ખુબ સુંદર છે ॥૨॥

ਦੇਹੀ ਨਗਰੀ ਊਤਮ ਥਾਨਾ ॥
શરીરરૂપી નગર ઉત્તમ સ્થાન છે,

ਪੰਚ ਲੋਕ ਵਸਹਿ ਪਰਧਾਨਾ ॥
જ્યાં સત્ય, સંતોષ, નમ્રતા વગેરે પાંચ લોકો રહે છે.

ਊਪਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇਆ ॥੩॥
આ બધાની ઉપર એક ઓઅંકાર નિર્લિપ્ત થઈને શુન્ય સમાધી લગાવી બેસેલ છે ॥૩॥

ਦੇਹੀ ਨਗਰੀ ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ॥
આંખ, કાન, નાક, મુખ વગેરે શરીરરૂપી નગરના નવ દરવાજા છે,

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਕਰਣੈਹਾਰੈ ਸਾਜੇ ॥
બધાની રચના તે રચયિતાએ કરી છે.

ਦਸਵੈ ਪੁਰਖੁ ਅਤੀਤੁ ਨਿਰਾਲਾ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੪॥
બધાથી નિરાળો તેમજ માયાતીત પ્રભુ દસમાં દરવાજામાં રહે છે અને તે પરમપુરુષે પોતે જ પોતાના અદ્રશ્ય રૂપને દેખાડ્યું છે ॥૪॥

ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖੁ ਸਚੇ ਦੀਵਾਨਾ ॥
કર્મોથી રહિત તે પરમપુરુષનો મંત્રી શાશ્વત છે,

ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਸਚੁ ਨੀਸਾਨਾ ॥
તે બધા પર પોતાનો હુકમ ચલાવે છે અને તેનું નામરૂપી પરવાનગી સ્થિર છે.

ਨਾਨਕ ਖੋਜਿ ਲਹਹੁ ਘਰੁ ਅਪਨਾ ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ॥੫॥
હે નાનક! હૃદય-ઘરમાં પરમાત્માને શોધી લે, કારણ કે આત્મામાં જ રામ નામ મેળવી શકાય છે ॥૫॥

ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨਾ ॥
તે નિરંજન પરમપુરુષ ખૂબ ચતુર છે, સર્વવ્યાપી છે.

ਅਦਲੁ ਕਰੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸਮਾਨਾ ॥
આ બધા જીવોનો ન્યાય કરે છે અને ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા તેની પ્રાપ્તિ સંભવ છે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੈ ਗਰਦਨਿ ਮਾਰੇ ਹਉਮੈ ਲੋਭੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੬॥
તે કામ, ક્રોધને ગળાથી પકડીને નાશ કરી દે અને અભિમાન-લોભને મટાડી દે છે ॥૬॥

ਸਚੈ ਥਾਨਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
નિરાકાર પરમાત્મા સાચા સ્થાનમાં વાસ કરે છે અને

ਆਪਿ ਪਛਾਣੈ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
શબ્દનું ચિંતન કરનાર આત્મસ્વરૂપને ઓળખી લે છે.

ਸਚੈ ਮਹਲਿ ਨਿਵਾਸੁ ਨਿਰੰਤਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੭॥
આ રીતે જીવનો સાચા ઘરમાં નિવાસ થઈ જાય છે અને તેની જન્મ-મરણનું મટી જાય છે ॥૭॥

ਨਾ ਮਨੁ ਚਲੈ ਨ ਪਉਣੁ ਉਡਾਵੈ ॥
તે યોગીનું મન અહીં-તહીં ભટકતું નથી અને ન તો વાસનારૂપી વાયુ તેને ઉડાડે છે,

ਜੋਗੀ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਵੈ ॥
જે યોગી મનમાં અનહદ શબ્દ વગાડતો રહે છે,

ਪੰਚ ਸਬਦ ਝੁਣਕਾਰੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਵਾਇ ਸੁਣਾਇਆ ॥੮॥
તેના મનમાં પાંચ પ્રકારની અનહદ ધ્વનિવાળા શબ્દોની નિરાલી ઝંકાર થતી રહે છે અને પ્રભુએ પોતે જ શબ્દને વગાડીને સંભળાવ્યા છે ॥૮॥

ਭਉ ਬੈਰਾਗਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਤਾ ॥
જેના મનમાં ભય-શ્રદ્ધા છે, તે વૈરાગ્યવાન થઈને સરળ જ સમાઈ રહે છે.

ਹਉਮੈ ਤਿਆਗੀ ਅਨਹਦਿ ਰਾਤਾ ॥
તે અહંને ત્યાગીને અનહદ ધ્વનિમાં લીન રહે છે અને

ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾਣੈ ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਾਇਆ ॥੯॥
જ્ઞાનરૂપી કાજળ લગાવી જાણી લે છે કે નિરંજન પરમાત્મા સર્વવ્યાપી છે ॥૯॥

ਦੁਖ ਭੈ ਭੰਜਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
અવિનાશી પ્રભુ બધા દુઃખ-ભય મટાડનાર છે,

ਰੋਗ ਕਟੇ ਕਾਟੀ ਜਮ ਫਾਸੀ ॥
તેને બધા રોગ તેમજ યમની ફાંસી માફ કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥੧੦॥
હે નાનક! તેથી પ્રભુ ભય કાપનાર છે અને ગુરુને મળીને જ તેને મેળવી શકાય છે ॥૧૦॥

ਕਾਲੈ ਕਵਲੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਜਾਣੈ ॥
નિરંજનને જાણનાર કાળના ભયને પણ ખાય જાય છે.

ਬੂਝੈ ਕਰਮੁ ਸੁ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે પ્રભુ-કૃપાને સમજે છે, તે શબ્દને ઓળખી લે છે.

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ਪਛਾਣੈ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਚੋਜੁ ਸਬਾਇਆ ॥੧੧॥
પ્રભુ પોતે જ જાણતો તેમજ ઓળખે છે અને બધી તેની જ લીલા છે ॥૧૧॥

ਆਪੇ ਸਾਹੁ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰਾ ॥
શાહુકાર તેમજ વણઝારો તે પોતે જ છે.

ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਪਰਖਣਹਾਰਾ ॥
પરખ કરનાર તે પોતે જ પરખ કરે છે.

ਆਪੇ ਕਸਿ ਕਸਵਟੀ ਲਾਏ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
તે પોતે જ પરીક્ષા-પરખીને કિંમત લગાવે છે ॥૧૨॥

ਆਪਿ ਦਇਆਲਿ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ॥
દયાળુ પ્રભુએ પોતે જ બધા પર દયા કરેલી છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥
ઘટ-ઘટ બધામાં વ્યાપ્ત છે.

ਪੁਰਖੁ ਅਤੀਤੁ ਵਸੈ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਗੁਰ ਪੁਰਖੈ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੩॥
માયાતીત પરમપુરુષ વાસનાથી રહિત છે અને મહાપુરુષ ગુરુ જ તે પરમપુરુષથી મળાવે છે ॥૧૩॥

ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਗਰਬੁ ਗਵਾਏ ॥
ચતુર પ્રભુ બધો અભિમાન મટાડી દે છે અને

ਦੂਜਾ ਮੇਟੈ ਏਕੁ ਦਿਖਾਏ ॥
દ્વૈતભાવને મટાડીને પોતાના રૂપનું જ દર્શન કરાવે છે.

ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਜੋਨੀ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗਾਇਆ ॥੧੪॥
જે મનુષ્યએ અકુલ નિરંજનનું યશગાન કર્યું છે, તે આશામાં રહીને પણ નિર્લિપ્ત રહે છે ॥૧૪॥

ਹਉਮੈ ਮੇਟਿ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
અહં મટાડીને શબ્દથી જ પરમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਆਪੁ ਵੀਚਾਰੇ ਗਿਆਨੀ ਸੋਈ ॥
જે ચિંતન કરે છે, તે જ જ્ઞાનવાન છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਲਾਹਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥੧੫॥੨॥੧੯॥
હે નાનક! પ્રભુનું યશ તેમજ ગુણ ગાવાથી જ સાચો લાભ પ્રાપ્ત થાય છે અને સત્સંગતિમાં જ સાચું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૫॥૨॥૧૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਸਚੁ ਕਹਹੁ ਸਚੈ ਘਰਿ ਰਹਣਾ ॥
જો સાચા ઘરમાં રહેવાનું છે તો હંમેશા સત્ય બોલ,

ਜੀਵਤ ਮਰਹੁ ਭਵਜਲੁ ਜਗੁ ਤਰਣਾ ॥
જો જગતરૂપી સંસાર સમુદ્રથી તરવાનું છે તો જીવંત જ મરી જા અર્થાત જીવન મુક્ત થઈ જાઓ.

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਗੁਰੁ ਬੇੜੀ ਤੁਲਹਾ ਮਨ ਹਰਿ ਜਪਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇਆ ॥੧॥
હે મન! ગુરુ જહાજ, હોળી અને તરાપો છે, પરમાત્માનું જાપ કરવાથી સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૧॥

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਲੋਭ ਬਿਨਾਸਨੁ ॥
જે અભિમાન, મમતા તેમજ લોભને મટાડી દે છે,

ਨਉ ਦਰ ਮੁਕਤੇ ਦਸਵੈ ਆਸਨੁ ॥
તે શરીરરૂપી નવ દરવાજાથી મુક્ત થઈને દસમા દરવાજામાં આસન લગાવી લે છે.

ਊਪਰਿ ਪਰੈ ਪਰੈ ਅਪਰੰਪਰੁ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥੨॥
સૌથી ઉપર ઉપરથી ઉપર પ્રભુ સર્વોપરી છે, સ્વયંભૂ છે ॥૨॥

ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਵਹੁ ਹਰਿ ਲਿਵ ਤਰੀਐ ॥
ગુરુની શિક્ષા લે, પરમાત્મામાં લગન લગાવવાથી તેમાંથી બહાર નીકળવું શક્ય છે.

ਅਕਲੁ ਗਾਇ ਜਮ ਤੇ ਕਿਆ ਡਰੀਐ ॥
પ્રભુનું ગુણગાન કરવાથી યમથી શું ડરવાનું છે.

ਜਤ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਤਤ ਤੁਮ ਹੀ ਅਵਰੁ ਨ ਦੁਤੀਆ ਗਾਇਆ ॥੩॥
હે પરમાત્મા! જ્યાં જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં તું જ હાજર છે અને તારા સિવાય કોઈ બીજાનુ યશગાન કર્યું નથી ॥૩॥

ਸਚੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਹੈ ਸਰਣਾ ॥
હરિનું નામ સત્ય છે, તેની શરણ પણ શાશ્વત છે.

ਸਚੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਜਿਤੈ ਲਗਿ ਤਰਣਾ ॥
ગુરુના શબ્દ પણ સત્ય છે, જેનાથી લાગીને સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਅਕਥੁ ਕਥੈ ਦੇਖੈ ਅਪਰੰਪਰੁ ਫੁਨਿ ਗਰਭਿ ਨ ਜੋਨੀ ਜਾਇਆ ॥੪॥
જે અકથનીય પ્રભુનું કથન કરે છે, તે અપરંપારના દર્શન કરીને ફરી ગર્ભ-યોનિમાં જતો નથી ॥૪॥

ਸਚ ਬਿਨੁ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥
સત્ય-નામ વગર સત્ય તેમજ સંતોષ પ્રાપ્ત થતું નથી;

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
ગુરુ વગર મુક્તિ થતી નથી અને જીવ આવકજાવકમાં જ પડી રહે છે.

ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ જ મૂળમંત્ર તેમજ રસોનું ઘર છે અને આનાથી જ સંપૂર્ણ પરમાત્માને મેળવાય છે ॥૫॥

ਸਚ ਬਿਨੁ ਭਵਜਲੁ ਜਾਇ ਨ ਤਰਿਆ ॥
સત્ય વગર જગત-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાતું નથી,

ਏਹੁ ਸਮੁੰਦੁ ਅਥਾਹੁ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਭਰਿਆ ॥
આ ઊંડો સમુદ્ર છે, જે મહા ઝેરથી ભરેલ છે.

ਰਹੈ ਅਤੀਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਲੇ ਊਪਰਿ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥੬॥
જે ગુરુની શિક્ષા લઈને વાસનાઓથી અલુપ્ત રહે છે, તે નિર્ભય પ્રભુના ઘરમાં સ્થાન મેળવી લે છે ॥૬॥

ਝੂਠੀ ਜਗ ਹਿਤ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥
દુનિયાના મોહ ની ચતુરાઈ અસત્ય છે,

ਬਿਲਮ ਨ ਲਾਗੈ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥
આનાથી જન્મ-મરણમાં કોઈ વાર લાગતી નથી.

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸਿ ਖਪਾਇਆ ॥੭॥
અભિમાની મનુષ્ય નામ ભૂલીને જગતથી ચાલ્યો જાય છે, જેના કારણે જન્મ-મરણના ચક્રમાં દુઃખી થાય છે ॥૭॥

ਉਪਜਹਿ ਬਿਨਸਹਿ ਬੰਧਨ ਬੰਧੇ ॥
તે જન્મે-મરે છે અને બંધનોમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਕੇ ਗਲਿ ਫੰਧੇ ॥
તેના ગળામાં અહં અને મોહ-માયાની ફાંસી પડેલી રહે છે.

ਜਿਸੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਾਹੀ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੋ ਜਮ ਪੁਰਿ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ॥੮॥
જેને ગુરુ મત પ્રમાણે રામ નામને વસાવ્યું નથી, તેને બાંધીને યમપુરીમાં મોકલવાયો છે ॥૮॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુ વગર મોક્ષ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે અને

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਿਉ ਧਿਆਈਐ ॥
ગુરુ વગર રામ નામનું મનન કેવી રીતે કરી શકાય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਹੁ ਤਰਹੁ ਭਵ ਦੁਤਰੁ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੯॥
હે ભાઈ! ગુરુમતને ગ્રહણ કરીને ખરાબ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જા, જે મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી ગયો છે, તેને સુખ મેળવી લીધું છે ॥૯॥

ਗੁਰਮਤਿ ਕ੍ਰਿਸਨਿ ਗੋਵਰਧਨ ਧਾਰੇ ॥
ગુરુ-મત પ્રમાણે શ્રીકૃષ્ણએ ગોવર્ધન પર્વતને આંગળી પર ધારણ કરી લીધો હતો અને

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਇਰਿ ਪਾਹਣ ਤਾਰੇ ॥
શ્રીરામે સમુદ્ર પર પથ્થર તરાવી દીધા હતા.

ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਹੁ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુનો મત ગ્રહણ કરવાથી પરમ પદ પ્રાપ્ત થાય છે. ગુરુ જ ભ્રમ મટાડનાર છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮਤਿ ਲੇਹੁ ਤਰਹੁ ਸਚੁ ਤਾਰੀ ॥
ગુરુની શિક્ષા પ્રાપ્ત કર અને સત્ય દ્વારા સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જા.

ਆਤਮ ਚੀਨਹੁ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥
આત્મા તેમજ હૃદયમાં પ્રભુને ઓળખી લે.

ਜਮ ਕੇ ਫਾਹੇ ਕਾਟਹਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧੧॥
પરમાત્માનું જાપ કરવાથી યમની ફાંસી કપાઈ જાય છે અને માયાતીતની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਪੰਚ ਸਖੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ॥
ગુરુમત દ્વારા જ સંત-મિત્ર તેમજ ગુરુભાઈનો પરસ્પર સંબંધ હોય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰਿ ਸਮਾਈ ॥
ગુરુની બુદ્ધિ તૃષ્ણાગ્નિને નિવૃત્ત કરી દે છે.

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਜਗਜੀਵਨ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੧੨॥
પોતાના મન તેમજ મુખથી જીવનદાતા પ્રભુનું નામ જપ; આ રીતે હૃદયમાં જ અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸਬਦਿ ਪਤੀਜੈ ॥
ગુરુમુખ આ સત્યને સમજી લે છે અને નામ દ્વારા સંતુષ્ટ થઈ જાય છે,

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਿਸ ਕੀ ਕੀਜੈ ॥
પછી કોના વખાણ તેમજ નિંદા કરાય.

ਚੀਨਹੁ ਆਪੁ ਜਪਹੁ ਜਗਦੀਸਰੁ ਹਰਿ ਜਗੰਨਾਥੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੧੩॥
પોતાની જાત ઓળખ, જગદીશ્વરનું નામ જપ, સંસારનો સ્વામી હરિ જ મનને ગમ્યો છે ॥૧૩॥

ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡਿ ਖੰਡਿ ਸੋ ਜਾਣਹੁ ॥
જે ખણ્ડ-બ્રહ્માંડમાં સમાયેલ છે, તેને જાણ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝਹੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣਹੁ ॥
ગુરુની હાજરીમાં સત્ય સમજો, શબ્દને ઓળખો

ਘਟਿ ਘਟਿ ਭੋਗੇ ਭੋਗਣਹਾਰਾ ਰਹੈ ਅਤੀਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥੧੪॥
તે ભોગનાર પ્રભુ દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત થઈને બધા પદાર્થ ભોગવી રહ્યો છે, પરંતુ તો પણ બધાથી અલુપ્ત રહે છે ॥૧૪॥

ਗੁਰਮਤਿ ਬੋਲਹੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੂਚਾ ॥
ગુરુ-મત પ્રમાણે પવિત્ર હરિ-યશ બોલ,

ਗੁਰਮਤਿ ਆਖੀ ਦੇਖਹੁ ਊਚਾ ॥
ગુરુ-મત પ્રમાણે આંખોથી પ્રભુને જો.

ਸ੍ਰਵਣੀ ਨਾਮੁ ਸੁਣੈ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰੰਗਾਇਆ ॥੧੫॥੩॥੨੦॥
હે નાનક! જે કાનોથી હરિ-નામ તેમજ વાણી સંભળાવે છે, તે તેના પ્રેમ-રંગમાં જ રંગાઈ ગયો છે ॥૧૫॥૩॥૨૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਪਰਹਰੁ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ॥
હે મનુષ્ય જીવો! કામ, ક્રોધ તેમજ પારકી નિંદાને છોડી દે;

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਤਜਿ ਹੋਹੁ ਨਿਚਿੰਦਾ ॥
લાલચ, લોભને ત્યાગીને નિશ્ચિત થઈ જા.

ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਸੰਗਲੁ ਤੋੜਿ ਨਿਰਾਲਾ ਹਰਿ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥
જે ભ્રમની સાંકળ તોડીને નિર્લિપ્ત થઈ ગયો છે, તેના અંતર્મનમાં જ હરિ-રસ મેળવી લીધો છે ॥૧॥

ਨਿਸਿ ਦਾਮਨਿ ਜਿਉ ਚਮਕਿ ਚੰਦਾਇਣੁ ਦੇਖੈ ॥
જેમ કોઈ વ્યક્તિ રાત્રે વીજળીના ચમકારા જેવો પ્રકાશ જુએ છે,

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਪੇਖੈ ॥
તેમ જ હું દરરોજ પ્રભુ-પ્રકાશને નિરંતર જોવ છું.

ਆਨੰਦ ਰੂਪੁ ਅਨੂਪੁ ਸਰੂਪਾ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੇਖਾਇਆ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ આનંદ-સ્વરૂપ તેમજ અનુપમ સ્વરૂપ પ્રભુના દર્શન કરાવ્યાં છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਹੁ ਆਪੇ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾਰੇ ॥
સદ્‌ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવા પર પ્રભુ પોતે જ જગત-સાગરથી પાર ઉતારી દે છે.

ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਦੀਪਕੁ ਗੈਣਾਰੇ ॥
હૃદયરૂપી ઘરમાં એમ અજવાળું થઈ જાય છે, જેમ આકાશમાં દીવારૂપી સૂર્યોદય થાય છે.

ਦੇਖਿ ਅਦਿਸਟੁ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸਭੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥੩॥
તે અદ્રશ્ય પ્રભુને બધે જોઈને તેમાં લગન લગાવ, ત્રણેય લોકમાં બ્રહ્મનો જ ફેલાવ છે ॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਏ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭਉ ਜਾਏ ॥
હરિ-નામરૂપી અમૃત-રસને મેળવવાથી તૃષ્ણા તેમજ ભયનું નિવારણ થઈ જાય છે.

ਅਨਭਉ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
જે અહંને મટાડી દે છે, તેને મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਊਚੀ ਪਦਵੀ ਊਚੋ ਊਚਾ ਨਿਰਮਲ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ॥੪॥
જેને નિર્મળ શબ્દની સાધના કરી છે, તેને સર્વોચ્ચ પદ મેળવી લીધું છે અને તે સર્વશ્રેષ્ઠ બની ગયો છે ॥૪॥

ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਅਗੋਚਰੁ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
પ્રભુનું નામ અદ્રશ્ય તેમજ ઈન્દ્રિયાતીત છે અને

ਅਤਿ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
પ્રેમાળ નામ ખુબ જ મીઠો રસ છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਦੀਜੈ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੫॥
હે હરિ! નાનકને યુગ-યુગ પોતાનો યશ આપતો રહે, તારું જાપ કરીને અંત મેળવી શક્યો નહિ ॥૫॥

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੀਰਾ ॥
હરિ-નામરૂપી હીરો મનમાં જ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਹਰਿ ਜਪਤੇ ਮਨੁ ਮਨ ਤੇ ਧੀਰਾ ॥
મનમાં જ હરિ-નામ જપવાથી મનને ધીરજ થઈ જાય છે.

ਦੁਘਟ ਘਟ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਪਾਈਐ ਬਾਹੁੜਿ ਜਨਮਿ ਨ ਜਾਇਆ ॥੬॥
જે મનુષ્ય સખત રસ્તા પર ચાલીને ભયભંજન પરમાત્માને મેળવી લે છે, તે ફરી જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડતો નથી ॥૬॥

ਭਗਤਿ ਹੇਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਤਰੰਗਾ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા ભક્તિ માટે મનમાં ઉમંગની તરંગો ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે અને

ਹਰਿ ਜਸੁ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮੰਗਾ ॥
હરિ-યશ તેમજ નામ-પદાર્થ જ માગું છું.

ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਹਰਿ ਤਾਰੇ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥੭॥
જો પરમાત્માને સ્વીકાર હોય તો તે ગુરુથી મળાવી દે છે અને તે આખા જગતનો ઉદ્ધારક છે ॥૭॥

ਜਿਨਿ ਜਪੁ ਜਪਿਓ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਵਾ ਕੇ ॥
જેને હરિનું નામ જપ્યું છે, તેને ગુરુની શિક્ષા પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે અને

ਜਮਕੰਕਰ ਕਾਲੁ ਸੇਵਕ ਪਗ ਤਾ ਕੇ ॥
યમદૂત તેમજ કાળ પણ તેની સેવા કરે છે.

ਊਤਮ ਸੰਗਤਿ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਊਤਮ ਜਗੁ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਤਰਾਇਆ ॥੮॥
ઉત્તમ સંગતિ કરવાથી જીવન-મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને ભયાનક જગત-સંસારથી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૮॥

ਇਹੁ ਭਵਜਲੁ ਜਗਤੁ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਤਰੀਐ ॥
આ જગત-સાગર તો શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ પાર કરી શકાય છે,

ਅੰਤਰ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਅੰਤਰਿ ਜਰੀਐ ॥
શબ્દ દ્વારા મનની મુશ્કેલી મનમાં જ સળગી જાય છે.

ਪੰਚ ਬਾਣ ਲੇ ਜਮ ਕਉ ਮਾਰੈ ਗਗਨੰਤਰਿ ਧਣਖੁ ਚੜਾਇਆ ॥੯॥
સત્ય, સંતોષ, દયા, ધર્મ તેમજ ધીરજરૂપી પાંચ બર્ન લઈને જ યમને મારી શકાય છે અને દસમા દરવાજામાં ધનુષ ચઢાવાય છે ॥૯॥

ਸਾਕਤ ਨਰਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ॥
પદાર્થવાદી જીવ શબ્દોમાં ધ્યાન લગાવ્યા વગર કઈ રીતે મોક્ષ મેળવી શકે છે.

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬਿਨੁ ਆਈਐ ਜਾਈਐ ॥
શબ્દમાં લગન લગાવ્યા વગર આવકજાવક બની રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਕਤਿ ਪਰਾਇਣੁ ਹਰਿ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੦॥
હે નાનક! ગુરુથી જ મુક્તિ સંભવ છે અને પૂર્ણ નસીબથી જ પરમાત્મા ગુરૂથી મળાવે છે ॥૧૦॥

ਨਿਰਭਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਰਖਵਾਲਾ ॥
નિર્ભય સદ્ગુરુ બધા જીવોનો રખેવાળ છે અને

ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
ગુરુ-પરમેશ્વરથી જ ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਧੁਨਿ ਅਨੰਦ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਜੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧੧॥
શબ્દ-ગુરુથી જ પ્રભુ મેળવાય છે અને મનમાં આનંદમયી અનાહત શબ્દ વાગતા રહે છે ॥૧૧॥

ਨਿਰਭਉ ਸੋ ਸਿਰਿ ਨਾਹੀ ਲੇਖਾ ॥
પ્રભુ નિર્ભય છે, તેના માથા પર કર્મોનો કોઇ લેખ નથી.

ਆਪਿ ਅਲੇਖੁ ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ ਦੇਖਾ ॥
તે પોતે કર્મોથી રહિત છે અને તેની કુદરતમાં જ તેને જોવાય છે.

ਆਪਿ ਅਤੀਤੁ ਅਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮਤਿ ਸੋ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
હે નાનક! તે પોતે નિર્લેપ, યોનિથી રહિત તેમજ સ્વજન્મા છે, ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે જ તેને મેળવી શકાય છે ॥૧૨॥

ਅੰਤਰ ਕੀ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਣੈ ॥
મનની સ્થિતિ સદ્ગુરુ જ જાણે છે.

ਸੋ ਨਿਰਭਉ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥
જે ગુરુના શબ્દને ઓળખી લે છે, તે જ નીડર છે.

ਅੰਤਰੁ ਦੇਖਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਬੂਝੈ ਅਨਤ ਨ ਮਨੁ ਡੋਲਾਇਆ ॥੧੩॥
તે પ્રભુને પોતાના અંતર્મનમાં જોઈને સમજી લે છે અને તેનું મન બીજે ડોલતું નથી ॥૧૩॥

ਨਿਰਭਉ ਸੋ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਵਸਿਆ ॥
નિર્ભય તે જ છે જેના અંતર્મનમાં સત્ય વસી ગયું છે અને

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮਿ ਨਿਰੰਜਨ ਰਸਿਆ ॥
તે પવિત્ર નામમાં જ લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੪॥
હે નાનક! સુસંગતિમાં જ હરિ-યશ પ્રાપ્ત થાય છે અને પ્રભુ સરળ સ્વભાવ જ સાથે મળાવી લે છે ॥૧૪॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੈ ॥
જે અંદર-બહાર પ્રભુને જ જાણે છે,

ਰਹੈ ਅਲਿਪਤੁ ਚਲਤੇ ਘਰਿ ਆਣੈ ॥
નિર્લિપ્ત રહીને પોતાના સાચા ઘરમાં સ્થિત થઈ જાય છે.

ਊਪਰਿ ਆਦਿ ਸਰਬ ਤਿਹੁ ਲੋਈ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥੧੫॥੪॥੨੧॥
હે નાનક! ત્રણેય લોકથી ઉપર બધે પરમાત્મા જ હાજર છે, સત્ય નામનો અમૃત-રસ મેળવી લીધો છે ॥૧૫॥૪॥૨૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મારુ મહેલ ૧॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਨੈਹਾਰ ਅਪਾਰਾ ॥
કુદરત બનાવનાર અપરંપાર છે,

ਕੀਤੇ ਕਾ ਨਾਹੀ ਕਿਹੁ ਚਾਰਾ ॥
તેના ઉત્પન્ન કરેલ જીવનું કોઈ બળ ચાલી શકતું નથી.

ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਰਿਜਕੁ ਦੇ ਆਪੇ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਇਆ ॥੧॥
જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તે પોતે જ ભોજન આપી રહ્યો છે અને બધા પર તેનો હુકમ ચલાવી રહ્યો છે ॥૧॥

ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਇ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥
પોતાનો હુકમ ચલાવીને તે બધામાં સમાઈ રહ્યો છે,

ਕਿਸੁ ਨੇੜੈ ਕਿਸੁ ਆਖਾਂ ਦੂਰੇ ॥
પછી કોને નજીક તેમજ કોને તેનાથી દૂર કહેવાય?

ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਹਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਦੇਖਹੁ ਵਰਤੈ ਤਾਕੁ ਸਬਾਇਆ ॥੨॥
ગુપ્ત તેમજ પ્રગટ પ્રભુને દરેક શરીરમાં જો, તે બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਉ ਮੇਲੇ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਏ ॥
જે જીવને તે સાથે ભેળવી લે છે, તેના મનમાં જ સમાઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ॥
આવો જીવ ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ-નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਆਨਦ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਗੋਚਰ ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਭਰਮੁ ਜਾਇਆ ॥੩॥
પ્રભુ આનંદ-રૂપ, અનુપમ રુપ તેમજ ઇન્દ્રિયાતીત છે, ગુરુને મળવાથી બધો ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
પરમાત્માનું નામ મન, શરીર તેમજ ધનથી પણ પ્રિય છે અને

ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ਚਲਣਵਾਰਾ ॥
અંતકાળ ચાલતા સમયે તે જ સહાયક થાય છે.

ਮੋਹ ਪਸਾਰ ਨਹੀ ਸੰਗਿ ਬੇਲੀ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਕਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥
આખા જગતમાં મોહ જ ફેલાયેલ છે અને કોઈ કોઈનો મિત્ર તેમજ શુભચિંતક નથી, પછી ગુરુ પરમાત્મા વગર કોને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે ॥૪॥

ਜਿਸ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
પૂર્ણ ગુરુ જેના પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે,

ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸੂਰਾ ॥
તે શૂરવીર ગુરુમત દ્વારા શબ્દથી મળાવી દે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਸਰੇਵਹੁ ਜਿਨਿ ਭੂਲਾ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਆ ॥੫॥
હે નાનક! ગુરુ-ચરણોની અર્ચના કર, જેને ભૂલેલા જીવને સન્માર્ગ લગાવી દીધો છે ॥૫॥

ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਸੁ ਪਿਆਰਾ ॥
સંતજનોને હરિ-યશરૂપી ધન પ્રાણથી પણ પ્રિય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! ગુરુ-ઉપદેશ પ્રમાણે તારું નામ જ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਜਾਚਿਕੁ ਸੇਵ ਕਰੇ ਦਰਿ ਹਰਿ ਕੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ॥੬॥
યાચક હરિના ઓટલા પર પૂજા કરે છે અને તેને દરબારમાં પ્રભુનું જ યશોગાન કર્યું છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਏ ॥
જેને સદ્દગુરુ મળી જાય છે, પરમાત્મા તેને પોતાના મહેલમાં બોલાવી લે છે.

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਗਤਿ ਪਤਿ ਪਾਏ ॥
તેને સાચા દરબારમાં જ મુક્તિ તેમજ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਾਕਤ ਠਉਰ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਜਨਮ ਮਰੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੭॥
પદાર્થવાદી જીવને હરીના મંદિરમાં ઠેકાણું મળતું નથી અને તે જન્મ-મરણમાં જ દુઃખ ભોગવે છે ॥૭॥

ਸੇਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਮੁੰਦੁ ਅਥਾਹਾ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર, તે તો પ્રેમનો ઊંડો સમુદ્ર છે અને

ਪਾਵਹੁ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਧਨੁ ਲਾਹਾ ॥
તેનાથી નામ-રત્નરૂપી ધન મેળવીને લાભ પ્રાપ્ત કર.

ਬਿਖਿਆ ਮਲੁ ਜਾਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵਹੁ ਗੁਰ ਸਰ ਸੰਤੋਖੁ ਪਾਇਆ ॥੮॥
નામ અમૃતના સરોવરમાં સ્નાન કરવાથી વિષય-વિકારોની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે અને ગુરુરૂપી સરોવરમાં જ સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਹੁ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੈ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર; કોઈ સંકોચ ન કર અને

ਆਸਾ ਮਾਹਿ ਨਿਰਾਸੁ ਰਹੀਜੈ ॥
આશા ભર્યા જીવનમાં રહેતા આશાહીન રહે.

ਸੰਸਾ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਸੇਵਹੁ ਫਿਰਿ ਬਾਹੁੜਿ ਰੋਗੁ ਨ ਲਾਇਆ ॥੯॥
શંકા તેમજ દુઃખ વિનાશક પરમાત્માની પૂજા કર; આનાથી ફરી કોઈ રોગ લાગી શકતો નથી ॥૯॥

ਸਾਚੇ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਵਡੀਆਏ ॥
જો સત્યસ્વરૂપને સ્વીકાર હોય તો તેને જ યશ આપે છે.

ਕਉਨੁ ਸੁ ਦੂਜਾ ਤਿਸੁ ਸਮਝਾਏ ॥
બીજું કોઈ આ લાયક નથી જે આને સમજાવી શકે છે.

ਹਰਿ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਏਕਾ ਵਰਤੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ॥੧੦॥
હે નાનક! પરમાત્મા તેમજ ગુરુ એક જ રૂપ છે અને એકમાત્ર તે જ સર્વવ્યાપક છે, ગુરુ પરમાત્મા જ મનને ગમ્યો છે ॥૧૦॥

ਵਾਚਹਿ ਪੁਸਤਕ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ॥
પંડિત વેદ-પુરાણને વાંચે છે,

ਇਕ ਬਹਿ ਸੁਨਹਿ ਸੁਨਾਵਹਿ ਕਾਨਾਂ ॥
કોઈ બેસીને કાનોથી સાંભળે સંભળાવે છે.

ਅਜਗਰ ਕਪਟੁ ਕਹਹੁ ਕਿਉ ਖੁਲ੍ਹੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੧॥
કહે, અજગર જેવો સખત દરવાજો કઈ રીતે ખુલી શકે છે અને ગુરુ વગર પરમ તત્વ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૧૧॥

ਕਰਹਿ ਬਿਭੂਤਿ ਲਗਾਵਹਿ ਭਸਮੈ ॥
કોઈ મનુષ્ય શરીર પર રાખ લગાવે અને વિભૂતિ કરે છે પરંતુ

ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚੰਡਾਲੁ ਸੁ ਹਉਮੈ ॥
તેના મનમાં ચાંડાલ રૂપ ક્રોધ તેમજ અહમ જ રહે છે.

ਪਾਖੰਡ ਕੀਨੇ ਜੋਗੁ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਅਲਖੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
આવો પાખંડ કરવાથી યોગ પ્રાપ્ત થતું નથી અને ન તો ગુરુ વગર પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૨॥

ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰਹਿ ਉਦਿਆਨਾ ॥
કોઈ મનુષ્ય તીર્થ-સ્નાન, વ્રત-પૂજા, નેમનુ પાલન કરે છે અને જંગલોમાં પણ રહે છે.

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਕਥਹਿ ਗਿਆਨਾ ॥
કોઈ બ્રહ્મચર્ય, ત્યાગ, ધીરજ તેમજ જ્ઞાનની વાતો કરે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਇਆ ॥੧੩॥
પરંતુ રામ નામ વગર શું કરી સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે, ગુરુ વગર ભ્રમ દૂર થતો નથી ॥૧૩॥

ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਭੁਇਅੰਗਮ ਭਾਠੀ ॥
કોઈ ન્યોલી કર્મ કરે છે, કોઈ કુંડલિની શક્તિને જાગૃત કરે છે,

ਰੇਚਕ ਕੁੰਭਕ ਪੂਰਕ ਮਨ ਹਾਠੀ ॥
કોઈ મનની દ્રઢતાથી પ્રાણાયમની રેચક, પૂરક, કુંભક ક્રિયાઓનો અભ્યાસ કરે છે.

ਪਾਖੰਡ ਧਰਮੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਸਉ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥੧੪॥
આ બધા ધર્મ નીરા પાખંડ જ છે અને આનાથી પરમાત્માથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થતો નથી, પરંતુ ગુરુના શબ્દથી જ નામના મહરસને મેળવાય છે ॥૧૪॥

ਕੁਦਰਤਿ ਦੇਖਿ ਰਹੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
તેની કુદરતને જોઈને મન સંતુષ્ટ થઈ જાય છે,

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા બધામાં વ્યાપ્ત બ્રહ્મની ઓળખ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸਬਾਇਆ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੧੫॥੫॥੨੨॥
હે નાનક! સદ્દગુરુ જ આત્મામાં વ્યાપ્ત અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન કરાવનાર છે ॥૧૫॥૫॥૨૨॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੩
મારુ સોલહ મહેલ ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹੁਕਮੀ ਸਹਜੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ॥
પ્રભુએ પોતાના હુકમમાં સ્વાભાવિક જ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી અને

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਅਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ॥
રચના કરી-કરીને પોતે જ પોતાની કીર્તિને જોઈ રહ્યો છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਹੁਕਮੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧॥
કરતો કરાવડાવતો તે જ છે અને પોતાના હુકમમાં જ લીન છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਜਗਤੁ ਗੁਬਾਰਾ ॥
મોહ-માયાનો અંધકાર આખા જગતમાં ફેલાયેલ છે પરંતુ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋ ਵੀਚਾਰਾ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સત્યને સમજે છે. જેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે,

ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੨॥
તે જ તેને મેળવી લે છે અને તે પોતે જ સાથે મળાવી લે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતે જ જીવને મળાવીને મોટાઈ આપે છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુની દયાથી જ સાચી કિંમત આંકી શકે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਬਹੁਤੁ ਫਿਰੈ ਬਿਲਲਾਦੀ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ਹੇ ॥੩॥
મનમુખી જીવ ખુબ ભટકતો, રોતો-બૂમો પાડતો તેમજ દ્વૈતભાવમાં હેરાન થાય છે ॥૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਵਿਚੇ ਪਾਈ ॥
અહં તેમજ માયામાં લુપ્ત થઈને

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
મનમુખી જીવ પથભ્રષ્ટ થયો છે અને પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દીધી છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਨਾਇ ਰਾਚੈ ਸਾਚੈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੪॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે નામમાં જ લીન રહે છે અને સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૪॥

ਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જેણે ગુરુથી જ્ઞાન તેમજ નામરૂપી રત્ન મેળવી લીધું છે,

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
તે પોતાની વાસનાઓને મટાડીને મનમાં જ સ્થિર રહે છે.

ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭਿ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ਹੇ ॥੫॥
પરમાત્મા પોતે જ બધી લીલા કરે છે અને પોતે જ જ્ઞાન આપે છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
જે અહં મટાડીને સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે,

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તે પ્રિયતમ પ્રભુથી મળીને શબ્દ દ્વારા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਪਿਆਰੁ ਭਗਤੀ ਰਾਤਾ ਸਹਜਿ ਮਤੇ ਬਣਿ ਆਈ ਹੇ ॥੬॥
મનમાં પ્રેમ ધારણ કરી તે ભક્તિમાં લીન રહે છે અને સરળ જ તેનો પ્રભુથી પ્રેમ બની રહે છે ॥૬॥

ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣੁ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਤਾ ॥
દુઃખનું નિવારણ કરનાર પરમાત્મા તો ગુરૂથી જ જણાય છે,

ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ॥
પછી જીવનદાતા પ્રભુ પોતે જ મળી જાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਭਉ ਭਰਮੁ ਸਰੀਰਹੁ ਜਾਈ ਹੇ ॥੭॥
જેને તે ભક્તિમાં લગાવે છે, તે જ આ સત્યને સમજે છે અને તેના શરીરમાંથી ભય તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ॥
તે પોતે જ ગુરુની સંગતિમાં નામ આપે છે અને

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ॥
જીવ સાચા શબ્દો દ્વારા સદ્દગુરુની સેવા કરે છે.

ਜਰਾ ਜਮੁ ਤਿਸੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਸਾਚੇ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ਹੇ ॥੮॥
જેનો પ્રભુથી પ્રેમ થઈ ગયો છે, ગઢપણ તેમજ મૃત્યુ તેને જરાય સ્પર્શ કરતા નથી ॥૮॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
સંસાર તૃષ્ણાની આગમાં સળગી રહ્યું છે અને

ਜਲਿ ਜਲਿ ਖਪੈ ਬਹੁਤੁ ਵਿਕਾਰਾ ॥
સળગી-સળગીને અનેક વિકારોમાં દુઃખી થઈ રહ્યું છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਠਉਰ ਨ ਪਾਏ ਕਬਹੂ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ਹੇ ॥੯॥
સદ્દગુરુએ આ જ જ્ઞાન આપ્યું છે કે સ્વેચ્છાચારી જીવને ક્યારેય ઠેકાણું મળતું નથી ॥૯॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
સદ્દગુરુની સેવામાં લીન રહેનાર ભાગ્યશાળી છે અને

ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
તેની હંમેશા સત્ય-નામમાં લગન લાગેલી રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਰਵਿਆ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
તેના અંતર્મનમાં વાસના-રહિત નામ જ સમાઈ રહે છે અને શબ્દએ તેની તૃષ્ણા શાંત કરી છે ॥૧૦॥

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
શબ્દ સત્ય છે અને વાણી પણ સત્ય છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਪਛਾਣੀ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે આ સત્યની ઓળખ કરી છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ਰਹਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
જે વૈરાગ્યવાન બ્રહ્મ-શબ્દોમાં લીન રહે છે, તેનું જન્મ-મરણ છૂટી જાય છે ॥૧૧॥

ਸਬਦੁ ਬੁਝੈ ਸੋ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જે શબ્દના તફાવતને સમજી લે છે, તેની મનની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે અને

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
તેના મનમાં નિર્મળ નામનો વાસ થઈ જાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਣਾ ਸਦ ਹੀ ਸੇਵਹਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
જે હંમેશા પોતાના સદ્‌ગુરૂની સેવા કરે છે, તેના મનમાંથી અભિમાન દૂર થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਗੁਰ ਤੇ ਬੂਝੈ ਤਾ ਦਰੁ ਸੂਝੈ ॥
જ્યારે જીવ ગુરુથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે તો જ તેને સત્યના ઓટલાની સમજ થાય છે પરંતુ

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਾ ਕਥਿ ਕਥਿ ਲੂਝੈ ॥
નામ વગર વ્યર્થ વાતો કરી-કરીને મૂંઝવણમાં રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਗਵਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કરવાની આ મોટાઈ છે કે આને તૃષ્ણા ભૂખ મટાડી દીધું છે ॥૧૩॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਮਿਲੈ ਤਾ ਬੂਝੈ ॥
જયારે પ્રભુ પોતે મળે છે તો જ જ્ઞાન થાય છે.

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ॥
પરંતુ જ્ઞાનવિહીનને કોઈ સમજ થતી નથી.

ਗੁਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਸਦਾ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਵਜਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
જેના મનમાં ગુરુની બક્ષીશ છે તે વાણી દ્વારા શબ્દ જ જપતો રહે છે ॥૧૪॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
જે આરંભથી લખ્યું છે, જીવ તે જ કર્મ કરે છે.

ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਧੁਰਿ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥
ભાગ્યાલેખને કોઈ ટાળી શકતું નથી.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਤਿਨ ਹੀ ਵਾਸਾ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
જેના નસીબમાં લખેલું છે, સત્સંગતિમાં તેનો જ નિવાસ થાય છે ॥૧૫॥

ਅਪਣੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે જ તેને પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਤਾੜੀ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે સમાધિસ્થ સાચા શબ્દમાં જ મન લગાવે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਭੀਖਿਆ ਨਾਮੁ ਦਰਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥
દાસ નાનક વિનંતી કરે છે કે નામરૂપી ભિક્ષા પ્રભુના દરવાજાથી પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧૬॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਰਤੈ ਸਭੁ ਸੋਈ ॥
એક અનંત શક્તિ પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
આ રહસ્યને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સમજે છે.

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਹੇ ॥੧॥
એક તે જ જીવોમાં સમાયેલ છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਅ ਉਪਾਏ ॥
તેને ચોર્યાસી લાખ જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
જ્ઞાની-ધ્યાની પણ કહીને આ જ વાત સંભળાવે છે.

ਸਭਨਾ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹੇ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਹੋਰ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੨॥
તે બધા જીવોને ભોજન દે છે અને પોતાની મહિમા પોતે જ જાણે છે, કોઇ બીજું તેની કીર્તિ કહી શકતું નથી ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅੰਧੁ ਅੰਧਾਰਾ ॥
મોહ-માયાનો ગાઢ અંધકાર છે અને

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
અભિમાન તેમજ સ્વાર્થ દરેક જગ્યાએ ફેલાયેલ છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਤ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੩॥
મનુષ્ય દિવસ-રાત તૃષ્ણાગ્નિમાં સળગી રહ્યો છે અને ગુરુ વગર તેને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૩॥

ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜੇ ਆਪੇ ॥
સંયોગ તેમજ વિયોગ બનાવનાર તે જ છે અને

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਆਪੇ ॥
પોતે જ ઉત્પન્ન તેમજ નાશ કરી દે છે.

ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਸਚਾ ਪਾਸਾਰਾ ਹੋਰਨਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੪॥
તેનો હુકમ સ્થિર છે અને તેનો જગત-ફેલાવ પણ સત્ય છે, તેના સિવાય કોઈ બીજું હુકમ કરી શકતું નથી ॥૪॥

ਆਪੇ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥
ભક્તિમાં તે જ લાગે છે, જેને તે લગાવી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી યમનો ભય દૂર થઇ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ਹੇ ॥੫॥
અંતર્મનમાં શબ્દ હાજર છે, જે હંમેશા સુખ દેનાર છે, કોઇ ગુરુમુખ જ આ તફાવતને સમજે છે ॥૫॥

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તે પોતે જ ગુરૂથી મળીને પોતાની સાથે ભેળવી લે છે,

ਪੁਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਏ ॥
પૂર્વથી જ લખેલ કર્મલેખ ભૂંસી શકાતું નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਹੋਈ ਹੇ ॥੬॥
તે દિવસ-રાત ભક્તિ કરે છે અને ગુરુની નજીકમાં જ સેવા થાય છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਜਾਤਾ ॥
સદ્દગુરૂની સેવામાં હંમેશા સુખ માન્યું છે અને

ਆਪੇ ਆਇ ਮਿਲਿਆ ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
બધાનો દાતા પોતે જ આવી મળ્યો છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਨਿਵਾਰੀ ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਹੇ ॥੭॥
અહંકારને મટાડીને તૃષ્ણા અગ્નિનું નિવારણ થયું છે અને ગુરુના રહસ્યને ઓળખીને સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૭॥

ਕਾਇਆ ਕੁਟੰਬੁ ਮੋਹੁ ਨ ਬੂਝੈ ॥
મનુષ્ય કુટુંબના મોહને કારણે સત્યને સમજતો નથી,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਤ ਆਖੀ ਸੂਝੈ ॥
જો તે ગુરુમુખ બની જાય તો તેને સમજ થઇ જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਰਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ਹੇ ॥੮॥
જે મનુષ્ય દિવસ-રાત નામ-સ્મરણ કરે છે, તેને પ્રિયતમ-પ્રભુથી મળીને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૮॥

ਮਨਮੁਖ ਧਾਤੁ ਦੂਜੈ ਹੈ ਲਾਗਾ ॥
મનમુખ દ્વૈતભાવમાં લીન રહે છે,

ਜਨਮਤ ਕੀ ਨ ਮੂਓ ਆਭਾਗਾ ॥
તે કમનસીબ જન્મ લેતા જ મરી કેમ ન ગયો.

ਆਵਤ ਜਾਤ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੯॥
આવકજાવકમાં તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો, ગુરુ વગર તેને મુક્તિ મળતી નથી ॥૯॥

ਕਾਇਆ ਕੁਸੁਧ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਈ ॥
મનને અહંની ગંદકી લગાવી લીધી, જેનાથી શરીર અશુદ્ધ થઈ ગયું.

ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਹਿ ਤਾ ਮੈਲੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જો શરીરને સો વાર પણ ધોવે તો પણ આ ગંદકી દૂર થતી નથી,

ਸਬਦਿ ਧੋਪੈ ਤਾ ਹਛੀ ਹੋਵੈ ਫਿਰਿ ਮੈਲੀ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੧੦॥
શબ્દ દ્વારા ધોવાથી જ શરીર શુદ્ધ થાય છે અને પછી આ જરાય ગંદુ થતું નથી ॥૧૦॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਕਾਇਆ ਸੰਘਾਰਹਿ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ દૂત શરીરને નાશ કરી દે છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਵੀਚਾਰਹਿ ॥
જીવ શબ્દનું ચિંતન કરતો નથી, તેથી વારંવાર જન્મતો-મરતો રહે છે,

ਅੰਤਰਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਗੁਬਾਰਾ ਜਿਉ ਸੁਪਨੈ ਸੁਧਿ ਨ ਹੋਈ ਹੇ ॥੧੧॥
તેના અંતર્મનમાં મોહ-માયાનો અંધકાર એવો હોય છે, જે રીતે સપનામાં હોશ હોતો નથી ॥૧૧॥

ਇਕਿ ਪੰਚਾ ਮਾਰਿ ਸਬਦਿ ਹੈ ਲਾਗੇ ॥
કોઈ મનુષ્ય કામાદિક પાંચ દૂતોને મારીને શબ્દમાં લીન થઈ ગયા છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਇ ਮਿਲਿਆ ਵਡਭਾਗੇ ॥
તે ખુશનસીબ જીવોને સદ્ગુરુ મળી ગયો છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਰਵਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਈ ਹੇ ॥੧੨॥
જેના અંતર્મનમાં સત્ય આનંદ કરે છે, તેના પ્રેમમાં લીન રહે છે, તે સરળ જ સમાઈ રહે છે ॥૧૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਚਾਲ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਪੈ ॥
ગુરુના ભક્તિવાળા વિચારનું જ્ઞાન ગુરુથી જ થાય છે અને

ਪੂਰਾ ਸੇਵਕੁ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪੈ ॥
સંપૂર્ણ સેવકને જ શબ્દની ઓળખ થાય છે.

ਸਦਾ ਸਬਦੁ ਰਵੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਸਨਾ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ਸਚੁ ਸੋਈ ਹੇ ॥੧੩॥
તેના હ્રદયમાં હંમેશા જ શબ્દ આનંદ કરે છે અને તે પોતાની જીભથી સત્યનો સ્વાદ ચાખતું રહે છે ॥૧૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਰੇ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તે બ્રહ્મ-શબ્દ દ્વારા અહંને મટાડીને મનથી દૂર કરી દે છે અને

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥
પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં ધારણ કરીને રાખે છે.

ਏਕਸੁ ਬਿਨੁ ਹਉ ਹੋਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਈ ਹੇ ॥੧੪॥
એક પરમાત્મા વગર કોઈને જાણ્યું નથી અને જે કાંઈ સરળ-સ્વભાવ થાય છે, તે યોગ્ય થાય છે ॥૧૪॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਜੁ ਕਿਨੈ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
સદ્દગુરુ વગર કોઈને પણ સરળ સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જે ગુરુની નજીકમાં આ સત્યને સમજી લે છે, સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે.

ਸਚਾ ਸੇਵਿ ਸਬਦਿ ਸਚ ਰਾਤੇ ਹਉਮੈ ਸਬਦੇ ਖੋਈ ਹੇ ॥੧੫॥
સત્યની પૂજા કરીને તે શબ્દ દ્વારા સત્યમાં લીન રહે છે શબ્દ દ્વારા પોતાના અહંને દૂર કરી દે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਗੁਣਦਾਤਾ ਬੀਚਾਰੀ ॥
ગુણ દાતા પ્રભુ પોતે જ વિચાર કરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਵਹਿ ਪਕੀ ਸਾਰੀ ॥
ગુરુમુખને સાચું જીવન જીવવાની સમજ દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵਹਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੇ ਤੇ ਪਤਿ ਹੋਈ ਹੇ ॥੧੬॥੨॥
હે નાનક! તે સાચા પ્રભુ-નામમાં લીન રહે છે અને સત્ય-નામ દ્વારા જ તેની શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૬॥૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਜਗਜੀਵਨੁ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ॥
જગતને જીવન દેનાર શાશ્વત સ્વરૂપ એક પરમાત્મા જ દાતા છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
ગુરુની સેવા તેમજ શબ્દથી જ ઓળખ થાય છે.

ਏਕੋ ਅਮਰੁ ਏਕਾ ਪਤਿਸਾਹੀ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੇ ॥੧॥
ફક્ત તેનો જ હુકમ બધા પર ચાલે છે, એક તેની બાદશાહી છે અને યુગ-યુગાંતરોથી બધું તેની મરજીથી જ થઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ॥
તે જ જીવ નિર્મળ છે, જેને પોતાને ઓળખી લીધો છે અને

ਆਪੇ ਆਇ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
સુખ આપનાર પ્રભુ પોતે જ તેને આવી મળ્યો છે.

ਰਸਨਾ ਸਬਦਿ ਰਤੀ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੨॥
તેની જીભ શબ્દમાં લીન રહીને તેનું જ ગુણગાન કરે છે અને સત્યના દરવાજા પર શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
ગુરુમુખને નામ-સ્મરણથી મોટાઈ મળે છે પરંતુ

ਮਨਮੁਖਿ ਨਿੰਦਕਿ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
નિંદક મનમુખી જીવ પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪਰਮ ਹੰਸ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਹੇ ॥੩॥
નામમાં લીન વૈરાગ્યવાન પુરુષ પરમહંસ છે અને તેને પોતાના સાચા ઘરમાં જ સમાધિ લગાવી છે ॥૩॥

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪੂਰਾ ॥
તે જ મનુષ્ય પૂર્ણ છે, જે શબ્દ દ્વારા પોતાના અહંને મટાડી દે છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ਸੂਰਾ ॥
શૂરવીર સદ્દગુરુ આ જ સત્ય કહીને સંભળાવે છે.

ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਸਾਚਾ ਮਨੁ ਪੀਵੈ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ਹੇ ॥੪॥
શરીરમાં નામ અમૃતનું સાચું સરોવર છે અને મન ખુબ પ્રેમ તેમજ શ્રદ્ધાથી આને પીવે છે ॥૪॥

ਪੜਿ ਪੰਡਿਤੁ ਅਵਰਾ ਸਮਝਾਏ ॥
પંડિત ધર્મ-ગ્રંથોને વાંચીને બીજાને સમજાવતો રહે છે પરંતુ

ਘਰ ਜਲਤੇ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਏ ॥
તૃષ્ણા અગ્નિમાં સળગી રહેલા પોતાના હૃદય-ઘરનું તેને કોઈ જ્ઞાન હોતું નથી.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਪੜਿ ਥਾਕੇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਈ ਹੇ ॥੫॥
સદ્દગુરૂની સેવા વગર નામ પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી, કોઈ મનુષ્ય ગ્રંથોને વાંચીને થાકી ગયા છે પરંતુ તેના મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ નથી ॥૫॥

ਇਕਿ ਭਸਮ ਲਗਾਇ ਫਿਰਹਿ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
કોઈ વેશધારી સાધુ શરીર પર રાખ લગાવીને અહીં-તહીં ફરતો રહે છે,

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹਉਮੈ ਕਿਨਿ ਮਾਰੀ ॥
પરંતુ શબ્દ વગર કોને પોતાના અહંકારને સમાપ્ત કર્યા છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਲਤ ਰਹਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਭਰਮਿ ਭੇਖਿ ਭਰਮਾਈ ਹੇ ॥੬॥
તે દરરોજ તૃષ્ણા અગ્નિમાં સળગતું રહે છે અને દિવસ-રાત વેશ બનાવીને ભ્રમમાં ભટકતો રહે છે ॥૬॥

ਇਕਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੁਟੰਬ ਮਹਿ ਸਦਾ ਉਦਾਸੀ ॥
કોઈ લોકો પોતાના ઘર કુટુંબમાં રહીને પણ અલગ રહે છે અને

ਸਬਦਿ ਮੁਏ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ॥
શબ્દ દ્વારા અભિમાનને મટાડીને નામમાં નિવાસ કરે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਹਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ਹੇ ॥੭॥
તે રાત-દિવસ પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરતો લીન રહે છે અને પ્રભુની અર્ચના તેમજ ભક્તિમાં મન લગાવે છે ॥૭॥

ਮਨਮੁਖੁ ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵਿਗੁਤਾ ॥
મનમુખ પારકી નિંદા કરી-કરીને સમય વિતાવે છે

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਭਉਕੈ ਜਿਸੁ ਕੁਤਾ ॥
તેના મનમાં લોભરૂપી કુતરો ભસતો રહે છે,

ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਸੁ ਕਦੇ ਨ ਛੋਡੈ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਈ ਹੇ ॥੮॥
યમ તેને ક્યારેય છોડતા નથી અને અંતમાં તે પસ્તાતો આ દુનિયાથી જાય છે ॥૮॥

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਚੀ ਪਤਿ ਹੋਈ ॥
સત્યથી જ સાચા શબ્દની પ્રાપ્તિ થાય છે પરંતુ

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥
નામ વગર કોઈ પણ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਨਾਉ ਨ ਪਾਏ ਪ੍ਰਭਿ ਐਸੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ਹੇ ॥੯॥
પ્રભુએ એવી વિધિ બનાવી છે કે સદ્દગુરુ વગર કોઈ પણ નામ પ્રાપ્ત કરી શકતું નથી ॥૯॥

ਇਕਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਬਹੁਤੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
કેટલાય સિદ્ધ, સાધક તેમજ ખૂબ બધા ચિંતક છે,

ਇਕਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥
કોઈ દિવસ-રાત નિરંકારના નામમાં લીન રહે છે,

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋ ਬੂਝੈ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਭਉ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
પરંતુ જેને પોતે મળાવે છે તે જ સત્યને સમજે છે અને ભાવ-ભક્તિ દ્વારા તેનો ભય દૂર થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਇਸਨਾਨੁ ਦਾਨੁ ਕਰਹਿ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ॥
કોઈ તીર્થ-સ્નાન તેમજ દાન-પુણ્ય કરે છે પરંતુ પ્રભુનો રહસ્ય સમજતા નથી.

ਇਕਿ ਮਨੂਆ ਮਾਰਿ ਮਨੈ ਸਿਉ ਲੂਝਹਿ ॥
એવા ઘણા લોકો છે જેઓ મનને મારી નાખે છે અને મનમાં જ ફસાઈ જતા રહે છે.

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਇਕ ਰੰਗੀ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
કોઈ પરમાત્માના રંગ લીન રહે છે અને તેનો મેળાપ થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਆਪੇ ਸਿਰਜੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરીને મોટાઈ છે અને

ਆਪੇ ਭਾਣੈ ਦੇਇ ਮਿਲਾਈ ॥
સ્વેચ્છાથી મળાવી લે છે.

ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਇਉ ਫੁਰਮਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
તે પોતે જ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને મનમાં આવી વસે છે, મારા પ્રભુએ આ જ ફરમાવ્યું છે ॥૧૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરનાર જ સાચા છે.

ਮਨਮੁਖ ਸੇਵਿ ਨ ਜਾਣਨਿ ਕਾਚੇ ॥
મનમુખ સેવાનું મહત્વ જાણતો, તેથી કાચા છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
પ્રભુ પોતે જ લીલા કરી-કરીને જોતો રહે છે અને જેમ તેને સારું લાગે છે, તેમ જ દુનિયાને લગાવે છે ॥૧૩॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ॥
યુગ-યુગાન્તર એક સાચો દાતા પ્રભુ જ છે

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਪਛਾਤਾ ॥
સંપૂર્ણ નસીબથી શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ તેની ઓળખ થાય છે.

ਸਬਦਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਵਿਛੁੜੇ ਨਾਹੀ ਨਦਰੀ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
જે પ્રભુથી મળી જાય છે, તે ફરી અલગ થતું નથી અને પ્રભુ-કૃપાથી સરળ જ મેળાપ થાય છે ॥૧૪॥

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮੈਲੁ ਕਮਾਇਆ ॥
અહં તેમજ માયામાં લુપ્ત ગંદા કર્મ જ કરે છે અને

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ॥
દ્વૈતભાવમાં મરી-મરી જન્મતો રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਮਨਿ ਦੇਖਹੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
પોતાના મનમાં ધ્યાન જોઈ લે, સદ્દગુરૂની સેવા વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૧૫॥

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ॥
જે પરમાત્માને સ્વીકાર છે, તે તે જ કરશે.

ਆਪਹੁ ਹੋਆ ਨਾ ਕਿਛੁ ਹੋਸੀ ॥
પોતાની મેળે ન કાંઈ થયું છે અને ન તો કાંઈ ભવિષ્યમાં થશે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુના નામનું ચિંતન કરવાથી જ કીર્તિ મળે છે અને સાચા દ્વારે આદર મળે છે.॥૧૬॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਸਭੁ ਕੋ ਜਾਸੀ ॥
જે પણ આવ્યા છે, અંતે બધાએ સંસારથી જવાનું છે,

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਾਧਾ ਜਮ ਫਾਸੀ ॥
મૃત્યુ સ્થિર છે દ્વૈતભાવને કારણે જીવ યમની ફાંસીમાં બંધાઈ રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਜਨ ਉਬਰੇ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧॥
જેની સદ્દગુરૂએ રક્ષા કરી છે, તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે અને તે પરમ-સત્યમાં જ જોડાઇ ગયો છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને ઉત્પન્ન કરી કરીને તેની સંભાળ કરે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲੇਖੈ ॥
જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે જ મનુષ્ય સ્વીકાર હોય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਤਿਸੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੨॥
ગુરુમુખને જ્ઞાન દ્વારા બધી સમજ થઈ જાય છે પરંતુ અજ્ઞાની જીવ અંધ આચરણ જ કરે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਸਹਸਾ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ॥
મનમુખના મનમાં શંકા બની રહે છે અને તેને કોઈ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥
આથી મરી-મરીને જન્મતો અને પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੩॥
ગુરુમુખ પ્રભુ-નામમાં લીન રહીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને સરળ જ સત્યમાં સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਧੰਧੈ ਧਾਵਤ ਮਨੁ ਭਇਆ ਮਨੂਰਾ ॥
સંસારના ધંધામાં દોડતા-દોડતા મન લોખંડી બની જાય છે.

ਫਿਰਿ ਹੋਵੈ ਕੰਚਨੁ ਭੇਟੈ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
પરંતુ જો સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય તો ફરી કંચન થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲਏ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੪॥
જયારે પરમાત્મા પોતે જ જીવને ક્ષમા કરી દે છે તો જ તે સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને તે શબ્દ દ્વારા મળાવી લે છે ॥૪॥

ਦੁਰਮਤਿ ਝੂਠੀ ਬੁਰੀ ਬੁਰਿਆਰਿ ॥
અસત્ય બુદ્ધિવાળી જીવ-સ્ત્રી અસત્ય તેમજ ખરાબ છે અને દુષ્ટતામાં જ લીન રહે છે.

ਅਉਗਣਿਆਰੀ ਅਉਗਣਿਆਰਿ ॥
તે ગુણવિહીન અવગુણોમાં જીવન વિતાવે છે.

ਕਚੀ ਮਤਿ ਫੀਕਾ ਮੁਖਿ ਬੋਲੈ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਈ ਹੇ ॥੫॥
તેની બુદ્ધિ કાચી છે, તે પોતાના મુખથી ફિક્કું જ બોલે છે તેથી અસત્ય બુદ્ધિવાળી જીવ-સ્ત્રીને નામ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૫॥

ਅਉਗਣਿਆਰੀ ਕੰਤ ਨ ਭਾਵੈ ॥
ગુણહીન જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુને સારી લાગતી નથી,

ਮਨ ਕੀ ਜੂਠੀ ਜੂਠੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે અપવિત્ર મનની હોવાથી, અપવિત્ર કર્મ જ કરે છે.

ਪਿਰ ਕਾ ਸਾਉ ਨ ਜਾਣੈ ਮੂਰਖਿ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ਹੇ ॥੬॥
આવી મૂર્ખ જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુના સંયોગનાં આનંદને જાણતી નથી અને ગુરુ વગર તેને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૬॥

ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਟੀ ਖੋਟੁ ਕਮਾਵੈ ॥
અસત્ય બુદ્ધિવાળી જીવ-સ્ત્રી અસત્ય છે અને છળ-કપટનું આચરણ જ સ્વીકારે છે,

ਸੀਗਾਰੁ ਕਰੇ ਪਿਰ ਖਸਮ ਨ ਭਾਵੈ ॥
તે અસત્ય શણગાર કરે છે, આથી પતિ-પ્રભુને સારી લાગતી નથી.

ਗੁਣਵੰਤੀ ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੭॥
પરંતુ ગુણવાન જીવ-સ્ત્રી હંમેશા પોતાના પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરે છે અને સદ્ગુરુએ જ તેને પ્રભુથી મળાવી છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇ ਸਭੁ ਵੇਖੈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ હુકમ કરે છે અને બધાને જોવે છે.

ਇਕਨਾ ਬਖਸਿ ਲਏ ਧੁਰਿ ਲੇਖੈ ॥
કોઈને તે કર્મ લેખ પ્રમાણે ક્ષમા કરી દે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਹੇ ॥੮॥
જે હંમેશા હરિ-નામમાં લીન રહે છે, તેને સત્યને મેળવી લીધું છે અને પોતે જ સાથે મળાવી લીધો છે ॥૮॥

ਹਉਮੈ ਧਾਤੁ ਮੋਹ ਰਸਿ ਲਾਈ ॥
માયા જીવોને અહં તેમજ મોહના સ્વાદમાં લગાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਿਵ ਸਾਚੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥
પરંતુ ગુરુમુખ પ્રભુમાં ધ્યાન લગાવીને સરળ સ્થિતિમાં જ સમાઈ રહે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੈ ਆਪੇ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ਹੇ ॥੯॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોને મળાવતો, પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને તેની સંભાળ કરે છે, પરંતુ ગુરુ વગર કોઈને પણ આ રહસ્યનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું નથી ॥૯॥

ਇਕਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਦਾ ਜਨ ਜਾਗੇ ॥
કોઈ બ્રહ્મ-શબ્દનું ચિંતન કરતાં હંમેશા સાવધાન રહે છે.

ਇਕਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸੋਇ ਰਹੇ ਅਭਾਗੇ ॥
પરંતુ કોઈ કમનસીબ મોહ-માયામાં સુતેલું રહે છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਹੋਰੁ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
એક આ જ સત્ય છે કે પરમાત્મા પોતે કરવા કરાવનાર છે અને કોઈ બીજાથી કાંઈ પણ કરી શકાતું નથી ॥૧૦॥

ਕਾਲੁ ਮਾਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા કાળને મારીને દૂર કરી દે છે,

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
તે પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં ધારણ કરી લે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
સદ્‌ગુરૂની સેવાથી જ તેને પરમ સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે અને તે પરમાત્માના નામમાં જ લીન રહે છે ॥૧૧॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਿਰੈ ਦੇਵਾਨੀ ॥
જીવ-સ્ત્રી દ્વૈતભામાં પાગલ થઈને ભટકે છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਦੁਖ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੀ ॥
મોહ-માયાના દુઃખમાં ફસાઈ રહે છે.

ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰੈ ਨਹ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
અનેક વેશ ધારણ કરવાથી સત્યની પ્રાપ્તિ થતી નથી અને સદ્‌ગુરુ વગર પરમ-સુખ મળતું નથી ॥૧૨॥

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਜਾ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
જયારે પરમાત્મા પોતે જ બધું કરાવે છે તો પછી દોષ કોનો?

ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਰਾਹਿ ਚਲਾਏ ॥
જેવું ઈચ્છે છે, તે રસ્તા પર જ જીવોને ચલાવે છે.

ਆਪੇ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
તે પોતે જ કૃપાળુ તેમજ સુખ દેનાર છે, જેમ તેને સ્વીકાર છે, તેમ જ તે જીવોને ચલાવે છે ॥૧૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭੁਗਤਾ ॥
કરવા તેમજ ભોગનાર પ્રભુ જ છે અને

ਆਪੇ ਸੰਜਮੁ ਆਪੇ ਜੁਗਤਾ ॥
ધીરજ તેમજ વિચાર પણ તે પોતે જ છે.

ਆਪੇ ਨਿਰਮਲੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
તે મધુસુદન પોતે જ નિર્મળ તેમજ કૃપાળુ છે, જેનો હુકમ મટાડી શકાતો નથી ॥૧૪॥

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨੀ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
તે ભાગ્યવાન છે જેને પ્રભુની ઓળખ થઇ જાય છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਸਿ ਰਹਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ॥
જીવન આપનાર દરેક શરીર બાધામાં વસી રહ્યો છે.

ਇਕ ਥੈ ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟੁ ਹੈ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਜਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
કોઈ સ્થાન પર તે ગુપ્ત છે અને ક્યાંક તે સાક્ષાત રૂપમાં છે, ગુરુમુખનો ભ્રમ-ભય દૂર થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
ગુરુમુખ એક પરમાત્માને જ જાણે છે,

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
મનમાં નામ અને શબ્દને ઓળખી લે છે.

ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੪॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે જેને તું દે છે, તે જ નામ પ્રાપ્ત કરે છે અને નામ દ્વારા જ મોટાઈ મળે છે ॥૧૬॥૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੈ ॥
ગહન-ગંભીર સાચા પરમાત્માનું વખાણ કર,

ਸਭੁ ਜਗੁ ਹੈ ਤਿਸ ਹੀ ਕੈ ਚੀਰੈ ॥
આખું જગત તેના વશમાં છે.

ਸਭਿ ਘਟ ਭੋਗਵੈ ਸਦਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਆਪੇ ਸੂਖ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧॥
તે દિવસ-રાત તમામ દેહને ભોગવે છે અને પોતે સુખેથી જીવે છે.॥૧॥

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥
તે સાચા માલિકનું નામ હંમેશા સત્ય છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ તે મનમાં વસે છે.

ਆਪੇ ਆਇ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੂਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਹੇ ॥੨॥
તે પોતે જ મનમાં આવી વસ્યો છે, જેનાથી યમની ફાંસી તૂટી ગઈ છે ॥૨॥

ਕਿਸੁ ਸੇਵੀ ਤੈ ਕਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
કોની સેવા તેમજ કોના વખાણ કરાય?

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੀ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કર અને બ્રહ્મના વખાણ કર.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਮਤਿ ਊਤਮ ਅੰਤਰਿ ਕਮਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ਹੇ ॥੩॥
સાચા શબ્દ દ્વારા બુધ્દ્ધિ હંમેશા ઉત્તમ બની રહે છે અને હૃદય-કમળ વિકસિત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਦੇਹੀ ਕਾਚੀ ਕਾਗਦ ਮਿਕਦਾਰਾ ॥
આ શરીર કાગળની જેમ નાશવંત છે.

ਬੂੰਦ ਪਵੈ ਬਿਨਸੈ ਢਹਤ ਨ ਲਾਗੈ ਬਾਰਾ ॥
જેમ પાણીનું ટીપું પડવાથી કાગળ ખરાબ થઈ જાય છે, તેમ જ શરીરનો નાશ થતા વાર લાગતી નથી

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੪॥
જેના મનમાં નામ વસી જાય છે, તે ગુરુમુખ સત્યને સમજી લે છે અને તેનું શરીર કંચન જેવું શુધ્દ્ધ થઈ જાય છે ॥૪॥

ਸਚਾ ਚਉਕਾ ਸੁਰਤਿ ਕੀ ਕਾਰਾ ॥
પવિત્ર હૃદય જ સાચી ડેરી છે, જેની અંદર નીકળેલી રેખા સુર છે, જે હૃદયને વિકારગ્રસ્ત થવા દેતી નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਸਚੁ ਆਧਾਰਾ ॥
પરમાત્માનું નામ જ મનનું ભોજન છે અને સત્ય જ આનો આધાર છે.

ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੈ ਪਾਵਨੁ ਜਿਤੁ ਘਟਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੫॥
જે હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ સ્થિત છે, તે પવિત્ર અને હંમેશા તૃપ્ત રહે છે ॥૫॥

ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੋ ਸਾਚੈ ਲਾਗੇ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું, જે પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન થઈ ગયા છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੇ ॥
તે પરમાત્માનું ગુણગાન કરીને દરરોજ જાગૃત રહે છે.

ਸਾਚਾ ਸੂਖੁ ਸਦਾ ਤਿਨ ਅੰਤਰਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਾਸੀ ਹੇ ॥੬॥
તેના મનમાં હંમેશા સાચું સુખ બની રહે છે અને જીભ હરિ-રસમાં લીન રહે છે ॥૬॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੇਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਪੂਜਾ ॥
હું તો પરમાત્માનું નામ જ યાદ કરું છું અને કોઈ બીજાની પૂજા-અર્ચના કરતો નથી.

ਏਕੋ ਸੇਵੀ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥
તે એકની જ પૂજા કરું છું અને કોઈ બીજાની કરતો નથી.

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਸਭੁ ਸਚੁ ਦਿਖਾਇਆ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੭॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મને બધે સત્ય દેખાડી દીધું છે અને સત્ય નામમાં જ લીન રહું છું ॥૭॥

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਜੋਨੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਇਆ ॥
જીવ ફરી-ફરી યોનિઓમાં ભટકીને હવે મનુષ્ય-જન્મમાં આવ્યો છે.

ਆਪਿ ਭੂਲਾ ਜਾ ਖਸਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
જ્યારે માલિકે તેને ભુલાવી દીધો તો આ પોતે જ ભટકી ગયો.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਮਿਲੈ ਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਚੀਨੈ ਸਬਦੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੇ ॥੮॥
જયારે પ્રભુ મળે છે, ગુરુમુખ તેને સમજી લે છે અને પછી અવિનાશી શબ્દના રહસ્યોને ઓળખી લે છે ॥૮॥

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਭਰੇ ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ॥
હે દીનદયાળુ! અમે ગુનેગાર તો કામ-ક્રોધથી ભરેલ છીએ.

ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਲੈ ਬੋਲਹ ਨਾ ਹਮ ਗੁਣ ਨ ਸੇਵਾ ਸਾਧੀ ॥
શું મુખ લઈને બોલીએ, અમારામાં ન કોઈ સારું છે, ન તો તારી પૂજા કરી છે.

ਡੁਬਦੇ ਪਾਥਰ ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਤੁਮ ਆਪੇ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੇ ॥੯॥
તું પોતે જ અમને ડૂબતા પથ્થરોને સાથે ભેળવી લે, તારું સત્ય-નામ હંમેશા અમર છે ॥૯॥

ਨਾ ਕੋਈ ਕਰੇ ਨ ਕਰਣੈ ਜੋਗਾ ॥
ન કોઈ કાંઈ કરે છે અને ન તો કરવા યોગ્ય છે.

ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ਸੁ ਹੋਇਗਾ ॥
તે જ કંઈ થશે, જે તું કરે અને જીવોથી કરાવે છે.

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਸਦ ਹੀ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੦॥
જેને તું ક્ષમા કરી દે છે, તે જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને તે હંમેશા જ નામ-સ્મરણમાં લીન રહે છે ॥૧૦॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਧਰਤੀ ਸਬਦੁ ਬੀਜਿ ਅਪਾਰਾ ॥
આ શરીર ધરતી છે, આમાં બ્રહ્મ-શબ્દનું બીજ નાખ.

ਹਰਿ ਸਾਚੇ ਸੇਤੀ ਵਣਜੁ ਵਾਪਾਰਾ ॥
સાચા પ્રભુ-નામની સાથે વાણિજ્ય-વ્યાપાર કર.

ਸਚੁ ਧਨੁ ਜੰਮਿਆ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੧॥
સાચા નામ-ધનથી ક્યારેય અભાવ આવતો નથી અને મનમાં નામ જ સ્થિત રહે છે ॥૧૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਵਗਣਿਆਰੇ ਨੋ ਗੁਣੁ ਕੀਜੈ ॥
હે પરમેશ્વર! મને ગુણવિહીનને ગુણ આપો અને

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਲੈਹਿ ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ॥
પોતે જ ક્ષમા કરીને નામ-દાન આપી દે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਪਤਿ ਪਾਏ ਇਕਤੁ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੨॥.
જે ગુરુમુખ હોય છે, તેને જ સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે અને એક નામમાં જ લીન રહે છે ॥૧૨॥

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸਮਝ ਨ ਹੋਈ ॥
હરિ-નામરૂપી ધન જીવન અંતર્મનમાં જ છે પરંતુ તેને જ્ઞાન થતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ જ આ તફાવતને સમજે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਧਨੁ ਪਾਏ ਸਦ ਹੀ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੩॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તેને આ ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને તે હંમેશા જ નામ-સ્મરણમાં લીન રહે છે ॥૧૩॥

ਅਨਲ ਵਾਉ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
તૃષ્ણારૂપી આગ તેમજ વાસનારૂપી વાયુ જીવને ભ્રમમાં ભટકાવતી રહે છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸੁਧਿ ਨ ਕਾਈ ॥
મોહ-માયામાં મસ્ત જીવને કોઈ હોશ આવતો નથી.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਕਿਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ਹੇ ॥੧੪॥
અંધ મનમુખને કોઈ જ્ઞાન હોતું નથી, પરંતુ ગુરુના ઉપદેશથી જ હૃદયમાં નામનો આલોક થાય છે ॥૧૪॥

ਮਨਮੁਖ ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਸੂਤੇ ॥
મનમુખી જીવ અહંકાર તેમજ મોહ-માયામાં જ સુતેલો રહે છે.

ਅਪਣਾ ਘਰੁ ਨ ਸਮਾਲਹਿ ਅੰਤਿ ਵਿਗੂਤੇ ॥
તે કામાદિક દૂતોથી પોતાના હૃદય-ઘરની સંભાળ કરતો નથી અને અંતમાં નષ્ટ થાય છે.

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਚਿੰਤਾ ਜਾਲੈ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੫॥
તે પારકી નિંદા કરે છે, ચિંતા તેને ખુબ સળગાવે છે અને હંમેશા દુ:ખી રહે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਕਰਤੈ ਕਾਰ ਕਰਾਈ ॥
પ્રભુ પોતે જ મનમુખોથી આવું કાર્ય કરાવે છે પરંતુ

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ॥
તે ગુરૂમુખોને જ્ઞાન આપી દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੀ ਹੇ ॥੧੬॥੫॥
હે નાનક! નામમાં લીન થવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને જીવ નામ દ્વારા નામ-સ્મરણમાં જ લીન રહે છે ॥૧૬॥૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਏਕੋ ਸੇਵੀ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਸਾਚਾ ॥
એક પ્રભુની જ પૂજા કરું છું જે હંમેશા સ્થિર તેમજ શાશ્વત છે.

ਦੂਜੈ ਲਾਗਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਕਾਚਾ ॥
દ્વૈતભાવમાં લીન આખું જગત નાશવંત છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਚੇ ਹੀ ਸਾਚਿ ਪਤੀਜੈ ਹੇ ॥੧॥
ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે હંમેશા જ સત્યની સ્તુતિ કરું છું અને મન તે પરમ-સત્યથી જ સંતુષ્ટ થાય છે ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਬਹੁਤੇ ਮੈ ਏਕੁ ਨ ਜਾਤਾ ॥
હે ગુણોના સમુદ્ર! તારા ગુણ અનંત છે, પરંતુ મેં તારા એક ગુણને પણ જાણ્યું નથી.

ਆਪੇ ਲਾਇ ਲਏ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ॥
હે જગ-જીવન દાતા! તું પોતે જ પોતાની ભક્તિમાં લગાવી લે છે,

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰਮਤਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਹੇ ॥੨॥
પોતે જ ક્ષમા કરીને મોટાઈ આપે છે અને ગુરુ-મતથી જ આ મન હરિ-રસમાં પલળે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਲਹਰਿ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੀ ॥
શબ્દ દ્વારા માયાની લહેરને દૂર કરી દીધી છે અને

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥
અભિમાનને મટાડીને આ મન નિર્મળ થઈ ગયું છે.

ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ਹੇ ॥੩॥
રામના રંગમાં લીન જીભ સ્વાભાવિક જ ગુણગાન કરે છે ॥૩॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਤ ਵਿਹਾਣੀ ॥ ਮਨਮੁਖਿ ਨ ਬੂਝੈ ਫਿਰੈ ਇਆਣੀ ॥
હું-મારુ કરતા આખી ઉંમર વીતી જાય છે, મનમુખી જીવને જ્ઞાન હોતું નથી અને તે અજ્ઞાનતામાં ભટકતો રહે છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਘੜੀ ਮੁਹਤੁ ਨਿਹਾਲੇ ਅਨਦਿਨੁ ਆਰਜਾ ਛੀਜੈ ਹੇ ॥੪॥
યમ તેને દરેક ક્ષણ જોતો રહે છે અને દરરોજ તેની ઉંમર ઓછી થાય છે ॥૪॥

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਕਰੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ॥
તે મનમાં લોભ કરે છે પરંતુ આના ફળને સમજતો નથી.

ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਸੂਝੈ ॥
યમ તેના માથા પર ઉભો છે પરંતુ તેને કોઈ સમજ નથી.

ਐਥੈ ਕਮਾਣਾ ਸੁ ਅਗੈ ਆਇਆ ਅੰਤਕਾਲਿ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ਹੇ ॥੫॥
જે કર્મ કર્યું છે, તે આગળ પરલોકમાં આવ્યો છે, હવે તે અંતકાળ શું કરી શકે છે ॥૫॥

ਜੋ ਸਚਿ ਲਾਗੇ ਤਿਨ ਸਾਚੀ ਸੋਇ ॥
જે સત્યમાં લીન થઈ જાય છે, તેની જ સાચી શોભા થાય છે.

ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ਮਨਮੁਖਿ ਰੋਇ ॥
દ્વૈતભાવમાં લીન મનમુખી જીવ રોવે છે.

ਦੁਹਾ ਸਿਰਿਆ ਕਾ ਖਸਮੁ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਗੁਣ ਮਹਿ ਭੀਜੈ ਹੇ ॥੬॥
પ્રભુ પોતે લોક-પરલોકનો માલિક છે અને પોતે જ ગુણો પર ખુશ થાય છે ॥૬॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਜਨੁ ਸੋਹੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનુષ્ય હંમેશા શોભાનું પાત્ર બને છે.

ਨਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੋਹੈ ॥
નામરૂપી રસાયણને પીને આ મન મોહિત થઈ જાય છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਮੈਲੁ ਪਤੰਗੁ ਨ ਲਾਗੈ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਭੀਜੈ ਹੇ ॥੭॥
પછી મોહ-માયાની ગંદકી જરા લાગતી નથી અને મન ગુરુ-મત પ્રમાણે હરિ નામમાં પલળી જાય છે ॥૭॥

ਸਭਨਾ ਵਿਚਿ ਵਰਤੈ ਇਕੁ ਸੋਈ ॥
બધા જીવોમાં એક પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਾਇ ਸਾਚੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਹੇ ॥੮॥
અભિમાનને મટાડીને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને સત્ય-નામમાં લીન રહીને નામ અમૃત પીવાય છે ॥૮॥

ਕਿਲਬਿਖ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
પાપ-દુઃખોનું નિવારણ કરનાર પ્રભુ જ છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਿਆ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુમુખે શબ્દ-ચિંતન દ્વારા તેની જ પૂજા કરી છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਹੇ ॥੯॥
તે પોતે જ બધું કરી રહ્યો છે અને નામ-સ્મરણથી ગુરુમુખનું શરીર-મન પલળી જાય છે ॥૯॥

ਮਾਇਆ ਅਗਨਿ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰੇ ॥
માયાની આગ આખા સંસારમાં સળગી રહી છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਵਾਰੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
પરંતુ ગુરુ શબ્દના ચિંતન દ્વારા આનું નિવારણ કરી દે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਲੀਜੈ ਹੇ ॥੧੦॥
જેને ગુરુની શિક્ષા દ્વારા નામ-સ્મરણ કર્યું છે, તેના મનને જ શાંતિ મળી છે અને હંમેશા સુખ મેળવી લીધું છે ॥૧૦॥

ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਬੈਠੇ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਪਾਵਹਿ ॥
પોતાના સિંહાસન પર બેસેલ સ્વર્ગાધિપતિ દેવરાજ ઈન્દ્ર પણ યમનો ભય અનુભવ કરે છે.

ਜਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ॥
જો કોઈ અનેક ધર્મ-કર્મ કરે છે, પરંતુ યમ તેને પણ છોડતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਤਾ ਮੁਕਤਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਪੀਜੈ ਹੇ ॥੧੧॥
જીવને મુક્તિ ત્યારે જ મળે છે, જ્યારે તેનો સદ્દગુરુથી મેળાપ થાય છે અને જીભ હરિ નામ અમૃત પીવે છે ॥૧૧॥

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
મનમુખી જીવના મનમાં પ્રભુ-ભક્તિ ઉત્પન્ન થતી નથી પરંતુ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુમુખને ભક્તિથી શાંતિ તેમજ સુખ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਵਨ ਸਦਾ ਹੈ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਤਰੁ ਭੀਜੈ ਹੇ ॥੧੨॥
વાણી હંમેશા પવિત્ર છે અને ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે હૃદય પલળી જાય છે ॥૧૨॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਵੀਚਾਰੀ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ પણ માયાના ત્રણ ગુણોમાં બંધાયેલ છે અને

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਧਕ ਮੁਕਤਿ ਨਿਰਾਰੀ ॥
મુક્તિ તેનાથી નિરાળી રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਏਕੋ ਹੈ ਜਾਤਾ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ਹੇ ॥੧੩॥
ગુરુનું જ્ઞાન એકમાત્ર પરમાત્માને જ જાણે છે અને તે રાત-દિવસ નામમાં જ લીન રહે છે ॥૧૩॥

ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ॥
જીવ વેદોનું પાઠ કરે છે પરંતુ હરિ-નામના રહસ્યને સમજતો નથી.

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਪੜਿ ਪੜਿ ਲੂਝਹਿ ॥
પાઠ-પઠન કરતી વખતે તે માયાને લીધે મૂંઝવણમાં રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਕਿਉ ਕਰਿ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਜੈ ਹੇ ॥੧੪॥
મનમાં ગંદકી હોવાને કારણે અજ્ઞાની તેમજ અંધ શું કરી ખરાબ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકે છે ॥૧૪॥

ਬੇਦ ਬਾਦ ਸਭਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣਹਿ ॥
પંડિત લોકો વેદોના વાદ-વિવાદ કહીને તેની વ્યાખ્યા કરે છે,

ਨ ਅੰਤਰੁ ਭੀਜੈ ਨ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਹਿ ॥
પરંતુ આનાથી ના તો તેનું મન પલળે છે અને ના તો તેને શબ્દની ઓળખ થાય છે.

ਪੁੰਨੁ ਪਾਪੁ ਸਭੁ ਬੇਦਿ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ਹੇ ॥੧੫॥
બધા વેદોએ આ દ્રઢ કરાવ્યું છે કે પાપ-પુણ્ય શું છે પરંતુ ગુરુમુખ નામ અમૃત જ પીવે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
એક પ્રભુ જ સત્ય છે,

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਮਨੁ ਸਾਚਾ ਸਚੋ ਸਚੁ ਰਵੀਜੈ ਹੇ ॥੧੬॥੬॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય નામમાં લીન થઈ ગયો છે, તેનું જ મન સાચું છે અને તે એક સત્યનું જ ચિંતન કરે છે ॥૧૬॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਸਚੈ ਸਚਾ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ॥
સાચા પરમેશ્વરે સૃષ્ટિને પોતાનું સાચું સિંહાસન બનાવ્યું છે,

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਤਿਥੈ ਮੋਹੁ ਨ ਮਾਇਆ ॥
તે પોતાના દસમા દરવાજામાં વસી ગયો છે અને ત્યાં મોહ-માયાનો કોઈ પ્રભાવ નથી.

ਸਦ ਹੀ ਸਾਚੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ਹੇ ॥੧॥
જેના હૃદયમાં હંમેશા સત્ય વસી રહે છે, તે ગુરુમુખનું આચરણ પણ શ્રેષ્ઠ છે ॥૧॥

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਸਚੁ ਵਾਪਾਰਾ ॥
જ્યારે નામરૂપી સાચો સોદો અને સાચો વેપાર કરવામાં આવે છે,

ਨ ਤਿਥੈ ਭਰਮੁ ਨ ਦੂਜਾ ਪਸਾਰਾ ॥
ત્યારે ત્યાં કોઈ ભ્રમણા તેમજ દ્વૈતભાવનો ફેલાવ હોતો નથી.

ਸਚਾ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਕਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਬੂਝੈ ਕੋ ਵੀਚਾਰੀ ਹੇ ॥੨॥
સાચા ધનનો લાભ પ્રાપ્ત કરવાથી કોઈ અભાવ આવતો નથી, કોઈ દુર્લભ વિચારવાન જ આ સત્યને સમજે છે ॥૨॥

ਸਚੈ ਲਾਏ ਸੇ ਜਨ ਲਾਗੇ ॥
સાચા પ્રભુએ જેને આ વ્યાપારમાં લગાવ્યો છે, તે જ આમાં લાગી ગયો છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਮਸਤਕਿ ਵਡਭਾਗੇ ॥
જેના માથા પર ઉત્તમ નસીબ હોય છે, તેના મનમાં શબ્દનો નિવાસ હોય છે.

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ਹੇ ॥੩॥
સાચા શબ્દ દ્વારા તે પરમાત્માનું જ ગુણગાન કરે છે અને આવો વિવેકશીલ પુરુષ શબ્દમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਸਚੋ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
હું પરમ-સત્ય પરમેશ્વરની જ સ્તુતિ કરું છું, જે હંમેશા શાશ્વત છે.

ਏਕੋ ਵੇਖਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ॥
તે એકને જ જોવ છું અને તેના વગર બીજું કોઈ નથી.

ਗੁਰਮਤਿ ਊਚੋ ਊਚੀ ਪਉੜੀ ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ਹੇ ॥੪॥
ગુરુનો ઉપદેશ જ સર્વશ્રેષ્ઠ સીડી છે, જેનાથી સત્ય સુધી પહોંચી શકાય છે અને અને જ્ઞાનના રત્નથી અહંકારનો નાશ કરી શકાય છે.॥૪॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ॥
બ્રહ્મ-શબ્દએ મોહ-માયાની સળગાવી છે.

ਸਚੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તને ગમ્યો તો મનમાં સત્ય સ્થિત થઈ ગયું.

ਸਚੇ ਕੀ ਸਭ ਸਚੀ ਕਰਣੀ ਹਉਮੈ ਤਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੇ ॥੫॥
સાચા પ્રભુનું કરેલ બધું સત્ય છે અને સારું આચરણ સ્વીકારવાથી અહંકાર તેમજ તૃષ્ણાને દૂર કરી શકાય છે ॥૫॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਆਪੇ ਕੀਨਾ ॥
માયા-મોહ બધું પરમાત્માએ જ બનાવ્યું છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨ ਹੀ ਚੀਨਾ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે આ સત્યની ઓળખ કરી છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਸਾਚੀ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ਹੇ ॥੬॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તે સારુ આચરણ સ્વીકારે છે અને સાચી કરની જ તેનું શ્રેષ્ઠ કર્મ છે ॥૬॥

ਕਾਰ ਕਮਾਈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਈ ॥
તેને તે કાર્ય કર્યું છે, જે મારા પ્રભુને ગમ્યું છે અને

ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥
શબ્દ દ્વારા અહમ તેમજ તૃષ્ણા અગ્નિ ઠારી લીધી છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਸਦ ਹੀ ਅੰਤਰੁ ਸੀਤਲੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰੀ ਹੇ ॥੭॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા મન હંમેશા શીતળ રહે છે અને અભિમાનને મારીને મનથી દૂર કરી દીધો છે ॥૭॥

ਸਚਿ ਲਗੇ ਤਿਨ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਭਾਵੈ ॥
જે સત્યમાં લીન થઈ ગયો છે, તેને બધું સારું લાગે છે.

ਸਚੈ ਸਬਦੇ ਸਚਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥
તે સાચા શબ્દમાં જ મગ્ન રહે છે અને સત્યથી જ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે.

ਐਥੈ ਸਾਚੇ ਸੇ ਦਰਿ ਸਾਚੇ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਸਵਾਰੀ ਹੇ ॥੮॥
જે આ લોકમાં સત્યશીલ હોય છે, તે પ્રભુના દરબારમાં પણ સત્યશીલ મનાય છે અને કૃપાળુ પ્રભુએ તેમની કૃપાથી તેમને શણગાર્યા છે.॥૮॥

ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਜੋ ਦੂਜੈ ਲਾਇਆ ॥
સત્ય વગર જે દ્વૈતભાવમાં મન લગાવે છે,

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ ॥
તેને માયા-મોહનું દુઃખ લાગી રહે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਜਾਪੈ ਨਾਹੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ਹੇ ॥੯॥
ગુરુ વગર તેને આ જણાતું નથી કે દુઃખ સુખ શું છે? મોહ-માયાનું દુઃખ ખુબ ભારે છે ॥૯॥

ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જેના મનને સાચા શબ્દ ગમી ગયા છે,

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨੀ ਕਮਾਇਆ ॥
તેને પૂર્વ કર્મલિખનુ ફળ મેળવી લીધું છે.

ਸਚੋ ਸੇਵਹਿ ਸਚੁ ਧਿਆਵਹਿ ਸਚਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ਹੇ ॥੧੦॥
તે વિવેકશીલ પુરુષ સત્યની પૂજા કરે છે, સત્યનું મનન કરે છે અને સત્યમાં જ લીન રહે છે ॥૧૦॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੀਠੀ ਲਾਗੀ ॥
તેને ગુરુની સેવા જ મીઠી લાગી છે અને

ਅਨਦਿਨੁ ਸੂਖ ਸਹਜ ਸਮਾਧੀ ॥
રાત દિવસ સરળ-સમાધી લગાવીને સુખી રહે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤਿਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਪਿਆਰੀ ਹੇ ॥੧੧॥
પરમાત્માનું નામ જપતા તેનું મન નિર્મળ થયું છે અને તેને ગુરુની સેવા જ પ્રેમાળ લાગી છે ॥૧૧॥

ਸੇ ਜਨ ਸੁਖੀਏ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਚੇ ਲਾਏ ॥
તે જ ભક્તજન સુખી છે, જેને સદ્દગુરૂએ પ્રભુની ભક્તિમાં લગાવી દીધો છે.

ਆਪੇ ਭਾਣੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પરમાત્માએ પોતાની મરજીથી પોતે જ ભેળવી લીધો છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਜਨ ਉਬਰੇ ਹੋਰ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਖੁਆਰੀ ਹੇ ॥੧੨॥
જેની સદ્દગુરૂએ રક્ષા કરી છે, તે બચી ગયા છે પરંતુ બીજા માયા-મોહમાં જ નષ્ટ થયા છે ॥૧૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
ગુરુમુખે શબ્દ દ્વારા સ્વયંભૂ પરમાત્માને જ ઓળખ્યો છે,

ਨਾ ਤਿਸੁ ਕੁਟੰਬੁ ਨਾ ਤਿਸੁ ਮਾਤਾ ॥
જેનો ન કોઈ પરિવાર છે, ન કોઈ માતા છે,

ਏਕੋ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਆਧਾਰੀ ਹੇ ॥੧੩॥
ફક્ત એક તે જ બધાના અંતર્મનમાં આનંદ કરી રહ્યો છે અને તે બધા જીવોનો આધાર છે ॥૧૩॥

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ॥
મનુષ્યને અહંકાર,મમતા તેમજ દ્વૈતભાવ જ સારા લાગે છે.

ਕਿਛੁ ਨ ਚਲੈ ਧੁਰਿ ਖਸਮਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
માલિકે આરંભથી લખી દીધું છે કે અંતિમ સમય કંઈ પણ સાથે જતું નથી.

ਗੁਰ ਸਾਚੇ ਤੇ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਾਚੈ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੀ ਹੇ ॥੧੪॥
જે સાચા ગુરુથી દીક્ષા લઈને સાચું આચરણ સ્વીકારે છે, પરમાત્મા તેના બધા દુઃખ દૂર કરી દે છે ॥૧૪॥

ਜਾ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું દે છે, તે હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਸਾਚੈ ਸਬਦੇ ਸਾਚੁ ਕਮਾਏ ॥
તે સાચા શબ્દો દ્વારા સાચું આચરણ સ્વીકારે છે.

ਅੰਦਰੁ ਸਾਚਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਾਚਾ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰੀ ਹੇ ॥੧੫॥
તેના અંતર્મનમાં સત્ય વસી રહે છે, તેનું શરીર-મન સાચું થઈ જાય છે અને તે ભક્તિના ભંડાર ભરી લે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ॥
તે પોતે જ જોવે છે, બધા પર પોતાનો હુકમ ચલાવે છે અને

ਅਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે જ જીવોથી કરાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਸਨਾ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰੀ ਹੇ ॥੧੬॥੭॥
હે નાનક! વૈરાગ્યવાન જીવ નામમાં જ લીન રહે છે અને પ્રભુના નામે તેનું મન, શરીર તેમજ જીભ સંવારી દીધી છે ॥૧૬॥૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇ ਉਪੰਨਾ ॥
તે આપમેળે પ્રકાશ સ્વયંભૂ છે અને

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੁ ਪਰਛੰਨਾ ॥
એક તે જ વેશપલ્ટા રૂપમાં બધામાં વ્યાપી જાય છે.

ਸਭਨਾ ਸਾਰ ਕਰੇ ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਿਨਿ ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧॥
જેને પોતાને ઓળખી લીધો છે, તેને આ જ્ઞાન થઈ ગયું છે કે જગતને જીવન આપનાર બધાની સંભાળ કરે છે ॥૧॥

ਜਿਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਉਪਾਏ ॥
જેને બ્રહ્મ, વિષ્ણુ તેમજ શિવને ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
તે પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ પોતાના-પોતાના કાર્યમાં લગાવી દીધા છે.

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੨॥
જેને તે પસંદ કરે છે, તેણે પોતે જ મેળવી લે છે, જેને ગુરુની નજીકમાં એક પ્રભુના તફાવતને સમજી લીધો છે ॥૨॥

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આ સંસાર જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડેલું છે,

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਹੁ ਚਿਤੈ ਬਿਕਾਰਾ ॥
મોહ-માયાને કારણે મનુષ્ય ખુબ વિકારોને વિચારતો રહે છે.

ਥਿਰੁ ਸਾਚਾ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦ ਹੀ ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੩॥
જેને ગુરુના શબ્દ ઓળખી લીધા છે, તે હંમેશા જ અવિનાશી પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરતો રહે છે ॥૩॥

ਇਕਿ ਮੂਲਿ ਲਗੇ ਓਨੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
કેટલાય પ્રભુમાં લીન છે અને તેને સાચું સુખ મેળવી લીધું છે.

ਡਾਲੀ ਲਾਗੇ ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જે ઇષ્ટ દેવી-દેવતાઓની પૂજામાં લીન થઈ ગયો, તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਤਿਨ ਜਨ ਕਉ ਲਾਗੇ ਜੋ ਬੋਲਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਤਾ ਹੇ ॥੪॥
તે લોકોને અમૃત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે, જે મીઠાં વચન બોલે છે ॥૪॥

ਹਮ ਗੁਣ ਨਾਹੀ ਕਿਆ ਬੋਲਹ ਬੋਲ ॥
હે પરમપિતા! અમારા જીવોમાં કોઈ ગુણ નથી, પછી અમે શું વાત કરીએ?

ਤੂ ਸਭਨਾ ਦੇਖਹਿ ਤੋਲਹਿ ਤੋਲ ॥
તું બધાને જોવે છે અને તેના કર્મોને તોલતો રહે છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹਿ ਰਹਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੫॥
જેમ તને સ્વીકાર્ય છે, તેમ જ તું રાખે છે, તેમ જ અમારે રહેવાનું છે અને ગુરુની નજીકતામાં તારે જવાનું છે ॥૫॥

ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਣਾ ਤਾ ਸਚੀ ਕਾਰੈ ਲਾਏ ॥
જ્યારે તને સ્વીકાર હોય તો તું સાચા કાર્યમાં લગાવી દે છે.

ਅਵਗਣ ਛੋਡਿ ਗੁਣ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥
પછી જીવ અવગુણો છોડીને ગુણોમાં લીન થઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਮਹਿ ਏਕੋ ਨਿਰਮਲੁ ਸਾਚਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੬॥
ફક્ત એક નિર્મળ પ્રભુ જ ગુણોમાં વસે છે, જેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ ઓળખી શકાય છે ॥૬॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
જ્યાં પણ જોવ છું, ત્યાં એક તે જ હાજર છે.

ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਸਬਦੇ ਖੋਈ ॥
શબ્દ દ્વારા દ્વૈતભાવ દુર્બુધ્ધિ દૂર કરી દીધી છે.

ਏਕਸੁ ਮਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਸਮਾਣਾ ਅਪਣੈ ਰੰਗਿ ਸਦ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੭॥
તે એક પ્રભુ એક પોતામાં જ લીન રહે છે અને હંમેશા જ પોતાના રંગમાં રંગાઈ રહે છે ॥૭॥

ਕਾਇਆ ਕਮਲੁ ਹੈ ਕੁਮਲਾਣਾ ॥ ਮਨਮੁਖੁ ਸਬਦੁ ਨ ਬੁਝੈ ਇਆਣਾ ॥
આ શરીર જલદી કમળની જેમ સુકાઈ જવાનું છે પણ અજાણ્યું મન શબ્દનો ભેદ સમજતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕਾਇਆ ਖੋਜੇ ਪਾਏ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਹੇ ॥੮॥
જે ગુરુની કૃપાથી પોતાના શરીરને શોધે છે, તે જગજીવન દાતાને મેળવી લે છે ॥૮॥

ਕੋਟ ਗਹੀ ਕੇ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
તે શરીરરૂપી કિલ્લામાંથી પાપોનું નિવારણ કરી દે છે જે હંમેશા જ પરમાત્માને હૃદયમાં વસાવીને રાખે છે.

ਜੋ ਇਛੇ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ਜਿਉ ਰੰਗੁ ਮਜੀਠੈ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੯॥
તે મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત કરે છે અને તેનું મન મજીઠના રંગની જેમ પ્રભુ-પ્રેમમાં રંગાઈ જાય છે ॥૯॥

ਮਨਮੁਖੁ ਗਿਆਨੁ ਕਥੇ ਨ ਹੋਈ ॥
મનમુખ જીવ જ્ઞાનની વાતો કરે છે પરંતુ તેને પોતાને કોઈ જ્ઞાન હોતું નથી.

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਠਉਰ ਨ ਕੋਈ ॥
આથી તે વારંવાર જન્મ લેતો રહે છે અને તેને સુખનું કોઈ ઠેકાણું મળતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੇ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੦॥
ગુરુમુખને જ્ઞાન થાય છે, તે હંમેશા પરમાત્માના વખાણ કરે છે અને યુગ-યુગાન્તર તે એકને જ સ્થિર માને છે ॥૧૦॥

ਮਨਮੁਖੁ ਕਾਰ ਕਰੇ ਸਭਿ ਦੁਖ ਸਬਾਏ ॥
મનમુખ જેટલા પણ કર્મ કરતો, તેનાથી બધા દુઃખ જ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਨਾਹੀ ਕਿਉ ਦਰਿ ਜਾਏ ॥
તેના મનમાં શબ્દ જ નહીં, તો તે પ્રભુના દરવાજા પર કઈ રીતે જઈ શકે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਸਦ ਸੇਵੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹੇ ॥੧੧॥
ગુરુમુખના મનમાં શબ્દ સ્થિત છે અને તે હંમેશા સુખદાતાની પૂજા કરે છે ॥૧૧॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤੂ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
હે પ્રભુ! જ્યાં પણ જોવ છું, તું બધા સ્થાનોમાં વ્યાપ્ત છે.

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਸਭ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી આ સમજ પ્રાપ્ત થઈ છે કે

ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਦਾ ਸਦ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਾਮੇ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੧੨॥
હંમેશા નામનું મનન કર, કારણ કે આ મન નામમાં જ લીન થાય છે ॥૧૨॥

ਨਾਮੇ ਰਾਤਾ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥
પ્રભુ-નામ લીન શરીર પવિત્ર છે,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਨੀਰਾ ॥
પરંતુ નામવિહીન મનુષ્ય જળ વગર જ ડૂબીને મરી જાય છે.

ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਨਾਮੁ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ਇਕਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧੩॥
તે નામ રહસ્યને સમજતો નથી અને જન્મતો-મરતો રહે છે, કોઈ લોકોએ ગુરુની નજીકમાં શબ્દ ઓળખી લીધા છે ॥૧૩॥

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ આ જ જ્ઞાન બતાવ્યુ છે કે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
નામ વગર કોઈએ પણ પ્રાપ્ત કર્યું નથી.

ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਸਹਜਿ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੧੪॥
પરમાત્માના નામથી જ જીવને લોક-પરલોકમાં મોટાઈ મળે છે અને સરળ જ પ્રભુ-રંગમાં લીન રહે છે ॥૧૪॥

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਢਹੈ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ॥
શરીરરૂપી નગર અંતે નાશ થઈને રાખનો ઢગલો બની જાય છે અને

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਚੂਕੈ ਨਹੀ ਫੇਰੀ ॥
શબ્દ વગર જીવની આવકજાવક છૂટતી નથી.

ਸਾਚੁ ਸਲਾਹੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੫॥
જેને ગુરુની નજીકમાં એક પરમાત્માને જાણી લીધો છે, તે તે પરમ-સત્યનું સ્તુતિગાન કરીને તેમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥ ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
જેના પર પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે જ તેને મેળવે છે અને સાચા શબ્દો તેના મનમાં આવી વસે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧੬॥੮॥
હે નાનક! તે જ મનુષ્ય નિરંકારનો ઉપાસક છે, જે નામમાં લીન રહે છે, જેને સત્યને ઓળખી લીધું છે, તેઓ સાચા દ્વારે સ્વીકારવામાં આવે છે. ॥૧૬॥૮॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ੩ ॥
મારુ સોલહે ૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਜਿਸੁ ਕਰਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ કર્તા છે, જેને બધું કરવાનું છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥
જીવ-જંતુ બધા તારી શરણમાં છે.

ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧॥
તું પોતે બધાના મનમાં ગુપ્ત રૂપમાં વ્યાપ્ત છે અને ભક્તોએ તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા ઓળખી લીધો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
પરમાત્માના ભંડાર ભક્તિથી ભરેલ છે અને

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
તે શબ્દના ચિંતન દ્વારા પોતે જ દે છે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸਹਿ ਸਚੇ ਸਿਉ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੨॥
જે તને સ્વીકાર્ય છે, તે જ કરે છે અને ભક્તોનું મન સત્યમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਹੀਰਾ ਰਤਨੁ ਅਮੋਲੋ ॥
કિંમતી હીરો તેમજ રત્ન તું પોતે જ છે.

ਆਪੇ ਨਦਰੀ ਤੋਲੇ ਤੋਲੋ ॥
તું પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી હીરા-રત્નોને પારખીને પોતે જ તોલે છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਸਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੩॥
બધા જીવ તારી શરણમાં છે અને તું પોતે જ કૃપા કરીને ઓળખી જાય છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਹੋਵੈ ਧੁਰਿ ਤੇਰੀ ॥
જેના પર તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે,

ਮਰੈ ਨ ਜੰਮੈ ਚੂਕੈ ਫੇਰੀ ॥
તેનું જન્મ-મરણનું ચક્ર છૂટી જાય છે.

ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੪॥
તે દિવસ-રાત સાચા પ્રભુના ગુણ ગાય છે અને યુગ-યુગાન્તર તે એકનું જ અસ્તિત્વ માને છે ॥૪॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
હે પરમાત્મા! માયા-મોહ તેમજ આખું જગત તે ઉત્પન્ન કર્યું,

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਦੇਵ ਸਬਾਇਆ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ દેવતાઓની રચના કરી.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਣੇ ਸੇ ਨਾਮਿ ਲਾਗੇ ਗਿਆਨ ਮਤੀ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੫॥
જે તને સારા લાગ્યા, તે તારા નામમાં લીન થઈ ગયા અને તેને જ્ઞાન બુધ્ધિ દ્વારા તને ઓળખી લીધો ॥૫॥

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਵਰਤੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આખા સંસારમાં પાપ-પુણ્ય ફેલાયેલ છે.

ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਭਾਰਾ ॥
ખુશી તેમજ ગમ, બધું ભારે દુઃખ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੬॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે, જેને ગુરુની નજીકમાં હરિ-નામને ઓળખી લીધો છે ॥૬॥

ਕਿਰਤੁ ਨ ਕੋਈ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
જીવનું કર્મ-ફળ કોઈ પણ મટાડનારું નથી અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ મુક્તિનો દરવાજો મળે છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੭॥
જે મનુષ્યએ અહમને મટાડીને સત્યને ઓળખી લીધું છે, તેને તે જ ફળ મેળવ્યું છે, જે તેના નસીબમાં પૂર્વ જ લખેલ છે ॥૭॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
માયા-મોહને કારણે મનુષ્યનું પરમાત્મામાં મન લાગતું નથી અને

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਘਣਾ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ॥
દ્વૈતભાવને કારણે ભારે દુઃખ ભોગવે છે.

ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਪਛੁਤਾਤਾ ਹੇ ॥੮॥
મનમુખ અનેક વેશ ધારણ કરીને ભ્રમમાં ભટકે છે અને અંતકાળ પસ્તાય છે ॥૮॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
પરમાત્માની ઇચ્છાથી જીવ તેનું ગુણગાન કરે છે અને

ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟੇ ਦੂਖ ਸਬਾਏ ॥
તે તેના બધા પાપ-દુઃખ માફ કરી દે છે.

ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੯॥
નિર્મળ પરમાત્માની વાણી પણ નિર્મળ છે અને મન તેમાં જ લીન રહે છે ॥૯॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਪਾਏ ॥
જેના પર તે કૃપા કરે છે, તે તે ગુણોના ભંડારને પ્રાપ્ત કરી લે છે અને

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
તે પોતાના અહમ તેમજ સ્વાર્થને મનથી દૂર કરી દે છે.

ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਕਾ ਏਕੋ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੀ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੦॥
ગુણ-અવગુણોનો આપનાર એક પરમાત્મા જ છે, કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ આ સત્યને જાણે છે ॥૧૦॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
મારો પ્રભુ નિર્મળ તેમજ અપરંપાર છે અને

ਆਪੇ ਮੇਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુ શબ્દના ચિંતનથી વ્યક્તિ પોતાની જાતમાં વિલીન થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਾਚੈ ਰਾਤਾ ਹੇ ॥੧੧॥
તે પોતે જ ક્ષમા કરીને સત્ય દ્રઢ કરાવે છે અને જીવનું મન-શરીર સત્યમાં લીન 0 જાય છે ॥૧૧॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੈਲਾ ਵਿਚਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
શરીરના વિકારોને લીધે આ મન મલિન છે, પણ તેમાં માત્ર અનંત પ્રભુનો પ્રકાશ જ બિરાજમાન છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਬੂਝੈ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુ-મત પ્રમાણે વિચાર કરીને જ જીવ આ તફાવતને સમજી શકે છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਰਸਨਾ ਸੇਵਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹੇ ॥੧੨॥
અહમને મારીને મન હંમેશા નિર્મળ રહે છે અને તે પોતાની જીભથી સુખદાતા પરમાત્માની જ અર્ચના કરે છે ॥૧૨॥

ਗੜ ਕਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਬਹੁ ਹਟ ਬਾਜਾਰਾ ॥
શરીરરૂપી કિલ્લામાં અનેક દુકાનો બજાર છે,

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
જેમાં અપાર પ્રભુ નામનો વ્યાપાર થાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਦਰਿ ਸੋਹੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧੩॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જેને અહમને મટાડીને પ્રભુને ઓળખી લીધો છે, તે હંમેશા તેના દરવાજા પર શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૩॥

ਰਤਨੁ ਅਮੋਲਕੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
અગમ્ય અપાર હરિનું નામ કિંમતી રત્ન છે,

ਕੀਮਤਿ ਕਵਣੁ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰਾ ॥
જીવ બિચારો તેની શું ઉપમા કરી શકે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਤੋਲਿ ਤੋਲਾਏ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ਹੇ ॥੧੪॥
જેને પોતાના મનમાં શબ્દને ઓળખી લીધા છે, તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ તોલી શકે છે ॥૧૪॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્રોમાં વિસ્તારપૂર્વક વ્યાખ્યા છે, જે માયા-મોહનો ફેલાયેલ ફેલાવ જ છે.

ਮੂਰਖ ਪੜਹਿ ਸਬਦੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੫॥
મૂર્ખ લોકો આનું પાઠ-પઠન કરે છે પરંતુ શબ્દના તફાવતને સમજતા નથી. કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ શબ્દના તફાવતને ઓળખ્યો છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ કરવા-કરાવનાર છે,

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
તે સાચી વાણી દ્વારા સત્ય જ દ્રઢ કરાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥੧੬॥੯॥
હે નાનક! તે મનુષ્યને નામથી જ મોટાઈ મળે છે, જેને યુગ-યુગાન્તર એક પ્રભુને વ્યાપ્ત માની લીધો છે ॥૧૬॥૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਸੋ ਸਚੁ ਸੇਵਿਹੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
એક તે જ સર્જનહાર છે, તેથી તે પરમ-સત્યની જ પ્રાર્થના કર.

ਸਬਦੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
તે શબ્દ દ્વારા દુઃખોનું નિવારણ કરનાર છે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ਆਪੇ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
તે અપહોચ, જ્ઞાનેન્દ્રિયોની સમજથી પર છે અને કોઇએ પણ તેની સાચી કિંમત આંકી નથી, તે પોતે જ અગમ્ય તેમજ અથાહ છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਚੁ ਵਰਤਾਏ ॥
તે સાચો પ્રભુ પોતે જ સત્યનો વિસ્તાર કરે છે.

ਇਕਿ ਜਨ ਸਾਚੈ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
કોઈ જીવોને તે પોતે જ સત્યમ લવલીન કરી દે છે.

ਸਾਚੋ ਸੇਵਹਿ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਨਾਮੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
તે સત્યની અર્ચના કરે છે, સાચું આચરણ સ્વીકારે છે અને સત્ય-નામમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਧੁਰਿ ਭਗਤਾ ਮੇਲੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે ભક્તોને પોતાની સાથે જોડે છે અને

ਸਚੀ ਭਗਤੀ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
પોતે જ તેને પોતાની સાચી ભક્તિમાં લગાવે છે.

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਇਸੁ ਜਨਮੈ ਕਾ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
તે સાચી વાણી દ્વારા હંમેશા પરમાત્માનું ગુણ ગાય છે અને મનુષ્ય-જન્મનો પણ આ જ લાભ છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜੁ ਕਰਹਿ ਪਰੁ ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ॥
ગુરુમુખ નામનો વ્યાપાર કરે છે અને પારકા-પોતાનાની ઓળખ કરે છે.

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਕੋ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥
તે એક પ્રભુ વગર બીજા કોઈને જાણતો નથી.

ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਸਚੇ ਵਣਜਾਰੇ ਪੂੰਜੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
પરમાત્મા સાચો શાહુકાર છે, તેના ભક્ત સાચા વ્યાપારી છે અને નામરૂપી પુંજી જ ખરીદે છે ॥૪॥

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਏ ॥
તે પોતે જ રચના કરીને સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરે છે અને

ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਏ ॥
કોઈ દુર્લભને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા આ રહસ્ય બતાવે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਕਾਟੇ ਜਮ ਕਾ ਫਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરનાર મનુષ્ય જ સત્યશીલ છે અને તેની યમની સજા ફાંસી માફ કરી દે છે ॥૫॥

ਭੰਨੈ ਘੜੇ ਸਵਾਰੇ ਸਾਜੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ તોડે, બનાવે, શણગારે તેમજ રચના કરે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਦੂਜੈ ਜੰਤ ਪਾਜੇ ॥
તેને જીવોને માયા-મોહ તેમજ દ્વૈતભાવના સ્વાર્થમાં લગાવેલ છે.

ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਹਿ ਸਦਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵਹਿ ਜਮ ਕਾ ਜੇਵੜਾ ਗਲਿ ਫਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
મનમુખ હંમેશા જ્ઞાનહીન કર્મ કરતો ભટકતો રહે છે અને મૃત્યુની ફાંસી તેના ગળામાં પડે છે ॥૬॥

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
દયાળુ પ્રભુ પોતે જ ક્ષમા કરીને ગુરૂની સેવામાં લગાવી દે છે અને

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુ-મત પ્રમાણે નામ મનમાં વસાવી દે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਸਾਚਾ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਨਾਮੋ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੭॥
પછી મનુષ્ય દિવસ-રાત હરિ-નામનું ધ્યાન કરે છે અને આ જગતમાં નામનો જ લાભ છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਚੀ ਨਾਈ ॥
પ્રભુ સત્ય છે, તેનું નામ પણ સત્ય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਵੈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
તે ગુરુના માધ્યમથી જ જીવને નામ દે છે અને નામ મનમાં વસાવી દે છે.

ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਹਿ ਤਿਨ ਸਿਰਿ ਚੂਕਾ ਕਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
જેના મનમાં નામ અવ્યવસ્થિત થઈ ગયું છે, તેના માથાથી પાપોનો ભાર ઉતરી ગયો છે અને તે પ્રભુ-દરબારમાં સુંદર લાગે છે ॥૮॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
અગમ્ય, અગોચર પરમાત્માનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી અને ગુરુની કૃપાથી જ મનમાં વસે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મનમાં વસે છે.

ਸਦਾ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੀ ਗੁਣਦਾਤਾ ਲੇਖਾ ਕੋਇ ਨ ਮੰਗੈ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥
જે શબ્દ દ્વારા હંમેશા ગુણદાતા પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરે છે, તેનાથી કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ કોઈ માંગતું નથી ॥૯॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰੁਦ੍ਰੁ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવશંકર તેની પૂજા કરે છે પરંતુ

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥
તે અદ્રશ્ય-અભેદ પરમાત્માનો અંત પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੂ ਅਪਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
હે પરમાત્મા! જેના પર તું પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તેને ગુરુના માધ્યમથી પોતાના અદ્રશ્ય રૂપના દર્શન કરાવી દે છે ॥૧૦॥

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરૂએ આ સમજ આપી છે કે

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
તમારા મનમાં એક પરમાત્માનું નામ સ્થાપિત કરો

ਨਾਮੁ ਜਪੀ ਤੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਮਹਲੁ ਪਾਇ ਗੁਣ ਗਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
નામનો જાપ કરો, નામનું ધ્યાન કરો અને સ્તુતિ કરીને મંઝિલને પ્રાપ્ત કરો.॥૧૧॥

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਮੰਨਿ ਹੁਕਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
પ્રભુનો અપાર હુકમ માનીને સેવક તેની જ સેવા કરે છે.

ਮਨਮੁਖ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸਾਰਾ ॥
પરંતુ મનમુખ જીવ હુકમના મહત્વને જાણતો નથી.

ਹੁਕਮੇ ਮੰਨੇ ਹੁਕਮੇ ਵਡਿਆਈ ਹੁਕਮੇ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જે તેના હુકમને માને છે, તે હુકમથી જ મોટાઇ પ્રાપ્ત કરે છે અને તેના હુકમથી અચિંત થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે હુકમને ઓળખી લે છે,

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣੈ ॥
તે ભટકતા મનને આરામ આપીને એકાગ્ર કરે છે.

ਨਾਮੇ ਰਾਤਾ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
નામમાં લીન રહેનાર વૈરાગ્યવાન બની રહે છે અને નામ રત્ન તેના મનમાં સ્થિત થઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
આખા જગતમાં એક પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ તે પ્રગટ થાય છે.

ਸਬਦੁ ਸਲਾਹਹਿ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
જે બ્રહ્મ-શબ્દના વખાણ કરે છે, તે જ ભક્તજન નિર્મળ છે અને તેનો આત્મ-સ્વરૂપમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਸਦਾ ਭਗਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે પરમાત્મા! ભક્ત હંમેશા તારી શરણમાં રહે છે,

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તું અગમ્ય, મનવાણીથી પર છે, તારું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ਤਿਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
જેમ તું ઇચ્છે છે, તેમ જ જીવોને રાખે છે અને ગુરુના માધ્યમથી તારા નામનું ધ્યાન થાય છે ॥૧૫॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ॥ ਸਚੇ ਸਾਹਿਬ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਾ ॥
હે સાચા માલિક! હું હંમેશા તારું ગુણગાન કરતો રહું કેમ કે તારા મનને ગમી જાવ.

ਨਾਨਕੁ ਸਾਚੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਸਚੁ ਦੇਵਹੁ ਸਚਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥੧੦॥
નાનક સાચી વિનંતી કરે છે કે મને સત્ય-નામ આપ, કેમ કે હું સત્યમાં જોડાઇ જાવ ॥૧૬॥૧॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તે જ ખુશનસીબ છે અને

ਅਨਦਿਨੁ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
રાત-દિવસ તેની સાચા નામમાં લગન લાગી રહે છે.

ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਰਵਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਓਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
સુખ આપનાર પરમાત્મા હંમેશા તેના હૃદયમાં આનંદ કરે છે અને તેના મનમાં સાચા શબ્દની ઉમંગ બની રહે છે ॥૧॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જો કૃપા કરે તો તે જીવને ગુરુથી મળાવી દે છે અને

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુ મનમાં પરમાત્માનું નામ સ્થાપિત કરે છે.

ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਬਦੇ ਮਨਿ ਓਮਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
જ્યારે હંમેશા સુખ દેનાર પરમાત્મા મનમાં વસી જાય છે તો જ શબ્દો દ્વારા તેના મનમાં ભક્તિ માટે ઉત્સાહ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૨॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જો કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે તો ગુરૂથી મળાવીને પોતામાં ભેળવી લે છે.

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
જીવ શબ્દ-ગુરુ દ્વારા અહમ તેમજ મમતાને સળગાવી દે છે.

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਰਹੈ ਇਕ ਰੰਗੀ ਨਾਹੀ ਕਿਸੈ ਨਾਲਿ ਕਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
એક પ્રભુના પ્રેમમાં લીન તે હંમેશા મોહ-માયાથી મુક્ત રહે છે અને તેનો કોઈથી કોઈ વેર-વિરોધ રહેતો નથી ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰਾ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા વગર અજ્ઞાનતાનો ગાઢ અંધકાર બની રહે છે અને

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ॥
શબ્દ વગર કોઈ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાતું નથી.

ਜੋ ਸਬਦਿ ਰਾਤੇ ਮਹਾ ਬੈਰਾਗੀ ਸੋ ਸਚੁ ਸਬਦੇ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
જે શબ્દોમાં લીન રહે છે તે જ મહા વેરાગી છે અને શબ્દ દ્વારા લાભ મેળવે છે ॥૪॥

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਕਰਤੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
દુ:ખ-સુખ તો પરમાત્માએ જન્મથી પૂર્વ જ ભાગ્યમાં લખેલ છે અને

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਆਪਿ ਵਰਤਾਇਆ ॥
તેને જ દ્વૈતભાવનો ફેલાવો કર્યો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਅਲਿਪਤੋ ਵਰਤੈ ਮਨਮੁਖ ਕਾ ਕਿਆ ਵੇਸਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે, તે મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત રહે છે, પરંતુ મનમુખી જીવનો અલ્પ પણ વિશ્વાસ કરી શકાતો નથી ॥૫॥

ਸੇ ਮਨਮੁਖ ਜੋ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥
મનમુખ તે જ છે જે શબ્દના તફાવતને ઓળખતો નથી અને

ਗੁਰ ਕੇ ਭੈ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥
ગુરુના ભયના મહત્વને જાણતો નથી.

ਭੈ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਨਿਰਭਉ ਸਚੁ ਪਾਈਐ ਜਮੁ ਕਾਢਿ ਲਏਗਾ ਸਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
ભય વગર નિર્ભય સત્ય કેવી રીતે મેળવી શકાય છે? યમ મનમુખનો જીવન-શ્વાસ જ કાઢી લેશે ॥૬॥

ਅਫਰਿਓ ਜਮੁ ਮਾਰਿਆ ਨ ਜਾਈ ॥
ભયંકર યમને મારી ન શકાય પરંતુ

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਨੇੜਿ ਨ ਆਈ ॥
ગુરુના શબ્દથી તે જીવની નજીક આવતો નથી.

ਸਬਦੁ ਸੁਣੇ ਤਾ ਦੂਰਹੁ ਭਾਗੈ ਮਤੁ ਮਾਰੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ਹੇ ॥੭॥
જયારે શબ્દ સંભળાવે છે તો દૂરથી જ ભાગી જાય છે કે કદાચ અચિંત પરમેશ્વર મને સમાપ્ત ન કરી દે ॥૭॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕੀ ਹੈ ਸਭ ਸਿਰਕਾਰਾ ॥
આખા વિશ્વમાં પરમાત્માનું જ શાસન છે, તેનો હુકમ બધા પર ચાલે છે,

ਏਹੁ ਜਮੁ ਕਿਆ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰਾ ॥
પછી આ યમ બિચારો શું કરી શકે છે?

ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਵੈ ਹੁਕਮੇ ਕਢਦਾ ਸਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
આ તો તેનો હુકમ માનનાર સેવક છે, હુકમનું પાલન કરે છે અને હુકમથી જ જીવનો જીવન-શ્વાસ કાઢે છે ॥૮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੈ ਕੀਆ ਅਕਾਰਾ ॥
ગુરુમુખને જ્ઞાન છે કે સાચા પરમાત્માએ જ સૃષ્ટિ-રચના કરી છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਸਰਿਆ ਸਭੁ ਪਾਸਾਰਾ ॥
આખું વિશ્વ-વ્યાપ તેમનો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਸਚੁ ਬੂਝੈ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਸੁਖੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે સત્યને સમજી લે છે અને સાચા શબ્દ દ્વારા જ તેને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਕਰਮਿ ਬਿਧਾਤਾ ॥
ગુરુમુખ સમજી લે છે કે વિધાતા કર્મો પ્રમાણે જ ફળ આપે છે અને

ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
તેને શબ્દ-ગુરુના તફાવતને ચારેય યુગમાં ઓળખી લીધો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਰੈ ਨ ਜਨਮੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તે જન્મ-મરણના ચક્રથી છૂટી જાય છે અને શબ્દમાં જ લીન રહે છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਬਦਿ ਸਾਲਾਹੇ ॥
ગુરુમુખ નામ તેમજ શબ્દની જ સ્તુતિ કરે છે,

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
જે અગમ્ય-મનવાણીથી પર તેમજ અચિંત છે.

ਏਕ ਨਾਮਿ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਉਧਾਰੇ ਸਬਦੇ ਨਾਮ ਵਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
ચારેય યુગ એક હરિ-નામ જ જીવોનો ઉદ્ધાર કરનાર છે અને શબ્દ દ્વારા જ નામનો વ્યાપાર થાય છે ॥૧૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુમુખ હંમેશા જ શાંતિ તેમજ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
પોતાના હૃદયમાં હરિ-નામને વસાવી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੋ ਨਾਮੁ ਬੂਝੈ ਕਾਟੇ ਦੁਰਮਤਿ ਫਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે નામના તફાવત સમજી લે છે અને તેની દુર્બુદ્ધિની ફાંસી માફ થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਪਜੈ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
ગુરુમુખ સત્યથી ઉત્પન્ન થઈને સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਨਾ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਨ ਜੂਨੀ ਪਾਵੈ ॥
તે ન તો જન્મે-મરે છે અને ન તો યોની-ચક્રમાં પડે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਰਹਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਅਨਦਿਨੁ ਲੈਦੇ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
ગુરુમુખ હંમેશા જ પરમાત્માનાં રંગમાં લીન રહે છે અને રોજ નામનો લાભ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਦਰਬਾਰੇ ॥
ગુરુમુખ ભક્ત પ્રભુ દરબારમાં સુંદર લાગે છે અને

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
સાચી વાણી શબ્દ દ્વારા તેમના જીવનને સમૃદ્ધ બનાવે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તે દિવસ-રાત પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને સરળ જ પોતાના ઘરે પહોંચી જાય છે ॥૧૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
સંપૂર્ણ સદ્ગુરુ શબ્દ સંભળાવે છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ઉપદેશ કરે છે કે રોજ ધ્યાન લગાવીને પરમાત્માની ભક્તિ કર.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਦ ਹੀ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਗੁਣ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
જે પરમાત્માનું ગુણગાન કરે છે, તે હંમેશા જ નિર્મળ છે અને નિર્મળ ગુણોને કારણે બાદશાહ બની જાય છે ॥૧૫॥

ਗੁਣ ਕਾ ਦਾਤਾ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
ગુણોનો દાતા તે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા જ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
આ રહસ્યને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ સમજે છે.

ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੇ ਬਿਗਸੈ ਸੋ ਨਾਮੁ ਬੇਪਰਵਾਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੨॥੧੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ અચિંત છે, તે તો નામનું સ્તુતિગાન કરીને જ ખુશ રહે છે ॥૧૬॥૨॥૧૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸੇਵਿਹੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
અગમ્ય અપાર પ્રભુની પૂજા કર;

ਤਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
તેનો કોઈ અંત તેમજ આજુબાજુ મેળવી શકાતું નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਵਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਮਤਿ ਅਗਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી તે જેના હૃદયમાં વસી જાય છે, તે હૃદયમાં અથાહ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥
બધા જીવોમાં એક પરમાત્મા જ વ્યાપ્ત છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਸਭਨਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰੇ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦੇਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
જગતને જીવન આપનાર પરમાત્મા બધાનું પોષણ કરે છે અને બધા જીવોને જીવિકા આપીને સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝਿ ਬੁਝਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરૂએ સમજીને આ જ સમજાવ્યું છે કે

ਹੁਕਮੇ ਹੀ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
પ્રભુના હુકમથી આખું જગત ઉત્પન્ન થયું છે.

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨੇ ਸੋਈ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਹੁਕਮੁ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
જે હુકમ માને છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને તેનો હુકમ શાહ-બાદશાહ બધા પર ચાલે છે ॥૩॥

ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ॥
સાચા સદ્‌ગુરૂના શબ્દો અપાર છે,

ਤਿਸ ਦੈ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਰੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
તેના શબ્દથી સંસારનો ઉદ્ધાર થાય છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਦੇਦਾ ਸਾਸ ਗਿਰਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
સર્જક પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને જીવોની સંભાળ કરે છે અને તેને શ્વાસ તેમજ ભોજન દે છે ॥૪॥

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ॥
કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભને જ તે જ્ઞાન આપે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਏ ॥
આવો પુરુષ ગુરુના શબ્દ દ્વારા પ્રભુના રંગમાં જ લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਬਖਸੇ ਭਗਤਿ ਸਲਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
જેને ભક્તિ તેમજ સ્તુતિગાનનું વરદાન આપે છે, તે હંમેશા સુખ દેનાર પ્રભુનું જ સ્તુતિગાન કરતો રહે છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ॥
તે જ મનુષ્ય સાચો છે, જે સદ્‌ગુરૂની સેવા કરે છે.

ਜੋ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਕਾਚਨਿ ਕਾਚੇ ॥
જે જન્મતો-મરતો રહે છે, તે કાચો જ છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਅਥਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
પ્રભુ અપહોચ, મનવાણીથી પર, અચિંત, ભક્તવત્સલ તેમજ ગુણોનો અથાહ સમુદ્ર છે ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરૂએ જેને સત્ય-નામ દ્રઢ કરાવી દીધું છે,

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
તે સાચા શબ્દો દ્વારા હંમેશા જ પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહે છે.

ਗੁਣਦਾਤਾ ਵਰਤੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਲਿਖਦਾ ਸਾਹਾ ਹੇ ॥੭॥
ગુણદાતા પરમાત્મા બધાના અંતર્મનમાં વ્યાપ્ત છે અને તે બધાના માથા પર ભાગ્ય તેમજ મૃત્યુનો સમય લખે છે ॥૭॥

ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਪੈ ॥
ગુરુમુખ જીવને તે હંમેશા જ આસપાસ અનુભવ થાય છે.

ਸਬਦੇ ਸੇਵੈ ਸੋ ਜਨੁ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
જે બ્રહ્મ-શબ્દની પૂજા કરે છે, તે હંમેશા તૃપ્ત રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਹਿ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸਚੈ ਓਮਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
જે મનુષ્ય રોજ સાચી વાણી દ્વારા પરમાત્માની સેવા કરે છે, સાચા શબ્દો દ્વારા તેના મનમાં ભક્તિ માટે ઉત્સાહ બની રહે છે ॥૮॥

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧਾ ਬਹੁ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
અંધ અજ્ઞાની મનુષ્ય અનેક કર્મ કરે છે અને

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਪਾਏ ॥
મનની જીદથી કર્મ કરવાથી તે ફરી યોનિમાં પડે છે.

ਬਿਖਿਆ ਕਾਰਣਿ ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਕਮਾਵਹਿ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾ ਦੋਰਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥
વિષય-વિકારને કારણે તે લાલચ-લોભનું આચરણ સ્વીકારે છે, જેનાથી દુર્બુદ્ધિના રસ્તા પર પડી રહે છે ॥૯॥

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
સંપૂર્ણ સદ્ગુરુ જ ભક્તિ દ્રઢ કરાવે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જે ગુરુના ઉપદેશથી હરિ-નામમાં મન લગાવે છે,

ਮਨਿ ਤਨਿ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਮਨਿ ਭੀਨੈ ਭਗਤਿ ਸਲਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તેના જ મન-શરીરમાં પ્રભુ આનંદ કરે છે અને પ્રભુની ભક્તિ તેમજ સ્તુતિગાનથી જીવનું મન પલળે છે ॥૧૦॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣੁ ॥
મારો સાચો પ્રભુ વિકારરૂપી દાનવોનો સંહાર કરનાર છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰਣੁ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા ભક્તિ કરવાથી જ સંસાર-સમુદ્રથી મુક્તિ મળે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
મારો પ્રભુ સત્ય છે, હંમેશા જ પરમ સત્ય છે અને સંસારના શાહ-બાદશાહો પર પણ તેનો જ હુકમ ચાલે છે ॥૧૧॥

ਸੇ ਭਗਤ ਸਚੇ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
હે પરમાત્મા! તે જ ભક્તજન સાચો છે, જે તારા મનને ગમી ગયો છે,

ਦਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
તે તારા ઓટલા પર કીર્તિગાન કરે છે અને ગુરુ શબ્દથી જ સુંદર લાગે છે.

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਅਨਦਿਨੁ ਗਾਵਹਿ ਨਿਰਧਨ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵੇਸਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
તે રોજ તારી સાચી વાણી ગાય છે અને તારું નામ જ તે નિર્ધનોની પૂંજી છે ॥૧૨॥

ਜਿਨ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਵਿਛੋੜਹਿ ਨਾਹੀ ॥
જેને તું પોતે જ ભેળવી લે છે, પછી પોતાથી અલગ કરતો નથી.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੀ ॥
તે ગુરુના ઉપદેશ હંમેશા તારા વખાણ કરતા રહે છે.

ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਤੂ ਏਕੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸਬਦੇ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
આખા વિશ્વમાં એક તુ જ બધાનો માલિક છે અને તે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તારા નામનું જ સ્તુતિગાન કરે છે ॥૧૩॥

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਤੁਧੁਨੋ ਕੋਈ ਨ ਜਾਣੀ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર તને કોઈ પણ જાણી શકતું નથી.

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਕਥੀ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
તે પોતાની અકથનીય કથા પોતે જ કહી છે.

ਆਪੇ ਸਬਦੁ ਸਦਾ ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਸੰਬਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તું પોતે જ શબ્દ છે, હંમેશા જ નામ આપનાર ગુરુ છે અને પોતે જ હરિ નામ જપીને વિતરિત કરે છે ॥૧૪॥

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
તું પોતે જ સર્જનહાર કર્તા છે,

ਤੇਰਾ ਲਿਖਿਆ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
તારું લખેલ કોઈ મટાડનારું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹਿ ਤੂ ਆਪੇ ਸਹਸਾ ਗਣਤ ਨ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
તું પોતે જ ગુરુમુખ જીવોને નામ દે છે અને પછી તેના માટે કર્મ લેખ દેવાનો ભય રહેતો નથી ॥૧૫॥

ਭਗਤ ਸਚੇ ਤੇਰੈ ਦਰਵਾਰੇ ॥
સાચા ભક્ત તારા દરબાર પર

ਸਬਦੇ ਸੇਵਨਿ ਭਾਇ ਪਿਆਰੇ ॥
શ્રદ્ધા-પ્રેમથી શબ્દની વંદના કરે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮੇ ਕਾਰਜੁ ਸੋਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! તે વેરાગી થયેલ તારા નામમાં લીન રહે છે અને નામ દ્વારા તેના દરેક કાર્ય સુંદર થઈ જાય છે ॥૧૬॥૩॥૧૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਚੈ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥
મારા સાચા પ્રભુએ એક અદભુત રમત રચાવી છે અને

ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਜੇਹਾ ਉਪਾਇਆ ॥
કોઈ પણ જીવ કોઈ બીજા જેવો ઉત્પન્ન કર્યો નથી.

ਆਪੇ ਫਰਕੁ ਕਰੇ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸੈ ਸਭਿ ਰਸ ਦੇਹੀ ਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
તે પોતે જ જીવોના રંગ, રૂપ, મુખમાં અંતર નાખીને ખુશ થાય છે અને બધા રસ મનુષ્ય-શરીરમાં જ છે ॥૧॥

ਵਾਜੈ ਪਉਣੁ ਤੈ ਆਪਿ ਵਜਾਏ ॥
હે પરમાત્મા! તે પોતે જ શરીરમાં પ્રાણનો સંચાર કર્યો છે.

ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਪਾਏ ॥
શિવ જીવ શક્તિ માયાને શરીરમાં તે જ નાખ્યા છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਸਬਦੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી જો જીવનું મન માયા તરફથી અલગ થઈ જાય તો કિંમતી રત્નરૂપી શબ્દનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਅੰਧੇਰਾ ਚਾਨਣੁ ਆਪੇ ਕੀਆ ॥
અંધકાર તેમજ અજવાળું તે પોતે જ ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ॥
તેમાં એક તુ જ વ્યાપ્ત છે અને તારા સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸੈ ਬੁਧਿ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી જે મનુષ્ય પોતાને ઓળખી લે છે, તેનું હૃદય-કમળ ખીલી જાય છે અને તેને ઉત્તમ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਅਪਣੀ ਗਹਣ ਗਤਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ॥
પોતાની ગાઢ ગતિ સીમાને તું પોતે જ જાણે છે.

ਹੋਰੁ ਲੋਕੁ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
બીજા લોકો સાંભળી-સાંભળીને વ્યાખ્યા કરે છે.

ਗਿਆਨੀ ਹੋਵੈ ਸੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸਾਚੀ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
જે જ્ઞાનવાન હોય છે, તે ગુરુમુખ બનીને આ રહસ્યને સમજી લે છે અને પરમાત્માની સાચી સ્તુતિ કરતો રહે છે ॥૪॥

ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਅਪਾਰਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં જ અનંત વસ્તુઓ છે અને

ਆਪੇ ਕਪਟ ਖੁਲਾਵਣਹਾਰਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ દરવાજા ખોલનાર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
ગુરુમુખ સરળ સ્થિતિમાં નામ અમૃત પીવે છે અને તેની તૃષણાગ્નિ ઠરી જાય છે ॥૫॥

ਸਭਿ ਰਸ ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਪਾਏ ॥
પરમાત્માએ બધા રસ શરીરમાં જ નાખ્યા છે અને

ਵਿਰਲੇ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਏ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તે કોઈ દુર્લભ પુરુષને જ આ સત્ય સમજાવે છે.

ਅੰਦਰੁ ਖੋਜੇ ਸਬਦੁ ਸਾਲਾਹੇ ਬਾਹਰਿ ਕਾਹੇ ਜਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
જયારે મનુષ્ય પોતાના અંતર્મનને શોધે છે તો તે શબ્દની જ સ્તુતિ કરે છે, પછી તે બહાર શા માટે જશે ॥૬॥

ਵਿਣੁ ਚਾਖੇ ਸਾਦੁ ਕਿਸੈ ਨ ਆਇਆ ॥
નામ અમૃતને ચાખ્યા વગર કોઈને પણ તેનો સ્વાદ આવ્યો નથી.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਇਆ ॥
પ્રભુએ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ નામ અમૃત પીવડાવ્યું છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਹੋਏ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਸੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੭॥
નામ અમૃત પીને તે અમર થઈ ગયો છે અને ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ તેને રસ પ્રાપ્ત થયો છે ॥૭॥

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋ ਸਭਿ ਗੁਣ ਜਾਣੈ ॥
જે પોતાને ઓળખી લે છે, તે બધા ગુણોને જાણી લે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા હરિ-નામનું જ વખાણ કરે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
તે દિવસ-રાત હરિ-નામમાં લીન રહીને મોહ-માયાનો નાશ કરે છે.॥૮॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુની સેવાથી મનુષ્ય બધું પ્રાપ્ત કરી લે છે,

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
તે પોતાના મનથી અહંકાર, જોડાણ અને સ્વાર્થની ભાવનાને દૂર કરી દે છે.

ਆਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਸੋਹਾ ਹੇ ॥੯॥
સુખ આપનાર પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરે છે અને ગુરુના શબ્દથી જ શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૯॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુના શબ્દ અમૃતવાણી છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥
જે મનુષ્ય રોજ પરમાત્માનું નામ જપે છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਚਾ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਘਟੁ ਨਿਰਮਲੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તેના હૃદયમાં સાચો પરમાત્મા વસી જાય છે અને તેનું હૃદય નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹਹਿ ॥
ભક્ત દરેક દમ પરમાત્માની અર્ચનામાં લીન રહે છે,

ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ॥
તે શબ્દ દ્વારા તેનું સ્તુતિગાન કરે છે અને રંગમાં લીન થઈને પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਪਰਮਲ ਵਾਸੁ ਮਨਿ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
તે પોતે જ કૃપા કરીને શબ્દ દ્વારા મળાવી લે છે અને તેના મનમાં ચંદનની સુંગંધનો વાસ થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਸਬਦੇ ਅਕਥੁ ਕਥੇ ਸਾਲਾਹੇ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દ દ્વારા અકથનીય કથા તેમજ સ્તુતિ કરે છે

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚੇ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
મારા સાચા અચિંત પ્રભુની,

ਆਪੇ ਗੁਣਦਾਤਾ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਸਬਦੈ ਕਾ ਰਸੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
તે ગુણદાતા પોતે જ શબ્દો દ્વારા તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને તેને જ શબ્દનો સ્વાદ મળે છે ॥૧૨॥

ਮਨਮੁਖੁ ਭੂਲਾ ਠਉਰ ਨ ਪਾਏ ॥
મનમુખી જીવ ભટકેલ છે, તેથી તેને ક્યાંય પણ સુખનું ઠેકાણું મળતું નથી.

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
જે વિધાતાએ ભાગ્યમાં લખી દીધું છે, તે તે જ કર્મ કરે છે.

ਬਿਖਿਆ ਰਾਤੇ ਬਿਖਿਆ ਖੋਜੈ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਦੁਖੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
વિષય-વિકારોમાં લીન રહીને તે વિષય-વિકારોને જ શોધે છે, ફળસ્વરૂપ જન્મ-મરણનું દુઃખ ભોગવે છે ॥૧૩॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਸਾਲਾਹੇ ॥
હે પ્રભુ! વાસ્તવમાં તું પોતે જ પોતાના વખાણ કરે છે,

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਭ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹੇ ॥
તારા ગુણ તારામાં જ છે.

ਤੂ ਆਪਿ ਸਚਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ਸਚੀ ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਅਥਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તું પોતે જ સાચો છે, તારી વાણી પણ સાચી છે અને તું પોતે જ અલખ અને અથાહ છે ॥૧૪॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦਾਤੇ ਕੋਇ ਨ ਪਾਏ ॥
દાતા ગુરુ વગર કોઈ પણ પરમાત્માને મેળવી શકતો નથી,

ਲਖ ਕੋਟੀ ਜੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
ભલે જીવ લાખો કરોડ ધર્મ-કર્મ પણ કરે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਵਸਿਆ ਸਬਦੇ ਸਚੁ ਸਾਲਾਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
ગુરુની કૃપાથી પરમાત્મા જેના હૃદયમાં વસી ગયો છે, તે શબ્દ દ્વારા સત્યની જ સ્તુતિ કરે છે ॥૧૫॥

ਸੇ ਜਨ ਮਿਲੇ ਧੁਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુને તે જ મનુષ્ય મળ્યો છે, જેને પોતાના આરંભથી લખેલ હુકમથી પોતે જ મળાવી લીધો છે.

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਏ ॥
તે સાચી વાણી તેમજ શબ્દો દ્વારા સુંદર બની ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਗੁਣੀ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੪॥੧੩॥
દાસ નાનક રોજ સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને ગુણગાન કરીને તે ગુણાનિધાનમાં જ લીન થઈ જાય છે ॥૧૬॥૪॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
ફક્ત પ્રભુ જ નિશ્ચલ છે, તે હંમેશા શાશ્વત છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
આ વાતની સમજ સંપૂર્ણ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਰਸਿ ਭੀਨੇ ਸਦਾ ਧਿਆਇਨਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੀਲੁ ਸੰਨਾਹਾ ਹੇ ॥੧॥
જે મનુષ્ય હરિ-રસમાં પલળેલ હંમેશા જ તેનું ચિંતન કરતો રહે છે, ગુરુ-મત પ્રમાણે વિનમ્ર આચરણ જ તેનું કવચ બની જાય છે ॥૧॥

ਅੰਦਰਿ ਰੰਗੁ ਸਦਾ ਸਚਿਆਰਾ ॥
જેના મનમાં પ્રભુનો રંગ છે, તે હંમેશા સત્યવાદી છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰਾ ॥
ગુરુના શબ્દથી તેને હરિનું નામ જ પ્રેમાળ લાગે છે.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਛੋਡਿਆ ਮਾਇਆ ਕਾ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੨॥
નવ નિધિ આપનાર હરિ-નામ તેના હૃદયમાં વસી ગયું છે અને તેને માયાનો લોભ મનથી છોડી દીધો છે ॥૨॥

ਰਈਅਤਿ ਰਾਜੇ ਦੁਰਮਤਿ ਦੋਈ ॥
દુર્બુદ્ધિને કારણે રાજા અને પ્રજા મુશ્કેલીમાં પડી રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਏਕੁ ਨ ਹੋਈ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા કર્યા વગર કોઈ પણ પ્રભુથી એક રૂપ થતું નથી.

ਏਕੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਨਿ ਨਿਹਚਲੁ ਰਾਜੁ ਤਿਨਾਹਾ ਹੇ ॥੩॥
જે એક પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે, તે હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને તેનું જ શાસન નિશ્ચલ રહે છે ॥૩॥

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਰਖੈ ਨ ਕੋਈ ॥
જન્મ-મરણના ચક્રમાંથી કોઈ બચી શકતું નથી અને

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਤਿਸੈ ਤੇ ਹੋਈ ॥
આનાથી જન્મ-મરણ થતું રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੁ ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਤਿਸੈ ਤੇ ਪਾਹਾ ਹੇ ॥੪॥
ગુરુની નજીકમાં હંમેશા પ્રભુનું ધ્યાન કર, આનાથી જ પરમગતિ તેમજ મુક્તિ મળે છે ॥૪॥

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ॥
સત્ય તેમજ સંયમ સદ્‌ગુરુ દ્વારા જ મળે છે અને

ਹਉਮੈ ਕ੍ਰੋਧੁ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੈ ॥
શબ્દથી જ અહમ તેમજ ક્રોધનું નિવારણ થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸੀਲੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਭੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੫॥
સદ્‌ગુરૂની સેવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને વિનમ્ર આચરણ તેમજ સંતોષ વગેરે શુભ ગુણ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે ॥૫॥

ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਉਪਜੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
અભિમાન તેમજ મોહમાં સંસાર ઉત્પન્ન થાય છે અને
ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਿਨਸੈ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਾ ॥
પ્રભુ-નામને ભુલાવી આખું જગત નાશ થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਸਚਾ ਜਗਿ ਲਾਹਾ ਹੇ ॥੬॥
સદ્‌ગુરૂની સેવા વગર નામ પ્રાપ્ત થતું નથી અને જગતમાં નામનો જ સાચો લાભ છે ॥૬॥

ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਇਆ ॥
જેને શબ્દ દ્વારા પરમાત્માનો હુકમ સુંદર લાગે છે,

ਪੰਚ ਸਬਦ ਮਿਲਿ ਵਾਜਾ ਵਾਇਆ ॥

અનાહત નાદ સાથેના પાંચ શબ્દો તેમના મનમાં ધૂન વગાડ્યા છે.

ਸਦਾ ਕਾਰਜੁ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਸੁਹੇਲਾ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਾਰਜੁ ਕੇਹਾ ਹੇ ॥੭॥
સાચા નામનું કાર્ય હંમેશા આનંદદાયક છે અને શબ્દ વગર કાર્ય કઈ રીતે સફળ થઈ શકે છે ॥૭॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਹਸੈ ਖਿਨ ਮਹਿ ਰੋਵੈ ॥
મનુષ્ય પળમાં જ હસવા લાગી પડે છે અને પળમાં જ રોવા લાગે છે

ਦੂਜੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾਰਜੁ ਨ ਹੋਵੈ ॥
દ્વૈતભાવ-દુર્બુધ્દિને કારણે તેનું કાર્ય સિધ્ધ થતું નથી.

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿ ਪਾਏ ਕਿਰਤੁ ਨ ਚਲੈ ਚਲਾਹਾ ਹੇ ॥੮॥
સંયોગ તેમજ વિયોગ પ્રભુએ પૂર્વથી જ લખી દીધા છે અને ભાગ્ય બદલવાથી પણ બદલી શકાતું નથી ॥૮॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਏ ॥
જે શબ્દ-ગુરુ પ્રમાણે આચરણ સ્વીકારે છે, તેને જ જીવન-મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਏ ॥
આવો મનુષ્ય હંમેશા પ્રભુમાં લીન રહે છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੯॥
ગુરુની કૃપાથી જ તેને લોક-પરલોકમાં મોટાઈ મળે છે અને તેને અભિમાનનો રોગ લાગતો નથી ॥૯॥

ਰਸ ਕਸ ਖਾਏ ਪਿੰਡੁ ਵਧਾਏ ॥
જે મનુષ્ય મીઠા-નમકીન વ્યંજન ખાઈને પોતાનું શરીર વધારે છે,

ਭੇਖ ਕਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਕਮਾਏ ॥
તે અનેક ઠાઠમાઠ કરે છે, પરંતુ શબ્દ-ગુરુ પ્રમાણે આચરણ કરતો નથી.

ਅੰਤਰਿ ਰੋਗੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੦॥
તેના અંતર્મનમાં રોગ તેમજ મહા દુઃખ લાગી જાય છે અને અંતમાં તે ઝેરમાં જ સડી જાય છે ॥૧૦॥

ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਪੜਿ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ॥
જે મનુષ્ય વેદોનો અભ્યાસ કરે છે અને ત્યારબાદ વાદ-વિવાદની વાતો કરતો રહે છે.

ਘਟ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਤਿਸੁ ਸਬਦਿ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥
બ્રહ્મ તો હૃદયમાં જ છે પરંતુ તે શબ્દ દ્વારા તેની ઓળખ કરતો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਤਤੁ ਬਿਲੋਵੈ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੧॥
જે ગુરુમુખ હોય છે તે જ પરમ-તત્વનું મંથન કરે છે અને તેની જીભ હરિ-નામ રસ પીવે છે ॥૧૧॥

ਘਰਿ ਵਥੁ ਛੋਡਹਿ ਬਾਹਰਿ ਧਾਵਹਿ ॥
જે મનુષ્ય હૃદય-ઘરમાં હાજર નામરૂપી વસ્તુ છોડીને બહાર ભટકતો રહે છે,

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਸਾਦੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ॥
આવા અંધ મનમુખીને નામનો સ્વાદ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਅਨ ਰਸ ਰਾਤੀ ਰਸਨਾ ਫੀਕੀ ਬੋਲੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੂਲਿ ਨ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੨॥
તેની જીભ બીજા રસોમાં લીન થઈને કઠોર બોલે છે અને હરિ-નામ રસ તેને જરાય સ્વાદ મળતો નથી ॥૧૨॥

ਮਨਮੁਖ ਦੇਹੀ ਭਰਮੁ ਭਤਾਰੋ ॥
મનમુખ જીવાત્માનો સ્વામી ભ્રમ છે અને

ਦੁਰਮਤਿ ਮਰੈ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੋ ॥
તે દુર્બુદ્ધિને કારણે મરે તેમજ રોજ નષ્ટ જ થાય છે.

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮਨੁ ਦੂਜੈ ਲਾਇਆ ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਤਾਹਾ ਹੇ ॥੧੩॥
તે પોતાનું મન કામ, ક્રોધ તેમજ દ્વૈતભાવમાં લગાવી લે છે, જેનાથી તેને સપનામાં પણ સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૧૩॥

ਕੰਚਨ ਦੇਹੀ ਸਬਦੁ ਭਤਾਰੋ ॥
જે જીવાત્મા કંચન જેવી છે, તેનો સ્વામી શબ્દ છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭੋਗ ਭੋਗੇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪਿਆਰੋ ॥
તે પ્રભુના પ્રેમમાં લીન થઈને રોજ ભોગ ભોગવે છે.

ਮਹਲਾ ਅੰਦਰਿ ਗੈਰ ਮਹਲੁ ਪਾਏ ਭਾਣਾ ਬੁਝਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੪॥
જો કોઈ બીજા જીવન શરીરરૂપી મહેલમાં પ્રભુનો દસમો દરવાજો પ્રાપ્ત કરી લે તો તે પ્રભુ ઈચ્છાને સમજીને તેમાં જ લીન થઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
તે દાતાર પોતે જ આપતો રહે છે અને

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਨਹੀ ਕਿਸੈ ਕਾ ਚਾਰਾ ॥
તેની આગળ કોઈ જઈ શકે એવો કોઈ રસ્તો નથી

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਤਿਸ ਦਾ ਸਬਦੁ ਅਥਾਹਾ ਹੇ ॥੧੫॥
તે પોતે જ ક્ષમા કરીને જીવને શબ્દ દ્વારા મળાવી લે છે અને તેના શબ્દ સ્થિર છે ॥૧૫॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਕੇਰਾ ॥
આ પ્રાણ તેમજ શરીર બધું તેનું જ આપેલું છે અને

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥
તે સાચો સાહેબ જ મારો માલિક છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ਸਮਾਹਾ ਹੇ ॥੧੬॥੫॥੧੪॥
હે નાનક! ગુરુની વાણી દ્વારા મેં પરમેશ્વરને મેળવી લીધો છે અને તેનું જાપ કરી તેમાં જ લીન છું ॥૧૬॥૫॥૧૪॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુમુખના શબ્દ વેદોનું જ્ઞાન તેમજ ચિંતન છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਆਪਾਰੁ ॥
ગુરુમુખને જ અપાર જ્ઞાન તેમજ ધ્યાનનો લાભ થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧॥
જે તે કાર્ય કરે છે તે જ પ્રભુને સારો લાગે છે અને ગુરુમુખ જ સંપૂર્ણ પરમાત્માને મેળવે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੂਆ ਉਲਟਿ ਪਰਾਵੈ ॥
ગુરુમુખ સંસારની વૃત્તિઓથી મનને બદલી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਨਾਦੁ ਵਜਾਵੈ ॥
ગુરુમુખ વાણીનો નાદ વગાડતો રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਦਾ ॥੨॥
સત્યમાં લીન રહીને વેરાગી થઈને સાચા ઘરમાં વાસ પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਾਖੀ ॥
ગુરુની શિક્ષા અમૃત વાણી છે અને

ਸਚੈ ਸਬਦੇ ਸਚੁ ਸੁਭਾਖੀ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા સત્યનું જ ઉચ્ચારણ કર્યું છે.

ਸਦਾ ਸਚਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੩॥
હંમેશા સત્યના રંગમાં લીન મારુ મન પરમ-સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
ગુરુમુખનું નિર્મળ મન સત્યના સરોવરમાં સ્નાન કરે છે,

ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
તેને કોઈ ગંદકી લાગતી નથી અને તે સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਸਦ ਹੀ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਇਦਾ ॥੪॥
તે હંમેશા સત્ય કર્મ કરે છે અને સાચી ભક્તિ જ મનમાં વસાવે છે ॥૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਬੈਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਨੈਣੀ ॥
ગુરુમુખ સત્ય જ બતાવે છે અને આંખોથી સત્ય જ જોવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਕਰਣੀ ॥
તે સત્યનું જ જીવન-આચરણ સ્વીકારે છે.

ਸਦ ਹੀ ਸਚੁ ਕਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਅਵਰਾ ਸਚੁ ਕਹਾਇਦਾ ॥੫॥
તે હંમેશા સત્ય બોલે છે અને બીજાને સત્ય બોલવા માટે પ્રેરિત કરે છે ॥૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ॥
તે સાચી તેમજ ઉત્તમ વાણી વાંચતો, બોલતો તેમજ ગાતો રહે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਖਾਣੀ ॥
પરમ સત્યનું જ વખાણ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦ ਸੇਵਹਿ ਸਚੋ ਸਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਦਾ ॥੬॥
તે હંમેશા પરમ-સત્યની અર્ચના કરે છે અને બીજાને પણ શબ્દ સંભળાવતો રહે છે ॥૬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
જે ગુરુના ઉપદેશોનું પાલન કરે છે તેને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਭਰਮੁ ਗਵਾਏ ॥
તે મનમાંથી અભિમાન, માયા તેમજ ભ્રમ દૂર કરી દે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ਊਤਮ ਊਚੀ ਦਰਿ ਸਚੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੭॥
ગુરુરૂપી સીડી બધાથી ઉંચી તેમજ શ્રેષ્ઠ છે અને ગુરુ સત્યના ઓટલા પર પ્રભુનાં ગુણ ગાતા રહે છે ॥૭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુમુખ તે સત્ય તેમજ ધીરજવાળું જીવન-આચરણ સ્વીકારે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
તેને મોક્ષ-દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸਮਾਇਦਾ ॥੮॥
પ્રેમ-ભક્તિના રંગમાં હંમેશા લીન રહે છે અને અહમને મટાડીને સત્યામાં સમાઈ જાય છે||૮||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਮਨੁ ਖੋਜਿ ਸੁਣਾਏ ॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે મનને શોધીને નામ વિશે બીજાને સંભળાવે છે.

ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਦਾ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
તે હંમેશા જ સત્ય નામમાં લગન લગાવે છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਜੋ ਸਚੇ ਮਨਿ ਭਾਇਦਾ ॥੯॥
જે પરમાત્માને સ્વીકાર્ય છે, તે તે જ કરે છે અને જે સાચાના મનને સારું લાગે છે ॥૯॥

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જો એને સ્વીકાર હોય તો તે સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે.

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જો તેને યોગ્ય લાગે તો મનમાં નામ વસાવી દે છે.

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਭਾਣੈ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੧੦॥
તે સ્વેચ્છાથી હંમેશા જ રંગમાં લીન રહે છે અને સ્વેચ્છાથી મનમાં આવી વસે છે ॥૧૦॥

ਮਨਹਠਿ ਕਰਮ ਕਰੇ ਸੋ ਛੀਜੈ ॥
જો મનુષ્ય મનની હઠથી કર્મ કરે છે, તે બરબાદ થઈ જાય છે.

ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰੇ ਨਹੀ ਭੀਜੈ ॥
સારો દેખાવ કરવાથી પણ તેનું મન પ્રભુ-રંગમાં પલળતું નથી.

ਬਿਖਿਆ ਰਾਤੇ ਦੁਖੁ ਕਮਾਵਹਿ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੧॥
તે વિષય-વિકારોમાં લીન રહીને દુઃખ જ ભોગવે છે અને દુઃખોમાં જ સમાય જાય છે||૧૧||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸੁਖੁ ਕਮਾਏ ॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે સુખ જ પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਾਏ ॥
તેને જીવન-મૃત્યુનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਮਰਣੁ ਜੀਵਣੁ ਜੋ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ਸੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਦਾ ॥੧੨॥
જે જીવન-મૃત્યુને બરાબર સમજે, તે જીવ મારા પ્રભુને સારો લાગે છે||૧૨||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਰਹਿ ਸੁ ਹਹਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે ગુરુમુખ બનીને મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે, તે પ્રભુને સ્વીકાર હોય છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥
તે જન્મ તેમજ મૃત્યુને પણ પ્રભુનો હુકમ જ માને છે.

ਮਰੈ ਨ ਜੰਮੈ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਮਨ ਹੀ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੩॥
તે ન તો મરે છે, ન તો જન્મ લે છે, ન તો દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે, પરંતુ તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥
તે ખુશનસીબ છે, જેને સાચા ગુરુને મેળવ્યો છે.

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તેણે મનમાંથી અભિમાન અને મોહને દૂર કરી દીધો છે.

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਫਿਰਿ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તેનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે, પછી તેને અહમની ગંદકી લાગતી નથી અને તે સાચા દરવાજા પર જ શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૪॥

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ॥
કરનાર તેમજ કરાવનાર પોતે પ્રભુ જ છે.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ॥
તે પોતે જ સંભાળ કરી અને બનાવીને મટાડી પણ દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸਚੁ ਸੁਣਿ ਲੇਖੈ ਪਾਇਦਾ ॥੧੫॥
ગુરુમુખની સેવા જ મારા પ્રભુને સારી લાગે છે અને તે સત્યને સાંભળીને જ તેને સ્વીકાર કરી લે છે ॥૧૫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
ગુરુમુખ સાચું જીવન-આચરણ સ્વીકારે છે."

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਵੈ ॥
તે નિર્મળ જ રહે છે અને તેના મનને કોઈ ગંદકી લાગતી નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਵੀਚਾਰੀ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੬॥੧॥੧੫॥
હે નાનક! હરિ-નામમાં લીન ચિંતનશીલ પ્રભુ-નામમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૧૬॥૧॥૧૫॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਕਮਿ ਸਭ ਸਾਜੀ ॥
પ્રભુએ પોતે જ પોતાના હુકમથી આખી સૃષ્ટિનું નિર્માણ કર્યું છે અને

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ਨਿਵਾਜੀ ॥
પોતે જ બધું બનાવ્યું તેમજ નાશ કર્યું છે.

ਆਪੇ ਨਿਆਉ ਕਰੇ ਸਭੁ ਸਾਚਾ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧॥
તે સત્યસ્વરૂપ બધાની સાથે ન્યાય કરે છે અને સત્યવાદીઓને સત્યથી મળાવી દે છે ॥૧॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਹੈ ਆਕਾਰਾ ॥
આ શરીર કિલ્લા આકાર છે,"

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਸਰਿਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જેમાં માયાનો મોહ ફેલાયેલો છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਭਸਮੈ ਕੀ ਢੇਰੀ ਖੇਹੂ ਖੇਹ ਰਲਾਇਦਾ ॥੨॥
શબ્દ વગર આ રાખનો ઢગલો છે અને માટીમાં જ મળી જાય છે||૨||

ਕਾਇਆ ਕੰਚਨ ਕੋਟੁ ਅਪਾਰਾ ॥
આ કંચન શરીર અપાર કિલ્લો છે,"

ਜਿਸੁ ਵਿਚਿ ਰਵਿਆ ਸਬਦੁ ਅਪਾਰਾ ॥
જેમાં અપાર બ્રહ્મ-શબ્દ આનંદ કરી રહ્યા છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ਸਦਾ ਗੁਣ ਸਾਚੇ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੩॥
ગુરુમુખ હંમેશા સાચા પ્રભુનાં ગુણ ગાતો રહે છે અને પોતાના પ્રિયતમથી મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਕਾਇਆ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ॥
આ શરીર જ પરમાત્માનું મંદિર છે અને તે પોતે જ આને સુંદર બનાવે છે.

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਵਸੈ ਮੁਰਾਰੇ ॥
આ મંદિરમાં પરમાત્મામાં જ રહે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵਣਜਨਿ ਵਾਪਾਰੀ ਨਦਰੀ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੪॥
નામના વ્યાપારી ગુરુના શબ્દ દ્વારા વ્યાપાર કરે છે અને પ્રભુ કૃપા કરી તેને મળાવી લે છે ॥૪॥

ਸੋ ਸੂਚਾ ਜਿ ਕਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તે શુદ્ધ છે, જે પોતાના ક્રોધને દૂર કરી દે છે.

ਸਬਦੇ ਬੂਝੈ ਆਪੁ ਸਵਾਰੇ ॥
તે શબ્દ દ્વારા સમજીને પોતાને સુંદર બનાવી લે છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੫॥
વાસ્તવમાં કરવા-કરાવવાવાળા પોતે પરમાત્મા જ છે અને પોતે જ નામ મનમાં વસાવી દે છે ॥૫॥

ਨਿਰਮਲ ਭਗਤਿ ਹੈ ਨਿਰਾਲੀ ॥
નિર્મળ ભક્તિ વિલક્ષણ છે,"

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧੋਵਹਿ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
આમાં શબ્દનું મનન કરવાથી મન-શરીર શુદ્ધ થઈ જાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਰਹੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ॥੬॥
ભક્ત હંમેશા પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન રહે છે અને પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરીને ભક્તિ કરાવે છે ॥૬॥

ਇਸੁ ਮਨ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਧਾਵੈ ॥
આ શરીરમાં મન ભટકતું રહે છે અને

ਸੁਖੁ ਪਲਰਿ ਤਿਆਗਿ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
તણખલા જેવી વ્યર્થ માયા માટે આધ્યાત્મિક સુખને ત્યાગીને મહા દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵੈ ਆਪੇ ਖੇਲੁ ਕਰਾਇਦਾ ॥੭॥
સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કર્યા વગર કોઈ પણ સુખનું ઠેકાણું મેળવી શકતું નથી અને પરમાત્મા પોતે જ આ લીલા કરાવે છે ॥૭॥

ਆਪਿ ਅਪਰੰਪਰੁ ਆਪਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥
પ્રભુ પોતે જ અપરંપાર છે, પોતે જ વિચારવાન છે અને

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥
પોતે જ જીવથી શુભ-કર્મ કરાવીને મળાવી લે છે.

ਕਿਆ ਕੋ ਕਾਰ ਕਰੇ ਵੇਚਾਰਾ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੮॥
આ જીવ બિચારો કોઈ કાર્ય શું કરી શકે છે, પ્રભુ પોતે જ દયા કરીને તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૮॥

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਪੂਰਾ ॥
તે પોતે જ જીવને પૂર્ણ સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે અને

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਹਾਬਲ ਸੂਰਾ ॥
તેને સાચા શબ્દો દ્વારા મહાવીર શૂરવીર બનાવી દે છે.

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦਾ ॥੯॥
તે પોતે જ મળાવીને મોટાઈ આપે છે અને જીવનું મન સત્યથી લગાવી દે છે ॥૯॥

ਘਰ ਹੀ ਅੰਦਰਿ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥
હૃદય-ઘરમાં તે પરમ-સત્ય જ હાજર છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ આ રહસ્યને સમજે છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥੧੦॥
જેના હૃદયમાં નામરૂપી ભંડાર વસી ગયો છે, તેની જીભ નામનું જ ભજન કરતી રહે છે ॥૧૦॥

ਦਿਸੰਤਰੁ ਭਵੈ ਅੰਤਰੁ ਨਹੀ ਭਾਲੇ ॥
સત્યની શોધમાં મનુષ્ય દેશ-દેશાંતર ભટકતો રહે છે પરંતુ પોતાના અંતર્મનમાં શોધ કરતો નથી.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬਧਾ ਜਮਕਾਲੇ ॥
માયા-મોહમાં બંધાયેલ તે યમકાળના કાબૂમાં આવી જાય છે.

ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਕਬਹੂ ਨ ਤੂਟੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਰਮਾਇਦਾ ॥੧੧॥
તે દ્વૈતભાવમાં ભટકતો રહે છે અને તેની યમનો ફાંસો ક્યારેય તૂટતો નથી. ॥૧૧॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਹੋਰੁ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
ત્યાં સુધી કોઈ જપ, તપ, ધીરજ તેમજ કોઈ બીજા ઉપાય તેનું કલ્યાણ કરી શકતા નથી

ਜਬ ਲਗੁ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਨ ਕਮਾਹੀ ॥
જ્યાં સુધી મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ પ્રમાણે આચરણ સ્વીકારતો નથી,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿਆ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੨॥
જેને ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્ય મળી ગયું છે, તે પરમ-સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਸਬਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥
સંસારમાં કામ-ક્રોધ ખૂબ શક્તિશાળી છે,

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਸਭੁ ਦੁਖ ਕਾ ਪਸਾਰਾ ॥
જીવ અનેક કર્મ-ધર્મ કરતો રહે છે પરંતુ આ બધું દુઃખોનો જ ફેલાવ છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તે જ સુખ મેળવે છે અને ગુરુ તેને સાચા શબ્દ દ્વારા પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૧૩॥

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰੁ ॥
આ શરીર પવન, પાણી, આગથી બનેલું છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ॥
માયાનો મોહ બધા જીવોની અંદર સક્રિય છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਤੇ ਜਾ ਤਿਸੈ ਪਛਾਣਹਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਦਾ ॥੧੪॥
જેને પાંચ તત્વોથી ઉત્પન્ન કર્યા છે, જ્યારે જીવ તે રચનહારને ઓળખી લે છે તો તેનો માયા-મોહ દૂર થઇ જાય છે ॥૧૪॥

ਇਕਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਗਰਬਿ ਵਿਆਪੇ ॥
કેટલાય જીવ માયા મોહમાં અભિમાની બની રહે છે અને

ਹਉਮੈ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹੈ ਆਪੇ ॥
અહંકારને કારણે પોતે જ બધું બની બેસે છે.

ਜਮਕਾਲੈ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ਅੰਤਿ ਗਇਆ ਪਛੁਤਾਇਦਾ ॥੧੫॥
જે મનુષ્યને યમકાળની ખબર થઈ નથી, તે અંતકાળ જગતમાંથી પસ્તાતો જ ગયો છે ॥૧૫॥

ਜਿਨਿ ਉਪਾਏ ਸੋ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
જેણે બનાવ્યું છે તે યુક્તિ જાણે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਵੈ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੈ ॥
ગુરુ જેને શબ્દ દે છે, તે ઓળખી લે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦਾ ॥੧੬॥੨॥੧੬॥
દાસ નાનક વિનંતી કરે છે કે તે પોતાનું મન સત્ય-નામમાં જ લગાવે છે ॥૧૬॥૨॥૧૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤਾ ॥
સૃષ્ટિ-રચનાથી પૂર્વ તેમજ યુગોના આરંભમાં દયાળુ દાતા પરમાત્મા જ છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
જેને પૂર્ણ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ ભક્તોએ ઓળખ્યો છે.

ਤੁਧੁਨੋ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਤੁਝਹਿ ਸਮਾਵਹਿ ਤੂ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! જે તારી પૂજા કરે છે, તે તારામાં જ સમાઈ જાય છે અને તું પોતે જ તેને પોતાની સાથે મળાવે છે ॥૧॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તું જીવોની પહોચથી ઉપર તેમજ ઇન્દ્રિયાતીત છે અને કોઇએ પણ તારી કિંમત આંકી નથી.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
બધા જીવ-જંતુ તારી જ શરણમાં છે.

ਜਿਉ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵਹਿ ਤੂ ਆਪੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਇਦਾ ॥੨॥
તમે જીવોને તમારી ઈચ્છા પ્રમાણે દોરો છો, અને તમે જ માર્ગ પ્રદાન કરો છો.॥૨॥

ਹੈ ਭੀ ਸਾਚਾ ਹੋਸੀ ਸੋਈ ॥
હવે પણ પરમ-સત્ય નિરંકાર જ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તે જ રહેશે.

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તે પોતે જ બનાવનાર છે, બીજું કોઈ સમર્થ નથી.

ਸਭਨਾ ਸਾਰ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਆਪੇ ਰਿਜਕੁ ਪਹੁਚਾਇਦਾ ॥੩॥
સુખ આપનાર પરમાત્મા બધાની સંભાળ કરે છે અને પોતે જ જીવિકા પહોંચાડે છે ॥૩॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ॥
હે અગમ્ય, અગોચર, અલખ-અપાર!

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਤੇਰਾ ਪਰਵਾਰਾ ॥
કોઈ જાણતું નથી કે તમારી રચના કેટલી મોટી છે?

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ਆਪੇ ਗੁਰਮਤੀ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੪॥
તું પોતે જ પોતાને ઓળખે છે અને ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા જ પોતાના વિશે જ્ઞાન આપે છે ॥૪॥

ਪਾਤਾਲ ਪੁਰੀਆ ਲੋਅ ਆਕਾਰਾ ॥ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਵਰਤੈ ਹੁਕਮੁ ਕਰਾਰਾ ॥
હે નિરંકાર! સમગ્ર પાતાળ, પુરી તેમજ લોકમાં તારો જ સખત હુકમ ચાલી રહ્યો છે.

ਹੁਕਮੇ ਸਾਜੇ ਹੁਕਮੇ ਢਾਹੇ ਹੁਕਮੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੫॥
તું હુકમથી જ બનાવે તેમજ બરબાદ કરી દે છે અને હુકમથી જ મળાવી લે છે.

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸੁ ਹੁਕਮੁ ਸਲਾਹੇ ॥ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
જે તારા હુકમને સમજી લે છે, તે તારા હુકમના વખાણ કરતો રહે છે, તું અપહોચ, મનવાણીથી પર અને અચિંત છે.

ਜੇਹੀ ਮਤਿ ਦੇਹਿ ਸੋ ਹੋਵੈ ਤੂ ਆਪੇ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੬॥
તું જીવને જેવો મત દે છે તે તેવો જ થઈ જાય છે અને તું શબ્દનો રહસ્ય સમજાવી દે છે ॥૬॥

ਅਨਦਿਨੁ ਆਰਜਾ ਛਿਜਦੀ ਜਾਏ ॥ ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਦੁਇ ਸਾਖੀ ਆਏ ॥
દરેક દિવસ જીવની ઉંમર ઘટતી જાય છે અને દિવસ-રાત જ આ વાતનો સાક્ષી છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧੁ ਨ ਚੇਤੈ ਮੂੜਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਕਾਲੁ ਰੂਆਇਦਾ ॥੭॥
યમ માથા પર ઉભો તેને રોવડાવે છે પરંતુ અંધ મનમુખી જીવ મૂર્ખતાને કારણે તેને યાદ જ કરતો નથી ॥૭॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਗਾ ॥
જે ગુરુના ચરણોમાં લાગી ગયો છે, તેનું મન-શરીર શીતળ થઈ ગયું છે.

ਅੰਤਰਿ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥
તેના મનથી ભ્રમ દૂર થઈ ગયો છે અને મૃત્યુનો ભય ભાગી ગયો છે.

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਬੋਲਾਇਦਾ ॥੮॥
તે હંમેશા આનંદપૂર્વક પરમાત્માના ગુણ ગાય છે અને પ્રભુ પોતે જ તેનાથી સાચી વાણી બોલાવે છે ॥૮॥

ਜਿਨਿ ਤੂ ਜਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ॥
હે કર્મવિધતા! જેણે તમને ઓળખી લીધા

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
તેને સંપૂર્ણ ભાગ્યથી શબ્દ-ગુરુ દ્વારા ઓળખી લીધો છે.

ਜਤਿ ਪਤਿ ਸਚੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੯॥
આ સાચો પ્રભુ જ તેની જાતિ-પાંતિ તેમજ સત્ય છે અને આ સત્યસ્વરૂપ તેને અભિમાનને મટાડીને મળાવી લે છે ॥૯॥

ਮਨੁ ਕਠੋਰੁ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਗਾ ॥
જેનું મન કઠોર છે, તે દ્વૈતભાવમાં જ લીન રહે છે.

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਫਿਰੈ ਅਭਾਗਾ ॥
આવો દુર્ભાગ્યશાળી જીવ ભ્રમમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
જો તેના પર પ્રભુ-કૃપા થઈ જાય તો તે સદ્‌ગુરૂની સેવા કરે છે અને સરળ જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૦॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਆਪਿ ਉਪਾਏ ॥
પ્રભુએ પોતે જ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળા જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે અને

ਮਾਨਸ ਜਨਮਿ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
મનુષ્ય-જન્મમાં જ ગુરુ ભક્તિ કરાવે છે.

ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਬਿਸਟਾ ਵਿਚਿ ਵਾਸਾ ਬਿਸਟਾ ਵਿਚਿ ਫਿਰਿ ਪਾਇਦਾ ॥੧੧॥
ભક્તિ વગર જીવ ઝેરમાં ટકી રહે છે અને ફરી ફરી ઝેરમાં જ પડે છે ॥૧૧॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰੁ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ॥
જો પ્રભુ-કૃપા થાય તો તે ગુરુ ભક્તિ કરાવે છે.

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕਿਉ ਪਾਇਆ ਜਾਏ ॥
ભાગ્ય વગર તેને કઈ રીતે મેળવી શકાય છે.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇਦਾ ॥੧੨॥
સત્ય તો આ જ છે કે પ્રભુ પોતે જ બધું કરે-કરાવે છે અને જેમ તેને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ જીવને ચલાવે છે ॥૧૨॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥
સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્ર પણ પરમાત્માનું રહસ્ય જાણતા નથી.

ਮੂਰਖੁ ਅੰਧਾ ਤਤੁ ਨ ਪਛਾਣੈ ॥
મૂર્ખ તેમજ અંધ મનુષ્ય પરમ તત્વને ઓળખતો નથી.

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਦਾ ॥੧੩॥
કરનાર-કરાવનાર પોતે પ્રભુ જ છે અને પોતે જ જીવને ભ્રમમાં ભટકાવતો રહે છે ॥૧૩॥

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
તે પોતે જ બધું જીવોથી કરાવે છે અને

ਆਪੇ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਏ ॥
પોતે જ તેને સંસારના ધંધાઓમાં લગાવે છે.

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਵੇਖੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તે પોતે જ બનાવતો-બગાડતો, જોતો રહે છે અને ગુરુમુખને આ સત્યનું જ્ઞાન બતાવી દે છે ॥૧૪॥

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
તે સાચો માલિક ગહન-ગંભીર છે,

ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ਤਾ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥
હંમેશા તેનું સ્તુતિગાન કરવાથી જ મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે અગમ્ય, અગોચરની કિંમત કોઈએ જાણી નથી અને ગુરુની નજીકમાં જ તેને મનમાં વસી જાય છે ॥૧૫॥

ਆਪਿ ਨਿਰਾਲਮੁ ਹੋਰ ਧੰਧੈ ਲੋਈ ॥
આખી દુનિયા ધંધામાં લાગી રહે છે પરંતુ તે પોતે અલુપ્ત છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ જ સત્યને સમજે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮਤੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੬॥੩॥੧੭॥
હે નાનક! જયારે પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં વસી જાય છે તો તે ગુરુ-મત પ્રમાણે પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧૬॥૩॥૧૭॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਜੁਗ ਛਤੀਹ ਕੀਓ ਗੁਬਾਰਾ ॥
છત્રીસ યુગો સુધી ગાઢ અંધકાર કરેલ હતો,

ਤੂ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥
હે સર્જનહાર! તું પોતે જ આ રહસ્યને જાણે છે.

ਹੋਰ ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਕਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ਤੂ ਆਪੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੧॥
બીજું કોઈ આ વિશે શું કહી શકે છે અને શું કહીને વ્યક્ત કરે, તે પોતે આનું મહત્વ ખબર છે ॥૧॥

ਓਅੰਕਾਰਿ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ॥
ૐકારે આખી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી.

ਸਭੁ ਖੇਲੁ ਤਮਾਸਾ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હે પરમેશ્વર! આ બધી રમત-તમાશો તારી જ કીર્તિ છે.

ਆਪੇ ਵੇਕ ਕਰੇ ਸਭਿ ਸਾਚਾ ਆਪੇ ਭੰਨਿ ਘੜਾਇਦਾ ॥੨॥
હે પરમ-સત્ય! તું પોતે બધાને અલગ-અલગ કરતો અને પોતે જ તોળતો-બનાવે છે ॥૨॥

ਬਾਜੀਗਰਿ ਇਕ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥
બાજીગર પરમાત્માએ એક લીલા રચી છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਦਰੀ ਆਈ ॥
જે મનુષ્યને પૂર્ણ ગુરુથી આ લીલા નજરે આવી ગઈ છે,

ਸਦਾ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਦਾ ॥੩॥
તે હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે અને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા સત્યમાં જ મન લગાવે છે ॥૩॥

ਬਾਜਹਿ ਬਾਜੇ ਧੁਨਿ ਆਕਾਰਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં અલગ-અલગ ધ્વનિઓવાળા વાજા વાગી રહ્યા છે અને

ਆਪਿ ਵਜਾਏ ਵਜਾਵਣਹਾਰਾ ॥
વગાડનાર પ્રભુ પોતે જ વગાડી રહ્યો છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪਉਣੁ ਵਹੈ ਇਕ ਰੰਗੀ ਮਿਲਿ ਪਵਣੈ ਸਭ ਵਜਾਇਦਾ ॥੪॥
બધા શરીરમાં પ્રાણ વાયુ ચાલી રહ્યો છે અને પ્રભુ બધાં વાજિંત્રો પ્રાણ વાયુ સાથે ભેળવીને વગાડે છે.॥૪॥

ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਨਿਹਚਉ ਹੋਵੈ ॥
જે પ્રભુ કરે છે, તે નિશ્ચિત થાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਹਉਮੈ ਖੋਵੈ ॥
મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા અભિમાનને દૂર કરી દે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕਿਸੈ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥੫॥
ગુરુ-કૃપાથી જે કોઈને મોટાઈ દે છે, તે હરિ-નામનું જ ધ્યાન કરે છે ॥૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵੇ ਜੇਵਡੁ ਹੋਰੁ ਲਾਹਾ ਨਾਹੀ ॥
ગુરુની સેવા કરવા જેટલો મોટો બીજો કોઈ લાભ નથી.

ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸੈ ਨਾਮੋ ਸਾਲਾਹੀ ॥
જેના મનમાં નામ વસી જાય છે, તે ફક્ત નામની જ સ્તુતિ કરે છે.

ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਮੋ ਲਾਹਾ ਪਾਇਦਾ ॥੬॥
ફક્ત નામ જ હંમેશા સુખ દેનાર છે અને તે નામરૂપી લાભ જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૬॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭ ਦੁਖੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
નામ વગર સંસારમાં બધું દુઃખ જ દુઃખ છે.

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਵਧਹਿ ਵਿਕਾਰਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના ધર્મ-કર્મ કરે છે, તેના મનના વિકારો વધી જાય છે.

ਨਾਮੁ ਨ ਸੇਵਹਿ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੭॥
હરિ-નામની સેવા કર્યા વગર કઈ રીતે સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે નામ વગર દુઃખ જ મળે છે ॥૭॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਤੈ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ કરે છે અને પોતે જ જીવથી કર્મ કરાવે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕਿਸੈ ਬੁਝਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભને જ આ તફાવત સમજાવે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵਹਿ ਸੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜਹਿ ਮੁਕਤੀ ਕੈ ਘਰਿ ਪਾਇਦਾ ॥੮॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે પોતાના બધા બંધન તોડી દે છે અને મુક્તિના ઘરમાં રહે છે ॥૮॥

ਗਣਤ ਗਣੈ ਸੋ ਜਲੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જે કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ કરે છે, તે સંસારમાં સળગતો રહે છે.

ਸਹਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਚੁਕੈ ਵਿਕਾਰਾ ॥
તેના વિકાર તેમજ શંકા જરા પણ દૂર થતા નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਗਣਤ ਚੁਕਾਏ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੯॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તેનો હિસાબ-કિતાબ સમાપ્ત થઈ જાય છે અને તે પરમ-સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૯॥

ਜੇ ਸਚੁ ਦੇਇ ਤ ਪਾਏ ਕੋਈ ॥
જો પ્રભુ સત્ય-નામ દે તો જ કોઈ પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹੇ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
સાચા પ્રભુ-નામની સ્તુતિ કરતા જિજ્ઞાસુ તેના રંગમાં જ લીન રહે છે અને ગુરુની કૃપાથી સુખ મેળવે છે ॥૧૦॥

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
પરમાત્માનું પ્રેમાળ નામ જ જપ, તપ તેમજ ધીરજ છે અને

ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੇ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ॥
તે બધા પાપોને કાપનાર છે.

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਆ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੧॥
હરિના નામથી શરીર-મન શીતળ થઈ જાય છે અને તે સરળ જ સરળ સ્થિતિમાં સમાઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਨਿ ਮੈਲੈ ਮਲੁ ਲਾਏ ॥
જેના અંતર્મનમાં લોભ છે, તે ગંદા મનને વધુ ગંદુ કરી લે છે.

ਮੈਲੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તે ગંદા કર્મ કરીને દુઃખ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਕੂੜੋ ਕੂੜੁ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰਾ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੨॥
તે અસત્યનો વ્યાપાર કરે છે અને અસત્ય બોલીને દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૨॥

ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ਕੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
જે કોઈ નિર્મળ વાણીને મનમાં વસાવે છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਸਾ ਜਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેની શંકા દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਚਲੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਨਾਮੁ ਚੇਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੩॥
તે દિવસ-રાત ગુરુની રજા પ્રમાણે ચાલે છે અને નામ સ્મરણ કરીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૩॥

ਆਪਿ ਸਿਰੰਦਾ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
તે સાચો પરમાત્મા પોતે જ સર્જક છે અને

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਖਪਾਏ ਸੋਈ ॥
ઉત્પન્ન તેમજ નાશ કરનાર પણ તે પોતે જ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਸਦਾ ਸਲਾਹੇ ਮਿਲਿ ਸਾਚੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੪॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે હંમેશા પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે અને સત્યથી મળીને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૪॥

ਅਨੇਕ ਜਤਨ ਕਰੇ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਸਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જો કોઈ અનેક પ્રયત્ન પણ કરે તો પણ કામ-ઇન્દ્રિય તેના વશમાં થતી નથી તેમજ

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਜਲੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક જીવ કામ-ક્રોધમાં સળગી રહ્યો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਮਨੁ ਵਸਿ ਆਵੈ ਮਨ ਮਾਰੇ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੫॥
જો કોઈ સદ્દગુરૂની સેવા કરે તો જ મન તેના વશમાં આવે છે અને મનને મારવાથી જ આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાય છે ॥૧૫॥

ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਕੀਆ ॥
હે પરમાત્મા! જીવોના મનમાં મારી-તારીની ભાવના તે જ ઉત્પન્ન કરી છે અને

ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਜੰਤ ਤੇਰੇ ਸਭਿ ਜੀਆ ॥
બધા જીવ તારી જ રચના છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਸਦਾ ਤੂ ਗੁਰਮਤੀ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੧੬॥੪॥੧੮॥
હે નાનક! તું હંમેશા પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કર, ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા તે મનમાં વસે છે ॥૧૬॥૪॥૧૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਦਾਤਾ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥
પરમાત્મા સંસારનો દાતા અગમ્ય-અથાહ છે,

ਓਸੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
તે અચિંત છે અને તેને તલ માત્ર પણ કોઈ લાભ નથી.

ਤਿਸ ਨੋ ਅਪੜਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧॥
કોઈ પણ તે સુધી પહોંચી શકતું નથી, તે પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਨਿਹਚਉ ਹੋਈ ॥
જે કંઈ તે કરે છે, તે નિશ્ચિત થાય છે.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦਾਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય બીજું કોઈ પણ પ્રદાતા નથી,

ਜਿਸ ਨੋ ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਾਇਦਾ ॥੨॥
જેને તે નામ-દાન કરે છે, તે જ મેળવે છે અને તે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા સાથે મળાવે છે ॥૨॥

ਚਉਦਹ ਭਵਣ ਤੇਰੇ ਹਟਨਾਲੇ ॥
હે પ્રભુ! ચૌદ લોક તારી બજાર છે અને

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਿਖਾਏ ਅੰਤਰਿ ਨਾਲੇ ॥
સદ્દગુરૂએ આ હ્રદયમાં જ દેખાડી દીધું છે.

ਨਾਵੈ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਕੋ ਪਾਇਦਾ ॥੩॥
જે નામનો વ્યાપારી હોય છે, કોઈ દુર્લભ જ ગુરુના શબ્દ દ્વારા નામને મેળવી લે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਹਜ ਅਨੰਦਾ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરવાથી સરળ જ આનંદ મળે છે અને

ਹਿਰਦੈ ਆਇ ਵੁਠਾ ਗੋਵਿੰਦਾ ॥
હૃદયમાં પ્રભુ આવીને વસી જાય છે.

ਸਹਜੇ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ॥੪॥
ત્યારે જીવ સરળ જ દિવસ-રાત ભક્તિ કરતો રહે છે અને પ્રભુ પોતે જ ભક્તિ કરાવે છે ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਵਿਛੁੜੇ ਤਿਨੀ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે સદ્દગુરુથી અલગ થઈ ગયો છે, તેને દુઃખ જ મેળવ્યું છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਮਾਰੀਅਹਿ ਦੁਖੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તેને રોજ માર પડે છે અને બધા દુઃખ તેને ઘેરી લે છે.

ਮਥੇ ਕਾਲੇ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਦੁਖ ਹੀ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੫॥
તેનો તિરસ્કાર થાય છે, તેને સાચું સ્થાન મળતું નથી અને આવો મનુષ્ય દુઃખોમાં વધુ દુઃખી થાય છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
સદ્દગુરૂની સેવામાં લીન રહેનાર ભાગ્યવાન છે.

ਸਹਜ ਭਾਇ ਸਚੀ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
સરળ-સ્વભાવ પૂર્ણ નિષ્ઠાથી તેની પરમાત્મામાં લગન લાગી રહે છે.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸਦ ਹੀ ਸਚੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੬॥
તે હંમેશા સત્યનું આચરણ સ્વીકારે છે અને તેને પરમાત્માથી મળાવી દે છે ॥૬॥

ਜਿਸ ਨੋ ਸਚਾ ਦੇਇ ਸੁ ਪਾਏ ॥
સાચો પ્રભુ જેને સાચું નામ દે છે, તે જ આને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જેના મનમાં સત્ય વસી જાય છે, તેનો ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਸਚੈ ਕਾ ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਸੋ ਸਚੁ ਪਾਇਦਾ ॥੭॥
પરમાત્મા પોતે જ સત્ય-નામનો પ્રદાતા છે, જેને તે દે છે, તે જ સત્ય પ્રાપ્ત કરે છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸੋਈ ॥
તે કર્તા-પ્રભુ પોતે જ બધાનો સ્વામી છે,

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥
જેને તે પોતે સમજ આપે છે, આવો કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ સત્યને સમજે છે.

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੮॥
તે પોતે જ કૃપા કરીને મોટાઈ આપે છે અને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૮॥

ਹਉਮੈ ਕਰਦਿਆ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
આખું જીવન તો અભિમાન કરતા જીવે ગુમાવી લીધું છે અને

ਆਗੈ ਮੋਹੁ ਨ ਚੂਕੈ ਮਾਇਆ ॥
આગળ પણ તેનો માયાનો મોહ દૂર થતો નથી.

ਅਗੈ ਜਮਕਾਲੁ ਲੇਖਾ ਲੇਵੈ ਜਿਉ ਤਿਲ ਘਾਣੀ ਪੀੜਾਇਦਾ ॥੯॥
આગળ પરલોકમાં જ્યારે યમરાજ કરેલા કર્મોનો હિસાબ લે છે તો સજાના રૂપમાં દળણ-યંત્રમાં આમ પીસાય છે જેમ ઘાંચી તલને પીલે છે ॥૯॥

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹੋਈ ॥
સંપૂર્ણ નસીબથી જ ગુરુની સેવા થાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾ ਸੇਵੇ ਕੋਈ ॥
જયારે પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે ત્યારે જ કોઈ સેવા કરે છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਸੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਮਹਲਿ ਸਚੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
યમરાજ પણ તેની નજીક આવતો નથી અને તે સાચા ઘરમાં સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૦॥

ਤਿਨ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਏ ॥
હે નિરંકાર! તેને જ સુખ મેળવ્યું છે, જે તને પ્રિય છે.

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
સંપૂર્ણ નસીબથી જ તે તેને ગુરૂની સેવામાં લગાવ્યો છે.

ਤੇਰੈ ਹਥਿ ਹੈ ਸਭ ਵਡਿਆਈ ਜਿਸੁ ਦੇਵਹਿ ਸੋ ਪਾਇਦਾ ॥੧੧॥
બધી મોટાઈ તારા હાથમાં છે, જેને તું દે છે, તે જ આને મેળવે છે ॥૧૧॥

ਅੰਦਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪਾਏ ॥
મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે મનમાં નામ પદાર્થ વસાવી દે છે.

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਸਦਾ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਦਾ ॥੧੨॥
જ્ઞાન-રત્નથી હૃદયમાં હંમેશા પ્રકાશ થાય છે અને અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી જાય છે ॥૧૨॥

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੇ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ॥
અજ્ઞાની અંધ દ્વૈતભાવમાં લુપ્ત રહે છે,

ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ਡੁਬਿ ਮੂਏ ਅਭਾਗੇ ॥
આવા અભાગ્યા તો પાણી વગર જ ડૂબીને મરી જાય છે.

ਚਲਦਿਆ ਘਰੁ ਦਰੁ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જગતથી ચાલતા સમયે તેણે પોતાનો સાચો ઘર દરવાજો નજર આવતો નથી અને તે યમના દરવાજા પર બંધાયેલ દુઃખ જ ભોગવે છે ॥૧૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કર્યા વગર કોઈને મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી,

ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਪੂਛਹੁ ਕੋਈ ॥
ભલે આ સંદર્ભમાં કોઈ જ્ઞાની-ધ્યાનીથી જઈને પૂછી લે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਿਸੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੪॥
જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તેને જ કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને સાચા ઓટલા પર શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૧૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਸੇਵੇ ਤਿਸੁ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
જે સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, પ્રભુ પોતે જ તેને મળાવી લે છે.

ਮਮਤਾ ਕਾਟਿ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
આવો મનુષ્ય મમતાને નાશ કરીને સત્યમાં જ લગન લગાવે છે.

ਸਦਾ ਸਚੁ ਵਣਜਹਿ ਵਾਪਾਰੀ ਨਾਮੋ ਲਾਹਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે વ્યાપારી હંમેશા સત્યનો વ્યાપાર કરતો રહે છે અને નામરૂપી લાભ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ॥
કર્તા-પ્રભુ પોતે જ કરે અને કરાવે છે.

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਮੁਕਤਾ ॥
જે શબ્દ દ્વારા મોહ-માયા તરફથી મરી જાય છે, તે જ મુક્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥੧੬॥੫॥੧੯॥
હે નાનક! જેના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે, તે નામ દ્વારા નામનું જ મનન કરતો રહે છે ॥૧૬॥૫॥૧૯॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਜੋ ਤੁਧੁ ਕਰਣਾ ਸੋ ਕਰਿ ਪਾਇਆ ॥
જે તારે કરવાનું છે, તે જ નસીબમાં મેળવ્યું છે.

ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ તારી રજામાં ચાલ્યો છે.

ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧॥
જે તારી રજાને માને છે, તે જ સુખ મેળવે છે. સત્ય તો આ જ છે કે પ્રભુ-રજામાં જ સુખ મળે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ॥
ગુરુમુખને તારી રજા જ ગમે છે.

ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે સાચું આચરણ સ્વીકારીને સુખ જ સુખ મેળવે છે.

ਭਾਣੇ ਨੋ ਲੋਚੈ ਬਹੁਤੇਰੀ ਆਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪਿ ਮਨਾਇਦਾ ॥੨॥
ખૂબ બધા જિજ્ઞાસુ તારી રજાને માનવા ઈચ્છે છે પરંતુ તું પોતે જ પોતાની રજા મનાવે છે ॥૨॥

ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸੁ ਮਿਲੈ ਤੁਧੁ ਆਏ ॥
જે તારી રજાને સહર્ષ માને છે, તે તારામાં જ આવીને મળી જાય છે.

ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ਸੋ ਤੁਝਹਿ ਸਮਾਏ ॥
જેને તારી રજા સ્વીકાર છે, તે તારામાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਭਾਣਾ ਕਿਸਹਿ ਕਰਾਇਦਾ ॥੩॥
પ્રભુ ઈચ્છામાં ખુબ ઉદારતા છે, પરંતુ તું કોઈ દુર્લભથી જ પોતાની રજા મનાવે છે ॥૩॥

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જયારે પરમાત્માને સ્વીકાર્ય હોય તો તે ગુરુથી મળાવી દે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુની નજીકમાં નામ-પદાર્થ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਤੁਧੁ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਜਿਸ ਨੋ ਭਾਣਾ ਦੇਹਿ ਤਿਸੁ ਭਾਇਦਾ ॥੪॥
હે પરમેશ્વર! તે પોતાની ઇચ્છામાં આખી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે. તે જીવને જ તારી ઇચ્છા સહર્ષ સ્વીકાર છે, જેને તું પોતે ઇચ્છા માનવાની શક્તિ દે છે ॥૪॥

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧੁ ਕਰੇ ਚਤੁਰਾਈ ॥
અંધ મનમુખી જીવ ચતુરાઈ કરે છે,

ਭਾਣਾ ਨ ਮੰਨੇ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
તે પ્રભુ ઈચ્છાને માનતો નથી, આથી ખૂબ દુ:ખી થાય છે.

ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਆਵੈ ਜਾਏ ਘਰੁ ਮਹਲੁ ਨ ਕਬਹੂ ਪਾਇਦਾ ॥੫॥
તે ભ્રમમાં ભટકીને આવક જાવકમાં પડી રહે છે અને પોતાના સાચા ઘરને ક્યારેય પ્રાપ્ત કરતો નથી ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
જો સદ્ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો જ મોટાઈ આપે છે,

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਧੁਰਿ ਫੁਰਮਾਈ ॥
સદ્ગુરૂની સેવા કરવી તો પ્રભુના દરબારથી જ ફરમાન છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਤਾ ਨਾਮੁ ਪਾਏ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੬॥
જો સદ્ગુરૂની સેવા કરાય તો જ હરિ-નામ પ્રાપ્ત થાય છે અને નામથી જ સુખ મળે છે ॥૬॥

ਸਭ ਨਾਵਹੁ ਉਪਜੈ ਨਾਵਹੁ ਛੀਜੈ ॥
આખો જગત-ફેલાવ નામથી ઉત્પન્ન થાય છે અને નામથી જ નાશ થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਭੀਜੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ મન-શરીર નામ-રસમાં પલળે છે.

ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਰਸਿ ਭੀਜੈ ਰਸ ਹੀ ਤੇ ਰਸੁ ਪਾਇਦਾ ॥੭॥
જ્યારે જીભ નામનું સ્તુતિગાન કરીને નામ-રસમાં પલળે છે તો તે નામ-રસથી હરિ-રસ મળે છે ॥૭॥

ਮਹਲੈ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲੁ ਕੋ ਪਾਏ ॥
કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ શરીરરૂપી ઘરમાં દસમા દરવાજાને મેળવે છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਚਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્યમાં મન લગાવે છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਸਚੁ ਦੇਇ ਸੋਈ ਸਚੁ ਪਾਏ ਸਚੇ ਸਚਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੮॥
ગુરુ જેને સત્ય-નામ દે છે, તે જ સત્યને પ્રાપ્ત કરે છે અને તે સત્ય દ્વારા જ પરમ-સત્યથી મળાવી દે છે ॥૮॥

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
નામને ભુલાવીને જીવે મન-શરીરમાં દુઃખ જ મેળવ્યું છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਰੋਗੁ ਕਮਾਇਆ ॥
માયા-મોહમાં લાગીને બધા રોગ જ કમાવ્યા છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੈ ਕੁਸਟੀ ਨਰਕੇ ਵਾਸਾ ਪਾਇਦਾ ॥੯॥
નામ વગર તેનું મન-શરીર રક્તપિત્ત થઈ ગયું છે, તેથી તે નરકમાં જ વાસ મેળવે છે ॥૯॥

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਨਿਰਮਲ ਦੇਹਾ ॥
જે પ્રભુ-નામમાં લીન છે, તેનું જ શરીર નિર્મળ છે.

ਨਿਰਮਲ ਹੰਸਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਨੇਹਾ ॥
તેની નિર્મળ આત્મા પ્રભુ-પ્રેમ દ્વારા હંમેશા સુખી રહે છે.

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
નામનું સ્તુતિગાન કરીને તેને હંમેશા સુખ મેળવ્યું છે અને તે પોતાના સાચા ઘરમાં વાસ મેળવી લે છે ॥૧૦॥

ਸਭੁ ਕੋ ਵਣਜੁ ਕਰੇ ਵਾਪਾਰਾ ॥
બધા જીવ જગતમાં અલગ-અલગ વ્યાપાર કરે છે પરંતુ

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਤੋਟਾ ਸੰਸਾਰਾ ॥
હરિ-નામ વગર સંસારમાં નુકસાન જ પડે છે.

ਨਾਗੋ ਆਇਆ ਨਾਗੋ ਜਾਸੀ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੧॥
દરેક જીવ નગ્ન અર્થાત ખાલી હાથ જ આવ્યો છે અને નગ્ન ખાલી જ ચાલ્યો જશે. પ્રભુ નામ વગર તેને દુઃખ જ મળે છે ॥૧૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
જેને પરમાત્મા નામ દે છે, તે જ તેને મેળવે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે પ્રભુને મનમાં વસાવી લે છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ॥੧੨॥
ગુરુની કૃપાથી જેના હૃદયમાં હરિ-નામ વસી ગયું છે, તે અંતર્મનમાં નામનું જ ધ્યાન કરતો રહે છે ॥૧૨॥

ਨਾਵੈ ਨੋ ਲੋਚੈ ਜੇਤੀ ਸਭ ਆਈ ॥
જેટલી પણ આખી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન થઈ છે, તે નામ મેળવવાની આકાંક્ષી છે.

ਨਾਉ ਤਿਨਾ ਮਿਲੈ ਧੁਰਿ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਈ ॥
પરંતુ નામ તેને જ મળે છે, જેના પૂર્વ જન્મના કરેલા કર્મ શુભ હતા.

ਜਿਨੀ ਨਾਉ ਪਾਇਆ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જેને નામ મેળવી લીધું છે, તે ખુશનસીબ છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા પ્રભુએ તેને મળાવી લીધો છે ॥૧૩॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਅਤਿ ਅਪਾਰਾ ॥
મનુષ્ય શરીર એક ખૂબ મોટો કિલ્લો છે,

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਬਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰਾ ॥
જેમાં બેસીને પ્રભુ વિચાર કરે છે.

ਸਚਾ ਨਿਆਉ ਸਚੋ ਵਾਪਾਰਾ ਨਿਹਚਲੁ ਵਾਸਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તે સાચો ન્યાય તેમજ સાચો વ્યાપાર કરે છે અને તે નિશ્ચલ વાસ મેળવે છે ॥૧૪॥

ਅੰਤਰ ਘਰ ਬੰਕੇ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥
શરીરરૂપી કિલ્લામાં મન, બુદ્ધિ વગેરે સુંદર ઘર બનેલ છે અને કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખે જ આ સ્થાન મેળવ્યું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਕਿਨੈ ਥਾਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જે સાચા પરમાત્માના વખાણ કરે છે,

ਇਤੁ ਸਾਥਿ ਨਿਬਹੈ ਸਾਲਾਹੇ ਸਚੇ ਹਰਿ ਸਚਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે પરમ-સત્યને મનમાં વસાવી લે છે, આ રીતે પ્રભુ અંત સુધી તેનો સાથ નિભાવે છે ॥૧૫॥

ਮੇਰੈ ਕਰਤੈ ਇਕ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
મારા પરમાત્માએ એક એવી સંરચના કરી છે કે

ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਵਿਚਿ ਸਭ ਵਥੁ ਪਾਈ ॥
શરીરમાં જ બધી વસ્તુ નાખી દીધી છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਣਜਹਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੬॥੨੦॥
હે નાનક! પ્રભુ-રંગમાં લીન રહેનાર નામનો વ્યાપાર કરે છે અને કોઈ ગુરુમુખ જ નામનું રહસ્ય પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૬॥૬॥૨૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਕਾਇਆ ਕੰਚਨੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥
શબ્દનું ચિંતન કરવાથી શરીર સોના જેવું શુદ્ધ થઈ જાય છે અને

ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥
આમાં પ્રભુ વાસ કરે છે, જેનો કોઈ અંત તેમજ આજુબાજુ મેળવી શકાતું નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਸੇਵਿਹੁ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧॥
સાચી વાણી દ્વારા રોજ પ્રભુની પ્રાર્થના કર, શબ્દ દ્વારા પ્રભુ જીવને પોતાની સાથે ભેળવે છે. ॥૧॥

ਹਰਿ ਚੇਤਹਿ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાવ છું, જે પરમાત્માને યાદ કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਿਨ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਉ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ તેનો મેળાપ થયો છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਲਾਈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਬਹਿ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੨॥
મેં તેની ચરણ-ધૂળ પોતાના મુખ તેમજ માથે લગાવી લીધી છે અને સત્સંગતિમાં બેસીને પરમાત્માના ગુણ ગાતો રહું છું ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਜੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ॥
હું પરમાત્માના ગુણ ત્યારે જ ગાવ છું, જો મારા પ્રભુને સ્વીકાર્ય છે.

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵਾ ॥
અંતર્મનમાં હરિનું નામ વસી ગયું છે અને શબ્દથી જીવન સુંદર બની ગયું છે.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ ਸੁਣੀਐ ਸਾਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੩॥
ચારેય દિશાઓમાં ગુરુવાણીની કીર્તિ સંભળાઈ રહી છે અને સત્ય-નામમાં જ સમાઈ રહ્યો છું ॥૩॥

ਸੋ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਜਿ ਅੰਤਰੁ ਭਾਲੇ ॥
તે જ મનુષ્ય સાચો છે, જે અંતર્મનમાં સત્યની શોધ કરે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ॥
ગુરુના શબ્દને વાંચ, સાંભળ, ગાનારને પરમાત્મા પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિથી આનંદિત કરી દે છે.

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਪਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੪॥
જે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ્ઞાનનો સુરમો આંખોમાં નાખે છે, કૃપાનિધાન કૃપા કરી સાથે મળાવી લે છે ॥૪॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਇਹੁ ਸਰੀਰੁ ਪਾਇਆ ॥
અતિભાગ્યથી આ મનુષ્ય-શરીર પ્રાપ્ત થયું છે અને

ਮਾਣਸ ਜਨਮਿ ਸਬਦਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
આ મનુષ્ય-જન્મમાં શબ્દથી જ મન લગાવ્યું છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸਭੁ ਅੰਧ ਅੰਧੇਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੫॥
શબ્દ વગર બધું ગાઢ અંધકાર જ અંધકાર છે અને કોઈ ગુરુમુખને જ પ્રભુ આ રહસ્ય બતાવે છે ॥૫॥

ਇਕਿ ਕਿਤੁ ਆਏ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥
કેટલાંક જીવોએ પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવ્યો છે, સંસારમાં શું કામ આવ્યું છે?

ਮਨਮੁਖ ਲਾਗੇ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥
મનમુખી દ્વૈતભાવમાં જ લીન છે.

ਏਹ ਵੇਲਾ ਫਿਰਿ ਹਾਥਿ ਨ ਆਵੈ ਪਗਿ ਖਿਸਿਐ ਪਛੁਤਾਇਦਾ ॥੬॥
ત્યારબાદ આ સોનેરી તક ફરી હાથમાં આવનારી નથી, પગ લપટવા પર પડીને મનુષ્ય પસ્તાય જ છે ॥૬॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਸਰੀਰਾ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા જેનું શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે,

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਵਸੈ ਸਚੁ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥
તેમાં જ ગુણોનો ગાઢ સમુદ્ર પરમાત્મા આવી વસે છે.

ਸਚੋ ਸਚੁ ਵੇਖੈ ਸਭ ਥਾਈ ਸਚੁ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੭॥
પછી તે બધે પરમ-સત્યને જ જોવે છે અને સત્યની મહિમાને સાંભળીને તેને પોતાના મનમાં વસાવે છે ॥૭॥

ਹਉਮੈ ਗਣਤ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા અહમ તેમજ કર્મોની ગણનાને નિવૃત્ત કરી દે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਿਰਦੈ ਰਖਹੁ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં વસાવી રાખ,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਸਾਲਾਹੇ ਮਿਲਿ ਸਾਚੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੮॥
જે ગુરુના શબ્દ દ્વારા હંમેશા સ્તુતિગાન કરે છે, તે પ્રભુને મળીને સુખ મેળવે છે ॥૮॥

ਸੋ ਚੇਤੇ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਚੇਤਾਏ ॥
પરમાત્માને તે જ યાદ કરે છે, જેને તે પોતે યાદ કરાવે છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તે મનમાં આવીને વસી જાય છે.

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਆਪੈ ਆਪੁ ਸਮਾਇਦਾ ॥੯॥
તે પોતે જ બધું જોવે છે, પોતે જ સમજે છે અને પોતાનામાં જ સમાયેલ રહે છે ॥૯॥

ਜਿਨਿ ਮਨ ਵਿਚਿ ਵਥੁ ਪਾਈ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ॥
જેને મનમાં નામરૂપી વસ્તુ નાખી છે, તે જ આના તફાવતને જાણે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનુષ્ય પોતાને ઓળખી લે છે. જે પોતાને ઓળખે છે,

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਦਾ ॥੧੦॥
તે જ મનુષ્ય નિર્મળ છે અને બીજાને ગુરુની વાણી તેમજ શબ્દ જ સંભળાવે છે ॥૧૦॥

ਏਹ ਕਾਇਆ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਸਰੀਰੁ ॥
આ શરીર તો જ પવિત્ર છે,

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚੇਤੈ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ॥
જો શબ્દ-ગુરુ દ્વારા ગુણોના ગહન સાગર પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਗੁਣ ਕਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੧॥
તે રોજ પ્રભુના ગુણગાનમાં જ લીન રહે છે અને ગુણોનું કથન કરીને ગુણાનિધાનમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਸਭ ਮੂਲੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ॥
આ આખું શરીર મૂળ માયા-રજોગુણ, તમોગુણ તેમજ સતોગુણથી બનેલું છે અને

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
દ્વૈતભાવને કારણે ભ્રમમાં ભટકેલ છે.

ਹਰਿ ਨ ਚੇਤੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਚੇਤੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੨॥
આ પરમાત્માને યાદ કરતો નથી, તેથી હંમેશા દુઃખ મેળવે છે. વાસ્તવમાં પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા વગર દુઃખ જ નસીબ થાય છે ॥૧૨॥

ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે મનુષ્ય સદ્દગુરૂની સેવા કરે છે, તે જ સ્વીકાર હોય છે.

ਕਾਇਆ ਹੰਸੁ ਨਿਰਮਲੁ ਦਰਿ ਸਚੈ ਜਾਣੁ ॥
તેનું શરીર તેમજ આત્મા નિર્મળ થઈને સાચા પ્રભુના દરવાજાથી પરિચિત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਸੇਵੇ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਸੋਹੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇਦਾ ॥੧੩॥
તે પરમાત્માની પૂજા કરે છે, પરમાત્માને મનમાં વસાવે છે અને તેનું ગુણગાન કરતા સુંદર લાગે છે ॥૧૩॥

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
નસીબ વગર ગુરુની સેવા કરી શકાતી નથી અને

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਮੁਏ ਬਿਲਲਾਇ ॥
ભૂલેલ મનમુખી જીવ રોતા જ દમ તોડી દે છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੪॥
જેના પર ગુરુની કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે, તેને પ્રભુ પોતે જ મળાવી લે છે ॥૧૪॥

ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਪਕੇ ਹਟਨਾਲੇ ॥
આ મનુષ્ય-શરીર એક કિલ્લો છે, જેમાં પાકી બજાર બનેલ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੇਵੈ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જ્યાંથી ગુરુમુખ નામરૂપી વસ્તુ ખરીદી લે છે અને નામ-સ્મરણ કરે છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਊਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે દિવસ-રાત હરિ-નામનું ભજન કરીને ઉત્તમ પદ તરુણાવસ્થા મેળવી લે છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਸਚਾ ਹੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
સાચો પરમેશ્વર જ સુખ પ્રદાતા છે અને

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥
આની ઓળખ પૂર્ણ ગુરુના શબ્દ દ્વારા જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹੇ ਸਾਚਾ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਕੋ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੭॥੨੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામનું સ્તુતિગાન કર પૂર્ણ ખુશનસીબ જ તેને મેળવે છે ॥૧૬॥૭॥૨૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਉਪਾਇਆ ॥
નિરંકારે આખી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਹੁਕਮਿ ਬਣਾਇਆ ॥
પોતાના હુકમથી જ તેને માયા-મોહને ઉત્પન્ન કર્યો છે.

ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭਿ ਕਰਤਾ ਸੁਣਿ ਸਾਚਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਦਾ ॥੧॥
સૃષ્ટિકર્તા પોતે જ બધી લીલા કરે છે અને તેની મહિમાને સાંભળીને તે પરમ-સત્યને મનમાં વસાવાય છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮਾਈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਪਰਸੂਤਿ ਜਮਾਇਆ ॥
માયારૂપી માતાને ગર્ભ ધારણ કરાવીને વિધાતાએ તમોગુણ, સતોગુણ તેમજ રજોગુણ ત્રણ ગુણોવાળું જગત ઉત્પન્ન કર્યું.

ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮੇ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥
તેને બ્રહ્માને ચારેય વેદ - ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ, અથર્વવેદ રચવા માટે ફરમાન કર્યું અને

ਵਰ੍ਹੇ ਮਾਹ ਵਾਰ ਥਿਤੀ ਕਰਿ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਸੋਝੀ ਪਾਇਦਾ ॥੨॥
વર્ષ, મહિના, વાર, તિથી બનાવીને જગતમાં સમયનું જ્ઞાન આપ્યું ॥૨॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕਰਣੀ ਸਾਰ ॥
ગુરુની સેવા તેમજ નામ-સ્મરણનું શ્રેષ્ઠ કર્મ કર અને

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਾਖਹੁ ਉਰਿ ਧਾਰ ॥
રામ-નામને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કર.

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਰਤੀ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਇਸੁ ਬਾਣੀ ਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਦਾ ॥੩॥
ગુરુની વાણી વિશ્વમાં વંચાય છે, સાંભળવામાં આવે છે અને ગવાય છે અને આ વાણીથી જ હરિનું નામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਵੇਦੁ ਪੜੈ ਅਨਦਿਨੁ ਵਾਦ ਸਮਾਲੇ ॥
પંડિત વેદ મંત્રોનો અભ્યાસ કરે છે પરંતુ તે રોજ તર્ક વિતર્કમાં લીન રહે છે.

ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤੈ ਬਧਾ ਜਮਕਾਲੇ ॥
તે નામ સ્મરણ કરતો નથી, તેથી યમકાળે આને બાંધી લીધો છે.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਦਾ ॥੪॥
તે દ્વૈતભાવમાં હંમેશા દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે અને ત્રિગુણોને કારણે ભ્રમમાં ભટકતો રહે છે ॥૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ગુરુમુખ એક પ્રભુમાં જ લગન લગાવે છે અને

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਏ ॥
તેની રજો, તમો તેમજ સતોગુણ ત્રણ પ્રકારની લાલચ મનમાં જ દૂર થઈ જાય છે.

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਹੈ ਮੁਕਤਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਦਾ ॥੫॥
તે સાચા શબ્દ દ્વારા હંમેશા જ બંધનોથી મુક્ત રહે છે અને માયા-મોહને પોતાના મનથી મટાડી દે છે ॥૫॥

ਜੋ ਧੁਰਿ ਰਾਤੇ ਸੇ ਹੁਣਿ ਰਾਤੇ ॥
જે આરંભથી જ પ્રભુમાં લીન છે, તે હવે પણ તેના રંગમાં લીન છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜੇ ਮਾਤੇ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે સરળ સ્થિતિમાં મરતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਆਪੈ ਆਪੁ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੬॥
જેને સદ્દગુરૂની સેવા કરીને પ્રભુને મેળવ્યો છે, પ્રભુએ પોતે જ તેને મળાવ્યો છે ॥૬॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਭਰਮਿ ਨ ਪਾਏ ॥
માયા-મોહ તેમજ ભ્રમમાં ફસાયેલ મનુષ્ય પરમાત્માને મેળવી શકતો નથી અને

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਗਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
દ્વૈતભાવમાં લીન થઈને દુઃખ જ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਦਿਨ ਥੋੜੇ ਹੋਵੈ ਇਸੁ ਜਾਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਲਾਇਦਾ ॥੭॥
લાલ રંગ ખુશી તેમજ ઉલ્લાસ થોડા દિવસ જ રહે છે અને આને સમાપ્ત થતા વાર લાગતી નથી ॥૭॥

ਏਹੁ ਮਨੁ ਭੈ ਭਾਇ ਰੰਗਾਏ ॥
જે મનુષ્ય મનને પ્રભુ-ભય તેમજ પ્રેમમાં રંગે છે,

ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਸਾਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥
તે આ રંગ દ્વારા તે પરમ-સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે.

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਕੋ ਇਹੁ ਰੰਗੁ ਪਾਏ ਗੁਰਮਤੀ ਰੰਗੁ ਚੜਾਇਦਾ ॥੮॥
કોઈ પૂર્ણ ભાગ્યશાળી જ આ રંગ પ્રાપ્ત કરે છે અને ગુરુ મત દ્વારા જ પ્રેમ રંગ ચઢાવે છે ॥૮॥

ਮਨਮੁਖੁ ਬਹੁਤੁ ਕਰੇ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ ખૂબ અભિમાન કરે છે,

ਦਰਗਹ ਕਬ ਹੀ ਨ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
પરંતુ પ્રભુ દરબારમાં તે ક્યારેય સન્માન પ્રાપ્ત કરતો નથી.

ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੯॥
દ્વૈતભાવમાં લીન થઈને તેને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો છે અને સત્યને સમજ્યા વગર તે દુઃખ જ મેળવે છે ॥૯॥

ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਅੰਦਰਿ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ॥
મારા પ્રભુએ પોતાને હૃદયમાં છુપાવીને રાખેલ છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે જીવને મળ્યો છે.

ਸਚਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚਾ ਵਾਪਾਰਾ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
પ્રભુ સત્ય સ્વરૂપ છે, તેનો નામ-વ્યાપાર પણ સત્ય છે અને જીવ આ વ્યાપાર દ્વારા કિંમતી નામ મેળવે છે ॥૧૦॥

ਇਸੁ ਕਾਇਆ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
આ મનુષ્ય-શરીરની સાચી કિંમત કોઈ પણ મેળવી શકતું નથી

ਮੇਰੈ ਠਾਕੁਰਿ ਇਹ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
મારા ઠાકોરે આ લીલા બનાવી છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਾਇਆ ਸੋਧੈ ਆਪਹਿ ਆਪੁ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੧॥
જે ગુરુમુખ હોય છે, તે શરીરને વિકારોથી શુદ્ધ કરી લે છે અને આ રીતે પ્રભુ પોતે જ તેને મળાવી લે છે ॥૧૧॥

ਕਾਇਆ ਵਿਚਿ ਤੋਟਾ ਕਾਇਆ ਵਿਚਿ ਲਾਹਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં જ નુકસાન અને લાભ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜੇ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
ગુરુમુખ હૃદયમાં અચિંત પરમાત્માની શોધ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਦਾ ॥੧੨॥
ગુરુમુખ સત્યનો વ્યાપાર કરીને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને સરળ સ્થિતિમાં જ પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਸਚਾ ਮਹਲੁ ਸਚੇ ਭੰਡਾਰਾ ॥
પ્રભુનું નિવાસ સ્થાન તેમજ ભંડાર બંને જ સાચા છે અને

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰਾ ॥
તે દાતાર પોતે જ જીવોને આપતો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹੇ ਸੁਖਦਾਤੇ ਮਨਿ ਮੇਲੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਦਾ ॥੧੩॥
ગુરુમુખ સુખ આપનાર પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરે છે અને મનને તેનાથી મળાવીને સાચી કિંમત આંકી લે છે ॥૧૩॥

ਕਾਇਆ ਵਿਚਿ ਵਸਤੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
નામરૂપી વસ્તુ મનુષ્ય-શરીરમાં જ હાજર છે પરંતુ મનુષ્ય આનું મહત્વ જાણી શક્યો નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ પોતે જ ગુરુમુખને મોટાઇ આપે છે.

ਜਿਸ ਦਾ ਹਟੁ ਸੋਈ ਵਥੁ ਜਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਨ ਪਛੋਤਾਇਦਾ ॥੧੪॥
આ નામ-વસ્તુને તે જ જાણે છે, જેની આ દુકાન છે અને જે ગુરુમુખને તે આપે છે, તે પસ્તાતો નથી ॥૧૪॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
પ્રભુ બધામાં સમાઈ રહ્યો છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥
તેને ગુરુની કૃપાથી જ મેળવાય છે.

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਆਪੇ ਸਬਦੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੫॥
તે પોતે જ ગુરુથી મળાવીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને જીવ શબ્દ દ્વારા સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਸਚਾ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ॥
તે પોતે જ શબ્દ-ગુરૂથી મળાવે છે અને

ਸਬਦੇ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
શબ્દ-ગુરુ મનના અહંને મટાડી દે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਨਾਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥੮॥੨੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી જ મોટાઈ મળે છે અને નામથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૬॥૮॥૨૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਵੇਪਰਵਾਹੇ ॥
મનવાણીથી પર પરમપિતા પરમાત્મા અચિંત છે,

ਆਪੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਅਗਮ ਅਥਾਹੇ ॥
તે પોતે જ કૃપાળુ, અગમ્ય તેમજ અથાહ છે.

ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਤਿਸ ਨੋ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਾਇਆ ॥੧॥
તેના સુધી કોઈ પહોંચી શકતું નથી અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા મળાવી લે છે ॥૧॥

ਤੁਧੁਨੋ ਸੇਵਹਿ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵਹਿ ॥
હે પરમાત્મા! જે તને ગમે છે, તે જ તારી પૂજા કરે છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹਿ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા સત્યમાં જોડાઈ રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭਾਇਆ ॥੨॥
તે રોજ તારું ગુણગાન કરે છે અને તેની જીભને હરિ-નામ રસ જ ગમ્યો છે ॥૨॥

ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਸੇ ਮਰਣੁ ਸਵਾਰਹਿ ॥
જે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા અહંને મારી લે છે

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਹਿਰਦੈ ਉਰ ਧਾਰਹਿ ॥
તેઓ તેમના મૃત્યુને શણગારે છે અને તેમના હૃદયમાં પ્રભુના ગુણો ગ્રહણ કરે છે.

ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਲਾਗੇ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚੁਕਾਇਆ ॥੩॥
પ્રભુ-ચરણોમાં લાગીને તેનો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે અને દ્વૈતભાવ મટી ગયો છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਲੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ પોતે જ તેને પોતાની સાથે ભેળવી લે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥
જે મનુષ્ય ગુરુના શબ્દ દ્વારા પોતાના અહંને દૂર કરી દે છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਲਾਹਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥
આવો મનુષ્ય હંમેશા પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન રહે છે અને આ જગતમાં તેને લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે ॥૪॥

ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕਹਾ ਮੈ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા ગુણ વર્ણન કરવા માંગુ છું પરંતુ મારાથી વર્ણન કરી શકાતા નથી.

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તારો કોઈ અંત નથી, ન તો કોઈ આજુબાજુ છે અને કોઇએ પણ તારી સાચી કિંમત આંકી નથી.

ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਣ ਮਹਿ ਗੁਣੀ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥
જયારે સુખદાતા પરમાત્મા પોતે જ દયા કરે છે તો જીવ ગુણનિધાનના ગુણોમાં લીન થઈ જાય છે ॥૫॥

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਮੋਹੁ ਹੈ ਪਾਸਾਰਾ ॥
આ જગતમાં ચારેય તરફ મોહ જ ફેલાયેલ છે અને

ਮਨਮੁਖੁ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਅੰਧਾਰਾ ॥
અજ્ઞાની મનમુખી જીવ અજ્ઞાનતાના અંધકારમાં જ ભટકતો રહે છે.

ਧੰਧੈ ਧਾਵਤੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੬॥
સંસારના ધંધાઓમાં ભાગદોડ કરતાં તેણે પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો છે અને નામ વગર દુઃખ જ મેળવ્યું છે ॥૬॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਏ ॥
જો પ્રભુ-કૃપા થઈ જાય તો તે સદ્દગુરુને મેળવી લે છે અને

ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
તે શબ્દ ગુરુ દ્વારા પોતાના અહંની ગંદકીને સાફ કરી લે છે.

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਗਿਆਨੁ ਰਤਨੁ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥੭॥
તેનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે, જેમાં જ્ઞાન-રત્નનો પ્રકાશ થઈ જાય છે અને અજ્ઞાનતાનો અંધકાર મટી જાય છે ॥૭॥

ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਨੇਕ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
તારા નામ અનેક છે અને કોઇએ પણ તેની સાચી કિંમત આંકી નથી.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਈ ॥
તારા સત્ય-નામને પોતાના હ્રદયમાં વસાવી લીધું છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਆਪੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੮॥
હે પ્રભુ! તારી સાચી કિંમત કોણ કરી શકે છે, તું પોતે જ પરમાનંદમાં સમાયેલ છે ॥૮॥

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તારું કીમતી નામ અગમ્ય-અપાર છે અને

ਨਾ ਕੋ ਹੋਆ ਤੋਲਣਹਾਰਾ ॥
આને તોલનાર કોઈ થયો નથી.

ਆਪੇ ਤੋਲੇ ਤੋਲਿ ਤੋਲਾਏ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਿ ਤੋਲਾਇਆ ॥੯॥
તું પોતે જ આને તોલે છે અને જીવોથી તોલીને તોલાવે છે, તે શબ્દ-ગુરુ સાથે ભેળવીને નામ તોલ્યા છો.॥૯॥

ਸੇਵਕ ਸੇਵਹਿ ਕਰਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ॥
સેવક તારી સેવા-ભક્તિમાં લીન થઈને તારાથી જ પ્રાર્થના કરે છે અને

ਤੂ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਬਹਾਲਹਿ ਪਾਸਿ ॥
તમે તેમને ભેળવીને પોતાની પાસે બેસાડે છે.

ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਧਿਆਇਆ ॥੧੦॥
બધા જીવોને સુખ દેનાર દાતા ફક્ત તું જ છે અને કોઈ દુર્લભે પૂર્ણ નસીબથી જ તારું ધ્યાન કર્યું છે ॥૧૦॥

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਜਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
જો કોઈ સત્યનું આચરણ સ્વીકારે છે તો તેને તપશ્ચર્યા, સદાચાર તેમજ ધીરજ વગેરે શુભ કર્મોનું ફળ મળી જાય છે.

ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જો કોઈ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે તો તેનું મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને

ਇਸੁ ਬਿਖੁ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਰੇ ਭਾਇਆ ॥੧੧॥
માયારૂપી ઝેરમાં વિચરણ કરતા જ તેને નામ અમૃત પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, મારા પરમાત્માને આ જ ગમ્યું છે ॥૧૧॥

ਜਿਸ ਨੋ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ॥
જેને તે જ્ઞાન દે છે, તે જ સમજે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਅੰਦਰੁ ਸੂਝੈ ॥
તે પરમાત્માના ગુણ ગાય છે, જેનાથી તેના મનમાં જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ॥੧੨॥
તેને અહં તેમજ મમતાને રોકીને સરળ જ સત્યને મેળવી લીધું છે ॥૧૨॥

ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਹੋਰ ਫਿਰੈ ਘਨੇਰੀ ॥
કેટલાય કમનસીબ લોકો ભટકતા રહે છે,

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਚੁਕੈ ਨ ਫੇਰੀ ॥
તે વારંવાર જન્મતા મરતા રહે છે પરંતુ તેની આવકજાવક સમાપ્ત થતી નથી.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਰਾਤਾ ਬਿਖੁ ਕਮਾਵੈ ਸੁਖੁ ਨ ਕਬਹੂ ਪਾਇਆ ॥੧੩॥
વિષય-વિકારોમાં લીન રહેનાર જીવ વિકારોનું જ આચરણ કરે છે અને તેને જીવનમાં ક્યારેય સુખ પ્રાપ્ત કર્યું નથી ॥૧૩॥

ਬਹੁਤੇ ਭੇਖ ਕਰੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
પોશાક પહેરનાર બહુરૂપી અનેક વેશપલટો કરતો રહે છે પરંતુ

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹਉਮੈ ਕਿਨੈ ਨ ਮਾਰੀ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર કોઈનો પણ અહં મટ્યો નથી.

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਤਾ ਮੁਕਤਿ ਪਾਏ ਸਚੈ ਨਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥੧੪॥
જો તે જીવંત જ પાપો તરફથી મરી જાય તો મુક્તિ મેળવી લે છે અને સત્ય-નામમાં જોડાઇ જાય છે ॥૧૪॥

ਅਗਿਆਨੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਇਸੁ ਤਨਹਿ ਜਲਾਏ ॥
અજ્ઞાન તેમજ તૃષ્ણાગ્નિ આ શરીરને સળગાવતા રહે છે,

ਤਿਸ ਦੀ ਬੁਝੈ ਜਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਏ ॥
પરંતુ જે શબ્દ-ગુરુ પ્રમાણે આચરણ સ્વીકારે છે, તેની તૃષ્ણાગ્નિ ઠરી જાય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੫॥
તેનું શરીર-મન શીતળ થઈ જાય છે, તે પોતાના ક્રોધનું નિવારણ કરી દે છે, અહંને મારીને તે સત્યમાં સમાઈ જાય છે ॥૧૫॥

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥
સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માની મહિમા પણ સાચી છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵਿਰਲੈ ਪਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભે જ મોટાઈ પ્રાપ્ત કરી છે.

ਨਾਨਕੁ ਏਕ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੬॥੧॥੨੩॥
નાનક તો એક આ જ વિનંતી કરે છે કે તે નામ દ્વારા પ્રભુમાં સમાઈ રહે ॥૧૬॥૧॥૨૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મારુ મહેલ ૩॥

ਨਦਰੀ ਭਗਤਾ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਏ ॥
હે ભક્તવત્સલ! કૃપા કરીને ભક્તોને પોતાની સાથે ભેળવી લો,

ਭਗਤ ਸਲਾਹਨਿ ਸਦਾ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
ત્યારથી ભક્તજન લગન લગાવીને હંમેશા તારા જ વખાણ કરતો રહે છે.

ਤਉ ਸਰਣਾਈ ਉਬਰਹਿ ਕਰਤੇ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! તારી શરણમાં જ તેનો ઉદ્ધાર થયો છે અને તે પોતે જ તેને મળાવ્યો છે ॥૧॥

ਪੂਰੈ ਸਬਦਿ ਭਗਤਿ ਸੁਹਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ-શબ્દ દ્વારા કરેલી ભક્તિ જ તને સુંદર લાગે છે,

ਅੰਤਰਿ ਸੁਖੁ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥
આ જ તારા મનને ગમી ગઈ છે અને આનાથી તેના મનમાં સાચું સુખ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਚੀ ਭਗਤੀ ਰਾਤਾ ਸਚੇ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੨॥
જેને સાચા પરમાત્માથી મન લગાવ્યું છે, તેનું મન-શરીર સાચી ભક્તિમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਸਦ ਜਲੈ ਸਰੀਰਾ ॥
મનુષ્ય હંમેશા અહંની આગમાં સળગતો રહે છે,

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਭੇਟੇ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
પરંતુ જો પ્રભુ-કૃપા થઈ જાય તો પૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
શબ્દ-ગુરુ મનમાંથી અજ્ઞાનને દૂર કરી દે છે અને સદ્દગુરુથી સુખ મેળવે છે ॥૩॥

ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਏ ॥
અંધ મનમુખી જીવ અંધ કર્મ જ કરે છે,

ਬਹੁ ਸੰਕਟ ਜੋਨੀ ਭਰਮਾਏ ॥
ફળ સ્વરૂપ યોની ચક્રમાં ભટકતો અનેક વેદના સહન કરે છે.

ਜਮ ਕਾ ਜੇਵੜਾ ਕਦੇ ਨ ਕਾਟੈ ਅੰਤੇ ਬਹੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥
મૃત્યુની ફાંસી તે ક્યારેય કાપી શકતો નથી અને અંતકાળ ખુબ દુઃખ ભોગવે છે ॥૪॥

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
આવકજાવકનું નિવારણ શબ્દ-ગુરુથી થાય છે,

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
જે સત્ય-નામને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥੫॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા મનને મારીને પોતાનો અભિમાન મટાડીને સત્યમાં જોડાઈ જાય છે ॥૫॥

ਆਵਣ ਜਾਣੈ ਪਰਜ ਵਿਗੋਈ ॥
જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડેલી દુનિયા નષ્ટ થતી રહે છે,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਥਿਰੁ ਕੋਇ ਨ ਹੋਈ ॥
સદ્દગુરુ વગર કોઈ પણ સ્થિર થઈ શકતું નથી.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੬॥
જેના અંતર્મનમાં શબ્દ બ્રહ્મ પ્રકાશનો વાસ થઈ ગયો છે, તેને જ સુખ મળ્યું છે અને તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો છે ॥૬॥

ਪੰਚ ਦੂਤ ਚਿਤਵਹਿ ਵਿਕਾਰਾ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પંચ દૂત વિકારોનો વિચાર કરે છે,

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਕਾ ਏਹੁ ਪਸਾਰਾ ॥
આ બધું મોહ-માયાનો જ ફેલાવે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਮੁਕਤੁ ਹੋਵੈ ਪੰਚ ਦੂਤ ਵਸਿ ਆਇਆ ॥੭॥
જો કોઈ સદ્‌ગુરૂની સેવા કરે તો તે આ બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે અને પાંચ દૂતોને વશીભૂત કરી લે છે ॥૭॥

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰਾ ॥
ગુરુ વગર મોહનો અંધકાર બની રહે છે અને

ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਡੁਬੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰਾ ॥
જીવ ફરી ફરી મોહના સમુદ્રમાં ડૂબતો રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥੮॥
જો સદ્‌ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો તે સત્ય જ દ્રઢ કરાવે છે અને ત્યારે જીવન મનને સત્ય-નામ જ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૮॥

ਸਾਚਾ ਦਰੁ ਸਾਚਾ ਦਰਵਾਰਾ ॥
પ્રભુનો દરવાજો તેમજ દરબાર બંને જ સત્ય છે.

ਸਚੇ ਸੇਵਹਿ ਸਬਦਿ ਪਿਆਰਾ ॥
શબ્દથી પ્રેમ કરનારા પરમાત્માની પૂજા કરે છે.

ਸਚੀ ਧੁਨਿ ਸਚੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥੯॥
સાચા પરમાત્માનું ગુણગાન કરતા મનમાં સાચી અનહદ ધ્વનિ ગુંજવા લાગે છે અને આ રીતે જીવ સત્યમાં જોડાઈ જાય છે ॥૯॥

ਘਰੈ ਅੰਦਰਿ ਕੋ ਘਰੁ ਪਾਏ ॥
જો કોઈ શરીરરૂપી ઘરમાં દસમા દરવાજારૂપી ઘરને મેળવી લે છે તો

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈ જાય છે.

ਓਥੈ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੦॥
ત્યાં તેને કોઈ શોક અથવા વિયોગ પ્રભાવિત કરતા નથી અને તે સરળ જ સરળ સ્થિતિમાં લીન રહે છે ॥૧૦॥

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਸਟਾ ਕਾ ਵਾਸਾ ॥
દ્વૈતભાવમાં દુષ્ટતાનો વાસ થાય છે અને

ਭਉਦੇ ਫਿਰਹਿ ਬਹੁ ਮੋਹ ਪਿਆਸਾ ॥
આ રીતનો મનુષ્ય મોહ-લાલચમાં ભટકતો રહે છે.

ਕੁਸੰਗਤਿ ਬਹਹਿ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਦੁਖੋ ਦੁਖੁ ਕਮਾਇਆ ॥੧੧॥
તે કુસંગતિમાં બેસીને હમેશા દુઃખ મેળવે છે અને દુઃખોમાં ઘેરાઈ રહે છે ॥૧૧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਸੰਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
સદ્‌ગુરુ વગર સુસંગતિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને

ਬਿਨੁ ਸਬਦੇ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ ॥
શબ્દ-ગુરુ વગર કોઈ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકતો નથી.

ਸਹਜੇ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੨॥
જે મનુષ્ય સરળ સ્થિતિમાં દિવસ-રાત પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે, તેનો પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૧૨॥

ਕਾਇਆ ਬਿਰਖੁ ਪੰਖੀ ਵਿਚਿ ਵਾਸਾ ॥
આ મનુષ્ય-શરીર એક વૃક્ષ છે, જેમાં મનરૂપી પક્ષીનો નિવાસ છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚੁਗਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਸਾ ॥
તે નામ અમૃતના દાણા શોધે છે અને શબ્દ-ગુરુમાં લીન રહે છે.

ਉਡਹਿ ਨ ਮੂਲੇ ਨ ਆਵਹਿ ਨ ਜਾਹੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥੧੩॥
હવે તે જરા પણ અહીં-તહીં ઉડતો નથી અને પોતાના સાચા ઘરમાં વાસ મેળવી લે છે ॥૧૩॥

ਕਾਇਆ ਸੋਧਹਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਹਿ ॥
જે પોતાના શરીરને વિકારો તરફથી શુદ્ધ કરીને શબ્દનું ચિંતન કરે છે,

ਮੋਹ ਠਗਉਰੀ ਭਰਮੁ ਨਿਵਾਰਹਿ ॥
તે માયાની ઠગ-બુટ્ટી સેવન કરતો નથી અને ભ્રમને નિવૃત્ત કરી દે છે.

ਆਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੪॥
સુખદાતા પરમેશ્વર પોતે જ કૃપા કરીને ભેળવી લે છે ॥૧૪॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਦ ਹੀ ਨੇੜੈ ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਣਹੁ ॥
પ્રભુ હંમેશા જ અમારી નજીક છે, તેને ક્યાંય દૂર ન સમજ.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਜੀਕਿ ਪਛਾਣਹੁ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેને નજીક જ ઓળખી લે.

ਬਿਗਸੈ ਕਮਲੁ ਕਿਰਣਿ ਪਰਗਾਸੈ ਪਰਗਟੁ ਕਰਿ ਦੇਖਾਇਆ ॥੧੫॥
જ્યારે હૃદય-કમળ ખીલી ગયું તો જ્ઞાનની કિરણોનો આલોક કરીને પ્રગટ રૂપમાં પ્રભુના દર્શન કરાવી દીધા ॥૧૫॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸਚਾ ਸੋਈ ॥
તે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા પોતે કર્તા છે,

ਆਪੇ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તે પોતે જ મારવા તેમજ જીવંત કરનાર છે અને તેના વગર બીજું કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧੬॥੨॥੨੪॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ-સ્મરણથી જ સંસારમાં કીર્તિ મળે છે અને અહંકારને મટાડીને જ સાચું સુખ મેળવાય છે ॥૧૬॥૨॥૨૪॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੪
મારુ સોલહે મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਸਚਾ ਆਪਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા પોતે જ ભક્તોને સંવારનાર છે,

ਅਵਰ ਨ ਸੂਝਸਿ ਬੀਜੀ ਕਾਰਾ ॥
તેના સ્મરણ તેમજ ભક્તિ સિવાય બીજું કોઈ તેનાથી અલગ કરનાર કાર્ય તેને સમજાતું જ નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਵਸੈ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧॥
ગુરુમુખના અંતરમનમાં જ સત્ય નિવાસિત થાય છે અને તે સરળ સ્વભાવ જ સત્યમાં જોડાઈ રહે છે ॥૧॥

ਸਭਨਾ ਸਚੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
બધાના મનમાં સત્ય જ અવ્યવસ્થિત છે પરંતુ

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਹੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ જીવ સરળ સ્થિતિમાં લીન થાય છે.

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ਹੇ ॥੨॥
ગુરુનું નામ જપતાં હંમેશા સુખ જ મેળવ્યું છે, તેથી ગુરૂના ચરણોમાં જ મન લગાવ્યું છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਗਿਆਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਪੂਜਾ ॥
મારા માટે તો સદ્દગુરુ જ જ્ઞાન તેમજ પૂજા છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੀ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥
તેથી હું સદ્દગુરૂની જ પૂજા કરું છું અને આના સિવાય કોઈ બીજાની સેવા કરતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਰਤਨ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਹੇ ॥੩॥
સદ્દગુરુથી જ કિંમતી રત્ન જેમ પ્રભુ-નામરૂપી ધન મેળવ્યું છે અને અમને તો સદ્દગુરૂની સેવા જ ગમી ગઈ છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋ ਦੂਜੈ ਲਾਗੇ ॥
સદ્દગુરુ વગર જે દ્વૈતભાવમાં જોડાઈ ગયો છે,

ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ ਭ੍ਰਮਿ ਮਰਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥
આવો દુર્ભાગ્યશાળી જીવ યાતાયાતમાં ફસાઈને ભ્રમમાં જ મરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਫਿਰਿ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਹਿ ਸਰਣਾਈ ਹੇ ॥੪॥
હે નાનક! જો તે ગુરૂની શરણમાં રહે છે તો તેની પણ ફરીથી મુક્તિ થઈ જાય છે.॥૪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਹੈ ਸਾਚੀ ॥
ગુરુની સાથે લગાવેલ પ્રેમ હંમેશા જ સાચો છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਮਾਗਉ ਨਾਮੁ ਅਜਾਚੀ ॥
હું તો સદ્દગુરુથી અતુલનીય પરમાત્માનું નામ જ માંગુ છું.

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਹੇ ॥੫॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈ જા અને કૃપા કરીને ગુરૂની શરણમાં રાખી લે ॥૫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਚੁਆਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ મારા મુખમાં અમૃતમયી હરિનામ રસ નાખી દીધો છે અને

ਦਸਵੈ ਦੁਆਰਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਇ ਆਇਆ ॥
પ્રભુ દસમા દરવાજે પ્રગટ થઈ ગયો છે.

ਤਹ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਹਿ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੬॥
ત્યાં દસમા દરવાજામાં મધુર ધ્વનિવાળો અનાહત શબ્દ વાગે છે અને હું સરળ જ સરળ સ્થિતિમાં લીન રહું છું ॥૬॥

ਜਿਨ ਕਉ ਕਰਤੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਈ ॥
વિધાતાએ આરંભથી જ જેના નસીબમાં લખી દીધું છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਵਿਹਾਈ ॥
તેની ઉંમર રોજ 'ગુરુ-ગુરુ' જપતા જ વીતે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸੀਝੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ਹੇ ॥੭॥
સદ્દગુરુ વગર કોઈપણ તેની ઇચ્છામાં સફળ થતું નથી, તેથી અમે પોતાનું મન ગુરુ-ચરણોમાં લગાવી દીધું છે ॥૭॥

ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
જેને તે ઇચ્છે છે, તેને જ નામ દે છે પરંતુ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲੇਇ ॥
ગુરુની નજીકમાં જ જીવ નામ પદાર્થ મેળવે છે.

ਆਪੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੮॥
હે નાનક! પોતાની કૃપા કરીને પ્રભુ જેને નામ આપે છે, તે નામમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૮॥

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਪਰਗਟੁ ਭਇਆ ॥
જ્ઞાનરૂપી રત્ન મનમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે અને

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਹਜੇ ਲਇਆ ॥
સરળ જ નામરૂપી પદાર્થ મેળવ્યો છે.

ਏਹ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ਹੇ ॥੯॥
આ મોટાઈ પણ ગુરુથી પ્રાપ્ત થઈ છે, તેથી હું સદ્દગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું ॥૯॥

ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਸੂਰੁ ਨਿਸਿ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
જેમ સૂર્યોદય થવા પર રાત્રિકાળનો અંધકાર મટી જાય છે,

ਅਗਿਆਨੁ ਮਿਟਿਆ ਗੁਰ ਰਤਨਿ ਅਪਾਰਾ ॥
એ જ રીતે ગુરુએ આપેલા જ્ઞાનના અગાધ રત્નથી અજ્ઞાન દૂર થયું છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਰਤਨੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
સદ્દગુરુનું જ્ઞાન રત્ન ખુબ કીમતી છે, પૂર્ણ નસીબથી જેને મળી જાય છે, તે સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧૦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਹੈ ਸੋਇ ॥
ગુરુની નજીકમાં જેને નામ પ્રાપ્ત થયું છે,

ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਨਿਰਮਲੁ ਹਛਾ ਲੋਇ ॥
તેની શોભા આખા જગતમાં પ્રગટ થઈ ગઈ છે અને ચારેય યુગોમાં બધા લોકોમાં તેને જ પવિત્ર તેમજ ગુણવાન મનાય છે.

ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮਿ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੧॥
જે મનુષ્ય ફક્ત નામમાં જ લીન રહે છે, તેને જ સુખ મેળવ્યું છે અને તે નામમાં જ લગન લગાવીને રાખે છે ॥૧૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਵੈ ॥
જેણે ગુરુની નજીકમાં પ્રભુ-નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે,

ਸਹਜੇ ਜਾਗੈ ਸਹਜੇ ਸੋਵੈ ॥
તે સરળ સ્થિતિમાં જ જાગતો અને સૂતો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ਸਮਾਵੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ਹੇ ॥੧੨॥
હે નાનક! ગુરુમુખ નામમાં લીન રહીને પરમાત્મામાં જ જોડાઈ જાય છે, તે પરમાત્માના નામનું જ મનન કરતો રહે છે ॥૧૨॥

ਭਗਤਾ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਬਾਣੀ ॥
ભક્તોના મુખમાં દરેક સમયે અમૃત-વાણી જ રહે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀ ॥
ગુરુએ પોતાના મુખાર્વિંદથી હરિ-નામ જ કહીને સંભળાવ્યું છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਤ ਸਦਾ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਮਨੁ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી મન હંમેશા ખીલેલુ રહે છે, તેથી પરમાત્માના ચરણોમાં જ મન લગાવ્યું છે ॥૧૩॥

ਹਮ ਮੂਰਖ ਅਗਿਆਨ ਗਿਆਨੁ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
અમે મૂર્ખ તેમજ અજ્ઞાની છીએ અને અમને કાંઈ પણ જ્ઞાન નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸਮਝ ਪੜੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હવે મનમાં સદ્દગુરુથી સમજ પડી ગઈ છે.

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈ જા અને કૃપા કરીને સદ્દગુરૂની સેવામાં લગાવીને રાખ ॥૧૪॥

ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਤਾ ਤਿਨਿ ਏਕੁ ਪਛਾਤਾ ॥
જેને સદ્દગુરુને જાણી લીધો છે, તેને એક પરમાત્માને જ ઓળખી લીધો છે.

ਸਰਬੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
જીવોને સુખ દેનાર પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે.

ਆਤਮੁ ਚੀਨਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
જે જીવે પોતાના આત્મ-પ્રકાશને ઓળખીને પરમ પદ મેળવ્યું છે, તેની જેમ પ્રભુ-સેવામાં જ લીન રહે છે ॥૧૫॥

ਜਿਨ ਕਉ ਆਦਿ ਮਿਲੀ ਵਡਿਆਈ ॥
જેને આરંભથી જ મોટાઈ મળી છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
સદ્દગુરુ તેના મનમાં વસી રહે છે અને તેની તેમાં જ લગન લાગી રહે છે.

ਆਪਿ ਮਿਲਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਨਾਨਕ ਅੰਕਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥
હે નાનક! સંસારને જીવન દેનાર નિરંકાર પ્રભુ પોતે જ તેને મળ્યો છે અને તે તેના ચરણોમાં જ લીન રહે છે ॥૧૬॥૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મારુ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
મનવાણીથી પર પરમાત્મા હંમેશા અમર છે,

ਸਰਬੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਘਟ ਵਾਸੀ ॥
સર્વવ્યાપ્ત બધામાં આનંદ કરી રહ્યો છે.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਤਿਸਹਿ ਸਰੇਵਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੇ ॥੧॥
હે પ્રાણીઓ! તેના સિવાય બીજું કોઈ દેનાર નથી, તેથી આવા પ્રભુની પૂજા કરતો રહે ॥૧॥

ਜਾ ਕਉ ਰਾਖੈ ਹਰਿ ਰਾਖਣਹਾਰਾ ॥ ਤਾ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਸਾਕਸਿ ਮਾਰਾ ॥
પ્રભુ આખા સંસારનો રખેવાળ છે, તેથી જેની પણ તે રક્ષા કરે છે, તેને કોઈ પણ મારી શકતું નથી.

ਸੋ ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਸੰਤਹੁ ਜਾ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਹੇ ॥੨॥
હે ભક્તજનો! તેથી આવા પ્રભુની અર્ચના કર, જેની વાણી બધાથી ઉત્તમ છે ॥૨॥

ਜਾ ਜਾਪੈ ਕਿਛੁ ਕਿਥਾਊ ਨਾਹੀ ॥
જ્યાં ખબર પડે છે કે કોઈ સ્થાન પર કાંઈ પણ નથી,

ਤਾ ਕਰਤਾ ਭਰਪੂਰਿ ਸਮਾਹੀ ॥
ત્યાં પ્રભુ સર્વવ્યાપી છે.

ਸੂਕੇ ਤੇ ਫੁਨਿ ਹਰਿਆ ਕੀਤੋਨੁ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀ ਹੇ ॥੩॥
જેણે દુષ્કાળને પણ ફરી લીલાછમ કરી દીધો છે, જેની લીલા ખૂબ અદભૂત છે, તેથી તે પરમેશ્વરનું ભજન કર ॥૩॥

ਜੋ ਜੀਆ ਕੀ ਵੇਦਨ ਜਾਣੈ ॥
જે બધા જીવોનું દુઃખ-ઇજા જાણે છે.

ਤਿਸੁ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥
હુ તો તે માલિક પર જ બલિહાર જાવ છું,

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਜਨ ਕਰਿ ਬੇਨੰਤੀ ਜੋ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਕਾ ਦਾਣੀ ਹੇ ॥੪॥
હે ભક્તજનો! તેની સમક્ષ જ વિનંતી કર જે બધા સુખોનો દાતા છે ॥૪॥

ਜੋ ਜੀਐ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ॥
જે દિલની ખબર જાણતો નથી,

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੀਐ ਅਜਾਣੈ ॥
તે નાસમજ મનુષ્યને કંઈ પણ ન કહેવું જોઈએ.

ਮੂਰਖ ਸਿਉ ਨਹ ਲੂਝੁ ਪਰਾਣੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ਹੇ ॥੫॥
હે પ્રાણી! મૂર્ખ મનુષ્યથી ક્યારેય ઝઘડો ન કર, પરંતુ પરમાત્માનું જાપ કરતા રહેવું જોઈએ,
જેનાથી નિર્વાણ પદ મળે છે ॥૫॥

ਨਾ ਕਰਿ ਚਿੰਤ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਰਤੇ ॥
હે મનુષ્ય! કોઈ વાતની ચિંતા ન કર, કારણ કે પરમાત્માને તો બધાની ચિંતા છે.

ਹਰਿ ਦੇਵੈ ਜਲਿ ਥਲਿ ਜੰਤਾ ਸਭਤੈ ॥
તે તો સમુદ્ર-પૃથ્વીમાં રહેનાર બધા જીવોને આહાર દે છે.

ਅਚਿੰਤ ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਵਿਚਿ ਪਾਥਰ ਕੀਟ ਪਖਾਣੀ ਹੇ ॥੬॥
મારો પ્રભુ તો પથ્થરના ખડકોમાં રહેનાર કીડાઓને પણ જીવિકા આપે છે ॥૬॥

ਨਾ ਕਰਿ ਆਸ ਮੀਤ ਸੁਤ ਭਾਈ ॥
પોતાના મિત્ર, પુત્ર તેમજ ભાઈની પણ કોઈ આશા ન કર અને

ਨਾ ਕਰਿ ਆਸ ਕਿਸੈ ਸਾਹ ਬਿਉਹਾਰ ਕੀ ਪਰਾਈ ॥
ન તો કોઈ શાહુકાર તેમજ પોતાના વાણિજ્ય-વ્યાપારની કોઈ પારકી આશા કર.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਕੋ ਬੇਲੀ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਸਾਰੰਗਪਾਣੀ ਹੇ ॥੭॥
પરમાત્માના નામ વગર કોઈ પણ તારો સાચો મિત્ર નથી, તેથી તેનું નામ જપતું રહેવું જોઈએ ॥૭॥

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਬਨਵਾਰੀ ॥
રોજ પરમાત્માનું નામ જપતો રહે;

ਸਭ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਪੂਰੈ ਥਾਰੀ ॥
તે તારી બધી આશા તેમજ ઈચ્છા પૂર્ણ કરશે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਭਵ ਖੰਡਨੁ ਸੁਖਿ ਸਹਜੇ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ਹੇ ॥੮॥
હે નાનક! જન્મ-મરણનું ચક્ર મટાડનાર પ્રભુનું નામ જપતો રહે; આનાથી તારી જીવનરૂપી રાત્રી સુખમય તેમજ પરમાનંદમાં વીતશે ॥૮॥

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને પણ પ્રભુની પૂજા કરી છે, તેને જ સુખ મેળવ્યું છે અને

ਸਹਜੇ ਹੀ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥
તે સરળ સ્થિતિમાં પ્રભુ-નામમાં જોડાઈ ગયો છે.

ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਰੈ ਤਿਸ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਜਾਇ ਪੂਛਹੁ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ਹੇ ॥੯॥
વેદ અને પુરાણ પણ આ હકીકતના સંદર્ભમાં સહમત છે કે પ્રભુએ પોતાના આશ્રયમાં રહેલા લોકોની લાજ રાખી છે.॥૯॥

ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ਸੋਈ ਜਨੁ ਲਾਗੈ ॥
પરમાત્મા જેને પોતાની પ્રાર્થનામાં લગાવે છે, તે જ ખુશનસીબ તેની પ્રાર્થનામાં લીન થાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਵਿਚੇ ਗ੍ਰਿਹ ਸਦਾ ਰਹੈ ਉਦਾਸੀ ਜਿਉ ਕਮਲੁ ਰਹੈ ਵਿਚਿ ਪਾਣੀ ਹੇ ॥੧੦॥
જેમ પાણીમાં કમળનું ફૂલ નિર્લિપ્ત રહે છે, તેમ જ આવો મનુષ્ય ગૃહસ્થમાં પણ માયાથી હંમેશા અલગ રહે છે ॥૧૦॥

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਨ ਪਾਏ ॥
અહં-ભાવનામાં કરેલ સેવા સફળ થતી નથી,

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥
આ પ્રકારનો જીવ જીવન-મૃત્યુના ચક્રમાં જ ફસાઈ રહે છે.

ਸੋ ਤਪੁ ਪੂਰਾ ਸਾਈ ਸੇਵਾ ਜੋ ਹਰਿ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ਹੇ ॥੧੧॥
તે જ તપસ્યા તેમજ સેવા પૂર્ણ છે, જે મારા પરમેશ્વરના મનને ગમી ગઈ છે ॥૧૧॥

ਹਉ ਕਿਆ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਆਖਾ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! હું તારા ગુણોનું શું વર્ણન કરું,

ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તું તો બધા જીવોના મનની ભાવનાને જાણે છે.

ਹਉ ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਤੁਝੈ ਪਹਿ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ਹੇ ॥੧੨॥
હે રચયિતા! હું તારાથી ફક્ત આ જ દાન માંગુ છું કે હું રોજ તારા નામનું સ્તુતિગાન કરતો રહું ॥૧૨॥

ਕਿਸ ਹੀ ਜੋਰੁ ਅਹੰਕਾਰ ਬੋਲਣ ਕਾ ॥
કોઈ મનુષ્યમાં વધુ બોલવાનો અહંકાર તથા શક્તિનો ઘમંડ છે.

ਕਿਸ ਹੀ ਜੋਰੁ ਦੀਬਾਨ ਮਾਇਆ ਕਾ ॥
કોઈની પાસે દરબાર તેમજ ધન-સંપંત્તિનું બળ છે.

ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਟੇਕ ਧਰ ਅਵਰ ਨ ਕਾਈ ਤੂ ਕਰਤੇ ਰਾਖੁ ਮੈ ਨਿਮਾਣੀ ਹੇ ॥੧੩॥
હે સર્જક! પરંતુ મને તો પરમાત્મા સિવાય બીજો કોઈ સહારો નથી. હું ગરીબ છું તું મને બચાવી લે ॥૧૩॥

ਨਿਮਾਣੇ ਮਾਣੁ ਕਰਹਿ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ॥
જયારે તને સારું લાગે છે તો જ તું સન્માનહીનને સન્માન આપે છે,

ਹੋਰ ਕੇਤੀ ਝਖਿ ਝਖਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
બીજી કેટલીય દુનિયા દુઃખી થઈને જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે.

ਜਿਨ ਕਾ ਪਖੁ ਕਰਹਿ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਕੀ ਊਪਰਿ ਗਲ ਤੁਧੁ ਆਣੀ ਹੇ ॥੧੪॥
હે સ્વામી! તું જેનો પણ પક્ષ કરે છે, તે તેની વાત સર્વોપરી કરી દીધી છે ॥૧૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਿਨੀ ਸਦਾ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને હંમેશા જ પરમાત્માના નામનું ચિંતન કર્યું છે,

ਤਿਨੀ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી તેને જ મોક્ષ મેળવ્યો છે.

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸੇਵਾ ਪਛੋਤਾਣੀ ਹੇ ॥੧੫॥
જેને પણ પ્રભુની પ્રાર્થના કરી છે, તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થયું. તેની સેવા વગર કેટલીય દુનિયા પસ્તાઈ રહી છે ॥૧૫॥

ਤੂ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤਹਿ ਹਰਿ ਜਗੰਨਾਥੁ ॥
હે સંસારના માલિક! તું બધા જીવોમાં સક્રિય છે.

ਸੋ ਹਰਿ ਜਪੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਮਸਤਕਿ ਹਾਥੁ ॥
પ્રભુને તે જ જપે છે, જેના માથા પર ગુરુના આશીર્વાદ હોય છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਜਾਪੀ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਦਸਾਣੀ ਹੇ ॥੧੬॥੨॥
પ્રભુની શરણમાંથી જ જાપ થાય છે અને નાનક તો તેના દાસોનો પણ દાસ છે ॥૧૬॥૨॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਲਾ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਜਿਨਿ ਧਰਣਾ ॥
હે ભાઈ! જેને શક્તિને ઉત્પન્ન કરીને પૃથ્વીને ધારણ કરેલ છે,

ਗਗਨੁ ਰਹਾਇਆ ਹੁਕਮੇ ਚਰਣਾ ॥
આકાશને પોતાના હુકમરૂપી ચરણોમાં ટકાવેલ છે,

ਅਗਨਿ ਉਪਾਇ ਈਧਨ ਮਹਿ ਬਾਧੀ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਖੈ ਭਾਈ ਹੇ ॥੧॥
આગને ઉત્પન્ન કરીને ઇંધણમાં બાંધી દીધી છે, તેથી તે પ્રભુ જ બધાની રક્ષા કરે છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਕਉ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹੇ ॥
જે બધા જીવોને આહાર પહોંચાડે છે,

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਆਪਾਹੇ ॥
તે પોતે જ બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ਸੋਈ ਤੇਰਾ ਸਹਾਈ ਹੇ ॥੨॥
જે પળમાં બનાવનાર તેમજ મટાડનાર છે, તે પ્રભુ જ તારો સહાયક છે ॥૨॥

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿਆ ॥
જેને માના ગર્ભમાં તારું પોષણ કર્યું,

ਸਾਸਿ ਗ੍ਰਾਸਿ ਹੋਇ ਸੰਗਿ ਸਮਾਲਿਆ ॥
દરેક શ્વાસ તેમજ ખોરાકની સાથે તારો સંગી બનીને રક્ષા કરી છે,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਪੀਐ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਵਡੀ ਜਿਸੁ ਵਡਿਆਈ ਹੇ ॥੩॥
હંમેશા તે પ્રિયતમનું જ નામ જપવું જોઈએ, જેની મોટાઈ બધાથી મોટી છે ॥૩॥

ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਕਰੇ ਖਿਨ ਕੀਰੇ ॥
જો તેની મરજી હોય તો તે એક ક્ષણમાં મોટા-મોટા સુલ્તાનો તેમજ ખાનોને નાનો-એવો કીડો અર્થાત ભિખારી બનાવી દે છે.

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਮੀਰੇ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરીને ગરીબને પણ બાદશાહ બનાવી દે છે.

ਗਰਬ ਨਿਵਾਰਣ ਸਰਬ ਸਧਾਰਣ ਕਿਛੁ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ਹੇ ॥੪॥
અભિમાનનું નિવારણ કરનાર પરમાત્મા સર્વ-સાધારણનો સહારો છે, જેની મહિમાનું મૂલ્ય કાંઈ પણ કહી શકાતું નથી ॥૪॥

ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ॥
તે જ ઇજ્જતદાર અને તે જ ધનવાન છે,

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥
જેના મનમાં પરમાત્માની સ્મૃતિ વસી ગઈ છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਭਾਈ ਜਿਨਿ ਇਹ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਹੇ ॥੫॥
જેને આ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે, તે પરમ-પરમેશ્વર જ અમારો માતા-પિતા, પુત્ર, ભાઈ તેમજ સંબંધી છે ॥૫॥

ਪ੍ਰਭ ਆਏ ਸਰਣਾ ਭਉ ਨਹੀ ਕਰਣਾ ॥
પ્રભુની શરણમાં આવવાથી કોઈ ભય પ્રભાવિત કરતો નથી.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਹਚਉ ਹੈ ਤਰਣਾ ॥
સાધુ-સંગતિમાં નિશ્ચિત જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਅਰਾਧੇ ਕਰਤਾ ਤਿਸੁ ਨਾਹੀ ਕਦੇ ਸਜਾਈ ਹੇ ॥੬॥
જે મન, વચન તેમજ કર્મ દ્વારા પરમાત્માની પ્રાર્થના કરે છે, તેને ક્યારેય કોઈ સજા મળતી નથી ॥૬॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਮਨ ਤਨ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ॥
જેના મન તેમજ શરીરમાં ગુણોના ભંડાર પરમેશ્વરની સ્મૃતિ વસી ગઈ છે,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਜੋਨਿ ਨ ਭਵਿਆ ॥
તે જન્મ-મરણની યોનિઓમાં ભટકતો નથી.

ਦੂਖ ਬਿਨਾਸ ਕੀਆ ਸੁਖਿ ਡੇਰਾ ਜਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘਾਈ ਹੇ ॥੭॥
જયારે મન તૃપ્ત થઈને હર્ષિત રહે છે તો બધા દુઃખ નાશ થઈ જાય છે અને બધા સુખ મનમાં નિવાસ કરી લે છે ॥૭॥

ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ਸੋਈ ਸੁਆਮੀ ॥
તે સ્વામી જ મારો મિત્ર છે,

ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
જે સર્વવ્યાપી તેમજ અંતર્યામી છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਚਿੰਤਾ ਗਣਤ ਮਿਟਾਈ ਹੇ ॥੮॥
તે સંપૂર્ણ પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને બધી ચિંતા મટાડી લીધી છે ॥૮॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਕੋਟਿ ਲਖ ਬਾਹਾ ॥
પરમાત્માના નામમાં લાખો-કરોડો હાથનો બાહુબળ છે અને

ਹਰਿ ਜਸੁ ਕੀਰਤਨੁ ਸੰਗਿ ਧਨੁ ਤਾਹਾ ॥
હરિનું કીર્તિગાન જ બધાથી મોટું ધન છે.

ਗਿਆਨ ਖੜਗੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੀਨਾ ਦੂਤ ਮਾਰੇ ਕਰਿ ਧਾਈ ਹੇ ॥੯॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને જ્ઞાનરૂપી ખડગ આપી છે, જેનાથી પાંચ દુતો કામ-ક્રોધ મારીને ભગાડી દીધા છે ॥૯॥

ਹਰਿ ਕਾ ਜਾਪੁ ਜਪਹੁ ਜਪੁ ਜਪਨੇ ॥
પરમાત્માના નામનું જાપ કર, કારણ કે આ જ જપવા યોગ્ય છે.

ਜੀਤਿ ਆਵਹੁ ਵਸਹੁ ਘਰਿ ਅਪਨੇ ॥
પોતાની જીવનરમત જીતીને પોતાના સાચા ઘરમાં આવીને વસી જા.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਨਰਕ ਨ ਦੇਖਹੁ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ਹੇ ॥੧੦॥
પ્રેમપૂર્વક મજા લઈને પરમાત્માનું ગુણગાન કર, આ રીતે ચોર્યાસી લાખ યોનીઓનું નરક ન જો અર્થાત આમાં ન પડ ॥૧૦॥

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਧਾਰਣਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા ખણ્ડ-બ્રહ્માંડના જીવોનો ઉદ્ધાર કરનાર છે,

ਊਚ ਅਥਾਹ ਅਗੰਮ ਅਪਾਰਾ ॥
તે બધા દેવી-દેવતાઓથી પણ ઊંચો, જ્ઞાનનો ઊંડો સમુદ્ર, જીવોની પહોંચથી ઉપર તેમજ અપાર છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨੀ ਸੋ ਜਨੁ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਈ ਹੇ ॥੧੧॥
પ્રભુ જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે, તે જીવ તેનું મનન કરે છે ॥૧૧॥

ਬੰਧਨ ਤੋੜਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਮੋਲੇ ॥
પ્રભુએ બધા બંધન તોડીને મને હસ્તગત લઇ લીધો છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੇ ਘਰ ਗੋਲੇ ॥
કૃપા કરીને પોતાના ઘરનો સેવક બનાવી લીધો છે.

ਅਨਹਦ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੁ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਸਾਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ਹੇ ॥੧੨॥
હવે મેં નામસ્મરણનું સાચું કાર્ય કરી લીધું છે, તેથી મનમાં અનાહત શબ્દની આનંદમય ધ્વનિની મંદ-મંદ મીઠી ઝંકાર થતી રહે છે ॥૧૨॥

ਮਨਿ ਪਰਤੀਤਿ ਬਨੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ! મારા મનમાં તારા પ્રત્યે આસ્થા બની ગઈ છે,

ਬਿਨਸਿ ਗਈ ਹਉਮੈ ਮਤਿ ਮੇਰੀ ॥
જેનાથી મારી અહં બુધ્દ્ધિ નાશ થઈ ગઈ છે.

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਜਗ ਮਹਿ ਸੋਭ ਸੁਹਾਈ ਹੇ ॥੧੩॥
મારા પ્રભુએ મારો પક્ષ કર્યો છે અને આખા જગતમાં મારી સુંદર શોભા થઈ ગઈ છે ॥૧૩॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਪਹੁ ਜਗਦੀਸੈ ॥
તે જગદીશ્વરની જય-જયકાર કરતા તેનું જ નામ જપ,

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਪ੍ਰਭ ਅਪੁਨੇ ਈਸੈ ॥
હું તો પોતાના પ્રભુ પર બલિહાર જાવ છું.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਏਕਾ ਜਗਤਿ ਸਬਾਈ ਹੇ ॥੧੪॥
આખા જગતમાં એક તે જ હાજર છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ દ્રષ્ટિમાન થતું નથી ॥૧૪॥

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
મેં જાણી લીધું છે કે એક પ્રભુ જ પરમ સત્ય છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਸਦਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી મારુ મન હંમેશા તેમાં જ લીન રહે છે.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਹਿ ਜਨ ਤੇਰੇ ਏਕੰਕਾਰਿ ਸਮਾਈ ਹੇ ॥੧੫॥
હે પરમેશ્વર! તારો ભક્તજન તારું નામ-સ્મરણ કરતો જ જીવી રહ્યો છે અને તે તો ૐકારની સ્મૃતિમાં જ લીન રહે છે ॥૧૫॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥
પ્રભુ ભક્તજનોનો પ્રિયતમ પ્રેમાળ છે,

ਸਭੈ ਉਧਾਰਣੁ ਖਸਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥
અમારો માલિક બધાનો ઉધ્ધાર કરનાર છે.

ਸਿਮਰਿ ਨਾਮੁ ਪੁੰਨੀ ਸਭ ਇਛਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪੈਜ ਰਖਾਈ ਹੇ ॥੧੬॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરવાથી અમારી બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે અને તેને અમારી લાજ રાખી લીધી છે ॥૧૬॥૧॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੰਗੀ ਜੋਗੀ ਨਾਰਿ ਲਪਟਾਣੀ ॥
શરીરરૂપી નારી પોતાના સંગી આત્મારૂપી યોગીથી લપટાઈ રહે છે,

ਉਰਝਿ ਰਹੀ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣੀ ॥
તે તેમાં ઉલઝીને રંગરેલીઓ તેમજ આનંદ લે છે.

ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗੀ ਭਏ ਇਕਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸਾ ਹੇ ॥੧॥
કર્મોના સંજોગથી આ એકત્રિત થઈ ગયા છે અને ભોગ-વિલાસ કરતા રહે છે ॥૧॥

ਜੋ ਪਿਰੁ ਕਰੈ ਸੁ ਧਨ ਤਤੁ ਮਾਨੈ ॥
તેનો પતિ જે કંઈ પણ કરે છે, સ્ત્રી તેને તરત માની લે છે.

ਪਿਰੁ ਧਨਹਿ ਸੀਗਾਰਿ ਰਖੈ ਸੰਗਾਨੈ ॥
પતિ પોતાની પત્નીને શણગારીને પોતાની સાથે રાખે છે.

ਮਿਲਿ ਏਕਤ੍ਰ ਵਸਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਪ੍ਰਿਉ ਦੇ ਧਨਹਿ ਦਿਲਾਸਾ ਹੇ ॥੨॥
તે બંને મળીને દિવસ-રાત એકત્રિત જ રહે છે અને પતિ પોતાની પત્નીને દિલાસો દેતો રહે છે ॥૨॥

ਧਨ ਮਾਗੈ ਪ੍ਰਿਉ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਾਵੈ ॥
જ્યારે પત્ની પતિથી કંઈક માંગે છે તો તે અનેક રીતથી અહીં-તહીં ભાગદોડ કરે છે.

ਜੋ ਪਾਵੈ ਸੋ ਆਨਿ ਦਿਖਾਵੈ ॥
જે કંઈ તે પ્રાપ્ત કરે છે, તેને લાવીને તે પોતાની સ્ત્રીને દેખાડે છે.

ਏਕ ਵਸਤੁ ਕਉ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਾਕੈ ਧਨ ਰਹਤੀ ਭੂਖ ਪਿਆਸਾ ਹੇ ॥੩॥
પરંતુ આત્મારૂપી પતિ એક હરિ-નામરૂપી વસ્તુ સુધી પહોંચી શકતો નથી અને આ વસ્તુ વગર તેના શરીરરૂપી સ્ત્રીને માયાની ભૂખ-તરસ લાગી રહે છે ॥૩॥

ਧਨ ਕਰੈ ਬਿਨਉ ਦੋਊ ਕਰ ਜੋਰੈ ॥
સ્ત્રી પોતાના બંને હાથ જોડીને વિનંતી કરે છે કે

ਪ੍ਰਿਅ ਪਰਦੇਸਿ ਨ ਜਾਹੁ ਵਸਹੁ ਘਰਿ ਮੋਰੈ ॥
હે પ્રિયવર! મને છોડીને પરદેશ ન જા અને મારા ઘરમાં જ વસતો રહે.

ਐਸਾ ਬਣਜੁ ਕਰਹੁ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਜਿਤੁ ਉਤਰੈ ਭੂਖ ਪਿਆਸਾ ਹੇ ॥੪॥
ઘરમાં રહીને એવો વાણિજ્ય-વ્યાપાર કર, જેનાથી મારી બધી ભૂખ-તરસ સમાપ્ત જાય ॥૪॥

ਸਗਲੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਜੁਗ ਸਾਧਾ ॥
આત્મારૂપી પતિ તેમજ શરીરરૂપી પત્નીએ બધા યુગના ધર્મ-કર્મ કરીને જોઈ લીધા છે,

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸ ਸੁਖੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਲਾਧਾ ॥
પરંતુ હરિ-નામ રસ વગર આને તલ માત્ર પણ સુખ મળ્યું નથી.

ਭਈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਨਕ ਸਤਸੰਗੇ ਤਉ ਧਨ ਪਿਰ ਅਨੰਦ ਉਲਾਸਾ ਹੇ ॥੫॥
હે નાનક! જ્યારે સત્સંગ દ્વારા પ્રભુની કૃપા થઈ ગઈ તો પત્ની તેમજ પતિ આનંદ-ઉલ્લાસમાં મગ્ન થઈ ગયા ॥૫॥

ਧਨ ਅੰਧੀ ਪਿਰੁ ਚਪਲੁ ਸਿਆਨਾ ॥
સ્ત્રી જ્ઞાનહીન છે પરંતુ પતિ ચતુર તેમજ બુધ્ધિમાન છે.

ਪੰਚ ਤਤੁ ਕਾ ਰਚਨੁ ਰਚਾਨਾ ॥
પરમાત્માએ આ રચના પાંચ તત્વોથી બનાવી છે,

ਜਿਸੁ ਵਖਰ ਕਉ ਤੁਮ ਆਏ ਹਹੁ ਸੋ ਪਾਇਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸਾ ਹੇ ॥੬॥
જે નામરૂપી વસ્તુ માટે તું જગતમાં આવ્યો છે, તે વસ્તુ સદ્દગુરુથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਧਨ ਕਹੈ ਤੂ ਵਸੁ ਮੈ ਨਾਲੇ ॥
હે સ્વામી! સ્ત્રી કહે છે કે તું હંમેશા જ મારી સાથે રહે,

ਪ੍ਰਿਅ ਸੁਖਵਾਸੀ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲੇ ॥
તારી સાથે સુખમાં રહેવું મારું કુટુંબ છે.

ਤੁਝੈ ਬਿਨਾ ਹਉ ਕਿਤ ਹੀ ਨ ਲੇਖੈ ਵਚਨੁ ਦੇਹਿ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਸਾ ਹੇ ॥੭॥
તારા વગર મારું કોઈ અસ્તિત્વ નથી, મને વચન દે કે તું મને છોડીને ક્યાંય જઈશ નહીં ॥૭॥

ਪਿਰਿ ਕਹਿਆ ਹਉ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ॥
આત્મારૂપી પતિ શરીરરૂપી પત્નીને સાચી વાત કહે છે કે હું તો પરમાત્માના હુકમનું પાલન કરનાર મનુષ્ય છું,

ਓਹੁ ਭਾਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਜਿਸੁ ਕਾਣਿ ਨ ਛੰਦਾ ॥
તે આખા જગતનો માલિક છે, જેને કોઈ વાતની કોઈ ચિંતા તેમજ ભય નથી.

ਜਿਚਰੁ ਰਾਖੈ ਤਿਚਰੁ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਰਹਣਾ ਜਾ ਸਦੇ ਤ ਊਠਿ ਸਿਧਾਸਾ ਹੇ ॥੮॥
જ્યાં સુધી પ્રભુ મને રાખશે, ત્યાં સુધી જ મારે તારી સાથે રહેવાનું છે, જયારે તે મને બોલાવશે મારે અહીંથી ચાલ્યું જવાનું છે ॥૮॥

ਜਉ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਕਹੇ ਧਨ ਸਾਚੇ ॥
જ્યારે પતિએ પોતાની પત્નીને એવા સાચા વચન કહ્યા તો

ਧਨ ਕਛੂ ਨ ਸਮਝੈ ਚੰਚਲਿ ਕਾਚੇ ॥
તુચ્છ મતિવાળી ચંચળ સ્ત્રી એ કંઈ પણ સમજ્યું નહીં.

ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਪਿਰ ਹੀ ਸੰਗੁ ਮਾਗੈ ਓਹੁ ਬਾਤ ਜਾਨੈ ਕਰਿ ਹਾਸਾ ਹੇ ॥੯॥
તે વારંવાર પ્રિયનો સંગ જ માંગતી પોતાના પતિની વાતને વક્રોક્તિ સમજી લીધી ॥૯॥

ਆਈ ਆਗਿਆ ਪਿਰਹੁ ਬੁਲਾਇਆ ॥
જ્યારે પ્રભુની આજ્ઞા આવી તો પતિ ચાલી લીધો,

ਨਾ ਧਨ ਪੁਛੀ ਨ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ॥
પતિએ ન તો પોતાની પત્નીથી પૂછ્યું અને ન તો તેની સાથે કોઈ સલાહ કરી.

ਊਠਿ ਸਿਧਾਇਓ ਛੂਟਰਿ ਮਾਟੀ ਦੇਖੁ ਨਾਨਕ ਮਿਥਨ ਮੋਹਾਸਾ ਹੇ ॥੧੦॥
પતિ ઊઠીને ચાલ્યો ગયો અને વિધવા પત્ની ધૂળમાં ફેરવાઈ ગઈ.

ਰੇ ਮਨ ਲੋਭੀ ਸੁਣਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે નાનક! આ સત્યને જોઈ લે, માયાનો ફેલાવ અસત્ય જ છે ॥૧૦॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਸਦੇਰੇ ॥
હે લોભી મન! જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ;

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਚਿ ਮੁਏ ਸਾਕਤ ਨਿਗੁਰੇ ਗਲਿ ਜਮ ਫਾਸਾ ਹੇ ॥੧੧॥
દિવસ-રાત હંમેશા સદ્દગુરૂની સેવા કર,

ਮਨਮੁਖਿ ਆਵੈ ਮਨਮੁਖਿ ਜਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુ વિના ભૌતિક જીવો સડીને મરી ગયા છે અને યમનો ફાંસો એ નિગુરુઓના ગળામાં પડે છે. ॥૧૧॥

ਮਨਮੁਖਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ॥
મનમુખી જીવ જન્મતો-મરતો રહે છે અને તેને વારંવાર યમથી ઇજા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਿਤਨੇ ਨਰਕ ਸੇ ਮਨਮੁਖਿ ਭੋਗੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੇਪੁ ਨ ਮਾਸਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જેટલા પણ નરક છે, મનમુખી એટલું જ ભોગવે છે, પરંતુ ગુરુમુખને તલ માત્ર પણ દુઃખ પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૧૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਇ ਜਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਭਾਇਆ ॥
વાસ્તવમાં ગુરુમુખ તે જ છે, જે પરમાત્માને ગમ્યો છે.

ਤਿਸੁ ਕਉਣੁ ਮਿਟਾਵੈ ਜਿ ਪ੍ਰਭਿ ਪਹਿਰਾਇਆ ॥
જેને પ્રભુએ યશ આપ્યો છે, તેની શોભા કોણ મટાડી શકે છે?

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਕਰੇ ਆਨੰਦੀ ਜਿਸੁ ਸਿਰਪਾਉ ਪਇਆ ਗਲਿ ਖਾਸਾ ਹੇ ॥੧੩॥
જેના ગળામાં પરમાત્માએ સન્માનનો ઝભ્ભો પહેરાવ્યો છે, તે હંમેશા પરમાનંદમાં લીન રહે છે ॥૧૩॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
હું સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુ પર બલિહાર જાવ છું.

ਸਰਣਿ ਕੇ ਦਾਤੇ ਬਚਨ ਕੇ ਸੂਰੇ ॥
હે શરણ દાતા, વચનના શૂરવીર સદ્‌ગુરુ!

ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਿਛੁੜਿ ਨ ਕਤ ਹੀ ਜਾਸਾ ਹੇ ॥੧੪॥
તારી દયાથી મને સુખ દેનાર એવો પ્રભુ મળ્યો છે, જેનાથી અલગ થઈને હું ક્યાંય જતો નથી ॥૧૪॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਕਿਛੁ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥
તે ગુણનિધાન પરમેશ્વરની મહિમાની કિંમત આંકી શકાતી નથી,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਠਾਈ ॥
તે દરેક શરીરમાં બધામાં આનંદ કરી રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਹਉ ਰੇਣ ਤੇਰੇ ਜੋ ਦਾਸਾ ਹੇ ॥੧੫॥੧॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનક તો ગરીબોના દુઃખ નાશ કરનાર પરમાત્માની શરણમાં છે અને પ્રાર્થના કરે છે કે હું તારા દાસોની ચરણ-ધૂળ બની રહું ॥૧૫॥૧॥૨॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਰੈ ਅਨੰਦੁ ਅਨੰਦੀ ਮੇਰਾ ॥
મારો આનંદિત પ્રભુ હંમેશા આનંદ કરે છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨੁ ਸਿਰ ਸਿਰਹਿ ਨਿਬੇਰਾ ॥
તે દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે અને દરેક જીવનો કર્મો પ્રમાણે જ છુટકારો કરે છે.

ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਕੈ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੂਜਾ ਹੇ ॥੧॥
તે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા બાદશાહોથી પણ મોટો બાદશાહ છે અને તેના સિવાય બીજું કોઈ મોટું નથી ॥૧॥

ਹਰਖਵੰਤ ਆਨੰਤ ਦਇਆਲਾ ॥
ખુશદિલ, અનંત તેમજ દયાળુ

ਪ੍ਰਗਟਿ ਰਹਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰਬ ਉਜਾਲਾ ॥
પ્રભુનો પ્રકાશ બધામાં પ્રગટે છે.

ਰੂਪ ਕਰੇ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਪੂਜਾ ਹੇ ॥੨॥
તે પોતાના અનેક રૂપ ઉત્પન્ન કરીને તેને જોઈને ખુશ થાય છે અને પોતે જ પુજારીના રૂપમાં પોતાની પૂજા કરે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰਾ ॥
તે પોતે જ વિચાર કરીને કુદરતને રચે છે અને

ਆਪੇ ਹੀ ਸਚੁ ਕਰੇ ਪਸਾਰਾ ॥
પોતે જ જગત-ફેલાવો કરે છે.

ਆਪੇ ਖੇਲ ਖਿਲਾਵੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਆਪੇ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਭੀਜਾ ਹੇ ॥੩॥
તે પોતે જ જીવોને દિવસ-રાત રમત રમાડતો રહે છે અને પોતે જ પોતાનો યશ સાંભળીને ખુશ થાય છે ॥૩॥

ਸਾਚਾ ਤਖਤੁ ਸਚੀ ਪਾਤਿਸਾਹੀ ॥
તેનું સિંહાસન હંમેશા સ્થિર છે અને તેની બાદશાહત પણ સાચી છે.

ਸਚੁ ਖਜੀਨਾ ਸਾਚਾ ਸਾਹੀ ॥
તેનો ખજાનો સત્ય છે અને તે સાચો શાહ છે.

ਆਪੇ ਸਚੁ ਧਾਰਿਓ ਸਭੁ ਸਾਚਾ ਸਚੇ ਸਚਿ ਵਰਤੀਜਾ ਹੇ ॥੪॥
તેણે પોતે જ સત્યને ધારણ કરેલ છે, બધી તરફ તેના સત્યનો જ ફેલાવ છે અને તે પરમ સત્યના રૂપમાં જ સક્રિય છે ॥૪॥

ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਸਚੇ ਕੇਰਾ ॥
તે પરમ-સત્યનો ન્યાય પણ સત્ય છે.

ਸਾਚਾ ਥਾਨੁ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું નિવાસ સ્થાન પણ હંમેશા સ્થિર છે.

ਸਚੀ ਕੁਦਰਤਿ ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬ ਸੁਖੁ ਕੀਜਾ ਹੇ ॥੫॥
હે સાચા માલિક! તારી કુદરત તેમજ વાણી બંને જ સાચા છે અને તે જ બધી તરફ સુખ ઉત્પન્ન કર્યું છે ॥૫॥

ਏਕੋ ਆਪਿ ਤੂਹੈ ਵਡ ਰਾਜਾ ॥
એક તુ જ બધાથી મોટો રાજા છે અને

ਹੁਕਮਿ ਸਚੇ ਕੈ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ ॥
તારા સાચા હુકમથી જ જીવોના બધા કાર્ય પૂર્ણ થાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਆਪੇ ਹੀ ਆਪਿ ਪਤੀਜਾ ਹੇ ॥੬॥
જે જીવોની અંદર તેમજ બહાર જગતમાં હોય છે, તું બધું જ જાણે છે અને તું પોતે જ પોતાનામાં ખુશ રહે છે ॥૬॥

ਤੂ ਵਡ ਰਸੀਆ ਤੂ ਵਡ ਭੋਗੀ ॥
તું જ મોટો રસીલો અને તું જ મોટો આંનદ માણનારો છે

ਤੂ ਨਿਰਬਾਣੁ ਤੂਹੈ ਹੀ ਜੋਗੀ ॥
તું જ વાસનાથી રહિત છે અને તું જ મહાન યોગી છે.

ਸਰਬ ਸੂਖ ਸਹਜ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ਅਮਿਉ ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀਜਾ ਹੇ ॥੭॥
તારા ઘરમાં સરળ સ્થિતિવાળા બધા સુખ છે અને તારી દ્રષ્ટિથી અમૃત વરસે છે ॥૭॥

ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ਤੁਝੈ ਤੇ ਹੋਵੈ ॥
તારું દાન તારાથી જ લાભ થાય છે અને

ਦੇਹਿ ਦਾਨੁ ਸਭਸੈ ਜੰਤ ਲੋਐ ॥
બધા લોકોમાં જીવોને તું જ દેનાર છે

ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਰਹੇ ਆਘੀਜਾ ਹੇ ॥੮॥
તારા ભંડાર ભરેલા છે, જે ક્યારેય સમાપ્ત થતા નથી અને બધા જીવ તૃપ્ત થઈને સંતુષ્ટ રહે છે ॥૮॥

ਜਾਚਹਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਬਨਵਾਸੀ ॥
મોટા-મોટા સિદ્ધ, સાધક તેમજ જંગલોમાં રહેનાર તારી પાસેથી જ માંગે છે,

ਜਾਚਹਿ ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥
સન્યાસી, સદાચારી તેમજ રહેનાર પણ તારાથી જ યાચના કરે છે.

ਇਕੁ ਦਾਤਾਰੁ ਸਗਲ ਹੈ ਜਾਚਿਕ ਦੇਹਿ ਦਾਨੁ ਸ੍ਰਿਸਟੀਜਾ ਹੇ ॥੯॥
એક તુ જ દાતાર છે, બીજા બધા યાચક છે અને આખી સૃષ્ટિને તું જ દેનાર છે ॥૯॥

ਕਰਹਿ ਭਗਤਿ ਅਰੁ ਰੰਗ ਅਪਾਰਾ ॥
અનંત જીવ તારી ભક્તિ કરે છે અને તારાથી જ પ્રેમ કરે છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰਾ ॥
તું જ ક્ષણમાં બનાવનાર-તોડનાર છે.

ਭਾਰੋ ਤੋਲੁ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਭਗਤੀਜਾ ਹੇ ॥੧੦॥
હે અનંત સ્વામી! તું સર્વશક્તિમાન છે અને જીવ તારા હુકમને માનીને જ તારી ભક્તિ કરે છે ॥૧૦॥

ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਦਰਸੁ ਸੋਈ ਤੁਧੁ ਜਾਣੈ ॥
જેને તું દર્શન દે છે ફક્ત તે જ તને જાણે છે.

ਓਹੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਦਾ ਰੰਗ ਮਾਣੈ ॥
તે ગુરુના શબ્દ દ્વારા હંમેશા આનંદપૂર્વક રહે છે.

ਚਤੁਰੁ ਸਰੂਪੁ ਸਿਆਣਾ ਸੋਈ ਜੋ ਮਨਿ ਤੇਰੈ ਭਾਵੀਜਾ ਹੇ ॥੧੧॥
જે તારા મનને ગમી જાય છે, તે જ ચતુર, સુંદર રૂપવાળો તેમજ બુદ્ધિમાન છે ॥૧૧॥

ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਸੋ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
જેને તું યાદ આવે છે, તે જ અચિંત છે,

ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਸੋ ਸਾਚਾ ਸਾਹਾ ॥
જેની સ્મૃતિમાં તું આવે છે, તે જ સાચો બાદશાહ છે.

ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਤਿਸੁ ਭਉ ਕੇਹਾ ਅਵਰੁ ਕਹਾ ਕਿਛੁ ਕੀਜਾ ਹੇ ॥੧੨॥
જેને તું સ્મરણ આવી જાય છે, તેને કોઈ ભય નથી અને તેનું કોઈ શું બગાડી શકે છે ॥૧૨॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੂਝੀ ਅੰਤਰੁ ਠੰਢਾ ॥ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਲੈ ਤੂਟਾ ਗੰਢਾ ॥
ગુરુની નજીકમાં તેની તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને મન શીતળ થઇ ગયું છે. જે પૂર્ણ ગુરુના સંપર્કમાં આવી ગયો છે, તેનું તુટેલ દિલ પરમાત્માથી જોડાઈ ગયું છે.

ਸੁਰਤਿ ਸਬਦੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਜਾਗੀ ਅਮਿਉ ਝੋਲਿ ਝੋਲਿ ਪੀਜਾ ਹੇ ॥੧੩॥
તેના હૃદયમાં બ્રહ્મ-શબ્દથી પ્રેમ જાગૃત થઈ ગયો છે અને તે આનંદથી નામ અમૃત પીવે છે ॥૧૩॥

ਮਰੈ ਨਾਹੀ ਸਦ ਸਦ ਹੀ ਜੀਵੈ ॥
તે ક્યારેય મરતો નથી પરંતુ હંમેશા જીવંત રહે છે.

ਅਮਰੁ ਭਇਆ ਅਬਿਨਾਸੀ ਥੀਵੈ ॥
તે અમર થઈને અવિનાશી બની ગયો છે.

ਨਾ ਕੋ ਆਵੈ ਨਾ ਕੋ ਜਾਵੈ ਗੁਰਿ ਦੂਰਿ ਕੀਆ ਭਰਮੀਜਾ ਹੇ ॥੧੪॥
ગુરુએ મારો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે કે ન કોઈ જન્મ લે છે અને ન કોઈ મરે છે ॥૧૪॥

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਪੂਰੀ ਬਾਣੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરૂની વાણી પૂર્ણ છે

ਪੂਰੈ ਲਾਗਾ ਪੂਰੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
જે સંપૂર્ણ ગુરૂની સાથે લાગી જાય છે, તે સંપૂર્ણ પરમાત્મામાં જ સમાઈ જાય છે.

ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ਨਿਤ ਨਿਤ ਰੰਗਾ ਘਟੈ ਨਾਹੀ ਤੋਲੀਜਾ ਹੇ ॥੧੫॥
આવા જીવનો પરમાત્માથી રંગ દિવસે-દિવસે વધતો જાય છે, જે ક્યારેય ઓછો થતો નથી ॥૧૫॥

ਬਾਰਹਾ ਕੰਚਨੁ ਸੁਧੁ ਕਰਾਇਆ ॥
જયારે સોનુ ૧૦૦% શુદ્ધ થઈ ગયું તો

ਨਦਰਿ ਸਰਾਫ ਵੰਨੀ ਸਚੜਾਇਆ ॥
તે સરાફની નજરમાં સાચો સિદ્ધ થઈ ગયો અને

ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਆ ਸਰਾਫੀ ਫਿਰਿ ਨਾਹੀ ਤਾਈਜਾ ਹੇ ॥੧੬॥
સરાફે પરખીને તેને ખજાનામાં નાખી લીધો અને તે સોનાને પરખવા માટે પાછું તપાવાતું નથી અર્થાત જ્યારે જીવ ગુરુરૂપી સરાફની નજરમાં શુદ્ધ થઈ ગયો તો તેને પરખીને ખજાનામાં નાખી દેવાયો અને તેને ફરી પરીક્ષામાંથી પસાર થવું પડતું નથી ॥૧૬॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! તારું નામ અમૃતની જેમ મીઠું છે અને

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥
દાસ નાનક હંમેશા તારા પર બલિહાર જાય છે.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਜਾ ਹੇ ॥੧੭॥੧॥੩॥
સંતોની સંગતિમાં મને મહા સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને તેના દર્શનથી આ મન ખુશીથી ભરાઈ ગયું છે ॥૧૭॥૧॥૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ਸੋਲਹੇ
મારુ મહેલ ૫ સોલહે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲੁ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦਾ ॥
ગુરુ જ સંસારનો પાલક છે, ગુરુ જ ગોવિંદ છે,

ਗੁਰੁ ਦਇਆਲੁ ਸਦਾ ਬਖਸਿੰਦਾ ॥
દયાનો સમુદ્ર ગુરુ હંમેશા ક્ષમાવાન છે.

ਗੁਰੁ ਸਾਸਤ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਖਟੁ ਕਰਮਾ ਗੁਰੁ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਅਸਥਾਨਾ ਹੇ ॥੧॥
શાસ્ત્ર, સ્મૃતિઓ તેમજ છ કર્મોનું જ્ઞાન ગુરુ જ છે, તે જ અમારું પવિત્ર સ્થાન છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਸਿਮਰਤ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸਹਿ ॥
ગુરુના સ્મરણથી બધા પાપ-દોષ નાશ થઈ જાય છે,

ਗੁਰੁ ਸਿਮਰਤ ਜਮ ਸੰਗਿ ਨ ਫਾਸਹਿ ॥
ગુરુ સ્મરણથી જીવ યમની ફાંસીમાં ફસાતો નથી.

ਗੁਰੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰੁ ਕਾਟੇ ਅਪਮਾਨਾ ਹੇ ॥੨॥
ગુરુનું સ્મરણ કરવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને તે જીવના અભિમાનને મટાડી દે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਨਰਕਿ ਨ ਜਾਏ ॥
ગુરુની સેવા કરનાર નરકમાં પડતો નથી અને

ਗੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਏ ॥
તે પરબ્રહ્મનું ધ્યાન-મનન કરવામાં લીન રહે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਏ ਗੁਰੁ ਕਰਦਾ ਨਿਤ ਜੀਅ ਦਾਨਾ ਹੇ ॥੩॥
ગુરુનો સેવક સુસંગતિ મેળવી લે છે અને ગુરુ રોજેય સત્સંગીઓને નામ-દાન દેતો રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਦੁਆਰੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਣੀਐ ॥
ગુરુના દરવાજા પર પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન સાંભળવું જોઈએ,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਮੁਖਿ ਭਣੀਐ ॥
સદ્દગુરુને મળીને મુખથી પ્રભુનું યશોગાન કરવું જોઈએ.

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟਾਏ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਦੇਵੈ ਮਾਨਾਂ ਹੇ ॥੪॥
ગુરુ પોતાના સેવકના બધા કલેશ મટાડી દે છે અને પ્રભુ-દરબારમાં તેને શોભા અપાવે છે ॥૪॥

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ગુરુએ જ અગમ્ય-અગોચર પરમાત્માના દર્શન કરાવ્યાં છે અને

ਭੂਲਾ ਮਾਰਗਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ ભુલેલ જીવને સાચા રસ્તે લગાવ્યો છે.

ਗੁਰ ਸੇਵਕ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਪੂਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆਨਾਂ ਹੇ ॥੫॥
ગુરુના સેવકને પ્રભુ-ભક્તિના ફળ સ્વરૂપ કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી અને ગુરુએ તેને પૂર્ણ જ્ઞાન દ્રઢ કરાવ્યું છે ॥૫॥

ਗੁਰਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਆ ਸਭਨੀ ਠਾਂਈ ॥
ગુરુએ તેને સર્વવ્યાપી દેખાડી દીધો છે,

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਗੋਸਾਈ ॥
પરમાત્મા તો સમુદ્ર તેમજ પૃથ્વીમાં પણ વ્યાપ્ત છે.

ਊਚ ਊਨ ਸਭ ਏਕ ਸਮਾਨਾਂ ਮਨਿ ਲਾਗਾ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨਾ ਹੇ ॥੬॥
મોટો અને નાનો ઊંચ-નીચ બધા તેના માટે એક સમાન છે, તેથી સરળ જ મન તેના ધ્યાનમાં લાગી ગયું છે ॥૬॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਸਭ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝਾਈ ॥
ગુરુથી મળીને બધી તૃષ્ણા ઠરી જાય છે,

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਹ ਜੋਹੈ ਮਾਈ ॥
ગુરુને મળવાથી માયા પણ અસર કરતી નથી.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦੀਆ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਪਾਨਾਂ ਹੇ ॥੭॥
પૂર્ણ ગુરુએ સત્ય-સંતોષ આપ્યું છે અને ગુરુની નજીકતામાં નામ અમૃતને જ પીધું છે ॥૭॥

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਭ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુની વાણી બધાના દિલમાં સમાઈ ગઈ છે.

ਆਪਿ ਸੁਣੀ ਤੈ ਆਪਿ ਵਖਾਣੀ ॥
તેણે પોતે જ આનો યશ સાંભળ્યો છે અને પોતે જ આનું વર્ણન કર્યું છે.

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਜਪੀ ਤੇਈ ਸਭਿ ਨਿਸਤ੍ਰੇ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਨਿਹਚਲ ਥਾਨਾਂ ਹੇ ॥੮॥
જે-જે જિજ્ઞાસુએ વાણીને જપી છે, તે બધા સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે અને તેને સ્થિર સ્થાન મેળવી લીધું છે ॥૮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਣੈ ॥
સદ્દગુરૂની મહિમા ગુરુ પોતે જ જાણે છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪਣ ਭਾਣੈ ॥
જે કંઈ તે કરે છે, પોતાની મરજીથી જ કરે છે.

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਜਾਚਹਿ ਜਨ ਤੇਰੇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾਂ ਹੇ ॥੯॥੧॥੪॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે તારા ભક્તજન તો સાધુ-મહાપુરુષોની ચરણ-ધૂળ જ ઇચ્છે છે અને હંમેશા તારા પર બલિહાર છે ॥૯॥૧॥૪॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
સૃષ્ટિનો આદિ, માયાતીત, નિર્ગુણ પ્રભુ બધામાં સક્રિય થઈને પણ પોતે નિર્લિપ્ત રહે છે.

ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਆਪਿ ਨਿਰਾਰਾ ॥
તેનો કોઈ વર્ણ, જાતિ તેમજ ચિન્હ નથી,

ਵਰਨੁ ਜਾਤਿ ਚਿਹਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਸਭ ਹੁਕਮੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇਦਾ ॥੧॥
તે તો પોતાના હુકમથી જ આખી સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરે છે ॥૧॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਸਬਾਈ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનીઓમાંથી

ਮਾਣਸ ਕਉ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુએ મનુષ્યને જ ગૌરવ આપ્યું છે,

ਇਸੁ ਪਉੜੀ ਤੇ ਜੋ ਨਰੁ ਚੂਕੈ ਸੋ ਆਇ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਇਦਾ ॥੨॥
પરંતુ જે વ્યક્તિ (ભક્તિ-સિમરન દ્વારા) આ અવસર ગુમાવે છે, તેને જીવન અને મૃત્યુના બંધનમાં જ દુઃખ મળે છે.॥૨॥

ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ਤਿਸੁ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥
જે પ્રભુનું બનાવેલ છે, તેના શું વખાણ કરાય.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲਹੀਐ ॥
નામરૂપી પદાર્થ તો ગુરુના માધ્યમથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਸੋਈ ਭੂਲੈ ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਇਦਾ ॥੩॥
તે જ મનુષ્ય ભૂલે છે, જેને તે પોતે ભુલાવે છે અને તે જ સત્યને સમજે છે, જેને તે પોતે જ્ઞાન આપે છે ॥૩॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਕਾ ਨਗਰੁ ਇਹੁ ਕੀਆ ॥
પરબ્રહ્માએ આ શરીરને સુખ અને દુ:ખની નગરી બનાવી છે.

ਸੇ ਉਬਰੇ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀਆ ॥
જે સદ્‌ગુરૂની શરણમાં આવી ગયો છે, તેનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો છે.

ਤ੍ਰਿਹਾ ਗੁਣਾ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਰਾ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਭਾ ਪਾਇਦਾ ॥੪॥
જે માયાના ત્રણ ગુણોથી નિર્લિપ્ત રહે છે, તે ગુરુમુખ શોભાનું પાત્ર બને છે ॥૪॥

ਅਨਿਕ ਕਰਮ ਕੀਏ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
મનુષ્યએ અનેક પ્રકારના કર્મ કર્યા છે,

ਜੋ ਕੀਜੈ ਸੋ ਬੰਧਨੁ ਪੈਰੇ ॥
પરંતુ જે કર્મ કર્યા છે, તેના પગમાં બંધન પડી ગયા છે.

ਕੁਰੁਤਾ ਬੀਜੁ ਬੀਜੇ ਨਹੀ ਜੰਮੈ ਸਭੁ ਲਾਹਾ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇਦਾ ॥੫॥
જો કોઈ વગર ઋતુ બીજ વાવે છે તો તે જામતું નથી અને તે પોતાનો મૂળ લાભ બધું ગુમાવી દે છે ॥૫॥

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਕੀਰਤਨੁ ਪਰਧਾਨਾ ॥
કળિયુગમાં પરમાત્માનું ભજન-કીર્તન જ પ્રધાન કર્મ છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪੀਐ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾ ॥
તેથી ગુરુની નજીકમાં ધ્યાન લગાવીને તેનું નામ જંપવું જોઈએ.

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਸਿਉ ਜਾਇਦਾ ॥੬॥
નામ જપનાર પોતે તો પાર થાય જ છે, પોતાની આખી વંશાવલીનો પણ ઉધ્ધાર કરાવે છે અને તે સન્માનપૂર્વક પ્રભુ-દરબારમાં જાય છે ॥૬॥

ਖੰਡ ਪਤਾਲ ਦੀਪ ਸਭਿ ਲੋਆ ॥
આ ખણ્ડ, પાતાળ, દ્વીપ તેમજ બધા લોક

ਸਭਿ ਕਾਲੈ ਵਸਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਆ ॥
પ્રભુએ પોતે જ બધા કાળના વશમાં કરેલ છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਆਪਿ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੋ ਨਿਹਚਲੁ ਜੋ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਇਦਾ ॥੭॥
એક નિશ્ચલ પરમેશ્વર પોતે અવિનાશી છે અને તે જ પુરુષ નિશ્ચલ છે, જે તેનું ચિંતન કરે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਕਾ ਸੇਵਕੁ ਸੋ ਹਰਿ ਜੇਹਾ ॥
પ્રભુનો ઉપાસક પ્રભુ-રૂપ જેવો જ હોય છે.

ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹਾ ॥
મનુષ્ય-શરીરમાં તેમાં તેમજ પરમાત્મામાં કંઈ તફાવત ન સમજ;

ਜਿਉ ਜਲ ਤਰੰਗ ਉਠਹਿ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਫਿਰਿ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਸਮਾਇਦਾ ॥੮॥
જેમ અનેક પ્રકારની જળ તરંગો ઉઠીને ફરી જળમાં જ જોડાઈ જાય છે, તેમ પ્રભુનો ઉપાસક ફરી તેમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૮॥

ਇਕੁ ਜਾਚਿਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਦੁਆਰੈ ॥
એક યાચક પ્રભુ-દરવાજા પર દાન માંગે છે.

ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਾ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੈ ॥
જો પ્રભુને સ્વીકાર હોય તો જ તે કૃપા કરે છે.

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਜਿਤੁ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਮਨੁ ਠਹਰਾਇਦਾ ॥੯॥
પોતાના દર્શન આપ, જેનાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય અને હરિ-કિર્તનમાં મન સ્થિર થાય છે ॥૯॥

ਰੁੜੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕਿਤੈ ਵਸਿ ਨ ਆਵੈ ॥
સુંદર પરમાત્મા કોઈ પણ રીતથી મનુષ્યના વશમાં આવતો નથી,

ਹਰਿ ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਜਿ ਹਰਿ ਕਿਆ ਸੰਤਾ ਭਾਵੈ ॥
તે તે જ કંઈ કરે છે, જે તેના સંત-મહાપુરૂષોને યોગ્ય લાગે છે.

ਕੀਤਾ ਲੋੜਨਿ ਸੋਈ ਕਰਾਇਨਿ ਦਰਿ ਫੇਰੁ ਨ ਕੋਈ ਪਾਇਦਾ ॥੧੦॥
તે જે ઈચ્છે છે, તે કાંઈ પરમેશ્વરથી કરાવી લે છે, તેની કહેલી વાત અસ્વીકાર થતી નથી ॥૧૦॥

ਜਿਥੈ ਅਉਘਟੁ ਆਇ ਬਨਤੁ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! જ્યાં કોઈ મુશ્કેલી આવી બને છે,

ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ ॥
ત્યાં શ્રીહરિનું ધ્યાન કરવું જોઈએ.

ਜਿਥੈ ਪੁਤ੍ਰੁ ਕਲਤ੍ਰੁ ਨ ਬੇਲੀ ਕੋਈ ਤਿਥੈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਛਡਾਇਦਾ ॥੧੧॥
જ્યાં પુત્ર, પત્ની તેમજ કોઈ મિત્ર હોતો નથી, ત્યાં પરમાત્મા પોતે જ ઉદ્ધારક થાય છે ॥૧૧॥

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥
માલિક-પ્રભુ જ સંસારમાં મોટો છે, અગમ્ય તેમજ અસીમ છે,

ਕਿਉ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
તે અચિંત પ્રભુને કઈ રીતે મળી શકાય છે.

ਕਾਟਿ ਸਿਲਕ ਜਿਸੁ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ਸੋ ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਦਾ ॥੧੨॥
જેનું બંધન કાપીને સાચો માર્ગ આપે છે, તે સુમેળમાં રહે છે.॥૧૨॥

ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੈ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਕਹੀਐ ॥
જે તેના હુકમનો તફાવત સમજી લે છે, વાસ્તવમાં તે જ સેવક કહેવાનો હકદાર છે.

ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਦੁਇ ਸਮਸਰਿ ਸਹੀਐ ॥
ખરાબ-સારો તે બંનેને એક સમાન માને છે.

ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਤ ਏਕੋ ਬੂਝੈ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਦਾ ॥੧੩॥
જ્યારે અહં દૂર થઈ જાય છે, તે એક પરમેશ્વરના રહસ્યને સમજી લે છે અને તે ગુરુમુખ સરળ સ્થિતિમાં જ સત્યમાં જોડાઈ જાય છે ॥૧૩॥

ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤ ਸਦਾ ਸੁਖਵਾਸੀ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત હંમેશાં સુખપૂર્વક રહે છે.

ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਅਤੀਤ ਉਦਾਸੀ ॥
તે બાળ સ્વભાવવાળો ભોળો હોય છે, વાસનાથી નિર્લિપ્ત તેમજ અલગ રહે છે.

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਜਿਉ ਪਿਤਾ ਪੂਤੁ ਲਾਡਾਇਦਾ ॥੧੪॥
તે અલગ-અલગ પ્રકારના અનેક રંગ ભોગવે છે, જેમ પિતા પોતાના પુત્રથી લાડ લડાવે છે ॥૧૪॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥
અગમ્ય-અગોચર પરમાત્માની કોઈએ પણ સાચી કિંમત આંકી નથી.

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਜਾ ਲਏ ਮਿਲਾਈ ॥
તેનાથી ત્યારે જ મળાય છે, જયારે તે સ્વેચ્છાથી પોતાની સાથે મળાવી લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਇਆ ਤਿਨ ਜਨ ਕਉ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਦਾ ॥੧੫॥
ગુરુની નજીકમાં તે મનુષ્યના હૃદયમાં પ્રભુ પ્રગટ થઈ જાય છે, જેના માથા પર આરંભથી જ નસીબમાં લખ્યું છે ॥૧૫॥

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਾਰਣ ਕਰਣਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ કર્તા કરવા-કરાવનાર છે,

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਧਰੀ ਸਭ ਧਰਣਾ ॥
તે જ આખી સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરી અને ધરતીને સ્થાપિત કરેલ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ਹਰਿ ਦੁਆਰੈ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਲਾਜ ਰਖਾਇਦਾ ॥੧੬॥੧॥੫॥
નાનક તો પરમાત્માના દરવાજા પર તેની શરણમાં જ પડ્યો છે, જો તેનો સ્વીકાર હોય તો તે પોતે જ પોતાના દાસની લાજ રાખે છે ॥૧૬॥૧॥૫॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਏਕੋ ਤੂਹੈ ॥
હે પરમાત્મા! જે પણ દ્રષ્ટિગોચર છે, તે ફક્ત તું જ છે.

ਬਾਣੀ ਤੇਰੀ ਸ੍ਰਵਣਿ ਸੁਣੀਐ ॥
તારી જ વાણી કાનોથી સંભળાઈ રહી છે.

ਦੂਜੀ ਅਵਰ ਨ ਜਾਪਸਿ ਕਾਈ ਸਗਲ ਤੁਮਾਰੀ ਧਾਰਣਾ ॥੧॥
તારા સિવાય બીજી કોઈ વસ્તુ ખબર જ નથી અને આ આખી દુનિયા તારા સહારા પર જ કાયમ છે ॥૧॥

ਆਪਿ ਚਿਤਾਰੇ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ॥
પોતાના બનાવેલા સંસારનો તું પોતે જ ધ્યાન રાખે છે.

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਪ੍ਰਭੁ ਥੀਆ ॥
તે પ્રભુ પોતે જ પ્રકાશમાં થયો છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਰਚਿਓਨੁ ਪਸਾਰਾ ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਾਰਣਾ ॥੨॥
તેણે પોતે જ સગુણરૂપ ઉત્પન્ન કરીને જગત-રચનાનો ફેલાવો કર્યો છે અને તે પોતે જ દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત થઈને બધાની સંભાળ કરે છે ॥૨॥

ਇਕਿ ਉਪਾਏ ਵਡ ਦਰਵਾਰੀ ॥
તેણે કેટલાય મોટા દરબારવાળા બાદશાહ ઉત્પન્ન કર્યા,

ਇਕਿ ਉਦਾਸੀ ਇਕਿ ਘਰ ਬਾਰੀ ॥
કેટલાય ઉદાસી સાધુ તો કેટલાય ગૃહસ્થી ઉત્પન્ન કર્યા.

ਇਕਿ ਭੂਖੇ ਇਕਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ਸਭਸੈ ਤੇਰਾ ਪਾਰਣਾ ॥੩॥
કેટલાય ભૂખ્યા રહે છે અને કોઈ લોકો એવા પણ છે જે ખાઈને તૃપ્ત રહે છે, પરંતુ બધા જીવોને એક તારો જ વિશ્વાસ છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਾਚਾ ॥
તે સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા પોતે જ સત્ય છે,

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਭਗਤਨ ਸੰਗਿ ਰਾਚਾ ॥
તે વણવા-ગૂંથવાની જેમ ભક્તોની સાથે લીન રહે છે.

ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਆਪੇ ਹੈ ਪਰਗਟੁ ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਪਸਾਰਣਾ ॥੪॥
તે પોતે જ ગુપ્ત નિવાસ કરે છે અને ભક્તોને દર્શન આપવા માટે પોતે જ પ્રત્યક્ષ થઈ જાય છે, આ આખી દુનિયા તેનો જ ફેલાવો છે ॥૪॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦ ਹੋਵਣਹਾਰਾ ॥
અનંતકાળ હંમેશા પ્રભુ જ રહેવાનો છે,

ਊਚਾ ਅਗਮੁ ਅਥਾਹੁ ਅਪਾਰਾ ॥
તે બધાથી ઊંચો, અગમ્ય, અથાહ તેમજ અપરંપાર છે.

ਊਣੇ ਭਰੇ ਭਰੇ ਭਰਿ ਊਣੇ ਏਹਿ ਚਲਤ ਸੁਆਮੀ ਕੇ ਕਾਰਣਾ ॥੫॥
મારા સ્વામીના આ અદભુત ઉત્કૃષ્ટ છે કે તે ખાલી વાસણને પણ ભરી દે છે અને ભરેલને ખાલી કરી દે છે ॥૫॥

ਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੇ ਸਾਹਾ ॥
હે સાચા માલિક! હું મુખથી તારી જ સ્તુતિ કરું છું,

ਨੈਣੀ ਪੇਖਾ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥
આંખોથી અગમ્ય-અથાહ પ્રભુને જ જોવ છું.

ਕਰਣੀ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਸਗਲ ਉਧਾਰਣਾ ॥੬॥
હે માલિક! પોતાના કાનોથી તારો યશ સાંભળી-સાંભળીને મારું મન-શરીર આનંદિત થઈ ગયું છે, તું બધાનો ઉદ્ધારક છે ॥૬॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਹਿ ਕੀਤਾ ਅਪਣਾ ॥
તે પોતાની સૃષ્ટિ-રચનાને જોતો રહે છે અને

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸੋਈ ਹੈ ਜਪਣਾ ॥
બધા જીવ પરમાત્માનું જ નામ જપી રહ્યા છે.

ਅਪਣੀ ਕੁਦਰਤਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਣਾ ॥੭॥
પોતાની કુદરતને તે પોતે જ જાણે છે અને કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને જીવોને નિહાળ કરી દે છે ॥૭॥

ਸੰਤ ਸਭਾ ਜਹ ਬੈਸਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸੇ ॥
જ્યાં સંતોની સભામાં ભક્તજન બેસે છે, ત્યાં પ્રભુ તેની પાસે જ બેસે છે.

ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਹਰਿ ਚਲਤ ਤਮਾਸੇ ॥
ત્યાં પર પરમાત્માની અદભૂત લીલા-તમાશાઓનું કથન તેમજ મંગળગાન થાય છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਤਹ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਚਿਤਾਰਣਾ ॥੮॥
જ્યારે ત્યાં વાણી દ્વારા પરમાત્માનું ગુણગાન થાય છે તો અનાહત ધ્વનિ ગુંજતી રહે છે, દાસ નાનક પણ પરમાત્માના સ્મરણમાં જ લીન છે ॥૮॥

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਸਭੁ ਚਲਤੁ ਤੁਮਾਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! જન્મ-મરણ બધું તારી એક લીલા છે,

ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਖੇਲੁ ਅਪਾਰਾ ॥
તું પોતાની આ અદ્દભુત રમત કરી-કરીને જોઈ રહ્યો છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਉਪਾਵਣਹਾਰਾ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਪਾਲਣਾ ॥੯॥
હે ઉત્પન્ન કરનાર! તું જ ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતાની ઉત્પન્ન કરેલ દુનિયાનું તું પોતે જ પોષણ કરે છે ॥૯॥

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾ ਸੋਇ ਤੁਮਾਰੀ ॥
હું તારી મહિમા સાંભળી-સાંભળીને જીવન મેળવી રહ્યો છું અને

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
હંમેશા તારા પર બલિહાર જાવ છું.

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਸਿਮਰਉ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਅਪਾਰਣਾ ॥੧੦॥
હે સ્વામી! હું બંને હાથ જોડીને દિવસ-રાત તારી વંદના કરું છું ॥૧૦॥

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜੇ ਕਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ॥
તારા વગર કોઈ બીજાના હું શું વખાણ કરું?

ਏਕੋ ਏਕੁ ਜਪੀ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
હું તો મનમાં ફક્ત તારું જ નામ જપતો રહું છું.

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਜਨ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ਇਹ ਭਗਤਾ ਕੀ ਘਾਲਣਾ ॥੧੧॥
તારા હુકમના રહસ્યને સમજીને ભક્તજન નિહાળ થઈ ગયો છે અને તારા ભક્તોની આ જ સાધના છે ॥૧૧॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਜਪੀਐ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી મનમાં પરમાત્માને જ જપવો જોઈએ,

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਚਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા રામના પ્રેમ રંગમાં લીન રહેવું જોઈએ.

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਤੁਟਹਿ ਸਭਿ ਬੰਧਨ ਇਹੁ ਭਰਮੁ ਮੋਹੁ ਪਰਜਾਲਣਾ ॥੧੨॥
ગુરુના ઉપદેશથી બધા બંધન તૂટી જાય છે અને માયાનો આ મોહ-ભ્રમ પણ સળગી જાય છે ॥૧૨॥

ਜਹ ਰਾਖੈ ਸੋਈ ਸੁਖ ਥਾਨਾ ॥
જ્યાં પણ પ્રભુ રાખે છે, તે જ સુખનું સ્થાન છે,

ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਾ ॥
જે કંઈ પણ સરળ સ્વભાવ થાય છે, તેને જ સારું માનવું જોઈએ.

ਬਿਨਸੇ ਬੈਰ ਨਾਹੀ ਕੋ ਬੈਰੀ ਸਭੁ ਏਕੋ ਹੈ ਭਾਲਣਾ ॥੧੩॥
જો કે મનમાંથી વેર ભાવના નાશ થઈ જાય તો કોઈ વેરી રહેતો નથી અને બધામાં એક પરમાત્માને જ શોધવો જોઈએ ॥૧૩॥

ਡਰ ਚੂਕੇ ਬਿਨਸੇ ਅੰਧਿਆਰੇ ॥
મારા બધા ડર સમાપ્ત થઈ ગયા છે અને અજ્ઞાનતારૂપી અંધકાર મટી ગયો છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਨਿਰਾਰੇ ॥
પરમ પુરુષ તેમજ નિરાળો પ્રભુ હૃદયમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે.

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਤਿਸੁ ਘਾਲਣਾ ॥੧੪॥
હું પોતાના અહંને છોડીને તેની શરણમાં પડી ગયો છું અને જેનો બનાવેલ છું, તેની જ પૂજા કરી છે ॥૧૪॥

ਐਸਾ ਕੋ ਵਡਭਾਗੀ ਆਇਆ ॥
દુનિયામાં આવો કોઈ ખુશનસીબ જ આવ્યો છે,

ਆਠ ਪਹਰ ਜਿਨਿ ਖਸਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને આઠ પ્રહર માલિકનું ચિંતન કર્યું છે.

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ਸੋ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰਣਾ ॥੧੫॥
તે મહાપુરુષની સંગત કરીને દરેક કોઈ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે અને તે પોતાના કુટુંબનું પણ કલ્યાણ કરાવી દે છે ॥૧૫॥

ਇਹ ਬਖਸੀਸ ਖਸਮ ਤੇ ਪਾਵਾ ॥
હું પોતાના માલિકથી આ વરદાન ઇચ્છું છું કે

ਆਠ ਪਹਰ ਕਰ ਜੋੜਿ ਧਿਆਵਾ ॥
હાથ જોડીને આઠ પ્રહર તેની જ અર્ચના કરતો રહું.

ਨਾਮੁ ਜਪੀ ਨਾਮਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਾ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਮਿਲੈ ਉਚਾਰਣਾ ॥੧੬॥੧॥੬॥
હે પરમાત્મા! નાનક વિનંતી કરે છે કે જો મને તારું નામ મળી જાય તો તેનું જ ઉચ્ચારણ કરતો રહું અને નામ જપીને સરળ સ્થિતિ દ્વારા નામમાં સમાઈ જાઉં ॥૧૬॥૧॥૬॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਸੂਰਤਿ ਦੇਖਿ ਨ ਭੂਲੁ ਗਵਾਰਾ ॥
હે નિર્દોષ મનુષ્ય! સુંદર રૂપ જોઈને કોઈ ભટકણમાં ન પડ,

ਮਿਥਨ ਮੋਹਾਰਾ ਝੂਠੁ ਪਸਾਰਾ ॥
કારણ કે માયાનો મોહ ફેલાવ બધો અસત્ય અને નાશવંત છે.

ਜਗ ਮਹਿ ਕੋਈ ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਏ ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥੧॥
મૃત્યુ સ્થિર છે, તેથી જગતમાં કોઈ હંમેશા માટે રહેનાર નથી, ફક્ત એક પ્રભુ જ સ્થિર-અમર છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਪਉ ਸਰਣਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરૂની શરણમાં પડ,

ਮੋਹੁ ਸੋਗੁ ਸਭੁ ਭਰਮੁ ਮਿਟਾਈ ॥
કારણ કે તે તારો મોહ, શોક તેમજ બધો ભ્રમ મટાડનાર છે.

ਏਕੋ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਅਉਖਧੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਗਾਇਣਾ ॥੨॥
તે દવાના રૂપમાં ફક્ત નામ-મંત્ર જ દ્રઢ કરાવે છે અને ગુરુનો આ જ ઉપદેશ છે કે હૃદયમાં સત્ય-નામનું જ ગુણગાન કરતો રહે ॥૨॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੈ ਕਉ ਤਰਸਹਿ ਬਹੁ ਦੇਵਾ ॥
જે નામને મેળવવા માટે અનેક દેવી-દેવતા પણ તરસે છે,

ਸਗਲ ਭਗਤ ਜਾ ਕੀ ਕਰਦੇ ਸੇਵਾ ॥
બધા ભક્ત જેની પૂજા કરે છે,

ਅਨਾਥਾ ਨਾਥੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਸੋ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਣਾ ॥੩॥
અનાથોનો નાથ, ગરીબોનું દુઃખ નાશ કરનાર તે પ્રભુ તો સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ મેળવી શકાય છે ॥૩॥

ਹੋਰੁ ਦੁਆਰਾ ਕੋਇ ਨ ਸੁਝੈ ॥
ગુરુ સિવાય બીજો કોઈ પણ દરવાજો સમજાતો નથી,

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਾਵੈ ਤਾ ਕਿਛੂ ਨ ਬੁਝੈ ॥
જીવ ભલે ત્રણેય લોકમાં દોડતો રહે પરંતુ તેને કંઈ પણ જ્ઞાન હોતું નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਹੁ ਭੰਡਾਰੁ ਨਾਮ ਜਿਸੁ ਇਹੁ ਰਤਨੁ ਤਿਸੈ ਤੇ ਪਾਇਣਾ ॥੪॥
સદ્‌ગુરુ જ આવો શાહુકાર છે, જેની પાસે નામનો ભંડાર છે, આ નામરૂપી રત્ન તેનાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥

ਜਾ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰੇ ਪੁਨੀਤਾ ॥
જેની ચરણ-ધૂળ જીવોને પવિત્ર કરી દે છે,

ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ਨ ਪਾਵਹਿ ਮੀਤਾ ॥
તેને દેવતા, મનુષ્ય તેમજ ત્રિદેવ પણ મેળવતા નથી.

ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜਿਸੁ ਭੇਟਤ ਪਾਰਿ ਪਰਾਇਣਾ ॥੫॥
સત્યપુરુષ સદ્‌ગુરુ પરમાત્માનું જ રૂપ છે, જેને મળવાથી જીવ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૫॥

ਪਾਰਜਾਤੁ ਲੋੜਹਿ ਮਨ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ મન! જો તું બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ કરનાર સ્વર્ગનું પારિજાત વૃક્ષ મેળવવા ઈચ્છે છે,

ਕਾਮਧੇਨੁ ਸੋਹੀ ਦਰਬਾਰੇ ॥
જો તારી ઇચ્છા છે કે બધી કામના પૂર્ણ કરનાર કામધેનુ તારા દરવાજા પર શોભા આપતી રહે તો

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਨਾਮੁ ਕਮਾਇ ਰਸਾਇਣਾ ॥੬॥
તું સંપૂર્ણ ગુરુની સેવામાં લીન રહે, રસાયણ રૂપ નામની સાધના કર, જેનાથી તે તૃપ્તિ તેમજ સંતોષ મળી જશે ॥૬॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਪੰਚ ਧਾਤੂ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા કામ, ક્રોધ વગેરે પાંચેય વિકાર મટી જાય છે અને

ਭੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵਹਿ ਨਿਰਮਲਾ ਤੂ ॥
પરબ્રહ્મના શ્રદ્ધારૂપી ભયથી જીવ નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਪਾਰਸੁ ਜਬ ਭੇਟੈ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਤਾ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਦਿਖਾਇਣਾ ॥੭॥
જયારે પારસરૂપી સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય છે તો તેના ચરણ-સ્પર્શથી સાધારણ મનુષ્ય પણ પારસરૂપ દેખાઈ દેવા લાગે છે ॥૭॥

ਕਈ ਬੈਕੁੰਠ ਨਾਹੀ ਲਵੈ ਲਾਗੇ ॥
વૈકુંઠના અનેક સુખ પણ તેની સરખામણી કરી શકતા નથી અને

ਮੁਕਤਿ ਬਪੁੜੀ ਭੀ ਗਿਆਨੀ ਤਿਆਗੇ ॥
જ્ઞાની મનુષ્ય પણ બિચારી મુક્તિને ત્યાગી દે છે અર્થાત તેની લાલચ કરતો નથી.

ਏਕੰਕਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਗੁਰ ਦਰਸਾਇਣਾ ॥੮॥
એક પરમાત્મા તો સદ્દગુરુ દ્વારા જ મેળવાય છે, તેથી હું ગુરુ-દર્શન પર બલિહાર જાવ છું ॥૮॥

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਈ ॥
ગુરુની સેવાનો તફાવત કોઇ જાણતું નથી,

ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸੋਈ ॥
ઇન્દ્રિયાતીત પરબ્રહ્મ જ ગુરુ છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜਿਸੁ ਵਡਭਾਗ ਮਥਾਇਣਾ ॥੯॥
તેનો સેવક તે જ છે, જેને તે પોતાની લગનમાં લગાવી લે છે અને જેના માથા પર અતિભાગ્ય હોય છે ॥૯॥

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥
ગુરુની મહિમાનું રહસ્ય વેદ પણ જાણતા નથી અને

ਤੁਛ ਮਾਤ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਵਖਾਣਹਿ ॥
સાંભળી-સાંભળીને તુચ્છ માત્ર જ ઉપમા વ્યક્ત કરે છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਪਰੰਪਰ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨੁ ਸੀਤਲਾਇਣਾ ॥੧੦॥
સદ્‌ગુરુ જ અપરંપાર પરબ્રહ્મ છે, જેને સ્મરણ કરવાથી મન શીતળ થઈ જાય છે ॥૧૦॥

ਜਾ ਕੀ ਸੋਇ ਸੁਣੀ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ॥
જેની મહિમા સાંભળવાથી મન જીવી રહ્યું છે,

ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਤਾ ਠੰਢਾ ਥੀਵੈ ॥
જેના હ્રદયમાં વાસ કરવાથી શાંતિ મળે છે,

ਗੁਰੁ ਮੁਖਹੁ ਅਲਾਏ ਤਾ ਸੋਭਾ ਪਾਏ ਤਿਸੁ ਜਮ ਕੈ ਪੰਥਿ ਨ ਪਾਇਣਾ ॥੧੧॥
જયારે મનુષ્ય મુખથી 'ગુરુ ગુરુ' જપે છે તો જ શોભાનું પાત્ર બને છે અને તેને યમના રસ્તામાં નંખાતો નથી ॥૧૧॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਪੜਿਆ ॥
હું સંતજનોની શરણમાં પડી ગયો છું અને

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਧਨੁ ਆਗੈ ਧਰਿਆ ॥
પોતાનું જીવન, પ્રાણ તેમજ ધન તેની સમક્ષ અર્પણ કરી દીધું છે.

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਨ ਜਾਣਾ ਕਾਈ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਦਇਆ ਕਿਰਮਾਇਣਾ ॥੧੨॥
હે પરમાત્મા! મને તારી સેવા તેમજ નામ-સ્મરણ કરવાનું કોઈ જ્ઞાન નથી, તેથી મને કીડા પર તું દયા કર ॥૧૨॥

ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਸੰਗਿ ਲੇਹੁ ਰਲਾਏ ॥
મને ગુણવિહીનને પોતાની સાથે મળાવી લે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਟਹਲੈ ਲਾਏ ॥
કૃપા કરીને મને પોતાની સેવામાં જોડી લે.

ਪਖਾ ਫੇਰਉ ਪੀਸਉ ਸੰਤ ਆਗੈ ਚਰਣ ਧੋਇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਣਾ ॥੧੩॥
હું તારા સંતોને પંખો કરું છું, તેની આગળ લોટ દળુ છું અને તેના ચરણ ધોઈને સુખને અનુભવું છું ॥૧૩॥

ਬਹੁਤੁ ਦੁਆਰੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਇਆ ॥
હું ઘણા બધા દરવાજા પર ભટકી-ભટકીને તારી પાસે આવ્યો છું,

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਤੁਮ ਸਰਣਾਇਆ ॥
તારી કૃપાથી તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਰਾਖਹੁ ਏਹੁ ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਦੇਵਾਇਣਾ ॥੧੪॥
મને હંમેશા સંતોની સંગતિમાં રાખ અને મને તેનાથી નામનું દાન અપાવી દેજે ॥૧૪॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਸਾਈ ਮੇਰੇ ॥
મારો માલિક જ્યારે કૃપાળુ થઈ ગયો તો જ

ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ॥
મને સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂના દર્શન પ્રાપ્ત થયા.

ਸੂਖ ਸਹਜ ਸਦਾ ਆਨੰਦਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਇਣਾ ॥੧੫॥੨॥੭॥
હે નાનક! હવે હંમેશા જ મારા મનમાં સરળ-સુખ તેમજ આનંદ બની રહે છે અને પરમાત્માના દાસોનો દાસ બની ગયો છું ॥૧૫॥૨॥૭॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਿਮਰੈ ਧਰਤੀ ਅਰੁ ਆਕਾਸਾ ॥
ધરતી અને આકાશ પ્રભુનું જ સ્મરણ કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥
સૂર્ય-ચાંદ પણ તે ગુણનિધિની પૂજા કરી રહ્યા છે,

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਸਿਮਰਹਿ ਸਿਮਰੈ ਸਗਲ ਉਪਾਰਜਨਾ ॥੧॥
પવન,પાણી તેમજ આગ પણ તેનું ગુણાનુવાદ કરે છે, વાસ્તવમાં આખી સૃષ્ટિ તેને જ સ્મરણ કરી રહી છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਹਿ ਖੰਡ ਦੀਪ ਸਭਿ ਲੋਆ ॥
ખંડ, દ્વીપ તેમજ બધા લોક તેને યાદ કરી રહ્યા છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਪਾਤਾਲ ਪੁਰੀਆ ਸਚੁ ਸੋਆ ॥
પાતાળ, પુરીઓ પણ તે પરમ-સત્યનું સ્મરણ કરવામાં લીન છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਖਾਣੀ ਸਿਮਰਹਿ ਬਾਣੀ ਸਿਮਰਹਿ ਸਗਲੇ ਹਰਿ ਜਨਾ ॥੨॥
ઉત્પત્તિના ચાર સ્રોત તેમજ ચારેય વાણીઓ તેની સ્મૃતિમાં લીન છે અને બધા હરિ-ભક્ત તેને જ સ્મરણ કરે છે ॥૨॥

ਸਿਮਰਹਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸਾ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ પણ તે ઓમકારને જ યાદ કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਦੇਵਤੇ ਕੋੜਿ ਤੇਤੀਸਾ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતા પણ તેનું સ્મરણ કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਜਖ੍ਹਿ ਦੈਤ ਸਭਿ ਸਿਮਰਹਿ ਅਗਨਤੁ ਨ ਜਾਈ ਜਸੁ ਗਨਾ ॥੩॥
યક્ષ, બધા દાનવ પણ તે એકનું જ સ્મરણ કરે છે, અસંખ્ય જીવ પ્રભુનું જ યશગાન કરે છે, જેની ગણના કરી શકાતી નથી ॥૩॥

ਸਿਮਰਹਿ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਸਭਿ ਭੂਤਾ ॥
પશુ-પક્ષી, બધા તત્વ તેને યાદ કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਬਨ ਪਰਬਤ ਅਉਧੂਤਾ ॥
જંગલ, પર્વત તેમજ અવધૂત પણ તેનું સ્મરણ કરે છે,

ਲਤਾ ਬਲੀ ਸਾਖ ਸਭ ਸਿਮਰਹਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਮਨਾ ॥੪॥
લતા, વૃક્ષ, ડાળી વગેરે બધા તેની પ્રાર્થના કરે છે, બધા જીવોના મનમાં પરમેશ્વર જ આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૪॥

ਸਿਮਰਹਿ ਥੂਲ ਸੂਖਮ ਸਭਿ ਜੰਤਾ ॥
નાના તેમજ મોટા શરીરવાળા બધા જીવ તેનું સ્મરણ કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਹਰਿ ਮੰਤਾ ॥
મોટા-મોટા સિદ્ધ-સાધક હરિ-નામ મંત્રનું ધ્યાન કરતો રહે છે.

ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿਮਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਗਲ ਭਵਨ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਧਨਾ ॥੫॥
બધા ગુપ્ત તેમજ પ્રગટ જીવ મારા પ્રભુને જ યાદ મેળવે છે, મારો પ્રભુ તો આકાશ, પાતાળ, પૃથ્વી વગેરે બધા લોકનો સ્વામી છે ॥૫॥

ਸਿਮਰਹਿ ਨਰ ਨਾਰੀ ਆਸਰਮਾ ॥
બ્રહ્મચર્ય, ગૃહસ્થ, વાનપ્રસ્થ તેમજ સન્યાસ - આ ચાર આશ્રમોના નર-નારી પણ પરમાત્માની જ અર્ચના કરે છે,

ਸਿਮਰਹਿ ਜਾਤਿ ਜੋਤਿ ਸਭਿ ਵਰਨਾ ॥
બધી જાતિઓ - ક્ષત્રિય, બ્રાહ્મણ, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર આ ચારેય વર્ગોના લોકો,

ਸਿਮਰਹਿ ਗੁਣੀ ਚਤੁਰ ਸਭਿ ਬੇਤੇ ਸਿਮਰਹਿ ਰੈਣੀ ਅਰੁ ਦਿਨਾ ॥੬॥
નાના શરીરવાળી આત્મા બધા તેની જ વંદના કરે છે. બધા ગુણવાન, ચતુર તેમજ વિદ્વાન દિવસ-રાત પ્રભુની જ પૂજા કરતા રહે છે ॥૬॥

ਸਿਮਰਹਿ ਘੜੀ ਮੂਰਤ ਪਲ ਨਿਮਖਾ ॥
ક્ષણ, મુર્હુત, પળ તેમજ નિમેષ તેને જ યાદ કરતા રહે છે,

ਸਿਮਰੈ ਕਾਲੁ ਅਕਾਲੁ ਸੁਚਿ ਸੋਚਾ ॥
કાળ, કાળથી રહિત, ધીરજ તેમજ શારીરિક પવિત્રતા રાખનાર પ્રાણી પરમાત્માની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે;

ਸਿਮਰਹਿ ਸਉਣ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸੰਜੋਗਾ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਇਕੁ ਖਿਨਾ ॥੭॥
શગુન, શાસ્ત્ર તેમજ સંયોગ બતાવનાર જ્યોતિષી પણ તેનું સ્મરણ કરે છે પરંતુ તે અલખ પરમાત્માના એક ક્ષણ દર્શન કરી શકાતા નથી ॥૭॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥
હે માલિક! તું બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે,

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
બધાના દિલની ભાવનાને જાણનાર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਭਗਤੀ ਲਾਵਹੁ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸੋ ਜਿਨਾ ॥੮॥
તે કૃપા કરીને જેને ભક્તિમાં લગાવ્યો છે, તેને પોતાનો જન્મ જીતી લીધો છે ॥૮॥

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ॥
જેના મનમાં પ્રભુની સ્મૃતિ વસી ગઈ છે,

ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਗੁਰ ਕਾ ਜਪੁ ਜਪਨਾ ॥
સંપૂર્ણ ભાગ્યથી તે ગુરુનો જાપ જપતો રહે છે અને

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨੀ ਭਰਮਿ ਰੁਨਾ ॥੯॥
તેને પ્રભુને સર્વવ્યાપી માની લીધો છે, તેથી તે ફરી યોનિ-ચક્રના દુઃખમાં ભટકતો નથી ॥૯॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਜਾ ਕੈ ॥
જેના મનમાં ગુરુના શબ્દ વાસ કરી જાય છે,

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਤਾ ਕਾ ਭਾਗੈ ॥
તેનું દુઃખ-ઇજા તેમજ ભ્રમ દૂર થઈ જાય છે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਰਸੁ ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਸਹਜ ਧੁਨਾ ॥੧੦॥
આ નામ અમૃત પીને સરળ-સુખ તેમજ આનંદમાં રહે છે અને મનમાં રસીલી ધ્વનિવાળી અનાહત વાણી સંભળાવતો રહે છે ॥૧૦॥

ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ॥
તે જ ધનવાન છે, જેને પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું છે

ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ਜਿਨਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
તે જ પ્રતિષ્ઠિત છે, જેને સાધુસંગત મેળવી લીધી છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵੂਠਾ ਸੋ ਪੂਰ ਕਰੰਮਾ ਨਾ ਛਿਨਾ ॥੧੧॥
જે મનુષ્યના મનમાં પરબ્રહ્મ વસી ગયો છે, તે પૂર્ણ ખુશ નસીબ છે અને તે જગતમાં છુપાઈ રહેતો નથી ॥૧૧॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸੁਆਮੀ ਸੋਈ ॥
સમુદ્ર, ભૂમિ તેમજ આકાશમાં પ્રભુ જ છે,

ਅਵਰੁ ਨ ਕਹੀਐ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ॥
તેના સિવાય બીજું કોઈ કહેવાતું નથી.

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨਿ ਕਾਟਿਓ ਭ੍ਰਮੁ ਸਗਲਾ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਏਕ ਬਿਨਾ ॥੧੨॥
ગુરૂના જ્ઞાનરૂપી સુરમાએ મારો બધો ભ્રમ મટાડી દીધો છે અને હવે એક પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ દ્રષ્ટિગત થતું નથી ॥૧૨॥

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਦਰਬਾਰਾ ॥
પ્રભુનો દરબાર સૌથી ઊંચો છે,

ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾ ॥
તેનો કોઈ અંત તેમજ આજુબાજુ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી.

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹ ਸੁਆਮੀ ਅਤੁਲੁ ਨ ਜਾਈ ਕਿਆ ਮਿਨਾ ॥੧੩॥
તે બધાનો સ્વામી ગહન-ગંભીર, અથાહ તેમજ અતુલનીય છે, તેની મહિમાને શું તોલી શકાય છે ॥૧૩॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਕੀਆ ॥
તું રચયિતા છે અને આ આખું સંસાર તારું જ બનાવેલું છે,

ਤੁਝੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਬੀਆ ॥
તારા સિવાય બીજું કોઈ છે જ નહિ.

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂਹੈ ਸਗਲ ਪਸਾਰਾ ਤੁਮ ਤਨਾ ॥੧੪॥
હે પ્રભુ! જગતના આદિ, મધ્ય તેમજ અંતમાં એક તુ જ છે અને આ આખો જગત-ફેલાવ તારું શરીર છે ॥૧૪॥

ਜਮਦੂਤੁ ਤਿਸੁ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
યમદૂત તે મનુષ્યની નજીક પણ આવતો નથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵੈ ॥
જે મનુષ્ય સાધુસંગતમાં પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન કરે છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਤਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਜੋ ਸ੍ਰਵਣੀ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਜਸੁ ਸੁਨਾ ॥੧੫॥
જે પોતાના કાનોથી પ્રભુનો યશ સાંભળે છે, તેની બધી ઇચ્છા પૂર્ણ થઇ જાય છે ॥૧૫॥

ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਾ ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ॥ ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ॥
હે સાચા માલિક! તું ગહન-ગંભીર છે, તું બધાનો રખેવાળ છે અને બધાનો તારો જ સહારો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਜਨ ਊਤਮ ਜੋ ਭਾਵਹਿ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ ਮਨਾ ॥੧੬॥੧॥੮॥
હે સ્વામી! નાનકનું કહેવું છે કે તે જ મનુષ્ય ઉત્તમ છે, જે તારા મનને ગમી જાય છે ॥૧૬॥૧॥૮॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਸਮਰਥ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦਾਨਾ ॥
હે સમર્થ પ્રભુ! તું સર્વ સુખ દેનાર છે,

ਸਿਮਰਉ ਨਾਮੁ ਹੋਹੁ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥
મારા પર કૃપાળુ થઈ જા, કેમ કે તારું નામ-સ્મરણ કરતો રહું.

ਹਰਿ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਜੰਤ ਭੇਖਾਰੀ ਜਨੁ ਬਾਂਛੈ ਜਾਚੰਗਨਾ ॥੧॥
હે હરિ! તું જ દાતા છે, બધા જીવ ભિખારી છે, હું યાચક બનીને તારાથી દાન માંગુ છું ॥૧॥

ਮਾਗਉ ਜਨ ਧੂਰਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਉ ॥
હું ભક્તજનોની ચરણ-ધૂળ માંગુ છું, કેમ કે પરમગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਮਿਟਾਵਉ ॥
આનાથી જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી મટી જાય છે.

ਦੀਰਘ ਰੋਗ ਮਿਟਹਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧਿ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲਿ ਰਾਪੈ ਮੰਗਨਾ ॥੨॥
હરિ-નામરૂપી દવાથી જુના રોગ પણ મટી જાય છે. આ દાન પણ માંગે છે કે નિર્મળ હરિના પ્રેમ-રંગમાં મારુ મન રંગાઈ જાય ॥૨॥

ਸ੍ਰਵਣੀ ਸੁਣਉ ਬਿਮਲ ਜਸੁ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી! હું કાનોથી તારો પવિત્ર યશ સાંભળતો રહું

ਏਕਾ ਓਟ ਤਜਉ ਬਿਖੁ ਕਾਮੀ ॥
હું ઝેરરૂપી કામવાસનાને ત્યાગી દઉં અને એક તારી જ શરણમાં રહું.

ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਪਾਇ ਲਗਉ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਕਰਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਨਾਹੀ ਸੰਗਨਾ ॥੩॥
હું નમી-નમીને તારા દાસોના ચરણોમાં લાગતો રહું અને આ શુભ કર્મ કરતાં સંકોચ ન કરું ॥૩॥

ਰਸਨਾ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ॥
હે પરમાત્મા! મારી જીભ તારા જ ગુણ ગાતી રહે,

ਮਿਟਹਿ ਕਮਾਤੇ ਅਵਗੁਣ ਮੇਰੇ ॥
કેમ કે મારા પૂર્વ કરેલ અવગુણ મટી જાય.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਪੰਚ ਦੂਤ ਤਜਿ ਤੰਗਨਾ ॥੪॥
દુઃખી કરનાર પાંચ વિકાર ત્યાગીને મારુ મન સ્વામીની સ્મૃતિમાં જીવતું રહે ॥૪॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਪਿ ਬੋਹਿਥਿ ਚਰੀਐ ॥
તારું નામ જપીને તારા ચરણ-કમળરૂપી જહાજ પર ચઢાવી શકાય છે,

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ॥
સંતોની સાથે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે,

ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਹਰਿ ਸਮਤ ਨਿਵਾਸੀ ਬਾਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਨੰਗਨਾ ॥੫॥
પરમાત્માને સર્વવ્યાપી સમજવો જ તેની પૂજા-અર્ચના તેમજ વંદના છે અને આ રીતે જીવને વારંવાર યોની-ચક્રમાં અપમાનિત થવું પડતું નથી ॥૫॥

ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਰਿ ਲੇਹੁ ਗੁੋਪਾਲਾ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પ્રભુ! મને પોતાના દાસોનો દાસ બનાવી લે; તું કૃપાનો ભંડાર છે, દીનદયાળુ છે.

ਸਖਾ ਸਹਾਈ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਮਿਲੁ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੀ ਭੰਗਨਾ ॥੬॥
હે સંપૂર્ણ પરમાત્મા! તું જ મિત્ર તેમજ સહાયક છે, મને આવી મળ, કેમ કે તારાથી મારી મિત્રતા ક્યારેય ન તૂટે ॥૬॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰੀ ਹਰਿ ਆਗੈ ॥
મેં પોતાનું શરીર-મન બધું પરમાત્મા સમક્ષ અર્પણ કરી દીધું છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥
જન્મ-જન્માંતરના અજ્ઞાનતામાં સુતેલું મન જાગૃત થઈ ગયું છે.

ਜਿਸ ਕਾ ਸਾ ਸੋਈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕੁ ਹਤਿ ਤਿਆਗੀ ਹਉਮੈ ਹੰਤਨਾ ॥੭॥
જેને બનાવ્યો છે, તે જ અમારું પોષણ કરનાર છે. મારનાર અહંને ત્યાગીને મટાડી દીધો છે ॥૭॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੂਰਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી પરમાત્મા જળ, ધરતી બધામાં વ્યાપ્ત છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿਆ ਅਛਲ ਸੁਆਮੀ ॥
તે દરેક શરીરમાં આનંદ કરી રહ્યો છે અને તે સ્વામીથી છળ-કપટ કરી શકાતો નથી.

ਭਰਮ ਭੀਤਿ ਖੋਈ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ਸਰਬੰਗਨਾ ॥੮॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ મારી અહંની દીવાલ નાશ કરી દીધી છે અને હવે મને બધામાં એક પરમાત્મા જ દ્રષ્ટિગત થઈ રહ્યો ॥૮॥

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਪ੍ਰਭ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ॥
હું જ્યાં પણ જોવ છું, સુખનો સમુદ્ર પ્રભુ જ છે.

ਹਰਿ ਤੋਟਿ ਭੰਡਾਰ ਨਾਹੀ ਰਤਨਾਗਰ ॥
રત્નાકર હરિના ભંડારમાં ક્યારેય કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਅਗਹ ਅਗਾਹ ਕਿਛੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪੰਗਨਾ ॥੯॥
તે અથાહ અને અસીમ છે અને તેનો કંઈ પણ વિસ્તાર મેળવી શકાતો નથી. તે જ તેને સમજે છે, જેના પર તેની કૃપા થાય છે ॥૯॥

ਛਾਤੀ ਸੀਤਲ ਮਨੁ ਤਨੁ ਠੰਢਾ ॥
મારી છાતી શીતળ તેમજ મન-શરીર ઠંડું થઈ ગયું છે,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਮਿਟਵੀ ਡੰਝਾ ॥
જન્મ-મરણની ચિંતા મટી ગઈ છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਅਮਿਓ ਧਾਰਿ ਦ੍ਰਿਸਟੰਗਨਾ ॥੧੦॥
મારા પ્રભુએ અમૃત-દ્રષ્ટિ ધારણ કરીને મારો હાથ પકડીને મને સંસાર-સમુદ્રમાંથી કાઢી લીધો છે ॥૧૦॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ॥
એક પ્રભુ બધા સ્થાનોમાં આનંદ કરી રહ્યો છે,

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
તેના વગર બીજું કોઈ નથી.

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿਆ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝੀ ਭਰਮੰਗਨਾ ॥੧੧॥
સૃષ્ટિના આદિ, મધ્ય તેમજ અંતમાં પ્રભુ હંમેશા વ્યાપ્ત છે, મારી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને ભ્રમ મટી ગયો છે ॥૧૧॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥
ગુરુ પરમાત્મા છે, ગુરુ જ ગોવિંદ છે.

ਗੁਰੁ ਕਰਤਾ ਗੁਰੁ ਸਦ ਬਖਸੰਦੁ ॥
ગુરુ જ બનાવનાર છે, તે હંમેશા ક્ષમાવાન છે.

ਗੁਰ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ਜਪਤ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਗਿਆਨ ਦੀਪਕੁ ਸੰਤ ਸੰਗਨਾ ॥੧੨॥
ગુરુનો જાપ જપીને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લીધું છે અને સંતોની સંગત કરવાથી જ્ઞાનનો દીવો આલોકિત થઈ ગયો છે ॥૧૨॥

ਜੋ ਪੇਖਾ ਸੋ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਆਮੀ ॥
જે પણ જોવ છું, બધું મારો સ્વામી જ છે.

ਜੋ ਸੁਨਣਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥
જે કાંઈ સાંભળું છું, તે પ્રભુની જ વાણી છે.

ਜੋ ਕੀਨੋ ਸੋ ਤੁਮਹਿ ਕਰਾਇਓ ਸਰਣਿ ਸਹਾਈ ਸੰਤਹ ਤਨਾ ॥੧੩॥
હે પ્રભુ! જે કંઇ કર્યું છે, તે તે જ મારાથી કરાવ્યું છે, જે સંતોની શરણમાં આવે છે, તું તેની જ સહાયતા કરે છે ॥૧૩॥

ਜਾਚਕੁ ਜਾਚੈ ਤੁਮਹਿ ਅਰਾਧੈ ॥
યાચક તારી પ્રાર્થના જ માંગે છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭ ਸਾਧੈ ॥
હે પૂર્ણ પ્રભુ! તમે એવા છો કે જેઓ પતન પામેલાઓને પવિત્ર કરે છે અને તેમના જીવનને બચાવે છે.

ਏਕੋ ਦਾਨੁ ਸਰਬ ਸੁਖ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਆਨ ਮੰਗਨ ਨਿਹਕਿੰਚਨਾ ॥੧੪॥
હે સર્વ સુખ દાતા, હે ગુણોના ભંડાર! હું તારાથી એક દાન જ માંગુ છું, બીજું કાંઈ માંગવું તો વ્યર્થ છે ॥૧૪॥

ਕਾਇਆ ਪਾਤ੍ਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥
આ શરીરરૂપી પાત્ર પ્રભુ જ બનાવનાર છે,

ਲਗੀ ਲਾਗਿ ਸੰਤ ਸੰਗਾਰਾ ॥
સંતોની સંગત કરવાથી નામ-સ્મરણની લગન લાગી ગઈ છે.

ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ਬਣੀ ਹਰਿ ਬਾਣੀ ਮਨੁ ਨਾਮਿ ਮਜੀਠੈ ਰੰਗਨਾ ॥੧੫॥
હરિની વાણીથી મારી સારી શોભા બની ગઈ છે અને મન નામરૂપી મજીઠ રંગમાં રંગાઈ ગયું છે ॥૧૫॥

ਸੋਲਹ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਫਲਿਆ ॥
સોળ કળા સંપૂર્ણ પરમાત્મા નિરાકાર રૂપથી પૂર્ણ સફળરૂપ બની ગયો,

ਅਨਤ ਕਲਾ ਹੋਇ ਠਾਕੁਰੁ ਚੜਿਆ ॥
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરીને તે પોતાના અનંત રૂપમાં પ્રગટ થઈ ગયો.

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਹਰਿ ਭੁੰਚਨਾ ॥੧੬॥੨॥੯॥
હે નાનક હરિ-નામનું સ્મરણ કરવાથી જ સુખ, આનંદ તેમજ ખુશીઓનો લાભ થાય છે, તેથી હરિ નામ અમૃત જ પીવું જોઈએ ॥૧૬॥૨॥૯॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਹਲਾ ੫
મારુ સોલહે મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੂ ਸਾਹਿਬੁ ਹਉ ਸੇਵਕੁ ਕੀਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું મારો માલિક છે અને હું તારો સેવક છું.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਦੀਤਾ ॥
આ આત્મા, શરીર બધું તારું જ આપેલું છે.

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਸਭੁ ਤੂਹੈ ਤੂਹੈ ਹੈ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਅਸਾੜਾ ॥੧॥
જગતમાં કરવા કરાવનાર એક તુ જ છે અને અમારો આમાં કોઈ સહકાર નથી ॥૧॥

ਤੁਮਹਿ ਪਠਾਏ ਤਾ ਜਗ ਮਹਿ ਆਏ ॥
તે મોકલ્યા તો અમે જગતમાં આવ્યા,

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਣਾ ਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
જે તને સ્વીકાર છે, તે જ કર્મ કરે છે.

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਆ ਤਾ ਭੀ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਕਾੜਾ ॥੨॥
તારા હુકમ વગર ક્યારેય કંઈ થયું નથી, તો પણ કોઈ ચિંતા-ફિકર નથી ॥૨॥

ਊਹਾ ਹੁਕਮੁ ਤੁਮਾਰਾ ਸੁਣੀਐ ॥
ત્યાં પરલોકમાં તારો હુકમ સંભળાય છે અને

ਈਹਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਤੇਰਾ ਭਣੀਐ ॥
અહીં આ લોકમાં તારું હરિ-યશ ગવાય છે.

ਆਪੇ ਲੇਖ ਅਲੇਖੈ ਆਪੇ ਤੁਮ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਝਾੜਾ ॥੩॥
તું પોતે જ જીવોના કર્મલેખ લખે છે અને સ્વેચ્છાથી પોતે જ કર્મલેખ મટાડી દે છે, તેથી તારાથી કોઈ ઝઘડો અથવા ફરિયાદ નથી ॥૩॥

ਤੂ ਪਿਤਾ ਸਭਿ ਬਾਰਿਕ ਥਾਰੇ ॥
તું અમારો પિતા છે અને અમે બધા તારા બાળકો છીએ.

ਜਿਉ ਖੇਲਾਵਹਿ ਤਿਉ ਖੇਲਣਹਾਰੇ ॥
જેમ તું રમાડે છે, તેમ જ રમે છે.

ਉਝੜ ਮਾਰਗੁ ਸਭੁ ਤੁਮ ਹੀ ਕੀਨਾ ਚਲੈ ਨਾਹੀ ਕੋ ਵੇਪਾੜਾ ॥੪॥
કુમાર્ગ બધા તે જ બનાવ્યા છે અને કોઈ પણ જીવ પોતાની રીતે કુમાર્ગ ચાલતો નથી ॥૪॥

ਇਕਿ ਬੈਸਾਇ ਰਖੇ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਤਰਿ ॥
પરમાત્માએ કોઈને ઘરમાં બેસાડીને રાખેલ છે,

ਇਕਿ ਪਠਾਏ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਿ ॥
કેટલાય દેશ-દેશાંતર મોકલી દીધા છે,

ਇਕ ਹੀ ਕਉ ਘਾਸੁ ਇਕ ਹੀ ਕਉ ਰਾਜਾ ਇਨ ਮਹਿ ਕਹੀਐ ਕਿਆ ਕੂੜਾ ॥੫॥
કોઈ ઘાસ કાપનાર ઘાંસ કાપનાર અને કોઈને તેને રાજા બનાવી દીધો છે, પછી આમાં શું અસત્ય કહી શકાય છે ॥૫॥

ਕਵਨ ਸੁ ਮੁਕਤੀ ਕਵਨ ਸੁ ਨਰਕਾ ॥
કોણ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે, કોણ નરક ભોગવે છે?

ਕਵਨੁ ਸੈਸਾਰੀ ਕਵਨੁ ਸੁ ਭਗਤਾ ॥
કોણ સંસારના કર્મોમાં પડ્યો છે, કોણ ભક્ત છે?

ਕਵਨ ਸੁ ਦਾਨਾ ਕਵਨੁ ਸੁ ਹੋਛਾ ਕਵਨ ਸੁ ਸੁਰਤਾ ਕਵਨੁ ਜੜਾ ॥੬॥
કોણ ચતુર છે, કોણ તુચ્છ છે? કોણ સમજદાર છે? કોણ જડબુધ્ધિ છે? ॥૬॥

ਹੁਕਮੇ ਮੁਕਤੀ ਹੁਕਮੇ ਨਰਕਾ ॥
વાસ્તવમાં પરમાત્માના હુકમથી કોઈને મુક્તિ મળે છે અથવા કોઈને નરક ભોગવવું પડે છે.

ਹੁਕਮਿ ਸੈਸਾਰੀ ਹੁਕਮੇ ਭਗਤਾ ॥
તેના હુકમથી કોઈ સંસારનાં કામમાં લીન છે અને અમારાથી કોઈ ભક્ત બનીને ભક્તિમાં લીન છે.

ਹੁਕਮੇ ਹੋਛਾ ਹੁਕਮੇ ਦਾਨਾ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਅਵਰੁ ਧੜਾ ॥੭॥
તેના હુકમથી જ કોઈ ઓછો અને કોઈ ચતુર બને છે. તારા વગર બીજું કોઈ જૂથ નથી ॥૭॥

ਸਾਗਰੁ ਕੀਨਾ ਅਤਿ ਤੁਮ ਭਾਰਾ ॥
તે જ ખુબ ભારે સંસાર- સમુદ્ર બનાવ્યો છે,

ਇਕਿ ਖੜੇ ਰਸਾਤਲਿ ਕਰਿ ਮਨਮੁਖ ਗਾਵਾਰਾ ॥
કોઈ મનમુખી જીવોને મૂર્ખ બનાવીને તેને રસાતાળમાં પહોંચાડી દીધા છે.

ਇਕਨਾ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਵਹਿ ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨ ਕਾ ਸਚੁ ਬੇੜਾ ॥੮॥
સદ્‌ગુરુ જે જીવોનું સાચું જહાજ બની ગયો છે, તે પોતે જ તેને સંસાર- સમુદ્રથી પાર કરાવી દીધો છે ॥૮॥

ਕਉਤਕੁ ਕਾਲੁ ਇਹੁ ਹੁਕਮਿ ਪਠਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ એક લીલા રચી છે કે તેને પોતાના હુકમથી જ કાળને જગતમાં મોકલ્યો છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਓਪਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥
તે જીવોને ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ મટાડી દે છે.

ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ਰਚਨੁ ਕੀਨਾ ਇਕੁ ਆਖਾੜਾ ॥੯॥
તે પોતે જ જોતો, ખુશ થતો અને બધા રંગ-રસ ભોગવે છે, આ જગતરૂપી રચના તેને એક અખાડો બનાવી રાખ્યો છે ॥૯॥

ਵਡਾ ਸਾਹਿਬੁ ਵਡੀ ਨਾਈ ॥
પ્રભુ જ બધાથી મોટો છે, તેનું નામ પણ મહાન છે.

ਵਡ ਦਾਤਾਰੁ ਵਡੀ ਜਿਸੁ ਜਾਈ ॥
તે ખુબ મોટો દાતા છે અને તેનું નિવાસ સ્થાન પણ સર્વશ્રેષ્ઠ છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਬੇਅੰਤ ਅਤੋਲਾ ਹੈ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਆਹਾੜਾ ॥੧੦॥
તે જીવોની પહોંચથી ઉપર, ઇન્દ્રિયાતીત, અનંત તેમજ અતુલનીય છે અને તોલવા માટે કોઈ પરિમાણ નથી ॥૧૦॥

ਕੀਮਤਿ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਦੂਜਾ ॥
બીજો કોઈ પણ તેના મહત્વને જાણતા નથી,

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨ ਪੂਜਾ ॥
કલંકથી પર પ્રભુ પોતે જ પોતાની પૂજા કરે છે.

ਆਪਿ ਸੁ ਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਧਿਆਨੀ ਆਪਿ ਸਤਵੰਤਾ ਅਤਿ ਗਾੜਾ ॥੧੧॥
તે પોતે જ જ્ઞાનવાન છે, પોતે જ ધ્યાનશીલ અને પોતે જ ખુબ મોટો સત્યશીલ છે ॥૧૧॥

ਕੇਤੜਿਆ ਦਿਨ ਗੁਪਤੁ ਕਹਾਇਆ ॥
કેટલાય દિવસ તે ગુપ્ત બની રહ્યો,

ਕੇਤੜਿਆ ਦਿਨ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਇਆ ॥
કેટલાય દિવસ તે શૂન્ય સમાધિમાં સમાયેલ રહ્યો,

ਕੇਤੜਿਆ ਦਿਨ ਧੁੰਧੂਕਾਰਾ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਪਰਗਟੜਾ ॥੧੨॥
તેણે કેટલાય દિવસ ગાઢ અંધકાર બનાવીને રાખ્યો, તે રચયિતા પરમાત્મા પછી પોતે જ જગત રૂપમાં પ્રગટ થઈ ગયો ॥૧૨॥

ਆਪੇ ਸਕਤੀ ਸਬਲੁ ਕਹਾਇਆ ॥
સર્વશક્તિમાન પરમાત્મા પોતે જ આદિ-શક્તિ કહેવાય છે,

ਆਪੇ ਸੂਰਾ ਅਮਰੁ ਚਲਾਇਆ ॥
તે શૂરવીર પ્રભુએ પોતે જ આખા વિશ્વમાં પોતાનો હુકમ ચલાવ્યો છે,

ਆਪੇ ਸਿਵ ਵਰਤਾਈਅਨੁ ਅੰਤਰਿ ਆਪੇ ਸੀਤਲੁ ਠਾਰੁ ਗੜਾ ॥੧੩॥
તેણે પોતે જ અંતર્મનમાં સુખ-શાંતિનો ફેલાવ કરેલ છે અને તે પોતે જ બરફ સમાન શીતળ છે ॥૧૩॥

ਜਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਜੇ ॥
જેને આ કીર્તિ આપે છે, તેને ગુરૂમુખ બનાવી દે છે.

ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਤਿਸੁ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ॥
જેના મનમાં હરિ-નામ સ્થિત થઈ જાય છે, તેના અંતર્મનમાં અનાહત ધ્વનિઓ વાગતી રહે છે.

ਤਿਸ ਹੀ ਸੁਖੁ ਤਿਸ ਹੀ ਠਕੁਰਾਈ ਤਿਸਹਿ ਨ ਆਵੈ ਜਮੁ ਨੇੜਾ ॥੧੪॥
તેને જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, તેને જ દુનિયામાં એશ્વર્ય મળે છે અને યમ પણ તેની નજીક આવતો નથી ॥૧૪॥

ਕੀਮਤਿ ਕਾਗਦ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ॥
કાગળ પર લખીને પણ તેનું મૂલ્ય આંકી શકાતું નથી,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੇਅੰਤ ਗੁਸਾਈ ॥
હે નાનક! પરમાત્મા અનંત છે.

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਹਾਥਿ ਤਿਸੈ ਕੈ ਨੇਬੇੜਾ ॥੧੫॥
સૃષ્ટિના આદિ, મધ્ય તેમજ અંત સુધી ફક્ત પ્રભુનું જ અસ્તિત્વ છે અને જીવોના કરેલા કર્મોનો નિર્ણય તેના જ હાથમાં છે ॥૧૫॥

ਤਿਸਹਿ ਸਰੀਕੁ ਨਾਹੀ ਰੇ ਕੋਈ ॥
તેની સરખામણી કરનાર કોઈ નથી,

ਕਿਸ ਹੀ ਬੁਤੈ ਜਬਾਬੁ ਨ ਹੋਈ ॥
કોઈ પણ બહાનાથી તેના હુકમને અસ્વીકાર કરી શકાતો નથી.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਚੋਜ ਖੜਾ ॥੧੬॥੧॥੧੦॥
નાનકનો પ્રભુ પોતાની રીતે જ પોતાની અદભૂત લીલા કરી-કરીને જોઈ રહ્યો છે ॥૧૬॥૧॥૧૦॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਅਚੁਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી પરબ્રહ્મ પરમાત્મા સ્થિર અમર છે,

ਮਧੁਸੂਦਨ ਦਾਮੋਦਰ ਸੁਆਮੀ ॥
શ્રીકૃષ્ણના રૂપમાં મધુ રાક્ષસનો સંહાર કરનાર નથી મધુસુદન, દામોદર બધાનો સ્વામી છે.

ਰਿਖੀਕੇਸ ਗੋਵਰਧਨ ਧਾਰੀ ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਹਰਿ ਰੰਗਾ ॥੧॥
આ ઋષિકેશ ગોવર્ધન પર્વતધારી, મોરલી મનોહર શ્રીકૃષ્ણાવતાર છે, તે હરિની લીલા અપરંપાર છે ॥૧॥

ਮੋਹਨ ਮਾਧਵ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਮੁਰਾਰੇ ॥
તે પ્રેમાળ મોહન, માધવ, કૃષ્ણ મોરારી,

ਜਗਦੀਸੁਰ ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰੇ ॥
જગદીશ્વર શ્રી હરિએ જ દાનવોનો સંહાર કર્યો છે.

ਜਗਜੀਵਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਠਾਕੁਰ ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਹੈ ਸੰਗਾ ॥੨॥
આ અમર પ્રભુ આખા જગતને જીવન આપનાર છે, તે ઠાકોરના દરેક શરીરમાં વાસ છે ॥૨॥

ਧਰਣੀਧਰ ਈਸ ਨਰਸਿੰਘ ਨਾਰਾਇਣ ॥
આખી ધરતીને સહારો દેનાર પ્રભુ, નૃસિંહાવતારમાં હિરણ્યકશિપુનો વધ કરનાર નારાયણ જ છે.

ਦਾੜਾ ਅਗ੍ਰੇ ਪ੍ਰਿਥਮਿ ਧਰਾਇਣ ॥
પોતાની આગલી દાઢી પર પૃથ્વીને ઉઠાડીને સમુદ્રમાંથી કાઢીને લાવનાર તે જ વારાહાવતાર છે

ਬਾਵਨ ਰੂਪੁ ਕੀਆ ਤੁਧੁ ਕਰਤੇ ਸਭ ਹੀ ਸੇਤੀ ਹੈ ਚੰਗਾ ॥੩॥
હે કર્તાર! તે જ વામનાવતાર ધારણ કર્યો હતો, તું જ બધાનું કલ્યાણ કરનાર છે ॥૩॥

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ ਜਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ॥
જેનો કોઈ રૂપ-રંગ તેમજ ચિન્હ નથી, તે જ શ્રીરામચંદ્ર અવતાર છે.

ਬਨਵਾਲੀ ਚਕ੍ਰਪਾਣਿ ਦਰਸਿ ਅਨੂਪਿਆ ॥
તે બનવારી ચક્રપાણીના દર્શન અનુપમ છે.

ਸਹਸ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਸਹਸਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸਭ ਹੈ ਮੰਗਾ ॥੪॥
તેની હજારો જ આંખો છે હજારો જ મુર્ત છે, બધાને આપનાર એક પરમેશ્વર જ છે અને બધા તેનાથી જ માંગે છે ॥૪॥

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਅਨਾਥਹ ਨਾਥੇ ॥
તે ભક્તવત્સલ, અનાથોનો નાથ છે,

ਗੋਪੀ ਨਾਥੁ ਸਗਲ ਹੈ ਸਾਥੇ ॥
બધાની સાથે રહેનાર ગોપીનાથ પણ તે જ કહેવાય છે,

ਬਾਸੁਦੇਵ ਨਿਰੰਜਨ ਦਾਤੇ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਗੁਣ ਅੰਗਾ ॥੫॥
તે વાસુદેવ, માયાતીત દાતાના ગુણોનું વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૫॥

ਮੁਕੰਦ ਮਨੋਹਰ ਲਖਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ॥
તે મોક્ષદાતા, મનોહર, શ્રી લક્ષ્મી નારાયણ આખા વિશ્વમાં પૂજનીય છે,

ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਲਜਾ ਨਿਵਾਰਿ ਉਧਾਰਣ ॥
દ્રૌપદીની લાજ રાખીને તેનો ઉદ્ધાર કરનાર એક તે જ છે.

ਕਮਲਾਕੰਤ ਕਰਹਿ ਕੰਤੂਹਲ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਨਿਹਸੰਗਾ ॥੬॥
તે લક્ષ્મીપતિ અનેક ઉત્કૃષ્ટ કરતો રહે છે. તે આનંદ-વિમોદ કરનાર સંસારથી હંમેશા નિર્લિપ્ત રહે છે ॥૬॥

ਅਮੋਘ ਦਰਸਨ ਆਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ॥
તે કોઈ યોની ધારણ કરતો નથી, કારણ કે તે આવકજાવકના ચક્રથી રહિત છે, તે આપમેળે પ્રકાશ સ્વયંભૂ છે, તેના દર્શન કરવાથી જરૂર જ શુભ ફળ મળે છે

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸੁ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਖਉ ॥
આ કાળ મૃત્યુથી ઉપર છે, અવિનાશી હોવાને કારણે તેની અસ્તિત્વ હમેશા છે, જેનો ક્યારેય નાશ થતો નથી.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤ ਅਗੋਚਰ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਝ ਹੀ ਹੈ ਲਗਾ ॥੭॥
હે પરમેશ્વર! અવિનાશી, અવ્યક્ત, અદ્રશ્ય બધા વિશેષણો તને જ શોભા દે છે ॥૭॥

ਸ੍ਰੀਰੰਗ ਬੈਕੁੰਠ ਕੇ ਵਾਸੀ ॥
તે જ શ્રીરંગ વૈકુંઠમાં વાસ કરી રહ્યો છે.

ਮਛੁ ਕਛੁ ਕੂਰਮੁ ਆਗਿਆ ਅਉਤਰਾਸੀ ॥
માછલી, કાચબો તેમજ કૂર્મના રૂપમાં વિષ્ણુએ હુકમથી જ અવતાર ધારણ કર્યો હતો.

ਕੇਸਵ ਚਲਤ ਕਰਹਿ ਨਿਰਾਲੇ ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੋ ਹੋਇਗਾ ॥੮॥
તે જ કેશવ અદ્ભૂત લીલાઓ કરતો રહે છે, સંસારમાં તે જ થાય છે, જે તે ઇચ્છે છે ॥૮॥

ਨਿਰਾਹਾਰੀ ਨਿਰਵੈਰੁ ਸਮਾਇਆ ॥
તે ભોજન-પાણીથી રહિત છે, તેનો કોઈથી કોઈ વેર નથી, તે આખી દુનિયામાં સમાયેલ છે.

ਧਾਰਿ ਖੇਲੁ ਚਤੁਰਭੁਜੁ ਕਹਾਇਆ ॥
જગતરૂપી અદભૂત લીલા રચીને જ તે ચતુર્ભુજ કહેવાય છે.

ਸਾਵਲ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪ ਬਣਾਵਹਿ ਬੇਣੁ ਸੁਨਤ ਸਭ ਮੋਹੈਗਾ ॥੯॥
તેને જ શ્યામ સુંદર રૂપ બનાવ્યું હતું, જેની મધુર વાંસળી સાંભળીને બધા મુગ્ધ થઈ ગયા હતા ॥૯॥

ਬਨਮਾਲਾ ਬਿਭੂਖਨ ਕਮਲ ਨੈਨ ॥
તે કમલનયને વૈજયંતી માળા તેમજ અનુપ ઘરેણાં ધારણ કર્યા હતા.

ਸੁੰਦਰ ਕੁੰਡਲ ਮੁਕਟ ਬੈਨ ॥
તેને કાનોમાં સુંદર કુંડળ, મુગટ ધારણ કર્યા અને તે મધુર વચન બોલે છે.

ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਹੈ ਧਾਰੀ ਮਹਾ ਸਾਰਥੀ ਸਤਸੰਗਾ ॥੧੦॥
તે પ્રભુએ જ શંખ, સુદર્શન ચક્ર તેમજ ગદા ધારણ કરેલી છે અને તે જ અર્જુનનો મહાસારથી પણ બન્યો ॥૧૦॥

ਪੀਤ ਪੀਤੰਬਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥
પીતાંબર ધારણ કરનાર તે જ ત્રણેય લોકનો સ્વામી છે,

ਜਗੰਨਾਥੁ ਗੋਪਾਲੁ ਮੁਖਿ ਭਣੀ ॥
તેને જ મુખથી જગન્નાથ તેમજ ગોપાલ કહેવાય છે.

ਸਾਰਿੰਗਧਰ ਭਗਵਾਨ ਬੀਠੁਲਾ ਮੈ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਸਰਬੰਗਾ ॥੧੧॥
સારંગધર, પરમાત્મા વિઠ્ઠલ વગેરે તેનાં અનેક જ નામ છે, તેની મહિમા વર્ણન કરી શકાતી નથી ॥૧૧॥

ਨਿਹਕੰਟਕੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਕਹੀਐ ॥
તે દુઃખ-કલેશ અને વાસનાઓથી રહિત કહેવાય છે.

ਧਨੰਜੈ ਜਲਿ ਥਲਿ ਹੈ ਮਹੀਐ ॥
તે જ ધંનજય સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ આકાશમાં વ્યાપ્ત છે.

ਮਿਰਤ ਲੋਕ ਪਇਆਲ ਸਮੀਪਤ ਅਸਥਿਰ ਥਾਨੁ ਜਿਸੁ ਹੈ ਅਭਗਾ ॥੧੨॥
જેનો નિવાસ સ્થાન હંમેશા સ્થિર છે, તે મૃત્યુલોક, પાતાળલોકમાં રહેનાર જીવોની પાસે જ રહે છે ॥૧૨॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਦੁਖ ਭੈ ਭੰਜਨੁ ॥
તે પતિતપવિત્ર બધા દુઃખ-ભય નાશ કરનાર છે,

ਅਹੰਕਾਰ ਨਿਵਾਰਣੁ ਹੈ ਭਵ ਖੰਡਨੁ ॥
તે જ અહંકારનું નિવારણ કરનાર છે તેમજ જીવોના જન્મ-મરણના ચક્રને મટાડનાર છે.

ਭਗਤੀ ਤੋਖਿਤ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਗੁਣੇ ਨ ਕਿਤ ਹੀ ਹੈ ਭਿਗਾ ॥੧੩॥
ગરીબો પર કૃપા કરનાર પ્રભુ ભક્તિથી જ ખુશ થાય છે અને કોઈ બીજા ગુણથી વશ થતો નથી ॥૧૩॥

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਛਲ ਅਡੋਲੋ ॥
તે નિરાકારથી કોઈ પ્રકારનો છળ કરી શકાતો નથી, તે હંમેશા સ્થિર છે,

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਮਉਲੋ ॥
પ્રકાશસ્વરૂપ છે અને તેનાથી જ આખું જગત પ્રફુલ્લિત થયું છે.

ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ਆਪਹੁ ਕੋਇ ਨ ਪਾਵੈਗਾ ॥੧੪॥
તે સર્વોચ્ચ શક્તિ પરમાત્માથી તે જ મળે છે, જેને તે પોતે પોતાની સાથે મળાવે છે, પોતાની રીતે કોઈ પણ તેને મેળવી શકાતો નથી ॥૧૪॥

ਆਪੇ ਗੋਪੀ ਆਪੇ ਕਾਨਾ ॥
રાધા તેમજ કૃષ્ણ-કનૈયા પોતે પરમાત્મા જ છે અને

ਆਪੇ ਗਊ ਚਰਾਵੈ ਬਾਨਾ ॥
ગુરુઓને વૃંદાવનમાં ચરાવનાર પણ તે જ છે.

ਆਪਿ ਉਪਾਵਹਿ ਆਪਿ ਖਪਾਵਹਿ ਤੁਧੁ ਲੇਪੁ ਨਹੀ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਰੰਗਾ ॥੧੫॥
હે પરમ પિતા! તું પોતે જ સૃષ્ટિ તેમજ જીવોને ઉત્પન્ન કરતો અને પોતે જ નાશ પણ કરી દે છે, તને તલ માત્ર પણ સંસારથી કોઈ લોભ-મોહ નથી ॥૧૫॥

ਏਕ ਜੀਹ ਗੁਣ ਕਵਨ ਬਖਾਨੈ ॥
મારી એક જ જીભ છે, આ તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ વ્યક્ત કરી શકે છે.

ਸਹਸ ਫਨੀ ਸੇਖ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨੈ ॥
હજાર ફેણવાળો શેષનાગ પણ તારું રહસ્ય જાણતો નથી.

ਨਵਤਨ ਨਾਮ ਜਪੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਇਕੁ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕਹਿ ਸੰਗਾ ॥੧੬॥
હે પ્રભુ! તે દિવસ-રાત તારા નવાથી નવા નામને જપતો રહે છે પરંતુ તે તારું એક પણ ગુણ વર્ણન કરી શકતો નથી ॥૧૬॥

ਓਟ ਗਹੀ ਜਗਤ ਪਿਤ ਸਰਣਾਇਆ ॥
હે જગત પિતા! મેં તારો આશરો લીધો છે, તારી જ શરણમાં આવ્યો છે.

ਭੈ ਭਇਆਨਕ ਜਮਦੂਤ ਦੁਤਰ ਹੈ ਮਾਇਆ ॥
ભયાનક યમદૂત રોજ ભયભીત કરે છે, આ માયા એવો સમુદ્ર છે, જેમાંથી પાર થવું ખૂબ સખત છે.

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਇਛਾ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੰਗਾ ॥੧੭॥
કૃપાળુ થઈ જા અને પોતાની ઈચ્છા કરીને સાધુ-સંતોની સાથે રાખ ॥૧૭॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਮਿਥੇਨਾ ॥
આ દૃષ્ટિમાં આખો જગત-ફેલાવ અસત્ય તેમજ નશ્વર છે.

ਇਕੁ ਮਾਗਉ ਦਾਨੁ ਗੋਬਿਦ ਸੰਤ ਰੇਨਾ ॥
હે ગોવિંદ! હું તારાથી સંતજનોની ચરણરજનું જ દાન માંગે છે,

ਮਸਤਕਿ ਲਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵਉ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈਗਾ ॥੧੮॥
કેમ કે હું આને પોતાના માથા પર લગાવીને પરમપદ મોક્ષ મેળવી શકે, પરંતુ જેના કર્મલિખમાં આનો લાભ લખ્યો છે, તે જ આને પ્રાપ્ત કરશે ॥૧૮॥

ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
જેના પર સુખદાતા પરમેશ્વરે પોતાની કૃપા કરી છે,

ਤਿਨ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਲੈ ਰਿਦੈ ਪਰਾਤੇ ॥
તેને સાધુઓની ચરણરજને લઈને હૃદયમાં વસાવી લીધો છે.

ਸਗਲ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ਤਿਨ ਪਾਇਆ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਮਨਿ ਵਾਜੰਗਾ ॥੧੯॥
પ્રભુ-નામ સુખોનો ભંડાર તેને મેળવી લીધો છે અને તેના મનમાં અનહદ શબ્દ ગુંજી રહ્યા છે ॥૧૯॥

ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਕਥੇ ਤੇਰੇ ਜਿਹਬਾ ॥
આ જીભ તારા કરેલા કર્મોના આધાર પર સુવિખ્યાત નામનું જ કથન કરી રહી છે,

ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ॥
પરંતુ સૃષ્ટિ-રચનાથી પૂર્વ જ 'સત્ય-નામ' તારું મૂળ પ્રાચીન નામ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਗਤ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ॥੨੦॥
હે સત્યસ્વરૂપ પરમેશ્વર! નાનકની પ્રાર્થના છે કે ભક્ત તો શરણમાં પડી ગયો છે, તેને દર્શન દઈને નિહાળ કર, કારણ કે તેનું મન તારી લગનમાં જ લીન છે ॥૨૦॥

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਹਿ ॥
તારી ગતિ તેમજ વિસ્તાર તું જ જાણે છે,

ਤੂ ਆਪੇ ਕਥਹਿ ਤੈ ਆਪਿ ਵਖਾਣਹਿ ॥
તું પોતે જ કથન કરે છે અને પોતે જ વ્યાખ્યા કરે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਦਾਸਨ ਕੋ ਕਰੀਅਹੁ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਦਾਸਾ ਰਾਖੁ ਸੰਗਾ ॥੨੧॥੨॥੧੧॥
હે હરિ! નાનકની વિનંતી છે કે જો તને સ્વીકાર હોય તો મને પોતાના દાસોનો દાસ બનાવીને તેની જ સાથે રાખ ॥૨૧॥૨॥૧૧॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਅਲਹ ਅਗਮ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦੇ ॥
હે ખુદાના મનુષ્ય! અલ્લાહ અગમ્ય છે,

ਛੋਡਿ ਖਿਆਲ ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਧੰਧੇ ॥
દુનિયાના કામ-ધંધાઓના વિચારો છોડી દે;

ਹੋਇ ਪੈ ਖਾਕ ਫਕੀਰ ਮੁਸਾਫਰੁ ਇਹੁ ਦਰਵੇਸੁ ਕਬੂਲੁ ਦਰਾ ॥੧॥
ફકીરોના પગની ધૂળ બનીને એક પ્રવાસી બની જા, આવો દરવેશ જ ખુદાના ઓટલા પર સ્વીકાર થાય છે ॥૧॥

ਸਚੁ ਨਿਵਾਜ ਯਕੀਨ ਮੁਸਲਾ ॥
સત્યને પોતાનું નમાજ તેમજ ખુદામાં વિશ્વાસને મુસલ્લા બનાવ.

ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾਰਿਹੁ ਆਸਾ ॥
પોતાની વાસનાઓને મારીને આશાને મનથી નિવૃત્ત કર.

ਦੇਹ ਮਸੀਤਿ ਮਨੁ ਮਉਲਾਣਾ ਕਲਮ ਖੁਦਾਈ ਪਾਕੁ ਖਰਾ ॥੨॥
પોતાના શરીરને મસ્જિદ તેમજ મનને મૌલવી બનાવી લે, પવિત્ર તેમજ નિર્મળ જીવન તારા માટે ખુદાનો કલમા વાંચવો છે ॥૨॥

ਸਰਾ ਸਰੀਅਤਿ ਲੇ ਕੰਮਾਵਹੁ ॥
ખુદાનું નામ લઈને પ્રાર્થના કર, આ જ નવા ઇસ્લામી અર્થાત કાનૂન તેમજ શરિયત શુભ કર્મ કરવાનું છે.

ਤਰੀਕਤਿ ਤਰਕ ਖੋਜਿ ਟੋਲਾਵਹੁ ॥
અભિમાનને ત્યાગીને પોતાના દિલમાં જ ખુદાને શોધ, આ કાર્ય જ તારા માટે રસ્તો છે.

ਮਾਰਫਤਿ ਮਨੁ ਮਾਰਹੁ ਅਬਦਾਲਾ ਮਿਲਹੁ ਹਕੀਕਤਿ ਜਿਤੁ ਫਿਰਿ ਨ ਮਰਾ ॥੩॥
હે અબ્દુલ ફકીર! મારફત આ છે કે પોતાના મનને માર અર્થાત પોતાના વશમાં કરી. ખુદાથી મળ, આ હકીકત છે, જેનાથી પછી મૃત્યુ થતું નથી ॥૩॥

ਕੁਰਾਣੁ ਕਤੇਬ ਦਿਲ ਮਾਹਿ ਕਮਾਹੀ ॥
કુરાન, તૌરાત, જંબુર આ પરાક્રમોનો પાઠ કરવો આ જ છે કે પોતાના દિલમાં ખુદાના નામની કમાણી કર.

ਦਸ ਅਉਰਾਤ ਰਖਹੁ ਬਦ ਰਾਹੀ ॥
પોતાની આ મહિલા અર્થાત ઇન્દ્રિયોને ખરાબાઈના રસ્તા પર જવાથી રોકીને રાખ.

ਪੰਚ ਮਰਦ ਸਿਦਕਿ ਲੇ ਬਾਧਹੁ ਖੈਰਿ ਸਬੂਰੀ ਕਬੂਲ ਪਰਾ ॥੪॥
પાંચ પુરુષ કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારને ધીરજથી પકડીને બાંધી લે; સંતોષ તેમજ દાન દ્વારા તું અલ્લાહને સ્વીકાર થઈ જઇશ ॥૪॥

ਮਕਾ ਮਿਹਰ ਰੋਜਾ ਪੈ ਖਾਕਾ ॥
જીવો પર કૃપા કરવી જ મક્કાનો હજ કરવાનો છે અને દરવેશોના પગની ધૂળ બની જવું રોજા રાખવાનું છે.

ਭਿਸਤੁ ਪੀਰ ਲਫਜ ਕਮਾਇ ਅੰਦਾਜਾ ॥
પોતાના પીરના વચનોનું સંપૂર્ણપણે પાલન કરવું જ સ્વર્ગમાં જવાનું છે.

ਹੂਰ ਨੂਰ ਮੁਸਕੁ ਖੁਦਾਇਆ ਬੰਦਗੀ ਅਲਹ ਆਲਾ ਹੁਜਰਾ ॥੫॥
નૂર રૂપ અલ્લાહના દર્શન કરવા જ પરીઓનું સુખ ભોગવાનું છે, ખુદાની પ્રાર્થના જ શરીર પર સુગંધ લગાવવની છે, આ દુનિયારૂપી ખુદાનું ઘર જ પ્રાર્થના કરવા માટે સારું સ્થાન છે ॥૫॥

ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ਸੋਈ ਕਾਜੀ ॥
સત્યનું આચરણ સ્વીકારનાર જ સાચો કાજી છે.

ਜੋ ਦਿਲੁ ਸੋਧੈ ਸੋਈ ਹਾਜੀ ॥
જે પોતાના દિલને શુદ્ધ કરી લે છે, વાસ્તવમાં તે જ મક્કાનો હજ્જ કરનાર હાજી છે.

ਸੋ ਮੁਲਾ ਮਲਊਨ ਨਿਵਾਰੈ ਸੋ ਦਰਵੇਸੁ ਜਿਸੁ ਸਿਫਤਿ ਧਰਾ ॥੬॥
તે જ મુલ્લા છે, જે પોતાના મનની અહમરુપી ગંદકીને દૂર કરે છે અને દરવેશ કહેવાતો નથી, જે અલ્લાહના વખાણનો સહારો લે છે ॥૬॥

ਸਭੇ ਵਖਤ ਸਭੇ ਕਰਿ ਵੇਲਾ ॥ ਖਾਲਕੁ ਯਾਦਿ ਦਿਲੈ ਮਹਿ ਮਉਲਾ ॥
દરેક સમયને પ્રાર્થના કરવાનો સમય બનાવી લે, દુનિયાને બનાવનાર તે પ્રભુને દરેક સમય પોતાના દિલમાં યાદ કર.

ਤਸਬੀ ਯਾਦਿ ਕਰਹੁ ਦਸ ਮਰਦਨੁ ਸੁੰਨਤਿ ਸੀਲੁ ਬੰਧਾਨਿ ਬਰਾ ॥੭॥
ખુદાને યાદ કરતો રહે, આ જ તસ્બીહ અર્થાત માળા જપવાની છે, આ ઇન્દ્રિયોને મારી દેવી જ સુન્નત કરવાની છે અને શીલ સ્વભાવ જ સૌથી મોટું નિયંત્રણ છે ॥૭॥

ਦਿਲ ਮਹਿ ਜਾਨਹੁ ਸਭ ਫਿਲਹਾਲਾ ॥
પોતાના દિલમાં આ વાત સમજી લે જગતનું બધું થોડા સમય માટે રહેનાર છે.

ਖਿਲਖਾਨਾ ਬਿਰਾਦਰ ਹਮੂ ਜੰਜਾਲਾ ॥
હે ભાઈ! કુટુંબ તેમજ ઘરબાર જંજટ જ છે.

ਮੀਰ ਮਲਕ ਉਮਰੇ ਫਾਨਾਇਆ ਏਕ ਮੁਕਾਮ ਖੁਦਾਇ ਦਰਾ ॥੮॥
એક ખુદાનો દરબાર જ હંમેશા સ્થિર રહેનાર મુકામ છે અને બાદશાહ, માલિક તેમજ સરદાર મૃત્યુ થનાર છે ॥૮॥

ਅਵਲਿ ਸਿਫਤਿ ਦੂਜੀ ਸਾਬੂਰੀ ॥
અલ્લાહના વખાણ પહેલી નમાજ, સંતોષ રાખવો બીજી નમાજ,

ਤੀਜੈ ਹਲੇਮੀ ਚਉਥੈ ਖੈਰੀ ॥
નમ્રતા ધારણ કરવી ત્રીજા સમયની નમાજ, જરૂરતમંદોને દાન-પુણ્ય કરવું ચૌથી નમાઝ અને

ਪੰਜਵੈ ਪੰਜੇ ਇਕਤੁ ਮੁਕਾਮੈ ਏਹਿ ਪੰਜਿ ਵਖਤ ਤੇਰੇ ਅਪਰਪਰਾ ॥੯॥
પાંચ ઇન્દ્રિયો એક સ્થાન પર સ્થિર કરીને રાખવી તારી પાંચમી નમાઝ છે. તારી નમાજના આ પાંચ સમય જ સૌથી ઉત્તમ છે ॥૯॥

ਸਗਲੀ ਜਾਨਿ ਕਰਹੁ ਮਉਦੀਫਾ ॥
આ સમજીને કે ખુદા આખી દુનિયામાં રહે છે, આ જ્ઞાનને પોતાની ઈચ્છા પૂર્તિનો પાઠ બનાવ અને

ਬਦ ਅਮਲ ਛੋਡਿ ਕਰਹੁ ਹਥਿ ਕੂਜਾ ॥
પાપ કર્મોના ત્યાગને હાથમાં પકડનાર પ્યાલો બનાવ.

ਖੁਦਾਇ ਏਕੁ ਬੁਝਿ ਦੇਵਹੁ ਬਾਂਗਾਂ ਬੁਰਗੂ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਖਰਾ ॥੧੦॥
ખુદાને એક જ સમજીને મસ્જિદમાં નમાજ વાંચવા માટે બાંગ આપ્યા કર અને તે ખુદાનો સારો પુત્ર બનવું જ બિગુલ વગાડવી છે ॥૧૦॥

ਹਕੁ ਹਲਾਲੁ ਬਖੋਰਹੁ ਖਾਣਾ ॥
હકની કમાણીનું જ ભોજન કર્યા કર,

ਦਿਲ ਦਰੀਆਉ ਧੋਵਹੁ ਮੈਲਾਣਾ ॥
પોતાના દિલને દરિયાની જેમ મોટું બનાવ અને મનની ગંદકીને સાફ કરી લે.

ਪੀਰੁ ਪਛਾਣੈ ਭਿਸਤੀ ਸੋਈ ਅਜਰਾਈਲੁ ਨ ਦੋਜ ਠਰਾ ॥੧੧॥
પોતાના પીરને ઓળખીને સેવામાં લીન રહેનાર જ બીહીશ્તમાં જવાને હકદાર છે અને મૃત્યુનો દેવદૂત યમ તેને નરકમાં જ નાખતો ॥૧૧॥

ਕਾਇਆ ਕਿਰਦਾਰ ਅਉਰਤ ਯਕੀਨਾ ॥
જે શરીર દ્વારા તું શુભાશુભ કર્મ કરે છે, તેને પોતાની વિશ્વાસપાત્ર સ્ત્રી બનાવ અને

ਰੰਗ ਤਮਾਸੇ ਮਾਣਿ ਹਕੀਨਾ ॥
પછી તેના દ્વારા ખુદાને મળીને રંગ-તમાશાઓમાં આનંદ ભોગ.

ਨਾਪਾਕ ਪਾਕੁ ਕਰਿ ਹਦੂਰਿ ਹਦੀਸਾ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤਿ ਦਸਤਾਰ ਸਿਰਾ ॥੧੨॥
હે દુષ્ટ માણસ! તમારી જાતને પવિત્ર બનાવો. ભગવાનને વાસ્તવિક સમજવા માટે કુરાનની હદીસો વાંચવી. સંપૂર્ણ દેખાવમાં રહેવું એટલે માથા પર પાઘડી પહેરવી.॥૧૨॥

ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਮੋਮ ਦਿਲਿ ਹੋਵੈ ॥
સાચો મુસલમાન તે જ છે, જેનું દિલ મીણની જેમ નરમ હોય છે,

ਅੰਤਰ ਕੀ ਮਲੁ ਦਿਲ ਤੇ ਧੋਵੈ ॥
તે પોતાના અંતર્મનની ગંદકીને દિલથી ધોઈ દે છે.

ਦੁਨੀਆ ਰੰਗ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੈ ਜਿਉ ਕੁਸਮ ਪਾਟੁ ਘਿਉ ਪਾਕੁ ਹਰਾ ॥੧੩॥
તે દુનિયાના રંગ-તમાશાઓની નજીક આવતો નથી અને આમ પવિત્ર થાય છે, જે રીતે ફૂલ, રેશમ, ઘી તેમજ હરણ- ચામડી પાક પવિત્ર હોય છે ॥૧૩॥

ਜਾ ਕਉ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰ ਮਿਹਰਵਾਨਾ ॥
જેના પર કૃપાળુ અલ્લાહની કૃપા હોય છે,

ਸੋਈ ਮਰਦੁ ਮਰਦੁ ਮਰਦਾਨਾ ॥
વાસ્તવમાં તે જ પુરુષોમાં શૂરવીર પુરુષ છે.

ਸੋਈ ਸੇਖੁ ਮਸਾਇਕੁ ਹਾਜੀ ਸੋ ਬੰਦਾ ਜਿਸੁ ਨਜਰਿ ਨਰਾ ॥੧੪॥
જેના પર ખુદાની કૃપા-દ્રષ્ટિ છે, તે જ શેખ, શેખોનો પીર, હાજી તેમજ ખુદાનો સારો મનુષ્ય છે ॥૧૪॥

ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਕਰਣ ਕਰੀਮਾ ॥
હે કૃપાળુ, રહમદિલ, સાચા ખુદા! તું કુદરતનો રચયિતા છે,

ਸਿਫਤਿ ਮੁਹਬਤਿ ਅਥਾਹ ਰਹੀਮਾ ॥
બધાને બનાવનાર છે, તારી સ્તુતિ તેમજ પ્રેમ અથાહ છે, તારો હુકમ પણ સત્ય છે.

ਹਕੁ ਹੁਕਮੁ ਸਚੁ ਖੁਦਾਇਆ ਬੁਝਿ ਨਾਨਕ ਬੰਦਿ ਖਲਾਸ ਤਰਾ ॥੧੫॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! તે ખુદાના તફાવતને સમજનાર મનુષ્ય બંધનોથી મુક્ત થઈને સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧૫॥૩॥૧૨॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਊਚ ਬਿਰਾਜੇ ॥
પરબ્રહ્મ સર્વોચ્ચ સ્થાન પર બેઠો છે,

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਸਾਜੇ ॥
આખી દુનિયાને બનાવવા, મટાડવા તેમજ ફરી સ્થાપના કરનાર પણ તે પોતે જ છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਿ ਗਹਤ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਕਿਛੁ ਭਉ ਨ ਵਿਆਪੈ ਬਾਲ ਕਾ ॥੧॥
તે સર્વોચ્ચ શક્તિ પ્રભુ શરણ લેવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને મૃત્યુ વગેરે કોઈ ભય વ્યાપ્ત થતો નથી ॥૧॥

ਗਰਭ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਿਨਹਿ ਉਬਾਰਿਆ ॥
જે નિરંકારે ગર્ભ-આગમાંથી બચાવ્યો છે,

ਰਕਤ ਕਿਰਮ ਮਹਿ ਨਹੀ ਸੰਘਾਰਿਆ ॥
માતાના લોહીમાં એક નાનો કીડો હોવા છતાં તેને અદૃશ્ય થવા દીધો ન હતો,

ਅਪਨਾ ਸਿਮਰਨੁ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿਆ ਓਹੁ ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਮਾਲਕਾ ॥੨॥
જેને પોતાનું સ્મરણ દઈને પોષણ કર્યું છે, તે બધા શરીરોનો માલિક છે ॥૨૩॥

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ ॥
હું તો પ્રભુના ચરણ-કમળની શરણમાં આવ્યો છું,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੈ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਇਆ ॥
સજ્જન સાધુઓની સાથે પ્રભુનો જ યશ ગાયો છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਸਭਿ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਉ ਨਹੀ ਕਾਲ ਕਾ ॥੩॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી જન્મ-મરણના બધા દુઃખ તૂટી જાય છે અને મૃત્યુનો ભય પણ રહેતો નથી ॥૩॥

ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰ ਦੇਵਾ ॥
દેવાધિદેવ સર્વોચ્ચ શક્તિ પરમેશ્વર સર્વકળા સમર્થ છે, તેની લીલાઓ અકથ્ય છે, તે અદ્રશ્ય છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
સૃષ્ટિના બધા જીવ તેની જ પૂજા કરે છે.

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰੀ ਪਾਲਕਾ ॥੪॥
ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી તેમ જ ડાળીથી ઉત્પન્ન થનાર અનેક પ્રકારના બધા જીવોનું પોષણ કરી રહ્યો છે ॥૪॥

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਨਿਧਾਨਾ ॥
સુખનો ખજાનો તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸੁ ਅੰਤਰਿ ਮਾਨਾ ॥
જે પોતાના અંતર્મનમાં રામ નામનો આનંદ લે છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਸਾਲਕਾ ॥੫॥
તેણે પોતે જ હાથ પકડીને સંસાર-સમુદ્રરૂપી અંધકારમાંથી બહાર કાઢી દીધો છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ આવો સાધક છે ॥૫॥

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
તે પ્રભુ જ જગતનો આદિ, મધ્ય તેમજ અંતમાં છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
જે તે કરે છે, તે જ થાય છે.

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਸਾਧਸੰਗ ਤੇ ਦਾਲਿਦ ਨ ਕੋਈ ਘਾਲਕਾ ॥੬॥
સંતોની સંગત કરવાથી ભ્રમ-ભય બધો મટી ગયો છે અને કોઈ દરિદ્રતા પણ હવે પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૬॥

ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਗਾਉ ਗੋੁਪਾਲਾ ॥
પ્રભુની ઉત્તમ વાણી ગાતો રહે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਮੰਗਹੁ ਰਵਾਲਾ ॥
સાધુ-મહાપુરુષોની ચરણધૂળની કામના કર;

ਬਾਸਨ ਮੇਟਿ ਨਿਬਾਸਨ ਹੋਈਐ ਕਲਮਲ ਸਗਲੇ ਜਾਲਕਾ ॥੭॥
જો વાસનાઓને મટાડીને વાસના-રહિત થઈ જવાય તો બધા પાપ સળગી જાય છે ॥૭॥

ਸੰਤਾ ਕੀ ਇਹ ਰੀਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ॥
સંતોની આ નિરાલી જ રીતિ છે કે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਨਾਲੀ ॥
પરબ્રહ્મને હંમેશા પોતાની આજુબાજુ જ જોવે છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਆਰਾਧਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਉ ਸਿਮਰਤ ਕੀਜੈ ਆਲਕਾ ॥੮॥
દરેક ધબકારાથી પરમાત્માની પ્રાર્થના કર અને તેનું નામ-સ્મરણ કરવામાં જરા પણ આળસ ન કરવી જોઈએ ॥૮॥

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
જ્યાં પણ દ્રષ્ટિ જાય છે, ત્યાં અંતર્યામી છે.

ਨਿਮਖ ਨ ਵਿਸਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! મને થોડા સમય માટે પણ ભૂલ નહીં.

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ ਬਨਿ ਜਲਿ ਪੂਰਨ ਥਾਲਕਾ ॥੯॥
તારો ભક્તજન તને સ્મરણ કરી-કરીને જ જીવન મેળવી રહ્યો છે, તું વન, જળ, ધરતી વગેરે બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૯॥

ਤਤੀ ਵਾਉ ਨ ਤਾ ਕਉ ਲਾਗੈ ॥
તેને કોઈ રીતની કષ્ટદાયક ગરમ વાયુ પણ પ્રભાવિત કરતી નથી.

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ॥
જે પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરતા રોજ જાગૃત રહે છે,

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਤਿਸੁ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਨ ਤਾਲਕਾ ॥੧੦॥
તે પ્રભુનું સ્મરણ કરીને આનંદ-ખુશીઓ ભોગવતો રહે છે અને માયાની સાથે તેનો કોઈ સંબંધ રહેતો નથી ॥૧૦॥

ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੂਖ ਤਿਸੁ ਨਾਹੀ ॥
તેને કોઈ રોગ, શોક તેમજ દુઃખ લાગતું નથી.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਹੀ ॥
જે સાધુ પુરુષોની સંગતમાં પ્રભુનું કીર્તિ-ગાન કરે છે,

ਆਪਣਾ ਨਾਮੁ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਖਾਲਕਾ ॥੧੧॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! મારી એક વિનંતી સાંભળ; મને પોતાનું નામ આપ ॥૧૧॥

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારું નામ કિંમતી રત્ન છે,

ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਤੇਰੈ ਦਾਸ ਅਪਾਰੇ ॥
દાસ તારા પ્રેમ-રંગમાં જ લીન રહે છે,

ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਤੁਧੁ ਜੇਹੇ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਭਾਲਕਾ ॥੧੨॥
તારા રંગમાં લીન રહેનાર તારા જેવો જ બની જાય છે પરંતુ આવા કોઈ દુર્લભ જ મળે છે ॥૧૨॥

ਤਿਨ ਕੀ ਧੂੜਿ ਮਾਂਗੈ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥
મારુ મન તે ભક્તજનોની ચરણધૂળ જ માંગે છે,

ਜਿਨ ਵਿਸਰਹਿ ਨਾਹੀ ਕਾਹੂ ਬੇਰਾ ॥
જેને પરમાત્મા ક્યારેય ભૂલાતો નથી.

ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈ ਸਦਾ ਸੰਗੀ ਹਰਿ ਨਾਲਕਾ ॥੧੩॥
તેની સંગતિમાં પરમ-પદ મેળવાય છે અને પ્રભુ હંમેશા તેની સાથે રહે છે ॥૧૩॥

ਸਾਜਨੁ ਮੀਤੁ ਪਿਆਰਾ ਸੋਈ ॥
તે એક પ્રિય મિત્ર અને સજ્જન છે,

ਏਕੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥
જે દુર્બુધ્ધિ દૂર કરીને પ્રભુનું નામ મનમાં દૃઢ કરી દે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਜਾਏ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਉਪਦੇਸੁ ਨਿਰਮਾਲਕਾ ॥੧੪॥
તે ઉપાસકનો ઉપદેશ પણ નિર્મળ છે, જે કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકારનો ત્યાગ કરાવી દે ॥૧૪॥

ਤੁਧੁ ਵਿਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારા વગર મારું કોઈ નથી.

ਗੁਰਿ ਪਕੜਾਏ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਪੈਰਾ ॥
ગુરુએ મને પ્રભુના ચરણ પકડાવી દીધા છે.

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਜਿਨਿ ਖੰਡਿਆ ਭਰਮੁ ਅਨਾਲਕਾ ॥੧੫॥
હું પૂર્ણ સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાવ છું, જેને મારો મોહ-માયાનો ભ્રમ મટાડી દીધો છે ॥૧૫॥

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਰੈ ਨਾਹੀ ॥
શ્વાસ-શ્વાસથી પ્રભુને યાદ કર અને તેને ક્યારેય પણ ન ભૂલ.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਉ ਧਿਆਈ ॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માનું ભજન કર.

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਵਡਾਲਕਾ ॥੧੬॥੪॥੧੩॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનય કરે છે કે તું સર્વકળા સમર્થ તેમજ સર્વોપરી છે, સંતજન તારા રંગમાં જ લીન રહે છે ॥૧૬॥૪॥૧૩॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫
મારુ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਨਿਤ ਧਾਰੀ ॥
હું રોજ પરમાત્માનાં ચરણ હૃદયમાં ધારણ કરું છું,

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਮਸਕਾਰੀ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુને ક્ષણ-ક્ષણ નમન છે,

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰੀ ਸਭੁ ਆਗੈ ਜਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਸੁਹਾਵਣਾ ॥੧॥
મન-શરીર વગેરે અર્પણ કરીને બધું તેની સામે ભેટ કરી દીધું છે, જગતમાં પ્રભુનું નામ જ સોહામણું છે ॥૧॥

ਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
તે ઠાકોરને મનથી શું કરી ભૂલાવાય,

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦੇ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰੇ ॥
જેણે પ્રાણ-શરીર દઈને બનાવીને સુશોભિત કર્યું છે

ਸਾਸਿ ਗਰਾਸਿ ਸਮਾਲੇ ਕਰਤਾ ਕੀਤਾ ਅਪਣਾ ਪਾਵਣਾ ॥੨॥
ખાતા-પીતા દરેક સમય પ્રભુ જ રક્ષા કરતો રહે છે, પરંતુ તો પણ દરેક જીવ પોતાના કરેલ કર્મોનું જ ફળ મેળવે છે ॥૨॥

ਜਾ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਊ ਨਾਹੀ ॥
જેના દરવાજાથી નાનો-મોટો કોઈ પણ ખાલી હાથ પાછો આવતો નથી,

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਰਖੁ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥
તેથી આઠ પ્રહર તે પ્રભુની સ્મૃતિને મનમાં વસાવીને રાખ.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭਜੁ ਅਚੁਤ ਸੁਆਮੀ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਾ ॥੩॥
જો પ્રભુ-દરબારમાં શોભા મેળવવા ઇચ્છતો હોય તો સંતોની સાથે સ્થિર સ્વામીનું ભજન કર ॥૩॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ॥
હરિ-નામનો ખજાનો જ કામ, અર્થ, ધર્મ, મોક્ષરૂપી ચાર પદાર્થ, અઢાર સિધ્ધિઓ,

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਹਜ ਸੁਖੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ॥
સરળ સુખ તેમજ નવ નિધિ દેનાર છે.

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਜੇ ਮਨ ਮਹਿ ਚਾਹਹਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੁਆਮੀ ਰਾਵਣਾ ॥੪॥
જો મનમાં સર્વ કલ્યાણ મેળવવા ઇચ્છતો હોય તો સાધુ પુરુષોની સંગતમાં મળીને પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૪॥

ਸਾਸਤ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ਵਖਾਣੀ ॥
શાસ્ત્રો, સ્મૃતિઓ તેમજ વેદોએ પણ આ જ વખાણ કર્યું છે કે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤੁ ਪਰਾਣੀ ॥
હે પ્રાણી! માનવ જન્મ પર વિજય મેળવો

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿੰਦਾ ਪਰਹਰੀਐ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਨਾਨਕ ਗਾਵਣਾ ॥੫॥
હે નાનક! કામ, ક્રોધ તેમજ નિંદાને ત્યાગીને જીભથી પરમાત્માનું ગુણગાન કરવું જોઈએ ॥૫॥

ਜਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਕੁਲੁ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ॥
જેનું કોઈ રૂપ અથવા રેખા નથી, જેનું ના કોઈ કુળ અથવા જાતિ છે,

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ॥
તે દિવસ-રાત સર્વવ્યાપક છે.

ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਸੋਈ ਵਡਭਾਗੀ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨੀ ਪਾਵਣਾ ॥੬॥
જે જે તેનું જાપ કરે છે, તે જ ખુશનસીબ છે અને તે ફરી યોનીઓના ચક્રમાં પડતો નથી ॥૬॥

ਜਿਸ ਨੋ ਬਿਸਰੈ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
જેને પરમપુરુષ વિધાતા ભૂલી જાય છે,

ਜਲਤਾ ਫਿਰੈ ਰਹੈ ਨਿਤ ਤਾਤਾ ॥
તે દુ:ખોની આગમાં સળગતો રહે છે અને રોજે વેદના ભોગવે છે.

ਅਕਿਰਤਘਣੈ ਕਉ ਰਖੈ ਨ ਕੋਈ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਪਾਵਣਾ ॥੭॥
પરમાત્માના ઉપકારોને ભૂલનાર નમક હરામને કોઈ બચાવી શકતા નથી અને તેને ભયાનક નર્કમાં ધકેલાય છે ॥૭॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਤਨੁ ਧਨੁ ਜਿਨਿ ਸਾਜਿਆ ॥
જેને બનાવ્યો છે, જીવન, પ્રાણ, શરીર તેમજ ધન આપ્યું છે,

ਮਾਤ ਗਰਭ ਮਹਿ ਰਾਖਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ॥
માના ગર્ભમાં ઉપકાર કરીને રક્ષા કરી છે,

ਤਿਸ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਛਾਡਿ ਅਨ ਰਾਤਾ ਕਾਹੂ ਸਿਰੈ ਨ ਲਾਵਣਾ ॥੮॥
તેના પ્રેમને છોડીને જીવ બીજા સાંસારિક રસોમાં લીન રહે છે, પરમાત્મા સિવાય તેનું કોઈ પણ કલ્યાણ કરી શકતું નથી ॥૮॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ॥
હે સ્વામી! કૃપા કર;

ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਸਹਿ ਸਭਨ ਕੈ ਨੇਰੇ ॥
દરેક શરીર તેમજ બધા જીવોની નજીક તું જ રહે છે.

ਹਾਥਿ ਹਮਾਰੈ ਕਛੂਐ ਨਾਹੀ ਜਿਸੁ ਜਣਾਇਹਿ ਤਿਸੈ ਜਣਾਵਣਾ ॥੯॥
અમારા હાથમાં કંઈ પણ નથી, જેને તું તફાવત બતાવે છે, તે જ તને સમજે છે ॥૯॥

ਜਾ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે,

ਤਿਸ ਹੀ ਪੁਰਖ ਨ ਵਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ॥
તે પુરુષ પર માયાનો કોઈ પ્રભાવ પડતો નથી.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਦੂਸਰ ਲਵੈ ਨ ਲਾਵਣਾ ॥੧੦॥
દાસ નાનક હંમેશા પરમાત્માની શરણમાં રહે છે અને કોઈ બીજાથી પ્રેમ લગાવતો નથી ॥૧૦॥

ਆਗਿਆ ਦੂਖ ਸੂਖ ਸਭਿ ਕੀਨੇ ॥
બધા દુઃખ-સુખ પ્રભુની આજ્ઞાથી જ બને છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਬਿਰਲੈ ਹੀ ਚੀਨੇ ॥
હરિ નામ અમૃતને કોઈ દુર્લભ પુરુષે જ ઓળખ્યો છે.

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ਜਤ ਕਤ ਓਹੀ ਸਮਾਵਣਾ ॥੧੧॥
તેની સાચી કિંમત આંકી શકાતી નથી અને બધામાં એક તે જ સમાયેલ છે ॥૧૧॥

ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਸੋਈ ਵਡ ਦਾਤਾ ॥
વાસ્તવમાં પરમાત્મા જ ભક્ત છે, એક તે જ મોટો દાતા છે,

ਸੋਈ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તે જ પૂર્ણ પુરુષ વિધાતા છે.

ਬਾਲ ਸਹਾਈ ਸੋਈ ਤੇਰਾ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵਣਾ ॥੧੨॥
તે જ તારા બાળપણનો મિત્ર છે, જે તારા મનને ગમે છે ॥૧૨॥

ਮਿਰਤੁ ਦੂਖ ਸੂਖ ਲਿਖਿ ਪਾਏ ॥
મૃત્યુ, દુઃખ, સુખ બધું નસીબમાં લખી દીધું છે અને

ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਬਧਹਿ ਘਟਹਿ ਨ ਘਟਾਏ ॥
તલ માત્ર પણ આમાં વૃધ્ધિ થતી નથી અને આ ઘટાડવાથી પણ ઘટી શકતો નથી.

ਸੋਈ ਹੋਇ ਜਿ ਕਰਤੇ ਭਾਵੈ ਕਹਿ ਕੈ ਆਪੁ ਵਞਾਵਣਾ ॥੧੩॥
જે પરમાત્માને સ્વીકાર છે, તે જ થાય છે, જો આ કહેવાય કે હું પોતાનું નસીબ બદલી શકું છું તો આ પોતાને હેરાન જ કરવો છે ॥૧૩॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਸੋਈ ਕਾਢੇ ॥
તે રચયિતા જ માયાના અંધકુપમાથી કાઢે છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਟੂਟੇ ਗਾਂਢੇ ॥
જન્મ-જન્માંતરના તુટેલ સંબંધ જોડી દે છે.

ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਰਖੇ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਗੋਬਿੰਦੁ ਧਿਆਵਣਾ ॥੧੪॥
તે કૃપા કરીને પોતાના બનાવી લે છે, તેથી સાધુઓની સાથે ગોવિંદનું ધ્યાન કરવું જોઈએ ॥૧૪॥

ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! તારું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી,

ਅਚਰਜ ਰੂਪੁ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તારું રૂપ અદભુત છે, તારી કીર્તિ ખુબ મોટી છે,

ਭਗਤਿ ਦਾਨੁ ਮੰਗੈ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਵਣਾ ॥੧੫॥੧॥੧੪॥੨੨॥੨੪॥੨॥੧੪॥੬੨॥
દાસ નાનક તારાથી ભક્તિનું દાન માંગતો અને તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૧૫॥૧॥૧૪॥૨૨॥૨૪॥૨॥૧૪॥૬૨॥

ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩
મારુ વાર મહેલ ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਵਿਣੁ ਗਾਹਕ ਗੁਣੁ ਵੇਚੀਐ ਤਉ ਗੁਣੁ ਸਹਘੋ ਜਾਇ ॥
ગ્રાહક વગર કોઈ બીજાને ગુણ વેચાય તો તે સસ્તો જ વેચાઈ જાય છે.

ਗੁਣ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤਉ ਗੁਣੁ ਲਾਖ ਵਿਕਾਇ ॥
જો ગુણોનો ગ્રાહક મળી જાય તો લાખોમાં વેચાઈ છે.

ਗੁਣ ਤੇ ਗੁਣ ਮਿਲਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥
જો સદ્દગુરૂમાં લીન થવાય તો તે ગુણવાનથી મળીને ગુણ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਮੋੁਲਿ ਅਮੋੁਲੁ ਨ ਪਾਈਐ ਵਣਜਿ ਨ ਲੀਜੈ ਹਾਟਿ ॥
અમૂલ્ય ગુણો તો કોઈ પણ મૂલ્ય પર મળતા નથી અને ન તો કોઈ દુકાનથી ખરીદીને મળે છે.

ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਤੋਲੁ ਹੈ ਕਬਹੁ ਨ ਹੋਵੈ ਘਾਟਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુણોનો તોલ હંમેશા પૂર્ણ છે અને તે ક્યારેય પણ ઓછો થતો નથી અર્થાત કોઈને ગુણ આપવાથી ક્યારેય ઓછો થતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੇ ਭਰਮਸਹਿ ਆਵਹਿ ਜਾਵਹਿ ਨੀਤ ॥
નામવિહીન ભટકતો રહે છે અને હંમેશા જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે.

ਇਕਿ ਬਾਂਧੇ ਇਕਿ ਢੀਲਿਆ ਇਕਿ ਸੁਖੀਏ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
કોઈ બંધનોમાં ફસાયેલ છે, કોઇ બંધન ખુલી ગયા છે અને કોઈ લોકો પરમાત્માથી પ્રેમ લગાવીને સુખી છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਮੰਨਿ ਲੈ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਚੁ ਰੀਤਿ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માનું મનન કરી લે, કારણ કે આ જ સતકર્મ તેમજ સાચી જીવન રીતિ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਪਾਇਆ ਅਤਿ ਖੜਗੁ ਕਰਾਰਾ ॥
ગુરુથી જ્ઞાનરૂપી ખૂબ શક્તિશાળી ખડગ મેળવ્યો છે,

ਦੂਜਾ ਭ੍ਰਮੁ ਗੜੁ ਕਟਿਆ ਮੋਹੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
જેનાથી લોભ, મોહ, અહંકાર તેમજ દ્વૈતભાવરૂપી કિલ્લો કાપી દીધો છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥
શબ્દ ગુરુનું ચિંતન કરવાથી પરમાત્માનું નામ મનમાં વસી ગયું છે.

ਸਚ ਸੰਜਮਿ ਮਤਿ ਊਤਮਾ ਹਰਿ ਲਗਾ ਪਿਆਰਾ ॥
સત્ય, ધીરજ તેમજ ઉત્તમ બુદ્ધિને કારણે હવે પરમાત્મા જ પ્રેમાળ લાગ્યો છે.

ਸਭੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਸਚੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥੧॥
પરમાત્મા જ સર્જનહાર છે અને બધામાં તે પરમ-સત્ય જ વ્યાપ્ત છે ॥૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕੇਦਾਰਾ ਰਾਗਾ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਐ ਭਾਈ ਸਬਦੇ ਕਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
રાગોમાં કેદારા રાગ ત્યારે ઉત્તમ મનાય છે, જો આ દ્વારા પ્રાણી બ્રહ્મ શબ્દથી પ્રેમ કર.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਿਉ ਮਿਲਦੋ ਰਹੈ ਸਚੇ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
તે સત્સંગની સંગતમાં રહે અને સાચા પ્રભુને પ્રેમ કર

ਵਿਚਹੁ ਮਲੁ ਕਟੇ ਆਪਣੀ ਕੁਲਾ ਕਾ ਕਰੇ ਉਧਾਰੁ ॥
તે પોતાના મનમાંથી અભિમાનરૂપી ગંદકીને દૂર કરી દે અને પોતાની વંશાવલીનો ઉદ્ધાર કર.

ਗੁਣਾ ਕੀ ਰਾਸਿ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਅਵਗਣ ਕਢੈ ਵਿਡਾਰਿ ॥
તે ગુણોની રાશિ એકત્રિત કર અને પોતાના અવગુણોને મારીને બહાર કાઢી દે.

ਨਾਨਕ ਮਿਲਿਆ ਸੋ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰੂ ਨ ਛੋਡੈ ਆਪਣਾ ਦੂਜੈ ਨ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુથી મળેલ તે જ સમજાય છે, જે પોતાના ગુરુને છોડતો નથી અને ન તો કોઈ બીજાથી પ્રેમ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਾਗਰੁ ਦੇਖਉ ਡਰਿ ਮਰਉ ਭੈ ਤੇਰੈ ਡਰੁ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! સંસાર-સમુદ્રને જોઈને તો હું ખૂબ ડરી રહ્યો છું, પરંતુ તારા ભયને કારણે આનાથી ડર લાગતો નથી.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੰਤੋਖੀਆ ਨਾਨਕ ਬਿਗਸਾ ਨਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના શબ્દથી મનને સંતોષ મળ્યો છે અને પ્રભુ નામથી મન ખીલેલુ રહે છે ॥૨॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਚੜਿ ਬੋਹਿਥੈ ਚਾਲਸਉ ਸਾਗਰੁ ਲਹਰੀ ਦੇਇ ॥
ગુરુના નામરૂપી જહાજ પર ચડીને ચાલી પડ્યો છું, નિસંદેહ સમુદ્રની લહેરો ઉઠી રહી છે.

ਠਾਕ ਨ ਸਚੈ ਬੋਹਿਥੈ ਜੇ ਗੁਰੁ ਧੀਰਕ ਦੇਇ ॥
જો ગુરુ ધીરજ દે તો આ સાચા જહાજના રસ્તામાં કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી.

ਤਿਤੁ ਦਰਿ ਜਾਇ ਉਤਾਰੀਆ ਗੁਰੁ ਦਿਸੈ ਸਾਵਧਾਨੁ ॥
જહાજનો ખલાસી ગુરુ હોશિયાર છે, તેણે મને પ્રભુના દરવાજા પર જઈને ઉતારી દીધો છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਦਰਗਹ ਚਲੈ ਮਾਨੁ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ જીવ દરબારમાં જઈને સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਿਹਕੰਟਕ ਰਾਜੁ ਭੁੰਚਿ ਤੂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਕਮਾਈ ॥
તું ગુરુની નજીકમાં સત્યની કમાણી કર અને આ રીતે સુખદાયક રાજ ભોગવ

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਬੈਠਾ ਨਿਆਉ ਕਰਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥
પ્રભુ પોતાના સાચા સિંહાસન પર બેઠેલો જ ન્યાય કરે છે અને સત્સંગતિથી મેળ મળાવી લે છે.

ਸਚਾ ਉਪਦੇਸੁ ਹਰਿ ਜਾਪਣਾ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનો સાચો ઉપદેશ જપે છે, તેનો તેનાથી પ્રેમ થઈ જાય છે.

ਐਥੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥
સુખ દેનાર પરમાત્મા આ લોકમાં પણ તેના મનમાં વસી જાય છે અને અંતકાળ સહાયક થાય છે.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਊਪਜੀ ਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥੨॥
ગુરુથી જ્ઞાન મેળવીને મનમાં પરમાત્માથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਭੂਲੀ ਭੂਲੀ ਮੈ ਫਿਰੀ ਪਾਧਰੁ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥
હું અહીં-તહીં ભટકતો રહ્યો પરંતુ કોઈએ પણ રસ્તો બતાવ્યો નથી.

ਪੂਛਹੁ ਜਾਇ ਸਿਆਣਿਆ ਦੁਖੁ ਕਾਟੈ ਮੇਰਾ ਕੋਇ ॥
વિદ્વાનોથી પણ જઈને પૂછ્યું કે કોઈ મારું દુઃખ કાપી દે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਾਜਨੁ ਉਤ ਹੀ ਠਾਇ ॥
જો સાચા સતગુરુ મનમાં વસી જાય તો સજ્જન પ્રભુએ તે સ્થાને જ વાસ કરવો જોઈએ

ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀਐ ਸਿਫਤੀ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુની સાચા નામની સ્તુતિ કરવાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਆਪੇ ਕਰਣੀ ਕਾਰ ਆਪਿ ਆਪੇ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ કાર્ય કરે છે અને પોતાની ઈચ્છાથી જ બધું કરે છે.

ਆਪੇ ਕਿਸ ਹੀ ਬਖਸਿ ਲਏ ਆਪੇ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
તે પોતે જ કોઈને ક્ષમા કરી દે છે અને પોતે જ કાર્યને સફળ કરી દે છે.

ਨਾਨਕ ਚਾਨਣੁ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਦੁਖ ਬਿਖੁ ਜਾਲੀ ਨਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો ગુરુનો જ્ઞાનરૂપી આલોક મળી જાય તો નામ દ્વારા વિકારોના દુઃખને સળગાવી શકાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਾਇਆ ਵੇਖਿ ਨ ਭੁਲੁ ਤੂ ਮਨਮੁਖ ਮੂਰਖਾ ॥
હે મુર્ખ મનમુખી! ધન-સંપત્તિ ને જોઈને ન ભૂલ.

ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ ਸਭੁ ਝੂਠੁ ਦਰਬੁ ਲਖਾ ॥
ધન-સંપત્તિ, બધું અસત્ય છે, કારણ કે જગતમાંથી ચાલતા આ સાથે જતું નથી.

ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁ ਨ ਬੂਝਈ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਜਮ ਖੜਗੁ ਕਲਖਾ ॥
અજ્ઞાની અંધ જીવ આ સમજતો નથી કે યમની તલવાર તેના માથા પર લટકી રહી છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਖਾ ॥
જેને હરિ-નામરૂપી રસ ચાખ્યો છે, ગુરુની કૃપાથી તે બચી ગયો છે

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਰਖਾ ॥੩॥
પ્રભુ પોતે જ બધું કરે-કરાવે છે અને પોતે બધાનો રક્ષક છે ॥૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨਾ ਗੁਰੁ ਨਹੀ ਭੇਟਿਆ ਭੈ ਕੀ ਨਾਹੀ ਬਿੰਦ ॥
જેને ગુરુ મળ્યો નથી, જરા પણ ભય નથી.

ਆਵਣੁ ਜਾਵਣੁ ਦੁਖੁ ਘਣਾ ਕਦੇ ਨ ਚੂਕੈ ਚਿੰਦ ॥
તે આવકજાવકનું ભારે દુઃખ સહન કરે છે અને તેની ચિંતા ક્યારેય દૂર થતી નથી.

ਕਾਪੜ ਜਿਵੈ ਪਛੋੜੀਐ ਘੜੀ ਮੁਹਤ ਘੜੀਆਲੁ ॥
જેમ ધોતા સમયે ગંદા કપડાને પછાડાય છે અને દરેક સમયે તેમજ મુર્હુત પછી ઘડિયાળને મારવામાં આવે છે, તેમ જ તેની પીટાઈ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਿਰਹੁ ਨ ਚੁਕੈ ਜੰਜਾਲੁ ॥੧॥
હે નાનક! સત્ય-નામ વગર માથાથી જંજટ દૂર થતી નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਢੂਢੀ ਸਜਣਾ ਹਉਮੈ ਬੁਰੀ ਜਗਤਿ ॥
હે સાજન! ત્રણેય લોકમાં શોધીને જોઈ લીધું છે કે જગતમાં અહમ ખુબ ખરાબ બીમારી છે.

ਨਾ ਝੁਰੁ ਹੀਅੜੇ ਸਚੁ ਚਉ ਨਾਨਕ ਸਚੋ ਸਚੁ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે હૃદયમાં પરેશાનીની અપેક્ષા સત્ય જપતો રહે, બધા તરફ સત્ય જ સત્ય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਬਖਸਿਓਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੇ ॥
પરમાત્માએ ગુરુમુખીને પોતે જ ક્ષમા કરી દીધો છે અને તે હરિનામમાં જ લીન રહે છે.

ਆਪੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਓਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣੇ ॥
તેણે પોતે જ તેને ભક્તિમાં લગાવ્યો છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા તેને પ્રભુ-દરબારમાં જવા માટે પરવાના મળી ગયો છે.

ਸਨਮੁਖ ਸਦਾ ਸੋਹਣੇ ਸਚੈ ਦਰਿ ਜਾਣੇ ॥
પ્રભુ ઉન્મુખ રહેનાર હંમેશા સુંદર લાગે છે અને સાચા દરવાજા પર પ્રસિદ્ધ થઈ જાય છે.

ਐਥੈ ਓਥੈ ਮੁਕਤਿ ਹੈ ਜਿਨ ਰਾਮ ਪਛਾਣੇ ॥
જેને રામને ઓળખી લીધો છે, તે અહીં-તહીં મુક્ત થઈ જાય છે.

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੇ ਜਨ ਜਿਨ ਹਰਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਹਉ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੪॥
તે ભક્તજન ધન્ય છે, જેને પરમાત્માની ભક્તિ કરી છે અને હું તેના પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਮਹਲ ਕੁਚਜੀ ਮੜਵੜੀ ਕਾਲੀ ਮਨਹੁ ਕਸੁਧ ॥
મૂર્ખ જીવ-સ્ત્રી શરીરરૂપી મહેલમાં મસ્ત બની રહે છે, તે મનથી કાળી તેમજ અપવિત્ર છે.

ਜੇ ਗੁਣ ਹੋਵਨਿ ਤਾ ਪਿਰੁ ਰਵੈ ਨਾਨਕ ਅਵਗੁਣ ਮੁੰਧ ॥੧॥
હે નાનક! જો શુભ ગુણ હોય તો જ તે પ્રિય-પ્રભુથી આનંદ કરે છે, પરંતુ જીવ-સ્ત્રીમાં તો અવગુણ જ ભરેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਾਚੁ ਸੀਲ ਸਚੁ ਸੰਜਮੀ ਸਾ ਪੂਰੀ ਪਰਵਾਰਿ ॥
તે જ જીવ સ્ત્રી પોતાના કુટુંબમાં પૂર્ણ નિપુણ છે, જે સત્યશીલ, શીલ સ્વભાવ તેમજ ધીરજવાળી છે.

ਨਾਨਕ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਦਾ ਭਲੀ ਪਿਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રિયતમના પ્રેમના કારણે તે હમેશા સારી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારે પોતાને ઓળખી લીધો તો જ હરિ-નામરૂપી સુખોનો ભંડાર મેળવ્યો.

ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਆਪਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરીને શબ્દ-ગુરુથી મળાવી દીધો છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਿਰਮਲੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਆਇਆ ॥
ગુરુની નિર્મળ વાણીએ હરિ-નામ પીવડાવ્યું છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਜਿਨੀ ਚਾਖਿਆ ਅਨ ਰਸ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥
જેને હરિ-રસ ચાખ્યો છે, તેને બીજા રસોને ત્યાગી દીધો છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭਏ ਫਿਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਗਵਾਇਆ ॥੫॥
હરિ-રસ પીને તે હંમેશા માટે તૃપ્ત થઈ ગયો છે અને પછી તેની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ મટી ગઈ છે ॥૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪਿਰ ਖੁਸੀਏ ਧਨ ਰਾਵੀਏ ਧਨ ਉਰਿ ਨਾਮੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુ નામને પોતાના હૃદયનો શણગાર બનાવે છે, પતિ-પ્રભુ ખુશ થઈને તેનાથી જ આનંદ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਧਨ ਆਗੈ ਖੜੀ ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਨਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જે જીવ-સ્ત્રી પોતાના પતિની સેવામાં તૈયાર રહે છે, તે જ શોભાવાન નારી છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਸੁਰੈ ਪੇਈਐ ਕੰਤ ਕੀ ਕੰਤੁ ਅਗੰਮੁ ਅਥਾਹੁ ॥
આ લોક તેમજ પરલોકમાં જીવ-સ્ત્રી પતિ-પરમેશ્વરની જ સેવિકા છે અને તેનો પતિ-પરમેશ્વર અગમ્ય તેમજ અથાહ છે.

ਨਾਨਕ ਧੰਨੁ ਸੋੁਹਾਗਣੀ ਜੋ ਭਾਵਹਿ ਵੇਪਰਵਾਹ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ સુહાગણ ધન્ય છે, જે પોતાના અચિંત પ્રભુને ગમે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਖਤਿ ਰਾਜਾ ਸੋ ਬਹੈ ਜਿ ਤਖਤੈ ਲਾਇਕ ਹੋਈ ॥
ફક્ત તે જ રાજા સિંહાસન પર બેસે છે, જે આના યોગ્ય થાય છે.

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸਚੁ ਰਾਜੇ ਸੇਈ ॥
સાચો રાજા તે જ છે જેને પરમ-સત્યને ઓળખી લીધો છે.

ਏਹਿ ਭੂਪਤਿ ਰਾਜੇ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ॥
તે શાસક સાચો રાજા કહેવાતો નથી, જે દ્વૈતભાવમાં લીન થઈને દુઃખી થાય છે.

ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਸੁ ਜਾਦੇ ਬਿਲਮ ਨ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માના ઉત્પન્ન કરેલ જીવનું શું વખાણ કરાય, જેને જગતથી જતાં વાર લાગતી નથી.

ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਏਕੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਈ ॥੬॥
એક પ્રભુ જ હંમેશા સ્થિર છે, ગુરુની નજીકમાં જે સત્યને સમજી લે છે, તે પણ સ્થિર થઈ જાય છે ॥૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਭਨਾ ਕਾ ਪਿਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਖਾਲੀ ਨਾਹਿ ॥
બધાનો પતિ-પ્રભુ એક જ છે અને કોઈ પણ જીવરૂપી સ્ત્રી પતિ-પ્રભુથી વિહીન નથી.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં તે જ સુહાગણ છે, જે સદ્‌ગુરુમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨ ਕੇ ਅਧਿਕ ਤਰੰਗ ਕਿਉ ਦਰਿ ਸਾਹਿਬ ਛੁਟੀਐ ॥
મનમાં આશાની અનેક તરંગો ઉઠતી રહે છે, તે પ્રભુ-દરવાજાથી શું કરી છૂટી શકે છે.

ਜੇ ਰਾਚੈ ਸਚ ਰੰਗਿ ਗੂੜੈ ਰੰਗਿ ਅਪਾਰ ਕੈ ॥
જો તે અપાર પ્રભુના ગાઢ પ્રેમ અને સાચા રંગમાં લીન થઈ જાય તો

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਛੁਟੀਐ ਜੇ ਚਿਤੁ ਲਗੈ ਸਚਿ ॥੨॥
હે નાનક! જો સત્યથી મન લાગી જાય તો ગુરુની કૃપાથી છૂટી જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ਕਿਉ ਕੀਮਤਿ ਕੀਜੈ ॥
પરમાત્માનું નામ કીમતી છે, આનું મૂલ્યાંકન શું કરી કરી શકાય છે.

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਸਾਜੀਅਨੁ ਆਪੇ ਵਰਤੀਜੈ ॥
તેણે પોતે જ આખી સૃષ્ટિનું નિર્માણ કર્યું છે અને પોતે જ આમાં સક્રિય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀਐ ਸਚੁ ਕੀਮਤਿ ਕੀਜੈ ॥
ગુરુની નજીકમાં હંમેશા તેનું સ્તુતિગાન કર, આ રીતે તે પરમસત્યનું સાચું મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਕਮਲੁ ਬਿਗਾਸਿਆ ਇਵ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા હૃદય-કમળ ખીલી ગયું છે, આ રીતે હરિ-નામ પીધું છે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਠਾਕਿਆ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਵੀਜੈ ॥੭॥
મેં પોતાની આવક જાવક મટાડી દીધી છે અને સરળ સ્થિતિમાં સુખપૂર્વક રહું છું ॥૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾ ਮੈਲਾ ਨਾ ਧੁੰਧਲਾ ਨਾ ਭਗਵਾ ਨਾ ਕਚੁ ॥
ન તો ક્યારેય ગંદો થાય છે, ન ક્યારેય ઝાંખો થાય છે, ન ક્યારેય ભગવો થાય છે અને ન તો કાચો થાય છે

ਨਾਨਕ ਲਾਲੋ ਲਾਲੁ ਹੈ ਸਚੈ ਰਤਾ ਸਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન જ સત્યશીલ છે અને તેનો પ્રેમ લાલ રંગની જેમ ખુબ પાકો થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਹਜਿ ਵਣਸਪਤਿ ਫੁਲੁ ਫਲੁ ਭਵਰੁ ਵਸੈ ਭੈ ਖੰਡਿ ॥
પરમાનંદમાં જ વનસ્પતિ, ફૂલ તેમજ ફળનો લાભ થાય છે અને ભક્તિરૂપી જિજ્ઞાસુ ભમરો નીડર થઈને વાસ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਤਰਵਰੁ ਏਕੁ ਹੈ ਏਕੋ ਫੁਲੁ ਭਿਰੰਗੁ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુરૂપી ઝાડ એક જ છે અને નામરૂપી ફળ પણ એક જ છે અને ભક્તિરૂપી ભમરો તેમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜੋ ਜਨ ਲੂਝਹਿ ਮਨੈ ਸਿਉ ਸੇ ਸੂਰੇ ਪਰਧਾਨਾ ॥
જે મનુષ્ય પોતાના મનથી સંઘર્ષ કરે છે, વાસ્તવમાં તે જ મહાન યોદ્ધા છે.

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸਦਾ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਪਛਾਨਾ ॥
જેણે પોતાને ઓળખી લીધો છે, તે હંમેશા પરમાત્માની સાથે મળી રહે છે.

ਗਿਆਨੀਆ ਕਾ ਇਹੁ ਮਹਤੁ ਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ ॥
જ્ઞાની પુરુષોની આ જ મોટાઈ છે કે તે પોતાના મનમાં લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਾ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਸਚੁ ਲਾਇ ਧਿਆਨਾ ॥
તેને સત્યમાં ધ્યાન લગાવીને પરમાત્માનું ઘર મેળવી લીધું છે.

ਜਿਨ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਮਨੁ ਜੀਤਿਆ ਜਗੁ ਤਿਨਹਿ ਜਿਤਾਨਾ ॥੮॥
ગુરુની કૃપાથી જેના મનને જીતી લીધો છે, તેને આખા જગત પર વિજય મેળવી લીધો છે ॥૮॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜੋਗੀ ਹੋਵਾ ਜਗਿ ਭਵਾ ਘਰਿ ਘਰਿ ਭੀਖਿਆ ਲੇਉ ॥
જો યોગી બનીને જગતમાં ઘર-ઘરથી ભિક્ષા લેતો રહે અને

ਦਰਗਹ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਕਿਸੁ ਕਿਸੁ ਉਤਰੁ ਦੇਉ ॥
જ્યારે પ્રભુના દરબારમાં હિસાબ મંગાઈ તો કોનો-કોનો ઉત્તર દઈશ.

ਭਿਖਿਆ ਨਾਮੁ ਸੰਤੋਖੁ ਮੜੀ ਸਦਾ ਸਚੁ ਹੈ ਨਾਲਿ ॥
જે નામની ભિક્ષા માંગે છે અને સંતોષરૂપી મંદિરમાં રહે છે, પરમાત્મા હંમેશા તેની સાથે રહે છે.

ਭੇਖੀ ਹਾਥ ਨ ਲਧੀਆ ਸਭ ਬਧੀ ਜਮਕਾਲਿ ॥
દેખાવ કરવાથી કંઈ મળતું નથી, આખી દુનિયા કાળના દબાવમાં ફસાયેલી છે.

ਨਾਨਕ ਗਲਾ ਝੂਠੀਆ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! બીજી બધી વાતો અસત્ય છે, તેથી સત્ય નામનું જ સ્મરણ કર ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜਿਤੁ ਦਰਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਸੋ ਦਰੁ ਸੇਵਿਹੁ ਨ ਕੋਇ ॥
જે દરવાજા પર આસ્થા રાખવા છતાં પણ હિસાબ મંગાઈ છે, તે દરવાજાની કોઈ સેવા ન કર.

ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਜਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તેથી આવો સદ્‌ગુરુ શોધી લે, જેના જેવો કોઈ બીજો મોટો નથી.

ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਛੂਟੀਐ ਲੇਖਾ ਮੰਗੈ ਨ ਕੋਇ ॥
તેની શરણમાં આવવાથી જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને કોઈ પણ હિસાબ માંગતું નથી.

ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਸਚਾ ਓਹੁ ਸਬਦੁ ਦੇਇ ॥
સદ્‌ગુરુ સત્ય નામ જપે છે, બીજાને પણ સત્ય નામ જપાવે છે અને સાચા શબ્દ જ આપે છે.

ਹਿਰਦੈ ਜਿਸ ਦੈ ਸਚੁ ਹੈ ਤਨੁ ਮਨੁ ਭੀ ਸਚਾ ਹੋਇ ॥
જેના હૃદયમાં સત્ય છે, તેનું શરીર-મન પણ સાચું થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਸਚੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇਇ ॥
હે નાનક! સાચા પરમાત્માના હુકમને જ માનવો જોઈએ, કારણ કે તે જ સાચી મોટાઈ આપે છે.

ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵਸੀ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੨॥
જેના પર તે પોતાની કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, તે સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੂਰੇ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਮਰਹਿ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
તે શૂરવીર કહેવાને હકદાર નથી, જે અહંકારમાં મરતો અને દુઃખ મેળવે છે.

ਅੰਧੇ ਆਪੁ ਨ ਪਛਾਣਨੀ ਦੂਜੈ ਪਚਿ ਜਾਵਹਿ ॥
આવા અંધ અર્થાત જ્ઞાનહીન પોતાને ઓળખતો નથી અને દ્વૈતભાવમાં લીન રહીને બરબાદ થઈ જાય છે.

ਅਤਿ ਕਰੋਧ ਸਿਉ ਲੂਝਦੇ ਅਗੈ ਪਿਛੈ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ॥
તે ખુબ ક્રોધથી બીજાથી લડે છે અને આગળ-પાછળ દુઃખ જ મેળવે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਭਾਵਈ ਵੇਦ ਕੂਕਿ ਸੁਣਾਵਹਿ ॥
વેદ પુકારી-પુકારીને સંભળાવે છે કે પ્રભુને અહંકારને ગમતો નથી.

ਅਹੰਕਾਰਿ ਮੁਏ ਸੇ ਵਿਗਤੀ ਗਏ ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ ॥੯॥
જે અહંકારમાં મરે છે, તેની ગતિ થતી નથી, તેથી તે જન્મ-મરણ, આવક જાવકના ચક્રમાં જ પડી રહે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਕਾਗਉ ਹੋਇ ਨ ਊਜਲਾ ਲੋਹੇ ਨਾਵ ਨ ਪਾਰੁ ॥
કાળો કાગડો સફેદ હંસ બનતો નથી તેમજ લોખંડની હોળીથી કોઈ પણ નદીઓથી પાર થઈ શકતો નથી.

ਪਿਰਮ ਪਦਾਰਥੁ ਮੰਨਿ ਲੈ ਧੰਨੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
જીવન સંવારનાર પરમાત્મા ધન્ય છે, તેના પ્રેમ-પદાર્થને મનમાં ધારણ કરી લે જે હુકમના તફાવતને ઓળખી લે છે, તે જ પ્રકાશિત થાય છે

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਊਜਲਾ ਸਿਰਿ ਕਾਸਟ ਲੋਹਾ ਪਾਰਿ ॥
જેમ લોખંડ લાકડીની હોળીથી લાગીને નદીઓથી પાર થઈ જાય છે, તેમ જ પતીત જીવ નામની સાથે લાગીને સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਛੋਡੈ ਭੈ ਵਸੈ ਨਾਨਕ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! આ જ શ્રેષ્ઠ કર્મ છે કે મનુષ્ય તૃષ્ણાને છોડીને પ્રભુ-ભયમાં વસાવી રહે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਾਰੂ ਮਾਰਣ ਜੋ ਗਏ ਮਾਰਿ ਨ ਸਕਹਿ ਗਵਾਰ ॥
જે મનુષ્ય મરુસ્થળ અથવા વનો-તીર્થોમાં મનને મારવા ગયો, આવો મૂર્ખ પોતાના મનને મારી શક્યો નહિ.

ਨਾਨਕ ਜੇ ਇਹੁ ਮਾਰੀਐ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે નાનક! જો આ મનને મારવાનું છે તો શબ્દ-ગુરુના ચિંતન દ્વારા જ મારી શકાય છે.

ਏਹੁ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਨਾ ਮਰੈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ભલે દરેક કોઈ ઇચ્છતો હોય પરંતુ આ મન મારવાથી પણ મરતું નથી.

ਨਾਨਕ ਮਨ ਹੀ ਕਉ ਮਨੁ ਮਾਰਸੀ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જો સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો શુદ્ધ મન, અશુદ્ધ મનને મારી દે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਦੋਵੈ ਤਰਫਾ ਉਪਾਈਓਨੁ ਵਿਚਿ ਸਕਤਿ ਸਿਵ ਵਾਸਾ ॥
લોક-પરલોક બંને રસ્તાઓને ઉત્પન્ન કરીને જીવરૂપી શિવનો શક્તિરૂપી માયામાં નિવાસ
કરી દીધો છે.

ਸਕਤੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਬਿਨਾਸਾ ॥
માયારૂપી શક્તિ દ્વારા કોઈએ પણ સત્યને પ્રાપ્ત કર્યો નથી અને તે ફરી જન્મતો-મરતો રહે છે.

ਗੁਰਿ ਸੇਵਿਐ ਸਾਤਿ ਪਾਈਐ ਜਪਿ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸਾ ॥
શ્વાસ-ખોરાક દરેક પળ ગુરુની સેવા અને નામ જપવાથી શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਸੋਧਿ ਦੇਖੁ ਊਤਮ ਹਰਿ ਦਾਸਾ ॥
શાસ્ત્રો તેમજ સ્મૃતિઓનું વિશ્લેષણ કરીને જોઈ લીધું છે, જેનું પરિણામ આ જ છે કે
પરમાત્માનો દાસ જ ઉત્તમ છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਨਾਮੇ ਬਲਿ ਜਾਸਾ ॥੧੦॥
હે નાનક! નામ વગર કોઈ સ્થિર નથી, તેથી હરિ-નામ પર જ બલિહાર જાવ છું ॥૧૦॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਹੋਵਾ ਪੰਡਿਤੁ ਜੋਤਕੀ ਵੇਦ ਪੜਾ ਮੁਖਿ ਚਾਰਿ ॥
જો પંડિત તેમજ જ્યોતિષ બનીને મુખથી ચાર વેદોનું પાઠ કર,

ਨਵ ਖੰਡ ਮਧੇ ਪੂਜੀਆ ਅਪਣੈ ਚਜਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ભલે પોતાના આચરણ તેમજ વિચારોને કારણે પૃથ્વીના નવ ખણ્ડોમાં પૂજ્ય થઈ જાય.

ਮਤੁ ਸਚਾ ਅਖਰੁ ਭੁਲਿ ਜਾਇ ਚਉਕੈ ਭਿਟੈ ਨ ਕੋਇ ॥
પરંતુ આ સાચી વાતને ભૂલવી જોઈએ નહિ કે ચોકી સ્પર્શ કરવાથી દુષિત થતો નથી,

ਝੂਠੇ ਚਉਕੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚਾ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥੧॥
પરંતુ હે નાનક! ચોકી તો અસત્ય છે, એક પરમાત્મા જ સાચો છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરે છે, કરનાર પણ તે પોતે જ છે અને પોતે જ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે.

ਆਪੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈਆ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! તે સાચો પરમેશ્વર પોતે જ મોટાઈ આપે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕੰਟਕੁ ਕਾਲੁ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰੁ ਕੰਟਕੁ ਨ ਸੂਝੈ ॥
એક સમય સૌથી વધુ પીડાદાયક છે, તે સિવાય બીજું કોઈ દુ:ખ સમજાતું નથી.

ਅਫਰਿਓ ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਤਦਾ ਪਾਪੀ ਸਿਉ ਲੂਝੈ ॥
આખા જગતમાં સ્થિર બનેલ આ સક્રિય છે અને પાપી લોકોને સજા દે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਭੇਦੀਐ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਬੂਝੈ ॥
જે મનુષ્ય શબ્દ-ગુરુ દ્વારા હરિમાં લીન રહે છે, તે હરિને જપીને તેને સમજી લે છે.

ਸੋ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਛੁਟੀਐ ਜੋ ਮਨ ਸਿਉ ਜੂਝੈ ॥
જે મનથી ઝઝૂમે છે, તે પરમાત્માની શરણમાં આવીને યમોથી છૂટી જાય છે.

ਮਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੀਝੈ ॥੧੧॥
જે મનમાં વિચાર કરીને પરમાત્માનું જાપ કરે છે, તેના દરબારમાં સ્વીકાર થઈ જાય છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਸਾਖਤੀ ਦਰਗਹ ਸਚੁ ਕਬੂਲੁ ॥
પ્રભુની રજા તેમજ હુકમથી જ સૃષ્ટિ-રચના થઈ છે અને તેના દરબારમાં સત્ય જ સ્વીકાર થાય છે.

ਸਾਹਿਬੁ ਲੇਖਾ ਮੰਗਸੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇਖਿ ਨ ਭੂਲੁ ॥
હે જીવ! જગતને જોઈને ભ્રમમાં ન પડવું, કારણ કે માલિક તો કરેલા કર્મોનો હિસાબ માંગે છે.

ਦਿਲ ਦਰਵਾਨੀ ਜੋ ਕਰੇ ਦਰਵੇਸੀ ਦਿਲੁ ਰਾਸਿ ॥
ફકીરી તે જ કરે છે, જે પોતાના દિલને વિકારો તરફ જવાથી રોક અને દિલને હંમેશા શુદ્ધ રાખ.

ਇਸਕ ਮੁਹਬਤਿ ਨਾਨਕਾ ਲੇਖਾ ਕਰਤੇ ਪਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માથી પ્રેમ કરવાનો હિસાબ તે કર્તાની પાસે જ છે ॥૧॥

ਮः ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਅਲਗਉ ਜੋਇ ਮਧੂਕੜਉ ਸਾਰੰਗਪਾਣਿ ਸਬਾਇ ॥
હે નાનક! જ્યારે જીવરૂપી ભમરો નિર્લિપ્ત થઈને બધામાં પ્રભુને મેળવે છે,

ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿਆ ਨਾਨਕ ਕੰਠਿ ਸੁਭਾਇ ॥੨॥
તો તેનું હીરારૂપી મન પ્રભુરૂપી હિરાથી વીંધાઈ જાય છે અને સરળ-સ્વભાવ પ્રભુ તેના મનમાં અવ્યવસ્થિત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨਮੁਖ ਕਾਲੁ ਵਿਆਪਦਾ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ਲਾਗੇ ॥
મોહ-માયામાં લીન મનમુખી જીવને કાળ હેરાન કરતો રહે છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਮਾਰਿ ਪਛਾੜਸੀ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਠਾਗੇ ॥
દ્વૈતભાવ દ્વારા ઠગાયેલ જીવને કાળ ક્ષણમાં પછાડીને સમાપ્ત કરી દે છે.

ਫਿਰਿ ਵੇਲਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵਈ ਜਮ ਕਾ ਡੰਡੁ ਲਾਗੇ ॥
જ્યારે યમની સજા પ્રાપ્ત થાય છે તો ફરી સોનેરી તક મળતી નથી.

ਤਿਨ ਜਮ ਡੰਡੁ ਨ ਲਗਈ ਜੋ ਹਰਿ ਲਿਵ ਜਾਗੇ ॥
જે પરમાત્મામાં ધ્યાન લગાવીને જાગૃત રહે છે, તેને યમની સજા સ્પર્શ કરતી નથી.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੁਧੁ ਛਡਾਵਣੀ ਸਭ ਤੁਧੈ ਲਾਗੇ ॥੧੨॥
હે પ્રભુ! આખી દુનિયા તારી જ ઉત્પન્ન કરેલી છે, તે જ આને મુક્ત કરવાનો છે અને બધા તારી સ્તુતિમાં લાગેલ છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕੁ ਮः ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਰਬੇ ਜੋਇ ਅਗਛਮੀ ਦੂਖੁ ਘਨੇਰੋ ਆਥਿ ॥
બધામાં અવિનાશી પ્રભુને જો, ધન-સંપત્તિની સાથે મોહ લગાવવાથી દુઃખ જ દુઃખ મળે છે.

ਕਾਲਰੁ ਲਾਦਸਿ ਸਰੁ ਲਾਘਣਉ ਲਾਭੁ ਨ ਪੂੰਜੀ ਸਾਥਿ ॥੧॥
હે માનવ! તમારે સંસાર-સાગર પાર કરવો છે, પણ તમારી સાથે જવા માટે તમે બિનજરૂરી રીતે પાપનો રંગ વહન કર્યો છે, પણ નામની મૂડી સિવાય આ મૂડી વહન કરવામાં કોઈ ફાયદો નથી.॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਪੂੰਜੀ ਸਾਚਉ ਨਾਮੁ ਤੂ ਅਖੁਟਉ ਦਰਬੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે મનુષ્ય! સત્ય-નામની પુંજી એકત્રિત કર, આ જ અક્ષય અપાર ધન છે.

ਨਾਨਕ ਵਖਰੁ ਨਿਰਮਲਉ ਧੰਨੁ ਸਾਹੁ ਵਾਪਾਰੁ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે આ નામરૂપી પદાર્થ પવિત્ર છે અને આનો વ્યાપાર કરનાર શાહુકાર પણ ધન્ય છે ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਪੂਰਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਰਾਣਿ ਲੈ ਮੋਟਉ ਠਾਕੁਰੁ ਮਾਣਿ ॥
હે જીવ! પ્રભુથી પોતાના પૂર્વ જન્મના પ્રેમને ઓળખી લે અને તેના પ્રેમનો આનંદ પ્રાપ્ત કરે,

ਮਾਥੈ ਊਭੈ ਜਮੁ ਮਾਰਸੀ ਨਾਨਕ ਮੇਲਣੁ ਨਾਮਿ ॥੩॥
હે નાનક! નહીંતર માથા પર ઉભો યમ તને પરેશાન કરશે, પરમાત્માથી મેળાપ તેના નામ દ્વારા જ થાય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਪਿੰਡੁ ਸਵਾਰਿਓਨੁ ਵਿਚਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ॥
પરમાત્માએ પોતે જ મનુષ્ય શરીરને સુંદર બનાવી દીધું છે તેમજ તેમાં નવ નિધિ આપનાર નામ સ્થાપિત કર્યું છે.

ਇਕਿ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਅਨੁ ਤਿਨ ਨਿਹਫਲ ਕਾਮੁ ॥
કોઈને તેણે પોતે જ ભ્રમમાં ભુલાવેલ છે, તેનું દરેક કાર્ય નિષ્ફળ થઈ ગયું છે.

ਇਕਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਿਆ ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ॥
કોઈએ ગુરુની નજીકમાં આત્મામાં પરમાત્માના રહસ્યને સમજી લીધો છે.

ਇਕਨੀ ਸੁਣਿ ਕੈ ਮੰਨਿਆ ਹਰਿ ਊਤਮ ਕਾਮੁ ॥
કોઈએ પ્રભુનું યશ સાંભળીને નિષ્ઠાપૂર્વક તેનું જ મનન કર્યું છે, જે એક સર્વોત્તમ કાર્ય છે.

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਉਪਜਿਆ ਗਾਇਆ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਾਮੁ ॥੧੩॥
જેના મનમાં પ્રેમ-રંગ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે, તેને પરમાત્માના નામનું જ ગુણગાન કર્યું છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਭੋਲਤਣਿ ਭੈ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹੇਕੈ ਪਾਧਰ ਹੀਡੁ ॥
ભોળાપણું અને પ્રભુ-ભય મનમાં વાસ કરે તો હૃદયમાંથી જ એક પ્રભુ-મિલનનો રસ્તો છે.

ਅਤਿ ਡਾਹਪਣਿ ਦੁਖੁ ਘਣੋ ਤੀਨੇ ਥਾਵ ਭਰੀਡੁ ॥੧॥
વધુ ઈર્ષા-દ્વેષ કરવાથી ખુબ દુઃખ ભોગવવું પડે છે અને આનાથી મન, શરીર તેમજ વાણી ત્રણેય ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਮਾਂਦਲੁ ਬੇਦਿ ਸਿ ਬਾਜਣੋ ਘਣੋ ਧੜੀਐ ਜੋਇ ॥
જે લોકો પક્ષપાત કરે છે, તેના માટે વેદોમાં પણ અંધ-ભક્તિનો ઢોલ વાગતો અનુભુત હોય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ਤੂ ਬੀਜਉ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
હે મનુષ્ય! નાનકનું કહેવું છે કે તું પ્રભુનું નામ-સ્મરણ કર, કારણ કે તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਾਗਰੁ ਗੁਣੀ ਅਥਾਹੁ ਕਿਨਿ ਹਾਥਾਲਾ ਦੇਖੀਐ ॥
ત્રણ ગુણોવાળો સંસાર-સમુદ્ર ઊંડો છે, આની ઊંડાઈથી કોણ પરિચિત છે?

ਵਡਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪਾਰਿ ਪਵਾ ॥
જો મોટો અચિંત સદ્દગુરુ મળી જાય તો આનાથી પાર થઈ શકું છું.

ਮਝ ਭਰਿ ਦੁਖ ਬਦੁਖ ॥
આ સંસાર-સમુદ્રમાં નિરા દુઃખ જ ભરાયેલું છે.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਸੈ ਨ ਲਥੀ ਭੁਖ ॥੩॥
હે નાનક! સાચા નામ વગર કોઈની પણ ભૂખ દૂર થઈ નથી ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨੀ ਅੰਦਰੁ ਭਾਲਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥
જેને સુંદર શબ્દ-ગુરુ દ્વારા હૃદયમાં જ સત્યને શોધ્યું છે,

ਜੋ ਇਛਨਿ ਸੋ ਪਾਇਦੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
પરમાત્માના નામનું ચિંતન કરીને તેને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લીધું છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જેના પર કૃપા કરે છે, તેને ગુરુ મળી જાય છે અને તે પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਤਿਨ ਕਾ ਮਿਤੁ ਹੈ ਜਮ ਮਗਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥
ધર્મરાજ તેનો મિત્ર બની જાય છે અને તેને યમ-રસ્તામાં નાખતો નથી

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧੪॥
આ દિવસરાત પ્રભુ નામનું ધ્યાન કરતો રહે છે અને તેમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸੁਣੀਐ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸੁਰਗਿ ਮਿਰਤਿ ਪਇਆਲਿ ॥
સ્વર્ગલોક, મૃત્યુલોક તથા પાતાળલોક બધામાં એક પ્રભુનું જ નામ યશ સંભળાય તેમજ વખાણ થાય છે.

ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਈ ਮੇਟਿਆ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਨਾਲਿ ॥
તેનો હુકમ મટાડી શકાતો નથી, જે તેને નસીબમાં લખી દીધો છે, તે જીવની સાથે જ રહે છે.

ਕਉਣੁ ਮੂਆ ਕਉਣੁ ਮਾਰਸੀ ਕਉਣੁ ਆਵੈ ਕਉਣੁ ਜਾਇ ॥
સંસારમાં કોણ મર્યો છે, કોણ મારે છે, જીવન-મૃત્યુના ચક્રમાં કોણ પડે છે?

ਕਉਣੁ ਰਹਸੀ ਨਾਨਕਾ ਕਿਸ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! કોણ રહેશે? કોની આત્મા પરમ-સત્યમાં જોડાઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹਉ ਮੁਆ ਮੈ ਮਾਰਿਆ ਪਉਣੁ ਵਹੈ ਦਰੀਆਉ ॥
અહં-ભાવનાને કારણે જ જીવ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થયો છે, તેના માલિકીપણાએ તેને માર્યો છે અને તેના પ્રાણ નદીઓની જેમ વહે છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਥਕੀ ਨਾਨਕਾ ਜਾ ਮਨੁ ਰਤਾ ਨਾਇ ॥
હે નાનક! જો મન પ્રભુ-નામમાં લીન થઈ જાય તો તૃષ્ણા મટી જાય છે.

ਲੋਇਣ ਰਤੇ ਲੋਇਣੀ ਕੰਨੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇ ॥
આંખો પ્રભુ-દર્શનમાં લીન થઈ જાય છે અને સુર કાનો દ્વારા હરિ-નામમાં સમાઈ જાય છે.

ਜੀਭ ਰਸਾਇਣਿ ਚੂਨੜੀ ਰਤੀ ਲਾਲ ਲਵਾਇ ॥
જીભ હરિ-નામરૂપી દવા પીતી રહે છે અને નામ જપીને પ્રિયતમના પ્રેમમાં લીન રહે છે.

ਅੰਦਰੁ ਮੁਸਕਿ ਝਕੋਲਿਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥੨॥
તેનું હ્રદય નામથી સુગંધિત થઈ જાય છે અને તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾਮੋ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ॥
આ જગતમાં પરમાત્માનું નામ જ સુખોનો ભંડાર છે અને ફક્ત નામ જ સાથે જાય છે.

ਏਹੁ ਅਖੁਟੁ ਕਦੇ ਨ ਨਿਖੁਟਈ ਖਾਇ ਖਰਚਿਉ ਪਲੈ ॥
આ નામ-ભંડાર અક્ષય છે અને ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી, ખાવા તેમજ ખર્ચ કરવા પર પણ આમાં વૃદ્ધિ જ થાય છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਜਮਕੰਕਰ ਜਮਕਲੈ ॥
યમરાજના યમદૂત પણ ભક્તજનોની નજીક આવતો નથી.

ਸੇ ਸਾਹ ਸਚੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਲੈ ॥
જેની પાસે હરિ-નામરૂપી ધન છે, તે જ સાચો શાહ તેમજ વ્યાપારી છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜਾ ਆਪਿ ਹਰਿ ਘਲੈ ॥੧੫॥
પરમાત્માને તેની કૃપાથી જ મેળવી શકાય છે, જો તે પોતે આપી દે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਵਾਪਾਰੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਬਿਖੁ ਵਿਹਾਝਹਿ ਬਿਖੁ ਸੰਗ੍ਰਹਹਿ ਬਿਖ ਸਿਉ ਧਰਹਿ ਪਿਆਰੁ॥
સ્વેચ્છાચારી સાચા વ્યાપારના મહત્વને જાણતો નથી, તેથી તે ઝેર જ ખરીદતો, ઝેર જ એકત્રિત કરતો અને ઝેરથી જ પ્રેમ કરે છે.

ਬਾਹਰਹੁ ਪੰਡਿਤ ਸਦਾਇਦੇ ਮਨਹੁ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ ॥
તે બહારથી તો પંડિત-વિદ્વાન કહેવાય છે, પરંતુ મનથી મૂર્ખ જ સિદ્ધ થાય છે.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਨ ਲਾਇਨੀ ਵਾਦੀ ਧਰਨਿ ਪਿਆਰੁ ॥
આવો મનુષ્ય પરમાત્માની સ્મૃતિમાં મન લગાવતો નથી, પરંતુ વાદ-વિવાદ તેમજ ઝઘડાઓમાં આની રુચિ બની રહે છે.

ਵਾਦਾ ਕੀਆ ਕਰਨਿ ਕਹਾਣੀਆ ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਕਰਹਿ ਆਹਾਰੁ ॥
તે દરરોજ વાદ-વિવાદ અથવા લડાઈ-ઝઘડાઓની વાર્તા કરતો રહે છે અને અસત્ય કરે છે.

ਜਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲਾ ਹੋਰੁ ਮੈਲਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ॥
જગતમાં રામ નામ જ ખુબ નિર્મળ છે, બીજો આખો આકાર જ ગંદો છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਨੀ ਹੋਇ ਮੈਲੇ ਮਰਹਿ ਗਵਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! જે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરતો નથી અને આમ મૂર્ખ ગંદો થઈને જ મરે છે.

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਦੁਖੁ ਲਗਾ ਬਿਨੁ ਸੇਵਿਐ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨੇ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
પ્રભુની પૂજા વગર દુઃખ જ પ્રાપ્ત થયું છે, પરંતુ તેનો હુકમ માનવાથી દુઃખ-ઇજા દૂર થઈ જાય છે.

ਆਪੇ ਦਾਤਾ ਸੁਖੈ ਦਾ ਆਪੇ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥
તે પોતે જ સુખ આપનાર છે અને પોતે જ જીવોને કર્મો પ્રમાણે સજા દે છે.

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! આ રીતે સમજી લે કે બધું જ તેની રજામાં થઈ રહ્યું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਗਤੁ ਹੈ ਨਿਰਧਨੁ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨਾਹੀ ॥
પરમાત્માના નામ વગર આખું જગત નિર્ધન છે અને નામ વગર તૃપ્તિ થતી નથી.

ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਪਾਹੀ ॥
જે મનુષ્ય દ્વૈતભાવ દ્વારા ભ્રમમાં ભુલાઈ રહે છે, તે અહંનાં કારણે દુઃખ જ મેળવે છે.

ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਕਿਛੂ ਨ ਪਾਈਐ ਜੇ ਬਹੁਤੁ ਲੋਚਾਹੀ ॥
જો ખુબ કામના પણ કરાય, પરંતુ ભાગ્ય વગર કંઈ પણ મેળવી શકાતું નથી.

ਆਵੈ ਜਾਇ ਜੰਮੈ ਮਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਛੁਟਾਹੀ ॥
મનુષ્ય આવકજાવકમાં જન્મતો-મરતો રહે છે પરંતુ આનો છુટકારો શબ્દ-ગુરુથી જ થાય છે.

ਆਪਿ ਕਰੈ ਕਿਸੁ ਆਖੀਐ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥੧੬॥
પરમાત્મા પોતે જ કરનાર છે, કોઈ બીજાને શું કહેવાય, તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૧૬॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਸੰਤੀ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥
આ જગતમાં સંતોએ જ નામ-ધન કમાવ્યુ છે, જેને સદ્દગુરુ મળ્યો, પ્રભુની સ્મૃતિ તેના મનમાં વસી ગઈ છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਇਸੁ ਧਨ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
સદ્દગુરૂએ સત્ય જ દ્રઢ કરાવ્યું છે અને આ ધન સાચી કિંમત આંકી શકાતું નથી.

ਇਤੁ ਧਨਿ ਪਾਇਐ ਭੁਖ ਲਥੀ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ ધનને મેળવવાથી બધી ભૂખ દૂર થઈ જાય છે અને મન સુખ અવ્યવસ્થિત થઈ જાય છે.

ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨੀ ਪਾਇਆ ਆਇ ॥
જેના નસીબમાં આરંભથી જ લખ્યું છે, જગતમાં આવીને તેણે આ ધન મેળવી લીધું છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਜਗਤੁ ਨਿਰਧਨੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ਨੋ ਬਿਲਲਾਇ ॥
સ્વેચ્છાચારી જગતમાં નિર્ધન છે, જે ધન માટે રોતો-રાડો પાડતો તેમજ તડપતો રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਫਿਰਦਾ ਸਦਾ ਰਹੈ ਭੁਖ ਨ ਕਦੇ ਜਾਇ ॥
તે રોજ અહીં-તહીં ભટકતો રહે છે, પરંતુ તેની ધનની ભૂખ ક્યારેય દૂર થતી નથી.

ਸਾਂਤਿ ਨ ਕਦੇ ਆਵਈ ਨਹ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
તેને ક્યારેય શાંતિ મળતી નથી અને ન તો મનમાં સુખ વસે છે

ਸਦਾ ਚਿੰਤ ਚਿਤਵਦਾ ਰਹੈ ਸਹਸਾ ਕਦੇ ਨ ਜਾਇ ॥
તે હંમેશા ચિંતા-પરેશાનીઓમાં પડી રહે છે અને તેની શંકા ક્યારેય દૂર થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਭਵੀ ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲੈ ਤਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
હે નાનક! સદ્ગુરુ વગર તેની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ ગઈ છે, જો તેને સદ્ગુરુ મળી જાય તો જ શબ્દની કમાણી કરે છે.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
આ રીતે હંમેશા સુખી રહે છે અને સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜਿਨਿ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ਸੋਈ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥
જેને આ પૃથ્વી ઉત્પન્ન કરી છે, તે જ આની સંભાળ કરે છે.

ਏਕੋ ਸਿਮਰਹੁ ਭਾਇਰਹੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે પ્રેમાળ ભાઈઓ! એક પરમાત્માને જ સ્મરણ કર, કારણ કે તેના સિવાય બીજો કોઈ રખેવાળ નથી.

ਖਾਣਾ ਸਬਦੁ ਚੰਗਿਆਈਆ ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ ॥
શબ્દનો વિચાર કરો અને ભલાઈને તમારું ભોજન બનાવો, જેને ખાવાથી મન હંમેશા સંતુષ્ટ રહે છે.

ਪੈਨਣੁ ਸਿਫਤਿ ਸਨਾਇ ਹੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਓਹੁ ਊਜਲਾ ਮੈਲਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ॥
પ્રભુની સ્તુતિ તેમજ ભજન-ગાન જ મનુષ્યનું સાચું વસ્ત્ર છે અને આ હંમેશા પ્રકાશિત રહે છે અને ક્યારેય ગંદુ થતું નથી.

ਸਹਜੇ ਸਚੁ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਥੋੜਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਇ ॥
જેને સરળ સ્થિતિમાં સત્યનામરૂપી ધનની કમાણી કરી છે, તે ધન ક્યારેય ઓછું થતું નથી.

ਦੇਹੀ ਨੋ ਸਬਦੁ ਸੀਗਾਰੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માનું નામ જ શરીરનો સાચો શણગાર છે, જેનાથી હંમેશા સુખ મળતું રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝੀਐ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਵਿਖਾਲੇ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેને પોતે જ દર્શન કરાવે છે, તે ગુરુમુખ બનીને આ રહસ્યને સમજી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅੰਤਰਿ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੋ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਜਾਪੈ ॥
મનમાં જપ, તપ તેમજ ધીરજનું જ્ઞાન શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ જણાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਹਉਮੈ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਪੈ ॥
પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરવાથી અભિમાન તેમજ અજ્ઞાન દૂર થઈ જાય છે.

ਅੰਦਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰਪੂਰੁ ਹੈ ਚਾਖਿਆ ਸਾਦੁ ਜਾਪੈ ॥
મનુષ્યનું મન નામ અમૃતથી પુષ્કળ છે પરંતુ આને ચાખવાથી જ આનો સ્વાદ જણાય છે.

ਜਿਨ ਚਾਖਿਆ ਸੇ ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸੇ ਹਰਿ ਰਸਿ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
જેણે આને ચાખ્યું છે, તે નિર્ભય થઈ ગયો છે અને હરિ-નામ રસથી સંતુષ્ટ થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਪੀਆਇਆ ਫਿਰਿ ਕਾਲੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ॥੧੭॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને જેને નામ અમૃત પીવડાવ્યું છે, તેને પછી કાળે હેરાન કર્યો નથી ॥૧૭॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਲੋਕੁ ਅਵਗਣਾ ਕੀ ਬੰਨ੍ਹੈ ਗੰਠੜੀ ਗੁਣ ਨ ਵਿਹਾਝੈ ਕੋਇ ॥
લોકો અવગુણોની પોટલી તો બાંધતા જાય છે, પરંતુ ગુણોને કોઈ પણ ખરીદતું નથી.

ਗੁਣ ਕਾ ਗਾਹਕੁ ਨਾਨਕਾ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! ગુણોનો ગ્રાહક કોઈ દુર્લભ પુરુષ જ હોય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਗੁਣ ਪਾਈਅਨ੍ਹਿ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੧॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે, ગુરુના આશીર્વાદથી તે ગુણોને પ્રાપ્ત કરી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਣ ਅਵਗੁਣ ਸਮਾਨਿ ਹਹਿ ਜਿ ਆਪਿ ਕੀਤੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥
ગુણ-અવગુણ પણ એક સમાન જ છે, કારણ કે પ્રભુએ જ આને બનાવ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! શબ્દ ગુરુ દ્વારા ચિંતન કરવા તેમજ પરમાત્માનો હુકમ માનવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅੰਦਰਿ ਰਾਜਾ ਤਖਤੁ ਹੈ ਆਪੇ ਕਰੇ ਨਿਆਉ ॥
પરમાત્મારૂપી રાજા મનમાં જ પોતાના શરીર પર બેઠો છે અને પોતે ન્યાય કરે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਦਰੁ ਜਾਣੀਐ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲੁ ਅਸਰਾਉ ॥
અંતરમનમાં જ જીવોનો આશ્રય પ્રભુનો દસમો દરવાજો છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ જેનો દરવાજો બોધ હોય છે.

ਖਰੇ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਈਅਨਿ ਖੋਟਿਆ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
તે પોતે જ સારા જીવોને પરખીને ખજાનામાં નાખી દે છે, પરંતુ દુષ્ટોને ક્યાંય પણ ઠેકાણું મળતું નથી.

ਸਭੁ ਸਚੋ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਸਦਾ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ॥
બધી તરફ પરમ-સત્ય જ વ્યાપ્ત છે અને તેનો ન્યાય પણ હંમેશા સત્ય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਰਸੁ ਆਇਆ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਨਾਉ ॥੧੮॥
જેના મનમાં પ્રભુનું નામ વસી ગયું છે, તેને જ નામ અમૃતનો સ્વાદ આવ્યો છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਹਉ ਮੈ ਕਰੀ ਤਾਂ ਤੂ ਨਾਹੀ ਤੂ ਹੋਵਹਿ ਹਉ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! જ્યારે અભિમાન કરું છું તો તું મનમાં રહેતો નથી પરંતુ જયારે તું મનમાં હોય છે તો અભિમાન મટી જાય છે.

ਬੂਝਹੁ ਗਿਆਨੀ ਬੂਝਣਾ ਏਹ ਅਕਥ ਕਥਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હે જ્ઞાનવાન પુરુષો! જો સમજવું છે તો આ અકથનીય કથાને મનમાં જ સમજી લે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਤਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਅਲਖੁ ਵਸੈ ਸਭ ਮਾਹਿ ॥
ગુરુ વગર પરમ તત્વ મેળવી શકાતું નથી, તે અદ્રશ્ય રૂપમાં બધામાં વસેલ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਜਾਣੀਐ ਜਾਂ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જો સદ્દગુરુ મળી જાય તો જ આ રહસ્યનું જ્ઞાન થાય છે અને મનમાં શબ્દ અવ્યવસ્થિત થઈ જાય છે.

ਆਪੁ ਗਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਗਇਆ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਜਾਹਿ ॥
જ્યારે અહં દૂર થઈ ગયો તો ભ્રમ-ભય મટી ગયો અને જન્મ-મરણનું દુઃખ પણ નાશ થઈ ગયું.

ਗੁਰਮਤਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈਐ ਊਤਮ ਮਤਿ ਤਰਾਹਿ ॥
ગુરુ-મતથી જ અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન થાય છે અને ઉત્તમ મતથી જ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੋਹੰ ਹੰਸਾ ਜਪੁ ਜਾਪਹੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤਿਸੈ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે હું જ છું અર્થાત પરમાત્માને લીનતાવાળા મંત્રનું જાપ કર, ત્રણેય લોકમાં તે જ સમાયેલ છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਜਿਨਿ ਪਰਖਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જેને શબ્દ-ગુરુનો વિચાર કરીને મનરૂપી માણિક્ય પરખી લીધો છે,

ਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਕਲਜੁਗ ਵਿਚਿ ਸੰਸਾਰਿ ॥
આવો મનુષ્ય કળિયુગી સંસારમાં દુર્લભ જ જણાય છે.

ਆਪੈ ਨੋ ਆਪੁ ਮਿਲਿ ਰਹਿਆ ਹਉਮੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ॥
પોતાના અહં તેમજ મુશ્કેલીને મારીને તે આત્મસ્વરૂપમાં મળી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦੁਤਰੁ ਤਰੇ ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુના નામમાં લીન રહેનાર જ આ ખરાબ તેમજ ભયાનક સંસાર-સાગરથી પાર થયો છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨਮੁਖ ਅੰਦਰੁ ਨ ਭਾਲਨੀ ਮੁਠੇ ਅਹੰਮਤੇ ॥
સ્વેચ્છાચારી પોતાના અંતરમનમાં શોધ કરતો નથી, પરંતુ અભિમાનને કારણે ઠગાયેલ છે.

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਭਵਿ ਥਕੇ ਅੰਦਰਿ ਤਿਖ ਤਤੇ ॥
તે ચારેય દિશાઓમાં ફરીને થાકી ગયો છે અને તેના અંતર્મનમાં તૃષણાગ્નિ સળગતી રહે છે,

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ ਨ ਸੋਧਨੀ ਮਨਮੁਖ ਵਿਗੁਤੇ ॥
તે સ્મૃતિ તેમજ શાસ્ત્રોનું વિશ્લેષણ કરતો નથી, તેથી સ્વેચ્છાચારી દુઃખી થયો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਸਤੇ ॥
ગુરુ વગર કોઈને પરમ-સત્ય પ્રભુ નામ મળ્યું નથી.

ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਗਤੇ ॥੧੯॥
જેણે તત્વ-જ્ઞાનનું ચિંતન કર્યું છે, પરમાત્માનું જાપ કરીને તેની ગતિ થઈ ગઈ છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્ર્લોક મહેલ ૨॥

ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਕਰੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਆਣੈ ਰਾਸਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ જાણે છે, કર્તા પણ પોતે જ જાણે છે, પોતે જ બગડેલ કાર્યોને યોગ્ય કરે છે.

ਤਿਸੈ ਅਗੈ ਨਾਨਕਾ ਖਲਿਇ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે દીનદયાળુ સમક્ષ જ પ્રાર્થના કર ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਇ ॥
જેને દુનિયાને ઉત્પન્ન કરી છે, તેને જ તેની સંભાળ કરી છે, તે સર્વજ્ઞાતા છે.

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਜਾ ਘਰਿ ਵਰਤੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જયારે બધું હૃદય-ઘરમાં જ વ્યાપ્ત છે, પછી કોનાથી કહેવાય ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭੇ ਥੋਕ ਵਿਸਾਰਿ ਇਕੋ ਮਿਤੁ ਕਰਿ ॥
હે જીવ! બધા પદાર્થોને ભુલીને પ્રભુને પોતાનો મિત્ર બનાવ,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਪਾਪਾ ਦਹੈ ਹਰਿ ॥
આનાથી મન-શરીર આનંદિત થઈ જશે અને પ્રભુ બધા પાપ મટાડી દેશે.

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਚੁਕੈ ਜਨਮਿ ਨ ਜਾਹਿ ਮਰਿ ॥
તારી આવકજાવક છૂટી જશે અને જન્મ-મરણથી રહિત થઈ જઈશ.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਸੋਗਿ ਨ ਮੋਹਿ ਜਰਿ ॥
સાચું નામ જ આવો સહારો છે, જેનાથી શોક તેમજ મોહરૂપી આગમાં સળગવું પડતું નથી.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਮਨ ਮਹਿ ਸੰਜਿ ਧਰਿ ॥੨੦॥
હે નાનક! પરમાત્માનું નામ સુખોનો ભંડાર છે, આને પોતાના મનમાં સાચવીને રાખી લે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਮਾਇਆ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮਾਂਗੈ ਦੰਮਾ ਦੰਮ ॥
મનુષ્ય મનથી ધન-સંપત્તિ ભૂલતો નથી, પરંતુ વધુને વધુ ધનની જ લાલચ કરે છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਕਰੰਮ ॥੧॥
હે નાનક! જો નસીબ સાથે નથી તો તેને પ્રભુ પણ યાદ આવતો નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮਾਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਚਲਈ ਕਿਆ ਲਪਟਾਵਹਿ ਅੰਧ ॥
હે અંધ! માયા કોઈ પણ જીવની સાથે ચાલતી નથી, પછી શા માટે આનાથી લપટાઈ રહ્યો છે.

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਧਿਆਇ ਤੂ ਤੂਟਹਿ ਮਾਇਆ ਬੰਧ ॥੨॥
તું ગુરુના ચારણોનું ધ્યાન કર, તારા માયાના બંધન તૂટી જશે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਭਾਣੈ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਇਓਨੁ ਭਾਣੈ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ પોતાની રજામાં જ પોતાનો હુકમ મનાવ્યો છે અને પ્રભુ ઇચ્છામાં જ જીવે સુખ મેળવ્યું છે.

ਭਾਣੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿਓਨੁ ਭਾਣੈ ਸਚੁ ਧਿਆਇਆ ॥
તેને પોતાની ઈચ્છાથી જેને સદ્દગુરુથી મળાવી દીધો છે, તેને રજામાં જ પરમ-સત્યનું મનન કર્યું છે.

ਭਾਣੇ ਜੇਵਡ ਹੋਰ ਦਾਤਿ ਨਾਹੀ ਸਚੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥
સદ્દગુરૂએ આ સત્ય જ કહીને સંભળાવ્યું છે કે પ્રભુ ઇચ્છા જેવું મોટું બીજું કોઈ દાન નથી.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ॥
જેના ભાગ્યમાં પૂર્વથી જ આવું લખ્યું છે, તેને સત્યનું આચરણ કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਗਤੀ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥੨੧॥
હે નાનક! તેની શરણમાં પડી રહે, જેણે આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਅੰਦਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨਹੀ ਭੈ ਕੀ ਨਾਹੀ ਬਿੰਦ ॥
જેના અંતઃકરણમાં જ્ઞાન નથી અને પરમાત્માનો થોડો-એવો પણ ભય નથી,

ਨਾਨਕ ਮੁਇਆ ਕਾ ਕਿਆ ਮਾਰਣਾ ਜਿ ਆਪਿ ਮਾਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ॥੧॥
હે નાનક! ભલે તે મૃતક મનુષ્યોને વધુ શા મારવાના છે, જેને પ્રભુએ પોતે જ મારી દીધા છે

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨ ਕੀ ਪਤ੍ਰੀ ਵਾਚਣੀ ਸੁਖੀ ਹੂ ਸੁਖੁ ਸਾਰੁ ॥
પોતાના મનની પત્રીને વાંચવી જ પરમ સુખ છે.

ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਭਲਾ ਆਖੀਐ ਜਿ ਬੂਝੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે જ બ્રાહ્મણ સારો કહેવો જોઈએ જે બ્રહ્મ-વિચારને સમજી લે છે.

ਹਰਿ ਸਾਲਾਹੇ ਹਰਿ ਪੜੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
તે ગુરુના શબ્દ ઉપદેશનું ગહન ચિંતન કરી પરમાત્માની સ્તુતિ તેમજ એના ગુણોનો અભ્યાસ કરતો રહે છે.

ਆਇਆ ਓਹੁ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਜਿ ਕੁਲ ਕਾ ਕਰੇ ਉਧਾਰੁ ॥
તેનો જ જન્મ સફળ છે, જે પોતાના કુળનો ઉદ્ધાર કરે છે.

ਅਗੈ ਜਾਤਿ ਨ ਪੁਛੀਐ ਕਰਣੀ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
આગળ પરલોકમાં કોઈની જાતિ પૂછતી નથી, પરંતુ શુભ કર્મ તેમજ શબ્દનું ચિંતન જ શ્રેષ્ઠ મનાય છે.

ਹੋਰੁ ਕੂੜੁ ਪੜਣਾ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵਣਾ ਬਿਖਿਆ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
બીજું વાંચવું, આચરણ કરવું બધું અસત્ય જ અસત્ય છે અને વિષય-વિકારોથી પ્રેમ માત્ર અસત્ય જ છે.

ਅੰਦਰਿ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਵਈ ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਖੁਆਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારીના મનને સુખ મળતું નથી અને તેનો જન્મ વ્યર્થ જ બરબાદ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુના અપાર પ્રેમ દ્વારા હરિ-નામમાં લીન રહેનાર સંસાર-સમુદ્રથી ઉભરી ગયા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਦਾ ਆਪੇ ਸਭੁ ਸਚਾ ॥
પ્રભુ પોતે જ સંસાર બનાવે છે, પોતે જ સંભાળ કરે છે અને એકમાત્ર તે જ સત્ય છે.

ਜੋ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਖਸਮ ਕਾ ਸੋਈ ਨਰੁ ਕਚਾ ॥
જે માલિકનાં હુકમને સમજતો નથી, તે મનુષ્ય કાચો છે.

ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਲਾਇਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਚਾ ॥
જ્યાં યોગ્ય લાગે છે, ત્યાં જ સાચો પ્રભુ લગાવી દે છે.

ਸਭਨਾ ਕਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਚਾ ॥
બધાનો માલિક એક જ છે અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ જીવ તેમાં રચે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀਐ ਸਭਿ ਤਿਸ ਦੇ ਜਚਾ ॥
ગુરુની નજીકમાં હંમેશા તેનું સ્તુતિગાન કર, બધા જીવ તેના યાચક છે.

ਜਿਉ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਨਚਾਇਦਾ ਤਿਵ ਹੀ ਕੋ ਨਚਾ ॥੨੨॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
હે નાનક! જેમ પરમાત્મા જીવોને નચાવે છે, તેમ જ તે નાચે છે ॥૨૨॥૧॥શુદ્ધ॥

ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਡਖਣੇ ਮਃ ੫
મારું વાર મહેલ ૫ દક્ષિણ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੂ ਚਉ ਸਜਣ ਮੈਡਿਆ ਡੇਈ ਸਿਸੁ ਉਤਾਰਿ ॥
હે સજ્જન પ્રભુ! જો તું કહે તો હું પોતાનું માથું ઉતારી તને ભેટ કરી દઉં.

ਨੈਣ ਮਹਿੰਜੇ ਤਰਸਦੇ ਕਦਿ ਪਸੀ ਦੀਦਾਰੁ ॥੧॥
મારી આંખો તરસી રહી છે, ક્યારે તારા દર્શન થશે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨੀਹੁ ਮਹਿੰਜਾ ਤਉ ਨਾਲਿ ਬਿਆ ਨੇਹ ਕੂੜਾਵੇ ਡੇਖੁ ॥
તારી સાથે જ મારો પ્રેમ છે, બીજા બધા પ્રેમ અસત્ય જ જોયા છે.

ਕਪੜ ਭੋਗ ਡਰਾਵਣੇ ਜਿਚਰੁ ਪਿਰੀ ਨ ਡੇਖੁ ॥੨॥
જ્યાં સુધી પ્રિય-પ્રભુને ન જોઈ લઉં, ત્યાં સુધી બધા કપડાં તેમજ ભોગ ભયાનક જ લાગે છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਉਠੀ ਝਾਲੂ ਕੰਤੜੇ ਹਉ ਪਸੀ ਤਉ ਦੀਦਾਰੁ ॥
હે સ્વામી! હું સવારે ઉઠું છું, કેમ કે તારા દર્શન મેળવી શકું.

ਕਾਜਲੁ ਹਾਰੁ ਤਮੋਲ ਰਸੁ ਬਿਨੁ ਪਸੇ ਹਭਿ ਰਸ ਛਾਰੁ ॥੩॥
તને જોયા વગર આ કાજળ, હાર, પાનનો રસ બધું મારા માટે ધૂળ સમાન છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਭੁ ਧਾਰਿਆ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ સાચો માલિક છે, તે બધા પરમ સત્ય જ ધારણ કરેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੀਤੋ ਥਾਟੁ ਸਿਰਜਿ ਸੰਸਾਰਿਆ ॥
આ સંસારનું નિર્માણ કરીને તે ગુરૂમુખો માટે ભક્તિ તેમજ સ્મરણ કરવાનું સ્થાન બનાવ્યું છે.

ਹਰਿ ਆਗਿਆ ਹੋਏ ਬੇਦ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥
પ્રભુની આજ્ઞાથી જ વેદોની ઉત્પત્તિ થઈ, જેણે પાપ-પુણ્યનો વિચાર કર્યો.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਿਸਥਾਰਿਆ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવને બનાવીને માયાના ત્રણ ગુણોનો વિસ્તાર કર્યો.

ਨਵ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਸਾਜਿ ਹਰਿ ਰੰਗ ਸਵਾਰਿਆ ॥
નવખંડ પૃથ્વીનું નિર્માણ કરીને પરમાત્માએ તેને અનેક રંગોથી સુંદર બનાવી દીધો.

ਵੇਕੀ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਅੰਤਰਿ ਕਲ ਧਾਰਿਆ ॥
અનેક પ્રકારના જીવોને ઉત્પન્ન કરીને તેમાં જીવન-શક્તિ સ્થાપિત કરી દીધી.

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਸਚੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿਆ ॥
હે સાચા સર્જનહાર! કોઈ પણ તારો અંત રહસ્ય જાણતું નથી.

ਤੂ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਬਿਧਿ ਆਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥੧॥
તું બધા વિચારો જાણે છે અને પોતે જ ગુરુમુખનો ઉદ્ધાર કરે છે ॥૧॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜੇ ਤੂ ਮਿਤ੍ਰੁ ਅਸਾਡੜਾ ਹਿਕ ਭੋਰੀ ਨਾ ਵੇਛੋੜਿ ॥
હે પ્રભુ! જો તું અમારો મિત્ર છે તો અમને થોડી વાર માટે પણ પોતાનાથી અલગ ન કર,

ਜੀਉ ਮਹਿੰਜਾ ਤਉ ਮੋਹਿਆ ਕਦਿ ਪਸੀ ਜਾਨੀ ਤੋਹਿ ॥੧॥
હે પ્રાણપ્રિય! તે મારું મન મોહી લીધું છે, ક્યારે તારા દર્શન થશે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦੁਰਜਨ ਤੂ ਜਲੁ ਭਾਹੜੀ ਵਿਛੋੜੇ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ॥
હે દુર્જન! તું પ્રચંડ આગમાં સળગી જા, હે વિયોગ! તું મરી જ જા.

ਕੰਤਾ ਤੂ ਸਉ ਸੇਜੜੀ ਮੈਡਾ ਹਭੋ ਦੁਖੁ ਉਲਾਹਿ ॥੨॥
હે પતિ-પ્રભુ! તું મારી હૃદયરૂપી પથારી પર સૂઈને બધા દુઃખ-દર્દ મટાડી દે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦੁਰਜਨੁ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਹੈ ਵੇਛੋੜਾ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે દ્વૈતભાવ જ દુર્જન છે તેમજ અભિમાનનો રોગ જ વિયોગનું કારણ છે.

ਸਜਣੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਜਿਸੁ ਮਿਲਿ ਕੀਚੈ ਭੋਗੁ ॥੩॥
સાચો બાદશાહ પ્રભુ જ સજ્જન છે, જેને મળીને આનંદ મળે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਅਗਮ ਦਇਆਲੁ ਬੇਅੰਤੁ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੈ ਕਉਣੁ ॥
હે પ્રભુ! તું અગમ્ય છે, દયાનો સમુદ્ર છે, અનંત છે, તારી સાચી કિંમત કોણ આંકી શકે છે.

ਤੁਧੁ ਸਿਰਜਿਆ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ਤੂ ਨਾਇਕੁ ਸਗਲ ਭਉਣ ॥
તે આખા સંસારનું નિર્માણ કર્યું છે, તું બધા લોકોનો સ્વામી છે.

ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਸਗਲ ਰਉਣ ॥
હે વિશ્વવ્યાપી ઠાકોર! તારી શક્તિઓને કોઈ જાણતું નથી.

ਤੁਧੁ ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਤੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਗ ਉਧਰਣ ॥
તું અમર છે, જગતનો ઉદ્ધારક છે, કોઈ પણ તારા સુધી પહોંચી શકતું નથી.

ਤੁਧੁ ਥਾਪੇ ਚਾਰੇ ਜੁਗ ਤੂ ਕਰਤਾ ਸਗਲ ਧਰਣ ॥
તે જ સતયુગ, ત્રેતાયુગ, દ્વાપરયુગ તેમજ કળિયુગની સ્થાપના કરી છે, તું જ આખી ધરતીનો રચયિતા છે.

ਤੁਧੁ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਕੀਆ ਤੁਧੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਗੈ ਤ੍ਰਿਣ ॥
જીવોના જન્મ-મરણ અસંદિગ્ધ તે જ બનાવ્યા છે, પરંતુ તને તલ માત્ર પણ આનો દોષ લાગતો નથી.

ਜਿਸੁ ਹੋਵਹਿ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਤਿਸੁ ਲਾਵਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ॥
જેના પર તું દયાળુ થઈ જાય છે, તેને ગુરુના ચરણોમાં લગાવી દે છે.

ਤੂ ਹੋਰਤੁ ਉਪਾਇ ਨ ਲਭਹੀ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰਣ ॥੨॥
હે અવિનાશી સૃષ્ટિકર્તા! ગુરુ વગર તું કોઈ બીજા ઉપાયથી મળતો નથી ॥૨॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜੇ ਤੂ ਵਤਹਿ ਅੰਙਣੇ ਹਭ ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਹੋਇ ॥
હે પરમેશ્વર! જો તું મારા હૃદયરૂપી આંગણામાં આવી જાય તો શરીરરૂપી આખી ધરતી સુંદર બની જા.

ਹਿਕਸੁ ਕੰਤੈ ਬਾਹਰੀ ਮੈਡੀ ਵਾਤ ਨ ਪੁਛੈ ਕੋਇ ॥੧॥
પતિ-પ્રભુ વગર તો કોઈ પણ મારી વાત પૂછતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਹਭੇ ਟੋਲ ਸੁਹਾਵਣੇ ਸਹੁ ਬੈਠਾ ਅੰਙਣੁ ਮਲਿ ॥
મારો પતિ-પ્રભુ મારા હૃદયરૂપી આંગણામાં આવીને બેસી ગયો છે, તેથી હવે મને બધા શણગાર સુંદર લાગે છે.

ਪਹੀ ਨ ਵੰਞੈ ਬਿਰਥੜਾ ਜੋ ਘਰਿ ਆਵੈ ਚਲਿ ॥੨॥
જે પણ અતિથિ સંત ચાલીને મારા ઘરે આવે છે, તે ખાલી હાથ જતો નથી ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸੇਜ ਵਿਛਾਈ ਕੰਤ ਕੂ ਕੀਆ ਹਭੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
મેં પોતાના પતિ-પ્રભુ માટે હૃદયરૂપી પથારી પાથરી લીધી છે અને બધો શણગાર કરી લીધો છે

ਇਤੀ ਮੰਝਿ ਨ ਸਮਾਵਈ ਜੇ ਗਲਿ ਪਹਿਰਾ ਹਾਰੁ ॥੩॥
હવે જો ગળામાં હાર પણ પહેરી લઉં તો આ થોડું પણ સહેવાતું નથી જે પ્રભુથી અલગતાનું કારણ બને છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜੋਨਿ ਨ ਆਵਹੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર! તું હંમેશા અમર છે, કોઈ યોનિમાં આવતો નથી.

ਤੂ ਹੁਕਮੀ ਸਾਜਹਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਾਜਿ ਸਮਾਵਹੀ ॥
તું પોતાના હુકમથી જ સૃષ્ટિનું નિર્માણ કરે છે અને નિર્માણ કરીને તેમાં સમાઇ રહે છે.

ਤੇਰਾ ਰੂਪੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ਕਿਉ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਵਹੀ ॥
તારુ રૂપ જોઈ શકાતું નથી શું કરી તારું ધ્યાન કરી શકાય છે.

ਤੂ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤਹਿ ਆਪਿ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇਖਾਵਹੀ
તું બધા જીવોમાં વ્યાપ્ત છે અને પોતે જ પોતાની કુદરત બતાવે છે.

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਹੀ ॥
તારી ભક્તિના ભંડાર ભરેલા છે અને તેમાં ક્યારેય કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਏਹਿ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ਕੀਮ ਨ ਪਾਵਹੀ ॥
આ ભક્તિ જ રત્ન, હીરા-ઘરેણાં તેમજ મોતી છે, આનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી.

ਜਿਸੁ ਹੋਵਹਿ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਤਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਵਹੀ ॥
જેના પર તું દયાળુ થઈ જાય છે, તેને સદ્દગુરૂની સેવામાં લગાવી દે છે.

ਤਿਸੁ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਿ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੀ ॥੩॥
હે હરિ! જે તારું ગુણગાન કરે છે, તેને ક્યારેય પણ વસ્તુનો અભાવ આવતો નથી ॥૩॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਮੂ ਪਸੀ ਹਠ ਮੈ ਪਿਰੀ ਮਹਿਜੈ ਨਾਲਿ ॥
જ્યારે મેં પોતાના દિલમાં જોયું તો મારો સ્વામી સાથે જ દેખાઈ દીધો.

ਹਭੇ ਡੁਖ ਉਲਾਹਿਅਮੁ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! તેને પોતાની કરુણા-દ્રષ્ટિથી મને નિહાળ કરી દીધો છે અને મારા બધા દુઃખ-ઇજા દૂર કરી દીધા છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਬੈਠਾ ਭਖੇ ਵਾਉ ਲੰਮੇ ਸੇਵਹਿ ਦਰੁ ਖੜਾ ॥
નાનક તો પરમાત્માના દરવાજા પર ઉભો તેની સેવામાં લીન છે, આદિકાળથી તેના દરવાજા પર બેઠેલો હવા ખાઈ રહ્યો છે

ਪਿਰੀਏ ਤੂ ਜਾਣੁ ਮਹਿਜਾ ਸਾਉ ਜੋਈ ਸਾਈ ਮੁਹੁ ਖੜਾ ॥੨॥
હે પ્રિયતમ! હું શું કરી ઉભો છું, તું મારો હેતુ જ જાણે છે, હું તો પોતાના માલિકના સુંદર મુખને જોવા માટે જ ઉભો છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਿਆ ਗਾਲਾਇਓ ਭੂਛ ਪਰ ਵੇਲਿ ਨ ਜੋਹੇ ਕੰਤ ਤੂ ॥
હે મૂર્ખ! તું શું વ્યર્થ વાતો કરે છે, તું ત્યારે એક યોગ્ય પતિ છે, જો પારકી નારીઓ તરફ ન જો.

ਨਾਨਕ ਫੁਲਾ ਸੰਦੀ ਵਾੜਿ ਖਿੜਿਆ ਹਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ਜਿਉ ॥੩॥
હે નાનક! તે આખું સંસાર આમ ખીલેલું છે, જેમ ફૂલોની વાટિકા ખીલેલી હોય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ਸਰੂਪੁ ਤੂ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੰਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું ખુબ નિપુણ, ચતુર તેમજ સુંદર રૂપવાળો છે, તું જ બધામાં વ્યાપ્ત છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਠਾਕੁਰੁ ਸੇਵਕੋ ਆਪੇ ਪੂਜੰਤਾ ॥
માલિક તેમજ સેવક પણ તું પોતે જ છે અને પોતે જ પોતાની કૃપા કરે છે.

ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਆਪਿ ਤੂ ਆਪੇ ਸਤਵੰਤਾ ॥
તું પોતે જ સત્યનિષ્ઠ છે અને બધું જાણવા તેમજ જોનાર પણ પોતે જ છે.

ਜਤੀ ਸਤੀ ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਰਮਲਾ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਗਵੰਤਾ ॥
હે હરિ પ્રભુ! તું જ બ્રહ્મચારી, સદાચારી તેમજ નિર્મળ રહેનાર છે.

ਸਭੁ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੁ ਪਸਾਰਿਓ ਆਪੇ ਖੇਲੰਤਾ ॥
બધો બ્રહ્મનો જ ફેલાવ છે અને તેમાં પોતે જ પોતાની લીલા રમે છે.

ਇਹੁ ਆਵਾ ਗਵਣੁ ਰਚਾਇਓ ਕਰਿ ਚੋਜ ਦੇਖੰਤਾ ॥
જીવોના જન્મ-મરણનું આ ચક્ર બનાવીને પોતે પોતાની લીલા જોતો રહે છે.

ਤਿਸੁ ਬਾਹੁੜਿ ਗਰਭਿ ਨ ਪਾਵਹੀ ਜਿਸੁ ਦੇਵਹਿ ਗੁਰ ਮੰਤਾ ॥
જેને તે ગુરુ-મંત્ર દે છે, તેને ફરી ગર્ભ યોનિમાં ધકેલીશ નહિ.

ਜਿਉ ਆਪਿ ਚਲਾਵਹਿ ਤਿਉ ਚਲਦੇ ਕਿਛੁ ਵਸਿ ਨ ਜੰਤਾ ॥੪॥
જેમ તે જીવોને ચલાવે છે, તેમ જ તે ચાલે છે, આ જીવોનાં પોતાના વશમાં કાંઈ નથી ॥૪॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਕੁਰੀਏ ਕੁਰੀਏ ਵੈਦਿਆ ਤਲਿ ਗਾੜ੍ਹਾ ਮਹਰੇਰੁ ॥
હે જગતરૂપી નદી કિનારાની પગદંડી પર ચાલી જઈ રહેતા પ્રાણી! તારી નીચે તો ગાઢ કાદવ ભરાયેલ છે.

ਵੇਖੇ ਛਿਟੜਿ ਥੀਵਦੋ ਜਾਮਿ ਖਿਸੰਦੋ ਪੇਰੁ ॥੧॥
ધ્યાનથી જોજો, જો તારો પગ લપસી ગયો તો કાદવના છાંટાથી કલંકિત થઈ જઇશ ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਚੁ ਜਾਣੈ ਕਚੁ ਵੈਦਿਓ ਤੂ ਆਘੂ ਆਘੇ ਸਲਵੇ ॥
હે જીવરૂપી પ્રવાસી! તું કાંચરૂપી માયાને સત્ય સમજે છે આને મેળવવા માટે તું આગળ જ આગળ દોડતો જાય છે.

ਨਾਨਕ ਆਤਸੜੀ ਮੰਞਿ ਨੈਣੂ ਬਿਆ ਢਲਿ ਪਬਣਿ ਜਿਉ ਜੁੰਮਿਓ ॥੨॥
હે નાનક! જેમ ઘી આગમાં સળગી જાય છે અને બીજું શેવાળ જળના સૂકાવવા પર નાશ થઈ જાય છે, તેમ જ જીવન ઉંમર સમાપ્ત થવા પર નાશ થઈ જશે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਭੋਰੇ ਭੋਰੇ ਰੂਹੜੇ ਸੇਵੇਦੇ ਆਲਕੁ ॥
હે ભોળા અજાણ જીવ! પરમાત્માની પૂજામાં શા માટે આળસ કરે છે.

ਮੁਦਤਿ ਪਈ ਚਿਰਾਣੀਆ ਫਿਰਿ ਕਡੂ ਆਵੈ ਰੁਤਿ ॥੩॥
પ્રભુથી અલગ થયાને ખુબ લાંબો સમય વીતી ગયો છે, પ્રભુ-મિલનની આ ઋતુ ક્યારે આવશે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੁਧੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖਿਆ ਜਾਤਿ ਤੂ ਵਰਨਾ ਬਾਹਰਾ ॥
હે પ્રભુ! ન કોઈ તારું રૂપ-આકાર છે, ન તારી કોઈ જાતિ છે અને તું બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર વગેરે વર્ણોથી પણ રહિત છે.

ਏ ਮਾਣਸ ਜਾਣਹਿ ਦੂਰਿ ਤੂ ਵਰਤਹਿ ਜਾਹਰਾ ॥
આ મનુષ્ય તને દૂર જ સમજે છે પરંતુ તું પ્રત્યક્ષ રૂપમાં વ્યાપ્ત છે.

ਤੂ ਸਭਿ ਘਟ ਭੋਗਹਿ ਆਪਿ ਤੁਧੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਹਰਾ ॥
બધા શરીરોને તું પોતે જ ભોગવે છે પરંતુ તને કોઈ દોષ લાગતો નથી.

ਤੂ ਪੁਰਖੁ ਅਨੰਦੀ ਅਨੰਤ ਸਭ ਜੋਤਿ ਸਮਾਹਰਾ ॥
તું પરમપુરુષ, પરમ આનંદિત તેમજ અનંત છે, બધામાં તારો જ પ્રકાશ સમાયેલ છે.

ਤੂ ਸਭ ਦੇਵਾ ਮਹਿ ਦੇਵ ਬਿਧਾਤੇ ਨਰਹਰਾ ॥
હે વિધાતા! તું જ દેવાધિદેવ છે.

ਕਿਆ ਆਰਾਧੇ ਜਿਹਵਾ ਇਕ ਤੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਪਰਪਰਾ ॥
તું અવિનાશી તેમજ અપરંપાર છે, એક જીભ તારી શું પ્રાર્થના કરી શકે છે.

ਜਿਸੁ ਮੇਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਿ ਤਿਸ ਕੇ ਸਭਿ ਕੁਲ ਤਰਾ ॥
જેને તું સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે, તેની આખી વંશાવલીનો ઉધ્દ્ધાર થઈ જાય છે.

ਸੇਵਕ ਸਭਿ ਕਰਦੇ ਸੇਵ ਦਰਿ ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥੫॥
બધા ભક્તજન તારી પૂજા કરે છે. દાસ નાનક પણ તારા દરવાજા પર તારી શરણમાં આવી પડ્યો છે ॥૫॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਗਹਡੜੜਾ ਤ੍ਰਿਣਿ ਛਾਇਆ ਗਾਫਲ ਜਲਿਓਹੁ ਭਾਹਿ ॥
મનુષ્યનું ઘાસથી બનેલ છાપરાંરૂપી શરીર બેદરકારીને કારણે પાપ-વિકારોની આગથી સળગી ગયું છે,

ਜਿਨਾ ਭਾਗ ਮਥਾਹੜੈ ਤਿਨ ਉਸਤਾਦ ਪਨਾਹਿ ॥੧॥
જેના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય છે, તેને પોતાના ઉસ્તાદ ગુરુ-પીરનો આશ્રય મળી ગયો છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਪੀਠਾ ਪਕਾ ਸਾਜਿਆ ਧਰਿਆ ਆਣਿ ਮਉਜੂਦੁ ॥
હે નાનક! કોઈએ લોટ બાંધ્યો, રોટલીઓ પકાવીને ભોજન તૈયાર કરી લીધું અને બધું ભોજન લાવીને શ્રદ્ધાળુઓની સામે રાખી દીધું.

ਬਾਝਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੇ ਬੈਠਾ ਝਾਕੁ ਦਰੂਦ ॥੨॥
પરંતુ ગુરુ-પીર વગર દુવા-પ્રાર્થના વગર તેની ઇચ્છા પૂર્ણ થઈ નહિ, હવે તે દુઃખી થયેલો બેઠો અહીં-તહીં જોઈ રહ્યો છે, કારણ કે ગુરુ વગર પ્રાર્થના કર્યા વગર કઈ રીતે ભોજન મળશે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਭੁਸਰੀਆ ਪਕਾਈਆ ਪਾਈਆ ਥਾਲੈ ਮਾਹਿ ॥
હે નાનક! કોઈએ ગુરુવાળી મીઠી રોટલીઓ પકાવીને તેને થાળીમાં પરોસી દીધી.

ਜਿਨੀ ਗੁਰੂ ਮਨਾਇਆ ਰਜਿ ਰਜਿ ਸੇਈ ਖਾਹਿ ॥੩॥
જેણે ગુરુ-પીરને ખુશ કરી લીધા, આ તૃપ્ત થઈને રોટલીઓ ખાઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੁਧੁ ਜਗ ਮਹਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਪਾਈਆ ॥
હે પ્રભુ! તે જગતમાં રમત રચેલી છે અને બધા જીવોમાં અહં-ભાવના નાખી દીધી છે.

ਏਕੁ ਮੰਦਰੁ ਪੰਚ ਚੋਰ ਹਹਿ ਨਿਤ ਕਰਹਿ ਬੁਰਿਆਈਆ ॥
આ મનુષ્ય-શરીર એક મંદિર છે, જેમાં કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકારરૂપી પાંચ ચોર દરરોજ ખરાબ કર્મ કરે છે.

ਦਸ ਨਾਰੀ ਇਕੁ ਪੁਰਖੁ ਕਰਿ ਦਸੇ ਸਾਦਿ ਲੋੁਭਾਈਆ ॥
તે ઇંદ્રિયરૂપી દસ નારીઓ તેમજ મનરૂપી એક પુરુષ બનાવીને શરીરમાં વસાવી દીધો છે, આ દસેય ઇન્દ્રીયો વિકારોના સ્વાદમાં લીન રહે છે.

ਏਨਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਮੋਹੀਆ ਨਿਤ ਫਿਰਹਿ ਭਰਮਾਈਆ ॥
માયા મોહિનીએ આને મોહી લીધી છે, તેથી આ દરરોજ ભટકતી રહે છે.

ਹਾਠਾ ਦੋਵੈ ਕੀਤੀਓ ਸਿਵ ਸਕਤਿ ਵਰਤਾਈਆ ॥
તે પોતાની જગતરૂપી રમતના બે ભાગ બનાવ્યા છે, જીવ અને માયાને બનાવ્યા છે.

ਸਿਵ ਅਗੈ ਸਕਤੀ ਹਾਰਿਆ ਏਵੈ ਹਰਿ ਭਾਈਆ ॥
જીવ માયાની આગળ હારેલો છે, પ્રભુને આમ જ ગમ્યો છે.

ਇਕਿ ਵਿਚਹੁ ਹੀ ਤੁਧੁ ਰਖਿਆ ਜੋ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਈਆ ॥
જેને તે સત્સંગમાં મળાવ્યો છે, આમાંથી કેટલાય જીવોને તે બચાવ્યા છે.

ਜਲ ਵਿਚਹੁ ਬਿੰਬੁ ਉਠਾਲਿਓ ਜਲ ਮਾਹਿ ਸਮਾਈਆ ॥੬॥
જળમાંથી ઉત્પન્ન કરેલ બુળબુળીયું જળમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૬॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਆਗਾਹਾ ਕੂ ਤ੍ਰਾਘਿ ਪਿਛਾ ਫੇਰਿ ਨ ਮੁਹਡੜਾ ॥
હે મનુષ્ય! તું આગળ પ્રભુ-ચરણોમાં પહોંચવાની મહત્વાકાંક્ષા કર અને સંસાર તરફ પાછળ ન જો.

ਨਾਨਕ ਸਿਝਿ ਇਵੇਹਾ ਵਾਰ ਬਹੁੜਿ ਨ ਹੋਵੀ ਜਨਮੜਾ ॥੧॥
હે નાનક! આ મનુષ્ય-જન્મમાં જ પોતાનું જીવન સફળ કરી લે, બીજી વાર તારો જન્મ થશે નહીં ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਜਣੁ ਮੈਡਾ ਚਾਈਆ ਹਭ ਕਹੀ ਦਾ ਮਿਤੁ ॥
મારો સજ્જન પ્રભુ ખુબ રંગીલો છે, બધાનો પ્રેમાળ મિત્ર છે.

ਹਭੇ ਜਾਣਨਿ ਆਪਣਾ ਕਹੀ ਨ ਠਾਹੇ ਚਿਤੁ ॥੨॥
બધા જીવ તેને પોતાનો જ સમજે છે અને તે કોઈનું દિલ તોળતો નથી ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਗੁਝੜਾ ਲਧਮੁ ਲਾਲੁ ਮਥੈ ਹੀ ਪਰਗਟੁ ਥਿਆ ॥
મેં રહસ્યપૂર્ણ પ્રેમાળ પ્રભુને શોધી લીધો છે, તે મારી સમક્ષ જ પ્રગટ થઈ ગયો છે.

ਸੋਈ ਸੁਹਾਵਾ ਥਾਨੁ ਜਿਥੈ ਪਿਰੀਏ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤੂ ਵੁਠਿਆ ॥੩॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે તે જ હૃદયરૂપી સ્થાન સુંદર થઈ ગયું, જ્યાં તું વસી ગયો છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਾ ਤੂ ਮੇਰੈ ਵਲਿ ਹੈ ਤਾ ਕਿਆ ਮੁਹਛੰਦਾ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું મારી સાથે છે તો હવે મને કોઈ પર નિર્ભર અથવા આશ્રિત થવાની શું જરૂરિયાત છે.

ਤੁਧੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੈਨੋ ਸਉਪਿਆ ਜਾ ਤੇਰਾ ਬੰਦਾ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે તે બધું જ મને આપી દીધું છે અને હું એક તારો જ સેવક છું.

ਲਖਮੀ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਖਾਇ ਖਰਚਿ ਰਹੰਦਾ ॥
અલબત્ત હું કેટલું ખાઉં છું અને ખર્ચ કરું છું, પરંતુ ધન-સંપંત્તિ કોઈ પ્રકારનો અભાવ આવ્યો નથી.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਸਭ ਸੇਵ ਕਰੰਦਾ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનીઓના સૃષ્ટિના બધા જીવ તારી જ પૂજા કરે છે.

ਏਹ ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕੀਤਿਆ ਨਹ ਮੰਗਹਿ ਮੰਦਾ ॥
બધા દુશ્મનોને તે મારા મિત્ર બનાવી દીધા છે અને હવે તે જરા પણ મારું ખરાબ ઇચ્છતા નથી.

ਲੇਖਾ ਕੋਇ ਨ ਪੁਛਈ ਜਾ ਹਰਿ ਬਖਸੰਦਾ ॥
જયારે પરમાત્મા ક્ષમાવાન છે તો પછી કર્મોનો હિસાબ કોઈ પણ પૂછતું નથી.

ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦਾ ॥
ગોવિંદ ગુરુની મળીને અમે પરમ સુખ મેળવી લીધું છે અને મનમાં આનંદ જ આનંદ થઈ ગયો છે.

ਸਭੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਐ ਜਾ ਤੁਧੁ ਭਾਵੰਦਾ ॥੭॥
જો તું ઈચ્છે છે તો બધા કાર્ય સિદ્ધ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਡੇਖਣ ਕੂ ਮੁਸਤਾਕੁ ਮੁਖੁ ਕਿਜੇਹਾ ਤਉ ਧਣੀ ॥
હે માલિક! હું તારા દર્શનોનો આકાંક્ષી છું, તારું મુખ કેવું છે, કઈ રીતે કહું?

ਫਿਰਦਾ ਕਿਤੈ ਹਾਲਿ ਜਾ ਡਿਠਮੁ ਤਾ ਮਨੁ ਧ੍ਰਾਪਿਆ ॥੧॥
હું કઈ હાલતમાં ભટકતો ફરતો હતો, પરંતુ જ્યારે તને જોયો તો મન તૃપ્ત થઈ ગયું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦੁਖੀਆ ਦਰਦ ਘਣੇ ਵੇਦਨ ਜਾਣੇ ਤੂ ਧਣੀ ॥
હે માલિક! તું મારી વેદનાને જાણે જ છે કે મારા જેવા દુ:ખીયારાને કેટલીય વેદના લાગેલ છે.

ਜਾਣਾ ਲਖ ਭਵੇ ਪਿਰੀ ਡਿਖੰਦੋ ਤਾ ਜੀਵਸਾ ॥੨॥
હે પ્રેમાળ! અલબત્ત હું લાખો જ ઉપચાર જાણતો હોય તો પણ તારા દર્શન મેળવીને જ જીવંત રહી શકું છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਢਹਦੀ ਜਾਇ ਕਰਾਰਿ ਵਹਣਿ ਵਹੰਦੇ ਮੈ ਡਿਠਿਆ ॥
જીવનરૂપી નદીનો કિનારો નાશ થતો જઈ રહ્યો છે અને મેં આ નદીઓના તણાવમાં વહેતા લોકોને જોયા છે,

ਸੇਈ ਰਹੇ ਅਮਾਣ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ॥੩॥
પરંતુ જેને સદ્ગુરુ મળી ગયો છે, તે આનાથી સુરક્ષિત રહ્યા છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਸੁ ਜਨ ਤੇਰੀ ਭੁਖ ਹੈ ਤਿਸੁ ਦੁਖੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ॥
જેને તને મેળવવાની લાલચ લાગેલી છે, તેને કોઈ દુઃખ-કલેશ લાગતો નથી.

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਿਆ ਸੁ ਚਹੁ ਕੁੰਡੀ ਜਾਪੈ ॥
જેને ગુરુની નજીકમાં પ્રભુને સમજી લીધો છે, તે ઉત્તર, દક્ષિણ, પૂર્વ, પશ્ચિમ આ ચારેય દિશાઓમાં વિખ્યાત થઈ ગયો છે.

ਜੋ ਨਰੁ ਉਸ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰੈ ਤਿਸੁ ਕੰਬਹਿ ਪਾਪੈ ॥
જે મનુષ્ય તેની શરણમાં આવે છે, તેને જોઈને પાપ પણ થર-થર ધ્રુજવા લાગે છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਗੁਰ ਧੂੜੀ ਨਾਪੈ ॥
જે ગુરુની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરે છે, તેની જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਤਿਸੁ ਸੋਗੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥
જેણે પ્રભુ ઈચ્છાને સહર્ષ સ્વીકાર કરી છે, તેને કોઈ શોક-દુઃખ લાગતું નથી.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂ ਸਭਨਾ ਕਾ ਮਿਤੁ ਹੈ ਸਭਿ ਜਾਣਹਿ ਆਪੈ ॥
હે પરમાત્મા! તું બધા જીવોનો મિત્ર છે અને તું પોતે જ બધાને જાણે છે.

ਐਸੀ ਸੋਭਾ ਜਨੈ ਕੀ ਜੇਵਡੁ ਹਰਿ ਪਰਤਾਪੈ ॥
વિશ્વમાં જેટલો પરમાત્માનો પ્રતાપ છે, તેમ જ તેના ભક્તજનોની શોભા છે.

ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਜਨ ਵਰਤਾਇਆ ਹਰਿ ਜਨ ਤੇ ਜਾਪੈ ॥੮॥
આખા જગતમાં તેને ભક્તોનો યશ ફેલાવી દીધો છે અને તેની કીર્તિથી જ પરમાત્મા જણાય છે ॥૮॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜਿਨਾ ਪਿਛੈ ਹਉ ਗਈ ਸੇ ਮੈ ਪਿਛੈ ਭੀ ਰਵਿਆਸੁ ॥
જેની પાછળ હું ગઈ હતી, હવે આ મારી જ પાછળ ફરે છે.

ਜਿਨਾ ਕੀ ਮੈ ਆਸੜੀ ਤਿਨਾ ਮਹਿਜੀ ਆਸ ॥੧॥
જેની મેં આશા કરી હતી, તેને મારી આશા કરેલી છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਗਿਲੀ ਗਿਲੀ ਰੋਡੜੀ ਭਉਦੀ ਭਵਿ ਭਵਿ ਆਇ ॥
જેમ ઉડતી માખી ફરી-ફરીને ભીની-ભીની ગોળની ગાંઠડી પાસે આવે છે અને તેનાથી ચોંટીને જ મરી જાય છે,

ਜੋ ਬੈਠੇ ਸੇ ਫਾਥਿਆ ਉਬਰੇ ਭਾਗ ਮਥਾਇ ॥੨॥
તેમ જ જે મનુષ્ય માયાની નજીક થઈને બેઠો છે, તે માયા-જાળમાં ફસાઈ ગયો છે, પરંતુ ભાગ્યશાળી આનાથી ઉભરી ગયો છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਡਿਠਾ ਹਭ ਮਝਾਹਿ ਖਾਲੀ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੀਐ ॥
અમે તો બધામાં પ્રભુને જ જોયો છે અને કોઈ પણ તેનાથી ખાલી જવા ઇચ્છતું નથી.

ਤੈ ਸਖੀ ਭਾਗ ਮਥਾਹਿ ਜਿਨੀ ਮੇਰਾ ਸਜਣੁ ਰਾਵਿਆ ॥੩॥
તે બહેનપણી ભાગ્યશાળી છે, જેને મારા સજ્જન પ્રભુની સાથે આનંદ કર્યું છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਢਾਢੀ ਦਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਦਾ ਜੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
જો પ્રભુ ઈચ્છે છે તો આ ચારણ તેના જ ગુણ ગાય છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਥਿਰ ਥਾਵਰੀ ਹੋਰ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥
મારો પ્રભુ હંમેશા રહેનાર શાશ્વત છે, પરંતુ બીજા બધા જન્મ-મરણમાં પડેલ છે.

ਸੋ ਮੰਗਾ ਦਾਨੁ ਗੋੁਸਾਈਆ ਜਿਤੁ ਭੁਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
હે માલિક! હું તે જ દાન માંગુ છું, જેનાથી મારી બધી લાલચ દૂર થઈ જાય.

ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਦੇਵਹੁ ਦਰਸਨੁ ਆਪਣਾ ਜਿਤੁ ਢਾਢੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના દર્શન દે, જેનાથી આ ચારણ તૃપ્ત થઈ જાય.

ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀ ਦਾਤਾਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਢਾਢੀ ਕਉ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥
જ્યારે દાતાર પ્રભુએ પ્રાર્થના સાંભળી તો તેને ચારણને પોતાના મહેલમાં બોલાવી લીધો.

ਪ੍ਰਭ ਦੇਖਦਿਆ ਦੁਖ ਭੁਖ ਗਈ ਢਾਢੀ ਕਉ ਮੰਗਣੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥
પ્રભુના દર્શન કરતાં જ દુઃખ તેમજ ભૂખ મટી ગઈ, હવે ચારણને કાંઈ માંગવાનું યાદ જ આવતું નથી.

ਸਭੇ ਇਛਾ ਪੂਰੀਆ ਲਗਿ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਪਾਵੈ ॥
પ્રભુ-ચરણોમાં લાગીને બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਹਉ ਨਿਰਗੁਣੁ ਢਾਢੀ ਬਖਸਿਓਨੁ ਪ੍ਰਭਿ ਪੁਰਖਿ ਵੇਦਾਵੈ ॥੯॥
તે પરમ પુરુષ પ્રભુએ મને ગુણવિહીનને ક્ષમા કરી દીધો છે ॥૯॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਛੁਟੇ ਤਾ ਖਾਕੁ ਤੂ ਸੁੰਞੀ ਕੰਤੁ ਨ ਜਾਣਹੀ ॥
હે મનુષ્ય શરીર! પ્રાણ પંખેરુ થતા જ જયારે આત્માથી સંબંધ તૂટી જાય છે તો તું માટી થઈ જાય છે. પછી તું આત્માથી અલગ થઈને પતિ-પ્રભુને જાણી શકતી નથી.

ਦੁਰਜਨ ਸੇਤੀ ਨੇਹੁ ਤੂ ਕੈ ਗੁਣਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਹੀ ॥੧॥
કામાદિક દુષ્ટ વિકારોથી જ તારો પ્રેમ બનેલ છે, પછી ભલે ક્યાં ગુણના કારણે પ્રભુ-પ્રેમનો આનંદ લઇ શકે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਣਾ ਵਿਸਰੇ ਸਰੈ ਨ ਬਿੰਦ ॥
હે નાનક! જેના વગર ક્ષણ માત્ર પણ જીવંત રહેવાતું નહોતું, જેને ભુલવાથી થોડો પણ નિર્વાહ થતો નથી,

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕਿਉ ਮਨ ਰੂਸੀਐ ਜਿਸਹਿ ਹਮਾਰੀ ਚਿੰਦ ॥੨॥
તેનાથી મનમાં શા માટે ઉદાસ થવાય, જેને દરેક સમયે અમારી ચિંતા લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਰਤੇ ਰੰਗਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਤਿ ਗੁਲਾਲੁ ॥
જે પરબ્રહ્મના રંગમાં લીન થઈ જાય છે, તેનું મન-શરીર ગુલાલ જેવું ખૂબ લાલ થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਆਲੂਦਿਆ ਜਿਤੀ ਹੋਰੁ ਖਿਆਲੁ ॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુ-નામ વગર બીજા જેટલા પણ વિચાર છે, તે મનને ગંદા કરનાર છે ॥૩॥

ਪਵੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਜਾ ਤੂ ਮੇਰਾ ਮਿਤ੍ਰੁ ਹੈ ਤਾ ਕਿਆ ਮੈ ਕਾੜਾ ॥
હે પરમાત્મા! જયારે તું મારો મિત્ર છે તો પછી મને કોઈ પ્રકારની શું ચિંતા છે.

ਜਿਨੀ ਠਗੀ ਜਗੁ ਠਗਿਆ ਸੇ ਤੁਧੁ ਮਾਰਿ ਨਿਵਾੜਾ ॥
જે કામ, ક્રોધરૂપી ઠગોએ સંસારને ઠગી લીધું છે, તે તેને મારીને ભગાડી દીધા છે.

ਗੁਰਿ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇਆ ਜਿਤਾ ਪਾਵਾੜਾ ॥
ગુરુએ મને ભયાનક સંસાર- સમુદ્રથી પાર કરી દીધો છે અને મેં આંખો દુનિયાવી ઝઘડો જ જીતી લીધો છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗਦਾ ਵਡਾ ਆਖਾੜਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે જગતરૂપી અખાડામાં બધા રસોનો ભોગ કરી રહ્યો છું.

ਸਭਿ ਇੰਦ੍ਰੀਆ ਵਸਿ ਕਰਿ ਦਿਤੀਓ ਸਤਵੰਤਾ ਸਾੜਾ ॥
જયારે પ્રભુ અમારો બની ગયો તો તેને ઇન્દ્રિયોને વશમાં કરી દીધી.

ਜਿਤੁ ਲਾਈਅਨਿ ਤਿਤੈ ਲਗਦੀਆ ਨਹ ਖਿੰਜੋਤਾੜਾ ॥
હવે આને જ્યાં લગાવું છું, ત્યાં જ લાગે છે અને મારી સાથે કોઈ પ્રકારની ખેચતાણ કરતી નથી.

ਜੋ ਇਛੀ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਦਾ ਗੁਰਿ ਅੰਦਰਿ ਵਾੜਾ ॥
ગુરુએ મારા મનને અંતર્મુખી બનાવી દીધું છે અને જે ઇચ્છા કરું છું તે જ ફળ પ્રાપ્ત કરું છું.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਭਾਇਰਹੁ ਹਰਿ ਵਸਦਾ ਨੇੜਾ ॥੧੦॥
હે ભાઈઓ! ગુરુ નાનક મારા પર ખુશ થઈ ગયો છે અને હવે પરમાત્મા મારી નજીક જ રહે છે ॥૧૦॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਮੂੰ ਆਵਹਿ ਚਿਤਿ ਤੂ ਤਾ ਹਭੇ ਸੁਖ ਲਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જયારે તું મને યાદ આવે છે તો બધા સુખ મેળવી લઉં છું.

ਨਾਨਕ ਮਨ ਹੀ ਮੰਝਿ ਰੰਗਾਵਲਾ ਪਿਰੀ ਤਹਿਜਾ ਨਾਉ ॥੧॥
હે પ્રિયતમ! નાનકનું કહેવું છે કે મને તારું નામ મનમાં ખુબ જ પ્રેમાળ લાગે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਪੜ ਭੋਗ ਵਿਕਾਰ ਏ ਹਭੇ ਹੀ ਛਾਰ ॥
સુંદર કપડાં, ભોગ-વિકાર આ બધું ધૂળ સમાન છે.

ਖਾਕੁ ਲੋੜੇਦਾ ਤੰਨਿ ਖੇ ਜੋ ਰਤੇ ਦੀਦਾਰ ॥੨॥
જે પરમાત્માના દર્શનમાં લીન રહે છે, હું તેની જ ચરણ-ધૂળ મેળવવા ઇચ્છું છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਿਆ ਤਕਹਿ ਬਿਆ ਪਾਸ ਕਰਿ ਹੀਅੜੇ ਹਿਕੁ ਅਧਾਰੁ ॥
હે મનુષ્ય! શા માટે લોકોનો સહારો જોઈ રહ્યો છે? પોતાના હૃદયમાં એક પ્રભુનો જ સહારો બનાવી લે.

ਥੀਉ ਸੰਤਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਜਿਤੁ ਲਭੀ ਸੁਖ ਦਾਤਾਰੁ ॥੩॥
સંત-મહાપુરૂષોની ચરણ-ધૂળ બની જા, જેનાથી તને સુખ દેનાર પ્રભુ મળી જશે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨੂਆ ਨ ਲਗੈ ॥
નસીબ વગર પરમાત્માને મેળવી શકાતો નથી અને સદ્ગુરુ વગર મન પ્રભુમાં લાગતું નથી.

ਧਰਮੁ ਧੀਰਾ ਕਲਿ ਅੰਦਰੇ ਇਹੁ ਪਾਪੀ ਮੂਲਿ ਨ ਤਗੈ ॥
આ કળિયુગમાં ફક્ત ધર્મ જ દ્રઢ સહારો છે પરંતુ આ પાપી મન જરા પણ સ્થિત થતું નથી.

ਅਹਿ ਕਰੁ ਕਰੇ ਸੁ ਅਹਿ ਕਰੁ ਪਾਏ ਇਕ ਘੜੀ ਮੁਹਤੁ ਨ ਲਗੈ ॥
મનુષ્ય આ હાથ પાપ કરે છે અને તે હાથ તેનું ફળ મેળવે છે, પાપ-કર્મનું ફળ મળતા એક ક્ષણ મુહૂર્ત પણ લાગતો નથી.

ਚਾਰੇ ਜੁਗ ਮੈ ਸੋਧਿਆ ਵਿਣੁ ਸੰਗਤਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਭਗੈ ॥
મેં ચારેય યોગોનું સારી રીતે વિશ્લેષણ કરીને જોઈ લીધું છે કે સુસંગતિ કર્યા વગર અહંકાર દૂર થતો નથી.

ਹਉਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਛੁਟਈ ਵਿਣੁ ਸਾਧੂ ਸਤਸੰਗੈ ॥
સાધુઓની સંગતિ કર્યા વગર તો અહં-ભાવના જરા પણ છૂટતી નથી.

ਤਿਚਰੁ ਥਾਹ ਨ ਪਾਵਈ ਜਿਚਰੁ ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮਨ ਭੰਗੈ ॥
જ્યાં સુધી મન માલિકથી તૂટી રહે છે, ત્યાં સુધી સત્યનું જ્ઞાન મળતું નથી.

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਘਰਿ ਦੀਬਾਣੁ ਅਭਗੈ ॥
જેને ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની પૂજા કરી છે, તેના હૃદય-ઘરમાં અતૂટ આશ્રય બની ગયો છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਗੈ ॥੧੧॥
પરમાત્માની કૃપાથી તેને પરમ-સુખ મેળવી લીધું છે અને તે ગુરૂ-ચરણોમાં જ લીન રહે છે ॥૧૧॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਲੋੜੀਦੋ ਹਭ ਜਾਇ ਸੋ ਮੀਰਾ ਮੀਰੰਨ ਸਿਰਿ
જેને હું દરેક સ્થાન પર શોધતો રહું છું, તે બાદશાહોનો પણ બાદશાહ છે.

ਹਠ ਮੰਝਾਹੂ ਸੋ ਧਣੀ ਚਉਦੋ ਮੁਖਿ ਅਲਾਇ ॥੧॥
તે માલિક તો મારા હૃદયમાં જ રહે છે અને મુખથી બોલીને તેનું જ નામ જપતો રહું છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮਾਣਿਕੂ ਮੋਹਿ ਮਾਉ ਡਿੰਨਾ ਧਣੀ ਅਪਾਹਿ ॥
હે મા! માલિક-પ્રભુએ પોતે જ મને નામરૂપી માણેક આપ્યું છે,

ਹਿਆਉ ਮਹਿਜਾ ਠੰਢੜਾ ਮੁਖਹੁ ਸਚੁ ਅਲਾਇ ॥੨॥
તેથી ભૂખથી તે પરમ-સત્યનું સ્તુતિગાન કરવાથી મારુ હૃદય શીતળ થઈ ગયું છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੂ ਥੀਆਊ ਸੇਜ ਨੈਣਾ ਪਿਰੀ ਵਿਛਾਵਣਾ ॥
હે પ્રિયતમ! મારુ હૃદય તારા માટે પથારી બની ગયું છે અને મારી આંખ પથારી બની ગઈ છે.

ਜੇ ਡੇਖੈ ਹਿਕ ਵਾਰ ਤਾ ਸੁਖ ਕੀਮਾ ਹੂ ਬਾਹਰੇ ॥੩॥
જો તું એક વાર પણ મારી તરફ જોઈ લે તો મને કીમતી સુખ મળી જાય ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਹਰਿ ਮਿਲਣ ਕਉ ਕਿਉ ਦਰਸਨੁ ਪਾਈਆ ॥
મારુ મન પ્રભુ-મિલનનું ઈચ્છાપૂર્ણ છે, પછી શું કરી તેના દર્શન મેળવી શકું છું.

ਮੈ ਲਖ ਵਿੜਤੇ ਸਾਹਿਬਾ ਜੇ ਬਿੰਦ ਬੋੁਲਾਈਆ ॥
હે માલિક જો તું મારાથી એક ક્ષણ માત્ર માટે બોલી પડે તો હું સમજીશ કે મેં લાખો રૂપિયા કમાઈ લીધા.

ਮੈ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਾਲੀਆ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਨ ਸਾਈਆ ॥
હે સ્વામી! મેં ચારે દિશા શોધી લીધી છે, પરંતુ તારા જેવું કોઈ નથી.

ਮੈ ਦਸਿਹੁ ਮਾਰਗੁ ਸੰਤਹੋ ਕਿਉ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਈਆ ॥
હે સંતજનો! મને રસ્તો બતાવ કે પ્રભુને કઈ રીતે મળી શકાય છે?

ਮਨੁ ਅਰਪਿਹੁ ਹਉਮੈ ਤਜਹੁ ਇਤੁ ਪੰਥਿ ਜੁਲਾਈਆ ॥
સંતજનોનો ઉતર છે કે પોતાનું મન અર્પણ કરી દે, અભિમાનને ત્યાગી દે, આ રસ્તા પર ચાલતો રહે.

ਨਿਤ ਸੇਵਿਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਆਪਣਾ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਈਆ ॥
રોજ પોતાના માલિકની પ્રાર્થના કર, સત્સંગમાં પ્રભુથી મળાય છે.

ਸਭੇ ਆਸਾ ਪੂਰੀਆ ਗੁਰ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਆ ॥
ગુરુ-પરમાત્માએ મને પોતાના ચરણોમાં બોલાવી લીધો છે, તેથી મારી બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਹੋਰੁ ਨ ਸੁਝਈ ਮੇਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਗੋੁਸਾਈਆ ॥੧੨॥
હે મિત્ર ગુંસાઈ! તારા જેવું મને બીજું કોઈ સમજાતું નથી ॥૧૨॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਮੂ ਥੀਆਊ ਤਖਤੁ ਪਿਰੀ ਮਹਿੰਜੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥
જો મારું હૃદય સિંહાસન બની જાય અને મારો પ્રિયતમ બાદશાહ બનીને તેના પર બેસી જાય તો

ਪਾਵ ਮਿਲਾਵੇ ਕੋਲਿ ਕਵਲ ਜਿਵੈ ਬਿਗਸਾਵਦੋ ॥੧॥
જ્યારે તે પોતાના ચરણ મારા હૃદય-કમળને સ્પર્શ કરશે તો તે કમળની જેમ વિકસિત થઈ જશે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਪਿਰੀਆ ਸੰਦੜੀ ਭੁਖ ਮੂ ਲਾਵਣ ਥੀ ਵਿਥਰਾ ॥
પોતાના પ્રિયતમની ભૂખ મટાડવા માટે જો હું સુંદર ભોજન બનીને વિખેરાઈ જાઉં,

ਜਾਣੁ ਮਿਠਾਈ ਇਖ ਬੇਈ ਪੀੜੇ ਨਾ ਹੁਟੈ ॥੨॥
આ સારી રીતે જાણ કે હું શેરડીની મીઠાશ છું, જો મને વારંવાર દળીશ, તો પણ મીઠાસ દેવાથી હટીશ નહિ ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਠਗਾ ਨੀਹੁ ਮਤ੍ਰੋੜਿ ਜਾਣੁ ਗੰਧ੍ਰਬਾ ਨਗਰੀ ॥
કામાદિક ઠગોથી પોતાનો સંબંધ તોડી દે અને આને ગંધર્વ-નગરની જેમ દગો જ સમજ.

ਸੁਖ ਘਟਾਊ ਡੂਇ ਇਸੁ ਪੰਧਾਣੂ ਘਰ ਘਣੇ ॥੩॥
બે ક્ષણોનાં આ સુખને કારણે જીવરૂપી યાત્રી અનેક ઘર ભટકતો રહે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅਕਲ ਕਲਾ ਨਹ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਅਲਖ ਅਲੇਖੰ ॥
પ્રભુને કોઇથી પણ મેળવી શકાતો નથી, તે અદ્રશ્ય તેમજ કર્મોના લેખથી રહિત છે.

ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਭ੍ਰਮਤੇ ਫਿਰਹਿ ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਭੇਖੰ ॥
છ દર્શનોવાળા યોગી, જંગમ, બુધ્ધિ, સન્યાસી, વેરાગી તેમજ જૈની ભટકતા રહે છે પરંતુ વેશ ધારણથી પરમાત્મા મળતો નથી.

ਵਰਤ ਕਰਹਿ ਚੰਦ੍ਰਾਇਣਾ ਸੇ ਕਿਤੈ ਨ ਲੇਖੰ ॥
કેટલાય લોકો ચંદ્રાયણનું વ્રત રાખે છે પરંતુ તે પણ કોઈ કામ આવતો નથી.

ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਸੰਪੂਰਨਾ ਤਤੁ ਸਾਰ ਨ ਪੇਖੰ ॥
કોઈ વિદ્વાન સંપૂર્ણ વેદોનો પાઠ કરે છે પરંતુ તે પણ સાર તત્વને જોતો નથી.

ਤਿਲਕੁ ਕਢਹਿ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਿ ਅੰਤਰਿ ਕਾਲੇਖੰ ॥
જે લોકો સ્નાન કરીને કપાળ પર તિલક કરે છે, તેમનું મન પાપની કાળાશથી ભરાઈ જાય છે.

ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਲਭਈ ਵਿਣੁ ਸਚੀ ਸਿਖੰ ॥
સાચી શિક્ષા વગર પાખંડ અથવા ઠાઠમાઠથી પ્રભુ મળતો નથી.

ਭੂਲਾ ਮਾਰਗਿ ਸੋ ਪਵੈ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੰ ॥
જેના માથા પર નસીબ હોય, તે ભુલાયેલ મનુષ્ય સત્માર્ગ મેળવી લે છે.

ਤਿਨਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ਆਪਣਾ ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਅਖੀ ਦੇਖੰ ॥੧੩॥
જેને ગુરુના સાક્ષાત દર્શન કર્યા છે, તેને પોતાનું જીવન સંવારી લીધું છે ॥૧૩॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਸੋ ਨਿਵਾਹੂ ਗਡਿ ਜੋ ਚਲਾਊ ਨ ਥੀਐ ॥
મિત્રતા નિભાવનાર પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં વસાવી લે, જે તારો સાથ છોડીને જનાર નથી.

ਕਾਰ ਕੂੜਾਵੀ ਛਡਿ ਸੰਮਲੁ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੧॥
અસત્ય કાર્યોને છોડીને સાચા માલિકની પ્રાર્થના કર ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਹਭ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਜਿਉ ਜਲ ਘਟਾਊ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥
જેમ જળથી ભરેલ ઘડાઓમાં ચંદ્રનો પડછાયો સમાયેલ છે, તેમ જ બધામાં પરમાત્માનો પ્રકાશ સમાયેલ છે.

ਪਰਗਟੁ ਥੀਆ ਆਪਿ ਨਾਨਕ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ॥੨॥
હે નાનક પ્રભુ પોતે જ તેના હૃદયમાં પ્રગટ થઈ ગયો છે, જેના માથા પર નસીબ લખેલું છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੁਖ ਸੁਹਾਵੇ ਨਾਮੁ ਚਉ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
નામ જપવાથી જ મુખ સુંદર થાય છે, તેથી આઠ પ્રહર પ્રભુનાં જ ગુણ ગા.

ਨਾਨਕ ਦਰਗਹ ਮੰਨੀਅਹਿ ਮਿਲੀ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માના દરબારમાં જ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે અને બેસહારાને પણ સહારો મળી જાય છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਬਾਹਰ ਭੇਖਿ ਨ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
પ્રભુ અંતર્યામી છે, તેથી બહારી નાટક અથવા પાખંડથી તેને મેળવી શકાતો નથી.

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਬਾਹਰੀ ਸਭ ਫਿਰੈ ਨਿਕਾਮੀ ॥
એક પ્રભુ વગર બધા લોકો બેકાર ફરતા રહે છે.

ਮਨੁ ਰਤਾ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਨਿਤ ਗਰਬਿ ਫਿਰਾਮੀ ॥
જે લોકોનું મન પોતાના કુટુંબના પ્રેમમાં લીન રહે છે, તે રોજેય ઘમંડી બની ફરતો રહે છે.

ਫਿਰਹਿ ਗੁਮਾਨੀ ਜਗ ਮਹਿ ਕਿਆ ਗਰਬਹਿ ਦਾਮੀ ॥
જે મનુષ્ય સંસારમાં ઘમંડી બની ફરે છે, તે ધનનો શા માટે ઘમંડ કરે છે?

ਚਲਦਿਆ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਈ ਖਿਨ ਜਾਇ ਬਿਲਾਮੀ ॥
કારણ કે સંસારમાંથી ચાલતા સમયે આ ધન કોઈની સાથે જતું નથી અને આ વગર કોઈ વિલંબ ક્ષણમાં જ કોઈ બીજા પાસે ચાલ્યું જાય છે.

ਬਿਚਰਦੇ ਫਿਰਹਿ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ ਹਰਿ ਜੀ ਹੁਕਾਮੀ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે પરમાત્માના હુકમથી આવો મનુષ્ય સંસારમાં ભટકતો રહે છે.

ਕਰਮੁ ਖੁਲਾ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁਆਮੀ ॥
જેનો ભાગ્યોદય થઈ ગયો, તેને ગુરુને મેળવી લીધો અને ગુરુની નજીકમાં તેને સ્વામી પ્રભુ મળી ગયો છે.

ਜੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਕਾ ਸੇਵਕੋ ਹਰਿ ਤਿਸ ਕੀ ਕਾਮੀ ॥੧੪॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનો ઉપાસક છે, તે તેના બધા કાર્ય સંવારી દે છે ॥૧૪॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਮੁਖਹੁ ਅਲਾਏ ਹਭ ਮਰਣੁ ਪਛਾਣੰਦੋ ਕੋਇ ॥
મુખથી બધા મૃત્યુ વિશે વાતો કરે છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ મૃત્યુના રહસ્યને ઓળખે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨਾ ਖਾਕੁ ਜਿਨਾ ਯਕੀਨਾ ਹਿਕ ਸਿਉ ॥੧॥
હે નાનક! જેનો પરમાત્મામાં વિશ્વાસ છે, તેની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છું છું ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਾਣੁ ਵਸੰਦੋ ਮੰਝਿ ਪਛਾਣੂ ਕੋ ਹੇਕੜੋ ॥
આ વાત જાણી લે કે પરમાત્મા બધામાં સ્થિત છે, પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ તેને ઓળખનાર છે.

ਤੈ ਤਨਿ ਪੜਦਾ ਨਾਹਿ ਨਾਨਕ ਜੈ ਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! જેનો ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ ગયો છે, તેના શરીરમાં ભ્રમનો પડદો રહેતો નથી ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮਤੜੀ ਕਾਂਢਕੁ ਆਹ ਪਾਵ ਧੋਵੰਦੋ ਪੀਵਸਾ ॥
હું તે મહાપુરુષના ચરણ ધોઈને પી જાઉં, જે અસત્ય બુદ્ધિને મનથી બહાર કાઢનાર છે.

ਮੂ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਅਥਾਹ ਪਸਣ ਕੂ ਸਚਾ ਧਣੀ ॥੩॥
મારા મન-શરીરમાં પ્રભુના દર્શન કરવા માટે અથાહ પ્રેમ છે, જે જગતનો સાચો માલિક છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਿਰਭਉ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਾਲਿ ਮਾਇਆ ਰਚਾ ॥
જેને નિર્ભય પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું છે અને માયાની સાથે લીન રહે છે,

ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਨਚਾ ॥
તે આવકજાવકમાં ભટકેલ અનેક યોનીઓનો શિકાર થાય છે.

ਬਚਨੁ ਕਰੇ ਤੈ ਖਿਸਕਿ ਜਾਇ ਬੋਲੇ ਸਭੁ ਕਚਾ ॥
તે જે પણ વચન કરે છે, તેનાથી મુકરી જાય છે, આ રીતે તે બધું અસત્ય જ બોલે છે.

ਅੰਦਰਹੁ ਥੋਥਾ ਕੂੜਿਆਰੁ ਕੂੜੀ ਸਭ ਖਚਾ ॥
આવો અસત્ય મનુષ્ય મનથી ખાલી જ હોય છે અને બધી અસત્ય ક્રિયામાં જ લીન રહે છે.

ਵੈਰੁ ਕਰੇ ਨਿਰਵੈਰ ਨਾਲਿ ਝੂਠੇ ਲਾਲਚਾ ॥
તે અસત્ય લાલચમાં ફસાઈને નિર્વેર લોકોથી પણ વેર કરે છે.

ਮਾਰਿਆ ਸਚੈ ਪਾਤਿਸਾਹਿ ਵੇਖਿ ਧੁਰਿ ਕਰਮਚਾ ॥
તેના અસત્ય કર્મોને જોઈને જ સાચા પાતશાહ પ્રભુએ તેને માર્યો છે.

ਜਮਦੂਤੀ ਹੈ ਹੇਰਿਆ ਦੁਖ ਹੀ ਮਹਿ ਪਚਾ ॥
યમદૂત તેને હેરાન કરે છે અને તે દુઃખોમાં જ લીન રહે છે.

ਹੋਆ ਤਪਾਵਸੁ ਧਰਮ ਕਾ ਨਾਨਕ ਦਰਿ ਸਚਾ ॥੧੫॥
હે નાનક! પરમાત્માના સાચા દરબારમાં ધર્મનો જ ન્યાય થયો છે ॥૧૫॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਪਰਭਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਧਿਆਇ ॥
સવારે ઉઠીને પ્રભુનું નામ જપ, ગુરુના ચારણોનું ધ્યાન કર.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੧॥
પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાથી જન્મ-મરણની બધી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਦੇਹ ਅੰਧਾਰੀ ਅੰਧੁ ਸੁੰਞੀ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ॥
પરમાત્માના નામથી વિહીન મનુષ્ય-શરીર અંધકારમય, ગુણહીન તેમજ જ્ઞાનહીન જ છે.

ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਜੈ ਘਟਿ ਵੁਠਾ ਸਚੁ ਧਣੀ ॥੨॥
હે નાનક! જેના હૃદયમાં સાચા માલિકની સ્મૃતિ વસી રહે છે, તેનો પણ જન્મ સફળ છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਲੋਇਣ ਲੋਈ ਡਿਠ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁਝੈ ਮੂ ਘਣੀ ॥
આ આંખોથી તો પ્રભુ-પ્રકાશને જ જોયો છે, પરંતુ હવે પણ તેના દર્શનોની આધ્યાત્મિક તરસ લાગેલી છે, જે ઠરતી જ નથી.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਅਖੜੀਆ ਬਿਅੰਨਿ ਜਿਨੀ ਡਿਸੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੩॥
હે નાનક! તે આંખો બીજી જ છે, જેનાથી પ્રિયતમ પ્રભુ દેખાઈ દે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨਿ ਜਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥
જે મનુષ્યએ ગુરુમુખ બનીને પરમાત્માની પૂજા કરી છે, તેને બધા સુખ મેળવી લીધા છે.

ਓਹੁ ਆਪਿ ਤਰਿਆ ਕੁਟੰਬ ਸਿਉ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਈ ॥
તે પોતાના કુટુંબ સહીત પોતે તો પાર થયો જ છે, તેને આખા જગતનો પણ ઉદ્ધાર કરી દીધો છે.

ਓਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਧਨੁ ਸੰਚਿਆ ਸਭ ਤਿਖਾ ਬੁਝਾਈ ॥
તેને હરિ-નામરૂપી ધન જ એકત્રિત કર્યું છે અને બધી તૃષ્ણા ઠારી લીધી છે.

ਓਨਿ ਛਡੇ ਲਾਲਚ ਦੁਨੀ ਕੇ ਅੰਤਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
દુનિયાની બધી લાલચ છોડીને તેને અંતરમનમાં પ્રભુથી જ લગન લગાવી છે.

ਓਸੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਘਰਿ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਹਰਿ ਸਖਾ ਸਹਾਈ ॥
તેના હૃદય-ઘરમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે અને પ્રભુ તેનો સહાયક તેમજ શુભચિંતક બની ગયો છે.

ਓਨਿ ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਸਮ ਕੀਤਿਆ ਸਭ ਨਾਲਿ ਸੁਭਾਈ ॥
તેને શત્રુ અને મિત્રોને એક સમાન જ સમજ્યા છે અને બધા સાથે પ્રેમપૂર્વક રહે છે.

ਹੋਆ ਓਹੀ ਅਲੁ ਜਗ ਮਹਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਜਪਾਈ ॥
તે ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા નામ જપીને આખા જગતમાં વિખ્યાત થઈ ગયો છે.

ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ॥੧੬॥
તેનો પ્રભુથી પ્રેમ લાગેલ છે અને તેને પૂર્વ જન્મમાં કરેલા શુભ કર્મોનું ફળ મેળવી લીધું છે ॥૧૬॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਸਚੁ ਸੁਹਾਵਾ ਕਾਢੀਐ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਸੋਇ ॥
એક સત્ય જ સુંદર કહેવાય છે, પરંતુ અસત્યની શોભા અસત્ય જ હોય છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਜਿਨ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેની પાસે સત્ય હોય છે, એવો મનુષ્ય દુર્લભ જ જ્ઞાત થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਜਣ ਮੁਖੁ ਅਨੂਪੁ ਅਠੇ ਪਹਰ ਨਿਹਾਲਸਾ ॥
મારા સજ્જનનું મુખ અનુપમ છે, આઠ પ્રહર તેને જ નિહાળતી રહીશ.

ਸੁਤੜੀ ਸੋ ਸਹੁ ਡਿਠੁ ਤੈ ਸੁਪਨੇ ਹਉ ਖੰਨੀਐ ॥੨॥
મેં સુતા સમયે તે માલિકને જોયો છે, અને સપનામાં પણ તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸਜਣ ਸਚੁ ਪਰਖਿ ਮੁਖਿ ਅਲਾਵਣੁ ਥੋਥਰਾ ॥
સજ્જન પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં જ ઓળખ, મુખેથી બોલવું તો બધું વ્યર્થ જ છે.

ਮੰਨ ਮਝਾਹੂ ਲਖਿ ਤੁਧਹੁ ਦੂਰਿ ਨ ਸੁ ਪਿਰੀ ॥੩॥
તે પ્રિયતમ તારાથી ક્યાંય દૂર નથી પરંતુ તેને પોતાના મનમાં જોઈ લે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਧਰਤਿ ਆਕਾਸੁ ਪਾਤਾਲੁ ਹੈ ਚੰਦੁ ਸੂਰੁ ਬਿਨਾਸੀ ॥
ધરતી, આકાશ, પાતાળ, ચાંદ-સૂર્ય બધું નાશવંત છે.

ਬਾਦਿਸਾਹ ਸਾਹ ਉਮਰਾਵ ਖਾਨ ਢਾਹਿ ਡੇਰੇ ਜਾਸੀ ॥
મોટા-મોટા બાદશાહ, શાહુકાર, નવાબ તેમજ સરદાર મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਰੰਗ ਤੁੰਗ ਗਰੀਬ ਮਸਤ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਸਿਧਾਸੀ ॥
કંગાળ, અમીર, ગરીબ તેમજ મસ્ત બધા લોકો સંસારમાંથી ચાલ્યા જશે.

ਕਾਜੀ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕਾ ਸਭੇ ਉਠਿ ਜਾਸੀ ॥
કાજી, શેખ, પરિપૂર્ણ લોકો બધા દુનિયાથી ચાલ્યા જશે,

ਪੀਰ ਪੈਕਾਬਰ ਅਉਲੀਏ ਕੋ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਸੀ ॥
પીર-પયગંબર, ઓલિયા બધાનું મૃત્યુ નિશ્ચિત છે.

ਰੋਜਾ ਬਾਗ ਨਿਵਾਜ ਕਤੇਬ ਵਿਣੁ ਬੁਝੇ ਸਭ ਜਾਸੀ ॥
રોજા રાખનાર, બાંગ દેનાર, નમાજ વાંચનાર, કુરાન શરીફ વાંચનાર સત્યને સમજ્યા વગર બધા નાશ થઈ જશે.

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਸਭ ਆਵੈ ਜਾਸੀ ॥
સંસારની ચોર્યાસી લાખ યોનિઓ બધી આવકજાવકમાં પડેલી છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਸਚੁ ਖੁਦਾਇ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੧੭॥
સત્ય તો આ જ છે કે સાચો ખુદા જ હંમેશા સ્થિર છે અને એક ખુદાની પ્રાર્થના કરનાર મનુષ્ય જ નાશ રહિત છે ॥૧૭॥

ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਡਿਠੀ ਹਭ ਢੰਢੋਲਿ ਹਿਕਸੁ ਬਾਝੁ ਨ ਕੋਇ ॥
મેં આખી દુનિયા શોધીને જોઈ લીધી છે, પરંતુ પ્રભુ સિવાય બીજું કોઈ મૈત્રીપૂર્ણ નથી.

ਆਉ ਸਜਣ ਤੂ ਮੁਖਿ ਲਗੁ ਮੇਰਾ ਤਨੁ ਮਨੁ ਠੰਢਾ ਹੋਇ ॥੧॥
હે સજ્જન! તું મારી પાસે આવ, પોતાના દર્શન દે, જેનાથી મારુ શરીર-મન શીતળ થઈ જાય ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਆਸਕੁ ਆਸਾ ਬਾਹਰਾ ਮੂ ਮਨਿ ਵਡੀ ਆਸ ॥
સાચો આશિક તે જ છે, જેના મનમાં કોઈ આશા હોતી નથી, પરંતુ મારા મનમાં તો મોટી-મોટી આશાઓ બનેલી છે.

ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ਹਿਕੁ ਤੂ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਗਈਆਸ ॥੨॥
હે પ્રભુ! એક તુ જ આશાથી રહિત છે અને હું તારા પર વારંવાર બલિહાર જાવ છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਵਿਛੋੜਾ ਸੁਣੇ ਡੁਖੁ ਵਿਣੁ ਡਿਠੇ ਮਰਿਓਦਿ ॥
જ્યારે વિયોગની વાત સાંભળીને જ ખૂબ દુઃખ થાય છે તો દર્શન કર્યા વગર તે મૃત સમાન થઈ જાય છે.

ਬਾਝੁ ਪਿਆਰੇ ਆਪਣੇ ਬਿਰਹੀ ਨਾ ਧੀਰੋਦਿ ॥੩॥

પોતાના પ્રેમાળ વગર વિયોગીને ધીરજ થતી નથી ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤਟ ਤੀਰਥ ਦੇਵ ਦੇਵਾਲਿਆ ਕੇਦਾਰੁ ਮਥੁਰਾ ਕਾਸੀ ॥
પવિત્ર તીર્થ સ્થળ, દેવતાઓના દેવાલય, કેદારનાથ, મથુરા, કાશી,

ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸਾ ਦੇਵਤੇ ਸਣੁ ਇੰਦ੍ਰੈ ਜਾਸੀ ॥
દેવરાજ ઈન્દ્ર સહિત તેત્રીસ કરોડ દેવતા બધા નાશ થઈ જશે.

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਚਾਰਿ ਖਟੁ ਦਰਸ ਸਮਾਸੀ ॥
સ્મૃતિઓ, શાસ્ત્ર, ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ, અથર્વવેદ, છ દર્શન બધા સમાઈ જશે.

ਪੋਥੀ ਪੰਡਿਤ ਗੀਤ ਕਵਿਤ ਕਵਤੇ ਭੀ ਜਾਸੀ ॥
મોટા-મોટા ગ્રંથ, પંડિત, ગીત, કવિતા તેમજ કવિ પણ અહીંથી ચાલ્યા જશે.

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਨਿਆਸੀਆ ਸਭਿ ਕਾਲੈ ਵਾਸੀ ॥
મોટા-મોટા બ્રહ્મચારી, સદાચારી, સન્યાસી બધા કાળના વશમાં પડી જશે.

ਮੁਨਿ ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰਾ ਜਮੈ ਸਣੁ ਜਾਸੀ ॥
મુનિ, યોગી, દિગંબર પણ એકને એક દિવસે મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જશે.

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਵਿਣਸਣਾ ਸਭ ਬਿਨਸਿ ਬਿਨਾਸੀ ॥
જે પણ દ્રષ્ટિગત છે, તે નાશ થઈ જવાનું છે, બધું જ સંપૂર્ણપણે નાશ થઈ જશે.

ਥਿਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸੇਵਕੁ ਥਿਰੁ ਹੋਸੀ ॥੧੮॥
પરંતુ પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર હંમેશા સ્થિર અમર છે અને તેનો સેવક પણ સ્થિર રહેશે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਸੈ ਨੰਗੇ ਨਹ ਨੰਗ ਭੁਖੇ ਲਖ ਨ ਭੁਖਿਆ ॥
તેથી નગ્ન મનુષ્ય પણ નગ્નપણાની ચિંતા કરતો નથી, લાખો ભૂખ્યા પણ ભૂખથી વ્યાકુળ થતા નથી.

ਡੁਖੇ ਕੋੜਿ ਨ ਡੁਖ ਨਾਨਕ ਪਿਰੀ ਪਿਖੰਦੋ ਸੁਭ ਦਿਸਟਿ ॥੧॥
હે નાનક! જો આના પર પરમાત્માની શુભ-દ્રષ્ટિ હોય તો કરોડો દુખિયારા પણ દુઃખથી હેરાન થતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਸੁਖ ਸਮੂਹਾ ਭੋਗ ਭੂਮਿ ਸਬਾਈ ਕੋ ਧਣੀ ॥
જો કોઈ મનુષ્ય આખી ધરતીનો માલિક બની જાય, બધા સુખ ભોગવતો રહે,

ਨਾਨਕ ਹਭੋ ਰੋਗੁ ਮਿਰਤਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ॥੨॥
હે નાનક! પરંતુ પરમાત્માના નામ વગર આ બધું રોગ જ છે અને તે એક મૃતક સમાન છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૨॥

ਹਿਕਸ ਕੂੰ ਤੂ ਆਹਿ ਪਛਾਣੂ ਭੀ ਹਿਕੁ ਕਰਿ ॥
હે જીવ! પ્રભુને તું જ ઇચ્છે, તેને જ પોતાનો શુભચિંતક બનાવ.

ਨਾਨਕ ਆਸੜੀ ਨਿਬਾਹਿ ਮਾਨੁਖ ਪਰਥਾਈ ਲਜੀਵਦੋ ॥੩॥
હે નાનક! તે દરેક આશા પૂર્ણ કરનાર છે, કોઈ મનુષ્યથી માંગવા પર તો લજ્જિત થવું પડે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਨਿਹਚਲੁ ਏਕੁ ਨਰਾਇਣੋ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਾ ॥
ફક્ત પ્રભુ જ નિશ્ચલ છે, અગમ્ય તેમજ અસીમ છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਲਾਧਾ ॥
નામરૂપી સુખોની નિધિ નિશ્ચલ છે, જેને સ્મરણ કરવાથી પરમાત્મા મળી જાય છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਵਾਧਾ ॥
પ્રભુનું કીર્તિગાન હંમેશા સ્થિર રહેનાર છે, ગુરુમુખ પ્રભુના જ ગુણ ગાય છે.

ਸਚੁ ਧਰਮੁ ਤਪੁ ਨਿਹਚਲੋ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਅਰਾਧਾ ॥
સત્ય, ધર્મ તેમજ તપ હંમેશા રહેનાર છે, દિવસ-રાત પરમાત્માની પ્રાર્થના કર.

ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਤਪੁ ਨਿਹਚਲੋ ਜਿਸੁ ਕਰਮਿ ਲਿਖਾਧਾ ॥
નિશ્ચલ દયા, ધર્મ તેમજ તપ તેણે જ મળે છે, જેના નસીબમાં લખેલું હોય છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਟਲੈ ਨ ਟਲਾਧਾ ॥
માથા પર લખેલું નસીબ હંમેશા સ્થિર છે, તે ટાળવા પર પણ ટાળી શકાતું નથી.

ਨਿਹਚਲ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਜਨ ਬਚਨ ਨਿਹਚਲੁ ਗੁਰ ਸਾਧਾ ॥
સાધુ મહાપુરુષોની સંગતિ તેમજ ગુરુ-સાધુના વચન હંમેશા સ્થિર છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਰਾਧਾ ॥੧੯॥
જેના નસીબમાં આરંભથી લખેલું છે, તેને હંમેશા પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਜੋ ਡੁਬੰਦੋ ਆਪਿ ਸੋ ਤਰਾਏ ਕਿਨ੍ ਖੇ ॥
જે પોતે ડૂબી રહ્યો છે, તે કોઈ બીજાને કેવી રીતે પાર કરાવી શકે છે.

ਤਾਰੇਦੜੋ ਭੀ ਤਾਰਿ ਨਾਨਕ ਪਿਰ ਸਿਉ ਰਤਿਆ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુની સ્મૃતિમાં લીન રહેનાર પોતે તો જગતથી તરે જ છે, બીજાનો પણ ઉદ્ધાર કરાવી દે છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਿਥੈ ਕੋਇ ਕਥੰਨਿ ਨਾਉ ਸੁਣੰਦੋ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥
જ્યાં કોઈ મારા પ્રિયતમાનું નામ કથન કરે કે સાંભળે છે હું ત્યાં ચાલ્યો જાવ છું,

ਮੂੰ ਜੁਲਾਊਂ ਤਥਿ ਨਾਨਕ ਪਿਰੀ ਪਸੰਦੋ ਹਰਿਓ ਥੀਓਸਿ ॥੨॥
હે નાનક! મને પ્રિયતમ પ્રભુ એટલો પસંદ છે કે તેના દર્શનથી જ ફૂલની જેમ ખીલી જાવ છું ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸਨੇਹ ॥
હે જીવ! પુત્ર તેમજ પત્નીના સ્નેહમાં ફસાઈને શા માટે કહે છે કે આ મારી પત્ની છે, આ મારો પુત્ર છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀਆ ਨਿਮੁਣੀਆਦੀ ਦੇਹ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી અલગ શરીરનો કોઈ મજબૂત પાયો હોતો નથી ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨੈਨੀ ਦੇਖਉ ਗੁਰ ਦਰਸਨੋ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਮਥਾ ॥
આ આંખોથી ગુરુના દર્શન કરું છું, ગુરુ-ચરણોમાં માથું નમાવું છું.

ਪੈਰੀ ਮਾਰਗਿ ਗੁਰ ਚਲਦਾ ਪਖਾ ਫੇਰੀ ਹਥਾ ॥
પોતાના પગોથી ગુરુના રસ્તા પર ચાલતો અને હાથોથી તેને પંખો ઝુલાવું છું.

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਰਿਦੈ ਧਿਆਇਦਾ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਜਪੰਥਾ ॥
હૃદયમાં અકાળમૂર્તિ પ્રભુનું મનન કરું છું અને દિવસ-રાત તેનું જાપ કરવામાં લીન છું.

ਮੈ ਛਡਿਆ ਸਗਲ ਅਪਾਇਣੋ ਭਰਵਾਸੈ ਗੁਰ ਸਮਰਥਾ ॥
સમર્થ ગુરુના વિશ્વાસ પર મેં પોતાનાપણું છોડી દીધું છે.

ਗੁਰਿ ਬਖਸਿਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਭੋ ਦੁਖੁ ਲਥਾ ॥
ગુરુએ મને હરિ-નામરૂપી સુખોનો ભંડાર આપ્યો છે, જેનાથી બધું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે.

ਭੋਗਹੁ ਭੁੰਚਹੁ ਭਾਈਹੋ ਪਲੈ ਨਾਮੁ ਅਗਥਾ ॥
હે ભાઈઓ! અકથ પ્રભુનું નામ મારી પાસે છે, તમે પણ તેને સેવન કરો તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત કરો.

ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿੜੁ ਸਦਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਕਥਾ ॥
હંમેશા ગુરુની કથા કર, નામ, દાન તેમજ સ્નાન - આ શુભ કર્મોને હૃદયમાં વસાવી લે.

ਸਹਜੁ ਭਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਜਮ ਕਾ ਭਉ ਲਥਾ ॥੨੦॥
પ્રભુને મેળવીને મનમાં પરમાનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને યમનો ભય પણ દૂર થઈ ગયો છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਲਗੜੀਆ ਪਿਰੀਅੰਨਿ ਪੇਖੰਦੀਆ ਨਾ ਤਿਪੀਆ ॥
આ આંખો તો પ્રભુથી જ લાગી ચૂકી છે અને તેને જોઈને તૃપ્ત થતી નથી.

ਹਭ ਮਝਾਹੂ ਸੋ ਧਣੀ ਬਿਆ ਨ ਡਿਠੋ ਕੋਇ ॥੧॥
તે માલિક બધામાં હાજર છે, તેના સિવાય બીજું કોઈ દ્રષ્ટિગત થતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਕਥੜੀਆ ਸੰਤਾਹ ਤੇ ਸੁਖਾਊ ਪੰਧੀਆ ॥
સંત-મહાપુરૂષોની કથાઓ સુખદાયક રસ્તાઓ છે,

ਨਾਨਕ ਲਧੜੀਆ ਤਿੰਨਾਹ ਜਿਨਾ ਭਾਗੁ ਮਥਾਹੜੈ ॥੨॥
હે નાનક! આ શિક્ષાદાયક કથાઓ તેને જ મળે છે, જેનું ઉત્તમ નસીબ હોય છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਡੂੰਗਰਿ ਜਲਾ ਥਲਾ ਭੂਮਿ ਬਨਾ ਫਲ ਕੰਦਰਾ ॥
પર્વતો, સરોવર, રણ, જમીન, વન, ફળ, ગુફાઓ,

ਪਾਤਾਲਾ ਆਕਾਸ ਪੂਰਨੁ ਹਭ ਘਟਾ ॥
આકાશ, પાતાળમાં બધે પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે.

ਨਾਨਕ ਪੇਖਿ ਜੀਓ ਇਕਤੁ ਸੂਤਿ ਪਰੋਤੀਆ ॥੩॥
હે નાનક! અમે તેને જોઈને જ જીવી રહ્યા છીએ, જેને બધાને એક સૂત્રમાં પરોવેલ છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਜੀ ਮਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ॥
પરમાત્મા જ અમારા માતા-પિતા છે અને તે જ અમારો પ્રતિપાલક છે.

ਹਰਿ ਜੀ ਮੇਰੀ ਸਾਰ ਕਰੇ ਹਮ ਹਰਿ ਕੇ ਬਾਲਕ ॥
તે મારી સંભાળ કરે છે અને અમે તેના જ બાળક છીએ.

ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਖਿਲਾਇਦਾ ਨਹੀ ਕਰਦਾ ਆਲਕ ॥
તે સરળ-સ્વભાવ જ જીવનરૂપી રમત રમાડે છે અને આમ તે ક્યારેય આળસ કરતો નથી.

ਅਉਗਣੁ ਕੋ ਨ ਚਿਤਾਰਦਾ ਗਲ ਸੇਤੀ ਲਾਇਕ ॥
તે મારો કોઈ પણ અવગુણ યાદ કરતો નથી, પરંતુ પોતાના ગળાથી લગાવી લે છે.

ਮੁਹਿ ਮੰਗਾਂ ਸੋਈ ਦੇਵਦਾ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦਾਇਕ ॥
જે કંઈ પણ મુખથી માંગુ છુ તે જ આપી દે છે, મારો હરિ પિતા બધા સુખ દેનાર છે?

ਗਿਆਨੁ ਰਾਸਿ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਸਉਪਿਓਨੁ ਇਸੁ ਸਉਦੇ ਲਾਇਕ ॥
તેણે મને જ્ઞાનરૂપી રાશિ તેમજ નામરૂપી ધન સોંપી દીધું છે અને મને આ વ્યાપારને યોગ્ય બનાવી દીધો છે.

ਸਾਝੀ ਗੁਰ ਨਾਲਿ ਬਹਾਲਿਆ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਇਕ ॥
તેને ગુરુની સાથે ભાગીદાર બનાવીને બેસાડી દીધો છે અને મેં બધા સુખ મેળવી લીધા છે.

ਮੈ ਨਾਲਹੁ ਕਦੇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਸਭਨਾ ਗਲਾ ਲਾਇਕ ॥੨੧॥
મારો હરિ પિતા બધી વાતો અર્થાત સર્વકળા સમર્થ છે, મારી તો બસ આ જ કામના છે કે હવે તે મારાથી ક્યારેય અલગ ન થાય ॥૨૧॥

ਸਲੋਕ ਡਖਣੇ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક દક્ષિણ મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਕਚੜਿਆ ਸਿਉ ਤੋੜਿ ਢੂਢਿ ਸਜਣ ਸੰਤ ਪਕਿਆ ॥
હે મનુષ્ય! નાનકનું કહેવું છે કે અસત્ય તેમજ પાખંડી લોકોથી સંબંધ તોડીને પાક્કા સજ્જન સંતોને શોધી લો.

ਓਇ ਜੀਵੰਦੇ ਵਿਛੁੜਹਿ ਓਇ ਮੁਇਆ ਨ ਜਾਹੀ ਛੋੜਿ ॥੧॥
ત્યારથી અસત્ય લોકો તો જીવતે જીવતા જ અલગ થઈ જાય છે પરંતુ સજ્જન સંત તો મરણોપરાંત પણ સાથ છોડતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਨਾਨਕ ਬਿਜੁਲੀਆ ਚਮਕੰਨਿ ਘੁਰਨਿ੍ ਘਟਾ ਅਤਿ ਕਾਲੀਆ ॥
હે નાનક! વીજળી ચમકે છે, ખુબ કાળા વાદળ ગરજે છે, ભલે વાદળ ખુબ વરસે છે,

ਬਰਸਨਿ ਮੇਘ ਅਪਾਰ ਨਾਨਕ ਸੰਗਮਿ ਪਿਰੀ ਸੁਹੰਦੀਆ ॥੨॥
હે નાનક! જીવ-સ્ત્રી તો પ્રભુ મિલનમાં જ શોભાયમાન થાય છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਲ ਥਲ ਨੀਰਿ ਭਰੇ ਸੀਤਲ ਪਵਣ ਝੁਲਾਰਦੇ ॥
ભલે ધરતીના સરોવર-નદીઓ જળથી ભરેલ હોય, ઠંડો પવન વહેતો હોય,

ਸੇਜੜੀਆ ਸੋਇੰਨ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜੜੰਦੀਆ ॥
સોનાની પથારી હીરા-મોતીઓથી જડેલી હોય,

ਸੁਭਰ ਕਪੜ ਭੋਗ ਨਾਨਕ ਪਿਰੀ ਵਿਹੂਣੀ ਤਤੀਆ ॥੩॥
હે નાનક! સુંદર કપડાં તેમજ સ્વાદિષ્ટ ભોગ-પદાર્થ પણ હોય, પરંતુ પતિ-પ્રભુ વગર બધું દુ:ખદાયક જ લાગે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੈ ਜੋ ਕੀਆ ਸੋਈ ਹੈ ਕਰਣਾ ॥
પરમાત્માએ જે કારણ બનાવ્યું છે, મનુષ્યએ તે જ કરવાનું છે.

ਜੇ ਸਉ ਧਾਵਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀਆ ਪਾਵਹਿ ਧੁਰਿ ਲਹਣਾ ॥
જો પ્રાણી સો પ્રયત્ન કરતા પણ ભાગદોડ કરતો રહે, પરંતુ તેને તે જ પ્રાપ્ત થાય છે, જે નસીબમાં લખ્યું હોય છે.

ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਕਿਛੂ ਨ ਲਭਈ ਜੇ ਫਿਰਹਿ ਸਭ ਧਰਣਾ ॥
જો પ્રાણી આખી ધરતી પર પણ ફરતો રહે, તો પણ નસીબ વગર તેને કંઈ પણ મળતું નથી.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਉ ਗੋਵਿੰਦ ਕਾ ਭੈ ਡਰੁ ਦੂਰਿ ਕਰਣਾ ॥
ગુરુને મળીને જે પરમાત્મા પ્રત્યે અદારૂપી ભય મનમાં વસાવી લે છે, તેનો યમનો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਭੈ ਤੇ ਬੈਰਾਗੁ ਊਪਜੈ ਹਰਿ ਖੋਜਤ ਫਿਰਣਾ ॥
શ્રદ્ધારૂપી ભય ધારણ કરવાથી જ પ્રભુ-મિલન માટે વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થાય છે અને ત્યારે તે પરમાત્માને શોધે છે.

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਸਹਜੁ ਉਪਜਿਆ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰਣਾ ॥
પરમાત્માને શોધતા-શોધતા જ મનમાં પરમ આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે અને પછી જન્મ-મરણ છૂટી જાય છે.

ਹਿਆਇ ਕਮਾਇ ਧਿਆਇਆ ਪਾਇਆ ਸਾਧ ਸਰਣਾ ॥
તેને સાધુની શરણ મેળવીને હૃદયમાં પરમાત્માનું જ ધ્યાન કર્યું છે.

ਬੋਹਿਥੁ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਗੁਰੁ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਚੜਾਏ ਤਿਸੁ ਭਉਜਲੁ ਤਰਣਾ ॥੨੨॥
હે નાનક! ગુરુ જ નામસૂપી જહાજ છે, જેને પ્રભુ આમ ચઢાવી દે છે, તેને સંસાર સમુદ્રથી તારી દે છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਪਹਿਲਾ ਮਰਣੁ ਕਬੂਲਿ ਜੀਵਣ ਕੀ ਛਡਿ ਆਸ ॥
સર્વપ્રથમ મૃત્યુનો સ્વીકાર કર; જીવવાની આશા છોડી દે,

ਹੋਹੁ ਸਭਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁਕਾ ਤਉ ਆਉ ਹਮਾਰੈ ਪਾਸਿ ॥੧॥
હે મનુષ્ય! બધાની ચરણરજ બની જા; તો જ અમારી પાસે આવ ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਮੁਆ ਜੀਵੰਦਾ ਪੇਖੁ ਜੀਵੰਦੇ ਮਰਿ ਜਾਨਿ ॥
અહંકાર-ભાવથી મૃત મનુષ્યને જ જીવંત સમજ તેમજ અભિમાનમાં જીવંતને તો મૃતક જ સમજ.

ਜਿਨ੍ਹਾ ਮੁਹਬਤਿ ਇਕ ਸਿਉ ਤੇ ਮਾਣਸ ਪਰਧਾਨ ॥੨॥
તે જ મનુષ્ય સર્વશ્રેષ્ઠ છે, જેનો પ્રભુથી પ્રેમ લાગેલ છે ॥૨॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਪੀਰ ॥
જેના મનમાં પરબ્રહ્મ વસી જાય છે, કોઈ ઈજા તેની નજીક પણ આવતી નથી.

ਭੁਖ ਤਿਖ ਤਿਸੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਜਮੁ ਨਹੀ ਆਵੈ ਨੀਰ ॥੩॥
ભૂખ-તરસ તો તેને જરા પણ હેરાન કરતી નથી અને યમ તેની નજીક જ આવતો નથી ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਈਐ ਸਚੁ ਸਾਹ ਅਡੋਲੈ ॥
હે સાચા માલિક! તું હંમેશા સ્થિર છે, તારી કિંમત આંકી શકાતી નથી.

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀਆ ਕਉਣੁ ਤੁਧੁਨੋ ਤੋਲੈ ॥
સિદ્ધ-સાધક, જ્ઞાની-ધ્યાનીમાંથી કોણ તારી મહિમાને તોલી શકે છે.

ਭੰਨਣ ਘੜਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਓਪਤਿ ਸਭ ਪਰਲੈ ॥
તું નાશ કરવા તેમજ બનાવવામાં સમર્થ છે, સંસારની ઉત્પત્તિ તેમજ પ્રલય બધી તારી જ લીલા છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਭ ਬੋਲੈ ॥
તું બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે અને બધા શરીરોમાં તું જ બોલે છે.

ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹੇ ਸਭਸੈ ਕਿਆ ਮਾਣਸੁ ਡੋਲੈ ॥
હે મનુષ્ય! તું શા માટે ચિંતા કરે છે, જયારે કે પરમાત્મા તો બધાને આહાર આપે છે.

ਗਹਿਰ ਗਭੀਰੁ ਅਥਾਹੁ ਤੂ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਅਮੋਲੈ ॥
હે પ્રભુ! તું ગહન-ગંભીર તેમજ અથાહ છે, તારા ગુણ તેમજ જ્ઞાન કીમતી છે.

ਸੋਈ ਕੰਮੁ ਕਮਾਵਣਾ ਕੀਆ ਧੁਰਿ ਮਉਲੈ ॥
મનુષ્યએ તો તે જ કામ કરવાનું છે, જે પરમાત્માએ તેના માટે નિશ્ચિત કરી દીધું છે.

ਤੁਧਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣ ਬੋਲੈ ॥੨੩॥੧॥੨॥
હે માલિક! તારાથી બહાર કાંઈ પણ નથી, નાનક તો તારા જ ગુણ ગાય છે ॥૨૩॥૧॥૨॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ મારુ વાણી કબીર જીવ ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਪਡੀਆ ਕਵਨ ਕੁਮਤਿ ਤੁਮ ਲਾਗੇ ॥
હે પંડિત! તું કઈ કુબુદ્ધિમાં લાગી ચૂક્યો છે?

ਬੂਡਹੁਗੇ ਪਰਵਾਰ ਸਕਲ ਸਿਉ ਰਾਮੁ ਨ ਜਪਹੁ ਅਭਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે અભાગે, જો રામનું નામ જપ્યું નથી તો પૂર્ણ કુટુંબ સહીત ડૂબી જઈશ ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪੜੇ ਕਾ ਕਿਆ ਗੁਨੁ ਖਰ ਚੰਦਨ ਜਸ ਭਾਰਾ ॥
વેદ તેમજ પુરાણોને વાંચવાનો તને શું ફાયદો? આ તો આમ જ વ્યર્થ છે, જેમ ગધેડા પર ચંદનનો ભાર લાદેલ હોય છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਾ ॥੧॥
રામ નામના મહત્વને જાણ્યું જ નથી, પછી કઈ રીતે પાર થઈ શકે છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਬਧਹੁ ਸੁ ਧਰਮੁ ਕਰਿ ਥਾਪਹੁ ਅਧਰਮੁ ਕਹਹੁ ਕਤ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! યજ્ઞ કરતા સમયે બલિ દેવા માટે - હત્યાને તું ધર્મ કહે છે, પછી બતાવો અધર્મ શું છે?

ਆਪਸ ਕਉ ਮੁਨਿਵਰ ਕਰਿ ਥਾਪਹੁ ਕਾ ਕਉ ਕਹਹੁ ਕਸਾਈ ॥੨॥
આવું કરીને પણ તું પોતાને મુનિ કહેવડાવે છે તો પછી કસાઈ કોને કહે છે ॥૨॥

ਮਨ ਕੇ ਅੰਧੇ ਆਪਿ ਨ ਬੂਝਹੁ ਕਾਹਿ ਬੁਝਾਵਹੁ ਭਾਈ ॥
હે મનના અંધ! પોતે તો તું કંઈ સમજતો જ નથી, પછી કોઈ બીજાને શું જ્ઞાન આપી શકે છે.

ਮਾਇਆ ਕਾਰਨ ਬਿਦਿਆ ਬੇਚਹੁ ਜਨਮੁ ਅਬਿਰਥਾ ਜਾਈ ॥੩॥
તું ધન-સંપત્તિ માટે વિદ્યા વેચે છે અને આ રીતે તારો જન્મ વ્યર્થ જ જઈ રહ્યો છે ॥૩॥

ਨਾਰਦ ਬਚਨ ਬਿਆਸੁ ਕਹਤ ਹੈ ਸੁਕ ਕਉ ਪੁਛਹੁ ਜਾਈ ॥
દેવર્ષિ નારદ તેમજ વ્યાસ પણ આ જ વચન કહે છે અને આ વિશે ભલે શુકદેવથી પણ વિશ્લેષણ કરી શકાય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਰਾਮੈ ਰਮਿ ਛੂਟਹੁ ਨਾਹਿ ਤ ਬੂਡੇ ਭਾਈ ॥੪॥੧॥
હે ભાઈ! કબીર પણ એક આ જ સત્ય કહે છે કે રામનું નામ જપવાથી જ છુટકારો થઈ શકે છે, નહીંતર સંસાર સમુદ્રમાં જ ડુંબીશું ॥૪॥૧॥

ਬਨਹਿ ਬਸੇ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਜਉ ਲਉ ਮਨਹੁ ਨ ਤਜਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥
જ્યાં સુધી મનમાંથી કામાદિક વિકારોને છોડી શકતા નથી, પછી વનમાં જઈને વસવાથી પણ પરમાત્માને કઈ રીતે મેળવી શકાય છે.

ਜਿਹ ਘਰੁ ਬਨੁ ਸਮਸਰਿ ਕੀਆ ਤੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥
જેને પોતાના ઘર તેમજ વનને એક સમાન સમજી લીધા છે, તે જ મનુષ્ય સંસારમાં પૂર્ણ ત્યાગી છે ॥૧॥

ਸਾਰ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਰਾਮਾ ॥
રામ-નામનું સ્મરણ કરવાથી જ પરમ-સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਰੰਗਿ ਰਵਹੁ ਆਤਮੈ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી પોતાના હૃદયમાં જ પ્રેમપૂર્વક રામને જપતો રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਟਾ ਭਸਮ ਲੇਪਨ ਕੀਆ ਕਹਾ ਗੁਫਾ ਮਹਿ ਬਾਸੁ ॥
કોઈએ લાંબી જટાઓ રાખીને, શરીરમાં રાખનો લેપ કરીને ગુફામાં નિવાસ કરી લીધો છે, પરંતુ આનો શું લાભ?

ਮਨੁ ਜੀਤੇ ਜਗੁ ਜੀਤਿਆ ਜਾਂ ਤੇ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਹੋਇ ਉਦਾਸੁ ॥੨॥
જેણે પોતાના મનને જીતી લીધું છે, તેને તો સમજ આખા જગતને જ જીતી લીધું છે અને તે વિષય-વિકારોથી અલગ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਅੰਜਨੁ ਦੇਇ ਸਭੈ ਕੋਈ ਟੁਕੁ ਚਾਹਨ ਮਾਹਿ ਬਿਡਾਨੁ ॥
દરેક કોઈ પોતાની આંખમાં સુરમો લગાવે છે પરંતુ દરેક મનુષ્યની ભાવનામાં થોડું અંતર જરૂર હોય છે. કોઈ પોતાની આંખનો પ્રકાશ વધારવા તેમજ કોઈ સુંદર દેખાવા માટે આંખમાં સુરમો નાખે છે.

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਜਿਹ ਪਾਇਆ ਤੇ ਲੋਇਨ ਪਰਵਾਨੁ ॥੩॥
જેને પોતાની આંખમાં જ્ઞાનરૂપી સુરમો નાખ્યો છે, તે જ આંખો વાસ્તવમાં સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅਬ ਜਾਨਿਆ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦੀਆ ਸਮਝਾਇ ॥
હે કબીર! હવે મેં સત્યને જાણી લીધું છે, ગુરુએ મને જ્ઞાન આપીને સમજાવી દીધો છે.

ਅੰਤਰਗਤਿ ਹਰਿ ਭੇਟਿਆ ਅਬ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਕਤਹੂ ਨ ਜਾਇ ॥੪॥੨॥
મને મારા અંતરમનમાં જ પરમાત્મા મળી ગયો છે, તેથી હવે મારું મન ક્યાંય પણ ભટકતું નથી ॥૪॥૨॥

ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਜਾ ਕਉ ਫੁਰੀ ਤਬ ਕਾਹੂ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕਾਜ ॥
જેને રિદ્ધિઓ-સિદ્ધિઓ મેળવવાનો વિચાર લાગેલ છે, તો તેને ભલે કોઈથી શું સંબંધ હોઈ શકે છે.

ਤੇਰੇ ਕਹਨੇ ਕੀ ਗਤਿ ਕਿਆ ਕਹਉ ਮੈ ਬੋਲਤ ਹੀ ਬਡ ਲਾਜ ॥੧॥
તારી કહેલી વાતો વિશે શું કહું? મને તો વાત કરતા પણ ખુબ શરમ અનુભવાય છે ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਜਿਹ ਪਾਇਆ ਰਾਮ ॥
જેને રામને મેળવી લીધો છે,

ਤੇ ਭਵਹਿ ਨ ਬਾਰੈ ਬਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દરવાજા-દરવાજા પર ભટકવું પડતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਝੂਠਾ ਜਗੁ ਡਹਕੈ ਘਨਾ ਦਿਨ ਦੁਇ ਬਰਤਨ ਕੀ ਆਸ ॥
બે દિવસ વ્યવહારની આશા લઈને આ અસત્ય જગત ખુબ ભટકતું રહે છે.

ਰਾਮ ਉਦਕੁ ਜਿਹ ਜਨ ਪੀਆ ਤਿਹਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਈ ਪਿਆਸ ॥੨॥
જેને રામ-નામરૂપી જળ મેળવી લીધું છે, તેને ફરી કોઈ તરસ લાગતી નથી ॥૨॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਿਹ ਬੂਝਿਆ ਆਸਾ ਤੇ ਭਇਆ ਨਿਰਾਸੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેને આ રહસ્યને સમજી લીધું છે, તે આશાઓને છોડીને નિર્લિપ્ત થઈ ગયો છે.

ਸਭੁ ਸਚੁ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਜਉ ਆਤਮ ਭਇਆ ਉਦਾਸੁ ॥੩॥
જ્યારે અંતરમન અલગ થઈ ગયું તો તેને બધી તરફ સત્ય જ નજર આવ્યું છે ॥૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰ ਤਾਰਿ ॥
જેને મુક્તિદાતા પ્રભુનું નામ જપ્યું છે, તે પાર થઈ ગયો છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਕੰਚਨੁ ਭਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ਸਮੁਦ੍ਰੈ ਪਾਰਿ ॥੪॥੩॥
હે કબીર! તે મનુષ્ય સુવર્ણ જેવો થઈ ગયો છે, તેનો ભ્રમ મટી ગયો છે અને તે સંસાર-સમુદ્રાથી પાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥

ਉਦਕ ਸਮੁੰਦ ਸਲਲ ਕੀ ਸਾਖਿਆ ਨਦੀ ਤਰੰਗ ਸਮਾਵਹਿਗੇ ॥
જેમ સમુદ્રનું પાણી સમુદ્રમાં તેમજ લહેરો નદીમાં જોડાઈ જાય છે, તેમ જ અમે પરમ-સત્યમાં સમાઈ જઈશું.

ਸੁੰਨਹਿ ਸੁੰਨੁ ਮਿਲਿਆ ਸਮਦਰਸੀ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਵਹਿਗੇ ॥੧॥
જ્યારે શૂન્ય પરમાત્મામાં શૂન્ય આત્મા મળી જશે તો અમે નિષ્પક્ષ પવનરૂપ થઈ જઈશું ॥૧॥

ਬਹੁਰਿ ਹਮ ਕਾਹੇ ਆਵਹਿਗੇ ॥
પછી દુનિયામાં અમે શું કરી આવીશું?

ਆਵਨ ਜਾਨਾ ਹੁਕਮੁ ਤਿਸੈ ਕਾ ਹੁਕਮੈ ਬੁਝਿ ਸਮਾਵਹਿਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જન્મ-મરણ તો પરમાત્માના હુકમમાં જ થાય છે અને તેના હુકમને સમજીને તેમાં જ સમાઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਚੂਕੈ ਪੰਚ ਧਾਤੁ ਕੀ ਰਚਨਾ ਐਸੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵਹਿਗੇ ॥
જ્યારે પંચ તત્વ પૃથ્વી, આકાશ, આગ, પવન, જળની રચના નાશ થઈ જશે તો આ રીતે બધા ભ્રમ મટી જશે.

ਦਰਸਨੁ ਛੋਡਿ ਭਏ ਸਮਦਰਸੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿਗੇ ॥੨॥
અસત્ય દર્શન તેમજ પાખંડોને છોડીને અમે સમદર્શી થઈને એક પ્રભુના નામનું ધ્યાન કરતા રહીશું ॥૨॥

ਜਿਤ ਹਮ ਲਾਏ ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗੇ ਤੈਸੇ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿਗੇ ॥
પરમાત્મા અમને જ્યાં લગાવે છે, ત્યાં જ લાગ્યા રહીશું અને તેવા જ કર્મ કરતા રહીશું.

ਹਰਿ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਉ ਅਪਨੀ ਤੌ ਗੁਰ ਕੇ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਹਿਗੇ ॥੩॥
જો પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરી દે તો ગુરુના શબ્દમાં સમાઈ જશે ॥૩॥

ਜੀਵਤ ਮਰਹੁ ਮਰਹੁ ਫੁਨਿ ਜੀਵਹੁ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જો જીવંત રહેતાં વિષય-વિકારો તરફથી મરી જા તો મરીને ફરી જીવંત બની જા, આ રીતે વારંવાર જન્મ-મરણ થતું નથી.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੋ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨੇ ਸੁੰਨ ਰਹਿਆ ਲਿਵ ਸੋਈ ॥੪॥੪॥
હે કબીર! જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામમાં લીન રહે છે, તેની લગન શૂન્ય-સમાધિમાં લાગેલી રહે છે ॥૪॥૪॥

ਜਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਮੋ ਕਉ ਦੂਰਿ ਕਰਤ ਹਉ ਤਉ ਤੁਮ ਮੁਕਤਿ ਬਤਾਵਹੁ ॥
હે રામ! જો તું મને પોતાનાથી દૂર કરે છે તો તું આ કહે કે મુક્તિ શું છે?

ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੋਇ ਰਹਿਓ ਸਗਲ ਮਹਿ ਅਬ ਕੈਸੇ ਭਰਮਾਵਹੁ ॥੧॥
એક તુ જ અનેક રૂપ થઈને બધામાં વસેલ છે, હવે ભલે કઈ રીતે ભ્રમ થઈ શકે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਮੋ ਕਉ ਤਾਰਿ ਕਹਾਂ ਲੈ ਜਈ ਹੈ ॥
હે રામ! તું મને પાર કરાવવા માટે ક્યાં લઇ જાય છે?

ਸੋਧਉ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾ ਦੇਉ ਕੈਸੀ ਕਰਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਮੋਹਿ ਪਾਈ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને સમજાવ કે મુક્તિ કેવી છે, મને મુક્તિ ક્યાં લઇ જઇને દઈશ. મુક્તિ તો મેં પહેલા જ તારી કૃપાથી મેળવી લીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾਰਨ ਤਰਨੁ ਤਬੈ ਲਗੁ ਕਹੀਐ ਜਬ ਲਗੁ ਤਤੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
જ્યાં સુધી પરમતત્વને જાણતો નથી, ત્યાં સુધી મનુષ્ય સંસારના બંધનોથી મુક્ત કરાવવા તેમજ મુક્ત થવાની વાત રહે છે.

ਅਬ ਤਉ ਬਿਮਲ ਭਏ ਘਟ ਹੀ ਮਹਿ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੨॥੫॥
કબીર કહે છે કે હવે તો અમે પોતાના શરીરમાં પ્રભુનું નામ જપીને પવિત્ર થઇ ગયા છીએ અને અમારું મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે ॥૨॥૫॥

ਜਿਨਿ ਗੜ ਕੋਟ ਕੀਏ ਕੰਚਨ ਕੇ ਛੋਡਿ ਗਇਆ ਸੋ ਰਾਵਨੁ ॥੧॥
જેને સોનાના ગઢ તેમજ કિલ્લા બનાવ્યા હતા, આ રાવણ પણ તેને અહીં જ છોડી ગયો છે ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਕੀਜਤੁ ਹੈ ਮਨਿ ਭਾਵਨੁ ॥
હે પ્રાણી! તું શુ કરી મનમરજી કરે છે,

ਜਬ ਜਮੁ ਆਇ ਕੇਸ ਤੇ ਪਕਰੈ ਤਹ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਛਡਾਵਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે યમ આવીને વાળથી પકડે છે તો પરમાત્માનું નામ જ તેનાથી છોડાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਲੁ ਅਕਾਲੁ ਖਸਮ ਕਾ ਕੀਨ੍ਾ ਇਹੁ ਪਰਪੰਚੁ ਬਧਾਵਨੁ ॥
આ કાળ પણ અકાળપુરુષનો બનાવેલ છે, આ જગત-ભ્રમણાતેને જ બાંધી રાખ્યું છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੇ ਅੰਤੇ ਮੁਕਤੇ ਜਿਨ੍ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ਰਸਾਇਨੁ ॥੨॥੬॥
કબીર કહે છે કે જેના હ્રદયમાં રામ નામરૂપી રસાયણ હોય છે, તે જ અંતમાં મુક્ત થાય છે ॥૨॥૬॥

ਦੇਹੀ ਗਾਵਾ ਜੀਉ ਧਰ ਮਹਤਉ ਬਸਹਿ ਪੰਚ ਕਿਰਸਾਨਾ ॥
આ શરીર એક ગામ છે, જીવ આ ગામ ધરતીનો સ્વામી છે અને આમાં કામ, ક્રોધરૂપી પાંચ ખેડૂત રહે છે.

ਨੈਨੂ ਨਕਟੂ ਸ੍ਰਵਨੂ ਰਸਪਤਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਹਿਆ ਨ ਮਾਨਾ ॥੧॥
આ આંખો, નાક, કાન, જીભ તેમજ ઇન્દ્રિયો કોઈનું કહેવું માનતા નથી ॥૧॥

ਬਾਬਾ ਅਬ ਨ ਬਸਉ ਇਹ ਗਾਉ ॥
હે બાબા! હવે હું આ ગામમાં ફરી વસાવા ઇચ્છતો નથી,

ਘਰੀ ਘਰੀ ਕਾ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਕਾਇਥੁ ਚੇਤੂ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે અહીંનો ચિત્રગુપ્ત નામનો મુનશી ક્ષણ-ક્ષણનો હિસાબ-કિતાબ માંગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਬ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਬਾਕੀ ਨਿਕਸੀ ਭਾਰੀ ॥
જ્યારે ધર્મરાજે હિસાબ માગ્યો તો મારી તરફથી ખુબ ભારે રકમ બાકી નીકળી.

ਪੰਚ ਕ੍ਰਿਸਾਨਵਾ ਭਾਗਿ ਗਏ ਲੈ ਬਾਧਿਓ ਜੀਉ ਦਰਬਾਰੀ ॥੨॥
કામ, ક્રોધરૂપી તે પાંચ ખેડૂત તો ક્યાંય ભાગી ગયા પરંતુ જીવરૂપી સ્વામીને ધર્મરાજના દરબારમાં બાંધી લેવાયો ॥૨॥

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਖੇਤ ਹੀ ਕਰਹੁ ਨਿਬੇਰਾ ॥
હે સંતજનો! કબીર કહે છે કે મારી વાત જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો; પોતાના ખેતરમાં જ પોતાના કર્મોનો હિસાબ પતાવી લે.

ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ ਬਖਸਿ ਬੰਦੇ ਕਉ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਉਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥੩॥੭॥
હે પ્રભુ! હવેની વાર તું મનુષ્યને ક્ષમા કરી દે અને બીજી વાર સંસાર-સમુદ્રના ચક્કરમાં ન નાખ ॥૩॥૭॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ મારુ વાણી કબીર જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે॥

ਅਨਭਉ ਕਿਨੈ ਨ ਦੇਖਿਆ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
હે વેરાગી! ભક્તિ-ભાવના વગર પ્રભુને કોઈએ જોયો નથી.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਅਨਭਉ ਹੋਇ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੧॥
દુન્યવી ભયથી રહિત થવા પર જ ભક્તિ-ભાવના, સત્યનું જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥

ਸਹੁ ਹਦੂਰਿ ਦੇਖੈ ਤਾਂ ਭਉ ਪਵੈ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
જયારે મનુષ્ય માલિક પ્રભુને સાક્ષાત જુએ છે તો જ તેના મનમાં પ્રેમ-ભક્તિ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਤ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੨॥
જયારે તે તેના હુકમને સમજી લે છે તો જ નિર્ભય થાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਪਾਖੰਡੁ ਨ ਕੀਜਈ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
જો પરમાત્માને મેળવવા ઇચ્છતો હોય તો કોઈ પાખંડ ન કરવું જોઈએ.

ਪਾਖੰਡਿ ਰਤਾ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੩॥
પરંતુ સંસારના બધા લોકો પાખંડમાં જ લીન છે ॥૩॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪਾਸੁ ਨ ਛੋਡਈ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
તૃષ્ણા ક્યારેય સાથ છોડતી નથી અને

ਮਮਤਾ ਜਾਲਿਆ ਪਿੰਡੁ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੪॥
મમતાએ તો શરીરને જ સળગાવી દીધું છે ॥૪॥

ਚਿੰਤਾ ਜਾਲਿ ਤਨੁ ਜਾਲਿਆ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥ ਜੇ ਮਨੁ ਮਿਰਤਕੁ ਹੋਇ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੫॥
જો મન અહં-ભાવના પ્રત્યે મૃત થઈ જાય તો ચિંતા ત્યાગીને સાધના દ્વારા જ શરીરની
મમતાને મટાડી શકાય છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੈਰਾਗੁ ਨ ਹੋਵਈ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
હે વેરાગી! ભલે બધા લોકો વૈરાગ્ય મેળવવા ઈચ્છે છે

ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੬॥
પરંતુ સદ્દગુરુ વગર વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થતું નથી ॥૬॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
જો ઉત્તમ નસીબ હોય તો જ સદ્‌ગુરુ મળે છે અને

ਸਹਜੇ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੭॥
સરળ જ સત્યની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥૭॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ ॥
કબીર કહે છે કે પરમાત્માથી મારી એક આ જ વિનંતી છે કે

ਮੋ ਕਉ ਭਉਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿ ਵਣਾਹੰਬੈ ॥੮॥੧॥੮॥
મને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે ॥૮॥૧॥૮॥

ਰਾਜਨ ਕਉਨੁ ਤੁਮਾਰੈ ਆਵੈ ॥
હે રાજન! તારા સુંદર ઘરમાં કોણ આવ્યું?

ਐਸੋ ਭਾਉ ਬਿਦਰ ਕੋ ਦੇਖਿਓ ਓਹੁ ਗਰੀਬੁ ਮੋਹਿ ਭਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં વિદુરનો એવો પ્રેમ જોયો છે કે તે ગરીબ જ મને સારો લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਸਤੀ ਦੇਖਿ ਭਰਮ ਤੇ ਭੂਲਾ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
હાથી વગેરે સતા જોઈને તું ભ્રમમાં જ ભુલાયેલ છે પરંતુ પરમાત્માની મહિમાને જાણી નથી.

ਤੁਮਰੋ ਦੂਧੁ ਬਿਦਰ ਕੋ ਪਾਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਰਿ ਮੈ ਮਾਨਿਆ ॥੧॥
મેં તમારા દૂધ કરતાં વિદુરના પાણીને અમૃત માન્યું છે.॥૧॥

ਖੀਰ ਸਮਾਨਿ ਸਾਗੁ ਮੈ ਪਾਇਆ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਨੀ ॥
મને તેનું સાગ તારી ખીર સમાન સ્વાદિષ્ટ લાગ્યું અને પરમાત્માનું ગુણગાન કરતા રાત્રી વીતી.

ਕਬੀਰ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀ ਜਾਤਿ ਨ ਕਾਹੂ ਕੀ ਮਾਨੀ ॥੨॥੯॥
કબીરનો માલિક ખુબ આનંદિત તેમજ વિચિત્ર લીલાઓ કરનાર છે, તે કોઈની ઊંચી અથવા નીચી જાતિને માનતો નથી ॥૨॥૯॥

ਸਲੋਕ ਕਬੀਰ ॥
શ્લોક કબીર॥

ਗਗਨ ਦਮਾਮਾ ਬਾਜਿਓ ਪਰਿਓ ਨੀਸਾਨੈ ਘਾਉ ॥
આકાશ સુધી યુધ્ધની હલનચલન વાગી ચૂકી છે અને નગારા પર પણ ઈજા થઈ ગઈ છે.

ਖੇਤੁ ਜੁ ਮਾਂਡਿਓ ਸੂਰਮਾ ਅਬ ਜੂਝਨ ਕੋ ਦਾਉ ॥੧॥
શૂરવીરોએ રણભુમિમાં તૈયાર કરી લીધી છે હવે તેના માટે શત્રુઓથી ઝઝૂમવાનો સમય આવી ગયો છે ॥૧॥

ਸੂਰਾ ਸੋ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ਜੁ ਲਰੈ ਦੀਨ ਕੇ ਹੇਤ ॥
સાચો શૂરવીર તે જ સમજાય છે જે પોતાના ધર્મ તેમજ નિર્દોષ માટે લડે છે.

ਪੁਰਜਾ ਪੁਰਜਾ ਕਟਿ ਮਰੈ ਕਬਹੂ ਨ ਛਾਡੈ ਖੇਤੁ ॥੨॥੨॥
ધર્મ તેમજ ગરીબો માટે ભલે તે અંગ-અંગથી કપાઈને મરી જાય પરંતુ તે રણભુમીને ક્યારેય પણ છોડતો નથી ॥૨॥૨॥

ਕਬੀਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ ਕੀ
કબીરના શબ્દ રાગ મારુ વાણી નામદેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਚਾਰਿ ਮੁਕਤਿ ਚਾਰੈ ਸਿਧਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਦੂਲਹ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਿ ਪਰਿਓ ॥
જ્યારે અમે પતિ-પ્રભુની શરણમાં આવી ગયા તો ચારેય મુક્તિ તેમજ ચારેય સિદ્ધિ અમને પ્રાપ્ત થઈ ગઈ.

ਮੁਕਤਿ ਭਇਓ ਚਉਹੂੰ ਜੁਗ ਜਾਨਿਓ ਜਸੁ ਕੀਰਤਿ ਮਾਥੈ ਛਤ੍ਰੁ ਧਰਿਓ ॥੧॥
જ્યારે મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ તો ચારેય યુગોમાં વિખ્યાત થઈ ગયો અને પરમાત્માએ યશ તેમજ કીર્તિનું છત્ર અમારા માથા પર ઝુલાવી દીધું છે ॥૧॥

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਜਪਤ ਕੋ ਕੋ ਨ ਤਰਿਓ ॥
રામનું નામ જપીને ભલે કોણ-કોણ પર થયું નથી?

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਭਗਤੁ ਭਗਤੁ ਤਾ ਕੋ ਨਾਮੁ ਪਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પણ ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળ્યો, સાધુ-પુરુષોની સંગતિ કરી છે, તેનું જ નામ ભક્ત પડી ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕੁ ਬਿਰਾਜਿਤ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਜਮੁ ਡਰਿਓ ॥
જેના પર શંખ, ચક્ર, માળા તેમજ તિલક શોભાયમાન છે, તે પરમાત્માના પ્રતાપને જોઈને યમ પણ ડરીને ભાગી ગયો છે.

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਰਾਮ ਬਲ ਗਰਜਿਤ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਤਾਪ ਹਿਰਿਓ ॥੨॥
રામના બળથી નિર્ભય થઈ ગયો છે અને જન્મ-મરણનું દુઃખ મટી ગયું છે ॥૨॥

ਅੰਬਰੀਕ ਕਉ ਦੀਓ ਅਭੈ ਪਦੁ ਰਾਜੁ ਭਭੀਖਨ ਅਧਿਕ ਕਰਿਓ ॥
પરમાત્માએ રાજા અંબરીષને અભય-પદ આપ્યું હતું અને પ્રભુના વરથી જ વિભીષણે વધુ સમય લંકા પર રાજ કર્યું.

ਨਉ ਨਿਧਿ ਠਾਕੁਰਿ ਦਈ ਸੁਦਾਮੈ ਧ੍ਰੂਅ ਅਟਲੁ ਅਜਹੂ ਨ ਟਰਿਓ ॥੩॥
તે ઠાકોરે ગરીબ સુદામાને નવ નિધિ આપી હતી અને ભક્ત ધ્રુવને સ્થિર કરી દીધો જે હજી સુધી સ્થિર છે ॥૩॥

ਭਗਤ ਹੇਤਿ ਮਾਰਿਓ ਹਰਨਾਖਸੁ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਹੋਇ ਦੇਹ ਧਰਿਓ ॥
પોતાના ભક્ત પ્રહલાદ માટે નૃસિંહ અવતાર ધારણ કરીને દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુનો વધ કર્યો.

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਭਗਤਿ ਬਸਿ ਕੇਸਵ ਅਜਹੂੰ ਬਲਿ ਕੇ ਦੁਆਰ ਖਰੋ ॥੪॥੧॥
નામદેવ કહે છે કે પ્રભુ તો ભક્તિના વશમાં છે અને આજ પણ રાજા બલિના દરવાજા પર ઉભો છે ॥૪॥૧॥

ਮਾਰੂ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥
મારુ કબીર જી॥

ਦੀਨੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਰੇ ਦਿਵਾਨੇ ਦੀਨੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਰੇ ॥
હે પાગલ! તે પોતાનો ધર્મ જ ભુલાવી દીધો છે.

ਪੇਟੁ ਭਰਿਓ ਪਸੂਆ ਜਿਉ ਸੋਇਓ ਮਨੁਖੁ ਜਨਮੁ ਹੈ ਹਾਰਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પશુઓની જેમ પેટ ભરીને તું ગાઢ ઊંઘ સૂતો રહે છે અને મનુષ્ય-જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਕੀਨੀ ਰਚਿਓ ਧੰਧੈ ਝੂਠ ॥
સાધુ-પુરુષોની ક્યારેય સંગતિ જ કરી નથી, પરંતુ જગતના અસત્ય ધંધાઓમાં જ લીન રહ્યો.

ਸੁਆਨ ਸੂਕਰ ਬਾਇਸ ਜਿਵੈ ਭਟਕਤੁ ਚਾਲਿਓ ਊਠਿ ॥੧॥
કુતરા, ડુક્કર તેમજ કાગડાની જેમ મનુષ્ય ભટકતો રહે છે અને અંતમાં પછી સંસારથી ચાલ્યો જાય છે ॥૧॥

ਆਪਸ ਕਉ ਦੀਰਘੁ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਅਉਰਨ ਕਉ ਲਗ ਮਾਤ ॥
મનુષ્ય પોતાને મોટો સમજે છે પરંતુ બીજા લોકોને નાનાથી નાના સમજે છે.

ਮਨਸਾ ਬਾਚਾ ਕਰਮਨਾ ਮੈ ਦੇਖੇ ਦੋਜਕ ਜਾਤ ॥੨॥
પોતાના મન, વાંચન તેમજ કર્મ દ્વારા આવું કરનારને મેં નરકમાં જ જતા જોયા છે ॥૨॥

ਕਾਮੀ ਕ੍ਰੋਧੀ ਚਾਤੁਰੀ ਬਾਜੀਗਰ ਬੇਕਾਮ ॥
કામી, ક્રોધી, ચાલબાઝ તેમજ છળ-કપટ કરનાર બધા નકામા છે,

ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਨੋ ਕਬਹੂ ਨ ਸਿਮਰਿਓ ਰਾਮੁ ॥੩॥
તેને રામનું તો ક્યારેય સ્મરણ કર્યું નથી, પરંતુ બીજાને નિંદા કરતા પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ વિતાવી દીધો છે ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਚੇਤੈ ਨਹੀ ਮੂਰਖੁ ਮੁਗਧੁ ਗਵਾਰੁ ॥
કબીર કહે છે કે મુર્ખ જીવ ચિંતન જ કરતો નથી,

ਰਾਮੁ ਨਾਮੁ ਜਾਨਿਓ ਨਹੀ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰਿ ॥੪॥੧॥
પછી રામ નામના રહસ્યને જાગ્યા વગર તે કઈ રીતે પાર ઉતરી શકે છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਜੈਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ મારુ વાણી જૈદેઉ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਚੰਦ ਸਤ ਭੇਦਿਆ ਨਾਦ ਸਤ ਪੂਰਿਆ ਸੂਰ ਸਤ ਖੋੜਸਾ ਦਤੁ ਕੀਆ ॥
ચંદ્ર સ્વર દ્વારા પૂરક કરીને સાતમું ચક્ર વીંધી દીધું અને સાતમાં ચક્રમાં અનાહત નાદ વગાડી દીધા, પછી સોળ વાર ૐનું ઉચ્ચારણ કરીને સૂર્ય સ્વર દ્વારા બાષ્પીભવન કર્યું.

ਅਬਲ ਬਲੁ ਤੋੜਿਆ ਅਚਲ ਚਲੁ ਥਪਿਆ ਅਘੜੁ ਘੜਿਆ ਤਹਾ ਅਪਿਉ ਪੀਆ ॥੧॥
જ્યારે મનના બળને તોડીને તેને બળહીન કરી દીધો, ભટકતા મનને સ્થિર કર્યું અને ચંચળ મનને સુંદર બનાવ્યું તો જ મને નામ અમૃત પીધું ॥૧॥

ਮਨ ਆਦਿ ਗੁਣ ਆਦਿ ਵਖਾਣਿਆ ॥
હે મન! જયારે જગતના મૂળ પરમાત્માના ગુણોનું વખાણ કર્યું તો

ਤੇਰੀ ਦੁਬਿਧਾ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੰਮਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી મુશ્કેલી મટી ગઈ અને તારી સમદર્શી દ્રષ્ટિ થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਰਧਿ ਕਉ ਅਰਧਿਆ ਸਰਧਿ ਕਉ ਸਰਧਿਆ ਸਲਲ ਕਉ ਸਲਲਿ ਸੰਮਾਨਿ ਆਇਆ ॥
જયારે પ્રાર્થના યોગ્ય પરમાત્માની પ્રાર્થના કરી તેમજ શ્રદ્ધેય પ્રભુમાં શ્રદ્ધા ધારણ કરી તો જેમ જળ જળમાં જોડાઈ જાય છે, તેમ જ પરમ-સત્યમાં જોડાઈ ગયો.

ਬਦਤਿ ਜੈਦੇਉ ਜੈਦੇਵ ਕਉ ਰੰਮਿਆ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਲਿਵ ਲੀਣੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧॥
જયદેવ કહે છે કે બ્રહ્મનું ચિંતન કરીને નિર્વાણ પદ મેળવ્યું છે અને તેમાં લીન થઈને તેને મેળવી લીધો છે ॥૨॥૧॥

ਕਬੀਰੁ ॥ ਮਾਰੂ ॥
કબીર॥ મારુ॥

ਰਾਮੁ ਸਿਮਰੁ ਪਛੁਤਾਹਿਗਾ ਮਨ ॥
હે મન! રામનું ભજન-સ્મરણ કરી લે નહીતર પસ્તાઈશ.

ਪਾਪੀ ਜੀਅਰਾ ਲੋਭੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਉਠਿ ਜਾਹਿਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પાપી મન લોભ જ કરતું રહે છે પરંતુ આજકાલમાં મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જઇશ ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਲਚ ਲਾਗੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਮਾਇਆ ਭਰਮ ਭੁਲਾਹਿਗਾ ॥
લાલચમાં ફસાઈને તે પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી લીધો છે અને માયાના ભ્રમે તેને બોલાવ્યો છે.

ਧਨ ਜੋਬਨ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੈ ਕਾਗਦ ਜਿਉ ਗਲਿ ਜਾਹਿਗਾ ॥੧॥
ધન તેમજ યૌવનનું ઘમંડ ન કર, તું કાગળની જેમ સડી જઈશ ॥૧॥

ਜਉ ਜਮੁ ਆਇ ਕੇਸ ਗਹਿ ਪਟਕੈ ਤਾ ਦਿਨ ਕਿਛੁ ਨ ਬਸਾਹਿਗਾ ॥
જ્યારે યમ આવીને વાળથી પકડીને તેને પટકાવીને મારશે, તે દિવસે તારું કાંઈ પણ વશ ચાલવાનું નથી.

ਸਿਮਰਨੁ ਭਜਨੁ ਦਇਆ ਨਹੀ ਕੀਨੀ ਤਉ ਮੁਖਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹਿਗਾ ॥੨॥
તે ક્યારેય પરમાત્માનું ભજન-સ્મરણ કર્યું નથી અને ન તો ક્યારેય જીવો પર દયા કરી છે, ત્યારે તું પોતાના મુખ પર ઈજા જ ખાઈશ ॥૨॥

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਬ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਕਿਆ ਮੁਖੁ ਲੈ ਕੈ ਜਾਹਿਗਾ ॥
જ્યારે ધર્મરાજ તારા કર્મોનો લેખ-જોખ માંગશે, તો તું શું મુખ લઈને તેની પાસે જઈશ.

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਤਰਿ ਜਾਂਹਿਗਾ ॥੩॥੧॥
કબીર કહે છે કે હે સજ્જનો, જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો; સાધુ-સંગતિમાં જ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ શકીશ ॥૩॥૧॥

ਰਾਗੁ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ મારુ વાણી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਐਸੀ ਲਾਲ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਉਨੁ ਕਰੈ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તારા વગર આવી કૃપા કોણ કરી શકે છે,

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜੁ ਗੁਸਈਆ ਮੇਰਾ ਮਾਥੈ ਛਤ੍ਰੁ ਧਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગુંસાઈ! તું ગરીબ-નવાઝ છે અને મારા ગરીબ પર તે છત્ર ધરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੀ ਛੋਤਿ ਜਗਤ ਕਉ ਲਾਗੈ ਤਾ ਪਰ ਤੁਹੀਂ ਢਰੈ ॥
જેની છૂત જગતને લાગી જાય છે અર્થાત દુનિયા અછૂત સમજે છે, તેના પર તું જ કૃપા કરે છે.

ਨੀਚਹ ਊਚ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦੁ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਡਰੈ ॥੧॥
મારો ગોવિંદ નીચને પણ ઊંચો બનાવી દે છે અને તે કોઈથી ડરતો નથી ॥૧॥

ਨਾਮਦੇਵ ਕਬੀਰੁ ਤਿਲੋਚਨੁ ਸਧਨਾ ਸੈਨੁ ਤਰੈ ॥
તેની દયાથી નામદેવ, કબીર, ત્રિલોચન, સધના તેમજ સૈન વગેરે પણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ ગયા છે.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇ ਸਭੈ ਸਰੈ ॥੨॥੧॥
હે સજ્જનો! રવિદાસ કહે છે, મારી વાત જરા ધ્યાનપૂર્વક સાંભળો, પ્રભુની રજાથી બધી ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ શકે છે ॥૨॥૧॥

ਮਾਰੂ ॥
મારુ॥

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਰਿਤਰੁ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਬਸਿ ਜਾ ਕੇ ਰੇ ॥
જેના વશમાં સુખનો સમુદ્ર કલ્પવૃક્ષ, ચિંતામણી તેમજ કામધેનુ છે,

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਮਹਾ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਕਰ ਤਲ ਤਾ ਕੈ ॥੧॥
ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષરૂપી ચાર પદાર્થ, આઠ મહાસિદ્ધિ તેમજ નવ નિધિ પણ પ્રભુના હાથમાં જ છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨ ਜਪਸਿ ਰਸਨਾ ॥ ਅਵਰ ਸਭ ਛਾਡਿ ਬਚਨ ਰਚਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જીભથી તું પરમાત્માનું નામ તો જપતો જ નથી, બીજા બધા વચન તેમજ વ્યર્થ રચનાને છોડીને પ્રભુનું ભજન કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਬਿਧਿ ਚਉਤੀਸ ਅਛਰ ਮਾਹੀ ॥
અનેક આખ્યાન, પુરાણો, વેદો તેમજ વિધિઓ તથા ચોત્રીસ અક્ષરોમાં લખાયેલ શાસ્ત્રોનો વિચાર કરીને

ਬਿਆਸ ਬੀਚਾਰਿ ਕਹਿਓ ਪਰਮਾਰਥੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਨਾਹੀ ॥੨॥
વ્યાસે આ જ બતાવ્યું છે કે રામ નામની સરખામણીએ કોઈ પરમાર્થ નથી ॥૨॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਪਾਧਿ ਰਹਤ ਹੋਇ ਬਡੇ ਭਾਗਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
સરળ-સ્વભાવ સમાધિમાં રત થઈને દુઃખ-મુશ્કેલીઓથી રહિત થઈ ગયો છે અને અતિભાગ્યથી પ્રભુમાં લગન લાગી ગઈ છે.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਦਾਸ ਮਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਭਾਗੀ ॥੩॥੨॥੧੫॥

રવિદાસ કહે છે કે દાસની બુદ્ધિ જગતથી અલગ થઈ ગઈ છે, જેનાથી જન્મ-મરણનો ભય ભાગી ગયો છે ॥૩॥૨॥૧૫॥

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੧ ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ
તુખારિ છંદ મહેલ ૧ બાર મહિના

੧ੳ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੂ ਸੁਣਿ ਕਿਰਤ ਕਰੰਮਾ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! તું સાંભળ, દરેક જીવ પોતાના પૂર્વ શુભાશુભ કર્મ પ્રમાણે

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਸੁਖ ਸਹੰਮਾ ਦੇਹਿ ਸੁ ਤੂ ਭਲਾ ॥
સુખ-દુ:ખ મેળવી રહ્યો જે તું દે છે, બધું સારું જ છે.

ਹਰਿ ਰਚਨਾ ਤੇਰੀ ਕਿਆ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਾ ॥
જ્યારે બધી રચના તારી છે તો આમાં મારી કોઈ ગતિ નથી, ક્ષણ માત્ર જીવવું અસંભવ છે.

ਪ੍ਰਿਅ ਬਾਝੁ ਦੁਹੇਲੀ ਕੋਇ ਨ ਬੇਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਾਂ ॥
પ્રિયતમ વગર જીવ-સ્ત્રી દુઃખી છે, કોઈ તેનો મિત્ર નથી ગુરુના માધ્યમથી જ તે અમૃતપાન કરી શકે છે.

ਰਚਨਾ ਰਾਚਿ ਰਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮਨਿ ਕਰਮ ਸੁਕਰਮਾ ॥
અમે બધા નિરાકારની રચનામાં રચાયેલ છીએ પ્રભુને મનમાં વસાવી લેવો જ શુભ કર્મ છે.

ਨਾਨਕ ਪੰਥੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾ ਧਨ ਤੂ ਸੁਣਿ ਆਤਮ ਰਾਮਾ ॥੧॥
હે પ્રભુ! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જીવ-સ્ત્રી તારી રસ્તો નિહાળી રહી છે ॥૧॥

ਬਾਬੀਹਾ ਪ੍ਰਿਉ ਬੋਲੇ ਕੋਕਿਲ ਬਾਣੀਆ ॥
મનરૂપી ચાતક પ્રિય-પ્રિય બોલે છે, જીભરૂપી કોયલ મીઠા બોલ બોલે છે.

ਸਾ ਧਨ ਸਭਿ ਰਸ ਚੋਲੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀਆ ॥
પ્રભુમાં અનુયાયી જીવ-સ્ત્રી બધા આનંદ-રસ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਰੇ ॥
પ્રભુમાં અનુયાયી પણ તે જ જીવ-સ્ત્રી છે, જે તેને સારી લાગે છે અને તે જ સુહાગણ નારી છે.

ਨਵ ਘਰ ਥਾਪਿ ਮਹਲ ਘਰੁ ਊਚਉ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥
નવ દરવાજા બનાવીને શરીરના ઊંચા મહેલ દસમા દરવાજામાં પ્રભુનો નિવાસ છે.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਰੰਗਿ ਰਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! બધું તારું છે, તું મારો પ્રિયતમ છે, હું દિવસ-રાત તારા રંગમાં લીન રહું છું.

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ ਕੋਕਿਲ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਵੈ ॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે મનરૂપી બપૈયો પ્રિય-પ્રિય ગાય છે, જીભરૂપી કોયલ મીઠા બોલમાં તેના ગુણ ગાય છે ॥૨॥

ਤੂ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਪਣੇ ॥
હે પ્રભુ! તું સાંભળ, પોતાના પ્રિયતમના આનંદમાં પલળેલી તેમજ

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਤ ਰਵੰਨੇ ਘੜੀ ਨ ਬੀਸਰੈ ॥
મન-શરીરમાં પણ તેના ગુણોમાં લીન જીવ-સ્ત્રી પળ માત્ર પણ ભૂલતી નથી.

ਕਿਉ ਘੜੀ ਬਿਸਾਰੀ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਹਉ ਜੀਵਾ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
તે પળ માત્ર પણ કઈ રીતે ભુલાવી શકે છે, તારા પર બલિહાર છે અને તારા ગુણ ગાઈને જીવન મેળવી રહી છે.

ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਹਉ ਕਿਸੁ ਕੇਰਾ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਏ ॥
હે પ્રભુ! જીવ-સ્ત્રીની વિનંતી છે કે તારા સિવાય મારું કોઈ નથી, તારા સિવાય કોણ હમદર્દ છે, તારા વગર જીવાતું નથી.

ਓਟ ਗਹੀ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੇ ਭਏ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਰੀਰਾ ॥
પ્રભુ-ચરણોનો આશરો લીધો તો શરીર પવિત્ર થઈ ગયું.

ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੀਰਘ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਧੀਰਾ ॥੩॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તેની દીર્ઘ-દ્રષ્ટિથી સુખ અનુભવાય છે અને ગુરુ-ઉપદેશથી મનને સંતોષ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਬਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ॥
સુખદ ટીપાની અમૃતધારા વરસી રહી છે,

ਸਾਜਨ ਮਿਲੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਣੀ ॥
હરિથી પ્રેમ બન્યો તો સરળ-સ્વભાવ તે સજ્જન-પ્રભુ મળી ગયો.

ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਆਵੈ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਧਨ ਊਭੀ ਗੁਣ ਸਾਰੀ ॥
જયારે પ્રભુ ઈચ્છે છે તો તે મન-મંદિરમાં આવી વસે છે, ત્યારે જીવ-સ્ત્રી તેના ગુણગાનમાં જ લીન રહે છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਕੰਤੁ ਰਵੈ ਸੋਹਾਗਣਿ ਹਉ ਕਿਉ ਕੰਤਿ ਵਿਸਾਰੀ ॥
દરેક સુહાગણના હૃદય-ઘરમાં પતિ-પ્રભુ આનંદ કરી રહ્યો છે, તો પ્રિયતમે મને શા માટે ભુલાવેલ છે.

ਉਨਵਿ ਘਨ ਛਾਏ ਬਰਸੁ ਸੁਭਾਏ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਖਾਵੈ ॥
વાદળ છવાઈને વરસી રહ્યો છે અને મન-શરીરમાં તેની સ્મૃતિ તેમજ પ્રેમનો સુખદ અનુભવ થઈ રહ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥੪॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે પતિ-પ્રભુ કૃપા કરીને હૃદય-ઘરમાં વસી જાય છે તો અમૃતવાણી વરસવા લાગે છે ॥૪॥

ਚੇਤੁ ਬਸੰਤੁ ਭਲਾ ਭਵਰ ਸੁਹਾਵੜੇ ॥
ચૈત્ર મહિનાની વસંત ઋતુ ખીલેલી હોય છે, ફૂલો પર ફરતા ભમરા સોહામણા લાગે છે.

ਬਨ ਫੂਲੇ ਮੰਝ ਬਾਰਿ ਮੈ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਬਾਹੁੜੈ ॥
જો પ્રિયતમ ઘરે પાછો આવે તો મન આમ ખીલી જાય છે જેમ જંગલો-રણોમાં ફળ-ફૂલ ખીલી જાય છે.

ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ਧਨ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਬਿਰਹਿ ਬਿਰੋਧ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
જો પતિ-પ્રભુ ઘરે આવતો નથી તો જીવ-સ્ત્રી શું કરી સુખ મેળવી શકે છે, વિરહના દુઃખમાં શરીર તૂટવા લાગે છે.

ਕੋਕਿਲ ਅੰਬਿ ਸੁਹਾਵੀ ਬੋਲੈ ਕਿਉ ਦੁਖੁ ਅੰਕਿ ਸਹੀਜੈ ॥
કેરીના વૃક્ષ પર કોયલ મીઠા બોલ બોલે છે, પ્રભુ વગર મનનું દુઃખ વધુ અસહ્ય બની જાય છે.

ਭਵਰੁ ਭਵੰਤਾ ਫੂਲੀ ਡਾਲੀ ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮਰੁ ਮਾਏ ॥
હે મા! ભમરો ફૂલો પર ફરતો રહે છે, પ્રભુ વગર જીવવું તો મૃત્યુ સમાન છે.

ਨਾਨਕ ਚੇਤਿ ਸਹਜਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਜੇ ਹਰਿ ਵਰੁ ਘਰਿ ਧਨ ਪਾਏ ॥੫॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જો પતિ-પ્રભુને જીવ-સ્ત્રી મેળવી લે તો ચૈત્ર મહિનાએ સરળ-સુખ મેળવી શકે છે ॥૫॥

ਵੈਸਾਖੁ ਭਲਾ ਸਾਖਾ ਵੇਸ ਕਰੇ ॥
વૈશાખ મહિનો સારો છે, પ્રકૃતિ સુંદર વેશ ધારણ કરી લે છે.

ਧਨ ਦੇਖੈ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ਆਵਹੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ॥
જીવ-સ્ત્રી દરવાજા પર પતિ-પ્રભુને જોવે છે અને વિનય કરે છે કે દયા કરીને ઘરે જા.

ਘਰਿ ਆਉ ਪਿਆਰੇ ਦੁਤਰ ਤਾਰੇ ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਅਢੁ ਨ ਮੋਲੋ ॥
હે પ્રેમાળ! ઘર ચાલ્યો આવ, તું જ ખરાબ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી શકે છે અને તારા વગર તો મારો કોડી માત્ર મોલ નથી.

ਕੀਮਤਿ ਕਉਣ ਕਰੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾਂ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ਢੋਲੋ ॥
હે પ્રભુ! જો તને ગમી જાવ તો હું કીમતી થઈ જાવ, હે પ્રિયતમ! પોતાના દર્શન આપ.

ਦੂਰਿ ਨ ਜਾਨਾ ਅੰਤਰਿ ਮਾਨਾ ਹਰਿ ਕਾ ਮਹਲੁ ਪਛਾਨਾ ॥
હું તને પોતાનાથી દૂર ન સમજુ પરંતુ અંતર્મનમાં જ અનુભવ કરું, તારો મહેલ ઓળખી લઉ.

ਨਾਨਕ ਵੈਸਾਖੀਂ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਵੈ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਾ ॥੬॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે વૈશાખમાં પ્રભુને તે જ મેળવે છે, જેના સુર શબ્દ-ગુરુમાં લાગીને મન ખુશ થઈ ગયું છે ॥૬॥

ਮਾਹੁ ਜੇਠੁ ਭਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ॥
જેઠ મહિનો સારો છે, આમાં પ્રિયતમ કેવી રીતે ભૂલી શકાય છે.

ਥਲ ਤਾਪਹਿ ਸਰ ਭਾਰ ਸਾ ਧਨ ਬਿਨਉ ਕਰੈ ॥
ભટ્ટી સમાન જમીન તપવા લાગે છે, જીવરૂપી નારી વિનય કરે છે.

ਧਨ ਬਿਨਉ ਕਰੇਦੀ ਗੁਣ ਸਾਰੇਦੀ ਗੁਣ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵਾ ॥
ગુણ ગાય છે કેમ કે ગુણ ગાતા પ્રભુને ગમી જાય.

ਸਾਚੈ ਮਹਲਿ ਰਹੈ ਬੈਰਾਗੀ ਆਵਣ ਦੇਹਿ ਤ ਆਵਾ ॥
તે અલુપ્ત પ્રભુ સાચા મહેલમાં રહે છે, જો આવવાની પરવાનગી દે તો આવી જાવ.

ਨਿਮਾਣੀ ਨਿਤਾਣੀ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਮਹਲੀ ॥
હે પ્રભુ! વિનમ્ર તેમજ અસહાય જીવ-સ્ત્રી તારા વગર મહેલમાં કઈ રીતે સુખ મેળવી શકે છે.

ਨਾਨਕ ਜੇਠਿ ਜਾਣੈ ਤਿਸੁ ਜੈਸੀ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਗੁਣ ਗਹਿਲੀ ॥੭॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જેઠ મહિનામાં પ્રભુ-કૃપા થઈ જાય તો તેના જેવી જ બની જાય છે અને શુભ-ગુણોથી ગુણવાન બની જાય છે ॥૭॥

ਆਸਾੜੁ ਭਲਾ ਸੂਰਜੁ ਗਗਨਿ ਤਪੈ ॥
અષાઢ મહિનો સારો છે, આકાશમાં સૂર્ય તપે છે,

ਧਰਤੀ ਦੂਖ ਸਹੈ ਸੋਖੈ ਅਗਨਿ ਭਖੈ ॥
ધરતી દુઃખ સહન કરે છે, આટલી ગરમી પડે છે કે તે સળગીને સુકાઈ જાય છે.

ਅਗਨਿ ਰਸੁ ਸੋਖੈ ਮਰੀਐ ਧੋਖੈ ਭੀ ਸੋ ਕਿਰਤੁ ਨ ਹਾਰੇ ॥
આગરૂપી સૂર્ય જળને સુકવી દે છે, પોતે તો સળગે જ છે, પરંતુ પોતાના કામમાં હાર માનતો નથી.

ਰਥੁ ਫਿਰੈ ਛਾਇਆ ਧਨ ਤਾਕੈ ਟੀਡੁ ਲਵੈ ਮੰਝਿ ਬਾਰੇ ॥
તેનું રથ ફરતું રહે છે, જીવ-સ્ત્રી તેની ગરમીથી બચવા માટે છાંયો શોધે છે, તિત્તીધોડાઓ નિર્જન જમીન પર અવાજો કાઢતા રહે છે.

ਅਵਗਣ ਬਾਧਿ ਚਲੀ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ਸੁਖੁ ਤਿਸੁ ਸਾਚੁ ਸਮਾਲੇ ॥
જે અવગુણોની ગાંસડી બાંધીને ચાલી જાય છે, તેને આગળ દુઃખ જ પ્રાપ્ત થાય છે, પરંતુ સુખ તે જ મેળવે છે, જે પરમ-સત્યનું ચિંતન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਆ ਮਰਣੁ ਜੀਵਣੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਲੇ ॥੮॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જેને આ મન આપ્યું છે, તેનું જન્મ-મરણ પણ પ્રભુની સાથે છે ॥૮॥

ਸਾਵਣਿ ਸਰਸ ਮਨਾ ਘਣ ਵਰਸਹਿ ਰੁਤਿ ਆਏ ॥
હે મન! ચોમાસાનો મહિનો સરસ છે, વાદળોના વરસવાની ઋતુ આવી જાય છે.

ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਹੁ ਭਾਵੈ ਪਿਰ ਪਰਦੇਸਿ ਸਿਧਾਏ ॥
મારા શરીર-મનને પરદેશ જનાર પ્રિયતમ-પ્રભુ જ રસ છે.

ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ਮਰੀਐ ਹਾਵੈ ਦਾਮਨਿ ਚਮਕਿ ਡਰਾਏ ॥
જો પ્રિયતમ ઘરે આવતો નથી તો તેના વગર મરવા સમાન છે અને વીજળી ચમકી-ચમકીને ડરાવે છે.

ਸੇਜ ਇਕੇਲੀ ਖਰੀ ਦੁਹੇਲੀ ਮਰਣੁ ਭਇਆ ਦੁਖੁ ਮਾਏ ॥
હે મા! પથારી એકલી છે, તેના વગર દુઃખી છું અને અલગતાનું દુઃખ મરવા સમાન છે.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਨੀਦ ਭੂਖ ਕਹੁ ਕੈਸੀ ਕਾਪੜੁ ਤਨਿ ਨ ਸੁਖਾਵਏ ॥
પ્રભુ વગર ઊંઘ-ભૂખ પણ ભલે કેવી છે, શરીર પર કોઈ વસ્ત્ર પણ સારું લાગતું નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਸੋਹਾਗਣਿ ਕੰਤੀ ਪਿਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਏ ॥੯॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તે જ સુહાગણ છે જે પતિ-પ્રભુની સાથે લીન રહે છે ॥૯॥

ਭਾਦਉ ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਪਛੁਤਾਣੀ ॥
ભાદરવા મહિનામાં ભ્રમમાં ભુલાયેલી યૌવનમાં મસ્ત જીવરૂપી નારી પસ્તાય છે.

ਜਲ ਥਲ ਨੀਰਿ ਭਰੇ ਬਰਸ ਰੁਤੇ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥
આનંદમય વરસાદની ઋતુમાં જળ-જમીન પાણીથી ભરાઈ જાય છે,

ਬਰਸੈ ਨਿਸਿ ਕਾਲੀ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਬਾਲੀ ਦਾਦਰ ਮੋਰ ਲਵੰਤੇ ॥
કાળી રાતમાં વરસાદ વરસે છે, દેડકા-મોર બોલે છે, જીવરૂપી નારીને ભલે કેવી રીતે સુખી થઈ શકે છે.

ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ ਬੋਲੇ ਭੁਇਅੰਗਮ ਫਿਰਹਿ ਡਸੰਤੇ ॥
બપૈયો પ્રિય-પ્રિય બોલે છે અને સાપ ડંખતો રહે છે.

ਮਛਰ ਡੰਗ ਸਾਇਰ ਭਰ ਸੁਭਰ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
મચ્છર કરડતા રહે છે, સરોવર જળથી ભરાઈ જાય છે, પરંતુ પ્રભુ વગર સુખ કેવી રીતે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

ਨਾਨਕ ਪੂਛਿ ਚਲਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜਹ ਪ੍ਰਭੁ ਤਹ ਹੀ ਜਾਈਐ ॥੧੦॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે પોતાના ગુરુથી પૂછીને ત્યાં ચાલ્યું જવું જોઈએ, જ્યાં પ્રભુ છે ॥૧૦॥

ਅਸੁਨਿ ਆਉ ਪਿਰਾ ਸਾ ਧਨ ਝੂਰਿ ਮੁਈ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! આસો મહિનામાં તું ચાલ્યો આવ, કારણ કે જીવ-સ્ત્રી ચિંતામાં મરી રહી છે,

ਤਾ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਮੇਲੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਈ ॥
પરંતુ પ્રભુ મેળાપ કરે તો જ મિલન થાય છે, નહીંતર દ્વૈત-ભાવનામાં વિચલિત થાય છે.

ਝੂਠਿ ਵਿਗੁਤੀ ਤਾ ਪਿਰ ਮੁਤੀ ਕੁਕਹ ਕਾਹ ਸਿ ਫੁਲੇ ॥
અસત્યમાં લુપ્ત રહેવાને કારણે નાશ થઈ ગઈ છે, ત્યારે પ્રિયતમે ત્યાગી દીધી છે, હવે સાંઠામાં પણ ફૂલ આવી ચુક્યા છે

ਆਗੈ ਘਾਮ ਪਿਛੈ ਰੁਤਿ ਜਾਡਾ ਦੇਖਿ ਚਲਤ ਮਨੁ ਡੋਲੇ ॥
આગળ ગરમી તેમજ પાછળ શિયાળાની ઋતુ જોઈને મન વિચલિત થાય છે.

ਦਹ ਦਿਸਿ ਸਾਖ ਹਰੀ ਹਰੀਆਵਲ ਸਹਜਿ ਪਕੈ ਸੋ ਮੀਠਾ ॥
દસેય દિશામાં વનસ્પતિની હરિયાળી છે અને જે કુદરતી પાકે છે, તે જ મીઠો છે.

ਨਾਨਕ ਅਸੁਨਿ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਬਸੀਠਾ ॥੧੧॥
હે પ્રેમાળ! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે આસો મહિનામાં તું આવી મળ; ત્યારથી સદ્દગુરુ મધ્યસ્થ બની ચૂક્યો છે ॥૧૧॥

ਕਤਕਿ ਕਿਰਤੁ ਪਇਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥
કારતક મહિનામાં જે પ્રભુને સારો લાગે છે, તે જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦੀਪਕੁ ਸਹਜਿ ਬਲੈ ਤਤਿ ਜਲਾਇਆ ॥
તે દીવો આધ્યાત્મિકતામાં સળગે છે, જેને જ્ઞાન-તત્વથી સળગાવાય છે.

ਦੀਪਕ ਰਸ ਤੇਲੋ ਧਨ ਪਿਰ ਮੇਲੋ ਧਨ ਓਮਾਹੈ ਸਰਸੀ ॥
આવા દીવામાં પ્રેમનું તેલ છે, જીવ-સ્ત્રી પતિ-પ્રભુથી મળીને આનંદ તેમજ સુખનો અનુભવ કરે છે.

ਅਵਗਣ ਮਾਰੀ ਮਰੈ ਨ ਸੀਝੈ ਗੁਣਿ ਮਾਰੀ ਤਾ ਮਰਸੀ ॥
અવગુણોમાં મરનાર છુટકારો મેળવતી નથી, પરંતુ ગુણોમાં લુપ્ત રહેનાર છૂટી જાય છે.

ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਦੇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਠੇ ਅਜਹੁ ਤਿਨਾੜੀ ਆਸਾ ॥
પ્રભુ જેને નામ-ભક્તિ દે છે, તે સાચા ઘરમાં સ્થાન મેળવે છે અને તેની આશામાં જ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਮਿਲਹੁ ਕਪਟ ਦਰ ਖੋਲਹੁ ਏਕ ਘੜੀ ਖਟੁ ਮਾਸਾ ॥੧੨॥
હે પરમાત્મા! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે દરવાજો ખોલીને મળી જાય, નહીંતર તારા વગર એક ક્ષણ પણ છ મહિનાની સમાન છે ॥૧૨॥

ਮੰਘਰ ਮਾਹੁ ਭਲਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵਏ ॥
માગશર મહિનો સારો છે, આમાં પ્રભુના ગુણ અંતરમનમાં વસી જાય છે.

ਗੁਣਵੰਤੀ ਗੁਣ ਰਵੈ ਮੈ ਪਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਭਾਵਏ ॥
ગુણવાન જીવ-સ્ત્રી નિશ્ચલ પતિ-પ્રભુના ગુણ ગાતી રહે છે.

ਨਿਹਚਲੁ ਚਤੁਰੁ ਸੁਜਾਣੁ ਬਿਧਾਤਾ ਚੰਚਲੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
વિધાતા બુદ્ધિમાન, ચતુર તેમજ નિશ્ચલ છે, આખું સંસાર ચંચળ છે.

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਣ ਅੰਕਿ ਸਮਾਣੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੇ ਤਾ ਭਾਇਆ ॥
જો પ્રભુની રજા હોય તો હૃદયમાં જ્ઞાન-ધ્યાનના શુભ ગુણ વસી જાય છે.

ਗੀਤ ਨਾਦ ਕਵਿਤ ਕਵੇ ਸੁਣਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਦੁਖੁ ਭਾਗੈ ॥
કવિઓથી પ્રભુ-નામના ગીત, નાદ તેમજ કવિતા સાંભળીને દુઃખ નિવૃત્ત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਾ ਧਨ ਨਾਹ ਪਿਆਰੀ ਅਭ ਭਗਤੀ ਪਿਰ ਆਗੈ ॥੧੩॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તે જ જીવરૂપી નારી પતિ-પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે જે દિલથી ભક્તિ કરે છે અને સેવામાં હંમેશા તત્પર રહે છે ॥૧૩॥

ਪੋਖਿ ਤੁਖਾਰੁ ਪੜੈ ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਰਸੁ ਸੋਖੈ ॥
પોષ મહિનામાં એટલો હિમ પડે છે કે વન-તૃણ વનસ્પતિ બધા સુકાઈ જાય છે.

ਆਵਤ ਕੀ ਨਾਹੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸਹਿ ਮੁਖੇ ॥
હે પ્રભુ! મન, શરીર, મુખમાં તું જ વસેલ છે, અમારી પાસે શા માટે આવતો નથી.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਗਜੀਵਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ ॥
મન-શરીર દરેક જગ્યાએ પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે અને શબ્દ-ગુરુથી જ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ઇંડાથી, ગર્ભથી, ગરમીથી, ડાળીથી, સંસારના કણ-કણમાં પ્રભુ-પ્રકાશ જ સમાઈ રહ્યો છે.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਦਇਆਪਤਿ ਦਾਤੇ ਗਤਿ ਪਾਵਉ ਮਤਿ ਦੇਹੋ ॥
હે દયાળુ દાતા! દર્શન દે, સદબુદ્ધિ આપ, કર્મ કે ગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય.

ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਰਵੈ ਰਸਿ ਰਸੀਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਨੇਹੋ ॥੧੪॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જેનો પ્રભુથી પ્રેમ બની જાય છે, તે બધા રસ આનંદ મેળવે છે ॥૧૪॥

ਮਾਘਿ ਪੁਨੀਤ ਭਈ ਤੀਰਥੁ ਅੰਤਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥
અંતરમનમાં જ્ઞાનનું તીર્થ સ્થાન મળ્યું તો મહા મહિનો જીવ માટે પવિત્ર બની ગયો.

ਸਾਜਨ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਗੁਣ ਗਹਿ ਅੰਕਿ ਸਮਾਨਿਆ ॥
મન પ્રભુના સ્તુતિગાનમાં લીન થયું તો તે સજ્જન સરળ સ્વાભાવિક મળી ગયો.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਣ ਅੰਕੇ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਬੰਕੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵਾ ਸਰਿ ਨਾਵਾ ॥
હે પ્રભુ! પ્રિયતમના ગુણ ધારણ કરીને તેને સારી લાગીશ. તને સ્વીકાર હોય તો મનરૂપી સરોવરમાં સ્નાન કરું.

ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਤਹ ਬੇਣੀ ਸੰਗਮ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਸਮਾਵਾ ॥
આનાથી ગંગા, યમુના ત્રિવેણી સંગમ તથા સાત સમુદ્રની પવિત્રતા મને પ્રાપ્ત થશે.

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਪੂਜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ॥
દાન-પુણ્ય તેમજ પૂજા-અર્ચના યુગ-યુગાન્તર એક પરમાત્માનું જ અસ્તિત્વ માન્યું છે.

ਨਾਨਕ ਮਾਘਿ ਮਹਾ ਰਸੁ ਹਰਿ ਜਪਿ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨਾਤਾ ॥੧੫॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે મહાન મહિને પ્રભુનું જાપ મહા આનંદ દાયક છે, આ જ અડસઠ તીર્થમાં સ્નાન સમાન છે ॥૧૫॥

ਫਲਗੁਨਿ ਮਨਿ ਰਹਸੀ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਭਾਇਆ ॥
ફાગણ મહિનામાં પ્રભુથી પ્રેમ લાગ્યો, તો મન આનંદિત થઈ ગયું.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਹਸੁ ਭਇਆ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥
અહમ ભાવને છોડવાથી રોજ ખુશીઓ મળી રહી છે.

ਮਨ ਮੋਹੁ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਘਰਿ ਆਓ ॥
જયારે પ્રભુની રજા થઈ તો મનમાંથી મોહ મટી ગયો, તે કૃપા કરીને હૃદય ઘરમાં આવી ગયો.

ਬਹੁਤੇ ਵੇਸ ਕਰੀ ਪਿਰ ਬਾਝਹੁ ਮਹਲੀ ਲਹਾ ਨ ਥਾਓ ॥
પ્રભુ વગર અનેક શણગાર કર્યા, પરંતુ તેના ચરણોમાં સ્થાન મળી શક્યું નહિ.

ਹਾਰ ਡੋਰ ਰਸ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਪਿਰਿ ਲੋੜੀ ਸੀਗਾਰੀ ॥
જયારે પ્રભુની ઈચ્છા થઈ તો હાર, મોતીના તાર, રસ, પાટ-પિતામ્બર બધા શણગાર થઈ ગયા.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਲਈ ਗੁਰਿ ਅਪਣੈ ਘਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਨਾਰੀ ॥੧੬॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે ગુરૂથી મેળાપ થયો તો પતિ-પ્રભુને હૃદયમાં મેળવી લીધો ॥૧૬॥

ਬੇ ਦਸ ਮਾਹ ਰੁਤੀ ਥਿਤੀ ਵਾਰ ਭਲੇ ॥
બાર મહિના, ઋતુઓ, તિથિ તેમજ વાર સારા છે.

ਘੜੀ ਮੂਰਤ ਪਲ ਸਾਚੇ ਆਏ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ॥
ક્ષણ, મુર્હુત, પળ પણ પ્રશંસનીય છે અને સાચો પ્રભુ સરળ-સ્વભાવ જ મળી જાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਪਿਆਰੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ਕਰਤਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
પ્રેમાળ પ્રભુને મળીને બધા કાર્ય સંવરી જાય છે અને કર્તા- પ્રભુ બધી વિધિ જાણે છે.

ਜਿਨਿ ਸੀਗਾਰੀ ਤਿਸਹਿ ਪਿਆਰੀ ਮੇਲੁ ਭਇਆ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ ॥
જેને પ્રભુ શુભ ગુણોથી શણગાર દે છે તે જ પ્રેમાળ છે અને પ્રભુ મિલનમાં આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਘਰਿ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਜਾ ਪਿਰਿ ਰਾਵੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੋ ॥
જો પ્રભુ આનંદ કરે તો હૃદય-ઘર પથારી સુંદર થઈ જાય છે, જે ગુરુમુખના માથા પર ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે.

ਨਾਨਕ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਾਵੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਰਿ ਵਰੁ ਥਿਰੁ ਸੋਹਾਗੋ ॥੧੭॥੧॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તે દિવસ-રાત પ્રિયતમ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરે છે અને તેનો પ્રભુરૂપી સુહાગ સ્થિર છે ॥૧૭॥૧॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તુખારિ મહેલ ૧॥

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਨੈਣ ਸਲੋਨੜੀਏ ਰੈਣਿ ਅੰਧਿਆਰੀ ਰਾਮ ॥
હે સુંદર આંખોવાળી જીવ-સ્ત્રી! જીવનરૂપી પહેલા પ્રહરમાં અજ્ઞાનરૂપી રાતનો અંધકાર બની રહે છે.

ਵਖਰੁ ਰਾਖੁ ਮੁਈਏ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ਰਾਮ ॥
જન્મ મળ્યો છે તો વારો આવવા પર અંતે મૃત્યુને પ્રાપ્ત થવાનું છે, તેથી નામરૂપી સૌદો સંભાળી લે

ਵਾਰੀ ਆਵੈ ਕਵਣੁ ਜਗਾਵੈ ਸੁਤੀ ਜਮ ਰਸੁ ਚੂਸਏ ॥
મૃત્યુનો વારો આવવા પર કોણ જગાડે છે, સુતેલ મનુષ્યનો યમ બધું સમાપ્ત કરી દે છે.

ਰੈਣਿ ਅੰਧੇਰੀ ਕਿਆ ਪਤਿ ਤੇਰੀ ਚੋਰੁ ਪੜੈ ਘਰੁ ਮੂਸਏ ॥
અજ્ઞાનરૂપી રાત અંધારી છે, તારી કોઈ પ્રતિષ્ઠા નથી, પાંચ વિકાર લુંટતા રહે છે.

ਰਾਖਣਹਾਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ਸੁਣਿ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀਆ ॥
મારી વિનંતી સાંભળ; અગમ્ય-અપાર પરમાત્મા જ રક્ષા કરનાર છે.

ਨਾਨਕ ਮੂਰਖੁ ਕਬਹਿ ਨ ਚੇਤੈ ਕਿਆ ਸੂਝੈ ਰੈਣਿ ਅੰਧੇਰੀਆ ॥੧॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે મૂર્ખ જીવ ક્યારેય જાગૃત થતો નથી અને તેને અજ્ઞાનરૂપી અંધકારનું જ્ઞાન થતું નથી ॥૧॥

ਦੂਜਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਜਾਗੁ ਅਚੇਤੀ ਰਾਮ ॥
હે મૂર્ખા! જાગી લે, જીવનનો બીજો પ્રહર આવી ગયો છે.

ਵਖਰੁ ਰਾਖੁ ਮੁਈਏ ਖਾਜੈ ਖੇਤੀ ਰਾਮ ॥
નામરૂપી સૌદાને બચાવીને રાખી લે, કારણ કે ગુણોની ખેતી તો કામાદિક ખાતા જઈ રહ્યા છે.

ਰਾਖਹੁ ਖੇਤੀ ਹਰਿ ਗੁਰ ਹੇਤੀ ਜਾਗਤ ਚੋਰੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
પ્રભુથી પ્રેમ લગાવીને આ ખેતીને બચાવી લે, જાગૃત રહેવાથી કામાદિક પશુરૂપી ચોર નુકસાન પહોંચાડી શકતા નથી.

ਜਮ ਮਗਿ ਨ ਜਾਵਹੁ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਜਮ ਕਾ ਡਰੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ॥
મૃત્યુના રસ્તા પર ન જા, ન તો દુઃખ પ્રાપ્ત કર, આ રીતે યમનો ભય નિવૃત્ત થઈ જશે.

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦੀਪਕ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਆਰੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਧਿਆਵਏ ॥
ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા સૂર્ય-ચંદ્રરૂપી જ્ઞાનના દીવા પ્રગટી જશે, તેથી મન તેમજ મુખથી સાચા પ્રભુનું ભજન કર.

ਨਾਨਕ ਮੂਰਖੁ ਅਜਹੁ ਨ ਚੇਤੈ ਕਿਵ ਦੂਜੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵਏ ॥੨॥
હે મૂર્ખ! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હજી સુધી તો તું સાવધાન થયો નથી, પછી જીવનના આગળ હિસ્સામાં કેવી રીતે સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૨॥

ਤੀਜਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਨੀਦ ਵਿਆਪੀ ਰਾਮ ॥
જીવનના ત્રીજા પ્રહરમાં મોહની ઊંઘ બની રહે છે.

ਮਾਇਆ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਦੂਖਿ ਸੰਤਾਪੀ ਰਾਮ ॥
પુત્ર-પત્ની દ્વારા માયા દુઃખ-ગુસ્સો આપે છે.

ਮਾਇਆ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਜਗਤ ਪਿਆਰਾ ਚੋਗ ਚੁਗੈ ਨਿਤ ਫਾਸੈ ॥
પુત્ર-પત્ની, સાંસારિક પ્રેમમાં જીવ દાણા ચણે છે અને રોજ માયા-જાળમાં ફસાઈ છે.

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਤਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲੁ ਨ ਗ੍ਰਾਸੈ ॥
જો હરિનામનું ભજન કરાય તો સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે, ગુરુ-ઉપદેશ પ્રમાણે જીવન પસાર કરનારને કાળ પોતાનો ખોરાક બનાવતો નથી.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਕਾਲੁ ਨਹੀ ਛੋਡੈ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਸੰਤਾਪੀ ॥
હરિનામ વગર જીવ દુઃખ-સમસ્યા ભોગવે છે, કાળ તેને છોડતો નથી અને તે જન્મ-મરણમાં પડી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਤੀਜੈ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਲੋਕਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੀ ॥੩॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જીવનના ત્રીજા પ્રહરમાં લોકો ત્રિગુણાત્મક માયાના મોહમાં વ્યાપ્ત રહે છે ॥૩॥

ਚਉਥਾ ਪਹਰੁ ਭਇਆ ਦਉਤੁ ਬਿਹਾਗੈ ਰਾਮ ॥
જીવનના ચોથા પ્રહરમાં સૂર્યોદય થઈ ગયો અર્થાત્ ગઢપણ આવી ગયું, જીવન-ઉંમર સમાપ્ત થઈ ગઈ.

ਤਿਨ ਘਰੁ ਰਾਖਿਅੜਾ ਜੁੋ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਰਾਮ ॥
જે દિવસ-રાત સાવધાન રહ્યો, તેને પોતાના ઘરને બચાવી લીધું.

ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਜਾਗੇ ਨਾਮਿ ਲਾਗੇ ਤਿਨਾ ਰੈਣਿ ਸੁਹੇਲੀਆ ॥
જે ગુરુની સલાહ પ્રમાણે સાવધાન થઈને હરિનામનું ભજન કરે છે, તેની જીવનરૂપી રાત સુખમય થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਹਿ ਜਨਮਿ ਨ ਆਵਹਿ ਤਿਨਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬੇਲੀਆ ॥
તે શબ્દ-ગુરુ પ્રમાણે આચરણ કરે છે, જીવન-મૃત્યુના બંધનથી છૂટી જાય છે અને પ્રભુ જ તેનો સાચો મિત્ર બને છે.

ਕਰ ਕੰਪਿ ਚਰਣ ਸਰੀਰੁ ਕੰਪੈ ਨੈਣ ਅੰਧੁਲੇ ਤਨੁ ਭਸਮ ਸੇ ॥
નહીતર આ ઉંમરમાં હાથ-પગ થર-થર ધ્રૂજે છે, શરીર તેમજ પગ પણ ધ્રુજવા લાગી જાય છે, આંખોનો પ્રકાશ ઓછો થઈ જાય છે અને છેવટે શરીરે રાખ થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਮਨਿ ਵਸੇ ॥੪॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે મનમાં હરિનામ વસાવ્યા વગર ચારેય યુગ ફક્ત દુઃખ જ મળે છે ॥૪॥

ਖੂਲੀ ਗੰਠਿ ਉਠੋ ਲਿਖਿਆ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥
આ રીતે મૃત્યુનો પોકાર આવી ગયો, કર્મોનો હિસાબ-કિતાબ થયો.

ਰਸ ਕਸ ਸੁਖ ਠਾਕੇ ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ਰਾਮ ॥
સ્વાદ તેમજ સુખોની સમાપ્તિ થઈ અને મૃત્યુએ બાંધીને સાથે લઇ લીધો.

ਬੰਧਿ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ਨਾ ਦੀਸੈ ਨਾ ਸੁਣੀਐ ॥
જયારે પ્રભુને સ્વીકાર થાય છે તો જીવ બંધાઈને ચાલ્યો જાય છે, આ હુકમ સાંભળી તેમજ દેખાય દેતો નથી.

ਆਪਣ ਵਾਰੀ ਸਭਸੈ ਆਵੈ ਪਕੀ ਖੇਤੀ ਲੁਣੀਐ ॥
દરેક જીવ પોતાનો વારો આવવા પર આવી જાય છે અને પોતાના શુભાશુભ કર્મોનું ફળ ભોગવે છે.

ਘੜੀ ਚਸੇ ਕਾ ਲੇਖਾ ਲੀਜੈ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਹੁ ਜੀਆ ॥
પછી ક્ષણ-પળના કર્મોનો હિસાબ લેવાય છે અને બધા જીવોને ખરાબ-સારું સહન કરવું પડે છે.

ਨਾਨਕ ਸੁਰਿ ਨਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਏ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ॥੫॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે શબ્દ દ્વારા પ્રભુએ પોતે જ સંત-મનુષ્યોને પોતાની સાથે જોડ્યા છે અને પ્રભુએ પોતે જ કારણ બનાવ્યું છે ॥૫॥૨॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તુખારિ મહેલ ૧॥

ਤਾਰਾ ਚੜਿਆ ਲੰਮਾ ਕਿਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ਰਾਮ ॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય છે, તેના જીવનરૂપી અંધકારમાં જ્ઞાનનો લાંબો તારો ચડી રહે છે.

ਸੇਵਕ ਪੂਰ ਕਰੰਮਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਰਾਮ ॥
પૂર્ણ ભાગ્યશાળી સેવકને સદ્દગુરૂએ શબ્દ દ્વારા જ્ઞાનનો તારો દેખાડી દીધો છે.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਸਚੁ ਸਮਾਲਿਆ ਅਹਿਨਿਸਿ ਦੇਖਿ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
શબ્દ-ગુરુએ જ્ઞાનનો તારો દેખાડ્યો તો સત્યને સ્મરણ કરી દિવસ-રાત તેને તેનું જ મનન કર્યું.

ਧਾਵਤ ਪੰਚ ਰਹੇ ਘਰੁ ਜਾਣਿਆ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਮਾਰਿਆ ॥
તેના હૃદય-ઘરમાંથી પાંચ વિકારોનો છુટકારો થઈ ગયો અને કામ-ક્રોધરૂપી ઝેરનો અંત થઈ ગયો.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਭਈ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਚੀਨੇ ਰਾਮ ਕਰੰਮਾ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી અંતરમનમાં સત્યનો પ્રકાશ પ્રકાશિત થઈ ગયો અને તેને પ્રભુની લીલાને ઓળખી લીધી.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਪਤੀਣੇ ਤਾਰਾ ਚੜਿਆ ਲੰਮਾ ॥੧॥
ગુરુ સાહેબ ફરમાવે છે કે જે અહંને મટાડીને ખુશ થઈ જાય છે, તેના માટે લાંબો તારો ચઢી રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗਿ ਰਹੇ ਚੂਕੀ ਅਭਿਮਾਨੀ ਰਾਮ ॥
ગુરુમુખ અભિમાનને મટાડીને જાગૃત રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਸਾਚਿ ਸਮਾਨੀ ਰਾਮ ॥
તેના માટે સત્યની સવાર બની રહે છે અને તે પરમ સત્ય પ્રભુમાં જોડાઈ રહે છે.

ਸਾਚਿ ਸਮਾਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਭਾਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਬਤੁ ਜਾਗੇ ॥
ગુરુમુખ પરમ સત્યમાં લીન રહે છે, આ જ તેના મનને ગમે છે અને તે હંમેશા જાગૃત રહે છે.

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
ગુરુ તેને સાચું નામ અમૃત દે છે અને તેની પ્રભુ-ચરણોમાં લગન લાગી રહે છે.

ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਾਤਾ ਮਨਮੁਖਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥
તેના અંતર્મનમાં પરમ-પ્રકાશ પ્રગટ થઈ જાય છે, તે પરમ-સત્યને જાણી લે છે, પરંતુ મનમુખી જીવ ભ્રમોમાં જ વિસરાયેલા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥੨॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે ગુરુમુખ જનો માટે સત્યની સવાર બની રહે છે, તેનું મન ખુશ થઈ જાય છે અને તેની પ્રભુ-ભક્તિમાં જાગતા જ જીવનરૂપી રાત વીતે છે ॥૨॥

ਅਉਗਣ ਵੀਸਰਿਆ ਗੁਣੀ ਘਰੁ ਕੀਆ ਰਾਮ ॥
જેના હૃદય-ઘરમાં ગુણ વસી જાય છે, તેના અવગુણ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਬੀਆ ਰਾਮ ॥
એક પ્રભુ જ બધામાં આનંદ કરી રહ્યો છે, તેના વગર કોઈ નથી.

ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸੋਈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
દરેક શરીરમાં ફક્ત પ્રભુ આનંદ કરી રહ્યો છે, બીજું કોઈ નહિ અને મનમાં મનને ખુશી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਿਨਿ ਜਲ ਥਲ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਘਟੁ ਘਟੁ ਥਾਪਿਆ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨਿਆ ॥
જેને જળ, જમીન, ત્રણ લોક, દરેક શરીર બનાવ્યું છે, તે પ્રભુ તો ગુરુના માધ્યમથી જ જણાય છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਅਪਾਰਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮੇਟਿ ਸਮਾਈ ॥
સર્વકર્તા પરમાત્મા બધું કરવા યોગ્ય છે અને તેને ત્રિગુણાત્મક માયાને મટાડી દીધું છે.

ਨਾਨਕ ਅਵਗਣ ਗੁਣਹ ਸਮਾਣੇ ਐਸੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ॥੩॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે એવી ગુરુ-શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી છે કે અવગુણ ગુણોમાં લીન થઈને દૂર થઈ ગયા છે

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਚੂਕਾ ਭੋਲਾ ਰਾਮ ॥
જન્મ મરણનું ચક્ર મટી ગયું છે અને બધા ભ્રમ નિવૃત થઈ ગયા છે.

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਿਲੇ ਸਾਚਾ ਚੋਲਾ ਰਾਮ ॥
અહં-ભાવને મટાડીને મિલન થયો તો શરીર સફળ થઈ ગયું.

ਹਉਮੈ ਗੁਰਿ ਖੋਈ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ਚੂਕੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੈ ॥
ગુરુએ અહં-ભાવને નિવૃત કર્યો તો તે પ્રગટ થઈ ગયો અને શોક-ગુસ્સો નિવૃત થઈ ગયા.

ਜੋਤੀ ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਆਪੁ ਪਛਾਤਾ ਆਪੈ ॥
પોતાને ઓળખીને આત્મ-પ્રકાશ બ્રહ્મ-પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો.

ਪੇਈਅੜੈ ਘਰਿ ਸਬਦਿ ਪਤੀਣੀ ਸਾਹੁਰੜੈ ਪਿਰ ਭਾਣੀ ॥
જીવ આ લોકમાં શબ્દ-ગુરુ દ્વારા આચરણ કરે છે અને પરલોકમાં પતિ-પ્રભુની સાથે રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ਲੋਕਾਣੀ ॥੪॥੩॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે સદ્દગુરૂએ જેને પ્રભુથી મળાવી દીધો છે, તેની સંસારથી નિર્ભરતા દૂર થઈ ગઈ છે ॥૪॥૩॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તુખારિ મહેલ ૧॥

ਭੋਲਾਵੜੈ ਭੁਲੀ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਪਛੋਤਾਣੀ ॥
જીવ-સ્ત્રી ભુલાવામાં ભુલાયેલી રહી અને વારંવાર ભૂલી-ભૂલીને પસ્તાય છે.

ਪਿਰਿ ਛੋਡਿਅੜੀ ਸੁਤੀ ਪਿਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥
પતિ-પ્રભુને છોડીને મોહ-માયામાં મગ્ન રહી, પરંતુ પતિ-પ્રભુના મહત્વને જાણ્યું નથી.

ਪਿਰਿ ਛੋਡੀ ਸੁਤੀ ਅਵਗਣਿ ਮੁਤੀ ਤਿਸੁ ਧਨ ਵਿਧਣ ਰਾਤੇ ॥
પ્રિયતમને છોડીને અવગુણોમાં લીન રહી, જેના ફળ સ્વરૂપ જીવ-સ્ત્રીનું જીવન વિધવાની જેમ બની રહ્યું.

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ਵਿਗੁਤੀ ਹਉਮੈ ਲਗੀ ਤਾਤੇ ॥
તે કામ, ક્રોધ, અહંકારમાં નાશ થઈ અને અહં-ભાવનામાં પડીને દુ:ખ ભોગવતી રહી.

ਉਡਰਿ ਹੰਸੁ ਚਲਿਆ ਫੁਰਮਾਇਆ ਭਸਮੈ ਭਸਮ ਸਮਾਣੀ ॥
જયારે મૃત્યુનો પોકાર આવ્યો તો આત્મારૂપી હંસ શરીરમાંથી નીકળીને ઊડી ગઈ અને રાખરૂપી શરીર રાખમાં જ મળી ગયું.

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣੀ ਭੁਲਿ ਭੁਲਿ ਪਛੋਤਾਣੀ ॥੧॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે પ્રભુ-નામથી વિહીન જીવ-સ્ત્રી ભૂલી-ભૂલીને પસ્તાય છે ॥૧॥

ਸੁਣਿ ਨਾਹ ਪਿਆਰੇ ਇਕ ਬੇਨੰਤੀ ਮੇਰੀ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! મારી એક વિનંતી સાંભળ,

ਤੂ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਅੜਾ ਹਉ ਰੁਲਿ ਭਸਮੈ ਢੇਰੀ ॥
તું તો પોતાના ઘરમાં આનંદપૂર્વક થઈ રહ્યો છે, પરંતુ હું રાખનો ઢગલો બનીને ભટકી રહી છું.

ਬਿਨੁ ਅਪਨੇ ਨਾਹੈ ਕੋਇ ਨ ਚਾਹੈ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
નિઃસંકોચ કાંઈ પણ કહ્યું અથવા કરાય જ શા માટે ન જવાય, પરંતુ પોતાના પ્રિયતમ વગર કોઈ પણ હમદર્દ નથી.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਸਨ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
હરિ નામ અમૃત રસોનો ભંડાર છે, તેથી ગુરુ-ઉપદેશ પ્રમાણે જીભથી આ રસને પી.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਸੰਗਿ ਨ ਸਾਥੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ਘਨੇਰੀ ॥
હરિ નામ વગર કોઈ સંગી-મિત્ર નથી, દુનિયામાં કેટલાય લોકો આવતા-જતા રહે છે.

ਨਾਨਕ ਲਾਹਾ ਲੈ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਸਾਚੀ ਸਚੁ ਮਤਿ ਤੇਰੀ ॥੨॥
હે સાચા પ્રભુ! ગુરુ નાનકનું મત છે કે હરિનામરૂપી લાભ મેળવીને સાચા ઘર જવું જોઈએ કારણ કે આ જ તારો, સાચો ઉપદેશ છે ॥૨॥

ਸਾਜਨ ਦੇਸਿ ਵਿਦੇਸੀਅੜੇ ਸਾਨੇਹੜੇ ਦੇਦੀ ॥
વિદેશ ગયેલ સજ્જન-પ્રભુને જીવ-સ્ત્રી સંદેશ મોકલે છે.

ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੇ ਤਿਨ ਸਜਣਾ ਮੁੰਧ ਨੈਣ ਭਰੇਦੀ ॥
આંખોમાં જળ ભરીને તે સજ્જનનું સ્મરણ કરે છે.

ਮੁੰਧ ਨੈਣ ਭਰੇਦੀ ਗੁਣ ਸਾਰੇਦੀ ਕਿਉ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਾ ਪਿਆਰੇ ॥
આંખોમાં જળ ભરીને તેના ગુણોનું સ્મરણ કરતી આ જ ઇચ્છે છે કે પ્રેમાળ પ્રભુને કેવી રીતે મળી શકાય.

ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਨ ਜਾਣਉ ਵਿਖੜਾ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਪਿਰੁ ਪਾਰੇ ॥
જવાનો રસ્તો સખ્ત છે, પ્રિયતમને કેવી રીતે મેળવી શકાય છે?

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਿਲੈ ਵਿਛੁੰਨੀ ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਰਾਖੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જો શરીર-મન સમર્પિત કરી દે તો અલગ થયેલનો પ્રભુથી મિલન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਮਹਾ ਰਸ ਫਲਿਆ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ॥੩॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હરિનામ અમૃતમય વૃક્ષ, મહારસ તેમજ ફળદાયક છે અને પ્રિયતમથી મળીને જ તે આ રસને ચાખી શકે છે ॥૩॥

ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਇੜੀਏ ਬਿਲਮੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના ચરણોમાં બોલાવી લે, વિલંબ ન કર.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਤੜੀਏ ਸਹਜਿ ਮਿਲੀਜੈ ॥
રોજ પ્રભુ-પ્રેમમાં લીન રહેનારી આધ્યાત્મિક-સ્વભાવ જ મળી જાય છે.

ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਮਿਲੀਜੈ ਰੋਸੁ ਨ ਕੀਜੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਸਮਾਣੀ ॥
આધ્યાત્મિક-સ્વભાવ મિલનથી જ પરમ સુખ મળે છે, ક્રોધ ન કર, અહંનું નિવારણ કરી લીન થઈ શકાય છે.

ਸਾਚੈ ਰਾਤੀ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਈ ਮਨਮੁਖਿ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥
ગુરુના માધ્યમથી સત્યમ લીન જીવ-સ્ત્રીનો મેળાપ થઈ જાય છે પરંતુ સ્વેચ્છાચારી જન્મ મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે.

ਜਬ ਨਾਚੀ ਤਬ ਘੂਘਟੁ ਕੈਸਾ ਮਟੁਕੀ ਫੋੜਿ ਨਿਰਾਰੀ ॥
જો લોક-લાજ છોડીને પ્રભુ-ભક્તિમાં નાચવા લાગી ગઈ તો પડદો કેવો.

ਨਾਨਕ ਆਪੈ ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥੪॥੪॥
ગુરુ નાનકનો મત છે - સાર તત્વ આ જ છે કે ગુરુ દ્વારા જીવને આત્મ-સ્વરૂપની ઓળખ થાય છે ॥૪॥૪॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તુખારિ મહેલ ૧॥

ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੇ ਹਮ ਲਾਲਨ ਕੇ ਲਾਲੇ ॥
મારો પ્રિયતમ પ્રભુ રંગીલો છે, અમે પણ તેના જ ઉપાસક છીએ.

ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਭਾਲੇ ॥
જ્યારથી ગુરુએ તે અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન કરાવ્યાં છે, તેના સિવાય કોઈ બીજાને શોધતો નથી.

ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ਜਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
જયારે પ્રભુની ઈચ્છા થઈ તો તેને કૃપા કરી દીધી અને ગુરુએ અદ્રશ્ય પ્રભુને દેખાડી દીધો.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇ ਬਨਵਾਰੀ ॥
સંસારનો જીવન-દાતા પરમ પુરુષ વિધાતા સરળ જ મળી જાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਤੂ ਤਾਰਹਿ ਤਰੀਐ ਸਚੁ ਦੇਵਹੁ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દીનદયાળુ! જ્યારે તું પોતાની કૃપા કરે છે, સંસાર-સમુદ્રથી ઉદ્ધાર થઈ જાય છે, તેથી સાચું નામ આપ.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥੧॥
નાનકની વિનંતી છે કે અમે તારા દાસોના પણ દાસ છીએ અને તું બધા જીવોનો પોષક છે ॥૧॥

ਭਰਿਪੁਰਿ ਧਾਰਿ ਰਹੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸਬਦੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਰੂਪਿ ਮੁਰਾਰੇ ॥
પુષ્કળ બ્રહ્મમાં તે પ્રિયતમ પ્રેમાળ ગુરુ વ્યાપ્ત છે, ગુરુરૂપ પ્રભુ શબ્દમાં જ આનંદ કરી રહ્યો છે.

ਗੁਰ ਰੂਪ ਮੁਰਾਰੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਾਰੇ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુરૂપ પરમાત્મા ત્રણેય લોકનો આધાર છે, તેનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી.

ਰੰਗੀ ਜਿਨਸੀ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
તેણે કેટલાય રંગ તેમજ પ્રકારના જીવ ઉત્પન્ન કર્યા છે અને દરરોજ વધી-ચઢીને દેતો રહે છે.

ਅਪਰੰਪਰੁ ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਵੈ ॥
અપરંપાર પ્રભુ પોતે જ બનાવટો તેમજ બગાડી દે છે અને જે તે ઇચ્છે છે, તે જ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਹੀਰਾ ਹੀਰੈ ਬੇਧਿਆ ਗੁਣ ਕੈ ਹਾਰਿ ਪਰੋਵੈ ॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુ ગુણોની માળામાં હીરો બનીને હીરાની સાથે વીંધાઈ જાય છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਗੁਣਹਿ ਸਮਾਣੇ ਮਸਤਕਿ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੋ ॥
ગુણ ગુણોથી લીન થયેલા કપાળ પર નામ-સ્મરણનો ભાગ્ય લેખ હતો.

ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇਆ ਚੂਕਾ ਆਵਣ ਜਾਣੋ ॥
જ્યારે પરમ સત્યમાં જોડાઈ ગયો તો આવકજાવક મટી ગઈ.

ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਪਛਾਤਾ ਸਾਚੈ ਰਾਤਾ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
સત્યમાં લીન રહીને સત્યને ઓળખી લીધું, સત્યમાં મિલન થઈ જાય તો આ જ મનને સારું લાગે છે.

ਸਾਚੇ ਊਪਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਵੈ ॥
તે સાચા પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ દ્રષ્ટિમાં થતું નથી, સત્યનિષ્ઠ બનીને સત્યમાં સમાઈ શકાય છે.

ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਬੰਧਨ ਖੋਲਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥
પ્રભુએ મારું મન મોહી લીધું છે અને બંધનોથી છુટકારો થઈ ગયો છે.

ਨਾਨਕ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ॥੩॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રેમાળ પ્રભુ મળ્યો તો આત્મ-પ્રકાશ, પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ ગયો ॥૩॥

ਸਚ ਘਰੁ ਖੋਜਿ ਲਹੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰ ਥਾਨੋ ॥
સાચો ગુરુ તે સ્થાન છે, જ્યાંથી સાચા ઘર પ્રભુની શોધ થાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਨਹ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੋ ॥
મનની મરજી કરવાથી પ્રાપ્તિ થતી નથી જો ગુરુમુખ બની જવાય તો જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે.

ਦੇਵੈ ਸਚੁ ਦਾਨੋ ਸੋ ਪਰਵਾਨੋ ਸਦ ਦਾਤਾ ਵਡ ਦਾਣਾ ॥
પ્રભુ હંમેશા દેનાર છે, ખુબ પ્રતિભાવાન છે, સત્ય જ દે છે અને તે જ સ્વીકાર થાય છે.

ਅਮਰੁ ਅਜੋਨੀ ਅਸਥਿਰੁ ਜਾਪੈ ਸਾਚਾ ਮਹਲੁ ਚਿਰਾਣਾ ॥
તે અમર, અજાત, અવિનાશી છે અને તેનું સાચું સ્થાન હમેશા રહેનાર છે.

ਦੋਤਿ ਉਚਾਪਤਿ ਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖੀਐ ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥
જો પ્રભુનો પ્રકાશ અંતર્મનમાં પ્રગટ થઈ જાય તો દરરોજના કર્મોના લેખ લખતા નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਸਾਚੈ ਰਾਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! સત્યનિષ્ઠ જીવ પરમ-સત્ય પ્રભુની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે અને આવો ગુરુમુખ સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે ॥૪॥૫॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
તુખારિ મહેલ ૧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਸਮਝੁ ਅਚੇਤ ਇਆਣਿਆ ਰਾਮ ॥
હે મન, તું સમજ, શા માટે નાસમજ અને અચેત બનેલ છે.

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਛਡਿ ਅਵਗਣ ਗੁਣੀ ਸਮਾਣਿਆ ਰਾਮ ॥
અવગુણોને છોડીને ગુણોમાં લીન થઈ જા.

ਬਹੁ ਸਾਦ ਲੁਭਾਣੇ ਕਿਰਤ ਕਮਾਣੇ ਵਿਛੁੜਿਆ ਨਹੀ ਮੇਲਾ ॥
અનેક રુચિઓના લોભમાં તું કામ કરે છે, માટે છૂટા પડેલા આ રીતે મળતા નથી.

ਕਿਉ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ਜਮ ਡਰਿ ਮਰੀਐ ਜਮ ਕਾ ਪੰਥੁ ਦੁਹੇਲਾ ॥
ખરાબ સંસાર- સમુદ્રમાંથી કેવી રીતે પાર થઈ શકાય છે, યમનો ડર મારતો રહે છે અને યમનો રસ્તો દુઃખદાયી છે.

ਮਨਿ ਰਾਮੁ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਸਾਝ ਪ੍ਰਭਾਤਾ ਅਵਘਟਿ ਰੁਧਾ ਕਿਆ ਕਰੇ ॥
સાંજ-સવારે મને રામ નામના ભજનના મહત્વને સમજ્યું નથી, યમના રસ્તામાં શું કરી શકે છે.

ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਇਨ ਬਿਧਿ ਛੂਟੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵੈ ਨਰਹਰੇ ॥੧॥
જો ગુરુના માધ્યમથી પ્રભુની પૂજા કરાય તો આ કર્મ-બંધનોથી છુટકારો થઈ શકે છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਛੋਡਿ ਆਲ ਜੰਜਾਲਾ ਰਾਮ ॥
હે મન! બધી જંજટ છોડી દે અને

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਾਲਾ ਰਾਮ ॥
પરમપુરુષ નિરાલા પ્રભુની પૂજા કર.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਸਾਚਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਜਿੰਨਿ ਉਪਾਇਆ ॥
જેને આખું જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે સત્યસ્વરૂપ ૐકારની રચના કર.

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਅਗਨਿ ਬਾਧੇ ਗੁਰਿ ਖੇਲੁ ਜਗਤਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તે ગુરુ-પરમાત્માએ પવન, પાણી, આગ, વગેરેને નિયંત્રણમાં કરી જગત તમાશો દેખાડી દીધો છે.

ਆਚਾਰਿ ਤੂ ਵੀਚਾਰਿ ਆਪੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੰਜਮ ਜਪ ਤਪੋ ॥
હે મન! હરિનામનું ચિંતન જ તારો પૂજા-પાઠ, તપસ્યા તેમજ ધીરજ છે, આ જ તારો ધર્મ છે.

ਸਖਾ ਸੈਨੁ ਪਿਆਰੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕਾ ਜਪੁ ਜਪੋ ॥੨॥
હરિનામનું જાપ કર, કારણ કે આ સાચો મિત્ર, સંબંધી તેમજ પ્રિયતમ છે ॥૨॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਥਿਰੁ ਰਹੁ ਚੋਟ ਨ ਖਾਵਹੀ ਰਾਮ ॥
હે મન! તું સ્થિર રહે, ઈજા ન ખાતો.

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਹੀ ਰਾਮ ॥
પ્રભુના ગુણ ગાઈને સરળ-સ્વભાવ સમાઈ જજે.

ਗੁਣ ਗਾਇ ਰਾਮ ਰਸਾਇ ਰਸੀਅਹਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਹੇ ॥
પ્રભુના ગુણ ગાઈને પ્રેમમાં લીન રહેજે, ગુરુ-જ્ઞાનનો સુરમો લગાવ.

ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਦੀਪਕੁ ਸਬਦਿ ਚਾਨਣੁ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸੰਘਾਰਹੇ ॥
આનાથી ત્રણેય લોકના દીવા પરમેશ્વરનો આલોક પ્રાપ્ત થઈ જશે, તેના દ્વારા કામાદિક પાંચ દૂતોને સમાપ્ત કરી દઈશ.

ਭੈ ਕਾਟਿ ਨਿਰਭਉ ਤਰਹਿ ਦੁਤਰੁ ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਕਾਰਜ ਸਾਰਏ ॥
ગુરુથી મળીને બધા કાર્ય સંવરી જાય છે, ભયને દૂર કરી નિર્ભય થઈને ખરાબ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે.

ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਪਿਆਰੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਏ ॥੩॥
જો પ્રભુ પોતે કૃપા ધારણ કરે તો તેના પ્રેમમાં તેના જેવું જ રૂપ-રંગ થઈ જશે ॥૩॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤੂ ਕਿਆ ਲੈ ਆਇਆ ਕਿਆ ਲੈ ਜਾਇਸੀ ਰਾਮ ॥
હે મન! તું શું લઈને આવ્યો હતો, છેવટે શું લઈને અહીંથી જઈશ?

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਤਾ ਛੁਟਸੀ ਜਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਸੀ ਰਾਮ ॥
જો ભ્રમની નિવૃત્તિ થશે તો તારો છુટકારો નિશ્ચિત છે.

ਧਨੁ ਸੰਚਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਖਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਭਾਉ ਪਛਾਣਹੇ ॥
હરિનામ ધન એકત્રિત કરી અને શબ્દ-ગુરુ દ્વારા પ્રેમની ઓળખ કર.

ਮੈਲੁ ਪਰਹਰਿ ਸਬਦਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਸਚੁ ਜਾਣਹੇ ॥
પવિત્ર શબ્દના ફળ સ્વરૂપ મનની ગંદકી નિવૃત્તિ કરી સાચા ઘરને જાણી લે.

ਪਤਿ ਨਾਮੁ ਪਾਵਹਿ ਘਰਿ ਸਿਧਾਵਹਿ ਝੋਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀ ਰਸੋ ॥
હરિનામરૂપી યશ મેળવીને તું વાસ્તવિક ઘર આવીશ અને જીવ ભરીને અમૃતપાન પ્રાપ્ત થશે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਬਦਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਜਸੋ ॥੪॥
હરિનામનું ભજન કર, શબ્દ દ્વારા આનંદ મેળવે, ઉત્તમ નસીબથી પ્રભુનું યશોગાન થાય છે ॥૪॥

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਬਿਨੁ ਪਉੜੀਆ ਮੰਦਰਿ ਕਿਉ ਚੜੈ ਰਾਮ ॥
હે મન! સીડીઓ વગર મકાન પર કેવી રીતે ચડી શકાય છે,

ਏ ਮਨ ਮੇਰਿਆ ਬਿਨੁ ਬੇੜੀ ਪਾਰਿ ਨ ਅੰਬੜੈ ਰਾਮ ॥
હોળી વગર દરિયાથી પાર કેવી રીતે થઈ શકાય છે.

ਪਾਰਿ ਸਾਜਨੁ ਅਪਾਰੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲੰਘਾਵਏ ॥
અપાર પ્રિયતમ સાજણ સંસાર-સમુદ્રની તે પાર છે, શબ્દ-ગુરુના સુર પાર કરાવનારી છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਰਹਿ ਰਲੀਆ ਫਿਰਿ ਨ ਪਛੋਤਾਵਏ ॥
સાધુ-સંગતિમાં મળીને આનંદ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે અને પછી પસ્તાવું પડતું નથી.

ਕਰਿ ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵਓ ॥
હે દીનદયાળુ! દયા કર, હરિનામરૂપી સંગતિ આપ.

ਨਾਨਕੁ ਪਇਅੰਪੈ ਸੁਣਹੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਸਮਝਾਵਓ ॥੫॥੬॥
હે પ્રિયતમ! નાનકની વિનંતી છે કે મારી વિનય સામ્ભલ, શબ્દ-ગુરુ દ્વારા મનને સમજાવી દે ॥૫॥૬॥

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪
તુખારિ છંદ મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਪਿਰੀ ਪਿਆਰੁ ਕਿਉ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਜੀਵੀਐ ਰਾਮ ॥
દિલમાં પ્રભુનો જ પ્રેમ વસેલ છે, પછી તેના વગર કઈ રીતે જીવંત રહી શકાય છે.

ਜਬ ਲਗੁ ਦਰਸੁ ਨ ਹੋਇ ਕਿਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੀਐ ਰਾਮ ॥
જ્યાં સુધી તેના દર્શન થતા નથી તો શું કરી અમૃતપાન થઈ શકે છે.

ਕਿਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵੀਐ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੀਵੀਐ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਏ ॥
હું નામનું અમૃત કેવી રીતે મેળવી શકું છું અને પરમાત્મા વગર કેવી રીતે રહી શકું છું? હું તેના વગર આધ્યાત્મિક રૂપથી જીવંત રહી શકતો નથી.

ਅਨਦਿਨੁ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰੇ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਪਿਰ ਬਿਨੁ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਏ ॥
મન રાત-દિવસ બપૈયાની જેમ પ્રિય-પ્રિય કરે છે અને પ્રિયતમ વગર તરસ ઠરી શકતી નથી.

ਅਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦ ਸਾਰਿਆ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! પોતાની કૃપા કર, કારણ કે હંમેશા તારા નામનું જ જાપ કર્યું છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਿਆ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ॥੧॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા મને પ્રિયતમ-પ્રભુ મળી ગયો છે, તેથી હું સદ્દગુરુ પર બલિહાર છું ॥૧॥

ਜਬ ਦੇਖਾਂ ਪਿਰੁ ਪਿਆਰਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਸਿ ਰਵਾ ਰਾਮ ॥
જ્યારે પ્રિયતમ પ્રભુના દર્શન કરું તો પ્રેમપૂર્વક તેના ગુણગાનમાં લીન રહું.

ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਹੋਇ ਵਿਗਾਸੁ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਸਚੁ ਨਿਤ ਚਵਾ ਰਾਮ ॥
મારુ અંતર્મન ખુશ થઈ જાય અને બપૈયાની જેમ પ્રિય-પ્રિય કરતો રોજ હરિનું નામ ઉચ્ચારણ કરતો રહે.

ਪ੍ਰਿਉ ਚਵਾ ਪਿਆਰੇ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵਏ ॥
હું પ્રિય-પ્રિય ઉચ્ચારણ કરતો રહું, શબ્દ પ્રભુ દ્વારા મારો ઉધ્ધાર થઈ જશે, પ્રિયતમના દર્શન વગર મન તૃપ્ત થતું નથી.

ਸਬਦਿ ਸੀਗਾਰੁ ਹੋਵੈ ਨਿਤ ਕਾਮਣਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਏ ॥
જો જીવરૂપી કામિની શબ્દનો શણગાર કરે, તો તે રોજ હરિનામનું ધ્યાન કરતી રહેશે.

ਦਇਆ ਦਾਨੁ ਮੰਗਤ ਜਨ ਦੀਜੈ ਮੈ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਏ ॥
હે પ્રિયતમ! ભિખારી પર દયાનું દાન કરીને મને તમારી સાથે જોડો

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਰੁ ਗੋਪਾਲੁ ਧਿਆਈ ਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਾਏ ॥੨॥
દિવસ-રાત ગુરુ-પરમાત્માનું જ ભજન કર્યું છે, તેથી અમે સદ્દગુરુ પર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૨॥

ਹਮ ਪਾਥਰ ਗੁਰੁ ਨਾਵ ਬਿਖੁ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੀਐ ਰਾਮ ॥
અમે પથ્થર છીએ, ગુરુ હોળી છે, જે વિષમ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે.

ਗੁਰ ਦੇਵਹੁ ਸਬਦੁ ਸੁਭਾਇ ਮੈ ਮੂੜ ਨਿਸਤਾਰੀਐ ਰਾਮ ॥
હે ગુરુ! મને મૂર્ખને સરળ-સ્વભાવ શબ્દ આપ, કેમ કે મારો ઉધ્ધાર થઈ જાય.

ਹਮ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਕਿਛੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ਤੂ ਅਗੰਮੁ ਵਡ ਜਾਣਿਆ ॥
અમે મૂર્ખ તારા રહસ્યનો અંદાજ લગાવી શક્યા નથી, તું અગમ્ય તેમજ મોટો મનાય છે.

ਤੂ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲਹਿ ਹਮ ਨਿਰਗੁਣੀ ਨਿਮਾਣਿਆ ॥
હે દયાના ઘર! તું પોતે દયાળુ છે, તેથી દયા કરીને પોતાની સાથે જોડી દે, અમે તો ગુણવિહીન તેમજ નાચીજ છીએ.

ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਪਾਪ ਕਰਿ ਭਰਮੇ ਹੁਣਿ ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ॥
અનેક જન્મ પાપ કરતા ભટકતો રહે, પરંતુ હવે તારી શરણાગત આવ્યો છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਮ ਲਾਗਹ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥੩॥
હે પ્રભુ! દયા કરીને અમને બચાવી લે, ત્યારથી અમે તો સદ્દગુરૂના ચરણોમાં લાગી ગયા છીએ ॥૩॥

ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਹਮ ਲੋਹ ਮਿਲਿ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ॥
ગુરુ પારસ છે, જેની સાથે મળીને અમે લોખંડ જેવા સુવર્ણયુક્ત થઈ ગયા છે.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਕਾਇਆ ਗੜੁ ਸੋਹਿਆ ਰਾਮ ॥
આત્મ-પ્રકાશને પરમ-પ્રકાશથી મળાવાયો, આ શરીરરૂપી કિલ્લો સુંદર બની ગયો.

ਕਾਇਆ ਗੜੁ ਸੋਹਿਆ ਮੇਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਮੋਹਿਆ ਕਿਉ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥
શરીરરૂપી સુંદર કિલ્લાએ પ્રભુને મોહી લીધો છે, તે આમ જ સ્થિત છે, પછી શ્વાસ-ખોરાકથી તેને કેવી રીતે ભુલાવી શકાય છે.

ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਕੜਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀਐ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા અદ્રશ્ય, અગોચર પ્રભુને મેળવી લીધો છે, તેથી હું આવા સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું.

ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸੁ ਭੇਟ ਦੇਉ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੇ ਭਾਵੈ ॥
જો સાચો સદ્દગુરુ ઇચ્છે તો આ માથું પણ તેના ચરણોમાં ભેટ કરી દઉં.

ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ਨਾਨਕ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥੧॥
હે દાતા પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે દયા કર, કેમ કે તે તારા ખોળામાં લીન થઈ જાય ॥૪॥૧॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
તુખારિ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਅਪਰਪਰਾ ॥
પ્રભુ અગમ્ય, અસીમ, ઉપરથી ઉપર, અપરંપાર છે.

ਜੋ ਤੁਮ ਧਿਆਵਹਿ ਜਗਦੀਸ ਤੇ ਜਨ ਭਉ ਬਿਖਮੁ ਤਰਾ ॥
હે જગદીશ્વર! જે જન તારું ધ્યાન કરે છે, તે વિષમ સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે.

ਬਿਖਮ ਭਉ ਤਿਨ ਤਰਿਆ ਸੁਹੇਲਾ ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
આ વિષમ સંસાર-સમુદ્રથી તે જ પાર થયો છે, જેને હરિનામનું ચિંતન કર્યું છે.

ਗੁਰ ਵਾਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜੋ ਭਾਇ ਚਲੇ ਤਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥
જે નિષ્ઠાપૂર્વક ગુરુના વચન પ્રમાણે ચાલે છે, તેને પ્રભુએ પોતે જ પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે.

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਧਰਣੀਧਰਾ ॥
પ્રભુની કૃપા થાય તો આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઇ ગયો.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਅਪਰਪਰਾ ॥੧॥
તે પરમશક્તિ પ્રભુ અગમ્ય, અગાધ, અનંત તેમજ અપરંપાર છે ॥૧॥

ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥
હે સ્વામી! તું અગમ્ય-અથાહ છે અને સંસારના કણ-કણમાં તું જ આનંદ કરી રહ્યો છે.

ਤੂ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ਅਗੰਮੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨਿ ਲਹਿਆ ॥
તું અદ્રશ્ય, રહસ્યાતીત તેમજ અપહોચ છે અને ગુરુના વચનથી તને મેળવી શકાય છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੇ ਜਨ ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਗੁਣ ਰਵੇ ॥
તે લોકો ધન્ય-ધન્ય તેમજ પૂર્ણ પુરુષ છે, જેને ગુરુ-સંતની સંગતિમાં મળીને પ્રભુ મહિમાનું ગાન કર્યું છે.

ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਬੀਚਾਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਨਿਤ ਚਵੇ ॥
ગુરુમુખની પાસે વિવેક બુદ્ધિ તેમજ ચિંતન-મનની વાત થાય છે તેથી શબ્દ ગુરુ દ્વારા તે પળ-પળ પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે.

ਜਾ ਬਹਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਲਹਿ ਜਾ ਖੜੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਹਿਆ ॥
જો ગુરુમુખ બેસે છે તો પ્રભુ-નામ જ બોલે છે અને ઉભો થઈને પણ પ્રભુના ગુણ ગાય છે.

ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥੨॥
હે સ્વામી! તું અગમ્ય-અસીમ છે અને સંસારના કણ-કણમાં તું જ વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਸੇਵਕ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰੇ ॥
જેને ગુરુ-મત પ્રમાણે પ્રભુની પૂજા કરી છે, આવો સેવક જન પ્રભુ ઉપાસના કરીને દરબારમાં માન્ય થઈ ગયો છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਕੋਟਿ ਸਭਿ ਪਾਪ ਖਿਨੁ ਪਰਹਰਿ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਕਰੇ ॥
તેના કરોડો પાપ ક્ષણમાં પ્રભુ નિવૃત્ત કરી દે છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਦੋਖ ਸਭਿ ਬਿਨਸੇ ਜਿਨ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਿਆ ॥
જેને એકાગ્રચિત્ત થઈને પ્રભુની પ્રાર્થના કરી છે, તેના પાપ-દોષ બધું નાશ થઈ ગયું છે.

ਤਿਨ ਕਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲਿਓ ਸਭੁ ਕੀਆ ਕਰਤੈ ਜਿਨ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਚੁ ਭਾਖਿਆ ॥
જેને ગુરુના વચન પ્રમાણે સત્ય બોલ્યું છે, પ્રભુએ તેનું આખું જીવન સફળ કરી દીધું છે.

ਤੇ ਧੰਨੁ ਜਨ ਵਡ ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਉ ਬਿਖਮੁ ਤਰੇ ॥
તે જ મનુષ્ય ધાન્ય તેમજ મહાપુરુષ છે જે ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે પ્રભુનું જાપ કરી વિષમ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી ગયો છે.

ਸੇਵਕ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਤੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰੇ ॥੩॥
જેને ગુરુ-મત પ્રમાણે પ્રભુની પૂજા કરી છે, આવા સેવક જન પ્રભુ ઉપાસના કરીને પ્રભુ-દરબારમાં માન્ય થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਵਹਿ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਤਿਵੈ ਚਲਾ ॥
હે શ્રી હરિ! તું અંતરયામી છે, જેમ તું ચલાવે છે, તેમ જ અમે ચાલીએ છીએ.

ਹਮਰੈ ਹਾਥਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਜਾ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਤਾ ਹਉ ਆਇ ਮਿਲਾ ॥
અમારા હાથે કાંઈ પણ નથી, જો તું મળાવી લે તો અમે તારાથી મળી જઈએ છીએ.

ਜਿਨ ਕਉ ਤੂ ਹਰਿ ਮੇਲਹਿ ਸੁਆਮੀ ਸਭੁ ਤਿਨ ਕਾ ਲੇਖਾ ਛੁਟਕਿ ਗਇਆ ॥
હે સ્વામી! જેને તું પોતાની સાથે મળાવી લે છે, તેનો કર્મોનો લેખ છૂટી જાય છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਗਣਤ ਨ ਕਰਿਅਹੁ ਕੋ ਭਾਈ ਜੋ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਲਇਆ ॥
હે ભાઈ! તેની ગણના કરી શકાતી નથી, જેને ગુરુના વચન દ્વારા પ્રભુએ મળાવી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਦਇਆਲੁ ਹੋਆ ਤਿਨ ਊਪਰਿ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਭਲਾ ॥
નાનકનું ફરમાન છે કે પ્રભુ તેના પર જ દયાળુ થયો છે, જેને ગુરુની રજાને સારી માની છે.

ਤੂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਆਪਿ ਜਿਉ ਤੂ ਚਲਾਵਹਿ ਪਿਆਰੇ ਹਉ ਤਿਵੈ ਚਲਾ ॥੪॥੨॥
હે હરિ! તું અંતરયામી છે, જેમ તું ચલાવે છે, તેમ જ અમે ચાલીએ છીએ ॥૪॥૨॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
તુખારિ મહેલ ૪॥

ਤੂ ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਗਦੀਸੁ ਸਭ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਨਾਥੁ ॥
હે જગદીશ્વર! તું જગતનું જીવન, બધું બનાવનાર તેમજ સૃષ્ટિનો માલિક છે.

ਤਿਨ ਤੂ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰਾ ਰਾਮੁ ਜਿਨ ਕੈ ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ਮਾਥੁ ॥
જેના કપાળ પર આરંભથી જ નસીબ લખેલું છે, તે ભક્તોએ જ તારી પૂજા-અર્ચના કરી છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਹਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ॥
જેના નસીબમાં શરૂઆતથી જ લખ્યું છે, તેને હરિનામની પ્રાર્થના કરી છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਪ ਇਕ ਨਿਮਖ ਸਭਿ ਲਾਥੇ ਜਿਨ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਹਰਿ ਜਾਪਿਆ ॥
જેને ગુરુના વચન દ્વારા હરિનું જાપ કર્યું, તેના પાપો એક પળમાં જ દૂર થઈ ગયા છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਤੇ ਜਨ ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਦੇਖੇ ਹਉ ਭਇਆ ਸਨਾਥੁ ॥
જેને હરિનામ જપ્યું છે, તે ભક્તજન ધન્ય છે, તેના દર્શન મેળવીને સનાથ બની ગયો છું.

ਤੂ ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਗਦੀਸੁ ਸਭ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਨਾਥੁ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું જગતનું જીવન, બધું બનાવનાર તેમજ સૃષ્ટિનો સ્વામી છે ॥૧॥

ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਪੂਰਿ ਸਭ ਊਪਰਿ ਸਾਚੁ ਧਣੀ ॥
હે પ્રભુ! તું જળ, જમીન, આકાશ બધામાં વ્યાપ્ત છે, સૌથી મોટો તેમજ અમે બધાના માલિક છીએ.

ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਮੁਕਤੁ ਘਣੀ ॥
જેને એકાગ્રચિત્ત થઈને હરિનામ જપ્યું, આવા કેટલાય ભક્તજન હરિનામ જપી-જપીને મુક્તિ મેળવી લીધી છે.

ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਤੇ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਨ ਕੇ ਊਜਲ ਮੁਖ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ॥
હરિનામ જપનાર પ્રાણી સંસારના બંધનોથી મુક્ત થઈ ગયો છે અને પ્રભુ દરવાજામાં તેના મુખ પ્રકાશિત થયા છે.

ਓਇ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਜਨ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ਹਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਰਖਨਹਾਰਿ ॥
તે લોક-પરલોકમાં સુખી થયો છે અને પ્રભુ જ તેનો રખેવાળ બન્યો છે.

ਹਰਿ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਜਨ ਸੁਣਹੁ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਸਫਲ ਬਣੀ ॥
હે ભાઈ જનો! સાંભળો, ગુરુ-સંતોની સંગતિમાં જ પ્રભુની પૂજા સફળ થઈ છે.

ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਭਰਪੂਰਿ ਸਭ ਊਪਰਿ ਸਾਚੁ ਧਣੀ ॥੨॥
હે માલિક! એકમાત્ર તું જ સૌથી મોટો છે, જળ, જમીન, આકાશ બધામાં તું જ વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਤੂ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹਰਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ॥
હે પ્રભુ! એક તુ જ સર્વવ્યાપક છે, ફક્ત તું જ કણ-કણમાં આનંદ કરી રહ્યો છે,

ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਵਿਆ ॥
વન-વનસ્પતિ, ત્રણેય લોક, આખી સૃષ્ટિ હરિનામ જપી રહી છે.

ਸਭਿ ਚਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤੇ ਅਸੰਖ ਅਗਣਤ ਹਰਿ ਧਿਆਵਏ ॥
બધા જીવ હરિનામની સ્તુતિ કરી રહ્યા છે, અસંખ્ય, અગણિત જીવ પ્રભુનું ભજન કરવામાં લીન છે.

ਸੋ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਸਾਧੂ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਰਤੇ ਭਾਵਏ ॥
પરંતુ તે સાધુ-સંત ધન્ય છે, જે કર્તા પ્રભુને ગમી જાય છે.

ਸੋ ਸਫਲੁ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਕਰਤੇ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਦ ਚਵਿਆ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! જેને હૃદયમાં હંમેશા હરિનામોચ્ચારણ કર્યું છે, તે ગુરુ-સંત પુરુષના મને સફળ દર્શન કરાવી દે.

ਤੂ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹਰਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਰਵਿਆ ॥੩॥
હે પ્રભુ! એક તુ જ દરેક સ્થાન પર હાજર છે, ફક્ત એક તુ જ સંસારના કણ-કણમાં આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਅਸੰਖ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲਹਿ ॥
હે સ્વામી! તારી ભક્તિના ભંડાર તો અગણિત છે, પરંતુ જેને તું દે છે, તેને જ મળે છે.

ਜਿਸ ਕੈ ਮਸਤਕਿ ਗੁਰ ਹਾਥੁ ਤਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਟਿਕਹਿ ॥
જેના માથા પર ગુરુના હાથ છે, તેના જ હૃદયમાં પ્રભુ-ગુણ ટકે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਹਿਰਦੈ ਟਿਕਹਿ ਤਿਸ ਕੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਭਉ ਭਾਵਨੀ ਹੋਈ ॥
તેના જ હૃદયમાં પ્રભુ-ગુણ ટકે છે, જેના અંતરમનમાં પૂર્ણ નિષ્ઠા બનેલી છે.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਭੈ ਪਾਰਿ ਨ ਉਤਰਿਆ ਕੋਈ ॥
શ્રદ્ધા-ભય વગર કોઈએ પણ પ્રેમ મેળવ્યો નથી અને વગર શ્રદ્ધા-ભયે કોઈ પણ પાર થયું નથી.

ਭਉ ਭਾਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਨਕ ਤਿਸਹਿ ਲਾਗੈ ਜਿਸੁ ਤੂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે ભય, શ્રદ્ધા તેમજ પ્રેમ તેના જ અંતરમનમાં ઉત્પન્ન થાય છે, જેના પર તું પોતાની કૃપા કરે છે.

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਅਸੰਖ ਜਿਸੁ ਤੂ ਦੇਵਹਿ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਮਿਲਹਿ ॥੪॥੩॥
હે સ્વામી! તારી ભક્તિના ભંડાર તો અગણિત છે, પરંતુ જેને તું દે છે, તેને જ આ મળે છે ॥૪॥૩॥

ਤੁਖਾਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
તુખારિ મહેલ ૪॥

ਨਾਵਣੁ ਪੁਰਬੁ ਅਭੀਚੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੁ ਭਇਆ ॥
ગુરુના દર્શન અમારા માટે અભિજિત નક્ષત્રમાં કુરુક્ષેત્ર તીર્થ સ્નાનનું પુણ્ય ફળ મેળવવાનું છે,

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਹਰੀ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਇਆ ॥
આનાથી દુર્બુધ્દ્રિની દૂર થઈ ગઈ છે અને અજ્ઞાનનો અંધકાર મટી ગયો છે.

ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਪਾਇਆ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ॥
ગુરુ-દર્શન મેળવીને અજ્ઞાન દૂર થઈ ગયો છે અને અંતરમનમાં પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
આનાથી જન્મ-મરણનું દુઃખ ક્ષણમાં નાશ થઈ ગયું છે અને અવિનાશી પ્રભુ મેળવી લીધો છે.

ਹਰਿ ਆਪਿ ਕਰਤੈ ਪੁਰਬੁ ਕੀਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੁਲਖੇਤਿ ਨਾਵਣਿ ਗਇਆ ॥
પ્રભુએ પોતે જ આ ઉત્સવની સોનેરી તક બનાવી, સદ્દગુરુ અમરદાસ કુરુક્ષેત્ર તીર્થ સ્નાન માટે ગયો.

ਨਾਵਣੁ ਪੁਰਬੁ ਅਭੀਚੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸੁ ਭਇਆ ॥੧॥
વાસ્તવમાં ગુરુના દર્શન જ અભિજીત નક્ષત્રમાં તીર્થ-સ્નાનનું પુણ્ય ફળ છે ॥૧॥

ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਚਲੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਸਿਖਾ ॥
સદ્દગુરુ અમરદાસની સાથે તેના શિષ્ય પણ રસ્તા પર ચાલી પડ્યા,

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਬਣੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਿਮਖ ਵਿਖਾ ॥
પળ-પળ રસ્તામાં ભક્તિ-જ્ઞાનની પરિષદ થઈ.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਣੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਵੇਖਣਿ ਆਇਆ ॥
શિષ્યજનોની સાથે પ્રભુ-ભક્તિની ચર્ચા ચાલતી રહી અને બધા લોકો તેના દર્શનાર્થે આવ્યા.

ਜਿਨ ਦਰਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰੂ ਕੀਆ ਤਿਨ ਆਪਿ ਹਰਿ ਮੇਲਾਇਆ ॥
જેને ગુરુના દર્શન કર્યા, તેને પ્રભુને પોતે જોડી લીધો.

ਤੀਰਥ ਉਦਮੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀਆ ਸਭ ਲੋਕ ਉਧਰਣ ਅਰਥਾ ॥
લોકોનો ઉદ્ધાર કરવા માટે સદ્‌ગુરુ અમરદાસે તીર્થ જવાનું કાર્ય કર્યું.

ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਚਲੇ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਸਿਖਾ ॥੨॥
ગુરુની સાથે તેના શિષ્યજન પણ રસ્તા પર ચાલી પડ્યા ॥૨॥

ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਕੁਲਖੇਤਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਬੁ ਹੋਆ ॥
સદ્‌ગુરુ અમરદાસ પહેલા કુરુક્ષેત્ર આવ્યા, જ્યાં તેના દર્શનનો ઉત્સવ થઈ ગયો.

ਖਬਰਿ ਭਈ ਸੰਸਾਰਿ ਆਏ ਤ੍ਰੈ ਲੋਆ ॥
સંસારમાં આની ખબર થઈ ગઈ અને ત્રણેય લોકના જીવ દર્શનાર્થે આવ્યા.

ਦੇਖਣਿ ਆਏ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਭਿ ਆਇਆ ॥
ત્રણેય લોકના દેવગણ, મનુષ્ય તેમજ મુનિજન બધા ગુરુ-દર્શન માટે આવ્યા.

ਜਿਨ ਪਰਸਿਆ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਤਿਨ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਨਾਸ ਗਵਾਇਆ ॥
જેને પૂર્ણ ગુરુના દર્શન તેમજ ચરણ-સ્પર્શ કર્યા, તેના બધા પાપ-ગુનાઓ નાશ થઈ ગયા.

ਜੋਗੀ ਦਿਗੰਬਰ ਸੰਨਿਆਸੀ ਖਟੁ ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਗਏ ਗੋਸਟਿ ਢੋਆ ॥
યોગી, દિગંબર તેમજ છ પ્રકારના સન્યાસીઓએ તેની સાથે જ્ઞાન-ગોષ્ઠીને અને ગુરુના હરિનામ મંત્રને માન્યુ.

ਪ੍ਰਥਮ ਆਏ ਕੁਲਖੇਤਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਬੁ ਹੋਆ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુ અમરદાસ પહેલા કુરુક્ષેત્ર આવ્યો, જ્યાં તેનો દર્શન-ઉત્સવ થઈ ગયો ॥૩॥

ਦੁਤੀਆ ਜਮੁਨ ਗਏ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਕੀਆ ॥
ત્યારપછી ગુરુ યમુના પર ગયો, જ્યાં તેને હરિનામનું જાપ કર્યું.

ਜਾਗਾਤੀ ਮਿਲੇ ਦੇ ਭੇਟ ਗੁਰ ਪਿਛੈ ਲੰਘਾਇ ਦੀਆ ॥
ત્યાં પર કરાધિકારી ભેટ-ઉપહાર આપીને ગુરુથી મળ્યા અને ગુરુના શિષ્ય કહેવાતા બધા મનુષ્ય વગર કર વેરા જ આગળ નીકળી ગયા.

ਸਭ ਛੁਟੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਛੈ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને સદ્‌ગુરૂના નિર્દેશ પ્રમાણે ચાલીને પ્રભુનું ભજન કર્યું, તે બધા સંસારના બંધનોથી મુક્તિ મેળવી ગયા.

ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਮਾਰਗਿ ਜੋ ਪੰਥਿ ਚਾਲੇ ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા જે સન્માર્ગ પર ચાલે છે, તેને યમરૂપી કરાધિકારી પણ હેરાન કરવા આવતા નથી.

ਸਭ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਗਤੁ ਬੋਲੈ ਗੁਰ ਕੈ ਨਾਇ ਲਇਐ ਸਭਿ ਛੁਟਕਿ ਗਇਆ ॥
જગતના બધા લોકો ગુરુનો યશ ગાય છે, ગુરુનું નામ જપવાથી બધા મુક્ત થઈ ગયા.

ਦੁਤੀਆ ਜਮੁਨ ਗਏ ਗੁਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨੁ ਕੀਆ ॥੪॥
ત્યારબાદ ગુરુ યમુના પર ગયો, જ્યાં તેને હરિનામનું ભજન કર્યું ॥૪॥

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਆਏ ਸੁਰਸਰੀ ਤਹ ਕਉਤਕੁ ਚਲਤੁ ਭਇਆ ॥
તેના ઉપરાંત તે ગંગા હરિદ્વાર આવ્યો અને ત્યાં પર તેને વિચિત્ર લીલા રચી.

ਸਭ ਮੋਹੀ ਦੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਗੁਰ ਸੰਤ ਕਿਨੈ ਆਢੁ ਨ ਦਾਮੁ ਲਇਆ ॥
સંત-ગુરુના દર્શન કરી બધા મોહિત થઈ ગયા અને કોઇએ કોડીમાત્ર પણ કિંમત લીધી નહીં.

ਆਢੁ ਦਾਮੁ ਕਿਛੁ ਪਇਆ ਨ ਬੋਲਕ ਜਾਗਾਤੀਆ ਮੋਹਣ ਮੁੰਦਣਿ ਪਈ ॥
ધન-સંપત્તિ લેનાર પુરોહિત-પંડિતોની ગોલકમાં કંઈ પણ નાખ્યું નથી અને તે સ્તબ્ધ રહી ગયો.

ਭਾਈ ਹਮ ਕਰਹ ਕਿਆ ਕਿਸੁ ਪਾਸਿ ਮਾਂਗਹ ਸਭ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਛੈ ਪਈ ॥
હે ભાઈ! તે કહેવા લાગ્યો, અમે શું કરીએ, કોનાથી માંગવાનો પ્રયત્ન કરીએ, બધા સદ્‌ગુરૂની શરણમાં જઈ રહ્યા છે.

ਜਾਗਾਤੀਆ ਉਪਾਵ ਸਿਆਣਪ ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ਡਿਠਾ ਭੰਨਿ ਬੋਲਕਾ ਸਭਿ ਉਠਿ ਗਇਆ ॥
ધન-દાન લેનાર પુરોહિતોએ ઉપાય, બુદ્ધિમતા કરી બધા ગોલક ઉઠાવી લીધા.

ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਆਏ ਸੁਰਸਰੀ ਤਹ ਕਉਤਕੁ ਚਲਤੁ ਭਇਆ ॥੫॥
આ રીતે તે ગંગા હરિદ્વાર આવ્યા અને ત્યાં તેને વિચિત્ર લીલા રચી ॥૫॥

ਮਿਲਿ ਆਏ ਨਗਰ ਮਹਾ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਗਹੀ ॥
પછી નગરનો પ્રતિષ્ઠિત મનુષ્ય મળીને ગુરુની પાસે આવ્યો અને તેનો આશરો ગ્રહણ કર્યો.

ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿਦੁ ਪੁਛਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਕੀਤਾ ਸਹੀ ॥
જ્યારે તેને પ્રભુ વિશે પોતાની જિજ્ઞાસા વ્યક્ત કરી તો ગુરુએ સ્મૃતિઓના આધાર પર તેને સંતુષ્ટિ આપી.

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਭਨੀ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਸੁਕਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਿ ਸ੍ਰੀਰਾਮਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਗੋਵਿਦੁ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુએ સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્રોના આધાર પર સત્ય બતાવ્યું કે શુકદેવ, ભક્ત પ્રહલાદ તેમજ શ્રી રામચંદ્રએ શું કરી પ્રભુની સતા માનીને તેનું ધ્યાન કર્યું અને

ਦੇਹੀ ਨਗਰਿ ਕੋਟਿ ਪੰਚ ਚੋਰ ਵਟਵਾਰੇ ਤਿਨ ਕਾ ਥਾਉ ਥੇਹੁ ਗਵਾਇਆ ॥
શરીરરૂપી નગર કિલ્લામાં કામાદિક પાંચ ચોરોને દૂર કરી દીધા.

ਕੀਰਤਨ ਪੁਰਾਣ ਨਿਤ ਪੁੰਨ ਹੋਵਹਿ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਨਾਨਕਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਲਹੀ ॥
ત્યાં રોજ પ્રભુકીર્તન, પુરાણોની કથા અને દાન-પુણ્ય થઈ રહ્યું હતું, નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુના વચનથી તેને પ્રભુ-ભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ.

ਮਿਲਿ ਆਏ ਨਗਰ ਮਹਾ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਓਟ ਗਹੀ ॥੬॥੪॥੧੦॥
નગરના કુલીન પુરુષ મળીને ગુરુની નજીકમાં આવ્યો અને તેનો આશરો મેળવ્યો ॥૬॥૪॥૧૦॥

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
તુખારિ છંદ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਲਾਲਨਾ ਗੁਰਿ ਮਨੁ ਦੀਨਾ ॥
હે સ્વામી! હું તારા પર કોટિ-કોટિ બલિહાર જાવ છું, ગુરુ દ્વારા મેં આ મન તને અર્પણ કરી દીધું છે.

ਸੁਣਿ ਸਬਦੁ ਤੁਮਾਰਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ॥
તારા શબ્દ સાંભળીને મારું મન પલળી ગયું છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨਾ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ਮੁਰਾਰਾ ॥
આ મન તારા પ્રેમમાં એમ પલળી ગયું છે, જેમ માછલીનો જળથી પ્રેમ હોય છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ਠਾਕੁਰ ਤੇਰਾ ਮਹਲੁ ਅਪਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તારું ઘર અપાર છે, આની કિંમત આંકી શકાતી નથી.

ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਬਿਨਉ ਸੁਨਹੁ ਇਕ ਦੀਨਾ ॥
હે સર્વગુણોના દાતા, સ્વામી! ગરીબની એક વિનય સાંભળ,

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਕੀਨਾ ॥੧॥
નાનક તારા પર બલિહાર જાય છે, પોતાના દર્શન આપ, આ પ્રાણ પણ તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਤੇਰਾ ਸਭਿ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ॥
આ શરીર-મન, બધા ગુણ તારું દાન છે,

ਖੰਨੀਐ ਵੰਞਾ ਦਰਸਨ ਤੇਰੇ ॥
તારા દર્શન મેળવવા માટે ટુકડા-ટુકડા થવા માટે પણ તૈયાર છું.

ਦਰਸਨ ਤੇਰੇ ਸੁਣਿ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਨਿਮਖ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾ ॥
હે પ્રભુ! સાંભળ, પળ માત્ર તને જોઈને જ હું જીવન મેળવું છું.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਨੀਜੈ ਤੇਰਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹਿ ਤ ਪੀਵਾ ॥
તારું અમૃત નામ સંભળાય છે, જો તારી કૃપા થઈ જાય તો હું પણ પણ કરી શકું છું.

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਪਿਰ ਕੈ ਤਾਈ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਬੂੰਦੇਰੇ ॥
જેમ બપૈયો સ્વાતિ-ટીપા માટે તરસ્યો હોય છે, તેમ જ જીવ-સ્ત્રી પ્રભુની આશામાં તરસી બનેલી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥੨॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે મને દર્શન આપો, કારણ કે આ પ્રાણ પણ તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥

ਤੂ ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਸਾਹੁ ਅਮਿਤਾ ॥
હે પરમેશ્વર, તું પરમ સત્ય છે, સંસારનો માલિક છે, અમિત શાહુકાર છે.

ਤੂ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਾਨ ਹਿਤ ਚਿਤਾ ॥
તું પ્રિયતમ પ્રેમાળ તો અમને દિલ તેમજ જાનથી પણ વધુ પ્રેમાળ છે.

ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਗਲ ਰੰਗ ਬਨਿ ਆਏ ॥
પ્રાણોને સુખ દેનાર પ્રભુનો બોધ ગુરુથી જ થાય છે, બધા રંગ-તમાશાઓ તેના જ બનાવેલ છે.

ਸੋਈ ਕਰਮੁ ਕਮਾਵੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜੇਹਾ ਤੂ ਫੁਰਮਾਏ ॥
પ્રાણી તે જ કર્મ કરે છે, જેવો તું આદેશ કરે છે.

ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸੁਰਿ ਤਿਨਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਨੁ ਜਿਤਾ ॥
જેના પર જગદીશ્વરે કૃપા કરી છે, તેને સાધુ-સંગતમાં મનને જીતી લીધું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੀਅੜਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤਉ ਦਿਤਾ ॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે આ પ્રાણ પણ તારા પર બલિહાર જાય છે, કારણ કે આ આત્મા-શરીર બધું તારું દાન છે ॥૩॥

ਨਿਰਗੁਣੁ ਰਾਖਿ ਲੀਆ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਦਕਾ ॥
સંત પુરુષોના બલિહાર મને ગુણવિહીનને પરમાત્માએ બચાવી લીધો છે,

ਸਤਿਗੁਰਿ ਢਾਕਿ ਲੀਆ ਮੋਹਿ ਪਾਪੀ ਪੜਦਾ ॥
સદ્‌ગુરૂએ મારા જેવો પાપીનો પડદો ઢાંકી લીધો છે.

ਢਾਕਨਹਾਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੇ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
આત્મા તેમજ પ્રાણોને સુખ દેનાર પ્રભુ જ અમારા પાપ-ગુનાઓ ઢંકનાર છે.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ॥
તે અવિનાશી, અવ્યક્ત, સંસારનો સ્વામી, પૂર્ણ પરમપુરુષ વિધાતા છે.

ਉਸਤਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਤੁਮਾਰੀ ਕਉਣੁ ਕਹੈ ਤੂ ਕਦ ਕਾ ॥
હે પ્રભુ! તારા વખાણ કરી શકાતા નથી અર્થાત તારા વખાણનો કોઈ અંત નથી, કોણ કહી શકે છે કે તું ક્યાં ક્યાં વ્યાપ્ત છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ਮਿਲੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਨਿਮਕਾ ॥੪॥੧॥੧੧॥
દાસ નાનક તે ગુરુ પર બલિહાર જાય છે, જેનાથી હરિનામ મળી જાય છે ॥૪॥૧॥૧૧॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
કેદારા મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤ ਗਾਵੀਐ ਰੇ ॥
હે મન! રોજ હરિ-નામનું ભજન-ગાન કર,

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਨ ਜਾਈ ਹਰਿ ਲਖਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮਿਲੈ ਲਖਾਵੀਐ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
અપહોચ, મન-વાણીથી ઉપર પ્રભુને જોઈ શકાતો નથી, પરંતુ જો સંપૂર્ણ ગુરુ મળી જાય તો સાક્ષાત્કાર થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਆਪੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥
મારો સ્વામી જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે, તે મનુષ્યને પોતાની લગાનમાં લગાવી દે છે.

ਸਭੁ ਕੋ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥਾਇ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥੧॥
આમ તો દરેક મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિ કરે છે, પરંતુ પ્રભુને ગમી જાય તો તે જ સફળ થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਹਰਿ ਦੇਵੈ ਤਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੀਐ ਰੇ ॥
હરિનામ કીમતી છે આ ભંડાર પ્રભુની જ પાસે છે, જો તે નામ આપે તો જ તેના નામનું ચિંતન કરાય છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਲੇਖਾ ਸਭੁ ਛਡਾਵੀਐ ਰੇ ॥੨॥
જેને મારો સ્વામી નામ દે છે, તે બધા બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਹਿ ਸੇ ਧੰਨੁ ਜਨ ਕਹੀਅਹਿ ਤਿਨ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥
હરિનામની પ્રાર્થના કરનાર મનુષ્ય ધન્ય મનાય છે અને તેના માથા પર આરંભથી જ ઉત્તમ નસીબ લખેલ હોય છે.

ਤਿਨ ਦੇਖੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਉ ਸੁਤੁ ਮਿਲਿ ਮਾਤ ਗਲਿ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥੩॥
તેને જોઈને, મારુ મન એમ ખીલી જાય છે, જેમ પુત્રથી મળીને માતા ગળાથી લગાવી લે છે ॥૩॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਮੋ ਕਉ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਪਾਵੀਐ ਰੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે બાળક છીએ, પ્રભુ અમારા પિતા છે. મને એવો ઉપદેશ દે, જેનાથી તને મેળવી શકાય છે.

ਜਿਉ ਬਛੁਰਾ ਦੇਖਿ ਗਊ ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ਤਿਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗਲਿ ਲਾਵੀਐ ਰੇ ॥੪॥੧॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે જેમ વાછરડાને જોઈને ગાય સુખને અનુભવે છે, તેમ જ ગળે લગાવીને પરમસુખ આપ ॥૪॥૧॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
કેદારા મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਹੁ ਰੇ ॥
હે મન! પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કર,

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੂਜਹੁ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੁ ਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ચરણ ધોઈ-ધોઈને પૂજ, આ ઉપાયથી મારા પ્રભુને મેળવી લે ॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਬਿਖੈ ਰਸ ਇਨ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਤੂ ਰਹੁ ਰੇ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, અભિમાન – આ વિકાર-રસોની સંગતિથી તું દૂર જ રહેજે, સંતોની સાથે મળીને પરમાત્માની ગોષ્ઠી કર.

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਗੋਸਟਿ ਸਾਧੂ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਾਮ ਰਮਹੁ ਰੇ ॥੧॥
સાધુ-પુરુષોની સાથે ગોષ્ઠી કરવાથી પ્રેમ-રસાયણનો લાભ થાય છે. રામ નામ રસાયણ પાન કર અને રામ નામના ભજનમાં જ લીન રહે ॥૧॥

ਅੰਤਰ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ਜੋਰੁ ਤੂ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਕਿਛੁ ਜਾਨਤਾ ਇਹੁ ਦੂਰਿ ਕਰਹੁ ਆਪਨ ਗਹੁ ਰੇ ॥
મનનો અભિમાન જે કંઈ તું જાણે છે, આને દૂર કર અને પોતાને નિયંત્રણમાં રાખ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਿ ਹਰੇ ॥੨॥੧॥੨॥
હે સ્વામી! નાનક વિનંતી કરે છે કે દયાળુ થઈને અમને સંતજનોની ચરણ-ધૂળ બનાવ ॥૨॥૧॥૨॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
કેદારા મહેલ ૫ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਈ ਸੰਤਸੰਗਿ ਜਾਗੀ ॥
હે મા! સંતોની સાથે જાગૃતિ પ્રાપ્ત થઈ છે,

ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗ ਦੇਖੈ ਜਪਤੀ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રિયના રંગ જોતી સુખનિધિ હરિનામને જ જપું છું ॥વિરામ॥

ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਾਗੀ ॥
પ્રભુ-દર્શનની લાલચમાં આંખો ત્યાં જ લાગી છે તેમજ

ਬਿਸਰੀ ਤਿਆਸ ਬਿਡਾਨੀ ॥੧॥
આને બીજી વસ્તુઓની ઈચ્છા છોડી દીધી છે ॥૧॥

ਅਬ ਗੁਰੁ ਪਾਇਓ ਹੈ ਸਹਜ ਸੁਖਦਾਇਕ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਮਨੁ ਲਪਟਾਨੀ ॥
હવે ગુરુ મેળવી લીધો છે, જે પરમ સુખ આપનાર છે, તેના દર્શન કરતા જ મન તેમાં લીન થઈ ચૂક્યું છે.

ਦੇਖਿ ਦਮੋਦਰ ਰਹਸੁ ਮਨਿ ਉਪਜਿਓ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਅ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥੨॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુને જોઈને મનમાં આનંદ જ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને તે પ્રિયની અમૃત-વાણીએ સ્તબ્ધ કરી દીધો છે ॥૨॥૧॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
કેદારા મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੀਨ ਬਿਨਉ ਸੁਨੁ ਦਇਆਲ ॥
હે દયાસાગર! આ ગરીબની વિનંતી સાંભળ;

ਪੰਚ ਦਾਸ ਤੀਨਿ ਦੋਖੀ ਏਕ ਮਨੁ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ॥
હે અનાથોના નાથ! મન ફક્ત એક જ છે, પરંતુ પાંચ કામાદિક દાસ તેમજ ત્રણ ગુણરૂપી દોષિત ઇજા આપી રહ્યા છે,

ਰਾਖੁ ਹੋ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કૃપાનિધિ! આનાથી મને બચાવી લે ॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਗਵਨੁ ਕਰਉ ॥
તીર્થ-યાત્રાના હું અનેક પ્રયત્ન કરું છું,

ਖਟੁ ਕਰਮ ਜੁਗਤਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰਉ ॥
છ કર્મોના વિચારમાં ધ્યાન લગાવું છું,

ਉਪਾਵ ਸਗਲ ਕਰਿ ਹਾਰਿਓ ਨਹ ਨਹ ਹੁਟਹਿ ਬਿਕਰਾਲ ॥੧॥
બધા ઉપાય કરી હારી ચુક્યો છું, પરંતુ વિકરાળ વિકાર છૂટતા નથી ॥૧॥

ਸਰਣਿ ਬੰਦਨ ਕਰੁਣਾ ਪਤੇ ॥
હે કરુણામય! તારી શરણમાં આવ્યો છું, તારી વંદના કરું છું.

ਭਵ ਹਰਣ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
હે શ્રીહરિ! સૃષ્ટિના જન્મ-મરણના બંધન તું જ કાપનાર છે,

ਏਕ ਤੂਹੀ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥
ફક્ત તું જ ગરીબો પર દયા કરનાર છે.

ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਨਾਨਕ ਆਸਰੋ ॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે તારા ચરણોનો જ આશરો છે.

ਉਧਰੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਸਾਗਰ ॥
મારો ભ્રમ-મોહના સમુદ્રથી ઉધ્ધાર

ਲਗਿ ਸੰਤਨਾ ਪਗ ਪਾਲ ॥੨॥੧॥੨॥
સંતજનોના ચરણોમાં લાગીને થઈ શક્યો છે ॥૨॥૧॥૨॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
કેદારા મહેલ ૫ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਰਨੀ ਆਇਓ ਨਾਥ ਨਿਧਾਨ ॥
હે સુખનિધાન સ્વામી! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਮਾਗਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં તારા નામથી પ્રેમ લાગી ચૂક્યો છે, તારાથી હરિનામ દાન માંગુ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖਦਾਈ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖਹੁ ਮਾਨ ॥
હે સુખદાતા, પરિપૂર્ણ પરમાત્મા! કૃપા કરી મારું માન રાખો,

ਦੇਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਗੁਨ ਰਸਨ ਬਖਾਨ ॥੧॥
હે સ્વામી! સાધુજનોની સાથે પ્રેમ આપ, કેમ કે જીભથી હું તારા ગુણોનું વખાણ કરતો રહું ॥૧॥

ਗੋਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਬਿਦ ਦਮੋਦਰ ਨਿਰਮਲ ਕਥਾ ਗਿਆਨ ॥
હે ગોવિંદ, ગોપાલ, દયાળુ પરમેશ્વર! તારી જ્ઞાન કથા ખૂબ પવિત્ર છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਾਗਹੁ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਧਿਆਨ ॥੨॥੧॥੩॥
નાનકને હરિના રંગમાં રંગી દે કેમ કે તેનું ધ્યાન તારા ચરણ-કમળમાં લીન રહે ॥૨॥૧॥૩॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕੋ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥
મારા મનમાં પરમાત્માના દર્શનની ઈચ્છા છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਅਪਨੋ ਨਾਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! કૃપા કરી સત્સંગમાં મળાવી દે અને તું પોતાનું નામ આપી દે ॥વિરામ॥

કરઉ સેવા સત પુરખ પિઆરે જત સુનીઐ તત મનિ રહસાઉ ॥
હું પ્રેમાળ સત્યપુરુષની સેવામાં લીન રહું છું, જયારે તેનો યશ સંભળાવું છું તો મનમાં પુષ્કળ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે.

ਵਾਰੀ ਫੇਰੀ ਸਦਾ ਘੁਮਾਈ ਕਵਨੁ ਅਨੂਪੁ ਤੇਰੋ ਠਾਉ ॥੧॥
હે પ્રભુ! હું હંમેશા તારા પર બલિહાર જાવ છું, તારું અનુપમ સ્થાન કેવું છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਹਿ ਸਗਲ ਸਮਾਲਹਿ ਸਗਲਿਆ ਤੇਰੀ ਛਾਉ ॥
તું બધા જીવોનો પોષક છે, બધાની સંભાળ કરે છે અને તેને તારો જ આશરો છે.

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਤੁਝਹਿ ਦਿਖਾਉ ॥੨॥੨॥੪॥
હે નાનકના પ્રભુ! હે પરમપુરુષ વિધાતા! હું દરેક શરીર તને જ જોતો રહું છું ॥૨॥૨॥૪॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੀ ॥
પ્રિય પ્રભુનો પ્રેમ ખૂબ પ્રેમાળ છે.

ਮਗਨ ਮਨੈ ਮਹਿ ਚਿਤਵਉ ਆਸਾ ਨੈਨਹੁ ਤਾਰ ਤੁਹਾਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! મનમાં મગ્ન થઈને તારી આશાઓ લગાવી રાખું છું અને આંખોથી તને જોવાની ગાઢ લાલચ લાગેલી છે ॥વિરામ॥

ਓਇ ਦਿਨ ਪਹਰ ਮੂਰਤ ਪਲ ਕੈਸੇ ਓਇ ਪਲ ਘਰੀ ਕਿਹਾਰੀ ॥
તે દિવસ, પ્રહર, મુર્હુત, પળ તેમજ ક્ષણ કેવો હશે,

ਖੂਲੇ ਕਪਟ ਧਪਟ ਬੁਝਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜੀਵਉ ਪੇਖਿ ਦਰਸਾਰੀ ॥੧॥
જયારે તરત દરવાજો ખોલીને તૃષ્ણા ઠરશે અને દર્શન મેળવીને જીવન પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਕਉਨੁ ਸੁ ਜਤਨੁ ਉਪਾਉ ਕਿਨੇਹਾ ਸੇਵਾ ਕਉਨ ਬੀਚਾਰੀ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તે કયો પ્રયત્ન, અસરકારક ઉપાય છે, કેવી સેવા તેમજ કયો વિચાર છે,

ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਤਜਿ ਨਾਨਕ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੀ ॥੨॥੩॥੫॥
જેનાથી માન-અભિમાન તેમજ મોહ છોડીને સંતોની સાથે ઉધ્ધાર થઈ શકે છે ॥૨॥૩॥૫॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ॥
દરેક પળ પ્રભુની મહિમા ગાન કર.

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਪਾਲ ਗੋਬਿਦੇ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! કૃપા કર અને પોતાના નામનું જ જાપ કરાવ ॥વિરામ॥

ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭ ਆਨ ਬਿਖੈ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਨੁ ਲਾਵਹੁ ॥
પ્રભુએ બીજા વિષય-વિકારોથી કાઢી લીધો છે, હવે સાધુ-સંગતમાં મન લીન છે.

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮੋਹੁ ਕਟਿਓ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਅਪਨਾ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ॥੧॥
ગુરુના વચને ભ્રમ-ભય અને મોહ કાપી દીધો છે, પોતાના દર્શન કરાવી દે ॥૧॥

ਸਭ ਕੀ ਰੇਨ ਹੋਇ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਅਹੰਬੁਧਿ ਤਜਾਵਹੁ ॥
મારુ મન બધાની ચરણ-રજ બની રહે, તેથી મારી અહં-બુદ્ધિ નાશ કરી દે.

ਅਪਨੀ ਭਗਤਿ ਦੇਹਿ ਦਇਆਲਾ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਾਵਹੁ ॥੨॥੪॥੬॥
હે દયાળુ પરમાત્મા! નાનકનું કહેવું છે કે જેને તું પોતાની ભક્તિ આપે છે, આવો ભાગ્યશાળી તને મેળવી લે છે ॥૨॥૪॥૬॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਜਾਤ ॥
હે જીવ! પ્રભુ-સ્મરણ વગર તારું જીવન વ્યર્થ જ જઈ રહ્યું છે.

ਤਜਿ ਗੋਪਾਲ ਆਨ ਰੰਗਿ ਰਾਚਤ ਮਿਥਿਆ ਪਹਿਰਤ ਖਾਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની અર્ચનાને ત્યાગીને બીજા રંગોમાં લીન રહીને તારું ખાવા-પહેરવાનું પણ માત્ર અસત્ય છે ॥વિરામ॥

ਧਨੁ ਜੋਬਨੁ ਸੰਪੈ ਸੁਖ ਭੋੁਗਵੈ ਸੰਗਿ ਨ ਨਿਬਹਤ ਮਾਤ ॥
ધન-સંપત્તિ, યૌવન, સંપત્તિ વગેરે સુખ ભોગવતા રહે છે પરંતુ અંતમાં આ સાથ નિભાવતા નથી.

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦੇਖਿ ਰਚਿਓ ਬਾਵਰ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਇਆ ਰੰਗਿ ਰਾਤ ॥੧॥
હે પાગલ! મૃગતૃષ્ણાને જોઈને તેમાં જ તું મોહિત છે, આ બધા સુખ-સુવિધાઓ જેમાં તું લીન છે, આ તો વૃક્ષનો છાંયો માનિંદ કામચલાઉ છે ॥૧॥

ਮਾਨ ਮੋਹ ਮਹਾ ਮਦ ਮੋਹਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੈ ਖਾਤ ॥
હું માન-મોહ તેમજ મહા નશામાં મોહિત છું અને હું વાસના અને ક્રોધમાં ડૂબેલો છું.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਹੋਇ ਸਹਾਤ ॥੨॥੫॥੭॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનકને હાથ પકડાવીને આમાંથી કાઢવામાં સહાયતા કર ॥૨॥૫॥૭॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋਇ ਨ ਚਾਲਸਿ ਸਾਥ ॥
પ્રભુ સિવાય કોઈ પણ અંતકાળમાં સાથ નિભાવતું નથી.

ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕਰੁਣਾਪਤਿ ਸੁਆਮੀ ਅਨਾਥਾ ਕੇ ਨਾਥ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દીનાનાથ! તું કરુણાપતિ, બધાનો સ્વામી તેમજ અનાથોનો નાથ છે ॥વિરામ॥

ਸੁਤ ਸੰਪਤਿ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਭੋੁਗਵਤ ਨਹ ਨਿਬਹਤ ਜਮ ਕੈ ਪਾਥ ॥
પુત્ર-સંપત્તિ, વિકારોના રસ ભોગ યમના રસ્તા પર સાથ નિભાવી શકતા નથી.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗਾਉ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਉਧਰੁ ਸਾਗਰ ਕੇ ਖਾਤ ॥੧॥
સુખનિધિ હરિનામ જપ, તે ગોવિંદના ગુણ ગા, છેવટે આ સંસાર-સમુદ્રના ખાડાથી ઉદ્ધાર કરાવે છે ॥૧॥

ਸਰਨਿ ਸਮਰਥ ਅਕਥ ਅਗੋਚਰ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖ ਲਾਥ ॥
શરણ દેનાર, પૂર્ણ સમર્થ, અકથ્ય, ઈન્દ્રિયાતીત પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી દુઃખ-ઇજા નિવૃત થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਧੂਰਿ ਜਨ ਬਾਂਛਤ ਮਿਲੈ ਲਿਖਤ ਧੁਰਿ ਮਾਥ ॥੨॥੬॥੮॥
નાનક ગરીબ સંતજનોની ચરણ-ધૂળની કામના કરે છે, પરંતુ માથા પર નસીબ હોય તો જ આ મળે છે ॥૨॥૬॥૮॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫
કેદારા મહેલ ૫ ઘર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਿਸਰਤ ਨਾਹਿ ਮਨ ਤੇ ਹਰੀ ॥
મનથી પ્રભુ ક્યારેય ભૂલાતો નથી,

ਅਬ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬਲ ਭਈ ਆਨ ਬਿਖੈ ਜਰੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
આ પ્રેમ હવે અતુટ થઈ ચુક્યો છે અને બીજા બધા વિકાર દૂર થઈ ગયા છે ॥વિરામ॥

ਬੂੰਦ ਕਹਾ ਤਿਆਗਿ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੀਨ ਰਹਤ ਨ ਘਰੀ ॥
જે રીતે બપૈયો ટીપાને છોડી શકતો નથી, માછલી જળ વગર ક્ષણ પણ રહેતી નથી.

ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ਉਚਾਰੁ ਰਸਨਾ ਟੇਵ ਏਹ ਪਰੀ ॥੧॥
તેમ જ જીભ પ્રભુના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કરવામાં લાગેલી છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਨਾਦ ਕੁਰੰਕ ਮੋਹਿਓ ਬੇਧਿ ਤੀਖਨ ਸਰੀ ॥
જેમ મધુર સંગીતની ધૂનથી મોહિત થઈને હરણ તીરોથી વીંધાઈ જાય છે,

ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸਾਲ ਨਾਨਕ ਗਾਠਿ ਬਾਧਿ ਧਰੀ ॥੨॥੧॥੯॥
તેમ જ નાનકે પ્રભુ ચરણ-કમળના રસથી ગાંઠ બાંધી લીધી છે ॥૨॥૧॥૯॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਸਤ ਰਿਦ ਮਹਿ ਖੋਰ ॥
હે પ્રિયતમ! મારા હ્રદયમાં અવગુણ વસી રહ્યા છે,

ਭਰਮ ਭੀਤਿ ਨਿਵਾਰਿ ਠਾਕੁਰ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਅਪਨੀ ਓਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક! ભ્રમની દીવાલ પાડીને પોતાની તરફ નમાવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਧਿਕ ਗਰਤ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਕਰਿ ਦਇਆ ਚਾਰਹੁ ਧੋਰ ॥
સંસાર-સમુદ્રમાં ખુબ ખાડા છે, દયા કરી પાર કરાવી દે.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਰਿ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਉਧਰਤੇ ਲੈ ਮੋਰ ॥੧॥
સંતોની સાથે હરિ-ચરણોના જહાજ દ્વારા મારો ઉદ્ધાર કરી લે ॥૧॥

ਗਰਭ ਕੁੰਟ ਮਹਿ ਜਿਨਹਿ ਧਾਰਿਓ ਨਹੀ ਬਿਖੈ ਬਨ ਮਹਿ ਹੋਰ ॥
જેને ગર્ભ કુંડમાંથી બચાવી લીધો છે, વિષય-વિકારોમાં પણ બીજું કોઈ બચાવનાર નથી.

ਹਰਿ ਸਕਤ ਸਰਨ ਸਮਰਥ ਨਾਨਕ ਆਨ ਨਹੀ ਨਿਹੋਰ ॥੨॥੨॥੧੦॥
નાનક નિષ્ઠાપૂર્વક માનતા કહે છે કે પરમેશ્વરની શરણ ખુબ પ્રબળ તેમજ સમર્થ છે અને તેના સિવાય કોઈ બીજાનો કોઈ સહારો નથી ॥૨॥૨॥૧૦॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਬਖਾਨੁ ॥
હે સજ્જનો, જીભથી રામ નામનું જાપ કર,

ਗੁਨ ਗੋੁਪਾਲ ਉਚਾਰੁ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਭਏ ਕਲਮਲ ਹਾਨ ॥ ਰਹਾਉ ॥
દરેક દમ પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરવાથી પાપ-દોષ નાશ થઈ જાય છે ॥વિરામ॥

ਤਿਆਗਿ ਚਲਨਾ ਸਗਲ ਸੰਪਤ ਕਾਲੁ ਸਿਰ ਪਰਿ ਜਾਨੁ ॥
દુનિયાવી સુખ-સંપત્તિને નિશ્ચય જ ત્યાગી જવાની છે, તેથી મૃત્યુને માથા પર અનિવાર્ય માનો.

ਮਿਥਨ ਮੋਹ ਦੁਰੰਤ ਆਸਾ ਝੂਠੁ ਸਰਪਰ ਮਾਨੁ ॥੧॥
અસત્ય મોહ તેમજ ખરાબ આશાને અસત્ય જ સમજજે ॥૧॥

ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਰਿਦੈ ਧਾਰਹੁ ਧਿਆਨੁ ॥
સત્યપુરુષ અકાળમૂર્તિ પરમેશ્વરનું હૃદયમાં ધ્યાન કર.

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਲਾਭੁ ਨਾਨਕ ਬਸਤੁ ਇਹ ਪਰਵਾਨੁ ॥੨॥੩॥੧੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે સુખનિધાન હરિનામ વસ્તુનો લાભ પ્રાપ્ત કર, આ જ માન્ય છે ॥૨॥૩॥૧૧॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
હરિનામ જ અમારો એકમાત્ર આશરો છે,

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਨ ਕਛੁ ਬਿਆਪੈ ਸੰਤਸੰਗਿ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોની સાથે વ્યવહાર કરવાથી ઝઘડો જરા પણ પ્રભાવિત કરતો નથી ॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਆਪਿ ਰਾਖਿਓ ਨਹ ਉਪਜਤਉ ਬੇਕਾਰੁ ॥
જેને પ્રભુ પોતે કૃપા કરીને બચાવે છે, તેના પર કોઈ દુઃખ વિકાર પ્રભાવ નાખતો નથી.

ਜਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸੁ ਦਹਤ ਨਹ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥
જેને પ્રભુનું સ્મરણ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તેને સંસારની જલન કે વેદના હેરાન કરતી નથી ॥૧॥

ਸੁਖ ਮੰਗਲ ਆਨੰਦ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਰੁ ॥
પ્રભુ સુખોનો કોષ તેમજ આનંદસ્રોત છે અને તેના ચરણ અમૃત સમાન છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਰਨਾਗਤੀ ਤੇਰੇ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਛਾਰੁ ॥੨॥੪॥੧੨॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક તારી શરણાગત છે અને તારા સંતજનોની ધૂળ માત્ર છે ॥૨॥૪॥૧૨॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਸ੍ਰੋਤ ॥
હરિનામ-સંકીર્તન સાંભળ્યા વગર કાન ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਜੀਵਨ ਰੂਪ ਬਿਸਾਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤਿਹ ਕਤ ਜੀਵਨ ਹੋਤ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવનસ્રૂપી પરમેશ્વરને ભૂલાવીને જીવનાર મનુષ્યનું શું જીવવું છે? ॥વિરામ॥

ਖਾਤ ਪੀਤ ਅਨੇਕ ਬਿੰਜਨ ਜੈਸੇ ਭਾਰ ਬਾਹਕ ਖੋਤ ॥
તે અનેક પ્રકારના વ્યંજન ખાતા-પીતા પણ જેમ ભાર ઉપાડનાર ગધેડા છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਮਹਾ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਿਰਖ ਜੰਤੀ ਜੋਤ ॥੧॥
તે પગરખાં બળદની સમાન આઠ પ્રહર ઘાણીમાં સખત મહેનત કરતા રહે છે ॥૧॥

ਤਜਿ ਗੋੁਪਾਲ ਜਿ ਆਨ ਲਾਗੇ ਸੇ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਰੋਤ ॥
પ્રભુને ત્યાગીને જે કર્મકાંડોમાં લીન થઈ જાય છે, તે ખૂબ પ્રકારથી રોવે છે.

ਕਰ ਜੋਰਿ ਨਾਨਕ ਦਾਨੁ ਮਾਗੈ ਹਰਿ ਰਖਉ ਕੰਠਿ ਪਰੋਤ ॥੨॥੫॥੧੩॥
હે પ્રભુ! નાનક હાથ જોડીને આ જ દાન માંગે છે કે પોતાના ગળાથી લગાવીને રાખજે ॥૨॥૫॥૧૩॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਸੰਤਹ ਧੂਰਿ ਲੇ ਮੁਖਿ ਮਲੀ ॥
જો સંતજનોની ચરણરજ મુખ પર લગાવાય,

ਗੁਣਾ ਅਚੁਤ ਸਦਾ ਪੂਰਨ ਨਹ ਦੋਖ ਬਿਆਪਹਿ ਕਲੀ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હંમેશા પૂર્ણ સ્થિર ૐકારનું સ્તુતિગાન કરાય તો કળિયુગના દોષ પણ સતાવતા નથી ॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਕਾਰਜ ਸਰਬ ਪੂਰਨ ਈਤ ਊਤ ਨ ਹਲੀ ॥
ગુરુના વચન પ્રમાણે બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે અને આનાથી મન અહીં-તહીં વિચલીત થતું નથી.

ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਅਨਿਕ ਸਰਬਤ ਪੂਰਨ ਬਿਖੈ ਅਗਨਿ ਨ ਜਲੀ ॥੧॥
પ્રભુ એક જ છે, બધામાં પરિપૂર્ણ છે, તેની સતાને માનવાથી વિકારોની આગ સળગાવતી નથી ॥૧॥

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੋ ਦਾਸੁ ਅਪਨੋ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ ਰਲੀ ॥
હે પ્રભુ! હાથ પકડીને દાસને પોતાની સાથે મળાવી લે અને આત્મ-પ્રકાશને પરમ-પ્રકાશમાં મળાવી લે.

ਪ੍ਰਭ ਚਰਨ ਸਰਨ ਅਨਾਥੁ ਆਇਓ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਚਲੀ ॥੨॥੬॥੧੪॥
હે પ્રભુ! નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે આ અનાથ તારી ચરણ-શરણમાં આવ્યો છે, પોતાની સાથે મળાવી લે ॥૨॥૬॥૧૪॥

ਕੇਦਾਰਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કેદારા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਮਨ ਰੁਚੈ ॥
મનમાં હરિનામનો પ્રેમ બન્યો હોય તો

ਕੋਟਿ ਸਾਂਤਿ ਅਨੰਦ ਪੂਰਨ ਜਲਤ ਛਾਤੀ ਬੁਝੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કરોડો સુખ-શાંતિઓ તેમજ પૂર્ણ આનંદની પ્રાપ્તિ થાય છે તથા દિલની જલન ઠરી જાય છે ॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਪਤਿਤ ਉਧਰੇ ਮੁਚੈ ॥
સંતોના રસ્તે ચાલવા પર પતિત પ્રાણીઓનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે,

ਰੇਨੁ ਜਨ ਕੀ ਲਗੀ ਮਸਤਕਿ ਅਨਿਕ ਤੀਰਥ ਸੁਚੈ ॥੧॥
જો સંતજનોની ચરણરજ માથા પર લાગી ગઈ તો અનેક તીર્થ સ્નાનની શુદ્ધતાનું ફળ મળી જાય છે ॥૧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਧਿਆਨ ਭੀਤਰਿ ਘਟਿ ਘਟਹਿ ਸੁਆਮੀ ਸੁਝੈ ॥
મનમાં પ્રભુ-ચરણોનું જ ધ્યાન છે અને દરેક શરીરમાં તે સ્વામી વ્યાપ્ત છે.

ਸਰਨਿ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ਨਾਨਕ ਬਹੁਰਿ ਜਮੁ ਨਹੀ ਲੁਝੈ ॥੨॥੭॥੧੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે દેવાધિદેવ પ્રભુની શરણમાં આવવાથી યમ બીજી વાર દુ:ખી કરતો નથી ॥૨॥૭॥૧૫॥

ਕੇਦਾਰਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
કેદારા છંદ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਿਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰਿਆ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિયતમ, પ્રેમાળ પ્રભુ! મને આવી મળ ॥વિરામ॥

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਤ੍ਰ ਮੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તે આદિપુરુષ વિધાતા સૃષ્ટિનાં કણ-કણમાં વ્યાપ્ત છે.

ਮਾਰਗੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਹਰਿ ਕੀਆ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ॥
પ્રભુને મેળવવાનો રસ્તો તેણે પોતે જ બનાવ્યો છે અને સંતજનોની સંગતમાં જ તે જણાય છે.

ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
સંતજનોની સાથે જ પરમપુરુષ વિધાતા જ્ઞાત થાય છે અને દરેક શરીરમાં તે જ દેખાઈ દે છે.

ਜੋ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਭੰਨੈ ਘਾਲਿਆ ॥
જે શરણમાં આવે છે, તે બધા સુખ મેળવે છે અને તેની સેવા નિષ્ફળ થતી નથી.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗਾਏ ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾ ਰਸ ਮਾਤਾ ॥
જેને સરળ-સ્વભાવ પ્રભુના ગુણ ગાયા છે, તે પ્રેમરૂપી મહારસમાં જ મસ્ત રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਤੂ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! દાસ નાનક તારી શરણમાં છે, ફક્ત તું જ પૂર્ણ પરમપુરુષ વિધાતા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜਨ ਬੇਧਿਆ ਸੇ ਆਨ ਕਤ ਜਾਹੀ ॥
ભક્ત તો પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિથી વીંધાઈ ગયું છે, પછી બીજે ક્યાંય જઇ શકે છે.

ਮੀਨੁ ਬਿਛੋਹਾ ਨਾ ਸਹੈ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮਰਿ ਪਾਹੀ ॥
જે રીતે માછલી વિયોગ સહી શકતી નથી અને જળ વગર મરી જ જાય છે,

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਦੂਖ ਕਿਨਿ ਸਹੀਐ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਪਿਆਸਿਆ ॥
તેમ જ પ્રભુ વગર શું કરી રહી શકાય છે, દુઃખ કેવી રીતે સહી શકાય છે, બપૈયો વગર ટીપે તરસ્યો જ મરી જાય છે.

ਕਬ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਵੈ ਚਕਵੀ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ॥
ક્યારે રાત વીતશે, ચકવીને સૂર્ય-કિરણોનો પ્રકાશ થવાથી પરમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਮਨੁ ਲਾਗਾ ਦਿਨਸੁ ਸਭਾਗਾ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਹੀ ॥
મન પ્રભુ-દર્શનની લાલચમાં લીન છે, તે દિવસ ખુશનસીબ છે, જયારે રાત-દિવસ પ્રભુનું જ ગુણાનુવાદ કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੈ ਬੇਨੰਤੀ ਕਤ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਾਣ ਟਿਕਾਹੀ ॥੨॥
દાસ નાનક વિનંતી કરે છે કે પ્રભુ વગર પ્રાણ કેવી રીતે ટકી શકે છે ॥૨॥

ਸਾਸ ਬਿਨਾ ਜਿਉ ਦੇਹੁਰੀ ਕਤ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ॥
જેમ શ્વાસ વગર શરીરને શોભા પ્રાપ્ત થતી નથી,

ਦਰਸ ਬਿਹੂਨਾ ਸਾਧ ਜਨੁ ਖਿਨੁ ਟਿਕਣੁ ਨ ਆਵੈ ॥
તેમ જ દર્શન વિહીન સાધુજન પળ માત્ર ટકી શકતો નથી.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਜੋ ਰਹਣਾ ਨਰਕੁ ਸੋ ਸਹਣਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ॥
મન પ્રભુ-ચરણોમાં જ વીંધાયેલ છે, તેથી પ્રભુ વગર રહેવું તો નર્ક ભોગવાનું છે.

ਹਰਿ ਰਸਿਕ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਇ ਨਿਖੇਧਿਆ ॥
વૈરાગ્યવાન તેમજ પ્રભુનો રસિયો, જેની નામમાં લગન લાગી રહે છે, તેનો તિરસ્કાર કરી શકાતો નથી.

ਹਰਿ ਸਿਉ ਜਾਇ ਮਿਲਣਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਹਣਾ ਸੋ ਸੁਖੁ ਅੰਕਿ ਨ ਮਾਵੈ ॥
પ્રભુથી મળવું, સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં રહેવાનું સાચું સુખ અંતરમાં સમાવી શકાતું નથી.

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਚਰਨਹ ਸੰਗਿ ਸਮਾਵੈ ॥੩॥
હે નાનકના સ્વામી! કૃપાળુ થઈ જા કેમ કે તારા ચરણોમાં લીન રહું ॥૩॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਕਰੁਣਾ ਧਾਰੇ ॥
શોધતા-શોધતા કરુણામય પ્રભુથી સાક્ષાત્કાર થયો છે.

ਨਿਰਗੁਣੁ ਨੀਚੁ ਅਨਾਥੁ ਮੈ ਨਹੀ ਦੋਖ ਬੀਚਾਰੇ ॥
હું ગુણવિહીન, નીચ તેમજ અનાથ છું, પરંતુ તેને મારા દોષ તરફ ધ્યાન કર્યું નથી.

ਨਹੀ ਦੋਖ ਬੀਚਾਰੇ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਬਿਰਦੁ ਬਖਾਨਿਆ ॥
તેને દોષ તરફ ધ્યાન ન આપીને પણ બધા સુખ આપ્યા છે અને પવિત્ર કરવો તેનો ધર્મ-સ્વભાવ મનાય છે.

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਸੁਨਿ ਅੰਚਲੋੁ ਗਹਿਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰ ਸਮਾਨਿਆ ॥
આ સાંભળીને કે તે પોતાના ભક્તોને પ્રેમ કરે છે, મેં આંચળને પકડી લીધું છે. તે પૂર્ણ રીતથી દરેક દિલમાં પ્રવેશ કરી રહ્યો છે.

ਸੁਖ ਸਾਗਰੋੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇਆ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਹਾਰੇ ॥
મેં સરળ-સ્વભાવ સુખ-સાગર પરમેશ્વરને મેળવી લીધો છે, જેનાથી જન્મ-મરણનું દુઃખ નિવૃત્ત થઈ ગયું છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਰਿ ਹਾਰੇ ॥੪॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુએ હાથ આપીને દાસને પોતાની સાથે મળાવી લીધો છે, તેને હૃદયમાં રામ-નામની માળા ધારણ કરી લીધી છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ કેદારા વાણી કબીર જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਬਿਬਰਜਿਤ ਤਜਹੁ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨਾ ॥
વખાણ તેમજ નિંદા બંનેને છોડી દેવા જોઈએ, માન કે અભિમાન આને પણ ત્યાગી દે.

ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨਹਿ ਤੇ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥੧॥
જે લોખંડ અથવા સુવર્ણને સરખા સમજે છે, તે જ પ્રભુની મૂર્તિ છે ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਜਨੁ ਏਕੁ ਆਧੁ ਕੋਈ ॥
હે પરમપિતા! તારો કોઈ એકાદ જ ઉપાસક છે,

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਬਿਬਰਜਿਤ ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨੈ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહને પૂર્ણરૂપેણ છોડીને પરમપદને જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਜ ਗੁਣ ਤਮ ਗੁਣ ਸਤ ਗੁਣ ਕਹੀਐ ਇਹ ਤੇਰੀ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥
જેને રજોગુણ, તમોગુણ, સતગુણ કહેવાય છે, આ બધું તારી માયા છે.

ਚਉਥੇ ਪਦ ਕਉ ਜੋ ਨਰੁ ਚੀਨੈ ਤਿਨ੍ਹ ਹੀ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥
જે પુરુષ ત્રણેય ગુણોથી રહિત થઈને તુરિયાવસ્થાને ઓળખી જાય છે, તેને જ પરમપદ મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਹਕਾਮਾ ॥
તે તીર્થ, વ્રત, નિયમ, શુદ્ધિ તેમજ ધીરજ વગેરેના ફળ પ્રત્યે હંમેશા નિષ્કામ બની રહે છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਰੁ ਮਾਇਆ ਭ੍ਰਮੁ ਚੂਕਾ ਚਿਤਵਤ ਆਤਮ ਰਾਮਾ ॥੩॥
તેનો તૃષ્ણા અને માયાનો ભ્રમ સમાપ્ત થઈ જાય છે અને અંતર્મનમાં પ્રભુની સ્મૃતિ બની રહે છે ॥૩॥

ਜਿਹ ਮੰਦਰਿ ਦੀਪਕੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਅੰਧਕਾਰੁ ਤਹ ਨਾਸਾ ॥
જે ઘરમાં દીવાનો આલોક હોય છે, ત્યાં અંધકાર દૂર થઈ જાય છે.

ਨਿਰਭਉ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗਾ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਨ ਦਾਸਾ ॥੪॥੧॥
કબીર કહે છે, જે દાસના અંતર્મનમાં નિર્ભય પ્રભુ છે, તેનો ભ્રમ સમાપ્ત થઈ ગયો છે ॥૪॥૧॥

ਕਿਨਹੀ ਬਨਜਿਆ ਕਾਂਸੀ ਤਾਂਬਾ ਕਿਨਹੀ ਲਉਗ ਸੁਪਾਰੀ ॥
કોઈએ કાંસુ-તાંબાનો વ્યાપાર કર્યો તો કોઈએ લવિંગ-સોપારીનો વ્યવસાય કર્યો.

ਸੰਤਹੁ ਬਨਜਿਆ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿਦ ਕਾ ਐਸੀ ਖੇਪ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
હે સજ્જનો! અમે તો હરિનામનો વ્યાપાર કર્યો અને આ જ અમારો સૌદો છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਬਿਆਪਾਰੀ ॥
અમે હરિનામના વ્યાપારી છીએ,

ਹੀਰਾ ਹਾਥਿ ਚੜਿਆ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਛੂਟਿ ਗਈ ਸੰਸਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી કિંમતી નામરૂપી હીરો હાથ આવ્યો છે, અમારી સાંસારિક લગન છૂટી ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚੇ ਲਾਏ ਤਉ ਸਚ ਲਾਗੇ ਸਾਚੇ ਕੇ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
જ્યારે સાચા પરમેશ્વરે સત્ય-નામની સાથે લગાવ્યો તો અમે સત્યના વ્યાપારી બની ગયા.

ਸਾਚੀ ਬਸਤੁ ਕੇ ਭਾਰ ਚਲਾਏ ਪਹੁਚੇ ਜਾਇ ਭੰਡਾਰੀ ॥੨॥
અમે સાચી વસ્તુનો ભાર લાદી લીધો છે અને પ્રભુ-ભંડાર સુધી જઈ પહોંચ્યા છીએ ॥૨॥

ਆਪਹਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਨਿਕ ਆਪੈ ਹੈ ਪਾਸਾਰੀ ॥
રત્ન, જવાહર તેમજ માણિક્ય પ્રભુ પોતે જ છે અને પોતે જ આને ફેલાવનાર છે.

ਆਪੈ ਦਹ ਦਿਸ ਆਪ ਚਲਾਵੈ ਨਿਹਚਲੁ ਹੈ ਬਿਆਪਾਰੀ ॥੩॥
તે પોતે જ દસ દિશાઓમાં ચલાવે છે અને તે વ્યાપારી પણ નિશ્ચલ છે ॥૩॥

ਮਨੁ ਕਰਿ ਬੈਲੁ ਸੁਰਤਿ ਕਰਿ ਪੈਡਾ ਗਿਆਨ ਗੋਨਿ ਭਰਿ ਡਾਰੀ ॥
મનને બળદ બનાવીને તેના પર જ્ઞાનની ગાંસડી લાદીને સૂરને પ્રભુ-રસ્તા પર ચલાવી દીધો છે.

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਨਿਬਹੀ ਖੇਪ ਹਮਾਰੀ ॥੪॥੨॥
હે સંતજનો! કબીર કહે છે, સાંભળો, આ રીતે અમારા સૌદાએ અમારો સાથ નિભાવ્યો છે ॥૪॥૨॥

ਰੀ ਕਲਵਾਰਿ ਗਵਾਰਿ ਮੂਢ ਮਤਿ ਉਲਟੋ ਪਵਨੁ ਫਿਰਾਵਉ ॥
હે મૂર્ખ કલવારી! હે મૂર્ખ બુદ્ધિ! વાસનારૂપી પવનને સાંસારિક ભ્રમણા તરફથી હટાવ.

ਮਨੁ ਮਤਵਾਰ ਮੇਰ ਸਰ ਭਾਠੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਚੁਆਵਉ ॥੧॥
મનને દસમા દરવાજાની ભટ્ટીમાંથી અમૃતધારાને પીવડાવીને પાગલ બનાવી દે ॥૧॥

ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਰਾਮ ਕੀ ਦੁਹਾਈ ॥
હે ભાઈ! રામની દુહાઈ છે.

ਪੀਵਹੁ ਸੰਤ ਸਦਾ ਮਤਿ ਦੁਰਲਭ ਸਹਜੇ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંત હંમેશા આ અમૃતને પીવે છે, જે દુર્લભ છે અને સરળ તરસ ઠારી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੈ ਬਿਚਿ ਭਾਉ ਭਾਇ ਕੋਊ ਬੂਝਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ਭਾਈ ॥
પ્રભુ-ભયમાં જ પ્રેમ ભાવના છે, જે આ સત્યને સમજે છે, તે હરિ-રસ મેળવે છે.

ਜੇਤੇ ਘਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਭ ਹੀ ਮਹਿ ਭਾਵੈ ਤਿਸਹਿ ਪੀਆਈ ॥੨॥
જેટલા પણ શરીરરૂપી ઘટ છે, બધામાં અમૃત હાજર છે, પરંતુ જેને પ્રભુ ઈચ્છે છે, તેને જ પીવડાવે છે ॥૨॥

ਨਗਰੀ ਏਕੈ ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਧਾਵਤੁ ਬਰਜਿ ਰਹਾਈ ॥
શરીરરૂપી એક નગરના આંખ, કાન વગેરે નવ દરવાજા છે, ચંચળ મનને નિયંત્રણમાં કર.

ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਛੂਟੈ ਦਸਵਾ ਦਰੁ ਖੂਲ੍ਹੈ ਤਾ ਮਨੁ ਖੀਵਾ ਭਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! જ્યારે ત્રણ ગુણ છૂટી જાય છે તો દસમો દરવાજો ખુલી જાય છે અને મન આનંદિત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਅਭੈ ਪਦ ਪੂਰਿ ਤਾਪ ਤਹ ਨਾਸੇ ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਬੀਚਾਰੀ ॥
કબીર વિચાર કરી કહે છે કે અભયપદ મેળવવાથી બધા તાપ નાશ થઈ જાય છે,

ਉਬਟ ਚਲੰਤੇ ਇਹੁ ਮਦੁ ਪਾਇਆ ਜੈਸੇ ਖੋਂਦ ਖੁਮਾਰੀ ॥੪॥੩॥
મનને માયા તરફથી ઉલ્ટાવવાથી આ દારૂ પ્રાપ્ત થાય છે, જેમ ખાધેલ-પીધેલ પશુની માનિંદ ખુમારી છવાયેલી રહે છે ॥૪॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੇ ਲੀਨੇ ਗਤਿ ਨਹੀ ਏਕੈ ਜਾਨੀ ॥
કામ, ક્રોધ તેમજ તૃષ્ણામાં લીન લોકોએ પ્રભુની મહિમાને સમજી નથી.

ਫੂਟੀ ਆਖੈ ਕਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਬੂਡਿ ਮੂਏ ਬਿਨੁ ਪਾਨੀ ॥੧॥
ફૂટેલી આંખોવાળા આવા જ્ઞાનહીન લોકોને કંઈ પણ સમજાતું નથી અને તે વગર પાણીએ જ ડુબી મરે છે ॥૧॥

ਚਲਤ ਕਤ ਟੇਢੇ ਟੇਢੇ ਟੇਢੇ ॥
તે ત્રાસો શા માટે ચાલે છે?

ਅਸਤਿ ਚਰਮ ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਮੂੰਦੇ ਦੁਰਗੰਧ ਹੀ ਕੇ ਬੇਢੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તો હાડકાં, ચામડા અને ઝેરની બંધાયેલ દુર્ગંધમાં લપટાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਨ ਜਪਹੁ ਕਵਨ ਭ੍ਰਮ ਭੂਲੇ ਤੁਮ ਤੇ ਕਾਲੁ ਨ ਦੂਰੇ ॥
હે ભાઈ! રામનું જાપ કરી રહ્યો નથી, ક્યાં ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે, તારાથી મૃત્યુ દૂર નથી.

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਇਹੁ ਤਨੁ ਰਾਖਹੁ ਰਹੈ ਅਵਸਥਾ ਪੂਰੇ ॥੨॥
અનેક પ્રયત્ન કરી આ શરીરને તું બચાવીને રાખે છે, પરંતુ આયુષ્ય પૂર્ણ થવા પર આ અહીં રહી જાય છે ॥૨॥

ਆਪਨ ਕੀਆ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੈ ਪਰਾਨੀ ॥
નિઃસંકોચ પ્રાણી કંઈ પણ કરી લે, પરંતુ આપમેળે કરવાથી કંઈ થતું નથી.

ਜਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਬਖਾਨੀ ॥੩॥
જયારે પ્રભુની મરજી હોય છે તો સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય છે અને પછી તે હરિનામનું વખાણ કરે છે ॥૩॥

ਬਲੂਆ ਕੇ ਘਰੂਆ ਮਹਿ ਬਸਤੇ ਫੁਲਵਤ ਦੇਹ ਅਇਆਨੇ ॥
રેતીના ઘરમાં વસી રહેલા મૂર્ખ જીવ બેકારમાં જ શરીરનો અહંકાર કરે છે.

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਬੂਡੇ ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਨੇ ॥੪॥੪॥
કબીર કહે છે કે જેને ક્યારેય રામનું સ્મરણ કર્યું નથી, આવા ઘણા બુદ્ધિમાન પણ ડૂબી ચુક્યા છે ॥૪॥૪॥

ਟੇਢੀ ਪਾਗ ਟੇਢੇ ਚਲੇ ਲਾਗੇ ਬੀਰੇ ਖਾਨ ॥
કોઈ મનુષ્ય ત્રાસી પાઘડી બાંધીને ત્રાસ રસ્તે ચાલે છે અને પણ બીડા ખાય છે.

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਨ ਕਛੂਐ ਮੇਰੋ ਕਾਮੁ ਦੀਵਾਨ ॥੧॥
તેનો આ જ વિચાર છે કે પ્રેમ-ભક્તિથી કંઈ પણ સંબંધ નથી પરંતુ અમારું કામ ફક્ત લોકો પર શાસન કરવાનું છે ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਹੈ ਅਭਿਮਾਨਿ ॥
આવા અભિમાની પુરુષોએ પ્રભુને ભુલાવી દીધો છે અને

ਕਨਿਕ ਕਾਮਨੀ ਮਹਾ ਸੁੰਦਰੀ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਸਚੁ ਮਾਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુવર્ણ ધન-સંપત્તિ, દારૂ તેમજ સુંદર સ્ત્રીઓને જોઈ-જોઈને તેને સત્ય માની લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਲਾਲਚ ਝੂਠ ਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਮਦ ਇਹ ਬਿਧਿ ਅਉਧ ਬਿਹਾਨਿ ॥
લાલચ, અસત્ય તેમજ વિકારોના નશામાં આનું પૂર્ણ જીવન વીતી જાય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਅੰਤ ਕੀ ਬੇਰ ਆਇ ਲਾਗੋ ਕਾਲੁ ਨਿਦਾਨਿ ॥੨॥੫॥
કબીર કહે છે કે અંતે મૃત્યુ તેને પોતાનો શિકાર બનાવી લે છે ॥૨॥૫॥

ਚਾਰਿ ਦਿਨ ਅਪਨੀ ਨਉਬਤਿ ਚਲੇ ਬਜਾਇ ॥
મનુષ્ય ચાર દિવસ પોતાની નગારું વગાડીને ચાલ્યો જાય છે અને

ਇਤਨਕੁ ਖਟੀਆ ਗਠੀਆ ਮਟੀਆ ਸੰਗਿ ਨ ਕਛੁ ਲੈ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અનેક પ્રકારથી કમાયેલું ધન-સંપત્તિ તેમજ મિલકત કાંઈ પણ સાથે જતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦਿਹਰੀ ਬੈਠੀ ਮਿਹਰੀ ਰੋਵੈ ਦੁਆਰੈ ਲਉ ਸੰਗਿ ਮਾਇ ॥
ઉંબરા પર બેસેલી પત્ની રોવે છે અને દરવાજા પર માતા પણ આંસુ વહાવે છે.

ਮਰਹਟ ਲਗਿ ਸਭੁ ਲੋਗੁ ਕੁਟੰਬੁ ਮਿਲਿ ਹੰਸੁ ਇਕੇਲਾ ਜਾਇ ॥੧॥
કુટુંબના સભ્યો તેમજ બીજા સંબંધી સ્મશાન સુધી આવે છે પરંતુ આત્મારૂપી હંસ એકલો જ જાય છે ॥૧॥

ਵੈ ਸੁਤ ਵੈ ਬਿਤ ਵੈ ਪੁਰ ਪਾਟਨ ਬਹੁਰਿ ਨ ਦੇਖੈ ਆਇ ॥
તે પુત્ર, ધન-સંપત્તિ, નગર-ગલીઓ ફરી જોવા મળતા નથી.

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਸਿਮਰਹੁ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥੁ ਜਾਇ ॥੨॥੬॥
કબીર જનમાનસને ચેતાવતો કહે છે, પછી ભલે રામનું સ્મરણ શા માટે કરતો નથી, કારણ કે જીવન તો નિરર્થક જઈ રહ્યું છે ॥૨॥૬॥

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ કેદારા વાણી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਖਟੁ ਕਰਮ ਕੁਲ ਸੰਜੁਗਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹਿ ॥
જો કોઈ છ કર્મ ભજન, યાજન, અભ્યાસ, અધ્યાપન, દાન દેવું અથવા લેવું કરનાર છે, ઉચ્ચ કુળથી સંબંધ રાખે છે, જો હૃદયમાં હરિ-ભક્તિ નથી,

ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਨ ਕਥਾ ਭਾਵੈ ਸੁਪਚ ਤੁਲਿ ਸਮਾਨਿ ॥੧॥
પ્રભુ-ચરણોની કથા તેને સારી લાગતી નથી તો તે ચાંડાળ સમાન છે ॥૧॥

ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਿ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ॥
હે મન! શા માટે અચેત બનેલ છે, હોશમાં આવ.

ਕਾਹੇ ਨ ਬਾਲਮੀਕਹਿ ਦੇਖ ॥
વાલ્મિકી તરફ શા માટે જોઈ રહ્યો નથી,

ਕਿਸੁ ਜਾਤਿ ਤੇ ਕਿਹ ਪਦਹਿ ਅਮਰਿਓ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬਿਸੇਖ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કઈ જાતિથી હતો અને કઈ રીતે રામ ભક્તિના ફળસ્વરૂપ વિશેષતા અમર પદ મેળવી ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਆਨ ਸਤ੍ਰੁ ਅਜਾਤੁ ਸਭ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਲਾਵੈ ਹੇਤੁ ॥
તે કૂતરાઓને મારનાર હતો, બધાથી હિંસક હતો, તેને પરમાત્મા કૃષ્ણથી પ્રેમ લગાવી લીધો,

ਲੋਗੁ ਬਪੁਰਾ ਕਿਆ ਸਰਾਹੈ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥੨॥
લોકો ભલે તે બિચારાના શું વખાણ કરશે, તેની કીર્તિ તો ત્રણેય લોકમાં ફેલાઈ ગઈ ॥૨॥

ਅਜਾਮਲੁ ਪਿੰਗੁਲਾ ਲੁਭਤੁ ਕੁੰਚਰੁ ਗਏ ਹਰਿ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥
વેશ્યાગામી અજામિલ, પિંગલા, શિકારી તેમજ કુંચર બધા બંધનોથી છૂટીને પ્રભુમાં જોડાઈ ગયા.

ਐਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਨਿਸਤਰੇ ਤੂ ਕਿਉ ਨ ਤਰਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ॥੩॥੧॥
રવિદાસ જનમાનસને ઉપદેશ કરે છે કે જ્યારે આવી દુર્બુધ્ધિવાળા સંસારથી મુક્તિ મેળવી લીધી, પછી પ્રભુ-સ્મરણ કરી તું શા માટે પાર થઈશ નહીં ॥૩॥૧॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદ્ગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕਿਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥
હે સર્જક! તારી રજાથી બહાર કંઈ થતું નથી,

ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਜਾਣਹਿ ਸੋਇ ॥੧॥
તું બધું કરી-કરીને જોવે અને જાણે છે ॥૧॥

ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਿਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તારા રહસ્ય વિશે શું કહેવાય, કંઈ પણ કહી શકાતું નથી.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਅਹੈ ਸਭ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કંઈ આ સંસાર છે, બધું તારી રજામાં ચાલી રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਤੇਰੈ ਪਾਸਿ ॥
જે કંઈ કરવાનું છે, તે તારી પાસે જ કહેવું છે.

ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥੨॥
પછી કોની સામે પ્રાર્થના કરે ॥૨॥

ਆਖਣੁ ਸੁਨਣਾ ਤੇਰੀ ਬਾਣੀ ॥
અમારુ કહેવુ તેમજ સાંભળવું તારી જ વાણી છે,

ਤੂ ਆਪੇ ਜਾਣਹਿ ਸਰਬ ਵਿਡਾਣੀ ॥੩॥
જે બધી લીલા કરનાર! તું પોતે જ બધું જાણે છે ॥૩॥

ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે કરવા-કરાવવા તેમજ જાણનાર પોતે પરમેશ્વર જ છે,

ਨਾਨਕ ਦੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥੪॥੧॥
બનાવીને તોડીને તે જોતો સંભાળે છે ॥૪॥૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨ ॥
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૧ ઘર ૨॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਤਰੇ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਤਰੇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી કેટલાય મુનિ, સ્વર્ગાધિપતિ ઇન્દ્ર, બ્રહ્મા વગેરે પર થઈ ગયા.

ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਤਪਸੀ ਜਨ ਕੇਤੇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥੧॥
સનક-સનંદન જેવા અનેક તપસ્વીઓને ગુરુની કૃપાથી મોક્ષ મળ્યો. ॥૧॥

ਭਵਜਲੁ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ॥
ગુરુ-ઉપદેશ વગર સંસાર-સમુદ્રને કેવી રીતે પાર કરાવી શકાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਗੁ ਰੋਗਿ ਬਿਆਪਿਆ ਦੁਬਿਧਾ ਡੁਬਿ ਡੁਬਿ ਮਰੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનામ વગર પૂર્ણ જગત રોગી બનેલું છે અને મુશ્કેલીમાં લીન થઈને ડૂબીને મરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰੁ ਦੇਵਾ ਗੁਰੁ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਝੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
ગુરુ જ દેવ છે, તે અદ્રશ્ય તેમજ રહસ્યમય છે અને ગુરુની સેવાથી ત્રણેય લોકની સમજ થાય છે.

ਆਪੇ ਦਾਤਿ ਕਰੀ ਗੁਰਿ ਦਾਤੈ ਪਾਇਆ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ॥੨॥
દાતા ગુરુએ પોતે જ દાન આપ્યું, જેના ફળ સ્વરૂપ અદ્રશ્ય તેમજ રહસ્યાતીત પરમસત્યને મેળવ્યો છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਰਾਜਾ ਮਨੁ ਮਨ ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਈ ॥
મન જ રાજા છે, સત્કાર ઉપરાંત મન પોતાથી જ ખુશ થાય છે અને મનની લાલચ સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਮਨੁ ਜੋਗੀ ਮਨੁ ਬਿਨਸਿ ਬਿਓਗੀ ਮਨੁ ਸਮਝੈ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੩॥
મન જ યોગી છે અને વિયોગી બનીને નાશ થાય છે. પ્રભુનું ગુણગાન કરવાથી તેને સમજ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
સંસારમાં આવા દુર્લભ જ મનુષ્ય છે, જેને ગુરુ દ્વારા મનને માર્યું છે અને શબ્દનું મનન કર્યું છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਭਰਿਪੁਰਿ ਲੀਣਾ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੧॥੨॥
ગુરુનું કહેવું છે કે પ્રભુ બધામાં પુષ્કળ છે અને સાચા શબ્દથી જ જીવ મુક્તિ મેળવે છે ॥૪॥૧॥૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਨੈਨੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਹੀ ਤਨੁ ਹੀਨਾ ਜਰਿ ਜੀਤਿਆ ਸਿਰਿ ਕਾਲੋ ॥
આંખમાં પ્રકાશ નથી, શરીર સંપૂર્ણપણે નબળું થઈ ચૂક્યું છે, ગઢપણે કબજો કરી લીધો છે અને મૃત્યુ માથા પર ઊભું છે.

ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਰਹਸੁ ਨਹੀ ਸਾਚਾ ਕਿਉ ਛੋਡੈ ਜਮ ਜਾਲੋ ॥੧॥
રૂપ-રંગ તો હંમેશા રહેનારું નથી, પછી મૃત્યુનો જાળ શું કરી છોડી શકે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਨਮੁ ਗਇਓ ॥
હે પ્રાણી! પ્રભુનું જાપ કરી લે, આ જીવન સમાપ્ત થઈ ગયું છે.

ਸਾਚ ਸਬਦ ਬਿਨੁ ਕਬਹੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਭਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા શબ્દ વગર ક્યારેય છૂટકારો થઈ શકતો નથી, આ મનુષ્ય જન્મ નિરર્થક જઈ રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨ ਮਹਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਹਉ ਮਮਤਾ ਕਠਿਨ ਪੀਰ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
શરીરમાં કામ, ક્રોધ, અહં તેમજ જોડાણ ખુબ ભારે ઇજા આપે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਇਨ ਬਿਧਿ ਤਰੁ ਤੂ ਤਾਰੀ ॥੨॥
ગુરુના માધ્યમથી આનંદપૂર્વક જીભથી પ્રભુનું ભજન કરો; આ ઉપાયથી સંસાર-સમુદ્રને પાર કરાવી શકાય છે ॥૨॥

ਬਹਰੇ ਕਰਨ ਅਕਲਿ ਭਈ ਹੋਛੀ ਸਬਦ ਸਹਜੁ ਨਹੀ ਬੂਝਿਆ ॥
કાન બહેરા થઈ ગયા છે, બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ ચુકી છે, શબ્દના તફાવતને સમજ્યું નથી.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਮਨਮੁਖਿ ਹਾਰਿਆ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧੁ ਨ ਸੂਝਿਆ ॥੩॥
આ રીતે મનમુખી જીવે કીમતી જન્મ હારી દીધો છે અને ગુરુ વગર અજ્ઞાનાંધ જીવને કોઈ સમજ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૩॥

ਰਹੈ ਉਦਾਸੁ ਆਸ ਨਿਰਾਸਾ ਸਹਜ ਧਿਆਨਿ ਬੈਰਾਗੀ ॥
જો જીવનની આશાઓ છોડીને નિર્લિપ્ત થવાય અને વૈરાગ્યવાન થઈને આધ્યાત્મિક સ્વાભાવિક પ્રભુમાં ધ્યાન લાગી રહે,

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟਸਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੪॥੨॥੩॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે ગુરુની નજીકમાં રામ નામમાં લગન લગાવવાથી સંસારના બંધનોથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૪॥૨॥૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਭੂੰਡੀ ਚਾਲ ਚਰਣ ਕਰ ਖਿਸਰੇ ਤੁਚਾ ਦੇਹ ਕੁਮਲਾਨੀ ॥
ચાલ ખરાબ તેમજ હાથ-પગ સુન્ન થઈ ગયા છે, શરીરની ત્વચા પણ સુકાઈ ગઈ છે.

ਨੇਤ੍ਰੀ ਧੁੰਧਿ ਕਰਨ ਭਏ ਬਹਰੇ ਮਨਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਨੀ ॥੧॥
આંખોથી ઝાંખુ દેખાવા લાગી ગયું છે, કાન પણ બહેરા થઈ ગયા છે, પરંતુ મનમુખી જીવે પ્રભુ-નામના મહત્વને જાણ્યું નથી ॥૧॥

ਅੰਧੁਲੇ ਕਿਆ ਪਾਇਆ ਜਗਿ ਆਇ ॥
હે અંધ! જગતમાં આવીને તે શું મેળવ્યું છે,

ਰਾਮੁ ਰਿਦੈ ਨਹੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਲੇ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામની સ્મૃતિ હૃદયમાં નથી, ન તો ગુરુની સેવા કરી, તું પોતાનું મૂળ ગુમાવીને ચાલતો બની રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹਵਾ ਰੰਗਿ ਨਹੀ ਹਰਿ ਰਾਤੀ ਜਬ ਬੋਲੈ ਤਬ ਫੀਕੇ ॥
તારી જીભ પ્રભુના રંગમાં લીન થઈ નથી, જ્યારે પણ બોલ્યો, ત્યારે ફિક્કું જ બોલ્યો.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵਿਆਪਸਿ ਪਸੂ ਭਏ ਕਦੇ ਹੋਹਿ ਨ ਨੀਕੇ ॥੨॥
સંતજનોની નિંદા કરતો તું પશુ જ બની ગયો છે, પરંતુ ક્યારેય સારો ન બની શક્યો ॥૨॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਰਸੁ ਵਿਰਲੀ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
સદ્દગુરૂના સંપર્કમાં હરિનામ-અમૃતનો રસ કોઈ દુર્લભે જ મેળવ્યો છે.

ਜਬ ਲਗੁ ਸਬਦ ਭੇਦੁ ਨਹੀ ਆਇਆ ਤਬ ਲਗੁ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਏ ॥੩॥
જ્યાં સુધી શબ્દનો તફાવત જ્ઞાત થતો નથી, ત્યાં સુધી જીવને કાળ હેરાન કરતો રહે છે ॥૩॥

ਅਨ ਕੋ ਦਰੁ ਘਰੁ ਕਬਹੂ ਨ ਜਾਨਸਿ ਏਕੋ ਦਰੁ ਸਚਿਆਰਾ ॥
જેને બીજા ઘર-દરવાજા અર્થાત દેવી-દેવતાઓને કયારેય ન માનતા એક પરમેશ્વર પર જ અતૂટ શ્રધ્ધા ધારણ કરી છે, તે જ સત્યનિષ્ઠ છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ ॥੪॥੩॥੪॥
નાનક વિચાર કરી કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી તેને પરમપદ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૪॥૩॥૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਸਗਲੀ ਰੈਣਿ ਸੋਵਤ ਗਲਿ ਫਾਹੀ ਦਿਨਸੁ ਜੰਜਾਲਿ ਗਵਾਇਆ ॥
આખી રાત પરેશાનીઓની ગળામાં ફાંસી નાખીને સુતો રહ્યો અને દિવસ જંજટમાં ગુમાવી દીધો.

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਘੜੀ ਨਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿਆ ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥੧॥
જેને આ જગત ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે પ્રભુને તે ક્ષણ, પણ સ્મરણ જ કર્યો નથી ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਕਿਉ ਛੂਟਸਿ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥
હે મન! પછી ભારે દુઃખોથી તારો કેવી રીતે છુટકારો થઈ શકે છે.

ਕਿਆ ਲੇ ਆਵਸਿ ਕਿਆ ਲੇ ਜਾਵਸਿ ਰਾਮ ਜਪਹੁ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું શું લઈને આવ્યો હતો અને શું લઈને ચાલ્યો જઈશ, રામનું ભજન કરી લે, આ જ લાભપ્રદ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਂਧਉ ਕਵਲੁ ਮਨਮੁਖ ਮਤਿ ਹੋਛੀ ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਸਿਰਿ ਧੰਧਾ ॥
સ્વેચ્છાચારીનું હૃદય-કમળ ઊંધું પડ્યું છે, બુદ્ધિ પણ ઓછી થઈ ગઈ છે, મન અંધ બનીને સંસારના ધંધામાં લુપ્ત છે.

ਕਾਲੁ ਬਿਕਾਲੁ ਸਦਾ ਸਿਰਿ ਤੇਰੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਗਲਿ ਫੰਧਾ ॥੨॥
વિકરાળ કાળ હંમેશા તારા માથા પર ઊભુ છે અને હરિનામ વગર ગળામાં ફાંસી જ પડે છે ॥૨॥

ਡਗਰੀ ਚਾਲ ਨੇਤ੍ਰ ਫੁਨਿ ਅੰਧੁਲੇ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਨਹੀ ਭਾਈ ॥
તારી ચાલ વિકૃત થઈ ગઈ છે, આંખો પણ અંધ થઈ ચુકી છે પરંતુ સુરને શબ્દ સારો લાગ્યો નહિ.

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਹੈ ਮਾਇਆ ਅੰਧੁਲਉ ਧੰਧੁ ਕਮਾਈ ॥੩॥
શાસ્ત્ર, વેદ, ત્રણ ગુણ માયાવી છે, પરંતુ જીવ અંધ બનીને જગતના ધંધામાં લુપ્ત છે ॥૩॥

ਖੋਇਓ ਮੂਲੁ ਲਾਭੁ ਕਹ ਪਾਵਸਿ ਦੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੇ ॥
હે દુર્બુદ્ધિ જ્ઞાનવિહીન! મુળધન તો ખોઈ દીધું છે, પછી લાભ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਪਤੀਣੇ ॥੪॥੪॥੫॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે જેને શબ્દનું ગહન ચિંતન કરી રામ રસને ચાખ્યું છે, તે સત્યથી ખુશ થઈ ગયો ॥૪॥૪॥૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਰਾਮੁ ਰਸਨਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
જે દિવસ-રાત ગુરુની સંગતમાં રહે છે, જેની જીભ રામના રંગમાં લીન રહે છે,

ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਸਿ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਸਿ ਅੰਤਰਿ ਜਾਣਿ ਪਛਾਤਾ ॥੧॥
તે પ્રભુ-શબ્દમાં નિષ્ઠા રાખીને કોઈ બીજાને માનતો નથી અને અંતરમનમાં પરમ-સત્યને ઓળખી લે છે ॥૧॥

ਸੋ ਜਨੁ ਐਸਾ ਮੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
તેથી આવો સજ્જન જ મારા મનને ગમે છે,

ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਅਪਰੰਪਰਿ ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અહંને મારીને પ્રભુમાં લીન રહે છે અને ગુરુની સેવા કરતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੋ ॥
અંદર-બહાર બધામાં પરમપુરુષ પરમેશ્વર જ વ્યાપ્ત છે અને તે આદિપુરુષને અમારું શત-શત પ્રણામ છે.

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਚੁ ਵੇਸੋ ॥੨॥
તે સત્યસ્વરૂપ ઘટ-ઘટ બધામાં આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૨॥

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਿਹਵਾ ਮਿਥਿਆ ਮੈਲੁ ਨ ਰਾਈ ॥
સત્યમાં લીન સેવકની જીભ પર સત્યરૂપી અમૃત જ હોય છે અને અસત્યની ગંદકી તેને જરાય લાગતી નથી.

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੩॥
તેને નિર્મળ નામ અમૃતનો જ રસ ચાખ્યો છે અને શબ્દોમાં લીન રહીને શોભા પ્રાપ્ત કરી છે ॥૩॥

ਗੁਣੀ ਗੁਣੀ ਮਿਲਿ ਲਾਹਾ ਪਾਵਸਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ॥
ગુણવાન મનુષ્ય પૂર્ણ ગુણવાન સંત ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર કરી લાભ જ મેળવે છે અને ગુરુમુખ બનીને પ્રભુ-નામનું સંકિર્તન કરી શોભા મેળવે છે.

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟਹਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਖਾਈ ॥੪॥੫॥੬॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે ગુરુની સેવા કરવાથી બધા દુઃખ મટી જાય છે અને હરિનામ તેનો સહાયક હોય છે ॥૪॥૫॥૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਰਬ ਧਨੁ ਧਾਰਣੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુની કૃપાથી હૃદયમાં સર્વોચ્ચ ધન પ્રભુ-નામ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅਮਰ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਕਿਰਤਾਰਥ ਸਹਜ ਧਿਆਨਿ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥੧॥
સરળ-સ્વભાવ ધ્યાન લગાવીને પ્રભુમાં લગન લગાવવાથી અમર પદાર્થથી જીવ કૃતાર્થ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈਐ ॥
હે મન! પ્રભુની ભક્તિમાં ધ્યાન લગાવ.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખ બનીને હૃદયમાં રામ નામનું જાપ કરવાથી સરળ જ વાસ્તવિક ઘરમાં જઈ શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਰਮੁ ਭੇਦੁ ਭਉ ਕਬਹੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਜਾਨੀ ॥
ભ્રમ, ભેદભાવ તેમજ ભય કયારેય છૂટી શકતા નથી અને ન તો સંસારમાં આવવા-જવાના રહસ્યને સમજ્યું.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਕੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਨੀ ॥੨॥
વાસ્તવમાં હરિનામ વગર કોઈ પણ મુક્તિ મેળવી શકતું નથી અને નામવિહીન વગર પાણી જ ડુબી મરે છે ॥૨॥

ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਸਗਲੀ ਪਤਿ ਖੋਵਸਿ ਭਰਮੁ ਨ ਮਿਟਸਿ ਗਵਾਰਾ ॥
સાંસારિક કામ કરતા જીવ પોતાની ઇજ્જત ખોઈ નાખે છે, તો પણ મૂર્ખ જીવનો ભ્રમ મટતો નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਕਬ ਹੀ ਅੰਧੁਲੇ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰਾ ॥੩॥
શબ્દ-ગુરુ વગર ક્યારેય મુક્તિ મળતી નથી, અંધ જીવે ફક્ત ધંધાનો ફેલાવ કર્યો છે ॥૩॥

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮੂਆ ॥
જયારે માયાતીત પરમેશ્વરથી મન માને છે તો મનથી જ મનના વિકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਜਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਆ ॥੪॥੬॥੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે અંદર-બહાર બધામાં પ્રભુને જ માન્યો છે, તેના સિવાય કોઈ બીજા પ્રત્યે કોઈ રુચિ નથી ॥૪॥૬॥૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૧॥

ਜਗਨ ਹੋਮ ਪੁੰਨ ਤਪ ਪੂਜਾ ਦੇਹ ਦੁਖੀ ਨਿਤ ਦੂਖ ਸਹੈ ॥
યજ્ઞ, હોમ, દાન-પુણ્ય, તપસ્યા તેમજ પૂજા વગેરેમાં પ્રવૃત થઈને શરીર દુઃખી થાય છે અને રોજે દુઃખ સહે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਸਿ ਮੁਕਤਿ ਨਾਮਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹੈ ॥੧॥
રામ-નામ વગર જીવને મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને સંસારથી મુક્તિ દેનાર નામ ગુરૂથી જ મળે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥੇ ਜਗਿ ਜਨਮਾ ॥
રામ-નામ વગર જગતમાં જન્મ લેવો વ્યર્થ છે,

ਬਿਖੁ ਖਾਵੈ ਬਿਖੁ ਬੋਲੀ ਬੋਲੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਨਿਹਫਲੁ ਮਰਿ ਭ੍ਰਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવ વિકારરૂપી ઝેર ખાય છે, ઝેર ભરેલી બોલી બોલે છે અને પ્રભુ-નામ વગર નિષ્ફળ મરીને ભટકતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁਸਤਕ ਪਾਠ ਬਿਆਕਰਣ ਵਖਾਣੈ ਸੰਧਿਆ ਕਰਮ ਤਿਕਾਲ ਕਰੈ ॥
કોઈ પુસ્તકોનું પાઠ તેમજ વ્યાકરણની વ્યાખ્યા કરે છે, સવારે, બપોરે તેમજ સાંજે સંધ્યા-વંદન કરે છે,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਉਰਝਿ ਮਰੈ ॥੨॥
પરંતુ શબ્દ-ગુરુ વગર આવો પ્રાણી મુક્તિ કેવી રીતે મેળવી શકે છે, રામ-નામ વગર તે અનેક કાર્યોમાં ઉલજીને મરે છે ॥૨॥

ਡੰਡ ਕਮੰਡਲ ਸਿਖਾ ਸੂਤੁ ਧੋਤੀ ਤੀਰਥਿ ਗਵਨੁ ਅਤਿ ਭ੍ਰਮਨੁ ਕਰੈ ॥
જો કોઈ દંડો, કમંડળ, શિખા, જનેઉ, ધોતી ધારણ કરી અનેક વાર તીર્થો પર પણ ભ્રમણ કરી લે,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ॥੩॥
પરંતુ રામ-નામ વગર તેના મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી. જે પ્રભુનું નામ જપે છે, તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે ॥૩॥

ਜਟਾ ਮੁਕਟੁ ਤਨਿ ਭਸਮ ਲਗਾਈ ਬਸਤ੍ਰ ਛੋਡਿ ਤਨਿ ਨਗਨੁ ਭਇਆ ॥
જો યોગી બનીને જટાઓનો મુગટ બનાવી લીધો, શરીર પર રાખ લગાવી લીધી અને વસ્ત્ર છોડીને શરીર નગ્ન થઈ ગયું,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੈ ਕਿਰਤ ਕੈ ਬਾਂਧੈ ਭੇਖੁ ਭਇਆ ॥੪॥
તો પણ રામ નામ વગર તૃપ્તિ મળતી નથી, આ તો કર્માંફળનાં રૂપમાં વેશ બનેલ છે ॥૪॥

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆ ॥
હે પ્રભુ! જળ, જમીન, આકાશમાં જેટલા પણ જીવ-જંતુ છે, જ્યાં ક્યાંય તું બધામાં વ્યાપ્ત છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਰਾਖਿ ਲੇ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਰਸੁ ਨਾਨਕ ਝੋਲਿ ਪੀਆ ॥੫॥੭॥੮॥
નાનકની વિનંતી છે કે ગુરુ કૃપાથી દાસને બચાવી લે, તેને હરિ-નામ રસ જ પીધો ॥૫॥૭॥૮॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૩ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਕੋਈ ॥
હે સજ્જનો, જાતિનું કોઈ ગર્વ ન કર,

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਹੋਈ ॥੧॥
જે બ્રહ્મને માને છે, વાસ્તવમાં તે જ બ્રાહ્મણ હોય છે ॥૧॥

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰਿ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰਾ ॥
હે મૂર્ખ! જાતિનું ગર્વ ન કર,

ਇਸੁ ਗਰਬ ਤੇ ਚਲਹਿ ਬਹੁਤੁ ਵਿਕਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ગર્વને કારણે અનેક વિકારોમાં વૃદ્ધિ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਰੇ ਵਰਨ ਆਖੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક કોઈ કહે છે કે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય તેમજ શુદ્ર ચાર વર્ણ છે,

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦ ਤੇ ਸਭ ਓਪਤਿ ਹੋਈ ॥੨॥
પરંતુ આખા સંસારની ઉત્પત્તિ એક બ્રહ્મ બિંદુથી થઈ છે

ਮਾਟੀ ਏਕ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਂਡੇ ਘੜੈ ਕੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ॥੩॥
આખા સંસારની રચનામાં એક જ માટીનો પ્રયોગ થયો છે, આનાથી પ્રભુરૂપી કુંભારે અનેક પ્રકારના જીવરૂપી વાસણ બનાવ્યા છે ॥૩॥

ਪੰਚ ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਦੇਹੀ ਕਾ ਆਕਾਰਾ ॥
પંચતત્વ મળાવીને શરીરનો આકાર બન્યો છે,

ਘਟਿ ਵਧਿ ਕੋ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰਾ ॥੪॥
પછી કોઈમાં ઓછું કે વધુ તત્વ કેવી રીતે કોઈ કહી શકે છે ॥૪॥

ਕਹਤੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜੀਉ ਕਰਮ ਬੰਧੁ ਹੋਈ ॥
નાનક કહે છે કે આ જીવ કર્મોના બંધનમાં બંધાયેલા છે અને

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੫॥੧॥
સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કર્યા વગર આની મુક્તિ થતી નથી ॥૫॥૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਜੋਗੀ ਗ੍ਰਿਹੀ ਪੰਡਿਤ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥ ਏ ਸੂਤੇ ਅਪਣੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥੧॥
યોગી, ગૃહસ્થી, પંડિત, વેષાદમ્બરી બધા પોતાના અહંકારને કારણે અજ્ઞાનની ઊંઘમાં સુઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਮਾਤਾ ਰਹਿਆ ਸੋਇ ॥
જીવ માયાના નશામાં મસ્ત રહે છે,

ਜਾਗਤੁ ਰਹੈ ਨ ਮੂਸੈ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ જે જાગૃત રહે છે, તેને કોઈ લુંટતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋ ਜਾਗੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ॥
તે જ જાગૃત રહે છે, જેનો સદ્ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય છે,

ਪੰਚ ਦੂਤ ਓਹੁ ਵਸਗਤਿ ਕਰੈ ॥੨॥
તે કામાદિક પાંચ દૂતોને વશીભૂત કરી લે છે ॥૨॥

ਸੋ ਜਾਗੈ ਜੋ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥
તે જ જાગે છે, જે તત્વનું ચિંતન કરે છે,

ਆਪਿ ਮਰੈ ਅਵਰਾ ਨਹ ਮਾਰੈ ॥੩॥
તે બીજાને મારતો નથી પરંતુ પોતાના અહંને મારે છે ॥૩॥

ਸੋ ਜਾਗੈ ਜੋ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥ ਪਰਕਿਰਤਿ ਛੋਡੈ ਤਤੁ ਪਛਾਣੈ ॥੪॥
તે જ જાગે છે, જે પ્રભુને જાણે છે. તે મનોવૃત્તિ છોડીને સાર તત્વને ઓળખી લે છે ॥૪॥

ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਵਿਚਿ ਜਾਗੈ ਕੋਇ ॥
ચારેય વર્ણોમાં જે કોઈ જાગે છે,

ਜਮੈ ਕਾਲੈ ਤੇ ਛੂਟੈ ਸੋਇ ॥੫॥
તે જ યમકાળથી છૂટી જાય છે ॥૫॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਜਾਗੈ ਸੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਜਾ ਕੀ ਨੇਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ॥੬॥੨॥
નાનક કહે છે કે તે જ મનુષ્ય જાગૃત છે, જેની આંખોમાં જ્ઞાન-અંજન હોય છે ॥૬॥૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਜਾ ਕਉ ਰਾਖੈ ਅਪਣੀ ਸਰਣਾਈ ॥
જેને પરમાત્મા પોતાની શરણમાં રાખે છે,

ਸਾਚੇ ਲਾਗੈ ਸਾਚਾ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥੧॥
તે સત્યમાં પ્રવૃત થઈને સાચું ફળ થઈ શકે છે ॥૧॥

ਰੇ ਜਨ ਕੈ ਸਿਉ ਕਰਹੁ ਪੁਕਾਰਾ ॥
હે મનુષ્ય! કોની આગળ પોકાર કરી રહ્યો છે,

ਹੁਕਮੇ ਹੋਆ ਹੁਕਮੇ ਵਰਤਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધું તેના હુકમથી ઉત્પન્ન થયું છે અને હુકમથી ચાલી રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਹੁ ਆਕਾਰੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਧਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! આ સંસાર તારું ધારણ કરેલું છે અને

ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੈ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੈ ਬਾਰਾ ॥੨॥
આને તું ક્ષણમાં નાશ કરી દે છે અને કોઈ સમય લાગતો નથી ॥૨॥

ਕਰਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਇਕੁ ਖੇਲੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરી એક વિચિત્ર રમત દેખાડી છે,

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
ગુરુની કૃપા થઈ જાય તો મોક્ષ મેળવી શકાય છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਸੋਇ ॥
નાનક કહે છે કે વાસ્તવમાં મારનાર-જીવંત કરનાર પ્રભુ જ છે,

ਐਸਾ ਬੂਝਹੁ ਭਰਮਿ ਨ ਭੂਲਹੁ ਕੋਇ ॥੪॥੩॥
આ સત્યને સમજી લે, ભ્રમમાં પડીને ન ભૂલ ॥૪॥૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਮੈ ਕਾਮਣਿ ਮੇਰਾ ਕੰਤੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
પ્રભુ મારો પતિ છે, હું તેની પત્ની છું.

ਜੇਹਾ ਕਰਾਏ ਤੇਹਾ ਕਰੀ ਸੀਗਾਰੁ ॥੧॥
જેમ તે ઇચ્છે છે, તેમ જ હું શણગાર કરું છું ॥૧॥

ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਾਂ ਕਰੇ ਭੋਗੁ ॥
જયારે તેની રજા હોય છે તો મારાથી આનંદ કરે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬ ਜੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર મન સાચા માલિક યોગ્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਈ ॥ ਜਾਂ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਏਕੋ ਸੋਈ ॥੨॥
કોઈ તેના વખાણ તેમજ નિંદા શું કરે, જયારે તે પોતે જ બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਿਰਮ ਕਸਾਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રિયતમ તરફ આકર્ષિત થઈ છું અને

ਮਿਲਉਗੀ ਦਇਆਲ ਪੰਚ ਸਬਦ ਵਜਾਈ ॥੩॥
ખુશિઓના નાદ વગાડીને દયાળુ પ્રભુથી મળી જઈશ ॥૩॥

ਭਨਤਿ ਨਾਨਕੁ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਇ ॥ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਮਿਲਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે કોઈ શું કરી શકે છે, જેને તે પોતે જ મળાવી લે છે ॥૪॥૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਸੋ ਮੁਨਿ ਜਿ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰੇ ॥
મુનિ તે જ છે, જે મનની મુશ્કેલીને મારે છે અને

ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੧॥
મુશ્કેલીને મારીને બ્રહ્મનું ચિંતન કરે છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਕੋਈ ਖੋਜਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! આ મનને કોઈ શોધી લે,

ਮਨੁ ਖੋਜਤ ਨਾਮੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનને શોધવાથી નામરૂપી નવનિધિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੂਲੁ ਮੋਹੁ ਕਰਿ ਕਰਤੈ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
મોહનું તત્વ નાખીને પરમપિતાએ જગતને ઉત્પન્ન કર્યું અને

ਮਮਤਾ ਲਾਇ ਭਰਮਿ ਭੋੁਲਾਇਆ ॥੨॥
જોડાણની ભાવનામાં લાગીને તેને ભ્રમમાં ભુલાવી દીધો છે ॥૨॥

ਇਸੁ ਮਨ ਤੇ ਸਭ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣਾ ॥
આ મનથી બધા શરીર તેમજ પ્રાણ છે અને

ਮਨ ਕੈ ਵੀਚਾਰਿ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਸਮਾਣਾ ॥੩॥
મનના ચિંતન દ્વારા પ્રભુના હુકમને સમજીને તેમાં સમાવી શકાય છે ॥૩॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
જો ઉત્તમ નસીબ હોય તો ગુરુ કૃપા કરે છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਜਾਗੈ ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਰੈ ॥੪॥
આ મન જાગૃત થઈ જાય છે અને આ મનની મુશ્કેલી સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥

ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
મનનો સ્વભાવ હંમેશા વૈરાગ્યપૂર્ણ છે અને

ਸਭ ਮਹਿ ਵਸੈ ਅਤੀਤੁ ਅਨਰਾਗੀ ॥੫॥
બધામાં તે અતીત તેમજ પ્રેમાળ પ્રભુ વસે છે ॥૫॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਜੋ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥੬॥੫॥
નાનક કહે છે કે જે આ રહસ્યને જાણે છે, તે આદિપુરુષ નિરંજનનું રૂપ છે ॥૬॥૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਗਤ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਣਹਾਰਾ ॥੧॥
રામ નામ જગતનું મુક્તિદાતા છે અને આ જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારનાર છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥ ਸਦ ਹੀ ਨਿਬਹੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી હરિનામ સ્મરણ કર, આ હંમેશા જ તારો સાથ નિભાવનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਮਨਮੁਖ ਗਾਵਾਰਾ ॥
મૂર્ખ મનમુખ જીવ હરિનામ સ્મરણ કરતો નથી તો પછી

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੈਸੇ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰਾ ॥੨॥
નામ વગર કઈ રીતે પાર થઈ શકે છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
વાસ્તવમાં હરિનામનું દાન પ્રભુ પોતે જ દે છે,

ਦੇਵਣਹਾਰੇ ਕਉ ਜੈਕਾਰੁ ॥੩॥
તે દાતાને અમારું કોટી-કોટી વંદન છે ॥૩॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥੪॥੬॥
જો પ્રભુ કૃપા કરે તો સદ્ગુરુથી મળાવી દે છે. નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુ હૃદયમાં હરિનામ વસાવી દે છે ॥૪॥૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਨਾਮੇ ਉਧਰੇ ਸਭਿ ਜਿਤਨੇ ਲੋਅ ॥
જેટલા પણ બધા લોક છે, હરિનામથી જ તેનો ઉદ્ધાર થયો છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
ગુરુથી બધાને હરિનામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਡਿਆਈ ਦੇਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુમુખને નામ આપીને મોટાઈ આપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਜਿਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેનો રામ નામથી પ્રેમ છે,

ਆਪਿ ਉਧਰੇ ਸਭਿ ਕੁਲ ਉਧਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
તેનો પોતે તો ઉદ્ધાર થયો જ છે, તેને સંપૂર્ણ કુળનો પણ ઉદ્ધાર કરાવી દીધો છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਨਮੁਖ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਹਿ ॥
પ્રભુ-નામવિહીન મનમુખી જીવ યમપુરી જાય છે અને

ਅਉਖੇ ਹੋਵਹਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹਿ ॥੩॥
હેરાન થઈને વેદના ભોગવે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਦੇਵੈ ਸੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੪॥੭॥
નાનક! જયારે પ્રભુ પોતે દે છે તો જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਗੋਵਿੰਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਨਕਾਦਿਕ ਉਧਾਰੇ ॥
ગોવિંદથી પ્રેમના ફળ સ્વરૂપ સનક-સનંદનનો ઉદ્ધાર થયો,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੇ ॥੧॥
તેને રામ નામ શબ્દનું ચિંતન કર્યું ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੁ ॥
જો પ્રભુ પોતાની કૃપા કરી દે તો

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા નામથી પ્રેમ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਗਤਿ ਸਾਚੀ ਹੋਇ ॥
અંતરમનમાં પ્રેમથી સાચી ભક્તિ થાય છે અને

ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੩॥
પછી જીવ સરળ-સ્વભાવ પોતાના વાસ્તવિક ઘરમાં વસી જાય છે અને ગુરુ દ્વારા મનમાં હરિનામ આવી વસે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਵੇਖਣਹਾਰੁ ॥
તે જોનાર પ્રભુ પોતે જ જોઈ રહ્યો છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! હરિનામ પોતાના દિલમાં વસાવીને રાખ ॥૪॥૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਧਾਰੁ ॥
કળિયુગમાં રામ-નામ હૃદયમાં ધારણ કર;

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮਾਥੈ ਪਾਵੈ ਛਾਰੁ ॥੧॥
કારણ કે નામ વગર માથા પર રાખ જ પડે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੁਲਭੁ ਹੈ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! રામ નામ દુર્લભ છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી ગુરુની કૃપાથી આ મનમાં આવી વસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਨ ਭਾਲਹਿ ਸੋਇ ॥
મનુષ્ય રામ નામ જ શોધે છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
પરંતુ પૂર્ણ ગુરુથી જ આ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਹਿ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે પરમાત્માની રજાને માને છે, તે જ મનુષ્ય જીવનમાં સફળ થાય છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશથી લાભ પ્રભુ-નામમાં જ લીન રહે છે ॥૩॥

ਸੋ ਸੇਵਹੁ ਜੋ ਕਲ ਰਹਿਆ ਧਾਰਿ ॥
જેણે સર્વ શક્તિઓને ધારણ કરેલ છે, તે પ્રભુની પૂજા કર.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਿ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! ગુરુની નજીકતામાં પ્રભુ-નામથી પ્રેમ બની રહે છે ॥૪॥૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
કળિયુગમાં મનુષ્ય અનેક કર્મકાંડ કરે છે,

ਨਾ ਰੁਤਿ ਨ ਕਰਮ ਥਾਇ ਪਾਹਿ ॥੧॥
પરંતુ આ કર્મકાંડ કરવાનો સમય નથી, આથી કોઈ કર્મ સફળ થઈ શકતું નથી ॥૧॥

ਕਲਜੁਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
કળિયુગમાં રામ નામ જ ઉપયોગી છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની નજીકમાં જીવને પ્રભુથી પ્રેમ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਨੁ ਮਨੁ ਖੋਜਿ ਘਰੈ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੨॥
શરીર મનને શોધીને આને હૃદય-ઘરમાં જ મેળવી શકાય છે અને ગુરુની નજીકમાં રામ નામથી મન લાગેલું રહે છે ॥૨॥

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹੋਇ ॥
સદ્‌ગુરુથી જ્ઞાન કાજળ પ્રાપ્ત થાય છે કે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ॥੩॥
ત્રણેય લોકમાં રામ નામ જ વ્યાપ્ત છે ॥૩॥

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਏਕੁ ਹੋਰ ਰੁਤਿ ਨ ਕਾਈ ॥
કળિયુગમાં ફક્ત પ્રભુના ભજન-સંકીર્તન જ સમય છે, બીજો કોઈ યોગ્ય સમય નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਲੇਹੁ ਜਮਾਈ ॥੪॥੧੦॥
હે ભક્તજનો! નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુની નજીકમાં રામ નામ હ્રદયમાં સ્થિત કરી લે ॥૪॥૧૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ મહેલ ૩ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਮੁਖ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਅਧਿਕਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારીને મુશ્કેલીઓનો રોગ લાગી રહે છે અને તે વધુ તૃષ્ણાની આગમાં સળગે છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ॥੧॥
તે ફરી ફરી જન્મતો-મરતો રહે છે, કોઈ ઠેકાણું મેળવતો નથી અને પોતાનો જન્મ નિરર્થક ગુમાવી દે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥
મારા પ્રિયતમે કૃપા કરી સમજાવી દીધું છે કે

ਹਉਮੈ ਰੋਗੀ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અહં રોગમાં જગત ઉત્પન્ન થયું છે અને શબ્દ વગર રોગ નિવૃત થતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੜਹਿ ਮੁਨਿ ਕੇਤੇ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥
મુનિઓએ શાસ્ત્રો તેમજ સ્મૃતિઓનું પઠન કર્યું પરંતુ શબ્દ વગર તેને સુર પ્રાપ્ત થયા નથી.

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਭੇ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਮਮਤਾ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥੨॥
માયાના ત્રણ ગુણોને કારણે બધા રોગી થઈ ગયા અને જોડાણને કારણે સુર ગુમાવી દીધો ॥૨॥

ਇਕਿ ਆਪੇ ਕਾਢਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲਾਏ ॥
પરંતુ કોઈને પ્રભુએ પોતે જ રોગથી બચાવી લીધો અને ગુરૂની સેવામાં લીન કરી દીધો.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੋ ਪਾਇਆ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਏ ॥੩॥
પછી તેનાથી હરિનામ રૂપી સુખોનો ભંડાર મેળવી લીધો અને તેના મનમાં સુખ આવીને વસી ગયું ॥૩॥

ਚਉਥੀ ਪਦਵੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤਹਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની નજીકમાં તેને તરુણાવસ્થા પ્રાપ્ત થઈ અને તેને સાચા ઘરમાં વાસ મેળવી લીધો.

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥੪॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરૂએ કૃપા કરી અંતરમનથી અહં ભાવના નિવૃત્ત કરી દીધી ॥૪॥

ਏਕਸੁ ਕੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ਏਕ ਜਿਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰੁਦ੍ਰੁ ਉਪਾਇਆ ॥
જેને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ શિવને ઉત્પન્ન કર્યો છે, તે એક પ્રભુની સંપૂર્ણ સૃષ્ટિ પર સતા છે.

ਨਾਨਕ ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਚਾ ਏਕੋ ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇਆ ॥੫॥੧॥੧੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે એક સત્યસ્વરૂપ પરમેશ્વર જ નિશ્ચળ છે અને જન્મ-મરણથી રહિત છે ॥૫॥૧॥૧૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਬਿਧਾ ਸਦਾ ਹੈ ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥
મનમુખી જીવ હંમેશા મુશ્કેલીનો રોગી બની રહે છે, આ રીતે આખું સંસાર જ આ રોગનો શિકાર છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝਹਿ ਰੋਗੁ ਗਵਾਵਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਾ ॥੧॥
ગુરુની નજીકમાં રહેનાર આ સત્યને સમજીને રોગ નિવૃત્ત કરી દે છે અને શબ્દ-ગુરુનું ચિંતન કરે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਇ ॥
પ્રભુ જ સંતોની સંગતમાં મળાવે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਜੋ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે નાનક! જે રામ નામમાં ધ્યાન લગાવે છે, તેને જ કીર્તિ આપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਮਤਾ ਕਾਲਿ ਸਭਿ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਤਿਨ ਜਮ ਕੀ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਾਰਾ ॥
જોડાણમાં લીન રહેવાથી કાળ તેમજ બધા રોગ હેરાન કરે છે અને તેના પર યમની ઇજા બની રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਜਿਨ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਾ ॥੨॥
જેને પરમાત્માને પોતાના મનમાં વસાવી લીધો છે, તે ગુરુમુખ પ્રાણીની નજીક યમ પણ આવતો નથી ॥૨॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸੇ ਜਗ ਮਹਿ ਕਾਹੇ ਆਇਆ ॥
જેને ગુરુની નજીકમાં હરિનામને સમજ્યું નથી, તે જગતમાં શા માટે આવ્યો છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਦੇ ਨ ਕੀਨੀ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
ગુરુની સેવા ક્યારેય કરી નથી, પોતાનો જન્મ વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਸੇ ਪੂਰੇ ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે જ પૂર્ણ ભાગ્યશાળી છે, જે સદ્‌ગુરુની સેવામાં લીન રહે છે,

ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵਹਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੪॥੨॥੧੨॥
જેવી કામના કરે છે, તેવું જ ફળ પ્રાપ્ત કરે છે અને ગુરુની વાણીથી સુખ મેળવે છે ॥૪॥૨॥૧૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੰਮੈ ਦੁਖਿ ਮਰੈ ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
મનમરજી કરનાર મનુષ્ય દુઃખમાં જન્મ લે છે, દુઃખમાં જ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે અને દુઃખોમાં જ કામકાજ કરે છે.

ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਵਿਚਿ ਕਦੇ ਨ ਨਿਕਲੈ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
તે ગર્ભ યોનિમાંથી ક્યારેય મુક્ત થતો નથી અને ઝેરમાં જ પડી રહે છે ॥૧॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
આ પ્રકારના મનમુખ મનયુષ્યને ધિક્કાર છે, પોતાનો જન્મ તેને વ્યર્થ જ ગુમાવી દીધો છે.

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરૂની ક્યારેય ન સેવા કરી અને ન તો પરમાત્માનું નામ તેને સારું લાગ્યું ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਹਰਿ ਜੀਉ ਲਾਏ ॥
જેને પ્રભુ લગનમાં લગાવે છે, ગુરુના શબ્દ તેના બધા રોગ દૂર કરી દે છે.

ਨਾਮੇ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਜਿਸ ਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥੨॥
જે મનુષ્ય પ્રભુનું નામ મનમાં વસાવી લે છે, તેને નામ દ્વારા કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਤਾ ਫਲੁ ਪਾਏ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
સદ્દગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો ફળ પ્રાપ્ત થાય છે અને સતકર્મ જ સુખાધાર છે.

ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਜੋ ਹਰਿ ਲਾਗੇ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਧਰਹਿ ਪਿਆਰੁ ॥੩॥
તે જ મનુષ્ય નિર્મળ છે, જે પ્રભુની ભક્તિમાં લગાવે છે અને હરિનામથી પ્રેમ કરે છે ॥૩॥

ਤਿਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਮਸਤਕਿ ਲਾਈ ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਧਿਆਇਆ ॥
જેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુનું ધ્યાન કર્યું છે, તેની ચરણરજ મળી જાય તો માથા પર લગાવી લઉ.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੀ ਰੇਣੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਪਾਈਐ ਜਿਨੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੪॥੩॥੧੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે તેની ચરણરજ સંપૂર્ણ નસીબથી જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને રામ નામમાં મન લગાવ્યું છે ॥૪॥૩॥૧૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ॥૩॥

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ਸੋ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਸਾਚਾ ਸੋਈ ॥
શબ્દ-બ્રહ્મનું ચિંતન કરનાર જ સાચો પુરુષ છે અને તેના જ હૃદયમાં સાચો પરમાત્મા છે.

ਸਾਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਤਾਂ ਤਨਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
તે દિવસ-રાત સાચી ભક્તિ કરે છે, જેના ફળ સ્વરૂપ શરીર દુઃખી થતું નથી ॥૧॥

ਭਗਤੁ ਭਗਤੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥
દરેક કોઈ ભક્તિની ચર્ચા કરે છે,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ સદ્દગુરૂની સેવા વગર ભક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને પૂર્ણ નસીબથી જ પ્રભુ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਮੂਲੁ ਗਵਾਵਹਿ ਲਾਭੁ ਮਾਗਹਿ ਲਾਹਾ ਲਾਭੁ ਕਿਦੂ ਹੋਈ ॥
સ્વેચ્છાચારી મુળધન તો ગુમાવી દે છે પરંતુ લાભની માંગ કરે છે, પછી લાભ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થઇ શકે છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਸਦਾ ਹੈ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੨॥
યમકાળ તેના માથા પર બની રહે છે અને તે દ્વૈતભાવમાં પતિષ્ઠા ખોઇ દે છે ॥૨॥

ਬਹਲੇ ਭੇਖ ਭਵਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તે દિવસ-રાત વેશ બદલે છે, પરંતુ તેનો અહં રોગ દૂર થતો નથી.

ਪੜਿ ਪੜਿ ਲੂਝਹਿ ਬਾਦੁ ਵਖਾਣਹਿ ਮਿਲਿ ਮਾਇਆ ਸੁਰਤਿ ਗਵਾਈ ॥੩॥
વિદ્યા મેળવીને ઉલઝે છે, વાદ-વિવાદ તેમજ વ્યાખ્યા કરે છે અને માયામાં લીન થઈને સુર ગુમાવી દે છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹਿ ਨਾਮਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ॥
સદ્દગુરૂની સેવાથી જ જીવ પરમગતિ મેળવે છે અને પ્રભુ નામથી જ તેને મોટાઈ મળે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਿਨਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੪॥੪॥੧੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસી જાય છે, તે જ સાચા દરવાજા પર પ્રતિષ્ઠા મેળવે છે ॥૪॥૪॥૧૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਆਸਾ ਨਹੀ ਉਤਰੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਏ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્યની આશા સમાપ્ત થતી નથી અને તે દ્વૈતભાવમાં નષ્ટ થાય છે.

ਉਦਰੁ ਨੈ ਸਾਣੁ ਨ ਭਰੀਐ ਕਬਹੂ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਪਚਾਏ ॥੧॥
તેનું પેટ નદીની જેમ ક્યારેય ભરાતું નથી અને તે તૃષ્ણા આગમાં દુઃખ મેળવે છે ॥૧॥

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਰਾਮ ਰਸਿ ਰਾਤੇ ॥
પ્રભુના રંગમાં લીન રહેનાર હંમેશા આનંદ મેળવે છે,

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਿ ਭਾਗੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના હૃદયમાં નામના ફળ સ્વરૂપ મનની મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે અને તે હરિ નામ અમૃત પીને તૃપ્ત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਜਿਨਿ ਸਾਜੀ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਧੰਧੈ ਲਾਏ ॥
પરબ્રહ્મે પોતે જ સૃષ્ટિ બનાવીને જીવોને કાર્યોમાં લગાવ્યા છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਕੀਆ ਜਿਨਿ ਆਪੇ ਆਪੇ ਦੂਜੈ ਲਾਏ ॥੨॥
માયાનો મોહ બનાવીને પોતે દ્વૈતભાવમાં લગાવી દીધો છે ॥૨॥

ਤਿਸ ਨੋ ਕਿਹੁ ਕਹੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਹੋਵੈ ਸਭਿ ਤੁਧੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥
હે સર્જક! જો કોઈ બીજું હોય તો તેને કહેવાય, પરંતુ બધા જીવ તારામાં જ સમાયેલ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ॥੩॥
ગુરુથી જ્ઞાન તત્વનું ચિંતન કરી આત્મપ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸਦ ਹੀ ਸਾਚਾ ਸਾਚਾ ਸਭੁ ਆਕਾਰਾ ॥
તેથી તે પ્રભુ શાશ્વત છે, હંમેશા સાચો છે અને તેની સૃષ્ટિ રચના પણ સાચી છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥੪॥੫॥੧੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે સદ્‌ગુરુથી સમજ મેળવીને સાચા નામથી જીવની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૪॥૫॥૧૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਕਲਿ ਮਹਿ ਪ੍ਰੇਤ ਜਿਨ੍ਹੀ ਰਾਮੁ ਨ ਪਛਾਤਾ ਸਤਜੁਗਿ ਪਰਮ ਹੰਸ ਬੀਚਾਰੀ ॥
જેને રામને ઓળખ્યો નથી, તે કળિયુગમાં પ્રેત સમાન છે. પરમ સત્યનું ચિંતનશીલ સતયુગનો પરમહંસ છે.

ਦੁਆਪੁਰਿ ਤ੍ਰੇਤੈ ਮਾਣਸ ਵਰਤਹਿ ਵਿਰਲੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥੧॥
દ્વાપર તેમજ ત્રેતામાં દુર્લભ જ મનુષ્ય થયા છે, જેને અહં-ભાવને મટાડ્યો છે ॥૧॥

ਕਲਿ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥
કળિયુગમાં રામ નામના સંકીર્તનથી જ મોટાઈ છે.

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਜਾਤਾ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યુગ-યુગાન્તર ગુરુએ એક પરમ સત્ય પરમેશ્વરને જ માન્યો છે અને પ્રભુ-નામ વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਲਖੈ ਜਨੁ ਸਾਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
જે મનુષ્ય હૃદયમાં જ પ્રભુ-નામને જુએ છે, તે જ સત્યનિષ્ઠ છે અને આવા ગુરુમુખે તેને મનમાં વસાવ્યો છે.

ਆਪਿ ਤਰੇ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਜਿਨੀ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥
જેને રામ નામમાં લગન લગાવી છે, તે પોતે તો પાર થયો છે, સાથે જ આખી વંશાવલીને પણ પાર કરાવી દીધી છે ॥૨॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਹੈ ਗੁਣ ਕਾ ਦਾਤਾ ਅਵਗਣ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
મારો પ્રભુ ગુણોનો દાતા છે, શબ્દ દ્વારા તે બધા અવગુણ સળગાવી દે છે.

ਜਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹੇ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥੩॥
જેના મનમાં પ્રભુ વસી ગયો છે, તે જ મનુષ્ય શોભાનું પાત્ર છે અને તેના હૃદયમાં પ્રભુ નામની સ્મૃતિ વસેલી રહે છે ॥૩॥

ਘਰੁ ਦਰੁ ਮਹਲੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਰੰਗ ਸਿਉ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ॥
જેને સદ્‌ગુરૂએ સાચું ઘર-દરવાજો દેખાડી દીધા છે, તે આનંદ જ મેળવે છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਹੈ ਸੁ ਭਲਾ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥੪॥੬॥੧੬॥
હે નાનક! તે જે કાંઈ કરે છે, તેને જ સારું માને છે અને પ્રભુ-નામનું જ ઉચ્ચારણ કરતો રહે છે ॥૪॥૬॥૧૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇ ਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰ ॥
જે ગુરુ-ઉપદેશનું ચિંતન કરી પોતાની લાલચને મનમાંથી દૂર કરી લે છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਵੈ ਫਿਰਿ ਮਰੈ ਨ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੧॥
ત્યારબાદ પૂર્ણ ગુરુથી સમજ મેળવીને તે જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥
હે મન! રામ નામ એકમાત્ર આશરો છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਇਛ ਪੁਜਾਵਣਹਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત થયો છે અને બધી ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
બધામાં એક પ્રભુ જ આનંદ કરી રહ્યો છે, પરંતુ ગુરુ વગર આ સત્યનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੨॥
ગુરુ દ્વારા જ મારો પ્રભુ અંતર્મનમાં પ્રગટ થાય છે અને પછી રોજ તેનું ગુણગાન થતું રહે છે ॥૨॥

ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਏਕੁ ਹੈ ਹੋਰ ਥੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਹਿ ॥
ફક્ત પરમાત્મા જ સુખ દેનાર છે અને ક્યાંય બીજે સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਨੀ ਨ ਸੇਵਿਆ ਦਾਤਾ ਸੇ ਅੰਤਿ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥੩॥
જેને દાતા સદ્‌ગુરૂની પૂજા કરી નથી, તે છેવટે પસ્તાતા જ ગયા છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਧਾਇ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવાથી હંમેશા સુખ જ પ્રાપ્ત થાય છે અને ફરી કોઈ દુઃખ લાગતું નથી.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ॥੪॥੭॥੧੭॥
હે નાનક! ફળ સ્વરૂપ પ્રભુ-ભક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૪॥૭॥૧૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਜਗਤੁ ਬਉਰਾਨਾ ਭੂਲਾ ਚੋਟਾ ਖਾਈ ॥
ગુરુ વગર સંસાર પાગલ બનીને ભૂલેલું છે, તેથી દુઃખ ભોગવે છે.

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥
તે વારંવાર મરે-જન્મે છે, હંમેશા દુઃખ મેળવે છે પરંતુ સાચા દરવાજાનુ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરતો નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾ ॥
હે મન, હંમેશા ગુરૂની શરણમાં રહે,

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਸਦ ਲਾਗਾ ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਭਵਜਲੁ ਤਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી પ્રભુનું નામ હૃદયમાં હંમેશા મીઠું લાગે છે અને ગુરુ-ઉપદેશ દ્વારા સંસાર-સમુદ્રથી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੇਖ ਕਰੈ ਬਹੁਤੁ ਚਿਤੁ ਡੋਲੈ ਅੰਤਰਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
જીવ ખુબ દેખાવ કરે છે, તેનું મન ડોલે છે, અંતર્મનમાં કામ, ક્રોધ તેમજ અહંકાર ભરાઈ રહે છે.

ਅੰਤਰਿ ਤਿਸਾ ਭੂਖ ਅਤਿ ਬਹੁਤੀ ਭਉਕਤ ਫਿਰੈ ਦਰ ਬਾਰੁ ॥੨॥
તેના મનને તૃષ્ણાની ભૂખ લાગી રહે છે અને પછી ખુબ બકબક કરે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਮਰਹਿ ਫਿਰਿ ਜੀਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਿ ॥
જો ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જીવ કામાદિક વિકારો તરફથી મરીને જીવન વિતાવે તો મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી લે છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੩॥
તેના જ મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે, તે પ્રભુને મનમાં વસાવીને રાખે છે અને હંમેશા સુખી રહે છે ॥૩॥

ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈ ਕਰਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਈ ॥
જેમ પ્રભુ ઇચ્છે છે, તેમ જ ચલાવે છે અને આપમેળે અમે કાંઈ કરી શકતા નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥੪॥੮॥੧੮॥
નાનકનું મત છે કે જે ગુરુની નજીકમાં શબ્દનું મનન કરે છે, તેને રામ-નામથી મોટાઈ મળે છે ॥૪॥૮॥૧૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਖੁਆਇਆ ਦੁਖੁ ਖਟੇ ਦੁਖ ਖਾਇ ॥
અહં તેમજ માયા-મોહમાં ભટકીને જીવ દુઃખ કમાય છે અને દુઃખ જ ભોગવે છે.

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਹਲਕੁ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ਬਿਨੁ ਬਿਬੇਕ ਭਰਮਾਇ ॥੧॥
અંતરમનમાં લોભનું પાગલપણું ભારે દુઃખનું કારણ બને છે અને અવિવેકને કારણે તે ભટકે છે ॥૧॥

ਮਨਮੁਖਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੈਸਾਰਿ ॥
મનમુખી જીવનું સંસારમાં જીવવું જ ધિક્કાર યોગ્ય છે,

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਪਨੈ ਨਹੀ ਚੇਤਿਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਕਦੇ ਨ ਲਾਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામ તેને સપનામાં પણ યાદ આવતું નથી અને પ્રભુથી તે ક્યારેય પ્રેમ લગાવતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪਸੂਆ ਕਰਮ ਕਰੈ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਕੂੜੋ ਹੋਇ ॥
તે પશુની જેમ કર્મ કરે છે, પરંતુ સત્ય સમજતો નથી, આ રીતે અસત્ય કમાય છે અને અસત્ય જ સિધ્ધ થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਉਲਟੀ ਹੋਵੈ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥੨॥
જો સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો તેનું જીવન-આચરણ બદલાઈ જાય છે અને તે પ્રભુને શોધી લે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸਦ ਵਸਿਆ ਪਾਇਆ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેના હૃદયમાં હંમેશા હરિનામ વસી રહે છે, તે પેલા ગુણોના ભંડારને મેળવી લે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਚੂਕਾ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી પૂર્ણ પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને મનનો અભિમાન દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਆਪੇ ਮਾਰਗਿ ਪਾਏ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ પોતે જ બધું કરવા-કરાવનાર છે અને પોતે જ સત્માર્ગ લગાવે છે.

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੯॥੧੯॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે ગુરુમુખને જ મોટાઈ આપે છે, આ રીતે તે નામમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૪॥૯॥૧૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਹੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦ ਗੋਪਾਲਾ ॥
મારી પાટી પર હરિનામ લખી દે;

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਾਥੇ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥
હરિ સિવાય કોઈ બીજાથી લગાવ લગાવવો તો મૃત્યુના જાળમાં ફસાવવા સમાન છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ॥
સદ્દગુરુ મારી રક્ષા કરે છે,

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮੇਰੈ ਨਾਲਾ ॥੧॥
તે સુખદાતા પ્રભુ મારી સાથે જ છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ પર પ્રહલાદે હરિનામ ઉચ્ચારિત કર્યું અને

ਸਾਸਨਾ ਤੇ ਬਾਲਕੁ ਗਮੁ ਨ ਕਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બાળક સજાથી જરા પણ ડરતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤਾ ਉਪਦੇਸੈ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪਿਆਰੇ ॥
પ્રેમાળ પુત્ર પ્રહલાદ! માતાએ ઉપદેશ આપ્યો,

ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਛੋਡਹੁ ਜੀਉ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥
રામ નામનું જાપ છોડીને પોતાના પ્રાણ બચાવી લે.

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
હે માતા! પ્રહલાદે નિર્ભિક થઈને કહ્યું;

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡਾ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥੨॥
ગુરુએ મને તફાવત સમજાવી દીધો છે, તેથી હું રામ નામનું જાપ છોડી શકતો નથી ॥૨॥

ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਸਭਿ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥
પ્રહલાદના અધ્યાપક શંડ તથા અમરકે રાજાને ફરિયાદ કરતા આરોપ લગાવ્યો કે

ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਆਪਿ ਵਿਗੜਿਆ ਸਭਿ ਚਾਟੜੇ ਵਿਗਾੜੇ ॥
પ્રહલાદ પોતે તો બગાડયો જ છે, આને બીજા બધા વિદ્યાર્થી પણ બગાડી દીધા છે.

ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਹਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਪਕਾਇਆ ॥
દુષ્ટ રાજાના દરબારમાં પ્રહલાદને મારવાની સલાહ કરાઈ,

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਾ ਰਾਖਾ ਹੋਇ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥੩॥
પરંતુ પ્રભુ પોતે પ્રહલાદનો રખેવાળ બન્યો ॥૩॥

ਹਾਥਿ ਖੜਗੁ ਕਰਿ ਧਾਇਆ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥
અહંકારી રાજા હાથમાં તલવાર પકડી પ્રહલાદ તરફ આવ્યો અને

ਹਰਿ ਤੇਰਾ ਕਹਾ ਤੁਝੁ ਲਏ ਉਬਾਰਿ ॥
ક્રોધપૂર્ણ બોલ્યો, "ક્યાં છે તારો પરમાત્મા, જે તને બચાવી લેશે?"

ਖਿਨ ਮਹਿ ਭੈਆਨ ਰੂਪੁ ਨਿਕਸਿਆ ਥੰਮ੍ਹ ਉਪਾੜਿ ॥
ત્યારે પળમાં ભયાનક રૂપ નૃસિંહ થાંભલો ફોડીને નીકળી આવ્યો અને

ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਲੀਆ ਉਬਾਰਿ ॥੪॥
દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુને નખથી ફાડીને ભક્ત પ્રહલાદને બચાવી લીધો ॥૪॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥
પ્રભુ ભક્તજનોનાં કાર્ય સંભાળે છે અને

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਜਨ ਕੇ ਇਕੀਹ ਕੁਲ ਉਧਾਰੇ ॥
તેને ભક્ત પ્રહલાદના એકવીસ કુળનો ઉદ્ધાર કર્યો.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਾਰੇ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુના ઉપદેશથી અહમરુપી ઝેરને સમાપ્ત કરાય તો

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੰਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੫॥੧੦॥੨੦॥
રામ નામથી ભક્તોની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૫॥૧૦॥૨૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૩॥

ਆਪੇ ਦੈਤ ਲਾਇ ਦਿਤੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਉ ਆਪੇ ਰਾਖਾ ਸੋਈ ॥
પ્રભુની આ લીલા છે કે તે પોતે જ દાનવોને ભક્તજનોની પાછળ લગાવી દે છે અને પછી પોતે જ તેની રક્ષા પણ કરે છે.

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਤਿਨ ਮਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
હે ભક્તવત્સલ! જે હંમેશા તારી શરણમાં રહે છે, તેના મનને કોઈ દુઃખ-ઇજા પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૧॥

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਭਗਤਾ ਕੀ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥
યુગ-યુગાન્તરથી પરમાત્મા પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરતો આવ્યો છે,

ਦੈਤ ਪੁਤ੍ਰੁ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਤਰਪਣੁ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਣੈ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દાનવ પુત્ર પ્રહલાદ ગાયત્રી તર્પણ કાંઈ જાણતો નહોતો, પરંતુ શબ્દની સ્તુતિથી જ તેનો મેળાપ થયો ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਦੁਬਿਧਾ ਸਬਦੇ ਖੋਈ ॥
જે દિવસ-રાત પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, શબ્દ દ્વારા તેની મુશ્કેલી નિવૃત થઈ જાય છે.

ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਚੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥੨॥
જે પ્રભુની સ્મૃતિમાં લીન રહે છે, તે હંમેશા નિર્મળ હોય છે અને તેના મનમાં સાચો પ્રભુ વસી રહે છે ॥૨॥

ਮੂਰਖ ਦੁਬਿਧਾ ਪੜ੍ਹਹਿ ਮੂਲੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય મુશ્કેલીમાં પડી રહે છે, મૂળને ઓળખતો નથી, તેથી તેનું જીવન વ્યર્થ જ જાય છે.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਹਿ ਦੁਸਟੁ ਦੈਤੁ ਚਿੜਾਇਆ ॥੩॥
ભક્તજનોની નિંદા કરનારે દાનવ હિરણ્યકશિપુને પ્રહલાદ વિરુદ્ધ ઉકસાવ્યો ॥૩॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਛੋਡੈ ਡਰੈ ਨ ਕਿਸੈ ਦਾ ਡਰਾਇਆ ॥
ભક્ત પ્રહલાદ મુશ્કેલીમાં ન પડ્યો, હરિનામનું જાપ તેને જરાય છોડ્યું નહીં અને ન તો કોઈના ડરાવવા પર મૃત્યુથી ડર્યા.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਰਾਖਾ ਦੈਤੈ ਕਾਲੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ ॥੪॥
શ્રી હરિ પોતાના ભક્તજનોનો રખેવાળ છે, ત્યારે દાનવ હિરણ્યકશિપુનો કાળ નજીક આવી ગયો ॥૪॥

ਆਪਣੀ ਪੈਜ ਆਪੇ ਰਾਖੈ ਭਗਤਾਂ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ પોતાની ભક્તિની લાજ પોતે રાખે છે અને ભક્તોને કીર્તિ આપે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਣਾਖਸੁ ਨਖੀ ਬਿਦਾਰਿਆ ਅੰਧੈ ਦਰ ਕੀ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥੫॥੧੧॥੨੧॥
હે નાનક! દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુનો તેને નખથી ચીરીને વધ કરી દીધો, પરંતુ અંધે સાચા દરવાજાને જાણ્યો નહીં ॥૫॥૧૧॥૨૧॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૪ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਗਿ ਲਾਇਣੁ ॥
જો ભક્તો તેમજ સંતજનોની કૃપા થઈ જાય તો તે પ્રભુ-ચરણોમાં લગાવી દે છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇਣੁ ॥੧॥
ગુરુ ઉપદેશ દ્વારા એકાગ્રચિત્ત થઈને પરમાત્માનું ભજન કર ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਾਮੁ ਨਰਾਇਣੁ ॥
હે મન! નારાયણ-સ્વરૂપ હરિ-નામનું ભજન-સંકીર્તન કર.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਵਜਲੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਤਰਾਇਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કે સુખદાતા પ્રભુ કૃપા કરી દે તો ગુરુના માધ્યમથી તેનું નામ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਗਾਇਣੁ ॥
સાધુઓની સંગતમાં મળીને પ્રભુનું યશોગાન થાય છે અને

ਗੁਰਮਤੀ ਲੇ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ॥੨॥
ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે રામ નામરૂપી દવા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਸਰਿ ਨਾਇਣੁ ॥
ગુરુ-સાધુના અમૃત જ્ઞાનરૂપી સરોવરમાં સ્નાન કર,

ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਗਏ ਗਾਵਾਇਣੁ ॥੩॥
આનાથી બધા પાપ-દોષ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਾਇਣੁ ॥
હે પ્રભુ! તું જ બનાવનાર છે અને સૃષ્ટિને સહારો દેનાર છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੇਲਿ ਤੇਰਾ ਦਾਸ ਦਸਾਇਣੁ ॥੪॥੧॥
નાનકની વિનંતી છે કે મને પોતાની સાથે મળાવી લે, કારણ કે તે તો તારા દાસોનો પણ દાસ છે ॥૪॥૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૪॥

ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਫਲ ਸਾ ਘਰੀ ॥
તે જ સફળ ક્ષણ છે, જયારે પ્રભુનું સંકીર્તન થાય છે.

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਭਿ ਦੁਖ ਪਰਹਰੀ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰੀ ॥
હે મન! પરમાત્માનું ભજન કર,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਸਿੰਧੁ ਭਉ ਤਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તે કૃપા કરી દે તો સંપૂર્ણ ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે, સત્સંગતિમાં સંસાર-સમુદ્રથી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਗਜੀਵਨੁ ਧਿਆਇ ਮਨਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀ ॥
હે મન! સંસારના જીવન પ્રભુનું ચિંતન કરી લે,

ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਤੇਰੇ ਪਾਪ ਪਰਹਰੀ ॥੨॥
તારા કરોડો પાપ દૂર થઈ જશે ॥૨॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਪਰੀ ॥
જો સત્સંગતિમાં સાધુની ચારણ-ધૂળ મુખ-માથા પર લાગી જાય તો

ਇਸਨਾਨੁ ਕੀਓ ਅਠਸਠਿ ਸੁਰਸਰੀ ॥੩॥
તેનાથી અડસઠ ગંગા સ્નાનનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਮ ਮੂਰਖ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે મારા મૂર્ખ પર દયા કર;

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਾਰਿਓ ਤਾਰਣ ਹਰੀ ॥੪॥੨॥
આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે ॥૪॥૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૪॥

ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ਜਪਮਾਲੀ ॥
શુભ કર્મ કરવું જ જપ માળા છે,

ਹਿਰਦੈ ਫੇਰਿ ਚਲੈ ਤੁਧੁ ਨਾਲੀ ॥੧॥
આને હૃદયમાં ફેરવતો ચાલ અર્થાત શુભ કર્મ કર; આનું જ ફળ પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਬਨਵਾਲੀ ॥
પ્રભુનું નામ જપ,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੇਲਹੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਤੂਟਿ ਗਈ ਮਾਇਆ ਜਮ ਜਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કૃપા કરી સતસંગમાં મળાવી દે તો માયાનો યમ જાળ તૂટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਘਾਲ ਜਿਨਿ ਘਾਲੀ ॥
જેને ગુરુની સેવા કરી છે,

ਤਿਸੁ ਘੜੀਐ ਸਬਦੁ ਸਚੀ ਟਕਸਾਲੀ ॥੨॥
તે સાચી ટંકશાળમાં શબ્દના ફેલાવાથી તેનું જીવન સુધરી ગયું છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਿ ਅਗਮ ਦਿਖਾਲੀ ॥
પ્રભુ અગમ્ય-અગોચર છે અને ગુરુએ તેના દર્શન કરાવી દીધા છે,

ਵਿਚਿ ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਲਧਾ ਹਰਿ ਭਾਲੀ ॥੩॥
આ રીતે શરીરરૂપી નગરમાં જ તેને મેળવી લીધો છે ॥૩॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਾਰਹੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀ ॥੪॥੩॥
અમે પ્રભુના બાળક છીએ, તે પિતાની જેમ અમારું પોષણ કરે છે. નાનકનું કહેવું છે કે જો
પ્રભુની કરુણા-દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો જીવ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૪॥

ਸਭਿ ਘਟ ਤੇਰੇ ਤੂ ਸਭਨਾ ਮਾਹਿ ॥
હે પરમાત્મા બધા શરીર તારા છે, તું સર્વવ્યાપક છે અને

ਤੁਝ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥੧॥
તારાથી બહાર કોઈ નથી ॥૧॥

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਾਪੁ ॥
હે મન! સુખદાતા પરમાત્માનું જાપ કર;

ਹਉ ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹੀ ਤੂ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਬਾਪੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા વખાણ કરું છું, તું જ મારો પિતા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જ્યાં જોવ છું, ત્યાં પ્રભુ જ છે.

ਸਭ ਤੇਰੈ ਵਸਿ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੨॥
બધું તારા વશમાં છે, બીજુ અન્ય કોઈ નથી ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਉ ਤੁਮ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਭਾਵੈ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું સ્વેચ્છાથી બચાવે છે,

ਤਿਸ ਕੈ ਨੇੜੈ ਕੋਇ ਨ ਜਾਵੈ ॥੩॥
તેની નજીક કોઈ દુરાત્મા પણ જતી નથી ॥૩॥

ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਸਭ ਤੈ ਭਰਪੂਰਿ ॥
સમુદ્ર, જમીન તેમજ આકાશ બધામાં તું જ વ્યાપ્ત છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਾਜਰਾ ਹਜੂਰਿ ॥੪॥੪॥
હે હરિ! નાનકનું કહેવું છે કે જાપ કરવાથી તું સાક્ષાત દેખાઈ દે છે ॥૪॥૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਹਰਿ ਕੀ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸੁ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥
પ્રભુનો ભક્ત તો પ્રભુની મૂર્તિ સમાન છે, જેના હૃદયમાં હરિનામ જ વસી રહે છે.

ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਗੁਰਮਤਿ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰਿ ॥੧॥
જેનું ઉત્તમ નસીબ હોય, તે ગુરુ-મત પ્રમાણે હરિનામ સ્મરણ કરે છે ॥૧॥

ਮਧੁਸੂਦਨੁ ਜਪੀਐ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
દિલમાં પરમાત્માનું નામ જપ;

ਦੇਹੀ ਨਗਰਿ ਤਸਕਰ ਪੰਚ ਧਾਤੂ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਕਾਢੇ ਮਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શરીરરૂપી નગરમાં સ્થિત કામાદિક પાંચ લુટેરાઓ ગુરુ-ઉપદેશથી મારી શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਿਨ ਕਾਰਜ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰਿ ॥
જેનું મન પ્રભુમાં જ રમી રહે છે, તે તેના કાર્ય પોતે સંભાળી લે છે.

ਤਿਨ ਚੂਕੀ ਮੁਹਤਾਜੀ ਲੋਕਨ ਕੀ ਹਰਿ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥੨॥
જેને પરમાત્માએ અંગીકાર કર્યો છે, તેની લોકો પર નિર્ભરતા મટી ગઈ છે ॥૨॥

ਮਤਾ ਮਸੂਰਤਿ ਤਾਂ ਕਿਛੁ ਕੀਜੈ ਜੇ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਬਾਹਰਿ ॥
પરામર્શ તો કરાય જો પ્રભુથી કંઈ બહાર હોય.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੋਈ ਭਲ ਹੋਸੀ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹੁ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੩॥
દિવસ-રાત પરમાત્માનું ધ્યાન કર; તે જે કંઈ કરશે, તે જ સારું થશે ॥૩॥

ਹਰਿ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਓਹੁ ਪੂਛਿ ਨ ਕਿਸੈ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰਿ ॥
જે કંઈ પરમાત્મા કરે છે, તે સ્વેચ્છાથી જ કરે છે અને કોઈથી સલાહ લઈને કરતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈਐ ਜਿਨਿ ਮੇਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੪॥੧॥੫॥
હે નાનક! તેથી પ્રભુનું હંમેશા ધ્યાન કર, જેને કૃપા કરી સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરાવ્યો છે ॥૪॥૧॥૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૪॥

ਤੇ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸੁਆਮੀ ਜਿਨ ਜਪਿਆ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥
હે સ્વામી! તે સાધુગણોથી મેળાપ કરાવી દે, જેનું જાપ કરવાથી સંસારના બંધનોથી અમારી મુક્તિ થઈ જાય.

ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਦੇਖਿ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੧॥
તેના દર્શન મેળવીને મન ખુશ થઈ જાય છે અને પળ-પળ હું તેના પર બલિહાર છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਜਪਿ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥
હૃદયમાં પ્રભુ નામનું જાપ કર;

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਜਗਤ ਪਿਤ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਕੀਜੈ ਪਨਿਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જગતપિતા! કૃપા કરી અમને પોતાના દાસોના દાસનો પાણી ભરનાર સેવક જ બનાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਨ ਮਤਿ ਊਤਮ ਤਿਨ ਪਤਿ ਊਤਮ ਜਿਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥
જેના હૃદયમાં પરમાત્મા વસી ગયો છે, તેની મતિ તેમજ પ્રતિષ્ઠા પણ ખુબ ઉત્તમ છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਸਿਮਰਤ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹਮਾਰੀ ॥੨॥
હે સ્વામી! તેની સેવામાં લીન કરી દે, ત્યારથી તેનું સ્મરણ કરવાથી અમારી મુક્તિ થઈ શકે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਧੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਕਾਢੇ ਮਾਰੀ ॥
જેને આવો સાધુ સદ્દગુરુ મેળવ્યો નથી, તેને પ્રભુ-દરબારથી કાઢી દેવાયો છે.

ਤੇ ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਸੋਭ ਨ ਪਾਵਹਿ ਤਿਨ ਨਕ ਕਾਟੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੀ ॥੩॥
આવા નિંદક પુરુષ શોભા પ્રાપ્ત કરતાં નથી, તેને સર્જનહાર તિરસ્કૃત કરી દે છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਆਪਿ ਬੁਲਾਵੈ ਆਪੇ ਬੋਲੈ ਹਰਿ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥
પરમાત્મા પોતે જ જીવોમાં બોલાવતો તેમજ બોલે છે, પરંતુ તો પણ તે માયાની કાલિમાથી રહિત, આકાર રહિત તેમજ સાંસારિક પૂર્તિઓથી પણ નિર્લિપ્ત છે.

ਹਰਿ ਜਿਸੁ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਸੋ ਤੁਧੁ ਮਿਲਸੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਿਆ ਏਹਿ ਜੰਤ ਵਿਚਾਰੀ ॥੪॥੨॥੬॥
હે પરમેશ્વર! નાનકનું કહેવું છે કે જેને તું મળાવી લે છે, તે તારામાં જ જોડાઈ રહે છે, આ જીવ બિચારો તો કંઈ પણ કરવામાં અસમર્થ છે ॥૪॥૨॥૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੪ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૪॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਈ ਹਰਿ ਤੇਰੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਸੁਨਣੇ ॥
હે પ્રભુ! તારી તે જ સત્સંગતિ છે, જ્યાં ભક્તજન હરિ-કીર્તન સાંભળે છે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣਿਆ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਤਿਨ ਹਮ ਸ੍ਰੇਵਹ ਨਿਤ ਚਰਣੇ ॥੧॥
જેને હરિનામનું સંકીર્તન સાંભળ્યું છે, તેનું મન આનંદવિભોર થઈ ગયું છે અને અમે દરરોજ તેના ચરણોના પુજક છીએ ॥૧॥

ਜਗਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਤਰਣੇ ॥
સંસારના જીવન પ્રભુનું ભજન કરવાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਅਨੇਕ ਅਸੰਖ ਨਾਮ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਨ ਜਾਹੀ ਜਿਹਵਾ ਇਤੁ ਗਨਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમેશ્વર! તારા અનેકાનેક અસંખ્ય નામ છે, આને જીભથી ગણી શકાતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਸਿਖ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਹਰਿ ਗਾਵਹੁ ਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਜਪਣੇ ॥
હે ગુરુ-શિષ્યો! હરિનામ બોલ, હરિના ગુણ ગા અને ગુરુ ઉપદેશ લઈને હરિનું જાપ કર.

ਜੋ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣੇ ਗੁਰ ਕੇਰਾ ਸੋ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਹਰਿ ਸੁਖ ਘਣੇ ॥੨॥
જે ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળે છે, તે પરમ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਵੰਸੁ ਧੰਨੁ ਸੁ ਪਿਤਾ ਧੰਨੁ ਸੁ ਮਾਤਾ ਜਿਨਿ ਜਨ ਜਣੇ ॥
તે વંશ ધન્ય છે, તે માતા-પિતા પણ ધન્ય તેમજ મહાન છે, જેને ભક્તને ઉત્પન્ન કર્યો છે.

ਜਿਨ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਹਰਿ ਜਨ ਬਣੇ ॥੩॥
જેને શ્વાસ-ખોરાકથી મારા પ્રભુનું ચિંતન કર્યું છે, આવા ભક્તે સાચા દરબારમાં કીર્તિ પ્રાપ્ત કરી છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਤੇਰੇ ਵਿਚਿ ਭਗਤਾ ਹਰਿ ਧਰਣੇ ॥
પરમેશ્વરનું નામ અગમ્ય છે અને તેને પોતે જ ભક્તોના અંતર્મનમાં વસાવ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਜਨਿ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਪਵਣੇ ॥੪॥੩॥੭॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કરે છે - જેને ગુરુ-ઉપદેશ પ્રમાણે પ્રભુનું જાપ કર્યું છે, તે સંસાર-સાગરથી પાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૩॥૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
ભૈરઉ મહેલ ૫ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਗਲੀ ਥੀਤਿ ਪਾਸਿ ਡਾਰਿ ਰਾਖੀ ॥
બધી તિથીઓ પૂનમ, અગિયારસ વગેરેના લોકોએ માર્ગ કરી દીધો અને

ਅਸਟਮ ਥੀਤਿ ਗੋਵਿੰਦ ਜਨਮਾ ਸੀ ॥੧॥
આઠમની તિથિએ શ્રીકૃષ્ણ-જન્માષ્ટમી પર પ્રભુનો જન્મ માનવા લાગી ગયા ॥૧॥

ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਨਰ ਕਰਤ ਕਚਰਾਇਣ ॥
ભ્રમમાં ભુલાયેલ આવા લોકો નિરર્થક વાતો જ કરે છે અને

ਜਨਮ ਮਰਣ ਤੇ ਰਹਤ ਨਾਰਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને આ જ્ઞાન નથી કે પ્રભુ તો જન્મ-મરણથી રહિત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਪੰਜੀਰੁ ਖਵਾਇਓ ਚੋਰ ॥
જન્માષ્ટમીના ઉત્સવ પર લોકો પંજરી બનાવીને કૃષ્ણની મૂર્તિને ભોગ લગાવી દે છે,

ਓਹੁ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ਰੇ ਸਾਕਤ ਢੋਰ ॥੨॥
હે માયાવી પશુ! પરમેશ્વર તો અમર છે, તે ન તો જન્મ લે છે અને ન તો મરે છે ॥૨॥

ਸਗਲ ਪਰਾਧ ਦੇਹਿ ਲੋਰੋਨੀ ॥
લોરી ગાય છે, આ બધા ગુનાઓનું કારણ છે.

ਸੋ ਮੁਖੁ ਜਲਉ ਜਿਤੁ ਕਹਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਜੋਨੀ ॥੩॥
તે મુખ સળગી જવું જોઈએ, જે કહે છે કે ઠાકોરનો જન્મ થાય છે ॥૩॥

ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
હે જીવો! તે જન્મતો-મરતો નથી અને ન આવે છે, ન જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥੪॥੧॥
નાનકનો મત છે કે પ્રભુ બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૪॥૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਊਠਤ ਸੁਖੀਆ ਬੈਠਤ ਸੁਖੀਆ ॥
ઉઠતા-બેસતા સુખ જ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਭਉ ਨਹੀ ਲਾਗੈ ਜਾਂ ਐਸੇ ਬੁਝੀਆ ॥੧॥
તેને કોઈ ભય લાગતો નથી જે આ સત્યને સમજી લે છે કે પ્રભુ અમર તેમજ સર્વરક્ષક છે ॥૧॥

ਰਾਖਾ ਏਕੁ ਹਮਾਰਾ ਸੁਆਮੀ ॥
અમારો સ્વામી પ્રભુ જ રક્ષા કરનાર છે,

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બધાના મનની ભાવનાને જાણનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਇ ਅਚਿੰਤਾ ਜਾਗਿ ਅਚਿੰਤਾ ॥
સુતા-જાગતા ત્યાં કોઈ ચિંતા નથી,

ਜਹਾ ਕਹਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਤੂੰ ਵਰਤੰਤਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જ્યાં ક્યાંય તું સક્રિય છે ॥૨॥

ਘਰਿ ਸੁਖਿ ਵਸਿਆ ਬਾਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ઘર-બહાર તેને સુખ જ મળ્યું છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੩॥੨॥
હે નાનક! ગુરુએ આ મંત્ર દ્રઢ કરાવ્યો છે ॥૩॥૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਵਰਤ ਨ ਰਹਉ ਨ ਮਹ ਰਮਦਾਨਾ ॥
ન તો વ્રત-ઉપવાસ રાખું છું અને ન તો રમજાનના મહિનામાં રોજા રાખું છું

ਤਿਸੁ ਸੇਵੀ ਜੋ ਰਖੈ ਨਿਦਾਨਾ ॥੧॥
પરંતુ જન્મથી મૃત્યુ સુધી રક્ષા કરનાર પ્રભુની જ અર્ચના કરું છું ॥૧॥

ਏਕੁ ਗੁਸਾਈ ਅਲਹੁ ਮੇਰਾ ॥
એક માલિક પ્રભુ જ મારો અલ્લાહ છે અને

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੁਹਾਂ ਨੇਬੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હિન્દુ-મુસલમાનો બંનેથી સંબંધ તોડી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਜ ਕਾਬੈ ਜਾਉ ਨ ਤੀਰਥ ਪੂਜਾ ॥
હું હજ માટે કાબા અને પૂજા માટે તીર્થો પર પણ જતો નથી.

ਏਕੋ ਸੇਵੀ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥੨॥
એક પ્રભુની પૂજા કરું છું અને કોઇને માનતો નથી ॥૨॥

ਪੂਜਾ ਕਰਉ ਨ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਉ ॥
ન તો મંદિરમાં પૂજા કરું છું અને ના તો મસ્જિદમાં નમાજ વાંચું છું,

ਏਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਲੇ ਰਿਦੈ ਨਮਸਕਾਰਉ ॥੩॥
હ્રદયમાં ફક્ત નિરંકારની વંદના કરું છું ॥૩॥

ਨਾ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ॥
અમે હિંદુ અથવા મુસલમાન પણ નથી,

ਅਲਹ ਰਾਮ ਕੇ ਪਿੰਡੁ ਪਰਾਨ ॥੪॥
આ શરીર પ્રાણ તો તે અલ્લાહ રામના પોતાના છે ॥૪॥

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਕੀਆ ਵਖਾਨਾ ॥
પાંચમો નાનક ગુરુ અર્જુન દેવ કબીરના હવાલેથી કહે છે કે અમે આ જ વખાણ કર્યું છે,

ਗੁਰ ਪੀਰ ਮਿਲਿ ਖੁਦਿ ਖਸਮੁ ਪਛਾਨਾ ॥੫॥੩॥
ગુરુ પીરને મળીને પોતે જ પોતાના માલિકને ઓળખી લીધો છે ॥૫॥૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਦਸ ਮਿਰਗੀ ਸਹਜੇ ਬੰਧਿ ਆਨੀ ॥
દસ ઇન્દ્રિયરૂપી હરણ સરળ જ બાંધી લીધો છે અને

ਪਾਂਚ ਮਿਰਗ ਬੇਧੇ ਸਿਵ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥੧॥
પાંચ કામાદિક વિકારરૂપી હરણોને શિવ-બાણથી વીંધી દીધા છે ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਲੇ ਚੜਿਓ ਸਿਕਾਰ ॥
સત્સંગમાં જ્યારે શિકાર માટે નીકળ્યો તો

ਮ੍ਰਿਗ ਪਕਰੇ ਬਿਨੁ ਘੋਰ ਹਥੀਆਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વગર શસ્ત્રે જ પાંચ હરણ પકડી લીધા ॥૧॥વિરામ॥

ਆਖੇਰ ਬਿਰਤਿ ਬਾਹਰਿ ਆਇਓ ਧਾਇ ॥
શિકારની વૃત્તિ પહેલા બહાર વન વગેરેથી દોડી રહી હતી

ਅਹੇਰਾ ਪਾਇਓ ਘਰ ਕੈ ਗਾਂਇ ॥੨॥
પરંતુ હ્રદય-ઘરના ગામમાં જ શિકારને મેળવી લીધો ॥૨॥

ਮ੍ਰਿਗ ਪਕਰੇ ਘਰਿ ਆਣੇ ਹਾਟਿ ॥
જયારે હરણ પકડીને ઘર પાછો આવ્યો તો

ਚੁਖ ਚੁਖ ਲੇ ਗਏ ਬਾਂਢੇ ਬਾਟਿ ॥੩॥
સત્સંગીઓને પણ થોડો-થોડો હિસ્સો આપી દીધો ॥૩॥

ਏਹੁ ਅਹੇਰਾ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
આ શિકાર તો દાન કરી દીધો છે,

ਨਾਨਕ ਕੈ ਘਰਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ॥੪॥੪॥
પરંતુ નાનકના હ્રદય-ઘરમાં ફક્ત હરિનામ જ છે ॥૪॥૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਜੇ ਸਉ ਲੋਚਿ ਲੋਚਿ ਖਾਵਾਇਆ ॥ ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੀਤਿ ਨ ਆਇਆ ॥੧॥
ભલે સેંકડો વાર ઇચ્છાથી ખવડાવાય, તો પણ માયાવી જીવને પ્રભુ યાદ આવતો નથી ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਲੇਹੁ ਮਤੇ ॥
હે જીવો! સંતજનોની શિક્ષા ગ્રહણ કર અને

ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਵਹੁ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓની સંગતમાં પરમગતિ મેળવી લે ॥૧॥

ਪਾਥਰ ਕਉ ਬਹੁ ਨੀਰੁ ਪਵਾਇਆ ॥ ਨਹ ਭੀਗੈ ਅਧਿਕ ਸੂਕਾਇਆ ॥੨॥
સખત મનુષ્ય પથ્થરને ખુબ જળ પણ નખાય સમજાવાય પરંતુ આટલું વધુ સુકાઈ છે કે તે પલળતું જ નથી ॥૨॥

ਖਟੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮੂਰਖੈ ਸੁਨਾਇਆ ॥
મુર્ખને છ શાસ્ત્ર સંભળાવવા એમ નિરર્થક છે,

ਜੈਸੇ ਦਹ ਦਿਸ ਪਵਨੁ ਝੁਲਾਇਆ ॥੩॥
જેમ દસેય દિશાઓમાં વાયુ પ્રસરી જાય છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਕਣ ਖਲਹਾਨੁ ਜੈਸੇ ਗਾਹਨ ਪਾਇਆ ॥
જે રીતે દાણા વગર કોઠારના મારવાથી કંઈ પણ મળતું નથી,

ਤਿਉ ਸਾਕਤ ਤੇ ਕੋ ਨ ਬਰਾਸਾਇਆ ॥੪॥
તેમ જ માયાવી મનુષ્યથી કોઈને ફાયદો થતો નથી ॥૪॥

ਤਿਤ ਹੀ ਲਾਗਾ ਜਿਤੁ ਕੋ ਲਾਇਆ ॥
જ્યાં શુભાશુભ કર્મ તરફ તેને જીવને લગાવેલ છે, તે ત્યાં જ લાગેલ છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਬਣਤ ਬਣਾਇਆ ॥੫॥੫॥
નાનકનો મત છે કે પ્રભુએ એવું વિધાન બનાવેલ છે ॥૫॥૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਨਿ ਰਚਿਓ ਸਰੀਰ ॥
આત્મા-પ્રાણ દઈને જેને શરીર બનાવ્યું છે,

ਜਿਨਹਿ ਉਪਾਏ ਤਿਸ ਕਉ ਪੀਰ ॥੧॥
જેને ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેને જ આપણી ચિંતા છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਜੀਅ ਕੈ ਕਾਮ ॥ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸਦ ਛਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ- પરમાત્મા જ જીવને કામ આવનાર છે અને લોક-પરલોકમાં હંમેશા તેનો જ આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਨ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
પ્રભુની પ્રાર્થના જ નિર્મળ જીવન-આચરણ છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਿਨਸੀ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੨॥
સાધુ પુરુષોની સંગતમાં અસત્ય બુદ્ધિ નાશ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮੀਤ ਹੀਤ ਧਨੁ ਨਹ ਪਾਰਣਾ ॥ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਮੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥੩॥
મિત્ર-શુભચિંતક અથવા ધન-સંપત્તિ કોઈ સાથ દેતું નથી પરંતુ અંત સુધી સાથ દેનાર મારો પરમાત્મા ધન્ય તેમજ મહાન છે ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ॥
નાનક તો અમૃતવાણી જ બોલે છે અને

ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਜਾਣੀ ॥੪॥੬॥
એક પ્રભુ સિવાય બીજાને માનતો નથી ॥૪॥૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਆਗੈ ਦਯੁ ਪਾਛੈ ਨਾਰਾਇਣ ॥
આગળ-પાછળ નારાયણ-સ્વરૂપ પરમાત્મા જ છે અને

ਮਧਿ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਇਣ ॥੧॥
મધ્ય ભાગમાં પણ તેનો પ્રેમ રસ છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰੈ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਉਣ ॥
પ્રભુ જ અમારા શાસ્ત્ર અથવા શગુન છે,

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗ੍ਰਿਹ ਭਉਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ સરળ સુખ, આનંદ દેનાર ઘર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਕਰਨ ਸੁਣਿ ਜੀਵੇ ॥
જીભ હરિનામ જપીને તેમજ કાન તેનો યશ સાંભળીને જીવન મેળવી રહ્યો છે,

ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਅਮਰ ਥਿਰੁ ਥੀਵੇ ॥੨॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરી અમે નિશ્ચય થઈ ગયા છીએ ॥૨॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
પ્રભુએ જન્મ-જન્માંતરના દુઃખોનું નિવારણ કરી દીધું છે,

ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥੩॥
તેના દરબારમાં અનાહત શબ્દ ગુંજતા રહે છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਲੀਏ ਮਿਲਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਏ ॥੪॥੭॥
તેણે કૃપા કરીને અમને સાથ મળાવી લીધા છે હે નાનક, જ્યારે અમે પ્રભુની શરણમાં આવ્યા ॥૪॥૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਮਨੋਰਥ ਆਵਹਿ ਹਾਥ ॥
કરોડો ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ જાય છે,

ਜਮ ਮਾਰਗ ਕੈ ਸੰਗੀ ਪਾਂਥ ॥੧॥
મૃત્યુના રસ્તા પર પણ હરિનામ જ સાથ દે છે ॥૧॥

ਗੰਗਾ ਜਲੁ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ॥
પરમાત્માનું નામ ગંગા-જળ છે,

ਜੋ ਸਿਮਰੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਵੈ ਪੀਵਤ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સ્મરણ કરે છે, તેની મુક્તિ થઈ જાય છે અને આને પીવાથી ફરી યોની ચક્રમાં આવવું પડતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਜਾ ਜਾਪ ਤਾਪ ਇਸਨਾਨ ॥
પૂજા-પાઠ, જાપ-તપસ્યા, તીર્થ-સ્નાન વગેરે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮ ॥੨॥
નામ-સ્મરણ સન્મુખ નિષ્ફળ સિદ્ધ થાય છે ॥૨॥

ਰਾਜ ਮਾਲ ਸਾਦਨ ਦਰਬਾਰ ॥ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮ ਪੂਰਨ ਆਚਾਰ ॥੩॥
રાજ, માલ, મહેલ તેમજ કુટુંબનો કોઈ લાભ નથી, નામ-સ્મરણ જ પૂર્ણ આચરણ છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਇਹੁ ਕੀਆ ਬੀਚਾਰੁ ॥
દાસ નાનકે આ જ વિચાર કર્યો છે કે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਮਿਥਿਆ ਸਭ ਛਾਰੁ ॥੪॥੮॥
હરિનામ સ્મરણ સિવાય બધું અસત્ય તેમજ ધૂળ માત્ર છે ॥૪॥૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਗੋ ਤਿਲ ਕਾ ਮੂਲਿ ॥
ઝેરની થોડી માત્ર પણ અસર થતી નથી,

ਦੁਸਟੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਮੂਆ ਹੋਇ ਕੈ ਸੂਲ ॥੧॥
પરંતુ ઝેર દેનાર દુષ્ટ બ્રાહ્મણ પેટના દુખાવાને કારણે મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ ગયો ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਆਪਿ ॥
પરબ્રહ્મે પોતે જ દાસને બચાવ્યો છે અને

ਪਾਪੀ ਮੂਆ ਗੁਰ ਪਰਤਾਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરૂના પ્રતાપથી તે પાપી મૃત્યુની ઊંઘ સુઇ ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪਣਾ ਖਸਮੁ ਜਨਿ ਆਪਿ ਧਿਆਇਆ ॥
દાસે પોતાના માલિકનું જ ધ્યાન કર્યું છે અને

ਇਆਣਾ ਪਾਪੀ ਓਹੁ ਆਪਿ ਪਚਾਇਆ ॥੨॥
તે પાપી મૂર્ખ બ્રાહ્મણ પોતે જ દુઃખી થઈને મર્યો છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕਾ ਰਖਵਾਲਾ ॥
પ્રભુ અમારો માતા-પિતા છે, તે જ પોતાના દાસની રક્ષા કરનાર છે અને

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮਾਥਾ ਈਹਾਂ ਊਹਾ ਕਾਲਾ ॥੩॥
નિંદકનું અહીં લોક ત્યાં પરલોક મુખ કાળું થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪਰਮੇਸਰਿ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે પરમાત્માએ પોતાના દાસની પ્રાર્થના સાંભળી તો

ਮਲੇਛੁ ਪਾਪੀ ਪਚਿਆ ਭਇਆ ਨਿਰਾਸੁ ॥੪॥੯॥
ખરાબ નિયતવાળો પાપી હતાશ થઈ ગયો ॥૪॥૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਖੂਬੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! વાહ વાહ!! તારું નામ કેટલું સારું છે,

ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਦੁਨੀ ਗੁਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દુનિયાનો ધમંડ તો અસત્ય જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਗਜ ਤੇਰੇ ਬੰਦੇ ਦੀਦਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ॥
તારો સેવક ખુબ સારો છે અને તારા દર્શન પણ અપાર છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਦੁਨੀਆ ਛਾਰੁ ॥੧॥
પ્રભુ-નામ સિવાય આખી દુનિયા ધૂળ સમાન છે ॥૧॥

ਅਚਰਜੁ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੇਰੇ ਕਦਮ ਸਲਾਹ ॥
તારી બનાવેલ કુદરત અદભુત છે અને તારો ઉપકાર પણ પ્રશંસનીય છે.

ਗਨੀਵ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤਿ ਸਚੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੨॥
હે સાચા બાદશાહ! તારી સ્તુતિનું કોઈ મૂલ્ય નથી ॥૨॥

ਨੀਧਰਿਆ ਧਰ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ॥
હે ખુદા! બેસહારા લોકોનો તું જ સહારો છે અને તું જ તેની પનાહ છે.

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜੁ ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਧਿਆਇ ॥੩॥
હે ગરીબ-નવાઝ! હું દિવસ-રાત તારા ધ્યાનમાં લીન રહું છું ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਕਉ ਖੁਦਿ ਖਸਮ ਮਿਹਰਵਾਨ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે માલિક પોતે જ તેના પર કૃપાળુ છે અને

ਅਲਹੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਦਿਲ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ॥੪॥੧੦॥
દિલ-પ્રાણથી તે અલ્લાહ ક્યારેય ભૂલતો નથી ॥૪॥૧૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਾਚ ਪਦਾਰਥੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹਹੁ ॥
પ્રભુ-નામરૂપી સાચો પદાર્થ ગુરુથી પ્રાપ્ત કર અને

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਭਾਣਾ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਹਹੁ ॥੧॥
પ્રભુની રજાને સત્ય સમજીને માન ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਜੀਵਤ ਜੀਵਤ ਰਹਹੁ ॥
આધ્યાત્મિક તરીકે જીવંત રહેવાનું છે તો

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਨਿਤ ਉਠਿ ਪੀਵਹੁ ॥
રામ નામરૂપી રસાયણનું રોજ ઉઠીને પાન કર.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਕਹਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સજ્જનો, દરેક દમ જીભથી પ્રભુના ગુણ ગા ॥૧॥વિરામ॥

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਇਕ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੁ ॥੨॥੧੧॥
કળિયુગમાં ફક્ત પ્રભુ-નામથી જ સંસારના બંધનોથી ઉદ્ધાર થઈ શકે છે નાનક આ જ બ્રહ્મ-વિચાર બોલે છે ॥૨॥૧૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਏ ॥
સદ્દગુરૂની સેવા કરવાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਮਿਟਾਏ ॥੧॥
જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી નિવૃત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ પાપી જીવોને પવિત્ર કરનાર છે અને

ਪੂਰਬਿ ਕਰਮ ਲਿਖੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્વ કર્મો પ્રમાણે નિયતિથી જ તારા ગુણ ગાવાની સુતક પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਹੋਵੈ ਉਧਾਰੁ ॥
સાધુ પુરુષોની સાથે રહેવાથી ઉધ્ધાર થઈ જાય છે અને

ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਦੁਆਰ ॥੨॥
આ રીતે પ્રભુના દરવાજા પર શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਚਰਣ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਾ ॥
પ્રભુ-ચરણોની સેવાથી સર્વ કલ્યાણ થાય છે અને

ਧੂਰਿ ਬਾਛਹਿ ਸਭਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵਾ ॥੩॥
દેવી-દેવતા તેમજ મનુષ્ય પણ તેની ચરણ-ધૂળની આકાંક્ષા કરે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે અમે પણ હરિનામરૂપી સુખનિધાનને મેળવી લીધો છે,

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਉਧਰਿਆ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥੪॥੧੨॥
જેનું નિરંતર જાપ કરીને આખા જગતનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૧૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕਉ ਕੰਠਿ ਲਗਾਵੈ ॥
પ્રભુ પોતાના દાસને ગળાથી લગાવી લે છે,

ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਪਾਵੈ ॥੧॥
પરંતુ નિંદકને દુ:ખોની આગમાં સળગાવી દે છે ॥૧॥

ਪਾਪੀ ਤੇ ਰਾਖੇ ਨਾਰਾਇਣ ॥
પરમાત્મા જ પાપીથી બચાવે છે,

ਪਾਪੀ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾਹੀ ਪਾਪੀ ਪਚਿਆ ਆਪ ਕਮਾਇਣ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પાપીની ક્યાંય પણ ગતિ થતી નથી અને તે પોતાના કરેલ કર્મોનું જ ફળ ભોગવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਾਸ ਰਾਮ ਜੀਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
દાસને ભગવાન માટે પ્રેમ છે અને

ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਹੋਈ ਬਿਪਰੀਤਿ ॥੨॥
નિંદકની ખુબ ખરાબ હાલત થઈ છે ॥૨॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਅਪਣਾ ਬਿਰਦੁ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
પરબ્રહ્મે પોતાના વિરદને પ્રગટ કર્યો છે અને

ਦੋਖੀ ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਇਆ ॥੩॥
દોષીએ પોતાના કરેલા કર્મોની સજા પ્રાપ્ત કરી છે ॥૩॥

ਆਇ ਨ ਜਾਈ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੧੩॥
પ્રભુ ન આવે છે, ન તો જાય છે, બધામાં જ સમાઈ રહે છે, દાસ નાનક પ્રભુની શરણમાં જ રહે છે ॥૪॥૧૩॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸ੍ਰੀਧਰ ਮੋਹਨ ਸਗਲ ਉਪਾਵਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
સુખદાતા નિરંકાર બ્રહ્મ જ બધાને ઉત્પન્ન કરનાર છે.

ਐਸਾ ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਕਰਹਿ ਅਨ ਸੇਵਾ ਕਵਨ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਮਾਤਾ ॥੧॥
આવા પ્રભુને છોડીને વિષય-વિકારોમાં મસ્ત જીવ બીજાની જ સેવા કરે છે ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਤੂ ਗੋਵਿਦ ਭਾਜੁ ॥
હે મન! તું પ્રભુનું ભજન-સંકીર્તન કર,

ਅਵਰ ਉਪਾਵ ਸਗਲ ਮੈ ਦੇਖੇ ਜੋ ਚਿਤਵੀਐ ਤਿਤੁ ਬਿਗਰਸਿ ਕਾਜੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે મેં બીજા બધા ઉપાય કરીને જોઈ લીધા છે, જો તેના વિશે વિચારાય તો બધા કાર્ય બગડી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਠਾਕੁਰੁ ਛੋਡਿ ਦਾਸੀ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਅਗਿਆਨਾ ॥
અંધ-અજ્ઞાની મનમુખ, માલિકને છોડીને તેની દાસી માયાને યાદ કરે છે,

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਤਿਨ ਨਿੰਦਹਿ ਨਿਗੁਰੇ ਪਸੂ ਸਮਾਨਾ ॥੨॥
તે પ્રભુની ભક્તિ કરનારની નિંદા કરતો રહે છે, આવો નિગુરા મનુષ્ય પશુ સમાન છે ॥૨॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਾਕਤ ਕਹਤੇ ਮੇਰਾ ॥
આ પ્રાણ, શરીર, ધન બધું પ્રભુનું દીધેલું છે, પરંતુ માયાવી પુરુષ આને પોતાનું બતાવે છે..

ਅਹੰਬੁਧਿ ਦੁਰਮਤਿ ਹੈ ਮੈਲੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਵਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥੩॥
અહંથી ભરેલી બુદ્ધિ ગંદી છે, ગુરુ વગર સંસાર- સમુદ્રનું ચક્ર લાગી રહે છે ॥૩॥

ਹੋਮ ਜਗ ਜਪ ਤਪ ਸਭਿ ਸੰਜਮ ਤਟਿ ਤੀਰਥਿ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
હોમ, યજ્ઞ, જપ-તપ, ધીરજ તેમજ તટ-તીર્થથી પ્રભુ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਮਿਟਿਆ ਆਪੁ ਪਏ ਸਰਣਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥੪॥੧॥੧੪॥
નાનકનો ફરમાન છે કે જો અહં-ભવાનને મટાડીને ગુરુની શરણમાં આવી જવાય તો જગતથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥૧૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਬਨ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਤ੍ਰਿਣ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪੇਖਿਓ ਉਦਾਸਾਏ ॥
વનોમાં જોયું, ઘાસમાં શોધ્યું, ગૃહસ્થી તેમજ ઉદાસીનમાં જોયું,

ਦੰਡਧਾਰ ਜਟਧਾਰੈ ਪੇਖਿਓ ਵਰਤ ਨੇਮ ਤੀਰਥਾਏ ॥੧॥
દંડી, જટાધારી યોગીઓ, વ્રત, નિયમ તેમજ તીર્થોમાં તેને શોધ્યો ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਪੇਖਿਓ ਮਨ ਮਾਏਂ ॥
પરંતુ જ્યારે સંતોનો સંગ મેળવ્યો તો તેને મનમાં જ જોઈ લીધો.

ਊਭ ਪਇਆਲ ਸਰਬ ਮਹਿ ਪੂਰਨ ਰਸਿ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આકાશ-પાતાળ બધામાં સંપૂર્ણ રૂપથી વ્યાપ્ત પ્રભુના જ ગુણ ગાયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋਗ ਭੇਖ ਸੰਨਿਆਸੈ ਪੇਖਿਓ ਜਤਿ ਜੰਗਮ ਕਾਪੜਾਏ ॥
યોગીઓ, વેશધારી, સન્યાસી, બ્રહ્મચારી, દિગંબર, કાપડિયાના રૂપમાં તેને શોધ્યો,

ਤਪੀ ਤਪੀਸੁਰ ਮੁਨਿ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਨਟ ਨਾਟਿਕ ਨਿਰਤਾਏ ॥੨॥
તપસ્વી, તપીશ્વરઃ, મુનિઓ, નાટ્ય, નાટક, નૃત્યમાં તેને શોધ્યો ॥૨॥

ਚਹੁ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਖਟ ਮਹਿ ਪੇਖਿਓ ਦਸ ਅਸਟੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਾਏ ॥
ચાર વેદો, છ શાસ્ત્ર, અઢાર પુરાણોમાં તેની શોધ-ખોળ કરી.

ਸਭ ਮਿਲਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਖਾਨਹਿ ਤਉ ਕਿਸ ਤੇ ਕਹਉ ਦੁਰਾਏ ॥੩॥
બધાએ મળીને ફક્ત તે એકનું જ વખાણ કર્યું છે, ત્યારે તે કોનાથી દૂર કહી શકાય છે ॥૩॥

ਅਗਹ ਅਗਹ ਬੇਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਨਹ ਕੀਮ ਕੀਮ ਕੀਮਾਏ ॥
પરમાત્મા અગમ્ય, અપહોય, અનંત છે, તેની કિંમત આંકી શકાતી નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਜਿਹ ਘਟਿ ਪਰਗਟੀਆਏ ॥੪॥੨॥੧੫॥
જેના દિલમાં પ્રભુ પ્રગટ થઈ ગયો છે, નાનક તો તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૨॥૧૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਿਕਟਿ ਬੁਝੈ ਸੋ ਬੁਰਾ ਕਿਉ ਕਰੈ ॥
પ્રભુને નજીક માનનાર કોઈનું ખરાબ કેવી રીતે કરી શકે છે?

ਬਿਖੁ ਸੰਚੈ ਨਿਤ ਡਰਤਾ ਫਿਰੈ ॥
પરંતુ પાપોનું ઝેર એકત્રિત કરનાર રોજ ડરતો રહે છે.

ਹੈ ਨਿਕਟੇ ਅਰੁ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુ નજીક જ છે, પરંતુ આનું રહસ્ય પ્રાપ્ત થતું નથી,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭ ਮੋਹੀ ਮਾਇਆ ॥੧॥
વાસ્તવમાં સદ્ગુરુ વગર બધા લોકો માયામાં મોહિત રહે છે ॥૧॥

ਨੇੜੈ ਨੇੜੈ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ॥
દરેક સાધારણ મનુષ્ય તેને નજીક જ બતાવે છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੇਦੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਲਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભ જ ગુરુથી આ રહસ્યને પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਕਟਿ ਨ ਦੇਖੈ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾਇ ॥
જે તેને નજીક જોતો નથી, તે પારકા ઘરે જ જાય છે.

ਦਰਬੁ ਹਿਰੈ ਮਿਥਿਆ ਕਰਿ ਖਾਇ ॥
તે ધન-સંપત્તિ છીનવીને અસત્ય જીવન વિતાવે છે.

ਪਈ ਠਗਉਰੀ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
તે માયામાં ઠગીને પ્રભુને આજુબાજુ સમજતો નથી અને

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਿਆ ॥੨॥
ગુરુ વગર ભ્રમમાં ભુલાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਨੈ ਬੋਲੈ ਕੂੜੁ ॥
જે પ્રભુને પાસે માનતો નથી, તે અસત્ય જ બોલે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਮੂਠਾ ਹੈ ਮੂੜੁ ॥
વાસ્તવમાં મૂર્ખ મનુષ્ય માયાના મોહમાં ઠગાયેલ છે.

ਅੰਤਰਿ ਵਸਤੁ ਦਿਸੰਤਰਿ ਜਾਇ ॥
સાચી વસ્તુ તો અંતર્મનમાં જ છે, પરંતુ તે દૂર-દૂર જઈને શોધે છે.

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥੩॥
ગુરુ વગર તે ભ્રમમાં ભુલાયેલ છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਕਰਮੁ ਲਿਖਿਆ ਲਿਲਾਟ ॥
જેના નસીબમાં લખેલ હોય છે, તે જ સદ્ગુરૂની સેવા કરે છે અને

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕਪਾਟ ॥
તેના મનના દરવાજા ખુલી જાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਟੇ ਸੋਇ ॥
અંદર-બહાર અને નજીક પ્રભુ જ છે,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਵੈ ਨ ਜਾਵੈ ਕੋਇ ॥੪॥੩॥੧੬॥
હે નાનક! તે ક્યાંય આવતો-જતો નથી ॥૪॥૩॥૧૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਸੁ ਕਉਨੁ ਮਾਰੈ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું બચાવનાર છે, તેને ભલે કોણ મારી શકે છે?

ਸਭ ਤੁਝ ਹੀ ਅੰਤਰਿ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੈ ॥
આખું સંસાર તારે અધીન છે.

ਕੋਟਿ ਉਪਾਵ ਚਿਤਵਤ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
પ્રાણી બેશક કેટલાય ઉપાય વિચારતો રહે છે,

ਸੋ ਹੋਵੈ ਜਿ ਕਰੈ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀ ॥੧॥
પરંતુ થાય તે જ છે, જે પરમાત્મા કરે છે ॥૧॥

ਰਾਖਹੁ ਰਾਖਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હે પરમાત્મા! કૃપા કરીને રક્ષા કર,

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਤੇਰੈ ਦਰਵਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે તારા દરબારમાં તારી શરણે આવ્યા છીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਨਿਰਭਉ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
જેને સુખદાતા નિર્ભય પ્રભુની પૂજા કરી છે,

ਤਿਨਿ ਭਉ ਦੂਰਿ ਕੀਆ ਏਕੁ ਪਰਾਤਾ ॥
તેનો ભય દૂર થઈ ગયો છે અને તેને એક બ્રહ્મને ઓળખી લીધો છે.

ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਫੁਨਿ ਹੋਇ ॥
હે પરબ્રહ્મ! જે તું કરે છે, તે જ થાય છે,

ਮਾਰੈ ਨ ਰਾਖੈ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ॥੨॥
તારા સિવાય કોઈ બીજો મારનાર અથવા બચાવનાર નથી ॥૨॥

ਕਿਆ ਤੂ ਸੋਚਹਿ ਮਾਣਸ ਬਾਣਿ ॥
હે મનુષ્ય! સ્વભાવ પ્રમાણે તું શું વિચારે છે?

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
અંતર્યામી પ્રભુ ખૂબ સમજદાર છે.

ਏਕ ਟੇਕ ਏਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
ફક્ત તે જ અમારો આશરો છે અને એકમાત્ર તે જ બધાનો આધાર છે,

ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥੩॥
તે સર્જનહાર બધું જાણે છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે,

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿ ॥
જેના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਤਿਸ ਕਾ ਰਾਖਾ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! તેની રક્ષા કરનાર ફક્ત તે જ પરમ શક્તિ છે,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਪੜਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥੪॥੪॥੧੭॥
જેના સુધી કોઈ પહોંચી શકતું નથી ॥૪॥૪॥૧૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਹੋਵੈ ਬਾਹਰਿ ॥
ઇજા તો અમને ત્યારે થાય, જો પ્રભુ અમારાથી ક્યાંય બહાર છે અથવા

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਵਿਸਰੈ ਨਰਹਰਿ ॥
તો જ અમે દુઃખી થઈએ છીએ, જયારે પરમાત્મા ભૂલી જાય છે.

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਭਾਏ ॥
જો દ્વૈતભાવમાં જોડાઈ જાય તો ઈજા થાય છે.

ਕਿਆ ਕੜੀਐ ਜਾਂ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥੧॥
જયારે પ્રભુ બધામાં વ્યાપ્ત છે તો ઇજા કઈ રીતે થશે?

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਕੜੇ ਕੜਿ ਪਚਿਆ ॥
માયા-મોહમાં ફસાઈને જીવ દુઃખ જ મેળવે છે અને

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਖਪਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ-નામ વગર ભ્રમમાં ખપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਦੂਜਾ ਕਰਤਾ ॥
દુઃખી ત્યારે થાય છે જો કોઈ બીજો કર્તા છે.

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਅਨਿਆਇ ਕੋ ਮਰਤਾ ॥
જો કોઈ ખરાબ મૃત્યુ મરે છે તો ખૂબ દુઃખ થાય છે.

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਕਿਛੁ ਜਾਣੈ ਨਾਹੀ ॥
જયારે કંઈ જાણતો જ નથી તો દુઃખને અનુભવે છે.

ਕਿਆ ਕੜੀਐ ਜਾਂ ਭਰਪੂਰਿ ਸਮਾਹੀ ॥੨॥
પ્રભુ બધામાં પુષ્કળરૂપથી વ્યાપ્ત છે, પછી ભલે કઈ રીતે સમસ્યા થઈ શકે છે ॥૨॥

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ਧਿਙਾਣੈ ॥
જો કોઈ જુલમ અથવા જબરદસ્તી થઈ જાય તો અમે દુઃખના શિકાર થઈએ છીએ,

ਤਉ ਕੜੀਐ ਜੇ ਭੂਲਿ ਰੰਞਾਣੈ ॥
જો કોઈ ભૂલથી કોઈને હેરાન કરે છે તો પણ અમને ઈજા થાય છે.

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਜੋ ਹੋਇ ਸਭੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ॥
ગુરુએ આ જ સત્ય બતાવ્યું છે કે જે થતું બધું પ્રભુની ઈચ્છાથી જ થાય છે.

ਤਬ ਕਾੜਾ ਛੋਡਿ ਅਚਿੰਤ ਹਮ ਸੋਤੇ ॥੩॥
ત્યારે બધા દુઃખ-પરેશાનીઓ છોડીને અમે નિશ્ચિત થઈને સુઈએ છીએ ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਤੂਹੈ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭੁ ਕੋ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું બધાનો માલિક છે અને બધું તારું જ બનાવેલું છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਕਰਹਿ ਨਿਬੇਰਾ ॥
જેમ તને યોગ્ય લાગે છે, તેમ જ છુટકારો કરે છે.

ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਇਕੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
બીજો કોઈ નથી, ફક્ત આ જ સર્વવ્યાપક છે.

ਰਾਖਹੁ ਪੈਜ ਨਾਨਕ ਸਰਣਾਇ ॥੪॥੫॥੧੮॥
હે પ્રભુ! નાનકની પ્રાર્થના છે કે શરણમાં આવનારની લાજ રાખ ॥૪॥૫॥૧૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਬਾਜੇ ਕੈਸੋ ਨਿਰਤਿਕਾਰੀ ॥
સંગીત વગર કઈ રીતે નૃત્ય કરી શકાય છે અને

ਬਿਨੁ ਕੰਠੈ ਕੈਸੇ ਗਾਵਨਹਾਰੀ ॥
અવાજ વગર કઈ રીતે ગાઈ શકાય છે.

ਜੀਲ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਬਜੈ ਰਬਾਬ ॥
તાર વગર ગિટાર પણ વગાડી શકાતું નથી,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਬਿਰਥੇ ਸਭਿ ਕਾਜ ॥੧॥
તેમ પ્રભુ નામ સ્મરણ વગર બધા કાર્ય નકામા થઈ જાય છે ॥૧॥

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਹਹੁ ਕੋ ਤਰਿਆ ॥
બતાવો, નામ વગર કોની મુક્તિ થઈ છે,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈਸੇ ਪਾਰਿ ਪਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા ગુરુ વગર કોઈ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શક્યો નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਕਹਾ ਕੋ ਬਕਤਾ ॥
જે રીતે જીભ વગર કોઈ બોલી શકતું નથી,

ਬਿਨੁ ਸ੍ਰਵਨਾ ਕਹਾ ਕੋ ਸੁਨਤਾ ॥
કાન વગર કોઈ સાંભળી શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਨੇਤ੍ਰਾ ਕਹਾ ਕੋ ਪੇਖੈ ॥
આંખો વગર કોઈ જોઈ શકતું નથી,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਰੁ ਕਹੀ ਨ ਲੇਖੈ ॥੨॥
તેમ જ પ્રભુ-નામ વગર મનુષ્યનું કોઈ અસ્તિત્વ નથી ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਬਿਦਿਆ ਕਹਾ ਕੋਈ ਪੰਡਿਤ ॥
વિદ્યા વગર કોઈ પંડિત અથવા વિદ્વાન બનતું નથી.

ਬਿਨੁ ਅਮਰੈ ਕੈਸੇ ਰਾਜ ਮੰਡਿਤ ॥
તાકાત અથવા અધિકાર વગર કઈ રીતે કોઈ શાસન કરી શકે છે.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਹਾ ਮਨੁ ਠਹਰਾਨਾ ॥
જ્ઞાન વગર મન સ્થિર થતું નથી,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥੩॥
પ્રભુ નામ સ્મરણ વગર આખું જગત પાગલ છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਬੈਰਾਗ ਕਹਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
વૈરાગ્ય વગર કોઈ વેરાગી કહેવાતું નથી અને

ਬਿਨੁ ਹਉ ਤਿਆਗਿ ਕਹਾ ਕੋਊ ਤਿਆਗੀ ॥
અહંનો ત્યાગ કર્યા વગર કઈ રીતે કોઈ ત્યાગી થઈ શકે છે.

ਬਿਨੁ ਬਸਿ ਪੰਚ ਕਹਾ ਮਨ ਚੂਰੇ ॥
જેમ કામાદિક પાંચ ઇન્દ્રિયો વશીભૂત કર્યા વગર મન સ્થિર થતું નથી,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਦ ਸਦ ਹੀ ਝੂਰੇ ॥੪॥
આ રીતે પ્રભુ નામના ચિંતન વગર મનુષ્ય હંમેશા વેદના મેળવે છે ॥૪॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਕੈਸੇ ਗਿਆਨੁ ॥
ગુરુ દિક્ષા વગર જ્ઞાન કઈ રીતે સંભવ છે?

ਬਿਨੁ ਪੇਖੇ ਕਹੁ ਕੈਸੋ ਧਿਆਨੁ ॥
વગર જોયે ધ્યાન પણ લાગી શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਕਥਨੀ ਸਰਬ ਬਿਕਾਰ ॥
વગર ભયે કથનીમાં બધું વિકાર જ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥੫॥੬॥੧੯॥
હે નાનક! તેથી સાચા દરવાજે પ્રભુનું ચિંતન કર ॥૫॥૬॥૧૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਮਾਨੁਖ ਕਉ ਦੀਨਾ ॥
અહં રોગ મનુષ્યને આપ્યો છે,

ਕਾਮ ਰੋਗਿ ਮੈਗਲੁ ਬਸਿ ਲੀਨਾ ॥
કામવાસનાના રોગને કારણે હાથી કેદમાં ફસાઈ જાય છે.

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰੋਗਿ ਪਚਿ ਮੁਏ ਪਤੰਗਾ ॥
દૃષ્ટિ રોગના પરિણામ સ્વરૂપ પતંગિયા સળગીને નાશ થઈ જાય છે અને

ਨਾਦ ਰੋਗਿ ਖਪਿ ਗਏ ਕੁਰੰਗਾ ॥੧॥
હરણ સંગીતના સ્વર રોગના કારણે દુઃખી થાય છે ॥૧॥

ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੋ ਰੋਗੀ ॥
સંસારમાં જે દેખાય છે, તે દર્દી છે.

ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੋਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ મારો યોગી સદ્‌ગુરુ બધા રોગોથી રહિત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹਵਾ ਰੋਗਿ ਮੀਨੁ ਗ੍ਰਸਿਆਨੋ ॥
જીભના રોગને કારણે માછલી જાળમાં ફસાઈ જાય છે,

ਬਾਸਨ ਰੋਗਿ ਭਵਰੁ ਬਿਨਸਾਨੋ ॥
ભમરો સુગંધી રોગના કારણે નાશ થઈ જાય છે.

ਹੇਤ ਰੋਗ ਕਾ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥
આખા સંસારને મોહ-પ્રેમનો રોગ લાગેલો છે અને

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਰੋਗ ਮਹਿ ਬਧੇ ਬਿਕਾਰਾ ॥੨॥
ત્રણ ગુણોના રોગમાં પડીને વિકારોમાં હજી પણ વૃધ્ધિ થાય છે ॥૨॥

ਰੋਗੇ ਮਰਤਾ ਰੋਗੇ ਜਨਮੈ ॥
જીવ રોગમાં જ મરે છે અને રોગમાં જ જન્મ લે છે.

ਰੋਗੇ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨੀ ਭਰਮੈ ॥
રોગોને કારણે જ ફરી-ફરી યોની ચક્રમાં ફરે છે.

ਰੋਗ ਬੰਧ ਰਹਨੁ ਰਤੀ ਨ ਪਾਵੈ ॥
રોગોના બંધનમાં પડીને તેને જરા પણ ઠેકાણું મળતું નથી અને

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਰੋਗੁ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਵੈ ॥੩॥
સદ્દગુરુ વગર તેના રોગ ક્યારેય દૂર થતા નથી ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਜਿਸੁ ਕੀਨੀ ਦਇਆ ॥
પરબ્રહ્મે જેના પર પણ દયા કરી છે,

ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਰੋਗਹੁ ਕਢਿ ਲਇਆ ॥
તેને બાવડાથી પકડીને રોગોથી મુક્ત કરી દીધો છે.

ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥
સાધુ પુરુષોનો સાથ મેળવવાથી બધા બંધન તૂટે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੪॥੭॥੨੦॥
હે નાનક! ગુરુએ બધા રોગોને મટાડ્યા છે ॥૪॥૭॥૨૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ॥
પ્રભુ સ્મરણ આવે તો પરમ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਭਿ ਦੁਖ ਭੰਜ ॥
પ્રભુ યાદ આવી જાય તો બધા દુઃખ નાશ થઈ જાય છે.

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਰਧਾ ਪੂਰੀ ॥
મનમાં પ્રભુની સ્મૃતિ બની રહે તો દરેક શ્રદ્ધા પૂર્ણ થઈ જાય છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਕਬਹਿ ਨ ਝੂਰੀ ॥੧॥
તેની યાદ આવવાથી ક્યારેય હેરાન થવું પડતું નથી ॥૧॥

ਅੰਤਰਿ ਰਾਮ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਆਇ ॥
પ્રભુ મનમાં જ પ્રગટ થઈ ગયો

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਓ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે સંપૂર્ણ ગુરુએ જયારે પ્રભુની લગનમાં લગાવી દીધી ॥૧॥વિરામ॥

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਰਬ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥
જો પ્રભુ યાદ આવે તો મનુષ્ય બધાનો રાજા બની જાય છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ ॥
પ્રભુની યાદ આવતી રહે તો બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਰੰਗਿ ਗੁਲਾਲ ॥
પરમાત્મા સ્મરણ આવ્યો તો પ્રેમનો રંગ ચઢી રહે છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥
પ્રભુનું ચિંતન થાય તો જીવ હંમેશા આનંદિત રહે છે ॥૨॥

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦ ਧਨਵੰਤਾ ॥
પ્રભુ યાદ આવતો રહે તો મનુષ્ય હંમેશા ધનવાન બની રહે છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਦ ਨਿਭਰੰਤਾ ॥
પરમાત્માનું ધ્યાન હોય તો હંમેશા આત્મ-નિર્ભર રહે છે.

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥
પરમેશ્વર સ્મરણ આવતો રહે તો બધી ખુશીઓ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਚੂਕੀ ਕਾਣੇ ॥੩॥
પ્રભુનું ધ્યાન હોય તો લોકો પર નિર્ભર રહેવાની જરૂરિયાત પડતી નથી ॥૩॥

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુ યાદ આવ્યો તો સરળ જ સાચું ઘર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે,

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਇਆ ॥
તેની સ્મૃતિ બની રહે તો શૂન્યાવસ્થામાં લીન થઈ જાય છે.

ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਸਦ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਤਾ ॥ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਭਗਵੰਤਾ ॥੪॥੮॥੨੧॥
જો પ્રભુ યાદ આવતો રહે તો જીવ હંમેશા તેનું કીર્તન કરતો રહે છે. નાનક ફરમાવે છે કે આ રીતે મન પરમાત્મામાં લીન રહીને આનંદિત થઈ જાય છે ॥૪॥૮॥૨૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਬਾਪੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦ ਚਰੰਜੀਵੀ ॥
અમારા પિતા પરમેશ્વર હંમેશા ચિરંજીવી છે,

ਭਾਈ ਹਮਾਰੇ ਸਦ ਹੀ ਜੀਵੀ ॥
અમારા ભાઈ-મિત્ર હંમેશા જીવન મેળવી રહ્યા છે,

ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
અમારા મિત્ર હંમેશા અવિનાશી થઈ ગયા.

ਕੁਟੰਬੁ ਹਮਾਰਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੀ ॥੧॥
અમારું આખ્ખું કુટુંબ સાચા ઘરમાં રહી રહ્યું છે ॥૧॥

ਹਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਸਭਹਿ ਸੁਹੇਲੇ ॥
અમને પરમ સુખ પ્રાપ્ત થયું તો બધા સુખી થઈ ગયા.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪਿਤਾ ਸੰਗਿ ਮੇਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ પિતા પરમેશ્વરની સાથે મળાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੰਦਰ ਮੇਰੇ ਸਭ ਤੇ ਊਚੇ ॥
મારુ ઘર સૌથી ઊંચું છે,

ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਬੇਅੰਤ ਅਪੂਛੇ ॥
દેશ મારો અનંત છે, કોઈ પૂછપરછ નથી.

ਰਾਜੁ ਹਮਾਰਾ ਸਦ ਹੀ ਨਿਹਚਲੁ ॥
અમારું રાજ્ય નિશ્ચય થઈ ગયું છે અને

ਮਾਲੁ ਹਮਾਰਾ ਅਖੂਟੁ ਅਬੇਚਲੁ ॥੨॥
અમારો માલ અક્ષુણ્ણ અપ્રભાવિત છે ॥૨॥

ਸੋਭਾ ਮੇਰੀ ਸਭ ਜੁਗ ਅੰਤਰਿ ॥
સંપૂર્ણ જગતમાં મારી શોભા થઈ ગઈ છે,

ਬਾਜ ਹਮਾਰੀ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ॥
દેશ-દેશાંતર અમારી પ્રતિષ્ઠા બની છે.

ਕੀਰਤਿ ਹਮਰੀ ਘਰਿ ਘਰਿ ਹੋਈ ॥
ઘર-ઘરમાં અમારી કીર્તિ ફેલાયેલી છે અને

ਭਗਤਿ ਹਮਾਰੀ ਸਭਨੀ ਲੋਈ ॥੩॥
બધા લોકોમાં અમારી ભક્તિનો પ્રચાર થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਮਾਝ ॥
અમારા અંતર્મનમાં જ પિતા પ્રભુ પ્રગટ થઈ ગયો છે,

ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਰਲਿ ਕੀਨੀ ਸਾਂਝ ॥
હવે પિતા-પ્રભુએ મળીને સામાન્ય કરી લીધી છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਪਿਤਾ ਪਤੀਨੇ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે જો પિતા ખુશ થઈ જાય તો

ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਏਕੈ ਰੰਗਿ ਲੀਨੇ ॥੪॥੯॥੨੨॥
તે પોતાના પુત્રને પોતાના રંગમાં લીન કરી લે છે ॥૪॥૯॥૨૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਿਰਵੈਰ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤੇ ॥
હે સદ્દગુરુ પ્રભુ! તું પ્રેમસ્વરૂપ, પરમપુરુષ તેમજ દાતા છે,

ਹਮ ਅਪਰਾਧੀ ਤੁਮ੍ਹ ਬਖਸਾਤੇ ॥
અમે તો ગુનેગાર છીએ અને તું જ અમને ક્ષમા કરનાર છે.

ਜਿਸੁ ਪਾਪੀ ਕਉ ਮਿਲੈ ਨ ਢੋਈ ॥
જે પાપી મનુષ્યને ક્યાંય આશરો મળતો નથી,

ਸਰਣਿ ਆਵੈ ਤਾਂ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਈ ॥੧॥
જો તારી શરણમાં આવી જાય તો પાપ-મુક્ત થઈને નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਨਾਇ ॥
સદ્દગુરુને મનાવીને સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને

ਸਭ ਫਲ ਪਾਏ ਗੁਰੂ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુનું ધ્યાન કરવાથી બધા ફળ મેળવી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਆਦੇਸੁ ॥
હે પરબ્રહ્મ સદ્દગુરુ! તને શત-શત નમન છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਦੇਸੁ ॥
આ મન શરીર બધું તારું જ દાન છે.

ਚੂਕਾ ਪੜਦਾ ਤਾਂ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ॥
ભ્રમનું પદ હટ્યું તો તું નજર આવ્યો.

ਖਸਮੁ ਤੂਹੈ ਸਭਨਾ ਕੇ ਰਾਇਆ ॥੨॥
હે વિશ્વના બાદશાહ! તું જ બધાનો માલિક છે ॥૨॥

ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਸੂਕੇ ਕਾਸਟ ਹਰਿਆ ॥
જો તેની રજા હોય તો સૂકી લાકડી લીલી થઈ જાય છે,

ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਥਲ ਸਿਰਿ ਸਰਿਆ ॥
જો તેની ઈચ્છા હોય તો સૂકું સરોવર જળથી ભરાઈ જાય છે,

ਤਿਸੁ ਭਾਣਾ ਤਾਂ ਸਭਿ ਫਲ ਪਾਏ ॥
તેની મરજી હોય તો બધા ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે,

ਚਿੰਤ ਗਈ ਲਗਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥੩॥
સદ્દગુરૂના ચરણોમાં લગાવવાથી ચિંતા દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਾਮਖੋਰ ਨਿਰਗੁਣ ਕਉ ਤੂਠਾ ॥
જો તે કોઈ હરામખોર તેમજ ગુણવિહીન પુરુષ પર ખુશ થઈ જાય છે તો

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਮਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੂਠਾ ॥
તેનું મન-શરીર શીતળ થઈ જાય છે અને તેના મનમાં અમૃત સ્થિત થઈ જાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥
પરબ્રહ્મ ગુરુ તેના પર દયાળુ થઈ ગયો છે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦੇਖਿ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥੪॥੧੦॥੨੩॥
દાસ નાનક તેની દયા-દ્રષ્ટિને જોઈને આનંદિત થઈ ગયો છે ॥૪॥૧૦॥૨૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ ॥
મારો સદ્દગુરુ કોઈ પર નિર્ભર નથી,

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਸਚਾ ਸਾਜੁ ॥
તેનું કાર્ય પણ સાચું છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਭਸ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
મારો સદ્દગુરુ બધાને આપનાર છે અને

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥੧॥
તે જ મારો વિધાતા છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਜੈਸਾ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੇਵ ॥
ગુરુ જેવો પૂજ્ય દેવતા કોઈ નથી,

ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਸੁ ਲਾਗਾ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના માથા પર નસીબ છે, તે જ તેની સેવામાં લીન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥
મારો સદ્દગુરુ બધાનું પોષણ કરે છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥
તે જ મારવા-જીવંત કરનાર છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
મારા સદ્દગુરૂની કીર્તિ

ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਈ ਹੈ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥੨॥
આખા સંસારમાં ફેલાઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੁ ॥
મારો સદ્દગુરુ બળહીનોનું બળ છે અને

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਘਰਿ ਦੀਬਾਣੁ ॥
તે જ મારી ધર નિર્ભરતા છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਇਆ ॥
હું સદ્દગુરુ પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું,

ਪ੍ਰਗਟੁ ਮਾਰਗੁ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ ॥੩॥
જેને સાચો રસ્તો દેખાડી દીધો છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ॥
જેને ગુરુની સેવા કરી છે, તેને કોઈ ભય સ્પર્શતો નથી.

ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ ॥
ગુરુની પ્રાર્થના કરનાર જીવને કોઈ દુઃખ અથવા પીડા વિચલિત કરતું નથી.

ਨਾਨਕ ਸੋਧੇ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે વેદો તેમજ સ્મૃતિઓનું વિશ્લેષણ કરી આ જ પરિણામ મળ્યું છે કે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਹੀ ਭੇਦ ॥੪॥੧੧॥੨੪॥
પરબ્રહ્મ તેમજ ગુરુમાં કોઈ તફાવત નથી ॥૪॥૧૧॥૨૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਮਨੁ ਪਰਗਟੁ ਭਇਆ ॥
પ્રભુનું નામ લેવાથી તે મનમાં જ પ્રગટ થઈ ગયો છે,

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪਾਪੁ ਤਨ ਤੇ ਗਇਆ ॥
પ્રભુનું નામ જપવાથી શરીરના પાપ નિવૃત થઈ ગયા છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਸਗਲ ਪੁਰਬਾਇਆ ॥
હરિનામ જપવાથી બધા ઉત્સવોનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨਾਇਆ ॥੧॥
પ્રભુ નામના જાપથી અડસઠ તીર્થોમાં સ્નાન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਤੀਰਥੁ ਹਮਰਾ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું નામ જપવું જ અમારું તીર્થ છે અને

ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ ઉપદેશ આપીને આ તત્વ જ્ઞાન બતાવ્યુ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਪਰਾਨਾ ॥
હરિનામના જાપથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે,

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਤਿ ਮੂੜ ਸੁਗਿਆਨਾ ॥
પ્રભુનું નામ લેવાથી મૂર્ખ પણ જ્ઞાનવાન બની જાય છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪਰਗਟਿ ਉਜੀਆਰਾ ॥
નામ-સ્મરણથી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਛੁਟੇ ਜੰਜਾਰਾ ॥੨॥
પ્રભુ નામનું જાપ કરવાથી તમામ જાળમાંથી મુક્તિ મળે છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
નામ જપવાથી યમ પણ પાસે આવતો નથી,

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
હરિનામ-સ્મરણ કરવાથી પ્રભુ-દરબારમાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ॥
નામ જપનાર ભક્તની પ્રભુ પ્રશંસા કરે છે,

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੀ ਸਾਚੀ ਰਾਸਿ ॥੩॥
તેથી પ્રભુ-નામ જ અમારી સાચી જીવન-રાશિ છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸੁ ਕਹਿਓ ਇਹੁ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુએ ઉપદેશ આપીને આ સાર બતાવ્યો છે કે

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮਨ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
હરિનામનું કીર્તિ-ગાન જ મનનો આશરો છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਨਾਮ ਪੁਨਹਚਾਰ ॥
હે નાનક! પ્રભુ-નામના જાપથી પ્રાયશ્ચિત છે,

ਅਵਰਿ ਕਰਮ ਲੋਕਹ ਪਤੀਆਰ ॥੪॥੧੨॥੨੫॥
બીજા કર્મકાંડ તો લોકોને ખુશ કરવા માટે છે ॥૪॥૧૨॥૨૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਮਸਕਾਰ ਤਾ ਕਉ ਲਖ ਬਾਰ ॥
લાખો વાર પ્રભુને નમસ્કાર છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਤਾ ਕਉ ਵਾਰਿ ॥
આ મન પણ બલિહાર કરી દેવું જોઈએ.

ਸਿਮਰਨਿ ਤਾ ਕੈ ਮਿਟਹਿ ਸੰਤਾਪ ॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી બધી ઇજા મટી જાય છે

ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ਨ ਵਿਆਪਹਿ ਤਾਪ ॥੧॥
તેમજ તાપ નિવૃત્ત થઈને આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਐਸੋ ਹੀਰਾ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ॥
પ્રભુનું નિર્મળ નામ એવો અમોલ હીરો છે,

ਜਾਸੁ ਜਪਤ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું જાપ કરવાથી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੁਖ ਡੇਰਾ ਢਹੈ ॥
જેની કરુણા-દ્રષ્ટિથી દુ:ખોનો પર્વત નાશ થઈ જાય છે અને

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੀਤਲੁ ਮਨਿ ਗਹੈ ॥
મન અમૃતમય શીતળ નામને લે છે.

ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਜਾ ਕੇ ਚਰਨ ਪੂਜਾਰੀ ॥
અનેક ભક્ત જેના ચરણોના પૂજારી છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨਹਾਰੀ ॥੨॥
તે તેની બધી ઈચ્છા પૂર્ણ કરનાર છે ॥૨॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਊਣੇ ਸੁਭਰ ਭਰਿਆ ॥
પ્રભુની લીલા એટલી વિચિત્ર છે કે તે પળમાં ખાલી વસ્તુઓ પૂર્ણ રૂપથી ભરી દે છે,

ਖਿਨ ਮਹਿ ਸੂਕੇ ਕੀਨੇ ਹਰਿਆ ॥
પળમાં જ સૂકી ધરતીને લીલીછમ કરી દે છે.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਦੀਨੋ ਥਾਨੁ ॥
તે પળમાં જ બેસહારને સહારો આપી દે છે અને

ਖਿਨ ਮਹਿ ਨਿਮਾਣੇ ਕਉ ਦੀਨੋ ਮਾਨੁ ॥੩॥
પળમાં જ સમ્માનહીનને સમ્માન આપે છે ॥૩॥

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਾ ॥
બધામાં એક પરબ્રહ્મ જ સંપૂર્ણ રૂપથી પુષ્કળ છે.

ਸੋ ਜਾਪੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ॥
જેને સંપૂર્ણ સદ્દગુરુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે, તે જ તેનું જાપ કરે છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਤਾ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
પ્રભુનું કીર્તન જ તેનો આશરો બની જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਦਇਆਰੁ ॥੪॥੧੩॥੨੬॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુ પોતે દયાળુ થઈ જાય છે ॥૪॥૧૩॥૨૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਿ ਦੁਹਾਗਨਿ ਆਪਿ ਸੀਗਾਰੀ ॥
મારો દુહાગણનો પ્રભુએ પોતે જ શણગાર કર્યો છે અને

ਰੂਪ ਰੰਗ ਦੇ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰੀ ॥
રૂપ-રંગ આપીને નામથી સુશોભિત કરી દીધો છે.

ਮਿਟਿਓ ਦੁਖੁ ਅਰੁ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪ ॥
બધા દુઃખ તેમજ ઇજા મટી ગઈ

ਗੁਰ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુ મારા મા બાપ બની ગયા ॥૧॥

ਸਖੀ ਸਹੇਰੀ ਮੇਰੈ ਗ੍ਰਸਤਿ ਅਨੰਦ ॥
હે બહેનપણી! મારા હૃદય-ઘરમાં આનંદ જ આનંદ છે કારણ કે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭੇਟੇ ਮੋਹਿ ਕੰਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કૃપા કરીને મને પતિ-પ્રભુ મળી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਪਤਿ ਬੁਝੀ ਪੂਰਨ ਸਭ ਆਸਾ ॥
મારી બળતરા ઠરી ગઈ છે, બધી આશાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਮਿਟੇ ਅੰਧੇਰ ਭਏ ਪਰਗਾਸਾ ॥
અંધકાર મટીને પ્રકાશ થઈ ગયો છે.

ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦ ॥
અનાહત શબ્દનો શ્રવણ અદભુત તેમજ આનંદમય બની ગયો

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਪਰਸਾਦ ॥੨॥
સંપૂર્ણ ગુરૂની સંપૂર્ણ કૃપાથી ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਪ੍ਰਗਟ ਭਏ ਗੋਪਾਲ ॥ ਤਾ ਕੈ ਦਰਸਨਿ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲ ॥
જેના મનમાં પ્રભુ પ્રગટ થઈ જાય છે, તેના દર્શનથી જીવ હંમેશા માટે નિહાળ થઈ જાય છે.

ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਤਾ ਕੈ ਬਹੁਤੁ ਨਿਧਾਨ ॥
જેને સદ્દગુરુ પ્રભુ-નામનું દાન આપે છે,

ਜਾ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਓ ਨਾਮੁ ॥੩॥
તેની જ પાસે સર્વગુણોના અનેક ભંડાર છે ॥૩॥

ਜਾ ਕਉ ਭੇਟਿਓ ਠਾਕੁਰੁ ਅਪਨਾ ॥
જેને પ્રભુ મળી જાય છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਨਾ ॥
પ્રભુને જપીને તેનું મન શરીર શીતળ થઈ જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋ ਜਨ ਪ੍ਰਭ ਭਾਏ ॥
હે નાનક! જે સંતજન પ્રભુને સારો લાગે છે,

ਤਾ ਕੀ ਰੇਨੁ ਬਿਰਲਾ ਕੋ ਪਾਏ ॥੪॥੧੪॥੨੭॥
તેની ચરણરજ કોઈ દુર્લભ જ મેળવે છે ॥૪॥૧૪॥૨૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਚਿਤਵਤ ਪਾਪ ਨ ਆਲਕੁ ਆਵੈ ॥
પાપ કરવામાં જરા પણ આળસ કરતો નથી,

ਬੇਸੁਆ ਭਜਤ ਕਿਛੁ ਨਹ ਸਰਮਾਵੈ ॥
વૈશ્યાથી ભોગ કરવામાં થોડી પણ શરમ આવતી નથી,

ਸਾਰੋ ਦਿਨਸੁ ਮਜੂਰੀ ਕਰੈ ॥
ધન મેળવવા માટે આખો દિવસ મહેનત-મજૂરી કરે છે,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਵੇਲਾ ਬਜਰ ਸਿਰਿ ਪਰੈ ॥੧॥
પરંતુ પ્રભુ સ્મરણના સમયે માથા પર વજ્ર પડે છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਲਗਿ ਭੂਲੋ ਸੰਸਾਰੁ ॥
માયા-મોહમાં લીન થઈને આખું સંસાર ભુલાયેલું છે.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ਭੁਲਾਵਣਹਾਰੈ ਰਾਚਿ ਰਹਿਆ ਬਿਰਥਾ ਬਿਉਹਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં ભુલાવનાર પ્રભુએ આને પોતે જ ભુલાવેલ છે અને તે વ્યર્થ જ આ કાર્યોમાં રચાયેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੇਖਤ ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਬਿਹਾਇ ॥
માયાના રંગ જોતા આખું જીવન વીતી જાય છે.

ਗੜਬੜ ਕਰੈ ਕਉਡੀ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
જીવ એક કોડીથી લગાવ લગાવીને હિસાબમાં ગડબડ કરે છે,

ਅੰਧ ਬਿਉਹਾਰ ਬੰਧ ਮਨੁ ਧਾਵੈ ॥
અંધ વ્યવહારમાં બંધાયેલ મન દોડતું રહે છે,

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਨ ਜੀਅ ਮਹਿ ਆਵੈ ॥੨॥
પરંતુ બનાવનાર પરમાત્મા દિલમાં યાદ જ આવતો નથી ॥૨॥

ਕਰਤ ਕਰਤ ਇਵ ਹੀ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
આમ કરતાં-કરતાં જ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે અને

ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਾਰਜ ਮਾਇਆ ॥
માયાના મોહમાં ફસાઈને આનું કાર્ય પૂર્ણ થતું નથી.

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
મન ફક્ત કામ-ક્રોધ તેમજ લોભમાં જ જોડાઈ રહે છે અને

ਤੜਫਿ ਮੂਆ ਜਿਉ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮੀਨਾ ॥੩॥
જળ વગર માછલીની જેમ તડપતા મરે છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਕੇ ਰਾਖੇ ਹੋਏ ਹਰਿ ਆਪਿ ॥
જેનો રખેવાળ પોતે પ્રભુ હોય છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ॥
તે હંમેશા પ્રભુનું ભજન કરે છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
સાધુ-સંતોની સંગતમાં જેને પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે,

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧੫॥੨੮॥
હે નાનક! તેને સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુને મેળવી લીધો છે ॥૪॥૧૫॥૨૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਅਪਣੀ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੋ ਪਾਏ ॥
જેના પર પ્રભુ દયા કરે છે, તે જ તેને મેળવે છે અને

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
પ્રભુનું નામ તેના મનમાં વસાવે છે.

ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਹਿਰਦੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેના મનમાં સાચા શબ્દ સ્થિત હોય છે,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਜਾਹਿ ॥੧॥
તેના જન્મ-જન્માંતરના પાપ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜੀਅ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥
રામ-નામ જ અમારા પ્રાણોનો આધાર છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਜਪਹੁ ਨਿਤ ਭਾਈ ਤਾਰਿ ਲਏ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી રોજ હરિ નામ જપ અને સંસાર-સમુદ્રથી મુક્તિ મેળવી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਹਰਿ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેના નસીબમાં હરિ-નામરૂપી નિધિને મેળવવા લખ્યું છે,

ਸੇ ਜਨ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
તે ભક્તગણ પ્રભુ-દરબારમાં શોભા મેળવે છે.

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
સરળ-સ્વભાવ આનંદપૂર્વક પ્રભુનું ગુણગાન કર,

ਆਗੈ ਮਿਲੈ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥੨॥
આનાથી આગળ નિરાશ્રયને પણ આશ્રય મળી જશે ॥૨॥

ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਇਹੁ ਤਤੁ ਸਾਰੁ ॥
યુગ-યુગાન્તરથી આ જ સાર તત્વ છે કે

ਹਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਸਾਚਾ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ જ સાચો વિચાર છે.

ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥
પ્રભુ જેને પોતાની લગાનમાં લગાવી લે છે, તે જ લાગે છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗੈ ॥੩॥
તેનું-જન્મ-જન્મનું સુતેલું મન જાગૃત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤੇਰੇ ਭਗਤ ਭਗਤਨ ਕਾ ਆਪਿ ॥
હે પ્રભુ! ભક્તગણ તારા જ છે અને તું પોતે ભક્તોનો છે,

ਅਪਣੀ ਮਹਿਮਾ ਆਪੇ ਜਾਪਿ ॥
પોતાની મહિમાનો જાપ તું પોતે જ તેનાથી કરાવે છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰੈ ਹਾਥਿ ॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે જગતના બધા જીવ-જંતુ તારા વશમાં છે અને

ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਦ ਹੀ ਸਾਥਿ ॥੪॥੧੬॥੨੯॥
તું હંમેશા જ અમારી સાથે છે ॥૪॥૧૬॥૨૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
પ્રભુનું નામ અમારા મનની ભાવનાને જાણનાર છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਆਵੈ ਕਾਮੀ ॥
નામ જ અમારી કામ આવે છે.

ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਰਵਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
રોમ-રોમમાં હરિનામ જ વસેલ છે અને

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੈ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੧॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરૂએ આ દાન કર્યું છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਮੇਰੈ ਭੰਡਾਰ ॥
પ્રભુ-નામરૂપી રત્ન જ અમારો ભંડાર છે, જે

ਅਗਮ ਅਮੋਲਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અગમ્ય, કીમતી તેમજ અપરંપાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਨਿਹਚਲ ਧਨੀ ॥
હરિ-નામ જ અમારો નિશ્ચલ માલિક છે અને

ਨਾਮ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਸਭ ਮਹਿ ਬਨੀ ॥
નામની મહિમા બધામાં બનેલી છે.

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰਾ ਸਾਹੁ ॥
નામ જ અમારા માટે સંપૂર્ણ શાહ છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ॥੨॥
નામ જ અમારા માટે અચિંત છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ॥
હરિ-નામ જ અમારો પ્રેમ તેમજ ભોજન છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਮਨ ਕਾ ਸੁਆਉ ॥
હરિ-નામ અમારા મનની કામનાને પૂર્ણ કરે છે.

ਨਾਮੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
સંતની કૃપાથી હરિનામ ક્યારેય ભુલાતું નથી અને

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਅਨਹਦ ਪੂਰੇ ਨਾਦ ॥੩॥
નામ જપવાથી પૂર્ણ અનાહત ધ્વનિ સાંભળવાનો આનંદ મળે છે ॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮੁ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
પ્રભુ -કૃપાથી નામરૂપી નવનિધિ પ્રાપ્ત થઈ છે અને

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી નામથી જ પ્રેમ બનેલ છે.

ਧਨਵੰਤੇ ਸੇਈ ਪਰਧਾਨ ॥ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥੪॥੧੭॥੩੦॥
જેની પાસે હરિ-નામરૂપી ભંડાર છે, વાસ્તવમાં તે જ ધનવાન તેમજ પ્રધાન છે ॥૪॥૧૭॥૩૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਤੂ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੂਹੈ ਮੇਰਾ ਮਾਤਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ મારો માતા-પિતા છે,

ਤੂ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤਾ ॥
તું જ મારી આત્મા તેમજ પ્રાણોને સુખ દેનાર છે.

ਤੂ ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਹਉ ਦਾਸੁ ਤੇਰਾ ॥
તું મારો માલિક છે તેમજ હું તારો દાસ છું,

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਕੋ ਮੇਰਾ ॥੧॥
તારા સિવાય મારું કોઈ નથી ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਿ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરી આ દાન આપ કે

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਉ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દિવસ-રાત હું તારા વખાણ કરતો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਤੇਰੇ ਜੰਤ ਤੂ ਬਜਾਵਨਹਾਰਾ ॥
અમે તારા યંત્ર છીએ અને તું વગાડનાર છે.

ਹਮ ਤੇਰੇ ਭਿਖਾਰੀ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਦਾਤਾਰਾ ॥
અમે તારા ભિખારી માત્ર છીએ અને તું જ દેનાર દાતા છે.

ਤਉ ਪਰਸਾਦਿ ਰੰਗ ਰਸ ਮਾਣੇ ॥
તારી કૃપાથી બધા ખુશીઓ મનાવી રહ્યા છે અને

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਤੁਮਹਿ ਸਮਾਣੇ ॥੨॥
દરેક શરીરમાં તું જ વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥
તારી કૃપાથી જ નામનું જાપ થાય છે અને

ਸਾਧਸੰਗਿ ਤੁਮਰੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
સાધુ પુરુષોની સાથે તારા જ ગુણ ગાય છે.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਦਇਆ ਤੇ ਹੋਇ ਦਰਦ ਬਿਨਾਸੁ ॥
તારી દયાથી દુઃખ-દર્દ નાશ થઈ જાય છે,

ਤੁਮਰੀ ਮਇਆ ਤੇ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸੁ ॥੩॥
તારી દયાથી હૃદય-કમળ ખીલી જાય છે ॥૩॥

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਉ ਗੁਰਦੇਵ ॥
હે ગુરુદેવ! હું તારા પર બલિહાર જાવ છું,

ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਜਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥
તારા દર્શન ફળદાયક છે અને તારી સેવા ખુબ નિર્મળ છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે મારા પર દયા કર

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਨਿਤ ਤੇਰੇ ॥੪॥੧੮॥੩੧॥
કેમ કે રોજ તારું ગુણગાન કરતો રહું ॥૪॥૧૮॥૩૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਜਾ ਕਾ ਦਰਬਾਰੁ ॥
જેનો દરબાર સૌથી ઊંચો છે,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਾ ਕਉ ਜੋਹਾਰੁ ॥
તે ઓંકાર હંમેશા અભિવંદન છે.

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਜਾ ਕਾ ਥਾਨ ॥
જેનું સ્થાન સર્વોપરી છે,

ਕੋਟਿ ਅਘਾ ਮਿਟਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥੧॥
તે હરિ-નામના જાપથી કરોડો પાપ-ગુનાઓ મટી જાય છે ॥૧॥

ਤਿਸੁ ਸਰਣਾਈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
તેની શરણમાં આવવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਾ ਕਉ ਮੇਲੈ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના પર કૃપા કરી દે છે, તેને પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੇ ਕਰਤਬ ਲਖੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥
જેને ઉત્કૃષ્ટ દેખાઈ દેતું નથી,

ਜਾ ਕਾ ਭਰਵਾਸਾ ਸਭ ਘਟ ਮਾਹਿ ॥
બધા લોકોની જેના પર અતૂટ આસ્થા છે,

ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਆ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
તે સાધુ પુરુષોની સંગતમાં રહેવાથી પ્રગટ થાય છે.

ਭਗਤ ਅਰਾਧਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਰੰਗਿ ॥੨॥
ભક્તગણ નિષ્ઠાપૂર્વક દિવસ-રાત તેની પ્રાર્થના કરતા રહે છે ॥૨॥

ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨਹੀ ਭੰਡਾਰ ॥
તે જેટલું પણ દે છે, તેના ભંડારમાં કોઈ અભાવ આવતો નથી.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਨਹਾਰ ॥
તે પળમાં બનાવવા-બગાડનાર છે.

ਜਾ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
જેનો હુકમ કોઈ પણ ટાળી શકતું નથી,

ਸਿਰਿ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥੩॥
તે સાચો પરમેશ્વર આખી સૃષ્ટિનો બાદશાહ છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਕੀ ਓਟ ਤਿਸੈ ਕੀ ਆਸਾ ॥
જેની નિર્ભરતા બધા પ્રાપ્ત કરે છે, તેની અમને આશા છે.

ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਹਮਰਾ ਤਿਸ ਹੀ ਪਾਸਾ ॥
અમારું દુઃખ અથવા સુખ બધું તેની પાસે છે.

ਰਾਖਿ ਲੀਨੋ ਸਭੁ ਜਨ ਕਾ ਪੜਦਾ ॥
જે બધા ભક્તજનોની લાજ બચાવે છે,

ਨਾਨਕੁ ਤਿਸ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦਾ ॥੪॥੧੯॥੩੨॥
નાનક તો તેના જ વખાણ કરે છે ॥૪॥૧૯॥૩૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਰੋਵਨਹਾਰੀ ਰੋਜੁ ਬਨਾਇਆ ॥
રોનાર મનુષ્યએ રોવાનો નિયમ બનાવ્યો છે,

ਬਲਨ ਬਰਤਨ ਕਉ ਸਨਬੰਧੁ ਚਿਤਿ ਆਇਆ ॥
પોતાના કાર્ય-વ્યવહાર લાભ-નુકસાનનો તેને વિચાર આવે છે.

ਬੂਝਿ ਬੈਰਾਗੁ ਕਰੇ ਜੇ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ વૈરાગ્યવાન થઈને સત્યને સમજી લે છે,

ਜਨਮ ਮਰਣ ਫਿਰਿ ਸੋਗੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥
તેને ફરી જન્મ-મરણનું ગમ થતું નથી ॥૧॥

ਬਿਖਿਆ ਕਾ ਸਭੁ ਧੰਧੁ ਪਸਾਰੁ ॥
દુનિયામાં વિષય-વિકારોનો ધંધો ફેલાયેલ છે,

ਵਿਰਲੈ ਕੀਨੋ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ કોઈ દુર્લભે પ્રભુ-નામને પોતાનો આશરો બનાવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ਰਹੀ ਬਿਆਪਿ ॥
ત્રણ ગુણોવાળી માયા દરેક તરફ વ્યાપ્ત છે,

ਜੋ ਲਪਟਾਨੋ ਤਿਸੁ ਦੂਖ ਸੰਤਾਪ ॥
જે આનાથી લપટાઈ છે, તેને જ દુઃખ-ઈજા થાય છે.

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਧਿਆਏ ॥
હરિ-નામનું ધ્યાન કર્યા વગર સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી અને

ਨਾਮ ਨਿਧਾਨੁ ਬਡਭਾਗੀ ਪਾਏ ॥੨॥
નામરૂપી નિધિ કોઈ ખુશ નસીબ જ મેળવે છે ॥૨॥

ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਸਿਉ ਜੋ ਮਨੁ ਰੀਝਾਵੈ ॥
જે રીતે મનુષ્ય નાટક રચીને મન ખુશ કરે છે,

ਸ੍ਵਾਗਿ ਉਤਾਰਿਐ ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥
જ્યારે નાટક ઉતરી જાય છે તો ફરી પસ્તાય છે.

ਮੇਘ ਕੀ ਛਾਇਆ ਜੈਸੇ ਬਰਤਨਹਾਰ ॥
જેમ વાદળનો છાંયો છે,

ਤੈਸੋ ਪਰਪੰਚੁ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ॥੩॥
તેમ મોહ-વિકારોની ભ્રમણા છે ॥૩॥

ਏਕ ਵਸਤੁ ਜੇ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ પ્રભુ-નામરૂપી વસ્તુને મેળવે છે,

ਪੂਰਨ ਕਾਜੁ ਤਾਹੀ ਕਾ ਹੋਇ ॥
તેનું જ કાર્ય પૂર્ણ થાય છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ॥
હે નાનક! ગુરુની બક્ષીસથી જેણે પ્રભુ-નામને મેળવ્યો છે,

ਨਾਨਕ ਆਇਆ ਸੋ ਪਰਵਾਨੁ ॥੪॥੨੦॥੩੩॥
તેનો જ જન્મ સફળ થયો છે ॥૪॥૨૦॥૩૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਜੋਨੀ ਭਵਨਾ ॥
સંત પુરુષોની નિંદા યોની ચક્રમાં નાખી દે છે,

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਰੋਗੀ ਕਰਨਾ ॥
સંતોની નિંદા મનુષ્યને રોગી બનાવીને રાખી દે છે.

ਸੰਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਦੂਖ ਸਹਾਮ ॥
જો સંતોની નિંદા કરાય તો દુઃખ જ સહેવું પડે છે અને

ਡਾਨੁ ਦੈਤ ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਜਾਮ ॥੧॥
યમ નિંદક મનુષ્યને સખ્ત સજા દે છે ॥૧॥

ਸੰਤਸੰਗਿ ਕਰਹਿ ਜੋ ਬਾਦੁ ॥
જે સંતોની સાથે ઝઘડો કરે છે,

ਤਿਨ ਨਿੰਦਕ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਸਾਦੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે નિંદકને કોઈ શાંતિ મળતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੰਧੁ ਛੇਦਾਵੈ ॥
ભક્તની નિંદા શરીરને તોડી દે છે અને

ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਨਰਕੁ ਭੁੰਚਾਵੈ ॥
ભક્તની નિંદા કરવાથી નર્ક જ ભોગવવા મળે છે.

ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਗਰਭ ਮਹਿ ਗਲੈ ॥
ભક્તની નિંદા ગર્ભમાં જ દુ:ખી કરે છે,

ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਰਾਜ ਤੇ ਟਲੈ ॥੨॥
ભક્તની નિંદા રાજ-શાસન બધી ખુશીઓ છીનવી લે છે ॥૨॥

ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂ ਨਾਹਿ ॥
નિંદકની ક્યારેય ગતિ થતી નથી અને

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਹਿ ॥
પોતાના કરેલ કર્મોનું તે પોતે જ ફળ મેળવે છે.

ਚੋਰ ਜਾਰ ਜੁਆਰ ਤੇ ਬੁਰਾ ॥
તે ચોર, દુષ્ટો તેમજ જુગારીથી પણ ખરાબ છે અને

ਅਣਹੋਦਾ ਭਾਰੁ ਨਿੰਦਕਿ ਸਿਰਿ ਧਰਾ ॥੩॥
નિંદા કરનાર વ્યર્થ જ માથા પર દુ:ખોનો ભાર ધારણ કરી લે છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਭਗਤ ਨਿਰਵੈਰ ॥
પરબ્રહ્મના ભક્ત પ્રેમસ્વરૂપ છે, તેનો કોઈથી કોઈ વેર નથી,

ਸੋ ਨਿਸਤਰੈ ਜੋ ਪੂਜੈ ਪੈਰ ॥
જે તેના ચરણ પૂજે છે, તે જ મોક્ષ મેળવે છે.

ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਨਿੰਦਕੁ ਭੋਲਾਇਆ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે વાસ્તવમાં પ્રભુએ જ નિંદકને ભુલાવેલ છે અને

ਨਾਨਕ ਕਿਰਤੁ ਨ ਜਾਇ ਮਿਟਾਇਆ ॥੪॥੨੧॥੩੪॥
તેના કર્મને ટાળી શકાતું નથી ॥૪॥૨૧॥૩૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਬੇਦ ਅਰੁ ਨਾਦ ॥
હરિ-નામનો જાપ જ અમારા માટે વેદ તેમજ મંત્રોચ્ચારણ છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰੇ ਕਾਜ ॥
નામથી જ અમારા કાર્ય પૂર્ણ થાય છે.

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਜਾ ਦੇਵ ॥
નામનું જાપ અમારા માટે ઇષ્ટ પૂજા છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵ ॥੧॥
નામની પૂજા જ ગુરુની સેવા છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦ੍ਰਿੜਿਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ હરિ-નામ મનમાં દૃઢ કરાવ્યું છે અને

ਸਭ ਤੇ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિની પ્રાર્થના જ બધાથી ઉત્તમ કાર્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਮਜਨ ਇਸਨਾਨੁ ॥
પ્રભુનું નામ-સ્મરણ જ અમારા માટે તીર્થ-સ્નાન છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਪੂਰਨ ਦਾਨੁ ॥
નામની અર્ચના જ અમારા માટે સંપૂર્ણ દાન છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਤੇ ਸਗਲ ਪਵੀਤ ॥
પ્રભુનું નામ લેવાથી બધા પવિત્ર થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮੀਤ ॥੨॥
જે પરમેશ્વરનું નામ જપે છે, વાસ્તવમાં તે જ અમારા ભાઈ તેમજ પરમ મિત્ર છે ॥૨॥

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਸਉਨ ਸੰਜੋਗ ॥
અમારા માટે શગુન-સંયોગ પણ હરિ-નામ છે,

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੁਭੋਗ ॥
નામ-સ્મરણ જ પુર્ણ તૃપ્તિ તેમજ ભોગ-આનંદ છે.

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਸਗਲ ਆਚਾਰ ॥
નામની પૂજા જ અમારા બધા આચાર છે અને

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੈ ਨਿਰਮਲ ਬਿਉਹਾਰ ॥੩॥
નામની વંદના અમારો નિર્મળ વ્યવહાર છે ॥૩॥

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ॥
જેના મનમાં પ્રભુ વસી ગયો છે,

ਸਗਲ ਜਨਾ ਕੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ॥
તે જ બધાનો આશરો થઈ ગયો છે.

ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હે નાનક! સાધુ પુરુષોની સંગતમાં જેને નામ દે છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਸੁ ਦੇਵੈ ਨਾਉ ॥੪॥੨੨॥੩੫॥
તે મન શરીરથી જ ગુણ ગાતો રહે છે ॥૪॥૨૨॥૩૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਿਰਧਨ ਕਉ ਤੁਮ ਦੇਵਹੁ ਧਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જેને તું નામ દે છે, તે નિર્ધનથી ધનવાન બની જાય છે,

ਅਨਿਕ ਪਾਪ ਜਾਹਿ ਨਿਰਮਲ ਮਨਾ ॥
તેના અનેક પાપ દૂર થઈ જાય છે અને મન નિર્મળ થઈ જાય છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥ ਭਗਤ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਦੇਵਹੁ ਨਾਮ ॥੧॥
તેની બધી કામનાઓ તેમજ કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે. તેથી પોતાના ભક્તને પણ નામ આપ ॥૧॥

ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ॥
પ્રભુની સેવા જ ફળ આપનારી છે.

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਤੇ ਬਿਰਥਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સ્વામી કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે, તેનાથી કોઈ પણ ખાલી પાછું જતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਰੋਗੀ ਕਾ ਪ੍ਰਭ ਖੰਡਹੁ ਰੋਗੁ ॥
પ્રભુ એટલો દયાળુ છે કે રોગીનો રોગ નાશ કરી દે છે,

ਦੁਖੀਏ ਕਾ ਮਿਟਾਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸੋਗੁ ॥
દુખીયારાના દરેક દુઃખ મટાડી દે છે.

ਨਿਥਾਵੇ ਕਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਥਾਨਿ ਬੈਠਾਵਹੁ ॥
હે પ્રભુ! બેઘર જીવને તું જ ઘરમાં બેસાડનાર છે,

ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਕਉ ਭਗਤੀ ਲਾਵਹੁ ॥੨॥
તેથી પોતાના દાસને ભક્તિમાં લગાવી રાખ ॥૨॥

ਨਿਮਾਣੇ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਦੇਤੋ ਮਾਨੁ ॥
હે પ્રભુ! નિમ્ન મનુષ્યને તું જ સન્માન આપે છે,

ਮੂੜ ਮੁਗਧੁ ਹੋਇ ਚਤੁਰ ਸੁਗਿਆਨੁ ॥
મૂર્ખ તેમજ પાગલ મનુષ્ય પણ તારી કૃપાથી ચતુર તેમજ જ્ઞાનવાન બની જાય છે.

ਸਗਲ ਭਇਆਨ ਕਾ ਭਉ ਨਸੈ ॥ ਜਨ ਅਪਨੇ ਕੈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਬਸੈ ॥੩॥
બધી ખરાબ બલાઓનો ભય દૂર થાય છે. પોતાના ભક્તજનોનાં મનમાં તો પ્રભુ જ વસી રહે છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਸੂਖ ਨਿਧਾਨ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુ સર્વ સુખોનો ઘર છે અને

ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ॥
હરિ-નામ અમૃત જ તત્વજ્ઞાન છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤ ਟਹਲੈ ਲਾਏ ॥
તે કૃપા કરી સંત પુરુષોને પોતાની સેવામાં લગાવી રાખે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਏ ॥੪॥੨੩॥੩੬॥
હે નાનક! તે સાધુ-સંગતિમાં પરમ-સત્યમાં જ સમાઈ રહે છે ॥૪॥૨૩॥૩૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
સંતોની મંડળીમાં પ્રભુ મનમાં આવી વસે છે,

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਦੁਰਤੁ ਸਭੁ ਨਸੈ ॥
સંતોની સભામાં તમામ પાપો અને દુષણો દૂર થાય છે.

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
સંતોની સંગતમાં નિર્મળ આચરણ થાય છે અને

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੋਇ ਏਕ ਪਰੀਤਿ ॥੧॥
સંતોની સાથે ફક્ત પ્રભુથી અતુટ પ્રેમ થાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਮੰਡਲੁ ਤਹਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
સંતમંડળ તે પવિત્ર સ્થળનું નામ છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੇਵਲ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં ફક્ત પરબ્રહ્મનું ગુણગાન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਰਹੈ ॥
સંતોની મંડળીમાં જન્મ-મરણ નિવૃત થઈ જાય છે અને

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਜਮੁ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੈ ॥
સંતોના મંડળમાં યમ પણ દુઃખ આપતો નથી.

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲ ਬਾਣੀ ॥
સંતોની સંગતમાં નિર્મળ વાણીનો વરસાદ થાય છે અને

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥੨॥
સંતમંડળમાં પ્રભુ-નામની જ ચર્ચા થાય છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥
સંતમંડળનું સ્થળ નિશ્ચય છે અને

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨੁ ॥
સંત-સંગતમાં પાપ નાશ થઈ જાય છે.

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਕਥਾ ॥
સંતોના મંડળમાં પવિત્ર કથા થતી રહે છે,

ਸੰਤਸੰਗਿ ਹਉਮੈ ਦੁਖ ਨਸਾ ॥੩॥
સંતોની સાથે અહં તેમજ દુઃખોને દૂર કરી દે છે ॥૩॥

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਹੀ ਬਿਨਾਸੁ ॥
સંતમંડળનો ક્યારેય નાશ થતો નથી,

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
સંત-સંગતમાં ગુણોનો ભંડાર પરમાત્મા રહે છે.

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਠਾਕੁਰ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં સંતમંડળ જ પ્રભુનું નિવાસ સ્થાન છે અને

ਨਾਨਕ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਭਗਵਾਨੁ ॥੪॥੨੪॥੩੭॥
ત્યાં વણવા-ગૂંથવાની જેમ પ્રભુ રહે છે ॥૪॥૨૪॥૩૭॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਰੋਗੁ ਕਵਨੁ ਜਾਂ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ॥
જ્યારે પોતે પ્રભુ બચાવનાર છે તો કોઈ રોગ શું બગાડી શકે છે?

ਤਿਸੁ ਜਨ ਹੋਇ ਨ ਦੂਖੁ ਸੰਤਾਪੁ ॥
તે મનુષ્યને કોઈ દુઃખ-ઇજા સહેવી પડતી નથી.

ਜਿਸੁ ਊਪਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે,

ਤਿਸੁ ਊਪਰ ਤੇ ਕਾਲੁ ਪਰਹਰੈ ॥੧॥
તેના માથાથી કાળ પણ હટી જાય છે ॥૧॥

ਸਦਾ ਸਖਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુ-નામ હંમેશા મદદ કરનાર છે.

ਜਿਸੁ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਵੈ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ਤਾ ਕੈ ਜਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને સ્મરણ આવે છે, તેને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને મૃત્યુ પણ તેની નજીક આવતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਇਹੁ ਨ ਸੋ ਤਬ ਕਿਨਹਿ ਉਪਾਇਆ ॥
જ્યારે આ જીવ નહોતો, ત્યારે કોને આને ઉત્પન્ન કર્યો?

ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਕਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥
આનું મૂળ પણ શું હતું અને કોનાથી આ પ્રગટ થયો.

ਆਪਹਿ ਮਾਰਿ ਆਪਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥
સત્ય તો આ જ છે કે મારવા તેમજ જીવંત કરનાર પરમાત્મા જ છે

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕਉ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥੨॥
અને પોતાના ભક્તોનું હંમેશા પાલન-પોષણ કરે છે ॥૨॥

ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਹੁ ਤਿਸ ਕੈ ਹਾਥ ॥
આ પણ માન બધું તેના હાથે છે,

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਅਨਾਥ ਕੋ ਨਾਥ ॥
મારો પ્રભુ અનાથ જીવોનો નાથ છે.

ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਤਾ ਕਾ ਹੈ ਨਾਉ ॥
તેનું નામ દુઃખોને નાશ કરનાર છે અને

ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਤਿਸ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੩॥
તેના ગુણ ગાવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸੁਣਿ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤਨ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હે સ્વામી! સંતોની પ્રાર્થના સાંભળ;

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਪਾਸਿ ॥
અમારું જીવન, પ્રાણ, ધન બધું તારી જ પાસે છે.

ਇਹੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਸਭ ਤੁਝਹਿ ਧਿਆਏ ॥
આ જગત તારું છે, બધા તારું ધ્યાન કરે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੪॥੨੫॥੩੮॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે કૃપા કર, કેમ કે સુખ પ્રાપ્ત થાય ॥૪॥૨૫॥૩૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਰਹਾ ਕਲਿ ਮਾਹਿ ॥
હે માલિક! આ ગાઢ કળિયુગમાં તારા આશરે જ રહું છું અને

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥
તારા આશરે તારા જ ગુણ ગાઉં છું.

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਨ ਪੋਹੈ ਕਾਲੁ ॥
તારો સહારો મેળવવાથી મૃત્યુ પણ મને સ્પર્શ કરતી નથી,

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਬਿਨਸੈ ਜੰਜਾਲੁ ॥੧॥
તારો સહારો મેળવવાથી બધી જંજટ નાશ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਤੇਰੀ ਟੇਕ ॥
ગરીબ-દુનિયાને તારી જ નિર્ભરતા છે અને

ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધામાં ફક્ત માલિક જ વ્યાપક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਕਰਉ ਆਨੰਦ ॥
તારા આશરે જ આનંદ કરું છું અને

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਜਪਉ ਗੁਰ ਮੰਤ ॥
તારા આશરે જ ગુરુ-મંત્ર જપું છું.

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤਰੀਐ ਭਉ ਸਾਗਰੁ ॥
તારા આશરે જ સંસાર- સમુદ્રથી પાર થવાય છે.

ਰਾਖਣਹਾਰੁ ਪੂਰਾ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ॥੨॥
સંસારનો રખેવાળ પરમાત્મા સંપૂર્ણ સુખોનો સમુદ્ર છે ॥૨॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਨਾਹੀ ਭਉ ਕੋਇ ॥
તારો સહારો મેળવવાથી કોઈ ભય નથી,

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
પરમસત્ય પરમાત્મા મનની બધી ભાવનાઓને જાણનાર છે.

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਮਨਿ ਤਾਣੁ ॥
હે પ્રભુ! તારો સહારો જ મનનું બળ છે અને

ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਤੂ ਦੀਬਾਣੁ ॥੩॥
અહીં આ લોક ત્યાં પરલોક તું જ અમારો સહારો છે ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਟੇਕ ਤੇਰਾ ਭਰਵਾਸਾ ॥
ફક્ત તારો જ આશરો છે અને તારો જ વિશ્વાસ છે,

ਸਗਲ ਧਿਆਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥
તેથી બધા લોકો ગુણવાનપ્રભુનું ધ્યાન કરે છે.

ਜਪਿ ਜਪਿ ਅਨਦੁ ਕਰਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸਾ ॥
તારા ભક્ત તારું નામ જપી-જપીને આનંદ કરી રહ્યા છે.

ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥੪॥੨੬॥੩੯॥
નાનકની વિનંતી છે કે સાચા ગુણોના ભંડાર પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૪॥૨૬॥૩૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਥਮੇ ਛੋਡੀ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਾ ॥
પહેલા પારકી નિંદા કરવાનું છોડી દીધું તો

ਉਤਰਿ ਗਈ ਸਭ ਮਨ ਕੀ ਚਿੰਦਾ ॥
આનાથી મનની બધી ચિંતા દૂર થઈ ગઈ.

ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਕੀਨੋ ਦੂਰਿ ॥
આ રીતે લોભ-મોહ વગેરે બધાને દૂર કરી દીધા તો

ਪਰਮ ਬੈਸਨੋ ਪ੍ਰਭ ਪੇਖਿ ਹਜੂਰਿ ॥੧॥
પ્રભુને આજુબાજુ જોઈને પરમ વૈષ્ણવ થયા ॥૧॥

ਐਸੋ ਤਿਆਗੀ ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥
સંસારમાં આવો કોઈ દુર્લભ જ ત્યાગી છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ મનુષ્ય પ્રભુ નામનું જાપ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਹੰਬੁਧਿ ਕਾ ਛੋਡਿਆ ਸੰਗੁ ॥
જ્યારે અહં બુધ્દિનો સાથ છોડ્યો તો

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਉਤਰਿਆ ਰੰਗੁ ॥
કામ-ક્રોધનો રંગ ઉતરી ગયો.

ਨਾਮ ਧਿਆਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
હરિ-નામનું ધ્યાન

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਿਸਤਰੇ ॥੨॥
સાધુ-પુરુષોની સાથે કરી મુક્ત થઈ ગયા ॥૨॥

ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਹੋਏ ਸੰਮਾਨ ॥
હવે દુશ્મન તેમજ મિત્ર બંને સમાન થઈ ગયા અને

ਸਰਬ ਮਹਿ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥
બધામાં સંપૂર્ણ રૂપથી પરમાત્મા જ દેખાઈ દઈ રહ્યો છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુની આજ્ઞાને માનીને સાચું સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે અને

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੩॥
પૂર્ણ ગુરુએ હરિ-નામનું જાપ જ મનમાં દૃઢ કરાવ્યું છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖੈ ਆਪਿ ॥
કૃપા કરીને જેની તે પોતે રક્ષા કરે છે,

ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਜਪੈ ਨਾਮ ਜਾਪ ॥
તે જ ભક્ત પ્રભુ-નામનું જાપ કરે છે

ਮਨਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਤਿ ਲਈ ॥
હે નાનક! ગુરુથી શિક્ષા મેળવીને જેના મનમાં આધ્યાત્મિક રીતે પ્રબુધ્દ્ધ થઈ ગયો છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਪੂਰੀ ਪਈ ॥੪॥੨੭॥੪੦॥
તેનો જીવન-પ્રવાસ સંપૂર્ણ સફળ થઈ ગયો છે ॥૪॥૨૭॥૪૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਹੁਤੈ ਧਨਿ ਖਾਟੇ ॥
વધુ ધન-સંપત્તિ કમાવવામાં પણ સુખ નથી,

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਪੇਖੇ ਨਿਰਤਿ ਨਾਟੇ ॥
નૃત્ય અથવા નાટક જોઈને પણ સુખ મળતું નથી.

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਹੁ ਦੇਸ ਕਮਾਏ ॥
ખૂબ બધા દેશોને જીતવામાં પણ સુખ નથી,

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥
વાસ્તવમાં પ્રભુના ગુણ ગાવાથી જ સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਸੂਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਲਹਹੁ ॥
પરમ સુખ તેમજ સાચો આનંદ જ શોધ,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਹਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ખુબ નસીબથી સાધુ-પુરુષોની સંગત પ્રાપ્ત થાય છે. ગુરુમુખ બનીને પ્રભુ-નામનું યશગાન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਬੰਧਨ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ॥
માતા-પિતા, પુત્ર અથવા પત્ની ફક્ત બંધનોમાં ફસાવી રાખે છે.

ਬੰਧਨ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਉ ਕਰਤਾ ॥
અહં-ભાવનામાં કરેલ ધર્મ-કર્મ બંધન બની જાય છે.

ਬੰਧਨ ਕਾਟਨਹਾਰੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥
બધા બંધન કાપનાર પ્રભુ મનમાં વસે છે,

ਤਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬਸੈ ॥੨॥
તો જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને પોતાના સાચા ઘર પ્રભુમાં જીવ વસી રહે છે ॥૨॥

ਸਭਿ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਭ ਦੇਵਨਹਾਰ ॥
ફક્ત પ્રભુ જ આપનાર છે, બધા તેના માત્ર ભિખારી છે.

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਬੇਅੰਤ ਅਪਾਰ ॥
તે અનંત, અપાર તેમજ ગુણોનો ભંડાર છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ॥
જેના પર પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે,

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨੈ ਜਨਿ ਜਪਨਾ ॥੩॥
તે જ પ્રભુ-નામનું જાપ કરે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਆਗੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
અમારી પોતાના ગુરુ સમક્ષ પ્રાર્થના છે કે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੁਰਖ ਗੁਣਤਾਸਿ ॥
હે પરમપુરુષ, ગુણોના ભંડાર! કૃપા કર.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੁਮਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
હે માલિક! નાનકનું કહેવું છે કે તારી શરણમાં આવી ગયો છું,

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖਹੁ ਗੁਸਾਈ ॥੪॥੨੮॥੪੧॥
જેમ તું ઇચ્છે છે, તેમ જ મને રાખજે ॥૪॥૨૮॥૪૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਿਆਗਿਓ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
ગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરી દ્વૈતભાવને ત્યાગી દીધો છે,

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
ગુરુની નજીકમાં હરિ-નામનું જાપ કર્યું છે.

ਬਿਸਰੀ ਚਿੰਤ ਨਾਮਿ ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ॥
પ્રભુ-નામમાં એવો રંગ લાગ્યો છે કે બધી ચિંતા ભુલાઈ ચૂકી છે અને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੋਇਆ ਜਾਗਾ ॥੧॥
જન્મ-જન્માંતરના અજ્ઞાનમાં સુતેલું મન જાગૃત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
પોતાની કૃપા કરી સેવામાં લગાવ્યો છે,

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ જનોની સાથે બધા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰੋਗ ਦੋਖ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ॥
શબ્દ-ગુરુ દ્વારા બધા રોગ-દોષનું નિવારણ કર્યું છે અને

ਨਾਮ ਅਉਖਧੁ ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਸਾਰੇ ॥
હરિનામરૂપી દવા મનમાં સ્થિત છે.

ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦ ॥
ગુરુથી મેળાપ કરીને મન ખીલી ગયું છે,

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਨਾਮ ਭਗਵੰਤ ॥੨॥
પરમાત્માનામ બધા સુખોનો ભંડાર છે ॥૨॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਕੀ ਮਿਟੀ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ॥
જન્મ-મરણની યમની ઇજા મટી ગઈ છે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਊਂਧ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸ ॥
સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં ઊંધું હૃદય ખીલ્યું છે.

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਨਿਹਚਲੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
પ્રભુનાં ગુણ ગાતા નિશ્ચલ શાંતિ મળી છે અને

ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਕਾਮ ॥੩॥
બધી ઈચ્છા પૂર્ણ થઈ છે ॥૩॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਆਈ ਪਰਵਾਨੁ ॥
દુર્લભ શરીરના સંસારમાં આવું મંજૂર થયું છે,

ਸਫਲ ਹੋਈ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
પ્રભુનું નામ જપતાં જન્મ સફળ થઈ ગયો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુએ એવી કૃપા કરી છે કે

ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਜਪਉ ਹਰਿ ਹਰੀ ॥੪॥੨੯॥੪੨॥
શ્વાસ-ખોરાકથી હરિ-હરિ જ જપતો રહું છું ॥૪॥૨૯॥૪૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
જેનું નામ સૌથી ઊંચું છે,

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤਾ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
હંમેશા તેના ગુણ ગા.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
જેને સ્મરણ કરવાથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે અને

ਸਰਬ ਸੂਖ ਵਸਹਿ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
મનમાં સુખ જ સુખ વસી જાય છે ॥૧॥

ਸਿਮਰਿ ਮਨਾ ਤੂ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
હે મન! તે પરમાત્માનું સ્મરણ કર, એકમાત્ર તે જ પરમ-સત્ય છે,

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આના ફળ સ્વરૂપ લોક-પરલોકમાં તારી ગતિ થશે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥
પવિત્ર સ્વરૂપ પરમાત્મા જ સર્જનહાર છે,

ਜੀਅ ਜੰਤ ਦੇਵੈ ਆਹਾਰ ॥
તે જ જીવ-જંતુઓ રોજીરોટી દે છે.

ਕੋਟਿ ਖਤੇ ਖਿਨ ਬਖਸਨਹਾਰ ॥
તે એટલો દયાળુ છે કે કરોડો ભૂલોને પળમાં ક્ષમા કરનાર છે.

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਸਦਾ ਨਿਸਤਾਰ ॥੨॥
તેની ભક્તિ કરવાથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਾਚਾ ਧਨੁ ਸਾਚੀ ਵਡਿਆਈ ॥
પ્રભુ-નામ જ સાચું ધન છે અને આની કીર્તિ પણ શાશ્વત છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਪਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી આ જ નિશ્ચલ શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને જેની રક્ષા કરે છે,

ਤਾ ਕਾ ਸਗਲ ਮਿਟੈ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥੩॥
તેનો અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર મટી જાય છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਧਿਆਨ ॥
અમારું પરબ્રહ્મમાં જ ધ્યાન લાગેલું છે,

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਨਿਰਬਾਨ ॥
તે પૂર્ણ રૂપથી સંસારના કણ-કણમાં વ્યાપ્ત છે.

ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਮੇਟਿ ਮਿਲੇ ਗੋਪਾਲ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥੪॥੩੦॥੪੩॥
નાનક પર ગુરુ દયાળુ થઈ ગયો છે અને બધા ભ્રમ-ભય મટાડીને તેને પ્રભુ મળી ગયો છે ॥૪॥૩૦॥૪૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
જેને સ્મરણ કરવાથી મનમાં આલોક થઈ જાય છે,

ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
દુઃખ-કલેશ મટી જાય છે અને પરમ સુખ બની રહે છે.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਇ ॥
આ તેને પ્રાપ્ત થાય છે જેને પ્રભુ દે છે,

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਪਾਏ ਸੇਵ ॥੧॥
તે સંપૂર્ણ ગુરૂની સેવા મેળવે છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારું નામ સર્વ સુખ આપનાર છે,

ਆਠ ਪਹਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી આઠ પ્રહર મારુ મન તારા જ ગુણ ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥
તે મનોવાંછિત ફળ મેળવે છે, જે પ્રભુનું નામ મનમાં વસાવી લે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨॥
પરમાત્માનું ભજન કરવાથી જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્તિ થાય છે અને પ્રભુની ભક્તિમાં ધ્યાન લાગી રહે છે ॥૨॥

ਬਿਨਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ॥
કામ-ક્રોધ તેમજ અહંકાર નાશ થઈ જાય છે અને

ਤੂਟੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ॥
મોહ-માયાનો પ્રેમ તૂટી જાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
તેને પ્રભુનો આશરો દિવસ-રાત બની રહે છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥੩॥
પરબ્રહ્મ જેને દાન આપે છે ॥૩॥

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥
સંસારનો સ્વામી પરમાત્મા કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે,

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તે બધા જીવોના મનની ભાવનાને જાણનાર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! નાનકની વિનંતી છે કે કૃપા કરીને પોતાની સેવામાં લગાવી લે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਇ ॥੪॥੩੧॥੪੪॥
ત્યારથી આ દાસ તારી શરણમાં આવ્યો છે ॥૪॥૩૧॥૪૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਲਾਜ ਮਰੈ ਜੋ ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵੈ ॥
જે મનુષ્ય પરમેશ્વરનું નામ લેતો નથી, તેને શ્રમમાં ડૂબી મરવું જોઈએ.

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨ ਸੁਖੀ ਕਿਉ ਸੋਵੈ ॥
નામથી વિહીન રહીને સુખી કઈ રીતે રહી શકાય છે?

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਚਾਹੈ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ છોડીને પરમગતિની આકાંક્ષા કરે છે,

ਮੂਲ ਬਿਨਾ ਸਾਖਾ ਕਤ ਆਹੈ ॥੧॥
મૂળ વગર ભલે ડાળી કઈ રીતે થઈ શકે છે ॥૧॥

ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! ગુરુ-પરમાત્માનું મનન કર,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰੈ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જન્મ-જન્માંતરની ગંદકી ઉતારીને અને બધા બંધનોને કાપીને પ્રભુ સાથે મળાવી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ਕਹਾ ਸੁਚਿ ਸੈਲੁ ॥
તીર્થો પર સ્નાન કરવાથી પથ્થર-દિલ કઈ રીતે શુદ્ધ થઈ શકે છે,

ਮਨ ਕਉ ਵਿਆਪੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ॥
મનને તો અહંની ગંદકી લાગી રહે છે.

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਬੰਧਨ ਕਾ ਮੂਲੁ ॥
કરોડો કર્મકાંડ પણ માત્ર બંધનોનું કારણ છે,

ਹਰਿ ਕੇ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਪੂਲੁ ॥੨॥
પ્રભુના ભજન વગર કર્મોની ગાંસડી વ્યર્થ છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਖਾਏ ਬੂਝੈ ਨਹੀ ਭੂਖ ॥
ભોજન વગેરે ખાધા વગર ભૂખ દૂર થતી નથી,

ਰੋਗੁ ਜਾਇ ਤਾਂ ਉਤਰਹਿ ਦੂਖ ॥
જયારે કોઈ રોગ દૂર થઈ જાય છે તો જ દુઃખ સમાપ્ત થાય છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹਿ ਬਿਆਪਿਆ ॥
જીવ ફક્ત કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહમાં લુપ્ત રહે છે,

ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨਹੀ ਜਾਪਿਆ ॥੩॥
જે પ્રભુએ બનાવ્યો છે, તેને તે જાણતો જ નથી ॥૩॥

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਾਧ ਧੰਨੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
સાધુ પુરુષ તેમજ હરિ-નામ ધન્ય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਕੀਰਤਨੁ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માનું સંકીર્તન તેમજ ગુણગાન કરો.

ਧਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਧਨੁ ਕਰਣੈਹਾਰ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ ધન્ય છે અને ભક્તિ કરનાર પણ ધન્ય છે.

ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥੪॥੩੨॥੪੫॥
નાનક તો અપાર પ્રભુની શરણમાં છે ॥૪॥૩૨॥૪૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਭਉ ਗਏ ॥
જો ગુરુ ખુશ થઈ જાય તો બધા ભય દૂર થઈ જાય છે અને

ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਮਨ ਮਹਿ ਲਏ ॥
મનમાં પવિત્ર હરિનામ સ્થિત થઈ જાય છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥
દીનદયાળુ પ્રભુ હંમેશા કૃપા કરે છે,

ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਸਗਲੇ ਜੰਜਾਲ ॥੧॥
જેનાથી બધી જંજટ નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੁਖ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇ ॥
સ્વાભાવિક સુખ તેમજ પરમાનંદ બની રહે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਟੇ ਭੈ ਭਰਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਸਨ ਭਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ પુરુષોની સાથે જીભથી અમૃતમય હરિનામ જપવાથી બધા ભય-ભ્રમ મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਹੇਤੁ ॥
જો પ્રભુ-ચરણોથી પ્રેમ લાગી જાય તો

ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸਿਓ ਮਹਾ ਪਰੇਤੁ ॥
પળમાં અભિમાનરૂપી મહાપ્રેત નાશ થઈ જાય છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ॥
આઠ પ્રહર પ્રભુનું જપ કર,

ਰਾਖਨਹਾਰ ਗੋਵਿਦ ਗੁਰ ਆਪਿ ॥੨॥
તે ગુરુ-પરમાત્મા પોતે રક્ષા કરનાર છે ॥૨॥

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੈ ॥
તે પોતાના સેવકોનું હંમેશા પાલન-પોષણ કરે છે અને

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਸਾਸ ਨਿਹਾਰੈ ॥
ભક્તજનોની દરેક શ્વાસથી કાળજી રાખે છે.

ਮਾਨਸ ਕੀ ਕਹੁ ਕੇਤਕ ਬਾਤ ॥
મનુષ્યની શું સ્થિતિ છે,

ਜਮ ਤੇ ਰਾਖੈ ਦੇ ਕਰਿ ਹਾਥ ॥੩॥
તે તો હાથ આપીને યમથી રક્ષા કરે છે ॥૩॥

ਨਿਰਮਲ ਸੋਭਾ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਿ ॥
ત્યારે શોભા અને આચરણ નિર્મળ થઈ જાય છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਇਆ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ॥
જ્યારે મનમાં પરબ્રહ્મ યાદ આવે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
હે નાનક! ગુરુએ કૃપા કરી દાન આપ્યું છે અને

ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੪॥੩੩॥੪੬॥
નામરૂપી સુખોનો ભંડાર મેળવી લીધો છે ॥૪॥૩૩॥૪૬॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥
મારો ગુરુ બધું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે,

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨੇਰਾ ॥
આત્મા-પ્રાણોને સુખ આપનાર છે,

ਭੈ ਭੰਜਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰਾਇ ॥
તે બધા ભય નાશ કરનાર તેમજ અવિનાશી છે.

ਦਰਸਨਿ ਦੇਖਿਐ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥
તેના દર્શન કરવાથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾ ॥
જ્યાં તારી શરણ જોવ છું,

ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું સદ્દગુરૂના ચરણો પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਨ ਕਾਮ ਮਿਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરૂદેવથી સાક્ષાત્કાર કરી બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયા છે,

ਸਭਿ ਫਲਦਾਤਾ ਨਿਰਮਲ ਸੇਵ ॥
તે બધા ફળ આપનાર છે અને સેવા પણ પવિત્ર છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ॥
હાથ આપીને તેને પોતાના દાસોને બચાવી લીધા છે અને

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਦੀਓ ਨਿਵਾਸ ॥੨॥
રામ નામ હૃદયમાં વસાવી દીધું છે ॥૨॥

ਸਦਾ ਅਨੰਦੁ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਸੋਗੁ ॥
ભક્તોના મનમાં હંમેશા આનંદ બની રહે છે અને કોઈ ગમ થતું નથી.

ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਨਹ ਬਿਆਪੈ ਰੋਗੁ ॥
દુઃખ-ઇજા તેમજ રોગ પણ તેને સ્પર્શતા નથી.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਕਰਣੈਹਾਰੁ ॥
બધું તારું છે અને તું જ કરનાર છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥੩॥
પરબ્રહ્મ ગુરુ અગમ્ય છે ॥૩॥

ਨਿਰਮਲ ਸੋਭਾ ਅਚਰਜ ਬਾਣੀ ॥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
તારી શોભા ખુબ નિર્મળ છે, અને વાણી આશ્ચર્યમય છે. પૂર્ણ પરબ્રહ્મના મનને પણ સારી લાગે છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿਆ ਸੋਇ ॥
જમીન, આકાશ તેમજ જળમાં તે જ વ્યાપ્ત છે,

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੋਇ ॥੪॥੩੪॥੪੭॥
હે નાનક! સંસારમાં બધું પ્રભુ જ કરી રહ્યો છે ॥૪॥૩૪॥૪૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਚਰਣੇ ॥
આ મન-શરીર પ્રભુ-ચરણોમાં જ લીન છે,

ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਰਣੇ ॥
તે બધી કામનાઓને પૂર્ણ કરનાર છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਗਾਵਤ ਭਗਵੰਤੁ ॥
આઠ પ્રહર પરમાત્માના ગુણ ગા

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਪੂਰਾ ਮੰਤੁ ॥੧॥
સદ્દગુરૂએ આ સંપૂર્ણ મંત્ર આપ્યો છે ॥૧॥

ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਸੁ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰੁ ॥
જેનો પ્રભુ-નામથી અતુટ પ્રેમ છે, તે જ ભાગ્યશાળી છે,

ਤਿਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની સંગત કરીને સંસારનો પણ ઉધ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਈ ਗਿਆਨੀ ਜਿ ਸਿਮਰੈ ਏਕ ॥
તે જ જ્ઞાનવાન છે, જે પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે.

ਸੋ ਧਨਵੰਤਾ ਜਿਸੁ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥
જેની પાસે વિવેક બુધ્ધિ છે, તે જ ધનવાન છે.

ਸੋ ਕੁਲਵੰਤਾ ਜਿ ਸਿਮਰੈ ਸੁਆਮੀ ॥
જે પ્રભુની પૂજા કરે છે, તે જ કુલીન છે.

ਸੋ ਪਤਿਵੰਤਾ ਜਿ ਆਪੁ ਪਛਾਨੀ ॥੨॥
જેને આત્મજ્ઞાનની ઓળખ હોય છે, તે જ ઈજ્જતદાર છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુની કૃપાથી જેને પરમપદ મેળવી લીધું છે,

ਗੁਣ ਗੋੁਪਾਲ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
તે પ્રભુના ગુણ ગાય છે, દિવસ-રાત તેના ધ્યાનમાં લીન રહે છે.

ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
તેની આશાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે અને બધા બંધન તૂટી જાય છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਣ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸਾ ॥੩॥
તેના હૃદયમાં પ્રભુના ચરણ બની રહે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰਨ ਕਰਮਾ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે જેનું પૂર્ણ નસીબ હોય છે,

ਸੋ ਜਨੁ ਆਇਆ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥
તે જ મનુષ્ય પ્રભુની શરણમાં આવે છે.

ਆਪਿ ਪਵਿਤੁ ਪਾਵਨ ਸਭਿ ਕੀਨੇ ॥
તે પોતે તો પવિત્ર હોય જ છે, બધાને પવિત્ર કરી દે છે અને

ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਸਨਾ ਚੀਨੑੇ ॥੪॥੩੫॥੪੮॥
જીભથી રામ નામરૂપી રસાયણને ઓળખી લે છે ॥૪॥૩૫॥૪૮॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਕਿਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
પ્રભુનું નામ લેવાથી કોઈ અવરોધ આવતો નથી,

ਨਾਮੁ ਸੁਣਤ ਜਮੁ ਦੂਰਹੁ ਭਾਗੈ ॥
નામ સાંભળવાથી તો યમ પણ દૂરથી ભાગવા લાગે છે.

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਸਭ ਦੂਖਹ ਨਾਸੁ ॥
પ્રભુ-નામની વંદનાથી બધા દુઃખ નાશ થઈ જાય છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹਰਿ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧॥
નામ જપવાથી પ્રભુ-ચરણોમાં નિવાસ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਨਿਰਬਿਘਨ ਭਗਤਿ ਭਜੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પ્રભુની ભક્તિ દરેક વિઘ્નો દૂર કરે છે,

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું ભજન કર, આનંદપૂર્વક પ્રભુનું જ ગુણગાન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਿਛੁ ਚਾਖੁ ਨ ਜੋਹੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ ખરાબ નજર લાગતી નથી,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਦੈਤ ਦੇਉ ਨ ਪੋਹੈ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી ભૂત-પ્રેત દુઃખી કરતા નથી.

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਮੋਹੁ ਮਾਨੁ ਨ ਬਧੈ ॥
પરમાત્માના સ્મરણથી માન-મોહ બાંધી શકતા નથી અને

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਨ ਰੁਧੈ ॥੨॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી ગર્ભ યોનિથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਸਗਲੀ ਬੇਲਾ ॥
દિવસ-રાત અથવા સવાર-સાંજ પ્રભુ સ્મરણનો જ શુભ સમય છે,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਬਹੁ ਮਾਹਿ ਇਕੇਲਾ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ અનેક લોકોમાં કોઈ એકલો જ કરે છે.

ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਜਪੈ ਜਨੁ ਕੋਇ ॥
નાની-મોટી જાતિનો કોઈ પણ મનુષ્ય પરમાત્માનું જાપ કરી શકે છે,

ਜੋ ਜਾਪੈ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੩॥
જે જાપ કરે છે, તેની મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥
સાધુજનોની સાથે પ્રભુનું નામ જપવું જોઈએ,

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕਾ ਪੂਰਨ ਰੰਗੁ ॥
આનાથી પ્રભુ-નામનો પૂર્ણ રંગ ચઢી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હે નાનક! પ્રભુએ કૃપા કરીને એવો વર આપ્યો છે કે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਚਿਤਾਰਿ ॥੪॥੩੬॥੪੯॥
તે શ્વાસ-શ્વાસ પ્રભુનું સ્મરણ કરે છે ॥૪॥૩૬॥૪૯॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਆਪੇ ਸਾਸਤੁ ਆਪੇ ਬੇਦੁ ॥
વેદ તેમજ શાસ્ત્ર તે પોતે જ છે અને

ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜਾਣੈ ਭੇਦੁ ॥
તે પોતે જ દરેક શરીરનું રહસ્ય જાણે છે.

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਜਾ ਕੀ ਸਭ ਵਥੁ ॥
તે પ્રકાશ સ્વરૂપ છે, રચનારૂપી બધી વસ્તુઓ તેની છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਪੂਰਨ ਸਮਰਥੁ ॥੧॥
તે બધું કરવામાં પૂર્ણ સમર્થ છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਓਟ ਗਹਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! પ્રભુની સહારો લે,

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਰਾਧਹੁ ਦੁਸਮਨ ਦੂਖੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા તેના ચરણ-કમળની પ્રાર્થના કર, આનાથી દુશ્મન તેમજ દુઃખ પાસે આવતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੁ ॥ ਜਾ ਕੈ ਸੂਤਿ ਪਰੋਇਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
વન, વનસ્પતિ, ત્રણેય લોકનો સાર તે પોતે જ છે અને પૂર્ણ સંસાર તેના સુત્રમાં પરોવાયેલ છે.

ਆਪੇ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਸੰਜੋਗੀ ॥
તે પોતે જ શિવ અને શક્તિનું સંયોગ કરાવનાર છે.

ਆਪਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ਆਪੇ ਭੋਗੀ ॥੨॥
તે પોતે જ ભોગનાર છે અને પોતે જ નિર્લિપ્ત છે ॥૨॥

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤਤ ਤਤ ਸੋਇ ॥
જ્યાં પણ દ્રષ્ટિ જાય છે, ત્યાં તે છે,

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
પ્રભુ-નામના રંગમાં લીન રહીને સંસાર-સમુદ્રને પાર કરી શકાય છે,

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥੩॥
તેથી સાધુ પુરુષોની સાથે નાનક તેના જ ગુણ ગાય છે ॥૩॥

ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਵਸਿ ਜਾ ਕੈ ॥
મુક્તિ, ભક્તિ તેમજ વિચાર તેના વશમાં છે અને

ਊਣਾ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਜਨ ਤਾ ਕੈ ॥
તેના ભક્તની પાસે કોઈ વસ્તુનો કોઈ અભાવ નથી.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਿਸੁ ਹੋਇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥
હે નાનક! તે કૃપા કરી જેના પર ખુશ થઈ જાય છે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸੇਈ ਜਨ ਧੰਨ ॥੪॥੩੭॥੫੦॥
તે જ મનુષ્ય ધન્ય છે ॥૪॥૩૭॥૫૦॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥
ભક્તોના મનમાં પ્રભુના વસવાથી આનંદ જ આનંદ બની રહે છે,

ਅਸਥਿਤਿ ਭਏ ਬਿਨਸੀ ਸਭ ਚਿੰਦ ॥
તેની બધી ચિંતા નાશ થઈ જાય છે અને તે સ્થિરચિત્ત થઈ જાય છે.

ਭੈ ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥
પળમાં તેના ભ્રમ-ભય નાશ થઈ જાય છે,

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥੧॥
કારણ કે પરબ્રહ્મ મનમાં આવી વસે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਸੰਤ ਸਦਾ ਸਹਾਇ ॥
પ્રભુ સંતોનો હંમેશા સહાયક છે,

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਨਾਲੇ ਪਰਮੇਸਰੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪੂਰਨ ਸਭ ਠਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઘર-બહાર બધામાં સંપૂર્ણ રૂપથી પરમેશ્વર જ વ્યાપ્ત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਨੁ ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਜੁਗਤਿ ਗੋਪਾਲ ॥
મારુ ધન, માલ, યૌવન તેમજ જીવન-વિચાર બધું પરમાત્મા જ છે અને

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਤ ਸੁਖ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
મારા જીવન-પ્રાણોનું રોજ પાલન-પોષણ કરે છે.

ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਕਉ ਦੇ ਰਾਖੈ ਹਾਥ ॥
તે પોતાના દાસને હાથ આપીને રક્ષા કરે છે અને

ਨਿਮਖ ਨ ਛੋਡੈ ਸਦ ਹੀ ਸਾਥ ॥੨॥
પળ માત્ર પણ સાથ છોડતો નથી, હંમેશા સાથે રહે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਸਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
પ્રભુ-જેવો પ્રિયત્તમ બીજો કોઈ નથી,

ਸਾਰਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੇ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
તે સાચો પ્રભુ જ અમારું ધ્યાન રાખે છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬੰਧੁ ਨਰਾਇਣੁ ॥
માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ મિત્ર પરમાત્મા જ છે,

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਾਇਣੁ ॥੩॥
યુગ-યુગાન્તરથી ભક્ત તેના જ ગુણ ગાઇ રહ્યા છે ॥૩॥

ਤਿਸ ਕੀ ਧਰ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਮਨਿ ਜੋਰੁ ॥
અમને તેનો જ આશરો છે અને અમારા મનને પ્રભુનું જ બળ છે,

ਏਕ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਹੋਰੁ ॥
તે એક સિવાય બીજું અન્ય કોઈ નથી.

ਨਾਨਕ ਕੈ ਮਨਿ ਇਹੁ ਪੁਰਖਾਰਥੁ ॥
નાનકના મનમાં આ જ બળ-શક્તિ છે કે,

ਪ੍ਰਭੂ ਹਮਾਰਾ ਸਾਰੇ ਸੁਆਰਥੁ ॥੪॥੩੮॥੫੧॥
પ્રભુ અમારા બધા કાર્ય સંવારશે ॥૪॥૩૮॥૫૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਭੈ ਕਉ ਭਉ ਪੜਿਆ ਸਿਮਰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ॥
પરમાત્માનું નામ-સ્મરણ કરવાથી ભય પણ ડરી ગયો છે.

ਸਗਲ ਬਿਆਧਿ ਮਿਟੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਗੁਣ ਕੀ ਦਾਸ ਕੇ ਹੋਏ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્રણ ગુણોની બધી બિમારીઓ મટી ગઈ છે અને દાસના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਪੂਰਨ ਧਾਮ ॥
પરમાત્માનો ભક્ત હંમેશા તેના ગુણ ગાય છે અને તેને જ પૂર્ણ વૈકુંઠ ધામ મળ્યું છે.

ਜਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਬਾਂਛੈ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਾਮ ॥੧॥
ભક્તોના દર્શન તો યમરાજ પણ દિવસ-રાત ઈચ્છે છે અને પવિત્ર થાય છે ॥૧॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਟਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ, નશો, નિંદા તેમજ અભિમાન સાધુ-સંગતમાં મટી જાય છે.

ਐਸੇ ਸੰਤ ਭੇਟਹਿ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੩੯॥੫੨॥
આવા સંત-પુરુષોથી જેનો મેળાપ થાય છે, તે ભાગ્યશાળી છે અને નાનક તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છે ॥૨॥૩૯॥૫૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਪੰਚ ਮਜਮੀ ਜੋ ਪੰਚਨ ਰਾਖੈ ॥
જે કામાદિક પાંચ વિકારોને મનમાં ધારણ કરે છે, તે જ પંચ ઉપાસક હોય છે.

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਮਿਥਿਆ ਰਸਨਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਭਾਖੈ ॥
તે રોજ ઉઠીને મુખથી અસત્ય બોલે છે,

ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਇ ਕਰੈ ਪਾਖੰਡ ॥
કપાળ પર તિલક તેમજ ચક્રાદિ પૂજારી હોવાનું નાટક કરે છે,

ਝੁਰਿ ਝੁਰਿ ਪਚੈ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਅ ਰੰਡ ॥੧॥
પરંતુ વિધવા મહિલાની જેમ પસ્તાતો મરી મટે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭ ਝੂਠੁ ॥
પ્રભુ નામ વગર બધું અસત્ય જ અસત્ય છે,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਈਐ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਸਾਕਤ ਮੂਠੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણ ગુરુ વગર મુક્તિ નસીબ થતી નથી અને માયાવી જીવ પ્રભુ-દરબારમાં લૂંટાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਈ ਕੁਚੀਲੁ ਕੁਦਰਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ॥
તે દુષ્ટ પુરુષો પ્રભુની કુદરતને જાણતો નથી.

ਲੀਪਿਐ ਥਾਇ ਨ ਸੁਚਿ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥
સ્થાનની ધાર્મિક વિધિ કર્યા પછી પણ પ્રભુ આને પવિત્ર-સ્થળ માનતો નથી.

ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਬਾਹਰੁ ਨਿਤ ਧੋਵੈ ॥
જેનું અંતર્મન ગંદુ છે અને બહારથી શરીરને રોજ ધોવે છે,

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ॥੨॥
તે સાચા દરબારમાં પોતાની ઇજ્જત ખોઇ દે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਕਰੈ ਉਪਾਉ ॥
તે ધન-સંપત્તિ માટે અનેક ઉપાય કરે છે અને

ਕਬਹਿ ਨ ਘਾਲੈ ਸੀਧਾ ਪਾਉ ॥
ક્યારેય સીધો પગ રાખતો નથી પરંતુ ખરાબ કામ જ કરે છે.

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਚੀਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥
જેને બનાવ્યો છે, તેને યાદ કરતો નથી અને

ਕੂੜੀ ਕੂੜੀ ਮੁਖਹੁ ਵਖਾਣੈ ॥੩॥
મુખથી હંમેશા અસત્ય જ બોલતો રહે છે ॥૩॥

ਜਿਸ ਨੋ ਕਰਮੁ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે,

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
તેનો વ્યવહાર સાધુ પુરુષોની સાથે થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਰੰਗੁ ॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે જેનો હરિ-નામ ભક્તિથી રંગ લાગી જાય છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਜਨ ਨਹੀ ਭੰਗੁ ॥੪॥੪੦॥੫੩॥
તે મનુષ્યને કોઈ મુશ્કેલી આવતી નથી ॥૪॥૪૦॥૫૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਫਿਟਕੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥
નિંદક મનુષ્યને આખું સંસાર જ ધિક્કારતું તેમજ છી છી કરે છે,

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਝੂਠਾ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
નિંદકનો વ્યવહાર અસત્ય જ હોય છે અને

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੈਲਾ ਆਚਾਰੁ ॥
તેનું આચરણ પણ ગંદુ હોય છે.

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਰਾਖਨਹਾਰੁ ॥੧॥
પરંતુ પરમાત્મા પોતાના દાસને આ નિંદાથી બચાવીને રાખે છે ॥૧॥

ਨਿੰਦਕੁ ਮੁਆ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਨਾਲਿ ॥
નિંદક મનુષ્ય નિંદકોની સાથે રહીને મરી જાય છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਸਿਰਿ ਕੜਕਿਓ ਕਾਲੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરે છે અને નિંદકના માથા પર કાળ કડકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਕਹਿਆ ਕੋਇ ਨ ਮਾਨੈ ॥
નિંદક મનુષ્યનું કહ્યું કોઈ માનતું નથી અને

ਨਿੰਦਕ ਝੂਠੁ ਬੋਲਿ ਪਛੁਤਾਨੇ ॥
નિંદક અસત્ય બોલીને પસ્તાય છે,

ਹਾਥ ਪਛੋਰਹਿ ਸਿਰੁ ਧਰਨਿ ਲਗਾਹਿ ॥
તે હાથ પટકતો, માથું ધરતી પર લગાવે છે પરંતુ

ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਦਈ ਛੋਡੈ ਨਾਹਿ ॥੨॥
નિંદકને પ્રભુ છોડતો નથી ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਕਿਛੁ ਬੁਰਾ ਨ ਮਾਗੈ ॥
પ્રભુનો ઉપાસક કોઈનું ખરાબ ઇચ્છતો નથી,

ਨਿੰਦਕ ਕਉ ਲਾਗੈ ਦੁਖ ਸਾਂਗੈ ॥
તેથી નિંદકને દુઃખોના તીર લાગે છે.

ਬਗੁਲੇ ਜਿਉ ਰਹਿਆ ਪੰਖ ਪਸਾਰਿ ॥
તે બગલાની સમાન પાંખ ફેલાવીને ધર્મનિષ્ઠ બને છે પરંતુ

ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਕਢਿਆ ਬੀਚਾਰਿ ॥੩॥
જ્યારે મુખથી બોલે છે તો વિચાર કરી સજ્જન પુરુષ તેને સત્સંગથી બહાર કાઢી દે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਕਰਤਾ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ અંતર્યામી છે,

ਹਰਿ ਜਨੁ ਕਰੈ ਸੁ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਇ ॥
ભક્ત જે કહે છે, તે નિશ્ચય થાય છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਸਾਚਾ ਦਰਬਾਰਿ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਹਿਆ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੪॥੪੧॥੫੪॥
પ્રભુનો ભક્ત સાચા દરબારમાં પૂજવામાં આવે છે, નાનક સાર વિચારીને આ કહે છે.
॥૪॥૪૧॥૫૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ॥
હું બંને હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરું છું કે

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਧਨੁ ਤਿਸ ਕੀ ਰਾਸਿ ॥
આ પ્રાણ, શરીર, ધન વગેરે બધું પ્રભુની પૂંજી છે.

ਸੋਈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਕਰਨੈਹਾਰੁ ॥
બધું કરનાર તે જ મારો સ્વામી છે અને

ਕੋਟਿ ਬਾਰ ਜਾਈ ਬਲਿਹਾਰ ॥੧॥
કરોડો વાર તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૧॥

ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਪੁਨੀਤ ਕਰੀ ॥
સાધુની ચરણ-રજે મને પવિત્ર કરી દીધો છે,

ਮਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਮਿਟਹਿ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮੈਲੁ ਹਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ-સ્મરણથી મનના વિકારો મટી ગયા છે અને જનમ-જનમની ગંદકી દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
જેના ઘરમાં બધા સુખોનાં ભંડાર છે,

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
જેની સેવાથી માન-સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે,

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨਹਾਰ ॥
બધી ઇચ્છાઓ પૂર્ણ કરનાર તે પરમાત્મા જ

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਭਗਤਨ ਆਧਾਰ ॥੨॥
ભક્તોના જીવન તેમજ પ્રાણોનો આશરો છે ॥૨॥

ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸਗਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
તે બધાના અંતરમનમાં પ્રકાશ કરે છે,

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਭਗਤ ਗੁਣਤਾਸ ॥
તે ગુણોના ભંડાર પરમેશ્વરનું નામ જપી-જપીને જ ભક્ત જીવે છે.

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਬਿਰਥੀ ਜਾਇ ॥
તેની સેવા ક્યારેય વ્યર્થ જતી નથી,

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਏਕੁ ਧਿਆਇ ॥੩॥
તેથી મન-શરીરમાં એક પ્રભુનું જ ધ્યાન કર ॥૩॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਦਇਆ ਸੰਤੋਖੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી દયા, સંતોષ વગેરે શુભ ગુણોની પ્રાપ્તિ થાય છે,

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਇਹੁ ਥੋਕੁ ॥
હરિનામનો ભંડાર ખૂબ પવિત્ર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਜੈ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥
હે પરમાત્મા! નાનકની વિનંતી છે કે કૃપા કરીને પોતાની શરણમાં લઇ લે,

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ॥੪॥੪੨॥੫੫॥
રોજ તારા ચરણોમાં ધ્યાન કરતો રહું ॥૪॥૪૨॥૫૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਸੁਨੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
સદ્દગુરૂએ અમારી પ્રાર્થના સાંભળી તો

ਕਾਰਜੁ ਆਇਆ ਸਗਲਾ ਰਾਸਿ ॥
બધા કાર્ય સફળ પૂર્ણ થઈ ગયા.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਇਆ ॥
મન-શરીરમાં ફક્ત પ્રભુનું જ ધ્યાન કર્યું,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਡਰੁ ਸਗਲ ਚੁਕਾਇਆ ॥੧॥
પૂર્ણ ગુરુએ અમારો બધો ડર દૂર કરી દીધો છે ॥૧॥

ਸਭ ਤੇ ਵਡ ਸਮਰਥ ਗੁਰਦੇਵ ॥
અમારો ગુરુદેવ સૌથી મોટો છે,

ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਈ ਤਿਸ ਕੀ ਸੇਵ ॥ ਰਹਾਉ ॥
બધું કરવામાં પૂર્ણ સમર્થ છે અને તેની સેવાથી બધા સુખ પ્રાપ્ત થયા છે ॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
જેનું કરેલું બધું થાય છે,

ਤਿਸ ਕਾ ਅਮਰੁ ਨ ਮੇਟੈ ਕੋਇ ॥
તેના હુકમને કોઈ ટાળી શકતા નથી.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਅਨੂਪੁ ॥
તે પરબ્રહ્મ-પરમેશ્વર અનુપમ છે,

ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਤਿਸ ਕਾ ਰੂਪੁ ॥੨॥
તેના દર્શન ફળદાયક છે અને ગુરુ તેનું જ રૂપ છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਬਸੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
જેના મનમાં પરમાત્માનું નામ વસે છે,

ਜੋ ਜੋ ਪੇਖੈ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥
જે જે જોવે છે, તેમાં બ્રહ્મ-જ્ઞાન જ મેળવે છે.

ਬੀਸ ਬਿਸੁਏ ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
જેના મનમાં સંપૂર્ણપણે પ્રકાશ હોય છે,

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਨਿਵਾਸੁ ॥੩॥
તે મનુષ્યના અંતરમાં પરબ્રહ્મનો નિવાસ હોય છે ॥૩॥

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਕਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ॥
તે ગુરુને હંમેશા નમન કરું છું,

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਜਾਉ ਬਲਿਹਾਰ ॥
તેના પર હંમેશા બલિહાર જાવ છું.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਧੋਇ ਧੋਇ ਪੀਵਾ ॥
હે નાનક! સાચા ગુરુના ચરણ તો ધોઈ-ધોઈને પીવું છું અને

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਜਪਿ ਸਦ ਜੀਵਾ ॥੪॥੪੩॥੫੬॥
ગુરુનું જાપ કરી કરીને જીવી રહ્યો છું ॥૪॥૪૩॥૫૬॥

ਰਾਗੁ ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩
રાગ ભૈરઉ મહેલ ૫ પડતાલ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪਰਤਿਪਾਲ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਵਨ ਗੁਨ ਗਨੀ ॥
હે પ્રભુ! તું કૃપાળુ તેમજ અમારો પાલનહાર છે, હું તારા ક્યાં ગુણની વાત કરું.

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਬਹੁ ਤਰੰਗ ਸਰਬ ਕੋ ਧਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું બધાનો માલિક છે, તારા અનેક રંગ છે, ઘણી-એવી મનની ઉમંગ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਗਿਆਨ ਅਨਿਕ ਧਿਆਨ ਅਨਿਕ ਜਾਪ ਜਾਪ ਤਾਪ ॥
સંસારમાં અનેક જ્ઞાનવાન, ધ્યાનશીલ, જાપ જપનાર જાપક તેમજ તપસ્વી છે,

ਅਨਿਕ ਗੁਨਿਤ ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਅਨਿਕ ਧਾਰ ਮੁਨੀ ॥੧॥
અનેક મધુર સ્વર સહિત તારા ગુણ ગાનાર છે અને અનેક મુનિ તારા ધ્યાનમાં લીન રહેનાર છે ॥૧॥

ਅਨਿਕ ਨਾਦ ਅਨਿਕ ਬਾਜ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਅਨਿਕ ਸ੍ਵਾਦ ਅਨਿਕ ਦੋਖ ਅਨਿਕ ਰੋਗ ਮਿਟਹਿ ਜਸ ਸੁਨੀ ॥
અનેક તારા માટે ગાય છે, પળ-પળ સાધન વગાડે છે, અનેક ખુબ મજા લઈને તારું નામ લે છે, તારો યશ સાંભળવાથી અનેક રોગ દોષ મટી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੇਵ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਤਟਹ ਖਟਹ ਬਰਤ ਪੂਜਾ ਗਵਨ ਭਵਨ ਜਾਤ੍ਰ ਕਰਨ ਸਗਲ ਫਲ ਪੁਨੀ ॥੨॥੧॥੫੭॥੮॥੨੧॥੭॥੫੭॥੯੩॥
હે નાનક! પ્રભુની પૂજામાં જ તીર્થ, છ કર્મ, વ્રત-ઉપવાસ, પૂજા-અર્ચના, યાત્રા વગેરે બધા પુણ્ય-ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૨॥૧॥૫૭॥૮॥૨૧॥૭॥૫૭॥૯૩॥

ਭੈਰਉ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ અષ્ટપદ મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਆਤਮ ਮਹਿ ਰਾਮੁ ਰਾਮ ਮਹਿ ਆਤਮੁ ਚੀਨਸਿ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુના સદ્વિચાર દ્વારા આ રહસ્ય જણાય છે કે આત્મામાં પરમાત્મા અને પરમાત્મામાં જ આત્મા છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀ ਦੁਖ ਕਾਟੈ ਹਉ ਮਾਰਾ ॥੧॥
તેની અમૃત વાણીથી શબ્દની ઓળખ થાય છે, જે દુઃખોને કાપી દે છે અને અહંને મારી દે છે ॥૧॥

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਬੁਰੇ ॥
હે નાનક! અહંનો રોગ ખૂબ ખરાબ છે.

ਜਹ ਦੇਖਾਂ ਤਹ ਏਕਾ ਬੇਦਨ ਆਪੇ ਬਖਸੈ ਸਬਦਿ ਧੁਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં પણ જોવાય ત્યાં એક ઇજા સતાવી રહી છે, જો પરમેશ્વર ક્ષમા કરે તો નિદાન થઈ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਪਰਖਣਹਾਰੈ ਬਹੁਰਿ ਸੂਲਾਕੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જ્યારે પારખનાર પોતે સારા-ખરાબની પરખ કરી લે છે તો તેને ફરી પરીક્ષણ માટે ફાંસી પર ચઢાવાતો નથી.

ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਭਈ ਗੁਰਿ ਮੇਲੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥੨॥
જેના પર તેની કરુણા-દ્રષ્ટિ થઈ ગઈ, તેનો ગુરૂથી સાક્ષાત્કાર થઈ ગયો અને પ્રભુની રજા સત્ય સિધ્ધ થઈ ॥૨॥

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ ਧਰਤਿ ਸਭੋਗੀ ॥
પવન, પાણી તેમજ આગ રોગગ્રસ્ત છે અને ભોગ પદાર્થો સહિત પૂર્ણ ધરતી દર્દી છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮਾਇਆ ਦੇਹ ਸਿ ਰੋਗੀ ਰੋਗੀ ਕੁਟੰਬ ਸੰਜੋਗੀ ॥੩॥
માતા-પિતા, માયા, શરીર દર્દી છે તેમજ કુટુંબથી જોડાયેલ સભ્ય તેમજ સંબંધી પણ રોગગ્રસ્ત છે ॥૩॥

ਰੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਸਰੁਦ੍ਰਾ ਰੋਗੀ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰਾ ॥
બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તેમજ મહેશ સહિત સંપૂર્ણ સંસાર જ અહં ભાવનાને કારણે દર્દી છે.

ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨਿ ਭਏ ਸੇ ਮੁਕਤੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥੪॥
જેને શબ્દ-ગુરુનું ચિંતન કરી પરમપદને સમજી લીધું છે, તે સંસારથી મુક્ત થઈ ગયો છે ॥૪॥

ਰੋਗੀ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ ਸਨਦੀਆ ਖੰਡ ਪਤਾਲ ਸਿ ਰੋਗਿ ਭਰੇ ॥
સાત સમુદ્ર, નદીઓ તેમજ અનેક ખંડ તેમજ પાતાળ રોગોથી ભરાયેલ છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਕ ਸਿ ਸਾਚਿ ਸੁਹੇਲੇ ਸਰਬੀ ਥਾਈ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੫॥
પરંતુ પ્રભુનો ભક્ત જ વાસ્તવમાં સુખી છે ત્યારથી દરેક જગ્યા પર પ્રભુ કૃપા કરે છે ॥૫॥

ਰੋਗੀ ਖਟ ਦਰਸਨ ਭੇਖਧਾਰੀ ਨਾਨਾ ਹਠੀ ਅਨੇਕਾ ॥
છ દર્શનોને માનનાર વેશધારી, અનેક જિદ્દી પણ રોગોના શિકાર છે.

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਰਹਿ ਕਹ ਬਪੁਰੇ ਨਹ ਬੂਝਹਿ ਇਕ ਏਕਾ ॥੬॥
વેદ-શાસ્ત્રો બિચારા પણ શું કરે જ્યારે જીવ એક પ્રભુના રહસ્યને સમજતો નથી ॥૬॥

ਮਿਠ ਰਸੁ ਖਾਇ ਸੁ ਰੋਗਿ ਭਰੀਜੈ ਕੰਦ ਮੂਲਿ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ॥
મીઠો રસ ખાવાથી પણ રોગ જ ભરાઇ જાય છે અને કંદમૂળ સેવન કરવાથી પણ સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਚਲਹਿ ਅਨ ਮਾਰਗਿ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਪਛੁਤਾਹੀ ॥੭॥
પ્રભુ-નામને ભુલાવી જે બીજા રસ્તા પર ચાલે છે, અંતિમ સમયે પસ્તાય જ છે ॥૭॥

ਤੀਰਥਿ ਭਰਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਛੂਟਸਿ ਪੜਿਆ ਬਾਦੁ ਬਿਬਾਦੁ ਭਇਆ ॥
તીર્થો પર ભ્રમણ કરવાથી રોગ છૂટતો નથી અને વાંચવાથી વાદ-વિવાદનો રોગ લાગી જાય છે.

ਦੁਬਿਧਾ ਰੋਗੁ ਸੁ ਅਧਿਕ ਵਡੇਰਾ ਮਾਇਆ ਕਾ ਮੁਹਤਾਜੁ ਭਇਆ ॥੮॥
મુશ્કેલીનો રોગ સૌથી મોટો છે અને મનુષ્ય ફક્ત ધનનો મોહતાજ બની રહે છે ॥૮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੈ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਤਿਸੁ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ॥
જે ગુરુની નજીકમાં નિષ્ઠાપૂર્વક પરમાત્માના વખાણ કરે છે, તેનો રોગ દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਨ ਅਨਦਿਨੁ ਨਿਰਮਲ ਜਿਨ ਕਉ ਕਰਮਿ ਨੀਸਾਣੁ ਪਇਆ ॥੯॥੧॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે જેના પર પરમાત્માની કૃપા થાય છે, તે ભક્તજન રોજ નિર્મળ રહે છે ॥૯॥૧॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ મહેલ ૩ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
પ્રભુએ એક લીલા રચીને

ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥
અનહદ વાણી શબ્દ રૂપમાં સંભળાવી છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਭੂਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਾਇਆ ॥
મનમુખી જીવોએ સાંભળીને પણ ધ્યાન આપ્યું નહિ, પરંતુ ગુરુમુખોએ સત્યને સમજી લીધું છે કે

ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ॥੧॥
પ્રભુ પોતે જ કર્તા છે અને બનાવતો આવ્યો છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨੁ ॥
મારા મનમાં ગુરુ-ઉપદેશનું જ ધ્યાન બનેલું છે અને

ਹਉ ਕਬਹੁ ਨ ਛੋਡਉ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-નામ સ્મરણને ક્યારેય છોડી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਪੜਣ ਪਠਾਇਆ ॥
પિતા હિરણ્યકશ્યપે પ્રહલાદને ભણવા માટે પાઠશાળા મોકલ્યો અને

ਲੈ ਪਾਟੀ ਪਾਧੇ ਕੈ ਆਇਆ ॥
તે પટ્ટી લઈને શિક્ષક પાસે આવી ગયો.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਹ ਪੜਉ ਅਚਾਰ ॥
તેને આગ્રહ કર્યો કે પ્રભુ-નામ સિવાય બીજું કંઈ વાંચીશ નહીં,

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਿ ਦੇਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਮੁਰਾਰਿ ॥੨॥
તેથી મારી પટ્ટી પર પ્રભુનું નામ લખી દે ॥૨॥

ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿਉ ਕਹਿਆ ਮਾਇ ॥
માતાએ પુત્ર પ્રહલાદથી કહ્યું,

ਪਰਵਿਰਤਿ ਨ ਪੜਹੁ ਰਹੀ ਸਮਝਾਇ ॥
તું બીજા રીતિ-રિવાજોમાં ન પડ, શિક્ષકનું કહેવું માન.

ਨਿਰਭਉ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਜੀਉ ਮੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥
પ્રહલાદે ઉત્તર આપ્યો, પ્રેમસ્વરૂપ, બધાને આપનાર પ્રભુ મારી સાથે છે,

ਜੇ ਹਰਿ ਛੋਡਉ ਤਉ ਕੁਲਿ ਲਾਗੈ ਗਾਲਿ ॥੩॥
જો તેને છોડું છું તો કુળને ડાઘ લાગશે ॥૩॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਸਭਿ ਚਾਟੜੇ ਵਿਗਾਰੇ ॥
શિક્ષકોએ પિતાથી ફરિયાદ કરી કે પ્રહલાદે બધા સહભાગીઓને બગાડી દીધા છે અને

ਹਮਾਰਾ ਕਹਿਆ ਨ ਸੁਣੈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੇ ॥
અમારું કહેવાનું માનતો નથી પરંતુ પોતાના જ કાર્ય ભક્તિ કરી રહ્યો છે.

ਸਭ ਨਗਰੀ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਈ ॥
આખા નગરમાં ભક્તિની વાતો કરી રહ્યો છે અને

ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਕਾ ਕਿਛੁ ਨ ਵਸਾਈ ॥੪॥
દુષ્ટોની સભાનો તેના પર કોઈ વશ ચાલ્યો નહીં ॥૪॥

ਸੰਡੈ ਮਰਕੈ ਕੀਈ ਪੂਕਾਰ ॥
શિક્ષકો શંડ તેમજ અમરકે રાજા હિરણ્યકશ્યપને ફરિયાદ કરી

ਸਭੇ ਦੈਤ ਰਹੇ ਝਖ ਮਾਰਿ ॥
કે બધા દાનવ નિરર્થક સમય બરબાદ કરી રહ્યા છે.

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਸੋਈ ॥
જ્યારે ભક્તજનોની પ્રતિષ્ઠા તેમજ પ્રાણ પોતે પ્રભુ બચાવનાર છે તો

ਕੀਤੇ ਕੈ ਕਹਿਐ ਕਿਆ ਹੋਈ ॥੫॥
તેના ઉત્પન્ન કરેલ જીવનું કોઈ બળ ચાલી શકતું નથી ॥૫॥

ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗੀ ਦੈਤਿ ਰਾਜੁ ਚਲਾਇਆ ॥
કર્મોના સંયોગથી દાનવ હિરણ્યકશિપુ રાજ કરવા લાગ્યો,

ਹਰਿ ਨ ਬੂਝੈ ਤਿਨਿ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥
તેને પ્રભુના રહસ્યને સમજ્યું નથી અને પ્રભુએ પોતે જ તેને ભુલાવી દીધો.

ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਰਚਾਇਆ ॥
તે પોતાના પુત્રથી ઝઘડો કરવા લાગી ગયો,

ਅੰਧਾ ਨ ਬੂਝੈ ਕਾਲੁ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ॥੬॥
પરંતુ અંધ દાનવે આ સમજ્યુ નથી કે મૃત્યુ તેની નજીક આવી રહ્યું છે ॥૬॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਕੋਠੇ ਵਿਚਿ ਰਾਖਿਆ ਬਾਰਿ ਦੀਆ ਤਾਲਾ ॥
પછી પ્રહલાદને રૂમમાં બંધ કરીને દરવાજાને તાળું લગાવી દેવાયું.

ਨਿਰਭਉ ਬਾਲਕੁ ਮੂਲਿ ਨ ਡਰਈ ਮੇਰੈ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥
નિર્ભય બાળક માનતો હતો કે પ્રભુ મારા અંતર્મનમાં જ છે, આથી તે જરા પણ ડર્યો નહીં.

ਕੀਤਾ ਹੋਵੈ ਸਰੀਕੀ ਕਰੈ ਅਨਹੋਦਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ ॥
પ્રભુનો બનાવેલ જીવ જો પ્રભુની સરખામણી કરવા લાગ્યો અને પોતાનું ઊંચું નામ મનાવે તો

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋੁ ਆਇ ਪਹੁਤਾ ਜਨ ਸਿਉ ਵਾਦੁ ਰਚਾਇਆ ॥੭॥
કર્મ-ફળ જરૂર મેળવશે, તેથી ભક્ત પ્રહલાદથી હિરણ્યકશિપુએ ઝઘડો ઉભો કરી લીધો ॥૭॥

ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿਉ ਗੁਰਜ ਉਠਾਈ ॥
પિતાએ પુત્રનો વધ કરવા માટે ગદા ઉઠાવી લીધી અને

ਕਹਾਂ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਾ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ॥
પોકારીને બોલ્યો, "તારો જગદીશ ક્યાં છે?"

ਜਗਜੀਵਨੁ ਦਾਤਾ ਅੰਤਿ ਸਖਾਈ ॥
પ્રહલાદે પ્રત્યુત્તર આપ્યો, સંસારનો જીવન દાતા અંત સુધી મારો સહાયક છે અને

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੮॥
હું જ્યાં જોવ છું, ત્યાં જ વ્યાપ્ત છે ॥૮॥

ਥੰਮ੍ਹ੍ਹੁ ਉਪਾੜਿ ਹਰਿ ਆਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
તરત થાંભલાને ફાડીને પ્રભુએ નૃસિંહ રૂપમાં પોતાને સાક્ષાત કર્યો અને

ਅਹੰਕਾਰੀ ਦੈਤੁ ਮਾਰਿ ਪਚਾਇਆ ॥
અહંકારી રાક્ષસને મૃત્યુને ઘાટ ઉતારી દીધો.

ਭਗਤਾ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ॥
આ રીતે ભક્તોના મનમાં આનંદ છવાઈ ગયો અને

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥੯॥
પોતાના સેવકને તેને મોટાઈ આપી ॥૯॥

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਮੋਹੁ ਉਪਾਇਆ ॥
જન્મ, મરણ, મોહ બધું પ્રભુએ જ ઉત્પન્ન કર્યું છે અને

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
આવકજાવકનો લેખ લખી દીધો છે.

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕੈ ਕਾਰਜਿ ਹਰਿ ਆਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ભક્ત પ્રહલાદના કાર્ય માટે પરમાત્માએ પોતાને પ્રગટ કર્યો અને

ਭਗਤਾ ਕਾ ਬੋਲੁ ਆਗੈ ਆਇਆ ॥੧੦॥
ભક્તોનું વચન પૂર્ણ થયું ॥૧૦॥

ਦੇਵ ਕੁਲੀ ਲਖਿਮੀ ਕਉ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰੁ ॥
પછી બધા દેવતાઓએ લક્ષ્મીની વંદના કરતા વિનંતી કરી,

ਮਾਤਾ ਨਰਸਿੰਘ ਕਾ ਰੂਪੁ ਨਿਵਾਰੁ ॥
"હે માતા! પરમાત્માને નૃસિંહનું રૂપ છોડવા માટે આગ્રહ કર."

ਲਖਿਮੀ ਭਉ ਕਰੈ ਨ ਸਾਕੈ ਜਾਇ ॥
પરંતુ લક્ષ્મી પણ ડરતા તેની પાસે જઈ ન શક્યા

ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਜਨੁ ਚਰਣੀ ਲਾਗਾ ਆਇ ॥੧੧॥
ત્યારબાદ ભક્ત પ્રહલાદ પ્રભુના ચરણોમાં લાગી ગયો ॥૧૧॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥
સદ્‌ગુરુએ હરિ-નામરૂપી સુખોનો ભંડાર જ પાકો કરાવ્યો છે.

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਝੂਠੀ ਸਭ ਮਾਇਆ ॥
રાજ, સંપત્તિ તેમજ આખી માયા અસત્ય છે,

ਲੋਭੀ ਨਰ ਰਹੇ ਲਪਟਾਇ ॥
પરંતુ લોભી મનુષ્ય આનાથી જ લપટાઈ રહે છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੧੨॥
હરિ-નામ સ્મરણ વગર દરબારમાં સજા જ મળે છે ॥૧૨॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਸਭੁ ਕੋ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥
હે નાનક! પ્રભુ જ બધું કરવા તેમજ કરાવનાર છે.

ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
તે જ મનુષ્ય સ્વીકાર્ય છે, જેને પ્રભુથી મન લગાવ્યું છે.

ਭਗਤਾ ਕਾ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ॥
તે હંમેશા ભગતોનો સાથ દેતો આવ્યો છે,

ਕਰਤੈ ਅਪਣਾ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੧੩॥੧॥੨॥
તેથી ભક્તો માટે કર્તા-પ્રભુએ પોતાનું રૂપ દેખાડ્યું છે ॥૧૩॥૧॥૨॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੩ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨ ਬੁਝਾਈ ॥
ગુરુની સેવાથી અમૃત ફળ મેળવી શકાય છે અને અહં તથા તૃષ્ણા નિવૃત થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਹ੍ਰਿਦੈ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥
પ્રભુનું નામ હૃદયમાં સ્થિત થઈ જાય તો મનની લાલચ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! કૃપા કર,

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਦੀਨ ਜਨੁ ਮਾਂਗੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਉਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગરીબ સેવક તારાથી તારું ગુણગાન જ ઈચ્છે છે, ગુરુના ઉપદેશથી ઉદ્ધાર કર ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕਉ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਰਤੀ ਅੰਚ ਦੂਖ ਨ ਲਾਈ ॥
સંતજનોની પાસે યમ ભટકતો નથી અને તેને જરાય પણ દુઃખ થતું નથી.

ਆਪਿ ਤਰਹਿ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰਹਿ ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
જે તારી શરણમાં આવી જાય છે, તે પોતે તો સંસાર-સમુદ્રથી મુક્ત થાય જ છે, પોતાની આખી વંશાવલીને પણ મુક્ત કરાવે છે ॥૨॥

ਭਗਤਾ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਹਿ ਤੂ ਆਪੇ ਏਹ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥
આ તારી ઉદારતા છે કે તું પોતે ભક્તોની લાજ રાખે છે,

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਕਾਟਹਿ ਦੁਬਿਧਾ ਰਤੀ ਨ ਰਾਈ ॥੩॥
તું જન્મ-જન્માંતરના પાપ-દુઃખ કાપી દે છે અને તેમાં જરા પણ મુશ્કેલી રહેતી નથી ॥૩॥

ਹਮ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਕਿਛੁ ਬੂਝਹਿ ਨਾਹੀ ਤੂ ਆਪੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
અમે મૂર્ખ-પાગલ તો કંઈ પણ સમજતા નથી, તું પોતે જ સમજાવી દે.

ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਸੀ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥੪॥
જે તું ઇચ્છે છે, તે જ કરે છે અને બીજું કાંઇ થઈ શકતું નથી ॥૪॥

ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਤੁਧੁ ਧੰਧੈ ਲਾਇਆ ਭੂੰਡੀ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ॥
જગતને ઉત્પન્ન કરી તે કામ-ધંધામાં લગાવી દીધું, પરંતુ લોકો મંદ કામ કરતા રહે છે.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੂਐ ਹਾਰਿਆ ਸਬਦੈ ਸੁਰਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥੫॥
લોકોએ કીમતી જીવનને જુગારમાં હારી દીધું અને શબ્દને અંતર્મનમાં વસાવ્યા નથી ॥૫॥

ਮਨਮੁਖਿ ਮਰਹਿ ਤਿਨ ਕਿਛੂ ਨ ਸੂਝੈ ਦੁਰਮਤਿ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧਾਰਾ ॥
સ્વેચ્છાચારી મરી જાય છે અને દુર્બુધ્ધિ, તેમજ અજ્ઞાન અંધકારને કારણે કોઈ સમજ થતી નથી.

ਭਵਜਲੁ ਪਾਰਿ ਨ ਪਾਵਹਿ ਕਬ ਹੀ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ॥੬॥
તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરતો નથી અને ગુરુ વગર પાપોનો ભાર લઈને ડુબી મરે છે ॥૬॥

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
સાચા શબ્દમાં લીન મનુષ્ય જ સત્યનિષ્ઠ છે અને પ્રભુ પોતે જ તેને મળાવી લે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤੀ ਸਾਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੭॥
ગુરુની વાણી દ્વારા શબ્દ રહસ્યને જાણીને તે સત્યમાં લગન લગાવી રાખે છે ॥૭॥

ਤੂੰ ਆਪਿ ਨਿਰਮਲੁ ਤੇਰੇ ਜਨ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥
તું પોતે તો નિર્મળ જ છે, તારા સેવક પણ નિર્મળ છે, ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા આ વિચાર કર્યો છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ॥੮॥੨॥੩॥
નાનક તેના પર હંમેશા બલિહાર જાય છે, જેને રામ નામનો મનમાં ધારણ કરી લીધું છે ॥૮॥૨॥૩॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ મહેલ ૫ અષ્ટપદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋਈ ਵਡ ਰਾਜਾ ॥
જેના હૃદયમાં હરિ-નામ છે, તે જ સૌથી મોટો બાદશાહ છે,

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਪੂਰੇ ਕਾਜਾ ॥
જેના હૃદયમાં નામ છે, તેના બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਨਿ ਕੋਟਿ ਧਨ ਪਾਏ ॥
જેના હૃદયમાં રામ નામ છે, તે કરોડો ધન મેળવે છે,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਏ ॥੧॥
પરંતુ પ્રભુ-નામ વગર જીવન વ્યર્થ જ જાય છે ॥૧॥

ਤਿਸੁ ਸਾਲਾਹੀ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਰਾਸਿ ॥
જેની પાસે પ્રભુ-નામરૂપી ધન રાશિ છે, તેના જ વખાણ કરું છું.

ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਮਸਤਕਿ ਹਾਥੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ ભાગ્યશાળી છે, જેના માથા પર ગુરુના હાથ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਕੋਟ ਕਈ ਸੈਨਾ ॥
જેના હૃદયમાં રામ નામ છે, તેની પાસે અનેક કિલ્લા તેમજ અગણિત સેના છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਸਹਜ ਸੁਖੈਨਾ ॥
જેના હૃદયમાં નામ છે, તે જ પરમ સુખી છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸੀਤਲੁ ਹੂਆ ॥
જેના હૃદયમાં હરિનું નામ છે, તેને જ શીતળ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਮੂਆ ॥੨॥
હરિ નામ ઉપાસના વગર જીવવું ધિક્કાર છે ॥૨॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਾ ॥
જે દિલમાં પ્રભુ-નામ સ્થિર છે, તે જ જીવનમુક્ત થાય છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਸਭ ਹੀ ਜੁਗਤਾ ॥
જેના હૃદયમાં હરિ-નામ છે, તેની પાસે બધા વિચાર છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਨਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
નવનિધિ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેના હૃદયમાં રામ નામ છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੩॥
પ્રભુ-નામ વગર ભ્રમમાં પડીને આવક જાવક બની રહે છે ॥૩॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
જેના હૃદયમાં હરિ-નામ છે, તેને કોઈ ચિંતા થતી નથી.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਸਦ ਹੀ ਲਾਹਾ ॥
હૃદયમાં નામ વસાવનાર હંમેશા લાભ મેળવે છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਵਡ ਪਰਵਾਰਾ ॥
જેના હૃદયમાં નામ બેસે છે, તેનું કુટુંબ સુખ-સમૃદ્ધિ મેળવે છે.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਮਨਮੁਖ ਗਾਵਾਰਾ ॥੪॥
પ્રભુ-નામ વગર મનુષ્ય મનમુખી મૂર્ખ મનાય છે ॥૪॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥
જેના હૃદયમાં રામ નામ છે, તેનું આસન સ્થિર છે,

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸਨੁ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુનું નામ છે, તે જ રાજસિંહાસન પર સુશોભિત થાય છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਾਚਾ ਸਾਹੁ ॥
તે જ સાચો શાહુકાર છે, જેના હૃદયમાં પરમાત્માનું નામ છે.

ਨਾਮਹੀਣ ਨਾਹੀ ਪਤਿ ਵੇਸਾਹੁ ॥੫॥
નામવિહીન મનુષ્યની કોઈ ઈજ્જત નથી અને તેના પર વિશ્વાસ પણ કરી શકાતો નથી ॥૫॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਭ ਮਹਿ ਜਾਤਾ ॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુનું નામ છે, તે બધામાં પ્રસિદ્ધ થઈ જાય છે અને

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ॥
તે જ પરમપુરુષ વિધાતા રૂપ છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਸਭ ਤੇ ਊਚਾ ॥
જેના હ્રદયમાં હરિ-નામ છે, તે જ બધાથી ઊંચો હોય છે,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਜੋਨੀ ਮੂਚਾ ॥੬॥
પરંતુ નામથી વિહીન રહીને પ્રાણી યોની-ચક્રમાં ભટકતો રહે છે ॥૬॥

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਗਟਿ ਪਹਾਰਾ ॥
જેના હ્રદયમાં પરમાત્માનું નામ છે, તેને સંસારમાં વ્યાપ્ત પ્રભુ જ દ્રષ્ટિગત થાય છે અને

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਤਿਸੁ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਾਰਾ ॥
તેનો અજ્ઞાનનો અંધકાર મટી જાય છે.

ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જેના હ્રદયમાં નામ છે, તે જ પુરુષ સ્વીકાર થાય છે અને

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਫਿਰਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ॥੭॥
હરિ-નામ વગર ફરી આવકજાવકમાં પડી રહે છે ॥૭॥

ਤਿਨਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਆ ਜਿਸੁ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
પ્રભુ-નામ તે જ મેળવે છે, જેના પર કૃપાળુ થાય છે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਲਖੇ ਗੋੁਪਾਲ ॥
તે સાધુ પુરુષોની સંગતમાં પરમાત્માનાં દર્શન કરે છે.

ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તેની આવકજાવક નિવૃત થઈ જાય છે અને તમામ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਤੈ ਤਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥੮॥੧॥੪॥
હે નાનક! આમ આત્મ-તત્વ પરમ-તત્વમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૮॥૧॥૪॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਕੀਨੇ ਅਵਤਾਰ ॥
જે પરમાત્માએ કરોડો વિષ્ણુ અવતાર ઉત્પન્ન કર્યા,

ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਾ ਕੇ ਧ੍ਰਮਸਾਲ ॥
ધર્મનું આચરણ કરવા માટે કરોડો બ્રહ્માંડ બનાવ્યા,

ਕੋਟਿ ਮਹੇਸ ਉਪਾਇ ਸਮਾਏ ॥
કરોડો શિવશંકર ઉત્પન્ન કરી તેને પોતામાં જોડી લીધો અને

ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਗੁ ਸਾਜਣ ਲਾਏ ॥੧॥
કરોડો બ્રહ્મા જગતને બનાવવા માટે લગાવેલ છે ॥૧॥

ਐਸੋ ਧਣੀ ਗੁਵਿੰਦੁ ਹਮਾਰਾ ॥
અમારો માલિક પરમેશ્વર એવો છે કે

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਗੁਣ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના ગુણોનો વિસ્તાર હું વ્યક્ત કરી શકતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਮਾਇਆ ਜਾ ਕੈ ਸੇਵਕਾਇ ॥
દરેક દમ પ્રભુની સેવામાં લીન માયા પણ કરોડો છે,

ਕੋਟਿ ਜੀਅ ਜਾ ਕੀ ਸਿਹਜਾਇ ॥
તે કરોડો જીવોમાં આનંદ કરી રહ્યો છે,

ਕੋਟਿ ਉਪਾਰਜਨਾ ਤੇਰੈ ਅੰਗਿ ॥
હે સ્વામી! આવી સૃષ્ટિ પણ કરોડો છે, જે તારા અંગોમાં લીન છે,

ਕੋਟਿ ਭਗਤ ਬਸਤ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ॥੨॥
કરોડો ભક્ત તે પરમાત્માની સાથે વસે છે ॥૨॥

ਕੋਟਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਕਰਤ ਨਮਸਕਾਰ ॥
કરોડો છત્રપતિ તારી વંદના કરે છે,

ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਠਾਢੇ ਹੈ ਦੁਆਰ ॥
કરોડો ઇન્દ્ર તારા દરવાજા પર હાથ જોડીને ઉભા છે,

ਕੋਟਿ ਬੈਕੁੰਠ ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਮਾਹਿ ॥
કરોડો વૈકુંઠ જેની દ્રષ્ટિમાં છે,

ਕੋਟਿ ਨਾਮ ਜਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾਹਿ ॥੩॥
કરોડો જ તેના નામ છે, જેની મહિમા કીમતી છે ॥૩॥

ਕੋਟਿ ਪੂਰੀਅਤ ਹੈ ਜਾ ਕੈ ਨਾਦ ॥
જેના કરોડો નાદ ગુંજતા રહે છે,

ਕੋਟਿ ਅਖਾਰੇ ਚਲਿਤ ਬਿਸਮਾਦ ॥
જેની આશ્ચર્યજનક કરોડો કર્મભૂમિઓ તેમજ લીલાઓ છે.

ਕੋਟਿ ਸਕਤਿ ਸਿਵ ਆਗਿਆਕਾਰ ॥
કરોડો શિવ-શક્તિઓ તેની આજ્ઞાનું પાલન કરે છે,

ਕੋਟਿ ਜੀਅ ਦੇਵੈ ਆਧਾਰ ॥੪॥
તે સર્વશક્તિમાન કરોડો જીવોને આશરો આપી રહ્યો છે ॥૪॥

ਕੋਟਿ ਤੀਰਥ ਜਾ ਕੇ ਚਰਨ ਮਝਾਰ ॥
કરોડો તીર્થ જેના ચરણોમાં લીન છે,

ਕੋਟਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜਪਤ ਨਾਮ ਚਾਰ ॥
કરોડો લોકો જેનું પવિત્ર નામ જપે છે,

ਕੋਟਿ ਪੂਜਾਰੀ ਕਰਤੇ ਪੂਜਾ ॥
કરોડો પુજારી તેની પૂજા-અર્ચના કરે છે,

ਕੋਟਿ ਬਿਸਥਾਰਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥੫॥
કરોડો જ વિસ્તાર તે પરમાત્માના છે, બીજું કોઈ નથી ॥૫॥

ਕੋਟਿ ਮਹਿਮਾ ਜਾ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਹੰਸ ॥
કરોડો પુણ્યાત્માઓ નિરંકારની મહિમા ગાઈ રહી છે.

ਕੋਟਿ ਉਸਤਤਿ ਜਾ ਕੀ ਕਰਤ ਬ੍ਰਹਮੰਸ ॥
બ્રહ્માના અંશ કરોડો જ તેની સ્તુતિ કરે છે.

ਕੋਟਿ ਪਰਲਉ ਓਪਤਿ ਨਿਮਖ ਮਾਹਿ ॥
તે અખિલેશ્વર પલમાં કરોડો પ્રલય અથવા ઉત્પત્તિ કરવામાં સર્વશક્તિમાન છે.

ਕੋਟਿ ਗੁਣਾ ਤੇਰੇ ਗਣੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥੬॥
હે પરમાત્મા! તારા કરોડો ગુણોને ગણી શકાતા નથી ॥૬॥

ਕੋਟਿ ਗਿਆਨੀ ਕਥਹਿ ਗਿਆਨੁ ॥
કરોડો જ્ઞાનવાન જ્ઞાન-ચર્ચા કરે છે,

ਕੋਟਿ ਧਿਆਨੀ ਧਰਤ ਧਿਆਨੁ ॥
કરોડો ધ્યાનશીલ તેના ધ્યાનમાં લીન થાય છે,

ਕੋਟਿ ਤਪੀਸਰ ਤਪ ਹੀ ਕਰਤੇ ॥
તેને મેળવવાની ઉમંગમાં કરોડો તપસ્વી તેની તપસ્યા કરે છે અને

ਕੋਟਿ ਮੁਨੀਸਰ ਮੋੁਨਿ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ॥੭॥
કરોડો મુનિવર મૌન ધારણ કરી રાખે છે ॥૭॥

ਅਵਿਗਤ ਨਾਥੁ ਅਗੋਚਰ ਸੁਆਮੀ ॥
તે અવ્યક્ત નાથ ઈન્દ્રિયાતીત બધાનો સ્વામી છે,

ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તે અંતર્યામી દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે.

ਜਤ ਕਤ ਦੇਖਉ ਤੇਰਾ ਵਾਸਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕੀਓ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥੮॥੨॥੫॥
હે પ્રભુ! જ્યાં ક્યાંય જોવ છું, તારો જ વાસ છે. નાનકને ગુરુએ આ જ્ઞાનલોક આપ્યો છે ॥૮॥૨॥૫॥

ਭੈਰਉ ਮਹਲਾ ੫ ॥
ભૈરઉ મહેલ ૫॥

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
સદ્દગુરૂએ મને દાન આપ્યું છે

ਅਮੋਲ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਦੀਨੋ ਨਾਮੁ ॥
હરિ-નામરૂપી કિંમતી રત્ન આપ્યો છે.

ਸਹਜ ਬਿਨੋਦ ਚੋਜ ਆਨੰਤਾ ॥ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਓ ਅਚਿੰਤਾ ॥੧॥
સરળ સ્વભાવ આનંદ-વિનોદ તેમજ અદભૂત લીલા કરનાર પ્રભુ નાનકને આપોઆપ મળી ગયો છે ॥૧॥હે નાનક! પરમાત્માની કીર્તિ શાશ્વત છે,

ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਤਿਸੁ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਰਾਚੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મન હંમેશા તેની સાથે લીન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਭੋਜਨ ਭਾਉ ॥
કુદરતી રીતે અમારું પ્રેમ ભોજન થાય છે,

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਲੀਚੈ ਨਾਉ ॥
કુદરતી જ અમારે અહીં પરમેશ્વરનું નામ જપાય છે.

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਸਬਦਿ ਉਧਾਰ ॥
આપોઆપ અમારા શબ્દ દ્વારા ઉદ્ધાર થાય છે અને

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥੨॥
કુદરતી જ અમારા ભંડાર ભરાઈ રહે છે ॥૨॥

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ॥
કુદરતી જ અમારા બધા કાર્ય પૂર્ણ થઈ જાય છે અને

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਲਥੇ ਵਿਸੂਰੇ ॥
કુદરતી અમારા દુ:ખ-ઇજા દૂર થયા છે.

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਬੈਰੀ ਮੀਤਾ ॥
કુદરતી જ અમારા શત્રુ પણ મિત્ર બની ગયા છે અને

ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਸਿ ਕੀਤਾ ॥੩॥
સરળ સ્વભાવ જ આ મન વશમાં કરી લીધું છે ॥૩॥

ਅਚਿੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਹਮ ਕੀਆ ਦਿਲਾਸਾ ॥
કુદરતી પ્રભુએ અમને દિલાસો આપ્યો છે અને

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੀ ਪੂਰਨ ਆਸਾ ॥
આપોઆપ અમારી બધી આશાઓ પૂર્ણ થઈ છે.

ਅਚਿੰਤ ਹਮ੍ਹਾ ਕਉ ਸਗਲ ਸਿਧਾਂਤੁ ॥
આપોઆપ જ અમને જ્ઞાન-તત્વ પ્રાપ્ત થયું અને

ਅਚਿੰਤੁ ਹਮ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨੋ ਮੰਤੁ ॥੪॥
કુદરતી જ અમને ગુરુએ મંત્ર આપ્યો છે ॥૪॥

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੇ ਬਿਨਸੇ ਬੈਰ ॥
કુદરતી અમારી વેર-ભાવના સમાપ્ત થઈ છે અને

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੇ ਮਿਟੇ ਅੰਧੇਰ ॥
આપોઆપ અમારા અજ્ઞાનનો અંધકાર મટ્યો છે.

ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਮਨਿ ਕੀਰਤਨੁ ਮੀਠਾ ॥
સરળ સ્વભાવ જ મનને પરમેશ્વરનું સંકીર્તન સારું લાગ્યું છે અને

ਅਚਿੰਤੋ ਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਡੀਠਾ ॥੫॥
કુદરતી જ દરેક શરીરમાં પ્રભુ જોવાયો છે ॥૫॥

ਅਚਿੰਤ ਮਿਟਿਓ ਹੈ ਸਗਲੋ ਭਰਮਾ ॥
બધા ભ્રમ આપોઆપ જ મટી ગયા છે અને

ਅਚਿੰਤ ਵਸਿਓ ਮਨਿ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮਾ ॥
કુદરતી જ મનમાં સુખ-શાંતિ થઈ ગઈ છે.

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਅਨਹਤ ਵਾਜੈ ॥
કુદરતી જ મનમાં અનાહત નાદ વાગતા રહે છે અને

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗਾਜੈ ॥੬॥
આપોઆપ જ પ્રભુ અમારા અંતર્મનમાં સાક્ષાત થઈ ગયો છે ॥૬॥

ਅਚਿੰਤ ਹਮਾਰੈ ਮਨੁ ਪਤੀਆਨਾ ॥
કુદરતી જ અમારું મન ખુશ થઈ ગયું છે અને

ਨਿਹਚਲ ਧਨੀ ਅਚਿੰਤੁ ਪਛਾਨਾ ॥
સરળ સ્વભાવ જ નિશ્ચલ માલિકને ઓળખી લીધો છે.

ਅਚਿੰਤੋ ਉਪਜਿਓ ਸਗਲ ਬਿਬੇਕਾ ॥
આપોઆપ જ વિવેક બુધ્ધિ ઉત્પન્ન થઈ છે અને

ਅਚਿੰਤ ਚਰੀ ਹਥਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕਾ ॥੭॥
કુદરતી જ પ્રભુનો આશરો મળ્યો છે ॥૭॥

ਅਚਿੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ॥
સરળ સ્વભાવ જ પ્રભુએ ભાગ્યાલેખ લખ્યો,

ਅਚਿੰਤ ਮਿਲਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਠਾਕੁਰੁ ਏਕੁ ॥
જેના ફળ સ્વરૂપ તે એક પ્રભુથી સાક્ષાત્કાર થઈ ગયો.

ਚਿੰਤ ਅਚਿੰਤਾ ਸਗਲੀ ਗਈ ॥
ચિંતા તેમજ અચિંતા બધું દૂર થઈ ગયું છે અને

ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਮਈ ॥੮॥੩॥੬॥
પ્રભુ નાનક તેમજ નાનક પ્રભુમયી થઈ ગયા છે ॥૮॥૩॥૬॥

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ ॥ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਘਰੁ ੧
ભૈરઉ વાણી ભગત ની॥ કબીર જિ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਇਹੁ ਧਨੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ મારું અકબંધ ધન છે,

ਗਾਂਠਿ ਨ ਬਾਧਉ ਬੇਚਿ ਨ ਖਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને ન તો ગાંઠમાં બાંધું છું અને ન તો વેચીને ખાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਖੇਤੀ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਬਾਰੀ ॥
નામ જ મારી ખેતીવાડી છે,

ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਜਨੁ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર! તારી શરણમાં આવીને જ ભક્તિ કરું છું ॥૧॥

ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਮਾਇਆ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਪੂੰਜੀ ॥
પ્રભુનું નામ મારી ધન-સંપત્તિ છે, નામ જ મારી પુંજી છે.

ਤੁਮਹਿ ਛੋਡਿ ਜਾਨਉ ਨਹੀ ਦੂਜੀ ॥੨॥
હે દીનદયાળુ! તને છોડીને બીજા કોઈને જાણતો નથી ॥૨॥

ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਬੰਧਿਪ ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
પરમેશ્વરનું નામ જ મારો મિત્ર તેમજ મારો ભાઈ છે અને

ਨਾਉ ਮੇਰੇ ਸੰਗਿ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੩॥
નામ જ મારો અંત સુધી મિત્ર તેમજ સહાયક થશે ॥૩॥

ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਜਿਸੁ ਰਖੈ ਉਦਾਸੁ ॥
મોહ માયામાં જેને તે નિર્લિપ્ત રાખે છે,

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਤਾ ਕੋ ਦਾਸੁ ॥੪॥੧॥
કબીર કહે છે કે, હું તો તેનો જ દાસ છું ॥૪॥૧॥

ਨਾਂਗੇ ਆਵਨੁ ਨਾਂਗੇ ਜਾਨਾ ॥
જીવે નગ્ન જ આવવાનું છે તેમજ નગ્ન જ ચાલ્યું જવાનું છે,

ਕੋਇ ਨ ਰਹਿਹੈ ਰਾਜਾ ਰਾਨਾ ॥੧॥
કોઈ રાજા અથવા રાણા હંમેશા જીવંત રહેતો નથી ॥૧॥

ਰਾਮੁ ਰਾਜਾ ਨਉ ਨਿਧਿ ਮੇਰੈ ॥
પ્રભુ જ મારા માટે નવ નિધિ છે,

ਸੰਪੈ ਹੇਤੁ ਕਲਤੁ ਧਨੁ ਤੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંપત્તિ, મોહ-પ્રેમ, સ્ત્રી, ધન વગેરે તારું જ આપેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਵਤ ਸੰਗ ਨ ਜਾਤ ਸੰਗਾਤੀ ॥
ન તો સાથે આવે છે અને ન તો સાથે જાય છે,

ਕਹਾ ਭਇਓ ਦਰਿ ਬਾਂਧੇ ਹਾਥੀ ॥੨॥
પછી દરવાજા પર હાથી વગેરે બાંધવાનો શું લાભ છે ॥૨॥

ਲੰਕਾ ਗਢੁ ਸੋਨੇ ਕਾ ਭਇਆ ॥
લંકા સોનાનો ગઢ હતી,

ਮੂਰਖੁ ਰਾਵਨੁ ਕਿਆ ਲੇ ਗਇਆ ॥੩॥
પરંતુ મૂર્ખ રાવણ શું લઈને અહીંથી ગયા? ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਕਿਛੁ ਗੁਨੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
કબીર કહે છે કે પ્રભુ-ગુણોનું ચિંતન કરે નહીંતર

ਚਲੇ ਜੁਆਰੀ ਦੁਇ ਹਥ ਝਾਰਿ ॥੪॥੨॥
જુગારીનો સમાન બંને હાથ સાફ કરીને ચાલ્યો જશે ॥૪॥૨॥

ਮੈਲਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੈਲਾ ਇੰਦੁ ॥
પોતાની જ પુત્રીને કામવાસનાની દ્રષ્ટિથી જોવાને કારણે બ્રહ્મા મલિન છે, ગૌતમ ઋષિની પત્ની અહલ્યાથી છળપૂર્વક ભોગને કારણે ઇન્દ્ર પણ ગંદો છે.

ਰਵਿ ਮੈਲਾ ਮੈਲਾ ਹੈ ਚੰਦੁ ॥੧॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર બંને જ ગંદા છે ॥૧॥

ਮੈਲਾ ਮਲਤਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ સંપૂર્ણ સંસાર મલિનતા ધસતું રહે છે,

ਇਕੁ ਹਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એકમાત્ર પ્રભુ જ નિર્મળ તેમજ પવિત્ર સ્વરૂપ છે, જેનો કોઈ અંત અથવા આજુબાજુ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈਲੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾਇ ਕੈ ਈਸ ॥
બ્રહ્માંડનો સમ્રાટ પણ કર્મોને કારણે ગંદા છે,

ਮੈਲੇ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਦਿਨ ਤੀਸ ॥੨॥
દિવસ-રાત તેમજ ત્રીસ દિવસ પણ ગંદા છે ॥૨॥

ਮੈਲਾ ਮੋਤੀ ਮੈਲਾ ਹੀਰੁ ॥
હીરો તેમજ મોતી ગંદા છે.

ਮੈਲਾ ਪਉਨੁ ਪਾਵਕੁ ਅਰੁ ਨੀਰੁ ॥੩॥
વાયુ, આગ અને પાણી પણ ગંદા છે ॥૩॥

ਮੈਲੇ ਸਿਵ ਸੰਕਰਾ ਮਹੇਸ ॥
શિવશંકર મહેશ ગંદા છે,

ਮੈਲੇ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਅਰੁ ਭੇਖ ॥੪॥
સિધ્ધ-સાધક તેમજ વેશધારી પણ ગંદા જ ગંદા છે ॥૪॥

ਮੈਲੇ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਜਟਾ ਸਹੇਤਿ ॥
યોગી, જંગમ જટાધારી મલિન છે,

ਮੈਲੀ ਕਾਇਆ ਹੰਸ ਸਮੇਤਿ ॥੫॥
શરીર સહીત આત્મા પણ ગંદી છે ॥૫॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੇ ਜਨ ਪਰਵਾਨ ॥ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਜੋ ਰਾਮਹਿ ਜਾਨ ॥੬॥੩॥
કબીર કહે છે કે તે જ મનુષ્ય પરવાન હોય છે, જે પરમાત્માને જાણીને નિર્મળ રહે છે ॥૬॥૩॥

ਮਨੁ ਕਰਿ ਮਕਾ ਕਿਬਲਾ ਕਰਿ ਦੇਹੀ ॥
મનને મક્કા અને શરીરને કિબ્લા બનાવી લે,

ਬੋਲਨਹਾਰੁ ਪਰਮ ਗੁਰੁ ਏਹੀ ॥੧॥
અંતરમનમાં બોલનાર જ તારો પરમ ગુરૂ છે ॥૧॥

ਕਹੁ ਰੇ ਮੁਲਾਂ ਬਾਂਗ ਨਿਵਾਜ ॥ ਏਕ ਮਸੀਤਿ ਦਸੈ ਦਰਵਾਜ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મુલ્લા! બાંગ આપીને નમાજ વાંચ, તે દસ દરવાજાવાળી શરીરરૂપી મસ્જિદમાં ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਸਿਮਿਲਿ ਤਾਮਸੁ ਭਰਮੁ ਕਦੂਰੀ ॥
ક્રોધ તેમજ ભ્રમને બિસ્મિલ્લાહ કહીને સમાપ્ત કર અને

ਭਾਖਿ ਲੇ ਪੰਚੈ ਹੋਇ ਸਬੂਰੀ ॥੨॥
પાંચ વિકારોને ગળકીને સંતોષવાન બની જા ॥૨॥

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕ ॥
વાસ્તવમાં હિન્દૂ તેમજ મુસલમાનનો માલિક એક પ્રભુ જ છે,

ਕਹ ਕਰੈ ਮੁਲਾਂ ਕਹ ਕਰੈ ਸੇਖ ॥੩॥
ભલે મુલ્લા તેમજ શેખ કાંઈ પણ કહેતા તેમજ કરતા રહે ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਹਉ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ॥
કબીર કહે છે કે હું તો પરમાત્માનો પાગલ થઈ ગયો છું અને

ਮੁਸਿ ਮੁਸਿ ਮਨੂਆ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਾ ॥੪॥੪॥
ધીમે-ધીમે મનને મારીને સરળ જ જોડાઈ ગયો છું ॥૪॥૪॥

ਗੰਗਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਲਿਤਾ ਬਿਗਰੀ ॥ ਸੋ ਸਲਿਤਾ ਗੰਗਾ ਹੋਇ ਨਿਬਰੀ ॥੧॥
નાની-એવી નદી ગંગાની સાથે જોડાઈ ગઈ, તેથી તે નદી પણ ગંગા જ બની ગઈ ॥૧॥

ਬਿਗਰਿਓ ਕਬੀਰਾ ਰਾਮ ਦੁਹਾਈ ॥
રામની દુહાઈ આપીને કબીર પણ રામમાં જોડાઈ ગયો અને

ਸਾਚੁ ਭਇਓ ਅਨ ਕਤਹਿ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સત્યસ્વરૂપ બની ગયો, બીજે ક્યાંય જતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਚੰਦਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਵਰੁ ਬਿਗਰਿਓ ॥
વૃક્ષ ચંદનની સુગંધ સાથે લીન થયું તો

ਸੋ ਤਰਵਰੁ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ ॥੨॥
તે વૃક્ષ પણ ચંદન જ બની ગયું ॥૨॥

ਪਾਰਸ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਾਂਬਾ ਬਿਗਰਿਓ ॥
પારસની સાથે મળીને તાંબું પણ બદલ્યું છે,

ਸੋ ਤਾਂਬਾ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ ॥੩॥
તે તાંબું સોનું જ બની ગયું ॥૩॥

ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਕਬੀਰਾ ਬਿਗਰਿਓ ॥
સંતોની સંગતમાં કબીર પણ બદલી ગયો,

ਸੋ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮੈ ਹੋਇ ਨਿਬਰਿਓ ॥੪॥੫॥
હવે કબીર પણ રામનું રૂપ થઈ ગયો ॥૪॥૫॥

ਮਾਥੇ ਤਿਲਕੁ ਹਥਿ ਮਾਲਾ ਬਾਨਾਂ ॥
માથા પર તિલક લગાવ્યું તેમજ હાથમાં માળા પકડી લીધી,

ਲੋਗਨ ਰਾਮੁ ਖਿਲਉਨਾ ਜਾਨਾਂ ॥੧॥
આવો વેશ બનાવીને લોકોએ રામનું રમકડું જ માની લીધું છે ॥૧॥

ਜਉ ਹਉ ਬਉਰਾ ਤਉ ਰਾਮ ਤੋਰਾ ॥
હે રામ! જો હું પાગલ છું, તો પણ તારો જ છું.

ਲੋਗੁ ਮਰਮੁ ਕਹ ਜਾਨੈ ਮੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે લોકો ભલે મારો તફાવત કેવી રીતે જાણે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੋਰਉ ਨ ਪਾਤੀ ਪੂਜਉ ਨ ਦੇਵਾ ॥
ફુલ-પાંદ તોડીને કોઈ દેવી-દેવતાની પૂજા કરતો નથી,

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਨਿਹਫਲ ਸੇਵਾ ॥੨॥
વાસ્તવમાં રામની ભક્તિ વગર બીજી સેવા નિષ્ફળ છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਜਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਮਨਾਵਉ ॥
સદ્ગુરૂની પૂજા કરી તેને હંમેશા મનાવું છું,

ਐਸੀ ਸੇਵ ਦਰਗਹ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ॥੩॥
કારણ કે આવી સેવાથી જ દરબારમાં સુખ મળે છે ॥૩॥

ਲੋਗੁ ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਬਉਰਾਨਾ ॥
નિઃસંકોચ લોકો કબીરને પાગલ કહે છે,

ਕਬੀਰ ਕਾ ਮਰਮੁ ਰਾਮ ਪਹਿਚਾਨਾਂ ॥੪॥੬॥
પરંતુ કબીરનું રહસ્ય રામ જ ઓળખી શક્યો છે ॥૪॥૬॥

ਉਲਟਿ ਜਾਤਿ ਕੁਲ ਦੋਊ ਬਿਸਾਰੀ ॥
મોહ-માયા તરફથી નિર્લિપ્ત થઈને જાતિ તેમજ કુળ બંનેને ભુલાવી દીધા છે અને

ਸੁੰਨ ਸਹਜ ਮਹਿ ਬੁਨਤ ਹਮਾਰੀ ॥੧॥
શૂન્ય સમાધિમાં સરળ આનંદ મેળવી રહ્યો છે ॥૧॥

ਹਮਰਾ ਝਗਰਾ ਰਹਾ ਨ ਕੋਊ ॥
હવે અમારો કોઈ સાંસારિક ઝઘડો રહ્યો નથી,

ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਛਾਡੇ ਦੋਊ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે પંડિત તેમજ મુલ્લા બંનેને ત્યાગી દીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੁਨਿ ਬੁਨਿ ਆਪ ਆਪੁ ਪਹਿਰਾਵਉ ॥
પોતે અહંને વણી વણીને તેને જ પહેરી રહ્યો છું.

ਜਹ ਨਹੀ ਆਪੁ ਤਹਾ ਹੋਇ ਗਾਵਉ ॥੨॥
જ્યાં અહં નથી, તેના જ ગુણ ગાઉં છું ॥૨॥

ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਲਿਖਿ ਦੀਆ ॥
પંડિતો તેમજ મુલ્લાઓએ જે લખી દીધું છે,

ਛਾਡਿ ਚਲੇ ਹਮ ਕਛੂ ਨ ਲੀਆ ॥੩॥
તેને છોડીને અમે આગળ ચાલી પડ્યા છીએ અને કાંઈ પણ સાથે લીધું નથી ॥૩॥

ਰਿਦੈ ਇਖਲਾਸੁ ਨਿਰਖਿ ਲੇ ਮੀਰਾ ॥
હે મિત્ર! કબીર કહે છે કે હૃદયમાં પ્રેમ ભરીને જોઈ લે,

ਆਪੁ ਖੋਜਿ ਖੋਜਿ ਮਿਲੇ ਕਬੀਰਾ ॥੪॥੭॥
મનમાં શોધી-શોધીને પ્રભુથી સાક્ષાત્કાર થાય છે ॥૪॥૭॥

ਨਿਰਧਨ ਆਦਰੁ ਕੋਈ ਨ ਦੇਇ ॥
નિર્ધનને કોઈ આદર દેતું નથી,

ਲਾਖ ਜਤਨ ਕਰੈ ਓਹੁ ਚਿਤਿ ਨ ਧਰੇਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અલબત્ત તે લાખો પ્રયત્ન કરે, તો પણ ધનવાન તેના તરફ ધ્યાન દેતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਨਿਰਧਨੁ ਸਰਧਨ ਕੈ ਜਾਇ ॥
જો નિર્ધન ધનવાનની પાસે જાય છે તો

ਆਗੇ ਬੈਠਾ ਪੀਠਿ ਫਿਰਾਇ ॥੧॥
આગળ બેસેલ ધની મનુષ્ય મુખ ફેરવી લે છે ॥૧॥

ਜਉ ਸਰਧਨੁ ਨਿਰਧਨ ਕੈ ਜਾਇ ॥
જો ધનવાન નિર્ધનની ઘરે જાય છે,

ਦੀਆ ਆਦਰੁ ਲੀਆ ਬੁਲਾਇ ॥੨॥
તો તે આદરપૂર્વક સ્વાગત કરી બોલાવે છે ॥૨॥

ਨਿਰਧਨੁ ਸਰਧਨੁ ਦੋਨਉ ਭਾਈ ॥
વાસ્તવમાં નિર્ધન તેમજ ધનવાન બંને ભાઈ જ છે,

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਕਲਾ ਨ ਮੇਟੀ ਜਾਈ ॥੩॥
તેથી પ્રભુની રજાને ટાળી શકાતી નથી ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਨਿਰਧਨੁ ਹੈ ਸੋਈ ॥
કબીર કહે છે કે વાસ્તવમાં નિર્ધન તે જ છે,

ਜਾ ਕੇ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਹੋਈ ॥੪॥੮॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુ-નામ હોતું નથી ॥૪॥૮॥

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ ॥
ગુરુની સેવા તેમજ ભક્તિથી જ

ਤਬ ਇਹ ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥
આ મનુષ્ય-શરીર પ્રાપ્ત થાય છે.

ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਦੇਵ ॥
આ અમોલ શરીરને મેળવવાની દેવતા પણ આકાંક્ષા કરે છે.

ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ ॥੧॥
તેથી આ શરીરમાં હંમેશા પરમાત્માની પૂજા તેમજ ભજન કર ॥૧॥

ਭਜਹੁ ਗੋੁਬਿੰਦ ਭੂਲਿ ਮਤ ਜਾਹੁ ॥
પરમાત્માનું ભજન કર, ધ્યાન રાખજે ભૂલી ન જતો

ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਾ ਏਹੀ ਲਾਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનુષ્ય શરીરનો આ જ લાભ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਜਰਾ ਰੋਗੁ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥
જ્યાં સુધી ગઢપણ તેમજ રોગ શિકાર બનતા નથી,

ਜਬ ਲਗੁ ਕਾਲਿ ਗ੍ਰਸੀ ਨਹੀ ਕਾਇਆ ॥
જ્યાં સુધી મૃત્યુ શરીરને ખોરાક બનાવતું નથી,

ਜਬ ਲਗੁ ਬਿਕਲ ਭਈ ਨਹੀ ਬਾਨੀ ॥
જ્યાં સુધી વાણી નબળી થતી નથી,

ਭਜਿ ਲੇਹਿ ਰੇ ਮਨ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ॥੨॥
હે મન! ત્યાં સુધી પ્રભુનું ભજન કરી લે ॥૨॥

ਅਬ ਨ ਭਜਸਿ ਭਜਸਿ ਕਬ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હવે ભજન ન કર્યું તો ક્યારે ભજન થશે.

ਆਵੈ ਅੰਤੁ ਨ ਭਜਿਆ ਜਾਈ ॥
અંતિમ સમય આવવા પર ભજન થઈ શકશે નહિ.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਅਬ ਸਾਰੁ ॥
તેથી જે કંઈ કરવાનું છે, હવે જ પૂર્ણ કરી લે,

ਫਿਰਿ ਪਛੁਤਾਹੁ ਨ ਪਾਵਹੁ ਪਾਰੁ ॥੩॥
નહીંતર પસ્તાવા સિવાય કાંઈ પ્રાપ્ત થશે નહીં ॥૩॥

ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਜੋ ਲਾਇਆ ਸੇਵ ॥
સેવક તે જ છે, જેને પરમાત્માએ સેવામાં લગાવ્યો છે,

ਤਿਨ ਹੀ ਪਾਏ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥
તે જ પરમાત્માને મેળવી લે છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਤਾ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹ੍ਹੇ ਕਪਾਟ ॥
ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થવા પર મનના દરવાજા ખુલી જાય છે અને

ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ਜੋਨੀ ਬਾਟ ॥੪॥
ફરી આવકજાવક થતી નથી ॥૪॥

ਇਹੀ ਤੇਰਾ ਅਉਸਰੁ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਾਰ ॥ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਤੂ ਦੇਖੁ ਬਿਚਾਰਿ ॥
હે મનુષ્ય! પ્રભુને મેળવવાની આ જ તારી સોનેરી તક છે અને આ જ તારો શુભ સમય છે,
દિલમાં વિચાર કરી તું સત્યને સમજ.

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਜੀਤਿ ਕੈ ਹਾਰਿ ॥ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਹਿਓ ਪੁਕਾਰਿ ਪੁਕਾਰਿ ॥੫॥੧॥੯॥
હે મનુષ્ય! હવે આ તારા પર નિર્ભર છે, જીવન રમતને જીતવાની છે કે હારવાની છે કબીર કહે છે કે મેં બોલાવી-બોલાવીને અનેક પ્રકારથી બતાવી દીધું છે ॥૫॥૧॥૯॥

ਸਿਵ ਕੀ ਪੁਰੀ ਬਸੈ ਬੁਧਿ ਸਾਰੁ ॥
હે જીવ! દસમા દરવાજામાં ઉત્તમ બુદ્ધિ સ્થિત છે,

ਤਹ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਮਿਲਿ ਕੈ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰੁ ॥
તેને મેળવીને તું વિચાર કર,

ਈਤ ਊਤ ਕੀ ਸੋਝੀ ਪਰੈ ॥
આના ફળ સ્વરૂપ લોક પરલોકનું જ્ઞાન થશે.

ਕਉਨੁ ਕਰਮ ਮੇਰਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਮਰੈ ॥੧॥
હું-મારુ કરી કરી મરવાનો શું ફાયદો છે ॥૧॥

ਨਿਜ ਪਦ ਊਪਰਿ ਲਾਗੋ ਧਿਆਨੁ ॥
આત્મ-સ્વરૂપ સાચા ઘર પર મારું ધ્યાન લાગેલ છે અને

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਮੋਰਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામ જ મારુ બ્રહ્મ જ્ઞાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੂਲ ਦੁਆਰੈ ਬੰਧਿਆ ਬੰਧੁ ॥
અંતર્મનને મૂળ દરવાજે પ્રભુમાં બાંધેલ છે.

ਰਵਿ ਊਪਰਿ ਗਹਿ ਰਾਖਿਆ ਚੰਦੁ ॥
તમોગુણીરૂપી સૂર્ય પર સતોગુણીરૂપી ચંદ્રને રાખ્યો છે.

ਪਛਮ ਦੁਆਰੈ ਸੂਰਜੁ ਤਪੈ ॥
અજ્ઞાનરૂપી પશ્ચિમમાં જ્ઞાનરૂપી સૂર્ય તપી રહ્યો છે.

ਮੇਰ ਡੰਡ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਬਸੈ ॥੨॥
અંતર્મનમાં પ્રભુનું ધ્યાન વસી રહ્યું છે ॥૨॥

ਪਸਚਮ ਦੁਆਰੇ ਕੀ ਸਿਲ ਓੜ ॥
પશ્ચિમ દરવાજા તરફ ખડક છે અને

ਤਿਹ ਸਿਲ ਊਪਰਿ ਖਿੜਕੀ ਅਉਰ ॥
તે ખડક પર એક બીજી બારી છે?

ਖਿੜਕੀ ਊਪਰਿ ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ॥
તે બારી પર દસમો દરવાજો છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥੩॥੨॥੧੦॥
કબીર કહે છે કે તેનો કોઈ અંત અથવા આજુબાજુ નથી ॥૩॥૨॥૧૦॥

ਸੋ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਮਨ ਸਿਉ ਲਰੈ ॥
સાચો મુલ્લો તે જ છે, જે મનથી લડે છે અને

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਕਾਲ ਸਿਉ ਜੁਰੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા કાળથી સંઘર્ષ કરે છે.

ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਾ ਮਰਦੈ ਮਾਨੁ ॥
યમરાજના માનનું મર્દન કરે છે તો

ਤਿਸੁ ਮੁਲਾ ਕਉ ਸਦਾ ਸਲਾਮੁ ॥੧॥
તે મુલ્લાને મારી હંમેશા સલામી છે ॥૧॥

ਹੈ ਹਜੂਰਿ ਕਤ ਦੂਰਿ ਬਤਾਵਹੁ ॥
પ્રભુ તો પાસે જ છે, તેને દૂર શા માટે બતાવી રહ્યો છે.

ਦੁੰਦਰ ਬਾਧਹੁ ਸੁੰਦਰ ਪਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કામાદિક દ્વંદ્વને નિયંત્રણમાં કર અને સુંદર પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਜੀ ਸੋ ਜੁ ਕਾਇਆ ਬੀਚਾਰੈ ॥
કાજી તે જ છે, જે શરીરનું ચિંતન કરે છે,

ਕਾਇਆ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਜਾਰੈ ॥
શરીરની આગમાં બ્રહ્મને પ્રકાશિત કરતો અને

ਸੁਪਨੈ ਬਿੰਦੁ ਨ ਦੇਈ ਝਰਨਾ ॥
સપનામાં વીર્યનું પતન કરતો નથી અર્થાત સપનામાં પણ વાસનાને ભટકવા દેતો નથી.

ਤਿਸੁ ਕਾਜੀ ਕਉ ਜਰਾ ਨ ਮਰਨਾ ॥੨॥
તે કાજીને ગઢપણ અથવા મૃત્યુ ઘેરતું નથી ॥૨॥

ਸੋ ਸੁਰਤਾਨੁ ਜੁ ਦੁਇ ਸਰ ਤਾਨੈ ॥
સુલતાન તે જ છે, જે જ્ઞાન વૈરાગ્યના બે તીરોને હૃદયની દોરી પર તાણે છે અને

ਬਾਹਰਿ ਜਾਤਾ ਭੀਤਰਿ ਆਨੈ ॥
ભટકતા મનને અંદર લઇ આવે.

ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਲਸਕਰੁ ਕਰੈ ॥
દસમા દરવાજામાં ગુણોનું લશ્કર બનાવી લે,

ਸੋ ਸੁਰਤਾਨੁ ਛਤ੍ਰੁ ਸਿਰਿ ਧਰੈ ॥੩॥
આવો સુલ્તાન જ છત્ર ધારણ કરવાને હકદાર છે ॥૩॥

ਜੋਗੀ ਗੋਰਖੁ ਗੋਰਖੁ ਕਰੈ ॥
યોગી પ્રભુને 'ગોરખ ગોરખ' નામથી રટતો રહે છે,

ਹਿੰਦੂ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ॥
હિન્દુ રામ નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે અને

ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਾ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ॥
મુસલમાન ફક્ત ખુદા જ માને છે,

ਕਬੀਰ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੪॥੩॥੧੧॥
પરંતુ કબીરનો સ્વામી બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૪॥૩॥૧૧॥

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਜੋ ਪਾਥਰ ਕਉ ਕਹਤੇ ਦੇਵ ॥
જે પથ્થરની મૂર્તિને પ્રભુ માને છે,

ਤਾ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਹੋਵੈ ਸੇਵ ॥
તેની સેવા વ્યર્થ જ જાય છે.

ਜੋ ਪਾਥਰ ਕੀ ਪਾਂਈ ਪਾਇ ॥
જે પથ્થરની મૂર્તિ પર નતમસ્તક થાય છે,

ਤਿਸ ਕੀ ਘਾਲ ਅਜਾਂਈ ਜਾਇ ॥੧॥
તેની મહેનત બેકાર જ જાય છે ॥૧॥

ਠਾਕੁਰੁ ਹਮਰਾ ਸਦ ਬੋਲੰਤਾ ॥
અમારો માલિક શાશ્વત છે તેમજ હંમેશા વાતો કરનાર છે

ਸਰਬ ਜੀਆ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨੁ ਦੇਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બધા જીવોને આપતો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਿ ਦੇਉ ਨ ਜਾਨੈ ਅੰਧੁ ॥
પ્રભુ તો અમારા મનમાં જ છે, પરંતુ અંધ જીવ મનમાં વસી રહેલા પ્રભુને જાણતો નથી,

ਭ੍ਰਮ ਕਾ ਮੋਹਿਆ ਪਾਵੈ ਫੰਧੁ ॥
આથી ભ્રમમાં પડેલ ફાંસીમાં ફસાઈ જાય છે.

ਨ ਪਾਥਰੁ ਬੋਲੈ ਨਾ ਕਿਛੁ ਦੇਇ ॥
હે સંસારના લોકો, પથ્થરની મૂર્તિ ન તો બોલે છે અને ન તો કાંઈ દે છે,

ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਨਿਹਫਲ ਹੈ ਸੇਵ ॥੨॥
તેથી ધાર્મિક કર્મ બેકાર છે અને મૂર્તિ-પૂજાનું કોઈ ફળ મળતું નથી ॥૨॥

ਜੇ ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਚੰਦਨੁ ਚੜਾਵੈ ॥
જો મૃતક મૂર્તિને ચંદન લગાવાય તો

ਉਸ ਤੇ ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥
કહે તેનાથી ભલે શું ફળ પ્રાપ્ત થશે?

ਜੇ ਮਿਰਤਕ ਕਉ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਰੁਲਾਈ ॥
જો મૃતકને ગંદકીમાં મળાવ્યા છે તો પણ

ਤਾਂ ਮਿਰਤਕ ਕਾ ਕਿਆ ਘਟਿ ਜਾਈ ॥੩॥
મૃતકનું શું ઘટી શકે છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਹਉ ਕਹਉ ਪੁਕਾਰਿ ॥
કબીર વિનયપૂર્વક કહે છે કે

ਸਮਝਿ ਦੇਖੁ ਸਾਕਤ ਗਾਵਾਰ ॥
હે માયાવી મૂર્ખ! વિચારી સમજીને સારી રીતે જો.

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਬਹੁਤੁ ਘਰ ਗਾਲੇ ॥
દ્વૈતભાવે ખૂબ બધા લોકોને હેરાન જ કર્યા છે,

ਰਾਮ ਭਗਤ ਹੈ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲੇ ॥੪॥੪॥੧੨॥
ફક્ત રામની ભક્તિ કરનાર હંમેશા સુખી છે ॥૪॥૪॥૧૨॥

ਜਲ ਮਹਿ ਮੀਨ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੇਧੇ ॥
જળમાં માછલી પણ માયાની બંધાયેલી છે અને

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਮਾਇਆ ਕੇ ਛੇਦੇ ॥
દીવા પર ફરનાર પતંગિયા પણ માયાનો રચ્યા છે.

ਕਾਮ ਮਾਇਆ ਕੁੰਚਰ ਕਉ ਬਿਆਪੈ ॥
હાથીને કામવાસનાની માયા લાગેલી રહે છે અને

ਭੁਇਅੰਗਮ ਭ੍ਰਿੰਗ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਖਾਪੇ ॥੧॥
સાપ તથા ભમરો પણ માયામાં મોહિત છે ॥૧॥

ਮਾਇਆ ਐਸੀ ਮੋਹਨੀ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! માયા આવી મોહિની છે,

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਤੇਤੇ ਡਹਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંસારમાં જેટલા જીવ છે, આને બધાને રિઝાવેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਖੀ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਰਾਤੇ ॥
જંગલી પ્રાણીઓ, પક્ષીઓ વગેરે માયામાં લીન છે.

ਸਾਕਰ ਮਾਖੀ ਅਧਿਕ ਸੰਤਾਪੇ ॥
સાકર માખીઓને ખૂબ હેરાન કરે છે.

ਤੁਰੇ ਉਸਟ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਭੇਲਾ ॥
ઘોડા તેમજ ઊંટ માયામાં લુપ્ત છે અને

ਸਿਧ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਖੇਲਾ ॥੨॥
ચોર્યાસી સિધ્ધગણ માયામાં લુપ્ત છે ॥૨॥

ਛਿਅ ਜਤੀ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਦਾ ॥
હનુમાન, લક્ષ્મણ, ભીમ, ભૈરવ વગેરે છ બ્રહ્મચારી પણ માયાના બંધાયેલ છે.

ਨਵੈ ਨਾਥ ਸੂਰਜ ਅਰੁ ਚੰਦਾ ॥
નવ નાથ, સૂર્ય અને ચંદ્ર,

ਤਪੇ ਰਖੀਸਰ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਸੂਤਾ ॥
તપસ્વી તેમજ ઋષિ માયામાં મગ્ન છે.

ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਕਾਲੁ ਅਰੁ ਪੰਚ ਦੂਤਾ ॥੩॥
કાળ અને કામાદિક પંચ દૂત માયાથી અપ્રભાવિત નથી ॥૩॥

ਸੁਆਨ ਸਿਆਲ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਰਾਤਾ ॥
કુતરા, શિયાળ માયામાં લીન છે.

ਬੰਤਰ ਚੀਤੇ ਅਰੁ ਸਿੰਘਾਤਾ ॥
વાંદરો, ચિતા અને સિંહ,

ਮਾਂਜਾਰ ਗਾਡਰ ਅਰੁ ਲੂਬਰਾ ॥
બિલાડીઓ, ઘેટાં, અને શિયાળ અને વધુ

ਬਿਰਖ ਮੂਲ ਮਾਇਆ ਮਹਿ ਪਰਾ ॥੪॥
વૃક્ષોના ફૂલ પણ માયામાં જ પડેલ છે ॥૪॥

ਮਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਭੀਨੇ ਦੇਵ ॥
દેવી-દેવતા માયામાં લુપ્ત છે.

ਸਾਗਰ ਇੰਦ੍ਰਾ ਅਰੁ ਧਰਤੇਵ ॥
સાગર, ઇન્દ્ર તથા ધરતી માયામય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਜਿਸੁ ਉਦਰੁ ਤਿਸੁ ਮਾਇਆ ॥
કબીર કહે છે કે જેને પેટ લાગ્યું છે, તે જ માયામાં લીન છે.

ਤਬ ਛੂਟੇ ਜਬ ਸਾਧੂ ਪਾਇਆ ॥੫॥੫॥੧੩॥
જ્યારે સાધુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે તો જીવ માયા-જાળથી છૂટી જાય છે ॥૫॥૫॥૧૩॥

ਜਬ ਲਗੁ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰੈ ॥
જ્યાં સુધી લોકો અહં-અભિમાન કરે છે,

ਤਬ ਲਗੁ ਕਾਜੁ ਏਕੁ ਨਹੀ ਸਰੈ ॥
ત્યાં સુધી તેનું એક પણ કાર્ય સફળ થતું નથી.

ਜਬ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ॥
જ્યારે અહંભાવના મટી જાય છે તો

ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰਹਿ ਆਇ ॥੧॥
પ્રભુ બધા કાર્ય સંવારી દે છે ॥૧॥

ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਬਿਚਾਰੁ ਮਨਾ ॥
હે મન! આવો જ્ઞાન વિચાર કર,

ਹਰਿ ਕੀ ਨ ਸਿਮਰਹੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુઃખ નાશક પરમાત્માનું સ્મરણ શા માટે કરી રહ્યો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਸਿੰਘੁ ਰਹੈ ਬਨ ਮਾਹਿ ॥
જ્યાં સુધી અહમરુપી સિંહ શરીરરૂપી જંગલમાં હોય છે,

ਤਬ ਲਗੁ ਬਨੁ ਫੂਲੈ ਹੀ ਨਾਹਿ ॥
ત્યાં સુધી શરીરરૂપી જંગલ ફળતુ ફુલતું નથી.

ਜਬ ਹੀ ਸਿਆਰੁ ਸਿੰਘ ਕਉ ਖਾਇ ॥
જેમ જ નમ્રતારૂપી શિયાળ અહમરુપી સિંહને ખાય છે તો

ਫੂਲਿ ਰਹੀ ਸਗਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥੨॥
આખી વનસ્પતિ ખીલી જાય છે ॥૨॥

ਜੀਤੋ ਬੂਡੈ ਹਾਰੋ ਤਿਰੈ ॥
સંસારને જીતનાર ડૂબી જાય છે અને હારનાર તરી જાય છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਰਿ ਉਤਰੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી મનુષ્ય પાર ઉતરે છે.

ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ॥
કબીર સમજાવતાં કહે છે કે

ਕੇਵਲ ਰਾਮ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੩॥੬॥੧੪॥
ફક્ત પ્રભુ મનનમાં લીન રહે ॥૩॥૬॥૧૪॥

ਸਤਰਿ ਸੈਇ ਸਲਾਰ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ॥
જે અલ્લાહ પાકના સાત હજાર ફરિશતા છે,

ਸਵਾ ਲਾਖੁ ਪੈਕਾਬਰ ਤਾ ਕੇ ॥
હજરત આદમથી લઈને મુહમ્મદ સાહેબ સુધી તેના સવા લાખ પયગંબર છે,

ਸੇਖ ਜੁ ਕਹੀਅਹਿ ਕੋਟਿ ਅਠਾਸੀ ॥
અઠયાસી કરોડ શેખ કહેવાય છે અને

ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੇ ਖੇਲ ਖਾਸੀ ॥੧॥
છપ્પન કરોડ જેના ખાસ દાસ છે ॥૧॥

ਮੋ ਗਰੀਬ ਕੀ ਕੋ ਗੁਜਰਾਵੈ ॥
મારી ગરીબની ફરિયાદ તેના સુધી કોણ પહોંચાડશે?

ਮਜਲਸਿ ਦੂਰਿ ਮਹਲੁ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારથી તેની અદાલત ખૂબ દૂર છે, તેના મહેલને કોણ મેળવી શકશે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਤੀਸ ਕਰੋੜੀ ਹੈ ਖੇਲ ਖਾਨਾ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવી-દેવતા પણ તેની સેવા કરનાર છે,

ਚਉਰਾਸੀ ਲਖ ਫਿਰੈ ਦਿਵਾਨਾਂ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળા જીવ તેના દીવાના જંગલ ભટકતા ફરે છે.

ਬਾਬਾ ਆਦਮ ਕਉ ਕਿਛੁ ਨਦਰਿ ਦਿਖਾਈ ॥
જ્યારે બાબા આદમે હુકમનો ઉલ્લંઘન કર્યો તો અલ્લાહ તેના પર કાની નજર દેખાડી અને

ਉਨਿ ਭੀ ਭਿਸਤਿ ਘਨੇਰੀ ਪਾਈ ॥੨॥
પછી તેને પણ ખુબ વીહિશ્ત પ્રાપ્ત થઈ ॥૨॥

ਦਿਲ ਖਲਹਲੁ ਜਾ ਕੈ ਜਰਦ ਰੂ ਬਾਨੀ ॥
જેના દિલમાં દ્વૈતની ખલબલી મચે છે, તેના મુખનો રંગ પીળો જ રહે છે.

ਛੋਡਿ ਕਤੇਬ ਕਰੈ ਸੈਤਾਨੀ ॥
તે કુરાનનો ઉપદેશ છોડીને શેતાનો જેવી ક્રિયા કરે છે.

ਦੁਨੀਆ ਦੋਸੁ ਰੋਸੁ ਹੈ ਲੋਈ ॥
તે દુનિયાને દોષ દઈને લોકો પર ક્રોધ કરે છે,

ਅਪਨਾ ਕੀਆ ਪਾਵੈ ਸੋਈ ॥੩॥
પરંતુ પોતાના કરેલ કર્મોનું જ તે ફળ મેળવે છે ॥૩॥

ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਹਮ ਸਦਾ ਭਿਖਾਰੀ ॥
હે ખુદા! તું દાતા છે અને અમે હંમેશા તારા ભિખારી છીએ.

ਦੇਉ ਜਬਾਬੁ ਹੋਇ ਬਜਗਾਰੀ ॥
જો દાન લઈને પણ આગળથી જવાબ દઉં છું તો ગુનેગાર બનું છું.

ਦਾਸੁ ਕਬੀਰੁ ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਸਮਾਨਾਂ ॥
હે દયાળુ સાચા ખુદા! દાસ કબીર વિનંતી કરે છે કે તારો આશરો વિશિષ્ટ છે,

ਭਿਸਤੁ ਨਜੀਕਿ ਰਾਖੁ ਰਹਮਾਨਾ ॥੪॥੭॥੧੫॥
તેથી આની પાસે જ મને રાખજે ॥૪॥૭॥૧૫॥

ਸਭੁ ਕੋਈ ਚਲਨ ਕਹਤ ਹੈ ਊਹਾਂ ॥
બધા કોઈ ત્યાં ચાલવા માટે કહે છે,

ਨਾ ਜਾਨਉ ਬੈਕੁੰਠੁ ਹੈ ਕਹਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ હું જાણતો નથી કે વૈકુંઠ ક્યાં છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪ ਆਪ ਕਾ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥
પોતાનો યથાર્થ કોઈ જાણતું નથી અને

ਬਾਤਨ ਹੀ ਬੈਕੁੰਠੁ ਬਖਾਨਾਂ ॥੧॥
વાતો જ વાતોમાં વૈકુંઠના વખાણ કરે છે ॥૧॥

ਜਬ ਲਗੁ ਮਨ ਬੈਕੁੰਠ ਕੀ ਆਸ ॥
જ્યાં સુધી મનમાં વૈકુંઠની આકાંક્ષા છે,

ਤਬ ਲਗੁ ਨਾਹੀ ਚਰਨ ਨਿਵਾਸ ॥੨॥
ત્યાં સુધી પ્રભુના ચરણોમાં નિવાસ થઈ શકતો નથી ॥૨॥

ਖਾਈ ਕੋਟੁ ਨ ਪਰਲ ਪਗਾਰਾ ॥
ત્યાં ન કોઈ ખાણ છે, ન તો સારી રીતે લીપેલો કિલ્લો છે,

ਨਾ ਜਾਨਉ ਬੈਕੁੰਠ ਦੁਆਰਾ ॥੩॥
હું વૈકુંઠનો દરવાજો પણ જાણતો નથી ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਮੀਰ ਅਬ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥
કબીર કહે છે કે હવે ભલે આનાથી વધારે શું કહેવાય કે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਆਹਿ ॥੪॥੮॥੧੬॥
સાધુ સંગતિ જ વૈકુંઠ છે ॥૪॥૮॥૧૬॥

ਕਿਉ ਲੀਜੈ ਗਢੁ ਬੰਕਾ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! શરીરરૂપી મજબૂત કિલ્લાને કેવી રીતે જીતાય,

ਦੋਵਰ ਕੋਟ ਅਰੁ ਤੇਵਰ ਖਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે આમાં ચૈત રુપી દિવાલ અને ત્રણ ગુણરૂપી ખાણ બનેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਂਚ ਪਚੀਸ ਮੋਹ ਮਦ ਮਤਸਰ ਆਡੀ ਪਰਬਲ ਮਾਇਆ ॥
પાંચ તત્વ, પચીસ પ્રકૃતિ પ્રબળ માયાને સહારે મોહ, અહં તેમજ ઈર્ષ્યા રૂપમાં વ્યાપ્ત છે.

ਜਨ ਗਰੀਬ ਕੋ ਜੋਰੁ ਨ ਪਹੁਚੈ ਕਹਾ ਕਰਉ ਰਘੁਰਾਇਆ ॥੧॥
હે પ્રભુ! દાસ ગરીબનું કોઈ જોર ચાલતું નથી, પછી હું શું કરું ॥૧॥

ਕਾਮੁ ਕਿਵਾਰੀ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਦਰਵਾਨੀ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਦਰਵਾਜਾ ॥
આના પર કામવાસનાની બારી લાગેલી છે, દુઃખ સુખ પહેરેદાર છે અને પાપ પુણ્યના દરવાજા છે.

ਕ੍ਰੋਧੁ ਪ੍ਰਧਾਨੁ ਮਹਾ ਬਡ ਦੁੰਦਰ ਤਹ ਮਨੁ ਮਾਵਾਸੀ ਰਾਜਾ ॥੨॥
ક્રોધ પ્રધાન બનેલ છે, તે ખુબ મોટો યોદ્ધા છે અને ક્રાંતિકારી મન રાજા બની બેસ્યું છે ॥૨॥

ਸ੍ਵਾਦ ਸਨਾਹ ਟੋਪੁ ਮਮਤਾ ਕੋ ਕੁਬੁਧਿ ਕਮਾਨ ਚਢਾਈ ॥
તેને સ્વાદનું કવચ, મમતાની ટોપ તેમજ કુબુદ્ધિની કમાન ચઢાવેલી છે,

ਤਿਸਨਾ ਤੀਰ ਰਹੇ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਇਉ ਗਢੁ ਲੀਓ ਨ ਜਾਈ ॥੩॥
તૃષ્ણાના તીર હૃદયની અંદર ધારણ કરેલ છે, આ રીતે કિલ્લાને જીતવો સંભવ નથી ॥૩॥

ਪ੍ਰੇਮ ਪਲੀਤਾ ਸੁਰਤਿ ਹਵਾਈ ਗੋਲਾ ਗਿਆਨੁ ਚਲਾਇਆ ॥
જો પ્રેમનો સંગલક, ઊંડું ધ્યાન અને જ્ઞાનનો ગોળો બનાવીને ચલાવી લેવાય અને

ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਸਹਜੇ ਪਰਜਾਲੀ ਏਕਹਿ ਚੋਟ ਸਿਝਾਇਆ ॥੪॥
બ્રહ્માગ્નિને સ્વાભાવિક પ્રકાશિત કરાય તો એક જ ધમાકાથી આ કિલ્લો જીતી શકાય છે ॥૪॥

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਲੈ ਲਰਨੇ ਲਾਗਾ ਤੋਰੇ ਦੁਇ ਦਰਵਾਜਾ ॥
જો સત્ય તેમજ સંતોષને સાથે લઈને યુદ્ધ કરાય તો બંને દરવાજા તોડી શકાય છે.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਅਰੁ ਗੁਰ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪਕਰਿਓ ਗਢ ਕੋ ਰਾਜਾ ॥੫॥
આ કિલ્લાના રાજા મનને સાધુ-સંગતિ તેમજ ગુરુની કૃપાથી પકડી શકાય છે ॥૫॥

ਭਗਵਤ ਭੀਰਿ ਸਕਤਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਕਟੀ ਕਾਲ ਭੈ ਫਾਸੀ ॥
પરમાત્માના ભક્તગણોની સત્સંગતિ કરવા તેમજ સ્મરણની શક્તિથી કાળના ભયની ફાંસી કાપી જાય છે.

ਦਾਸੁ ਕਮੀਰੁ ਚੜ੍ਹਿਓ ਗੜ੍ਹ ਊਪਰਿ ਰਾਜੁ ਲੀਓ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੬॥੯॥੧੭॥
હે કબીર! આ રીતે દાસ કિલ્લા પર ચઢીને સ્થિર રાજ મેળવી લે છે ॥૬॥૯॥૧૭॥

ਗੰਗ ਗੁਸਾਇਨਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ॥ ਜੰਜੀਰ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ਖਰੇ ਕਬੀਰ ॥੧॥
ગંગા મૈયા ખૂબ ગહન ગંભીર છે, સાંકળથી બાંધીને કબીરને ત્યાં ઉભો કરી ફેંકી દેવાયો ॥૧॥

ਮਨੁ ਨ ਡਿਗੈ ਤਨੁ ਕਾਹੇ ਕਉ ਡਰਾਇ ॥
જયારે મન ડોલતું નથી તો પછી શરીર કેવી રીતે ડરી શકે છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤੁ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
કબીરનું મન પ્રભુના ચરણ કમળમાં જોડાયેલું હતું ॥૧॥

ਗੰਗਾ ਕੀ ਲਹਰਿ ਮੇਰੀ ਟੁਟੀ ਜੰਜੀਰ ॥
ગંગાની લહેરોથી મારી સાંકળ તૂટી ગઈ અને

ਮ੍ਰਿਗਛਾਲਾ ਪਰ ਬੈਠੇ ਕਬੀਰ ॥੨॥
કબીર મૃગશાળા પર બેસી ગયો ॥૨॥

ਕਹਿ ਕੰਬੀਰ ਕੋਊ ਸੰਗ ਨ ਸਾਥ ॥
કબીર કહે છે કે જ્યાં કોઈ સાથ દેતું નથી,

ਜਲ ਥਲ ਰਾਖਨ ਹੈ ਰਘੁਨਾਥ ॥੩॥੧੦॥੧੮॥
જળ અને જમીનમાં ત્યાં પરમાત્મા જ રક્ષા કરે છે ॥૩॥૧૦॥૧૮॥

ਭੈਰਉ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਅਸਟਪਦੀ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ કબીર જી અષ્ટપદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਗਮ ਦ੍ਰੁਗਮ ਗੜਿ ਰਚਿਓ ਬਾਸ ॥
અપહોચ તેમજ દુર્ગમ દસમા દરવાજારૂપી કિલ્લાની રચના કરીને પ્રભુએ આમાં વાસ કરેલ છે અને

ਜਾ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸ ॥
તેમાં તેના પ્રકાશનો આલોક છે.

ਬਿਜੁਲੀ ਚਮਕੈ ਹੋਇ ਅਨੰਦੁ ॥
ત્યાં બ્રહ્મજ્ઞાનરૂપી વીજળી ચમકે છે અને આનંદ બની રહે છે

ਜਿਹ ਪਉੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਬਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ॥੧॥
જે સ્થાન પર ગોવિંદ વસે છે ॥૧॥

ਇਹੁ ਜੀਉ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ॥
જો જીવાત્માની રામ નામમાં લગન લાગી જાય તો

ਜਰਾ ਮਰਨੁ ਛੂਟੈ ਭ੍ਰਮੁ ਭਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જન્મ-મરણ છૂટી જાય છે અને ભ્રમ પણ ભાગી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਬਰਨ ਬਰਨ ਸਿਉ ਮਨ ਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
જેના મનમાં જાત-પાતનો પ્રેમ બનેલો છે,

ਹਉਮੈ ਗਾਵਨਿ ਗਾਵਹਿ ਗੀਤ ॥
તે અહં-ભાવનાના ગીત ગાતો રહે છે.

ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਹੋਤ ਝੁਨਕਾਰ ॥ ਜਿਹ ਪਉੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ॥੨॥
જે સ્થાન પર પ્રભુ હાજર છે, ત્યાં અનાહત શબ્દની ઝંકાર થતી રહે છે ॥૨॥

ਖੰਡਲ ਮੰਡਲ ਮੰਡਲ ਮੰਡਾ ॥
પરમાત્મા ખંડો-મંડળોની રચના કરનાર છે,

ਤ੍ਰਿਅ ਅਸਥਾਨ ਤੀਨਿ ਤ੍ਰਿਅ ਖੰਡਾ ॥
તે ત્રણેય લોક બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ - ત્રિદેવો તથા ત્રણ ગુણોના સંહાર કરનાર છે.

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਰਹਿਆ ਅਭ ਅੰਤ ॥
મન-વાણીથી ઉપરપ્રભુ અંતર્મનમાં જ હાજર છે,

ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋ ਧਰਨੀਧਰ ਮੰਤ ॥੩॥
તે પૃથ્વીપાલકનું રહસ્ય કોઈ મેળવી શકતું નથી ॥૩॥

ਕਦਲੀ ਪੁਹਪ ਧੂਪ ਪਰਗਾਸ ॥
કેળા, ફૂલ, અગરબતી આ તેનો પ્રકાશ છે,

ਰਜ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਲੀਓ ਨਿਵਾਸ ॥
કમળના સૌરભમાં પણ તે જ વાસ કરી રહ્યો છે.

ਦੁਆਦਸ ਦਲ ਅਭ ਅੰਤਰਿ ਮੰਤ ॥ ਜਹ ਪਉੜੇ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਾ ਕੰਤ ॥੪॥
બાર પાંખડીવાળા હૃદય કમળમાં તેનો મંતવ્ય છે, દરેક સ્થાન પર લક્ષ્મીપતિ નારાયણ જ હાજર છે ॥૪॥

ਅਰਧ ਉਰਧ ਮੁਖਿ ਲਾਗੋ ਕਾਸੁ ॥
નીચે, ઉપર તેમજ મુખમાં તેનો જ પ્રકાશ આલોકિત થઈ રહ્યો છે,

ਸੁੰਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਕਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
શૂન્ય મંડળ દસમા દરવાજામાં પ્રભુનો આલોક સ્થિત છે.

ਊਹਾਂ ਸੂਰਜ ਨਾਹੀ ਚੰਦ ॥
ત્યાં સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર નથી,

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਕਰੈ ਅਨੰਦ ॥੫॥
ત્યાં પણ આદિપુરુષ માયાતીત પ્રભુ આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૫॥

ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡਿ ਪਿੰਡਿ ਸੋ ਜਾਨੁ ॥
જે બ્રહ્માંડમાં છે, તેને પિંડમાં પણ હાજર જાણો.

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰਿ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ॥
પ્રભુ નામરૂપી માનસરોવરમાં સ્નાન કર,

ਸੋਹੰ ਸੋ ਜਾ ਕਉ ਹੈ ਜਾਪ ॥
હું ત્યાં છું સોહમ જેનો જાપ છે,

ਜਾ ਕਉ ਲਿਪਤ ਨ ਹੋਇ ਪੁੰਨ ਅਰੁ ਪਾਪ ॥੬॥
તેના પર પાપ તેમજ પુણ્ય લુપ્ત થતા નથી ॥૬॥

ਅਬਰਨ ਬਰਨ ਘਾਮ ਨਹੀ ਛਾਮ ॥
પ્રભુ વર્ણ-આવરણ, ધૂપ અથવા છાયાથી ઉપર છે,

ਅਵਰ ਨ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਮ ॥
ગુરુની શરણ વગર તેને ક્યાંય પણ મેળવી શકાતો નથી.

ਟਾਰੀ ਨ ਟਰੈ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
તેમાં લાગેલ ધ્યાન ભંગ થઈ શકતું નથી, આનાથી પ્રાણીની આવકજાવક છૂટી જાય છે અને

ਸੁੰਨ ਸਹਜ ਮਹਿ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥੭॥
તે નૈસર્ગીક જ શૂન્ય સમાધિમાં લીન રહે છે ॥૭॥

ਮਨ ਮਧੇ ਜਾਨੈ ਜੇ ਕੋਇ ॥
જો કોઈ મનમાં તેને જાણી લે તો

ਜੋ ਬੋਲੈ ਸੋ ਆਪੈ ਹੋਇ ॥
જે બોલે છે, તે પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਜੋਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿ ਮਨਿ ਅਸਥਿਰੁ ਕਰੈ ॥
હે કબીર! જે પુરુષ પ્રભુ-પ્રકાશરૂપી મંત્ર દ્વારા મનને સ્થિર કરી લે છે,

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਰੈ ॥੮॥੧॥
તે જગતથી પાર થઈ જાય છે ॥૮॥૧॥

ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਾ ਕੈ ਪਰਗਾਸ ॥
જેનો કરોડો સૂર્ય જેટલો પ્રકાશ છે,

ਕੋਟਿ ਮਹਾਦੇਵ ਅਰੁ ਕਬਿਲਾਸ ॥
કરોડો મહાદેવ અને કૈલાશ પર્વત જેમાં વ્યાપ્ત છે,

ਦੁਰਗਾ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੈ ਮਰਦਨੁ ਕਰੈ ॥
કરોડો દુર્ગા દેવીઓ જેની ચરણ-સેવામાં લીન છે,

ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੋਟਿ ਬੇਦ ਉਚਰੈ ॥੧॥
કરોડો બ્રહ્મા જેના વંદનમાં વેદોનું ઉચ્ચારણ કરે છે ॥૧॥

ਜਉ ਜਾਚਉ ਤਉ ਕੇਵਲ ਰਾਮ ॥
હું તો ફક્ત રામને જ ઈચ્છું છું,

ਆਨ ਦੇਵ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ બીજા દેવતાથી કોઈ મતલબ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਚੰਦ੍ਰਮੇ ਕਰਹਿ ਚਰਾਕ ॥
કરોડો ચંદ્ર જેના ઓટલા પર ચિરાગ કરે છે,

ਸੁਰ ਤੇਤੀਸਉ ਜੇਵਹਿ ਪਾਕ ॥
તેત્રીસ કરોડ દેવતા જેની રસોઈમાં ભોજનનું કાર્ય કરી રહ્યા છે,

ਨਵ ਗ੍ਰਹ ਕੋਟਿ ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰ ॥
કરોડો નવ ગ્રહ તેના દરબારમાં ઉભા છે,

ਧਰਮ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੈ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ॥੨॥
કરોડો ધર્મરાજ જેના દ્વારપાળ છે ॥૨॥

ਪਵਨ ਕੋਟਿ ਚਉਬਾਰੇ ਫਿਰਹਿ ॥
કરોડો પવન જેની ચારેય દિશાઓમાં ફરે છે,

ਬਾਸਕ ਕੋਟਿ ਸੇਜ ਬਿਸਥਰਹਿ ॥
કરોડો નાગરાજ તેની પથારી માટે પથરાઈ રહી છે,

ਸਮੁੰਦ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੇ ਪਾਨੀਹਾਰ ॥
કરોડો સમુદ્ર જેનું પાણી ભરે છે અને

ਰੋਮਾਵਲਿ ਕੋਟਿ ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ॥੩॥
અઢાર ભારવાળી કરોડો વનસ્પતિ તેની રોમાવલી છે ॥૩॥

ਕੋਟਿ ਕਮੇਰ ਭਰਹਿ ਭੰਡਾਰ ॥
કરોડો ધનના દેવતા કુબેર તેના ભંડાર ભરે છે,

ਕੋਟਿਕ ਲਖਿਮੀ ਕਰੈ ਸੀਗਾਰ ॥
કરોડો લક્ષ્મીઓ તેના માટે શણગાર કરે છે.

ਕੋਟਿਕ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਬਹੁ ਹਿਰਹਿ ॥
તેના દર્શનથી કરોડો પાપ પણ દૂર થઈ જાય છે,

ਇੰਦ੍ਰ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ॥੪॥
કરોડો ઇન્દ્ર પણ તેની સેવામાં તત્પર રહે છે ॥૪॥

ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੈ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ॥
જેના છપ્પન કરોડ દ્વારપાળ છે,

ਨਗਰੀ ਨਗਰੀ ਖਿਅਤ ਅਪਾਰ ॥
નગર-નગર તેનો યશ ફેલાવી રહ્યો છે.

ਲਟ ਛੂਟੀ ਵਰਤੈ ਬਿਕਰਾਲ ॥
જટા-જટા ખોલીને ભયાનક ભૂત-પ્રેત, પિશાચ વગેરે તેની આજ્ઞામાં જ સક્રિય છે.

ਕੋਟਿ ਕਲਾ ਖੇਲੈ ਗੋਪਾਲ ॥੫॥
વાસ્તવમાં પ્રભુ કરોડો શક્તિઓનાં રૂપમાં લીલાઓ કરતો રહે છે ॥૫॥

ਕੋਟਿ ਜਗ ਜਾ ਕੈ ਦਰਬਾਰ ॥
કરોડો જગત જેના દરબારમાં છે,

ਗੰਧ੍ਰਬ ਕੋਟਿ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰ ॥
કરોડો ગંધર્વ તેની જય-જયકાર કરે છે.

ਬਿਦਿਆ ਕੋਟਿ ਸਭੈ ਗੁਨ ਕਹੈ ॥
કરોડો રૂપમાં વિધાની દેવી સરસ્વતી તેના ગુણ ગાય છે,

ਤਊ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਲਹੈ ॥੬॥
તે પરબ્રહ્મનું રહસ્ય કોઈ જાણતું નથી ॥૬॥

ਬਾਵਨ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੈ ਰੋਮਾਵਲੀ ॥
જેની બાવન કરોડ રોમાવલી જેટલી વાનર સેવા હતી,

ਰਾਵਨ ਸੈਨਾ ਜਹ ਤੇ ਛਲੀ ॥
જે રામે રાવણ સેનાને છેતરી લીધી હતી,

ਸਹਸ ਕੋਟਿ ਬਹੁ ਕਹਤ ਪੁਰਾਨ ॥ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕਾ ਮਥਿਆ ਮਾਨੁ ॥੭॥
તે પ્રભુની જ પુરાણોમાં કરોડો હજારો કથાઓ છે. તેને દુર્યોધનના ધમંડને ચકનાચુર કર્યો ॥૭॥

ਕੰਦ੍ਰਪ ਕੋਟਿ ਜਾ ਕੈ ਲਵੈ ਨ ਧਰਹਿ ॥ ਅੰਤਰ ਅੰਤਰਿ ਮਨਸਾ ਹਰਹਿ ॥
કરોડો કામદેવ પણ તેની તુલના કરી શકતા નથી, કારણ કે તે મનમાં જ વાસનાને ચોરી લે છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਸੁਨਿ ਸਾਰਿਗਪਾਨ ॥
હે પ્રભુ! કબીર વિનંતી કરે છે કે સાંભળ,

ਦੇਹਿ ਅਭੈ ਪਦੁ ਮਾਂਗਉ ਦਾਨ ॥੮॥੨॥੧੮॥੨੦॥
હું તારાથી આ દાન ઇચ્છું છું મને અભય પદ મોક્ષ આપ ॥૮॥૨॥૧૮॥૨૦॥

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੧
ભૈરઉ વાણી નામદેવ જી ની ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰੇ ਜਿਹਬਾ ਕਰਉ ਸਤ ਖੰਡ ॥
હે જીભ! તારા સાત ટુકડા કરી દઈશ

ਜਾਮਿ ਨ ਉਚਰਸਿ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ॥੧॥
જે જો તે હરિણામોચ્ચારણ ન કર્યું તો ॥૧॥

ਰੰਗੀ ਲੇ ਜਿਹਬਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥
હે મનુષ્ય! જીભને હરિનામમાં રંગી લે,

ਸੁਰੰਗ ਰੰਗੀਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું ભજન કરી પ્રેમ રંગમાં રંગી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਥਿਆ ਜਿਹਬਾ ਅਵਰੇਂ ਕਾਮ ॥
હે જીભ! તારા બીજા કામ અસત્ય છે,

ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਇਕੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥੨॥
ફક્ત પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી નિર્વાણ પદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਅਸੰਖ ਕੋਟਿ ਅਨ ਪੂਜਾ ਕਰੀ ॥
અસંખ્ય કરોડો પ્રકારની બીજી પૂજા કરાય તો

ਏਕ ਨ ਪੂਜਸਿ ਨਾਮੈ ਹਰੀ ॥੩॥
એક પણ પ્રભુ-નામની સરખામણીએ આવતી નથી ॥૩॥

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਕਰਣਾ ॥
હે જીભ! નામદેવ વિનંતી કરે છે કે તારા માટે આ યોગ્ય કાર્ય છે કે

ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥੪॥੧॥
અનંતરૂપ નારાયણનું નામ જપતી રહે ॥૪॥૧॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਦਾਰਾ ਪਰਹਰੀ ॥
જે પારકું ધન તેમજ પારકી નારીનો મોહ છોડી દે છે,

ਤਾ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਬਸੈ ਨਰਹਰੀ ॥੧॥
પ્રભુ તેની નજીક વસી રહે છે ॥૧॥

ਜੋ ਨ ਭਜੰਤੇ ਨਾਰਾਇਣਾ ॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માનું ભજન કરતો નથી,

ਤਿਨ ਕਾ ਮੈ ਨ ਕਰਉ ਦਰਸਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાં તો હું દર્શન જ કરતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕੈ ਭੀਤਰਿ ਹੈ ਅੰਤਰਾ ॥
જેના અંતરમનમાં ભેદભાવ છે,

ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਤੈਸੇ ਓਇ ਨਰਾ ॥੨॥
તે પુરુષ તો એવો છે, જેમ પશુ હોય છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਕਹਿ ਬਿਨਾ ॥ ਨਾ ਸੋਹੈ ਬਤੀਸ ਲਖਨਾ ॥੩॥੨॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે નાક વગર બત્રીસ લક્ષણોવાળો પુરુષ પણ સુંદર લાગતો નથી ॥૩॥૨॥

ਦੂਧੁ ਕਟੋਰੈ ਗਡਵੈ ਪਾਨੀ ॥ ਕਪਲ ਗਾਇ ਨਾਮੈ ਦੁਹਿ ਆਨੀ ॥੧॥
પ્યાલામાં પાણી લઈને નામદેવે કપિલા ગાયને દોઈ અને પ્યાલામાં દૂધ નાખીને મંદિરમાં લઇ આવ્યો ॥૧॥

ਦੂਧੁ ਪੀਉ ਗੋਬਿੰਦੇ ਰਾਇ ॥
હે ગોવિંદ! તેને પ્રેમપૂર્વક વિનંતી કરી, દૂધ પી લે,

ਦੂਧੁ ਪੀਉ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਪਤੀਆਇ ॥
ફરી પ્રાર્થના કરી, દુઃખ પી લે, મારું મન ખુશ થઈ જશે,

ਨਾਹੀ ਤ ਘਰ ਕੋ ਬਾਪੁ ਰਿਸਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો તે દુગ્ધપાન ન કર્યું તો ઘરમાં પિતાજી મારાથી નારાજ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋੁਇਨ ਕਟੋਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰੀ ॥ ਲੈ ਨਾਮੈ ਹਰਿ ਆਗੈ ਧਰੀ ॥੨॥
સોનાની વાટકી અમૃતમય દૂધથી ભરીને નામદેવે પરમાત્માની પ્રતિમા સમક્ષ રાખી દીધી ॥૨॥

ਏਕੁ ਭਗਤੁ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਬਸੈ ॥ ਨਾਮੇ ਦੇਖਿ ਨਰਾਇਨੁ ਹਸੈ ॥੩॥
ફક્ત એક તારા જેવો ભક્ત જ મારા હ્રદયમાં વસે છે, નામદેવની શ્રધ્ધાને જોઇને પ્રભુએ હસતાં કહ્યું ॥૩॥

ਦੂਧੁ ਪੀਆਇ ਭਗਤੁ ਘਰਿ ਗਇਆ ॥
આ રીતે ભક્ત નામદેવ પરમાત્માને દૂધ પીવડાવીને ઘરે પાછો આવી ગયો અને

ਨਾਮੇ ਹਰਿ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਭਇਆ ॥੪॥੩॥
તેને પરમાત્માનાં દર્શન પ્રાપ્ત થઈ ગયા ॥૪॥૩॥

ਮੈ ਬਉਰੀ ਮੇਰਾ ਰਾਮੁ ਭਤਾਰੁ ॥
રામ જ મારો પતિ છે, તેની હું દીવાની છું,

ਰਚਿ ਰਚਿ ਤਾ ਕਉ ਕਰਉ ਸਿੰਗਾਰੁ ॥੧॥
તેના માટે હું રુચિર શણગાર કરું છું ॥૧॥

ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਲੋਗੁ ॥
હે લોકો! તું જેટલી મરજી નિંદા કરી લો,

ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਾਮ ਪਿਆਰੇ ਜੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર-મન બધું પ્રેમાળ પ્રભુ પર બલિહાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਦੁ ਬਿਬਾਦੁ ਕਾਹੂ ਸਿਉ ਨ ਕੀਜੈ ॥
કોઈથી વાદ-વિવાદ ન કર અને

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਰਸਾਇਨੁ ਪੀਜੈ ॥੨॥
જીભથી ફક્ત રામ નામરૂપી રસાયણ પી ॥૨॥

ਅਬ ਜੀਅ ਜਾਨਿ ਐਸੀ ਬਨਿ ਆਈ ॥
હવે તો પ્રાણોમાં એવી હાલત બની ગઈ છે કે

ਮਿਲਉ ਗੁਪਾਲ ਨੀਸਾਨੁ ਬਜਾਈ ॥੩॥
ખુશીના ઢોલ વગાડીને પ્રભુથી મળીશ ॥૩॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ਨਰੁ ਕੋਈ ॥
ભલે કોઈ મનુષ્ય વખાણ કરે કે નિંદા કરે,

ਨਾਮੇ ਸ੍ਰੀਰੰਗੁ ਭੇਟਲ ਸੋਈ ॥੪॥੪॥
નામદેવનો પ્રભુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જશે ॥૪॥૪॥

ਕਬਹੂ ਖੀਰਿ ਖਾਡ ਘੀਉ ਨ ਭਾਵੈ ॥
સંસારમાં પ્રભુની લીલા થઈ રહી છે, ક્યારેક મનુષ્યને દૂધ-ખીર, ખાંડ તેમજ ઘી સારા લાગતા નથી,

ਕਬਹੂ ਘਰ ਘਰ ਟੂਕ ਮਗਾਵੈ ॥
ક્યારેક નિર્ધન બનાવીને ઘર-ઘરથી રોટલી માંગવામાં લગાવી દે છે,

ਕਬਹੂ ਕੂਰਨੁ ਚਨੇ ਬਿਨਾਵੈ ॥੧॥
ક્યારેક એટલો લાચાર કરી દે છે કે કચરાથી ચણા વીણવે છે ॥૧॥

ਜਿਉ ਰਾਮੁ ਰਾਖੈ ਤਿਉ ਰਹੀਐ ਰੇ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જેમ પ્રભુ અમને રાખે છે, તેમ જ રહેવાનું છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਿਛੁ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માની મહિમાનું કથન કરી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਬਹੂ ਤੁਰੇ ਤੁਰੰਗ ਨਚਾਵੈ ॥
ક્યારેક એટલો અમીર બનાવી દે છે કે ઝડપી ઘોડા પર નચાવે છે,

ਕਬਹੂ ਪਾਇ ਪਨਹੀਓ ਨ ਪਾਵੈ ॥੨॥
ક્યારેક એટલો ગરીબ કરી દે છે કે પગના ચપ્પલ પણ મળતા નથી ॥૨॥

ਕਬਹੂ ਖਾਟ ਸੁਪੇਦੀ ਸੁਵਾਵੈ ॥
ક્યારેક સફેદ ચાદર વાળી સુંદર ખાટ પર મીઠી ઊંઘ સુવડાવે છે

ਕਬਹੂ ਭੂਮਿ ਪੈਆਰੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥੩॥
તો ક્યારેક જમીન પર તણખલું પણ મળતું નથી ॥૩॥

ਭਨਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਨਿਸਤਾਰੈ ॥
નામદેવ કહે છે કે ફક્ત પ્રભુનું નામ જ મોક્ષ દેનારી છે,

ਜਿਹ ਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਹ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੈ ॥੪॥੫॥
જેને ગુરુ મળી જાય છે, તેને સંસાર- સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે ॥૪॥૫॥

ਹਸਤ ਖੇਲਤ ਤੇਰੇ ਦੇਹੁਰੇ ਆਇਆ ॥
હે પ્રભુ! ખુશી-ખુશી ફરતા તારા મંદિરમાં દર્શનો માટે આવ્યો હતો.

ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਨਾਮਾ ਪਕਰਿ ਉਠਾਇਆ ॥੧॥
પરંતુ આ નામદેવ જ્યારે ભક્તિ કરવા બેઠો તો ત્યાંના બ્રાહ્મણ-પૂજારીઓએ આને પકડીને ઉઠાડી દીધો ॥૧॥

ਹੀਨੜੀ ਜਾਤਿ ਮੇਰੀ ਜਾਦਿਮ ਰਾਇਆ ॥
હે ગોવિંદ! મારી સાથે આવો દુર્વ્યવહાર થયો, મારી જાતિ નાની છે,

ਛੀਪੇ ਕੇ ਜਨਮਿ ਕਾਹੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો પછી મારો છૂપી જાતિમાં શા માટે જન્મ થયો ॥૧॥

ਲੈ ਕਮਲੀ ਚਲਿਓ ਪਲਟਾਇ ॥
હું પોતાની ચાદર લઈને પાછળ ચાલ્યો ગયો અને

ਦੇਹੁਰੈ ਪਾਛੈ ਬੈਠਾ ਜਾਇ ॥੨॥
મંદિરની પાછળ ભક્તિ માટે જઈને બેસી ગયો ॥૨॥

ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ॥
જેમ જેમ નામદેવ પરમાત્માના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કરવા લાગ્યો,

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕਉ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰੈ ॥੩॥੬॥
ભક્તજનોનું મંદિર ફરી ગયું ॥૩॥૬॥

ਭੈਰਉ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀਉ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ નામદેવ જિ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜੈਸੀ ਭੂਖੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਨਾਜ ॥
જેમ ભૂખ્યાનો ભોજનથી પ્રેમ હોય છે,

ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜਲ ਸੇਤੀ ਕਾਜ ॥
તરસ્યાંનો જળથી પ્રેમ હોય છે,

ਜੈਸੀ ਮੂੜ ਕੁਟੰਬ ਪਰਾਇਣ ॥
જેમ મૂર્ખ મનુષ્ય કુટુંબના મોહમાં મોહિત રહે છે,

ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਰਾਇਣ ॥੧॥
આમ જ નામદેવનો નારાયણથી પ્રેમ છે ॥૧॥

ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਲਾਗੀ ॥
નામદેવનો નારાયણથી પ્રેમ લાગ્યો તો

ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਭਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સરળ સ્વભાવ જ વૈરાગ્યવાન થઈ ગયો ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੀ ਪਰ ਪੁਰਖਾ ਰਤ ਨਾਰੀ ॥
જેમ ચરિત્રહીન નારી પારકા પુરુષોમાં લીન રહે છે,

ਲੋਭੀ ਨਰੁ ਧਨ ਕਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥
લોભી પુરુષ ધનનો શુભ હિતૈષી હોય છે,

ਕਾਮੀ ਪੁਰਖ ਕਾਮਨੀ ਪਿਆਰੀ ॥
કામી પુરુષને વાસનામાં નારી જ પ્રિય છે,

ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੨॥
આવો જ નામદેવનો પ્રભુથી પ્રેમ છે ॥૨॥

ਸਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
સાચો પ્રેમ તે જ છે, જેને પરમાત્મા પોતે લગાવે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਏ ॥
ગુરુની કૃપાથી મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે.

ਕਬਹੁ ਨ ਤੂਟਸਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
ત્યારે જીવ પ્રભુ પ્રેમમાં લીન રહે છે અને આ પ્રેમ ક્યારેય તૂટતો નથી.

ਨਾਮੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ਸਚਿ ਨਾਇ ॥੩॥
તેથી નામદેવે સાચા નામમાં મન લગાવી લીધું છે ॥૩॥

ਜੈਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਾਰਿਕ ਅਰੁ ਮਾਤਾ ॥
જેમ માતા અને બાળકનો પ્રેમ હોય છે,

ਐਸਾ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥
તેમ પ્રભુ સાથે મન લીન છે.

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
નામદેવ વિનય કરે છે કે એવો પ્રેમ લાગ્યો છે કે

ਗੋਬਿਦੁ ਬਸੈ ਹਮਾਰੈ ਚੀਤਿ ॥੪॥੧॥੭॥
ગોવિંદ અમારા દિલમાં જ રહે છે ॥૪॥૧॥૭॥

ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਤਿਆਗੈ ਅੰਧਾ ॥
પોતાની પત્નીને ત્યાગીને અંધ પુરુષ

ਪਰ ਨਾਰੀ ਸਿਉ ਘਾਲੈ ਧੰਧਾ ॥
પારકી નારીની સાથે લુપ્ત રહે છે.

ਜੈਸੇ ਸਿੰਬਲੁ ਦੇਖਿ ਸੂਆ ਬਿਗਸਾਨਾ ॥
તેની સાથે આ જ થાય છે જેમ સેમલના વૃક્ષને જોઇને પોપટ ખુશ થાય છે,

ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਮੂਆ ਲਪਟਾਨਾ ॥੧॥
ડાળની સાથે લપટાઇને અંતમાં મૃત્યુને પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਪਾਪੀ ਕਾ ਘਰੁ ਅਗਨੇ ਮਾਹਿ ॥
પાપીનું ઘર આગમાં સળગતુ રહે છે અને

ਜਲਤ ਰਹੈ ਮਿਟਵੈ ਕਬ ਨਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની બળતરા ક્યારેય મટતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨ ਦੇਖੈ ਜਾਇ ॥
તે પ્રભુની ભક્તિ તરફ ધ્યાન દેતો નથી

ਮਾਰਗੁ ਛੋਡਿ ਅਮਾਰਗਿ ਪਾਇ ॥
અને સાચો રસ્તો છોડીને અસત્ય રસ્તા પર પડે છે.

ਮੂਲਹੁ ਭੂਲਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે મૂળ પરમાત્માને ભૂલીને જન્મ-મરણમાં પડી રહે છે અને

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਡਾਰਿ ਲਾਦਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥੨॥
અમૃત નામને છોડીને પાપોનું ઝેર લાદીને ખાતો રહે છે ॥૨॥

ਜਿਉ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਪਰੈ ਅਖਾਰਾ ॥
જેમ વેશ્યાને ત્યાં મુજરા જોનારાઓની મેળાવડો લાગેલ રહે છે.

ਕਾਪਰੁ ਪਹਿਰਿ ਕਰਹਿ ਸੀਂਗਾਰਾ ॥
તે સુંદર કપડાં પહેરીને અનેક શણગાર કરે છે.

ਪੂਰੇ ਤਾਲ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਸ ॥
જ્યારે તે નાચે છે તો તેના યૌવનને જોઇને કામી કામાતુર થાય છે,

ਵਾ ਕੇ ਗਲੇ ਜਮ ਕਾ ਹੈ ਫਾਸ ॥੩॥
તો આવા પુરુષના ગળામાં મૃત્યુની ફાંસી પડે જાય છે ॥૩॥

ਜਾ ਕੇ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਓ ਕਰਮਾ ॥
જેના નસીબમાં લખેલું હોય છે,

ਸੋ ਭਜਿ ਪਰਿ ਹੈ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥
તે ગુરૂની શરણમાં આવી જાય છે.

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
નામદેવ આ જ વિચાર કહે છે કે

ਇਨ ਬਿਧਿ ਸੰਤਹੁ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਿ ॥੪॥੨॥੮॥
હે સજ્જનો, આ ઉપાયથી મુક્તિ મેળવી શકાય છે ॥૪॥૨॥૮॥

ਸੰਡਾ ਮਰਕਾ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥
પ્રહલાદના શિક્ષકો શંડ તેમજ અમરકે દાનવરાજ હિરણ્યકશિપુની પાસે જઈને ફરિયાદ કરી કે

ਪੜੈ ਨਹੀ ਹਮ ਹੀ ਪਚਿ ਹਾਰੇ ॥
પ્રહલાદ જરાય ભણતો નથી, અમે દરેક પ્રયત્ન કરીને હારી ગયા છીએ.

ਰਾਮੁ ਕਹੈ ਕਰ ਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ਚਟੀਆ ਸਭੈ ਬਿਗਾਰੇ ॥੧॥
તે તાલ વગાડીને રામ નામ જપતો રહે છે, આ રીતે તેણે બધા વિદ્યાર્થીઓ બગાડી દીધા છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਜਪਿਬੋ ਕਰੈ ॥
તે દરેક સમય રામ નામ જપતો રહે છે અને

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਜੀ ਕੋ ਸਿਮਰਨੁ ਧਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હૃદયમાં હરિનું જ સ્મરણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਸੁਧਾ ਬਸਿ ਕੀਨੀ ਸਭ ਰਾਜੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਪਟਰਾਨੀ ॥
પટરાણી માતાએ વિનયપૂર્વક કહ્યું, રાજા હિરણ્યકશિપુએ આખી પૃથ્વી વશમાં કરેલી છે,

ਪੂਤੁ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਕਹਿਆ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ਤਿਨਿ ਤਉ ਅਉਰੈ ਠਾਨੀ ॥੨॥
એક પુત્ર પ્રહલાદ જ આજ્ઞા માનતો નથી અને મનમાં તેને તો કાંઈ બીજું જ ધારી રાખ્યું છે ॥૨॥

ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਮੰਤਰ ਉਪਾਇਆ ਕਰਸਹ ਅਉਧ ਘਨੇਰੀ ॥
દુષ્ટોની સભામાં આ સલાહ કરાઈ કે પ્રહલાદને મૃત્યુને ઘાટ ઉતારી દેવાય.

ਗਿਰਿ ਤਰ ਜਲ ਜੁਆਲਾ ਭੈ ਰਾਖਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮਿ ਮਾਇਆ ਫੇਰੀ ॥੩॥
ભલે પર્વતથી પડાયો, સમુદ્રમાં ડુબાડવાનો પ્રયત્ન કર્યો, આગમાં સળગાવાયો, પરંતુ પ્રભુની માયાએ ભક્ત પ્રહલાદને બચાવી લીધો ॥૩॥

ਕਾਢਿ ਖੜਗੁ ਕਾਲੁ ਭੈ ਕੋਪਿਓ ਮੋਹਿ ਬਤਾਉ ਜੁ ਤੁਹਿ ਰਾਖੈ ॥
પછી ખડગ કાઢીને મૃત્યુ રૂપમાં ક્રોધિત થઈને હિરણ્યકશિપુ બોલ્યો, મને કહે તારી રક્ષા કરનાર કોણ તેમજ ક્યાં છે?

ਪੀਤ ਪੀਤਾਂਬਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ਥੰਭ ਮਾਹਿ ਹਰਿ ਭਾਖੈ ॥੪॥
પ્રહલાદે ઉત્તર આપ્યો, ત્રણેય લોકનો માલિક પીતાંબર શ્રી હરિ આ થાંભલામાં પણ છે ॥૪॥

ਹਰਨਾਖਸੁ ਜਿਨਿ ਨਖਹ ਬਿਦਾਰਿਓ ਸੁਰਿ ਨਰ ਕੀਏ ਸਨਾਥਾ ॥
ત્યારે હરિએ થાંભલામાંથી નીકળીને દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુને નખથી ફાડીને મૃત્યુની ઊંઘ સુવડાવી દીધો અને દેવતાઓ તેમજ મનુષ્યોનું સંરક્ષણ કર્યું.

ਕਹਿ ਨਾਮਦੇਉ ਹਮ ਨਰਹਰਿ ਧਿਆਵਹ ਰਾਮੁ ਅਭੈ ਪਦ ਦਾਤਾ ॥੫॥੩॥੯॥
નામદેવ કહે છે કે અમે નૃસિંહ હરિનું ધ્યાન કરીએ છીએ અને તે જ અભય પદ દેનાર છે ॥૫॥૩॥૯॥

ਸੁਲਤਾਨੁ ਪੂਛੈ ਸੁਨੁ ਬੇ ਨਾਮਾ ॥
સુલ્તાન મુહમ્મદ બિન તુગલકે પૂછ્યું, હે નામદેવ!

ਦੇਖਉ ਰਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਰੇ ਕਾਮਾ ॥੧॥
હું જોવા ઇચ્છું છું કે તારો રામ શું કારીગરી કરે છે ॥૧॥

ਨਾਮਾ ਸੁਲਤਾਨੇ ਬਾਧਿਲਾ ॥
પછી સુલ્તાને નામદેવને સિપાહીઓ દ્વારા બાંધી લીધો અને બોલ્યો,

ਦੇਖਉ ਤੇਰਾ ਹਰਿ ਬੀਠੁਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જોવા ઇચ્છું છું કે તારો પ્રભુ શું ચમત્કાર કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਸਮਿਲਿ ਗਊ ਦੇਹੁ ਜੀਵਾਇ ॥
જો પોતાનું સારું ઇચ્છે છે તો મૃત ગાયને જીવંત કરી દે,

ਨਾਤਰੁ ਗਰਦਨਿ ਮਾਰਉ ਠਾਂਇ ॥੨॥
નહીંતર ગળું ઉડાડીને મારી નાખીશ ॥૨॥

ਬਾਦਿਸਾਹ ਐਸੀ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥
નામદેવે કહ્યું, હે બાદશાહ! આવું કેવી રીતે થઈ શકે છે,

ਬਿਸਮਿਲਿ ਕੀਆ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ॥੩॥
એક વાર મરેલ કોઈ જીવ બીજી વાર જીવંત થતો નથી ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਕੀਆ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇ ॥
મારા કરવાથી તો કંઈ થઈ શકતું નથી,

ਕਰਿ ਹੈ ਰਾਮੁ ਹੋਇ ਹੈ ਸੋਇ ॥੪॥
હા જે રામ કરે છે, તે જ થાય છે અને થશે ॥૪॥

ਬਾਦਿਸਾਹੁ ਚੜ੍ਹਿਓ ਅਹੰਕਾਰਿ ॥
આ સાંભળીને બાદશાહ અહંકારમાં સળગવા લાગ્યો અને

ਗਜ ਹਸਤੀ ਦੀਨੋ ਚਮਕਾਰਿ ॥੫॥
હાથીને નામદેવ પર છોડી દીધો ॥૫॥

ਰੁਦਨੁ ਕਰੈ ਨਾਮੇ ਕੀ ਮਾਇ ॥
પછી નામદેવની માતા રોતા રોતા કહેવા લાગી,

ਛੋਡਿ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਭਜਹਿ ਖੁਦਾਇ ॥੬॥
તું રામને છોડીને ખુદાની પ્રાર્થના શા માટે કરતો નથી ॥૬॥

ਨ ਹਉ ਤੇਰਾ ਪੂੰਗੜਾ ਨ ਤੂ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
આ સાંભળીને નામદેવે જવાબ આપ્યો, હે માતા! ન હું તારો પુત્ર છું અને ન તો તું મારી માતા છે,

ਪਿੰਡੁ ਪੜੈ ਤਉ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੭॥
જો મારા શરીરને નષ્ટ કરી દેવાય તો પણ પરમાત્માનું યશોગાન કરીશ ॥૭॥

ਕਰੈ ਗਜਿੰਦੁ ਸੁੰਡ ਕੀ ਚੋਟ ॥
ત્યારે હાથીએ નામદેવ પર સૂંઢથી ઈજા કરી,

ਨਾਮਾ ਉਬਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ॥੮॥
પરંતુ પ્રભુએ નામદેવને બચાવી લીધો ॥૮॥

ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ ॥
બાદશાહ હેરાન થઈને બોલ્યો - કાજી-મુલ્લા બધા મને સલામ કરે છે,

ਇਨਿ ਹਿੰਦੂ ਮੇਰਾ ਮਲਿਆ ਮਾਨੁ ॥੯॥
પરંતુ આ હિંદુએ તો મારો અભિમાન તોડી નાખ્યો ॥૯॥

ਬਾਦਿਸਾਹ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨੇਹੁ ॥
હે બાદશાહ હજુર! લોકોએ કહ્યું, તમારાથી અમારી વિનંતી છે કે

ਨਾਮੇ ਸਰ ਭਰਿ ਸੋਨਾ ਲੇਹੁ ॥੧੦॥
નામદેવના વજન જેટલું સોનું લઇ લે આને પ્રાણ-દાન આપી દે ॥૧૦॥

ਮਾਲੁ ਲੇਉ ਤਉ ਦੋਜਕਿ ਪਰਉ ॥
આ સાંભળીને બાદશાહે કહ્યું - જો લાંચ તરીકે હું ધન લઉં છું તો નર્કમાં પડીશ.

ਦੀਨੁ ਛੋਡਿ ਦੁਨੀਆ ਕਉ ਭਰਉ ॥੧੧॥
ધર્મને છોડનાર દુનિયામાં બદનામી જ મેળવે છે ॥૧૧॥

ਪਾਵਹੁ ਬੇੜੀ ਹਾਥਹੁ ਤਾਲ ॥
નામદેવના પગમાં સાંકળ હતી, તો પણ તે હાથથી તાલ

ਨਾਮਾ ਗਾਵੈ ਗੁਨ ਗੋਪਾਲ ॥੧੨॥
વગાડીને પ્રભુના ગુણ ગાવા લાગી ગયો ॥૧૨॥

ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਜਉ ਉਲਟੀ ਬਹੈ ॥
નામદેવે નીડર થઈને કહ્યું, જો ગંગા-યમુના ઉલટી દિશામાં વહેવા લાગે

ਤਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾ ਰਹੈ ॥੧੩॥
તો પણ પ્રભુના વખાણ કરતો રહીશ ॥૧૩॥

ਸਾਤ ਘੜੀ ਜਬ ਬੀਤੀ ਸੁਣੀ ॥
જયારે સાત ક્ષણ વીતી જવાનો અવાજ સંભળાઈ તો પણ

ਅਜਹੁ ਨ ਆਇਓ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥੧੪॥
ત્રણેય લોકનો માલિક પરમાત્મા આવ્યો નથી ॥૧૪॥

ਪਾਖੰਤਣ ਬਾਜ ਬਜਾਇਲਾ ॥ ਗਰੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਆਇਲਾ ॥੧੫॥
ત્યારે પાંખોનું શસ્ત્ર વગાડતા ગરુડ પર સવાર શ્રી હરિ આવી પહોંચ્યા ॥૧૫॥

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਗਰੁੜ ਚੜ੍ਹੇ ਆਏ ਗੋਪਾਲ ॥੧੬॥
પોતાના ભક્તનું પ્રતિપાલન કર્યું અને ગરુડ પર સવાર થઈને પરમાત્મા આવી ગયા ॥૧૬॥

ਕਹਹਿ ਤ ਧਰਣਿ ਇਕੋਡੀ ਕਰਉ ॥
પરમાત્માએ નામદેવથી કહ્યું, જો તું કહે તો ધરતીને ઉંધી કરી દઉં,

ਕਹਹਿ ਤ ਲੇ ਕਰਿ ਊਪਰਿ ਧਰਉ ॥੧੭॥
જો કહે તો ધરતીને ઉપર ઉંધી લટકાવી દઉં ॥૧૭॥

ਕਹਹਿ ਤ ਮੁਈ ਗਊ ਦੇਉ ਜੀਆਇ ॥
જો તું કહે તો મૃત ગાયને જીવંત કરી દઉં

ਸਭੁ ਕੋਈ ਦੇਖੈ ਪਤੀਆਇ ॥੧੮॥
કેમ કે દરેક કોઈ જોઈને વિશ્વાસ કરવા લાગે ॥૧૮॥

ਨਾਮਾ ਪ੍ਰਣਵੈ ਸੇਲ ਮਸੇਲ ॥
પરમાત્માએ મૃત ગાયને જીવંત કરી દીધી અને ભક્તની રક્ષા કરી નામદેવે કહ્યું, ગાયને દોવા માટે પગો પર દોરડું બાંધી દે

ਗਊ ਦੁਹਾਈ ਬਛਰਾ ਮੇਲਿ ॥੧੯॥
તેમજ વાછરડાને છોડીને ગાય દોવાય ॥૧૯॥

ਦੂਧਹਿ ਦੁਹਿ ਜਬ ਮਟੁਕੀ ਭਰੀ ॥
જ્યારે દૂધ દોઈને માટલું ભરી દેવાયું તો

ਲੇ ਬਾਦਿਸਾਹ ਕੇ ਆਗੇ ਧਰੀ ॥੨੦॥
તેને બાદશાહ આગળ પેશ કરી દેવાયી ॥૨૦॥

ਬਾਦਿਸਾਹੁ ਮਹਲ ਮਹਿ ਜਾਇ ॥
આ ચમત્કાર જોઈને બાદશાહ પોતાના મહેલમાં ચાલ્યો ગયો અને

ਅਉਘਟ ਕੀ ਘਟ ਲਾਗੀ ਆਇ ॥੨੧॥
તે સમયે બીમાર પડી ગયો ॥૨૧॥

ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਬਿਨਤੀ ਫੁਰਮਾਇ ॥
બાદશાહે કાજી તેમજ મુલ્લા દ્વારા વિનંતી કરી,

ਬਖਸੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈ ਤੇਰੀ ਗਾਇ ॥੨੨॥
હે હિન્દુ! હું તારી ગાય છું, મને બક્ષી દે ॥૨૨॥

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਸੁਨਹੁ ਬਾਦਿਸਾਹ ॥ ਇਹੁ ਕਿਛੁ ਪਤੀਆ ਮੁਝੈ ਦਿਖਾਇ ॥੨੩॥
હે બાદશાહ સલામત! નામદેવ કહેવા લાગ્યો, મને કોઈ વિશ્વાસ અપાવુ ॥૨૩॥

ਇਸ ਪਤੀਆ ਕਾ ਇਹੈ ਪਰਵਾਨੁ ॥ ਸਾਚਿ ਸੀਲਿ ਚਾਲਹੁ ਸੁਲਿਤਾਨ ॥੨੪॥
હે સુલ્તાન! આ વિશ્વાસનું આ જ પ્રમાણ છે કે તું સત્ય તેમજ નમ્રતાથી પોતાનું કામ કર ॥૨૪॥

ਨਾਮਦੇਉ ਸਭ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ਮਿਲਿ ਹਿੰਦੂ ਸਭ ਨਾਮੇ ਪਹਿ ਜਾਹਿ ॥੨੫॥
આ રીતે નામદેવ જન-જનના મનમાં વસી ગયો હતો અને બધા હિન્દુ મળીને નામદેવ પડે આવ્યો ॥૨૫॥

ਜਉ ਅਬ ਕੀ ਬਾਰ ਨ ਜੀਵੈ ਗਾਇ ॥
લોકોએ કહ્યું, જો હવેની વાર ગાય જીવંત ન હોય તો

ਤ ਨਾਮਦੇਵ ਕਾ ਪਤੀਆ ਜਾਇ ॥੨੬॥
નામદેવની પ્રતીતિ ખોવાઈ જતી ॥૨૬॥

ਨਾਮੇ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਰਹੀ ਸੰਸਾਰਿ ॥
નામદેવની કીર્તિ સંપૂર્ણ સંસારમાં ફેલાઈ રહી અને

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਲੇ ਉਧਰਿਆ ਪਾਰਿ ॥੨੭॥
ભક્તજનોની સાથે તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો ॥૨૭॥

ਸਗਲ ਕਲੇਸ ਨਿੰਦਕ ਭਇਆ ਖੇਦੁ ॥ ਨਾਮੇ ਨਾਰਾਇਨ ਨਾਹੀ ਭੇਦੁ ॥੨੮॥੧॥੧੦॥
નામદેવથી ઝઘડો કરી નિંદકોને બધા ક્લેશ લાગી ગયા અને ખૂબ દુઃખ થયું, કારણ કે નામદેવ તેમજ નારાયણમાં કોઈ તફાવત નથી ॥૨૮॥૧॥૧૦॥

ਘਰੁ ੨ ॥
ઘર ૨॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਮਿਲੈ ਮੁਰਾਰਿ ॥
જો ગુરુ કૃપાળુ થઈ જાય તો પરમાત્મા મળી જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਉਤਰੈ ਪਾਰਿ ॥
જો ગુરુ કૃપાળુ થઈ જાય તો જીવ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਬੈਕੁੰਠ ਤਰੈ ॥
જો ગુરુની કૃપા થઈ જાય તો વૈકુંઠ પણ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ॥੧॥
જો ગુરુ ધ્યાન ધરમાં આવી જાય તો અનેક જીવ જીવન મુક્ત થઈ જાય છે ॥૧॥॥૧॥

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરુ હંમેશા સત્ય છે, શાશ્વત છે, તેની સેવા પણ સત્ય છે અને

ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਝੂਠੁ ਆਨ ਸਭ ਸੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજી બધી સેવાઓ અસત્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥
જો ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો તે હરિ નામ ઉપાસના જ કરાવે છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨ ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਵੈ ॥
જો ગુરૂથી મેળાપ વાર્તા થઈ જાય તો દસેય દિશામાં દોડવું પડતું નથી,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਪੰਚ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો જીવ કામ, ક્રોધ વગેરે પાંચ વિકારોથી દૂર થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨ ਮਰਿਬੋ ਝੂਰਿ ॥੨॥
જો ગુરુની નજીકમાં રહેવાય તો ચિંતા-મુશ્કેલીમાં મરવું પડતું નથી ॥૨॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ॥
જો ગુરુદેવની દયાદ્રષ્ટિ થઈ જાય તો વાણી અમૃત સમાન મધુર થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥
જો ગુરુના વખાણ થઈ જાય, તો અકથ વાર્તાનું જ્ઞાન થઈ જાય છે.

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਹ ॥
જો ગુરુ કૃપાળુ હોય તો શરીર સફળ થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਲੇਹਿ ॥੩॥
જો ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય તો પ્રભુનું નામ જપીને બધું પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਭਵਨ ਤ੍ਰੈ ਸੂਝੈ ॥
જો ગુરુ કૃપાનો વરસાદ કરી દે તો ત્રણેય લોકનું જ્ઞાન થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਊਚ ਪਦ ਬੂਝੈ ॥
જો ગુરુની કરુણા-દ્રષ્ટિ હોય તો મોક્ષ પદનું રહસ્ય સમજમાં આવી જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਸੀਸੁ ਅਕਾਸਿ ॥
જો ગુરુ-કૃપા હોય તો સાધારણ મનુષ્ય પણ રાજા બની જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਦਾ ਸਾਬਾਸਿ ॥੪॥
જો ગુરુની દયા થઈ જાય તો હંમેશા વખાણ મળે છે ॥૪॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ॥
જો ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો જીવ હંમેશા વૈરાગ્યવાન રહે છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਤਿਆਗੀ ॥
જો ગુરુ મળી જાય તો મનુષ્ય પારકી ઊંઘ ત્યાગી દે છે.

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਏਕ ॥
જો ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો જીવને સારું-ખરાબ એક જેવું જ લાગે છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਲਿਲਾਟਹਿ ਲੇਖ ॥੫॥
જો ખુશ થઈ જાય તો નસીબ પણ સારું થઈ જાય છે ॥૫॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਕੰਧੁ ਨਹੀ ਹਿਰੈ ॥
જો ગુરુદેવની મરજી હોય તો શરીરરૂપી – નાશ થતું નથી,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰੈ ॥
જો ગુરુ-પરમેશ્વરની રજા હોય તો મંદિર પણ ફરી જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਛਾਪਰਿ ਛਾਈ ॥
જો ગુરુની ઈચ્છા હોય તો ઝૂંપડી પણ બની જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਿਹਜ ਨਿਕਸਾਈ ॥੬॥
જો ગુરુ પરમેશ્વરની દયા હોય તો જળમાંથી શુષ્ક થૂંક કાઢી દે છે ॥૬॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਅਠਸਠਿ ਨਾਇਆ ॥
જો ગુરુથી મેળાપ થઈ જાય તો અડસઠ તીર્થનું સ્નાન થઈ જાય છે.

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤਨਿ ਚਕ੍ਰ ਲਗਾਇਆ ॥
જો ગુરુની કરુણા હોય તો શરીર પર ચક્ર લાગી જાય છે.

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਦੁਆਦਸ ਸੇਵਾ ॥
જો ગુરુ સેવા કરાય તો બાર પ્રકારની સેવા પૂર્ણ થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਸਭੈ ਬਿਖੁ ਮੇਵਾ ॥੭॥
જો ગુરુની ખુશી હોય તો બધા પ્રકારના ઝેર મીઠો મેવો બની જાય છે ॥૭॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਸੰਸਾ ਟੂਟੈ ॥
જો ગુરુ-કૃપા કરે તો શંકા તૂટી જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜਮ ਤੇ ਛੂਟੈ ॥
જો ગુરુના આશીર્વાદ હોય તો યમથી છુટકારો થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਭਉਜਲ ਤਰੈ ॥
જો ગુરુની કૃપા દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો પ્રાણી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਤ ਜਨਮਿ ਨ ਮਰੈ ॥੮॥
જો ગુરુ કૃપા કરી દે તો જન્મ-મરણ છૂટી જાય છે ॥૮॥

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਦਸ ਬਿਉਹਾਰ ॥
ગુરુની ખુશીમાં જ અઢાર પુરાણોનો વ્યવહાર છે,

ਜਉ ਗੁਰਦੇਉ ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ॥
ગુરુ ખુશ છે તો અઢાર ભાર વનસ્પતિની અર્ચના સફળ થઈ જાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੇਉ ਅਵਰ ਨਹੀ ਜਾਈ ॥ ਨਾਮਦੇਉ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੯॥੧॥੨॥੧੧॥
ગુરુ વગર બીજો કોઈ સહારો અથવા પૂજ્ય નથી, આથી નામદેવ એકમાત્ર ગુરૂના શરણમાં આવી ગયો છે ॥૯॥૧॥૨॥૧૧॥

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨
ભૈરઉ વાણી રવિદાસ જી ની ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਉਪਜੈ ਨਹੀ ਆਸਾ ॥
સંસારની વસ્તુઓને જોયા વગર મનમાં આશા ઉત્પન્ન થતી નથી,

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸਾ ॥
જે પણ દેખાઈ \રહ્યું છે, તે નાશ થનાર છે.

ਬਰਨ ਸਹਿਤ ਜੋ ਜਾਪੈ ਨਾਮੁ ॥
જે પૂર્ણ નિષ્ઠા સહિત પરમાત્માનું જાપ કરે છે,

ਸੋ ਜੋਗੀ ਕੇਵਲ ਨਿਹਕਾਮੁ ॥੧॥
તે યોગી ફક્ત નિષ્કામ છે ॥૧॥

ਪਰਚੈ ਰਾਮੁ ਰਵੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥
જે કોઈ ગુરુથી જાણકારી મેળવીને પ્રભુ ઉપાસના કરે છે,

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸੈ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ગુરુરૂપી પારસના આશીષરુપ સ્પર્શથી મુશ્કેલીમાં પડતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋ ਮੁਨਿ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਖਾਇ ॥
વાસ્તવમાં મુનિ તે છે, જે મનની મુશ્કેલીને ગળી જાય છે અને

ਬਿਨੁ ਦੁਆਰੇ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਸਮਾਇ ॥
દરવાજા વગર ત્રણ લોકને આત્મામાં જોડી લે અર્થાત જગતની લાલચને સમાપ્ત કરી દે.

ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਸਭੁ ਕੋਈ ਕਰੈ ॥
મનના સ્વભાવ પ્રમાણે દરેક કોઈ કાંઈ ને કાંઈ કરતા રહે છે,

ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੁ ਅਨਭੈ ਰਹੈ ॥੨॥
પરંતુ જે સંસારનો કર્તા છે, આ નિર્ભર રહે છે ॥૨॥

ਫਲ ਕਾਰਨ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥
ફળો માટે પૂર્ણ વનસ્પતિમાં ફૂલ લાગે છે,

ਫਲੁ ਲਾਗਾ ਤਬ ਫੂਲੁ ਬਿਲਾਇ ॥
જ્યારે ફળ લાગે છે, ત્યારે ફૂલ પોતે સમાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗਿਆਨੈ ਕਾਰਨ ਕਰਮ ਅਭਿਆਸੁ ॥
તેમ જ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે કર્મોનો અભ્યાસ કરાય છે.

ਗਿਆਨੁ ਭਇਆ ਤਹ ਕਰਮਹ ਨਾਸੁ ॥੩॥
જયારે જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે તો કર્મકાંડ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਘ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦਧਿ ਮਥੈ ਸਇਆਨ ॥
જેમ ચતુર લોકો ઘી મેળવવા માટે દુધનું મંથન કરે છે,

ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਨ ॥
તેમ જ જીવનમુક્ત નિર્વાણ પદ મેળવે છે.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਮ ਬੈਰਾਗ ॥
રવિદાસ પરમ વૈરાગ્યની વાત બતાવતા કહે છે કે

ਰਿਦੈ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਜਪਸਿ ਅਭਾਗ ॥੪॥੧॥
હે અભાગે! દિલમાં પરમાત્માનું જાપ શા માટે કરતો નથી ॥૪॥૧॥

ਨਾਮਦੇਵ ॥
નામદેવ॥

ਆਉ ਕਲੰਦਰ ਕੇਸਵਾ ॥ ਕਰਿ ਅਬਦਾਲੀ ਭੇਸਵਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કલંદર! હે કેશવ પ્રભુ! ફકીરના વેશમાં જ આવી મળ ॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਆਕਾਸ ਕੁਲਹ ਸਿਰਿ ਕੀਨੀ ਕਉਸੈ ਸਪਤ ਪਯਾਲਾ ॥
તું એવો છે, જેને આકાશને માથા પર ટોપીની જેમ ધારણ કરેલ છે, સાત પાતાળ તારા ચપ્પલ છે.

ਚਮਰ ਪੋਸ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਤੇਰਾ ਇਹ ਬਿਧਿ ਬਨੇ ਗੁਪਾਲਾ ॥੧॥
હે જગતપાલક! બધા જીવ તારા ઘર છે, આ રીતે તુ સુંદર બનેલ છે ॥૧॥

ਛਪਨ ਕੋਟਿ ਕਾ ਪੇਹਨੁ ਤੇਰਾ ਸੋਲਹ ਸਹਸ ਇਜਾਰਾ ॥
છપ્પન કરોડ વાદળોનો તારા ચોલા છે તેમજ સોળ હજાર તારા પાયજામા છે.

ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਮੁਦਗਰੁ ਤੇਰਾ ਸਹਨਕ ਸਭ ਸੰਸਾਰਾ ॥੨॥
અઢાર ભાર વનસ્પતિ તારું મુદગર છે અને આખ્ખું સંસાર તારો થાળ છે ॥૨॥

ਦੇਹੀ ਮਹਜਿਦਿ ਮਨੁ ਮਉਲਾਨਾ ਸਹਜ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੈ ॥
આ શરીર મસ્જિદ છે અને મનરૂપી મૌલાના આધ્યાત્મિક સ્વભાવ નમાજ પસાર કરે છે.

ਬੀਬੀ ਕਉਲਾ ਸਉ ਕਾਇਨੁ ਤੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰੈ ॥੩॥
દેવી લક્ષ્મીથી તારા નિકાહ થયા છે, જે તારા નિર્ગુણરૂપને સગુણ કરે છે ॥૩॥

ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਮੇਰੇ ਤਾਲ ਛਿਨਾਏ ਕਿਹ ਪਹਿ ਕਰਉ ਪੁਕਾਰਾ ॥
ભક્તિ કરતાં મારાથી કરતાલ છીનવી લેવાયા, તારા સિવાય કોને અવાજ કરું.

ਨਾਮੇ ਕਾ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਫਿਰੇ ਸਗਲ ਬੇਦੇਸਵਾ ॥੪॥੧॥
નામદેવનો સ્વામી દિલની દરેક ભાવનાને જાણે છે, તે બધામાં આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ ਦੁਤੁਕੇ
રાગ વસંત મહેલ ૧ ઘર ૧ ચારપદ બે પદ

੧ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮਾਹਾ ਮਾਹ ਮੁਮਾਰਖੀ ਚੜਿਆ ਸਦਾ ਬਸੰਤੁ ॥
મહિનાઓમાં સૌથી મુબારક મહિનો વસંત આવી ગયો છે, આ હંમેશા જ ખીલી રહેનાર છે.

ਪਰਫੜੁ ਚਿਤ ਸਮਾਲਿ ਸੋਇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥੧॥
હે મન! તું ખુશિઓથી ઝૂમીને હંમેશા પરમાત્માનું સ્મરણ કર ॥૧॥

ਭੋਲਿਆ ਹਉਮੈ ਸੁਰਤਿ ਵਿਸਾਰਿ ॥
હે ભોળા! અહં-વૃત્તિને છોડી દે,

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬੀਚਾਰਿ ਮਨ ਗੁਣ ਵਿਚਿ ਗੁਣੁ ਲੈ ਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અહંને મારીને મનમાં ચિંતન કરે અને સર્વોત્તમ ગુણોને સંભાળી લે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਮ ਪੇਡੁ ਸਾਖਾ ਹਰੀ ਧਰਮੁ ਫੁਲੁ ਫਲੁ ਗਿਆਨੁ ॥
સંપૂર્ણ વિશ્વ કર્મરૂપી વૃક્ષ છે, હરિ-નામ એની ડાળીઓ છે, ધર્મ એનું ફૂલ છે અને જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ ફળ છે.

ਪਤ ਪਰਾਪਤਿ ਛਾਵ ਘਣੀ ਚੂਕਾ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੨॥
જ્યારે પાંદના રૂપમાં ગાઢ છાયો પ્રાપ્ત થાય છે તો મનનો અભિમાન નિવૃત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਅਖੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕੰਨੀ ਬਾਣੀ ਮੁਖਿ ਆਖਣੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ॥
તેની સુંદર કુદરત આંખોથી નસીબ થાય છે, કાનોમાં મધુર વાણી નસીબ થાય છે.

ਪਤਿ ਕਾ ਧਨੁ ਪੂਰਾ ਹੋਆ ਲਾਗਾ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥੩॥
જો સરળ સ્વભાવ પરમાત્મામાં ધ્યાન લગાવાય તો લોક-પરલોકમાં પ્રતિષ્ઠાનું પૂર્ણ ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਆਵਣਾ ਵੇਖਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
હે ભાઈ! મહિના અને ઋતુઓ તો આવનારી જનારી છે, તેથી નામ સ્મરણરૂપી સાચી કર્મ કમાણી કરીને જોઈ લે.

ਨਾਨਕ ਹਰੇ ਨ ਸੂਕਹੀ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનક સાહેબનું ફરમાન છે કે જે ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે પ્રભુ-નામ સ્મરણમાં લીન રહે છે, તે ક્યારે સુકાતા નથી અને હંમેશા લીલા-છમ રહે છે ॥૪॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ਬਸੰਤੁ ॥
મહેલ ૧ વસંત॥

ਰੁਤਿ ਆਈਲੇ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਮਾਹਿ ॥
આનંદમય ઋતુ વસંતનો મહિનો આવી ગયો છે.

ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਰਵਹਿ ਸਿ ਤੇਰੈ ਚਾਇ ॥
હે પરમેશ્વર! જે તારા રંગમાં લીન રહે છે, તે તને મેળવવાની ઈચ્છામાં મસ્ત રહે છે.

ਕਿਸੁ ਪੂਜ ਚੜਾਵਉ ਲਗਉ ਪਾਇ ॥੧॥
તારા સિવાય કોની પૂજા માટે અર્ચના-વસ્તુ ભેટ કરું, તારા સિવાય કોણ પગ સ્પર્શી શકું છું ॥૧॥

ਤੇਰਾ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਕਹਉ ਰਾਇ ॥
હે માલિક! તારા દાસોનો દાસ કહેવાવ છું,

ਜਗਜੀਵਨ ਜੁਗਤਿ ਨ ਮਿਲੈ ਕਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સંસારના જીવન! ભક્તિ સિવાય કોઈ પણ વિચારથી તને મેળવી શકાતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੀ ਮੂਰਤਿ ਏਕਾ ਬਹੁਤੁ ਰੂਪ ॥
તારી મૂર્તિ એક જ છે, પરંતુ તારા રુપ અનેક છે.

ਕਿਸੁ ਪੂਜ ਚੜਾਵਉ ਦੇਉ ਧੂਪ ॥
પછી તારા સિવાય કોની પૂજા-અર્ચના કરું, તારા સિવાય કોને અગરબતી ભેટ કરું.

ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਕਹਾ ਪਾਇ ॥
તારું રહસ્ય ક્યાંય પણ પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી.

ਤੇਰਾ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਕਹਉ ਰਾਇ ॥੨॥
હે માલિક! તારા દાસોનો દાસ કહેવાવા ઈચ્છું છું ॥૨॥

ਤੇਰੇ ਸਠਿ ਸੰਬਤ ਸਭਿ ਤੀਰਥਾ ॥
સાઈઠ સંવત, બધા તીર્થ તારા જ છે.

ਤੇਰਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਪਰਮੇਸਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! તારું નામ શાશ્વત છે.

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਅਵਿਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਣੀਐ ॥
તારી ગતિ-જાણ જાણી શકાતું નથી અને

ਅਣਜਾਣਤ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥੩॥
વગર જાણ્યે જ નામનું ઉચ્ચારણ કરવું જોઈએ ॥૩॥

ਨਾਨਕੁ ਵੇਚਾਰਾ ਕਿਆ ਕਹੈ ॥
નાનક બિચારો ભલે તારી શું સ્તુતિ કરી શકે છે,

ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਸਲਾਹੇ ਏਕਸੈ ॥
બધા લોકો એકમાત્ર તારા જ વખાણ કરી રહ્યા છે.

ਸਿਰੁ ਨਾਨਕ ਲੋਕਾ ਪਾਵ ਹੈ ॥
નાનકનું માથા તે મહાપુરુષોના પગ પર પડેલું છે.

ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਉ ਜੇਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਵ ਹੈ ॥੪॥੨॥
હે સંસારના પાલક! જેટલા પણ તારા નામ છે, હું તેના પર બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਸੁਇਨੇ ਕਾ ਚਉਕਾ ਕੰਚਨ ਕੁਆਰ ॥
જો કોઈએ સોનાનો મંડપ તૈયાર કર્યો હોય, સોનાના વાસણનો ત્યાં ઉપયોગ કરીએ,

ਰੁਪੇ ਕੀਆ ਕਾਰਾ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
ચાંદીની રેખાઓ દૂર-દૂર સુધી ખેંચી લે,

ਗੰਗਾ ਕਾ ਉਦਕੁ ਕਰੰਤੇ ਕੀ ਆਗਿ ॥
ખાવાનું પકવવા માટે પવિત્ર ગંગાનું જળ તેમજ પવિત્ર આગ ઉપયોગ કરીએ,

ਗਰੁੜਾ ਖਾਣਾ ਦੁਧ ਸਿਉ ਗਾਡਿ ॥੧॥
દૂધમાં મળાવીને ભોજન પકાવે છે ॥૧॥

ਰੇ ਮਨ ਲੇਖੈ ਕਬਹੂ ਨ ਪਾਇ ॥
હે મન! એવો કોઈ પણ કર્મકાંડ પરમાત્માને સ્વીકાર થતો નથી,

ਜਾਮਿ ਨ ਭੀਜੈ ਸਾਚ ਨਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સુધી સાચા પ્રભુ નામમાં લીન થતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਦਸ ਅਠ ਲੀਖੇ ਹੋਵਹਿ ਪਾਸਿ ॥
જો અઢાર પુરાણ લખીને પાસે રખાય,

ਚਾਰੇ ਬੇਦ ਮੁਖਾਗਰ ਪਾਠਿ ॥
ચાર વેદોનું પાઠ મૌખિક કંઠસ્થ હોય,

ਪੁਰਬੀ ਨਾਵੈ ਵਰਨਾਂ ਕੀ ਦਾਤਿ ॥
અનેક પર્વોનું સ્નાન તેમજ અલગ-અલગ જાતિઓના લોકોને દાન-પુણ્ય કર્યું હોય,

ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰੇ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥੨॥
દિવસ-રાત વ્રત તેમજ નિયમ કરી લીધા હોય ॥૨॥

ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਹੋਵਹਿ ਸੇਖ ॥
અલબત્ત કોઈ કાજી, મુલ્લા, શેખ બની જાય,

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਭਗਵੇ ਭੇਖ ॥
કોઈ યોગી બનીને ભગવા વેશ ધારણ કરી લે છે.

ਕੋ ਗਿਰਹੀ ਕਰਮਾ ਕੀ ਸੰਧਿ ॥
કોઈ ગૃહસ્થી બનીને કર્મકાંડ કરે છે,

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਸਭ ਖੜੀਅਸਿ ਬੰਧਿ ॥੩॥
પરંતુ જ્યાં સુધી મનુષ્ય પ્રભુના નામનું મહત્વ જાણતો નથી, બધાને ગુનેગારોની જેમ બાંધીને પેશ કરાય છે ॥૩॥

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਲਿਖੀ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ॥
સંસારમાં જેટલા પણ જીવ છે, તેના નસીબ-લેખ લખેલ છે.

ਕਰਣੀ ਉਪਰਿ ਹੋਵਗਿ ਸਾਰ ॥
તેના કરેલા કર્મોના આધાર પર પ્રભુના દરબારમાં નિર્ણય થશે.

ਹੁਕਮੁ ਕਰਹਿ ਮੂਰਖ ਗਾਵਾਰ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય વ્યર્થ જ સાંસારિક હુકમ કરતો રહે છે.

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਕੇ ਸਿਫਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥੪॥੩॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કરે છે કે સાચા પરમેશ્વરની સ્તુતિના ભંડાર ભરેલા છે ॥૪॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ਤੀਜਾ ॥
વસંત મહેલ ૩ ત્રીજો॥

ਬਸਤ੍ਰ ਉਤਾਰਿ ਦਿਗੰਬਰੁ ਹੋਗੁ ॥
જો વસ્ત્ર ઉતારી નગ્ન સાધુ બનાય,

ਜਟਾਧਾਰਿ ਕਿਆ ਕਮਾਵੈ ਜੋਗੁ ॥
જો જટા ધારણ કરી યોગાભ્યાસ કરાય,

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਹੀ ਦਸਵੈ ਦੁਆਰ ॥
કોઈ ફાયદો નથી દસમા દરવાજામાં ધ્યાન લગાવવા પર પણ મન નિર્મળ થતું નથી.

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਆਵੈ ਮੂੜ੍ਹਾ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੧॥
મૂર્ખ મનુષ્ય આ ભ્રમોમાં પડીને વારંવાર સંસારમાં આવતો રહે છે ॥૧॥

ਏਕੁ ਧਿਆਵਹੁ ਮੂੜ੍ਹ ਮਨਾ ॥
હે મૂર્ખ મન! ફક્ત પરમાત્માનું ચિંતન કર,

ਪਾਰਿ ਉਤਰਿ ਜਾਹਿ ਇਕ ਖਿਨਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક પળમાં મુક્તિ થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਰਹਿ ਵਖਿਆਣ ॥
પંડિત સ્મૃતિઓ તેમજ શાસ્ત્રોનું વખાણ કરે છે,

ਨਾਦੀ ਬੇਦੀ ਪੜ੍ਹਹਿ ਪੁਰਾਣ ॥
કોઈ નાદ વગાડે છે, કોઈ વેદોનું પાઠ કરે છે તો કોઈ પુરાણ વાંચે છે,

ਪਾਖੰਡ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮਨਿ ਕਪਟੁ ਕਮਾਹਿ ॥
પરંતુ કોઇની દ્રષ્ટિ પાખંડથી ભરાયેલી હોય છે અને કોઈ મનમાં કપટ કરે છે,

ਤਿਨ ਕੈ ਰਮਈਆ ਨੇੜਿ ਨਾਹਿ ॥੨॥
આવા લોકોની પાસે તો પરમાત્મા જરાય આવતો નથી ॥૨॥

ਜੇ ਕੋ ਐਸਾ ਸੰਜਮੀ ਹੋਇ ॥
જો કોઈ આવો ધીરજવાન પુરુષ હોય જે

ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਸੇਖ ਪੂਜਾ ਕਰੇਇ ॥
કોઈ વિશેષ ક્રિયા કરે છે, રોજ પૂજા-પાઠ જ કરે છે,

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਨੁ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ॥
જો તેના અંતરમનમાં લોભ ભરેલ છે અને મનમાં વિકાર છે તો

ਓਇ ਨਿਰੰਜਨੁ ਕੈਸੇ ਪਾਹਿ ॥੩॥
પછી આવો પુરુષ પરમાત્માને કેવી રીતે મેળવી શકે છે ॥૩॥

ਕੀਤਾ ਹੋਆ ਕਰੇ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥
જેને પરમાત્માએ બનાવ્યો છે, તેના કરવાથી શું થઈ શકે છે,

ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਚਲਾਏ ਸੋਇ ॥
જેને પોતે પ્રભુ પોતાની રજાથી ચાલી રહ્યો છે વાસ્તવમાં મનુષ્ય મજબૂર છે, પરમેશ્વર જ તેનાથી બધું કરાવી રહ્યો છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જો તે કરુણા દ્રષ્ટિ કરે તો ભ્રમ નિવૃત્ત કરી દે છે.

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਤਾਂ ਸਾਚਾ ਪਾਏ ॥੪॥
જો મનુષ્ય તેના હુકમને સમજી લે તો તે પ્રભુને મેળવી લે છે ॥૪॥

ਜਿਸੁ ਜੀਉ ਅੰਤਰੁ ਮੈਲਾ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્યનું મન ગંદુ હોય છે,

ਤੀਰਥ ਭਵੈ ਦਿਸੰਤਰ ਲੋਇ ॥
નિ:સંકોચ તે દેશ-દેશાંતર તીર્થોની યાત્રા જ કરતો રહે, બધું નિષ્ફળ છે.

ਨਾਨਕ ਮਿਲੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗ ॥
ગુરુ નાનક સાહેબનું મત છે કે ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય તો

ਤਉ ਭਵਜਲ ਕੇ ਤੂਟਸਿ ਬੰਧ ॥੫॥੪॥
પ્રભુને મેળવીને સંસાર-સાગરનાં તમામ બંધન તૂટી જાય છે ॥૫॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਸਗਲ ਭਵਨ ਤੇਰੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ॥
હે જગતપાલક! બધા ભવનોમાં મારી માયાનો મોહ ફેલાયેલો છે,

ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਸਰਬ ਤੋਹ ॥
પરંતુ તારા સિવાય મને બીજું કોઈ પણ દેખાતું નથી, બધામાં તું જ છે.

ਤੂ ਸੁਰਿ ਨਾਥਾ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ॥
તું દેવતાઓનો નાથ છે, દેવાધિદેવ છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸੇਵ ॥੧॥
ગુરુ-ચરણોની સેવાથી જ હરિનામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਲਾਲ ॥
હે સુંદર, ગહનગંભીર!

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਏ ਤੂ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸਰਬ ਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ મુખથી રામ-નામનું જ ગુણગાન કર્યું છે, તું અપરંપાર છે, આખા વિશ્વનો પાલક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਸਾਧ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥
સાધુ મહાપુરુષ વગર પ્રભુનો સાથ પ્રાપ્ત થઈ શકતો નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੈਲ ਮਲੀਨ ਅੰਗੁ ॥
ગુરુ વગર વિકારોની ગંદકીથી શરીરના દરેક અંગ ગંદા રહે છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਸੁਧੁ ਹੋਇ ॥
હરિનામનું ભજન કર્યા વગર આ શુદ્ધ થતો નથી.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੇ ਸਾਚੁ ਸੋਇ ॥੨॥
જે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે, તે જ સત્યશીલ હોય છે ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਰਖਨਹਾਰ ॥
હે સર્વરક્ષક! જેની તું સેવા કરે છે,

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਵਹਿ ਕਰਹਿ ਸਾਰ ॥
સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરાવીને તેની સંભાળ કરે છે.

ਬਿਖੁ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਪਰਹਰਾਇ ॥
તેનું અહમરુપી ઝેર, મમતા તેમજ

ਸਭਿ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸੇ ਰਾਮ ਰਾਇ ॥੩॥
બધા દુઃખ તું નાશ કરી દે છે ॥૩॥

ਊਤਮ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਸਰੀਰ ॥
શરીરમાં સદ્‌ગુણ ધારણ કરવાથી ઉત્તમ આચરણ તેમજ સ્થિતિ થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹੀਰ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી રામ નામરૂપી હીરો આલોકિત થઈ જાય છે.

ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਨਾਮਿ ਤਜਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
દ્વૈતભાવને છોડીને તેની નામ-સ્મરણમાં લગન લાગેલી રહે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਮਿਲਾਉ ॥੪॥੫॥
નાનકની પરમેશ્વરથી વિનંતી છે કે ગુરૂથી મેળાપ કરાવ, કારણ કે ગુરુ જ પરમાત્માથી મળાવનાર છે ॥૪॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਮੇਰੀ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਸੁਨਹੁ ਭਾਇ ॥
હે બહેનપણીઓ! જરા પ્રેમપૂર્વક મારી વાત સાંભળ,

ਮੇਰਾ ਪਿਰੁ ਰੀਸਾਲੂ ਸੰਗਿ ਸਾਇ ॥
મારો પ્રિયતમ પ્રભુ અમારી સાથે જ રહે છે.

ਓਹੁ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਕਹਹੁ ਕਾਇ ॥
તે અદ્રશ્ય છે, તેને જોઈ શકાતો નથી. પ્રશ્ન કહે, તેનાથી કઇ રીતે મેળાપ થઈ શકે છે?

ਗੁਰਿ ਸੰਗਿ ਦਿਖਾਇਓ ਰਾਮ ਰਾਇ ॥੧॥
જો ગુરુનો સાથ પ્રાપ્ત થઈ જાય તો તે પ્રભુના દર્શન કરાવી દે છે ॥૧॥

ਮਿਲੁ ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਹਰਿ ਗੁਨ ਬਨੇ ॥
હે બહેનપણીઓ! મળીને પ્રભુનું યશગાન કરવું જ સારું છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਖੇਲਹਿ ਵਰ ਕਾਮਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਤ ਮਨ ਮਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવરૂપી કામિની પ્રભુની સાથે મળીને આનંદ કરે છે અને ગુરુ દ્વારા શોધીને તેનું મન આનંદિત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹਾਗਣਿ ਨਾਹਿ ਭੇਉ ॥
મનમુખી કમનસીબ જીવ સ્ત્રીઓને આ રહસ્ય જણાયું નથી કે

ਓਹੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਵੈ ਸਰਬ ਪ੍ਰੇਉ ॥
તે બધાનો પ્રેમાળ પ્રભુ દરેક શરીરમાં આનંદ કરી રહ્યો છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਥਿਰੁ ਚੀਨੈ ਸੰਗਿ ਦੇਉ ॥
ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે અનુસરણ કરનારી જીવ-સ્ત્રીઓ આ તફાવતને જાણી લે છે કે પ્રભુ આપણી સાથે જ મનમાં સ્થિર છે.

ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਜਪੁ ਜਪੇਉ ॥੨॥
ગુરુએ તેના અંતર્મનમાં પ્રભુ-નામ જ દ્રઢ કરાવ્યું છે, તેથી તે પ્રભુનું નામ જપતી રહે છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਉ ਹੋਇ ॥
ગુરુ વગર પરમાત્માની ભક્તિ તેમજ ચિંતન નથી

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੰਤ ਨ ਸੰਗੁ ਦੇਇ ॥
ગુરુ વગર સંતોની સંગત પણ સંભવ નથી,

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧੁਲੇ ਧੰਧੁ ਰੋਇ ॥
ગુરુ શરણ વગર અંધ જીવ સંસારના કાર્યોમાં લાગી રોવે છે

ਮਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲੁ ਮਲੁ ਸਬਦਿ ਖੋਇ ॥੩॥
ગુરૂના શરણમાં આવવાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને ગુરુનો ઉપદેશ વિકારોની ગંદકી ધોઈ દે છે ॥૩॥

ਗੁਰਿ ਮਨੁ ਮਾਰਿਓ ਕਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ॥
ગુરુ સંયોગ બનાવીને મનને મારી દે છે,

ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਾਵੇ ਭਗਤਿ ਜੋਗੁ ॥
ત્યારબાદ મન દિવસ-રાત પ્રભુ-ભક્તિમાં લીન રહે છે.

ਗੁਰ ਸੰਤ ਸਭਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟੈ ਰੋਗੁ ॥ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਵਰੁ ਸਹਜ ਜੋਗੁ ॥੪॥੬॥
ગુરુ-સંતના સંપર્કમાં રહેવાથી તમામ દુઃખ-રોગ મટી જાય છે. ગુરુ નાનકનો મત છે કે પ્રભુથી મળીને સરળ સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਸਾਜਿ ॥
પરમાત્મા જ સંપૂર્ણ સૃષ્ટિની રચના કરે છે,

ਸਚੁ ਆਪਿ ਨਿਬੇੜੇ ਰਾਜੁ ਰਾਜਿ ॥
તે પોતે જ પોતાના હુકમથી કરેલા કર્મોના આધાર પર જીવોનું નિર્ણય કરે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਊਤਮ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી ઉત્તમ પ્રભુ સાથે જ અનુભવ થાય છે અને

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਸਾਇਣੁ ਸਹਜਿ ਆਥਿ ॥੧॥
સરળ સ્વભાવ જ હરિ નામરૂપી ધન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਤ ਬਿਸਰਸਿ ਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ॥
હે મન! રામ નામનું ભજન કર, ભૂલી ન જતો.

ਅਪਰੰਪਰੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਤੁਲਾਏ ਅਤੁਲੁ ਤੋਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અપરંપાર, મનવાણીથી પર છે અને તે પોતે જ ગુરૂથી પોતાની મહિમાના ગુણગાન કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰੇਵਹਿ ਗੁਰਸਿਖ ਤੋਰ ॥
ગુરુ શિષ્ય ગુરુ ચરણોની પૂજા-વંદના કરે છે,

ਗੁਰ ਸੇਵ ਤਰੇ ਤਜਿ ਮੇਰ ਤੋਰ ॥
તે ગુરુની સેવા દ્વારા અહં ભાવનાને ત્યાગીને સંસાર-સમુદ્રથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਨਰ ਨਿੰਦਕ ਲੋਭੀ ਮਨਿ ਕਠੋਰ ॥
નિંદા કરનાર પુરુષ હંમેશા લોભ કરે છે અને તેનું મન પણ ખુબ સખત હોય છે.

ਗੁਰ ਸੇਵ ਨ ਭਾਈ ਸਿ ਚੋਰ ਚੋਰ ॥੨॥
તેને ગુરુની સેવા જરા સારી લાગતી નથી, વાસ્તવમાં તે સૌથી મોટો ચોર છે ॥૨॥

ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਬਖਸੇ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ॥
જો ગુરુ ખુશ થઈ જાય તો તે પ્રેમ-ભક્તિની બક્ષીસ કરી દે છે,

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਮਹਲਿ ਠਾਉ ॥
ગુરુના ખુશ થવાથી જ પ્રભુનું ઘર પ્રાપ્ત થાય છે.

ਪਰਹਰਿ ਨਿੰਦਾ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਜਾਗੁ ॥
તે નિંદા છોડીને પરમાત્માની ભક્તિમાં જાગૃત રહે છે,

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਕਰਮਿ ਭਾਗੁ ॥੩॥
ઉત્તમ નસીબથી પરમાત્માની ભક્તિ સુંદર લાગે છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈ ਕਰੇ ਦਾਤਿ ॥
જેનો ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય છે, તે તેને નામ-સ્મરણનું દાન આપે છે.

ਗੁਰਸਿਖ ਪਿਆਰੇ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ॥
ગુરુના પ્રેમાળ શિષ્ય દિવસ-રાત હરિ નામ ઉચ્ચારણમાં લીન રહે છે.

ਫਲੁ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਗੁਰੁ ਤੁਸਿ ਦੇਇ ॥
ગુરુ જેના પર ખુશીના ઘરમાં આવે છે, તેને ફળ રૂપમાં નામ જ પ્રાપ્ત થાય છે, અને

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਾਵਹਿ ਵਿਰਲੇ ਕੇਇ ॥੪॥੭॥
ગુરુ નાનકનું મત છે કે કોઈ દુર્લભ જ નામ મેળવે છે ॥૪॥૭॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ਇਕ ਤੁਕਾ ॥
વસંત મહેલ ૩ એક તુકો॥

ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੈ ਸੇਵਕੁ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥
માલિકની મરજીથી જ સેવક સેવા કરે છે,

ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਸਭਿ ਕੁਲ ਉਧਰੈ ॥੧॥
તે સંસારમાં મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત રહીને બધા કૂલોનો ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਨ ਛੋਡਉ ਕਿਆ ਕੋ ਹਸੈ ॥
હે માલિક! અલબત્ત કોઈ મારા પર હસતા રહે, પરંતુ તારી ભક્તિ છોડી શકતો નથી,

ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਮੇਰੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા હ્રદયમાં તારું શાશ્વત નામ વસી ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗਲਤੁ ਰਹੈ ॥
જેમ પ્રાણી માયા-મોહમાં લીન રહે છે,

ਤੈਸੇ ਸੰਤ ਜਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਵਤ ਰਹੈ ॥੨॥
તેમ જ ભક્તજન પ્રભુ-ભજનમાં જ મગ્ન રહે છે ॥૨॥

ਮੈ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਊਪਰਿ ਕਰਹੁ ਦਇਆ ॥
હે દયાસાગર! મારા મૂર્ખ અણસમજુ પર દયા કર,

ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਰਹਉ ਪਇਆ ॥੩॥
હું હંમેશા તારી શરણમાં પડ્યો રહું ॥૩॥

ਕਹਤੁ ਨਾਨਕੁ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਨਿਹਫਲ ਕਾਮਾ ॥
નાનક કહે છે કે સંસારના કામ ધંધા નિરર્થક છે અને

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਾ ॥੪॥੮॥
ગુરુની કૃપાથી જ કોઈ હરિ-નામ અમૃત પ્રાપ્ત કરે છે ॥૪॥૮॥

ਮਹਲਾ ੧ ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਘਰੁ ੨
મહેલ ૧ વસંત હિડોલ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਲ ਗ੍ਰਾਮ ਬਿਪ ਪੂਜਿ ਮਨਾਵਹੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ॥
હે બ્રાહ્મણ! તું શાલિગ્રામની પૂજા-અર્ચના કરે છે, તેને મનાવે છે, શુભ આચરણ તરીકે તુલસીની માળા ફેરવે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਬੇੜਾ ਬਾਂਧਹੁ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਇਆਲਾ ॥੧॥
હે દયા સાગર! રામ નામનો જાપ કરીને સંસાર સમુદ્ર પાર કરવા માટે બેડાના રૂપમાં તૈયાર કર અને આ જ સાચી વંદના કર કે અમારા પર દયા કર ॥૧॥

ਕਾਹੇ ਕਲਰਾ ਸਿੰਚਹੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! તારો જન્મ બેકાર જ જઈ રહ્યો છે, શા માટે ઉજ્જડ જમીન સીંચી રહ્યો છે.

ਕਾਚੀ ਢਹਗਿ ਦਿਵਾਲ ਕਾਹੇ ਗਚੁ ਲਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શરીરરૂપી કાચી દીવાલ નાશ થઈ જશે, શા માટે આના પર ધાર્મિક દેખાવનો ચૂનો લગાવી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰ ਹਰਿਹਟ ਮਾਲ ਟਿੰਡ ਪਰੋਵਹੁ ਤਿਸੁ ਭੀਤਰਿ ਮਨੁ ਜੋਵਹੁ ॥
પોતાના હાથોથી સેવાને કૂવાથી કાઢનાર ફારસી અને તેની માળા અને તેની અંદર મનને બળદ બનાવીને ખેડવા માટે લગાવી દે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿੰਚਹੁ ਭਰਹੁ ਕਿਆਰੇ ਤਉ ਮਾਲੀ ਕੇ ਹੋਵਹੁ ॥੨॥
નામરૂપી અમૃત જળથી ક્યારાઓને સિંચીશ તો જ પ્રભુરૂપી બાગબાનનો બનીશ ॥૨॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਦੁਇ ਕਰਹੁ ਬਸੋਲੇ ਗੋਡਹੁ ਧਰਤੀ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! કામ ક્રોધને બે મ્યાન બનાવ, આનો ઉપયોગ કરતા અવગુણોને કાઢીને ગુણોને ધારણ કરી લે અને શરીરરૂપી જમીનમાં ખુદાઈ કર.

ਜਿਉ ਗੋਡਹੁ ਤਿਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮੇਟਿਆ ਜਾਈ ॥੩॥
જેમ જેમ ખુદાઈ કરીશ અવગુણ-વિકારોને કાઢીને તેમ તેમ તું સુખ પ્રાપ્ત કરીશ. આ રીતે તારી મહેનત બેકાર જઈ શકતી નથી ॥૩॥

ਬਗੁਲੇ ਤੇ ਫੁਨਿ ਹੰਸੁਲਾ ਹੋਵੈ ਜੇ ਤੂ ਕਰਹਿ ਦਇਆਲਾ ॥
હે દયાસાગર! જો તું દયા કરી દે તો જીવ બગલાથી હંસ બની જાય છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਇਆਲਾ ॥੪॥੧॥੯॥
હે દયાળુ પ્રભુ! નાનક દાસોનો દાસ માનતા વિનંતી કરે છે કે અમારા પર પોતાની દયા કર ॥૪॥૧॥૯॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ਹਿੰਡੋਲ ॥
વસંત મહેલ ૧ હિંડોલ॥

ਸਾਹੁਰੜੀ ਵਥੁ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸਾਝੀ ਪੇਵਕੜੈ ਧਨ ਵਖੇ ॥
સાસરેથી મળેલી બધી વસ્તુઓ બધા માટે સમાન હોય છે, પરંતુ જીવરૂપી સ્ત્રી આ લોકમાં અલગતા કરે છે.

ਆਪਿ ਕੁਚਜੀ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਊ ਜਾਣਾ ਨਾਹੀ ਰਖੇ ॥੧॥
તે પોતે સારું કામ કરતી નથી, પોતાને દોષ આપતી નથી અને વસ્તુને સંભાળીને રાખતી નથી ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬਾ ਹਉ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥
હે માલિક! હું પોતે જ ભ્રમમાં ભુલાયેલી છું,

ਅਖਰ ਲਿਖੇ ਸੇਈ ਗਾਵਾ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣਾ ਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે નસીબમાં લખ્યું છે, તે જ ગાઈ રહી છું, બીજી વાણી બોલવાની જાણતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਕਢਿ ਕਸੀਦਾ ਪਹਿਰਹਿ ਚੋਲੀ ਤਾਂ ਤੁਮ੍ਹ ਜਾਣਹੁ ਨਾਰੀ ॥
હે જીવરૂપી નારી! જો હરિનામરૂપી લોકગીતની કડાઈનું પ્રેમરૂપી વસ્ત્ર ધારણ કરાય તો જ તે સન્માન મળશે.

ਜੇ ਘਰੁ ਰਾਖਹਿ ਬੁਰਾ ਨ ਚਾਖਹਿ ਹੋਵਹਿ ਕੰਤ ਪਿਆਰੀ ॥੨॥
જો આ લોકરૂપી ઘરમાં સારાને સંભાળીને રાખીશ અને દુષ્ટતાથી દૂર રહીશ તો જ પ્રભુને પ્રેમાળ લાગીશ ॥૨॥

ਜੇ ਤੂੰ ਪੜਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਦੁਇ ਅਖਰ ਦੁਇ ਨਾਵਾ ॥
હે જીવ! જો તું ભણેલો છે, પંડિત તેમજ ચતુર છે તો પણ હરિ નામરૂપી બે અક્ષર જ પાર કરાવનાર છે.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਏਕੁ ਲੰਘਾਏ ਜੇ ਕਰਿ ਸਚਿ ਸਮਾਵਾਂ ॥੩॥੨॥੧੦॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે જો પરમ સત્યની સ્તુતિમાં લીન થઈ જાઉં તો ફક્ત તે જ સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી શકે છે ॥૩॥૨॥૧૦॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૧॥

ਰਾਜਾ ਬਾਲਕੁ ਨਗਰੀ ਕਾਚੀ ਦੁਸਟਾ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੋ ॥
મનરૂપી રાજા નાના એવા બાળકની જેમ નાદાન છે, આનું શરીરરૂપી નગર પણ કાચું છે અને કામ, ક્રોધ, લોભરૂપી દુષ્ટોથી પ્રેમી બનેલ છે.

ਦੁਇ ਮਾਈ ਦੁਇ ਬਾਪਾ ਪੜੀਅਹਿ ਪੰਡਿਤ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੋ ॥੧॥
હે પંડિત! આની બે માતાઓ તેમજ બે પિતા બતાવાય છે, આ વાત પર ચિંતન કર ॥૧॥

ਸੁਆਮੀ ਪੰਡਿਤਾ ਤੁਮ੍ਹ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ॥
હે પંડિત સ્વામી! તું આ શિક્ષા આપ કે

ਕਿਨ ਬਿਧਿ ਪਾਵਉ ਪ੍ਰਾਨਪਤੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચો પરમેશ્વર કઈ વિધિથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭੀਤਰਿ ਅਗਨਿ ਬਨਾਸਪਤਿ ਮਉਲੀ ਸਾਗਰੁ ਪੰਡੈ ਪਾਇਆ ॥
વનસ્પતિમાં આગ હોવા છતાં પણ તે લીલી રહે છે અને સમુદ્ર ખુબ મોટો હોવા પણ પોતાની સીમા પાર કરતો નથી, જેમ ગાંસડી બાંધી દીધી હોય.

ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਘਰ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਐਸਾ ਗਿਆਨੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
શાંતિરૂપી ચંદ્ર તેમજ ક્રોધરૂપી સૂર્ય બંને જ એક ઘરમાં રહે છે, આવું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું નથી ॥૨॥

ਰਾਮ ਰਵੰਤਾ ਜਾਣੀਐ ਇਕ ਮਾਈ ਭੋਗੁ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુનો ઉપાસક તે જ મનાય છે, જે એક મા નો ભોગ કરી લે છે,

ਤਾ ਕੇ ਲਖਣ ਜਾਣੀਅਹਿ ਖਿਮਾ ਧਨੁ ਸੰਗ੍ਰਹੇਇ ॥੩॥
તેનાં લક્ષણો આ જ મનાય છે કે તે ક્ષમાભાવનારૂપી ધન સંગ્રહ કરતો હોય ॥૩॥

ਕਹਿਆ ਸੁਣਹਿ ਨ ਖਾਇਆ ਮਾਨਹਿ ਤਿਨ੍ਾ ਹੀ ਸੇਤੀ ਵਾਸਾ ॥
મનુષ્યનું લાચાર મન આ ઇન્દ્રિયોની સાથે રહે છે, જેને ઉપદેશ અપાય તો ધ્યાન દેતું નથી અને જેટલી પણ તૃપ્તિ કરાવાય, દયાળુ થતું નથી.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਖਿਨੁ ਤੋਲਾ ਖਿਨੁ ਮਾਸਾ ॥੪॥੩॥੧੧॥
ગુરુ નાનક પોતાને દાસોનો દાસ માનતા વિનય કરે છે કે મન પળમાં જ મોટું થઈ જાય છે અને પળમાં જ નાનું થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥૧૧॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૧॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹੁ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਭੁਖ ਗਵਾਏ ॥
ગુરુ સાચો શાહ છે, સુખ આપનાર છે. તે દરેક લાલચને દૂર કરી પરમાત્માથી મળાવી દે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੧॥
તે કૃપા કરીને પરમાત્માની ભક્તિ કરાવે છે અને દરેક સમય પરમાત્માના જ ગુણ ગાય છે ॥૧॥

ਮਤ ਭੂਲਹਿ ਰੇ ਮਨ ਚੇਤਿ ਹਰੀ ॥
હે મન! પરમાત્માનું સ્મરણ કર, તેને ન ભૂલ.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਨਾਹੀ ਤ੍ਰੈ ਲੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ વગર ત્રણેય લોકમાં મુક્તિ થઈ શકતી નથી અને પ્રભુનું નામ ગુરૂથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਭਗਤੀ ਨਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਨਹੀ ਭਗਤਿ ਹਰੀ ॥
ભક્તિ વગર સદ્દગુરુ પ્રાપ્ત થતો નથી અને નસીબ વગર પ્રભુની ભક્તિ પણ થઈ શકતી નથી.

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਸੰਗੁ ਨ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ॥੨॥
નસીબ વગર સત્સંગ પણ પ્રાપ્ત થતો નથી અને પરમાત્માનું નામ નિયતિથી જ મળે છે ॥૨॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਗੁਪਤੁ ਉਪਾਏ ਵੇਖੈ ਪਰਗਟੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ॥
સંસારને ઉત્પન્ન તેમજ સંભાળ કરનાર પ્રભુ દરેક શરીરમાં ગુપ્ત રૂપથી વ્યાપ્ત છે, તે ગુરુમુખ ભક્તજનોની સન્મુખ પ્રગટ થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੀਨੇ ਹਰਿ ਜਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਨਾ ॥੩॥
જે પ્રભુનું ભજન કરે છે, તેના રંગમાં જ નિમગ્ન રહે છે તેના મનમાં હરિ નામ અમૃત જ વસી રહે છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਕਉ ਤਖਤਿ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇ ਪਰਧਾਨ ਕੀਏ ॥
જેને રાજસિંહાસન પર બેસવાની મોટાઈ મળે છે, તેને તે જ પ્રમુખ બનાવે છે.

ਪਾਰਸੁ ਭੇਟਿ ਭਏ ਸੇ ਪਾਰਸ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰ ਸੰਗਿ ਥੀਏ ॥੪॥੪॥੧੨॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે ગુરુ-પારસથી મુલાકાત કરી તે પણ ગુણવાન બની જાય છે અને ગુરુના સંપર્કમાં જ રહે છે ॥૪॥૪॥૧૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੧ ਦੁਤੁਕੇ
વસંત મહેલ ૩ ઘર ૧ બેતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਮਹਿ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ॥
મહિના, ઋતુઓમાં વસંત ઋતુ સદ્ગુણી છે.

ਜਿਤੁ ਹਰਿਆ ਸਭੁ ਜੀਅ ਜੰਤੁ ॥
આ ઋતુમાં બધા જીવ-જંતુ ખીલી જાય છે.

ਕਿਆ ਹਉ ਆਖਾ ਕਿਰਮ ਜੰਤੁ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! હું નાનો જીવ શું બતાવી શકું છું,

ਤੇਰਾ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਆਦਿ ਅੰਤੁ ॥੧॥
તારા આદિ તેમજ અંતનો કોઈએ રહસ્ય મેળવ્યો નથી

ਤੈ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਕਰਹਿ ਸੇਵ ॥
હે માલિક! જે પણ તારી સેવા કરે છે,

ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਆਤਮ ਦੇਵ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પરમસુખ મેળવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥
જેનું ઉત્તમ નસીબ હોય છે, તે જ પ્રભુની સેવા કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી તે સંસારમાં રહીને વિકારોને મારીને આધ્યાત્મિક રીતે જીવે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ਉਚਰੈ ॥
તે દરેક પળ પ્રભુ નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે,

ਇਨ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੁਤਰੁ ਤਰੈ ॥੨॥
આ ઉપાયથી પ્રાણી ખરાબ સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਰਤਾਰਿ ਉਪਾਏ ॥
ઝેર તેમજ અમૃત પરમાત્માએ ઉત્પન્ન કર્યું છે અને

ਸੰਸਾਰ ਬਿਰਖ ਕਉ ਦੁਇ ਫਲ ਲਾਏ ॥
સંસારરૂપી વૃક્ષને બે ફળ લગાવી દીધા છે.

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ॥
કરવા-કરાવનાર પોતે પ્રભુ જ છે,

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੈ ਖਵਾਏ ॥੩॥
જેમ તેની મરજી હોય છે, તેમ જ ફળ ખવડાવે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
હે નાનક! જેના પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
તેણે પોતે જ નામ અમૃત આપી દે છે.

ਬਿਖਿਆ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਮਨਹਿ ਕਰੇਇ ॥
તે તેના વિકારોની વાસનાને નિવૃત કરે છે અને

ਅਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪਿ ਕਰੇਇ ॥੪॥੧॥
પોતાની ઈચ્છાથી પોતે જ આવું કરે છે ॥૪॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਰਾਤੇ ਸਾਚਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨਿਹਾਲਾ ॥
જે શાશ્વત હરિનામમાં નિમગ્ન થઈ જાય છે, તે હંમેશા આનંદિત રહે છે.

ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પ્રભુ! તું દીનદયાળુ છે, અમારા પર દયા કર.

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਮੈ ਕੋਇ ॥
તારા સિવાય મારો બીજો કોઈ સહાયક નથી,

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖੈ ਸੋਇ ॥੧॥
જેમ તારી મરજી છે, તેમ જ તું રાખે છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
ગુરુ-પરમેશ્વર જ મારા મનને સારો લાગે છે,

ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ਬਿਨੁ ਸਹਜਿ ਮਿਲਉ ਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શન કર્યા વગર જરાય રહી શકતો નથી. તે સરળ સ્વભાવ જ મળે છે અને ગુરુ પોતે જ સંયોગ બનાવીને મળાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਲੋਭੀ ਲੋਭਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥
આ લોભી મન લોભમાં જ ફસાઈ રહે છે,

ਰਾਮ ਬਿਸਾਰਿ ਬਹੁਰਿ ਪਛੁਤਾਨਾ ॥
ત્યારબાદ પ્રભુને ભૂલીને ખુબ પસ્તાય છે.

ਬਿਛੁਰਤ ਮਿਲਾਇ ਗੁਰ ਸੇਵ ਰਾਂਗੇ ॥
જે ગુરુની સેવામાં લીન થઈ જાય છે, પરમાત્માથી અલગ થયેલ પ્રાણીનું ગુરુ ફરી મિલન કરાવી દે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਮਸਤਕਿ ਵਡਭਾਗੇ ॥੨॥
જેના ખુબ નસીબ હોય છે, તેને હરિનામ આપે છે ॥૨॥

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਕੀ ਇਹ ਦੇਹ ਸਰੀਰਾ ॥
આ શરીર પવન-પાણી વગેરે પંચ તત્વોની રચના છે અને

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਕਠਿਨ ਤਨਿ ਪੀਰਾ ॥
અહં રોગ આ તલને ખુબ વેદના પહોંચાડે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾਰੂ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
ગુરુએ રામ નામનું ગુણગાન જ આની દવા બતાવી છે અને

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਿ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
ગુરૂ કૃપા કરીને અહં રોગ સમાપ્ત કરી દે છે ॥૩॥

ਚਾਰਿ ਨਦੀਆ ਅਗਨੀ ਤਨਿ ਚਾਰੇ ॥
શરીરમાં ક્રોધ, લાલચ, અહંકાર તેમજ હિંસારૂપી ચાર નદીઓ વહેતી રહે છે અને

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਤ ਜਲੇ ਅਹੰਕਾਰੇ ॥
મનુષ્ય તૃષ્ણા તેમજ અહંકારમાં સળગતો રહે છે.

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਵਡਭਾਗੀ ਤਾਰੇ ॥
ગુરુ જેની રક્ષા કરે છે, આવો ભાગ્યશાળી સંસાર-સમુદ્રથી તરી જાય છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਉਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਧਾਰੇ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! ભક્ત પોતાના હૃદયમાં હરિનામરૂપી અમૃત જ ધારણ કરીને રાખે છે ॥૪॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਸੇਵੇ ਸੋ ਹਰਿ ਕਾ ਲੋਗੁ ॥
જે પ્રભુની પૂજા કરે છે, વાસ્તવમાં તે જ પ્રભુનો ઉપાસક છે.

ਸਾਚੁ ਸਹਜੁ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੈ ਸੋਗੁ ॥
તે સરળ સ્થિતિમાં સુખ મેળવે છે અને તેને ક્યારેય દુઃખ-શોક થતું નથી.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਏ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
દુર્ભાગ્યે મનમુખ મનમાં પ્રભુનું સ્મરણ કરતો નથી,

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਭੀ ਮਰਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
તેથી વારંવાર મરે-જન્મે છે અને આવકજાવકમાં પડી રહે છે ॥૧॥

ਸੇ ਜਨ ਜੀਵੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
તે મનુષ્ય જીવે છે, જે મનમાં પ્રભુને વસાવી લે છે.

ਸਾਚੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਹਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુનું ભજનગાન કરે છે અને પરમ સત્યમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਨ ਸੇਵਹਿ ਤੇ ਹਰਿ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥
જે પ્રભુની પૂજા કરતો નથી, તેનાથી પ્રભુ દૂર જ રહે છે.

ਦਿਸੰਤਰੁ ਭਵਹਿ ਸਿਰਿ ਪਾਵਹਿ ਧੂਰਿ ॥
તે દેશ-દેશાંતર ભટકે છે, પરંતુ માથા પર ધૂળ જ પડે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਜਨ ਲੀਏ ਲਾਇ ॥
પ્રભુ એટલો કૃપાળુ છે કે તે પોતે જ જીવોને પોતાની લગાનમાં લગાવી લે છે,

ਤਿਨ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੈ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥੨॥
તે હંમેશા સુખ આપતો રહે છે અને તેને તલ માત્ર કોઈ લોભ નથી ॥૨॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਚੂਕੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જો પરમાત્મા કૃપાદ્રષ્ટિ કરી દે તો અભિમાન દૂર થઈ જાય છે અને

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
સાચા દરબારમાં યશ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਵੇਖੈ ਸਦ ਹਜੂਰਿ ॥
ભક્તજન પ્રભુને હંમેશા પાસે જ જુએ છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੩॥
ગુરુના શબ્દથી તેને બધામાં વ્યાપ્ત પ્રભુ દેખાઈ દે છે ॥૩॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਕੀ ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
પરમાત્મા સંસારના બધા જીવોનું પોષણ કરે છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਦ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲ ॥
ગુરુની કૃપાથી હંમેશા તેનું સ્મરણ કર.

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
આ રીતે સન્માનપૂર્વક સાચા ઘરમાં જા.

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ਪਾਇ ॥੪॥੩॥
નાનક ફરમાવે છે કે પ્રભુ નામથી જ મોટાઈ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਮਨ ਤੇ ਹੋਇ ॥
પરમાત્માની સાચી પૂજા મનથી જ થાય છે અને

ਏਕੋ ਵੇਖੈ ਅਉਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
બધે એક પ્રભુ સિવાય બીજું કોઈ દેખાઈ દેતું નથી.

ਦੂਜੈ ਲੋਕੀ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
સંસારના લોકોએ દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને ખુબ દુઃખ મેળવ્યું છે,

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮੈਨੋ ਏਕੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੧॥
પરંતુ સદ્‌ગુરૂએ મને પરમશક્તિના દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૧॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਉਲਿਆ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ॥
મારો પ્રભુ વસંતની જેમ પૂર્ણ વિશ્વમાં હંમેશા ખીલી રહે છે અને

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਗਾਇ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ મન ગોવિંદના ગુણ ગાઈને ખીલી ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਪੂਛਹੁ ਤੁਮ੍ਹ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુથી પૂછીને તું ચિંતન કરીશ

ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚੇ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
તો જ સાચા પ્રભુથી પ્રેમ લાગશે.

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਹੋਹਿ ਦਾਸਤ ਭਾਇ ॥
જો અહં છોડીને વિનમ્ર ભાવના ધારણ કરીશ

ਤਉ ਜਗਜੀਵਨੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
તો પ્રભુ મનમાં વસી જશે ॥૨॥

ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਸਦ ਵੇਖੈ ਹਜੂਰਿ ॥
જે ભક્તિ કરે છે, તે હંમેશા પ્રભુને સન્મુખ જોવે છે.

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
મારો પ્રભુ હંમેશા સર્વવ્યાપક છે.

ਇਸੁ ਭਗਤੀ ਕਾ ਕੋਈ ਜਾਣੈ ਭੇਉ ॥
આ ભક્તિનું જે કોઈ રહસ્ય જાણી લે છે,

ਸਭੁ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਤਮ ਦੇਉ ॥੩॥
તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે કે બધામાં પ્રભુ જ આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ॥
સદ્‌ગુરુ પોતે જ સંયોગ બનાવીને મળાવે છે અને

ਜਗਜੀਵਨ ਸਿਉ ਆਪਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
પ્રભુની ભક્તિમાં મન લગાવી દે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਏ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તેનું મન શરીર સરળ સ્વભાવ ખીલી રહે છે અને પ્રભુ નામમાં જ લગન લાગી રહે છે ॥૪॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ભક્તવત્સલ હરિ મનમાં હાજર

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી સરળ સ્વભાવ જ થઈ જાય છે.

ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਖੋਇ ॥
જો મનથી અહંને છોડીને ભક્તિ કરાય

ਤਦ ਹੀ ਸਾਚਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੧॥
તો જ પરમાત્માથી સાક્ષાત્કાર થાય છે ॥૧॥

ਭਗਤ ਸੋਹਹਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਦੁਆਰਿ ॥
ભક્ત હંમેશા પ્રભુના દરવાજા પર શોભા દે છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਸਾਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના અનુરાગથી પ્રભુથી પ્રેમ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਸੋ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
જે મનુષ્ય ભક્તિ કરે છે, તે જ નિર્મળ હોય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਖੋਇ ॥
જયારે ગુરુના ઉપદેશથી તે મનથી અહં-ભાવનાને કાઢી દે છે.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ત્યારે પ્રભુ પોતે જ મનમાં આવી વસે છે અને

ਸਦਾ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
સ્વાભાવિક જ મનમાં હંમેશા સુખ-શાંતિ બની રહે છે ॥૨॥

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਤਿਨ ਸਦ ਬਸੰਤ ॥
જે પ્રભુની અર્ચનામાં લીન રહે છે, તે હંમેશા વસંતની જેમ ખીલેલ રહે છે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਰਵਿ ਗੁਣ ਗੁਵਿੰਦ ॥
પ્રભુનું મહિમાગાન કરી તેનું મન શરીર આનંદિત બની રહે છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੂਕਾ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હરિ નામ ઉપાસના વગર પૂર્ણ સંસાર સુકુ છે અને

ਅਗਨਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥੩॥
વારંવાર તૃષ્ણાગ્નિમાં સળગે છે ॥૩॥

ਸੋਈ ਕਰੇ ਜਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਭਾਵੈ ॥
સંસારનો પણ શું દોષ જેમ પરમાત્માની મરજી થાય છે, તે તે જ કરે છે.

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਸਰੀਰਿ ਭਾਣੈ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥
જો તેની રજા પ્રમાણે નામમાં ચિત્ત લગાવે તો શરીર હંમેશા સુખ મેળવે છે.

ਅਪਣਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
તે સરળ-સ્વભાવ પોતાના પ્રભુની પૂજા કરે છે અને

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥੪॥੫॥
નાનક ફરમાવે છે કે નામ તેના મનમાં વસી જાય છે ॥૪॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
શબ્દ-ગુરુથી માયા મોહને સળગાવી શકાય છે અને

ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥
સદ્દગુરૂના પ્રેમ તેમજ રજાથી મન-શરીર ખીલી જાય છે.

ਸਫਲਿਉ ਬਿਰਖੁ ਹਰਿ ਕੈ ਦੁਆਰਿ ॥
શરીરરૂપી વૃક્ષ તે જ સફળ છે, જે પ્રભુના દરવાજા પર સ્થિત થાય છે.

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
તે સાચી વાણી પ્રભુ-નામથી જ પ્રેમ કરે છે ॥૧॥

ਏ ਮਨ ਹਰਿਆ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ॥
આ મનરૂપી વૃક્ષ સરળ સ્વભાવ લીલુંછમ થઈ ગયું છે અને

ਸਚ ਫਲੁ ਲਾਗੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના પ્રેમથી આને નામરૂપી સત્યનું ફળ લાગ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਨੇੜੈ ਆਪੇ ਦੂਰਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ અમારી નજીક છે અને પોતે જ દૂર છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੇਖੈ ਸਦ ਹਜੂਰਿ ॥
પરંતુ ગુરુના ઉપદેશથી તે હંમેશા સન્મુખ જ દેખાઈ દે છે.

ਛਾਵ ਘਣੀ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥
લીલી વનસ્પતિનો છાંયો ખૂબ ગાઢ હોય છે અને

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਿਗਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥੨॥
ગુરુમુખ સરળ સ્વભાવ ખીલી રહે છે ॥૨॥

ਅਨਦਿਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥
તે દિવસ-રાત પરમાત્માનું કીર્તિગાન કરે છે અને

ਸਤਿਗੁਰਿ ਗਵਾਈ ਵਿਚਹੁ ਜੂਠਿ ਭਰਾਂਤਿ ॥
સદ્ગુરુ તેના મનથી અસત્યનો ભ્રમ કાઢી દે છે.

ਪਰਪੰਚ ਵੇਖਿ ਰਹਿਆ ਵਿਸਮਾਦੁ ॥
તે જગત નાટકને જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ॥੩॥
નામની બક્ષીશ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਸਭਿ ਰਸ ਭੋਗ ॥
સંસારને બનાવનાર પરમેશ્વર પોતે જ બધા રસ ભોગવે છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੋਈ ਪਰੁ ਹੋਗ ॥
જે કંઈ તે કરે છે, તે નિશ્ચય થાય છે.

ਵਡਾ ਦਾਤਾ ਤਿਲੁ ਨ ਤਮਾਇ ॥
તે ખૂબ મોટો દાતા છે હંમેશા સંસારને આપતો રહે છે તેને તલ માત્ર કોઈ લોભ નથી.

ਨਾਨਕ ਮਿਲੀਐ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! શબ્દ-ગુરુ પ્રમાણે આચરણ કરવાથી જ તેને મળી શકાય છે ॥૪॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥
પૂર્ણ ખુશનસીબ જીવ ભક્તિ તેમજ ધર્મનું કાર્ય કરે છે,

ਏਕੋ ਚੇਤੈ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਵੈ ॥
પરબ્રહ્મનું સ્મરણ કરે છે અને ફરી યોનિમાં આવતો નથી.

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਆਇਆ ॥
આ સંસારમાં તેનો જન્મ સફળ થઈ જાય છે અને

ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
તે સરળ સ્વભાવ જ પ્રભુના નામમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਰਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ગુરુના નિર્દેશ પ્રમાણે કાર્ય કર, પરમાત્મામાં લીન રહે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੇਵਹੁ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનનો અભિમાન કાઢીને પરમાત્માની પ્રાર્થના કર ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਹੈ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
જે ભક્તની વાણી શાશ્વત હોય છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਜਗ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી પૂર્ણ સંસારમાં ફેલાઈ જાય છે.

ਚਹੁ ਜੁਗ ਪਸਰੀ ਸਾਚੀ ਸੋਇ ॥
ચારેય યુગોમાં તેની કીર્તિ ફેલાઈ જાય છે,

ਨਾਮਿ ਰਤਾ ਜਨੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੨॥
પ્રભુની ભક્તિમાં લીન એવો ભક્ત બધા તરફ પ્રખ્યાત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਇਕਿ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
કેટલાય સાચા શબ્દમાં લીન રહે છે,

ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਸਾਚੈ ਭਾਇ ॥
આવો સત્યશીલ મનુષ્ય પરમ સત્ય પ્રભુને સારો લાગે છે.

ਸਾਚੁ ਧਿਆਇਨਿ ਦੇਖਿ ਹਜੂਰਿ ॥
તે પ્રભુને આસપાસ માનતા તેના ધ્યાનમાં જ નિમગ્ન રહે છે અને

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਪਗ ਪੰਕਜ ਧੂਰਿ ॥੩॥
સંતજનોની ચરણરજ જ ઈચ્છે છે ॥૩॥

ਏਕੋ ਕਰਤਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
સંપૂર્ણ સૃષ્ટિને બનાવનાર ફક્ત એક પ્રભુ જ છે, બીજું કોઈ નથી અને

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ તેનાથી મેળાપ થાય છે.

ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
જેને પણ પ્રભુનું સ્તુતિગાન કર્યું છે, તેને જ આનંદ મેળવ્યો છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥੭॥
નાનકનો મત છે કે સરળ સ્વભાવ તે નામમાં જ સમાયેલ રહે છે ॥૪॥૭॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਜਨ ਦੇਖਿ ਹਜੂਰਿ ॥
ભક્તગણ પ્રભુને સાક્ષાત માનીને તેની ભક્તિ કરે છે અને

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਪਗ ਪੰਕਜ ਧੂਰਿ ॥
સંતજનોની ચરણ-ધૂળ જ લગાવે છે.

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸਦ ਰਹਹਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે હંમેશા પ્રભુની લગનમાં લીન રહે છે,

ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરૂએ આ તફાવત બતાવી દીધો છે ॥૧॥

ਦਾਸਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਹੋਇ ॥
કોઈ દુર્લભ જ દાસોનો દાસ થાય છે અને

ਊਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ઉત્તમ પદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕੋ ਸੇਵਹੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
ફક્ત એક પ્રભુની રચના કર, કોઈ બીજા દેવી-દેવતાની ન કર.

ਜਿਤੁ ਸੇਵਿਐ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
જેની વંદના કરવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾ ਓਹੁ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તે અમર છે, આવકજાવકથી રહિત છે,

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਸੇਵੀ ਕਿਉ ਮਾਇ ॥੨॥
હે માતા! તેના સિવાય કોઈ બીજાની સેવા શા માટે કરાય ॥૨॥

ਸੇ ਜਨ ਸਾਚੇ ਜਿਨੀ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
તે જ મનુષ્ય સત્યશીલ છે, જેને પરમ સત્યને ઓળખી લીધો છે.

ਆਪੁ ਮਾਰਿ ਸਹਜੇ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣਿਆ ॥
તે અહં-ભાવનાને મારીને સ્વાભાવિક જ પ્રભુ-નામમાં લીન રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુથી જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੩॥
જેનાથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને તે પરમ સત્ય બધાથી નિર્મળ છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਗਿਆਨੁ ਕੀਆ ਤਿਸੁ ਹਰਿ ਤੂ ਜਾਣੁ ॥
જેને જ્ઞાન ઉત્પન્ન કર્યું છે, તે પરમાત્માને તું જાણ.

ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੁ ਸਿਞਾਣੁ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા એક પ્રભુને ઓળખ.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖੈ ਤਾਂ ਸੁਧਿ ਹੋਇ ॥
નાનકનો મત છે કે હરિ નામરૂપી રસ ચાખવાથી મન શુદ્ધ થઈ જાય છે અને

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥੪॥੮॥
નામમાં લીન રહેનાર જ સત્યશીલ છે ॥૪॥૮॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਕੁਲਾਂ ਕਾ ਕਰਹਿ ਉਧਾਰੁ ॥
પ્રભુના નામમાં લીન ભક્તજન પોતાની વંશાવલીનો ઉદ્ધાર કરી દે છે,

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥
તેની વાણી પણ મધુર તેમજ સત્ય હોય છે અને નામથી જ તેનો પ્રેમ લાગી રહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਕਾਹੇ ਆਏ ॥
ભૂલેલ મનમુખ શું કરી સંસારમાં આવ્યો છે?

ਨਾਮਹੁ ਭੂਲੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥੧॥
પ્રભુના નામને ભૂલીને તેને જન્મ ગુમાવી દીધો છે ॥૧॥

ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਮਰਿ ਮਰਣੁ ਸਵਾਰੈ ॥
જે જીવનમાં મોહ-માયા તરફથી મરી જાય છે, તે વિકારો તરફથી મરીને પોતાનું મૃત્યુ સંવારી લે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਾਚੁ ਉਰ ਧਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી તે સત્યને જ હૃદયમાં ધારણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਭੋਜਨੁ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥
પરમ સત્યનું ચિંતન જ ગુરુમુખનું ભોજન હોય છે, જેનાથી તેનું શરીર પવિત્ર રહે છે.

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ॥
તેના નિર્મળ મનમાં ગુણોનો ઊંડો સમુદ્ર પ્રભુ વસી રહે છે.

ਜੰਮੈ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આ જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ જાય છે, તેની આવકજાવક મટી જાય છે અને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી તે સત્યમાં સમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਸਾਚਾ ਸੇਵਹੁ ਸਾਚੁ ਪਛਾਣੈ ॥
પરમ સત્યને ઓળખીને તે શાશ્વત પ્રભુની પ્રાર્થના કર.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਨੀਸਾਣੈ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુ દરવાજામાં જવાનો રસ્તો મળી જાય છે.

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਚੁ ਸੋਭਾ ਹੋਇ ॥
તે સાચા પ્રભુના દરબારમાં જ શોભા પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥੩॥
તેને જ પોતાના સાચા ઘરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਅਭੁਲੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
પરમાત્મા કોઈ ભૂલ કરતો નથી, તે શાશ્વત છે,

ਹੋਰਿ ਸਭਿ ਭੂਲਹਿ ਦੂਜੈ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
બાકી સંસારના બધા લોકો ભૂલ કરી રહ્યા છે અને દ્વૈતભાવમાં પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਸਾਚਾ ਸੇਵਹੁ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
શુદ્ધ વાણીથી પ્રભુનું ભજન કર,

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਣੀ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! આ વાણી સત્યની સ્તુતિમાં જ લીન રહે છે ॥૪॥૯॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ॥
પરમાત્માની કૃપા વગર બધા લોકો ભ્રમોમાં ભુલાયેલ છે અને

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬਹੁਤੁ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
માયા મોહમાં ખુબ દુ:ખ મેળવે છે.

ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਠਉਰ ਨ ਪਾਈ ॥
અંધ સ્વેચ્છાચારીને ક્યાંય ઠેકાણું પ્રાપ્ત થતું નથી,

ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ਬਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥
આ રીતે ઝેરનો કીડો ઝેરમાં જ મળી રહે છે ॥૧॥

ਹੁਕਮੁ ਮੰਨੇ ਸੋ ਜਨੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે હુકમને માને છે, તેનું જીવન સફળ થાય છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના શબ્દ દ્વારા તેને નામનું નિશાન પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਜਿਨ੍ਾ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥
જેના નસીબમાં લખેલું હોય છે, તે પ્રભુમાં જ લીન રહે છે અને

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
પ્રભુનું નામ હંમેશા તેના મનને સારું લાગે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
સદ્‌ગુરૂની વાણીથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਏ ਸੋਇ ॥੨॥
તે આત્મ-પ્રકાશને પરમ-પ્રકાશથી મળાવે છે ॥૨॥

ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਤਾਰੇ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ફક્ત પરમાત્માનું નામ જ સંસારને મુક્તિ આપનાર છે,

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਮ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી નામથી પ્રેમ થાય છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਮੁਕਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
પ્રભુ-નામ વગર કોઈએ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરી નથી અને

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਲੈ ਪਾਈ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરૂથી જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥
તે સમજે છે, જેને પરબ્રહ્મ પોતે સમજાવે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਏ ॥
સદ્‌ગુરૂની સેવાથી પ્રભુનું નામ દ્રઢ કરાવે છે.

ਜਿਨ ਇਕੁ ਜਾਤਾ ਸੇ ਜਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જેને પ્રભુને જાણી લીધો છે, તે જ મનુષ્ય સ્વીકાર થયો છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਦਰਿ ਨੀਸਾਣੁ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! પ્રભુ નામમાં નિમગ્ન જીવ તેના દરવાજાને મેળવે છે ॥૪॥૧૦॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਏ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે, તેને સદ્દગુરુથી મળાવી દે છે અને

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ ॥
પોતે જ મનમાં આવી વસે છે.

ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਸਦਾ ਮਨ ਧੀਰ ॥
ત્યારપછી જીવની બુદ્ધિ નિશ્ચલ થઈ જાય છે અને તેનું મન હંમેશા શાંત રહે છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥੧॥
પછી તે ગુણી ગંભીર પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે ॥૧॥

ਨਾਮਹੁ ਭੂਲੇ ਮਰਹਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
પ્રભુના નામને ભૂલનાર પાપોનું ઝેર ખાઈને મરી જાય છે અને

ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਨਮੁ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવીને ફરી આવે જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁ ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ખુબ વેશ ધારણ કરવાથી મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને

ਬਹੁ ਅਭਿਮਾਨਿ ਅਪਣੀ ਪਤਿ ਖੋਇ ॥
ખૂબ અભિમાન કરનાર પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
તે જ ભાગ્યશાળી છે, જેને શબ્દના રહસ્યને ઓળખી લીધો છે અને

ਬਾਹਰਿ ਜਾਦਾ ਘਰ ਮਹਿ ਆਣਿਆ ॥੨॥
તેનું બહાર જઇ રહેલું મન સાચા ઘરમાં આવી જાય છે ॥૨॥

ਘਰ ਮਹਿ ਵਸਤੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥
હૃદય ઘરમાં જ અગમ્ય અપાર નામરૂપી વસ્તુ હાજર છે અને

ਗੁਰਮਤਿ ਖੋਜਹਿ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુ ઉપદેશ પ્રમાણે શબ્દના ચિંતનથી આને શોધી શકાય છે.

ਨਾਮੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ਘਰ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
જેને હ્રદય ઘરમાં નામરૂપી નવવિધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે,

ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੩॥
તે હંમેશા નામ રંગમાં લીન રહીને સત્યમાં સમાઈ જાય છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰੇ ਕਿਛੁ ਕਰਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
મનુષ્યથી તો કંઈ થઈ શકતું નથી, પ્રભુ જ બધું કરે છે.

ਆਪੇ ਭਾਵੈ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
તે સ્વેચ્છાથી પોતે જ મળાવી લે છે.

ਤਿਸ ਤੇ ਨੇੜੈ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੂਰਿ ॥
હે નાનક! કોઈ પણ જીવ તેનાથી નજીક તેમજ દૂર નથી,

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੪॥੧੧॥
કારણ કે પરમાત્મા સૃષ્ટિનાં કણ-કણમાં વ્યાપ્ત છે ॥૪॥૧૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા સ્વાભાવિક જ નિરંકારનું ચિંતન કરે છે,

ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸਿ ਰਹੈ ਅਘਾਇ ॥
રામ નામના ભજનમાં જ તૃપ્ત રહે છે.

ਕੋਟ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਜਲਿ ਜਾਹਿ ॥
તેના કરોડો પાપ સળગી જાય છે અને

ਜੀਵਤ ਮਰਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹਿ ॥੧॥
સાંસારિક કાર્ય કરતો મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત રહીને તે પ્રભુના નામમાં જ સમાઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੀ ਦਾਤਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਜਾਣੈ ॥
પોતાની બક્ષિસોને પ્રભુ પોતે જ જાણે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਹਰਿ ਗੁਣਦਾਤਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા આ મન ખીલીને ગુણોના દાતા પ્રભુના નામની જ ચર્ચા કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਗਵੈ ਵੇਸਿ ਭ੍ਰਮਿ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ભગવા વેશ ધારણ કરી ભ્રમણ કરવાથી પણ મુક્તિ થતી નથી અને

ਬਹੁ ਸੰਜਮਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
ખુબ ધીરજ કરવાથી પણ કોઈને શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી.

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી જ નામ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥੨॥
ભાગ્યશાળી જ પરમાત્માને મેળવે છે ॥૨॥

ਕਲਿ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਵਡਿਆਈ ॥
કળિયુગમાં રામ નામની જ કીર્તિ છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુથી જ મેળવી શકાય છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥
પ્રભુ-નામમાં લીન રહેવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਬਿਨੁ ਨਾਮੈ ਹਉਮੈ ਜਲਿ ਜਾਈ ॥੩॥
પરંતુ નામ વિહીન મનુષ્ય અહમમાં જ સળગી જાય છે ॥૩॥

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
કોઈ ખુશનસીબ જ પરમાત્માનાં નામનું ચિંતન કરે છે,

ਛੂਟੈ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਦੁਖੁ ਸਾਰਾ ॥
રામ નામ દ્વારા તે તમામ દુઃખોથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਸੁ ਬਾਹਰਿ ਪਾਸਾਰਾ ॥
જે હૃદયમાં વસી રહ્યો છે, બહાર પર તેનો જ ફેલાવ છે,

ਨਾਨਕ ਜਾਣੈ ਸਭੁ ਉਪਾਵਣਹਾਰਾ ॥੪॥੧੨॥
હે નાનક! સંસારને ઉત્પન્ન કરનાર પ્રભુ બધા ઉત્કૃષ્ટ જાણે છે ॥૪॥૧૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ਇਕ ਤੁਕੇ ॥
વસંત મહેલ ૩ એક તુકે॥

ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਕਿਰਮ ਜੰਤੁ ॥
હે પરમપિતા! હું તારો ઉત્પન્ન કરેલ નાનો-એવો જીવ છું,

ਦੇਹਿ ਤ ਜਾਪੀ ਆਦਿ ਮੰਤੁ ॥੧॥
જો તું ઓમકાર મૂળ મંત્ર આપે તો આનો જાપ કરતો રહું ॥૧॥

ਗੁਣ ਆਖਿ ਵੀਚਾਰੀ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥
હે મા! આ જ ઈચ્છું છું કે પ્રભુના ગુણ ગાયને તેનું ચિંતન કરતો રહું અને

ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਕੈ ਲਗਉ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માને જપીને તેના ચરણોમાં લાગી રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਲਾਗੇ ਨਾਮ ਸੁਆਦਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી ભક્તોને પ્રભુ નામના ભોજનમાં સ્વાદ લાગે છે,

ਕਾਹੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵਹੁ ਵੈਰਿ ਵਾਦਿ ॥੨॥
વેર-વિરોધ તેમજ ઝઘડાઓમાં પોતાનું જીવન શા માટે ગુમાવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨ੍ਹੀ ਚੂਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જેના પર ગુરુએ કૃપા કરી છે, તેના મનનો અભિમાન દૂર થઈ ગયો,

ਸਹਜ ਭਾਇ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੩॥
તેને સરળ-સ્વભાવ પ્રભુ-નામને મેળવી લીધો છે ॥૩॥

ਊਤਮੁ ਊਚਾ ਸਬਦ ਕਾਮੁ ॥
શબ્દનું મનન સૌથી ઊંચું તેમજ ઉત્તમ કાર્ય છે,

ਨਾਨਕੁ ਵਖਾਣੈ ਸਾਚੁ ਨਾਮੁ ॥੪॥੧॥੧੩॥
તેથી નાનક શાશ્વત પ્રભુ નામનું જ વખાણ કરી રહ્યો છે ॥૪॥૧॥૧૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਬਨਸਪਤਿ ਮਉਲੀ ਚੜਿਆ ਬਸੰਤੁ ॥
વસંત ઋતુના આગમનથી બધી વનસ્પતિ ખીલી ગઈ છે,

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੰਗਿ ॥੧॥
આ મન પણ સદ્દગુરૂની સંગતમાં ખીલી ગયું છે ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ ਸਾਚੁ ਧਿਆਵਹੁ ਮੁਗਧ ਮਨਾ ॥
હે મૂર્ખ મન! તું સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માનું ધ્યાન કર

ਤਾਂ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો જ હે મન, સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਤੁ ਮਨਿ ਮਉਲਿਐ ਭਇਆ ਅਨੰਦੁ ॥
આ મન ખીલી ગયું છે, આને ખૂબ આનંદ મળ્યો છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥੨॥
કારણ કે આને ગોવિંદનું નામરૂપી અમૃત ફળ મેળવી લીધું છે ॥૨॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਸਭੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥
બધા લોકો એકની જ વાત કરી રહ્યા છે,

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝੈ ਤਾਂ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥੩॥
જે તેના હુકમને સમજી લે છે, તે એક પરમાત્માને જાણી લે છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਹਉਮੈ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥
નાનક કહે છે કે પછી તે કોઈ અહં ભરેલી વાત કરતો નથી તેને જ્ઞાન થઈ જાય છે કે

ਆਖਣੁ ਵੇਖਣੁ ਸਭੁ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਇ ॥੪॥੨॥੧੪॥
કહેવાનું અને જોવાનું બધું માલિકની મરજીથી જ થાય છે ॥૪॥૨॥૧૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਸਭਿ ਜੁਗ ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ॥
હે સંસાર પાલક! બધા યુગ તારા ઉત્પન્ન કરેલ છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਹੋਏ ॥੧॥
જેની સાચા ગુરૂથી મુલાકાત થઈ જાય છે, તેની બુદ્ધિ ભક્તિમય થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪੇ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥
પરમાત્મા પોતે જ મળાવી લે છે,

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਚ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જીવ શાશ્વત પ્રભુ નામમાં લીન થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਿ ਬਸੰਤੁ ਹਰੇ ਸਭਿ ਲੋਇ ॥
વસંત ઋતુમાં આવવાથી બધા લોકોના મન ખીલી ઉઠે છે અને

ਫਲਹਿ ਫੁਲੀਅਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੨॥
રામ નામમાં ફળ ફૂલીને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਸਦਾ ਬਸੰਤੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥
જે ગુરુ શબ્દનું ચિંતન કરે છે, તે હંમેશા વસંતની જેમ ખીલેલી રહે છે અને

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਾਖੈ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥੩॥
રામ નામ જ હૃદયમાં ધારણ કરે છે ॥૩॥

ਮਨਿ ਬਸੰਤੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
જેના મનમાં વસંત ઋતુ છે, તેનું શરીર મન ખીલી ઉઠે છે.

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਤਨੁ ਬਿਰਖੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਫਲੁ ਪਾਏ ਸੋਇ ॥੪॥੩॥੧੫॥
હે નાનક! આ શરીર વૃક્ષ છે અને રામ નામનું ફળ મેળવે છે ॥૪॥૩॥૧૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਤਿਨ੍ ਬਸੰਤੁ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
જે પ્રભુનું મહિમાગાન કરે છે, તેના માટે આનંદ જ આનંદ બની રહે છે,

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇ ॥੧॥
સંપૂર્ણ નસીબથી જ પ્રભુ ભક્તિ કરાવે છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਬਸੰਤ ਕੀ ਲਗੈ ਨ ਸੋਇ ॥
જ્યારે આ મનને આધ્યાત્મિક આનંદનો અનુભવ થતો નથી

ਇਹੁ ਮਨੁ ਜਲਿਆ ਦੂਜੈ ਦੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તો આ મન દ્વૈતભાવમાં સળગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਧੰਧੈ ਬਾਂਧਾ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
આ મન જગતના બંધનોમાં ફસાઈને કર્મ કરે છે અને

ਮਾਇਆ ਮੂਠਾ ਸਦਾ ਬਿਲਲਾਇ ॥੨॥
માયા મોહમાં હંમેશા રોવે રાડો પાડે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਛੂਟੈ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ॥
જો સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો આ મન બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે અને

ਜਮਕਾਲ ਕੀ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਨ ਫੇਟੈ ॥੩॥
પછી યમકાળની વેદના ભોગવતો નથી ॥૩॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਛੂਟਾ ਗੁਰਿ ਲੀਆ ਛਡਾਇ ॥
હે નાનક! શબ્દ દ્વારા માયા મોહને સળગાવીને આ મન મુક્ત થઈ જાય છે અને

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੪॥੪॥੧੬॥
વાસ્તવમાં ગુરુ જ આને છુટકારો અપાવે છે ॥૪॥૪॥૧૬॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩ ॥
વસંત મહેલ ૩॥

ਬਸੰਤੁ ਚੜਿਆ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ ॥
જે રીતે વસંત ઋતુનું આગમન થવાથી પ્રકૃતિ ખીલી જાય છે,

ਏਹਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਫੂਲਹਿ ਹਰਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧॥
તેમ જ પરમાત્મામાં મન લગાવવાથી જીવ-જંતુ ખીલી જાય છે ॥૧॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
આ ઉપાયથી આ મન લીલું-છમ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો દિવસ-રાત પરમાત્માનું જાપ કરાય, ગુરુ અહંની ગંદકીને સાફ કરી દે તો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
સદ્દગુરૂએ વાણીથી શબ્દ સંભળાવ્યા છે,

ਇਹੁ ਜਗੁ ਹਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਏ ॥੨॥
સદ્દગુરૂના નિર્દેશ પ્રમાણે આ જગત ખીલી ઉઠ્યું છે ॥૨॥

ਫਲ ਫੂਲ ਲਾਗੇ ਜਾਂ ਆਪੇ ਲਾਏ ॥
જ્યારે પોતે લગાવે છે તો જ સૃષ્ટિરૂપી વૃક્ષને ફળ ફૂલ લાગે છે અને

ਮੂਲਿ ਲਗੈ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਏ ॥੩॥
મૂળ પ્રભુથી પ્રેમ કરવાથી જ સદ્દગુરૂની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਬਸੰਤੁ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਵਾੜੀ ॥
આખું જગત બગીચો છે અને વસંત રૂપમાં તે જ હાજર છે.

ਨਾਨਕ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ॥੪॥੫॥੧੭॥
નાનકનો મત છે કે પૂર્ણ ભાગ્યશાળીને જ નિરાળી ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૫॥૧૭॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨
વસંત હિંડોલ મહેલ ૩ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હે ભાઈ! હું ગુરુની વાણી પર બલિહાર છું, ગુરુના ઉપદેશ પર દરેક દમ બલિહાર જાવ છું.

ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦ ਅਪਣਾ ਭਾਈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥੧॥
હું હંમેશા પોતાના ગુરુની સ્તુતિ કરું છું અને ગુરૂના ચરણોમાં જ મન લગાવું છું ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! રામ નામમાં જ મન લગાવજે,

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤੇਰਾ ਹਰਿਆ ਹੋਵੈ ਇਕੁ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું મન શરીર લીલું-છમ થઈ જશે અને હરિનામરૂપી ફળ પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਭਾਈ ਹਰਿ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਇ ॥
હે ભાઈ! જેની ગુરુએ રક્ષા કરી છે, તે બચી ગયો છે અને તેને હરિનામ રસરૂપી અમૃત જ પીધું છે.

ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਦੁਖੁ ਉਠਿ ਗਇਆ ਭਾਈ ਸੁਖੁ ਵੁਠਾ ਮਨਿ ਆਇ ॥੨॥
તેના અંતર્મનમાંથી અહંનું દુઃખ નિવૃત્ત થઈ ગયું છે અને મનમાં સુખ જ સુખ વસી ગયું છે ॥૨॥

ਧੁਰਿ ਆਪੇ ਜਿਨ੍ਹਾ ਨੋ ਬਖਸਿਓਨੁ ਭਾਈ ਸਬਦੇ ਲਇਅਨੁ ਮਿਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! જેના પર આરંભથી પ્રભુએ બક્ષીસ કરી દીધી છે, તેને શબ્દ દ્વારા મળાવી લીધો છે.

ਧੂੜਿ ਤਿਨ੍ਹਾ ਕੀ ਅਘੁਲੀਐ ਭਾਈ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥
તેની ચરણરજથી બંધનોથી છુટકારો થઈ જાય છે અને સંતોની સંગતમાં પ્રભુથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਭਾਈ ਜਿਨਿ ਹਰਿਆ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જેને બનાવીને સૃષ્ટિને પ્રફુલ્લિત કરી છે, કરાવે પણ પ્રભુ પોતે જ છે અને પોતે જ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਸਦ ਵਸੈ ਭਾਈ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥੪॥੧॥੧੮॥੧੨॥੧੮॥੩੦॥
હે ભાઈ! નાનકનું કહેવું છે કે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જેનો પરબ્રહ્મથી મેળાપ થઈ જાય છે, તેના મન શરીરમાં હંમેશા સુખ સ્થિત રહે છે ॥૪॥૧॥૧૮॥૧૨॥૧૮॥૩૦॥

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਇਕ ਤੁਕੇ
રાગ વસંત મહેલ ૪ ઘર ૧ એક તુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਿਉ ਪਸਰੀ ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਜੋਤਿ ॥
જેમ સૂર્ય કિરણોનો પ્રકાશ બધી જગ્યાએ ફેલાયેલો છે,

ਤਿਉ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ॥੧॥
તેમ પરમાત્મા દરેક શરીરમાં ઓત-પ્રોત છે ॥૧॥

ਏਕੋ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਥਾਇ ॥
એકમાત્ર પરમાત્મા દરેક જગ્યા પર હાજર છે,

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਿਲੀਐ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મા! ગુરુના ઉપદેશથી જ તેનાથી મેળાપ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਏਕੋ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
દરેક શરીરમાં એક પરમાત્મા જ વ્યાપ્ત છે અને

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਇਕੁ ਪ੍ਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુના સાક્ષાત્કારથી તે પ્રગટ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
વિશ્વમાં એક પ્રભુ જ સ્થિત છે,

ਸਾਕਤ ਨਰ ਲੋਭੀ ਜਾਣਹਿ ਦੂਰਿ ॥੩॥
પરંતુ પ્રભુથી વિમુખ લોભી મનુષ્ય તેને દૂર સમજે છે ॥૩॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਰਤੈ ਹਰਿ ਲੋਇ ॥
એક પ્રભુ જ સંસારમાં સક્રિય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਏਕੋੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੪॥੧॥
નાનકનો મત છે કે અદ્વિતીય પરમાત્મા જે કરે છે, તે નિશ્ચય થાય છે ॥૪॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વસંત મહેલ ૪॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਦੁਇ ਸਦੇ ਪਏ ॥
રાત અને દિવસ બંને જ મૃત્યુનો બોલાવ દઈ રહ્યા છે,

ਮਨ ਹਰਿ ਸਿਮਰਹੁ ਅੰਤਿ ਸਦਾ ਰਖਿ ਲਏ ॥੧॥
હે મન! પરમાત્માનું ચિંતન કરી લે, કારણ કે અંતમાં આ જ બચાવે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਸਦਾ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનું મનન કર,

ਸਭੁ ਆਲਸੁ ਦੂਖ ਭੰਜਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤਿ ਗਾਵਹੁ ਗੁਣ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના સદ્ ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુનું સ્તુતિગાન કર, બધી આળસ તેમજ દુઃખ ઇજા દૂર થઈને પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਹਉਮੈ ਮੁਏ ॥
મનમુખ જીવ ફરી ફરી અહંકારને કારણે મરે છે,

ਕਾਲਿ ਦੈਤਿ ਸੰਘਾਰੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਗਏ ॥੨॥
જયારે કાળરૂપી દાનવ સંહાર કરે છે તો તે યમપુરી પહોંચી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥
ગુરુમુખની પરમાત્મામાં જ લગન લાગી રહે છે અને

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੋਊ ਦੁਖ ਭਾਗੇ ॥੩॥
તેના જન્મ-મરણના બંને જ દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
પોતાના ભક્તજનો પર પરમાત્માએ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી છે,

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਤੁਠਾ ਮਿਲਿਆ ਬਨਵਾਰੀ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનકની ખુશીથી પરમાત્મા મળી ગયો છે ॥૪॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੨
વસંત હિંડોલ મહેલ ૪ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਤਨ ਕੋਠੜੀ ਗੜ ਮੰਦਰਿ ਏਕ ਲੁਕਾਨੀ ॥
રામ નામરૂપી કિંમતી રત્ન શરીરરૂપી કિલ્લાના મંદિરમાં ગુપ્ત રૂપથી હાજર છે,

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਖੋਜੀਐ ਮਿਲਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਨੀ ॥੧॥
જો સાચા ગુરૂથી મેળાપ થઈ જાય તો જ આની શોધ થાય છે, ત્યારબાદ આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જોડાઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਾਧੋ ਸਾਧੂ ਜਨ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! સાધુજનોથી અમને મળાવી દે,

ਦੇਖਤ ਦਰਸੁ ਪਾਪ ਸਭਿ ਨਾਸਹਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે તેના દર્શનોથી બધા પાપ નાશ થઈ જાય છે અને પવિત્ર પરમપદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਚੋਰ ਮਿਲਿ ਲਾਗੇ ਨਗਰੀਆ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਹਿਰਿਆ ॥
કામાદિક પાંચ ચોર શરીરરૂપી નગરમાં મળીને લાગી રહે છે અને તે રામનામરૂપી ધનને ચોરે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਖੋਜ ਪਰੇ ਤਬ ਪਕਰੇ ਧਨੁ ਸਾਬਤੁ ਰਾਸਿ ਉਬਰਿਆ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુ શિક્ષા દ્વારા તપાસ કરી તો આને પકડી લીધો અને તે રામનામરૂપી ધનની બધી રાશિ બચાવી લીધી ॥૨॥

ਪਾਖੰਡ ਭਰਮ ਉਪਾਵ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਮਾਇਆ ਮਾਇਆ ॥
જીવ ધર્મ-કર્મનો ઠાઠમાઠ તેમજ ભ્રમોનો ઉપાય કરીને થાકી જાય છે પરંતુ તેના હૃદયમાં માયાનો પ્રભાવ બની રહે છે.

ਸਾਧੂ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਖਪਤਿ ਪਾਇਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥੩॥
જ્યારે મહાપુરુષ સાધુની સંગત પ્રાપ્ત થાય છે તો અજ્ઞાનનો અંધકાર સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥
જ્યારે જગન્નાથ જગદીશ્વર કૃપા કરીને સાધુ પુરૂષથી મળાવી દે છે તો

ਨਾਨਕ ਸਾਂਤਿ ਹੋਵੈ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੪॥੧॥੩॥
નાનકનો મત છે કે મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને તે દરરોજ હૃદયમાં પ્રભુના ગુણ ગાતો રહે છે ॥૪॥૧॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੪ ਹਿੰਡੋਲ ॥
વસંત મહેલ ૪ હિંડોલ॥

ਤੁਮ੍ਹ ਵਡ ਪੁਰਖ ਵਡ ਅਗਮ ਗੁਸਾਈ ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਤੁਮਨਛੇ ॥
હે સૃષ્ટિના સ્વામી! તું ખુબ મોટો છે, સર્વશક્તિમાન તેમજ અગમ્ય છે અને અમે તારા નાના કીડા માત્ર છીએ.

ਹਰਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਹਮ ਬਨਛੇ ॥੧॥
હે દીનદયાળુ! કૃપા કર, અમે ગુરુની ચારણ જ ઇચ્છીએ છીએ ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਛੇ ॥
હે ગોવિંદ! કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને સત્સંગતિથી મળાવી દે;

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਮਲੁ ਭਰਿਆ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਨਛੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં જન્મ-જન્માંતરની પાપોની ગંદકી ભરાયેલી છે, તેથી સારી સંગતમાં મળાવીને સારો બનાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ੍ਹਰਾ ਜਨੁ ਜਾਤਿ ਅਵਿਜਾਤਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਪਤਿਤ ਪਵੀਛੇ ॥
હે પ્રભુ! ઊંચી જાતિ અથવા નાની જાતિથી સંબંધિત જે મનુષ્યએ પણ તારું જાપ કર્યું છે, તે વિકારોથી છૂટીને પવિત્ર થઈ ગયો છે.

ਹਰਿ ਕੀਓ ਸਗਲ ਭਵਨ ਤੇ ਊਪਰਿ ਹਰਿ ਸੋਭਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਦਿਨਛੇ ॥੨॥
પ્રભુએ આખા લોકમાં તેને સર્વોપરી કરી દીધો છે અને તે બધે શોભા આપે છે ॥૨॥

ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵੈ ਸਭਿ ਪੂਰੇ ਮਾਨਸ ਤਿਨਛੇ ॥
ઉચ્ચ અથવા નિમ્ન જાતિવાળો કોઈ પણ પુરુષ પ્રભુનું ધ્યાન કરે તો તેની બધી મનોકામના પૂર્ણ થઈ જાય છે.

ਸੇ ਧੰਨਿ ਵਡੇ ਵਡ ਪੂਰੇ ਹਰਿ ਜਨ ਜਿਨ੍ ਹਰਿ ਧਾਰਿਓ ਹਰਿ ਉਰਛੇ ॥੩॥
જેને પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરી લીધો છે, તે ખુશનસીબ, ધન્ય અને મહાન છે ॥૩॥

ਹਮ ਢੀਂਢੇ ਢੀਮ ਬਹੁਤੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਛੇ ॥
હે પ્રભુ! અમે ખૂબ નીચ, મૂર્ખ તેમજ સખત દિલ છે, કૃપા કરીને મળી જા.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਤੂਠੇ ਹਮ ਕੀਏ ਪਤਿਤ ਪਵੀਛੇ ॥੪॥੨॥੪॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુને મેળવ્યો તો પ્રભુ ખુશ થઈ ગયો અને અમે પતિત જીવોને તેને પવિત્ર કરી દીધા ॥૪॥૨॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਮਨੂਆ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਨਿਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿ ਗੀਧੇ ॥
મારુ મન એક પળ પણ રહી શકતું નથી અને આ તો રોજ હરિનામના ભજન રસમાં જ મસ્ત રહે છે.

ਜਿਉ ਬਾਰਿਕੁ ਰਸਕਿ ਪਰਿਓ ਥਨਿ ਮਾਤਾ ਥਨਿ ਕਾਢੇ ਬਿਲਲ ਬਿਲੀਧੇ ॥੧॥
જેમ નાનો-એવો બાળક માતાના સ્તનોનું દુગ્ધપાન કરવામાં લીન રહે છે અને સ્તનોથી કાઢવા પર રોવા લાગે છે ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਉ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਨ ਨਾਮ ਹਰਿ ਬੀਧੇ ॥
હે ગોવિંદ! મારુ મન શરીર પણ આ રીતે નામ રસમાં વીંધાઈ ગયું છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਵਿਚਿ ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਹਰਿ ਸੀਧੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્નસીબે ગુરુને મેળવ્યો તો શરીરરૂપી નગરમાં પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ ગઈ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨ ਕੇ ਸਾਸ ਸਾਸ ਹੈ ਜੇਤੇ ਹਰਿ ਬਿਰਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਬੀਧੇ ॥
દાસના જેટલા પણ જીવન શ્વાસ છે, પ્રભુ પ્રેમનાં વિરહમાં વીંધાઈ ચુક્યા છે.

ਜਿਉ ਜਲ ਕਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਬਿਨੁ ਜਲ ਦੇਖੇ ਸੁਕਲੀਧੇ ॥੨॥
જેમ કમળનો જળથી ખૂબ ગાઢ પ્રેમ હોય છે અને જળને જોયા વગર કરમાઈ જાય છે ॥૨॥

ਜਨ ਜਪਿਓ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਰਹਰਿ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਧੇ ॥
ભક્તોએ પવિત્ર પ્રભુ-નામનું જ જાપ કર્યું છે, ગુરુના ઉપદેશથી તેને પ્રભુ સાક્ષાત દ્રષ્ટિગત થઈ ગયો છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਨਿਕਸੀ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਹਰਿ ਜਲਿ ਨੀਧੇ ॥੩॥
જ્યારે હરિનામરૂપી અમૃત જળ પ્રાપ્ત થયું તો તેની જન્મ-જન્માંતરની અહંની ગંદકી નીકળી ગઈ ॥૩॥

ਹਮਰੇ ਕਰਮ ਨ ਬਿਚਰਹੁ ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ੍ਹ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਪਨੀਧੇ ॥
હે ઠાકોર! અમારા કર્મોનો વિચાર ન કર, પોતાના ભક્તની તું લાજ રાખ.

ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੁਣਿ ਬਿਨਉ ਬੇਨਤੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪਵੀਧੇ ॥੪॥੩॥੫॥
હે પ્રભુ! નાનક વિનયપૂર્વક કહે છે કે જેમ તારી મરજી હોય અમારી વિનંતી સાંભળ, અમે તારી શરણમાં પડેલ છીએ ॥૪॥૩॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૪॥

ਮਨੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਭਰਮਿ ਭਰਮਿ ਬਹੁ ਧਾਵੈ ਤਿਲੁ ਘਰਿ ਨਹੀ ਵਾਸਾ ਪਾਈਐ ॥
મન પળ-પળ ભ્રમોમાં ખૂબ દોડે છે અને તલ માત્ર પણ પોતાના ઘરમાં રહેતું નથી.

ਗੁਰਿ ਅੰਕਸੁ ਸਬਦੁ ਦਾਰੂ ਸਿਰਿ ਧਾਰਿਓ ਘਰਿ ਮੰਦਰਿ ਆਣਿ ਵਸਾਈਐ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુ શબ્દરુપી દવાથી માથા પર અંકુશ લગાવે છે તો આ પોતાના ઘરે આવીને સ્થિત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ॥
હે ગોવિંદ! સત્સંગતિથી મળાવી દે કેમ કે તારા ભજન કરતો રહે.

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સરળ સ્વભાવથી પ્રભુમાં ધ્યાન લગાવાય છે તો અહંનો રોગ દૂર થઈને સુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਰਿ ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਹੁ ਮਾਣਕ ਲਾਦੇ ਮਨੁ ਭ੍ਰਮਿਆ ਲਹਿ ਨ ਸਕਾਈਐ ॥
હૃદય-ઘરમાં ખૂબ ઘણા રત્ન, મોતી તેમજ માણિક્ય ભરેલ છે પરંતુ મન ભટકણમાં પડીને આને પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી.

ਜਿਉ ਓਡਾ ਕੂਪੁ ਗੁਹਜ ਖਿਨ ਕਾਢੈ ਤਿਉ ਸਤਿਗੁਰਿ ਵਸਤੁ ਲਹਾਈਐ ॥੨॥
જેમ જમીનમાંથી પાણી શોધ કરનાર તરત જમીનથી કુવો કાઢી લે છે, તેમ સદ્દગુરુ નામરૂપી વસ્તુ મેળવી લે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਧੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੇ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਨਰ ਜੀਵਾਈਐ ॥
જેને આવો સદ્દગુરુ સાધુજન મેળવ્યો નથી, તે મનુષ્યનું જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે.

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪੁੰਨਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਾਈਐ ॥੩॥
આ મનુષ્ય જન્મ તેને પુણ્ય ફળના રૂપમાં પ્રાપ્ત થાય છે, પરંતુ નામ વગર કોળીઓની કિંમતે જાય છે ॥૩॥

ਮਧੁਸੂਦਨ ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਈਐ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા ધારણ કર; કૃપા કરીને ગુરુથી મળાવી દે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥੪॥੪॥੬॥
નાનકનો મત છે કે સાધુ પુરુષની સાથે પરમાત્માનું ગુણગાન કરાય તો નિર્વાણ પદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૪॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੪ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૪॥

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਭਇਆ ਦੁਖੁ ਬਿਖਿਆ ਦੇਹ ਮਨਮੁਖ ਸੁੰਞੀ ਸੁੰਞੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય વિષય-વિકારોમાં દુઃખી રહે છે, આ રીતે નામવિહીન શરીર સૂનું જ રહે છે, તેથી તેને જન્મ-મરણનું બંધન બની રહે છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਨਹੀ ਚੇਤਿਆ ਜਮਿ ਪਕਰੇ ਕਾਲਿ ਸਲੁੰਞੁ ॥੧॥
તે પળ માત્ર પણ રામ નામનું ચિંતન કરતો નથી, પરિણામસ્વરૂપ કાળ તેને પકડીને લઇ જાય છે ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਜੀਉ ਬਿਖੁ ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਮੁੰਞੁ ॥
હે ગોવિંદ! અહંકારરૂપી ઝેર તેમજ જોડાણને સમાપ્ત કરી દે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਕੀ ਹਰਿ ਪਿਆਰੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੁੰਞੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને ગુરુની સત્સંગતિ જ પ્રેમાળ લાગે છે, સંગતમાં સામેલ થઈને હરિનામ રસનો આનંદ મેળવ ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਰਣਾਗਤਿ ਸਾਧੂ ਪੰਞੂ ॥
હે પ્રભુ! દયા કરીને સાધુઓની સત્સંગતિમાં મળાવી દે, કેમ કે અમે સાધુઓની શરણમાં પડ્યા રહીએ.

ਹਮ ਡੁਬਦੇ ਪਾਥਰ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦੁਖ ਭੰਞੂ ॥੨॥
હે પ્રભુ! વિકારોમાં ડૂબી રહેલા અમારા જેવા પથ્થરોને કાઢી લે, તું દીનદયાળુ તેમજ દુઃખનાશક છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਉਸਤਤਿ ਧਾਰਹੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਸੁਆਮੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧਿ ਲੰਞੂ ॥
હે સ્વામી! હૃદયમાં પોતાની સ્તુતિ વસાવી દે, કેમ કે સતસંગતમાં મળીને બુધ્ધિ પ્રકાશિત થઈ જાય.

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਹਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਨੀ ਹਮ ਹਰਿ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਿ ਵੰਞੂ ॥੩॥
અમારો હરિ-નામથી જ પ્રેમ લાગેલો છે અને અમે પ્રભુ પર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૩॥

ਜਨ ਕੇ ਪੂਰਿ ਮਨੋਰਥ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਲੰਞੂ ॥
હે પ્રભુ! દાસના બધા મનોરથ પૂર્ણ કરી દે અને નામ જ આપ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹੈ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੀਓ ਹਰਿ ਭੰਞੂ ॥੪॥੫॥੭॥੧੨॥੧੮॥੭॥੩੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુએ હરિનામ મંત્ર આપ્યો તો મન શરીરમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો ॥૪॥૫॥૭॥૧૨॥૧૮॥૭॥૩૭॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਦੁਤੁਕੇ
વસંત મહેલ ૫ ઘર ૧ દ્રિતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰੁ ਸੇਵਉ ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰ ॥
હું અભિનંદન કરીને ગુરુની પ્રાર્થના કરું છું.

ਆਜੁ ਹਮਾਰੈ ਮੰਗਲਚਾਰ ॥
આજ અમારે અહીં ખુશીનો તહેવાર મનાવાય રહ્યો છે,

ਆਜੁ ਹਮਾਰੈ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ॥
આજ અમારે અહીં આનંદ જ આનંદ છવાઈ ગયો છે.

ਚਿੰਤ ਲਥੀ ਭੇਟੇ ਗੋਬਿੰਦ ॥੧॥
વાસ્તવમાં મને પ્રભુ મળી ગયો છે, જેનાથી બધી ચિંતા નિવૃત થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਆਜੁ ਹਮਾਰੈ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਸੰਤ ॥
આજે અમારા ઘરમાં વસંત ઋતુ બની ગઈ છે,

ਗੁਨ ਗਾਏ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਬੇਅੰਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું અનંત છે, અમે તારા જ ગુણ ગાયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਜੁ ਹਮਾਰੈ ਬਨੇ ਫਾਗ ॥
આજે અમારે અહીં હોળીનો તહેવાર થયેલો છે અને

ਪ੍ਰਭ ਸੰਗੀ ਮਿਲਿ ਖੇਲਨ ਲਾਗ ॥
પ્રભુ-ભક્તોની સાથે મળીને હોળી રમવા લાગી ગયા છે.

ਹੋਲੀ ਕੀਨੀ ਸੰਤ ਸੇਵ ॥
સંત પુરુષોની સેવા જ હોળી રૂપમાં મનાવી છે અને

ਰੰਗੁ ਲਾਗਾ ਅਤਿ ਲਾਲ ਦੇਵ ॥੨॥
તેના પ્રેમનો ખુબ ગાઢ રંગ લાગી ગયો છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਮਉਲਿਓ ਅਤਿ ਅਨੂਪ ॥
મન શરીર ખૂબ અનુપમ બનીને ખીલ્યા છે,

ਸੂਕੈ ਨਾਹੀ ਛਾਵ ਧੂਪ ॥
હવે ભલે ખુશી-દુઃખ રૂપી ધૂપ-છાયો હોય તો પણ મન કરમાતું નથી.

ਸਗਲੀ ਰੂਤੀ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
બધી ઋતુઓ લીલી થઈ ગઈ છે,

ਸਦ ਬਸੰਤ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਦੇਵ ॥੩॥
ગુરૂદેવથી મળીને હંમેશા માટે આનંદ થઈ ગયો છે ॥૩॥

ਬਿਰਖੁ ਜਮਿਓ ਹੈ ਪਾਰਜਾਤ ॥
ઈચ્છાઓની પૂર્તિ કરનાર પારિજાત વૃક્ષ મનમાં ઉત્પન્ન થઈ ગયું છે,

ਫੂਲ ਲਗੇ ਫਲ ਰਤਨ ਭਾਂਤਿ ॥
જેના પર રત્નોની સમાન અલગ-અલગ ફળ-ફૂલ લાગ્યા છે.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਨੇ ਹਰਿ ਗੁਣਹ ਗਾਇ ॥
પરમાત્માનું મહિમાગાન કરવાથી મન તૃપ્ત તેમજ સંતુષ્ટ થઈ જાય છે,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੪॥੧॥
તેથી નાનક દરેક દમ પ્રભુનું ભજન કરતો રહે છે ॥૪॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਹਟਵਾਣੀ ਧਨ ਮਾਲ ਹਾਟੁ ਕੀਤੁ ॥
જેમ દુકાનદાર શાકભાજી, ખાવા-પીવા વગેરે અલગ-અલગ વસ્તુની દુકાન કરે છે,

ਜੁਆਰੀ ਜੁਏ ਮਾਹਿ ਚੀਤੁ ॥
જુગારીનું મન જુગારમાં લાગી રહે છે,

ਅਮਲੀ ਜੀਵੈ ਅਮਲੁ ਖਾਇ ॥
દારૂડિયો દારૂનું સેવન કરીને જીવે છે,

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨੁ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੧॥
તેમ પ્રભુ-ભક્ત પ્રભુ ભજનમાં જ જીવે છે ॥૧॥

ਅਪਨੈ ਰੰਗਿ ਸਭੁ ਕੋ ਰਚੈ ॥
દરેક મનુષ્ય પોતાની-પોતાની ઇચ્છામાં લીન છે,

ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਭਿ ਲਾਇਆ ਤਿਤੁ ਤਿਤੁ ਲਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં જ્યાં પ્રભુએ તેને લગાવ્યા છે, ત્યાં જ બધા લાગેલ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਘ ਸਮੈ ਮੋਰ ਨਿਰਤਿਕਾਰ ॥
જેમ વાદળને જોઈને મોર ખુશીથી આનંદ મેળવે છે,

ਚੰਦ ਦੇਖਿ ਬਿਗਸਹਿ ਕਉਲਾਰ ॥
ચંદ્રને જોઈને ફૂલ ખીલી ઉઠે છે અને

ਮਾਤਾ ਬਾਰਿਕ ਦੇਖਿ ਅਨੰਦ ॥
માતાને પોતાનું બાળક જોઈને આનંદ થાય છે

ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨ ਜੀਵਹਿ ਜਪਿ ਗੋਬਿੰਦ ॥੨॥
તેમ જ ભક્તજન પ્રભુને જપીને જીવન મેળવે છે ॥૨॥

ਸਿੰਘ ਰੁਚੈ ਸਦ ਭੋਜਨੁ ਮਾਸ ॥
જે રીતે સિંહને માસનું ભોજન ખૂબ પસંદ આવે છે,

ਰਣੁ ਦੇਖਿ ਸੂਰੇ ਚਿਤ ਉਲਾਸ ॥
યુદ્ધ જોઇને શુરવીરોના મનમાં ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે,

ਕਿਰਪਨ ਕਉ ਅਤਿ ਧਨ ਪਿਆਰੁ ॥
કંજુસને ધનથી ખુબ પ્રેમ હોય છે,

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਧਾਰੁ ॥੩॥
તે રીતે હરિ-ભક્તોને હરિનો આધાર છે ॥૩॥

ਸਰਬ ਰੰਗ ਇਕ ਰੰਗ ਮਾਹਿ ॥
એક પ્રભુના રંગમાં જ તમામ રંગ છે અને

ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਸੁਖ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ॥
હરિના નામમાં જ બધા સુખોનું સુખ છે.

ਤਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਇਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਜਿਸੁ ਕਰੇ ਦਾਨੁ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ જેને આપે છે તેને જ આ સુખોનો ભંડાર પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਤਿਸੁ ਬਸੰਤੁ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપાળુ હોય છે, તેના માટે વસંતમાં ખુશીઓ જ ખુશીઓ છે.

ਤਿਸੁ ਬਸੰਤੁ ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਦਇਆਲੁ ॥
જેના પર ગુરુ દયાળુ થાય છે, તેના માટે વસંતમાં ખુશીઓ છે.

ਮੰਗਲੁ ਤਿਸ ਕੈ ਜਿਸੁ ਏਕੁ ਕਾਮੁ ॥
જેનું એક જ કામ પ્રભુ ભજન છે, તેના માટે ખુશીઓના મંગલ છે,

ਤਿਸੁ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਨਾਮੁ ॥੧॥
જેના હ્રદયમાં પ્રભુ નામ સ્થિત છે, તેના માટે હંમેશા વસંતનો આનંદ છે ॥૧॥

ਗ੍ਰਿਹਿ ਤਾ ਕੇ ਬਸੰਤੁ ਗਨੀ ॥
તે ઘરમાં વસંતનો આનંદ છે,

ਜਾ ਕੈ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਧੁਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં પ્રભુનું સંકીર્તન થઈ રહ્યું હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮਉਲਿ ਮਨਾ ॥
પરબ્રહ્મથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થવાથી મન ખીલી જાય છે.

ਗਿਆਨੁ ਕਮਾਈਐ ਪੂਛਿ ਜਨਾਂ ॥
ભક્તજનોથી અનુરોધ કરી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

ਸੋ ਤਪਸੀ ਜਿਸੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ॥
તે તપસ્વી છે, જે સત્સંગ કરે છે.

ਸਦ ਧਿਆਨੀ ਜਿਸੁ ਗੁਰਹਿ ਰੰਗੁ ॥੨॥
જેના મનમાં ગુરૂથી પ્રેમ છે, તે ધ્યાની છે ॥૨॥

ਸੇ ਨਿਰਭਉ ਜਿਨ੍ ਭਉ ਪਇਆ ॥
વાસ્તવમાં તે નીડર છે, જેને પ્રભુનો ભય પ્રાપ્ત છે.

ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਜਿਸੁ ਭ੍ਰਮੁ ਗਇਆ ॥
તે સુખી છે, જેનો ભ્રમ નિવૃત થઈ ગયો છે.

ਸੋ ਇਕਾਂਤੀ ਜਿਸੁ ਰਿਦਾ ਥਾਇ ॥
તે એકાંતિ છે, જેને હ્રદયમાં સ્થાન બનાવી લીધું છે.

ਸੋਈ ਨਿਹਚਲੁ ਸਾਚ ਠਾਇ ॥੩॥
વાસ્તવમાં તે નિશ્ચલ તેમજ શાશ્વત ઠેકાણું છે ॥૩॥

ਏਕਾ ਖੋਜੈ ਏਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
એક પ્રભુના પ્રેમમાં લીન થઈને તે તેને શોધે છે અને

ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਹੀਤ ਚੀਤਿ ॥
તેના મનમાં પ્રભુ દર્શનોની ઇચ્છા હોય છે.

ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗਾ ਸਹਜਿ ਮਾਣੁ ॥
તે બધા રંગોમાં સરળ સ્વાભાવિક પ્રભુ રંગનો આનંદ મેળવે છે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੪॥੩॥
દાસ નાનક તે જિજ્ઞાસુ પર બલિહાર જાય છે ॥૪॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਪਿੰਡ ਦੀਨ੍ ॥
હે પરમપિતા! આ આત્મા, પ્રાણ, શરીર તારું આપેલ છે,

ਮੁਗਧ ਸੁੰਦਰ ਧਾਰਿ ਜੋਤਿ ਕੀਨ੍ ॥
પોતાનો પ્રકાશ સ્થાપિત કરી તે મને મૂર્ખને સુંદર બનાવી દીધો છે.

ਸਭਿ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਦਇਆਲ ॥
હે પ્રભુ! તું દયાનો ભંડાર છે અને અમે બધા યાચક છીએ,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹੋਵਤ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
તારું નામ જપવાથી અમે આનંદ વિભોર થઈ જાય છીએ ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਜੋਗ ॥
હે પ્રિયતમ! તું કરવા કરાવવામાં સમર્થ છે,

ਹਉ ਪਾਵਉ ਤੁਮ ਤੇ ਸਗਲ ਥੋਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે તારાથી જ બધી વસ્તુઓ પ્રાપ્ત કરીએ છીએ ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹੋਵਤ ਉਧਾਰ ॥
હરિનામનું જાપ કરવાથી સંસારથી ઉદ્ધાર થાય છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਾਰ ॥
હરિનામનું જાપ કરવાથી સરળ સ્વાભાવિક સુખોની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਪਤਿ ਸੋਭਾ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ નામનું જાપ કરવાથી સંસારમાં શોભા તેમજ પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਬਿਘਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥੨॥
પરમાત્માનું નામ જપવાથી કોઈ વિઘ્ન આવતા નથી ॥૨॥

ਜਾ ਕਾਰਣਿ ਇਹ ਦੁਲਭ ਦੇਹ ॥
જે પ્રભુના ભજન માટે આ દુર્લભ શરીર પ્રાપ્ત થાય છે,

ਸੋ ਬੋਲੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਹਿ ॥
તે જ શબ્દ મારા પ્રભુ! મને આપો.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਇਹੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥
હે પ્રભુ! સાધુ સંગતમાં આ સુખનું સ્થાન પ્રાપ્ત થાય કે

ਸਦਾ ਰਿਦੈ ਜਪੀ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥੩॥
ત્યાં હૃદયમાં હંમેશા તારા નામનું જાપ થતું રહે ॥૩॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ਨਾਹਿ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ નથી,

ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਖੇਲੁ ਤੁਝ ਮਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥
દુનિયામાં બધી તારી લીલા ચાલી રહી છે અને સૃષ્ટિના જીવ તારામાં જોડાઈ જાય છે.

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਿ ਲੇ ॥
જેમ તું ઈચ્છે છે, તેમ જ બચાવી લે.

ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਮਿਲੇ ॥੪॥੪॥
નાનકનો મત છે કે સાચું સુખ પૂર્ણ ગુરુથી જ મળે છે ॥૪॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੈ ਸੰਗਿ ਰਾਇ ॥
હે મા! પ્રિયતમ પ્રભુ મારી સાથે જ વસેલ છે,

ਜਿਸਹਿ ਦੇਖਿ ਹਉ ਜੀਵਾ ਮਾਇ ॥
જેને જોઈને હું જીવું છું,

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી દુઃખ પ્રભાવિત કરતું નથી,

ਕਰਿ ਦਇਆ ਮਿਲਾਵਹੁ ਤਿਸਹਿ ਮੋਹਿ ॥੧॥
દયા કરીને મને તેનાથી મળાવી દે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਮਨ ॥
હે પ્રિયતમ! તું જ મારા મન તેમજ પ્રાણોનો આધાર છે,

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਧਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ આત્મા તેમજ પ્રાણ બધું તારું ધન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ॥
જેને મનુષ્ય તેમજ દેવતા શોધી રહ્યો છે,

ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੇਖ ਨ ਲਹਹਿ ਭੇਵ ॥
મુનિજન તેમજ શેષનાગ સમાન જેનું રહસ્ય મેળવી શક્યા નથી,

ਜਾ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
જેની મહિમા તેમજ શક્તિનું વર્ણન કરી શકાતું નથી,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
તે સર્વશક્તિમાન દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੇ ਭਗਤ ਆਨੰਦ ਮੈ ॥
જેના ભક્ત હંમેશા આનંદમય રહે છે,

ਜਾ ਕੇ ਭਗਤ ਕਉ ਨਾਹੀ ਖੈ ॥
જેના ભક્તોને કોઈ નુકસાન થતું નથી,

ਜਾ ਕੇ ਭਗਤ ਕਉ ਨਾਹੀ ਭੈ ॥
જેના ભક્તોને કોઈ ભય નથી,

ਜਾ ਕੇ ਭਗਤ ਕਉ ਸਦਾ ਜੈ ॥੩॥
જેના ભક્તોની હંમેશા જય-જયકાર થાય છે ॥૩॥

ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ ਕਹੀ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તારી ઉપમા અવર્ણનીય છે,

ਸੁਖਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥
તું સંપૂર્ણ સંસારને સુખ આપનાર છે, સર્વવ્યાપક છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚੈ ਏਕੁ ਦਾਨੁ ॥
નાનક ફક્ત આ જ દાન ઈચ્છે છે કે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ॥੪॥੫॥
કૃપા કરીને મને નામ આપ ॥૪॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਮਿਲਿ ਪਾਣੀ ਜਿਉ ਹਰੇ ਬੂਟ ॥
જે રીતે પાણી મળવાથી વૃક્ષ-છોડ લીલા છમ થઈ જાય છે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਤਿਉ ਹਉਮੈ ਛੂਟ ॥
તેમ જ સાધુ-પુરુષોની સંગત કરવાથી અહં દૂર થઈ જાય છે.

ਜੈਸੀ ਦਾਸੇ ਧੀਰ ਮੀਰ ॥
જેમ નોકરને માલિકની નિર્ભરતા હોય છે,

ਤੈਸੇ ਉਧਾਰਨ ਗੁਰਹ ਪੀਰ ॥੧॥
તેમ જ ગુરુ પીર પોતાના શિષ્યને સંસારના દુઃખોથી ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૧॥

ਤੁਮ ਦਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਦੇਨਹਾਰ ॥
હે પ્રભુ! એકમાત્ર તું જ દાતા છે, સંપૂર્ણ જગતને દેનાર છે,

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਤਿਸੁ ਨਮਸਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારું પળ-પળ તને પ્રણામ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸਹਿ ਪਰਾਪਤਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ॥
જેને સાધુ-પુરુષોનો સંગ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਤਿਸੁ ਜਨ ਲਾਗਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਰੰਗੁ ॥
તે મનુષ્યને પરબ્રહ્મથી પ્રેમ થાય છે.

ਤੇ ਬੰਧਨ ਤੇ ਭਏ ਮੁਕਤਿ ॥ ਭਗਤ ਅਰਾਧਹਿ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ॥੨॥
તે સંસારના બંધનોથી છૂટીને મુક્તિ મેળવી લે છે, આવો ભગત પ્રભુની પૂજાનો યોગ્ય વિચાર જ સ્વીકારે છે ॥૨॥

ਨੇਤ੍ਰ ਸੰਤੋਖੇ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿ ॥
પ્રભુના દર્શન કરીને આંખ સંતુષ્ટ થઈ ગઈ છે અને

ਰਸਨਾ ਗਾਏ ਗੁਣ ਅਨੇਕ ॥
જીભ તેના જ અનંત ગુણ ગાય છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੂਝੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને

ਮਨੁ ਆਘਾਨਾ ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਸੁਆਦਿ ॥੩॥
પ્રભુ ભજનના આનંદથી મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે ॥૩॥

ਸੇਵਕੁ ਲਾਗੋ ਚਰਣ ਸੇਵ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਅਪਰੰਪਰ ਦੇਵ ॥
સેવક તો તેની ચરણ સેવામાં જ લીન રહે છે જે પ્રભુ અપરંપાર, આદિપુરુષ છે.

ਸਗਲ ਉਧਾਰਣ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥
હે દેવાધિદેવ! તારું નામ સંસારનો ઉદ્ધાર કરનાર છે અને

ਨਾਨਕ ਪਾਇਓ ਇਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥੪॥੬॥
નાનકે આ સુખોનો ભંડાર મેળવી લીધો છે ॥૪॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਤੁਮ ਬਡ ਦਾਤੇ ਦੇ ਰਹੇ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ સૌથી મોટો દાતા છે, બધા લોકોને આપી રહ્યો છે,

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਣ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹੇ ॥
આત્મા તેમજ પ્રાણોમાં તું જ સ્થિત છે,

ਦੀਨੇ ਸਗਲੇ ਭੋਜਨ ਖਾਨ ॥
ખાવા માટે બધા ભોજન દઈ રહ્યો છે,

ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨ ਇਕੁ ਗੁਨੁ ਨ ਜਾਨ ॥੧॥
પરંતુ મારા જેવો ગુણવિહીન તારી કોઈ કૃપાને જાણી શક્યો નથી ॥૧॥

ਹਉ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨਉ ਤੇਰੀ ਸਾਰ ॥
હું તારી મહાનતાને જરાય જાણતો નથી,

ਤੂ ਕਰਿ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! તું જ મારી મુક્તિ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਪ ਨ ਤਾਪ ਨ ਕਰਮ ਕੀਤਿ ॥
ન કોઈ જાપ કર્યું, ન તપસ્યા કરી, ન તો શુભ કર્મ કર્યું

ਆਵੈ ਨਾਹੀ ਕਛੂ ਰੀਤਿ ॥
અને વધુ કોઈ રીતિ-રિવાજ પણ આવડતું નથી.

ਮਨ ਮਹਿ ਰਾਖਉ ਆਸ ਏਕ ॥
બસ મનમાં એક આ જ ઉમ્મીદ છે કે

ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਕੀ ਤਰਉ ਟੇਕ ॥੨॥
તારા નામને સહારે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જઇશ ॥૨॥

ਸਰਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ੍ਹ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
હે પ્રભુ! તું બધી શક્તિઓમાં નિપુણ છે અને

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਜਲਹਿ ਮੀਨ ॥
જળમાં રહેનારી માછલીઓની સમાન તારું રહસ્ય મેળવી શક્યા નથી.

ਅਗਮ ਅਗਮ ਊਚਹ ਤੇ ਊਚ ॥
તું અસીમ, અગમ્ય તેમજ ખૂબ જ મહાન છે.

ਹਮ ਥੋਰੇ ਤੁਮ ਬਹੁਤ ਮੂਚ ॥੩॥
અમે નિમ્ન છીએ અને તું પૂર્ણ વિશ્વમાં ખૂબ મોટો છે ॥૩॥

ਜਿਨ ਤੂ ਧਿਆਇਆ ਸੇ ਗਨੀ ॥
જેને તારું ધ્યાન કર્યું છે, તે જ યશસ્વી છે,

ਜਿਨ ਤੂ ਪਾਇਆ ਸੇ ਧਨੀ ॥
જેને તને મેળવ્યો છે, વાસ્તવમાં તે જ ધનવાન છે.

ਜਿਨਿ ਤੂ ਸੇਵਿਆ ਸੁਖੀ ਸੇ ॥
હે પ્રભુ! નાનકનું કહેવું છે કે જેને તારી ભક્તિ-અર્ચના કરી છે,

ਸੰਤ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪਰੇ ॥੪॥੭॥
તે જ સુખી છે અને તે સંતોની શરણમાં જ પડી રહે છે ॥૪॥૭॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਤਿਸੁ ਤੂ ਸੇਵਿ ਜਿਨਿ ਤੂ ਕੀਆ ॥
હે મનુષ્ય! જેને તને બનાવ્યો છે, તેની જ તું પૂજા કર.

ਤਿਸੁ ਅਰਾਧਿ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਦੀਆ ॥
જેને તને પ્રાણ આપ્યા છે, તેની જ પ્રાર્થના કર.

ਤਿਸ ਕਾ ਚਾਕਰੁ ਹੋਹਿ ਫਿਰਿ ਡਾਨੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥
જો તું તેનો સેવક બની જઈશ તો ફરી કોઈ સજા પ્રાપ્ત થશે નહીં.

ਤਿਸ ਕੀ ਕਰਿ ਪੋਤਦਾਰੀ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ॥੧॥
જો તું તેના આશીર્વાદનો કોષાધ્યક્ષ માનીને ચાલ્યો તો ફરી કોઈ દુઃખ પણ પાસે ભટકશે નહિ ॥૧॥

ਏਵਡ ਭਾਗ ਹੋਹਿ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥
જે પ્રાણીના આટલા અતિનસીબ હોય છે,

ਸੋ ਪਾਏ ਇਹੁ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે આ ઉચ્ચ પદ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਜੀ ਸੇਵਾ ਜੀਵਨੁ ਬਿਰਥਾ ॥
પ્રભુ સિવાય કોઈ બીજાની સેવાથી જીવન વ્યર્થ જ જાય છે અને

ਕਛੂ ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਪੂਰਨ ਅਰਥਾ ॥
કોઈ કામના અથવા જરૂરિયાત પૂર્ણ થતું નથી.

ਮਾਣਸ ਸੇਵਾ ਖਰੀ ਦੁਹੇਲੀ ॥
લોકોની સેવાથી દુઃખ જ નસીબ થાય છે,

ਸਾਧ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੀ ॥੨॥
પરંતુ સાધુ-મહાત્માની સેવા કરવાથી હંમેશા સુખોનો લાભ થાય છે ॥૨॥

ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! જો તું હંમેશા સુખ મેળવવા ઈચ્છે છે તો

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਹਿ ਬਤਾਈ ॥
ગુરુએ આ સત્માર્ગ બતાવ્યો કે સાધુ પુરુષોની સંગત કર.

ਉਹਾ ਜਪੀਐ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥
અહીં ફક્ત પ્રભુના નામનું જાપ કરાય છે અને

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਰਗਰਾਮ ॥੩॥
સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં જ મુક્તિ થાય છે ॥૩॥

ਸਗਲ ਤਤ ਮਹਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥
બધા તત્વોમાં જ્ઞાન તત્વ સર્વશ્રેષ્ઠ છે.

ਸਰਬ ਧਿਆਨ ਮਹਿ ਏਕੁ ਧਿਆਨੁ ॥
બધા ધ્યાનોમાં ફક્ત પરમાત્માનું ધ્યાન ફળપ્રદ છે.

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਮਹਿ ਊਤਮ ਧੁਨਾ ॥
ઉત્તમ અવાજ પ્રભુના સંકીર્તનમાં થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗਾਇ ਗੁਨਾ ॥੪॥੮॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુને મળીને પરમાત્માનું ગુણગાન કર ॥૪॥૮॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਜਿਸੁ ਬੋਲਤ ਮੁਖੁ ਪਵਿਤੁ ਹੋਇ ॥
હે ભાઈ! જેનું નામ જપવાથી મુખ પવિત્ર થઈ જાય છે,

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ਸੋਇ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી માન-પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થાય છે,

ਜਿਸੁ ਅਰਾਧੇ ਜਮੁ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੈ ॥
જેની પ્રાર્થના કરવાથી યમ પણ હેરાન કરતો નથી,

ਜਿਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਲਹੈ ॥੧॥
જેની ભક્તિ કરવાથી બધું જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! પ્રેમથી રામ રામ જપતો રહે અને

ਤਿਆਗਹੁ ਮਨ ਕੇ ਸਗਲ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનની બધી લાલચને ત્યાગી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸ ਕੇ ਧਾਰੇ ਧਰਣਿ ਅਕਾਸੁ ॥
તે અનંત શક્તિ પરમેશ્વરે ધરતી અને આકાશને પકડી રાખેલ છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਜਿਸ ਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
દરેક શરીરમાં તે પ્રભુનો આલોક છે.

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਹੋਇ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી પતિત જીવ પણ પવિત્ર થઈ જાય છે,

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਨ ਰੋਇ ॥੨॥
અંતકાળ ફરી ફરી પસ્તાવુ પડતું નથી ॥૨॥

ਸਗਲ ਧਰਮ ਮਹਿ ਊਤਮ ਧਰਮ ॥
પ્રભુ ઉપાસના બધા ધર્મોમાં ઉત્તમ ધર્મ છે,

ਕਰਮ ਕਰਤੂਤਿ ਕੈ ਊਪਰਿ ਕਰਮ ॥
જેટલા પણ કર્મ છે, તેનાથી પ્રભુની સેવા જ મોટું કર્મ છે,

ਜਿਸ ਕਉ ਚਾਹਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ॥
જે સર્વશક્તિમાનને મનુષ્ય તેમજ દેવતા પણ મેળવવાનો આકાંક્ષી છે,

ਸੰਤ ਸਭਾ ਕੀ ਲਗਹੁ ਸੇਵ ॥੩॥
સંતોની સભામાં તેના ભજનમાં લીન રહે ॥૩॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਜਿਸੁ ਕੀਆ ਦਾਨੁ ॥
જે પુરુષને આદિપુરુષે દાન આપ્યું છે,

ਤਿਸ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਿਧਾਨੁ ॥
તેને જ હરિનામરૂપી સુખોની નિધિ પ્રાપ્ત થઈ છે.

ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે તેની મહિમા બતાવી શકાતી નથી,

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੪॥੯॥
તેથી પ્રભુના ધ્યાનમાં નિમગ્ન રહે ॥૪॥૯॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਮਨ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਲਾਗੀ ਪਿਆਸ ॥
મન શરીરમાં તીવ્ર લાલચ લાગેલી હતી,

ਗੁਰਿ ਦਇਆਲਿ ਪੂਰੀ ਮੇਰੀ ਆਸ ॥
દયાળુ ગુરુએ મારી આશા પૂર્ણ કરી દીધી છે.

ਕਿਲਵਿਖ ਕਾਟੇ ਸਾਧਸੰਗਿ ॥
સાધુ પુરુષોની સંગતે બધા પાપ કાપી દીધા છે,

ਨਾਮੁ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ॥੧॥
અમે પ્રેમપૂર્વક હરિનામનું જ જાપ કર્યું છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਬਸੰਤੁ ਬਨਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી વસંતની ઋતુ બની ગઈ છે,

ਚਰਨ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਉਰਿ ਧਾਰੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હૃદયમાં પ્રભુ ચરણોને જ ધારણ કર્યા છે. હું દરેક પળ પ્રભુનો યશ સાંભળું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਕਾਰਣ ਕਰਣ ॥
હે પ્રભુ! તું સર્વશક્તિમાન છે, આખા વિશ્વનો સ્વામી છે, સર્વકર્તા છે,

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਸਰਣ ॥
હું અનાથ તારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਤੇਰੇ ਆਧਾਰਿ ॥
બધા જીવોને તારો જ આશરો છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਲੇਹਿ ਨਿਸਤਾਰਿ ॥੨॥
કૃપા કરીને સંસારથી મુક્તિ આપ ॥૨॥

ਭਵ ਖੰਡਨ ਦੁਖ ਨਾਸ ਦੇਵ ॥
હે દેવાધિદેવ! તું સંસારના જન્મ-મરણના બંધનને તોડનાર છે, દુઃખોને નાશ કરનાર છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ॥
મનુષ્ય, દેવગણ તેમજ મુનિજન તારી ભક્તિ કરે છે.

ਧਰਣਿ ਅਕਾਸੁ ਜਾ ਕੀ ਕਲਾ ਮਾਹਿ ॥
તે ધરતી તેમજ આકાશને પોતાની શક્તિથી ટકાવેલ છે.

ਤੇਰਾ ਦੀਆ ਸਭਿ ਜੰਤ ਖਾਹਿ ॥੩॥
બધા જીવ તારું આપેલ ખાઈ રહ્યા છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥
હે પ્રભુ! તું અંતરયામી છે, દયાળુ છે,

ਅਪਣੇ ਦਾਸ ਕਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
પોતાના દાસ પર કૃપા-દ્રષ્ટિ કરી દે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਦੇਹੁ ਦਾਨੁ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે કૃપા કરીને મને આ દાન આપ કે

ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕੁ ਤੇਰੋ ਨਾਮੁ ॥੪॥੧੦॥
તારું નામ જપીને જીવતો રહું ॥૪॥૧૦॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਸਭ ਗਏ ਪਾਪ ॥
રામની પ્રેમ-ભક્તિમાં નિમગ્ન થવાથી બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે.

ਰਾਮ ਜਪਤ ਕਛੁ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪ ॥
રામનું જાપ કરવાથી કોઈ વેદના પ્રભાવિત કરતી નથી.

ਗੋਬਿੰਦ ਜਪਤ ਸਭਿ ਮਿਟੇ ਅੰਧੇਰ ॥
પ્રભુનું જાપ કરવાથી અજ્ઞાનના બધા અંધકાર મટી જાય છે અને

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਫੇਰ ॥੧॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી જન્મ-મરણનો બંધન રહેતો નથી ॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਹਮਾਰੈ ਰਾਮ ਰੰਗੁ ॥ ਸੰਤ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸਦਾ ਸੰਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની ભક્તિમાં નિમગ્ન રહેવું જ અમારી વસંત ઋતુ છે અને સંતજનોથી જ સંગ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਜਨੀ ਕੀਆ ਉਪਦੇਸੁ ॥
સંતજનોએ ઉપદેશ કર્યો છે કે

ਜਹ ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਤੁ ਸੋ ਧੰਨਿ ਦੇਸੁ ॥
જ્યાં પ્રભુનો ભક્ત રહે છે, તે નગર ધન્ય છે.

ਹਰਿ ਭਗਤਿਹੀਨ ਉਦਿਆਨ ਥਾਨੁ ॥
જ્યાં પરમાત્માની ભક્તિ થતી નથી, તે સ્થાન જંગલ સમાન છે અને

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪਛਾਨੁ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી દરેક શરીરમાં ઓળખ થાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਰਸ ਭੋਗ ਰੰਗੁ ॥
પ્રભુનું સંકીર્તન જ તમામ ખુશીઓ તેમજ રસોને ભોગવાનું છે.

ਮਨ ਪਾਪ ਕਰਤ ਤੂ ਸਦਾ ਸੰਗੁ ॥
હે મન! પાપ કરતાં તું જરા સંકોચ કર, કારણ કે તે હંમેશા સાથે છે,

ਨਿਕਟਿ ਪੇਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਣਹਾਰ ॥
તે રચનહાર પ્રભુને નજીક જ જો.

ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਭ ਕਾਰਜ ਸਾਰ ॥੩॥
લોક-પરલોકમાં પ્રભુ જ બધા કાર્ય પૂર્ણ કરનાર છે ॥૩॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਗੋ ਧਿਆਨੁ ॥
અમારું પ્રભુ-ચરણોથી ધ્યાન લાગી ગયું છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥
કૃપા કરીને પ્રભુએ આ દાન કર્યું છે.

ਤੇਰਿਆ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਬਾਛਉ ਧੂਰਿ ॥
હે સ્વામી! નાનકની વિનંતી છે કે હું તારા સંતજનોની ચરણ-ધૂળ ઇચ્છું છું અને

ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ ਸਦ ਹਜੂਰਿ ॥੪॥੧੧॥
તારું નામ જપીને તને હંમેશા સાક્ષાત જ માનું છું ॥૪॥૧૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਸਚੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਨਿਤ ਨਵਾ ॥
પરમેશ્વર શાશ્વત-સ્વરૂપ તેમજ અનંત છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਿਤ ਚਵਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી નિરંતર તેનું નામ જપુ છું.

ਪ੍ਰਭ ਰਖਵਾਲੇ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥
માતા-પિતાની જેમ પ્રભુ અમારો રખેવાળ છે અને

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਣਿ ਨਹੀ ਸੰਤਾਪ ॥੧॥
તેનું સ્મરણ કરવાથી કોઈ મુશ્કેલી આવતી નથી ॥૧॥

ਖਸਮੁ ਧਿਆਈ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਭਾਇ ॥
એકાગ્રચિત્તે થઈને માલિકની પ્રાર્થના કર,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਦਾ ਸਰਣਾਈ ਸਾਚੈ ਸਾਹਿਬਿ ਰਖਿਆ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણ ગુરૂની શરણમાં રહીને સાચા માલિકે ગળે લગાવી લીધો છે

ਅਪਣੇ ਜਨ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਰਖੇ ॥
પ્રભુ પોતે જ પોતાના ભક્તની રક્ષા કરે છે અને

ਦੁਸਟ ਦੂਤ ਸਭਿ ਭ੍ਰਮਿ ਥਕੇ ॥
કામાદિક દુષ્ટ દૂત બધા ભટકીને થાકી જાય છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਾਚੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ॥
સાચા ગુરુ વગર ક્યાંય આશરો મળતો નથી અને

ਦੁਖੁ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰਿ ਰਹੇ ਧਾਇ ॥੨॥
દેશ-દેશાંતર ભટકનાર લોકો દુઃખ જ મેળવે છે ॥૨॥

ਕਿਰਤੁ ਓਨ੍ਹਾ ਕਾ ਮਿਟਸਿ ਨਾਹਿ ॥
તેના નસીબને બદલી શકાતું નથી,

ਓਇ ਅਪਣਾ ਬੀਜਿਆ ਆਪਿ ਖਾਹਿ ॥
તે પોતાના કરેલ કર્મોનું પોતે જ ફળ ખાય છે.

ਜਨ ਕਾ ਰਖਵਾਲਾ ਆਪਿ ਸੋਇ ॥
ભક્તનો રક્ષક પોતે પરમેશ્વર છે અને

ਜਨ ਕਉ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਕਸਿ ਕੋਇ ॥੩॥
તે ભક્ત સુધી કોઈ ખરાબ બલા પહોંચી શકતી નથી ॥૩॥

ਪ੍ਰਭਿ ਦਾਸ ਰਖੇ ਕਰਿ ਜਤਨੁ ਆਪਿ ॥ ਅਖੰਡ ਪੂਰਨ ਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ॥
પ્રભુ પોતે પ્રયત્ન કરી દાસની રક્ષા કરે છે અને તેનો પ્રતાપ અખંડ તેમજ પૂર્ણ છે.

ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਰਸਨ ਗਾਇ ॥
હે સજ્જનો, જીભથી રોજ પ્રભુના ગુણ ગા.

ਨਾਨਕੁ ਜੀਵੈ ਹਰਿ ਚਰਣ ਧਿਆਇ ॥੪॥੧੨॥
નાનક ફક્ત હરિ-ચરણોના ધ્યાનમાં જ જીવી રહ્યો છે ॥૪॥૧૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਚਰਣ ਸਰੇਵਤ ਦੁਖੁ ਗਇਆ ॥
ગુરુની ચરણ વંદનાથી દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰੀ ਮਇਆ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુએ કૃપા કરી છે,

ਸਰਬ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥
જેનાથી બધા મનોરથ પૂર્ણ થઈ ગયા છે.

ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ॥੧॥
નાનક તો રામ નામ જપીને જ જીવી રહ્યો છે ॥૧॥

ਸਾ ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ॥
તે ઋતુ સોહામણી છે, જયારે પ્રભુ યાદ આવે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਸੈ ਬਿਲਲਾਂਤੀ ਸਾਕਤੁ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુ વગર પૂર્ણ દુનિયા દુઃખોમાં રોતી દેખાઈ દઈ રહી છે, પ્રભુથી વિમુખ જીવ વારંવાર જન્મે-મરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਸਿ ॥
તે ધનવાન છે, જેની પાસે પ્રભુરૂપી રાશિ છે.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨਾਸਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી કામ ક્રોધનો નાશ થાય છે.

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥
ભય નાશ થઈ જાય છે અને નિર્ભય પદ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕਿ ਖਸਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુને મળીને માલિકનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૨॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਓ ਨਿਵਾਸ ॥
પ્રભુએ અમારો સાધુ પુરુષોની સંગતમાં નિવાસ બનાવી દીધો છે અને

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਹੋਈ ਪੂਰਨ ਆਸ ॥
પ્રભુનું નામ જપીને દરેક આશા પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ॥
સમુદ્ર, પૃથ્વી તેમજ અંતરિક્ષમાં ફક્ત તે જ વ્યાપ્ત છે.

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਹਿਆ ॥੩॥
ગુરુને મળીને નાનકે પ્રભુનો યશ ઉચ્ચારણ કર્યો છે ॥૩॥

ਅਸਟ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਏਹ ॥
પ્રભુનું નામ અઢાર સિદ્ધિ તેમજ નવ નિધિ છે,

ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਜਿਸੁ ਨਾਮੁ ਦੇਹ ॥
નામ પણ તેને પ્રાપ્ત થાય છે, જેના પર પ્રભુની કૃપા હોય છે.

ਪ੍ਰਭ ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਤੇਰੇ ਦਾਸ ॥
હે પ્રભુ! તારો દાસ તને જપી જપીને જીવન મેળવી રહ્યો છે અને

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੪॥੧੩॥
ગુરુને મળીને નાનકનું હૃદય કમળ ખીલી ગયું છે ॥૪॥૧૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਇਕ ਤੁਕੇ
વસંત મહેલ ૫ ઘર ૧ એક તુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਗਲ ਇਛਾ ਜਪਿ ਪੁੰਨੀਆ ॥
પરમાત્માનું જપ કરવાથી બધી કામનાઓ પૂર્ણ થઈ ગઈ છે.

ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥੧॥
ખુબ લાંબા સમયથી અલગ થયેલ હતો, હવે પ્રભુથી મેળાપ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਤੁਮ ਰਵਹੁ ਗੋਬਿੰਦੈ ਰਵਣ ਜੋਗੁ ॥
હે જીવ! તું પ્રભુની પૂજા કર, તે પૂજા યોગ્ય છે,

ਜਿਤੁ ਰਵਿਐ ਸੁਖ ਸਹਜ ਭੋਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની પૂજા કરવાથી પરમ સુખનો આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
પ્રભુએ કૃપા-દ્રષ્ટિ કરીને આનંદિત કરી દીધો છે અને

ਅਪਣਾ ਦਾਸੁ ਆਪਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿਆ ॥੨॥
પોતાના દાસની પોતે જ સંભાળ કરી છે ॥૨॥

ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਰਸਿ ਬਨੀ ॥
હૃદયરૂપી પથારી સુંદર થઈ ગઈ છે,

ਆਇ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਖ ਧਨੀ ॥੩॥
સુખોનો માલિક પ્રભુ આવી મળ્યો છે ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਗੁਣੁ ਅਵਗਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਆ ॥
તેને મારા ગુણ-અવગુણનો જરાય વિચાર કર્યો નથી.

ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਚਰਣ ਪੂਜਾਰਿਆ ॥੪॥੧॥੧੪॥
નાનકે તો પ્રભુ-ચરણોની જ પૂજા-અર્ચના કરી છે ॥૪॥૧॥૧૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਕਿਲਬਿਖ ਬਿਨਸੇ ਗਾਇ ਗੁਨਾ ॥
પરમાત્માનું યશોગાન કરવાથી પાપ નાશ થઈ જાય છે અને

ਅਨਦਿਨ ਉਪਜੀ ਸਹਜ ਧੁਨਾ ॥੧॥
દરેક પળ મનમાં પરમ સુખનો અવાજ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਮਉਲਿਓ ਹਰਿ ਚਰਨ ਸੰਗਿ ॥
પરમાત્માના ચરણોમાં લીન રહેવાથી મન ખીલી ગયું છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਾਧੂ ਜਨ ਭੇਟੇ ਨਿਤ ਰਾਤੌ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જયારે પ્રભુએ કૃપા કરી તો સાધુજનોથી સંપર્ક થઈ ગયો, હવે રોજ પ્રભુ નામની પ્રશંસામાં લીન રહું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੋੁਪਾਲ ॥
કૃપા કરીને પ્રભુ પ્રગટ થઈ ગયો છે,

ਲੜਿ ਲਾਇ ਉਧਾਰੇ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥੨॥
તે દીનદયાળુએ ચરણોમાં લગાવીને ઉદ્ધાર કરી દીધો છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਹੋਆ ਸਾਧ ਧੂਰਿ ॥
અમારું આ મન સાધુ-પુરુષોની ચરણ-ધૂળ બની ગયું છે અને

ਨਿਤ ਦੇਖੈ ਸੁਆਮੀ ਹਜੂਰਿ ॥੩॥
રોજ સ્વામીને પાસે જ જોવે છે ॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗਈ ॥ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ॥੪॥੨॥੧੫॥
હે નાનક! જયારે પ્રભુની કૃપા થઈ ત્યારે કામ, ક્રોધ તેમજ તૃષ્ણા દૂર થઈ ગઈ ॥૪॥૨॥૧૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਰੋਗ ਮਿਟਾਏ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪਿ ॥
પ્રભુએ પોતે જ રોગ મટાડી દીધો છે,

ਬਾਲਕ ਰਾਖੇ ਅਪਨੇ ਕਰ ਥਾਪਿ ॥੧॥
તેને હાથ રાખીને બાળક હરિગોવિંદની રક્ષા કરી છે ॥૧॥

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਗ੍ਰਿਹਿ ਸਦ ਬਸੰਤੁ ॥
ઘરમાં સુખ-શાંતિ તેમજ આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે.

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਰਣੀ ਆਏ ਕਲਿਆਣ ਰੂਪ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણ ગુરૂના શરણમાં આવીને કલ્યાણરૂપ 'હરિ હરિ' મંત્રનું જ જાપ કર્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ਕਟੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુએ શોક તેમજ દુઃખને કાપી દીધા છે.

ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਾਪਿ ॥੨॥
હું રોજ પોતાના ગુરુનો જાપ કરું છું ॥૨॥

ਜੋ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਜਪੇ ਨਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જે મનુષ્ય તારું નામ જપે છે,

ਸਭਿ ਫਲ ਪਾਏ ਨਿਹਚਲ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੩॥
તે તારા ગુણ ગાઈને નિશ્ચય જ બધા ફળ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾ ਭਲੀ ਰੀਤਿ ॥
નાનકનો મત છે કે ભક્તોનો સારો શિષ્ટાચાર છે કે

ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਪਦੇ ਨੀਤ ਨੀਤਿ ॥੪॥੩॥੧੬॥
તે દરેક સમય સુખદાતા પ્રભુને જ જપતો રહે છે ॥૪॥૩॥૧૬॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਹੁਕਮੁ ਕਰਿ ਕੀਨ੍ੇ ਨਿਹਾਲ ॥
પ્રભુએ હુકમ કરીને નિહાળ કરી દીધો છે અને

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਭਇਆ ਦਇਆਲੁ ॥੧॥
પોતાના સેવક પર દયાળુ થઈ ગયો છે ॥૧॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਭੁ ਪੂਰਾ ਕੀਆ ॥
પૂર્ણ ગુરુએ દરેક કાર્ય પૂર્ણ કરી દીધા છે,

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਹਿ ਦੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હૃદયમાં અમૃત નામ આપ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਮੇਰਾ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ॥
તેને મારા કર્મ ધર્મનો કોઈ વિચાર કર્યો નથી અને

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਭਵਜਲੁ ਨਿਸਤਾਰਿਓ ॥੨॥
હાથથી પકડીને મને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દીધો છે ॥૨॥

ਪ੍ਰਭਿ ਕਾਟਿ ਮੈਲੁ ਨਿਰਮਲ ਕਰੇ ॥
પ્રભુએ મારી ખરાબાઈની ગંદકીને કાપીને નિર્મળ કરી દીધો છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸਰਣੀ ਪਰੇ ॥੩॥
હવે સંપૂર્ણ ગુરૂની શરણમાં પડી રહું છું ॥૩॥

ਆਪਿ ਕਰਹਿ ਆਪਿ ਕਰਣੈਹਾਰੇ ॥
આ પ્રભુની લીલા છે કે તે સર્વકર્તા પોતે જ કરે છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਨਕ ਉਧਾਰੇ ॥੪॥੪॥੧੭॥
હે નાનક! તે કૃપા કરીને ઉદ્ધાર કરી દે છે ॥૪॥૪॥૧૭॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫
વસંત મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਦੇਖੁ ਫੂਲ ਫੂਲ ਫੂਲੇ ॥
જુઓ ખુશીઓના ફૂલ જ ફૂલ ખીલેલા છે,

ਅਹੰ ਤਿਆਗਿ ਤਿਆਗੇ ॥
હે મનુષ્ય! અહંને સંપૂર્ણપણે ત્યાગી દે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਾਗੇ ॥
ચરણ કમળમાં લીન થવાથી

ਤੁਮ ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸਭਾਗੇ ॥
તને પ્રભુ મળી શકે છે,

ਹਰਿ ਚੇਤਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! આથી પ્રભુનું ચિંતન કરી લે ॥વિરામ॥

ਸਘਨ ਬਾਸੁ ਕੂਲੇ ॥
કોઈ વૃક્ષ છાયાદાર, સુગંધીદાર તેમજ કોમળ હોય છે પરંતુ

ਇਕਿ ਰਹੇ ਸੂਕਿ ਕਠੂਲੇ ॥
કોઈ વૃક્ષ સૂકા તેમજ સખત લાકડીવાળા હોય છે.

ਬਸੰਤ ਰੁਤਿ ਆਈ ॥ ਪਰਫੂਲਤਾ ਰਹੇ ॥੧॥
વસંત ઋતુના આગમન પર પૂર્ણ વનસ્પતિ પ્રફુલ્લિત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਅਬ ਕਲੂ ਆਇਓ ਰੇ ॥
હે જીવ! હવે કળિયુગ આવી ગયો છે,

ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ ॥
શરીરરૂપી ખેતરમાં પ્રભુ નામ વાવી લે,

ਅਨ ਰੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ॥
બીજી ઋતુ જન્મમાં કદાચ વાવી શકાશે નહીં.

ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੂਲਹੁ ਭੂਲਹੁ ॥
હે મન! તેથી પ્રભુનું નામ વાવી લે. કોઈ ભ્રમમાં ન ભૂલ કારણ કે

ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਹੈ ਲੇਖਾ ॥
ગુરુના મળવા પર જ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે, જેના માથા પર નસીબ હોય છે.

ਮਨ ਰੁਤਿ ਨਾਮ ਰੇ ॥
હે મન! આ ઋતુ અર્થાત મનુષ્ય જન્મ પ્રભુ નામના સ્મરણનો છે,

ਗੁਨ ਕਹੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥੨॥੧੮॥
તેથી નાનક પણ પ્રભુનું યશોગાન કરી રહ્યો છે ॥૨॥૧૮॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਹਿੰਡੋਲ
વસંત મહેલ ૫ ઘર ૨ હિંડોલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹੋਇ ਇਕਤ੍ਰ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਰਿ ਕਰਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે ભાઈ! તમે બધા એકત્રિત થઈને સત્સંગમાં મળી જાવ અને પ્રભુમાં ધ્યાન લગાવીને મુશ્કેલીને દૂર કર.

ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਕੇ ਹੋਵਹੁ ਜੋੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੈਸਹੁ ਸਫਾ ਵਿਛਾਇ ॥੧॥
હરિનામનું ભજન કરનારની સાથે જોડી બનાવ અને ગુરુની સન્મુખ ચોપાટની પથારી પાથરીને બેસી જા ॥૧॥

ਇਨ੍ ਬਿਧਿ ਪਾਸਾ ਢਾਲਹੁ ਬੀਰ ॥
હે ભાઈ! આ ઉપાયથી રમત રમીને શુભ કર્મોના પાસા ફેંક.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਨਹ ਲਾਗੈ ਪੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની સન્મુખ દિવસ-રાત પરમાત્માના નામનું જાપ કર, આનાથી અંતિમ સમયે તને કોઈ દુઃખ-મુશ્કેલી લાગશે નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਮ ਧਰਮ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਚਉਪੜਿ ਸਾਜਹੁ ਸਤੁ ਕਰਹੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਾਰੀ ॥
તું શુભ કર્મ તેમજ ધર્મની ચોપાટ બનાવ અને સત્યની ગોટીઓ તૈયાર કરી લે.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਜੀਤਹੁ ਐਸੀ ਖੇਲ ਹਰਿ ਪਿਆਰੀ ॥੨॥
કામ, ક્રોધ, લોભ તેમજ મોહ પર વિજય મેળવી લે, આ જ રમત પ્રભુને પ્રિય છે ॥૨॥

ਉਠਿ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਹੁ ਪਰਭਾਤੇ ਸੋਏ ਹਰਿ ਆਰਾਧੇ ॥
પ્રભાત કાળ ઉઠીને સ્નાન કર અને પ્રભુની પ્રાર્થનામાં લીન થઈ જા.

ਬਿਖੜੇ ਦਾਉ ਲੰਘਾਵੈ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਤੇ ॥੩॥
આ રીતે મારું સાચા ગુરુ જીવનની ભયંકર શરતથી પર ઉતારી દે છે અને જીવ સુખપૂર્વક પોતાના સાચા ઘરે પહોંચી જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਆਪੇ ਖੇਲੈ ਆਪੇ ਦੇਖੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ॥
પ્રભુ પોતે જ રમત રમે છે, જોવે પણ પોતે જ છે અને તેને જ આ જગત રચના રચેલી છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਨਰੁ ਖੇਲੈ ਸੋ ਜਿਣਿ ਬਾਜੀ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥੪॥੧॥੧੯॥
હે નાનક! જે મનુષ્ય ગુરુની નજીકમાં જીવનરૂપી રમત રમે છે, તે જીવન રમત જીતીને પોતાના ઘરે આવે છે ॥૪॥૧॥૧૯॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ਹਿੰਡੋਲ ॥
વસંત મહેલ ૫ હિંડોલ॥

ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਹਿ ਅਉਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਜਾਣੈ ॥
હે સર્જક! પોતાની કુદરતને તું જ જાણે છે, કોઈ બીજું જણાતું નથી.

ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸੋਈ ਤੁਝੈ ਪਛਾਣੈ ॥੧॥
હે પ્રેમાળ! જેના પર તું કૃપા કરે છે, તે તને ઓળખી શકે છે ॥૧॥

ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥
હું તારા ભક્તો પર બલિહાર જાવ છું.

ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਰੰਗ ਤੇਰੇ ਆਪਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારું સ્થાન ખુબ સોહામણુ છે અને તારી લીલાઓ વિચિત્ર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਤੁਝ ਤੇ ਹੋਵੈ ਅਉਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਕਰਤਾ ॥
તારી સેવા ભક્તિ તારા પ્રોત્સાહનથી જ થાય છે, બીજું કોઈ પણ તારી મરજી વગર કરી શકતું નથી.

ਭਗਤੁ ਤੇਰਾ ਸੋਈ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਰੰਗੁ ਧਰਤਾ ॥੨॥
જે તને સારું લાગે છે, તે જ તારો ભક્ત છે, જેને તું ભક્તિના રંગમાં રંગી દે છે ॥૨॥

ਤੂ ਵਡ ਦਾਤਾ ਤੂ ਵਡ ਦਾਨਾ ਅਉਰੁ ਨਹੀ ਕੋ ਦੂਜਾ ॥
તું સૌથી મોટો દાતા છે, તું ખુબ બુદ્ધિમાન છે અને તારા જેવું બીજું કોઈ નથી.

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ ਹਉ ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਤੇਰੀ ਪੂਜਾ ॥੩॥
હે સ્વામી! તું તો સર્વશક્તિમાન છે, પછી હું તારી પૂજાનું મહત્વ શું જાણી શકું છું? ॥૩॥

ਤੇਰਾ ਮਹਲੁ ਅਗੋਚਰੁ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਬਿਖਮੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਭਾਣਾ ॥
હે પ્રેમાળ! જ્યાં તું રહે છે, તે અમારી પહોચથી ઉપર છે અને તારી રજાને માનીને ચાલવું પણ અમારા માટે ખૂબ મુશ્કેલ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਢਹਿ ਪਇਆ ਦੁਆਰੈ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਮੁਗਧ ਅਜਾਣਾ ॥੪॥੨॥੨੦॥
હે માલિક! નાનક વિનંતી કરે છે કે હું તારા દરવાજા પર નતમસ્તક છું, મને મૂર્ખ અંજાનને બચાવી લે ॥૪॥૨॥૨૦॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત હિંડોલ મહેલ ૫॥

ਮੂਲੁ ਨ ਬੂਝੈ ਆਪੁ ਨ ਸੂਝੈ ਭਰਮਿ ਬਿਆਪੀ ਅਹੰ ਮਨੀ ॥੧॥
અહં-ભાવનાને કારણે ભ્રમમાં વ્યાપ્ત મનુષ્ય પોતાના મૂળ પરમેશ્વરને સમજતો નથી અને ન તો પોતાને સમજે છે ॥૧॥

ਪਿਤਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਭ ਧਨੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ પ્રભુ! તું અમારો પિતા તેમજ સ્વામી છે,

ਮੋਹਿ ਨਿਸਤਾਰਹੁ ਨਿਰਗੁਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને ગુણવિહીનને સંસારના બંધનોથી મુક્ત કરાવી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਓਪਤਿ ਪਰਲਉ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਹੋਵੈ ਇਹ ਬੀਚਾਰੀ ਹਰਿ ਜਨੀ ॥੨॥
ભક્તજનોએ આ વિચાર કર્યો છે કે સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ તેમજ વિનાશ પ્રભુની રજાથી થાય છે ॥૨॥

ਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਜੋ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਕਲਿ ਮਹਿ ਸੁਖੀਏ ਸੇ ਗਨੀ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પ્રભુના નામ રંગમાં લીન રહે છે, કળિયુગમાં તે સુખી મનાય છે ॥૩॥

ਅਵਰੁ ਉਪਾਉ ਨ ਕੋਈ ਸੂਝੈ ਨਾਨਕ ਤਰੀਐ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ॥੪॥੩॥੨੧॥
હે નાનક! બીજો કોઈ અસરકારક ઉપાય વિચારવામાં આવતો નથી, ફક્ત ગુરુના વચનોથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ॥૪॥૩॥૨૧॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ વસંત હિંડોલ મહેલ ૯॥

ਸਾਧੋ ਇਹੁ ਤਨੁ ਮਿਥਿਆ ਜਾਨਉ ॥
હે સજ્જનો! આ શરીરને નાશવંત માન અને

ਯਾ ਭੀਤਰਿ ਜੋ ਰਾਮੁ ਬਸਤੁ ਹੈ ਸਾਚੋ ਤਾਹਿ ਪਛਾਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આની અંદર જે પ્રભુ હાજર છે, તેને જ શાશ્વત સમજ ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਹੈ ਸੰਪਤਿ ਸੁਪਨੇ ਕੀ ਦੇਖਿ ਕਹਾ ਐਡਾਨੋ ॥
આ દુનિયા સપનામાં મળેલી સંપત્તિ સમાન છે, આને જોઈને શું કરી અભિમાની બનેલ છે.

ਸੰਗਿ ਤਿਹਾਰੈ ਕਛੂ ਨ ਚਾਲੈ ਤਾਹਿ ਕਹਾ ਲਪਟਾਨੋ ॥੧॥
તારી સાથે કોઈ પણ વસ્તુ સાથે જશે નહિ, પછી ભલે શું કરી આનાથી લપટાઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਪਰਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਉਰਿ ਆਨੋ ॥
વખાણ તેમજ નિંદા બંનેને ત્યાગી દે અને પ્રભુના સંકીર્તનને મનમાં વસાવી લે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਭ ਹੀ ਮੈ ਪੂਰਨ ਏਕ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨੋ ॥੨॥੧॥
હે નાનક! એક અદ્વિતીય પરમેશ્વર બધા લોકોમાં હાજર છે ॥૨॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
વસંત મહેલ ૯॥

ਪਾਪੀ ਹੀਐ ਮੈ ਕਾਮੁ ਬਸਾਇ ॥
પાપી મનુષ્યના દિલમાં કામવાસના વસી રહે છે,

ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਯਾ ਤੇ ਗਹਿਓ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી તેનું ચંચળ મન નિયંત્રણમાં આવતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਅਰੁ ਸੰਨਿਆਸ ॥
મોટા-મોટા યોગી, બ્રહ્મચારી અને સંન્યાસી વગેરે

ਸਭ ਹੀ ਪਰਿ ਡਾਰੀ ਇਹ ਫਾਸ ॥੧॥
બધા પર કામવાસનાએ પોતાનો આ જાળ નાખેલ છે ॥૧॥

ਜਿਹਿ ਜਿਹਿ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹਾਰਿ ॥
જે-જે જીવે પણ પ્રભુનાં નામની ભક્તિ કરી છે;

ਤੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥੨॥
તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી ગયો છે ॥૨॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਨਾਇ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે ભક્ત પ્રભુની શરણમાં છે,

ਦੀਜੈ ਨਾਮੁ ਰਹੈ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੩॥੨॥
તેને નામ આપ કેમ કે તારું ગૌરવગાન કરતો રહે ॥૩॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
વસંત મહેલ ૯॥

ਮਾਈ ਮੈ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
હે મા! મેં હરિનામરૂપી ધન મેળવી લીધું છે,

ਮਨੁ ਮੇਰੋ ਧਾਵਨ ਤੇ ਛੂਟਿਓ ਕਰਿ ਬੈਠੋ ਬਿਸਰਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનાથી મારુ મન વિકારો તરફ દોડવાથી હટી ગયું છે અને નામ-સ્મરણમાં સુખપૂર્વક ટકીને બેસી ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਤਨ ਤੇ ਭਾਗੀ ਉਪਜਿਓ ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨੁ ॥
શરીરથી માયા, મમતા દૂર થઈ તો નિર્મળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થઈ ગયું.

ਲੋਭ ਮੋਹ ਏਹ ਪਰਸਿ ਨ ਸਾਕੈ ਗਹੀ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥
જ્યારથી પરમાત્માની ભક્તિ કરી છે, લોભ તેમજ મોહ સ્પર્શ કરતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਸੰਸਾ ਚੂਕਾ ਰਤਨੁ ਨਾਮੁ ਜਬ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારે હરિનામરૂપી રત્ન મેળવ્યો તો જન્મ-જન્માંતરની શંકા નિવૃત થઈ ગઈ.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਕਲ ਬਿਨਾਸੀ ਮਨ ਤੇ ਨਿਜ ਸੁਖ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨॥
મનથી બધી તૃષ્ણા નાશ થઈ ગઈ છે અને પરમસુખમાં લીન છું ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਹੋਤ ਦਇਆਲੁ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਸੋ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
જેના પર કૃપાનિધિ દયાળુ થાય છે, તે જીવ પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕੀ ਸੰਪੈ ਕੋਊ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ॥੩॥੩॥
હે નાનક! આ પ્રકારની સંપત્તિ કોઈ ગુરુમુખ જ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
વસંત મહેલ ૯॥

ਮਨ ਕਹਾ ਬਿਸਾਰਿਓ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ શું કરી ભુલાવી દીધું છે?

ਤਨੁ ਬਿਨਸੈ ਜਮ ਸਿਉ ਪਰੈ ਕਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે શરીર સમાપ્ત થઈ જાય છે તો યમની સન્મુખ કર્મોના હિસાબ માટે ઉપસ્થિત થવું પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਜਗੁ ਧੂਏ ਕਾ ਪਹਾਰ ॥
આ જગત ધુમાડાનો પર્વત છે,

ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਿਹ ਬਿਚਾਰਿ ॥੧॥
તું શું વિચારીને આને સત્ય માની બેઠો છે ॥૧॥

ਧਨੁ ਦਾਰਾ ਸੰਪਤਿ ਗ੍ਰੇਹ ॥
આ સારી રીતે સમજી લે કે ધન-સંપત્તિ, પ્રેમાળ પત્ની, સંપત્તિ તથા સુંદર ઘર

ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਸਮਝ ਲੇਹ ॥੨॥
માંથી કાંઈ પણ સાથે જતું નથી ॥૨॥

ਇਕ ਭਗਤਿ ਨਾਰਾਇਨ ਹੋਇ ਸੰਗਿ ॥
એકમાત્ર પ્રભુની ભક્તિ જ સાથ નિભાવે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਤਿਹ ਏਕ ਰੰਗਿ ॥੩॥੪॥
તેથી નાનકનું કહેવું છે કે નિમગ્ન થઈને તેનું ભજન કરતો રહે ॥૩॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੯ ॥
વસંત મહેલ ૯॥

ਕਹਾ ਭੂਲਿਓ ਰੇ ਝੂਠੇ ਲੋਭ ਲਾਗ ॥
હે મનુષ્ય! સંસારના અસત્ય લોભમાં ફસાઈને શા માટે ભુલી રહ્યો છે,

ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਾਹਿਨ ਅਜਹੁ ਜਾਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હજી પણ કાંઈ બગડ્યું નથી, સાવધાન થઈ જા ॥૧॥વિરામ॥

ਸਮ ਸੁਪਨੈ ਕੈ ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਾਨੁ ॥
આ સંસારને સપના સમાન જાણ અને

ਬਿਨਸੈ ਛਿਨ ਮੈ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ ॥੧॥
આ સત્યને પણ માની લે કે આ પળમાં જ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਹਰਿ ਬਸਤ ਨੀਤ ॥
પ્રભુ હંમેશા તારી સાથે રહે છે,

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਭਜੁ ਤਾਹਿ ਮੀਤ ॥੨॥
હે મિત્ર! દિવસ-રાત તેના ભજનમાં નિમગ્ન રહે ॥૨॥

ਬਾਰ ਅੰਤ ਕੀ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે અંતિમ સમયે પ્રભુ જ મદદ કરે છે,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਤਾ ਕੇ ਗਾਇ ॥੩॥੫॥
તેથી તેના ગુણ ગાતો રહે ॥૩॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧ ਦੁਤੁਕੀਆ
વસંત મહેલ ૧ અષ્ટપદ ઘર ૧ દ્વિતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਗੁ ਕਊਆ ਨਾਮੁ ਨਹੀ ਚੀਤਿ ॥
આ સંસાર કાગડો છે, પરમાત્માને યાદ કરતું નથી.

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਗਿਰੈ ਦੇਖੁ ਭੀਤਿ ॥
આ પ્રભુનું નામ ભુલાવીને ખરાબાઈની રોટલીઓ વીણે છે.

ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਚੀਤਿ ਅਨੀਤਿ ॥
દિલમાં દુષ્ટતા તેમજ ખરાબ આચરણ ભરી રહેવાને કારણે આનું મન ડોલતુ રહે છે,

ਜਗ ਸਿਉ ਤੂਟੀ ਝੂਠ ਪਰੀਤਿ ॥੧॥
આવું જોઈને જગતથી અમારો અસત્ય પ્રેમ તૂટી ગયો છે ॥૧॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਬਜਰੁ ਭਾਰੁ ॥
કામ, ક્રોધનું ઝેર ખુબ બોજ છે,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਗੁਨ ਚਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પછી પ્રભુ નામનું ભજન કર્યા વગર કઈ રીતે સદ્વ્યવહાર બની શકે છે? ॥૧॥વિરામ॥

ਘਰੁ ਬਾਲੂ ਕਾ ਘੂਮਨ ਘੇਰਿ ॥
આ શરીર રેતીનું ઘર છે,

ਬਰਖਸਿ ਬਾਣੀ ਬੁਦਬੁਦਾ ਹੇਰਿ ॥
જે સાંસારિક વાવાઝોડામાં ફસાયેલ છે અને જીવન વરસાદમાં બુળબુળીયાની સમાન છે.

ਮਾਤ੍ਰ ਬੂੰਦ ਤੇ ਧਰਿ ਚਕੁ ਫੇਰਿ ॥
કર્તાએ પ્રકૃતિનું ચક્ર ઘુમાવીને ટીપા માત્રથી શરીરની રચના કરી છે,

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਨਾਮੈ ਕੀ ਚੇਰਿ ॥੨॥
બધામાં તેનો પ્રકાશ હાજર છે અને આત્મા તેના નામની સેવિકા છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਉਪਾਇ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਮੋਰੁ ॥
સંપૂર્ણ સંસારને ઉત્પન્ન કરનાર પરમાત્મા જ મારો ગુરુ છે.

ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਪਗ ਲਾਗਉ ਤੋਰ ॥
મારી આ તમન્ના છે કે તારા ચરણોમાં લીન રહીને તારી ભક્તિમાં લીન રહું.

ਨਾਮਿ ਰਤੋ ਚਾਹਉ ਤੁਝ ਓਰੁ ॥
તારા નામ-સ્મરણમાં લીન રહું અને તે જ ઈચ્છતો રહું.

ਨਾਮੁ ਦੁਰਾਇ ਚਲੈ ਸੋ ਚੋਰੁ ॥੩॥
જે મનુષ્ય પરમાત્માના નામ ભજનથી દૂર રહીને ચાલે છે, તે ચોર સમાન છે ॥૩॥

ਪਤਿ ਖੋਈ ਬਿਖੁ ਅੰਚਲਿ ਪਾਇ ॥
તે વિષય-વિકારોમાં લીન રહીને પોતાની પ્રતિષ્ઠા ગુમાવી દે છે.

ਸਾਚ ਨਾਮਿ ਰਤੋ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
પરંતુ જે પરમાત્માના સાચા નામમાં લીન રહે છે, તે સન્માનપૂર્વક પોતાના સાચા ઘરે જાય છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਨ੍ਹਸਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਜਾਇ ॥
જે કંઈ પરમાત્મા કરે છે, પોતાની મરજીથી કરે છે.

ਭੈ ਮਾਨੈ ਨਿਰਭਉ ਮੇਰੀ ਮਾਇ ॥੪॥
હે માતા! જે તેનો ભય માને છે, તે નિર્ભય છે ॥૪॥

ਕਾਮਨਿ ਚਾਹੈ ਸੁੰਦਰਿ ਭੋਗੁ ॥
જીવરૂપી કામિની સુંદર પદાર્થોનો ભોગ ઈચ્છે છે,

ਪਾਨ ਫੂਲ ਮੀਠੇ ਰਸ ਰੋਗ ॥
પરંતુ પાન-ફૂલ મીઠા રસ બધા રોગ જ ઉત્પન્ન કરે છે.

ਖੀਲੈ ਬਿਗਸੈ ਤੇਤੋ ਸੋਗ ॥
જેટલો તે સંસારના પદાર્થોમાં લીન રહીને ખુશ થાય છે, તેટલો જ દુઃખી થાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤਿ ਕੀਨ੍ਹਸਿ ਹੋਗ ॥੫॥
પ્રભુની શરણમાં રહેવું જોઈએ, તે જે કરે છે, તે થાય છે ॥૫॥

ਕਾਪੜੁ ਪਹਿਰਸਿ ਅਧਿਕੁ ਸੀਗਾਰੁ ॥
જીવરૂપી કામિની સુંદર વસ્ત્ર ધારણ કરે છે અને ખુબ બધા શણગાર કરે છે.

ਮਾਟੀ ਫੂਲੀ ਰੂਪੁ ਬਿਕਾਰੁ ॥
પોતાનું સુંદર શરીર જોઈને તે ખુબ ખુશ થાય છે અને તેનું રૂપ વિકારો તરફ પ્રોત્સાહિત કરે છે.

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬਾਂਧੋ ਬਾਰੁ ॥
તે જીવનની લાલચ તેમજ કામનાઓને કારણે પોતાના ઘરને જ્ઞાન વગર બંધ કરી લે છે,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸੂਨਾ ਘਰੁ ਬਾਰੁ ॥੬॥
પરંતુ પ્રભુ નામ વગર તેનું ઘર બાર સાવ ઉજ્જડ છે ॥૬॥

ਗਾਛਹੁ ਪੁਤ੍ਰੀ ਰਾਜ ਕੁਆਰਿ ॥
હે રાજકુમારી, રાજપુત્રીઓ! ઉઠો,

ਨਾਮੁ ਭਣਹੁ ਸਚੁ ਦੋਤੁ ਸਵਾਰਿ ॥
જા બ્રહ્મમુર્હતના સમયે પરમાત્માના નામની સ્તુતિ કર.

ਪ੍ਰਿਉ ਸੇਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਾਰਿ ॥
પ્રભુના પ્રેમને આશરો બનાવીને તે પ્રિયતમની પૂજા કર.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਬਿਖੁ ਤਿਆਸ ਨਿਵਾਰਿ ॥੭॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા વિકારોની તરસનું નિવારણ કર ॥૭॥

ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੋਹਿ ॥
હે પ્રેમાળ પ્રભુ! તે આ મન મોહી લીધું છે અને

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨਾ ਤੋਹਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા તેને ઓળખી લીધો છે.

ਨਾਨਕ ਠਾਢੇ ਚਾਹਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੁਆਰਿ ॥
હે પ્રભુ! ગુરુ નાનક વિનંતી કરે છે કે અમે તારા દરવાજા પર ઊભા છીએ, ઈચ્છીએ છીએ કે

ਤੇਰੇ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੮॥੧॥
કૃપા કર કેમ કે તારા નામથી સંતોષ પ્રાપ્ત થઈ શકે ॥૮॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਮਨੁ ਭੂਲਉ ਭਰਮਸਿ ਆਇ ਜਾਇ ॥
ભૂલેલું મન ભટકતું તેમજ આવતું જતું રહે છે,

ਅਤਿ ਲੁਬਧ ਲੁਭਾਨਉ ਬਿਖਮ ਮਾਇ ॥
તે એટલો લોભી બની જાય છે કે વિષય-વિકારોના લોભમાં જ વ્યાપ્ત રહે છે.

ਨਹ ਅਸਥਿਰੁ ਦੀਸੈ ਏਕ ਭਾਇ ॥
ન તો પ્રભુની ભક્તિમાં સ્થિર દેખાઈ દે છે.

ਜਿਉ ਮੀਨ ਕੁੰਡਲੀਆ ਕੰਠਿ ਪਾਇ ॥੧॥
આની દશા તો આ રીતે છે જેમ માછલી ગળામાં કાંટો ફસાવી લે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਭੂਲਉ ਸਮਝਸਿ ਸਾਚ ਨਾਇ ॥
ભૂલેલું મન સાચા નામના સ્મરણથી જ સાચા રસ્તાને સમજે છે અને

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ਸਹਜ ਭਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સરળ-સ્વભાવ ગુરુ શબ્દનું ચિંતન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਭੂਲਉ ਭਰਮਸਿ ਭਵਰ ਤਾਰ ॥
ભૂલેલું મન વાવાઝોડાની જેમ ભટકે છે અને

ਬਿਲ ਬਿਰਥੇ ਚਾਹੈ ਬਹੁ ਬਿਕਾਰ ॥
વ્યર્થ જ ખુબ બધા વિકારોની ઈચ્છા કરે છે.

ਮੈਗਲ ਜਿਉ ਫਾਸਸਿ ਕਾਮਹਾਰ ॥
આના હાલ તો આ રીતે છે જેમ હાથી કામવાસનામાં ફસાઈ રહે છે,

ਕੜਿ ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਓ ਸੀਸ ਮਾਰ ॥੨॥
સાંકળની સાથે બંધાઈને માથા પર ઈજા સહે છે ॥૨॥

ਮਨੁ ਮੁਗਧੌ ਦਾਦਰੁ ਭਗਤਿਹੀਨੁ ॥
પરમાત્માની ભક્તિથી વિહીન મૂર્ખ મન દેડકા સમાન છે.

ਦਰਿ ਭ੍ਰਸਟ ਸਰਾਪੀ ਨਾਮ ਬੀਨੁ ॥
પ્રભુના દરવાજાથી કાઢેલ, શાપિત તેમજ નામથી વિહીન છે.

ਤਾ ਕੈ ਜਾਤਿ ਨ ਪਾਤੀ ਨਾਮ ਲੀਨ ॥
આવા મનુષ્યની ન કોઈ જાતિ છે, ન વંશ છે અને તેનું કોઈ નામ પણ લેતું નથી.

ਸਭਿ ਦੂਖ ਸਖਾਈ ਗੁਣਹ ਬੀਨ ॥੩॥
ગુણોથી વિહીન હોવાને કારણે બધા દુઃખ તેના મિત્ર બની જાય છે ॥૩॥

ਮਨੁ ਚਲੈ ਨ ਜਾਈ ਠਾਕਿ ਰਾਖੁ ॥
મન ખુબ ચંચળ છે, જરા ટકતું નથી, આને કાબૂમાં રાખવું જોઈએ.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸ ਰਾਤੇ ਪਤਿ ਨ ਸਾਖੁ ॥
પ્રભુની ભક્તિ રસમાં લીન થયા વગર આની કોઈ પ્રતિષ્ઠા નથી અને ના તો કોઈ વિશ્વાસ કરે છે.

ਤੂ ਆਪੇ ਸੁਰਤਾ ਆਪਿ ਰਾਖੁ ॥
હે પરમાત્મા! તું પોતે ધ્યાન રાખનાર અને પોતે જ બચાવનાર છે.

ਧਰਿ ਧਾਰਣ ਦੇਖੈ ਜਾਣੈ ਆਪਿ ॥੪॥
દુનિયાને બનાવીને પોતે જ જોવે તેમજ જાણે છે ॥૪॥

ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਕਿਸੁ ਕਹਉ ਜਾਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ ભુલાવી દે છે તો પછી કોની પાસે જઈને ફરિયાદ કરાય.

ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਬਿਰਥਾ ਕਹਉ ਮਾਇ ॥
હે મા! ગુરૂથી મેળાપવાર્તા કરી તેને મનની વેદના બતાવી શકાય છે.

ਅਵਗਣ ਛੋਡਉ ਗੁਣ ਕਮਾਇ ॥
અવગુણોને છોડીને ગુણોની કમાણી કર.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਰਾਤਾ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੫॥
ગુરુના ઉપદેશમાં લીન રહીને સત્યમાં લીન થવું જોઈએ ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਤਿ ਊਤਮ ਹੋਇ ॥
જો સાચા ગુરુ મળી જાય તો બુદ્ધિ ઉત્તમ થઈ જાય છે.

ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹਉਮੈ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥
અહંની ગંદકીને ધોઈને મન નિર્મળ થઈ જાય છે.

ਸਦਾ ਮੁਕਤੁ ਬੰਧਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
જીવ હંમેશા માટે મુક્ત થઈ જાય છે અને કોઈ બંધન તેને બાંધી શકતું નથી.

ਸਦਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ਅਉਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੬॥
તે હંમેશા પ્રભુના નામની ચર્ચા કરે છે અને કોઈ બીજાની વાત કરતો નથી ॥૬॥

ਮਨੁ ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
મન પ્રભુની રજાથી જ આવે જાય છે,

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੋ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
બધામાં એક પ્રભુ જ હાજર છે અને તેની રજા પર વાંધો કરી શકાતો નથી.

ਸਭੁ ਹੁਕਮੋ ਵਰਤੈ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਇ ॥
બધામાં તેનો હુકમ ચાલી રહ્યો છે અને પૂર્ણ સંસાર તેના હુકમમાં જોડાય

ਦੂਖ ਸੂਖ ਸਭ ਤਿਸੁ ਰਜਾਇ ॥੭॥
સંસારના બધા દુઃખસુખ તેની રજાથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૭॥

ਤੂ ਅਭੁਲੁ ਨ ਭੂਲੌ ਕਦੇ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું ભુલોથી રહિત છે અને ક્યારેય ભૂલ કરતો નથી.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ਮਤਿ ਅਗਾਹਿ ॥
જેને ગુરુ ઉપદેશ સંભળાવે છે, તેની બુધ્ધિ પ્રકાશિત થઈ જાય છે.

ਤੂ ਮੋਟਉ ਠਾਕੁਰੁ ਸਬਦ ਮਾਹਿ ॥
હે નિરંકાર! તું મોટો માલિક છે અને શબ્દોમાં હાજર છે.

ਮਨੁ ਨਾਨਕ ਮਾਨਿਆ ਸਚੁ ਸਲਾਹਿ ॥੮॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે સાચા પરમેશ્વરની સ્તુતિથી મન આનંદિત થઈ ગયું છે ॥૮॥૨॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਜਿਸੁ ਨਰ ਹੋਇ ॥
જે પુરુષને પ્રભુ દર્શનની તીવ્ર લાલચ હોય છે,

ਏਕਤੁ ਰਾਚੈ ਪਰਹਰਿ ਦੋਇ ॥
તે આફતને ત્યાગીને ફક્ત પ્રભુમાં જ લીન રહે છે.

ਦੂਰਿ ਦਰਦੁ ਮਥਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਖਾਇ ॥
તે નામ અમૃતનું મંથન કરીને સેવન કરે છે, જેનાથી તેના દુઃખ ઇજા દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਏਕ ਸਮਾਇ ॥੧॥
ગુરુના સત્યને સમજીને તે એક પ્રભુમાં સમાઈ રહે છે ॥૧॥

ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਕੇਤੀ ਬਿਲਲਾਇ ॥
હે પરમેશ્વર! તારા દર્શન માટે કેટલાય લોકો તરસતા રહે છે પરંતુ

ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਚੀਨਸਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ દુર્લભ જ ગુરુના ઉપદેશમાં લીન રહીને ઓળખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੇਦ ਵਖਾਣਿ ਕਹਹਿ ਇਕੁ ਕਹੀਐ ॥
વેદ વ્યાખ્યા કરીને કહે છે કે એક પ્રભુની ભક્તિ કર,

ਓਹੁ ਬੇਅੰਤੁ ਅੰਤੁ ਕਿਨਿ ਲਹੀਐ ॥
તે અનંત છે અને તેનું રહસ્ય કોણ મેળવી શકે છે.

ਏਕੋ ਕਰਤਾ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਕੀਆ ॥
એક તે જ રચયિતા છે, જેને સંપૂર્ણ જગતને બનાવ્યું છે.

ਬਾਝੁ ਕਲਾ ਧਰਿ ਗਗਨੁ ਧਰੀਆ ॥੨॥
તેને વગર કોઈ સહારે ધરતી તેમજ આકાશને સ્થાપિત કરેલ છે ॥૨॥

ਏਕੋ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ॥
પ્રભુ વાણીની ધૂન એકમાત્ર જ્ઞાન તેમજ ધ્યાન છે,

ਏਕੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
એકમાત્ર તે સંસારથી નિર્લિપ્ત છે, જેની કથા અકથ્ય છે.

ਏਕੋ ਸਬਦੁ ਸਚਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥
એક શબ્દ જ પ્રભુનું સાચું નિશાન છે અને

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ॥੩॥
સંપૂર્ણ ગુરૂથી મનુષ્ય આ વાતને જાણી શકે છે ॥૩॥

ਏਕੋ ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜੈ ਸਚੁ ਕੋਈ ॥
જે કોઈ પ્રભુ-ભક્તિને સાચો ધર્મ માનીને વસાવી લે છે,

ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸੋਈ ॥
તે ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે યુગ-યુગ સફળ થાય છે.

ਅਨਹਦਿ ਰਾਤਾ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
તે અનાહત નાદમાં લીન થઈને પ્રભુમાં લગન લગાવી રાખે છે.

ਓਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ॥੪॥
તે ગુરુના માધ્યમથી અલખ પરમાત્માને મેળવી લે છે ॥૪॥

ਏਕੋ ਤਖਤੁ ਏਕੋ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ॥
એક પરમેશ્વર જ સંપૂર્ણ વિશ્વનો બાદશાહ છે અને એક તેનું જ સિંહાસન સ્થાપિત છે.

ਸਰਬੀ ਥਾਈ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ॥
તે અચિંત છે, બધામાં વ્યાપ્ત છે.

ਤਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੁ ॥
ત્રણેય લોકનો સાર પણ તેનો બનાવેલ છે,

ਓਹੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥੫॥
તે એક ૐકાર અપહોચ તેમજ મન-વાણીથી ઉપર છે ॥૫॥

ਏਕਾ ਮੂਰਤਿ ਸਾਚਾ ਨਾਉ ॥
આ સંપૂર્ણ સૃષ્ટિ તેનું સ્વરૂપ છે, તેનું નામ શાશ્વત છે,

ਤਿਥੈ ਨਿਬੜੈ ਸਾਚੁ ਨਿਆਉ ॥
તે પોતાના દરબારમાં દરેક જીવની સાથે સાચો ન્યાય કરે છે.

ਸਾਚੀ ਕਰਣੀ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે સતકર્મ કરે છે, તેને જ પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥੬॥
એવો જીવ પ્રભુના સાચા દરબારમાં સમ્માન મેળવે છે ॥૬॥

ਏਕਾ ਭਗਤਿ ਏਕੋ ਹੈ ਭਾਉ ॥
એક પ્રભુની ભક્તિ અને એક તેનો પ્રેમ જ મોક્ષનું સાધન છે.

ਬਿਨੁ ਭੈ ਭਗਤੀ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥
પ્રભુના ભક્તિભાવ વગર આવકજાવક બની રહે છે.

ਗੁਰ ਤੇ ਸਮਝਿ ਰਹੈ ਮਿਹਮਾਣੁ ॥
ગુરુથી સારી રીતે સમજીને મહેમાનની જેમ રહેવું જોઈએ અને

ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤਾ ਜਨੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥੭॥
જે મનુષ્ય પ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહે છે, તે સફળ થાય છે ॥૭॥

ਇਤ ਉਤ ਦੇਖਉ ਸਹਜੇ ਰਾਵਉ ॥
હે માલિક! અહીં-તહીં તને જ જોવ છું અને સરળ સ્વભાવ તારી ભક્તિમાં લીન છું.

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਠਾਕੁਰ ਕਿਸੈ ਨ ਭਾਵਉ ॥
તારા સિવાય કોઈને ઇચ્છતો નથી.

ਨਾਨਕ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇਆ ॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે જ્યારે જીવે ગુરુના શબ્દ દ્વારા અહંને સળગાવ્યો તો

ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਾਚਾ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥੮॥੩॥
સાચા ગુરુએ તેને પ્રભુના દર્શન કરાવી દીધા ॥૮॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਚੰਚਲੁ ਚੀਤੁ ਨ ਪਾਵੈ ਪਾਰਾ ॥
ચંચળ મન સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરતું નથી અને

ਆਵਤ ਜਾਤ ਨ ਲਾਗੈ ਬਾਰਾ ॥
ફરી ફરી સંસારમાં આવે જાય છે.

ਦੂਖੁ ਘਣੋ ਮਰੀਐ ਕਰਤਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! આ કારણે ખુબ દુઃખ ભોગવો પડે છે અને

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੋ ਕਰੈ ਨ ਸਾਰਾ ॥੧॥
તારા વગર અમારી કોઈ સંભાળ કરતું નથી ॥૧॥

ਸਭ ਊਤਮ ਕਿਸੁ ਆਖਉ ਹੀਨਾ ॥
જ્યારે બધા લોકો સારા છે તો પછી ભલે કોને ખરાબ કહી શકું છું.

ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਪਤੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, સાચા નામના સંકીર્તનમાં લીન રહે છે, તેનું મન સંતુષ્ટ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਉਖਧ ਕਰਿ ਥਾਕੀ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥
ઘણી બધી દવાઓનો ઉપયોગ કરી થાકી ગઈ છું,

ਕਿਉ ਦੁਖੁ ਚੂਕੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਮੇਰੇ ॥
પરંતુ ગુરુ વગર શું કરી મારો દુઃખોથી છુટકારો થઈ શકે છે.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਦੂਖ ਘਣੇਰੇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ વગર ખૂબ દુઃખ સહેવું પડે છે પરંતુ

ਦੁਖ ਸੁਖ ਦਾਤੇ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ॥੨॥
આ દુઃખ સુખ પણ દેનાર મારો માલિક જ છે ॥૨॥

ਰੋਗੁ ਵਡੋ ਕਿਉ ਬਾਂਧਉ ਧੀਰਾ ॥
મારો રોગ ખૂબ મોટો છે, પછી મને કેવી રીતે હિમત થઈ શકે છે?

ਰੋਗੁ ਬੁਝੈ ਸੋ ਕਾਟੈ ਪੀਰਾ ॥
પ્રભુ મારો રોગ જાણે છે, તે મારી ઈજા કાપી શકે છે.

ਮੈ ਅਵਗਣ ਮਨ ਮਾਹਿ ਸਰੀਰਾ ॥
મારા મનમાં અવગુણ જ હાજર છે,

ਢੂਢਤ ਖੋਜਤ ਗੁਰਿ ਮੇਲੇ ਬੀਰਾ ॥੩॥
શોધ કરતા ગુરૂથી સંપર્ક થશે તો તે અવગુણ દૂર કરી દેશે ॥૩॥

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਦਾਰੂ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
આ રોગની દવા ગુરુના શબ્દ હરિનામ છે.

ਜਿਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਵੈ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! જેમ તું રાખે છે, તેમ જ અમારે રહેવાનું છે.

ਜਗੁ ਰੋਗੀ ਕਹ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਉ ॥
જ્યારે પૂર્ણ જગત જ રોગી છે, તો પછી કોને પોતાનો રોગ બતાવું?

ਹਰਿ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਉ ॥੪॥
ફક્ત પ્રભુ જ પવિત્ર છે, તેનું નામ પણ પવિત્ર છે ॥૪॥

ਘਰ ਮਹਿ ਘਰੁ ਜੋ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਵੈ ॥
જે હૃદય ઘરમાં પરમાત્માનાં દર્શન મેળવીને બીજા જીજ્ઞાસુઓને દર્શન કરાવે છે,

ਗੁਰ ਮਹਲੀ ਸੋ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਵੈ ॥
તે ગુરુ પરમાત્માના ઘરમાં બોલાવે છે.

ਮਨ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚੀਤਾ ॥
તેનું મન એકાગ્રચિત થઈ જાય છે,

ਐਸੇ ਹਰਿ ਕੇ ਲੋਗ ਅਤੀਤਾ ॥੫॥
આવો પ્રભુનો ઉપાસક મોહ-માયાથી અલગ રહે છે ॥૫॥

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਸਾ ॥
તે ખુશી તેમજ દુઃખથી નિર્લિપ્ત રહે છે અને

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸਾ ॥
પ્રભુના નામ અમૃતને ચાખીને તેમાં લીન રહે છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥
જે આત્મ-જ્ઞાન મેળવીને પ્રભુની લગનમાં લાગી રહે છે,

ਜਨਮੁ ਜੀਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਖੁ ਭਾਗਾ ॥੬॥
તે પોતાનું જીવન જીતી લે છે અને ગુરુના મત પ્રમાણે આના દુઃખ પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਸਚੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਉ ॥
ગુરુનું આપેલ પ્રભુ ઉપાસના રૂપી સાચું અમૃતપાન કર,

ਸਹਜਿ ਮਰਉ ਜੀਵਤ ਹੀ ਜੀਵਉ ॥
આ રીતે સરળ સ્વાભાવિક વિષય-વિકારો તરફથી મરીને જીવતો રહે.

ਅਪਣੋ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ॥
જો ગુરુને યોગ્ય લાગે તો પોતાનો બનાવીને રાખશે.

ਤੁਮਰੋ ਹੋਇ ਸੁ ਤੁਝਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੭॥
જે તારો ભક્ત હોય છે, તે તારામાં જ જોડાય છે ॥૭॥

ਭੋਗੀ ਕਉ ਦੁਖੁ ਰੋਗ ਵਿਆਪੈ ॥
ભોગી મનુષ્યને દુઃખ-રોગ હેરાન કરતા રહે છે,

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਪੈ ॥
પરંતુ જે પ્રભુની અર્ચના કરે છે, તેને બધામાં પ્રભુ જ દ્રષ્ટિગત થાય છે.

ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੀ ਤੇ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਅਤੀਤਾ ॥
ગુરુના વચનોથી તે સંસારનાં સુખો તેમજ દુ:ખોથી અલગ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਰਾਮੁ ਰਵੈ ਹਿਤ ਚੀਤਾ ॥੮॥੪॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કરે છે કે તે પ્રેમપૂર્વક એકાગ્રચિત થઈને પ્રભુની પૂજામાં લીન રહે છે ॥૮॥૪॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ਇਕ ਤੁਕੀਆ ॥
વસંત મહેલ ૧ એક તુકે॥

ਮਤੁ ਭਸਮ ਅੰਧੂਲੇ ਗਰਬਿ ਜਾਹਿ ॥
હે મૂર્ખ! શરીર પર રાખ લગાવીને અભિમાન ન કરવો જોઈએ,

ਇਨ ਬਿਧਿ ਨਾਗੇ ਜੋਗੁ ਨਾਹਿ ॥੧॥
કારણ કે નગ્ન બનીને આ વિધિથી યોગ થતો નથી ॥૧॥

ਮੂੜ੍ਹ੍ਹੇ ਕਾਹੇ ਬਿਸਾਰਿਓ ਤੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ॥
હે મૂર્ખ! તે પ્રભુનું નામ શા માટે ભુલાવી દીધું છે,

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਤੇਰੈ ਆਵੈ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે અંતિમ સમયે આ જ તારે કામ આવવાનું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਪੂਛਿ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુથી પૂછીને તું ચિંતન કરી લે,

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਸਾਰਿਗਪਾਣਿ ॥੨॥
જ્યાં પણ દ્રષ્ટિ જશે, ત્યાં પ્રભુ જ હાજર છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਹਉ ਆਖਾ ਜਾਂ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ॥
હે પરમેશ્વર! જ્યારે કંઈ પણ પોતાનું નથી, કઈ રીતે કહી શકું છું, આ મારું છે.

ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਸਭ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ॥੩॥
તારું નામ જ મારી જાતિ તેમજ પ્રતિષ્ઠા છે ॥૩॥

ਕਾਹੇ ਮਾਲੁ ਦਰਬੁ ਦੇਖਿ ਗਰਬਿ ਜਾਹਿ ॥
તું ધન સંપત્તિનો જોઈને શા માટે અભિમાન કરે છે,

ਚਲਤੀ ਬਾਰ ਤੇਰੋ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ॥੪॥
કારણ કે સંસારથી ચાલતા સમયે તારી સાથે કંઈ પણ જનાર નથી ॥૪॥

ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਚਿਤੁ ਰਖਹੁ ਥਾਇ ॥
કામાદિક પાંચ વિકારોને મારીને પોતાનું મન સ્થિર કરીને રાખ,

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਕੀ ਇਹੈ ਪਾਂਇ ॥੫॥
યોગ વિચારની આ આધારશીલા છે ॥૫॥

ਹਉਮੈ ਪੈਖੜੁ ਤੇਰੇ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ॥
તારા મનમાં અભિમાનનો બંધન પડેલ છે,

ਹਰਿ ਨ ਚੇਤਹਿ ਮੂੜੇ ਮੁਕਤਿ ਜਾਹਿ ॥੬॥
હે મૂર્ખ! પ્રભુનું તું ચિંતન કરતો નથી, જેનાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થવાની છે ॥૬॥

ਮਤ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਐ ਜਮ ਵਸਿ ਪਾਹਿ ॥ ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਮੂੜੇ ਚੋਟ ਖਾਹਿ ॥੭॥
હે મૂર્ખ! પરમાત્માને ન ભૂલ, નહીંતર યમ સંકજામાં લઇ લેશે. અંતકાળ તું વેદના ભોગવટો રહીશ ॥૭॥

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਹਿ ਆਪੁ ਜਾਇ ॥
જ્યારે ગુરુ ઉપદેશનું ચિંતન કરી અહં દૂર થાય છે તો

ਸਾਚ ਜੋਗੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਆਇ ॥੮॥
મનમાં સાચો યોગ વસી જાય છે ॥૮॥

ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਦਿਤਾ ਤਿਸੁ ਚੇਤਹਿ ਨਾਹਿ ॥
હે મૂર્ખ! જેને તને શરીર તેમજ પ્રાણ આપ્યા છે, તેનું તું ચિંતન કરતો નથી.

ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਮੂੜੇ ਜੋਗੁ ਨਾਹਿ ॥੯॥
શ્મશાન ઘાટમાં પણ સાચો યોગ્ય નથી ॥૯॥

ਗੁਣ ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਭਲੀ ਬਾਣਿ ॥
નાનક આ જ કલ્યાણકારી તેમજ સારી વાત કહે છે કે

ਤੁਮ ਹੋਹੁ ਸੁਜਾਖੇ ਲੇਹੁ ਪਛਾਣਿ ॥੧੦॥੫॥
તું જ્ઞાનવાન થઈને સત્યને ઓળખી લે ॥૧૦॥૫॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਮਤਿ ਅਧੁਲੀ ਕਾਰ ॥
મુશ્કેલી અને દુર્બુદ્ધિ અજ્ઞાનના કાર્યોમાં પ્રવૃત કરે છે અને

ਮਨਮੁਖਿ ਭਰਮੈ ਮਝਿ ਗੁਬਾਰ ॥੧॥
સ્વેચ્છાચારી મૂંઝવણોમાં ભટકે છે ॥૧॥

ਮਨੁ ਅੰਧੁਲਾ ਅੰਧੁਲੀ ਮਤਿ ਲਾਗੈ ॥
અજ્ઞાનના મન અંધ બુદ્ધિમાં જ લીન રહે છે અને

ਗੁਰ ਕਰਣੀ ਬਿਨੁ ਭਰਮੁ ਨ ਭਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા બતાવેલ કાર્ય કર્યા વગર તેનો ભ્રમ દૂર થતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖਿ ਅੰਧੁਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨ ਭਾਈ ॥
અંધ સ્વેચ્છાચારીને ગુરુ-મત સારો લાગતો નથી.

ਪਸੁ ਭਏ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੨॥
આ રીતે તે પશુ બની જાય છે અને તેનો અભિમાન દૂર થતો નથી ॥૨॥

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੰਤ ਉਪਾਏ ॥
પ્રભુએ ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળા જીવોને ઉત્પન્ન કર્યા છે,

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਭਾਣੇ ਸਿਰਜਿ ਸਮਾਏ ॥੩॥
જયારે મારા માલિકની મરજી થાય છે તો તે તેની રચના કરી દે છે ત્યારબાદ તે તેમાં જોડાય જાય છે ॥૩॥

ਸਗਲੀ ਭੂਲੈ ਨਹੀ ਸਬਦੁ ਅਚਾਰੁ ॥
જેની પાસે શબ્દ-ગુરુ તેમજ સાચું જીવન આચરણ નથી, આવા બધા લોકો ભુલાયેલ છે.

ਸੋ ਸਮਝੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥੪॥
આ સત્યને તે જ સમજે છે, જેનો ગુરુ-પરમેશ્વર માર્ગદર્શન કરનાર છે ॥૪॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਾਕਰ ਠਾਕੁਰ ਭਾਣੇ ॥
ગુરુનો સેવક પ્રભુની રજામાં ખુશ રહે છે.

ਬਖਸਿ ਲੀਏ ਨਾਹੀ ਜਮ ਕਾਣੇ ॥੫॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને તેને બચાવી લે છે અને તે યમના શિકારમાં પડતો નથી ॥૫॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਏਕੋ ਭਾਇਆ ॥
જેના હ્રદયને પ્રભુ ગમ્યો છે,

ਆਪੇ ਮੇਲੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੬॥
તે પોતે જ મળીને ભ્રમ દૂર કરી દે છે ॥૬॥

ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ ਬੇਅੰਤੁ ਅਪਾਰਾ ॥
સર્જક પરમેશ્વર કોઈ પર નિર્ભર નથી, તે અનંત તેમજ અપાર છે,

ਸਚਿ ਪਤੀਜੈ ਕਰਣੈਹਾਰਾ ॥੭॥
તે કર્તા-પુરુષ સત્ય તેમજ કીર્તિવાનથી જ ખુશ થાય છે ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਭੂਲੇ ਗੁਰੁ ਸਮਝਾਵੈ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે ભૂલ કરનાર જીવને ગુરુ જ સમજાવીને સાચો રસ્તો બતાવે છે,

ਏਕੁ ਦਿਖਾਵੈ ਸਾਚਿ ਟਿਕਾਵੈ ॥੮॥੬॥
તે એક પરમ સત્યને દેખાડે છે અને સત્યમાં સ્થિર કરે છે ॥૮॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ॥
વસંત મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਭਵਰਾ ਫੂਲ ਬੇਲਿ ॥
પ્રભુ પોતે જ ભમરો, ફૂલ તેમજ બળદ છે અને

ਆਪੇ ਸੰਗਤਿ ਮੀਤ ਮੇਲਿ ॥੧॥
તે પોતે જ સજ્જનોની સંગતમાં મળાવનાર છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਭਵਰਾ ਬਾਸੁ ਲੇ ॥
આવો ભમરો બનીને સુગંધ પ્રાપ્ત કરી કે

ਤਰਵਰ ਫੂਲੇ ਬਨ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વૃક્ષ-છોડ, ફળ ફૂલ, જંગલ બધા લીલા છમ અનુભવાય ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪੇ ਕਵਲਾ ਕੰਤੁ ਆਪਿ ॥
લક્ષ્મી તેમજ લક્ષ્મીપતિ નારાયણ પોતે જ છે.

ਆਪੇ ਰਾਵੇ ਸਬਦਿ ਥਾਪਿ ॥੨॥
તે શબ્દમાં સ્થિત થઈને પોતે જ આનંદ કરી રહ્યો છે ॥૨॥

ਆਪੇ ਬਛਰੂ ਗਊ ਖੀਰੁ ॥
વાછરડું, ગાય અને દૂધ પણ તે પોતે જ છે.

ਆਪੇ ਮੰਦਰੁ ਥੰਮ੍ਹੁ ਸਰੀਰੁ ॥੩॥
તે પોતે જ શરીરરૂપી મંદિરને સ્થાપિત રાખનાર સ્તંભ છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਣੀ ਕਰਣਹਾਰੁ ॥
તે પોતે જ કારણ અને કરનાર પણ તે છે અને

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥੪॥
તે પોતે જ ગુરુમુખ બનીને ચિંતન કરે છે ॥૪॥

ਤੂ ਕਰਿ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਕਰਣਹਾਰੁ ॥
હે સર્જક! તું સર્વશક્તિમાન છે અને સૃષ્ટિ રચના કરી તું જ સંભાળ કરે છે.

ਜੋਤਿ ਜੀਅ ਅਸੰਖ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥੫॥
તું અસંખ્ય જીવોને પોતાના પ્રકાશ દ્વારા આશરો દે છે ॥૫॥

ਤੂ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਗੁਣ ਗਹੀਰੁ ॥
તું ગુણોનું સરોવર તેમજ ગાઢ સાગર છે.

ਤੂ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਰਮ ਹੀਰੁ ॥੬॥
તું કુલાતીત, કાળિમાથી ઉપર તેમજ પરમ હીરો છે ॥૬॥

ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਕਰਣ ਜੋਗੁ ॥
તું જ બનાવનાર, બધું કરી શકવામાં પરિપૂર્ણ છે.

ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਰਾਜਨ ਸੁਖੀ ਲੋਗੁ ॥੭॥
તું સ્વતંત્ર રાજા છે અને તારી પ્રજા સુખી છે ॥૭॥

ਨਾਨਕ ਧ੍ਰਾਪੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੁਆਦਿ ॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ સ્વાદથી જ સંતોષ થાય છે અને

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਨਮੁ ਬਾਦਿ ॥੮॥੭॥
પ્રિયતમ ગુરુ પરમાત્મા વગર જીવન વ્યર્થ છે ॥૮॥૭॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲੁ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
વસંત હિંડોલ મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਉ ਸਤ ਚਉਦਹ ਤੀਨਿ ਚਾਰਿ ਕਰਿ ਮਹਲਤਿ ਚਾਰਿ ਬਹਾਲੀ ॥
હે સર્જક! નવ ખંડ, સપ્તદ્વીપ, ચૌદ ભવન, ત્રણ લોક તેમજ ચાર યુગોની રચના કરી તે સંપૂર્ણ સૃષ્ટિને સ્થાપિત કરી દીધી.

ਚਾਰੇ ਦੀਵੇ ਚਹੁ ਹਥਿ ਦੀਏ ਏਕਾ ਏਕਾ ਵਾਰੀ ॥੧॥
વેદરૂપી ચાર દિવા તથા સતયુગ, ત્રેતા, દ્વાપર તેમજ કળિયુગને એક એક યુગની તક આપી દીધી ॥૧॥

ਮਿਹਰਵਾਨ ਮਧੁਸੂਦਨ ਮਾਧੌ ਐਸੀ ਸਕਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કૃપાળુ પરમાત્મા! તારી શક્તિ આવી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਘਰਿ ਘਰਿ ਲਸਕਰੁ ਪਾਵਕੁ ਤੇਰਾ ਧਰਮੁ ਕਰੇ ਸਿਕਦਾਰੀ ॥
દરેક જીવમાં તારો પ્રકાશ હાજર છે, આ તારી સેના છે અને ધર્મરાજ આનો અધિપતિ છે.

ਧਰਤੀ ਦੇਗ ਮਿਲੈ ਇਕ ਵੇਰਾ ਭਾਗੁ ਤੇਰਾ ਭੰਡਾਰੀ ॥੨॥
ધરતી ખુબ મોટી કઢાઈ છે, જ્યાંથી એક વાર જ બધું મળી જાય છે અને કરેલ કર્મોના આધાર પર ફળ મળે છે ॥૨॥

ਨਾ ਸਾਬੂਰੁ ਹੋਵੈ ਫਿਰਿ ਮੰਗੈ ਨਾਰਦੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੀ ॥
મન સંતુષ્ટ થતું નથી, જીવ વારંવાર કામના કરે છે અને ઝઘડો કરનાર દુઃખી થાય છે.

ਲਬੁ ਅਧੇਰਾ ਬੰਦੀਖਾਨਾ ਅਉਗਣ ਪੈਰਿ ਲੁਹਾਰੀ ॥੩॥
લાલચ મનુષ્ય માટે ગાઢ અંધકાર તેમજ જેલ છે અને તેના પગમાં અવગુણોની સાંકળ પડેલી છે ॥૩॥

ਪੂੰਜੀ ਮਾਰ ਪਵੈ ਨਿਤ ਮੁਦਗਰ ਪਾਪੁ ਕਰੇ ਕੋੁਟਵਾਰੀ ॥
મનુષ્યની સંપત્તિ આ છે કે દરરોજ લોભી મનુષ્યનો માર પડી રહ્યો છે અને પાપ કોટવાલનું કાર્ય કરે છે.

ਭਾਵੈ ਚੰਗਾ ਭਾਵੈ ਮੰਦਾ ਜੈਸੀ ਨਦਰਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੪॥
હે પ્રભુ! જેમ તારી કૃપા-દ્રષ્ટિ હોય છે, તેમ જ મનુષ્ય થઈ જાય છે, જો તે સારું લાગે તો મનુષ્ય સારો બની જાય છે અને જો ખરાબ લાગે તો તે ખરાબ મનુષ્ય બની જાય છે ॥૪॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਕਉ ਅਲਹੁ ਕਹੀਐ ਸੇਖਾਂ ਆਈ ਵਾਰੀ ॥
હવે આ કળિયુગમાં મુસલમાનોનું શાસન આવી ગયું છે, આદિપુરુષ પરમાત્માને અલ્લાહ કહેવાઈ રહ્યો છે.

ਦੇਵਲ ਦੇਵਤਿਆ ਕਰੁ ਲਾਗਾ ਐਸੀ ਕੀਰਤਿ ਚਾਲੀ ॥੫॥
આવી પ્રથા ચાલી પડી છે કે દેવતાઓના મંદિરો પર કર લગાવાઈ રહ્યો છે ॥૫॥

ਕੂਜਾ ਬਾਂਗ ਨਿਵਾਜ ਮੁਸਲਾ ਨੀਲ ਰੂਪ ਬਨਵਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! મુસલમાનોએ હાથમાં ઘડો લઈ લીધા છે, બાંગ અપાઈ રહી છે, નમાઝ વંચાઈ રહી છે, મુસલ્લા નજરે આવી રહ્યા છે, લોકોએ વાદળી વેશભૂષા ધારણ કરી લીધી છે અને

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆਂ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ ॥੬॥
બધા તરફ અલ્લાહ-હૂ-અકબ્બર થઈ રહ્યું છે, ઘર-ઘરમાં મીયાંજી મીયાંજી કહેવાઈ રહ્યું છે, અને બધા લોકોની બોલી ઉર્દુ બદલી ગઈ છે ॥૬॥

ਜੇ ਤੂ ਮੀਰ ਮਹੀਪਤਿ ਸਾਹਿਬੁ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉਣ ਹਮਾਰੀ ॥
હે માલિક! તું સંપૂર્ણ વિશ્વનો બાદશાહ છે, જો આ મુસલમાની રાજ્ય તારી મરજી છે, તો અમારી જીવોની શું જરૂર છે?

ਚਾਰੇ ਕੁੰਟ ਸਲਾਮੁ ਕਰਹਿਗੇ ਘਰਿ ਘਰਿ ਸਿਫਤਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ॥੭॥
ચારે દિશાઓ તને સલામ કરે છે અને ઘર-ઘરમાં તારા વખાણનું ગાન થઈ રહ્યું છે ॥૭॥

ਤੀਰਥ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਿਛੁ ਲਾਹਾ ਮਿਲੈ ਦਿਹਾੜੀ ॥
તીર્થ-યાત્રા, સ્મૃતિઓનું પાઠ તેમજ દાન-પુણ્યથી તો કોઈ દિવસ માત્રનો લાભ મળે છે,

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਮੇਕਾ ਘੜੀ ਸਮ੍ਹਾਲੀ ॥੮॥੧॥੮॥
પરંતુ ગુરુ નાનક સાહેબનું ફરમાન છે કે જો પરમાત્માના નામનમુ ક્ષણ માત્ર સ્મરણ કરાય તો જ સાચી મોટાઈ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૮॥૧॥૮॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲੁ ਘਰੁ ੨ ਮਹਲਾ ੪
વસંત હિડોલ મહેલ ૧ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਂਇਆ ਨਗਰਿ ਇਕੁ ਬਾਲਕੁ ਵਸਿਆ ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਥਿਰੁ ਨ ਰਹਾਈ ॥
શરીરરૂપી નગરમાં મનરૂપી એક અણસમજુ બાળક રહે છે, જે પળ માત્ર પણ ટકીને રહેતું નથી.

ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਜਤਨ ਕਰਿ ਥਾਕੇ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਭਰਮਾਈ ॥੧॥
આના માટે અનેક પ્રયત્ન કરી થાકી ગયા છીએ પરંતુ વારંવાર આ ભટકે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਬਾਲਕੁ ਇਕਤੁ ਘਰਿ ਆਣੁ ॥
હે ઠાકોર! આ બાળકને તું જ સ્થિર રાખી શકે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો સંપૂર્ણ પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે. રામ નામનું ભજન કર, આ જ સાચો રસ્તો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਮਿਰਤਕੁ ਮੜਾ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਜਿਤੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਹੀ ਵਸਿਆ ॥
જો શરીરમાં રામ નામ વસ્યું નથી તો આ મૃત અને માટીનો ઢગલો છે. સંપૂર્ણ સંસાર નામ વગર લાસ સમાન છે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰਿ ਉਦਕੁ ਚੁਆਇਆ ਫਿਰਿ ਹਰਿਆ ਹੋਆ ਰਸਿਆ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુ રામ નામરૂપી જળ મુખમાં નાખે છે તો આ ફરી લીલું છમ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮੈ ਨਿਰਖਤ ਨਿਰਖਤ ਸਰੀਰੁ ਸਭੁ ਖੋਜਿਆ ਇਕੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਲਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
મેં તપાસ કરી પૂર્ણ શરીરને શોધ્યું છે અને ગુરુએ મને એક ઉત્કૃષ્ટ દેખાડ્યું છે કે

ਬਾਹਰੁ ਖੋਜਿ ਮੁਏ ਸਭਿ ਸਾਕਤ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤੀ ਘਰਿ ਪਾਇਆ ॥੩॥
બાર શોધતા બધા માયાવી જીવ મારી ખપી ગયા છે પરંતુ ગુરુની ધારણાનું અનુસરણ કરતા પ્રભુને હૃદય-ઘરમાં જ મેળવી લીધા છે ॥૩॥

ਦੀਨਾ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਹੈ ਜਿਉ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਬਿਦਰ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
પ્રભુ નિર્ધનો પર આમ દયાળુ થાય છે, જેમ શ્રીકૃષ્ણ વિદુરના ઘરે આવ્યા હતા.

ਮਿਲਿਓ ਸੁਦਾਮਾ ਭਾਵਨੀ ਧਾਰਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਗੈ ਦਾਲਦੁ ਭੰਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੪॥
જ્યારે સુદામા શ્રદ્ધા ભાવનાથી શ્રીકૃષ્ણથી મળ્યો તો તેને બધી વસ્તુઓ તેના ઘરે પહોંચાડીને સુદામાની ગરીબીની દૂર કરી હતી ॥૪॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਪੈਜ ਵਡੇਰੀ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰਿ ਆਪਿ ਰਖਾਈ ॥
રામ નામનું ભજન કરનારની પ્રતિષ્ઠા ખુબ મોટી છે અને મારા માલિકે પોતે તેની રક્ષા કરી છે.

ਜੇ ਸਭਿ ਸਾਕਤ ਕਰਹਿ ਬਖੀਲੀ ਇਕ ਰਤੀ ਤਿਲੁ ਨ ਘਟਾਈ ॥੫॥
જો બધા માયાવી જીવ ચુગલી તેમજ નિંદા કરતા રહે તો પણ એક તલ માત્ર તેની શોભામાં અભાવ આવતો નથી ॥૫॥

ਜਨ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਦਹ ਦਿਸਿ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥
રામ નામનું ભજન કરનાર ભક્ત જ વખાણનું પાત્ર છે અને તે સંસારમાં શોભા પ્રાપ્ત કરે છે,

ਨਿੰਦਕੁ ਸਾਕਤੁ ਖਵਿ ਨ ਸਕੈ ਤਿਲੁ ਅਪਣੈ ਘਰਿ ਲੂਕੀ ਲਾਈ ॥੬॥
પરંતુ નિંદા કરનાર માયાવી જીવ ભક્તની શોભા સહન કરતો નથી અને તૃષ્ણાની આગમાં સળગતો રહે છે ॥૬॥

ਜਨ ਕਉ ਜਨੁ ਮਿਲਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ਗੁਣ ਮਹਿ ਗੁਣ ਪਰਗਾਸਾ ॥
પ્રભુનો ભક્ત બીજા ભક્તગણોથી મળીને શોભા મેળવે છે અને તેના ગુણોમાં વધુ વૃદ્ધિ થાય છે.

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਜਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ਜੋ ਹੋਵਹਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ॥੭॥
જે પ્રભુના દાસોનો દાસ બની જાય છે, તે ભક્ત મારા પ્રભુને પ્રેમાળ લાગે છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਜਲੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
અપરંપાર કર્તા પોતે જ જળ છે અને પોતે જ ગુરુમુખોથી મળાવે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਏ ਜਿਉ ਜਲੁ ਜਲਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੮॥੧॥੯॥
હે નાનક! તે સ્વાભાવિક જ ગુરુના સંપર્કમાં મળાવી લે છે, જેમ જળ જળમાં જોડાઇ જાય છે ॥૮॥૧॥૯॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧ ਦੁਤੁਕੀਆ
વસંત મહેલ ૫ ઘર ૧ બેતુકે

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਣਿ ਸਾਖੀ ਮਨ ਜਪਿ ਪਿਆਰ ॥
હે મન! પ્રેમથી શિક્ષાઓને સાંભળીને જાપ કર.

ਅਜਾਮਲੁ ਉਧਰਿਆ ਕਹਿ ਏਕ ਬਾਰ ॥
ફક્ત એક વાર નારાયણનું ઉચ્ચારણ કરવાથી અજામલનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો.

ਬਾਲਮੀਕੈ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗੁ ॥
વાલ્મિકીને સાધુઓની સંગત પ્રાપ્ત થઈ તો તે પાર થઈ ગયો.

ਧ੍ਰੂ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਨਿਸੰਗ ॥੧॥
ભક્ત ધ્રુવને દર્શન આપીને પ્રભુ પ્રાપ્ત થયો ॥૧॥

ਤੇਰਿਆ ਸੰਤਾ ਜਾਚਉ ਚਰਨ ਰੇਨ ॥
હે પ્રભુ! તારા સંતજનોની ચરણરજ ઇચ્છું છું,

ਲੇ ਮਸਤਕਿ ਲਾਵਉ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આને લઇને માથા પર લગાવું, કૃપા કરીને આપ ॥૧॥વિરામ॥

ਗਨਿਕਾ ਉਧਰੀ ਹਰਿ ਕਹੈ ਤੋਤ ॥
પોપટને હરિનામનું પાઠ કરતા ગણિકાનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો.

ਗਜਇੰਦ੍ਰ ਧਿਆਇਓ ਹਰਿ ਕੀਓ ਮੋਖ ॥
હાથીએ ધ્યાન કર્યું તો પરમાત્માએ તેને મગરથી મુક્ત કરાવ્યો.

ਬਿਪ੍ਰ ਸੁਦਾਮੇ ਦਾਲਦੁ ਭੰਜ ॥
શ્રીકૃષ્ણએ બ્રાહ્મણ સુદામાની ગરીબીને દૂર કરી.

ਰੇ ਮਨ ਤੂ ਭੀ ਭਜੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥੨॥
હે મન! તું પણ પ્રભુનું ભજન કરી લે ॥૨॥

ਬਧਿਕੁ ਉਧਾਰਿਓ ਖਮਿ ਪ੍ਰਹਾਰ ॥
શ્રીકૃષ્ણના પગ પર તીરથી પ્રહાર કરનાર શિકારીનો ઉધ્ધાર કર્યો.

ਕੁਬਿਜਾ ਉਧਰੀ ਅੰਗੁਸਟ ਧਾਰ ॥
અંગુઠાનાં સ્પર્શ માત્રથી જ કુબજાનો ઉધ્ધાર થઈ ગયો.

ਬਿਦਰੁ ਉਧਾਰਿਓ ਦਾਸਤ ਭਾਇ ॥
સેવા ભાવને કારણે વિદુરનો પાર ઉતારો કરી દીધો.

ਰੇ ਮਨ ਤੂ ਭੀ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੩॥
હે મન! તું પણ પ્રભુનું ધ્યાન કરી લે ॥૩॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਰਖੀ ਹਰਿ ਪੈਜ ਆਪ ॥
પ્રભુએ પોતે પોતાના પ્રિય ભક્ત પ્રહલાદની લાજ રાખી.

ਬਸਤ੍ਰ ਛੀਨਤ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਰਖੀ ਲਾਜ ॥
જ્યારે કૌરવોની સભામાં દ્રૌપદીના વસ્ત્રોનું હરણ કરાઈ રહ્યું હતું તો પ્રભુએ જ લાજ બચાવી.

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਅੰਤ ਬਾਰ ॥
જે-જેને પણ મુશ્કેલીના સમયે પ્રભુનું સ્મરણ કર્યું, તેને મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ.

ਰੇ ਮਨ ਸੇਵਿ ਤੂ ਪਰਹਿ ਪਾਰ ॥੪॥
હે મન! તું પણ પરમાત્માનું સ્મરણ કરી લે, સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી જઇશ ॥૪॥

ਧੰਨੈ ਸੇਵਿਆ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ॥
ભોળા બાળબુધ્ધિ ભક્ત ધન્નાએ પ્રભુની અર્ચના કરી તો પ્રભુને મેળવી લીધો.

ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਭਈ ਸਿਧਿ ॥
ત્રિલોચને ગુરુને મળીને સફળતા પ્રાપ્ત કરી.

ਬੇਣੀ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕੀਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
બેણીને ગુરુએ સત્યનું જ્ઞાન આપ્યું.

ਰੇ ਮਨ ਤੂ ਭੀ ਹੋਹਿ ਦਾਸੁ ॥੫॥
હે મન! તું પણ પ્રભુનું દાસ બની જા ॥૫॥

ਜੈਦੇਵ ਤਿਆਗਿਓ ਅਹੰਮੇਵ ॥
જયદેવે અહં-ભાવનાને ત્યાગી દીધી અને

ਨਾਈ ਉਧਰਿਓ ਸੈਨੁ ਸੇਵ ॥
સૈન વાળંદ પણ પ્રભુની સેવા કરી સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી ગયો.

ਮਨੁ ਡੀਗਿ ਨ ਡੋਲੈ ਕਹੂੰ ਜਾਇ ॥
ભક્ત સૈનનું મન ન તો વિચલિત થયું અને ન તો ડોલ્યું.

ਮਨ ਤੂ ਭੀ ਤਰਸਹਿ ਸਰਣਿ ਪਾਇ ॥੬॥
હે મન! તું પણ પ્રભુ શરણની લાલચ કર ॥૬॥

ਜਿਹ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਠਾਕੁਰਿ ਕੀਓ ਆਪਿ ॥
હે ઠાકોર! જેના પર તે કૃપા કરી છે,

ਸੇ ਤੈਂ ਲੀਨੇ ਭਗਤ ਰਾਖਿ ॥
તે ભક્તોને તે પોતે બચાવી લીધા છે.

ਤਿਨ ਕਾ ਗੁਣੁ ਅਵਗਣੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ਕੋਇ ॥
તેનાં ગુણ-અવગુણ તરફ જરાય ધ્યાન આપ્યું નથી.

ਇਹ ਬਿਧਿ ਦੇਖਿ ਮਨੁ ਲਗਾ ਸੇਵ ॥੭॥
આ રીતે જોઈને આ મન પણ પ્રભુની ભક્તિમાં લાગી ગયું છે ॥૭॥

ਕਬੀਰਿ ਧਿਆਇਓ ਏਕ ਰੰਗ ॥
ભક્ત કબીરે પ્રેમપૂર્વક પ્રભુનું ધ્યાન કર્યું અને

ਨਾਮਦੇਵ ਹਰਿ ਜੀਉ ਬਸਹਿ ਸੰਗਿ ॥
નામદેવની સાથે હંમેશા પરમાત્મા વસ્યો રહ્યો.

ਰਵਿਦਾਸ ਧਿਆਏ ਪ੍ਰਭ ਅਨੂਪ ॥
રવિદાસે પણ પ્રભુનું ભજન કર્યું.

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਗੋਵਿੰਦ ਰੂਪ ॥੮॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે હરિનામને રસિયા, દુનિયાનું કલ્યાણ કરનાર ગુરુ નાનક દેવ દેવાધિદેવ પરમેશ્વરનું રૂપ થયા છે ॥૮॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
વસંત મહેલ ૫॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮੇ ਜੋਨਿ ਮਾਹਿ ॥
અમે જીવ અનેક જન્મ યોનિઓમાં ફરીએ છીએ,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਬਿਨੁ ਨਰਕਿ ਪਾਹਿ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યા વગર નર્ક ભોગવીએ છીએ.

ਭਗਤਿ ਬਿਹੂਨਾ ਖੰਡ ਖੰਡ ॥
પરમાત્માની ભક્તિથી અલગ જીવ દુ:ખ-આફતમાં પડી રહે છે અને

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਜਮੁ ਦੇਤ ਡੰਡ ॥੧॥
પ્રભુને સમજ્યા વગર યમ તેને સજા આપે છે ॥૧॥

ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਹੁ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! હંમેશા પ્રભુનું ભજન કર અને

ਸਾਚ ਸਬਦ ਕਰਿ ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા શબ્દથી જ હંમેશા પ્રેમ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਆਵਤ ਕਹੂੰ ਕਾਜ ॥
કોઈ પણ કામથી સંતોષ પ્રાપ્ત થતો નથી અને

ਧੂੰਮ ਬਾਦਰ ਸਭਿ ਮਾਇਆ ਸਾਜ ॥
આ માયાનો ભ્રમણ વાદળના ધુમાડાની જેમ છે.

ਪਾਪ ਕਰੰਤੌ ਨਹ ਸੰਗਾਇ ॥
પાપ કરતા મનુષ્ય સંકોચ કરતો નથી અને

ਬਿਖੁ ਕਾ ਮਾਤਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥੨॥
ખરાબાઈના ઝેરમાં લીન રહીને આવકજાવકમાં પડી રહે છે ॥૨॥

ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬਧੇ ਬਿਕਾਰ ॥
મનુષ્ય જેટલો અભિમાન કરે છે, તેના વિકારોમાં તેટલી જ વૃદ્ધિ થાય છે,

ਮੋਹ ਲੋਭ ਡੂਬੌ ਸੰਸਾਰ ॥
આ રીતે પૂર્ણ સંસાર લોભ મોહમાં ડૂબી રહ્યું છે.

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮਨੁ ਵਸਿ ਕੀਆ ॥
કામ, ક્રોધે મનને વશીભૂત કરેલ છે,

ਸੁਪਨੈ ਨਾਮੁ ਨ ਹਰਿ ਲੀਆ ॥੩॥
જે કારણે મનુષ્ય સપનામાં પણ પરમાત્માનું નામ લેતો નથી ॥૩॥

ਕਬ ਹੀ ਰਾਜਾ ਕਬ ਮੰਗਨਹਾਰੁ ॥
મનુષ્ય ક્યારેક અમીર બની જાય છે તો ક્યારેક રસ્તા પર ભીખ માંગનાર ભિખારી બની જાય છે,

ਦੂਖ ਸੂਖ ਬਾਧੇਂ ਸੰਸਾਰ ॥
આ રીતે પૂર્ણ સંસાર દુઃખ સુખમાં બંધાયેલ છે.

ਮਨ ਉਧਰਣ ਕਾ ਸਾਜੁ ਨਾਹਿ ॥
તે મનના ઉધ્ધારનું કોઈ કાર્ય કરતો નથી અને

ਪਾਪ ਬੰਧਨ ਨਿਤ ਪਉਤ ਜਾਹਿ ॥੪॥
રોજ પાપોના બંધનમાં પડી રહે છે ॥૪॥

ਈਠ ਮੀਤ ਕੋਊ ਸਖਾ ਨਾਹਿ ॥
અંતકાળ ગાઢ મિત્રોમાંથી કોઈ સાથ દેતું નથી અને

ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਂਹਿ ॥
મનુષ્ય પોતાના કરેલા શુભાશુભ કર્મોનું જ ફળ મેળવે છે.

ਜਾ ਕੈ ਕੀਨੈ ਹੋਤ ਬਿਕਾਰ ॥
જે ધન સંપત્તિને એકત્રિત કરવામાં પાપ કરે છે,

ਸੇ ਛੋਡਿ ਚਲਿਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਗਵਾਰ ॥੫॥
તેને મૂર્ખ મનુષ્ય પળમાં જ છોડીને ચાલ્યો જાય છે ॥૫॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬਹੁ ਭਰਮਿਆ ॥
માયા મોહને કારણે જીવ ભટકતો રહે છે પરંતુ

ਕਿਰਤ ਰੇਖ ਕਰਿ ਕਰਮਿਆ ॥
કર્મ રેખાનાં આધાર પર જ તે કર્મ કરે છે.

ਕਰਣੈਹਾਰੁ ਅਲਿਪਤੁ ਆਪਿ ॥
વિધાતા આ બધાથી પોતે અલુપ્ત છે

ਨਹੀ ਲੇਪੁ ਪ੍ਰਭ ਪੁੰਨ ਪਾਪਿ ॥੬॥
અને પાપ-પુણ્યની પ્રભુ પર કોઈ અસર પડતી નથી ॥૬॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਦਇਆਲ ॥
હે દયાળુ પરમાત્મા! મને સંસારના બંધનોથી બચાવી લે,

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
તું સંપૂર્ણ કૃપાળુ છે, તારી શરણમાં આવ્યો છું,

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਠਾਉ ॥
તારા વગર બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹੁ ਨਾਉ ॥੭॥
હે પ્રભુ! જરૂપ કરીને નામ આપ ॥૭॥

ਤੂ ਕਰਤਾ ਤੂ ਕਰਣਹਾਰੁ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ સંસારનો કર્તા છે, તું જ બધું કરનાર છે,

ਤੂ ਊਚਾ ਤੂ ਬਹੁ ਅਪਾਰੁ ॥
તું મહાન છે, તું અપરંપાર છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੜਿ ਲੇਹੁ ਲਾਇ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે કૃપા કરીને પોતાના ચરણોમાં લગાવી લે,

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਣਾਇ ॥੮॥੨॥
દાસ તો પ્રભુની શરણમાં પડેલ છે ॥૮॥૨॥

ਬਸੰਤ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲੁ ੫
વસંત ની વાર મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਕੈ ਹੋਹੁ ਹਰਿਆ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્માના નામનું ગહન ચિંતન કરીને તું આનંદિત થઈ જા,

ਕਰਮਿ ਲਿਖੰਤੈ ਪਾਈਐ ਇਹ ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਈ ॥
કારણ કે પ્રભુ ચિંતન માટે આ સોહામણી ઋતુ અર્થાત મનુષ્ય જન્મની તક ઉત્તમ નસીબથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਮਉਲਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਈ ॥
નામરૂપી અમૃત ફળ મેળવીને પ્રકૃતિ ત્રણેય લોક ખીલી ઉઠે છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਲਥੀ ਸਭ ਛਾਈ ॥
સાધુ-મહાત્માને મળીને સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને દુ:ખોનો છાયો દૂર થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਸਿਮਰੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਧਾਈ ॥੧॥
નાનક અદ્વિતીય પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે, જેનાથી ફરી યોની ચક્રમાં દોડવું પડશે નહીં ॥૧॥

ਪੰਜੇ ਬਧੇ ਮਹਾਬਲੀ ਕਰਿ ਸਚਾ ਢੋਆ ॥
જેને પણ સત્યસ્વરૂપ પરમાત્માનો સહારો લીધો છે, તેને કામાદિક પાંચ મહાબલી વિકારોને બાંધી લીધા છે.

ਆਪਣੇ ਚਰਣ ਜਪਾਇਅਨੁ ਵਿਚਿ ਦਯੁ ਖੜੋਆ ॥
પ્રભુ સુખ દુઃખમાં સાથ આપીને પોતાના ચરણોનું જ જાપ કરાવે છે.

ਰੋਗ ਸੋਗ ਸਭਿ ਮਿਟਿ ਗਏ ਨਿਤ ਨਵਾ ਨਿਰੋਆ ॥
આવા જીવના રોગ તેમજ ગમ બધા મટી જાય છે અને તંદુરસ્ત રહે છે.

ਦਿਨੁ ਰੈਣਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦਾ ਫਿਰਿ ਪਾਇ ਨ ਮੋਆ ॥
તે દિવસ-રાત પ્રભુ નામનું ધ્યાન કરતા જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਨਾਨਕਾ ਸੋਈ ਫਿਰਿ ਹੋਆ ॥੨॥
હે નાનક! આવો ભક્ત જે પ્રભુથી ઉત્પન્ન થાય છે, તેનું રૂપ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਕਿਥਹੁ ਉਪਜੈ ਕਹ ਰਹੈ ਕਹ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥
જીવાત્મા ક્યાંથી ઉત્પન્ન થાય છે, ક્યાં રહે અને શેમાં જોડાઈ જાય છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਖਸਮ ਕੇ ਕਉਣੁ ਕੀਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥
બધા જીવ માલિકના ઉત્પન્ન કરેલ છે, કોઈ પણ તેનું મહત્વ મેળવી શકતું નથી.

ਕਹਨਿ ਧਿਆਇਨਿ ਸੁਣਨਿ ਨਿਤ ਸੇ ਭਗਤ ਸੁਹਾਵੈ ॥
જે પ્રભુની મહિમા ગાય છે, તેનું ધ્યાન કરે છે, રોજ ભજન સાંભળે છે, તે ભક્ત સુંદર છે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਸਾਹਿਬੋ ਦੂਸਰੁ ਲਵੈ ਨ ਲਾਵੈ ॥
સંસારનો માલિક મનવાણીથી પર તેમજ અપહોચ છે, કોઈ બીજો તેના ગુણોની સરખામણી સુધી પહોંચી શકતો નથી.

ਸਚੁ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥੩॥੧॥
નાનક તો પૂર્ણ ગુરુનો સાચો ઉપદેશ જ સાંભળી રહ્યો છે ॥૩॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ॥
વસંત વાણી ભગત ની॥

ਕਬੀਰ ਜੀ ਘਰੁ ੧
કબીર જિ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਉਲੀ ਧਰਤੀ ਮਉਲਿਆ ਅਕਾਸੁ ॥
સંપૂર્ણ ધરતી તેમજ આકાશ બ્રહ્મ પ્રકાશથી વ્યાપક છે.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਉਲਿਆ ਆਤਮ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੧॥
દરેક મનુષ્યમાં સર્વાત્મા જ હાજર છે ॥૧॥

ਰਾਜਾ ਰਾਮੁ ਮਉਲਿਆ ਅਨਤ ਭਾਇ ॥
હે ભાઈ! અનેક પ્રકારથી પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર પ્રકાશમાન છે,

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં પણ મારી દ્રષ્ટિ જાય છે, ત્યાં પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਤੀਆ ਮਉਲੇ ਚਾਰਿ ਬੇਦ ॥
દ્વિતીય - ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ તેમજ અથર્વવેદ,

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਮਉਲੀ ਸਿਉ ਕਤੇਬ ॥੨॥
અઢાર સ્મૃતિઓ તથા કુરાન પણ તેના પ્રકાશથી જ પ્રકાશમાન છે ॥૨॥

ਸੰਕਰੁ ਮਉਲਿਓ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ॥
યોગમાં ધ્યાનશીલ ભોલાશંકર પણ તેના પ્રકાશથી પ્રકાશમાન થાય છે.

ਕਬੀਰ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਸਮਾਨ ॥੩॥੧॥
કબીરનો સ્વામી બધામાં સમાન રૂપથી વ્યાપ્ત છે ॥૩॥૧॥

ਪੰਡਿਤ ਜਨ ਮਾਤੇ ਪੜ੍ਹਿ ਪੁਰਾਨ ॥
પંડિત પુરાણોના પાઠ-પઠનમાં લીન છે,

ਜੋਗੀ ਮਾਤੇ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ॥
યોગી પુરુષ યોગાભ્યાસના ધ્યાનમાં લીન છે.

ਸੰਨਿਆਸੀ ਮਾਤੇ ਅਹੰਮੇਵ ॥
સન્યાસી પોતાના અહંકારમાં મસ્ત છે,

ਤਪਸੀ ਮਾਤੇ ਤਪ ਕੈ ਭੇਵ ॥੧॥
તપસ્વી પોતાની તપસ્યાના તફાવતમાં લીન છે ॥૧॥

ਸਭ ਮਦ ਮਾਤੇ ਕੋਊ ਨ ਜਾਗ ॥
બધા લોકો પોતાની-પોતાની ક્રિયામાં મસ્ત છે પરંતુ કોઈ પણ જાગૃત નથી અને

ਸੰਗ ਹੀ ਚੋਰ ਘਰੁ ਮੁਸਨ ਲਾਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાથે જ સાથે કામાદિક ચોર જીવોના ઘરને લુંટવામાં લીન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਗੈ ਸੁਕਦੇਉ ਅਰੁ ਅਕੂਰੁ ॥
શુકદેવ અને ભક્ત અક્રૂર વિકારોથી જાગૃત રહ્યા.

ਹਣਵੰਤੁ ਜਾਗੈ ਧਰਿ ਲੰਕੂਰੁ ॥
લાંબી પૂછવાળો ભક્ત હનુમાન મોહ-માયાથી સાવધાન બની રહ્યો.

ਸੰਕਰੁ ਜਾਗੈ ਚਰਨ ਸੇਵ ॥
પ્રભુની ચરણ સેવામાં શિવશંકર જાગૃત છે.

ਕਲਿ ਜਾਗੇ ਨਾਮਾ ਜੈਦੇਵ ॥੨॥
કળિયુગમાં ભક્ત નામદેવ અને ભક્ત જયદેવ પ્રભુ-ભક્તિમાં જાગૃત કહી શકાય છે ॥૨॥

ਜਾਗਤ ਸੋਵਤ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
આ જાગવું અને સૂવું પણ ધણા પ્રકારનું છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗੈ ਸੋਈ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુમુખ પુરુષોનું જાગવું શ્રેષ્ઠ છે.

ਇਸੁ ਦੇਹੀ ਕੇ ਅਧਿਕ ਕਾਮ ॥
આ શરીર માટે વધુ લાભદાયક છે કબીર કહે છે કે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਭਜਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ॥੩॥੨॥
રામ નામનું ભજન જ કર ॥૩॥૨॥

ਜੋਇ ਖਸਮੁ ਹੈ ਜਾਇਆ ॥
માયારૂપી પત્નીએ પોતાના પતિને જન્મ આપ્યો છે,

ਪੂਤਿ ਬਾਪੁ ਖੇਲਾਇਆ ॥
મનરૂપી પુત્ર પોતાના પિતા આત્માને રમાડી રહ્યો છે અને

ਬਿਨੁ ਸ੍ਰਵਣਾ ਖੀਰੁ ਪਿਲਾਇਆ ॥੧॥
વગર સ્તનોએ જ આત્માને દુગ્ધપાન કરાવાઈ રહ્યું છે ॥૧॥

ਦੇਖਹੁ ਲੋਗਾ ਕਲਿ ਕੋ ਭਾਉ ॥
હે લોકો! કળિયુગનો વૈભવ ખુબ નિરાળો છે,

ਸੁਤਿ ਮੁਕਲਾਈ ਅਪਨੀ ਮਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનરૂપી પુત્રએ માયારૂપી પોતાની માતાથી લગ્ન રચાવી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਗਾ ਬਿਨੁ ਹੁਰੀਆ ਮਾਰਤਾ ॥
આ પગ વગર કુદકા મારી રહ્યો છે,

ਬਦਨੈ ਬਿਨੁ ਖਿਰ ਖਿਰ ਹਾਸਤਾ ॥
મુખ વગર જ ખીલી ખીલીને હસી રહ્યો છે.

ਨਿਦ੍ਰਾ ਬਿਨੁ ਨਰੁ ਪੈ ਸੋਵੈ ॥
આ ઊંઘ વગર જ મનુષ્યના શરીરમાં લાંબી ઊંઘ સુવે છે અને

ਬਿਨੁ ਬਾਸਨ ਖੀਰੁ ਬਿਲੋਵੈ ॥੨॥
વાસણ વગર દૂધને વલોવી રહ્યો છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਅਸਥਨ ਗਊ ਲਵੇਰੀ ॥
માયારૂપી ગાય સ્તનો વગર વિકારોનું દૂધ દઈ રહી છે.

ਪੈਡੇ ਬਿਨੁ ਬਾਟ ਘਨੇਰੀ ॥
સત્યરૂપી રસ્તો મેળવ્યા વગર મનુષ્ય માટે જન્મ-મરણનો લાંબો રસ્તો બની ગયો છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਟ ਨ ਪਾਈ ॥
સાચા ગુરુ વગર સાચો રસ્તો મેળવી શકાતો નથી

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸਮਝਾਈ ॥੩॥੩॥
આ કબીર સમજાવે છે ॥૩॥૩॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਪਠਾਏ ਪੜਨ ਸਾਲ ॥
જ્યારે પ્રહલાદને વાંચવા માટે પાઠશાળામાં મોકલી દેવાયો તો

ਸੰਗਿ ਸਖਾ ਬਹੁ ਲੀਏ ਬਾਲ ॥
ત્યાં તેને ખૂબ બધા બાળકોને પોતાનો મિત્ર બનાવીને પ્રભુ ભજનમાં લગાવી લીધો.

ਮੋ ਕਉ ਕਹਾ ਪੜ੍ਹਾਵਸਿ ਆਲ ਜਾਲ ॥
એક દિવસ તેણે પોતાના શિક્ષકોથી કહ્યું કે પ્રભુ સિવાય પોતે મને શા માટે ખોટું વંચાવી રહ્યો છે.

ਮੇਰੀ ਪਟੀਆ ਲਿਖਿ ਦੇਹੁ ਸ੍ਰੀ ਗੋੁਪਾਲ ॥੧॥
તારાથી વિનંતી છે કે મારા પાટિયા પર પરમાત્માનું નામ લખી દે ॥૧॥

ਨਹੀ ਛੋਡਉ ਰੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ॥
હે બાબા! હું રામ નામનું જાપ જરા છોડીશ નહીં અને

ਮੇਰੋ ਅਉਰ ਪੜ੍ਹਨ ਸਿਉ ਨਹੀ ਕਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી કોઈ બીજી પાઠ-પઠનની કોઈ ઈચ્છા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਡੈ ਮਰਕੈ ਕਹਿਓ ਜਾਇ ॥
ત્યારબાદ પ્રહલાદોના શિક્ષકો શંડ તેમજ અમરકે રાજા હિરણ્યકશિપુનો જઈને ફરિયાદ કરી તો

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਬੁਲਾਏ ਬੇਗਿ ਧਾਇ ॥
તેને તરત જ પ્રહલાદને બોલાવી લીધો.

ਤੂ ਰਾਮ ਕਹਨ ਕੀ ਛੋਡੁ ਬਾਨਿ ॥
રાજાએ કહ્યું – તું રામ નામ જપવાની આદત છોડી દે,

ਤੁਝੁ ਤੁਰਤੁ ਛਡਾਊ ਮੇਰੋ ਕਹਿਓ ਮਾਨਿ ॥੨॥
મારું કહેવાનું માની લે, હું તને તરત સ્વતંત્ર કરી દઈશ ॥૨॥

ਮੋ ਕਉ ਕਹਾ ਸਤਾਵਹੁ ਬਾਰ ਬਾਰ ॥
પ્રહલાદે જવાબ આપ્યો કે તું મને વારંવાર શા માટે હેરાન કરી રહ્યો છે?

ਪ੍ਰਭਿ ਜਲ ਥਲ ਗਿਰਿ ਕੀਏ ਪਹਾਰ ॥
સમુદ્ર, પૃથ્વી, પર્વત પ્રભુએ બનાવેલ છે.

ਇਕੁ ਰਾਮੁ ਨ ਛੋਡਉ ਗੁਰਹਿ ਗਾਰਿ ॥
હું રામ નામનું જાપ કોઈ પણ કિંમત પર છોડી શકતો નથી, આવું કરવું તો મારા માટે ગુરુ જાપ પ્રત્યે ગાળ તિરસ્કાર સરખામણીએ છે.

ਮੋ ਕਉ ਘਾਲਿ ਜਾਰਿ ਭਾਵੈ ਮਾਰਿ ਡਾਰਿ ॥੩॥
પોતે ભલે મને જીવંત સળગાવી દે કે પોતાને સારું લાગે તો અલબત્ત મને મારી નાખ ॥૩॥

ਕਾਢਿ ਖੜਗੁ ਕੋਪਿਓ ਰਿਸਾਇ ॥
આ સાંભળીને હિરણ્યકશિપુએ ક્રોધમાં ખડગ કાઢી લીધા અને કહ્યું

ਤੁਝ ਰਾਖਨਹਾਰੋ ਮੋਹਿ ਬਤਾਇ ॥
મને બતાવો કોણ તારી રક્ષા કરનાર છે?

ਪ੍ਰਭ ਥੰਭ ਤੇ ਨਿਕਸੇ ਕੈ ਬਿਸਥਾਰ ॥
ત્યારે ભયાનક નૃસિંહ રૂપ ધારણ કરી પ્રભુ સ્તંભથી નીકળી આવ્યો અને

ਹਰਨਾਖਸੁ ਛੇਦਿਓ ਨਖ ਬਿਦਾਰ ॥੪॥
દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુને પોતાના નખથી ચીરીને સમાપ્ત કરી દીધો ॥૪॥

ਓਇ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ॥
તે પરમપુરુષ દેવાધિદેવે

ਭਗਤਿ ਹੇਤਿ ਨਰਸਿੰਘ ਭੇਵ ॥
પોતાના ભક્તની ભક્તિથી ખુશ થઈને નૃસિંહ રૂપ ધારણ કર્યું.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਕੋ ਲਖੈ ਨ ਪਾਰ ॥
કબીર કહે છે કે તે અનંતશક્તિનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી અને

ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਉਧਾਰੇ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ॥੫॥੪॥
તે પ્રભુએ અનેક વાર પોતાના ભક્ત પ્રહલાદની આફતના સમયે રક્ષા કરી ॥૫॥૪॥

ਇਸੁ ਤਨ ਮਨ ਮਧੇ ਮਦਨ ਚੋਰ ॥
આ શરીર તેમજ મનમાં કામદેવ જેવો ચોર દાખલ થઈ ગયો છે,

ਜਿਨਿ ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਹਿਰਿ ਲੀਨ ਮੋਰ ॥
જેને મારા જ્ઞાનરૂપી રત્નને ચોરાવી લીધું છે.

ਮੈ ਅਨਾਥੁ ਪ੍ਰਭ ਕਹਉ ਕਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! મારા જેવો અસહાય પોતાની વાર્તાઓ કોને જઈને બતાવે.

ਕੋ ਕੋ ਨ ਬਿਗੂਤੋ ਮੈ ਕੋ ਆਹਿ ॥੧॥
આ કામના કારણે કોણ-કોણ પીડિત થયો નથી, પછી હું ભલે શું વસ્તુ છું ॥૧॥

ਮਾਧਉ ਦਾਰੁਨ ਦੁਖੁ ਸਹਿਓ ਨ ਜਾਇ ॥
હે પરમેશ્વર! કામનું ભયાનક દુઃખ સહન થતું નથી,

ਮੇਰੋ ਚਪਲ ਬੁਧਿ ਸਿਉ ਕਹਾ ਬਸਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારી ચંચળ બુદ્ધિની ભલે શું મજા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਨਕ ਸਨੰਦਨ ਸਿਵ ਸੁਕਾਦਿ ॥
સનક, સનંદન, શિવ, શુક વગેરે,

ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਜਾਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ॥
નાભિકમળથી ઉત્પન્ન બ્રહ્મા,

ਕਬਿ ਜਨ ਜੋਗੀ ਜਟਾਧਾਰਿ ॥
કવિ, યોગી તથા જટાધારી

ਸਭ ਆਪਨ ਅਉਸਰ ਚਲੇ ਸਾਰਿ ॥੨॥
બધા પોતાનું જીવન વિતાવીને ચાલ્યા ગયા ॥૨॥

ਤੂ ਅਥਾਹੁ ਮੋਹਿ ਥਾਹ ਨਾਹਿ ॥
હે પ્રભુ! તું અથાહ છે, તારા સિવાય મારો કોઈ કિનારો નથી.

ਪ੍ਰਭ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਦੁਖੁ ਕਹਉ ਕਾਹਿ ॥
હે દીનાનાથ! તારા સિવાય પોતાનું દુઃખ કોને બતાવું.

ਮੋਰੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਆਥਿ ਧੀਰ ॥
મારા જન્મ-મરણનું દુઃખ નિવૃત્ત કરીને શાંતિ આપ

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਗੁਨ ਰਉ ਕਬੀਰ ॥੩॥੫॥
હે સુખોનાં સમુદ્ર! કબીર કહે છે, કેમ કે તારા યશોગાનમાં લીન રહું ॥૩॥૫॥

ਨਾਇਕੁ ਏਕੁ ਬਨਜਾਰੇ ਪਾਚ ॥
જીવાત્મારૂપી એક મુખિયાના જ્ઞાનેન્દ્રિયોરૂપી પાંચ વ્યાપારી છે.

ਬਰਧ ਪਚੀਸਕ ਸੰਗੁ ਕਾਚ ॥
બળદરૂપમાં પ્રકૃતિઓ છે, જેનો સાથ કાચો છે.

ਨਉ ਬਹੀਆਂ ਦਸ ਗੋਨਿ ਆਹਿ ॥
ગોલકોના રૂપમાં નવ ધ્રુવો છે, દસ ઇન્દ્રિયો થેલા છે અને આને કસવા

ਕਸਨਿ ਬਹਤਰਿ ਲਾਗੀ ਤਾਹਿ ॥੧॥
માટે સારી નાડીઓ પણ જોડાયેલી છે ॥૧॥

ਮੋਹਿ ਐਸੇ ਬਨਜ ਸਿਉ ਨਹੀਨ ਕਾਜੁ ॥
મારો આવો વ્યાપાર કરવાથી કોઈ કસમ નથી,

ਜਿਹ ਘਟੈ ਮੂਲੁ ਨਿਤ ਬਢੈ ਬਿਆਜੁ ॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને કરવાથી મૂળ ધન ઘટી જાય અને વ્યાજમાં રોજ વૃદ્ધિ થાય ॥વિરામ॥

ਸਾਤ ਸੂਤ ਮਿਲਿ ਬਨਜੁ ਕੀਨ ॥
વાસ્તવમાં આ વ્યાપારીઓએ સાથે મળીને ખૂબ પ્રકારના સૂતો વિકારોનો વ્યાપાર કરી લીધો છે અને

ਕਰਮ ਭਾਵਨੀ ਸੰਗ ਲੀਨ ॥
પોતાના કરેલા કર્મોની સાથે લઇ લીધા છે.

ਤੀਨਿ ਜਗਾਤੀ ਕਰਤ ਰਾਰਿ ॥
ત્રણ ગુણ પણ ખુબ હંગામો કરે છે,

ਚਲੋ ਬਨਜਾਰਾ ਹਾਥ ਝਾਰਿ ॥੨॥
છેવટે પાંચ વ્યાપારી હાથ ઝાડીને ચાલી પડે છે ॥૨॥

ਪੂੰਜੀ ਹਿਰਾਨੀ ਬਨਜੁ ਟੂਟ ॥
જ્યારે શ્વાસની પુંજી છીનવી લેવાય છે, ત્યારે વ્યાપાર તૂટી જાય છે અને

ਦਹ ਦਿਸ ਟਾਂਡੋ ਗਇਓ ਫੂਟਿ ॥
મનુષ્યનો કાફલો દસેય દિશાઓમાં વિખેરાઈ જાય છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮਨ ਸਰਸੀ ਕਾਜ ॥
હે મન! કબીર કહે છે કે તારું કામ ત્યારે સિદ્ધ થશે,

ਸਹਜ ਸਮਾਨੋ ਤ ਭਰਮ ਭਾਜ ॥੩॥੬॥
જો તું સરળ સ્થિતિમાં લીન થઈશ, આ રીતે તારો ભ્રમ પણ દૂર થઈ જશે ॥૩॥૬॥

ਬਸੰਤੁ ਹਿੰਡੋਲੁ ਘਰੁ ੨
વસંત હિડોલ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਾਤਾ ਜੂਠੀ ਪਿਤਾ ਭੀ ਜੂਠਾ ਜੂਠੇ ਹੀ ਫਲ ਲਾਗੇ ॥
હવે જ્યારે કે માતા અસત્ય છે, પિતા પણ અસત્ય છે તો આના ઉત્પન્ન થનાર બાળક પણ અસત્ય જ થશે.

ਆਵਹਿ ਜੂਠੇ ਜਾਹਿ ਭੀ ਜੂਠੇ ਜੂਠੇ ਮਰਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥੧॥
જન્મ લેનાર અસત્ય છે, દુષ્ટતામાં લુપ્ત રહીને મરનાર પણ અસત્ય છે, આવો દુર્ભાગ્યશાળી જીવ અસત્યમાં પડેલ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થશે ॥૧॥

ਕਹੁ ਪੰਡਿਤ ਸੂਚਾ ਕਵਨੁ ਠਾਉ ॥
હે પંડિત! કહે ક્યુ-એવું ઠેકાણું પવિત્ર છે,

ਜਹਾਂ ਬੈਸਿ ਹਉ ਭੋਜਨੁ ਖਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં બેસીને ભોજન કરી શકું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਹਬਾ ਜੂਠੀ ਬੋਲਤ ਜੂਠਾ ਕਰਨ ਨੇਤ੍ਰ ਸਭਿ ਜੂਠੇ ॥
અસત્ય બોલવાને કારણે જીભ અસત્ય છે, અપશબ્દો બોલવાને કારણે વચન ગંદા છે, ચુગલી સાંભળવાને કારણે કાન અસત્ય છે, પારકું રૂપ જોવાને કારણે આંખ બધું અસત્ય છે.

ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੀ ਜੂਠਿ ਉਤਰਸਿ ਨਾਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨਿ ਕੇ ਲੂਠੇ ॥੨॥
હે પંડિત! બ્રાહ્મણ હોવાના અભિમાનની આગમાં તું સળગી રહ્યો છે પરંતુ કામવાસનાની ગંદકી તારી ઉતરતી જ નથી ॥૨॥

ਅਗਨਿ ਭੀ ਜੂਠੀ ਪਾਨੀ ਜੂਠਾ ਜੂਠੀ ਬੈਸਿ ਪਕਾਇਆ ॥
આગ પણ અપવિત્ર છે, ગંદકીને કારણે પાણી અશુદ્ધ છે, ભોજન પકાવનારી સ્ત્રી પણ અસત્ય છે,

ਜੂਠੀ ਕਰਛੀ ਪਰੋਸਨ ਲਾਗਾ ਜੂਠੇ ਹੀ ਬੈਠਿ ਖਾਇਆ ॥੩॥
પરોસનારી ચમચી પણ અસત્ય છે, જે બેસીને રોટલી ખાય છે, તે મનુષ્ય પણ તો અપવિત્ર જ છે ॥૩॥

ਗੋਬਰੁ ਜੂਠਾ ਚਉਕਾ ਜੂਠਾ ਜੂਠੀ ਦੀਨੀ ਕਾਰਾ ॥
ગોબર તથા ચૌકો પણ અપવિત્ર છે તથા ચૌકા પર ખેંચેલી રેખાઓ ગંદી છે.

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਤੇਈ ਨਰ ਸੂਚੇ ਸਾਚੀ ਪਰੀ ਬਿਚਾਰਾ ॥੪॥੧॥੭॥
કબીર કહે છે કે વાસ્તવમાં તે જ મનુષ્ય શુદ્ધ છે, જેના મનમાં સાચા વિચાર હાજર છે ॥૪॥૧॥૭॥

ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਘਰੁ ੧
રામાનંદ જિ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਤ ਜਾਈਐ ਰੇ ਘਰ ਲਾਗੋ ਰੰਗੁ ॥
હે ભાઈ! અમે કોઈ બીજી જગ્યાએ શા માટે જઈએ? જયારે ઘરમાં જ પ્રભુ-ભક્તિમાં સુખ-આનંદ છે.

ਮੇਰਾ ਚਿਤੁ ਨ ਚਲੈ ਮਨੁ ਭਇਓ ਪੰਗੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું ચિત્ત ડોલતું નથી, હવે આ ટકી ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਦਿਵਸ ਮਨ ਭਈ ਉਮੰਗ ॥
એક દિવસ મારા મનમાં મહાત્વાકાંક્ષી થઈ.

ਘਸਿ ਚੰਦਨ ਚੋਆ ਬਹੁ ਸੁਗੰਧ ॥
પછી હું ચંદન ઘસીને, સુગંધ તેમજ બીજા સુગંધિત પદાર્થ લઈને

ਪੂਜਨ ਚਾਲੀ ਬ੍ਰਹਮ ਠਾਇ ॥
ઠાકોરની પૂજા માટે મંદિર તરફ ચાલવા લાગી.

ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਤਾਇਓ ਗੁਰ ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥੧॥
પરંતુ ગુરુએ મનમાં પ્રભુના દર્શન બતાવી દીધા ॥૧॥

ਜਹਾ ਜਾਈਐ ਤਹ ਜਲ ਪਖਾਨ ॥
અમે તીર્થ સ્થાનો તેમજ મંદિરમાં મૂર્તિઓની પાસે ચાલ્યા જઈએ છીએ કે અહીં પ્રભુ છે

ਤੂ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਹੈ ਸਭ ਸਮਾਨ ॥
હે પ્રભુ! પરંતુ તું બધામાં સમાન રૂપથી વ્યાપ્ત છે.

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭ ਦੇਖੇ ਜੋਇ ॥
વેદ-પુરાણો બધાનું વિશ્લેષણ કરીને જોઈ લીધું છે,

ਊਹਾਂ ਤਉ ਜਾਈਐ ਜਉ ਈਹਾਂ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
આ નિષ્કર્ષ છે કે ત્યાં તીર્થો મંદિરોમાં ત્યારે જવાની જરૂર છે, જો પ્રભુ અમારા અંતર્મનમાં હાજર નથી ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮੈ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤੋਰ ॥
હે સાચા ગુરુ! હું તારા પર બલિહાર છું,

ਜਿਨਿ ਸਕਲ ਬਿਕਲ ਭ੍ਰਮ ਕਾਟੇ ਮੋਰ ॥
જેને મારા ભ્રમો તેમજ બધી મૂંઝવણોને કાપી દીધી છે.

ਰਾਮਾਨੰਦ ਸੁਆਮੀ ਰਮਤ ਬ੍ਰਹਮ ॥
રામાનંદનું કથન છે કે અમારો સ્વામી પરબ્રહ્મ સર્વવ્યાપક છે અને

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਾਟੈ ਕੋਟਿ ਕਰਮ ॥੩॥੧॥
ગુરુનો ઉપદેશ કરોડો કર્મોને નાશ કરે છે ॥૩॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ ਕੀ
વસંત વાણી નામદેવ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਹਿਬੁ ਸੰਕਟਵੈ ਸੇਵਕੁ ਭਜੈ ॥
જો માલિક કોઈ મુશ્કેલીમાં આવી જાય અને નોકર મુશ્કેલીના ક્ષણમાં ડરતો ભાગી જાય તો

ਚਿਰੰਕਾਲ ਨ ਜੀਵੈ ਦੋਊ ਕੁਲ ਲਜੈ ॥੧॥
વધુ સમય જીવંત રહેતો નથી અને તે નોકર તથા તેના કુળની નિંદા જ થાય છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਭਗਤਿ ਨ ਛੋਡਉ ਭਾਵੈ ਲੋਗੁ ਹਸੈ ॥
હે પરમાત્મા! હું તારી ભક્તિ જરાપણ છોડીશ નહીં, ભલે દુનિયાના લોકો મારા મજાક ઉડાવતા રહે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੇਰੇ ਹੀਅਰੇ ਬਸੈਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા ચરણ કમળ મારા હૃદયમાં વસતા રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਧਨਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਰਨੁ ਮਾਂਡੈ ॥
જેમ પ્રાણી પોતાના ધન અથવા પત્નીની રક્ષા માટે મરવા મારવા પર ઉતારું થઈ જાય છે,

ਤੈਸੇ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨ ਛਾਡੈਂ ॥੨॥
તેમ જ સંતજન રામ નામનું જાપ જરાય છોડતો નથી ॥૨॥

ਗੰਗਾ ਗਇਆ ਗੋਦਾਵਰੀ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਕਾਮਾ ॥
ગંગા, ગયા તથા ગોદાવરી સમાન તીર્થ સ્થાનોની યાત્રા નીરા સંસારનો કર્મકાંડ જ છે.

ਨਾਰਾਇਣੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਤ ਸੇਵਕੁ ਨਾਮਾ ॥੩॥੧॥
નામદેવ કહે છે કે જો પ્રભુ પરમ ખુશ થઈ જાય તો જ સેવકની સેવા સફળ થાય છે ॥૩॥૧॥

ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਅਤਿ ਨੀਝਰ ਬਾਜੈ ॥
હે પ્રભુ! લોભની લહેરો ખુબ ઉછળી રહી છે અને

ਕਾਇਆ ਡੂਬੈ ਕੇਸਵਾ ॥੧॥
આ શરીર આમાં જ ડૂબી રહ્યું છે ॥૧॥

ਸੰਸਾਰੁ ਸਮੁੰਦੇ ਤਾਰਿ ਗੋੁਬਿੰਦੇ ॥
હે પરમાત્મા! આ સંસાર-સમુદ્રથી મને પાર ઉતારી દે.

ਤਾਰਿ ਲੈ ਬਾਪ ਬੀਠੁਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પિતા પરમાત્મા! મને પાર ઉતારી દે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਲ ਬੇੜਾ ਹਉ ਖੇਵਿ ਨ ਸਾਕਉ ॥
મારી આ જીવન હોળી ઝડપી વાવાઝોડામાં ફસાઈ ગઈ છે, જેને મારુ ચપ્પુ આગળ લઇ જવામાં અસફળ છે.

ਤੇਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ਬੀਠੁਲਾ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તારી કૃપા વગર પાર થઈ શકતો નથી ॥૨॥

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਤੂ ਮੋ ਕਉ ॥ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ਕੇਸਵਾ ॥੩॥
હે કેશવ! મારા પર દયાળુ થઈને મને સદ્દગુરુથી મળાવી દે, અને સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે.

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਹਉ ਤਰਿ ਭੀ ਨ ਜਾਨਉ ॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે હું તરવાનું પણ જાણતો નથી,

ਮੋ ਕਉ ਬਾਹ ਦੇਹਿ ਬਾਹ ਦੇਹਿ ਬੀਠੁਲਾ ॥੪॥੨॥
હે પ્રભુ! હાથ આપીને મને બચાવી લે ॥૪॥૨॥

ਸਹਜ ਅਵਲਿ ਧੂੜਿ ਮਣੀ ਗਾਡੀ ਚਾਲਤੀ ॥
પહેલા પાપરૂપી ધુળથી ભરેલ વસ્ત્રો શરીરની ગાડી ધીરે-ધીરે ચાલે છે અને

ਪੀਛੈ ਤਿਨਕਾ ਲੈ ਕਰਿ ਹਾਂਕਤੀ ॥੧॥
ડંડો લઈને પાછળ ધોબી તે ગાડીને હાંકે છે ॥૧॥

ਜੈਸੇ ਪਨਕਤ ਥੂਟਿਟਿ ਹਾਂਕਤੀ ॥
જેમ-જેમ ધોબી આ ગાડીને ધોવા તરફ અવાજ દઈને હાંકે છે,

ਸਰਿ ਧੋਵਨ ਚਾਲੀ ਲਾਡੁਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે માથા પર ગંદા વસ્ત્રોને ધોવા માટે લઇ જાય છે, આ રીતે જીવ સ્ત્રી પણ પોતાના કર્મોને ધોવા માટે સત્સંગમાં ચાલી પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧੋਬੀ ਧੋਵੈ ਬਿਰਹ ਬਿਰਾਤਾ ॥
ગુરુરૂપી ધોબી સત્સંગમાં આવેલી જીવ-સ્ત્રીના મનને પ્રેમપૂર્વક પવિત્ર કરી દે છે.

ਹਰਿ ਚਰਨ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ॥੨॥
મારુ મન પણ પ્રભુના ચરણોમાં જ લીન છે ॥૨॥

ਭਣਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਰਮਿ ਰਹਿਆ ॥
નામદેવ કહે છે કે પ્રભુ બધામાં વસેલ છે અને

ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਪਰ ਕਰਿ ਦਇਆ ॥੩॥੩॥
પોતાના ભક્તો પર હંમેશા દયા કરે છે ॥૩॥૩॥

ਬਸੰਤੁ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
વસંત વાણી રવિદાસ જી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੁਝਹਿ ਸੁਝੰਤਾ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ॥
તને કંઈ પણ સમજ આવી રહ્યું નથી,

ਪਹਿਰਾਵਾ ਦੇਖੇ ਊਭਿ ਜਾਹਿ ॥
ફક્ત સુંદર પહેરવેશ જોઈને ગર્વ કરી રહી છો

ਗਰਬਵਤੀ ਕਾ ਨਾਹੀ ਠਾਉ ॥
પરંતુ અભિમાનીને ક્યાંય પણ ઠેકાણું પ્રાપ્ત થતું નથી,

ਤੇਰੀ ਗਰਦਨਿ ਊਪਰਿ ਲਵੈ ਕਾਉ ॥੧॥
મૃત્યુરુપી કાગડો તારા ગળા પર ફરી રહ્યો છે ॥૧॥

ਤੂ ਕਾਂਇ ਗਰਬਹਿ ਬਾਵਲੀ ॥
હે પાગલ! તું શા માટે અહંકાર કરી રહી છે.

ਜੈਸੇ ਭਾਦਉ ਖੂੰਬਰਾਜੁ ਤੂ ਤਿਸ ਤੇ ਖਰੀ ਉਤਾਵਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે રીતે ભાદરવા મહિનામાં મશરૂમ ઉગીને નાશ થઈ જાય છે, તું તેનાથી પણ વધુ ઉતાવળી થઈ રહી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਕੁਰੰਕ ਨਹੀ ਪਾਇਓ ਭੇਦੁ ॥
જેમ હરણને કસ્તુરીનો તફાવત જણાતો નથી અને

ਤਨਿ ਸੁਗੰਧ ਢੂਢੈ ਪ੍ਰਦੇਸੁ ॥
પોતાના શરીરમાં હાજર સુગંધ બહાર શોધતો રહે છે,

ਅਪ ਤਨ ਕਾ ਜੋ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે પોતાના શરીરના મહત્વનું ચિંતન કરે છે,

ਤਿਸੁ ਨਹੀ ਜਮਕੰਕਰੁ ਕਰੇ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
તેને યમદૂત હેરાન કરતો નથી ॥૨॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
જીવ પ્રિય પુત્રો તેમજ પોતાની પત્નીનો અહંકાર કરે છે,

ਠਾਕੁਰੁ ਲੇਖਾ ਮਗਨਹਾਰੁ ॥
પરંતુ આ વિચારતો નથી કે માલિક કર્મોનો હિસાબ માંગનાર છે.

ਫੇੜੇ ਕਾ ਦੁਖੁ ਸਹੈ ਜੀਉ ॥
જીવને પોતાના કરેલ કર્મોનુ ફળરૂપી દુઃખ ભોગવું પડે છે,

ਪਾਛੇ ਕਿਸਹਿ ਪੁਕਾਰਹਿ ਪੀਉ ਪੀਉ ॥੩॥
મરણોપરાંત પોતાનો પ્રિય કોને કહી શકે છે ॥૩॥

ਸਾਧੂ ਕੀ ਜਉ ਲੇਹਿ ਓਟ ॥
જો તું સાધુની શરણ મેળવી લે તો

ਤੇਰੇ ਮਿਟਹਿ ਪਾਪ ਸਭ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥
તારા કરોડો પાપ મટી જશે.

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜੋੁ ਜਪੈ ਨਾਮੁ ॥
રવિદાસ કહે છે કે જે પરમાત્માનું નામ જપે છે,

ਤਿਸੁ ਜਾਤਿ ਨ ਜਨਮੁ ਨ ਜੋਨਿ ਕਾਮੁ ॥੪॥੧॥
તેની જાતિ તેમજ જન્મ-મરણ છૂટી જાય છે અને યોનિથી કોઈ સંબંધ રહી શકતો નથી ॥૪॥૧॥

ਬਸੰਤੁ ਕਬੀਰ ਜੀਉ
વસંત કબીર જિ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਰਹ ਕੀ ਜੈਸੀ ਤੇਰੀ ਚਾਲ ॥
કબીર ઘરમાં આવેલા કૂતરાને સંબોધન કરતાં કહે છે તારી ચાલ ગાય જેવી છે અને

ਤੇਰੀ ਪੂੰਛਟ ਊਪਰਿ ਝਮਕ ਬਾਲ ॥੧॥
પૂંછ પર વાળ પણ ચમકી રહ્યા છે ॥૧॥

ਇਸ ਘਰ ਮਹਿ ਹੈ ਸੁ ਤੂ ਢੂੰਢਿ ਖਾਹਿ ॥
આ ઘરમાં જે કાંઈ છે, તું તેને શોધીને ખાઈ લે,

ਅਉਰ ਕਿਸ ਹੀ ਕੇ ਤੂ ਮਤਿ ਹੀ ਜਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું કોઈ બીજાના ઘરમાં જતો નહિ ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਕੀ ਚਾਟਹਿ ਚੂਨੁ ਖਾਹਿ ॥
ચક્કીનો જે લોટ છે, તેને ચાટીને ખાઈ લે,

ਚਾਕੀ ਕਾ ਚੀਥਰਾ ਕਹਾਂ ਲੈ ਜਾਹਿ ॥੨॥
પરંતુ આ ચક્કીનું ચિથડુ ક્યાં લઇ જઇ રહ્યો છે ॥૨॥

ਛੀਕੇ ਪਰ ਤੇਰੀ ਬਹੁਤੁ ਡੀਠਿ ॥
છીકા પર તે ખૂબ નજર ટકાવેલી છે,

ਮਤੁ ਲਕਰੀ ਸੋਟਾ ਤੇਰੀ ਪਰੈ ਪੀਠਿ ॥੩॥
આ વાતનો વિચાર રાખજે ક્યાંક લાકડીનો દંડો તારી પીઠ પર ન પડી જાય ॥૩॥

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਭੋਗ ਭਲੇ ਕੀਨ ॥
કબીર કહે છે કે તે સારી રીતે ખાઈ લીધું છે,

ਮਤਿ ਕੋਊ ਮਾਰੈ ਈਂਟ ਢੇਮ ॥੪॥੧॥
શાંતિથી ચાલ્યો જા, ક્યાંક કોઈ તને ઇંટ-પથ્થર ન મારી દે ॥૪॥૧॥

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ સારંગ ચારપદ મહેલ ૧ ધર ૧

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਅਪੁਨੇ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਹਉ ਚੇਰੀ ॥
હું પોતાના માલિકની દાસી છું,

ਚਰਨ ਗਹੇ ਜਗਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਨਿਬੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં જગતના જીવનદાતા પ્રભુના ચરણ પકડી લીધા છે અને અહંને મારીને સમાપ્ત કરી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮੇਸਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਹਮਾਰੇ ॥
પૂર્ણ પરમ પ્રકાશ પરમેશ્વર અમને પ્રાણોથી પણ પ્રેમાળ છે,

ਮੋਹਨ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ਸਮਝਸਿ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੧॥
તે પ્રભુએ મારું મન મોહી લીધું છે અને શબ્દના ચિંતનથી જ તેને સમજાય છે ॥૧॥

ਮਨਮੁਖ ਹੀਨ ਹੋਛੀ ਮਤਿ ਝੂਠੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪੀਰ ਸਰੀਰੇ ॥
સ્વેચ્છાચારી હીન, ઓછી તેમજ અસત્ય બુદ્ધિવાળો હોય છે અને તેના મન શરીરમાં ઇજા જ રહે છે.

ਜਬ ਕੀ ਰਾਮ ਰੰਗੀਲੈ ਰਾਤੀ ਰਾਮ ਜਪਤ ਮਨ ਧੀਰੇ ॥੨॥
જ્યારથી રંગીલા પ્રભુની ભક્તિમાં લીન થયો છું, તેનું જાપ કરતા મનને શાંતિ મળી ગઈ છે ॥૨॥

ਹਉਮੈ ਛੋਡਿ ਭਈ ਬੈਰਾਗਨਿ ਤਬ ਸਾਚੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਨੀ ॥
જ્યારથી અહં ભાવના છોડીને વૈરાગ્યવાન થઈ છું, ત્યારથી મારી અંતરાત્મા પ્રભુમાં જોડાયેલ છે.

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਬਿਸਰੀ ਲਾਜ ਲੋੁਕਾਨੀ ॥੩॥
કુળ રહિત, કાલિમાથી ઉપર પરમાત્માની સાથે મન ખુશ થઈ ગયું છે અને બધી લોક લાજ ભૂલી ગઈ છે ॥૩॥

ਭੂਰ ਭਵਿਖ ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥
હે પ્રિયતમ! તું જ મારા પ્રાણોનો આધાર છે, તારા જેવો ભૂત ભવિષ્યમાં કોઈ નથી.

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਰਤੀ ਸੋਹਾਗਨਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਭਤਾਰਾ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે જીવરૂપી સુહાગણ પ્રભુના નામ સ્મરણમાં લીન છે અને પ્રભુ જ તેનો પતિ છે ॥૪॥૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સારંગ મહેલ ૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਦੂਖੁ ਬਿਆਪੈ ॥
પ્રભુ વગર કેવી રીતે રહેવાય, દરેક તરફ દુઃખ જ દુઃખ છે.

ਜਿਹਵਾ ਸਾਦੁ ਨ ਫੀਕੀ ਰਸ ਬਿਨੁ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾਲੁ ਸੰਤਾਪੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ ભજનના આનંદ વગર જીભનો સ્વાદ પણ ફિક્કો છે અને પ્રભુ વગર કાળ પણ ચિંતિત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਦਰਸੁ ਨ ਪਰਸੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਬ ਲਗੁ ਭੂਖ ਪਿਆਸੀ ॥
જ્યાં સુધી પ્રભુના દર્શન મળતા નથી ત્યાં સુધી ભુખી તરસી જ રહું છું.

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਤ ਹੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਜਲ ਰਸਿ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸੀ ॥੧॥
પ્રભુના દર્શન મેળવીને મન આનંદિત થઈ જાય છે, જે રીતે જળમાં કમળ ખીલી જાય છે ॥૧॥

ਊਨਵਿ ਘਨਹਰੁ ਗਰਜੈ ਬਰਸੈ ਕੋਕਿਲ ਮੋਰ ਬੈਰਾਗੈ ॥
વાદળ નમીને ગરજી વરસી રહ્યા છે અને મોર તેમજ કોયલ ખુશીથી ઝૂમી રહ્યાં છે.

ਤਰਵਰ ਬਿਰਖ ਬਿਹੰਗ ਭੁਇਅੰਗਮ ਘਰਿ ਪਿਰੁ ਧਨ ਸੋਹਾਗੈ ॥੨॥
જેમ વૃક્ષ-છોડ, પક્ષી તેમજ સાપ જળ વરસાદથી ઝૂમે છે તેમ જ સુહાગણ પોતાના પતિના ઘરમાં હોવા પર આનંદ મનાવે છે ॥૨॥

ਕੁਚਿਲ ਕੁਰੂਪਿ ਕੁਨਾਰਿ ਕੁਲਖਨੀ ਪਿਰ ਕਾ ਸਹਜੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
જેને પતિ પ્રભુના સરળ-આનંદને જાણ્યો નથી, તે ગંદી, કુરૂપ, કુલક્ષણા સ્ત્રી છે.

ਹਰਿ ਰਸ ਰੰਗਿ ਰਸਨ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਖ ਸਮਾਨਿਆ ॥੩॥
જેની જીભ હરિ રસના પ્રેમમાં તૃપ્ત થતી નથી, તે અસત્ય બુદ્ધિને કારણે દુઃખોમાં પડી રહે છે ॥૩॥

ਆਇ ਨ ਜਾਵੈ ਨਾ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈ ਨਾ ਦੁਖ ਦਰਦੁ ਸਰੀਰੇ ॥
તેની આવકજાવક છૂટી જાય છે, ન દુઃખી થાય છે અને તેના શરીરનું દુઃખ-ઇજા સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਸਹਜ ਸੁਹੇਲੀ ਪ੍ਰਭ ਦੇਖਤ ਹੀ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે જે જીવ-સ્ત્રીને પ્રભુથી સરળ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, તેના દર્શનથી મનને શાંતિ મળે છે ॥૪॥૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સારંગ મહેલ ૧॥

ਦੂਰਿ ਨਾਹੀ ਮੇਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰਾ ॥
મારો પ્રેમાળ પ્રભુ ક્યાંય દૂર નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨਿ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਹਰਿ ਪਾਏ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂના વચનોથી મારુ મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું તો પ્રાણોના આધાર પ્રભુને પ્રાપ્ત કરી લીધો ॥૧॥વિરામ॥

ਇਨ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਮਿਲੀਐ ਵਰ ਕਾਮਨਿ ਧਨ ਸੋਹਾਗੁ ਪਿਆਰੀ ॥
આ ઉપાયથી જીવરૂપી કામિનીને હરિરૂપી વર મળે છે અને તે પ્રેમાળને સુહાગ મળી જાય છે.

ਜਾਤਿ ਬਰਨ ਕੁਲ ਸਹਸਾ ਚੂਕਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥੧॥
ગુરુ-મતના શબ્દનું ચિંતન કરતાં જાતિ-વર્ણ તેમજ કુળની શંકા દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਜਿਸੁ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨ ਤਾ ਕਉ ਹਿੰਸਾ ਲੋਭੁ ਵਿਸਾਰੇ ॥
જેનું મન પરિતૃપ્ત થઈ જાય છે, તેને અભિમાન થતો નથી અને તે હિંસા તેમજ લોભને ભુલાવી દે છે.

ਸਹਜਿ ਰਵੈ ਵਰੁ ਕਾਮਣਿ ਪਿਰ ਕੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗਿ ਸਵਾਰੇ ॥੨॥
જીવરૂપી કામિની સ્વાભાવિક જ પતિ-પ્રભુની સાથે આનંદ કરે છે અને ગુરુના માધ્યમથી તેનો પ્રેમ રંગ સાંવરી જાય છે ॥૨॥

ਜਾਰਉ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੁਟੰਬ ਸਨਬੰਧੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰੀ ॥
આવો પ્રેમ ત્યાગી દેવો જોઈએ, જે કુટુંબ તેમજ સંબંધીની સાથે મોહ-માયા ફેલાવે છે.

ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਨਾਹੀ ਦੁਬਿਧਾ ਕਰਮ ਬਿਕਾਰੀ ॥੩॥
જેના અંતર્મનમાં પ્રભુથી પ્રેમ નથી, તે મુશ્કેલી તેમજ વિકારયુક્ત કર્મ કરે છે ॥૩॥

ਅੰਤਰਿ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹਿਤ ਕੌ ਦੁਰੈ ਨ ਲਾਲ ਪਿਆਰੀ ॥
જેના મનમાં પ્રેમ પદાર્થરૂપી રત્ન હાજર હોય છે, તે દુનિયાથી છુપાઈ રહેતો નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੀ ॥੪॥੩॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે આવો ગુરુમુખ યુગ યુગ પ્રભુનું કીમતી નામ મનમાં વસાવી રાખે છે ॥૪॥૩॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
સારંગ મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਹਮ ਧੂਰਿ ॥
અમે પ્રભુના ભક્તજનોની માત્ર ચરણરજ છીએ.

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સત્સંગમાં મળીને પરમપદ મેળવ્યું છે અને જ્ઞાન થઈ ગયું છે કે પ્રભુ બધામાં વ્યાપ્ત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਸਾਂਤਿ ਪਾਈਐ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਸਭਿ ਦੂਰਿ ॥
જો સાચો ગુરુ સંત મળી જાય તો જ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે બધા પાપ દુઃખ કાપીને દૂર કરી દે છે.

ਆਤਮ ਜੋਤਿ ਭਈ ਪਰਫੂਲਿਤ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਦੇਖਿਆ ਹਜੂਰਿ ॥੧॥
જ્યારે પ્રભુના સાક્ષાત દર્શન કર્યા તો અમારી અંતરાત્મા પ્રફુલ્લિત થઈ ગઈ ॥૧॥

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥
અતિનસીબથી અમને સત્સંગ પ્રાપ્ત થયો છે, જ્યાં જ્ઞાન થઈ ગયું કે પ્રભુ સર્વ વ્યાપ્ત છે.

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨੁ ਕੀਆ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਗ ਨਾਏ ਧੂਰਿ ॥੨॥
સત્સંગીઓની ચારણ-ધૂળમાં સ્નાન કરીને અમે અડસઠ તીર્થોનાં સ્નાનનું ફળ પ્રાપ્ત કરી લીધું છે ॥૨॥

ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਕਾਰ ਮਲੀਨ ਮਤਿ ਹੋਛੀ ਹਿਰਦਾ ਕੁਸੁਧੁ ਲਾਗਾ ਮੋਹ ਕੂਰੁ ॥
દુર્બુધ્ધિ તેમજ વિકારોથી ગંદી અમારી બુધ્ધિ ઓછી થઈ ગઈ છે અને અશુધ્ધ હૃદયને અસત્ય મોહ લાગેલી છે.

ਬਿਨੁ ਕਰਮਾ ਕਿਉ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਹਉਮੈ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਮਨੁ ਝੂਰਿ ॥੩॥
ઉત્તમ નસીબ વગર સંગત કઈ રીતે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે, અહં-ભાવનામાં લીન મન ચિંતિત રહે છે ॥૩॥

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀ ਮਾਗਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਗ ਧੂਰਿ ॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈ જા, કૃપા કર, હું સત્સંગીઓની ચરણ-ધૂળ જ ઈચ્છું છું.

ਨਾਨਕ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਜਨੁ ਹਰਿ ਭੇਟਿਆ ਰਾਮੁ ਹਜੂਰਿ ॥੪॥੧॥
નાનકનો મત છે કે જ્યારે સંત મહાપુરુષથી સાક્ષાત્કાર થાય છે તો પ્રભુની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે અને તે પ્રત્યક્ષ જ પરમેશ્વરથી મળાવી દે છે ॥૪॥૧॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥
અમે પરમાત્માનાં ચરણો પર બલિહાર જઈએ છીએ.

ਭਵਜਲੁ ਜਗਤੁ ਨ ਜਾਈ ਤਰਣਾ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસાર-સમુદ્ર તરી શકાતો નથી, જો પરમાત્માનું જાપ કરાય તો પાર ઉતારો થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਬਨੀ ਪ੍ਰਭ ਕੇਰੀ ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥
હૃદયમાં પ્રભુ પ્રત્યે નિષ્ઠા બની તો સેવાનો વિચાર કર્યો.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਸਰਬ ਕਲਾ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥੧॥
પ્રભુ સર્વશક્તિમાન તેમજ ગુણોનો ભંડાર છે, દિવસ-રાત હૃદયમાં તેના નામનું જાપ કર ॥૧॥

ਪ੍ਰਭੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਰਵਿਆ ਸ੍ਰਬ ਠਾਈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰੀ ॥
અપહોચ, મનવાણીથી પર પ્રભુ બધા સ્થાનો પર પ્રસન્ન કરી રહ્યો છે અને મન શરીરમાં પણ તે અલખ અપાર છે.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ਭਏ ਤਬ ਪਾਇਆ ਹਿਰਦੈ ਅਲਖੁ ਲਖਾਰੀ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુ કૃપાળુ થયો તો હૃદયમાં અદ્રશ્ય પ્રભુના દર્શન થઈ ગયા ॥૨॥

ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਰਬ ਧਰਣੀਧਰ ਸਾਕਤ ਕਉ ਦੂਰਿ ਭਇਆ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
આખી પૃથ્વીને ધારણ કરનાર પરમેશ્વર અંતર્મનમાં જ છે પરંતુ માયાવી અહંકારીને તે દૂર જ લાગે છે.

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਤ ਨ ਕਬਹੂ ਬੂਝਹਿ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੩॥
તૃષ્ણાની આગમાં સળગતો તે ક્યારેય સમજતો નથી અને પોતાની જીવન રમત જુગારમાં હારી દે છે ॥૩॥

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਗੁਰਿ ਕਿੰਚਤ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥
જ્યારે ગુરુની થોડી-એવી કૃપા હોય છે તો મનુષ્ય ઉઠતા-બેસતા હંમેશા પરમાત્માના ગુણ ગાય છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਭਈ ਹੈ ਤਿਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પ્રભુની કરુણા-દ્રષ્ટિ થઈ છે, તેને તેની લાજ રાખી લીધી છે ॥૪॥૨॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રેમાળ પરમાત્મા! મને અમૃત-નામ આપ.

ਜਿਨ ਊਪਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેનું મન ગુરુ પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસપાત્ર થઈ ગયું છે, તેના બધા કાર્ય સિદ્ધ થઈ ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜਨ ਦੀਨ ਭਏ ਗੁਰ ਆਗੈ ਤਿਨ ਕੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
જે લોકો ગુરુની સમક્ષ વિનમ્ર ભાવનાથી આવ્યા છે, તેને તેના દુઃખોનું નિવારણ કરી દીધું છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਗੁਰ ਆਗੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥੧॥
તે દિવસ-રાત ગુરુની સન્મુખ ભક્તિ કરે છે અને ગુરુના ઉપદેશથી તેનું જીવન સંવરી જાય છે ॥૧॥

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਰਸੁ ਗਾਵਹਿ ਰਸੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥
જેના હૃદયમાં અમૃત નામનો રસ છે, જીભથી હરિ નામ રસનું ગુણગાન કરે અને આ નામ રસનું ચિંતન કરે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿਆ ਓਇ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥
જે ગુરુની કૃપાથી અમૃત-નામનું મહત્વ જાણી લે છે, તે મોક્ષ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅਚਲੁ ਅਚਲਾ ਮਤਿ ਜਿਸੁ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥
સાચો ગુરુ સ્થિર છે, તેનો મત પણ સ્થિર છે અને પ્રભુ નામનો આધાર તે દ્રઢ રહે છે.

ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਜੀਉ ਦੇਵਉ ਅਪੁਨਾ ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੩॥
આવા સદ્દગુરુ પર હું બલિહાર જાવ છું અને મન-શરીર, પ્રાણ વગેરે પોતાનું સર્વસ્વ તેને અર્પણ કરું છું ॥૩॥

ਮਨਮੁਖ ਭ੍ਰਮਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਗੇ ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨ ਗੁਬਾਰੇ ॥
સ્વેચ્છાચારી મનુષ્ય દ્વૈતભાવને કારણે ભટકતો રહે છે અને તેના અંતર્મનમાં અજ્ઞાનનો અંધકાર બની રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਨਾ ਉਰਵਾਰਿ ਨ ਪਾਰੇ ॥੪॥
આવા જીવને દાતા સદ્દગુરુ નજરે આવતો નથી, પરિણામ સ્વરૂપ તે લોક-પરલોક ક્યાંયનો રહેતો નથી ॥૪॥

ਸਰਬੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਵਿਆ ਸੁਆਮੀ ਸਰਬ ਕਲਾ ਕਲ ਧਾਰੇ ॥
બધા શરીરોમાં સ્વામી પ્રભુ જ હાજર છે અને તે સર્વશક્તિમાને સર્વ શક્તિઓને ધારણ કરેલ છે.

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਕਹਤ ਹੈ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੇ ॥੫॥੩॥
હે પરમાત્મા! નાનક પોતાને દાસોનો દાસ માનતા વિનંતી કરે છે કે કૃપા કરીને મને સંસાર-સમુદ્રથી બચાવી લે ॥૫॥૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਗੋਬਿਦ ਕੀ ਐਸੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
પ્રભુના આવા અદ્દભુત ઉત્કૃષ્ટ છે,

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੇ ਸੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી જે કંઈ પણ તે કરે છે, તેને સત્ય માની લે અને ગુરુમુખ બનીને તેના નામમાં નિમગ્ન રહે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੋਬਿਦ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਅਤਿ ਮੀਠੀ ਅਵਰ ਵਿਸਰਿ ਸਭ ਜਾਇ ॥
પ્રભુની સાથે એટલો વધુ મધુર પ્રેમ લાગ્યો છે કે બીજું બધું ભૂલી ગયો છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਹਸੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
હવે દિવસ-રાત મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને આત્મ-પ્રકાશ પરમ-પ્રકાશમાં જ જોડાઈ રહે છે ॥૧॥

ਜਬ ਗੁਣ ਗਾਇ ਤਬ ਹੀ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਸਾਂਤਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જ્યારે પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું તો મન તૃપ્ત થઈ ગયું અને મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ਭਏ ਤਬ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੨॥
જ્યારે ગુરુ કૃપાળુ થાય છે તો પ્રભુના ચરણોમાં મન લાગી જાય છે અને તેની પ્રાપ્તિ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਮਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਗਿਆਨਿ ਤਤਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી બુદ્ધિમાં આલોક થઈ ગયો છે અને જ્ઞાન તત્વમાં લગન લાગી છે.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਹਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ॥੩॥
જેનું મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે, તેના અંતર્મનમાં જ્ઞાન પ્રકાશ પ્રગટ થઈ ગયો છે અને તેની પ્રભુમાં સ્વાભાવિક સમાધિ લાગી રહે છે ॥૩॥

ਹਿਰਦੈ ਕਪਟੁ ਨਿਤ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵਹਿ ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੁਣਾਇ ॥
જેના હ્રદયમાં કપટ હોય છે, તે રોજ કપટમય કાર્ય કરે છે, ભલે મુખથી હરિ હરિ સંભળાવતો હોય.

ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਮਹਾ ਗੁਬਾਰਾ ਤੁਹ ਕੂਟੈ ਦੁਖ ਖਾਇ ॥੪॥
જેના મનમાં લોભ તેમજ અજ્ઞાનનો અંધકાર હોય છે, તે વ્યર્થ કાર્ય કરી દુઃખ જ ભોગવે છે ॥૪॥

ਜਬ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚਾ ਲਾਇ ॥
જયારે પ્રભુ ખુશ થાય છે તો ગુરુના માધ્યમથી સત્યની જાણકારી થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇ ॥੫॥੪॥
નાનક ફરમાવે છે કે ત્યારે પ્રભુનું નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને તેના નામનું જાપ કરતાં સુખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૫॥૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਮਾਨੀ ॥
મારુ મન રામ નામમાં પૂર્ણ આનંદિત થઈ ગયું છે.

ਮੇਰੈ ਹੀਅਰੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਖਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરૂએ મારા હ્રદયમાં એવો પ્રેમ લગાવ્યો છે કે મનને હરિ કથા સુખદાયી લાગે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹੋਵਹੁ ਜਨ ਊਪਰਿ ਜਨ ਦੇਵਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥
હે દીનદયાળુ! ભક્તો પર દયાળુ થઈ જા અને અકથ વાર્તાનો તફાવત આપી દીધો.

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨੀ ॥੧॥
ભક્તજનોની સાથે મળીને હરિનામ રસ મેળવ્યો છે અને મન શરીરને આ મધુર લાગે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਬੈਰਾਗੀ ਜਿਨ੍ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਪਛਾਨੀ ॥
જેને ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુ નામને ઓળખી લીધો છે, તે વૈરાગ્યવાન થઈને પ્રભુના રંગમાં જ લીન રહે છે.

ਪੁਰਖੈ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਚੂਕੀ ਆਵਣ ਜਾਨੀ ॥੨॥
પરમપુરુષથી સાક્ષાત્કાર કરી સુખ મેળવી લીધું છે અને આવકજાવક દૂર થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਨੈਣੀ ਬਿਰਹੁ ਦੇਖਾ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨੀ ॥
આ આંખોને પ્રભુ-દર્શનની તીવ્ર લાલચ લાગેલી છે અને જીભથી નામની ચર્ચા કરું છું.

ਸ੍ਰਵਣੀ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਨਉ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਾਨੀ ॥੩॥
કાનોથી દિવસ-રાત પરમાત્માનું ભજન કીર્તન સાંભળું છું અને હૃદયમાં પ્રભુ જ સારો લાગે છે ॥૩॥

ਪੰਚ ਜਨਾ ਗੁਰਿ ਵਸਗਤਿ ਆਣੇ ਤਉ ਉਨਮਨਿ ਨਾਮਿ ਲਗਾਨੀ ॥
જયારે ગુરુએ કામાદિક પાંચ વિકારોને વશીભૂત કરી દીધા તો નામમાં લીન થઈ ગયો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨੀ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! પ્રભુની કૃપા થઈ તો રામ નામના સ્મરણમાં લીન થઈ ગયો ॥૪॥૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਪੜ੍ਹੁ ਸਾਰੁ ॥
હે મન! રામ નામનું જાપ તેમજ પઠન કર, આ જ સાર છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰੁ ਨਿਹਫਲ ਸਭੁ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામ વગર કોઈ સ્થિર નથી, બીજા બધા વિસ્તાર નિષ્ફળ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਆ ਲੀਜੈ ਕਿਆ ਤਜੀਐ ਬਉਰੇ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਛਾਰੁ ॥
હે પાગલ! સંસારથી શું લેવાય અને શું છોડાય, જે પણ દેખાઈ રહ્યું છે, બધું ધૂળ સમાન છે.

ਜਿਸੁ ਬਿਖਿਆ ਕਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਅਪੁਨੀ ਕਰਿ ਜਾਨਹੁ ਸਾ ਛਾਡਿ ਜਾਹੁ ਸਿਰਿ ਭਾਰੁ ॥੧॥
જે સંપત્તિરૂપી ઝેરને તું પોતાનું સમજે છે, તેને છોડી દે, કારણ કે આ પાપોનો ભાર છે ॥૧॥

ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਪਲੁ ਪਲੁ ਅਉਧ ਫੁਨਿ ਘਾਟੈ ਬੂਝਿ ਨ ਸਕੈ ਗਵਾਰੁ ॥
તલ તલ દરેક પળ જીવન ઉંમર ઘટી જઈ રહી છે, પરંતુ મૂર્ખ મનુષ્ય આ વાતને સમજતા નથી.

ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਜਿ ਸਾਥਿ ਨ ਚਾਲੈ ਇਹੁ ਸਾਕਤ ਕਾ ਆਚਾਰੁ ॥੨॥
માયાવી મનુષ્યનો આ આચરણ છે કે તે તે જ કાંઈ કરે છે, જે સાથે જતું નથી ॥૨॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲੁ ਬਉਰੇ ਤਉ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
હે પાગલ! જો સંત પુરુષોની સંગતમાં મળીને રહેશે તો જ મોક્ષ પ્રાપ્ત થશે.

ਬਿਨੁ ਸਤਸੰਗ ਸੁਖੁ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ਪੂਛਹੁ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥੩॥
અલબત્ત વેદોનું ચિંતન કરી લે, તે પણ હા ભરે છે કે સત્સંગ વગર કોઈએ પણ સુખ મેળવ્યું નથી ॥૩॥

ਰਾਣਾ ਰਾਉ ਸਭੈ ਕੋਊ ਚਾਲੈ ਝੂਠੁ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਪਾਸਾਰੁ ॥
રાજા-મહારાજા બધા લોકો અસત્યના ફેલાવને છોડીને ચલાયમાન છે.

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਨਿਹਚਲੁ ਜਿਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ॥੪॥੬॥
નાનક ફરમાવે છે કે સંત પુરુષ હંમેશાં નિશ્ચલ છે, જેની પાસે રામ નામનો આશરો છે ॥૪॥૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩ ਦੁਪਦਾ
સારંગ મહેલ ૪ ઘર ૩ બેપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਹੇ ਪੂਤ ਝਗਰਤ ਹਉ ਸੰਗਿ ਬਾਪ ॥
હે પુત્ર! પોતાના પિતાથી શા માટે ઝઘડો કરી રહ્યો છે?

ਜਿਨ ਕੇ ਜਣੇ ਬਡੀਰੇ ਤੁਮ ਹਉ ਤਿਨ ਸਿਉ ਝਗਰਤ ਪਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને જન્મ આપીને તે મોટો કર્યો છે, તેની સાથે ઝઘડો કરવો પાપ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਧਨ ਕਾ ਤੁਮ ਗਰਬੁ ਕਰਤ ਹਉ ਸੋ ਧਨੁ ਕਿਸਹਿ ਨ ਆਪ ॥
જે ધનનો તું અહંકાર કરે છે, તે ધન કોઈનું પોતાનું બન્યું નથી.

ਖਿਨ ਮਹਿ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਬਿਖਿਆ ਰਸੁ ਤਉ ਲਾਗੈ ਪਛੁਤਾਪ ॥੧॥
ઝેરરૂપી આ ધન પળમાં છોડી જાય છે તો પછી પસ્તાવો થાય છે ॥૧॥

ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਜਾਪਹੁ ਜਾਪ ॥
જે પ્રભુ તારો સ્વામી છે, તેનું જ જાપ કર.

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਤ ਨਾਨਕ ਜਨ ਤੁਮ ਕਉ ਜਉ ਸੁਨਹੁ ਤਉ ਜਾਇ ਸੰਤਾਪ ॥੨॥੧॥੭॥
નાનક તને ઉપદેશ કરે છે, જો આને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળીશ તો તારું દુઃખ દૂર થઈ જશે ॥૨॥૧॥૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੫ ਦੁਪਦੇ ਪੜਤਾਲ
સારંગ મહેલ ૪ ઘર ૫ બેપદ પડતાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਪਿ ਮਨ ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸਰੋ ਜਗਜੀਵਨੋ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਮੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਟੇਕ ਸਭ ਦਿਨਸੁ ਸਭ ਰਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! જગતનો સ્વામી, જીવનદાતા, જગદીશ્વરનું જાપ કર, તે પ્રેમાળ પ્રભુથી પ્રેમ લાગેલ છે અને દરેક દિવસ દરેક રાત તેનો મને આશરો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਅਨਿਕ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸੁਕ ਨਾਰਦ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਤਵ ਗੁਨ ਸੁਆਮੀ ਗਨਿਨ ਨ ਜਾਤਿ ॥
હે સ્વામી! પ્રભુની અનેક મહિમાઓ છે. શુકદેવ, નારદ તેમજ બ્રહ્મા વગેરે તેના જ ગુણ ગાય છે. તારા ઉપકાર ગણી શકાતા નથી.

ਤੂ ਹਰਿ ਬੇਅੰਤੁ ਤੂ ਹਰਿ ਬੇਅੰਤੁ ਤੂ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤਿ ॥੧॥
હે હરિ! તું અનંત છે, અનંત છે. હે સ્વામી! તું પોતે જ પોતાની વિશેષતાઓને જાણે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਹਰਿ ਨਿਕਟ ਹੀ ਬਸਤੇ ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਭਗਾਤ ॥
જે પ્રભુની નજીક જ વસે છે, તે સાધુ પુરુષ પ્રભુનો પરમ ભક્ત છે.

ਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਲਿ ਮਿਲੇ ਜੈਸੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਲਲੈ ਸਲਲ ਮਿਲਾਤਿ ॥੨॥੧॥੮॥
નાનક ફરમાવે છે કે પ્રભુનો ભક્ત પ્રભુની સાથે-આમ મળી જાય છે, જેમ પાણી પાણીમાં મળી જાય છે ॥૨॥૧॥૮॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਨਰਹਰੇ ਨਰਹਰ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਸਗਲ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮੋਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! નારાયણનું જાપ કરો તે શ્રી હરિ બધા દેવતાઓના પણ પૂજ્ય દેવ છે તે શ્રી રામ જ મારો પ્રિયતમ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਤੇ ਤਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਵਾਜੇ ਪੰਚ ਸਬਦ ਵਡ ਭਾਗ ਮਥੋਰਾ ॥
જે ઘરમાં પરમાત્માનું ગુણગાન થાય છે રામનું યશોગાન થાય છે તે ઘરમાં અગણિત ખુશી તેમજ આનંદ થઈ જાય છે અહોભાગ્ય જાગી જાય છે

ਤਿਨ੍ ਜਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਏ ਸਭਿ ਦੋਖ ਗਏ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਏ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਗਏ ਤਿਨ੍ ਜਨ ਕੇ ਹਰਿ ਮਾਰਿ ਕਢੇ ਪੰਚ ਚੋਰਾ ॥੧॥
તે ભક્તોના બધા પાપ, દોષ, રોગ, કામ-ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અભિમાન દૂર થઈ જાય છે પ્રભુ તે ભક્તોના કામાદિક પાંચ વિકારોને મારીને કાઢી નાખે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਹੁ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ਜਗਦੀਸੁ ਜਪਹੁ ਮਨਿ ਬਚਨਿ ਕਰਮਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧੂ ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਾਧੂ ॥
પ્રભુના ભક્ત, સાધુ પુરુષ રામ નામ જ બોલે છે અને તે હરિનું જાપ જ કરે છે પ્રભુના ભક્ત મન, વચન તેમજ કર્મથી હરિની આરાધના કરે છે

ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਸਭਿ ਪਾਪ ਗਵਾਧੂ ॥
તે રામ નામ બોલીને પોતાના બધા પાપોનું નિવારણ કરે છે

ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਾਗਰਣੁ ਕਰਹੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਆਨੰਦੁ ਜਪਿ ਜਗਦੀਸੋਰਾ ॥
તે દરરોજ જાગૃત રહે છે અને હંમેશા હારીને જપીને આનંદ મેળવે છે

ਮਨ ਇਛੇ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਸਭੈ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਕਾਮ ਮੋਖੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਤੋਰਾ ॥੨॥੨॥੯॥
તે ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ તેમજ મનોવાંછિત ફળ મેળવે છે હે નાનક! ભક્તજન હરિની ભક્તિમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥૨॥૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਮਾਧੋ ਮਧੁਸੂਦਨੋ ਹਰਿ ਸ੍ਰੀਰੰਗੋ ਪਰਮੇਸਰੋ ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
હે મન! માધવ, મધુસુદન, શ્રીહરિ, શ્રીરંગ, સત્યસ્વરૂપ પરમાત્મા, અંતર્યામી પ્રભુનું ભજન કરો

ਸਭ ਦੂਖਨ ਕੋ ਹੰਤਾ ਸਭ ਸੂਖਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਨ ਗਾਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બધા દુઃખોને નષ્ટ કરનાર છે બધા સુખ આપનાર છે તે પ્રિયતમ હરિના ગુણ ગાઓ ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਬਸਤਾ ਹਰਿ ਜਲਿ ਥਲੇ ਹਰਿ ਬਸਤਾ ਹਰਿ ਥਾਨ ਥਾਨੰਤਰਿ ਬਸਤਾ ਮੈ ਹਰਿ ਦੇਖਨ ਕੋ ਚਾਓ ॥
પ્રભુ બધામાં વ્યાપક છે દરેક શરીરમાં રહે છે સમુદ્ર, પૃથ્વીમાં તે જ રહે છે દેશ-દેશાંતર બધામાં વસેલો છે મને તો હરિ દર્શનની લાગણી છે

ਕੋਈ ਆਵੈ ਸੰਤੋ ਹਰਿ ਕਾ ਜਨੁ ਸੰਤੋ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਨੁ ਸੰਤੋ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਲਾਵੈ ॥
જો કોઈ સંત, પ્રભુનો ભક્ત, મારા પ્રિયતમ સંત મારી પાસે આવે અને મને સાચો માર્ગ દેખાડે તો

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਹਉ ਮਲਿ ਮਲਿ ਧੋਵਾ ਪਾਉ ॥੧॥
તે મહાપુરુષના ઘસી-ઘસીને હું પગ ધોઉં છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਸਰਧਾ ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ॥
પ્રભુના ભક્તને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી જ પ્રભુ મળે છે અને ગુરુના સાનિધ્યમાં તેનાથી સાક્ષાત્કાર થયો છે

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਆਨੰਦ ਭਏ ਮੈ ਦੇਖਿਆ ਹਰਿ ਰਾਓ ॥
જ્યારે મને પ્રભુના દર્શન થયા તો મારા મન તનમાં આનંદ થઈ ગયો ॥૨॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਹਰਿ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ਜਗਦੀਸੁਰ ਕਿਰਪਾ ਭਈ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે મારા પર જગદીશ્વર શ્રીહરિની કૃપા થઈ તો

ਮੈ ਅਨਦਿਨੋ ਸਦ ਸਦ ਸਦਾ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਹਰਿ ਨਾਓ ॥੨॥੩॥੧੦॥
મેં દિવસ-રાત હરિ નામનું જાપ કર્યું ॥૨॥૩॥૧૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਨਿਰਭਉ ॥
હે મન! પ્રભુનું ભજન કરો તે નિર્ભય છે

ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਦਾ ਸਤਿ ॥
હંમેશા શાશ્વત-સ્વરૂપ છે

ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ॥
તે વૈર-ભાવનાથી રહિત છે તે કાલાતીત બ્રહ્મ મૂર્તિ અમર છે

ਆਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ॥
તે જન્મ-મરણથી ઉપર છે તે પોતે પ્રકાશમાન થયો છે

ਮੇਰੇ ਮਨ ਅਨਦਿਨੋੁ ਧਿਆਇ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! તે ભોજન પાણીથી રહિત છે હંમેશા તે નિરંકારનું ચિંતન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਤੇਤੀਸ ਸਿਧ ਜਤੀ ਜੋਗੀ ਤਟ ਤੀਰਥ ਪਰਭਵਨ ਕਰਤ ਰਹਤ ਨਿਰਾਹਾਰੀ ॥
પરમાત્માના દર્શન માટે તેત્રીસ કરોડ દેવતા, સિધ્ધ, બ્રહ્મચારી, યોગી, તટો-તીર્થોની યાત્રા કરે છે તેમજ વ્રત-ઉપવાસ કરે છે

ਤਿਨ ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਪਈ ਜਿਨ੍ ਕਉ ਕਿਰਪਾਲ ਹੋਵਤੁ ਬਨਵਾਰੀ ॥੧॥
તે ભક્તોની સેવા સફળ થાય છે જે પ્રભુને પ્રિય લાગે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਹੋ ਸੰਤ ਭਲੇ ਤੇ ਊਤਮ ਭਗਤ ਭਲੇ ਜੋ ਭਾਵਤ ਹਰਿ ਰਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ॥
પ્રભુના તે જ સંત તેમજ ઉત્તમ ભક્ત સારા છે જે પ્રભુને પ્રિય લાગે છે

ਜਿਨ੍ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ੍ ਕੀ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥੨॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! મારો સ્વામી જેનો સાથ આપે છે તેની જ લાજ બચાવે છે ॥૨॥૪॥૧૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ॥
સારંગ મહેલ ૪ પડ઼તાલ

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਪ੍ਰਭੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! ગોવિંદનું ભજન કર, તે ગુણોનો ભંડાર છે સંપૂર્ણ સૃષ્ટિનો માલિક છે તે પરમ પુરુષ અનશ્વર છે અંતે તેનું નામ ઉચ્ચારણ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਸੋ ਪੀਐ ਜਿਸੁ ਰਾਮੁ ਪਿਆਸੀ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃતમય છે તે જ તેનું સેવન કરે છે જેને પ્રભુ પોતે પીવડાવે છે

ਹਰਿ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮੇਲੈ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਚਖਾਸੀ ॥੧॥
દયાળુ પરમાત્મા દયા કરીને જેનો સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર કરાવી દે છે તે જિજ્ઞાસુ હરિ નામ અમૃત ચાખે છે ॥૧॥

ਜੋ ਜਨ ਸੇਵਹਿ ਸਦ ਸਦਾ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰੇ ਤਿਨ ਕਾ ਸਭੁ ਦੂਖੁ ਭਰਮੁ ਭਉ ਜਾਸੀ ॥
જે ભક્ત હંમેશા મારા હરિની ઉપાસના કરે છે તેનું દુઃખ, ભ્રમ તેમજ ભય બધું દૂર થઈ જાય છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਨਾਮੁ ਲਏ ਤਾਂ ਜੀਵੈ ਜਿਉ ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲਿ ਪੀਐ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀ ॥੨॥੫॥੧੨॥
નાનક પ્રભુનું નામ જપીને જીવન મેળવે છે જેમ બપૈયો વરસાદનું ટીપું મેળવીને તૃપ્ત થાય છે ॥૨॥૫॥૧૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ॥
સારંગ મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਸਿਰੀ ਰਾਮੁ ॥ ਰਾਮ ਰਮਤ ਰਾਮੁ ॥ ਸਤਿ ਸਤਿ ਰਾਮੁ ॥
હે મન! શ્રી રામનું જાપ કરી લો સંપૂર્ણ સૃષ્ટિમાં રામ રામ વસેલા છે રામ હંમેશા સત્ય છે શાશ્વત સ્વરૂપ છે

ਬੋਲਹੁ ਭਈਆ ਸਦ ਰਾਮ ਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਰਬਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! હંમેશા રામ રામ બોલો તે સર્વવ્યાપક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪੇ ਸਭੁ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਸਭਤੁ ਜਗੇ ॥
માત્ર રામ જ સંપૂર્ણ વિશ્વના નિયંત્રક છે સર્વશક્તિમાન છે, સૃષ્ટિના કરતા છે વિશ્વના કણ-કણમાં માત્ર રામ જ વ્યાપક છે

ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੋ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥੧॥
જેના પર મારો રામ કૃપા કરે છે તે ભક્ત રામ નામની ભક્તિમાં લગન લગાડે છે ॥૧॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀ ਉਪਮਾ ਦੇਖਹੁ ਹਰਿ ਸੰਤਹੁ ਜੋ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਪਤਿ ਰਾਖੈ ਵਿਚਿ ਕਲਿਜੁਗ ਅਗੇ ॥
હે સજ્જનો! રામ નામની કીર્તિ જોવો જે ઘોર કળિયુગમાં પણ ભક્તજનોની પ્રતિષ્ઠા બચાવે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕੀਆ ਮੇਰੈ ਰਾਮ ਰਾਇ ਦੁਸਮਨ ਦੂਖ ਗਏ ਸਭਿ ਭਗੇ ॥੨॥੬॥੧੩॥
નાનકન કહેવું છે કે મારા રામે દાસ નાનકનો સાથ આપ્યો છે જેનાથી બધા દુશ્મન તેમજ
દુઃખ ભાગી ગયા છે ॥૨॥૬॥૧૩॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
સારંગ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હું પ્રેમની મૂર્તિ સદ્દગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું

ਅੰਤਰਿ ਪਿਆਸ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਉ ਜਲ ਕੀ ਸਫਲ ਦਰਸਨੁ ਕਦਿ ਪਾਂਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ બપૈયાને વરસાદના પાણીની તરસ હોય છે તેમ જ મારા અંતર્મનમાં ગુરુના દર્શનની
તીવ્ર લાલચ છે ક્યારે દર્શન કરીશ? ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਾਥਾ ਕੋ ਨਾਥੁ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕੁ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પરમાત્મા ભક્તવત્સલ છે નિરાધારનો આધાર છે બધાનું પાલનપોષણ કરનાર છે

ਜਾ ਕਉ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਿਸੁ ਤੂ ਦੇਹਿ ਅਸਰਾਉ ॥੧॥
જે પ્રાણીને શરણ આપતું નથી તેને તું જ આસરો આપે છે ॥૧॥

ਨਿਧਰਿਆ ਧਰ ਨਿਗਤਿਆ ਗਤਿ ਨਿਥਾਵਿਆ ਤੂ ਥਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! તું જ બેસહારા લોકોનો સહારો છે નિર્બળ ગરીબ મનુષ્યનું તું જ બળ છે અને
બેઘર લોકોનો તું જ ઘર છે

ਦਹ ਦਿਸ ਜਾਂਉ ਤਹਾਂ ਤੂ ਸੰਗੇ ਤੇਰੀ ਕੀਰਤਿ ਕਰਮ ਕਮਾਉ ॥੨॥
દસેય દિશામાં જ્યાં પણ જાઉં છું ત્યાં તું જ સાથ આપે છે અને હંમેશા તારું કિર્તીદાન કરું છું
॥૨॥

ਏਕਸੁ ਤੇ ਲਾਖ ਲਾਖ ਤੇ ਏਕਾ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕਾਉ ॥
એકથી જ તું લાખો થઈ જાય છે અને લાખોથી જ એક થઈ જાય છે તેરી શક્તિ તેમજ મહત્વનું હું વર્ણન કરી શકતો નથી

ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਤੇਰੀ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ਸਭੁ ਤੇਰੋ ਖੇਲੁ ਦਿਖਾਉ ॥੩॥
તું બે-અંત છે તારું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી અને દ્રષ્ટિમાન આખું વિશ્વ-ફેલાવો તારી લીલા છે ॥૩॥

ਸਾਧਨ ਕਾ ਸੰਗੁ ਸਾਧ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਹਰਿ ਸਾਧਨ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥
સાધુ સજ્જનોની સંગત, સાધુઓની ટુકડી તેમજ સાધુ પુરુષોની સાથે પ્રભુ સાથે પ્રેમ બનેલો છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਇਆ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥੪॥੧॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે પ્રભુ! ગુરુથી ઉપદેશ મેળવ્યો છે દર્શન આપો મનમાં આ જ લાગણી છે ॥૪॥૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨ ॥
પ્રભુ અંતર્યામી છે મનની દરેક ભાવનાને જાણવાવાળા છે

ਕਰਤ ਬੁਰਾਈ ਮਾਨੁਖ ਤੇ ਛਪਾਈ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਪਵਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દુષ્ટતા કરતા મનુષ્ય લોકોથી છુપાવી શકે છે પરંતુ પવનની સમાન પ્રભુ દરેક જ્યારે સાક્ષી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੈਸਨੋ ਨਾਮੁ ਕਰਤ ਖਟ ਕਰਮਾ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭ ਜੂਠਾਨ ॥
કોઈ મનુષ્ય પોતાનું નામ વૈષ્ણવ બનાવે છે તે યજ્ઞ, અધ્યાપન, અધ્યયન વગેરે છ કર્મ કરે છે તો પણ તેના અંતર્મનમાં લોભની ગંદકી હાજર રહે છે

ਸੰਤ ਸਭਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਡੂਬੇ ਸਭ ਅਗਿਆਨ ॥੧॥
જે સંત સભાની નિંદા કરે છે આવા બધા લોકો અજ્ઞાનમાં ડૂબેલા રહે છે ॥૧॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਕਰਹਿ ਸੋਮ ਪਾਕੁ ਹਿਰਹਿ ਪਰ ਦਰਬਾ ਅੰਤਰਿ ਝੂਠ ਗੁਮਾਨ ॥
કોઈ મનુષ્ય સોમ-પાક યજ્ઞ કરે છે પારકું ધન છીનવે છે અને તેના મનમાં અસત્યનો ઘમંડ બની રહે છે

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਣਹਿ ਬਿਆਪੇ ਮਨ ਕੈ ਮਾਨ ॥੨॥
તે શાસ્ત્ર તેમજ વેદોની વિધિને જાણતો નથી અને મનના અભિમાનમાં પકડાયેલ રહે છે ॥૨॥

ਸੰਧਿਆ ਕਾਲ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਵਰਤਾ ਜਿਉ ਸਫਰੀ ਦੰਫਾਨ ॥
તે સંધ્યાકાળની આરતી તેમજ વ્રત ઉપવાસ કરીને ઢોંગી જ સિદ્ધ થાય છે

ਪ੍ਰਭੂ ਭੁਲਾਏ ਊਝੜਿ ਪਾਏ ਨਿਹਫਲ ਸਭਿ ਕਰਮਾਨ ॥੩॥
પરંતુ જીવ બિચારો પણ શું કરી શકે છે? કારણ કે જેને પ્રભુએ ભુલાવી દીધો છે તે અસત્ય રસ્તા પર જ ચાલે છે અને કરેલા બધા કાર્ય નિષ્ફળ થાય છે ॥૩॥

ਸੋ ਗਿਆਨੀ ਸੋ ਬੈਸਨੌ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਸੁ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਗਵਾਨ ॥
વાસ્તવમાં તે જ્ઞાની, તે વૈષ્ણવ તેમજ ભણેલો છે જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે

ਉਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਉਧਰਿਆ ਸਗਲ ਬਿਸ੍ਵਾਨ ॥੪॥
તેમણે જ સદ્દગુરુની સેવા કરીને પરમ ધામ (મોક્ષ) પ્રાપ્ત કર્યું છે અને તેમના માર્ગદર્શનથી તમામ લોકોનો ઉદ્ધાર થયો છે.॥૪॥

ਕਿਆ ਹਮ ਕਥਹ ਕਿਛੁ ਕਥਿ ਨਹੀ ਜਾਣਹ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਬੋੁਲਾਨ ॥
અમે શું કહીએ કંઈ પણ કહેવું જાણતા નથી વાસ્તવમાં જેમ પ્રભુ ઈચ્છે છે તેમ જ બોલે છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਧੂਰਿ ਇਕ ਮਾਂਗਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਇਓ ਸਰਾਨ ॥੫॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે તે તારી શરણમાં આવી પડ્યો છે અને સાધુ પુરુષોની ચરણ ધૂળ જ ઈચ્છે છે ॥૫॥૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਰੋ ਨਾਚਨੋ ਰਹੋ ॥
હવે મારુ અહીં-તહીં ભટકવું સમાપ્ત થઇ ગયું છે

ਲਾਲੁ ਰਗੀਲਾ ਸਹਜੇ ਪਾਇਓ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨਿ ਲਹੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના વચન દ્વારા મેં સ્વાભાવિક જ રંગીલા પ્રભુને મેળવી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਜੈਸੇ ਸੰਗਿ ਸਹੇਰੀ ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਉਪਹਾਸ ਕਹੋ ॥
જેમ કુંવારી કન્યા પોતાની સહેલીઓ સાથે પ્રિયતમ-પતિના વિષયમાં ખૂબ હસી મજાક કરે છે

ਜਉ ਸੁਰਿਜਨੁ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਆਇਓ ਤਬ ਮੁਖੁ ਕਾਜਿ ਲਜੋ ॥੧॥
વિવાહ થવા પર જ્યારે પતિ ઘરે આવે છે તો તે શરમાતી મોં ઢાંકે છે ॥૧॥

ਜਿਉ ਕਨਿਕੋ ਕੋਠਾਰੀ ਚੜਿਓ ਕਬਰੋ ਹੋਤ ਫਿਰੋ ॥
જેમ ખારીયામાં પડીને સોનુ ખુબ ઉછળ કુદ કરે છે

ਜਬ ਤੇ ਸੁਧ ਭਏ ਹੈ ਬਾਰਹਿ ਤਬ ਤੇ ਥਾਨ ਥਿਰੋ ॥੨॥
જ્યારે શુદ્ધ થઈ જાય છે તો સ્થિર થઈ જાય છે તેમ જ જીવ છે ॥૨॥

ਜਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਤਊ ਲਉ ਬਜਿਓ ਮੂਰਤ ਘਰੀ ਪਲੋ ॥
જ્યાં સુધી દિવસ-રાત છે જ્યાં સુધી દરેક સમય અને મુહર્ત ઘડિયાળ વગાડે છે તેમ જ જિંદગી ચાલે છે

ਬਜਾਵਨਹਾਰੋ ਊਠਿ ਸਿਧਾਰਿਓ ਤਬ ਫਿਰਿ ਬਾਜੁ ਨ ਭਇਓ ॥੩॥
જ્યારે વગાડનાર ઊઠીને ચાલ્યો જાય છે તો આ ઘડિયાળ ફરી વગાડતો નથી જીવન શ્વાસ છૂટવા પર જિંદગી સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਜੈਸੇ ਕੁੰਭ ਉਦਕ ਪੂਰਿ ਆਨਿਓ ਤਬ ਓਹੁ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸਟੋ ॥
જેમ ઘડાને પાણીથી ભરીને લાવવામાં આવે છે તો આ અલગ જ દેખાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕੁੰਭੁ ਜਲੈ ਮਹਿ ਡਾਰਿਓ ਅੰਭੈ ਅੰਭ ਮਿਲੋ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! ઘડાથી ભરેલા પાણીને પાણીમાં જ મેળવી દેવામાં આવે છે તો પાણી આત્મા પરમાત્મામાં મળીને એક રૂપ જ થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਪੂਛੇ ਕਿਆ ਕਹਾ ॥
હવે પૂછવા પર શું કહેવામાં આવે?

ਲੈਨੋ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਨੀਕੋ ਬਾਵਰ ਬਿਖੁ ਸਿਉ ਗਹਿ ਰਹਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
લેવું તો અમૃતમય મીઠું રસ પ્રભુનું નામ છે પરંતુ પાગલ મનુષ્ય વિષય-વિકારોમાં જ લીન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਚਿਰੰਕਾਲ ਪਾਇਓ ਜਾਤਉ ਕਉਡੀ ਬਦਲਹਾ ॥
શાશ્વત પશ્ચાત દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત થયો પરંતુ કોળીઓના બદલે જીવન બરબાદ કરી દીધું છે

ਕਾਥੂਰੀ ਕੋ ਗਾਹਕੁ ਆਇਓ ਲਾਦਿਓ ਕਾਲਰ ਬਿਰਖ ਜਿਵਹਾ ॥੧॥
પ્રભુ ભજન રૂપી કસ્તુરીનો ગ્રાહક બનીને આવ્યો હતો અફસોસ! બળદ બનીને પોતાની ઉપર માટી નાખી લીધી છે ॥૧॥

ਆਇਓ ਲਾਭੁ ਲਾਭਨ ਕੈ ਤਾਈ ਮੋਹਨਿ ਠਾਗਉਰੀ ਸਿਉ ਉਲਝਿ ਪਹਾ ॥
આ મનુષ્ય જીવનનો લાભ લેવા માટે આવ્યો હતો પરંતુ મોહિની છેતરપિંડીમાં જ ગૂંચવાયેલો રહે છે

ਕਾਚ ਬਾਦਰੈ ਲਾਲੁ ਖੋਈ ਹੈ ਫਿਰਿ ਇਹੁ ਅਉਸਰੁ ਕਦਿ ਲਹਾ ॥੨॥
કાચના બદલે કિંમતી હીરાને ગુમાવ્યો છે પછી આ સોનેરી તક ક્યારે મળશે ॥૨॥

ਸਗਲ ਪਰਾਧ ਏਕੁ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਠਾਕੁਰੁ ਛੋਡਹ ਦਾਸਿ ਭਜਹਾ ॥
મનુષ્યમાં અપરાધ જ અપરાધ ભરેલા છે કોઈ ભલાઈ નથી આ માલિકને છોડીને તેની દાસી માયાની સ્તુતિ કરે છે

ਆਈ ਮਸਟਿ ਜੜਵਤ ਕੀ ਨਿਆਈ ਜਿਉ ਤਸਕਰੁ ਦਰਿ ਸਾਂਨਿ੍ਹਾ ॥੩॥
જે રીતે ચોર દરવાજામાં ફસાઈને બેભાન થઈ જાય છે તેમ જ મનુષ્ય માયામાં લીન થઈને સુસ્ત બનેલો ખામોશ છે ॥૩॥

ਆਨ ਉਪਾਉ ਨ ਕੋਊ ਸੂਝੈ ਹਰਿ ਦਾਸਾ ਸਰਣੀ ਪਰਿ ਰਹਾ ॥
મને કોઈ બીજો ઉપાય સમજતો નથી અંતે પ્રભુ-ભક્તોની શરણમાં પડેલો રહું છું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਬ ਹੀ ਮਨ ਛੁਟੀਐ ਜਉ ਸਗਲੇ ਅਉਗਨ ਮੇਟਿ ਧਰਹਾ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! જ્યારે બધા અવગુણોને મટાડી દેવામાં આવે છે ત્યારે જ મન બંધનોથી મુક્ત થાય છે ॥૪॥૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਧੀਰਿ ਰਹੀ ਪ੍ਰਿਅ ਬਹੁਤੁ ਬਿਰਾਗਿਓ ॥
હે ભાઈ! મારી હિંમત સમાપ્ત થઈ ગઈ છે પ્રિયતમ પ્રભુના પ્રેમમાં વૈરાગ્યવાન થઈ ગઈ છું

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਆਨੂਪ ਰੰਗ ਰੇ ਤਿਨ੍ ਸਿਉ ਰੁਚੈ ਨ ਲਾਗਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અનેક પ્રકારના અનુપમ રંગોમાં મને કોઈ રસ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਿਅ ਮੁਖਿ ਟੇਰਉ ਨੀਂਦ ਪਲਕ ਨਹੀ ਜਾਗਿਓ ॥
હું દિવસ-રાત પ્રિયતમાનું નામ જપતી રહું છું તેના વગર આંખોમાં ઊંઘ આવતી નથી જાગતી રહે છે

ਹਾਰ ਕਜਰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਨਿਕ ਸੀਗਾਰ ਰੇ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਸਭੈ ਬਿਖੁ ਲਾਗਿਓ ॥੧॥
સુંદર હાર, કાજળ, વસ્ત્ર તેમજ અનેક પ્રકારના શૃંગાર પ્રભુ વગર બધા ઝેર લાગે છે ॥૧॥

ਪੂਛਉ ਪੂਛਉ ਦੀਨ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਕੋਊ ਕਹੈ ਪ੍ਰਿਅ ਦੇਸਾਂਗਿਓ ॥
હું વિનમ્રતા પૂર્વક પૂછું છું કોઈ મને પ્રિયતમ પ્રભુનો દેશ કહી દો

ਹੀਂਓੁ ਦੇਂਉ ਸਭੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਉ ਸੀਸੁ ਚਰਣ ਪਰਿ ਰਾਖਿਓ ॥੨॥
હું પોતાનું તન, મન, બધું જ તેને અર્પણ કરી દઈશ અને પોતાનું માથું તેના ચરણોમાં રાખી દઈશ ॥૨॥

ਚਰਣ ਬੰਦਨਾ ਅਮੋਲ ਦਾਸਰੋ ਦੇਂਉ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਅਰਦਾਗਿਓ ॥
હું ચરણ વંદના કરતી વગર કિંમતે જ તેની દાસી છું અને સાધુ પુરુષોની સંગતમાં પ્રાર્થના કરું છું કે

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵਹੁ ਨਿਮਖ ਦਰਸੁ ਪੇਖਾਗਿਓ ॥੩॥
કૃપા કરીને મને પ્રભુથી મળાવી દો જેથી ક્ષણ માટે દર્શન મેળવી લઉં ॥૩॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭਈ ਤਬ ਭੀਤਰਿ ਆਇਓ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਅਨਦਿਨੁ ਸੀਤਲਾਗਿਓ ॥
જ્યારે કૃપા-દ્રષ્ટિ થઈ તો પ્રભુ મનમાં આવી વસ્યા અને મારું મન હંમેશા માટે ઠંડુ થઈ ગયું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਰਸਿ ਮੰਗਲ ਗਾਏ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਬਾਜਿਓ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! ત્યારે આનંદથી મંગલગાન કર્યું અને અનાહદ શબ્દ જ ગાયું ॥૪॥૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਾਧਾ ॥
હે માતા! સચિદાનંદ પરમ પરમાત્મા સત્ય છે શાશ્વત સ્વરૂપ છે અને સાધુપુરુષ પણ સત્ય છે

ਬਚਨੁ ਗੁਰੂ ਜੋ ਪੂਰੈ ਕਹਿਓ ਮੈ ਛੀਕਿ ਗਾਂਠਰੀ ਬਾਧਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ જે સંપૂર્ણ વચન કહ્યું છે એ તેને ગાંઠમાં બાંધી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਨਖਿਅਤ੍ਰ ਬਿਨਾਸੀ ਰਵਿ ਸਸੀਅਰ ਬੇਨਾਧਾ ॥
દિવસ-રાત, નક્ષત્ર નાશવાન છે સૂર્ય તેમજ ચંદ્ર પણ નષ્ટ થઈ જશે

ਗਿਰਿ ਬਸੁਧਾ ਜਲ ਪਵਨ ਜਾਇਗੋ ਇਕਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥੧॥
પર્વત, પૃથ્વી, પાણી, પવન વગેરે સમાપ્ત થઈ જશે એકમાત્ર સાધુઓનું વચન અટળ છે ॥૧॥

ਅੰਡ ਬਿਨਾਸੀ ਜੇਰ ਬਿਨਾਸੀ ਉਤਭੁਜ ਸੇਤ ਬਿਨਾਧਾ ॥
ઇંડાથી ઉત્પન્ન થનાર જીવ, પરસેવાથી ઉત્પન્ન થનાર, વનસ્પતિથી ઉત્પન્ન થનાર તથા માતાના ગર્ભથી ઉત્પન્ન થનાર જીવ બધા નાશવાન છે

ਚਾਰਿ ਬਿਨਾਸੀ ਖਟਹਿ ਬਿਨਾਸੀ ਇਕਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਨਿਹਚਲਾਧਾ ॥੨॥
ચાર વેદ તથા છ શાસ્ત્ર પણ નષ્ટ થઈ જવાના છે માત્ર સાધુઓનું વચન નિશ્ચલ છે ॥૨॥

ਰਾਜ ਬਿਨਾਸੀ ਤਾਮ ਬਿਨਾਸੀ ਸਾਤਕੁ ਭੀ ਬੇਨਾਧਾ ॥
રજોગુણ, તમોગુણ, તથા સતોગુણ પણ નષ્ટ થવાના છે

ਦ੍ਰਿਸਟਿਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ ਇਕਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਆਗਾਧਾ ॥੩॥
આંખોથી જે કંઈપણ દેખાય છે બધું નાશવાન છે માત્ર સાધુઓના વચન જ અથાહ અસીમ છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਆਪ ਹੀ ਆਪੇ ਸਭੁ ਆਪਨ ਖੇਲੁ ਦਿਖਾਧਾ ॥
પોતાનામાં પરમાત્મા જ સર્વસ્વ છે અને પોતાની લીલા જ બધું દેખાડી રહી છે

ਪਾਇਓ ਨ ਜਾਈ ਕਹੀ ਭਾਂਤਿ ਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਲਾਧਾ ॥੪॥੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! કોઈ પણ રીતે તેને પ્રાપ્ત કરવું સંભવ નથી પરંતુ ગુરુ મળી જાય તો પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਬਾਸਿਬੋ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥
મારા મનમાં ગુરુ પરમાત્મા જ વસી રહ્યો છે

ਜਹਾਂ ਸਿਮਰਨੁ ਭਇਓ ਹੈ ਠਾਕੁਰ ਤਹਾਂ ਨਗਰ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં માલિકનું સ્મરણ થાય છે ત્યાં સુખ તેમજ આનંદ જ સ્થિત રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਹਾਂ ਬੀਸਰੈ ਠਾਕੁਰੁ ਪਿਆਰੋ ਤਹਾਂ ਦੂਖ ਸਭ ਆਪਦ ॥
જ્યાં વ્હાલા પ્રભુ ભૂલી જાય છે ત્યાં દુઃખ તેમજ મુશ્કેલીઓ ઘર કરી લે છે

ਜਹ ਗੁਨ ਗਾਇ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਤਹਾਂ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸੰਪਦ ॥੧॥
જ્યાં પરમાત્મામાં આનંદ મંગલ-રૂપનું ગુણગાન થાય છે ત્યાં હંમેશા સુખ-સંપદા છે ॥૧॥

ਜਹਾ ਸ੍ਰਵਨ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨ ਸੁਨੀਐ ਤਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਉਦਿਆਨਦ ॥
જ્યાં સજ્જન પુરુષોની સંગતિમાં પરમાત્માનું સંકીર્તન થાય છે ત્યાં આનંદ તેમજ ફળ- ફૂલ કાયમ રહે છે ॥૧॥

ਜਹਾਂ ਕੀਰਤਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਸੁ ਤਹ ਸਘਨ ਬਾਸ ਫਲਾਂਨਦ ॥੨॥
જ્યાં કાનથી હરિ કથા સાંભળવામાં આવતી નથી ત્યાં મહા ભયાનક નિર્જનની જ સુગંધ હાજર રહે છે ॥૨॥

ਬਿਨੁ ਸਿਮਰਨ ਕੋਟਿ ਬਰਖ ਜੀਵੈ ਸਗਲੀ ਅਉਧ ਬ੍ਰਿਥਾਨਦ ॥
પ્રભુના નામ સ્મરણ વગર કરોડો વર્ષ જીવવું પણ વ્યર્થ છે અને આખી ઉંમર વ્યર્થ જ સિદ્ધ થાય છે

ਏਕ ਨਿਮਖ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨੁ ਕਰਿ ਤਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜੀਵਾਨਦ ॥੩॥
જો એક ક્ષણ પણ ગોવિંદનું ભજન કરવામાં આવે તો હંમેશા હંમેશા માટે જીવન આનંદમય થઈ જાય છે ॥૩॥

ਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਵਉ ਦੀਜੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਿਰਪਾਨਦ ॥
કૃપા કરીને સજ્જન પુરુષોની સંગત પ્રદાન કરો તેથી પ્રભુની શરણ મેળવી લઉં

ਨਾਨਕ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਹੈ ਸਰਬ ਮੈ ਸਗਲ ਗੁਣਾ ਬਿਧਿ ਜਾਂਨਦ ॥੪॥੭॥
નાનક ફરમાવે છે કે સર્વશક્તિમાન, સર્વગુણોનો ભંડાર પરમાત્મા બધામાં પૂર્ણ સ્વરૂપથી વ્યાપક છે ॥૪॥૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਰਾਮ ਭਰੋਸਉ ਪਾਏ ॥
હવે મેં રામનો ભરોસો મેળવી લીધો છે

ਜੋ ਜੋ ਸਰਣਿ ਪਰਿਓ ਕਰੁਣਾਨਿਧਿ ਤੇ ਤੇ ਭਵਹਿ ਤਰਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે જે કરુણા ભંડાર પરમાત્માની શરણમાં પડ્યા છે તે સંસાર સમુદ્રથી તરી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਖਿ ਸੋਇਓ ਅਰੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ਸਹਸਾ ਗੁਰਹਿ ਗਵਾਏ ॥
હવે હું સુખ અને પરમ આનંદમાં લીન છું ગુરુએ મારી શંકાઓ દૂર કરી દીધી છે

ਜੋ ਚਾਹਤ ਸੋਈ ਹਰਿ ਕੀਓ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਏ ॥੧॥
જે ઈચ્છતો હતો પરમાત્માએ પૂરું કરી દીધું છે અને મને મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥

ਹਿਰਦੈ ਜਪਉ ਨੇਤ੍ਰ ਧਿਆਨੁ ਲਾਵਉ ਸ੍ਰਵਨੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਏ ॥
હું હૃદયમાં પ્રભુનું નામ જપુ છું નેત્ર તેના ધ્યાનમાં લીન છે અને કાનથી હરિ સાંભળું છું

ਚਰਣੀ ਚਲਉ ਮਾਰਗਿ ਠਾਕੁਰ ਕੈ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥੨॥
હું પગથી માલિકના માર્ગ પર ચાલુ છું અને જીભથી પ્રભુના ગુણ ગાવ છું ॥૨॥

ਦੇਖਿਓ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਰਬ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਉਲਟੀ ਸੰਤ ਕਰਾਏ ॥
હું પોતાની આંખથી સર્વમંગલ રૂપ જોઉં છું સંતોએ મારુ જીવન બદલી દીધું છે

ਪਾਇਓ ਲਾਲੁ ਅਮੋਲੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਛੋਡਿ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਏ ॥੩॥
મેં હરિનામ રૂપી રત્ન મેળવી લીધું છે જેને હવે જરાય છોડી શકતો નથી ॥૩॥

ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਕਉਨ ਬਡਾਈ ਕਿਆ ਗੁਨ ਕਹਉ ਰੀਝਾਏ ॥
પરમાત્માની કઈ ઉપમા વર્ણન કરું કઈ મહિમા તેમજ કયો ગુણ ગાવ કે તે ખુશ થઈ જાય

ਹੋਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਏ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! ગરીબો પર દયા કરનાર પ્રભુ હંમેશા પોતાના દાસ પર દયાળુ છે ॥૪॥૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਓਇ ਸੁਖ ਕਾ ਸਿਉ ਬਰਨਿ ਸੁਨਾਵਤ ॥
તે સુખ કઈ રીતે કહીને સંભળાવું

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ਮਨਿ ਮੰਗਲ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના દર્શનથી ખુશીઓ તેમજ ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે અને મન તેના જ ગુણ ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਸਮ ਭਈ ਪੇਖਿ ਬਿਸਮਾਦੀ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਕਿਰਪਾਵਤ ॥
કૃપાળુ પ્રભુની અદભુત લીલાઓ જોઈને ચકિત થઈ ગઈ છું

ਪੀਓ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕ ਜਿਉ ਚਾਖਿ ਗੂੰਗਾ ਮੁਸਕਾਵਤ ॥੧॥
જેમ મૂંગો મનુષ્ય મીઠાઈ ખાઈને પોતાની ખુશી વ્યક્ત કરે છે તેમ જ મેં અમૂલ્ય નામ અમૃતનું સેવન કર્યું છે ॥૧॥

ਜੈਸੇ ਪਵਨੁ ਬੰਧ ਕਰਿ ਰਾਖਿਓ ਬੂਝ ਨ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ॥
જેમ પ્રાણ-વાયુ શરીરમાં બાંધીને રાખ્યું છે અને તેના આવવા જવાની ખબર હોતી નથી

ਜਾ ਕਉ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਭਇਓ ਹਰਿ ਉਆ ਕੀ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਕਹਾਵਤ ॥੨॥
તેમ જ જેના હૃદયમાં પરમ-સત્યનો પ્રકાશ થાય છે તેની કીર્તિનું વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૨॥

ਆਨ ਉਪਾਵ ਜੇਤੇ ਕਿਛੁ ਕਹੀਅਹਿ ਤੇਤੇ ਸੀਖੇ ਪਾਵਤ ॥
બીજા જેટલા પણ ઉપાય છે બધાનો ઉપયોગ કરી લીધો છે

ਅਚਿੰਤ ਲਾਲੁ ਗ੍ਰਿਹ ਭੀਤਰਿ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅਗਮ ਜੈਸੇ ਪਰਖਾਵਤ ॥੩॥
મારા પ્રભુ કુદરતી હૃદય ઘરમાં પ્રગટ થઈ ગયા છે જેને આગમને જાણવાનું બળ મળ્યું છે ॥૩॥

ਨਿਰਗੁਣ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਤੁਲੋ ਤੁਲਿਓ ਨ ਜਾਵਤ ॥
તે નિર્ગુણ, નિરાકાર, અવિનાશી, અતુલ્ય છે તેની મહિમાની તુલના કરી શકાતી નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਜਰੁ ਜਿਨਿ ਜਰਿਆ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਬਨਿ ਆਵਤ ॥੪॥੯॥
હે નાનક! જેણે અજરાવસ્થાને પ્રાપ્ત કરી લીધી છે તેને જ સફળતા પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૪॥૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મારુ મહેલ ૫॥

ਬਿਖਈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਇਵ ਹੀ ਗੁਦਾਰੈ ॥
વિલાસી મનુષ્ય દિવસ-રાત વ્યર્થ પસાર કરી દે છે

ਗੋਬਿੰਦੁ ਨ ਭਜੈ ਅਹੰਬੁਧਿ ਮਾਤਾ ਜਨਮੁ ਜੂਐ ਜਿਉ ਹਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ગોવિંદનું ભજન કરતા નથી અને અહંકારમાં લીન રહીને પોતાના જીવનની રમતને જુગારમાં જ હારી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤਿਸ ਸਿਉ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਹਿਤਕਾਰੈ ॥
તે કિંમતી પ્રભુ નામથી પ્રેમ કરતા નથી અને પારકી નિંદાને જ લાભદાયક માને છે

ਛਾਪਰੁ ਬਾਂਧਿ ਸਵਾਰੈ ਤ੍ਰਿਣ ਕੋ ਦੁਆਰੈ ਪਾਵਕੁ ਜਾਰੈ ॥੧॥
તે તણખલાને સંવારીને ઝૂંપડી તૈયાર કરે છે અને દરવાજા પર માયાની અગ્નિ સળગાવી લે છે ॥૧॥

ਕਾਲਰ ਪੋਟ ਉਠਾਵੈ ਮੂੰਡਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨ ਤੇ ਡਾਰੈ ॥
તે માથા પર માટીની પોટલી ઉઠાવી લે છે અને અમૃતને મનથી કાઢી નાખે છે

ਓਢੈ ਬਸਤ੍ਰ ਕਾਜਰ ਮਹਿ ਪਰਿਆ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਫਿਰਿ ਝਾਰੈ ॥੨॥
તે મસ્કરામાં પલાળેલા કપડાં પહેરે છે અને વારંવાર તેને બ્રશ કરે છે ॥૨॥

ਕਾਟੈ ਪੇਡੁ ਡਾਲ ਪਰਿ ਠਾਢੌ ਖਾਇ ਖਾਇ ਮੁਸਕਾਰੈ ॥
જે વૃક્ષની ડાળી પર ઉભેલો હોય છે તે વૃક્ષને કાપી નાખે છે અને વિષય-વિકારોનું સેવન કરીને હસે છે

ਗਿਰਿਓ ਜਾਇ ਰਸਾਤਲਿ ਪਰਿਓ ਛਿਟੀ ਛਿਟੀ ਸਿਰ ਭਾਰੈ ॥੩॥
પરિણામ સ્વરૂપ ઊંધા માથે પડે છે અને પાતાળમાં પડે છે ॥૩॥

ਨਿਰਵੈਰੈ ਸੰਗਿ ਵੈਰੁ ਰਚਾਏ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਕੈ ਗਵਾਰੈ ॥
તે સજ્જન પુરુષોથી દુશ્મની કરે છે પરંતુ તે મૂર્ખ પોતાના પ્રયત્નમાં સફળ થતો નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰੰਕਾਰੈ ॥੪॥੧੦॥
હે નાનક! નિરાકાર પરબ્રહ્મ હંમેશા ભક્તજનોની રક્ષા કરનાર છે. ॥૪॥૧૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਵਰਿ ਸਭਿ ਭੂਲੇ ਭ੍ਰਮਤ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
બીજા બધા લોકો ભ્રમમાં પડેલા છે અને તેમણે સત્યને જાણ્યું નથી

ਏਕੁ ਸੁਧਾਖਰੁ ਜਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਆ ਤਿਨਿ ਬੇਦਹਿ ਤਤੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના હૃદયમાં એક શુદ્ધ અક્ષર ૐકાર વસી ગયો છે તેણે વેદોના સાર તત્વને ઓળખી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਰਵਿਰਤਿ ਮਾਰਗੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਹੋਈਐ ਤੇਤਾ ਲੋਗ ਪਚਾਰਾ ॥
જેટલા પણ પ્રવૃત્તિ-માર્ગ અપનાવવામાં આવે છે તેટલું જ લોકાચાર છે

ਜਉ ਲਉ ਰਿਦੈ ਨਹੀ ਪਰਗਾਸਾ ਤਉ ਲਉ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰਾ ॥੧॥
જ્યાં સુધી હૃદયમાં સત્યનો પ્રકાશ થતો નથી ત્યાં સુધી જ્ઞાનનું ઘોર અંધકાર જ બનેલું રહે છે ॥૧॥

ਜੈਸੇ ਧਰਤੀ ਸਾਧੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਿਨੁ ਬੀਜੈ ਨਹੀ ਜਾਂਮੈ ॥
જે રીતે ધરતી પર અનેક પ્રકારથી સિંચાઈ કરવામાં આવે પરંતુ બી વાવ્યા વગર ખેતી થતી નથી

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਤੁਟੈ ਨਾਹੀ ਅਭਿਮਾਨੈ ॥੨॥
તેમ જ રામ નામના સ્મરણ વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને ન તો અભિમાન સમાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਨੀਰੁ ਬਿਲੋਵੈ ਅਤਿ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਵੈ ਨੈਨੂ ਕੈਸੇ ਰੀਸੈ ॥
જો સખ્ત મહેનત કરીને પાણીને વલોવવામાં આવે તો પણ માખણ પ્રાપ્ત થતું નથી

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕਾਹੂ ਮਿਲਤ ਨਹੀ ਜਗਦੀਸੈ ॥੩॥
આ જ રીતે ગુરુથી સાક્ષાત્કાર વગર મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને ન તો પરમાત્મા મળે છે ॥૩॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਇਹੈ ਬੀਚਾਰਿਓ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
શોધતા-શોધતા આ નિષ્કર્ષ મેળવ્યું છે કે પરમાત્માનું નામ જ સર્વ સુખ પ્રદાન કરવાવાળું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ ਜਾ ਕੈ ਲੇਖੁ ਮਥਾਮਾ ॥੪॥੧੧॥
હે નાનક! આ તેને જ પ્રાપ્ત થાય છે જેના ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે ॥૪॥૧૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਨਦਿਨੁ ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਣ ਕਹੀਐ ॥
દરેક સમય ભગવાનનું મહિમાગાન કરવું જોઈએ

ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਸਰਬ ਸੂਖ ਸਿਧਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਲਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાથી બધા પદાર્થ, સર્વ સુખ, સિદ્ધિ તેમજ મનવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਿਮਰਹ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
હે સજ્જનો! આવો, પ્રાણોનું સુખ આપનાર, અવિનાશી પ્રભુની આરાધના કરો

ਅਨਾਥਹ ਨਾਥੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਘਟ ਵਾਸੀ ॥੧॥
અનાથોના નાથ, દિન-દુઃખીયાના દુઃખ નાશ કરવાવાળા દિલમાં જ વસેલા છે ॥૧॥

ਗਾਵਤ ਸੁਨਤ ਸੁਨਾਵਤ ਸਰਧਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀ ਵਡਭਾਗੇ ॥
ભાગ્યશાળી પુરુષ પ્રભુનાં ગુણ ગાતા તેનો યશ સાંભળે-સંભળાવે છે અને શ્રદ્ધાપૂર્વક હરિરસનું સેવન કરે છે

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਸਭਿ ਤਨ ਤੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਜਾਗੇ ॥੨॥
જો રામનામમાં ધ્યાન લગાવવામાં આવે તો તનથી બધી વેદના-ક્લેશ મટી જાય છે ॥૨॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਝੂਠੁ ਤਜਿ ਨਿੰਦਾ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨਿ ਬੰਧਨ ਤੂਟੇ ॥
કામ, ક્રોધ, અસત્ય તેમજ નિંદાને છોડીને પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી બધા બંધનોથી છુટકારો થઈ જાય છે

ਮੋਹ ਮਗਨ ਅਹੰ ਅੰਧ ਮਮਤਾ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥੩॥
ગુરુની કૃપાથી મોહમાં મગ્ન, અહંકારના અંધ થયેલ જીવ મમત્વ વગેરે બધા બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પરબ્રહ્મ સ્વામી! તું સર્વશક્તિમાન છે પોતાના ભક્ત પર કૃપા કરો

ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਰਬ ਮਹਿ ਠਾਕੁਰੁ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਨੇਰਾ ॥੪॥੧੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે માલિક બધામાં હાજર છે અને તે પ્રભુ અમારી નજીક જ છે ॥૪॥૧૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਚਰਨ ॥
હું ગુરુદેવના ચરણો પર બલિહાર જાઉં છું

ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਈਐ ਉਪਦੇਸੁ ਹਮਾਰੀ ਗਤਿ ਕਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેની સાથે પરબ્રહ્મનું ધ્યાન થાય છે અને તેનો ઉપદેશ અમારી મુક્તિ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੂਖ ਰੋਗ ਭੈ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੇ ਜੋ ਆਵੈ ਹਰਿ ਸੰਤ ਸਰਨ ॥
જે પણ સંતોની શરણમાં આવે છે તેના દુઃખ, રોગ, ભય બધું નાશ થઈ જાય છે

ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ਵਡ ਸਮਰਥ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ॥੧॥
આ પોતે તો પરમાત્માનું જાપ કરે જ છે બીજા લોકોને પણ નામ નું જ જાપ કરાવડાવે છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰੁ ਉਤਾਰੈ ਸਹਸਾ ਊਨੇ ਕਉ ਸੁਭਰ ਭਰਨ ॥
તે એટલા સમર્થ છે કે જીવને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨਤ ਤੇ ਨਾਹੀ ਫੁਨਿ ਗਰਭ ਪਰਨ ॥੨॥
જેનો મંત્ર બધા સંદેહ સમાપ્ત કરી દે છે અને ખાલીને સંપૂર્ણ ભરી દે છે તે પ્રભુ-ભક્તોની આજ્ઞા માનવાથી ફરીવાર ગર્ભ યોનિમાં આવવું પડતું નથી ॥૨॥

ਭਗਤਨ ਕੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਤ ਗਾਵਤ ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਤਾ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ॥
જે ભક્તોની સેવા કરે છે તેના ગુણ ગાય છે તેના જન્મ-મરણના દુઃખ કપાઈ જાય છે

ਜਾ ਕਉ ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਬੀਠੁਲਾ ਤਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਜਰ ਜਰਨ ॥੩॥
જેના પર પ્રભુ કૃપાળુ થાય છે આવા લોકો પ્રભુ ભજન કરતા અમર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਰਸਹਿ ਅਘਾਨੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਨਾਹੀ ਜਾਤ ਬਰਨ ॥
જે હરિ રસથી તૃપ્ત થઈને આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં લીન રહે છે તેની કીર્તિ મુખથી વર્ણન કરી શકાતી નથી

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸੰਤੋਖੇ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਜਪਿ ਜਪਿ ਉਧਰਨ ॥੪॥੧੩॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ નામનું સ્મરણ કરીને સંતુષ્ટ થઈ ગયા છે અને પ્રભુનું નિરંતર જાપ કરીને મુક્તિ થઈ ગઈ છે ॥૪॥૧૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗਾਇਓ ਰੀ ਮੈ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਮੰਗਲ ਗਾਇਓ ॥
હે બહેન! મેં ગુણોના ભંડાર નિરાકારનું જ મંગલગાન કર્યું છે

ਭਲੇ ਸੰਜੋਗ ਭਲੇ ਦਿਨ ਅਉਸਰ ਜਉ ਗੋਪਾਲੁ ਰੀਝਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સંયોગ, દિવસ તેમજ અવસર બધું સારું છે જ્યારે પ્રભુને પ્રસન્ન કર્યા ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਹ ਚਰਨ ਮੋਰਲੋ ਮਾਥਾ ॥
મારુ માથું સંતપુરુષોના ચરણોમાં નમેલું છે

ਹਮਰੇ ਮਸਤਕਿ ਸੰਤ ਧਰੇ ਹਾਥਾ ॥੧॥
તેમણે અમારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખી દીધો છે ॥૧॥

ਸਾਧਹ ਮੰਤ੍ਰੁ ਮੋਰਲੋ ਮਨੂਆ ॥
જ્યારથી સાધુઓના મંત્રનો અભ્યાસ કર્યો છે

ਤਾ ਤੇ ਗਤੁ ਹੋਏ ਤ੍ਰੈ ਗੁਨੀਆ ॥੨॥
અમારો ત્રણેય ગુણોથી છુટકારો થઈ ગયો છે ॥૨॥

ਭਗਤਹ ਦਰਸੁ ਦੇਖਿ ਨੈਨ ਰੰਗਾ ॥
ભક્તોના દર્શન મેળવીને આંખોમાં પ્રભુનો રંગ લાગી ગયો છે

ਲੋਭ ਮੋਹ ਤੂਟੇ ਭ੍ਰਮ ਸੰਗਾ ॥੩॥
લોભ, મોહ તેમજ ભ્રમ સમાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਨੰਦਾ ॥
હે નાનક! હવે આધ્યાત્મિક સુખ તેમજ આનંદ પ્રાપ્ત થયો છે

ਖੋਲ੍ਹਿ ਭੀਤਿ ਮਿਲੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੪॥੧੪॥
અજ્ઞાનની દીવાલને હટાવીને પરમાનંદ મળી ગયો છે ॥૪॥૧૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
સારંગ મહેલ ૫ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕੈਸੇ ਕਹਉ ਮੋਹਿ ਜੀਅ ਬੇਦਨਾਈ ॥
હું મારા હૃદયનું દુઃખ કેવી રીતે કહું?

ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨੋਹਰ ਮਨੁ ਨ ਰਹੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਉਮਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વ્હાલા પ્રભુની તીવ્ર લાલચ તેમજ પ્રેમ બનેલો છે અને મન અનેક પ્રકારથી મહત્વકાંક્ષી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਿਤਵਨਿ ਚਿਤਵਉ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬੈਰਾਗੀ ਕਦਿ ਪਾਵਉ ਹਰਿ ਦਰਸਾਈ ॥
પ્રીતમના પ્રેમમાં વૈરાગ્યવાન મન આ જ ચિંતા કરે છે કે ક્યારે હરિના દર્શન પ્રાપ્ત થશે

ਜਤਨ ਕਰਉ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਹੀ ਧੀਰੈ ਕੋਊ ਹੈ ਰੇ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਈ ॥੧॥
અનેક પ્રયત્નો કરવા છતાં આ મનને ધૈર્ય થતું નથી કોઈ સંત જ પ્રભુથી મેળાપ કરાવી દે ॥૧॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਪੁੰਨ ਸਭਿ ਹੋਮਉ ਤਿਸੁ ਅਰਪਉ ਸਭਿ ਸੁਖ ਜਾਂਈ ॥
હું જપ, તપ સંયમ તથા પુણ્ય વગેરેનું બલિદાન આપીને તેને પણ સુખ અર્પણ કરી દઈશ

ਏਕ ਨਿਮਖ ਪ੍ਰਿਅ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਵੈ ਤਿਸੁ ਸੰਤਨ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਂਈ ॥੨॥
જો એક ક્ષણ માટે પ્રિયતમ પ્રભુના દર્શન કરાવી દે તો તે સંત પુરુષ પર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥

ਕਰਉ ਨਿਹੋਰਾ ਬਹੁਤੁ ਬੇਨਤੀ ਸੇਵਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਾਈ ॥
હું માનતા તેમજ વિનંતી કરું છું અને દિવસ-રાત સેવામાં લીન રહું છું

ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਹਉ ਸਗਲ ਤਿਆਗਉ ਜੋ ਪ੍ਰਿਅ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ॥੩॥
જે પ્રિયતમની વાત સાંભળે છે તેના માટે માન-અભિમાન ત્યાગી દઈશ ॥૩॥

ਦੇਖਿ ਚਰਿਤ੍ਰ ਭਈ ਹਉ ਬਿਸਮਨਿ ਗੁਰਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੁਰਖਿ ਮਿਲਾਈ ॥
ગુરુ-સદ્ગુરુએ જ્યારે મેળાપ કરાવ્યો તો તેનું ચરિત્ર જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ

ਪ੍ਰਭ ਰੰਗ ਦਇਆਲ ਮੋਹਿ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥੪॥੧॥੧੫॥
હે નાનક! દયાળુ પ્રભુને હૃદય-ઘરમાં મેળવીને બધી જલન ઓલવાઈ ગઈ છે ॥૪॥૧॥૧૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰੇ ਮੂੜ੍ਹ੍ਹੇ ਤੂ ਕਿਉ ਸਿਮਰਤ ਅਬ ਨਾਹੀ ॥
હે મૂર્ખ! હવે તું પરમાત્માનું સ્મરણ શા માટે કરતો નથી

ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਉਰਧ ਤਪੁ ਕਰਤਾ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਗੁਣ ਗਾਂਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગર્ભ રૂપી ઘોર નર્કમાં ઊંધો પડીને તપ કરતો હતો અને ક્ષણ-ક્ષણ ગુણ ગાતો હતો ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਤੌ ਹੀ ਆਇਓ ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲਭਾਹੀ ॥
અનેક જન્મ ભટકવા પછી હવે દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ પ્રાપ્ત થયો છે

ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਛੋਡਿ ਜਉ ਨਿਕਸਿਓ ਤਉ ਲਾਗੋ ਅਨ ਠਾਂਹੀ ॥੧॥
ગર્ભ-યોનિને છોડીને જેમ જ બહાર નીકળ્યો તો તું સંસારમાં લીન થઈ ગયો ॥૧॥

ਕਰਹਿ ਬੁਰਾਈ ਠਗਾਈ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਨਿਹਫਲ ਕਰਮ ਕਮਾਹੀ ॥
તું દિવસ-રાત દુષ્ટતા તેમજ છળ-કપટ કરે છે અને વ્યર્થ કર્મ જ કરે છે

ਕਣੁ ਨਾਹੀ ਤੁਹ ਗਾਹਣ ਲਾਗੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਦੁਖ ਪਾਂਹੀ ॥੨॥
તું અનાજ વિહીન ખેતીની ઊંડાઈમાં લાગેલા છો અને દુઃખ મેળવો છો ॥૨॥

ਮਿਥਿਆ ਸੰਗਿ ਕੂੜਿ ਲਪਟਾਇਓ ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ ਕੁਸਮਾਂਹੀ ॥
તું અસત્ય બનીને અસત્યથી જોડાયેલા છો અને ક્ષણિક વસ્તુમાં ગૂંચવાયેલા છો

ਧਰਮ ਰਾਇ ਜਬ ਪਕਰਸਿ ਬਵਰੇ ਤਉ ਕਾਲ ਮੁਖਾ ਉਠਿ ਜਾਹੀ ॥੩॥
અરે પાગલ! જ્યારે ધર્મરાજ પકડીને લઈ જશે તો મુખ કાળું કરીને ઉઠી જશો ॥૩॥

ਸੋ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਂਹੀ ॥
તે જ પ્રભુથી મળે છે જેને તેણે પોતે જ મલાવ્યો છે અને જેના માથા પર ભાગ્ય હોય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ ਜਨ ਬਲਿਹਾਰੀ ਜੋ ਅਲਿਪ ਰਹੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ॥੪॥੨॥੧੬॥
નાનક ફરમાવે છે કે હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું જે મનમાં અલિપ્ત રહે છે ॥૪॥૨॥૧૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕਿਉ ਜੀਵਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਿਨੁ ਮਾਈ ॥
હે ભાઈ! પ્રિયતમ પ્રભુ વગર કેવી રીતે જીવિત રહી શકાય છે

ਜਾ ਕੇ ਬਿਛੁਰਤ ਹੋਤ ਮਿਰਤਕਾ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના જુદું થવાથી શરીર લાશ જેવું થઈ જાય છે અને ઘરમાં મૃત શરીર રહી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਹੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੁਹਾਈ ॥
આત્મા હૃદય તેમજ પ્રાણ આપનાર પ્રભુની સાથે રહેવું જ સુખદાયક છે

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੰਤਹੁ ਮੋਹਿ ਅਪੁਨੀ ਪ੍ਰਭ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੧॥
હે ભક્તજનો! મારા પર કૃપા કરો જેથી પોતાના પ્રભુનું ગુણગાન કરતો રહું ॥૧॥

ਚਰਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਾਥੇ ਮੇਰੇ ਊਪਰਿ ਨੈਨਹੁ ਧੂਰਿ ਬਾਂਛਾਈਂ ॥
સંતોના ચરણો મારા માથા પર જ રહે અને આંખોથી તેની ચરણરજની જ આકાંક્ષા છે

ਜਿਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਬਲਿ ਬਲਿ ਤਾ ਕੈ ਹਉ ਜਾਈ ॥੨॥੩॥੧੭॥
હે નાનક! જેની કૃપાથી પ્રભુથી મેળાપ થાય છે તેના પર વારંવાર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૩॥૧૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਉਆ ਅਉਸਰ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું તે અવસર પર બલિહાર જાઉં છું

ਆਠ ਪਹਰ ਅਪਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਨੁ ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਪਾਂਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે આઠ પ્રહર પોતાના પ્રભુનું ચિંતન કરીને અહોભાગ્યથી તેને મેળવી લીધા ॥૧॥વિરામ॥

ਭਲੋ ਕਬੀਰੁ ਦਾਸੁ ਦਾਸਨ ਕੋ ਊਤਮੁ ਸੈਨੁ ਜਨੁ ਨਾਈ ॥
દાસોના દાસ ભક્ત કબીર સારા છે અને સૈન ભક્ત ઉત્તમ છે

ਊਚ ਤੇ ਊਚ ਨਾਮਦੇਉ ਸਮਦਰਸੀ ਰਵਿਦਾਸ ਠਾਕੁਰ ਬਣਿ ਆਈ ॥੧॥
ભક્ત નામદેવ મહાન છે અને સમદર્શી રવિદાસની પ્રભુથી પ્રીતિ બની રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਾਧਨ ਕਾ ਇਹੁ ਮਨੁ ਸੰਤ ਰੇਨਾਈ ॥
આ શરીર, પ્રાણ, તન, ધન વગેરે બધું સાધુ-પુરુષો પર બલિહાર છે અને આ મન સંતજનોની ચરણરજ સમાન છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪਿ ਭਰਮ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਗੁਸਾਈ ॥੨॥੪॥੧੮॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે સંત પુરુષોના પ્રતાપથી બધા ભ્રમ દૂર થઈ ગયા છે અને માલિક મળી ગયા છે ॥૨॥૪॥૧૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਿ ॥
સદ્‌ગુરુએ મારી મનોકામનાઓ પૂરી કરી દીધી છે

ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਸਿਮਰਨਿ ਜਾ ਕੈ ਆਠ ਪਹਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਾਪਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મન! જેનું સ્મરણ કરવાથી બધા પદાર્થ પ્રાપ્ત થાય છે આઠ પ્રહર તેનું જાપ કર ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ਤੇਰਾ ਜੋ ਪੀਵੈ ਤਿਸ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸ ॥
હે સ્વામી! જે તારા નામ અમૃતનું સેવન કરે છે તે તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸਹਿ ਆਗੈ ਦਰਗਹ ਹੋਇ ਖਲਾਸ ॥੧॥
તેના જન્મ-જન્માંતરના પાપ નષ્ટ થઈ જાય છે અને આગળ પ્રભુના દરબારમાં મુક્તિ થાય છે ॥૧॥

ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ਆਇਓ ਕਰਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸ ॥
હે સંપૂર્ણ અવિનાશી, પરબ્રહ્મ કર્તા! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਧਿਆਵਉ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ॥੨॥੫॥੧੯॥
કૃપા કરો જેથી તારા ચરણોનું ધ્યાન કરતો રહું નાનકના મન તનમાં તારા દર્શનની જ તીવ્ર આકાંક્ષા છે ॥૨॥૫॥૧૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
સારંગ મહેલ ૫ ઘર ૩॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨ ਕਹਾ ਲੁਭਾਈਐ ਆਨ ਕਉ ॥
હે મન! સંસારની વસ્તુઓ તરફ શા લલચાય રહ્યો છે?

ਈਤ ਊਤ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਜੀਅ ਸੰਗਿ ਤੇਰੇ ਕਾਮ ਕਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ લોક-પરલોક પ્રભુ હંમેશા સહાયક છે તે પ્રાણોનો સાથી જ તારા કામ આવનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨੋਹਰ ਇਹੈ ਅਘਾਵਨ ਪਾਂਨ ਕਉ ॥
પ્રિયતમાનું નામ અમૃતમય છે તેનો મોહનાર પ્રેમ જ તૃપ્તિ આપનાર છે

ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਸਾਧ ਸੰਤਨ ਕੀ ਠਾਹਰ ਨੀਕੀ ਧਿਆਨ ਕਉ ॥੧॥
તે કાલાતીત બ્રહ્મ મૂર્તિ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવા માટે સાધુ સંતોની સંગત જ સારું ઠેકાણું છે ॥૧॥

ਬਾਣੀ ਮੰਤ੍ਰ ਮਹਾ ਪੁਰਖਨ ਕੀ ਮਨਹਿ ਉਤਾਰਨ ਮਾਂਨ ਕਉ ॥
મહાપુરુષોની વાણી એવું મહામંત્ર છે જે મનનો અભિમાન નિવૃત કરી દે છે

ਖੋਜਿ ਲਹਿਓ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਥਾਨਾਂ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਉ ॥੨॥੧॥੨੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે પ્રભુનું નામ શાંતિ આપનારું છે તેથી આ મુખના સુખના સ્થાનને શોધી લો ॥૨॥૧॥૨૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਸਦਾ ਮੰਗਲ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਇ ॥
હે મન! હંમેશા પરમાત્માનુ મંગલગાન કરો

ਰੋਗ ਸੋਗ ਤੇਰੇ ਮਿਟਹਿ ਸਗਲ ਅਘ ਨਿਮਖ ਹੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો એક ક્ષણ માટે પણ હૃદયમાં હરિનામનું ધ્યાન કરશો તો બધા પાપ, રોગ તેમજ શોક મટી જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਛੋਡਿ ਸਿਆਨਪ ਬਹੁ ਚਤੁਰਾਈ ਸਾਧੂ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਪਾਇ ॥
પોતાની બુધ્ધિ તેમજ ચતુરાઈને છોડીને સાધુઓની શરણમાં પડી જાઓ

ਜਉ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਜਮ ਤੇ ਹੋਵੈ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥੧॥
ગરીબોના દુઃખ નાશ કરનાર પ્રભુ જ્યારે કૃપાળુ થાય છે તો યમ પણ ધર્મરાજ સમાન આચરણ કરે છે ॥૧॥

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੂਜਾ ਆਨ ਨ ਬੀਓ ਲਵੈ ਲਾਇ ॥
એક પરમાત્માથી અતિરિક્ત બીજું કોઈ નથી અને બીજું કોઈ તેની બરાબરી કરી શકતું નથી

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਨਾਨਕ ਕੋ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਾਇ ॥੨॥੨॥੨੧॥
નાનકનો મત છે કે માતા-પિતા તેમજ ભાઈ સમાન પ્રાણોના સ્વામી પરમાત્મા જ સુખ આપનાર છે ॥૨॥૨॥૨૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਨ ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਸੰਗ ਕੇ ॥
પરમાત્માના ભક્ત પોતાના સાથીઓનો પણ ઉદ્ધાર કરી દે છે

ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਨ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੁਖ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું મન પવિત્ર હોય છે અને જન્મ-જન્મના દુઃખ દૂર કરી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਰਗਿ ਚਲੇ ਤਿਨੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨ੍ ਸਿਉ ਗੋਸਟਿ ਸੇ ਤਰੇ ॥
જે પણ સન્માર્ગ ચાલે છે તેને સુખ જ મેળવ્યું છે જેની સાથે તેના પ્રવચન થયા છે તે પણ સંસાર-સમુદ્રથી તરી ગયા છે

ਬੂਡਤ ਘੋਰ ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥੧॥
જે અજ્ઞાનના ઘોર આંધળા કુવામાં પડેલા હતા તે સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં પાર ઉતરી ગયા છે ॥૧॥

ਜਿਨ੍ ਕੇ ਭਾਗ ਬਡੇ ਹੈ ਭਾਈ ਤਿਨ੍ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮੁਖ ਜੁਰੇ ॥
હે ભાઈ! જેના ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે તે સાધુઓની સંગતમાં જ સામેલ રહે છે

ਤਿਨ੍ ਕੀ ਧੂਰਿ ਬਾਂਛੈ ਨਿਤ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ॥੨॥੩॥੨੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે અમે પણ તેની ચરણ-ધૂળના આકાંક્ષી છીએ જો મારા પ્રભુ કૃપા કરે તો મળી જાય ॥૨॥૩॥૨૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਧਿਆਂਏ ॥
ભક્તજન પરમાત્માના ઊંડા ચિંતનમાં જ લીન રહે છે

ਏਕ ਪਲਕ ਸੁਖ ਸਾਧ ਸਮਾਗਮ ਕੋਟਿ ਬੈਕੁੰਠਹ ਪਾਂਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ પુરુષોની સંગતિમાં એક ક્ષણ રહેવાથી કરોડો સ્વર્ગોના સુખનું ફળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਜਪਿ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤਾ ਜਮ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਵਾਰੈ ॥
પરમાત્માનું જાપ કરવાથી દુર્લભ શરીર પવિત્ર થઈ જાય છે અને યમની પીડાનું નિવારણ કરી દે છે

ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਕੇ ਪਾਤਿਕ ਉਤਰਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਉਰਿ ਧਾਰੈ ॥੧॥
હરિનામને હૃદયમાં ધારણ કરવાથી મહાપાપીઓના પાપ પણ દૂર થઇ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜੋ ਸੁਨੈ ਰਾਮ ਜਸੁ ਨਿਰਮਲ ਤਾ ਕਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਨਾਸਾ ॥
જે જે પવિત્ર રામ યશ સાંભળે છે તેનું જન્મ-મરણનું દુઃખ નાશ થઈ જાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀਂ ਮਨ ਤਨ ਹੋਇ ਬਿਗਾਸਾ ॥੨॥੪॥੨੩॥
નાનક ફરમાવે છે કે અહોભાગ્યથી હરિ યશ પ્રાપ્ત થાય છે અને મન તન ખીલી ઉઠે છે ॥૨॥૪॥૨૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੪
સારંગ મહેલ ૫ બેપદ ઘર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮੋਹਨ ਘਰਿ ਆਵਹੁ ਕਰਉ ਜੋਦਰੀਆ ॥
હે પ્રભુ! હું હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરું છું ઘરે ચાલ્યા જાઓ

ਮਾਨੁ ਕਰਉ ਅਭਿਮਾਨੈ ਬੋਲਉ ਭੂਲ ਚੂਕ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਿਅ ਚਿਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભલે માન કરું છું અભિમાનથી બોલું છું આ ભૂલ-ચૂક કરવા છતાં પણ તારી દાસી છું ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਕਟਿ ਸੁਨਉ ਅਰੁ ਪੇਖਉ ਨਾਹੀ ਭਰਮਿ ਭਰਮਿ ਦੁਖ ਭਰੀਆ ॥
મેં સાંભળ્યું છે કે તું નજીક છે અને જોતી નથી ભ્રમમાં પડીને દુઃખોથી ભરેલી છું

ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਰ ਲਾਹਿ ਪਾਰਦੋ ਮਿਲਉ ਲਾਲ ਮਨੁ ਹਰੀਆ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુ કૃપાળુ થઈને અજ્ઞાનનો પડદો ઉતારી દે છે તો પ્રભુને મળીને મન ખીલી ઉઠે છે ॥૧॥

ਏਕ ਨਿਮਖ ਜੇ ਬਿਸਰੈ ਸੁਆਮੀ ਜਾਨਉ ਕੋਟਿ ਦਿਨਸ ਲਖ ਬਰੀਆ ॥
જો એક એક ક્ષણ પણ સ્વામી ભૂલે છે તો તે સમય કરોડો દિવસ તેમજ લાખો વર્ષ માને છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀ ਭੀਰ ਜਉ ਪਾਈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਮਿਰੀਆ ॥੨॥੧॥੨੪॥
હે નાનક! જ્યારે સાધુ પુરુષોની સંગત પ્રાપ્ત થઈ તો મારા પ્રભુ મને મળી ગયા ॥૨॥૧॥૨૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਕਿਆ ਸੋਚਉ ਸੋਚ ਬਿਸਾਰੀ ॥
હવે શું વિચારવું છે અમે બધી મુશ્કેલીઓને ભુલાવી દીધી છે

ਕਰਣਾ ਸਾ ਸੋਈ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ਦੇਹਿ ਨਾਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પ્રભુએ કરવું છે તે જ કરી રહ્યો છે હે હરિ! મને નામ પ્રદાન કરો તું તારા પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਚਹੁ ਦਿਸ ਫੂਲਿ ਰਹੀ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੁ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਮੂਖਿ ਗਰੁੜਾਰੀ ॥
ચારેય દિશાઓમાં મોહ-માયાનું ઝેર ફેલાયેલું છે અને મંત્ર વિષનાશક છે જે આ ઝેરને સમાપ્ત કરી શકે છે

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖਿਓ ਕਰਿ ਅਪੁਨਾ ਜਿਉ ਜਲ ਕਮਲਾ ਅਲਿਪਾਰੀ ॥੧॥
પ્રભુએ પોતાનો સેવક માનીને હાથ દઈને બચાવ્યો છે જેમ કમળ પાણીમાં અલગ રહે છે ॥૧॥

ਹਉ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਮੈ ਕਿਆ ਹੋਸਾ ਸਭ ਤੁਮ ਹੀ ਕਲ ਧਾਰੀ ॥
હું તુચ્છ કંઈપણ નથી અને મારાથી શું થઈ શકે છે બધી તારી જ શક્તિ કાર્ય કરી રહી છે

ਨਾਨਕ ਭਾਗਿ ਪਰਿਓ ਹਰਿ ਪਾਛੈ ਰਾਖੁ ਸੰਤ ਸਦਕਾਰੀ ॥੨॥੨॥੨੫॥
હે નાનક! પ્રભુની ભક્તિમાં લીન થઈ ગયો છું અને સંતોની સાથે બચાવ થયો છે ॥૨॥૨॥૨૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਸਰਬ ਉਪਾਵ ਬਿਰਕਾਤੇ ॥
હવે મેં બધા ઉપાય સંપૂર્ણ ત્યાગી દીધા છે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਏਕਸੁ ਤੇ ਮੇਰੀ ਗਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્વામી પ્રભુ બધું કરવા કરાવવા સમર્થ છે અને એક આ જ મારી મુક્તિ કરી શકે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਖੇ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ਅਨ ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਭਾਂਤੇ ॥
મેં અલગ પ્રકારના ઘણા બધા રૂપ રંગ જોયા છે પરંતુ તારા જેવું કોઈ નથી

ਦੇਂਹਿ ਅਧਾਰੁ ਸਰਬ ਕਉ ਠਾਕੁਰ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તું બધાનો માલિક છે આશરો દેવાવાળો છે અને તું જ પ્રાણોનો સુખદાતા છે ॥૧॥

ਭ੍ਰਮਤੌ ਭ੍ਰਮਤੌ ਹਾਰਿ ਜਉ ਪਰਿਓ ਤਉ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਚਰਨ ਪਰਾਤੇ ॥
ભટકતા ભટકતા જ્યારે હારી ગયા તો ગુરુને મળીને તેના ચરણોમાં પડી ગયો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਇਹ ਸੁਖਿ ਬਿਹਾਨੀ ਰਾਤੇ ॥੨॥੩॥੨੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે આ રીતે મેં બધા સુખોને મેળવી લીધા અને હવે મારી જીવન-રાત્રી સુખમય વ્યતીત થઈ રહી છે ॥૨॥૩॥૨૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਲਬਧਿਓ ਹੈ ਹਰਿ ਟੇਕਾ ॥
હવે મને પ્રભુનો આશ્રય પ્રાપ્ત થઈ ગયો છે

ਗੁਰ ਦਇਆਲ ਭਏ ਸੁਖਦਾਈ ਅੰਧੁਲੈ ਮਾਣਿਕੁ ਦੇਖਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખદાતા ગુરુ મારા પર દયાળુ થયા તો આ આંધળાએ નામ રૂપી માણેક જોઈ લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਟੇ ਅਗਿਆਨ ਤਿਮਰ ਨਿਰਮਲੀਆ ਬੁਧਿ ਬਿਗਾਸ ਬਿਬੇਕਾ ॥
તેણે નિર્મળ બુદ્ધિ અને વિવેક પ્રદાન કરીને મારું અજ્ઞાનનું અંધારું કાપી દીધું છે

ਜਿਉ ਜਲ ਤਰੰਗ ਫੇਨੁ ਜਲ ਹੋਈ ਹੈ ਸੇਵਕ ਠਾਕੁਰ ਭਏ ਏਕਾ ॥੧॥
જેમ પાણીની તરંગ અને પાણી એક જ હોય છે તેમ જ સેવક અને માલિક એક રૂપ થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਜਹ ਤੇ ਉਠਿਓ ਤਹ ਹੀ ਆਇਓ ਸਭ ਹੀ ਏਕੈ ਏਕਾ ॥
જ્યાંથી ઉત્પન્ન થયા ત્યાં જ જોડાઈ ગયા અને બધા એક જ એક થઈ ગયા

ਨਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਆਇਓ ਸ੍ਰਬ ਠਾਈ ਪ੍ਰਾਣਪਤੀ ਹਰਿ ਸਮਕਾ ॥੨॥੪॥੨੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રાણપતિ હરિ સમાન રૂપથી દરેક જગ્યા પર દૃષ્ટિગત થઈ રહ્યા છે ॥૨॥૪॥૨૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਏਕੈ ਹੀ ਪ੍ਰਿਅ ਮਾਂਗੈ ॥
મારુ મન એક માત્ર પ્રિય પ્રભુને જ ચાહે છે

ਪੇਖਿ ਆਇਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਦੇਸ ਪ੍ਰਿਅ ਰੋਮ ਨ ਸਮਸਰਿ ਲਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું બધા સ્થાન તેમજ દેશ જોઈ આવ્યો છું પરંતુ મારા પ્રિયના બરાબર પણ કોઈ નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਮੈ ਨੀਰੇ ਅਨਿਕ ਭੋਜਨ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਤਿਨ ਸਿਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਕਰੈ ਰੁਚਾਂਗੈ ॥
મને અનેક પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ ભોજન તેમજ વ્યંજન આપવામાં આવ્યા પરંતુ તેની તરફ મારો કોઈ રસ નથી

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਹੈ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਿਅ ਮੁਖਿ ਟੇਰੈ ਜਿਉ ਅਲਿ ਕਮਲਾ ਲੋਭਾਂਗੈ ॥੧॥
હું હરિ રસ જ ઇચ્છું છું મુખથી પ્રિય પ્રિય બોલું છું જેમ ભમરો કમળ પર લલચાઈ છે ॥૧॥

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਮਨਮੋਹਨ ਲਾਲਨ ਸੁਖਦਾਈ ਸਰਬਾਂਗੈ ॥
ગુણોના ભંડાર પ્રિયતમ પ્રભુ આપનાર છે સર્વવ્યાપી છે

ਗੁਰਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਪਾਹਿ ਪਠਾਇਓ ਮਿਲਹੁ ਸਖਾ ਗਲਿ ਲਾਗੈ ॥੨॥੫॥੨੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુએ મને પ્રભુની પાસે મોકલ્યો છે જેથી તે મિત્રને ગળે લગાવીને મળો ॥૨॥૫॥૨૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਰੋ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਾਂ ॥
હવે મારું મન ઠાકોરજીના પ્રતિ સંપૂર્ણ વિશ્વાસપાત્ર થઇ ગયું છે

ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਭਏ ਹੈ ਇਹੁ ਛੇਦਿਓ ਦੁਸਟੁ ਬਿਗਾਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ પુરુષ અમારી પર દયાળુ કૃપાળુ થયા છે અને તેમણે દ્વૈત કાપી નાખ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਤੁਮਹਿ ਸਿਆਨੇ ਤੁਮ ਹੀ ਸੁਘਰ ਸੁਜਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ સુંદર, તું જ સમજદાર અને તું જ ચતુર છે

ਸਗਲ ਜੋਗ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਇਕ ਨਿਮਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਜਾਨਾਂ ॥੧॥
બધા યોગ, જ્ઞાન તેમજ ધ્યાન પણ હરિનામના મહત્વને સમજી શક્યા નહીં ॥૧॥

ਤੁਮ ਹੀ ਨਾਇਕ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਹਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਤੁਮ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਭਗਵਾਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું જ નાયક, તું જ છત્રપતિ છે તું સંસારના કણ-કણમાં હાજર છે

ਪਾਵਉ ਦਾਨੁ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸਦ ਕੁਰਬਾਨਾਂ ॥੨॥੬॥੨੯॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! હું સંતોની સેવાનું જ દાન ઈચ્છું છું અને તારા પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૬॥૨૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ਆਏ ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗਾ ॥
પ્રીયતમ પ્રભુનો પ્રેમ મારા મનમાં સ્થિત થઇ ગયો છે

ਬਿਸਰਿਓ ਧੰਧੁ ਬੰਧੁ ਮਾਇਆ ਕੋ ਰਜਨਿ ਸਬਾਈ ਜੰਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી માયાના બંધન અને સાંસારિક કાર્ય ભૂલી ગયો છે અને જીવન-રાત્રી વિકારોથી સંઘર્ષ કરતા પસાર થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਸੇਵਉ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਬਸਾਵਉ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸਤਸੰਗਾ ॥
પરમાત્માની અર્ચના કરું છું તેને હૃદયમાં વસાવું છું અને સત્સંગમાં પરમાત્માને જ મેળવ્યા છે

ਐਸੋ ਮਿਲਿਓ ਮਨੋਹਰੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸੁਖ ਪਾਏ ਮੁਖ ਮੰਗਾ ॥੧॥
હવે આવા પ્રિયતમ પ્રભુ મળી ગયા છે જેનાથી મનોવાંછિત સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਿਉ ਅਪਨਾ ਗੁਰਿ ਬਸਿ ਕਰਿ ਦੀਨਾ ਭੋਗਉ ਭੋਗ ਨਿਸੰਗਾ ॥
ગુરુએ પ્રિય પ્રભુને મારા વશમાં કરી દીધા છે અને નિશ્ચિત થઈને તેનાથી આનંદ કરું છું

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਨਾਨਕ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਹਰਿ ਪਾਇਓ ਪਾਠੰਗਾ ॥੨॥੭॥੩੦॥
હે નાનક! પ્રભુને મેળવીને નિર્ભય થઈ ગયો છું અને બધો ભય મટી ગયો છે ॥૨॥૭॥૩૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥
હું શ્રી હરિના દર્શનથી બલિહાર જાઉં છું

ਬਚਨ ਨਾਦ ਮੇਰੇ ਸ੍ਰਵਨਹੁ ਪੂਰੇ ਦੇਹਾ ਪ੍ਰਿਅ ਅੰਕਿ ਸਮਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા કાનમાં તેના વચનોના સુરીલા સ્વર વાગી રહ્યા છે અને આ શરીર પ્રિયતમના ચરણોમાં લીન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਛੂਟਰਿ ਤੇ ਗੁਰਿ ਕੀਈ ਸੋੁਹਾਗਨਿ ਹਰਿ ਪਾਇਓ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨੀ ॥
છોડી દીધેલી સ્ત્રીથી ગુરુએ મને સુહાગણ બનાવી દીધી છે અને ચતુર પ્રભુને મેં પ્રાપ્ત કરી લીધા છે

ਜਿਹ ਘਰ ਮਹਿ ਬੈਸਨੁ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਸੋ ਥਾਨੁ ਮਿਲਿਓ ਬਾਸਾਨੀ ॥੧॥
જે ઘરમાં બેસવું પણ નસીબ થઈ રહ્યું ન હતું હવે તે સ્થાન વસવા માટે મળી ગયું છે ॥૧॥

ਉਨ੍ ਕੈ ਬਸਿ ਆਇਓ ਭਗਤਿ ਬਛਲੁ ਜਿਨਿ ਰਾਖੀ ਆਨ ਸੰਤਾਨੀ ॥
જેણે સંતોની માન-પ્રતિષ્ઠાને બચાવી છે તે ભક્તવત્સલ તે ભક્તજનોના જ વશમાં આવ્યા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਸਭ ਚੂਕੀ ਕਾਣਿ ਲੋੁਕਾਨੀ ॥੨॥੮॥੩੧॥
હે નાનક! શ્રી હરિની સાથે મારુ મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે અને દુનિયાની નિર્ભરતા બધું ચુકી ગઈ છું ॥૨॥૮॥૩૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੇਰੋ ਪੰਚਾ ਤੇ ਸੰਗੁ ਤੂਟਾ ॥
હવે મારો પાંચ વિકારોથી સંબંધ તૂટી ગયો છે

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਭਏ ਮਨਿ ਆਨਦ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਛੂਟਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હું મુક્ત થઈ ગયો છું અને હરિ-દર્શન કરીને મનને આનંદ પ્રાપ્ત થયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖਮ ਥਾਨ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਧਰੀਆ ਅਨਿਕ ਰਾਖ ਸੂਰੂਟਾ ॥
મનુષ્ય શરીર ખૂબ અનોખું સ્થાન છે જેનાથી પાર થવું મુશ્કેલ છે અને કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ તેમજ અહંકાર રૂપી યોદ્ધાથી સંરક્ષણ આપે છે

ਬਿਖਮ ਗਾਰ੍ਹ ਕਰੁ ਪਹੁਚੈ ਨਾਹੀ ਸੰਤ ਸਾਨਥ ਭਏ ਲੂਟਾ ॥੧॥
તેની ચારેય બાજુ ઊંડી ખાઈ છે જ્યાં હાથ પહોંચતો નથી પરંતુ જ્યારે સંત સહાયતા કરે છે તો આ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਬਹੁਤੁ ਖਜਾਨੇ ਮੇਰੈ ਪਾਲੈ ਪਰਿਆ ਅਮੋਲ ਲਾਲ ਆਖੂਟਾ ॥
મને નામ રૂપી કિંમતી રત્નો તેમજ સુખોનો અખંડ ભંડાર પ્રાપ્ત થયો છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਤਉ ਮਨ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਘੂਟਾ ॥੨॥੯॥੩੨॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુની કૃપા થઈ તો મનમાં હરિનામ રસનું સેવન કર્યું ॥૨॥૯॥૩૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੇਰੋ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
હવે મારું મન પ્રભુની ભક્તિમાં લીન છે

ਪ੍ਰਾਨ ਦਾਨੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਉਰਝਾਇਓ ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ પ્રાણનું દાન આપ્યું છે અને પાણીમાં માછલીની જેમ તેમાં તલ્લીન છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਮਤਸਰ ਇਹ ਅਰਪਿ ਸਗਲ ਦਾਨੁ ਕੀਨਾ ॥
કામ, ક્રોધ, લોભ તેમજ અભીમાન વગેરે આ બધાને છોડી દીધા છે

ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਗੁਰਿ ਦੀਓ ਤਉ ਮਿਲਿਓ ਸਗਲ ਪ੍ਰਬੀਨਾ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુએ મંત્ર આપીને હરિ નામ રૂપી ઔષધી આપી તો પ્રવીણ પ્રભુ મળી ગયા ॥૧॥

ਗ੍ਰਿਹੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ਗੁਰਿ ਹਉ ਖੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਨਾ ॥
આ ઘર તારું છે તું મારો માલિક છે ગુરુએ અહમ-ભાવનાને ગુમાવીને પ્રભુથી મળાવી દીધા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਖਜੀਨਾ ॥੨॥੧੦॥੩੩॥
હે નાનક! મેં આધ્યાત્મિક સ્વાભાવિક હૃદય-ઘરમાં હરિ-ભક્તિનો ભંડાર મેળવી લીધો છે ॥૨॥૧૦॥૩૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਨ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਤਾਰਹਿ ॥
હે પ્રભુ! બધા જીવ તારા જ છે અને તું મુક્તિદાતા છે

ਛੁਟਹਿ ਸੰਘਾਰ ਨਿਮਖ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਧਾਰਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી થોડી કૃપાથી જનસંહાર સમાપ્ત થઈ જાય છે અને કરોડો બ્રહ્માંડોનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ਬਹੁਤੁ ਬੇਨੰਤੀ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਸਾਮ੍ਹ੍ਹਾਰਹਿ ॥
અમે પ્રાર્થના કરીએ છીએ તને વિનંતી કરીએ છીએ દરેક સમય તારી સ્મૃતિમાં લીન રહીએ છીએ

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਹਾਥ ਦੇਇ ਨਿਸਤਾਰਹਿ ॥੧॥
હે ગરીબોના દુઃખ નાશક! કૃપાળુ થઈ જાઓ અને હાથ દઈને નિકાલ કરો ॥૧॥

ਕਿਆ ਏ ਭੂਪਤਿ ਬਪੁਰੇ ਕਹੀਅਹਿ ਕਹੁ ਏ ਕਿਸ ਨੋ ਮਾਰਹਿ ॥
આ જે બાદશાહ છે તેના વિશે શું કહી શકાય? કહો આ કોને મારી શકે છે

ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਜਗਤੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰਹਿ ॥੨॥੧੧॥੩੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે સુખદાતા! આખું જગત તારું છે રક્ષા કરો ॥૨॥૧૧॥૩૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਹਿ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥
હવે અમે હરિનામ રૂપી ધન મેળવી લીધું છે

ਭਏ ਅਚਿੰਤ ਤ੍ਰਿਸਨ ਸਭ ਬੁਝੀ ਹੈ ਇਹੁ ਲਿਖਿਓ ਲੇਖੁ ਮਥਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હવે અમે અચિંત થઈ ગયા છીએ બધી તૃષ્ણા મટી ગઈ છે અને આ ભાગ્યમાં લખેલું હતું ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਭਇਓ ਬੈਰਾਗੀ ਫਿਰਿ ਆਇਓ ਦੇਹ ਗਿਰਾਮਾ ॥
શોધતા શોધતા વૈરાગ્યવાન થઈ ગયો હતો તો પછી શરીરરૂપી ગામમાં ભ્રમણ કર્યું

ਗੁਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਸਉਦਾ ਇਹੁ ਜੋਰਿਓ ਹਥਿ ਚਰਿਓ ਲਾਲੁ ਅਗਾਮਾ ॥੧॥
ગુરુની કૃપાથી આ સોદો કર્યો અને અમૂલ્ય નામ રૂપી હીરો મળી ગયો ॥૧॥

ਆਨ ਬਾਪਾਰ ਬਨਜ ਜੋ ਕਰੀਅਹਿ ਤੇਤੇ ਦੂਖ ਸਹਾਮਾ ॥
બીજા જેટલા પણ વાણિજ્ય વેપાર કરવામાં આવે તેનાથી તેટલા જ દુઃખ નસીબ થાય છે

ਗੋਬਿਦ ਭਜਨ ਕੇ ਨਿਰਭੈ ਵਾਪਾਰੀ ਹਰਿ ਰਾਸਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ॥੨॥੧੨॥੩੫॥
નાનકનું મત છે કે ગોવિંદ ભજનનો વ્યાપાર કરવાવાળા નિર્ભય છે અને રામ નામ જ તેની જીવન રાશિ છે ॥૨॥૧૨॥૩૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਮਿਸਟ ਲਗੇ ਪ੍ਰਿਅ ਬੋਲਾ ॥
હે ભાઈ! મારા મનને પ્રિયની વાણી મીઠી લાગે છે

ਗੁਰਿ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ਸਦ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਢੋਲਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ હાથ પકડીને પ્રભુ-સેવામાં લગાવ્યો છે તે મારા પતિ પ્રભુ હંમેશા દયાળુ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਤੂ ਠਾਕੁਰੁ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕੁ ਮੋਹਿ ਕਲਤ੍ਰ ਸਹਿਤ ਸਭਿ ਗੋਲਾ ॥
હે પ્રભુ! તું માલિક છે બધાનો પ્રતિપાલક છે હું તારી પત્ની છું અને બીજી બધી તારી દાસીઓ છે

ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਸਭੁ ਤੂਹੈ ਤੂਹੈ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਮੈ ਓਲ੍ਹ੍ਹਾ ॥੧॥
તું જ અમારો માન-સન્માન તેમજ બળ છે અને તારું નામ મારો માત્ર આસરો છે ॥૧॥

ਜੇ ਤਖਤਿ ਬੈਸਾਲਹਿ ਤਉ ਦਾਸ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਘਾਸੁ ਬਢਾਵਹਿ ਕੇਤਕ ਬੋਲਾ ॥
જો તું સિંહાસન પર બેસાડી દઈશ તો પણ તારા દાસ છે અને જો ઘાસ કાપવામાં લગાવી દઈશ તો પણ કંઈ બોલી શકશે નહીં

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅਗਹ ਅਤੋਲਾ ॥੨॥੧੩॥੩੬॥
નાનકનો પ્રભુ પરમપુરુષ વિધાતા છે મારો માલિક અસીમ તેમજ અતુલનીય છે ॥૨॥૧૩॥૩૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਕਹਤ ਗੁਣ ਸੋਹੰ ॥
જીભ પરમાત્માનું યશોગાન કરતી શુશોભિત થાય છે

ਏਕ ਨਿਮਖ ਓਪਾਇ ਸਮਾਵੈ ਦੇਖਿ ਚਰਿਤ ਮਨ ਮੋਹੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે ક્ષણમાં બનાવીને બગાડી દે છે તેની લીલા જોઈને મન મોહિત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਸੁ ਸੁਣਿਐ ਮਨਿ ਹੋਇ ਰਹਸੁ ਅਤਿ ਰਿਦੈ ਮਾਨ ਦੁਖ ਜੋਹੰ ॥
જે હરિ નામને સાંભળવાથી મન ખીલી ઉઠે છે અને હ્રદયનો અભિમાન તેમજ દુઃખ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਪਰਾਇਓ ਬਣਿ ਆਈ ਪ੍ਰਭ ਤੋਹੰ ॥੧॥
હે પ્રભુ! તારાથી જ અમારી પ્રીતિ બની ગઈ છે સુખ મેળવી લીધું છે અને દુઃખ દૂર થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਕਿਲਵਿਖ ਗਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੋਈ ਹੈ ਗੁਰਿ ਕਾਢੇ ਮਾਇਆ ਦ੍ਰੋਹੰ ॥
ગુરુએ અંતરમનથી માયાના દ્વેષને કાઢી નાખ્યો છે જેનાથી બધા પાપ દૂર થઈ ગયા છે અને મન નિર્મળ થઈ ગયું છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੋਹੰ ॥੨॥੧੪॥੩੭॥
હે નાનક! જે સર્વકર્તા છે સર્વશક્તિમાન છે મેં તે પ્રભુને મેળવી લીધા છે ॥૨॥૧૪॥૩૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਨੈਨਹੁ ਦੇਖਿਓ ਚਲਤੁ ਤਮਾਸਾ ॥
આ નયનોથી અદ્દભૂત તમાશાને જોયા છે કે

ਸਭ ਹੂ ਦੂਰਿ ਸਭ ਹੂ ਤੇ ਨੇਰੈ ਅਗਮ ਅਗਮ ਘਟ ਵਾਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ બધાથી દૂર પણ છે બધાથી નજીક પણ છે તે અગમ્ય અસીમ છે અને દરેક હ્રદયમાં વસેલો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਭੂਲੁ ਨ ਭੂਲੈ ਲਿਖਿਓ ਨ ਚਲਾਵੈ ਮਤਾ ਨ ਕਰੈ ਪਚਾਸਾ ॥
તે કોઈ ભૂલ કરતો નથી ન તો કોઈ હુકમ લખીને આપે છે અને ન તો પચાસ સલાહકારોથી કોઈ ચર્ચા-વિચારણા કરે છે

ਖਿਨ ਮਹਿ ਸਾਜਿ ਸਵਾਰਿ ਬਿਨਾਹੈ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਗੁਣਤਾਸਾ ॥੧॥
એક ક્ષણમાં બનાવીને તોડી નાખે છે તે ભક્તિથી પ્રેમ કરનાર અને ગુણોનો ભંડાર છે ॥૧॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਦੀਪਕੁ ਬਲਿਓ ਗੁਰਿ ਰਿਦੈ ਕੀਓ ਪਰਗਾਸਾ ॥
મન રૂપી અંધ કુવામાં જ્ઞાનનો દીવો ત્યારે જ પ્રજ્વલ્લીત થાય છે જ્યારે ગુરુ હૃદયમાં પ્રકાશ કરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਭ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸਾ ॥੨॥੧੫॥੩੮॥
નાનક ફરમાવે છે કે પ્રભુના દર્શનોથી સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે અને બધી કામનાઓ પુરી થઈ ગઈ છે ॥૨॥૧૫॥૩૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਚਰਨਹ ਗੋਬਿੰਦ ਮਾਰਗੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥
પરમાત્માની માર્ગ જ ચરણો માટે સુખદાયક છે

ਆਨ ਮਾਰਗ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਧਾਈਐ ਤੇਤੋ ਹੀ ਦੁਖੁ ਹਾਵਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે બીજા માર્ગો પર જેટલી પણ દોડધામ હોય છે તેટલા જ દુઃખોનો સામનો કરવો પડે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨੇਤ੍ਰ ਪੁਨੀਤ ਭਏ ਦਰਸੁ ਪੇਖੇ ਹਸਤ ਪੁਨੀਤ ਟਹਲਾਵਾ ॥
તેના દર્શન કરવાથી આંખો પવિત્ર થાય છે સેવા કરવાથી હાથ પવિત્ર થાય છે

ਰਿਦਾ ਪੁਨੀਤ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਬਸਿਓ ਮਸਤ ਪੁਨੀਤ ਸੰਤ ਧੂਰਾਵਾ ॥੧॥
પ્રભુના વસવાથી હૃદય પવિત્ર થાય છે અને સંતોની ચરણ ધૂળ માથું પવિત્ર કરી દે છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੈ ਜਿਸੁ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨਿ ਪਾਵਾ ॥
પ્રભુનું નામ સર્વ સુખોનો ભંડાર છે પરંતુ જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે તે જ તેને મેળવે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਭੇਟਿਓ ਸੁਖਿ ਸਹਜੇ ਅਨਦ ਬਿਹਾਵਾ ॥੨॥੧੬॥੩੯॥
નાનકનો સંપૂર્ણ ગુરુથી મેળાપ થયો છે જેનાથી જીવન સ્વાભાવિક સુખમય તેમજ આનંદ પૂર્વક પસાર થઈ રહ્યું છે ॥૨॥૧૬॥૩૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਧਿਆਇਓ ਅੰਤਿ ਬਾਰ ਨਾਮੁ ਸਖਾ ॥
હરિ નામનું ધ્યાન કરો, અંતિમ સમયે આ સાથ આપશે

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭਾਈ ਨ ਪਹੁਚੈ ਤਹਾ ਤਹਾ ਤੂ ਰਖਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં માતા-પિતા, પુત્ર તેમજ ભાઈ પહોંચતા નથી ત્યાં પ્રભુ જ રક્ષા કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਤਿਨਿ ਸਿਮਰਿਓ ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾ ॥
હૃદય રૂપી અંધ કુવામાં તેને જ પરમાત્માનું સ્મરણ કર્યું છે જેના કપાળ પર ભાગ્ય લખેલા છે

ਖੂਲ੍ਹ੍ਹੇ ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਸਭ ਤੂਹੈ ਤੁਹੀ ਦਿਖਾ ॥੧॥
તેના બધા બંધન ખુલી ગયા છે ગુરુએ મુક્તિ પ્રદાન કરી છે અને દરેક જગ્યાએ તું જ તું દેખાય છે ॥૧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪੀਆ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਆਘਾਏ ਰਸਨ ਚਖਾ ॥
હરિ-નામ અમૃતનું સેવન કરીને ન તૃપ્ત થઈ ગયું અને જીભ તેને ચાખીને આનંદિત થઈ ગઈ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਸਹਜੁ ਮੈ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਲਾਹੀ ਸਗਲ ਤਿਖਾ ॥੨॥੧੭॥੪੦॥
હે નાનક! આ રીતે મેં આધ્યાત્મિક સુખ મેળવ્યું છે અને ગુરુએ મારી તરસ ઠારી દીધી ॥૨॥૧૭॥૪૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਐਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુને મળીને આ રીતે પ્રભુનું ચિંતન કર્યું તો

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦਇਆਲੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਲਗੈ ਨ ਤਾਤੀ ਬਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દુઃખ નાશક અમારી પર કૃપાળુ થઈ ગયા અને જે કારણે દુઃખ-તકલીફ પ્રભાવિત કરતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੇਤੇ ਸਾਸ ਸਾਸ ਹਮ ਲੇਤੇ ਤੇਤੇ ਹੀ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
અમે જેટલી જીવન-શ્વાસ લઈએ છીએ તેટલી વખત જ હરિ ગુણ ગાઈએ છીએ

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਛੁਰੈ ਘਰੀ ਨ ਬਿਸਰੈ ਸਦ ਸੰਗੇ ਜਤ ਜਾਇਆ ॥੧॥
તે ક્ષણ માટે પણ અલગ થતા નથી, એક ક્ષણ પણ ભૂલતા નથી જ્યાં જાઉં છું હંમેશા સાથે રહે છે ॥૧॥

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਗੁਰ ਦਰਸਾਇਆ ॥
હું તેના ચરણો પર બલિહાર જાઉં છું ગુરુ દર્શન પર બલિહાર જાઉં છું

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਾਹੂ ਪਰਵਾਹਾ ਜਉ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਮੈ ਪਾਇਆ ॥੨॥੧੮॥੪੧॥
હે નાનક! સુખોના સમુદ્ર પ્રભુને મેળવીને હવે મને કોઈ ચિંતા નથી ॥૨॥૧૮॥૪૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਸਬਦੁ ਲਗੋ ਗੁਰ ਮੀਠਾ ॥
મારા મનને ગુરુનો ઉપદેશ જ મીઠો લાગ્યો છે

ਖੁਲ੍ਹਿਓ ਕਰਮੁ ਭਇਓ ਪਰਗਾਸਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਡੀਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમારું ભાગ્ય ખુલી ગયું છે હૃદયમાં આલોક થયો છે અને દરેક શરીરમાં પ્રભુ જ દેખાઈ રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਆਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ਸਰਬ ਥਾਨ ਘਟ ਬੀਠਾ ॥
પરબ્રહ્મ પરમાત્મા જન્મ-મરણથી રહિત છે સ્વયંભૂ છે સંપૂર્ણ સંસારમાં વ્યાપક છે

ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਾ ਬਲਿ ਬਲਿ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣੀਠਾ ॥੧॥
અમને અમૃતમય પ્રભુ-નામ પ્રાપ્ત થયું છે અને અમે પ્રભુ ચરણો પાર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૧॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੀ ਰੇਣੁ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ਕੀਏ ਸਗਲ ਤੀਰਥ ਮਜਨੀਠਾ ॥
સત્સંગની ચરણ ધૂળ મુખ પર લગાવેલી છે જે સમસ્ત તીર્થોનું સ્નાન કરવાનું ફળ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲ ਭਏ ਹੈ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਨ ਲਹੈ ਮਜੀਠਾ ॥੨॥੧੯॥੪੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના પ્રેમ રંગમાં લાલ થઈ ગયા છે અને આ પાક્કો રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી ॥૨॥૧૯॥૪૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਸਾਥੇ ॥
ગુરુએ મને પરમાત્માનું નામ આપ્યું છે

ਨਿਮਖ ਬਚਨੁ ਪ੍ਰਭ ਹੀਅਰੈ ਬਸਿਓ ਸਗਲ ਭੂਖ ਮੇਰੀ ਲਾਥੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના નિમેષ વચનથી પ્રભુ હૃદયમાં વસી ગયા છે અને મારી બધી ભૂખ દૂર થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਗੁਣ ਨਾਇਕ ਠਾਕੁਰ ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਸਭ ਨਾਥੇ ॥
હે માલિક! તું કૃપાનિધાન છે ગુણોના સ્વામી અને સર્વ સુખોનો નાથ છે

ਏਕ ਆਸ ਮੋਹਿ ਤੇਰੀ ਸੁਆਮੀ ਅਉਰ ਦੁਤੀਆ ਆਸ ਬਿਰਾਥੇ ॥੧॥
મને માત્ર તારી જ આશા છે અને બીજી આશાઓ બધી વ્યર્થ છે ॥૧॥

ਨੈਣ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਦੇਖਿ ਦਰਸਾਵਾ ਗੁਰਿ ਕਰ ਧਾਰੇ ਮੇਰੈ ਮਾਥੇ ॥
ગુરુએ મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખ્યો અને દર્શન કરીને આંખ તૃપ્ત થઈ ગઈ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਅਤੁਲ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਭੈ ਲਾਥੇ ॥੨॥੨੦॥੪੩॥
હે નાનક! મેં અસીમ સુખ મેળવી લીધું છે અને જન્મ-મરણનો ભય દૂર થઈ ગયો છે ॥૨॥૨૦॥૪૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰੇ ਮੂੜ੍ਹ੍ਹੇ ਆਨ ਕਾਹੇ ਕਤ ਜਾਈ ॥
હે મૂર્ખ! તું બીજે ક્યાંય શા માટે જતો નથી?

ਸੰਗਿ ਮਨੋਹਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਰੇ ਭੂਲਿ ਭੂਲਿ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનોહર અમૃત તો તારી સાથે જ છે તો પણ ભૂલી-ભૂલીને ઝેર ખાઈ રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਭ ਸੁੰਦਰ ਚਤੁਰ ਅਨੂਪ ਬਿਧਾਤੇ ਤਿਸ ਸਿਉ ਰੁਚ ਨਹੀ ਰਾਈ ॥
સુંદર પ્રભુ ચતુર, અનુપમ તેમજ વિધાતા છે તેનાથી તારો થોડી પણ રસ નથી

ਮੋਹਨਿ ਸਿਉ ਬਾਵਰ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਝੂਠਿ ਠਗਉਰੀ ਪਾਈ ॥੧॥
હે પાગલ! માયા મોહિનીએ તારું મન મોહી લીધું છે અને અસત્ય ઠગબુટ્ટી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે ॥૧॥

ਭਇਓ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੁਖ ਹਰਤਾ ਸੰਤਨ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
જ્યારે દુઃખોનો નાશ કરવાવાળા દયાળુ પરમાત્મા કૃપાળુ થાય છે તો સંત પુરુષોની સાથે પ્રીતિ બની રહે છે

ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ਘਰੈ ਮਹਿ ਪਾਏ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਸਮਾਈ ॥੨॥੨੧॥੪੪॥
હે નાનક! આ રીતે સર્વ સુખોના ભંડાર ઘરમાં જ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને આત્મ-જ્યોતિ પરમ-જ્યોતિમાં જોડાય જાય છે ॥૨॥૨૧॥૪૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਓਅੰ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚੀਤਿ ਪਹਿਲਰੀਆ ॥
પ્રિય ૐનો પ્રેમ તો પહેલાથી હૃદયમાં હાજર છે

ਜੋ ਤਉ ਬਚਨੁ ਦੀਓ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਤਉ ਮੈ ਸਾਜ ਸੀਗਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા સાચા ગુરુ! જ્યારથી તે વચન આપ્યું છે ત્યારથી મેં ભક્તિરૂપી શણગાર કરી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਭੂਲਹ ਤੁਮ ਸਦਾ ਅਭੂਲਾ ਹਮ ਪਤਿਤ ਤੁਮ ਪਤਿਤ ਉਧਰੀਆ ॥
અમે હંમેશા ભૂલ કરીએ છીએ પરંતુ તું ક્યારેય ભૂલ કરતો નથી અમે પાપી છીએ અને તું પાપીઓનો ઉદ્ધારક છે

ਹਮ ਨੀਚ ਬਿਰਖ ਤੁਮ ਮੈਲਾਗਰ ਲਾਜ ਸੰਗਿ ਸੰਗਿ ਬਸਰੀਆ ॥੧॥
અમે તુચ્છ વૃક્ષ છીએ પરંતુ તું ચંદનની સમાન સુગંધીદાર છે તારી સાથે જ રહે છે લાજ રાખજે ॥૧॥

ਤੁਮ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਉਪਕਾਰੀ ਹਮ ਕਿਆ ਬਪੁਰੇ ਜੰਤਰੀਆ ॥
તું ગંભીર, સહનશીલ તેમજ ઉપકારી છે પરંતુ અમે જીવ બિચારા તારી આગળ શું વસ્તુ છીએ

ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮੇਲਿਓ ਤਉ ਮੇਰੀ ਸੁਖਿ ਸੇਜਰੀਆ ॥੨॥੨੨॥੪੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે ગુરુએ કૃપાળુ થઈને પ્રભુથી મળવી દીધા તો મારી પથારી સુખદાયક થઈ ગઈ ॥૨॥૨૨॥૪૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਓਇ ਦਿਨਸ ਧੰਨਿ ਪਰਵਾਨਾਂ ॥
હે મન! તે દિવસ ધન્ય તેમજ સ્વીકાર છે

ਸਫਲ ਤੇ ਘਰੀ ਸੰਜੋਗ ਸੁਹਾਵੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਗਿਆਨਾਂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સમય સફળ છે અને સંયોગ સોહામણો છે જ્યારે સદ્દગુરુની સાથે જ્ઞાન-ધ્યાનની પ્રાપ્તિ થઈ ॥૧॥વિરામ॥

ਧੰਨਿ ਸੁਭਾਗ ਧੰਨਿ ਸੋਹਾਗਾ ਧੰਨਿ ਦੇਤ ਜਿਨਿ ਮਾਨਾਂ ॥
મારું સૌભાગ્ય ધન્ય છે મારો સુહાગ ધન્ય છે જેને માન-પ્રતિષ્ઠા આપે છે તે પણ ધન્ય છે

ਇਹੁ ਤਨੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਸਭੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਧਨੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਹੀਂਉ ਕੀਓ ਕੁਰਬਾਨਾਂ ॥੧॥
આ તન, ઘર, ધન બધું જ તારું છે અને મેં આ હૃદયને તારી પર બલિહાર કરી દીધું છે ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਲਾਖ ਰਾਜ ਸੁਖ ਪਾਏ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪੇਖਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨਾਂ ॥
એક ક્ષણ દર્શન કરવાથી લાખો-કરોડો રાજ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે

ਜਉ ਕਹਹੁ ਮੁਖਹੁ ਸੇਵਕ ਇਹ ਬੈਸੀਐ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ॥੨॥੨੩॥੪੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે જો તું મુખથી કહી દે કે સેવક અહીં બેસવાનું છે તો આ સુખનો અંત પણ જાણી શકતો નથી ॥૨॥૨૩॥૪૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਮੋਰੋ ਸਹਸਾ ਦੂਖੁ ਗਇਆ ॥
હવે મારો સંશય, દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે કારણ કે

ਅਉਰ ਉਪਾਵ ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਛੋਡੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਿ ਪਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા બધા ઉપાય છોડીને સદ્દગુરુની શરણમાં પડી ગયો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਬ ਸਿਧਿ ਕਾਰਜ ਸਭਿ ਸਵਰੇ ਅਹੰ ਰੋਗ ਸਗਲ ਹੀ ਖਇਆ ॥
સર્વ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ, બધા કાર્ય પૂરા થઈ ગયા અને અહમનો રોગ સમાપ્ત થઈ ગયો

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧ ਖਿਨ ਮਹਿ ਖਉ ਭਈ ਹੈ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਹਿਆ ॥੧॥
ગુરુને મળીને હરિનામ જપ્યું તો પળમાં કરોડો અપરાધ નષ્ટ થઈ ગયા ॥૧॥

ਪੰਚ ਦਾਸ ਗੁਰਿ ਵਸਗਤਿ ਕੀਨੇ ਮਨ ਨਿਹਚਲ ਨਿਰਭਇਆ ॥
ગુરુએ કામાદિક પાંચ દાસોને વશમાં કરી દીધા છે જેનાથી મન નિશ્ચલ તેમજ નિર્ભય થઈ ગયું છે

ਆਇ ਨ ਜਾਵੈ ਨ ਕਤ ਹੀ ਡੋਲੈ ਥਿਰੁ ਨਾਨਕ ਰਾਜਇਆ ॥੨॥੨੪॥੪੭॥
હવે આ કરી શકાતું નથી, ન તો વિચલિત થાય છે નાનકનું કહેવું છે કે હવે તે સ્થિર રહે છે ॥૨॥૨૪॥૪૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਇਤ ਉਤ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ॥
મારા પ્રભુ લોક-પરલોક હંમેશા સહાયતા કરવાવાળા છે

ਮਨਮੋਹਨੁ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਕੋ ਪਿਆਰੋ ਕਵਨ ਕਹਾ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મનમોહન મારા પ્રાણોને પ્રિય છે તેનું નિઃસંદેહ ગુણગાન કરવામાં આવે તો ઓછું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੇਲਿ ਖਿਲਾਇ ਲਾਡ ਲਾਡਾਵੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਅਨਦਾਈ ॥
તે રમત રમાડતો, લાડ લડાવતો અને હંમેશા આનંદ પ્રદાન કરે છે

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਬਾਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾਈ ॥੧॥
તે માતા-પિતાની જેમ બાળક સમજીને ઉછેર કરે છે ॥૧॥

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਿਮਖ ਨਹੀ ਰਹਿ ਸਕੀਐ ਬਿਸਰਿ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਈ ॥
તેના વગર ક્ષણ માટે પણ રહી શકાતું નથી તેથી તે ક્યારેય ન ભુલાય

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮਿਲਿ ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਤੇ ਮਗਨ ਭਏ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥੨੫॥੪੮॥
હે નાનક! સંતોની સંગતમાં મળીને હું પ્રભુના ધ્યાનમાં મગ્ન રહું છું ॥૨॥૨૫॥૪૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਪਨਾ ਮੀਤੁ ਸੁਆਮੀ ਗਾਈਐ ॥
પોતાના મિત્ર સ્વામીનું સ્તુતિગાન કરો

ਆਸ ਨ ਅਵਰ ਕਾਹੂ ਕੀ ਕੀਜੈ ਸੁਖਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ બીજાની આશા ન કરો સુખદાતા પ્રભુનું ચિંતન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਸੂਖ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਜਿਸਹਿ ਘਰਿ ਤਿਸ ਹੀ ਸਰਣੀ ਪਾਈਐ ॥
જેના ઘરે સુખ જ સુખ-મંગળ તેમજ કલ્યાણ છે તેની શરણમાં આવો

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁਖੁ ਜੇ ਸੇਵਹੁ ਤਉ ਲਾਜ ਲੋਨੁ ਹੋਇ ਜਾਈਐ ॥੧॥
તેને ત્યાગીને જો મનુષ્યની સેવા કરશો તો લજ્જિત થઈને મરશો ॥૧॥

ਏਕ ਓਟ ਪਕਰੀ ਠਾਕੁਰ ਕੀ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈਐ ॥
એક માલિકનો આસરો પકડ્યો છે અને ગુરુને મળીને ઉત્તમ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ છે

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਸਗਲ ਚੁਕੀ ਮੁਹਤਾਈਐ ॥੨॥੨੬॥੪੯॥
હે નાનક! ગુણોના ભંડાર પ્રભુ મળી ગયા છે જેનાથી લોકોની ગરીબી દૂર થઈ ગઈ છે ॥૨॥૨૬॥૪૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਓਟ ਸਤਾਣੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਮੇਰੈ ॥
મારા પ્રભુની શરણ ખુબ મજબૂત છે

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਲਿਆਵਉ ਅਵਰ ਕਾਹੂ ਕਉ ਮਾਣਿ ਮਹਤਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તારી કીર્તિ અને મહાનતાના કારણે કોઈ બીજાને નજરમાં લાવતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੈ ਕਾਢਿ ਲੀਆ ਬਿਖੁ ਘੇਰੈ ॥
પ્રભુએ સાથ આપીને વિકારોના ઘેરામાંથી કાઢી લીધા છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਉਖਧੁ ਮੁਖਿ ਦੀਨੋ ਜਾਇ ਪਇਆ ਗੁਰ ਪੈਰੈ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુના પગમાં પડ્યો તો તેણે મુખથી હરિ નામ અમૃતની ઔષધી આપી છે ॥૧॥

ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਕਹਉ ਏਕ ਮੁਖ ਨਿਰਗੁਣ ਕੇ ਦਾਤੇਰੈ ॥
હે નિર્ગુણોનાં દાતા! એક મુખમાંથી તારી શું મહિમા ગાઈ શકું છું?

ਕਾਟਿ ਸਿਲਕ ਜਉ ਅਪੁਨਾ ਕੀਨੋ ਨਾਨਕ ਸੂਖ ਘਨੇਰੈ ॥੨॥੨੭॥੫੦॥
નાનકની વિનંતી છે કે જો બંધનોને કાપીને મને પોતાનો બનાવી લે તો અનેક સુખ પ્રાપ્ત થશે ॥૨॥૨૭॥૫૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸੀ ॥
પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી દુઃખોનો અંત થઈ જાય છે

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਜੀਅ ਸੁਖਦਾਤਾ ਹੋਈ ਸਗਲ ਖਲਾਸੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવોને સુખ આપવાવાળા જ્યારે કૃપાળુ થાય છે તો બધા બંધનોથી મુક્તિ મળી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਊ ਸੂਝੈ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਕਹੁ ਕੋ ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਜਾਸੀ ॥
પ્રભુથી અતિરિક્ત બીજું કોઈ સૂઝતું નથી પછી કોની પાસે પ્રાર્થના કરી શકાય છે

ਜਿਉ ਜਾਣਹੁ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਠਾਕੁਰ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮ ਹੀ ਪਾਸੀ ॥੧॥
હે માલિક! જેમ ઠીક સમજતા હોય તેમ જ રાખો અમારું બધું તારી પાસે છે ॥૧॥

ਹਾਥ ਦੇਇ ਰਾਖੇ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੇ ਸਦ ਜੀਵਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
અવિનાશી પ્રભુએ હાથ આપીને રક્ષા કરી છે તે હંમેશા જીવન આપનાર છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹੈ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥੨॥੨੮॥੫੧॥
નાનક ફરમાવે છે કે તેને યમનો ફંદો કાપી નાખ્યો છે અને મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે ॥૨॥૨૮॥૫૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਜਤ ਕਤ ਤੁਝਹਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ॥
હે પ્રભુ! મારુ મન દરેક સમય તને જ યાદ કરે છે

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਦੀਨ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਜਿਉ ਜਾਨਹਿ ਤਿਉ ਪਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા પિતા પ્રભુ! અમે ગરીબ બાળકો છીએ, જેમ બરાબર સમજો તેમ પાર ઉતારી દો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਬ ਭੁਖੌ ਤਬ ਭੋਜਨੁ ਮਾਂਗੈ ਅਘਾਏ ਸੂਖ ਸਘਾਰੈ ॥
જ્યારે ભૂખ લાગે છે ત્યારે ભોજન માંગે છે અને તું અમને તૃપ્ત કરીને સુખ જ સુખ આપે છે

ਤਬ ਅਰੋਗ ਜਬ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਬਸਤੌ ਛੁਟਕਤ ਹੋਇ ਰਵਾਰੈ ॥੧॥
જયારે તારી સાથે રહે છે ત્યારે સ્વસ્થ હોય છે પરંતુ સાથ છૂટવાથી ધૂળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਕਵਨ ਬਸੇਰੋ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਥਾਪਿਉ ਥਾਪਨਹਾਰੈ ॥
હે કર્તાર! તે જ અમને બનાવ્યા છે તારા દાસોના દાસને તારા સિવાય ક્યાં રહેવું છે?

ਨਾਮੁ ਨ ਬਿਸਰੈ ਤਬ ਜੀਵਨੁ ਪਾਈਐ ਬਿਨਤੀ ਨਾਨਕ ਇਹ ਸਾਰੈ ॥੨॥੨੯॥੫੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા માટે આ જ ઉપયોગી છે કે તારું નામ ન ભૂલ તેનાથી તો જીવન પ્રાપ્ત થયું છે ॥૨॥૨૯॥૫૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਤੇ ਭੈ ਭਉ ਦੂਰਿ ਪਰਾਇਓ ॥
મનથી ભય-સંકટ દૂર થઈ ગયું છે

ਲਾਲ ਦਇਆਲ ਗੁਲਾਲ ਲਾਡਿਲੇ ਸਹਜਿ ਸਹਜਿ ਗੁਨ ਗਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વ્હાલા, લાડલા, દયાળુ પરમાત્માનું જ યશોગાન કર્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਬਚਨਾਤਿ ਕਮਾਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਇਓ ॥
ગુરુના વચનો અનુસાર જીવન-આચરણ અપનાવ્યું છે અને તેની કૃપાથી ફરીવાર બીજે ક્યાંય દોડતું નથી

ਰਹਤ ਉਪਾਧਿ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖ ਆਸਨ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪਾਇਓ ॥੧॥
આનાથી બધી ઉપાધીઓથી રહિત થઈ ગયો છું સુખ સમાધિમાં લીન છું અને હૃદય-ઘરમાં ભક્ત-વત્સલ પ્રભુને મેળવી લીધા છે ॥૧॥

ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਆਨੰਦਾ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ॥
નાદ, વિનોદ તેમજ આનંદ પૂર્વક આધ્યાત્મિક અવસ્થામાં લીન છું

ਕਰਨਾ ਆਪਿ ਕਰਾਵਨ ਆਪੇ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਆਪਾਇਓ ॥੨॥੩੦॥੫੩॥
હે નાનક! પ્રભુ સર્વસ્વ છે, તે પોતે જ કરી રહ્યો છે અને પોતે જ કરવાવાળો છે ॥૨॥૩૦॥૫૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਨਹਿ ਆਧਾਰੋ ॥
પરમાત્માનું અમૃત નામ મનનો આધાર છે

ਜਿਨ ਦੀਆ ਤਿਸ ਕੈ ਕੁਰਬਾਨੈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਨਮਸਕਾਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને આ આપ્યું છે તેના પર બલિહાર જાઉં છું અને સંપૂર્ણ ગુરુને અમારા હાથ જોડીને પ્રણામ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੂਝੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਹਜਿ ਸੁਹੇਲਾ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਿਖੁ ਜਾਰੋ ॥
આધ્યાત્મિક સુખ પ્રાપ્ત થયું છે બધી તૃષ્ણા ઠરી ગઈ છે અને કામ-ક્રોધના ઝેરને સળગાવી દીધું છે

ਆਇ ਨ ਜਾਇ ਬਸੈ ਇਹ ਠਾਹਰ ਜਹ ਆਸਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੋ ॥੧॥
હવે આવતો જતો નથી તે ઠેકાણાંમાં વસી ગયો છું જ્યાં નિરંકાર હાજર છે ॥૧॥

ਏਕੈ ਪਰਗਟੁ ਏਕੈ ਗੁਪਤਾ ਏਕੈ ਧੁੰਧੂਕਾਰੋ ॥
માત્ર ૐકાર જ પ્રગટ રૂપમાં વ્યાપક છે એક તે જ ગુપ્ત રૂપમાં હાજર છે અને નિર્લિપ્ત થઈને ધુમ્મસ રૂપમાં પણ એક માત્ર તે જ સ્થિત છે

ਆਦਿ ਮਧਿ ਅੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਾਚੁ ਬੀਚਾਰੋ ॥੨॥੩੧॥੫੪॥
નાનકનો સાચો વિચાર છે કે આદિ, મધ્ય તેમજ અંતમાં તે પ્રભુ જ હાજર છે ॥૨॥૩૧॥૫૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਘਰੀ ॥
પ્રભુ વગર ક્ષણ માટે પણ રહી શકાતું નથી

ਸਰਬ ਸੂਖ ਤਾਹੂ ਕੈ ਪੂਰਨ ਜਾ ਕੈ ਸੁਖੁ ਹੈ ਹਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે પરમાત્માને પરમસુખ સમજ્યા છે તેના જ સર્વ સુખ પૂર્ણ થયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ ਧਨ ਸਿਮਰਤ ਅਨਦ ਘਨਾ ॥
પ્રાણ, જીવન, ધન, કલ્યાણ, રૂપ ભગવાનનું સ્મરણ આનંદ જ આનંદ આપવાવાળું છે

ਵਡ ਸਮਰਥੁ ਸਦਾ ਸਦ ਸੰਗੇ ਗੁਨ ਰਸਨਾ ਕਵਨ ਭਨਾ ॥੧॥
એકમાત્ર તે જ મહાન છે સર્વશક્તિમાન છે હંમેશા સાથે છે આ જીભથી તેના ક્યાં-ક્યાં ગુણનું ગાન કરું ॥૧॥

ਥਾਨ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਮਾਨ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਨਨ ਕਹਨਹਾਰੇ ॥
તે સ્થાન પવિત્ર છે માન-સન્માન પવિત્ર છે તારો યશ સાંભળવા તેમજ ગાવા વાળા પણ પવિત્ર છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੇ ਭਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਜਾ ਮਹਿ ਸੰਤ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥੨॥੩੨॥੫੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રભુ! જ્યાં તારા સંત રહે છે તે ભવન પણ પવિત્ર પાવન છે ॥૨॥૩૨॥૫૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਜਪਤੀ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ॥
હે પ્રભુ! આ જીભ માત્ર તારું જ નામ જપે છે

ਮਾਤ ਗਰਭ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਇਕ ਤੁਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માતાના ગર્ભમાં તે જ પાલન-પોષણ કર્યું અને મૃત્યુલોકમાં પણ માત્ર તું જ બચાવવાળો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮਹਿ ਪਿਤਾ ਤੁਮ ਹੀ ਫੁਨਿ ਮਾਤਾ ਤੁਮਹਿ ਮੀਤ ਹਿਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ॥
તું જ અમારો પિતા છે તું જ અમારી માતા છે અને તું જ હિતચિંતક ભાઈ છે

ਤੁਮ ਪਰਵਾਰ ਤੁਮਹਿ ਆਧਾਰਾ ਤੁਮਹਿ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨਦਾਤਾ ॥੧॥
તું જ પરિવાર છે તારો જ આશરો છે અને તું જ જીવન-પ્રાણ દેનાર છે ॥૧॥

ਤੁਮਹਿ ਖਜੀਨਾ ਤੁਮਹਿ ਜਰੀਨਾ ਤੁਮ ਹੀ ਮਾਣਿਕ ਲਾਲਾ ॥
તું જ ખુશીઓનો ભંડાર છે તું જ રત્ન-ઝવેરાત છે તું જ કિંમતી લાલ-માણેક છે

ਤੁਮਹਿ ਪਾਰਜਾਤ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ਤਉ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲਾ ॥੨॥੩੩॥੫੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે તું જ પારિજાત છે જે ગુરુથી પ્રાપ્ત થાય છે તો અમે નિહાલ થઈ જઈએ છીએ ॥૨॥૩૩॥૫૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜਾਹੂ ਕਾਹੂ ਅਪੁਨੋ ਹੀ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ॥
ખુશી અથવા દુઃખમાં પોતાનો શુભચિંતક જ યાદ આવે છે

ਜੋ ਕਾਹੂ ਕੋ ਚੇਰੋ ਹੋਵਤ ਠਾਕੁਰ ਹੀ ਪਹਿ ਜਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે કોઈનો નોકર હોય છે તે માલિકની પાસે જ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਪਨੇ ਪਹਿ ਦੂਖ ਅਪਨੇ ਪਹਿ ਸੂਖਾ ਅਪੁਨੇ ਹੀ ਪਹਿ ਬਿਰਥਾ ॥
દુઃખ હોય કે સુખ હોય પોતાના હિતૈષીની સામે જ અભિવ્યક્ત કરવામાં આવે છે જે હૃદયની સ્થિતિ હોય તે પોતાનાને જ કહેવામાં આવે છે

ਅਪੁਨੇ ਪਹਿ ਮਾਨੁ ਅਪੁਨੇ ਪਹਿ ਤਾਨਾ ਅਪਨੇ ਹੀ ਪਹਿ ਅਰਥਾ ॥੧॥
પોતાના પર જ માન હોય છે પોતાના ને જ બળ માનવામાં આવે છે કોઈ જરૂરિયાત હોય તો પોતાનાની પાસે જ આવવામાં આવે છે ॥૧॥

ਕਿਨ ਹੀ ਰਾਜ ਜੋਬਨੁ ਧਨ ਮਿਲਖਾ ਕਿਨ ਹੀ ਬਾਪ ਮਹਤਾਰੀ ॥
કોઈએ રાજ્ય, યૌવન, ધન-સંપત્તિને પોતાની જરૂરિયાત માની લીધી છે અને કોઈને પોતાના માતા-પિતાનો જ આશરો છે

ਸਰਬ ਥੋਕ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਾਏ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹਮਾਰੀ ॥੨॥੩੪॥੫੭॥
હે નાનક! ગુરુથી મને બધી વસ્તુ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે અને મારી બધી કામનાઓ પુરી થઇ ગઈ છે ॥૨॥૩૪॥૫૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਝੂਠੋ ਮਾਇਆ ਕੋ ਮਦ ਮਾਨੁ ॥
ધન-સંપત્તિનું અભિમાન અસત્ય છે

ਧ੍ਰੋਹ ਮੋਹ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਬਪੁਰੇ ਸੰਗਿ ਗੋਪਾਲਹਿ ਜਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગરીબ મનુષ્ય! પોતાની ઈર્ષા-દ્વેષ અને મોહ દૂર કર આ વાત માની લે કે પ્રભુ મારી સાથે જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਥਿਆ ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਅਰੁ ਉਮਰੇ ਮੀਰ ਮਲਕ ਅਰੁ ਖਾਨ ॥
રાજ્ય, યૌવન, ખાનદાની, રાજા, શાસકો, કુલીન બધું મિથ્યા છે

ਮਿਥਿਆ ਕਾਪਰ ਸੁਗੰਧ ਚਤੁਰਾਈ ਮਿਥਿਆ ਭੋਜਨ ਪਾਨ ॥੧॥
સુંદર કપડાં, અત્તર, ચતુરાઈ, ભોજન તેમજ પાન પણ અસત્ય છે ॥૧॥

ਦੀਨ ਬੰਧਰੋ ਦਾਸ ਦਾਸਰੋ ਸੰਤਹ ਕੀ ਸਾਰਾਨ ॥
હે પ્રભુ! હું તારો દાસોનો દાસ છું અને સંતોની શરણમાં રહું છું

ਮਾਂਗਨਿ ਮਾਂਗਉ ਹੋਇ ਅਚਿੰਤਾ ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ॥੨॥੩੫॥੫੮॥
હું તારાથી માંગુ છું નિશ્ચિત તારી ભક્તિ જ ચાહું છું હે નાનકના પ્રાણ પ્રભુ! મને મળો ॥૨॥૩૫॥૫૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਪੁਨੀ ਇਤਨੀ ਕਛੂ ਨ ਸਾਰੀ ॥
મનુષ્યે પોતાનું કંઈપણ શણગાર્યું નથી

ਅਨਿਕ ਕਾਜ ਅਨਿਕ ਧਾਵਰਤਾ ਉਰਝਿਓ ਆਨ ਜੰਜਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અનેક કાર્યોમાં ભાગદોડ અને અન્ય જંજાળોમાં જ ગૂંચવાયેલો રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਿਉਸ ਚਾਰਿ ਕੇ ਦੀਸਹਿ ਸੰਗੀ ਊਹਾਂ ਨਾਹੀ ਜਹ ਭਾਰੀ ॥
ચાર દિવસના જે સાથી દેખાય છે ખુબ મુશ્કેલીના સમયમાં પણ સાથ દેતા નથી

ਤਿਨ ਸਿਉ ਰਾਚਿ ਮਾਚਿ ਹਿਤੁ ਲਾਇਓ ਜੋ ਕਾਮਿ ਨਹੀ ਗਾਵਾਰੀ ॥੧॥
મનુષ્ય તેની સાથે પ્રેમ લગાવીને હળી-મળી રહે છે જે મૂર્ખ જરાય કામ આવતા નથી ॥૧॥

ਹਉ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਮੇਰਾ ਨਾ ਹਮਰੋ ਬਸੁ ਚਾਰੀ ॥
હું કંઈ પણ નથી ન તો મારુ કંઈ પોતાનું છે અને અમારો કોઈ વશ ચાલી શકતો નથી

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੀ ॥੨॥੩੬॥੫੯॥
હે નાનકના પ્રભુ! તું જ બધું કરવાવાળો છે અને સંતોની સંગતમાં જ ઉદ્ધાર થાય છે ॥૨॥૩૬॥૫૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੋਹਨੀ ਮੋਹਤ ਰਹੈ ਨ ਹੋਰੀ ॥
મોહિની માયા આખા સંસારને મોહિત કરે છે અને કોઈના રોકવા પર રોકાતી નથી

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਗਲ ਕੀ ਪਿਆਰੀ ਤੁਟੈ ਨ ਕਾਹੂ ਤੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધક, સિદ્ધ પુરુષો બધાની પ્રાણ પ્યારી છે અને કોઈના તોડવા પર પણ તૂટતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਖਟੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਉਚਰਤ ਰਸਨਾਗਰ ਤੀਰਥ ਗਵਨ ਨ ਥੋਰੀ ॥
જીભથી છ શાસ્ત્રોનું ઉચ્ચારણ કરવા અથવા તીર્થ યાત્રા કરવાથી પણ તેનો પ્રભાવ ઓછો થતો નથી

ਪੂਜਾ ਚਕ੍ਰ ਬਰਤ ਨੇਮ ਤਪੀਆ ਊਹਾ ਗੈਲਿ ਨ ਛੋਰੀ ॥੧॥
પૂજા કરવાવાળા, માથા પર તિલક કરવાવાળા , વ્રત-ઉપવાસ, નિયમ ધારણ કરવાવાળા તેમજ તપસ્વીઓનો પણ સાથ છોડતી નથી ॥૧॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਿ ਪਤਿਤ ਹੋਤ ਜਗੁ ਸੰਤਹੁ ਕਰਹੁ ਪਰਮ ਗਤਿ ਮੋਰੀ ॥
આ જગત અજ્ઞાનના આંધળા કુવામાં પડીને પતિત થઈ રહ્યા છે હે સંત પુરુષો! મારી પરમગતિ કરી દો

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਾਨਕੁ ਭਇਓ ਮੁਕਤਾ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਭੋਰੀ ॥੨॥੩੭॥੬੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે સાચા સાધુઓની સંગતમાં થોડા દર્શન માત્રથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥૩૭॥૬૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕਹਾ ਕਰਹਿ ਰੇ ਖਾਟਿ ਖਾਟੁਲੀ ॥
હે પ્રાણી! ધન-સંપત્તિ કમાઈને તું શું કરી રહ્યો છે?

ਪਵਨਿ ਅਫਾਰ ਤੋਰ ਚਾਮਰੋ ਅਤਿ ਜਜਰੀ ਤੇਰੀ ਰੇ ਮਾਟੁਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું શરીર હવાથી ભરાયને ફુલાય ગયું છે અને શરીર રૂપી તારી મટુકી ખૂબ જૂની થઈ ગઈ છે ॥૧॥ વિરામ॥

ਊਹੀ ਤੇ ਹਰਿਓ ਊਹਾ ਲੇ ਧਰਿਓ ਜੈਸੇ ਬਾਸਾ ਮਾਸ ਦੇਤ ਝਾਟੁਲੀ ॥
જેમ બાજ માંસને જપટીને લઈ જાય છે તેમ જ તું ધનને છીનવીને કોઈ બીજી જગ્યાએ રાખી દે છે

ਦੇਵਨਹਾਰੁ ਬਿਸਾਰਿਓ ਅੰਧੁਲੇ ਜਿਉ ਸਫਰੀ ਉਦਰੁ ਭਰੈ ਬਹਿ ਹਾਟੁਲੀ ॥੧॥
હે આંધળા! તને દેવાવાળા પરમાત્મા ભૂલી ગયા છે જેમ યાત્રી દુકાનમાં બેસીને પોતાનું પેટ ભરી લે છે પરંતુ ભોજન દેવાવાળાને ભૂલી જાય છે ॥૧॥

ਸਾਦ ਬਿਕਾਰ ਬਿਕਾਰ ਝੂਠ ਰਸ ਜਹ ਜਾਨੋ ਤਹ ਭੀਰ ਬਾਟੁਲੀ ॥
તું વિકારોના સ્વાદ તેમજ અસત્ય રસોમાં જ મસ્ત છે જ્યાં જવું છે તે માર્ગ કઠું મુશ્કેલ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਮਝੁ ਰੇ ਇਆਨੇ ਆਜੁ ਕਾਲਿ ਖੁਲ੍ਹੈ ਤੇਰੀ ਗਾਂਠੁਲੀ ॥੨॥੩੮॥੬੧॥
નાનક કહે છે કે હે મૂર્ખ! આ તથ્યને સમજી લે આજે અથવા કાલે તારી મૃત્યુ નિશ્ચિત છે ॥૨॥૩૮॥૬૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਜੀਉ ਸੰਗਿ ਤੁਹਾਰੈ ਜਾਨਿਓ ॥
હે ગુરુ! તારી સંગતમાં પરમ સત્યને જાણ્યું છે

ਕੋਟਿ ਜੋਧ ਉਆ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛੀਐ ਤਾਂ ਦਰਗਹ ਭੀ ਮਾਨਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કરોડો યોદ્ધા ફરી રહ્યા છે કોઈ તેની વાત પૂછતાં નથી તો તે જ પ્રભુ-દરબારમાં યશ અપાવ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਵਨ ਮੂਲੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਾ ਕਹੀਐ ਕਵਨ ਰੂਪੁ ਦ੍ਰਿਸਟਾਨਿਓ ॥
આ કેવી રીતે કહી શકાય કે પ્રાણીનું મૂલ્ય શું છે? ક્યાં રૂપમાં દ્રષ્ટિ ગત થાય છે?

ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ ਮਾਟੀ ਸੰਗਿ ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਬਖਾਨਿਓ ॥੧॥
જ્યારે માટી રૂપી શરીરમાં પ્રાણ-જ્યોતિનો આલોક થઈ ગયો તો તેને દુર્લભ શરીર કહેવામાં આવે છે ॥૧॥

ਤੁਮ ਤੇ ਸੇਵ ਤੁਮ ਤੇ ਜਪ ਤਾਪਾ ਤੁਮ ਤੇ ਤਤੁ ਪਛਾਨਿਓ ॥
હે સદ્દગુરુ! તારાથી સેવા, જપ-તપ અને સાર-તત્વને સમજ્યું છે

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਰਿ ਕਟੀ ਜੇਵਰੀ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਦਸਾਨਿਓ ॥੨॥੩੯॥੬੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે મને દાસોના દાસના માથા પર હાથ ધરીને તે મૃત્યુની સાંકળ કાપી દીધી છે ॥૨॥૩૯॥૬૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦੀਓ ਸੇਵਕ ਕਉ ਨਾਮ ॥
પ્રભુએ સેવકને નામ સ્મરણ આપ્યું છે

ਮਾਨਸੁ ਕਾ ਕੋ ਬਪੁਰੋ ਭਾਈ ਜਾ ਕੋ ਰਾਖਾ ਰਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! જેને બચાવવા વાળા પોતે પરમાત્મા છે પછી મનુષ્ય તેનું શું બગાડી શકે છે ? ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਿ ਮਹਾ ਜਨੁ ਆਪੇ ਪੰਚਾ ਆਪਿ ਸੇਵਕ ਕੈ ਕਾਮ ॥
તે પોતે જ પ્રધાન છે પોતે જ પંચ છે અને તે પોતે જ સેવકના કાર્ય સંપન્ન કરે છે

ਆਪੇ ਸਗਲੇ ਦੂਤ ਬਿਦਾਰੇ ਠਾਕੁਰ ਅੰਤਰਜਾਮ ॥੧॥
તે અંતર્યામી માલિકે પોતે જ બધા દુઃખોને સમાપ્ત કરી દીધા છે ॥૧॥

ਆਪੇ ਪਤਿ ਰਾਖੀ ਸੇਵਕ ਕੀ ਆਪਿ ਕੀਓ ਬੰਧਾਨ ॥
તેને પોતે જ પોતાના સેવકની પ્રતિષ્ઠા બચાવી છે અને પોતે જ સ્થિરતા પ્રદાન કરી છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸੇਵਕ ਕੀ ਰਾਖੈ ਨਾਨਕ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨ ॥੨॥੪੦॥੬੩॥
હે નાનક!આ તથ્યને જાણી લો કે યુગ-યુગથી પ્રભુ પોતાના ભક્તોની રક્ષા કરી રહ્યો છે ॥૨॥૪૦॥૬૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਤੂ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਸਖਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ॥
હે પિતા પરમાત્મા! તું જ મારો મિત્ર, હિતૈષી તેમજ પ્રાણ છે

ਮਨੁ ਧਨੁ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰਾ ਇਹੁ ਤਨੁ ਸੀਤੋ ਤੁਮਰੈ ਧਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ આત્મા, શરીર, મન તેમજ ધન બધું તારું છે તે જ આ શરીર બનાવીને આપ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ ਹੀ ਦੀਏ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ਤੁਮ ਹੀ ਦੀਏ ਮਾਨ ॥
તે જ અનેક પ્રકારની વસ્તુ આપી છે તે જ માન પ્રતિષ્ઠા આપી છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਤੁਮ ਹੀ ਪਤਿ ਰਾਖਹੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨ ॥੧॥
હે અંતર્યામી! હંમેશા તું જ અમારી લાજ રાખે છે ॥૧॥

ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਜਾਨਿਆ ਤੂ ਠਾਕੁਰ ਤੇ ਆਏ ਪਰਵਾਨ ॥
હે ઠાકુર! સંતજનોએ તને જાણી લીધા છે તેનો જન્મ સફળ થઈ ગયો છે

ਜਨ ਕਾ ਸੰਗੁ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਕੈ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੪੧॥੬੪॥
નાનક ફરમાવે છે કે સંતજનોની સંગત ઉત્તમ ભાગ્યથી પ્રાપ્ત થાય છે અને હું તો સંતો પર બલિહાર જાઉં છું   ॥૨॥૪૧॥૬૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕਰਹੁ ਗਤਿ ਦਇਆਲ ਸੰਤਹੁ ਮੋਰੀ ॥
હે દયાળુ સંતો! મારી મુક્તિ કરો

ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਕਾਰਨ ਕਰਨਾ ਤੂਟੀ ਤੁਮ ਹੀ ਜੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું કરવા-કરાવવામાં સમર્થ છે અને મારી તૂટેલી પ્રીતિને તે જ જોડી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਬਿਖਈ ਤੁਮ ਤਾਰੇ ਸੁਮਤਿ ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੈ ਪਾਈ ॥
જન્મ-જન્માંતરના વિકારી જીવોને તે સંસાર-સમુદ્રથી તારી દીધા છે અને તારી સંગતમાં સુમતિ પ્રાપ્ત કરી છે

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਤੇ ਪ੍ਰਭ ਬਿਸਰਤ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਗਾਈ ॥੧॥
જે પ્રભુને ભુલાવીને અનેક યોનિઓમાં ફરી રહ્યા હતા હવે તે શ્વાસે-શ્વાસે હરિનું કીર્તન કરે છે ॥૧॥

ਜੋ ਜੋ ਸੰਗਿ ਮਿਲੇ ਸਾਧੂ ਕੈ ਤੇ ਤੇ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤਾ ॥
જે જે સાધુ પુરુષની સંગતમાં સામિલ થયા તેઓ અશુદ્ધમાંથી પવિત્ર થયા.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੇ ਵਡਭਾਗਾ ਤਿਨਿ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਾ ॥੨॥੪੨॥੬੫॥
હે નાનક! જે ભાગ્યશાળી છે તેણે મનુષ્ય-જન્મ જીતી લીધો છે ॥૨॥૪૨॥૬૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਠਾਕੁਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰਨ ਜਨੁ ਆਇਓ ॥
હે ઠાકુર! દાસ તારી પાસે વિનંતી કરવા આવ્યા છે

ਸਰਬ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਸਹਜ ਰਸ ਸੁਨਤ ਤੁਹਾਰੋ ਨਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારું નામ-કીર્તન સાંભળવાથી સર્વ સુખ, આનંદ તેમજ આધ્યાત્મિક રસ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਸੂਖ ਕੇ ਸਾਗਰ ਜਸੁ ਸਭ ਮਹਿ ਜਾ ਕੋ ਛਾਇਓ ॥
હે કૃપાનિધાન! તું સુખોનો સમુદ્ર છે આખા વિશ્વમાં તારો જ યશ ફેલાયેલો છે

ਸੰਤਸੰਗਿ ਰੰਗ ਤੁਮ ਕੀਏ ਅਪਨਾ ਆਪੁ ਦ੍ਰਿਸਟਾਇਓ ॥੧॥
સંતોની સાથે તું જ આનંદ કરે છે અને પોતાની જાતે જ પ્રગટ કરે છે ॥૧॥

ਨੈਨਹੁ ਸੰਗਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਰਨ ਝਾਰੀ ਕੇਸਾਇਓ ॥
આ નયનોથી સંતોની સેવામાં તલ્લીન છું અને વાળથી તેના જ ચરણ સાફ કરું છું

ਆਠ ਪਹਰ ਦਰਸਨੁ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਪਾਇਓ ॥੨॥੪੩॥੬੬॥
હે નાનક! આઠ પ્રહર સંતોના દર્શન આ જ પરમ સુખ છે ॥૨॥૪૩॥૬૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જેની પરમાત્માના નામમાં લગન લાગેલી રહે છે

ਸਜਨੁ ਸੁਰਿਦਾ ਸੁਹੇਲਾ ਸਹਜੇ ਸੋ ਕਹੀਐ ਬਡਭਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં તે જ સજ્જન, હમસફર, આધ્યાત્મિક સુખી તેમજ ભાગ્યશાળી માનવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਹਿਤ ਬਿਕਾਰ ਅਲਪ ਮਾਇਆ ਤੇ ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਿਖੁ ਤਿਆਗੀ ॥
તે વિકારોથી રહિત રહે છે, મોહ-માયાથી નિર્લિપ્ત રહીને અહંકાર બુદ્ધિને ઝેરને ત્યાગી દે છે

ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਆਸ ਏਕਹਿ ਕੀ ਟੇਕ ਹੀਐਂ ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਗੀ ॥੧॥
પ્રિયતમના પ્રેમમાં લીન હૃદય માત્ર તેનો જ આશરો ઈચ્છે છે અને તેના દર્શનોની તરસ જ મારી આશા છે ॥૧॥

ਅਚਿੰਤ ਸੋਇ ਜਾਗਨੁ ਉਠਿ ਬੈਸਨੁ ਅਚਿੰਤ ਹਸਤ ਬੈਰਾਗੀ ॥
હવે નિશ્ચિત થઈને ઉઠવું, બેસવું, જાગવું થઈ ગયું છે અને નિશ્ચિત થઈને હસતા-રમતા વૈરાગ્યવાન રહે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਠਗਾਨਾ ਸੁ ਮਾਇਆ ਹਰਿ ਜਨ ਠਾਗੀ ॥੨॥੪੪॥੬੭॥
હે નાનક! જેણે આખા જગતને છેતરી લીધું છે તે માયાને હરિ-ભક્તોએ છેતરી લીધા છે ॥૨॥૪૪॥૬૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਬ ਜਨ ਊਪਰਿ ਕੋ ਨ ਪੁਕਾਰੈ ॥
હવે આ સેવકની વિરુદ્ધ કોઈ દોષ અથવા ફરિયાદ કરતા નથી

ਪੂਕਾਰਨ ਕਉ ਜੋ ਉਦਮੁ ਕਰਤਾ ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਤਾ ਕਉ ਮਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પણ ફરિયાદ કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે ગુરુ પરમાત્મા તેને સજા આપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਵੈਰੈ ਸੰਗਿ ਵੈਰੁ ਰਚਾਵੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਓਹੁ ਹਾਰੈ ॥
જે સજ્જનોની સાથે શત્રુતા કરે છે તે પ્રભુના દરબારમાં હારે છે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਜਨ ਕੀ ਪੈਜ ਸਵਾਰੈ ॥੧॥
યુગ-યુગથી પ્રભુની કીર્તિ છે કે તે ભક્તજનોની લાજ બચાવતા આવ્યા છે ॥૧॥

ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸਗਲ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਚਰਨ ਕਮਲ ਆਧਾਰੈ ॥
દરેક ડર મટી ગયા છે નિર્ભય થઈ ગયા છે અને પ્રભુના ચરણ કમળ જ અમારો આશરો છે

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਜਪਿਓ ਨਾਉ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟ ਭਇਓ ਸੰਸਾਰੈ ॥੨॥੪੫॥੬੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુના વચનોથી નામ જાપ કર્યું છે અને સંસારમાં તેનું નામ પ્રખ્યાત થઈ ગયું છે ॥૨॥૪૫॥૬૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਜਨ ਛੋਡਿਆ ਸਗਲਾ ਆਪੁ ॥
પ્રભુ ભક્તે અહમ-ભાવને સંપૂર્ણપણે ત્યાગી દીધો છે

ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਰਖਹੁ ਗੁਸਾਈ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾਂ ਪਰਤਾਪੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક! જ્યાં ઉચિત સમજો છો ત્યાં જ અમને રાખો તારો યશ જોઈને જ જીવન મેળવી રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਸਿਓ ਸਗਲ ਸੰਤਾਪੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશ તેમજ સાધુઓની સંગતમાં બધા દુઃખ-સંતાપ સમાપ્ત થઈ ગયા છે

ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਪੇਖਿ ਸਮਤੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ਸਗਲ ਸੰਭਾਖਨ ਜਾਪੁ ॥੧॥
અમે મિત્ર તેમજ શત્રુને એક સમાન માનીને આ ચિંતન કર્યું છે કે સજ્જનોથી વાર્તાલાપ જ જાપ છે ॥૧॥

ਤਪਤਿ ਬੁਝੀ ਸੀਤਲ ਆਘਾਨੇ ਸੁਨਿ ਅਨਹਦ ਬਿਸਮ ਭਏ ਬਿਸਮਾਦ ॥
મારી જલન ઓલવાઈ ગઈ છે મન શીતળ તેમજ તૃપ્ત થઈ ગયું છે અનહદ ધ્વનિ સાંભળીને વિસ્મિત થઇ ગયો છું

ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਪੂਰਨ ਪੂਰੇ ਨਾਦ ॥੨॥੪੬॥੬੯॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ નામ સાંભળીને મન સાચું અને આનંદમય થઈ ગયું છે ॥૨॥૪૬॥૬૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰੈ ਗੁਰਿ ਮੋਰੋ ਸਹਸਾ ਉਤਾਰਿਆ ॥
મારા ગુરુએ મારો સંશય-ભય દૂર કરી દીધો છે

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਜਾਈਐ ਬਲਿਹਾਰੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી આવા ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਿਓ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਮਨਿ ਧਾਰਿਆ ॥
હું દિવસ-રાત ગુરુનું નામ જપતો રહું છું અને ગુરુના ચરણોને મનમાં વસાવી લીધું છે

ਗੁਰ ਕੀ ਧੂਰਿ ਕਰਉ ਨਿਤ ਮਜਨੁ ਕਿਲਵਿਖ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰਿਆ ॥੧॥
હું દિવસ-રાત ગુરુની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરતો રહું છું આ રીતે પાપોની ગંદકી ઉતારી લીધી છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਕਰਉ ਨਿਤ ਸੇਵਾ ਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਨਮਸਕਾਰਿਆ ॥
હું દરરોજ સંપૂર્ણ ગુરુની સેવા કરું છું અને પોતાના ગુરુની જ વંદના કરું છું

ਸਰਬ ਫਲਾ ਦੀਨ੍ਹੇ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਨਿਸਤਾਰਿਆ ॥੨॥੪੭॥੭੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે સંપૂર્ણ ગુરુએ મને બધા મનોવાંછિત ફળ આપી દીધા છે અને તેને મારી સંસારના બંધનોથી મુક્ત કરી દીધી છે ॥૨॥૪૭॥૭૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਾਨ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥
પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી પ્રાણોને મુક્તિ મળે છે

ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ ਤ੍ਰਾਸ ਸਭ ਨਾਸੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો સાધુ પુરુષોની સાથે પ્રેમ લગાડવામાં આવે તો બધા મતભેદ તેમજ પીડાઓ મટી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਆਰਾਧੇ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ॥
મારુ મન પરમાત્માની આરાધના કરે છે અને જીભ તેનું જ યશોગાન કરે છે

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿੰਦਾ ਬਾਸੁਦੇਵ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈ ॥੧॥
અભિમાન,કામ, ક્રોધ અને નિંદાને ત્યજીને મેં પ્રભુથી જ પ્રેમ લગાડ્યો છે ॥૧॥

ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਆਰਾਧਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਕਰਤ ਸੋੁਹਾਵੈ ॥
દયાળુ પરમાત્માની આરાધના અને સંકીર્તન કરતા જ જીવ સુંદર લાગે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸਭ ਕੀ ਹੋਇ ਰੇਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਸਮਾਵੈ ॥੨॥੪੮॥੭੧॥
નાનકનું મત છે કે જે બધાની ચરણ-ધુળ બની જાય છે તે પ્રભુના દર્શનમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥૪૮॥૭૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅਪੁਨੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥
હું પોતાના સંપૂર્ણ ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું

ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਕੀਓ ਨਾਮ ਕੋ ਰਾਖੇ ਰਾਖਨਹਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેણે હરિનામની કીર્તિ આખા સંસારમાં ફેલાવી દીધી છે તે બચાવનારે મને બચાવી લીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਭਉ ਕੀਏ ਸੇਵਕ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਬਿਦਾਰੈ ॥
તેને પોતાના સેવક-દાસોના બધા દુઃખ નિવૃત કરીને નિર્ભય કરી દીધો છે

ਆਨ ਉਪਾਵ ਤਿਆਗਿ ਜਨ ਸਗਲੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਧਾਰੈ ॥੧॥
સેવકે બીજા ઉપાય ત્યાગીને હ્રદયમાં તેના ચરણ-કમળને જ ધારણ કર્યા છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਪ੍ਰਭ ਏਕੈ ਏਕੰਕਾਰੈ ॥
માત્ર એક અદ્વિતીય પરમાત્મા જ પ્રાણોનો આશરો છે તે જ અમારો મિત્ર તેમજ સાજન છે

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਠਾਕੁਰੁ ਨਾਨਕ ਕਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਮਸਕਾਰੈ ॥੨॥੪੯॥੭੨॥
નાનકનો માલિક બધાથી મોટો છે અને તેને અમારી વારંવાર વંદના છે ॥૨॥૪૯॥૭૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਹੈ ਕੋ ਕਹਾ ਬਤਾਵਹੁ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુથી વધારે શું કોઈ બીજું વિધાતા છે

ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਕਰਤਾ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સુખીના ભંડાર, કરુણામય તેમજ કર્તાર છે તેથી આવા પ્રભુને હરદમ ધ્યાન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਸੂਤਿ ਪਰੋਏ ਜੰਤਾ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਜਸੁ ਗਾਵਹੁ ॥
તમામ જીવ તેના સૂત્રમાં પરોવાયેલા છે તેથી આવા પ્રભુનું યશ ગાઓ

ਸਿਮਰਿ ਠਾਕੁਰੁ ਜਿਨਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਦੀਨਾ ਆਨ ਕਹਾ ਪਹਿ ਜਾਵਹੁ ॥੧॥
જેણે બધું આપ્યું છે તે માલિકનું સ્મરણ કરો ક્યાંક બીજે પૂજા માટે શા માટે જાઓ છો ॥૧॥

ਸਫਲ ਸੇਵਾ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਕੀ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ॥
એક માત્ર મારા સ્વામીની સેવા જ સફળ છે મનમાં જેવી કામના હશે તેવું જ ફળ મેળવશો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਲਾਭੁ ਲਾਹਾ ਲੈ ਚਾਲਹੁ ਸੁਖ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਵਹੁ ॥੨॥੫੦॥੭੩॥
હે નાનક! પ્રભુ-સેવાનો લાભ સાથે લઈને ચાલો અને સુખપૂર્વક ઘરે જાઓ ॥૨॥૫૦॥૭૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ ॥
હે ઠાકુર! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું

ਉਤਰਿ ਗਇਓ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਸਾ ਜਬ ਤੇ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી તારા દર્શન મેળવ્યા છે મારા મનનો સંશય દૂર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਬੋਲਤ ਮੇਰੀ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨੀ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ॥
કંઈ બોલ્યા વગર જ તે મારા મનની વ્યથા જાણી લીધી છે અને પોતાના નામનું જાપ કરાવ્યું છે

ਦੁਖ ਨਾਠੇ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ਅਨਦ ਅਨਦ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੧॥
મારા બધા દુઃખ દૂર થઈ ગયા છે પરમ સુખમાં લીન છું અને આનંદપૂર્વક તારું જ ગુણગાન કર્યું છે ॥૧॥

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਕਢਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਮਾਇਆ ॥
તે હાથ પકડીને માયાના આંધળા કુવામાંથી કાઢી લીધા અને પોતાના ઘરે પહોંચાડ્યા છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਬਿਛੁਰਤ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੨॥੫੧॥੭੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુએ સંસારના બધા બંધન કાપી નાખ્યા છે અને અલગ થયેલાને મળાવી દીધા છે ॥૨॥૫૧॥૭૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਗਤਿ ਠਾਂਢੀ ॥
હરિનામનું સંકીર્તન હંમેશા મનને શાંતિ આપવાવાળું છે

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਧੂ ਜਨ ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਕਾਢੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વેદો, પુરાણો તેમજ સ્મૃતિઓ વગેરેનું વિશ્લેષણ કરીને સાધુ-પુરુષોએ આ જ નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਵ ਬਿਰੰਚ ਅਰੁ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕ ਤਾ ਮਹਿ ਜਲਤੌ ਫਿਰਿਆ ॥
શિવ, બ્રહ્મા અને ઇન્દ્રલોક તમોગુણમાં સળગતા રહ્યા

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਭਏ ਸੀਤਲ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਭ੍ਰਮੁ ਹਿਰਿਆ ॥੧॥
પરંતુ પ્રભુનું સ્મરણ કરીને શીતળ થઈ ગયા અને તેનું દુઃખ-દર્દ તેમજ ભય દૂર થઈ ગયા ॥૧॥

ਜੋ ਜੋ ਤਰਿਓ ਪੁਰਾਤਨੁ ਨਵਤਨੁ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਹਰਿ ਦੇਵਾ ॥
પ્રાચીન યુગ અથવા આધુનિક યુગ જે જે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થયા છે તે પરમાત્માની ભક્તિથી જ થયા છે

ਨਾਨਕ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਮਿਲੈ ਸੰਤ ਜਨ ਸੇਵਾ ॥੨॥੫੨॥੭੫॥
નાનકની વિનંતી છે કે સંતજનોથી સેવાથી જ પ્રભુ મળે છે ॥૨॥૫૨॥૭૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜਿਹਵੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਣ ਹਰਿ ਗਾਉ ॥
જીભથી અમૃતમય હરિના ગુણ ગાઓ

ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲਿ ਕਥਾ ਸੁਨਿ ਹਰਿ ਕੀ ਉਚਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ હરિ બોલો હરિની કથા સાંભળો, હરિ નામનું ઉચ્ચારણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਤਨ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਲਾਵਹੁ ਭਾਉ ॥
રામ નામ અમૂલ્ય રત્ન છે આ ધન એકઠું કરો અને મન તનથી પ્રેમ લગાવો

ਆਨ ਬਿਭੂਤ ਮਿਥਿਆ ਕਰਿ ਮਾਨਹੁ ਸਾਚਾ ਇਹੈ ਸੁਆਉ ॥੧॥
બીજી બધી વિભૂતિઓને અસત્ય માનો રામ નામ જ સાચો લાભ છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਦਾਤਾ ਏਕਸ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥
આત્મા તેમજ પ્રાણોને મુક્તિ દેવાવાળા માત્ર પરમાત્મા જ છે તેથી તેનાથી જ લગન લગાવો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ਦੇਤ ਸਗਲ ਅਪਿਆਉ ॥੨॥੫੩॥੭੬॥
હે નાનક! તેની શરણમાં આઓ જે બધાને રોજી રોટી આપે છે ॥૨॥૫૩॥૭૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹੋਤੀ ਨਹੀ ਕਵਨ ਕਛੁ ਕਰਣੀ ॥
મારાથી કોઈ સારું કાર્ય થતું નથી

ਇਹੈ ਓਟ ਪਾਈ ਮਿਲਿ ਸੰਤਹ ਗੋਪਾਲ ਏਕ ਕੀ ਸਰਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતપુરુષોથી મળીને પ્રભુની શરણમાં આવવાનો સંરક્ષણ મેળવી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪੰਚ ਦੋਖ ਛਿਦ੍ਰ ਇਆ ਤਨ ਮਹਿ ਬਿਖੈ ਬਿਆਧਿ ਕੀ ਕਰਣੀ ॥
આ તનમાં કામાદિક પાંચ દોષોના અવગુણ છે અને વિષય-વિકારોના કાર્ય તનમાં રોગ ઉત્પન્ન કરે છે

ਆਸ ਅਪਾਰ ਦਿਨਸ ਗਣਿ ਰਾਖੇ ਗ੍ਰਸਤ ਜਾਤ ਬਲੁ ਜਰਣੀ ॥੧॥
આશા અનંત છે જિંદગીના દિવસ થોડા જ છે અને વૃદ્ધાવસ્થા શારીરિક બળને ખાઈ રહી છે ॥૧॥

ਅਨਾਥਹ ਨਾਥ ਦਇਆਲ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਰਬ ਦੋਖ ਭੈ ਹਰਣੀ ॥
હે પ્રભુ! અનાથોના નામ, સુખોના સમુદ્ર, દયાળુ પરમાત્મા બધા પાપ તેમજ ભય દૂર કરવાવાળા છે

ਮਨਿ ਬਾਂਛਤ ਚਿਤਵਤ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਪੇਖਿ ਜੀਵਾ ਪ੍ਰਭ ਚਰਣੀ ॥੨॥੫੪॥੭੭॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનકની આ જ મનોકામના છે કે તારા ચરણોને જોઈને જીતો રહું ॥૨॥૫૪॥૭૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਫੀਕੇ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਾਦ ॥
હરિના નામ વગર બધા સ્વાદ નીરસ છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਗਾਈਐ ਅਹਿਨਿਸਿ ਪੂਰਨ ਨਾਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ-કીર્તન અમૃતમય રસ છે હરિનું કીર્તન કરવાથી દિવસ-રાત ખુશીઓ બનેલી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਤ ਸਾਂਤਿ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ਸਗਲ ਬਿਖਾਦ ॥
પરમાત્માના સ્મરણથી મહાસુખ અને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને બધા દુ:ખ-શોક મટી જાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਾਭੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਈਐ ਘਰਿ ਲੈ ਆਵਹੁ ਲਾਦਿ ॥੧॥
હરિ-ભજનનો લાભ સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં જ પ્રાપ્ત થાય છે તેને ઘરે લઈ જાઓ ॥૧॥

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਊਚ ਤੇ ਊਚੋ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਮਰਜਾਦ ॥
પ્રભુ મહાન છે ઉચ્ચાથી પણ ઉચ્ચ છે તેની ઊંડાઈનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਨਾਨਕ ਮਹਿਮਾ ਪੇਖਿ ਰਹੇ ਬਿਸਮਾਦ ॥੨॥੫੫॥੭੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુની મહિમાનું વર્ણન કરી શકાતું નથી જોઈને ખુબ આશ્ચર્ય થાય છે ॥૨॥૫૫॥૭૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਆਇਓ ਸੁਨਨ ਪੜਨ ਕਉ ਬਾਣੀ ॥
મનુષ્ય આ દુનિયામાં હરિ વાણી સાંભળવા અને વાંચવા માટે આવ્યો છે

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਲਗਹਿ ਅਨ ਲਾਲਚਿ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਪਰਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ હરિ-નામને ભૂલીને બીજી લાલચોમાં લાગીને પોતાનો જન્મ વ્યર્થ ગુમાવી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਮਝੁ ਅਚੇਤ ਚੇਤਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਕਥੀ ਸੰਤਨ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
હે મન! જાગ અને સાવધાન થઈ જા સંત-મહાપુરુષોએ જે અકથ વાર્તા કહી છે તેને સમજ

ਲਾਭੁ ਲੈਹੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਅਰਾਧਹੁ ਛੁਟਕੈ ਆਵਣ ਜਾਣੀ ॥੧॥
હૃદયમાં પ્રભુની આરાધનાનો લાભ પ્રાપ્ત કર જન્મ મરણના ચક્રથી છુટકારો થઈ જશે ॥૧॥

ਉਦਮੁ ਸਕਤਿ ਸਿਆਣਪ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਦੇਹਿ ਤ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥
હે હરિ! જો તું મને ઉધમ શક્તિ તેમજ બુદ્ધિમાની આપે તો તારા નામની ચર્ચા કરું છું

ਸੇਈ ਭਗਤ ਭਗਤਿ ਸੇ ਲਾਗੇ ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣੀ ॥੨॥੫੬॥੭੯॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે પ્રભુને સારા લાગે છે તે ભક્ત ભક્તિમાં લીન હોય છે ॥૨॥૫૬॥૭૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਧਨਵੰਤ ਨਾਮ ਕੇ ਵਣਜਾਰੇ ॥
વાસ્તવમાં હરિનામનો વેપારી જ ધનવાન છે

ਸਾਂਝੀ ਕਰਹੁ ਨਾਮ ਧਨੁ ਖਾਟਹੁ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની સાથે મેળ-મેળાપ બનાવીને ભાગીદારી કરો અને ગુરુના ઉપદેશનું ચિંતન કરતા
હરિનામ ધનની કમાણી કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਛੋਡਹੁ ਕਪਟੁ ਹੋਇ ਨਿਰਵੈਰਾ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਰੇ ॥
જે છળ-કપટ છોડીને નિર્વેર સજ્જન બનીને રહે છે તે પ્રભુને આસપાસ જ જોવે છે

ਸਚੁ ਧਨੁ ਵਣਜਹੁ ਸਚੁ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਕਬਹੂ ਨ ਆਵਹੁ ਹਾਰੇ ॥੧॥
તે સાચા નામ ધનનો વ્યાપાર કરે છે સાચું નામ ધન જ એકત્રિત કરે છે આ રીતે ક્યારેય હારનું મુખ જોતા નથી ॥૧॥

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਕਿਛੁ ਨਿਖੁਟਤ ਨਾਹੀ ਅਗਨਤ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰੇ ॥
હરિનામના અસંખ્ય જ ભંડાર ભરેલા છે તેને ખાવા અથવા ખર્ચ કરવાથી ક્યારેય ખોટ આવતી નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੋਭਾ ਸੰਗਿ ਜਾਵਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥੫੭॥੮੦॥
હે નાનક! આ રીતે શોભા પૂર્વક પરમાત્માના દરવાજા પર જાઓ ॥૨॥૫૭॥૮૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮੋਹਿ ਕਵਨੁ ਅਨਾਥੁ ਬਿਚਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! મને અનાથ, બિચારા, અપ્રિયને

ਕਵਨ ਮੂਲ ਤੇ ਮਾਨੁਖੁ ਕਰਿਆ ਇਹੁ ਪਰਤਾਪੁ ਤੁਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ક્યાં આધાર પર તે મનુષ્ય બનાવી દીધો આ બધો તારો પ્રતાપ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸਰਬ ਕੇ ਦਾਤੇ ਗੁਣ ਕਹੇ ਨ ਜਾਹਿ ਅਪਾਰਾ ॥
તું જીવન, પ્રાણ વગેરે બધું દેવાવાળો છે તારા અપાર ગુણ અકથનીય છે

ਸਭ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਆਧਾਰਾ ॥੧॥
તું બધાનો પ્રિયતમ છે આખા સંસારનો પ્રતિપાલક છે બધાના હ્રદયનો આસરો છે ॥૧॥

ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਆਪਹਿ ਏਕ ਪਸਾਰਾ ॥
તારી મહિમા અને શક્તિને કોઈ જાણતું નથી અને સંસારનો ફેલાવો તારો જ છે

ਸਾਧ ਨਾਵ ਬੈਠਾਵਹੁ ਨਾਨਕ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥੨॥੫੮॥੮੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે સાધુ પુરુષોની નાવડીમાં બેસવાથી સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારો થઈ જાય છે ॥૨॥૫૮॥૮૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਆਵੈ ਰਾਮ ਸਰਣਿ ਵਡਭਾਗੀ ॥
કોઈ ખુશકિસ્મત જ પરમાત્માની શરણમાં આવે છે

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਕਿਛੁ ਹੋਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਅਵਰਿ ਉਪਾਵ ਤਿਆਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુથી અતિરિક્ત કોઈને માનતો નથી અને બીજા બધા ઉપાય ત્યાગી દે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਆਰਾਧੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તે મન, વચન તેમજ કર્મથી પ્રભુની આરાધના કરે છે અને સાધુ પુરુષોની સંગતમાં સુખ મેળવે છે

ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਅਕਥ ਕਥਾ ਰਸੁ ਸਾਚੈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
તે અકથનીય કથાના રસમાં આનંદ વિનોદ કરે છે અને આધ્યાત્મિક સ્વાભાવિક પરમ સત્યમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਜੋ ਅਪੁਨਾ ਕੀਨੋ ਤਾ ਕੀ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ॥
કૃપા કરીને પ્રભુએ જેને પોતાના બનાવી લીધા છે તેની વાણી ઉત્તમ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਰੀਐ ਜੋ ਰਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੨॥੫੯॥੮੨॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુએ મારો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે અને આત્મજ્યોતિ પરમજ્યોતિમાં જોડાઈ ગઈ છે ॥૨॥૬૦॥૮૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸਰਣਿ ਗਹੀ ॥
જ્યારથી સાધુ મહાપુરુષની શરણ લીધી છે

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜੁ ਮਨਿ ਭਇਓ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ਬਿਰਥਾ ਕਛੁ ਨ ਰਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં પરમ સુખ તેમજ શાંતિનો આલોક થઈ ગયો છે અને કોઈ દુઃખ-દર્દ રહ્યું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਾਮੁ ਦੇਹੁ ਅਪੁਨਾ ਬਿਨਤੀ ਏਹ ਕਹੀ ॥
હે પ્રભુ! અમે આ જ વિનંતી કરી છે કે કૃપાળુ થઈને પોતાનું નામ આપો

ਆਨ ਬਿਉਹਾਰ ਬਿਸਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਪਾਇਓ ਲਾਭੁ ਸਹੀ ॥੧॥
પ્રભુ-સ્મરણથી બીજા બધા વ્યવહાર ભૂલી ગયા છે અને આ સાચો લાભ મેળવ્યો છે ॥૧॥

ਜਹ ਤੇ ਉਪਜਿਓ ਤਹੀ ਸਮਾਨੋ ਸਾਈ ਬਸਤੁ ਅਹੀ ॥
જ્યાંથી ઉત્પન્ન થયા ત્યાં જ સમાય ગયા ત્યાં જ વસી રહ્યા છીએ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਰਮੁ ਗੁਰਿ ਖੋਇਓ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਹੀ ॥੨॥੯੦॥੧੩॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુએ મારો ભ્રમ દૂર કરી દીધો છે અને આત્મ-જ્યોતિ પરમ-જ્યોતિમાં જોડાય ગઈ છે ॥૨॥૯૦॥૮૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰਸਨਾ ਰਾਮ ਕੋ ਜਸੁ ਗਾਉ ॥
હે સજ્જનો! જીભથી રામનામનું યશોગાન કરો

ਆਨ ਸੁਆਦ ਬਿਸਾਰਿ ਸਗਲੇ ਭਲੋ ਨਾਮ ਸੁਆਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા સાંસારિક સ્વાદ ભુલાવી દો કારણ કે હરિનામ ભજનનો સ્વાદ બધાથી ઉત્તમ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਸਾਇ ਹਿਰਦੈ ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਉ ॥
હરિના ચરણ કમળ હૃદયમાં વસાવીને માત્ર તેમાં જ લગન લગાવો

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੋਹਿ ਨਿਰਮਲੁ ਬਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਉ ॥੧॥
સાધુ પુરુષોની સંગતમાં મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને ફરી યોની ચક્રમાં આવવું પડતું નથી ॥૧॥

ਜੀਉ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੁ ਤੇਰਾ ਤੂ ਨਿਥਾਵੇ ਥਾਉ ॥
હે પ્રભુ! આત્મા તેમજ પ્રાણોને તારો જ આશરો છે તું અશ્રયહિનનો આશ્રય છે

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥੨॥੯੧॥੧੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે હું શ્વાસ-શ્વાસથી પ્રભુનું ચિંતન કરું છું અને તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૯૧॥૮૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬੈਕੁੰਠ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨ ਨਿਤ ਧਿਆਉ ॥
પ્રભુના ચરણોનું દરરોજ ધ્યાન જ વૈકુંઠ છે

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ-સંગતમાં મોક્ષદાયક અમૃત હરિનામ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਊਤਮ ਕਥਾ ਸੁਣੀਜੈ ਸ੍ਰਵਣੀ ਮਇਆ ਕਰਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરો તેથી હું કાનથી ઉત્તમ કથા સાંભળતો રહું

ਆਵਤ ਜਾਤ ਦੋਊ ਪਖ ਪੂਰਨ ਪਾਈਐ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੧॥
તેનાથી જીવન-મૃત્યુ બંને જ પક્ષ પૂર્ણ થઈ જાય છે અને સુખ-શાંતિ મળે છે ॥૧॥

ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ਭਗਤਿ ਸਰੇਸਟ ਪੂਰੀ ॥
શોધતા-શોધતા આ જ સાર-તત્વ નીકળ્યું છે કે ભક્તિ જ શ્રેષ્ઠ તેમજ સંપૂર્ણ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਅਵਰ ਸਗਲ ਬਿਧਿ ਊਰੀ ॥੨॥੬੨॥੮੫॥
હે નાનક! રામ નામ વગર બીજા બધા માર્ગો અધૂરા તેમજ અસફળ છે ॥૨॥૬૨॥૮૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਸਾਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾਤਾਰਾ ॥
સાચા સદ્દગુરુ બધાને દેવાવાળા છે

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਸਗਲ ਦੁਖ ਨਾਸਹਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શનોથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે હું તેના ચરણ-કમળ પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਤਿ ਸਾਧ ਜਨ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥
હે ભાઈ! પરમાત્મા સત્ય છે, સાધુજન સત્ય છે અને હરિનું નામ નિશ્ચલ છે

ਭਗਤਿ ਭਾਵਨੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਅਬਿਨਾਸੀ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥੧॥
હે સજ્જનો! પરમાત્માની ભક્તિ કરો, તે અવિનાશીના ગુણ ગાઓ ॥૧॥

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈਐ ਸਗਲ ਘਟਾ ਆਧਾਰੁ ॥
તે અપહોચ, મન-વાણીથી ઉપર છે તેની શક્તિનું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી તે બધાનો આશરો છે

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਹੁ ਤਾ ਕਉ ਜਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੁ ॥੨॥੬੩॥੮੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે તે પરમાત્માની પ્રશંસા કરો જેનો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી ॥૨॥૬૩॥૮૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਬਸੇ ਮਨ ਮੇਰੈ ॥
ગુરુના ચરણ મારા મનમાં વસી ગયા છે

ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭ ਥਾਈ ਨਿਕਟਿ ਬਸੈ ਸਭ ਨੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માલિક દરેક સ્થાન પર હાજર છે નજીક જ રહે છે બધાની પાસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬੰਧਨ ਤੋਰਿ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ਸੰਤਸੰਗਿ ਬਨਿ ਆਈ ॥
સંતોની સાથે પ્રેમ થયો તો બંધનોને તોડીને અમે પ્રભુમાં લગન લગાડી લીધી છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਭਇਓ ਪੁਨੀਤਾ ਇਛਾ ਸਗਲ ਪੁਜਾਈ ॥੧॥
અમારો જન્મ પાવન થઈ ગયો છે અને બધી કામનાઓ પુરી થઇ ગઈ છે ॥૧॥

ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸੋ ਹਰਿ ਕਾ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ॥
જેના પર મારા પ્રભુ કૃપા કરે છે તે જ તેનું યશોગાન કરે છે

ਆਠ ਪਹਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਵੈ ॥੨॥੬੪॥੮੭॥
હે નાનક! તે આઠ પ્રહર ગોવિંદના ગુણ ગાય છે હું હંમેશા તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૨॥૬૪॥૮૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜੀਵਨੁ ਤਉ ਗਨੀਐ ਹਰਿ ਪੇਖਾ ॥
જીવન તો જ સફળ મનાય છે જો પરમાત્માના દર્શન થઈ જાય

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨਮੋਹਨ ਫੋਰਿ ਭਰਮ ਕੀ ਰੇਖਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! કૃપા કરીને ભ્રમની રેખાને ફોડી નાખો ॥૧॥વિરામ॥

ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਕਿਛੁ ਸਾਂਤਿ ਨ ਉਪਜਤ ਬਿਨੁ ਬਿਸਾਸ ਕਿਆ ਸੇਖਾਂ ॥
કહેવા અથવા સાંભળવાથી શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને વિશ્વાસ વગર કોઈ શું શીખી શકે છે

ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਆਗਿ ਆਨ ਜੋ ਚਾਹਤ ਤਾ ਕੈ ਮੁਖਿ ਲਾਗੈ ਕਾਲੇਖਾ ॥੧॥
પ્રભુને ત્યાગીને જે બીજાને ચાહે છે તેના મુખ પર કલંક જ લાગે છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਰਾਸਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਸੁਆਮੀ ਆਨ ਨ ਮਾਨਤ ਭੇਖਾ ॥
જેની પાસે સર્વ દેવાવાળા પ્રભુ છે તે કોઈ સંપ્રદાય અથવા દેવી-દેવતાને માનતા નથી

ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਮਗਨ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਪੂਰਨ ਅਰਥ ਬਿਸੇਖਾ ॥੨॥੬੫॥੮੮॥
હે નાનક! પ્રભુના દર્શનમાં નિમગ્ન મન મોહિત થઈ જાય છે અને બધી મનોકામનાઓ પૂર્ણ થઈ જાય છે ॥૨॥૬૫॥૮૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਨ ਰਾਮ ਕੋ ਇਕੁ ਨਾਮ ॥
માત્ર રામનામને સ્મરણ કરો

ਕਲਮਲ ਦਗਧ ਹੋਹਿ ਖਿਨ ਅੰਤਰਿ ਕੋਟਿ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનાથી પળમાં બધા પાપ-અપરાધ સળગી જાય છે અને કરોડો દાન-સ્નાનનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਨ ਜੰਜਾਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸ੍ਰਮੁ ਘਾਲਤ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਫੋਕਟ ਗਿਆਨ ॥
બીજી જંજાળોમાં મહેનત કરવી નકામી છે અને પ્રભુ વગર બધા જ્ઞાન બિનઉપયોગી છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਕਟ ਤੇ ਛੂਟੈ ਜਗਦੀਸ ਭਜਨ ਸੁਖ ਧਿਆਨ ॥੧॥
હરિનું ભજન કરવાથી જન્મ-મરણના સંકટથી છુટકારો થઈ જાય છે અને તેના ધ્યાનમાં લીન રહેવાથી સુખોની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਨਿ ਪੂਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨ ॥
હે સંપૂર્ણ સુખ-સાગર! હું તારી શરણમાં આવ્યો છું કૃપા કરીને ભક્તિનું દાન આપો

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਜੀਵੈ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅਭਿਮਾਨ ॥੨॥੬੬॥੮੯॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે પ્રભુ! તારા સ્મરણથી જ જીવું છું અને આનાથી મારુ અભિમાન નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૨॥૬૬॥૮૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਧੂਰਤੁ ਸੋਈ ਜਿ ਧੁਰ ਕਉ ਲਾਗੈ ॥
હે મિત્ર! વાસ્તવિક ચાલાક તે જ છે જે ૐકારના ચિંતનમાં લીન રહે છે

ਸੋਈ ਧੁਰੰਧਰੁ ਸੋਈ ਬਸੁੰਧਰੁ ਹਰਿ ਏਕ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਪਾਗੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જ સર્વોત્તમ છે તે જ ધનવાન છે જે પરમાત્માના પ્રેમ-રસમાં નિમગ્ન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਲਬੰਚ ਕਰੈ ਨ ਜਾਨੈ ਲਾਭੈ ਸੋ ਧੂਰਤੁ ਨਹੀ ਮੂੜ੍ਹਾ ॥
જે છળ-કપટ કરે છે પરંતુ લાભને જાણતા નથી એવા વ્યક્તિ ચતુર નથી વાસ્તવમાં મૂર્ખ છે

ਸੁਆਰਥੁ ਤਿਆਗਿ ਅਸਾਰਥਿ ਰਚਿਓ ਨਹ ਸਿਮਰੈ ਪ੍ਰਭੁ ਰੂੜਾ ॥੧॥
તે લાભ છોડીને નુકસાન વાળા જ કાર્યમાં રચેલા રહે છે અને સુંદર પ્રભુનું ભજન કરતા નથી ॥૧॥

ਸੋਈ ਚਤੁਰੁ ਸਿਆਣਾ ਪੰਡਿਤੁ ਸੋ ਸੂਰਾ ਸੋ ਦਾਨਾਂ ॥
વાસ્તવમાં તે ચતુર, બુધ્ધિમાન, પંડિત છે તે જ શૂરવીર તેમજ દાનશીલ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਨਾਨਕ ਸੋ ਪਰਵਾਨਾ ॥੨॥੬੭॥੯੦॥
જેને સાધુ સંગતમાં પરમાત્માનું જાપ કર્યું છે નાનકનું કહેવું છે કે તે જ પ્રભુને સ્વીકાર થાય છે ॥૨॥૬૭॥૯૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਜੀਵਨਿ ॥
હે સખી! પરમાત્મા જ ભક્તજનોનું જીવન છે

ਬਿਖੈ ਰਸ ਭੋਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਵਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અમૃતમય સુખસાગર રામનામનું જ રસપાન કરે છે અને આ જ રસને ભોગવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਚਨਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਰਤਨਾ ਮਨ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਸੀਵਨਿ ॥
આ રામ નામ ધનને એકત્રિત કરે છે અને મન તનમાં એમાં જ લીન રહે છે

ਹਰਿ ਰੰਗ ਰਾਂਗ ਭਏ ਮਨ ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸ ਖੀਵਨਿ ॥੧॥
તેનું મન પ્રભુના રંગમાં લાલ રહે છે અને તે રામ નામનું જ સેવન કરે છે ॥૧॥

ਜਿਉ ਮੀਨਾ ਜਲ ਸਿਉ ਉਰਝਾਨੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਲੀਵਨਿ ॥
જેમ માછલી પાણીમાં ફસાઈ જાય છે તેમ જ તે રામ નામમાં લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਪਾਨ ਸੁਖ ਥੀਵਨਿ ॥੨॥੬੮॥੯੧॥
હે નાનક! સંત ચાતકની જેમ હરિ-ટીપાનું સેવન કરીને સુખ મેળવે છે ॥૨॥૬૮॥૯૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮਹੀਨ ਬੇਤਾਲ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુ નામથી વિહીન મનુષ્ય પ્રેત સમાન છે

ਜੇਤਾ ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਤੇਤਾ ਸਭਿ ਬੰਧਨ ਜੰਜਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેટલા પણ તે કર્મકાંડ કરે કરાવે છે તેટલા જ તેના માટે બધા બંધન જંજાળ બની જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਸੇਵ ਕਰਤ ਅਨ ਸੇਵਾ ਬਿਰਥਾ ਕਾਟੈ ਕਾਲ ॥
તે પ્રભુ સેવાની અપેક્ષા બીજા દેવતાઓની સેવા કરીને સમય બરબાદ કરે છે

ਜਬ ਜਮੁ ਆਇ ਸੰਘਾਰੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਬ ਤੁਮਰੋ ਕਉਨੁ ਹਵਾਲ ॥੧॥
હે પ્રાણી! જ્યારે યમ આવીને મારશે ત્યારે તમારી કાળજી કોણ રાખશે? ॥૧॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕਿਰਪਾਲ ॥
હે પ્રભુ! પોતાના દાસને બચાવી લો તું હંમેશા કૃપાળુ છે

ਸੁਖ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਧਨ ਮਾਲ ॥੨॥੬੯॥੯੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે મારા પ્રભુ સુખોનું ઘર છે અને સાધુ મહાપુરુષોની સંગત જ મારી ધન-સંપત્તિ છે ॥૨॥૬૯॥૯૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਾਮ ਕੋ ਬਿਉਹਾਰੁ ॥
મન તનમાં રામ સ્મરણનું વ્યવહાર બનાવવું જોઈએ

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਗੁਨ ਗਾਵਨ ਗੀਧੇ ਪੋਹਤ ਨਹ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તો પ્રેમ-ભક્તિ તેમજ ગુણગાનથી જ પ્રસન્ન હોય છે અને સંસારના બંધન પ્રભાવિત કરતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸ੍ਰਵਣੀ ਕੀਰਤਨੁ ਸਿਮਰਨੁ ਸੁਆਮੀ ਇਹੁ ਸਾਧ ਕੋ ਆਚਾਰੁ ॥
કાનથી પ્રભુનું સંકીર્તન સાંભળવું તેમજ ભજન કરવું જ સાધુ-પુરૂષોનું જીવન-આચરણ છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਸਥਿਤਿ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਆਧਾਰੁ ॥੧॥
તેનું હૃદય પ્રભુના ચરણ-કમળમાં સ્થિર રહે છે અને પ્રભુની પૂજા જ તેના પ્રાણોનો આશરો છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਭ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸੁਨਹੁ ਬੇਨੰਤੀ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਧਾਰੁ ॥
હે દીનદયાલ પ્રભુ! મારી વિનંતી સાંભળો, પોતાની કૃપા કરો

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਉਚਰਉ ਨਿਤ ਰਸਨਾ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੁ ॥੨॥੭੦॥੯੩॥
તેથી જીભથી દરરોજ સુખોની નિધિ નામનું ઉચ્ચારણ કરું નાનક તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૭૦॥૯૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮਹੀਨ ਮਤਿ ਥੋਰੀ ॥
પ્રભુના નામથી વિહીન મનુષ્ય મંદબુદ્ધિ કહેવાય છે

ਸਿਮਰਤ ਨਾਹਿ ਸਿਰੀਧਰ ਠਾਕੁਰ ਮਿਲਤ ਅੰਧ ਦੁਖ ਘੋਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે શ્રીધર ઠાકુરજીનું સ્મરણ કરતા નથી અને ઘોર દુઃખ જ મેળવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਲਾਗੀ ਅਨਿਕ ਭੇਖ ਬਹੁ ਜੋਰੀ ॥
તે પ્રભુના નામથી પ્રીતિ લગાવતા નથી અને અનેક વેશ ધારણ કરે છે

ਤੂਟਤ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾ ਕਉ ਜਿਉ ਗਾਗਰਿ ਜਲ ਫੋਰੀ ॥੧॥
આવો પ્રેમ તૂટતાં વિલંબ થતો નથી જેમ તૂટેલી ગાગરમાં પાણી રહેતું નથી ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਭਗਤਿ ਰਸੁ ਦੀਜੈ ਮਨੁ ਖਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਖੋਰੀ ॥
જો પ્રભુ કૃપા કરીને ભક્તિનો રસ પ્રદાન કરે છે તો મન પ્રેમ-રસમાં લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਆਨ ਨ ਹੋਰੀ ॥੨॥੭੧॥੯੪॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક તારી શરણમાં આવ્યો છે અને તારા સિવાય મારુ કોઈ નથી ॥૨॥૭૧॥૯૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਚਿਤਵਉ ਵਾ ਅਉਸਰ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
હું મનમાં તે શુભ અવસરનું ચિંતન કરે છે

ਹੋਇ ਇਕਤ੍ਰ ਮਿਲਹੁ ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સજ્જન સંતોની સાથે મળીને પરમાત્માનું ગુણગાન કરવામાં આવે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਜੇਤੇ ਕਾਮ ਕਰੀਅਹਿ ਤੇਤੇ ਬਿਰਥੇ ਜਾਂਹਿ ॥
પરમાત્માના ભજન વગર જેટલા કાર્ય અમે કરીએ છીએ બધા નકામા જ જાય છે

ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮਨਿ ਮੀਠੋ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ ॥੧॥
સંપૂર્ણ પરમાનંદ જ મનને મધુર લાગે છે તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી ॥૧॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਕਰਮ ਸੁਖ ਸਾਧਨ ਤੁਲਿ ਨ ਕਛੂਐ ਲਾਹਿ ॥
મંત્રોનું જાપ, તપસ્યા, સંયમ, કર્મ તથા બધા સુખ સાધન પ્રભુ-ભજનના મુકાબલે શૂન્ય છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਬੇਧਿਓ ਚਰਨਹ ਸੰਗਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥੭੨॥੯੫॥
નાનક ફરમાવે છે કે મન પ્રભુના ચરણ-કમળમાં વીંધાય ગયું છે અને ચરણોમાં જ જોડાયું છે ॥૨॥૭૨॥૯૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી મારા પ્રભુ હંમેશા સાથે છે

ਆਗੈ ਕੁਸਲ ਪਾਛੈ ਖੇਮ ਸੂਖਾ ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સ્વામીનું નામ સ્મરણ કરવાથી હંમેશા કુશળ તેમજ સુખનો લાભ થઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਸਖਾ ਹਰਿ ਮੇਰੈ ਗੁਨ ਗੁੋਪਾਲ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
પ્રભુ જ મારા સજ્જન, મિત્ર તેમજ હિતૈષી છે અને તેના જ ગુણ ગાઉ છું

ਬਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ ਨਿਮਖ ਹਿਰਦੈ ਤੇ ਪੂਰੈ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥
તે પળ માટે હૃદયથી ભૂલી ન જાય તેથી સંપૂર્ણ ગુરુએ મને તેનાથી મળાવી દીધો છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਰਾਖੇ ਦਾਸ ਅਪਨੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਵਸਿ ਜਾ ਕੈ ॥
તે કૃપા કરીને પોતાના દાસની રક્ષા કરે છે બધા જીવો તેના વશમાં છે

ਏਕਾ ਲਿਵ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ ਭਉ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ॥੨॥੭੩॥੯੬॥
હે નાનક! માત્ર પૂર્ણ પરમાત્મામાં જ લગન લાગેલી છે અને તેને કોઈ ભય નથી ॥૨॥૭૩॥૯૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਜਾ ਕੈ ਰਾਮ ਕੋ ਬਲੁ ਹੋਇ ॥
જેનું બળ પ્રભુ હોય છે

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਤਾਹੂ ਕੇ ਦੂਖੁ ਨ ਬਿਆਪੈ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના બધા મનોરથ પૂર્ણ થાય છે અને કોઈ દુઃખ પ્રભાવિત કરતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਜਨੁ ਭਗਤੁ ਦਾਸੁ ਨਿਜੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸੁਣਿ ਜੀਵਾਂ ਤਿਸੁ ਸੋਇ ॥
જે વ્યક્તિ પ્રભુનો ભક્ત તેમજ દાસ છે તેની કીર્તિ સાંભળીને જીવી રહ્યો છું

ਉਦਮੁ ਕਰਉ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਨ ਕੌ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੧॥
તેના દર્શનના પ્રયત્ન કરું છું પરંતુ આ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਹਾਰਉ ਦੂਸਰ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી આંખોથી પ્રભુને જોઉં છું બીજા કોઈને નહીં

ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਨਾਨਕ ਅਪਨੇ ਕਉ ਚਰਨ ਜੀਵਾਂ ਸੰਤ ਧੋਇ ॥੨॥੭੪॥੯੭॥
નાનકની વિનંતી છે કે પોતાના સેવકને આ દાન આપો કે સંતના ચરણ ધોઈને પીતો રહું ॥૨॥૭૪॥૯૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫

ਜੀਵਤੁ ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
હું રામના ગુણ ગાઈને જીવું છું

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੋਪਾਲ ਬੀਠੁਲੇ ਬਿਸਰਿ ਨ ਕਬ ਹੀ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમાત્મા! કૃપા કરો ક્યારેય ભૂલી ન જતા ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਤੁਮਰਾ ਸੁਆਮੀ ਆਨ ਨ ਦੂਜੀ ਜਾਇ ॥
હે સ્વામી! મન, તન, ધન, બધું તારું આપેલું છે તારા સિવાય હું કોઈને માનતો નથી

ਜਿਉ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਤਿਵ ਹੀ ਰਹਣਾ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਪੈਨੈ੍ ਖਾਇ ॥੧॥
જેમ તું રાખે છે તેમ જ રહેવાનું છે અને તે આપેલું જમવાનું તેમજ પહેરવાનું છે ॥૧॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜਨਮਾ ਧਾਇ ॥
હું સાધુ પુરુષો પર બલિહાર જાઉં છું તેની સંગતમાં જન્મ-મરણના ચક્રથી મુક્તિ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇ ॥੨॥੭੫॥੯੮॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક તારી શરણમાં છે જેમ ઈચ્છો તેમજ ચલાવો ॥૨॥૭૫॥૯૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨ ਰੇ ਨਾਮ ਕੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥
હે મન! હરિ-નામ સર્વ સુખોનો સાર છે

ਆਨ ਕਾਮ ਬਿਕਾਰ ਮਾਇਆ ਸਗਲ ਦੀਸਹਿ ਛਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજા કાર્ય માયાના વિકાર છે જે બધા ધૂળ નજર આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗ੍ਰਿਹਿ ਅੰਧ ਕੂਪ ਪਤਿਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਰਕ ਘੋਰ ਗੁਬਾਰ ॥
પાપી પ્રાણીઓ આંધળા કુવામાં પડીને ભયાનક નર્કના અંધારામાં ડૂબી જાય છે

ਅਨਿਕ ਜੋਨੀ ਭ੍ਰਮਤ ਹਾਰਿਓ ਭ੍ਰਮਤ ਬਾਰੰ ਬਾਰ ॥੧॥
તે અનેક યોનિઓમાં ભટકતા ફરી-ફરી ભટકે છે ॥૧॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਭਗਤਿ ਬਛਲ ਦੀਨ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ॥
હે પરમાત્મા! તું પાપીઓને પાવન કરવાવાળો છે, ભક્તવત્સલ છે બંને પર કૃપા ધારણ કરવાવાળો છે

ਕਰ ਜੋੜਿ ਨਾਨਕੁ ਦਾਨੁ ਮਾਂਗੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਉਧਾਰ ॥੨॥੭੬॥੯੯॥
નાનક હાથ જોડીને કામના કરે છે એ સાધુઓની સંગતમાં અમારો ઉદ્ધાર કરો ॥૨॥૭૬॥૯૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬਿਰਾਜਿਤ ਰਾਮ ਕੋ ਪਰਤਾਪ ॥
પ્રભુની મહિમા બધી તરફ ફેલાયેલી છે

ਆਧਿ ਬਿਆਧਿ ਉਪਾਧਿ ਸਭ ਨਾਸੀ ਬਿਨਸੇ ਤੀਨੈ ਤਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિ ત્રણ પ્રકારના રોગ નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੀ ਪੂਰਨ ਸਭ ਆਸਾ ਚੂਕੇ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ॥
અમારી તૃષ્ણા ઓલવાઈ ગઈ છે બધી આકાંક્ષા પૂર્ણ થઈ છે અને શોક સંતાપ સમાપ્ત થયા છે

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਮਨ ਤਨ ਆਤਮ ਧ੍ਰਾਪ ॥੧॥
અવિનાશી નિરંકારનું ગુણગાન કરતા મન, તન તેમજ આત્માને તૃપ્તિ મળી છે ॥૧॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮਦ ਮਤਸਰ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਖਾਪ ॥
સાધુ-મહાત્માની સંગતમાં જીવના કામ, ક્રોધ, લોભ, ઈર્ષ્યા-દ્વેષનો અંત થઈ જાય છે

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਭੈ ਕਾਟਨਹਾਰੇ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੨॥੭੭॥੧੦੦॥
નાનકના માતા-પિતા નિરંકાર ભક્તવત્સલ તેમજ બધા ભય કાપવાવાળા છે ॥૨॥૭૭॥૧૦૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਆਤੁਰੁ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸੰਸਾਰ ॥
પ્રભુ નામ વગર આખી દુનિયા વ્યાકુળ છે

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਹੋਵਤ ਕੂਕਰੀ ਆਸਾ ਇਤੁ ਲਾਗੋ ਬਿਖਿਆ ਛਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કુતરી આશાથી તેની તૃપ્તિ થતી નથી અને તેને વિકારોની માટી લાગેલી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪਾਇ ਠਗਉਰੀ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਓ ਜਨਮਤ ਬਾਰੋ ਬਾਰ ॥
પરમાત્માએ ઠગ-બુટ્ટી નાખીને મનુષ્યને ભુલાવી દીધો છે આ કારણથી તે વારંવાર જન્મતો-મરતો રહે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਨਿਮਖ ਨ ਸਿਮਰਿਓ ਜਮਕੰਕਰ ਕਰਤ ਖੁਆਰ ॥੧॥
એક એક પળ પણ પરમાત્માનું ભજન કરતો નથી તેથી યમદૂત તેને હેરાન કરે છે ॥૧॥

ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਤੇਰਿਆ ਸੰਤਹ ਕੀ ਰਾਵਾਰ ॥
હે કરુણાનિધિ! તું દુઃખોનો નાશ કરવાવાળો છે કૃપા કરો, અમે તારા સંત પુરુષોની ધૂળ છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭ ਜਾਚੈ ਮਨ ਤਨ ਕੋ ਆਧਾਰ ॥੨॥੭੮॥੧੦੧॥
દાસ નાનક પ્રભુ દર્શન જ ઈચ્છે છે તે જ મન તનનો આશરો છે ॥૨॥૭૮॥૧૦૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮੈਲਾ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਜੀਉ ॥
પરમાત્માના નામ વગર જીવન ગંદુ છે

ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਸਾਚੈ ਆਪਿ ਭੁਲਾਇਆ ਬਿਖੈ ਠਗਉਰੀ ਪੀਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં વિકારોની ઠગબુટ્ટી પીવડાવીને સાચા પ્રભુએ પોતે જ તેને ભુલાવી દીધો છે ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮਤੌ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ ਥਿਤਿ ਨਹੀ ਕਤਹੂ ਪਾਈ ॥
તે અનેક પ્રકારથી કરોડો જન્મ ભટકે છે અને તેને ક્યાંય સ્થિરતા પ્રાપ્ત થતી નથી

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜਿ ਨ ਭੇਟਿਆ ਸਾਕਤੁ ਆਵੈ ਜਾਈ ॥੧॥
સંપૂર્ણ સદ્દગુરુથી તેનો મેળાપ થતો નથી જેના કારણે શાક્ત જીવન આવતું જતું રહે છે ॥૧॥

ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਦਾਤੇ ਤੁਮ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
હે પ્રભુ! તું સમર્થ, દાતા, અગમ્ય, અપાર છે મને બચાવી લે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਭਵਜਲੁ ਉਤਰਿਓ ਪਾਰ ॥੨॥੭੯॥੧੦੨॥
દાસ નાનક તારી શરણમાં સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી ગયા છે ॥૨॥૭૯॥૧૦૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰਮਣ ਕਉ ਰਾਮ ਕੇ ਗੁਣ ਬਾਦ ॥
અર્ચના માટે પરમાત્માનું ભજન સારું છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਧਿਆਈਐ ਪਰਮੇਸਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾ ਕੇ ਸੁਆਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ પુરુષો સાથે પરમાત્માનું અર્ચના કરો તેનો સ્વાદ અમૃતમય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਤ ਏਕੁ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਿਨਸੇ ਮਾਇਆ ਮਾਦ ॥
અટળ અવિનાશી પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી માયાનો અભિમાન સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਸਹਜ ਅਨਦ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਏ ਬਿਖਾਦ ॥੧॥
અનાહદ વાણીની ધ્વનિમાં પરમ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે અને દુઃખ-પીડાનો બીજી વાર સામનો કરવો પડતો નથી ॥૧॥

ਸਨਕਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਸੁਕ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ॥
સનક-સનંદન, બ્રહ્મા, સુખદેવ, પ્રહલાદ વગેરે બધા પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਪੀਵਤ ਅਮਿਉ ਮਨੋਹਰ ਹਰਿ ਰਸੁ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਿਸਮਾਦ ॥੨॥੮੦॥੧੦੩॥
હે નાનક! અદભુત હરિ રસનું અમૃત જળનું સેવન કરવાથી પરમાનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥૮૦॥૧૦૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕੀਨੇ੍ ਪਾਪ ਕੇ ਬਹੁ ਕੋਟ ॥
મનુષ્યએ પાપોનો ખુબ મોટો કિલ્લો બનાવ્યો છે

ਦਿਨਸੁ ਰੈਨੀ ਥਕਤ ਨਾਹੀ ਕਤਹਿ ਨਾਹੀ ਛੋਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દિવસ-રાત તેમાં થાકતો નથી અને ન તો ક્યારેય પાપોમાં છૂટ આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਹਾ ਬਜਰ ਬਿਖ ਬਿਆਧੀ ਸਿਰਿ ਉਠਾਈ ਪੋਟ ॥
આ રીતે મનુષ્યએ માથા પર મહાવજ વિષય વિકારોની પોટલી ઉઠાવેલી છે

ਉਘਰਿ ਗਈਆਂ ਖਿਨਹਿ ਭੀਤਰਿ ਜਮਹਿ ਗ੍ਰਾਸੇ ਝੋਟ ॥੧॥
તે પળમાં જ ખુલી જાય છે અને મૃત્યુ તેને પોતાનો શિકાર બનાવી લે છે ॥૧॥

ਪਸੁ ਪਰੇਤ ਉਸਟ ਗਰਧਭ ਅਨਿਕ ਜੋਨੀ ਲੇਟ ॥
ત્યારબાદ મનુષ્ય પશુ-પ્રેત, ઊંટ, ગધેડા વગેરે અનેક યોનિઓમાં આવે છે

ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਨ ਲਾਗੈ ਫੇਟ ॥੨॥੮੧॥੧੦੪॥
નાનક કહે છે કે હે મનુષ્ય! સાધુ પુરુષોની સાથે પ્રભુનું ભજન કરી લો પછી કોઈ ઇજા થશે નહીં ॥ ૨॥૮૧॥૧૦૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਅੰਧੇ ਖਾਵਹਿ ਬਿਸੁ ਕੇ ਗਟਾਕ ॥
આંધળા વ્યક્તિ પાપોનું ઝેર ખાય છે

ਨੈਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸਰੀਰੁ ਸਭੁ ਹੁਟਿਓ ਸਾਸੁ ਗਇਓ ਤਤ ਘਾਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેમની આંખ, કાન, શરીર બધું નબળું થઈ ગયું છે અને શ્વાસ-તત્વ પણ ઓછું થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਾਥ ਰਞਾਣਿ ਉਦਰੁ ਲੇ ਪੋਖਹਿ ਮਾਇਆ ਗਈਆ ਹਾਟਿ ॥
ગરીબોને કષ્ટ પહોંચાડીને પોતાનું પેટ ભરે છે પરંતુ આવી સંપત્તિ પણ અંતે સાથ છોડી જાય છે

ਕਿਲਬਿਖ ਕਰਤ ਕਰਤ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਕਬਹੁ ਨ ਸਾਕਹਿ ਛਾਂਟਿ ॥੧॥
આ રીતે આખી ઉંમર પાપ કરતા-કરતા પસ્તાય છે પરંતું પાપ-ધનનો ક્યારેય સાથ છોડતા નથી ॥૧॥

ਨਿੰਦਕੁ ਜਮਦੂਤੀ ਆਇ ਸੰਘਾਰਿਓ ਦੇਵਹਿ ਮੂੰਡ ਉਪਰਿ ਮਟਾਕ ॥
નિંદકને યમદૂત આવીને મારી નાખે છે અને માથાથી પછાડે છે

ਨਾਨਕ ਆਪਨ ਕਟਾਰੀ ਆਪਸ ਕਉ ਲਾਈ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ਕੀਨੋ ਫਾਟ ॥੨॥੮੨॥੧੦੫॥
હે નાનક! વ્યક્તિ પોતાના પાપોની કટારી પોતાના ઉપર મારે છે અને પોતાના મનને ઈજાગ્રસ્ત કરે છે ॥૨॥૮૨॥૧૦૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਟੂਟੀ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਅਧ ਬੀਚ ॥
નિંદક લોકોની અધવચ્ચે જ જીવન દોરી તૂટી જાય છે

ਜਨ ਕਾ ਰਾਖਾ ਆਪਿ ਸੁਆਮੀ ਬੇਮੁਖ ਕਉ ਆਇ ਪਹੂਚੀ ਮੀਚ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તોને બચાવવાળો પોતે માલિક છે પરંતુ વિમુખ જીવ પાસે મૃત્યુ આવી પહોંચે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਉਸ ਕਾ ਕਹਿਆ ਕੋਇ ਨ ਸੁਣਈ ਕਹੀ ਨ ਬੈਸਣੁ ਪਾਵੈ ॥
તેની ફરિયાદ કોઈ સાંભળતું નથી અને તે ક્યાંય આશરો મેળવો નથી

ਈਹਾਂ ਦੁਖੁ ਆਗੈ ਨਰਕੁ ਭੁੰਚੈ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭਰਮਾਵੈ ॥੧॥
અહીં દુઃખી રહે છે આગળ નર્ક ભોગવે છે આ રીતે અનેક યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਇਆ ਖੰਡੀ ਬ੍ਰਹਮੰਡੀ ਕੀਤਾ ਅਪਣਾ ਪਾਇਆ ॥
એવો વ્યક્તિ દુનિયામાં પ્રખ્યાત થઈ જાય છે અને પોતાના કરેલા કર્મોનું જ ફળ ભોગવે છે

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਨਿਰਭਉ ਕਰਤੇ ਕੀ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥੨॥੯੩॥੧੦੬॥
હે નાનક! કોઈ ડર વગર કર્તાની શરણમાં આવો અને આનંદ મંગળથી તેનું ગુણાનુવાદ કરો ॥૨॥૮૩॥૧૦૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਲਤ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਿ ॥
તૃષ્ણા ઘણા પ્રકારથી ચાલે છે

ਪੂਰਨ ਹੋਤ ਨ ਕਤਹੁ ਬਾਤਹਿ ਅੰਤਿ ਪਰਤੀ ਹਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આ ક્યારેય પૂરી થતી નથી અને અંતમાં પ્રાણી હરિ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਂਤਿ ਸੂਖ ਨ ਸਹਜੁ ਉਪਜੈ ਇਹੈ ਇਸੁ ਬਿਉਹਾਰਿ ॥
વાસ્તવમાં તેનો આ જ વ્યવહાર છે કે તેના કારણે મનમાં સુખ, શાંતિ તેમજ આનંદ ઉત્પન્ન થતા નથી

ਆਪ ਪਰ ਕਾ ਕਛੁ ਨ ਜਾਨੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਹਿ ਜਾਰਿ ॥੧॥
વ્યક્તિ કામ, ક્રોધની અગ્નિમાં સળગતો રહે છે અને તેને પોતાના અથવા પારકાંની પણ જાણકારી હોતી નથી ॥૧॥

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੁ ਦੁਖਿ ਬਿਆਪਿਓ ਦਾਸ ਲੇਵਹੁ ਤਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ! સંસાર-સમુદ્રના દુઃખોમાં લીન દાસને પાર ઉતારી લો

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਣਾਇ ਨਾਨਕ ਸਦ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੨॥੮੪॥੧੦੭॥
નાનક તારા ચરણ-કમળની શરણમાં છે અને હંમેશા તારા પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૮૪॥૧૦૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰੇ ਪਾਪੀ ਤੈ ਕਵਨ ਕੀ ਮਤਿ ਲੀਨ ॥
હે પાપી! તે કોની શિક્ષા લીધી છે

ਨਿਮਖ ਘਰੀ ਨ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਜਿਨਿ ਦੀਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને પ્રાણ શરીર બધું આપ્યું છે તે માલિકનું પળ માટે ભજન કરતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਖਾਤ ਪੀਵਤ ਸਵੰਤ ਸੁਖੀਆ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤ ਖੀਨ ॥
ખાવું-પીવું, સૂવું તે સુખ બનાવી લીધું છે પરંતુ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવામાં તને મુશ્કેલી થાય છે

ਗਰਭ ਉਦਰ ਬਿਲਲਾਟ ਕਰਤਾ ਤਹਾਂ ਹੋਵਤ ਦੀਨ ॥੧॥
માં ના પેટમાં તું પ્રાર્થના કરતો ફરતો હતો અને ત્યાં ગરીબ બનેલો હતો ॥૧॥

ਮਹਾ ਮਾਦ ਬਿਕਾਰ ਬਾਧਾ ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮੀਨ ॥
જીવ મોહ-માયાના નશા અને વિકારોમાં ફસાઈને અનેક યોનિઓમાં ફરે છે

ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਸਰੇ ਕਵਨ ਦੁਖ ਗਨੀਅਹਿ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਦ ਚੀਨ੍ ॥੨॥੮੫॥੧੦੮॥
પ્રભુને ભુલવાથી દુઃખોની ગણતરી પણ અસંભવ છે હે નાનક! પરમાત્માના ચરણોને જાણવાથી પરમ સુખ મળે છે ॥૨॥૮૫॥૧૦૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਚਰਨਹ ਓਟ ਗਹੀ ॥
હે માતા! મેં હરિ-ચરણોનો આશરો લીધો છે

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਤ ਬਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શન કરીને મારુ મન મોહિત થઈ ગયું છે અને અસત્ય બુદ્ધિ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਗਹ ਅਗਾਧਿ ਊਚ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕੀਮਤਿ ਜਾਤ ਨ ਕਹੀ ॥
તે અગમ્ય, અસીમ, સર્વોચ્ચ અને અનશ્વર છે તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી

ਜਲਿ ਥਲਿ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਮਨੁ ਬਿਗਸਿਓ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸ੍ਰਬ ਮਹੀ ॥੧॥
પાણી, ધરતીમાં હરિને જોઈને મન ખીલી ઉઠે છે તે બધામાં સંપૂર્ણ રૂપથી વ્યાપક છે ॥૧॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨਮੋਹਨ ਮਿਲਿ ਸਾਧਹ ਕੀਨੋ ਸਹੀ ॥
દીનદયાલ પ્રિયતમ પરમાત્માને સાધુ પુરુષોમાં અનુભવ કરી શકાય છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਜੀਵਤ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਜਮ ਕੀ ਭੀਰ ਨ ਫਹੀ ॥੨॥੮੬॥੧੦੯॥
હે નાનક! પ્રભુ સ્મરણ કરવાથી જીવન મળે છે આ રીતે મૃત્યુની પીડામાં આવવું પડતું નથી ॥૨॥૮૬॥૧૦૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਮਨੁ ਮੇਰੋ ਮਤਵਾਰੋ ॥
હે માતા! મારુ મન ઉત્સાહિત થઈ ગયું છે

ਪੇਖਿ ਦਇਆਲ ਅਨਦ ਸੁਖ ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਪਿਓ ਖੁਮਾਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દયાળુ હરિને જોઈને આનંદ તેમજ સુખની પ્રાપ્તિ થઈ છે અને હરિ નામની ખુશી છવાઈ ગઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਿਰਮਲ ਭਏ ਊਜਲ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਵਤ ਕਾਰੋ ॥
પરમાત્માના પાવન યશોગાનથી મન નિર્મળ થઈ ગયું છે હવે ફરી મેળાપ થતું નથી

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਡੋਰੀ ਰਾਚੀ ਭੇਟਿਓ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੋ ॥੧॥
તેના ચરણ કમળથી પ્રીતિ લાગી છે અને તે પરમ પુરુષથી જ સાક્ષાત્કાર થયો છે ॥૧॥

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਸਰਬਸੁ ਦੀਨੇ ਦੀਪਕ ਭਇਓ ਉਜਾਰੋ ॥
તેણે અમારો હાથ પકડ્યો છે બધું જ આપી દીધું છે અને જ્ઞાન-દીપકથી અજવાળું કરી દીધું છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਸਿਕ ਬੈਰਾਗੀ ਕੁਲਹ ਸਮੂਹਾਂ ਤਾਰੋ ॥੨॥੮੭॥੧੧੦॥
નાનકનું કહેવું છે કે હરિ-નામ રસમાં વૈરાગ્યવાન પ્રાણી પોતાની સમસ્ત વંશાવલીને પાર ઉતારી દે છે ॥૨॥૮૭॥૧૧૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਆਨ ਸਿਮਰਿ ਮਰਿ ਜਾਂਹਿ ॥
હે માતા! પ્રભુ સિવાય બીજા કોઈને યાદ કરવા મૃત્યુ સમાન છે

ਤਿਆਗਿ ਗੋਬਿਦੁ ਜੀਅਨ ਕੋ ਦਾਤਾ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਲਪਟਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવોને આપવાવાળા પરમાત્માને ત્યાગીને મનુષ્ય માયાની સાથે લપેટાઈ રહે છે ॥૧॥

ਨਾਮੁ ਬਿਸਾਰਿ ਚਲਹਿ ਅਨ ਮਾਰਗਿ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿ ਪਾਹਿ ॥
તે પ્રભુનામને ભુલાવીને કુપથ પર ચાલે છે અંતે ઘોર નર્કમાં પડે છે

ਅਨਿਕ ਸਜਾਂਈ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਗਰਭੈ ਗਰਭਿ ਭ੍ਰਮਾਹਿ ॥੧॥
તે એટલી સજા ભોગવે છે જેની ગણતરી કરી શકાતી નથી અને તે ગર્ભ યોનિમાં જ ભટકે છે ॥૧॥

ਸੇ ਧਨਵੰਤੇ ਸੇ ਪਤਿਵੰਤੇ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਿ ਸਮਾਹਿ ॥
તે ધનવાન તેમજ ઈજ્જતદાર છે જે પરમાત્માની શરણમાં આવે છે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਜੀਤਿਓ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਂਹਿ ॥੨॥੮੮॥੧੧੧॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી તે જગતને જીતી લીધું છે અને તે જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ જાય છે ॥૨॥૮૮॥૧૧૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕਾਟੀ ਕੁਟਿਲਤਾ ਕੁਠਾਰਿ ॥
પ્રભુએ અમારી કુટિલતાને કુહાડીથી કાપી નાખી છે

ਭ੍ਰਮ ਬਨ ਦਹਨ ਭਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਰਹਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે ભ્રમના જંગલમાં સળગી રહ્યા હતા જેને રામ નામે પળમાં ઠંડુ કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿੰਦਾ ਪਰਹਰੀਆ ਕਾਢੇ ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਾਰਿ ॥
સાધુ પુરુષની સંગતમાં કામ, ક્રોધ, નિંદાને મારીને કાઢી નાખ્યા છે

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਤਿਆ ਬਹੁਰਿ ਨ ਜੂਐ ਹਾਰਿ ॥੧॥
ગુરુના સાનિધ્યમાં મનુષ્ય-જીવનને જીતી લીધું છે અને ફરી વાર જુગારમાં હારતો નથી ॥૧॥

ਆਠ ਪਹਰ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਪੂਰਨ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰਿ ॥
સંપૂર્ણ શબ્દના ચિંતન દ્વારા આઠ પ્રહરમાં પ્રભુના ગુણગાન કરું છું

ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸੁ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਪੁਨਹ ਪੁਨਹ ਨਮਸਕਾਰਿ ॥੨॥੮੯॥੧੧੨॥
હે પ્રભુ! નાનક તારા દાસોનો દાસ છે અને વારંવાર તને પ્રણામ કરે છે ॥૨॥૮૯॥૧૧૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਪੋਥੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਥਾਨੁ ॥
હે મિત્ર! પાવન આદિ ગ્રંથમાં પરમાત્માનો જ આવાસ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ-પુરુષ મળીને પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે અને તેને સંપૂર્ણ બ્રહ્મ-જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਗਲ ਮੁਨਿ ਲੋਚਹਿ ਬਿਰਲੇ ਲਾਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥
સાધક, સિદ્ધ, બધા મુનિજન આકાંક્ષા કરે છે પરંતુ દુર્લભનું જ ધ્યાન લાગે છે

ਜਿਸਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਪੂਰਨ ਤਾ ਕੋ ਕਾਮੁ ॥੧॥
જેના પર મારા સ્વામી કૃપાળુ થાય છે તેની બધી કામના પૂર્ણ થાય છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਰਿਦੈ ਵਸੈ ਭੈ ਭੰਜਨੁ ਤਿਸੁ ਜਾਨੈ ਸਗਲ ਜਹਾਨੁ ॥
જેના હૃદયમાં ભયભંજન પરમાત્મા વસી જાય છે તેને આખું સંસાર જાણે છે

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਬਿਸਰੁ ਨਹੀ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਇਹੁ ਨਾਨਕੁ ਮਾਂਗੈ ਦਾਨੁ ॥੨॥੯੦॥੧੧੩॥
હે મારા પ્રભુ! નાનક આ જ વરદાન ઈચ્છે છે કે તું પળ માટે પણ ભૂલ નહીં ॥૨॥૯૦॥૧૧૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਵੂਠਾ ਸਰਬ ਥਾਈ ਮੇਹੁ ॥
હે ભાઈ જગ્યાએ કૃપાનો વરસાદ થયો છે

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਗਾਉ ਹਰਿ ਜਸੁ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਨੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥આનંદ મંગળથી હરિનો યશ ગાઓ તેનો પ્રેમ ચારેય તરફ પ્રગટ થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਹ ਦਿਸਿ ਜਲ ਨਿਧਿ ਊਨ ਥਾਉ ਨ ਕੇਹੁ ॥
દસેય દિશા, પૂર્વ-પશ્ચિમ, ઉત્તર-દક્ષિણ બધામાં પ્રેમનો સમુદ્ર પ્રભુ હાજર છે તેના વગર કોઈ સ્થાન નથી

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਰਨ ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਸਭ ਦੇਹੁ ॥੧॥
કૃપાનિધિ સંપૂર્ણ પરમાત્મા બધાને આપતો રહે છે ॥૧॥

ਸਤਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ਸਤਿ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿ ਸਾਧਸੰਗੇਹੁ ॥
પરમાત્મા સત્ય છે, શાશ્વત સ્વરૂપ છે અને સાધુઓની સંગત પણ સત્ય છે

ਸਤਿ ਤੇ ਜਨ ਜਿਨ ਪਰਤੀਤਿ ਉਪਜੀ ਨਾਨਕ ਨਹ ਭਰਮੇਹੁ ॥੨॥੯੧॥੧੧੪॥
હે નાનક! જે લોકોના મનમાં સત્ય પર સંપૂર્ણ નિષ્ઠા હોય છે તે ક્યારેય ભટકતા નથી ॥૨॥૯૧॥૧૧૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗੋਬਿਦ ਜੀਉ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ॥
હે ગોવિંદ! તું મારા પ્રાણોનો આશરો છે

ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਸਹਾਈ ਤੁਮ ਹੀ ਤੂ ਮੇਰੋ ਪਰਵਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું જ મારો સાજન, મિત્ર તેમજ મદદગાર છે અને તું જ મારો પરિવાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧਾਰਿਓ ਮੇਰੈ ਮਾਥੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ॥
હે પ્રભુ! તે મારા માથા પર પોતાનો હાથ રાખ્યો તો સાધુઓની સાથે તારા જ ગુણ ગાઈએ

ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸਭ ਫਲ ਪਾਏ ਰਸਕਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਿਆਏ ॥੧॥
તારી કૃપાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થયા છે અને આનંદ પૂર્વક તારા નામનું ભજન કર્યું છે ॥૧॥

ਅਬਿਚਲ ਨੀਵ ਧਰਾਈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕਬਹੂ ਡੋਲਤ ਨਾਹੀ ॥
સાચા ગુરુએ ભક્તિનો અટળ પાયો સ્થાપિત કર્યો છે હવે મન ક્યારેય ડોલતું નથી

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਰਾ ਸਰਬ ਸੁਖਾ ਨਿਧਿ ਪਾਂਹੀ ॥੨॥੯੨॥੧੧੫॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુ પરમાત્મા દયાળુ થઈ ગયા તો સર્વ સુખોનો ભંડાર મેળવી લીધો ॥૨॥૯૨॥૧૧૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਨਿਬਹੀ ਨਾਮ ਕੀ ਸਚੁ ਖੇਪ ॥
પ્રભુના નામનો સાચો વ્યવસાય જ નભવાવાળો છે

ਲਾਭੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਨਿਧਿ ਧਨੁ ਬਿਖੈ ਮਾਹਿ ਅਲੇਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના ગુણાનુવાદથી સુખોનો લાભ થાય છે અને વિકારોથી નિર્લિપ્ત રહી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲ ਸੰਤੋਖੇ ਆਪਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇ ॥
પોતાના પ્રભુનું ભજન કરીને બધા જીવોને સંતાપ પ્રાપ્ત થયો છે

ਰਤਨ ਜਨਮੁ ਅਪਾਰ ਜੀਤਿਓ ਬਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਪਾਇ ॥੧॥
તેમને પોતાનું કિંમતી જીવન જીતી લીધું છે અને યોની-ચક્રથી મુક્તિ મેળવી લીધી છે ॥૧॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੋਬਿਦ ਭਇਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
જ્યારે દયાળુ પ્રભુ કૃપા કરે છે તો સાધુ પુરુષોની સંગત મળી જાય છે

ਹਰਿ ਚਰਨ ਰਾਸਿ ਨਾਨਕ ਪਾਈ ਲਗਾ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ॥੨॥੯੩॥੧੧੬॥
હે નાનક! પછી હરિ-ચરણોની રાશિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને પ્રભુથી જ રંગ લાગેલો રહે છે ॥૨॥૯૩॥૧૧૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਪੇਖਿ ਰਹੀ ਬਿਸਮਾਦ ॥
હે માતા! પ્રભુના તમાશા જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ છું

ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਅਚਰਜ ਤਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ મન અનહદ ધૂનથી મોહિત થઈ ગયું છે અને તેનો આનંદ અદભુત છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬੰਧਪ ਹੈ ਸੋਈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਕੋ ਅਹਿਲਾਦ ॥
પ્રભુ જ મારા માતા-પિતા તેમજ બંધુ છે અને મનને તેનાથી અતૂટ પ્રેમ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗਾਏ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਨਸਿਓ ਸਭੁ ਪਰਮਾਦ ॥੧॥
સાધુ પુરુષોની સાથે ગોવિંદના ગુણ ગાયા છે જેનાથી બધી ભૂલો નષ્ટ થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਡੋਰੀ ਲਪਟਿ ਰਹੀ ਚਰਨਹ ਸੰਗਿ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਸਗਲੇ ਖਾਦ ॥
મારી દોરી તેની સાથે લપેટાઈ ગઈ છે અને બધા ભ્રમ ભય દૂર થઈ ગયા છે

ਏਕੁ ਅਧਾਰੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੀਆ ਬਹੁਰਿ ਨ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਦ ॥੨॥੯੪॥੧੧੭॥

હે નાનક! દાસે એક પ્રભુનો આસરો બનાવી લીધો છે અને હવે તે ફરી યોનીઓના ચક્રથી છૂટી ગયો છે ॥૨॥૯૪॥૧૧૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਮਾਤੀ ਚਰਣ ਸਮੂਹ ॥
હે માતા! પ્રભુના ચરણોમાં લીન છું

ਏਕਸੁ ਬਿਨੁ ਹਉ ਆਨ ਨ ਜਾਨਉ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਸਭ ਲੂਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક પ્રભુ વગર બીજાને જાણતી નથી અને બધા દ્વૈતભાવ મટી ગયા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਆਗਿ ਗੋੁਪਾਲ ਅਵਰ ਜੋ ਕਰਣਾ ਤੇ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਖੂਹ ॥
પ્રભુ વંદના ત્યાગીને બીજાની અર્ચના કરવી તો વિષય-વિકારોના કૂવામાં પડવું છે

ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਕਾਢੀ ਨਰਕ ਤੇ ਧੂਹ ॥੧॥
તેના દર્શનની તરસે મારુ મન મોહી લીધું છે અને ઘોર નર્કમાંથી કાઢી લીધો છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਿਲਿਓ ਸੁਖਦਾਤਾ ਬਿਨਸੀ ਹਉਮੈ ਹੂਹ ॥
સંતોની કૃપાથી સુખ દેવાવાળા પ્રભુ મળ્યા છે અને અહમ-ભાવના નષ્ટ થઈ ગઈ છે

ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਮਉਲਿਓ ਮਨੁ ਤਨੁ ਜੂਹ ॥੨॥੯੫॥੧੧੮॥
પ્રભુ રંગમાં લીન દાસ નાનકનું મન તન ખીલી ઉઠ્યું છે ॥૨॥૯૫॥૧૧૮॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਬਿਨਸੇ ਕਾਚ ਕੇ ਬਿਉਹਾਰ ॥
હે ભાઈ! કાચા રીતિ રિવાજ, વ્યવહાર બધું નાશવાન છે

ਰਾਮ ਭਜੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਇਹੈ ਜਗ ਮਹਿ ਸਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ મહાત્માની સંગતમાં પરમાત્માનું ભજન કરો આ જ જગતમાં શ્રેષ્ઠતમ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਈਤ ਊਤ ਨ ਡੋਲਿ ਕਤਹੂ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੈ ਧਾਰਿ ॥
પ્રભુ નામ હૃદયમાં ધારણ કરી લો અહીં-તહીં ક્યારેય અસ્થિર થશો નહીં

ਗੁਰ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਮਿਲਿਓ ਭਾਗੀ ਉਤਰਿਓ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥
જે ભાગ્યશાળીને ગુરુ-ચરણ રૂપી જહાજ મળી જાય છે તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે ॥૧॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸਰਬ ਨਾਥ ਅਪਾਰ ॥
પાણી, ધરતી, આકાશમાં બધાનો માલિક જ હાજર છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਉ ਨਾਨਕ ਆਨ ਰਸ ਸਭਿ ਖਾਰ ॥੨॥੯੬॥੧੧੯॥
નાનક કહે છે કે હે ભાઈ! હરિ નામ અમૃત સેવન કરો કારણ કે બીજા બધા રસ ફિક્કા છે ॥૨॥૯૬॥૧૧૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਤਾ ਤੇ ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇ ॥
હે મિત્ર! મનુષ્ય તો જ રોવે છે

ਮਹਾ ਬਿਕਾਰ ਮੋਹ ਮਦ ਮਾਤੌ ਸਿਮਰਤ ਨਾਹਿ ਹਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મહા વિકારો તેમજ મોહના નશામાં મસ્ત રહે છે અને પરમાત્માનું ભજન કરતા નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪਤੇ ਨਾਰਾਇਣ ਤਿਨ ਕੇ ਦੋਖ ਜਰੇ ॥
જે સાધુજનોની સાથે પરમાત્માનું જાપ કરે છે તેના પાપ-દોષ દૂર થઈ જાય છે

ਸਫਲ ਦੇਹ ਧੰਨਿ ਓਇ ਜਨਮੇ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਲੇ ॥੧॥
તેનું શરીર અને જન્મ સફળ તેમજ ધન્ય છે જે પ્રભુની સાથે મળી રહે છે ॥૧॥

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ਸਭ ਊਪਰਿ ਸਾਧ ਭਲੇ ॥
સારા સાધુજન તો કામ, ક્રોધ, અર્થ, ધર્મ, મોક્ષ તેમજ અઢાર સિદ્ધિઓથી પણ ઉપર છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਧੂਰਿ ਜਨ ਬਾਂਛੈ ਉਧਰਹਿ ਲਾਗਿ ਪਲੇ ॥੨॥੯੭॥੧੨੦॥
દાસ નાનક તેની ચરણ ધૂળની આકાંક્ષા કરે છે અને તેના સાનિધ્યમાં મુક્તિની અભિલાષા કરે છે ॥૨॥૯૭॥૧૨૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੇ ਜਨ ਕਾਂਖੀ ॥
હરિ-ભક્ત હરિ નામની અભિલાષા કરે છે

ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਚਨਿ ਏਹੀ ਸੁਖੁ ਚਾਹਤ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸੁ ਦੇਖਹਿ ਕਬ ਆਖੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે મન, તન, વચનથી માત્ર આ જ સુખ ઈચ્છે છે કે પ્રભુના દર્શન ક્યારે થશે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ਗਤਿ ਤੇਰੀ ਜਾਇ ਨ ਲਾਖੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ સ્વામી! તું અનંત છે તારી કીર્તિ કહી શકાતી નથી

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨੁ ਬੇਧਿਆ ਕਰਿ ਸਰਬਸੁ ਅੰਤਰਿ ਰਾਖੀ ॥੧॥
મારુ મન તારા ચરણ-કમળના પ્રેમમાં વીંધાય ગયા છે અને તેને સર્વસ્વ માનીને અંતર્મનમાં રાખેલું છે ॥૧॥

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਸਾਧੂ ਜਨ ਇਹ ਬਾਣੀ ਰਸਨਾ ਭਾਖੀ ॥
વેદ, પુરાણ, સ્મૃતિઓ તેમજ સાધુજનોએ પોતાની જીભથી આ વાત કહી છે કે રામ નામનું જાપ કરીને મુક્તિ મેળવી લો

ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਨਿਸਤਰੀਐ ਹੋਰੁ ਦੁਤੀਆ ਬਿਰਥੀ ਸਾਖੀ ॥੨॥੯੮॥੧੨੧॥
નાનક ફરમાવે છે કે તેનાથી અતિરિક્ત બીજી બધી વાત બેકાર છે ॥૨॥૯૮॥૧૨૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਖੀ ਰਾਮ ਕੀ ਤੂ ਮਾਖੀ ॥
હે માયા! વાસ્તવમાં તું પરમાત્માની માખી છે

ਜਹ ਦੁਰਗੰਧ ਤਹਾ ਤੂ ਬੈਸਹਿ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਮਦ ਚਾਖੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં દુર્ગંધ હોય છે ત્યાં તું બેસી જાય છે અને મહા વિકારોને ચાખે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਿਤਹਿ ਅਸਥਾਨਿ ਤੂ ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਵਹਿ ਇਹ ਬਿਧਿ ਦੇਖੀ ਆਖੀ ॥
આ આંખથી મેં આ જ જોયું છે કે તું તું કોઈ પણ સ્થાન પર ટકી શકતી નથી

ਸੰਤਾ ਬਿਨੁ ਤੈ ਕੋਇ ਨ ਛਾਡਿਆ ਸੰਤ ਪਰੇ ਗੋਬਿਦ ਕੀ ਪਾਖੀ ॥੧॥
સંતો સિવાય તે કોઈને છોડ્યા નથી, સંત પુરુષ તો ગોવિંદની ભક્તિમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਗਲੇ ਤੈ ਮੋਹੇ ਬਿਨੁ ਸੰਤਾ ਕਿਨੈ ਨ ਲਾਖੀ ॥
સંસારના બધા જીવોને તે મોહી લીધા છે અને સંતોથી વધારે તારો તફાવત કોઈ સમજી શકતું નથી

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਰਾਤਾ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਸਚੁ ਸਾਖੀ ॥੨॥੯੯॥੧੨੨॥
દાસ નાનક પ્રભુના કીર્તનમાં લીન રહે છે અને તેણે સૂરમાં શબ્દને ટકાવીને પરમ સત્યને સાક્ષાત મેળવ્યું છે ॥૨॥૯૯॥૧૨૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਕਾਟੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥
હે માતા! મેં મૃત્યુનો ફંદો કાપી નાખ્યો છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ਬੀਚੇ ਗ੍ਰਸਤ ਉਦਾਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગૃહસ્થ જીવનમાં અલગ રહીને પ્રભુનું નામ જપીને સર્વ સુખ મેળવી લીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਨੇ ਕਰਿ ਅਪੁਨੇ ਉਪਜੀ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાનું બનાવી લીધું છે તેથી મનમાં તેના દર્શનની તરસ ઉત્પન્ન થઈ ગઈ છે

ਸੰਤਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਬਿਨਸੀ ਦੁਤੀਆ ਆਸ ॥੧॥
સંત પુરુષોની સંગતમાં પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે જેનાથી બીજી બધી આશાઓ સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૧॥

ਮਹਾ ਉਦਿਆਨ ਅਟਵੀ ਤੇ ਕਾਢੇ ਮਾਰਗੁ ਸੰਤ ਕਹਿਓ ॥
સંતોએ જગ રૂપી ભયાનક ઉજ્જડથી કાઢીને સાચો માર્ગ બતાડ્યો છે

ਦੇਖਤ ਦਰਸੁ ਪਾਪ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਰਤਨੁ ਲਹਿਓ ॥੨॥੧੦੦॥੧੨੩॥
નાનક ફરમાવે છે કે સંતોના દર્શનથી બધા પાપ નષ્ટ થઈ ગયા છે અને પ્રભુ રૂપી રત્ન મેળવી લીધું છે ॥૨॥૧૦૦॥૧૨૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਰੀ ਅਰਿਓ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੋਰਿ ॥
હે માતા! મારુ મન પ્રેમના નશામાં નિમગ્ન છે

ਦਰਸਨ ਰੁਚਿਤ ਪਿਆਸ ਮਨਿ ਸੁੰਦਰ ਸਕਤ ਨ ਕੋਈ ਤੋਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનને સુંદર પ્રભુ-દર્શનની તીવ્ર લાલસા લાગી ગઈ છે જેને કોઈ તોડી શકતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਪਤਿ ਪਿਤ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਹਰਿ ਸਰਬਸੁ ਧਨ ਮੋਰ ॥
પ્રભુ જ મારા સર્વસ્વ છે તે જ મારા પ્રાણ, માન-પ્રતિષ્ઠા, પિતા, પુત્ર, બંધુ વગેરે ધન છે

ਧ੍ਰਿਗੁ ਸਰੀਰੁ ਅਸਤ ਬਿਸਟਾ ਕ੍ਰਿਮ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜਾਨਤ ਹੋਰ ॥੧॥
જે પરમાત્માથી અતિરિક્ત બીજાને માને છે હાડકાઓ, મળમૂત્ર, તેમજ કીડાઓથી ભરેલું તેનું શરીર ધિક્કાર્યોગ્ર્ય છે ॥૧॥

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਜੋਰ ॥
ગરીબોના દુઃખ નાશ કરવાવાળા પૂર્વ જન્મના કર્મ ફળના કારણે અમારા પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે

ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਸਾਗਰ ਬਿਨਸਿਓ ਆਨ ਨਿਹੋਰ ॥੨॥੧੦੧॥੧੨੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે મેં કૃપાનિધિ, પ્રેમના સમુદ્ર પ્રભુની શરણ લીધી છે જેનાથી લોકોની નિર્ભરતા સમાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૨॥૧૦૧॥૧૨૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਨੀਕੀ ਰਾਮ ਕੀ ਧੁਨਿ ਸੋਇ ॥
રામ ભજનની સૂરીલી ધ્વનિ સારી છે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਨੂਪ ਸੁਆਮੀ ਜਪਤ ਸਾਧੂ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના અનુપમ ચરણોનું જાપ કરવાથી જીવ સાધુ કહેવાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਚਿਤਵਤਾ ਗੋਪਾਲ ਦਰਸਨ ਕਲਮਲਾ ਕਢੁ ਧੋਇ ॥
પરમાત્માના દર્શનનું ચિંતન કર તે પાપોને ધોઈ નાખે છે

ਜਨਮ ਮਰਨ ਬਿਕਾਰ ਅੰਕੁਰ ਹਰਿ ਕਾਟਿ ਛਾਡੇ ਖੋਇ ॥੧॥
તે જન્મ-મરણ તેમજ વિકારોના બીજને કાપી નાખે છે ॥૧॥

ਪਰਾ ਪੂਰਬਿ ਜਿਸਹਿ ਲਿਖਿਆ ਬਿਰਲਾ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥
જેના ભાગ્યમાં પહેલાથી લખેલું હોય છે એવું કોઈ દુર્લભ જ પ્રભુને મેળવે છે

ਰਵਣ ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਕਰਤੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਜੋਇ ॥੨॥੧੦੨॥੧੨੫॥
હે નાનક! તે તો કર્તા પરમાત્માના ગુણ ગાતા તે પરમ સત્યને જ શોધી રહ્યા છે ॥૨॥૧૦૨॥૧૨૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਮਤਿ ਸਾਰ ॥
હરિ નામ ઉચ્ચારણ કરવાવાળા જિજ્ઞાસુની બુદ્ધિ ઉત્તમ હોય છે

ਹਰਿ ਬਿਸਾਰਿ ਜੁ ਆਨ ਰਾਚਹਿ ਮਿਥਨ ਸਭ ਬਿਸਥਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે હરિને ભુલાવીને બીજા કર્મકાંડમાં તલ્લીન હોય છે તેનું કરેલું બધું અસત્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧਸੰਗਮਿ ਭਜੁ ਸੁਆਮੀ ਪਾਪ ਹੋਵਤ ਖਾਰ ॥
સાધુ પુરુષોની સભામાં પ્રભુનું ભજન કરો બધા પાપ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਬਸਾਇ ਹਿਰਦੈ ਬਹੁਰਿ ਜਨਮ ਨ ਮਾਰ ॥੧॥
પ્રભુ-ચરણોને હૃદયમાં વસાવવાથી જન્મ-મરણથી મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਰਾਖਿ ਲੀਨੇ ਏਕ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥
એકમાત્ર નામ ઉચ્ચારણના આધાર પર પ્રભુએ કૃપા કરીને અમને બચાવી લીધા છે

ਦਿਨ ਰੈਨਿ ਸਿਮਰਤ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਮੁਖ ਊਜਲ ਦਰਬਾਰਿ ॥੨॥੧੦੩॥੧੨੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે દિવસ-રાત પરમાત્માનું સ્મરણ કરો તેના ફળ સ્વરૂપ પ્રભુના દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥૧૦૩॥૧૨૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਾਨੀ ਤੂੰ ਰਾਮ ਕੈ ਦਰਿ ਮਾਨੀ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી! તને પ્રભુના દરબારમાં માન-પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થઈ છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ਬਿਨਸੀ ਸਭ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ જનોની સાથે મળીને પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું જેનાથી અભિમાન પ્રાપ્ત થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਅਪੁਨੀ ਕਰਿ ਲੀਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰ ਗਿਆਨੀ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને પોતાના બનાવી લીધા છે અને ગુરુથી સંપૂર્ણ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ છે

ਸਰਬ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨੀ ॥੧॥
ઠાકુરજીના દર્શન તેમજ ધ્યાનમાં સર્વ સુખ તેમજ આનંદ જ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਨਿਕਟਿ ਵਰਤਨਿ ਸਾ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਨਿ ਦਹ ਦਿਸ ਸਾਈ ਜਾਨੀ ॥
તે હંમેશા સુહાગન કહેવાય છે જે પ્રભુની આસપાસ રહે છે અને દસેય દિશામાં પ્રખ્યાત થાય છે

ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗ ਰੰਗਿ ਰਤੀ ਨਾਰਾਇਨ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਨੀ ॥੨॥੧੦੪॥੧੨੭॥
નાનક તે જીવ-સ્ત્રી પર બલિહાર જાય છે જે પ્રિયતમ નારાયણના રંગમાં લીન રહે છે ॥૨॥૧૦૪॥૧૨૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਤੁਅ ਚਰਨ ਆਸਰੋ ਈਸ ॥
હે હરિ! મને તારા ચરણોનો આશરો છે

ਤੁਮਹਿ ਪਛਾਨੂ ਸਾਕੁ ਤੁਮਹਿ ਸੰਗਿ ਰਾਖਨਹਾਰ ਤੁਮੈ ਜਗਦੀਸ ॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તને જ મારો પરિચિત, સંબંધી તેમજ સાથી માનું છું તું જ મારો રક્ષક છે જગતનો પ્રભુ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਹਮਰੋ ਹਮ ਤੁਮਰੇ ਕਹੀਐ ਇਤ ਉਤ ਤੁਮ ਹੀ ਰਾਖੇ ॥
તું અમારો છે, અમે તારા કહેવાય છીએ લોક-પરલોકમાં તું જ અમારી રક્ષા કરે છે

ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੁਆਮੀ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਕੋਈ ਲਾਖੈ ॥੧॥
તું અનંત છે, અપરંપાર છે માત્ર ગુરુની કૃપાથી તને સમજી શકાય છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਬਕਨੇ ਬਿਨੁ ਕਹਨ ਕਹਾਵਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਨੈ ॥
હે અંતર્યામી! તું બોલ્યા વગર, અમારા કહ્યા-કહેવડાવ્યા વગર પણ મનની દરેક ભાવનાને જાણે છે

ਜਾ ਕਉ ਮੇਲਿ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਕੁ ਸੇ ਜਨ ਦਰਗਹ ਮਾਨੇ ॥੨॥੧੦੫॥੧੨੮॥
નાનક ફરમાવે છે કે જેને પ્રભુના ચરણમાં મળાવી લે છે તે તેના દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥૧૦૫॥૧૨૮॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੫
સારંગ મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૫ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਭਜਿ ਆਨ ਕਰਮ ਬਿਕਾਰ ॥
હે મિત્ર! પ્રભુનું ભજન કરી લો કારણ કે બીજા કર્મ વિકારયુક્ત તેમજ નકામા છે

ਮਾਨ ਮੋਹੁ ਨ ਬੁਝਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਾਲ ਗ੍ਰਸ ਸੰਸਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માન-મોહમાં તૃષ્ણા ક્યારેય ઠરતી નથી અને કાળ સંસારને ખાઈ લે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖਾਤ ਪੀਵਤ ਹਸਤ ਸੋਵਤ ਅਉਧ ਬਿਤੀ ਅਸਾਰ ॥
ખાતા-પિતા, હસતાં-સોતા, આખી જિંદગી નકામા કામોમાં પસાર થઈ જાય છે

ਨਰਕ ਉਦਰਿ ਭ੍ਰਮੰਤ ਜਲਤੋ ਜਮਹਿ ਕੀਨੀ ਸਾਰ ॥੧॥
નર્ક રૂપી પેટમાં દોડાદોડી કરતા મનુષ્ય દુઃખમાં સળગતો રહે છે અને અંતે યમ જ સજા આપે છે ॥૧॥

ਪਰ ਦ੍ਰੋਹ ਕਰਤ ਬਿਕਾਰ ਨਿੰਦਾ ਪਾਪ ਰਤ ਕਰ ਝਾਰ ॥
બીજાથી નફરત, દ્રોહ, વિકાર કરતા તથા નિંદા તેમજ પાપમાં લીન રહીને મનુષ્ય હાથ સાફ કરી લે છે

ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਨਾਹੀ ਤਮ ਮੋਹ ਮਹਾਂ ਅੰਧਾਰ ॥੨॥
સાચા ગુરુ વગર જ્ઞાન થતું નથી અને મોહના મહા અંધકારમાં પડી રહે છે ॥૨॥

ਬਿਖੁ ਠਗਉਰੀ ਖਾਇ ਮੂਠੋ ਚਿਤਿ ਨ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥
મનુષ્ય વિષય-વિકારોની ઠગબુટ્ટી ખાઈને છેતરાઈ જાય છે પરંતુ બનાવવવાવાળાને યાદ કરતા નથી

ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਪਤ ਹੋਇ ਰਹਿਓ ਨਿਆਰੋ ਮਾਤੰਗ ਮਤਿ ਅਹੰਕਾਰ ॥੩॥
તે હાથીના સમાન બુદ્ધિના અહંકારમાં મસ્ત રહે છે પરંતુ અંતર્મનમાં પ્રચ્છન્ન રૂપથી વ્યાપક પ્રભુને જાણતા નથી ॥૩॥

ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭ ਸੰਤ ਰਾਖੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਧਾਰ ॥
પ્રભુએ પોતાના ચરણ-કમળનો આશરો આપીને કૃપા કરીને સજ્જનોને બચાવ્યા છે

ਕਰ ਜੋਰਿ ਨਾਨਕੁ ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਗੋੁਪਾਲ ਪੁਰਖ ਅਪਾਰ ॥੪॥੧॥੧੨੯॥
નાનક હાથ જોડીને પરમ પુરુષ પરમાત્માના શરણમાં આવ્યા છે ॥૪॥૧॥૧૨૯॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬ ਪੜਤਾਲ
સારંગ મહેલ ૫ ઘર ૬ પડ઼તાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਭ ਬਚਨ ਬੋਲਿ ਗੁਨ ਅਮੋਲ ॥
દરેક પળ શુભ વચન બોલો આ જ કિંમતી ગુણ છે

ਕਿੰਕਰੀ ਬਿਕਾਰ ॥
ખરાબ કાર્ય ન કરો

ਦੇਖੁ ਰੀ ਬੀਚਾਰ ॥
હે જીવ-સ્ત્રી સારી રીતે ચિંતન કર

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਧਿਆਇ ਮਹਲੁ ਪਾਇ ॥
ગુરુ-શબ્દનું ધ્યાન કરવાથી પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਰੰਗ ਕਰਤੀ ਮਹਾ ਕੇਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે પ્રભુની સાથે આનંદ-રમત કરીશ ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਪਨ ਰੀ ਸੰਸਾਰੁ ॥
આ સંસાર એક સપનું છે

ਮਿਥਨੀ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
બીજા બધા વિસ્તાર અસત્ય છે

ਸਖੀ ਕਾਇ ਮੋਹਿ ਮੋਹਿਲੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਿਦੈ ਮੇਲ ॥੧॥
હે સખી! શા માટે મોહ-માયામાં મોહિત થાય છે હૃદયમાં પ્રિયતમાનો પ્રેમ વસાવી લો ॥૧॥

ਸਰਬ ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ બધાથી પ્રેમ કરે છે

ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਰੀ ਦਇਆਰੁ ॥
તે હંમેશા દયાળુ છે

ਕਾਂਏਂ ਆਨ ਆਨ ਰੁਚੀਐ ॥
પછી બીજા કાર્યોમાં શા માટે રસ રાખે છે?

ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸੰਗਿ ਖਚੀਐ ॥
પ્રભુની પ્રેમ-ભક્તિમાં તલ્લીન રહો

ਜਉ ਸਾਧਸੰਗ ਪਾਏ ॥
હે નાનક! જ્યારે સાધુ પુરુષોનો સાથ પ્રાપ્ત થાય છે તો જ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਧਿਆਏ ॥
જીવ પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે

ਅਬ ਰਹੇ ਜਮਹਿ ਮੇਲ ॥੨॥੧॥੧੩੦॥
ત્યારે યમદૂતોથી મેળાપ થતો નથી ॥૨॥૧॥૧૩૦॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕੰਚਨਾ ਬਹੁ ਦਤ ਕਰਾ ॥
હે મન! ખુબ સોનુ દાન કરવું

ਭੂਮਿ ਦਾਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਾ ॥
ભૂમિ દાનમાં અર્પિત કરવું

ਮਨ ਅਨਿਕ ਸੋਚ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਤ ॥
અનેક શુદ્ધતા અપનાવીને મનને પવિત્ર કરવું

ਨਾਹੀ ਰੇ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਮਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਾਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ બધા છતાં આ કર્મ હરિ નામની તુલનામાં આવતા નથી તેથી મનને પ્રભુ ચરણોમાં લીન કરવું જોઈએ ॥૧॥વિરામ॥

ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਜਿਹਵ ਭਨੇ ॥
હે મન! જીભથી ચાર વેદોનું પાઠ કરવું જોઈએ

ਦਸ ਅਸਟ ਖਸਟ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨੇ ॥
અઢાર પુરાણ તથા છ શાસ્ત્રોને કાનથી સાંભળવા

ਨਹੀ ਤੁਲਿ ਗੋਬਿਦ ਨਾਮ ਧੁਨੇ ॥
આ પણ ગોવિંદ નામ ઉચ્ચારણની ધ્વનિના સમાન નથી

ਮਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਾਗੋ ॥੧॥
મનને ચરણ કમળમાં તલ્લીન કરવું જોઈએ ॥૧॥

ਬਰਤ ਸੰਧਿ ਸੋਚ ਚਾਰ ॥
વ્રત-ઉપવાસ, સંધ્યા-આરતી, ચાર રીતનું શુદ્ધિકરણ

ਕ੍ਰਿਆ ਕੁੰਟਿ ਨਿਰਾਹਾਰ ॥
નિરાહાર તીર્થ-યાત્રા તેમજ અસ્પૃષ્ટ રસોઈ કરવી

ਅਪਰਸ ਕਰਤ ਪਾਕਸਾਰ ॥
નીઉલી કર્મનો ઘણો બધો વિસ્તાર

ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ॥
ધૂપ-દીપ પણ પ્રભુના નામની તુલનામાં આવતા નથી

ਧੂਪ ਦੀਪ ਕਰਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਨ ਲਾਗੇ ॥
હે દયાળુ રામ! ગરીબની વિનંતી સાંભળો

ਰਾਮ ਦਇਆਰ ਸੁਨਿ ਦੀਨ ਬੇਨਤੀ ॥
દર્શન આપો, આંખોથી તને જ જોઉં છું

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਨੈਨ ਪੇਖਉ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਮਿਸਟ ਲਾਗੇ ॥੨॥੨॥੧੩੧॥
દાસ નાનકને તારું જ નામ મીઠું લાગે છે ॥૨॥૨॥૧૩૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪਿ ਰਮਤ ਰਾਮ ਸਹਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રામ નામનું જાપ કરો અંતે રામ જ સહાયતા કરનાર છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤਨ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਤਿਆਗੇ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਲਬਧਿ ਅਪਨੀ ਪਾਈ ॥੧॥
સંતોના ચરણોમાં આવવાથી કામ, ક્રોધ, લોભનો ત્યાગ થાય છે અને ગુરુ પરમાત્માની કૃપાથી મનોકામના પુરી થઈ જાય છે ॥૧॥

ਬਿਨਸੇ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਅੰਧ ਟੂਟੇ ਮਾਇਆ ਕੇ ਬੰਧ ਪੂਰਨ ਸਰਬਤ੍ਰ ਠਾਕੁਰ ਨਹ ਕੋਊ ਬੈਰਾਈ ॥
ભ્રમ નષ્ટ થાય છે મોહનું અંધારું સમાપ્ત થાય છે, માયાના બધા બંધન તૂટી જાય છે પછી માલિક દરેક જગ્યાએ હાજર લાગે છે અને કોઈ દુશમન રહેતું નથી

ਸੁਆਮੀ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੋਖ ਗਏ ਸੰਤਨ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੨॥੩॥੧੩੨॥
હે નાનક! જ્યારે સ્વામી પ્રસન્ન થાય છે તો જન્મ-મરણનું દુઃખ દૂર થઈ જાય છે સંતજનોના ચરણોમાં લાગીને મનુષ્ય પ્રભુના જ ગુણગાન કરે છે ॥૨॥૩॥૧૩૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਮੁਖਹੁ ਬੋਲਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਮਨਿ ਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મુખથી હરિ-હરિ નામ ગાઓ હરિને મનમાં વસાવી લો ॥૧॥વિરામ॥

ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਨ ਭਗਤਿ ਕਰਨ ਅਨਿਕ ਪਾਤਿਕ ਪੁਨਹਚਰਨ ॥
કાનથી હરિ કીર્તનને સાંભળવું હરિ-ભક્તિ કરવી અનેક પાપનું પ્રાયશ્ચિત છે

ਸਰਨ ਪਰਨ ਸਾਧੂ ਆਨ ਬਾਨਿ ਬਿਸਾਰੇ ॥੧॥
બીજું બધું ભૂલીને સાધુઓની શરણમાં આવવું જોઈએ ॥૧॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨੀਤ ਨੀਤਿ ਪਾਵਨਾ ਮਹਿ ਮਹਾ ਪੁਨੀਤ ॥
હંમેશા હરિના ચરણોમાં પ્રેમ લગાવો પાવનમાં પણ મહા પવિત્ર છે

ਸੇਵਕ ਭੈ ਦੂਰਿ ਕਰਨ ਕਲਿਮਲ ਦੋਖ ਜਾਰੇ ॥
આ ભક્તોનો ભય દૂર કરનાર છે બધા પાપ દોષ સળગાવવા વાળો છે

ਕਹਤ ਮੁਕਤ ਸੁਨਤ ਮੁਕਤ ਰਹਤ ਜਨਮ ਰਹਤੇ ॥
જે હરિ નામ જપે છે હરિ ભજન સાંભળે છે તે સંસારના બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે તેની જન્મ-મરણથી મુક્તિ થઈ જાય છે

ਰਾਮ ਰਾਮ ਸਾਰ ਭੂਤ ਨਾਨਕ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੇ ॥੨॥੪॥੧੩੩॥
નાનક આ જ તથ્યનો વિચાર કરે છે કે રામ નામ જ સંસારનો સાર તત્વ છે ॥૨॥૪॥૧૩૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਮਾਗੁ ਸੰਤ ਤਿਆਗਿ ਸਗਲ ਕਾਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભક્તો! બધી અભિલાષાઓ છોડીને નામ ભક્તિ જ માંગો ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਗੁਨ ਗੋੁਬਿੰਦ ਸਦਾ ਗਾਇ ॥
પ્રેમ લગાવીને પ્રભુનું ધ્યાન કરો હંમેશા ગોવિંદનું ગુણગાન કરો હરિ-ભક્તોની ચરણ-ધૂળની ઈચ્છા કરો માલિક બધું જ આપનાર છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਰੇਨ ਬਾਂਛੁ ਦੈਨਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥
હરિનામ બધું કુશળ, સુખ તેમજ આનંદ જ આનંદ આપે છે ॥૧॥

ਸਰਬ ਕੁਸਲ ਸੁਖ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਆਨਦਾ ਆਨੰਦ ਨਾਮ ਜਮ ਕੀ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ਤ੍ਰਾਸ ਸਿਮਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
અંતર્યામી પ્રભુનું ભજન કરવાથી યમનું દુઃખ પણ પ્રભાવિત કરતું નથી

ਏਕ ਸਰਨ ਗੋੁਬਿੰਦ ਚਰਨ ਸੰਸਾਰ ਸਗਲ ਤਾਪ ਹਰਨ ॥
પ્રભુની ચરણ-શરણ સંસારના દુઃખ-રોગો દૂર કરનાર છે

ਨਾਵ ਰੂਪ ਸਾਧਸੰਗ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥੨॥੫॥੧੩੪॥
નાનકનું કહેવું છે કે નાવડી રૂપી સાધુઓની સંગત સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારવાવાળી છે ॥૨॥૫॥૧૩૪॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਗੁਨ ਲਾਲ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ॥
ગુરુને જોઈને પરમાત્માના ગુણગાન ગાઉ છું

ਪੰਚਾ ਤੇ ਏਕੁ ਛੂਟਾ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਗ ਰਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સાધુ પુરુષથી સંગત થઈ તો કામાદિક પાંચ વિકારોથી મુક્ત થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਦ੍ਰਿਸਟਉ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਇ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਮੋਹਾ ॥
જે પણ દૃષ્ટિમાન છે કાંઈ પણ સાથે જતું નથી તેથી મોહ-અભિમાનને ત્યાગી દો

ਏਕੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋਹਾ ॥੧॥
માત્ર પ્રભુથી પ્રેમ લગાડો અને સાધુ-સંગતમાં શોભા મેળવો ॥૧॥

ਪਾਇਓ ਹੈ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਸਗਲ ਆਸ ਪੂਰੀ ॥
ગુણોનો ખજાનો પ્રભુ મેળવ્યો તો મારી બધી આશાઓ પૂરી થઇ ગઇ છે

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਅਨੰਦ ਭਏ ਗੁਰਿ ਬਿਖਮ ਗਾਰ੍ਹ ਤੋਰੀ ॥੨॥੬॥੧੩੫॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુએ દુષ્ટતાના વિષમ કિલ્લાને તોડી નાખ્યો છે જેનાથી મનમાં આનંદ જ આનંદ છે ॥૨॥૬॥૧૩૫॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਮਨਿ ਬਿਰਾਗੈਗੀ ॥ ਖੋਜਤੀ ਦਰਸਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વૈરાગી મન હરિ દર્શન જ શોધે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਾਧੂ ਸੰਤਨ ਸੇਵਿ ਕੈ ਪ੍ਰਿਉ ਹੀਅਰੈ ਧਿਆਇਓ ॥
સાધુ સંતોની સેવામાં તલ્લીન થઈને હૃદયમાં વ્હાલા પ્રભુનું ધ્યાન લગાવ્યું છે

ਆਨੰਦ ਰੂਪੀ ਪੇਖਿ ਕੈ ਹਉ ਮਹਲੁ ਪਾਵਉਗੀ ॥੧॥
આનંદ રૂપ પ્રભુને જોઈને તેનો મહેલ મેળવીશ ॥૧॥

ਕਾਮ ਕਰੀ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਹਉ ਸਰਣਿ ਪਰਉਗੀ ॥
બધી કામના છોડીને તેની શરણમાં પડી રહીશ

ਨਾਨਕ ਸੁਆਮੀ ਗਰਿ ਮਿਲੇ ਹਉ ਗੁਰ ਮਨਾਵਉਗੀ ॥੨॥੭॥੧੩੬॥
હે નાનક! હું ગુરુને મનાવીશ તેથી તે સ્વામીને મળાવી દે ॥૨॥૭॥૧૩૬॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਐਸੀ ਹੋਇ ਪਰੀ ॥
હે મિત્ર! મારી આવી દશા થઇ ગઇ છે

ਜਾਨਤੇ ਦਇਆਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને દીનદયાલ જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਤਰ ਪਿਤਰ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਮਨੁ ਸੰਤਨ ਪਾਹਿ ਬੇਚਾਇਓ ॥
માતા-પિતાને ત્યાગીને મેં પોતાનું મન સંતજનોની પાસે વેચી દીધું છે

ਜਾਤਿ ਜਨਮ ਕੁਲ ਖੋਈਐ ਹਉ ਗਾਵਉ ਹਰਿ ਹਰੀ ॥੧॥
જાતિ, જન્મ,વંશ વગેરે ખોઈને પ્રભુના ગુણ ગાઉ છું ॥૧॥

ਲੋਕ ਕੁਟੰਬ ਤੇ ਟੂਟੀਐ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਤਿ ਕਿਰਤਿ ਕਰੀ ॥
લોક-લાજ તેમજ પરિવારથી સંબંધ તોડીને મને કૃતાર્થ કરી દીધો છે

ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕ ਸੇਵਿ ਏਕ ਹਰੀ ॥੨॥੮॥੧੩੭॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુએ મને ઉપદેશ આપ્યો છે કે માત્ર પ્રભુની ઉપાસના કરો ॥૨॥૮॥૧૩૭॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਲਾਲ ਲਾਲ ਮੋਹਨ ਗੋਪਾਲ ਤੂ ॥
હે વ્હાલા પ્રભુ! તું બધાનો પાલક છે

ਕੀਟ ਹਸਤਿ ਪਾਖਾਣ ਜੰਤ ਸਰਬ ਮੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਤੂ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કીડી, હાથી, પથ્થર તેમજ જીવો વગેરે તું બધાનું પાલન પોષણ કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਹ ਦੂਰਿ ਪੂਰਿ ਹਜੂਰਿ ਸੰਗੇ ॥
તું ક્યાંય દૂર નથી અમારી પાસે જ છે

ਸੁੰਦਰ ਰਸਾਲ ਤੂ ॥੧॥
તું સુંદર તેમજ રસીલો છે ॥૧॥

ਨਹ ਬਰਨ ਬਰਨ ਨਹ ਕੁਲਹ ਕੁਲ ॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! વર્ણ-જાતિ તેમજ કુળ-વંશથી તું રહિત છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ਤੂ ॥੨॥੯॥੧੩੮॥
તું કહું રહેમદિલ છે ॥૨॥૯॥૧૩૮॥

ਸਾਰਗ ਮਃ ੫ ॥
સારંગ મહેલ ૫॥

ਕਰਤ ਕੇਲ ਬਿਖੈ ਮੇਲ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਮੋਹੇ ॥
વિષયોથી જોડવાવાળી માયા રમત કરે છે તેણે સૂર્ય તેમજ ચંદ્રમાને પણ મોહિત કરેલા છે

ਉਪਜਤਾ ਬਿਕਾਰ ਦੁੰਦਰ ਨਉਪਰੀ ਝੁਨੰਤਕਾਰ ਸੁੰਦਰ ਅਨਿਗ ਭਾਉ ਕਰਤ ਫਿਰਤ ਬਿਨੁ ਗੋਪਾਲ ਧੋਹੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની પાયલની સુંદર ઝણકારથી વિકાર ઉત્પન્ન થાય છે આ અનેક પ્રકારના હાવભાવ દેખાડે છે અને પ્રભુની અતિરિક્ત બધાને દગો આપે છે ॥વિરામ॥

ਤੀਨਿ ਭਉਨੇ ਲਪਟਾਇ ਰਹੀ ਕਾਚ ਕਰਮਿ ਨ ਜਾਤ ਸਹੀ ਉਨਮਤ ਅੰਧ ਧੰਧ ਰਚਿਤ ਜੈਸੇ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਹੋਹੇ ॥੧॥
ત્રણેય લોક માયામાં લપેટાયેલા છે અને કર્મકાંડથી તેનાથી બચી શકાતું નથી દુનિયાના લોકો આંધળા ધંધામાં લીન છે અને મહાસાગરની લહેરોની જેમ ગોથા ખાઈ છે ॥૧॥

ਉਧਰੇ ਹਰਿ ਸੰਤ ਦਾਸ ਕਾਟਿ ਦੀਨੀ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕੋ ਸਿਮਰਿ ਨਾਨਕ ਓਹੇ ॥੨॥੧੦॥੧੩੯॥੩॥੧੩॥੧੫੫॥
પ્રભુના ભક્તોની મુક્તિ થઈ ગઈ છે અને તેની યમની ફાંસી માફ ગઈ છે હે નાનક! જેનું નામ પતિતોને પાવન કરવાવાળું છે તેનું ભજન કરો ॥૨॥૧૦॥૧૩૯॥૩॥૧૩॥૧૫૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਰਾਗੁ ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ સારંગ મહેલ ૯॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਤੇਰੋ ਕੋ ਨ ਸਹਾਈ ॥
હે મનુષ્ય! પ્રભુ સિવાય તારું કોઈ સહાયક નથી

ਕਾਂ ਕੀ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਕੋ ਕਾਹੂ ਕੋ ਭਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માતા-પિતા, પુત્ર, પત્ની, ભાઈ કોણ કોનું હંમેશા થયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧਨੁ ਧਰਨੀ ਅਰੁ ਸੰਪਤਿ ਸਗਰੀ ਜੋ ਮਾਨਿਓ ਅਪਨਾਈ ॥
ધન-સંપત્તિ, જમીન-જાયદાદ, સંપત્તિ જેને તું પોતાની માની બેઠો છે

ਤਨ ਛੂਟੈ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਕਹਾ ਤਾਹਿ ਲਪਟਾਈ ॥੧॥
શરીરના છૂટવાથી જ એમાંથી કોઈ સાથે ચાલતું નથી પછી શા માટે તેનાથી લપેટાઈ રહ્યો છે ॥૧॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਤਾ ਸਿਉ ਰੁਚਿ ਨ ਬਢਾਈ ॥
પ્રભુ દીનદયાળ છે હંમેશા દુઃખને દૂર કરનાર છે પરંતુ તેની સાથે કોઈ રસ વધાર્યો નથી

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਜਗਤ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ ॥੨॥੧॥
નાનક કહે છે કે જેમ રાતનું સપનું છે તેમ જ આખું જગત મિથ્યા છે ॥૨॥૧॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ સારંગ મહેલ ૯॥

ਕਹਾ ਮਨ ਬਿਖਿਆ ਸਿਉ ਲਪਟਾਹੀ ॥
હે મન! શા માટે વિષય-વિકારોથી લપેટાઈ રહ્યો છે

ਯਾ ਜਗ ਮਹਿ ਕੋਊ ਰਹਨੁ ਨ ਪਾਵੈ ਇਕਿ ਆਵਹਿ ਇਕਿ ਜਾਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ દુનિયામાં કોઈ હંમેશા રહેતું નથી મૃત્યુ અટળ છે તેથી કોઈ આવે છે તો કોઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਕਾਂ ਕੋ ਤਨੁ ਧਨੁ ਸੰਪਤਿ ਕਾਂ ਕੀ ਕਾ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਲਗਾਹੀ ॥
તે તન, ધન, સંપત્તિ કોની થઈ છે પછી શા માટે આનાથી પ્રેમ લાગી રહ્યો છે

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੈ ਜਿਉ ਬਾਦਰ ਕੀ ਛਾਹੀ ॥੧॥
જે કંઈ દેખાય છે તે બધું વાદળોની છાયાની જેમ નાશવાન છે ॥૧॥

ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸਰਣਿ ਸੰਤਨ ਗਹੁ ਮੁਕਤਿ ਹੋਹਿ ਛਿਨ ਮਾਹੀ ॥
અભિમાન છોડીને સંતોની શરણ લો પળમાં મુક્તિ પ્રાપ્ત થશે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਭਗਵੰਤ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਸੁਖੁ ਸੁਪਨੈ ਭੀ ਨਾਹੀ ॥੨॥੨॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુના ભજન વગર સપનામાં પણ સુખ નસીબ થતું નથી ॥૨॥૨॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ સારંગ મહેલ ૯॥

ਕਹਾ ਨਰ ਅਪਨੋ ਜਨਮੁ ਗਵਾਵੈ ॥
હે મનુષ્ય! શા માટે પોતાનો જન્મ ગુમાવી દીધો છે

ਮਾਇਆ ਮਦਿ ਬਿਖਿਆ ਰਸਿ ਰਚਿਓ ਰਾਮ ਸਰਨਿ ਨਹੀ ਆਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું માયાના નશા તેમજ વિષયોના રસમાં લીન છે પરમાત્માની શરણમાં શા મટે નથી આવતા ॥૧॥વિરામ॥

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਗਲ ਹੈ ਸੁਪਨੋ ਦੇਖਿ ਕਹਾ ਲੋਭਾਵੈ ॥
આ આખું જગત સપનાની જેમ છે પછી તેને જોઈને શા માટે ફિદા થાય છે

ਜੋ ਉਪਜੈ ਸੋ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੈ ਰਹਨੁ ਨ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ॥੧॥
જે પણ ઉત્પન્ન થાય છે તે બધા નષ્ટ થઈ જાય છે કોઈ પણ અહીં હંમેશા રહેતું નથી ॥૧॥

ਮਿਥਿਆ ਤਨੁ ਸਾਚੋ ਕਰਿ ਮਾਨਿਓ ਇਹ ਬਿਧਿ ਆਪੁ ਬੰਧਾਵੈ ॥
આ મિથ્યા તનને તે સાચું માની લીધું છે આ રીતે પોતે જ અસત્યમાં ફસાય ગયા છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੋਊ ਜਨੁ ਮੁਕਤਾ ਰਾਮ ਭਜਨ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥੨॥੩॥
નાનક કહે છે કે તે વ્યક્તિ સંસારના બંધનોથી મુક્ત થાય છે જે પરમાત્માના ભજનમાં મન લગાડે છે ॥૨॥૩॥

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગ સારંગ મહેલ ૯॥

ਮਨ ਕਰਿ ਕਬਹੂ ਨ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇਓ ॥
હે મનુષ્ય! તે મન લગાવીને ક્યારેય પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું નથી

ਬਿਖਿਆਸਕਤ ਰਹਿਓ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਕੀਨੋ ਅਪਨੋ ਭਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દિવસ-રાત વિષય-વિકારોમાં આસક્ત રહીને પોતાની મનમરજી કરતા રહ્યા ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਨਿਓ ਨਹਿ ਕਾਨਨਿ ਪਰ ਦਾਰਾ ਲਪਟਾਇਓ ॥
ગુરુના ઉપદેશને કાન લગાવીને સાંભળ્યું નહીં અને પારકી નારીમાં જ લપેટાયેલા રહ્યા

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਕਾਰਨਿ ਬਹੁ ਧਾਵਤ ਸਮਝਿਓ ਨਹ ਸਮਝਾਇਓ ॥੧॥
પારકી નિંદાના લીધે ખુબ દોડાદોડી કરી પરંતુ સારી સમજાવવા છતાં પણ સમજી શક્યા નહીં ॥૧॥

ਕਹਾ ਕਹਉ ਮੈ ਅਪੁਨੀ ਕਰਨੀ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਓ ॥
હું પોતાના કર્મ કઈ રીતે કહું કે આ જન્મ કઈ રીતે ગુમાવી દીધો છે

ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਸਭ ਅਉਗਨ ਮੋ ਮਹਿ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਸਰਨਾਇਓ ॥੨॥੪॥੩॥੧੩॥੧੩੯॥੪॥੧੫੯॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! મારામાં અવગુણ જ અવગુણ છે પોતાની શરણમાં બચાવી લો ॥૨॥૪॥૩॥૧૩॥૧૩૯॥૪॥૧૫૯॥

ਰਾਗੁ ਸਾਰਗ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ સારંગ અષ્ટપદી મહેલ ૧ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਜੀਵਾ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥
હે માતા! પ્રભુ વગર મારુ જીવવું અસંભવ છે

ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਤੇਰਾ ਜਸੁ ਜਾਚਉ ਮੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જગદીશ્વર! તારી જય છે તારો જ યશ ઈચ્છું છું તારા વગર મારાથી રહી શકાતું નથી ॥૧॥ વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਪਿਆਸ ਪਿਆਸੀ ਕਾਮਨਿ ਦੇਖਉ ਰੈਨਿ ਸਬਾਈ ॥
પ્રભુ-મેળાપની તરસમાં હું તરસી સ્ત્રી આખી રાત તેનો જ રસ્તો જોઉં છું

ਸ੍ਰੀਧਰ ਨਾਥ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੈ ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥੧॥
તે નાથે મારુ મન વશમાં કરી લીધું છે અને તે પ્રભુ જ મારા હૃદયની પીડા જાણે છે ॥૧॥

ਗਣਤ ਸਰੀਰਿ ਪੀਰ ਹੈ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਪਾਂਈ ॥
પ્રભુ વગર આ શરીર પીડાથી ભરેલું છે અને ગુરુના ઉપદેશથી જ પ્રભુને મેળવી શકાય છે

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਾਂ ਸਮਾਈ ॥੨॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈને મારા પર કૃપા કરો તેથી હું તારામાં જ જોડાઈ જાઉં ॥૨॥

ਐਸੀ ਰਵਤ ਰਵਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥
હે મન! આ જ કાર્ય કરો કે પરમાત્માના ચરણોમાં મન લાગેલું રહે

ਬਿਸਮ ਭਏ ਗੁਣ ਗਾਇ ਮਨੋਹਰ ਨਿਰਭਉ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥੩॥
તેના મનોહર ગુણ ગાયને અમે આનંદથી આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા અને આધ્યાત્મિક પ્રભુમાં લીન થઈ ગયા ॥૩॥

ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਧੁਨਿ ਨਿਹਚਲ ਘਟੈ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
આ હૃદયમાં હંમેશા હરિ-નામની નિશ્ચલ ધ્વનિ વાગતી રહે છે જે ન તો ઘટે છે અને તેની મહત્વતા અવર્ણીય છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ਨਿਰਧਨੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੪॥
સાચા ગુરુએ તફાવત કહ્યો છે કે હરિ-નામ વગર પ્રત્યેક વ્યક્તિ નિર્ધન છે ॥૪॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਭਏ ਸੁਨਿ ਸਜਨੀ ਦੂਤ ਮੁਏ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥
હે સજની! થોડું સાંભળો પ્રિયતમ પ્રાણ મારા થઈ ગયા છે અને કામાદિક વિકાર ઝેર ખાઈને સમાપ્ત થઈ ગયા છે

ਜਬ ਕੀ ਉਪਜੀ ਤਬ ਕੀ ਤੈਸੀ ਰੰਗੁਲ ਭਈ ਮਨਿ ਭਾਈ ॥੫॥
જ્યારથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થયો છે તે એટલો જ છે અને મારુ મન તેના પ્રેમમાં આસક્ત છે ॥૫॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਦਾ ਲਿਵ ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੀਵਾਂ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥
આધ્યાત્મિક સ્વાભાવિક પરમાત્માથી મારી લગન લાગી ગઈ છે અને તેના ગુણ ગાયને જીવી રહી છું

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਤਾ ਬੈਰਾਗੀ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ॥੬॥
ગુરુના ઉપદેશમાં લીન થઈને વૈરાગ્યવાન થઈ ગઈ છું અને સાચા ઘરમાં જ ધ્યાન લગાડેલું છે ॥૬॥

ਸੁਧ ਰਸ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਤੁ ਗੁਸਾਂਈਂ ॥
અમૃતમય હરિ-નામ જ મને મીઠું મહારસ લાગ્યું છે અને અંતર્મનમાં જ માલિક પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે

ਤਹ ਹੀ ਮਨੁ ਜਹ ਹੀ ਤੈ ਰਾਖਿਆ ਐਸੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ॥੭॥
ગુરુથી એવી શિક્ષા પ્રાપ્ત કરી છે કે જ્યાં મનને ટકાવ્યું હતું, ત્યાં જ ટકેલું છે ॥૭॥

ਸਨਕ ਸਨਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਭਗਤਿ ਰਤੇ ਬਨਿ ਆਈ ॥
સનક-સનંદન, બ્રહ્મા, ઇન્દ્ર વગેરે પરમાત્માની ભક્તિમાં લીન થઈને સફળ થયા

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਘਰੀ ਨ ਜੀਵਾਂ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ॥੮॥੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે પરમાત્મા વગર એક ક્ષણ પણ જીવવું મુશ્કેલ છે કારણ કે પરમાત્માના નામમાં જ બધી મહાનતા છે ॥૮॥૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੧ ॥
સારંગ મહેલ ૧॥

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਿਉ ਧੀਰੈ ਮਨੁ ਮੇਰਾ ॥
પરમાત્મા વગર મારા મનને કઈ રીતે ધૈર્ય થઈ શકે છે?

ਕੋਟਿ ਕਲਪ ਕੇ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨ ਸਾਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਨਿਬੇਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે કરોડો કલ્પોના દુઃખોને દૂર કરનાર છે અને સત્યમાં વિશ્વાસ કરીને જ નિર્ણય કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਕ੍ਰੋਧੁ ਨਿਵਾਰਿ ਜਲੇ ਹਉ ਮਮਤਾ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸਦਾ ਨਉ ਰੰਗੀ ॥
ક્રોધનું નિવારણ થયું તો અહમ-ભાવના તેમજ મમત્વ અળગી ગયું અને મનમાં નવરંગ પ્રેમ વસી ગયો છે

ਅਨਭਉ ਬਿਸਰਿ ਗਏ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਚਿਆ ਹਰਿ ਨਿਰਮਾਇਲੁ ਸੰਗੀ ॥੧॥
પ્રભુની પાસે પ્રાર્થના કરી તો બધા ભય દૂર થઈ ગયા હવે નિર્મળ પ્રભુ સાથે જ રહે છે ॥૧॥

ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤਿਆਗਿ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
એક શબ્દમાં લગન લગાડી તો ચંચળ બુદ્ધિ છોડી દીધી આ રીતે ભય નાશક પ્રભુને મેળવી લીધા છે

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਲਏ ਬਡਭਾਗੀ ॥੨॥
હરિ-નામ રસને ચાખીને પોતાની તરસ ઠારી લીધી અને અહોભાગ્યથી પરમાત્માથી મેળાપ થઈ ગયો ॥૨॥

ਅਭਰਤ ਸਿੰਚਿ ਭਏ ਸੁਭਰ ਸਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚੁ ਨਿਹਾਲਾ ॥
ખાલી પડેલું મન રૂપી સરોવર સંપૂર્ણપણે ભરાઈ ગયું છે અને ગુરુની શિક્ષાથી પરમ સત્યને જોઈને રાહત મળી ગઈ છે

ਮਨ ਰਤਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਨਿਹਕੇਵਲ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਦਇਆਲਾ ॥੩॥
મન પરમાત્માના નામમાં જ લીન છે તે યુગો-યુગોથી દયા કરવાવાળા છે ॥૩॥

ਮੋਹਨਿ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਮਨੁ ਮੋਰਾ ਬਡੈ ਭਾਗ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
વ્હાલા પ્રભુએ મારુ મન મોહી લીધું છે અને સારા ભાગ્યથી તેમાં જ લગન લાગી છે

ਸਾਚੁ ਬੀਚਾਰਿ ਕਿਲਵਿਖ ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਅਨਰਾਗੀ ॥੪॥
પરમ સત્યનું ચિંતન કર્યું તો પાપ દુઃખ કપાય ગયા અને મન નિર્મળ થઈને તેના જ પ્રેમમાં લીન છે ॥૪॥

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਸਾਗਰ ਰਤਨਾਗਰ ਅਵਰ ਨਹੀ ਅਨ ਪੂਜਾ ॥
પ્રભુ મહાન, ગંભીર છે ગુણોનો સમુદ્ર તેમજ રત્નનો ભંડાર છે તેના સિવાય બીજું કોઈ પૂજ્ય નથી

ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ਭਰਮ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਦੂਜਾ ॥੫॥
શબ્દ ગુરુનું ચિંતન કરીને ભ્રમ તેમજ ભયાનક પરબ્રહ્મને જ માન્યા છે તેના સિવાય કોઈને માન્યા નથી ॥૫॥

ਮਨੂਆ ਮਾਰਿ ਨਿਰਮਲ ਪਦੁ ਚੀਨਿਆ ਹਰਿ ਰਸ ਰਤੇ ਅਧਿਕਾਈ ॥
મનની વાસનાને મારીને નિર્મળ પદને જાણી લીધું છે અને હરિ નામ રસમાં વધારે લીન છું

ਏਕਸ ਬਿਨੁ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਾਂ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥੬॥
સાચા ગુરુએ તફાવત કહી દીધો છે તેથી એક પ્રભુથી વધારે કોઈ બીજાને માનતો નથી ॥૬॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਨਾਥੁ ਅਜੋਨੀ ਗੁਰਮਤਿ ਏਕੋ ਜਾਨਿਆ ॥
ગુરુ-મત અનુસાર અગમ્ય, મનવાણીથી પર, સંસારના માલિક, અજાત પ્રભુના જ રહસ્યને જાણ્યું છે

ਸੁਭਰ ਭਰੇ ਨਾਹੀ ਚਿਤੁ ਡੋਲੈ ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੭॥
મન રૂપી સરોવર ભરાય ગયું છે હવે મન વિચલિત થતું નથી અને મનમાં જ મન સંપૂર્ણ વિશ્વાસ પાત્ર થઈ ગયું છે ॥૭॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅਕਥਉ ਕਥੀਐ ਕਹਉ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ॥
ગુરુની કૃપાથી અકથનીય પરમાત્માનું કથન કરી રહ્યો છું તે જ કહું છું જે પ્રભુ મારાથી કહેવડાવે છે

ਨਾਨਕ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹਮਾਰੇ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਕੋਈ ॥੮॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તે દીનદયાળુ પરમાત્મા જ અમારું બધું છે તેના સિવાય બીજા કોઈને માનતો નથી ॥૮॥૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧
સારંગ મહેલ ૩ અષ્ટપદી ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਵਡਾਈ ॥
હે મન! સંપૂર્ણ વિશ્વમાં માત્ર પરમાત્માના નામની જ કીર્તિ છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા સિવાય હું કોઈને માનતો નથી અને પરમાત્માના નામથી જ મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਬਦਿ ਭਉ ਭੰਜਨੁ ਜਮਕਾਲ ਨਿਖੰਜਨੁ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
શબ્દ દ્વારા ભયભંજન, યમકાળનો નાશ કરવાવાળા પ્રભુમાં લગન લગાડી છે

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥੧
ગુરુના સાનિધ્યમાં સુખ દેવાવાળા પ્રભુને જ જાણ્યા છે અને આધ્યાત્મિક રીતે તેમાં જ લીન છું ॥૧॥

ਭਗਤਾਂ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪੈਨ੍ਣੁ ਭਗਤਿ ਬਡਾਈ ॥
હરિ નામ ઉચ્ચારણ જ ભક્તોનું ભોજન છે અને ભક્તિ તેમજ સંકીર્તન જ તેનું જીવન-આચરણ પહેરાવો છે

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸੇਵਨਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੨॥
ભક્ત હંમેશા હરિની રચનામાં લીન રહીને પોતાના સાચા ઘરમાં વસી રહે છે અને પ્રભુના દરવાજા પર શોભા પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਮਨਮੁਖ ਬੁਧਿ ਕਾਚੀ ਮਨੂਆ ਡੋਲੈ ਅਕਥੁ ਨ ਕਥੈ ਕਹਾਨੀ ॥
મનની મરજી અનુસાર ચાલવાવાળા વ્યક્તિની બુધ્ધિ મંદ હોય છે તેનું મન વિચલિત હોય છે અને તે અકથવાર્તા કહી શકતા નથી

ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਚੀ ਬਾਨੀ ॥੩॥
ગુરુના નિશ્ચલ મતથી પ્રભુ મનમાં વસી જાય છે અને તેની વાણી પણ અમૃતમય થઈ જાય છે ॥૩॥

ਮਨ ਕੇ ਤਰੰਗ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰੇ ਰਸਨਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥
મનની તરંગોને શબ્દ દ્વારા રોકી છે અને જીભ આધ્યાત્મિક રીતે આનંદિત થઈ ગઈ છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਸਦ ਅਪੁਨੇ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥
જેણે પરમાત્માથી અમારી લગન લગાડી છે તે સદ્દગુરુના સંપર્કમાં રહેવું જોઈએ ॥૪॥

ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਮੁਕਤੋ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥
જ્યારે અમે મનને શબ્દ દ્વારા વિકારો તરફથી મારીને પરમાત્માના ચરણોમાં મન લગાવે છે તો મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸਦਾ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਾਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥੫॥
પરમાત્મા એવું સરોવર અથવા સમુદ્ર છે જેનું નામ રૂપી પાણી હંમેશા નિર્મળ છે જે સ્વાભાવિક જ તેમાં સ્નાન કરે છે તે જ શાંતિ મેળવે છે ॥૫॥

ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰੀ ॥
શબ્દનું ચિંતન કરીને હંમેશા તેના રંગમાં લીન છું અને તેનાથી અહમ તેમજ તૃષ્ણાને સમાપ્ત કરી છે

ਅੰਤਰਿ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਮੁਰਾਰੀ ॥੬॥
અંતરમનમાં પરમાત્મા જ આનંદ કરી રહ્યા છું બધામાં પરમાત્મા જ વ્યાપક છે ॥૬॥

ਸੇਵਕ ਸੇਵਿ ਰਹੇ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਜੋ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ॥
હે પ્રભુ! તે જ સેવક સત્યમાં લીન થઈને આરાધના કરે છે જે તારા મનને સારા લાગે છે

ਦੁਬਿਧਾ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਜਗਿ ਝੂਠੀ ਗੁਣ ਅਵਗਣ ਨ ਪਛਾਣੇ ॥੭॥
જીવ-સ્ત્રીનો પતિ પ્રભુથી મેળાપ થતો નથી તેને ગુણ-અવગુણની ઓળખાણ થતી નથી અને જગતમાં અસત્ય કહેવાય છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਅਕਥੁ ਕਥੀਐ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ॥
પ્રભુ પોતે જ જીવને સાથે મળાવી લે છે તેની રજાથી અકથન કથાનું કથન થાય છે સાચા શબ્દ તેમજ સાચી વાણીથી જ થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਣੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥੮॥੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે હરિ નામની ચર્ચા કરવાવાળા તે પરમ-સત્યમાં જ જોડાઈ જાય છે ॥૮॥૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સારંગ મહેલ ૩॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਤਿ ਮੀਠਾ ॥
હે મન! પરમાત્માનું નામ ખુબ મધુર છે

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਭਉ ਭੰਜਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਡੀਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જન્મ-જન્મના પાપ તેમજ ભયને નાશ કરવાવાળા છે અને ગુરુના માધ્યમથી દર્શન થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕੋਟਿ ਕੋਟੰਤਰ ਕੇ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨ ਹਰਿ ਸਾਚਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
કરોડો જન્મના પાપોને સમાપ્ત કરવાવાળા સાચા પ્રભુ જ મારા મનને ગમ્યા છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਦੂਜਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਏਕੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥੧॥
સાચા ગુરુએ એક તફાવત કહી દીધો છે જેનાથી પ્રભુ વગર બીજું કોઈ સમજાતું નથી ॥૧॥

ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਜਿਨ ਘਟਿ ਵਸਿਆ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રેમ વસી ગયો છે તે સુખ શાંતિમાં લીન રહે છે

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸੇ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੇ ਰਾਤੇ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥੨॥
પ્રભુ શબ્દમાં લીન થવાવાળા જિજ્ઞાસુઓને પ્રેમ ચડી રહે છે અને આધ્યાત્મિક રીતે જ લીન રહે છે ॥૨॥

ਰਸਨਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਰਸਿ ਰਾਤੀ ਲਾਲ ਭਈ ਰੰਗੁ ਲਾਈ ॥
મારી જીભે શબ્દનો વિચાર કર્યો અને તેના જ રસમાં રંગાઈને લાલ થઈ ગઈ

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਜਾਣਿਆ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿਆ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ॥੩॥
રામનામના તફાવતને જાણીને મન તૃપ્ત થઈ ગયું છે અને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ છે ॥૩॥

ਪੰਡਿਤ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਮੋਨੀ ਸਭਿ ਥਾਕੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭੇਖ ਥਕੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
પંડિત ગ્રંથોનો પાઠ કરીને તેમજ મૌનધારી મૌન ધારણ કરીને થાકી ગયા છે વેષાદમ્બરી લોકો વેશ ધારણ કરીને

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀ ॥੪॥
તે નિરંકારની પ્રાપ્તિ તો ગુરુની કૃપા તેમજ સાચા શબ્દનું ચિંતન કરવાથી જ થાય છે ॥૪॥

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਨਿਵਾਰਿ ਸਚਿ ਰਾਤੇ ਸਾਚ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
જેના મનને સાચો શબ્દ સારો લાગે છે તે અવગમનનું નિવારણ કરીને સત્યમાં લીન છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥੫॥
જેમણે અહમ-ભાવનાને દૂર કરીને સાચા ગુરુની સેવા કરી છે તેમને હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૫॥

ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ ਮਨਿ ਸਾਚੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
સાચા શબ્દથી મનમાં ધ્વનિ ઉત્પન્ન થાય છે જેનાથી પ્રભુમાં લગન લાગી જાય છે

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥੬॥
અગમ્ય, મનવાણીથી ઉપર, પાવન હરિ નામ ગુરુ મનમાં વસાવી દે છે ॥૬॥

ਏਕਸ ਮਹਿ ਸਭੁ ਜਗਤੋ ਵਰਤੈ ਵਿਰਲਾ ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ॥
કોઈ દુર્લભ જ આ રહસ્યને જાણે છે કે એક પ્રભુ જ આખા જગતમાં કાર્યશીલ છે

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਤਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ਅਨਦਿਨੁ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥੭॥
શબ્દ દ્વારા મનની વાસનાઓને મનુષ્યને સંપૂર્ણ જાણકારી થઈ જાય છે અને તે એક
પરમાત્માની સત્તાને માને છે ॥૭॥

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਬੂਝੈ ਹੋਰੁ ਕਹਣਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
તે જ સમજે છે જેના પર કૃપા દ્રષ્ટિ કરે છે બીજું કાંઈ કથન કરી શકતો નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੮॥੨॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે હરિનામમાં લીન રહેવાવાળા હંમેશા વૈરાગી બની રહે છે અને તેની
માત્ર પ્રભુ શબ્દમાં જ લગન લાગેલી રહે છે ॥૮॥૨॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੩ ॥
સારંગ મહેલ ૩॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੀ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
હે મન! હરિની કથા અકથનીય છે

ਹਰਿ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲੈ ਜਾਣੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તે ભક્ત ગુરુ દ્વારા આ કથાનો તફાવત જાણે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨਿਆ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ્ઞાન થયું છે કે પ્રભુ ગહન-ગંભીર તેમજ ગુણોનો ભંડાર છે

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਬਉਰਾਨਿਆ ॥੧॥
જેને શબ્દનો તફાવત પ્રાપ્ત થતો નથી તે દ્વૈતભાવમાં અનેક પ્રકારના કર્મ કરીને પાગલ બનીને
ફરે છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਨਾਵੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਫਿਰਿ ਮੈਲਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જે હરિનામમાં સ્નાન કરે છે તે વ્યક્તિ નિર્મળ છે અને ફરી તેને કોઇ ગંદકી લાગતી નથી

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭੁ ਜਗੁ ਹੈ ਮੈਲਾ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥੨॥
હરિ-નામ વગર આખું જગત ગંદુ છે અને દ્વૈતભાવમાં પોતાની ઈજ્જત ખોઈ રહ્યો છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਦ੍ਰਿੜਾਂ ਕਿਆ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤਿਆਗੀ ਮੈ ਤਾ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ॥
શું દ્રઢ કરું, શું એકત્ર કરું, શાનો ત્યાગ કરું મને તો કંઈ સમજ આવતું નથી

ਹੋਹਿ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾਮੋ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥੩॥
હે પ્રભુ! દયાળુ થઈને કૃપા કરો તારું નામ જ અંતમાં સહાયક છે ॥૩॥

ਸਚਾ ਸਚੁ ਦਾਤਾ ਕਰਮ ਬਿਧਾਤਾ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਨਾਇ ਲਾਏ ॥
પરમાત્મા શાશ્વત સ્વરૂપ છે સંસારને દેવાવાળા છે કાર્માંને બનાવનારા છે જેને ઈચ્છે છે તેને નામ સ્મરણમાં લગાડી દે છે

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪਿ ਬੁਝਾਏ ॥੪॥
ગુરુ દ્વારા તે તફાવતને સમજે છે જેને પોતે જ્ઞાન-શક્તિ આપે છે ॥૪॥

ਦੇਖਿ ਬਿਸਮਾਦੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਨਹੀ ਚੇਤੇ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
અદભુત રમત-તમાશા જોઈને મનને આ વાતનો હોશ નથી કે આ સંસાર તો આવાગમન છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰਾ ॥੫॥
સદ્દગુરુની સેવા કરવાવાળા આ રહસ્યને સમજી લે છે અને મોક્ષ મેળવી લે છે ॥૫॥

ਜਿਨ੍ ਦਰੁ ਸੂਝੈ ਸੇ ਕਦੇ ਨ ਵਿਗਾੜਹਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
સદ્દગુરુએ રહસ્ય કહ્યું છે કે જેને પ્રભુના ઓટલાની સમજ થઈ જાય છે તે પોતાનો સંબંધ ક્યારેય બગાડતા નથી

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਹਿ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਰਹਾਈ ॥੬॥
તે સત્ય તેમજ સંયમનું આચરણ અપનાવતા કર્મ કરે છે અને તેનું આવાગમન નિવૃત થઈ જાય છે ॥૬॥

ਸੇ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸਾਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚੁ ਅਧਾਰਾ ॥
જેને સદ્દગુરુએ સત્યનામનો આશરો આપ્યો છે તે જ સત્યશીલ છે અને સત્કર્મ જ કરે છે

ਮਨਮੁਖ ਦੂਜੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥੭॥
મનના મત અનુસાર ચાલવાવાળા દ્વૈતભાવમાં પડીને ભ્રમમાં ભટકતા રહે છે અને આ તથ્યને સમજતા નથી ॥૭॥

ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਆਪੇ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ॥
પરમાત્મા જ ગુરુ છે દેવાવાળા પણ પોતે જ છે અને તે પોતે જ જગત લીલા કરીને જોવે છે

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਥਾਇ ਪਏ ਹੈ ਜਿਨ ਕੀ ਪਤਿ ਪਾਵੈ ਲੇਖੈ ॥੮॥੩॥
નાનક ફરમાવે છે કે તે વ્યક્તિ સફળ થાય છે જેને લોક-પરલોકમાં સન્માન મળે છે ॥૮॥૩॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧
સારંગ મહેલ ૫ અષ્ટપદી ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਸਾਈਂ ਪਰਤਾਪੁ ਤੁਹਾਰੋ ਡੀਠਾ ॥
હે માલિક! મેં તારી મહિમા જોઈ છે

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਉਪਾਇ ਸਮਾਵਨ ਸਗਲ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਬੀਠਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તું સર્વકર્તા છે, જીવોને ઉત્પન્ન કરવા તેમજ નાશ કરવાવાળા છે સર્વશક્તિમાન છે અને આખા સંસારમાં બાદશાહની જેમ વિરાજમાન છે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਣਾ ਰਾਉ ਰਾਜ ਭਏ ਰੰਕਾ ਉਨਿ ਝੂਠੇ ਕਹਣੁ ਕਹਾਇਓ ॥
દુનિયાવી રાણા, રાવ તેમજ રાજા તો પળમાં કંગાળ થઈ જાય છે અને તેના દવાઓ પણ અસત્ય સિદ્ધ થાય છે

ਹਮਰਾ ਰਾਜਨੁ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਤਾ ਕੋ ਸਗਲ ਘਟਾ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥੧॥
પરંતુ અમારા રાજન હંમેશા શાશ્વત છે આખી દુનિયા તેનું જ યશોગાન કરે છે ॥૧॥

ਉਪਮਾ ਸੁਨਹੁ ਰਾਜਨ ਕੀ ਸੰਤਹੁ ਕਹਤ ਜੇਤ ਪਾਹੂਚਾ ॥
હે ભક્તજનો! મારા રાજન પ્રભુની કીર્તિ સાંભળો પોતાની સમર્થ અનુસાર વર્ણન કરે છે

ਬੇਸੁਮਾਰ ਵਡ ਸਾਹ ਦਾਤਾਰਾ ਊਚੇ ਹੀ ਤੇ ਊਚਾ ॥੨॥
તે અગણિત છે, બધાથી મોટો બાદશાહ, દેવાવાળો અને ઉચ્ચાથી પણ ઉચ્ચો છે ॥૨॥

ਪਵਨਿ ਪਰੋਇਓ ਸਗਲ ਅਕਾਰਾ ਪਾਵਕ ਕਾਸਟ ਸੰਗੇ ॥
તેણે આખા આકારને પ્રાણરૂપી વાયુથી પરોવાયેલો છે અને અગ્નિ લાકડીમાં સ્થિત કરેલી છે

ਨੀਰੁ ਧਰਣਿ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਏਕਤ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਸੰਗੇ ॥੩॥
પાણી અને પૃથ્વીને એક સ્થાન પર જ રાખેલા છે તો પણ કોઈની સાથે નથી ॥૩॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਕਥਾ ਰਾਜਨ ਕੀ ਚਾਲੈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਤੁਝਹਿ ਉਮਾਹਾ ॥
દરેક ઘરમાં મારા રાજન પ્રભુની કથા ચાલી રહી છે અને દરેક હૃદયમાં તેને મેળવવાનો ઉમંગ છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਪਾਛੈ ਕਰਿਆ ਪ੍ਰਥਮੇ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹਾ ॥੪॥
વાહ! શું સરસ છે? તે જીવોને ઉત્પન્ન કર્યા પહેલા જ તેની રોજી-રોટીની વ્યવસ્થા કરી દે છે ॥૪॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਣਾ ਸੁ ਆਪੇ ਕਰਣਾ ਮਸਲਤਿ ਕਾਹੂ ਦੀਨ੍ਹੀ ॥
જે કંઈ કરે છે તે પોતાની મરજીથી કરે છે અને કોઈ તેને સલાહ આપતું નથી

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕਰਹ ਦਿਖਾਏ ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ ਚੀਨ੍ਹੀ ॥੫॥
અમે લોકો અનેક પ્રયત્ન કરીને દેખાડો કરે છે પરંતુ સાચી શિક્ષાથી તથ્યની સમજ થાય છે ॥૫॥

ਹਰਿ ਭਗਤਾ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਅਪਨੇ ਦੀਨੀ ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ॥
હરિએ પોતાના ભક્તોની હંમેશા રક્ષા કરી છે અને નામ દઈને કીર્તિ પ્રદાન કરી છે

ਜਿਨਿ ਜਿਨਿ ਕਰੀ ਅਵਗਿਆ ਜਨ ਕੀ ਤੇ ਤੈਂ ਦੀਏ ਰੁੜ੍ਹਾਈ ॥੬॥
જેને-જેને ભક્તોનું અપમાન કર્યું છે હે હરિ! તે તેને સમાપ્ત કરી દીધા છે ॥૬॥

ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਅਵਗਨ ਸਭਿ ਪਰਹਰਿਆ ॥
જે સાધુ-પુરુષની સંગતમાં મુક્તિ મેળવી ગયા તેના બધા અવગુણ સમાપ્ત કરી દીધા છે

ਤਿਨ ਕਉ ਦੇਖਿ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਤਿਨ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰਿਆ ॥੭॥
તેને જોઈને તું કૃપાળુ થઈ ગયો છે અને તેને સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારી દીધા છે ॥૭॥

ਹਮ ਨਾਨ੍ਹੇ ਨੀਚ ਤੁਮ੍ਹੇ ਬਡ ਸਾਹਿਬ ਕੁਦਰਤਿ ਕਉਣ ਬੀਚਾਰਾ ॥
અમે ખુબ તુચ્છ તેમજ નીચ છે હે માલિક! તું મહાન છે અમારી એટલી હેસિયત નથી કે તારી શક્તિ પર વિચાર કરી શકીએ?

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਗੁਰ ਦਰਸ ਦੇਖੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ ॥੮॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુના દર્શનોથી મન તન શીતળ થઈ ગયું છે અને હરિ-નામ જ મારો આશરો છે ॥૮॥૧॥

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀ ਘਰੁ ੬
સારંગ મહેલ ૫ અષ્ટપદી ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਸੁਨਹੁ ਜਨ ਕਥਾ ॥
હે જિજ્ઞાસુઓ! અગમ્ય અસીમ કથા સાંભળો

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਅਚਰਜ ਸਭਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરબ્રહ્મની સૃષ્ટિ રૂપી સભા આશ્ચર્યજનક છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਨਮਸਕਾਰ ॥
સદ્દગુરુને અમારા હંમેશા પ્રણામ છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ਅਪਾਰ ॥
કારણ કે ગુરુની કૃપાથી પ્રભુનું ગુણગાન કર્યું છે

ਮਨ ਭੀਤਰਿ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥
તેનાથી મનમાં આલોક થાય છે

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਅਗਿਆਨ ਬਿਨਾਸੁ ॥੧॥
જ્ઞાનનો સુરમો લગાડીને અજ્ઞાન નષ્ટ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਿਤਿ ਨਾਹੀ ਜਾ ਕਾ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
તેના ફેલાવાની કોઈ સીમા નથી

ਸੋਭਾ ਤਾ ਕੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥
તેની શોભા અપરંપાર છે

ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਜਾ ਕੇ ਗਨੇ ਨ ਜਾਹਿ ॥
તેના અનેક રંગ છે જેની ગણના કરી શકાતી નથી

ਸੋਗ ਹਰਖ ਦੁਹਹੂ ਮਹਿ ਨਾਹਿ ॥੨॥
તે ખુશી તેમજ ગમ બંનેથી રહિત છે ॥૨॥

ਅਨਿਕ ਬ੍ਰਹਮੇ ਜਾ ਕੇ ਬੇਦ ਧੁਨਿ ਕਰਹਿ ॥
અનેક બ્રહ્મા વેદોની ધ્વનિમાં તેની પ્રશંસા ગાય રહ્યા છે

ਅਨਿਕ ਮਹੇਸ ਬੈਸਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰਹਿ ॥
અનેકાનેક શિવશંકર બેસીને તેના ધ્યાનમાં નિમગ્ન છે

ਅਨਿਕ ਪੁਰਖ ਅੰਸਾ ਅਵਤਾਰ ॥
અનેક પુરુષ તેના જ અંશ અવતાર છે

ਅਨਿਕ ਇੰਦ੍ਰ ਊਭੇ ਦਰਬਾਰ ॥੩॥
અનેક ઇન્દ્ર તેના દરબારમાં હુકમનું પાલન કરવા માટે ઉભા છે ॥૩॥

ਅਨਿਕ ਪਵਨ ਪਾਵਕ ਅਰੁ ਨੀਰ ॥
અનેક પ્રકારની હવા, અગ્નિ અને પાણી કાર્યશીલ છે

ਅਨਿਕ ਰਤਨ ਸਾਗਰ ਦਧਿ ਖੀਰ ॥
અનેક પ્રકારના રત્ન, દૂધ-દહીંના સમુદ્ર તેની ઉત્પત્તિ છે

ਅਨਿਕ ਸੂਰ ਸਸੀਅਰ ਨਖਿਆਤਿ ॥
અનેકાનેક સૂર્ય, ચંદ્રમા તેમજ નક્ષત્ર છે

ਅਨਿਕ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ॥੪॥
અનેક પ્રકારના દેવી-દેવતા છે ॥૪॥

ਅਨਿਕ ਬਸੁਧਾ ਅਨਿਕ ਕਾਮਧੇਨ ॥
અનેક પૃથ્વી અને અનેક કામધેનુ છે

ਅਨਿਕ ਪਾਰਜਾਤ ਅਨਿਕ ਮੁਖਿ ਬੇਨ ॥
તેના અનેક પારિજાત છે અને અનેક જ વાંસળી વગાડવાવાળા મોહન છે

ਅਨਿਕ ਅਕਾਸ ਅਨਿਕ ਪਾਤਾਲ ॥
અનેક આકાશ તેમજ અનેક પાતાળ છે

ਅਨਿਕ ਮੁਖੀ ਜਪੀਐ ਗੋਪਾਲ ॥੫॥
આવા ભક્તજન પણ અનેકાનેક છે જે મુખથી પરમાત્માનું નામ જપે છે ॥૫॥

ਅਨਿਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ॥ ਅਨਿਕ ਜੁਗਤਿ ਹੋਵਤ ਬਖਿਆਨ ॥
શાસ્ત્ર, સ્મૃતિઓ તેમજ પુરાણો પણ અનેકાનેક છે અનેક રીતે પ્રભુની જ ચર્ચા થઈ રહી છે

ਅਨਿਕ ਸਰੋਤੇ ਸੁਨਹਿ ਨਿਧਾਨ ॥ ਸਰਬ ਜੀਅ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥੬॥
અનેક જ શ્રોતા છે જે સુખોના ભંડાર પરમાત્માનું યશ સાંભળે છે પરંતુ સમસ્ત જીવોના પાલક માત્ર પરમાત્મા છે ॥૬॥

ਅਨਿਕ ਧਰਮ ਅਨਿਕ ਕੁਮੇਰ ॥
મૃત્યુના વ્યવસ્થાપક ધર્મરાજ તેમજ ધનના દેવતા કુબેર પણ અનેકાનેક છે

ਅਨਿਕ ਬਰਨ ਅਨਿਕ ਕਨਿਕ ਸੁਮੇਰ ॥
વરુણ દેવતા તથા સોનાના સુમેરુ પર્વત પણ અનેક છે

ਅਨਿਕ ਸੇਖ ਨਵਤਨ ਨਾਮੁ ਲੇਹਿ ॥
આવા શેષનાગ પણ અનેક છે જે હંમેશા પરમાત્માનું નવું નામ લે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਤੇਹਿ ॥੭॥
પરંતુ તે પરબ્રહ્મનું રહસ્ય જાણી શકતા નથી ॥૭॥

ਅਨਿਕ ਪੁਰੀਆ ਅਨਿਕ ਤਹ ਖੰਡ ॥ ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਰੰਗ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥
પૂરીઓ તેમજ ખંડ-મંડળ પણ અનેકાનેક છે આ બ્રહ્માંડના રૂપ-રંગ પણ અનેકાનેક છે

ਅਨਿਕ ਬਨਾ ਅਨਿਕ ਫਲ ਮੂਲ ॥
જંગલ, ફળ-ફૂલ પણ અનેકાનેક છે

ਆਪਹਿ ਸੂਖਮ ਆਪਹਿ ਅਸਥੂਲ ॥੮॥
પરબ્રહ્મ પરમાત્મા પોતે જ સૂક્ષ્મ તેમજ સ્થૂળ છે ॥૮॥

ਅਨਿਕ ਜੁਗਾਦਿ ਦਿਨਸ ਅਰੁ ਰਾਤਿ ॥
યુગ, દિવસ અને રાત અનેક છે

ਅਨਿਕ ਪਰਲਉ ਅਨਿਕ ਉਤਪਾਤਿ ॥
સૃષ્ટિનો પ્રલય તેમજ ઉત્પત્તિ પણ અનેક વખત થઈ છે

ਅਨਿਕ ਜੀਅ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਰਮਤ ਰਾਮ ਪੂਰਨ ਸ੍ਰਬ ਠਾਂਇ ॥੯॥
તેના ઘરમાં અનેક જ જીવ છે તે પરિપૂર્ણ પરમાત્મા વિશ્વ-વ્યાપક છે ॥૯॥

ਅਨਿਕ ਮਾਇਆ ਜਾ ਕੀ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ॥
તેની અનેક પ્રકારની માયા-લીલાને સમજી શકાતી નથી

ਅਨਿਕ ਕਲਾ ਖੇਲੈ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
તે સંપૂર્ણ વિશ્વના શહેનશાહ અનેક શક્તિમાં લીલા કરી રહ્યા છે

ਅਨਿਕ ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਸੰਗੀਤ ॥
અનેક પ્રકારની ધ્વનિઓમાં મધુર સંગીત વાગે છે

ਅਨਿਕ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟੇ ਤਹ ਚੀਤ ॥੧੦॥
ત્યાં અનેકાનેક ગુપ્ત શક્તિઓ હાજર છે ॥૧૦॥

ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਭਗਤ ਜਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਰੰਗਿ ॥
જેની સાથે પ્રભુ રહે છે તે સર્વોચ્ચ ભક્ત છે તે આઠ પ્રહર પ્રભુના ગુણ ગાય છે

ਅਨਿਕ ਅਨਾਹਦ ਆਨੰਦ ਝੁਨਕਾਰ ॥
અનેક રીતની અનાહત ધ્વનિની આનંદમય ઝણકાર થતી રહે છે

ਉਆ ਰਸ ਕਾ ਕਛੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰ ॥੧੧॥
તે રસનો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી ॥૧૧॥

ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿ ਅਸਥਾਨੁ ॥
તે પરમપુરુષ ચિરસ્થાયી છે તેનું સ્થાન પણ અટળ છે

ਊਚ ਤੇ ਊਚ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬਾਨੁ ॥
તે સર્વોચ્ચ, પવિત્ર પાવન તેમજ સંસારથી અલિપ્ત છે

ਅਪੁਨਾ ਕੀਆ ਜਾਨਹਿ ਆਪਿ ॥
તે અનંતશક્તિ પરમાત્મા પોતાના કરેલાનું રહસ્ય પોતે જ જાણે છે

ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਓ ਬਿਆਪਿ ॥
તે પોતે દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਨਾਨਕ ਦਇਆਲ ॥
નાનક ફરમાવે છે તે કૃપાનિધાન બધા પર દયા કરવાવાળા છે

ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਨਾਨਕ ਤੇ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੧੨॥੧॥੨॥੨॥੩॥੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને પણ પરમાત્માનું જાપ કર્યું છે તે નિહાલ થઈ ગયા છે
॥૧૨॥૧॥૨॥૨॥૩॥૭॥

ਸਾਰਗ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
સારંગ છંદ મહેલ ૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਭ ਦੇਖੀਐ ਅਨਭੈ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥
બધામાં અભય, મુક્તિ-દાતા પરમાત્માને જોવો

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਹੈ ਅਲਿਪਾਤਾ ॥
તે દરેક શરીરમાં હાજર છે તો પણ સંસારમાં અલિપ્ત છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨੁ ਕਰਿ ਬਿਸਥੀਰਨੁ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜਿਉ ਰਚਨੁ ਕੀਆ ॥
તે દરેક શરીરમાં ફેલાવો કરીને એવી રીતે વ્યાપક છે જેમ પાણી તેમજ તરંગોની રચના થઈ છે

ਹਭਿ ਰਸ ਮਾਣੇ ਭੋਗ ਘਟਾਣੇ ਆਨ ਨ ਬੀਆ ਕੋ ਥੀਆ ॥
તે બધા શરીરમાં વ્યાપક થઈને બધા રસ ભોગવી રહ્યા છે તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી

ਹਰਿ ਰੰਗੀ ਇਕ ਰੰਗੀ ਠਾਕੁਰੁ ਸੰਤਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ॥
તે માલિક અનેક રંગોમાં પણ એક છે અને સંતોની સંગતમાં તેનો તફાવત જાણી શકાય છે

ਨਾਨਕ ਦਰਸਿ ਲੀਨਾ ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨਾ ਸਭ ਦੇਖੀਐ ਅਨਭੈ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥੧॥
હે નાનક! પાણીમાં માછલીની જેમ તેના જ દર્શનની લાલચ છે બધામાં મુક્તિ-દાતા પરમાત્માના દર્શન કરો ॥૧॥

ਕਉਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ॥
તે અનંત શક્તિની હું ઉપમા કરી તેની શું પ્રશંસા કરું

ਪੂਰਨ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸ੍ਰਬ ਠਾਈ ॥
તે સંપૂર્ણ વિશ્વમાં વ્યાપક છે દરેક જગ્યા પર હાજર છે

ਪੂਰਨ ਮਨਮੋਹਨ ਘਟ ਘਟ ਸੋਹਨ ਜਬ ਖਿੰਚੈ ਤਬ ਛਾਈ ॥
તે મનમોહન દરેક શરીરમાં વ્યાપક છે જયારે પ્રાણ-શક્તિ ખેંચી લે છે તો શરીર ધૂળ થઈ જાય છે

ਕਿਉ ਨ ਅਰਾਧਹੁ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਸਾਧਹੁ ਘਰੀ ਮੁਹਤਕ ਬੇਲਾ ਆਈ ॥
જિંદગીનો ક્ષણ માટેનો સમય મળ્યો છે મૃત્યુ નિશ્ચિત છે પછી શા માટે સાધુ પુરુષોની સાથે પરમાત્માની આરાધના કરવામાં આવે

ਅਰਥੁ ਦਰਬੁ ਸਭੁ ਜੋ ਕਿਛੁ ਦੀਸੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕਛਹੂ ਜਾਈ ॥
ધન-દોલત જે કંઈ પણ દેખાય છે મરણોપરાંત કાંઈ પણ સાથે જતું નથી

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਹੁ ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ॥੨॥
નાનક ફરમાવે છે કે તે અખિલેશ્વરની શું ઉપમા કરું તેની પ્રશંસા કઈ રીતે કરવામાં આવે અમને તો દરેક વખતે હરિની આરાધના કરવી જોઈએ ॥૨॥

ਪੂਛਉ ਸੰਤ ਮੇਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕੈਸਾ ॥
હું સંતોને પૂછું છું કે મારો માલિક કેવો છે

ਹੀਂਉ ਅਰਾਪਉਂ ਦੇਹੁ ਸਦੇਸਾ ॥
મને તેનો સંદેશ આપો હું તો હ્રદય તેમજ પ્રાણ બધું તેને અર્પણ કરી દઈશ

ਦੇਹੁ ਸਦੇਸਾ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਕੈਸਾ ਕਹ ਮੋਹਨ ਪਰਵੇਸਾ ॥
મને કોઈ સંદેશ આપો મારો પ્રભુ કેવો છે કઈ જગ્યા પર રહે છે?

ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਖਦਾਈ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਾਈ ਥਾਨ ਥਾਨੰਤਰ ਦੇਸਾ ॥
તે સંપૂર્ણ સુખદાયક આસપાસ છે દેશ-દેશાંતર બધામાં હાજર છે

ਬੰਧਨ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੁਗਤਾ ਕਹਿ ਨ ਸਕਉ ਹਰਿ ਜੈਸਾ ॥
તે બંધનોથી મુક્ત છે દરેક શરીરમાં હાજર છે તે પ્રભુ જેવા છે તેની મહિમા કહી શકતો નથી

ਦੇਖਿ ਚਰਿਤ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਪੂਛੈ ਦੀਨੁ ਮੇਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕੈਸਾ ॥੩॥
નાનક કથન કરે છે કે તેની લીલા જોઈને મન મોહિત થઈ ગયું છે અને વિનમ્રતા પૂર્વક પૂછું છું કે મારો માલિક કેવો છે ॥૩॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥
તે કૃપા કરીને અંતર્મનમાં આવે છે

ਧੰਨਿ ਸੁ ਰਿਦਾ ਜਿਹ ਚਰਨ ਬਸਾਇਆ ॥
તે હ્રદય ધન્ય છે જે તેના ચરણોમાં પ્રેમ લગાવે છે

ਚਰਨ ਬਸਾਇਆ ਸੰਤ ਸੰਗਾਇਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
પરમાત્માના ચરણ સંતોની સંગતમાં જ પ્રાપ્ત થાય છે અને અજ્ઞાનનું અંધારું દૂર થઈ જાય છે

ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਰਿਦੈ ਉਲਾਸੁ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋੜੀਦਾ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુને મેળવીને હૃદયમાં પ્રકાશ તેમજ ઉલ્લાસ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને બધી કામના પુરી થઈ ગઈ છે

ਦੁਖੁ ਨਾਠਾ ਸੁਖੁ ਘਰ ਮਹਿ ਵੂਠਾ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਸਹਜਾਇਆ ॥
દુઃખ દૂર થયું છે સુખોની ઉપલબ્ધી થઈ ગઈ છે અને હૃદયમાં સ્વાભાવિક મહા આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੈ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਪਹਿ ਆਇਆ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! મેં સંપૂર્ણ પરમાત્માને મેળવી લીધા છે અને તે કૃપા કરીને અંતર્મનમાં આવ્યા છે ॥૪॥૧॥

ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਰਾਇ ਮਹਮੇ ਹਸਨੇ ਕੀ ਧੁਨਿ
સારંગની વાર મહેલ ૪ રાઈ મહમે હસનેની ધૂન

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જ સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਗੁਰੁ ਕੁੰਜੀ ਪਾਹੂ ਨਿਵਲੁ ਮਨੁ ਕੋਠਾ ਤਨੁ ਛਤਿ ॥
મન રૂપી ઘર જેની છત આ શરીર છે તે માયાના તાળાની ચાવી ગુરુ પાસે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮਨ ਕਾ ਤਾਕੁ ਨ ਉਘੜੈ ਅਵਰ ਨ ਕੁੰਜੀ ਹਥਿ ॥੧॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુ વગર મનનો દરવાજો ખૂલતો નથી વાસ્તવમાં ગુરુ વગર કોઈ બીજાના હાથે આ ચાવી લાગતી નથી ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨ ਭੀਜੈ ਰਾਗੀ ਨਾਦੀ ਬੇਦਿ ॥
સંગીત તેમજ વેદોના મંત્ર ઉચ્ચારણથી પ્રભુ ખુશ થતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਸੁਰਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿ ॥
જ્ઞાન તેમજ યોગ-સાધનાથી પણ તે પ્રસન્ન થતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਸੋਗੀ ਕੀਤੈ ਰੋਜਿ ॥
દરરોજ ગમગીન રહીને પણ તેને ખુશ કરી શકાતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਰੂਪੀਂ ਮਾਲੀਂ ਰੰਗਿ ॥
રૂપ-સૌંદર્ય, મોજ-મેળા મનાવીને પણ પ્રસન્ન થતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਤੀਰਥਿ ਭਵਿਐ ਨੰਗਿ ॥
નિર્વસ્ત્ર તીર્થ યાત્રા અને

ਨ ਭੀਜੈ ਦਾਤੀਂ ਕੀਤੈ ਪੁੰਨਿ ॥
દાન-પુણ્ય કરવાથી પણ પરમાત્મા પ્રસન્ન થતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਬਾਹਰਿ ਬੈਠਿਆ ਸੁੰਨਿ ॥
શૂન્ય સમાધિમાં બેસી રહેવાથી પણ સમજતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਭੇੜਿ ਮਰਹਿ ਭਿੜਿ ਸੂਰ ॥
રણભૂમિમાં યોદ્ધા બનીને વીરગતિ મેળવવાથી પણ ખુશ થતા નથી

ਨ ਭੀਜੈ ਕੇਤੇ ਹੋਵਹਿ ਧੂੜ ॥
શરીર પર ભસ્મ લગાવી પણ તે ખુશ થતા નથી

ਲੇਖਾ ਲਿਖੀਐ ਮਨ ਕੈ ਭਾਇ ॥
મનની અવસ્થાને અનુકૂળ અમારા કર્મોનો હિસાબ લખવામાં આવે છે

ਨਾਨਕ ਭੀਜੈ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુ માત્ર સાચું નામ જપવાથી પ્રસન્ન થાય છે ॥૨॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਵ ਛਿਅ ਖਟ ਕਾ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
કોઈ મનુષ્ય નવ વ્યાકરણ, છ શાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરે છે

ਨਿਸਿ ਦਿਨ ਉਚਰੈ ਭਾਰ ਅਠਾਰ ॥
દિવસ-રાત મહાભારતના અઢાર પર્વનું ઉચ્ચારણ કરે છે

ਤਿਨਿ ਭੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਤੋਹਿ ॥
હે પ્રભુ! આ બધા છતાં પણ તેને તારું રહસ્ય પ્રાપ્ત થતું નથી

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣ ਮੁਕਤਿ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥
હરિ-નામથી વિહીન મુક્તિ કેવી રીતે થઈ શકે છે

ਨਾਭਿ ਵਸਤ ਬ੍ਰਹਮੈ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਿਆ ॥
કમળ-નાભિમાં વસીને બ્રહ્મા પણ પ્રભુનું રહસ્ય પ્રાપ્ત કરી શકતા નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥੩॥
હે નાનક! ગુરુના સાનિધ્યના હરિ-નામની ઓળખાણ થતી નથી ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨਾ ਜਿਨਿ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ॥
પ્રભુ સ્વજન્મ છે સર્વશક્તિમાન છે તે મોહ-માયાના કલંકથી રહિત છે

ਆਪੇ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਓਨੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
આખું જગત બનાવીને તેણે પોતાની એક રમત રમી છે

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਆਪਿ ਸਿਰਜਿਅਨੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
ત્રણ ગુણોની રચના કરીને તેને મોહ-માયામાં વૃદ્ધિ કરેલી છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਜਿਨ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ॥
જે પરમાત્માની રજા સારી લાગે છે ગુરુની કૃપાથી તેનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਵਰਤਦਾ ਸਭ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
હે નાનક! તે પરમ-સત્ય જ કાર્યશીલ છે અને બધા સત્યમાં જ જોડાયેલા છે ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਰਖੈ ਵੇਕ ॥
હે નાનક! પ્રભુ બધાને ઉત્પન્ન કરે છે પોતે જ અલગ-અલગ રાખે છે

ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਾਂ ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ॥
ખરાબ કોને કહેવામાં આવે જ્યારે બધાનો માલિક એક છે

ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਏਕੁ ਹੈ ਵੇਖੈ ਧੰਧੈ ਲਾਇ ॥
બધાના માલિક પ્રભુ એક જ છે તે બધાને અલગ-અલગ કાર્યમાં લગાડીને જોવે છે

ਕਿਸੈ ਥੋੜਾ ਕਿਸੈ ਅਗਲਾ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥
કોઈ જીવને તેણે થોડું આપ્યું છે કોઈને વધારે આપ્યું છે પરંતુ ખાલી કોઈ નથી

ਆਵਹਿ ਨੰਗੇ ਜਾਹਿ ਨੰਗੇ ਵਿਚੇ ਕਰਹਿ ਵਿਥਾਰ ॥
બધા જીવ નગ્ન આવે છે નગ્ન જ ચાલ્યા જાય છે પરંતુ તો પણ સંસારમાં આડંબર જ કરે છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਣੀਐ ਅਗੈ ਕਾਈ ਕਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! તેના હુકમને જાણી શકાતો નથી કારણ કે આ વાતની પણ કોઈ ખબર નથી કે આગળ ક્યાં કાર્યમાં લગાડવાનો છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਿਨਸਿ ਥਾਪਿ ਜੀਆਂ ਕਉ ਭੇਜੈ ਜਿਨਸਿ ਥਾਪਿ ਲੈ ਜਾਵੈ ॥
તે અનેક પ્રકારના જીવોને સંસારમાં મોકલે છે અને અનેક પ્રકારના જીવોને સંસારથી લઈ પણ જાય છે

ਆਪੇ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪੈ ਆਪੇ ਏਤੇ ਵੇਸ ਕਰਾਵੈ ॥
તે પોતે જ ઉત્પન્ન કરીને નષ્ટ કરી દે છે અને અનેક પ્રકારના વેશ કરાવે છે

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਫਿਰਹਿ ਅਉਧੂਤੀ ਆਪੇ ਭਿਖਿਆ ਪਾਵੈ ॥
જેટલા પણ જીવ સાધુ-ફકીર બનીને ફરે છે તેને પોતે જ ભિક્ષા આપે છ

ਲੇਖੈ ਬੋਲਣੁ ਲੇਖੈ ਚਲਣੁ ਕਾਇਤੁ ਕੀਚਹਿ ਦਾਵੇ ॥
અમારું બોલવું તેમજ ચાલવું બધું ભાગ્ય અનુસાર નિશ્ચિત છે પછી અસત્ય દાવા કરવાનો કોઈ લાભ નથી

ਮੂਲੁ ਮਤਿ ਪਰਵਾਣਾ ਏਹੋ ਨਾਨਕੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥
સાચી વાત આ સ્વીકાર્ય છે જે નાનક કહીને સંભળાવી રહ્યો છે

ਕਰਣੀ ਉਪਰਿ ਹੋਇ ਤਪਾਵਸੁ ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਕਹਾਏ ॥੨॥
કોઈ કંઈપણ કહે કહેવડાવે છે કર્મોના આધાર પર જ ન્યાય થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਲਤੁ ਰਚਾਇਓਨੁ ਗੁਣ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ॥
ગુરુએ લીલા રચી છે જેનાથી બધા ગુણ પ્રગટ થઈ ગયા છે

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਦ ਉਚਰੈ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
તે હંમેશા ગુરુની વાણી ઉચ્ચારણ કરે છે અને પ્રભુને મનમાં વસાવી લીધા છે

ਸਕਤਿ ਗਈ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟਿਆ ਸਿਵ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇਆ ॥
માયાનો પ્રપંચ દૂર દૂર થઈ ગયો છે ભ્રમ કપાઈ ગયો છે અને જ્ઞાન જ્યોતિનો દીવો પ્રજ્વલિત થઈ ગયો છે

ਜਿਨ ਕੈ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
જેની પાસે પુણ્ય છે ગુરુએ તેને પરમાત્માથી મળાવી દીધો છે

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨॥
હે નાનક! તે સ્વાભાવિક પ્રભુ નામમાં જોડાયેલા રહે છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਸਾਹ ਚਲੇ ਵਣਜਾਰਿਆ ਲਿਖਿਆ ਦੇਵੈ ਨਾਲਿ ॥
પરમાત્મા રૂપી શાહથી જીવરૂપી વ્યાપારી ચાલી પડ્યા છે અને તે તેનો કર્મલેખ સાથ આપી દે છે

ਲਿਖੇ ਉਪਰਿ ਹੁਕਮੁ ਹੋਇ ਲਈਐ ਵਸਤੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥
તે લખેલા પર હુકમ થાય છે અને તે અનુસાર વસ્તુ મળે છે

ਵਸਤੁ ਲਈ ਵਣਜਾਰਈ ਵਖਰੁ ਬਧਾ ਪਾਇ ॥
આ રીતે જીવ રૂપી વ્યાપારી વસ્તુઓ ખરીદે છે અને સામાન લાદી દે છે

ਕੇਈ ਲਾਹਾ ਲੈ ਚਲੇ ਇਕਿ ਚਲੇ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ ॥
કોઈ લાભ કમાવીને સાથે ચાલે છે પરંતુ કોઈ મુળધન પણ ગુમાવી દે છે

ਥੋੜਾ ਕਿਨੈ ਨ ਮੰਗਿਓ ਕਿਸੁ ਕਹੀਐ ਸਾਬਾਸਿ ॥
આ દિવસોમાંથી કોઈએ થોડું માંગ્યું નથી પછી કોને શાબાસી આપવામાં આવે?

ਨਦਰਿ ਤਿਨਾ ਕਉ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਸਾਬਤੁ ਲਾਏ ਰਾਸਿ ॥੧॥
નાનક ફરમાવે છે કે કૃપા-દ્રષ્ટિ તેના પર જ થઈ છે જે પોતાના જીવનની રાશિ સંપૂર્ણ રીતે બચાવીને લાવે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜੁੜਿ ਜੁੜਿ ਵਿਛੁੜੇ ਵਿਛੁੜਿ ਜੁੜੇ ॥
જીવ કેટલી વાર મળે છે અને અલગ થાય છે અલગ થઈને ફરી વાર મળી જાય છે

ਜੀਵਿ ਜੀਵਿ ਮੁਏ ਮੁਏ ਜੀਵੇ ॥
જન્મ લઈને મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને મર્યા પછી ફરી જન્મ લે છે આ રીતે જન્મ-મરણનું ચક્ર ચાલતું રહે છે

ਕੇਤਿਆ ਕੇ ਬਾਪ ਕੇਤਿਆ ਕੇ ਬੇਟੇ ਕੇਤੇ ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਹੂਏ ॥
ક્યારેક કોઈના પિતા, કોઈનો પુત્ર, કોઈના ગુરુ અને કોઈના શિષ્ય બને છે

ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਗਣਤ ਨ ਆਵੈ ਕਿਆ ਜਾਤੀ ਕਿਆ ਹੁਣਿ ਹੂਏ ॥
આગળ-પાછળનો હિસાબ લગાવી શકાતો નથી કે ભૂતકાળમાં શું હતા અને હવે વર્તમાનમાં શું થઈ ગયા છીએ

ਸਭੁ ਕਰਣਾ ਕਿਰਤੁ ਕਰਿ ਲਿਖੀਐ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਕਰੇ ॥
બધું કર્મો અનુસાર થઈ રહ્યું છે જેવા ભાગ્ય છે તેવું જ જીવ કરી રહ્યો છે આ રીતે વિધાતા કરાવતો જાય છે

ਮਨਮੁਖਿ ਮਰੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥੨॥
નાનક ફરમાવે છે કે સ્વેચ્છાચારી મૃત્યુના ચક્રમાં પડી રહે છે પરંતુ ગુરુની શિક્ષા પર ચાલવાવાળા મુક્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮਨਮੁਖਿ ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਇਆ ॥
મનની ઈચ્છા અનુસાર ચાલવાવાળા મુશ્કેલી તેમજ ભ્રમમાં લીન રહે છે અને દ્વૈતભાવ તેમજ લોભ-લાલચમાં પડી રહે છે

ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵਦੇ ਕੂੜੋ ਆਲਾਇਆ ॥
તે અસત્ય તેમજ છળ-કપટનું આચરણ અપનાવીને અસત્ય જ બોલે છે

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰੁ ਮੋਹੁ ਹੇਤੁ ਹੈ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તેનો પોતાના પુત્ર તેમજ પત્નીથી મોહ તથા પ્રેમ બની રહે છે જે બધા દુઃખ પહોંચાડે છે

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਭਰਮਹਿ ਭਰਮਾਇਆ ॥
તે યમના દરવાજા પર દંડ ભોગવે છે અને આ રીતે ભ્રમમાં જ ભટકે છે

ਮਨਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ॥੩॥
હે નાનક! સ્વેચ્છાચારી પોતાનો જન્મ ગુમાવી દે છે સંભવતઃ પ્રભુને આ જ મંજુર છે ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਜਿਨ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੇ ਰਤੇ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેની પાસે હરિ-નામની કીર્તિ છે તે મનમાં નામ ઉચ્ચારણમાં જ લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਏਕੁ ਹੈ ਦੂਜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਹਿ ॥
હે નાનક! અમૃત એક હરિ-નામ જ છે બીજું કોઈ અમૃત નથી

ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਨੈ ਮਾਹਿ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ॥
નાનકનું કહેવું છે ગુરુની કૃપાથી અમૃત મનમાં પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਤਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਪੀਤਾ ਰੰਗ ਸਿਉ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਆਦਿ ॥੧॥
જેના ભાગ્યમાં પહેલાથી જ લખેલું હોય છે તેમને પ્રેમ પૂર્વક નામ અમૃતનું સેવન કર્યું છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਕੀਤਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਕਰੇ ਸੋਇ ਸਾਲਾਹਿ ॥
દુનિયાની શું પ્રશંસા કરવી? જેને બનાવ્યા છે તે પરમાત્માની પ્રશંસા કરો

ਨਾਨਕ ਏਕੀ ਬਾਹਰਾ ਦੂਜਾ ਦਾਤਾ ਨਾਹਿ ॥
હે નાનક! એક પ્રભુ સિવાય બીજું કોઈ દાતા નથી

ਕਰਤਾ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਨਿ ਕੀਤਾ ਆਕਾਰੁ ॥
તે કર્તાની સ્તુતિ કરો જેણે સૃષ્ટિની રચના કરી છે

ਦਾਤਾ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ ॥
તે દાતાની પ્રશંસા કરો જે બધાને આશરો આપે છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਸਦੀਵ ਹੈ ਪੂਰਾ ਜਿਸੁ ਭੰਡਾਰੁ ॥
નાનક કહે છે કે તે હંમેશા રહેવાવાળા છે તેના ભંડાર પૂર્ણ છે

ਵਡਾ ਕਰਿ ਸਾਲਾਹੀਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥੨॥
તેથી મહાન માનીને તેની સ્તુતિ કરો જેનો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਸੇਵਿਐ ਸੁਖੁ ਪਾਈ ॥
પરમાત્માનું નામ સુખોની નિધિ છે તેની ભક્તિથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਉਚਰਾਂ ਪਤਿ ਸਿਉ ਘਰਿ ਜਾਂਈ ॥
પાવન હરિ નામ ઉચ્ચારણથી મનુષ્ય સન્માનપૂર્વક સાચા ઘરમાં જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਨਾਮੁ ਹੈ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਈ ॥
ગુરુની વાણી નામ છે નામને હ્રદયમાં વસાવવું જોઈએ

ਮਤਿ ਪੰਖੇਰੂ ਵਸਿ ਹੋਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਧਿਆਈਂ ॥
સદ્દગુરુનું ધ્યાન કરવાથી બુદ્ધિ રૂપી પક્ષી વશમાં આવી જાય છે

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਨਾਮੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥
હે નાનક! જેના પર પરમાત્મા દયાળુ થાય છે તે નામ ભજનમાં લીન રહે છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕੈਸਾ ਬੋਲਣਾ ਜਿ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਜਾਣੁ ॥
તેની આગળ શું બોલવું જે પોતે અંતર્યામી છે

ਚੀਰੀ ਜਾ ਕੀ ਨਾ ਫਿਰੈ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥
વાસ્તવમાં તે જ માલિક માનવામાં આવે છે જેના હુકમને ટાળી શકાતો નથી

ਚੀਰੀ ਜਿਸ ਕੀ ਚਲਣਾ ਮੀਰ ਮਲਕ ਸਲਾਰ ॥
તે નેતા, શાસક તેમજ સેનાનાયક છે જેની આજ્ઞામાં બધા લોકો ચાલે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਸਾਈ ਭਲੀ ਕਾਰ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુને જે સારું લાગે છે તે કાર્ય સારું છે

ਜਿਨ੍ਾ ਚੀਰੀ ਚਲਣਾ ਹਥਿ ਤਿਨ੍ਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
જેને સંસારથી ચાલવાનો હુકમ આવે છે તેના હાથમાં કંઈ પણ હોતું નથી

ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਫੁਰਮਾਣੁ ਹੋਇ ਉਠੀ ਕਰਲੈ ਪਾਹਿ ॥
માલિકનો ફરમાન આવવાથી જ તે ઉઠીને ચાલી પડે છે

ਜੇਹਾ ਚੀਰੀ ਲਿਖਿਆ ਤੇਹਾ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਹਿ ॥
જેવી મૃત્યુની ચિઠ્ઠી લખેલી હોય છે તેમ જ તેના હુકમને માનવું પડે છે

ਘਲੇ ਆਵਹਿ ਨਾਨਕਾ ਸਦੇ ਉਠੀ ਜਾਹਿ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુના મોકલવા પર જીવ જન્મ લે છે અને મૃત્યુનું આહમાન થવાથી શરીર છોડી દે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਸਿਫਤਿ ਜਿਨਾ ਕਉ ਬਖਸੀਐ ਸੇਈ ਪੋਤੇਦਾਰ ॥
જેને પ્રભુની સ્તુતિનું દાન પ્રદાન થયું છે તે પુંજીપતિ છે

ਕੁੰਜੀ ਜਿਨ ਕਉ ਦਿਤੀਆ ਤਿਨ੍ਾ ਮਿਲੇ ਭੰਡਾਰ ॥
જેને ચાવી પ્રાપ્ત થઈ છે તેને જ ભંડાર મળે છે

ਜਹ ਭੰਡਾਰੀ ਹੂ ਗੁਣ ਨਿਕਲਹਿ ਤੇ ਕੀਅਹਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે દરબારમાં મંજુર થાય છે જે ભંડારી પાસે ગુણ હાજર છે

ਨਦਰਿ ਤਿਨ੍ਾ ਕਉ ਨਾਨਕਾ ਨਾਮੁ ਜਿਨ੍ਾ ਨੀਸਾਣੁ ॥੨॥
હે નાનક! તેના પર જ કૃપા-દ્રષ્ટિ થાય છે જેની પાસે હરિ નામનું ચિન્હ હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਨਿਰਮਲਾ ਸੁਣਿਐ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
પાવન હરિનામનું સંકીર્તન સાંભળવાથી સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈਐ ਬੂਝੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥
હરિનામને સાંભળી-સાંભળીને મનમાં વસાવું જોઈએ જેને કોઈ દુર્લભ જ સાંભળે છે

ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸਾਚਾ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
ઉઠતા-બેસતા સાચું હરિ-નામ ભૂલવું જોઈએ નહીં

ਭਗਤਾ ਕਉ ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ਹੈ ਨਾਮੇ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
ભક્તોનો આસરો માત્ર હરિનામ છે અને તે નામ ઉચ્ચારણમાં જ સુખી રહે છે

ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥੫॥
હે નાનક! ગુરુમુખોનાં મન-તનમાં પ્રભુ જ વસેલા છે ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਤੁਲੀਅਹਿ ਤੋਲ ਜੇ ਜੀਉ ਪਿਛੈ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જો હૃદયની ભાવનાને પલડામાં રાખવામાં આવે તો જ તૌલ પૂરો ઉતરે છે

ਇਕਸੁ ਨ ਪੁਜਹਿ ਬੋਲ ਜੇ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਕਰਿ ਮਿਲੈ ॥
પરમાત્માનું નિષ્ઠા પૂર્વક ઉપાસનાથી વધારે કોઈ જપ-તપ, મંત્ર તુલ્ય નથી, નિષ્ઠા પૂર્વક નામ ઉચ્ચારણ, નામ ઉપાસનાથી જ પ્રભુને મળી શકાય છે

ਵਡਾ ਆਖਣੁ ਭਾਰਾ ਤੋਲੁ ॥
પરમાત્માને મહાન માનવો અથવા યશોગાન જ ભારી તૌલ છે

ਹੋਰ ਹਉਲੀ ਮਤੀ ਹਉਲੇ ਬੋਲ ॥
બીજું બોલવું અને ચતુરાઈ હલકાં જ સિધ્ધ થાય છે

ਧਰਤੀ ਪਾਣੀ ਪਰਬਤ ਭਾਰੁ ॥
પ્રભુનું સ્તુતિગાન ધરતી, પાણી તેમજ પર્વતથી પણ ભારે છે

ਕਿਉ ਕੰਡੈ ਤੋਲੈ ਸੁਨਿਆਰੁ ॥
સોનીના ત્રાજવા પર પણ તેને તૌલી શકાતું નથી

ਤੋਲਾ ਮਾਸਾ ਰਤਕ ਪਾਇ ॥
વાસ્તવમાં વજનવાળા પુણ્ય ફળની વાત કહીને સમજાવવાનો પ્રયત્ન કરતા

ਨਾਨਕ ਪੁਛਿਆ ਦੇਇ ਪੁਜਾਇ ॥
નાનક કહે છે કે કર્મકાંડ આવા છે

ਮੂਰਖ ਅੰਧਿਆ ਅੰਧੀ ਧਾਤੁ ॥
મૂર્ખ અજ્ઞાનીની વાત પણ આંધળી જ હોય છે

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਣੁ ਕਹਾਇਨਿ ਆਪੁ ॥੧॥
તે કહી-કહીને આત્મ-પ્રશંસા સિધ્ધ કરે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਸੁਨਣਿ ਅਉਖਾ ਆਖਿ ਨ ਜਾਪੀ ਆਖਿ ॥
પ્રભુની મહિમાને કહેવી અને સાંભળવી મુશ્કેલ છે તેની મહિમા કરીને તેના રહસ્યની અનુભૂતિ થઈ શકતી નથી

ਇਕਿ ਆਖਿ ਆਖਹਿ ਸਬਦੁ ਭਾਖਹਿ ਅਰਧ ਉਰਧ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
કોઈ દિવસ-રાત ઊંધું લટકાઈને અથવા સીધું એક જ શબ્દ રટે છે

ਜੇ ਕਿਹੁ ਹੋਇ ਤ ਕਿਹੁ ਦਿਸੈ ਜਾਪੈ ਰੂਪੁ ਨ ਜਾਤਿ ॥
જો તેનું એક રૂપ હોય તો કાંઈ દેખાય તેનું રૂપ જાતિ કઈ નથી

ਸਭਿ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਘਟ ਅਉਘਟ ਘਟ ਥਾਪਿ ॥
બધું પ્રભુ જ કરે છે નાના-મોટા બધું તે જ બનાવવાવાળા છે તે સર્વ કર્તા છે

ਆਖਣਿ ਅਉਖਾ ਨਾਨਕਾ ਆਖਿ ਨ ਜਾਪੈ ਆਖਿ ॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુની મહિમાના વખાણ ખુબ મુશ્કેલ છે તેના રહસ્યની માત્ર વખાણથી અનુભૂતિ થઈ શકતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ਨਾਮੇ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ॥
હરિનામનું સંકીર્તન સાંભળવાથી મન પ્રસન્ન થઈ જાય છે તેનાથી મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਸਭ ਦੁਖ ਗਵਾਈ ॥
હરિ-નામની કીર્તિ સાંભળવાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે અને બધા દુઃખ દૂર થાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਨਾਉ ਊਪਜੈ ਨਾਮੇ ਵਡਿਆਈ ॥
હરિ-નામની મહિમા સાંભળવાથી જગતમાં ખ્યાતિ થાય છે આખી સૃષ્ટિમાં હરિનામનું ગૌરવગાન છે

ਨਾਮੇ ਹੀ ਸਭ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਨਾਮੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
હરિ-નામ જ જાતિ-પ્રતિષ્ઠા છે અને આનાથી મુક્તિ થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਨਾਨਕ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੬॥
ગુરુ નાનકનું મત છે કે ગુરુમુખ બનીને હરિ-નામનું ધ્યાન કરો નામમાં જ લગન લગાવો ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਜੁਠਿ ਨ ਰਾਗੀਂ ਜੁਠਿ ਨ ਵੇਦੀਂ ॥
ગીત-સંગીતમાં કોઈ પ્રદુષણ નથી અને ન તો વેદોના સસ્વર પાઠ-પઠનમાં કોઈ પ્રદૂષણ છે

ਜੁਠਿ ਨ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਕੀ ਭੇਦੀ ॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્રના કારણે થવાવાવાળા ઋતુ પરિવર્તનમાં કોઈ દુષણ નથી

ਜੁਠਿ ਨ ਅੰਨੀ ਜੁਠਿ ਨ ਨਾਈ ॥
અનાજ તેમજ તીર્થ સ્નાનમાં પણ કોઈ અપવિત્રતા નથી

ਜੁਠਿ ਨ ਮੀਹੁ ਵਰ੍ਹਿਐ ਸਭ ਥਾਈ ॥
બધા સ્થાનોમાં વરસાદ થાય છે તેમાં પણ કોઈ દુષણ નથી

ਜੂਠਿ ਨ ਧਰਤੀ ਜੂਠਿ ਨ ਪਾਣੀ ॥
ધરતી તેમજ પાણીમાં પણ દુષણ નથી

ਜੂਠਿ ਨ ਪਉਣੈ ਮਾਹਿ ਸਮਾਣੀ ॥
બધી બાજુ ફેલાયેલી હવામાં પણ અપવિત્રતા નથી

ਨਾਨਕ ਨਿਗੁਰਿਆ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે નિગારા જીવ પાસે કોઈ ગુણ હોતા નથી

ਮੁਹਿ ਫੇਰਿਐ ਮੁਹੁ ਜੂਠਾ ਹੋਇ ॥੧॥
ગુરુથી વિમુખ હોવાના કારણે મુખ દુષિત જ હોય છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਚੁਲੀਆ ਸੁਚੀਆ ਜੇ ਭਰਿ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે જો કોઈ કર્તવ્ય કરવાનું જાણતા હોય તો જ શુદ્ધિ તેમજ ઉપયોગી છે

ਸੁਰਤੇ ਚੁਲੀ ਗਿਆਨ ਕੀ ਜੋਗੀ ਕਾ ਜਤੁ ਹੋਇ ॥
વિદ્વાનનું કર્તવ્ય જ્ઞાન દેવું છે અને યોગીનું કર્તવ્ય બ્રહ્મચર્ય છે

ਬ੍ਰਹਮਣ ਚੁਲੀ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਗਿਰਹੀ ਕਾ ਸਤੁ ਦਾਨੁ ॥
બ્રહ્મણનું કર્તવ્ય સંતોષ છે અને ગૃહસ્થીનું કર્તવ્ય સત્યાચરણ તેમજ દાન-પુણ્ય છે

ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ ਨਿਆਵ ਕੀ ਪੜਿਆ ਸਚੁ ਧਿਆਨੁ ॥
રાજાનું કર્તવ્ય સાચો ન્યાય કરવું છે અને શિક્ષિતનું સત્ય તેમજ ધ્યાન લગાવવું છે

ਪਾਣੀ ਚਿਤੁ ਨ ਧੋਪਈ ਮੁਖਿ ਪੀਤੈ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
પાણીથી મન સાફ થતું નથી પાણી પીવાથી તરસ જ છીપાય છે

ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਜਗਤ ਕਾ ਫਿਰਿ ਪਾਣੀ ਸਭੁ ਖਾਇ ॥੨॥
પાણીને જગતનો પિતા માનવામાં આવે છે અને પાણી જ મૃત્યુનું કારણ બની જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਸਭ ਸਿਧਿ ਹੈ ਰਿਧਿ ਪਿਛੈ ਆਵੈ ॥
પરમાત્માનું સાંભળવાથી બધી રિદ્ધિ-સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਨਉ ਨਿਧਿ ਮਿਲੈ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਵੈ ॥
હરિ-નામ સાંભળવાથી નવનિધિ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને મનની બધી કામના પુરી થઈ જાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਇ ਕਵਲਾ ਚਰਨ ਧਿਆਵੈ ॥
પ્રભુ-નામ સાંભળવાથી સંતોષ થાય છે અને ધન-દોલતના ઢગલા લાગી જાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਸਹਜੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥
હરિ-નામ સાંભળવાથી આધ્યાત્મિક શાંતિ ઉત્પન્ન થાય છે અને સુખોની પ્રાપ્તિ થાય છે

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੭॥
ગુરુની શિક્ષાથી જ હરિ-નામ મેળવી શકાય છે નાનક તો હરિ નામના જ ગુણ ગાય છે ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੰਮਣੁ ਦੁਖਿ ਮਰਣੁ ਦੁਖਿ ਵਰਤਣੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
દુઃખમાં જન્મ થાય છે અને દુઃખમાં જ મૃત્યુ થાય છે

ਦੁਖੁ ਦੁਖੁ ਅਗੈ ਆਖੀਐ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
જન્મ-મરણ દુઃખ જ દુઃખ છે આ રીતે સંસારનો વ્યવહાર દુઃખમય છે

ਦੁਖ ਕੀਆ ਪੰਡਾ ਖੁਲ੍ਹੀਆ ਸੁਖੁ ਨ ਨਿਕਲਿਓ ਕੋਇ ॥
ફ્રેક પોતાનું દુઃખ જ દુઃખ કહે છે વાંચી-વાંચીને ફરિયાદ કરે છે

ਦੁਖ ਵਿਚਿ ਜੀਉ ਜਲਾਇਆ ਦੁਖੀਆ ਚਲਿਆ ਰੋਇ ॥
બધી બાજુ દુઃખની પોટલી ખુલેલી છે અને કોઈ સુખ દેખાતું નથી

ਨਾਨਕ ਸਿਫਤੀ ਰਤਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
જીવ દુઃખમાં હૃદય સળગાવી દે છે અને દુખીની મૃત્યુ પર રોવે છે

ਦੁਖ ਕੀਆ ਅਗੀ ਮਾਰੀਅਹਿ ਭੀ ਦੁਖੁ ਦਾਰੂ ਹੋਇ ॥੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે પરમાત્માની સ્તુતિમાં લીન રહેવાથી મન તન ખીલે છે અને દુઃખની અગ્નિમાં સળગી રહેલા મનુષ્યની દવા પણ દુઃખ જ છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਭਸੁ ਰੰਗੁ ਭਸੂ ਹੂ ਭਸੁ ਖੇਹ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે આ દુનિયા ધૂળ જ ધૂળ છે તેના રમત-તમાશા, ખુશીઓ ધૂળ માત્ર જ છે

ਭਸੋ ਭਸੁ ਕਮਾਵਣੀ ਭੀ ਭਸੁ ਭਰੀਐ ਦੇਹ ॥
દુનિયાની કમાણી ધૂળ સમાન છે આ શરીર પણ અંતમાં ધૂળ થઈ જાય છે

ਜਾ ਜੀਉ ਵਿਚਹੁ ਕਢੀਐ ਭਸੂ ਭਰਿਆ ਜਾਇ ॥
જો શરીરમાંથી પ્રાણ કાઢી નાખવામાં આવે તો ધૂળ માટી જ ભળી જાય છે

ਅਗੈ ਲੇਖੈ ਮੰਗਿਐ ਹੋਰ ਦਸੂਣੀ ਪਾਇ ॥੨॥
જ્યારે કર્મોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે તો દસ ગણી વધારે ધૂળ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮੋ ਜਮੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥
હરિ-નામ સાંભળવાથી શુધ્ધતા તેમજ સંયમ પ્રાપ્ત થાય છે અને યમ પણ પાસે ભટકતા નથી

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਆਨ੍ਹੇਰੁ ਗਵਾਵੈ ॥
પ્રભુનું નામ સાંભળવાથી હૃદયમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે અને અજ્ઞાનનું અંધારું દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਆਪੁ ਬੁਝੀਐ ਲਾਹਾ ਨਾਉ ਪਾਵੈ ॥
પરમાત્માનું નામ સાંભળવાથી આત્મ-જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે અને નામથી જ લાભ મળે છે

ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਪਾਪ ਕਟੀਅਹਿ ਨਿਰਮਲ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥
પ્રભુનું નામ સાંભળવાથી બધા પાપ કપાય જાય છે અને નિર્મળ જીવન-આચરણ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਇ ਸੁਣਿਐ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਨਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਵੈ ॥੮॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુનું નામ સાંભળવાથી માન-પ્રતિષ્ઠા મળે છે ગુરુના મત અનુસાર ચાલવાવાળા પ્રભુ-નામનું ધ્યાન કરે છે ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਘਰਿ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸਭਾ ਨਾਲਿ ॥
પૂજારી પોતાના ઘર અથવા મંદિરમાં બીજા દેવી-દેવતાઓ સહિત નારાયણની મૂર્તિ રાખે છે

ਪੂਜ ਕਰੇ ਰਖੈ ਨਾਵਾਲਿ ॥
તે દરરોજ તેની પૂજા-અર્ચના કરે છે અને સ્નાન પણ કરાવે છે

ਕੁੰਗੂ ਚੰਨਣੁ ਫੁਲ ਚੜਾਏ ॥
તે કેસર, ચંદન તેમજ ફૂલ ચઢાવે છે અને

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਾਏ ॥
તેના પગમાં પડી-પડીને મનાવવાના બધા પ્રયત્ન કરે છે

ਮਾਣੂਆ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਪੈਨ੍ਹੈ ਖਾਇ ॥
સમાજની અજીબ વિડંબણા છે કે તે લોકોથી દાન-દક્ષિણા વગેરે માંગી-માંગીને ખાતો-પહેરે છે

ਅੰਧੀ ਕੰਮੀ ਅੰਧ ਸਜਾਇ ॥
આ રીતે અજ્ઞાનપૂર્વક કર્મમાં આંધળો દંડ જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਭੁਖਿਆ ਦੇਇ ਨ ਮਰਦਿਆ ਰਖੈ ॥
પથ્થરોની મૂર્તિઓ ન તો ભૂખ્યા લીકોનું પેટ ભરી શકે છે અને ન તો મરવાથી બચાવી શકે છે

ਅੰਧਾ ਝਗੜਾ ਅੰਧੀ ਸਥੈ ॥੧॥
પછી આંધળાની મંડળીમાં આંધળા ઝગડા શા માટે? ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਭੇ ਸੁਰਤੀ ਜੋਗ ਸਭਿ ਸਭੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ॥
બધા ચિંતન, યોગ-સાધના, બધા વેદ-પૂરાણનું પાઠ-પઠન

ਸਭੇ ਕਰਣੇ ਤਪ ਸਭਿ ਸਭੇ ਗੀਤ ਗਿਆਨ ॥
બધા કર્મ, તપસ્યા, ગીત, જ્ઞાન

ਸਭੇ ਬੁਧੀ ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਸਭਿ ਥਾਨ ॥
બધી બુદ્ધિ, શુદ્ધતા, બધા તીર્થ, પાવન સ્થળ

ਸਭਿ ਪਾਤਿਸਾਹੀਆ ਅਮਰ ਸਭਿ ਸਭਿ ਖੁਸੀਆ ਸਭਿ ਖਾਨ ॥
બધા સામ્રાજ્યો, બધા કાયદાઓ, બધી ખુશીઓ, બધા ભોજન

ਸਭੇ ਮਾਣਸ ਦੇਵ ਸਭਿ ਸਭੇ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ॥
બધા મનુષ્ય, દેવતા, યોગી, ધ્યાનશીલો

ਸਭੇ ਪੁਰੀਆ ਖੰਡ ਸਭਿ ਸਭੇ ਜੀਅ ਜਹਾਨ ॥
બધી પૂરીઓ, ખંડો, સંસારના બધા જીવોને

ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਏ ਆਪਣੈ ਕਰਮੀ ਵਹੈ ਕਲਾਮ ॥
પ્રભુ પોતાના હુકમથી ચલાવે છે અને કર્મો અનુસાર ફળ આપે છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸਚਿ ਨਾਇ ਸਚੁ ਸਭਾ ਦੀਬਾਨੁ ॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પ્રભુ જ સત્ય છે તેનું નામ શાશ્વત છે તેની અદાલત પણ અટળ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਨਾਮੇ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥
હરિનામનું મનન કરવાથી જ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને નામથી જ મુક્તિ થાય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪਤਿ ਪਾਈਐ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥
નામનું મનન કરવાથી સંસારમાં ઈજ્જત પ્રાપ્ત થાય છે અને હૃદયમાં પ્રભુ જ વસે છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਭਵਜਲੁ ਲੰਘੀਐ ਫਿਰਿ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જો હરિનામનું મનન કરવામાં આવે તો સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે ફરી કોઈ
મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડતો નથી

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪੰਥੁ ਪਰਗਟਾ ਨਾਮੇ ਸਭ ਲੋਈ ॥
પ્રભુના નામ મનનથી સાચો માર્ગ પ્રાપ્ત થાય છે અને નામથી દુનિયામાં કીર્તિ થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਾਉ ਮੰਨੀਐ ਜਿਨ ਦੇਵੈ ਸੋਈ ॥੯॥
હે નાનક! જો સાચો ગુરુ મળી જાય તો જ હરિ નામનું મનન થાય છે જેને તે આપે છે તે જ
મેળવે છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਪੁਰੀਆ ਖੰਡਾ ਸਿਰਿ ਕਰੇ ਇਕ ਪੈਰਿ ਧਿਆਏ ॥
મોટા-મોટા નગરો તેમજ પ્રદેશો જીતી લેવામાં આવે એક પગ પર ઉભા રહીને તપસ્યા
કરવામાં આવે

ਪਉਣੁ ਮਾਰਿ ਮਨਿ ਜਪੁ ਕਰੇ ਸਿਰੁ ਮੁੰਡੀ ਤਲੈ ਦੇਇ ॥
પ્રાણાયામ કરીને જાપ કરવામાં આવે શિર્ષાશન કરવામાં આવે

ਕਿਸੁ ਉਪਰਿ ਓਹੁ ਟਿਕ ਟਿਕੈ ਕਿਸ ਨੋ ਜੋਰੁ ਕਰੇਇ ॥
જોઈ કોઈ પણ રીતે અપનાવે અલબત્ત કોઈ પણ શક્તિ અપનાવી લે

ਕਿਸ ਨੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਕਿਸ ਨੋ ਕਰਤਾ ਦੇਇ ॥
હે નાનક! કોઈને કહી શકાતું નથી પ્રભુ કોઈને ખુશ થઈને આપે છે

ਹੁਕਮਿ ਰਹਾਏ ਆਪਣੈ ਮੂਰਖੁ ਆਪੁ ਗਣੇਇ ॥੧॥
બધું પ્રભુના હુકમથી થઈ રહ્યું છે પરંતુ મૂર્ખ આ માને છે કે આ મારી શક્તિનું ફળ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹੈ ਹੈ ਆਖਾਂ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਕੋਟੀ ਹੂ ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ॥
હું કરોડો વખત પરમાત્માની હસ્તી, અનંતશક્તિ, સર્વવ્યાપક્તા, સત્તા તેમજ મહિમાની વાત કહેતો રહું

ਆਖੂੰ ਆਖਾਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕਹਣਿ ਨ ਆਵੈ ਤੋਟਿ ॥
હું હંમેશા કહેતો રહું તે શાશ્વત, ચિરસ્થાયી, અટળ છે અને મારુ આ કહેવામાં કોઈ ખોટ પણ ન આવે

ਨਾ ਹਉ ਥਕਾਂ ਨ ਠਾਕੀਆ ਏਵਡ ਰਖਹਿ ਜੋਤਿ ॥
તે મને એટલું સમર્થન આપે કે આ વાત કહેવામાં ક્યારેય થાકી ન જાવ કોઈ વિક્ષેપ પણ ન આવે

ਨਾਨਕ ਚਸਿਅਹੁ ਚੁਖ ਬਿੰਦ ਉਪਰਿ ਆਖਣੁ ਦੋਸੁ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે આ બધા છતાં પણ તે સર્વશક્તિમાન વિશે જેટલું પણ કહું છું ખૂબ ઓછું છે તેની પ્રસંશા માટે કહેવું પૂરું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਕੁਲੁ ਉਧਰੈ ਸਭੁ ਕੁਟੰਬੁ ਸਬਾਇਆ ॥
હરિનામના મનનથી આખા પરિવાર સહિત કુળનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸੰਗਤਿ ਉਧਰੈ ਜਿਨ ਰਿਦੈ ਵਸਾਇਆ ॥
નામનું મનન કરવાથી તેની સંગતમાં ઉદ્ધાર થઈ જાય છે જેને હૃદયમાં પરમાત્માને વસાવેલો હોય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸੁਣਿ ਉਧਰੇ ਜਿਨ ਰਸਨ ਰਸਾਇਆ ॥
હરિનામનું મનન તેમજ સાંભળવાથી તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે જે જીભથી હરિનું ભજન કરે છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਦੁਖ ਭੁਖ ਗਈ ਜਿਨ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
હરિનામના મનનથી દુઃખ તેમજ ભૂખ પણ દૂર થઈ ગઈ છે જેને નામમાં મન લગાડ્યું છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਤਿਨੀ ਸਾਲਾਹਿਆ ਜਿਨ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે તેમને જ પ્રભુનું સ્તુતિગાન કર્યું છે જેનો ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થયો છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਭੇ ਰਾਤੀ ਸਭਿ ਦਿਹ ਸਭਿ ਥਿਤੀ ਸਭਿ ਵਾਰ ॥
બધા દિવસ-રાત, બધી તિથિઓ તેમજ વાર

ਸਭੇ ਰੁਤੀ ਮਾਹ ਸਭਿ ਸਭਿ ਧਰਤੀਂ ਸਭਿ ਭਾਰ ॥
ઋતુઓ, મહિના, આખી ધરતી, પર્વત

ਸਭੇ ਪਾਣੀ ਪਉਣ ਸਭਿ ਸਭਿ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥
હવા, પાણી, અગ્નિ, પાતાળ

ਸਭੇ ਪੁਰੀਆ ਖੰਡ ਸਭਿ ਸਭਿ ਲੋਅ ਲੋਅ ਆਕਾਰ ॥
બધા પ્રદેશ, નગર, ચૌદ લોક સંસાર બધું કેટલું મોટું છે

ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕੇਤੜਾ ਕਹਿ ਨ ਸਕੀਜੈ ਕਾਰ ॥
પરમાત્માના હુકમનું રહસ્ય પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી, તેની મહિમા, ઉપલબ્ધીઓ તેમજ લીલાઓનું વર્ણન પણ થઈ શકતું નથી

ਆਖਹਿ ਥਕਹਿ ਆਖਿ ਆਖਿ ਕਰਿ ਸਿਫਤੀਂ ਵੀਚਾਰ ॥
તેની સ્તુતિ કરવાવાળા સ્તુતિગાન કરી-કરીને થાકી ગયા છે

ਤ੍ਰਿਣੁ ਨ ਪਾਇਓ ਬਪੁੜੀ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਗਵਾਰ ॥੧॥
હે નાનક! તે મુર્ખોને થોડું પણ રહસ્ય પ્રાપ્ત થયું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਅਖੀਂ ਪਰਣੈ ਜੇ ਫਿਰਾਂ ਦੇਖਾਂ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ॥
જો આંખોની પાંપણ ફરીને સૃષ્ટિને જોવે

ਪੁਛਾ ਗਿਆਨੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਪੁਛਾ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ॥
જ્ઞાની, પંડિતથી સત્ય પૂછો, વેદોનું ચિંતન કરીને રહસ્ય પૂછો

ਪੁਛਾ ਦੇਵਾਂ ਮਾਣਸਾਂ ਜੋਧ ਕਰਹਿ ਅਵਤਾਰ ॥
દેવતાઓ, મનુષ્યો, યોદ્ધાઓ, તેમજ અવતારોથી તથ્યને પૂછો

ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਸਭਿ ਸੁਣੀ ਜਾਇ ਦੇਖਾਂ ਦਰਬਾਰੁ ॥
સિધ્ધોની સમાધિમાં પ્રભુનો યશ સાંભળી લઉં તેના દરબારનો વૈભવ જઈને જોવો

ਅਗੈ ਸਚਾ ਸਚਿ ਨਾਇ ਨਿਰਭਉ ਭੈ ਵਿਣੁ ਸਾਰੁ ॥
આગળ બધું પરમ સત્ય, નિર્ભય પ્રભુનું સાચું નામ જ છે

ਹੋਰ ਕਚੀ ਮਤੀ ਕਚੁ ਪਿਚੁ ਅੰਧਿਆ ਅੰਧੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
બીજી બધી કાચી બુધ્ધિ, વ્યર્થ તેમજ આજ્ઞાઅંધ વિચાર છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਬੰਦਗੀ ਨਦਰਿ ਲੰਘਾਏ ਪਾਰਿ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે પરમાત્માની કૃપાથી જ બંદગી થાય છે જો કૃપા દ્રષ્ટિ થઈ જાય તો સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਦੁਰਮਤਿ ਗਈ ਮਤਿ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ॥
પરમાત્માના નામ મનનથી દુર્બુધ્ધિ દૂર થઈ જાય છે અને સદ્દબુધ્ધિ પ્રગટ થઈ જાય છે

ਨਾਉ ਮੰਨਿਐ ਹਉਮੈ ਗਈ ਸਭਿ ਰੋਗ ਗਵਾਇਆ ॥
જો પ્રભુના નામનું મનન કરવામાં આવે તો અહમ-ભાવ તેમજ બધા રોગ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਨਾਮੁ ਊਪਜੈ ਸਹਜੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભ નામના મનનથી હરિ નામ ઉચ્ચારણથી જ ઉપજે છે અને આધ્યાત્મિક સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છ

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸਾਂਤਿ ਊਪਜੈ ਹਰਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
નામના મનનથી મનમાં શાંતિ ઉત્પન્ન થાય છે અને પ્રભુ મનમાં સ્થિત થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਰਤੰਨੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੧੧॥
હે નાનક! હરિ-નામ કિંમતી રત્ન છે ગુરુમુખે પરમાત્માનું ભજન કર્યું છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਹੋਰੁ ਸਰੀਕੁ ਹੋਵੈ ਕੋਈ ਤੇਰਾ ਤਿਸੁ ਅਗੈ ਤੁਧੁ ਆਖਾਂ ॥
હે કર્તા! જો કોઈ બીજું તારા સમાન હોય તો તેના સમક્ષ તારો જ યશ ગાઈશ

ਤੁਧੁ ਅਗੈ ਤੁਧੈ ਸਾਲਾਹੀ ਮੈ ਅੰਧੇ ਨਾਉ ਸੁਜਾਖਾ ॥
તારી પાસે તારી પ્રશંસા કરું છું હું અલબત્ત આંધળો છું પરંતુ મારું નામ દૂરદર્શી પડી ગયું છે

ਜੇਤਾ ਆਖਣੁ ਸਾਹੀ ਸਬਦੀ ਭਾਖਿਆ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ॥
જેટલું કહું છું બધું શબ્દમાં જ થઈ રહ્યું છે અને કહેવું પણ સ્વભાવ અનુસાર છે

ਨਾਨਕ ਬਹੁਤਾ ਏਹੋ ਆਖਣੁ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે મારુ મોટા ભાગે એ જ કહેવું છે કે બધી તારી કીર્તિ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਾਂ ਨ ਸਿਆ ਕਿਆ ਚਾਕਰੀ ਜਾਂ ਜੰਮੇ ਕਿਆ ਕਾਰ ॥
જ્યારે પ્રાણીનું કોઈ અસ્તિત્વ ન હતું ત્યારે શું નોકરી કરતો હતો જ્યારે જન્મ લઈ લીધો તો પછી કંઈ મરજીથી કામ કરી રહ્યો છે

ਸਭਿ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਦੇਖੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
પરમાત્મા જ બધા કારણ કરે છે અને વારંવાર સંભાળ કરે છે

ਜੇ ਚੁਪੈ ਜੇ ਮੰਗਿਐ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਦਾਤਾਰੁ ॥
જો ચૂપ રહેવામાં આવે અથવા માંગવામાં આવે તે દેવાવાળો સ્વેચ્છાથી આપે છે

ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸਭਿ ਮੰਗਤੇ ਫਿਰਿ ਦੇਖਹਿ ਆਕਾਰੁ ॥
જો કે આખું સંસાર ફરીને જોવામાં આવે તો પણ આ જાણ થતી નથી કે એકમાત્ર પ્રભુ જ દાતા છે બધા લોકો ભિખારી છે

ਨਾਨਕ ਏਵੈ ਜਾਣੀਐ ਜੀਵੈ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! આ માનવું જોઈએ કે દેવાવાળા પરમાત્મા હંમેશા શાશ્વત છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸੁਰਤਿ ਊਪਜੈ ਨਾਮੇ ਮਤਿ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માના નામ-મનનથી જ્ઞાન તેમજ સદ્દબુધ્ધિ ઉત્પન્ન થાય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਨਾਮੇ ਸੁਖਿ ਸੋਈ ॥
હરિનામને માનવાથી ગુણોનું ઉચ્ચારણ થાય છે અને સુખોની પ્રાપ્તિ થાય છે

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥
નામ-મનનથી બધા ભ્રમ કપાય જાય છે અને ફરી કોઈ દુઃખ પ્રભાવિત કરતું નથી

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਸਾਲਾਹੀਐ ਪਾਪਾਂ ਮਤਿ ਧੋਈ ॥
નામ મનનથી પાપ-બુદ્ધિ ધોવાય જાય છે અને પ્રભુનું સ્તુતિગાન થાય છે

ਨਾਨਕ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਨਾਉ ਮੰਨੀਐ ਜਿਨ ਦੇਵੈ ਸੋਈ ॥੧੨॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરુથી જ હરિનામનું મનન થાય છે જેને પોતે જ આવી શક્તિ આપે છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્ર્લોક મહેલ ૧॥

ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹੰਤਾ ॥
પંડિત શાસ્ત્રો, વેદો તેમજ પુરાણોનું વાંચન કરે છે

ਪੂਕਾਰੰਤਾ ਅਜਾਣੰਤਾ ॥
સસ્વર લોકોને સાંભળે છે

ਜਾਂ ਬੂਝੈ ਤਾਂ ਸੂਝੈ ਸੋਈ ॥
જ્યારે જ્ઞાન થાય છે તો જ તથ્યની સમજ થાય છે

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਕੂਕ ਨ ਹੋਈ ॥੧॥
હે નાનક! પછી રાડો પાડીને લોકોને કહેતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਜਾਂ ਹਉ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਮੇਰਾ ਹਉ ਨਾਹੀ ਤੂ ਹੋਵਹਿ ॥
જ્યારે હું તારો છું તો બધું મારુ જ છે હું નહીં તો પણ તું જ હોય છે

ਆਪੇ ਸਕਤਾ ਆਪੇ ਸੁਰਤਾ ਸਕਤੀ ਜਗਤੁ ਪਰੋਵਹਿ ॥
તું સર્વશક્તિમાન છે પોતે જ બુદ્ધિમાન છે અને પોતાની શક્તિથી સંસારને પરોવ્યો છે

ਆਪੇ ਭੇਜੇ ਆਪੇ ਸਦੇ ਰਚਨਾ ਰਚਿ ਰਚਿ ਵੇਖੈ ॥
પ્રભુ પોતે જ મોકલે છે પોતે જ બોલાવી લે છે અને સૃષ્ટિની રચના કરીને જોવે છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸਚੀ ਨਾਂਈ ਸਚੁ ਪਵੈ ਧੁਰਿ ਲੇਖੈ ॥੨॥
હે નાનક! સાચા નામથી જ જીવ સત્યશીલ થાય છે અને સત્યશીલ જ પ્રભુના દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅਲਖੁ ਹੈ ਕਿਉ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ॥
નામ નિરંજન અદૃષ્ટ છે તેને કઈ રીતે જોઈ શકાય છે?

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਨਾਲਿ ਹੈ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਭਾਈ ॥
પાવન પ્રભુ નામ અમારી સાથે જ છે તેને કેવી રીતે મેળવી શકાય છે?

ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਵਰਤਦਾ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਂਈ ॥
નિરંજન નામ આખી સૃષ્ટિમાં કાર્યશીલ છે

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ਹਿਰਦੈ ਦੇਇ ਦਿਖਾਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને હૃદયમાં જ દેખાય છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਕਰਮੁ ਹੋਇ ਗੁਰ ਮਿਲੀਐ ਭਾਈ ॥੧੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! પરંતુ ગુરુ પણ પ્રભુની કૃપા-દૃષ્ટિથી મળે છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਕਲਿ ਹੋਈ ਕੁਤੇ ਮੁਹੀ ਖਾਜੁ ਹੋਆ ਮੁਰਦਾਰੁ ॥
કળિયુગના લોકો કૂતરાની જેમ લાલચી હોય છે અને લાંચ તેમજ રિશ્વત જ તેનું ભોજન છે

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਭਉਕਣਾ ਚੂਕਾ ਧਰਮੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે અસત્ય બોલી-બોલીને ભસતાં રહે છે અને ધર્મ-કર્તવ્યની વાત સમાપ્ત થઈ ગઈ છે

ਜਿਨ ਜੀਵੰਦਿਆ ਪਤਿ ਨਹੀ ਮੁਇਆ ਮੰਦੀ ਸੋਇ ॥
જીવની જીવતા રહેતા ઈજ્જત નથી મર્યા પછી પણ નિંદા જ થાય છે

ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੈ ਨਾਨਕਾ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે ભલે ભાગ્ય અનુસાર થાય છે પરંતુ જે પ્રભુ કરે છે તે જ થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਰੰਨਾ ਹੋਈਆ ਬੋਧੀਆ ਪੁਰਸ ਹੋਏ ਸਈਆਦ ॥
માસુમ સ્ત્રીઓ નબળી થઈ ગઈ છે અને ચતુર પુરુષ અત્યાચારી થઈ ગઈ છે

ਸੀਲੁ ਸੰਜਮੁ ਸੁਚ ਭੰਨੀ ਖਾਣਾ ਖਾਜੁ ਅਹਾਜੁ ॥
શીલ, સંયમ તેમજ શુદ્ધતા દૂર થઈ ગઈ છે અને વાજબી-ગેરવાજબી બધું ખાવામાં આવે છે

ਸਰਮੁ ਗਇਆ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਪਤਿ ਉਠਿ ਚਲੀ ਨਾਲਿ ॥
બળાત્કાર તેમજ કામવાસનાને કારણે શરમ તો ઘરેથી ઉઠીને ચાલી ગઈ છે સાથે જ પુત્રવધુ-પુત્રીઓની ઈજ્જત પણ ચાલી ગઈ છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਏਕੁ ਹੈ ਅਉਰੁ ਨ ਸਚਾ ਭਾਲਿ ॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે માત્ર પ્રભુ જ સાચા છે કોઈ બીજામાં સત્યની શોધ કરો નહીં ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਬਾਹਰਿ ਭਸਮ ਲੇਪਨ ਕਰੇ ਅੰਤਰਿ ਗੁਬਾਰੀ ॥
મનુષ્ય બહાર શરીર પર ભસ્મ લગાવે છે પરંતુ અંતર્મનમાં અભિમાન જ ભરેલું હોય છે

ਖਿੰਥਾ ਝੋਲੀ ਬਹੁ ਭੇਖ ਕਰੇ ਦੁਰਮਤਿ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
દુર્બુદ્ધિના કારણે અહંકારી યોગીની જેમ થીગડાંવાળા કપડાં ધારણ કરીને આડંબર જ કરે છે

ਸਾਹਿਬ ਸਬਦੁ ਨ ਊਚਰੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਸਾਰੀ ॥
માલિકનું નામ નામ ઉચ્ચારણ કરતા નથી અને મોહ-માયામાં લીન રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਲਾਲਚੁ ਭਰਮੁ ਹੈ ਭਰਮੈ ਗਾਵਾਰੀ ॥
મનમાં લાલચ તેમજ વહેમ જ રહે છે અને તે મૂર્ખ બનીને ભટકે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਈ ਜੂਐ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥੧੪॥
હે નાનક! તે પ્રભુનું ચિંતન કરતા નથી અને પોતાની જીવન રમત જુગારમાં હારી જાય છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਲਖ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੋਵੈ ਲਖ ਜੀਵਣੁ ਕਿਆ ਖੁਸੀਆ ਕਿਆ ਚਾਉ ॥
અલબત્તલાખોથી અમારો પ્રેમ હોય લખો વર્ષો સુધી અમારી જિંદગી હોય આ બધા છતાં આવી ખુશીઓ અને સ્વાદનો શું ફાયદો?

ਵਿਛੁੜਿਆ ਵਿਸੁ ਹੋਇ ਵਿਛੋੜਾ ਏਕ ਘੜੀ ਮਹਿ ਜਾਇ ॥
કારણકે એક ક્ષણમાં જ અલગ થઈ જવાય છે અને તેનાથી અલગ થવું એ દુઃખ ભર્યું ઝેર હોય છે

ਜੇ ਸਉ ਵਰ੍ਹਿਆ ਮਿਠਾ ਖਾਜੈ ਭੀ ਫਿਰਿ ਕਉੜਾ ਖਾਇ ॥
ભલે સો વર્ષો સુધી સુખ ભરેલું મીઠું ખાતો રહે તો પણ અંતે દુઃખ રૂપી કડવું ભોજન જ ખાવું પડે છે

ਮਿਠਾ ਖਾਧਾ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ਕਉੜਤਣੁ ਧਾਇ ਜਾਇ ॥
મીઠું ખાતા યાદ નથી આવતું પરંતુ કડવું દુઃખ દરેક વખતે યાદ આવે છે

ਮਿਠਾ ਕਉੜਾ ਦੋਵੈ ਰੋਗ ॥
મીઠું સુખ તેમજ કડવું દુઃખ બંને જ રોગ છે

ਨਾਨਕ ਅੰਤਿ ਵਿਗੁਤੇ ਭੋਗ ॥
હે નાનક! મીઠું-કડવું ભગવવાના કારણથી મનુષ્ય પરેશાન જ થાય છે

ਝਖਿ ਝਖਿ ਝਖਣਾ ਝਗੜਾ ਝਾਖ ॥
આ બધું બિનઉપયોગી, ફળહીન કામ, નકામું આચરણ તેમજ નકામા ઝગડા કરે છે

ਝਖਿ ਝਖਿ ਜਾਹਿ ਝਖਹਿ ਤਿਨ੍ ਪਾਸਿ ॥੧॥
તો પણ દુનિયાવાળા આ વિકારો તરફ ભાગી જાય છે અને તેને જીવ પાસે રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਕਾਪੜੁ ਕਾਠੁ ਰੰਗਾਇਆ ਰਾਂਗਿ ॥
લોકો કપડાં તેમજ લાકડાની વસ્તુઓને અલગ-અલગ રંગમાં રંગે છે

ਘਰ ਗਚ ਕੀਤੇ ਬਾਗੇ ਬਾਗ ॥
પોતાના ઘરને સફેદ રંગીને સુંદર બનાવે છે

ਸਾਦ ਸਹਜ ਕਰਿ ਮਨੁ ਖੇਲਾਇਆ ॥
આ આનંદો તેમજ સુખોમાં મનને મનાવે છે

ਤੈ ਸਹ ਪਾਸਹੁ ਕਹਣੁ ਕਹਾਇਆ ॥
માલિકથી ચેતવણી મળે છે

ਮਿਠਾ ਕਰਿ ਕੈ ਕਉੜਾ ਖਾਇਆ ॥
લોકો વિકારોના કડવાપણાને મીઠું માનીને ખાઈ છે

ਤਿਨਿ ਕਉੜੈ ਤਨਿ ਰੋਗੁ ਜਮਾਇਆ ॥
આ કડવાપણું તેના તનમાં રોગ ઉત્પન્ન કરે છે

ਜੇ ਫਿਰਿ ਮਿਠਾ ਪੇੜੈ ਪਾਇ ॥
હે માતા! જો મનુષ્ય ફરી મીઠા હરિ-નામમાં રસ લે

ਤਉ ਕਉੜਤਣੁ ਚੂਕਸਿ ਮਾਇ ॥
તો માયાનું કડવાપણું દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુથી સત્યને મેળવે છે

ਜਿਸ ਨੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇ ॥੨॥
જેના ભાગ્યમાં પ્રાપ્તિ હોય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥
ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਮੈਲੁ ਕਪਟੁ ਹੈ ਬਾਹਰੁ ਧੋਵਾਇਆ ॥
જેના હ્રદયમાં ગંદકી તેમજ કપટ હોય છે તે માત્ર બહારથી સ્વચ્છ દેખાય છે

ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਕਮਾਵਦੇ ਕੂੜੁ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ॥
આ અસત્ય તેમજ કપટનું આચરણ અપનાવે છે પરંતુ તેનું અસત્ય સામે આવી જ જાય છે

ਅੰਦਰਿ ਹੋਇ ਸੁ ਨਿਕਲੈ ਨਹ ਛਪੈ ਛਪਾਇਆ ॥
જે મનુષ્ય અંતર્મનમાં હોય છે તે બહાર નીકળી જ આવે છે અને તે છુપાયેલું રહેતું નથી

ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਲਗਿਆ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਪਾਇਆ ॥
અસત્ય તેમજ લાલચમાં લિપ્ત રહેવાવાળા ફરી યોનિમાં પડે છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋ ਖਾਵਣਾ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿ ਪਾਇਆ ॥੧੫॥
હે નાનક! વિધાતાનું આ જ વિધાન છે કે જે જેવા કર્મ કરે છે તેવું જ ફળ મેળવે છે ॥૧૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ ਬੇਦੀਂ ਆਣੀ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જે કથા-કહાનીઓ વેદોમાં આવી છે તેમાં પાપ-પુણ્યની વાત કીધેલી છે

ਦੇ ਦੇ ਲੈਣਾ ਲੈ ਲੈ ਦੇਣਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਅਵਤਾਰ ॥
વેદ કહે છે કે દીધેલું સુખ અથવા દુઃખ લેવું છે અને લઈ-લઈને તેને જ એવું છે આ રીતે ફળ સ્વરૂપમાં નર્ક સ્વર્ગમાં જન્મ છે

ਉਤਮ ਮਧਿਮ ਜਾਤੀਂ ਜਿਨਸੀ ਭਰਮਿ ਭਵੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
વેદો અનુસાર કહ્યું છે કે ઉચ્ચ અથવા નિમ્ન જાતિના લોકો ભ્રમના કારણે સંસારમાં ભટકે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਤਤੁ ਵਖਾਣੀ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਵਿਚਿ ਆਈ ॥
બીજી બાજુ ગુરુની અમૃતવાણી સાર તત્વોની ચર્ચા કરે છે વાસ્તવમાં આ જ્ઞાન ધ્યાનની સ્થિતિમાં આવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤੀ ਸੁਰਤੀਂ ਕਰਮਿ ਧਿਆਈ ॥
ગુરુએ જે વાણી કહી છે તેના તથ્યને તેને જ સમજ્યું છે અને જ્ઞાનવાને પ્રભુ-કૃપાથી ધ્યાન કર્યું છે

ਹੁਕਮੁ ਸਾਜਿ ਹੁਕਮੈ ਵਿਚਿ ਰਖੈ ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਵੇਖੈ ॥
પ્રભુનો હુકમ સર્વાધિકાર છે તે પોતાના હુકમથી સંસારને બનાવે છે હુકમમાં જ લોકોને રાખે છે અને હુકમમાં જ પાલન કરે છે

ਨਾਨਕ ਅਗਹੁ ਹਉਮੈ ਤੁਟੈ ਤਾਂ ਕੋ ਲਿਖੀਐ ਲੇਖੈ ॥੧॥
હે નાનક! સર્વપ્રથમ જો અહમનો અંત થઈ જાય તો જ કોઈ નવા કર્મોનો લેખ લખવામાં આવે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਬੇਦੁ ਪੁਕਾਰੇ ਪੁੰਨੁ ਪਾਪੁ ਸੁਰਗ ਨਰਕ ਕਾ ਬੀਉ ॥
વેદ સંમતિ આપે છે કે સ્વર્ગ નર્કનું મૂળ પાપ-પુણ્ય જ છે

ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋ ਉਗਵੈ ਖਾਂਦਾ ਜਾਣੈ ਜੀਉ ॥
જીવ જે વાવે છે તે જ ઉત્પન્ન થાય છે તેને તે ફળ મળે છે

ਗਿਆਨੁ ਸਲਾਹੇ ਵਡਾ ਕਰਿ ਸਚੋ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન પરમાત્માને મોટા માનીને આરાધના કરે છે કે તે સત્ય તેમજ શાશ્વત રૂપ છે

ਸਚੁ ਬੀਜੈ ਸਚੁ ਉਗਵੈ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਥਾਉ ॥
સત્યને વાવવાથી સત્ય ઉત્પન્ન થાય છે અને પ્રભુ-દરબારમાં પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થાય છે

ਬੇਦੁ ਵਪਾਰੀ ਗਿਆਨੁ ਰਾਸਿ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਹੋਇ ॥
વેદ વ્યાપારી જ છે જે જ્ઞાન રાશિનો પુંજીના રૂપમાં ઉપયોગ કરે છે પરંતુ જ્ઞાન તો પ્રભુ-કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਰਾਸੀ ਬਾਹਰਾ ਲਦਿ ਨ ਚਲਿਆ ਕੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! જ્ઞાન-રાશિ વગર કોઈ પણ લાભ કમાઈને જતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਿੰਮੁ ਬਿਰਖੁ ਬਹੁ ਸੰਚੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
જો લીમડાનું વૃક્ષ અમૃત રસથી ખેંચી લેવામાં આવે તો આમ છતાં કડવું જ રહે છે

ਬਿਸੀਅਰੁ ਮੰਤ੍ਰਿ ਵਿਸਾਹੀਐ ਬਹੁ ਦੂਧੁ ਪੀਆਇਆ ॥
સર્પ પર વિશ્વાસ કરીને મંત્રથી ખુબ દૂધ પીવડાવવામાં આવે તો પણ તે પોતાની આદત છોડતો નથી

ਮਨਮੁਖੁ ਅਭਿੰਨੁ ਨ ਭਿਜਈ ਪਥਰੁ ਨਾਵਾਇਆ ॥
મનની મરજી કરવાવાળા પોતાના સ્વભાવ અનુસાર તેવો જ રહે છે જેમ પથ્થરને સ્નાન કરાવવા છતાં પણ પલળતો નથી

ਬਿਖੁ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿੰਚੀਐ ਬਿਖੁ ਕਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥
આ ઝેરમાં અમૃત નાખવામાં આવે તો પણ ઝેરનું ફળ જ મળે છે

ਨਾਨਕ ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਹਰਿ ਸਭ ਬਿਖੁ ਲਹਿ ਜਾਇਆ ॥੧੬॥
હે નાનક! જો પ્રભુ સારી સંગતમાં મળાવી દે તો આખું ઝેર ઉતરી જાય છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્વોક મહેલ ૧॥

ਮਰਣਿ ਨ ਮੂਰਤੁ ਪੁਛਿਆ ਪੁਛੀ ਥਿਤਿ ਨ ਵਾਰੁ ॥
મૃત્યુ કોઈ મુહૂર્ત પૂછતી નથી અને ન તો કોઈ દિવસ કે તિથિની રાહ જોતી રહે છે

ਇਕਨ੍ਹ੍ਹੀ ਲਦਿਆ ਇਕਿ ਲਦਿ ਚਲੇ ਇਕਨ੍ਹ੍ਹੀ ਬਧੇ ਭਾਰ ॥
ઘણા મૃત્યુની ઊંઘ સુઈ ગયા છે ઘણા મૃત્યુના આગોશમાં ચાલ્યા ગયા છે અને ઘણા આવે પણ છે જે પાપનો ભાર ઉઠાવીને ચાલવા માટે તૈયાર છે

ਇਕਨ੍ਾ ਹੋਈ ਸਾਖਤੀ ਇਕਨ੍ਾ ਹੋਈ ਸਾਰ ॥
કોઈ ઘોડા તૈયાર કરીને જવા માટે તૈયાર છે અને કોઈ સંભાળ કરી રહ્યા છે

ਲਸਕਰ ਸਣੈ ਦਮਾਮਿਆ ਛੁਟੇ ਬੰਕ ਦੁਆਰ ॥
અંતે મોટા મોટા લશ્કર, હવેલીઓ, સુંદર ઘર દરવાજા છોડવા જ પડે છે

ਨਾਨਕ ਢੇਰੀ ਛਾਰੁ ਕੀ ਭੀ ਫਿਰਿ ਹੋਈ ਛਾਰ ॥੧॥
ગુરુ નાનક સાહેબ ચેતવે છે કે શરીર પહેલા પણ ધૂળ માટી હતું અને બીજી વાર માટી જ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਢੇਰੀ ਢਹਿ ਪਈ ਮਿਟੀ ਸੰਦਾ ਕੋਟੁ ॥
માટીનો શરીર રૂપી કિલ્લો સમાપ્ત થઈને માટીનો ઢગલો બની જાય છે

ਭੀਤਰਿ ਚੋਰੁ ਬਹਾਲਿਆ ਖੋਟੁ ਵੇ ਜੀਆ ਖੋਟੁ ॥੨॥
તેની અંદર ચોર બેઠેલો હતો હે જીવ! આ રીતે બધા દોષ જ દોષ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਜਿਨ ਅੰਦਰਿ ਨਿੰਦਾ ਦੁਸਟੁ ਹੈ ਨਕ ਵਢੇ ਨਕ ਵਢਾਇਆ ॥
જેના અંતર્મનમાં નિંદા છે તેવા લોકો દુષ્ટ તેમજ બેશરમ છે અને બીજાનો પણ તિરસ્કાર કરાવે છે

ਮਹਾ ਕਰੂਪ ਦੁਖੀਏ ਸਦਾ ਕਾਲੇ ਮੁਹ ਮਾਇਆ ॥
માયામાં લીન તે હંમેશા દુઃખી તેમજ કુરૂપ હોય છે અને પોતાનું મુખ કાળું કરાવે છે

ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਨਿਤ ਪਰ ਦਰਬੁ ਹਿਰਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚੁਰਾਇਆ ॥
તે દરરોજ સવારે ઉઠીને પારકું ધન ચોરે છે અને હરિ-નામ જપવાથી મન ચોરે છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਤ ਕਰਹੁ ਰਖਿ ਲੇਹੁ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આવા લોકોથી મને બચાવી લો તેની સંગતમાં ક્યારેય નાખતા નહીં

ਨਾਨਕ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਦੇ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੧੭॥
નાનકનું કહેવું છે કે સ્વેચ્છાચારી કર્મના લેખ અનુસાર જ આચરણ કરે છે અને દુઃખી થાય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਸਭੁ ਕੋਈ ਹੈ ਖਸਮ ਕਾ ਖਸਮਹੁ ਸਭੁ ਕੋ ਹੋਇ ॥
બધું માલિકનું છે તેનાથી આખી રચના થાય છે

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਖਸਮ ਕਾ ਤਾ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
જે માલિકનો હુકમ માને છે તે જ સત્ય મેળવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣੀਐ ਬੁਰਾ ਨ ਦੀਸੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુ દ્વારા આત્મ-જ્ઞાનની ઓળખાણ થવાથી કોઈ ખરાબ દેખાતું નથી

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਹਿਲਾ ਆਇਆ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના માધ્યમથી હરિ-નામનું ચિંતન કરવાથી જીવન સફળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਭਨਾ ਦਾਤਾ ਆਪਿ ਹੈ ਆਪੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥
બધાને દેવાવાળા પ્રભુ જ છે તે પોતે જ મળાવવાવાળા છે

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਜਿਨਾ ਸੇਵਿਆ ਹਰਿ ਦਾਤਾਰੁ ॥੨॥
નાનક છે કે જે ગુરુ દ્વારા દાતા પ્રભુની આરાધના કરે છે તે મળીને ક્યારેય અલગ થતા નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਿਰਦੈ ਸਾਂਤਿ ਹੈ ਨਾਉ ਉਗਵਿ ਆਇਆ ॥
ગુરુમુખના અંતરમનમાં નામ-સ્મરણ ઉત્પન્ન થઈ જાય છે જેનાથી તેના હૃદયમાં હંમેશા શાંતિ રહે છે

ਜਪ ਤਪ ਤੀਰਥ ਸੰਜਮ ਕਰੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥
તેનું જપ, તપસ્યા, તીર્થ તેમજ સંયમ મારા પ્રભુને ઉપયુક્ત લાગે છે

ਹਿਰਦਾ ਸੁਧੁ ਹਰਿ ਸੇਵਦੇ ਸੋਹਹਿ ਗੁਣ ਗਾਇਆ ॥
તે શુદ્ધ હૃદયથી પરમાત્માની આરાધના કરે છે અને ગુણ-ગાન કરતા સુંદર લાગે છે

ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਜੀਉ ਏਵੈ ਭਾਵਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰਾਇਆ ॥
મારા પ્રભુને આ સારું લાગે છે તે ગુરુમુખને સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿਅਨੁ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਹਾਇਆ ॥੧੮॥
હે નાનક! પ્રભુ ગુરુમુખને સાથે મળાવી લે છે અને તે તેના દરવાજે સુંદર લાગે છે ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਧਨਵੰਤਾ ਇਵ ਹੀ ਕਹੈ ਅਵਰੀ ਧਨ ਕਉ ਜਾਉ ॥
ધનવાન આ જ કહે છે કે તેનાથી પણ વધારે ધન-દોલત એકત્ર કરવામાં આવે છે

ਨਾਨਕੁ ਨਿਰਧਨੁ ਤਿਤੁ ਦਿਨਿ ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥੧॥
પરંતુ નાનક તો તે જ દિવસથી પોતાને નિર્ધન માને છે જે દિવસે તેને પરમાત્માનું નામ ભુલાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸੂਰਜੁ ਚੜੈ ਵਿਜੋਗਿ ਸਭਸੈ ਘਟੈ ਆਰਜਾ ॥
જેમ-જેમ સૂર્યોદય તેમજ સૂર્યાસ્ત થાય છે દરરોજ ઉંમર ઘટતી જાય છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਤਾ ਭੋਗਿ ਕੋਈ ਹਾਰੈ ਕੋ ਜਿਣੈ ॥
મનુષ્યનું તન-મન ભોગ-પદાર્થમાં લીન રહે છે કોઈ જીવન હારી જાય છે તો કોઈ જીતી જાય છે

ਸਭੁ ਕੋ ਭਰਿਆ ਫੂਕਿ ਆਖਣਿ ਕਹਣਿ ਨ ਥੰਮ੍ਹ੍ਹੀਐ ॥
બધા અભિમાનથી ભરેલા છે સમજાવવા છતાં પણ વાત માનતા નથી

ਨਾਨਕ ਵੇਖੈ ਆਪਿ ਫੂਕ ਕਢਾਏ ਢਹਿ ਪਵੈ ॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પ્રભુ બધું જોવે છે પ્રાણ છૂટતા જ મનુષ્ય સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਤਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਜਿਥਹੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥
સંતોની સંગતમાં હરિનામ રૂપી સુખોનું ઘર છે જ્યાં પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਆਨ੍ਹੇਰੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ગુરુની પ્રસન્નતાથી હૃદયમાં અજવાળું થઈ જાય છે અને અજ્ઞાનનું અંધારું દૂર થઈ જાય છે

ਲੋਹਾ ਪਾਰਸਿ ਭੇਟੀਐ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇ ਆਇਆ ॥
મનુષ્ય રૂપી લોઢું ગુરુ રૂપી પારસથી મળીને સોનુ થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥
હે નાનક! સદ્‌ગુરૂના મળવાથી હરિ-નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ત્યારે પરમાત્માના નામનું ધ્યાન-મનન થાય છે

ਜਿਨ੍ ਕੈ ਪੋਤੈ ਪੁੰਨੁ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹੀ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥੧੯॥
જેના ભાગ્યમાં પુણ્ય ફળ હોય છે તેને જ હરિ-દર્શન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਧ੍ਰਿਗੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਵੇਚਹਿ ਨਾਉ ॥
આવા વ્યક્તિઓનું જીવવું ધિક્કાર યોગ્ય છે જે નામ લખી-લખીને વેચી રહ્યા છે

ਖੇਤੀ ਜਿਨ ਕੀ ਉਜੜੈ ਖਲਵਾੜੇ ਕਿਆ ਥਾਉ ॥
ખેતી તો ઉજાડતા જઈ રહ્યા છે કોઠાર ભરવાના સમયે શું વેચીશ?

ਸਚੈ ਸਰਮੈ ਬਾਹਰੇ ਅਗੈ ਲਹਹਿ ਨ ਦਾਦਿ ॥
સત્ય તેમજ મહેનત વગર પ્રભુ આગળ કોઈ શ્રેય મળતો નથી

ਅਕਲਿ ਏਹ ਨ ਆਖੀਐ ਅਕਲਿ ਗਵਾਈਐ ਬਾਦਿ ॥
જો વિવાદ તેમજ ઝઘડામાં બુદ્ધિને બરબાદ કરવામાં આવે તો બુદ્ધિમાની કહી શકાય નહીં

ਅਕਲੀ ਸਾਹਿਬੁ ਸੇਵੀਐ ਅਕਲੀ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
ક્ષમતા તેમજ બુદ્ધિમતાથી પરમાત્માની ઉપાસના કરો આ બુદ્ધિમતાથી માન-પ્રતિષ્ઠાને પ્રાપ્ત કરી શકાય છે

ਅਕਲੀ ਪੜ੍ਹਿ ਕੈ ਬੁਝੀਐ ਅਕਲੀ ਕੀਚੈ ਦਾਨੁ ॥
બુદ્ધિથી વાંચન કરીને સમજવું જોઈએ અને બીજાને પણ પ્રદાન કરો

ਨਾਨਕੁ ਆਖੈ ਰਾਹੁ ਏਹੁ ਹੋਰਿ ਗਲਾਂ ਸੈਤਾਨੁ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે માત્ર આ જ સાચો રસ્તો છે બીજી વાતો તો શેતાનનું કામ છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਜੈਸਾ ਕਰੈ ਕਹਾਵੈ ਤੈਸਾ ਐਸੀ ਬਨੀ ਜਰੂਰਤਿ ॥
જરૂરિયાત આ વાતની છે કે જેવું કોઈ આચરણ કરે છે તેવો જ પોતાને કહેવડાવી શકે છે

ਹੋਵਹਿ ਲਿੰਙ ਝਿੰਙ ਨਹ ਹੋਵਹਿ ਐਸੀ ਕਹੀਐ ਸੂਰਤਿ ॥
આવો જ જીવ સુંદર રૂપ વાળો કહેવામાં આવે છે જેની પાસે ગુણ રૂપી અંગ છે દુષ્ટતાથી ભરેલું કુરૂપ હોવું જોઇએ નહીં

ਜੋ ਓਸੁ ਇਛੇ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ਤਾਂ ਨਾਨਕ ਕਹੀਐ ਮੂਰਤਿ ॥੨॥
હે નાનક! તે જ પ્રતિષ્ઠિત કહેવાય છે જે પ્રભુને માને છે જે કામના કરે છે તે તે જ ફળ મેળવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਿ ਫਲਿਆ ॥
સદ્‌ગુરુ અમૃતનું વૃક્ષ છે જેને અમૃત રસનું ફળ લાગે છે

ਜਿਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਸੋ ਲਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਿਲਿਆ ॥
જેને પ્રાપ્ત થાય છે તે જ ફળ મેળવે છે અને ગુરુના ઉપદેશથી જ મળે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰਲਿਆ ॥
જે સદ્‌ગુરુની રજામાં ચાલે છે તે પ્રભુની સાથે લીન થઈ જાય છે

ਜਮਕਾਲੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਘਟਿ ਚਾਨਣੁ ਬਲਿਆ ॥
તેના હૃદયમાં જ્ઞાનનો આલોક થાય છે અને યમદૂત તેને હેરાન કરતા નથી

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਫਿਰਿ ਗਰਭਿ ਨ ਗਲਿਆ ॥੨੦॥
હે નાનક! પ્રભુ કૃપા કરીને પોતાની સાથે મેળવી લે છે અને ફરી તે ગર્ભ યોનિમાં હેરાન થતા નથી ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਚੁ ਵਰਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਤੀਰਥੁ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ॥
તે મનુષ્ય મહત્વપૂર્ણ છે જેનું સત્ય જ વ્રત-ઉપવાસ, સંતોષ તીર્થ તેમજ જ્ઞાન-ધ્યાન સ્નાન હોય છે

ਦਇਆ ਦੇਵਤਾ ਖਿਮਾ ਜਪਮਾਲੀ ਤੇ ਮਾਣਸ ਪਰਧਾਨ ॥
તે દયાને દેવતા તેમજ ક્ષમા ભાવનાને જપવાવાળી માળા માને છે

ਜੁਗਤਿ ਧੋਤੀ ਸੁਰਤਿ ਚਉਕਾ ਤਿਲਕੁ ਕਰਣੀ ਹੋਇ ॥
તેની સાચી જીવન-યુક્તિ જ ધોતી, સુરતી ચોક, અને શુભ કર્મ જ તિલક હોય છે

ਭਾਉ ਭੋਜਨੁ ਨਾਨਕਾ ਵਿਰਲਾ ਤ ਕੋਈ ਕੋਇ ॥੧॥
લોકોથી પ્રેમ કરવો ભોજન છે, ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે આવો મનુષ્ય કોઈ દુર્લભ જ હોય છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਉਮੀ ਨੇਮੁ ਸਚੁ ਜੇ ਕਰੈ ॥
જો સત્યને નિયમ બનાવવવામાં આવે તો તે જ નોમ છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਉਚਰੈ ॥
કામ, ક્રોધ તેમજ તૃષ્ણાને છોડી દેવી જોઈએ

ਦਸਮੀ ਦਸੇ ਦੁਆਰ ਜੇ ਠਾਕੈ ਏਕਾਦਸੀ ਏਕੁ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ॥
જો દસ ઇન્દ્રિયોને કાબુમાં કરવામાં આવે તો તે જ દસમ છે એક પરમાત્માની સત્તાને માનવી જ અગિયારસ છે

ਦੁਆਦਸੀ ਪੰਚ ਵਸਗਤਿ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਤਉ ਨਾਨਕ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
પાંચ વિકારોને વશમાં રાખવામાં આવે તો બારસ છે ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે આ રીતે મન પ્રસન્ન થઈ જાય છે

ਐਸਾ ਵਰਤੁ ਰਹੀਜੈ ਪਾਡੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤੁ ਸਿਖ ਕਿਆ ਦੀਜੈ ॥੨॥
હે પંડિતજી! એવું વ્રત રાખવું જોઈએ સારી અને વધારે શિક્ષા દેવાનો શો લાભ? ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਭੂਪਤਿ ਰਾਜੇ ਰੰਗ ਰਾਇ ਸੰਚਹਿ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ॥
બાદશાહ, રાજા તેમજ ભિખારી ધન-દોલત એકત્ર કરવામાં લાગેલા છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਹੇਤੁ ਵਧਾਇਦੇ ਪਰ ਦਰਬੁ ਚੁਰਾਇਆ ॥
જેટલું ધન એકત્ર કરે છે તેનો તેટલો જ મોહ વધે છે અને પારકું ધન ચોરે છે

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਵਿਸਹਹਿ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇਆ ॥
તેનો ધનથી એટલો પ્રેમ લાગેલો છે કે પોતાના પુત્ર તેમજ પત્ની પર પણ વિશ્વાસ કરતા નથી

ਵੇਖਦਿਆ ਹੀ ਮਾਇਆ ਧੁਹਿ ਗਈ ਪਛੁਤਹਿ ਪਛੁਤਾਇਆ ॥
જોત જોતામાં જ દૌલત છીનવી લેવામાં આવે છે અને પછી પસ્તાય છે

ਜਮ ਦਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਇਆ ॥੨੧॥
હે નાનક! આવા લોકોને યમના દરવાજા પર દંડ પ્રાપ્ત થાય છે પ્રભુને આ જ મંજુર છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਾ ਗਾਵੈ ਗੀਤ ॥
જ્ઞાનવિહીન પૂજારી પ્રભુના ગીત ગાય છે

ਭੁਖੇ ਮੁਲਾਂ ਘਰੇ ਮਸੀਤਿ ॥
ધનનો ભૂખ્યો મુલ્લા ઘરને મસ્જિદ બનાવીને પોતાનું સાધન બનાવે છે

ਮਖਟੂ ਹੋਇ ਕੈ ਕੰਨ ਪੜਾਏ ॥
મનુષ્ય આળસુ થઈને કાન ફાળવીને યોગી બની જાય છે અને

ਫਕਰੁ ਕਰੇ ਹੋਰੁ ਜਾਤਿ ਗਵਾਏ ॥
ફકીર બનીને પોતાની જાતિ ગુમાવી દે છે

ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਸਦਾਏ ਮੰਗਣ ਜਾਇ ॥
ઘણા ગુરુ-પીર કહેવડાવીને માંગવા જાય છે

ਤਾ ਕੈ ਮੂਲਿ ਨ ਲਗੀਐ ਪਾਇ ॥
આવા લોકોના પગ જરા પણ સ્પર્શ કરવા જોઈએ નહીં

ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥
જે મહેનત કરીને નિર્વાહ કરે છે બીજાને મદદ અથવા દાન કરે છે

ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥੧॥
હે નાનક! આવા વ્યક્તિ જ સાચો જીવન માર્ગ ઓળખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਮਨਹੁ ਜਿ ਅੰਧੇ ਕੂਪ ਕਹਿਆ ਬਿਰਦੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ॥
મનથી અજ્ઞાન લોકો કૂવાની સમાન છે તે પોતાના વચનનું પાલન કરતા નથી

ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਊਂਧੈ ਕਵਲਿ ਦਿਸਨਿ ਖਰੇ ਕਰੂਪ ॥
મનથી અજ્ઞાન લોકોનું હૃદય-કમળ ઊંધું થઈ જાય છે અને તે ઉભા કુરૂપ જ દેખાય છે

ਇਕਿ ਕਹਿ ਜਾਣਹਿ ਕਹਿਆ ਬੁਝਹਿ ਤੇ ਨਰ ਸੁਘੜ ਸਰੂਪ ॥
ઘણા લોકોને વાતચીત કરવાની રીત હોય છે તે કહેલા વચનને તફાવત સમજે છે વાસ્તવમાં આવા મનુષ્ય જ બુદ્ધિમાન તેમજ સુંદર હોય છે

ਇਕਨਾ ਨਾਦ ਨ ਬੇਦ ਨ ਗੀਅ ਰਸੁ ਰਸ ਕਸ ਨ ਜਾਣੰਤਿ ॥
કોઈને ગીત-સંગીત તેમજ વેદોનું કોઈ જ્ઞાન નથી અને તો સારું-ખરાબ જાણે છે

ਇਕਨਾ ਸੁਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਨ ਅਕਲਿ ਸਰ ਅਖਰ ਕਾ ਭੇਉ ਨ ਲਹੰਤਿ ॥
કોઈને કોઈ હોશ હોતો નથી ન તો બુદ્ધિ હોય છે, ન તો અક્કલ હોય છે અને અક્ષર-જ્ઞાનનો તફાવત પણ જાણતા નથી

ਨਾਨਕ ਸੇ ਨਰ ਅਸਲਿ ਖਰ ਜਿ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਗਰਬੁ ਕਰੰਤਿ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે જો જે ગુણો વગર પણ અહંકાર કરે છે આવા વ્યક્તિ વાસ્તવમાં ગધેડા જ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਭ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਧਨੁ ਸੰਪੈ ਮਾਇਆ ॥
ગુરુમુખો માટે ધન, સંપત્તિ, માયા વગેરે બધું પવિત્ર છે

ਹਰਿ ਅਰਥਿ ਜੋ ਖਰਚਦੇ ਦੇਂਦੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
જે પ્રભુ-સેવામાં ખર્ચ કરે છે તેને દેતા સુખ જ મળે છે

ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨ ਤੋਟਿ ਨ ਆਇਆ ॥
હરિનામનું ધ્યાન કરવાવાળાને કોઈ ખોટ આવતી નથી

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨਦਰੀ ਆਵਦਾ ਮਾਇਆ ਸੁਟਿ ਪਾਇਆ ॥
ગુરૂમૂખોને બધી બાજુ પ્રભુ જ દેખાય છે તેથી માયાને તે દૂર ફેંકી દે છે

ਨਾਨਕ ਭਗਤਾਂ ਹੋਰੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨੨॥
હે નાનક! ભક્તોને બીજું કાંઈ યાદ આવતું નથી તે તો હરિ-નામ ચિંતનમાં જ લીન રહે છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ॥
સદ્‌ગુરુની સેવા કરવાવાળા ભાગ્યશાળી છે

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਜਿਨ੍ਹਾ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
જેની સાચા શબ્દગાનમાં લગન લાગેલી રહે છે

ਗਿਰਹ ਕੁਟੰਬ ਮਹਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧੀ ॥
તે પોતાના ગૃહસ્થી પરિવારમાં પ્રભુના ધ્યાનમાં આનંદ-મગ્ન રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਸਚੇ ਬੈਰਾਗੀ ॥੧॥
હે નાનક! હરિ-નામમાં નિમગ્ન રહેવાવાળા જ સાચા વૈરાગ્યવાન છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਗਣਤੈ ਸੇਵ ਨ ਹੋਵਈ ਕੀਤਾ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
લાભનો હિસાબ લગાવીને કરેલી સેવા સફળ થતી નથી બધું નિષ્ફળ થઈ જાય છે

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਇਓ ਸਚਿ ਨ ਲਗੋ ਭਾਉ ॥
આનાથી શબ્દગાનનું આનંદ આવતો નથી અને ન તો સત્યથી પ્રેમ થાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਿਆਰਾ ਨ ਲਗਈ ਮਨਹਠਿ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
તેનો સાચા ગુરુથી પ્રેમ થતો નથી તે મનની જીદથી કાર્ય કરીને આવતો જતો રહે છે

ਜੇ ਇਕ ਵਿਖ ਅਗਾਹਾ ਭਰੇ ਤਾਂ ਦਸ ਵਿਖਾਂ ਪਿਛਾਹਾ ਜਾਇ ॥
જો તે એક ડગલું આગળ કરે છે તો દસ ડગલાં પાછળ ચાલ્યો જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
સદ્‌ગુરુની સેવા તે જ સફળ તેમજ ફળદાયક છે જો ગુરુની રજામાં સેવા કરવામાં આવે તો

ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੋ ਮਿਲੈ ਸਹਜੇ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
અહમ-ભાવનાને છોડીને સદ્દગુરુથી મળવાવાળા સુખ-શાંતિમાં લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ਾ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਚੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! આવા વ્યક્તિને પરમાત્માનું નામ ક્યારેય પણ ભૂલતા નથી અને તે સાચા પ્રભુથી મળેલો રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਖਾਨ ਮਲੂਕ ਕਹਾਇਦੇ ਕੋ ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਈ ॥
મોટા-મોટા બાદશાહ તેમજ ખાન કહેવાવાળા પણ હંમેશા રહી શકતા નથી

ਗੜ੍ਹ੍ਹ ਮੰਦਰ ਗਚ ਗੀਰੀਆ ਕਿਛੁ ਸਾਥਿ ਨ ਜਾਈ ॥
ભવ્ય મહેલ અને ઘર વગેરે કાંઈ પણ સાથે જતું નથી

ਸੋਇਨ ਸਾਖਤਿ ਪਉਣ ਵੇਗ ਧ੍ਰਿਗੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
જો કોઈ સોનાની કાઠી નાખીને હવાની ઝડપની જેમ ઘોડાને દોડાવે છે તો તેની ચતુરાઈ પર ધિક્કાર છે

ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਕਾਰ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਮੈਲੁ ਵਧਾਈ ॥
છત્રીસ પ્રકારના સ્વાદિષ્ટ વ્યંજન ખાવાવાળા મનુષ્ય પોતાની ગંદગીમાં વધારે વૃદ્ધિ કરે છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸਹਿ ਨ ਜਾਣਨ੍ਹੀ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥੨੩॥
હે નાનક! જે આપી રહ્યા છે તે પરમાત્માને માનતા નથી આવા સ્વેચ્છાચારી દુઃખ જ મેળવે છે ॥૨૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਥਕੇ ਦੇਸੰਤਰ ਭਵਿ ਥਕੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
વેદ-શસ્ત્રોનું વાંચન કરીને પંડિત તેમજ મૌન રહીને મૌની થાકી ગયા છે દેશ-દેશાંતર ભ્રમણ કરીને વેશધારી સાધુ પણ થાકી ગયા છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਨਾਉ ਕਦੇ ਨ ਪਾਇਨਿ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
દ્વૈતભાવમાં નામ ક્યારેય પ્રાપ્ત થતું નથી અને ખૂબ દુઃખ જ લાગી રહે છે

ਮੂਰਖ ਅੰਧੇ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸੇਵਹਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਬਿਉਹਾਰੀ ॥
માયાના વ્યાપારી મૂર્ખ તેમજ અંધ છે જે ત્રણેય ગુણોમાં લીન રહે છે

ਅੰਦਰਿ ਕਪਟੁ ਉਦਰੁ ਭਰਣ ਕੈ ਤਾਈ ਪਾਠ ਪੜਹਿ ਗਾਵਾਰੀ ॥
તેના મનમાં કપટ હોય છે આવા મૂર્ખ પોતાનું પેટ ભરવા માટે પાઠ-પૂજા કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਜਿਨ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਮਾਰੀ ॥
જે અહમને ત્યાગીને સદ્દગુરુની સેવા કરે છે તે જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે

ਨਾਨਕ ਪੜਣਾ ਗੁਨਣਾ ਇਕੁ ਨਾਉ ਹੈ ਬੂਝੈ ਕੋ ਬੀਚਾਰੀ ॥੧॥
હે નાનક! કોઈ મનનશીલ આ તથ્યને સમજે છે કે માત્ર હરિનામનું વાંચન તેમજ ગુણાનુવાદ જ સફળ છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਨਾਂਗੇ ਆਵਣਾ ਨਾਂਗੇ ਜਾਣਾ ਹਰਿ ਹੁਕਮੁ ਪਾਇਆ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
દુનિયામાં ખાલી આવવું અને ખાલી જ ચાલ્યું જવાનું છે આ વિધાતાનું વિધાન છે તો પછી મુશ્કેલી કેવી રીતે આવી શકે છે

ਜਿਸ ਕੀ ਵਸਤੁ ਸੋਈ ਲੈ ਜਾਇਗਾ ਰੋਸੁ ਕਿਸੈ ਸਿਉ ਕੀਜੈ ॥
પોતાની મૃત્યુ પર કોઈનાથી ક્રોધ કરવો સારું નથી કારણ કે જે પ્રભુની વસ્તુ હોય છે તે જ લઈ જાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
જે ગુરુમુખ હોય છે તે પરમાત્માની રજાને માને છે અને આધ્યાત્મિક જ હરિ-નામનું સેવન કરે છે

ਨਾਨਕ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਦਾ ਸਲਾਹਿਹੁ ਰਸਨਾ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥੨॥
હે નાનક! હંમેશા સુખદાતાની સ્તુતિ કરો જીભથી પ્રભુ ભજનમાં નિમગ્ન રહો ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੜ੍ਹਿ ਕਾਇਆ ਸੀਗਾਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਬਣਾਈ ॥
શરીર રૂપી કિલ્લાને અનેક પ્રકારથી શણગારીને બનાવવામાં આવ્યો છે

ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਕਤੀਫਿਆ ਪਹਿਰਹਿ ਧਰ ਮਾਈ ॥
જીવ રેંગબેરંગી વસ્ત્રો આના પર પહેરે છે

ਲਾਲ ਸੁਪੇਦ ਦੁਲੀਚਿਆ ਬਹੁ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ॥
તે લાલ, સફેદ ગાદલા, પથારીને રૂમમાં શણગારે છે

ਦੁਖੁ ਖਾਣਾ ਦੁਖੁ ਭੋਗਣਾ ਗਰਬੈ ਗਰਬਾਈ ॥
અભિમાનમાં દુઃખોને જ ખાઈ તેમજ ભોગવે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਅੰਤਿ ਲਏ ਛਡਾਈ ॥੨੪॥
હે નાનક! પરંતુ અંતિમ સમયે મુક્ત કરાવવાવાળા હરિ-નામને યાદ કરતા નથી ॥૨૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਹਜੇ ਸੁਖਿ ਸੁਤੀ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥
શબ્દમાં લીન રહીને આધ્યાત્મિક જ સુખી છે

ਆਪੇ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਲਿ ਲਈ ਗਲਿ ਲਾਇ ॥
પ્રભુએ પોતે ગળે લગાવીને મળાવી લીધા છે

ਦੁਬਿਧਾ ਚੂਕੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
આધ્યાત્મિક મુશ્કેલી દૂર થઈ ગઈ છે

ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
મનમાં હરિ-નામ આવી વસ્યું છે

ਸੇ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਜਿ ਭੰਨਿ ਘੜਾਇ ॥
જે અંતર્મનને તોડીને નવું બનાવે છે પ્રભુ તેને ગળે લગાવી લે છે

ਨਾਨਕ ਜੋ ਧੁਰਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਹੁਣਿ ਆਣਿ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેના ભાગ્યમાં શરૂઆતથી મેળાપ છે તે હજુ પણ આવીને મળી ગયા છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਕਿਆ ਜਪੁ ਜਾਪਹਿ ਹੋਰਿ ॥
જેમણે હરિ-નામને ભુલાવી દીધું છે તેના માટે બીજા પાઠ-પૂજન વ્યર્થ છે

ਬਿਸਟਾ ਅੰਦਰਿ ਕੀਟ ਸੇ ਮੁਠੇ ਧੰਧੈ ਚੋਰਿ ॥
દુનિયાવી ધંધામાં લિપ્ત આવા લોકો સમૂહમાં કીડા સમાન છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਝੂਠੇ ਲਾਲਚ ਹੋਰਿ ॥੨॥
હે નાનક! અમને પરમાત્માનું નામ ભુલાય નહીં કારણ કે બીજી લાલચ અસત્ય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਅਸਥਿਰੁ ਜਗਿ ਸੋਈ ॥
જે હરિ-નામની આરાધના કરે છે નામનું મનન કરે છે તે જ જગતમાં સ્થિર છે

ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਿਤਵੈ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
તેના હૃદયમાં પરમાત્માની યાદ બની રહે છે તેમજ બીજું કોઈ હોતું નથી

ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥
તે રોમ-રોમથી પરમાત્માનું નામ ઉચ્ચારણ કરે છે અને પળ-પળ એક તે જ બની રહે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਨਿਰਮਲੁ ਮਲੁ ਖੋਈ ॥
આવા ગુરુમુખોનો જન્મ સફળ થાય છે અને મનની ગંદકી દૂર કરીને તે નિર્મળ બની રહે છે

ਨਾਨਕ ਜੀਵਦਾ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇਆ ਅਮਰਾ ਪਦੁ ਹੋਈ ॥੨੫॥
હે નાનક! જીવતા પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાવાળા મોક્ષના હકદાર છે ॥૨૫॥

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਹੋਰਿ ॥
જે પરમાત્માનું નામ ભુલાવીને બીજા કર્મકાંડમાં લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਜਿਉ ਸੰਨੀ ਉਪਰਿ ਚੋਰ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે આવા લોકોની યમપુરીમાં પીટાઈ થાય છે જેમ ચોરી કરવાવાળા ચોરની સ્થિતિ થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੜੀ ਆਕਾਸੁ ਸੁਹੰਦਾ ਜਪੰਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માનું ભજન કરવાવાળા જિજ્ઞાસુઓ માટે ધરતી સોહામણી હોય છે અને આકાશ પણ સુંદર લાગે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਤਿਨ੍ ਤਨ ਖਾਵਹਿ ਕਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! નામથી અલગ લોકોનું શરીર કાગડા જ ખાઈ છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਨਿ ਭਾਉ ਕਰਿ ਨਿਜ ਮਹਲੀ ਵਾਸਾ ॥
જે પ્રેમપૂર્વક હરિ-નામની પ્રશંસા કરે છે તે પોતાના સાચા ઘરમાં રહે છે

ਓਇ ਬਾਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਵਨੀ ਫਿਰਿ ਹੋਹਿ ਨ ਬਿਨਾਸਾ ॥
આવા વ્યક્તિ ફરી યોનિઓમાં આવતા નથી અને ન તો તેનો અંત થાય છે

ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਰੰਗਿ ਰਵਿ ਰਹੇ ਸਭ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸਾ ॥
તે શ્વાસ લે છે ભોજનનું બટકું લેતા પ્રભુના રંગમાં લીન રહે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਰੰਗੁ ਕਦੇ ਨ ਉਤਰੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਾਸਾ ॥
આ ગુરુમુખોનાં મનમાં પ્રકાશ થાય છે અને પ્રભુ-ભક્તિનો રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી

ਓਇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਮੇਲਿਅਨੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪਾਸਾ ॥੨੬॥
હે નાનક! પ્રભુ કૃપા કરીને તેને સાથે મેળવી લે છે ॥૨૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਜਿਚਰੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਲਹਰੀ ਵਿਚਿ ਹੈ ਹਉਮੈ ਬਹੁਤੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
જ્યાં સુધી આ મન સંસારની લહેરોમાં પડી રહે છે તેટલો જ અહંકાર ગ્રસ્ત રહે છે

ਸਬਦੈ ਸਾਦੁ ਨ ਆਵਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
તેને શબ્દનો આનંદ જ આવતો નથી અને ન તો હરિ-નામથી પ્રેમ લાગે છે

ਸੇਵਾ ਥਾਇ ਨ ਪਵਈ ਤਿਸ ਕੀ ਖਪਿ ਖਪਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તેની સેવા સફળ થતી નથી અને ખપી-ખપીને નષ્ટ થાય છે

ਨਾਨਕ ਸੇਵਕੁ ਸੋਈ ਆਖੀਐ ਜੋ ਸਿਰੁ ਧਰੇ ਉਤਾਰਿ ॥
હે નાનક! સેવક તે જ કહેવાય છે જે સર્વસ્વ અર્પણ કરી દે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਲਏ ਸਬਦੁ ਰਖੈ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥੧॥
તે સાચા ગુરુની રજાને માનીને શબ્દને હૃદયમાં વસાવીને રાખે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸੋ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਜੋ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ॥
વાસ્તવમાં જપ, તપસ્યા, સેવા તેમજ ચાકરી છે જે માલિકને સારી લાગે છે

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਆਪਤੁ ਗਵਾਵੈ ॥
જો અહમ-ભાવને દૂર કરવામાં આવે તો પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરીને મળાવી લે છે

ਮਿਲਿਆ ਕਦੇ ਨ ਵੀਛੁੜੈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
તે મળીને ક્યારેય અલગ થતા નથી અને તેની જ્યોતિ પરમ જ્યોતિમાં જોડાય જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸੋ ਬੁਝਸੀ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਵੈ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી તે તથ્યને સમજે છે જેને તે સમજે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਭੁ ਕੋ ਲੇਖੇ ਵਿਚਿ ਹੈ ਮਨਮੁਖੁ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
અભિમાની મનુષ્યના પ્રત્યેક કર્મના હિસાબ હોય છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਦੇ ਨ ਚੇਤਈ ਜਮਕਾਲੁ ਸਿਰਿ ਮਾਰੀ ॥
તે પરમાત્માનું ક્યારેય ચિંતન કરતા નથી અને યમદૂતથી દંડ ભોગવે છે

ਪਾਪ ਬਿਕਾਰ ਮਨੂਰ ਸਭਿ ਲਦੇ ਬਹੁ ਭਾਰੀ ॥
તે પાપ-વિકારોનો સડેલા લોઢાનો ભારી ભરખમ ભાર ઉઠાવીને ફરે છે

ਮਾਰਗੁ ਬਿਖਮੁ ਡਰਾਵਣਾ ਕਿਉ ਤਰੀਐ ਤਾਰੀ ॥
સંસાર-સમુદ્રનો માર્ગ ખુબ ભયાનક તેમજ મુશ્કેલ છે આમાંથી કઈ રીતે પાર થઈ શકાય છે?

ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਉਧਾਰੀ ॥੨੭॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુનું નામ ઉદ્ધાર કરવાવાળું છે અને તે જ બચે છે જેને ગુરુ બચાવે છે   ॥૨૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੇ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
સાચા ગુરુની સેવા વગર સુખ પ્રાપ્ત થતું નથી અને જીવ વારંવાર જન્મ-મરણમાં પડે છે

ਮੋਹ ਠਗਉਲੀ ਪਾਈਅਨੁ ਬਹੁ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਵਿਕਾਰ ॥
મોહની ઠગબુટ્ટીને નાખીને દ્વૈતભાવ તેમજ વિકારોમાં લિપ્ત રહે છે

ਇਕਿ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਨਮਸਕਾਰ ॥
કોઈ ગુરુની કૃપાથી બચી જાય છે આવા વ્યક્તિને બધા નમસ્કાર કરે છે

ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੂ ਅੰਤਰਿ ਜਿਤੁ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે હે મિત્ર! તું અંતર્મનમાં દરરોજ હરિ-નામનું ધ્યાન કર જેનાથી તને મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਸਾਰਿਆ ਸਚੁ ਮਰਣਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
માયાના મોહમાં લોકોને સત્ય, હરિનામ તેમજ મૃત્યુ પણ ભૂલી ગઈ છે

ਧੰਧਾ ਕਰਤਿਆ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ਅੰਦਰਿ ਦੁਖੁ ਸਹਾਮੁ ॥
સંસારના કામ-ધંધા કરતા જ તેનું જીવન પસાર થઈ જાય છે અને અંતર્મનમાં દુઃખ સહે છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨ੍ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਰਾਮੁ ॥੨॥
હે નાનક! જેના ભાગ્યમાં પહેલાથી લખેલું હોય છે તે સદ્દગુરુની સેવા કરીને સુખ જ સુખ મેળવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਲੇਖਾ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਫਿਰਿ ਲੇਖੁ ਨ ਹੋਈ ॥
હરિ-નામનું ચિંતન કરવાથી ફરી કર્મોનો હિસાબ થતો નથી

ਪੁਛਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸਦ ਢੋਈ ॥
પછી કોઈ પૂછપરછ થતી નથી અને પ્રભુના ઘરમાં હંમેશા શરણ મળી જાય છે

ਜਮਕਾਲੁ ਮਿਲੈ ਦੇ ਭੇਟ ਸੇਵਕੁ ਨਿਤ ਹੋਈ ॥
પછી યમરાજ પણ આદરપૂર્વક મળે છે અને દરરોજ સેવા થાય છે

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਪਤਿ ਪਰਗਟੁ ਲੋਈ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુથી જ મંઝિલ પ્રાપ્ત થાય છે અને સંસારમાં પ્રતિષ્ઠા ફેલાય જાય છે

ਨਾਨਕ ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਦਰਿ ਵਜਦੇ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਸੋਈ ॥੨੮॥
હે નાનક! તેના ઘરમાં અનાહદ સંગીત ગુંજે છે અને તે પ્રભુ મળી જાય છે ॥૨૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્વોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਜੇ ਕਰੇ ਸੁਖੀ ਹੂ ਸੁਖੁ ਸਾਰੁ ॥
જો ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર કાર્ય કરવામાં આવે તો સુખ જ સુખ મળે છે

ਗੁਰ ਕੀ ਕਰਣੀ ਭਉ ਕਟੀਐ ਨਾਨਕ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰੁ ॥੧॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુના નિર્દેશ અનુસાર જીવન-આચરણ અપનાવવાથી સંસાર-સમુદ્રનો ભય કપાઈ જાય છે અને મુક્તિ મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਚੁ ਪੁਰਾਣਾ ਨਾ ਥੀਐ ਨਾਮੁ ਨ ਮੈਲਾ ਹੋਇ ॥
સત્ય ક્યારેય જૂનું હોતું નથી અને ન તો હરિ-નામ ગંદુ હોય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੇ ਚਲੈ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਵਣੁ ਹੋਇ ॥
જો ગુરુની રજા અનુસાર ચાલવામાં આવે તો ફરી આવાગમન થતું નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਵਿਸਾਰਿਐ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਦੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! હરિ-નામને ભુલવાથી દુનિયામાં જન્મ-મૃત્યુ બંને જ બની રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਮੰਗਤ ਜਨੁ ਜਾਚੈ ਦਾਨੁ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਸੁਭਾਇ ॥
હે પ્રભુ! આ ભિખારી તારાથી દાન માંગે છે પ્રેમપૂર્વક આપ

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸ ਹੈ ਦਰਸਨਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ॥
મને હરિ-દર્શનની તરસ છે અને દર્શનથી જ તૃપ્તિ થાય છે

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਊ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਮਰਾਂ ਮਾਇ ॥
હે માતા! પ્રભુને જોયા વગર ક્ષણ, પળ તેમજ ઘડી માટે જીવવું અશક્ય છે તેના વગર મરી જ જાઉં છું

ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਲਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਥਾਇ ॥
સદ્દગુરુએ તેને પાસે જ દેખાડી દીધા છે તે બધા સ્થાનોમાં હાજર છે

ਸੁਤਿਆ ਆਪਿ ਉਠਾਲਿ ਦੇਇ ਨਾਨਕ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੨੯॥
હે નાનક! તે સુતેલા લોકોને જગાડીને લગનમાં લગાડી દે છે ॥૨૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્વોક મહેલ ૩॥

ਮਨਮੁਖ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਓਨਾ ਅੰਦਰਿ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી સારી રીતે બોલવાનું પણ જાણતા નથી તેની અંદર કામ,ક્રોધ તેમજ અહંકાર જ ભરેલો રહે છે

ਥਾਉ ਕੁਥਾਉ ਨ ਜਾਣਨੀ ਸਦਾ ਚਿਤਵਹਿ ਬਿਕਾਰ ॥
તે સારા-ખરાબને જાણતા નથી અને હંમેશા વિકાર વિચારતા રહે છે

ਦਰਗਹ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਓਥੈ ਹੋਹਿ ਕੂੜਿਆਰ ॥
જ્યારે પ્રભુની અદાલતમાં કર્મોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે તો ત્યાં અસત્ય સિદ્ધ થાય છે

ਆਪੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈਅਨੁ ਆਪਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પ્રભુ પોતે જ સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરવાવાળા છે અને પોતે જ વિચાર કરે છે

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਸਭੁ ਵਰਤੈ ਆਪਿ ਸਚਿਆਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! બધામાં તે સત્ય-સ્વરૂપ જ કાર્યશીલ છે તેના સિવાય કોની પાસે પ્રાર્થના કરવામાં આવે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਨੀ ਅਰਾਧਿਆ ਜਿਨ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
તે ગુરુમુખ પરમાત્માની આરાધના કરે છે જેના ભાગ્યમાં પ્રાપ્તિ હોય છે

ਨਾਨਕ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું જેમણે પ્રભુને મનમાં વસાવી લીધા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਸ ਕਰੇ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਬਹੁ ਜੀਵਣੁ ਜਾਣਿਆ ॥
જીવનને લાંબુ માનીને બધા લોકો અનેકાનેક આશાઓ કરે છે

ਨਿਤ ਜੀਵਣ ਕਉ ਚਿਤੁ ਗੜ੍ਹ ਮੰਡਪ ਸਵਾਰਿਆ ॥
દરરોજ જીવવાના વિચારમાં પોતાના ઘર-બારને સુંદર બનાવે છે

ਵਲਵੰਚ ਕਰਿ ਉਪਾਵ ਮਾਇਆ ਹਿਰਿ ਆਣਿਆ ॥
તે દગા તેમજ મક્કારીના ઉપાયોનો ઉપયોગ કરીને ધન-દોલત ચોરે છે

ਜਮਕਾਲੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਸ ਆਵ ਘਟੈ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥
યમરાજ તેની જીવન-શ્વાશ ગણતા રહે છે અને ભૂત-રૂપી મનુષ્યનું આયુષ્ય ઓછું થતું જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਉਬਰੇ ਹਰਿ ਗੁਰ ਰਖਵਾਲਿਆ ॥੩੦॥
હે નાનક! ગુરુ પરમાત્મા રક્ષક છે અને ગુરુની શરણમાં આવવાથી બંધનોથી મુક્તિ થઈ જાય છે ॥૩૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣਦੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸੁਆਇ ॥
ગ્રંથો-શાસ્ત્રોને વાંચી વાંચીને પંડિત તર્ક-વિતર્ક કરે છે અને મોહ-માયામાં પડી રહે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮਨ ਮੂਰਖ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
તે દ્વૈતભાવમાં લીન થઈને પ્રભુને ભુલાવી દે છે અને આવા મૂર્ખ દંડ પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਿਨਿ ਕੀਤੇ ਤਿਸੈ ਨ ਸੇਵਨੀ ਦੇਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਇ ॥
જેણે ઉત્પન્ન કર્યા છે રોજી-રોટી આપીને નિર્વાહ કરે છે તેની સેવા કરતા નથી

ਜਮ ਕਾ ਫਾਹਾ ਗਲਹੁ ਨ ਕਟੀਐ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਹਿ ਜਾਇ ॥
તેનો મૃત્યુનો ફંદો ગળાથી હટતો નથી અને વારંવાર જન્મતા મરતા રહે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਤਿਨ ਆਇ ॥
સાચા ગુરુ તેને જ મળે છે જેના ભાગ્યમાં પહેલાથી જ લખેલું હોય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે દરરોજ હરિનામનું ધ્યાન કરે છે અને પરમ સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਚੁ ਵਣਜਹਿ ਸਚੁ ਸੇਵਦੇ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥
જે ગુરુના ચરણોમાં આવે છે તે સત્યનો વેપાર કરે છે અને પરમ સત્યની ઉપાસના કરે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੇ ਚਲਹਿ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુની રજામાં ચાલવાવાળા આધ્યાત્મિક સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਅਤਿ ਦੁਖੁ ਘਣਾ ਮਨਮੁਖਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
અનેક આશામાં વધારે દુઃખ જ નસીબ થાય છે પરંતુ સ્વેચ્છાચારી તેમાં મન લગાવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਏ ਨਿਰਾਸ ਪਰਮ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુમુખ બધી આશા છોડીને પરમ સુખ મેળવે છે

ਵਿਚੇ ਗਿਰਹ ਉਦਾਸ ਅਲਿਪਤ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥
તે ગૃહસ્થ જીવનમાં વિરક્ત રહીને પ્રભુમાં લગન લગાવે છે

ਓਨਾ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ॥
તેને કોઈ ગમ અથવા વિયોગ પ્રભાવિત કરતું નથી અને તે પ્રભુની રજામાં ખુશ રહે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਸਦਾ ਰਵਿ ਰਹੇ ਧੁਰਿ ਲਏ ਮਿਲਾਇਆ ॥੩੧॥
હે નાનક! આવા ભક્ત પ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહે છે અને તેમાં જ મળી જાય છે ॥૩૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ॥

ਪਰਾਈ ਅਮਾਣ ਕਿਉ ਰਖੀਐ ਦਿਤੀ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
પારકી અમાનતને શા માટે રાખવામાં આવે તે પરત કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਥੈ ਟਿਕੈ ਹੋਰ ਥੈ ਪਰਗਟੁ ਨ ਹੋਇ ॥
ગુરુનો શબ્દ તો ગુરુના અંતરમાં ટકે છે અને કોઈ બીજા મનુષ્યમાં પ્રગટ થતા નથી

ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਸਿ ਮਾਣਕੁ ਪਇਆ ਘਰਿ ਘਰਿ ਵੇਚਣ ਜਾਇ ॥
જો આંધળાને માણેક મળી જાય તો તે ઘરે-ઘરે વેચવા જાય છે

ਓਨਾ ਪਰਖ ਨ ਆਵਈ ਅਢੁ ਨ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
આ લોકોને પોતાને કોઈ પરખ હોતી નથી અને કોડી પણ પ્રાપ્ત થતી નથી

ਜੇ ਆਪਿ ਪਰਖ ਨ ਆਵਈ ਤਾਂ ਪਾਰਖੀਆ ਥਾਵਹੁ ਲਇਓੁ ਪਰਖਾਇ ॥
જો પોતાને પરખ કરતા આવડતું નથી તો પારખીઓથી પરખ કરાવીને મૂલ્ય કરી શકે છે

ਜੇ ਓਸੁ ਨਾਲਿ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ਤਾਂ ਵਥੁ ਲਹੈ ਨਉ ਨਿਧਿ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
જો પ્રભુથી મન લગાડવામાં આવે તો નવનિધિ રૂપી નામ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਘਰਿ ਹੋਦੈ ਧਨਿ ਜਗੁ ਭੁਖਾ ਮੁਆ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਝੀ ਨ ਹੋਇ ॥
હ્રદય ઘરમાં નામ ધન હોવા છતાં પણ ભગત ભૂખે મરે છે અને સાચા ગુરુ વગર સમજ હોતી નથી

ਸਬਦੁ ਸੀਤਲੁ ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸੈ ਤਿਥੈ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਨ ਕੋਇ ॥
શીતળ પ્રભુ-શબ્દ મન તનમાં વસી જાય તો કોઈ શોક-વિયોગ પ્રભાવિત કરતું નથી

ਵਸਤੁ ਪਰਾਈ ਆਪਿ ਗਰਬੁ ਕਰੇ ਮੂਰਖੁ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય પારકી વસ્તુને અપનાવીને પોતાનું માનીને અહંકાર કરે છે અને પોતાનો અહમ જ કહે છે

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ਜਾਏ ॥੧॥
હે નાનક! સત્યને સમજ્યા વગર કોઈએ પ્રભુને મેળવ્યા નથી અને મનુષ્ય વારંવાર આવતો જતો રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਨਿ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਰਸੇ ਸਜਣ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥
પ્રિયતમ પ્રભુને મળીને મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થઈ ગયો છે અને વ્હાલા સંત તેમજ સજ્જન ખુશીથી ખીલી ઉઠે છે

ਜੋ ਧੁਰਿ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਕਬਹੂ ਜਿ ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰੇ ॥
જો પ્રભુ પોતે જ મળાવી લે તો તે મળીને ક્યારેય અલગ થતા નથી

ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਰਵਿਆ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰੇ ॥
ગુરુને મેળવીને તેના અંતરમનમાં બ્રહ્મ શબ્દ સ્થિત થાય છે અને બધા દુઃખોનું નિવારણ થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਦਾ ਸਲਾਹੀ ਅੰਤਰਿ ਰਖਾਂ ਉਰ ਧਾਰੇ ॥
તે હંમેશા સુખદાતા પરમાત્માની પ્રશંસા કરે છે અને અંતર્મનમાં તેને વસાવીને રાખે છે

ਮਨਮੁਖੁ ਤਿਨ ਕੀ ਬਖੀਲੀ ਕਿ ਕਰੇ ਜਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰੇ ॥
કોઈ મનમુખ તેની નિંદા કેવી રીતે કરી શકે છે જે સાચા શબ્દો દ્વારા શણગારાય છે

ਓਨਾ ਦੀ ਆਪਿ ਪਤਿ ਰਖਸੀ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਸਰਣਾਗਤਿ ਪਏ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ॥
મારા વ્હાલા પ્રભુ પોતે તેની ઈજ્જત રાખે છે જે ગુરુની શરણમાં આવે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇ ਸੁਹੇਲੇ ਭਏ ਮੁਖ ਊਜਲ ਦਰਬਾਰੇ ॥੨॥
હે નાનક! આવા વ્યક્તિ ગુરુના સાનિધ્યમાં સુખી રહે છે અને પ્રભુના દરબારમાં તેનું મુખ ઉજ્જવળ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਖੈ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਿਲਿ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
સ્ત્રી-પુરુષ વચ્ચે ખુબ પ્રેમ હોય છે અને તેનો મેળાપ મોહમાં વૃદ્ધિ કરે છે

ਪੁਤ੍ਰੁ ਕਲਤ੍ਰੁ ਨਿਤ ਵੇਖੈ ਵਿਗਸੈ ਮੋਹਿ ਮਾਇਆ ॥
મોહ-માયાના કારણે મનુષ્ય પોતાના પ્રિય પુત્ર તેમજ પત્નીને જોઈને રોજ ખુશ થાય છે

ਦੇਸਿ ਪਰਦੇਸਿ ਧਨੁ ਚੋਰਾਇ ਆਣਿ ਮੁਹਿ ਪਾਇਆ ॥
તે તેના માટે દેશ-પરદેશથી ધન ચોરી કરીને પણ તેના માટે આવે છે

ਅੰਤਿ ਹੋਵੈ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧੁ ਕੋ ਸਕੈ ਨ ਛਡਾਇਆ ॥
અંતમાં ધનના કારણે વૈર-વિરોધ જ થાય છે અને કોઈ પણ તેનાથી બચી સકતા નથી

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਮੋਹੁ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩੨॥
હે નાનક! પ્રભુ-નામ વગર એવો મોહ ધિક્કાર છે જેના કારણે દુઃખ જ દુઃખ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਸਭ ਭੁਖ ਜਾਇ ॥
ગુરુમુખ માટે હરિ-નામ અમૃતમય છે જેનાથી બધી ભૂખ દૂર થઈ જાય છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જ્યારે નામ મનમાં વસી જાય છે તો તૃષ્ણા જરાપણ રહેતી નથી

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਿ ਹੋਰੁ ਖਾਣਾ ਤਿਤੁ ਰੋਗੁ ਲਗੈ ਤਨਿ ਧਾਇ ॥
હરિ-નામ વગર બીજું ખાવાથી શરીરમાં રોગ જ લાગે છે

ਨਾਨਕ ਰਸ ਕਸ ਸਬਦੁ ਸਲਾਹਣਾ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! શબ્દની સ્તુતિને સ્વાદિષ્ટ વ્યંજન માનવામાં આવે તો પ્રભુ પોતે જ મળાવી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜੀਉ ਸਬਦੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਸਹ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਇ ॥
બધા જીવોમાં શબ્દ જ પ્રાણ છે જેનાથી માલિકથી મેળાપ થાય છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗਿ ਆਨ੍ਹੇਰੁ ਹੈ ਸਬਦੇ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
શબ્દ વગર જગતમાં અંધારું છે અને શબ્દથી જ પરમ સત્ય પ્રગટ થાય છે

ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਪੜਿ ਪੜਿ ਥਕੇ ਭੇਖ ਥਕੇ ਤਨੁ ਧੋਇ ॥
ગ્રંથોની વાંચી-વાંચીને પંડિત તેમજ મૌન ધારણ કરીને મૌની પણ થાકી ગયા છે વેશ ધારણ કરનારા સાધુઓ તીર્થમાં શરીરને ધોઈને થાકી ગયા છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਦੁਖੀਏ ਚਲੇ ਰੋਇ ॥
શબ્દ વગર કોઈએ પરમાત્માને મેળવી શકાતા નથી અને દુ:ખી લોકો રોઈને સંસારમાંથી ચાલ્યા ગયા છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਪਾਈਐ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માની પ્રાપ્તિ તેની કૃપા-દૃષ્ટિથી જ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ॥

ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੈ ਅਤਿ ਨੇਹੁ ਬਹਿ ਮੰਦੁ ਪਕਾਇਆ ॥
સ્ત્રી-પુરુષ બંનેમાં અત્યંત પ્રેમ હોય છે અને મળીને વિષય-વિકારની સલાહ બને છે

ਦਿਸਦਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਚਲਸੀ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਭਾਇਆ ॥
આ દૃશ્યમાન આખો સંસાર નાશવાન છે અને મારા પ્રભુને આ મંજુર છે

ਕਿਉ ਰਹੀਐ ਥਿਰੁ ਜਗਿ ਕੋ ਕਢਹੁ ਉਪਾਇਆ ॥
જગતમાં કઈ રીતે સ્થિર રહી શકાય છે તેનો કોઈ ઉપાય કરો

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਚਾਕਰੀ ਥਿਰੁ ਕੰਧੁ ਸਬਾਇਆ ॥
જો સંપૂર્ણ ગુરુની સેવા કરવામાં આવે તો જીવનમાં સ્થિર રહી શકાય છે

ਨਾਨਕ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇਅਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੩੩॥
હે નાનક! જ્યારે તે કૃપાપૂર્વક મળાવી દે છે તો પ્રાણી હરિ-નામમાં જોડાય જાય છે ॥૩૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਵਿਸਾਰਿਆ ਗੁਰ ਕਾ ਭਉ ਹੇਤੁ ਅਪਾਰੁ ॥
માયા મોહન કારણે મનુષ્યે ગુરુનો પ્રેમ ભુલાવી દીધો છે

ਲੋਭਿ ਲਹਰਿ ਸੁਧਿ ਮਤਿ ਗਈ ਸਚਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
લોભની લહેરમાં તેની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ ગઈ છે અને આ સત્યથી પ્રેમ લાગતો નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਦਰਗਹ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુ દ્વારા જેના મનમાં શબ્દ વસી જાય છે તેને પરમાત્માના દરબારમાં મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! તે રહેમદિલ પ્રભુ પોતે પોતાની સાથે મળાવી લે છે ॥૧॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨ ਜੀਵਣਾ ਵਿਸਰੇ ਸਰੈ ਨ ਬਿੰਦ ॥
હે નાનક! જેના વગર એક ક્ષણ પણ રહેવું મુશ્કેલ છે જેને ભુલવાથી ગુજારો થઈ શકતો નથી

ਤਿਸੁ ਸਿਉ ਕਿਉ ਮਨ ਰੂਸੀਐ ਜਿਸਹਿ ਹਮਾਰੀ ਚਿੰਦ ॥੨॥
તે પ્રભુથી શા માટે ઉદાસ થવામાં આવે જેને અમારી ચિંતા લાગેલી છે ॥૨॥

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪॥

ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ਝਿਮਝਿਮਾ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
ધીમે-ધીમે વરસાદ આવ્યો છે ગુરુમુખ હરિ-નામનું ભજન કરીને આનંદ કરે છે

ਦੁਖ ਭੁਖ ਕਾੜਾ ਸਭੁ ਚੁਕਾਇਸੀ ਮੀਹੁ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
મુશળધાર વરસાદ થવાના કારણે બધા દુઃખ, ભૂખ તેમજ ચિંતા દૂર થઈ ગઈ છે

ਸਭ ਧਰਤਿ ਭਈ ਹਰੀਆਵਲੀ ਅੰਨੁ ਜੰਮਿਆ ਬੋਹਲ ਲਾਇ ॥
આખી ધરતી લીલીછમ થઈ ગઈ છે અને ઘણી માત્રામાં અનાજ ઉગી ગયું છે

ਹਰਿ ਅਚਿੰਤੁ ਬੁਲਾਵੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਆਪੇ ਪਾਵੈ ਥਾਇ ॥
પરમાત્મા કુદરતી જ કૃપા કરીને બોલાવે છે અને સેવા સફળ કરે છે

ਹਰਿ ਤਿਸਹਿ ਧਿਆਵਹੁ ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਜੁ ਅੰਤੇ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥
હે ભક્તજનો! તે પરમપિતા પરમાત્માનું મનન કરો અંતિમ સમયે તે જ બચાવનાર છે

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਭਗਤਿ ਅਨੰਦੁ ਹੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ તેમજ કીર્તિગાનમાં આનંદ જ આનંદ છે અને મનમાં હંમેશા સુખ વસી જાય છે

ਜਿਨ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ਤਿਨਾ ਦੁਖ ਭੁਖ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥
જે ગુરુના સાનિધ્યમાં હરિ-નામની આરાધના કરે છે તેના દુઃખ ભૂખ દૂર થઈ જાય છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਗਾਇ ਗੁਣ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਸੁਭਾਇ ॥੩॥
હે નાનક! પ્રભુના ગુણગાનથી જ તૃપ્તિ થાય છે અને તે સ્વાભાવિક જ દર્શન આપે છે ॥૩॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਦਾਤਿ ਨਿਤ ਦੇਵੈ ਚੜੈ ਸਵਾਈਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની બક્ષિસમાં દિવસ-રાત વૃદ્ધિ થતી રહે છે

ਤੁਸਿ ਦੇਵੈ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਨ ਛਪੈ ਛਪਾਈਆ ॥
તે દયાનું ઘર પ્રસન્ન થઈને આપતા રહે છે અને છુપાવવાથી છુપી સકતા નથી

ਹਿਰਦੈ ਕਵਲੁ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਉਨਮਨਿ ਲਿਵ ਲਾਈਆ ॥
હૃદય કમળ ખીલી ઉઠે છે અને જિજ્ઞાસુ એકાગ્રચિત થઈને પ્રભુના ધ્યાનમાં લીન રહે છે

ਜੇ ਕੋ ਕਰੇ ਉਸ ਦੀ ਰੀਸ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ਪਾਈਆ ॥
જો કોઈ તેની સ્પર્ધા કરે છે તો અપમાનિત જ થાય છે

ਨਾਨਕ ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕਈ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈਆ ॥੩੪॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ સદ્દગુરુની કીર્તિ સુધી કોઈ પહોંચી શકતા નથી ॥૩૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਅਮਰੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਸਿਆਣਪ ਨ ਚਲਈ ਨ ਹੁਜਤਿ ਕਰਣੀ ਜਾਇ ॥
સર્વોચ્ચ શક્તિ પરમાત્માનો હુકમ અટળ છે તેની સાથે કોઈ ચતુરાઈ ચાલી શકતી નથી અને ન તો વાંધો ઉઠાવી શકાય છે

ਆਪੁ ਛੋਡਿ ਸਰਣਾਇ ਪਵੈ ਮੰਨਿ ਲਏ ਰਜਾਇ ॥
જે પોતાનો અહમ છોડીને શરણમાં આવે છે તેની વિનંતી સ્વીકારે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਮ ਡੰਡੁ ਨ ਲਗਈ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
તે ગુરુમુખને યમનો દંડ મળતો નથી અને તેનો અભિમાન સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਸੇਵਕੁ ਸੋਈ ਆਖੀਐ ਜਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં સેવક તે જ કહેવાય છે જે પરમાત્માના ધ્યાનમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਦਾਤਿ ਜੋਤਿ ਸਭ ਸੂਰਤਿ ਤੇਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! આ પ્રાણ દાન તેમજ સૌંદર્ય બધું તારું જ છે

ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਹਉਮੈ ਮੇਰੀ ॥
મારી પાસે માત્ર અભિમાન તેમજ ચતુરાઈ છે

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹਿ ਵਿਆਪੇ ਹਉਮੈ ਕਦੇ ਨ ਚੂਕੈ ਫੇਰੀ ॥
અમે અનેક કર્મ કરીએ છીએ લોભમાં લીન રહીએ છીએ પરંતુ અહમ ક્યારેય દૂર થતું નથી

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ਗਲ ਚੰਗੇਰੀ ॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુ જ કરાવે છે જે તેને ઠીક લાગે છે તે જ વાત સારી છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ਮਃ ੫ ॥
પગથિયું મહેલ ૫॥

ਸਚੁ ਖਾਣਾ ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
ખાવું-પહેરવું અર્થાત આખું જીવન આચરણ સત્ય પર જ આધારિત છે અને સાચું નામ જ અમારો એક માત્ર આશરો છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਮੇਲਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુ જ દેવાવાળા પ્રભુથી મળાવી દે છે

ਭਾਗੁ ਪੂਰਾ ਤਿਨ ਜਾਗਿਆ ਜਪਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
જેણે નિરંકારનું નામ જપ્યું છે તેના સંપૂર્ણ ભાગ્ય જાગી ગયા છે

ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਲਗਿਆ ਤਰਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥
સાધુ પુરુષોની સંગતિમાં સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે

ਨਾਨਕ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਜੈਕਾਰੁ ॥੩੫॥
હે નાનક! પ્રભુનું સ્તુતિગાન કરો તેની જ જય-જય કરો ॥૩૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਸਭੇ ਜੀਅ ਸਮਾਲਿ ਅਪਣੀ ਮਿਹਰ ਕਰੁ ॥
પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરીને બધા જીવોનું પાલન-પોષણ કરે છે

ਅੰਨੁ ਪਾਣੀ ਮੁਚੁ ਉਪਾਇ ਦੁਖ ਦਾਲਦੁ ਭੰਨਿ ਤਰੁ ॥
તે અતિશય અનાજ-પાણી ઉત્પન્ન કરે અને લોકોની દુ:ખ-મુશ્કેલી દૂર કરીને પાર ઉતારે છે

ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣੀ ਦਾਤਾਰਿ ਹੋਈ ਸਿਸਟਿ ਠਰੁ ॥
દાતાએ પ્રાર્થના સાંભળી તો આખી સૃષ્ટિને શાંત કરી દીધી

ਲੇਵਹੁ ਕੰਠਿ ਲਗਾਇ ਅਪਦਾ ਸਭ ਹਰੁ ॥
તે ગરીબોને ગળે લગાવી લે છે અને બધી મુશ્કેલી દૂર કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਫਲੁ ਘਰੁ ॥੧॥
હે નાનક! પ્રભુ નામનું ધ્યાન કરો તેનું ઘર ફળદાયક છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਵੁਠੇ ਮੇਘ ਸੁਹਾਵਣੇ ਹੁਕਮੁ ਕੀਤਾ ਕਰਤਾਰਿ ॥
પ્રભુનો હુકમ થયો તો સુંદર વાદળ વરસી પડ્યા

ਰਿਜਕੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਅਗਲਾ ਠਾਂਢਿ ਪਈ ਸੰਸਾਰਿ ॥
અધિક માત્રામાં અનાજ ઉત્પન્ન થયું છે અને આખા સંસારને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਮਰਤ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુના સ્મરણથી તન મન ખીલી ઉઠે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਣੀ ਸਚੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ॥
સંસારના રચયિતા સાચા પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે

ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੋ ਕਰਹਿ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ॥੨॥
હે પ્રભુ! જે તું ચાહે છે તે જ કરે છે નાનક તારા પર હંમેશા બલિહાર જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਵਡਾ ਆਪਿ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
તે પ્રભુ પોતે જ મહાન છે તેની કીર્તિ પણ ખુબ મોટી છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੇਖਿ ਵਿਗਸਿਆ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી તેના દર્શન કરીને મન ખીલી ગયું છે અને શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ છે

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪੇ ਹੈ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! બધામાં પોતાની જાતે જ કાર્યશીલ છે અને પોતે જ બધું કરે છે

ਆਪਿ ਨਾਥੁ ਸਭ ਨਥੀਅਨੁ ਸਭ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਈ ॥
તે દુનિયાના માલિક છે તેને બધાને વશમાં કરેલા છે અને બધા પર તેનો જ હુકમ ચાલે છે

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਕਰੇ ਸਭ ਚਲੈ ਰਜਾਈ ॥੩੬॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે પરમાત્મા ઈચ્છે છે તે જ કરે છે બધા લોકો તેની રજામાં ચાલે છે
॥૩૬॥૧॥શુધ્ધ-મૂળ સાથે મેળાપ છે॥

ਰਾਗੁ ਸਾਰੰਗ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ॥ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥
રાગ સારંગ વાણી ભગતની॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਹਾ ਨਰ ਗਰਬਸਿ ਥੋਰੀ ਬਾਤ ॥
હે પુરુષ! નાનકડી વાતનું પણ તું શા માટે આટલું અભિમાન કરે છે?

ਮਨ ਦਸ ਨਾਜੁ ਟਕਾ ਚਾਰਿ ਗਾਂਠੀ ਐਂਡੌ ਟੇਢੌ ਜਾਤੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દસ મન અનાજ તથા ચાર પૈસા તારી પાસે છે તો પણ શા માટે અભિમાનમાં વાંકો ચાલે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਹੁਤੁ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਗਾਂਉ ਸਉ ਪਾਏ ਦੁਇ ਲਖ ਟਕਾ ਬਰਾਤ ॥
સો ગામ અથવા બે લાખ ટકાની સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરીને લોકોમાં ખુબ પ્રતાપ ફેલાય જાય છે

ਦਿਵਸ ਚਾਰਿ ਕੀ ਕਰਹੁ ਸਾਹਿਬੀ ਜੈਸੇ ਬਨ ਹਰ ਪਾਤ ॥੧॥
જે રીતે જંગલના લીલા પાંદડા છે તેમ જ ચાર દિવસની તારી પ્રભુતા છે ॥૧॥

ਨਾ ਕੋਊ ਲੈ ਆਇਓ ਇਹੁ ਧਨੁ ਨਾ ਕੋਊ ਲੈ ਜਾਤੁ ॥
ન કોઈ ધન-દૌલત લઈને આવ્યું છે અને ન તો કોઇ તેને લઈને જાય છે

ਰਾਵਨ ਹੂੰ ਤੇ ਅਧਿਕ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਗਏ ਬਿਲਾਤ ॥੨॥
રાવણ જેવા ઘણા જ મોટા-મોટા છત્રપતિ પણ પળમાં સમાપ્ત થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਪੂਜਹੁ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਤ ॥
પ્રભુના ભક્ત હંમેશા સ્થિર છે જે પ્રભુનું નામ જપતા રહે છે

ਜਿਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਹੈ ਗੋਬਿਦੁ ਤੇ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਤ ॥੩॥
જેના પર ગોવિંદ કૃપા કરે છે તે સત્સંગમાં મળે છે ॥૩॥

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਸੰਪਤਿ ਅੰਤਿ ਨ ਚਲਤ ਸੰਗਾਤ ॥
માતા-પિતા, પત્ની-પુત્ર તેમજ સંપત્તિ અંતમાં કંઈપણ સાથે જતું નથી

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਰਾਮ ਭਜੁ ਬਉਰੇ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਜਾਤ ॥੪॥੧॥
કબીરજી કહે છે કે હે પાગલ! પ્રભુનું ભજન કરી લ્યો આ જીવન વ્યર્થ જ પસાર થઈ રહ્યું છે ॥૪॥૧॥

ਰਾਜਾਸ੍ਰਮ ਮਿਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ਤੇਰੀ ॥
હે કર્તા! તારી શક્તિનો અંત જાણી શકાતો નથી

ਤੇਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਹਉ ਚੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તારા સંતોનો સેવક માત્ર છું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਸਤੋ ਜਾਇ ਸੁ ਰੋਵਤੁ ਆਵੈ ਰੋਵਤੁ ਜਾਇ ਸੁ ਹਸੈ ॥
જે સંસારના સુખોમાં તલ્લીન થઈ જાય છે તે રોતા રોતા તારી પાસે આવે છે જે બધું ત્યાગી દે છે તે જ ખુશ થાય છે

ਬਸਤੋ ਹੋਇ ਹੋਇ ਸੋੁ ਊਜਰੁ ਊਜਰੁ ਹੋਇ ਸੁ ਬਸੈ ॥੧॥
જે હંમેશા માટે વસવા ઈચ્છે છે તે ઉજળી જાય છે અને જે ઉજળીને વૈરાગ્યવાન થઈ જાય છે તે જ સુખી વસે છે ॥૧॥

ਜਲ ਤੇ ਥਲ ਕਰਿ ਥਲ ਤੇ ਕੂਆ ਕੂਪ ਤੇ ਮੇਰੁ ਕਰਾਵੈ ॥
પરમાત્માની મરજી હોય તો જ્યાં પાણી હોય છે તેને સુકાયેલી જમીન કરી દે છે સુકાયેલી જમીનને કૂવો બનાવી દે છે તેની મરજી હોય તો કુવા પર પર્વત બનાવી દે છે

ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕਾਸਿ ਚਢਾਵੈ ਚਢੇ ਅਕਾਸਿ ਗਿਰਾਵੈ ॥੨॥
તે નાનકડા મનુષ્યને ઊંચાઈ પર પહોંચાડી દે છે અને ઊંચાઈ પર પહોંચેલાને નીચે પાડી દે છે ॥૨॥

ਭੇਖਾਰੀ ਤੇ ਰਾਜੁ ਕਰਾਵੈ ਰਾਜਾ ਤੇ ਭੇਖਾਰੀ ॥
તેની ઈચ્છા હોય તો તે ભીખ માંગવાવાળાને અમીર બનાવી દે છે અને અમીરને ગરીબ બનાવી દે છે

ਖਲ ਮੂਰਖ ਤੇ ਪੰਡਿਤੁ ਕਰਿਬੋ ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਮੁਗਧਾਰੀ ॥੩॥
તે ઈચ્છે તો મૂર્ખને પંડિત બનાવી દે છે અને પંડિતને મૂર્ખ બનાવી દે છે ॥૩॥

ਨਾਰੀ ਤੇ ਜੋ ਪੁਰਖੁ ਕਰਾਵੈ ਪੁਰਖਨ ਤੇ ਜੋ ਨਾਰੀ ॥
તે સ્ત્રીથી જ પુરુષનો જન્મ કરાવે છે પુરુષથી જ સ્ત્રીને જન્માવે છે

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਤਿਸੁ ਮੂਰਤਿ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੪॥੨॥
કબીરજી કહે છે કે તે અનંતશક્તિ પરમાત્મા સાધુઓના પ્રાણ પ્રિયતમ છે અમે તે દયાની મૂર્તિ પર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૪॥૨॥

ਸਾਰੰਗ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਉ ਜੀ ਕੀ ॥
રાગ સારંગ વાણી નામદેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਏਂ ਰੇ ਮਨ ਬਿਖਿਆ ਬਨ ਜਾਇ ॥
હે મન! શા માટે વિષય-વિકારોના જંગલમાં જાય છે

ਭੂਲੌਂ ਰੇ ਠਗਮੂਰੀ ਖਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઠગબુટ્ટીને ખાઈને તું ભૂલ કરી રહ્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈਸੇ ਮੀਨੁ ਪਾਨੀ ਮਹਿ ਰਹੈ ॥
જેમ માછલી પાણીમાં રહે છે

ਕਾਲ ਜਾਲ ਕੀ ਸੁਧਿ ਨਹੀ ਲਹੈ ॥
પરંતુ મૃત્યુના જાળની તેને ખબર રહેતી નથી

ਜਿਹਬਾ ਸੁਆਦੀ ਲੀਲਿਤ ਲੋਹ ॥
તે જીભના સ્વાદના કારણે લોઢું ગળી જાય છે

ਐਸੇ ਕਨਿਕ ਕਾਮਨੀ ਬਾਧਿਓ ਮੋਹ ॥੧॥
આવા જ મનુષ્ય સોના અથવા સુંદર નારીના મોહમાં ફસાયેલો રહે છે ॥૧॥

ਜਿਉ ਮਧੁ ਮਾਖੀ ਸੰਚੈ ਅਪਾਰ ॥
જેમ મધમાખી ખુબ સારું મધ એકત્ર કરે છે

ਮਧੁ ਲੀਨੋ ਮੁਖਿ ਦੀਨੀ ਛਾਰੁ ॥
મધ મનુષ્ય લઈ જાય છે અને તેને કાંઈ પણ મળતું નથી

ਗਊ ਬਾਛ ਕਉ ਸੰਚੈ ਖੀਰੁ ॥
ગાય વાછરડા માટે દૂધ એકત્ર કરે છે

ਗਲਾ ਬਾਂਧਿ ਦੁਹਿ ਲੇਇ ਅਹੀਰੁ ॥੨॥
ગોવાળ દોરી બાંધીને સારું દૂધ દોઈ લે છે ॥૨॥

ਮਾਇਆ ਕਾਰਨਿ ਸ੍ਰਮੁ ਅਤਿ ਕਰੈ ॥
મનુષ્ય ધન માટે સખત મહેનત કરે છે

ਸੋ ਮਾਇਆ ਲੈ ਗਾਡੈ ਧਰੈ ॥
તે ધન લાવીને જમીનમાં દાટી દે છે

ਅਤਿ ਸੰਚੈ ਸਮਝੈ ਨਹੀ ਮੂੜ੍ਹ ॥
અતિશય ધન-દોલત જમા કરીને મૂર્ખ આ સમજતો નથી

ਧਨੁ ਧਰਤੀ ਤਨੁ ਹੋਇ ਗਇਓ ਧੂੜਿ ॥੩॥
કે ધરતીમાં દાટેલા ધનની જેમ આ શરીર પણ માટી થઈ જાય છે ॥૩॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਤਿ ਜਰੈ ॥
આ કામ, ક્રોધ તેમજ તૃષ્ણામાં સળગે છે પરંતુ

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਬਹੂ ਨਹੀ ਕਰੈ ॥
સાધુ પુરુષોની ક્યારેય સંગત કરતા નથી

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਤਾ ਚੀ ਆਣਿ ॥ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਭਜੀਐ ਭਗਵਾਨ ॥੪॥੧॥
નામદેવજી કહે છે કે તેની શરણમાં આવો અને નીડર થઈને પ્રભુનું ભજન કરો ॥૪॥૧॥

ਬਦਹੁ ਕੀ ਨ ਹੋਡ ਮਾਧਉ ਮੋ ਸਿਉ ॥
હે પ્રભુ! મારી સાથે શરત લગાવીને જોઈ લો જો અમે સેવક જ ન હોય તો માલિક કેવી રીતે માની શકાય છે

ਠਾਕੁਰ ਤੇ ਜਨੁ ਜਨ ਤੇ ਠਾਕੁਰੁ ਖੇਲੁ ਪਰਿਓ ਹੈ ਤੋ ਸਿਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં માલિક હોય તો જ કોઈ સેવક હોય છે અને સેવક હોય તો જ માલિકનું અસ્તિત્વ હોય છે તેથી માલિક અને સેવક પરસ્પર એક જ રમત રમી રહ્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਪਨ ਦੇਉ ਦੇਹੁਰਾ ਆਪਨ ਆਪ ਲਗਾਵੈ ਪੂਜਾ ॥
તું જ દેવતા છે મંદિર પણ તારું છે અને તું પોતે જ પોતાની પૂજામાં લગાડે છે

ਜਲ ਤੇ ਤਰੰਗ ਤਰੰਗ ਤੇ ਹੈ ਜਲੁ ਕਹਨ ਸੁਨਨ ਕਉ ਦੂਜਾ ॥੧॥
પાણીથી તરંગ અને તરંગથી પાણીનું અસ્તિત્વ છે આ માત્ર કહેવા અને સાંભળવામાં અલગ છે ॥૧॥

ਆਪਹਿ ਗਾਵੈ ਆਪਹਿ ਨਾਚੈ ਆਪਿ ਬਜਾਵੈ ਤੂਰਾ ॥
તે પોતે જ ગાઈ રહ્યો છે પોતે જ નચાવી રહ્યો છે અને પોતે જ શરણાઈ વગાડે છે

ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਤੂੰ ਮੇਰੋ ਠਾਕੁਰੁ ਜਨੁ ਊਰਾ ਤੂ ਪੂਰਾ ॥੨॥੨॥
નામદેવજી કહે છે કે તું જ મારો માલિક છે હું અધૂરો છું અને તું જ સંપૂર્ણ છે ॥૨॥૨॥

ਦਾਸ ਅਨਿੰਨ ਮੇਰੋ ਨਿਜ ਰੂਪ ॥
નામદેવજી દ્વારા પ્રભુની તરફથી સંબોધન છે કે મારો અનન્ય ભક્ત વાસ્તવમાં મારુ જ રૂપ છે

ਦਰਸਨ ਨਿਮਖ ਤਾਪ ਤ੍ਰਈ ਮੋਚਨ ਪਰਸਤ ਮੁਕਤਿ ਕਰਤ ਗ੍ਰਿਹ ਕੂਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શનોથી ત્રણેય તાપ દૂર થઈ જાય છે અને તેના સ્પર્શથી ગૃહસ્થીના કુવાથી મુક્તિ થઈ જાય છે

ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤੁ ਛਡਾਵੈ ਬਾਂਧੈ ਭਗਤੁ ਨ ਛੂਟੈ ਮੋਹਿ ॥
મારા લગાવેલા બંધનોથી ભક્ત તો મુક્ત કરાવી શકે છે પરંતુ જો ભક્ત બંધનમાં નાખી દે હું આઝાદ કરતો નથી

ਏਕ ਸਮੈ ਮੋ ਕਉ ਗਹਿ ਬਾਂਧੈ ਤਉ ਫੁਨਿ ਮੋ ਪੈ ਜਬਾਬੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥
એક સમય જો ભક્ત મને પ્રેમ-ભક્તિમાં બાંધી લે તો હું ફરી જવાબ આપી શકતો નથી ॥૧॥

ਮੈ ਗੁਨ ਬੰਧ ਸਗਲ ਕੀ ਜੀਵਨਿ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨਿ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ॥
હું ગુણોનું ખેંચેલું બધાનું જીવન છું પરંતુ મારો ભક્ત જ મારુ જીવન છે

ਨਾਮਦੇਵ ਜਾ ਕੇ ਜੀਅ ਐਸੀ ਤੈਸੋ ਤਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੨॥੩॥
નામદેવજી કહે છે કે જેના હૃદયમાં આ વાત જેટલી ઘર કરે છે તેટલો જ પ્રેમ પ્રકાશ થાય છે ॥૨॥૩॥

ਸਾਰੰਗ ॥
સારંગ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਤੈ ਨਰ ਕਿਆ ਪੁਰਾਨੁ ਸੁਨਿ ਕੀਨਾ ॥
હે પુરુષ! પુરાણોની કથા-વાર્તા સાંભળીને પણ તે શું કરી લીધું છે

ਅਨਪਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਉਪਜੀ ਭੂਖੈ ਦਾਨੁ ਨ ਦੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ન મનમાં ભક્તિભાવના ઉત્પન્ન થઈ અને ન તો કોઈ ભુખ્યાને ભોજન કરાવ્યું ॥૧॥વિરામ॥

ਕਾਮੁ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਕ੍ਰੋਧੁ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਲੋਭੁ ਨ ਛੂਟਿਓ ਦੇਵਾ ॥
હે ભાઈ! કામનાઓને ભૂલી ન શક્યા અને તારો ક્રોધ સમાપ્ત થયો નહીં ન તો તારો લોભ છૂટ્યો

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟੀ ਨਿਫਲ ਭਈ ਸਭ ਸੇਵਾ ॥੧॥
પારકી નિંદા મુખથી છૂટી શકી નહીં આ રીતે તારી બધી સેવા નિષ્ફળ થઈ ગઈ ॥૧॥

ਬਾਟ ਪਾਰਿ ਘਰੁ ਮੂਸਿ ਬਿਰਾਨੋ ਪੇਟੁ ਭਰੈ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ॥
રસ્તામાં લૂંટ,, લોકોના ઘરેથી ચોરી કરીને પેટ ભરતા રહ્યા ખબર નહીં કેટલા અપરાધો કર્યા

ਜਿਹਿ ਪਰਲੋਕ ਜਾਇ ਅਪਕੀਰਤਿ ਸੋਈ ਅਬਿਦਿਆ ਸਾਧੀ ॥੨॥
જેનાથી પરલોકમાં જઈને અપકીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે તે જ અસત્ય કાર્ય કર્યું છે ॥૨॥

ਹਿੰਸਾ ਤਉ ਮਨ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟੀ ਜੀਅ ਦਇਆ ਨਹੀ ਪਾਲੀ ॥
હિંસા તારા મનથી છૂટી શકી નહીં અને ન તો જીવો પર દયા કરવાની ભાવના ઉત્પન્ન થઈ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ ॥੩॥੧॥੬॥
પરમાનંદ જી કહે છે કે સાધુ-સજ્જનોની સંગતમાં મળીને ક્યારેય પવિત્ર કથા સાંભળી નથી ॥૩॥૧॥૬॥

ਛਾਡਿ ਮਨ ਹਰਿ ਬਿਮੁਖਨ ਕੋ ਸੰਗੁ ॥
હે મન! પરમાત્માથી વિમુખ લોકોનો સાથ છોડી દો

ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ ੫ ਸੂਰਦਾਸ ॥
સારંગ મહેલ ૫ સુરદાસ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા સદ્દગુરુની સેવાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਗ ਬਸੇ ਹਰਿ ਲੋਕ ॥
પ્રભુના ઉપાસક પ્રભુ ઉપાસનામાં લીન રહે છે

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਿ ਸਰਬਸੁ ਸਭੁ ਅਰਪਿਓ ਅਨਦ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਝੋਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે તન-મન વગેરે બધું અર્પણ કરીને આનંદપૂર્વક ખુશી મનાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਿ ਭਏ ਨਿਰਬਿਖਈ ਪਾਏ ਹੈ ਸਗਲੇ ਥੋਕ ॥
તે દર્શન કરીને વાસનાઓથી રહિત થઈ જાય છે અને તેની બધી મનોકામનાઓ પૂરી થઈ જાય છે

ਆਨ ਬਸਤੁ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਨ ਕਛੂਐ ਸੁੰਦਰ ਬਦਨ ਅਲੋਕ ॥੧॥
પ્રભુનું સુંદર મુખ જોઈને તેની બીજી વસ્તુઓથી કોઈ ચાહ હોતી નથી ॥૧॥

ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਤਜਿ ਆਨ ਜੁ ਚਾਹਤ ਜਿਉ ਕੁਸਟੀ ਤਨਿ ਜੋਕ ॥
શ્યામ સુંદર પ્રભુને ત્યાગીને કોઈ બીજાની ચાહત તો રક્તપિત્તના તનમાં વૈદ્ય સમાન છે

ਸੂਰਦਾਸ ਮਨੁ ਪ੍ਰਭਿ ਹਥਿ ਲੀਨੋ ਦੀਨੋ ਇਹੁ ਪਰਲੋਕ ॥੨॥੧॥੮॥
પાંચમા નાનક સુરદાસની સોંપણીથી કહે છે કે હે સુરદાસ! પ્રભુએ મનને હાથમાં લઈને વૈકુંઠનું સુખ ફળમાં આપી દીધું છે ॥૨॥૧॥૮॥

ਸਾਰੰਗ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ॥
રાગ સારંગ કબીરજી॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਉਨੁ ਸਹਾਈ ਮਨ ਕਾ ॥
પ્રભુ વગર મનની સહાયતા કોણ કરવાવાળું છે?

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਹਿਤੁ ਲਾਗੋ ਸਭ ਫਨ ਕਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે માતા-પિતા, ભાઈ, પુત્ર તેમજ પત્નીથી લગાવેલો પ્રેમ અસત્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਗੇ ਕਉ ਕਿਛੁ ਤੁਲਹਾ ਬਾਂਧਹੁ ਕਿਆ ਭਰਵਾਸਾ ਧਨ ਕਾ ॥
આગળ પાર ઉતારવા માટે તરાપો તૈયાર કરી લો આ ધનનો શું ભરોસો?

ਕਹਾ ਬਿਸਾਸਾ ਇਸ ਭਾਂਡੇ ਕਾ ਇਤਨਕੁ ਲਾਗੈ ਠਨਕਾ ॥੧॥
આ શરીર રૂપી વાસણનો પણ કોઈ વિશ્વાસ નથી જરાક ઠેસ લાગવાથી જ આ તૂટી જાય છે ॥૧॥

ਸਗਲ ਧਰਮ ਪੁੰਨ ਫਲ ਪਾਵਹੁ ਧੂਰਿ ਬਾਂਛਹੁ ਸਭ ਜਨ ਕਾ ॥
બધા ધર્મો તેમજ પુણ્યના ફળમાં ભક્તજનોની ચરણરજ જ મેળવવા ઈચ્છું છું

ਕਹੈ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਉਡਨ ਪੰਖੇਰੂ ਬਨ ਕਾ ॥੨॥੧॥੯॥
કબીરજી કહે છે કે હે સજ્જનો! મારી વાત સાંભળો, આ મન જંગલમાં ઉડવાવાળું પક્ષી છે ખબર નહીં ક્યારે ક્યાં ઉડી જાય? ॥૨॥૧॥૯॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੧
રાગ મલાર ચારપદ મહેલ ૧ ઘર ૧

੧ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਹਸਣਾ ਸਉਣਾ ਵਿਸਰਿ ਗਇਆ ਹੈ ਮਰਣਾ ॥
ખાવું-પીવું, હસવું તેમજ સુવામાં મૃત્યુ પણ ભૂલી ગઈ છે

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਖੁਆਰੀ ਕੀਨੀ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਨਹੀ ਰਹਣਾ ॥੧॥
માલિકને ભુલાવીને ખુબ ખરાબ કર્યું છે આવી જિંદગીને ધિક્કાર છે કારણ કે કોઈએ હંમેશા રહેવાનું નથી મૃત્યુ નિશ્ચિત છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ॥
હે પ્રાણી! એક પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરો

ਅਪਨੀ ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਵਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રતિષ્ઠા સહિત પોતાના સાચા ઘરે જાઓ ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਧਨੋ ਸੇਵਹਿ ਤੁਝੁ ਕਿਆ ਦੇਵਹਿ ਮਾਂਗਹਿ ਲੇਵਹਿ ਰਹਹਿ ਨਹੀ ॥
હે માલિક! જે તારી અર્ચના કરે છે આવા લોકો તને શું આપે છે માંગવામાં સંકોચ કરતા નથી અને લેતા જ રહે છે જે રહેતા નથી

ਤੂ ਦਾਤਾ ਜੀਆ ਸਭਨਾ ਕਾ ਜੀਆ ਅੰਦਰਿ ਜੀਉ ਤੁਹੀ ॥੨॥
તું બધા જીવોને દેવાવાળો છે અને જીવોમાં પ્રાણ-આત્મા તું જ છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਹਿ ਸੇਈ ਸੂਚੇ ਹੋਹੀ ॥
ગુરુમુખ પ્રભુ-ધ્યાનમાં લીન રહે છે નામ અમૃત પ્રાપ્ત કરે છે અને તે જ શુદ્ધ થાય છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੈਲੇ ਹਛੇ ਹੋਹੀ ॥੩॥
હે પ્રાણીઓ! દિવસ-રાત પરમાત્માના નામનું જાપ કરો પાપોની ગંદકી પ્રાપ્ત થઈ જશે ॥૩॥

ਜੇਹੀ ਰੁਤਿ ਕਾਇਆ ਸੁਖੁ ਤੇਹਾ ਤੇਹੋ ਜੇਹੀ ਦੇਹੀ ॥
જેવું વાતાવરણ હોય છે શરીરને તેવું જ સુખ મળે છે અને તેવું જ શરીર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਸਾਈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਰੁਤਿ ਕੇਹੀ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તે જ વાતાવરણ સોહામણું છે જ્યારે પ્રભુનું જાપ થાય છે પ્રભુ-નામના ધ્યાન વગર વાતાવરણ નકામું છે ॥૪॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਕਰਉ ਬਿਨਉ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹਰਿ ਵਰੁ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥
હું પોતાના ગુરુને વિનંતી કરે છું કે મને પ્રિયતમ પ્રભુથી મળાવી દો

ਸੁਣਿ ਘਨ ਘੋਰ ਸੀਤਲੁ ਮਨੁ ਮੋਰਾ ਲਾਲ ਰਤੀ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੧॥
વાદળ જેવો ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળીને મારું મન શીતળ થઈ ગયું છે અને પ્રિયતમના પ્રેમમાં લીન થઈને તેના ગુણ ગાઉં છું ॥૧॥

ਬਰਸੁ ਘਨਾ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશ રૂપી વાદળના વરસવાથી મારુ મન પલળી ગયું છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਨੀ ਹੀਅਰੈ ਗੁਰਿ ਮੋਹੀ ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਲੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના અમૃતના ટીપાં હૃદયમાં સોહામણા થઈ ગયા છે અને ગુરુએ મારું મન હરિ રસમાં લીન કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਹਜਿ ਸੁਖੀ ਵਰ ਕਾਮਣਿ ਪਿਆਰੀ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
ગુરુના વચનથી જેનું મન સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે આ વ્હાલી જીવ-સ્ત્રી પોતાના પતિ-પ્રભુ સાથે સુખી છે

ਹਰਿ ਵਰਿ ਨਾਰਿ ਭਈ ਸੋਹਾਗਣਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸੁਖਾਨਿਆ ॥੨॥
જીવ રૂપી સ્ત્રી પરમાત્મા રૂપી પતિને મેળવીને સુહાગણ થઈ ગઈ છે અને તેના મન તનને પ્રભુનો પ્રેમ સુખ પહોંચાડી રહ્યો છે ॥૨॥

ਅਵਗਣ ਤਿਆਗਿ ਭਈ ਬੈਰਾਗਨਿ ਅਸਥਿਰੁ ਵਰੁ ਸੋਹਾਗੁ ਹਰੀ ॥
પોતાના અટળ સુહાગ પ્રભુને મેળવીને તે વૈરાગ્યવાન થઈ ગઈ છે અને તેણે અવગુણોને ત્યાગી દીધા છે

ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਤਿਸੁ ਕਦੇ ਨ ਵਿਆਪੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ॥੩॥
જેના પર પ્રભુએ પોતાની કૃપા કરી છે તેને શોક-વિયોગ ક્યારેય પ્રભાવિત કરતા નથી ॥૩॥

ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਨਹੀ ਮਨੁ ਨਿਹਚਲੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀ ॥
જેને સંપૂર્ણ ગુરુનો આશરો લીધો તેનું મન તો નિશ્ચલ થયું છે આવાગમન પણ મટી ગયું છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਨੁ ਸੋਹਾਗਣਿ ਸਚੁ ਸਹੀ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુ દ્વારા રામ નામનું જાપ કરવાવાળી સુહાગણ ધન્ય તેમજ સત્યશીલ છે ॥૪॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਸਾਚੀ ਸੁਰਤਿ ਨਾਮਿ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਗਵਾਇਆ ॥
મનુષ્યનું મન પરમાત્માની સ્મૃતિ તેમજ નામ-સ્મરણમાં તૃપ્ત થતા નથી અને અહમ કરતા જ તે જીવન ગુમાવી દે છે

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਨਾਰੀ ਰਤੁ ਨਿੰਦਾ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
તે પારકું ધન, પારકી સ્ત્રીમાં લીન રહીને નિંદાનું ઝેર ખાઈને દુઃખ મેળવતો રહે છે

ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਭੈ ਕਪਟ ਨ ਛੂਟੇ ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਮਾਇਆ ਮਾਇਆ ॥
શબ્દને જાણીને તેનો ભય તેમજ કપટ છૂટતો નથી અને મન તેમજ મુખથી ધન-દોલતની જ લાલચ કરે છે

ਅਜਗਰਿ ਭਾਰਿ ਲਦੇ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ਮਰਿ ਜਨਮੇ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥੧॥
આવો સ્વેચ્છાચારી પાપોનો ભારી વજન લઈને કષ્ટ ભોગવે છે અને જન્મ-મરણમાં જીવન વ્યર્થ ગુમાવી દે છે ॥૧॥

ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸਬਦੁ ਸੁਹਾਇਆ ॥
જેના મનને ગુરુ શબ્દ સારો લાગે છે તે જ સુંદર છે

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਜੋਨਿ ਭੇਖ ਬਹੁ ਕੀਨ੍ਹੇ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ ભટકી-ભટકીને યોની-ચક્રમાં ખુબ વેશ ધારણ કરે છે પરંતુ જેને ગુરુ બચાવી લે છે તે જ સત્યને મેળવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੀਰਥਿ ਤੇਜੁ ਨਿਵਾਰਿ ਨ ਨ੍ਹਾਤੇ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
મંદબુદ્ધિના જીવ તીર્થ પર પણ ક્રોધનું નિવારણ કરીને સ્નાન કરતા નથી અને ન તો તેને પ્રભુનું નામ સારું લાગે છે

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥੁ ਪਰਹਰਿ ਤਿਆਗਿਆ ਜਤ ਕੋ ਤਤ ਹੀ ਆਇਆ ॥
તે નામ રૂપી રત્નને ત્યાગીને જેમ ખાલી હાથ આવ્યો હતો તેમ જ ચાલ્યો જાય છે

ਬਿਸਟਾ ਕੀਟ ਭਏ ਉਤ ਹੀ ਤੇ ਉਤ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
આ જ કારણે ગંદકીનો કીડો ગંદકીમાં જ લીન રહે છે

ਅਧਿਕ ਸੁਆਦ ਰੋਗ ਅਧਿਕਾਈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਹਜੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
જીવનના અધિક સ્વાદોને મેળવવાના કારણે અધિક રોગ લાગી જાય છે અને ગુરુ વગર શાંતિ પ્રાપ્ત થતી નથી ॥૨॥

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਰਹਸਿ ਗੁਣ ਗਾਵਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥
કોઈ સેવામાં લીન થઈને પ્રેમથી પ્રભુનું ગુણગાન ગાય છે અને ગુરુથી જ્ઞાન મેળવીને સત્યનું ચિંતન કરે છે

ਖੋਜੀ ਉਪਜੈ ਬਾਦੀ ਬਿਨਸੈ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰਾ ॥
સત્યની શોધ કરવાવાળા સંસારમાં યશ મેળવે છે અને વેર-વિરોધ કરવાવાળા દુઃખમાં નષ્ટ થઈ જાય છે

ਹਮ ਨੀਚ ਹੋਤੇ ਹੀਣਮਤਿ ਝੂਠੇ ਤੂ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! અમે નીચ, તુચ્છ, મંદબુધ્ધિ તેમજ અસત્ય છીએ અને તું ઉપદેશ દઈને જીવન સુધારવાવાળો છે

ਆਤਮ ਚੀਨਿ ਤਹਾ ਤੂ ਤਾਰਣ ਸਚੁ ਤਾਰੇ ਤਾਰਣਹਾਰਾ ॥੩॥
જ્યાં આત્મજ્ઞાન છે ત્યાં તું છે તું ઉધ્ધાર કરવાવાળો, મુક્તિદાતા છે ॥૩॥

ਬੈਸਿ ਸੁਥਾਨਿ ਕਹਾਂ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਕਿਆ ਕਿਆ ਕਥਉ ਅਪਾਰਾ ॥
હું સંતપુરુષોના પાવન સ્થાન પર બેસીને જ ગુણગાન કરું, તારા ક્યાં-ક્યાં ગુણ ગાવ તું અપરંપાર છે

ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਅਗਮੁ ਅਜੋਨੀ ਤੂੰ ਨਾਥਾਂ ਨਾਥਣਹਾਰਾ ॥
હે પ્રભુ! તું અદૃષ્ટ, તારા દર્શન કરી શકાતા નથી, તું અગમ્ય છે, જન્મ-મરણથી રહિત છે, તું બધાનો માલિક છે, બધા જીવ તારા વશમાં છે

ਕਿਸੁ ਪਹਿ ਦੇਖਿ ਕਹਉ ਤੂ ਕੈਸਾ ਸਭਿ ਜਾਚਕ ਤੂ ਦਾਤਾਰਾ ॥
હું દર્શન કરીને કોને કહું તું કેવો છે, અમે બધા મંગવાવાળા છીએ, તું દેવાવાળો છે

ਭਗਤਿਹੀਣੁ ਨਾਨਕੁ ਦਰਿ ਦੇਖਹੁ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਉਰਿ ਧਾਰਾ ॥੪॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હું ભક્તિવહિન તારો દરવાજો જોઈ રહ્યો છું તારું નામ મળી જાય તો હું હૃદયમાં ધારણ કરી લઉં ॥૪॥૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਜਿਨਿ ਧਨ ਪਿਰ ਕਾ ਸਾਦੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ਸਾ ਬਿਲਖ ਬਦਨ ਕੁਮਲਾਨੀ ॥
જે સ્ત્રીએ પોતાના પતિ-પ્રભુને પ્રેમનો સ્વાદ લીધો નથી દુઃખમાં રોતા તેનું શરીર મુરઝાઇ ગયું છે

ਭਈ ਨਿਰਾਸੀ ਕਰਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨੀ ॥੧॥
કર્મોના બંધનમાં ફસાયેલી તે ઉદાસ થઈ ગઈ છે અને ગુરુ વગર ભ્રમમાં ભટકે છે ॥૧॥

ਬਰਸੁ ਘਨਾ ਮੇਰਾ ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
હે વાદળ! તું વરસ, મારા પતિ પ્રભુ ઘરમાં આવી ગયા છે

ਬਲਿ ਜਾਵਾਂ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਣਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના પ્રિયતમ ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું જેણે મને પ્રભુથી મળાવી દીધી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਉਤਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਦਾ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ॥
તેની શાશ્વત પ્રીતિ હંમેશા ઠાકુરજીથી છે તેની ભક્તિ સારી લાગે છે

ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਗੁਰਿ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇਆ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਭਗਤਿ ਸੁਭਾਵੀ ॥੨॥
ગુરુએ પ્રભુના દર્શન કરાવ્યા તો તેની બંધનોથી મુક્તિ થઈ ગઈ તેથી યુગ-યુગ પ્રભુની ભક્તિ જ શોભાયમાન છે ॥૨॥

ਹਮ ਥਾਰੇ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜਗੁ ਤੁਮਰਾ ਤੂ ਮੇਰਾ ਹਉ ਤੇਰਾ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા છે, તેમજ આખું જગત તારું છે તું મારો માલિક છે અને હું તારો સેવક છું

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਬਹੁਰਿ ਨ ਭਵਜਲਿ ਫੇਰਾ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુથી મળીને પરમાત્મા પ્રાપ્ત થયા છે અને હવે ફરી સંસાર-સમુદ્રનું ચક્ર લાગશે નહીં ॥૩॥

ਅਪੁਨੇ ਪਿਰ ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਵਿਗਾਸੀ ਤਉ ਧਨ ਸਾਚੁ ਸੀਗਾਰੋ ॥
પોતાના પતિ-પ્રભુને જોઈને જીવ-સ્ત્રી ખીલી ગઈ છે તો જ તેનો સાચો શણગાર થયો છે

ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿਉ ਸਚਿ ਸਾਚੀ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੋ ॥੪॥
પ્રભુની સાથે મળીને તે સત્યશીલ થઈ ગઈ છે અને ગુરુની શિક્ષાથી હરિ-નામ જ તેનો આસરો બની ગયું છે ॥૪॥

ਮੁਕਤਿ ਭਈ ਬੰਧਨ ਗੁਰਿ ਖੋਲ੍ਹ੍ਹੇ ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુએ બંધન ખોલી દીધા તો મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ અને ગુરુ-શબ્દથી પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થઈ છે

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੫॥੪॥
હે નાનક! રામ નામ હૃદયમાં ધારણ કર્યું તો ગુરુએ પ્રભુથી મળાવી દીધા ॥૫॥૪॥

ਮਹਲਾ ੧ ਮਲਾਰ ॥
મહેલ ૧ મલાર॥

ਪਰ ਦਾਰਾ ਪਰ ਧਨੁ ਪਰ ਲੋਭਾ ਹਉਮੈ ਬਿਖੈ ਬਿਕਾਰ ॥
હે મનુષ્ય! પારકી સ્ત્રી, પારકું ધન, લોભ, અહંકાર વગેરે વિષય-વિકારોને છોડી દો

ਦੁਸਟ ਭਾਉ ਤਜਿ ਨਿੰਦ ਪਰਾਈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਚੰਡਾਰ ॥੧॥
દુષ્ટ સ્વભાવ, પારકી નિંદા, કામ, ક્રોધ જેવા ચંડાલને ત્યાગી દો ॥૧॥

ਮਹਲ ਮਹਿ ਬੈਠੇ ਅਗਮ ਅਪਾਰ ॥
શરીર રૂપી મહેલમાં જ પ્રભુ વ્યાપક છે

ਭੀਤਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਵੈ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਤਨੁ ਆਚਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ આમાંથી અમૃત તે જ વ્યક્તિ પીવે છે જે ગુરુના ઉપદેશ રૂપી રત્નનું જીવન-આચરણ અપનાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੋਊ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸੰਸਾਰ ॥
તે દુઃખ-સુખ બંનેને સમાન માને છે અને સંસારમાં સારા-ખરાબને એક નજરથી જોવે છે

ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਸੁਰਤਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਤਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਪਿਆਰ ॥੨॥
ગુરુના પ્રેમથી સત્સંગમાં જ જ્ઞાન, બુદ્ધિ, વિવેક તથા હરિ-નામ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
દાતા ગુરુ જેને નામ આપે છે દિવસ-રાત હરિ-નામ પ્રાપ્તિનો લાભ મેળવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖ ਸੋਈ ਜਨੁ ਪਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰੁ ॥੩॥
ગુરુથી તે વ્યક્તિ શિક્ષા પ્રાપ્ત કરે છે જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે ॥૩॥

ਕਾਇਆ ਮਹਲੁ ਮੰਦਰੁ ਘਰੁ ਹਰਿ ਕਾ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਰਾਖੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
શરીર રૂપી મહેલ પરમાત્માનું ઘર છે જેમાં તેની જ્યોતિ સ્થિત છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰ ॥੪॥੫॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે પ્રભુ ગુરુ દ્વારા જ પોતાના મહેલમાં બોલાવે છે અને મળાવવાવાળો
પ્રભુ પોતે જ મળાવી દે છે ॥૪॥૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੁ ੨
મલાર મહેલ ૧ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪਵਣੈ ਪਾਣੀ ਜਾਣੈ ਜਾਤਿ ॥
પવન-પાણી વગેરે પાંચ તત્વોથી ઉત્પતિને માનવામાં આવે છે

ਕਾਇਆਂ ਅਗਨਿ ਕਰੇ ਨਿਭਰਾਂਤਿ ॥
અલબત્ત શરીરના નિર્માણમાં ગર્ભ-અગ્નિ પણ ભૂમિકા નિભાવે છે

ਜੰਮਹਿ ਜੀਅ ਜਾਣੈ ਜੇ ਥਾਉ ॥
જો જીવના જન્મ લેવાવાળા મૂળ સ્થાન પ્રભુને મનુષ્ય જાણે છે તો જ

ਸੁਰਤਾ ਪੰਡਿਤੁ ਤਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥੧॥
જ્ઞાનવાન છે, તેનું નામ પંડિત કહી શકાય છે ॥૧॥

ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ ਮਾਇ ॥
હે માતા! પરમાત્માના ગુણોને જાણી શકાતા નથી

ਅਣਡੀਠਾ ਕਿਛੁ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
તેને જોયા વગર પણ કંઈ કહી શકાતું નથી

ਕਿਆ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શા માટે તેના ગુણોની ચર્ચા કરવામાં આવે? ॥૧॥વિરામ॥

ਊਪਰਿ ਦਰਿ ਅਸਮਾਨਿ ਪਇਆਲਿ ॥
ઉપર આકાશ, નીચે પાતાળ, અને મધ્ય ધરતીમાં પરમાત્મા જ સ્થિત છે

ਕਿਉ ਕਰਿ ਕਹੀਐ ਦੇਹੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
શા માટે કહેવામાં આવે વિચાર આપો

ਬਿਨੁ ਜਿਹਵਾ ਜੋ ਜਪੈ ਹਿਆਇ ॥
જીભ વગર જે હૃદયમાં જપે છે

ਕੋਈ ਜਾਣੈ ਕੈਸਾ ਨਾਉ ॥੨॥
શું કોઈ જાણે છે કે તે કેવી રીતે નામ જપે છે ॥૨॥

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਰਹੈ ਨਿਭਰਾਂਤਿ ॥
કહેવા-બોલવાથી ઉપર થઈ થઈ જાય છે

ਸੋ ਬੂਝੈ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਦਾਤਿ ॥
જેના પર દયા કરે છે તે જ સમજે છે

ਅਹਿਨਿਸਿ ਅੰਤਰਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે દિવસ-રાત પ્રભુના ધ્યાનમાં લીન રહે છે

ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਜਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੩॥
તે જ ઉત્તમ પુરુષ છે અને સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૩॥

ਜਾਤਿ ਕੁਲੀਨੁ ਸੇਵਕੁ ਜੇ ਹੋਇ ॥
જો કોઈ ઉત્તમ જાતિમાં પ્રભુના સેવક થઈ જાય

ਤਾ ਕਾ ਕਹਣਾ ਕਹਹੁ ਨ ਕੋਇ ॥
જો પ્રભુની સ્તુતિ મ કરે તો જીવન નકામું છે

ਵਿਚਿ ਸਨਾਤੀਂ ਸੇਵਕੁ ਹੋਇ ॥
હે નાનક! જો કોઈ નાની જાતિથી પ્રભુનો સેવક હોય તો

ਨਾਨਕ ਪਣ੍ਹੀਆ ਪਹਿਰੈ ਸੋਇ ॥੪॥੧॥੬॥
અમારી ચામડીના બુટ પણ તેના પગમાં પહેરવા માટે હાજર છે ॥૪॥૧॥૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਦੁਖੁ ਵੇਛੋੜਾ ਇਕੁ ਦੁਖੁ ਭੂਖ ॥
એક દુઃખ કોઈના વિયોગનું છે એક દુઃખ ભૂખનું છે

ਇਕੁ ਦੁਖੁ ਸਕਤਵਾਰ ਜਮਦੂਤ ॥
એક દુઃખ શક્તિશાળી યમદૂતનું છે જે જીવને સાથે લઈ જાય છે

ਇਕੁ ਦੁਖੁ ਰੋਗੁ ਲਗੈ ਤਨਿ ਧਾਇ ॥
જે શરીરને રોગ લાગી જાય છે એક દુઃખ તે પણ છે

ਵੈਦ ਨ ਭੋਲੇ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ॥੧॥
હે નિષ્કપટ વૈદ્ય! કોઈ દવા લગાડીશ નહીં ॥૧॥

ਵੈਦ ਨ ਭੋਲੇ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ॥
હે નિષ્કપટ વૈદ્ય! પોતાની દવાનો અમારા માટે કોઈ ઉપયોગ ન કરો

ਦਰਦੁ ਹੋਵੈ ਦੁਖੁ ਰਹੈ ਸਰੀਰ ॥
કારણ કે પીડા થાય છે તો શરીરમાં દુઃખ રહે જ છે

ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲਗੈ ਨ ਬੀਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! આવી દવાની અમારા પર કોઈ અસર થવાની નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੀਏ ਰਸ ਭੋਗ ॥
માલિકને ભુલાવી જ્યારે રસ તેમજ ભોગોનો આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો

ਤਾਂ ਤਨਿ ਉਠਿ ਖਲੋਏ ਰੋਗ ॥
તો શરીરમાં રોગ લાગી ગયા

ਮਨ ਅੰਧੇ ਕਉ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
આ કારણે આંધળા મનને સજા મળે છે

ਵੈਦ ਨ ਭੋਲੇ ਦਾਰੂ ਲਾਇ ॥੨॥
હે નિષ્કપટ વૈદ્ય! કોઈ દવા લગાવીશ નહીં ॥૨॥

ਚੰਦਨ ਕਾ ਫਲੁ ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ॥
ચંદનની મહત્વતા તેની સુગંધમાં છે

ਮਾਣਸ ਕਾ ਫਲੁ ਘਟ ਮਹਿ ਸਾਸੁ ॥
મનુષ્યનું ફળ શરીરમાં ચાલી રહી શ્વાસ છે

ਸਾਸਿ ਗਇਐ ਕਾਇਆ ਢਲਿ ਪਾਇ ॥
જ્યારે છૂટી જાય છે તો શરીર માટી થઈ જાય છે

ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਕੋਇ ਨ ਖਾਇ ॥੩॥
તે પછી કોઈ ભોજન ગ્રહણ કરતું નથી ॥૩॥

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਨਿਰਮਲ ਹੰਸੁ ॥
સોના રૂપી શરીરમાં આત્મા રૂપી હંસ છે

ਜਿਸੁ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਸੁ ॥
જેમાં પ્રભુ નામનો અંશ છે

ਦੂਖ ਰੋਗ ਸਭਿ ਗਇਆ ਗਵਾਇ ॥
પ્રભુ-નામથી બધા દુઃખ રોગ દૂર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਛੂਟਸਿ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੪॥੨॥੭॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે સાચા નામથી જ દુઃખ-રોગોથી છુટકારો થાય છે ॥૪॥૨॥૭॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਦੁਖ ਮਹੁਰਾ ਮਾਰਣ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
દુઃખ એવું ઝેર છે જેનાથી હરિનામનું સ્મરણ જ મારવાવાળું છે

ਸਿਲਾ ਸੰਤੋਖ ਪੀਸਣੁ ਹਥਿ ਦਾਨੁ ॥
સંતોષના પત્થર પર પીસાવામાં આવે છે અને હાથથી દાનના રૂપમાં આપવામાં આવે છે

SikhBookClub.com
SGGSonline.com

ਨਿਤ ਨਿਤ ਲੇਹੁ ਨ ਛੀਜੈ ਦੇਹ ॥
દરરોજ એવી દવા લો તારી શરીર નષ્ટ થશે નહીં

ਅੰਤ ਕਾਲਿ ਜਮੁ ਮਾਰੈ ਠੇਹ ॥੧॥
અન્યથા અંતિમ સમયે યમ તને મારી દેશે ॥૧॥

ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਖਾਹਿ ਗਵਾਰ ॥
હે મૂર્ખ! એવી દવાનું સેવન કરો

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤੇਰੇ ਜਾਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના સેવનથી તારા વિકાર દૂર થઈ જશે ॥૧॥વિરામ॥

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਜੋਬਨੁ ਸਭੁ ਛਾਂਵ ॥
રાજ્ય, માલ તેમજ યૌવન બધું છાયાની જેમ છે

ਰਥਿ ਫਿਰੰਦੈ ਦੀਸਹਿ ਥਾਵ ॥
સૂરજનું ચક્ર ફરવાથી બધું દેખાવા લાગે છે

ਦੇਹ ਨ ਨਾਉ ਨ ਹੋਵੈ ਜਾਤਿ ॥
આ શરીર, નામ તેમજ જાતિ કંઈપણ સાથે જતું નથી

ਓਥੈ ਦਿਹੁ ਐਥੈ ਸਭ ਰਾਤਿ ॥੨॥
ત્યાં પરલોકમાં દિવસ અને અહીં આ લોકમાં રાત થશે ॥૨॥

ਸਾਦ ਕਰਿ ਸਮਧਾਂ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਘਿਉ ਤੇਲੁ ॥
સ્વાદોને લાકડીઓ તેમજ તૃષ્ણાને ઘી

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਗਨੀ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥
કામ ક્રોધને તેલ બનાવીને જ્ઞાન અગ્નિમાં ભેળવો

ਹੋਮ ਜਗ ਅਰੁ ਪਾਠ ਪੁਰਾਣ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣ ॥੩॥
આ આહુતિ યજ્ઞમાં અને પુરાણોના પાઠ જે પણ કર્મ છે તેમાં જે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે તે જ સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਤਪੁ ਕਾਗਦੁ ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਨੀਸਾਨੁ ॥
તપસ્યા રૂપી કાગળ પર તારું નામ-સ્મરણ જ સ્વીકાર છે

ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਖਿਆ ਏਹੁ ਨਿਧਾਨੁ ॥
જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે તે નામ રૂપી ભંડાર મેળવી લે છે

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਦਿਸਹਿ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
આ ધનવાન સાચા ઘરમાં જતા દેખાય છે

ਨਾਨਕ ਜਨਨੀ ਧੰਨੀ ਮਾਇ ॥੪॥੩॥੮॥
હે નાનક! તેને જન્મ દેવાવાળી માતા ધન્ય છે ॥૪॥૩॥૮॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਬਾਗੇ ਕਾਪੜ ਬੋਲੈ ਬੈਣ ॥
હે બહેન! તારા કપડાં સફેદ છે વાતો તારી મીઠી છે

ਲੰਮਾ ਨਕੁ ਕਾਲੇ ਤੇਰੇ ਨੈਣ ॥
નાક લાંબી તેમજ આંખ તારી કાળી છે

ਕਬਹੂੰ ਸਾਹਿਬੁ ਦੇਖਿਆ ਭੈਣ ॥੧॥
હે બહેન! ક્યારેય માલિકને જોયા છે ॥૧॥

ਊਡਾਂ ਊਡਿ ਚੜਾਂ ਅਸਮਾਨਿ ॥ ਸਾਹਿਬ ਸੰਮ੍ਰਿਥ ਤੇਰੈ ਤਾਣਿ ॥
હું ઉડી-ઉડી આકાશમાં ચડી જાઉં તો હે સમર્થ માલિક! બધું તારી શક્તિથી થયું છે

ਜਲਿ ਥਲਿ ਡੂੰਗਰਿ ਦੇਖਾਂ ਤੀਰ ॥ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਬੀਰ ॥੨॥
પાણી, ધરતી, પહાડો તેમજ નદીઓના કિનારે જ્યાં જોઉં છું દરેક સ્થાને માલિક જ હાજર છે ॥૨॥

ਜਿਨਿ ਤਨੁ ਸਾਜਿ ਦੀਏ ਨਾਲਿ ਖੰਭ ॥
જેણે શરીર બનાવી સાથે શ્વાસ રૂપી પાંખો આપી છે

ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਉਡਣੈ ਕੀ ਡੰਝ ॥
અત્યંત તૃષ્ણાના કારણે ઉડવાની ચાહ લાગેલી રહે છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ ਬੰਧਾਂ ਧੀਰ ॥
જો પ્રભુ કૃપા કરે તો ધૈર્ય હોય

ਜਿਉ ਵੇਖਾਲੇ ਤਿਉ ਵੇਖਾਂ ਬੀਰ ॥੩॥
હે ભાઈ! જ્યાં સદ્દગુરુ દેખાડે ત્યાં જોઉં ॥૩॥

ਨ ਇਹੁ ਤਨੁ ਜਾਇਗਾ ਨ ਜਾਹਿਗੇ ਖੰਭ ॥
ન તો આ શરીર સાથે જશે અને ન તો શ્વાસ જશે ન

ਪਉਣੈ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਕਾ ਸਨਬੰਧ ॥
આ તો માત્ર પવન, પાણી તેમજ અગ્નિનો સંબંધ હતો

ਨਾਨਕ ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਜਪੀਐ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ॥
હે નાનક! ઉત્તમ કર્મ હોય તો ગુરુ-પીર અપનાવીને પ્રભુના નામનું જાપ થાય છે

ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ॥੪॥੪॥੯॥
આ શરીર સત્યમાં જોડાય જાય છે ॥૪॥૪॥૯॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
મલાર મહેલ ૩ ચાર પદ ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪੇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥
નિરંકારે સંસાર બનાવીને પોતે જ લોકોને ભ્રમમાં ભુલાવેલા છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਜਿਤੁ ਭਾਵੈ ਤਿਤੁ ਲਾਏ ॥
તે સૃષ્ટિ-કર્તા ઉત્પન્ન કરીને પોતે જ સંભાળ કરે છે જેમ ઇચ્છે છે ત્યાં જ લગાવી દે છે

ਸੇਵਕ ਕਉ ਏਹਾ ਵਡਿਆਈ ਜਾ ਕਉ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਏ ॥੧॥
તેના હુકમને માનવું જ સેવકની મહાનતા છે ॥૧॥

ਆਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਲਹੀਐ ॥
પોતાની રજાને તે પોતે જ જાણે છે અને ગુરુની કૃપાથી જ સમજી શકાય છે

ਏਹਾ ਸਕਤਿ ਸਿਵੈ ਘਰਿ ਆਵੈ ਜੀਵਦਿਆ ਮਰਿ ਰਹੀਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ માયા-શક્તિથી વિપરીત થઈને સાચા ઘરમાં આવી જાય તો જીવતા વિકારો તરફથી
રહિત થઈ શકાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਵੇਦ ਪੜੈ ਪੜਿ ਵਾਦੁ ਵਖਾਣੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸਾ ॥
વેદોનું વાંચન કરીને પંડિતજન ત્રિદેવો વિશે વાદ-વિવાદ કરે છે તે કહે છે કે બ્રહ્મા સૃષ્ટિકર્તા,
વિષ્ણુ સંસારના પોષક તેમજ મહેશ સંહારક છે

ਏਹ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਾਇਆ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ਜਨਮ ਮਰਣ ਕਾ ਸਹਸਾ ॥
આ માયા ત્રિગુણાત્મક છે જેને આખા જગતને ભુલાવેલું છે જેના કારણે જન્મ-મરણનો સંશય બની રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਚੂਕੈ ਮਨਹੁ ਅੰਦੇਸਾ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી જ્યારે પ્રભુનો બોધ થઈ જાય છે તો મનથી શંકા દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਮ ਦੀਨ ਮੂਰਖ ਅਵੀਚਾਰੀ ਤੁਮ ਚਿੰਤਾ ਕਰਹੁ ਹਮਾਰੀ ॥
હે પ્રભુ! અમે ગરીબ, મૂર્ખ તેમજ અણસમજ છે તું જ અમારી ચિંતા દૂર કર

ਹੋਹੁ ਦਇਆਲ ਕਰਿ ਦਾਸੁ ਦਾਸਾ ਕਾ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਤੁਮਾਰੀ ॥
દયાળુ થઈને પોતાના દાસોનો દાસ બનાવી લે તેથી તારી સેવામાં લીન રહે

ਏਕੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦੇਹਿ ਤੂ ਅਪਣਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀ ॥੩॥
તું નામ રૂપી ભંડાર આપ તેથી દિવસ-રાત તારા નામ ચિંતનમાં નિમગ્ન રહે છે ॥૩॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝਹੁ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰਾ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી આ રહસ્યને સમજીને કોઈ મનન કરી શકે છે

ਜਿਉ ਜਲ ਊਪਰਿ ਫੇਨੁ ਬੁਦਬੁਦਾ ਤੈਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જેમ પાણી પર પરપોટો હોય છે તેમ જ આ સંસાર છે

ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਆ ਤਿਸਹਿ ਸਮਾਣਾ ਚੂਕਿ ਗਇਆ ਪਾਸਾਰਾ ॥੪॥੧॥
જે પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થાય છે તેમાં જ જોડાઈ જાય છે અને આખો ફેલાવો સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਜਿਨੀ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਸੇ ਮੇਲੇ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥
જેણે માલિકના હુકમને ઓળખી લીધો છે તે શબ્દ દ્વારા અહમને સળગાવીને સત્યમાં જ મળી ગયા છે

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਕਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે દિવસ-રાત સાચી ભક્તિ કરે છે અને પરમ-સત્ય પ્રભુના ધ્યાનમાં લીન રહે છે

ਸਦਾ ਸਚੁ ਹਰਿ ਵੇਖਦੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી તેને સ્વાભાવિક બધી તરફ હંમેશા સત્ય પ્રભુ જ દૃષ્ટિગત થાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
હે મન! પરમાત્માનો હુકમ માનવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਅਪਣਾ ਭਾਵਦਾ ਜਿਸੁ ਬਖਸੇ ਤਿਸੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਕੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુને પોતાની રજા માનવાવાળા જ પસંદ છે જેને કૃપા કરીને સમર્થ પ્રદાન કરે છે તેને કોઈ મુશ્કેલી આવતી નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਭਾ ਧਾਤੁ ਹੈ ਨਾ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਇ ॥
ત્રણેય ગુણોમાં ભટકણ જ રહે છે તેનાથી ન પ્રભુની ભક્તિ થાય છે ન તો પ્રેમ હોય છે

ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
જીવ અહમ-ભાવમાં કર્મ કરે છે અને ક્યારેય મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી

ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਪਇਐ ਕਿਰਤਿ ਫਿਰਾਹਿ ॥੨॥
જે માલિકને મંજુર છે તે જ થાય છે અને પથભ્રષ્ટ જીવ કર્મોના બંધનમાં પડી રહે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਿਐ ਮਨੁ ਮਰਿ ਰਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
જ્યારે સદ્દગુરુથી સંપર્ક થાય છે તો મનની વાસનાઓ દૂર થઈ જાય છે અને પ્રભુનું નામ મનમાં સ્થિત થઈ જાય છે

ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
તેનું મહત્વ વર્ણવી શકાતું નથી અને તેની કીર્તિ પણ વર્ણવી શકાતી નથી.

ਚਉਥੈ ਪਦਿ ਵਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸਚੈ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੩॥
તે તરુણાવસ્થામાં સ્થિત થઈને પરમ સત્યમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਹੈ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
મારો પ્રભુ મનવાણીથી પર છે તેની મહિમાનું વર્ણન કરી શકાતું નથી

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੁਝੀਐ ਸਬਦੇ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
જો ગુરુની કૃપાથી શબ્દ દ્વારા અભ્યાસ કરવામાં આવે તો તેનો તફાવત સમજી શકાતો નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે હરિનામનું સ્તુતિગાન કરો તેનાથી સાચા દરવાજા પર શોભા પ્રાપ્ત થાય છે ॥૪॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ તથ્યને સમજે છે

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਦਾਤਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਬਖਸੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
ગુરુ વગર દાતા કોઈ નથી અને કૃપા કરીને માત્ર તે જ નામ આપે છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਸਾਂਤਿ ਊਪਜੈ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਲਏਇ ॥੧॥
ગુરુને મળીને શાંતિ ઉત્પન્ન થાય છે અને જીવ દરરોજ હરિ નામ જપતો રહે છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મન! હરિ નામ અમૃતનું ચિંતન કરો

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲੈ ਨਾਉ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਨਾਮੇ ਸਦਾ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા ગુરુના મળવાથી જ હરિ નામ પ્રાપ્ત થાય છે અને જીવ હરિ નામમાં જ જોડાઈ રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਸਦਾ ਵਿਛੁੜੇ ਫਿਰਹਿ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਨਾਲਿ ॥
મનમુખી પરમાત્માથી અલગ થઈને જન્મ-મરણના ચક્રમાં ભટકે છે ન કોઈ તેની પાસે ગુણ હોય છે ન તો તેનો કોઈ સાથ આપે છે

ਹਉਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਹੈ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਜਮਕਾਲਿ ॥
અહમ ખુબ મોટો રોગ છે અને યમરાજ ભટકાડીને મારે છે

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੨॥
જે ગુરુ શિક્ષા અનુસાર ચાલે છે, સારી સંગતમાં રહે છે હંમેશા હરિનામ જપે છે તે પ્રભુથી અલગ થતા નથી ॥૨॥

ਸਭਨਾ ਕਰਤਾ ਏਕੁ ਤੂ ਨਿਤ ਕਰਿ ਦੇਖਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ! માત્ર તું જ બધાનો રચયિતા છે અને દરરોજ વિચાર કરીને સંભાળ કરે છે

ਇਕਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇਆ ਬਖਸੇ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥
કોઈ ગુરુમુખને ભક્તિનો ભંડાર આપીને પોતે જ મળાવી લે છે

ਤੂ ਆਪੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕਰੀ ਪੂਕਾਰ ॥੩॥
તું પોતે બધું જાણે છે તારા સિવાય કોની સામે પ્રાર્થના કરવામાં આવે   ॥૩॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਨਦਰੀ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃત સમાન છે તેની કરુણા-દૃષ્ટિથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
કોઈ જિજ્ઞાસુ ગુરુના શાંત-સ્વભાવમાં દિવસ-રાત હરિનું નામ ઉચ્ચારણ કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾਮੇ ਹੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! હરિનું નામ સુખોનો ભંડાર છે તેથી નામ-સ્મરણમાં જ મન લગાડવું જોઈએ ॥૪॥૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਗੁਰੁ ਸਾਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸੋਈ ॥
ગુરુની પ્રશંસા કરો તે હંમેશા સુખ દેવાવાળો છે અને તે જ નારાયણ રૂપ પરમાત્મા છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਈ ॥
જેને ગુરુની કૃપાથી મોક્ષ મેળવ્યો છે તેની દુનિયામાં ખુબ કીર્તિ થઈ છે

ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਸਾਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਵੈ ਸੋਈ ॥੧॥
જે દરરોજ પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે તે સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਿਦੈ ਵੀਚਾਰਿ ॥
હે મન! હૃદયમાં ગુરુનું ચિંતન કર

ਤਜਿ ਕੂੜੁ ਕੁਟੰਬੁ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਲਣੁ ਰਿਦੈ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અસત્ય પરિવાર, તૃષ્ણા તેમજ અહંકારના ઝેરને ત્યાગી દે અને યાદ રાખ મૃત્યુ અનિવાર્ય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਾ ਹੋਰੁ ਦਾਤਾ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ॥
સાચા ગુરુ જ રામનામનો દાતા છે બીજું કોઈ દાતા નથી

ਜੀਅ ਦਾਨੁ ਦੇਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹੀ ॥
જીવન આપીને તેને તૃપ્ત કર્યા છે તેથી સાચા નામમાં સમાયેલા રહે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰਵਿਆ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਹੀ ॥੨॥
જેના હૃદયમાં નિત્ય પરમાત્મા લીન રહે છે તે આધ્યાત્મિક સમાધિ લગાડે છે ॥૨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੀ ਇਹੁ ਮਨੁ ਭੇਦਿਆ ਹਿਰਦੈ ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ॥
સાચા ગુરુના ઉપદેશે આ મન પ્રભુમાં લીન કરી દીધું છે અને હૃદયમાં શુદ્ધ વાણી જ છે

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਲਖੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
મારો પ્રભુ અદૃષ્ટ છે તેને જોઈ શકાતા નથી તેની અકથ વાર્તા ગુરુએ કહી છે

ਆਪੇ ਦਇਆ ਕਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ ਜਪੀਐ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ ॥੩॥
તે સુખદાતા જ્યારે દયા કરે છે તો પ્રભુ નામનું જાપ થાય છે ॥૩॥

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਬਹੁੜਿ ਨ ਹੋਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુ દ્વારા આધ્યાત્મિક પ્રભુનું ધ્યાન થાય છે અને ફરી જન્મ મરણનું ચક્ર થતું નથી

ਮਨ ਹੀ ਤੇ ਮਨੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਆਮੀ ਮਨ ਹੀ ਮੰਨੁ ਸਮਾਇਆ ॥
મનથી જ મન સ્વામીમાં મળી જાય છે અને મન પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે

ਸਾਚੇ ਹੀ ਸਚੁ ਸਾਚਿ ਪਤੀਜੈ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥੪॥
અહમ-ભાવનાને દૂર કરીને સત્ય શીલ સત્યમાં વિશ્વાસ પાત્ર હોય છે ॥૪॥

ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਸੁਆਮੀ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
એક પ્રભુ જ મનમાં વસે છે બીજું કોઈ નહીં

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਮੀਠਾ ਜਗਿ ਨਿਰਮਲ ਸਚੁ ਸੋਈ ॥
માત્ર હરિ-નામ જ અમૃત જેવું મીઠું છે અને આ સત્ય દુનિયામાં નિર્મળ છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇ ਪਾਈਐ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਈ ॥੫॥੪॥
હે નાનક! પ્રભુનું નામ તે જ પ્રાપ્ત કરે છે જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય છે ॥૫॥૪॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਨਾਮੇ ਸਭਿ ਉਧਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશનું ચિંતન કર હરિ-નામ જપતા ગણ-ગંધર્વ બધાનો ઉદ્ધાર થઈ ગયો

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਦ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
અહમને મારીને તેમણે પરમાત્માને હંમેશા માટે મનમાં વસાવી લીધા છે

ਜਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਸੋਈ ਬੂਝੈ ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥
જેને તે સત્ય સમજાવે છે તે જ સમજે છે જેને પોતે જ પોતાની સાથે ભેળવી લે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਬਾਣੀ ਸਬਦੇ ਗਾਂਵੈ ਸਾਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧॥
તે દિવસ-રાત વાણીથી પ્રભુ શબ્દનું ગાન કરે છે અને સત્યની લગનમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥
હે મન! દરેક ક્ષણ હરિ-નામ સ્મરણ કરો

ਗੁਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਸਬਦ ਸੁਖੁ ਅੰਤਰਿ ਸਦਾ ਨਿਬਹੈ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ આપેલા શબ્દો મનને હંમેશા સુખ દેવાવાળા છે અને આ હંમેશા સાથ આપે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਪਾਖੰਡੁ ਕਦੇ ਨ ਚੂਕੈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
સ્વેચ્છાચારીનો પાખંડ ક્યારેય દૂર થતો નથી અને તે દ્વૈતભાવમાં દુઃખ જ મેળવે છે

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਬਿਖਿਆ ਮਨਿ ਰਾਤੇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥
તેનું નામ પ્રભુના નામને ભુલાવી વિષય-વિકારોમાં લીન રહે છે જેના કારણે તે પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે

ਇਹ ਵੇਲਾ ਫਿਰਿ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਪਛੁਤਾਏ ॥
પ્રભુ-સ્મરણ માટે આ જીવન ફરી પ્રાપ્ત થતું નથી અને હંમેશા પસ્તાય છે

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਕਦੇ ਨ ਬੂਝੈ ਵਿਸਟਾ ਮਾਹਿ ਸਮਾਏ ॥੨॥
તે મરી-મરીને જન્મે છે ક્યારેય તથ્યને સમજતો નથી અને ગંદકીમાં જ લીન રહે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਧਰੇ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશનું મનન કરીને ગુરુમુખ હરિ-નામમાં જ લીન રહે છે અને તેનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
તે પરમાત્માને મનમાં વસાવીને તેનું ધ્યાન કરે છે અને જીવન મુક્ત થઈ જાય છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲ ਮਤਿ ਊਤਮ ਊਤਮ ਬਾਣੀ ਹੋਈ ॥
તેનું મન તન નિર્મળ થઈ જાય છે અને ઉત્તમ વચન જ બોલે છે

ਏਕੋ ਪੁਰਖੁ ਏਕੁ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੩॥
તે એક પરમપુરુષ પ્રભુને જાણે છે અને બીજા કોઈને નહીં ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪੇ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
પ્રભુ પોતે જ કરે છે અને કરાવે છે અને પોતે જ કૃપા કરે છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਰਾਤਾ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਮੇਇ ॥
તેનું મન તન ગુરુની વાણીમાં લીન રહે છે અને સુર સેવામાં સમાઈ રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਵਸਿਆ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਲਖਾਇ ॥
તે અદૃષ્ટ તેમજ અગમ્ય પ્રભુ મનમાં વસેલા છે પરંતુ જે ગુરુમુખ હોય છે તેને જ દર્શન આપે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਇ ॥੪॥੫॥
નાનક ફરમાવે છે કે જેમ પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે તેને તે પોતે જ નામ-દર્શન આપે છે અને પોતાની મરજીથી જ બધાને ચલાવે છે ॥૪॥૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ਦੁਤੁਕੇ ॥
મલાર મહેલ ૩ બેપદ

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਵੈ ਘਰੁ ਦਰੁ ਮਹਲੁ ਸੁ ਥਾਨੁ ॥
સાચા ગુરુથી જ પરમાત્માનું ઘર-બાર, મહેલ, સુંદર સ્થાન પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਚੂਕੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી અભિમાન સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਿਨ ਕਉ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਨਾਮੁ ॥
વિધાતાના વિધાન અનુસાર જેના ભાગ્યમાં હરિ-નામ લખેલું હોય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹਿ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે હંમેશા પરમાત્માનું ભજન કરે છે અને સાચા દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਜਾਣੈ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਗੈ ਸਦ ਹਰਿ ਸਿਉ ਧਿਆਨੁ ॥
જ્યારે મનુષ્ય સાચા ગુરુથી મનને વશીભૂત કરવાની વિધિ જાણી લે છે તો પ્રભુ ધ્યાનમાં જ લીન રહે છે

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸਾਚੀ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੨॥
જીવ ગુરુના શબ્દમાં લીન રહીને હંમેશા વૈરાગ્યવાન રહે છે અને પ્રભુના સાચા દરબારમાં યશ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਖੇਲੈ ਹੁਕਮ ਕਾ ਬਾਧਾ ਇਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਦਹ ਦਿਸ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ॥
હુકમનો બંધાયેલું આ મન અનેક રમત રમે છે અને પળમાં જ દસેય દિશામાં ફરી આવે છે

ਜਾਂ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਤਾਂ ਇਹੁ ਮਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਤਕਾਲ ਵਸਿ ਆਵੈ ॥੩॥
જ્યારે સાચા પ્રભુ પોતે કરુણા-દ્રષ્ટિ કરે છે તો આ મન ગુરુના સાનિધ્યમાં તરત વશમાં આવી જાય છે ॥૩॥

ਇਸੁ ਮਨ ਕੀ ਬਿਧਿ ਮਨ ਹੂ ਜਾਣੈ ਬੂਝੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
શબ્દના ચિંતન દ્વારા આ સમજ પ્રાપ્ત થાય છે કે મનને વશીભૂત કરવાની રીત મન જ જાણે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਤੂ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਜਿਤੁ ਪਾਵਹਿ ਪਾਰਿ ॥੪॥੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે ભાઈ! તું હંમેશા હરિનામનું ચિંતન કર જેનાથી સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જશે ॥૪॥૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭਿ ਤਿਸ ਕੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
આ શરીર, આત્મા તેમજ પ્રાણ બધું પ્રભુની રચના છે અને તે દરેક શરીરમાં સમાઈ રહી છે

ਏਕਸੁ ਬਿਨੁ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣਾ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥
સાચા ગુરુએ આ રહસ્ય સમજાવી દીધું છે તેથી એક પ્રભુ સિવાય હું બીજા કોઈને માનતો નથી ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਨਾਮਿ ਰਹਉ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
હે મન! હરિ-નામમાં લગન લગાવીને રાખો તે અદ્રષ્ટ, મનવાણીથી પર, અપરંપાર, કર્તા-પુરુષ છે

ਅਦਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਕਰਤਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી પરમાત્માનું ભજન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਭੀਜੈ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਸਹਜੇ ਰਹੇ ਸਮਾਈ ॥
જ્યારે પ્રભુ-ભક્તિમાં લગન લાગે છે તો મન તન પણ ભીંજાય ઉઠે છે અને આધ્યાત્મિક જ તેમાં લીન રહે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਭਾਗੈ ਏਕ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી ભ્રમ તેમજ ભય ભાગી જાય છે અને એક પ્રભુમાં લગન લાગેલી રહે છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ਗਤਿ ਮਤਿ ਤਬ ਹੀ ਪਾਈ ॥
જે ગુરુના વચનોથી ભક્તિનું સાચું કાર્ય કરે છે તેને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਤਿਨਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੩॥
કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભને જ ગુરુ સમજાવે છે અને તેની રામ નામમાં લગન લાગેલી રહે છે ॥૩॥

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੋ ਸੋਈ ਇਹ ਗੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી આ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે જ્યાં જોઉં છું ત્યાં એક પ્રભુ જ હાજર છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਧਰੀਂ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਨਾਨਕ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! અહમ-ભાવને દૂર કરીને મેં આ મન, તન પ્રાણ બધું પ્રભુ આગળ અર્પણ કરું છું ॥૪॥૭॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣੁ ਸਬਦੇ ਪਾਇਆ ਜਾਈ ॥
મારા સાચા પ્રભુ દુઃખોનું નિવારણ કરવાવાળા છે જે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਗਤੀ ਰਾਤੇ ਸਦ ਬੈਰਾਗੀ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥
જે પ્રભુ ભક્તિમાં લીન થાય છે તે હંમેશા વૈરાગ્યવાન રહે છે અને સાચા દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਮਨ ਸਿਉ ਰਹਉ ਸਮਾਈ ॥
હે મન! પ્રભુની અર્ચનામાં લીન રહો

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા રામનામના સ્મરણથી મન પ્રસન્ન થઈ જાય છે અને પ્રભુમાં લગન લાગેલી રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇਇ ਬੁਝਾਈ ॥
મારો પ્રભુ અપહોચ, મનવાણીથી પર, ગુરુની શિક્ષા આ તફાવત કહે છે

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਸੇਤੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨॥
સત્ય, સંયમ, શુભ કર્મ કરો, પ્રભુનું કીર્તિગાન કરો અને તેની લગનમાં લીન રહો ॥૨॥

ਆਪੇ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਸਾਖੀ ਆਪੇ ਜਿਨ੍ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥
પ્રભુ જ શબ્દ છે સત્ય રૂપમાં સાક્ષી છે જેને પોતાની જ્યોતિ અમારી જ્યોતિમાં ભેળવી છે

ਦੇਹੀ ਕਾਚੀ ਪਉਣੁ ਵਜਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਈ ॥੩॥
આ શરીર નાશવાન છે તેમાં પ્રાણોનો સંચાર ચાલી રહ્યો છે અને ગુરુથી નામ અમૃત પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਸਾਜੇ ਸਭ ਕਾਰੈ ਲਾਏ ਸੋ ਸਚੁ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
પરમાત્મા પોતે જ સંસાર બનાવીને લોકોને કામ-ધંધામાં લગાવે છે અને તે પરમ સત્ય સર્વવ્યાપક છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ਨਾਮੇ ਦੇਇ ਵਡਾਈ ॥੪॥੮॥
હે નાનક! હરિ-નામ સિવાય કોઈ કાંઈ નથી અને નામ-સ્મરણથી જીવને મહાનતા આપે છે ॥૪॥૮॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਲਦਿਆ ਅਜਗਰ ਭਾਰੀ ॥
અહમના ઝેરે મનને મોહિત કરેલું હતું અને અજગર જેવો પાપોનો વજનદાર વજન લીધેલો હતો

ਗਰੁੜੁ ਸਬਦੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਹਰਿ ਮਾਰੀ ॥੧॥
જ્યારે ગુરુએ ગારુડી મંત્ર જેવો શબ્દ મુખમાં નાખ્યો તો પ્રભુએ અહમના ઝેરને સમાપ્ત કરી દીધું ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਹਉਮੈ ਮੋਹੁ ਦੁਖੁ ਭਾਰੀ ॥
હે મન! અહમ તેમજ મોહનું દુઃખ ખુબ ભારી છે

ਇਹੁ ਭਵਜਲੁ ਜਗਤੁ ਨ ਜਾਈ ਤਰਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰੁ ਹਰਿ ਤਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાતું નથી પરંતુ ગુરુ જ આનાથી પાર કરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਪਸਾਰਾ ਸਭ ਵਰਤੈ ਆਕਾਰੀ ॥
આખા સંસારમાં ત્રિગુણી માયાનો મોહ ફેલાયેલો છે

ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਨਦਰੀ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ॥੨॥
આધ્યાત્મિક સ્થિતિ સત્સંગમાં પ્રાપ્ત થાય છે અને તેની કૃપાથી જીવ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਚੰਦਨ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਹੈ ਬਹੁ ਬਾਸਨਾ ਬਹਕਾਰਿ ॥
જેમ ચંદનની સુગંધ શ્રેષ્ઠ છે જે બધી તરફ પોતાની સુગંધ ફેલાવી દે છે

ਹਰਿ ਜਨ ਕਰਣੀ ਊਤਮ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਬਿਸਥਾਰਿ ॥੩॥
આ રીતે હરિભક્તોનું આચરણ ઉત્તમ છે જે આખા જગતમાં હરિની કીર્તિને ફેલાવે છે ॥૩॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
હે ઠાકુર! મારા પર કૃપા કરો તેથી હરિ-નામ હૃદયમાં ધારણ કરી શકું

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਜਪਿਆ ਨਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥੯॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે સંપૂર્ણ સદ્‌ગુરુને મેળવીને મનમાં પ્રભુનું નામ જપતો રહું છું ॥૪॥૯॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ਘਰੁ ੨
મલાર મહેલ ૩ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਇਹੁ ਮਨੁ ਗਿਰਹੀ ਕਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਉਦਾਸੀ ॥
આ મન ગૃહસ્થી છે અથવા આ ઉદાસી છે

ਕਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਅਵਰਨੁ ਸਦਾ ਅਵਿਨਾਸੀ ॥
શું આ મન વર્ણ-જાતિઓથી રહિત થઈને હંમેશા અવિનાશી રહે છે ?

ਕਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਚੰਚਲੁ ਕਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥
શું આ મન ચંચળ છે અથવા વૈરાગ્યવાન છે ?

ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਮਤਾ ਕਿਥਹੁ ਲਾਗੀ ॥੧॥
જરા એ તો કહો આ મનને મમતાની ભાવના ક્યાંથી લાગી હતી? ॥૧॥

ਪੰਡਿਤ ਇਸੁ ਮਨ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
પંડિતજી!આ મનનું ચિંતન કરીને સાચી વાત કહો

ਅਵਰੁ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਪੜਹਿ ਉਠਾਵਹਿ ਭਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજું ઘણું વાંચીને વજન ન ઉપાડો ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਕਰਤੈ ਲਾਈ ॥
આ માયા-મમતા સૃષ્ટિ-કર્તાએ જ લગાડી છે

ਏਹੁ ਹੁਕਮੁ ਕਰਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ॥
તેને હુકમ કરીને સંપૂર્ણ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરી છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝਹੁ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! ગુરુની કૃપાથી આ રહસ્યને સમજી લો

ਸਦਾ ਰਹਹੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
હંમેશા પરમાત્માની શરણમાં રહો ॥૨॥

ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਜੋ ਤਿਹਾਂ ਗੁਣਾ ਕੀ ਪੰਡ ਉਤਾਰੈ ॥
વાસ્તવમાં પંડિત તો તે જ માનવામાં આવે છે જે ત્રણ ગુણોના થેલાને માથા પરથી ઉતારી દે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥
દિવસ-રાત એક પ્રભુના નામની ચર્ચા કરે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਓਹੁ ਦੀਖਿਆ ਲੇਇ ॥
તે સાચા ગુરુથી શિક્ષા લે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸੁ ਧਰੇਇ ॥
સદ્દગુરુની સમક્ષ જ માથું અર્પણ કરે છે

ਸਦਾ ਅਲਗੁ ਰਹੈ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥
તે સંસારથી હંમેશા અલિપ્ત રહે છે

ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਣੁ ॥੩॥
આવા પંડિત જ પરમાત્માના દરબારમાં સ્વીકાર થાય છે ॥૩॥

ਸਭਨਾਂ ਮਹਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਵਖਾਣੈ ॥
બધા લોકોમાં એક પ્રભુની સ્તુતિ કરું છું

ਜਾਂ ਏਕੋ ਵੇਖੈ ਤਾਂ ਏਕੋ ਜਾਣੈ ॥
તે માત્ર અદ્વૈત પ્રભુને જોવે છે અને એકને જ માને છે

ਜਾ ਕਉ ਬਖਸੇ ਮੇਲੇ ਸੋਇ ॥
જેના પર રૂપ-દૃષ્ટિ કરે છે તેને સાથે ભેળવી લે છે

ਐਥੈ ਓਥੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੪॥
આવો વ્યક્તિ લોક-પરલોકમાં હંમેશા સુખી રહે છે ॥૪॥

ਕਹਤ ਨਾਨਕੁ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਕਰੇ ਕਿਆ ਕੋਇ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે મુક્તિ માટે કોઈ કઈ રીત અપનાવે?

ਸੋਈ ਮੁਕਤਿ ਜਾ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਹੋਇ ॥
વાસ્તવમાં મુક્તિ તે જ પ્રાપ્ત કરે છે જેના પર પ્રભુ-કૃપા થાય છે

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋਇ ॥
તે દિવસ-રાત પરમાત્માના ગુણ ગાય છે

ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਕੀ ਫਿਰਿ ਕੂਕ ਨ ਹੋਇ ॥੫॥੧॥੧੦॥
શાસ્ત્રો તેમજ વેદોની ફરી વાત કરતા નથી ॥૫॥૧॥૧૦॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਜੋਨਿ ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਾਈ ॥
ભૂલ-ભ્રમમાં ફસાયેલ સ્વેચ્છાચારી યોનિઓમાં ભટકતો રહે છે

ਜਮਕਾਲੁ ਮਾਰੇ ਨਿਤ ਪਤਿ ਗਵਾਈ ॥
યમરાજ તેને મારે છે અને તે પોતાની ઈજ્જત ખોઈ બેસે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਮ ਕੀ ਕਾਣਿ ਚੁਕਾਈ ॥
જો સાચા ગુરુની સેવા કરવામાં આવે તો મૃત્યુનો ડર દૂર થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਆ ਮਹਲੁ ਘਰੁ ਪਾਈ ॥੧॥
હૃદય-ઘરમાં જ પ્રભુ મળી જાય છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે પ્રાણી! ગુરુ દ્વારા હરિનામનું મનન કરો

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਦੁਬਿਧਾ ਖੋਇਆ ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ જીવન તું મુશ્કેલીમાં ગુમાવી રહ્યો છે જે કોડીઓના ભાવે જઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરો, ગુરુ દ્વારા તારાથી પ્રેમ લાગેલો રહે

ਅੰਤਰਿ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੁ ॥
મનમાં પ્રભુની ભક્તિ ધારણ કરો

ਭਵਜਲੁ ਸਬਦਿ ਲੰਘਾਵਣਹਾਰੁ ॥
શબ્દ-ગુરુ જ ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારનાર છે

ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਦਿਸੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥੨॥
સાચા દરવાજા પર જીવ સત્યશીલ દેખાય દે છે ॥૨॥

ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ॥
મનુષ્ય અનેક કર્મકાંડ કરે છે પરંતુ સદ્ગુરુને મેળવતા નથી

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਬਹੁ ਮਾਇਆ ॥
ગુરુ વગર ધન-દોલત માટે ભ્રમમાં ભૂલાયેલા રહે છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਬਹੁ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇਆ ॥
તે પોતાના અહમ, મમતા તેમજ મોહમાં વૃધ્ધિ કરી લે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
આ કારણે દ્વૈતભાવમાં સ્વેચ્છાચારી દુઃખ જ મેળવે છે ॥૩॥

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਅਗਮ ਅਥਾਹਾ ॥
પ્રભુ જ કર્તા છે તે અગમ્ય, અથાહ છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਜਪੀਐ ਸਚੁ ਲਾਹਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુ નામ જપવાથી લાભ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਾਜਰੁ ਹਜੂਰਿ ਹਰਿ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
પરમાત્મા અચિંત છે આપણી નજીક જ છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਹਾ ॥੪॥੨॥੧੧॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુમુખ નામમાં જ સમાયેલા રહે છે ॥૪॥૨॥૧૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਜੀਵਤ ਮੁਕਤ ਗੁਰਮਤੀ ਲਾਗੇ ॥
ગુરુની શિક્ષાઓમાં પ્રવૃત રહેવાવાળા જીવન મુક્ત થયા છે

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦ ਜਾਗੇ ॥
તે દિવસ-રાત પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
પોતાનો અહમ છોડીને સાચા ગુરુની સેવામાં લીન રહે છે

ਹਉ ਤਿਨ ਜਨ ਕੇ ਸਦ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥੧॥
તે હંમેશા આવા લોકોના ચરણે લાગે છે ॥૧॥

ਹਉ ਜੀਵਾਂ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
પરમાત્માનું ગુણગાન જ અમારું જીવન છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશ મને મહારસની સમાન મીઠું લાગે છે અને પરમાત્માના નામ-સ્મરણથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅਗਿਆਨੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
સંસારમાં માયા-મોહ અને અજ્ઞાનની અંધારું ફેલાયેલું છે

ਮਨਮੁਖ ਮੋਹੇ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥
પોતાના મનની મરજી કરવાવાળા મૂર્ખ આમાં જ મુગ્ધ રહે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਧੰਧਾ ਕਰਤ ਵਿਹਾਇ ॥
દિવસ-રાત સંસારના કામ-ધંધા કરતા જ તેની જિંદગી પસાર થઈ જાય છે

ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੨॥
આ રીતે વારંવાર મરી-મરીને જન્મે છે અને યમથી દંડ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ગુરુમુખ રામ નામમાં લગન લગાવી રાખે છે

ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਨਾ ਲਪਟਾਈ ॥
અસત્ય લાલચમાં પડતા નથી

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સંસારમાં જે કંઈપણ થાય છે તે સ્વાભાવિક જ હોય છે

ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਰਸਨ ਰਸਾਇ ॥੩॥
નામ રસિયા તો હરિરસ સેવનમાં લીન રહે છે ॥૩॥

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਿਸਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
કરોડોમાં કોઈ દુર્લભ જ છે જેને રહસ્ય સમજાવે છે

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇ ਵਡਿਆਈ ॥
તે કૃપાપૂર્વક યશ પ્રદાન કરે છે

ਜੋ ਧੁਰਿ ਮਿਲਿਆ ਸੁ ਵਿਛੁੜਿ ਨ ਜਾਈ ॥
જે પરમાત્માથી મળી જાય છે તે તેનાથી ક્યારેય અલગ થતા નથી

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੪॥੩॥੧੨॥
હે નાનક! ત્યારબાદ તે પરમાત્માના નામમાં જોડાઈ રહે છે ॥૪॥૩॥૧૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਸਭੁ ਕੋਈ ਕਹੈ ॥
જીભથી તો બધા હરિ નામ ઉચ્ચારણ કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਤਾ ਨਾਮੁ ਲਹੈ ॥
પરંતુ સાચા ગુરુની સેવામાં જ હરિનામનું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે

ਬੰਧਨ ਤੋੜੇ ਮੁਕਤਿ ਘਰਿ ਰਹੈ ॥
પછી તે સંસારના બંધનોને તોડીને મુક્તિ ઘરમાં રહે છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਅਸਥਿਰੁ ਘਰਿ ਬਹੈ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી સાચા ઘરમાં સ્થિર થાય છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾਹੇ ਰੋਸੁ ਕਰੀਜੈ ॥
હે મન! કઈ વાતનો ક્રોધ કરે છે

ਲਾਹਾ ਕਲਜੁਗਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨਦਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਰਵੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે કળિયુગમાં લાભ માત્ર રામનામનો જ છે તેથી ગુરુના મત અનુસાર દરરોજ હૃદયમાં નામનું ચિંતન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਬਾਬੀਹਾ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਬਿਲਲਾਇ ॥
જિજ્ઞાસુ બપૈયો દરેક સમયે તરસતો રહે છે

ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਦੇਖੇ ਨੀਂਦ ਨ ਪਾਇ ॥
પ્રિયને જોયા વગર તેને નીંદર આવતી નથી

ਇਹੁ ਵੇਛੋੜਾ ਸਹਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
તે વિયોગતેનાથી સહન થતો નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਮਿਲੈ ਸੁਭਾਇ ॥੨॥
જ્યારે સાચા ગુરુ મળી જાય છે તો જિજ્ઞાસુ બપૈયાને આધ્યાત્મિક જ પ્રભુ મળી જાય છે ॥૨॥

ਨਾਮਹੀਣੁ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
હરિનામથી વિહીન જીવ ખુબ દુઃખ મેળવે છે

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਿਆ ਭੂਖ ਨ ਜਾਇ ॥
તે તૃષ્ણામાં સળગે છે તેની ભૂખ દૂર થતી નથી

ਵਿਣੁ ਭਾਗਾ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
ભાગ્ય વગર કોઈને હરિનામ પ્રાપ્ત થતું નથી

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਥਾਕਾ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੩॥
જીવ અનેક રીતે કર્મકાંડ કરીને થાકી જાય છે ॥૩॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥
તે ત્રિગુણાત્મક વેદ-વાણીનું ચિંતન કરે છે

ਬਿਖਿਆ ਮੈਲੁ ਬਿਖਿਆ ਵਾਪਾਰੁ ॥
વિષય-વિકારોની જે ગંદકી છે તેનો જ વ્યાપાર કરું છું

ਮਰਿ ਜਨਮਹਿ ਫਿਰਿ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰੁ ॥
જેના કારણે તે જન્મ-મરણના ચક્રમાં ફરી નષ્ટ થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੁ ਉਰਿ ਧਾਰੁ ॥੪॥
પરંતુ જીવ તરુણાવસ્થામાં પહોંચીને હૃદયમાં પ્રભુને ધારણ કરે છે ॥૪॥

ਗੁਰੁ ਮਾਨੈ ਮਾਨੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
જે ગુરુનું માન-સન્માન કરે છે બધા તેનો આદર કરે છે

ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુના વચનોથી મન શીતળ થઈ જાય છે

ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਸੋਭਾ ਨਿਰਮਲ ਜਨੁ ਸੋਇ ॥
આવો વ્યક્તિ નિર્મળ હોય છે ચારેય યુગમાં તેની જ શોભા હોય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥੫॥੪॥੧੩॥੯॥੧੩॥੨੨॥
હે નાનક! આવો કોઈ દુર્લભ ગુરુમુખ જ હોય છે ॥૫॥૪॥૧૩॥૯॥૧૩॥૨૨॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ਚਉਪਦੇ
રાગ મલાર મહેલ ૪ ઘર ૧ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છ

ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਓ ਹਿਰਦੈ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੂਖ ਵਿਸਾਰੀ ॥
દરેક સમય હૃદયમાં પરમાત્માનું મનન કર્યું છે ગુરુની શિક્ષાથી અમારા દુઃખોનું નિવારણ થયું છે

ਸਭ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਬੰਧਨ ਤੂਟੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ॥੧॥
પ્રભુએ કૃપા કરી તો બધી આશાઓ તેમજ બંધન તૂટી ગયા ॥૧॥

ਨੈਨੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਾਗੀ ਤਾਰੀ ॥
આ આંખોમાં પરમાત્માની લગન લાગેલી છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖਿ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਗਸਿਓ ਜਨੁ ਹਰਿ ਭੇਟਿਓ ਬਨਵਾਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદ્દગુરુને જોઈને મારુ મન ખીલી ઉઠ્યું છે અને પ્રભુથી સાક્ષાત્કાર થયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨਿ ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਿਸ ਕੈ ਕੁਲਿ ਲਾਗੀ ਗਾਰੀ ॥
જેને મારા પ્રભુનું નામ ભુલાવી દીધું છે તેના વંશને કલંક જ લાગ્યું છે

ਹਰਿ ਤਿਸ ਕੈ ਕੁਲਿ ਪਰਸੂਤਿ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਤਿਸੁ ਬਿਧਵਾ ਕਰਿ ਮਹਤਾਰੀ ॥੨॥
હે હરિ! તે કુળમાં બાળકનો જન્મ થવો જોઈએ નહીં ત્યાં જન્મ દેવાવાળી માતા વિધવા જ સારી છે તેથી બાળકને જન્મ ન આપી શકે ॥૨॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਨਿ ਮਿਲਾਵਹੁ ਗੁਰੁ ਸਾਧੂ ਜਿਸੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰੀ ॥
હે પરમાત્મા! મને તે સાચા ગુરુથી મળાવી દો જેણે હૃદયમાં તારા નામનું ધ્યાન કર્યું છે

ਗੁਰਿ ਡੀਠੈ ਗੁਰ ਕਾ ਸਿਖੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਉ ਬਾਰਿਕੁ ਦੇਖਿ ਮਹਤਾਰੀ ॥੩॥
ગુરુના દર્શન કરીને ગુરુનો શિષ્ય એમ ખુશ થાય છે જેમ માતાને જોઈને બાળક ખુશીથી ખીલી ઉઠે છે ॥૩॥

ਧਨ ਪਿਰ ਕਾ ਇਕ ਹੀ ਸੰਗਿ ਵਾਸਾ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਕਰਾਰੀ ॥
જીવ-સ્ત્રી તેમજ પતિ-પ્રભુનો એક સાથે જ નિવાસ છે પરંતુ વચ્ચે અહંકારની મજબૂત દીવાલ છે

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਉਮੈ ਭੀਤਿ ਤੋਰੀ ਜਨ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਬਨਵਾਰੀ ॥੪॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ અહંકારની દીવાલ તોડી દે છે તો પ્રભુથી મેળાપ થઈ જાય છે ॥૪॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ ਗੋਦਾਵਰੀ ਸਰਸੁਤੀ ਤੇ ਕਰਹਿ ਉਦਮੁ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
ગંગા, યમુના, ગોદાવરી તેમજ સરસ્વતી જેવી પાવન નદીઓ પણ સાધુઓની ચરણ-ધૂળને મેળવવાનો પ્રયાસ કરે છે

ਕਿਲਵਿਖ ਮੈਲੁ ਭਰੇ ਪਰੇ ਹਮਰੈ ਵਿਚਿ ਹਮਰੀ ਮੈਲੁ ਸਾਧੂ ਕੀ ਧੂਰਿ ਗਵਾਈ ॥੧॥
વાસ્તવમાં તેનું કહેવું છે કે અમારી અંદર પાપની ગંદગીથી ભરેલા લોકો સ્નાન કરે છે અને અમારી ગંદકી સાધુ પુરુષોની ચરણ-ધૂળ જ સમાપ્ત કરે છે ॥૧॥

ਤੀਰਥਿ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਨਾਈ ॥
હરિનામ અડસઠ તીર્થોના સ્નાનું ફળ છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੀ ਧੂਰਿ ਪਰੀ ਉਡਿ ਨੇਤ੍ਰੀ ਸਭ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે સત્સંગની ધૂળ ઉડીને આંખોમાં પડે છે તો દુર્બુદ્ધિની બધી ગંદકી દૂર થઈ જાય છે॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਹਰਨਵੀ ਤਪੈ ਭਾਗੀਰਥਿ ਆਣੀ ਕੇਦਾਰੁ ਥਾਪਿਓ ਮਹਸਾਈ ॥
રાજા ભગીરથ કઠોર તપસ્યા કરીને ગંગાને પૃથ્વી પર લઈને આવ્યા શિવશંકરે કેદારનાથની સ્થાપના કરી

ਕਾਂਸੀ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਚਰਾਵਤ ਗਾਊ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥੨॥
કાશી તેમજ વૃંદાવન જ્યાં શ્રીકૃષ્ણ ગાયો ચરાવતા રહ્યા આ બધા તીર્થોએ હરિ-ભક્તોથી જ શોભા પ્રાપ્ત કરી છે ॥૨॥

ਜਿਤਨੇ ਤੀਰਥ ਦੇਵੀ ਥਾਪੇ ਸਭਿ ਤਿਤਨੇ ਲੋਚਹਿ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
જેટલા પણ તીર્થ દેવી-દેવતાઓએ સ્થાપિત કર્યા છે બધા સાધુ-પુરુષની ચરણ-ધૂળની આકાંક્ષા કરે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਲੈ ਤਿਸ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥੩॥
આ તીર્થોનું કહેવું છે કે જો પ્રભુનો ભક્ત, સાધુ તેમજ ગુરુ મળે તો તેની ચરણ-ધૂળ મુખ પર લગાવી લે ॥૩॥

ਜਿਤਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਤੁਮਰੀ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਤਿਤਨੀ ਲੋਚੈ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
હે સ્વામી! જેટલી પણ તારી સૃષ્ટિ છે સૃષ્ટિના બધા લોકો સાધુઓની ચરણ-ધૂળ જ ઇચ્છે છે

ਨਾਨਕ ਲਿਲਾਟਿ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਦੇ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ॥੪॥੨॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેના માથા પર ભાગ્ય લખેલા હોય છે પ્રભુ તેને સાધુની ચરણ-ધૂળ આપીને સંસાર-સમુદ્રથી મુક્ત કરી દે છે ॥૪॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ॥
જેના પર પરમાત્મા પોતાની કૃપા કરે છે તે વ્યક્તિને તે સારા લાગે છે

ਤਿਸ ਕੀ ਭੂਖ ਦੂਖ ਸਭਿ ਉਤਰੈ ਜੋ ਹਰਿ ਗੁਣ ਹਰਿ ਉਚਰੈ ॥੧॥
જે પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરે તેમજ નામ ઉચ્ચારણ કરે છે તેની બધી ભૂખ તેમજ દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਰੈ ॥
હે મન! પ્રભુનું નામ જપવાથી મુક્તિ થાય છે

ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਕਰਨ ਸੁਨਿ ਧਿਆਵੈ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુના વચનો સાંભળીને મનન કરે છે તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਹਮ ਹਾਟਿ ਬਿਹਾਝੇ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ॥
જેના પર પરમાત્માની કૃપા હોય છે તે ભક્ત માટે અમે બજારમાં વેચવા તૈયાર છે

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆਂ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਸਭ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਹਰੈ ॥੨॥
હરિ-ભક્તને મળીને પરમ-સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે દુર્બુદ્ધિની બધી ગંદકી દૂર કરી દે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਭੂਖ ਲਗਾਨੀ ਜਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਜਾ ਹਰਿ ਗੁਨ ਬਿਚਰੈ ॥
હરિ-ભક્તને હરિ-ભક્તિની લાલચ લાગેલી રહે છે જ્યારે તે હરિનું કીર્તિગાન કરે છે તો તૃપ્ત થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਕਾ ਜਨੁ ਹਰਿ ਜਲ ਕਾ ਮੀਨਾ ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਫੂਟਿ ਮਰੈ ॥੩॥
હરિનો ભક્ત હરિનામ રૂપી પાણીની માછલીની જેમ છે અને હરિને ભુલવાથી પાણી વગર માછલીની જેમ મરી જાય છે ॥૩॥

ਜਿਨਿ ਏਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਸੋ ਜਾਨੈ ਕੈ ਜਾਨੈ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਧਰੈ ॥
જે પ્રભુએ આ પ્રેમ લગાડ્યો છે તે જાણે છે અથવા જે વ્યક્તિના મનમાં ધારણ કરે છે તેને જ જાણકારી થાય છે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਦੇਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸਭ ਤਨ ਕੀ ਭੂਖ ਟਰੈ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! આવો વ્યક્તિ પ્રભુના દર્શનોથી સુખની અનુભૂતિ કરે છે અને તેના તનની તમામ ભૂખ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਜਿਤਨੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੇ ਤਿਤਨੇ ਸਿਰਿ ਕਾਰ ਲਿਖਾਵੈ ॥
જેટલા પણ જીવ-જંતુ પ્રભુએ ઉત્પન્ન કરેલા છે બધા પોતાના કર્મ લખાવીને સંસારમાં આવે છે

ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦੀਨੑ ਵਡਾਈ ਹਰਿ ਜਨੁ ਹਰਿ ਕਾਰੈ ਲਾਵੈ ॥੧॥
પરમાત્માએ પોતાના ભક્તોને કીર્તિ આપી છે ભક્તજન ભક્તિમાં લીન રહે છે અને બધા લોકોને ભક્તિમાં લગાવે છે ॥૧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥
સાચા ગુરુ હરિનું નામ સ્મરણ દ્રઢ કરાવે છે

ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਗੁਰ ਕੇ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਹਰਿ ਭਉਜਲੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! ગુરુના શિષ્યો, હરિનું નામ ઉચ્ચારણ કરો આ ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી તરાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੋ ਗੁਰ ਕਉ ਜਨੁ ਪੂਜੇ ਸੇਵੇ ਸੋ ਜਨੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥
જે વ્યક્તિ ગુરુની સેવા કરે છે તે જ મારા પ્રભુને પ્રિય લાગે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਜਹੁ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਤਰਾਵੈ ॥੨॥
પ્રભુની ઉપાસના કરો બધાથી પહેલા સાચા ગુરુનું પૂજન કરો તે કૃપા કરીને પોતે સંસાર-સમુદ્રથી તરાવી દે છે   ॥૨॥

ਭਰਮਿ ਭੂਲੇ ਅਗਿਆਨੀ ਅੰਧੁਲੇ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਫੂਲ ਤੋਰਾਵੈ ॥
ભ્રમમાં ભૂલેલા અજ્ઞાનાંધ અજ્ઞાની જીવ મૂર્તિઓ પર ફૂલ આપે છે

ਨਿਰਜੀਉ ਪੂਜਹਿ ਮੜਾ ਸਰੇਵਹਿ ਸਭ ਬਿਰਥੀ ਘਾਲ ਗਵਾਵੈ ॥੩॥
તે પથ્થરની મૂર્તિઓની અર્ચના કરે છે સમાધિઓ પર માથું નમાવે છે અને પોતાની મહેનત વ્યર્થ ગુમાવી દે છે   ॥૩॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹੀਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ॥
જે બ્રહ્મને જાણે છે તે જ સાચા ગુરુ કહેવાય છે અને હરિની કથા સાંભળે છે

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮੁਖਿ ਸੰਚਹੁ ਤਿਸੁ ਪੁੰਨ ਕੀ ਫਿਰਿ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥੪॥
તે ગુરુને અનેક પ્રકારના ભોજન, સુંદર વસ્ત્ર તેમજ બધું અર્પણ કરો તેને સત્ય માનીને તેની શિક્ષાઓ ગ્રહણ કરો તે પુણ્યથી ફરી કોઈ ખામી આવશે નહીં   ॥૪॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਉ ਪਰਤਖਿ ਹਰਿ ਮੂਰਤਿ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸੁਣਾਵੈ ॥
સાચા ગુરુ સાક્ષાત પરમાત્માની મૂર્તિ છે જે જિજ્ઞાસુઓને અમૃત વચન સંભળાવે છે

ਨਾਨਕ ਭਾਗ ਭਲੇ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੇ ਜੋ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥੫॥੪॥
હે નાનક! તે વ્યક્તિના અહોભાગ્ય છે જે પરમાત્માના ચરણોમાં મન લગાવે છે   ॥૫॥૪॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਜਿਨ੍ ਕੈ ਹੀਅਰੈ ਬਸਿਓ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੇ ਸੰਤ ਭਲੇ ਭਲ ਭਾਂਤਿ ॥
જેના હૃદયમાં મારા સદ્ગુરુ વસી ગયા છે તે સંત પુરુષ દરેક પ્રકારથી ઉત્તમ અને સારા છે

ਤਿਨ੍ ਦੇਖੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਗਸੈ ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਂਤ ॥੧॥
તેના દર્શનોથી મારુ મન ખીલી ઉઠે છે અને હું તે મહાપુરુષો પર બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਗਿਆਨੀ ਹਰਿ ਬੋਲਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ॥
તે જ્ઞાનીઓ સાથે દિવસ-રાત હરિનું નામ ઉચ્ચારણ કરો

ਤਿਨ੍ ਕੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਸਭ ਉਤਰੀ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਮ ਰਸੁ ਖਾਂਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે ગુરુની શિક્ષા દ્વારા રામ નામ રસનું આસ્વાદન લે છે તેની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ બધું ઉતરી જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸ ਸਾਧ ਸਖਾ ਜਨ ਜਿਨ ਮਿਲਿਆ ਲਹਿ ਜਾਇ ਭਰਾਂਤਿ ॥
પ્રભુના ભક્ત, સાધુજન જ સાચા મિત્ર છે જેને મળીને ભટકણ દૂર થઈ જાય છે

ਜਿਉ ਜਲ ਦੁਧ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਾਢੈ ਚੁਣਿ ਹੰਸੁਲਾ ਤਿਉ ਦੇਹੀ ਤੇ ਚੁਣਿ ਕਾਢੈ ਸਾਧੂ ਹਉਮੈ ਤਾਤਿ ॥੨॥
જેમ હંસ પાણીમાંથી દૂધને અલગ-અલગ કરી દે છે તેમ જ સાધુ-મહાત્મા શરીરમાંથી અભિમાનની પીડાને કાઢી નાખે છે ॥૨॥

ਜਿਨ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਤੇ ਕਪਟੀ ਨਰ ਨਿਤ ਕਪਟੁ ਕਮਾਂਤਿ ॥
જેના મનમાં પરમાત્માનો પ્રેમ હોતો નથી એવા કપટી લોકો દરરોજ કપટ કરે છે

ਤਿਨ ਕਉ ਕਿਆ ਕੋਈ ਦੇਇ ਖਵਾਲੈ ਓਇ ਆਪਿ ਬੀਜਿ ਆਪੇ ਹੀ ਖਾਂਤਿ ॥੩॥
આવા લોકોને કોઈ બોલાવીને શું આપશે, શું ખવડાવશે? તે જે પણ સારું ખરાબ વાવે છે તે જ ખાય છે ॥૩॥

ਹਰਿ ਕਾ ਚਿਹਨੁ ਸੋਈ ਹਰਿ ਜਨ ਕਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਜਨ ਮਹਿ ਆਪੁ ਰਖਾਂਤਿ ॥
જે પ્રભુનું ગુણ છે તે જ તેના ભક્તોમાં છે અને પ્રભુ ભક્તોમાં જ પોતાને સ્થિર રાખે છે

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਸਮਦਰਸੀ ਜਿਨਿ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਤਰੀ ਤਰਾਂਤਿ ॥੪॥੫॥
સમદર્શી ગુરુ નાનક ધન્ય તેમજ પ્રશંસાને પાત્ર છે જેમણે નિંદા તેમજ સ્તુતિથી મુક્ત થઈને અન્ય લોકોને પણ તેનાથી પાર કરાવી દે છે ॥૪॥૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਪਿ ਲਇਆ ॥
અપહોચ, મનવાણીથી પર પરમાત્માનું નામ સર્વોત્તમ છે અને તેની કૃપાથી જ નામનું જાપ કર્યું છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਪਾਈ ਵਡਭਾਗੀ ਸੰਗਿ ਸਾਧੂ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੧॥
હું ભાગ્યશાળી છું, જે મને સાચા સાધુની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે, સાધુની સંગતિમાં સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ॥
મારા મનમાં આનંદ જ આનંદ થઈ ગયો છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਗਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી હરિનામનું જાપ કર્યું છે જેનાથી મનનો ભ્રમ તેમજ ભય દૂર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਹਰਿ ਗਾਇਆ ਜਿਨ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਤਿਨ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਕਰਿ ਮਇਆ ॥
હે પ્રભુ! જેમણે પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે હરિ નામ જપ્યું છે દયા કરીને તેની સંગતમાં મળાવી દો

ਤਿਨ ਕਾ ਦਰਸੁ ਦੇਖਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ॥੨॥
તેના દર્શનથી પરમ-સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને અહમ તેમજ દુઃખનો રોગ દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਸਫਲੁ ਭਇਆ ॥
જે દિવસ-રાત હૃદયમાં હરિનામનું ધ્યાન કરે છે તેનો આખો જન્મ સફળ થઈ જાય છે

ਓਇ ਆਪਿ ਤਰੇ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਤਾਰੀ ਸਭੁ ਕੁਲੁ ਭੀ ਪਾਰਿ ਪਇਆ ॥੩॥
તે પોતે તો પાર થાય જ છે આખી દુનિયાને પણ પાર ઉતારી દે છે અને તો અને તેની આખી વંશાવલી પણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇਆ ਸਭੁ ਜਗੁ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਵਸਿ ਕਰਿ ਲਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આખું જગત તે પોતે ઉત્પન્ન કર્યું છે અને પોતે જ પોતાના વશમાં કર્યું છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਬਿਖੁ ਡੁਬਦਾ ਕਾਢਿ ਲਇਆ ॥੪॥੬॥
નાનક પર પ્રભુએ કૃપા ધારણ કરી છે અને વિષય-વિકારોમાં ડૂબી રહેલાને બહાર કાઢ્યા છે ॥૪॥૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਹੀ ਪੀਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੂਖ ਨ ਜਾਈ ॥
જે ગુરુની કૃપાથી હરિ-નામ અમૃતનું સેવન કરતા નથી તેની તૃષ્ણા તેમજ ભૂખ દૂર થતી નથી

ਮਨਮੁਖ ਮੂੜ੍ਹ ਜਲਤ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
મનની મરજી કરવાવાળા કટ્ટરપંથી મૂર્ખ લોકો અહંકારમાં સળગે છે અને અહમ-ભાવમાં દુઃખ જ પ્રાપ્ત કરે છે

ਆਵਤ ਜਾਤ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਦੁਖਿ ਲਾਗੈ ਪਛੁਤਾਈ ॥
આવાગમનમાં તેનું જીવન વ્યર્થ જાય છે અને દુઃખોમાં લીન થઈને પસ્તાય છે

ਜਿਸ ਤੇ ਉਪਜੇ ਤਿਸਹਿ ਨ ਚੇਤਹਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧ੍ਰਿਗੁ ਖਾਈ ॥੧॥
જે પરમાત્માથી ઉત્પન્ન થાય છે તેને યાદ કરતા નથી તેના જીવન તેમજ ખાન-પાનને ધિક્કાર છે ॥૧॥

ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
હે પ્રાણી! ગુરુમુખ બનીને હરિનામનું ભજન કરો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે પ્રભુ કૃપા કરે છે તો ગુરુથી મળાવી દે છે ત્યારબાદ જીવ હરિ નામ સ્મરણમાં લીન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਭਇਆ ਹੈ ਬਿਰਥਾ ਆਵਤ ਜਾਤ ਲਜਾਈ ॥
સ્વેચ્છાચારીનું જીવન વ્યર્થ થઈ જાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં લજ્જિત થાય છે

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਡੂਬੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਲਿ ਜਾਈ ॥
તે અભિમાની બનીને કામ-ક્રોધમાં ડૂબે છે અને અહમમાં સળગતા રહે છે

ਤਿਨ ਸਿਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਭਈ ਮਤਿ ਮਧਿਮ ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਦੁਖੁ ਪਾਈ ॥
તેની પાસે ન ગુણસંપન્નતા હોય છે, ન સદબુધ્ધિ હોય છે, તે મંદબુધ્ધિને કારણે લોભની લહેરોમાં પડીને દુઃખ જ મેળવે છે

ਗੁਰ ਬਿਹੂਨ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਮ ਪਕਰੇ ਬਿਲਲਾਈ ॥੨॥
ગુરુથી વિહીન રહીને તે મહાદુઃખ મેળવે છે જ્યારે મૃત્યુ પકડે છે તો બૂમો પાડે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥
પ્રભુનું અગોચર નામ ગુરુના કોમળ શાંત-સ્વભાવથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਵਸਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥
ત્યારબાદ હરિનામ રૂપી સુખોનો ભંડાર અંતર્મનમાં સ્થિત થઈ જાય છે અને જીભ પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે

ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਰਹੈ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
તે એક પ્રભુ-શબ્દની લગનમાં દિવસ-રાત આનંદિત રહે છે

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਸਹਜੇ ਪਾਇਆ ਇਹ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੩॥
આ સાચા ગુરુની મહાનતા છે કે હરિનામ રૂપી પદાર્થ કુદરતી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
સદ્‌ગુરુથી પ્રભુ મનમાં સ્થિર થયા છે તેથી સદ્‌ગુરુ પર હું હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਰਖਉ ਸਭੁ ਆਗੈ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥
હું મન-તન બધું તેની આગળ અર્પણ કરું છું અને ગુરુ ચરણોમાં મન લગાડી લીધું છે

ਅਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਆਪੇ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਈ ॥
પોતાની કૃપા કરીને સંપૂર્ણ ગુરુ પોતે જ મળાવી લે છે

ਹਮ ਲੋਹ ਗੁਰ ਨਾਵ ਬੋਹਿਥਾ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! અમે લોઢા સમાન છીએ ગુરુ નાવડી તેમજ જહાજ છે જેની સાથે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જવાય છે ॥૪॥૭॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩
મલાર મહેલ ૪ પડ઼તાલ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਜਨ ਬੋਲਤ ਸ੍ਰੀਰਾਮ ਨਾਮਾ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਤੋਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તજન શ્રીરામ નામનું ઉચ્ચારણ કરે છે સાધુ સંગતમાં મળી બેસીને તે પ્રભુનું ભજનગાન કરે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਬਨਜਹੁ ਹਰਿ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਜਿਸੁ ਲਾਗਤ ਹੈ ਨਹੀ ਚੋਰ ॥੧॥
હરિનામ ધનનો વ્યાપાર કરો આ ધનને એકત્ર કરો આ ધનને ચોર પણ ચોરી કરતા નથી ॥૧॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਰ ਬੋਲਤ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਸੁਨਿ ਘਨਿਹਰ ਕੀ ਘੋਰ ॥੨॥
વાદળીનો અવાજ સાંભળીને મોર તેમજ બપૈયો દિવસ-રાત બોલે છે ॥૨॥

ਜੋ ਬੋਲਤ ਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪੰਖੇਰੂ ਸੁ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਜਾਪਤ ਹੈ ਨਹੀ ਹੋਰ ॥੩॥
તેમ જ જે હરણ, માછલીઓ તેમજ પક્ષી બોલે છે તે પણ પ્રભુ વગર બીજા કોઈનું જાપ કરતા નથી

ਨਾਨਕ ਜਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਈ ਛੂਟਿ ਗਇਓ ਜਮ ਕਾ ਸਭ ਸੋਰ ॥੪॥੧॥੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે ભક્તોએ પ્રભુનું કીર્તિગાન કર્યું છે તેનો યમનો ભય છૂટી ગયો છે ॥૪॥૧॥૮॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥
મલાર મહેલ ૪॥

ਰਾਮ ਰਾਮ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਖੋਜਤੇ ਬਡਭਾਗੀ ॥
રામ રામ બોલતા ભાગ્યશાળી વ્યક્તિ તેને શોધે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਪੰਥੁ ਕੋਊ ਬਤਾਵੈ ਹਉ ਤਾ ਕੈ ਪਾਇ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ મને પરમાત્માનો માર્ગ બતાવી દે તો હું તેના પગમાં લાગેલો રહું ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਮਾਰੋ ਮੀਤੁ ਸਖਾਈ ਹਮ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ॥
પરમાત્મા તમારો મિત્ર તેમજ શુભ ચિંતક છે અને તેનાથી અમારી પ્રીતિ લાગેલી છે

ਹਰਿ ਹਮ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਮ ਬੋਲਹਿ ਅਉਰੁ ਦੁਤੀਆ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਮ ਤਿਆਗੀ ॥੧॥
અમે પરમાત્માના ગુણ ગાઈએ છીએ તેના નામનું ઉચ્ચારણ કરીએ છીએ અને દ્વૈતભાવનો પ્રેમ અમે ત્યાગી દીધો છે ॥૧॥

ਮਨਮੋਹਨ ਮੋਰੋ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਾਮੁ ਹਰਿ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ਬੈਰਾਗੀ ॥
એક માત્ર તે જ મારા મનમોહન તેમજ પ્રિયતમ અને તે પરમાનંદ તેમજ વૈરાગ્યવાન છે

ਹਰਿ ਦੇਖੇ ਜੀਵਤ ਹੈ ਨਾਨਕੁ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਲੋ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ॥੨॥੨॥੯॥੯॥੧੩॥੯॥੩੧॥
હે નાનક! પરમાત્માના દર્શન જ અમારું જીવન છે એક માટે દર્શન મળી જાય ॥૨॥૨॥૯॥૯॥૧૩॥૯॥૩૧॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ મલાર મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਿਆ ਤੂ ਸੋਚਹਿ ਕਿਆ ਤੂ ਚਿਤਵਹਿ ਕਿਆ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਉਪਾਏ ॥
હે જીવ! તું શું વિચારે છે, શું યાદ કરે છે તું કઈ યુક્તિ કરે છે?

ਤਾ ਕਉ ਕਹਹੁ ਪਰਵਾਹ ਕਾਹੂ ਕੀ ਜਿਹ ਗੋਪਾਲ ਸਹਾਏ ॥੧॥
જેની પરમાત્મા સહાયતા કરવાવાળા છે તેને તો જરા પણ કોઈની ચિંતા થતી નથી ॥૧॥

ਬਰਸੈ ਮੇਘੁ ਸਖੀ ਘਰਿ ਪਾਹੁਨ ਆਏ ॥
હે સત્સંગી સખી! ખુશીના વાદળ વરસી રહ્યા છે ઘરમાં પતિ-પ્રભુ આવી ગયા છે

ਮੋਹਿ ਦੀਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਠਾਕੁਰ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਏ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું ગરીબ કૃપાનિધાન, નવનિધિ-પ્રદાતા પ્રભુના નામમાં જોડાયેલો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੋਜਨ ਬਹੁ ਕੀਏ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਮਿਸਟਾਏ ॥
અમે અનેક પ્રકારના ભોજન, વિભિન્ન વ્યંજન, તેમજ મીઠાઈઓ તૈયાર કરી છે

ਕਰੀ ਪਾਕਸਾਲ ਸੋਚ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਹੁਣਿ ਲਾਵਹੁ ਭੋਗੁ ਹਰਿ ਰਾਏ ॥੨॥
રસોઈને પાવન તેમજ શુદ્ધ કરી છે હે પ્રભુ! ભોગ-પ્રસાદ ગ્રહણ કરો ॥૨॥

ਦੁਸਟ ਬਿਦਾਰੇ ਸਾਜਨ ਰਹਸੇ ਇਹਿ ਮੰਦਿਰ ਘਰ ਅਪਨਾਏ ॥
આ હૃદય-ઘરને પ્રભુએ અપનાવ્યું તો દુષ્ટ વિકારોનો નાશ થઈ ગયો અને ગુણ રૂપી સજ્જન ખુશીથી ખીલી ઉઠ્યા

ਜਉ ਗ੍ਰਿਹਿ ਲਾਲੁ ਰੰਗੀਓ ਆਇਆ ਤਉ ਮੈ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥੩॥
જ્યારે રંગીલા પ્રભુ હૃદય ઘરમાં આવ્યા તો મને સર્વ સુખ પ્રાપ્ત થયા ॥૩॥

ਸੰਤ ਸਭਾ ਓਟ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਏ ॥
વિધાતાએ ભાગ્યમાં લખેલું હતું આ કારણે સંતોની સભા તેમજ સંપૂર્ણ ગુરુનો આસરો પ્રાપ્ત થયો છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੰਤੁ ਰੰਗੀਲਾ ਪਾਇਆ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਏ ॥੪॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે રંગીલા પ્રભુને મેળવીને હવે ફરી કોઈ દુઃખ-દર્દ લગતા નથી ॥૪॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਖੀਰ ਅਧਾਰਿ ਬਾਰਿਕੁ ਜਬ ਹੋਤਾ ਬਿਨੁ ਖੀਰੈ ਰਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥
જ્યારે નાનું બાળક દૂધના આશરે હોય છે તો દૂધ વગર તે જરાય રહેતું નથી

ਸਾਰਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ਮਾਤਾ ਮੁਖਿ ਨੀਰੈ ਤਬ ਓਹੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਈ ॥੧॥
સંભાળ કરવાવાળી માતા જ્યારે મુખમાં દૂધ આપે છે તો તે તૃપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਤਾ ॥
હે દાતા પ્રભુ! અમે તારા બાળક છીએ અને તું અમારો પિતા છે

ਭੂਲਹਿ ਬਾਰਿਕ ਅਨਿਕ ਲਖ ਬਰੀਆ ਅਨ ਠਉਰ ਨਾਹੀ ਜਹ ਜਾਤਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો બાળક લાખો વખત ભૂલ કરે તો પિતા સિવાય તેનું કોઈ ઠેકાણું હોતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਬਾਰਿਕ ਬਪੁਰੇ ਕੀ ਸਰਪ ਅਗਨਿ ਕਰ ਮੇਲੈ ॥
બિચારા બાળકની બુદ્ધિ તો એટલી ચંચળ હોય છે કે તે સાપ તેમજ અગ્નિ બંનેને હાથ લગાવે છે

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਰਾਖੈ ਅਨਦ ਸਹਜਿ ਤਬ ਖੇਲੈ ॥੨॥
જ્યારે માતા-પિતા તેને ગળે લગાવી રાખે છે ત્યારે તે આનંદ તેમજ ખુશીમાં રમે છે ॥૨॥

ਜਿਸ ਕਾ ਪਿਤਾ ਤੂ ਹੈ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਬਾਰਿਕ ਭੂਖ ਕੈਸੀ ॥
હે મારા સ્વામી! જેનો તું પિતા છે તે બાળકને કેવી રીતે ભૂખ લાગી શકે છે?

ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਤੇਰੈ ਮਨਿ ਬਾਂਛੈ ਸੋ ਲੈਸੀ ॥੩॥
નવનિધિ તેમજ સુખોના ભંડાર નામ તારા ઘરમાં છે જેવી મનોકામના હોય છે તે જ મળે છે ॥૩॥

ਪਿਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਆਗਿਆ ਇਹ ਦੀਨੀ ਬਾਰਿਕੁ ਮੁਖਿ ਮਾਂਗੈ ਸੋ ਦੇਨਾ ॥
કૃપાળુ પિતાએ આ આજ્ઞા કરી દીધી છે કે બાળક મુખથી જે માંગે છે તેને આપી દેજો

ਨਾਨਕ ਬਾਰਿਕੁ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰਭ ਚਾਹੈ ਮੋਹਿ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਸਹਿ ਨਿਤ ਚਰਨਾ ॥੪॥੨॥
હે નાનક! આ બાળક પ્રભુ દર્શન જ ઇચ્છે છે અને કામના કરે છે કે મારા હૃદયમાં હંમેશા પ્રભુના ચરણ વસી રહ્યા ॥૪॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਸਗਲ ਬਿਧੀ ਜੁਰਿ ਆਹਰੁ ਕਰਿਆ ਤਜਿਓ ਸਗਲ ਅੰਦੇਸਾ ॥
બધી રીતનું ચિંતન કરીને અમે બધા ભ્રમોને ત્યાગી દેવાનું કાર્ય કર્યું છે

ਕਾਰਜੁ ਸਗਲ ਅਰੰਭਿਓ ਘਰ ਕਾ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਭਾਰੋਸਾ ॥੧॥
માલિક પર વિશ્વાસ કરીને ઘરમાં ભક્તિનું કાર્ય આરંભ કર્યું છે ॥૧॥

ਸੁਨੀਐ ਬਾਜੈ ਬਾਜ ਸੁਹਾਵੀ ॥
સંગીતની સુખમય ધ્વનિઓ સંભળાઈ રહી છે

ਭੋਰੁ ਭਇਆ ਮੈ ਪ੍ਰਿਅ ਮੁਖ ਪੇਖੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੰਗਲ ਸੁਹਲਾਵੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્ઞાનની સવાર થઈ ગઈ છે મને પ્રભુના દર્શન પ્રાપ્ત થયા છે અને ઘરમાં ખુશીઓનું મંગલગાન થઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨੂਆ ਲਾਇ ਸਵਾਰੇ ਥਾਨਾਂ ਪੂਛਉ ਸੰਤਾ ਜਾਏ ॥
મન લગાવીને બધા સ્થાનોને સુંદર બનાવ્યા છે અને સંતોથી જઈને પૂછું છું કે પ્રભુ ક્યાં છે?

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਮੈ ਪਾਹੁਨ ਮਿਲਿਓ ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਨਿਵਿ ਪਾਏ ॥੨॥
શોધતા શોધતા મને પતિ-પરમાત્મા મળી ગયા છે અને તેના પગમાં નમીને તેની ભક્તિ કરું છું ॥૨॥

ਜਬ ਪ੍ਰਿਅ ਆਇ ਬਸੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਆਸਨਿ ਤਬ ਹਮ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ॥
જ્યારે પ્રિયતમ-પ્રભુ હ્રદય-ઘરમાં આસન લગાવીને વસી ગયા તો અમે તેનું મંગલગાન કર્યું

ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਮੇਰੇ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇਆ ॥੩॥
પ્રભુએ સંપૂર્ણ ગુરુથી મેળાપ કરાવ્યો તો મારા મિત્ર તેમજ સજ્જન બધા સુખી થઈ ગયા ॥૩॥

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਭਏ ਅਨੰਦਾ ਗੁਰਿ ਕਾਰਜ ਹਮਰੇ ਪੂਰੇ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુએ અમારા બધા કાર્ય પુરા કરી દીધા છે જેનાથી સત્સંગી આખી-સહેલીઓ આનંદમય થઈ ગઈ છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਰੁ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖਦਾਤਾ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਦੂਰੇ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! સુખ દેવાવાળા પતિ-પરમાત્મા મળી ગયા છે હવે તેને છોડીને ક્યાંય દૂર જતા નથી ॥૪॥૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਰਾਜ ਤੇ ਕੀਟ ਕੀਟ ਤੇ ਸੁਰਪਤਿ ਕਰਿ ਦੋਖ ਜਠਰ ਕਉ ਭਰਤੇ ॥
રાજાથી લઈને કીડા તેમજ કીડાથી લઈને સ્વર્ગાધિપતિ દેવરાજ ઇન્દ્ર સુધી પોતાના પાપોને કારણે યોની-ચક્ર ભોગવે છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਛੋਡਿ ਆਨ ਕਉ ਪੂਜਹਿ ਆਤਮ ਘਾਤੀ ਹਰਤੇ ॥੧॥
જે કૃપાનિધાનને છોડીને કોઈ બીજાની પૂજા કરે છે તે આત્મઘાતી તેમજ લુટેરા છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤ ਤੇ ਦੁਖਿ ਦੁਖਿ ਮਰਤੇ ॥
પ્રભુને ભૂલીને બધા દુઃખોમાં મરે છે

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਭ੍ਰਮਹਿ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਟੇਕ ਨ ਕਾਹੂ ਧਰਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે અનેક વાર વિભિન્ન યોનિઓમાં ભટકે છે તેને ક્યાંય પણ આસરો મળતો નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਤਿਆਗਿ ਸੁਆਮੀ ਆਨ ਕਉ ਚਿਤਵਤ ਮੂੜ ਮੁਗਧ ਖਲ ਖਰ ਤੇ ॥
જે લોકો સ્વામીને ત્યાગીને કોઈ બીજાને યાદ કરે છે આવા વ્યક્તિ મૂર્ખ, અસંસ્કારી તેમજ ગધેડા છે

ਕਾਗਰ ਨਾਵ ਲੰਘਹਿ ਕਤ ਸਾਗਰੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਥਤ ਹਮ ਤਰਤੇ ॥੨॥
કાગળની નાવડી પર બેસીને સમુદ્ર કઈ રીતે પાર કરી શકાય છે લોકો નકામું જ કહે છે કે અમે તરી ગયા છીએ ॥૨॥

ਸਿਵ ਬਿਰੰਚਿ ਅਸੁਰ ਸੁਰ ਜੇਤੇ ਕਾਲ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਜਰਤੇ ॥
શિવશંકર, બ્રહ્મા, રાક્ષસ તેમજ દેવતા વગેરે કાળની અગ્નિમાં સળગે છે

ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਚਰਨ ਕਮਲਨ ਕੀ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਨ ਡਾਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕਰਤੇ ॥੩॥੪॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે કર્તા પ્રભુ! અમે તારી ચરણ-કમળમાં છીએ તું અમને દૂર કરીશ નહીં ॥૩॥૪॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਦੁਪਦੇ ਘਰੁ ੧
રાગ મલાર મહેલ ૫ બેપદ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਓਇ ਬੈਰਾਗੀ ਤਿਆਗੀ ॥
જે મારા પ્રભુના વૈરાગી તેમજ સંન્યાસી છે

ਹਉ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਮਾਰੀ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેની સાથે જ અમારી પ્રીતિ લાગેલી છે અને તેના વગર એક ક્ષણ પણ રહી શકાતું નથી ॥૧॥વિરામ॥

ਉਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਹਿ ਜਾਗੀ ॥
તેની સાથે મને પ્રભુ યાદ આવે છે અને સંતોની કૃપાથી જાગ્રત થઈ ગયો છું

ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸੁ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਗੁਨ ਗਾਏ ਰੰਗਿ ਰਾਂਗੀ ॥੧॥
તેનો ઉપદેશ સાંભળીને મારું મન નિર્મળ થઈ ગયું છે અને પ્રેમના રંગમાં રંગાઈ હું પ્રભુનું ગુણાનુવાદ કરું છું ॥૧॥

ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੇਇ ਕੀਏ ਸੰਤ ਮੀਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਭਏ ਬਡਭਾਗੀਂ ॥
આ મન અર્પણ કરીને સંત પુરુષોને મિત્ર બનાવી લીધા છે હું ભાગ્યશાળી છું જે તેની કૃપા થઈ છે

ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਰੇਨੁ ਨਾਨਕ ਜਨ ਪਾਗੀ ॥੨॥੧॥੫॥
નાનકનું કહેવું છે કે સંત-પુરુષોની ચરણ ધૂળથી મહાસુખ પ્રાપ્ત થયું છે જે વર્ણન કરી શકાતું નથી ॥૨॥૧॥૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਮਾਈ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਈ ॥
હે ભાઈ! મને પ્રિયતમથી મળાવી દો

ਸਗਲ ਸਹੇਲੀ ਸੁਖ ਭਰਿ ਸੂਤੀ ਜਿਹ ਘਰਿ ਲਾਲੁ ਬਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના હ્રદય-ઘરમાં પ્રભુ વસે છે તે બધી સહેલીઓ સુખ પૂર્વક રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਅਵਗਨ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਦਇਆਲਾ ਮੋਹਿ ਨਿਰਗੁਨਿ ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ॥
મારામાં અવગુણ જ અવગુણ છે મારા પ્રભુ હંમેશા દયાળુ છે હું ગુણવિહીન શું ચતુરાઈ કરી શકું છે

ਕਰਉ ਬਰਾਬਰਿ ਜੋ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਰਾਤੀਂ ਇਹ ਹਉਮੈ ਕੀ ਢੀਠਾਈ ॥੧॥
જે પ્રિયતમ પ્રભુમાં લીન છે જો તેની બરાબરી કરું છું તો આ મારા અહંકારની નિર્લજ્જતા છે ॥૧॥

ਭਈ ਨਿਮਾਣੀ ਸਰਨਿ ਇਕ ਤਾਕੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਸੁਖਦਾਈ ॥
મેં વિનમ્ર થઈને સુખ દેવાવાળા ગુરુની શરણ લીધી છે

ਏਕ ਨਿਮਖ ਮਹਿ ਮੇਰਾ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਕਾਟਿਆ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਰੈਨਿ ਬਿਹਾਈ ॥੨॥੨॥੬॥
હે નાનક! તેને એક ક્ષણમાં મારા દુ:ખ કાપી નાખ્યા છે અને જીવન-રાત્રી સુખમાં પસાર થઈ રહી છે ॥૨॥૨॥૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਬਰਸੁ ਮੇਘ ਜੀ ਤਿਲੁ ਬਿਲਮੁ ਨ ਲਾਉ ॥
હે વાદળ સદ્દગુરુ! પ્રેમ તેમજ જ્ઞાનનો વરસાદ કરી દો કોઈ વિલંબ ન કરો

ਬਰਸੁ ਪਿਆਰੇ ਮਨਹਿ ਸਧਾਰੇ ਹੋਇ ਅਨਦੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਚਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે વ્હાલા! સુખનો વરસાદ કરી દો મનને તારો જ સહારો છે વરસવાથી આનંદ મળી જશે મનને આ જ લાગણી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਤੇਰੀ ਧਰ ਸੁਆਮੀਆ ਮੇਰੇ ਤੂ ਕਿਉ ਮਨਹੁ ਬਿਸਾਰੇ ॥
હે સ્વામી! અમને તારો જ આશરો છે તે શા માટે મનથી ભુલાવી દીધા છે?

ਇਸਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਚੇਰੀ ਕੀ ਨਿਆਈ ਸੋਭ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਭਰਤਾਰੇ ॥੧॥
કોમળ સ્વભાવ, દાસીની જેમ સ્ત્રી પોતાના પતિ વગર શોભા પ્રાપ્ત કરતી નથી ॥૧॥

ਬਿਨਉ ਸੁਨਿਓ ਜਬ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੈ ਬੇਗਿ ਆਇਓ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੇ ॥
જ્યારે ઠાકુરજીએ મારી વિનંતી સાંભળી તો કૃપા કરીને આવી ગયા

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੋ ਬਨਿਓ ਸੁਹਾਗੋ ਪਤਿ ਸੋਭਾ ਭਲੇ ਅਚਾਰੇ ॥੨॥੩॥੭॥
હે નાનક! મારા પતિ પ્રભુ સુહાગ બની ગયા હવે શોભા, આચરણ, પ્રતિષ્ઠા બધું સારું છે ॥૨॥૩॥૭॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਾਚਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે ભાઈ! પ્રિયતમ પ્રભુના સાચા નામનું જ ચિંતન કર્યું છે

ਦੂਖ ਦਰਦ ਬਿਨਸੈ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਗੁਰ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਰਿਦੈ ਬਸਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે ગુરુની મૂર્તિ મનમાં વસાવી તો સંસાર-સમુદ્રના દુઃખ-દર્દ નષ્ટ થઈ ગયા ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਸਮਨ ਹਤੇ ਦੋਖੀ ਸਭਿ ਵਿਆਪੇ ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ ॥
જ્યારે હું પ્રભુની શરણમાં આવ્યો તો દુશ્મનોનો અંત થયો અને બધા પાપીઓ દુઃખોમાં લીન થઈ ગયા

ਰਾਖਨਹਾਰੈ ਹਾਥ ਦੇ ਰਾਖਿਓ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ॥੧॥
બચાવવાવાળા પ્રભુએ હાથ આપીને મને બચાવ્યો છે અને નામ પદાર્થ જ પ્રાપ્ત થયું છે ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਿਲਵਿਖ ਸਭਿ ਕਾਟੇ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਨਿ ਦੀਆ ॥
તેને કૃપા કરીને મારા બધા પાપ કાપી નાખ્યા છે અને નિર્મળ નામ મનને આપી દીધું છે

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਬਾਹੁੜਿ ਦੂਖ ਨ ਥੀਆ ॥੨॥੪॥੮॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુણોના ભંડાર પ્રભુ મનમાં સ્થિત થઈ ગયા છે તેથી ફરી કોઈ દુઃખ હેરાન કરતું નથી ॥૨॥૪॥૮॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તું પ્રાણથી પણ વ્હાલો છે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਅਪਨੋ ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ਦਇਆਲ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દયાળુ કૃપાળુ થઈને મને પોતાની પ્રેમ ભક્તિ તેમ નામ જ આપો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਉ ਚਰਨ ਤੁਹਾਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰਿਦੈ ਤੁਹਾਰੀ ਆਸਾ ॥
હે પ્રિયતમ! તું તારા ચરણોનું સ્મરણ કરું છું અને હૃદયમાં તારી જ આશા છે

ਸੰਤ ਜਨਾ ਪਹਿ ਕਰਉ ਬੇਨਤੀ ਮਨਿ ਦਰਸਨ ਕੀ ਪਿਆਸਾ ॥੧॥
હું સંતજનોની પાસે વિનંતી કરું છું કે મારા મનમાં દર્શનોની તીવ્ર લાલચ છે ॥૧॥

ਬਿਛੁਰਤ ਮਰਨੁ ਜੀਵਨੁ ਹਰਿ ਮਿਲਤੇ ਜਨ ਕਉ ਦਰਸਨੁ ਦੀਜੈ ॥
હે પ્રભુ! તારાથી અલગ થવું મરવા બરાબર છે તારો મેળાપ જ એકમાત્ર જીવન છે દાસોને દર્શન આપો

ਨਾਮ ਅਧਾਰੁ ਜੀਵਨ ਧਨੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥੨॥੫॥੯॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! તારું નામ જ જીવનનો આસરો તેમજ ધન છે મારા પર કૃપા કરો ॥૨॥૫॥૯॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਅਬ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥
હવે પોતાના પ્રિયતમ પ્રભુની સાથે મારી પ્રીતિ લાગી ગઈ છે

ਰਾਜਾ ਰਾਮੁ ਰਮਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਬਰਸੁ ਮੇਘ ਸੁਖਦਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
રાજા રામનું મનન કરતા પરમ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને ગુરુએ સુખોનો વરસાદ કર્યો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਕੁ ਪਲੁ ਬਿਸਰਤ ਨਹੀ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਨਾਮੁ ਨਵੈ ਨਿਧਿ ਪਾਈ ॥
સુખ સમુદ્ર પરમાત્મા એક ક્ષણ પણ ભૂલતા નથી અને નામ ઉચ્ચારણથી નવનિધિ પ્રાપ્ત થઈ છે

ਉਦੌਤੁ ਭਇਓ ਪੂਰਨ ਭਾਵੀ ਕੋ ਭੇਟੇ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ॥੧॥
અમારું ભાગ્યોદય થયું તો સહાયક સંતોથી મેળાપ થઈ ગયો ॥૧॥

ਸੁਖ ਉਪਜੇ ਦੁਖ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
પરબ્રહ્મમાં લગન લગાડી તો સુખ ઉત્પન્ન થઈ ગયું અને બધા દુઃખ સમાપ્ત થઈ ગયા

ਤਰਿਓ ਸੰਸਾਰੁ ਕਠਿਨ ਭੈ ਸਾਗਰੁ ਹਰਿ ਨਾਨਕ ਚਰਨ ਧਿਆਈ ॥੨॥੬॥੧੦॥
હે નાનક! હરિ-ચરણોનું ધ્યાન કર્યું તો કઠિન તેમજ ભયાનક સંસાર-સમુદ્ર પાર કરી લીધો ॥૨॥૬॥૧૦॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਘਨਿਹਰ ਬਰਸਿ ਸਗਲ ਜਗੁ ਛਾਇਆ ॥
ગુરુએ જ્ઞાન તેમજ ઉપદેશનો વરસાદ કરીને આખા જગતને છાંયડો આપી દીધો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પ્રીતમ પ્રભુ કૃપાળુ થયા તો આનંદ તેમજ મંગળ સુખ પ્રાપ્ત થઈ ગયું ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਟੇ ਕਲੇਸ ਤ੍ਰਿਸਨ ਸਭ ਬੂਝੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ॥
પરમાત્માનું મનમાં ધ્યાન કરવાથી ક્લેશ મટી ગયા અને તૃષ્ણા ઓલવાઈ ગઈ

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਿਵਾਰੇ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਇਆ ॥੧॥
સાધુ પુરુષોની સંગતમાં જન્મ-મરણનું નિવારણ થયું છે હવે અહીં-તહીં ભટકતો નથી ॥૧॥

ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਾਮਿ ਨਿਰੰਜਨਿ ਰਾਤਉ ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਿਵ ਲਾਇਆ ॥
આ મન તન પરમાત્માના પાવન નામમાં જ લીન છે અને તેના જ ચરણ-કમળમાં લગન લગાડેલી છે

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਨੈ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਰਣਾਇਆ ॥੨॥੭॥੧੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુએ પોતાની સાથે મળાવીને દાસોને શરણમાં લઈ લીધા છે ॥૨॥૭॥૧૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਬਿਛੁਰਤ ਕਿਉ ਜੀਵੇ ਓਇ ਜੀਵਨ ॥
હે પરમાત્મા! તારાથી અલગ થઈને આ જીવન કેવી રીતે જીવી શકાય છે

ਚਿਤਹਿ ਉਲਾਸ ਆਸ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸ ਪੀਵਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારા મેળાપની આશામાં મનમાં ઉત્સાહ બનેલો છે અને તારા ચરણ-કમળનો રસ પીવા ઈચ્છું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਨ ਕਉ ਪਿਆਸ ਤੁਮਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤਿਨ ਕਉ ਅੰਤਰੁ ਨਾਹੀ ॥
હે મારા પ્રિયતમ પ્રભુ! જેને તારા દર્શનની તીવ્ર લાલચ છે તેને કોઈ ભેદભાવ નથી

ਜਿਨ ਕਉ ਬਿਸਰੈ ਮੇਰੋ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ਸੇ ਮੂਏ ਮਰਿ ਜਾਂਹੀਂ ॥੧॥
જેને મારા વ્હાલા રામ ભૂલી જાય છે તે મરતા જ રહે છે ॥૧॥

ਮਨਿ ਤਨਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਗਦੀਸੁਰ ਪੇਖਤ ਸਦਾ ਹਜੂਰੇ ॥
પરમાત્મા મારા તન મનમાં જ સ્થિત છે અને હું હંમેશા તેને આસ-પાસ જ જોઉં છું

ਨਾਨਕ ਰਵਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਸਰਬ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰੇ ॥੨॥੮॥੧੨॥
હે નાનક! પ્રભુ બધાના અંતર્મનમાં સ્થિત છે તે સર્વવ્યાપક છે ॥૨॥૮॥૧૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੈ ਭਜਨਿ ਕਉਨ ਕਉਨ ਨ ਤਾਰੇ ॥
પરમાત્માના ભજન દ્વારા કોની-કોની મુક્તિ થઈ છે

ਖਗ ਤਨ ਮੀਨ ਤਨ ਮ੍ਰਿਗ ਤਨ ਬਰਾਹ ਤਨ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પક્ષીનું શરીર ધારણ કરવાવાળા જટાયુ, માછલીનું શરીર ધારણ કરવાવાળા મત્સ્યાવતાર, હરણનું શરીર ધારણ કરવાવાળા મરીચિ ઋષિ, તેમજ વારાહ રૂપ ધારણ કરવાવાળા વરાહાવતાર વગેરે બધાનો મહાપુરુષોની સંગતિમાં ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੇਵ ਕੁਲ ਦੈਤ ਕੁਲ ਜਖ੍ਯ ਕਿੰਨਰ ਨਰ ਸਾਗਰ ਉਤਰੇ ਪਾਰੇ ॥
દેવ કુળ, દૈત્ય કુળ, યક્ષ, કિન્નર, મનુષ્ય બધા સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી ગયા છે

ਜੋ ਜੋ ਭਜਨੁ ਕਰੈ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਤਾ ਕੇ ਦੂਖ ਬਿਦਾਰੇ ॥੧॥
જે-જે સાધુ પુરુષોની સાથે પરમાત્માનું ભજન કરે છે તેના દુઃખોનો અંત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਰਸ ਇਨ ਤੇ ਭਏ ਨਿਰਾਰੇ ॥
સંત-પુરુષ, કામ, ક્રોધ તેમજ મહાવિકારોના રસથી અલિપ્ત જ રહે છે

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਜਪਹਿ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਨਾਨਕ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥੨॥੯॥੧੩॥
તે દીનદયાળુ, કરુણામય, પરમાત્માનું જાપ કરે છે નાનક હંમેશા તેના પર બલિહાર જાય છે ॥૨॥૯॥૧૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਆਜੁ ਮੈ ਬੈਸਿਓ ਹਰਿ ਹਾਟ ॥
આજે હું પ્રભુના બજાર અર્થાત સત્સંગમાં બેઠેલો છું

ਨਾਮੁ ਰਾਸਿ ਸਾਝੀ ਕਰਿ ਜਨ ਸਿਉ ਜਾਂਉ ਨ ਜਮ ਕੈ ਘਾਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તજનોની સાથે હરિનામ રાશિની ભાગીદારી કરી છે જે કારણે યમના રસ્તા પર જઈશ નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਰਾਖੇ ਭ੍ਰਮ ਕੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕਪਾਟ ॥
પરમાત્માએ કૃપા કરીને રક્ષા કરી છે અને ભ્રમણા દરવાજા ખોલી દીધા છે

ਬੇਸੁਮਾਰ ਸਾਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਲਾਹਾ ਚਰਨ ਨਿਧਿ ਖਾਟ ॥੧॥
મેં ગુણોના અનંત ભંડાર, શાહ પ્રભુને મેળવી લીધા છે અને સુખમય ચરણોનો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો છે ॥૧॥

ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਢੇ ਹੈ ਛਾਂਟਿ ॥
મેં અટળ, અવિનાશી, પરમાત્માની શરણ લીધી છે અને તેને પાપોને શોધીને કાઢી લીધા છે

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਮਿਟੇ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਬਹੁਰਿ ਨ ਜੋਨੀ ਮਾਟ ॥੨॥੧੦॥੧੪॥
દાસ નાનકના બધા દુઃખ-ક્લેશ મટી ગયા છે અને તે યોનીઓના ચક્રથી મુક્ત થઈ ગયા છે ॥૨॥૧૦॥૧૪॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਹਿਰਾਨੋ ॥
મોહ માયા અનેક પ્રકારથી મનુષ્યને છેતરી રહી છે

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋਊ ਬਿਰਲਾ ਸੇਵਕੁ ਪੂਰਨ ਭਗਤੁ ਚਿਰਾਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભ સેવક છે જે અંતકાળથી પરમાત્માનો સંપૂર્ણ ભક્ત માનવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਇਤ ਉਤ ਡੋਲਿ ਡੋਲਿ ਸ੍ਰਮੁ ਪਾਇਓ ਤਨੁ ਧਨੁ ਹੋਤ ਬਿਰਾਨੋ ॥
અહીં-તહીં ભાગદોડ કરીને મનુષ્ય ખુબ મહેનત કરે છે અને અંતે તન મન પારકું થઈ જાય છે

ਲੋਗ ਦੁਰਾਇ ਕਰਤ ਠਗਿਆਈ ਹੋਤੌ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਨੋ ॥੧॥
લોકોથી છુપાઈને છળ, કપટ, દગો આપીને ધન દોલત તો જમા કરે છે પરંતુ જે પરમાત્મા આસપાસ જ છે તેનું મનન કરતા નથી ॥૧॥

ਮ੍ਰਿਗ ਪੰਖੀ ਮੀਨ ਦੀਨ ਨੀਚ ਇਹ ਸੰਕਟ ਫਿਰਿ ਆਨੋ ॥
જ્યારે કર્મોનો હિસાબ થાય છે તો હરણ, પક્ષી, માછલી ગરીબો તેમજ નીચ આ યોનીઓના સંકટમાં ફરી આવે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪਾਹਨ ਪ੍ਰਭ ਤਾਰਹੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਖ ਮਾਨੋ ॥੨॥੧੧॥੧੫॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા જેવા પથ્થરને સંસાર સમુદ્રથી પાર કરાવી દો તેથી સાધુ પુરુષોની સંગતમાં સુખ ઉપલબ્ધ થઈ જાય ॥૨॥૧૧॥૧૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਦੁਸਟ ਮੁਏ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ਰੀ ਮਾਈ ॥
હે સાંઈ! દુષ્ટ પાપ-વિકારનું ઝેર ખાઈને મૃત્યુની નીંદર સુઇ ગયા છે

ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਤਿਨ ਹੀ ਰਖਿ ਲੀਨੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના જીવ હતા તેને જ બચાવી લીધા છે મારા પ્રભુએ કૃપા કરી છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭ ਮਹਿ ਵਰਤੈ ਤਾਂ ਭਉ ਕੈਸਾ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! અંતર્યામી પરમાત્મા બધામાં વ્યાપ્ત છે તો કોઈ ભય કઈ રીતે થઈ શકે છે?

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਸੈ ਸਭਨੀ ਠਾਈਂ ॥੧॥
તે સહાયતા કરવાવાળા અમારી સાથે જ છે તેને છોડીને જતા નથી મારા પ્રભુ બધા સ્થાનોમાં દેખાય છે ॥૧॥

ਅਨਾਥਾ ਨਾਥੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਆਪਿ ਲੀਏ ਲੜਿ ਲਾਈ ॥
તે ગરીબોના મસીહા છે ગરીબોના દુઃખ નાશ કરવાવાળા છે અને તે પોતે જ ગળે લગાવી લે છે

ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ਜੀਵਹਿ ਦਾਸ ਤੇਰੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥੧੨॥੧੬॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રભુ! ભક્ત તારા જ આસરે જીવે છે અને તારી શરણમાં જ પડી રહે છે ॥૨॥૧૨॥૧૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਰਵੀਜੈ ॥
મારું મન પરમાત્માના ચરણોમાં જ લીન છે

ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਮੇਰੋ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਹਰਿ ਪੰਖ ਲਗਾਇ ਮਿਲੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શનોની તીવ્ર લાલચે મનને મોહિત કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਮਾਰਗੁ ਪਾਇਓ ਸਾਧੂ ਸੇਵ ਕਰੀਜੈ ॥
શોધતા-શોધતા આ માર્ગ પ્રાપ્ત થયો છે કે સાધુ મહાપુરુષોની સેવા કરો

ਧਾਰਿ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰੇ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥
હે સ્વામી! એવી કૃપા ધારણ કરો કે નામનો મહારસ સેવન કરવામાં આવે ॥૧॥

ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਕਰਿ ਸਰਨੀ ਆਏ ਜਲਤਉ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥
અમને બચાવી લો અમારી રક્ષા કરો આ કહેતા તારી શરણમાં આવ્યા છીએ આ સળગતા મન પર કૃપા કરો

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕਉ ਨਾਨਕ ਅਪੁਨੋ ਕੀਜੈ ॥੨॥੧੩॥੧੭॥
નાનકની વિનંતી છે કે પોતાના દાસનો હાથ પકડી લો અને કૃપા કરીને તેને પોતાના બનાવી લો ॥૨॥૧૩॥૧૭॥

ਮਲਾਰ ਮਃ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਭਗਤਿ ਬਛਲੁ ਬਿਰਦਾਇਓ ॥
ભક્તોથી પ્રેમ કરવો પ્રભુનો સ્વભાવ છે

ਨਿੰਦਕ ਮਾਰਿ ਚਰਨ ਤਲ ਦੀਨੇ ਅਪੁਨੋ ਜਸੁ ਵਰਤਾਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી તે નિંદકોને મારીને પોતાના ચરણોની નીચે દબાવી દે છે અને આ રીતે સંપૂર્ણ વિશ્વમાં પોતાનો યશ ફેલાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਕੀਨੋ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਦਇਆ ਜੀਅਨ ਮਹਿ ਪਾਇਓ ॥
આખા જગતમાં તેની જય-જયકાર થઈ રહી છે તે હંમેશા જીવો પર દયા કરે છે

ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਅਪੁਨੋ ਦਾਸੁ ਰਾਖਿਓ ਤਾਤੀ ਵਾਉ ਨ ਲਾਇਓ ॥੧॥
તે પોતાના ભક્તોને ગળે લગાવીને રાખે છે અને તેને કોઈ ગરમ પવન અર્થાત દુઃખ મુશ્કેલી સ્પર્શ કરવા દેતા નથી ॥૧॥

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਓ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮੇਟਿ ਸੁਖਾਇਓ ॥
મારા સ્વામી પ્રભુએ સહાયતા કરી તો ભ્રમ ભય મટાડીને સુખ પ્રાપ્ત કરાવી દીધું

ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਕਰਹੁ ਦਾਸ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਨਕ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਮਨਿ ਆਇਓ ॥੨॥੧੪॥੧੮॥
હે ભક્તો! તું મહા આનંદ પ્રાપ્ત કર નાનકના મનમાં પરમાત્મા પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ બની ગયો છે ॥૨॥૧૪॥૧૮॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੨
રાગ મલાર મહેલ ૫ ચારપદ ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੀਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੁ ॥
ગુરુમુખને સંપૂર્ણ સંસાર બ્રહ્મ રૂપ ફેલાયેલું દેખાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣੀਆਂ ਬਿਸਥਾਰੁ ॥
બધી તરફ ત્રણ ગુણોનો વિસ્તાર દ્રષ્ટિ ગત થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુનો મંત્ર વેદ મંત્રોનું ચિંતન છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ॥੧॥
સંપૂર્ણ ગુરુ વગર ઘોર અંધકાર છે ॥૧॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
હે મન! ગુરુનું નામ જપવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਵਸਿਓ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਅਪਣਾ ਖਸਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી પરમાત્મા હ્રદયમાં સ્થિત થાય છે તેથી શ્વાશ-ખોરાકથી પોતાના માલિકનું ચિંતન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
ગુરુના ચરણો પર બલિહાર જવું જોઈએ

ਗੁਰ ਕੇ ਗੁਣ ਅਨਦਿਨੁ ਨਿਤ ਗਾਉ ॥
દરરોજ ગુરુના ગુણ ગાઓ

ਗੁਰ ਕੀ ਧੂੜਿ ਕਰਉ ਇਸਨਾਨੁ ॥
ગુરુની ચરણ-ધૂળમાં સ્નાન કરો

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥੨॥
સાચા દરબારમાં સન્માન પ્રાપ્ત કરો ॥૨॥

ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਭਵਜਲ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ॥
ગુરુ ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારનાર જહાજ છે

ਗੁਰਿ ਭੇਟਿਐ ਨ ਹੋਇ ਜੋਨਿ ਅਉਤਾਰੁ ॥
જો ગુરુથી સાક્ષાત્કાર થઈ જાય તો જન્મ-મરણનું ચક્ર છૂટી જાય છે

ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਜਨੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુની સેવા તે જ વ્યક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਾ ਕਉ ਕਰਮਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਆਏ ॥੩॥
જેના ભાગ્યમાં વિધાતાએ લખેલું હોય છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨਿ ਗੁਰੁ ਆਧਾਰੁ ॥
ગુરુ જ મારું જીવન છે એકમાત્ર તે જ મારો આશરો છે

ਗੁਰੁ ਮੇਰੀ ਵਰਤਣਿ ਗੁਰੁ ਪਰਵਾਰੁ ॥
ગુરુ જ મારુ જીવન-આચરણ તેમજ પરિવાર છે

ਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਖਸਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥
ગુરુ જ મારો માલિક છે તેથી તે સાચા ગુરુની શરણમાં રહું છું

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜਾ ਕੀ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥੪॥੧॥੧੯॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુ જ પરબ્રહ્મ છે તેનું મહત્વ અવર્ણનીય છે ॥૪॥૧॥૧૯॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਵਸਾਏ ॥
જ્યારે ગુરુના ચરણ હૃદયમાં વસી જાય છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਮਿਲਾਏ ॥
પ્રભુ કૃપા કરીને પોતે જ મળાવી દે છે

ਅਪਨੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਲਏ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਇ ॥
પ્રભુ પોતાના જે સેવકને ભક્તિમાં લગાવી દે છે

ਤਾ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥੧॥
તેનું મહત્વ વ્યક્ત કરી શકાતું નથી ॥૧॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੂਰਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ॥
હે સંપૂર્ણ સુખદાતા! કૃપા કરો

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਤੂੰ ਚਿਤਿ ਆਵਹਿ ਆਠ ਪਹਰ ਤੇਰੈ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારી કૃપાથી જ યાદ આવે છે અને આઠ પ્રહર તારી ભક્તિમાં લીન રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਾਵਣੁ ਸੁਨਣੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥
હે કર્તા! તારું કીર્તિગાન કરવું તેમજ સાંભળવું બધી તારી રજા છે

ਹੁਕਮੁ ਬੂਝੈ ਸੋ ਸਾਚਿ ਸਮਾਣਾ ॥
હે હુકમ માને છે તે સત્યમાં લીન થઈ જાય છે

ਜਪਿ ਜਪਿ ਜੀਵਹਿ ਤੇਰਾ ਨਾਂਉ ॥
અમે તારું નામ જપી જપીને જ જીવીએ છીએ

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥੨॥
તારા સિવાય બીજું કોઈ ઠેકાણું નથી ॥૨॥

ਦੁਖ ਸੁਖ ਕਰਤੇ ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਇ ॥
દુઃખ તેમજ સુખ પરમાત્માના હુકમ તેમજ રજા અંતર્ગત છે

ਭਾਣੈ ਬਖਸ ਭਾਣੈ ਦੇਇ ਸਜਾਇ ॥
તે પોતાની રજાથી કોઈને ક્ષમા કરી દે છે તો કોઈને સજા આપે છે

ਦੁਹਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਕਾ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ॥
લોક-પરલોક બંનેના કર્તા પોતે પરમાત્મા છે

ਕੁਰਬਾਣੁ ਜਾਂਈ ਤੇਰੇ ਪਰਤਾਪ ॥੩॥
તે કર્તા! તારા યશ પર બલિહાર જાઉં છું ॥૩॥

ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਹਿ ॥
પોતાની મહિમા તું જ જાણે છે

ਤੂ ਆਪੇ ਬੂਝਹਿ ਸੁਣਿ ਆਪਿ ਵਖਾਣਹਿ ॥
તું પોતે જ સમજતો, સાંભળતો અને વખાણ કરે છે

ਸੇਈ ਭਗਤ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਣੇ ॥
તે અનન્ય ભક્ત છે જે તને સારા લાગે છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੇ ॥੪॥੨॥੨੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે અમે તેના પર હંમેશા બલિહાર જઈએ છીએ ॥૪॥૨॥૨૦॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਪਰਮੇਸਰੁ ਹੋਆ ਦਇਆਲੁ ॥
પરમાત્મા દયાળુ થયા છે

ਮੇਘੁ ਵਰਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ॥
અમૃતમય વરસાદ થયો છે

ਸਗਲੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੇ ॥
બધા જીવ તૃપ્ત થઈ ગયા છે

ਕਾਰਜ ਆਏ ਪੂਰੇ ਰਾਸੇ ॥੧॥
બધા કાર્ય સંપન્ન થઈ ગયા છે ॥૧॥

ਸਦਾ ਸਦਾ ਮਨ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥
હે મન! હંમેશા હરિનામની આરાધના કરો

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਪਾਇਆ ਐਥੈ ਓਥੈ ਨਿਬਹੈ ਨਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સંપૂર્ણ ગુરુની સેવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે અને લોક-પરલોકમાં સાથ નિભાવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦੁਖੁ ਭੰਨਾ ਭੈ ਭੰਜਨਹਾਰ ॥
બધા ભય નષ્ટ કરવાવાળા પ્રભુએ દુઃખોનો નાશ કરી દીધો છે

ਆਪਣਿਆ ਜੀਆ ਕੀ ਕੀਤੀ ਸਾਰ ॥
પોતાના જીવોની સંભાળ કરી છે

ਰਾਖਨਹਾਰ ਸਦਾ ਮਿਹਰਵਾਨ ॥
તે સંસારનો રક્ષક છે હંમેશા મહેરબાન છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥
અમે હંમેશા તેના પર બલિહાર જઈએ છીએ ॥૨॥

ਕਾਲੁ ਗਵਾਇਆ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ॥
કર્તા-પુરુષે મૃત્યુને પણ દૂર કરી દીધી છે

ਸਦਾ ਸਦਾ ਮਨ ਤਿਸ ਨੋ ਜਾਪਿ ॥
મનમાં હંમેશા તેનું જાપ કરો

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਾਰਿ ਰਾਖੇ ਸਭਿ ਜੰਤ ॥
તે પોતાની કૃપા-દૃષ્ટિ ધારણ કરીને બધા જીવોની રક્ષા કરે છે

ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਭਗਵੰਤ ॥੩॥
દરરોજ પ્રભુના ગુણ ગાઓ ॥૩॥

ਏਕੋ ਕਰਤਾ ਆਪੇ ਆਪ ॥
એકમાત્ર પરમાત્મા જ કર્તા છે

ਹਰਿ ਕੇ ਭਗਤ ਜਾਣਹਿ ਪਰਤਾਪ ॥
પ્રભુના ભક્ત તેનો પ્રતાપ જાણે છે

ਨਾਵੈ ਕੀ ਪੈਜ ਰਖਦਾ ਆਇਆ ॥
પરમાત્મા અંતકાળથી પોતાના નામની લાજ રાખતો આવી રહ્યો છે

ਨਾਨਕੁ ਬੋਲੈ ਤਿਸ ਕਾ ਬੋਲਾਇਆ ॥੪॥੩॥੨੧॥
નાનક તે જ બોલે છે જે તે તેનાથી બોલાવી રહ્યો છે ॥૪॥૩॥૨૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਸਗਲ ਨਿਧਾਨ ॥
ગુરુની શરણમાં બધા સુખોનો ભંડાર પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹਿ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
સાચા દરબારમાં માન-સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਸਭੁ ਜਾਇ ॥
ભ્રમ, ભય, દુઃખ-દર્દ બધું મટી જાય છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਦ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੧॥
સાધુ-મહાપુરુષોની સાથે પરમાત્માનું ગુણગાન કરો ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਸਾਲਾਹਿ ॥
હે મન! સંપૂર્ણ ગુરુની સ્તુતિ કરો

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਜਪਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਨ ਚਿੰਦੇ ਫਲ ਪਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખોના ભંડાર હરિનામનું દિવસ-રાત જાપ કરો અને મનોવાંછિત ફળ મેળવી લો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
સદ્ગુરુ જેવું બીજું કોઈ નથી

ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸੋਇ ॥
ગુરુ જ પરબ્રહ્મ છે તે પરમ પરમાત્મા છે

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੂਖ ਤੇ ਰਾਖੈ ॥
તે જન્મ-મરણના દુઃખોથી બચાવનાર છે

ਮਾਇਆ ਬਿਖੁ ਫਿਰਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਚਾਖੈ ॥੨॥
પછી માયાનું ઝેર ફરી ચાખવું પડતું નથી ॥૨॥

ਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥
ગુરુની મહિમા અકથનીય છે

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥
સાચા નામનું ચિંતન કરવાવાળા જિજ્ઞાસુઓ માટે ગુરુ જ પરમાત્મા છે

ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਕਰਣੀ ਸਭੁ ਸਾਚੀ ॥
તેનું જીવન-આચરણ, સંયમ તેમજ બધું સત્ય છે

ਸੋ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਜੋ ਗੁਰ ਸੰਗਿ ਰਾਚੀ ॥੩॥
તે મન નિર્મળ હોય છે જે ગુરુની સાથે લીન રહે છે ॥૩॥

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡ ਭਾਗਿ ॥
ભાગ્યશાળીને જ સંપૂર્ણ ગુરુ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮਨ ਤੇ ਤਿਆਗਿ ॥
કામ, ક્રોધ તેમજ લોભનો મનથી ત્યાગ થઈ જાય છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰ ਚਰਣ ਨਿਵਾਸਿ ॥
કૃપા કરીને ગુરુના ચરણોમાં જ રાખ

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਸਚੁ ਅਰਦਾਸਿ ॥੪॥੪॥੨੨॥
નાનકની પ્રભુની સાથે આ જ સાચી પ્રાર્થના છે ॥૪॥૪॥૨૨॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੩
રાગ મલાર મહેલ ૫ પડ઼તાલ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਮਨਾਰਿ ਪ੍ਰਿਅ ਦਇਆਰ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ਕੀਆ ॥
હે સત્સંગી સહેલી! ગુરુને માનીને દયાળુ પ્રિયતમ સાથે આનંદ કર્યો છે

ਕੀਨੋ ਰੀ ਸਗਲ ਸੀਂਗਾਰ ॥
શુભ ગુણ રૂપી બધા શણગાર કર્યા છે

ਤਜਿਓ ਰੀ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰ ॥
બધા વિકારોને ત્યાગી દીધા છે

ਧਾਵਤੋ ਅਸਥਿਰੁ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ચંચળ મનને સ્થિર કરી દીધું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਐਸੇ ਰੇ ਮਨ ਪਾਇ ਕੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਕੈ ਕਰਿ ਸਾਧਨ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ॥
હે મન! અહમને છોડીને સાધુ પુરુષોની સંગત કરો આ રીતે પ્રભુને મેળવીને સુખ માણ્યું છે

ਬਾਜੇ ਬਜਹਿ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਅਨਾਹਦ ਕੋਕਿਲ ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਬੋਲੈ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਅਤਿ ਸੁਹੀਆ ॥੧॥
ખુશીઓના વાજા વાગી રહ્યા છે સંતોની જીભ રામનામ જપતા કોયલની જેમ મીઠા તેમજ અત્યંત સુંદર વચન બોલે છે ॥૧॥

ਐਸੀ ਤੇਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਸੋਭ ਅਤਿ ਅਪਾਰ ਪ੍ਰਿਅ ਅਮੋਘ ਤੈਸੇ ਹੀ ਸੰਗਿ ਸੰਤ ਬਨੇ ॥
હે પ્રિયતમ! તારા દર્શનોની શોભા અત્યંત અપાર છે તેમ જ સંતોના મનમાં દર્શનની ઈચ્છા છે

ਭਵ ਉਤਾਰ ਨਾਮ ਭਨੇ ॥
તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારવા માટે રામ નામ જપે છે

ਰਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮਾਲ ॥
રામ નામનું મંત્ર જ તેની માળા છે

ਮਨਿ ਫੇਰਤੇ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸੰਗੀਆ ॥
જે પ્રભુના સંગી-સાથીઓ સાથે હરિનામની માળા ફેરવે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਥੀਆ ॥੨॥੧॥੨੩॥
હે નાનક! તેને પ્રિયતમ પ્રભુ પ્રાણોથી પણ વધારે પ્રિય છે ॥૨॥૧॥૨૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਮਨੁ ਘਨੈ ਭ੍ਰਮੈ ਬਨੈ ॥
આ મન ગાઢ જંગલમાં ભટકતું ફરે છે

ਉਮਕਿ ਤਰਸਿ ਚਾਲੈ ॥
ઉમંગપૂર્ણ ચાલ ચાલે છે

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਚਾਹ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેને પ્રભુના મેળાપની ઈચ્છા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਨ ਮਾਈ ਮੋਹਿ ਆਈ ਕਹੰਉ ਬੇਦਨ ਕਾਹਿ ॥੧॥
ત્રણ ગણોવાળી માયા મોહિત કરે છે હું પોતાની પીડા કોને કહું? ॥૧॥

ਆਨ ਉਪਾਵ ਸਗਰ ਕੀਏ ਨਹਿ ਦੂਖ ਸਾਕਹਿ ਲਾਹਿ ॥
બીજા બધા ઉપાય ઉપયોગ કરી લીધા છે પરંતુ દુઃખ દૂર થઈ શક્યા નહીં

ਭਜੁ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂ ਨਾਨਕਾ ਮਿਲੁ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦਹਿ ਗਾਹਿ ॥੨॥੨॥੨੪॥
હે નાનક! સાધુ પુરુષોની શરણમાં મળીને પરમાત્માનું ભજન ગાન કરો ॥૨॥૨॥૨૪॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਪ੍ਰਿਅ ਕੀ ਸੋਭ ਸੁਹਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥
પ્રિયતમ પ્રભુની શોભા સુંદર તેમજ સારી છે

ਹਾਹਾ ਹੂਹੂ ਗੰਧ੍ਰਬ ਅਪਸਰਾ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲ ਰਸ ਗਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગંધર્વ તેમજ સ્વર્ગની અપ્સરાઓ પ્રભુના મીઠા ગુણ ગાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਧੁਨਿਤ ਲਲਿਤ ਗੁਨਗ੍ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੧॥
તેની સુંદર શોભાને અનેક પ્રકારથી ગુણવાન ઉચ્ચારણ કરે છે અને પોતાનું સુંદર રૂપ દેખાડે છે ॥૧॥

ਗਿਰਿ ਤਰ ਥਲ ਜਲ ਭਵਨ ਭਰਪੁਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਲਾਲਨ ਛਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥
પર્વત, વૃક્ષ, ધરતી, પાણી, ભવન, દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત પ્રિયતમ પ્રભુની પ્રશંસા ગાય રહ્યા છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਮਈਆ ਰਸੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕੈ ਭਾਵਨੀ ਨੀਕੀ ॥੨॥੩॥੨੫॥
હે નાનક! જેના અંતર્મનમાં સંપૂર્ણ શ્રધ્ધા-ભાવના છે તે સાધુ-મહાત્મા સાથે પ્રભુના ગુણગાનનું આનંદ મેળવી રહ્યા છે ॥૨॥૩॥૨૫॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વ્હાલા પ્રભુના ચરણ કમળને મનમાં ધારણ કર્યા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸੁ ਸਫਲਿਓ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿਓ ਗਏ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ॥
ગુરુના દર્શન ફળદાયક છે દર્શન મેળવીને બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે અને મન નિર્મળ તેમજ ઉજ્જવળ થઈ જાય છે

ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਉਜੀਆਰੇ ॥੧॥
આ અદભુત લીલા જોઈને ॥૧॥

ਬਿਸਮ ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਭਈ ॥
ખુબ આશ્ચર્ય થાય છે

ਅਘ ਕੋਟਿ ਹਰਤੇ ਨਾਮ ਲਈ ॥
પરમાત્માનું નામ લેવાથી કરોડો પાપ નાશ થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਚਰਨ ਮਸਤਕੁ ਡਾਰਿ ਪਹੀ ॥
ગુરુના ચરણોમાં માથું રાખી દીધું છે

ਪ੍ਰਭ ਏਕ ਤੂੰਹੀ ਏਕ ਤੁਹੀ ॥
હે પ્રભુ! એક તું જ મારો રક્ષક છે એક તું જ અમારો આશરો છે

ਭਗਤ ਟੇਕ ਤੁਹਾਰੇ ॥
ભક્ત તારી શરણમાં છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰੇ ॥੨॥੪॥੨੬॥
અંકનું કહેવું છે કે અમે તારા દરવાજા પર તારી શરણમાં આવ્યા છીએ ॥૨॥૪॥૨૬॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਬਰਸੁ ਸਰਸੁ ਆਗਿਆ ॥
હે ગુરુ રૂપી વાદળ! પ્રભુની આજ્ઞાથી નામનો વરસાદ કરી દો

ਹੋਹਿ ਆਨੰਦ ਸਗਲ ਭਾਗ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધાના ભાગ્ય જાગી જાય અને આનંદ જ આનંદ થાય ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਸੰਗੇ ਮਨੁ ਪਰਫੜੈ ਮਿਲਿ ਮੇਘ ਧਰ ਸੁਹਾਗ ॥੧॥
સંત પુરુષો સાથે મન આમ ખીલી ઉઠે છે જે રીતે ધરતી વાદળોને જોઈને ખુશ થાય છે

ਘਨਘੋਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੋਰ ॥
જેમ વાદળનો અવાજ સાંભળીને મોરમાં પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે

ਚਿਤੁ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੂੰਦ ਓਰ ॥
બપૈયાનુ મન વરસાદના ટીપાથી આનંદમય થઈ જાય છે

ਐਸੋ ਹਰਿ ਸੰਗੇ ਮਨ ਮੋਹ ॥
તેમ જ પરમાત્માની સાથે મન મોહિત છે

ਤਿਆਗਿ ਮਾਇਆ ਧੋਹ ॥
હે નાનક! માયા તેમજ ઈર્ષા દ્વેષને ત્યાગી દીધા છે

ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਨਾਨਕ ਜਾਗਿਆ ॥੨॥੫॥੨੭॥
સંતોને મળીને સાવધાન થઈ ગયો છું ॥૨॥૫॥૨૭॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਗੁਨ ਗੋੁਪਾਲ ਗਾਉ ਨੀਤ ॥
હે સજ્જનો! દરરોજ પરમાત્માનું ગુણગાન કરો

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਾਰਿ ਚੀਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મનમાં રામનામને ધારણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਛੋਡਿ ਮਾਨੁ ਤਜਿ ਗੁਮਾਨੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂਆ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
માન અભિમાનને છોડીને સાધુ પુરુષો સાથે મળીને રહો

ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਏਕ ਰੰਗਿ ਮਿਟਿ ਜਾਂਹਿ ਦੋਖ ਮੀਤ ॥੧॥
હે મિત્ર! એકાગ્રચિત થઈને પ્રભુનું સ્મરણ કરો બધા પાપ-દોષ મટી જશે ॥૧॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
જ્યારે પરમાત્મા દયાળુ થાય છે

ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਬਿਖੈ ਜੰਜਾਲ ॥
તો વિષય-વિકારોના જંજાળ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਕੈ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ॥
હે નાનક! સાધુજનોના ચરણોમાં લાગીને

ਨਾਨਕ ਗਾਵੈ ਗੋਬਿੰਦ ਨੀਤ ॥੨॥੬॥੨੮॥
હંમેશા પ્રભુનું યશોગાન કરો ॥૨॥૬॥૨૮॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਘਨੁ ਗਰਜਤ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ॥
ગુરુ રૂપી વાદળ પ્રભુની કીર્તિ ગાય રહ્યા છે

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਸੁਖ ਚੈਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ શરણમાં પરમાત્માના ગુણ ગાતા સુખ શાંતિ મળે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਤਰਨ ਸਾਗਰ ਧੁਨਿ ਅਨਹਤਾ ਰਸ ਬੈਨ ॥੧॥
પ્રભુના ચરણોની શરણ સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારવાવાળી છે મધુર વચનોથી અનાહત ધ્વનિ જ વાગી રહી છે ॥૧॥

ਪਥਿਕ ਪਿਆਸ ਚਿਤ ਸਰੋਵਰ ਆਤਮ ਜਲੁ ਲੈਨ ॥
જ્યારે જિજ્ઞાસુને પ્રભુ મેળાપની તરસ લાગે છે તો તે પોતાનું મન નામ-જળના સરોવરમાં લગાડે છે

ਹਰਿ ਦਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਦੈਨ ॥੨॥੭॥੨੯॥
ભક્તોને પ્રભુ-દર્શનનો જ પ્રેમ છે નાનક કહે છે કે પ્રભુ કૃપા કરીને જ દર્શન આપે છે ॥૨॥૭॥૨૯॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મલાર મહેલ ૫॥

ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਹੇ ਗੋਪਾਲ ਹੇ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ગોવિંદ, હે જગત પાલક હે દીનદયાળુ! ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਸਖੇ ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰ ॥੧॥
હે પ્રાણનાથ! હે ગરીબોના સાથી! તું ગરીબોના દુઃખ કરવાવાળો છે ॥૧॥

ਹੇ ਸਮ੍ਰਥ ਅਗਮ ਪੂਰਨ ਮੋਹਿ ਮਇਆ ਧਾਰਿ ॥੨॥
હે સર્વશક્તિમાન, અગમ્ય પરિપૂર્ણ પરમાત્મા! મારા પર પોતાની કૃપા કરો ॥૨॥

ਅੰਧ ਕੂਪ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰ ॥੩॥੮॥੩੦॥
નાનકની વિનંતી છે કે જગતરૂપી મહા ભયાનક આંધળા કુવામાંથી પાર ઉતારી દો ॥૩॥૮॥૩૦॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੧
મલાર મહેલ ૧ અષ્ટપદી ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થયા છે

ਚਕਵੀ ਨੈਨ ਨੀਂਦ ਨਹਿ ਚਾਹੈ ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਨੀਂਦ ਨ ਪਾਈ ॥
પ્રિયતમથી અલગ થવાથી બતકની નીંદર આવતી નથી પ્રિયતમ વગર જાગતી રહે છે

ਸੂਰੁ ਚਰ੍ਹੈ ਪ੍ਰਿਉ ਦੇਖੈ ਨੈਨੀ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਲਾਗੈ ਪਾਂਈ ॥੧॥
જ્યારે સૂર્યોદય થાય છે તો પોતાના પ્રિયતમને આંખથી જોઈને નમી-નમીને નમન કરે છે ॥૧॥

ਪਿਰ ਭਾਵੈ ਪ੍ਰੇਮੁ ਸਖਾਈ ॥
પ્રિયતમાનો સહાય પ્રેમ જ સારો લાગે છે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਘੜੀ ਨਹੀ ਜਗਿ ਜੀਵਾ ਐਸੀ ਪਿਆਸ ਤਿਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેના દર્શનની એવી તરસ લાગી છે કે તેના વગર સંસારમાં ક્ષણ માટે પણ જીવવું મુશ્કેલ થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਰਵਰਿ ਕਮਲੁ ਕਿਰਣਿ ਆਕਾਸੀ ਬਿਗਸੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ॥
કમળ સરોવરમાં રહે છે, સૂરજની કિરણ આકાશમાં છે આધ્યાત્મિક કિરણથી જ કમળ ખીલી ઉઠે છે

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਨੀ ਅਬ ਐਸੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥੨॥
પ્રિયતમ પ્રભુ સાથે એવો પ્રેમ થઈ ગયો છે જેમ જ્યોતિમાં જ્યોતિ મળી જાય છે ॥૨॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕੁ ਜਲ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਟੇਰੈ ਬਿਲਪ ਕਰੈ ਬਿਲਲਾਈ ॥
બપૈયો પાણી વગર પ્રિય પ્રિય રટણ કરતો વલખાય છે

ਘਨਹਰ ਘੋਰ ਦਸੌ ਦਿਸਿ ਬਰਸੈ ਬਿਨੁ ਜਲ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਈ ॥੩॥
વાદળ દસેય દિશામાં અવાજ કરતા વરસે છે જેમ બપૈયાની વરસાદના ટીપા વગર તરસ દૂર થતી નથી તેમ જ ભક્તોની સ્થિતિ છે જેની તરસ હરિનામ જળથી જ દૂર થાય છે ॥૩॥

ਮੀਨ ਨਿਵਾਸ ਉਪਜੈ ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਈ ॥
માછલી પાણીમાં રહે છે ત્યાં જ ઉત્પન્ન થાય છે અને પૂર્વ કર્મના કારણે સુખ દુઃખ મેળવે છે

ਖਿਨੁ ਤਿਲੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੈ ਪਲੁ ਜਲ ਬਿਨੁ ਮਰਨੁ ਜੀਵਨੁ ਤਿਸੁ ਤਾਂਈ ॥੪॥
તે પાણી વગર પળ પણ રહી શકતી નથી પાણી જ તેનું જીવન છે અને પાણી વગર તે મરી જાય છે તેમ જ પરમાત્માની ભક્તિ ભક્તોના જીવનનો આધાર છે ॥૪॥

ਧਨ ਵਾਂਢੀ ਪਿਰੁ ਦੇਸ ਨਿਵਾਸੀ ਸਚੇ ਗੁਰ ਪਹਿ ਸਬਦੁ ਪਠਾਈਂ ॥
પરદેશમાં બેસીને જીવ-સ્ત્રી સાચા ગુરુ દ્વારા દેશમાં રહેવાવાળા પ્રિયતમ પ્રભુને સંદેશ મોકલે છે

ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੀ ਭਗਤਿ ਰਤੀ ਹਰਖਾਈ ॥੫॥
તે ગુણોને એકત્ર કરીને પ્રભુને હૃદયમાં વસાવે છે અને તેની ભક્તિમાં લીન થઈને પ્રસન્ન થાય છે ॥૫॥

ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰੈ ਸਭੈ ਹੈ ਜੇਤੀ ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਪ੍ਰਿਉ ਪਾਈਂ ॥
બધી જીવ સ્ત્રીઓ પ્રિયતમને મેળવવા ઈચ્છે છે જ્યારે ગુરુને યોગ્ય લાગે છે તે પ્રિયતમને મેળવી લે છ

ਪ੍ਰਿਉ ਨਾਲੇ ਸਦ ਹੀ ਸਚਿ ਸੰਗੇ ਨਦਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ॥੬॥
ગુરુ કૃપા કરીને હંમેશા માટે પ્રભુથી મળાવી દે છે ॥૬॥

ਸਭ ਮਹਿ ਜੀਉ ਜੀਉ ਹੈ ਸੋਈ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
બધામાં પ્રાણ જયોતિ વ્યાપ્ત છે દરેક શરીરમાં તે પ્રભુ જ સમાય રહ્યા છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਘਰ ਹੀ ਪਰਗਾਸਿਆ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥੭॥
ગુરુની કૃપાથી ઘરમાં જ સત્યનું આલોક થઈ ગયું છે અને આધ્યાત્મિક પ્રભુમાં જોડાય ગયો છું ॥૭॥

ਅਪਨਾ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰਹੁ ਆਪੇ ਸੁਖਦਾਤੇ ਗੋਸਾਂਈਂ ॥
તે સુખ દેવાવાળા માલિક પોતે જ પોતાના કાર્ય સંપન્ન કરે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਘਰ ਹੀ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਤਉ ਨਾਨਕ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥੮॥੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુની કૃપાથી જ્યારે હૃદય ઘરમાં પ્રભુને મેળવી લીધા તો શાંતિ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ ॥૮॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਜਾਗਤੁ ਜਾਗਿ ਰਹੈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਮੈ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
ગુરુની સેવામાં જાગૃત સેવકને આ જ્ઞાન થઈ જાય છે કે પ્રભુ વગર મારો કોઈ આધાર નથી

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਰਹਣੁ ਨ ਪਾਵੈ ਆਚੁ ਕਾਚੁ ਢਰਿ ਪਾਂਹੀ ॥੧॥
જેમ આંચ પર કાંચ ઢળી જાય છે તેમ જ અનેક પ્રયત્ન કરવાથી પણ શરીર તેવું રહેતું નથી અને ઢળી જાય છે ॥૧॥

ਇਸੁ ਤਨ ਧਨ ਕਾ ਕਹਹੁ ਗਰਬੁ ਕੈਸਾ ॥
હે ભાઈ! કહો, આ તન તેમજ ધનનો અહંકાર શા માટે?

ਬਿਨਸਤ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਬਵਰੇ ਹਉਮੈ ਗਰਬਿ ਖਪੈ ਜਗੁ ਐਸਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પાગલ! તેને નાશ થતા કોઈ વિલંબ થતો નથી અભિમાનમાં આખું જગત આમ જ બરબાદ થઈ રહ્યું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਜੈ ਜਗਦੀਸ ਪ੍ਰਭੂ ਰਖਵਾਰੇ ਰਾਖੈ ਪਰਖੈ ਸੋਈ ॥
સંપૂર્ણ સૃષ્ટિમાં જગદીશની જય-જયકાર થઈ રહી છે તે રક્ષક છે અને તે જ પરખ કરે છે

ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਤੁਝ ਹੀ ਤੇ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥
જેટલી પણ દુનિયા છે તેનાથી જ ઉત્પન્ન થાય છે તેરા જેવું બીજું કોઈ નથી ॥૨॥

ਜੀਅ ਉਪਾਇ ਜੁਗਤਿ ਵਸਿ ਕੀਨੀ ਆਪੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਜਨੁ ॥
બધા જીવોને ઉત્પન્ન કરીને પરમાત્માએ જીવન-યુક્તિ પોતાના વશમાં કરેલી છે અને જ્ઞાનનો સુરમો દેવાવાળા ગુરુ પણ તે પોતે જ છે

ਅਮਰੁ ਅਨਾਥ ਸਰਬ ਸਿਰਿ ਮੋਰਾ ਕਾਲ ਬਿਕਾਲ ਭਰਮ ਭੈ ਖੰਜਨੁ ॥੩॥
તે અમર છે, સ્વયંભૂ છે, સર્વશક્તિમાન છે, તે કાળનો પણ કાળ છે, અને તે ભ્રમ તેમજ ભયને નષ્ટ કરવાવાળા છે ॥૩॥

ਕਾਗਦ ਕੋਟੁ ਇਹੁ ਜਗੁ ਹੈ ਬਪੁਰੋ ਰੰਗਨਿ ਚਿਹਨ ਚਤੁਰਾਈ ॥
આ જગત કાગળનો એક કિલ્લો છે તેના રંગ, ચિન્હ ચતુરાઈ જ છે

ਨਾਨ੍ਹੀ ਸੀ ਬੂੰਦ ਪਵਨੁ ਪਤਿ ਖੋਵੈ ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਖਿਨੁ ਤਾਈਂ ॥੪॥
નાનકડું ટીપું તેમજ પવન ચાલવાથી તેની શોભા સમાપ્ત થઈ જાય છે અને પળમાં જીવન મૃત્યુમાં બદલાય જાય છે॥૪॥

ਨਦੀ ਉਪਕੰਠਿ ਜੈਸੇ ਘਰੁ ਤਰਵਰੁ ਸਰਪਨਿ ਘਰੁ ਘਰ ਮਾਹੀ ॥
જો નદી કિનારે કોઈ ઘર અથવા વૃક્ષ હોય તો તે ઘરમાં નાગણી રહે છે

ਉਲਟੀ ਨਦੀ ਕਹਾਂ ਘਰੁ ਤਰਵਰੁ ਸਰਪਨਿ ਡਸੈ ਦੂਜਾ ਮਨ ਮਾਂਹੀ ॥੫॥
નદીના પૂરથી જ ઘર તેમજ વૃક્ષ બરબાદ થઈ જાય છે અને નાગણી ઘરથી બચીને દ્વૈતભાવમાં લોકોને ડંખવા લાગે છે ॥૫॥

ਗਾਰੁੜ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਬਿਖਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਰੀ ॥
ગુરુનું જ્ઞાન, ધ્યાન, વચન તેમજ શિક્ષા ગારુડી મંત્રના રૂપમાં ઝેરને સમાપ્ત કરી દે છે

ਮਨ ਤਨ ਹੇਂਵ ਭਏ ਸਚੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਰੀ ॥੬॥
મન તન શાંત થઈ જાય છે સત્ય તેમજ પ્રભુની વિલક્ષણ ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૬॥

ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਤੁਧੁ ਜਾਚੈ ਤੂ ਸਰਬ ਜੀਆਂ ਦਇਆਲਾ ॥
હે પરમાત્મા! જેટલી પણ દુનિયા છે તારાથી જ માંગે છે તું બધા જીવો પર દયા કરે છે

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਸਰਣਿ ਪਰੇ ਪਤਿ ਰਾਖਹੁ ਸਾਚੁ ਮਿਲੈ ਗੋਪਾਲਾ ॥੭॥
અમે તારી શરણમાં આવી ગયા છીએ અમારી લાજ રાખજો અમે સત્યમાં જ મળવા ઇચ્છીએ છીએ ॥૭॥

ਬਾਧੀ ਧੰਧਿ ਅੰਧ ਨਹੀ ਸੂਝੈ ਬਧਿਕ ਕਰਮ ਕਮਾਵੈ ॥
પોત-પોતાના કામ-ધંધામાં વ્યસ્ત લોકો અજ્ઞાન છે તેને કોઈ સમજ હોતી નથી આ જ કારણે હત્યા તેમજ અત્યાચારના કાર્ય કરે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੈ ਤ ਸੂਝਸਿ ਬੂਝਸਿ ਸਚ ਮਨਿ ਗਿਆਨੁ ਸਮਾਵੈ ॥੮॥
જ્યારે સાચા ગુરુ મળી જાય છે તો સારા-ખરાબની સમજ આવી જાય છે મનમાં સત્ય તેમજ જ્ઞાનનો આલોક થઈ જાય છે ॥૮॥

ਨਿਰਗੁਣ ਦੇਹ ਸਾਚ ਬਿਨੁ ਕਾਚੀ ਮੈ ਪੂਛਉ ਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ॥
જ્યારે મેં પોતાના ગુરુને પૂછ્યું તો તેમણે કહ્યું કે આ ગુણવિહીન શરીર સત્ય વગર નાશવાન છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਖਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਜਗੁ ਸੁਪਨਾ ॥੯॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ જ પ્રભુના દર્શન કરાવે છે સત્ય વગર આખું જગત સપનું છે ॥૯॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੀਨ ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਸਾਰਿੰਗ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ॥੧॥
બપૈયો તેમજ માછલી પાણીમાં જ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને હરણને સંગીતની ધ્વનિ જ સારી લાગે છે ॥૧॥

ਰੈਨਿ ਬਬੀਹਾ ਬੋਲਿਓ ਮੇਰੀ ਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માતા! આખી રાત જિજ્ઞાસુ બપૈયો બોલે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਪ੍ਰਿਅ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਉਲਟੈ ਕਬਹੂ ਜੋ ਤੈ ਭਾਵੈ ਸਾਈ ॥੨॥
પ્રિયતમ પ્રભુ સાથે પ્રેમ ક્યારેય સમાપ્ત થતો નથી જે પ્રભુને સારું લાગે છે તે પ્રેમ છે ॥૨॥

ਨੀਦ ਗਈ ਹਉਮੈ ਤਨਿ ਥਾਕੀ ਸਚ ਮਤਿ ਰਿਦੈ ਸਮਾਈ ॥੩॥
પ્રભુના પ્રેમમાં નીંદર દૂર થઈ ગઈ છે શરીરથી અભિમાન થાકી ગયું છે અને હૃદયમાં સાચો ઉપદેશ સમાય ગયો છે ॥૩॥

ਰੂਖੀਂ ਬਿਰਖੀਂ ਊਡਉ ਭੂਖਾ ਪੀਵਾ ਨਾਮੁ ਸੁਭਾਈ ॥੪॥
અલબત્ત વૃક્ષ પર પક્ષીઓની જેમ ઉડુ છું તો પણ ભૂખ્યો રહું છું સરળ આધ્યાત્મિક નામ અમૃતને પીને તૃપ્ત થાઉં છું ॥૪॥

ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਲਤਾ ਬਿਲਲਾਤੀ ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਰਜਾਈ ॥੫॥
આંખો તરસી રહી છે જીભ સુકાઈ રહી છે દર્શનની તરસ માટે ॥૫॥

ਪ੍ਰਿਅ ਬਿਨੁ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰੀ ਤੇਤਾ ਤਨੁ ਤਾਪੈ ਕਾਪਰੁ ਅੰਗਿ ਨ ਸੁਹਾਈ ॥੬॥
પ્રિયતમ વગર જેટલો શૃંગાર કરૂ છું શરીર તેટલું જ સળગે છે અને કપડાં પણ સુંદર લગતા નથી ॥૬॥

ਅਪਨੇ ਪਿਆਰੇ ਬਿਨੁ ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਰਹਿ ਨ ਸਕੰਉ ਬਿਨ ਮਿਲੇ ਨੀਂਦ ਨ ਪਾਈ ॥੭॥
પોતાના પ્રિયતમ વગર એક ક્ષણ પણ રહી શકાતું નથી અને તેના મેળાપ વગર નીંદર આવતી નથી ॥૭॥

ਪਿਰੁ ਨਜੀਕਿ ਨ ਬੂਝੈ ਬਪੁੜੀ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਈ ॥੮॥
પ્રિયતમ પ્રભુ નજીક જ હતા હું બિચારી સમજી શકી નહીં પરંતુ સાચા ગુરુના દર્શન કરાવી દીધા છે ॥૮॥

ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਆ ਤਬ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਬਦਿ ਬੁਝਾਈ ॥੯॥
જ્યારે સરળ આધ્યાત્મિક પ્રભુથી મેળાપ થયો તો પરમ સુખ મેળવ્યું અને તેના શબ્દથી બધી તૃષ્ણા ઓલવાય ગઈ છે ॥૯॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤੁਝ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧੦॥੩॥
નાનકનું કહેવું છે કે હે પ્રભુ! મારુ મન તારાથી સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી ॥૧૦॥૩॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ਅਸਟਪਦੀਆ ਘਰੁ ੨
મલાર મહેલ ૧ અષ્ટપદી ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਅਖਲੀ ਊਂਡੀ ਜਲੁ ਭਰ ਨਾਲਿ ॥
પૃથ્વી પાણીના વજનથી નમેલી છે

ਡੂਗਰੁ ਊਚਉ ਗੜੁ ਪਾਤਾਲਿ ॥
પર્વત ઊંચા છે અને ખાઈઓ પાતાળ સુધી છે

ਸਾਗਰੁ ਸੀਤਲੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુની શિક્ષાનું મનન કરવાથી સંસાર-સમુદ્ર શીતળ થઈ જાય છે

ਮਾਰਗੁ ਮੁਕਤਾ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥੧॥
અહમને મારીને મુક્તિનો માર્ગ સરળ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮੈ ਅੰਧੁਲੇ ਨਾਵੈ ਕੀ ਜੋਤਿ ॥
મારા આંધળા પાસે પ્રભુ-નામની જ્યોતિ છે

ਨਾਮ ਅਧਾਰਿ ਚਲਾ ਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਭੇਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના પ્રેમ તેમજ શાંત સ્વભાવ દ્વારા નામના આશરે જ ચાલવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੀ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣਿ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી જ માર્ગની જાણકારી થાય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਤਕੀਐ ਸਾਚੈ ਤਾਣਿ ॥
ગુરુના આશરે સાચું બળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਸਿ ਰੂੜ੍ਹ੍ਹੀ ਬਾਣਿ ॥
સુંદર વાણીથી નામ-સ્મરણ કરું છું

ਥੈਂ ਭਾਵੈ ਦਰੁ ਲਹਸਿ ਪਿਰਾਣਿ ॥੨॥
જો તને મંજુર હોય તો તારો દરવાજો ઓળખી લે છે ॥૨॥

ਊਡਾਂ ਬੈਸਾ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
ભલે ચાલ્યો જાઉં કે બેઠો રહું એક પ્રભુમાં ધ્યાન લાગેલું છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਾਮ ਆਧਾਰ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જેની પાસે નામનો આશરો છે

ਨਾ ਜਲੁ ਡੂੰਗਰੁ ਨ ਊਚੀ ਧਾਰ ॥
તેને પાણી, પર્વત તેમજ ઊંચી ધારાઓ પણ પ્રભાવિત કરતી નથી

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਤਹ ਮਗੁ ਨ ਚਾਲਣਹਾਰ ॥੩॥
તેને સાચા ઘરમાં નિવાસ મળી જાય છે અને કોઈ મુશ્કેલ રસ્તા પર ચાલવું પડતું નથી ॥૩॥

ਜਿਤੁ ਘਰਿ ਵਸਹਿ ਤੂਹੈ ਬਿਧਿ ਜਾਣਹਿ ਬੀਜਉ ਮਹਲੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥
જે ઘરમાં રહે છે તું જ વિધિ જાણે છે કોઈ બીજાને જ્ઞાન હોતું નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਸਮਝ ਨ ਹੋਵੀ ਸਭੁ ਜਗੁ ਦਬਿਆ ਛਾਪੈ ॥
સદ્‌ગુરુ વગર સમજ હોતી નથી અને આખો સંસાર અજ્ઞાનના કચરામાં દબાયેલો પડ્યો છે

ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੈ ਬਿਲਲਾਤਉ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨਾਮੁ ਨ ਜਾਪੈ ॥
રોવે છે, પરંતુ ગુરુ વગર હરિનામનું સ્મરણ થતું નથી

ਪਲ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਛਡਾਏ ਜੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਿਞਾਪੈ ॥੪॥
જો ગુરુની શિક્ષાને ઓળખી લેવામાં આવે તો પળમાં જ પ્રભુ નામ દ્વારા બંધનોથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૪॥

ਇਕਿ ਮੂਰਖ ਅੰਧੇ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥
ઘણા મૂર્ખ, આંધળા, અનાડી તેમજ મૂર્ખ લોકો છે

ਇਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭੈ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥
ઘણા એવા પણ છે જે સદ્‌ગુરુના પ્રેમમાં નામ સ્મરણના આશરે જીવે છે

ਸਾਚੀ ਬਾਣੀ ਮੀਠੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ॥
ગુરુની વાણી શુધ્ધ, મીઠી તેમજ અમૃતની ધારા સમાન છે

ਜਿਨਿ ਪੀਤੀ ਤਿਸੁ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥੫॥
જેને તેનું સેવન કર્યું છે તેને મુક્તિ મળી ગઈ છે ॥૫॥

ਨਾਮੁ ਭੈ ਭਾਇ ਰਿਦੈ ਵਸਾਹੀ ਗੁਰ ਕਰਣੀ ਸਚੁ ਬਾਣੀ ॥
શ્રધ્ધા-ભાવનાથી પ્રભુનું નામ હૃદયમાં વસાવો ગુરુની વાણી દ્વારા સાચું કાર્ય કરો

ਇੰਦੁ ਵਰਸੈ ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਘਟਿ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
જ્યારે વરસાદ થાય છે તો ધરતી સુંદર થઈ જાય છે દરેક શરીરમાં પ્રભુની જ્યોતિ વ્યાપ્ત છે

ਕਾਲਰਿ ਬੀਜਸਿ ਦੁਰਮਤਿ ਐਸੀ ਨਿਗੁਰੇ ਕੀ ਨੀਸਾਣੀ ॥
જેમ ઉજ્જડ જમીનમાં બી વાવવાથી કોઈ લાભ થતો નથી તેમ જ અસત્ય બુધ્ધિવાળા નિગૂરની આ જ નિશાની છે કે જેટલા પણ તેને ઉપદેશ આપવામાં આવે તેના પર કોઈ અસર થતી નથી

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰਾ ਡੂਬਿ ਮੁਏ ਬਿਨੁ ਪਾਣੀ ॥੬॥
ગુરુ વગર ગાઢ અંધકાર જ છે અને પાણી વગર જ ડૂબી મરે છે ॥૬॥

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਨੋ ਸੁ ਪ੍ਰਭੂ ਰਜਾਇ ॥
જે કંઈ થાય છે તે પ્રભુની રજા છે

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਇ ॥
જે વિધાતા લખી દે છે તેને બદલી શકાતું નથી

ਹੁਕਮੇ ਬਾਧਾ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
જીવ તેના હુકમની અંતર્ગત જ કર્મ કરે છે

ਏਕ ਸਬਦਿ ਰਾਚੈ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ॥੭॥
એક શબ્દમાં લીન વ્યક્તિ સત્યમાં જ જોડાય જાય છે ॥૭॥

ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤੈ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰਾ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਨਾਮ ਪਤਾਲੰ ॥
હે પ્રભુ! ચારેય દિશાઓમાં તારો જ હુકમ ચાલે છે ચાર દિશાઓ તેમજ પાતાળમાં તારું નામ જ ફેલાયેલું છે

ਸਭ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਵਰਤੈ ਪ੍ਰਭ ਸਾਚਾ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਬੈਆਲੰ ॥
બધામાં શબ્દ જ વ્યાપ્ત છે અને કર્મથી જ સાચા પ્રભુ મળે છે

ਜਾਂਮਣੁ ਮਰਣਾ ਦੀਸੈ ਸਿਰਿ ਊਭੌ ਖੁਧਿਆ ਨਿਦ੍ਰਾ ਕਾਲੰ ॥
જન્મ-મરણ, ભૂખ, નીંદર તેમજ કાળ માથા પર ઉભેલા દેખાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਸਾਚੀ ਨਦਰਿ ਰਸਾਲੰ ॥੮॥੧॥੪॥
હે નાનક! જો પ્રભુની કૃપા દૃષ્ટિ થઈ જાય તો મનને ગમવાવાળું નામ મળી જાય છે ॥૮॥૧॥૪॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੧ ॥
મલાર મહેલ ૧॥

ਮਰਣ ਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਸਾਰ ਨ ਜਾਨੈ ॥
લોકો મૃત્યુ તેમજ મુક્તિની ઉપયોગિતાને જાણતા નથી

ਕੰਠੇ ਬੈਠੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪਛਾਨੈ ॥੧॥
કિનારા પર બેઠેલી જીવ-સ્ત્રી જ ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા જાણી શકે છે ॥૧॥

ਤੂ ਕੈਸੇ ਆੜਿ ਫਾਥੀ ਜਾਲਿ ॥
હે જીવ રૂપી પક્ષી! તું શા માટે જાળમાં ફસાયેલી છે?

ਅਲਖੁ ਨ ਜਾਚਹਿ ਰਿਦੈ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અદૃષ્ટને જોઈ શકતી નથી પોતાના હૃદયમાં પરમાત્માનું ચિંતન કર ॥૧॥વિરામ॥

ਏਕ ਜੀਅ ਕੈ ਜੀਆ ਖਾਹੀ ॥
પોતાનું પેટ ભરવા માટે તું કેટલાય જીવોને ખાઇ છે

ਜਲਿ ਤਰਤੀ ਬੂਡੀ ਜਲ ਮਾਹੀ ॥੨॥
પાણીમાં તરતાં પાણીમાં ડૂબી મરે છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਜੀਅ ਕੀਏ ਪ੍ਰਤਪਾਨੀ ॥
બધા જીવોને તે દુઃખી કર્યા છે

ਜਬ ਪਕੜੀ ਤਬ ਹੀ ਪਛੁਤਾਨੀ ॥੩॥
જ્યારે પકડાઈ ગઈ તો પસ્તાવું પડ્યું ॥૩॥

ਜਬ ਗਲਿ ਫਾਸ ਪੜੀ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
જ્યારે ગળામાં મૃત્યુનો ભરી ફંદો પડે છે

ਉਡਿ ਨ ਸਾਕੈ ਪੰਖ ਪਸਾਰੀ ॥੪॥
પાંખ ફેલાવીને ઉડી શકતી નથી ॥૪॥

ਰਸਿ ਚੂਗਹਿ ਮਨਮੁਖਿ ਗਾਵਾਰਿ ॥
મૂર્ખ સ્વેચ્છાચારી ભોગ વિલાસના દાણા ચણતા રહે છે

ਫਾਥੀ ਛੂਟਹਿ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰਿ ॥੫॥
સદ્‌ગુણો તેમજ જ્ઞાનનું ચિંતન કરવાથી બંધનોના ફંદાથી છુટકારો થાય છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਤੂਟੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥
સદ્‌ગુરુની સેવાથી યમકાળનો ભય નષ્ટ થઈ જાય છે

ਹਿਰਦੈ ਸਾਚਾ ਸਬਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੁ ॥੬॥
હૃદયમાં સાચા ઉપદેશનું મનન કરે છે ॥૬॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚੀ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુની શિક્ષા શાશ્વત છે અને તેનો શબ્દ જ ઉપયોગી છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੭॥
તેનાથી પરમાત્માનું નામ હૃદયમાં સ્થિત થાય છે ॥૭॥

ਸੇ ਦੂਖ ਆਗੈ ਜਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸੇ ॥
જે લોકો ભોગ-વિલાસમાં લીન રહે છે તે માત્ર દુઃખ જ દુઃખ મેળવે છે

ਨਾਨਕ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਾਚੇ ॥੮॥੨॥੫॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે સાચા નામના સ્મરણ વગર મુક્તિ અસંભવ છે ॥૮॥૨॥૫॥

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਰਮੁ ਹੋਵੈ ਤਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਵਿਣੁ ਕਰਮੈ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુની કૃપા હોય તો સાચા ગુરુ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે અને કૃપા વગર તે પ્રાપ્ત થતા નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਐ ਕੰਚਨੁ ਹੋਈਐ ਜਾਂ ਹਰਿ ਕੀ ਹੋਇ ਰਜਾਇ ॥੧॥
જ્યારે પરમાત્મા પરમાત્માની ઈચ્છા હોય છે તો સાચા ગુરુથી મળીને જીવ સોનાની જેમ શુદ્ધ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
હે મન! પરમાત્માના નામમાં ધ્યાન લગાવો

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਾਚਾ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચા ગુરુથી પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે અને જીવ સત્યસ્વરૂપ પ્રભુમાં જોડાય રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਗਿਆਨੁ ਊਪਜੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਾ ਜਾਇ ॥
જ્યારે સાચા ગુરુની શિક્ષાથી જ્ઞાન ઉત્પન્ન થાય છે તો દરેક સંશય દૂર થઈ જાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹਰਿ ਬੁਝੀਐ ਗਰਭ ਜੋਨੀ ਨਹ ਪਾਇ ॥੨॥
સદ્દગુરુથી જ પ્રભુનું રહસ્ય પ્રાપ્ત થાય છે અને ગર્ભ યોનીઓથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૨॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤ ਮਰੈ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જે જીવતા વિકારો તરફથી મરીને શબ્દના અનુરૂપ આચરણ કરે છે તે જીવન મુક્ત થઈ જાય છે

ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਸੋਈ ਪਾਏ ਜਿ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥੩॥
જે મનમાંથી અહમ-ભાવને નિવૃત કરી દે છે તે જ મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਿਵ ਘਰਿ ਜੰਮੈ ਵਿਚਹੁ ਸਕਤਿ ਗਵਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જીવ જ્યારે ચેતનાના ઘરે જન્મ લે છે તો માયા શક્તિને દૂર કરી લે છે

ਅਚਰੁ ਚਰੈ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਪਾਏ ਪੁਰਖੈ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲਾਇ ॥੪॥
તે સહનશીલતા અપનાવીને વિવેક બુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે છે અને મહાપુરુષ ગુરુના સંપર્કમાં રહીને પ્રભુથી મળી જાય છે ॥૪॥

ਧਾਤੁਰ ਬਾਜੀ ਸੰਸਾਰੁ ਅਚੇਤੁ ਹੈ ਚਲੈ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇ ॥
નાસમજ સંસાર રમત રમે છે અને પોતાનું મૂળ ગુમાવીને ચાલ્યા જાય છે

ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਕਰਮੀ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੫॥
જો સત્સંગતિમાં હરિનામનું સ્તુતિગાન કરવામાં આવે તો જ લાભ પ્રાપ્ત થાય છે પરંતુ આ પણ ખુબ ભાગ્યથી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૫॥

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਣੁ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਰਿਦੈ ਬੀਚਾਰਿ ॥
મનમાં ચિંતન કરીને જોઈ લો સદ્‌ગુરુ વગર પ્રભુ પ્રાપ્ત થતા નથી

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਭਵਜਲੁ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥੬॥
જે ભાગ્યશાળી હોય છે તે ગુરુને મેળવીને સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતરી જાય છે ॥૬॥

ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਹਰਿ ਟੇਕ ਹੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
હરિનામ જ અમારો સહારો છે અને હરિનામ જ અમારો આશરો છે

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਗੁਰੁ ਮੇਲਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪਾਵਉ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੭॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને ગુરુથી મળાવી દો તેથી મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત થઈ જાય ॥૭॥

ਮਸਤਕਿ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਠਾਕੁਰਿ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਇ ॥
માલિકે આરંભથી જે ભાગ્ય મસ્તક પર લખી દીધા છે તેને ટાળી શકાતા નથી

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਪੂਰਨ ਹੋਏ ਜਿਨ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਭਾਇ ॥੮॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને પ્રભુની રજા સારી લાગે છે તે વ્યક્તિ સંપૂર્ણ માનવામાં આવે છે ॥૮॥૧॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥
મલાર મહેલ ૩॥

ਬੇਦ ਬਾਣੀ ਜਗੁ ਵਰਤਦਾ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
વેદ-વાણીની અનુરૂપ આખું જગત કાર્યશીલ છે ત્રણેય ગુણોનું ચિંતન કરે છે

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਮ ਡੰਡੁ ਸਹੈ ਮਰਿ ਜਨਮੈ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
હરિનામના મનન વગર યમરાજથી દંડ ભોગવે છે અને વારંવાર મારતો તેમજ જન્મતો રહે છે

ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਪਾਏ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੧॥
જેનો સદ્‌ગુરુથી મેળાપ થાય છે તે મુક્તિ મેળવી લે છે અને મોક્ષના દરવાજામાં પ્રવેશ કરી જાય છે ॥૧॥

ਮਨ ਰੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਮਾਇ ॥
હે મન! સાચા ગુરુની સેવામાં તલ્લીન રહો

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે સંપૂર્ણ ગુરુ ખુબ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ત્યારબાદ હરિનામનું ધ્યાન કરવામાં આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਦੇਇ ਅਧਾਰੁ ॥
પરમાત્મા પોતાની મરજીથી જ આખી સૃષ્ટિને ઉત્પન્ન કરે છે અને આજીવિકા આપીને પોતે જ આશરો આપે છે

ਹਰਿ ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਕੀਆ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ ઈચ્છાથી મન નિર્મળ થાય છે અને પરમાત્માની સાથે પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે

ਹਰਿ ਕੈ ਭਾਣੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੨॥
પરમાત્માની રજાથી સદ્દગુરુથી સાક્ષાત્કાર થાય છે અને તે જીવન સફળ કરી દે છે ॥૨॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ ਸਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
કોઈ ગુરુથી જ આ રહસ્યને સમજે છે કે પરમાત્માની વાણી સત્ય તેમજ પ્રશંસનીય છે

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਲਾਹੀਐ ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે વાહ-વાહ કરતા પ્રભુની આરાધના કરે છે કારણ કે તેના જેવું મોટું બીજું કોઈ નથી

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੩॥
તે પોતે જ કૃપા કરીને પોતાની સાથે મળાવી લે છે અને ઉત્તમ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૩॥

ਸਾਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਾਹਰੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥
તે સાચા માલિક સર્વ અધિકાર સંપન્ન છે ગુરુએ તેના દર્શન કરાવ્યા છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਰਸੈ ਮਨੁ ਸੰਤੋਖੀਐ ਸਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જ્યારે નામ અમૃતનો વરસાદ થાય છે તો મન સંતુષ્ટ થઈ જાય છે અને પ્રભુમાં ધ્યાન લાગી રહે છે

ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਸਦਾ ਹਰੀਆਵਲੀ ਫਿਰਿ ਸੁਕੈ ਨਾ ਕੁਮਲਾਇ ॥੪॥
પરમાત્માના નામ સ્મરણથી મન હંમેશા લીલુંછમ રહે છે પછી સુકાઈને મુરઝાય જાય છે ॥૪॥

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕੋ ਪਤੀਆਇ ॥
મનમાં સારી રીતે મનન કરીને જોઈ લો સદ્દગુરુ વગર કોઈએ પરમાત્માને મેળવ્યા નથી

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਭੇਟੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
પ્રભુની કૃપાથી સદ્દગુરુ પ્રાપ્ત થાય છે અને આધ્યાત્મિક જ તેનાથી મેળાપ થાય છે

ਮਨਮੁਖ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਨ ਪਾਇ ॥੫॥
સ્વેચ્છાચારી ભ્રમમાં ભુલાયેલા રહે છે અને ભાગ્ય વગર તેને હરિનામ ધન પ્રાપ્ત થતું નથી ॥૫॥

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਭਾ ਧਾਤੁ ਹੈ ਪੜਿ ਪੜਿ ਕਰਹਿ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ત્રણ ગુણ માત્ર માયા જ છે અને પંડિત વાંચી વાંચીને ચિંતન કરે છે

ਮੁਕਤਿ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਨਹੁ ਪਾਇਨਿ੍ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
તેનાથી ક્યારેય મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી અને ન તો મોક્ષના દરવાજા મળે છે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਧਨ ਨ ਤੁਟਹੀ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥੬॥
સદ્દગુરુ વગર સંસારના બંધન તૂટતાં નથી અને ન તો હરિનામથી પ્રેમ લાગે છે ॥૬॥

ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਿਤ ਮੋਨੀ ਥਕੇ ਬੇਦਾਂ ਕਾ ਅਭਿਆਸੁ ॥
દોના પાઠ-પઠનનો અભ્યાસ કરીને પંડિત તેમજ મૌની પણ થાકી ગયા છે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਨਹ ਨਿਜ ਘਰਿ ਹੋਵੈ ਵਾਸੁ ॥
આનાથી પરમાત્માનું નામ સ્મરણ થતું નથી અને ન તો સાચા ધરમાં નિવાસ પ્રાપ્ત થાય છે

ਜਮਕਾਲੁ ਸਿਰਹੁ ਨ ਉਤਰੈ ਅੰਤਰਿ ਕਪਟ ਵਿਣਾਸੁ ॥੭॥
મૃત્યુનો ભય માથા પરથી દૂર થતો નથી અને અંતર્મનનો કપટ નષ્ટ કરી દે છે ॥૭॥

ਹਰਿ ਨਾਵੈ ਨੋ ਸਭੁ ਕੋ ਪਰਤਾਪਦਾ ਵਿਣੁ ਭਾਗਾਂ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
નિઃસંકોચ બધા લોકો હરિનામના આકાંક્ષી છે પરંતુ આ ભાગ્ય વગર પ્રાપ્ત થતું નથી

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਗੁਰੁ ਭੇਟੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
પ્રભુની કૃપાથી જ્યારે ગુરુથી મેળાપ થાય છે તો મનમાં હરિનામ સ્થિત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਹੀ ਪਤਿ ਊਪਜੈ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਾਂ ਸਮਾਇ ॥੮॥੨॥
હે નાનક! હરિનામથી જ સંસારમાં યશ મળે છે અને જીવ હરિમાં લીન રહે છે ॥૮॥૨॥

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ਅਸਟਪਦੀ ਘਰੁ ੨ ॥
મલાર મહેલ ૩ અષ્ટપદી ઘર ૨

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની સેવાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰੈ ਲਾਏ ॥
જેના પર પ્રભુ કૃપા કરે છે તેને ગુરુની સેવામાં લગાવી દે છે

ਦੁਖੁ ਪਲ੍ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਏ ॥
તે તેના દુઃખોને દૂર કરીને પ્રભુના નામ-સ્મરણમાં તલ્લીન કરે છે

ਸਾਚੀ ਗਤਿ ਸਾਚੈ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ॥
જો સાચા પરમાત્મામાં ધ્યાન લગાડીએ તો સાચી ગતિ થાય છે

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਬਦਿ ਸੁਣਾਏ ॥੧॥
ગુરુની વાણી શબ્દ સંભળાવે છે ॥૧॥

ਮਨ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੇਵਿ ਨਿਧਾਨੁ ॥
હે મન! પ્રભુની ઉપાસના સર્વ સુખોનું ભંડાર છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਹਰਿ ਧਨੁ ਪਾਈਐ ਅਨਦਿਨੁ ਲਾਗੈ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ હરિનામ ધન પ્રાપ્ત થાય છે ત્યારબાદ આધ્યાત્મિક પરમાત્મામાં ધ્યાન લાગેલું રહે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਕਾਮਣਿ ਕਰੇ ਸੀਂਗਾਰੁ ॥
જે સ્ત્રી પોતાના પતિ વગર શૃંગાર કરે છે

ਦੁਹਚਾਰਣੀ ਕਹੀਐ ਨਿਤ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
તે કુલચ્છની કહેવાય છે અને દરરોજ દુઃખી થાય છે

ਮਨਮੁਖ ਕਾ ਇਹੁ ਬਾਦਿ ਆਚਾਰੁ ॥
સ્વેચ્છાચારી પુરુષનું પણ એવું જ ખરાબ આચરણ થાય છે

ਬਹੁ ਕਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹਿ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ॥੨॥
તે પરમાત્માના નામને ભુલાવીને અનેક કર્મકાંડ કરે છે ॥૨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਮਣਿ ਬਣਿਆ ਸੀਗਾਰੁ ॥
ગુરુમુખ જીવ-સ્ત્રી જ સારો શૃંગાર કરે છે

ਸਬਦੇ ਪਿਰੁ ਰਾਖਿਆ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
તે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પ્રિયતમ પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં વસાવીને રાખે છે

ਏਕੁ ਪਛਾਣੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
તે અહંકારને સમાપ્ત કરીને એક પ્રભુને ઓળખે છે

ਸੋਭਾਵੰਤੀ ਕਹੀਐ ਨਾਰਿ ॥੩॥
આ રીતે આવી સ્ત્રી જ શોભાવન કહેવામાં આવે છે ॥૩॥

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਦਾਤੇ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ગુરુ વગર કોઈ પણ દાતાને મેળવી શક્યા નથી

ਮਨਮੁਖ ਲੋਭਿ ਦੂਜੈ ਲੋਭਾਇਆ ॥
સ્વેચ્છાચારી લાલચ તેમજ દ્વૈતભાવમાં જ લિપ્ત રહે છે

ਐਸੇ ਗਿਆਨੀ ਬੂਝਹੁ ਕੋਇ ॥
કોઈ જ્ઞાની જ આ તથ્યને સમજે છે

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥੪॥
ગુરુના મેળાપ વગર મુક્તિ થતી નથી ॥૪॥

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਣੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
વાતો કરી-કરીને દરેક ભક્તિની વાત કરે છે

ਬਿਨੁ ਮਨ ਮੂਏ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
પરંતુ મનને માર્યા વગર ભક્તિ થતી નથી

ਗਿਆਨ ਮਤੀ ਕਮਲ ਪਰਗਾਸੁ ॥
જ્ઞાન બુદ્ધિથી જ હૃદય કમળ ખીલે છે

ਤਿਤੁ ਘਟਿ ਨਾਮੈ ਨਾਮਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੫॥
જે હૃદયમાં નામ હોય છે તે પ્રભુ નામમાં જ લીન રહે છે ॥૫॥

ਹਉਮੈ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
લોકો અહમ-ભાવમાં ભક્તિ કરે છે

ਨਾ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ਨਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
તેનાથી ન મન ભોગવે છે અને ન તો સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਹਣੁ ਆਪੁ ਜਾਣਾਏ ॥
તે વાતો કરીને પોતાના અહમને સિદ્ધ કરે છે

ਬਿਰਥੀ ਭਗਤਿ ਸਭੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥੬॥
આવી ભક્તિ વ્યર્થ જ જાય છે અને તે આખું જીવન ગુમાવી દે છે ॥૬॥

ਸੇ ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨਿ ਭਾਏ ॥
તે ભક્ત સદ્દગુરુના મનને ગમે છે

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જે રાત-દિવસ નામ-સ્મરણમાં લીન રહે છે

ਸਦ ਹੀ ਨਾਮੁ ਵੇਖਹਿ ਹਜੂਰਿ ॥
તે હંમેશા પ્રભુને સાક્ષાત જોવે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥੭॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પ્રભુ ભક્તિમાં લીન રહે છે ॥૭॥

ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਦੇਇ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ કૃપા કરે છે પોતાનો પ્રેમ આપે છે

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਵਡਾ ਸੰਸਾਰਿ ॥
સંસારમાં અભિમાન ખુબ મોટો રોગ છે

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਏਹੁ ਰੋਗੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ આ રોગ દૂર થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਚੇ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇ ॥੮॥੧॥੩॥੫॥੮॥
હે નાનક! જીવ સત્યશીલ બનીને સત્યમાં જ લીન રહે છે ॥૮॥૧॥૩॥૫॥૮॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫ ॥
રાગ મલાર છંદ મહેલ ૫॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕੇ ਦਾਤੇ ॥
પ્રેમ અને ભક્તિના દાતા પ્રભુ

ਅਪਨੇ ਜਨ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
પોતાના ભક્તોમાં લીન રહે છે

ਜਨ ਸੰਗਿ ਰਾਤੇ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤੇ ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ॥
તે દિવસ-રાત ભક્તોના અનુરાગમાં લીન રહે છે અને એક પળ મનથી ભૂલતા નથી

ਗੋਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਸਦਾ ਸੰਗੇ ਸਰਬ ਗੁਣ ਜਗਦੀਸਰੈ ॥
તે સંસારનો પાલક છે તે ગુણોના ભંડાર હંમેશા સાથે રહે છે તે જગદીશ્વર સર્વગુણ સંપન્ન છે

ਮਨੁ ਮੋਹਿ ਲੀਨਾ ਚਰਨ ਸੰਗੇ ਨਾਮ ਰਸਿ ਜਨ ਮਾਤੇ ॥
તેના ચરણોની સંગતે મન મોહી લીધું છે ભક્તજન હરિનામના રસમાં મસ્ત રહે છે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਦਹੂੰ ਕਿਨੈ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਜਾਤੇ ॥੧॥
હે નાનક! તે પ્રિયતમ પ્રભુ કૃપાનું ઘર છે કરોડોમાંથી કોઈ દુર્લભ જ તેની મહિમાને જાણે છે ॥૧॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥
હે પ્રિયતમ પ્રભુ! તારી મહિમા અગમ્ય અને અપરંપાર છે

ਮਹਾ ਪਤਿਤ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਤਾਰੇ ॥
મહા પતિત જીવોને પણ તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર કરાવી દીધા છે

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਸੁਆਮੀਆ ॥
હે સ્વામી! તું પાપીઓને પાવન કરવાવાળો છે ભક્તોથી પ્રેમ કરવાવાળા તેમજ કૃપાનો સમુદ્ર છે

ਸੰਤਸੰਗੇ ਭਜੁ ਨਿਸੰਗੇ ਰੰਉ ਸਦਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀਆ ॥
હે અંતર્યામી! સંત પુરુષોની સંગતમાં નિઃસંકોચ તારા ભજનમાં લીન રહું

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮੰਤ ਜੋਨੀ ਤੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਤ ਤਾਰੇ ॥
જે કરોડો જન્મોથી યોનિઓમાં ભટકી રહ્યા હતા નામ-સ્મરણ કરીને તે પણ મુક્ત થઈ ગયા છે

ਨਾਨਕ ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਪਿ ਲੇਹੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥੨॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે શ્રી હરિ! તારા દર્શનની તીવ્ર લાલચ છે પોતે જ સાંભળી લો ॥૨॥

ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਲੀਨਾ ॥
મારું મન પરમાત્માના ચરણ કમળમાં લીન છે

ਪ੍ਰਭ ਜਲ ਜਨ ਤੇਰੇ ਮੀਨਾ ॥
હે પ્રભુ! તું પાણીની જેમ છે અને ભક્ત તારી માછલીઓ છે

ਜਲ ਮੀਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਏਕ ਤੂਹੈ ਭਿੰਨ ਆਨ ਨ ਜਾਨੀਐ ॥
પાણી તેમજ માછલી એક તું જ છે તેને અલગ માની શકાતું નથી

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੇਵਹੁ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਤਉ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਮਾਨੀਐ ॥
અમારો હાથ પકડીને નામ જ આપો તો જ તારી કૃપા સ્વીકારશું

ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗੇ ਏਕ ਰੰਗੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿਦ ਦੀਨਾ ॥
સાધુઓની સંગતમાં એકાગ્રચિત થઈને કૃપાળુ પરમાત્માનું ભજન કરો

ਅਨਾਥ ਨੀਚ ਸਰਣਾਇ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਮਇਆ ਅਪੁਨਾ ਕੀਨਾ ॥੩॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે પરમપિતા! અમે અનાથ તેમજ ગરીબ તારી શરણમાં આવ્યા છે દયા કરીને પોતાના બનાવી લો ॥૩॥

ਆਪਸ ਕਉ ਆਪੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥
પ્રભુએ પોતાની જાતે પોતે જ મળાવ્યા છે

ਭ੍ਰਮ ਭੰਜਨ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
તે હરિ-પ્રભુ બધા ભ્રમ નાશ કરવાવાળા છે

ਆਚਰਜ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਮਿਲੇ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਪਿਆਰਿਆ ॥
તે સ્વામીની લીલાઓ અદ્‌ભૂત છે તે અંતર્યામી, ગુણોના ભંડાર, પ્રિયતમ પોતાની કૃપાથી જ મળાવે છે

ਮਹਾ ਮੰਗਲ ਸੂਖ ਉਪਜੇ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਨਿਤ ਸਾਰਿਆ ॥
હે પરમાત્મા! દરરોજ તારા ગુણગાન કરવાથી મહામંગલ તેમજ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે

ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਸੋਹੇ ਦੇਖਿ ਮੋਹੇ ਪੁਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥
તારાથી મળીને જ જીવ શોભા મેળવે છે તારા દર્શન મનને મોહી લેવા વાળા છે અને ઉત્તમ ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਤਿਨ ਕੀ ਜਿਨ੍ਹੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે અમે તેની શરણ ઇચ્છીએ છીએ જેને પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે ॥૪॥૧॥

ਵਾਰ ਮਲਾਰ ਕੀ ਮਹਲਾ ੧ ਰਾਣੇ ਕੈਲਾਸ ਤਥਾ ਮਾਲਦੇ ਕੀ ਧੁਨਿ ॥
વાર મલારની મહેલ ૧ રાણા કૈલાશ તથા માલદેની ધૂન

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ਜਿਉ ਵੁਠੈ ਧਰਣਿ ਸੀਗਾਰੁ ॥
ગુરુને મળીને મન એવી રીતે ખીલી જાય છે જેમ વરસાદ થવાથી ધરતીનો શણગાર થઈ જાય છે

ਸਭ ਦਿਸੈ ਹਰੀਆਵਲੀ ਸਰ ਭਰੇ ਸੁਭਰ ਤਾਲ ॥
દરેક જગ્યાએ હરિયાળી જ દેખાય છે અને તળાવ તેમજ સરોવર પાણીથી ભરાય જાય છે

ਅੰਦਰੁ ਰਚੈ ਸਚ ਰੰਗਿ ਜਿਉ ਮੰਜੀਠੈ ਲਾਲੁ ॥
મન સત્યના રંગમાં લીન થઈને મજીઠની જેમ લાલ થઈ જાય છે

ਕਮਲੁ ਵਿਗਸੈ ਸਚੁ ਮਨਿ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥
સત્યમાં મન કમળની જેમ ખીલી ઉઠે છે અને ગુરુના ઉપદેશથી નિહાલ થઈ જાય છે

ਮਨਮੁਖ ਦੂਜੀ ਤਰਫ ਹੈ ਵੇਖਹੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
ધ્યાન પૂર્વક જોઈ લો સ્વેચ્છાચારી ઊંધો જ ચાલે છે

ਫਾਹੀ ਫਾਥੇ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਸਿਰਿ ਦੀਸੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥
ફંદામાં ફસાઈને હરણની જેમ માથા પર મૃત્યુ જ નજર આવે છે

ਖੁਧਿਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਿੰਦਾ ਬੁਰੀ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਵਿਕਰਾਲੁ ॥
ભૂખ, તૃષ્ણા તેમજ નિંદા ખુબ ખરાબ છે અને કામ, ક્રોધ વિકરાળ ચાંડાલ સમાન છે

ਏਨੀ ਅਖੀ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਜਿਚਰੁ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જ્યાં સુધી તે શબ્દનું ચિંતન કરતા નથી તેને આંખોથી કંઈ નજર આવતું નથી

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਚੂਕੈ ਆਲ ਜੰਜਾਲੁ ॥
હે કર્તા! જ્યારે તને યોગ્ય લાગે છે તો મનને સંતોષ મળે છે અને વ્યર્થના જંજાળ દૂર થઈ જાય છે

ਮੂਲੁ ਰਹੈ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਐ ਗੁਰ ਪਉੜੀ ਬੋਹਿਥੁ ॥
ગુરુની સેવાથી જ મનુષ્યના મૂળ મજબૂત થાય છે ગુરુ જ એવી સીડી છે જે મંજિલ સુધી પહોંચાડે છે ગુરુ જ એવું જહાજ છે જે સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતારે છે

ਨਾਨਕ ਲਗੀ ਤਤੁ ਲੈ ਤੂੰ ਸਚਾ ਮਨਿ ਸਚੁ ॥੧॥
હે નાનક! જ્યારે લગન લાગે છે તો મન સત્યશીલ થઈને સત્યમાં લીન રહે છે ॥૧॥

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹੇਕੋ ਪਾਧਰੁ ਹੇਕੁ ਦਰੁ ਗੁਰ ਪਉੜੀ ਨਿਜ ਥਾਨੁ ॥
મંજિલ એક જ છે દરવાજો પણ એક પ્રભુ જ છે ગુરુ જ તે સ્થાન સુધી પહોંચવા માટેની સીડી છે

ਰੂੜਉ ਠਾਕੁਰੁ ਨਾਨਕਾ ਸਭਿ ਸੁਖ ਸਾਚਉ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુ ખુબ સુંદર છે અને બધા સુખ સાચા નામના સ્મરણમાં છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੀਨੈ੍ ਆਪੁ ਸਾਜਿ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥
પરમાત્મા પોતે જ પ્રકાશમાન થયા સંસાર બનાવી પોતે જ ઓળખાણ દીધી

ਅੰਬਰੁ ਧਰਤਿ ਵਿਛੋੜਿ ਚੰਦੋਆ ਤਾਣਿਆ ॥
આકાશને ધરતીથી અલગ કરીને વિશાળ છત્ર સ્થાપિત કરી દીધું

ਵਿਣੁ ਥੰਮ੍ਹ੍ਹਾ ਗਗਨੁ ਰਹਾਇ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣਿਆ ॥
પોતાના હુકમથી આકાશને સ્તંભ વગર સહારો આપ્યો છે

ਸੂਰਜੁ ਚੰਦੁ ਉਪਾਇ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣਿਆ ॥
સૂર્ય તેમજ ચંદ્રને ઉત્પન્ન કરીને દુનિયાને પ્રકાશ આપ્યો છે

ਕੀਏ ਰਾਤਿ ਦਿਨੰਤੁ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਿਆ ॥
તેને દિવસ-રાત બનાવીને અદભુત લીલા કરી છે

ਤੀਰਥ ਧਰਮ ਵੀਚਾਰ ਨਾਵਣ ਪੁਰਬਾਣਿਆ ॥
ધર્મનો વિચાર કરતા તીર્થો પર સ્નાન માટે પર્વોની રચના કરી દીધી છે

ਤੁਧੁ ਸਰਿ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ਕਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣਿਆ ॥
હે કર્તા! શું કહીને વ્યાખ્યા કરું? તારા જેવું બીજું કોઈ નથી

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੁ ਹੋਰ ਆਵਣ ਜਾਣਿਆ ॥੧॥
તું જ સાચા સિંહાસન પર અટળ રૂપમાં વિરાજમાન છે બીજી દુનિયા આવાગમનમાં પડેલી છે   ॥૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਸਾਵਣਿ ਜੇ ਵਸੈ ਚਹੁ ਓਮਾਹਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે શ્રાવણના મહિનામાં વરસાદ આવે છે તો આ ચારેયને ખુબ ખુશી મળે છે

ਨਾਗਾਂ ਮਿਰਗਾਂ ਮਛੀਆਂ ਰਸੀਆਂ ਘਰਿ ਧਨੁ ਹੋਇ ॥੧॥
સર્પને નાના-નાના જીવોના રૂપમાં ખાવામાં મળે છે, પશુઓને ગરમીથી છુટકારો મળે છે, માછલીઓને ભરપૂર પાણી મળે છે, ધનવાનોને ધન-દૌલતના સાધનોથી ખુશી પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਸਾਵਣਿ ਜੇ ਵਸੈ ਚਹੁ ਵੇਛੋੜਾ ਹੋਇ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે શ્રાવણના મહિનામાં ભરપૂર વરસાદ થવાથી ચારેય તરફ મુશ્કેલી પણ પડે છે

ਗਾਈ ਪੁਤਾ ਨਿਰਧਨਾ ਪੰਥੀ ਚਾਕਰੁ ਹੋਇ ॥੨॥
ગાય વાછડાથી અલગ થઈને ચરવા લાગી જાય છે અને બળદ ખેડવા લાગી જાય છે, નિર્ધનોને કામ-ધંધા મળતા નથી, પાણી ભરવાના કારણે ખૂબ મુશ્કેલી થાય છે નોકર-ચાકરને વરસાદમાં પણ વધારે મહેનત કરવી પડે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂ ਸਚਾ ਸਚਿਆਰੁ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥
હે પરમાત્મા! તું શાશ્વત છે, સત્યશીલ છે, સાચો ન્યાય કરીને સત્યમાં કાર્યશીલ છે

ਬੈਠਾ ਤਾੜੀ ਲਾਇ ਕਵਲੁ ਛਪਾਇਆ ॥
હૃદય કમળમા ગુપ્ત રૂપમાં સમાધિ લગાવેલી છે

ਬ੍ਰਹਮੈ ਵਡਾ ਕਹਾਇ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
બ્રહ્મા પોતાને મહાન કહેવડાવે છે પરંતુ તે પણ રહસ્ય મેળવી શકતા નથી

ਨਾ ਤਿਸੁ ਬਾਪੁ ਨ ਮਾਇ ਕਿਨਿ ਤੂ ਜਾਇਆ ॥
ન તેના પિતા છે, ન કોઈ માતા છે, કેવી રીતે જન્મ થયો, તેનું પણ કોઈ રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી

ਨਾ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖ ਵਰਨ ਸਬਾਇਆ ॥
તે રૂપ, ચિન્હ તેમજ વર્ણથી પણ રહિત છે

ਨਾ ਤਿਸੁ ਭੁਖ ਪਿਆਸ ਰਜਾ ਧਾਇਆ ॥
તેને કોઈ ભૂખ-તરસ પ્રભાવિત કરતી નથી તે સંપૂર્ણ પણે તૃપ્ત છે

ਗੁਰ ਮਹਿ ਆਪੁ ਸਮੋਇ ਸਬਦੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥
ગુરુમાં પોતાને સમાવીને ઉપદેશ વેંચે છે

ਸਚੇ ਹੀ ਪਤੀਆਇ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨॥
તે સત્યથી જ પ્રસન્ન થાય છે અને સત્યમાં જ લીન છે ॥૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧

ਵੈਦੁ ਬੁਲਾਇਆ ਵੈਦਗੀ ਪਕੜਿ ਢੰਢੋਲੇ ਬਾਂਹ ॥
રોગી સમજીને વૈધને બોલાવવામાં આવે તો તે હાથ પકડીને શોધવા લાગી ગયા

ਭੋਲਾ ਵੈਦੁ ਨ ਜਾਣਈ ਕਰਕ ਕਲੇਜੇ ਮਾਹਿ ॥੧॥
પરંતુ ભોળો વૈધ જાણતો નથી કે હૃદયમાં શું પીડા છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਵੈਦਾ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਤੂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਗੁ ਪਛਾਣੁ ॥
વૈધજી! માન્યું કે તમે કુશળ વૈધ છો પહેલા રોગને તો ઓળખી લો

ਐਸਾ ਦਾਰੂ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਜਿਤੁ ਵੰਞੈ ਰੋਗਾ ਘਾਣਿ ॥
આવી દવા શોધી લો જેનાથી રોગ સંપૂર્ણપણે નષ્ટ થઈ જાય

ਜਿਤੁ ਦਾਰੂ ਰੋਗ ਉਠਿਅਹਿ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਵਸੈ ਆਇ ॥
જે દવાથી રોગ દૂર થાય અને શરીરમાં સુખ ઉત્પન્ન થાય

ਰੋਗੁ ਗਵਾਇਹਿ ਆਪਣਾ ਤ ਨਾਨਕ ਵੈਦੁ ਸਦਾਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે વૈધ ત્યારે જ માનવામાં આવે જો રોગ નષ્ટ થઈ જાય ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਦੇਵ ਉਪਾਇਆ ॥
સૃષ્ટિકર્તાએ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ વગેરે દેવતાઓને ઉત્પન્ન કર્યા

ਬ੍ਰਹਮੇ ਦਿਤੇ ਬੇਦ ਪੂਜਾ ਲਾਇਆ ॥
બ્રહ્માને વેદ આપીને પૂજા-પાઠમાં લગાવ્યા

ਦਸ ਅਵਤਾਰੀ ਰਾਮੁ ਰਾਜਾ ਆਇਆ ॥
વિષ્ણુના દસ અવતારોમાં દશરથ-પુત્ર રામનો પણ જન્મ થયો

ਦੈਤਾ ਮਾਰੇ ਧਾਇ ਹੁਕਮਿ ਸਬਾਇਆ ॥
જેણે પરમાત્માના હુકમથી રાક્ષસોનો સંહાર કર્યો

ਈਸ ਮਹੇਸੁਰੁ ਸੇਵ ਤਿਨ੍ਹੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ઈશ, મહેશ્વર વગેરે રુદ્ર પણ ઉપાસના કરીને પરમાત્માનો અંત મેળવી શક્યા નહી

ਸਚੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ॥
પરમાત્માએ સાચું સિંહાસન બનાવી પોતાનું મહત્વ આપ્યું છે

ਦੁਨੀਆ ਧੰਧੈ ਲਾਇ ਆਪੁ ਛਪਾਇਆ ॥
દુનિયાને અલગ-અલગ કાર્યોમાં લગાવીને પોતાને ગુપ્ત રાખ્યા છે

ਧਰਮੁ ਕਰਾਏ ਕਰਮ ਧੁਰਹੁ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥੩॥
તે વિધાતા કર્મ અનુસાર સાચો ન્યાય જ કરે છે ॥૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ਹੇ ਸਖੀ ਕੰਤੈ ਚਿਤਿ ਕਰੇਹੁ ॥
હે સખી! શ્રાવણનો સોહામણો મહિનો આવી ગયો છે પતિ-પ્રભુનું સ્મરણ કરો

ਨਾਨਕ ਝੂਰਿ ਮਰਹਿ ਦੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ਹ ਅਵਰੀ ਲਾਗਾ ਨੇਹੁ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જે પતિ-પ્રભુ સિવાય બીજા કોઈ સાથે પ્રેમ કરે છે આવી બદનસીબ સ્ત્રીઓ દુઃખોમાં જ ફસાયેલ રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਸਾਵਣੁ ਆਇਆ ਹੇ ਸਖੀ ਜਲਹਰੁ ਬਰਸਨਹਾਰੁ ॥
હે સખી! શ્રાવણનો મહિનો આવ્યો છે વાદળ ખુબ વરસાદ કરે છે

ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵਨੁ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ਹ ਸਹ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥੨॥
નાનક ફરમાવે છે કે જેમણે પ્રભુથી પ્રેમ લગાવ્યો છે આવી સુહાગણ સ્ત્રીઓ સુખમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਛਿੰਝ ਪਵਾਇ ਮਲਾਖਾੜਾ ਰਚਿਆ ॥
પ્રભુએ પોતે જીવન-સંઘર્ષ નાખીને સંસાર રૂપી કુસ્તી-અખાડો બનાવ્યો છે

ਲਥੇ ਭੜਥੂ ਪਾਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਚਿਆ ॥
જીવ જબરદસ્ત મુકાબલો કરે છે ગુરુમુખ સહર્ષ રચાયેલા રહે છે

ਮਨਮੁਖ ਮਾਰੇ ਪਛਾੜਿ ਮੂਰਖ ਕਚਿਆ ॥
મૂર્ખ તેમજ કાચા સ્વેચ્છાચારી જીવન મુકાબલામાં હારી જાય છે

ਆਪਿ ਭਿੜੈ ਮਾਰੇ ਆਪਿ ਆਪਿ ਕਾਰਜੁ ਰਚਿਆ ॥
બધી પ્રભુની જ લીલા છે તે પોતે મુકાબલો કરે છે મારવાવાળો પણ પોતે જ છે અને પોતે જ કાર્ય રચે છે

ਸਭਨਾ ਖਸਮੁ ਏਕੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ॥
ગુરુથી જ સત્યની ખબર પડે છે કે બધાનો માલિક એક જ છે

ਹੁਕਮੀ ਲਿਖੈ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ਵਿਣੁ ਕਲਮ ਮਸਵਾਣੀਐ ॥
કલમ વગર તેમજ શાહીના વિધાતા પોતાના હુકમથી બધાના ભાગ્ય લખે છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾਪੁ ਜਿਥੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦਾ ਵਖਾਣੀਐ ॥
સત્સંગ તે મેળાપ છે જ્યાં હંમેશા પરમાત્માના ગુણોના વખાણ થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਸਲਾਹਿ ਸਚੁ ਪਛਾਣੀਐ ॥੪॥
હે નાનક! સાચા પરમાત્માની સ્તુતિથી ઓળખાણ થાય છે ॥૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਊਂਨਵਿ ਊਂਨਵਿ ਆਇਆ ਅਵਰਿ ਕਰੇਂਦਾ ਵੰਨ ॥
નમી-નમીને વાદળના રૂપમાં પ્રભુ જ આવ્યા છે તે અનેક પ્રકારના રંગ કરે છે

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਤਿਸੁ ਸਾਹ ਸਿਉ ਕੇਵ ਰਹਸੀ ਰੰਗੁ ॥
હું આ પણ જાણતો નથી કે પ્રભુથી પ્રેમ કેવી રીતે રહેશે?

ਰੰਗੁ ਰਹਿਆ ਤਿਨ੍ ਕਾਮਣੀ ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਭਉ ਭਾਉ ਹੋਇ ॥
જેના મનમાં શ્રદ્ધા તેમજ પ્રેમ હોય છે તે જીવ રૂપી સ્ત્રી જ પ્રેમ રહે છે

ਨਾਨਕ ਭੈ ਭਾਇ ਬਾਹਰੀ ਤਿਨ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! શ્રદ્ધા-પ્રેમ વગર તનને ક્યારેય સુખ નસીબ થતું નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਊਂਨਵਿ ਊਂਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਨੀਰੁ ਨਿਪੰਗੁ ॥
વાદળ રૂપમાં નમી-નમીને પ્રભુ જ આવીને પ્રેમનું પાણી વરસાવી રહ્યા છે

ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ ਤਿਨ੍ ਕਾਮਣੀ ਜਿਨ੍ ਕੰਤੈ ਸਿਉ ਮਨਿ ਭੰਗੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે જીવ રૂપી સ્ત્રી દુઃખી જ રહે છે જેનું પ્રભુથી મન તૂટેલું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પઉડી॥

ਦੋਵੈ ਤਰਫਾ ਉਪਾਇ ਇਕੁ ਵਰਤਿਆ ॥
ગૃહસ્થ તેમજ સન્યાસ રૂપી બે માર્ગ બનાવીને એક તે કાર્યશીલ છે

ਬੇਦ ਬਾਣੀ ਵਰਤਾਇ ਅੰਦਰਿ ਵਾਦੁ ਘਤਿਆ ॥
વેદ વાણીનો ફેલાવો કરીને તેમાં વિવાદ ઉત્પન્ન કરી દીધો છે

ਪਰਵਿਰਤਿ ਨਿਰਵਿਰਤਿ ਹਾਠਾ ਦੋਵੈ ਵਿਚਿ ਧਰਮੁ ਫਿਰੈ ਰੈਬਾਰਿਆ ॥
પ્રવૃત્તિ તેમજ નિવૃત્તિ બંને વચ્ચે ધર્મ વકીલ બનેલો છે

ਮਨਮੁਖ ਕਚੇ ਕੂੜਿਆਰ ਤਿਨ੍ਹੀ ਨਿਹਚਉ ਦਰਗਹ ਹਾਰਿਆ ॥
સ્વેચ્છાચારી જીવ અસત્ય જ સિદ્ધ થાય છે અને તે નિશ્ચિત જ પ્રભુ દરબારમાં હારે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਸਬਦਿ ਸੂਰ ਹੈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਜਿਨ੍ਹੀ ਮਾਰਿਆ ॥
ગુરુના મત અનુસાર શબ્દના અનુરૂપ ચાલવાવાળા યોદ્ધા છે જે કામ-ક્રોધને સમાપ્ત કરી દે છે

ਸਚੇ ਅੰਦਰਿ ਮਹਲਿ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
સત્યમાં લીન રહેવાવાળા શબ્દ દ્વારા જીવન સંભાળી લે છે

ਸੇ ਭਗਤ ਤੁਧੁ ਭਾਵਦੇ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿਆ ॥
હે પ્રભુ! તે ભક્ત તને સારા લાગે છે જે સાચા નામથી પ્રેમ કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਤਿਨ੍ਹਾ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ॥੫॥
જે પોતાના સદ્‌ગુરુની સેવા કરે છે હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું ॥૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਊਂਨਵਿ ਊਂਨਵਿ ਆਇਆ ਵਰਸੈ ਲਾਇ ਝੜੀ ॥
નમી-નમીને વાદળ આવ્યા છે અને ખુબ વરસાદ કરી રહ્યા છે

ਨਾਨਕ ਭਾਣੈ ਚਲੈ ਕੰਤ ਕੈ ਸੁ ਮਾਣੇ ਸਦਾ ਰਲੀ ॥੧॥
હે નાનક! જે પ્રભુની રજામાં ચાલે છે તે હંમેશા આનંદ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਿਆ ਉਠਿ ਉਠਿ ਦੇਖਹੁ ਬਪੁੜੇਂ ਇਸੁ ਮੇਘੈ ਹਥਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
હે જીવ! ઉઠી-ઉઠીને શું જોઈ રહ્યો છે? આ વાદળના હાથમાં કંઈ પણ નથી

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਮੇਘੁ ਪਠਾਇਆ ਤਿਸੁ ਰਾਖਹੁ ਮਨ ਮਾਂਹਿ ॥
જેણે વાદળને મોકલ્યા છે તે પ્રભુને મનમાં વસાવીને રાખો

ਤਿਸ ਨੋ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਸੀ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥
વાસ્તવમાં જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે તે જ તેને મનમાં વસાવે છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੀ ਸਭ ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇਇ ॥੨॥
હે નાનક! પ્રભુની કૃપા-દ્રષ્ટિ વગર બધા કરુણા પ્રલાપ કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸੋ ਹਰਿ ਸਦਾ ਸਰੇਵੀਐ ਜਿਸੁ ਕਰਤ ਨ ਲਾਗੈ ਵਾਰ ॥
તે પરમાત્માની હંમેશા વંદના કરો જેને રચના કરવામાં કોઈ સમય લાગતો નથી

ਆਡਾਣੇ ਆਕਾਸ ਕਰਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਢਾਹਿ ਉਸਾਰਣਹਾਰ ॥
તે રચનાકાર સર્વશક્તિમાન છે જે પળમાં આકાશને તંબુની જેમ સ્થાપિત કરીને પાડવા-બનાવવાવાળો છે

ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰ ॥
તે જગતને ઉત્પન્ન કરીને કુદરત પર વિચાર કરે છે

ਮਨਮੁਖ ਅਗੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਬਹੁਤੀ ਹੋਵੈ ਮਾਰ ॥
જ્યારે સ્વેચ્છાચારીના કર્મોનો હિસાબ થાય છે તો તે કઠોર દંડ ભોગવે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਤਿ ਸਿਉ ਲੇਖਾ ਨਿਬੜੈ ਬਖਸੇ ਸਿਫਤਿ ਭੰਡਾਰ ॥
ગુરુમુખનો સન્માનપૂર્વક હિસાબ થાય છે અને તેને સ્તુતિનો ભંડાર આપવામાં આવે છે

ਓਥੈ ਹਥੁ ਨ ਅਪੜੈ ਕੂਕ ਨ ਸੁਣੀਐ ਪੁਕਾਰ ॥
પરલોકમાં કોઈ પ્રયત્ન ચાલતા નથી અને ન તો કોઈ ફરિયાદ સાંભળવામાં આવે છે

ਓਥੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੇਲੀ ਹੋਵੈ ਕਢਿ ਲਏ ਅੰਤੀ ਵਾਰ ॥
ત્યાં સાચા ગુરુ જ મદદગાર થાય છે અને અંતિમ સમયે બચાવી લે છે

ਏਨਾ ਜੰਤਾ ਨੋ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਰਿ ਕਰਤਾਰ ॥੬॥
જેનો સદ્દગુરુ રક્ષક હોય છે તે જીવોને કોઈ બીજી સેવાની જરૂર નથી ॥૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਜਿਸ ਨੋ ਤੂ ਪੂਕਾਰਦਾ ਤਿਸ ਨੋ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
હે જીવ રૂપી બપૈયા! જેને તું બોલાવી રહ્યો છે તેને બધા મેળવવા ઈચ્છે છે

ਅਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਵਸਸੀ ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
તે પોતાને કૃપા કરીને જ વરસાવે છે જેનાથી આખી પ્રકૃતિ લીલી થઈ જાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਈਐ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે આ તથ્યને કોઈ દુર્લભ જ સમજે છે

ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ઉઠતા-બેસતા તેના ધ્યાનમાં લીન થવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਦ ਹੀ ਵਰਸਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਵੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! આ અમૃત હંમેશા જ વરસે છે અને ગુરુ જ હરિનામ સ્મરણનું અમૃત આપે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਕਲਮਲਿ ਹੋਈ ਮੇਦਨੀ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
દુઃખ-પાપોથી ચિંતિત થઈને પૃથ્વીએ ધ્યાન લગાવીને પ્રાર્થના કરી

ਸਚੈ ਸੁਣਿਆ ਕੰਨੁ ਦੇ ਧੀਰਕ ਦੇਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
પરમાત્માએ ધ્યાનપૂર્વક પ્રાર્થના સાંભળી તો સરળ આધ્યાત્મિક હિંમત આપી

ਇੰਦ੍ਰੈ ਨੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
ઈન્દ્રને હુકમ કર્યો કે મુશળધાર વરસાદ કરો

ਅਨੁ ਧਨੁ ਉਪਜੈ ਬਹੁ ਘਣਾ ਕੀਮਤਿ ਕਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
એટલું વધારે અન્ન ઉત્પન્ન થાય કે મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਦੇਦਾ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ॥
નાનકનું કહેવું છે કે પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરો તે બધા જીવોને આજીવિકા આપીને પોષણ કરે છે

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥੨॥
જેનું આપેલું ખાવાથી સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને ફરી દુઃખ લાગતું નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਚਾ ਸਚੁ ਤੂ ਸਚੇ ਲੈਹਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તું શાશ્વત રૂપ છે અને જે સત્યશીલ છે તેને સાથે મળવી લે છે

ਦੂਜੈ ਦੂਜੀ ਤਰਫ ਹੈ ਕੂੜਿ ਮਿਲੈ ਨ ਮਿਲਿਆ ਜਾਇ ॥
જે દ્વૈતભાવમાં લીન રહે છે તે સત્યથી ઊંધા જ ચાલે છે આવા અસત્ય લોકો સત્યમાં ક્યારેય મળી શકતા નથી

ਆਪੇ ਜੋੜਿ ਵਿਛੋੜਿਐ ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਦੇਇ ਦਿਖਾਇ ॥
તે પોતે જોડવા તેમજ દૂર કરવાવાળા છે અને પોતાની કુદરત દેખાડી રહ્યો છે

ਮੋਹੁ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਹੈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਇ ॥
મોહ, ગમ તેમજ વિયોગ વગેરે બધું પૂર્વ કર્મનું ફળ છે

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਜੋ ਹਰਿ ਚਰਣੀ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
જે પ્રભુના ચરણોમાં લીન રહે છે હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਜਿਉ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਐਸੀ ਬਣਤ ਬਣਾਇ ॥
જેમ પાણીમાં કમળ અલગ રહે છે તેવું જ જીવન-આચરણ બનાવવું જોઈએ

ਸੇ ਸੁਖੀਏ ਸਦਾ ਸੋਹਣੇ ਜਿਨ੍ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
તે લોકો વાસ્તવમાં સુખી તેમજ હંમેશા સુંદર છે જે મનમાંથી અહંકારને સમાપ્ત કરે છે

ਤਿਨ੍ ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਕਦੇ ਨਹੀ ਜੋ ਹਰਿ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇ ॥੭॥
જે પ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહે છે તેને કોઈ ગમ તેમજ વિયોગ પ્રભાવિત કરતો નથી ॥૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿਸੁ ਵਸਿ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ॥
નાનકની વિનંતિ છે કે તે પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરો જેના વશમાં બધું થઈ રહ્યું છે

ਤਿਸੈ ਸਰੇਵਿਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀਹੋ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
હે પ્રાણીઓ! તેની જ અર્ચના કરો તેના સિવાય બીજું કોઈ નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુ દ્વારા જ્યારે મનમાં પ્રભુ સ્થિત થાય છે તો હંમેશા સુખ જ સુખ થાય છે

ਸਹਸਾ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵਈ ਸਭ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
સંશય જરાપણ રહેતો નથી અને બધી ચિંતા મનથી દૂર થઈ જાય છે

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ਸੁ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
જે કંઈ પણ થાય છે તે આધ્યાત્મિક જ હોય છે તે વિશે કંઈ પણ કહી શકાતું નથી

ਸਚਾ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਤਾਂ ਮਨਿ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥
જ્યારે સાચા માલિક મનમાં સ્થિત થાય છે તો મનોવાંછિત ફળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕਾ ਆਖਿਆ ਆਪਿ ਸੁਣੇ ਜਿ ਲਇਅਨੁ ਪੰਨੈ ਪਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેને પ્રભુ પોતાના બનાવી લે છે તેની વિનંતી પોતે જ સાંભળે છે અને દરેક વાત પુરી કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਦਾ ਵਰਸਦਾ ਬੂਝਨਿ ਬੂਝਣਹਾਰ ॥
કોઈ સમજદાર જ આ તથ્યને સમજે છે કે હરિનું નામ અમૃત હંમેશા વરસે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨ੍ੀ ਬੁਝਿਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
ગુરુથી જેણે આ તથ્યને સમજ્યું છે તે હરિ નામ અમૃતને હૃદયમાં વસાવીને રાખે છે

ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਹਿ ਸਦਾ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਹਉਮੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਾਰਿ ॥
તે અહમ તેમજ તૃષ્ણાને સમાપ્ત કરીને હરિ નામ અમૃત જ સેવન કરે છે અને હંમેશા તેના રંગમાં લીન રહે છે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਵਰਸੈ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
હરિનું નામ અમૃત છે તેની કૃપાથી જ વરસે છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਹਰਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે ગુરુની કૃપાથી પ્રભુ અંતર્મનમાં સ્થિત થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅਤੁਲੁ ਕਿਉ ਤੋਲੀਐ ਵਿਣੁ ਤੋਲੇ ਪਾਇਆ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુ અતુલનીય છે પછી કંઈ રીતે તોલી શકાય છે તેના ગુણોને તોલ્યા વગર મેળવી પણ શકાતા નથી

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰੀਐ ਗੁਣ ਮਹਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા ચિંતન કરીને તેના ગુણોમાં લીન રહેવું જોઈએ

ਅਪਣਾ ਆਪੁ ਆਪਿ ਤੋਲਸੀ ਆਪੇ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇ ॥
તે પોતે જ પોતાની મહિમાને તોલવાવાળો છે અને પોતાની જાતે જ મળાવી લે છે

ਤਿਸ ਕੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਕਹਣਾ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
તે મહાન છે, તેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાતું નથી તેની કીર્તિ કહી શકાતી નથી

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਜਿਨਿ ਸਚੀ ਬੂਝ ਦਿਤੀ ਬੁਝਾਇ ॥
હું પોતાના ગુરુ પર બલિહાર જાઉં છું જેને સાચી વાત કહી છે

ਜਗਤੁ ਮੁਸੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੁਟੀਐ ਮਨਮੁਖ ਬੂਝ ਨ ਪਾਇ ॥
સંસાર દગો ખાઈ રહ્યો છે નામ અમૃત લૂંટવું જોઈએ પરંતુ સ્વેચ્છાચારી આ તથ્યને સમજી શકતા નથી

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਨਾਲਿ ਨ ਚਲਸੀ ਜਾਸੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
પરમાત્માના નામ વગર બીજું કાંઈ સાથે જતું નથી અને મનુષ્ય પોતાનું જીવન ગુમાવી દે છે

ਗੁਰਮਤੀ ਜਾਗੇ ਤਿਨੀ ਘਰੁ ਰਖਿਆ ਦੂਤਾ ਕਾ ਕਿਛੁ ਨ ਵਸਾਇ ॥੮॥
ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર ચાલવાવાળા સાવધાન રહે છે પોતાના ઘરને બચાવી લે છે નહિતર યમદૂતોનો વિશ્વાસ નથી ॥૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਨਾ ਬਿਲਲਾਇ ਨਾ ਤਰਸਾਇ ਏਹੁ ਮਨੁ ਖਸਮ ਕਾ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ॥
હે બપૈયા રૂપી મન! આ રડવું અને દુઃખી થવું છોડી દો તારે પોતાના માલિકનો હુકમ માનવો જોઈએ

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਤਿਖ ਉਤਰੈ ਚੜੈ ਚਵਗਲਿ ਵੰਨੁ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે તેનો હુકમ માનવાથી બધી તરસ મટી જાય છે અને ખુશીને ચાર ગણો રંગ લાગી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਜਲ ਮਹਿ ਤੇਰਾ ਵਾਸੁ ਹੈ ਜਲ ਹੀ ਮਾਹਿ ਫਿਰਾਹਿ ॥
હે બપૈયા! પાણીમાં તારો નિવાસ છે અને પાણીમાં જ તું વિચરણ કરે છે

ਜਲ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਹੀ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕੂਕਣ ਪਾਹਿ ॥
તું પાણીની કદર જાણતો નથી જેના કારણે રડે છે

ਜਲ ਥਲ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਵਰਸਦਾ ਖਾਲੀ ਕੋ ਥਾਉ ਨਾਹਿ ॥
પરમાત્મા રૂપી પાણી સર્વવ્યાપ્ત છે કોઈ પણ સ્થાન તેનાથી ખાલી નથી

ਏਤੈ ਜਲਿ ਵਰਸਦੈ ਤਿਖ ਮਰਹਿ ਭਾਗ ਤਿਨਾ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥
આટલા પાણી સાથે તરસથી મરવાવાળા લોકો ખુબ દુર્ભાગ્યપૂર્ણ છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਨ ਸੋਝੀ ਪਈ ਜਿਨ ਵਸਿਆ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੨॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુથી જેને સાંજ પ્રાપ્ત થાય છે તેના મનમાં પ્રભુ સ્થિત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਿਧ ਪੀਰ ਕਿਨੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
મોટા-મોટા નાથ, સન્યાસી, સિધ્ધ તેમજ પીરોમાંથી કોઈ પણ પ્રભુનું રહસ્ય મેળવી શક્યા નહીં

ਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਤੁਝੈ ਸਮਾਇਆ ॥
ગુરુ દ્વારા નામનું ધ્યાન કરવાવાળા તારામાં જ સમાયેલા રહે છે

ਜੁਗ ਛਤੀਹ ਗੁਬਾਰੁ ਤਿਸ ਹੀ ਭਾਇਆ ॥
છત્રીસ યુગો સુધી ગાઢ અંધકાર પરમાત્માની મરજી હતી

ਜਲਾ ਬਿੰਬੁ ਅਸਰਾਲੁ ਤਿਨੈ ਵਰਤਾਇਆ ॥
જગત રચનાથી પહેલા ભયાનક પાણી જ પાણી ફેલાયેલું હતું

ਨੀਲੁ ਅਨੀਲੁ ਅਗੰਮੁ ਸਰਜੀਤੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તે સૃષ્ટિકર્તા શાશ્વત સ્વરૂપ, અનાદિ, અસીમ તેમજ અગમ્ય છે

ਅਗਨਿ ਉਪਾਈ ਵਾਦੁ ਭੁਖ ਤਿਹਾਇਆ ॥
તેને અગ્નિ, લાલચ, ભૂખ તેમજ તરસને ઉત્પન્ન કર્યા છે

ਦੁਨੀਆ ਕੈ ਸਿਰਿ ਕਾਲੁ ਦੂਜਾ ਭਾਇਆ ॥
દ્વૈતભાવમાં દુનિયાના માથા પર મૃત્યુ ઉભી કરી દીધી છે

ਰਖੈ ਰਖਣਹਾਰੁ ਜਿਨਿ ਸਬਦੁ ਬੁਝਾਇਆ ॥੯॥
પરંતુ જેણે શબ્દ ગુરુ દ્વારા સમજી લીધો છે દુનિયાના રક્ષકે તેની રક્ષા કરી છે ॥૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਇਹੁ ਜਲੁ ਸਭ ਤੈ ਵਰਸਦਾ ਵਰਸੈ ਭਾਇ ਸੁਭਾਇ ॥
પ્રભુ રૂપી પાણી સર્વત્ર વરસે છે અને પ્રેમ સ્વભાવ વરસતો રહે છે

ਸੇ ਬਿਰਖਾ ਹਰੀਆਵਲੇ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥
પરંતુ જીવ રૂપી તે જ વૃક્ષ લીલાછમ હોય છે જે ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਏਨਾ ਜੰਤਾ ਕਾ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તેની કૃપા દ્રષ્ટિ થવાથી જ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને જીવોના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਚਮਕਿਆ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
સોહામણી રાતે વીજળી ચમકે છે તો મુશળધાર વરસાદ થવા લાગે છે

ਜਿਤੁ ਵੁਠੈ ਅਨੁ ਧਨੁ ਬਹੁਤੁ ਊਪਜੈ ਜਾਂ ਸਹੁ ਕਰੇ ਰਜਾਇ ॥
જ્યારે માલિકની મરજી હોય છે તો આ વરસાદથી વધારે માત્રામાં અન્ન ધન ઉત્પન્ન થાય છે

ਜਿਤੁ ਖਾਧੈ ਮਨੁ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ਜੀਆਂ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਇ ॥
જે નામનું સેવન કરવાથી મન તૃપ્ત થઈ જાય છે અને જીવોની જીવન-યુક્તિ તેમાં જ લીન રહે છે

ਇਹੁ ਧਨੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਖੇਲੁ ਹੈ ਕਦੇ ਆਵੈ ਕਦੇ ਜਾਇ ॥
આ ધન પ્રભુની લીલા છે ક્યારેક આવે છે તો ક્યારેક જાય છે

ਗਿਆਨੀਆ ਕਾ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
પ્રભુનું નામ જ્ઞાની પુરૂષોનું સાચું ધન છે અને તે હંમેશા નામ સ્મરણમાં લીન રહે છે

ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹੁ ਧਨੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેના પર પોતાની કૃપા કરે છે તે વ્યક્તિ નામ-ધન પ્રાપ્ત કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਰੇ ਆਪਿ ਹਉ ਕੈ ਸਿਉ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
જ્યારે કરવાવાળા પોતે પ્રભુ જ છે તો તેના સિવાય કોની પાસે ફરિયાદ કરવામાં આવે?

ਆਪੇ ਲੇਖਾ ਮੰਗਸੀ ਆਪਿ ਕਰਾਏ ਕਾਰ ॥
તેની લીલા અદભુત છે તે પોતે જ કર્મ કરાવે છે અને પોતે જ કર્મોનો હિસાબ માંગે છે

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਹੁਕਮੁ ਕਰੇ ਗਾਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ મનુષ્ય વ્યર્થ જ હુકમ કરતો રહે છે વાસ્તવમાં જે પ્રભુને યોગ્ય લાગે છે તે જ થાય છે

ਆਪਿ ਛਡਾਏ ਛੁਟੀਐ ਆਪੇ ਬਖਸਣਹਾਰੁ ॥
તે ક્ષમાવાન છે, મુક્તિ ત્યારે જ થાય છે જ્યારે તે મુક્ત કરાવે છે

ਆਪੇ ਵੇਖੈ ਸੁਣੇ ਆਪਿ ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ ॥
તે જોવે તેમજ સાંભળે છે અને બધાને આશરો આપે છે

ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਵਰਤਦਾ ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
બધા જીવોમાં એક પરમાત્મા જ હાજર છે અને તે વિચાર કરે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਵੀਚਾਰੀਐ ਲਗੈ ਸਚਿ ਪਿਆਰੁ ॥
તે જ સાચા પ્રભુથી પ્રેમ કરે છે જે ગુરુ દ્વારા આત્મ-ચિંતન કરે છે

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਆਪੇ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥੧੦॥
હે નાનક! જ્યારે પરમાત્મા જ બધું દેવાવાળા છે તો પછી કોઈને દાતા કેવી રીતે કહી શકાય છે ॥૧૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਏਹੁ ਜਗਤੁ ਹੈ ਮਤ ਕੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇ ॥
હે બપૈયા! આ જે જગત છે કોઈ ભ્રમમાં ન ભટકતા

ਇਹੁ ਬਾਬੀਂਹਾ ਪਸੂ ਹੈ ਇਸ ਨੋ ਬੂਝਣੁ ਨਾਹਿ ॥
આ જીવ પશુ સમાન છે તેને કોઈ સમજ નથી

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃતમય છે જેનું સેવન કરવાથી તરસ ઓલવાય જાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨ੍ ਪੀਆ ਤਿਨ੍ ਬਹੁੜਿ ਨ ਲਾਗੀ ਆਇ ॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે જેને ગુરુ દ્વારા અમૃતપાન કર્યું છે તેને ફરી તરસ લગતી નથી ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਮਲਾਰੁ ਸੀਤਲ ਰਾਗੁ ਹੈ ਹਰਿ ਧਿਆਇਐ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ॥
અચિંત મલાર શીતળ રાગ છે પરંતુ આ રાગ દ્વારા પ્રભુનું ભજન કરવાથી જ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਹਰਿ ਜੀਉ ਅਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਵਰਤੈ ਸਭ ਲੋਇ ॥
પ્રભુ પોતાની કૃપા કરે છે તો આખા સંસારને સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਵੁਠੈ ਜੀਆ ਜੁਗਤਿ ਹੋਇ ਧਰਣੀ ਨੋ ਸੀਗਾਰੁ ਹੋਇ ॥
તેના વરસવાથી જીવવાની યુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને આખી ધરતીનો શૃંગાર થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਜਗਤੁ ਸਭੁ ਜਲੁ ਹੈ ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸਭ ਕੋਇ ॥
હે નાનક! આ જગત બધું પાણી જ પાણી છે અને પાણીથી જ બધું થાય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਸੋ ਜਨੁ ਮੁਕਤੁ ਸਦਾ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી કોઈ દુર્લભ જ તથ્યને સમજે છે અને તે હંમેશા માટે મુક્તિ મેળવી લે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਇਕੋ ਤੂ ਧਣੀ ॥
હે પરમાત્મા! એક માત્ર તું જ બધાનો માલિક છે સર્વ અધિકાર સંપન્ન છે

ਤੂ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਦੂਜੇ ਕਿਸੁ ਗਣੀ ॥
તું સર્વશક્તિમાન છે, કોઈ બીજાને મહાન માની શકાતા નથી

ਮਾਣਸ ਕੂੜਾ ਗਰਬੁ ਸਚੀ ਤੁਧੁ ਮਣੀ ॥
મનુષ્યનો અહંકાર અસત્ય છે, તારી મહિમા જ સાચી છે

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਰਚਾਇ ਉਪਾਈ ਮੇਦਨੀ ॥
દુનિયા ઉત્પન્ન કરીને જન્મ-મરણ બનાવી દીધું છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਆਪਣਾ ਆਇਆ ਤਿਸੁ ਗਣੀ ॥
જે સદ્ગુરુની સેવા કરે છે તેનો જન્મ સફળ માનવામાં આવે છે

ਜੇ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ਤ ਕੇਹੀ ਗਣਤ ਗਣੀ ॥
જ્યારે મનથી અહમ દૂર થઈ જાય છે નાના-મોટા માનવાની વાત સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਮਨਮੁਖ ਮੋਹਿ ਗੁਬਾਰਿ ਜਿਉ ਭੁਲਾ ਮੰਝਿ ਵਣੀ ॥
સ્વેચ્છાચારી મોહ તેમજ અભિમાનમાં લીન રહે છે તેની દશા આ રીતની છે જેમ કોઈ જંગલમાં ભટકે છે

ਕਟੇ ਪਾਪ ਅਸੰਖ ਨਾਵੈ ਇਕ ਕਣੀ ॥੧੧॥
જો થોડું પ્રભુનું સ્મરણ કરવામાં આવે તો આનાથી અસંખ્ય જ પાપ કપાય જાય છે ॥૧૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਖਸਮੈ ਕਾ ਮਹਲੁ ਨ ਜਾਣਹੀ ਮਹਲੁ ਦੇਖਿ ਅਰਦਾਸਿ ਪਾਇ ॥
જીવરૂપી બપૈયો પોતાના માલિકનું ઠેકાણું જાણતો નથી જો પ્રાર્થના કરે તો ઠેકાણું જોઈ શકે છે

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਬਹੁਤਾ ਬੋਲਹਿ ਬੋਲਿਆ ਥਾਇ ਨ ਪਾਇ ॥
પોતાની મરજીથી તે ખૂબ બોલે છે પરંતુ આવું બોલવું સ્વીકાર થતું નથી

ਖਸਮੁ ਵਡਾ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਜੋ ਇਛੇ ਸੋ ਫਲ ਪਾਇ ॥
માત્ર માલિક જ મહાન દાતા છે જે કામના હશે તે જ ફળ પ્રાપ્ત થશે

ਬਾਬੀਹਾ ਕਿਆ ਬਪੁੜਾ ਜਗਤੈ ਕੀ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥੧॥
બિચારો જીવરૂપી બપૈયો શું? આખા જગતની તરસ ઠરી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਭਿੰਨੀ ਰੈਣਿ ਬੋਲਿਆ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જીવરૂપી બપૈયો સોહામણી રાતને સરળ આધ્યાત્મિક જ બોલ્યો કે

ਇਹੁ ਜਲੁ ਮੇਰਾ ਜੀਉ ਹੈ ਜਲ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਇ ॥
પરમાત્મા રૂપી પાણી જ મારુ જીવન છે તેના વગર હું જીવિત રહી શકતો નથી

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਜਲੁ ਪਾਈਐ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ॥
જો મનમાંથી અહમ-ભાવ દૂર કરવામાં આવે, ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા પરમાત્મા રૂપી પાણી પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਬਿਨੁ ਚਸਾ ਨ ਜੀਵਦੀ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જેના વગર એક પળ પણ જીવવું મુશ્કેલ છે સાચા ગુરુ જ તેને મળાવવાવાળા છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਖੰਡ ਪਤਾਲ ਅਸੰਖ ਮੈ ਗਣਤ ਨ ਹੋਈ ॥
સંસારમાં અસંખ્ય ખંડ પાતાળ છે, મારાથી તેની ગણના કરી શકાતી નથી

ਤੂ ਕਰਤਾ ਗੋਵਿੰਦੁ ਤੁਧੁ ਸਿਰਜੀ ਤੁਧੈ ਗੋਈ ॥
હે પ્રભુ! તું કર્તા પુરુષ છે વાસ્તવમાં તે જ સંસાર બનાવ્યો છે અને તે જ તેને નષ્ટ કર્યો છે

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਤੁਝ ਹੀ ਤੇ ਹੋਈ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળી પૃથ્વી તારાથી જ ઉત્પન્ન થઈ છે

ਇਕਿ ਰਾਜੇ ਖਾਨ ਮਲੂਕ ਕਹਹਿ ਕਹਾਵਹਿ ਕੋਈ ॥
કોઈ પોતાને રાજા, ખાન તેમજ બાદશાહ કહેવડાવે છે

ਇਕਿ ਸਾਹ ਸਦਾਵਹਿ ਸੰਚਿ ਧਨੁ ਦੂਜੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
કોઈ ધન-દોલત જમા કરીને શાહ બોલાવડાવે છે અને દ્વૈતભાવમાં પોતાની ઈજ્જત ગુમાવી રહ્યો છે

ਇਕਿ ਦਾਤੇ ਇਕ ਮੰਗਤੇ ਸਭਨਾ ਸਿਰਿ ਸੋਈ ॥
ઘણા લોકો દાતા બનેલા છે ઘણા ઓટલે-ઓટલે ભીખ માંગી રહ્યા છે પરંતુ બધાનો માલિક એક જ છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਬਾਜਾਰੀਆ ਭੀਹਾਵਲਿ ਹੋਈ ॥
પ્રભુ-નામ વગર બધા સૌદા કરવામાં લીન છે અને મૃત્યુનો ડર બનેલો છે

ਕੂੜ ਨਿਖੁਟੇ ਨਾਨਕਾ ਸਚੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥੧੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે અસત્યનો હંમેશા અંત થાય છે અને તે જ થાય છે જે પ્રભુ કરે છે ॥૧૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਗੁਣਵੰਤੀ ਮਹਲੁ ਪਾਇਆ ਅਉਗਣਵੰਤੀ ਦੂਰਿ ॥
હે બપૈયા! ગુણવાન જ પ્રભુનું ઠેકાણું પ્રાપ્ત કરે છે પરંતુ અવગુણી પ્રભુથી દૂર રહે છે

ਅੰਤਰਿ ਤੇਰੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦਾ ਹਜੂਰਿ ॥
પ્રભુ તારા મનમાં જ સ્થિત છે અને ગુરુ દ્વારા તે હંમેશા નજીક દેખાય છે

ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਨ ਹੋਵਈ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ॥
વધારે અવાજ તેમજ પોકાર કરવાથી કંઈ થતું નથી પરંતુ કૃપા-દ્રષ્ટિથી જ સુખ આપે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਹਜੇ ਮਿਲੇ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਕੈ ਘਾਲ ॥੧॥હે નાનક! શબ્દ ગુરુની સાધના દ્વારા નામમાં લીન રહેવાવાળા આધ્યાત્મિક જ મળી જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਦੇਹੁ ਜੀਅ ਦਾਨ ॥
જિજ્ઞાસુ પ્રાર્થના કરે છે કે કૃપા કરીને મને જીવન દાન આપો

ਜਲ ਬਿਨੁ ਪਿਆਸ ਨ ਊਤਰੈ ਛੁਟਕਿ ਜਾਂਹਿ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
પ્રભુ-નામ વગર પાણી વગર મારી તરસ દૂર થતી નથી મારા તો પ્રાણ જ છૂટી જાય છે

ਤੂ ਸੁਖਦਾਤਾ ਬੇਅੰਤੁ ਹੈ ਗੁਣਦਾਤਾ ਨੇਧਾਨੁ ॥
હે પરમાત્મા! તું સર્વ સુખ દેવાવાળો છે, અનંત છે, ગુણ આપવાવાળો તેમજ શાંતિનો ભંડાર છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਖਸਿ ਲਏ ਅੰਤਿ ਬੇਲੀ ਹੋਇ ਭਗਵਾਨੁ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે હે પરમાત્મા! ગુરુ દ્વારા ક્ષમા કરો અંતિમ સમયે તું જ સહાયતા કરે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਗੁਣ ਅਉਗਣ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ ॥
જગતને ઉત્પન્ન કરીને પ્રભુ પોતે જ ગુણ-અવગુણનો વિચાર કરે છે

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲੁ ਹੈ ਨਾਮਿ ਨ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ ॥
માયાના ત્રણ ગુણ જ બધી મુશ્કેલી પરેશાની છે, જેના કારણે જીવ પ્રભુ-નામથી પ્રેમ કરતો નથી

ਗੁਣ ਛੋਡਿ ਅਉਗਣ ਕਮਾਵਦੇ ਦਰਗਹ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰੁ ॥
જે લોકો ગુણોને છોડીને અવગુણ અપનાવે છે તે પ્રભુના દરબારમાં દુઃખી જ થાય છે

ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਤਿਨੀ ਹਾਰਿਆ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਿ ॥
તે પોતાનું જીવન જુગારમાં હારી દે છે પછી શા માટે સંસારમાં આવ્યા હતા

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਰਿਆ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਾਮਿ ਪਿਆਰਿ ॥
સાચા ઉપદેશથી મનને મારી શકાય છે પછી હંમેશા પ્રભુ નામથી પ્રેમ લાગેલો રહે છે

ਜਿਨੀ ਪੁਰਖੀ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ਸਚਾ ਅਲਖ ਅਪਾਰੁ ॥
જે પુરુષોએ સત્ય સ્વરૂપ અલખ અપાર પ્રભુને હૃદયમાં ધારણ કર્યા છે

ਤੂ ਗੁਣਦਾਤਾ ਨਿਧਾਨੁ ਹਹਿ ਅਸੀ ਅਵਗਣਿਆਰ ॥
તેનું માનવું છે કે તું ગુણોનો દાતા તેમજ સુખોનો ભંડાર છે અમે અવગુણથી ભરેલા છીએ

ਸੁ ਬਖਸੇ ਸੋ ਪਾਇਸੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥੧੩॥
જેના પર કૃપા કરે છે ગુરુના ઉપદેશનું ચિંતન કરીને તે તેને મેળવી લે છે ॥૧૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫॥

ਰਾਤਿ ਨ ਵਿਹਾਵੀ ਸਾਕਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥
જેને પરમાત્માનું નામ ભુલાઈ જાય છે આવા અનીશ્વરવાદી લોકોની જીવન રાત કપાતી નથી

ਰਾਤੀ ਦਿਨਸ ਸੁਹੇਲੀਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਂਉ ॥੧॥
હે નાનક! પરમાત્માનું ગુણગાન કરવાવાળા ભક્તોના દિવસ-રાત બંને જ સુખદ હોય છે ॥૧॥

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ ૫॥

ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਮਾਣਕਾ ਹਭੇ ਮਣੀ ਮਥੰਨਿ ॥
અચિંત રત્ન, જવાહર, માણેક વગેરે રત્ન બધા પાસે હોય પરંતુ

ਨਾਨਕ ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਭਾਣਿਆ ਸਚੈ ਦਰਿ ਸੋਹੰਨਿ ॥੨॥
હે નાનક! જે પ્રભુને સારું લાગે છે સાચા દરબારમાં તે જ સુંદર લાગે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਚੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿਆ ॥
સાચા સદ્દગુરુની સેવામાં તલ્લીન થઈને પરમાત્માની આરાધના કરવી જોઈએ

ਅੰਤਿ ਖਲੋਆ ਆਇ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅਗੈ ਘਾਲਿਆ ॥
સદ્દગુરુની સેવા કરવાથી અંતિમ સમયે તે સેવા ફળ રૂપમાં મદદ કરે છે

ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਮਕਾਲੁ ਸਚਾ ਰਖਵਾਲਿਆ ॥
જ્યારે સાચા પ્રભુ રક્ષક બની જાય છે તો યમરાજ પણ પાસે ભટકતા નથી

ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਦੀਵਾ ਬਾਲਿਆ ॥
ગુરુની શિક્ષાનું આપેલું મનુષ્ય પોતાના અંતર્મનમાં પ્રજ્વલ્લીત કરે છે

ਮਨਮੁਖ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੂੜਿਆਰ ਫਿਰਹਿ ਬੇਤਾਲਿਆ ॥
પ્રભુ નામથી વિહીન સ્વેચ્છાચારી અસત્ય જ સિધ્ધ થાય છે અને પ્રેતોની જેમ ભટકે છે

ਪਸੂ ਮਾਣਸ ਚੰਮਿ ਪਲੇਟੇ ਅੰਦਰਹੁ ਕਾਲਿਆ ॥
મનુષ્યની ચામડીમાં આવા લોકો પશુ જ છે જેનું મન કાળું જ હોય છે

ਸਭੋ ਵਰਤੈ ਸਚੁ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥
ગુરુના સાચા ઉપદેશથી બોધ થાય છે કે બધામાં સત્યસ્વરૂપ પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਪੂਰੈ ਗੁਰਿ ਦੇਖਾਲਿਆ ॥੧੪॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ ગુરુએ દેખાડી દીધું છે કે પરમાત્માનું નામ જ સુખોનો ભંડાર છે ॥૧૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹੈ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુના કોમળ શાંત સ્વભાવથી જીવ રૂપી બપૈયાને પરમાત્માના હુકમની ઓળખાણ થઈ છે

ਮੇਘੁ ਵਰਸੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਗੂੜੀ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
પરમાત્માની દયાથી વાદળોએ મુશળધાર વરસાદ કર્યો છે

ਬਾਬੀਹੇ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਰਹਿ ਗਈ ਸੁਖੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
બપૈયાની પુકાર દૂર થઈ ગઈ છે અને મનમાં સુખ વસી ગયું છે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਦੇਂਦਾ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તે પરમાત્માની સ્તુતિ કરો જે બધા જીવોને આજીવિકા આપીને પોષણ કરે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੂ ਨ ਜਾਣਹੀ ਕਿਆ ਤੁਧੁ ਵਿਚਿ ਤਿਖਾ ਹੈ ਕਿਤੁ ਪੀਤੈ ਤਿਖ ਜਾਇ ॥
હે બપૈયા! તું જાણતો નથી કે તને શું તરસ લાગી છે? અને શું પીવાથી તરસ દૂર થઈ શકે છે

ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਭਰੰਮਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਪਲੈ ਨ ਪਾਇ ॥
દ્વૈતભાવમાં ભટકવાથી નામ રૂપી અમૃત જળ પ્રાપ્ત થતું નથી

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਸੁਭਾਇ ॥
જ્યારે પોતાની કૃપા કરે છે ટી આધ્યાત્મિક જ સદ્દગુરુ મળી જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! સાચા ગુરુથી જ અમૃત જળ પ્રાપ્ત થાય છે અને જીવ આધ્યાત્મિક સુખમાં લીન રહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਕਿ ਵਣ ਖੰਡਿ ਬੈਸਹਿ ਜਾਇ ਸਦੁ ਨ ਦੇਵਹੀ ॥
ઘણા લોકો જંગલમાં જઈને બેસી જાય છે અને ચૂપ રહીને કોઈની સાથે બોલતા નથી

ਇਕਿ ਪਾਲਾ ਕਕਰੁ ਭੰਨਿ ਸੀਤਲੁ ਜਲੁ ਹੇਂਵਹੀ ॥
ઘણા કઠોર શરદીની ચિંતા ન કરીને ઠંડા પાણીમાં જ રહે છે

ਇਕਿ ਭਸਮ ਚੜ੍ਹ੍ਹਾਵਹਿ ਅੰਗਿ ਮੈਲੁ ਨ ਧੋਵਹੀ ॥
કોઈ પોતાના શરીરના અંગો પર ભસ્મ લગાવી ગંદકી ધોતા નથી

ਇਕਿ ਜਟਾ ਬਿਕਟ ਬਿਕਰਾਲ ਕੁਲੁ ਘਰੁ ਖੋਵਹੀ ॥
ઘણા એવા પણ છે જે મોટી જટાઓ ધારણ કરીને પોતાના વંશ તેમજ ગૃહસ્થીને છોડી દે છે

ਇਕਿ ਨਗਨ ਫਿਰਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤਿ ਨੀਂਦ ਨ ਸੋਵਹੀ ॥
ઘણા લોકો નગ્ન જ ફરે છે દિવસ-રાત સુતા પણ નથી

ਇਕਿ ਅਗਨਿ ਜਲਾਵਹਿ ਅੰਗੁ ਆਪੁ ਵਿਗੋਵਹੀ ॥
ઘણા લોકો અગ્નિ સળગાવીને પોતાના અંગોને બગાડે છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ਕਿਆ ਕਹਿ ਰੋਵਹੀ ॥
પ્રભુના નામ વગર શરીર રાખ બની જાય છે કોઈની મૃત્યુ પર રોવાનો શો ફાયદો

ਸੋਹਨਿ ਖਸਮ ਦੁਆਰਿ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹੀ ॥੧੫॥
જે સદ્દગુરુની સેવા કરે છે માલિકના દરવાજા પર તે જ શોભા આપે છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਦਰਿ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ॥
જ્યારે સવારના સમયે બપૈયાએ ફરિયાદ કરી તો પ્રભુના દરબારમાં સાંભળવામાં આવી

ਮੇਘੈ ਨੋ ਫੁਰਮਾਨੁ ਹੋਆ ਵਰਸਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
વાદળોની હુકમ થયો કે કૃપા કરીને વરસાદ કરો

ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਰਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું જેમણે પ્રભુએ મનમાં વસાવી લીધા છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਸਭ ਹਰੀਆਵਲੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા મનન કરી લો પ્રભુના નામથી લીલુંછમ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਬਾਬੀਹਾ ਇਵ ਤੇਰੀ ਤਿਖਾ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਸਉ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
હે બપૈયા! જો સો વખત પણ ફરિયાદ કરીશ તો રીતે તરસ દૂર થશે નહીં

ਨਦਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਨਦਰੀ ਉਪਜੈ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ કૃપાથી સદ્દગુરુ પ્રાપ્ત થાય અને કૃપાથી જ પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥੨॥
હે નાનક! જ્યારે માલિક મનમાં વસી જાય છે તો બધા વિકાર દૂર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਕਿ ਜੈਨੀ ਉਝੜ ਪਾਇ ਧੁਰਹੁ ਖੁਆਇਆ ॥
ઘણા જૈન લોકો છે, પથભ્રષ્ટ રહે છે વિધાતાએ શરૂઆતથી જ તેના આવા ભાગ્ય બનાવ્યા છે

ਤਿਨ ਮੁਖਿ ਨਾਹੀ ਨਾਮੁ ਨ ਤੀਰਥਿ ਨ੍ਹਾਇਆ ॥
તે મુખથી પ્રભુ-નામનું ભજન કરતા નથી અને ન તો તીર્થો પર સ્નાન કરે છે

ਹਥੀ ਸਿਰ ਖੋਹਾਇ ਨ ਭਦੁ ਕਰਾਇਆ ॥
તે પોતાનું માથું મૂંડવાતા નથી પરંતુ હાથોથી માથાના વાળ ખેંચીને કાઢી નાખે છે

ਕੁਚਿਲ ਰਹਹਿ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ਸਬਦੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
તે દિવસ-રાત ગંદા જ રહે છે અને તેને પ્રભુ-શબ્દથી પ્રેમ થતો નથી

ਤਿਨ ਜਾਤਿ ਨ ਪਤਿ ਨ ਕਰਮੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ન તેની જાતિ છે, ન પ્રતિષ્ઠા છે, ન તો કોઈ કર્મ છે, આ રીતે તે પોતાનું જીવન વ્યર્થ જ ગુમાવી દે છે

ਮਨਿ ਜੂਠੈ ਵੇਜਾਤਿ ਜੂਠਾ ਖਾਇਆ ॥
આવા લોકોના મનમાં અસત્ય જ હાજર હોય છે અને જુઠણનું જ ભોજન ખાઈ છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਆਚਾਰੁ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ॥
શબ્દ-ગુરુના આચરણ વગર કોઈને પરમાત્મા પ્રાપ્ત થતા નથી

ਗੁਰਮੁਖਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧੬॥
જે ગુરુમુખ બની જાય છે તે ૐકારમાં જ લીન રહે છે ॥૧૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਸਾਵਣਿ ਸਰਸੀ ਕਾਮਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
શ્રાવણના મહિનામાં ગુરુના ઉપદેશનું ચિંતન કરવાવાળી જીવ-સ્ત્રી જ પ્રસન્ન થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣੀ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਅਪਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના પ્રેમથી તે હંમેશા સુહાગણ રહે છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਸਾਵਣਿ ਦਝੈ ਗੁਣ ਬਾਹਰੀ ਜਿਸੁ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
જેને દ્વૈતભાવથી પ્રેમ હોય છે આવી ગુણવિહીન સ્ત્રી શ્રાવણના મહિનામાં પણ દુઃખોમાં જ સળગે છે

ਨਾਨਕ ਪਿਰ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਈ ਸਭੁ ਸੀਗਾਰੁ ਖੁਆਰੁ ॥੨॥
હે નાનક! તે પતિ-પ્રભુની કદર જાણતી નથી અને તેના બધા શૃંગાર વ્યર્થ જ સિધ્ધ થાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਚਾ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ਹਠਿ ਨ ਪਤੀਜਈ ॥
તે સાચા અદ્રિષ્ટ અભેદ પરમાત્મા જીદ કર્મથી સમજતા નથી

ਇਕਿ ਗਾਵਹਿ ਰਾਗ ਪਰੀਆ ਰਾਗਿ ਨ ਭੀਜਈ ॥
કોઈ રાગ-રાગણી ગાય છે તેનાથી પણ તે ખુશ થતા નથી

ਇਕਿ ਨਚਿ ਨਚਿ ਪੂਰਹਿ ਤਾਲ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਜਈ ॥
કોઈ અનેક તાલ પર નાચે છે પરંતુ ભક્તિ કરતા નથી

ਇਕਿ ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਹਿ ਮੂਰਖ ਤਿਨਾ ਕਿਆ ਕੀਜਈ ॥
કોઈ ભોજન ખાવાનું છોડી દે છે આ મુર્ખોનું શું કરવામાં આવે?

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਈ ਬਹੁਤੁ ਕਿਵੈ ਨ ਧੀਜਈ ॥
મનમાં ખૂબ તૃષ્ણા ઉત્પન્ન થાય છે અને કોઈ પણ પ્રકારથી ધૈર્ય થતો નથી

ਕਰਮ ਵਧਹਿ ਕੈ ਲੋਅ ਖਪਿ ਮਰੀਜਈ ॥
અનેક લોકો કર્મકાંડમાં ફસાઈને મરી જાય છે

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਸੰਸਾਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜਈ ॥
સંસારમાં હરિનામ અમૃતનું સેવન જ લાભદાયક છે

ਹਰਿ ਭਗਤੀ ਅਸਨੇਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘੀਜਈ ॥੧੭॥
ગુરુ દ્વારા પરમાત્માની ભક્તિમાં સ્નેહ ઉત્પન્ન થાય છે ॥૧૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੩ ॥
શ્લોક મહેલ ૩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਲਾਰ ਰਾਗੁ ਜੋ ਕਰਹਿ ਤਿਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥
જે ગુરુના નિર્દેશ અનુસાર મલાર રાગ ગાય છે તેના મન તનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਏਕੁ ਪਛਾਣਿਆ ਏਕੋ ਸਚਾ ਸੋਇ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી એક પ્રભુની ઓળખાણ થાય છે અને એકમાત્ર તે જ સાચા છે

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਚਾ ਸਚੁ ਮਨਿ ਸਚੇ ਸਚੀ ਸੋਇ ॥
જેના મનમાં સાચા પ્રભુ સ્થિત થાય છે તેનું મન સાચું હોય છે અને તે સાચાની ઉપાસનામાં જ લીન રહે છે

ਅੰਦਰਿ ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਹੈ ਸਹਜੇ ਹੀ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જેના અંતર્મનમાં સાચી ભક્તિ ઉત્પન્ન થાય છે તે આધ્યાત્મિક જ સન્માન પ્રાપ્ત કરે છે

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਇ ॥
કળિયુગમાં અજ્ઞાનનો ગાઢ અંધકાર ફેલાયેલો છે સ્વેચ્છાચારીને કોઈ રસ્તો મળતો નથી

ਸੇ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા જેના અંતર્મનમાં પ્રભુ પ્રગટ થાય છે તે ભાગ્યશાળી છે ॥૧॥

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ ૩॥

ਇੰਦੁ ਵਰਸੈ ਕਰਿ ਦਇਆ ਲੋਕਾਂ ਮਨਿ ਉਪਜੈ ਚਾਉ ॥
જ્યારે દયા કરીને ઈન્દ્ર દેવતા વરસાદ કરે છે તો લોકોના મનમાં લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે

ਜਿਸ ਕੈ ਹੁਕਮਿ ਇੰਦੁ ਵਰਸਦਾ ਤਿਸ ਕੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਂਉ ॥
જે પરમાત્માના હુકમથી ઈન્દ્ર દેવતા વરસાદ કરે છે હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲੀਐ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਉ ॥
ગુરુ દ્વારા શબ્દની સંભાળ કરતા પ્રભુનું ગુણગાન કરો

ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲੇ ਸਹਜੇ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥੨॥
હે નાનક! તે લોકો નિર્મળ છે જે પ્રભુ-નામમાં તલ્લીન રહે છે અને તે આધ્યાત્મિક જ સત્યમાં સમાય જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ ગુરુની સેવાથી જ સંપૂર્ણ પરમાત્મા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે

ਪੂਰੈ ਕਰਮਿ ਧਿਆਇ ਪੂਰਾ ਸਬਦੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ કર્મથી તેનું ધ્યાન થાય છે અને સંપૂર્ણ શબ્દથી જ મનમાં વસાવી શકાય છે

ਪੂਰੈ ਗਿਆਨਿ ਧਿਆਨਿ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
સંપૂર્ણ જ્ઞાન ધ્યાનથી જ મનની ગંદકી દૂર થાય છે

ਹਰਿ ਸਰਿ ਤੀਰਥਿ ਜਾਣਿ ਮਨੂਆ ਨਾਇਆ ॥
હરિનામ રૂપી તીર્થ સરોવરને જાણીને મન તેમાં સ્નાન કરે છે

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰਿ ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇਆ ॥
જે શબ્દ-ગુરુ દ્વારા મનને મારે છે તેને જન્મ દેવાવાળી માતા ધન્ય છે

ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰੁ ਸਚਾ ਆਇਆ ॥
કોઈ સત્યશીલ જ સાચા પ્રભુના દરવાજા પર આવીને સાચો માનવામાં આવે છે

ਪੁਛਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ਜਾਂ ਖਸਮੈ ਭਾਇਆ ॥
જે પ્રભુને સ્વીકાર હોય છે તેના પર કોઈ હસ્તક્ષેપ કરી શકતા નથી

ਨਾਨਕ ਸਚੁ ਸਲਾਹਿ ਲਿਖਿਆ ਪਾਇਆ ॥੧੮॥
હે નાનક! સાચા પરમાત્માનું સ્તુતિગાન કરો અને ફળ મેળવી લો ॥૧૮॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્ર્લોક મહેલ ૧॥

ਕੁਲਹਾਂ ਦੇਂਦੇ ਬਾਵਲੇ ਲੈਂਦੇ ਵਡੇ ਨਿਲਜ ॥
આવા દંભી ગુરુ પીર વાસ્તવમાં પાગલ જ છે જે પોતાના સેવકને ઔપચારિક ટોપી આપીને પોતાના ઉત્તરાધિકારી નિયુક્ત કરે છે અને તેને લેવા વાળા મુર્શીદ સેવક પણ ખુબ બેશરમ છે

ਚੂਹਾ ਖਡ ਨ ਮਾਵਈ ਤਿਕਲਿ ਬੰਨ੍ਹੈ ਛਜ ॥
તેની દશા તો એવી છે જેમ ઉંદર પોતે તો દરમાં જઈ શકતો નથી અને કમરથી છપ્પર બાંધી લે છે

ਦੇਨ੍ਹਿ ਦੁਆਈ ਸੇ ਮਰਹਿ ਜਿਨ ਕਉ ਦੇਨਿ ਸਿ ਜਾਹਿ ॥
લોકોને દુઆઓ દેવાવાળા આવા ઢોંગી પોતે તો મરે જ છે અને તેમનાથી દુઆઓ મેળવાવાળા પણ મરી જાય છે

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪਈ ਕਿਥੈ ਜਾਇ ਸਮਾਹਿ ॥
હે નાનક! તેને પ્રભુના હુકમની ખબર હોતી નથી અંતે ક્યાં જઈને સમાય છે

ਫਸਲਿ ਅਹਾੜੀ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਸਾਵਣੀ ਸਚੁ ਨਾਉ ॥
માત્ર પરમાત્માનું નામ જ અષાઢ મહિનાનો પાક છે અને સાચું નામ જ શ્રાવણનો પાક છે

ਮੈ ਮਹਦੂਦੁ ਲਿਖਾਇਆ ਖਸਮੈ ਕੈ ਦਰਿ ਜਾਇ ॥
નામ જ મારી જીવન રાશિ છે આ મેં એક એવો પટ્ટો લખાવ્યો છે જે માલિકના દરવાજા પર જાય છે

ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਦਰ ਕੇਤੜੇ ਕੇਤੇ ਆਵਹਿ ਜਾਂਹਿ ॥
દુનિયાના કેટલાય દરવાજા છે કેટલાય ત્યાં આવતા-જતા રહે છે

ਕੇਤੇ ਮੰਗਹਿ ਮੰਗਤੇ ਕੇਤੇ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਜਾਹਿ ॥੧॥
કેટલાય ભિખારીઓ તેનાથી માંગે છે અને માંગી-માંગીને ચાલ્યા જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਸਉ ਮਣੁ ਹਸਤੀ ਘਿਉ ਗੁੜੁ ਖਾਵੈ ਪੰਜਿ ਸੈ ਦਾਣਾ ਖਾਇ ॥
હાથી સવા મણ ઘી ગોળ અને સવા પાંચ મણ દાણા ખાય છે

ਡਕੈ ਫੂਕੈ ਖੇਹ ਉਡਾਵੈ ਸਾਹਿ ਗਇਐ ਪਛੁਤਾਇ ॥
તે ખાય પી ને ઓડકાર ખાય અને ધૂળ ઉડાડે છે જ્યારે શ્વાસ નીકળી જાય છે તો પસ્તાય છે

ਅੰਧੀ ਫੂਕਿ ਮੁਈ ਦੇਵਾਨੀ ॥
અહંકારમાં આંધળી તેમજ પાગલ થયેલી દુનિયા હાથી સમાન બોલાવે છે

ਖਸਮਿ ਮਿਟੀ ਫਿਰਿ ਭਾਨੀ ॥
જ્યારે અહંકારને કાઢી નાખે છે તો જ પ્રભુને સારી લાગે છે

ਅਧੁ ਗੁਲ੍ਹਾ ਚਿੜੀ ਕਾ ਚੁਗਣੁ ਗੈਣਿ ਚੜੀ ਬਿਲਲਾਇ ॥
ચકલીનો ખોરાક અડધો દાણો છે દાણા ચણી આકાશમાં ઊડતી કિલકિલાટ કરે છે

ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਓਹਾ ਚੰਗੀ ਜਿ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ਖੁਦਾਇ ॥
વાસ્તવમાં તે માલિકને સારી લાગે છે જે ખુદા-ખુદા રટે છે

ਸਕਤਾ ਸੀਹੁ ਮਾਰੇ ਸੈ ਮਿਰਿਆ ਸਭ ਪਿਛੈ ਪੈ ਖਾਇ ॥
શક્તિશાળી સિંહ હજારો પશુઓને મારી નાખે છે અને ત્યારબાદ કેટલાય જીવ ખાય છે

ਹੋਇ ਸਤਾਣਾ ਘੁਰੈ ਨ ਮਾਵੈ ਸਾਹਿ ਗਇਐ ਪਛੁਤਾਇ ॥
શક્તિશાળી સિંહ પોતાની ગુફામાં સમાતો નથી અને જ્યારે શ્વાસ નીકળે છે તો પસ્તાય છે

ਅੰਧਾ ਕਿਸ ਨੋ ਬੁਕਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥
આંધળા કોઈને રાડો પાડીને સંભળાવે છે

ਖਸਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਵੈ ॥
માલિકને આવું ક્યારેય સારું લાગતું નથી

ਅਕ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਅਕ ਤਿਡਾ ਅਕ ਡਾਲੀ ਬਹਿ ਖਾਇ ॥
આકડાની તીડ આકડાથી જ પ્રીતિ કરે છે અને આકડાની ડાળી પર બેસીને ખાય છે

ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਓਹੋ ਚੰਗਾ ਜਿ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ਖੁਦਾਇ ॥
માલિકને તે જ સારું લાગે છે જે ખુદાના નામને જપે છે

ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਚਾਰਿ ਦਿਹਾੜੇ ਸੁਖਿ ਕੀਤੈ ਦੁਖੁ ਹੋਈ ॥
હે નાનક! આ દુનિયા ચાર દિવસનો મેળો છે સુખ-સુવિધા ઉપરાંત દુઃખ જ નસીબ થાય છે

ਗਲਾ ਵਾਲੇ ਹੈਨਿ ਘਣੇਰੇ ਛਡਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥
વાતો બનાવવાવાળા તો ઘણા વ્યક્તિ છે પરંતુ કોઈ પણ ધન-દૌલત તેમજ સુખને છોડતું નથી

ਮਖੀਂ ਮਿਠੈ ਮਰਣਾ ॥
માખીઓ મીઠા પર જ મરે છે

ਜਿਨ ਤੂ ਰਖਹਿ ਤਿਨ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਤਿਨ ਭਉ ਸਾਗਰੁ ਤਰਣਾ ॥੨॥
હે પરમાત્મા! જેની તું રક્ષા કરે છે તેની પાસે મોહ-માયા પણ આવતી નથી અને તે સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਤੂ ਧਣੀ ਸਚਾ ਅਲਖ ਅਪਾਰੁ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! તું જ માલિક છે, અપહોચ, મનવાણીથી પર, શાશ્વત-સ્વરૂપ તેમજ અદૃષ્ટ છે

ਤੂ ਦਾਤਾ ਸਭਿ ਮੰਗਤੇ ਇਕੋ ਦੇਵਣਹਾਰੁ ॥
તું જ દાતા છે, બધા લોકો માંગવાવાળા છે એકમાત્ર તું જ દુનિયાને દેવાવાળો છે

ਜਿਨੀ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુના મત અનુસાર ચિંતન કર્યું છે જે જેને પણ તારી પૂજા-અર્ચના કરી તેને જ સુખ પ્રાપ્ત કર્યું છે

ਇਕਨਾ ਨੋ ਤੁਧੁ ਏਵੈ ਭਾਵਦਾ ਮਾਇਆ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੁ ॥
આ તારી જ રજા છે કે ઘણા લોકોનો ધન-દોલતથી પ્રેમ બની રહે છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀਐ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ॥
મનમાં પ્રેમ વસાવીને ગુરુના ઉપદેશથી પ્રભુની સ્તુતિ કરો

ਵਿਣੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રેમ વગર ભક્તિ થતી નથી અને સાચા ગુરુ વગર પ્રેમ થતો નથી

ਤੂ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭਿ ਤੁਧੁ ਸੇਵਦੇ ਇਕ ਢਾਢੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥
એક ગાયક આ જ પુકાર કરે છે કે હે પ્રભુ! તું મહાન છે, બધા લોકો તારી જ આરાધના કરે છે

ਦੇਹਿ ਦਾਨੁ ਸੰਤੋਖੀਆ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਆਧਾਰੁ ॥੧੯॥
અમે તો આ સંતોષપૂર્વક દાન આપજો કે તારા સાચા નામનો આશરો બની રહે ॥૧૯॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਰਾਤੀ ਕਾਲੁ ਘਟੈ ਦਿਨਿ ਕਾਲੁ ॥
રાત અને દિવસમાં સમય પસાર થઈ જાય છે

ਛਿਜੈ ਕਾਇਆ ਹੋਇ ਪਰਾਲੁ ॥
શરીર સમાપ્ત થઈ જાય છે

ਵਰਤਣਿ ਵਰਤਿਆ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲੁ ॥
વ્યક્તિનું જીવન સંસારના ધંધામાં લીન રહે છે

ਭੁਲਿਆ ਚੁਕਿ ਗਇਆ ਤਪ ਤਾਲੁ ॥
તે પરમાત્માની ભક્તિ તેમજ સ્મરણને ભુલાવીને ચુકી જાય છે

ਅੰਧਾ ਝਖਿ ਝਖਿ ਪਇਆ ਝੇਰਿ ॥
અજ્ઞાની વ્યક્તિ વ્યર્થના કાર્યોમાં ધક્કા ખાય છે

ਪਿਛੈ ਰੋਵਹਿ ਲਿਆਵਹਿ ਫੇਰਿ ॥
મૃત્યુ પછી પરિવારના લોકો રડે છે તેની જિંદગી માટે પરમાત્માથી અનુરોધ કરે છે

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ॥
પરંતુ સત્યને સમજ્યા વગર કોઈ સમજ થતી નથી

ਮੋਇਆ ਰੋਂਹਿ ਰੋਂਦੇ ਮਰਿ ਜਾਂਹੀਂ ॥
મારવાવાળા પર રોતા-રોતા તે પોતે જ મૃત્યુને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે

ਨਾਨਕ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਵੈ ॥
હે નાનક! વાસ્તવમાં માલિકને આ જ મંજુર છે

ਸੇਈ ਮੁਏ ਜਿਨ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵੈ ॥੧॥
વાસ્તવમાં મરે તે છે જેને પરમાત્મા યાદ આવતા નથી ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਮੁਆ ਪਿਆਰੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਈ ਮੁਆ ਵੈਰੁ ਵਾਦੀ ॥મૃત્યુની સાથે જ મનુષ્યનો પ્રેમ-વહાલ બધું સમાપ્ત થઈ જાય છે મૃત્યુના ખોળામાં જતા જ બધા વેર તેમજ ઝગડા પણ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਵੰਨੁ ਗਇਆ ਰੂਪੁ ਵਿਣਸਿਆ ਦੁਖੀ ਦੇਹ ਰੁਲੀ ॥
સુંદર રૂપ-રંગ પણ નાશ થઈ જાય છે અને દુઃખી શરીર માટીમાં મળી જાય છે

ਕਿਥਹੁ ਆਇਆ ਕਹ ਗਇਆ ਕਿਹੁ ਨ ਸੀਓ ਕਿਹੁ ਸੀ ॥
મૃત્યુ ઉપરાંત લોકો વાત કરે છે જીવ ક્યાંથી આવ્યો હતો અને ક્યાં ચાલ્યો ગયો, શું હતો અને શું થઈ ગયો?

ਮਨਿ ਮੁਖਿ ਗਲਾ ਗੋਈਆ ਕੀਤਾ ਚਾਉ ਰਲੀ ॥
મન તથા મુખથી વાતો ચાલે છે અને જિંદગીના મોજ મેળામાં મસ્ત રહે છે

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਸਿਰ ਖੁਰ ਪਤਿ ਪਾਟੀ ॥੨॥
હે નાનક! સાચા નામ વગર માથાથી પગ સુધી બધી પ્રતિષ્ઠા સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਅੰਤੇ ਹੋਇ ਸਖਾਈ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃત સમાન છે હંમેશા સુખ દેવાવાળું છે અને અંતમાં આ જ સહાયતા કરે છે

ਬਾਝੁ ਗੁਰੂ ਜਗਤੁ ਬਉਰਾਨਾ ਨਾਵੈ ਸਾਰ ਨ ਪਾਈ ॥
ગુરુ વગર જગત પાગલ બની રહે છે અને હરિ નામને મહત્વ આપતા નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ਜਿਨ੍ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ ॥
જે પોતાની આત્માને પરમાત્માથી મળાવી દે છે સદ્ગુરુની સેવામાં તલ્લીન રહેવાવાળા તે જ ભક્ત સ્વીકાર થાય છે

ਸੋ ਸਾਹਿਬੁ ਸੋ ਸੇਵਕੁ ਤੇਹਾ ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਈ ॥
જે પરમાત્માની રજાને મનમાં વસાવી લે છે આવો સેવક પોતાના માલિક પ્રભુનું રૂપ થઈ જાય છે

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਕਹੁ ਕਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਅੰਧਾ ਅੰਧੁ ਕਮਾਈ ॥
જરા કહો પોતાની મરજી કરવાવાળા ક્યાં વ્યક્તિએ સુખ મેળવ્યું છે અજ્ઞાની મનુષ્ય કુટિલ કર્મ જ કરે છે

ਬਿਖਿਆ ਕਦੇ ਹੀ ਰਜੈ ਨਾਹੀ ਮੂਰਖ ਭੁਖ ਨ ਜਾਈ ॥
ભૌતિક પદાર્થોથી ક્યારેય તૃપ્તિ થતી નથી અને મૂર્ખની ભૂખ ક્યારેય દૂર થતી નથી

ਦੂਜੈ ਸਭੁ ਕੋ ਲਗਿ ਵਿਗੁਤਾ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਈ ॥
દ્વૈતભાવમાં લીન રહેવાવાળા બધા લોકો હેરાન થાય છે અને સદ્દગુરુ વગર જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਜਿਸ ਨੋ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਰਜਾਈ ॥੨੦॥
પરંતુ જેના પર પરમાત્મા પોતાની ઈચ્છાથી કૃપા કરે છે સદ્દગુરુની સેવા કરીને તે સુખ મેળવે છે ॥૨૦॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਸਰਮੁ ਧਰਮੁ ਦੁਇ ਨਾਨਕਾ ਜੇ ਧਨੁ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે જેની પાસે હરિ નામ રૂપી ધન હોય છે તેની પાસે શાલીનતા તેમજ ધર્મ બંને જ હોય છે

ਸੋ ਧਨੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਕਾਂਢੀਐ ਜਿਤੁ ਸਿਰਿ ਚੋਟਾਂ ਖਾਇ ॥
તે ધન-દોલતની સાથી માનવો જોઈએ નહીં જેના કારણે મુસીબતો તેમજ દંડ ભોગવવા પડે

ਜਿਨ ਕੈ ਪਲੈ ਧਨੁ ਵਸੈ ਤਿਨ ਕਾ ਨਾਉ ਫਕੀਰ ॥
જેની પાસે અતિશય ધન-દોલત હોય છે તેનું નામ ભિખારી હોવું જોઈએ કારણ કે ધન હોવા છતાં પણ તે ધન જ માંગતા રહે છે

ਜਿਨ੍ਹ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਤੂ ਵਸਹਿ ਤੇ ਨਰ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥੧॥
હે પ્રભુ! જેના હૃદયમાં તુ વસે છે તેવા મનુષ્ય જ ગુણવાન છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਦੁਖੀ ਦੁਨੀ ਸਹੇੜੀਐ ਜਾਇ ਤ ਲਗਹਿ ਦੁਖ ॥
દુનિયા દુઃખ-મુશ્કેલી ઉઠાવીને દોલત એકઠી કરે છે જ્યારે દોલત ચાલી જાય છે તો વધારે દુઃખી થાય છે

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਸੈ ਨ ਲਥੀ ਭੁਖ ॥
હે નાનક! પરમાત્માની ભક્તિ વગર કોઈની ભૂખ દૂર થતી નથી

ਰਪੀ ਭੁਖ ਨ ਉਤਰੈ ਜਾਂ ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਭੁਖ ॥
અલબત્ત કેટલું જ સુંદર રૂપ જોવામાં આવે, લાલચ દૂર થતી નથી, જ્યાં પણ જોવામાં આવે, રૂપ-સૌંદર્ય તેમજ ધનની લાલચ લાગેલી છે

ਜੇਤੇ ਰਸ ਸਰੀਰ ਕੇ ਤੇਤੇ ਲਗਹਿ ਦੁਖ ॥੨॥
શરીરના જેટલા પણ રસ છે તેટલા જ દુઃખ નસીબ થાય છે ॥૨॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਅੰਧੀ ਕੰਮੀ ਅੰਧੁ ਮਨੁ ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਤਨੁ ਅੰਧੁ ॥
ખરાબ કાર્ય કરવાથી મન પણ ખરાબ થઈ જાય છે જ્યારે મન અજ્ઞાનમાં ખરાબ થઈ જાય છે તો શરીર પણ ખરાબ થઈ જાય છે

ਚਿਕੜਿ ਲਾਇਐ ਕਿਆ ਥੀਐ ਜਾਂ ਤੁਟੈ ਪਥਰ ਬੰਧੁ ॥
જ્યાં પથ્થરનો બંધ પણ તૂટી જાય છે ત્યાં ચૂનો-ગારો લગાવવાનો કોઈ ફાયદો નથી

ਬੰਧੁ ਤੁਟਾ ਬੇੜੀ ਨਹੀ ਨਾ ਤੁਲਹਾ ਨਾ ਹਾਥ ॥
જ્યાં બંધ તૂટી જાય છે તો નાવડી પણ નહીં, તરાપો નહીં તો પાર થવું પણ નસીબ થતું નથી

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਕੇਤੇ ਡੁਬੇ ਸਾਥ ॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માના સ્મરણથી વિહીન મનુષ્ય કેટલાય સાથીઓ સાથે લઈને ડૂબી જાય છે ॥૩॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਲਖ ਮਣ ਸੁਇਨਾ ਲਖ ਮਣ ਰੁਪਾ ਲਖ ਸਾਹਾ ਸਿਰਿ ਸਾਹ ॥
જો લાખો મન સોનુ તેમજ લાખો મન ચાંદી હોય, લાખો બાદશાહોનો પણ મહાન બાદશાહ છે

ਲਖ ਲਸਕਰ ਲਖ ਵਾਜੇ ਨੇਜੇ ਲਖੀ ਘੋੜੀ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥
લાખોની સંખ્યામાં સેના, હથિયાર, ધોડા વગેરેના માલિક હોય

ਜਿਥੈ ਸਾਇਰੁ ਲੰਘਣਾ ਅਗਨਿ ਪਾਣੀ ਅਸਗਾਹ ॥
પરંતુ જ્યાં સંસાર-સમુદ્રને પાર કરવો છે ત્યાં ગાઢ અગ્નિ તેની પાણી હાજર છે

ਕੰਧੀ ਦਿਸਿ ਨ ਆਵਈ ਧਾਹੀ ਪਵੈ ਕਹਾਹ ॥
કિનારો દેખાતો નથી અને ચીસો જ સંભળાય છે

ਨਾਨਕ ਓਥੈ ਜਾਣੀਅਹਿ ਸਾਹ ਕੇਈ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੪॥
હે નાનક! કોણ બાદશાહ છે, કોણ શાહ છે, ત્યાં જ માનવામાં આવે છે ॥૪॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਇਕਨ੍ਹਾ ਗਲੀਂ ਜੰਜੀਰ ਬੰਦਿ ਰਬਾਣੀਐ ॥
કોઈના ગળામાં બંદગીની જંજીર પડી જાય છે

ਬਧੇ ਛੁਟਹਿ ਸਚਿ ਸਚੁ ਪਛਾਣੀਐ ॥
તે પરમ સત્યને માનીને સંસારના બંધનોથી મુક્ત થઈ જાય છે

ਲਿਖਿਆ ਪਲੈ ਪਾਇ ਸੋ ਸਚੁ ਜਾਣੀਐ ॥
વાસ્તવમાં આ સત્યતાને માનવી જોઈએ કે પૂર્વ કર્મ અનુસાર ફળ ભોગવવું પડે છે

ਹੁਕਮੀ ਹੋਇ ਨਿਬੇੜੁ ਗਇਆ ਜਾਣੀਐ ॥
તેના હુકમના અંતર્ગત જ કરેલા કર્મોનો નિર્ણય થાય છે

ਭਉਜਲ ਤਾਰਣਹਾਰੁ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ ॥
આ પણ જાણી લ્યો કે ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી શબ્દ-ગુરુ જ પાર કરાવનારા છે

ਚੋਰ ਜਾਰ ਜੂਆਰ ਪੀੜੇ ਘਾਣੀਐ ॥
ચોરો, જુગારીઓ તેમજ ખરાબ લોકોને ઘાણીમાં પીસાવામાં આવે છે

ਨਿੰਦਕ ਲਾਇਤਬਾਰ ਮਿਲੇ ਹੜ੍ਹਵਾਣੀਐ ॥
ચુગલખોર, નિંદક પાપીઓને કઠોર દંડ પ્રાપ્ત થાય છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਿ ਸਮਾਇ ਸੁ ਦਰਗਹ ਜਾਣੀਐ ॥੨੧॥
ગુરુ દ્વારા સત્યમાં લીન રહેવાવાળા જ પ્રભુની અદાલતમાં ઇજ્જતના હકદાર બને છે ॥૨૧॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੨ ॥
શ્લોક મહેલ ૨॥

ਨਾਉ ਫਕੀਰੈ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤੁ ਨਾਉ ॥
દૌલતના પૂજારીને બાદશાહ માનવામાં આવે છે મૂર્ખ વ્યક્તિ વિદ્વાનના નામથી પ્રખ્યાત થઈ રહ્યા છે

ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਉ ਪਾਰਖੂ ਏਵੈ ਕਰੇ ਗੁਆਉ ॥
અજ્ઞાનીને પારખી માનવામાં આવે છે આ રીતની વાત થઈ રહી છે

ਇਲਤਿ ਕਾ ਨਾਉ ਚਉਧਰੀ ਕੂੜੀ ਪੂਰੇ ਥਾਉ ॥
તોફાન કરવાવાળાનું નામ ચૌધરી છે અને અસત્ય તેમજ મક્કારીનો દરેક તરફ બોલબાલા છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ਕਲਿ ਕਾ ਏਹੁ ਨਿਆਉ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુથી આ સત્યતા ખબર પડે છે કે કળિયુગનો આ ઊંધો જ ન્યાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਹਰਣਾਂ ਬਾਜਾਂ ਤੈ ਸਿਕਦਾਰਾਂ ਏਨ੍ਾ ਪੜ੍ਿਆ ਨਾਉ ॥
હરણની જેમ મનુષ્ય જે કુટિલ કાર્યમાં ફસાય જાય છે તે પોતાના બીજા સાથીઓને પણ તે દલદલમાં ફસાવી દે છે બાજની જેમ ચાલબાઝ પોતાનાને જ લૂંટે છે અને સરકારી કર્મચારી પોતાનાની સાથે લાંચ તેમજ અત્યાચાર કરે છે

ਫਾਂਧੀ ਲਗੀ ਜਾਤਿ ਫਹਾਇਨਿ ਅਗੈ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
જે ફંદામાં ફસાયેલા હોય છે પોતાના સગા-સંબંધીઓને પણ ફસાવી દે છે અને આગળ ઠેકાણું મળતું નથી

ਸੋ ਪੜਿਆ ਸੋ ਪੰਡਿਤੁ ਬੀਨਾ ਜਿਨ੍ਹੀ ਕਮਾਣਾ ਨਾਉ ॥
વાસ્તવમાં તે શિક્ષિત, પંડિત, તેમજ વિદ્વાન માનવામાં આવે છે જે પ્રભુની ઉપાસનાનું કર્મ કરે છે

ਪਹਿਲੋ ਦੇ ਜੜ ਅੰਦਰਿ ਜੰਮੈ ਤਾ ਉਪਰਿ ਹੋਵੈ ਛਾਂਉ ॥
સર્વ પ્રથમ ધરતીમાં છોડના મૂળ લાગે છે ત્યાબાદ વૃક્ષ બનાવીને છાયો આપે છે

ਰਾਜੇ ਸੀਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ ॥
આજકાલ સ્થિતિ એ છે કે રાજા સિંહની જેમ અત્યાચાર કરીને જનતાનું લોહી વહાવી રહ્યા છે

ਜਾਇ ਜਗਾਇਨਿ੍ ਬੈਠੇ ਸੁਤੇ ॥
સરકારી કર્મચારી કૂતરાની જેમ કોઈ પણ જગ્યાએ પહોંચીને સારા લોકોને હેરાન કરે છે

ਚਾਕਰ ਨਹਦਾ ਪਾਇਨਿ੍ ਘਾਉ ॥
નોકર નખની જેમ લોકોને ઘા પહોંચાડે છે

ਰਤੁ ਪਿਤੁ ਕੁਤਿਹੋ ਚਟਿ ਜਾਹੁ ॥
કૂતરાની જેમ જનતા પર જુલ્મ કરીને તેનું લોહી ચૂસી લે છે

ਜਿਥੈ ਜੀਆਂ ਹੋਸੀ ਸਾਰ ॥
જ્યાં પ્રભુની અદાલતમાં કરેલા કર્મોનો હિસાબ થશે

ਨਕੀਂ ਵਢੀਂ ਲਾਇਤਬਾਰ ॥੨॥
આવા ખરાબ લોકોની નાક કાપી નાખવામાં આવે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਆਪਿ ਉਪਾਏ ਮੇਦਨੀ ਆਪੇ ਕਰਦਾ ਸਾਰ ॥
નિરંકાર પોતે દુનિયાને ઉત્પન્ન કરે છે અને પોતે જ જીવિકા આપીને પોષણ કરે છે

ਭੈ ਬਿਨੁ ਭਰਮੁ ਨ ਕਟੀਐ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ ભય-ભાવ વગર ભ્રમ કપાતો નથી અને ન તો પ્રભુ નામથી પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਭਉ ਊਪਜੈ ਪਾਈਐ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥
સદ્દગુરુથી જ પરમાત્મા પ્રતિ શ્રદ્ધા ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે અને મોક્ષનો દરવાજો પ્રાપ્ત થાય છે

ਭੈ ਤੇ ਸਹਜੁ ਪਾਈਐ ਮਿਲਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
પ્રભુ ભયથી જ સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને આત્મજ્યોતિ પરમ-જ્યોતિમાં જોડાય જાય છે

ਭੈ ਤੇ ਭੈਜਲੁ ਲੰਘੀਐ ਗੁਰਮਤੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ગુરુની શિક્ષાનું મનન કરીને પરમાત્માના ભય-ભાવથી ભયાનક સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ શકાય છે

ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਪਾਈਐ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
ભયથી નિર્ભય પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે જેનો કોઈ અંત તેમજ આર-પાર નથી

ਮਨਮੁਖ ਭੈ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਤੇ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
સ્વેચ્છાચારી પ્રભુ ભય-ભાવનું મહત્વ જાણતા નથી અને તૃષ્ણામાં સળગતા પુકાર કરતા રહે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਹੀ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਉਰਿ ਧਾਰ ॥੨੨॥
હે નાનક! ગુરુની શિક્ષા અનુસાર પ્રભુ-નામને હૃદયમાં વસાવીને જ પરમ સુખ મેળવી શકાય છે ॥૨૨॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਰੁਪੈ ਕਾਮੈ ਦੋਸਤੀ ਭੁਖੈ ਸਾਦੈ ਗੰਢੁ ॥
રૂપ-જુવાનીની કામવાસનાથી દોસ્તી છે અને ભૂખનો સ્વાદથી સંબંધ છે

ਲਬੈ ਮਾਲੈ ਘੁਲਿ ਮਿਲਿ ਮਿਚਲਿ ਊਂਘੈ ਸਉੜਿ ਪਲੰਘੁ ॥
લાલચી ધન દોલતથી જ હળીમળી જાય છે અને નીંદરથી સુતેલા જીવ માટે નાનકડી જગ્યા પણ પલંગ બની જાય છે

ਭੰਉਕੈ ਕੋਪੁ ਖੁਆਰੁ ਹੋਇ ਫਕੜੁ ਪਿਟੇ ਅੰਧੁ ॥
ક્રોધ કૂતરાની જેમ ભસે છે, નષ્ટ થાય છે અને અંધ બનીને વ્યર્થ ચીસો પાડે છે

ਚੁਪੈ ਚੰਗਾ ਨਾਨਕਾ ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਮੁਹਿ ਗੰਧੁ ॥੧॥
હે નાનક! ચૂપ રહેવું પણ સારું છે, અન્યથા હરિનામ વગર મુખથી ગંદકી નીકળી જાય છે

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਰੂਪੁ ਜਾਤਿ ਜੋਬਨੁ ਪੰਜੇ ਠਗ ॥
રાજ, માલ, રૂપ, જાતિ, તેમજ જુવાની પાંચેય કપટ છે

ਏਨੀ ਠਗੀਂ ਜਗੁ ਠਗਿਆ ਕਿਨੈ ਨ ਰਖੀ ਲਜ ॥
આ કપટે આખા જગતને છેતરી લીધું છે અને કોઈ શરમ રાખી નથી

ਏਨਾ ਠਗਨਿ੍ ਠਗ ਸੇ ਜਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪੈਰੀ ਪਾਹਿ ॥
જે ગુરુના ચરણોમાં લીન થઈ ગયા છે તે કપટીઓને તેમણે છેતર્યા છે

ਨਾਨਕ ਕਰਮਾ ਬਾਹਰੇ ਹੋਰਿ ਕੇਤੇ ਮੁਠੇ ਜਾਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! દુર્ભાગ્યશાળી કેટલાય લોકો લૂંટતા જાય છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪੜਿਆ ਲੇਖੇਦਾਰੁ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ॥
કોઈ લાયક ભણેલા પુરુષથી જો હિસાબ માંગવામાં આવે તો તે જવાબદાર બને છે

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੂੜਿਆਰੁ ਅਉਖਾ ਤੰਗੀਐ ॥
પ્રભુના નામથી વિહીન મનુષ્ય અસત્ય જ સિદ્ધ થાય છે અને મુશ્કેલી તેમજ ખામી કાઢે છે

ਅਉਘਟ ਰੁਧੇ ਰਾਹ ਗਲੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ॥
તેના માટે બધા માર્ગ કઠિન તેમજ ગલીઓમાં બાધા ઉત્પન્ન થાય છે

ਸਚਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸਬਦਿ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ॥
સાચા અચિંત પ્રભુ શબ્દના ચિંતનથી સંતોષ આપે છે

ਗਹਿਰ ਗਭੀਰ ਅਥਾਹੁ ਹਾਥ ਨ ਲਭਈ ॥
તે ગહન ગંભીર તેમજ ઊંડા છે તેના સુધી પહોંચવું અસંભવ છે

ਮੁਹੇ ਮੁਹਿ ਚੋਟਾ ਖਾਹੁ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਕੋਇ ਨ ਛੁਟਸੀ ॥
પ્રભુથી વિમુખ રહેવાવાળા દુઃખ, મુસીબતો તેમજ પરેશાનીઓ ઉઠાવે છે અને ગુરુ વગર કોઈ મુક્ત થતા નથી

ਪਤਿ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਜਾਹੁ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥
પ્રભુ નામની ચર્ચા કરીને સન્માન પૂર્વક પોતાના સાચા ઘરમાં જાઓ

ਹੁਕਮੀ ਸਾਹ ਗਿਰਾਹ ਦੇਂਦਾ ਜਾਣੀਐ ॥੨੩॥
આ સત્ય જાણી લો કે પ્રભુ પોતાના હુકમથી જીવન-શ્વાસ તેમજ આજીવિકા આપે છે ॥૨૩॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਪਉਣੈ ਪਾਣੀ ਅਗਨੀ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕਿਆ ਖੁਸੀਆ ਕਿਆ ਪੀੜ ॥
હવા, પાણી અગ્નિ વગેરે પાંચ તત્વો તથા પ્રાણોનો સંચાર કરીને પ્રાણીને બનાવી દીધા તેને અનેક ખુશીઓ તેમજ દુઃખ-દર્દ પણ મળે છે

ਧਰਤੀ ਪਾਤਾਲੀ ਆਕਾਸੀ ਇਕਿ ਦਰਿ ਰਹਨਿ ਵਜੀਰ ॥
કોઈ ધરતી, આકાશ, પાતાળ પર રહે છે તો કોઈ દરવાજા પર વજીરમાં ખુશ રહે છે

ਇਕਨਾ ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਇਕਿ ਮਰਿ ਹੋਹਿ ਜਹੀਰ ॥
કોઈને લાંબી ઉંમર પ્રાપ્ત થાય છે તો કોઈ મરીને દુઃખ ભોગવે છે

ਇਕਿ ਦੇ ਖਾਹਿ ਨਿਖੁਟੈ ਨਾਹੀ ਇਕਿ ਸਦਾ ਫਿਰਹਿ ਫਕੀਰ ॥
કોઈ એટલો ધનવાન હોય છે જેટલો પણ ઉપયોગ કરે છે ક્યારેય ખામી આવતી નથી તો કોઈ ફકીર બનીને ઘર-ઘર માંગતા ફરે છે

ਹੁਕਮੀ ਸਾਜੇ ਹੁਕਮੀ ਢਾਹੇ ਏਕ ਚਸੇ ਮਹਿ ਲਖ ॥
પ્રભુ પોતાના હુકમ અનુસાર એક પળમાં લાખો બનાવીને નષ્ટ પણ કરી દે છે

ਸਭੁ ਕੋ ਨਥੈ ਨਥਿਆ ਬਖਸੇ ਤੋੜੇ ਨਥ ॥
આખી દુનિયાને માલિકે પોતાના નિયંત્રણમાં કરેલી છે પોતાની રજથી તે હુકમ કરીને ભૂતકાળના કાર્યો તોડી દે છે

ਵਰਨਾ ਚਿਹਨਾ ਬਾਹਰਾ ਲੇਖੇ ਬਾਝੁ ਅਲਖੁ ॥
તે રૂપ-રંગ, વર્ણ જાતિથી રહિત છે તે કર્મ દોષોથી પણ રહિત છે

ਕਿਉ ਕਥੀਐ ਕਿਉ ਆਖੀਐ ਜਾਪੈ ਸਚੋ ਸਚੁ ॥
તેની શું મહિમા કહેવામાં આવે તેના ઉપકારોનું વર્ણન પણ કરી શકાતું નથી એકમાત્ર તે સત્યસ્વરૂપ જ બધું છે

ਕਰਣਾ ਕਥਨਾ ਕਾਰ ਸਭ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਅਕਥੁ ॥
કરવું તેમજ કહેવું બધું તેનું જ કર્મ છે હે નાનક! તે પોતે અકથનીય છે

ਅਕਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣੇਇ ॥
જે અકથની કથા સાંભળે છે

ਰਿਧਿ ਬੁਧਿ ਸਿਧਿ ਗਿਆਨੁ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੧॥
તે ઋધ્ધિ,સિધ્ધિ, બુધ્ધિ તેમજ સુખનું ઘર પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਅਜਰੁ ਜਰੈ ਤ ਨਉ ਕੁਲ ਬੰਧੁ ॥
જે અસહ્યને સહન કરી લે છે તેના નવ દરવાજા વશીભૂત થઈ જાય છે

ਪੂਜੈ ਪ੍ਰਾਣ ਹੋਵੈ ਥਿਰੁ ਕੰਧੁ ॥
જો પ્રાણ રહેવા સુધી પરમાત્માની પૂજા-અર્ચના કરવામાં આવે તો શરીર સ્થિર થઈ જાય છે

ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ਕਹਾਂ ਏਹੁ ਜਾਣੁ ॥
ક્યાંથી આવ્યો છે, ક્યાં જવું છે

ਜੀਵਤ ਮਰਤ ਰਹੈ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈને તે સ્વીકાર થાય છે

ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਤਤੁ ਪਛਾਣੈ ॥
જે તેના હુકમને માને છે તે સાર તત્વને ઓળખી લે છે

ਇਹੁ ਪਰਸਾਦੁ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਣੈ ॥
આ કૃપા ગુરુથી જ મળે છે

ਹੋਂਦਾ ਫੜੀਅਗੁ ਨਾਨਕ ਜਾਣੁ ॥
હે નાનક! અભિમાની ઘણીવાર પકડાય જાય છે

ਨਾ ਹਉ ਨਾ ਮੈ ਜੂਨੀ ਪਾਣੁ ॥੨॥
જો અહમ-ભાવ ન હોય તો યોનિઓમાં પડતો નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਪੜ੍ਹੀਐ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹ ਹੋਰਿ ਬੁਧੀਂ ਮਿਥਿਆ ॥
હરિ નામનું પાઠ કરો, તેનું સ્તુતિગાન કરો, અન્ય કર્મોમાં બુધ્ધિ અસત્ય સિધ્ધ થાય છે

ਬਿਨੁ ਸਚੇ ਵਾਪਾਰ ਜਨਮੁ ਬਿਰਥਿਆ ॥
હરિ નામ જેવા સાચા વ્યાપાર વગર જીવન વ્યર્થ છે

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ॥
પ્રભુનું રહસ્ય તેમજ આર-પાર કોઈ જાણી શકતું નથી

ਸਭੁ ਜਗੁ ਗਰਬਿ ਗੁਬਾਰੁ ਤਿਨ ਸਚੁ ਨ ਭਾਇਆ ॥
આખું જગત અહંકારમાં લીન છું અને તેને સત્ય સારૂં લાગતું નથી

ਚਲੇ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਤਾਵਣਿ ਤਤਿਆ ॥
પરમાત્માનું નામ ભુલાવી જવાવાળા ગરમ તવામાં જ તપે છે

ਬਲਦੀ ਅੰਦਰਿ ਤੇਲੁ ਦੁਬਿਧਾ ਘਤਿਆ ॥
આવા લોકો સળગતી કડાઈમાં મુશ્કેલીનું તેલ નાખે છે

ਆਇਆ ਉਠੀ ਖੇਲੁ ਫਿਰੈ ਉਵਤਿਆ ॥
મનુષ્ય જિંદગીની રમત રમીને સંસારથી ચાલ્યા જાય છે

ਨਾਨਕ ਸਚੈ ਮੇਲੁ ਸਚੈ ਰਤਿਆ ॥੨੪॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે લોકો પરમ સત્ય પ્રભુમાં મળી જાય છે તે તેમાં જ લીન રહે છે ॥૨૪॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮਿਆ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ॥
બધાથી પહેલા માંસ પિતાના વીર્યથી ગર્ભધારણ થાય છે અને નવ મહિના સુધી પેટ રૂપી માંસમાં રહે છે

ਜੀਉ ਪਾਇ ਮਾਸੁ ਮੁਹਿ ਮਿਲਿਆ ਹਡੁ ਚੰਮੁ ਤਨੁ ਮਾਸੁ ॥
પ્રાણોનો સંચાર થયો તો સમય અનુસાર મુખ, હાડકા, ચામડી, શરીર બધું માંસ જ મળે છે

ਮਾਸਹੁ ਬਾਹਰਿ ਕਢਿਆ ਮੰਮਾ ਮਾਸੁ ਗਿਰਾਸੁ ॥
ગર્ભાશય માંસથી બહાર નીકળીને બાળકનો જન્મ થાય છે તો સ્તનપાન માંસ રૂપમાં ખોરાક મળે છે

ਮੁਹੁ ਮਾਸੈ ਕਾ ਜੀਭ ਮਾਸੈ ਕੀ ਮਾਸੈ ਅੰਦਰਿ ਸਾਸੁ ॥
તેનું મુખ તેમજ જીભ પણ માંસની હોય છે અને માંસમાં જ શ્વાસ લે છે

ਵਡਾ ਹੋਆ ਵੀਆਹਿਆ ਘਰਿ ਲੈ ਆਇਆ ਮਾਸੁ ॥
જ્યારે મોટો થાય છે તો વિવાહ કરીને સ્ત્રીના રૂપમાં માંસ જ ઘરે લઈ આવે છે

ਮਾਸਹੁ ਹੀ ਮਾਸੁ ਊਪਜੈ ਮਾਸਹੁ ਸਭੋ ਸਾਕੁ ॥
માંસથી માંસ સંભોગ કરીને બાળકના રૂપમાં માંસ ઉત્પન્ન કરે છે અને માંસથી જ બધા સંબંધ, ભાઈ, બહેન, માતા-પિતા વગેરે હોય છે

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝੀਐ ਤਾਂ ਕੋ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥
જો સદ્દગુરુ મળી જાય તો, પ્રભુની રજાને માનવામાં આવે તો જ જીવન સફળ થાય છે

ਆਪਿ ਛੁਟੇ ਨਹ ਛੂਟੀਐ ਨਾਨਕ ਬਚਨਿ ਬਿਨਾਸੁ ॥੧॥
હે નાનક! પોતાની જાતે મુક્ત થઈ શકાતું નથી અને વ્યર્થ વાતોથી નુકશાન જ થાય છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਮਾਸੁ ਮਾਸੁ ਕਰਿ ਮੂਰਖੁ ਝਗੜੇ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਜਾਣੈ ॥
ઘણા મૂર્ખ લોકો માંસ ખાવા પર ઝઘડા કરે છે પરંતુ તેને જ્ઞાન-ધ્યાનની જાણકારી થતી નથી

ਕਉਣੁ ਮਾਸੁ ਕਉਣੁ ਸਾਗੁ ਕਹਾਵੈ ਕਿਸੁ ਮਹਿ ਪਾਪ ਸਮਾਣੇ ॥
શું માંસ છે, શું શાકભાજી છે, શેમાં પાપ છે, આ જાણતા નથી

ਗੈਂਡਾ ਮਾਰਿ ਹੋਮ ਜਗ ਕੀਏ ਦੇਵਤਿਆ ਕੀ ਬਾਣੇ ॥
માનવામાં આવે છે કે માનવામાં આવે છે કે દેવતા માંસ પર આધ્યાત્મિક જ પ્રસન્ન થાય છે તેથી દેવતાઓને ખુશ કરવા માટે હોમ-યજ્ઞ કરીને ગેંડાની બલી આપવામાં આવે છે

ਮਾਸੁ ਛੋਡਿ ਬੈਸਿ ਨਕੁ ਪਕੜਹਿ ਰਾਤੀ ਮਾਣਸ ਖਾਣੇ ॥
ઘણા માંસ ખાવાનું છોડીને માંસની આવવાથી પણ નાક પકડી લે છે

ਫੜੁ ਕਰਿ ਲੋਕਾਂ ਨੋ ਦਿਖਲਾਵਹਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਹੀ ਸੂਝੈ ॥
તે નાક પકડીને લોકોને દેખાડે છે પરંતુ જ્ઞાન-ધ્યાનની કોઈ સમજ હોતી નથી

ਨਾਨਕ ਅੰਧੇ ਸਿਉ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਕਹੈ ਨ ਕਹਿਆ ਬੂਝੈ ॥
હે નાનક! આંધળાને શું કહેવામાં આવે, સત્ય કહેવાથી પણ સમજતા નથી

ਅੰਧਾ ਸੋਇ ਜਿ ਅੰਧੁ ਕਮਾਵੈ ਤਿਸੁ ਰਿਦੈ ਸਿ ਲੋਚਨ ਨਾਹੀ ॥
આંધળા તે જ છે જે કુટિલ કર્મ કરે છે તેનું હૃદય તો છે પરંતુ જ્ઞાનની આંખ નથી

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਰਕਤੁ ਨਿਪੰਨੇ ਮਛੀ ਮਾਸੁ ਨ ਖਾਂਹੀ ॥
અમે લોકો માતા-પિતાના રક્ત-વીર્યથી ઉત્પન્ન થયા છે પરંતુ માંસ માછલીને ખાતા નથી

ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੈ ਜਾਂ ਨਿਸਿ ਮੇਲਾ ਓਥੈ ਮੰਧੁ ਕਮਾਹੀ ॥
જ્યારે રાતના સ્ત્રી પુરુષનો સંયોગ થાય છે તો મૈથુન ક્રિયા માંસથી જ કરે છે

ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ॥
અમે માંસથી બનીએ છીએ માંસથી જન્મ લઈએ છીએ અને માંસથી જ અમે શરીર બનીએ છીએ

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ਪਾਂਡੇ ॥
હે પંડિત! તમે પોતાને ચતુર કહેવડાવો છો, પરંતુ જ્ઞાન-ધ્યાનની તમને કોઈ સમજ નથી

ਬਾਹਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਮੰਦਾ ਸੁਆਮੀ ਘਰ ਕਾ ਮਾਸੁ ਚੰਗੇਰਾ ॥
બહારના માંસને ખરાબ માને છે અને ઘરના માંસ સારા લાગે છે

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਮਾਸਹੁ ਹੋਏ ਜੀਇ ਲਇਆ ਵਾਸੇਰਾ ॥
જીવ-જંતુ બધા માંસથી જ ઉત્પન્ન થાય છે અને પ્રાણ પણ શરીર રૂપી માંસથી સ્થિત છે

ਅਭਖੁ ਭਖਹਿ ਭਖੁ ਤਜਿ ਛੋਡਹਿ ਅੰਧੁ ਗੁਰੂ ਜਿਨ ਕੇਰਾ ॥
જેનો ગુરુ આંધળો હોય છે તે મહેનતનું ખાવાનું છોડીને હરામનું ખાય છે

ਮਾਸਹੁ ਨਿੰਮੇ ਮਾਸਹੁ ਜੰਮੇ ਹਮ ਮਾਸੈ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ॥
આપણે માંસના શરીર રૂપી વાસણ છીએ માંસથી બનીએ છીએ અને માંસથી જ અમારો જન્મ થાય છે

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਕਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਚਤੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ਪਾਂਡੇ ॥
હે પંડિત! તમે પોતાને ચતુર કહેવડાવો છો પરંતુ જ્ઞાન-ધ્યાનની કોઈ સમજ નથી

ਮਾਸੁ ਪੁਰਾਣੀ ਮਾਸੁ ਕਤੇਬੀਂ ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਮਾਸੁ ਕਮਾਣਾ ॥
પુરાણો તેમજ કુરાનમાં પણ માંસનો જ ઉલ્લેખ છે અને ચારેય યુગ માંસનું જ આચરણ છે

ਜਜਿ ਕਾਜਿ ਵੀਆਹਿ ਸੁਹਾਵੈ ਓਥੈ ਮਾਸੁ ਸਮਾਣਾ ॥
યજ્ઞ કાર્ય તેમજ વિવાહ પર પણ માંસ છે કારણ કે યજ્ઞમાં આહુતિ બલી અને વિવાહમાં કન્યાને લાવવામાં આવે છે

ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਨਿਪਜਹਿ ਮਾਸਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨਾਂ ॥
કેટલાય સ્ત્રી પુરુષ, બાદશાહ તેમજ સુલતાન વગેરે માંસથી જ ઉત્પન્ન થાય છે

ਜੇ ਓਇ ਦਿਸਹਿ ਨਰਕਿ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ ਕਾ ਦਾਨੁ ਨ ਲੈਣਾ ॥
જો આવા લોકો નર્કમાં જતા દેખાય છે તો તમારે તેમનું દાન લેવું જોઈએ નહીં

ਦੇਂਦਾ ਨਰਕਿ ਸੁਰਗਿ ਲੈਦੇ ਦੇਖਹੁ ਏਹੁ ਧਿਙਾਣਾ ॥
આ તો હળાહળ અન્યાય છે કે દાન દેવાવાળા નર્કમાં જાય છે અને લેવાવાળા સ્વર્ગના હકદાર બને છે

ਆਪਿ ਨ ਬੂਝੈ ਲੋਕ ਬੁਝਾਏ ਪਾਂਡੇ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ॥
વાહ, પંડિતજી! વાહ! કેટલા બુધ્ધિમાન તેમજ ભોળા બનો છો પોતે તો સમજતા નથી પરંતુ લોકોને ઉપદેશ આપો છો

ਪਾਂਡੇ ਤੂ ਜਾਣੈ ਹੀ ਨਾਹੀ ਕਿਥਹੁ ਮਾਸੁ ਉਪੰਨਾ ॥
હે પંડિત! ટી જાણતો જ નથી કે માંસ ક્યાંથી ઉત્પન્ન થાય છે

ਤੋਇਅਹੁ ਅੰਨੁ ਕਮਾਦੁ ਕਪਾਹਾਂ ਤੋਇਅਹੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਗੰਨਾ ॥
પાણીથી અન્ન, શેરડી કપાસ થાય છે અને ત્રણેય લોકોની રચના પણ પાણીથી જ થઈ છે

ਤੋਆ ਆਖੈ ਹਉ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਹਛਾ ਤੋਐ ਬਹੁਤੁ ਬਿਕਾਰਾ ॥
જો આ કહેવામાં આવે કે પાણી અનેક પ્રકારથી સારું છે તો પાણીમાં પણ ખુબ વિકાર છે અને પોતાનું રૂપ બદલીને અનેક પ્રકારના રસ બની જાય છે

ਏਤੇ ਰਸ ਛੋਡਿ ਹੋਵੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਵਿਚਾਰਾ ॥੨॥
તેથી બધા પદાર્થોને છોડીને આ પંડિત વૈષ્ણવ અથવા સન્યાસી કહેવડાવવાનો હકદાર બની શકે છે નાનક બધા પાખંડ તેમજ આડંબરોને છોડીને આ વાત કહે છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਹਉ ਕਿਆ ਆਖਾ ਇਕ ਜੀਭ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕਿਨ ਹੀ ਪਾਇਆ ॥
હે સૃષ્ટિકર્તા! હું કંઈ રીતે તારી મહિમા વર્ણન કરું વાસ્તવમાં મારી એક જ જીભ છે તારું રહસ્ય કોઈ મેળવી શકતું નથી

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸੇ ਤੁਝ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જેણે સાચા શબ્દનું મનન કર્યું છે તે તારામાં જ સમાઈ ગયા છે

ਇਕਿ ਭਗਵਾ ਵੇਸੁ ਕਰਿ ਭਰਮਦੇ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ॥
ઘણા લોકો ભગવા વેશ ધારણ કરીને ભ્રમણ કરે છે પરંતુ સાચા ગુરુ વગર કોઈએ પણ પ્રભુને મેળવ્યા નથી

ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰ ਭਵਿ ਥਕੇ ਤੁਧੁ ਅੰਦਰਿ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ॥
તે દેશ-દેશાંતર ભ્રમણ કરીને થાકી ગયા છે પરંતુ આ જાણતા નથી કે તું અંતર્મનમાં ગુપ્ત રૂપથી વ્યાપ્ત છે

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਰਤੰਨੁ ਹੈ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਆਪਿ ਦਿਖਾਇਆ ॥
ગુરુના શબ્દ અમૂલ્ય રત્ન છે તેનો આલોક કરીને પોતે જ દેખાડ્યો છે

ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਗੁਰਮਤੀ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ॥
કોઈ ગુરુની શિક્ષા અનુસાર આત્મ-જ્ઞાનને ઓળખીને સત્યમાં જ જોડાઈ ગયા છે

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਬਜਾਰੀਆ ਬਾਜਾਰੁ ਜਿਨੀ ਰਚਾਇਆ ॥
ઘણા વેશધારણ કરનારાઓ ઠાઠમાઠ તેમજ ઢોંગ કરે છે પરિણામ રૂપ જન્મ-મરણના ચક્રમાં પડી રહે છે

ਇਕੁ ਥਿਰੁ ਸਚਾ ਸਾਲਾਹਣਾ ਜਿਨ ਮਨਿ ਸਚਾ ਭਾਇਆ ॥੨੫॥
જેના મનને પરમાત્મા સારા લાગે છે તે એકાગ્રચિત થઈને તે સાચા પ્રભુની પ્રશંસા કરે છે ॥૨૫॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਨਾਨਕ ਮਾਇਆ ਕਰਮ ਬਿਰਖੁ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਵਿਸੁ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે માયા કર્મોનું એકમાત્ર તે વૃક્ષ છે જેને સુખ રૂપી અમૃત તેમજ દુઃખ રૂપી ઝેરનું ફળ લગાવેલું છે

ਸਭ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਖਵਾਲੇ ਤਿਸੁ ॥੧॥
પરમાત્મા સર્વકર્તા છે, જેવું ફળ ખવડાવે છે તેવું જ ખાવું પડે છે ॥૧॥

ਮਃ ੨ ॥
મહેલ ૨॥

ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਕੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਅਗੀ ਸੇਤੀ ਜਾਲਿ ॥
હે નાનક! લોકોની પ્રશંસાને આગમાં સળગાવી દેવું જોઈએ

ਏਨੀ ਜਲੀਈਂ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਇਕ ਨ ਚਲੀਆ ਨਾਲਿ ॥੨॥
આ વાહિયાતે પરમાત્માનું નામ ભુલાવી દીધું છે અને આમાંથી એક પણ સાથ નિભાવતી નથી ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਹੋਇ ਨਿਬੇੜੁ ਹੁਕਮਿ ਚਲਾਇਆ ॥
પ્રભુના હુકમમાં જ દુનિયા ચાલે છે દરેક મનુષ્યનો કર્મ અનુસાર નિર્ણય થાય છે

ਤੇਰੈ ਹਥਿ ਨਿਬੇੜੁ ਤੂਹੈ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥
હે માલિક! અમારા કર્મનો નિર્ણય તારા હાથમાં છે તું જ મનને વ્હાલો લાગે છે

ਕਾਲੁ ਚਲਾਏ ਬੰਨਿ ਕੋਇ ਨ ਰਖਸੀ ॥
મૃત્યુ દરેકને સાથે લઈ જાય છે, કોઈ પણ જીવતું બચવાનું નથી

ਜਰੁ ਜਰਵਾਣਾ ਕੰਨ੍ਹਿ ਚੜਿਆ ਨਚਸੀ ॥
જુલમી વૃધ્ધાવસ્થા ખભા પર ચડીને નાચે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਬੇੜੁ ਸਚਾ ਰਖਸੀ ॥
સાચા ગુરુ જ પાર કરાવનાર જહાજ છે અને સત્યના રસ્તા પર ચાલનારની પ્રભુ રક્ષા કરે છે

ਅਗਨਿ ਭਖੈ ਭੜਹਾੜੁ ਅਨਦਿਨੁ ਭਖਸੀ ॥
વિકારોની અગ્નિની જ્વાળા સળગી રહી છે જે દરરોજ મનુષ્યને સળગાવવામાં લાગેલી છે

ਫਾਥਾ ਚੁਗੈ ਚੋਗ ਹੁਕਮੀ ਛੁਟਸੀ ॥
કર્મ-બંધનમાં ફસાયેલ મનુષ્ય ફળ ભોગવે છે અને પ્રભુ જ મુક્ત કરે છે

ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਗੁ ਕੂੜੁ ਨਿਖੁਟਸੀ ॥੨੬॥
જે પ્રભુ કરશે, તે નિશ્ચિત થશે, અસત્યનો અંત જ થાય છે ॥૨૬॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਘਰ ਮਹਿ ਘਰੁ ਦੇਖਾਇ ਦੇਇ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
ગુરુ ગુણવાન સદ્દગુરુ જ છે જે હ્રદય-ઘરમાં પરમાત્માનું ઘર દેખાડી દે છે

ਪੰਚ ਸਬਦ ਧੁਨਿਕਾਰ ਧੁਨਿ ਤਹ ਬਾਜੈ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥
પાંચ શબ્દની મધુર ધ્વનિ અને શબ્દ જ ત્યાં ગુંજે છે

ਦੀਪ ਲੋਅ ਪਾਤਾਲ ਤਹ ਖੰਡ ਮੰਡਲ ਹੈਰਾਨੁ ॥
દ્વીપ, લોક, પાતાળ તેમજ ખંડ-મંડળ પણ ચકિત કરી દે છે

ਤਾਰ ਘੋਰ ਬਾਜਿੰਤ੍ਰ ਤਹ ਸਾਚਿ ਤਖਤਿ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥
ત્યાં સૃષ્ટિના બાદશાહ પરમાત્મા જ સાચા સિંહાસન પર વિરાજમાન છે ત્યાં અનાહત ધૂન જ વાગે છે

ਸੁਖਮਨ ਕੈ ਘਰਿ ਰਾਗੁ ਸੁਨਿ ਸੁੰਨਿ ਮੰਡਲਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
સુષુમ્નાના ઘરમાં આત્મા રાગમાં લીન થાય છે અને શૂન્ય મંડળમાં ધ્યાન લગાવે છે

ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰੀਐ ਮਨਸਾ ਮਨਹਿ ਸਮਾਇ ॥
અકથ્ય કથાનું ત્યારે ચિંતન થાય છે, જ્યારે મનની કામનાઓ દૂર થઈ જાય છે

ਉਲਟਿ ਕਮਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਭਰਿਆ ਇਹੁ ਮਨੁ ਕਤਹੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હ્રદય કમળ માયાથી ઉંધા થઈને અમૃતથી ભરાય જાય છે અને આ મન વિચલિત થતું નથી

ਅਜਪਾ ਜਾਪੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਮਾਇ ॥
અંતર્મનને અજપા જાપ ભૂલતા નથી અને યુગ-યુગાંતર પ્રભુ જ સ્થિત છે

ਸਭਿ ਸਖੀਆ ਪੰਚੇ ਮਿਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ॥
બધી સખીઓને પાંચ શુભ ગુણ દયા, ધર્મ, સંતોષ વગેરે મળી જાય છે અને ગુરુ દ્વારા મન સાચા ઘરમાં નિવાસ મેળવી લે છે

ਸਬਦੁ ਖੋਜਿ ਇਹੁ ਘਰੁ ਲਹੈ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ॥੧॥
જે શબ્દને શોધીને આ ઘર મેળવી લે છે નાનક તેનો દાસ છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
મહેલ ૧॥

ਚਿਲਿਮਿਲਿ ਬਿਸੀਆਰ ਦੁਨੀਆ ਫਾਨੀ ॥
દુનિયાની રંગીલી ચમક નાશ થવાવાળી છે

ਕਾਲੂਬਿ ਅਕਲ ਮਨ ਗੋਰ ਨ ਮਾਨੀ ॥
તેના સિવાય અસત્ય મન મૃત્યુને સ્વીકાર કરતું નથી

ਮਨ ਕਮੀਨ ਕਮਤਰੀਨ ਤੂ ਦਰੀਆਉ ਖੁਦਾਇਆ ॥
હે પ્રભુ! આ મન નીચ તેમજ હરામી છે તું દરિયાદિલ છે

ਏਕੁ ਚੀਜੁ ਮੁਝੈ ਦੇਹਿ ਅਵਰ ਜਹਰ ਚੀਜ ਨ ਭਾਇਆ ॥
મને માત્ર એક જ વસ્તુ પોતાની બંદગી આપજો, બીજી વસ્તુઓ ઝેર જેવી છે જે મને સારી લગતી નથી

ਪੁਰਾਬ ਖਾਮ ਕੂਜੈ ਹਿਕਮਤਿ ਖੁਦਾਇਆ ॥
આ શરીર પાણીથી ભરેલો કાચનો ગ્લાસ છે હે પ્રભુ! આ પણ તારી વિચિત્ર કળા છે

ਮਨ ਤੁਆਨਾ ਤੂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਇਆ ॥
તું શક્તિશાળી છે અને તારી શક્તિથી જ સંસારમાં આવ્યો છે

ਸਗ ਨਾਨਕ ਦੀਬਾਨ ਮਸਤਾਨਾ ਨਿਤ ਚੜੈ ਸਵਾਇਆ ॥
નાનક તારા દરબારનો કૂતરો છે અને તારી વફાદારીમાં મસ્ત બનેલો છે તારી કૃપાની મસ્તી દરરોજ વધતી રહે છે

ਆਤਸ ਦੁਨੀਆ ਖੁਨਕ ਨਾਮੁ ਖੁਦਾਇਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! આ દુનિયા અગ્નિ છે અને તારું નામ શક્તિ આપવાવાળું છે ॥૨॥

ਪਉੜੀ ਨਵੀ ਮਃ ੫ ॥
પગથિયું નવું મહેલ ૫॥

ਸਭੋ ਵਰਤੈ ਚਲਤੁ ਚਲਤੁ ਵਖਾਣਿਆ ॥
બધી પ્રભુની લીલા થઈ રહી છે અને તેની લીલાની વર્ણન થઈ રહ્યું છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ॥
ગુરુ દ્વારા પરબ્રહ્મ પરમાત્માને જાણ્યા છે

ਲਥੇ ਸਭਿ ਵਿਕਾਰ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣਿਆ ॥
શબ્દની ધ્વનિથી બધા વિકાર નિવૃત થઈ ગયા છે

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਭਏ ਨਿਕਾਣਿਆ ॥
સાધુ પુરુષની સંગત કરવાથી માસુમોનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਦਾਤਾਰੁ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣਿਆ ॥
તે દેવાવાળા પ્રભુનું ભજન કરવાથી ખુશીઓ પ્રાપ્ત થાય છે

ਪਰਗਟੁ ਭਇਆ ਸੰਸਾਰਿ ਮਿਹਰ ਛਾਵਾਣਿਆ ॥
આખા સંસારમાં તેની કૃપા-દ્રષ્ટિ ફેલાય ગઈ છે

ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਏ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣਿਆ ॥
તે પોતે જ કૃપા કરીને મળાવી લે છે, હું તેના પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું

ਨਾਨਕ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ਖਸਮੈ ਭਾਣਿਆ ॥੨੭॥
હે નાનક! જ્યારે માલિકને ઠીક લાગે છે તો તે જીવને સાથે મળાવી લે છે ॥૨૭॥

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਕਾਗਦੁ ਕਲਮ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਭਾਂਡਾ ਧਨੁ ਮਸੁ ॥
તે કાગળ તેમજ કલમ ધન્ય છે, તે શાહી તથા શાહીનો ખડિયો પણ ધન્ય છે

ਧਨੁ ਲੇਖਾਰੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਲਿਖਾਇਆ ਸਚੁ ॥੧॥
ગુરુ નાનકનું કહેવું છે કે તે લખવાવાળો પણ ધન્ય તેમજ ભાગ્યવાન છે જેણે સાચા પ્રભુનો યશ લખેલો છે ॥૧॥

ਮਃ ੧ ॥
શ્લોક મહેલ ૧॥

ਆਪੇ ਪਟੀ ਕਲਮ ਆਪਿ ਉਪਰਿ ਲੇਖੁ ਭਿ ਤੂੰ ॥
હે પ્રભુ! પટ્ટી પર લખેલા લેખ પણ તું જ છે તે પટ્ટી તેમજ કલમ પોતે પ્રભુ જ છે

ਏਕੋ ਕਹੀਐ ਨਾਨਕਾ ਦੂਜਾ ਕਾਹੇ ਕੂ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે એક પરમ પિતા પ્રભુનું જ યશોગાન કરવું છે કોઈ બીજાને કેવી રીતે મહાન કહેવામાં આવે? ॥૨॥

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂੰ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਆਪਿ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
હે પરમપિતા! ત વિશ્વ-વ્યાપક છે, તે પોતે જ સંપૂર્ણ વિશ્વ બનાવ્યું છે

ਤੁਧੁ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਹੀ ਤੂ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
તારા સિવાય બીજું કોઈ કર્તા નથી તું સૃષ્ટિના કણ-કણમાં હાજર છે

ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਤੂਹੈ ਜਾਣਦਾ ਤੁਧੁ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥
પોતાની વિશાળ મહાનતાને તું પોતે જ જાણે છે તું જ સાચું મહત્વ કરી શકે છે

ਤੂ ਅਲਖ ਅਗੋਚਰੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਦਿਖਾਈ ॥
તું અદ્રશ્ય છે, જ્ઞાનેન્દ્રિયોથી ઉપર છે, અસીમ છે અને ગુરુની શિક્ષાથી દ્રષ્ટિગત થાય છે

ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਦੁਖੁ ਭਰਮੁ ਹੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਗਵਾਈ ॥
મનમાં અજ્ઞાન, દુઃખ તેમજ ભ્રમે ઘર કરેલું છે જેને ગુરુનું જ્ઞાન જ સમાપ્ત કરે છે

ਜਿਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਤਿਸੁ ਮੇਲਿ ਲੈਹਿ ਸੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે તેને મળાવી લે છે અને તે જ પરમાત્માનું ભજન કરે છે

ਤੂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਰਵਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ॥
હે પરમપિતા! તું સંસાર બનાવનારો છે, સર્વશક્તિમાન છે, અપહોચ અને દરેક જગ્યા પર તું જ હાજર છે

ਜਿਤੁ ਤੂ ਲਾਇਹਿ ਸਚਿਆ ਤਿਤੁ ਕੋ ਲਗੈ ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਈ ॥੨੮॥੧॥ ਸੁਧੁ
જ્યાં તું લગાડે છે મનુષ્ય ત્યાં જ લાગે છે હે સત્યસ્વરૂપ! નાનક હંમેશા તારા જ ગુણ ગાય છે ॥૨૮॥૧॥શુધ્દ॥

ਰਾਗੁ ਮਲਾਰ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਉ ਕੀ ॥
રાગ મલાર વાણી ભગત નામદેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਸੇਵੀਲੇ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ॥
સૃષ્ટિ પાલક, કુલાતીત, માયાના કલંકથી રહિત પ્રભુની ઉપાસના કરો

ਭਗਤਿ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ਜਾਚਹਿ ਸੰਤ ਜਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તજન ભક્તિનું દાન ઈચ્છે છે હે ભક્તવત્સલ! પોતાની કૃપા આપો ॥૧॥વિરામ॥

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਦਿਗ ਦਿਸੈ ਸਰਾਇਚਾ ਬੈਕੁੰਠ ਭਵਨ ਚਿਤ੍ਰਸਾਲਾ ਸਪਤ ਲੋਕ ਸਾਮਾਨਿ ਪੂਰੀਅਲੇ ॥
તેના ઘરમાં ચંદરવો ફેલાયેલો છે આખું વૈકુંઠ તેની ચિત્રશાળા છે અને તે આખા વિશ્વમાં સમાન રૂપથી વ્યાપ્ત છે

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਲਛਿਮੀ ਕੁਆਰੀ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੀਵੜੇ ਕਉਤਕੁ ਕਾਲੁ ਬਪੁੜਾ ਕੋਟਵਾਲੁ ਸੁ ਕਰਾ ਸਿਰੀ ॥
તેના ઘરમાં નવયુવતી લક્ષ્મી રહે છે ચંદ્ર અને સૂર્ય સંસારને રોશની દેવાવાળા દિવા છે કાળરૂપી કોટવાલ જેનાથી બધા લોકો ડરે છે તે બિચારા તેની સામે કંઈ પણ નથી

ਸੁ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ ਨਰਹਰੀ ॥੧॥
તેથી આખા વિશ્વના રાજા શ્રી હરિ પૂજ્ય તેમજ વંદનીય છે ॥૧॥

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਕੁਲਾਲੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਚਤੁਰ ਮੁਖੁ ਡਾਂਵੜਾ ਜਿਨਿ ਬਿਸ੍ਵ ਸੰਸਾਰੁ ਰਾਚੀਲੇ ॥
તેના ઘરમાં ચાર મુખવાળા બ્રહ્મા રૂપી સર્જક છે જે આખા વિશ્વ તેમજ લોકોને બનાવનારા છે

ਜਾਂ ਕੈ ਘਰਿ ਈਸਰੁ ਬਾਵਲਾ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਤਤ ਸਾਰਖਾ ਗਿਆਨੁ ਭਾਖੀਲੇ ॥
તેના ઘરમાં જગત ગુરુ શિવશંકર છે જે મૃત્યુનું દાન આપે છે

ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਜਾਂ ਚੈ ਡਾਂਗੀਆ ਦੁਆਰੈ ਚਿਤ੍ਰ ਗੁਪਤੁ ਲੇਖੀਆ ॥
તેના દરવાજામાં પાપ-પુણ્યનો હિસાબ કરવાવાળા નાનકડા મુનીમ ચિત્રગુપ્ત પણ બેઠેલા છે

ਧਰਮ ਰਾਇ ਪਰੁਲੀ ਪ੍ਰਤਿਹਾਰੁ ॥
મૃત્યુ લાવવાવાળા યમરાજ રૂપી દ્વારપાળ પણ છે

ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲੁ ॥੨॥
સંસારના પાલનહાર આવા રાજા જ મહાન છે, પૂજનીય છે ॥૨॥

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਰਿਖੀ ਬਪੁੜੇ ਢਾਢੀਆ ਗਾਵੰਤ ਆਛੈ ॥
તે ઘર પર ગણ-ગંધર્વ, ઋષિ તેમજ વાદક પ્રભુનું યશ ગાય રહ્યા છે

ਸਰਬ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਰੂਪੀਆ ਅਨਗਰੂਆ ਆਖਾੜਾ ਮੰਡਲੀਕ ਬੋਲ ਬੋਲਹਿ ਕਾਛੇ ॥
બધા શાસ્ત્ર પ્રહસન કરી રહ્યા છે અર્થાત શાસ્ત્ર અનુસાર લોકો કર્મકાંડ કરી રહ્યા છે દુનિયા નાનકડો અખેડો છે દુનિયાના લોકો તેના ગુણ ગાય રહ્યા છે

ਚਉਰ ਢੂਲ ਜਾਂ ਚੈ ਹੈ ਪਵਣੁ ॥
તેના ઘરમાં પંખાના રૂપમાં વાયુ વહી રહી છે

ਚੇਰੀ ਸਕਤਿ ਜੀਤਿ ਲੇ ਭਵਣੁ ॥
તેની દાસી માયાએ આખા સંસારને જીતી લીધું છે

ਅੰਡ ਟੂਕ ਜਾ ਚੈ ਭਸਮਤੀ ॥
પૃથ્વી-આકાશ તેનો ચૂલો છે

ਸੋ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਪਤੀ ॥੩॥
તેથી ત્રણેય લોકોના માલિક મહાન છે ॥૩॥

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਕੁਰਮਾ ਪਾਲੁ ਸਹਸ੍ਰ ਫਨੀ ਬਾਸਕੁ ਸੇਜ ਵਾਲੂਆ ॥
તેના ઘરમાં વિષ્ણુ અવતાર કાચબો પલંગ સમાન છે હજાર ફેણો વાળો શેષનાગ પથારીની દોરીઓ છે

ਅਠਾਰਹ ਭਾਰ ਬਨਾਸਪਤੀ ਮਾਲਣੀ ਛਿਨਵੈ ਕਰੋੜੀ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਪਾਣੀਹਾਰੀਆ ॥
અઢાર ભારવાળી વનસ્પતિ ગંદી છે છંનુ કરોડ મેઘમાળા તેના પાણી ભરવાવાળી છે

ਨਖ ਪ੍ਰਸੇਵ ਜਾ ਚੈ ਸੁਰਸਰੀ ॥
ગંગા તેના નખના લોહી સમાન છે

ਸਪਤ ਸਮੁੰਦ ਜਾਂ ਚੈ ਘੜਥਲੀ ॥
સાત સમુદ્ર પાણીના ઘડા સમાન છે

ਏਤੇ ਜੀਅ ਜਾਂ ਚੈ ਵਰਤਣੀ ॥
દુનિયાના બધા જીવ તેના વાસણ છે

ਸੋੁ ਐਸਾ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਧਣੀ ॥੪॥
તેથી ત્રણેય લોકોનો માલિક તે રાજા પ્રભુ મહાન છે ॥૪॥

ਜਾਂ ਚੈ ਘਰਿ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਅਰਜਨੁ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਅੰਬਰੀਕੁ ਨਾਰਦੁ ਨੇਜੈ ਸਿਧ ਬੁਧ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਬਾਨਵੈ ਹੇਲਾ ॥
અર્જુન, ભક્ત ધ્રુવ, પ્રહલાદ, અંબરીક, નારદ, સિદ્ધ, ગણ-ગંધર્વ તેના સેવક છે

ਏਤੇ ਜੀਅ ਜਾਂ ਚੈ ਹਹਿ ਘਰੀ ॥
તેના ઘરમાં અગણિત જીવ છે

ਸਰਬ ਬਿਆਪਿਕ ਅੰਤਰ ਹਰੀ ॥
તે હરિ સર્વવ્યાપક છે

ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਦੇਉ ਤਾਂ ਚੀ ਆਣਿ ॥
નામદેવ વિનંતી કરે છે કે અમે તે પરમાત્માની શરણમાં છે

ਸਗਲ ਭਗਤ ਜਾ ਚੈ ਨੀਸਾਣਿ ॥੫॥੧॥
બધા ભક્તજન તેની કીર્તિ કહેવાવાળા ચિન્હ છે ॥૫॥૧॥

ਮਲਾਰ ॥
મલાર॥

ਮੋ ਕਉ ਤੂੰ ਨ ਬਿਸਾਰਿ ਤੂ ਨ ਬਿਸਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ! તું મને ન ભૂલાવ, મને ભૂલીશ નહીં

ਤੂ ਨ ਬਿਸਾਰੇ ਰਾਮਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મને ક્યારેય ભૂલીશ નહીં ॥૧॥વિરામ॥

ਆਲਾਵੰਤੀ ਇਹੁ ਭ੍ਰਮੁ ਜੋ ਹੈ ਮੁਝ ਊਪਰਿ ਸਭ ਕੋਪਿਲਾ ॥
આ પંડિતોને પોતાની ઉચ્ચ જાતિનો ભ્રમ છે જેના કારણે મારા પર બધા ક્રોધિત થઈ ગયા છે

ਸੂਦੁ ਸੂਦੁ ਕਰਿ ਮਾਰਿ ਉਠਾਇਓ ਕਹਾ ਕਰਉ ਬਾਪ ਬੀਠੁਲਾ ॥੧॥
શુદ્ર-શુદ્ર કહીને તેમને મારીને મને મંદિરથી બહાર કાઢી ફેંક્યા છે હે મારા પિતા પ્રભુ! આની આગળ હું એકલો શું કરી શકું છું ॥૧॥

ਮੂਏ ਹੂਏ ਜਉ ਮੁਕਤਿ ਦੇਹੁਗੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇਲਾ ॥
જો તે મને માર્યા પછી મુક્તિ આપી દીધી તો તારી દીધેલી મુક્તિની કોઈને ખબર પડતી નથી

ਏ ਪੰਡੀਆ ਮੋ ਕਉ ਢੇਢ ਕਹਤ ਤੇਰੀ ਪੈਜ ਪਿਛੰਉਡੀ ਹੋਇਲਾ ॥੨॥
આ પંડિત મને નીચ કહી રહ્યા છે આનાથી તારી પ્રતિષ્ઠા ઓછી થઈ રહી છે ॥૨॥

ਤੂ ਜੁ ਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈਂ ਅਤਿਭੁਜ ਭਇਓ ਅਪਾਰਲਾ ॥
તું બધા પર દયાળુ છે, કૃપાનું ઘર કહેવાય છે, તું જ બાહુબલી તેમજ સર્વશક્તિમાન છે

ਫੇਰਿ ਦੀਆ ਦੇਹੁਰਾ ਨਾਮੇ ਕਉ ਪੰਡੀਅਨ ਕਉ ਪਿਛਵਾਰਲਾ ॥੩॥੨॥
ભક્ત નામદેવની પ્રાર્થના સાંભળીને પ્રભુએ મંદિરનું મુખ તેની તરફ કરી દીધું છે અને પંડિતો તરફ પીઠ કરી દીધી છે ॥૩॥૨॥

ਮਲਾਰ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ
મલાર વાણી ભગત રવિ દાસજી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਗਰ ਜਨਾਂ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਬਿਖਿਆਤ ਚੰਮਾਰੰ ॥
હે નગરના લોકો! આ વાત વિખ્યાત છે કે મારી જાતિ મોચી છે

ਰਿਦੈ ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਸਾਰੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા હૃદયમાં પરમાત્મા જ વસેલા છે તેના જ ગુણ ગાવ છું ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਰਸਰੀ ਸਲਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਾਰੁਨੀ ਰੇ ਸੰਤ ਜਨ ਕਰਤ ਨਹੀ ਪਾਨੰ ॥
હે ભાઈ! ગંગાજળથી તૈયાર કરેલ દારૂ ભક્તજન સેવન કરતા નથી

ਸੁਰਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਤ ਅਵਰ ਜਲ ਰੇ ਸੁਰਸਰੀ ਮਿਲਤ ਨਹਿ ਹੋਇ ਆਨੰ ॥੧॥
પરંતુ અપવિત્ર દારૂ તેમજ ભલે ગંદુ પાણી પણ હોય તે ગંગામાં મળીને તેનાથી અલગ થતા નથી પરંતુ ગંગા જ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਤਰ ਤਾਰਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਿ ਮਾਨੀਐ ਰੇ ਜੈਸੇ ਕਾਗਰਾ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰੰ ॥
તાડના માનવામાં આવે છે તે જ વૃક્ષથી કાગળ બનીને આવે છે

ਭਗਤਿ ਭਾਗਉਤੁ ਲਿਖੀਐ ਤਿਹ ਊਪਰੇ ਪੂਜੀਐ ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥੨॥
ત્યારબાદ જ્યારે પ્રભુની ભક્તિ-સ્તુતિ તેના પર લખવામાં આવે છે તો તે પૂજનીય બની જાય છે અને લોકો તેના પર માથું નમાવે છે ॥૨॥

ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕੁਟ ਬਾਂਢਲਾ ਢੋਰ ਢੋਵੰਤਾ ਨਿਤਹਿ ਬਾਨਾਰਸੀ ਆਸ ਪਾਸਾ ॥
મારી જાતિના લોકો હજુ પણ બનારસની આસ-પાસ દરરોજ મૃત પશુ ફેરવે છે

ਅਬ ਬਿਪ੍ਰ ਪਰਧਾਨ ਤਿਹਿ ਕਰਹਿ ਡੰਡਉਤਿ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸਰਣਾਇ ਰਵਿਦਾਸੁ ਦਾਸਾ ॥੩॥੧॥
રવિ દાસ કહે છે કે હે પરમાત્મા! તારા નામ તેમજ સ્મરણના કારણે હવે મોટા-મોટા બ્રાહ્મણ અમને દંડવત પ્રણામ કરે છે ॥૩॥૧॥

ਮਲਾਰ ॥
મલાર॥

ਹਰਿ ਜਪਤ ਤੇਊ ਜਨਾ ਪਦਮ ਕਵਲਾਸ ਪਤਿ ਤਾਸ ਸਮ ਤੁਲਿ ਨਹੀ ਆਨ ਕੋਊ ॥
જે શ્રીહરિનું જાપ કરે છે તેના ચરણોની પૂજા કરે છે તેવા ભક્તો સમાન બીજું કોઈ નથી

ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੋਇ ਬਿਸਥਰਿਓ ਆਨ ਰੇ ਆਨ ਭਰਪੂਰਿ ਸੋਊ ॥ ਰਹਾਉ ॥
તે એક જ છે અને એક તે અનેક રૂપમાં ફેલાયેલા છે તેને જ હૃદયમાં વસાવો ॥વિરામ॥

ਜਾ ਕੈ ਭਾਗਵਤੁ ਲੇਖੀਐ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਪੇਖੀਐ ਤਾਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਆਛੋਪ ਛੀਪਾ ॥
જેના ઘરમાં પ્રભુનું ભજન થાય છે બીજું કંઈ દેખાતું નથી તે નામદેવની જાતિ વણકર વણકર છે

ਬਿਆਸ ਮਹਿ ਲੇਖੀਐ ਸਨਕ ਮਹਿ ਪੇਖੀਐ ਨਾਮ ਕੀ ਨਾਮਨਾ ਸਪਤ ਦੀਪਾ ॥੧॥
વ્યાસની રચના તેમજ સનકની રચનાઓમાં હરિનામની કીર્તિ છે જે સાતેય દ્વીપમાં ફેંકાયેલી છે ॥૧॥

ਜਾ ਕੈ ਈਦਿ ਬਕਰੀਦਿ ਕੁਲ ਗਊ ਰੇ ਬਧੁ ਕਰਹਿ ਮਾਨੀਅਹਿ ਸੇਖ ਸਹੀਦ ਪੀਰਾ ॥
જેને ત્યાં ઈદ-બકરી ઈદના તહેવાર પર ગાયનું વધ થતું હતું શેખો તેમજ પીરોને માને છે

ਜਾ ਕੈ ਬਾਪ ਵੈਸੀ ਕਰੀ ਪੂਤ ਐਸੀ ਸਰੀ ਤਿਹੂ ਰੇ ਲੋਕ ਪਰਸਿਧ ਕਬੀਰਾ ॥੨॥
જેના પિતા આ બધું કરતા હતા તેના પુત્રએ તે કરી દીધું કે તે કબીર દુનિયા ભરમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਜਾ ਕੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਢੇਢ ਸਭ ਢੋਰ ਢੋਵੰਤ ਫਿਰਹਿ ਅਜਹੁ ਬੰਨਾਰਸੀ ਆਸ ਪਾਸਾ ॥
જેના પરિવારના વંશ હજુ પણ બનારસની આસપાસ પશુ ફેરવે છે

ਆਚਾਰ ਸਹਿਤ ਬਿਪ੍ਰ ਕਰਹਿ ਡੰਡਉਤਿ ਤਿਨ ਤਨੈ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸਾ ॥੩॥੨॥
દાસોના દાસ રવિદાસને બ્રાહ્મણ સમાજ આદર પૂર્વક દંડવત પ્રણામ કરે છે ॥૩॥૨॥

ਮਲਾਰ
મલાર॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਿਲਤ ਪਿਆਰੋ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥੁ ਕਵਨ ਭਗਤਿ ਤੇ ॥
પ્રાણોથી વ્હાલા પ્રભુ કંઈ ભક્તિથી મળે છે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુ જનોની સંગતમાં પરમગતિ સંભવ છે ॥વિરામ॥

ਮੈਲੇ ਕਪਰੇ ਕਹਾ ਲਉ ਧੋਵਉ ॥
પારકી નિંદા દ્વારા ગંદા કપડાં ક્યાં સુધી ધોઈશ?

ਆਵੈਗੀ ਨੀਦ ਕਹਾ ਲਗੁ ਸੋਵਉ ॥੧॥
નીંદર આવશે તો ક્યાં સુઈ શકીશ? ॥૧॥

ਜੋਈ ਜੋਈ ਜੋਰਿਓ ਸੋਈ ਸੋਈ ਫਾਟਿਓ ॥
જે જે કુટિલ કર્મ કરીને હિસાબ એકત્ર કરેલા હતા તે હિસાબ ફાટી ગયો છે

ਝੂਠੈ ਬਨਜਿ ਉਠਿ ਹੀ ਗਈ ਹਾਟਿਓ ॥੨॥
અસત્ય વ્યાપારની દુકાન બંધ થઈ ગઈ છે ॥૨॥

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਭਇਓ ਜਬ ਲੇਖੋ ॥
રવિદાસજી કહે છે કે જ્યારે કર્મોનો હિસાબ થાય છે

ਜੋਈ ਜੋਈ ਕੀਨੋ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਖਿਓ ॥੩॥੧॥੩॥
જે-જે શુભ કર્મ કર્યાં હતા તે જ દેખાય છે ॥૩॥૧॥૩॥

ਰਾਗੁ ਕਾਨੜਾ ਚਉਪਦੇ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
રાગ કાનડા મહેલ ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਮਿਲਿ ਹਰਿਆ ॥
મારુ મન સાધુઓથી મળીને પ્રસન્ન થઇ ગયું છે

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਕਉ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਪਾਰਿ ਉਤਰਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી હું સાધુજનો પર બલિહાર જાઉં છું વાસ્તવમાં તેની સંગતમાં સંસાર-સમુદ્રથી પાર થવાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ ਹਮ ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਪਗ ਪਰਿਆ ॥
હે પ્રભુ! પોતાની કૃપા કરો અમે સાધુજનોની પગે પડેલા છે

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸਾਧ ਜਿਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨਿਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪਤਿਤ ਉਧਰਿਆ ॥੧॥
તે સાધુ પુરુષ ધન્ય છે જેમણે પ્રભુને જાણ્યા છે સાધુઓથી મળીને પાપીઓનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਮਨੂਆ ਚਲੈ ਚਲੈ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਵਸਗਤਿ ਕਰਿਆ ॥
ચંચળ મન અનેક પ્રકારથી ડોલે છે પરંતુ સાધુઓને મળીને વશમાં આવી જાય છે

ਜਿਉਂ ਜਲ ਤੰਤੁ ਪਸਾਰਿਓ ਬਧਕਿ ਗ੍ਰਸਿ ਮੀਨਾ ਵਸਗਤਿ ਖਰਿਆ ॥੨॥
તે આ પ્રકાર છે જેમ પાણીમાં શિકારીએ જાળ પાથરી દીધો હોય છે અને માછલીને ફસાવી લે છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੰਤ ਭਲ ਨੀਕੇ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਲੁ ਲਹੀਆ ॥
પ્રભુના સંત સારા તેમજ ઈમાનદાર છે આ સંતજનોને મળીને પાપોની ગંદકી દૂર થાય છે

ਹਉਮੈ ਦੁਰਤੁ ਗਇਆ ਸਭੁ ਨੀਕਰਿ ਜਿਉ ਸਾਬੁਨਿ ਕਾਪਰੁ ਕਰਿਆ ॥੩॥
જેમ કપડાને સાબુથી સાફ કરવામાં આવે છે તેમ જ અહમ તેમજ દ્વૈતભાવ બધું નીકળી જાય છે ॥૩॥

ਮਸਤਕਿ ਲਿਲਾਟਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਠਾਕੁਰਿ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਉਰ ਧਰਿਆ ॥
માલિકે શરૂઆતથી જ માથા પર ભાગ્ય લખેલા હતા ગુરુના ચરણોમાં મન વસાવી લીધું છે

ਸਭੁ ਦਾਲਦੁ ਦੂਖ ਭੰਜ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਉਧਰਿਆ ॥੪॥੧॥
બધા દરિદ્ર તેમજ દુઃખ દૂર કરવાવાળા પ્રભુને મેળવી લીધા છે હે નાનક! હરિનામથી ઉદ્ધાર થઈ ગયો છે ॥૪॥૧॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸੰਤ ਜਨਾ ਪਗ ਰੇਨ ॥
મારુ મન સંતજનોના પગની ધૂળ સમાન છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਨੁ ਕੋਰਾ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੇਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સારી સંગતિમાં મળીને હરિકથા સાંભળી તો કોરું મન પ્રભુ પ્રેમમાં ભીંજાય ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਅਚਿਤ ਅਚੇਤ ਨ ਜਾਨਹਿ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਗੁਰਿ ਕੀਏ ਸੁਚਿਤ ਚਿਤੇਨ ॥
અમે નાસમજ, બુદ્ધિમાન પ્રભુની મહાનતાને જાણતા નથી પરંતુ ગુરુએ અમને બુદ્ધિમાન તેમજ સમજદાર બનાવી દીધા છે

ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲਿ ਕੀਓ ਅੰਗੀਕ੍ਰਿਤੁ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੇਨ ॥੧॥
દીનદયાળુ પ્રભુએ અંગીકાર કર્યું છે મન પ્રભુનું નામ જપી રહ્યું છે ॥૧॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲਹਿ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਟਿ ਦੇਵਉ ਹੀਅਰਾ ਤੇਨ ॥
જો પ્રભુના પ્રિય ભક્તોથી મેળાપ થઈ જાય તો હૃદયને પણ કાપીને સોંપી દઉં

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਹਮ ਕੀਏ ਪਤਿਤ ਪਵੇਨ ॥੨॥
પ્રભુના ભક્તોને મળીને જ પ્રભુ મળ્યા છે અમારા જેવા પાપી પણ પવિત્ર થઈ ગયા છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਊਤਮ ਜਗਿ ਕਹੀਅਹਿ ਜਿਨ ਮਿਲਿਆ ਪਾਥਰ ਸੇਨ ॥
પરમાત્માની ઉપાસના કરવાવાળા સંસારમાં ઉત્તમ કહેવાય છે જેને મળીને પથ્થર હૃદય પણ કોમળ થઈ જાય છે

ਜਨ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਓਇ ਊਤਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੇਨ ॥੩॥
હું ભક્તોની મહિમાનું વર્ણન કરી શકતો નથી કારણ કે પરમાત્માએ તેમને ઉત્તમ બનાવી દીધા છે ॥૩॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਹਰਿ ਸਾਹ ਵਡੇ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਵਣਜਾਰੇ ਰਾਸਿ ਦੇਨ ॥
હે પ્રભુ! એકમાત્ર તું જ મોટો સૌદાગર છે અમે વ્યાપારીઓને તું જ રાશિ આપે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਦਇਆ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰਹੁ ਲਦਿ ਵਾਖਰੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲੇਨ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! દયા કરો, અમે નાનકનો સૌદો લઈને જઈએ છીએ ॥૪॥૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਰਗਾਸ ॥
હે મન! પ્રકાશ સ્વરૂપ રામ નામનું જાપ કરો

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਨੀ ਵਿਚੇ ਗਿਰਹ ਉਦਾਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના ભક્તોની સાથે મળીને પ્રેમ લગાવો અને ગૃહસ્થ જીવનમાં મોહ-માયાથી દૂર રહો ॥૧॥વિરામ॥

ਹਮ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਜਪਿਓ ਨਾਮੁ ਨਰਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਕਿਰਪਾਸ ॥
અમે હૃદયમાં પ્રભુનું નામ જપ્યુ તો કૃપાળુ પ્રભુએ કૃપા કરી દીધી

ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਬਿਗਸਿਆ ਉਦਮ ਭਏ ਮਿਲਨ ਕੀ ਆਸ ॥੧॥
દરરોજ આનંદ જ આનંદ થઈ ગયો છે, મન ખીલી ઉઠ્યું છે, હવે તો પ્રભુ મેળાપની લાલચ લાગેલી છે ॥૧॥

ਹਮ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਜਿਤਨੇ ਸਾਸ ਲੀਏ ਹਮ ਗ੍ਰਾਸ ॥
અમે જેટલા પણ શ્વાસ લીધા, ભોજન કર્યું, તેટલો જ પ્રભુથી પ્રેમ લગાવીને રાખ્યો

ਕਿਲਬਿਖ ਦਹਨ ਭਏ ਖਿਨ ਅੰਤਰਿ ਤੂਟਿ ਗਏ ਮਾਇਆ ਕੇ ਫਾਸ ॥੨॥
એક પળમાં બધા પાપ નષ્ટ થઈ ગયા છે અને માયાનો ફંદો તૂટી ગયો છે ॥૨॥

ਕਿਆ ਹਮ ਕਿਰਮ ਕਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਰਖੇ ਪ੍ਰਭ ਤਾਸ ॥
અમે શું કીડા સમાન જીવ છીએ, અને શું કર્મ કરીએ છીએ, અમારા જેવા મૂર્ખોની તો પ્રભુ રક્ષા કરે છે

ਅਵਗਨੀਆਰੇ ਪਾਥਰ ਭਾਰੇ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਤਰੇ ਤਰਾਸ ॥੩॥
અમે અવગુણોથી ભરેલા ભરી પથ્થર સમાન છીએ, જે સત્સંગમાં મળીને જ સંસાર-સમુદ્રથી તરી શકે છે ॥૩॥

ਜੇਤੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸਰਿ ਤੇ ਸਭਿ ਊਚ ਹਮ ਨੀਚ ਬਿਖਿਆਸ ॥
જગદીશ્વરે જેટલી પણ સૃષ્ટિ બનાવી છે, બધા ઉચ્ચ છે અને અમે નીચ વિષય-વિકારોમાં પ્રવૃત છીએ

ਹਮਰੇ ਅਵਗੁਨ ਸੰਗਿ ਗੁਰ ਮੇਟੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਲੀਏ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુ મળી જાય છે તો અમારા બધા અવગુણ મટી જાય છે અને તે પ્રભુથી મળાવી લે છે ॥૪॥૩॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿਓ ਗੁਰ ਵਾਕ ॥
હે મન! ગુરુના વચન અનુસાર રામ નામનું જાપ કર્યું

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸਰਿ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਗਇਓ ਸਭ ਝਾਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જગદીશ્વર હરિએ મારા પર કૃપા કરી છે જેનાથી દુર્બુદ્ધિ તેમજ દ્વૈતભાવ બધું દૂર થઈ ગયું છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਹਰਿ ਕੇਰੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਰਵਿਓ ਗੁਪਲਾਕ ॥
પરમાત્માના અનેક રૂપ રંગ છે તે દરેક શરીરમાં અદૃષ્ટ રૂપમાં વ્યાપક છે

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਉਘਰਿ ਗਏ ਬਿਖਿਆ ਕੇ ਤਾਕ ॥੧॥
જો પરમાત્માના ભક્તોથી મેળાપ થઈ જાય તો તે પ્રભુમાં પ્રગટ થઈ જાય છે અને વિષય-વિકારોના દરવાજા ખુલી જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਬਹੁਤੁ ਬਹੁ ਸੋਭਾ ਜਿਨ ਉਰਿ ਧਾਰਿਓ ਹਰਿ ਰਸਿਕ ਰਸਾਕ ॥
ભક્તજનોની ખુબ શોભા છે જેમણે પ્રેમથી પ્રભુને હૃદયમાં ધારણ કરેલા છે

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਜੈਸੇ ਗਊ ਦੇਖਿ ਬਛਰਾਕ ॥੨॥
જેમ ગાયને જોઈને વાછરડું એવું મળે છે તેમ જ પરમાત્માના ભક્તોથી મળીને પરમાત્મા મળી જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤੇ ਜਨ ਊਤਮ ਜਨਕ ਜਨਾਕ ॥
પ્રભુ તો ભક્તજનોમાં જ રહે છે અને પ્રભુના ભક્ત બધા લોકોથી ઉત્તમ તેમજ સારા છે

ਤਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਬਾਸੁ ਬਸਾਨੀ ਛੂਟਿ ਗਈ ਮੁਸਕੀ ਮੁਸਕਾਕ ॥੩॥
તેના હૃદયમાં એવો સુગંધ હોય છે કે બધી દુર્ગંધો દૂર થઈ જાય છે ॥૩॥

ਤੁਮਰੇ ਜਨ ਤੁਮ੍ਹ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਕੀਏ ਹਰਿ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਆਪਨ ਅਪਨਾਕ ॥
હે પ્રભુ! અમે તારા સેવક છીએ, તે જ બનાવ્યા છે, પોતાના બનાવીને અમને બચાવી લો

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸਖਾ ਹਰਿ ਭਾਈ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬੰਧਪ ਹਰਿ ਸਾਕ ॥੪॥੪॥
દાસ નાનકનું કહેવું છે કે પ્રભુ જ અમારો મિત્ર, ભાઈ, માતા-પિતા, સખા તેમજ સંબંધી છે ॥૪॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਚੀਤਿ ॥
હે મન! એકાગ્રચિત થઈને પરમાત્માના નામનું મનન કરો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਵਸਤੁ ਮਾਇਆ ਗੜ੍ਹਿ ਵੇੜ੍ਹੀ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਲੀਓ ਗੜੁ ਜੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનામ રૂપી વસ્તુ માયાના કિલ્લામાં હાજર છે ગુરુના ઉપદેશ દ્વારા કિલ્લાને જીતી લો ॥૧॥વિરામ॥

ਮਿਥਿਆ ਭਰਮਿ ਭਰਮਿ ਬਹੁ ਭ੍ਰਮਿਆ ਲੁਬਧੋ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਮੋਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
હું અસત્ય ભ્રમમાં ભટકતો રહ્યો, પુત્ર-પત્નીના મોહ-પ્રેમમાં જ લીન રહ્યો

ਜੈਸੇ ਤਰਵਰ ਕੀ ਤੁਛ ਛਾਇਆ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਦੇਹ ਭੀਤਿ ॥੧॥
જેમ વૃક્ષની તુચ્છ છાયા સમાપ્ત થઈ જાય છે તેમ જ શરીર રૂપી દીવાલ પળમાં નાશ થઈ જાય છે ॥૧॥

ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਨ ਊਤਮ ਜਿਨ ਮਿਲਿਆ ਮਨਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ॥
આવા ઉત્તમ ભક્ત અમને પ્રાણોથી પણ વ્હાલા છે જેને મળીને મનમાં નિષ્ઠા ઉત્પન્ન થાય છે

ਪਰਚੈ ਰਾਮੁ ਰਵਿਆ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਅਸਥਿਰੁ ਰਾਮੁ ਰਵਿਆ ਰੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੨॥
પ્રભુ અંતરમનમાં વ્યાપક છે, તેની સંગતમાં પ્રભુથી પ્રેમ દ્રઢ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਸੰਤ ਜਨ ਨੀਕੇ ਜਿਨ ਮਿਲਿਆਂ ਮਨੁ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀਤਿ ॥
પ્રભુના ભક્તજન સારા છે જેને મળીને મન પ્રભુના રંગમાં રંગીન થઈ જાય છે

ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਹੈ ਨ ਉਤਰੈ ਕਬਹੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੩॥
આવો પ્રભુ-રંગ ક્યારેય ઉતરતો નથી અને જીવ પ્રભુના પ્રેમમાં પ્રભુથી મળી જાય છે   ॥૩॥

ਹਮ ਬਹੁ ਪਾਪ ਕੀਏ ਅਪਰਾਧੀ ਗੁਰਿ ਕਾਟੇ ਕਟਿਤ ਕਟੀਤਿ ॥
અમારા જેવા અપરાધીઓએ સઅનેક પાપ કર્યા છે પરંતુ ગુરુએ બધા પાપ-દોષ કાપી નાખ્યા છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਮੁਖਿ ਅਉਖਧੁ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤਿ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! પતિતોને પાવન કરવા માટે ગુરુ હરિનામ રૂપી ઔષધિ જ આપે છે   ॥૪॥૫॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਗੰਨਾਥ ॥
હે મન! જગતના માલિક પરમાત્માનું ભજન કરી લો

ਘੂਮਨ ਘੇਰ ਪਰੇ ਬਿਖੁ ਬਿਖਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾਢਿ ਲੀਏ ਦੇ ਹਾਥ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે વિષય-વિકારોના વમળમાં પડેલા હતા પરંતુ સદ્દગુરુએ હાથ દઈને બહાર કાઢી લીધા છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੁਆਮੀ ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਨਰਹਰਿ ਤੁਮ੍ਹ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਹਮ ਪਾਪੀ ਪਾਥ ॥
હે નારાયણ! તું અમારો સ્વામી છે, અભય છે, મોહ-માયાના કલંકથી પર છે, કૃપા કરીને અમે પાપી પથ્થરને તું બચાવી લે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖਿਆ ਲੋਭਿ ਲੁਭਤੇ ਕਾਸਟ ਲੋਹ ਤਰੇ ਸੰਗਿ ਸਾਥ ॥੧॥
અમે કામ-ક્રોધ, વિષય-વિકારો તેમજ લોભમાં મગ્ન હતા જેમ લોઢું લાકડીની સાથે પાર થઈ જાય છે તેમ જ અમને પાર ઉતારી દો   ॥૧॥

ਤੁਮ੍ਹ ਵਡ ਪੁਰਖ ਬਡ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਹਮ ਢੂਢਿ ਰਹੇ ਪਾਈ ਨਹੀ ਹਾਥ ॥
હે હરિ! તું મહાન છે, સર્વશક્તિમાન છે, જ્ઞાનેન્દ્રિયોથી ઉપર છે, અમે તને શોધીએ છીએ, પરંતુ તારો મેળવી શકતા નથી

ਤੂ ਪਰੈ ਪਰੈ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੁਆਮੀ ਤੂ ਆਪਨ ਜਾਨਹਿ ਆਪਿ ਜਗੰਨਾਥ ॥੨॥
તું ઉપરથી ઉપર છે, અપરંપાર છે, અમારો સ્વામી છે, આખા જગતનો માલિક છે, તું પોતાની મહાનતા પોતે જ જાણે છે ॥૨॥

ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਅਗੋਚਰ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਪਾਥ ॥
જ્યારે અદ્રશ્ય, મન-વાણીથી ઉપર માનીને નામનુ ધ્યાન કર્યું તો સત્સંગમાં સન્માર્ગ મળી ગયો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਅਕਥ ਕਥ ਕਾਥ ॥੩॥
સાચી સત્સંગમાં હરિ કથા સાંભળી, અકથનીય કથાનો આનંદ પ્રાપ્ત કર્યો, હરિનું ભજન કર્યું ॥૩॥

ਹਮਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜਗਦੀਸ ਗੁਸਾਈ ਹਮ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਜਗੰਨਾਥ ॥
હે જગદીશ્વર, જગત-પાલક, જગન્નાથ પ્રભુ! અમારી રક્ષા કરો

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਾਖਹੁ ਜਨ ਸਾਥ ॥੪॥੬॥
નાનક દાસોના દાસનો પણ દાસ છે હે પ્રભુ! કૃપા કરીને પોતાના ભક્તોને સાથે રાખી લો ॥૪॥૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ਪੜਤਾਲ ਘਰੁ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૪ પડ઼તાલ ઘર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਮਨ ਜਾਪਹੁ ਰਾਮ ਗੁਪਾਲ ॥
હે મન! પરમાત્માનું જાપ કરો

ਹਰਿ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਲਾਲ ॥
હરિનામ જ રત્ન, જવાહર તેમજ માણેક છે

ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਘੜਿ ਟਕਸਾਲ ॥
ગુરુની ટંકશાળમાં હરિનામ બને છે

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે કૃપાળુ થાય છે, તો પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਕਥੈ ਬਿਚਾਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ ॥
હે પ્રભુ! તારા ગુણ અનંત છે, જ્ઞાનેન્દ્રિયોની પહોંચથી ઉપર છે, મારી એક જીભ બિચારી કેવી રીતે કથન કરી શકે છે

ਤੁਮਰੀ ਜੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਹੀ ਜਾਨਹਿ ਹਉ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੧॥
તારી કથા અકથનીય છે, જેને માત્ર તું જ જાણે છે હું હરિનામનું ભજન કરીને નિહાલ થઈ ગયો છું ॥૧॥

ਹਮਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ਸਖਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਮੀਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜੀਹ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਮਾਲ ॥
પ્રભુ જ અમારો પ્રાણ-સખા છે તે જ અમારો સ્વામી તેમજ પરમ મિત્ર છે મારુ મન, તન જીભમાં તે જ સ્થિત છે અને દરેક સમય તેનું જ નામ જપું છું તે જ અમારી ધન-દોલત છે

ਜਾ ਕੋ ਭਾਗੁ ਤਿਨਿ ਲੀਓ ਰੀ ਸੁਹਾਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ਗੁਰਮਤਿ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਪਿ ਭਈ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ॥੨॥੧॥੭॥
જેના ઉત્તમ ભાગ્ય હોય છે તેને જ પતિ-પ્રભુ મળે છે અને ગુરુના ઉપદેશથી તે પરમાત્માના ગુણગાન કરે છે હે નાનક! હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું અને પ્રભુનું જાપ કરીને નિહાલ થઈ ગયો છું ॥૨॥૧॥૭॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਜਗਦੀਸ ॥
હે ભાઈ! પ્રભુના ગુણ ગાઓ

ਏਕਾ ਜੀਹ ਕੀਚੈ ਲਖ ਬੀਸ ॥
એક જીભને વીસ લાખ બનાવીને

ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਬਦਿ ਜਪੀਸ ॥
પરમાત્માનું જાપ કરો આ શબ્દ જપવા યોગ્ય છે

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪੀਸ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુની કૃપા હંમેશા બની રહેશે ॥૧॥વિરામ॥

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪੇ ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪੇ ਜਪੁ ਜਾਪਉ ਜਗਦੀਸ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને અમને પોતાની સેવામાં લગાડી દીધા છે, હવે તો દરેક સમય તેનું નામ જપી-જપીને આનંદ કરી રહ્યા છે

ਤੁਮਰੇ ਜਨ ਰਾਮੁ ਜਪਹਿ ਤੇ ਊਤਮ ਤਿਨ ਕਉ ਹਉ ਘੁਮਿ ਘੁਮੇ ਘੁਮਿ ਘੁਮਿ ਜੀਸ ॥੧॥
હે રામ! તારા ભક્ત દરરોજ તારું નામ જપે છે તે ઉત્તમ લોકો પર હંમેશા બલિહાર જાઉં છું ॥૧॥

ਹਰਿ ਤੁਮ ਵਡ ਵਡੇ ਵਡੇ ਵਡ ਊਚੇ ਸੋ ਕਰਹਿ ਜਿ ਤੁਧੁ ਭਾਵੀਸ ॥
હે પ્રભુ! તું મહાન છે, ખૂબ મહાન છે, મહાન છે, જે તને જે ઠીક લાગે છે, તે જ કરે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆ ਗੁਰਮਤੀ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਸਾਬੀਸ ॥੨॥੨॥੮॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુના ઉપદેશથી હરિનામ અમૃતનું સેવન કર્યું છે આવા ગુરુ ધન્ય છે,
પૂજનીય તેમજ પ્રશંસાને લાયક છે ॥૨॥૨॥૮॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਭਜੁ ਰਾਮੋ ਮਨਿ ਰਾਮ ॥
હે મન! રામનું ભજન કરો

ਜਿਸੁ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖ ਵਡਾਮ ॥
તેનું કોઈ રૂપ અથવા આકાર નથી તે મહાન છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੁ ਭਜੁ ਰਾਮ ॥
હે ભાઈ! સત્સંગમાં મળીને રામનું ભજન કરો

ਬਡ ਹੋ ਹੋ ਭਾਗ ਮਥਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભાગ્યશાળી થઈ જાઓ ॥૧॥વિરામ॥

ਜਿਤੁ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੰਦਰਿ ਹਰਿ ਹੋਤੁ ਜਾਸੁ ਤਿਤੁ ਘਰਿ ਆਨਦੋ ਆਨੰਦੁ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥
જે ઘરમાં પરમાત્માનું યશોગાન થાય છે ત્યાં આનંદ જ આનંદ બની રહે છે

ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਾ ਸੁਖੁ ਹੋਤੁ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੧॥
તેથી રામ જ રામ ભજતાં રહો ગુરુના ઉપદેશથી પ્રિયતમ પ્રભુના ગુણ ગાવો, સુખ સુખ
ઉપલબ્ધ થાય છે તેથી પ્રભુનું ભજન કરતા રહો ॥૫॥

ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਧਾਰ ਹਰਿ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾਲ ਕਰਤਾ ਸਭੁ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥
હે હરિ! તું આખી સૃષ્ટિનો રચયિતા છે કૃપાનું ઘર છે હે રામ તું જ બધું છે

ਜਨ ਨਾਨਕੋ ਸਰਣਾਗਤੀ ਦੇਹੁ ਗੁਰਮਤੀ ਭਜੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥੨॥੩॥੯॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે પ્રભુ! શરણ આપો, ગુરુના મત અનુસાર રામ નામનું ભજન કરું
॥૨॥૩॥૯॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਟਉ ਪਗ ਚਾਟ ॥
હું ગુરુના પગને ચુંબન કરું છું

ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਪਾਧਰ ਬਾਟ ॥
જેનાથી પ્રભુ મેળાપનો રસ્તો પ્રાપ્ત થાય છે

ਭਜੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਸ ਹਰਿ ਗਾਟ ॥
હે ભાઈ! ખુબ મજા લઈને પ્રભુનું ભજન કરો

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖੇ ਲਿਲਾਟ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભાગ્યમાં લખેલું છે તો પ્રભુમાં પ્રેમનું કીર્તન કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਖਟ ਕਰਮ ਕਿਰਿਆ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਜੋਗੀਆ ਕਰਿ ਜਟ ਜਟਾ ਜਟ ਜਾਟ ॥
છ કર્મ અને ખૂબ જ કર્મકાંડના સિદ્ધ-સાધક, યોગીઓએ વિસ્તાર કર્યો છે અને પોતાની જટાઓ વધારી છે કોઈ વેષધારીઓથી પરમાત્મા પ્રાપ્ત થતા નથી

ਕਰਿ ਭੇਖ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਗੁ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਤਸੰਗਤੀ ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸੰਤ ਜਨਾ ਖੋਲਿ ਖੋਲਿ ਕਪਾਟ ॥੧॥
પરમાત્માની પ્રાપ્તિ સત્સંગ તેમજ ગુરુના ઉપદેશથી જ થાય છે જોકે ગુરુ સંતજન મનના દરવાજાને ખોલીને બ્રહ્માનો તફાવત કહે છે ॥૧॥

ਤੂ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੁਆਮੀ ਅਤਿ ਅਗਾਹੁ ਤੂ ਭਰਪੁਰਿ ਰਹਿਆ ਜਲ ਥਲੇ ਹਰਿ ਇਕੁ ਇਕੋ ਇਕ ਏਕੈ ਹਰਿ ਥਾਟ ॥
હે સ્વામી! તું અપરંપાર છે, અસીમ છે, તું બધામાં ભરપૂર છે પાણી-જમીન દરેક સ્થાન પર એક પરમાત્મા જ વ્યાપ્ત છે

ਤੂ ਜਾਣਹਿ ਸਭ ਬਿਧਿ ਬੁਝਹਿ ਆਪੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਘਟੇ ਘਟਿ ਹਰਿ ਘਾਟ ॥੨॥੪॥੧੦॥
તું અંતર્યામી છે, સર્વજ્ઞાતા છે દાસ નાનકના પ્રભુ દરેક શરીરમાં વ્યાપ્ત છે ॥૨॥૪॥૧૦॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਜਪਿ ਮਨ ਗੋਬਿਦ ਮਾਧੋ ॥
હે મન! પ્રભુનું ભજન કરો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧੋ ॥
તે અગમ્ય અને ઊંડા છે

ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਧੋ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી પ્રભુ પ્રાપ્ત થાય છે

ਧੁਰਿ ਹੋ ਹੋ ਲਿਖੇ ਲਿਲਾਧੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વિધાતાએ શરૂઆતથી એવા ભાગ્ય લખેલા હોય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਸੰਚਿ ਬਹੁ ਚਿਤੈ ਬਿਕਾਰ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਭਜੁ ਸੰਤ ਸੰਤ ਸੰਗਤੀ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਾਧੋ ॥
મનુષ્ય ધન-દોલતના ઝેરને એકત્ર કરવા માટે ખુબ વિકાર વિચારે છે પરંતુ પરમ સુખ સંતોની સંગતમાં પરમાત્માનું ભજન કરવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે તેથી ગુરુની આરાધના કરો

ਜਿਉ ਛੁਹਿ ਪਾਰਸ ਮਨੂਰ ਭਏ ਕੰਚਨ ਤਿਉ ਪਤਿਤ ਜਨ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਸੁਧ ਹੋਵਤ ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਧ ਹਾਧੋ ॥੧॥
જેમ પારસને સ્પર્શ કરીને લોઢું સોનું બની જાય છે તેમ જ સારી સંગતમાં પાપી પણ શુદ્ધ થઈ જાય છે ગુરુના મત અનુસાર અભ્યાસ કરો ॥૧॥

ਜਿਉ ਕਾਸਟ ਸੰਗਿ ਲੋਹਾ ਬਹੁ ਤਰਤਾ ਤਿਉ ਪਾਪੀ ਸੰਗਿ ਤਰੇ ਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤੀ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਾਧੋ ॥
જેમ લોખંડ લાકડામાંથી પસાર થઈ જાય છે, તેમ પાપીઓ ઋષિઓના સંગાથે ક્રોસ કરે છે, તેથી ગુરુની સેવા કરો.

ਚਾਰਿ ਬਰਨ ਚਾਰਿ ਆਸ੍ਰਮ ਹੈ ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸੋ ਆਪਿ ਤਰੈ ਕੁਲ ਸਗਲ ਤਰਾਧੋ ॥੨॥੫॥੧੧॥
ચાર વર્ણો અથવા ચાર આશ્રમમાંથી જે પણ કોઈ ગુરુને મળે છે ગુરુ નાનકનું વચન છે કે તે પોતે તો સંસાર સમુદ્રથી પાર ઉતરે છે પોતાની વંશાવલી પણ તરાવી દે છે ॥૨॥૫॥૧૧॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪॥

ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥
હે ભક્તજનો! પરમાત્માનું યશોગાન કરો

ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਪਾਪ ਲਹਾਨ ॥
હરિ-યશ ગાવાથી પાપ દૂર થઈ જાય છે

ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਕਾਨ ॥
ગુરુના મત અનુસાર કાનથી હરિનું યશ સાંભળો

ਹਰਿ ਹੋ ਹੋ ਕਿਰਪਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિ કૃપા કરવાવાળા છે   ॥૧॥વિરામ॥

ਤੇਰੇ ਜਨ ਧਿਆਵਹਿ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਤੇ ਸਾਧੂ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥
હે પ્રભુ! ભક્તજન એકાગ્રચિત થઈને તારું ધ્યાન કરે છે પરમાત્માનું નામ સુખોનું ઘર છે આ રીતે સાધુ મહાત્મા જન નામ જપીને સુખ જ મેળવે છે

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਜਨਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ॥੧॥
હે પ્રભુ! ગુરુ-સદ્દગુરુ સાથે મળીને સાધુજન તારી સ્તુતિ કરે છે ॥૧॥

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਤੂ ਸੁਆਮੀ ਤੇ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਤੇ ਤਰੇ ਭਵ ਸਿੰਧੁ ਤੇ ਭਗਤ ਹਰਿ ਜਾਨ ॥
હે સ્વામી! જેના હૃદયમાં તું રહે છે તે સર્વ સુખ તેમજ ફળ મેળવે છે અને ભક્તો સાથે સંસાર સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે

ਤਿਨ ਸੇਵਾ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਹਮ ਲਾਇ ਹਰੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਹਰਿ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਤੂ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੬॥੧੨॥
તેની સેવામાં અમને લગાવી રાખજો હે નાનકના પ્રભુ! તું જ તું તું જ અમારું સર્વસ્વ છે ॥૨॥૬॥૧૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨

કાનડા મહેલ ૫ ઘર ૨॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਗਾਈਐ ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ॥
કૃપાનિધિ પ્રભુનું ગુણાનુવાદ કરો

ਦੁਖ ਬਿਦਾਰਨ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾ ਕਉ ਭੇਟਤ ਹੋਇ ਸਗਲ ਸਿਧਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બધા દુઃખ નષ્ટ કરવાવાળા છે, સુખના દાતા છે, તે જ સાચા ગુરુ છે જેનાથી સાક્ષાત્કાર થવાથી જ સર્વ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਮਨਹਿ ਸਾਧਾਰੈ ॥
પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરવાથી મનને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਕੋਟਿ ਪਰਾਧੀ ਖਿਨ ਮਹਿ ਤਾਰੈ ॥੧॥
નામ સ્મરણથી કરોડો અપરાધી પળમાં તરી ગયા છે ॥૧॥

ਜਾ ਕਉ ਚੀਤਿ ਆਵੈ ਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ॥
જેને પોતાના ગુરુ યાદ આવે છે

ਤਾ ਕਉ ਦੂਖੁ ਨਹੀ ਤਿਲੁ ਸੁਪਨਾ ॥੨॥
તેને સપનામાં પણ કોઈ દુઃખ સ્પર્શ કરતું નથી ॥૨॥

ਜਾ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਪਨਾ ਰਾਖੈ ॥
જેને પોતાના સદ્દગુરુ બચાવે છે

ਸੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਚਾਖੈ ॥੩॥
તે ભક્ત પોતાની જીભથી પ્રભુનું નામ જાપ કરે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਮਇਆ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે ગુરુએ કૃપા કરી છે

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਊਜਲ ਭਇਆ ॥੪॥੧॥
લોક-પરલોકમાં મુખ ઉજ્જવળ થઈ ગયું છે ॥૪॥૧॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਆਰਾਧਉ ਤੁਝਹਿ ਸੁਆਮੀ ਅਪਨੇ ॥
હે સ્વામી! હું તારી જ આરાધના કરું છું

ਊਠਤ ਬੈਠਤ ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਹਰਿ ਜਪਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઉઠતા-બેસતા, સુતા-જાગતા, શ્વાસે-શ્વાસે તારું જ જાપ કરું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਤਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਬਸਿਓ ਨਾਮੁ ॥
તેના હ્રદયમાં હરિનામ વસે છે

ਜਾ ਕਉ ਸੁਆਮੀ ਕੀਨੋ ਦਾਨੁ ॥੧॥
જેને સ્વામી દાન કરે છે ॥૧॥

ਤਾ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਆਈ ਸਾਂਤਿ ॥
તેના હ્રદયમાં શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે

ਠਾਕੁਰ ਭੇਟੇ ਗੁਰ ਬਚਨਾਂਤਿ ॥੨॥
જેનો ગુરુના વચનોથી ઠાકુરજીથી મેળાપ થાય છે ॥૨॥

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸੋਈ ਪਰਬੀਨ ॥
તે સર્વ કલાઓમાં પ્રવીણ હોય છે

ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੁ ਜਾ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨ ॥੩॥
જેને ગુરુ હરિનામ મંત્ર આપે છે ॥૩॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
હે નાનક! હું તેના પર બલિહાર જાઉં છું

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ਜਿਨਿ ਨਾਉ ॥੪॥੨॥
જેને કળિયુગમાં હરિનામ મેળવ્યું છે ॥૪॥૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

કાનડા મહેલ ૫॥

ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਗਾਉ ਮੇਰੀ ਰਸਨਾਂ ॥
હે મારી જીભ!પ્રભુનું કીર્તિગાન કરો

ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਸੰਤਨ ਊਹਾਂ ਚਰਨ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੇ ਬਸਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ભાઈ! અનેક વાર સંતપુરુષોની વંદના કરો કારણ કે પ્રભુજીના ચરણ અહીં વસે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਦੁਆਰੁ ਨ ਪਾਵਉ ॥
અનેક પ્રયત્ન કરવાથી પણ દરવાજો પ્રાપ્ત થતો નથી

ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਵਉ ॥੧॥
જ્યારે કૃપાળુ થાય છે તો મનુષ્ય પરમાત્માનું ધ્યાન કરવા લાગે છે ॥૧॥

ਕੋਟਿ ਕਰਮ ਕਰਿ ਦੇਹ ਨ ਸੋਧਾ ॥
કરોડો કર્મકાંડ કરવાથી પણ શરીર શુદ્ધ થતું નથી

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧਾ ॥੨॥
પરંતુ સાધુ-પુરુષોની સંગતમાં મનને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૨॥

ਤ੍ਰਿਸਨ ਨ ਬੂਝੀ ਬਹੁ ਰੰਗ ਮਾਇਆ ॥
માયાના અનેક રંગોમાં પણ તૃષ્ણા મટતી નથી

ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ॥੩॥
પ્રભુનું નામ લેતા જ સર્વસુખ પ્રાપ્ત થઈ જાય છે ॥૩॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਜਬ ਭਏ ਦਇਆਲ ॥
હે નાનક! જ્યારે પરમાત્મા દયાળુ થાય છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਉ ਛੂਟੇ ਜੰਜਾਲ ॥੪॥੩॥
સંસારના જંજાળોથી છુટકારો થઈ જાય છે ॥૪॥૩॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਐਸੀ ਮਾਂਗੁ ਗੋਬਿਦ ਤੇ ॥
પ્રભુથી અમારી આ જ કામના છે

ਟਹਲ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੰਗੁ ਸਾਧੂ ਕਾ ਹਰਿ ਨਾਮਾਂ ਜਪਿ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોની સેવામાં તલ્લીન રહિને હરિનામ જપતો રહું અને આ રીતે પરમગતિ પ્રાપ્ત થઈ જાય ॥૧॥વિરામ॥

ਪੂਜਾ ਚਰਨਾ ਠਾਕੁਰ ਸਰਨਾ ॥
ઠાકુરજીની ચરણ-શરણમાં પૂજા-અર્ચના કરું છું

ਸੋਈ ਕੁਸਲੁ ਜੁ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਕਰਨਾ ॥੧॥
જે પ્રભુ કરે છે તે સારું હોય છે ॥૧॥

ਸਫਲ ਹੋਤ ਇਹ ਦੁਰਲਭ ਦੇਹੀ ॥
તેનું દુર્લભ શરીર સફળ થઈ જાય છે

ਜਾ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਇਆ ਕਰੇਹੀ ॥੨॥
જેના પર પરમાત્મા કૃપા કરે છે ॥૨॥

ਅਗਿਆਨ ਭਰਮੁ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖ ਡੇਰਾ ॥
અજ્ઞાન, ભ્રમ તેમજ દુઃખોનો પડાવ તેનો નષ્ટ થાય છે

ਜਾ ਕੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਬਸਹਿ ਗੁਰ ਪੈਰਾ ॥੩॥
જેના હૃદયમાં ગુરુના ચરણ વસી જાય છે ॥૩॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਰੰਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે જે સાધુ સંગતમાં એકાગ્રચિત થઈને પ્રભુનું ધ્યાન કરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਨਿ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! તેને સંપૂર્ણ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે ॥૪॥૪॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਭਗਤਿ ਭਗਤਨ ਹੂੰ ਬਨਿ ਆਈ ॥
ભક્તિ ભક્તજનોને જ શોભા આપે છે

ਤਨ ਮਨ ਗਲਤ ਭਏ ਠਾਕੁਰ ਸਿਉ ਆਪਨ ਲੀਏ ਮਿਲਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેનું મન પરમાત્મામાં લીન રહે છે અને તેમાં સમાય જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਗਾਵਨਹਾਰੀ ਗਾਵੈ ਗੀਤ ॥
આમ તો આખી દુનિયા પરમાત્માના ગીત ગાય છે

ਤੇ ਉਧਰੇ ਬਸੇ ਜਿਹ ਚੀਤ ॥੧॥
પરંતુ તે લોકોનો જ ઉદ્ધાર થાય છે જેના મનમાં વસે છે ॥૧॥

ਪੇਖੇ ਬਿੰਜਨ ਪਰੋਸਨਹਾਰੈ ॥
અલબત્ત ભોજન પીરસવાવાળા અનેક વ્યંજન જોવે છે

ਜਿਹ ਭੋਜਨੁ ਕੀਨੋ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਰੈ ॥੨॥
પરંતુ તૃપ્ત માત્ર ભોજન કરવાવાળો જ થાય છે ॥ ૨॥

ਅਨਿਕ ਸ੍ਵਾਂਗ ਕਾਛੇ ਭੇਖਧਾਰੀ ॥
વેશધારી અનેક નાટક રચે છે

ਜੈਸੋ ਸਾ ਤੈਸੋ ਦ੍ਰਿਸਟਾਰੀ ॥੩॥
પરંતુ જે વાસ્તવમાં હોય છે તે જ દેખાય છે ॥૩॥

ਕਹਨ ਕਹਾਵਨ ਸਗਲ ਜੰਜਾਰ ॥
વાતો કરવી અથવા કરાવવી બધું જંજાળ છે

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰ ॥੪॥੫॥
દાસ નાનકનું અનુરોધ છે કે સત્કર્મ જ સાર છે ॥૪॥૫॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਤੇਰੋ ਜਨੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਤ ਉਮਾਹਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! ભક્ત તારો યશ સાંભળીને ખુશીથી ખીલી ઉઠે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਮਨਹਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੋਭਾ ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਆਹਿਓ ॥੧॥
પ્રભુની શોભા જોઈને મનમાં આલોક થઈ જાય છે જ્યાં પણ જોઉં છું ત્યાં તે જ દેખાય છે ॥૧॥

ਸਭ ਤੇ ਪਰੈ ਪਰੈ ਤੇ ਊਚਾ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹਿਓ ॥੨॥
તું બધાથી ઉપર છે, મહાન છે, ગહન-ગંભીર તેમજ ગાઢ છે ॥૨॥

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਮਿਲਿਓ ਭਗਤਨ ਕਉ ਜਨ ਸਿਉ ਪਰਦਾ ਲਾਹਿਓ ॥੩॥
તે ભક્તોની સાથે વણવા-ગૂંથવાની જેમ મળી રહે છે અને દાસથી પડદો ઉતારી દે છે ॥૩॥

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਹਿਓ ॥੪॥੬॥
હે નાનક! ગુરુની કૃપાથી તે પ્રભુના ગુણ ગાય છે અને આધ્યાત્મિક સમાધિમાં લીન રહે છે ॥૪॥૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸੰਤਨ ਪਹਿ ਆਪਿ ਉਧਾਰਨ ਆਇਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંસારનો ઉદ્ધાર કરવા માટે પ્રભુ પોતે સંત-મહાપુરુષો પાસે આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਦਰਸਨ ਭੇਟਤ ਹੋਤ ਪੁਨੀਤਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ॥੧॥
તેના દર્શન કરવા માટે પ્રાણી પવિત્ર થઈ જાય છે અને હરિનામ મંત્ર દ્રઢ કરાવે છે ॥૧॥

ਕਾਟੇ ਰੋਗ ਭਏ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਉਖਧੁ ਖਾਇਓ ॥੨॥
હરિનામ ઔષધિ સેવન કરવાથી બધા રોગ મટી જાય છે અને મન નિર્મળ થઈ જાય છે ॥૨॥

ਅਸਥਿਤ ਭਏ ਬਸੇ ਸੁਖ ਥਾਨਾ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੂ ਧਾਇਓ ॥੩॥
ત્યારબાદ પ્રાણી નિશ્ચિત થઈને સુખપૂર્વક રહે છે અને ફરી અહીં-તહીં દોડતો નથી ॥૩॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਰੇ ਕੁਲ ਲੋਗਾ ਨਾਨਕ ਲਿਪਤ ਨ ਮਾਇਓ ॥੪॥੭॥
હે નાનક! સંતોની કૃપાથી લોકોની મુક્તિ થાય છે અને તે મોહ-માયામાં લિપ્ત રહે છે ॥૪॥૭॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥
લોકોથી ઈર્ષા-દ્વેષ બધું ભૂલી ગઈ છે

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੋਹਿ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારથી મને સાધુ-પુરુષોની સંગતિ પ્રાપ્ત થઈ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਾ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥੧॥
ન કોઈ શત્રુ છે, ન તો કોઈ પારકું છે, મારો બધા સાથે પ્રેમ બની ગયો છે ॥૧॥

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨੋ ਸੋ ਭਲ ਮਾਨਿਓ ਏਹ ਸੁਮਤਿ ਸਾਧੂ ਤੇ ਪਾਈ ॥੨॥
જે પ્રભુ કરે છે, તેને સારું માનવું જોઈએ આ સુબુદ્ધિ મેં સાધુથી પ્રાપ્ત કરી છે ॥૨॥

ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੈ ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਬਿਗਸਾਈ ॥੩॥੮॥
બધામાં એક પ્રભુ જ વ્યાપ્ત છે હે નાનક! આ જોઈ-જોઈને મન ખીલી ગયું છે ॥૩॥૮॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਠਾਕੁਰ ਜੀਉ ਤੁਹਾਰੋ ਪਰਨਾ ॥
હે ઠાકુરજી! મને તારો જ આશરો છે

ਮਾਨੁ ਮਹਤੁ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੈ ਊਪਰਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਓਟ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਸਰਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારુ મન-મહત્વ તારા પર નિર્ભર છે તારું જ અવલંબન છે તારી શરણમાં આવ્યો છું ॥૧॥વિરામ॥

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੀ ਆਸ ਭਰੋਸਾ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਤੁਮਰਾ ਨਾਮੁ ਰਿਦੈ ਲੈ ਧਰਨਾ ॥
મને તારી જ આશા છે તારો જ ભરોસો છે અને તારું જ નામ હૃદયમાં ધારણ કરું છું

ਤੁਮਰੋ ਬਲੁ ਤੁਮ ਸੰਗਿ ਸੁਹੇਲੇ ਜੋ ਜੋ ਕਹਹੁ ਸੋਈ ਸੋਈ ਕਰਨਾ ॥੧॥
મને તારું જ બળ છે, તારી સાથે જ સુખી છું, જે-જે કરો છો હું તે જ કરું છું ॥૧॥

ਤੁਮਰੀ ਦਇਆ ਮਇਆ ਸੁਖੁ ਪਾਵਉ ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤ ਭਉਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥
તારી દયાથી જ સુખ મેળવું છું જો તું કૃપાળુ થઈ જાય તો સંસાર-સમુદ્રથી પાર ઉતરી શકું છું

ਅਭੈ ਦਾਨੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਪਾਇਓ ਸਿਰੁ ਡਾਰਿਓ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਚਰਨਾ ॥੨॥੯॥
નાનકનું કહેવું છે કે જ્યારે સંતોના ચરણોમાં નતમસ્તક થઈ ગયો તો અભયદાન હરિનામ મેળવી લીધું ॥૨॥૯॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸਾਧ ਸਰਨਿ ਚਰਨ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
સાધુ મહાપુરુષના ચરણ-કમળમાં મન લગાવ્યું છે

ਸੁਪਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੀ ਪੇਖੀ ਸੁਪਨਾ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મેં દુનિયાને સપનું થવાની વાત સાંભળી હતી હવે સાચા ગુરુએ નામ ઉપદેશ આપ્યો તો સત્યને જોઈ લીધું છે કે આ સપનું જ છે ॥૧॥વિરામ॥

ਨਹ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੋ ਰਾਜ ਜੋਬਨਿ ਧਨਿ ਬਹੁਰਿ ਬਹੁਰਿ ਫਿਰਿ ਧਾਇਆ ॥
રાજ્ય, યૌવન, ધન-દોલત વગેરેથી મનુષ્ય તૃપ્ત થતો નથી અને વારંવાર વધારે મેળવવાની લાલચ કરે છે

ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਸਭ ਬੁਝੀ ਹੈ ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ਗੁਨ ਗਾਇਆ ॥੧॥
પરમાત્માના ગુણગાનથી શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે, બધું તૃષ્ણા મટી જાય છે અને સુખ જ સુખ મળે છે ॥૧॥

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਪਸੂ ਕੀ ਨਿਆਈ ਭ੍ਰਮਿ ਮੋਹਿ ਬਿਆਪਿਓ ਮਾਇਆ ॥
સત્યને સમજ્યા વગર જીવ પશુની જેમ છે અને ભ્રમ, મોહ તેમજ માયામાં જ વ્યાપ્ત રહે છે

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਮ ਜੇਵਰੀ ਕਾਟੀ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥੨॥੧੦॥
હે નાનક! સાધુ પુરુષની સાથે અમારી મૃત્યુની સાંકળ કપાઈ ગઈ છે અને આધ્યાત્મિક જ સત્યમાં લીન થઈ ગયો છું ॥૨॥૧૦॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਗਾਇ ॥
પરમાત્માના ચરણોનું હૃદયમાં સ્તુતિગાન કરો

ਸੀਤਲਾ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ ਮੂਰਤਿ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શીતળ સુખ શાંતિની મૂર્તિ પ્રભુનું દરરોજ સ્મરણ કરો ॥૧॥વિરામ॥

ਸਗਲ ਆਸ ਹੋਤ ਪੂਰਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥
તેના ફળ સ્વરૂપ બધી આશા પૂર્ણ થાય છે અને કરોડો જન્મના દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਅਨੇਕ ਕਿਰਿਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਇ ॥
સાધુજનો સાથે દાન-પુણ્ય તેમજ અનેક કર્મોનું ફળ છે

ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ਮਿਟੇ ਨਾਨਕ ਬਾਹੁੜਿ ਕਾਲੁ ਨ ਖਾਇ ॥੨॥੧੧॥
હે નાનક! આ રીતે બધા તાપ-સંતાપ મટી જાય છે અને ફરી મૃત્યુ પણ ખોરાક બનાવતી નથી ॥૨॥૧૧॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੩
કાનડા મહેલ ૫ ઘર ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સાચા ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે

ਕਥੀਐ ਸੰਤਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਗਿਆਨੁ ॥
સંત-મહાપુરુષો સાથે પ્રભુનું જ્ઞાન કથન કરવું જોઈએ

ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਸਿਮਰਤ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણ પરમ જ્યોતિ પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી માન-સન્માન પ્રાપ્ત થાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਆਵਤ ਜਾਤ ਰਹੇ ਸ੍ਰਮ ਨਾਸੇ ਸਿਮਰਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ॥
સાધુઓની સાથે પ્રભુનું સ્મરણ કરવાથી જન્મ મરણનું ચક્ર દૂર થઈ જાય છે અને બધા શ્રમ નષ્ટ થઈ જાય છે

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਹੋਹਿ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੧॥
પરબ્રહ્મના રંગમાં લીન થવાવાળા પાપી પણ પળમાં પાવન થઈ જાય છે ॥૧॥

ਜੋ ਜੋ ਕਥੈ ਸੁਨੈ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਤਾ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਸੁ ॥
જે-જે હરિ-કીર્તન સાંભળે કે કહે છે તેની દુર્બુદ્ધિ નાશ થઈ જાય છે

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪਾਵੈ ਨਾਨਕ ਪੂਰਨ ਹੋਵੈ ਆਸ ॥੨॥੧॥੧੨॥
હે નાનક! તે બધા મનોરથ પ્રાપ્ત કરે છે અને તેની દરેક આશા પૂર્ણ થાય છે ॥૨॥૧॥૧૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਧਿ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ॥
સાધુ પુરુષની સંગતમાં સુખોનો ભંડાર હરિનામ છે

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਜੀਅ ਕੈ ਕਾਮ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ સાચા સાથી તેમજ સહાયક છે જે જીવને કામ આવે છે ॥૧॥વિરામ॥

ਸੰਤ ਰੇਨੁ ਨਿਤਿ ਮਜਨੁ ਕਰੈ ॥
દરરોજ સંતોની ચરણરજમાં સ્નાન કરવું જોઈએ

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਬਿਖ ਹਰੈ ॥੧॥
આનાથી જન્મ-જન્માંતરના પાપ સમાપ્ત થઈ જાય છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਊਚੀ ਬਾਨੀ ॥
સંતજનોની વાણી ખૂબ ઉંચી છે

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਤਰੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥੨॥੨॥੧੩॥
હે નાનક! સ્મરણ કરવાવાળા પ્રાણી સંસાર-સમુદ્રથી પાર થઈ જાય છે ॥૨॥૨॥૧૩॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥
હે સાધુ પુરુષો! પરમાત્માનું ગુણ-ગાન કરો

ਮਾਨ ਤਨੁ ਧਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
માન, સન્માન, તન, ધન, પ્રાણ બધું આ જ છે અને પ્રભુના સ્મરણથી બધા દુઃખ દૂર થઈ જાય છે ॥૧॥વિરામ॥

ਈਤ ਊਤ ਕਹਾ ਲੋੁਭਾਵਹਿ ਏਕ ਸਿਉ ਮਨੁ ਲਾਇ ॥੧॥
અહીં-તહીં શા માટે લોભ કરે છે એક પ્રભુમાં મન લગાવો ॥૧॥

ਮਹਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੰਤ ਆਸਨੁ ਮਿਲਿ ਸੰਗਿ ਗੋਬਿਦੁ ਧਿਆਇ ॥੨॥
સંતોનું સ્થાન મહા પવિત્ર છે, તેની સાથે મળીને પ્રભુનું ચિંતન કરો ॥૨॥

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਨਾਨਕ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ॥੩॥੩॥੧੪॥
નાનકની વિનંતી છે કે હું બધું ત્યાગીને શરણમાં આવ્યો છું સાથે મળાવી લો ॥૩॥૩॥૧૪॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਬਿਗਸਾਉ ਸਾਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨਾ ਇਕਾਂਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું પોતાના સજ્જન પ્રભુને જોઈ-જોઈને ખુશી મનાવું છું ॥૧॥વિરામ॥

ਆਨਦਾ ਸੁਖ ਸਹਜ ਮੂਰਤਿ ਤਿਸੁ ਆਨ ਨਾਹੀ ਭਾਂਤਿ ॥੧॥
તે આનંદ તેમજ પરમ સુખની મૂર્તિ છે તેના સિવાય બીજું કંઈ પણ સારું લાગતું નથી ॥૧॥

ਸਿਮਰਤ ਇਕ ਬਾਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਟਿ ਕੋਟਿ ਕਸਮਲ ਜਾਂਤਿ ॥੨॥
એક વાર પરમાત્માનું સ્મરણ કરવાથી કરોડો પાપ-દોષ મટી જાય છે ॥૨॥

ਗੁਣ ਰਮੰਤ ਦੂਖ ਨਾਸਹਿ ਰਿਦ ਭਇਅੰਤ ਸਾਂਤਿ ॥੩॥
તેની સ્તુતિથી દુ:ખનો નાશ થાય છે અને હૃદયને શાંતિ મળે છે.॥૩॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਰਸੁ ਪੀਉ ਰਸਨਾ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤ ॥੪॥੪॥੧੫॥
નાનકની વિનંતી છે કે પ્રભુના રંગમાં લીન થઈને હરિનામ સ્વરૂપે અમૃત રસ પીવો. ॥૪॥૪॥૧૫॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸਾਜਨਾ ਸੰਤ ਆਉ ਮੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સજ્જનો, સંત પુરુષો! મારી પાસે આવો.॥૧॥વિરામ॥

ਆਨਦਾ ਗੁਨ ਗਾਇ ਮੰਗਲ ਕਸਮਲਾ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ਪਰੇਰੈ ॥੧॥
સંતો સાથે ભગવાનની સ્તુતિ કરવાથી આનંદ અને ખુશીઓ મળે છે અને તમામ પાપો અને દોષો ભૂંસાઈ જાય છે. ॥૧॥

ਸੰਤ ਚਰਨ ਧਰਉ ਮਾਥੈ ਚਾਂਦਨਾ ਗ੍ਰਿਹਿ ਹੋਇ ਅੰਧੇਰੈ ॥੨॥
સંતોના ચરણોમાં માથું નમાવવાથી, અંધકાર ઘરમાં પ્રકાશ થાય છે ॥૨॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਮਲੁ ਬਿਗਸੈ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਉ ਪੇਖਿ ਨੇਰੈ ॥੩॥
સંતોની કૃપાથી હૃદયમાં કમળ ખીલે છે અને પ્રભુને સમીપ માનીને તેની પૂજા થાય છે.॥૩॥

ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਪਾਏ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਨਾਨਕ ਉਹ ਬੇਰੈ ॥੪॥੫॥੧੬॥
હે નાનક! પ્રભુની કૃપાથી, જ્યારે મને સંતો મળ્યા, ત્યારે હું તે શુભ સમયને બલિહાર જાવ છું ॥૪॥૫॥૧૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਚਰਨ ਸਰਨ ਗੋਪਾਲ ਤੇਰੀ ॥
હે પ્રભુ ! હું તમારી શરણમાં આવી ગયો છું.

ਮੋਹ ਮਾਨ ਧੋਹ ਭਰਮ ਰਾਖਿ ਲੀਜੈ ਕਾਟਿ ਬੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મોહ, અભિમાન, કપટ અને માયાની સાંકળ તોડી નાખો, મને બચાવો ॥૧॥વિરામ॥

ਬੂਡਤ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ॥
હું સંસાર-સાગરમાં ડૂબી રહ્યો હતો પરંતુ

ਉਧਰੇ ਹਰਿ ਸਿਮਰਿ ਰਤਨਾਗਰ ॥੧॥
પરમાત્માના સ્મરણથી જ હું સંસાર સાગર પાર કરી ગયો છું॥૧॥

ਸੀਤਲਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ॥
હે પરમાત્મા! તમારું નામ મનને ઠંડક આપે છે,

ਪੂਰਨੋ ਠਾਕੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ॥੨॥
તમે મારા પૂર્ણ સ્વામી છો ॥૨॥

ਦੀਨ ਦਰਦ ਨਿਵਾਰਿ ਤਾਰਨ ॥
તમે ગરીબોની પીડા દૂર કરીને તેમને પાર પાડવાના છો.

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ॥੩॥
પરમાત્મા કૃપાનો ભંડાર છે, પતિતનો ઉદ્ધારક છે॥૩॥

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਦੂਖ ਕਰਿ ਪਾਇਓ ॥
કરોડો જન્મ માત્ર દુઃખ જ મળ્યા,

ਸੁਖੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ॥੪॥੬॥੧੭॥
નાનક કહે છે કે જ્યારથી ગુરુએ હરીનામને દૃઢ બનાવ્યું છે ત્યારથી હું પ્રસન્ન છું॥૪॥૬॥૧૭॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਧਨਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਸੰਗਿ ਲਾਗੀ ॥
પરમાત્માના ચરણોમાં પ્રેમની અનુભૂતિ ધન્ય છે.

ਕੋਟਿ ਜਾਪ ਤਾਪ ਸੁਖ ਪਾਏ ਆਇ ਮਿਲੇ ਪੂਰਨ ਬਡਭਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ કારણે મને કરોડો જપ, તપસ્યાનું ફળ અને સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને હું પ્રભુ તરફથી આવ્યો છું તે ખૂબ ભાગ્યશાળી છું॥૧॥વિરામ॥

ਮੋਹਿ ਅਨਾਥੁ ਦਾਸੁ ਜਨੁ ਤੇਰਾ ਅਵਰ ਓਟ ਸਗਲੀ ਮੋਹਿ ਤਿਆਗੀ ॥
હે પ્રભુ! હું તમારો દાસ અનાથ છું, મેં બીજા બધા આશ્રય છોડી દીધા છે.

ਭੋਰ ਭਰਮ ਕਾਟੇ ਪ੍ਰਭ ਸਿਮਰਤ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਮਿਲਿ ਸੋਵਤ ਜਾਗੀ ॥੧॥
પ્રભુના સ્મરણથી નાનકડો ભ્રમ પણ દૂર થઈ ગયો છે અને જ્ઞાનના બીજને લગાડીને હું મોહ-માયાની નિંદ્રામાંથી જાગી ગયો છું॥૧॥

ਤੂ ਅਥਾਹੁ ਅਤਿ ਬਡੋ ਸੁਆਮੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਪੂਰਨ ਰਤਨਾਗੀ ॥
તમે અથાહ, મહાન સ્વામી, કૃપાનો સાગર અને સંપૂર્ણ રત્નોની ખાણ છો.

ਨਾਨਕੁ ਜਾਚਕੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮਾਂਗੈ ਮਸਤਕੁ ਆਨਿ ਧਰਿਓ ਪ੍ਰਭ ਪਾਗੀ ॥੨॥੭॥੧੮॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! અરજદાર તરીકે, હું ફક્ત હરિનામ માંગું છું અને હું મારું માથું તમારા ચરણોમાં નમાવું છું. ॥૨॥૭॥૧૮॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਕੁਚਿਲ ਕਠੋਰ ਕਪਟ ਕਾਮੀ ॥
હું બેડોળ, કઠોર, દગાખોર અને ઢોંગી છું.

ਜਿਉ ਜਾਨਹਿ ਤਿਉ ਤਾਰਿ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે સ્વામી! તમને જે પણ ઠીક લાગે એમ મને સંસારના સાગરમાંથી મુક્ત કરો. ॥૧॥વિરામ॥

ਤੂ ਸਮਰਥੁ ਸਰਨਿ ਜੋਗੁ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਅਪਨੀ ਕਲ ਧਾਰਿ ॥੧॥
તમે સમર્થ છો, શરણને લાયક છો, તમારી શક્તિથી મને બચાવો ॥૧॥

ਜਾਪ ਤਾਪ ਨੇਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਨਾਹੀ ਇਨ ਬਿਧੇ ਛੁਟਕਾਰ ॥
આ પૂજાપાઠ, તપ, નિયમો, પવિત્રતા અને સંયમ વગેરે પદ્ધતિઓથી છૂટકારો મેળવવો શક્ય નથી.

ਗਰਤ ਘੋਰ ਅੰਧ ਤੇ ਕਾਢਹੁ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰਿ ॥੨॥੮॥੧੯॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે પ્રભુ! હું માયાના અંધકારમાં ખોવાઈ ગયો છું, કૃપા કરીને મને બહાર કાઢો.॥૨॥૮॥૧૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੪
કાનડા મહેલ ૫ ધર ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥੧ੳ॥੧ੳ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે

ਨਾਰਾਇਨ ਨਰਪਤਿ ਨਮਸਕਾਰੈ ॥
જે પરમ પરમેશ્વર નારાયણ સ્વરૂપને પ્રણામ કરે છે

ਐਸੇ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੋਹਿ ਤਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું એવા ગુરુને બલિહાર જાવ છું, જે પોતે સંસારના બંધનોથી મુક્ત છે અને મને પણ પાર કરાવે છે. ॥૧॥વિરામ॥

ਕਵਨ ਕਵਨ ਕਵਨ ਗੁਨ ਕਹੀਐ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਕਛੁ ਪਾਰੈ ॥
તેના ક્યાં - ક્યાં ગુણનો કથન કરવું, કોઈ અંત નથી

ਲਾਖ ਲਾਖ ਲਾਖ ਕਈ ਕੋਰੈ ਕੋ ਹੈ ਐਸੋ ਬੀਚਾਰੈ ॥੧॥
લાખો-કરોડોમાં એવો કોણ છે, જે સૌનો વિચાર છે.॥૧॥

ਬਿਸਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸਮ ਹੀ ਭਈ ਹੈ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਰੰਗਾਰੈ ॥
તેના પ્રેમના લાલ રંગથી દુનિયા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਰਸੁ ਆਈ ਹੈ ਜਿਉ ਚਾਖਿ ਗੂੰਗਾ ਮੁਸਕਾਰੈ ॥੨॥੧॥੨੦॥
હે નાનક! સંતોને એવો આનંદ મળે છે જેવો મૂંગો મીઠાઈ ખાય છે અને સ્મિત વ્યક્ત કરે છે|
|૨||૧||૨૦||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહાલા ૫||

ਨ ਜਾਨੀ ਸੰਤਨ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਆਨ ॥
ભક્તો પ્રભુ સિવાય બીજા કોઈને ઓળખતા નથી.

ਊਚ ਨੀਚ ਸਭ ਪੇਖਿ ਸਮਾਨੋ ਮੁਖਿ ਬਕਨੋ ਮਨਿ ਮਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કોઈ ઊંચું હોય કે નીચું, તેઓ દરેકને સમાન ગણે છે. તેઓ તેમના મુખથી ભગવાનની પૂજા કરે છે અને તેમના મનમાં તેમનું ચિંતન કરે છે.||૧|| વિરામ||

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਭੈ ਭੰਜਨ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ॥
ભગવાન દરેક ઘડીએ સુખનો સાગર છે, તે બધા ભયનો નાશ કરનાર છે, તે મારું જીવન છે.

ਮਨਹਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਭਇਓ ਭ੍ਰਮੁ ਨਾਸਿਓ ਮੰਤ੍ਰੁ ਦੀਓ ਗੁਰ ਕਾਨ ॥੧॥
ગુરુએ મને એવો મંત્ર આપ્યો છે, જેનાથી મન પ્રકાશિત થાય છે અને ભ્રમ નાશ પામે છે.||૧||

ਕਰਤ ਰਹੇ ਕ੍ਰਤਗ੍ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗਿਆਨ ॥
તે દયાળુ છે, જ્ઞાનનો સાગર છે, અંતઃકરણ આપણો આભાર માનતો રહે છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਨਾਨਕ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਮਾਂਗਨ ਕਉ ਹਰਿ ਦਾਨ ॥੨॥੨॥੨੧॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે ભગવાન પાસેથી ભક્તિનું દાન માંગવા માટે, તેઓ આઠ કલાક તેમના ગુણગાન ગાય છે. ||૨||૨||૨૧||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહાલા ૫||

ਕਹਨ ਕਹਾਵਨ ਕਉ ਕਈ ਕੇਤੈ ॥
મને ખબર નથી કે કેટલા લોકો કહેવા-કહેવડવા વાળા છે.

ਐਸੋ ਜਨੁ ਬਿਰਲੋ ਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜੋ ਤਤ ਜੋਗ ਕਉ ਬੇਤੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પણ એવા સેવક વિરલ છે જેને ફિલોસોફર કહેવાય. ||1||વિરામ||

ਦੂਖੁ ਨਾਹੀ ਸਭੁ ਸੁਖੁ ਹੀ ਹੈ ਰੇ ਏਕੈ ਏਕੀ ਨੇਤੈ ॥
આવા ભક્તો માત્ર એક જ ભગવાનને પોતાની આંખમાં રાખે છે, તેમના માટે કોઈ દુ:ખ નથી હોતું, પરંતુ તમામ સુખને સુખ માનવામાં આવે છે.

ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਸਭੁ ਭਲਾ ਹੀ ਹੈ ਰੇ ਹਾਰ ਨਹੀ ਸਭ ਜੇਤੈ ॥੧॥
તેના માટે કોઈ ખરાબ નથી, બધું સારું છે, તે હંમેશા જીતે છે અને જીવનમાં ક્યારેય હાર માની નથી.||1||

ਸੋਗੁ ਨਾਹੀ ਸਦਾ ਹਰਖੀ ਹੈ ਰੇ ਛੋਡਿ ਨਾਹੀ ਕਿਛੁ ਲੇਤੈ ॥
તેમના માટે કોઈ દુ:ખ નથી, હંમેશા સુખ છે અને તેઓ ભક્તિના આનંદ સિવાય કશું લેતા નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹੈ ਕਤ ਆਵੈ ਕਤ ਰਮਤੈ ॥੨॥੩॥੨੨॥
હે નાનક! હરિનો ભક્ત હરિની ભક્તિમાં લીન રહે છે, તે જ્યાં આવે છે અને જ્યાં તે ભટકે છે, એટલે કે તે ટ્રાફિકથી મુક્ત થઈ જાય છે.॥૨॥૩॥૨૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહાલા ૫ ||

ਹੀਏ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਬਿਸਰਿ ਨ ਜਾਇ ॥
મારા હૃદયના પ્રિય ભગવાનને ભૂલશો નહીં,

ਤਨ ਮਨ ਗਲਤ ਭਏ ਤਿਹ ਸੰਗੇ ਮੋਹਨੀ ਮੋਹਿ ਰਹੀ ਮੋਰੀ ਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારું શરીર અને મન તેમાં સમાઈ જાય છે, પણ મોહિની માયા પણ મારા પર મોહિત છે.||1||વિરામ ||

ਜੈ ਜੈ ਪਹਿ ਕਹਉ ਬ੍ਰਿਥਾ ਹਉ ਅਪੁਨੀ ਤੇਊ ਤੇਊ ਗਹੇ ਰਹੇ ਅਟਕਾਇ ॥
હું જેને મારી વ્યથા સંભળાવું છું, તે જ વ્યક્તિ માયાથી પકડાઈને ફસાઈ રાખી છે,

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਏਕੈ ਜਾਲੀ ਤਾ ਕੀ ਗੰਠਿ ਨਹੀ ਛੋਰਾਇ ॥੧॥
આ અનેક પ્રકારની ભ્રમણા છે, તેની ગાંઠ ખોલી શકાતી નથી.||1||

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਆਇਓ ਸੰਤਨ ਹੀ ਸਰਨਾਇ ॥
દાસ નાનક આજુબાજુ ભટક્યા છે અને સંતપુરુષોના શરણમાં આવ્યા છે.

ਕਾਟੇ ਅਗਿਆਨ ਭਰਮ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਲੀਓ ਕੰਠਿ ਲਗਾਇ ॥੨॥੪॥੨੩॥
મારા અજ્ઞાન, માયા, માયાનું જાળ કાપીને તેઓ ભેટી પડ્યા છે. ||૨||૪||૨૩||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહાલા ૫ ||

ਆਨਦ ਰੰਗ ਬਿਨੋਦ ਹਮਾਰੈ ॥
અમને અહીં આનંદ, આનંદ અને આનંદ મળ્યો છે.

ਨਾਮੋ ਗਾਵਨੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਨੁ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આપણે હરિનામના ગુણગાન ગાઈએ છીએ, નામનું જ ધ્યાન કરીએ છીએ અને હરિનામ આપણા જીવનનો આધાર છે.||૧|| વિરામ||

ਨਾਮੋ ਗਿਆਨੁ ਨਾਮੁ ਇਸਨਾਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੇ ਕਾਰਜ ਸਵਾਰੈ ॥
હરિનામ આપણું જ્ઞાન અને સ્નાન છે, હરિનામનો જાપ કરવાથી આપણાં તમામ કાર્યો પૂર્ણ થાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਸੋਭਾ ਨਾਮੁ ਬਡਾਈ ਭਉਜਲੁ ਬਿਖਮੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਤਾਰੈ ॥੧॥
હરીનામ જ કીર્તિ અને કીર્તિ આપે છે, હરીનામ જ ભયાનક સંસાર સાગરનો રક્ષક છે.॥૧॥

ਅਗਮ ਪਦਾਰਥ ਲਾਲ ਅਮੋਲਾ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ ਗੁਰ ਚਰਨਾਰੈ ॥
હરીનામ સ્વરૂપે આ અગમ્ય, અમૂલ્ય દ્રવ્ય ગુરુના ચરણોમાં પ્રાપ્ત થયું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਮਗਨ ਭਏ ਹੀਅਰੈ ਦਰਸਾਰੈ ॥੨॥੫॥੨੪॥
હે નાનક! જ્યારે પ્રભુ પ્રસન્ન થયા, તેમને હૃદયમાં જોઈને આત્મા તેમનામાં તલ્લીન થઈ ગયો.॥૨॥૫॥૨૪॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહાલા ૫ ||

ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਸੁਆਮੀ ਨੇਰੋ ॥
આપણા સજ્જન, મિત્ર, સ્વામી નજીક છે.

ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਸਭਨ ਕੈ ਸੰਗੇ ਥੋਰੈ ਕਾਜ ਬੁਰੋ ਕਹ ਫੇਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધાની સાથે રહીને તે જુએ છે અને સાંભળે છે, તો પછી નાની જીંદગીમાં સારા-ખરાબ કેમ કરો છો.||૧||વિરામ ||

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੇਤੋ ਲਪਟਾਇਓ ਕਛੂ ਨਹੀ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਤੇਰੋ ॥
હરિનામના સ્મરણ વિના તમે જેટલા સંસારના રંગોમાં વીંટળાયેલા છો, આમાંનું કંઈ તમારું નથી.

ਆਗੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਆਵਤ ਸਭ ਪਰਗਟ ਈਹਾ ਮੋਹਿਓ ਭਰਮ ਅੰਧੇਰੋ ॥੧॥
આગળ પરલોકમાં કરેલાં બધાં કર્મો પ્રગટ થાય છે, અહીં મોહના અંધકારમાં શા માટે મોહિત થવું જોઈએ? ||૧||

ਅਟਕਿਓ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਸੰਗ ਮਾਇਆ ਦੇਵਨਹਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਬਿਸੇਰੋ ॥જીવ પોતાના પુત્ર, પત્ની અને સંપત્તિમાં અટવાયેલો છે અને આપનારને ભૂલી ગયો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਏਕੈ ਭਾਰੋਸਉ ਬੰਧਨ ਕਾਟਨਹਾਰੁ ਗੁਰੁ ਮੇਰੋ ॥੨॥੬॥੨੫॥
હે નાનક! મને તો માત્ર મારા બંધનો કાપી મૂકે એવા મારા ગુરુ પર જ ભરોસો છે.||૨||૬||૨૫||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫||

ਬਿਖੈ ਦਲੁ ਸੰਤਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰੈ ਗਾਹਿਓ ॥
તમારા ભક્તોની મદદથી મેં વસ્તુઓ અને અવગુણોના સમૂહને કચડી નાખ્યો છે.

ਤੁਮਰੀ ਟੇਕ ਭਰੋਸਾ ਠਾਕੁਰ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੀ ਆਹਿਓ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે ઠાકુર! તમારો જ આશ્રય અને ભરોસો છે, હું તમારી શરણમાં આવ્યો છું.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਮਹਾ ਪਰਾਛਤ ਦਰਸਨੁ ਭੇਟਿ ਮਿਟਾਹਿਓ ॥
તમારા દર્શનથી જન્મ-જન્મના મહાપાપ અને દોષો ભૂંસાઈ ગયા છે.

ਭਇਓ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਅਨਦ ਉਜੀਆਰਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਹਿਓ ॥੧॥
આનંદના પ્રકાશે મનને પ્રકાશિત કર્યું છે, હું પ્રાકૃતિક સમાધિમાં લીન છું.||૧||

ਕਉਨੁ ਕਹੈ ਤੁਮ ਤੇ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਸਮਰਥ ਅਥਾਹਿਓ ॥
તમે સર્વશક્તિમાન અને અથાહ છો, પછી કોણ કહે છે કે તમને કંઈ થતું નથી.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਰੰਗ ਰੂਪ ਰਸ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਲੈ ਲਾਹਿਓ ॥੨॥੭॥੨੬॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે કૃપાના ભંડાર! બધા રંગ, રૂપ અને સ્વાદ વગેરે તમારા નામથી પ્રાપ્ત થયા છે. ||૨||૭||૨૬||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫||

ਬੂਡਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਧੀਰੈ ॥
ડૂબતા જીવને ભગવાનના જપથી જ ધીરજ મળે છે.

ਬਿਨਸੈ ਮੋਹੁ ਭਰਮੁ ਦੁਖੁ ਪੀਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ત્યારે મોહ, માયા અને તેના દુ:ખોની પીડાનો અંત આવે છે. ||૧||

ਸਿਮਰਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨਾ ॥
હું દિવસ રાત ગુરુ ના ચરણો નું સ્મરણ કરું છુ.

ਜਤ ਕਤ ਪੇਖਉ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਾ ॥੧॥
જ્યાં જ્યાં જોઉં છું ત્યાં મને તમારા શરણ મળે છે ॥૧॥

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇਆ ॥
સંતોની કૃપાથી પ્રભુ સ્તુતિ કરી છે.

ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥੨॥੮॥੨੭॥
હે નાનક! ગુરુને મળીને સુખ પ્રાપ્ત કર્યું. ॥૨॥૮॥૨૭॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਮਨਹਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥
પ્રભુના નામનું સ્મરણ કરવાથી મનમાં સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેથી, ઋષિ-મુનિઓ અને મહાત્માઓના સંગમાં પ્રભુના ગુણગાન ગાવા જોઈએ.||૧||

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਰਿਦੈ ਬਸੇਰੋ ॥
હે પ્રભુ! કૃપા કરીને હૃદય માં વસ્યા રહો.

ਚਰਨ ਸੰਤਨ ਕੈ ਮਾਥਾ ਮੇਰੋ ॥੧॥
મારું માથું સંતો ના ચરણોમા છે.||૧||

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਉ ਸਿਮਰਹੁ ਮਨਾਂ ॥
તમારા મનમાં પરબ્રહ્મ નું ચિંતન કરો.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੁਨਾਂ ॥੨॥੯॥੨੮॥
નાનક નું કઠણ છે કે ગુરુ પાસેથી પરમાત્મા ના ગુણ સાંભળો.||૨||૯||૨૮||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਪ੍ਰਭ ਪਰਸਨ ॥
મને પ્રભુના ચરણસ્પર્શનો પ્રેમ લાગેલ છે.

ਰਸਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭੋਜਨਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੀ ਅਖੀਅਨ ਕਉ ਸੰਤੋਖੁ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીર હરીનામના ભોજનથી તૃપ્ત થાય છે અને આંખોને પ્રભુના દર્શનથી તૃપ્તિ મળી છે.||૧||

ਕਰਨਨਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਜਸੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਲਮਲ ਦੋਖ ਸਗਲ ਮਲ ਹਰਸਨ ॥
પ્રિય પ્રભુનો મહિમા કાનમાં ભરાય છે, જેના પરિણામે બધા પાપ-દોષ દૂર થાય છે.

ਪਾਵਨ ਧਾਵਨ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖ ਪੰਥਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਕਾਇਆ ਸੰਤ ਸਰਸਨ ॥੧॥
આ પગ સુખના માર્ગવાળા ગુરુ તરફ દોડે છે અને આ શરીર સંતોથી પ્રસન્ન રહે છે.||૧||

ਸਰਨਿ ਗਹੀ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਨ ਉਪਾਵ ਥਕਿਤ ਨਹੀ ਕਰਸਨ ॥
બીજા ઉપાયોથી કંટાળીને સર્વસ્વ છોડીને સંપૂર્ણ અવિનાશી પ્રભુનું શરણ લીધું છે.

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਏ ਨਾਨਕ ਜਨ ਅਪਨੇ ਅੰਧ ਘੋਰ ਸਾਗਰ ਨਹੀ ਮਰਸਨ ॥੨॥੧੦॥੨੯॥
હે નાનક! પ્રભુએ તેના સેવકને તેનો હાથ પકડીને બચાવ્યો છે અને તે હવે ભયાનક વિશ્વ-સાગરમાં ડૂબશે નહીં.||૨||૧૦||૨૯||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫ ॥

ਕੁਹਕਤ ਕਪਟ ਖਪਟ ਖਲ ਗਰਜਤ ਮਰਜਤ ਮੀਚੁ ਅਨਿਕ ਬਰੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના અંતઃકરણમાં વિનાશક ચીસો પાડે છે, દુષ્ટ ગર્જના કરે છે, આવા લોકો ઘણી વખત મૃત્યુ પામે છે.||૧||

ਅਹੰ ਮਤ ਅਨ ਰਤ ਕੁਮਿਤ ਹਿਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੇਖਤ ਭ੍ਰਮਤ ਲਾਖ ਗਰੀਆ ॥੧॥
હું અભિમાન અને અન્ય રુચિઓમાં લીન છું. પ્રેમ દુષ્ટો માટે કરવામાં આવે છે. હે પ્રિય પ્રભુ! તમે જોશો કે હું લાખો શેરીઓમાં ભટકી રહ્યો છું||૧||

ਅਨਿਤ ਬਿਉਹਾਰ ਅਚਾਰ ਬਿਧਿ ਹੀਨਤ ਮਮ ਮਦ ਮਾਤ ਕੋਪ ਜਰੀਆ ॥
મારું આચરણ ખરાબ છે, હું અવ્યવસ્થિત જીવન જીવું છું અને હું ક્રોધની આગમાં સળગી રહ્યો છું, પ્રેમના નશામાં રહું છું.

ਕਰੁਣ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁੋਪਾਲ ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਨਾਨਕ ਉਧਰੁ ਸਰਨਿ ਪਰੀਆ ॥੨॥੧੧॥੩੦॥
હે પ્રભુ! તમે દયાળુ, દયાળુ અને ગરીબો પ્રત્યે દયાળુ છો, નાનક તમારા આશ્રયમાં છે, મને બચાવો.||૨||૧૧||૩૦||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਦਾਤਾ ॥
પરમાત્મા આપણને જીવન, પ્રાણ અને સન્માન આપનાર છે.

ਹਰਿ ਬਿਸਰਤੇ ਹੀ ਹਾਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એ દાન કરનાર પ્રભુને ભૂલી જવાથી નુકસાન જ થાય છે.||૧||

ਗੋਬਿੰਦ ਤਿਆਗਿ ਆਨ ਲਾਗਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋ ਡਾਰਿ ਭੂਮਿ ਪਾਗਹਿ ॥
જેઓ પ્રભુનો ત્યાગ કરે છે અને અન્ય ભૌતિક વસ્તુઓમાં પ્રવૃત્ત થાય છે તેઓ અમૃત ફેંકી અને ધૂળ ચાટે છે.

ਬਿਖੈ ਰਸ ਸਿਉ ਆਸਕਤ ਮੂੜੇ ਕਾਹੇ ਸੁਖ ਮਾਨਿ ॥੧॥
મૂર્ખ લોકો વસ્તુઓ અને દુર્ગુણોમાં આસક્ત હોય છે, પછી તેઓ સુખ કેવી રીતે મેળવે.||૧||

ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਲੋਭਿ ਬਿਆਪਿਓ ਜਨਮ ਹੀ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥
કામ, ક્રોધ અને લોભમાં લીન થવું એ જન્મ અને મૃત્યુનું મૂળ છે.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰਨਿ ਆਇਓ ਉਧਰੁ ਨਾਨਕ ਜਾਨਿ ॥੨॥੧੨॥੩੧॥
નાનકની વિનંતિ છે કે શુદ્ધિનું શરણ લેવાથી મોક્ષ થાય છે.॥૨॥૧૨॥૩૧॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫॥

ਅਵਿਲੋਕਉ ਰਾਮ ਕੋ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ॥
હું પરમાત્માનું મુખ નિહાળું છુ.

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਰਤਨੁ ਪਾਇਓ ਬਿਸਰੀ ਸਭ ਚਿੰਦ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
શોધતા શોધતા મને હરીનામ રત્ન મળ્યું છે, જેનાથી મારી બધી ચિંતાઓ દૂર થઈ ગઈ છે.||૧||

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦੈ ਧਾਰਿ ॥
જ્યારથી પરમાત્માના ચરણ- કમળને હૃદયમાં સ્થાન આપ્યું,

ਉਤਰਿਆ ਦੁਖੁ ਮੰਦ ॥੧॥
દુઃખ - કલેશ દૂર થઈ ગયા.||૧||

ਰਾਜ ਧਨੁ ਪਰਵਾਰੁ ਮੇਰੈ ਸਰਬਸੋ ਗੋਬਿੰਦ ॥
મારું રાજ્ય, ધન, પરિવાર વગેરે બધું પ્રભુ જ છે.

ਸਾਧਸੰਗਮਿ ਲਾਭੁ ਪਾਇਓ ਨਾਨਕ ਫਿਰਿ ਨ ਮਰੰਦ ॥੨॥੧੩॥੩੨॥
હે નાનક! ઋષિ-પુરુષોના સંગમાં એવો લાભ મળ્યો છે કે હું જન્મ-મરણથી મુક્ત થઈ ગયો છું.॥૨॥૧૩॥૩૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੫
કાનડા મહેલ ૫॥ ઘર ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સદગુરુની કૃપાથી મળે છે

ਪੂਜਹੋ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿ ॥
પ્રભુ ની પૂજા કરો , હરિ નામની આરાધના કરો,

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗਿ ॥
ગુરુના ચરણો મા લીન રહો.

ਹਰਿ ਪਾਵਹੁ ਮਨੁ ਅਗਾਧਿ ॥
તમારા હૃદયમાં નિષ્ઠાપૂર્વક ભગવાનને શોધો.

ਜਗੁ ਜੀਤੋ ਹੋ ਹੋ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਧਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી વિશ્વને જીતી લો.||૧||વિરામ ||

ਅਨਿਕ ਪੂਜਾ ਮੈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਖੋਜੀ ਸਾ ਪੂਜਾ ਜਿ ਹਰਿ ਭਾਵਾਸਿ ॥
મેં ઘણી રીતે પૂજા કરી છે, પરંતુ પૂજા ફક્ત તે જ છે જે ભગવાનને ખુશ કરે છે.

ਮਾਟੀ ਕੀ ਇਹ ਪੁਤਰੀ ਜੋਰੀ ਕਿਆ ਏਹ ਕਰਮ ਕਮਾਸਿ ॥માટીના બનેલા માણસમાં એવી કઈ શક્તિ છે કે તે કોઈ પણ કર્મ કરી શકે.

ਪ੍ਰਭ ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਜਿਸੁ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹੁ ਸੋ ਤੁਧੁ ਜੰਤ ਮਿਲਾਸਿ ॥੧॥પ્રભુ હાથ પકડીને જે માર્ગ પર મૂકે છે તેમાં આત્મા ભળી જાય છે.||૧||

ਅਵਰ ਓਟ ਮੈ ਕੋਇ ਨ ਸੂਝੈ ਇਕ ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ਮੈ ਆਸ ॥મને અન્ય કોઈ આશ્રય દેખાતો નથી, ફક્ત પ્રભુ આશ્રય જ મારી આશા છે.

ਕਿਆ ਦੀਨੁ ਕਰੇ ਅਰਦਾਸਿ ॥
આ દિવસ માટે શું પ્રાર્થના કરવી જોઈએ,

ਜਉ ਸਭ ਘਟਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨਿਵਾਸ ॥
જ્યારે માત્ર પ્રભુ જ સર્વ વ્યાપી જાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਚਰਨਨ ਕੀ ਮਨਿ ਪਿਆਸ ॥
હું પ્રભુના ચરણોને મનમાં તરસ્યો છું

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਰਾ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਸ ॥੨॥੧॥੩੩॥
નાનક કહે છે કે હે પ્રભુ! હું તમારો દાસ કહું છું અને સદા તમારા પર બલિદાન આપું છું॥૨॥૧॥૩૩॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੬
કાનડા મહેલ ૫, ઘર ૬

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ੴ ॥ੴ ॥એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਜਗਤ ਉਧਾਰਨ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਅ ਤੇਰੈ ॥
હે પ્રભુ ! તમારું નામ જગતનું તારણહાર છે.

ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਕੇਰੈ ॥
હરિનું નામ ધન અને સુખનો ભંડાર છે.

ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗ ਰੰਗ ਅਨੂਪੇਰੈ ॥
અનેક રંગોમાં રંગાયેલા પ્રભુ અનન્ય છે.

ਕਾਹੇ ਰੇ ਮਨ ਮੋਹਿ ਮਗਨੇਰੈ ॥
હે મન! તમે ભ્રમમાં કેમ ડૂબી ગયા છો.

ਨੈਨਹੁ ਦੇਖੁ ਸਾਧ ਦਰਸੇਰੈ ॥
આંખો થી સાધુ પુરુષો ના દર્શન કરો.

ਸੋ ਪਾਵੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਤੁ ਲਿਲੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના ભાગ્યમાં લખેલું હોય એને જ પ્રભુ પ્રાપ્ત થઈ શકે.||૧||

ਸੇਵਉ ਸਾਧ ਸੰਤ ਚਰਨੇਰੈ ॥
હું સાધુ સંતો ના ચરણો ની સેવા કરું છું,

ਬਾਂਛਉ ਧੂਰਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੇਰੈ ॥
હું તેના પગની ધૂળ ઈચ્છું છું, જે શુદ્ધ કરે છે.

ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਮੈਲੁ ਕਟੇਰੈ ॥
અડસઠ તીર્થોમાં સ્નાન કરવાથી પાપોની મલિનતા દૂર થાય છે તે ફળ સમાન છે.

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਧਿਆਵਹੁ ਮੁਖੁ ਨਹੀ ਮੋਰੈ ॥
હું મારા શ્વાસથી પ્રભુનું ધ્યાન કરું છું અને તેનાથી દૂર થતો નથી.

ਕਿਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਲਾਖ ਕਰੋਰੈ ॥
લાખો - કરોડો કોઈપણ સાથે જતું નથી અને

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੋ ਨਾਮੁ ਅੰਤਿ ਪੁਕਰੋਰੈ ॥੧॥
પ્રભુનું નામ જ અંત માં સાથે રહે છે.||૧||

ਮਨਸਾ ਮਾਨਿ ਏਕ ਨਿਰੰਕੇਰੈ ॥
મનમાં નિરંકારનું જ ચિંતન કરો અને

ਸਗਲ ਤਿਆਗਹੁ ਭਾਉ ਦੂਜੇਰੈ ॥
સર્વ દ્વૈતનો ત્યાગ કરો.

ਕਵਨ ਕਹਾਂ ਹਉ ਗੁਨ ਪ੍ਰਿਅ ਤੇਰੈ ॥
હે પ્રભુ! હું તમારા કયા ગુણોનું વર્ણન કરું,

ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਏਕ ਟੁਲੇਰੈ ॥
હું તો તમારા એક ગુણ નું પણ વર્ણન કરી શકું એમ નથી.

ਦਰਸਨ ਪਿਆਸ ਬਹੁਤੁ ਮਨਿ ਮੇਰੈ ॥
મારા મનમાં તારા દર્શન ની તીવ્ર લાલચ છે,

ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜਗਤ ਗੁਰ ਕੇਰੈ ॥੨॥੧॥੩੪॥
હે જગત ગુરુ! નાનક ને આવીને મળો.||૨||૧||૩૪||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ 5

ਐਸੀ ਕਉਨ ਬਿਧੇ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એવો કયો માર્ગ છે જેમાં ભગવાનના દર્શન થઈ શકે.||૧||

ਆਸ ਪਿਆਸ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਉਮਗਿ ਹੀਉ ਤਰਸਨਾ ॥੧॥
સર્વ મનોકામનાઓ પૂર્ણ કરનાર પ્રભુની તીવ્ર ઝંખના છે અને તેમના દર્શનના ઉમંગમાં હૃદય તડપતું છે.||૧||

ਦੀਨ ਲੀਨ ਪਿਆਸ ਮੀਨ ਸੰਤਨਾ ਹਰਿ ਸੰਤਨਾ ॥
મેં નમ્રતાપૂર્વક ભક્તોનો આશ્રય લીધો છે, પ્રભુની તરસમાં માછલીની જેમ તડપી રહ્યો છું અને

ਹਰਿ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੇਨ ॥
હરિ ભક્તો ની ચરણ ધૂળ નો ઇચ્છુક છું.

ਹੀਉ ਅਰਪਿ ਦੇਨ ॥
મે મારું હ્રદય પણ અર્પણ કરી દીધું છે,

ਪ੍ਰਭ ਭਏ ਹੈ ਕਿਰਪੇਨ ॥
પ્રભુ મારા પર કૃપાળુ થઈ ગયા છે.

ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਤਿਆਗਿ ਛੋਡਿਓ ਤਉ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜੀਉ ਭੇਟਨਾ ॥੨॥੨॥੩੫॥
હે નાનક! જો માન- મોહ મૂકી દઈએ તો જ પરમાત્મા થી મુલાકાત થઈ શકે.||૨||૨||૩૫||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ 5

ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਰੰਗਨ ਕੇ ਰੰਗਾ ॥
ઓ જિજ્ઞાસુઓ! આ સંસાર-તમાશામાં ભગવાન અનેક રંગોમાં હાજર છે.

ਕੀਟ ਹਸਤ ਪੂਰਨ ਸਭ ਸੰਗਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે જંતુઓથી હાથી સુધી દરેક વસ્તુમાં વ્યાપી જાય છે.||૧||

ਬਰਤ ਨੇਮ ਤੀਰਥ ਸਹਿਤ ਗੰਗਾ ॥
કેટલાક વ્રત - ઉપવાસ રાખે છે, કેટલાક નિયમોનું પાલન કરે છે, કેટલાક ગંગા સહિત અનેક તીર્થોમાં સ્નાન કરે છે.

ਜਲੁ ਹੇਵਤ ਭੂਖ ਅਰੁ ਨੰਗਾ ॥
કેટલાક પાણી અને બરફ સહન કરે છે, કેટલાક ભૂખ્યા રહે છે અને કેટલાક નગ્ન રહે છે.

ਪੂਜਾਚਾਰ ਕਰਤ ਮੇਲੰਗਾ ॥
કેટલાક લોકો પદ્માસન કરીને પૂજા અર્ચના કરે છે.

ਚਕ੍ਰ ਕਰਮ ਤਿਲਕ ਖਾਟੰਗਾ ॥
અનેક ચક્ર-કર્મો અને શષ્ટાંગ તિલક કરો.

ਦਰਸਨੁ ਭੇਟੇ ਬਿਨੁ ਸਤਸੰਗਾ ॥੧॥
આટલું બધું હોવા છતાં સત્સંગ વિના પ્રભુનું દર્શન થતું નથી.||૧||

ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਅਤਿ ਰਹਤ ਬਿਟੰਗਾ ॥
કોઈ જિદ્દી રીતે ઇન્દ્રિયોને નિયંત્રિત કરે છે, શીર્ષાસન કરે છે,

ਹਉ ਰੋਗੁ ਬਿਆਪੈ ਚੁਕੈ ਨ ਭੰਗਾ ॥
પણ મનમાં અહંકારનો રોગ રહે છે, ઈચ્છાઓ જતી નથી.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਤਿ ਤ੍ਰਿਸਨ ਜਰੰਗਾ ॥
વાસના, ક્રોધ અને તૃષ્ણાની આગમાં માણસ બળે છે.

ਸੋ ਮੁਕਤੁ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਚੰਗਾ ॥੨॥੩॥੩੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જેને સાચા ગુરુ મળે છે તે સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે.||૨||૩||૩૬||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੭੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥੧ੴ॥੧ੴ
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਤਿਖ ਬੂਝਿ ਗਈ ਗਈ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਜਨਾ ॥
સાધુજનોને મળવાથી બધી તૃષ્ણાઓ શમી ગઈ.

ਪੰਚ ਭਾਗੇ ਚੋਰ ਸਹਜੇ ਸੁਖੈਨੋ ਹਰੇ ਗੁਨ ਗਾਵਤੀ ਗਾਵਤੀ ਗਾਵਤੀ ਦਰਸ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માના ગુણગાન ગાતાં ગાતાં પાંચ કામાદિક ચોર ભાગી ગયાં છે, કુદરતી સુખની પ્રાપ્તિ કરી છે અને પ્રભુનાં દર્શને પ્રેમમાં છે.||૧||

ਜੈਸੀ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭ ਮੋ ਸਿਉ ਮੋ ਸਿਉ ਐਸੀ ਹਉ ਕੈਸੇ ਕਰਉ ॥
હે પ્રભુ ! તમે મારા પર જે ઉપકાર કર્યો છે તે હું કેવી રીતે કરી શકું?

ਹੀਉ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ਬਲਿ ਬਲੇ ਬਲਿ ਬਲੇ ਬਲਿ ਗਈ ॥੧॥
હું તમારા પર મારું હૃદય બલિદાન આપીશ.||૧||

ਪਹਿਲੇ ਪੈ ਸੰਤ ਪਾਇ ਧਿਆਇ ਧਿਆਇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ॥
પ્રથમ સંતોના ચરણોમાં પડીને, મેં પ્રેમથી તમારું ધ્યાન કર્યું છે.

ਪ੍ਰਭ ਥਾਨੁ ਤੇਰੋ ਕੇਹਰੋ ਜਿਤੁ ਜੰਤਨ ਕਰਿ ਬੀਚਾਰੁ ॥
હે પ્રભુ ! તમારું તે સ્થાન કેવું છે, જ્યાં તમે બેસીને જીવોના પોષણ વિશે વિચારો છો.

ਅਨਿਕ ਦਾਸ ਕੀਰਤਿ ਕਰਹਿ ਤੁਹਾਰੀ ॥
ઘણા ભક્તો તમારી સ્તુતિ કરે છે.

ਸੋਈ ਮਿਲਿਓ ਜੋ ਭਾਵਤੋ ਜਨ ਨਾਨਕ ਠਾਕੁਰ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥
નાનકે કહ્યું છે કે મારે જે જોઈતું હતું તે મને મળ્યું છે અને હું ઠાકુરજીમાં સમાઈ ગયો છું.

ਏਕ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ਤੂਹੀ ॥੨॥੧॥੩੭॥
ઓહ ભગવાન! ફક્ત તમે જ (દાતા) તમે જ છો (પૂજ્ય) તમે જ છો (બધું).||૨||૧||૩૭||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੮
કાનડા મહેલ 5 ઘર ૮

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਤਿਆਗੀਐ ਗੁਮਾਨੁ ਮਾਨੁ ਪੇਖਤਾ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ਹਾਂ ਹਾਂ ਮਨ ਚਰਨ ਰੇਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અભિમાન છોડો, દયાળુ પ્રભુ જોઈ રહ્યા છે. હે મન! પ્રભુના ચરણોની ધૂળ બની જા.||૧||

ਹਰਿ ਸੰਤ ਮੰਤ ਗੁਪਾਲ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ॥੧॥
સંતોનો મંત્ર ભગવાનનું ધ્યાન કરવાનો છે, આ જ જ્ઞાન છે.||૧||

ਹਿਰਦੈ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਇ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਮੋਹਨਾ ॥
તમારા હૃદયથી ભગવાનની સ્તુતિ કરો, તેમના કમળ ચરણોને પ્રેમ કરો, તે ગરીબો પર દયાળુ છે.

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆ ਮਇਆ ਧਾਰਿ ॥
હે કૃપાનિધિ! દયા કરો

ਨਾਨਕੁ ਮਾਗੈ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ॥
નાનક હરિનામ દાન અને

ਤਜਿ ਮੋਹੁ ਭਰਮੁ ਸਗਲ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥੨॥੧॥੩੮॥
મોહ, ભ્રમ, અભિમાન બધાનું ત્યાગ માંગે છે.||૨||૧||૩૮||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਪ੍ਰਭ ਕਹਨ ਮਲਨ ਦਹਨ ਲਹਨ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਆਨ ਨਹੀ ਉਪਾਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુના ભજનથી પાપોની મલિનતા બળી જાય છે અને તે ગુરુના અનુભૂતિથી જ પ્રાપ્ત થાય છે, આ સિવાય બીજો કોઈ અસરકારક ઉપાય નથી.||૧||

ਤਟਨ ਖਟਨ ਜਟਨ ਹੋਮਨ ਨਾਹੀ ਡੰਡਧਾਰ ਸੁਆਉ ॥੧॥
દાન કે તીર્થયાત્રા સ્નાન, અભ્યાસ, અધ્યાપન, આ છ કર્મો, લાંબા વાળ ધારણ કરવા, હોમ-યજ્ઞ કરવા અને યોગીઓની જેમ શિક્ષા સાથે ચાલવું, તે કંઈ કામના નથી.||૧||

ਜਤਨ ਭਾਂਤਨ ਤਪਨ ਭ੍ਰਮਨ ਅਨਿਕ ਕਥਨ ਕਥਤੇ ਨਹੀ ਥਾਹ ਪਾਈ ਠਾਉ ॥
અનેક પ્રકારના પ્રયત્નો, તપશ્ચર્યા, દેશ-વિદેશ, અનેક કાર્ય કરવાથી કોઈ ફાયદો કે સ્થિરતા નથી.

ਸੋਧਿ ਸਗਰ ਸੋਧਨਾ ਸੁਖੁ ਨਾਨਕਾ ਭਜੁ ਨਾਉ ॥੨॥੨॥੩੯॥
હે નાનક! સંપૂર્ણ વિશ્લેષણ કર્યા પછી, એવું માનવામાં આવે છે કે ભગવાનની ભક્તિ કરવાથી જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.॥૨॥૨॥૩૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੯
કાનડા મહેલ ૫ ધર ૯

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છેજે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਭਗਤਿ ਬਛਲੁ ਭੈ ਹਰਨ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે જિજ્ઞાસુઓ! પ્રભુ અશુદ્ધ અને પાપીઓના પવિત્રકર્તા, ભક્ત, સર્વ ભય દૂર કરનાર અને મુક્તિદાતા છે.||૧||

ਨੈਨ ਤਿਪਤੇ ਦਰਸੁ ਪੇਖਿ ਜਸੁ ਤੋਖਿ ਸੁਨਤ ਕਰਨ ॥੧॥
તેના દર્શનથી આંખો તૃપ્ત થાય છે અને કીર્તિ સાંભળીને કાન પ્રસન્ન થાય છે.||૧||

ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਦਾਤੇ ਦੀਨ ਗੋਬਿਦ ਸਰਨ ॥
તે આપણા જીવનનો વાસ છે, ગરીબો અને પીડિતોને આપનાર, અનાથ, આશ્રય આપનાર છે.

ਆਸ ਪੂਰਨ ਦੁਖ ਬਿਨਾਸਨ ਗਹੀ ਓਟ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਚਰਨ ॥੨॥੧॥੪੦॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે પ્રભુ સર્વ આશા પૂર્ણ કરનાર, દુઃખ અને દુઃખનો નાશ કરનાર છે. તેથી મેં તેમના ચરણોમાં આશ્રય લીધો છે.॥૨॥૧॥૪૦॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਚਰਨ ਸਰਨ ਦਇਆਲ ਠਾਕੁਰ ਆਨ ਨਾਹੀ ਜਾਇ ॥
હું દયાળુ પ્રભુના ચરણોમાં શરણ લઉં છું, તેથી બીજું કોઈ જતું નથી.

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਬਿਰਦੁ ਸੁਆਮੀ ਉਧਰਤੇ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અશુદ્ધને પાવન કરવાનો સદગુરૂનો સ્વભાવ છે, જેઓ પરમાત્માના ધ્યાનમાં લીન રહે છે,
તેઓ મુક્ત થાય છે.||૧||

ਸੈਸਾਰ ਗਾਰ ਬਿਕਾਰ ਸਾਗਰ ਪਤਿਤ ਮੋਹ ਮਾਨ ਅੰਧ ॥
આ સંસાર-સાગર દુર્ગુણોની મલિનતાથી ભરેલો છે, મારા જેવો અશુદ્ધ મોહ અને
અભિમાનથી આંધળો થઈને માયાના વ્યાપારમાં મગ્ન છે.

ਬਿਕਲ ਮਾਇਆ ਸੰਗਿ ਧੰਧ ॥
પ્રભુ પોતે હાથ પકડીને બહાર કાઢનાર છે, હે ગોવિંદ! મને બચાવો.||૧||

ਕਰੁ ਗਹੇ ਪ੍ਰਭ ਆਪਿ ਕਾਢਹੁ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇ ॥੧॥
અનાથોના સ્વામી, ભક્તોના ભગવાન કરોડોના પાપોને દૂર કરનાર છે.

ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਸੰਤਨ ਕੋਟਿ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸ ॥
મનમાં તેમના દર્શનની તરસ છે.

ਮਨਿ ਦਰਸਨੈ ਕੀ ਪਿਆਸ ॥
પ્રભુ ગુણોનો સંપૂર્ણ ભંડાર છે.

ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਗੁਨਤਾਸ ॥
તે કૃપાનિધિ હંમેશા દયાળુ છે, વિશ્વના રખેવાળ છે.

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਗੁਪਾਲ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰਸਨਾ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੨॥੨॥੪੧॥
તેથી નાનક હંમેશા પોતાની જીભ વડે પ્રભુના ગુણગાન ગાય છે.||૨||૨||૪૧||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਵਾਰਿ ਵਾਰਉ ਅਨਿਕ ਡਾਰਉ ॥
હું અનેક સુખોનો ભોગ આપીશ

ਸੁਖੁ ਪ੍ਰਿਅ ਸੁਹਾਗ ਪਲਕ ਰਾਤ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારા પતિ-પ્રભુની રાત્રિના નાનકડા આનંદ પર||૧||

ਕਨਿਕ ਮੰਦਰ ਪਾਟ ਸੇਜ ਸਖੀ ਮੋਹਿ ਨਾਹਿ ਇਨ ਸਿਉ ਤਾਤ ॥੧॥
હે સત્સંગી સખી! મને સોનું, સુંદર ઘર, રેશમી વસ્ત્રો, સુખદાયક સેજ વગેરેમાં રસ નથી.||૧||

ਮੁਕਤ ਲਾਲ ਅਨਿਕ ਭੋਗ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਹਾਤ ॥
નાનકે કહ્યું છે કે પરમાત્માના નામ વિના અનેક સુખ-વિલાસ અને હીરા-મોતી બધા નાશવંત છે.

ਰੂਖੋ ਭੋਜਨੁ ਭੂਮਿ ਸੈਨ ਸਖੀ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਸੂਖਿ ਬਿਹਾਤ ॥੨॥੩॥੪੨॥
હે સખી! સૂકું અન્ન ખાવુ અને પતિ-પ્રભુ સાથે જમીન પર સૂવું વગેરે જ સુખ છે. ॥૨॥૩॥૪૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਅਹੰ ਤੋਰੋ ਮੁਖੁ ਜੋਰੋ ॥
અભિમાન છોડીને ભગવાનની ભક્તિમાં મન લગાવો.

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਮਨੁ ਲੋਰੋ ॥
ગુરુ-ગુરુનો જાપ કરવાની મનની ઈચ્છા કરો.

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਿਆਰੋ ਮੋਰੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રિય પ્રભુ થી પ્રેમ પ્રિતી લગાવી રાખો.॥૧॥વિરામ॥

ਗ੍ਰਿਹਿ ਸੇਜ ਸੁਹਾਵੀ ਆਗਨਿ ਚੈਨਾ ਤੋਰੋ ਰੀ ਤੋਰੋ ਪੰਚ ਦੂਤਨ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਤੋਰੋ ॥੧॥
પાંચ દુષ્ટ કામાદિક સાથેના સંબંધો તોડી નાખો, આનાથી હૃદય-ઘર એક સુંદર બગીચો બની જશે અને મનના આંગણામાં શાંતિ અને પ્રસન્નતા રહેશે.||૧||

ਆਇ ਨ ਜਾਇ ਬਸੇ ਨਿਜ ਆਸਨਿ ਊਂਧ ਕਮਲ ਬਿਗਸੋਰੋ ॥
ટ્રાફિક અદૃશ્ય થઈ જશે, તે તેના મૂળ ઘરમાં રહેઠાણ બની જશે અને હૃદય જેવું અડધું કમળ ઊગશે.

ਛੁਟਕੀ ਹਉਮੈ ਸੋਰੋ ॥
તમારા અહંકારનો ઘોંઘાટ ખતમ થઈ જશે.

ਗਾਇਓ ਰੀ ਗਾਇਓ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਗੁਨੀ ਗਹੇਰੋ ॥੨॥੪॥੪੩॥
નાનકે કહ્યું છે કે હે સત્સંગી સખી! ગુણોના અગાધ સાગર પ્રભુની અમે સ્તુતિ કરી છે ॥૨॥૪॥૪૩॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੯ ॥
કાનડા મહેલ ૫ ધર ૯

ਤਾਂ ਤੇ ਜਾਪਿ ਮਨਾ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥
હે મન! પરમાત્માનો જાપ કરો,

ਜੋ ਸੰਤ ਬੇਦ ਕਹਤ ਪੰਥੁ ਗਾਖਰੋ ਮੋਹ ਮਗਨ ਅਹੰ ਤਾਪ ॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતો-મહાત્માઓ અને વેદોએ કહ્યું છે કે જીવનનો માર્ગ ખૂબ કઠિન છે, આત્મા આસક્તિ અને અભિમાનના તાપમાં તલ્લીન રહે છે, તેથી જ જાપ કરવાનું કહ્યું છે.

ਜੋ ਰਾਤੇ ਮਾਤੇ ਸੰਗਿ ਬਪੁਰੀ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਸੰਤਾਪ ॥੧॥
જેઓ માયાના મોહમાં મગ્ન છે તેઓ દુઃખી રહે છે.||૧||

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੋਊ ਜਨੁ ਉਧਰੈ ਜਿਸਹਿ ਉਧਾਰਹੁ ਆਪ ॥
પરમાત્માના નામનો જાપ કરવાથી તે જ વ્યક્તિનો ઉદ્ધાર થાય છે, જેનો તે પોતે ઉદ્ધાર કરે છે.

ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਮੋਹ ਭੈ ਭਰਮਾ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥੨॥੫॥੪੪॥
હે નાનક! સંતપુરુષોના મહિમાથી સર્વ આસક્તિ, ભય અને માયા નાશ પામે છે. ॥૨॥૫॥૪૪॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੦
કાનડા મહેલ ૫ ધર ૧૦

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સદ્ગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਐਸੋ ਦਾਨੁ ਦੇਹੁ ਜੀ ਸੰਤਹੁ ਜਾਤ ਜੀਉ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥
હે સંત પુરુષો! તમે એવું દાન આપો, જેના પર અમારા પ્રાણ કુર્બાન હો.

ਮਾਨ ਮੋਹੀ ਪੰਚ ਦੋਹੀ ਉਰਝਿ ਨਿਕਟਿ ਬਸਿਓ ਤਾਕੀ ਸਰਨਿ ਸਾਧੂਆ ਦੂਤ ਸੰਗੁ ਨਿਵਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું અહંકારમાં ડૂબેલો હતો, પાંચ દુષ્ટ જાતિઓમાં ફસાઈ ગયો હતો અને તેમની સાથે રહેતો હતો, આ દુષ્ટોથી મુક્ત થવા માટે, મેં સાધુઓનો આશ્રય લીધો છે.||૧||

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਦੁਆਰਿ ॥੧॥
લાખો જન્મોમાં ભટક્યા પછી હાર માની ધણીના દ્વારે આવ્યો છું.||૧||

ਕਿਰਪਾ ਗੋਬਿੰਦ ਭਈ ਮਿਲਿਓ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
પ્રભુ ની કૃપા થી હરિનામનો આશરો મળી ગયો છે.

ਦੁਲਭ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਨਾਨਕ ਭਵ ਉਤਾਰਿ ਪਾਰਿ ॥੨॥੧॥੪੫॥
હે નાનક! હરિનામના નામથી જ દુર્લભ મનુષ્ય જન્મ સફળ થાય છે અને આત્મા સંસાર સાગર પાર કરે છે.||૨||૧||૪૫||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧੧
કાનડા મહેલ ૫ ધર ૧૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે, જે સદ્ગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਹਜ ਸੁਭਾਏ ਆਪਨ ਆਏ ॥
પ્રભુ સહજ રીતે જ મળે છે.

ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੌ ਕਛੂ ਦਿਖਾਏ ॥
મને કંઇ ખબર નથી, આ અદ્દભુત વ્યક્તિ કેવી રીતે બની ગઇ.

ਪ੍ਰਭੁ ਮਿਲਿਓ ਸੁਖ ਬਾਲੇ ਭੋਲੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ નિર્દોષતાથી મળ્યા છે, જેની પાસેથી મને પરમ સુખ પ્રાપ્ત થયું છે.||૧||

ਸੰਜੋਗਿ ਮਿਲਾਏ ਸਾਧ ਸੰਗਾਏ ॥
સંજોગ થી સાધુ પુરુષો ની સંગત મળી ગઈ છે.

ਕਤਹੂ ਨ ਜਾਏ ਘਰਹਿ ਬਸਾਏ ॥
મન ક્યાય નથી ભટકતું અને સ્થિર રહે છે.

ਗੁਨ ਨਿਧਾਨੁ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਇਹ ਚੋਲੈ ॥੧॥
તે ગુણો ના ભંડાર છે આ જનમ માં પ્રગટ થઈ ગયા છે.||૧||

ਚਰਨ ਲੁਭਾਏ ਆਨ ਤਜਾਏ ॥
અન્ય બધું મૂકીને પ્રભુ ના ચરણો મા લગન લાગી ગઈ છે.

ਥਾਨ ਥਨਾਏ ਸਰਬ ਸਮਾਏ ॥
તે સૃષ્ટિ ના બધા સ્થાન માં વિરાજમાન છે.

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਨਾਨਕੁ ਗੁਨ ਬੋਲੈ ॥੨॥੧॥੪੬॥
નાનક તો સોખ થી એના જ ગુણ ગાય છે.||૨||૧||૪૬||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਗੋਬਿੰਦ ਠਾਕੁਰ ਮਿਲਨ ਦੁਰਾਈਂ ॥
જગત ના ઠાકુર પ્રભુને મળવું બવું કઠિન છે,

ਪਰਮਿਤਿ ਰੂਪੁ ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਰਹਿਓ ਸਰਬ ਸਮਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સર્વવ્યાપી છે, પહોંચની બહાર છે, મનની ઇન્દ્રિયોની બહાર છે, અનુમાનની બહાર છે, સુંદર સ્વરૂપ ધરાવે છે.||૧||

ਕਹਨਿ ਭਵਨਿ ਨਾਹੀ ਪਾਇਓ ਪਾਇਓ ਅਨਿਕ ਉਕਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ॥੧॥
તે નિવેદનો કરવાથી અને તીર્થસ્થાનોની મુલાકાત લેવાથી મળતું નથી, તે કોઈ ચતુરાઈ અને અનેક ઉચ્ચારણથી પણ પ્રાપ્ત થતું નથી.||૧||

ਜਤਨ ਜਤਨ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਰੇ ਤਉ ਮਿਲਿਓ ਜਉ ਕਿਰਪਾਈ ॥
અલબત્ત, આપણે લાખ પ્રયત્નો કરવા જોઈએ, આપણે અનેક રીતે પ્રયત્ન કરીએ તો પણ તે આપણી કૃપા કરીએ ત્યારે જ મળે છે.

ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆਰ ਕ੍ਰਿਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਰੇਨਾਈ ॥੨॥੨॥੪੭॥
પ્રભુ દયાળુ, કૃપાળુ અને કૃપાનું ઘર છે અને દાસ નાનક માત્ર સંતોની ધૂળ છે ॥૨॥૨॥૪૭॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਮਾਈ ਸਿਮਰਤ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ॥
હે માઈ! રામનું સ્મરણ કરતા રહો."

ਪ੍ਰਭ ਬਿਨਾ ਨਾਹੀ ਹੋਰੁ ॥
પ્રભુ સિવાય અન્ય કોઈ સહાયક હોતું નથી.

ਚਿਤਵਉ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਸਾਸਨ ਨਿਸਿ ਭੋਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સવાર-સાંજ શ્વાસ અને શ્વાસ સાથે તેના પગનું ધ્યાન કરો.||૧||

ਲਾਇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀਨ ਆਪਨ ਤੂਟਤ ਨਹੀ ਜੋਰੁ ॥
પ્રેમ લગાવીને તેને તમારો બનાવી લો, આ પ્રેમ બંધન ક્યારેય તૂટતું નથી.

ਪ੍ਰਾਨ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸਰਬਸੋੁ ਹਰਿ ਗੁਨ ਨਿਧੇ ਸੁਖ ਮੋਰ ॥੧॥
પ્રભુ ગુણોનો ભંડાર છે, મારું જીવન, મન, ધન બધું છે, તે જ મારું સુખ છે.||૧||

ਈਤ ਊਤ ਰਾਮ ਪੂਰਨੁ ਨਿਰਖਤ ਰਿਦ ਖੋਰਿ ॥
પ્રભુ જગતમાં સર્વત્ર હાજર છે અને મેં હૃદયમાં જોઈને જોયું છે.

ਸੰਤ ਸਰਨ ਤਰਨ ਨਾਨਕ ਬਿਨਸਿਓ ਦੁਖੁ ਘੋਰ ॥੨॥੩॥੪੮॥
હે નાનક! સંતોનું શરણ લેવાથી મોક્ષ થાય છે, અને ગંભીર દુ:ખોનો પણ નાશ થાય છે.॥૨॥૩॥૪૮॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਜਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸੰਗੇ ਅਸਨੇਹੁ ॥
ભક્તો નો પ્રભુ થી જ પ્રેમ હોય છે.

ਸਾਜਨੋ ਤੂ ਮੀਤੁ ਮੇਰਾ ਗ੍ਰਿਹਿ ਤੇਰੈ ਸਭੁ ਕੇਹੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રિય પ્રભુ! તું મારો મિત્ર છે, બધું તારા ઘરમાં છે ॥૧॥

ਮਾਨੁ ਮਾਂਗਉ ਤਾਨੁ ਮਾਂਗਉ ਧਨੁ ਲਖਮੀ ਸੁਤ ਦੇਹ ॥੧॥

હું તમને માન - પ્રતિષ્ઠા, ધન - સંપત્તિ, પુત્ર અને આરોગ્ય વગેરે બધું તારી પાસે માંગુ છું.||૧||

ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਭੁਗਤਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ॥

તે સંપૂર્ણ આનંદ અને સુખનું ધામ છે, જે બધી ઇચ્છાઓ, મુક્તિ, યુક્તિને પૂર્ણ કરે છે.

ਭੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਨਿਹਾਲ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਨ ॥੨॥੪॥੪੯॥
નાનક કહે છે કે અમે તેમની ભક્તિથી ધન્ય છીએ અને અમે હંમેશા તેમના પર બલિદાન આપીએ છીએ॥૨॥૪॥૪૬॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કાનડા મહેલ ૫

ਕਰਤ ਕਰਤ ਚਰਚ ਚਰਚ ਚਰਚਰੀ ॥
લોકો પરમાત્મા ની ચર્ચા કરે છે

ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਭੇਖ ਗਿਆਨ ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਧਰਤ ਧਰਤ ਧਰਚਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
યોગ સાધકો, ધ્યાન કરનારા, વેષાદમ્બરી, જ્ઞાની, પ્રવાસી અને પૃથ્વી પર રહેતા બધા ||૧||

ਅਹੰ ਅਹੰ ਅਹੈ ਅਵਰ ਮੂੜ ਮੂੜ ਮੂੜ ਬਵਰਈ ॥
ઘણા લોકો અભિમાનમાં ડૂબેલા હોય છે અને ઘણા મૂર્ખ લોકો પાગલ થઈ ફરે છે.

ਜਤਿ ਜਾਤ ਜਾਤ ਜਾਤ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਕਾਲ ਹਈ ॥੧॥
જ્યાં જાય છે ત્યાં મૃત્યુ સદા છે ॥૧॥

ਮਾਨੁ ਮਾਨੁ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਮਿਰਤੁ ਮਿਰਤੁ ਨਿਕਟਿ ਨਿਕਟਿ ਸਦਾ ਹਈ ॥
માન અભિમાન નો ત્યાગ કરો, મૃત્યુ સદા પાસે છે.

ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰੇ ਭਾਜੁ ਕਹਤੁ ਨਾਨਕੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਮੂੜ ਬਿਨੁ ਭਜਨ ਭਜਨ ਭਜਨ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਈ ॥੨॥੫॥੫੦॥੧੨॥੬੨॥
પ્રભુની ભક્તિ કરો, નાનક કહે છે, હે મૂર્ખ! મારી વાત સાંભળો, પ્રભુના ભજન વિના જીવન વ્યર્થ જાય છે॥2॥5॥50॥12॥62॥

ਕਾਨੜਾ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧
કાનડા અષ્ટપડિયા મહાલા ૪ ઘર ૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥
હે મન! રામ નામનો જાપ કરો, તેનાથી સુખ મળશે.

ਜਿਉ ਜਿਉ ਜਪੈ ਤਿਵੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ તમે જાપ કરશો, તમને પરમ સુખ મળશે અને તમે સતગુરુની સેવામાં લીન થઈ જશો.||૧||

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਕੀ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਲੋਚਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥
ભક્તોમાં દરેક ક્ષણે હરિનામનો જાપ કરવાની ઈચ્છા હોય છે, જેના કારણે તેમને સુખ મળે છે.

ਅਨ ਰਸ ਸਾਦ ਗਏ ਸਭ ਨੀਕਰਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕਿਛੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈਗੋ ॥੧॥
તેઓ બીજા રસનો સ્વાદ ભૂલી જાય છે અને નામ વિના કશુ જ સારું લાગતું નથી ॥૧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੀਠਾ ਲਾਗਾ ਗੁਰੁ ਮੀਠੇ ਬਚਨ ਕਢਾਵੈਗੋ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી હરિનામ મધુર હોય છે અને ગુરુ મધુર શબ્દો જ બોલે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ਪੁਰਖੁ ਪੁਰਖੋਤਮ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈਗੋ ॥੨॥
પરમ પ્રભુનું જ્ઞાન સતગુરુના અવાજથી આવે છે, તેથી ગુરુના અવાજ પર ધ્યાન આપો.||૨||

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਨਤ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਦ੍ਰਵਿਆ ਮਨੁ ਭੀਨਾ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਵੈਗੋ ॥
ગુરુની વાણી સાંભળીને મારું મન ચલિત થાય છે અને ભીંજાયેલું મન આત્મા સ્વરૂપે આવે છે.

ਤਹ ਅਨਹਤ ਧੁਨੀ ਬਾਜਹਿ ਨਿਤ ਬਾਜੇ ਨੀਝਰ ਧਾਰ ਚੁਆਵੈਗੋ ॥੩॥
ત્યાં અનાહતનો નાદ ગુંજે છે, અમૃતની ધારા વહે છે.||૩||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਇਕੁ ਤਿਲ ਤਿਲ ਗਾਵੈ ਮਨੁ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥
જે એક ક્ષણ માટે રામના નામનું સ્તોત્ર ગાય છે, તેનું મન ગુરુના ઉપદેશથી નામમાં લીન થઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਸੁਣੈ ਨਾਮੋ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਨਾਮੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈਗੋ ॥੪॥
એવો વિદ્યાર્થી રામના નામનું સંકીર્તન સાંભળે છે, નામ તેના મનને પ્રસન્ન થાય છે અને નામથી જ તે તૃપ્ત થાય છે.॥૪॥

ਕਨਿਕ ਕਨਿਕ ਪਹਿਰੇ ਬਹੁ ਕੰਗਨਾ ਕਾਪਰੁ ਭਾਂਤਿ ਬਨਾਵੈਗੋ ॥
અલબત્ત સોનાના ઘરેણા, બંગડીઓ અને સુંદર વસ્ત્રો પહેરો."

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਸਭਿ ਫੀਕ ਫਿਕਾਨੇ ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਫਿਰਿ ਆਵੈਗੋ ॥੫॥
હરિનામ વિના સર્વ નકામું છે અને ફરી જન્મ-મરણનું ચક્ર ચાલુ રહે છે.॥૫॥

ਮਾਇਆ ਪਟਲ ਪਟਲ ਹੈ ਭਾਰੀ ਘਰੁ ਘੂਮਨਿ ਘੇਰਿ ਘੁਲਾਵੈਗੋ ॥
માયાનો પડદો ઘણો ભારે છે અને તે મનુષ્યને ચક્રવ્યૂહમાં નાખીને તેનો નાશ કરે છે.

ਪਾਪ ਬਿਕਾਰ ਮਨੂਰ ਸਭਿ ਭਾਰੇ ਬਿਖੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰਿਓ ਨ ਜਾਵੈਗੋ ॥੬॥
પાપ-વિકારોએ તેને લોઢા જેવો ભારે બનાવ્યો છે, તેનાથી દુષ્ટ સંસાર-સમુદ્ર પાર ન થઈ શકે ॥૬॥

ਭਉ ਬੈਰਾਗੁ ਭਇਆ ਹੈ ਬੋਹਿਥੁ ਗੁਰੁ ਖੇਵਟੁ ਸਬਦਿ ਤਰਾਵੈਗੋ ॥
પ્રભુના પ્રેમ અને વૈરાગ્યને વહાણમાં ફેરવો, ગુરુ ખેવત તમને તેમના શબ્દ દ્વારા સમગ્ર વિશ્વ અને સમુદ્ર પાર કરાવશે.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਭੇਟੀਐ ਹਰਿ ਰਾਮੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੭॥
રામનામનું ચિંતન કરવાથી પ્રભુનો સાક્ષાત્કાર થઈ શકે છે અને તમે રામના નામમાં લીન થઈજશો.॥૭॥

ਅਗਿਆਨਿ ਲਾਇ ਸਵਾਲਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੈ ਲਾਇ ਜਗਾਵੈਗੋ ॥
પ્રભુ માણસને અજ્ઞાનતાની નિંદ્રામાં નાખે છે, તેને જગાડનાર ગુરુનું જ્ઞાન જ છે.

ਨਾਨਕ ਭਾਣੈ ਆਪਣੈ ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਵੈ ਚਲਾਵੈਗੋ ॥੮॥੧॥
નાનક કહે છે - ભગવાનની ઈચ્છા સર્વોપરી છે, તેને યોગ્ય લાગે તેમ જગત ચલાવે છે.||૮||૧||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਰਾਵੈਗੋ ॥
હે મન! હરિનામનો જાપ કરો, તમે વિશ્વ અને સાગરથી દૂર થઈ જશો.

ਜੋ ਜੋ ਜਪੈ ਸੋਈ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ਜਿਉ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્ત ધ્રુવ અને ભક્ત પ્રહલાદ હરિમાં ભળી જતાં જે કોઈ જપ કરે છે, તેને મોક્ષ મળે છે.||૧||

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਨਾਮਿ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥
હે શ્રીહરિ! મહેરબાની કરીને અમારું નામ સ્મરણ કરવાનો પ્રયત્ન કરો.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਵਹੁ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥੧॥
તમારી કૃપાથી સાચા ગુરુને મળો, ગુરુને મળવાથી હરિનામનું ધ્યાન થાય છે. ॥૧॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਗੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਵੈਗੋ ॥
જન્મ પછી જે અહંકાર રહે છે, તે મલિન સત્સંગમાં મળવાથી દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਉ ਲੋਹਾ ਤਰਿਓ ਸੰਗਿ ਕਾਸਟ ਲਗਿ ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਪਾਵੈਗੋ ॥੨॥
જેમ લોખંડ લાકડામાં ભળે ત્યારે તરતા રહે છે, તેવી જ રીતે ગુરુ શબ્દથી પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે. ॥૨॥

ਸੰਗਤਿ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵੈਗੋ ॥
સંતોના સંગમાં સાથે રહેવું જોઈએ, કારણ કે સંતોના સંગમાં હરિનામનો રસ મળે છે.

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ਕਢਿ ਪਾਣੀ ਚੀਕੜੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥੩॥
કેટલાક અહંકારી લોકો સંતોના સંગ વિના કામ કરે છે, જેના કારણે તેઓ માત્ર પુણ્યનું પાણી છોડીને કાદવ મેળવે છે. ॥૩॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੇ ਹਰਿ ਰਖਵਾਰੇ ਜਨ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੀਠ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥
પરમાત્મા ભક્તોના રક્ષક છે અને ભક્તોને હરિ ભજન મધુર લાગે છે.

ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਵਡਿਆਈ ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੪॥
તે ક્ષણે ક્ષણે નામની ખ્યાતિ આપે છે અને સાચા ગુરુના ઉપદેશથી આત્મા તેમાં લીન રહે છે. ॥૪॥

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦਾ ਨਿਵਿ ਰਹੀਐ ਜਨ ਨਿਵਹਿ ਤਾ ਫਲ ਗੁਨ ਪਾਵੈਗੋ ॥
ભક્તો સમક્ષ હંમેશા નમ્ર રહેવું જોઈએ, નમ્ર રહેવાથી બધા પુણ્ય અને ફળ મળે છે.

ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਦੁਸਟ ਕਰਹਿ ਭਗਤਾ ਕੀ ਹਰਨਾਖਸ ਜਿਉ ਪਚਿ ਜਾਵੈਗੋ ॥੫॥
ભક્તોની નિંદા કરનારા દુષ્ટોનો અંત હિરણ્યકશિપુ જેવો થાય છે. ॥૫॥

ਬ੍ਰਹਮ ਕਮਲ ਪੁਤੁ ਮੀਨ ਬਿਆਸਾ ਤਪੁ ਤਾਪਨ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈਗੋ ॥
નૌખુમલમાં બેઠેલા કમળ-પુત્ર બ્રહ્મા અને મત્સ્ય કુળમાં જન્મેલા મચોદરીના પુત્ર ઋષિ વ્યાસે તપસ્યા કરી અને તેમની પૂજા કરી.

ਜੋ ਜੋ ਭਗਤੁ ਹੋਇ ਸੋ ਪੂਜਹੁ ਭਰਮਨ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈਗੋ ॥੬॥
જે ભક્તિ કરે છે તે પૂજ્ય છે અને મોટામાં મોટો ભ્રમ દૂર થાય છે.

ਜਾਤ ਨਜਾਤਿ ਦੇਖਿ ਮਤ ਭਰਮਹੁ ਸੁਕ ਜਨਕ ਪਗੀਂ ਲਗਿ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
ઉંચી કે નીચી જાતિ જોઈને મૂંઝવણમાં ન પડો, શુકદેવે રાજા જનકના ચરણોમાં બેસીને જ તપ કર્યું.

ਜੂਠਨ ਜੂਠਿ ਪਈ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਖਿਨੁ ਮਨੂਆ ਤਿਲੁ ਨ ਡੁਲਾਵੈਗੋ ॥੭॥
જ્યારે તે દીક્ષા લેવા આવ્યો ત્યારે યજ્ઞ સમયે રાજા જનકે તેને રાહ જોવાનું કહ્યું, તેના માથા પર ફોલ્લીઓ હતી, પરંતુ તેનું મન જરાય હલ્યું ન હતું.॥૭॥

ਜਨਕ ਜਨਕ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘਾਸਨਿ ਨਉ ਮੁਨੀ ਧੂਰਿ ਲੈ ਲਾਵੈਗੋ ॥
સિંહાસન પર બેઠેલા રાજા જનકે નવ ઋષિ (ભૃગુ, વસિષ્ઠ, અત્રિ, મરીચિ, પુલસ્ત્ય વગેરે)ના ચરણોની ધૂળ ચહેરા પર મૂકી.

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਠਾਕੁਰ ਮੈ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਕਰਾਵੈਗੋ ॥੮॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે ઠાકુર! કૃપા કરીને મને દાસ બનાવો ॥૮॥૨॥

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહેલ ૪

ਮਨੁ ਗੁਰਮਤਿ ਰਸਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈਗੋ ॥
હે મન! ગુરુની સૂચના અનુસાર પરમ પિતા, પરમેશ્વરનું ગુણગાન કર.

ਜਿਹਵਾ ਏਕ ਹੋਇ ਲਖ ਕੋਟੀ ਲਖ ਕੋਟੀ ਕੋਟਿ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો એક જીભ લાખો-કરોડો થઈ જાય તો પણ એનાથી જ કરોડો વખત ભજન કરો. ॥૧॥ વિરામ॥

ਸਹਸ ਫਨੀ ਜਪਿਓ ਸੇਖਨਾਗੈ ਹਰਿ ਜਪਤਿਆ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵੈਗੋ ॥
શેષનાગે હજારો હૂડથી હરિનો જપ કર્યો, પણ જાપ કરીને રહસ્ય શોધી શક્યા નહીં.

ਤੂ ਅਥਾਹੁ ਅਤਿ ਅਗਮੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੁ ਠਹਰਾਵੈਗੋ ॥੧॥
હે ઈશ્વર ! તમે અથાહ છો, ઇન્દ્રિયોની બહાર, મન ગુરુના ઉપદેશ પર ટકે છે.

ਜਿਨ ਤੂ ਜਪਿਓ ਤੇਈ ਜਨ ਨੀਕੇ ਹਰਿ ਜਪਤਿਅਹੁ ਕਉ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥
જેમણે તમારો જપ કર્યો છે, તે લોકો શ્રેષ્ઠ છે, પરમાત્માનો જપ કરવાથી જ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਬਿਦਰ ਦਾਸੀ ਸੁਤੁ ਛੋਕ ਛੋਹਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਅੰਕਿ ਗਲਿ ਲਾਵੈਗੋ ॥੨॥
દાસીના પુત્ર વિદુરને અછૂત માનવામાં આવતો હતો, પરંતુ ભક્તિના કારણે શ્રી કૃષ્ણે તેને ભેટી લીધો. ॥૨॥

ਜਲ ਤੇ ਓਪਤਿ ਭਈ ਹੈ ਕਾਸਟ ਕਾਸਟ ਅੰਗਿ ਤਰਾਵੈਗੋ ॥
લાકડું પાણીમાંથી ઉદ્‌ભવ્યું છે અને પાણીમાં તરતું રહે છે.

ਰਾਮ ਜਨਾ ਹਰਿ ਆਪਿ ਸਵਾਰੇ ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਰਖਾਵੈਗੋ ॥੩॥
હરિ પોતે પોતાના ભક્તોને શણગારે છે અને હંમેશા પોતાના વિરાદની લાજ રાખે છે. ॥૩॥

ਹਮ ਪਾਥਰ ਲੋਹ ਲੋਹ ਬਡ ਪਾਥਰ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਨਾਵ ਤਰਾਵੈਗੋ ॥
આપણે બહુ મોટા પથ્થરો અને લોખંડ જેવા છીએ, ગુરુના સંગની હોડીમાં જ સંસાર-સમુદ્રમાં તરી જઈએ છીએ.

ਜਿਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਤਰਿਓ ਜੁਲਾਹੋ ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਨਿ ਭਾਵੈਗੋ ॥੪॥
જેમ કબીર વણકર સંતોના સાચા સંગતમાં સંસાર-સમુદ્રને પાર કરે છે, તેવી જ રીતે સત્કર્મોથી સંતોના મનને આનંદ થાય છે.॥૪॥

ਖਰੇ ਖਰੋਏ ਬੈਠਤ ਊਠਤ ਮਾਰਗਿ ਪੰਥਿ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
પ્રભુનું ધ્યાન ઉભા કરતી વખતે, બેસતી વખતે કે ઉઠતી વખતે અથવા રસ્તામાં ચાલતી વખતે કરી શકાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਬਚਨ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਧਰੁ ਮੁਕਤਿ ਜਨਾਵੈਗੋ ॥੫॥
સતગુરુનો શબ્દ વાસ્તવમાં સતગુરુ છે, એટલે કે ગુરુ કે તેમના શબ્દોમાં કોઈ ભેદ નથી, તે મુક્તિનો માર્ગ બતાવે છે. ॥૫॥

ਸਾਸਨਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਬਲੁ ਪਾਈ ਹੈ ਨਿਹਸਾਸਨਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
શ્વાસે શ્વાસે પ્રભુના સ્મરણથી શક્તિ, શ્વાસ અને નામનું ધ્યાન મળે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਉਮੈ ਬੂਝੈ ਤੌ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੬॥
ગુરુની કૃપાથી જો અહંકાર-ભાવના દૂર થાય તો ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે આત્મા હરિનામમાં લીન થઈ જાય છે. ॥૬॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾਤਾ ਜੀਅ ਜੀਅਨ ਕੋ ਭਾਗਹੀਨ ਨਹੀ ਭਾਵੈਗੋ ॥
સદ્દગુરુ બધા જીવોનો દાતા છે, પરંતુ બદનસીબ લોકોને સારું નથી લાગતું.

ਫਿਰਿ ਏਹ ਵੇਲਾ ਹਾਥਿ ਨ ਆਵੈ ਪਰਤਾਪੈ ਪਛੁਤਾਵੈਗੋ ॥੭॥
માણસના જીવનની આ સુવર્ણ તક પાછા આવતી નથી અને માણસ દુઃખી થઈને પછતાય છે ||૭||

ਜੇ ਕੋ ਭਲਾ ਲੋੜੈ ਭਲ ਅਪਨਾ ਗੁਰ ਆਗੈ ਢਹਿ ਢਹਿ ਪਾਵੈਗੋ ॥
જો તમે તમારું ભલું ઇચ્છતા હોય તો ગુરુની સામે નમી જાઓ.

ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਦਇਆ ਕਰਿ ਠਾਕੁਰ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਸਮ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥੮॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે ઈશ્વર! મારા પર દયા કરો, મારા માથા પર ગુરુની ચરણરજ લગાવવા ઈચ્છું છું. || ૮ || ૩ ||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહલા ૪ ||

ਮਨੁ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਗਾਵੈਗੋ ॥
હે મન! ઈશ્વરના રંગમાં લીન થાઓ અને તેમના ગુણગાન ગાઓ.

ਭੈ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਭਏ ਹੈ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰਮਤਿ ਲਾਗਿ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી તમામ ભય અને ચિંતાઓ દૂર થાય છે, ગુરુના ઉપદેશથી શુદ્ધ મન પ્રભુની ભક્તિમાં લીન થાય છે. || ૧ || વિરામ ||

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਸਦ ਬੈਰਾਗੀ ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਤਿਨਾ ਘਰਿ ਆਵੈਗੋ ॥
ઈશ્વરના રંગમાં લીન રહેનાર જીવ સદા વૈરાગ્યમય રહે છે અને પરમાત્મા તેના હ્રદયમાં નિવાસ કરે છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਪੰਕ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਆਪਿ ਦਿਵਾਵੈਗੋ ॥੧॥
આવા ભક્તોના પગની ધૂળ મળી જાય તો જીવન ચાલતું રહે છે અને ઈશ્વરની કૃપાથી તે થઈ જાય છે. || ૧ ||

ਦੁਬਿਧਾ ਲੋਭਿ ਲਗੇ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਨਿ ਕੋਰੈ ਰੰਗੁ ਨ ਆਵੈਗੋ ॥
દ્વિધા અને લોભમાં ડૂબેલા જીવનું મન કોરું રહે છે અને તેને પ્રભુનો રંગ ચડતો નથી.

ਫਿਰਿ ਉਲਟਿਓ ਜਨਮੁ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਮਿਲੈ ਰੰਗੁ ਲਾਵੈਗੋ ॥੨॥
ગુરુ મળે ત્યારે મન બદલાય છે, ગુરુના શબ્દોથી આત્મા ફરી જન્મ લે છે, પછી તેનામાં પ્રભુની ભક્તિનો રંગ રહે છે || ૨ ||

ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਸੇ ਦਸੇ ਫੁਨਿ ਧਾਵਤ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣੀਆ ਖਿਨੁ ਨ ਟਿਕਾਵੈਗੋ ॥
દસ ઇન્દ્રિયો દસ દિશામાં ચાલે છે અને ત્રણ ગુણને લીધે તે એક ક્ષણ પણ ટકી શકતી નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੈ ਵਸਗਤਿ ਆਵੈ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਸੋ ਪਾਵੈਗੋ ॥੩॥
જ્યારે સદ્ગુરુ સાથે મુલાકાત થાય છે ત્યારે તે નિયંત્રણમાં આવે છે અને મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે ||૩||

ਓਅੰਕਾਰਿ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭੁ ਏਕਸ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥
માત્ર ઓમકાર જ સમગ્ર સૃષ્ટિમાં વ્યાપી જાય છે અને દરેકે તેમાં લીન થવું પડે છે.

ਏਕੋ ਰੂਪੁ ਏਕੋ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਸਭੁ ਏਕਤੁ ਬਚਨਿ ਚਲਾਵੈਗੋ ॥੪॥
તે એક જ રૂપ છે, અનેક રંગોમાં છે, આખું જગત તે એકના શબ્દથી ચાલે છે. || ૪ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੋ ਏਕੁ ਪਛਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਲਖਾਵੈਗੋ ॥
ગુરુ તે એક અનંત શક્તિમાં માને છે અને તે રહસ્ય જાણે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਇ ਮਿਲੈ ਨਿਜ ਮਹਲੀ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਬਜਾਵੈਗੋ ॥੫॥
ગુરુ દ્વારા આત્મા તેના સાચા સ્વભાવને પ્રાપ્ત કરે છે અને એના અંતરમનમાં દુઃખની વાત ગુંજતી રહે છે || ૫ ||

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈਗੋ ॥
સમગ્ર સૃષ્ટિનું સર્જન કરીને પરમ પ્રભુએ ગુરુનો મહિમા આપ્યો છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਭੇਟੇ ਕੋ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵੈ ਆਇ ਜਾਇ ਦੁਖੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥੬॥
ગુરુની હાજરી વિના ઈશ્વરની પ્રાપ્તિ થતી નથી, નહીં તો આત્મા જન્મ-મરણના ચક્રમાં પીડાય છે. || ૬ ||

ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਵਿਛੁੜੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਵੈਗੋ ॥
હે મારા પ્રિય! અમે ઘણા જન્મોથી વિખૂટા પડી ગયા છીએ, કૃપા કરીને અમને ગુરુ સાથે મળવો

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਤ ਮਹਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਮਲੀਨ ਬਿਗਸਾਵੈਗੋ ॥੭॥
સાચા ગુરુને મળવાથી પરમ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે અને મલિન બુદ્ધિ પણ ખીલે છે. || ૭ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਜਗਜੀਵਨ ਮੈ ਸਰਧਾ ਨਾਮਿ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥
હે પરમેશ્વર! કૃપા કરીને અને મને ભક્તિ સાથે જપમાં જોડો.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਨਿ ਮਿਲਾਵੈਗੋ ॥੮॥੪॥
નાનક કહે છે કે ગુરુ પરમ પરમેશ્વર છે, ગુરુ-પરમેશ્વર એક સ્વરૂપ છે અને મને સાચા ગુરુનું શરણ મળ્યું છે || ૮ || ૪ ||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનદા મહલા ૪ ||

ਮਨ ਗੁਰਮਤਿ ਚਾਲ ਚਲਾਵੈਗੋ ॥
હે મન! ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે જીવન-વ્યવહાર અપનાવવો જોઈએ.

ਜਿਉ ਮੈਗਲੁ ਮਸਤੁ ਦੀਜੈ ਤਲਿ ਕੁੰਡੇ ਗੁਰ ਅੰਕਸੁ ਸਬਦੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ એક મહાન હાથીને અંકુશ હેઠળ રાખવામાં આવે છે, તેવી જ રીતે ગુરુ તેના શબ્દના નિયંત્રણથી આગળ વધે છે. || ૧ || વિરામ ||

ਚਲਤੌ ਚਲੈ ਚਲੈ ਦਹ ਦਹ ਦਿਸਿ ਗੁਰੁ ਰਾਖੈ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈਗੋ ॥
મન દસે દિશામાં ગતિ કરે છે, પરંતુ ગુરુ તેને રોકે છે અને પરમાત્મા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਦੇਇ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਚੁਆਵੈਗੋ ॥੧॥
સદ્ગુરુ હૃદયમાં જ શબ્દો આપે છે અને મુખમાં હરિનામનું અમૃત રેડે છે.|| ૧ ||

ਬਿਸੀਅਰ ਬਿਸੁ ਭਰੇ ਹੈ ਪੂਰਨ ਗੁਰੁ ਗਰੁੜ ਸਬਦੁ ਮੁਖਿ ਪਾਵੈਗੋ ॥
માયારૂપી સાપ વાસનાઓના ઝેરથી ભરેલો છે અને પૂર્ણ ગુરુ શબ્દ રૂપી ગારુડી મંત્ર મુખમાં મૂકે છે.

ਮਾਇਆ ਭੁਇਅੰਗ ਤਿਸੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ਬਿਖੁ ਝਾਰਿ ਝਾਰਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈਗੋ ॥੨॥
ત્યારપછી માયા રૂપી સાપ તેની નજીક આવતો નથી અને વાસનાનું ઝેર ઉતરીને પરમાત્માનું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે || ૨ ||

ਸੁਆਨੁ ਲੋਭੁ ਨਗਰ ਮਹਿ ਸਬਲਾ ਗੁਰੁ ਖਿਨ ਮਹਿ ਮਾਰਿ ਕਢਾਵੈਗੋ ॥
લોભરૂપી કૂતરો શરીરરૂપી શહેરમાં શક્તિશાળી છે પરંતુ ગુરુ તેને ક્ષણમાં મારી નાખે છે.

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਧਰਮੁ ਆਨਿ ਰਾਖੇ ਹਰਿ ਨਗਰੀ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵੈਗੋ ॥੩॥
ઈશ્વરની નગરીમાં સત્ય, સંતોષ, ધર્મ વગેરે જેવા સારા ગુણો સ્થાપિત થયા છે અને ત્યાં પરમાત્માની સ્તુતિ થાય છે || ૩ ||

ਪੰਕਜ ਮੋਹ ਨਿਘਰਤੁ ਹੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ਗੁਰੁ ਨਿਘਰਤ ਕਾਢਿ ਕਢਾਵੈਗੋ ॥
જ્યારે કોઈ પ્રાણી મોહના કાદવમાં પડે છે, ત્યારે ગુરુ તેને બહાર કાઢે છે.

ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਨਿ ਜਨ ਆਏ ਗੁਰੁ ਹਾਥੀ ਦੇ ਨਿਕਲਾਵੈਗੋ ॥੪॥
'બચાવો બચાવો ' ની પ્રાર્થના કરતા જીવો આશ્રયસ્થાને આવે છે અને ગુરુ તેમને હાથ આપીને બચાવે છે || ૪ ||

ਸੁਪਨੰਤਰੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਭੁ ਬਾਜੀ ਸਭੁ ਬਾਜੀ ਖੇਲੁ ਖਿਲਾਵੈਗੋ ॥
આખી દુનિયા સપનાની રમત છે અને પ્રભુ જીવનની રમત રમાડે છે.

ਲਾਹਾ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮਤਿ ਲੈ ਚਾਲਹੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਵੈਗੋ ॥੫॥
ગુરુની સૂચના મુજબ હરીનામ સંકીર્તનનો લાભ મેળવો અને આદરપૂર્વક પ્રભુના દરબારમાં જાઓ || ૫ ||

ਹਉਮੈ ਕਰੈ ਕਰਾਵੈ ਹਉਮੈ ਪਾਪ ਕੋਇਲੇ ਆਨਿ ਜਮਾਵੈਗੋ ॥
માણસ બધું અભિમાનમાં કરે છે અને કરાવે છે અને પાપોનો કોલસો જમા કરે છે.

ਆਇਆ ਕਾਲੁ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਏ ਜੋ ਬੀਜੇ ਸੋ ਖਵਲਾਵੈਗੋ ॥੬॥
દુ:ખનો સમય આવે ત્યારે જે વાવ્યું હોય તેનું ફળ ખાવું પડે છે || ૬ ||

ਸੰਤਹੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਧਨੁ ਸੰਚਹੁ ਲੈ ਖਰਚੁ ਚਲੇ ਪਤਿ ਪਾਵੈਗੋ ॥
ઓ સજ્જનો! રામનામ રૂપી સંપત્તિ ભેગી કરો, તેનો ઉપયોગ કરીને તમને પ્રતિષ્ઠા મળે છે.

ਖਾਇ ਖਰਚਿ ਦੇਵਹਿ ਬਹੁਤੇਰਾ ਹਰਿ ਦੇਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈਗੋ ॥੭॥
નામ રૂપી ધનને જેટલો ઉપયોગ તેમજ ખર્ચો કરશો, ઈશ્વર આપતા રહેશે અને કોઈ વસ્તુની કમી નથી આવતી || ૭ ||

ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਹੈ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਨੁ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਪਾਵੈਗੋ ॥
રામનામ સ્વરૂપની સંપત્તિ હૃદયમાં છે અને આ સંપત્તિ ગુરુના શરણમાં જ મળે છે.

ਨਾਨਕ ਦਇਆ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੀਨੀ ਦੁਖੁ ਦਾਲਦੁ ਭੰਜਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੮॥੫॥
નાનકે કહ્યું છે કે ઈશ્વરે દયા કરી છે, જેનાથી બધા દુ:ખ અને દરિદ્રતા દૂર થાય છે ||૮||૫||

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કાનડા મહલા ૪ ||

ਮਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਿ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
હે મન! સદ્‌ગુરુના શરણનું ધ્યાન કરો,

ਲੋਹਾ ਹਿਰਨੁ ਹੋਵੈ ਸੰਗਿ ਪਾਰਸ ਗੁਨੁ ਪਾਰਸ ਕੋ ਹੋਇ ਆਵੈਗੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ પારસના સ્પર્શથી લોખંડ સોનું બની જાય છે, તે જ રીતે ગુરુ રૂપી પારસથી, એવા જ ગુણ પ્રાપ્ત થાય છે.||૧||વિરામ||

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਹਾ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਪਾਰਸੁ ਜੋ ਲਾਗੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥
મહાપુરુષ સદ્‌ગુરુ એવા પારસ છે, જેમના ચરણોમાં ઇચ્છિત ફળ મળે છે.

ਜਿਉ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਤਰੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਾ ਗੁਰੁ ਸੇਵਕ ਪੈਜ ਰਖਾਵੈਗੋ ॥੧॥
જેમ ભક્ત પ્રહલાદ ગુરુના ઉપદેશથી સંસાર-સમુદ્રને પાર કરે છે, તેવી જ રીતે ગુરુ પોતાના શિષ્યોનું સન્માન રાખે છે. ||૧||

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨੁ ਬਚਨੁ ਹੈ ਨੀਕੋ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵੈਗੋ ॥
સદ્‌ગુરુના શબ્દો સારા હોય છે અને ગુરુના શબ્દોથી અમૃત મળે છે.

ਜਿਉ ਅੰਬਰੀਕਿ ਅਮਰਾ ਪਦ ਪਾਏ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਬਚਨ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥੨॥
જેમ અંબરીશે સદ્‌ગુરુના શબ્દોનું ધ્યાન કરીને અમરત્વ પ્રાપ્ત કર્યું, તેમ આપણે પણ ગુરુના શબ્દોનું ધ્યાન કરીને અમરપદ પ્રાપ્ત કરીશું. ||૨||

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਸੁਧਾ ਸੁਧਾ ਕਰਿ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
જેનું મન સદ્‌ગુરુના શરણમાં રહેવાનું પસંદ કરે છે, તે હરિનામના અમૃતનું જ ધ્યાન કરે છે.

ਦਇਆਲ ਦੀਨ ਭਏ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਦਿਖਾਵੈਗੋ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુ નમ્ર લોકો માટે દયાળુ છે અને પ્રભુના મિલન માટે માર્ગદર્શન આપે છે. || ૩ ||

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਿ ਪਏ ਸੇ ਥਾਪੇ ਤਿਨ ਰਾਖਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਆਵੈਗੋ ॥
જેઓ સદ્‌ગુરુનું શરણ લે છે, તેઓ સ્થાપિત થાય છે અને પ્રભુ તેમની રક્ષા કરવા આવે છે.

ਜੇ ਕੋ ਸਰੁ ਸੰਧੈ ਜਨ ਊਪਰਿ ਫਿਰਿ ਉਲਟੋ ਤਿਸੈ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥੪॥
જો કોઈ ભક્તો પર નિંદાનું તીર મારે તો તેનાથી વિપરીત જ લાગે છે || ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਰੁ ਸੇਵਹਿ ਤਿਨ ਦਰਗਹ ਮਾਨੁ ਦਿਵਾਵੈਗੋ ॥
પરમાત્માની ભક્તિ કરનારને જ સાચા દરબારમાં માન મળે છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਗਲਿ ਮਿਲਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵੈਗੋ ॥੫॥
જે વ્યક્તિ ગુરુના ઉપદેશો અનુસાર પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, તે એને ગળે લગાવીને મેળવી લે છે ||૫||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੁ ਬੇਦੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
ગુરુના મુખમાંથી જે શબ્દ નીકળે છે તે વેદ છે અને ગુરુના પ્રસન્નતામાં નામ-ધ્યાન છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਰੂਪੁ ਹਰਿ ਰੂਪੋ ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਜਨ ਕਉ ਪੂਜ ਕਰਾਵੈਗੋ ॥੬॥
હરિની આરાધના કરતાં ભક્તો હરિનું સ્વરૂપ બની જાય છે. ||૬||

ਸਾਕਤ ਨਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਹੀ ਕੀਆ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਹਰਿ ਭਰਮਾਵੈਗੋ ॥
નાસ્તિક વ્યક્તિ ગુરુ ધારણ કરતો નથી, પરમાત્મા આવા મોહભંગ વ્યક્તિને ભુલભુલામણીમાં રાખે છે.

ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਸੁਆਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਕਰੰਗਿ ਲਗਾਵੈਗੋ ॥੭॥
લોભ રૂપી કૂતરાની સંગતમાં માયા માણસને મરેલા પ્રાણી ની હાડપિંજર જેવો બનાવી દે છે ||૭||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸਭ ਜਗ ਕਾ ਤਾਰਕੁ ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈਗੋ ॥
પરમાત્માનું નામ આખા જગતનો ઉદ્ધારક છે, માટે સારા સંગતમાં પ્રભુના નામની ભક્તિ કરો.

ਨਾਨਕ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਸਤਸੰਗਤਿ ਰਾਖਿ ਸਮਾਵੈਗੋ ॥੮॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! મને સંતોના સંગમાં રાખો ||૮||૬|| છ શબ્દોની જોડી ૧||

ਕਾਨੜਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੫
કાનડા છંદ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે **જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે**

ਸੇ ਉਧਰੇ ਜਿਨ ਰਾਮ ਧਿਆਏ ॥
જગતમાંથી એ લોકો જ મુક્ત થયા છે, જેમણે પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે.

ਜਤਨ ਮਾਇਆ ਕੇ ਕਾਮਿ ਨ ਆਏ ॥
માયાના પ્રયત્નો કોઈ કામના નથી.

ਰਾਮ ਧਿਆਏ ਸਭਿ ਫਲ ਪਾਏ ਧਨਿ ਧੰਨਿ ਤੇ ਬਡਭਾਗੀਆ ॥
જેઓ પરમાત્માનું ચિંતન કરે છે તે બધા ફળ પ્રાપ્ત કરે છે, આવા લોકો ધન્ય અને ભાગ્યશાળી હોય છે.

ਸਤਸੰਗਿ ਜਾਗੇ ਨਾਮਿ ਲਾਗੇ ਏਕ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਗੀਆ ॥
તે સત્સંગમાં સાવધાન રહીને નામ જપમાં વ્યસ્ત રહે છે અને તેઓ એક ઈશ્વરની ભક્તિ કરે છે.

ਤਜਿ ਮਾਨ ਮੋਹ ਬਿਕਾਰ ਸਾਧੂ ਲਗਿ ਤਰਉ ਤਿਨ ਕੈ ਪਾਏ ॥
અભિમાન, આસક્તિ અને અવગુણો છોડીને ઋષિમુનિઓના ચરણોમાં જાઓ અને મુક્તિ મેળવો.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਬਡਭਾਗਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਏ ॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! તમારા આશ્રયમાં ભાગ્યશાળીઓને જ દર્શન મળે છે. ||૧||

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਨਿਤ ਭਜਹ ਨਾਰਾਇਣ ॥
ઋષિ-પુરુષો સાથે મળીને નિરંતર પરમાત્માની પૂજા કરો.

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਸੁਆਮੀ ਗੁਣ ਗਾਇਣ ॥
ખુબ મજા લઈને આનંદપૂર્વક પ્રભુની સ્તુતિ કરો,

ਗੁਣ ਗਾਇ ਜੀਵਹ ਹਰਿ ਅਮਿਉ ਪੀਵਹ ਜਨਮ ਮਰਣਾ ਭਾਗਏ ॥
ગુણાનુવાદ કરીને હરિનામ રૂપી પવિત્ર અમૃત પીને જીવન મેળવો, આમ જન્મ-મરણમાંથી મુક્ત થાઓ.

ਸਤਸੰਗਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਬਹੁੜਿ ਦੂਖੁ ਨ ਲਾਗਏ ॥
સત્સંગમાં રહીને પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાથી ફરી દુઃખ થતું નથી.

ਕਰਿ ਦਇਆ ਦਾਤੇ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤੇ ਸੰਤ ਸੇਵ ਕਮਾਇਣ ॥
હે દાતા, સર્વોચ્ચ સર્જનહાર! દયા કરો અને સંતોની સેવામાં તલ્લીન રાખો

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਜਨ ਧੂਰਿ ਬਾਂਛਹਿ ਹਰਿ ਦਰਸਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਣ ॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! અમે તો ફક્ત ભક્તોના ચરણની ધૂળ જ જોઈએ છે અને તારા દર્શનથી આરામદાયક અવસ્થામાં લીન થઈ જઈએ છીએ || ૨ ||

ਸਗਲੇ ਜੰਤ ਭਜਹੁ ਗੋਪਾਲੈ ॥
સર્વ જીવો પ્રભુને ભજે છે,

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਪੂਰਨ ਘਾਲੈ ॥
આના કારણે જપ, તપ, સંયમ વગેરે બધી ક્રિયા પુરી થઇ જાય છે

ਨਿਤ ਭਜਹੁ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਸਬਾਇਆ ॥
તેથી અંતર્યામી સ્વામીની નિયમિત પૂજા કરો, તેનાથી જન્મ સફળ થાય છે.

ਗੋਬਿਦੁ ਗਾਈਐ ਨਿਤ ਧਿਆਈਐ ਪਰਵਾਣੁ ਸੋਈ ਆਇਆ ॥
જેઓ ભગવાનની સ્તુતિ કરે છે, તેમના ચિંતનમાં સતત લીન રહે છે, એવા લોકોનો જન્મ સફળ થાય છે.

ਜਪ ਤਾਪ ਸੰਜਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਿਰੰਜਨ ਗੋਬਿੰਦ ਧਨੁ ਸੰਗਿ ਚਾਲੈ ॥
માત્ર ગુણાતીત ભગવાન જ જપ, તપ અને સંયમ છે અને પ્રભુ-નામ ધન જ સાથે આવે છે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਦਇਆ ਦੀਜੈ ਹਰਿ ਰਤਨੁ ਬਾਧਉ ਪਾਲੈ ॥੩॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! કૃપા કરીને નામ રત્નને સાથે બાંધો || ૩ ||

ਮੰਗਲਚਾਰ ਚੋਜ ਆਨੰਦਾ ॥
ખુશીના ગીતો ગવાઈ છે,

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮਿਲੇ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥
આનંદ વિલક્ષણ બની ગયો છે, કૃપાથી પરમાનંદ પ્રભુ મળ્યા છે.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਸੁਖਹਗਾਮੀ ਇਛ ਮਨ ਕੀ ਪੁੰਨੀਆ ॥
સુખ આપનાર પ્રભુ મળી ગયા, મનની ઈચ્છા પૂરી થઈ.

ਬਜੀ ਬਧਾਈ ਸਹਜੇ ਸਮਾਈ ਬਹੁੜਿ ਦੂਖਿ ਨ ਰੁੰਨੀਆ ॥
હવે માત્ર સુખ જ છવાયું છે, કુદરતી સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને ફરી કોઈ દુ:ખ નથી.

ਲੇ ਕੰਠਿ ਲਾਏ ਸੁਖ ਦਿਖਾਏ ਬਿਕਾਰ ਬਿਨਸੇ ਮੰਦਾ ॥
જ્યારે ગળે લગાવીને મળે છે તો સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે અને પાપ અને દુર્ગુણો વગેરે તમામ દુષ્ટતા દૂર થાય છે.

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਸੁਆਮੀ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥੪॥੧॥
નાનક વિનય કે મને પરમાનંદ સ્વામી મળ્યા છે || ૪ || ૧ ||

ਕਾਨੜੇ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ਮੂਸੇ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀ ਧੁਨੀ
કાનડે ની વાર મહેલ ૪ મુસાની વાર ની ધૂની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਰਖੁ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
પરમાત્માનું નામ સુખનું ઘર છે, ગુરુની સૂચના પ્રમાણે તેને હ્રદયમાં રાખો.

ਦਾਸਨ ਦਾਸਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ਹਉਮੈ ਬਿਖਿਆ ਮਾਰਿ ॥
જે અહંકાર અને દુર્ગુણોને મારી નાખે છે અને દાસોના ગુલામ તરીકે રહે છે,

ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਿਆ ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ ॥
તે જન્મ જીતે છે અને ક્યારેય હારતો નથી.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਸਾਰਿ ॥੧॥
હે નાનક! જેઓ ગુરુના ઉપદેશ અનુસાર પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, તેઓ ભાગ્યશાળી છે. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿਦੁ ਗੋਵਿਦੁ ਹਰਿ ਗੋਵਿਦੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ॥
પરમાત્મા જગતના રક્ષક છે, ગુણોનો ભંડાર છે, તેનો મહિમા ગાઓ.

ਗੋਵਿਦੁ ਗੋਵਿਦੁ ਗੁਰਮਤਿ ਧਿਆਈਐ ਤਾਂ ਦਰਗਹ ਪਾਈਐ ਮਾਨੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી પરમાત્માની પૂજા કરો, તો જ દરબારમાં માન-સન્માન મળે છે.

ਗੋਵਿਦੁ ਗੋਵਿਦੁ ਗੋਵਿਦੁ ਜਪਿ ਮੁਖੁ ਊਜਲਾ ਪਰਧਾਨੁ ॥
ઈશ્વરનો જાપ કરવાથી ચહેરો તેજસ્વી બને છે અને તેને મુખ્ય માનવામાં આવે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹਰਿ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ એ પરમ પરમેશ્વરનું સ્વરૂપ છે, જેને મળીને હરિનામની પ્રાપ્તિ થાય છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું॥

ਤੂੰ ਆਪੇ ਹੀ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕੋ ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਜੁਗ ਜੋਗੀਆ ॥
હે પરમેશ્વર! તમે પોતે જ સિદ્ધ અને સાધક છો અને તમે પોતે યોગ કરનાર યોગી છો.

ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਰਸ ਰਸੀਅੜਾ ਤੂ ਆਪੇ ਹੀ ਭੋਗ ਭੋਗੀਆ ॥
તમે પોતે જ રસિયા છો અને જે તમારી જાતને ભોગવે છે

ਤੂ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਤੂ ਆਪੇ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਗੀਆ ॥
તમે પોતે જ કાર્યશીલ છે અને તમે જે કરો છો, તે જ થાય છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਧੰਨੁ ਧਨੋ ਧੰਨ ਧੰਨ ਧਨੋ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਬੁਲਗ ਬੁਲੋਗੀਆ ॥
ધન્ય છે સદ્દગુરુનો સાચો સંગ, જ્યાં જિજ્ઞાસુ લોકો સાથે મળીને પરમાત્માના સંકીર્તન કરે છે.

ਸਭਿ ਕਹਹੁ ਮੁਖਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਹਰਿ ਬੋਲਤ ਸਭਿ ਪਾਪ ਲਹੋਗੀਆ ॥੧॥
બધા તમારા મુખથી હરિ-હરિ બોલો, હરિની સ્તુતિ કરો, તેનાથી બધા પાપો દૂર થાય છે. || ૧ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥
પરમાત્માનું નામ કોઈ વીરલો જ ગુરુમુખ મેળવે છે

ਹਉਮੈ ਮਮਤਾ ਨਾਸੁ ਹੋਇ ਦੁਰਮਤਿ ਕਢੈ ਧੋਇ ॥
તેનાથી અહંકાર અને માતૃત્વનો નાશ થાય છે અને દુષ્ટતા દૂર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਅਨਦਿਨੁ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇ ॥੧॥
હે નાનક! જેમના ભાગ્યમાં લખાયેલું છે, તેઓ રાત દિવસ ઈશ્વરના ગુણોનું ઉચ્ચારણ કરે છે. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਦਇਆਲੁ ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
ઈશ્વર પોતે દયાનું ઘર છે, સંસારમાં જે થાય છે, તે પોતાની મરજીથી કરે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
તે પોતે જ બધામાં કાર્યરત છે અને તેના જેવો બીજો કોઈ નથી.

ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਐ ਜੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥
પ્રભુ જે ઇચ્છે છે, તે જ થાય છે અને પ્રભુ જે કરે છે, તે જ સંસારમાં થાય છે.

ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈਆ ਬੇਅੰਤੁ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ અનંત છે, તેનું મૂલ્યાંકન કોઈ શોધી શક્યું નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਿਆ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥੨॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા પરમાત્માની સ્તુતિ કરો, તે શરીર અને મનને ઠંડક આપે છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથીયું ||

ਸਭ ਜੋਤਿ ਤੇਰੀ ਜਗਜੀਵਨਾ ਤੂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਰੰਗ ਰੰਗਨਾ ॥
હે સંસારના જીવ! તમારો પ્રકાશ બધામાં છે. તમે ઘટ - ઘટમાં વ્યાપક છે, તમે રંગમાં રંગાઇ જવાના છો.

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਤੂ ਸਤਿ ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨਾ ॥
હે મારા પ્રિય! દરેક વ્યક્તિ તમારું ધ્યાન કરે છે, તમે શાશ્વત છો, માયાના કાળાપણુંથી રહિત છો.
ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਭਿਖਾਰੀਆ ਹਰਿ ਜਾਚਹਿ ਸਭ ਮੰਗ ਮੰਗਨਾ ॥
તું જ આપનાર છે, આખું જગત ભિખારી છે, બધા તને જ માંગતા રહે છે.

ਸੇਵਕੁ ਠਾਕੁਰੁ ਸਭੁ ਤੂਹੈ ਤੂਹੈ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਚੰਗ ਚੰਗਨਾ ॥
તમે માલિક પણ છો અને સેવક પણ છો અને તમે જ ગુરુના ઉપદેશનો આનંદ માણો છો.

ਸਭਿ ਕਹਹੁ ਮੁਖਹੁ ਰਿਖੀਕੇਸੁ ਹਰੇ ਰਿਖੀਕੇਸੁ ਹਰੇ ਜਿਤੁ ਪਾਵਹਿ ਸਭ ਫਲ ਫਲਨਾ ॥੨॥
બધા મુખથી પરમાત્માની પૂજા કરો, જેનાથી બધા ફળ પ્રાપ્ત થાય છે || ૨ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਮਨ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
હે મન! પરમાત્માનું ધ્યાન કરો, તેના કારણે પ્રભુના દરબારમાં માન-સન્માન મળે છે.

ਜੋ ਇਛਹਿ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਲਗੈ ਧਿਆਨੁ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દોનું મનન કરવામાં આવે છે, તો જે ઈચ્છા હોય તે જ પરિણામ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਸਭਿ ਕਟੀਅਹਿ ਹਉਮੈ ਚੁਕੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥
બધા દુષ્ટ પાપો માફ થઇ જાય છે અને અહંકાર-અભિમાન દૂર થઈ જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਮਲੁ ਵਿਗਸਿਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨੁ ॥
ગુરુ દ્વારા હૃદય કમળ ખીલે છે અને અંતરમનમાં બ્રહ્માની ઓળખ હોય છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੧॥
નાનકની વિનંતી છે કે હે પ્રભુ! ભક્તો પર કૃપા કરો જેથી તેઓ તમારું નામ જપતા રહે.||૧||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ પવિત્ર છે અને નામનો જાપ કરવાથી તમામ દુઃખ દૂર થાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਆਇ ॥
જેમના ભાગ્યમાં લખેલું છે, તે તેમના મનમાં વસી ગયું છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਤਿਨ ਦਾਲਦੁ ਦੁਖੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥
જેઓ સદ્દગુરુની સલાહનું પાલન કરે છે તેમના દુઃખ અને ગરીબી દૂર થાય છે.

ਆਪਣੈ ਭਾਣੈ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਜਨ ਵੇਖਹੁ ਮਨਿ ਪਤੀਆਇ ॥
હે જગતના લોકો! મનમાં વિચારો, કોઈ પોતાની ઈચ્છાથી ઈશ્વરને પામી શકતું નથી.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸਨ ਦਾਸੁ ਹੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਗੇ ਪਾਇ ॥੨॥
નાનક પણ દાસોનો દાસ છે, જે સદ્દગુરુના ચરણોમાં તલ્લીન છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું||

ਤੂੰ ਥਾਨ ਥਨੰਤਰਿ ਭਰਪੂਰੁ ਹਹਿ ਕਰਤੇ ਸਭ ਤੇਰੀ ਬਣਤ ਬਣਾਵਣੀ ॥
હે ઈશ્વર ! તમે બધે હાજર છો, આ આખું જગત તમારા દ્વારા જ બનેલું છે.

ਰੰਗ ਪਰੰਗ ਸਿਸਟਿ ਸਭ ਸਾਜੀ ਬਹੁ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭਾਂਤਿ ਉਪਾਵਣੀ ॥
તમે અનેક રંગોની દુનિયા બનાવી છે અને અનેક પ્રકારના જીવો બનાવ્યા છે.

ਸਭ ਤੇਰੀ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ ਵਿਚਿ ਵਰਤਹਿ ਗੁਰਮਤੀ ਤੁਧੈ ਲਾਵਣੀ ॥
તમારો પ્રકાશ બધામાં કાર્ય કરી રહ્યો છે અને તમે ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે જીવોને સમાવિષ્ટ કરો છો.

ਜਿਨ ਹੋਹਿ ਦਇਆਲੁ ਤਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਹਿ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਮਝਾਵਣੀ ॥
જે દયાળુ છે, તેને સદ્‌ગુરુ સાથે જોડી દે છે અને ગુરુ દ્વારા પરમ અને સત્ય વચ્ચેનો તફાવત સમજાવે છે.

ਸਭਿ ਬੋਲਹੁ ਰਾਮ ਰਮੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਮੋ ਜਿਤੁ ਦਾਲਦੁ ਦੁਖ ਭੁਖ ਸਭ ਲਹਿ ਜਾਵਣੀ ॥੩॥
દરેક વ્યક્તિએ રામની પૂજા કરવી જોઈએ, તેનાથી બધા દુ:ખ, ભૂખ અને દરિદ્રતા દૂર થઈ જાય છે. ||3||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્ષોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮ ਰਸੁ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃત અને મધુર રસ છે, હરિનામામૃતને હૃદયમાં ધારણ કરો.

ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵਰਤਦਾ ਬੁਝਹੁ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰਿ ॥
શબ્દનું ચિંતન એ હકીકતની સમજ આપે છે કે પ્રભુ સંગમાં સક્રિય છે.

ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਬਿਖੁ ਹਉਮੈ ਕਢੀ ਮਾਰਿ ॥
પરમાત્માના નામનું મનમાં ધ્યાન કરવામાં આવે તો અહંકારનું ઝેર દૂર થાય છે.

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਤਿਨ ਜੂਐ ਜਨਮੁ ਸਭੁ ਹਾਰਿ ॥
જે હરિનામનું ચિંતન નથી કરતો, તે આખી જીંદગી જુગારમાં હારી જાય છે.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਚੇਤਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
ગુરુની પ્રસન્નતાથી પરમાત્માનું ચિંતન થાય છે અને હરિનામ હૃદયમાં બિરાજે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે એ ચહેરાઓ સાચા દરબારમાં ચમકે છે.|| ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਉਤਮੁ ਨਾਮੁ ਹੈ ਵਿਚਿ ਕਲਿਜੁਗ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
કળિયુગમાં ઈશ્વરના ગુણગાન ગાવા એ શ્રેષ્ઠ ક્રિયા છે.

ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀਰਤਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਉਰਿ ਹਾਰੁ ॥
ગુરુની સૂચના મુજબ હરિનામનો જાપ કરવાથી સિદ્ધિ થાય છે અને પ્રભુ હૃદયમાં વાસ કરે છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਜਿਨ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਨ ਸਉਪਿਆ ਹਰਿ ਭੰਡਾਰੁ ॥
જેણે પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, તે ભાગ્યશાળી છે, તેને હરિની ભક્તિનો ભંડાર સોંપવામાં આવ્યો છે.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਿ ਕਰਮ ਕਮਾਵਣੇ ਨਿਤ ਹਉਮੈ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥
નામ-સંકીર્તન જાપ કર્યા વિના જે પણ ક્રિયા કરવામાં આવે તે નિરંતર અહંકારમાં આરોગવું પડે છે.

ਜਲਿ ਹਸਤੀ ਮਲਿ ਨਾਵਾਲੀਐ ਸਿਰਿ ਭੀ ਫਿਰਿ ਪਾਵੈ ਛਾਰੁ ॥
આ એવી રીતે છે કે જેમ હાથીને પાણીમાં નવડાવવામા આવે છે તો પણ તે માથા પર ધૂળ જ નાખે છે

ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥
હે ઈશ્વર ! કૃપા કરીને સદ્દગુરુને મળો, જેથી ઓમકાર (ઓમકાર) મનમાં વસી જાય.

ਜਿਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਮੰਨਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਜੈਕਾਰੁ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે જેણે ગુરુ પાસેથી પરમ પરમાત્માનું નામ-સંકીર્તન સાંભળ્યું છે, તેનું ધ્યાન કર્યું છે, તેને વખાણવામાં આવ્યો છે ||૨||

ਪਉੜੀ ॥
પગથીયું ||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਵਖਰੁ ਹੈ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਨਾਇਕੁ ਪੁਰਖੁ ਹਮਾਰਾ ॥
રામનું નામ શ્રેષ્ઠ વસ્તુ છે અને સમગ્ર સૃષ્ટિના નાયક ઈશ્વર આપણા સ્વામી છે.

ਹਰਿ ਖੇਲੁ ਕੀਆ ਹਰਿ ਆਪੇ ਵਰਤੈ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਕੀਆ ਵਣਜਾਰਾ ॥
આ સંસાર-તમાશા ઈશ્વરે બનાવ્યો છે, પોતે કામ કરે છે અને આખી દુનિયાને વેપારી બનાવી છે.

ਸਭ ਜੋਤਿ ਤੇਰੀ ਜੋਤੀ ਵਿਚਿ ਕਰਤੇ ਸਭੁ ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਪਾਸਾਰਾ ॥
હે કર્તા પુરુષ! તમારો પ્રકાશ સર્વમાં છે અને તમારું સત્ય સર્વત્ર પ્રસરી રહ્યું છે.

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਸਫਲ ਸੇ ਗਾਵਹਿ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥
હે નિરાકાર! દરેક વ્યક્તિ તમારું ધ્યાન કરે છે, ગુરુના મંતવ્ય અનુસાર, તેઓ તમારા ગુણોનું પાલન કરીને પોતાનું જીવન સફળ બનાવે છે.

ਸਭਿ ਚਵਹੁ ਮੁਖਹੁ ਜਗੰਨਾਥੁ ਜਗੰਨਾਥੁ ਜਗਜੀਵਨੋ ਜਿਤੁ ਭਵਜਲ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥੪॥
હે ભક્તો! સર્વ મુખે પરમાત્માની ભક્તિ કરો, તે જગતના માલિક, સંસારના જીવન છે, તે જ તમને સંસાર-સાગરમાંથી પાર કરાવનાર છે || ૪ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਮਰੀ ਜਿਹਬਾ ਏਕ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਅਗਮ ਅਥਾਹ ॥
હે પ્રભુ! અમારી પાસે એક જ જીભ છે, પરંતુ તમારા ગુણો અખૂટ અને અમાપ છે.

ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਪਹ ਇਆਣਿਆ ਹਰਿ ਤੁਮ ਵਡ ਅਗਮ ਅਗਾਹ ॥
અમે અજ્ઞાની લોકો તમારું જાપ કેવી રીતે કરી શકીએ, તમે બહુ મોટા, અગમ્ય અને અમર્યાદ છો.

ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਮਤਿ ਊਤਮਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਪਗਿ ਪਾਹ ॥
હે પ્રભુ ! અમને શ્રેષ્ઠ બુદ્ધિ આપો અને ગુરુના ચરણોમાં મૂકી દો.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਪ੍ਰਭ ਹਮ ਪਾਪੀ ਸੰਗਿ ਤਰਾਹ ॥
અમને ભલાઈના સંગમાં મેળવી દો, સંગ થકી અમે પાપીઓને પાર કરીએ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ ਹਰਿ ਤੁਠੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਹ ॥
હે પ્રભુ ! દાસ નાનકને માફ કરો, તમારા સુખમાં સમાધાન છે.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸੁਣਿ ਬੇਨਤੀ ਹਮ ਪਾਪੀ ਕਿਰਮ ਤਰਾਹ ॥੧॥
હે હરિ! અમારી વિનંતી સાંભળો, કૃપા કરીને અમને પાપી જંતુઓને પાર કરાવી દો || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਗਜੀਵਨਾ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲਿ ਦਇਆਲੁ ॥
હે શ્રી હરિ! દયા કરીને ગુરુથી મેળાપ કરવો.

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹਰਿ ਹਮ ਭਾਈਆ ਹਰਿ ਹੋਆ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾਲੁ ॥
અમને ગુરુની સેવા ગમે છે, પ્રભુ દયાળુ બન્યા છે."

ਸਭ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਵਿਸਰੀ ਮਨਿ ਚੂਕਾ ਆਲ ਜੰਜਾਲੁ ॥
જેના કારણે બધી આશાઓ અને ઈચ્છાઓ ભુલાઈ ગઈ છે અને મનમાંથી સંસારની જાળી નીકળી ગઈ છે.

ਗੁਰਿ ਤੁਠੈ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਹਮ ਕੀਏ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲੁ ॥
ગુરુએ પ્રસન્ન થઈને હરિનામને દૃઢ કર્યાં અને વચનથી આપણને પ્રસન્ન કર્યાં છે.

ਜਨ ਨਾਨਕਿ ਅਤੁਟੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥੨॥
દાસ નાનકને અખંડ સંપત્તિ હરિનામ સ્વરૂપે પ્રાપ્ત થઈ છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਹਰਿ ਤੁਮ੍ਹ ਵਡ ਵਡੇ ਵਡੇ ਵਡ ਊਚੇ ਸਭ ਊਪਰਿ ਵਡੇ ਵਡੌਨਾ ॥
હે હરિ! તમે ખૂબ જ મહાન, મહાન કરતાં મહાન, સર્વોચ્ચ, સર્વોપરી અને મહાન છો.

ਜੋ ਧਿਆਵਹਿ ਹਰਿ ਅਪਰੰਪਰੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਹਰੇ ਤੇ ਹੋਨਾ ॥
જેઓ અનુપમ હરિનું ધ્યાન કરે છે, હરિનું ધ્યાન કરીને તેમનું સ્વરૂપ બની જાય છે.

ਜੋ ਗਾਵਹਿ ਸੁਣਹਿ ਤੇਰਾ ਜਸੁ ਸੁਆਮੀ ਤਿਨ ਕਾਟੇ ਪਾਪ ਕਟੋਨਾ ॥
હે પ્રભુ! જેઓ તમારી સ્તુતિ ગાય છે અથવા સાંભળે છે, તેમના બધા પાપો કપાઈ જાય છે.

ਤੁਮ ਜੈਸੇ ਹਰਿ ਪੁਰਖ ਜਾਨੇ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਖਿ ਵਡ ਵਡ ਭਾਗ ਵਡੋਨਾ ॥
હરિ-ભક્તિને ગુરુના ઉપદેશથી હરિ માનવામાં આવે છે, તે મોટા અને ભાગ્યશાળી છે.

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹੁ ਆਦਿ ਸਤੇ ਜੁਗਾਦਿ ਸਤੇ ਪਰਤਖਿ ਸਤੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਤੇ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਦਸੋਨਾ ॥੫॥
દરેક વ્યક્તિ હરિનું ધ્યાન કરે છે, તે એક જ છે જે સત્ય સ્વરૂપ છે, યુગો યુગો સુધી સત્ય છે, હજી પણ સત્ય છે, હંમેશા સત્ય છે, દાસ નાનક તેમના દાસોના પણ દાસ છે || ૫ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਮਰੇ ਹਰਿ ਜਗਜੀਵਨਾ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਗੁਰ ਮੰਤ ॥
હરિ એ જગતનું જીવન છે, જ્યારે ગુરુએ મંત્ર (હરિનામ) આપ્યો ત્યારે અમે એ જ જાપ કર્યો.

ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਗਮੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ਅਚਿੰਤ ॥
તે મન, વાણી અને ઇન્દ્રિયોની બહાર છે અને કુદરતી રીતે આવે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਰਤਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਆਪਿ ਬਿਅੰਤ ॥
તે બધા શરીરમાં વ્યાપ્ત છે અને અનંત છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਸਭ ਰਸ ਭੋਗਦਾ ਹਰਿ ਆਪੇ ਕਵਲਾ ਕੰਤ ॥
તે કમલાપતિ સર્વ સ્વાદ માણે છે.

ਹਰਿ ਆਪੇ ਭਿਖਿਆ ਪਾਇਦਾ ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਉਪਾਈ ਜੀਅ ਜੰਤ ॥
તે સમગ્ર બ્રહ્માંડનું સર્જન કરે છે અને તમામ જીવોને આજીવિકા આપે છે.

ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਮਾਂਗਹਿ ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ॥
હે દયાળુ પ્રભુ! નામ દાન કરો, ભક્તો આ જ માંગે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਆਇ ਮਿਲੁ ਹਮ ਗਾਵਹ ਹਰਿ ਗੁਣ ਛੰਤ ॥੧॥
હે નાનકના પ્રભુ! આવો અને દર્શન આપો, અમે ફક્ત તમારા ગુણગાન ગાઈએ છીએ. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਮੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਸਰੀਰਿ ॥
હે સજ્જન સ્વામી! તમારું નામ અમારા મન અને શરીરમાં કોતરાયેલું છે.

ਸਭਿ ਆਸਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰੀਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਹਰਿ ਧੀਰ ॥੨॥
ગુરુએ બધી આશા પૂરી કરી અને હરિનામનો મહિમા સાંભળીને નાનક ને ધીરજ થઇ ગઈ ||
૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿਆ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਮਉਲਾ ॥
હરિનામ શ્રેષ્ઠ છે, તે સર્વોપરી છે, ભ્રામક અને સનાતન નવા છે.

ਜੋ ਜਪਦੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਤਿਨ ਸੇਵੇ ਚਰਨ ਨਿਤ ਕਉਲਾ ॥
જેઓ રાત દિવસ હરિનો જપ કરે છે તેમના ચરણોની માયા હંમેશા સેવા કરે છે.

ਨਿਤ ਸਾਰਿ ਸਮਾਲ੍ਹੇ ਸਭ ਜੀਅ ਜੰਤ ਹਰਿ ਵਸੈ ਨਿਕਟਿ ਸਭ ਜਉਲਾ ॥
ઈશ્વર સતત બધા જીવોની સંભાળ રાખે છે અને તે બધાની નજીક રહે છે.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇਸੀ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਉਲਾ ॥
તે તેનું રહસ્ય સમજે છે, જેને તે પોતે સમજાવે છે અને જેના પર સદગુરૂની કૃપા દેખાય છે.

ਸਭਿ ਗਾਵਹੁ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰੇ ਗੋਵਿੰਦ ਹਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਗੁਣੀ ਸਮਉਲਾ ॥੬॥
બધા પરમાત્માના ગુણગાન ગાઓ, તેમની સ્તુતિ કરીને સદાચારી બનો || ૬ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਸੁਤਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਚੇਤਿ ਮਨਿ ਹਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਇ ॥
હે અજ્ઞાન મન! પ્રભુનું ચિંતન કરીને સહજ સમાધિમાં લીન રહો.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਾਉ ਮਨਿ ਗੁਰੁ ਤੁਠਾ ਮੇਲੇ ਮਾਇ ॥੧॥
નાનક પ્રભુને મળવાની ઈચ્છા ધરાવે છે અને ગુરુ ખુશીથી તેમની સાથે જોડાય છે || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਇਕਸੁ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ ਹਰਿ ਇਕੋ ਮੇਰੈ ਚਿਤਿ ॥
એકમાત્ર પ્રભુથી જ અમારો પ્રેમ છે, એકમાત્ર એ જ મારા હૃદયમાં વસે છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਅਧਾਰੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਇਕਸ ਤੇ ਗਤਿ ਪਤਿ ॥੨॥
નાનક કહે છે - ભગવાન એકમાત્ર આશ્રય છે, તેમની પાસેથી મુક્તિ અને પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત થાય છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਪੰਚੇ ਸਬਦ ਵਜੇ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਡਭਾਗੀ ਅਨਹਦੁ ਵਜਿਆ ॥
ગુરુના ઉપદેશોમાંથી પાંચ શબ્દો ગુંજ્યા, અનાહત આશીર્વાદથી ગુંજી ઉઠ્યા.

ਆਨਦ ਮੂਲੁ ਰਾਮੁ ਸਭੁ ਦੇਖਿਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਗੋਵਿਦੁ ਗਜਿਆ ॥
દરેક જગ્યાએ આનંદનો મૂળ સ્રોત ઈશ્વર જ દેખાય છે અને તે જ ગુરુના શબ્દો દ્વારા પ્રગટ થયો છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਵੇਸੁ ਹਰਿ ਏਕੋ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਭਜਿਆ ॥
તે જ યુગોમાં સ્થિત છે અને ગુરુના ઉપદેશથી પ્રભુની આરાધના કરી છે.

ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਦਾਨੁ ਦਇਆਲ ਪ੍ਰਭ ਜਨ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਲਜਿਆ ॥
હે પ્રભુ ! દયાળુ બનીને નામ - દાન આપો અને ભક્તોનું સન્માન રાખો.

ਸਭਿ ਧੰਨੁ ਕਹਹੁ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਪੜਦਾ ਕਜਿਆ ॥੭॥
બધા કહો, ગુરુ ધન્ય છે, સદ્દગુરુ ધન્ય છે, જેમણે મળીને આપણા દોષોને ઢાંકી દીધા છે ||૭||

ਸਲੋਕੁ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਭਗਤਿ ਸਰੋਵਰੁ ਉਛਲੈ ਸੁਭਰ ਭਰੇ ਵਹੰਨਿ ॥
ભક્તિનું સરોવર ઊછળી રહ્યું છે અને ભરેલા તળાવમાં ભક્તો વહી રહ્યાં છે.

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੰਨਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਵਡ ਭਾਗ ਲਹੰਨਿ ॥੧॥
હે નાનક! જેણે સદ્દગુરુનું ચિંતન કર્યું છે તે ભાગ્યશાળી છે. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਸੰਖ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਹਿ ॥
પરમાત્માના નામ અસંખ્ય છે, તેમના ગુણોનું વર્ણન પણ કરી શકાતું નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਅਗਾਧਿ ਹਰਿ ਜਨ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਿਲਹਿ ਮਿਲਾਹਿ ॥
તે અપ્રાપ્ય અને અમર્યાદ છે અને કઇ રીતે પ્રભુ સાથે સમાધાન કરી શકાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਸੁ ਜਪਤ ਜਪੰਤ ਜਨ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ॥
જેઓ ઈશ્વરનો મહિમા કરે છે, તેઓ તેમના મહત્વની સહેજ પણ કદર કરી શકતા નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਅਗਮ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਲੈਹੁ ਲੜਿ ਲਾਇ ॥੨॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુ આપોઆપ ભક્તોને તેમના ચરણોમાં જોડે છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਅਗਮੁ ਹਰਿ ਕਿਉ ਕਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਿਖਾ ॥
ઈશ્વર પહોંચની બહાર, મન અને વાણીની બહાર છે, તેને કેવી રીતે જોઈ શકાય.

ਕਿਛੁ ਵਖਰੁ ਹੋਇ ਸੁ ਵਰਨੀਐ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨ ਰਿਖਾ ॥
જો કોઈ વસ્તુ અસ્તિત્વમાં હોય, તો તેનું વર્ણન કરવું જોઈએ, તેના સ્વરૂપ અને આકારનું નહીં.

ਜਿਸੁ ਬੁਝਾਏ ਆਪਿ ਬੁਝਾਇ ਦੇਇ ਸੋਈ ਜਨੁ ਦਿਖਾ ॥
જેને તે પોતે સમજે છે, તે વ્યક્તિ દર્શન કરે છે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਟਸਾਲ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਿਖਾ ॥
સત્સંગતિ એ ગુરુની પાઠશાળા છે, જ્યાં સદ્દગુણો શીખવવામાં આવે છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਸੁ ਰਸਨਾ ਧੰਨੁ ਕਰ ਧੰਨੁ ਸੁ ਪਾਧਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਲੇਖਾ ਲਿਖਾ ॥੮॥
ધન્ય છે એ જીભ, ધન્ય છે એ હાથ, ધન્ય છે એ શિક્ષક, જ્યાં એકસાથે પ્રભુના ગુણો લખાય છે || ૮ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਜਪੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃતનો સાગર છે, ગુરુના પ્રેમમાં તેનો જપ કરો.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਵਿਤੁ ਹੈ ਹਰਿ ਜਪਤ ਸੁਨਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
હરિનામ પવિત્ર છે, તેનો પાઠ કરવાથી અને તેની કીર્તિ સાંભળવાથી તમામ દુ:ખ અને પીડા દૂર થાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਤਿਨੀ ਆਰਾਧਿਆ ਜਿਨ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਪਾਇ ॥
પરમાત્માના નામની પૂજા એ જ લોકોએ કરી છે, જેમના કપાળ પર શરૂઆતથી જ ભાગ્ય લખેલું હતું.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਜਨ ਪੈਨਾਈਅਨਿ ਜਿਨ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਆਇ ॥
જેના મનમાં તે વસી જાય છે, તે જ ભક્તો પ્રભુના દરબારમાં શોભે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿਨ ਹਰਿ ਸੁਣਿਆ ਮਨਿ ਭਾਇ ॥੧॥
હે નાનક! તેમના ચહેરા તેજસ્વી છે, જેઓ તેમના હૃદયથી પરમાત્માના ભજન સાંભળે છે || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
પરમાત્માનું નામ સુખોનું ઘર છે, જે ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
જેમના કપાળ પર પહેલેથી જ લખેલું હોય છે, તેમને જ સદગુરુ મળે છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇਆ ਸਾਂਤਿ ਵਸੀ ਮਨਿ ਆਇ ॥
મન તન શીતળ થઈ જાય છે અને મનમાં શાંતિ સ્થિર થાય છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਉਦਿਆ ਸਭੁ ਦਾਲਦੁ ਦੁਖੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! પરમાત્માના ગુણગાન ગાવાથી તમામ દુ:ખ અને દરિદ્રતા દૂર થાય છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું||

ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਤਿਨ ਕਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ॥
હે ભાઈ! હું હંમેશા એવા મનુષ્યો પાસેથી સદકે જાઉં છું જેમણે મારા પ્રિય ગુરુને જોયા છે.

ਤਿਨ ਕਉ ਮਿਲਿਆ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖਿਆ ॥
મારા સદ્દગુરુ તો તેને જ મળ્યા છે જેમના કપાળમાં ભાગ્ય લખેલું હોય છે.

ਹਰਿ ਅਗਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮਤੀ ਤਿਸੁ ਰੂਪੁ ਨਹੀ ਪ੍ਰਭ ਰੇਖਿਆ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી વ્યક્તિએ પરમ પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, તેના સ્વરૂપ કે આકારની કોઈ નિશાની નથી.

ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਧਿਆਇਆ ਜਿਨਾ ਅਗਮੁ ਹਰਿ ਤੇ ਠਾਕੁਰ ਸੇਵਕ ਰਲਿ ਏਕਿਆ ॥
જેમણે ગુરુના શબ્દોથી પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, તેઓ એક સ્વરૂપ, સેવક અને માલિક બન્યા છે.

ਸਭਿ ਕਹਹੁ ਮੁਖਹੁ ਨਰ ਨਰਹਰੇ ਨਰ ਨਰਹਰੇ ਨਰ ਨਰਹਰੇ ਹਰਿ ਲਾਹਾ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਵਿਸੇਖਿਆ ॥੯॥
નારાયણના નામનો સર્વ મુખથી જપ કરો, હરિની ભક્તિથી જ વિશેષ લાભ મળે છે. || ૯ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਮੁ ਰਵਿ ਰਹੇ ਰਮੁ ਰਾਮੋ ਰਾਮੁ ਰਮੀਤਿ ॥
પરમાત્માનું નામ સર્વવ્યાપી છે, તેની પૂજા કરો.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਹੈ ਪ੍ਰਭਿ ਖੇਲੁ ਕੀਓ ਰੰਗਿ ਰੀਤਿ ॥
તે દરેક ક્ષણમાં સ્થિત છે, આ જગત-લીલા તે પ્રભુએ રચી છે.

ਹਰਿ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਜਗਜੀਵਨਾ ਪਰਗਾਸੁ ਕੀਓ ਗੁਰ ਮੀਤਿ ॥
તે આપણી નજીક રહે છે, તે જગતનું જીવન છે, આ જ્ઞાન ગુરુના ઉપદેશથી આપવામાં આવ્યું છે.

ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤਿਨ ਮਿਲੇ ਜਿਨ ਲਿਖਿਆ ਧੁਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
જગતનો સ્વામી પ્રભુ એમને જ મળે છે, જેના ભાગ્યમાં લખેલું છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਜਪਿਓ ਮਨਿ ਚੀਤਿ ॥੧॥
હે નાનક! ગુરુના વચનો દ્વારા પરમાત્માના નામનું ધ્યાન કરો અને મનમાં તેનો જપ કરો || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਭਾਗਿ ਵਸੈ ਵਡਭਾਗਿ ॥
સજ્જન પ્રભુને શોધો, જો ઉત્તમ ભાગ્ય હોય તો તે મનમાં વસી જાય છે.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੇਖਾਲਿਆ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ॥੨॥
નાનક કહે છે - પૂર્ણ ગુરુએ તેમને પરમાત્માના દર્શન કરાવ્યા છે, હવે તે તેમાં વ્યસ્ત છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું||

ਧਨੁ ਧਨੁ ਸੁਹਾਵੀ ਸਫਲ ਘੜੀ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥
એ જીવનકાળ સફળ, સુખદ અને ધન્ય છે, જ્યારે ઈશ્વરની સેવા મનને પ્રસન્ન કરે છે.

ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥
હે મારા ગુરુના શિષ્યો! મને હરિ-કથા કહો, એ પ્રભુની કથા અકથ્ય છે.

ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਕਿਉ ਦੇਖੀਐ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੀ ॥
મારા ચતુર પ્રભુ કેમ મેળવી શકાય છે, એમના દર્શન કેમ કરી શકાય?

ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਦਿਖਾਏ ਆਪਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਨਾਮਿ ਸਮਾਣੀ ॥
તે પોતે જ મિલાવે છે, પોતે દર્શન કરાવે છે અને ગુરુના વચનથી આત્મા પ્રભુમાં ભળે છે.

ਤਿਨ ਵਿਟਹੁ ਨਾਨਕੁ ਵਾਰਿਆ ਜੋ ਜਪਦੇ ਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੧੦॥
હે નાનક! હું એ લોકો પર કુરબાન છું, જેઓ ઈશ્વરના નામનો જપ કરે છે || ૧૦ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਰਤੇ ਲੋਇਣਾ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰੁ ਦੇਇ ॥
જ્યારે ગુરુએ જ્ઞાનની અપેક્ષા આપી, ત્યારે આ આંખો પ્રભુમાં લીન થઈ ગઈ.

ਮੈ ਪ੍ਰਭੁ ਸਜਣੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਮਿਲੇਇ ॥੧॥
આ રીતે હે નાનક! મને સ્વાભાવિક રીતે જ સજ્જન પ્રભુ મળ્યા || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਸਾਂਤਿ ਹੈ ਮਨਿ ਤਨਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુમુખના હૃદયમાં સુખ અને શાંતિ રહે છે, હરિનામ તેના મન અને શરીરમાં સમાઈ જાય છે.

ਨਾਮੁ ਚਿਤਵੈ ਨਾਮੋ ਪੜੈ ਨਾਮਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે નામનું ચિંતન કરે છે, હરિનામનો પાઠ કરે છે અને નામમાં જ ધ્યાન રાખે છે.

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਚਿੰਤਾ ਗਈ ਬਿਲਾਇ ॥
હરિનામ પદાર્થ મેળવવાથી બધી ચિંતા દૂર થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਨਾਮੁ ਊਪਜੈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
જો સદ્‌ગુરુ સાથે મેળાપ થાય તો જ હરિનામ ઉત્પન્ન થાય છે અને બધી તૃષ્ણા અને ભૂખ મટી જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੇ ਰਤਿਆ ਨਾਮੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥੨॥
હે નાનક! જે હરિનામમાં તલ્લીન છે તે જ નામની પ્રાપ્તિ કરે છે.|| ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું||

ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਕੈ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਵਸਗਤਿ ਕੀਤਾ ॥
હે પ્રભુ ! તમે જગતનું સર્જન કર્યું છે અને તેને તમારા નિયંત્રણમાં રાખ્યું છે.

ਇਕਿ ਮਨਮੁਖ ਕਰਿ ਹਾਰਾਇਅਨੁ ਇਕਨਾ ਮੇਲਿ ਗੁਰੂ ਤਿਨਾ ਜੀਤਾ ॥
કોઈને મનમાની કરીને જીવનમાં પરાસ્ત કર્યા છે અને કોઈને ગુરુમાં ભેળવીને જીવનની લડાઇમાં જીતના હકદાર બનાવ્યા છે.

ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਸਭਾਗੈ ਲੀਤਾ ॥
પ્રભુનું નામ સંપૂર્ણ છે અને ગુરુના શબ્દમાંથી ભાગ્યશાળી જ લે છે.

ਦੂਖੁ ਦਾਲਦੁ ਸਭੋ ਲਹਿ ਗਇਆ ਜਾਂ ਨਾਉ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਦੀਤਾ ॥
જ્યારે ગુરુએ તેમને હરિનામ આપ્યું, ત્યારે તમામ દુઃખ અને ગરીબી દૂર થઈ ગઈ.

ਸਭਿ ਸੇਵਹੁ ਮੋਹਨੋ ਮਨਮੋਹਨੋ ਜਗਮੋਹਨੋ ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਸਭੋ ਵਸਿ ਕੀਤਾ ॥੧੧॥
સમસ્ત મન અને જગતને મોહિત કરનાર પ્રભુને સુમિરણ (સ્મરણ) કરો, જેણે જગતની રચના કરીને સર્વ જીવોને વશ કર્યા છે || ૧૧ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਹੈ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਮਨਮੁਖ ਦੁਰਜਨਾ ॥
મનમાં અહંકારનો રોગ છે, જેના કારણે દુષ્ટ, નિરંકુશ લોકો ભટકી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਰੋਗੁ ਵਞਾਇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧੂ ਸਜਨਾ ॥੧॥
નાનકે ફરમાવ્યું છે કે જ્યારે કોઈ સદ્ગુરુ, સજ્જન સાધુ મળે છે ત્યારે આ રોગ દૂર થઈ જાય છે. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਮਨੁ ਤਨੁ ਤਾਮਿ ਸਗਾਰਵਾ ਜਾਂ ਦੇਖਾ ਹਰਿ ਨੈਣੇ ॥
જ્યારે મેં મારી આંખોથી પ્રભુને જોયા, ત્યારે મારું મન અને શરીર સુંદર થઈ ગયું.

ਨਾਨਕ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੈ ਮਿਲੈ ਹਉ ਜੀਵਾ ਸਦੁ ਸੁਣੇ ॥੨॥
હે નાનક! જેનાં કીર્તન સાંભળીને હું જીવું છું તે પ્રભુ મને મળ્યા છે. || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਜਗੰਨਾਥ ਜਗਦੀਸਰ ਕਰਤੇ ਅਪਰੰਪਰ ਪੁਰਖੁ ਅਤੋਲੁ ॥
ઈશ્વર આખા જગતના સ્વામી છે, તે જગદીશ્વર પ્રકૃતિના સર્જક છે, તે દૂર થી દૂર, પરમપુરુષ અને અતુલ્ય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ॥
હે મારા ગુરુના શિષ્યો! હરિનામનું ધ્યાન કરો, તે ઉત્તમ અને અમૂલ્ય છે.

ਜਿਨ ਧਿਆਇਆ ਹਿਰਦੈ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਤੇ ਮਿਲੇ ਨਹੀ ਹਰਿ ਰੋਲੁ ॥
જેમણે રાતદિવસ હૃદયમાં મનન કર્યું છે, પ્રભુમાં ભળી ગયા છે, તેઓ ભટકી ગયા નથી.

ਵਡਭਾਗੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਬੋਲੁ ॥
ભાગ્યશાળીને સંગમાં પૂર્ણ ગુરુની વાત મળે છે.

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹੁ ਨਰ ਨਾਰਾਇਣੋ ਨਾਰਾਇਣੋ ਜਿਤੁ ਚੂਕਾ ਜਮ ਝਗੜੁ ਝਗੋਲੁ ॥੧੨॥
હે ભક્તો! બધા નારાયણની પૂજા કરે છે, જેના પરિણામે યમનો ઝઘડો સમાપ્ત થાય છે. ||૧૨||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਉਦਿਆ ਸਰੁ ਸੰਧਿਆ ਗਾਵਾਰ ॥
હરિભક્ત હરિ ભજનમાં સમાઈ જાય છે, જો કોઈ મૂર્ખ તીરનું નિશાન ચૂકી જાય,

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਲਿਵ ਉਬਰੇ ਜਿਨ ਸੰਧਿਆ ਤਿਸੁ ਫਿਰਿ ਮਾਰ ॥੧॥
નાનક કહે છે કે જે ભક્ત હરિભક્તિમાં તલ્લીન હોય છે તે આમાંથી બચી જાય છે, પણ જે લક્ષ્યને અથડાવે છે તે પોતે મૃત્યુમાં લપેટાઈ જાય છે. || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਅਖੀ ਪ੍ਰੇਮਿ ਕਸਾਈਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਖੰਨ੍ਹਿ ॥
આ આંખો હરિના પ્રેમમાં જોડાયેલી છે અને પ્રભુને જોતી રહે છે.

ਜੇ ਕਰਿ ਦੂਜਾ ਦੇਖਦੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਢਿ ਦਿਚੰਨ੍ਹਿ ॥੨॥
હે નાનક! જો તે પ્રભુ સિવાય અન્ય કોઈને જુએ છે, તો આવી આંખો દૂર કરવી જોઈએ ||૨||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੂਰਨੋ ਅਪਰੰਪਰੁ ਸੋਈ ॥
ઈશ્વર જળ, પૃથ્વી અને આકાશમાં સર્વત્ર વિરાજમાન છે.

ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਦਾ ਜੋ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਈ ॥
તે તમામ જીવોનું પોષણ કરે છે અને તે જે કંઈ કરે છે, તે જ તે છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥
તે આપણા માતા-પિતા, પુત્ર, ભાઈ અને મિત્ર છે, તેમના સિવાય અન્ય કોઈ સહાનુભૂતિ ધરાવનાર નથી.

ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਜਪਿਅਹੁ ਜਨ ਕੋਈ ॥
તે દરેક ક્ષણનો આનંદ માણી રહ્યો છે અને માત્ર કોઈ દુર્લભ ભક્ત જ તેનો જપ કરે છે.

ਸਗਲ ਜਪਹੁ ਗੋਪਾਲ ਗੁਨ ਪਰਗਟੁ ਸਭ ਲੋਈ ॥੧੩॥
બધા પરમાત્માની સ્તુતિ કરો, તે બધા જગતમાં હાજર છે || ૧૩ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੇ ਸਿ ਸਜਣਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਆ ਰੰਗੁ ॥
જેને સજ્જન ગુરુ મળે છે, તેને પ્રભુનો પ્રેમ મળે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਲੁਡਿ ਲੁਡਿ ਦਰਗਹਿ ਵੰਞੁ ॥੧॥
નાનકે કહ્યું છે કે પરમાત્માની સ્તુતિ કરો અને ખુશીથી પ્રભુના દરબારમાં જાઓ || ૧ ||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਤੂਹੈ ਦਾਤਾ ਸਭਸ ਦਾ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
હે ઈશ્વર ! એકમાત્ર તું જ બધાને આપનાર છે, બધા જીવો તારા છે.

ਸਭਿ ਤੁਧੈ ਨੋ ਆਰਾਧਦੇ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਪਿਆਰੇ ॥
દરેક વ્યક્તિ તમારી પૂજા કરે છે, પ્રિય! આપનાર તમે છો.

ਹਰਿ ਦਾਤੈ ਦਾਤਾਰਿ ਹਥੁ ਕਢਿਆ ਮੀਹੁ ਵੁਠਾ ਸੈਸਾਰੇ ॥
દાતા પ્રભુએ જ્યારે આપવા માટે હાથ ઉપાડ્યો ત્યારે જગતમાં વરસાદ પડવા લાગ્યો.

ਅੰਨੁ ਜੰਮਿਆ ਖੇਤੀ ਭਾਉ ਕਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
પ્રેમની ખેતી કરવાવાળાના અંતરમનમાં નામ રૂપી અન્નનો જન્મ થયો છે, સૌ પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરી રહ્યા છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੇ ॥੨॥
નાનકે કહ્યું છે કે હું માત્ર હરિનામનો આશ્રય લઉં છું. || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਇਛਾ ਮਨ ਕੀ ਪੂਰੀਐ ਜਪੀਐ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ॥
આનંદના સાગર એવા ઈશ્વરનો જાપ કરવાથી મનની તમામ ઈચ્છાઓ પૂર્ણ થાય છે.

ਹਰਿ ਕੇ ਚਰਨ ਅਰਾਧੀਅਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਰਤਨਾਗਰੁ ॥
પરમાત્માના ચરણોની પૂજા કરો, ગુરુ શબ્દ એ રત્નોનો ભંડાર છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਹੋਇ ਫਾਟੈ ਜਮ ਕਾਗਰੁ ॥
ઋષિઓના સંગમાં મોક્ષ મળે છે અને યમરાજનો હિસાબ પૂરો થાય છે.

ਜਨਮ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤੀਐ ਜਪਿ ਹਰਿ ਬੈਰਾਗਰੁ ॥
પ્રેમની મૂર્તિ એવા પરમાત્માની ઉપાસના કરવાથી જીવન સાર્થક બને છે.

ਸਭਿ ਪਵਹੁ ਸਰਨਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਬਿਨਸੈ ਦੁਖ ਦਾਗਰੁ ॥੧੪॥
સૌ ગુરૂનું શરણ લઈએ, આનાથી સર્વ દુ:ખોનો નાશ થાય છે. || ૧૪ ||

ਸਲੋਕ ਮਃ ੪ ॥
શ્લોક મહેલ ૪ ||

ਹਉ ਢੂੰਢੇਂਦੀ ਸਜਣਾ ਸਜਣੁ ਮੈਡੈ ਨਾਲਿ ॥
હું સજ્જન પ્રભુને શોધવા જાઉં છું, પણ મારા પ્રિય સજ્જન મારી આસપાસ છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਹਿ ਦਿਖਾਲਿ ॥੧॥
હે નાનક! તે અદ્રશ્ય છે, જોઈ શકાતો નથી અને માત્ર ગુરુ જ તેના દર્શન કરાવી શકે છે ||૧||

ਮਃ ੪ ॥
મહેલ ૪ ||

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਈ ਤਿਨਿ ਸਚੈ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਰਹਣੁ ਨ ਜਾਈ ॥
નાનકે કહ્યું છે કે સાચા પ્રભુને એવો પ્રેમ આપવામાં આવ્યો છે કે તેના વિના હવે કોઈ જીવી શકે નહીં.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥੨॥
જો સદ્દગુરુની મુલાકાત લેવામાં આવે તો વ્યક્તિને પરમ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ થાય છે અને રસ હરિની સ્તુતિમાં લીન થઈ જાય છે || ૨ ||

ਪਉੜੀ ॥
પગથિયું ||

ਕੋਈ ਗਾਵੈ ਕੋ ਸੁਣੈ ਕੋ ਉਚਰਿ ਸੁਨਾਵੈ ॥
કેટલાક સાધક હરિના ગુણગાન ગાય છે, કેટલાક ભક્ત હરિ-સંકીર્તન સાંભળે છે, કેટલાક પરમ ભક્ત નામનો જપ કરે છે અને સાધકોને સંભળાવે છે.

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਪਾਵੈ ॥
પરિણામે દરેક જન્મના પાપોનો મેલ દૂર થાય છે અને ઇચ્છિત ફળ મળે છે.

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਮੇਟੀਐ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
પરમાત્માના ગુણગાનથી આવાગમન મટી જાય છે.

ਆਪਿ ਤਰਹਿ ਸੰਗੀ ਤਰਾਹਿ ਸਭ ਕੁਟੰਬੁ ਤਰਾਵੈ ॥
હરિનો ભક્ત પોતે સંસારના મહાસાગરમાં તારી જાય છે, પોતાના સાથીદારો અને સમગ્ર પરિવારને પાર કરાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ॥੧੫॥੧॥ ਸੁਧੁ ॥
ગુરુ નાનકે ફરમાવ્યું છે કે મારા પ્રભુને જે ગમે છે, હું હંમેશા બલિદાન આપવા જાઉં છું.
||૧૫||૧|| શુદ્ધ એટલે કે તે મૂળ સાથે ભળી જાય છે.

ਰਾਗੁ ਕਾਨੜਾ ਬਾਣੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਉ ਕੀ
રાગ કાનડા વાણી નામદેવજી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਐਸੋ ਰਾਮ ਰਾਇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
આંતરિક પરમેશ્વર આ રીતે દેખાય છે,

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਮਾਹਿ ਬਦਨ ਪਰਵਾਨੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ કે અરીસામાં ચહેરો સ્પષ્ટ દેખાય છે. || ૧ || વિરામ ||

ਬਸੈ ਘਟਾ ਘਟ ਲੀਪ ਨ ਛੀਪੈ ॥
તે દરેક પરિસ્થિતિમાં વ્યાપક છે, તેને આસક્તિ કે માયાનો કોઈ દોષ લાગતો નથી.

ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਾ ਜਾਤੁ ਨ ਦੀਸੈ ॥੧॥
તે સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત છે, શાશ્વત છે || ૧ ||

ਪਾਨੀ ਮਾਹਿ ਦੇਖੁ ਮੁਖੁ ਜੈਸਾ ॥
જેમ પાણીમાં ચહેરો સ્પષ્ટ દેખાય છે,

ਨਾਮੇ ਕੋ ਸੁਆਮੀ ਬੀਠਲੁ ਐਸਾ ॥੨॥੧॥
નામદેવના સ્વામી પ્રભુ પણ એ જ રીતે દેખાય છે.|| ૨ || ૧ ||

ਰਾਗੁ ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪
રાગુ કાલિયાન મહેલ ૪ ||

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਮਾ ਰਮ ਰਾਮੈ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
પરમેશ્વર સર્વત્ર વ્યાપ્ત છે, કોઈ તેનું રહસ્ય શોધી શક્યું નથી.

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ ਤੁਮਰੇ ਤੂ ਬਡ ਪੁਰਖੁ ਪਿਤਾ ਮੇਰਾ ਮਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તમે અમારા બાળકોના પાલનહાર છો, તમે મહાન છો, તમે અમારા માતાપિતા છો || ૧ || વિરામ ||

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਅਸੰਖ ਅਗਮ ਹਹਿ ਅਗਮ ਅਗਮ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
ઈશ્વરના અસંખ્ય નામો છે, તે અગમ્ય, અમર્યાદ અને દુર્ગમ છે.

ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਸੁਰਤਿ ਬਹੁ ਕੀਨੀ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥
સદાચારી અને જ્ઞાની લોકોએ ઘણું ચિંતન કર્યું છે, પરંતુ તેઓ તલમાત્ર પણ રહસ્ય શોધી શક્યા નથી ||૧||

ਗੋਬਿਦ ਗੁਣ ਗੋਬਿਦ ਸਦ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਗੋਬਿਦ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તેઓ હંમેશા પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે, પરંતુ તેના ગુણોનો ભેદ જોવા મળતો નથી.

ਤੂ ਅਮਿਤਿ ਅਤੋਲੁ ਅਪਰੰਪਰ ਸੁਆਮੀ ਬਹੁ ਜਪੀਐ ਥਾਹ ਨ ਪਾਇਆ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તમે અનંત, અનુપમ અને તેનાથી પણ આગળ છો, ભલે ગમે તેટલા જપ કરો, તમારી ઊંડાઈ શોધી શકાતી નથી ||૨||

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਤੁਮਰੀ ਜਨ ਮਾਧੌ ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਰਾਇਆ ॥
હે માધવ! ભક્તો તારી સ્તુતિ કરે છે, તારા ગુણગાન કરે છે.

ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਜਲ ਨਿਧਿ ਹਮ ਮੀਨੇ ਤੁਮਰੇ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕਤਹੂ ਪਾਇਆ ॥੩॥
તમે સાગર છો, અમે તમારી માછલી છીએ, તમારા રહસ્યને શોધી શક્યા નથી ||૩||

ਜਨ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਮਧਸੂਦਨ ਹਰਿ ਦੇਵਹੁ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ॥
હે દુષ્ટ અત્યાચારી! સેવક પર થોડી દયા કરો, તેને તમારું નામ જપવાની શક્તિ આપો.

ਮੈ ਮੂਰਖ ਅੰਧੁਲੇ ਨਾਮੁ ਟੇਕ ਹੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥੪॥੧॥
નાનકે કહ્યું છે કે મારા જેવા મૂર્ખ અને અજ્ઞાની માટે હરિનામ એ જ આશ્રય છે, જે મને ગુરુ પાસેથી પ્રાપ્ત થયો છે ||૪||૧||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ મહેલ ૪ ||

ਹਰਿ ਜਨੁ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਹਸਿਆ ॥
હરિ ભક્ત ફક્ત હરિના ગુણગાન ગાઈને પોતાની ખુશી વ્યક્ત કરે છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਬਨੀ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਪ੍ਰਭਿ ਲਿਖਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી હું હરિ-ભક્તિના પ્રેમમાં પડ્યો, વાસ્તવમાં તે શરૂઆતથી જ ભાગ્યમાં લખાયેલું હતું || ૧ || વિરામ||

ਗੁਰ ਕੇ ਪਗ ਸਿਮਰਉ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬਸਿਆ ॥
દિવસ-રાત હું ગુરુના ચરણ યાદ કરું છું, જેનાથી ભગવાન મારા મનમાં વસી ગયા છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਜਗਿ ਸਾਰੀ ਘਸਿ ਚੰਦਨੁ ਜਸੁ ਘਸਿਆ ॥੧॥
જેમ ચંદન પીસવાથી સુગંધ ફેલાય છે, તેવી જ રીતે ભગવાનની કીર્તિ આખી દુનિયામાં ફેલાય છે.|| ૧ ||

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਸਭਿ ਸਾਕਤ ਖੋਜਿ ਪਇਆ ॥
હરિભક્તને જ્યારે હરિને સમર્પિત કર્યું ત્યારે આસ્તિક લોકો ઈર્ષ્યા કે વિરોધ કરવા લાગ્યા.

ਜਿਉ ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗਿ ਚਲਿਓ ਨਰ ਨਿੰਦਕੁ ਪਗੁ ਨਾਗਨਿ ਛੁਹਿ ਜਲਿਆ ॥੨॥
જેમ નિંદા કરનાર વ્યક્તિ તેના કાર્યો પ્રમાણે પોતાનું જીવન જીવે છે, તેમ તે ઈર્ષ્યાની આગમાં બળી જાય છે, જેમ તે સર્પના ડંખથી મૃત્યુ પામે છે || ૨ ||

ਜਨ ਕੇ ਤੁਮ੍ਹ ਹਰਿ ਰਾਖੇ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ੍ਹ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਜਨ ਰਖਿਆ ॥
હે સ્વામી હરિ! તમે તમારા ભક્તોના રક્ષક છો, યુગોથી તેમની રક્ષા કરો છો.

ਕਹਾ ਭਇਆ ਦੈਤਿ ਕਰੀ ਬਖੀਲੀ ਸਭ ਕਰਿ ਕਰਿ ਝਰਿ ਪਰਿਆ ॥੩॥
રાક્ષસ હિરણ્યકશિપુએ નિંદા કરી, પરંતુ તે શું બગાડી શક્યો, તમામ પ્રયત્નો કરવા છતાં અંતે તે મૃત્યુની નિંદ્રામાં સૂઈ ગયો ||૩||

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਏ ਸਭਿ ਕਾਲੈ ਮੁਖਿ ਗ੍ਰਸਿਆ ॥
પ્રભુએ જેટલા પણ જીવો બનાવ્યા છે, તે બધા મરવાના છે.

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਰਾਖੇ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਇਆ ॥੪॥੨॥
નાનકે ફરમાવ્યું છે કે પરમાત્માએ હંમેશા ભક્તોની રક્ષા કરી છે અને ભક્તોએ તેમનો આશ્રય લીધો છે. ||૪||૨||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ મહેલ ૪ ||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪੁ ਜਪਿ ਜਗੰਨਾਥੇ ॥
હે મારા મન! સંસારના સ્વામી પ્રભુનું ભજન કરો;

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਓ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਦੁਖ ਲਾਥੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો ગુરુના ઉપદેશથી પરમાત્માનું ધ્યાન કરવામાં આવે તો તમામ પાપો અને દુઃખો નાશ પામે છે ||૧||વિરામ||

ਰਸਨਾ ਏਕ ਜਸੁ ਗਾਇ ਨ ਸਾਕੈ ਬਹੁ ਕੀਜੈ ਬਹੁ ਰਸੁਨਥੇ ॥
હે પ્રભુ ! અમારી એક જીભ તમારા ગુણગાન ગાઈ શકતી નથી, માટે ઘણી જીભવાળો બનાવી દો.

ਬਾਰ ਬਾਰ ਖਿਨੁ ਪਲ ਸਭਿ ਗਾਵਹਿ ਗੁਨ ਕਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਨਥੇ ॥੧॥
જો આ બધી વારંવાર તમારા ગુણગાન કરે તો પણ તમારા ગુણોનું વર્ણન કરી શક્તિ નથી ||૧||

ਹਮ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਪ੍ਰਭ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਲੋਚਹ ਪ੍ਰਭੁ ਦਿਖਨਥੇ ॥
હે સ્વામી પ્રભુ! અમે તમારા પ્રેમમાં પડ્યા છીએ, હવે અમને ફક્ત તમારા જ દર્શન જોઈએ છે.

ਤੁਮ ਬਡ ਦਾਤੇ ਜੀਅ ਜੀਅਨ ਕੇ ਤੁਮ ਜਾਨਹੁ ਹਮ ਬਿਰਥੇ ॥੨॥
તમે સર્વ જીવોના મહાન દાતા છો, તમે અમારી પીડા જાણો છો || ૨ ||

ਕੋਈ ਮਾਰਗੁ ਪੰਥੁ ਬਤਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਕਹੁ ਤਿਨ ਕਉ ਕਿਆ ਦਿਨਥੇ ॥
જો કોઈ મને પ્રભુનો માર્ગ બતાવે તો હું તેને શું અર્પણ કરું?

ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਉ ਅਰਪਿ ਅਰਾਪਉ ਕੋਈ ਮੇਲੈ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਥੇ ॥੩॥
જો કોઈ પ્રભુથી મળાવે છે, તો મારું આખું શરીર અને મન સમર્પણ કરવું જોઈએ || ૩ ||

ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਬਹੁ ਸੋਭਾ ਹਮ ਤੁਛ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬਰਨਥੇ ॥
પરમાત્માના ગુણો અનંત છે, તેમનો વૈભવ અસંખ્ય છે, આપણે તો તુચ્છનું જ વર્ણન કરીએ છીએ.

ਹਮਰੀ ਮਤਿ ਵਸਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਸਮਰਥੇ ॥੪॥੩॥
હે નાનકના પરાક્રમી પ્રભુ! અમારી બુદ્ધિ બધુ તમારા નિયંત્રણમાં છે || ૪ || ૩ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ મહેલ ૪ ||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਜਪਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਅਕਥ ਸੁਨਥਈ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માનું ભજન કરો, તેના ગુણો વર્ણવી ન શકાય તેવા સાંભળવામાં આવે છે.

ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸਭੁ ਕਾਮੁ ਮੋਖੁ ਹੈ ਜਨ ਪੀਛੈ ਲਗਿ ਫਿਰਥਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ વગેરે બધા ભક્તોની પાછળ પડેલા છે ||૧||વિરામ||

ਸੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਹਰਿ ਜਨੁ ਜਿਸੁ ਬਡਭਾਗ ਮਥਈ ॥
એ જ ભક્ત પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, જેના કપાળ પર સૌભાગ્ય છે.

ਜਹ ਦਰਗਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲੇਖਾ ਮਾਗੈ ਤਹ ਛੁਟੈ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਥਈ ॥੧॥
જ્યાં પ્રભુના દરબારમાં કર્મોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે ત્યાં હરિનામનું ધ્યાન કરનાર મુક્ત થઈ જાય છે. ||૧||

ਹਮਰੇ ਦੋਖ ਬਹੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਲਗਥਈ ॥
આપણે ઘણા દોષો કર્યા છે, જન્મોજન્મના દુ:ખ તેમજ અહંકારનો મેલ લાગેલો છે

ਗੁਰਿ ਧਾਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਜਲਿ ਨਾਵਾਏ ਸਭ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਗਥਈ ॥੨॥
ગુરુએ કૃપા કરીને હરિનામના જળમાં સ્નાન કરાવ્યું તો તમામ પાપો અને દોષો દૂર થઈ જાય છે ||૨||

ਜਨ ਕੈ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਭਜਥਈ ॥
સેવકના હૃદયમાં પ્રભુનો વાસ છે, તેથી તે હરિ-ભજનમાં લીન રહે છે.

ਜਹ ਅੰਤੀ ਅਉਸਰੁ ਆਇ ਬਨਤੁ ਹੈ ਤਹ ਰਾਖੈ ਨਾਮੁ ਸਾਥਈ ॥੩॥
જીવનનો અંતિમ સમય આવે ત્યારે પ્રભુનું નામ જ સાથી બનીને રક્ષણ કરે છે ||૩||

ਜਨ ਤੇਰਾ ਜਸੁ ਗਾਵਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਜਗੰਨਥਈ ॥
હે પ્રભુ ! સેવક સદા તારો મહિમા ગાય છે, જગતના ધણીને ભજે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਰਾਖੇ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਪਾਥਰ ਰਖੁ ਬੁਡਥਈ ॥੪॥੪॥
હે નાનકના પ્રભુ! તમે રક્ષક છો, અમને પથ્થરોથી ડૂબતા બચાવી લો || ૪ || ૪ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ મહેલ ૪

ਹਮਰੀ ਚਿਤਵਨੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੈ ॥
અમારી ભાવનાઓ ને પ્રભુ સારી રીતે જાણે છે.

ਅਉਰੁ ਕੋਈ ਨਿੰਦ ਕਰੈ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਪ੍ਰਭੁ ਤਾ ਕਾ ਕਹਿਆ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ ભક્તની ટીકા કરે તો પ્રભુ તેની વાત બિલકુલ સાંભળતા નથી ||૧||વિરામ||

ਅਉਰ ਸਭ ਤਿਆਗਿ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਅਚੁਤ ਜੋ ਸਭ ਤੇ ਊਚ ਠਾਕੁਰੁ ਭਗਵਾਨੈ ॥
બીજા બધા કર્મકાંડો છોડીને પરમેશ્વરની ભક્તિ કરો જે સૌથી મોટા ગુરુ છે.

ਹਰਿ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕਾਲੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਚਰਨੀ ਆਇ ਪਵੈ ਹਰਿ ਜਾਨੈ ॥੧॥
ભગવાનની પૂજા કરવાથી કાળ પણ ખરાબ નજર નાખતો નથી, પરંતુ ભક્તના ચરણોમાં આવે છે ||૧||

ਜਾ ਕਉ ਰਾਖਿ ਲੇਇ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਕਉ ਸੁਮਤਿ ਦੇਇ ਪੈ ਕਾਨੈ ॥
મારા સ્વામી જેને બચાવે છે, તેના કાનમાં સારી વાણી નાખે છે.

ਤਾ ਕਉ ਕੋਈ ਅਪਰਿ ਨ ਸਾਕੈ ਜਾ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਨੈ ॥੨॥
જેની ભક્તિ મારા પ્રભુએ સ્વીકારી હોય તેનું કોઈ નુકસાન કરી શકે નહીં ||૨||

ਹਰਿ ਕੇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਨ ਦੇਖੁ ਜਨ ਜੋ ਖੋਟਾ ਖਰਾ ਇਕ ਨਿਮਖ ਪਛਾਨੈ ॥
હે લોકો! પરમાત્માની અદ્દભુત લીલા જુઓ, જે ખરાબ અને સારાને પળવારમાં ઓળખે છે.

ਤਾ ਤੇ ਜਨ ਕਉ ਅਨਦੁ ਭਇਆ ਹੈ ਰਿਦ ਸੁਧ ਮਿਲੇ ਖੋਟੇ ਪਛੁਤਾਨੈ ॥੩॥
ત્યારે જ સેવકને આનંદ થયો છે, હકીકતમાં સ્વચ્છ હૃદયવાળા ઈશ્વરને મળે છે અને ખોટા લોકો પસ્તાવો કરતા રહે છે ||૩||

ਤੁਮ ਹਰਿ ਦਾਤੇ ਸਮਰਥ ਸੁਆਮੀ ਇਕੁ ਮਾਗਉ ਤੁਝ ਪਾਸਹੁ ਹਰਿ ਦਾਨੈ ॥
હે પરમેશ્વર! તમે આપનાર, સર્વશક્તિમાન અને વિશ્વના સ્વામી છો, હું તમારી પાસે નામ રૂપી દાન માગું છું.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ਸਦ ਬਸਹਿ ਰਿਦੈ ਮੋਹਿ ਹਰਿ ਚਰਾਨੈ ॥੪॥੫॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! મારા પર દયા કરો, જેથી તમારા ચરણ કાયમ મારા હૃદયમાં રહે ||૪||૫||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਹਮ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹਗੇ ॥
હે કૃપાના ધર, પ્રભુ! અમારા પર કૃપા કરો જેથી અમે તમારા ગુણગાન ગાતા રહો.

ਹਉ ਤੁਮਰੀ ਕਰਉ ਨਿਤ ਆਸ ਪ੍ਰਭ ਮੋਹਿ ਕਬ ਗਲਿ ਲਾਵਹਿਗੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું હંમેશા તમારી આશા રાખું છું, તમે મને ક્યારે ગળે લગાડશો? || ૧ || વિરામ ||

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਮੁਗਧ ਇਆਨ ਪਿਤਾ ਸਮਝਾਵਹਿਗੇ ॥
આપણે નાદાન અને અજ્ઞાન બાળકો છીએ, ફક્ત પિતા અને પ્રભુ જ સમજાવે છે.

ਸੁਤੁ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਭੂਲਿ ਬਿਗਾਰਿ ਜਗਤ ਪਿਤ ਭਾਵਹਿਗੇ ॥੧॥
દીકરો દરેક ક્ષણે ભૂલ કરીને કામ બગાડે છે, જાણે જગતના પિતાને આ ગમે છે || ૧ ||

ਜੋ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਸੋਈ ਹਮ ਪਾਵਹਗੇ ॥
હે પ્રભુ! તમે જે આપો છો તે અમને મળે છે.

ਮੋਹਿ ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਠਉਰ ਜਿਸੁ ਪਹਿ ਹਮ ਜਾਵਹਗੇ ॥੨॥
અમારી પાસે બીજી કોઈ જગ્યા નથી, કે જ્યાં અમે જઈ શકીએ. || ૨ ||

ਜੋ ਹਰਿ ਭਾਵਹਿ ਭਗਤ ਤਿਨਾ ਹਰਿ ਭਾਵਹਿਗੇ ॥
અમારી પાસે બીજી કોઈ જગ્યા નથી, કે જ્યાં અમે જઈ શકીએ. || ૨ ||

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਜੋਤਿ ਰਲਿ ਜਾਵਹਗੇ ॥੩॥
તેમનો સ્વ-પ્રકાશ ઈશ્વરના પરમ પ્રકાશમાં ભળી જાય છે અને એક બની જાય છે || ૩ ||

ਹਰਿ ਆਪੇ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਆਪਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹਿਗੇ ॥
ઈશ્વર પોતે દયાળુ છે અને પોતે જ ભક્તિમાં વ્યસ્ત કરાવે છે.

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਸਰਨਿ ਦੁਆਰਿ ਹਰਿ ਲਾਜ ਰਖਾਵਹਿਗੇ ॥੪॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
નાનકે કહ્યું છે કે જે ઈશ્વરનું શરણ લે છે તે પોતાની લાજ રાખે છે || ૪ || ૬ || છકા ૧ ||

ਕਲਿਆਨੁ ਭੋਪਾਲੀ ਮਹਲਾ ੪
કલ્યાણ ભોપાલી, ચોથો મહેલ ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਸੁਆਮੀ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣੁ ਨਾਰਾਇਣੇ ॥
તે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર નારાયણ દુઃખ દૂર કરનાર છે.

ਸਗਲ ਭਗਤ ਜਾਚਹਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਭਵ ਨਿਧਿ ਤਰਣ ਹਰਿ ਚਿੰਤਾਮਣੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બધા ભક્તો આનંદના સાગરમાંથી માંગે છે, તે સંસારરૂપી સમુદ્રમાંથી પાર લઈ જનાર જહાજ છે અને દરેક મનોકામના પૂર્ણ કરનાર છે. || ૧ || વિરામ ||

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਜਗਦੀਸ ਦਮੋਦਰ ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੋਬਿੰਦੇ ॥
તે જગદીશ્વર હંમેશા ગરીબ અને દીનદુઃખ પર તેમની કૃપા રાખે છે, તે સંતોના સહાનુભૂતિ રાખનાર અને મનની લાગણીઓને જાણનાર છે.

ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਜਿਨ ਸ੍ਰੀਰਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਗੁਰਮਤਿ ਮੁਰਾਰਿ ਹਰਿ ਮੁਕੰਦੇ ॥੧॥
હકીકતમાં તેઓ નિર્ભય છે, જેમણે શ્રી રામનું ધ્યાન કર્યું છે, ગુરુના ઉપદેશથી પ્રભુની પૂજા કરે છે || ૧ ||

ਜਗਦੀਸੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਜੋ ਆਏ ਤੇ ਜਨ ਭਵ ਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ॥
જેઓ જગદીશ્વરના ચરણોમાં આશ્રય પામ્યા છે તેઓ સંસાર-સાગર પાર કરી ગયા છે.

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੀ ਪੈਜ ਹਰਿ ਰਾਖੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ॥੨॥੧॥੭॥
આ ગુરુ નાનકનું નિષ્ઠાવાન વચન છે કે ઈશ્વર સ્વયં તેમની કૃપાથી ભક્તોની લાજ બચાવે છે || ૨ || ૧ || ૭ ||

ਰਾਗੁ ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧
રાગ કલ્યાણ, પાંચમો મહેલ, પેલું ઘર:

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਹਮਾਰੈ ਏਹ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥
હે કૃપાનિધાન ! અમારા પર આ કૃપા કરો,

ਅਲਿ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਮਨੁ ਫੇਰਿ ਫੇਰਿ ਰੀਝੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેમ ભમરો મકરંદ સાથે જોડાયેલા રહે છે, તેમ આ મનને તમારા કમળના ચરણોમાં વારંવાર મંડરવા દો || ૧ || વિરામ ||

ਆਨ ਜਲਾ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਨ ਕਛੂਐ ਹਰਿ ਬੂੰਦ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਉ ਦੀਜੈ ॥੧॥
મને બીજા પાણીની પરવા નથી, મને બપૈયાને હરિનામ રૂપી ટીપું આપો || ૧ ||

ਬਿਨੁ ਮਿਲਬੇ ਨਾਹੀ ਸੰਤੋਖਾ ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਨਾਨਕੁ ਜੀਜੈ ॥੨॥੧॥
તારા મળ્યા વિના તૃપ્તિ નથી, નાનક તને જોઈને જ જીવે છે || ૨ || ૧ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ, પાંચમો મહેલ ||

ਜਾਚਿਕੁ ਨਾਮੁ ਜਾਚੈ ਜਾਚੈ ॥
હે પ્રભુ! આ ભિખારી તો વારંવાર તમારું નામ જ માંગે છે

ਸਰਬ ਧਾਰ ਸਰਬ ਕੇ ਨਾਇਕ ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਕੇ ਦਾਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમે બધાના વાહક છો, બધાના માલિક છો અને સર્વ સુખના દાતા છો || ૧ || વિરામ ||

ਕੇਤੀ ਕੇਤੀ ਮਾਂਗਨਿ ਮਾਗੈ ਭਾਵਨੀਆ ਸੋ ਪਾਈਐ ॥੧॥
આ દુનિયા ઘણી બધી વસ્તુઓ માંગે છે અને માંગેલી વસ્તુ પ્રાપ્ત પણ કરે છે || ૧ ||

ਸਫਲ ਸਫਲ ਸਫਲ ਦਰਸੁ ਰੇ ਪਰਸਿ ਪਰਸਿ ਗੁਨ ਗਾਈਐ ॥
તમારા દર્શન જીવનને સફળ બનાવવાના છે, તમારા ચરણોમાં રહો અને તમારા ગુણગાન ગાઓ.

ਨਾਨਕ ਤਤ ਤਤ ਸਿਉ ਮਿਲੀਐ ਹੀਰੈ ਹੀਰੁ ਬਿਧਾਈਐ ॥੨॥੨॥
હે નાનક ! જેમ (પાણી) તત્વ (પાણી) તત્વ સાથે ભળે છે, તેવી જ રીતે ઈશ્વર રૂપી હીરાથી મન રૂપી હીરાને માળવે છે || ૨ || ૨ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਮੇਰੇ ਲਾਲਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ॥
મારા પ્રભુની શોભા

ਸਦ ਨਵਤਨ ਮਨ ਰੰਗੀ ਸੋਭਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સદા નવીન તેમજ મન ને રંગવા વાળી છે || ૧ || વિરામ||

ਬ੍ਰਹਮ ਮਹੇਸ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਭਗਤਿ ਦਾਨੁ ਜਸੁ ਮੰਗੀ ॥੧॥
બ્રહ્મા, શિવશંકર, સિધ્ધ, મુનિ અને ઈન્દ્ર વગેરે માત્ર ભક્તિ અને કીર્તિ માગે છે. || ૧ ||

ਜੋਗ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸੇਖਨਾਗੈ ਸਗਲ ਜਪਹਿ ਤਰੰਗੀ ॥
મહાન યોગીઓ, ઋષિઓ, તપ કરનારા અને શેષનાગ વગેરે બધા પરમાત્માનો જપ કરે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਸਦ ਸੰਗੀ ॥੨॥੩॥
નાનક કહે છે કે હું એવા સંતો પર વારી જાઉં છું, જેઓ પ્રભુની ભક્તિમાં લીન થઈને તેમની સાથે કાયમ રહે છે || ૨ || ૩ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨
કલ્યાણ, પાંચમો મહેલ, બીજું ઘર:

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਤੇਰੈ ਮਾਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਾਨਿ ॥
હે ઈશ્વર ! તમારો મહિમા ગાવાથી જ માન અને આદર મળે છે.

ਨੈਨ ਬੈਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨੀਐ ਅੰਗ ਅੰਗੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਨਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આંખથી દર્શન કરવા, જીભથી જાપ કરવાથી, કાનથી કીર્તન સાંભળવાથી અંગો અને આત્માને સુખ મળે છે || ૧ || વિરામ||

ਇਤ ਉਤ ਦਹ ਦਿਸਿ ਰਵਿਓ ਮੇਰ ਤਿਨਹਿ ਸਮਾਨਿ ॥੧॥
જ્યાં - ત્યાં, દશ દિશામાં, પર્વતોમાં તેમજ ઘાસમાં ઈશ્વર સમાન રીતે વ્યાપેલા છે || ૧ ||

ਜਤ ਕਤਾ ਤਤ ਪੇਖੀਐ ਹਰਿ ਪੁਰਖ ਪਤਿ ਪਰਧਾਨ ॥
જ્યાં પણ જોવામાં આવે, ત્યાં પ્રભુ જ દેખાય છે, તે પરમ પુરૂષ, વિશ્વના સ્વામી અને વડા છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਮਿਟੇ ਕਥੇ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ॥੨॥੧॥੪॥
આ નાનક બ્રહ્મજ્ઞાન વિશે કહે છે કે ઋષિમુનિઓના સંગતમાં બધા ભ્રમ અને ભય દૂર થઈ જાય છે || ૨ || ૧ || ૪ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ, પાંચમો મહેલ ||

ਗੁਨ ਨਾਦ ਧੁਨਿ ਅਨੰਦ ਬੇਦ ॥
પરમાત્માના ગુણગાન, શબ્દોનો ધ્વનિ, આનંદમય વેદ-જ્ઞાનનું

ਕਥਤ ਸੁਨਤ ਮੁਨਿ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંતોના મંડળમાં ઋષિઓ એકસાથે બોલે અને સાંભળે છે.|| ૧ || વિરામ||

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਮਾਨ ਦਾਨ ਮਨ ਰਸਿਕ ਰਸਨ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਤਹ ਪਾਪ ਖੰਡਲੀ ॥੧॥
તે જ્ઞાન વિશે વાત કરે છે, ધ્યાનસ્થ રહે છે, આસક્તિ અને મોહ છોડી દેવાની પ્રેરણા આપે છે, પ્રેમથી પરમાત્માના નામનો જપ કરે છે અને પાપોનો ઇનકાર કરે છે || ૧ ||

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਗਿਆਨ ਭੁਗਤਿ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਤਤ ਬੇਤੇ ਜਪੁ ਤਪੁ ਅਖੰਡਲੀ ॥
તે તત્વ વેદ યોગ-ઉપકરણ, જ્ઞાન-ભોગ, શબ્દોનું ચિંતન, જપ-તપ કરે છે.

ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਨਾਨਕ ਕਛੂ ਦੁਖੁ ਨ ਡੰਡਲੀ ॥੨॥੨॥੫॥
નાનક કહે છે કે તેઓ સંપૂર્ણ રીતે પરમ પ્રકાશમાં ભળી ગયા છે અને તેમને કોઈ દુ:ખ અસર કરતું નથી || ૨ || ૨ || ૫ ||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਕਉਨੁ ਬਿਧਿ ਤਾ ਕੀ ਕਹਾ ਕਰਉ ॥
પ્રભુને મળવાનો માર્ગ શું છે, તેના માટે મારે શું કરવું જોઈએ?

ਧਰਤ ਧਿਆਨੁ ਗਿਆਨੁ ਸਸਤ੍ਰਗਿਆ ਅਜਰ ਪਦੁ ਕੈਸੇ ਜਰਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ઘણા લોકો તપ કરે છે, વિદ્વાનો જ્ઞાનની ચર્ચા કરે છે, પણ આ અસહ્ય સ્થિતિ કેવી રીતે સહન કરવી? || ૧ || વિરામ ||

ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਸਿਧ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰਾ ਕੈ ਦਰਿ ਸਰਨਿ ਪਰਉ ॥੧॥
શું મારે વિષ્ણુ, મહેશ, સિદ્ધ-મુનિ કે ઈન્દ્રના દ્વારે આશરો લેવો જોઈએ? || ૧ ||

ਕਾਹੂ ਪਹਿ ਰਾਜੁ ਕਾਹੂ ਪਹਿ ਸੁਰਗਾ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਮੁਕਤਿ ਕਹਉ ॥
કેટલાક રહસ્યો આપે છે, કેટલાક સ્વર્ગ આપે છે, પરંતુ મોક્ષ કરોડોમાંથી બહુ ઓછા લોકો પાસે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪਾਈਐ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਗਹਉ ॥੨॥੩॥੬॥
નાનક કહે છે કે ઋષિઓના ચરણોમાં આવવાથી જ હરિનામનો રસ પ્રાપ્ત થાય છે ||૨||૩||૬||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭ ਸਖੇ ॥
હે પ્રભુ ! તમે જ મારા જીવનના સ્વામી છો, તમે જ દયાના સાગર છો, પરમ પુરુષ અને સાચા સાથી છો.

ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਕਲਿ ਕਾਲ ਜਾਲ ਦੁਖ ਬਿਨਾਸਨੁ ਹਰਿ ਰਖੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમે ગર્ભમાંથી મુક્તિ આપનાર, મૃત્યુ અને દુ:ખની જાળનો નાશ કરનાર છો || ૧ || વિરામ||

ਨਾਮ ਧਾਰੀ ਸਰਨਿ ਤੇਰੀ ॥
મેં નામ ધારણ કરીને તારા શરણમાં આવ્યો છું,

ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ਟੇਕ ਮੇਰੀ ॥੧॥
હે દયાળુ પ્રભુ! તમે જ મારો આશરો છો || ૧ ||

ਅਨਾਥ ਦੀਨ ਆਸਵੰਤ ॥
મારા જેવા અનાથ અને ગરીબો માટે એક તારી જ આશા છે,

ਨਾਮੁ ਸੁਆਮੀ ਮਨਹਿ ਮੰਤ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તમારું નામ જ મનમાં મંત્ર છે || ૨ ||

ਤੁਝ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਭ ਕਿਛੂ ਨ ਜਾਨੂ ॥
હે પ્રભુ ! હું તારા સિવાય કશામાં માનતો નથી અને

ਸਰਬ ਜੁਗ ਮਹਿ ਤੁਮ ਪਛਾਨੂ ॥੩॥
આખી દુનિયામાં હું તને જ ઓળખું છું || ૩ ||

ਹਰਿ ਮਨਿ ਬਸੇ ਨਿਸਿ ਬਾਸਰੋ ॥
મારા મનમાં દિવસરાત પરમાત્મા જ વસે છે અને

ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਨਕ ਆਸਰੋ ॥੪॥੪॥੭॥
નાનકનું કથન છે કે તેમનો જ મને આશરો છે || ૪ || ૪ || ૭ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਮਨਿ ਤਨਿ ਜਾਪੀਐ ਭਗਵਾਨ ॥
મન તન થી ભગવાન નો જાપ કરવો જોઈએ

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਸਦਾ ਸੂਖ ਕਲਿਆਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યારે પૂર્ણ ગુરુ પ્રસન્ન થાય છે ત્યારે હંમેશા સુખ અને કલ્યાણ જ પ્રાપ્ત થાય છે ||૧|| વિરામ||

ਸਰਬ ਕਾਰਜ ਸਿਧਿ ਭਏ ਗਾਇ ਗੁਨ ਗੁਪਾਲ ॥
ઈશ્વરના ગુણગાન ગાવાથી સર્વ કાર્ય સિધ્ધ થયા છે.

ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰੇ ਨਾਠਿਆ ਦੁਖ ਕਾਲ ॥੧॥
ઋષિમુનિઓ સાથે મળીને પ્રભુનું સ્મરણ કરો તો દુઃખ અને સમય દૂર થાય છે || ૧ ||

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰਿਆ ਕਰਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਸੇਵ ॥
હે મારા પ્રભુ ! મારા પર દયા કરો, જેથી હું દિવસ-રાત તમારી સેવામાં તલ્લીન રહું.

ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਰਣਾਗਤੀ ਹਰਿ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਦੇਵ ॥੨॥੫॥੮॥
દાસ નાનક તો પરમ પરમેશ્વરના આશ્રયમાં આવ્યા છે || ૨ || ૫ || ૮ ||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣੁ ॥
અંતર્યામી મારા પ્રભુ બધું જાણે છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ਨਿਹਚਲੁ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમ પરમેશ્વર ! તમે શાશ્વત છો, કૃપા કરીને, એકમાત્ર સાચો શબ્દ પરવાનગી છે || ૧ || વિરામ ||

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਆਨ ਨ ਕੋਈ ਸਮਰਥੁ ਤੇਰੀ ਆਸ ਤੇਰਾ ਮਨਿ ਤਾਣੁ ॥
પરમાત્મા સિવાય બીજું કોઈ સમર્થ નથી, મને ફક્ત તમારી જ આશા છે અને તમે જ મારા મનમાં શક્તિ ધરાવો છો.

ਸਰਬ ਘਟਾ ਕੇ ਦਾਤੇ ਸੁਆਮੀ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਹਿਰਣੁ ਖਾਣੁ ॥੧॥
હે સર્વ શરીરોના દાતા પ્રભુ! તમે જે આપો છો તે હું ખાઉં છું અને પહેરું છું || ૧ ||

ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਚਤੁਰਾਈ ਸੋਭਾ ਰੂਪੁ ਰੰਗੁ ਧਨੁ ਮਾਣੁ ॥
આત્મા, બુદ્ધિ, ચતુરાઈ, સૌંદર્ય, રૂપ, સંપત્તિ, પ્રતિષ્ઠા, સર્વ સુખ અને આનંદ આપનાર તે જ છે.

ਸਰਬ ਸੂਖ ਆਨੰਦ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਕਲਿਆਣੁ ॥੨॥੬॥੯॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે તમે રામ નામનો જપ કરો, આમાં જ કલ્યાણ છે || ૨ || ૬ || ૯ ||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥
કલ્યાણ પાંચમો મહેલ ||

ਹਰਿ ਚਰਨ ਸਰਨ ਕਲਿਆਨ ਕਰਨ ॥
પ્રભુના ચરણોમાં શરણ લેવાથી લાભ થાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਨਾਮੁ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુનું નામ અપવિત્રને શુદ્ધ કરે છે || ૧ || વિરામ ||

ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਪਿ ਨਿਸੰਗ ਜਮਕਾਲੁ ਤਿਸੁ ਨ ਖਾਵਨੋ ॥੧॥
જેઓ સાધુઓ સાથે પરમાત્માની પૂજા કરે છે, મૃત્યુ તેમને ક્ષોભજનક નથી બનાવતું || ૧ ||

ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਅਨਿਕ ਸੂਖ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਲਵੈ ਨ ਲਾਵਨੋ ॥
મુક્તિ, યુક્તિ અને અનેક સુખો પણ પરમાત્માની ભક્તિ સમાન નથી પહોંચતા.

ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਲੁਬਧ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਬਹੁੜਿ ਜੋਨਿ ਨ ਧਾਵਨੋ ॥੨॥੭॥੧੦॥
દાસ નાનક તો પ્રભુના દર્શનમાં જ મોહિત છે, જેથી તેને ફરીથી યોનિના ચક્રમાં ભટકવુ ન પડે || ૨ || ૭ || ૧૦ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ, અષ્ટપદી ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਮਾ ਰਮ ਰਾਮੋ ਸੁਨਿ ਮਨੁ ਭੀਜੈ ॥
બ્રહ્માંડના દરેક કણમાં રામ વ્યાપ્ત છે, રામનું નામ સાંભળીને મન પ્રસન્ન થઈ જાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜੇ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું નામ અમૃત જેવું મધુર છે અને ગુરુના ઉપદેશથી તેને કુદરતી રીતે પણ કરો || ૧ ||વિરામ||

ਕਾਸਟ ਮਹਿ ਜਿਉ ਹੈ ਬੈਸੰਤਰੁ ਮਥਿ ਸੰਜਮਿ ਕਾਢਿ ਕਢੀਜੈ ॥
જેમ લાકડામાં અગ્નિ હોય છે અને સંયમથી દૂર થાય છે,

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ਤਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਢਿ ਲਈਜੈ ॥੧॥
એ જ રીતે રામનું નામ સર્વત્ર વ્યાપક છે અને ગુરુના ઉપદેશો અનુસાર પ્રાપ્ત થાય છે || ૧ ||

ਨਉ ਦਰਵਾਜ ਨਵੇ ਦਰ ਫੀਕੇ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦਸਵੇ ਚੁਈਜੈ ॥
આંખ, નાક, કાન વગેરે શરીરના નવ દરવાજા નકામા છે અને દસમા દ્વારેથી હરીનામ અમૃતની ધારા વહે છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੨॥
હે પ્રિય! કૃપા કરીને, ગુરુની સૂચનાથી હરિનામ અમૃત પીવો || ૨ ||

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਨਗਰੁ ਹੈ ਨੀਕੋ ਵਿਚਿ ਸਉਦਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕੀਜੈ ॥
શરીર સંપૂર્ણ છે, જેમાં હરિનામનો વેપાર થાય છે.

ਰਤਨ ਲਾਲ ਅਮੋਲ ਅਮੋਲਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਲੀਜੈ ॥੩॥
ગુરુની સેવા કરવામાં આવે તો અમૂલ્ય રત્ન સ્વરૂપે હરિનામ પ્રાપ્ત થાય છે || ૩ ||

ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਗਮੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਠਾਕੁਰੁ ਭਰਿ ਸਾਗਰ ਭਗਤਿ ਕਰੀਜੈ ॥
પરમાત્મા અગમ્ય છે, તે પ્રેમનો સાગર છે, તેની પૂજા કરવી જોઈએ.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਦੀਨ ਹਮ ਸਾਰਿੰਗ ਇਕ ਬੂੰਦ ਨਾਮੁ ਮੁਖਿ ਦੀਜੈ ॥੪॥
હે હરિ! મારા જેવા બપૈયાના મોંમાં નામરૂપી એક ટીપું નાંખો || ૪ ||

ਲਾਲਨੁ ਲਾਲੁ ਲਾਲੁ ਹੈ ਰੰਗਨੁ ਮਨੁ ਰੰਗਨ ਕਉ ਗੁਰ ਦੀਜੈ ॥
પ્રિય પ્રભુ પ્રેમના રંગથી ભરેલા છે, પ્રેમના રંગથી રંગાઈ જવા માટે મનને ગુરુને સમર્પિત કરો.

ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਰਸ ਰਸਿਕ ਗਟਕ ਨਿਤ ਪੀਜੈ ॥੫॥
પ્રભુના રંગમાં લીન થાઓ અને ખૂબ આનંદથી હરિનામનું રસપાન કરો || ૫ ||

ਬਸੁਧਾ ਸਪਤ ਦੀਪ ਹੈ ਸਾਗਰ ਕਢਿ ਕੰਚਨੁ ਕਾਢਿ ਧਰੀਜੈ ॥
પૃથ્વી, સાત દ્વીપ અને મહાસાગરોમાંથી સોનું કાઢીને ભક્તોને આપવામાં આવે તો

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਜਨ ਇਨਹੁ ਨ ਬਾਛਹਿ ਹਰਿ ਮਾਗਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਦੀਜੈ ॥੬॥
મારા પ્રભુના ભક્તો તેમની ઈચ્છા રાખતા નથી, પણ માત્ર હરિભક્તિ અને નામ અમૃત ઈચ્છે છે || ૬ ||

ਸਾਕਤ ਨਰ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸਦ ਭੂਖੇ ਨਿਤ ਭੂਖਨ ਭੂਖ ਕਰੀਜੈ ॥
ભ્રામક જીવો હંમેશા ઝંખે છે, તેમની સંપત્તિની ભૂખ ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી.

ਧਾਵਤੁ ਧਾਇ ਧਾਵਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਇਆ ਲਖ ਕੋਸਨ ਕਉ ਬਿਥਿ ਦੀਜੈ ॥੭॥
તેઓ માયાને એટલો પ્રેમ કરે છે કે તેને મેળવવા તેઓ લાખો કોસનું અંતર કાપીને પણ પહોંચી જાય છે || ૭ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨ ਊਤਮ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਤਿਨ੍ ਦੀਜੈ ॥
પરમાત્માના ભક્તો સર્વશ્રેષ્ઠ છે, તેમની સાથે શું ઉપમા હોવી જોઈએ?

ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੁਲਿ ਅਉਰੁ ਨ ਉਪਮਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀਜੈ ॥੮॥੧॥
પરમાત્માના નામ જેવું બીજું કોઈ સાદ્રશ્ય નથી, નાનક પાર તેમની કૃપા થાય છે ||૮||૧||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਰਾਮ ਗੁਰੁ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸੁ ਕਰੀਜੈ ॥
હે પરમેશ્વર ! ગુરુ રૂપી પારસ ને અમને સ્પર્શ કરવા દો,

ਹਮ ਨਿਰਗੁਣੀ ਮਨੂਰ ਅਤਿ ਫੀਕੇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਸੁ ਕੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અમે આત્માઓ ગુણોથી રહિત અને લોખંડ જેવા ખરાબ છીએ, ગુરુરૂપી પારસ સાથે જોડાવાથી અમે પણ સદાચારી બનીશું || ૧ || વિરામ ||

ਸੁਰਗ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਸਭਿ ਬਾਂਛਹਿ ਨਿਤਿ ਆਸਾ ਆਸ ਕਰੀਜੈ ॥
વિશ્વના તમામ લોકો સ્વર્ગ, મુક્તિ અને વૈકુંઠની ઈચ્છા સાથે શાશ્વત આશા ધરાવે છે.

ਹਰਿ ਦਰਸਨ ਕੇ ਜਨ ਮੁਕਤਿ ਨ ਮਾਂਗਹਿ ਮਿਲਿ ਦਰਸਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨੁ ਧੀਜੈ ॥੧॥
પરંતુ પરમાત્માના દર્શન કરનારાઓ મુક્તિની અભિલાષા રાખતા નથી, પરંતુ તેમનું મન પરમાત્માના દર્શનથી જ સંતુષ્ટ થાય છે || ૧ ||

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਬਲੁ ਹੈ ਭਾਰੀ ਮੋਹੁ ਕਾਲਖ ਦਾਗ ਲਗੀਜੈ ॥
માયાની આસક્તિ બળવાન છે, આ આસક્તિ પાપોની કાળાશના ડાઘ મૂકે છે.

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਜਨ ਅਲਿਪਤ ਹੈ ਮੁਕਤੇ ਜਿਉ ਮੁਰਗਾਈ ਪੰਕੁ ਨ ਭੀਜੈ ॥੨॥
મારા ઈશ્વરના ભક્તો મોહ-માયાથી મુક્ત છે, જેમ પાણીમાં તરતી વખતે કૂકડાના પીંછા ભીના થતા નથી. || ૨ ||

ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਭੁਇਅੰਗਮ ਵੇੜੀ ਕਿਵ ਮਿਲੀਐ ਚੰਦਨੁ ਲੀਜੈ ॥
ચંદનની સુગંધ સાપથી ઘેરાયેલી હોય છે, ચંદન કેવી રીતે મેળવી શકાય.

ਕਾਢਿ ਖੜਗੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਕਰਾਰਾ ਬਿਖੁ ਛੇਦਿ ਛੇਦਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੩॥
ગુરુ જ્ઞાન રૂપી ભારે પથ્થર લઈને વસ્તુઓ અને વિકારોનો નાશ કરીને હરિનામ અમૃત પી શકાય છે || ૩ ||

ਆਨਿ ਆਨਿ ਸਮਧਾ ਬਹੁ ਕੀਨੀ ਪਲੁ ਬੈਸੰਤਰ ਭਸਮ ਕਰੀਜੈ ॥
ઘણાં પ્રકારનાં લાકડાં એકઠા કરવામાં આવ્યા, પરંતુ આગને એક ક્ષણમાં જ રાખમાં ફેરવી નાખી

ਮਹਾ ਉਗ੍ਰ ਪਾਪ ਸਾਕਤ ਨਰ ਕੀਨੇ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਲੂਕੀ ਦੀਜੈ ॥੪॥
માયાવી મનુષ્યો અત્યંત પાપ કરે છે, આ પાપોને ઋષિમુનિઓને મળીને જ્ઞાનની ચિનગારીથી પ્રગટાવી શકાય છે || ૪ ||

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਸਾਧ ਜਨ ਨੀਕੇ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਧਰੀਜੈ ॥
સાધુઓ સારા અને સંપૂર્ણ છે, જેમના હૃદયમાં હરિનામ બિરાજે છે.

ਪਰਸ ਨਿਪਰਸੁ ਭਏ ਸਾਧੂ ਜਨ ਜਨੁ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨੁ ਦਿਖੀਜੈ ॥੫॥
ઋષિઓની મુલાકાત લેવી એ ભગવાનને જોવા જેવું છે || ૫ ||

ਸਾਕਤ ਸੂਤੁ ਬਹੁ ਗੁਰਝੀ ਭਰਿਆ ਕਿਉ ਕਰਿ ਤਾਨੁ ਤਨੀਜੈ ॥
પ્રપંચી માણસના જીવનનો દોર અનેક ગૂંચવણોથી ભરેલો છે, તે શા માટે ટોણો મારી શકે.

ਤੰਤੁ ਸੂਤੁ ਕਿਛੁ ਨਿਕਸੈ ਨਾਹੀ ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੈ ॥੬॥
આવા ગૂંચવણોથી ભરેલા જીવનનો દોર ઉકેલી શકાતો નથી, તેથી વ્યક્તિએ માયાવી વ્યક્તિ સાથે સંગ ન કરવો જોઈએ || ૬ ||

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਨੀਕੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥
સદ્‌ગુરુનો સંગ શ્રેષ્ઠ છે, ગુરુના સંગમાં હંમેશા રામનું સ્મરણ થાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਰਤਨ ਜਵੇਹਰ ਮਾਣਕ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਲੀਜੈ ॥੭॥
હરીનામ રૂપી અમૂલ્ય રત્ન, જવાહર તેમજ માણેક જેવા અમૂલ્ય રત્નો અંતઃકરણમાં છે, જે ગુરુની કૃપાથી મળી શકે છે || ૭ ||

ਮੇਰਾ ਠਾਕੁਰੁ ਵਡਾ ਵਡਾ ਹੈ ਸੁਆਮੀ ਹਮ ਕਿਉ ਕਰਿ ਮਿਲਹ ਮਿਲੀਜੈ ॥
મારો માલિક મોટો છે, મહાન છે, તેને અમે કેવી રીતે મળી શકીએ.

ਨਾਨਕ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਨ ਕਉ ਪੂਰਨੁ ਦੀਜੈ ॥੮॥੨॥
નાનક કહે છે કે માત્ર સંપૂર્ણ ગુરુ જ પરમાત્મા સાથે એકરૂપ થઈને જ સેવકને પૂર્ણતા આપે છે || ૮ || ૨ ||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਰਾਮਾ ਰਮ ਰਾਮੋ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥
બ્રહ્માંડના દરેક કણ - કણમાં પરમાત્મા વિધમાન છે, તેની જ પૂજા કરો.

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਸਾਧ ਜਨ ਨੀਕੇ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਕੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાધુઓ સારા અને ઉમદા હોય છે, સાધુઓ સાથે ઈશ્વરનું સંકીર્તન કરો || ૧ || વિરામ ||

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭੁ ਜਗੁ ਹੈ ਜੇਤਾ ਮਨੁ ਡੋਲਤ ਡੋਲ ਕਰੀਜੈ ॥
આખા જગતમાં જેટલા જીવો છે, દરેકના મનમાં ચંચળતા રહે છે.

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਸਾਧੁ ਮਿਲਾਵਹੁ ਜਗੁ ਥੰਮਨ ਕਉ ਥੰਮੁ ਦੀਜੈ ॥੧॥
હે પ્રભુ ! જે સમગ્ર વિશ્વને આશ્રય આપનાર ઋષિમુનિઓ સાથે કૃપા કરીને મિલન કરાવો ||૧ ||

ਬਸੁਧਾ ਤਲੈ ਤਲੈ ਸਭ ਊਪਰਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਰੁਲੀਜੈ ॥
પૃથ્વી સૌની નીચે વસે છે અને મહાપુરુષોના ચરણોની ધૂળથી શ્રેષ્ઠ બને છે.

ਅਤਿ ਊਤਮ ਅਤਿ ਊਤਮ ਹੋਵਹੁ ਸਭ ਸਿਸਟਿ ਚਰਨ ਤਲ ਦੀਜੈ ॥੨॥
શ્રેષ્ઠ બનો અને સમગ્ર સર્જનને તમારા પગ નીચે લાવો || ૨ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਤਿ ਭਲੀ ਸਿਵ ਨੀਕੀ ਆਨਿ ਪਾਨੀ ਸਕਤਿ ਭਰੀਜੈ ॥
હરિ નામનો પ્રકાશ જ ગુરુમુખમાં સ્થાપિત થાય છે અને માયા પણ તેની સેવામાં તલ્લીન રહે છે.

ਮੈਨਦੰਤ ਨਿਕਸੇ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਸਾਰੁ ਚਬਿ ਚਬਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੩॥
ગુરુના વચનોમાંથી મીણના દાંત નીકળે છે, તે ચાવવાથી ખવાય છે અને માત્ર હરિનામના રૂપી રસપાન કરે છે || ૩ ||

ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਨੁਗ੍ਰਹੁ ਬਹੁ ਕੀਆ ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਪੁਰਖ ਮਿਲੀਜੈ ॥
પરમાત્માની કૃપાથી ઋષિ-પુરુષોનું ગુરુ સાથે મિલન થયું.

ਗੁਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਸਥੀਰਨ ਕੀਏ ਹਰਿ ਸਗਲ ਭਵਨ ਜਸੁ ਦੀਜੈ ॥੪॥
ગુરુએ પરમાત્માના ગુણોનો ફેલાવો કર્યો છે અને પરમાત્માનો મહિમા આખા જગતમાં આપ્યો છે || ૪ ||

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਸਾਧ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਰਹਿ ਨ ਸਕੀਜੈ ॥
ઋષિમુનિઓનું મન પ્રિયતમમાં લીન રહે છે અને તેમના દર્શન વિના રહી શકતા નથી.

ਜਿਉ ਜਲ ਮੀਨ ਜਲੰ ਜਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਖਿਨੁ ਜਲ ਬਿਨੁ ਫੂਟਿ ਮਰੀਜੈ ॥੫॥
જેમ પાણીમાં રહેતી માછલી પાણીના પ્રેમમાં પડે છે અને પાણી વિના જીવન છોડી દે છે ||૫||

ਮਹਾ ਅਭਾਗ ਅਭਾਗ ਹੈ ਜਿਨ ਕੇ ਤਿਨ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਨ ਪੀਜੈ ॥
જેઓ ખૂબ જ અશુભ હોય છે તેમને ઋષિઓના ચરણ - ધૂળ મળતી નથી.

ਤਿਨਾ ਤਿਸਨਾ ਜਲਤ ਜਲਤ ਨਹੀ ਬੂਝਹਿ ਡੰਡੁ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਾ ਦੀਜੈ ॥੬॥
તેઓ ઈચ્છાની અગ્નિમાં સળગતા રહે છે, તેમની ઈચ્છાની અગ્નિ શમતી નથી અને તેઓ યમરાજની શિક્ષામાં સહભાગી બને છે || ૬ ||

ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਜਗ੍ ਪੁੰਨ ਕੀਏ ਹਿਵੈ ਗਾਲਿ ਗਾਲਿ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
લોકો તીર્થયાત્રાએ જાય છે, ઉપવાસ કરે છે, યજ્ઞો કરે છે અને દાન કરે છે, ઠંડીમાં તેમના શરીરને ઇજા પહોંચાડે છે,

ਅਤੁਲਾ ਤੋਲੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਕੋ ਪੁਜੈ ਨ ਤੋਲ ਤੁਲੀਜੈ ॥੭॥
પરમાત્માનું નામ અનુપમ છે, આ કર્મ - ધર્મ ગુરુના ઉપદેશની બરાબરી કરી શકતી નથી અને નામની પણ તેની સરખામણી કરી શકાતી નથી || ૭ ||

ਤਵ ਗੁਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਤੂ ਜਾਨਹਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਰਨਿ ਪਰੀਜੈ ॥
હે બ્રહ્મા! તમારા ગુણો અપાર છે, ફક્ત તમે જ જાણો છો. દાસ નાનક તમારા આશ્રયમાં પડ્યા છે.

ਤੂ ਜਲ ਨਿਧਿ ਮੀਨ ਹਮ ਤੇਰੇ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਗਿ ਰਖੀਜੈ ॥੮॥੩॥
તમે સમુદ્ર છો, અમે તમારી માછલી છીએ, કૃપા કરીને તમારી સાથે જ રાખો || ૮ || ૩ ||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਰਾਮਾ ਰਮ ਰਾਮੋ ਪੂਜ ਕਰੀਜੈ ॥
હે સજ્જનો! રામ સર્વત્ર હાજર છે, રામની જ પૂજા કરો.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪਿ ਧਰਉ ਸਭੁ ਆਗੈ ਰਸੁ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમારું મન, શરીર અને બધું તેમને સમર્પિત કરો, ગુરુના ઉપદેશો અનુસાર જ્ઞાનને મજબૂત કરો || ૧ || વિરામ||

ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਸਾਖ ਤਰੋਵਰ ਨਿਤ ਚੁਨਿ ਚੁਨਿ ਪੂਜ ਕਰੀਜੈ ॥
બ્રહ્મા નામ એક એવું વૃક્ષ છે, જેની અગાધ શાખાઓ છે, તેની નિયમિત પૂજા કરો.

ਆਤਮ ਦੇਉ ਦੇਉ ਹੈ ਆਤਮੁ ਰਸਿ ਲਾਗੈ ਪੂਜ ਕਰੀਜੈ ॥੧॥
આત્મા પૂજ્ય દેવ છે અને પૂજિત દેવ આત્મા છે, તેની પ્રેમથી પૂજા કરો || ૧ ||

ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਸਭ ਜਗ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਬਿਚਰਿ ਬਿਚਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥
સમસ્ત સંસારમાં વિવેકી બુદ્ધિ શુદ્ધ છે, ચિંતન કરીને નામનો રસ પીવો.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਕਉ ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ॥੨॥
ગુરુની કૃપાથી નામરૂપી દ્રવ્ય મળ્યું છે, આ મન સદ્દગુરુને અર્પણ કરો || ૨ ||

ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਅਤਿ ਹੀਰੋ ਨੀਕੋ ਹੀਰੈ ਹੀਰੁ ਬਿਧੀਜੈ ॥
પ્રભુના નામનો હીરો અમૂલ્ય અને શ્રેષ્ઠ છે, મનના હીરાને નામના હીરાથી બાંધો.

ਮਨੁ ਮੋਤੀ ਸਾਲੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਜਿਤੁ ਹੀਰਾ ਪਰਖਿ ਲਈਜੈ ॥੩॥
મન રૂપી મોતી ગુરુના શબ્દથી ઝવેરી બને છે, જેનાથી નામના હીરાની પરીક્ષા થાય છે ||૩||

ਸੰਗਤਿ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਲਗਿ ਊਚੇ ਜਿਉ ਪੀਪ ਪਲਾਸ ਖਾਇ ਲੀਜੈ ॥
સંતોની સંગત માં સાધારણ વ્યક્તિ મહાન બની જાય છે, જેમ પીપળનું ઝાડ પલાશના ઝાડને પોતાની સાથે ભેળવી લે છે

ਸਭ ਨਰ ਮਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਊਤਮੁ ਹੋਵੈ ਰਾਮ ਨਾਮੈ ਬਾਸੁ ਬਸੀਜੈ ॥੪॥
મનુષ્ય સર્વ જીવોમાં શ્રેષ્ઠ છે, તેમાંથી રામ નામની સુગંધ આવે છે || ૪ ||

ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮ ਬਹੁ ਕੀਨੇ ਨਿਤ ਸਾਖਾ ਹਰੀ ਜੜੀਜੈ ॥
તે ઘણા શુદ્ધ કર્મ કરે છે, તેથી તેના સત્કર્મોની ડાળીઓ લીલી રહે છે.

ਧਰਮੁ ਫੁਲੁ ਫਲੁ ਗੁਰਿ ਗਿਆਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਬਹਕਾਰ ਬਾਸੁ ਜਗਿ ਦੀਜੈ ॥੫॥
ગુરુએ જ્ઞાન આપીને સમજાવ્યું છે કે ધર્મ જ ફળ અને પુષ્પ છે માટે તેની સુવાસ દુનિયામાં ફેલાવો || ૫ ||

ਏਕ ਜੋਤਿ ਏਕੋ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਇਕੁ ਕੀਜੈ ॥
એક પરમ પ્રકાશ મનમાં અવસ્થિત છે, બધામાં એક જ બ્રહ્મ દેખાય છે.

ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਸਭ ਏਕੈ ਹੈ ਪਸਰੇ ਸਭ ਚਰਨ ਤਲੇ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ॥੬॥
આત્મા અને પરમાત્મા અવિભાજ્ય છે, બધામાં તે એક જ વ્યાપ્ત છે, તેથી દરેકના ચરણોમાં નમવું જોઈએ || ૬ ||

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਕਟੇ ਨਰ ਦੇਖਹੁ ਤਿਨ ਘਸਿ ਘਸਿ ਨਾਕ ਵਢੀਜੈ ॥
હરિનામ વિના મનુષ્ય નિર્લજ્જ છે, તેણે પોતાનું નાક કાપી નાખ્યું છે.

ਸਾਕਤ ਨਰ ਅਹੰਕਾਰੀ ਕਹੀਅਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵੀਜੈ ॥੭॥
નાસ્તિક મનુષ્ય અહંકારી કહેવાય છે, હરિનામ વિના જીવવું શરમજનક છે || ૭ ||

ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਸੁ ਸਾਸੁ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਤਤੁ ਬੇਗਲ ਸਰਨਿ ਪਰੀਜੈ ॥
જ્યાં સુધી જીવનના શ્વાસો છે, તરત જ પ્રભુનું શરણ લે.

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਧਾਰਹੁ ਮੈ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਪਖੀਜੈ ॥੮॥੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પરમેશ્વર ! મારા પર દયા કરો, જેથી હું ઋષિઓના ચરણ ધોઈ શકું ||૮||૪||

ਕਲਿਆਨ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਰਾਮਾ ਮੈ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਧੁਵੀਜੈ ॥
હે રામ! મારે ઋષિઓના પગ ધોવા છે.

ਕਿਲਬਿਖ ਦਹਨ ਹੋਹਿ ਖਿਨ ਅੰਤਰਿ ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕਿਰਪਾ ਕੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મહારાજ! કૃપા કરીને એવું કરો કે પાપ અને દોષો એક ક્ષણમાં નાશ પામે છે ||૧||વિરામ||

ਮੰਗਤ ਜਨ ਦੀਨ ਖਰੇ ਦਰਿ ਠਾਢੇ ਅਤਿ ਤਰਸਨ ਕਉ ਦਾਨੁ ਦੀਜੈ ॥
ભિખારીઓ નમ્રતાથી તમારા દ્વારે ઊભા છે, આ ઝંખના જીવોને નામ અને દાન આપો.

ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਆਏ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜੀਜੈ ॥੧॥
હે પ્રભુ ! હું તમારા આશ્રયમાં આવ્યો છું, મને બચાવો અને ગુરુના ઉપદેશથી મારું નામ મજબૂત કરો || ૧ ||

ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਨਗਰ ਮਹਿ ਸਬਲਾ ਨਿਤ ਉਠਿ ਉਠਿ ਜੂਝੁ ਕਰੀਜੈ ॥
દેહની નગરીમાં વાસના અને ક્રોધ પ્રબળ છે, જે સતત લડે છે.

ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕਰਹੁ ਰਖਿ ਲੇਵਹੁ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਕਾਢਿ ਕਢੀਜੈ ॥੨॥
હે સંપૂર્ણ ગુરુ! પોતાનો બનાવીને બચાવી લો અને આ દુષ્ટ લોકોને હાંકી કાઢો || ૨ ||

ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਸਬਲ ਅਤਿ ਬਿਖਿਆ ਹਿਵ ਸੀਤਲੁ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਦੀਜੈ ॥
ભીતરમાં પદાર્થ-વિકારોની ભીષણ અગ્નિ પ્રબળ છે, માટે બરફ જેવો શીતળ શબ્દો-ગુરુ આપો.

ਤਨਿ ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ਅਧਿਕਾਈ ਰੋਗੁ ਕਾਟੈ ਸੂਖਿ ਸਵੀਜੈ ॥੩॥
તેનાથી શરીર અને મનને શાંતિ મળશે, મોટાભાગના રોગો દૂર થશે અને સુખની પ્રાપ્તિ થશે. || ૩ ||

ਜਿਉ ਸੂਰਜੁ ਕਿਰਣਿ ਰਵਿਆ ਸਰਬ ਠਾਈ ਸਭ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਰਵੀਜੈ ॥
જેમ સૂર્યના કિરણો દરેક જગ્યાએ પહોંચે છે, તેવી જ રીતે ઈશ્વર ઘટ - ઘટમાં વ્યાપ્ત છે.

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਮਿਲੇ ਰਸੁ ਪਾਵੈ ਤਤੁ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਪੀਜੈ ॥੪॥
જ્યારે કોઈ ઋષિને મળે ત્યારે હરિનામ રસનું પાન થાય છે || ૪ ||

ਜਨ ਕਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਗੁਰ ਸੇਤੀ ਜਿਉ ਚਕਵੀ ਦੇਖਿ ਸੂਰੀਜੈ ॥
સેવકની ગુરુથી એવી પ્રીતિ લાગેલી ભેટ છે, જેમ ચકવી સૂર્યના દર્શન કરીને પોતાનો પ્રેમ વ્યક્ત કરે છે

ਨਿਰਖਤ ਨਿਰਖਤ ਰੈਨਿ ਸਭ ਨਿਰਖੀ ਮੁਖੁ ਕਾਢੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੈ ॥੫॥
તે આખી રાત જુએ છે, જ્યારે સૂર્ય તેનો ચહેરો બતાવે છે, તે દર્શનનું અમૃત પાન કરે છે ||૫||

ਸਾਕਤ ਸੁਆਨ ਕਹੀਅਹਿ ਬਹੁ ਲੋਭੀ ਬਹੁ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ॥
પ્રપંચી વ્યક્તિ કુતરા જેવો લોભી અને દુષ્ટતાની ગંદકીથી ભરેલો કહેવાય છે.

ਆਪਨ ਸੁਆਇ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਬਾਤਾ ਤਿਨਾ ਕਾ ਵਿਸਾਹੁ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥੬॥
તે પોતાના સ્વાર્થ માટે ઘણી વાતો કરે છે, પણ આવી વ્યક્તિ પર વિશ્વાસ કેવી રીતે કરી શકાય? || ૬ ||

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਸਰਨਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕਾਢਿ ਕਢੀਜੈ ॥
ઋષિમુનિઓના આશ્રયે આવો, તેમના સંગમાં રહેવું જોઈએ, જેથી હરીનામ રસની પ્રાપ્તિ થાય.

ਪਰਉਪਕਾਰ ਬੋਲਹਿ ਬਹੁ ਗੁਣੀਆ ਮੁਖਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਹਰਿ ਦੀਜੈ ॥੭॥
સદાચારી લોકો પરોપકારની વાત કરે છે, તેથી સંતો-ભક્તોની સામે રહેવું જોઈએ || ૭ ||

ਤੂ ਅਗਮ ਦਇਆਲ ਦਇਆ ਪਤਿ ਦਾਤਾ ਸਭ ਦਇਆ ਧਾਰਿ ਰਖਿ ਲੀਜੈ ॥
હે ઈશ્વર ! તમે અગમ્ય, દયાળુ, દયાના ભંડાર અને બધાને દાન આપનાર છો, અમને દયાથી બચાવો.

ਸਰਬ ਜੀਅ ਜਗਜੀਵਨੁ ਏਕੋ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕਰੀਜੈ ॥੮॥੫॥
નાનકે કહ્યું છે - તમે જ બધા જીવોને જીવન આપનાર છો, બધાનું પોષણ કરે છે ||૮||૫||

ਕਲਿਆਨੁ ਮਹਲਾ ੪ ॥
કલ્યાણ, ચોથો મહેલ ||

ਰਾਮਾ ਹਮ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਕਰੀਜੈ ॥
હે ઈશ્વર ! અમને દાસના દાસ બનાવી દો

ਜਬ ਲਗਿ ਸਾਸੁ ਹੋਇ ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਪਿਵੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જ્યાં સુધી અંતર્મનમાં જીવનની શ્વાસ ચાલે છે, ઋષિમુનિઓના ચરણો - રજનું પાન કરતા રહો || ૧ || વિરામ ||

ਸੰਕਰੁ ਨਾਰਦੁ ਸੇਖਨਾਗ ਮੁਨਿ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਲੋਚੀਜੈ ॥
શિવશંકર, દેવર્ષિ નારદ, શેષનાગ અને મુનિજનો પણ સાધુઓના પગની ધૂળ ઈચ્છે છે

ਭਵਨ ਭਵਨ ਪਵਿਤੁ ਹੋਹਿ ਸਭਿ ਜਹ ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਧਰੀਜੈ ॥੧॥
જ્યાં ઋષિમુનિઓ પગ રાખે છે, તે બધી જગ્યાઓ પવિત્ર બની જાય છે || ૧ ||

ਤਜਿ ਲਾਜ ਅਹੰਕਾਰੁ ਸਭੁ ਤਜੀਐ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਰਹੀਜੈ ॥
બધી લજ્જા અને અહંકાર છોડીને ઋષિમુનિઓના સંગમાં રહેવું જોઈએ.

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੀ ਕਾਨਿ ਚੁਕਾਵੈ ਬਿਖੁ ਡੁਬਦਾ ਕਾਢਿ ਕਢੀਜੈ ॥੨॥
સાધુઓ ધર્મરાજાના ભયને દૂર કરે છે અને તેને અવગુણોના સાગરમાં ડૂબતા બચાવે છે ||૨||

ਭਰਮਿ ਸੂਕੇ ਬਹੁ ਉਭਿ ਸੁਕ ਕਹੀਅਹਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਹਰੀਜੈ ॥
જે ભ્રમમાં ભટકીને સુકાઈ જાય છે, ઊભા - ઊભા સુકાઈ જાય છે, ઋષિઓની સાથે રહીને ફરી લીલા થઈ જાય છે.

ਤਾ ਤੇ ਬਿਲਮੁ ਪਲੁ ਢਿਲ ਨ ਕੀਜੈ ਜਾਇ ਸਾਧੂ ਚਰਨਿ ਲਗੀਜੈ ॥੩॥
તેથી એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વિના વ્યક્તિએ સાધુઓના ચરણોમાં જવું જોઈએ ||૩||

ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੀਰਤਨ ਰਤਨ ਵਥੁ ਹਰਿ ਸਾਧੂ ਪਾਸਿ ਰਖੀਜੈ ॥
પ્રભુ નામકીર્તન રૂપી અમૂલ્ય રત્ન સાધુઓ પાસે હાજર છે.

ਜੋ ਬਚਨੁ ਗੁਰ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਕਾਢਿ ਧਰੀਜੈ ॥੪॥
જે વ્યક્તિ ગુરુની વાતને સાચી માને છે, ગુરુ તેની આગળ નામરૂપી રત્નો મૂકે છે || ૪ ||

ਸੰਤਹੁ ਸੁਨਹੁ ਸੁਨਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ਗੁਰਿ ਕਾਢੀ ਬਾਹ ਕੁਕੀਜੈ ॥
હે સજ્જનો, મારા ભાઈ! મારી વાત ધ્યાનથી સાંભળો, ગુરુ પોતાના હાથ ઊંચા કરીને બોલાવે છે કે

ਜੇ ਆਤਮ ਕਉ ਸੁਖੁ ਸੁਖੁ ਨਿਤ ਲੋੜਹੁ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨਿ ਪਵੀਜੈ ॥੫॥
જો તમારે આત્મા માટે શાશ્વત સુખ જોઈએ છે તો સદ્દગુરુની શરણ લો || ૫ ||

ਜੇ ਵਡ ਭਾਗੁ ਹੋਇ ਅਤਿ ਨੀਕਾ ਤਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜੀਜੈ ॥
જો શુભ ભાગ્ય હોય તો ગુરુના ઉપદેશથી હરિનામ યાદ આવે છે.

ਸਭੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਿਖਮੁ ਜਗੁ ਤਰੀਐ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੬॥
ત્યાર પછી વ્યક્તિ ભ્રમ અને માયાના ઝેરી વિશ્વ-સાગરને પાર કરે છે અને સ્વાભાવિક રીતે જ વ્યક્તિને હરીનામ રસનું પીણું મળે છે || ૬ ||

ਮਾਇਆ ਮਾਇਆ ਕੇ ਜੋ ਅਧਿਕਾਈ ਵਿਚਿ ਮਾਇਆ ਪਚੈ ਪਚੀਜੈ ॥
જેઓ ધનની ઈચ્છા રાખે છે, તેઓ પૈસામાં જ મૃત્યુ પામે છે.

ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਮਹਾ ਪੰਥੁ ਬਿਖੜਾ ਅਹੰਕਾਰਿ ਭਾਰਿ ਲਦਿ ਲੀਜੈ ॥੭॥
અજ્ઞાનતાના અંધકાર તરફ જવાનો માર્ગ બહુ કઠોર છે, પણ માણસ અહંકારનો બોજ વહન કરે છે.|| ૭ ||

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰਮ ਰਮੁ ਰਮ ਰਮ ਰਾਮੈ ਤੇ ਗਤਿ ਕੀਜੈ ॥
ગુરુ નાનકનો આદેશ છે કે રામ-રામનો જાપ કરતા રહો, રામના નામથી મોક્ષ મળે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਾ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਰਾਮ ਨਾਮੈ ਰਲੈ ਮਿਲੀਜੈ ॥੮॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
જ્યારે સાચા ગુરુ મળે છે ત્યારે તે નામનો જાપ કરે છે, પછી આત્મા રામના નામમાં ભળી જાય છે || ૮ || ૬ || ૬ અષ્ટપદીયોની જોડ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે.

ਰਾਗੁ ਪਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਮਹਲਾ ੧ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥
રાગ પ્રભાતિ બિભાસ, પ્રથમ મહેલ ૧ ચોથુપદ, પ્રથમ ઘર ||

ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਤਰਣਾ ਨਾਇ ਪਤਿ ਪੂਜ ॥
હે પ્રભુ! તમારા નામના સ્મરણથી જગત સંસાર રૂપી સાગરમાંથી તારી જાય છે, તમારા નામના જપથી માણસનું સન્માન થાય છે અને તે પૂજનીય બને છે.

ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਗਹਣਾ ਮਤਿ ਮਕਸੂਦੁ ॥
તમારું નામ વૈભવ છે, આનાથી હેતુ સિધ્ધ થાય છે.

ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਨਾਉ ਮੰਨੇ ਸਭ ਕੋਇ ॥
તમારું નામ સર્વવ્યાપી છે, આખું જગત તમારા નામમાં માને છે.

ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਕਬਹੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧॥
પરમેશ્વરના નામ વિના કદી માન મળતું નથી || ૧ ||

ਅਵਰ ਸਿਆਣਪ ਸਗਲੀ ਪਾਜੁ ॥
અન્ય તમામ યુક્તિઓ માત્ર ઢોંગ છે.

ਜੈ ਬਖਸੇ ਤੈ ਪੂਰਾ ਕਾਜੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેના પર નિરંકાર પોતાના આશીર્વાદ આપે છે, તેનું કાર્ય પૂર્ણ થાય છે || ૧ || વિરામ||

ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਤਾਣੁ ਨਾਉ ਦੀਬਾਣੁ ॥
તમારું નામ જ અમારી તાકાત છે અને તમારું નામ જ અમારો આધાર છે.

ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਲਸਕਰੁ ਨਾਉ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥
તમારું નામ સેના છે અને તમારું નામ સમ્રાટ છે.

ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਮਾਣੁ ਮਹਤ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તમારા નામથી જ માન - સન્માન મળે છે અને

ਤੇਰੀ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ॥੨॥
તમારી કૃપાથી જીવન સફળ છે || ૨ ||

ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਸਹਜੁ ਨਾਇ ਸਾਲਾਹ ॥
તમારા નામથી શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે અને તમારા નામથી પ્રશંસા થાય છે.

ਨਾਉ ਤੇਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਿਖੁ ਉਠਿ ਜਾਇ ॥
તમારું નામ અમૃતમય આનંદનું ઘર છે, જેમાંથી દુ:ખનું ઝેર દૂર થાય છે.

ਨਾਇ ਤੇਰੈ ਸਭਿ ਸੁਖ ਵਸਹਿ ਮਨਿ ਆਇ ॥
તમારા નામનું ચિંતન કરવાથી મનમાં સર્વ સુખ ઉત્પન્ન થાય છે અને

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਾਧੀ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਇ ॥੩॥
નામ વગર યમપુરી જવું પડે છે || ૩ ||

ਨਾਰੀ ਬੇਰੀ ਘਰ ਦਰ ਦੇਸ ॥
મનુષ્ય સ્ત્રીનો પ્રેમ, સુંદર ઘર, દરવાજો, દેશમાં લિપ્ત રહે છે

ਮਨ ਕੀਆ ਖੁਸੀਆ ਕੀਚਹਿ ਵੇਸ ॥
મનની પ્રસન્નતા માટે તે અનેક અહંકાર કરે છે.

ਜਾਂ ਸਦੇ ਤਾਂ ਢਿਲ ਨ ਪਾਇ ॥
પરંતુ જ્યારે સર્જનહાર બોલાવે છે તો કોઈ વિલંબ થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਕੂੜੁ ਕੂੜੋ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥੪॥੧॥
ગુરુ નાનકે ફરમાવ્યું છે કે દુનિયાના આનંદ, ભૌતિક વસ્તુઓ બધું જ મિથ્યા છે, મૃત્યુ પછી તેની સાથે કંઈ જ જતું નથી, તેથી બધું જ ખોટું નીકળે છે. || ૪ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਕਰਮੁ ਚਾਨਣੁ ਸੁਰਤਿ ਤਿਥੈ ਲੋਇ ॥
હે પ્રભુ ! જ્યાં તમારું નામ - રત્ન છે, ત્યાં તમારી કૃપાનો પ્રકાશ છે, ત્યાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ છે.

ਅੰਧੇਰੁ ਅੰਧੀ ਵਾਪਰੈ ਸਗਲ ਲੀਜੈ ਖੋਇ ॥੧॥
અજ્ઞાન જગતમાં અંધકાર જ છે, જેના કારણે માણસ સર્વસ્વ ગુમાવી રહ્યો છે || ૧ ||

ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਗਲ ਬਿਕਾਰੁ ॥
આ દુનિયા પાપો અને દુર્ગુણોથી ભરેલી છે,

ਤੇਰਾ ਨਾਮੁ ਦਾਰੂ ਅਵਰੁ ਨਾਸਤਿ ਕਰਣਹਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે કર્તા! તમારું નામ દવા છે, બીજું કંઈ નહીં || ૧ || વિરામ ||

ਪਾਤਾਲ ਪੁਰੀਆ ਏਕ ਭਾਰ ਹੋਵਹਿ ਲਾਖ ਕਰੋੜਿ ॥
જો બધા પાતાળ, પુરીઓ, શહેરો વગેરેને ત્રાજવાના એક બાજુએ રાખીએ, એવી રીતે લાખો કરોડો પણ હોય તો

ਤੇਰੇ ਲਾਲ ਕੀਮਤਿ ਤਾ ਪਵੈ ਜਾਂ ਸਿਰੈ ਹੋਵਹਿ ਹੋਰਿ ॥੨॥
જ્યાં સુધી અન્ય સમાન વસ્તુઓનો વજનમાં સમાવેશ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સાચી આકારણી કરી શકાતી નથી. || ૨ ||

ਦੂਖਾ ਤੇ ਸੁਖ ਊਪਜਹਿ ਸੂਖੀ ਹੋਵਹਿ ਦੂਖ ॥
દુઃખ પછી સુખ આવે છે અને સુખી થયા પછી દુઃખ આવે છે.

ਜਿਤੁ ਮੁਖਿ ਤੂ ਸਾਲਾਹੀਅਹਿ ਤਿਤੁ ਮੁਖਿ ਕੈਸੀ ਭੂਖ ॥੩॥
જે મુખથી તમારા વખાણ થાય છે, તેને કોઈ ભૂખ હોતી નથી || ૩ ||

ਨਾਨਕ ਮੂਰਖੁ ਏਕੁ ਤੂ ਅਵਰੁ ਭਲਾ ਸੈਸਾਰੁ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે હું જ મૂર્ખ છું, બીજી દુનિયા સારી છે.

ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਨਾਮੁ ਨ ਊਪਜੈ ਸੇ ਤਨ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰ ॥੪॥੨॥
પણ જે દેહમાં પરમાત્માનું નામ ઉદભવતું નથી, તે માત્ર ક્વાર છે || ૪ || ૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਜੈ ਕਾਰਣਿ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮੈ ਉਚਰੇ ਸੰਕਰਿ ਛੋਡੀ ਮਾਇਆ ॥
જે (પરમેશ્વર) ને મેળવવા માટે બ્રહ્માએ વેદોનો ઉચ્ચાર કર્યો અને ભોલેશંકરે માયા છોડી દીધી.

ਜੈ ਕਾਰਣਿ ਸਿਧ ਭਏ ਉਦਾਸੀ ਦੇਵੀ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥੧॥
જેના માટે સિદ્ધો ત્યાગી બન્યા અને દેવી-દેવતાઓને પણ રહસ્ય પ્રાપ્ત થયું નહીં || ૧ ||

ਬਾਬਾ ਮਨਿ ਸਾਚਾ ਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਕਹੀਐ ਤਰੀਐ ਸਾਚਾ ਹੋਈ ॥
હે બાબા ! તમારા હૃદયમાં સત્યનું ધ્યાન કરો, તમારા મુખથી સાચા પ્રભુની પૂજા કરો કારણ કે ફક્ત સાચા પરમેશ્વરથી જ મુક્તિ મળે છે

ਦੁਸਮਨੁ ਦੂਖੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇੜੈ ਹਰਿ ਮਤਿ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જો કોઈ ઈશ્વરનું જ્ઞાન ગ્રહણ કરી લે તો શત્રુ અને દુ:ખ પણ તેની નજીક આવતા નથી ||૧||વિરામ||

ਅਗਨਿ ਬਿੰਬ ਪਵਣੈ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੀਨਿ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਸਾ ॥
આ બ્રહ્માંડ અગ્નિ, પાણી અને પવનથી બનેલું છે અને ત્રણેય હરિનામના સેવક છે.

ਤੇ ਤਸਕਰ ਜੋ ਨਾਮੁ ਨ ਲੇਵਹਿ ਵਾਸਹਿ ਕੋਟ ਪੰਚਾਸਾ ॥੨॥
જે પરમાત્માનું નામ નથી લેતો, ખરેખર તે ચોર છે અને પચાસમા કોટમાં રહે છે || ૨ ||

ਜੇ ਕੋ ਏਕ ਕਰੈ ਚੰਗਿਆਈ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਬਹੁਤੁ ਬਫਾਵੈ ॥
જો કોઈ વ્યક્તિ એક પણ સારું કાર્ય કરે છે તો તેના મનમાં ઘણું અહેસાન કરે છે

ਏਤੇ ਗੁਣ ਏਤੀਆ ਚੰਗਿਆਈਆ ਦੇਇ ਨ ਪਛੋਤਾਵੈ ॥੩॥
પરંતુ ઈશ્વરમાં એટલા બધા ગુણો છે, એટલા બધા સદગુણો છે કે તે લોકોને આપતા રહે છે
(દુનિયાના જીવો ઈશ્વર પાસેથી આશીર્વાદ મેળવ્યા પછી પણ તેને ઉપકાર માનતા નથી)
પણ તે આપ્યા પછી તે ઉપકારનો વિચાર કરતા નથી || ૩ ||

ਤੁਧੁ ਸਾਲਾਹਨਿ ਤਿਨ ਧਨੁ ਪਲੈ ਨਾਨਕ ਕਾ ਧਨੁ ਸੋਈ ॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે હે પ્રભુ! જે તમારી સ્તુતિ કરે છે તેને જ ઐશ્વર્ય મળે છે અને તમે મારી સંપત્તિ છો.

ਜੇ ਕੋ ਜੀਉ ਕਹੈ ਓਨਾ ਕਉ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਨ ਹੋਈ ॥੪॥੩॥
જો કોઈ તેનું સન્માન કરે તો તેણે યમરાજને હિસાબ આપવાની જરૂર નથી || ૪ || ૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਜਾ ਕੈ ਰੂਪੁ ਨਾਹੀ ਜਾਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਮੁਖੁ ਮਾਸਾ ॥
જેનું કોઈ રૂપ નથી, ઉચ્ચ જાતિ નથી, સુંદર ચહેરો કે શરીર નથી,

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲੇ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ਤੇਰੈ ਨਾਮਿ ਹੈ ਨਿਵਾਸਾ ॥੧॥
જ્યારે તે સદ્‍ગુરુને મળે છે ત્યારે તેને ઈશ્વરની પ્રાપ્તિ થાય છે અને હરિનામમાં લીન રહે છે ||૧||

ਅਉਧੂ ਸਹਜੇ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
હે અવધૂત યોગી! સાહજિક તત્વનું ચિંતન કરો,

ਜਾ ਤੇ ਫਿਰਿ ਨ ਆਵਹੁ ਸੈਸਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેથી તમારે ફરીથી દુનિયામાં આવવું ન પડે.||૧||વિરામ||

ਜਾ ਕੈ ਕਰਮੁ ਨਾਹੀ ਧਰਮੁ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਸੁਚਿ ਮਾਲਾ ॥
જેની પાસે કોઈ કર્મ નથી, કોઈ ધર્મ નથી, કોઈ જપ નથી,

ਸਿਵ ਜੋਤਿ ਕੰਨਹੁ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਖਵਾਲਾ ॥੨॥
જ્યારે સદ્‍ગુરુ રક્ષક બને છે, ત્યારે તેને કલ્યાણના પ્રકાશમાંથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે || ૨ ||

ਜਾ ਕੈ ਬਰਤੁ ਨਾਹੀ ਨੇਮੁ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਬਕਬਾਈ ॥
જે ઉપવાસ નથી રાખતો, કે કોઈ નિયમોનું પાલન કરતો નથી, જે શાસ્ત્રો અનુસાર ચતુરાઈથી બોલતો નથી.

ਗਤਿ ਅਵਗਤਿ ਕੀ ਚਿੰਤ ਨਾਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਈ ॥੩॥
સદ્દગુરુનું ફરમાન છે કે તેઓ સારા કે ખરાબની ચિંતા કરતા નથી || ૩ ||

ਜਾ ਕੈ ਆਸ ਨਾਹੀ ਨਿਰਾਸ ਨਾਹੀ ਚਿਤਿ ਸੁਰਤਿ ਸਮਝਾਈ ॥
જેની પાસે આશા નથી, જે આશાઓથી રહિત છે, તે મનને સમજાવે છે.

ਤੰਤ ਕਉ ਪਰਮ ਤੰਤੁ ਮਿਲਿਆ ਨਾਨਕਾ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ॥੪॥੪॥
હે નાનક! જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યા પછી તેનો આત્મા પરમાત્મામાં વિલિન થઈ જાય છે || ૪ || ૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਤਾ ਕਾ ਕਹਿਆ ਦਰਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
એ મહાપુરુષની વાતો પ્રભુના દરબારમાં સ્વીકારાય છે.

ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੁਇ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੁ ॥੧॥
જે દુ:ખ અને સુખને સમાન માને છે || ૧ ||

ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਸਰਬੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥
તેની ખ્યાતિ વિશે શું કહેવું જોઈએ, તે સમગ્ર વિશ્વમાં હાજર છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પરમેશ્વર ! જે કંઈ થઈ રહ્યું છે, બધું તમારી ઈચ્છાથી થઈ રહ્યું છે || ૧ || વિરામ||

ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਚੂਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
પછી મનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ થયો અને અભિમાનનો અંત આવ્યો.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ॥੨॥
જ્યારે સદ્દગુરુએ હરિનામ અમૃત આપ્યું હતું || ૨ ||

ਕਲਿ ਮਹਿ ਆਇਆ ਸੋ ਜਨੁ ਜਾਣੁ ॥
કળીયુગમાં એ જ વ્યક્તિનું જીવન સફળ માનવામાં આવે છે,

ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ॥੩॥
જે સાચા દરબારમાં માન મેળવે છે || ૩ ||

ਕਹਣਾ ਸੁਨਣਾ ਅਕਥ ਘਰਿ ਜਾਇ ॥
તેનું કથન અને શ્રવણ અકથ્ય પ્રભુના ઘરમાં સ્વીકારાય છે

ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਨਾਨਕ ਜਲਿ ਜਾਇ ॥੪॥੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે નકામી વાતો તો સળગી જવા બરાબર છે || ૪ || ૫ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨੀਰੁ ਗਿਆਨਿ ਮਨ ਮਜਨੁ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸੰਗਿ ਗਹੇ ॥
ગુરુના જ્ઞાનથી જ મન અમૃતના જળમાં સ્નાન કરે છે અને સાથે જ અડસઠ તીર્થયાત્રાઓનું ફળ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਕ ਸੇਵੇ ਸਿਖੁ ਸੁੋ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશો અમૂલ્ય મોતી અને માણેક છે, જે શિષ્ય શોધી શકે છે || ૧ ||

ਗੁਰ ਸਮਾਨਿ ਤੀਰਥੁ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
ગુરુ જેવું કોઈ તીર્થ નથી,

ਸਰੁ ਸੰਤੋਖੁ ਤਾਸੁ ਗੁਰੁ ਹੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
વાસ્તવમાં ગુરુ સંતોષનું સરોવર છે || ૧ || વિરામ||

ਗੁਰੁ ਦਰੀਆਉ ਸਦਾ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਿਲਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਹਰੈ ॥
ગુરુ એવો દરિયો છે, જેનું પાણી સદા નિર્મળ છે, જેના મળવાથી દુષ્ટતાની મલિનતા દૂર થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪਾਇਐ ਪੂਰਾ ਨਾਵਣੁ ਪਸੂ ਪਰੇਤਹੁ ਦੇਵ ਕਰੈ ॥੨॥
સાચા ગુરુને મળ્યા પછી તીર્થ-સ્નાન પૂર્ણ થાય છે અને તે પ્રાણી અને દાનવોને પણ દેવતા જેવા બનાવી દે છે || ૨ ||

ਰਤਾ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਤਲ ਹੀਅਲੁ ਸੋ ਗੁਰੁ ਪਰਮਲੁ ਕਹੀਐ ॥
જે હ્રદયના ઊંડાણ સુધી સત્યના નામે લીન રહે છે, તે ગુરુને ચંદન કહેવો જોઈએ.

ਜਾ ਕੀ ਵਾਸੁ ਬਨਾਸਪਤਿ ਸਉਰੈ ਤਾਸੁ ਚਰਣ ਲਿਵ ਰਹੀਐ ॥੩॥
કારણ કે તેની સુગંધથી આજુબાજુની વનસ્પતિ પણ સુગંધિત બને છે, તેથી વ્યક્તિએ તેના ચરણોમાં સમાઈ જવું જોઈએ.|| ૩ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਉਪਜਹਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਵ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ॥
ગુરુ પાસેથી જીવન અને આત્માનો સંચાર થાય છે, ગુરુ પાસેથી શાંતિ મળે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਸਮਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥੪॥੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે - ગુરુથી જ વ્યક્તિ સત્યમાં લીન થાય છે અને ગુરુ દ્વારા વ્યક્તિ આત્મસ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરે છે.|| ૪ || ૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੈ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
ગુરુની કૃપાથી માણસ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે અને અભ્યાસ કરીને કીર્તિ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਆਪਾ ਮਧੇ ਆਪੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ॥੧॥
નામામૃત પ્રાપ્ત કર્યા પછી, તે અંદર પ્રકાશ અનુભવે છે || ૧ ||

ਕਰਤਾ ਤੂ ਮੇਰਾ ਜਜਮਾਨੁ ॥
હે કર્તા! તમે મારા યજમાન છો

ਇਕ ਦਖਿਣਾ ਹਉ ਤੈ ਪਹਿ ਮਾਗਉ ਦੇਹਿ ਆਪਣਾ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું તમારાથી એક દક્ષિણા માંગું છું કે મને તમારું નામ આપો || ૧ || વિરામ||

ਪੰਚ ਤਸਕਰ ਧਾਵਤ ਰਾਖੇ ਚੂਕਾ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
તેં મને વાસના અને ક્રોધ જેવા પાંચ લૂંટારાઓથી બચાવ્યો છે અને મારા મનનો અભિમાન દૂર થઈ ગયો છે.

ਦਿਸਟਿ ਬਿਕਾਰੀ ਦੁਰਮਤਿ ਭਾਗੀ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥੨॥
તમે એવું બ્રહ્મ જ્ઞાન આપ્યું છે કે ખરાબ નજર અને મિથ્યા બુદ્ધિ ભાગી ગયા.|| ૨ ||

ਜਤੁ ਸਤੁ ਚਾਵਲ ਦਇਆ ਕਣਕ ਕਰਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਾਤੀ ਧਾਨੁ ॥
શિષ્ટાચારના ચોખા, દયાના ઘઉં અને સત્યના ચોખા રાખીને હું પાત્ર દાન પ્રાપ્ત કરવા માંગું છું.

ਦੂਧੁ ਕਰਮੁ ਸੰਤੋਖੁ ਘੀਉ ਕਰਿ ਐਸਾ ਮਾਂਗਉ ਦਾਨੁ ॥੩॥
હું એવું દાન માગું છું જેમાં તમારી કૃપાનું દૂધ અને સંતોષનું ઘી હોય || ૩ ||

ਖਿਮਾ ਧੀਰਜੁ ਕਰਿ ਗਊ ਲਵੇਰੀ ਸਹਜੇ ਬਛਰਾ ਖੀਰੁ ਪੀਐ ॥
ક્ષમા અને ધીરજની દૂધાળ ગાય પ્રદાન કરો, જેનું વાછરડું સરળતાથી દૂધ પીવે છે.

ਸਿਫਤਿ ਸਰਮ ਕਾ ਕਪੜਾ ਮਾਂਗਉ ਹਰਿ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਰਵਤੁ ਰਹੈ ॥੪॥੭॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હું તમારી સ્તુતિ માટે સાહસનું કપડું માંગુ છું જેથી હું તમારી પ્રશંસામાં લીન થઈ શકું ||૪||૭||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਆਵਤੁ ਕਿਨੈ ਨ ਰਾਖਿਆ ਜਾਵਤੁ ਕਿਉ ਰਾਖਿਆ ਜਾਇ ॥
જ્યારે જન્મને કોઈ રોકી શકતું નથી તો પછી મૃત્યુના મુખમાં જતાં કેવી રીતે બચાવી શકાય?

ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਆ ਸੋਈ ਪਰੁ ਜਾਣੈ ਜਾਂ ਉਸ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
જેનાથી જન્મે છે, તે સારી રીતે જાણે છે અને આત્મા તેમાં સમાઈ જાય છે || ૧ ||

ਤੂਹੈ ਹੈ ਵਾਹੁ ਤੇਰੀ ਰਜਾਇ ॥
વાહ પરમેશ્વર ! તમે વાહ વાહ છો, તમારી મરજી સર્વોપરી છે.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਪਰੁ ਹੋਇਬਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમે જે કરો છો, તે ચોક્કસ હોય છે, બીજું કોઈ કશું કરી શકતું નથી || ૧ || વિરામ||

ਜੈਸੇ ਹਰਹਟ ਕੀ ਮਾਲਾ ਟਿੰਡ ਲਗਤ ਹੈ ਇਕ ਸਖਨੀ ਹੋਰ ਫੇਰ ਭਰੀਅਤ ਹੈ ॥
જેમ જેમ વાસણ સારી રીતે બનાવેલ જપમાળામાં ફરે છે, એક ખાલી અને બીજું ભરાઈ જાય છે,

ਤੈਸੋ ਹੀ ਇਹੁ ਖੇਲੁ ਖਸਮ ਕਾ ਜਿਉ ਉਸ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥੨॥
એવી જ રીતે ગુરુની આ લીલા છે, મૃત્યુ પછી તે બીજો જન્મ લે છે, આમાં જ તેની કીર્તિ છે || ૨ ||

ਸੁਰਤੀ ਕੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਿ ਕੈ ਉਲਟੀ ਨਦਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ॥
જ્ઞાનમાર્ગ પર ચાલીને દ્રષ્ટિ સંસારથી વિમુખ થઈને ઉજ્જ્વળ થઈ ગઈ છે.

ਮਨਿ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉਨੁ ਗਿਰਹੀ ਕਉਨੁ ਉਦਾਸੀ ॥੩॥
હે બ્રહ્મજ્ઞાની ! મનમાં વિચારીને જુઓ કે કોણ ગૃહસ્થ છે અને કોણ ત્યાગી છે || ૩ ||

ਜਿਸ ਕੀ ਆਸਾ ਤਿਸ ਹੀ ਸਉਪਿ ਕੈ ਏਹੁ ਰਹਿਆ ਨਿਰਬਾਣੁ ॥
જેણે આશાઓ બનાવી છે તેને સોંપીને આત્મા નિર્વાણ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਆ ਸੋਈ ਕਰਿ ਮਾਨਿਆ ਨਾਨਕ ਗਿਰਹੀ ਉਦਾਸੀ ਸੋ ਪਰਵਾਣੁ ॥੪॥੮॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે જે ઈશ્વરથી વ્યક્તિ જન્મે છે, તે માને છે કે જે ખરેખર ગૃહસ્થ છે કે ત્યાગી છે || ૪ || ૮ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહલા ૧ ||

ਦਿਸਟਿ ਬਿਕਾਰੀ ਬੰਧਨਿ ਬਾਂਧੈ ਹਉ ਤਿਸ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું એ વ્યક્તિ પર વારી જાઉં છું જે દુષ્ટ દ્રષ્ટિને કાબૂમાં રાખે છે

ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਭੂਲਾ ਫਿਰੈ ਅਜਾਈ ॥੧॥
જે પાપ અને પુણ્યનું મહત્વ નથી જાણતો તે વ્યર્થ ભટકે છે. || ૧ ||

ਬੋਲਹੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰ ॥
જે ઈશ્વરના નામની પૂજા કરે છે,

ਫੁਨਿ ਬਹੁੜਿ ਨ ਆਵਣ ਵਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સંસારમાં ફરી આવતો નથી. ||૧||વિરામ||

ਊਚਾ ਤੇ ਫੁਨਿ ਨੀਚੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਨੀਚ ਕਰੈ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥
ઈશ્વરની મરજી હોય તો તે ધનવાનથી ભિખારી કરી દે છે અને ભિખારીને રાજા બનાવે છે.

ਜਿਨੀ ਜਾਣੁ ਸੁਜਾਣਿਆ ਜਗਿ ਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥੨॥
જેમણે પરમાત્માનો મહિમા સ્વીકાર્યો છે, તે જ વ્યક્તિઓ જગતમાં સંપૂર્ણ સક્ષમ બને છે ||૨||

ਤਾ ਕਉ ਸਮਝਾਵਣ ਜਾਈਐ ਜੇ ਕੋ ਭੂਲਾ ਹੋਈ ॥
જો કોઈ ભૂલ કરે તો તેને જ સમજાવવામાં આવે છે.

ਆਪੇ ਖੇਲ ਕਰੇ ਸਭ ਕਰਤਾ ਐਸਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੩॥
ઈશ્વર પોતે લીલા કરે છે એ હકીકત સમજો || ૩ ||

ਨਾਉ ਪ੍ਰਭਾਤੈ ਸਬਦਿ ਧਿਆਈਐ ਛੋਡਹੁ ਦੁਨੀ ਪਰੀਤਾ ॥
સંસારની મોહ અને પ્રેમ છોડીને સવારે બ્રહ્માના વચનનું ધ્યાન કરો.

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸਾ ਜਗਿ ਹਾਰਿਆ ਤਿਨਿ ਜੀਤਾ ॥੪॥੯॥
ગુરુ નાનક વિનંતી કરે છે કે ઈશ્વરનો સેવક જીતી ગયો છે અને વિશ્વ તેની આગળ હાર્યું છે ||૪||૯ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮਨੁ ਧਾਇਆ ਮਨੁ ਪੰਖੀ ਆਕਾਸਿ ॥
મન ભ્રમિત છે, ફરે છે અને આકાશમાં પક્ષીની જેમ ઉડે છે.

ਤਸਕਰ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਰਿਆ ਨਗਰੁ ਵੁਠਾ ਸਾਬਾਸਿ ॥
જ્યારે આત્મા કામાદિક લૂંટારાઓને શબ્દો દ્વારા દૂર કરે છે ત્યારે તે શરીર રૂપી નગરીનો સારો નાગરિક બને છે.

ਜਾ ਤੂ ਰਾਖਹਿ ਰਾਖਿ ਲੈਹਿ ਸਾਬਤੁ ਹੋਵੈ ਰਾਸਿ ॥੧॥
હે પરમેશ્વર ! તમે જેને મોહ-માયાથી બચાવો છો, તે વ્યક્તિનું નામ અને રાશિ સાર્થક હોય છે || ૧ ||

ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਨਿਧਿ ਮੇਰੈ ॥
મારી પાસે હરીનામના રૂપમાં સુખનો ભંડાર છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਦੇਹਿ ਲਗਉ ਪਗਿ ਤੇਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ આ જ શીખવ્યું છે કે હું તમારા ચરણોમાં લીન થઈ જા. || ૧ || વિરામ||

ਮਨੁ ਜੋਗੀ ਮਨੁ ਭੋਗੀਆ ਮਨੁ ਮੂਰਖੁ ਗਾਵਾਰੁ ॥
મન યોગી તેમજ ઉપભોગ કરનાર છે તથા મન મૂર્ખ અને કાયર પણ છે.

ਮਨੁ ਦਾਤਾ ਮਨੁ ਮੰਗਤਾ ਮਨ ਸਿਰਿ ਗੁਰੁ ਕਰਤਾਰੁ ॥
આ મન જ દાની અને ભિખારી છે. ગુરુ મન પર સર્વોચ્ચ શાસક છે.

ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥੨॥
બ્રહ્મનું ચિંતન કરીને કામાદિક પાંચ દુષ્ટોનો સંહાર કરીને જ સુખની પ્રાપ્તિ કરે છે || ૨ ||

ਘਟਿ ਘਟਿ ਏਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ਕਹਉ ਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਇ ॥
ઘટ - ઘટમાં એક પરમેશ્વરના અસ્તિત્વની વાતો થાય છે પણ માત્ર કહેવાથી એ જોવામાં આવતું નથી.

ਖੋਟੋ ਪੂਠੋ ਰਾਲੀਐ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਪਤਿ ਜਾਇ ॥
ખોટા લોકોને ઊંધા લટકાવીને ગર્ભના દુઃખમાં ધકેલી દેવામાં આવે છે અને પ્રભુના નામ વિના પ્રતિષ્ઠા થતી નથી.

ਜਾ ਤੂ ਮੇਲਹਿ ਤਾ ਮਿਲਿ ਰਹਾਂ ਜਾਂ ਤੇਰੀ ਹੋਇ ਰਜਾਇ ॥੩॥
હે પરમેશ્વર ! જ્યારે તમારી મરજી હોય છે તો તમે જાતે જ મિલાપ કરાવી દો છો || ૩ ||

ਜਾਤਿ ਜਨਮੁ ਨਹ ਪੂਛੀਐ ਸਚ ਘਰੁ ਲੇਹੁ ਬਤਾਇ ॥
ઈશ્વરના ઘરમાં જાતિ અને ધર્મનો પ્રશ્ન નથી.

ਸਾ ਜਾਤਿ ਸਾ ਪਤਿ ਹੈ ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
મનુષ્ય જેવા કર્મો કરે છે, તે રીતે જાતિ અને પ્રતિષ્ઠાનો હકદાર બને છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖੁ ਕਾਟੀਐ ਨਾਨਕ ਛੂਟਸਿ ਨਾਇ ॥੪॥੧੦॥
ગુરુ નાનકનો આ ફરમાન છે કે ઈશ્વરના નામનું સ્મરણ કરવાથી મોક્ષ મળે છે અને જન્મ-મરણના તમામ દુઃખ દૂર થાય છે || ૪ || ૧૦ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਜਾਗਤੁ ਬਿਗਸੈ ਮੂਠੋ ਅੰਧਾ ॥
અજ્ઞાનતાથી અંધ થયેલો માણસ પોતાને જાગ્રત સમજીને આનંદ અનુભવે છે.

ਗਲਿ ਫਾਹੀ ਸਿਰਿ ਮਾਰੇ ਧੰਧਾ ॥
કામ - ધંધામાં તલ્લીન રહીને એના ગળામાં આસક્તિ અને મોહનો ફંદો આવે છે

ਆਸਾ ਆਵੈ ਮਨਸਾ ਜਾਇ ॥
ઘણી આશા સાથે આવે છે અને મનમાં તેને લઈને દુનિયા છોડી દે છે.

ਉਰਝੀ ਤਾਣੀ ਕਿਛੁ ਨ ਬਸਾਇ ॥੧॥
તેની જીવન-દોરી ફસાઈ ગઈ છે અને તેના પર કોઈ નિયંત્રણ નથી || ૧ ||

ਜਾਗਸਿ ਜੀਵਣ ਜਾਗਣਹਾਰਾ ॥
હે જીવનદાતા! તમે એકલા જ જાગૃત છો

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੰਡਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમે સુખનો સાગર છો અને તમારા નામમૃતના ભંડારો ભરેલા છે. || ૧ || વિરામ ||

ਕਹਿਓ ਨ ਬੂਝੈ ਅੰਧੁ ਨ ਸੂਝੈ ਭੋਂਡੀ ਕਾਰ ਕਮਾਈ ॥
અંધ માણસ કોઈ શિક્ષણ સમજતો નથી, તેને કોઈ ચેતના નથી અને તે માત્ર દુષ્ટ કાર્યો કરે છે.

ਆਪੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਕਰਮੀ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥੨॥
ઈશ્વર પોતે જ પ્રેમ - ભક્તિ આપે છે અને તેની કૃપાથી જ વ્યક્તિને સુંદરતા મળે છે || ૨ ||

ਦਿਨੁ ਦਿਨੁ ਆਵੈ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਛੀਜੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਘਟਾਈ ॥
જીવનના દિવસો આવે છે અને જાય છે, ઉંમર ઘટે છે, પણ માયાનો મોહ ઘટતો નથી.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਡੋ ਠਉਰ ਨ ਪਾਵੈ ਜਬ ਲਗ ਦੂਜੀ ਰਾਈ ॥੩॥
જ્યાં સુધી દ્વૈતભાવ રહે છે, આત્મા ગુરુ વિના ડૂબી જાય છે અને તેને રહેવાની જગ્યા મળતી નથી || ૩ ||

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜੀਆ ਦੇਖਿ ਸਮ੍ਹਾਲੈ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਪੁਰਬਿ ਕਮਾਈ ॥
ઈશ્વર રાત-દિવસ જીવોનું પોષણ કરે છે અને કર્મો પ્રમાણે સુખ-દુઃખ આપે છે.

ਕਰਮਹੀਣੁ ਸਚੁ ਭੀਖਿਆ ਮਾਂਗੈ ਨਾਨਕ ਮਿਲੈ ਵਡਾਈ ॥੪॥੧੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પરમેશ્વર ! હું એટલો કમનસીબ છું કે હું સાચા નામે ભિક્ષા માંગી શકું, જેથી મને કીર્તિ મળે || ૪ || ૧૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਮਸਟਿ ਕਰਉ ਮੂਰਖੁ ਜਗਿ ਕਹੀਆ ॥
જો હું ચૂપ રાહુ છું તો દુનિયા મને મૂર્ખ કહે છે.

ਅਧਿਕ ਬਕਉ ਤੇਰੀ ਲਿਵ ਰਹੀਆ ॥
પરંતુ વધુ પડતું બોલવાથી તમારું ધ્યાન ભટકાય છે.

ਭੂਲ ਚੂਕ ਤੇਰੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
ભૂલ - ચૂક તો તારા દરબારમાં માફ કરવામાં આવશે,

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਆਚਾਰ ॥੧॥
નામના સ્મરણ વિનાનું કોઈપણ આચરણ શા માટે યોગ્ય ગણાય ? || ૧ ||

ਐਸੇ ਝੂਠਿ ਮੁਠੇ ਸੰਸਾਰਾ ॥
જૂઠાણાંમાં દુનિયા લૂંટાઈ રહી છે.

ਨਿੰਦਕੁ ਨਿੰਦੈ ਮੁਝੈ ਪਿਆਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
નિંદક જેની નિંદા કરે છે, તે મને પ્યારો લાગે છે || ૧ || વિરામ||

ਜਿਸੁ ਨਿੰਦਹਿ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥
જેની નિંદા કરે છે, તે વાસ્તવમાં જીવનની યુક્તિ જાણે છે.

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੇ ਦਰਿ ਨੀਸਾਣੈ ॥
તે ગુરુની સૂચનાથી પ્રભુના દ્વારે સ્વીકારવામાં આવે છે અને

ਕਾਰਣ ਨਾਮੁ ਅੰਤਰਗਤਿ ਜਾਣੈ ॥
અંતરમનમાં પરમાત્માને માને છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ॥੨॥
જેની પર ઈશ્વરની કરુણા-દ્રષ્ટિ થાય છે, તે જીવનનો હેતુ સમજે છે || ૨ ||

ਮੈ ਮੈਲੌ ਊਜਲੁ ਸਚੁ ਸੋਇ ॥
હું પાપોથી કલંકિત છું, માત્ર ઈશ્વર જ શુદ્ધ છે.

ਊਤਮੁ ਆਖਿ ਨ ਊਚਾ ਹੋਇ ॥
સારું કહેવાથી વ્યક્તિ મહાન નથી બની જતી.

ਮਨਮੁਖੁ ਖੂਲ੍ਹਿ ਮਹਾ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥
મનસ્વી અવગુણોનું ઝેર ખાઈ લે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁ ਰਾਚੈ ਨਾਇ ॥੩॥
પણ જે ગુરુમુખ બને છે તે પરમાત્માના નામના સ્મરણમાં લીન રહે છે || ૩ ||

ਅੰਧੌ ਬੋਲੌ ਮੁਗਧੁ ਗਵਾਰੁ ॥
મૂર્ખ અને અભણ વ્યક્તિ ખરાબ શબ્દો જ બોલે છે.

ਹੀਣੌ ਨੀਚੁ ਬੁਰੌ ਬੁਰਿਆਰੁ ॥
હલકી કક્ષાની અને નીચ વ્યક્તિ ખરાબ કરતાં વધુ ખરાબ છે.

ਨੀਧਨ ਕੌ ਧਨੁ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰੁ ॥
ગરીબોને હરિનામ નું ધન જ ગમે છે.

ਇਹੁ ਧਨੁ ਸਾਰੁ ਹੋਰੁ ਬਿਖਿਆ ਛਾਰੁ ॥੪॥
આ સંપત્તિ તો સારતત્વ છે, બીજા બધા અવગુણોની ધૂળ છે. ||૪||

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
તે પ્રભુ કેટલાકને પ્રસંશા તો કેટલાકને નિંદા આપે છે અને કેટલાકને શબ્દોનું ચિંતન કરવાની ક્ષમતા આપે છે.

ਜੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸ ਕਉ ਜੈਕਾਰੁ ॥
તે આપનારને અમે વંદન કરીએ છીએ.

ਤੂ ਬਖਸਹਿ ਜਾਤਿ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જેની પાર કૃપા કરે છે તેને જ માન અને પ્રતિષ્ઠા મળે છે.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਕਹਾਵੈ ਸੋਇ ॥੫॥੧੨॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે તેઓ પોતે જ બધું કરવાવાળા છે. ||૫||૧૨||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਖਾਇਆ ਮੈਲੁ ਵਧਾਇਆ ਪੈਧੈ ਘਰ ਕੀ ਹਾਣਿ ॥
જીવ ખાઈ-પીને શરીરમાં ગંદકી વધારે છે અને સારા વસ્ત્રો પહેરીને ઘર ને નુકસાન કરે છે.

ਬਕਿ ਬਕਿ ਵਾਦੁ ਚਲਾਇਆ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਿਖੁ ਜਾਣਿ ॥੧॥
કડવું બોલીને લડાઈ-ઝઘડા કરે છે, આ રીતે પ્રભુના નામ વિના બધું ઝેર જ છે. || ૧ ||

ਬਾਬਾ ਐਸਾ ਬਿਖਮ ਜਾਲਿ ਮਨੁ ਵਾਸਿਆ ॥
હે બાબા ! કઠિન જગત ની જળ માં ગૂંચવાયેલું મન ||

ਬਿਬਲੁ ਝਾਗਿ ਸਹਜਿ ਪਰਗਾਸਿਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પ્રભુ નામ નો સાબુ પાણીથી ધોવાઈને સ્વચ્છ થઈ જાય છે|| ૧ || વિરામ||

ਬਿਖੁ ਖਾਣਾ ਬਿਖੁ ਬੋਲਣਾ ਬਿਖੁ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
માણસ ઝેર જેવું ખાય છે, ઝેર જેવું કડવું બોલે છે અને ઝેર જેવા ખરાબ કર્મ કરે છે.

ਜਮ ਦਰਿ ਬਾਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਛੂਟਸਿ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੨॥
જેના કારણે વ્યક્તિને યમરાજના દ્વારે સજા ભોગવવી પડે છે, પરંતુ પરમાત્માના નામનો જાપ કરવાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. || ૨ ||

ਜਿਵ ਆਇਆ ਤਿਵ ਜਾਇਸੀ ਕੀਆ ਲਿਖਿ ਲੈ ਜਾਇ ॥
જેવી રીતે મનુષ્ય ખાલી હાથે આવે છે, તેવી જ રીતે જતો રહે છે અને સાથે કરેલા કર્મોનો હિસાબ લઇ જાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਮੂਲੁ ਗਵਾਇਆ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥੩॥
નિરંકુશ ગુણો ગુમાવીને, તે પ્રભુના દરબારમાં સજા મેળવે છે. ||૩||

ਜਗੁ ਖੋਟੌ ਸਚੁ ਨਿਰਮਲੌ ਗੁਰ ਸਬਦੀਂ ਵੀਚਾਰਿ ॥
શબ્દ-ગુરુના ચિંતન દ્વારા સમજાયું છે કે જગત ખામીયુક્ત છે, માત્ર સત્ય સ્વરૂપ ઈશ્વર જ પાવન છે.

ਤੇ ਨਰ ਵਿਰਲੇ ਜਾਣੀਅਹਿ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥
આવી વ્યક્તિઓ દુર્લભ હોય છે, જેમના મનમાં ઈશ્વર જ્ઞાન હોય છે. || ૪ ||

ਅਜਰੁ ਜਰੈ ਨੀਝਰੁ ਝਰੈ ਅਮਰ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ॥
જો અસહ્યને સહન કરવામાં આવે તો અમર આનંદનો પ્રવાહ વહેવા લાગે છે.

ਨਾਨਕੁ ਜਲ ਕੌ ਮੀਨੁ ਸੈ ਥੇ ਭਾਵੈ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੫॥੧੩॥
ગુરુ નાનક વિનમ્રતાપૂર્વક કહે છે કે હે પ્રભુ! જેવી રીતે માછલી પાણીને પ્રેમ કરે છે તેમ અમે તમને પ્રેમ કરીએ છીએ. || ૫ || || ૧૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਗੀਤ ਨਾਦ ਹਰਖ ਚਤੁਰਾਈ ॥
ગીત, સંગીત, ખુશી, ચતુરાઈ

ਰਹਸ ਰੰਗ ਫੁਰਮਾਇਸਿ ਕਾਈ ॥
રંગરલિયા, ફરમાઈશો

ਪੈਨ੍ਣੁ ਖਾਣਾ ਚੀਤਿ ਨ ਪਾਈ ॥
ખાવા કે પીવાનું કઈ જ મને ગમતું નથી

ਸਾਚੁ ਸਹਜੁ ਸੁਖੁ ਨਾਮਿ ਵਸਾਈ ॥੧॥
વાસ્તવમાં, પરમાત્માના નામમાં જ વ્યક્તિને કુદરતી પરમ સુખ મળે છે. || ૧ ||

ਕਿਆ ਜਾਨਾਂ ਕਿਆ ਕਰੈ ਕਰਾਵੈ ॥
હું નથી જાણતો કે ઈશ્વર શું કરે છે અને શું કરાવે છે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਤਨਿ ਕਿਛੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હરિનામોચના જાપ કર્યા વિના શરીરને કંઈ સુખદ લાગતું નથી. || ૧ || વિરામ

ਜੋਗ ਬਿਨੋਦ ਸ੍ਵਾਦ ਆਨੰਦਾ ॥
આનાથી જ યોગની ખુશી અને આનંદ છે કે

ਮਤਿ ਸਤ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੋਬਿੰਦਾ ॥
સાચા પ્રેમના પરિણામ સ્વરૂપ ઈશ્વરની ભક્તિ મનમાં રહે

ਕੀਰਤਿ ਕਰਮ ਕਾਰ ਨਿਜ ਸੰਦਾ ॥
પરમાત્માનું ભજન જ મારું કર્મ છે

ਅੰਤਰਿ ਰਵਤੌ ਰਾਜ ਰਵਿੰਦਾ ॥੨॥
અંતરમનમાં સૂર્ય અને ચંદ્રની જેમ પ્રભુ જ રમણ કરે છે || 2 ||

ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮਿ ਉਰ ਧਾਰੀ ॥
પ્રિય પ્રભુનો પ્રેમ મનમાં અંકાઈ ગયો છે,

ਦੀਨਾ ਨਾਥੁ ਪੀਉ ਬਨਵਾਰੀ ॥
તેઓ દિન-દલિત લોકોના સહાનુભૂતિ ધરાવનાર છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਬ੍ਰਤਕਾਰੀ ॥
હું દરરોજ તેમના નામે ઉપવાસ રાખું છું.

ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਤਰੰਗ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥੩॥
પરમ તત્વ નું ચિંતન કરીને મનને સંતોષ મળ્યો છે. || ૩ ||

ਅਕਥੌ ਕਥਉ ਕਿਆ ਮੈ ਜੋਰੁ ॥
મારામાં એટલી યોગ્યતા નથી કે હું અકથનીય પ્રભુના ગુણોનું વર્ણન કરી શકું.

ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਕਰਾਇਹਿ ਮੋਰ ॥
જો તે કરાવે તો જ હું એની ભક્તિ કરી શકું.

ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਚੂਕੈ ਮੈ ਮੋਰ ॥
અહંકાર દૂર થાય ત્યારે જ તે મનમાં રહે છે.

ਕਿਸੁ ਸੇਵੀ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਹੋਰੁ ॥੪॥
હે વિધાતા! તારા વિના હું કોની પૂજા કરું, કારણ કે તારાથી મોટું કોઈ નથી || ૪ ||

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ ॥
ગુરુનો ઉપદેશ મધુર મહારસ છે,

ਐਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਅੰਤਰਿ ਡੀਠਾ ॥
આ અમૃત ને મનમાં જોઈ લીધું છે

ਜਿਨਿ ਚਾਖਿਆ ਪੂਰਾ ਪਦੁ ਹੋਇ ॥
જેણે તેનો સ્વાદ ચાખ્યો છે તેને જ સંપૂર્ણ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી છે.

ਨਾਨਕ ਧ੍ਰਾਪਿਓ ਤਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥੫॥੧੪॥
હે નાનક! તે સંતુષ્ટ છે અને તેનું શરીર સુખ પ્રાપ્ત થયું છે. || ૫ || || ૧૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਅੰਤਰਿ ਦੇਖਿ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਅਵਰੁ ਨ ਰਾਂਗਨਹਾਰਾ ॥
હૃદયમાં પ્રભુનું નામ ને જોઈને મન પ્રસન્ન થઈ ગયું છે, મનમાં એવી શ્રધ્ધા છે કે એ આપનાર સિવાય બીજું કોઈ પ્રેમ અને ભક્તિના રંગમાં રંગવાવાળું નથી.

ਅਹਿਨਿਸਿ ਜੀਆ ਦੇਖਿ ਸਮਾਲੇ ਤਿਸ ਹੀ ਕੀ ਸਰਕਾਰਾ ॥੧॥
તે શાશ્વત જીવોને ટકાવી રાખે છે, તેની પાસે જ સર્વવ્યાપકતા છે. || ૧ ||

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਂਗਿ ਘਣੌ ਅਤਿ ਰੂੜੌ ॥
મારા પ્રભુના પ્રેમનો રંગ ઘણો ઊંડો છે, તે ખૂબ જ સુંદર છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮਨਮੋਹਨੁ ਅਤਿ ਰਸ ਲਾਲ ਸਗੂੜੌ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે દિન-દુખિયા માટે હંમેશા દયાળુ છે, મનને મોહિત કરવાવાળો પ્રિયતમ છે, તેમનો પ્રેમ ખૂબ જ ઊંડો છે. || ૧ || || વિરામ ||

ਊਪਰਿ ਕੂਪੁ ਗਗਨ ਪਨਿਹਾਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਵਣਹਾਰਾ ॥
ઉપર આકાશમાં એક કૂવો (દસમો દ્વાર) છે , બુધ્ધિ પાણી ભરવાવાળી છે અને એ કૂવાનું નામ મન છે.

ਜਿਸ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੋ ਬਿਧਿ ਜਾਣੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥੨॥
ગુરુના જ્ઞાન દ્વારા ચિંતન કરીને મેં જાણ્યું છે કે જે રચાયેલ છે તે પદ્ધતિ જાણે છે. || ૨ ||

ਪਸਰੀ ਕਿਰਣਿ ਰਸਿ ਕਮਲ ਬਿਗਾਸੇ ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਸਮਾਇਆ ॥
જ્ઞાનરૂપી કિરણના ફેલાવવાથી હૃદયરૂપી કમળ ખીલઈ ઉઠ્યું છે અને અંતરમાં જ્ઞાનની રોશની થઇ છે.

ਕਾਲੁ ਬਿਧੁੰਸਿ ਮਨਸਾ ਮਨਿ ਮਾਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਇਆ ॥੩॥
કાળનો નાશ કરીને મનમાંથી ઈચ્છાઓ અદ્રૃશ્ય થઈ ગઈ અને ગુરુની કૃપાથી પ્રભુને પામી લીધા છે ||૩||

ਅਤਿ ਰਸਿ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੈ ਰਾਤੀ ਦੂਜਾ ਰੰਗੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હું પ્રેમના રંગમાં ઊંડે સુધી લીન છું અને તેને બીજો કોઈ રંગ ગમતો નથી.

ਨਾਨਕ ਰਸਨਿ ਰਸਾਏ ਰਾਤੇ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥੪॥੧੫॥
હે નાનક! આ જીભ પાર ફક્ત હરિનામ જ છે, એ પ્રભુ સર્વવ્યાપી છે. ||૪||૧૫||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧||

ਬਾਰਹ ਮਹਿ ਰਾਵਲ ਖਪਿ ਜਾਵਹਿ ਚਹੁ ਛਿਅ ਮਹਿ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥
બાર સંપ્રદાયમાં વિભાજિત યોગીઓ અને દસ સંપ્રદાયમાં વિભાજિત સંન્યાસીઓને માત્ર મૃત્યુ જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜੋਗੀ ਕਾਪੜੀਆ ਸਿਰखੂथੇ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਗਲਿ ਫਾਸੀ ॥੧॥
ઘણા યોગીઓ, કાપડિયાઓ અને માથું મુંડનારાઓ પણ પ્રભુ શબ્દ વિના ગાળામાં મોતનો ફંદો જ નાખે છે. || ૧ ||

ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਪੂਰੇ ਬੈਰਾਗੀ ॥
જેઓ પ્રભુના વચનમાં લીન રહે છે તે જ સંપૂર્ણ વૈરાગ્યવાન છે.

ਅਉਹਠਿ ਹਸਤ ਮਹਿ ਭੀਖਿਆ ਜਾਚੀ ਏਕ ਭਾਇ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તેઓ તેમના હાથમાં ભિક્ષા લે છે અને તેઓ પરમાત્મા ને સમર્પિત રહે છે. ||૧||વિરામ||

ਬ੍ਰਹਮਣ ਵਾਦੁ ਪੜਹਿ ਕਰਿ ਕਿਰਿਆ ਕਰਣੀ ਕਰਮ ਕਰਾਏ ॥
બ્રાહ્મણો પાઠ કરે છે અને ઘણી વિધિ કરે છે.

ਬਿਨੁ ਬੂਝੇ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ ਮਨਮੁਖੁ ਵਿਛੁੜਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥੨॥
સત્ય જાણ્યા વિના તેઓ કંઈપણ જાણતા નથી અને મનના સંકેતોને અનુસરીને, તેઓ ઈશ્વરથી અલગ થઈને દુઃખી થાય છે. || ૨ ||

ਸਬਦਿ ਮਿਲੇ ਸੇ ਸੂਚਾਚਾਰੀ ਸਾਚੀ ਦਰਗਹ ਮਾਨੇ ॥
જેને પ્રભુનામ નો શબ્દ મળી જાય છે તે સત્યવાદી છે અને પ્રભુના દરબારમાં પ્રતિષ્ઠા પામે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮਿ ਰਤਨਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਾਚਿ ਸਮਾਨੇ ॥੩॥
જેઓ રાતદિવસ હરિનામની ભક્તિ કરે છે, તેઓ યુગો-યુગો સુધી સત્યમાં જ લીન રહે છે. ||૩||

ਸਗਲੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮ ਜਪ ਤਪ ਤੀਰਥ ਸਬਦਿ ਵਸੇ ॥
બધા જ કર્મ - ધર્મ, આત્મસંયમ, જપ-તપ પ્રભુ શબ્દ માં જ વસે છે

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ਦੂਖ ਪਰਾਛਤ ਕਾਲ ਨਸੇ ॥੪॥੧੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જ્યારે કોઈને સદ્ગુરુ મળી જાય છે, ત્યારે પાપ, દુઃખ અને મૃત્યુનો ભય દૂર થઈ જાય છે. || ૪ ||૧૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ ||

ਸੰਤਾ ਕੀ ਰੇਣੁ ਸਾਧ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਤਰੁ ਤਾਰੀ ॥
હે લોકો! સંતોના ચરણોની ધૂળ લો, સંતોના સંગમાં પરમાત્માના ગુણગાન ગાઓ, આ રીતે સંસારના બંધનોમાંથી મુક્ત થાઓ.

ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਪੁਰਾ ਜਮੁ ਡਰਪੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਿਦੈ ਮੁਰਾਰੀ ॥੧॥
જે ગુરુમુખના હ્રદયમાં ઈશ્વર છે, તો પછી ડરેલો યમ પણ શું બગાડી શકે છે || ૧ ||

ਜਲਿ ਜਾਉ ਜੀਵਨੁ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ॥
ઈશ્વરના નામ વિના જીવવું એ આગમાં બળી જવા જેવું છે.

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਾਪੁ ਜਪਉ ਜਪਮਾਲੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਵੈ ਸਾਦੁ ਮਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્માનું ભજન કરો, ગુરુ દ્વારા હરિનામની માળા ફેરવતા રહો, તેનાથી જ મનને આનંદ મળે છે. ||૧||વિરામ||

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਸਾਚੁ ਸੁਖੁ ਜਾ ਕਉ ਕਿਆ ਤਿਸੁ ਉਪਮਾ ਕਹੀਐ ॥
જેની પાસે ગુરુની ઉપદેશ અનુસાર સાચુ સુખ છે એનાથી સમકક્ષ બીજી શું હોય શકે.

ਲਾਲ ਜਵੇਹਰ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਖੋਜਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹੀਐ ॥੨॥
ગુરુનામ દ્વારા જ પ્રભુ નામ રૂપી અમૂલ્ય રત્નો અને ઝવેરાત પ્રાપ્ત થાય છે. ||૨||

ਚੀਨੈ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਧਨੁ ਸਾਚੌਂ ਏਕ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
માત્ર જ્ઞાની, ધ્યાન કરનાર જ સાચી હરિનામ સંપત્તિને ઓળખે છે અને માત્ર પ્રભુના વચનમાં જ લીન રહે છે.

ਨਿਰਾਲੰਬੁ ਨਿਰਹਾਰੁ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਨਿਰਭਉ ਤਾੜੀ ਲਾਵੈ ॥੩॥
તે જ પરમાત્મામાં લીન થઇ જાય છે, જે અન્નમુક્ત, પાણી વિના, ઈચ્છાઓથી પરે અને ભયથી પરે છે. ||૩||

ਸਾਇਰ ਸਪਤ ਭਰੇ ਜਲ ਨਿਰਮਲਿ ਉਲਟੀ ਨਾਵ ਤਰਾਵੈ ॥
તેનું મન, બુધ્ધિ અને પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો શુધ્ધ જળથી ભરાઈ જાય છે અને તે મોહ - માયાથી દૂર થઈને જીવન - નૈયા ચલાવે છે.

ਬਾਹਰਿ ਜਾਤੌਂ ਠਾਕਿ ਰਹਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥੪॥
તે મનને સંસારના મોહથી મન ને નિયંત્રણમાં રાખે છે અને સ્વાભાવિક રીતે સત્યમાં ભળી જાય છે. ||૪||

ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਸੋ ਦਾਸੁ ਉਦਾਸੀ ਜਿਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਪਛਾਨਿਆ ॥
ખરેખર એ જ ગૃહસ્થ, સેવક અને ત્યાગી છે, જેને ગુરુ દ્વારા આત્મજ્ઞાન ને જાણી લીધું છે.

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੫॥੧੭॥
નાનક કહે છે કે જ્યારે સાચા પ્રભુ માં મન લિન થઇ જાય છે, તો બીજું કોઈ જીવન માં નથી હોતું. ||૫||૧૭||

ਰਾਗੁ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ਚਉਪਦੇ
રાગ પ્રભાતી મહેલ ૩ ચારપદ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ਬੂਝੈ ਸਬਦੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ ॥
કોઈ વીર પુરુષ જ આ રહસ્ય ને ગુરુ થી સમજે છે કે પરમાત્મા કણ-કણમાં વ્યાપ્ત છે.

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ਸਾਚਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੧॥
તે હરિનામ માં જ લિન રહીને સદૈવ સુખ પ્રાપ્ત કરે છે અને પ્રભુ ભક્તિ માં જ લિન રહે છે.||૧||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਜਨ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! હરિનામનો જાપ કરો;

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨੁ ਅਸਥਿਰੁ ਹੋਵੈ ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਰਹਿਆ ਅਘਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુની કૃપાથી મન સ્થિર થાય છે અને દરરોજ હરિ-ભજનમાં તૃપ્ત રહે છે. || ૧ ||વિરામ||

ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰਹੁ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ ਇਸੁ ਜੁਗ ਕਾ ਲਾਹਾ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! દિન-રાત ભગવાન ની ભક્તિ કરો, આ જીવન કાળ નો આ જ લાભ છે

ਸਦਾ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਮੈਲੁ ਨ ਲਾਗੈ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਚਿਤੁ ਲਾਈ ॥੨॥
જે પરમાત્મા માં મન લાગાવે છે, તે વ્યક્તિ સદા નિર્મળ રહે છે અને એને પાપ રૂપી મેલ નથી લાગતો || ૨ ||

ਸੁਖੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾਮਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥
હરિનામ ની મહિમા બહુ મોટી છે, સાચા ગુરુ એ સુખ નો શૃંગાર બતાવ્યો છે

ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਕਦੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਸਦਾ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਭਾਈ ॥੩॥
હે ભાઈ! હરિનામ નો ભંડાર અક્ષય છે, એમાં ક્યારેય ખોટ નથી આવતી, એટલે ઈશ્વર ની રચના કરો || ૩ ||

ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਵੈ ਤਿਸੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥
જેને કરતા પરમેશ્વર આપે છે, તેનું નામ તેના મનમાં વસે છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸਦਾ ਤੂ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਈ ॥੪॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે સદ્ગુરુ એ પ્રભુના દર્શન કરાવી દીધા છે, એટલે હરિનામ નું ચિંતન કરો ||૪||૧||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩

ਨਿਰਗੁਣੀਆਰੇ ਕਉ ਬਖਸਿ ਲੈ ਸੁਆਮੀ ਆਪੇ ਲੈਹੁ ਮਿਲਾਈ ॥
હે સ્વામી! મારા જેવા ગુણવિહીન ને ક્ષમા કરીને તમારી સાથે લઇ લો

ਤੂ ਬਿਅੰਤੁ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ਸਬਦੇ ਦੇਹੁ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥
તારો કોઈ અંત નથી, તારું રહસ્ય મેળવી શકાતું નથી, એટલે ઉપદેશ આપીને એનો મતલબ સમજાવી દો || ૧ ||

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હે પ્રભુ! હું તારા પર બલિહાર થઈ જાઉં છું

ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪੀ ਤੁਧੁ ਆਗੈ ਰਾਖਉ ਸਦਾ ਰਹਾਂ ਸਰਣਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હું મારું તન - મન બધું તને સોંપીને સદા તારી શરણમાં રહેવા ઈચ્છું છું ||૧|| વિરામ||

ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਸਦਾ ਰਖੁ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਦੇਹਿ ਵਡਿਆਈ ॥
હે સ્વામી! મને સદા તારા શરણમાં રાખજો અને હરિનામનો મહિમા આપો

ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਭਾਣਾ ਜਾਪੈ ਅਨਦਿਨੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥੨॥
પૂર્ણ ગુરુથી જ તમારી ઈચ્છા સિધ્ધ થાય છે, આ રીતે મન દિવસ-રાત સહજ અવસ્થામાં લીન રહે છે. || ૨ ||

ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਭਗਤਿ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਆਪੇ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਈ ॥
તમારી ઈચ્છાથી જ ભક્તિ થાય છે, જ્યારે તમને યોગ્ય લાગે છે ત્યારે સ્વયં જ કૃપાથી મળી જાય છે

ਤੇਰੈ ਭਾਣੈ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਗੁਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਈ ॥੩॥
તારી ઈચ્છાથી સદા સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને ગુરુ એ તૃષાગ્નિ મટાડી દીધી છે || ૩ ||

ਜੋ ਤੂ ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੋਵੈ ਕਰਤੇ ਅਵਰੁ ਨ ਕਰਣਾ ਜਾਈ ॥
હે પરમેશ્વર! જે તું કરે છે, તે નિશ્ચયરૂપે થાય જ છે, તારા સિવાય અન્ય કોઈ કરવાવાળું નથી

ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦਾਤਾ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈ ॥੪॥੨॥
ગુરુ નાનકની આજ્ઞા છે કે હરિનામ જેવું કોઈ દાતા જ નથી અને તે પૂર્ણ ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે || ૪ || ૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਸਾਲਾਹਿਆ ਜਿੰਨਾ ਤਿਨ ਸਲਾਹਿ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥
જે લોકોએ ગુરુના માધ્યમથી ઈશ્વરની સ્તુતિગાન કર્યું છે, એમણે જ ઈશ્વરની સ્તુતિ ને સમજી છે

ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਗਇਆ ਹੈ ਦੂਜਾ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਤਾ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ તેમના મનમાંથી દ્વૈતભાવનો ભ્રમ દૂર થયો છે || ૧ ||

ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੂ ਮੇਰਾ ਇਕੁ ਸੋਈ ॥
હે પરમેશ્વર! ફક્ત તું જ મારું સર્વસ્વ છે

ਤੁਧੁ ਜਪੀ ਤੁਧੈ ਸਾਲਾਹੀ ਗਤਿ ਮਤਿ ਤੁਝ ਤੇ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તારો જાપ કરું છું, તારી સ્તુતિગાન કરું છું અને તારાથી જ મુક્તિ થાય છે || ૧ ||વિરામ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਲਾਹਨਿ ਸੇ ਸਾਦੁ ਪਾਇਨਿ ਮੀਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੁ ॥
જેઓ ગુરુ દ્વારા ભગવાનની સ્તુતિ કરે છે તેઓને નમ્રતાનો મીઠો સ્વાદ મળે છે.

ਸਦਾ ਮੀਠਾ ਕਦੇ ਨ ਫੀਕਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ ॥੨॥
ગુરુના ઉપદેશથી કોઈ શક કર્યા વગર ચિંતન કરી લો આ સદૈવ મીઠું હોય છે, એ ક્યારેય ફીકુ નથી પડતું || ૨ ||

ਜਿਨਿ ਮੀਠਾ ਲਾਇਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
જેણે હરિનામ રૂપી અમૃત નો મીઠો સ્વાદ ચાખ્યો છે, એ જ જાણે છે અને હું એની પર બલીહાર જાવ છું

ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਿਚਹੁ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥੩॥
મનમાંથી અહંભાવ દૂર કરીને સુખદાતા પરમેશ્વર ની સદૈવ ભક્તિ કરો || ૩ ||

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਦਾ ਹੈ ਦਾਤਾ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
મારા સદ્ગુરુ સદા આપે જ છે, જે ઈચ્છા હોય છે એ જ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚੁ ਪਾਏ ॥੪॥੩॥
હે નાનક! હરિનામ નું ઉચ્ચારણ કરવાથી કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુના ઉપદેશથી જ સત્ય પ્રાપ્ત થાય છે || ૪ || ૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩ ||

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਤੂ ਰਾਖਨ ਜੋਗੁ ॥
હે ઈશ્વર! જે તારી શરણમાં આવે છે, એને તું બચાવવામાં સમર્થ છું

ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝੈ ਨਾ ਕੋ ਹੋਆ ਨ ਹੋਗੁ ॥੧॥
તારા જેવો શક્તિમાન મને બીજું કોઈ લાગતું નથી, સંસારમાં કોઈ થયું નથી અને કોઈ થશે પણ નહીં || ૧ ||

ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ॥
એટલે જ હે પ્રભુ! હું સદા તારી શરણ માં છું,

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਏਹ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે મારા સ્વામી! તને જેમ યોગ્ય લાગે છે, એમ જ રાખો, આ જ તારું મોટાપણું છે ||૧ ||વિરામ||

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨ ਕੀ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
જે તારી શરણ લે છે, એમની તું રક્ષા કરે જ છે

ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜਮਕਾਲੁ ॥੨॥
હે પ્રભુ! તું પોતે જ કૃપા કરીને બચાવે છે અને યમરાજ પણ એની પાસે નથી આવતો || ૨ ||

ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਸਚੀ ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾ ਓਹ ਘਟੈ ਨ ਜਾਇ ॥
હે શ્રીહરિ! તમારી શરણ શાશ્વત છે, તે ઘટતું નથી કે નાશ પણ નથી થતું

ਜੋ ਹਰਿ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਗੈ ਓਹੁ ਜੰਮੈ ਤੈ ਮਰਿ ਜਾਇ ॥੩॥
જે પ્રભુને છોડીને દ્વૈતભાવમાં લિપ્ત હોય છે, એવા લોકો જન્મ - મરણના બંધનમાં જ પડ્યા રહે છે || ૩ ||

ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਣਾਈ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤਿਨਾ ਦੂਖ ਭੂਖ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ॥
હે પરમેશ્વર! જે તારી શરણમાં આવે છે, તે સંસારના દુઃખો અથવા લાલચથી મુક્ત થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਸਦਾ ਤੂ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ ॥੪॥੪॥
નાનક કહે છે કે હે સંસારના લોકો! તમે સદા પરમાત્માની સ્તુતિ કરો, ગુરુના સાચા ઉપદેશ દ્વારા પરમેશ્વરમાં લિન થઇ જાસો || ૪ || ૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਧਿਆਵਹੁ ਜਬ ਲਗੁ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ॥
હે મનુષ્ય! જ્યાં સુધી શરીરમાં પ્રાણ છે, ત્યાં સુધી ગુરુ દ્વારા પરમાત્માનું ધ્યાન કરો

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਚੂਕਾ ਮਨਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી મન નિર્મળ થઈ જાય છે અને મન અભિમાનથી નિવૃત થઇ જાય છે

ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕੇਰਾ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਨ ॥੧॥
જે જીવ ભગવાનના નામમાં લીન રહે છે એ જ જીવનું જીવન સફળ થાય છે. || ૧ ||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਸੁਣੀਜੈ ॥
હે મારા મન! ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળો.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਤਾ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਜੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરમાત્મા નું નામ સદા સુખ આપવાવાળું છે, એટલે સ્વાભાવિક હરિનામ નું રસપાન કરો ||૧|| વિરામ||

ਮੂਲੁ ਪਛਾਣਨਿ ਤਿਨ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
પોતાના મૂળ પરમેશ્વરને માનવાવાળા જ આત્મ-સ્વરૂપમાં રહે છે અને એ સ્વાભાવિક જ સુખી હોય છે

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਹਉਮੈ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી હ્રદય-કમલ ખીલી ઉઠે છે અને અભિમાન તેમજ દુર્બુદ્ધિ દૂર થઇ જાય છે.

ਸਭਨਾ ਮਹਿ ਏਕੋ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥੨॥
કોઈ વીર પુરુષ જ આ સચ્ચાઈ જાણે છે કે બધામાં એક જ પરમેશ્વર છે || ૨ ||

ਗੁਰਮਤੀ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਤੁ ਵਖਾਨੈ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી જ મન નિર્મળ થાય છે અને તે અમૃતમય હરિનામ ઉચ્ચારણ કરે છે

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਵਿਚਿ ਮਨ ਹੀ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥
પરમાત્માનું નામ સદા એના મનમાં વસી જાય છે અને એના પર વિશ્વાસ હોય છે

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਵਿਟਹੁ ਜਿਤੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨੈ ॥੩॥
હું મારા ગુરુ પર સદા કુરબાન છું, જેણે મને પરમાત્માની ઓળખાણ કરાવી છે ||૩||

ਮਾਨਸ ਜਨਮਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨ ਸੇਵਿਆ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
જો મનુષ્યના મનમાં સદગુરુની સેવા નથી હોતી તો જીવન વ્યર્થ થઈ જાય છે

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਲੇ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥
જ્યારે ઈશ્વરની કૃપા થાય છે તો સાચા ગુરુ મળી જાય છે અને સ્વાભાવિક જ સહજાવસ્થા પ્રાપ્ત થઇ જાય છે

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਿਆਈ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਧਿਆਇਆ ॥੪॥੫॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામથી જ કીર્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને પૂર્ણ ભાગ્યથી જ પ્રભુનું ધ્યાન થાય છે|| ૪ || ૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩ ||

ਆਪੇ ਭਾਂਤਿ ਬਣਾਏ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਸਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਪ੍ਰਭਿ ਖੇਲੁ ਕੀਆ ॥
પ્રભુએ સ્વયમ જ અનેક પ્રકારની (જીવો, પશુ - પક્ષીઓ વગેરે) ની સૃષ્ટિ બનાવીને જગત રચ્યું છે

ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਸਰਬ ਜੀਆ ਨੋ ਰਿਜਕੁ ਦੀਆ ॥੧॥
એ બનાવીને બધાનું પોષણ કરે છે અને બધા જીવોને રીજક આપે છે || ૧ ||

ਕਲੀ ਕਾਲ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਰਾਮੁ ॥
કળિયુગમાં ઈશ્વર વિધમાન છે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એ કણકણમાં વ્યાપ્ત છે અને ગુરુ દ્વારા હરિનામના ભજન દ્વારા પ્રગટ થાય છે || ૧ || વિરામ||

ਗੁਪਤਾ ਨਾਮੁ ਵਰਤੈ ਵਿਚਿ ਕਲਜੁਗਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਹਰਿ ਭਰਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ॥
કળિયુગમાં પરમેશ્વર ગુપ્ત રૂપથી વ્યાપ્ત છે, એ જ પ્રત્યેક શરીરમાં ભરપૂર છે

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਤਿਨਾ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਜੋ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਭਜਿ ਪਇਆ ॥੨॥
જે ગુરુની શરણમાં આવે છે, હરિનામનું રત્ન એના હૃદયમાં પ્રગટ થાય છે || ૨ ||

ਇੰਦ੍ਰੀ ਪੰਚ ਪੰਚੇ ਵਸਿ ਆਣੈ ਖਿਮਾ ਸੰਤੋਖੁ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਵੈ ॥
એ ગુરુથી શિક્ષા પ્રાપ્ત કરીને પાંચ ઇન્દ્રિયોને કાબુમાં કરી લે છે અને ક્ષમા - સંતોષની ભાવના ધારણ કરી લે છે

ਸੋ ਧਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਜਨੁ ਵਡ ਪੂਰਾ ਜੋ ਭੈ ਬੈਰਾਗਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥੩॥
એ હરિભક્ત ભાગ્યશાળી તેમજ ધન્ય છે, જે પ્રેમપૂર્વક પ્રભુનું ગુણગાન કરે છે || ૩ ||

ਗੁਰ ਤੇ ਮੁਹੁ ਫੇਰੇ ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰ ਕਾ ਕਹਿਆ ਨ ਚਿਤਿ ਧਰੈ ॥
જો કોઈ ગુરુથી મોં ફેરવી લે છે, ગુરુની વચન મનમાં ધારણ નથી કરતો,

ਕਰਿ ਆਚਾਰ ਬਹੁ ਸੰਪਉ ਸੰਚੈ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਨਰਕਿ ਪਰੈ ॥੪॥
તે કર્મકાંડ કરીને ખુબ જ ધનદોલત જમા કરે છે, તે જે કઈ પણ કરે છે, તો પણ નરકમાં જ પડે છે|| ૪ ||

ਏਕੋ ਸਬਦੁ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਵਰਤੈ ਸਭ ਏਕਸੁ ਤੇ ਉਤਪਤਿ ਚਲੈ ॥
ફક્ત શબ્દ જ વ્યાપ્ત છે, તે પ્રભુ સર્વવ્યાપક છે, કેવળ એનો જ સંસારમાં હુકમ ચાલે છે અને કેવળ એક પરમેશ્વરથી જ પૂરો સંસાર ઉત્પન્ન થાય છે

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਇ ਰਲੈ ॥੫॥੬॥
હે નાનક! ગુરુ દ્વારા જયારે ઈશ્વરથી મિલાપ થાય છે તો મનુષ્ય એમાજ સામે જાય છે || ૫ || ૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩ ||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਗੁਰੁ ਅਪਣਾ ਸਾਲਾਹਿ ॥
હે મારા મન! પોતાના ગુરુની સ્તુતિ કરો;

ਪੂਰਾ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਮੁਖਿ ਮਸਤਕਿ ਸਦਾ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે પૂર્ણ ભાગ્યશાળી હોય છે, તે સદા પરમાત્માના ગુણ ગાય છે ||૧||વિરામ||

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਭੋਜਨੁ ਹਰਿ ਦੇਇ ॥
ઈશ્વર નામરૂપી ભોજન આપે છે,

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਲੇਇ ॥
જેને કરોડોમાંથી જ કોઈ વીર પુરુષ જ મેળવે છે અને

ਜਿਸ ਨੋ ਅਪਣੀ ਨਦਰਿ ਕਰੇਇ ॥੧॥
જેની પર પોતાની કૃપા દ્રષ્ટિ કરે છે ||૧||

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਣ ਮਨ ਮਾਹਿ ਵਸਾਇ ॥
ગુરુના ચરણ મનમાં વસાવવાથી

ਦੁਖੁ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਅੰਦਰਹੁ ਜਾਇ ॥
દુઃખનું અંધારું દૂર થઇ જાય છે અને

ਆਪੇ ਸਾਚਾ ਲਏ ਮਿਲਾਇ ॥੨॥
ઈશ્વર સ્વયં જ પોતાની સાથે લઇ લે છે ||૨||

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਿਉ ਲਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુની વાણીને પ્રેમ કરો,

ਐਥੈ ਓਥੈ ਏਹੁ ਅਧਾਰੁ ॥
લોક-પરલોકનો આ જ આશરો છે અને

ਆਪੇ ਦੇਵੈ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥੩॥
તે પ્રભુ સ્વયં જ પ્રેમ આપે છે || ૩ ||

ਸਚਾ ਮਨਾਏ ਅਪਣਾ ਭਾਣਾ ॥
ઈશ્વર પોતાની આજ્ઞા મનાવે છે,

ਸੋਈ ਭਗਤੁ ਸੁਘੜੁ ਸੋੁਜਾਣਾ ॥
એની આજ્ઞાને માનવાવાળા ભક્ત જ બુદ્ધિમાન તેમજ સમજદાર છે અને

ਨਾਨਕੁ ਤਿਸ ਕੈ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥੪॥੭॥੧੭॥੭॥੨੪॥
નાનક તો એના પર સદા બલીહાર છે || ૪ || ૭ || ૧૭ || ૭ || ૨૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ਬਿਭਾਸ
પ્રભાતી મહેલ ૪ બિભાસ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਵ ਉਨਮਨਿ ਨਾਮਿ ਲਗਾਨ ॥
ગુરુની શિક્ષા દ્વારા આનંદ લઈને પરમાત્માનું ગુણગાન કર્યું છે અને સહજાવસ્થામાં દત્તચિત થઈને હરિનામની લગની લાગી જાય છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸੁ ਪੀਆ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਮ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਨ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ હરિનામ અમૃતનું રસપાન કર્યું છે અને અમે હરિનામ પર બલીહાર છીએ || ૧ ||

ਹਮਰੇ ਜਗਜੀਵਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਾਨ ॥
સંસારનું જીવન પ્રભુ જ અમારા પ્રાણ છે

ਹਰਿ ਊਤਮੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਭਾਇਓ ਗੁਰਿ ਮੰਤੁ ਦੀਓ ਹਰਿ ਕਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ જ્યારે કાનમાં મંત્ર આપ્યો તો હ્રદયમાં ઈશ્વર જ પ્યારા લાગવા લાગ્યા ||૧||વિરામ||

ਆਵਹੁ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਨ ॥
હે મારા ભાઈ, સંતજનો! આવો આપણે ભેગા મળીને હરિનામની પ્રશંસા કરીએ

ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਮੋ ਕਉ ਕਰਹੁ ਉਪਦੇਸੁ ਹਰਿ ਦਾਨ ॥੨॥
મને ઉપદેશ પ્રદાન કરો કે હું મારા પ્રભુને કેવી રીતે મેળવી શકું || ૨ ||

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਜਾਨ ॥
ઈશ્વર સત્સંગમાં વસેલો છે, એટલે સંગતમાં મળીને ઈશ્વરના ગુણોને સમજી લો

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਾਈ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਭਗਵਾਨ ॥੩॥
ઉત્તમ ભાગ્યથી જ ગુરુની સતસંગત પ્રાપ્ત થાય છે અને ગુરુના ચરણ સ્પર્શથી પ્રભુનો મિલાપ થાય છે || ૩ ||

ਗੁਨ ਗਾਵਹ ਪ੍ਰਭ ਅਗਮ ਠਾਕੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ਰਹੇ ਹੈਰਾਨ ॥
અમે પ્રભુનું ગુણગાન કરીએ છીએ, એ માલિકના ગુણગાન ગાઈને એમાં ભાવવિભોર થઇ જઇએ છીએ

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਓ ਖਿਨ ਦਾਨ ॥੪॥੧॥
નાનકનું કહેવું છે કે ગુરુએ કૃપા કરીને અમને હરિનામ ભજનનું દાન આપ્યું છે || ૪ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૪

ਉਗਵੈ ਸੂਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਬੋਲਹਿ ਸਭ ਰੈਨਿ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਹਿ ਹਰਿ ਗਾਲ ॥
સવાર થતા જ ગુરુમુખ - જન ઈશ્વરનું ભજન કરે છે અને રાત્રે પણ ઈશ્વરની સ્મૃતિમાં લિન રહીએ છીએ

ਹਮਰੈ ਪ੍ਰਭਿ ਹਮ ਲੋਚ ਲਗਾਈ ਹਮ ਕਰਹ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰਿ ਭਾਲ ॥੧॥
પ્રભુએ અમારા અંતરમનમાં એવી આકાંક્ષા ઉત્પન્ન કરી છે કે અમે એની જ શોધ કરીએ છીએ ||૧||

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਰਵਾਲ ॥
મારુ મન તો સાધુપુરુષોની ચરણરજ જ ઈચ્છે છે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ਗੁਰਿ ਮੀਠਾ ਗੁਰ ਪਗ ਝਾਰਹ ਹਮ ਬਾਲ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુએ હરિનામનો જાપ કરાવ્યો છે અને હું મારા વાળથી ગુરુના ચરણ સાફ કરું છું ||૧||વિરામ||

ਸਾਕਤ ਕਉ ਦਿਨੁ ਰੈਨਿ ਅੰਧਾਰੀ ਮੋਹਿ ਫਾਥੇ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ॥
નિરાશાવાદી રાતદિવસ મોહના અંધકાર તેમજ માયાની જાળમાં ફસાયેલો રહે છે

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਿਦੈ ਨ ਵਸਿਓ ਰਿਨਿ ਬਾਧੇ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਾਲ ॥੨॥
એના હૃદયમાં પળવાર માટે પણ પ્રભુ વસતા નથી, એનું કણકણ કરજમાં ફસાયેલું હોય છે || ૨ ||

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਪਾਈ ਹਉ ਛੂਟੇ ਮਮਤਾ ਜਾਲ ॥
સત્સંગતિમાં મળવાથી ઉત્તમ બુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે અને મોહ-મમતાની જાળથી છુટકારો મળે છે

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨਾ ਗੁਰਿ ਕੀਏ ਸਬਦਿ ਨਿਹਾਲ ॥੩॥
મને તો હરિનામ જ મધુર લાગે છે અને ગુરુએ ઉપદેશ આપીને મને ન્યાલ કરી દીધો છે || ૩ ||

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਗੁਰ ਅਗਮ ਗੁਸਾਈ ਗੁਰ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥
આપણે જીવ તો બાળક છે, ગુરુ સંસારના સ્વામી છે અને એ જ કૃપા કરીને અમારું પાલન પોષણ કરે છે

ਬਿਖੁ ਭਉਜਲ ਡੁਬਦੇ ਕਾਢਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬਾਲ ਗੁਪਾਲ ॥੪॥੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે ગુરુ પરમેશ્વર! આ વિષમ સંસાર સાગરમાં ડૂબવાથી બચાવી લો, અમે તમારા બાળકો છીએ || ૪ || ૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૪

ਇਕੁ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਗੁਨ ਗਾਏ ਰਸਕ ਰਸੀਕ ॥
જયારે પ્રભુએ એક ક્ષણ માટે પોતાની કૃપા કરી તો અમે પ્રેમપૂર્વક એના જ ગુણ ગાવા લાગ્યા

ਗਾਵਤ ਸੁਨਤ ਦੋਊ ਭਏ ਮੁਕਤੇ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖਿਨੁ ਹਰਿ ਪੀਕ ॥੧॥
જેને ગુરુથી એક પળ માટે પણ હરિનામનું અમૃત પણ કર્યું છે, એના ગુણ ગાવાવાળા તેમજ સાભળવાવાળા બંને મુક્ત થઇ જાય છે || ૧ ||

ਮੇਰੈ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸੁ ਟੀਕ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માના ભજનમાં લિન રહો.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸੀਤਲ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੀਆ ਰਸੁ ਝੀਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુથી અમે હરિનામ રૂપી શીતળ જળ પ્રાપ્ત કર્યું છે અને આનંદપૂર્વક હરિનામ રસનું પણ કર્યું છે ||૧||વિરામ||

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਨੀ ਤਿਨਾ ਮਸਤਕਿ ਊਜਲ ਟੀਕ ॥
જેમણે હૃદયમાં પરમાત્માથી પ્રેમ લગાવ્યો છે, એમનું જીવન સફળ થઇ ગયું છે

ਹਰਿ ਜਨ ਸੋਭਾ ਸਭ ਜਗ ਊਪਰਿ ਜਿਉ ਵਿਚਿ ਉਡਵਾ ਸਸਿ ਕੀਕ ॥੨॥
આખા જગતમાં હરિ ભક્તોની શોભા થાય છે, જેવી રીતે સિતારામાં ચંદ્ર શોભા આપે છે ||૨||

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਵਸਿਓ ਤਿਨ ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਫੀਕ ॥
જે લોકોના દિલમાં પ્રભુનું નામ નથી વસતું, એમના બધા કાર્ય અસફળ થાય છે

ਜੈਸੇ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰੈ ਦੇਹ ਮਾਨੁਖ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਕਟੇ ਨਕ ਕੀਕ ॥੩॥
નામ વગરનો મનુષ્ય એવો છે, જેવી રીતે શૃંગાર કર્યો હોય તો પણ નાક કપાવા પર નકટો જ કહેવાય છે || ૩ ||

ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਰਮਤ ਰਾਮ ਰਾਇ ਸਭ ਵਰਤੈ ਸਭ ਮਹਿ ਈਕ ॥
બધામાં એક પરમેશ્વર જ વ્યાપ્ત છે, તે કણકણમાં જ વિધમાન છે

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ਗੁਰ ਬਚਨ ਧਿਆਇਓ ਘਰੀ ਮੀਕ ॥੪॥੩॥
દાસ નાનક પર ઈશ્વરની કૃપા થઇ છે અને ગુરુના વચનથી તે હરિનામના ધ્યાનમાં જ લિન રહે છે || ૪ || ૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૪ ||

ਅਗਮ ਦਇਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭਿ ਧਾਰੀ ਮੁਖਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਮ ਕਹੇ ॥
મન-વાણીથી દૂર, દયાસાગર પ્રભુએ કૃપા કરી તો અમે હરિનામનું ભજન કરવા લાગ્યા

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਓ ਸਭਿ ਕਿਲਬਿਖ ਪਾਪ ਲਹੇ ॥੧॥
હરિનામ એ પાપીઓનું પાવન કરનાર છે, તેનું ધ્યાન કરવાથી તમામ પાપો અને અપરાધો દૂર થાય છે. ॥૧॥

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਵਿ ਰਹੇ ॥
હે મન! ઈશ્વરનો જપ કરો

ਦੀਨ ਦਇਆਲੁ ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਗਾਇਓ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਲਹੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે સર્વવ્યાપી છે, તે ગરીબો પર દયાળુ છે, તે દુ:ખોનો નાશ કરનાર છે, તેથી તેની સ્તુતિ કરો.

ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ ਨਗਰਿ ਹਰਿ ਬਸਿਓ ਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਹੇ ॥
ગુરુના શિક્ષણથી હરીનામ સામગ્રી પ્રાપ્ત થાય છે. ||૧||વિરામ||

ਸਰੀਰਿ ਸਰੋਵਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਘਰਿ ਮੰਦਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਹੇ ॥੨॥
શરીરની નગરીમાં માત્ર ભગવાનનો જ વાસ છે અને તે ગુરુના ઉપદેશથી તેને દેખાય છે.

ਜੋ ਨਰ ਭਰਮਿ ਭਰਮਿ ਉਦਿਆਨੇ ਤੇ ਸਾਕਤ ਮੂੜ ਮੁਹੇ ॥
શરીરરૂપી સરોવરમાં જ હરિનામ પ્રગટ થાય છે અને હૃદય ઘર માં પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે ||૨||

ਜਿਉ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਭਿ ਬਸੈ ਬਾਸੁ ਬਸਨਾ ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਝਾਰ ਗਹੇ ॥੩॥
જે વ્યક્તિ જંગલમાં ભટકે છે, હકીકતમાં આવા માયાવી મૂર્ખને લૂંટવામાં આવે છે, જેમ કે હરણમાં સુગંધ હોય છે, પણ તે ઝાડીઓમાં ભટકતો હોય છે. || ૩ ||

ਤੁਮ ਵਡ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਪ੍ਰਭ ਮਤਿ ਦੇਵਹੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਲਹੇ ॥
હે પ્રભુ ! તમે બહુ મોટા, અગમ્ય, અમર્યાદ અને જ્ઞાની છો, એવો ઉપદેશ આપો કે તમને પામીએ.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਕਉ ਗੁਰਿ ਹਾਥੁ ਸਿਰਿ ਧਰਿਓ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਰਵਿ ਰਹੇ ॥੪॥੪॥
જ્યારે સેવક નાનકને ગુરુના આશીર્વાદ મળ્યા ત્યારે તેઓ હરિનામમાં લીન થઈ ગયા || ૪ || ૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૪ ||

ਮਨਿ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵਡਫਾ ॥
જ્યારે મારું હૃદય હરિનામના પ્રેમમાં પડી ગયું, ત્યારે તેણે સચ્ચિદાનંદ સર્વેશ્વર પ્રભુનો જપ કર્યો.

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਸੁਖਾਨੇ ਹੀਅਰੈ ਹਰਿ ਧਾਰੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕ੍ਰਿਪਫਾ ॥੧॥
પ્રભુના આશીર્વાદથી સતગુરુના શબ્દો હૃદયમાં પ્રસન્નતા પ્રદાન કરવા લાગ્યા || ૧ ||

ਮੇਰੇ ਮਨ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹਰਿ ਨਿਮਖਫਾ ॥
હે મારા મન! એક ક્ષણ માટે ભગવાનને પ્રાર્થના કરો;

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਾਨੁ ਦੀਓ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਮਨਿ ਤਨਿ ਬਸਫਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણ ગુરુએ હરિનામની ભેટ આપી છે અને આ મન દેહમાં સ્થિર થયું છે. ||૧||વિરામ||

ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ ਵਸਿਓ ਘਰਿ ਮੰਦਰਿ ਜਪਿ ਸੋਭਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਪਫਾ ॥
દેહની નગરીમાં અને હૃદયના ઘરમાં માત્ર ભગવાનનો જ વાસ છે અને ગુરુ દ્વારા જપ કરવાથી તેનો વૈભવ અનુભવાયો છે.

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਜਨ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ਮੁਖ ਊਜਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਰਫਾ ॥੨॥
ગુરુ દ્વારા સફળતા પ્રાપ્ત થાય છે અને આત્માને સંસાર અને પરલોકમાં સુખ મળે છે. ||૨||

ਅਨਭਉ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿਓ ਗੁਰਿ ਨਿਮਖਫਾ ॥
અમે નિર્ભય પરમાત્માને સમર્પિત છીએ, ગુરુની કૃપાથી, અમે ભગવાનને અમારા મનમાં ગ્રહણ કર્યા છે.

ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਕੇ ਦੋਖ ਸਭ ਜਨ ਕੇ ਹਰਿ ਦੂਰਿ ਕੀਏ ਇਕ ਪਲਫਾ ॥੩॥
દયાની મૂર્તિ ભગવાને ભક્તોના કરોડો પાપો અને દોષો એક જ ક્ષણમાં દૂર કરી દીધા છે ||૩||

ਤੁਮਰੇ ਜਨ ਤੁਮ ਹੀ ਤੇ ਜਾਨੇ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਿਓ ਜਨ ਤੇ ਮੁਖਫਾ ॥
હે પ્રભુ ! તમારા ભક્તો તમારી ભક્તિથી ઓળખાય છે અને તમારી કીર્તિ પણ ભક્તો દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਆਪੁ ਧਰਿਓ ਹਰਿ ਜਨ ਮਹਿ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਇਕਫਾ ॥੪॥੫॥
નાનકે ફરમાવ્યું છે કે હરિનો ભક્ત એ પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે અને ભક્ત અને પરમાત્મા અવિભાજ્ય છે. || ૪ || ૫ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૪ ||

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਓ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਮ ਮੁਏ ਜੀਵੇ ਹਰਿ ਜਪਿਭਾ ॥
ગુરુએ હરિનામનો જાપ કરાવ્યો છે, મરેલા જીવો પણ હરિનામના જપથી જીવતા થયા છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਬਿਖੁ ਡੁਬਦੇ ਬਾਹ ਦੇਇ ਕਢਿਭਾ ॥੧॥
એ સંપૂર્ણ ગુરુ મહાન છે, ધન્ય છે એમણે, એમનો હાથ આપીને, એમણે મને વિચિત્ર સંસાર-સાગરમાં ડૂબતો બચાવ્યો છે ||૧||

ਜਪਿ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਅਰਧਾਂਭਾ ॥
હે મન! ઈશ્વરની ભક્તિ કરો, તે જ અચૂક છે.

ਉਪਜੰਪਿ ਉਪਾਇ ਨ ਪਾਈਐ ਕਤਹੂ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਲਾਭਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
અલબત્ત, ઘણી રીતે પ્રયાસ કરો, તે પ્રાપ્ત કરી શકાતું નથી, હકીકતમાં પ્રભુની પ્રાપ્તિ ફક્ત સંપૂર્ણ ગુરુ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે ||૧||વિરામ||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸੁ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ ਰਸੁ ਪੀਆ ਗੁਰਮਤਿ ਰਸਭਾ ॥
રામ નામ એ રસનું ઘર છે. ગુરુની સૂચના મુજબ રામ રસાયણનો રસ પીવો.

ਲੋਹ ਮਨੂਰ ਕੰਚਨੁ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਉਰ ਧਾਰਿਓ ਗੁਰਿ ਹਰਿਭਾ ॥੨॥
સત્સંગમાં જોડાવાથી લોઢા જેવી વ્યક્તિ પણ સોનાની જેમ ઉન્નત બની જાય છે અને ગુરુની કૃપાથી માનવ આત્મા હરિને પોતાના હૃદયમાં ધારણ કરે છે. || ૨ ||

ਹਉਮੈ ਬਿਖਿਆ ਨਿਤ ਲੋਭਿ ਲੁਭਾਨੇ ਪੁਤ ਕਲਤ ਮੋਹਿ ਲੁਭਿਭਾ ॥
દરરોજ માણસ અહંકાર અને ભૌતિક વિકારોથી લલચાય છે, તે તેના પુત્ર અને પત્નીના આસક્તિમાં ફસાઈ જાય છે.

ਤਿਨ ਪਗ ਸੰਤ ਨ ਸੇਵੇ ਕਬਹੂ ਤੇ ਮਨਮੁਖ ਭੂੰਭਰ ਭਰਭਾ ॥੩॥
તે ક્યારેય સંતોના ચરણોની સેવા કરતો નથી અને મનના સંકેતોનું પાલન કરે છે ||૩||

ਤੁਮਰੇ ਗੁਨ ਤੁਮ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਹੁ ਹਮ ਪਰੇ ਹਾਰਿ ਤੁਮ ਸਰਨਭਾ ॥
હે પ્રભુ ! તારા ગુણો તો તું જ જાણે છે, અમે અમારી જાતને ગુમાવી તારી શરણ લીધી છે.

ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਰਾਖਹੁ ਸੁਆਮੀ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਤੁਮਨਭਾ ॥੪॥੬॥ ਛਕਾ ੧ ॥
હે પ્રભુ! અમને ગમે તેમ રાખો, દાસ નાનક હંમેશા તમારી સેવામાં લીન રહે છે. ||૪||૬||છકા ૧||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ ਮਹਲਾ ੪
પ્રભાતી બિભાસ પડ઼તાલ મહેલ ૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਜਪਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨ ॥
હે મન! ભગવાનનું નામ સુખનું ઘર છે, તેથી તેનો જાપ કરો.

ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨ ॥
જેના કારણે પ્રભુના દરબારમાં માન-સન્માન મળે છે.

ਜਿਨਿ ਜਪਿਆ ਤੇ ਪਾਰਿ ਪਰਾਨ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે પરમાત્માના નામનો જાપ કર્યો, તે સંસાર-સાગરથી મુક્ત થઈ ગયો. ||૧||વિરામ||

ਸੁਨਿ ਮਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਧਿਆਨੁ ॥
હે મન! કૃપા કરીને સાંભળો; ઈશ્વરના નામનું ધ્યાન કરો,

ਸੁਨਿ ਮਨ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਅਠਸਠਿ ਮਜਾਨੁ ॥
પરમાત્માની સ્તુતિ એ અડસઠ તીર્થોના ફળ સમાન છે.

ਸੁਨਿ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥੧॥
ગુરુનો મહિમા કરવાથી માન-સન્માન મળે છે. ||૧||

ਜਪਿ ਮਨ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਪਰਧਾਨੁ ॥
હે મન! વિશ્વમાં પરમેશ્વર સર્વોપરી છે,

ਖਿਨ ਖੋਵੈ ਪਾਪ ਕੋਟਾਨ ॥
તેથી તેમની પૂજા કરો, તે એક ક્ષણમાં કરોડો પાપોનો નાશ કરે છે.

ਮਿਲੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨ ॥੨॥੧॥੭॥
નાનક આગ્રહ કરે છે કે નામનો જાપ કરવાથી આત્મા પ્રભુમાં ભળી જાય છે. ||૨||૧||૭||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਭਾਸ
પ્રભાતી મહેલ ૫ બિભાસ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮਨੁ ਹਰਿ ਕੀਆ ਤਨੁ ਸਭੁ ਸਾਜਿਆ ॥
આ મન, શરીર અને બધું ભગવાન દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું છે,

ਪੰਚ ਤਤ ਰਚਿ ਜੋਤਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ॥
પાંચ તત્વોનું મિશ્રણ કરીને તેમણે જીવન પ્રકાશની સ્થાપના કરી છે.

ਸਿਹਜਾ ਧਰਤਿ ਬਰਤਨ ਕਉ ਪਾਨੀ ॥
તેણે પૃથ્વીને પથારી બનાવી અને ઉપયોગ માટે પાણી આપ્યું.

ਨਿਮਖ ਨ ਵਿਸਾਰਹੁ ਸੇਵਹੁ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ॥੧॥
તેથી, જેણે તેને બનાવ્યો છે તેને ક્યારેય ભૂલશો નહીં, તેમની ભક્તિમાં લીન થાઓ. ||૧||

ਮਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਹੋਇ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥
હે મન! સદગુરુની સેવા સર્વોચ્ચ પ્રગતિ તરફ દોરી જાય છે.

ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰਾ ਤਾਂ ਤੂ ਪਾਵਹਿ ਪ੍ਰਾਨਪਤੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખ-દુઃખથી અલિપ્ત રહે તો જ પ્રાણપતિ પ્રાપ્ત થાય ||૧ ||વિરામ||

ਕਾਪੜ ਭੋਗ ਰਸ ਅਨਿਕ ਭੁੰਚਾਏ ॥
પ્રભુએ આપણને સુંદર વસ્ત્રો અને અનેક રાસનો આનંદ આપ્યો છે.

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੁਟੰਬ ਸਗਲ ਬਨਾਏ ॥
માતા-પિતા અને સમગ્ર પરિવાર બનાવ્યો છે.

ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹੇ ਜਲਿ ਥਲਿ ਮੀਤ ॥
તે રોજી રોટી આપીને આપણી સંભાળ રાખે છે, આપણા મિત્રની જેમ પાણી, જમીન બધે સંભાળે છે.

ਸੋ ਹਰਿ ਸੇਵਹੁ ਨੀਤਾ ਨੀਤ ॥੨॥
માટે દરેક ક્ષણે આવા પ્રભુની પૂજા કરો. || ૨ ||

ਤਹਾ ਸਖਾਈ ਜਹ ਕੋਇ ਨ ਹੋਵੈ ॥
જ્યાં કોઈ સહાય કરવાવાળું નથી હોતું, એ જ મદદગાર બને છે

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧ ਇਕ ਖਿਨ ਮਹਿ ਧੋਵੈ ॥
તે કરોડો પાપ એક પળમાં ધોઈ નાખે છે

ਦਾਤਿ ਕਰੈ ਨਹੀ ਪਛੋੁਤਾਵੈ ॥
તે આપતો જ રહે છે, પણ આપીને પછતાવો નથી કરતો

ਏਕਾ ਬਖਸ ਫਿਰਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਬੁਲਾਵੈ ॥੩॥
તે એટલો મેહરબાન છે કે એક જ વાર માં બધું પ્રદાન કરે છે અને માંગવા માટે ફરીથી નથી બોલાવતો || ૩ ||

ਕਿਰਤ ਸੰਜੋਗੀ ਪਾਇਆ ਭਾਲਿ ॥
તે શુભ કર્મોના સંયોગથી જ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਬਸੇ ਗੁਪਾਲ ॥
તે પાલનહાર સાધુપુરુષોની સંગતમાં જ વસે છે

ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਆਏ ਤੁਮਰੈ ਦੁਆਰ ॥
ગુરુને મળીને તમારા દ્વાર પર આવીએ છીએ,

ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਰਸਨੁ ਦੇਹੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥੧॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! તમારા દર્શન દો || ૪ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸੇਵਾ ਜਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ॥
પ્રભુની ભક્તિથી જ ભક્તજનો ની શોભા છે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਿਟੇ ਤਿਸੁ ਲੋਭਾ ॥
એમના કામ-ક્રોધ, લોભ બધા વિકારો મટી જાય છે

ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਜਨ ਕੈ ਭੰਡਾਰਿ ॥
હે પ્રભુ, તારું નામ ભક્તો નો ભંડાર છે,

ਗੁਨ ਗਾਵਹਿ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸ ਪਿਆਰਿ ॥੧॥
તેઓ તમારા દર્શનની ઈચ્છામાં તમારા ગુણગાન ગાય છે. || ૧ ||

ਤੁਮਰੀ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਹਿ ਜਨਾਈ ॥
હે ભગવાન ! તમે તમારી ભક્તિનો માર્ગ સમજાવ્યો છે અને

ਕਾਟਿ ਜੇਵਰੀ ਜਨ ਲੀਏ ਛਡਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ભક્તોની બેડીઓ કાપીને તેઓને મુક્ત કર્યા છે. || ૧ || વિરામ||

ਜੋ ਜਨੁ ਰਾਤਾ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥
જે શ્રદ્ધાળુ પ્રભુ ના રંગમાં લીન રહે છે,

ਤਿਨਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
તે પ્રભુની સાથે સુખ પ્રાપ્ત કરે છે

ਜਿਸੁ ਰਸੁ ਆਇਆ ਸੋਈ ਜਾਨੈ ॥
જેણે આનંદ મેળવ્યો છે, તે જાણે છે અને

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਮਨ ਮਹਿ ਹੈਰਾਨੈ ॥੨॥
જોઈ-જોઈને મનમાં આશ્ચર્ય થાય છે || ૨ ||

ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਸਭ ਤੇ ਊਤਮੁ ਸੋਇ ॥
ખરેખર તે જ સુખી અને બધા થી ઉત્તમ હોય છે,

ਜਾ ਕੈ ਹ੍ਰਿਦੈ ਵਸਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਇ ॥
જેના હૃદયમાં પ્રભુ વસી જાય છે

ਸੋਈ ਨਿਹਚਲੁ ਆਵੈ ਨ ਜਾਇ ॥
તે જ નિશ્ચલ હોય છે, એમના જન્મ-મારાં છૂટી જાય છે,

ਅਨਦਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੩॥
જે દિવસ રાત પ્રભુના ગુણ ગાઈ છે || ૩ ||

ਤਾ ਕਉ ਕਰਹੁ ਸਗਲ ਨਮਸਕਾਰੁ ॥
બધા એમણે પ્રણામ કરો,

ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਪੂਰਨੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ॥
જેના મનમાં પૂર્ણ પરમેશ્વર વસેલો છે

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਠਾਕੁਰ ਦੇਵਾ ॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે ઠાકોર! મારી પર કૃપા કરો,

ਨਾਨਕੁ ਉਧਰੈ ਜਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥੪॥੨॥
કેમ કે તારી ભક્તિથી જ દાસનો ઉદ્ધાર સંભવ છે || ૪ || ૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫ ||

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਅਨੰਦ ॥
જો ઈશ્વરના ગુણાનુવાદ કરવામાં આવે તો મનને બહુ જ આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰਉ ਭਗਵੰਤ ॥
એટલે જ આઠ પ્રહર પ્રભુનું ભજન કરવું જોઈએ

ਜਾ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਕਲਮਲ ਜਾਹਿ ॥
જેમનું સ્મરણ કરવાથી પાપ દૂર થઈ જાય છે,

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੀ ਹਮ ਚਰਨੀ ਪਾਹਿ ॥੧॥
અમે તો એ ગુરુના ચરણોમાં આવી ગયા છીએ || ૧ ||

ਸੁਮਤਿ ਦੇਵਹੁ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥
હે વ્હાલા સંતજનો! અમને સારી બુધ્ધિ પ્રદાન કરો,

ਸਿਮਰਉ ਨਾਮੁ ਮੋਹਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
કારણ કે પ્રભુનું નામ સ્મરણ કરીને મને મુક્તિ પ્રાપ્ત થઇ જાય || ૧ || વિરામ||

ਜਿਨਿ ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਮਾਰਗੁ ਸੀਧਾ ॥
જ ગુરુએ સાચો રસ્તો બતાવ્યો છે,

ਸਗਲ ਤਿਆਗਿ ਨਾਮਿ ਹਰਿ ਗੀਧਾ ॥
બધું ત્યાગ કરીને હરિનામ માં લીન કરી દીધું છે.

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕੈ ਸਦਾ ਬਲਿ ਜਾਈਐ ॥
એ ગુરુને સદૈવ કુરબાન થવું જોઈએ,

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨੁ ਜਿਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਪਾਈਐ ॥੨॥
જેના દ્વારા હરિ-સ્મરણની પ્રાપ્તિ થાય છે || ૨ ||

ਬੂਡਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜਿਨਿ ਗੁਰਹਿ ਤਰਾਇਆ ॥
જે ગુરુએ ડૂબતા જીવોને પર કરાવ્યા છે,

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਹੈ ਨਹੀ ਮਾਇਆ ॥
જેમની દયાથી મોહ-માયા પણ પ્રભાવિત નથી કરતી,

ਹਲਤੁ ਪਲਤੁ ਜਿਨਿ ਗੁਰਹਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
જ ગુરુએ લોક-પરલોકને આશીર્વાદ આપ્યા છે,

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਊਪਰਿ ਸਦਾ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ॥੩॥
તે ગુરુ પર સદા કુરબાન છું || ૩ ||

ਮਹਾ ਮੁਗਧ ਤੇ ਕੀਆ ਗਿਆਨੀ ॥
જેણે આપણને મૂર્ખ માંથી જ્ઞાની બનાવ્યા છે,

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੀ ਅਕਥ ਕਹਾਨੀ ॥
એ સંપૂર્ણ ગુરુની કથા વર્ણવી ન શકાય તેવી છે.

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਾਨਕ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ગુરુ નાનક સ્પષ્ટ વચન આપે છે કે વાસ્તવમાં, પરમ બ્રહ્મ ગુરુદેવ છે.

ਵਡੈ ਭਾਗਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਸੇਵ ॥੪॥੩॥
જે હરિ-સેવા દ્વારા સૌભાગ્યથી પ્રાપ્ત થાય છે. || ૪ || ૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਸਗਲੇ ਦੂਖ ਮਿਟੇ ਸੁਖ ਦੀਏ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਆ ॥
એ સચ્ચિદાનંદ જગદીશે આપણાં બધાં દુઃખ ભુલાવીને સુખ પ્રદાન કર્યું છે અને તેમના નામ નો જાપ કરાવ્યો છે.

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ਸਗਲਾ ਦੁਰਤੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥੧॥
કૃપા કરીને તેની સેવામાં મૂકીને તેણે આપણા બધા દોષો દૂર કર્યા છે. || ૧ ||

ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ ਦਇਆਲ ॥
અમે નાદાન બાળકો જ્યારે દયાળુ પ્રભુના શરણમાં આવ્યા તો

ਅਵਗਣ ਕਾਟਿ ਕੀਏ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪੁਨੇ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਮੇਰੈ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એને અમારા અવગુણોને દૂર કરીને પોતાનો બનાવી લીધો અને મારા ગુરુ પરમેશ્વરે મને બચાવી લીધો || ૧ || વિરામ ||

ਤਾਪ ਪਾਪ ਬਿਨਸੇ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਸਾਈ ॥
મલિક ની કૃપા થતા જ પળમાં બધા પાપ નષ્ટ થઇ ગયા

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਅਰਾਧੀ ਅਪੁਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੨॥
હું શ્વાસોશ્વાસથી પરબ્રહ્મની આરાધના કરું છું અને મારા સદ્દગુરુ પર બલિહાર છું ||૨||

ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਬਿਅੰਤੁ ਸੁਆਮੀ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ॥
અમારો સ્વામી મન-વાણી, જ્ઞાનેન્દ્રિયોથી દૂર છે, એનો કોઈ અંત નથી, એનું રહસ્ય પામી શકાતું નથી

ਲਾਹਾ ਖਾਟਿ ਹੋਈਐ ਧਨਵੰਤਾ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਧਿਆਈਐ ॥੩॥
પોતાના પ્રભુનું ધ્યાન કરો, એનાથી લાભ લઈને ધનવાન થઇ શકાય છે || ૩ ||

ਆਠ ਪਹਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਧਿਆਈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਗੁਨ ਗਾਇਆ ॥
અમે તો આઠ પ્રહર પરબ્રહ્મનું ધ્યાન કર્યું છે અને સદૈવ એના ગુણ ગાતા રહીયે છીએ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਮਨੋਰਥ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ॥੪॥੪॥
નાનક કથન કરે છે કે પરબ્રહ્મ ગુરુને મેળવીને મારા મનોરથ પુરા થઇ ગયા છે ||૪||૪||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕਿਲਬਿਖ ਸਭਿ ਨਾਸੇ ॥
ઈશ્વરનું સ્મરણ કરવાથી બધા પાપ દૂર થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰਿ ਦੀਨੀ ਰਾਸੇ ॥
ગુરુએ સાચા નામની રાશિ પ્રદાન કરી છે.

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾਵੰਤੇ ॥
ભક્તજન પ્રભુના દરબારમાં શોભાના પાત્ર બને છે અને

ਸੇਵਕ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੋਹੰਤੇ ॥੧॥
ભક્તિ કરીને સદૈવ સુંદર લાગે છે || ૧ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥
હે મારા ભાઈ! પરમાત્મા ના નામનો જાપ કરો;

ਸਗਲੇ ਰੋਗ ਦੋਖ ਸਭਿ ਬਿਨਸਹਿ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰਾ ਮਨ ਤੇ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આનાથી બધા રોગ-દોષનો નાશ થઇ જાય છે અને મનમાંથી અજ્ઞાનનું અંધકાર સમાપ્ત થઇ જાય છે || ૧ || વિરામ||

ਜਨਮ ਮਰਨ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਮੀਤ ॥
મિત્ર ગુરુએ મને જન્મ-મરણના ચક્રથી બચાવી લીધો છે અને

ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
અમારી પરમાત્માના નામથી પ્રીતિ લાગી ગઈ છે.

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਗਏ ਕਲੇਸ ॥
એનાથી કરોડો જન્મના દુઃખ અને ક્લેશ મટી ગયા છે.

ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲ ਹੋਸ ॥੨॥
જે એને મંજુર છે, તે સારું જ થાય છે || ૨ ||

ਤਿਸੁ ਗੁਰ ਕਉ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
હું એ ગુરુ પર સદા બલિહાર જાવ છું,

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥
જેની કૃપાથી પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે.

ਐਸਾ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ॥
એટલે જ ગુરુ ભાગ્યશાળી ને જ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਜਿਸੁ ਮਿਲਤੇ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੩॥
જેને મળીને ઈશ્વરમાં લગન લાગે છે || ૩ ||

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੁਆਮੀ ॥
હે પરબ્રહ્મ સ્વામી! કૃપા કરો,

ਸਗਲ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
તું બધાની દિલની વાત જાણે છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਅਪੁਨੀ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
આઠ પ્રહર તમારી ભક્તિમાં જ રાખો,

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਾਇ ॥੪॥੫॥
હે પ્રભુ! દાસ નાનક તારા શરણોમાં છે || ૪ || ૫ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪੁਨੇ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਏ ॥
પ્રભુએ કૃપા કરીને મને પોતાનો બનાવી લીધો છે અને

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਨ ਕਉ ਦੀਏ ॥
મને હરિનામ જાપ કરવા માટે પ્રદાન કર્યું છે.

ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਇ ਗੁਬਿੰਦ ॥
હવે હું આઠ પ્રહર ઈશ્વરનું ગુણગાન કરું છું,

ਭੈ ਬਿਨਸੇ ਉਤਰੀ ਸਭ ਚਿੰਦ ॥੧॥
જેનાથી બધા જ ડરનો નાશ થયો છે અને મારી બધી ચિંતા દૂર થઇ ગઈ છે || ૧ ||

ਉਬਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਾਗਿ ॥
ગુરુના ચરણોમાં ઊભા રહીને આપણે બંધનમાંથી મુક્ત થઈએ છીએ.

ਜੋ ਗੁਰੁ ਕਹੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮੀਠਾ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ગુરુ જે કહે તે સારું અને આપણે મનની ચતુરાઈ છોડી દીધી છે. || ૧ || વિરામ||

ਮਨਿ ਤਨਿ ਵਸਿਆ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
આપણા મન અને શરીરમાં ફક્ત પ્રભુ જ વસે છે.

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਕਿਛੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥
જેના કારણે કોઈ તકરાર અને પરેશાની થતી નથી.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀਅ ਕੈ ਸੰਗਿ ॥
પ્રભુ હંમેશા આત્મા સાથે છે અને

ਉਤਰੀ ਮੈਲੁ ਨਾਮ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥੨॥
પ્રભુના નામમાં લીન થવાથી પાપોની મલિનતા દૂર થાય છે. || ૨ ||

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗੋ ਪਿਆਰੁ ॥
અમે પ્રભુના ચરણોમાં પ્રેમમાં છીએ,

ਬਿਨਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ॥
જેના કારણે વાસના, ક્રોધ અને અહંકાર બધાનો નાશ થાય છે.

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਨ ਕਾ ਮਾਰਗੁ ਜਾਨਾਂ ॥
મારે પ્રભુને મળવાના માર્ગે જવું છે અને

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਾਂ ॥੩॥
પ્રભુની ભક્તિથી મન તૃપ્ત થાય છે || ૩ ||

ਸੁਣਿ ਸਜਣ ਸੰਤ ਮੀਤ ਸੁਹੇਲੇ ॥
હે સજ્જનો, સંતો, સુખી મિત્રો! સાંભળો;

ਨਾਮੁ ਰਤਨੁ ਹਰਿ ਅਗਹ ਅਤੋਲੇ ॥
હરિનામ રત્ન અમર્યાદિત છે, તેની સરખામણી કરી શકાતી નથી.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਣ ਨਿਧਿ ਗਾਈਐ ॥
તમે હંમેશા ગુણોના ભંડાર ભગવાનની સ્તુતિ કરો,

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥੪॥੬॥
નાનક કહે છે કે ભાગ્યશાળીને જ મળે છે || ૪ || ૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫ ||

ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਸੇਈ ਸਚੁ ਸਾਹਾ ॥
એ લોકો ધનવાન છે, ભગવાનના દરબારમાં તેઓ જ સાચા શાહુકાર ગણાય છે.

ਹਰਿ ਕੀ ਦਰਗਹ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਹਾ ॥੧॥
જે હરિનામ પ્રત્યે સંપૂર્ણ નિષ્ઠા ધરાવે છે || ૧ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੀਤ ॥
હે મારા મિત્ર મન! હરિનામનો જાપ કરો;

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਨਿਰਮਲ ਪੂਰਨ ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એક સંપૂર્ણ ગુરુ ફક્ત સંપૂર્ણ નસીબ દ્વારા જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેની રીત સંપૂર્ણપણે શુદ્ધ હોય છે ||૧|| વિરામ||

ਪਾਇਆ ਲਾਭੁ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ॥
ત્યારે લાભ પ્રાપ્ત થાય છે અને શુભકામનાઓ મળે છે

ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਈ ॥੨॥
જ્યારે સંતોની કૃપાથી ભગવાનની સ્તુતિ થાય છે. || ૨ ||

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਜੀਵਨ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ત્યારે જ જન્મ સફળ થાય છે અને ત્યારે જ જીવન માન્ય છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੁ ॥੩॥
જયારે ગુરુની કૃપાથી ઈશ્વર-ભક્તિ નો આનંદ મળે છે || ૩ ||

ਬਿਨਸੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰ ॥
નાનક ફરમાવે છે કે માણસની બધી કામ અને ક્રોધ, અહંકાર નાશ પામે છે અને

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੪॥੭॥
ગુરુ થકી તે સંસાર સાગર પાર કરે છે || ૪ || ૭ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫ ||

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪੂਰੀ ਤਾ ਕੀ ਕਲਾ ॥
પૂર્ણ ગુરુની શક્તિ પણ પૂર્ણ છે,

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਸਦਾ ਸਦ ਅਟਲਾ ॥
ગુરુના શબ્દ સદૈવ અટલ છે

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥ ਦੂਖੁ ਦਰਦੁ ਸਭੁ ਤਾ ਕਾ ਨਸੈ ॥੧॥
જેના મનમાં ગુરુની વાણી સ્થિર થાય છે, તેના તમામ દુઃખ અને પીડા દૂર થઈ જાય છે || ૧ ||

ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ਮਨੁ ਰਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
પરમાત્માના રંગમાં લીન થયેલું મન તેના ગુણગાન ગાય છે.

ਮੁਕਤੋੁ ਸਾਧੂ ਧੂਰੀ ਨਾਵੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જે સાધુઓની ચરણરજમાં સ્નાન કરે છે, તે બધા બંધનોમાંથી મુક્ત થઇ જાય છે || ૧ ||વિરામ||

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી જીવ સંસાર સાગરમાંથી પર ઉતારી જાય છે અને

ਭਉ ਭਰਮੁ ਬਿਨਸੇ ਬਿਕਾਰ ॥
એના ભ્રમ-ભય, વિકાર નષ્ટ થઇ જાય છે.

ਮਨ ਤਨ ਅੰਤਰਿ ਬਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ॥
જેના મન તન માં ગુરુચરણ વસી જાય છે

ਨਿਰਭੈ ਸਾਧ ਪਰੇ ਹਰਿ ਸਰਨਾ ॥੨॥
તે નિર્ભય ભાવનાથી પ્રભુની શરણ માં પડી જાય છે ||૨||

ਅਨਦ ਸਹਜ ਰਸ ਸੂਖ ਘਨੇਰੇ ॥
તે સહજ આનંદ અને અનેક સુખ પ્રાપ્ત કરે છે,

ਦੁਸਮਨੁ ਦੂਖੁ ਨ ਆਵੈ ਨੇਰੇ ॥
કોઈ દુશ્મન અથવા દુઃખ પણ એની પાસે નથી ફરકતું.

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਅਪੁਨੇ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ॥
પૂર્ણ ગુરુ પોતાનો બનાવીને એની રક્ષા કરે છે અને

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕਿਲਬਿਖ ਸਭਿ ਲਾਥੇ ॥੩॥
પરમાત્માનો જાપ કરવાથી તેના તમામ પાપો અને દુર્ગુણો દૂર થઈ જાય છે || ૩ ||

ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਸਿਖ ਭਏ ਸੁਹੇਲੇ ॥
અસલમાં સંત, સજ્જન અને શિષ્ય જ સુખી રહે છે,

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪ੍ਰਭ ਸਿਉ ਲੈ ਮੇਲੇ ॥
પૂર્ણ ગુરુ એને પ્રભુથી મળાવે છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਫਾਹਾ ਕਾਟਿਆ ॥
હે નાનક! તેમના જન્મ-મરણના દુ:ખની ફાંસો કપાઈ જાય છે અને

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਪੜਦਾ ਢਾਕਿਆ ॥੪॥੮॥
ગુરુ એના માનને સાચવે છે || ૪ || ૮ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ॥
પૂર્ણ સદગુરુએ જ હરિનામ જ આપ્યું છે,

ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਕਾਰਜੁ ਸਗਲਾ ਰਾਸਿ ਥੀਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એનાથી આનંદ-ખુશીઓ, કલ્યાણ અને સદૈવ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે અને અમારા બધા કાર્ય પુરા થાય છે ||૧||વિરામ||

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਕੇ ਮਨਿ ਵੂਠੇ ॥
ગુરુના ચરણ કમળ મારા મનમાં વસી ગયા છે,

ਦੂਖ ਦਰਦ ਭ੍ਰਮ ਬਿਨਸੇ ਝੂਠੇ ॥੧॥
જેનાથી દુઃખ-દર્દ, ખોટો બ્રહ્મ નાશ થઇ ગયો છે || ૧ ||

ਨਿਤ ਉਠਿ ਗਾਵਹੁ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
રોજ ઉઠીને પ્રભુની વાણી ગાઓ.

ਆਠ ਪਹਰ ਹਰਿ ਸਿਮਰਹੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ॥੨॥
હે જીવ! આઠ પ્રહર પરમાત્માનું સ્મરણ કરો || ૨ ||

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਭਨੀ ਥਾਈ ॥
ઘરની બહાર દરેક સ્થાન પર પ્રભુ જ વિદ્યમાન છે,

ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ਜਹ ਹਉ ਜਾਈ ॥੩॥
જ્યાં પણ અમે જઈએ છીએ, ત્યાં સાથ આપીને મદદ કરે છે || ૩ ||

ਦੁਇ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
નાનક બંને હાથ જોડીને પ્રાર્થના કરે છે કે

ਸਦਾ ਜਪੇ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥੪॥੯॥
સદૈવ ગુણોના ઘર એવા ઈશ્વરનો જાપ કરો || ૪ || ૬ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫ ||

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਣੁ ॥
પરબ્રહ્મ પ્રભુ સર્વગુણસંપન્ન તેમજ બુધ્દ્ધિમાન છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ਵਡਭਾਗੀ ਦਰਸਨ ਕਉ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પૂર્ણગુરુ સારા ભાગ્ય થી જ પ્રાપ્ત થાય છે, હું એમના દર્શન પર કુરબાન છું ||૧||વિરામ||

ਕਿਲਬਿਖ ਮੇਟੇ ਸਬਦਿ ਸੰਤੋਖੁ ॥
ગુરુના વચનથી બધા પાપો ભૂંસાઈ જાય છે અને મનને સંતોષ મળે છે.

ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਨ ਹੋਆ ਜੋਗੁ ॥
પ્રભુનું નામ પૂજાને પાત્ર છે.

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹੋਆ ਪਰਗਾਸੁ ॥
ઋષિમુનિઓના સંગતમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ ઝળકે છે અને

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨ ਮਾਹਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧॥
પ્રભુના ચરણ કમળ મનમાં વસી જાય છે || ૧ ||

ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਤਿਨਿ ਲੀਆ ਰਾਖਿ ॥
આપણને બનાવનાર ગુરુએ આપણને બચાવ્યા છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਾ ਅਨਾਥ ਕਾ ਨਾਥੁ ॥
પરમ પ્રભુ અનાથનો નાથ છે.

ਜਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥
જેના પર તે કૃપા-દ્રષ્ટિ કરે છે,

ਪੂਰਨ ਕਰਮ ਤਾ ਕੇ ਆਚਾਰ ॥੨॥
એના બધા આચરણ અને કર્મ પુરા થઇ જાય છે || ૨ ||

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਵੇ ॥
તે દરરોજ ઈશ્વરના ગુણ ગાઈ છે અને

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਨ ਭਵੇ ॥
ચોરાસી લાખ યોનીઓના ચક્રમાંથી મુક્ત થઇ જાય છે.

ਈਹਾਂ ਊਹਾਂ ਚਰਣ ਪੂਜਾਰੇ ॥
લોક-પરલોકમાં એના ચરણો ની પૂજા થઇ છે અને

ਮੁਖੁ ਊਜਲੁ ਸਾਚੇ ਦਰਬਾਰੇ ॥੩॥
સાચા દરબાર માં એનું જ મુખ ચમકે છે || ૨ ||

ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਗੁਰਿ ਧਰਿਆ ਹਾਥੁ ॥
જેના મસ્તક પર ગુરુ હાથ રાખે છે,

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਦਾਸੁ ॥
કરોડો માં એવો કોઈ વીર જ દાસ હોય છે.

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਪੇਖੈ ਭਰਪੂਰਿ ॥
તે સમુદ્ર, ધરતી, આકાશ બધામાં ઈશ્વરને જ વ્યાપક રીતે જુએ છે.

ਨਾਨਕ ਉਧਰਸਿ ਤਿਸੁ ਜਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ॥੪॥੧੦॥
નાનક ફરમાવે છે કે એ ભક્તની ચારણરજથી ઉદ્ધાર થઇ જાય છે || ૪ || ૧૦ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਕੁਰਬਾਣੁ ਜਾਈ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਅਪਨੇ ॥
હું મારા પૂર્ણ ગુરુ પર બલીહાર જાવ છું,

ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਪਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જિસુ જેની કૃપાથી પરમાત્મા નું જાપ કર્યું છે || ૧ || વિરામ||

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਸੁਣਤ ਨਿਹਾਲ ॥
એની અમૃતવાણી સાંભળીને મન નિહાલ થઇ ગયું છે અને

ਬਿਨਸਿ ਗਏ ਬਿਖਿਆ ਜੰਜਾਲ ॥੧॥
વિકારોની જંજાળ નષ્ટ થઇ ગયા છે || ૧ ||

ਸਾਚ ਸਬਦ ਸਿਉ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
સાચા શબ્દથી પ્રીતિ લગાવી છે તો

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪੁਨਾ ਆਇਆ ਚੀਤਿ ॥੨॥
પોતાનો પ્રભુ જ યાદ આવ્યો || ૨ ||

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਹੋਆ ਪਰਗਾਸੁ ॥
હરિનામ નું જાપ કરવાથી જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ થયો છે અને

ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਕੀਨਾ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੁ ॥੩॥
ગુરુનો ઉપદેશ હૃદયમાં વસી ગયો છે || ૩ ||

ਗੁਰ ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਦਇਆਲ ॥
ગુરુ સર્વશક્તિમાન અને હંમેશા દયાળુ છે.

ਹਰਿ ਜਪਿ ਜਪਿ ਨਾਨਕ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥੪॥੧੧॥
નાનકે કહ્યું છે કે ઈશ્વરનો જાપ કરવાથી વ્યક્તિ પ્રસન્ન થાય છે.|| ૪ || ૧૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫ ||

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
'ગુરુ-ગુરુ'નો જાપ કરવાથી હંમેશા સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲਾ ਅਪਣਾ ਨਾਮੁ ਆਪਿ ਜਪਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દીનદયાળુએ કૃપા કરીને સ્વયં જ મને તેમના નામનો જાપ કરાવ્યો છે. ||૧||વિરામ||

ਸੰਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਭਇਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
સંતોના સાનિધ્યમાં મળવાથી જ્ઞાનનો પ્રકાશ થયો છે અને

ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਪੂਰਨ ਭਈ ਆਸ ॥੧॥
પરમાત્માના મંત્રોચ્ચારથી અમારી દરેક આશા પૂર્ણ થઈ છે || ૧ ||

ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਸੁਖ ਮਨਿ ਵੂਠੇ ॥
સર્વ-કલ્યાણ અને સુખ પ્રાપ્ત થયું છે અને મન આનંદમય બની ગયું છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਏ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤੂਠੇ ॥੨॥੧੨॥
હે નાનક! ગુરુની પ્રસન્નતાથી પરમાત્માના ગુણગાન કર્યા છે || ૨ || ૧૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ ਬਿਭਾਸ
પ્રભાતિ મહેલ ૫ ઘર ૨ બિભાસ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ਠਾਉ ॥
અન્ય કોઈ જગ્યા

ਨਾਹੀ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਉ ॥
પરમાત્માના નામ વિના નથી.

ਸਰਬ ਸਿਧਿ ਕਲਿਆਨ ॥
તેનાથી જ વ્યક્તિને બધી સિદ્ધિઓ અને કલ્યાણ મળે છે અને

ਪੂਰਨ ਹੋਹਿ ਸਗਲ ਕਾਮ ॥੧॥
બધા કાર્ય પુરા થાય છે || ૧ ||

ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪੀਐ ਨੀਤ ॥
નિત્ય પરમાત્મા નું નામ જપવું જોઈએ,

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰੁ ਬਿਨਸੈ ਲਗੈ ਏਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આના કારણે વાસના-ક્રોધ અને અહંકારનો નાશ થાય છે અને માત્ર પ્રભુપ્રેમ જ રહે છે. ||૧||વિરામ||

ਨਾਮਿ ਲਾਗੈ ਦੂਖੁ ਭਾਗੈ ਸਰਨਿ ਪਾਲਨ ਜੋਗੁ ॥
પરમાત્માના નામમાં લીન થવાથી સર્વ દુ:ખો દૂર થઈ જાય છે અને તે જ આશ્રય અને પાલન કરવા સક્ષમ છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਜਮੁ ਨ ਤੇਟੈ ਜਿਸੁ ਧੁਰਿ ਹੋਵੈ ਸੰਜੋਗੁ ॥੨॥
જે વ્યક્તિનું ઉત્તમ સૌભાગ્ય હોય છે, તેને સદ્ગુરુનો સાક્ષાત્કાર થાય છે અને યમરાજ પણ તેને પરેશાન કરતા નથી ||૨||

ਰੈਨਿ ਦਿਨਸੁ ਧਿਆਇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਤਜਹੁ ਮਨ ਕੇ ਭਰਮ ॥
મનની ભ્રમણા છોડીને રાત-દિવસ પ્રભુની ભક્તિ કરો.

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਜਿਸਹਿ ਪੂਰਨ ਕਰਮ ॥੩॥
જેના પર પૂર્ણ કૃપા હોય છે, તેને સંતોના સંગતમાં પ્રભુ મળી જાય છે || ૩ ||

ਜਨਮ ਜਨਮ ਬਿਖਾਦ ਬਿਨਸੇ ਰਾਖਿ ਲੀਨੇ ਆਪਿ ॥
આપણા જન્મોજન્મના દુ:ખનો નાશ થયો છે, પ્રભુએ સ્વયં જ બચાવી લીધો છે,

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮੀਤ ਭਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਾਪਿ ॥੪॥੧॥੧੩॥
નાનક કહે છે કે પ્રભુ જ આપણા માતા, પિતા, મિત્ર અને ભાઈ છે, તેથી તેમનો જ જપ કરો || ૪ || ૧ || ૧૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਬਿਭਾਸ ਪੜਤਾਲ
પ્રભાતી મહેલ ૫ બિભાસ પડ઼તાલ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਜਾਪ ॥
રામ - રામ જપતા રહો;

ਕਲਿ ਕਲੇਸ ਲੋਭ ਮੋਹ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅਹੰ ਤਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આના કારણે કલેશ, લોભ, મોહ, અહંકાર અને ક્રોધ વગેરે બધાનો નાશ થાય છે. || ૧ || વિરામ||

ਆਪੁ ਤਿਆਗਿ ਸੰਤ ਚਰਨ ਲਾਗਿ ਮਨੁ ਪਵਿਤੁ ਜਾਹਿ ਪਾਪ ॥੧॥
અભિમાન છોડીને સંતોના ચરણોમાં ભજન કરો, તેનાથી મન શુદ્ધ થાય છે અને પાપોનો નાશ થાય છે. || ૧ ||

ਨਾਨਕੁ ਬਾਰਿਕੁ ਕਛੂ ਨ ਜਾਨੈ ਰਾਖਨ ਕਉ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਈ ਬਾਪ ॥੨॥੧॥੧੪॥
નાનક કહે છે કે નિર્દોષ બાળક કંઈ પણ જાણતું નથી, ફક્ત પ્રભુ જ માતા-પિતાની જેમ તેની સંભાળ રાખે છે. || ૨ || ૧ || ૧૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਰਨਿ ਟੇਕ ॥
અમને તો પ્રભુના ચરણનો જ આશરો છે.

ਊਚ ਮੂਚ ਬੇਅੰਤੁ ਠਾਕੁਰੁ ਸਰਬ ਊਪਰਿ ਤੁਹੀ ਏਕ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે માલિક ! તમે મહાન છો, તમે અનંત છો, ફક્ત તમે જ બધાથી મોટા છો. ||૧||વિરામ ||

ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਦੁਖ ਬਿਦਾਰ ਦੈਨਹਾਰ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ॥੧॥
તે જ જીવનનો આશ્રય, સર્વ દુ:ખો દૂર કરનાર અને જ્ઞાન આપનાર છે. || ૧ ||

ਨਮਸਕਾਰ ਰਖਨਹਾਰ ਮਨਿ ਅਰਾਧਿ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਕ ॥
હે સર્વ રક્ષક! અમારા તમને નમસ્કાર છે. અમે તો મનમાં ફક્ત પ્રભુની જ આરાધના કરીએ છીએ.

ਸੰਤ ਰੇਨੁ ਕਰਉ ਮਜਨੁ ਨਾਨਕ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਅਨੇਕ ॥੨॥੨॥੧੫॥
નાનકે ફરમાવ્યું છે કે સંતોના ચરણોની ધૂળમાં સ્નાન કરવાથી અનેક સુખ મળે છે. || ૨ || ૨ || ૧૫ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਹਲਾ ੧ ਬਿਭਾਸ
પ્રભાતી અષ્ટપદી મહેલ ૧ બિભાસ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਦੁਬਿਧਾ ਬਉਰੀ ਮਨੁ ਬਉਰਾਇਆ ॥
પાગલ દ્વિધાએ આ મનને પણ પાગલ બનાવી દીધું છે.

ਝੂਠੈ ਲਾਲਚਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ॥
ખોટા લોભમાં ફસાઈને અમૂલ્ય જીવન ગુમાવ્યું છે.

ਲਪਟਿ ਰਹੀ ਫੁਨਿ ਬੰਧੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
તે જીવતંત્રને એવી રીતે આવરી લે છે કે તેને ફરીથી રોકી શકાતું નથી.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ॥੧॥
સાચા ગુરુ જ પ્રભુના નામનો જાપ કરાવીને એનાથી બચાવે છે || ૧ ||

ਨਾ ਮਨੁ ਮਰੈ ਨ ਮਾਇਆ ਮਰੈ ॥
ન તો મનની ઈચ્છાઓ નાશ પામે છે કે ન તો માયાના મોહનો અંત આવે છે.

ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋਈ ਜਾਣੈ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਭਉ ਸਾਗਰੁ ਤਰੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેણે કંઇ પ્રાપ્ત કર્યું છે, તે જ જાણે છે; શબ્દના ચિંતન દ્વારા તે ભયંકર સંસાર-સાગરથી પર ઉતારી જાય છે || ૧ || વિરામ ||

ਮਾਇਆ ਸੰਚਿ ਰਾਜੇ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥
માયા સંગ્રહ કરીને રાજા અહંકારી બની જાય છે,

ਮਾਇਆ ਸਾਥਿ ਨ ਚਲੈ ਪਿਆਰੀ ॥
પણ પ્યારી માયા એનો સાથ નથી આપતી

ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਹੈ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ॥
માયા - મમતા અનેક રંગ બતાવે છે,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਕੋ ਸਾਥਿ ਨ ਸੰਗੀ ॥੨॥
પણ પરમાત્મા ના નામ વગર કોઈ સાથ નથી આપતું || ૨ ||

ਜਿਉ ਮਨੁ ਦੇਖਹਿ ਪਰ ਮਨੁ ਤੈਸਾ ॥
મન જે પ્રકારે, કોઈ ને જુએ છે, એને એવું જ બીજું મન મળે છે

ਜੈਸੀ ਮਨਸਾ ਤੈਸੀ ਦਸਾ ॥
જેવી ઈચ્છા હોય છે, એવી જ દશા થાય છે

ਜੈਸਾ ਕਰਮੁ ਤੈਸੀ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
તે જેવા કર્મ કરે છે, એવી જ લગની લાગી જાય છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਛਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਵੈ ॥੩॥
ગુરુના ઉપદેશનો પાલન કરવાથી સહજાવસ્થા પ્રાપ્ત થાય છે || ૩ ||

ਰਾਗਿ ਨਾਦਿ ਮਨੁ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
રાગ-સંગીતમાં લીન થયેલું મન દ્વૈતમાં લીન છે.

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
મનમાં છળ - કપટના કારણે મનુષ્ય ખુબ જ દુઃખ પ્રાપ્ત કરે છે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
જયારે સદ્દગુરુ થી મિલાપ થાય છે તો જ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે,

ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੪॥
પછી વ્યક્તિ પરમાત્માના નામનું ધ્યાન ચાલુ રાખે છે. || ૪ ||

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
તે ગુરુના સાચા ઉપદેશ થી સત્કર્મ કરે છે અને

ਸਚੀ ਬਾਣੀ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
શુદ્ધ વાણી દ્વારા પરમાત્માના ગુણ વ્યક્ત કરે છે.

ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਅਮਰ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥
તે પોતાના સાચા ઘરમાં રહીને અમર પદ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਤਾ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ॥੫॥
આ રીતે પ્રભુના દ્વાર પાર શોભા પ્રાપ્ત થાય છે || ૫ ||

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
ગુરુની સેવા વિના ભક્તિ નથી.

ਅਨੇਕ ਜਤਨ ਕਰੈ ਜੇ ਕੋਈ ॥
અલબત્ત, કોઈ સખ્ત પ્રયાસ કરે છે.

ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਸਬਦੇ ਖੋਈ ॥
જ્યારે ગુરુના શબ્દોમાંથી અહંકાર દૂર થાય છે તો,

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਸੋਈ ॥੬॥
મનમાં નિર્મલ નામ વાસી જાય છે || ૬ ||

ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਸਬਦੁ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
આ દુનિયામાં બ્રહ્મ-શબ્દ જ શ્રેષ્ઠ પ્રાપ્તિ છે

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਹੋਰੁ ਮੋਹੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
પ્રભુ શબ્દ વિના બધું જ મોહ તેમજ અંધકાર છે અને

ਸਬਦੇ ਨਾਮੁ ਰਖੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
શબ્દ થી જ નામ હૃદયમાં ધારણ થાય છે

ਸਬਦੇ ਗਤਿ ਮਤਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥੭॥
શબ્દનું એટલું મહત્વ છે કે એનાથી મુક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે || ૭ ||

ਅਵਰੁ ਨਾਹੀ ਕਰਿ ਦੇਖਣਹਾਰੋ ॥
પ્રભુ સિવાય બીજું અન્ય કોઈ નથી, જે રચના કરીને પોષણ કરવાવાળો છે

ਸਾਚਾ ਆਪਿ ਅਨੂਪੁ ਅਪਾਰੋ ॥
તે સત્ય સ્વરૂપ, અનુપમ અને અપાર છે.

ਰਾਮ ਨਾਮ ਊਤਮ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે - રામ નામના સ્મરણથી જ ઉત્તમ ગતિ હોય છે,

ਨਾਨਕ ਖੋਜਿ ਲਹੈ ਜਨੁ ਕੋਈ ॥੮॥੧॥
કોઈ પણ જિજ્ઞાસુ શોધીને મેળવી લે છે || ૮ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਸਗਲ ਜਗੁ ਛਾਇਆ ॥
પુરા સંસારમાં માયા નો મોહ ફેલાયેલ છે.

ਕਾਮਣਿ ਦੇਖਿ ਕਾਮਿ ਲੋਭਾਇਆ ॥
સુંદર યુવતી ને જોઈને કામવાસના ઇચ્છુક એના પર મોહિત થઈ જાય છે.

ਸੁਤ ਕੰਚਨ ਸਿਉ ਹੇਤੁ ਵਧਾਇਆ ॥
જીવ પોતાના પુત્ર તેમજ ધન - દોલતથી મોહિત છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਅਪਨਾ ਇਕੁ ਰਾਮੁ ਪਰਾਇਆ ॥੧॥
બધી વસ્તુઓને તે પોતાની જ માને છે, પણ એક પરમેશ્વર જ તેના માટે પારકા થયેલો છે ||૧||

ਐਸਾ ਜਾਪੁ ਜਪਉ ਜਪਮਾਲੀ ॥
માળા લઈને એવો જાપ કરો કે

ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਰਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨਿਰਾਲੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સુખ-દુઃખ ભૂલીને ભક્તિમાં લીન થઇ જાઓ || ૧ || વિરામ||

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਤੇਰਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥
હે ગુણોંના ખજાના ! તારું રહસ્ય કોઈ જાણી શકતું નથી,

ਸਾਚ ਸਬਦਿ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥
સાચા શબ્દ દ્વારા જ જીવ તારામાં લીન હોય છે.

ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਤੁਧੁ ਆਪਿ ਰਚਾਇਆ ॥
જન્મ-મરણ તે જાતે જ બનાવ્યું છે.

ਸੇਈ ਭਗਤ ਜਿਨ ਸਚਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥੨॥
એજ પરમ ભક્ત છે, જેને પરમાત્મામાં મન લગાવ્યું છે || ૨ ||

ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਰਹਰਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥
ઈશ્વરના જ્ઞાન ધ્યાન ને

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੀ ॥
સદ્દગુરુના સાક્ષાત્કાર વગર કોઈ જાણી શકતું નથી.

ਸਗਲ ਸਰੋਵਰ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
બધાના અંતરમનમાં એનો જ પ્રકાશ ફેલાયેલ છે,

ਆਨਦ ਰੂਪ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥੩॥
હું એ આનંદરૂપી પ્રભુ પર કુરબાન છું. || ૩ ||

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮਤੀ ਪਾਏ ॥
ગુરુની શિક્ષાથી જ ભાવ-ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਸਬਦਿ ਜਲਾਏ ॥
શબ્દથી મનનો અહંકાર બળી જાય છે.

ਧਾਵਤੁ ਰਾਖੈ ਠਾਕਿ ਰਹਾਏ ॥
એનાથી ચંચળ મન કાબુ થઇ જાય છે અને

ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ॥੪॥
સાચું નામ મનમાં સ્થિત થઇ જાય છે || ૪ ||

ਬਿਸਮ ਬਿਨੋਦ ਰਹੇ ਪਰਮਾਦੀ ॥
આનંદ ઉત્પન્ન કરવાવાળી રમતો અને ભવ્યતા ખતમ થઇ જાય છે.

ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਨਿਆ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥
ગુરુના ઉપદેશ પર આધાર રાખીને, વ્યક્તિ ઈશ્વરમાં ધ્યાન રાખે છે.

ਦੇਖਿ ਨਿਵਾਰਿਆ ਜਲ ਮਹਿ ਆਗੀ ॥
દર્શન કરીને જીવ ઇચ્છારૂપી અગ્નિને નામ રૂપી જળથી દૂર કરે છે.

ਸੋ ਬੂਝੈ ਹੋਵੈ ਵਡਭਾਗੀ ॥੫॥
આ રહસ્ય ને સમાજવવાવાળાને ભાગ્યશાળી માનવામાં આવે છે || ૫ ||

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਏ ॥
જો આત્મા સદ્દગુરુની સેવા કરે તો તેના તમામ ભ્રમ દૂર થાય છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗੈ ਸਚਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
તે રાત-દિવસ જાગૃત રહીને તે ઈશ્વરમાં લીન રહે છે.

ਏਕੋ ਜਾਣੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
એક પરમશક્તિ સિવાય તે કોઈને માનતો નથી અને

ਸੁਖਦਾਤਾ ਸੇਵੇ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥੬॥
સુખદાતા પ્રભુની ઉપાસનાથી તે નિર્મલ થઇ જાય છે || ૬ ||

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જ્યારે શબ્દના ચિંતન દ્વારા સેવામાં ધ્યાન લાગે છે ત્યારે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
અહંકાર મટી જાય છે, આ જ જપ તપ સંયમ છે.

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਜਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਏ ॥
શબ્દને સાંભળવાવાળો જીવ મુક્ત થઇ જાય છે અને

ਸਚੀ ਰਹਤ ਸਚਾ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥੭॥
સત્કર્મ દ્વારા સાચું સુખ મળે છે || ૭ ||

ਸੁਖਦਾਤਾ ਦੁਖੁ ਮੇਟਣਹਾਰਾ ॥
ઈશ્વર સુખ દેવાવાળો છે, બધા દુઃખોને મટાડવા વાળો છે

ਅਵਰੁ ਨ ਸੂਝਸਿ ਬੀਜੀ ਕਾਰਾ ॥
તેમની ભક્તિ સિવાય બીજા બધા કામ નકામા છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਹਰਿ ਆਗੈ ਰਾਖਿਆ ॥
નાનક કહે છે કે જે વ્યક્તિ પોતાનું આખું શરીર, મન અને સંપત્તિ પ્રભુને સમર્પિત કરે છે,

ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਮਹਾ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ॥੮॥੨॥
તેને જ મહારસ મળે છે. || ૮ || ૨ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਭੁਅੰਗਮ ਭਾਠੀ ਰੇਚਕ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭ ਕਰੈ ॥
માણસ ન્યોલી કર્મ કરે છે, કુંડલિનીની મદદથી શ્વાસ ભરવાની, રોકી રાખવાની અને બહાર કાઢવાની ક્રિયા કરે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਛੁ ਸੋਝੀ ਨਾਹੀ ਭਰਮੇ ਭੂਲਾ ਬੂਡਿ ਮਰੈ ॥
પણ સાચા ગુરુ વિના જ્ઞાન મળતું નથી અને ભ્રમમાં ભૂલો કરીને મૃત્યુ પામે છે.

ਅੰਧਾ ਭਰਿਆ ਭਰਿ ਭਰਿ ਧੋਵੈ ਅੰਤਰ ਕੀ ਮਲੁ ਕਦੇ ਨ ਲਹੈ ॥
અંધ વ્યક્તિ શરીરને સારી રીતે સાફ કરે છે, પરંતુ તેના મનની મલિનતા ક્યારેય દૂર થતી નથી.

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਫੋਕਟ ਸਭਿ ਕਰਮਾ ਜਿਉ ਬਾਜੀਗਰੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲੈ ॥੧॥
પ્રભુના નામ વિના તમામ ક્રિયાઓ નિરર્થક છે, જેવી રીતે એક જાદુગર લોકોને મૂંઝવણમાં રાખે છે. || ૧ ||

ਖਟੁ ਕਰਮ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸੋਈ ॥
પરમાત્માનું પવિત્ર નામ જ છ ક્રિયા છે.

ਤੂ ਗੁਣ ਸਾਗਰੁ ਅਵਗੁਣ ਮੋਹੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે પ્રભુ! તું ગુનો નો સાગર છે, પરંતુ મારામાં ફક્ત અવગુણ જ ભરેલા છે ||૧||વિરામ||

ਮਾਇਆ ਧੰਧਾ ਧਾਵਣੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕਾਰ ਬਿਕਾਰ ॥
મનુષ્ય માયાના ધંધામાં ભાગદોડ કરે છે, ખોટી બુદ્ધિને કારણે વિકારયુક્ત કાર્ય કરે છે.

ਮੂਰਖੁ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦਾ ਬੂਝਿ ਨ ਸਕੈ ਕਾਰ ॥
મૂર્ખ વ્યક્તિ અભિમાન કરીને સ્વયં જ મહાન માને છે, પરંતુ સાચા કાર્ય ને કોઈ સમજતું નથી.

ਮਨਸਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਮਨਮੁਖ ਬੋਲ ਖੁਆਰ ॥
માયામાં મોહિત થઈને તે વાસનામાં ફસાઈ જાય છે, એવો સ્વેચ્છાચારી કડવા વચન જ બોલે છે.

ਮਜਨੁ ਝੂਠਾ ਚੰਡਾਲ ਕਾ ਫੋਕਟ ਚਾਰ ਸੀਂਗਾਰ ॥੨॥
એ ચાંડાલનું સ્નાન પણ મિથ્યા છે અને ચાર પ્રકારના કામોનો શૃંગાર પણ વ્યર્થ છે. ||૨||

ਝੂਠੀ ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਹੈ ਕਰਣੀ ਬਾਦਿ ਬਿਬਾਦੁ ॥
તેનું મન મિથ્યા છે અને જીવન-આચાર વાદ-વિવાદ એ જ રહે છે.

ਝੂਠੇ ਵਿਚਿ ਅਹੰਕਰਣੁ ਹੈ ਖਸਮ ਨ ਪਾਵੈ ਸਾਦੁ ॥
આવા અહંકારી અસત્યમાં ફસાયેલા રહે છે અને સદ્દગુરુને માણતા નથી.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਕਮਾਵਣਾ ਫਿਕਾ ਆਵੈ ਸਾਦੁ ॥
હરિનામનું સ્મરણ કર્યા વિના અન્ય ક્રિયાઓ કરવાથી આનંદ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਦੁਸਟੀ ਸਭਾ ਵਿਗੁਚੀਐ ਬਿਖੁ ਵਾਤੀ ਜੀਵਣ ਬਾਦਿ ॥੩॥
દુષ્ટોની સંગતમાં રહેવાથી દુઃખ જ આવે છે અને ઝેર મળવાથી જીવનનો અંત આવે છે. || ૩ ||

ਏ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਮਰਹੁ ਨ ਕੋਈ ॥
હે મૂંઝવણમાં ભુલાઈ ગયેલા લોકો! કોઈ ભૂલમાં પડશો નહીં

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥
સદ્દગુરુની સેવામાં તલ્લીન રહેવાથી હંમેશા સુખ મળી શકે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਕਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥
સદ્દગુરુ વિના કોઈને મુક્તિ મળી નથી.

ਆਵਹਿ ਜਾਂਹਿ ਮਰਹਿ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥੪॥
નહીંતર આવાગમનમાં જીવ વારંવાર જન્મે છે અને મૃત્યુ પામે છે || ૪ ||

ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਧਾਤੁ ॥
આ શરીર ત્રણ ગુણોનું બનેલું છે અને

ਇਸ ਨੋ ਵਿਆਪੈ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੁ ॥
એને શોક - સંતાપ સતાવે છે.

ਸੋ ਸੇਵਹੁ ਜਿਸੁ ਮਾਈ ਨ ਬਾਪੁ ॥
તો એ પરમાત્માની ઉપાસના કરો, જેના કોઈ માતા અથવા પિતા નથી.

ਵਿਚਹੁ ਚੂਕੈ ਤਿਸਨਾ ਅਰੁ ਆਪੁ ॥੫॥
મનમાંથી તરસ તેમજ અહં ને દૂર કરો || ૫ ||

ਜਹ ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਤਹ ਸੋਈ ॥
હું જ્યાં પણ જોઉં છું, ત્યાં પરમેશ્વર જ વિધમાન છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
પરંતુ સદ્દગુરુના મિલાપ વિના મુક્તિ નથી મળતી.

ਹਿਰਦੈ ਸਚੁ ਏਹ ਕਰਣੀ ਸਾਰੁ ॥
હ્રદયમાં સત્યને રાખીને ઉત્તમ કર્મ છે,

ਹੋਰੁ ਸਭੁ ਪਾਖੰਡੁ ਪੂਜ ਖੁਆਰੁ ॥੬॥
અન્ય પૂજા - પાઠ બધા પાખંડ છે || ૬ ||

ਦੁਬਿਧਾ ਚੂਕੈ ਤਾਂ ਸਬਦੁ ਪਛਾਣੁ ॥
જ્યારે અગવડ દૂર થાય છે તો શબ્દ જ ઓળખ થઇ જાય છે.

ਘਰਿ ਬਾਹਰਿ ਏਕੋ ਕਰਿ ਜਾਣੁ ॥
ત્યારે જીવ ઘરની બહાર એક જ પ્રભુને માને છે.

ਏਹਾ ਮਤਿ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥
શબ્દને માનવામાં જ ઉત્તમ બુધ્ધિ છે,

ਵਿਚਿ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਥੈ ਪਵੈ ਛਾਰੁ ॥੭॥
અગવડમાં અપમાન જ પ્રાપ્ત થાય છે || ૭ ||

ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુનો ઉત્તમ સિધ્ધાંત એ જ છે કે સારા કર્મ જ પરમાત્મા ના કીર્તિ ગાન કરવા છે.

ਸੰਤ ਸਭਾ ਗੁਣ ਗਿਆਨੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥
સંત પુરુષોની સંગતમાં પ્રભુના ગુણો તેમજ જ્ઞાનનું ચિંતન હોય છે.

ਮਨੁ ਮਾਰੇ ਜੀਵਤ ਮਰਿ ਜਾਣੁ ॥
જે મનની વાસનાઓ ને સમાપ્ત કરી દે છે. એને જીવન મુક્તિ માની મળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਨਦਰਿ ਪਛਾਣੁ ॥੮॥੩॥
હે નાનક! પરમાત્માની કૃપા દ્રષ્ટિથી જ એની ઓળખ હોય છે ||૮||૬||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ਦਖਣੀ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧ દખણી

ਗੋਤਮੁ ਤਪਾ ਅਹਿਲਿਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤਿਸੁ ਦੇਖਿ ਇੰਦ੍ਰੁ ਲੁਭਾਇਆ ॥
તપસ્વી ગૌતમની સુંદર સ્ત્રી અહલ્યાને જોઈને દેવરાજ ઈન્દ્ર મુગ્ધ થઇ ગયા.

ਸਹਸ ਸਰੀਰ ਚਿਹਨ ਭਗ ਹੂਏ ਤਾ ਮਨਿ ਪਛੋਤਾਇਆ ॥੧॥
"(તેથી તેણે તેની સાથે કપટથી સંભોગ કર્યો) જ્યારે ગૌતમએ તેને શ્રાપ આપ્યો, ત્યારે તેના શરીર પર યોનિના હજારો નિશાન બન્યા, તે પછી તેણીને તેની ભૂલનો ઘણો પસ્તાવો થયો.

ਕੋਈ ਜਾਣਿ ਨ ਭੂਲੈ ਭਾਈ ॥
હે ભાઈ! કોઈ જાણી જોઈને ભૂલ ન કરો

ਸੋ ਭੂਲੈ ਜਿਸੁ ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਬੂਝੈ ਜਿਸੈ ਬੁਝਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ખરેખર તે જ ભૂલ કરે છે, જેને પરમાત્મા સ્વયં ભૂલી જાય છે અને જેને તે સાંજે છે, તેજ સાંજે છે ||૧||વિરામ||

ਤਿਨਿ ਹਰੀ ਚੰਦਿ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਪਤਿ ਰਾਜੈ ਕਾਗਦਿ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥
પૃથ્વીપતિ રાજા હરિશ્ચંદ્ર તેમના ભાગ્યને સમજી શક્યા નહીં.

ਅਉਗਣੁ ਜਾਣੈ ਤ ਪੁੰਨ ਕਰੇ ਕਿਉ ਕਿਉ ਨੇਖਾਸਿ ਬਿਕਾਈ ॥੨॥
જો તે તેના પુણ્ય કાર્યોને અવગુણ માનતો હોય, તો તે ગુલામોના બજારમાં શા માટે વેચાતો? ||૨||

ਕਰਉ ਅਢਾਈ ਧਰਤੀ ਮਾਂਗੀ ਬਾਵਨ ਰੂਪਿ ਬਹਾਨੈ ॥
વામન રૂપ ધારણ કરીને ભગવાને રાજા બલિ પાસે અઢી પગલાંની જમીન માંગી.

ਕਿਉ ਪਇਆਲਿ ਜਾਇ ਕਿਉ ਛਲੀਐ ਜੇ ਬਲਿ ਰੂਪੁ ਪਛਾਨੈ ॥੩॥
જો રાજા બલિએ વામનના સ્વરૂપને ઓળખી લીધું હોત તો તેઓ છેતરાયા ન હોત અને તેઓ પાતાળમાં પણ ના જાત. || ૩ ||

ਰਾਜਾ ਜਨਮੇਜਾ ਦੇ ਮਤੀਂ ਬਰਜਿ ਬਿਆਸਿ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ॥
મુનિ વ્યાસે રાજા જનમેજયને ઉપદેશ આપીને સમજાવ્યું (કોઈ સુંદર છોકરી સાથે લગ્ન ન કરવા કે યજ્ઞ વગેરે ન કરવા) પણ તેમણે આ સૂચનાનું પાલન ન કર્યું,

ਤਿਨਿ੍ ਕਰਿ ਜਗ ਅਠਾਰਹ ਘਾਏ ਕਿਰਤੁ ਨ ਚਲੈ ਚਲਾਇਆ ॥੪॥
તેણે પત્નીની વિનંતી પર યજ્ઞ કર્યો અને ક્રોધિત થઈને અઢાર બ્રાહ્મણોને મારી નાખ્યા, જેના પરિણામે તે રક્તપિત્તનો શિકાર બન્યો, હકીકતમાં ભાગ્ય ક્યારેય બદલી શકાતું નથી. ||૪||

ਗਣਤ ਨ ਗਣੀਂ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣਾ ਬੋਲੀ ਭਾਇ ਸੁਭਾਈ ॥
એવા ઘણા લોકો છે જેમને હું ગણી શકતો નથી. હું પરમાત્માની આજ્ઞાનું પાલન કરીને સ્વાભાવિક રીતે બોલું છું.

ਜੋ ਕਿਛੁ ਵਰਤੈ ਤੁਧੈ ਸਲਾਹੀਂ ਸਭ ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ॥੫॥
હે પ્રભુ! જે કંઈ થઈ રહ્યું છે એ તારી જ સ્તુતિ છે, બધી તમારી ખાનદાની છે. ||૫||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਿਪਤੁ ਲੇਪੁ ਕਦੇ ਨ ਲਾਗੈ ਸਦਾ ਰਹੈ ਸਰਣਾਈ ॥
ગુરુમુખ અસ્પૃશ્ય રહે છે, તેને ક્યારેય પાપોનો વાસ નથી લાગતો અને તે હંમેશા પ્રભુના આશ્રયમાં રહે છે.

ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਗਧੁ ਆਗੈ ਚੇਤੈ ਨਾਹੀ ਦੁਖਿ ਲਾਗੈ ਪਛੁਤਾਈ ॥੬॥
પણ મૂર્ખ સત્યની અવગણના કરશે અને દુઃખી થઈને પસ્તાવો કરશે. || ૬ ||

ਆਪੇ ਕਰੇ ਕਰਾਏ ਕਰਤਾ ਜਿਨਿ ਏਹ ਰਚਨਾ ਰਚੀਐ ॥
જેણે આ જગતનું સર્જન કર્યું છે, તે પરમાત્મા જ પોતે જ બધું કરે છે અને કરાવે છે.

ਹਰਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨ ਜਾਈ ਜੀਅਹੁ ਅਭਿਮਾਨੇ ਪੈ ਪਚੀਐ ॥੭॥
માણસના હૃદયમાંથી અભિમાન જતું નથી અને તે અભિમાનમાં બળતો રહે છે. || ૭ ||

ਭੁਲਣ ਵਿਚਿ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕੋਈ ਕਰਤਾ ਆਪਿ ਨ ਭੁਲੈ ॥
એ કર્તા-પરમેશ્વરે આખા જગતને ભૂલ કરવા લાયક બનાવ્યું છે, પણ પોતે કોઈ ભૂલ કરતા નથી.

ਨਾਨਕ ਸਚਿ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕੋ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਅਘੁਲੈ ॥੮॥੪॥
ગુરુ નાનકની આજ્ઞા છે કે જે વ્યક્તિ ગુરુની કૃપાથી પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે, તે જ આત્માને બંધનમાંથી મુક્તિ મળે છે. || ૮ || ૪ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਆਖਣਾ ਸੁਨਣਾ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥
ભગવાનની સ્તુતિ કરવી અને તેમના સંકીર્તન સાંભળવું એ અમારો આશરો છે અને

ਧੰਧਾ ਛੁਟਕਿ ਗਇਆ ਵੇਕਾਰੁ ॥
અમે અન્ય નકામી પ્રવૃત્તિઓમાંથી મુક્ત થયા છીએ.

ਜਿਉ ਮਨਮੁਖਿ ਦੂਜੈ ਪਤਿ ਖੋਈ ॥
જેમ સરમુખત્યાર દ્વૈતભાથી પોતાનું સન્માન ગુમાવે છે પણ તેનો ત્યાગ કરતો નથી,

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੈ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥੧॥
તેવી જ રીતે હું પરમાત્માના નામ વિના બીજા કોઈને માનતો નથી. || ૧ ||

ਸੁਣਿ ਮਨ ਅੰਧੇ ਮੂਰਖ ਗਵਾਰ ॥
હે આંધળા, મૂર્ખ, અભણ મન ! મારી વાત સાંભળ,

ਆਵਤ ਜਾਤ ਲਾਜ ਨਹੀ ਲਾਗੈ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਡੈ ਬਾਰੋ ਬਾਰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ફરીથી જન્મ-મરણમાં પડીને તને શરમ નથી આવતી, ગુરુ વગર વારંવાર ડૂબી રહ્યો છે ||૧||વિરામ ||

ਇਸੁ ਮਨ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬਿਨਾਸੁ ॥
આ મન ભ્રમમાં નાશ પામે છે,

ਧੁਰਿ ਹੁਕਮੁ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਕਹੀਐ ਕਾਸੁ ॥
જ્યારે શરૂઆતથી જ ભાગ્યમાં લખેલું હોય ત્યારે કેવી રીતે ક્યાં જવાય?

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਰਲਾ ਚੀਨੈ੍ ਕੋਈ ॥
ગુરુથી કોઈ વીર પુરુષ જ સચ્ચાઈ ને જાણે છે કે

ਨਾਮ ਬਿਹੂਨਾ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥੨॥
પ્રભુ નામથી દૂર રહીને મુક્તિ નથી મળતી ||૨||

ਭ੍ਰਮਿ ਭ੍ਰਮਿ ਡੋਲੈ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀ ॥
મનુષ્ય ચોરાસી લાખ યોનીઓના ચક્રમાં ફર્યા કરે છે અને

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਝੇ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸੀ ॥
ગુરુ વગર મૌતના ફંદાને સમજી શકતો નથી.

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਊਭਿ ਪਇਆਲਿ ॥
આ મન ઘડીએ ઘડીએ મોટી વાતો કરે છે અને ક્યારેક ગરીબ બની જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੂਟੈ ਨਾਮੁ ਸਮੑਾਲਿ ॥੩॥
પરંતુ ગુરુ દ્વારા હરિનામ સ્મરણ દ્વારા જ બંધનોમાંથી મુક્ત થવાય છે || ૩ ||

ਆਪੇ ਸਦੇ ਢਿਲ ਨ ਹੋਇ ॥
ઈશ્વર સ્વયં મૃત્યુને બોલાવે છે અને કોઈ વાર નથી લાગતી.

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸਹਿਲਾ ਜੀਵੈ ਸੋਇ ॥
પ્રભુ વચન પર બલિદાન થવાવાળો જ સુખી જીવન જીવે છે.

ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸੋਝੀ ਕਿਸੈ ਨ ਹੋਇ ॥
ગુરુ વગર કોઈ ને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી,

ਆਪੇ ਕਰੈ ਕਰਾਵੈ ਸੋਇ ॥੪॥
સંસારમાં કરવા - કરાવવાવાળો સ્વયં પરમેશ્વર છે || ૪ ||

ਝਗੜੁ ਚੁਕਾਵੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ॥
જે પરમાત્માની સ્તુતિ કરે છે, તેના બધા ઝઘડાઓ સમાપ્ત થાય છે.

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥
પૂર્ણ સદ્ગુરુ તેને કુદરતી સ્થિતિમાં ગ્રહણ કરે છે અને

ਇਹੁ ਮਨੁ ਡੋਲਤ ਤਉ ਠਹਰਾਵੈ ॥
આ મન સ્પંદન થતું અટકે છે.

ਸਚੁ ਕਰਣੀ ਕਰਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ॥੫॥
આ રીતે તે સારા કાર્યો કરે છે. || ૫ ||

ਅੰਤਰਿ ਜੂਠਾ ਕਿਉ ਸੁਚਿ ਹੋਇ ॥
જેનો અંતરાત્મા જૂઠાણાંથી ભરેલો છે, તે શુધ્ધ કેવી રીતે રહે?

ਸਬਦੀ ਧੋਵੈ ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ॥
કોઈ વીર પુરુષ જ તેને ગુરુના ઉપદેશથી શુધ્ધ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਸਚੁ ਕਮਾਵੈ ॥
કોઈ ગુરુમુખ જ સત્કર્મ કરે છે,

ਆਵਣੁ ਜਾਣਾ ਠਾਕਿ ਰਹਾਵੈ ॥੬॥
તેનું આવાગમન ચક્ર સમાપ્ત થાય છે. ||૬||

ਭਉ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਸੁਖੁ ਸਾਰੁ ॥
ઈશ્વરના ભયમાં જીવવું એટલે ખાવું, પીવું અને ખુશ રહેવું.

ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਪਾਵੈ ਪਾਰੁ ॥
હરિનો ભક્ત સત્સંગમાં સંસાર સાગરમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે.

ਸਚੁ ਬੋਲੈ ਬੋਲਾਵੈ ਪਿਆਰੁ ॥
તે સાચું બોલે છે અને પ્રેમની ભાષા બોલતો રહે છે.

ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਰਣੀ ਹੈ ਸਾਰੁ ॥੭॥
ગુરુનો ઉપદેશ જ તેના માટે ઉત્તમ કર્મ છે ||૭||

ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਪਤਿ ਪੂਜਾ ॥
જે વ્યક્તિ ઈશ્વરના મહિમાને પોતાનું કર્મ-ધર્મ, પૂજા-પાઠ અને પ્રતિષ્ઠા માને છે,

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਗਨੀ ਮਹਿ ਭੂੰਜਾ ॥
તે વાસના અને ક્રોધને જ્ઞાનની અગ્નિમાં બાળી નાખે છે.

ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਤਉ ਮਨੁ ਭੀਜਾ ॥
હરીનામના રસથી મન આનંદમય બની જાય છે અને

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕੁ ਅਵਰੁ ਨ ਦੂਜਾ ॥੮॥੫॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે બીજું કોઈ રહેતું નથી. ||૮||૫||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ਅੰਤਰਿ ਪੂਜਾ ॥
ઈશ્વરના નામમાં લીન થઈને તેનો જપ કરવો એ જ સાચી ઉપાસના છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਜਾ ॥੧॥
ગુરુના ઉપદેશ વિશે વિચારીને જુઓ, એક ઈશ્વર સિવાય બીજાની કોઈ પરવા નથી. || ૧ ||

ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਸਭ ਠਾਈ ॥
સર્વત્ર એક ઈશ્વર જ છે,

ਅਵਰੁ ਨ ਦੀਸੈ ਕਿਸੁ ਪੂਜ ਚੜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બીજું કોઈ દેખાતું નથી, તો તેના સિવાય કોની પૂજા કરવી જોઈએ. || ૧ || વિરામ ||

ਮਨੁ ਤਨੁ ਆਗੈ ਜੀਅੜਾ ਤੁਝ ਪਾਸਿ ॥
હે પરમપિતા! મન, તન, પ્રાણ બધું તને અર્પણ છે,

ਜਿਉ ਭਾਵੈ ਤਿਉ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ॥੨॥
હું પ્રાર્થના કરું છું કે તમને જેમ યોગ્ય લાગે એમ અમને રાખો || ૨ ||

ਸਚੁ ਜਿਹਵਾ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ ॥
આ જીભ હરિનામ રસમાં લીન થઈને રસમય થઇ છે

ਗੁਰਮਤਿ ਛੂਟਸਿ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥੩॥
ગુરુની શિક્ષા તેમજ પ્રભુના શરણમાં જવાથી જ મુક્તિ મળે છે ||૩||

ਕਰਮ ਧਰਮ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਰੈ ਕੀਏ ॥
મારા પ્રભુ એ કર્મ ધર્મ બનાવ્યા છે પરંતુ

ਨਾਮੁ ਵਡਾਈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਾਂ ਕੀਏ ॥੪॥
હરિનામના મહિમાને શ્રેષ્ઠ કાર્ય બનાવ્યું છે ||૪||

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਵਸਿ ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ॥
કામ, અર્થ, ધર્મ તેમજ મોક્ષ સદ્દગુરુના વશમાં છે,

ਤੀਨਿ ਸਮਾਏ ਏਕ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ॥੫॥
ત્રણ તો અહીં જ સમાઈ જાય છે અને ચોથું (મોક્ષ) કૃતાર્થ કરી દે છે || ૫ ||

ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਏ ਮੁਕਤਿ ਧਿਆਨਾਂ ॥
સદ્દગુરુ આત્માને મુક્ત કરે છે અને તેને પરમાત્માના ધ્યાનમાં રોકે છે.

ਹਰਿ ਪਦੁ ਚੀਨਿ੍ ਭਏ ਪਰਧਾਨਾ ॥੬॥
આ રીતે હરિપદને જાણીને જીવ પ્રતિષ્ઠા પામે છે || ૬ ||

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
ગુરુના ખુલાસાથી મન અને શરીર શાંતિ મળે છે.

ਪ੍ਰਭੁ ਨਿਵਾਜੇ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ॥੭॥
પ્રભુ જેને આશીર્વાદ આપે છે તેનો મહિમા કોને મળે? || ૭ ||

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਬੂਝ ਬੁਝਾਈ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કરે છે કે ગુરુએ ઉપદેશ આપતી વખતે એ જ સમજાવ્યું છે કે

ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਗਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ॥੮॥੬॥
હરિનામ વિના કોઈને મુક્તિ મળી નથી. ||૮||૬||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૧

ਇਕਿ ਧੁਰਿ ਬਖਸਿ ਲਏ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਸਚੀ ਬਣਤ ਬਣਾਈ ॥
પૂર્ણ ગુરુએ એવી રીત બનાવી છે કે કેટલાક લોકોને શરૂઆતથી જ કૃપા કરીને બચાવી લીધા છે

ਹਰਿ ਰੰਗ ਰਾਤੇ ਸਦਾ ਰੰਗੁ ਸਾਚਾ ਦੁਖ ਬਿਸਰੇ ਪਤਿ ਪਾਈ ॥੧॥
તેઓ હંમેશા ઈશ્વરની ભક્તિમાં લીન રહે છે, તેમના દુ:ખ અને પીડાનો અંત આવે છે અને તેમને સન્માન મળે છે || ૧ ||

ਝੂਠੀ ਦੁਰਮਤਿ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥
દુષ્ટતાની ચતુરાઈ ખોટી છે,

ਬਿਨਸਤ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਕਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જેને નષ્ટ થવામાં સમય લાગતો નથી || ૧ || વિરામ||

ਮਨਮੁਖ ਕਉ ਦੁਖੁ ਦਰਦੁ ਵਿਆਪਸਿ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖੁ ਨ ਜਾਈ ॥
વેદના અને પીડા નિરંકુશને ત્રાસ આપતા રહે છે, તેની વેદનાનો કોઈ અંત નથી.

ਸੁਖ ਦੁਖ ਦਾਤਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਮੇਲਿ ਲਏ ਸਰਣਾਈ ॥੨॥
જીવ જ્યારે ગુરુ દ્વારા સુખ અને દુ:ખ આપનારને ઓળખે છે તો તે શરણમાં લઈને એને મેળવી દે છે || ૨ ||

ਮਨਮੁਖ ਤੇ ਅਭ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਸਿ ਹਉਮੈ ਪਚਹਿ ਦਿਵਾਨੇ ॥
નિરંકુશથી ભગવાનની ભક્તિ થતી નથી, તે અહંકારમાં મગ્ન થઈને પાગલ રહે છે.

ਇਹੁ ਮਨੂਆ ਖਿਨੁ ਊਭਿ ਪਇਆਲੀ ਜਬ ਲਗਿ ਸਬਦ ਨ ਜਾਨੇ ॥੩॥
જ્યાં સુધી આ મન પ્રભુના વચનને જાણતું નથી ત્યાં સુધી આકાશ પાતાળમાં ભટકે છે. || ૩ ||

ਭੂਖ ਪਿਆਸਾ ਜਗੁ ਭਇਆ ਤਿਪਤਿ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਏ ॥
જગત ભૂખ અને તરસનો ભોગ બને છે અને સાચા ગુરુ વિના તે સંતુષ્ટ થઈ શકતું નથી.

ਸਹਜੈ ਸਹਜੁ ਮਿਲੈ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਦਰਗਹ ਪੈਧਾ ਜਾਏ ॥੪॥
જેને સ્વાભાવિક રીતે શાંતિ મળે છે, તેને સુખ મળે છે અને પ્રભુના દરબારમાં આદરને પાત્ર બને છે. || ૪ ||

ਦਰਗਹ ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਇਕੁ ਆਪੇ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ॥
ગુરુની શુદ્ધ વાણીથી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે કે માત્ર પરમાત્મા જ બુદ્ધિશાળી છે.

ਆਪੇ ਸੁਰਤਾ ਸਚੁ ਵੀਚਾਰਸਿ ਆਪੇ ਬੂਝੈ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥੫॥
તે પોતે એક સચેત શ્રોતા અને ચિંતનશીલ છે અને પોતે નિર્વાણનો સાક્ષાત્કાર કરે છે. ||૫||

ਜਲੁ ਤਰੰਗ ਅਗਨੀ ਪਵਨੈ ਫੁਨਿ ਤ੍ਰੈ ਮਿਲਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
તેમણે પાણી, અગ્નિ અને પવનના તરંગોને મિશ્રિત કરીને વિશ્વની રચના કરી છે

ਐਸਾ ਬਲੁ ਛਲੁ ਤਿਨ ਕਉ ਦੀਆ ਹੁਕਮੀ ਠਾਕਿ ਰਹਾਇਆ ॥੬॥
તેણે જગતની વસ્તુઓને એવું બળ અને કપટ આપ્યું છે કે બધા તેની આજ્ઞાથી બંધાયેલા છે ||૬||

ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਆ ॥
આવા લોકો વિશ્વમાં દુર્લભ છે, અને તેમની પરીક્ષા કરીને તિજોરીમાં નાખવામાં આવે છે.

ਜਾਤਿ ਵਰਨ ਤੇ ਭਏ ਅਤੀਤਾ ਮਮਤਾ ਲੋਭੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥੭॥
જેઓ જાતિ, વર્ણ, કામના, મોહ, પ્રેમ અને લોભથી દૂર રહે છે || ૭ ||

ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਤੀਰਥ ਸੇ ਨਿਰਮਲ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
એવા લોકો જ પવિત્ર હોય છે, જેઓ પ્રભુનામ રૂપી ધામમાં સ્નાન કરે છે, તેમના દુ:ખ, અભિમાન અને પાપોની મલિનતા દૂર થાય છે.

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੇ ਚਰਨ ਪਖਾਲੈ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਚਾ ਭਾਇਆ ॥੮॥੭॥
ગુરુ નાનકે ફરમાવ્યું છે કે ભગવાનને પ્રિય એવા મહાપુરુષોના પગ ધોવા એ આપણું સૌભાગ્ય છે, જેમને ઈશ્વર પ્યારા લાગે છે ||૮||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ਬਿਭਾਸ
પ્રભાતી મહેલ ૩ બિભાસ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵੇਖੁ ਤੂ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ॥
હે જિજ્ઞાસુ! ગુરુની કૃપાથી તમે જુઓ, પરમાત્માનું ઘર તમારી સાથે છે.

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਬਦੇ ਖੋਜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੋ ਲੇਹੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੧॥
તે ગુરુના શબ્દથી જ શોધાય છે, માટે હરિનામનું ભજન કરો. || ૧ ||

ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਬਦਿ ਰਪੈ ਰੰਗੁ ਹੋਇ ॥
હે મારા મન! શબ્દમાં લીન થવાથી જ રંગ ઊગે છે.

ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਸਚਾ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਪ੍ਰਗਟੀ ਸਾਚੀ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સાચી ભક્તિથી હરિ-મંદિર દેખાય છે અને સાચી સુંદરતા પ્રાપ્ત થાય છે. ||૧||વિરામ||

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਏਹੁ ਸਰੀਰੁ ਹੈ ਗਿਆਨਿ ਰਤਨਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥
આ શરીરમાં માત્ર પરમાત્મા જ રહે છે, જે જ્ઞાનના પ્રકાશથી જ પ્રગટ થાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਮੂਲੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ਮਾਣਸਿ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਨ ਹੋਇ ॥੨॥
જે લોકો જે ઇચ્છે છે તે કરે છે તે સર્જક ઈશ્વરમાં માનતા નથી અને તેઓ માને છે કે ક્યાંય ઈશ્વર નથી ||૨||

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਜਿਆ ਰਖਿਆ ਹੁਕਮਿ ਸਵਾਰਿ ॥
ભગવાને જ હરિમંદિરનું સર્જન કર્યું છે અને તેની આજ્ઞાથી તેને શણગાર્યું છે.

ਧੁਰਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਮਾਵਣਾ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟਣਹਾਰੁ ॥੩॥
ભાગ્યમાં જે લખ્યું છે, તે જ કરવાનું છે, તેને કોઈ બદલી શકતું નથી. ||૩||

ਸਬਦੁ ਚੀਨ੍ਹਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰ ॥
જો સાચા નામથી પ્રેમ કરવામાં આવે, શબ્દનો ભેદ ઓળખાય તો સુખની પ્રાપ્તિ થઇ શકે છે

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਬਦੇ ਸੋਹਣਾ ਕੰਚਨੁ ਕੋਟੁ ਅਪਾਰ ॥੪॥
હરિમંદિર શબ્દથી સુંદર બનેલું છે, જે સોનાના સમાન કિલ્લાના રૂપમાં છે ||૪||

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਏਹੁ ਜਗਤੁ ਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰੰਧਾਰ ॥
આ જગત હરિ-મંદિર (એટલે કે પરમાત્મા જગતમાં જ છે) છે અને ગુરુ વિના સર્વત્ર અંધકાર છે.

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕਰਿ ਪੂਜਦੇ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧ ਗਵਾਰ ॥੫॥
જેઓ દ્વૈતભાવથી ઉપાસના કરે છે તે ચિત્તવૃધ્ધ, અંધ અને મૂર્ખ છે. || ૫ ||

ਜਿਥੈ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਤਿਥੈ ਦੇਹ ਜਾਤਿ ਨ ਜਾਇ ॥
જ્યાં કર્મનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે, ત્યાં દેહ કે જાતિ જતી નથી.

ਸਾਚਿ ਰਤੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਦੁਖੀਏ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥੬॥
પરમાત્મામાં લીન રહેવાવાળા તો બચી જાય છે, પરંતુ દ્વૈતભાવમાં લીન રહેવાવાળા એ દુઃખ ભોગવવું પડે છે ||૬||

ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਨਾ ਬੂਝਹਿ ਮੁਗਧ ਗਵਾਰ ॥
હરિ મંદિરમાં જ નામ રૂપી સુખનો ભંડાર છે પણ મૂર્ખ, અજ્ઞાની મનુષ્ય તેને સમજતો નથી.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿਆ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੭॥
જે ગુરુની કૃપાથી હકીકતને જાણે છે, તે ભગવાનને મનમાં વસાવે છે. ||૭||

ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਤੀ ਜਿ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥
જ્યારે શબ્દમાં લીન થઈને પ્રેમનો રંગ રંગાઈ જાય છે ત્યારે ગુરુની વાણી દ્વારા તેની જાણ થાય છે.

ਪਵਿਤੁ ਪਾਵਨ ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੮॥
જેઓ પરમાત્માના નામમાં લીન થાય છે, તેઓ શુધ્ધ, નિર્મળ અને શુધ્ધ બને છે ||૮||

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਕਾ ਹਾਟੁ ਹੈ ਰਖਿਆ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿ ॥
શરીર રૂપી હરિમંદિરમાં હરિની દુકાન છે, જ્યાં શબ્દ સચવાયેલો છે.

ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਸਉਦਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੈਨਿ ਸਵਾਰਿ ॥੯॥
આમ ફક્ત નામનો જ સોદો હોય છે અને ગુરુમુખ આ સોદો લઈને જીવનને સફળ બનાવે છે ||૯||

ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਮਨੁ ਲੋਹਟੁ ਹੈ ਮੋਹਿਆ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
પ્રભુના ઘરમાં લોખંડ સમાન મન પણ છે, જે દ્વૈતભાવ માં લીન રહે છે.

ਪਾਰਸਿ ਭੇਟਿਐ ਕੰਚਨੁ ਭਇਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥੧੦॥
જ્યારે તે પારસરૂપી ગુરુને મળે છે, ત્યારે તે સોના જેવો ગુણવાન બની જાય છે, જેની કિંમત આંકી શકાતી નથી || ૧૦ ||

ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮਹਿ ਹਰਿ ਵਸੈ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਸੋਇ ॥
શરીરરૂપી હરિમંદિર માં પરમાત્મા જ વસે છે, એજ સર્વ વ્યાપ્ત છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਣਜੀਐ ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਹੋਇ ॥੧੧॥੧॥
નાનક ફરમાન કરે છે કે જો ગુરુમુખ બનીને હરિનામનો વ્યાપાર કરે છે તો જ સાચો સોદો થઇ શકે છે ||૧૧||૧||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૩

ਭੈ ਭਾਇ ਜਾਗੇ ਸੇ ਜਨ ਜਾਗ੍ਰਣ ਕਰਹਿ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਉਤਾਰਿ ॥
જે પરમાત્માના પ્રેમ અને ભક્તિમાં જાગૃત હોય છે, તે વ્યક્તિ અભિમાનની મલિનતાને દૂર કરીને જાગૃત કરે છે.

ਸਦਾ ਜਾਗਹਿ ਘਰੁ ਅਪਣਾ ਰਾਖਹਿ ਪੰਚ ਤਸਕਰ ਕਾਢਹਿ ਮਾਰਿ ॥੧॥
તે હંમેશા જાગૃત રહીને પોતાના ઘરની રક્ષા કરે છે અને વાસના અને ક્રોધના પાંચ લૂંટારાઓને મારી નાખે છે || ૧ ||

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
હે મારા મન! ગુરુ દ્વારા ભગવાનનું ધ્યાન કરો,

ਜਿਤੁ ਮਾਰਗਿ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਮਨ ਸੇਈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
એ જ કર્મ કરવું જોઈએ, જેનાથી પરમાત્મા પ્રાપ્ત થાય છે ||૧||વિરામ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਊਪਜੈ ਦੁਖੁ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુ દ્વારા સુખ અને શાંતિનો અવાજ ઉત્પન્ન થાય છે અને મનમાંથી અભિમાન અને દુઃખ દૂર થાય છે.

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥੨॥
હરિનામના નામનું ચિંતન કરવાથી પરમાત્મા મનમાં બિરાજે છે અને સ્વાભાવિક રીતે જ તેની સ્તુતિ થાય છે. ||૨||

ਗੁਰਮਤੀ ਮੁਖ ਸੋਹਣੇ ਹਰਿ ਰਾਖਿਆ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી પરમેશ્વર મનમાં બિરાજે છે અને આત્મા પ્રતિષ્ઠા પામે છે.

ਐਥੈ ਓਥੈ ਸੁਖੁ ਘਣਾ ਜਪਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਉਤਰੇ ਪਾਰਿ ॥੩॥
સંસાર અને પરલોકમાં ઘણું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, ઈશ્વરનો જાપ કરવાથી જીવ સંસાર - સાગર પાર કરી નાખે છે || ૩ ||

ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਜਾਗ੍ਰਣੁ ਨ ਹੋਵਈ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਪਵਈ ਥਾਇ ॥
અભિમાનમાં લીન થવાથી જાગૃતિ મળતી નથી કે પરમાત્માની ભક્તિ સફળ થતી નથી.

ਮਨਮੁਖ ਦਰਿ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹਹਿ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥੪॥
મન મરજી કરવાવાળો દ્વૈતભાવમાં કર્મ કરે છે, જેના કારણે તેને ક્યાંય પણ આશરો મળતો નથી ||૪||

ਧ੍ਰਿਗੁ ਖਾਣਾ ਧ੍ਰਿਗੁ ਪੈਨ੍ਣਾ ਜਿਨ੍ਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥
દ્વૈતભાવથી પ્રેમ કરવાવાળા લોકોનું ખાવાનું-પીવાનું બધું ધિક્કાર છે.

ਬਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀੜੇ ਬਿਸਟਾ ਰਾਤੇ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਹੋਹਿ ਖੁਆਰੁ ॥੫॥
આવા મળના કીડા મળમાં સમાઈ જાય છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાં દુઃખી રહે છે ||૫||

ਜਿਨ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਤਿਨਾ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥
જેમને સદ્દગુરુ મળ્યા છે, હું તેમના પર કુરબાન છું.

ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹਾਂ ਸਚੇ ਸਚਿ ਸਮਾਉ ॥੬॥
તેમના સંગમાં રહેવાથી ઈશ્વરમાં મગ્ન થઇ જવાય છે ||૬ ||

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਉਪਾਇ ਕਿਤੈ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ ॥
જો સંપૂર્ણ ભાગ્ય હોય તો ગુરુ પ્રાપ્ત થાય છે અને અન્ય કોઈ માધ્યમથી તેને પ્રાપ્ત કરી શકાતો નથી.

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥੭॥
સદ્દગુરુ જ મનમાં સુખ અને શાંતિનું સર્જન કરે છે અને શબ્દો દ્વારા અભિમાનને બાળી નાખે છે. ||૭||

ਹਰਿ ਸਰਣਾਈ ਭਜੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਭ ਕਿਛੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥
હે મારા મન! પરમાત્માની શરણમાં આવ, તેની ભક્તિ કરો, તે બધું કરવા સક્ષમ છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੁ ਹੋਗੁ ॥੮॥੨॥੭॥੨॥੯॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન છે કે ભગવાનનું નામ ભૂલવું ન જોઈએ, જો કઈ પણ તે કરે છે, તે નક્કી જ હોય છે || ૮ || ૨ || ૭ || ૨ || ૬ ||

ਬਿਭਾਸ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅਸਟਪਦੀਆ
બિભાસ પ્રભાતિ મહેલ ૫ અષ્ટપદિયા

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤੁ ਬਨਿਤਾ ॥
માતા-પિતા, ભાઈ, પુત્ર તેમજ પત્ની વગેરે પરિજન મળીને

ਚੂਗਹਿ ਚੋਗ ਅਨੰਦ ਸਿਉ ਜੁਗਤਾ ॥
આનંદપૂર્વક જીવનના સુખ ભોગવે છે

ਉਰਝਿ ਪਰਿਓ ਮਨ ਮੀਠ ਮੋੁਹਾਰਾ ॥
મન મીઠા મોહમાં ફસાયેલું છે,

ਗੁਨ ਗਾਹਕ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥੧॥
પણ ગુણોના ગ્રાહક નિરંકાર મારા જીવનની આશા છે. ||૧||

ਏਕੁ ਹਮਾਰਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥
ફક્ત ઈશ્વર જ આપણા હૃદયની લાગણીઓ જાણે છે, એકમાત્ર એનો જ આશરો છે,"

ਧਰ ਏਕਾ ਮੈ ਟਿਕ ਏਕਸੁ ਕੀ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾ ਵਡ ਪੁਰਖੁ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તે બાદશાહોનો પણ બાદશાહ છે, મહાન છે ||૧||વિરામ||

ਛਲ ਨਾਗਨਿ ਸਿਉ ਮੇਰੀ ਟੂਟਨਿ ਹੋਈ ॥
છેતરનાર માયારૂપી નાગ સાથે મારો સંબંધ તૂટી ગયો છે,

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਇਹ ਝੂਠੀ ਧੋਹੀ ॥
ખરેખર ગુરુએ મને કહ્યું છે કે આ ખોટું અને કપટ છે.

ਮੁਖਿ ਮੀਠੀ ਖਾਈ ਕਉਰਾਇ ॥
તેનો સ્વાદ મોઢામાંથી મીઠો લાગે છે, પરંતુ ખાવાથી કડવો બને છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮਿ ਮਨੁ ਰਹਿਆ ਅਘਾਇ ॥੨॥
હરિનામના અમૃતથી જ મનને સંપૂર્ણ સંતોષ મળે છે. || ૨ ||

ਲੋਭ ਮੋਹ ਸਿਉ ਗਈ ਵਿਖੋਟਿ ॥
લોભ, મોહના કારણે તે નુકસાનકારક છે,

ਗੁਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਿ ਮੋਹਿ ਕੀਨੀ ਛੋਟਿ ॥
પરંતુ ગુરુએ કૃપા કરીને મને તેમાંથી બહાર કાઢ્યો છે.

ਇਹ ਠਗਵਾਰੀ ਬਹੁਤੁ ਘਰ ਗਾਲੇ ॥
આ ઠગ એ ઘણા ઘરો તોડી નાખ્યા છે.

ਹਮ ਗੁਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਕਿਰਪਾਲੇ ॥੩॥
પણ ગુરુએ કૃપા કરીને મને આમાંથી બચાવ્યો છે. || ૩ ||

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਸਿਉ ਠਾਟੁ ਨ ਬਨਿਆ ॥
મેં મારા કાનથી ગુરુનો ઉપદેશ સાંભળ્યો છે,

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਮੋਹਿ ਕਾਨੀ ਸੁਨਿਆ ॥
જેના કારણે વાસના અને ક્રોધથી કોઈ સંબંધ બની શક્યો નથી.

ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਮਹਾ ਚੰਡਾਲ ॥
જ્યાં દ્રષ્ટિ જાય છે ત્યાં આ મહા ચંડાલ (કામ, ક્રોધ) જ દેખાય છે.

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਅਪੁਨੈ ਗੁਰਿ ਗੋਪਾਲ ॥੪॥
પરંતુ ગુરુ પરમેશ્વરે મને તેમનાથી બચાવ્યો છે. || ૪ ||

ਦਸ ਨਾਰੀ ਮੈ ਕਰੀ ਦੁਹਾਗਨਿ ॥
દસ ઇન્દ્રિયોનો ત્યાગ કરીને મેં દુહાગીન બનાવ્યું છે.

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਏਹ ਰਸਹਿ ਬਿਖਾਗਨਿ ॥
કારણ કે ગુરુએ મને કહ્યું કે તેમનો રસ એ પદાર્થો અને અવગુણોનો અગ્નિ છે.

ਇਨ ਸਨਬੰਧੀ ਰਸਾਤਲਿ ਜਾਇ ॥
તેમની સાથે સંબંધ જાળવીને તમારે પાતાળમાં જવું પડશે.

ਹਮ ਗੁਰਿ ਰਾਖੇ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੫॥
ઈશ્વરમાં ધ્યાન લગાવવાથી ગુરુએ મને બચાવ્યો છે. || ૫ ||

ਅਹੰਮੇਵ ਸਿਉ ਮਸਲਤਿ ਛੋਡੀ ॥
ગર્વ સાથે અમે વાતચીત છોડી દીધી છે,

ਗੁਰਿ ਕਹਿਆ ਇਹੁ ਮੂਰਖੁ ਹੋਡੀ ॥
કારણ કે ગુરુએ મને સૂચના આપી હતી કે તે ખૂબ જ મૂર્ખ અને હઠીલા છે.

ਇਹੁ ਨੀਘਰੁ ਘਰੁ ਕਹੀ ਨ ਪਾਏ ॥
ધરની બહાર ફેંકાઈ ગયેલા બેઘર અભિમાનને ક્યાંય ઘર મળતું નથી.

ਹਮ ਗੁਰਿ ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥੬॥
ઈશ્વરમાં ધ્યાન લગાવવાના કારણે ગુરુએ અમારું રક્ષણ કર્યું છે. || ૬ ||

ਇਨ ਲੋਗਨ ਸਿਉ ਹਮ ਭਏ ਬੈਰਾਈ ॥
"(લોભ, મોહ, વાસના, ઇન્દ્રિયો) આ લોકો માટે આપણે અજાણ્યા બની ગયા છીએ,

ਏਕ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਦੁਇ ਨ ਖਟਾਂਈ ॥
કારણ કે બે એક જ ઘરમાં રહી શકતા નથી.

ਆਏ ਪ੍ਰਭ ਪਹਿ ਅੰਚਰਿ ਲਾਗਿ ॥
અમે પ્રભુના શરણમાં આવ્યા છીએ,

ਕਰਹੁ ਤਪਾਵਸੁ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬਾਗਿ ॥੭॥
હે પ્રભુ ! હવે તમે જ અમારો ન્યાય કરો. || ૭ ||

ਪ੍ਰਭ ਹਸਿ ਬੋਲੇ ਕੀਏ ਨਿਆਂਏਂ ॥
પ્રભુએ હસીને કહ્યું કે અમે ન્યાય કરી દીધો છે.

ਸਗਲ ਦੂਤ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ॥
(ન્યાય એ કર્યો છે કે) કામ વગેરે બધા શત્રુ મારી સેવામાં લગાવી દીધા છે.

ਤੂੰ ਠਾਕੁਰੁ ਇਹੁ ਗ੍ਰਿਹੁ ਸਭੁ ਤੇਰਾ ॥
નાનક કહે છે કે ગુરુએ ન્યાય કરી દીધો છે કે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਕੀਆ ਨਿਬੇਰਾ ॥੮॥੧॥
આ તારું ઘર છે, હવે તું એનો માલિક છે || ૮ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਮਨ ਮਹਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥
જે વ્યક્તિનું મન ક્રોધ અને અહંકારથી ભરેલું છે,

ਪੂਜਾ ਕਰਹਿ ਬਹੁਤੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥
અલબત્ત, તે ઘંટ વગાડીને, ફૂલ ચઢાવીને અનેક રીતે પ્રાર્થના કરી રહ્યો છે.

ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ ਤਨਿ ਚਕ੍ਰ ਬਣਾਏ ॥
તે નિયમિત સ્નાન કરીને તિલક લગાવવાનું ચાલુ રાખે પરંતુ

ਅੰਤਰ ਕੀ ਮਲੁ ਕਬ ਹੀ ਨ ਜਾਏ ॥੧॥
તેના મનની મલિનતા ક્યારેય દૂર થતી નથી ||૧||

ਇਤੁ ਸੰਜਮਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਨ ਹੀ ਨ ਪਾਇਆ ॥
આ રીતથી કોઈ પણ પ્રભુને મેળવી શકતું નથી.

ਭਗਉਤੀ ਮੁਦ੍ਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਆ ਮਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
દેખાડવા માટે ભગવતીના ચિન્હો લગાવી દીધા પરંતુ મન માયામાં લેન રહે છે ||૧||વિરામ||

ਪਾਪ ਕਰਹਿ ਪੰਚਾਂ ਕੇ ਬਸਿ ਰੇ ॥
પહેલા તો મનુષ્ય કામ વગેરે પાંચ વિકારોના વશમાં અનેક પાપ કરે છે,

ਤੀਰਥਿ ਨਾਇ ਕਹਹਿ ਸਭਿ ਉਤਰੇ ॥
છતાં પણ કહે છે કે તીર્થ સ્નાનથી બધા પાપ ધોવાઈ જાય છે.

ਬਹੁਰਿ ਕਮਾਵਹਿ ਹੋਇ ਨਿਸੰਕ ॥
તે ફરીથી નીડર થઈને પાપ - કર્મ કરવા લાગે છે,

ਜਮ ਪੁਰਿ ਬਾਂਧਿ ਖਰੇ ਕਾਲੰਕ ॥੨॥
આવી વ્યક્તિ કલંકિત થઈને યમપુરીમાં ધકેલાઈ જાય છે. ||૨||

ਘੂਘਰ ਬਾਧਿ ਬਜਾਵਹਿ ਤਾਲਾ ॥
કેટલાક લોકો પગમાં ઘુંઘરું બાંધીને તાલ વગાડતા ફરે છે.

ਅੰਤਰਿ ਕਪਟੁ ਫਿਰਹਿ ਬੇਤਾਲਾ ॥
એમના મનમાં કપટ હોય છે અને ભટકતા રહે છે.

ਵਰਮੀ ਮਾਰੀ ਸਾਪੁ ਨ ਮੂਆ ॥
સાપના ઝેરને તો ખતમ કરી દે છે પરંતુ એનાથી સાપ નથી મારતો.

ਪ੍ਰਭੁ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨੈ ਜਿਨਿ ਤੂ ਕੀਆ ॥੩॥
હે માનવ! જે પ્રભુએ તને પેદા કર્યો છે, તે તારા બધા કર્મો જાણે છે ||૩||

ਪੂੰਅਰ ਤਾਪ ਗੇਰੀ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰਾ ॥
કોઈ ધૂણી કરવા લાગે છે, ગેરુઆ વસ્ત્ર ધારણ કરી લે છે.

ਅਪਦਾ ਕਾ ਮਾਰਿਆ ਗ੍ਰਿਹ ਤੇ ਨਸਤਾ ॥
મુશ્કેલીઓનો ભોગ બનીને તે ઘરેથી ભાગી જાય છે.

ਦੇਸੁ ਛੋਡਿ ਪਰਦੇਸਹਿ ਧਾਇਆ ॥
તે દેશ છોડીને પરદેશ જતો રહે છે.

ਪੰਚ ਚੰਡਾਲ ਨਾਲੇ ਲੈ ਆਇਆ ॥੪॥
આ છતાં પણ કામ - ક્રોધ રુપી પાંચ ચાંડાલ સાથે જ લઇ જાય છે || ૪ ||

ਕਾਨ ਫਰਾਇ ਹਿਰਾਏ ਟੂਕਾ ॥
જીવ કાન ફફડાવીને સન્યાસી બની જાય છે અને લોકો પાસે રોટલી માંગવા લાગે છે.

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਂਗੈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਨ ਤੇ ਚੂਕਾ ॥
તે ઘરે ઘરે જઇને માંગે છે પણ સંતોષ થતો નથી.

ਬਨਿਤਾ ਛੋਡਿ ਬਦ ਨਦਰਿ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥
તે તેની પત્નીને છોડીને પારકી સ્ત્રી પર ખરાબ નજર નાખે છે.

ਵੇਸਿ ਨ ਪਾਈਐ ਮਹਾ ਦੁਖਿਆਰੀ ॥੫॥
આવા સન્યાસી બનીને પણ ભગવાનની પ્રાપ્તિ થતી નથી, પણ તે અત્યંત દુઃખી થાય છે ||૫||

ਬੋਲੈ ਨਾਹੀ ਹੋਇ ਬੈਠਾ ਮੋਨੀ ॥
કેટલાક લોકો મૌની બનીને બેસે છે અને કોઈની સાથે બોલતા નથી.

ਅੰਤਰਿ ਕਲਪ ਭਵਾਈਐ ਜੋਨੀ ॥
પરંતુ મનમાં રહેલી ઈચ્છાઓને કારણે તે યોનિમાં ભટકતો રહે છે.

ਅੰਨ ਤੇ ਰਹਤਾ ਦੁਖੁ ਦੇਹੀ ਸਹਤਾ ॥
કોઈ ભોજન છોડીને શરીરને દુઃખ આપે છે.

ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝੈ ਵਿਆਪਿਆ ਮਮਤਾ ॥੬॥
માયા મમતામાં લીન રહીને તે માલિકના હુકમને સમજતો નથી. || ૬ ||

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ਪਰਮ ਗਤੇ ॥
સદ્‌ગુરુ વિના કોઈએ પણ પરમગતિ પ્રાપ્ત કરી નથી,

ਪੂਛਹੁ ਸਗਲ ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੇ ॥
આ વિષયમાં તો વેદ તેમજ સ્મૃતિઓ પણ આ કહે છે.

ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਜਾਈ ॥
મન મરજી કરવાવાળો બેકાર કર્મ જ કરે છે,

ਜਿਉ ਬਾਲੂ ਘਰ ਠਉਰ ਨ ਠਾਈ ॥੭॥
જેવી રીતે રેતીનું ઘર નથી ટકતું ||૭||

ਜਿਸ ਨੋ ਭਏ ਗੋੁਬਿੰਦ ਦਇਆਲਾ ॥
જેનાપરઈશ્વરદયાળુથઈજાયછે

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਤਿਨਿ ਬਾਧਿਓ ਪਾਲਾ ॥
તેગુરુનાવચનનેધારણકરીલેછે

ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋਈ ਸੰਤੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥
કરોડોમાંથીકોઈવીરજસંતજોવામળેછે

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਾਇਆ ॥੮॥
નાનકફરમાનકરેછેકેજેનીસંગતમાંમુક્તિમળીજાયછે૮

ਜੇ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ਤਾ ਦਰਸਨੁ ਪਾਈਐ ॥
જોઉત્તમભાગ્યહોયતોજદર્શનપ્રાપ્તથાયછે

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਭੁ ਕੁਟੰਬੁ ਤਰਾਈਐ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ ॥੨॥
તેપોતેતોપારઉતરેજછેપોતાનાઆખાપરિવારનેપણસંસારસાગરથીપારઉતારેછે૧વિરામબીજો
૨

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
પ્રભાતી મહેલ ૫

ਸਿਮਰਤ ਨਾਮੁ ਕਿਲਬਿਖ ਸਭਿ ਕਾਟੇ ॥
પરમાત્માનું સ્મરણ કરીને બધા પાપ કપાઈ જાય છે અને

ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਕਾਗਰ ਫਾਟੇ ॥
ધર્મરાજાએકરેલાસારાખરાબકાર્યોનોહિસાબફાડીનાખેછે

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારે ઋષિ-મુનિઓ અને મહાત્માઓ પુરુષોના સંગમાં રહીને હરિનામ રસ પ્રાપ્ત થાય છે તો

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਰਿਦ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥੧॥
હૃદયમાંપરબ્રહ્મવાસીજાયછે૧

ਰਾਮ ਰਮਤ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥
ઈશ્વર નું ભજન કરવાથી સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે,

ਤੇਰੇ ਦਾਸ ਚਰਨ ਸਰਨਾਇਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હે હરિ! તારા ભક્ત તારી શરણમાં આવ્યા છે || ૧ || વિરામ||

ਚੂਕਾ ਗਉਣੁ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰੁ ॥
મારી ચળવળ અદૃશ્ય થઈ ગઈ છે અને અજ્ઞાનનો અંધકાર દૂર થઈ ગયો છે.

ਗੁਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુએમનેમુક્તિનાદ્વારબતાવ્યાછે

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਦ ਰਾਤਾ ॥
આમનશરીરહંમેશાપરમાત્માનાપ્રેમઅનેભક્તિમાંલીનરહેછે

ਪ੍ਰਭੂ ਜਨਾਇਆ ਤਬ ਹੀ ਜਾਤਾ ॥੨॥
પ્રભુએમનેજ્ઞાનઆપ્યુંત્યારેજમનેસમજાયુંર

ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਰਵਿਆ ਸੋਇ ॥
ઈશ્વરસૃષ્ટિનાદરેકકણમાંવ્યાપેલાછે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਬੀਜੋ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
તેનાસિવાયબીજુંકોઈનથી

ਬੈਰ ਬਿਰੋਧ ਛੇਦੇ ਭੈ ਭਰਮਾਂ ॥
આપણોભયભ્રમદુશ્મનાવટબધુંજનાશપામેછે

ਪ੍ਰਭਿ ਪੁੰਨਿ ਆਤਮੈ ਕੀਨੇ ਧਰਮਾ ॥੩॥
પવિત્રઆત્માએતેનાધર્મનુંપાલનકર્યુંછે૩

ਮਹਾ ਤਰੰਗ ਤੇ ਕਾਂਢੈ ਲਾਗਾ ॥
પ્રભુએઆપણનેસંસારસાગરનામહાનતરંગોમાંથીકાઢીનેપારઉતાર્યાછેઅને

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕਾ ਟੂਟਾ ਗਾਂਢਾ ॥
જન્મજન્મનાતૂટેલાસંબંધોજોડાઈગયાછે

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਨਾਮੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿਆ ॥
ઈશ્વરનુંસ્મરણજપતપઅનેસંયમબનીગયુંછે

ਅਪੁਨੈ ਠਾਕੁਰਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥੪॥
અમનેઅમારાગુરુનાઆશીર્વાદમળ્યાછે૪

ਮੰਗਲ ਸੂਖ ਕਲਿਆਣ ਤਿਥਾਈਂ ॥
ત્યાંસુખસુખાકારીઅનેપ્રસન્નતાનુંવાતાવરણરહેછે

ਜਹ ਸੇਵਕ ਗੋਪਾਲ ਗੁਸਾਈ ॥
જ્યાંભક્તોઈશ્વરનીપૂજાકરેછે

ਪ੍ਰਭ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਗੋਪਾਲ ॥
પ્રભુનીખુશીથી

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਮਿਟੇ ਬਿਤਾਲ ॥੫॥
જન્મજન્મનાદુઃખમટીજાયછે૫

ਹੋਮ ਜਗ ਉਰਧ ਤਪ ਪੂਜਾ ॥
લોકોહોમહવનઉંધાલટકીનેતપશ્ચર્યા

ਕੋਟਿ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੀਜਾ ॥
પૂજાઅર્ચનાકરોડોતીર્થોમાંસ્નાનકરેછે

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਿਮਖ ਰਿਦੈ ਧਾਰੇ ॥
પણજેએકક્ષણમાટેઈશ્વરનાચરણકમળનેપોતાનાહૃદયમાંધારણકરેછે

ਗੋਬਿੰਦ ਜਪਤ ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ॥੬॥
જેપરમાત્માનાનામનોજાપકરેછેતેનાતમામકાર્યોસિધ્ધથાયછે૬

ਊਚੇ ਤੇ ਊਚਾ ਪ੍ਰਭ ਥਾਨੁ ॥
પ્રભુનુંસ્થાનસર્વોચ્ચછે

ਹਰਿ ਜਨ ਲਾਵਹਿ ਸਹਜਿ ਧਿਆਨੁ ॥
હરિભક્તોસ્વાભાવિકરીતેતેમનુંધ્યાનકરેછે

ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਕੀ ਬਾਂਛਉ ਧੂਰਿ ॥
અમેભક્તોનાચરણોનીધૂળનાઅભિલાષીછીએ

ਸਰਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਰਪੂਰਿ ॥੭॥
તેસર્વશક્તિમાનપ્રિયપ્રભુસર્વમાંવ્યાપીજાયછે૭

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਨੇਰਾ ॥
હેપ્રિયપ્રભુતમેમાતાપિતાનીજેમઅમારીનજીકછો

ਮੀਤ ਸਾਜਨ ਭਰਵਾਸਾ ਤੇਰਾ ॥
હેમારાપ્રિયસજ્જનમનેફક્તતમારાપરવિશ્વાસછે

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ ਦਾਸ ॥
તેનેહાથપકડીનેભક્તોનેપોતાનાબનાવ્યાછે

ਜਪਿ ਜੀਵੈ ਨਾਨਕੁ ਗੁਣਤਾਸ ॥੮॥੩॥੨॥੭॥੧੨॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે ગુણોના ભંડાર પરમેશ્વરના જપ કરવાથી જ આપણને જીવન મળે છે || ૮ || ૩ || ૨ || ૭ || ૧૨ ||

ਬਿਭਾਸ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਕੀ
બિભાસ પ્રભાતિ વાણી ભગત કબીરજી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮਰਨ ਜੀਵਨ ਕੀ ਸੰਕਾ ਨਾਸੀ ॥
મારા જીવન - મૃત્યુની શંકા દૂર થઈ ગઈ

ਆਪਨ ਰੰਗਿ ਸਹਜ ਪਰਗਾਸੀ ॥੧॥
જ્યારે પરમાત્મા કુદરતી રીતે પોતાના રંગમાં ચમકી ઉઠ્યા. || ૧ ||

ਪ੍ਰਗਟੀ ਜੋਤਿ ਮਿਟਿਆ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥
અંદર જ્ઞાનનો પ્રકાશ પ્રગટ્યો અને અજ્ઞાનનો અંધકાર દૂર થયો.

ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਪਾਇਆ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ચિંતન કરતાં કરતાં પરમાત્મા રૂપી રત્ન મળ્યું ||૧||વિરામ||

ਜਹ ਅਨੰਦੁ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਪਇਆਨਾ ॥
જ્યાંઆનંદથાયછેત્યાંથીદુઃખદૂરથાયછે

ਮਨੁ ਮਾਨਕੁ ਲਿਵ ਤਤੁ ਲੁਕਾਨਾ ॥੨॥
મનનુંમાણેકભગવાનનાપ્રેમમાંલીનથઈજાયછેર

ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਆ ਸੁ ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ॥
જેપણથાયછેતારીમરજીછે

ਜੋ ਇਵ ਬੂਝੈ ਸੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣਾ ॥੩॥
જેઆહકીકતનેસમજેછેતેસ્વાભાવિકરીતેજમગ્નથઇજાયછે૩

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਕਿਲਬਿਖ ਗਏ ਖੀਣਾ ॥
કબીરજીકહેછેકેબધાપાપોઅનેદોષોનોનાશથઈગયોછે

ਮਨੁ ਭਇਆ ਜਗਜੀਵਨ ਲੀਣਾ ॥੪॥੧॥
પરંતુમનપરમાત્મામાંલીનથઇગયુંછે૪૧

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી

ਅਲਹੁ ਏਕੁ ਮਸੀਤਿ ਬਸਤੁ ਹੈ ਅਵਰੁ ਮੁਲਖੁ ਕਿਸੁ ਕੇਰਾ ॥
જોઅલ્લાહફક્તમસ્જિદમાંજરહેછેતોકહોબાકીનોદેશકોનોછે

ਹਿੰਦੂ ਮੂਰਤਿ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੀ ਦੁਹ ਮਹਿ ਤਤੁ ਨ ਹੇਰਾ ॥੧॥
હિંદુઓમાનેછેકેપરમાત્માનોવાસમૂર્તિમાંછેપરંતુબંનેસત્યજાણતાનહતાકેપરમાત્માસર્વવ્યાપીછે
દરેકહૃદયમાંવસેછે૧

ਅਲਹ ਰਾਮ ਜੀਵਉ ਤੇਰੇ ਨਾਈ ॥
હેઅલ્લાહતુંમહાનછેહેરામહુંતોતારાનામપારજિંદગીજીવુંછું

ਤੂ ਕਰਿ ਮਿਹਰਾਮਤਿ ਸਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
હેમલિકતુંઅમારીપારતમારીકૃપાકરતારહો૧વિરામ

ਦਖਨ ਦੇਸਿ ਹਰੀ ਕਾ ਬਾਸਾ ਪਛਿਮਿ ਅਲਹ ਮੁਕਾਮਾ ॥
હિંદુઓનામતમુજબદક્ષિણમાંજગન્નાથપુરીમાંહરિનુંનિવાસછેઅનેમુસ્લિમોતેનેપશ્ચિમમક્કામાં
અલ્લાહનુંઘરમાનેછે

ਦਿਲ ਮਹਿ ਖੋਜਿ ਦਿਲੈ ਦਿਲਿ ਖੋਜਹੁ ਏਹੀ ਠਉਰ ਮੁਕਾਮਾ ॥੨॥
હેમારાભાઈહ્રદયમાંશોધોહૃદયમાંજશોધોઆહૃદયમાંમૌલાપરમેશ્વરનોવાસછે૨

ਬ੍ਰਹਮਨ ਗਿਆਸ ਕਰਹਿ ਚਉਬੀਸਾ ਕਾਜੀ ਮਹ ਰਮਜਾਨਾ ॥
બ્રાહ્મણોચોવીસએકાદશીનાઉપવાસરાખેછેઅનેકાઝીઓરમઝાનમહિનામાંરોજરાખેછે

ਗਿਆਰਹ ਮਾਸ ਪਾਸ ਕੈ ਰਾਖੇ ਏਕੈ ਮਾਹਿ ਨਿਧਾਨਾ ॥੩॥
પરંતુતેઓઅન્યઅગિયારમહિનાનીઅવગણનાકરેછેઅનેરમઝાનમહિનાનેજઆનંદનુંઘરઅલ્લા
હનેશોધવાનોસમયમાનેછે૩

ਕਹਾ ਉਡੀਸੇ ਮਜਨੁ ਕੀਆ ਕਿਆ ਮਸੀਤਿ ਸਿਰੁ ਨਾਂਏਂ ॥
ઓરિસ્સામાંજગન્નાથપરસ્નાનકરવાનોઅનેમસ્જિદમાંમાથુંનમાવવાથીશુંફાયદોથાયછે

ਦਿਲ ਮਹਿ ਕਪਟੁ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰੈ ਕਿਆ ਹਜ ਕਾਬੈ ਜਾਂਏਂ ॥੪॥
જોદિલકપટથીભરેલુંહોયતોનમાઝપઢવાકેહજમાટેકાબાજવાનોકોઈફાયદોનથી૪

ਏਤੇ ਅਉਰਤ ਮਰਦਾ ਸਾਜੇ ਏ ਸਭ ਰੂਪ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹਾਰੇ ॥
જેબધીસ્ત્રીઓઅનેપુરુષોનુંસર્જનથયુંછેહેપરમેશ્વરઆબધુંતમારુંસ્વરૂપછે

ਕਬੀਰੁ ਪੂੰਗਰਾ ਰਾਮ ਅਲਹ ਕਾ ਸਭ ਗੁਰ ਪੀਰ ਹਮਾਰੇ ॥੫॥
કબીરરામઅનેઅલ્લાહનાજપુત્રછેઅનેતેમનાઅનુસારબધાઆપણાગુરુપીરછેપ

ਕਹਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਨਰ ਨਰਵੈ ਪਰਹੁ ਏਕ ਕੀ ਸਰਨਾ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેનરઅનેનારીમારીવાતધ્યાનથીસાંભળોધર્મવાદછોડીનેએએકપરમેશ્વરનુંશર
ણલો

ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਰੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਤਬ ਹੀ ਨਿਹਚੈ ਤਰਨਾ ॥੬॥੨॥
ફક્તપ્રભુનાનામનોજપકરોહેજીવોતોચોક્કસતમેસંસારસાગરપારકરીજશો૬૨

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી

ਅਵਲਿ ਅਲਹ ਨੂਰੁ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤਿ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ ॥
સૌપ્રથમઅલ્લાહેપોતાનાનૂરનુંસર્જનકર્યુંપછીપોતાનીકુદરતીશક્તિથીતમામલોકોનોજન્મથયો

ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭੁ ਜਗੁ ਉਪਜਿਆ ਕਉਨ ਭਲੇ ਕੋ ਮੰਦੇ ॥੧॥
જ્યારેઆખુંજગતએકપ્રકાશમાંથીજન્મ્યુંછેત્યારેકોણસારુંઅનેકોનેખરાબકહીશકાય૧

ਲੋਗਾ ਭਰਮਿ ਨ ਭੂਲਹੁ ਭਾਈ ॥
હે લોકો, મારા ભાઈ! કોઈપણ ભ્રમમાં ભૂલશો નહીં.

ਖਾਲਿਕੁ ਖਲਕ ਖਲਕ ਮਹਿ ਖਾਲਿਕੁ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸ੍ਰਬ ਠਾਂਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ ખલક (સૃષ્ટિ) ખાલિક (સર્જક) દ્વારા બનાવવામાં આવી છે અને ખાલિક પોતાની ખલકત (સર્જન)માં જ છે. તે બ્રહ્માંડમાં દરેક જગ્યાએ હાજર છે.|| ૧ || વિરામ||

ਮਾਟੀ ਏਕ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਸਾਜੀ ਸਾਜਨਹਾਰੈ ॥
તેસર્જકેએકજમાટીમાંથીઅનેકપ્રકારનાજીવોબનાવ્યાછે

ਨਾ ਕਛੁ ਪੋਚ ਮਾਟੀ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ਨਾ ਕਛੁ ਪੋਚ ਕੁੰਭਾਰੈ ॥੨॥
માટીનાવાસણમાણસનોકોઈદોષનથીકેબનાવનારનોપણદોષનથીર

ਸਭ ਮਹਿ ਸਚਾ ਏਕੋ ਸੋਈ ਤਿਸ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭੁ ਕਛੁ ਹੋਈ ॥
બધામાંએકજભગવાનછેબધુંતેનાદ્વારાથાયછે

ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਨੈ ਸੁ ਏਕੋ ਜਾਨੈ ਬੰਦਾ ਕਹੀਐ ਸੋਈ ॥੩॥
જેતેમનીઆજ્ઞાઓનુંપાલનકરેછેતેમનીજનિષ્ઠારાખેછેતેનેસદાચારીકહેવામાંઆવેછે૩

ਅਲਹੁ ਅਲਖੁ ਨ ਜਾਈ ਲਖਿਆ ਗੁਰਿ ਗੁੜੁ ਦੀਨਾ ਮੀਠਾ ॥
અલ્લાહઅદૃશ્યછેતેનેજોઈશકાતોનથીગુરુએમનેએગોળનીમીઠાશઆપીછે

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸੰਕਾ ਨਾਸੀ ਸਰਬ ਨਿਰੰਜਨੁ ਡੀਠਾ ॥੪॥੩॥
કબીરજીકહેછેકેમારીબધીશંકાઓસમાપ્તથઈગઈછેમનેદરેકવસ્તુમાંમાત્રઈશ્વરજદેખાયછે૪૩

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹਹੁ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨ ਬਿਚਾਰੈ ॥
વેદઅનેકુરાનનેજુઠાનકહોહકીકતમાંજૂઠોતેછેજેતેનુંચિંતનનકરે

ਜਉ ਸਭ ਮਹਿ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ਕਹਤ ਹਉ ਤਉ ਕਿਉ ਮੁਰਗੀ ਮਾਰੈ ॥੧॥
તમેકહોછોકેદરેકમાંએકજખુદાછેતોપછીતમેમરઘીઓનેકેમમારીરહ્યાછો૧

ਮੁਲਾਂ ਕਹਹੁ ਨਿਆਉ ਖੁਦਾਈ ॥
હે મુલ્લામનેકહોશુંઆખુદાનોન્યાયછે

ਤੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
તમારામનનોભ્રમહજુદૂરથયોનથી૧વિરામ

ਪਕਰਿ ਜੀਉ ਆਨਿਆ ਦੇਹ ਬਿਨਾਸੀ ਮਾਟੀ ਕਉ ਬਿਸਮਿਲਿ ਕੀਆ ॥
જીવમરઘીનેપકડીનેલાવ્યોશરીરનોનાશકર્યોતેનીમાટીનોનાશકર્યો

ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਅਨਾਹਤ ਲਾਗੀ ਕਹੁ ਹਲਾਲੁ ਕਿਆ ਕੀਆ ॥੨॥
આત્માનોપ્રકાશતોઈશ્વરમાંજમળેછેપછીહલાલશુંકર્યુંર

ਕਿਆ ਉਜੂ ਪਾਕੁ ਕੀਆ ਮੁਹੁ ਧੋਇਆ ਕਿਆ ਮਸੀਤਿ ਸਿਰੁ ਲਾਇਆ ॥
વાજુંકર્યુંહાથચહેરોધોઈનેપવિત્રથયાતથામસ્જિદમાંમાથુંનમાવ્યું

ਜਉ ਦਿਲ ਮਹਿ ਕਪਟੁ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਹੁ ਕਿਆ ਹਜ ਕਾਬੈ ਜਾਇਆ ॥੩॥
આબધાનોશુંફાયદોજ્યારેદિલમાંજકપટહોયતોપછીનમાઝપઢવાનોકેકાબામાંહજકરવાજવા
નોકોઈફાયદોનથી૩

ਤੂੰ ਨਾਪਾਕੁ ਪਾਕੁ ਨਹੀ ਸੂਝਿਆ ਤਿਸ ਕਾ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
તુંહ્દયથીઅશુદ્ધછોપવિત્રખુદનેસમજીશક્યોનથીઅનેતમેતેમનારહસ્યનેજાણ્યાનથી

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਭਿਸਤਿ ਤੇ ਚੂਕਾ ਦੋਜਕ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥੪॥੪॥
કબીરજીકહેછેકેઆરીતેતમેપ્રેમથીવંચિતછોઅનેતમારુંમનનર્કમાંજવાતૈયારછે૪૪

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી

ਸੁੰਨ ਸੰਧਿਆ ਤੇਰੀ ਦੇਵ ਦੇਵਾਕਰ ਅਧਪਤਿ ਆਦਿ ਸਮਾਈ ॥
હેજગતનાસ્વામીહેદેવોનાદેવહેઆદિપુરુષશૂન્યઅવસ્થામાંલીનથવુંએતમારીસવારબપોરસાંજ
પૂજાછે

ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਪਾਇਆ ਲਾਗਿ ਰਹੇ ਸਰਨਾਈ ॥੧॥
સિદ્ધોએસમાધિલઈનેપણતમારુંરહસ્યજાણીશક્યાનથીઅનેતેઓતમારાશરણમાંલીનછે૧

ਲੇਹੁ ਆਰਤੀ ਹੋ ਪੁਰਖ ਨਿਰੰਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਜਹੁ ਭਾਈ ॥
હેભાઈભ્રામકઈશ્વરનીઆરતીકરોતેસદગુરૂનીપૂજાકરો

ਠਾਢਾ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਿਗਮ ਬੀਚਾਰੈ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
બ્રહ્માએવેદોનુંચિંતનકર્યુંપરંતુઅદ્રશ્યઈશ્વરનુંરહસ્યસમજીશક્યાનહીં૧વિરામ

ਤਤੁ ਤੇਲੁ ਨਾਮੁ ਕੀਆ ਬਾਤੀ ਦੀਪਕੁ ਦੇਹ ਉਜ੍ਯ੍ਯਾਰਾ ॥
જ્ઞાનનુંતેલરેડીનેભગવાનનાનામનીવાટનોદીવોપ્રગટેછેત્યારેશરીરમાંપ્રકાશથાયછે

ਜੋਤਿ ਲਾਇ ਜਗਦੀਸ ਜਗਾਇਆ ਬੂਝੈ ਬੂਝਨਹਾਰਾ ॥੨॥
આનાથીઈશ્વરનામનીજ્યોતિઝગમગેછેજેનેકોઈસમજદારજસાંજેછેર

ਪੰਚੇ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਬਾਜੇ ਸੰਗੇ ਸਾਰਿੰਗਪਾਨੀ ॥
પ્રભુનાસાક્ષાત્કારથીપાંચેયશબ્દોઅનેસાંભળીનાશકાયએવીધવાનીગુંજેછે

ਕਬੀਰ ਦਾਸ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ਕੀਨੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਬਾਨੀ ॥੩॥੫॥
દાસકબીરકહેછેકેહેનિરાકારઆતારીઆરતીછે૩૫

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੀ
પ્રભાતીવાણીભગતનામદેવજીની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਮਨੁ ਹੀ ਜਾਨੈ ਕੈ ਬੂਝਲ ਆਗੈ ਕਹੀਐ ॥
મનનીવ્યથામનજજાણેછેઅથવાએનેસમજવાળાપરમેશ્વરનીસામેબતાવીશકાયછે

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਰਾਮੁ ਰਵਾਂਈ ਮੈ ਡਰੁ ਕੈਸੇ ਚਹੀਐ ॥੧॥
હુંઅંતર્યામીપરમાત્માનીભક્તિમાંલીનછુંપછીમનેકેવોડરકોઈશકેછે૧

ਬੇਧੀਅਲੇ ਗੋਪਾਲ ਗੋੁਸਾਈ ॥
ઈશ્વરેમનેવીંધીનાખ્યોછે

ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਵਿਆ ਸਰਬੇ ਠਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મારાપ્રભુતોદરેકજગ્યાએવિદ્યમાનછે૧વિરામ

ਮਾਨੈ ਹਾਟੁ ਮਾਨੈ ਪਾਟੁ ਮਾਨੈ ਹੈ ਪਾਸਾਰੀ ॥
આમનનીદુકાનતેમજનગરછેઅનેમનનોજપ્રસારછે

ਮਾਨੈ ਬਾਸੈ ਨਾਨਾ ਭੇਦੀ ਭਰਮਤੁ ਹੈ ਸੰਸਾਰੀ ॥੨॥
મનઅનેકરંગોમાંરહેછેઅનેમનજસંસારમાંભમેછે૨

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਏਹੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ ॥
આમનજ્યારેગુરુનાઉપદેશમાંલીનથઈજાયછેતોસ્વાભાવિકજદુવિધાદૂરથઇજાયછે

ਸਭੋ ਹੁਕਮੁ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਆਪੇ ਨਿਰਭਉ ਸਮਤੁ ਬੀਚਾਰੀ ॥੩॥
પરમાત્માની આજ્ઞા સર્વત્ર છે, તે નિર્ભય પરમેશ્વરને એક સ્વરૂપ માને છે || ૩ ||

ਜੋ ਜਨ ਜਾਨਿ ਭਜਹਿ ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਤਾ ਚੀ ਅਬਿਗਤੁ ਬਾਣੀ ॥
જેઓ પરમપુરુષ પરમેશ્વરની ઉપાસના કરે છે, તેમનો અવાજ અચળ હોય છે.

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਜਗਜੀਵਨੁ ਪਾਇਆ ਹਿਰਦੈ ਅਲਖ ਬਿਡਾਣੀ ॥੪॥੧॥
નામદેવજી કહે છે કે તેમને તેમના હૃદયમાં જગતના જીવન, રહસ્યમય પરમાત્માને મેળવી લીધા છે || ૪ || ૧ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਜੁਗੋ ਜੁਗੁ ਤਾ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥
બ્રહ્માંડની રચના પહેલા, અનાદિ કાળથી, (સતયુગ, ત્રૈત, દ્વાપર, કળિયુગ) યુગોમાં માત્ર ઈશ્વર જ અસ્તિત્વ ધરાવે છે, તેનું રહસ્ય (જ્ઞાની, ધ્યાની, મહાત્મા, દેવતા, ત્રિદેવ વગેરે) કોઈ મેળવી શક્યું નથી

ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਰਾਮੁ ਰਹਿਆ ਰਵਿ ਐਸਾ ਰੂਪੁ ਬਖਾਨਿਆ ॥੧॥
એમનું આ જ રૂપ બતાવવામાં આવ્યું છે કે નિરંતર રૂપ થી ફક્ત પરમેશ્વર જ વિધમાન છે || ૧ ||

ਗੋਬਿਦੁ ਗਾਜੈ ਸਬਦੁ ਬਾਜੈ ॥
શબ્દની ધ્વનીથી તે પ્રગટ થાય છે,

ਆਨਦ ਰੂਪੀ ਮੇਰੋ ਰਾਮਈਆ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ||
મારો પ્રભુ આનંદસ્વરૂપ છે || ૧ || વિરામ||

ਬਾਵਨ ਬੀਖੂ ਬਾਨੈ ਬੀਖੇ ਬਾਸੁ ਤੇ ਸੁਖ ਲਾਗਿਲਾ
જેમ ચંદનનું ઝાડ જંગલમાં હોય છે અને બધાને એની સુગંધ આનંદ મળે છે

ਸਰਬੇ ਆਦਿ ਪਰਮਲਾਦਿ ਕਾਸਟ ਚੰਦਨੁ ਭੈਇਲਾ ॥੨
તેવી જ રીતે ભગવાન સર્વ જીવોની ઉત્પત્તિ છે, સર્વ ગુણોની સુગંધની ઉત્પત્તિ છે, જેમાંથી આત્મારૂપી લાકડીઓ ચંદન બની જાય છે || ૨ ||

ਤੁਮ੍ਹ ਚੇ ਪਾਰਸੁ ਹਮ ਚੇ ਲੋਹਾ ਸੰਗੇ ਕੰਚਨੁ ਭੈਇਲਾ ॥
હે પરમેશ્વર! તમે પારસ છો અને હું લોખંડ છું પરંતુ તારી સંગાથમાં સોનુ થઇ ગયો છું

ਤੂ ਦਇਆਲੁ ਰਤਨੁ ਲਾਲੁ ਨਾਮਾ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇਲਾ ॥੩॥੨॥
તું દયાનો સાગર છે, અમૂલ્ય રત્ન છે, નામદેવ સદા સત્યની આરાધનામાં લીન છે. ||3||વિરામ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ॥
પ્રભાતી ||

ਅਕੁਲ ਪੁਰਖ ਇਕੁ ਚਲਿਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
કૂલાતીત પરમ શક્તિ પરમેશ્વરે એક કુતુહલની રચના કરી અને

ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਲੁਕਾਇਆ ॥੧॥
દરેક શરીરમાં તે બ્રહ્મ પ્રસન્ન રૂપ માં વ્યાપ્ત છે || ૧ ||

ਜੀਅ ਕੀ ਜੋਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਈ ॥
જીવોમાં રહેલા તે પરમ - જ્યોતિને કોઈ જાણી શક્યું નથી,

ਤੈ ਮੈ ਕੀਆ ਸੁ ਮਾਲੂਮੁ ਹੋਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ સારું ખરાબ આપણે જે કરીએ છીએ, એને ખબર પડી જાય છે || ૧ || વિરામ||

ਜਿਉ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਮਾਟੀ ਕੁੰਭੇਉ ॥
જેમ માટીનો ઘડો તૈયાર થઈ જાય છે,

ਆਪ ਹੀ ਕਰਤਾ ਬੀਠੁਲੁ ਦੇਉ ॥੨॥
એવી જ રીતે પરમાત્મા બધાની રચના કરવાનો છે || ૨ ||

ਜੀਅ ਕਾ ਬੰਧਨੁ ਕਰਮੁ ਬਿਆਪੈ ॥
જીવોના કર્મ જ એમના બંધન બની જાય છે

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੁ ਆਪੈ ਆਪੈ ॥੩॥
"(જીવ લાચાર છે, તેના નિયંત્રણમાં કંઈ નથી) વાસ્તવમાં તે પરમાત્મા જ છે જે બધું કરે છે
અને કરાવે છે || 3 ||

ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਜੀਉ ਚਿਤਵੈ ਸੁ ਲਹੈ ॥
નામદેવ પ્રાર્થના કરે છે કે જેમ આ જીવ ઈચ્છે છે તેમ ફળ પણ મળે છે

ਅਮਰੁ ਹੋਇ ਸਦ ਆਕੁਲ ਰਹੈ ॥੪॥੩॥
જો ઈશ્વરની ભક્તિમાં લીન રહેશો તો જન્મ - મરણમાંથી મુક્ત થઇ જાસો || ૪ || ૩ ||

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਭਗਤ ਬੇਣੀ ਜੀ ਕੀ
પ્રભાતી ભગત વેણીજી ની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਤਨਿ ਚੰਦਨੁ ਮਸਤਕਿ ਪਾਤੀ ॥
તન પાર ચંદન લગાવી લીધું અને માથા પર તુલસી પાત્ર લગાવી લીધું

ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਕਰ ਤਲ ਕਾਤੀ ॥
પરંતુ હ્રદયમાં એવું લાગે છે કે હાથમાં ચાકુ પકડ્યું છે

ਠਗ ਦਿਸਟਿ ਬਗਾ ਲਿਵ ਲਾਗਾ ॥
દ્રષ્ટિ છેતરવાની છે અને બગલાની જેમ ઢંકાયેલી છે.

ਦੇਖਿ ਬੈਸਨੋ ਪ੍ਰਾਨ ਮੁਖ ਭਾਗਾ ॥੧॥
તે વૈષ્ણવ જેવો દેખાય છે, જાણે તેના મુખમાંથી જીવ નીકળી ગયો હોય. || ૧ ||

ਕਲਿ ਭਗਵਤ ਬੰਦ ਚਿਰਾਂਮੰ ॥
આ ભક્ત લાંબા સમય સુધી પૂજા કરતો રહે છે,

ਕ੍ਰੂਰ ਦਿਸਟਿ ਰਤਾ ਨਿਸਿ ਬਾਦੰ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
પરંતુ તેની નજર ખરાબ છે અને તે રોજેરોજ ઝઘડા કરે છે. || ૧ || વિરામ||

ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਇਸਨਾਨੁ ਸਰੀਰੰ ॥
તે દરરોજ શરીરને સ્નાન કરે છે,

ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਕਰਮ ਮੁਖਿ ਖੀਰੰ ॥
બે ધોતી પહેરે છે અને દૂધ પીવે છે.

ਰਿਦੈ ਛੁਰੀ ਸੰਧਿਆਨੀ ॥
તેના હ્રદયમાં છરી છે અને

ਪਰ ਦਰਬੁ ਹਿਰਨ ਕੀ ਬਾਨੀ ॥੨॥
પારકા નાણા છીનવી લેવાની જૂની આદત છે. || ૨ ||

ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਚਕ੍ਰ ਗਣੇਸੰ ॥
તે મૂર્તિઓની પૂજા કરતા ગણેશના ચિહ્નો લાગે છે

ਨਿਸਿ ਜਾਗਸਿ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਵੇਸੰ ॥
ત્રે જાગીને ભક્તિ કરે છે,

ਪਗ ਨਾਚਸਿ ਚਿਤੁ ਅਕਰਮੰ ॥
તે પગથી ઝૂલે છે, પરંતુ તેનું મન ખરાબ કાર્યોમાં ડૂબેલું રહે છે.

ਏ ਲੰਪਟ ਨਾਚ ਅਧਰਮੰ ॥੩॥
અરે લોભી! આવું ખોટું કામ કરે છે. || ૩ ||

ਮ੍ਰਿਗ ਆਸਣੁ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ॥
મૃગશાળા પર આસન લીધું, તુલસીની માળા લીધી,

ਕਰ ਊਜਲ ਤਿਲਕੁ ਕਪਾਲਾ ॥
તેણે તેજસ્વી હાથે તિલક લગાવ્યું.

ਰਿਦੈ ਕੂੜੁ ਕੰਠਿ ਰੁਦ੍ਰਾਖੰ ॥
હૃદય જૂઠાણાંથી ભરેલું છે, ગળામાં રુદ્રાક્ષ પહેરે છે.

ਰੇ ਲੰਪਟ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਅਭਾਖੰ ॥੪॥
અરે કપટી! તમે કૃષ્ણ-કૃષ્ણ જપ કરવાનો ખોટો ડોળ કરો છો. || ૪ ||

ਜਿਨਿ ਆਤਮ ਤਤੁ ਨ ਚੀਨ੍ਹ੍ਹਿਆ ॥
જેણે આત્મ-તત્વને ઓળખ્યું નથી,

ਸਭ ਫੋਕਟ ਧਰਮ ਅਬੀਨਿਆ ॥
તેના તમામ કાર્યો અને ધર્મો નકામા છે.

ਕਹੁ ਬੇਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਵੈ ॥
વેણીજી કહે છે કે જે ગુરુમુખ બનીને ભગવાનનું ધ્યાન કરે છે,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ ॥੫॥੧॥
તે એકલો જ (સત્ય) પ્રાપ્ત કરે છે, અન્યથા ગુરુ વિના વ્યક્તિ સન્માર્ગમ પ્રાપ્ત નથી થતો ||૫||૧||

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਾਗੁ ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
રાગુ જૈજાવતી મહેલ ૧ ||

ਰਾਮੁ ਸਿਮਰਿ ਰਾਮੁ ਸਿਮਰਿ ਇਹੈ ਤੇਰੈ ਕਾਜਿ ਹੈ ॥
હે મનુષ્ય ! પરમાત્માનું ભજન કર, રામના ભજન-સંકીર્તન કરીને, આ તમારું યોગ્ય કાર્ય છે.

ਮਾਇਆ ਕੋ ਸੰਗੁ ਤਿਆਗੁ ਪ੍ਰਭ ਜੂ ਕੀ ਸਰਨਿ ਲਾਗੁ ॥
માયાનો પક્ષ છોડી પ્રભુના શરણમાં આવ.

ਜਗਤ ਸੁਖ ਮਾਨੁ ਮਿਥਿਆ ਝੂਠੋ ਸਭ ਸਾਜੁ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
સંસારનું સુખ અને પ્રતિષ્ઠા મિથ્યા છે અને બધી વસ્તુઓ મિથ્યા છે. || ૧ || વિરામ||

ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਧਨੁ ਪਛਾਨੁ ਕਾਹੇ ਪਰਿ ਕਰਤ ਮਾਨੁ ॥
આ બધી સંપત્તિ સપના જેવી છે એ હકીકતને ઓળખો, તો પછી તમને શેનું ગર્વ છે.

ਬਾਰੂ ਕੀ ਭੀਤਿ ਜੈਸੇ ਬਸੁਧਾ ਕੋ ਰਾਜੁ ਹੈ ॥੧॥
સંસારનું રહસ્ય રેતીની દીવાલ જેટલું નાશવંત છે. || ૧ ||

ਨਾਨਕੁ ਜਨੁ ਕਹਤੁ ਬਾਤ ਬਿਨਸਿ ਜੈਹੈ ਤੇਰੋ ਗਾਤੁ ॥
આ તે છે જે ગુરુ નાનક કહે છે: તમારું શરીર નાશ પામવાનું છે.

ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਕਰਿ ਗਇਓ ਕਾਲੁ ਤੈਸੇ ਜਾਤੁ ਆਜੁ ਹੈ ॥੨॥੧॥
જેમ સમય ક્ષણે ક્ષણે પસાર થાય છે, તેમ વર્તમાન પસાર થાય છે (રામ ભજન કરી લે). || ૨ || ૧ ||

ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
જૈજાવતી મહેલ ૧ ||

ਰਾਮੁ ਭਜੁ ਰਾਮੁ ਭਜੁ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਤੁ ਹੈ ॥
ભગવાનને પ્રાર્થના કરો, (હું ફરીથી વિનંતી કરું છું) હરિ-ભજન કરો, કારણ કે તમારું જીવન પસાર થઈ રહ્યું છે.

ਕਹਉ ਕਹਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਸਮਝਤ ਨਹ ਕਿਉ ਗਵਾਰ ॥
તે જ હું વારંવાર કહું છું, અરે મૂર્ખ! તમે કેમ સમજતા નથી

ਬਿਨਸਤ ਨਹ ਲਗੈ ਬਾਰ ਓਰੇ ਸਮ ਗਾਤੁ ਹੈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
આ શરીરનો નાશ થતાં વાર નથી લાગતી, તે કરાની જેમ ઝડપથી ઓગળી જાય છે. ||૧||વિરામ||

ਸਗਲ ਭਰਮ ਡਾਰਿ ਦੇਹਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੇਹਿ ॥
બધી ભ્રમણા છોડીને ભગવાનના નામનો જાપ કરો.

ਅੰਤਿ ਬਾਰ ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਇਹੈ ਏਕੁ ਜਾਤੁ ਹੈ ॥੧॥
કારણ કે અંતિમ સમયે આ જ સાથે આવે છે || ૧ ||

ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੁ ਜਿਉ ਬਿਸਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਕੌ ਜਸੁ ਹੀਏ ਧਾਰਿ ॥
વિષય - વિકારોને ભૂલીને પ્રભુનો યશ મનમાં વસાવી લે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਕਹਿ ਪੁਕਾਰਿ ਅਉਸਰੁ ਬਿਹਾਤੁ ਹੈ ॥੨॥੨॥
નાનક બૂમ પાડી પાડીને કહે છે કે આ સુવર્ણ જીવનની તક પસાર થઇ રહી છે || ૨ || ૨ ||

ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
જૈજાવતી મહેલ ૧ ||

ਰੇ ਮਨ ਕਉਨ ਗਤਿ ਹੋਇ ਹੈ ਤੇਰੀ ॥
(વૃદ્ધાવસ્થા આવે ત્યારે મૃત્યુ નજીક આવે છે) હે મન! તારી શું હાલત થઈ ગઈ છે?

ਇਹ ਜਗ ਮਹਿ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਸੋ ਤਉ ਨਹੀ ਸੁਨਿਓ ਕਾਨਿ ॥
(મોક્ષ કેવી રીતે થશે) તમે આ જગતમાં રામનું નામ-સંકીર્તન સાંભળ્યું નથી કે ધ્યાન આપ્યું નથી.

ਬਿਖਿਅਨ ਸਿਉ ਅਤਿ ਲੁਭਾਨਿ ਮਤਿ ਨਾਹਿਨ ਫੇਰੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
જીવનભર તેઓ વિષય-વિકારોમાં તલ્લીન રહ્યા અને તેમની પાસેથી તેમની બુધ્ધિ જરા પણ દૂર કરી નહિ. || ૧ || વિરામ||

ਮਾਨਸ ਕੋ ਜਨਮੁ ਲੀਨੁ ਸਿਮਰਨੁ ਨਹ ਨਿਮਖ ਕੀਨੁ ॥
મનુષ્યનો જન્મ મળ્યો હતો, પરંતુ તેણે એક ક્ષણ માટે પણ ભગવાનનું સ્મરણ કર્યું ન હતું.

ਦਾਰਾ ਸੁਖ ਭਇਓ ਦੀਨੁ ਪਗਹੁ ਪਰੀ ਬੇਰੀ ॥੧॥
પોતાના પુત્ર અને પત્નીના આનંદ ખાતર તેણે ગુલામ બનીને પગમાં સાંકળ બંધાય ગઈ. ||૧||

ਨਾਨਕ ਜਨ ਕਹਿ ਪੁਕਾਰਿ ਸੁਪਨੈ ਜਿਉ ਜਗ ਪਸਾਰੁ ॥
નાનક બમ પાડીને કહે છે કે વિશ્વનું વિસ્તરણ એક સ્વપ્ન જેવું છે,

ਸਿਮਰਤ ਨਹ ਕਿਉ ਮੁਰਾਰਿ ਮਾਇਆ ਜਾ ਕੀ ਚੇਰੀ ॥੨॥੩॥
જેની માયા પણ દાસ છે તે ભગવાનનું સ્મરણ કેમ ન કર્યું? || ૨ || ૩ ||

ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥
જૈજાવતી મહેલ ૧ ||

ਬੀਤ ਜੈਹੈ ਬੀਤ ਜੈਹੈ ਜਨਮੁ ਅਕਾਜੁ ਰੇ ॥
હે જીવ! આ જીવન વ્યર્થ પસાર થઈ રહ્યું છે.

ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਸੁਨਿ ਕੈ ਪੁਰਾਨ ਸਮਝਤ ਨਹ ਰੇ ਅਜਾਨ ॥
ઓ મૂર્ખ! રાત-દિવસ પુરાણોની કથાઓ સાંભળ્યા પછી પણ તેઓ સમજી શકતા નથી.

ਕਾਲੁ ਤਉ ਪਹੂਚਿਓ ਆਨਿ ਕਹਾ ਜੈਹੈ ਭਾਜਿ ਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
મૃત્યુ તમારી સામે આવ્યું છે, પછી તમે તેનાથી બચીને ક્યાં ભાગશો? || ૧ || વિરામ||

ਅਸਥਿਰੁ ਜੋ ਮਾਨਿਓ ਦੇਹ ਸੋ ਤਉ ਤੇਰਉ ਹੋਇ ਹੈ ਖੇਹ ॥
જેશરીરનેતમેસ્થિરકરવામાટેલીધુંછેતેધૂળબનીજવાનુંછે

ਕਿਉ ਨ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੇਹਿ ਮੂਰਖ ਨਿਲਾਜ ਰੇ ॥੧॥
હેબેશરમમૂર્ખતમેભગવાનનુંનામકેમનથીજપતા૧

ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਹੀਏ ਆਨਿ ਛਾਡਿ ਦੇ ਤੈ ਮਨ ਕੋ ਮਾਨੁ ॥
તુંરામનીભક્તિનેતારાહૃદયમાંવસાવીદેઅનેમનનોઅભિમાનછોડીદે

ਨਾਨਕ ਜਨ ਇਹ ਬਖਾਨਿ ਜਗ ਮਹਿ ਬਿਰਾਜੁ ਰੇ ॥੨॥੪॥
નાનકએજકહેછેકેભક્તિકરીનેસંસારમાંસારુંજીવનજીવોર૪

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ફક્તએકછેતેનુંનામસત્યછેતેજગતનાસર્જનહારછેતેસર્વશક્તિમાનછેતેભયમુક્તછેતેવૈમનસ્યથી પરેછેતેકાલાતીતબ્રહ્મામૂર્તિશાશ્વતછેતેજન્મઅનેમૃત્યુનાચક્રમાંથીમુક્તછેતેસ્વયંપ્રગટથયોછેતેગુ રુનીકૃપાથીપ્રાપ્તથાયછે

ਸਲੋਕ ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
શ્લોકસહસ્કીતિમહેલ૧

ਪੜ੍ਹਿ ਪੁਸ੍ਤਕ ਸੰਧਿਆ ਬਾਦੰ ॥
પંડિતોધાર્મિકગ્રંથોનોપાઠકરેછેસાંજેપૂજાકરેછેઅનેઆરતીકરેછે

ਸਿਲ ਪੂਜਸਿ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧੰ ॥
પથ્થરનીમૂર્તિનેભગવાનમાનીનેતેઓબગલાઓનીજેમપૂજાકરેછે

ਮੁਖਿ ਝੂਠੁ ਬਿਭੂਖਨ ਸਾਰੰ ॥
તેઓમોઢેજૂઠુંબોલેછેઅનેલોખંડનેસોનાનાધરેણાંપણકહેછે

ਤ੍ਰੈਪਾਲ ਤਿਹਾਲ ਬਿਚਾਰੰ ॥
તેઓદરરોજત્રણસમયેત્રણવારગાયત્રીમંત્રનોજાપકરેછે

ਗਲਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਲਿਲਾਟੰ ॥
તેઓતેમનાગળામાંમાળાઅનેકપાળપરતિલકકરેછે

ਦੁਇ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਕਪਾਟੰ ॥
તેઓડબલધોતીઅનેકપડાંપહેરેછે

ਜੋ ਜਾਨਸਿ ਬ੍ਰਹਮੰ ਕਰਮੰ ॥
પરંતુજેવ્યક્તિભગવાનનીભક્તિનેશ્રેષ્ઠકાર્યમાનેછે

ਸਭ ਫੋਕਟ ਨਿਸਚੈ ਕਰਮੰ ॥
ખાતરીપૂર્વકજાણોકેઅન્યતમામક્રિયાઓતેમનામાટેનકામીછે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਿਸਚੌ ਧ੍ਯਾਵੈ ॥
ગુરુનાનકેફરમાવ્યુંછેકેનિશ્ચયસાથેભગવાનનુંધ્યાનકરવુંયોગ્યછે

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਟ ਨ ਪਾਵੈ ॥੧॥
પણઆમાર્ગસાચાગુરુવિનાપ્રાપ્યનથી૧

ਨਿਹਫਲੰ ਤਸ੍ ਜਨਮਸ੍ ਜਾਵਦ ਬ੍ਰਹਮ ਨ ਬਿੰਦਤੇ ॥
જ્યાંસુધીમાણસપરમબ્રહ્મમાંવિશ્વાસનકરેતેનીપૂજાનકરેત્યાંસુધીતેનોજન્મનિરર્થકછે

ਸਾਗਰੰ ਸੰਸਾਰਸ੍ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਤਰਹਿ ਕੇ ॥
ગુરુનીકૃપાથીજઆસંસારસાગરપારથાયછે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੀਚਾਰਿ ॥
નાનકનોઆજવિચારછેકેતેઓબધુંકરવાઅનેકરાવવામાટેસંપૂર્ણસક્ષમછે

ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਜਿਨਿ ਕਲ ਰਖੀ ਧਾਰਿ ॥੨॥
આખુંવિશ્વનિર્માતાનાનિયંત્રણમાંછેજેસર્વશક્તિઓમાંસંપૂર્ણછે૨

ਜੋਗ ਸਬਦੰ ਗਿਆਨ ਸਬਦੰ ਬੇਦ ਸਬਦੰ ਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹ ॥
યોગીઓનો ધર્મ જ્ઞાન મેળવવાનો છે, બ્રાહ્મણોનો ધર્મ વેદોનો અભ્યાસ કરવાનો છે.

ਖਤ੍ਰੀ ਸਬਦੰ ਸੂਰ ਸਬਦੰ ਸੂਦ੍ਰ ਸਬਦੰ ਪਰਾ ਕ੍ਰਿਤਹ ॥
ક્ષત્રિયોનો ધર્મ બહાદુરીના કાર્યો કરવાનો છે અને શુદ્રોનો ધર્મ લોકોની સેવા બની ગયો છે.

ਸਰਬ ਸਬਦੰ ਤ ਏਕ ਸਬਦੰ ਜੇ ਕੋ ਜਾਨਸਿ ਭੇਉ ॥
and પરંતુશ્રેષ્ઠધર્મએછેકેમાત્રભગવાનનીભક્તિકરવી

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੋ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਉ ॥੩॥
જેમાણસઆરહસ્યજાણેછેગુરુનાનકકહેછેકેઅમેતેમનીદાસતાનેસ્વીકારીએછીએઅનેહકીકત માંતેભગવાનનુંસ્વરૂપછે૩

ਏਕ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨੰ ਤ ਸਰਬ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ਦੇਵਾ ਤ ਆਤਮਹ ॥
બ્રહ્માંડનાજન્મદાતાપાલનહારસંહારકએકપરમેશ્વરજબધાદેવતાઓનોદેવઅનેદેવોનોઆત્માછે

ਆਤਮੰ ਸ੍ਰੀ ਬਾਸ੍ਵਦੇਵਸ੍ ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਨਸਿ ਭੇਵ ॥
જો કોઈને આ રહસ્ય ખબર હોય.

ਨਾਨਕ ਤਾ ਕੋ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸੋਈ ਨਿਰੰਜਨ ਦੇਵ ॥੪॥
ગુરુનાનકકહેછેકેઆપણેતેનાગુલામછીએબનવામાટેતૈયારછીએતેભગવાનનુંસ્વરૂપછે૪

ਸਲੋਕ ਸਹਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮਹਲਾ ੫
સલોક સહસ્ક્રીતિ મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਕਤੰਚ ਮਾਤਾ ਕਤੰਚ ਪਿਤਾ ਕਤੰਚ ਬਨਿਤਾ ਬਿਨੋਦ ਸੁਤਹ ॥
માતાપિતાકોણકોનાછેપુત્રતેમજપત્નીથીમોહપ્રેમક્યાંસાથઆપેછે

ਕਤੰਚ ਭ੍ਰਾਤ ਮੀਤ ਹਿਤ ਬੰਧਵ ਕਤੰਚ ਮੋਹ ਕੁਟੰਬ੍ਯ੍ਯਤੇ ॥
ભાઈમિત્રશુભચિંતકસંબંધીતેમજપરિવારનોમોહક્યાંસાથનિભાવેછે

ਕਤੰਚ ਚਪਲ ਮੋਹਨੀ ਰੂਪੰ ਪੇਖੰਤੇ ਤਿਆਗੰ ਕਰੋਤਿ ॥
ચંચળમાયાઆકર્ષિતકરેછેઆપણજોતાજોતાસાથછોડીદેછે

ਰਹੰਤ ਸੰਗ ਭਗਵਾਨ ਸਿਮਰਣ ਨਾਨਕ ਲਬਧ੍ਯ੍ਯੰ ਅਚੁਤ ਤਨਹ ॥੧॥
ગુરુનાનકેફરમાવ્યુંછેકેભગવાનનુંસ્મરણજતેમનીપાસેરહેછેજેફક્તમહાત્માઅનેભક્તોપાસેથીજ પ્રાપ્તથાયછે૧

ਧ੍ਰਿਗੰਤ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸਨੇਹੰ ਧ੍ਰਿਗ ਸਨੇਹੰ ਭ੍ਰਾਤ ਬਾਂਧਵਹ ॥
બાપસાથેખોટોપ્રેમનિંદાયોગ્યછેભાઈસ્વજનોનોપ્રેમપણનિંદાયોગ્યછે

ਧ੍ਰਿਗ ਸ੍ਨੇਹੰ ਬਨਿਤਾ ਬਿਲਾਸ ਸੁਤਹ ॥
પત્નીપ્રત્યેનોપ્રેમઅનેપુત્રસાથેનુંસુખપણધિક્કારવાજેવુંછે

ਧ੍ਰਿਗ ਸ੍ਨੇਹੰ ਗ੍ਰਿਹਾਰਥ ਕਹ ॥
ઘરપરિવારસાથેનોસ્નેહએઅભિશાપછે

ਸਾਧਸੰਗ ਸ੍ਨੇਹ ਸਤ੍ਯਿੰ ਸੁਖਯੰ ਬਸੰਤਿ ਨਾਨਕਹ ॥੨॥
નાનકસમજાવેછેકેઋષિઓસાથેસાચોપ્રેમકરવાથીજીવનસુખીરહેછે૨

ਮਿਥ੍ਯੰਤ ਦੇਹੰ ਖੀਣੰਤ ਬਲਨੰ ॥
આશરીરનોનાશથવાનોછેજેનુંબળધીમેધીમેવિખરાઈરહ્યુંછે

ਬਰਧੰਤਿ ਜਰੂਆ ਹਿਤ੍ਯੰਤ ਮਾਇਆ ॥
જેમજેમઉંમરવધેતેમમાયાપ્રત્યેનીઆસક્તિવધતીજાયછે

ਅਤ੍ਯੰਤ ਆਸਾ ਆਥਿਤ੍ ਭਵਨੰ ॥
માણસદુનિયામાંમહેમાનજેવોછેપણતેનીઆશાઓસતતવધતીજરહેછે

ਗਨੰਤ ਸ੍ਵਾਸਾ ਭੈਯਾਨ ਧਰਮੰ ॥
ભયંકરયમરાજજીવનનાશ્વાસોગણતોહોયછે

ਪਤੰਤਿ ਮੋਹ ਕੂਪ ਦੁਰਲਭ੍ਯ ਦੇਹੰ ਤਤ ਆਸ੍ਰਯੰ ਨਾਨਕ ॥
આદુર્લભશરીરભ્રમનાકુવામાંપડતુંરહેછેગુરુનાનકકહેછેત્યાંફક્તભગવાનનોઆશ્રયછે

ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ॥੩॥
હેભગવાનહેસર્જકહેપ્રભુતમારીકૃપાઅમારાપરરાખો૩

ਕਾਚ ਕੋਟੰ ਰਚੰਤਿ ਤੋਯੰ ਲੇਪਨੰ ਰਕਤ ਚਰਮਣਹ ॥
શરીરનાસ્વરૂપમાંઆકાચોકિલ્લોપાણીનારૂપમાંવીર્યથીબનેલોછેજેનાપરલોહીઅનેચામડીનુંલે
પકરવામાંઆવ્યુંછે

ਨਵੰਤ ਦੁਆਰੰ ਭੀਤ ਰਹਿਤੰ ਬਾਇ ਰੂਪੰ ਅਸਥੰਭਨਹ ॥
આંખમોંકાનવગેરેતેનેનવદરવાજાછેજેનીકોઈદીવાલોનથીઅનેતેજીવનવાયુનાસ્તંભોછે

ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੰ ਨਹ ਸਿਮਰੰਤਿ ਅਗਿਆਨੀ ਜਾਨੰਤਿ ਅਸਥਿਰੰ ॥
અજ્ઞાનીઓભગવાનનેયાદકરતાનથીઅનેશરીરનેસ્થાયીમાનેછે

ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਉਧਰੰਤ ਸਾਧ ਸਰਣ ਨਾਨਕ ॥
ગુરુનાનકકહેછેકેદુર્લભશરીરનોત્યારેજઉદ્ધારથાયછે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਜਪੰਤਿ ॥੪॥
જ્યારેતેઓઋષિઓનાઆશ્રયમાંપરમભગવાનનાનામનોજપકરેછે૪

ਸੁਭੰਤ ਤੁਯੰ ਅਚੁਤ ਗੁਣਗੵੰ ਪੂਰਨੰ ਬਹੁਲੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥
હેભગવાનતમેસમગ્રવિશ્વમાંભવ્યઅચળગુણોનાસાગરસર્વવ્યાપીઅનેકૃપાનુંઘરછો

ਗੰਭੀਰੰ ਊਚੈ ਸਰਬਗਿ ਅਪਾਰਾ ॥
તમેસૌથીગહનમહાનસર્વજ્ઞઅનેઅપ્રતિમછો

ਭ੍ਰਿਤਿਆ ਪ੍ਰਿਅੰ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਚਰਣੰ ॥
તમેતમારાભક્તોનાપ્રિયછોતેઓતમારાચરણોમાંજસુખમેળવેછે

ਅਨਾਥ ਨਾਥੇ ਨਾਨਕ ਸਰਣੰ ॥੫॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેહેઅનાથનાનાથઅમેપણતમારાઆશ્રયમાંઆવ્યાછીએપ

ਮ੍ਰਿਗੀ ਪੇਖੰਤ ਬਧਿਕ ਪ੍ਰਹਾਰੇਣ ਲਖੵ ਆਵਧਹ ॥
હરણનેજોઈનેશિકારીતેનાહથિયારથીપ્રહારકરેછે

ਅਹੋ ਜਸੵ ਰਖੇਣ ਗੋਪਾਲਹ ਨਾਨਕ ਰੋਮ ਨ ਛੇਦ੍ਤੇ ॥੬॥
હેનાનકઈશ્વરજેનીરક્ષાકરેછેતેનોવાળપણભાંગીશકાતોનથી૬

ਬਹੁ ਜਤਨ ਕਰਤਾ ਬਲਵੰਤ ਕਾਰੀ ਸੇਵੰਤ ਸੂਰਾ ਚਤੁਰ ਦਿਸਹ ॥
જોકોઈવ્યક્તિખૂબજહિંમતવાનઅનેબળવાનહોયતોચારેયદિશાનાયોદ્ધાઓપણતેનીરક્ષાકર
તાહોયછે

ਬਿਖਮ ਥਾਨ ਬਸੰਤ ਊਚਹ ਨਹ ਸਿਮਰੰਤ ਮਰਣੰ ਕਦਾਂਚਹ ॥
ભલેતેખૂબઊંચાસ્થાનેરહેતોહોયજેનેમૃત્યુનોભયનથી

ਹੋਵੰਤਿ ਆਗਿਆ ਭਗਵਾਨ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਕੀਟੀ ਸਾਸ ਅਕਰਖਤੇ ॥੭॥
ગુરુનાનકકહેછેજ્યારેભગવાનનોઆદેશઆપવામાંઆવેછેત્યારેએકનાનીકીડીપણતેનોજીવલ
ઈલેછે૭

ਸਬਦੰ ਰਤੰ ਹਿਤੰ ਮਇਆ ਕੀਰਤੰ ਕਲੀ ਕਰਮ ਕ੍ਰਿਤੁਆ ॥
કળિયુગમાંઆશ્રેષ્ઠકાર્યછેકેવ્યક્તિએપ્રભુનાવચનમાંલીનથવુંજોઈએ

ਮਿਟੰਤਿ ਤਤ੍ਰਾਗਤ ਭਰਮ ਮੋਹੰ ॥
લોકોપ્રત્યેપ્રેમઅનેદયારાખોઅનેસતતપરમાત્માનીસ્તુતિકરો

ਭਗਵਾਨ ਰਮਣੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਥਾਨੵਿੰ ॥
આનાથીબધાભ્રમઅનેઆસક્તિમટીજાયછેઅનેભગવાનસર્વત્રદેખાયછે

ਦ੍ਰਿਸਟ ਤੁਯੰ ਅਮੋਘ ਦਰਸਨੰ ਬਸੰਤ ਸਾਧ ਰਸਨਾ ॥
હેભગવાનતમેબધાપરઆશીર્વાદવરસાવનારછોતમારીદ્રષ્ટિકલ્યાણકારીછેઅનેતમેસાધુઓની
જીભપરવસેછો

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਿਅੰ ਜਾਪੁ ਜਪਨਾ ॥੮॥
ગુરુનાનકેકહ્યુંછેકેતેઓફક્તપ્રિયહરિનામનોજાપકરતારહેછે૮

ਘਟੰਤ ਰੂਪੰ ਘਟੰਤ ਦੀਪੰ ਘਟੰਤ ਰਵਿ ਸਸੀਅਰ ਨਖੵਤ੍ਰ ਗਗਨੰ ॥
સુંદરસ્વરૂપનોનાશથાયછેદ્વીપસૂર્યચંદ્રનક્ષત્રઅનેઆકાશનોપણઅંતઆવેછે

ਘਟੰਤ ਬਸੁਧਾ ਗਿਰਿ ਤਰ ਸਿਖੰਡੰ ॥
પૃથ્વીપર્વતોવૃક્ષોઅનેશિખરોનોપણનાશથાયછે

ਘਟੰਤ ਲਲਨਾ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਹੀਤੰ ॥
વ્હાલાપુત્રપત્નીભાઈશુભચિંતકોસર્વનાશપામેછે

ਘਟੰਤ ਕਨਿਕ ਮਾਨਿਕ ਮਾਇਆ ਸ੍ਵਰੂਪੰ ॥
સોનુંચાંદીસંપત્તિઅનેસુંદરદેખાવપણબગડેછે

ਨਹ ਘਟੰਤ ਕੇਵਲ ਗੋਪਾਲ ਅਚੁਤ ॥
ફક્તઈશ્વરજશાશ્વતછેજેનોક્યારેયઅંતથતોનથી

ਅਸਥਿਰੰ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਜਨ ॥੯॥
હેનાનકસાધુઓપણસ્થાયીછે૯

ਨਹ ਬਿਲੰਬ ਧਰਮੰ ਬਿਲੰਬ ਪਾਪੰ ॥
હેમનુષ્યધર્મકરવામાંવિલંબનકરોપાપનકરો

ਦ੍ਰਿੜੰਤ ਨਾਮੰ ਤਜੰਤ ਲੋਭੰ ॥
લોભછોડોઅનેહરિનામમાંલીનથાઓ

ਸਰਣਿ ਸੰਤੰ ਕਿਲਬਿਖ ਨਾਸੰ ਪ੍ਰਾਪਤੰ ਧਰਮ ਲਖ੍ਹਿਣ ॥
સંતોઅનેમહાત્માઓનાઆશ્રયમાંસર્વપાપોનોનાશથાયછે

ਨਾਨਕ ਜਿਹ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਮਾਧਵਹ ॥੧੦॥
ગુરુનાનકકહેછેધર્મનાગુણતેનેજપ્રાપ્તથાયછેજેનાપરભગવાનપ્રસન્નથાયછે૧૦

ਮਿਰਤ ਮੋਹੰ ਅਲਪ ਬੁਧੵੰ ਰਚੰਤਿ ਬਨਿਤਾ ਬਿਨੋਦ ਸਾਹੰ ॥
મંદબુદ્ધિનોઆત્માભ્રમઅનેમાયામાંડૂબેલોછેઅનેપત્નીનાપ્રેમઅનેઆનંદમાંમગ્નછે

ਜੌਬਨ ਬਹਿਕ੍ਰਮ ਕਨਿਕ ਕੁੰਡਲਹ ॥
આયુવાનીસોનાનાઘરેણાનીઝંખનામાંજીવેછે

ਬਚਿਤ੍ਰ ਮੰਦਿਰ ਸੋਭੰਤਿ ਬਸਤ੍ਰਾ ਇਤੵੰਤ ਮਾਇਆ ਬ੍ਯਾਪਿਤੰ ॥
માયાતેનેએટલોપ્રભાવિતકરેછેકેતેસુંદરઘરોઅનેભવ્યવસ્ત્રોમાંમગ્નરહેછે

ਹੇ ਅਚੁਤ ਸਰਣਿ ਸੰਤ ਨਾਨਕ ਭੋ ਭਗਵਾਨਏ ਨਮਹ ॥੧੧॥
નાનકકહેછેકેહેઅચ્યુતભક્તોનેઆશ્રયઆપનારતમેજછોહેભગવાનતમનેઅમારાકોટીકોટીવંદન
છે૧૧

ਜਨਮੰ ਤ ਮਰਣੰ ਹਰਖੰ ਤ ਸੋਗੰ ਭੋਗੰ ਤ ਰੋਗੰ ॥
જ્યાંજન્મછેત્યાંમૃત્યુપણનિશ્ચિતછેસુખમળીરહ્યુંછેતોદુખપણમળીરહ્યુંછેજોતમેઘણીવસ્તુઓનો
આનંદમાણીરહ્યાછોતોરોગોપણથશે

ਊਚੰ ਤ ਨੀਚੰ ਨਾਨ੍ਹਾ ਸੁ ਮੂਚੰ ॥
જોકોઈઊંચુંહોયતોતેનીચુંપણબનેજોથોડુંહોયતોતેઘણુંવધારેહોય

ਰਾਜੰ ਤ ਮਾਨੰ ਅਭਿਮਾਨੰ ਤ ਹੀਨੰ ॥
રાજયમળેછેતોસન્માનપણધરકરીજાયછેઅભિમાનનેકારણેઅનાદરપણમળેછે

ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਮਾਰਗੰ ਵਰਤੰਤਿ ਬਿਨਾਸਨੰ ॥
વાસ્તવમાંદુનિયાનીદરેકવસ્તુનાશવંતછે

ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਨ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਅਸਥਿਰੰ ਨਾਨਕ ਭਗਵੰਤ ਭਜਨਾਸਨੰ ॥੧੨॥
ઋષિઓસાથેપરમાત્માનુંસ્તોત્રકાયમીછેતેથીનાનકનોઆદેશછેકેભગવાનનાસ્તુતિમાંલીનથઈ જાઓ૧૨

ਕਿਰਪੰਤ ਹਰੀਅੰ ਮਤਿ ਤਤੁ ਗਿਆਨੰ ॥
જ્યારેભગવાનતેમનીકૃપાઆપેછેત્યારેતત્વજ્ઞાનપ્રાપ્તથાયછે

ਬਿਗਸੀਧਿ ਬੁਧਾ ਕੁਸਲ ਥਾਨੰ ॥
બુધ્દિનોવિકાસથાયછેઅનેસુખશાંતિનુંસ્થાનપ્રાપ્તથાયછે

ਬਸਿੵੰਤ ਰਿਖਿਅੰ ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੰ ॥
ઇન્દ્રિયોકાબૂમાંઆવેછેઅનેઅભિમાનનોત્યાગથાયછે

ਸੀਤਲੰਤ ਰਿਦਯੰ ਦ੍ਰਿੜੁ ਸੰਤ ਗਿਆਨੰ ॥
સંતમહાત્માપુરુષોપાસેથીજ્ઞાનમેળવીનેહૃદયઠંડુંથઈજાયછેઅને

ਰਹੰਤ ਜਨਮੰ ਹਰਿ ਦਰਸ ਲੀਣਾ ॥
હરિદર્શનમાંલીનથવાથીજન્મમરણમાંથીમુક્તિમળેછે

ਬਾਜੰਤ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਬੀਣਾਂ ॥੧੩॥
ગુરુનાનકફરમાવેછેકેપછીઅંતરમનમાંશબ્દનીવીણાવાગતીરહેછે૧૩

ਕਹੰਤ ਬੇਦਾ ਗੁਣੰਤ ਗੁਨੀਆ ਸੁਣੰਤ ਬਾਲਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥
ગુણવાનપુરુષોવેદોનુંઅર્થઘટનકરેછેજેનેજિજ્ઞાસુઓઅનેકપ્રકારેસાંભળેછે

ਦ੍ਰਿੜੰਤ ਸੁਬਿਦਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥
પરંતુજેનાપરભગવાનનીકૃપાહોયછેતેઓશ્રેષ્ઠશિક્ષણમેળવેછે

ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਜਾਚੰਤ ਨਾਨਕ ਦੈਨਹਾਰ ਗੁਰ ਗੋਪਾਲਾ ॥੧੪॥
હેનાનકતેઓનામનાદાનનીઈચ્છારાખેછેજેમાત્રગુરુપરમેશ્વરજઆપવાનાછે૧૪

ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਮਾਤ ਪਿਤ ਭ੍ਰਾਤਹ ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਕਛੁ ਲੋਕ ਕਹ ॥
માતાપિતાનીભાઈઓનીચિંતાનકરોકેઅન્યસંબંધીઓનીચિંતાનકરો

ਨਹ ਚਿੰਤਾ ਬਨਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਮਾਇਆ ਸਨਬੰਧਨਹ ॥
પત્નીપુત્રઅનેમિત્રોનીચિંતાકરવાનીજરૂરનથીવાસ્તવમાંઆસાંસારિકસંબંધોમાયાનાકારણેજ
છે

ਦਇਆਲ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਅ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਹ ॥੧੫॥
નાનકકહેછેકેભગવાનએટલાદયાળુછેકેતેબધાજીવોનેતેમનીઆજીવિકાઆપીનેપોષણઆપેછે
૧૫

ਅਨਿਤ੍ ਵਿਤੰ ਅਨਿਤ੍ ਚਿਤੰ ਅਨਿਤ੍ ਆਸਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪ੍ਰਕਾਰੰ ॥
સંપત્તિકાયમરહેતીનથીમનનીઈચ્છાઓક્ષણિકહોયછેઅનેઅનેકપ્રકારનીઈચ્છાઓઅલ્પજીવીપ
ણહોયછે

ਅਨਿਤ੍ ਹੇਤੰ ਅਹੰ ਬੰਧੰ ਭਰਮ ਮਾਇਆ ਮਲਨੰ ਬਿਕਾਰੰ ॥
અહંકારનાબંધનમાંથયેલોપ્રેમમાયાનોમોહઅનેમલિનઅવગુણોનાશવંતછે

ਫਿਰੰਤ ਜੋਨਿ ਅਨੇਕ ਜਠਰਾਗਨਿ ਨਹ ਸਿਮਰੰਤ ਮਲੀਣ ਬੁਧੰ ॥
ખોટીબુદ્ધિધરાવનારીવ્યક્તિજઠરાગ્નિમાંપડીનેઅનેકયોનિઓમાંભ્રમણકરેછેપણઈશ્વરનેયાદ
સ્મરણકરતોનથી

ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਕਰਤ ਮਇਆ ਨਾਨਕ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਸਾਧ ਸੰਗਮਹ ॥੧੬॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેહેગોવિંદમહેરબાનીકરીનેઋષિમુનિઓનાસંગતમાંપાપીજીવોનોઉદ્ધારકરો
૧૬

ਗਿਰੰਤ ਗਿਰਿ ਪਤਿਤ ਪਾਤਾਲੰ ਜਲੰਤ ਦੇਦੀਪ੍ ਬੈਸ੍ਵਾਂਤਰਹ ॥
ચોક્કસમાણસપર્વતપરથીપડીજાયપાતાળમાંજતોરહેધગધગતીઆગમાંસળગતોરહે

ਬਹੰਤਿ ਅਗਾਹ ਤੋਯੰ ਤਰੰਗੰ ਦੁਖੰਤ ਗ੍ਰਹ ਚਿੰਤਾ ਜਨਮੰ ਤ ਮਰਣਹ ॥
ભલે તે પાણીના મોજામાં વહેતી વખતે ગમે તેટલો દુઃખી કેમ ન હોય, પરંતુ ઘરની ચિંતા એ
બધામાં સૌથી વધુ દુઃખદાયક છે, આ જ જન્મ-મરણનું કારણ છે.

ਅਨਿਕ ਸਾਧਨੰ ਨ ਸਿਧ੍ਯਤੇ ਨਾਨਕ ਅਸਥੰਭੰ ਅਸਥੰਭੰ ਅਸਥੰਭੰ ਸਬਦ ਸਾਧ ਸ੍ਵਜਨਹ ॥੧੭॥
અનેકમાધ્યમોવાપરવાછતાંપણઘરનીતકલીફોદૂરથતીનથીતેથીનાનકેજનતાનેફરમાનકર્યુંછેકેસં
તોઅનેમહાપુરુષોનાશબ્દોહરિનામજઆશ્રયઆપવાવાળાછે૧૭

ਘੋਰ ਦੁਖੵੰ ਅਨਿਕ ਹਤੵੰ ਜਨਮ ਦਾਰਿਦ੍ਰੰ ਮਹਾ ਬਿਖੵਾਦੰ ॥
ભલેતેઓભારેદુખઅનેમુસીબતમાંહોયઅનેકગુનાકર્યાહોયજન્મપછીગરીબીકેપાપસંકટથીઘેરાયેલાહોય

ਮਿਟੰਤ ਸਗਲ ਸਿਮਰੰਤ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਜੈਸੇ ਪਾਵਕ ਕਾਸਟ ਭਸਮੰ ਕਰੋਤਿ ॥੧੮॥
ગુરુનાનકકહેછેઈશ્વરનાસ્તોત્રસ્મરણદ્વારાઆબધુંએમજખતમથઇજાયછેજેમઅગ્નિલાકડાનેબાળીનેરાખકરેછે૧૮

ਅੰਧਕਾਰ ਸਿਮਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਗੁਣ ਰਮੰਤ ਅਘ ਖੰਡਨਹ ॥
પરમાત્માનુંસ્મરણકરવાથીઅંધકારમાંપણપ્રકાશઆવેછેપાપોનોઅંતઆવેછેઆત્માપુણ્યશાળીબનેછે

ਰਿਦ ਬਸੰਤਿ ਭੈ ਭੀਤ ਦੂਤਹ ਕਰਮ ਕਰਤ ਮਹਾ ਨਿਰਮਲਹ ॥
જ્યારેપ્રભુહૃદયમાંવસીજાયછેત્યારેયમદૂતપણડરીજાયછેસત્કર્મકરવાથીમનશુદ્ધબનેછે

ਜਨਮ ਮਰਣ ਰਹੰਤ ਸ੍ਰੋਤਾ ਸੁਖ ਸਮੂਹ ਅਮੋਘ ਦਰਸਨਹ ॥
હરિકીર્તનસાંભળવાથીઆત્માજન્મમરણનાબંધનમાંથીમુક્તથઈજાયછેઈશ્વરનાઅચળદર્શનથીસર્વસુખપ્રાપ્તથાયછે

ਸਰਣਿ ਜੋਗੰ ਸੰਤ ਪ੍ਰਿਅ ਨਾਨਕ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਖੇਮੰ ਕਰੋਤਿ ॥੧੯॥
ભક્તોનાપ્રિયપ્રભુઆશ્રયઆપવાસક્ષમછેગુરુનાનકકહેછેભગવાનદરેકસુખઅનેકલ્યાણનાદાતાછે૧૯

ਪਾਛੰ ਕਰੋਤਿ ਅਗ੍ਰਣੀਵਹ ਨਿਰਾਸੰ ਆਸ ਪੂਰਨਹ ॥
તેસર્જકપાછળરહેલાનિષ્ફળલોકોનેસફળતાનાશિખરોપરલઈજાયછેઅનેનિરાશલોકોનીદરેકઆશાપૂરીકરેછે

ਨਿਰਧਨ ਭਯੰ ਧਨਵੰਤਹ ਰੋਗੀਅੰ ਰੋਗ ਖੰਡਨਹ ॥
જોતેપ્રસન્નથાયછેતોતેગરીબોનેધનવાનબનાવેછેઅનેબીમારોનાઅસાધ્યરોગોનોપણનાશકરેછે

ਭਗਤੵੰ ਭਗਤਿ ਦਾਨੰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਣ ਕੀਰਤਨਹ ॥
તેભક્તોનેભક્તિપ્રદાનકરેછેઆરીતેભક્તોરામનાનામનીસ્તુતિઅનેકીર્તનમાંલીનરહેછે

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਖ ਦਾਤਾਰਹ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਿੰ ਨ ਲਭੵਤੇ ॥੨੦॥
ગુરુનાનકકહેછેકેપરમપરમેશ્વરઆટલામહાનદાતાછેતોપછીતેગુરુનીસેવાકરવાથીશુંપ્રાપ્તનથઈશકે૨૦

ਅਧਰੰ ਧਰੰ ਧਾਰਣਹ ਨਿਰਧਨੰ ਧਨ ਨਾਮ ਨਰਹਰਹ ॥
નિરાધારોનેસહારોઆપનારનુંનામનારાયણગરીબોમાટેહરિનામધનછે

ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਗੋਬਿੰਦਹ ਬਲਹੀਣ ਬਲ ਕੇਸਵਹ ॥
ગોવિંદઅનાથોનોનાથછેતેકેશવનિર્બળોનુંબળછે

ਸਰਬ ਭੂਤ ਦਯਾਲ ਅਚੁਤ ਦੀਨ ਬਾਂਧਵ ਦਾਮੋਦਰਹ ॥
તેસમગ્રવિશ્વમાટેદયાળુછેઅચળછેતેગરીબોનામસીહાછે

ਸਰਬਗ੍ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨਹ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਕਰੁਣਾ ਮਯਹ ॥
તેપરમપુરુષસર્વજ્ઞછેભગવાનતેમનાભક્તોપ્રત્યેપ્રેમાળઅનેદયાળુછે

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਸੰਤ ਬਾਸੁਦੇਵਹ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥
તે પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર ઘટ ઘટમાં નિવાસ કરે છે.

ਜਾਚੰਤਿ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦੰ ਨਹ ਬਿਸਰੰਤਿ ਨਹ ਬਿਸਰੰਤਿ ਨਾਰਾਇਣਹ ॥੨੧॥
નાનક નમ્રતાપૂર્વક ઈચ્છે છે કે હે કૃપાળુ નારાયણ! એવી કૃપા કરો કે હું તને કદી ભૂલું નહિ ||૨૧||

ਨਹ ਸਮਰਥੰ ਨਹ ਸੇਵਕੰ ਨਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਮ ਪੁਰਖੋਤਮੰ ॥
હે પરમ પુરુષોત્તમ ! ન તો મારામાં કોઈ આવડત છે, ન તો મેં તારી ભક્તિ કરી છે અને ન મેં તને પ્રેમ કર્યો છે.

ਤਵ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਿਮਰਤੇ ਨਾਮੰ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰੰ ॥੨੨॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પરમેશ્વર! તમારી કૃપાથી અમે તમારું નામ સ્મરણ કરીએ છીએ, તમે કૃપાનું ઘર છો ॥22॥

ਭਰਣ ਪੋਖਣ ਕਰੰਤ ਜੀਆ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਛਾਦਨ ਦੇਵੰਤ ਦਾਨੰ ॥
સર્જક ઈશ્વર તમામ જીવોને ટકાવી રાખે છે, તે આપણને રહેવા માટે ઘર, કપડાં વગેરે જેવી ઘણી સુવિધાઓ આપે છે.

ਸ੍ਰਿਜੰਤ ਰਤਨ ਜਨਮ ਚਤੁਰ ਚੇਤਨਹ ॥
તેમણેઅમૂલ્યમનુષ્યજન્મઆપીનેચતુરઅનેબુદ્ધિશાળીબનાવ્યાછે

ਵਰਤੰਤਿ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਸਾਦਹ ॥
તેમનીકૃપાથીઆપણેસુખીઅનેસુખીછીએ

ਸਿਮਰੰਤ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥
ગુરુનાનકકહેછેજેઓઈશ્વરનેયાદકરેછે

ਅਨਿਤ੍ ਰਚਨਾ ਨਿਰਮੋਹ ਤੇ ॥੨੩॥
તેઓનાશવંતસૃષ્ટિનીલાલચમાંથીબચીજાયછે૨૩

ਦਾਨੰ ਪਰਾ ਪੂਰਬੇਣ ਭੁੰਚੰਤੇ ਮਹੀਪਤੇ ॥
મહાનશાસકોતેમનાપૂર્વજન્મોમાંકરેલાપુણ્યકર્મોનુંફળભોગવેછે

ਬਿਪਰੀਤ ਬੁਧੰ ਮਾਰਤ ਲੋਕਹ ਨਾਨਕ ਚਿਰੰਕਾਲ ਦੁਖ ਭੋਗਤੇ ॥੨੪॥
હેનાનકમૃત્યુલોકમાંવિપરીતબુદ્ધિવાળાઓલાંબાસમયસુધીપીડાયછે૨૪

ਬ੍ਰਿਥਾ ਅਨੁਗ੍ਰਹੰ ਗੋਬਿੰਦਹ ਜਸ੍ਯ ਸਿਮਰਣ ਰਿਦੰਤਰਹ ॥
જેમનાહૃદયમાંભગવાનનુંભજનસિમરનહોયછેતેઓહૃદયનીપીડાનેતેમનીકૃપામાનેછે

ਆਰੋਗੵੰ ਮਹਾ ਰੋਗੵੰ ਬਿਸਿਮ੍ਰਿਤੇ ਕਰੁਣਾ ਮਯਹ ॥੨੫॥
પરંતુજેઓદયાળુપરમેશ્વરનેભૂલીજાયછેતેઓસ્વસ્થહોવાછતાંબીમારછે૨૫

ਰਮਣੰ ਕੇਵਲੰ ਕੀਰਤਨੰ ਸੁਧਰਮੰ ਦੇਹ ਧਾਰਣਹ ॥
માણસનોધર્મમાત્રપરમાત્માનોમહિમાકરવાનોછે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਾਰਾਇਣ ਨਾਨਕ ਪੀਵਤੰ ਸੰਤ ਨ ਤ੍ਰਿਪ੍ਯਤੇ ॥੨੬॥
હેનાનકસંતોગમેતેટલુંનારાયણનામનુંઅમૃતપીતારહેતેમનેસંતોષથતોનથી૨૬

ਸਹਣ ਸੀਲ ਸੰਤੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰਸ੍ਯ ਦੁਰਜਨਹ ॥
સંતોસહિષ્ણુહોયછેતેઓમિત્રોઅનેશત્રુઓસાથેસરખીરીતેવર્તેછે

ਨਾਨਕ ਭੋਜਨ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇਣ ਨਿੰਦਕ ਆਵਧ ਹੋਇ ਉਪਤਿਸਟਤੇ ॥੨੭॥
હેનાનકઅલબત્તકેટલાકવિવિધપ્રકારનોખોરાકલઈનેઆવેકેટલાકટીકાકરેકેટલાકમારવાઆવેતે
ઓદરેકનેએકસરખાજજુએછે૨૭

ਤਿਰਸਕਾਰ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਮਾਨ ਭੰਗਨਹ ॥
તેઓનતોતિરસ્કારપામેછેનતોતેઓક્યારેયતેમનુંમાનગુમાવતાનથી

ਸੋਭਾ ਹੀਨ ਨਹ ਭਵੰਤਿ ਨਹ ਪੋਹੰਤਿ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖਨਹ ॥
તેઓનતોકૃપાહીનછેઅનેનતોસંસારનાદુઃખોતેમનાપરઅસરકરેછે

ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮ ਜਪੰਤਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੰਗਹ ਨਾਨਕ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਖ ਬਾਸਨਹ ॥੨੮॥
નાનકવચનઆપેછેકેએવાજીવોજેઓઋષિમુનિઓનાસંગમાંઈશ્વરનાનામનોજપકરેછેતેઓકાય
મસુખીરહેછે૨૮

ਸੈਨਾ ਸਾਧ ਸਮੂਹ ਸੂਰ ਅਜਿਤੰ ਸੰਨਾਹੰ ਤਨਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾਹ ॥
સાધુમંડળીએઅજયયોદ્ધાઓનીસેનાછેજેઓપોતાનાશરીરપરનમ્રતાનુંબખ્તરધારણકરેછે

ਆਵਧਹ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣੰ ਓਟ ਗੁਰ ਸਬਦ ਕਰ ਚਰਮਣਹ ॥
ઈશ્વરનીસ્તુતિતેનુંશસ્ત્રછેઅનેશબ્દગુરુનીઆંખતેનાહાથનીઢાલછે

ਆਰੂੜਤੇ ਅਸ੍ਵ ਰਥ ਨਾਗਹ ਬੁਝੰਤੇ ਪ੍ਰਭ ਮਾਰਗਹ ॥
પ્રભુમાર્ગનોપરિચયતેમનામાટેહાથીઘોડાઅનેરથનીસવારીછે

ਬਿਚਰਤੇ ਨਿਰਭਯੰ ਸਤ੍ਰ ਸੈਨਾ ਧਾਯੰਤੇ ਗ੍ਰੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨਹ ॥
તેઓનિર્ભયતાથીજીવેછેઅનેઈશ્વરનામંત્રોચ્ચારકરતીવખતેકામાદિકદુશ્મનસેનાપરહુમલોકરેછે

ਜਿਤਤੇ ਬਿਸ੍ਵ ਸੰਸਾਰਹ ਨਾਨਕ ਵਸ੍ਵੰ ਕਰੋਤਿ ਪੰਚ ਤਸਕਰਹ ॥੨੯॥
હેનાનકઆવામહારથીવાસનાઅનેક્રોધરૂપીપાંચલૂંટારાઓનેવશકરીનેઆખાવિશ્વનેજીતીલેછે
૨૯

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰੰ ਦ੍ਰੁਮ ਛਾਯਾ ਰਚਿ ਦੁਰਮਤਿਹ ॥
ખરાબબુદ્ધિવાળામનુષ્યમૃગજળગાંધર્વનગરીતેમજવૃક્ષનીછાયાજેવુંજીવનબનાવેછે

ਤਤਹ ਕੁਟੰਬ ਮੋਹ ਮਿਥ੍ਯਾ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮਹ ॥੩੦॥
તેવીજરીતેપરિવારનીમોહપણમિથ્યાછેમાટેનાનકનોઉપદેશછેકેરામનામનોજપકરતારહો૩૦

ਨਚ ਬਿਦਿਆ ਨਿਧਾਨ ਨਿਗਮੰ ਨਚ ਗੁਣਗ੍ ਨਾਮ ਕੀਰਤਨਹ ॥
વ્યક્તિનીપાસેનતોવેદોનોભંડારહોયછેનતોતેગુણગ્રાહકછેનજપમાંલીનહોયછે

ਨਚ ਰਾਗ ਰਤਨ ਕੰਠੰ ਨਹ ਚੰਚਲ ਚਤੁਰ ਚਾਤੁਰਹ ॥
નતોતેનોકંઠસંગીતનેલાયકહોયછેઅનેનતોતેચતુરઅનેબુદ્ધિશાળીપણગણાતોનથી

ਭਾਗ ਉਦਿਮ ਲਬਧ੍ੰ ਮਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਿ ਖਲ ਪੰਡਿਤਹ ॥੩੧॥
હેનાનકઆબધીસિદ્ધિસૌભાગ્યથીજપ્રાપ્તથાયછેઅનેઋષિમુનિઓનાસંગતમાંમૂર્ખપ્રાણીપણપં
ડિતબનીજાયછે૩૧

ਕੰਠ ਰਮਣੀਯ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮਾਲਾ ਹਸਤ ਊਚ ਪ੍ਰੇਮ ਧਾਰਣੀ ॥
જેનાગળામાંરામનામજપવાનીસુંદરમાળાહોયછેપ્રેમનેધારણકરવાનોગૌમુખીહોયછે

ਜੀਹ ਭਣਿ ਜੋ ਉਤਮ ਸਲੋਕ ਉਧਰਣੰ ਨੈਨ ਨੰਦਨੀ ॥੩੨॥
જીભથીતોશ્રેષ્ઠશ્લોકનોપાઠકરેછેતેવ્યક્તિઆંખોનેઆનંદઆપનારભ્રમમાંથીમુક્તથઈજાયછે૩૨

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਹੀਣਸ੍ ਜੋ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧ੍ਰਿਗੰਤ ਜਨਮ ਭ੍ਰਸਟਣਹ ॥
જેજીવોગુરુનામંત્રથીવંચિતરહેછેતેમનોજન્મશાપિતઅનેભ્રષ્ટછે

ਕੂਕਰਹ ਸੂਕਰਹ ਗਰਧਭਹ ਕਾਕਹ ਸਰਪਨਹ ਤੁਲਿ ਖਲਹ ॥੩੩॥
આવામૂર્ખખરેખરકુતરાભૂંડગધેડાકાગડાઅનેસાપજેવાહોયછે૩૩

ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਭਜਨੰ ਰਿਦਯੰ ਨਾਮ ਧਾਰਣਹ ॥
હેસજ્જનોપ્રભુનાચરણોનુંભજનકરોહૃદયમાંહરિનામનુંનામધારણકરો

ਕੀਰਤਨੰ ਸਾਧਸੰਗੇਣ ਨਾਨਕ ਨਹ ਦ੍ਰਿਸਟੰਤਿ ਜਮਦੂਤਨਹ ॥੩੪॥
નાનકકહેછેકેઋષિમુનિઓસાથેપરમાત્માનોજપકરોયમદૂતનજરપણનાકરે૩૪

ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਧਨੰ ਰੂਪੰ ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਸ੍ਵਰਗ ਰਾਜਨਹ ॥
નતોધનદોલતદુર્લભછેનસૌંદર્યદુર્લભછેઅનેસ્વર્ગનુંશાસનપણદુર્લભનથી

ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਭੋਜਨੰ ਬਿੰਜਨੰ ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਸ੍ਵਛ ਅੰਬਰਹ ॥
વિવિધરાંધણકળાસાથેનોખોરાકપણદુર્લભનથીઅનેસ્વચ્છકપડાંપણદુર્લભનથી

ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਸੁਤ ਮਿਤ੍ਰ ਭ੍ਰਾਤ ਬਾਂਧਵ ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਬਨਿਤਾ ਬਿਲਾਸਹ ॥
પુત્રોમિત્રોભાઈઓસંબંધીઓપણદુર્લભનથીઅનેપત્નીસાથેવિલાસકરવોપણદુર્લભનથી

ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਬਿਦਿਆ ਪ੍ਰਬੀਣੰ ਨਚ ਦੁਰਲਭੰ ਚਤੁਰ ਚੰਚਲਹ ॥
ભણવામાંનિપુણહોવુંપણદુર્લભનથીજોકોઈનેહોશિયારકહેવામાંઆવેતોતેપણદુર્લભનથી

ਦੁਰਲਭੰ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਨਾਮਹ ਨਾਨਕ ਲਬਧਿੵੰ ਸਾਧਸੰਗਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭੰ ॥੩੫॥
ગુરુનાનકકહેછેભગવાનનાનામનોજપદુર્લભછેઅનેસાધુઓનાસંગતમાંપ્રભુનીકૃપાથીજનામપ્રા
પ્તથાયછે૩૫

ਜਤ ਕਤਹ ਤਤਹ ਦ੍ਰਿਸਟੰ ਸ੍ਵਰਗ ਮਰਤ ਪਯਾਲ ਲੋਕਹ ॥
સ્વર્ગમૃત્યુનરકમાંજ્યાંપણદ્રષ્ટિજાયછેઈશ્વરજદેખાયછે

ਸਰਬਤ੍ਰ ਰਮਣੰ ਗੋਬਿੰਦਹ ਨਾਨਕ ਲੇਪ ਛੇਪ ਨ ਲਿਪ੍ਯਤੇ ॥੩੬॥
નાનકેફરમાવ્યુંછેકેપરમપરમેશ્વરસર્વત્રવ્યાપેલાછેતેઓકર્મદોષોપાપોઅનેપુણ્યથીમુક્તછે૩૬

ਬਿਖਯਾ ਭਯੰਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੰ ਦ੍ਰੁਸਟਾਂ ਸਖਾ ਸ੍ਵਜਨਹ ॥
જોભગવાનતમનેઆશીર્વાદઆપેતોઝેરપણઅમૃતબનીજાયછેદુષ્ટદુશ્મનોપણસૌમ્યમિત્રોબની
જાયછે

ਦੁਖੰ ਭਯੰਤਿ ਸੁਖੵੰ ਭੈ ਭੀਤੰ ਤ ਨਿਰਭਯਹ ॥
દુખઆનંદમાંફેરવાઈજાયછેઅનેડરપોકવ્યક્તિપણનિર્ભયબનીજાયછે

ਥਾਨ ਬਿਹੂਨ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਨਾਮੰ ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਰਹ ॥੩੭॥
સ્થળવિહોણાનેસુખનુંસ્થાનમળેછેહેનાનકભગવાનનીકૃપાથીનામનાજાપથીસર્વસુખપ્રાપ્તથાય
છે૩૭

ਸਰਬ ਸੀਲ ਮਮੰ ਸੀਲੰ ਸਰਬ ਪਾਵਨ ਮਮ ਪਾਵਨਹ ॥
સર્વશક્તિમાનપ્રભુજમનેનમ્રતાઆપેછેતેજમનેશુદ્ધબનાવેછે

ਸਰਬ ਕਰਤਬ ਮਮੰ ਕਰਤਾ ਨਾਨਕ ਲੇਪ ਛੇਪ ਨ ਲਿਪ੍ਤੇ ॥੩੮॥
મારોકર્તાએજછેજેબધાકામકરેછેઓનાનકતેહંમેશાપાપોઅનેદુર્ગુણોથીમુક્તરહેછે૩૮

ਨਹ ਸੀਤਲੰ ਚੰਦ੍ਰ ਦੇਵਹ ਨਹ ਸੀਤਲੰ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨਹ ॥
નતોચંદ્રદેવઆટલાશીતળછેનતોબાવનચંદનશીતળછે

ਨਹ ਸੀਤਲੰ ਸੀਤ ਰੁਤੇਣ ਨਾਨਕ ਸੀਤਲੰ ਸਾਧ ਸ੍ਵਜਨਹ ॥੩੯॥
હેનાનકપાનખરઋતુપણએટલીઠંડીનથીહોતીજેટલાસાધુઓઅનેમહાત્માઓશીતળહોયછે૩૯

ਮੰਤ੍ਰੰ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮੰ ਧ੍ਯਾਨੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਪੂਰਨਹ ॥
સંતમહાપુરુષોનોમંત્રમાત્રરામનામનોજપકરવાનોછેતેમનુંધ્યાનએછેકેબ્રહ્માંડનાદરેકકણમાંઈશ્વ
રવિરાજમાનછે

ਗ੍ਯਾਨੰ ਸਮ ਦੁਖ ਸੁਖੰ ਜੁਗਤਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਵੈਰਣਹ ॥
સુખઅનેદુખનેસમાનગણવુંએતેમનુંજ્ઞાનછેઅનેસમગ્રવિશ્વનેપ્રેમકરવાનીતેમનીજીવનરણનીતિ
છે

ਦਯਾਲੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਆ ਪੰਚ ਦੋਖ ਬਿਵਰਜਿਤਹ ॥
તેતમામજીવોપરદયાળુરહેછેઅનેકામવગેરેપાંચદોષોનોનાશકરેછે

ਭੋਜਨੰ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨੰ ਅਲਪ ਮਾਯਾ ਜਲ ਕਮਲ ਰਹਤਹ ॥
ભગવાનનાભજનકીર્તનએતેમનોખોરાકછેઅનેતેપાણીમાંકમળનીજેમમાયાથીઅલિપ્તરહેછે

ਉਪਦੇਸੰ ਸਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰਹ ਭਗਵੰਤ ਭਗਤਿ ਭਾਵਨੀ ॥
મિત્રહોયકેશત્રુતેબધાનેસમાનઉપદેશઆપેછેઅનેતેનેભગવાનનીભક્તિગમેછે

ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਨਹ ਸ੍ਰੋਤਿ ਸ੍ਰਵਣੰ ਆਪੁ ਤ੍ਯਾਗਿ ਸਗਲ ਰੇਣੁਕਹ ॥
તેઓપારકીનિંદાકાનથીસાંભળતાનથીઅનેઅહંકારછોડીનેબધાનાચરણોમાંરહેછે

ਖਟ ਲਖ੍ਯਣ ਪੂਰਨੰ ਪੁਰਖਹ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਸਾਧ ਸ੍ਵਜਨਹ ॥੪੦॥
ગુરુનાનકકહેછેપૂર્ણપુરુષોમાંઆછલક્ષણોહોયછેઅનેતેમનુંનામજસાધુમહાપુરુષકહેવાયછે૪૦

ਅਜਾ ਭੋਗੰਤ ਕੰਦ ਮੂਲੰ ਬਸੰਤੇ ਸਮੀਪਿ ਕੇਹਰਹ ॥
ભલેકંદમૂળખાતીબકરીસિંહનીપાસેરહેછેતોપણતેનેમૃત્યુનોડરલાગેછે

ਤਤ੍ਰ ਗਤੇ ਸੰਸਾਰਹ ਨਾਨਕ ਸੋਗ ਹਰਖੰ ਬਿਆਪਤੇ ॥੪੧॥
ગુરુનાનકકહેછેકેઆદુનિયાનાલોકોનીહાલતછેજેમનેસુખનીસાથેદુઃખપણમળેછે૪૧

ਛਲੰ ਛਿਦ੍ਰੰ ਕੋਟਿ ਬਿਘਨੰ ਅਪਰਾਧੰ ਕਿਲਬਿਖ ਮਲੰ ॥
માણસલોકોનેછેતરેછેકરોડોવિઘ્નોઉભાકરેછેપાપોઅનેગુનાઓનીગંદકીમાંફસાઈજાયછે

ਭਰਮ ਮੋਹੰ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨੰ ਮਦੰ ਮਾਯਾ ਬਿਆਪਿਤੰ ॥
તેવહેમમાયાપ્રતિષ્ઠાઅપમાનઅનેમાયાનાનશામાંરહેછે

ਮ੍ਰਿਤ੍ਯੁ ਜਨਮ ਭ੍ਰਮੰਤਿ ਨਰਕਹ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵੰ ਨ ਸਿਧ੍ਯਤੇ ॥
તેજીવનઅનેમૃત્યુનાચક્રમાંપીડાયછેપરંતુઅનેકરીતેપણતેબંધનમાંથીમુક્તથતોનથી

ਨਿਰਮਲੰ ਸਾਧ ਸੰਗਹ ਜਪੰਤਿ ਨਾਨਕ ਗੋਪਾਲ ਨਾਮੰ ॥
હેનાનકઋષિમુનિઓસાથેપરમાત્માનાનામનોજપકરવાથીજજીવનપવિત્રબનેછે

ਰਮੰਤਿ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਹ ॥੪੨॥
તેથીદરરોજઈશ્વરનીસ્તુતિકરો૪૨

ਤਰਣ ਸਰਣ ਸੁਆਮੀ ਰਮਣ ਸੀਲ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥
પરમપરમેશ્વરનાશરણમાંમોક્ષશક્યછેતેવિનમ્રછેતેલીલાનાકર્તાછે

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥਹ ਦਾਨੁ ਦੇਤ ਪ੍ਰਭੁ ਪੂਰਨਹ ॥
તેબધુંજકરવાકરાવવામાંસક્ષમછેઅનેપરમપ્રભુજબધાનેઆપનારછે

ਨਿਰਾਸ ਆਸ ਕਰਣੰ ਸਗਲ ਅਰਥ ਆਲਯਹ ॥
તેનિરાશાનીઆશાનેપૂર્ણકરેછેઅનેતેતમામઆનંદનુંઘરછે

ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਗਲ ਜਾਚੰਤ ਜਾਚਿਕਹ ॥੪੩॥
હેનાનકવિશ્વતેગુણોનાભંડારનીપૂજાકરેછેઅનેદરેકવ્યક્તિનમ્રતાપૂર્વકતેમનીપાસેથીમાંગેછે૪૩

ਦੁਰਗਮ ਸਥਾਨ ਸੁਗਮੰ ਮਹਾ ਦੂਖ ਸਰਬ ਸੂਖਣਹ ॥
દુર્ગમસ્થાનોપણઆસાનબનીજાયછેમોટામાંમોટાદુખબધાઆનંદમાંફેરવાઈજાયછે

ਦੁਰਬਚਨ ਭੇਦ ਭਰਮੰ ਸਾਕਤ ਪਿਸਨੰ ਤ ਸੁਰਜਨਹ ॥
કડવાવેણબોલનારરહસ્યોકટ્ટરપંથીઅનેનિંદાકરનારપણઉમદાઅનેસૌમ્યબનેછે

ਅਸਥਿਤੰ ਸੋਗ ਹਰਖੰ ਭੈ ਖੀਣੰ ਤ ਨਿਰਭਵਹ ॥
ગમસુખમાંફેરવાયછેઅનેડરપોકવ્યક્તિનિર્ભયબનીજાયછે

ਭੈ ਅਟਵੀਅੰ ਮਹਾ ਨਗਰ ਬਾਸੰ ਧਰਮ ਲਖ੍ਯ੍ਣ ਪ੍ਰਭ ਮਇਆ ॥
ભયંકરજંગલજેવોવિસ્તારપણમહાનશહેરમાંફેરવાઈજાયછેઆવાધર્મનાલક્ષણોપ્રભુનીકૃપાથી પ્રાપ્તથાયછે

ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਰਾਮ ਰਾਮ ਰਮਣੰ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਯਾਲ ਚਰਣੰ ॥੪੪॥
સાધુઓનાઆશ્રયમાંરામરામનામંત્રનોજાપકરવોજોઈએહેનાનકદયાળુપ્રભુનાચરણોમાંબધુંજ શક્યછે૪૪

ਹੇ ਅਜਿਤ ਸੂਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮੰ ਅਤਿ ਬਲਨਾ ਬਹੁ ਮਰਦਨਹ ॥
હેમોહઅજયમહાનયોદ્ધાતમેએટલાશક્તિશાળીછોકેતમેમહાનવીરોનેમારીનાખ્યાછે

ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਦੇਵ ਮਾਨੁਖ੍ਯੰ ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਬਿਮੋਹਨਹ ॥
ગણગંધર્વોદેવતાઓમનુષ્યોઅનેપશુપક્ષીઓનેપણમોહિતકરીદીધાછે

ਹਰਿ ਕਰਣਹਾਰੰ ਨਮਸਕਾਰੰ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥੪੫॥
નાનકેકહ્યુંછેકેસર્વશક્તિમાનઈશ્વરનેઅમેવંદનકરીએછીએઅમેએજગદીશ્વરનાશરણમાંછીએ૪ ૫

ਹੇ ਕਾਮੰ ਨਰਕ ਬਿਸ੍ਰਾਮੰ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭ੍ਰਮਾਵਣਹ ॥
હેકામવાસનાતુંજીવોનેનરકમાંલઈજનારછેઅનેઅનેકજાતિઓમાંભટકાવનારાછો

ਚਿਤ ਹਰਣੰ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਗੰਮ੍ਯ੍ਯੰ ਜਪ ਤਪ ਸੀਲ ਬਿਦਾਰਣਹ ॥
તમેલોકોનાહૃદયનેચોરનારછોતમેત્રણેલોકમાંવિચરોછોતમેજપતપઅનેનમ્રતાનોનાશકરનાર છો

ਅਲਪ ਸੁਖ ਅਵਿਤ ਚੰਚਲ ਊਚ ਨੀਚ ਸਮਾਵਣਹ ॥
તમેઅલ્પઆનંદઆપનારકમજોરકરનારચંચળબનાવનારછોઅનેનાનીમોટીદરેકબાબતમાંલી નછો

ਤਵ ਭੈ ਬਿਮੁੰਚਿਤ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਓਟ ਨਾਨਕ ਨਾਰਾਇਣਹ ॥੪੬॥
નાનકકહેછેકેતમારાભયથીબચવામાટેમેંઋષિઓનોસંગઅનેપરમાત્માનુંશરણલીધુંછે૪૬

ਹੇ ਕਲਿ ਮੂਲ ਕ੍ਰੋਧੰ ਕਦੰਚ ਕਰੁਣਾ ਨ ਉਪਰਜਤੇ ॥
હેક્રોધતમેવિખવાદનુંમૂળછોતમેક્યારેયદયાઅનુભવતાનથી

ਬਿਖਯੰਤ ਜੀਵੰ ਵਸੵੰ ਕਰੋਤਿ ਨਿਰਤੵੰ ਕਰੋਤਿ ਜਥਾ ਮਰਕਟਹ ॥
તમેજીવોનેવશકરોછોઅનેતેનાકારણેતેઓવાંદરાઓનીજેમનાચેછે

ਅਨਿਕ ਸਾਸਨ ਤਾੜੰਤਿ ਜਮਦੂਤਹ ਤਵ ਸੰਗੇ ਅਧਮੰ ਨਰਹ ॥
તમારીસંગતમાંઆવવાથીભલભલામાણસોપણનીચબનીજાયછેઅનેયમદૂતોતેમનેઆદેશઆ
પીનેસજાકરેછે

ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਦਯਾਲ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਨਕ ਸਰਬ ਜੀਅ ਰਖ੍ਯਾ ਕਰੋਤਿ ॥੪੭॥
નાનકકહેછેકેબંનેનાદુઃખોનોનાશકરવાવાળાદયાળુપ્રભુજબધાજીવોનુંક્રોધથીરક્ષણકરેછે૪૭

ਹੇ ਲੋਭਾ ਲੰਪਟ ਸੰਗ ਸਿਰਮੋਰਹ ਅਨਿਕ ਲਹਰੀ ਕਲੋਲਤੇ ॥
હેલોભતમેતોરાજાશ્રીમંતબધાનેતમારીપકડમાંલીધાછેઅનેતેઓતમારામોજામાંફસાઈનેઘણાત
માશાબનાવેછે

ਧਾਵੰਤ ਜੀਆ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੰ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਬਹੁ ਡੋਲਤੇ ॥
તમારાનિયંત્રણમાંઆવીનેજીવોઘણીરીતેદોડેછેઅનેઘણીરીતેધ્રૂજેછે

ਨਚ ਮਿਤ੍ਰੰ ਨਚ ਇਸਟੰ ਨਚ ਬਾਧਵ ਨਚ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਤਵ ਲਜਯਾ ॥
તમનેમિત્રોઉપકારસંબંધીઓમાતાપિતાનીકોઈશરમનથી

ਅਕਰਣੰ ਕਰੋਤਿ ਅਖਾਦ੍ਯਿ ਖਾਦ੍ਯੰ ਅਸਾਜ੍ਯੰ ਸਾਜਿ ਸਮਜਯਾ ॥
તુંનકરવાવાળાકામપણકરાવેછેનખાવાલાયકવસ્તુઓપણખવડાવેછેતમેએવાલોકોનેપણબના
વોછોજેઓસમાજમાંનથીબન્યા

ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਸਰਣਿ ਸੁਆਮੀ ਬਿਗ੍ਯਾਪ੍ਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਨਰਹਰਹ ॥੪੮॥
નાનકપ્રાર્થનાકરેછેકેહેનારાયણઅમેતમારીઆશ્રયમાંઆવ્યાછીએઅમનેઆલોભથીબચાવો૪૮

ਹੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਮੂਲੰ ਅਹੰਕਾਰੰ ਪਾਪਾਤਮਾ ॥
હેપાપીઅહંકારતમેજન્મઅનેમૃત્યુનામૂળછો

ਮਿਤ੍ਰੰ ਤਜੰਤਿ ਸਤ੍ਰੰ ਦ੍ਰਿੜੰਤਿ ਅਨਿਕ ਮਾਯਾ ਬਿਸ੍ਤੀਰਨਹ ॥
તમેતમારીજાતનેમિત્રોથીદૂરકરીનેદુશ્મનોસાથેસંબંધસ્થાપિતકરોછોઅનેઅનેકપ્રકાશનીમાયા
નોભ્રમફેલાવોછો

ਆਵੰਤ ਜਾਵੰਤ ਥਕੰਤ ਜੀਆ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਹੁ ਭੋਗਣਹ ॥
તમારાકારણેજીવોમુસાફરીકરીનેથાકીજાયછેઅનેઘણાસુખદુઃખસહનકરેછે

ਭ੍ਰਮ ਭਯਾਨ ਉਦਿਆਨ ਰਮਣੰ ਮਹਾ ਬਿਕਟ ਅਸਾਧ ਰੋਗਣਹ ॥
તેઓભ્રમનાભયાનકજંગલમાંરહેછેઅનેમહાનઅનેઅસાધ્યરોગોનોશિકારબનેછે

ਬੈਦੰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਆਰਾਧਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥੪੯॥
નાનકકહેછેકેઆરોગોનેમટાડનારવૈદ્યજએકમાત્રપરબ્રહ્મપરમેશ્વરછેતેથીતેહરિનીઆરાધનાકરો
૪૯

ਹੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਾਥ ਗੋਬਿੰਦਹ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਜਗਦ ਗੁਰੋ ॥
હેપ્રાણનાથહેગોવિંદહેકૃપાનાધિરહેજગદગુરુ

ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਹਰਣਹ ਕਰੁਣਾ ਮੈ ਸਭ ਦੁਖ ਹਰੋ ॥
હેસંસારનાદુઃખોદૂરકરનારહેદયાળુબધાદુખદૂરકરો

ਹੇ ਸਰਣਿ ਜੋਗ ਦਯਾਲਹ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਮਯਾ ਕਰੋ ॥
હેશરણનેલાયકહેદયાળુદીનાનાથકૃપાકરીને

ਸਰੀਰ ਸ੍ਵਸਥ ਖੀਣ ਸਮਏ ਸਿਮਰੰਤਿ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਦਾਮੋਦਰ ਮਾਧਵਹ ॥੫੦॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેહેપ્રભુશરીરસ્વસ્થહોયકેબીમારહોયબંનેવખતેતારુંજસ્મરણકરતારહીએપ
૦

ਚਰਣ ਕਮਲ ਸਰਣੰ ਰਮਣੰ ਗੋਪਾਲ ਕੀਰਤਨਹ ॥
હેઈશ્વરતમારાચરણકમળનીશરણમાંતારુંજકીર્તનકરીએ

ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਤਰਣੰ ਨਾਨਕ ਮਹਾ ਸਾਗਰ ਭੈ ਦੁਤਰਹ ॥੫੧॥
નાનકેકહ્યુંછેકેજોઋષિપુરુષોનોસંગકરવામાંઆવેતોભયંકરદુષ્ટમહાસાગરનેપારકરીશકાયછેપ૧

ਸਿਰ ਮਸ੍ਤਕ ਰਖ੍ਯਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ਹਸ੍ਤ ਕਾਯਾ ਰਖ੍ਯਾ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰਹ ॥
હેપરબ્રહ્મઆશીર્વાદઆપીનેમસ્તકનુંરક્ષણકરોહેપરમેશ્વરઆહાથઅનેશરીરનીરક્ષાકરોઅમેકો
ઈદુષ્ટતાનકરીએ

ਆਤਮ ਰਖ੍ਯਾ ਗੋਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ਧਨ ਚਰਣ ਰਖ੍ਯਾ ਜਗਦੀਸ੍ਵਰਹ ॥
હેગોપાલઅમારાઆત્માનીરક્ષાકરોસંપત્તિતેમજચરણોનુંહેજગદીશ્વરતમેજબચાવનારછો

ਸਰਬ ਰਖ੍ਯਾ ਗੁਰ ਦਯਾਲਹ ਭੈ ਦੂਖ ਬਿਨਾਸਨਹ ॥
હેદયાળુગુરુદરેકનુંરક્ષણકરોભયઅનેદુખનોનાશકરો

ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਅਨਾਥ ਨਾਥੇ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਪੁਰਖ ਅਚੁਤਹ ॥੫੨॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેહેભક્તવત્સલઅનાથનોનાથહેનિત્યપ્રભુઅમનેતમારાઆશ્રયમાંરાખોપર

ਜੇਨ ਕਲਾ ਧਾਰਿਓ ਆਕਾਸੰ ਬੈਸੰਤਰੰ ਕਾਸਟ ਬੇਸਟੰ ॥
જેઁકારેપોતાનીશક્તિથીઆકાશનેધારણકર્યુંછેલાકડામાંઅગ્નિનેટકાવીરાખેલછે

ਜੇਨ ਕਲਾ ਸਸਿ ਸੂਰ ਨਖ੍ਯ੍ਤ੍ਰ ਜੋਤ੍ਯ੍ਯਿੰ ਸਾਸੰ ਸਰੀਰ ਧਾਰਣੰ ॥
જેનીશક્તિથીસૂર્યચંદ્રઅનેનક્ષત્રનોપ્રકાશથઈરહ્યોછેઅનેજેનાથીશરીરમાંપ્રાણનોસંચારથઈરહ્યો
છે

ਜੇਨ ਕਲਾ ਮਾਤ ਗਰਭ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੰ ਨਹ ਛੇਦੰਤ ਜਠਰ ਰੋਗਣਹ ॥
જેનીશક્તિથીમાતાનાગર્ભમાંપાલનપોષણથાયછેઅનેપેટનારોગોનીતકલીફથતીનથી

ਤੇਨ ਕਲਾ ਅਸਥੰਭੰ ਸਰੋਵਰੰ ਨਾਨਕ ਨਹ ਛਿਜੰਤਿ ਤਰੰਗ ਤੋਯਣਹ ॥੫੩॥
નાનકેફરમાવ્યુંછેકેએપરમાત્માનીશક્તિથીસંસારસાગરસ્થિતછેએસાગરનાપાણીનામોજાઆપ
ણનેનુકસાનકરતાનથીપ૩

ਗੁਸਾਂਈ ਗਰਿਸ੍ਟ ਰੂਪੇਣ ਸਿਮਰਣੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਵਣਹ ॥
પરમાત્માબહુમોટોછેપૂજનીયછેઅનેતેમનુંસ્મરણએબધાલોકોનુંજીવનછે

ਲਬਧੵੰ ਸੰਤ ਸੰਗੇਣ ਨਾਨਕ ਸ੍ਵਛ ਮਾਰਗ ਹਰਿ ਭਗਤਣਹ ॥੫੪॥
નાનકનોજાહેરજનતાનેઆદેશછેકેસંતોનોસંગકરોહરિભક્તિનાપવિત્રમાર્ગપરચાલોતોજતેમનેફ
ળમળશેપ૪

ਮਸਕੰ ਭਗਨੰਤ ਸੈਲੰ ਕਰਦਮੰ ਤਰੰਤ ਪਪੀਲਕਹ ॥
મચ્છરજેટલીનબળીવ્યક્તિએપથ્થરનેતોડીનેરાખેએકનાનીએવીકીડીકાદવમાંથીતરીનેતેનેપાર
કરવીજોઈએ

ਸਾਗਰੰ ਲੰਘੰਤਿ ਪਿੰਗੰ ਤਮ ਪਰਗਾਸ ਅੰਧਕਹ ॥
લુલાલંગડાવ્યક્તિસમુદ્રપારકરીલેઅનેઆંધળોપણઆંખોનીરોશનીમેળવીલે

ਸਾਧ ਸੰਗੇਣਿ ਸਿਮਰੰਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥੫੫॥
સાધુઓનાસંગતમાંભગવાનનાસ્મરણથીજઆશક્યછેતેથીનાનકનોઆદેશછેકેહરિનેભજનમાં
લીનરહોપપ

ਤਿਲਕ ਹੀਣੰ ਜਥਾ ਬਿਪ੍ਰਾ ਅਮਰ ਹੀਣੰ ਜਥਾ ਰਾਜਨਹ ॥
જેમબ્રાહ્મણતિલકવિનામાનનીયનથાયજેમરાજાનેતેનીસત્તાઅનેશક્તિવિનાકોઈપૂછતુંનથી

ਆਵਧ ਹੀਣੰ ਜਥਾ ਸੂਰਾ ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਹੀਣੰ ਤਥਾ ਬੈਸ੍ਨਵਹ ॥੫੬॥
ગુરુનાનકકહેછેજેમશસ્ત્રોવિનાનોયોદ્ધાગૌરવનેલાયકનથીહોયછેતેમધર્મવિનાનોવૈષ્ણવનકામો
છેપ૬

ਨ ਸੰਖੰ ਨ ਚਕ੍ਰੰ ਨ ਗਦਾ ਨ ਸਿਆਮੰ ॥
નતોશંખચક્રતેમજગદામાંછેઅનેનતોકાળારંગમાંછે

ਅਸ੍ਚਰਜ ਰੂਪੰ ਰਹੰਤ ਜਨਮੰ ॥
તેનુંસ્વરૂપઆશ્ચર્યજનકછેતેઅજન્માછે

ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਥੰਤਿ ਬੇਦਾ ॥
વેદતેમનેનેતિનેતિકહેછે

ਊਚ ਮੂਚ ਅਪਾਰ ਗੋਬਿੰਦਹ ॥
અનંતઈશ્વરમહાનછે

ਬਸੰਤਿ ਸਾਧ ਰਿਦਯੰ ਅਚੁਤ ਬੁਝੰਤਿ ਨਾਨਕ ਬਡਭਾਗੀਅਹ ॥੫੭॥
તેફક્તઋષિઓનાહૃદયમાંજરહેછેહેનાનકઆહકીકતનેનસીબદારજમાનેછે૫૭

ਉਦਿਆਨ ਬਸਨੰ ਸੰਸਾਰੰ ਸਨਬੰਧੀ ਸ੍ਵਾਨ ਸਿਆਲ ਖਰਹ ॥
માણસજંગલજેવીદુનિયામાંરહેછેજ્યાંકૂતરાવરુઅનેગધેડાલોભશેતાનમૂર્ખનારૂપમાંતેનાસંબંધી
ઓછે

ਬਿਖਮ ਸਥਾਨ ਮਨ ਮੋਹ ਮਦਿਰੰ ਮਹਾਂ ਅਸਾਧ ਪੰਚ ਤਸਕਰਹ ॥
આએકભયંકરસ્થળછેમનઆસક્તિનાનશામાંછેજ્યાંવાસનાઅનેક્રોધનાપાંચમહાનઅસાધ્યદા
ણચોરોબેઠાછે

ਹੀਤ ਮੋਹ ਭੈ ਭਰਮ ਭ੍ਰਮਣੰ ਅਹੰ ਫਾਂਸ ਤੀਖ੍ਣ ਕਠਿਨਹ ॥
લોકોમોહપ્રેમઅનેભયનાભ્રમમાંભટકેછેઅનેઅહંકારથીબાંધવુંખૂબમુશ્કેલછે

ਪਾਵਕ ਤੋਅ ਅਸਾਧ ਘੋਰੰ ਅਗਮ ਤੀਰ ਨਹ ਲੰਘਨਹ ॥
તૃષ્ણાઅનેવાસનાનુંપાણીખૂબઉછળતુંહોયછેતેનાકિનારેથીતેનેપારકરવુંખૂબમુશ્કેલછે

ਭਜੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁੋਪਾਲ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਚਰਣ ਸਰਣ ਉਧਰਣ ਕ੍ਰਿਪਾ ॥੫੮॥
સંસારનાસાગરનેપારકરવામાટેઋષિમુનિઓસાથેપરમાત્માનીઉપાસનાકરવીશ્રેષ્ઠછેગુરુનાનક
કહેછેપ્રભુનાચરણોમાંશરણલોતેમનીકૃપાથીજમોક્ષછે૫૮

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੰਤ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲਹ ਸਗਲੵੰ ਰੋਗ ਖੰਡਣਹ ॥
જ્યારેપરમાત્માકૃપાકરેછેત્યારેતમામરોગોનાશપામેછે

ਸਾਧ ਸੰਗੇਣਿ ਗੁਣ ਰਮਤ ਨਾਨਕ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰਹ ॥੫੯॥
નાનકનુંફરમાનછેકેઋષિઓનાસંગતમાંપ્રભુનીસ્તુતિકરવીતેસંપૂર્ણપરમેશ્વરનુંશરણલેવું૫૯

ਸਿਆਮਲੰ ਮਧੁਰ ਮਾਨੁਖੵੰ ਰਿਦਯੰ ਭੂਮਿ ਵੈਰਣਹ ॥
માણસેખચકાટવિનાસુંદરઅનેમધુરહોયપરંતુજોતેનાહૃદયમાંદુશ્મનાવટહોયતોતેનીનમ્રતાજૂઠી
છે

ਨਿਵੰਤਿ ਹੋਵੰਤਿ ਮਿਥਿਆ ਚੇਤਨੰ ਸੰਤ ਸ੍ਵਜਨਹ ॥੯੦॥
તોહેસજ્જનોઆવાલોકોથીસાવધાનરહો૬૦

ਅਚੇਤ ਮੂੜਾ ਨ ਜਾਣੰਤ ਘਟੰਤ ਸਾਸਾ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤੇ ॥
બુધ્દિવગરનોમૂર્ખનથીજાણતોકેજીવનનોશ્વાસદિવસેનેદિવસેઘટતોજાયછે

ਛਿਜੰਤ ਮਹਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕਾਂਇਆ ਕਾਲ ਕੰਨਿਆ ਗ੍ਰਾਸਤੇ ॥
મહાનસુંદરશરીરતૂટીરહ્યુંછેઅનેવૃધ્દાવસ્થાકાળનીકન્યાનારૂપમાંગળીરહીછે

ਰਚੰਤਿ ਪੁਰਖਹ ਕੁਟੰਬ ਲੀਲਾ ਅਨਿਤ ਆਸਾ ਬਿਖਿਆ ਬਿਨੋਦ ॥
તેમછતાંવ્યક્તિપરિવારનામનોરંજનમાંલીનછેતેનીઆશાઓવધીરહીછેઅનેતેરમતગમતઅનેત
માશાઓમાંલીનછે

ਭ੍ਰਮੰਤਿ ਭ੍ਰਮੰਤਿ ਬਹੁ ਜਨਮ ਹਾਰਿਓ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਕਰੁਣਾ ਮਯਹ ॥੯੧॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેઘણાજન્મોભટકીનેગુમાવ્યાછેહવેકૃપાળુપ્રભુનુંશરણલો૬૧

ਹੇ ਜਿਹਬੇ ਹੇ ਰਸਗੇ ਮਧੁਰ ਪ੍ਰਿਅ ਤੁਯੰ ॥
હેજીભહેરસવાળીતનેમીઠીવસ્તુઓગમેછે

ਸਤ ਹਤੰ ਪਰਮ ਬਾਦੰ ਅਵਰਤ ਏਥਹ ਸੁਧ ਅਛਰਣਹ ॥
તમેસાચુંબોલવાનુંછોડીદીધુંછેઅનેઝઘડાઓમાંજલીનથઈગયાછો

ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਮੋਦਰ ਮਾਧਵੇ ॥੯੨॥
શુધ્દઅક્ષરગોવિંદદામોદરમાધવનીપૂજાકરવીયોગ્યછે૬૨

ਗਰਬੰਤਿ ਨਾਰੀ ਮਦੋਨ ਮਤੰ ॥
માણસસુંદરસ્ત્રીનાપ્રેમપરગર્વલેછે

ਬਲਵੰਤ ਬਲਾਤ ਕਾਰਣਹ ॥
બળવાન માણસ પોતાની શક્તિને લીધે અભિમાન કરે છે.

ਚਰਨ ਕਮਲ ਨਹ ਭਜੰਤ ਤ੍ਰਿਣ ਸਮਾਨਿ ਧ੍ਰਿਗੁ ਜਨਮਨਹ ॥
જોકોઈવ્યક્તિપરમાત્માનાચરણકમળનીપૂજાનકરેતોતેભૂસુંસમાનછેઅનેતેનુંજીવનશાપિતછે

ਹੇ ਪਪੀਲਕਾ ਗ੍ਰਸਟੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਮਰਣ ਤੁਯੰ ਧਨੇ ॥
હેનમ્રકીડીતમેખૂબજબળવાનછોકારણકેતમારીપાસેગોવિંદસિમરનનીસંપત્તિછે

ਨਾਨਕ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਨਮੋ ਨਮਹ ॥੬੩॥
નાનકતમનેઘણીવારનમનકરેછે૬૩

ਤ੍ਰਿਣੰ ਤ ਮੇਰੰ ਸਹਕੰ ਤ ਹਰੀਅੰ ॥
ભૂસુંપણપહાડબનીજાયછેસૂકીજગ્યાહરિયાળીબનીજાયછે

ਬੂਡੰ ਤ ਤਰੀਅੰ ਊਣੰ ਤ ਭਰੀਅੰ ॥
ડૂબતોમાણસપણતરેછેખાલીભરાઈજાયછે

ਅੰਧਕਾਰ ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਉਜਾਰੰ ॥
લાખોસૂર્યઅંધકારમાંચમકેછે

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਰ ਦਯਾਰੰ ॥੬੪॥
નાનકવિનંતીકરેછેકેજ્યારેગુરુપરમેશ્વરદયાળુબનેછે૬૪

ਬ੍ਰਹਮਣਹ ਸੰਗਿ ਉਧਰਣੰ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਮ ਜਿ ਪੂਰਣਹ ॥
એજબ્રાહ્મણનાસંગતમાંમોક્ષથઈશકેછેજેબ્રહ્મકાર્યમાંપૂર્ણછે

ਆਤਮ ਰਤੰ ਸੰਸਾਰ ਗਹੰ ਤੇ ਨਰ ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲਹ ॥੬੫॥
હેનાનકજેનુંમનસંસારમાંલીનથઈજાયછેતેવ્યક્તિફળહીનથઈજાયછે૬૫

ਪਰ ਦਰਬ ਹਿਰਣੰ ਬਹੁ ਵਿਘਨ ਕਰਣੰ ਉਚਰਣੰ ਸਰਬ ਜੀਅ ਕਹ ॥
જેલોકોપારકીસંપત્તિછીનવેછેઘણીમુશ્કેલીઊભીકરેછેતેમનાભરણપોષણમાટેશિક્ષણઆપેછેતે
નેશરણમાંલઇલઉં

ਲਉ ਲਈ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਤਿਪਤਿ ਮਨ ਮਾਏ ਕਰਮ ਕਰਤ ਸਿ ਸੂਕਰਹ ॥੬੬॥
જેની તૃષ્ણાનો અંત આવતો નથી, મન માયામાં તલ્લીન રહે છે.જેઓ આવી ક્રિયાઓ કરે છે
તે ભૂંડ સમાન છે. || ૬૬ ||

ਮਤੇ ਸਮੇਵ ਚਰਣੰ ਉਧਰਣੰ ਭੈ ਦੁਤਰਹ ॥
જેઓપ્રભુનાચરણોમાંલીનરહેછેતેઓભયંકરસંસારસાગરથીપારથઈજાયછે

ਅਨੇਕ ਪਾਤਿਕ ਹਰਣੰ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਨ ਸੰਸਯਹ ॥੬੭॥੪॥
ગુરુનાનકકહેછેતેમાંકોઈશંકાનથીસાધુઓનાસંગતમાંઘણાપાપોઅનેદોષોદૂરથઈજાયછે૬૭૪

ਮਹਲਾ ੫ ਗਾਥਾ
મહલાપગાથા

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
તેભગવાનએકજછેઓમકારસ્વરૂપતેસદગુરુનીકૃપાથીપ્રાપ્તથાયછે

ਕਰਪੂਰ ਪੁਹਪ ਸੁਗੰਧਾ ਪਰਸ ਮਾਨੁਖ੍ ਦੇਹੰ ਮਲੀਣੰ ॥
કપૂરફૂલોઅનેઅન્યસુગંધમાનવશરીરનેસ્પર્શવાથીમલિનથઈજાયછે

ਮਜਾ ਰੁਧਿਰ ਦ੍ਰੁਗੰਧਾ ਨਾਨਕ ਅਥਿ ਗਰਬੇਣ ਅਗ੍ਯਾਨਣੋ ॥੧॥
ગુરુનાનકકહેછેશરીરમજ્જાલોહીઅનેદુર્ગંધથીભરેલુંછેછતાંઅજ્ઞાનીમાણસમાત્રતેનુંઅભિમાનક
રેછે૧

ਪਰਮਾਣੋ ਪਰਜੰਤ ਆਕਾਸਹ ਦੀਪ ਲੋਅ ਸਿਖੰਡਣਹ ॥ ਗਛੇਣ ਨੈਣ ਭਾਰੇਣ ਨਾਨਕ ਬਿਨਾ ਸਾਧੂ ਨ ਸਿਧ੍ਤੇ ॥੨॥
જોમાણસમાંએટલીક્ષમતાહોયકેતેપરમાણુજેવોપરમાણુબનીનેતમામદ્વીપોગ્રહોઅનેભાગોઆકાશસુધીપરિભ્રમણકરીનેઆવીજાયતોપણહેનાનકઋષિઓનાસંગવિનાતેનોમોક્ષનથીર

ਜਾਣੋ ਸਤਿ ਹੋਵੰਤੋ ਮਰਣੋ ਦ੍ਰਿਸਟੇਣ ਮਿਥਿਆ ॥
હેજગતનાલોકોઆસત્યસ્વીકારોમૃત્યુનિશ્ચિતછેતમેજેજુઓછોતેબધુંખોટુંછે

ਕੀਰਤਿ ਸਾਥਿ ਚਲੰਥੋ ਭਣੰਤਿ ਨਾਨਕ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ॥੩॥
નાનકપ્રાર્થનાકરેછેકેઋષિઓનીસાથેપરમાત્માનોમહિમાસાથેચાલેછે૩

ਮਾਯਾ ਚਿਤ ਭਰਮੇਣ ਇਸਟ ਮਿਤ੍ਰੇਖੁ ਬਾਂਧਵਹ ॥
માયાએમનનેમિત્રોઅનેસ્વજનોમાંભટકાવીરાખ્યુંછે

ਲਬਧੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਅਸਥਾਨੰ ਗੋਪਾਲ ਭਜਣੰ ॥੪॥
ઓનાનકસાધુઓનીસાથેભગવાનનીપૂજાકરવાથીજસુખનુંસ્થાનમળેછે૪

ਮੈਲਾਗਰ ਸੰਗੇਣ ਨਿੰਮੁ ਬਿਰਖ ਸਿ ਚੰਦਨਹ ॥
ચંદનસાથેરહેવાથીલીમડાનુંઝાડપણચંદનનીજેમસુગંધિતબનેછે

ਨਿਕਟਿ ਬਸੰਤੋ ਬਾਂਸੋ ਨਾਨਕ ਅਹੰ ਬੁਧਿ ਨ ਬੋਹਤੇ ॥੫॥
હેનાનકઆનાથીઊલટુંનજીકમાંરહેતોવાંસઅહંકારનાકારણેસુગંધીદારનથીથતું૫

ਗਾਥਾ ਗੁੰਫ ਗੋਪਾਲ ਕਥੰ ਮਥੰ ਮਾਨ ਮਰਦਨਹ ॥
આગાથામાંઈશ્વરનીસ્તુતિગૂંથાયેલીછેતેનુંધ્યાનકરવાથીતમામઅભિમાનઅનેઅહંકારનોઅંત આવેછે

ਹਤੰ ਪੰਚ ਸਤ੍ਰੇਣ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਾਣੇ ਪ੍ਰਹਾਰਣਹ ॥੬॥
હેનાનકહરિનામસ્વરૂપનાબાણનાપ્રહારથીપાંચજાતીયશત્રુઓનોનાશથાયછે૬

ਬਚਨ ਸਾਧ ਸੁਖ ਪੰਥਾ ਲਹੰਥਾ ਬਡ ਕਰਮਣਹ ॥
ઋષિમુનિઓનીવાતોથીભાગ્યશાળીલોકોનેજસુખનોમાર્ગમળેછે

ਰਹੰਤਾ ਜਨਮ ਮਰਣੇਨ ਰਮਣੰ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਹ ॥੭॥
હેનાનકહરિનોજાપકરવાથીજન્મમરણનાચક્રમાંથીમુક્તિમળેછે૭

ਪਤ੍ਰ ਭੁਰਿਜੇਣ ਝੜੀਯੰ ਨਹ ਜੜੀਅੰ ਪੇਡ ਸੰਪਤਾ ॥
જેમઝાડનાપાંદડાતૂટીનેખરીજાયછેઅનેફરીથીઝાડનીડાળીસાથેચોંટતાનથી

ਨਾਮ ਬਿਹੂਣ ਬਿਖਮਤਾ ਨਾਨਕ ਬਹੰਤਿ ਜੋਨਿ ਬਾਸਰੋ ਰੈਣੀ ॥੮॥
તેવીજરીતેહેનાનકજેવ્યક્તિહરિનામથીવંચિતછેતેમાત્રદુ:ખજભોગવેછેઅનેરાતદિવસયોનિઓ
નાચક્રનેકાપીનાખેછે૮

ਭਾਵਨੀ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਲਭੰਤੰ ਬਡ ਭਾਗਣਹ ॥
ભાગ્યથીસાધુઓનાસંગાથેપ્રભુનીભક્તિથાયછે

ਹਰਿ ਨਾਮ ਗੁਣ ਰਮਣੰ ਨਾਨਕ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਨਹ ਬਿਆਪਣਹ ॥੯॥
હેનાનકઈશ્વરનીસ્તુતિકરવાથીસંસારઅનેસાગરનાદુ:ખનીઅસરથતીનથી૯

ਗਾਥਾ ਗੂੜ ਅਪਾਰੰ ਸਮਝਣੰ ਬਿਰਲਾ ਜਨਹ ॥
ઊંડાવળતીગાથાનેકોઈવિરલમાણસજસમજેછે

ਸੰਸਾਰ ਕਾਮ ਤਜਣੰ ਨਾਨਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਮਣੰ ਸਾਧ ਸੰਗਮਹ ॥੧੦॥
હેનાનકસંસારનીઈચ્છાઓછોડીનેતેઋષિમુનિઓનીસાથેપ્રભુનીઉપાસનામાંલીનરહેછે૧૦

ਸੁਮੰਤ੍ਰ ਸਾਧ ਬਚਨਾ ਕੋਟਿ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸਨਹ ॥
સાધુઓનાશબ્દોશ્રેષ્ઠમંત્રછેજેકરોડોદોષોનોનાશકરેછે

ਹਰਿ ਚਰਣ ਕਮਲ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨੰ ਨਾਨਕ ਕੁਲ ਸਮੂਹ ਉਧਾਰਣਹ ॥੧੧॥
હેનાનકપરમાત્માનાચરણકમળનુંધ્યાનસમગ્રવંશનેબચાવેછે૧૧

ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਸੈਣਹ ਜੇਣ ਮਧ੍ਯ੍ਯ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਹ ॥
જ્યાંપરમાત્માનાગુણગાનહોયછેતેઘરખરેખરસુંદરછે

ਮੁਕਤੇ ਰਮਣ ਗੋਬਿੰਦਹ ਨਾਨਕ ਲਬਧ੍ਯ੍ਯੰ ਬਡ ਭਾਗਣਹ ॥੧੨॥
જેઓપ્રભુનેભજેછેતેઓમુક્તથાયછેહેનાનકપ્રભુનુંભજનભાગ્યશાળીઓનેજમળેછે૧૨

ਹਰਿ ਲਬਧੋ ਮਿਤ੍ਰ ਸੁਮਿਤੋ ॥
અમનેશ્રેષ્ઠમિત્રઈશ્વરમળ્યોછે

ਬਿਦਾਰਣ ਕਦੇ ਨ ਚਿਤੋ ॥
તેક્યારેયઆપણુંદિલતોડતાનથી

ਜਾ ਕਾ ਅਸਥਲੁ ਤੋਲੁ ਅਮਿਤੋ ॥
જેનુંસ્થાનઅનુપમઅનેઅવિશ્વસનીયછે

ਸੋੁਈ ਨਾਨਕ ਸਖਾ ਜੀਅ ਸੰਗਿ ਕਿਤੋ ॥੧੩॥
હેનાનકતેનેદિલથીમિત્રબનાવ્યોછે૧૩

ਅਪਜਸੰ ਮਿਟੰਤ ਸਤ ਪੁਤ੍ਰਹ ॥
જેમન્યાયીપુત્રનેલીધેઅન્યાયભૂંસીનાખવામાંઆવેછે

ਸਿਮਰਤਬ੍ ਰਿਦੈ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰਣਹ ॥
તેવીજરીતેગુરુનાઉપદેશથીપ્રભુનુંહૃદયમાંસ્મરણકરવાથીસુખસમૃધ્દ્વિનીપ્રાપ્તિથાયછે

ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਗਵਾਨ ਅਚੁਤ ॥
ગુરુનાનકફરમાનકરેછેકેજીવથીપ્યારાભગવાનહંમેશાઅચળછે

ਨਾਨਕ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤਾਰਣਹ ॥੧੪॥
તેજતમનેસંસારસાગરમાંથીપારકરાવશે૧૪

ਮਰਣੰ ਬਿਸਰਣੰ ਗੋਬਿੰਦਹ ॥
પરમાત્માનેભૂલીજવુંએમરવાસમાનછે

ਜੀਵਣੰ ਹਰਿ ਨਾਮ ਧ੍ਯ੍ਯਾਵਣਹ ॥
હરિનામનાધ્યાનથીજજીવનછે

ਲਭਣੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ॥
હરિનામસાધુઓનાસંગમાં

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਣਹ ॥੧੫॥
હેનાનકતેફક્તઅગાઉલખેલાભાગ્યદ્વારાજપ્રાપ્તથાયછે૧૫

ਦਸਨ ਬਿਹੂਨ ਭੁਯੰਗੰ ਮੰਤ੍ਰੰ ਗਾਰੁੜੀ ਨਿਵਾਰੰ ॥
જેમકેગારુડીમંત્રસાપનુંઝેરઅનેફેણરહિતકરવાવાળાછે

ਬ੍ਯਾਧਿ ਉਪਾੜਣ ਸੰਤੰ ॥
તેવીજરીતેસંતોએવાછેજેતમામદુખોઅનેરોગોનેદૂરકરેછે

ਨਾਨਕ ਲਬਧ ਕਰਮਣਹ ॥੧੬॥
હેનાનકસંતોનોસંગભાગ્યથીજમળેછે૧૬

ਜਥ ਕਥ ਰਮਣੰ ਸਰਣੰ ਸਰਬਤ੍ਰ ਜੀਅਣਹ ॥
જ્યાંપણપરમાત્માબિરાજમાનછેત્યાંતેતમામજીવોનેઆશ્રયઆપીરહ્યાછે

ਤਥ ਲਗਣੰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਨਕ ॥
ત્યારેપ્રભુથીપ્રેમથઇજાયછે

ਪਰਸਾਦੰ ਗੁਰ ਦਰਸਨਹ ॥੧੭॥
ગુરુનાનકકહેછેજ્યારેગુરુનાદર્શનઅનેકૃપાહોયછે૧૭

ਚਰਣਾਰਬਿੰਦ ਮਨ ਬਿਧ੍ਯੰ ॥
મનભગવાનનાચરણોમાંસ્થિરછેઅને

ਸਿਧ੍ਯੰ ਸਰਬ ਕੁਸਲਣਹ ॥
તમામસુખાકારીપ્રાપ્તથઈછે

ਗਾਥਾ ਗਾਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਭਬ੍ਯੰ ਪਰਾ ਪੂਰਬਣਹ ॥੧੮॥
ગુરુનાનકકહેછેભક્તોપ્રાચીનસમયથીતેમનીગાથાગાતાઆવ્યાછે૧૮

ਸੁਭ ਬਚਨ ਰਮਣੰ ਗਵਣੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਉਧਰਣਹ ॥
સારાશબ્દોઈશ્વરનીઉપાસનાસાધુઓનાસંગાથેઈશ્વરનીસ્તુતિમાણસનોઉદ્ધારકરેછે

ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੰ ਨਾਨਕ ਪੁਨਰਪਿ ਜਨਮ ਨ ਲਭ੍ਯਤੇ ॥੧੯॥
હેનાનકઆરીતેસંસારસાગરમાંફરીજન્મથતોનથી૧૯

ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੀਚਾਰੰ ॥
ચારવેદઅઢારપુરાણઅનેશાસ્ત્રોનોઅભિપ્રાયછેકે

ਏਕੰਕਾਰ ਨਾਮ ਉਰ ਧਾਰੰ ॥
ૐકારનુંનામહૃદયમાંરાખો

ਕੁਲਹ ਸਮੂਹ ਸਗਲ ਉਧਾਰੰ ॥
આનાથીસમગ્રવંશનોઉદ્ધારથઈજાયછે

ਬਡਭਾਗੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਤਾਰੰ ॥੨੦॥
હેનાનકભાગ્યશાળીજપારઉતરીજાયછે૨૦

ਸਿਮਰਣੰ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੰ ਉਧਰਣੰ ਕੁਲ ਸਮੂਹਣਹ ॥
ઈશ્વરનાનામનોજાપકરવાથીસમગ્રપરિવારનોઉદ્ધારથાયછે

ਲਬਧਿਅੰ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣ ਨਾਨਕ ਵਡਭਾਗੀ ਭੇਟੰਤਿ ਦਰਸਨਹ ॥੨੧॥
ગુરુનાનકકહેછેસૌભાગ્યથીજઋષિનોસંગમળેછેએવાભાગ્યશાળીઓનેજહરિનાદર્શનથાયછે૨૧

ਸਰਬ ਦੋਖ ਪਰੰਤਿਆਗੀ ਸਰਬ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜੰਤਣਃ ॥
જેઓબધાપાપોઅનેદુર્ગુણોનોત્યાગકરેછેતેઓબધાધર્મોનુંપાલનકરેછે

ਲਬਧੇਣਿ ਸਾਧ ਸੰਗੇਣਿ ਨਾਨਕ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖ੍ਯਣਃ ॥੨੨॥
હેનાનકજેનાભાગ્યમાંલખેલુંહોયછેતેઓનેસાધુનાસંગાથેઈશ્વરમળેછે૨૨

ਹੋਯੋ ਹੈ ਹੋਵੰਤੋ ਹਰਣ ਭਰਣ ਸੰਪੂਰਣਃ ॥
વિશ્વનોનાશકરનારઅનેપાલનપોષણકરનારૐકારસમગ્રસૃષ્ટિમાંવ્યાપકછેતેસૃષ્ટિનીરચનાપહેલાપણત્યાંહતોઅનેહંમેશારહેશે

ਸਾਧੂ ਸਤਮ ਜਾਣੋ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਾਰਣੰ ॥੨੩॥
ગુરુનાનકફરમાનકરેછેકેએસત્યસ્વીકારોકેતેમનામાટેપ્રેમફક્તસાધુઓનેકારણેછે૨૩

ਸੁਖੇਣ ਬੈਣ ਰਤਨੰ ਰਚਨੰ ਕਸੁੰਭ ਰੰਗਣਃ ॥
જેવ્યક્તિસાંસારિકસુખમધુરવાતોઅનેમાયાનારંગોમાંમગ્નરહેછે

ਰੋਗ ਸੋਗ ਬਿਓਗੰ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਨ ਸੁਪਨਹ ॥੨੪॥
હેનાનકતેરોગગ્રસ્તદુખઅનેવિચ્છેદમાંપડેલોછેઅનેતેનેસપનામાંપણસુખમળતુંનથી૨૪

ਫੁਨਹੇ ਮਹਲਾ ੫
ફુનહેમહલા૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਹਾਥਿ ਕਲੰਮ ਅਗੰਮ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖਾਵਤੀ ॥
હેસર્જકતમારાહાથમાંએકપેનછેજેનાવડેતમેદરેકનાકપાળપરભાગ્યલખીરહ્યાછો

ਉਰਝਿ ਰਹਿਓ ਸਭ ਸੰਗਿ ਅਨੂਪ ਰੂਪਾਵਤੀ ॥
તમેઅનન્યઅનેસુંદરછોદરેકસાથેભળીજાઓછો

ਉਸਤਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਮੁਖਹੁ ਤੁਹਾਰੀਆ ॥
હુંમારામુખથીતમારીપ્રશંસાકરવામાટેસક્ષમનથી

ਮੋਹੀ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ॥੧॥
ગુરુનાનકેકહ્યુંછેહેસચ્ચિદાનંદહુંતમનેજોઈનેમોહિતથઈગયોછુંઅનેહુંહંમેશાતમારાપરકુરબાનછું૧

ਸੰਤ ਸਭਾ ਮਹਿ ਬੈਸਿ ਕਿ ਕੀਰਤਿ ਮੈ ਕਹਾਂ ॥
સંતોનીસભામાંબેસીનેહુંનિરંકારનોમહિમાગાઉંછું

ਅਰਪੀ ਸਭੁ ਸੀਗਾਰੁ ਏਹੁ ਜੀਉ ਸਭੁ ਦਿਵਾ ॥
મેંમારોતમામશ્રીંગારતેમનેસમર્પિતકર્યોછેઅનેઆજીવનઅનેબધુંતેમનેસમર્પિતકર્યુંછે

ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਸੇਜ ਸੁ ਕੰਤਿ ਵਿਛਾਈਐ ॥
એપતિપ્રભુનીઆશામાંપથારીપાથરીછે

ਹਰਿਹਾਂ ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ਤ ਸਾਜਨੁ ਪਾਈਐ ॥੨॥
હરિહાકપાળપરભાગ્યહોયતોસજ્જનનીપ્રાપ્તિથાયછે૨

ਸਖੀ ਕਾਜਲ ਹਾਰ ਤੰਬੋਲ ਸਭੈ ਕਿਛੁ ਸਾਜਿਆ ॥
હેસખીઆંખોમાંકાજળગળામાંહારહોઠપરલાલીવગેરેબધુંજકર્યુંછે

ਸੋਲਹ ਕੀਏ ਸੀਗਾਰ ਕਿ ਅੰਜਨੁ ਪਾਜਿਆ ॥
આંજણલગાવીનેમેંસોળશણગારકર્યાછે

ਜੇ ਘਰਿ ਆਵੈ ਕੰਤੁ ਤ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਈਐ ॥
ઘરમાંપતિઅનેપ્રભુઆવેતોબધુંજસફળથાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਕੰਤੈ ਬਾਝੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਭੁ ਬਿਰਥਾ ਜਾਈਐ ॥੩॥
હરિહાપતિપ્રભુવિનાબધોશ્રૃંગારવ્યર્થજાયછે૩

ਜਿਸੁ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਕੰਤੁ ਸਾ ਵਡਭਾਗਣੇ ॥
જેનાહૃદયઘરમાંપ્રભુવાસકરેછેતેભાગ્યશાળીછે

ਤਿਸੁ ਬਣਿਆ ਹਭੁ ਸੀਗਾਰੁ ਸਾਈ ਸੋਹਾਗਣੇ ॥
તેનાદ્વારાકરવામાંઆવેલોશ્રૃંગારસફળબનેછેતેસુહાગણછે

ਹਉ ਸੁਤੀ ਹੋਇ ਅਚਿੰਤ ਮਨਿ ਆਸ ਪੁਰਾਈਆ ॥
હુંનિરાંતેસૂઈરહીછુંમારાહૃદયનીઆશાપૂર્ણથઈછે

ਹਰਿਹਾਂ ਜਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਕੰਤੁ ਤ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਈਆ ॥੪॥
હરિહાજ્યારેપતિપ્રભુઘરમાંઆવ્યાત્યારેબધુંપ્રાપ્તથયું૪

ਆਸਾ ਇਤੀ ਆਸ ਕਿ ਆਸ ਪੁਰਾਈਐ ॥
હેપ્રભુમળવાનીઆશાએટલીવધારેછેકેતેમારીઆશાપૂરીકરેછે

ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ਤ ਪੂਰਾ ਪਾਈਐ ॥
જ્યારેસદ્ગુરુદયાકરેછેત્યારેઆશાપૂર્ણથાયછે

ਮੈ ਤਨਿ ਅਵਗਣ ਬਹੁਤੁ ਕਿ ਅਵਗਣ ਛਾਇਆ ॥
મારુંશરીરઅવગુણોથીભરેલુંછે

ਹਰਿਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਦਇਆਲ ਤ ਮਨੁ ਠਹਰਾਇਆ ॥੫॥
હરિહાંજ્યારેસદ્ગુરુનીદયાથઈત્યારેમારુંમનસ્થિરથઈગયુંપ

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬੇਅੰਤੁ ਬੇਅੰਤੁ ਧਿਆਇਆ ॥
ગુરુનાનકકહેછેકેજેણેઅનંતશક્તિપરબ્રહ્મનુંધ્યાનકર્યુંછે

ਦੁਤਰੁ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਰਾਇਆ ॥
સદ્ગુરુએતેમનેઆદુષ્ટસંસારસાગરમાંથીપારકરાવ્યાછે

ਮਿਟਿਆ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥
જ્યારેપરમપ્રભુપ્રાપ્તથાયછેત્યારેજીવનમરણનાફેરાઅદૃશ્યથઈજાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ॥੬॥
હરિહાંહરિનુંનામઅમૃતમયછેજેસદ્ગુરુપાસેથીમળેછે૬

ਮੇਰੈ ਹਾਥਿ ਪਦਮੁ ਆਗਨਿ ਸੁਖ ਬਾਸਨਾ ॥
મારાહાથમાંપગનીછાપછેઘરનાઆંગણામાંજસુખબન્યુંછે

ਸਖੀ ਮੋਰੈ ਕੰਠਿ ਰਤੰਨੁ ਪੇਖਿ ਦੁਖੁ ਨਾਸਨਾ ॥
હેસખીમારાગળામાંહરિનામસ્વરૂપેરત્નછેજેનેજોઈનેદુખભાગીગયું

ਬਾਸਉ ਸੰਗਿ ਗੁਪਾਲ ਸਗਲ ਸੁਖ ਰਾਸਿ ਹਰਿ ॥
હુંએહરિસાથેરહુંછુંજેસર્વસુખનુંઘરછે

ਹਰਿਹਾਂ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਬਸਹਿ ਜਿਸੁ ਸਦਾ ਕਰਿ ॥੭॥
હરિહાબધીરિદ્ધિસિદ્ધિઅનેનવનિધિહંમેશાપ્રભુનાહાથમાંછે૭

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰਾਵਣਿ ਜਾਹਿ ਸੇਈ ਤਾ ਲਾਜੀਅਹਿ ॥
જેઓપારકીમહિલાસાથેરંગરેલિયાઉજવેછેઆવાલોકોનેશરમજઆવેછે

ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਹਿਰਹਿ ਪਰ ਦਰਬੁ ਛਿਦ੍ਰ ਕਤ ਢਾਕੀਅਹਿ ॥
જેઓરોજેરોજપારકાનાણાનીચોરીમાંવ્યસ્તહોયછેતેમનાદુરુપયોગનેકેવીરીતેઆવરીશકાય

ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਮਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਗਲ ਕੁਲ ਤਾਰਈ ॥
ઈશ્વરનીસ્તુતિકરવાથીમનશુદ્ધથાયછેઅનેસમગ્રપરિવારમુક્તથાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਸੁਨਤੇ ਭਏ ਪੁਨੀਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਈ ॥੮॥
હરિહાજેઓપરમબ્રહ્મનુંચિંતનકરેછેતેમનીસ્તુતિસાંભળેછેતેઓશુદ્ધબનેછે૮

ਊਪਰਿ ਬਨੈ ਅਕਾਸੁ ਤਲੈ ਧਰ ਸੋਹਤੀ ॥
ઉપરઆકાશછેઅનેનીચેસુંદરલીલીધરતીછે

ਦਹ ਦਿਸ ਚਮਕੈ ਬੀਜੁਲਿ ਮੁਖ ਕਉ ਜੋਹਤੀ ॥
દસદિશામાંચમકતીવીજળીતેનોચહેરોજુએછે

ਖੋਜਤ ਫਿਰਉ ਬਿਦੇਸਿ ਪੀਉ ਕਤ ਪਾਈਐ ॥
હુંદેશભરમાંશોધુંછુંપ્રભુકેવીરીતેમળે

ਹਰਿਹਾਂ ਜੇ ਮਸਤਕਿ ਹੋਵੈ ਭਾਗੁ ਤ ਦਰਸਿ ਸਮਾਈਐ ॥੯॥
હરિહાકપાળપરભાગ્યહોયતોદર્શનમળેછે૯

ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀ ਤੁਧੁ ਜੇਹਿਆ ॥
અહીંગુરુજીએગુરુરામદાસનીનગરીઅમૃતસરનીપ્રશંસાકરીછેહેગુરુનીનગરીમેંબધીજગ્યાઓ
જોઈછેપણતમારાજેવુંકોઈશહેરનથી

ਬਧੋਹੁ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਤਾਂ ਤੂ ਸੋਹਿਆ ॥
વાસ્તવમાંજોકર્તાસર્જકેતમનેપોતેબનાવ્યાહોયતોજતમેસુંદરતાઅનુભવોછો

ਵਸਦੀ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰ ॥
અનુપમરામદાસપુરઅમૃતસરમાંઘણાલોકોરહેછે

ਹਰਿਹਾਂ ਨਾਨਕ ਕਸਮਲ ਜਾਹਿ ਨਾਇਐ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ॥੧੦॥
નાનકકહેછેકેઅહીંરામદાસસરોવરમાંસ્નાનકરવાથીતમામપાપઅનેદોષદૂરથાયછે૧૦

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਤ ਸੁਚਿਤ ਸੁ ਸਾਜਨੁ ਚਾਹੀਐ ॥
ચાતકનીજેમએકાગ્રથઈનેસજ્જનપ્રભુનેપ્રેમકરવોજોઈએ

ਜਿਸੁ ਸੰਗਿ ਲਾਗੇ ਪ੍ਰਾਣ ਤਿਸੈ ਕਉ ਆਹੀਐ ॥
જેનાથીજીવકરતાંપરવધારેપ્રેમથઈજાયતેનેજપ્રેમકરવોજોઈએ

ਬਨੁ ਬਨੁ ਫਿਰਤ ਉਦਾਸ ਬੂੰਦ ਜਲ ਕਾਰਣੇ ॥
જેમબપૈયોસ્વાતિટીપામાટેનિરાશામાંવનવનમાંભટકેછેતેવીજરીતેહરિનાભક્તોહરિનામમાટે પ્રાર્થનાકરેછે

ਹਰਿਹਾਂ ਤਿਉ ਹਰਿ ਜਨੁ ਮਾਂਗੈ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਬਲਿਹਾਰਣੇ ॥੧੧॥
નાનકકહેછેઅમેતેજિજ્ઞાસુલોકોપરકુરબાનથઇછીએ૧૧

ਮਿਤ ਕਾ ਚਿਤੁ ਅਨੂਪੁ ਮਰੰਮੁ ਨ ਜਾਨੀਐ ॥
મિત્રપ્રભુનુંહૃદયઅનન્યછેતેનુંરહસ્યકોઈજાણતુંનથી

ਗਾਹਕ ਗੁਨੀ ਅਪਾਰ ਸੁ ਤਤੁ ਪਛਾਨੀਐ ॥
ગુણવત્તાગ્રાહકોએહકીકતનેઓળખેછેકે

ਚਿਤਹਿ ਚਿਤੁ ਸਮਾਇ ਤ ਹੋਵੈ ਰੰਗੁ ਘਨਾ ॥
જોહૃદયપ્રભુમાંલીનથઈજાયતોઘણોઆનંદથાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਚੰਚਲ ਚੋਰਹਿ ਮਾਰਿ ਤ ਪਾਵਹਿ ਸਚੁ ਧਨਾ ॥੧੨॥
હરિહાજોવાસનારૂપીચંચળચોરોનેમારીનાખવામાંઆવેતોસાચીસંપત્તિપ્રભુનીપ્રાપ્તિથાયછે૧૨

ਸੁਪਨੈ ਊਭੀ ਭਈ ਗਹਿਓ ਕੀ ਨ ਅੰਚਲਾ ॥
પ્રભુનેસ્વપ્નમાંજોઈનેહુંઉભીથઈનેબેસીગઈપણમેંતેમનોપાલવકેમનપકડ્યો

ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਖ ਬਿਰਾਜਿਤ ਪੇਖਿ ਮਨੁ ਬੰਚਲਾ ॥
તમેકારણઆપોછોકેપ્રિયપ્રભુનાસુંદરસ્વરૂપથીમનમોહપામ્યુંહતુંતેથીધ્યાનનઆપ્યું

ਖੋਜਉ ਤਾ ਕੇ ਚਰਣ ਕਹਹੁ ਕਤ ਪਾਈਐ ॥
હુંતેનાચરણશોધીરહીછુંમનેકહોકેતેકેવીરીતેપ્રાપ્તથાય

ਹਰਿਹਾਂ ਸੋਈ ਜਤੰਨੁ ਬਤਾਇ ਸਖੀ ਪ੍ਰਿਉ ਪਾਈਐ ॥੧੩॥
હેસખીએઉપાયબતાઓજેનાથીપ્રિયપ્રભુનેમેળવીશકાય૧૩

ਨੈਣ ਨ ਦੇਖਹਿ ਸਾਧ ਸਿ ਨੈਣ ਬਿਹਾਲਿਆ ॥
જેઆંખોસાધુઓનેજોતીનથીતેઓલાચારથઈજાયછે

ਕਰਨ ਨ ਸੁਨਹੀ ਨਾਦੁ ਕਰਨ ਮੁੰਦਿ ਘਾਲਿਆ ॥
જેકાનપરમાત્માનુંભજનસાંભળતાનથીતેકાનબંધકરીદેવાજોઈએ

ਰਸਨਾ ਜਪੈ ਨ ਨਾਮੁ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਕਰਿ ਕਟੀਐ ॥
જેજીભહરિનામનોજાપનકરેતેનાટુકડાકરવાજોઈએ

ਹਰਿਹਾਂ ਜਬ ਬਿਸਰੈ ਗੋਬਿਦ ਰਾਇ ਦਿਨੋ ਦਿਨੁ ਘਟੀਐ ॥੧੪॥
હરિહાજ્યારેપરમાત્માભૂલીજાયછેત્યારેરોજિંદાજીવનનોઅંતઆવેછે૧૪

ਪੰਕਜ ਫਾਥੇ ਪੰਕ ਮਹਾ ਮਦ ਗੁੰਫਿਆ ॥
ભમરાનીપાંખકમળપુષ્પનીસુવાસમાંમગ્નથઈનેએમાંજફસાઈજાયછે

ਅੰਗ ਸੰਗ ਉਰਝਾਇ ਬਿਸਰਤੇ ਸੁੰਫਿਆ ॥
પછીતેપાંખડીઓમાંફસાઈનેઉડવાનુંભૂલીજાયછે

ਹੈ ਕੋਊ ਐਸਾ ਮੀਤੁ ਜਿ ਤੋਰੈ ਬਿਖਮ ਗਾਂਠਿ ॥
દુનિયાનીવિચિત્રગાંઠતોડીશકેએવોકોઈમિત્રછે

ਨਾਨਕ ਇਕੁ ਸ੍ਰੀਧਰ ਨਾਥੁ ਜਿ ਟੂਟੇ ਲੇਇ ਸਾਂਠਿ ॥੧੫॥
ગુરુનાનકકહેછેફક્તએકજમાલિકપ્રભુછેજેપોતાનીસાથેતૂટેલાનેસાજાકરેછે૧૫

ਧਾਵਉ ਦਸਾ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭ ਕਾਰਣੇ ॥
પ્રભુનાપ્રેમમાટેહુંઘણીદિશામાંદોડીરહ્યોછું

ਪੰਚ ਸਤਾਵਹਿ ਦੂਤ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਮਾਰਣੇ ॥
વાસનાઅનેક્રોધનારૂપમાંપાંચદુષ્ટોમનેપરેશાનકરીરહ્યાછેતેમનેકઈરીતેમારીશકાય

ਤੀਖਣ ਬਾਣ ਚਲਾਇ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭ ਧ੍ਯਾਈਐ ॥
જવાબપ્રભુનાનામનુંધ્યાનકરોતેતીક્ષ્ણઅવાજછે

ਹਰਿਹਾਂ ਮਹਾਂ ਬਿਖਾਦੀ ਘਾਤ ਪੂਰਨ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ॥੧੬॥
હરિહાંસંપૂર્ણગુરુનેપામ્યાપછીમહાનદુખનાવિકારોનોઅંતઆવેછે૧૬

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ਮੂਲਿ ਨ ਨਿਖੁਟਈ ॥
સદ્ગુરુએહરિનામસ્વરૂપેએવુંદાનઆપ્યુંછેજેનોક્યારેયઅંતઆવતોનથી

ਖਾਵਹੁ ਭੁੰਚਹੁ ਸਭਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੁਟਈ ॥
તેબધાનોઆનંદએટલેકેહરિભજનકરોગુરુનીહાજરીમાંસંસારનાબંધનોમાંથીમુક્તિમળેછે

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਦਿਤਾ ਤੁਸਿ ਹਰਿ ॥
પરમેશ્વરેપ્રસન્નથઈનેઅમનેઅમૃતમાયાહરીનામથીઆશીર્વાદઆપ્યાજેસુખનુંધામછે

ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਅਰਾਧਿ ਕਦੇ ਨ ਜਾਂਹਿ ਮਰਿ ॥੧੭॥
નાનક પ્રાર્થના કરે છે કે હે સજ્જનો! હંમેશા હરિની ઉપાસના કરો, જન્મ-મરણનું ચક્ર તૂટી જાય છે. || ૧૭ ||

ਜਿਥੈ ਜਾਏ ਭਗਤੁ ਸੁ ਥਾਨੁ ਸੁਹਾਵਣਾ ॥
જ્યાંભક્તજાયત્યાંતેસ્થાનસુખીથાય

ਸਗਲੇ ਹੋਏ ਸੁਖ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਣਾ ॥
હરિનામનુંધ્યાનકરવાથીસર્વત્રસુખનીપ્રાપ્તિથાયછે

ਜੀਅ ਕਰਨਿ ਜੈਕਾਰੁ ਨਿੰਦਕ ਮੁਏ ਪਚਿ ॥
બધાજીવોભક્તનીસ્તુતિકરેછેપરંતુનિંદાકરનારાઓદુઃખમાંબળેછે

ਸਾਜਨ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਜਪਿ ॥੧੮॥
ગુરુનાનકકહેછેહરિનામનોજાપકરવાથીસજ્જનોનામનમાંઆનંદરહેછે૧૮

ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਤਹ ਨਹੀ ਸੇਵੀਐ ॥
જેઅશુદ્ધનેશુદ્ધકરવાવાળોછેતેપાવનસ્વરૂપઈશ્વરનીઅમેક્યારેયઉપાસનાનથીકરતા

ਝੂਠੈ ਰੰਗਿ ਖੁਆਰੁ ਕਹਾਂ ਲਗੁ ਖੇਵੀਐ ॥
જેસંસારનાખોટારંગોથીપરેશાનહોયછેતોતમેક્યાંસુધીઆરીતેજીવશો

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਪੇਖਿ ਕਾਹੇ ਸੁਖੁ ਮਾਨਿਆ ॥
હરિશ્ચંદ્રનીનગરીજેવીદુનિયાજોઈનેતેઓસુખીમાનેછે

ਹਰਿਹਾਂ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨ ਜਿ ਦਰਗਹਿ ਜਾਨਿਆ ॥੧੯॥
હરિહાંજેઓપ્રભુનાદરબારમાંપ્રતિષ્ઠાનેલાયકબન્યાછેતેભક્તોપરઅમેકુરબાનછીએ૧૯

ਕੀਨੇ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ਗਵਾਰ ਬਿਕਾਰ ਘਨ ॥
મૂર્ખવ્યક્તિઅનેકપાપકર્મોકરેછે

ਮਹਾ ਦ੍ਰੁਗੰਧਤ ਵਾਸੁ ਸਠ ਕਾ ਛਾਰੁ ਤਨ ॥
તેએકમહાનદુર્ગંધવાળીજગ્યાએરહેછેઅનેઆરીતેમૂર્ખનુંશરીરધૂળમાંપરિણમેછે

ਫਿਰਤਉ ਗਰਬ ਗੁਬਾਰਿ ਮਰਣੁ ਨਹ ਜਾਨਈ ॥
તેહંમેશાઅહંકારમાંલીનરહેછેઅનેમૃત્યુનેપણભૂલીજાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਪੇਖਿ ਕਾਹੇ ਸਚੁ ਮਾਨਈ ॥੨੦॥
હરિહાંનશ્વરજગતનેજોઈનેતેનેસત્યમાનેછે૨૦

ਜਿਸ ਕੀ ਪੂਜੈ ਅਉਧ ਤਿਸੈ ਕਉਣੁ ਰਾਖਈ ॥
જેનાજીવનનાદિવસોપૂરાથઈગયાતોતેનેમૃત્યુનામુખમાંથીકોણબચાવે

ਬੈਦਕ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕਹਾਂ ਲਉ ਭਾਖਈ ॥
ડોક્ટરભલેઅનેકઉપાયોદવાટાગણીઅનેસૂચનાઓઆપતારહેપણબધુંવ્યર્થ

ਏਕੋ ਚੇਤਿ ਗਵਾਰ ਕਾਜਿ ਤੇਰੈ ਆਵਈ ॥
હે મૂર્ખ! ફક્ત પરમાત્માનું ચિંતન કરો, આ જ તમારા કામમાં આવે છે.

ਹਰਿਹਾਂ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਤਨੁ ਛਾਰੁ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਭੁ ਜਾਵਈ ॥੨੧॥
હરિહાંહરિનામનાસ્મરણવિનાશરીરધૂળજેવુંછેઅનેબધુંજતુંરહેછે૨૧

ਅਉਖਧੁ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ਅਮੋਲਕੁ ਪੀਜਈ ॥
હરિનામએકઅમૂલ્યઅપારઔષધછેજેનુંરસપાનકરવુંજોઈએ

ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਖਾਵਹਿ ਸੰਤ ਸਗਲ ਕਉ ਦੀਜਈ ॥
સંતોએકસાથેતેનુંસેવનકરેછેઅનેઅન્યસાધકોનેપણઆપેછે

ਜਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਤਿਸੈ ਹੀ ਪਾਵਣੇ ॥
તેજઆદવાનેમેળવેછેજેનેસંતોનીપ્રાપ્તિથાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨ੍ ਜਿ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਰਾਵਣੇ ॥੨੨॥
હરિહાંઅમેએવાસાધકોપરકુરબાનથઈએછીએજેઓપરમાત્માનારંગમાંલીનહોયછે૨૨

ਵੈਦਾ ਸੰਦਾ ਸੰਗੁ ਇਕਠਾ ਹੋਇਆ ॥
સંતોનીમંડળીએકચિકિત્સકનારૂપમાંભેગીથાયછે

ਅਉਖਦ ਆਏ ਰਾਸਿ ਵਿਚਿ ਆਪਿ ਖਲੋਇਆ ॥
ત્યારેહરિનામસ્વરૂપદવાતેનીસંપૂર્ણઅસરઆપેછેકારણકેઈશ્વરપોતેતેમાંબિરાજમાનછે

ਜੋ ਜੋ ਓਨਾ ਕਰਮ ਸੁਕਰਮ ਹੋਇ ਪਸਰਿਆ ॥
તેઓજેપણકાર્યોકરેછેતેસારાકાર્યોબનીનેલોકોમાંફેલાયછે

ਹਰਿਹਾਂ ਦੂਖ ਰੋਗ ਸਭਿ ਪਾਪ ਤਨ ਤੇ ਖਿਸਰਿਆ ॥੨੩॥
હરિહાંઆરીતેશરીરમાંથીદુખરોગઅનેતમામપાપોદૂરથઈજાયછે૨૩

ਚਉਬੋਲੇ ਮਹਲਾ ੫
ચૌબોલેમહેલ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ੴ॥
તેપરબ્રહ્મફક્તએકૐકારસ્વરૂપછેસદ્‌ગુરુનીકૃપાથીપ્રાપ્તિથાયછે

ਸੰਮਨ ਜਉ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਦਮ ਕ੍ਹਿਹੁ ਹੋਤੀ ਸਾਟ ॥
હેસન્માનજોપૈસાથીપ્રેમખરીદીશકાયતોલંકાપતિરાવણજેવોરાજાગરીબનહોત

ਰਾਵਨ ਹੁਤੇ ਸੁ ਰੰਕ ਨਹਿ ਜਿਨਿ ਸਿਰ ਦੀਨੇ ਕਾਟਿ ॥੧॥
જેણેશિવનેપ્રસન્નકરવામાટેઅગિયારવારમાથુંકાપીનેભેટકરીદીધું૧

ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤਨੁ ਖਚਿ ਰਹਿਆ ਬੀਚੁ ਨ ਰਾਈ ਹੋਤ ॥
જેનુંમનપોતાનાપ્રિયતમનાપ્રેમમાંલીનછેતેનામાંસહેજપણભેદનથી

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਨੁ ਬੇਧਿਓ ਬੂਝਨੁ ਸੁਰਤਿ ਸੰਜੋਗ ॥੨॥
પ્રિયતમનાચરણકમળમાંમનફસાઈજાયછેપ્રણયમાંલીનથઈનેઆત્માચેતનબનીજાયછે૨

ਸਾਗਰ ਮੇਰ ਉਦਿਆਨ ਬਨ ਨਵ ਖੰਡ ਬਸੁਧਾ ਭਰਮ ॥
મહાસાગરપર્વતબગીચોવનનવખંડઅનેપૃથ્વીનોપ્રવાસમહત્વનોનથી

ਮੂਸਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੰਮ ਕੈ ਗਨਉ ਏਕ ਕਰਿ ਕਰਮ ॥੩॥
હેમૂસનપ્રિયતમસાથેનોપ્રેમએશ્રેષ્ઠકાર્યમાનવામાંઆવેછેસાચોપ્રેમીદરેકવસ્તુનેપારકરેછે૩

ਮੂਸਨ ਮਸਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਰਹੀ ਜੁ ਅੰਬਰੁ ਛਾਇ ॥
હેમૂસનજેનાહ્રદયરૂપીઅંબરમાંપ્રેમનીચાંદનીચમકેછે

ਬੀਧੇ ਬਾਂਧੇ ਕਮਲ ਮਹਿ ਭਵਰ ਰਹੇ ਲਪਟਾਇ ॥੪॥
તેઓકમળનાફૂલથીભમરાનીજેમપ્રેમમાંવીંટળાયેલાછે૪

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਹਰਖ ਸੁਖ ਮਾਨ ਮਹਤ ਅਰੁ ਗਰਬ ॥
ઉપાસનાસંયમસુખપ્રસન્નતાપ્રતિષ્ઠાઅનેઅભીમાનવગેરે

ਮੂਸਨ ਨਿਮਖਕ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਿ ਵਾਰਿ ਵਾਰਿ ਦੇਂਉ ਸਰਬ ॥੫॥
હે મસૂન ! થોડા પ્રેમ ખાતર બધું બલિદાન કરો || ૫ ||

ਮੂਸਨ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਈ ਮਰਤ ਹਿਰਤ ਸੰਸਾਰ ॥
હેમસૂનદુનિયાનાલોકોપ્રેમનુંરહસ્યજાણતાનથીમૃત્યુનામુખમાંજઈરહ્યાછેઅનેલૂંટાઈરહ્યાછે

ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਰੰਮ ਨ ਬੇਧਿਓ ਉਰਝਿਓ ਮਿਥ ਬਿਉਹਾਰ ॥੬॥
તેઓપ્રિયતમનાપ્રેમમાંલીનથતાનથીઅનેખોટાધંધામાંફસાઈજાયછે૬

ਘਬੁ ਦਬੁ ਜਬ ਜਾਰੀਐ ਬਿਛੁਰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਾਲ ॥
જ્યારેકોઈનાઘરમાંધનદોલતખતમથઈજાયછેત્યારેતેપ્રેમનાકારણેજુદાઈમાંદુઃખીથાયછે

ਮੂਸਨ ਤਬ ਹੀ ਮੂਸੀਐ ਬਿਸਰਤ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲ ॥੭॥
હેમસૂનહકીકતમાંતેત્યારેજલૂંટાયછેજ્યારેદયાળુપ્રભુભૂલીજાયછે૭

ਜਾ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਆਉ ਹੈ ਚਰਨ ਚਿਤਵ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
જેપ્રેમમાંપડેછેતેનુંમનપ્રભુનાચરણોમાંસ્થિરરહેછે

ਨਾਨਕ ਬਿਰਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਆਨ ਨ ਕਤਹੂ ਜਾਹਿ ॥੮॥
નાનકકહેછેકેજેસાધકોબ્રહ્મનેપ્રેમકરેછેતેઓક્યારેયબીજેક્યાંયજતાનથી૮

ਲਖ ਘਾਟੀਂ ਊਂਚੌ ਘਨੋ ਚੰਚਲ ਚੀਤ ਬਿਹਾਲ ॥
અશાંતમનઘણાઊંચાશિખરોચઢવાનોપ્રયત્નકરેછેપણદુ:ખમેળવેછે

ਨੀਚ ਕੀਚ ਨਿਮ੍ਰਿਤ ਘਨੀ ਕਰਨੀ ਕਮਲ ਜਮਾਲ ॥੯॥
હેજમાલકાદવનેનીચગણવામાંઆવેછેપરંતુતેનમ્રછેજેમાંથીકમળનુંફૂલજન્મેછે૯

ਕਮਲ ਨੈਨ ਅੰਜਨ ਸਿਆਮ ਚੰਦ੍ਰ ਬਦਨ ਚਿਤ ਚਾਰ ॥
તેકમલનયનજેનીઆંખમાંઆજ્ઞાછેતેશ્યામસુંદરજેનોચહેરોચંદ્રજેવોછેતેમનનેચોરવાવાળોછે

ਮੁਸਨ ਮਗਨ ਮਰੰਮ ਸਿਉ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਹਾਰ ॥੧੦॥
હેમસૂનહુંતેનાપ્રેમમાંમગ્નછુંતેનામાટેહુંગાળાનાહારનાટુકડાકરીનાખું૧૦

ਮਗਨੁ ਭਇਓ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਉ ਸੂਧ ਨ ਸਿਮਰਤ ਅੰਗ ॥
હુંપ્રભુપ્રેમમાંએવોતલ્લીનથઈગયોછુંકેતેનાસ્મરણમાંમાનેકોઈભાનનથી

ਪ੍ਰਗਟਿ ਭਇਓ ਸਭ ਲੋਅ ਮਹਿ ਨਾਨਕ ਅਧਮ ਪਤੰਗ ॥੧੧॥
નાનકકહેછેકેજીવાતપોતેબળેછેપણદીવાનાપ્રકાશથીઅલગપડતીનથીતેથીજજીવાતનીખ્યાતિ
જાણીતીછે૧૧

ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੇ
શ્લોકભગતકબીરજીના

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਸਿਮਰਨੀ ਰਸਨਾ ਊਪਰਿ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેજીભથીરામરામનોજાપમારીમાળાછે

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਸਗਲ ਭਗਤ ਤਾ ਕੋ ਸੁਖੁ ਬਿਸ੍ਰਾਮੁ ॥੧॥
જ્યારથીસૃષ્ટિનીઉત્પત્તિથઈછેત્યારથીતમામભક્તોનેઆનાદ્વારાસુખશાંતિમળીરહીછે૧

ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕਉ ਸਭੁ ਕੋ ਹਸਨੇਹਾਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેદરેકવ્યક્તિમારીવણકરજાતિપરહસતીહતીપણ

ਬਲਿਹਾਰੀ ਇਸ ਜਾਤਿ ਕਉ ਜਿਹ ਜਪਿਓ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥੨॥
હુંઆજાતિપરકુરબાનછુંજેમાંમેંમારુંજીવનવિતાવીનેનિર્માતાપરમેશ્વરનુંભજનકર્યુંછે૨

ਕਬੀਰ ਡਗਮਗ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਕਹਾ ਡੁਲਾਵਹਿ ਜੀਉ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેમાણસશામાટેતેઅશાંતછેતેશામાટેગભરાઈરહ્યોછે

ਸਰਬ ਸੂਖ ਕੋ ਨਾਇਕੋ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰਸੁ ਪੀਉ ॥੩॥
રામનામસર્વઆનંદનુંઘરછેતેનોરસપાનકરો૩

ਕਬੀਰ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੁੰਡਲ ਬਨੇ ਊਪਰਿ ਲਾਲ ਜੜਾਉ ॥
હેકબીરજેઓહીરાઅનેમોતીથીજડેલાસોનાનાકુંડળપહેરેછે

ਦੀਸਹਿ ਦਾਧੇ ਕਾਨ ਜਿਉ ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਨਾਹੀ ਨਾਉ ॥੪॥
જેમનામનમાંપરમાત્માનુંનામનથીતેઓનાકાનબળીગયાહોયતેમદેખાયછે૪

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਏਕੁ ਆਧੁ ਜੋ ਜੀਵਤ ਮਿਰਤਕੁ ਹੋਇ ॥
finds pleasures no matter if
હેકબીરએવોકોઈએકજહોયછેજેજીવમુક્તહોયછે

ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ ਕੈ ਗੁਨ ਰਵੈ ਜਤ ਪੇਖਉ ਤਤ ਸੋਇ ॥੫॥
તેનિર્ભયથઈનેઈશ્વરનીસ્તુતિમાંમગ્નરહેછેજ્યાંજુએછેતેનેએજદેખાયછે૫

ਕਬੀਰ ਜਾ ਦਿਨ ਹਉ ਮੂਆ ਪਾਛੈ ਭਇਆ ਅਨੰਦੁ ॥
હેકબીરજેદિવસેમારુંઅભિમાનસમાપ્તથયુંઆનંદજઆનંદપ્રગટથયો

ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਓ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨਾ ਸੰਗੀ ਭਜਹਿ ਗੁੋਬਿੰਦੁ ॥੬॥
મનેમારાપ્રભુમળીગયાછેઅનેહવેહુંમાત્રસંતોસાથેભજનકરુંછું૬

ਕਬੀਰ ਸਭ ਤੇ ਹਮ ਬੁਰੇ ਹਮ ਤਜਿ ਭਲੋ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેજેણેએહકીકતસમજીલીધીછેકેઆપણેસૌથીખરાબછીએ

ਜਿਨਿ ਐਸਾ ਕਰਿ ਬੂਝਿਆ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ਸੋਇ ॥੭॥
આપણાસિવાયદરેકવ્યક્તિસારાછેતેઆપણોશ્રેષ્ઠમિત્રછે૭

ਕਬੀਰ ਆਈ ਮੁਝਹਿ ਪਹਿ ਅਨਿਕ ਕਰੇ ਕਰਿ ਭੇਸ ॥
હેકબીરમાયાઅનેકરૂપોમાંમારીપાસેઆવી

ਹਮ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਆਪਨੇ ਉਨਿ ਕੀਨੋ ਆਦੇਸੁ ॥੮॥
પણગુરુપરમેશ્વરેઆપણુંરક્ષણકર્યુંછેતેથીતેમાથુંનમાવીનેપાછીચાલીગઈ૮

ਕਬੀਰ ਸੋਈ ਮਾਰੀਐ ਜਿਹ ਮੂਐ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
કબીરજીવિનંતીકરેછેએઅહંકારનેમારીનાખોજેનોવિનાશઅંતિમસુખતરફદોરીજાયછે

ਭਲੋ ਭਲੋ ਸਭੁ ਕੋ ਕਹੈ ਬੁਰੋ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ ॥੯॥
તેનેમારીનેબધાસારુંકહેછેઅનેકોઈખરાબનથીવિચારતુંદ

ਕਬੀਰ ਰਾਤੀ ਹੋਵਹਿ ਕਾਰੀਆ ਕਾਰੇ ਊਭੇ ਜੰਤ ॥
કબીરજીકહેછેકેજ્યારેઅંધારીરાતહોયછેત્યારેચોરઅનેલૂંટારાઓખરાબકાર્યોકરવામાટેઉભાથા
યછે

ਲੈ ਫਾਹੇ ਉਠਿ ਧਾਵਤੇ ਸਿ ਜਾਨਿ ਮਾਰੇ ਭਗਵੰਤ ॥੧੦॥
તેઓછરીપિસ્તોલવગેરેવસ્તુઓલઈનેભાગીજાયછેપરંતુએસત્યછેકેઆવાલોકોનેઈશ્વરેજમાર્યાછે ૧૦

ਕਬੀਰ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਭਲਾ ਬੇੜ੍ਹਿਓ ਢਾਕ ਪਲਾਸ ॥
કબીરજીસંતમહાત્માતરફનિર્દેશકરેછેજેમનાસંગતથીલોકોલાભમેળવેછે]ઓકબીરચંદનનોછોડ સારોછેજેઢાંકપ્લાસનાછોડથીઘેરાયેલોછે

ਓਇ ਭੀ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਸੇ ਜੁ ਚੰਦਨ ਪਾਸਿ ॥੧੧॥
વાસ્તવમાંચંદનનીનજીકરહેતાછોડપણચંદનજેવાસુગંધિતબનેછે૧૧

ਕਬੀਰ ਬਾਂਸੁ ਬਡਾਈ ਬੂਡਿਆ ਇਉ ਮਤ ਡੂਬਹੁ ਕੋਇ ॥
કબીરજીચેતવણીઆપેછેકેવાંસતેનાઉંચાહોવાનાઅભિમાનમાંડૂબેલોરહેછેતેવીજરીતેમોટાહો વાનાઅભિમાનમાંડૂબવુંજોઈએનહીં

ਚੰਦਨ ਕੈ ਨਿਕਟੇ ਬਸੈ ਬਾਂਸੁ ਸੁਗੰਧੁ ਨ ਹੋਇ ॥੧੨॥
વાંસઅલબત્તચંદનનીનજીકરહેછેપણસુગંધિતનથીહોતો૧૨

ਕਬੀਰ ਦੀਨੁ ਗਵਾਇਆ ਦੁਨੀ ਸਿਉ ਦੁਨੀ ਨ ਚਾਲੀ ਸਾਥਿ ॥
હેકબીરમાણસસંસારખાતરપોતાનાધર્મઅનેઆસ્થાનોત્યાગકરેછેપણસંસારસાથેનથીઆવતો

ਪਾਇ ਕੁਹਾੜਾ ਮਾਰਿਆ ਗਾਫਲਿ ਅਪੁਨੈ ਹਾਥਿ ॥੧੩॥
મૂર્ખવ્યક્તિપોતાનાહાથેપોતાનાપગપરકુહાડીમારેછે૧૩

ਕਬੀਰ ਜਹ ਜਹ ਹਉ ਫਿਰਿਓ ਕਉਤਕ ਠਾਓ ਠਾਇ ॥
હેકબીરહુંજ્યાંજ્યાંફર્યોછુંત્યાંભગવાનનીલીલાજોઇછે

ਇਕ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਬਾਹਰਾ ਊਜਰੁ ਮੇਰੈ ਭਾਂਇ ॥੧੪॥
પ્રિયપ્રભુવિનામારામાટેબધુંઉજ્જડછે૧૪

ਕਬੀਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਝੁੰਗੀਆ ਭਲੀ ਭਠਿ ਕੁਸਤੀ ਗਾਉ ॥
હેકબીરજુઠ્ઠાઅનેપાપીઓનાગામકરતાંસારામાણસોનીઝૂંપડીસારીછે

ਆਗਿ ਲਗਉ ਤਿਹ ਧਉਲਹਰ ਜਿਹ ਨਾਹੀ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਉ ॥੧੫॥
તેમોટામહેલોઅનેઓરડાઓનેઆગલગાડવીજોઈએજ્યાંહરિનામનીપૂજાથતીનથી ૧૫

ਕਬੀਰ ਸੰਤ ਮੂਏ ਕਿਆ ਰੋਈਐ ਜੋ ਅਪੁਨੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾਇ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેસંતોનામૃત્યુપરશામાટેરડેછેજેઓતેમનાસાચાઘરપ્રભુનાચરણોમાંજાયછે

ਰੋਵਹੁ ਸਾਕਤ ਬਾਪੁਰੇ ਜੁ ਹਾਟੈ ਹਾਟ ਬਿਕਾਇ ॥੧੬॥
વાસ્તવમાંવ્યક્તિએતેકમનસીબમાયાવીલોકોપરરડવુંજોઈએજેઓખરાબકર્મોનેકારણેજન્મમૃત્યુનાચક્રમાંવારંવારવેચાયછે૧૬

ਕਬੀਰ ਸਾਕਤੁ ਐਸਾ ਹੈ ਜੈਸੀ ਲਸਨ ਕੀ ਖਾਨਿ ॥
કબીરજીકહેછેજેમલસણનીખાણછેતેમમાયાવીમાણસપણછે

ਕੋਨੇ ਬੈਠੇ ਖਾਈਐ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਨਿਦਾਨਿ ॥੧੭॥
લસણનેખૂણામાંબેસીનેખાવાનીસાથેજતેનીગંધચારેતરફઆવવાલાગેછેતેવીજરીતેતેનુંકર્મપણ પ્રગટથઈજાયછે ૧૭

ਕਬੀਰ ਮਾਇਆ ਡੋਲਨੀ ਪਵਨੁ ਝਕੋਲਨਹਾਰੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેમાયાએકઘડાજેવીછેઅનેશ્વાસનેમંથનકરેછે

ਸੰਤਹੁ ਮਾਖਨੁ ਖਾਇਆ ਛਾਛਿ ਪੀਐ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧੮॥
સંતોપરમાત્માનુંસ્મરણકરીનેમાખણખાયછેઅનેજગતનાલોકોછાશપીવેછે૧૮

ਕਬੀਰ ਮਾਇਆ ਡੋਲਨੀ ਪਵਨੁ ਵਹੈ ਹਿਵ ਧਾਰ ॥
હેકબીરઆમાયાએદૂધનોઘડોછેજેમાંશ્વાસનીશીતળધારાવહેછે

ਜਿਨਿ ਬਿਲੋਇਆ ਤਿਨਿ ਖਾਇਆ ਅਵਰ ਬਿਲੋਵਨਹਾਰ ॥੧੯॥
જેબરાબરમંથનકરેછેમાખણખાયછેબીજાઓમંથનકરતારહેછે૧૯

ਕਬੀਰ ਮਾਇਆ ਚੋਰਟੀ ਮੁਸਿ ਮੁਸਿ ਲਾਵੈ ਹਾਟਿ ॥
કબીરજીકહેછેઆમાયાલૂંટારાએલોકોનેછેતરીનેપોતાનીદુકાનસજાવીછે

ਏਕੁ ਕਬੀਰਾ ਨਾ ਮੁਸੈ ਜਿਨਿ ਕੀਨੀ ਬਾਰਹ ਬਾਟ ॥੨੦॥
તેફક્તકબીરનેછેતરીશકીનહીંજેણેઆનેકાપીનેબારટુકડાકરીદીધા૨૦

ਕਬੀਰ ਸੂਖੁ ਨ ਏਂਹ ਜੁਗਿ ਕਰਹਿ ਜੁ ਬਹੁਤੈ ਮੀਤ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેઘણાબધામિત્રોબનાવવાથીઆદુનિયામાંસુખનથીમળતું

ਜੋ ਚਿਤੁ ਰਾਖਹਿ ਏਕ ਸਿਉ ਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਨੀਤ ॥੨੧॥
જેફક્તપરમાત્માનેપોતાનાહૃદયમાંરાખેછેતેનેખરેખરશાશ્વતસુખમળેછે૨૧

ਕਬੀਰ ਜਿਸੁ ਮਰਨੇ ਤੇ ਜਗੁ ਡਰੈ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેજેમૃત્યુથીઆખુંવિશ્વડરેછેતેમૃત્યુનેકારણેમારામનમાંઆનંદજછે

ਮਰਨੇ ਹੀ ਤੇ ਪਾਈਐ ਪੂਰਨੁ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥੨੨॥
કારણકેમૃત્યુપછીજવ્યક્તિનેપૂર્ણઆનંદનીપ્રાપ્તિથાયછે૨૨

ਰਾਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇ ਕੈ ਕਬੀਰਾ ਗਾਂਠਿ ਨ ਖੋਲ੍ਹ ॥
કબીરજીકહેછેપરમાત્માનેમળ્યાપછીગાંઠનખોલોએટલેકેલોકોનેકહોનહીંકારણકે

ਨਹੀ ਪਟਣੁ ਨਹੀ ਪਾਰਖੂ ਨਹੀ ਗਾਹਕੁ ਨਹੀ ਮੋਲੁ ॥੨੩॥
નતોકોઈભક્તિસ્થાનછેનકોઈમર્મજ્ઞછેનકોઈભક્તગ્રાહકછેઅનેકોઈમહાનતાસમજતુંનથી૨૩

ਕਬੀਰ ਤਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਜਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેસજ્જનોએવાસંતભક્તોનેપ્રેમકરોજેમણેરામનેપોતાનાગુરુતરીકેસ્વીકાર્યાછે

ਪੰਡਿਤ ਰਾਜੇ ਭੂਪਤੀ ਆਵਹਿ ਕਉਨੇ ਕਾਮ ॥੨੪॥
પંડિતરાજામહારાજાકોઈકામનાનહીંરહે૨૪

ਕਬੀਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕ ਸਿਉ ਕੀਏ ਆਨ ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેજ્યારેવ્યક્તિપરમાત્માનાપ્રેમમાંપડેછેત્યારેબીજીબધીદુવિધાઓદૂરથઈજાયછે

ਭਾਵੈ ਲਾਂਬੇ ਕੇਸ ਕਰੁ ਭਾਵੈ ਘਰਰਿ ਮੁਡਾਇ ॥੨੫॥
લાંબાવાળધરાવતોસાધુહોયકેમુંડનકરાવતોસંન્યાસી૨૫

ਕਬੀਰ ਜਗੁ ਕਾਜਲ ਕੀ ਕੋਠਰੀ ਅੰਧ ਪਰੇ ਤਿਸ ਮਾਹਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆજગતઆસક્તિમાયારૂપીકાજળનુંકબાટછેઅનેતેમાંઅજ્ઞાનીજીવોપડેલાછે

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਕਉ ਪੈਸਿ ਜੁ ਨੀਕਸਿ ਜਾਹਿ ॥੨੬॥
કાલિમામાંથીનીકળેલાએસજ્જનોપરહુંમારીજાતનેકુરબાનકરુંછું૨૬

ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਤਨੁ ਜਾਇਗਾ ਸਕਹੁ ਤ ਲੇਹੁ ਬਹੋਰਿ ॥
હેકબીરઆશરીરનાશપામવાનુંબંધાયેલછેઅલબત્તતેનેબચાવવામાટેગમેતેટલાપગલાંલેવામાં આવ્યાહોયતેનેબચાવીશકાયનહીં

ਨਾਂਗੇ ਪਾਵਹੁ ਤੇ ਗਏ ਜਿਨ ਕੇ ਲਾਖ ਕਰੋਰਿ ॥੨੭॥
જેનીપાસેલાખોઅનેકરોડોરૂપિયાહતાતેપણખુલ્લાપગેગયાછે૨૭

ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਤਨੁ ਜਾਇਗਾ ਕਵਨੈ ਮਾਰਗਿ ਲਾਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેઆશરીરનાશવંતછેતેનેકોઈસારામાર્ગપરમૂકવુંજોઈએ

ਕੈ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਸਾਧ ਕੀ ਕੈ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੨੮॥
કાંતોઋષિમુનિઓનોસંગકરોઅથવાભગવાનનીસ્તુતિકરોર૮

ਕਬੀਰ ਮਰਤਾ ਮਰਤਾ ਜਗੁ ਮੂਆ ਮਰਿ ਭੀ ਨ ਜਾਨਿਆ ਕੋਇ ॥
હેકબીરદુનિયામરીમરીનેમરીરહીછેપરંતુમૃત્યુનુંરહસ્યકોઈજાણતુંનથી

ਐਸੇ ਮਰਨੇ ਜੋ ਮਰੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਰਨਾ ਹੋਇ ॥੨੯॥
વ્યક્તિએએવીરીતેમૃત્યુપામવુંજોઈએકેફરીથીમૃત્યુનથાયએટલેકેજન્મમરણમાંથીમુક્તિમળે૨૬

ਕਬੀਰ ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਹੋਇ ਨ ਬਾਰੈ ਬਾਰ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેમનુષ્યજન્મદુર્લભછેતેવારંવારમળતોનથી

ਜਿਉ ਬਨ ਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਇ ਗਿਰਹਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਲਾਗਹਿ ਡਾਰ ॥੩੦॥
જેમજંગલમાંફળપાકીનેજમીનપરપડેછેતેમતેડાળીનેફરીસ્પર્શતુંનથી૩૦

ਕਬੀਰਾ ਤੁਹੀ ਕਬੀਰੁ ਤੂ ਤੇਰੋ ਨਾਉ ਕਬੀਰੁ ॥
કબીરજી ઉપદેશ આપે છે કે તમે કબીર છો, તમારું નામ કબીર છે (આત્મા-ઈશ્વર અવિભાજ્ય છે)

ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਤਬ ਪਾਈਐ ਜਉ ਪਹਿਲੇ ਤਜਹਿ ਸਰੀਰੁ ॥੩੧॥
લૌકિકદેહપ્રથમમુક્તથાયત્યારેજરામનીપ્રાપ્તિથાયછે૩૧

ਕਬੀਰ ਝੰਖੁ ਨ ਝੰਖੀਐ ਤੁਮਰੋ ਕਹਿਓ ਨ ਹੋਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેવાહિયાતવાતોનકરોતમારાકહેવાથીકંઈથઈશકેનહીં

ਕਰਮ ਕਰੀਮ ਜੁ ਕਰਿ ਰਹੇ ਮੇਟਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ ॥੩੨॥
કારણકેઈશ્વરજેકરેછેતેનેકોઈબદલીશકતુંનથી૩૨

ਕਬੀਰ ਕਸਉਟੀ ਰਾਮ ਕੀ ਝੂਠਾ ਟਿਕੈ ਨ ਕੋਇ ॥
હેકબીરરામનીકસોટીપરકોઈજુટ્ઠોટકીશકતોનથીતેનુંજૂઠખુલ્લુંપડીજાયછે

ਰਾਮ ਕਸਉਟੀ ਸੋ ਸਹੈ ਜੋ ਮਰਿ ਜੀਵਾ ਹੋਇ ॥੩੩॥
રામનામાપદંડપરજેનશ્વરછેતેજસાચોસાબિતથાયછે૩૩

ਕਬੀਰ ਊਜਲ ਪਹਿਰਹਿ ਕਾਪਰੇ ਪਾਨ ਸੁਪਾਰੀ ਖਾਹਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેઅલબત્તસ્વચ્છકપડાંપહેરવાજોઈએભલેસોપારીખાધીહોય

ਏਕਸ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਬਾਧੇ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਂਹਿ ॥੩੪॥
પરંતુપરમાત્માનુંનામલીધાવિનાતેનેબાંધીનેયમપુરીમાંલઈજવામાંઆવેછે૩૪

ਕਬੀਰ ਬੇੜਾ ਜਰਜਰਾ ਫੂਟੇ ਛੇਂਕ ਹਜਾਰ ॥
હેકબીરજીવનનોતરાપોજ્યારેઘસાઈનેજૂનોથઈજાયછેત્યારેતેમાંહજારોકાણાંપડીજાયછે

ਹਰੂਏ ਹਰੂਏ ਤਿਰਿ ਗਏ ਡੂਬੇ ਜਿਨ ਸਿਰ ਭਾਰ ॥੩੫॥
સારાકાર્યોકરનારાપ્રકાશસારામાણસોકિનારેતરીનેઆવેછેપરંતુજેમનામાથાપરપાપોનોભારછે
તેઓડૂબીજાયછે૩૫

ਕਬੀਰ ਹਾਡ ਜਰੇ ਜਿਉ ਲਾਕਰੀ ਕੇਸ ਜਰੇ ਜਿਉ ਘਾਸੁ ॥
હેકબીરમાણસનાહાડકાંલાકડાનીજેમબળેછેઅનેમાથાનાવાળઘાસનીજેમબળેછે

ਇਹੁ ਜਗੁ ਜਰਤਾ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭਇਓ ਕਬੀਰੁ ਉਦਾਸੁ ॥੩੬॥
કબીરજીકહેછેકેલોકોનેઆરીતેસળગતાજોઈનેમનદુઃખીથઈગયુંછે૩૬

ਕਬੀਰ ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਚਾਮ ਲਪੇਟੇ ਹਾਡ ॥
કબીરજીકહેછેશરીરનુંઅભિમાનનહોવુંજોઈએતેમાત્રહાડકાંપરવીંટળાયેલીચામડીછે

ਹੈਵਰ ਊਪਰਿ ਛਤ੍ਰ ਤਰ ਤੇ ਫੁਨਿ ਧਰਨੀ ਗਾਡ ॥੩੭॥
જેઓઘોડાપરસવારહતાઅનેએકછત્રહેઠળબેઠાહતાતેઓઆખરેપૃથ્વીમાંદફનાવવામાંઆવ્યા
હતા૩૭

ਕਬੀਰ ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਊਚਾ ਦੇਖਿ ਅਵਾਸੁ ॥
કબીરજીચેતવણીઆપેછેકેઉંચાઘરનેજોઈનેઅભિમાનનકરવુંજોઈએકારણકે

ਆਜੁ ਕਾਲ੍ਹਿ ਭੁਇ ਲੇਟਣਾ ਊਪਰਿ ਜਾਮੈ ਘਾਸੁ ॥੩੮॥
આજેકેકાલેતમારેજમીનપરસૂવુંપડશેઅનેતેનીઉપરઘાસઉગીજશે૩૮

ਕਬੀਰ ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਰੰਕੁ ਨ ਹਸੀਐ ਕੋਇ ॥
કબીરજીચેતવણીઆપેછેકેકોઈએઅમીરહોવાનોગર્વનલેવોજોઈએઅનેનતોગરીબોનીમજાકઉ
ડાવવીજોઈએ

ਅਜਹੁ ਸੁ ਨਾਉ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਹਿ ਕਿਆ ਜਾਨਉ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥੩੯॥
કારણકેજીવનવહાણહજીવિશ્વસાગરમાંછેશુંખબરએકક્ષણમાંશુંથઇજાયડ૩૯

ਕਬੀਰ ਗਰਬੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਦੇਹੀ ਦੇਖਿ ਸੁਰੰਗ ॥
હેકબીરસુંદરશરીરજોઈનેઅહંકારનકરવોજોઈએ

ਆਜੁ ਕਾਲ੍ਹਿ ਤਜਿ ਜਾਹੁਗੇ ਜਿਉ ਕਾਂਚੁਰੀ ਭੁਯੰਗ ॥੪੦॥
આજેકેકાલેતેનોત્યાગકરવોપડશેજેમસાપએનીત્વચાછોડેછે૪૦

ਕਬੀਰ ਲੂਟਨਾ ਹੈ ਤ ਲੂਟਿ ਲੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹੈ ਲੂਟਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેહેઆત્માજોતમારેલૂંટવુંહોયતોરામનુંનામલૂંટોબનેતેટલુંલૂંટોએટલેકેપર
માત્માનીપૂજાકરો

ਫਿਰਿ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਹੁਗੇ ਪ੍ਰਾਨ ਜਾਹਿੰਗੇ ਛੂਟਿ ॥੪੧॥
જ્યારેતમેતમારુંજીવનગુમાવશોત્યારેતમનેપાછળથીપસ્તાવોથશે૪૧

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਕੋਈ ਨ ਜਨਮਿਓ ਅਪਨੈ ਘਰਿ ਲਾਵੈ ਆਗਿ ॥
હેકબીરએવોકોઈમાનોદીકરોજનમ્યોનથીજેણેપોતાનાઘરઅહમનેઆગલગાવીહોયઅથવા

ਪਾਂਚਉ ਲਰਿਕਾ ਜਾਰਿ ਕੈ ਰਹੈ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ॥੪੨॥
પછીપાંચછોકરાઓએટલેકેદુર્ગુણોબાળીનેપરમાત્માનુંધ્યાનકર્યુંહોય૪૨

ਕੋ ਹੈ ਲਰਿਕਾ ਬੇਚਈ ਲਰਿਕੀ ਬੇਚੈ ਕੋਇ ॥
શુંકોઈછેજેતેનાછોકરાઓમોહઅનેછોકરાઓઆશાઆકાંક્ષાવેચેછે

ਸਾਝਾ ਕਰੈ ਕਬੀਰ ਸਿਉ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਬਨਜੁ ਕਰੇਇ ॥੪੩॥
જોએમહોયતોતેકબીરસાથેભાગીદારીકરીશકેછેઅનેહરિભજનનોવ્યવસાયકરીશકેછે૪૩

ਕਬੀਰ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਮਤ ਸਹਸਾ ਰਹਿ ਜਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેમાણસઆઅમારીચેતવણીછેજેથીશંકાનેકોઈઅવકાશનરહે

ਪਾਛੈ ਭੋਗ ਜੁ ਭੋਗਵੇ ਤਿਨ ਕੋ ਗੁੜੁ ਲੈ ਖਾਹਿ ॥੪੪॥
તમેભૂતકાળમાંજેમોજમસ્તીકરતાહતાએનુંહવેમહત્વનથીગોળપણખાઈશકાતોનથી૪૪

ਕਬੀਰ ਮੈ ਜਾਨਿਓ ਪੜਿਬੋ ਭਲੋ ਪੜਿਬੇ ਸਿਉ ਭਲ ਜੋਗੁ ॥
કબીરજીકહેછેકાશીમાંબ્રાહ્મણોનેવેદઅનેશાસ્ત્રોનોઅભ્યાસકરતાજોઈનેપહેલામેંવિધાનેસારું
માન્યુંહતુંઅનેશીખ્યાપછીમેંયોગસાધનાનેશ્રેષ્ઠગણીહતીઆખરેમનેભક્તિમાંસંપૂર્ણનિષ્ઠામળી

ਭਗਤਿ ਨ ਛਾਡਉ ਰਾਮ ਕੀ ਭਾਵੈ ਨਿੰਦਉ ਲੋਗੁ ॥੪੫॥
હવેલોકોમારીગમેતેટલીટીકાકરેપણહુંરામનીભક્તિનહીંછોડું૪૫

ਕਬੀਰ ਲੋਗੁ ਕਿ ਨਿੰਦੈ ਬਪੁੜਾ ਜਿਹ ਮਨਿ ਨਾਹੀ ਗਿਆਨੁ ॥
હેકબીરજેમનામનમાંજ્ઞાનનથીએવાગરીબોનીનિંદાથીકોઈફરકપડતોનથી

ਰਾਮ ਕਬੀਰਾ ਰਵਿ ਰਹੇ ਅਵਰ ਤਜੇ ਸਭ ਕਾਮ ॥੪੬॥
કારણકેકબીરબીજાબધાકામછોડીનેપરમાત્માનુંભજનકરેછે૪૬

ਕਬੀਰ ਪਰਦੇਸੀ ਕੈ ਘਾਘਰੈ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਲਾਗੀ ਆਗਿ ॥
હેકબીરજીવપરદેશીનાજીવનરૂપીધાધરામાંચારેબાજુથીઆગલાગેછે

ਖਿੰਥਾ ਜਲਿ ਕੋਇਲਾ ਭਈ ਤਾਗੇ ਆਂਚ ਨ ਲਾਗ ॥੪੭॥
દેહરૂપીગોદડુંબળીનેકોલસાથઈગયુંપણઆત્માઋપીદોરાનેસહેજપણતાપનમળ્યો૪૭

ਕਬੀਰ ਖਿੰਥਾ ਜਲਿ ਕੋਇਲਾ ਭਈ ਖਾਪਰੁ ਫੂਟ ਮਫੂਟ ॥
હેકબીરકફનબળીનેકોલસોથઈગયોજીવનારૂપમાંયોગીનોકોથળોપણફાટીગયો

ਜੋਗੀ ਬਪੁੜਾ ਖੇਲਿਓ ਆਸਨਿ ਰਹੀ ਬਿਭੂਤਿ ॥੪੮॥
બિચારોજીવરૂપીયોગીપોતાનાજીવનનોતમાશોબનાવીનેસંસારછોડીગયોછેહવેઆસનપરમા
ત્રભસ્મજરહીગઈછે૪૮

ਕਬੀਰ ਥੋਰੈ ਜਲਿ ਮਾਛੁਲੀ ਝੀਵਰਿ ਮੇਲਿਓ ਜਾਲੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેજીવસ્વરૂપમાછલીથોડાપાણીમાંરહેછેકાલજેવામાછીમારતેનેજાળબિછાવીનેપકડેછે

ਇਹ ਟੋਘਨੈ ਨ ਛੂਟਸਹਿ ਫਿਰਿ ਕਰਿ ਸਮੁੰਦੁ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ॥੪੯॥
દેવીદેવતાઓનીપૂજાકરીનેજીવમૃત્યુથીબચીશકતોનથીતેથીવ્યક્તિએસમુદ્રરૂપીપરમાત્માનુંસ્મરણકરવુંજોઈએ૪૯

ਕਬੀਰ ਸਮੁੰਦੁ ਨ ਛੋਡੀਐ ਜਉ ਅਤਿ ਖਾਰੋ ਹੋਇ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેપાણીગમેતેટલુંખારુંહોયએટલેકેકેટલીતકલીફોનોસામનોકરવોપડેપરમાત્માારૂપીસાગરનછોડવોજોઈએ

ਪੋਖਰਿ ਪੋਖਰਿ ਢੂਢਤੇ ਭਲੋ ਨ ਕਹਿਹੈ ਕੋਇ ॥੫੦॥
વાસ્તવમાંનાનાનાનાતળાવોદેવોઅનેદેવીઓનોઆશ્રયશોધવાથીકોઈફાયદોથતોનથી૫૦

ਕਬੀਰ ਨਿਗੁਸਾਂਏਂ ਬਹਿ ਗਏ ਥਾਂਘੀ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેનિર્ગુણલોકોસંસારસમુદ્રમાંવહીગયાછેહકીકતમાંતેમનીપાસેકૂદવામાટેકોઈગુરુજેવોકેવટનહોતો

ਦੀਨ ਗਰੀਬੀ ਆਪੁਨੀ ਕਰਤੇ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੫੧॥
આપણેઆપણાધર્મઅનેનમ્રતાનેવળગીરહેવુંજોઈએપરમાત્માજેકરેછેતેઆપણેખુશીથીસ્વીકારવુંજોઈએ૫૧

ਕਬੀਰ ਬੈਸਨਉ ਕੀ ਕੂਕਰਿ ਭਲੀ ਸਾਕਤ ਕੀ ਬੁਰੀ ਮਾਇ ॥
હેકબીરવૈષ્ણવનીકૂતરીસારીઅનેભાગ્યશાળીછેપણમાયાવીમાણસનીમાબહુખરાબછે

ਓਹ ਨਿਤ ਸੁਨੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਜਸੁ ਉਹ ਪਾਪ ਬਿਸਾਹਨ ਜਾਇ ॥੫੨॥
કારણકેકૂતરીહંમેશાભગવાનનીસ્તુતિસાંભળેછેપરંતુમાતાતેનાપુત્રનાપાપોનીકમાણીમાંભાગીદારબનેછે૫૨

ਕਬੀਰ ਹਰਨਾ ਦੂਬਲਾ ਇਹੁ ਹਰੀਆਰਾ ਤਾਲੁ ॥
હેકબીરજીવરૂપીહરણખૂબજનબળુંછેસંસારરૂપીલયવિષયવિકારોનાપાણીથીહરિયાળોછે

ਲਾਖ ਅਹੇਰੀ ਏਕੁ ਜੀਉ ਕੇਤਾ ਬੰਚਉ ਕਾਲੁ ॥੫੩॥
આત્માએકલોછેપણએનેલાખોપદાર્થરૂપીશિકારીઓજફસાવશેતોપછીઆબિચારોક્યાંસુધીસમયથીબચીશકશે૫૩

ਕਬੀਰ ਗੰਗਾ ਤੀਰ ਜੁ ਘਰੁ ਕਰਹਿ ਪੀਵਹਿ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોતમેગંગાનાકિનારેતમારુંઘરબનાવોછોતોતમેદરરોજશુદ્ધપાણીપીશકોછો

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਇਉ ਕਹਿ ਰਮੇ ਕਬੀਰ ॥੫੪॥
પણહરિભક્તિવિનામોક્ષનથીએમકહીનેકબીરજીરામરામકરતાગયા૫૪

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਭਇਆ ਜੈਸਾ ਗੰਗਾ ਨੀਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેમારુંમનગંગાજળજેવુંશુદ્ધથઈગયુંછેઅને

ਪਾਛੈ ਲਾਗੋ ਹਰਿ ਫਿਰੈ ਕਹਤ ਕਬੀਰ ਕਬੀਰ ॥੫੫॥
કબીરકબીરકહેતાપ્રભુમારીપાછળઆવ્યાછે૫૫

ਕਬੀਰ ਹਰਦੀ ਪੀਅਰੀ ਚੂੰਨਾਂ ਊਜਲ ਭਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેહળદરપીળીછેઅનેચૂનોસફેદરંગનોછે

ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਤਉ ਮਿਲੈ ਦੋਨਉ ਬਰਨ ਗਵਾਇ ॥੫੬॥
જ્યારેરંગજાતિઅનેઉચ્ચનીચનાભેદભાવદૂરથાયછેત્યારેભક્તપરમાત્મામાંએકરૂપથઈનેબંનેએક
સ્વરૂપબનીજાયછે૫૬

ਕਬੀਰ ਹਰਦੀ ਪੀਰਤਨੁ ਹਰੈ ਚੂਨ ਚਿਹਨੁ ਨ ਰਹਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેહળદરપીળોરંગછોડીદેછેઅનેચૂનોસફેદનથીરહેતો

ਬਲਿਹਾਰੀ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਉ ਜਿਹ ਜਾਤਿ ਬਰਨੁ ਕੁਲੁ ਜਾਇ ॥੫੭॥
હુંએવાપ્રેમકરનારાઓપરકુરબાનછુંજેનાથીઉંચીનીચજાતિકુળઅનેવર્ણનોભેદભૂંસાઈજાયછે૫૭

ਕਬੀਰ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੁਰਾ ਰਾਈ ਦਸਏਂ ਭਾਇ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેમુક્તિનોદરવાજોસરસવનાદાણાનાદસમાભાગજેટલોચુસ્તછે

ਮਨੁ ਤਉ ਮੈਗਲੁ ਹੋਇ ਰਹਿਓ ਨਿਕਸੋ ਕਿਉ ਕੈ ਜਾਇ ॥੫੮॥
મનગર્વથીહાથીનીજેમઊછરીરહ્યુંછેતોતેસાંકડામાર્ગેકેમનીકળીશકે૫૮

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤੁਠਾ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ॥
કબીરજીસન્માર્ગબતાવતાસમજાવેછેકેજોકોઈએવાસતગુરુમળીજાયજેપ્રસન્નથઈનેકૃપાકરેતો

ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਮੋਕਲਾ ਸਹਜੇ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੫੯॥
મુક્તિનોદરવાજોખુલીજશેઅનેતેમાંથીસરળતાથીપસારથઈશકશે૫૬

ਕਬੀਰ ਨਾ ਮੋੁਹਿ ਛਾਨਿ ਨ ਛਾਪਰੀ ਨਾ ਮੋੁਹਿ ਘਰੁ ਨਹੀ ਗਾਉ ॥
કબીરજીકહેછેમારીપાસેનતોઝૂંપડુંછેકેનતોમારીપાસેરહેવામાટેઘરછેકેનગામછે

ਮਤ ਹਰਿ ਪੂਛੈ ਕਉਨੁ ਹੈ ਮੇਰੇ ਜਾਤਿ ਨ ਨਾਉ ॥੬੦॥
જોઈશ્વરેપૂછ્યુંકેતમેકોણછોતોમારીકોઈજાતિઅનેનામપણનથીતોપછીહુંકોણછુંતેશુંકહીશ૬૦

ਕਬੀਰ ਮੁਹਿ ਮਰਨੇ ਕਾ ਚਾਉ ਹੈ ਮਰਉ ਤ ਹਰਿ ਕੈ ਦੁਆਰ ॥
કબીરજીકહેછેમારીમરવાનીબહુઈચ્છાછેપણઈશ્વરનાદ્વારેમરવાનીઈચ્છાછે

ਮਤ ਹਰਿ ਪੂਛੈ ਕਉਨੁ ਹੈ ਪਰਾ ਹਮਾਰੈ ਬਾਰ ॥੬੧॥
એટલામાટેપરમાત્માકદાચપૂછેકેઆપણાદરવાજેકોણપડેલુંછે૬૧

ਕਬੀਰ ਨਾ ਹਮ ਕੀਆ ਨ ਕਰਹਿਗੇ ਨਾ ਕਰਿ ਸਕੈ ਸਰੀਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેમેંનતોભૂતકાળમાંકંઈકર્યુંછેનતોહુંકંઈકરીશકીશભવિષ્યમાંઅનેનતોમારુંશરીરકંઈકરીશકશે

ਕਿਆ ਜਾਨਉ ਕਿਛੁ ਹਰਿ ਕੀਆ ਭਇਓ ਕਬੀਰੁ ਕਬੀਰੁ ॥੬੨॥
મનેએપણખબરનથીકેપરમાત્માએબધુંકર્યુંછેજેનાકારણેહુંકબીરનાનામથીદુનિયામાંપ્રખ્યાતથયોછું૬૨

ਕਬੀਰ ਸੁਪਨੈ ਹੂ ਬਰੜਾਇ ਕੈ ਜਿਹ ਮੁਖਿ ਨਿਕਸੈ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીકહેછેસ્વપ્નમાંબડબડાટકરતાજેવ્યક્તિનામુખમાંથીરામરામનામનીકળેછેતો

ਤਾ ਕੇ ਪਗ ਕੀ ਪਾਨਹੀ ਮੇਰੇ ਤਨ ਕੋ ਚਾਮੁ ॥੬੩॥
આપણેઈચ્છીએછીએકેઆપણાશરીરનીચામડીતેનાપગનાચંપલબનીજાય૬૩

ਕਬੀਰ ਮਾਟੀ ਕੇ ਹਮ ਪੂਤਰੇ ਮਾਨਸੁ ਰਾਖਿਉ ਨਾਉ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆપણેમાટીનાપૂતળાછીએઅનેઆપણુંનામમાનવછે

ਚਾਰਿ ਦਿਵਸ ਕੇ ਪਾਹੁਨੇ ਬਡ ਬਡ ਰੂੰਧਹਿ ਠਾਉ ॥੬੪॥
તેઆદુનિયામાંચારદિવસમાટેમહેમાનબનીનેઆવ્યોછેપણવધુનેવધુજગ્યાઓપરકબજોકરવાનુંકામકરેછે૬૪

ਕਬੀਰ ਮਹਿਦੀ ਕਰਿ ਕੈ ਘਾਲਿਆ ਆਪੁ ਪੀਸਾਇ ਪੀਸਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેમહેંદીનીજેમતમેતમારાશરીરનેપીસીનેજપઅનેતપકરીનેસખતમહેનતકરી

ਤੈ ਸਹ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛੀਐ ਕਬਹੁ ਨ ਲਾਈ ਪਾਇ ॥੬੫॥
તેમછતાંહેપ્રભુતમેઅમનેપૂછ્યુંનથીકેતમેક્યારેયતમારાપગમાંમહેંદીનોપાવડરલગાવ્યોનથી૬૫

ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਦਰਿ ਆਵਤ ਜਾਤਿਅਹੁ ਹਟਕੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હેકબીરજેદરેકોઈમુસાફરીકરવાનુંબંધકરતુંનથી

ਸੋ ਦਰੁ ਕੈਸੇ ਛੋਡੀਐ ਜੋ ਦਰੁ ਐਸਾ ਹੋਇ ॥੬੬॥
પ્રભુનોદરઆવોકેવીરીતેહોઈશકેતેદરકેવીરીતેછોડીશકાય૬૬

ਕਬੀਰ ਡੂਬਾ ਥਾ ਪੈ ਉਬਰਿਓ ਗੁਨ ਕੀ ਲਹਰਿ ਝਬਕਿ ॥
કબીરજીકહેછેહુંસંસારસાગરમાંડૂબવાનોહતોપણહરિનીસ્તુતિનીલહેરોનાઆઘાતમાંથીબચીગ
યો

ਜਬ ਦੇਖਿਓ ਬੇੜਾ ਜਰਜਰਾ ਤਬ ਉਤਰਿ ਪਰਿਓ ਹਉ ਫਰਕਿ ॥੬੭॥
રેમેંજોયુંકેશરીરનોકાફલોજૂનોથઈગયોછેતેતરતજતેમાંથીઉતરીગયો૬૭

ਕਬੀਰ ਪਾਪੀ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਵਈ ਹਰਿ ਪੂਜਾ ਨ ਸੁਹਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેપાપીનેભક્તિગમતીનથીઅનેનતોતેનેપરમાત્માનીઉપાસનામાંકોઈલગાવહોયછે

ਮਾਖੀ ਚੰਦਨੁ ਪਰਹਰੈ ਜਹ ਬਿਰਗੰਧ ਤਹ ਜਾਇ ॥੬੮॥
જેમમાખીચંદનછોડીનેજ્યાંદુર્ગંધહોયછેત્યાંજાયછેતેજરીતેપાપીપુરુષભક્તિછોડીનેપાપીકાર્યોત
રફજાયછે૬૮

ਕਬੀਰ ਬੈਦੁ ਮੂਆ ਰੋਗੀ ਮੂਆ ਮੂਆ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
હેકબીરઅલબત્તકોઈડૉક્ટરહોયકોઈબીમારહોયઆખીદુનિયામરીરહીછેએટલેકેજ્ઞાનીઅજ્ઞાની
વિદ્વાનકેમૂર્ખબધાજભ્રમનામૃત્યુથીમૃત્યુપામેછે

ਏਕੁ ਕਬੀਰਾ ਨਾ ਮੂਆ ਜਿਹ ਨਾਹੀ ਰੋਵਨਹਾਰੁ ॥੬੯॥
પણએકમાત્રકબીરમાર્યાનહીંજેનેકોઈરોવાવાળુંનથી૬૯

ਕਬੀਰ ਰਾਮੁ ਨ ਧਿਆਇਓ ਮੋਟੀ ਲਾਗੀ ਖੋਰਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેહેલોકોતમનેપરમાત્માનુંભજનનકરવાનોમોટોરોગથયોછે

ਕਾਇਆ ਹਾਂਡੀ ਕਾਠ ਕੀ ਨਾ ਓਹ ਚਰ੍ਹੈ ਬਹੋਰਿ ॥੭੦॥
શરીરરૂપીલાકડાનીહાંડીફરીથીઅગ્નિપરચઢતીનથીએટલેકેમનુષ્યજન્મપાછોમળતોનથી૭૦

ਕਬੀਰ ਐਸੀ ਹੋਇ ਪਰੀ ਮਨ ਕੋ ਭਾਵਤੁ ਕੀਨੁ ॥
હેકબીરએવીવાતથઇગઈકેબધાપોતાનામનનીઇચ્છાનુસારકરવાલાગ્યાતોપછી

ਮਰਨੇ ਤੇ ਕਿਆ ਡਰਪਨਾ ਜਬ ਹਾਥਿ ਸਿਧਉਰਾ ਲੀਨ ॥੭੧॥
હવેમૃત્યુથીકેમડરવુંજ્યારેસતીથવાજઈરહેલીસિંદૂરલાગેલુંનાળિયેરહાથમાંપકડેછેત્યારેતેપતિના
વિયોગમાંબળવાતૈયારથઈજાયછે૭૧

ਕਬੀਰ ਰਸ ਕੋ ਗਾਂਡੋ ਚੂਸੀਐ ਗੁਨ ਕਉ ਮਰੀਐ ਰੋਇ ॥
હેકબીરજેમશેરડીનોરસચૂસવોપડેછેતોગુણોકેળવવામાટેઆટલાબધાદુખઅનેવેદનાઓનોસા
મનોકરવાનીહિંમતહોવીજોઈએ

ਅਵਗੁਨੀਆਰੇ ਮਾਨਸੈ ਭਲੋ ਨ ਕਹਿਹੈ ਕੋਇ ॥੭੨॥
કારણકેઅવગુણીમાણસનેકોઈસારુંકહેતુંનથી૭૨

ਕਬੀਰ ਗਾਗਰਿ ਜਲ ਭਰੀ ਆਜੁ ਕਾਲ੍ਹਿ ਜੈਹੈ ਫੂਟਿ ॥
કબીરજીકહેછેઆશરીરરૂપીગાગરશ્વાસરૂપીજળથીભરેલોછેજેનેઆજેકેકાલેફૂટવાનુંજછે

ਗੁਰੁ ਜੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਆਪਨੋ ਅਧ ਮਾਝਿ ਲੀਜਹਿਗੇ ਲੂਟਿ ॥੭੩॥
જોતમેતમારાગુરુપરમેશ્વરનેયાદનકરોતોતમેરસ્તામાંલૂંટાઈજશો૭૩

ਕਬੀਰ ਕੂਕਰੁ ਰਾਮ ਕੋ ਮੁਤੀਆ ਮੇਰੋ ਨਾਉ ॥
કબીરજીકહેછેહુંરામનોકૂતરોછુંઅનેમારુંનામમોતીછે

ਗਲੇ ਹਮਾਰੇ ਜੇਵਰੀ ਜਹ ਖਿੰਚੈ ਤਹ ਜਾਉ ॥੭੪॥
ધણીએમારાગળામાંસાંકળનાખીછેજ્યાંખેંચેત્યાંહુંજાઉંછું૭૪

ਕਬੀਰ ਜਪਨੀ ਕਾਠ ਕੀ ਕਿਆ ਦਿਖਲਾਵਹਿ ਲੋਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેઅરેભાઈતમેલોકોનેતુલસીરુદ્રાક્ષનીમાળાશુંબતાવોછો

ਹਿਰਦੈ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹੀ ਇਹ ਜਪਨੀ ਕਿਆ ਹੋਇ ॥੭੫॥
જોતમેતમારાહૃદયમાંપરમાત્માનુંચિંતનકર્યુંનથીતોઆમાળાકોઈકામનીનથી૭૫

ਕਬੀਰ ਬਿਰਹੁ ਭੁਯੰਗਮੁ ਮਨਿ ਬਸੈ ਮੰਤੁ ਨ ਮਾਨੈ ਕੋਇ ॥
હેકબીરજ્યારેવિયોગનારૂપમાંસાપમનનેકરડેછેત્યારેતેનાપરકોઈમંત્રનીઅસરથતીનથી

ਰਾਮ ਬਿਓਗੀ ਨਾ ਜੀਐ ਜੀਐ ਤ ਬਉਰਾ ਹੋਇ ॥੭੬॥
ઈશ્વરથીછૂટાપડવાનુંદુખમાણસનેજીવતુંનથીરહેવાદેતુંપણજીવતોરહેતોપાગલબનીજાયછે૭૬

ਕਬੀਰ ਪਾਰਸ ਚੰਦਨੈ ਤਿਨ੍ ਹੈ ਏਕ ਸੁਗੰਧ ॥
કબીરજીકહેછેપારસઅનેચંદનસમાનગુણોધરાવેછે

ਤਿਹ ਮਿਲਿ ਤੇਊ ਊਤਮ ਭਏ ਲੋਹ ਕਾਠ ਨਿਰਗੰਧ ॥੭੭॥
પારસમાંભળવાથીલોખંડસોનેરીબનેછેઅનેચંદનમાંભળવાથીમામૂલીલાકડુંસુગંધિતબનેછે૭૭

ਕਬੀਰ ਜਮ ਕਾ ਠੇਂਗਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਓਹੁ ਨਹੀ ਸਹਿਆ ਜਾਇ ॥
હેકબીરયમનીઈજાખૂબજખરાબછેતેસહનકરીશકાતીનથી

ਏਕੁ ਜੁ ਸਾਧੂ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿਓ ਤਿਨ੍ਹਿ ਲੀਆ ਅੰਚਲਿ ਲਾਇ ॥੭੮॥
મનેસાધુમળ્યોછેતેનેશરણમાંલઈનેમનેબચાવ્યોછે૭૮

ਕਬੀਰ ਬੈਦੁ ਕਹੈ ਹਉ ਹੀ ਭਲਾ ਦਾਰੂ ਮੇਰੈ ਵਸਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેવૈધલોકોનેકહેછેકેહુંસર્વશ્રેષ્ઠછુંમારીપાસેદરેકરોગનોઈલાજછે

ਇਹ ਤਉ ਬਸਤੁ ਗੁਪਾਲ ਕੀ ਜਬ ਭਾਵੈ ਲੇਇ ਖਸਿ ॥੭੯॥
પરંતુતેઅજાણછેકેતેનેમૃત્યુનામુખમાંથીકોઈવૈધપણબચાવીશકશેનહીંકારણકેઆજીવનઈશ્વર
નીભેટછેજ્યારેતેઇચ્છેછેત્યારેતેછીનવીલેછે૭૯

ਕਬੀਰ ਨਉਬਤਿ ਆਪਨੀ ਦਿਨ ਦਸ ਲੇਹੁ ਬਜਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેમાણસદસદિવસતમારાકીર્તિનાડંકાવગાડો

ਨਦੀ ਨਾਵ ਸੰਜੋਗ ਜਿਉ ਬਹੁਰਿ ਨ ਮਿਲਹੈ ਆਇ ॥੮੦॥
જેમબોટમાંબેઠેલામુસાફરોનદીપારકરવામળેછેઅનેપારકર્યાપછીફરીમળતાનથીતેવીજરીતેઆ
જીવનફરીમળતુંનથી૮૦

ਕਬੀਰ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦਹਿ ਮਸੁ ਕਰਉ ਕਲਮ ਕਰਉ ਬਨਰਾਇ ॥
હેકબીરચોક્કસસાતસમુદ્રનીશાહીઓગળવીજોઈએબધીવનસ્પતિનીકલમબનાવીજોઈએ

ਬਸੁਧਾ ਕਾਗਦੁ ਜਉ ਕਰਉ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਨੁ ਨ ਜਾਇ ॥੮੧॥
આખીપૃથ્વીનેકાગળકેમનબનાવીજોઈએછતાંપણપરમાત્માનોમહિમાલખવોશક્યનથી૮૧

ਕਬੀਰ ਜਾਤਿ ਜੁਲਾਹਾ ਕਿਆ ਕਰੈ ਹਿਰਦੈ ਬਸੇ ਗੁਪਾਲ ॥
કબીરજીકહેછેજ્યારેભગવાનમારાહૃદયમાંવસીગયાછેતોપછીવણકરજાતિથીશુંફરકપડીશકે

ਕਬੀਰ ਰਮਈਆ ਕੰਠਿ ਮਿਲੁ ਚੂਕਹਿ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥੮੨॥
હેકબીરમનેરામમળ્યાછેજેનાથીજગતનાબધાજજાળાદૂરથઈગયાછે૮૨

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਕੋ ਨਹੀ ਮੰਦਰੁ ਦੇਇ ਜਰਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેઆસક્તિનાઘરનેબાળીશકેતેવુંકોઈનથીઅને

ਪਾਂਚਉ ਲਰਿਕੇ ਮਾਰਿ ਕੈ ਰਹੈ ਰਾਮ ਲਿਉ ਲਾਇ ॥੮੩॥
પાંચકામાદિકદીકરાઓનેખતમકર્યાપછીરામનાધ્યાનમાંલીનથાઓ૮૩

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਕੋ ਨਹੀ ਇਹੁ ਤਨੁ ਦੇਵੈ ਫੂਕਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેએવીકોઈવ્યક્તિનથીજેઆશરીરનીઈચ્છાઓનેબાળીશકે

ਅੰਧਾ ਲੋਗੁ ਨ ਜਾਨਈ ਰਹਿਓ ਕਬੀਰਾ ਕੂਕਿ ॥੮੪॥
કબીરબૂમોપાડીનેસમજાવેછેપણઆંધળાઅજ્ઞાનીઓઆજાણતાનથી૮૪

ਕਬੀਰ ਸਤੀ ਪੁਕਾਰੈ ਚਿਹ ਚੜੀ ਸੁਨੁ ਹੋ ਬੀਰ ਮਸਾਨ ॥
કબીરજીકહેછેકેસતીપોતાનામૃતપતિનાઅંતિમસંસ્કારપરકહેછેહેસ્મશાનમનેસાંભળો

ਲੋਗੁ ਸਬਾਇਆ ਚਲਿ ਗਇਓ ਹਮ ਤੁਮ ਕਾਮੁ ਨਿਦਾਨ ॥੮੫॥
બધાલોકોઆસંસારછોડીગયાહવેઅમેઅમારુંકામપણઆજઅંતકાળછે૮૫

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਪੰਖੀ ਭਇਓ ਉਡਿ ਉਡਿ ਦਹ ਦਿਸ ਜਾਇ ॥
હેકબીરમનપંખીબનીગયુંછેજેદસદિશાઓમાંઉડેછે

ਜੋ ਜੈਸੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਸੋ ਤੈਸੋ ਫਲੁ ਖਾਇ ॥੮੬॥
તેનેજેપ્રકારનોસંગમળેછેતેજઅશુભફળખાયછે૮૬

ਕਬੀਰ ਜਾ ਕਉ ਖੋਜਤੇ ਪਾਇਓ ਸੋਈ ਠਉਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેતેનેતેજસ્થાનમળ્યુંછેજેતેશોધીરહ્યોહતો

ਸੋਈ ਫਿਰਿ ਕੈ ਤੂ ਭਇਆ ਜਾ ਕਉ ਕਹਤਾ ਅਉਰੁ ॥੮੭॥
જેઈશ્વરનેતમેતમારાથીઅલગમાનતાહતાએનુંજરૂપતમેબનીગયાછો૮૭

ਕਬੀਰ ਮਾਰੀ ਮਰਉ ਕੁਸੰਗ ਕੀ ਕੇਲੇ ਨਿਕਟਿ ਜੁ ਬੇਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેમાત્રખરાબસંગજમાણસનેમારીનાખેછેજેમકેળાનીપાસેબેરીછે

ਉਹ ਝੂਲੈ ਉਹ ਚੀਰੀਐ ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਹੇਰਿ ॥੮੮॥
તેપવનસાથેઝૂલેછેપરંતુકેળાનુંઝાડતેનાકાંટાથીચિરાયછેતેથીકુટિલલોકોસાથેસંગનકરોનહીંતર તમનેવ્યર્થસજાથશે૮૮

ਕਬੀਰ ਭਾਰ ਪਰਾਈ ਸਿਰਿ ਚਰੈ ਚਲਿਓ ਚਾਹੈ ਬਾਟ ॥
હેકબીરજીવનામસ્તકપરનિંદાનોપારકોભારચડતોજાયછેઅનેતેનેઉપાડીનેમાર્ગનક્કીકરવામાંગે છે

ਅਪਨੇ ਭਾਰਹਿ ਨਾ ਡਰੈ ਆਗੈ ਅਉਘਟ ਘਾਟ ॥੮੯॥
પરંતુતેતેનાખરાબઅથવાપાપીકાર્યોનાવજનથીડરતોનથીકેઆગળએકખૂબજમુશ્કેલરસ્તોછે૮ ૯

ਕਬੀਰ ਬਨ ਕੀ ਦਾਧੀ ਲਾਕਰੀ ਠਾਢੀ ਕਰੈ ਪੁਕਾਰ ॥
કબીરજીપાપકર્મોનીઅસરથીબચવાચેતવણીઆપતાકહેછેકેજંગલનુંબળીગયેલુંલાકડુંપોકારકરે છેકે

ਮਤਿ ਬਸਿ ਪਰਉ ਲੁਹਾਰ ਕੇ ਜਾਰੈ ਦੂਜੀ ਬਾਰ ॥੯੦॥
ક્યાંકહુંલુહારનાહાથમાંનઆવીજાઉંનહીંતોબીજીવખતકોલસોબનાવીનેબાળવામાંઆવશે૯૦

ਕਬੀਰ ਏਕ ਮਰੰਤੇ ਦੁਇ ਮੂਏ ਦੋਇ ਮਰੰਤਹ ਚਾਰਿ ॥
હેકબીરએકમનનેમારવાથીબેઆશાત્રશ્નનોનાશથાયછેઆબેનેમારવાથીચારકામક્રોધલોભમા યાનોપણઅંતઆવેછે

ਚਾਰਿ ਮਰੰਤਹ ਛਹ ਮੂਏ ਚਾਰਿ ਪੁਰਖ ਦੁਇ ਨਾਰਿ ॥੯੧॥
જોચારેયમાર્યાજાયતોછમૃત્યુપામેછેઆછમાંથીબેસ્ત્રીઆશાતૃષ્ણાઅનેચારપુરુષોછેવાસનાક્રોધ લોભઅનેમાયા૯૧

ਕਬੀਰ ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਜਗੁ ਢੂੰਢਿਆ ਕਹੂੰ ਨ ਪਾਇਆ ਠਉਰੁ ॥
હેકબીરજગતમાંજોયુંપણક્યાંયશાંતિનમળી

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਕਹਾ ਭੁਲਾਨੇ ਅਉਰ ॥੯੨॥
જેણેઈશ્વરનુંચિંતનકર્યુંનથીતેઓબીજેભટકેછે૯૨

ਕਬੀਰ ਸੰਗਤਿ ਕਰੀਐ ਸਾਧ ਕੀ ਅੰਤਿ ਕਰੈ ਨਿਰਬਾਹੁ ॥
કબીરજીસારીસલાહઆપેછેસંતોઅનેમહાપુરુષોનોસંગકરવોજોઈએઆઅંતસુધીમદદકરેછે

ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਜਾ ਤੇ ਹੋਇ ਬਿਨਾਹੁ ॥੯੩॥
પણકુટિલલોકોનોસંગનકરવોજેજીવનનોનાશકરેછે૯૩

ਕਬੀਰ ਜਗ ਮਹਿ ਚੇਤਿਓ ਜਾਨਿ ਕੈ ਜਗ ਮਹਿ ਰਹਿਓ ਸਮਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેજેણેભગવાનનેવિશ્વમાંસર્વવ્યાપીમાનીનેતેનુંચિંતનકર્યુંતેમનોજન્મસફળથયો

ਜਿਨ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਬਾਦਹਿ ਜਨਮੇਂ ਆਇ ॥੯੪॥
પરંતુજેણેઈશ્વરનુંભજનનથીકર્યુંતેમનોજન્મવ્યર્થછે૯૪

ਕਬੀਰ ਆਸਾ ਕਰੀਐ ਰਾਮ ਕੀ ਅਵਰੈ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ॥
હેકબીરમાત્રરામનીજઆશારાખોકારણકેબીજીઆશાનિરાશાજનકછે

ਨਰਕਿ ਪਰਹਿ ਤੇ ਮਾਨਈ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮ ਉਦਾਸ ॥੯੫॥
જેઓભગવાનનાનામથીદૂરરહેછેતેમનેનરકમાંપડેલાગણવાજોઈએ૯૫

ਕਬੀਰ ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਬਹੁਤੇ ਕੀਏ ਕੇਸੋ ਕੀਓ ਨ ਮੀਤੁ ॥
કબીરજીઘમંડીગુરુઓઅનેઋષિઓતરફઈશારોકરેછેકબીરજીકહેછેકેતેમણેઘણાશિષ્યોઅનેચે લાઓબનાવ્યાપણઈશ્વરનેમિત્રબનાવ્યાનહીં

ਚਾਲੇ ਥੇ ਹਰਿ ਮਿਲਨ ਕਉ ਬੀਚੈ ਅਟਕਿਓ ਚੀਤੁ ॥੯੬॥
તેઓભગવાનનેમળવાનોસંકલ્પલઈનેચાલીનીકળ્યાહતાપરંતુતેમનીસેવાપૂજાઅનેકીર્તિનેલીધેતેઓનુંહૃદયરસ્તામાંજઅટવાઈગયું૯૬

ਕਬੀਰ ਕਾਰਨੁ ਬਪੁਰਾ ਕਿਆ ਕਰੈ ਜਉ ਰਾਮੁ ਨ ਕਰੈ ਸਹਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોભગવાનમદદનકરેતોગરીબવ્યક્તિકાર્યપૂર્ણકરવામાટેશુંકરીશકે

ਜਿਹ ਜਿਹ ਡਾਲੀ ਪਗੁ ਧਰਉ ਸੋਈ ਮੁਰਿ ਮੁਰਿ ਜਾਇ ॥੯੭॥
ઝાડનીજેડાળીપરપગમૂક્યોછેતેડાળીતૂટીજશેઈશ્વરનીકૃપાવિનાસફળતામળતીનથી૯૭

ਕਬੀਰ ਅਵਰਹ ਕਉ ਉਪਦੇਸਤੇ ਮੁਖ ਮੈ ਪਰਿ ਹੈ ਰੇਤੁ ॥
હેકબીરજેઓબીજાનેઉપદેશઆપેછેપોતેતેનુંપાલનકરતાનથીતેમનામોંમાંઅપમાનનીધૂળજપડેછે

ਰਾਸਿ ਬਿਰਾਨੀ ਰਾਖਤੇ ਖਾਯਾ ਘਰ ਕਾ ਖੇਤੁ ॥੯੮॥
આવાલોકોબીજાનાઘરનીરક્ષાકરતીવખતેપોતાનાઘરનોનાશકરેછે૯૮

ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਰਹਉ ਜਉ ਕੀ ਭੂਸੀ ਖਾਉ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેવ્યક્તિએઋષિમુનિઓનીસંગતમાંરહેવુંજોઈએપછીભલેનેમાત્રશુષ્કખોરાકજહોય

ਹੋਨਹਾਰੁ ਸੋ ਹੋਇਹੈ ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਉ ॥੯੯॥
તેનીચિંતાકરશોનહીંજેથવાનુંછેતેથશેપરંતુકુટિલલોકોસાથેક્યારેયસંગતનકરો૯૯

ਕਬੀਰ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਕੀ ਦਿਨ ਦਿਨ ਦੂਨਾ ਹੇਤੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેઋષિમુનિઓનીસંગતથીઈશ્વરનોપ્રેમદિવસેનેદિવસેવધતોજાયછે

ਸਾਕਤ ਕਾਰੀ ਕਾਂਬਰੀ ਧੋਏ ਹੋਇ ਨ ਸੇਤੁ ॥੧੦੦॥
કુટિલવ્યક્તિએકાળાધાબળાહૃદયથીકાળોજેવોહોયછેજેધોયાપછીપણક્યારેયસફેદથતોનથી૧૦૦

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਮੂੰਡਿਆ ਨਹੀ ਕੇਸ ਮੁੰਡਾਏ ਕਾਂਇ ॥
કબીરજીકહેછેહેભાઈમનમુંડાવ્યુંનથીએટલેકેસાફનથીતોપછીમાથાનાવાળકેમમુંડાવ્યા

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੋ ਮਨ ਕੀਆ ਮੂੰਡਾ ਮੂੰਡੁ ਅਜਾਂਇ ॥੧੦੧॥
કારણકેતેજેકંઈસારુંકેખરાબકરેછેતેપોતેજકરેછેતેણેવ્યર્થમાથુંમુંડાવ્યુંછેતેમાંઆબિચારાનોશુંવાંકછે૧૦૧

ਕਬੀਰ ਰਾਮੁ ਨ ਛੋਡੀਐ ਤਨੁ ਧਨੁ ਜਾਇ ਤ ਜਾਉ ॥
હેકબીરરામનુંનામનછોડવુંજોઈએદેહઅનેધનનષ્ટથાયતોનાશપામેછેપરવાનથી

ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤੁ ਬੇਧਿਆ ਰਾਮਹਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਉ ॥੧੦੨॥
મનનેપ્રભુનાચરણકમળમાંલીનરાખોરામનાનામમાંતલ્લીનરહો૧૦૨

ਕਬੀਰ ਜੋ ਹਮ ਜੰਤੁ ਬਜਾਵਤੇ ਟੂਟਿ ਗਈਂ ਸਭ ਤਾਰ ॥
હેકબીરશરીરનારૂપમાંઆપણેજેશરીરનાતારવગાડતાહતાતેનાતમામતાંતણાતૂટીગયાછે

ਜੰਤੁ ਬਿਚਾਰਾ ਕਿਆ ਕਰੈ ਚਲੇ ਬਜਾਵਨਹਾਰ ॥੧੦੩॥
આબિચારાબાજાહવેશુંકરીશકેજ્યારેતેનેરમવાવાળાજજીવગુમાવેછે૧૦૩

ਕਬੀਰ ਮਾਇ ਮੂੰਡਉ ਤਿਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਜਾ ਤੇ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਇ ॥
હેકબીરતેગુરુમાતાનુંમાથુંમુંડનકરાવવુંજોઈએતેનાથીમનનોભ્રમદૂરથતોનથી

ਆਪ ਡੁਬੇ ਚਹੁ ਬੇਦ ਮਹਿ ਚੇਲੇ ਦੀਏ ਬਹਾਇ ॥੧੦੪॥
આવાગુરુઓપોતેચારવેદનાઅનુષ્ઠાનમાંડૂબેલાહોયછેતેઓપોતાનાશિષ્યોનેપણએવિધિમાંના
ખેછે૧૦૪

ਕਬੀਰ ਜੇਤੇ ਪਾਪ ਕੀਏ ਰਾਖੇ ਤਲੈ ਦੁਰਾਇ ॥
હેકબીરવ્યક્તિજેપણપાપકર્મકરેછેતેનેતેલોકોથીપોતાનાહૃદયમાંછુપાવીનેરાખેછે

ਪਰਗਟ ਭਏ ਨਿਦਾਨ ਸਭ ਜਬ ਪੂਛੇ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥੧੦੫॥
પણજ્યારેધર્મરાજાકર્મોનોહિસાબપૂછેછેત્યારેબધાપ્રગટથાયછે૧૦૫

ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਕੈ ਪਾਲਿਓ ਬਹੁਤੁ ਕੁਟੰਬੁ ॥
હેકબીરવ્યક્તિભગવાનનાભજનનેછોડીનેપરિવારનાઉછેરમાંલીનરહેછે

ਧੰਧਾ ਕਰਤਾ ਰਹਿ ਗਇਆ ਭਾਈ ਰਹਿਆ ਨ ਬੰਧੁ ॥੧੦੬॥
ધંધોકરતીવખતેતેભજનથીવંચિતરહેછેઅનેઅંતેકોઈભાઈબંધુરાખતાનથી૧૦૬

ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਕੈ ਰਾਤਿ ਜਗਾਵਨ ਜਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેજેસ્ત્રીપરમાત્માનુંસ્મરણછોડીનેમૃતકોનેજગાડવામાટેરાત્રેસ્મશાનમાંજાયછે

ਸਰਪਨਿ ਹੋਇ ਕੈ ਅਉਤਰੈ ਜਾਏ ਅਪੁਨੇ ਖਾਇ ॥੧੦੭॥
તેનાગણનારૂપમાંજન્મેછેઅનેપોતાનાબાળકોનેખાયછે૧૦૭

ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਕੈ ਅਹੋਈ ਰਾਖੈ ਨਾਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેજેસ્ત્રીભગવાનનુંસ્મરણછોડીનેઆહોઈમાતાનુંવ્રતકરેછે

ਗਦਹੀ ਹੋਇ ਕੈ ਅਉਤਰੈ ਭਾਰੁ ਸਹੈ ਮਨ ਚਾਰਿ ॥੧੦੮॥
તેગધેડીતરીકેઅવતારલેછેઅનેઘણાબોજવહનકરેછે૧૦૮

ਕਬੀਰ ਚਤੁਰਾਈ ਅਤਿ ਘਨੀ ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਿਰਦੈ ਮਾਹਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેસૌથીમોટીશાણપણએછેકેભગવાનનીપૂજાહૃદયમાંથવીજોઈએ

ਸੂਰੀ ਊਪਰਿ ਖੇਲਨਾ ਗਿਰੈ ਤ ਠਾਹਰ ਨਾਹਿ ॥੧੦੯॥
નહિતરતેવધસ્તંભજેવુંછેજોતમેતેમાંપડોછોતોતમનેકોઈઆશ્રયમળશેનહીં૧૦૯

ਕਬੀਰ ਸੋੁਈ ਮੁਖੁ ਧੰਨਿ ਹੈ ਜਾ ਮੁਖਿ ਕਹੀਐ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીકહેછેજેમુખમાંથીરામનુંનામલેવાયછેતેધન્યછે

ਦੇਹੀ ਕਿਸ ਕੀ ਬਾਪੁਰੀ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੋਇਗੋ ਗ੍ਰਾਮੁ ॥੧੧੦॥
બિચારાશરીરનીશુંવાતછેઆખુંશહેરપવિત્રથઈજશેજેમાંરામનામનોજપથશે૧૧૦

ਕਬੀਰ ਸੋਈ ਕੁਲ ਭਲੀ ਜਾ ਕੁਲ ਹਰਿ ਕੋ ਦਾਸੁ ॥
હેકબીરતેકુટુંબસુખીછેજેમાંઈશ્વરનાભક્તનોજન્મથાયછે

ਜਿਹ ਕੁਲ ਦਾਸੁ ਨ ਊਪਜੈ ਸੋ ਕੁਲ ਢਾਕੁ ਪਲਾਸੁ ॥੧੧੧॥
જેકુટુંબમાંઈશ્વરનોભક્તજન્મતોનથીતેકુટુંબનકામુંછે૧૧૧

ਕਬੀਰ ਹੈ ਗਇ ਬਾਹਨ ਸਘਨ ਘਨ ਲਾਖ ਧਜਾ ਫਹਰਾਹਿ ॥
હેકબીરઅલબત્તકેટલાંજહાથીઘોડેસવારઅનેસવારમાટેવાહનહોયબહુદેશપ્રદેશમાંસત્તાનાધ્વજઝૂલતાહોય

ਇਆ ਸੁਖ ਤੇ ਭਿਖ੍ਯਾ ਭਲੀ ਜਉ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਦਿਨ ਜਾਹਿ ॥੧੧੨॥
આસુખોંહોવાછતાંભીક્ષાજભલીછેજોદિવસપરમાત્માનાસ્મરણમાંપસારથતોહોય૧૧૨

ਕਬੀਰ ਸਭੁ ਜਗੁ ਹਉ ਫਿਰਿਓ ਮਾਂਦਲੁ ਕੰਧ ਚਢਾਇ ॥
હેકબીરખભાપરઢોલરાખીનેહુંદુનિયાભરમાંફર્યોછું

ਕੋਈ ਕਾਹੂ ਕੋ ਨਹੀ ਸਭ ਦੇਖੀ ਠੋਕਿ ਬਜਾਇ ॥੧੧੩॥
બધાલોકોનેજોયાછેદરેકસ્વાર્થીછેકોઈકોઈનુંનથી૧૧૩

ਮਾਰਗਿ ਮੋਤੀ ਬੀਥਰੇ ਅੰਧਾ ਨਿਕਸਿਓ ਆਇ ॥
જીવનનામાર્ગપરપુણ્યરૂપીમોતીપથરાયેલાછેપણએકઅંધમાણસબાજુમાંથીજપસારથઈરહ્યોછે

ਜੋਤਿ ਬਿਨਾ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਜਗਤੁ ਉਲੰਘੇ ਜਾਇ ॥੧੧੪॥
ઈશ્વરનાજ્ઞાનઅનેપ્રકાશવિનાજગતપસારથાયછે૧૧૪

ਬੂਡਾ ਬੰਸੁ ਕਬੀਰ ਕਾ ਉਪਜਿਓ ਪੂਤੁ ਕਮਾਲੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેપુત્રકમાલશુંપેદાથયોમારોતોવંશડૂબીગયો

ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਛਾਡਿ ਕੈ ਘਰਿ ਲੇ ਆਯਾ ਮਾਲੁ ॥੧੧੫॥
ભગવાનનાભજનનેછોડીનેઆતોઘરમાંધનદોલતજલઇઆવ્યો૧૧૫

ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕਉ ਮਿਲਨੇ ਜਾਈਐ ਸਾਥਿ ਨ ਲੀਜੈ ਕੋਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેભાઈજોતમારેકોઈપુણ્યશાળીમહાપુરુષનેમળવાજવુંહોયતોકોઈની સંગતપરઆધારરાખવોનહિ

ਪਾਛੈ ਪਾਉ ਨ ਦੀਜੀਐ ਆਗੈ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੧੧੬॥
જોતમેચાલવાલાગ્યાહોયતોઆગળવધોઅથવાવધવાનુંછેકોઈચિંતાકરશોનહીં૧૧૬

ਕਬੀਰ ਜਗੁ ਬਾਧਿਓ ਜਿਹ ਜੇਵਰੀ ਤਿਹ ਮਤ ਬੰਧਹੁ ਕਬੀਰ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેતમારીજાતનેભ્રમઅનેમાયાનીસાંકળોથીનબાંધોજેનીસાથેદુનિયાબંધાયે લીછે

ਜੈਹਹਿ ਆਟਾ ਲੋਨ ਜਿਉ ਸੋਨ ਸਮਾਨਿ ਸਰੀਰੁ ॥੧੧੭॥
નહિતોસોનાજેવુંશરીરલોટઅનેમીઠુંજેવાસસ્તાભાવમાંબરબાદથઈજશે૧૧૭

ਕਬੀਰ ਹੰਸੁ ਉਡਿਓ ਤਨੁ ਗਾਡਿਓ ਸੋਝਾਈ ਸੈਨਾਹ ॥
હેકબીરમોતનજીકછેઆત્માઉડવાનોછેશરીરમરીરહ્યુંછેછતાંતેસ્વજનોનેઈશારાથીસમજાવેછે

ਅਜਹੂ ਜੀਉ ਨ ਛੋਡਈ ਰੰਕਾਈ ਨੈਨਾਹ ॥੧੧੮॥
અંતેપણઆત્માધ્રૂજતીઆંખોછોડતોનથી૧૧૮

ਕਬੀਰ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਉ ਤੁਝ ਕਉ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਨਉ ਤੁਅ ਨਾਉ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેઈશ્વરઆઆંખોથીતનેજોતારહોકાનવડેતારોજપસાંભળતારહો

ਬੈਨ ਉਚਰਉ ਤੁਅ ਨਾਮ ਜੀ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਿਦ ਠਾਉ ॥੧੧੯॥
મનેતમારાજપમાંલીનથવાદોઅનેતમારાકમળનાચરણમારાહૃદયમાંરાખો૧૧૯

ਕਬੀਰ ਸੁਰਗ ਨਰਕ ਤੇ ਮੈ ਰਹਿਓ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਰਸਾਦਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેસદગુરુનીકૃપાથીહુંસ્વર્ગઅનેનર્કનાચક્રમાંથીમુક્તથયોછું

ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਮਉਜ ਮਹਿ ਰਹਉ ਅੰਤਿ ਅਰੁ ਆਦਿ ॥੧੨੦॥
હુંઆદિથીઅંતસુધીપરમેશ્વરનાચરણકમળનાઆનંદમાંમગ્નરહુંછું૧૨૦

ਕਬੀਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਮਉਜ ਕੋ ਕਹਿ ਕੈਸੇ ਉਨਮਾਨ ॥
કબીરજીકહેછેચરણકમળનાઆનંદનોયોગ્યઅંદાજકેવીરીતેકરવો

ਕਹਿਬੇ ਕਉ ਸੋਭਾ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਹੀ ਪਰਵਾਨੁ ॥੧੨੧॥
તેકહેવુંસારુંનથીપણતેનેજોઈનેવિશ્વાસઆવેછે૧૨૧

ਕਬੀਰ ਦੇਖਿ ਕੈ ਕਿਹ ਕਹਉ ਕਹੇ ਨ ਕੋ ਪਤੀਆਇ ॥
હેકબીરચરણકમળનોઆનંદનેજોઈનેકોનેકહુંકારણકેકહેવાથીકોઈભરોસોકરતુંનથી

ਹਰਿ ਜੈਸਾ ਤੈਸਾ ਉਹੀ ਰਹਉ ਹਰਖਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੧੨੨॥
ઈશ્વરજેવોછેતેવોછેએમકહેવુંવાજબીછેતેથીતેમનીસ્તુતિમાંમનેઆનંદથાયછે૧૨૨

ਕਬੀਰ ਚੁਗੈ ਚਿਤਾਰੈ ਭੀ ਚੁਗੈ ਚੁਗਿ ਚੁਗਿ ਚਿਤਾਰੇ ॥
હે કબીર! કુંજ દાણા ચણતા તેના બાળકોને યાદ કરે છે, વારંવાર તે તેમની યાદમાં લીન રહે છે.

ਜੈਸੇ ਬਚਰਹਿ ਕੂੰਜ ਮਨ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਰੇ ॥੧੨੩॥
જેમ બાળકોની યાદ કુંજના મનમાં રહે છે, તેવી જ રીતે વ્યક્તિના મનમાં માયાનો પ્રેમ રહે છે.|| ૧૨૩ ||

ਕਬੀਰ ਅੰਬਰ ਘਨਹਰੁ ਛਾਇਆ ਬਰਖਿ ਭਰੇ ਸਰ ਤਾਲ ॥
હેકબીરજ્યારેઆકાશવાદળછાયુંબનેછેત્યારેવરસાદપડેછેઅનેસરોવરોઅનેતળાવોભરાયછેપરંતુ

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਉ ਤਰਸਤ ਰਹੈ ਤਿਨ ਕੋ ਕਉਨੁ ਹਵਾਲੁ ॥੧੨੪॥
બપૈયોહજીપણસ્વાતિનાટીપાનેજઝંખેછેતેનુંશુંથશેતેક્યારેયસંતુષ્ટથઈશકશેનહીં૧૨૪

ਕਬੀਰ ਚਕਈ ਜਉ ਨਿਸਿ ਬੀਛੁਰੈ ਆਇ ਮਿਲੈ ਪਰਭਾਤਿ ॥
હેકબીરચકલીઅલબત્તરાત્રેતેનાચકલાથીઅલગથઈજાયછેપરંતુપરોઢથતાંજતેફરીથીમળીજાયછે

ਜੋ ਨਰ ਬਿਛੁਰੇ ਰਾਮ ਸਿਉ ਨਾ ਦਿਨ ਮਿਲੇ ਨ ਰਾਤਿ ॥੧੨੫॥
પરંતુજેઓઈશ્વરથીવિખૂટાપડીજાયછેતેઓનતોદિવસેમળેછેઅનેનતોરાત્રે૧૨૫

ਕਬੀਰ ਰੈਨਾਇਰ ਬਿਛੋਰਿਆ ਰਹੁ ਰੇ ਸੰਖ ਮਝੂਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેસમુદ્રથીવિખૂટાપડીગયેલાહેશંખતમેસમુદ્રમાંરહોતેતમારામાટેવધુસારુંછે

ਦੇਵਲ ਦੇਵਲ ਧਾਹੜੀ ਦੇਸਹਿ ਉਗਵਤ ਸੂਰ ॥੧੨੬॥
નહીંતોસૂર્યોદયથતાંજતમેમંદિરમાંબૂમોપાડતાચાલ્યાજાવ૧૨૬

ਕਬੀਰ ਸੂਤਾ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਜਾਗੁ ਰੋਇ ਭੈ ਦੁਖ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેમનુષ્યઅજ્ઞાનતાનીનિંદ્રામાંકેમસૂઈરહ્યોછેજાગોમૃત્યુનાભયનાદુખથીસાવધરહો

ਜਾ ਕਾ ਬਾਸਾ ਗੋਰ ਮਹਿ ਸੋ ਕਿਉ ਸੋਵੈ ਸੁਖ ॥੧੨੭॥
જેદેહનેકબરમાંરહેવુંપડેછેતેસુખમાંકેવીરીતેસૂઈશકે૧૨૭

ਕਬੀਰ ਸੂਤਾ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਉਠਿ ਕਿ ਨ ਜਪਹਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેજીવતેઅજ્ઞાનતાનીનિંદ્રામાંકેમસૂઈરહ્યોછેઉઠઅનેબેસીનેપરમાત્મા
નુંભજનકર

ਇਕ ਦਿਨ ਸੋਵਨੁ ਹੋਇਗੋ ਲਾਂਬੇ ਗੋਡ ਪਸਾਰਿ ॥੧੨੮॥
કારણકેએકદિવસતમારેતમારાબંનેપગલંબાવીનેહંમેશામાટેસૂઈજવુંપડશે૧૨૮

ਕਬੀਰ ਸੂਤਾ ਕਿਆ ਕਰਹਿ ਬੈਠਾ ਰਹੁ ਅਰੁ ਜਾਗੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેમનુષ્યશામાટેસૂવામાંસમયબર્બરકરેછેઉઠીનેબેસઅનેજાગીજા

ਜਾ ਕੇ ਸੰਗ ਤੇ ਬੀਛੁਰਾ ਤਾ ਹੀ ਕੇ ਸੰਗਿ ਲਾਗੁ ॥੧੨੯॥
જેઈશ્વરથીતુંવિખૂટાપડીગયોછેતેનાચરણશરણલે૧૨૯

ਕਬੀਰ ਸੰਤ ਕੀ ਗੈਲ ਨ ਛੋਡੀਐ ਮਾਰਗਿ ਲਾਗਾ ਜਾਉ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેલોકોસંતોનોસંગક્યારેયનછોડોતેમનાઆદર્શોનેઅનુસરતારહો

ਪੇਖਤ ਹੀ ਪੁੰਨੀਤ ਹੋਇ ਭੇਟਤ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥੧੩੦॥
તેમનાદર્શનથીમનશુદ્ધબનેછેજ્યારેમેળાપથાયછેત્યારેઆપણેપરમાત્માનુંભજનકરોછો૧૩૦

ਕਬੀਰ ਸਾਕਤ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਜੀਐ ਦੂਰਹਿ ਜਾਈਐ ਭਾਗਿ ॥
કબીરજીચેતવેછેઅનેકહેછેકુટિલમાયાવીવ્યક્તિનોસંગનકરોતેનાથીદૂરરહેવુંજોઈએ

ਬਾਸਨੁ ਕਾਰੋ ਪਰਸੀਐ ਤਉ ਕਛੁ ਲਾਗੈ ਦਾਗੁ ॥੧੩੧॥
જેમકાળાવાસણનેસ્પર્શકરવાથીકાળાડાઘપડીજાયછેતેવીજરીતેપ્રપંચીવ્યક્તિનોસાથકલંકિતક
રેછે૧૩૧

ਕਬੀਰਾ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਜਰਾ ਪਹੂੰਚਿਓ ਆਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેઘડપણઆવીગયુંછેપણહજુભગવાનનેયાદનથીકર્યા

ਲਾਗੀ ਮੰਦਿਰ ਦੁਆਰ ਤੇ ਅਬ ਕਿਆ ਕਾਢਿਆ ਜਾਇ ॥੧੩੨॥
દેહરૂપીઘરનાદરવાજેઘડપણનીઆગલાગીછેતેનાથીબચવુંઅસંભવછે૧૩૨

ਕਬੀਰ ਕਾਰਨੁ ਸੋ ਭਇਓ ਜੋ ਕੀਨੋ ਕਰਤਾਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેતેજકાર્યકારણહોયછેજેપરમાત્માકરેછે

ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਦੂਸਰੁ ਕੋ ਨਹੀ ਏਕੈ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥੧੩੩॥
તેનાસિવાયકોઈનથીફક્તતેજસર્જનહારછે૧૩૩

ਕਬੀਰ ਫਲ ਲਾਗੇ ਫਲਨਿ ਪਾਕਨਿ ਲਾਗੇ ਆਂਬ ॥
હેકબીરકેરીનાઝાડનેફળઆવેછેઅનેપાકવાનુંશરૂકરેછેજીવનોજન્મથાયછેઅનેજીવનપૂર્ણથાય છે

ਜਾਇ ਪਹੂਚਹਿ ਖਸਮ ਕਉ ਜਉ ਬੀਚਿ ਨ ਖਾਹੀ ਕਾਂਬ ॥੧੩੪॥
પાક્યાપછીફક્તતેજફળોમાલિકસુધીપહોંચેછેજેમનેકોઈખામીનથીલાગતીએટલેકેજેઓખરાબ કર્મકરેછેપ્રભુનાદરબારથીવંચિતરહીનેસંસારમાંભટકેછે૧૩૪

ਕਬੀਰ ਠਾਕੁਰੁ ਪੂਜਹਿ ਮੋਲਿ ਲੇ ਮਨਹਠਿ ਤੀਰਥ ਜਾਹਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેલોકોપથ્થરનીમૂર્તિનીકિંમતલઈનેઠાકુરનીપૂજાકરેછેઅનેમનનીજીદસાથેતીર્થયાત્રાએજાયછે

ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਸ੍ਵਾਂਗੁ ਧਰਿ ਭੂਲੇ ਭਟਕਾ ਖਾਹਿ ॥੧੩੫॥
દેખાદેખીકરીનેબીજાપણવેશધારણકરીનેસત્યથીભટકીજાયછે૧૩૫

ਕਬੀਰ ਪਾਹਨੁ ਪਰਮੇਸੁਰੁ ਕੀਆ ਪੂਜੈ ਸਭੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥
કબીરજીમૂર્તિપૂજાસામેસખતવાંધોઉઠાવેછેઅનેકહેછેકેકેટલીદયાનીવાતછેપથ્થરનેપરમેશ્વરમાનીનેઆખુંજગતપૂજેછેપણ

ਇਸ ਭਰਵਾਸੇ ਜੋ ਰਹੇ ਬੂਡੇ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ॥੧੩੬॥
જેઆભરોસામાંરહેછેકેમૂર્તિપૂજામાંથીમુક્તિમળશેતેસમયનાપ્રવાહમાંડૂબીજશે૧૩૬

ਕਬੀਰ ਕਾਗਦ ਕੀ ਓਬਰੀ ਮਸੁ ਕੇ ਕਰਮ ਕਪਾਟ ॥
કબીરજીસમાજનેચેતવેછેકેસામાન્યમાણસવેદઅનેશાસ્ત્રોનીકોટડીમાંકેદછેજેનાદરવાજેકર્મકાંડનાદરવાજાછે

ਪਾਹਨ ਬੋਰੀ ਪਿਰਥਮੀ ਪੰਡਿਤ ਪਾੜੀ ਬਾਟ ॥੧੩੭॥
મૂર્તિપૂજાએજગતનેડુબાડીદીધુંછેઅનેપંડિતોદાનમાંલૂંટીરહ્યાછે૧૩૭

ਕਬੀਰ ਕਾਲਿ ਕਰੰਤਾ ਅਬਹਿ ਕਰੁ ਅਬ ਕਰਤਾ ਸੁਇ ਤਾਲ ॥
કબીરજીવિનંતીકરેછેકેજેકંઈકાલેકરવાનુંહોયતેઆજેજકરોઅનેજેઆજેકેઅત્યારેકરવાનુંહોયતેતરતજકરો

ਪਾਛੈ ਕਛੂ ਨ ਹੋਇਗਾ ਜਉ ਸਿਰ ਪਰਿ ਆਵੈ ਕਾਲੁ ॥੧੩੮॥
કારણકેજ્યારેમૃત્યુઆવેછેતેપછીકંઈથઈશકતુંનથી૧૩૮

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਜੰਤੁ ਇਕੁ ਦੇਖਿਆ ਜੈਸੀ ਧੋਈ ਲਾਖ ॥
કબીરજીકહેછેકેમેંમનરૂપીએકએવોજીવજોયોછેજેમધોયેલીલાખહોયછેજેબહારથીતેજસ્વીછેપ
ણઅંદરથીકાળોછે

ਦੀਸੈ ਚੰਚਲੁ ਬਹੁ ਗੁਨਾ ਮਤਿ ਹੀਨਾ ਨਾਪਾਕ ॥੧੩੯॥
તેખ્ખૂબરમતિયાળચતુરદેખાયછેપરંતુતેઅર્થહીનઅનેઅશુદ્ધછે૧૩૯

ਕਬੀਰ ਮੇਰੀ ਬੁਧਿ ਕਉ ਜਮੁ ਨ ਕਰੈ ਤਿਸਕਾਰ ॥
કબીરજીકહેછેકેયમરાજપણમારીબુધ્ધિનેતુચ્છકરતાનથી

ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਜਮੂਆ ਸਿਰਜਿਆ ਸੁ ਜਪਿਆ ਪਰਵਿਦਗਾਰ ॥੧੪੦॥
કારણકેજેણેતેનેબનાવ્યુંછેમેંતેપરવરદિગારનોજપકર્યોછે૧૪૦

ਕਬੀਰੁ ਕਸਤੂਰੀ ਭਇਆ ਭਵਰ ਭਏ ਸਭ ਦਾਸ ॥
કબીરજીકહેછેકેઈશ્વરકસ્તુરીસ્વરૂપછેઅનેતેમનાબધાભક્તોભમરાસમાનછે

ਜਿਉ ਜਿਉ ਭਗਤਿ ਕਬੀਰ ਕੀ ਤਿਉ ਤਿਉ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ॥੧੪੧॥
જેમજેમતેભક્તિવંદનાકરેછેતેમતેમતેમનામનમાંઈશ્વરબિરાજેછે૧૪૧

ਕਬੀਰ ਗਹਗਚਿ ਪਰਿਓ ਕੁਟੰਬ ਕੈ ਕਾਂਠੈ ਰਹਿ ਗਇਓ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેવ્યક્તિઆખીજીંદગીપોતાનાપુત્રપત્નીવગેરેપરિવારમાંવ્યસ્તરહેછેઅનેરામભજ નતેનાગળામાંઅટવાઈજાયછે

ਆਇ ਪਰੇ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੇ ਬੀਚਹਿ ਧੂਮਾ ਧਾਮ ॥੧੪੨॥
આવ્યસ્તતાવચ્ચેયમરાજનાદૂતલેવાઆવેછે૧૪૨

ਕਬੀਰ ਸਾਕਤ ਤੇ ਸੂਕਰ ਭਲਾ ਰਾਖੈ ਆਛਾ ਗਾਉ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેએકપ્રપંચીપુરુષકરતાંતોભૂંડવધુસારુંછેજેમળખાઈનેસ્થળનેસ્વચ્છરા ખેછે

ਉਹੁ ਸਾਕਤੁ ਬਪੁਰਾ ਮਰਿ ਗਇਆ ਕੋਇ ਨ ਲੈਹੈ ਨਾਉ ॥੧੪੩॥
પણમૃત્યુપછીકોઈમાયાવીવ્યક્તિનુંનામલેતુંનથીજેણેઆટલાદુષ્કર્મોકર્યાહોયછે૧૪૩

ਕਬੀਰ ਕਉਡੀ ਕਉਡੀ ਜੋਰਿ ਕੈ ਜੋਰੇ ਲਾਖ ਕਰੋਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેએકવ્યક્તિએકએકપૈસોએકપૈસાભેગોકરેછેઅનેલાખોરૂપિયાએકઠાકરેછે

ਚਲਤੀ ਬਾਰ ਨ ਕਛੁ ਮਿਲਿਓ ਲਈ ਲੰਗੋਟੀ ਤੋਰਿ ॥੧੪੪॥
આખરેદુનિયામાંફરતીવખતેતેનેકશુંમળતુંનથીઅનેલંગોટીપણઉતારીલેવામાંઆવેછે૧૪૪

ਕਬੀਰ ਬੈਸਨੌ ਹੂਆ ਤ ਕਿਆ ਭਇਆ ਮਾਲਾ ਮੇਲੀਂ ਚਾਰਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેગળામાંચારમાળાપહેરાવીનેવૈષ્ણવબન્યાતોએમાંમોટીવાતશુંછે

ਬਾਹਰਿ ਕੰਚਨੁ ਬਾਰਹਾ ਭੀਤਰਿ ਭਰੀ ਭੰਗਾਰ ॥੧੪੫॥
કારણકેબહારથીતોસમાજનીસામેચોખ્ખુંસોનુંદેખાયછેપણમનમેલાંથીભરેલુંછે૧૪૫

ਕਬੀਰ ਰੋੜਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ਬਾਟ ਕਾ ਤਜਿ ਮਨ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
કબીરજીકહેછેતમારામનમાંઅભિમાનછોડીનેરસ્તાનોપથ્થરબનીરહોજેથીલોકોપસારથાય

ਐਸਾ ਕੋਈ ਦਾਸੁ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਮਿਲੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੧੪੬॥
એવોપરોપકારીભક્તહોયતોજભગવાનમળે૧૪૬

ਕਬੀਰ ਰੋੜਾ ਹੂਆ ਤ ਕਿਆ ਭਇਆ ਪੰਥੀ ਕਉ ਦੁਖੁ ਦੇਇ ॥
આમુદ્દેકબીરજીફરીકહેછેકેજોતેરસ્તાનોપથ્થરબનીજાયતોતેમાંમોટીવાતશુંછેકારણકેતેમુસાફર નાપગમાંવાગશેઅનેદુખજઆપેછે

ਐਸਾ ਤੇਰਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਜਿਉ ਧਰਨੀ ਮਹਿ ਖੇਹ ॥੧੪੭॥
જેમપૃથ્વીપરમાટીછેતેમપરમાત્માનોભક્તએવોનરમહૃદયનોહોવોજોઈએ

ਕਬੀਰ ਖੇਹ ਹੂਈ ਤਉ ਕਿਆ ਭਇਆ ਜਉ ਉਡਿ ਲਾਗੈ ਅੰਗ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોધૂળઅનેમાટીપણબનીગયાતોતેમાંકોઈમોટીવાતનથીકારણકેધૂળપણઉડી ઉડીનેશરીરનાઅંગોનેમેલાબનાવેછે

ਹਰਿ ਜਨੁ ਐਸਾ ਚਾਹੀਐ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ਸਰਬੰਗ ॥੧੪੮॥
માટેહરિનોભક્તએવોહોવોજોઈએકેપાણીદરેકવસ્તુમાંભળે૧૪૮

ਕਬੀਰ ਪਾਨੀ ਹੂਆ ਤ ਕਿਆ ਭਇਆ ਸੀਰਾ ਤਾਤਾ ਹੋਇ ॥
કબીરજીએકસારીસલાહઆપેછેકેજોતમેપાણીજેવાબનીજાઓતોતેકોઈમોટીવાતનથીકારણકે પાણીપણક્યારેકઠંડુઅનેગરમહોયછે

ਹਰਿ ਜਨੁ ਐਸਾ ਚਾਹੀਐ ਜੈਸਾ ਹਰਿ ਹੀ ਹੋਇ ॥੧੪੯॥
તેથીહરિનોભક્તએવોહોવોજોઈએકેતેહરિરૂપબને૧૪૯

ਊਚ ਭਵਨ ਕਨਕਾਮਨੀ ਸਿਖਰਿ ਧਜਾ ਫਹਰਾਇ ॥
જોતમારીપાસેમોટાઘરસંપત્તિઅનેસુંદરસ્ત્રીહોયતોબેશકખ્યાતિચારેબાજુફેલાયેલીછે

ਤਾ ਤੇ ਭਲੀ ਮਧੂਕਰੀ ਸੰਤਸੰਗਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੧੫੦॥
ફે ॥૧૫૦॥
આટલુંછતાંભિક્ષાનીરોટલીસારીછેજેનાથીસંતોનાસંગમાંપ્રભુનીસ્તુતિથાયછે૧૫૦

ਕਬੀਰ ਪਾਟਨ ਤੇ ਊਜਰੁ ਭਲਾ ਰਾਮ ਭਗਤ ਜਿਹ ਠਾਇ ॥
હેકબીરઉજ્જડવિસ્તારવસેલાશહેરકરતાંસારોછેજ્યાંપરમાત્માનાભક્તોપૂજાકરેછે

ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਬਾਹਰਾ ਜਮ ਪੁਰੁ ਮੇਰੇ ਭਾਂਇ ॥੧੫੧॥
પ્રભુપ્રેમીઓવિનાનુંસ્થાનમારામાટેયમપુરીજેવુંછે૧૫૧

ਕਬੀਰ ਗੰਗ ਜਮੁਨ ਕੇ ਅੰਤਰੇ ਸਹਜ ਸੁੰਨ ਕੇ ਘਾਟ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆપણેઆપણીજાતનેગંગાયમુનાઈડાપિંગલાનીઅંદરશૂન્યસ્થિતિમાંસ્થિરકરી છે

ਤਹਾ ਕਬੀਰੈ ਮਟੁ ਕੀਆ ਖੋਜਤ ਮੁਨਿ ਜਨ ਬਾਟ ॥੧੫੨॥
કબીરેત્યાંસ્થાનલીધુંછેજેમાર્ગઋષિમુનિઓશોધેછે૧૫૨

ਕਬੀਰ ਜੈਸੀ ਉਪਜੀ ਪੇਡ ਤੇ ਜਉ ਤੈਸੀ ਨਿਬਹੈ ਓੜਿ ॥
હેકબીરજેમનવાછોડમાંકોમળતાઅનેમૃદુતાહોયછેજોઆવીજભક્તિભાવનાઅંતસુધીરહેતો

ਹੀਰਾ ਕਿਸ ਕਾ ਬਾਪੁਰਾ ਪੁਜਹਿ ਨ ਰਤਨ ਕਰੋੜਿ ॥੧੫੩॥
એકહીરોકેવોબિચારોછેકરોડોરત્નોપણતેનેપહોંચીશકતાનથી૧૫૩

ਕਬੀਰਾ ਏਕੁ ਅਚੰਭਉ ਦੇਖਿਓ ਹੀਰਾ ਹਾਟ ਬਿਕਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેમેંએકઅદ્ભુતલીલાજોઈછેકેહીરાદુકાનપરવેચાયછેપણતેનાપારખુંઝવેરીવિના
તેમફતનાભાવમાંવેચાયછે

ਬਨਜਨਹਾਰੇ ਬਾਹਰਾ ਕਉਡੀ ਬਦਲੈ ਜਾਇ ॥੧੫੪॥
આમનુષ્યજન્મહીરાજેવોઅમૂલ્યછેજેપ્રભુભક્તિમાંતેનોઉપયોગનથીકરતોતેતેનેસંસારનાકાર્યો
માંવ્યર્થકરેછે૧૫૪

ਕਬੀਰਾ ਜਹਾ ਗਿਆਨੁ ਤਹ ਧਰਮੁ ਹੈ ਜਹਾ ਝੂਠੁ ਤਹ ਪਾਪੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેજ્યાંજ્ઞાનછેત્યાંધર્મછેજ્યાંઅસત્યપ્રવર્તેછેત્યાંપાપછે

ਜਹਾ ਲੋਭੁ ਤਹ ਕਾਲੁ ਹੈ ਜਹਾ ਖਿਮਾ ਤਹ ਆਪਿ ॥੧੫੫॥
જ્યાંલોભઅનેલાલચહોયછેત્યાંમૃત્યુહોયછેજ્યાંદયાઅનેક્ષમાભાવનાહોયછેત્યાંપરમેશ્વરસ્વયંછે
૧૫૫

ਕਬੀਰ ਮਾਇਆ ਤਜੀ ਤ ਕਿਆ ਭਇਆ ਜਉ ਮਾਨੁ ਤਜਿਆ ਨਹੀ ਜਾਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેમાનઅનેઅભિમાનનછોડોતોમાયાછોડવાનોકોઈફાયદોનથી

ਮਾਨ ਮੁਨੀ ਮੁਨਿਵਰ ਗਲੇ ਮਾਨੁ ਸਭੈ ਕਉ ਖਾਇ ॥੧੫੬॥
આમાનેતોમહાનઋષિમુનિઓનોપણનાશકર્યોછેહકીકતમાંમાનદરેકનેખાઈજાયછે૧૫૬

ਕਬੀਰ ਸਾਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੈ ਮਿਲਿਆ ਸਬਦੁ ਜੁ ਬਾਹਿਆ ਏਕੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેહવેમનેસાચાગુરુમળીગયાછેતેથીતેમણેમનેઉપદેશનુંતીરમાર્યું

ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਇ ਮਿਲਿ ਗਇਆ ਪਰਿਆ ਕਲੇਜੇ ਛੇਕੁ ॥੧੫੭॥
જેનેમળતાજહુંપૃથ્વીથીમળીગયોઅનેમારુંહૃદયગુરુપ્રેમમાંઅટવાઈગયું૧૫૭

ਕਬੀਰ ਸਾਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਿਆ ਕਰੈ ਜਉ ਸਿਖਾ ਮਹਿ ਚੂਕ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોશિષ્યોમાંખામીઓઅનેભૂલોહોયતોસાચાગુરુપણશુંકરીશકે

ਅੰਧੇ ਏਕ ਨ ਲਾਗਈ ਜਿਉ ਬਾਂਸੁ ਬਜਾਈਐ ਫੂਕ ॥੧੫੮॥
મૂર્ખનેગમેતેટલુંશિક્ષણઆપવામાંઆવેતેવાંસવગાડવાજેવુંછે૧૫૮

ਕਬੀਰ ਹੈ ਗੈ ਬਾਹਨ ਸਘਨ ਘਨ ਛਤ੍ਰਪਤੀ ਕੀ ਨਾਰਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેએકમોટારાજાનીરાણીજેહાથીઘોડારથવગેરેજેવીસુખસુવિધાઓથીભ
રેલીછે

ਤਾਸੁ ਪਟੰਤਰ ਨਾ ਪੁਜੈ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਪਨਿਹਾਰਿ ॥੧੫੯॥
તેસ્ત્રીનીબરાબરીકોઈકરીશકતુંનથીજેપ્રભુભક્તોનીસેવિકાછે૧૫૯

ਕਬੀਰ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਰੀ ਕਿਉ ਨਿੰਦੀਐ ਕਿਉ ਹਰਿ ਚੇਰੀ ਕਉ ਮਾਨੁ ॥
કબીરજીજનતાનેકહેછેકેશામાટેએકમહાનરાજાનીરાણીનીનિંદાકરવીજોઈએઅનેસંતમહાત્મા
નીદાસીનેશામાટેસન્માનઆપવામાંઆવેછે

ਓਹ ਮਾਂਗ ਸਵਾਰੈ ਬਿਖੈ ਕਉ ਓਹ ਸਿਮਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੧੬੦॥
તેનુંકારણએછેકેરાજાનીરાણીપોતાનાકામનીપૂર્તિમાટેપોતાનીમાંગનેસિંદૂરથીશણગારેછેઅનેદા
સીપરમાત્માનીપૂજાકરતીરહેછે૧૬૦

ਕਬੀਰ ਥੂਨੀ ਪਾਈ ਥਿਤਿ ਭਈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਧੀ ਧੀਰ ॥
હેકબીરશબ્દગુરુરૂપીસ્તંભમળ્યોત્યારેમનસ્થિરથયુંઅનેસદગુરુએધીરજઅનેઅડગનિશ્ચયઆ
પ્યો

ਕਬੀਰ ਹੀਰਾ ਬਨਜਿਆ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਤੀਰ ॥੧੬੧॥
મેંસત્સંગરૂપીમાનસરોવરનાકિનારેહરિનામરૂપીહીરાખરીધા

ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਹੀਰਾ ਜਨ ਜਉਹਰੀ ਲੇ ਕੈ ਮਾਂਡੈ ਹਾਟ ॥
હેકબીરહરિનામરૂપીહીરાનાહરિભક્તોઝવેરીઓછેજેનેલઈનેતેઓતેમનામનનીદુકાનનેશણગા
રેછે

ਜਬ ਹੀ ਪਾਈਅਹਿ ਪਾਰਖੂ ਤਬ ਹੀਰਨ ਕੀ ਸਾਟ ॥੧੬੨॥
જ્યારેકોઈઅન્યઝવેરીએટલેકેઋષિમહાત્મામળેત્યારેજતેનીકસોટીએટલેકેજ્ઞાનનીચર્ચાથાયછે૧
૬૨

ਕਬੀਰ ਕਾਮ ਪਰੇ ਹਰਿ ਸਿਮਰੀਐ ਐਸਾ ਸਿਮਰਹੁ ਨਿਤ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેજ્યારેજરૂરપડેછેત્યારેતરતજપરમાત્માનેયાદકરીએછીએભલાઈતોએ
માંજછેકેએનેરોજયાદકરવોજોઈએ

ਅਮਰਾ ਪੁਰ ਬਾਸਾ ਕਰਹੁ ਹਰਿ ਗਇਆ ਬਹੋਰੈ ਬਿਤ ॥੧੬੩॥
પછીતમનેસ્વર્ગમાંરહેવાનોલહાવોપણમળશેઅનેતમનેપરમાત્મારૂપીસંપત્તિપણમળશે૧૬૩

ਕਬੀਰ ਸੇਵਾ ਕਉ ਦੁਇ ਭਲੇ ਏਕੁ ਸੰਤੁ ਇਕੁ ਰਾਮੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેસેવામાટેમાત્રબેજબરાબરછેએકસંતઅનેએકરામ

ਰਾਮੁ ਜੁ ਦਾਤਾ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਸੰਤੁ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ॥੧੬੪॥
કારણકેરામમુક્તિદાતાછેઅનેસંતમુક્તિદાતાનાનામનોજપકરેછે૧૬૪

ਕਬੀਰ ਜਿਹ ਮਾਰਗਿ ਪੰਡਿਤ ਗਏ ਪਾਛੈ ਪਰੀ ਬਹੀਰ ॥
હેકબીરપંડિતોજેકર્મકાંડનામાર્ગપરચાલ્યાછેતેનેસમગ્રસમાજેઅનુસર્યોછે

ਇਕ ਅਵਘਟ ਘਾਟੀ ਰਾਮ ਕੀ ਤਿਹ ਚੜਿ ਰਹਿਓ ਕਬੀਰ ॥੧੬੫॥
પ્રભુનામાર્ગનીખીણઘણીકઠિનછેજેનાપરકબીરચઢીરહ્યાછે૧૬૫

ਕਬੀਰ ਦੁਨੀਆ ਕੇ ਦੋਖੇ ਮੂਆ ਚਾਲਤ ਕੁਲ ਕੀ ਕਾਨਿ ॥
કબીરજીકહેછેકોઈવ્યક્તિદુનિયાનીફિક્સોન્સપરંપરાઅનેરિવાજોમાંમૃત્યુપામેછેઅનેતેનાપરિ
વારનારિવાજોઅપનાવેછેકેજોહુંકુળનીવિધિનકરુંતોલોકોશુંકહેશે

ਤਬ ਕੁਲੁ ਕਿਸ ਕਾ ਲਾਜਸੀ ਜਬ ਲੇ ਧਰਹਿ ਮਸਾਨਿ ॥੧੬੬॥
કબીરજીકહેછેકેહેમાણસજ્યારેતમારાસ્વજનોતમનેસ્મશાનમાંચિતામાંઅગ્નિદાહઆપશેતોપરિ
વારનીલાજકોણબચાવશે૧૬૬

ਕਬੀਰ ਡੂਬਹਿਗੋ ਰੇ ਬਾਪੁਰੇ ਬਹੁ ਲੋਗਨ ਕੀ ਕਾਨਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેઅરેકમનસીબતમેબિનજરૂરીરીતેલોકલાજમાંડૂબીજશો

ਪਾਰੋਸੀ ਕੇ ਜੋ ਹੂਆ ਤੂ ਅਪਨੇ ਭੀ ਜਾਨੁ ॥੧੬੭॥
પડોશીનેજેકંઈથયુંછેતમારેસ્વીકારવુંજોઈએકેતમારીસાથેપણએવુંજથવાનુંછેએટલેકેમૃત્યુનશ્ચિ
તછે૧૬૭

ਕਬੀਰ ਭਲੀ ਮਧੂਕਰੀ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਕੋ ਨਾਜੁ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેભિક્ષામાંમળેલીરોટલીસારીહોયછેજેમાંઅનેકપ્રકારનાઅનાજહોયછે

ਦਾਵਾ ਕਾਹੂ ਕੋ ਨਹੀ ਬਡਾ ਦੇਸੁ ਬਡ ਰਾਜੁ ॥੧੬੮॥
ભિખારીકોઈમિલકતનોદાવોકરતોનથીતેનેઆખોદેશઅનેમોટુંરાજ્યપણપોતાનુંલાગેછે૧૬૮

ਕਬੀਰ ਦਾਵੈ ਦਾਝਨੁ ਹੋਤੁ ਹੈ ਨਿਰਦਾਵੈ ਰਹੈ ਨਿਸੰਕ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેજમીનઅનેમિલકતનોદાવોકરવાથીદુઃખઅનેતકલીફજથાયછેઅનેકંઈપણ
દાવોનકરવાથીસુખપ્રાપ્તથાયછે

ਜੋ ਜਨੁ ਨਿਰਦਾਵੈ ਰਹੈ ਸੋ ਗਨੈ ਇੰਦ੍ਰ ਸੋ ਰੰਕ ॥੧੬੯॥
જેવ્યક્તિશંકાવિનારહેછેતેઇન્દ્રજેવારાજાનેપણગરીબમાનેછે૧૬૯

ਕਬੀਰ ਪਾਲਿ ਸਮੁਹਾ ਸਰਵਰੁ ਭਰਾ ਪੀ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ਨੀਰੁ ॥
હેકબીરપ્રભુનામરૂપીસરોવરકિનારાસુધીભરેલુંછેપણએપાણીકોઈપીશકતુંનથી

ਭਾਗ ਬਡੇ ਤੈ ਪਾਇਓ ਤੂੰ ਭਰਿ ਭਰਿ ਪੀਉ ਕਬੀਰ ॥੧੭੦॥
કબીરજીકહેછેકેભાગ્યથીમનેઆનામરૂપીજળમળ્યુંછેઅનેતેપૂરામનથીપીરહ્યોછું૧૭૦

ਕਬੀਰ ਪਰਭਾਤੇ ਤਾਰੇ ਖਿਸਹਿ ਤਿਉ ਇਹੁ ਖਿਸੈ ਸਰੀਰੁ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેજેમદિવસઉગતાજઆકાશનાતારાઓઅદૃશ્યથઈજાયછેતેવીજરીતેવૃ
દ્ધાવસ્થાનેકારણેઆશરીરનાશપામેછે

ਏ ਦੁਇ ਅਖਰ ਨਾ ਖਿਸਹਿ ਸੋ ਗਹਿ ਰਹਿਓ ਕਬੀਰੁ ॥੧੭੧॥
પણરામનામનાબેઅક્ષરકદીઝાંખાપડતાનથીતેથીકબીરેએમનેમનમાંવસાવ્યાછે૧૭૧

ਕਬੀਰ ਕੋਠੀ ਕਾਠ ਕੀ ਦਹ ਦਿਸਿ ਲਾਗੀ ਆਗਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆસંસારરૂપીઘરલાકડાનુંછેતેનીદસદિશાભ્રમઅનેમાયાનીઆગલપેટાયેલીછે

ਪੰਡਿਤ ਪੰਡਿਤ ਜਲਿ ਮੂਏ ਮੂਰਖ ਉਬਰੇ ਭਾਗਿ ॥੧੭੨॥
પોતાનેઋષિમાનનારાસ્વાભિમાનીઆત્માઓઆમાંબળીરહ્યાછેપણજેઓઅજ્ઞાનીનામનાસુ
શીલકહેવાયછેતેઓતેનાથીબચીગયાછે૧૭૨

ਕਬੀਰ ਸੰਸਾ ਦੂਰਿ ਕਰੁ ਕਾਗਦ ਦੇਹ ਬਿਹਾਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેમનમાંથીશંકાદૂરકરોધાર્મિકગ્રંથોનાપાઠછોડીદો

ਬਾਵਨ ਅਖਰ ਸੋਧਿ ਕੈ ਹਰਿ ਚਰਨੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥੧੭੩॥
બાવનઅક્ષરનાસારનેમાનીનેપરમાત્માનાચરણોમાંમનલગાવો૧૭૩

ਕਬੀਰ ਸੰਤੁ ਨ ਛਾਡੈ ਸੰਤਈ ਜਉ ਕੋਟਿਕ ਮਿਲਹਿ ਅਸੰਤ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેબેશકકરોડોદુષ્ટપાપીઓમળીજાયપરંતુસંતવ્યક્તિપોતાનોસ્વભાવ
છોડતોનથી

ਮਲਿਆਗਰੁ ਭੁਯੰਗਮ ਬੇਢਿਓ ਤ ਸੀਤਲਤਾ ਨ ਤਜੰਤ ॥੧੭੪॥
જેમચંદનનુંઝાડસાપથીવીંટળાયેલુંહોયછેપણતેનીશીતળતાછોડતુંનથી૧૭૪

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਭਇਆ ਪਾਇਆ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ॥
હેકબીરબ્રહ્મજ્ઞાનમેળવ્યાપછીમનઠંડુઅનેશાંતથઈગયુંછે

ਜਿਨਿ ਜੁਆਲਾ ਜਗੁ ਜਾਰਿਆ ਸੁ ਜਨ ਕੇ ਉਦਕ ਸਮਾਨਿ ॥੧੭੫॥
આખાજગતનેબાળીનાખનારીમાયાનીજ્યોતસેવકમાટેપાણીજેવીઠંડીબનીગઈછે૧૭૫

ਕਬੀਰ ਸਾਰੀ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਕੀ ਜਾਨੈ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥
હેકબીરએસર્જકનીલીલાનેકોઈજાણતુંનથી

ਕੈ ਜਾਨੈ ਆਪਨ ਧਨੀ ਕੈ ਦਾਸੁ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋਇ ॥੧੭੬॥
કાંતોતેપોતેજમલિકમાનેછેઅથવાતેનાસંગતમાંરહેનારભક્તજજાણીશકેછે૧૭૬

ਕਬੀਰ ਭਲੀ ਭਈ ਜੋ ਭਉ ਪਰਿਆ ਦਿਸਾ ਗਈਂ ਸਭ ਭੂਲਿ ॥
હેકબીરએબહુસારુંથયુંકેપરમેશ્વરનોડરમનમાંઆવીગયોજેનાકારણેસંસારનીદિશાબધુંજવિસ
રાઈગયુંછે

ਓਰਾ ਗਰਿ ਪਾਨੀ ਭਇਆ ਜਾਇ ਮਿਲਿਓ ਢਲਿ ਕੂਲਿ ॥੧੭੭॥
જેમકરાગરમીથીપીગળીનેપાણીસ્વરૂપેવહેછેઅનેઢાળમેળવીનેવહીજાયછે૧૭૭

ਕਬੀਰਾ ਧੂਰਿ ਸਕੇਲਿ ਕੈ ਪੁਰੀਆ ਬਾਂਧੀ ਦੇਹ ॥
હેકબીરપાંચતત્વોરૂપીધૂળભેળવીનેઈશ્વરેદેહરૂપીપડીકુંબનાવ્યુંછે

ਦਿਵਸ ਚਾਰਿ ਕੋ ਪੇਖਨਾ ਅੰਤਿ ਖੇਹ ਕੀ ਖੇਹ ॥੧੭੮॥
આદેહચારદિવસનોતમાશોછેછેવટેદેહનીમાટીમાટીમાંભળીજાયછે૧૭૮

ਕਬੀਰ ਸੂਰਜ ਚਾਂਦ ਕੈ ਉਦੈ ਭਈ ਸਭ ਦੇਹ ॥
હેકબીરઆશરીરનશ્વરસૂર્યઅનેચંદ્રનાઉદયજેવુંછે

ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਬਿਨੁ ਮਿਲੇ ਪਲਟਿ ਭਈ ਸਭ ਖੇਹ ॥੧੭੯॥
ગુરુપરમેશ્વરનામિલનવિનાબધુંધૂળમાંફેરવાઈજાયછે૧૭૯

ਜਹ ਅਨਭਉ ਤਹ ਭੈ ਨਹੀ ਜਹ ਭਉ ਤਹ ਹਰਿ ਨਾਹਿ ॥
હેકબીરજ્યાંપરમસત્યનુંજ્ઞાનછેત્યાંમૃત્યુનોભયનથીજ્યાંસાંસારિકભયછેત્યાંઈશ્વરનથી

ਕਹਿਓ ਕਬੀਰ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ਸੰਤ ਸੁਨਹੁ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੧੮੦॥
કબીરજીકહેછેકેમેંવિચારકરીનેકહ્યુંછેકેહેસજ્જનોતમેતેનેહૃદયથીસાંભળો૧૮૦

ਕਬੀਰ ਜਿਨਹੁ ਕਿਛੂ ਜਾਨਿਆ ਨਹੀ ਤਿਨ ਸੁਖ ਨੀਦ ਬਿਹਾਇ ॥
હેકબીરજેમનેકોઈસત્યકેજ્ઞાનમળ્યુંનથીતેઓચિંતાકર્યાવિનાશાંતિથીસૂઈરહ્યાછે

ਹਮਹੁ ਜੁ ਬੂਝਾ ਬੂਝਨਾ ਪੂਰੀ ਪਰੀ ਬਲਾਇ ॥੧੮੧॥
પણજ્યારેમનેસત્યસમજાયુંત્યારેબધીમુશ્કેલીઓદૂરથઇગઈ૧૮૧

ਕਬੀਰ ਮਾਰੇ ਬਹੁਤੁ ਪੁਕਾਰਿਆ ਪੀਰ ਪੁਕਾਰੈ ਅਉਰ ॥
કબીરજીકહેછેજ્યારેસાંસારિકઈજાઓથાયછેત્યારેમાણસપોતાનીપીડાથીખૂબરડેછે

ਲਾਗੀ ਚੋਟ ਮਰੰਮ ਕੀ ਰਹਿਓ ਕਬੀਰਾ ਠਉਰ ॥੧੮੨॥
પણહેકબીરજ્યારેકોઈનુંદિલદુભાવતુંહોયત્યારેબૂમપાડવીયોગ્યનથી૧૮૨

ਕਬੀਰ ਚੋਟ ਸੁਹੇਲੀ ਸੇਲ ਕੀ ਲਾਗਤ ਲੇਇ ਉਸਾਸ ॥
હેકબીરભાલાનીઇજાસારીછેજેનાવાગવાથીઓછામાંઓછોશ્વાસતોલઇશકાયછે

ਚੋਟ ਸਹਾਰੈ ਸਬਦ ਕੀ ਤਾਸੁ ਗੁਰੂ ਮੈ ਦਾਸ ॥੧੮੩॥
શબ્દગુરુનીવેદનાસહનકરવીબહુઅઘરીછેજેશબ્દનીવેદનાસહનકરીશકેહુંમારીજાતનેતેગુરુનો દાસમાનુંછું૧૮૩

ਕਬੀਰ ਮੁਲਾਂ ਮੁਨਾਰੇ ਕਿਆ ਚਢਹਿ ਸਾਂਈ ਨ ਬਹਰਾ ਹੋਇ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેહેમુલ્લાતુંટાવરપરબૂમોપાડવાકેમચઢેછેબૂમસાંભળનારમાલિકબહેરો નથી

ਜਾ ਕਾਰਨਿ ਤੂੰ ਬਾਂਗ ਦੇਹਿ ਦਿਲ ਹੀ ਭੀਤਰਿ ਜੋਇ ॥੧੮੪॥
જેનામાટેતુંબૂમોપડેછેતેનેતુંતારાહૃદયમાંજજો૧૮૪

ਸੇਖ ਸਬੂਰੀ ਬਾਹਰਾ ਕਿਆ ਹਜ ਕਾਬੇ ਜਾਇ ॥
હેશેખજોમનમાંસંતોષનહોયતોહજકરવાકાબાશામાટેજઈએ

ਕਬੀਰ ਜਾ ਕੀ ਦਿਲ ਸਾਬਤਿ ਨਹੀ ਤਾ ਕਉ ਕਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ॥੧੮੫॥
કબીરજીકહેછેકેજેનુંહૃદયસ્વચ્છનથીતેનેભગવાનક્યાંથીમળીશકે૧૮૫

ਕਬੀਰ ਅਲਹ ਕੀ ਕਰਿ ਬੰਦਗੀ ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥
કબીરજીવિનંતીકરેછેકેઅલ્લાહનીઉપાસનાકરોતેનુંસ્મરણકરવાથીતમામદુખઅનેપીડાદૂરથઈ જાયછે

ਦਿਲ ਮਹਿ ਸਾਂਈ ਪਰਗਟੈ ਬੁਝੈ ਬਲੰਤੀ ਨਾਂਇ ॥੧੮੬॥
એગુરુહૃદયમાંજમળેછેઅનેતેમનાનામથીજગતનીતૃષ્ણાશમીજાયછે૧૮૬

ਕਬੀਰ ਜੋਰੀ ਕੀਏ ਜੁਲਮੁ ਹੈ ਕਹਤਾ ਨਾਉ ਹਲਾਲੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેએકતોતમેનિર્દોષજીવપરબળપૂર્વકઅત્યાચારકરોછોઅનેબીજુંતમેતેનેહલાલનું નામઆપોછો

ਦਫਤਰਿ ਲੇਖਾ ਮਾਂਗੀਐ ਤਬ ਹੋਇਗੋ ਕਉਨੁ ਹਵਾਲੁ ॥੧੮੭॥
જ્યારેખુદાનાદરબારમાંતારાકર્મોનોહિસાબપૂછવામાંઆવશેત્યારેતમારુંશુંથશે૧૮૭

ਕਬੀਰ ਖੂਬੁ ਖਾਨਾ ਖੀਚਰੀ ਜਾ ਮਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੋਨੁ ॥
કબીરજીમાંસખાવાસામેવાંધોવ્યક્તકરતાંકહેછેકેદાળઅનેખીચડીનોખોરાકખૂબજસારોછેજે માંસ્વાદિષ્ટનમકીનહોયછે

ਹੇਰਾ ਰੋਟੀ ਕਾਰਨੇ ਗਲਾ ਕਟਾਵੈ ਕਉਨੁ ॥੧੮੮॥
માત્રજીભનાસ્વાદમાટેમાંસખાવામાટેજીવનેકોણમારીનાખેઅનેપછીસજાભોગવવાપોતાનુંગળું કોણકાપીનાખેહુંતેનેસ્વીકારતોનથી૧૮૮

ਕਬੀਰ ਗੁਰੁ ਲਾਗਾ ਤਬ ਜਾਨੀਐ ਮਿਟੈ ਮੋਹੁ ਤਨ ਤਾਪ ॥
કબીરજીકહેછેકેગુરુસાથેસાક્ષાત્કારત્યારેમાનવામાંઆવેછેજ્યારેમોહઅનેશરીરનારોગોનાબૂદ થાયછે

ਹਰਖ ਸੋਗ ਦਾਝੈ ਨਹੀ ਤਬ ਹਰਿ ਆਪਹਿ ਆਪਿ ॥੧੮੯॥
પછીસુખકેદુખનીકોઈઅસરથતીનથીત્યારેપરમાત્માપોતેહોયછે૧૮૯

ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਕਹਨ ਮਹਿ ਭੇਦੁ ਹੈ ਤਾ ਮਹਿ ਏਕੁ ਬਿਚਾਰੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેરામકહેવામાંફરકછેએમાંસમજવાજેવીવાતછે

ਸੋਈ ਰਾਮੁ ਸਭੈ ਕਹਹਿ ਸੋਈ ਕਉਤਕਹਾਰ ॥੧੯੦॥
દશરથનાપુત્રશ્રીરામચંદ્રનેબધારામકહેછેઅનેસર્વવ્યાપીલીલાકરનારાસર્જકનેપણરામકહેવાયછે ૧૯૦

ਕਬੀਰ ਰਾਮੈ ਰਾਮ ਕਹੁ ਕਹਿਬੇ ਮਾਹਿ ਬਿਬੇਕ ॥
કબીરજીકહેછેકેરામરામનોજપકરતારહોજપમાંજશાણપણછે

ਏਕੁ ਅਨੇਕਹਿ ਮਿਲਿ ਗਇਆ ਏਕ ਸਮਾਨਾ ਏਕ ॥੧੯੧॥
એકરામજઅનેકસ્વરૂપોમાંબધામાંવિરાજમાનછેએકરામદરેકહૃદયમાંવસેછેતેએકસમાનછે૧૯ ૧

ਕਬੀਰ ਜਾ ਘਰ ਸਾਧ ਨ ਸੇਵੀਅਹਿ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਹਿ ॥
કબીરજીકહેછેકેજેઘરમાંસાધુમહાપુરુષોનીસેવાનથીથતીકેઈશ્વરનીપૂજાથતીનથી

ਤੇ ਘਰ ਮਰਹਟ ਸਾਰਖੇ ਭੂਤ ਬਸਹਿ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ॥੧੯੨॥
તેઘરશબઘરજેવુંછેઅનેત્યાંમાત્રભૂતપ્રેતજરહેછે૧૯૨

ਕਬੀਰ ਗੂੰਗਾ ਹੂਆ ਬਾਵਰਾ ਬਹਰਾ ਹੂਆ ਕਾਨ ॥
કબીરજીકહેછેકેતેજીભથીમૂંગોઅનેગાંડોબનીજાયછેકાનથીબહેરાએટલેકેજેનામનમાંગુરુનોઉપ દેશપ્રસ્થાપિતથાયછેતેપોતાનીજીભથીકોઈનીનિંદાકરતોનથીકોઈનીટીકાકાનથીસાંભળતોન થી

ਪਾਵਹੁ ਤੇ ਪਿੰਗੁਲ ਭਇਆ ਮਾਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਨ ॥੧੯੩॥
તેમજપગેથીઅપંગબનેછેઅનેપગેચાલીનેકોઈખરાબકામમાટેજતોનથીજેનેસદ્ગુરુએપોતાનાશ બ્દરૂપીતીરમાર્યુંહોય૧૯૩

ਕਬੀਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਰਮੇ ਬਾਹਿਆ ਬਾਨੁ ਜੁ ਏਕੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેપૂર્ણગુરુએજેમનેતેમનાઉપદેશરૂપીતીરમાર્યુંહોય

ਲਾਗਤ ਹੀ ਭੁਇ ਗਿਰਿ ਪਰਿਆ ਪਰਾ ਕਰੇਜੇ ਛੇਕੁ ॥੧੯੪॥
તેવાગતાજઅહંકારઅદૃશ્યથઈગયોઅનેહૃદયપ્રેમમાંડૂબીગયું૧૯૪

ਕਬੀਰ ਨਿਰਮਲ ਬੂੰਦ ਅਕਾਸ ਕੀ ਪਰਿ ਗਈ ਭੂਮਿ ਬਿਕਾਰ ॥
હેકબીરવરસાદનાસમયેએકશુદ્ધટીપુંઆકાશમાંથીપડ્યુંઅનેબિનજરૂરીરીતેજમીનમાંપડ્યુંઅ
નેતેનોકોઈફાયદોથયોનહીં

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਇਉ ਮਾਂਨਈ ਹੋਇ ਗਈ ਭਠ ਛਾਰ ॥੧੯੫॥
આરીતેજેમભઠ્ઠીમાંપડીનેકોઈવસ્તુબળીનેરાખથઈજાયછેતેમસત્સંગવિનાવ્યક્તિખરાબસંગમાં નાશપામેછે૧૯૫

ਕਬੀਰ ਨਿਰਮਲ ਬੂੰਦ ਅਕਾਸ ਕੀ ਲੀਨੀ ਭੂਮਿ ਮਿਲਾਇ ॥
હેકબીરજોઆકાશનુંશુદ્ધટીપુંપૃથ્વીસાથેભળીજાયતોતેનેપૃથ્વીથીઅલગકરીશકાતુંનથી

ਅਨਿਕ ਸਿਆਨੇ ਪਚਿ ਗਏ ਨਾ ਨਿਰਵਾਰੀ ਜਾਇ ॥੧੯੬॥
ઘણાહોંશિયારલોકોમૃત્યુપામેછેપરંતુશિક્ષણરૂપીટીપાનીઅસરથીકોઈફરકપડતોનથી૧૯૬

ਕਬੀਰ ਹਜ ਕਾਬੇ ਹਉ ਜਾਇ ਥਾ ਆਗੈ ਮਿਲਿਆ ਖੁਦਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેહુંહજકરવાકાબાજઈરહ્યોહતોકેઆગળમનેખુદામળીગયા

ਸਾਂਈ ਮੁਝ ਸਿਉ ਲਰਿ ਪਰਿਆ ਤੁਝੈ ਕਿਨ੍ਹਿ ਫੁਰਮਾਈ ਗਾਇ ॥੧੯੭॥
તેમાલિકમારીસાથેઝઘડોકરવાલાગ્યોઅનેતેણેકહ્યુંકેતમનેકોણેકહ્યુંકેહુંકાબામાંછું૧૯૭

ਕਬੀਰ ਹਜ ਕਾਬੈ ਹੋਇ ਹੋਇ ਗਇਆ ਕੇਤੀ ਬਾਰ ਕਬੀਰ ॥
કબીરજીકહેછેકેહુંકાબામાંહજકરવામાટેઘણીવખતગયોપરંતુ

ਸਾਂਈ ਮੁਝ ਮਹਿ ਕਿਆ ਖਤਾ ਮੁਖਹੁ ਨ ਬੋਲੈ ਪੀਰ ॥੧੯੮॥
હેસાઈમારાથીશુંભૂલથઇગઇકેજેકાબાનાપીરખુદામોઢેથીબોલતાનથી૧૯૮

ਕਬੀਰ ਜੀਅ ਜੁ ਮਾਰਹਿ ਜੋਰੁ ਕਰਿ ਕਹਤੇ ਹਹਿ ਜੁ ਹਲਾਲੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેજેઓબળથીઆત્માનીહત્યાકરેછેઅનેતેનેહલાલકહેછે

ਦਫਤਰੁ ਦਈ ਜਬ ਕਾਢਿ ਹੈ ਹੋਇਗਾ ਕਉਨੁ ਹਵਾਲੁ ॥੧੯੯॥
ત્યારેઆવાલોકોનીહાલતકેવીહશેજયારેખુદાનાદરબારમાંતેમનીભૂલોનોહિસાબમાંગવામાંઆ વશે૧૯૯

ਕਬੀਰ ਜੋਰੁ ਕੀਆ ਸੋ ਜੁਲਮੁ ਹੈ ਲੇਇ ਜਬਾਬੁ ਖੁਦਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેકોઈનીસાથેબળજબરીકરવીએગુનોછેખુદાચોક્કસથીતેનોજવાબમાંગશે

ਦਫਤਰਿ ਲੇਖਾ ਨੀਕਸੈ ਮਾਰ ਮੁਹੈ ਮੁਹਿ ਖਾਇ ॥੨੦੦॥
જ્યારેખુદાનાદરબારમાંકર્મોનોહિસાબહશેત્યારેખરાબકાર્યોનીસજાચોક્કસમળશે૨૦૦

ਕਬੀਰ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਸੁਹੇਲਾ ਜਉ ਦਿਲ ਸੂਚੀ ਹੋਇ ॥
હેકબીરદિલચોખ્ખુંહોયતોહિસાબઆપવોસરળબનીજાયછે

ਉਸੁ ਸਾਚੇ ਦੀਬਾਨ ਮਹਿ ਪਲਾ ਨ ਪਕਰੈ ਕੋਇ ॥੨੦੧॥
પ્રભુનાસાચાદરબારમાંફરીકોઈપૂછપરછથતીનથી૨૦૧

ਕਬੀਰ ਧਰਤੀ ਅਰੁ ਆਕਾਸ ਮਹਿ ਦੁਇ ਤੂੰ ਬਰੀ ਅਬਧ ॥
કબીરજીકહેછેકેધરતીઅનેઆકાશઆખીસૃષ્ટિમાંએદ્વૈતભાવતમેવિનાશવિનાફેલાયછે

ਖਟ ਦਰਸਨ ਸੰਸੇ ਪਰੇ ਅਰੁ ਚਉਰਾਸੀਹ ਸਿਧ ॥੨੦੨॥
છદર્શનયોગીસન્યાસીવૈરાગીવૈષ્ણવોવગેરેઅનેચોર્યાસીસિદ્ધોપણદ્વૈતમાંપડ્યાછેકેદ્વૈતભાવથીકે
વીરીતેબચવું૨૦૨

ਕਬੀਰ ਮੇਰਾ ਮੁਝ ਮਹਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ ॥
કબીરજી નમ્રતાપૂર્વક કહે છે કે હે ઈશ્વર! મારામાં મારું પોતાનું કંઈ નથી, જે કંઈ છે તે બધું
તમારું જ આપેલું છે.

ਤੇਰਾ ਤੁਝ ਕਉ ਸਉਪਤੇ ਕਿਆ ਲਾਗੈ ਮੇਰਾ ॥੨੦੩॥
હવેજોહુંતારીવસ્તુતનેસોંપીદઉંતોમનેકોઈનુકસાનનથીથતું૨૦૩

ਕਬੀਰ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਤੂ ਹੂਆ ਮੁਝ ਮਹਿ ਰਹਾ ਨ ਹੂੰ ॥
કબીરજીકહેછેકેહેજગદીશ્વરતમેતમારાવખાણકરોહુંતમારુંસ્વરૂપબનીગયોછુંહવેમનેઅહંકારર
હ્યોનથી

ਜਬ ਆਪਾ ਪਰ ਕਾ ਮਿਟਿ ਗਇਆ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਤੂ ॥੨੦੪॥
જ્યારેહુંમારીપરાકાષ્ઠાગુમાવીચૂક્યોછુંહુંજ્યાંપણજોઉંછુંત્યાંહુંતમનેજોઉંછું૨૦૪

ਕਬੀਰ ਬਿਕਾਰਹ ਚਿਤਵਤੇ ਝੂਠੇ ਕਰਤੇ ਆਸ ॥
કબીરજીકહેછેકેલોકોપાપઅનેદુર્ગુણોવિશેવિચારેછેઅનેખોટીઆશાઓમાંલીનરહેછે

ਮਨੋਰਥੁ ਕੋਇ ਨ ਪੂਰਿਓ ਚਾਲੇ ਊਠਿ ਨਿਰਾਸ ॥੨੦੫॥
તેમનીકોઈઈચ્છાપૂરીથતીનથીઅનેતેઓજીવનથીનિરાશથઈનેજતારહેછે૨૦૫

ਕਬੀਰ ਹਰਿ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਜੋ ਕਰੈ ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਸੰਸਾਰਿ ॥
હેકબીરજેપરમાત્માનીભક્તિકરેછેતેસંસારમાંસુખીરહેછે

ਇਤ ਉਤ ਕਤਹਿ ਨ ਡੋਲਈ ਜਿਸ ਰਾਖੈ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ॥੨੦੬॥
જેનુંસર્જનહારરક્ષણકરેછેતેઅહીંત્યાંબિલકુલફરકતોનથી૨૦૬

ਕਬੀਰ ਘਾਣੀ ਪੀੜਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਲੀਏ ਛਡਾਇ ॥
હેકબીરમનેપણપાપોનીઘાણીમાંપીસવામાંઆવતોસદગુરુએમનેઆમાંથીબચાવ્યોછે

ਪਰਾ ਪੂਰਬਲੀ ਭਾਵਨੀ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ਆਇ ॥੨੦੭॥
પૂર્વજન્મોનીશ્રદ્ધાઅનેભક્તિનુંફળમળ્યુંછે૨૦૭

ਕਬੀਰ ਟਾਲੈ ਟੋਲੈ ਦਿਨੁ ਗਇਆ ਬਿਆਜੁ ਬਢੰਤਉ ਜਾਇ ॥
હેકબીરજીવનનાદિવસોવિલંબમાંજાયછેઅનેવિકારોપારઅન્યવિકારોનુંવ્યાજચઢેછે

ਨਾ ਹਰਿ ਭਜਿਓ ਨ ਖਤੁ ਫਟਿਓ ਕਾਲੁ ਪਹੂੰਚੋ ਆਇ ॥੨੦੮॥
નતોપરમાત્માનીભક્તિકરીનતોકરેલાંકર્મોનોહિસાબરાખ્યોઅનેમૃત્યુમાથાપરઊભુંહોયછે૨૦૮

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਕਬੀਰ ਕੂਕਰੁ ਭਉਕਨਾ ਕਰੰਗ ਪਿਛੈ ਉਠਿ ਧਾਇ ॥
પાંચમાગુરુકબીરજીનાસંદર્ભમાંકહેછેહેકબીરમનરૂપીકૂતરોખૂબભસેછેઅનેલોભમાંહરામનીવ
સ્તુઓપાછળદોડેછે

ਕਰਮੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਜਿਨਿ ਹਉ ਲੀਆ ਛਡਾਇ ॥੨੦੯॥
સૌભાગ્યથીસતગુરુનેમેળવીલીધાછેજેમણેઅમનેભ્રમઅનેમાયાથીબચાવ્યાછે૨૦૯

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਕਬੀਰ ਧਰਤੀ ਸਾਧ ਕੀ ਤਸਕਰ ਬੈਸਹਿ ਗਾਹਿ ॥
હેકબીરસંતોનીભૂમિસત્સંગપરચોરઅનેલૂંટારાઓબેસીજાયતોપણ

ਧਰਤੀ ਭਾਰਿ ਨ ਬਿਆਪਈ ਉਨ ਕਉ ਲਾਹੂ ਲਾਹਿ ॥੨੧੦॥
પૃથ્વીસત્સંગનેતેમનાભારથીકોઈફરકપડતોનથીપણસારીસંગતનાકારણેચોરલૂંટારાઓનેલાભ
મળેછે૨૧૦

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਕਬੀਰ ਚਾਵਲ ਕਾਰਨੇ ਤੁਖ ਕਉ ਮੁਹਲੀ ਲਾਇ ॥
ગુરુજીકબીરજીનાસંદર્ભમાંકહેછેહેકબીરજેમચોખાનેલીધેચામડાંનેમુસળીથીમારવામાંઆવેછે

ਸੰਗਿ ਕੁਸੰਗੀ ਬੈਸਤੇ ਤਬ ਪੂਛੈ ਧਰਮ ਰਾਇ ॥੨੧੧॥
એજરીતેખરાબસંગતમાંબેઠેલાસારામાણસનીપણધર્મરાજપૂછપરછકરેછે૨૧૧

ਨਾਮਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਕਹੈ ਤਿਲੋਚਨੁ ਮੀਤ ॥
ત્રિલોચનભક્તોતેમનામિત્રનામદેવજીનેકહેછેહેમિત્રતમેમાયાનામોહમાંકેમફસાઈગયાછો

ਕਾਹੇ ਛੀਪਹੁ ਛਾਇਲੈ ਰਾਮ ਨ ਲਾਵਹੁ ਚੀਤੁ ॥੨੧੨॥
તમેઆકપડાંનેસીવવામાંવ્યસ્તછોઈશ્વરનીભક્તિમાંકેમમનનથીલગાવતા૨૧૨

ਨਾਮਾ ਕਹੈ ਤਿਲੋਚਨਾ ਮੁਖ ਤੇ ਰਾਮੁ ਸੰਮ੍ਹਾਲਿ ॥
નામદેવજીજવાબઆપેછેહેત્રિલોચનહુંમારામુખથીપરમાત્માનુંનામજપતોરહુંછું

ਹਾਥ ਪਾਉ ਕਰਿ ਕਾਮੁ ਸਭੁ ਚੀਤੁ ਨਿਰੰਜਨ ਨਾਲਿ ॥੨੧੩॥
હુંમારાહાથપગથીબધુંકરુંછુંઅનેતેનાથીમારુંમનઈશ્વરનાસ્મરણમાંલીનરહેછે૨૧૩

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਕਬੀਰਾ ਹਮਰਾ ਕੋ ਨਹੀ ਹਮ ਕਿਸ ਹੂ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥
ગુરુઅર્જુનદેવજીકબીરજીનેટાંકીનેકહેછેકેહેકબીરદુનિયામાંઅમારુંકોઈનથીઅનેઅમેકોઈનાસા
થીપણનથી

ਜਿਨਿ ਇਹੁ ਰਚਨੁ ਰਚਾਇਆ ਤਿਸ ਹੀ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥੨੧੪॥
બ્રહ્માંડનીરચનાકરનારપરમેશ્વરમાંસમાઈજવુંજોઈએ૨૧૪

ਕਬੀਰ ਕੀਚੜਿ ਆਟਾ ਗਿਰਿ ਪਰਿਆ ਕਿਛੂ ਨ ਆਇਓ ਹਾਥ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેસંસારરૂપીકાદવમાંલોટપાડવાછતાંકશુંપ્રાપ્તથતુંનથી

ਪੀਸਤ ਪੀਸਤ ਚਾਬਿਆ ਸੋਈ ਨਿਬਹਿਆ ਸਾਥ ॥੨੧੫॥
પીસતીવખતેજેટલુંચાવવામાંઆવેછેએટલેકેભક્તિમયસ્તુતિમાંજેટલોસમયપસારથાયછેતેઅંત
માંસાથેઆવેછે૨૧૫

ਕਬੀਰ ਮਨੁ ਜਾਨੈ ਸਭ ਬਾਤ ਜਾਨਤ ਹੀ ਅਉਗਨੁ ਕਰੈ ॥
હેકબીરમનસારુંખરાબબધુંજજાણેછેપણએજાણીનેપણપાપકરેછે

ਕਾਹੇ ਕੀ ਕੁਸਲਾਤ ਹਾਥਿ ਦੀਪੁ ਕੂਏ ਪਰੈ ॥੨੧੬॥
જેનાહાથમાંદીવોહોવાછતાંકૂવામાંપડેછેતોતેનુંભલુંકેવુંથશે૨૧૬

ਕਬੀਰ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਜਾਨ ਸਿਉ ਬਰਜੈ ਲੋਗੁ ਅਜਾਨੁ ॥
હેકબીરઅમેસજ્જનપ્રભુનાપ્રેમમાંછીએપરંતુમૂર્ખલોકોઅમનેતેમનીપૂજાકરતાઅટકાવેછે

ਤਾ ਸਿਉ ਟੂਟੀ ਕਿਉ ਬਨੈ ਜਾ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਨ ॥੨੧੭॥
જેણેઆજીવનપ્રાણઆપ્યુંછેતેનીસાથેપ્રેમતોડ્યાપછીકેવીરીતેજોડાય૨૧૭

ਕਬੀਰ ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਕਾਹੇ ਮਰਹੁ ਸਵਾਰਿ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેલોકોતેમનાઘરઅનેમકાનોનેપ્રેમકરવામાંઅનેતેમનીમાવજતકરવામાં
ફસાયેલાછે

ਕਾਰਜੁ ਸਾਢੇ ਤੀਨਿ ਹਥ ਘਨੀ ਤ ਪਉਨੇ ਚਾਰਿ ॥੨੧੮॥
પરંતુમરણોત્તરસાડાત્રણહાથઅથવાવધુમાંવધુસાડાચારહાથકબરજનસીબથવાનીછે૨૧૮

ਕਬੀਰ ਜੋ ਮੈ ਚਿਤਵਉ ਨਾ ਕਰੈ ਕਿਆ ਮੇਰੇ ਚਿਤਵੇ ਹੋਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેપરમાત્માએનથીકરતાજેહુંવિચારુંછુંપછીહુંવિચારુંતોશુંથઈશકે

ਅਪਨਾ ਚਿਤਵਿਆ ਹਰਿ ਕਰੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਚਿਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥੨੧੯॥
પરમાત્માતેનીમરજીથીતેજકરેછેજેમારામનમાંયાદપણનથીહોતું૨૧૯

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ૩

ਚਿੰਤਾ ਭਿ ਆਪਿ ਕਰਾਇਸੀ ਅਚਿੰਤੁ ਭਿ ਆਪੇ ਦੇਇ ॥
ઈશ્વરપોતેતમનેચિંતામાંમૂકેછેઅનેપોતેજજીવોનેચિંતામાંથીમુક્તકરેછે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸਾਲਾਹੀਐ ਜਿ ਸਭਨਾ ਸਾਰ ਕਰੇਇ ॥੨੨੦॥
ગુરુનાનકવિનંતીકરેછેકેતમેગુરુનીપ્રશંસાકરોજેસમગ્રવિશ્વનીસંભાળરાખેછે૨૨૦

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ૫

ਕਬੀਰ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਫਿਰਿਆ ਲਾਲਚ ਮਾਹਿ ॥
પાંચમાગુરુકબીરજીનાસંદર્ભમાંકહેછેહેકબીરઆત્માપરમાત્માનુંચિંતનકરતોનથીઅનેલોભલાલચમાંભટકેછે

ਪਾਪ ਕਰੰਤਾ ਮਰਿ ਗਇਆ ਅਉਧ ਪੁਨੀ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ॥੨੨੧॥
પાપકર્મકરવાથીઆયુષ્યપૂર્ણથાયછેઅનેતેનેમૃત્યુથાયછે૨૨૧

ਕਬੀਰ ਕਾਇਆ ਕਾਚੀ ਕਾਰਵੀ ਕੇਵਲ ਕਾਚੀ ਧਾਤੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆશરીરકાચુંમાટલુંછેમાત્રકાચુંધાતુથીબનેલોછે

ਸਾਬਤੁ ਰਖਹਿ ਤ ਰਾਮ ਭਜੁ ਨਾਹਿ ਤ ਬਿਨਠੀ ਬਾਤ ॥੨੨੨॥
જોઆનેસારુંરાખવુંહોયતોરામનુંભજનકરોનહીંતોનાશવંતગણો૨૨૨

ਕਬੀਰ ਕੇਸੋ ਕੇਸੋ ਕੂਕੀਐ ਨ ਸੋਈਐ ਅਸਾਰ ॥
કબીરજીસમજાવેછેકેભગવાનનુંભજનકરતારહોબેદરકારીથીસૂશોનહીં

ਰਾਤਿ ਦਿਵਸ ਕੇ ਕੂਕਨੇ ਕਬਹੂ ਕੇ ਸੁਨੈ ਪੁਕਾਰ ॥੨੨੩॥
રાતદિવસઆરાધનાકરવાથીકોઈનેકોઈસમયેતેઆપણીહાકલસાંભળશે૨૨૩

ਕਬੀਰ ਕਾਇਆ ਕਜਲੀ ਬਨੁ ਭਇਆ ਮਨੁ ਕੁੰਚਰੁ ਮਯ ਮੰਤੁ ॥
હેકબીરઆશરીરકાળાઘનઘોરજંગલજેવુંબનેલુંછેજેમાંમનરૂપીનશામાંધૂતહાથીછે

ਅੰਕਸੁ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਰਤਨੁ ਹੈ ਖੇਵਟੁ ਬਿਰਲਾ ਸੰਤੁ ॥੨੨੪॥
જેઆમદમસ્તહાથીનેનિયંત્રિતકરવાવાળુંજ્ઞાનરૂપીનિયંત્રણછેજેનેકોઈદુર્લભસંતજનિયંત્રિતકરી શકેછે૨૨૪

ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਰਤਨੁ ਮੁਖੁ ਕੋਥਰੀ ਪਾਰਖ ਆਗੈ ਖੋਲਿ ॥
હેકબીરરામનામરૂપીઆઅમૂલ્યપોટલીનેકોઈજ્ઞાનીસમક્ષખોલો

ਕੋਈ ਆਇ ਮਿਲੈਗੋ ਗਾਹਕੀ ਲੇਗੋ ਮਹਗੇ ਮੋਲਿ ॥੨੨੫॥
જોકોઈગ્રાહકતેનેખરીદવાઆવશેતોમોંઘાભાવેલેશે૨૨૫

ਕਬੀਰ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਾਨਿਓ ਨਹੀ ਪਾਲਿਓ ਕਟਕੁ ਕੁਟੰਬੁ ॥
હેકબીરવ્યક્તિપોતાનાઆખાકુટુંબનુંપાલનપોષણકરેછેપરંતુઈશ્વરનુંધ્યાનનથીકરતો

ਧੰਧੇ ਹੀ ਮਹਿ ਮਰਿ ਗਇਓ ਬਾਹਰਿ ਭਈ ਨ ਬੰਬ ॥੨੨੬॥
તેસાંસારિકવ્યવસાયોમાંજમૃત્યુપામેછેપરંતુતેકોઈનેખબરપડતીનથીકેક્યારેતેદુનિયાછોડીગયો ૨૨૬

ਕਬੀਰ ਆਖੀ ਕੇਰੇ ਮਾਟੁਕੇ ਪਲੁ ਪਲੁ ਗਈ ਬਿਹਾਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેઆંખનાપલકારામાંવ્યક્તિનીઉંમરક્ષણેક્ષણેવહીજાયછે

ਮਨੁ ਜੰਜਾਲੁ ਨ ਛੋਡਈ ਜਮ ਦੀਆ ਦਮਾਮਾ ਆਇ ॥੨੨੭॥
પણતેમછતાંમનસંસારનાબંધનછોડતુંનથીઆખરેમૃત્યુનોસંદેશઆવેછે૨૨૭

ਕਬੀਰ ਤਰਵਰ ਰੂਪੀ ਰਾਮੁ ਹੈ ਫਲ ਰੂਪੀ ਬੈਰਾਗੁ ॥
કબીરજીકહેછેપરમાત્માએકવૃક્ષસમાનછેઅનેવૈરાગ્યતેનુંફળછે

ਛਾਇਆ ਰੂਪੀ ਸਾਧੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਤਜਿਆ ਬਾਦੁ ਬਿਬਾਦੁ ॥੨੨੮॥
ઋષિમહાત્માએવૃક્ષનીછાયાછેજેમણેજગતનાતમામવાદવિવાદોનેછોડીદીધાછે૨૨૮

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਬੀਜੁ ਬੋਇ ਬਾਰਹ ਮਾਸ ਫਲੰਤ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેએવુંબીજવાવોજેબારમહિનાફળઆપે

ਸੀਤਲ ਛਾਇਆ ਗਹਿਰ ਫਲ ਪੰਖੀ ਕੇਲ ਕਰੰਤ ॥੨੨੯॥
જેવૃક્ષનોછાંયડોશીતળઅનેઘેરાફળવાળાહોયપક્ષીએનીપરબેસીનેઆનંદમાણેછે૨૨૯

ਕਬੀਰ ਦਾਤਾ ਤਰਵਰੁ ਦਯਾ ਫਲੁ ਉਪਕਾਰੀ ਜੀਵੰਤ ॥
હેકબીરદાતાપરમેશ્વરએકવૃક્ષસમાનછેજેનેદયાનુંફળલાગેલુંછેતેપરોપકારકરનારચિરંજીવીછે

ਪੰਖੀ ਚਲੇ ਦਿਸਾਵਰੀ ਬਿਰਖਾ ਸੁਫਲ ਫਲੰਤ ॥੨੩੦॥
સાધુજેવાપક્ષીઓબીજાદેશોમાંજઈનેપ્રાર્થનાકરેછેકેહેસુખીવૃક્ષતમેહંમેશાસમૃદ્ધથાઓ૨૩૦

ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇ ਲਿਲਾਟ ॥
હેકબીરજેનાકપાળપરસૌભાગ્યલખેલુંહોયતેનેજઋષિઓનોસંગમળેછે

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਠਾਕ ਨ ਅਵਘਟ ਘਾਟ ॥੨੩੧॥
તેમનાસંગતમાંજમોક્ષપ્રાપ્તથાયછેઅનેમુશ્કેલમાર્ગમાંકોઈઅવરોધથતોનથી૨૩૧

ਕਬੀਰ ਏਕ ਘੜੀ ਆਧੀ ਘਰੀ ਆਧੀ ਹੂੰ ਤੇ ਆਧ ॥
કબીરજીઉપદેશઆપેછેકેઅલબત્તએકઘડીકેઅડધીઘડીઅડધીથીપણઅડધી

ਭਗਤਨ ਸੇਤੀ ਗੋਸਟੇ ਜੋ ਕੀਨੇ ਸੋ ਲਾਭ ॥੨੩੨॥
જ્યાંસુધીભક્તોસાથેજ્ઞાનગોષ્ઠીકરવામાંઆવેલાભજલાભમળેછે૨૩૨

ਕਬੀਰ ਭਾਂਗ ਮਾਛੁਲੀ ਸੁਰਾ ਪਾਨਿ ਜੋ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਖਾਂਹਿ ॥
કબીરજીમાંસમાછલીઅનેદારૂપરવાંધોઉઠાવતાકહેછેકેજેઓગાંજોદારૂપીવેછેમાંસમાછલીખા
યછે

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਨੇਮ ਕੀਏ ਤੇ ਸਭੈ ਰਸਾਤਲਿ ਜਾਂਹਿ ॥੨੩੩॥
તેનીતીર્થયાત્રાઉપવાસકર્મધર્મબધુંજફળહીનથઈજાયછે૨૩૩

ਨੀਚੇ ਲੋਇਨ ਕਰਿ ਰਹਉ ਲੇ ਸਾਜਨ ਘਟ ਮਾਹਿ ॥
હેકબીરસાજનપ્રભુનેહૃદયમાંરાખીનેનજરનીચીરાખું છું

ਸਭ ਰਸ ਖੇਲਉ ਪੀਅ ਸਉ ਕਿਸੀ ਲਖਾਵਉ ਨਾਹਿ ॥੨੩੪॥
મારાપ્રિયતમસાથેસર્વઆનંદપ્રાપ્તકરુંછુંપણહુંઆરહસ્યકોઈનેકહેતીનથી૨૩૪

ਆਠ ਜਾਮ ਚਉਸਠਿ ਘਰੀ ਤੁਅ ਨਿਰਖਤ ਰਹੈ ਜੀਉ ॥
હેપ્રભુઆઠપ્રહારચોસઠઘડીમારુંહૃદયફક્તતમનેજજોતુંરહેછે

ਨੀਚੇ ਲੋਇਨ ਕਿਉ ਕਰਉ ਸਭ ਘਟ ਦੇਖਉ ਪੀਉ ॥੨੩੫॥
જ્યારેહુંતમનેદરેકવસ્તુમાંજોઉંછુંત્યારેહુંમારીઆંખોકેમબંધકરુંછું૨૩૫

ਸੁਨੁ ਸਖੀ ਪੀਅ ਮਹਿ ਜੀਉ ਬਸੈ ਜੀਅ ਮਹਿ ਬਸੈ ਕਿ ਪੀਉ ॥
હેસખીસંભાળપતિપ્રભુમાંમારોઆત્માવસેછેઅથવાકેમારાજીવનમાંવસેલોમારોપ્રિયપ્રભુછે

ਜੀਉ ਪੀਉ ਬੂਝਉ ਨਹੀ ਘਟ ਮਹਿ ਜੀਉ ਕਿ ਪੀਉ ॥੨੩੬॥
હુંમારાઆત્માનેઅનેપ્રભુનેસમજીશક્તિનથીકેમારોઆત્મામારાહૃદયમાંછેકેપ્રિયપ્રભુછે૨૩૬

ਕਬੀਰ ਬਾਮਨੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਗਤ ਕਾ ਭਗਤਨ ਕਾ ਗੁਰੁ ਨਾਹਿ ॥
કબીરજીસ્પષ્ટશબ્દોમાંકહેછેકેબ્રાહ્મણફક્તજગતનાલોકોનાગુરુછેપરંતુભક્તોનોગુરુનથી

ਅਰਝਿ ਉਰਝਿ ਕੈ ਪਚਿ ਮੂਆ ਚਾਰਉ ਬੇਦਹੁ ਮਾਹਿ ॥੨੩੭॥
જેપોતેચારવેદનાકર્મકાંડનીમૂંઝવણમાંમરીરહ્યોછેતેનેભક્તોનોગુરુનગણીશકાયર૩૭

ਹਰਿ ਹੈ ਖਾਂਡੁ ਰੇਤੁ ਮਹਿ ਬਿਖਰੀ ਹਾਥੀ ਚੁਨੀ ਨ ਜਾਇ ॥
ઈશ્વરખાંડજેવાછેજેવિશ્વનીરેતીમાંપથરાયેલાછેતેનેઅહંકારનાહાથીતરીકેપસંદકરીશકાયનહીં

ਕਹਿ ਕਬੀਰ ਗੁਰਿ ਭਲੀ ਬੁਝਾਈ ਕੀਟੀ ਹੋਇ ਕੈ ਖਾਇ ॥੨੩੮॥
કબીરજીકહેછેકેગુરુએસરસસમજાવ્યુંછેકેઆખાંડનોઆનંદફક્તનમ્રતારૂપીચોંટીબનીનેજમેળ
વીશકાયછેર૩૮

ਕਬੀਰ ਜਉ ਤੁਹਿ ਸਾਧ ਪਿਰੰਮ ਕੀ ਸੀਸੁ ਕਾਟਿ ਕਰਿ ਗੋਇ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોતમનેઈશ્વરમળવાનીઈચ્છાહોયતોમાથુંકાપીનેબોલબનાવીલો

ਖੇਲਤ ਖੇਲਤ ਹਾਲ ਕਰਿ ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੋਇ ਤ ਹੋਇ ॥੨੩੯॥
આબોલસાથેરમતીવખતેઆનંદમાંસામેલથાઓશુંથવાનુંછેતેનીપરવાકરશોનહીંર૩૯

ਕਬੀਰ ਜਉ ਤੁਹਿ ਸਾਧ ਪਿਰੰਮ ਕੀ ਪਾਕੇ ਸੇਤੀ ਖੇਲੁ ॥
કબીરજીકહેછેકેજોતમારેપ્રભુમળવાનીઈચ્છાહોયતોપાકગુરુસાથેરમો

ਕਾਚੀ ਸਰਸਉਂ ਪੇਲਿ ਕੈ ਨਾ ਖਲਿ ਭਈ ਨ ਤੇਲੁ ॥੨੪੦॥
કારણકેકાચાગુરુથીનતોઆલોકનુંસુખમળેછેનતોપરલોકનુંજેમકાચીસરસવનેપીસવાથીનતોતે
લમળેછેનતોકેકમળેછેર૪૦

ਢੂੰਢਤ ਡੋਲਹਿ ਅੰਧ ਗਤਿ ਅਰੁ ਚੀਨਤ ਨਾਹੀ ਸੰਤ ॥
અજ્ઞાનીઓઅહીંતહીભટકેછેપણસંતોપુરુષોનેઓળખતાનથી

ਕਹਿ ਨਾਮਾ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਬਿਨੁ ਭਗਤਹੁ ਭਗਵੰਤੁ ॥੨੪੧॥
નામદેવકહેતોપછીભક્તિવિનાભગવાનકેવીરીતેમળેર૪૧

ਹਰਿ ਸੋ ਹੀਰਾ ਛਾਡਿ ਕੈ ਕਰਹਿ ਆਨ ਕੀ ਆਸ ॥
પરમાત્મારૂપીહીરાસિવાયજેઓબીજાનીઆશારાખેછે

ਤੇ ਨਰ ਦੋਜਕ ਜਾਹਿਗੇ ਸਤਿ ਭਾਖੈ ਰਵਿਦਾਸ ॥੨੪੨॥
ભક્તરવિદાસેસાચુંજકહ્યુંછેકેતેનરકમાંજજશેર૪ર

ਕਬੀਰ ਜਉ ਗ੍ਰਿਹੁ ਕਰਹਿ ਤ ਧਰਮੁ ਕਰੁ ਨਾਹੀ ਤ ਕਰੁ ਬੈਰਾਗੁ ॥
કબીરજીજનતાનેસમજાવેછેકેજોતમેગૃહસ્થજીવનઅપનાવ્યુંછેતોતમારાધર્મકર્તવ્યનુંપાલનકરો નહીંતોત્યાગીબનો

ਬੈਰਾਗੀ ਬੰਧਨੁ ਕਰੈ ਤਾ ਕੋ ਬਡੋ ਅਭਾਗੁ ॥੨੪੩॥
પણજોત્યાગીબન્યાપછીપણતમેસંસારનાબંધનમાંઆવીજાવતોએતમારુંકમનસીબીછે૨૪૩

ਸਲੋਕ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਕੇ
શ્લોકશેખફરીદની

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥੧ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਜਿਤੁ ਦਿਹਾੜੈ ਧਨ ਵਰੀ ਸਾਹੇ ਲਏ ਲਿਖਾਇ ॥
જેદિવસેસ્ત્રીઅનેજીવનાલગ્નથવાનાછેતેદિવસેમુહૂર્તપહેલેથીજલખવામાંઆવ્યાછેએટલેકેમૃત્યુતે મજજન્મદિવસપૂર્વનિર્ધારિતછે

ਮਲਕੁ ਜਿ ਕੰਨੀ ਸੁਣੀਦਾ ਮੁਹੁ ਦੇਖਾਲੇ ਆਇ ॥
જેમૃત્યુનોદેવદૂતવિશેકાનથીસાંભળવામાંઆવ્યોહતોતેઆવીનેચહેરોબતાવેછે

ਜਿੰਦੁ ਨਿਮਾਣੀ ਕਢੀਐ ਹਡਾ ਕੂ ਕੜਕਾਇ ॥
તેહાડકાંતોડીનેગરીબઆત્માનેલઈજાયછે

ਸਾਹੇ ਲਿਖੇ ਨ ਚਲਨੀ ਜਿੰਦੂ ਕੂੰ ਸਮਝਾਇ ॥
આઆત્માઓનેસારીરીતેસમજાવોકેમૃત્યુનોસમયબદલીશકાતોનથી

ਜਿੰਦੁ ਵਹੁਟੀ ਮਰਣੁ ਵਰੁ ਲੈ ਜਾਸੀ ਪਰਣਾਇ ॥
પ્રાણરૂપીકન્યાસાથેમૃત્યુરૂપીવરલગ્નનેછીનવીલેછે

ਆਪਣ ਹਥੀ ਜੋਲਿ ਕੈ ਕੈ ਗਲਿ ਲਗੈ ਧਾਇ ॥
તોપછીપોતાનાહાથેજીવનેવિદાયલીધાપછીશરીરકોનાઆલિંગનથીઆંસુવહાવશે

ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਪੁਰਸਲਾਤ ਕੰਨੀ ਨ ਸੁਣੀ ਆਇ ॥
હેજીવશુંતમેતમારાકાનથીસાંભળ્યુંનથીકેનરકનીઆગપરબનેલોપુલવાળકરતાંપણવધુઝીણોછે

ਫਰੀਦਾ ਕਿੜੀ ਪਵੰਦੀਈ ਖੜਾ ਨ ਆਪੁ ਮੁਹਾਇ ॥੧॥
ફરીદજીવિનંતીકરેછેકેઅવાજોઆવીરહ્યાછેતેમાંથીપસારથવામાટેઉભારહીનેલૂંટશોનહીં૧

ਫਰੀਦਾ ਦਰ ਦਰਵੇਸੀ ਗਾਖੜੀ ਚਲਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਤਿ ॥
હેફરીદપ્રભુનોફકીરબનવુંબહુઅઘરુંછેપણહુંસંસારીમાણસનીજેમચાલીરહ્યોછું

ਬੰਨ੍ਹਿ ਉਠਾਈ ਪੋਟਲੀ ਕਿਥੈ ਵੰਞਾ ਘਤਿ ॥੨॥
દુનિયાનાલોકોનીજેમમેંપણમાથેપોટલુંઉંચક્યુંછેતેનેછોડીનેહુંક્યાંજાઉં૨

ਕਿਝੁ ਨ ਬੁਝੈ ਕਿਝੁ ਨ ਸੁਝੈ ਦੁਨੀਆ ਗੁਝੀ ਭਾਹਿ ॥
આસંસારએકછુપીઅગ્નિછેજેમાંકશુંસમજાતુંનથી

ਸਾਂਈਂ ਮੇਰੈ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ ਨਾਹੀ ਤ ਹੰ ਭੀ ਦਝਾਂ ਆਹਿ ॥੩॥
મારામાલિકેબહુસરસકામકર્યુંજેમણેકૃપાકરીનેમનેઆમાંથીબચાવ્યોનહીંતોહુંપણતેમાંબળીગ
યોહોત૩

ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਜਾਣਾ ਤਿਲ ਥੋੜੜੇ ਸੰਮਲਿ ਬੁਕੁ ਭਰੀ ॥
હેફરીદજોમનેખબરહોતકેઆજીવનશ્વાસઓછાછેતોહુંવિચારપૂર્વકજીવનજીવ્યોહોત

ਜੇ ਜਾਣਾ ਸਹੁ ਨੰਢੜਾ ਤਾਂ ਥੋੜਾ ਮਾਣੁ ਕਰੀ ॥੪॥
અનેજોહુંજાણતોહોતકેમારામાલિકબેદરકારછેતોમેંતેમનીવાતબિલકુલપાળીનહોત૪

ਜੇ ਜਾਣਾ ਲੜੁ ਛਿਜਣਾ ਪੀਡੀ ਪਾਈਂ ਗੰਢਿ ॥
જોમનેખબરહોતકેપ્રેમનુંવર્તુળતૂટવાનુંછેતોમેંમજબૂતગાંઠબાંધીહોત

ਤੈ ਜੇਵਡੁ ਮੈ ਨਾਹਿ ਕੋ ਸਭੁ ਜਗੁ ਡਿਠਾ ਹੰਢਿ ॥੫॥
હેસાચાગુરુઆખીદુનિયાફરીનેજોઈછેપણતારાજેવુંકોઈનથીપ

ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂ ਅਕਲਿ ਲਤੀਫੁ ਕਾਲੇ ਲਿਖੁ ਨ ਲੇਖ ॥
ફરીદજીકહેછેકેઅરેભાઈજોતમેબુદ્ધિશાળીછોતોતમારામાટેખરાબકાર્યોનોહિસાબનલખો

ਆਪਨੜੇ ਗਿਰੀਵਾਨ ਮਹਿ ਸਿਰੁ ਨੀਂਵਾਂ ਕਰਿ ਦੇਖੁ ॥੬॥
તેનાબદલેપોતાનીજાતવિશેજુઓકેતમેકેવાછોસારાકાર્યોકરોછોકેખરાબકાર્યો૬

ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਤੈ ਮਾਰਨਿ ਮੁਕੀਆਂ ਤਿਨ੍ਹਾ ਨ ਮਾਰੇ ਘੁੰਮਿ ॥
ફરીદજીવિનમ્રતાપરભારમૂકતાકહેછેકેજોકોઈતમનેમુક્કોમારેતોપાછળવળીનેતેનેમારશોનહીં

ਆਪਨੜੈ ਘਰਿ ਜਾਈਐ ਪੈਰ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦੇ ਚੁੰਮਿ ॥੭॥
તેના બદલે તેના પગે લાગીને તમારા ઘરે જાઓ || ૭ ||

ਫਰੀਦਾ ਜਾਂ ਤਉ ਖਟਣ ਵੇਲ ਤਾਂ ਤੂ ਰਤਾ ਦੁਨੀ ਸਿਉ ॥
હેફરીદજ્યારેતમારેકમાવવાનોએટલેકેપ્રભુનાનામનોજપકરવાનોસમયઆવ્યોત્યારેતમેસંસાર માંલીનથઈગયાહતા

ਮਰਗ ਸਵਾਈ ਨੀਹਿ ਜਾਂ ਭਰਿਆ ਤਾਂ ਲਦਿਆ ॥੮॥
આરીતેમૃત્યુનોપાયોવધતોગયોએટલેકેમૃત્યુનજીકઆવીગયુંજ્યારેજિંદગીપુરીથઇગઈતોપાપો નોબોજોઆપીનેચાલવાલાગ્યો૮

ਦੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜੁ ਥੀਆ ਦਾੜੀ ਹੋਈ ਭੂਰ ॥
ફરીદજીસમજાવેછેકેઅરેભાઈશુંહાલતથઈગઈતમારીકાળીદાઢીપણસફેદથઈગઈછે

ਅਗਹੁ ਨੇੜਾ ਆਇਆ ਪਿਛਾ ਰਹਿਆ ਦੂਰਿ ॥੯॥
આગળઆવવાવાળોમૃત્યુનોસમયનજીકઆવીગયોછેજીવનનોસમયપણદૂરછે૯

ਦੇਖੁ ਫਰੀਦਾ ਜਿ ਥੀਆ ਸਕਰ ਹੋਈ ਵਿਸੁ ॥
ફરીદજીફરીસમજાવેછેકેજુઓકેવુંચાલેછેવૃધ્ધાવસ્થાનેકારણેમીઠીવસ્તુઓપણઝેરજેવીકડવીલા ગવાલાગીછે

ਸਾਂਈ ਬਾਝਹੁ ਆਪਣੇ ਵੇਦਣ ਕਹੀਐ ਕਿਸੁ ॥੧੦॥
મારામાલિકવિનાધડપણનીવેદનાકોનેકહું૧૦

ਫਰੀਦਾ ਅਖੀ ਦੇਖਿ ਪਤੀਣੀਆਂ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਰੀਣੇ ਕੰਨ ॥
વૃધ્ધાવસ્થાનીસ્થિતિનુંવર્ણનકરતાંફરીદજીકહેછેકેઆંખોપણજોઈનેનબળીપડીગઈછેહવેઆંખો સ્પષ્ટદેખાતીનથીઅનેકાનપણસાંભળીનેબહેરાથઈગયાછેવૃધ્ધાવસ્થાનેકારણેસાંભળતાપણન થી

ਸਾਖ ਪਕੰਦੀ ਆਈਆ ਹੋਰ ਕਰੇਂਦੀ ਵੰਨ ॥੧੧॥
યૌવનવીતવાસાથેશરીરનુંસ્વરૂપપાકીગયુંછેઅનેતેણેએકઅલગરંગલીધોછે

ਫਰੀਦਾ ਕਾਲੀਂ ਜਿਨੀ ਨ ਰਾਵਿਆ ਧਉਲੀ ਰਾਵੈ ਕੋਇ ॥
ગુરુઅમરદાસજીફરીદજીનેટાંકીનેકહેછેકેજેણેયુવાનીમાંગુરુનીપૂજાનથીકરીતેહવેવૃધ્ધાવસ્થામાં કેવીરીતેકરીશકે

ਕਰਿ ਸਾਂਈ ਸਿਉ ਪਿਰਹੜੀ ਰੰਗੁ ਨਵੇਲਾ ਹੋਇ ॥੧੨॥
યોગ્યછેકેભગવાનનેપ્રેમકરતારહોનવોરંગજન્મશે૧૨

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ૩

ਫਰੀਦਾ ਕਾਲੀ ਧਉਲੀ ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋ ਚਿਤਿ ਕਰੇ ॥
ગુરુઅમરદાસજીબાબાફરીદજીનાઉપરોક્તશ્લોકનેસમજાવતાકહેછેહેફરીદજોકોઈગુરુનેયાદકરે છેતોતેહંમેશાકરીશકેછેતેનામાટેયુવાનીકેવૃદ્ધાવસ્થાનુંકોઈમહત્વનથી

ਆਪਣਾ ਲਾਇਆ ਪਿਰਮੁ ਨ ਲਗਈ ਜੇ ਲੋਚੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ભલેબધાતેનેઇચ્છેછેપરંતુતેપોતાનેલાગુકરીનેપ્રેમઅનુભવતોનથી

ਏਹੁ ਪਿਰਮੁ ਪਿਆਲਾ ਖਸਮ ਕਾ ਜੈ ਭਾਵੈ ਤੈ ਦੇਇ ॥੧੩॥
આપ્રેમનોપ્યાલોગુરુનુંવરદાનછેજેનેચાહેતેઆપેછે૧૩

ਫਰੀਦਾ ਜਿਨ੍ ਲੋਇਣ ਜਗੁ ਮੋਹਿਆ ਸੇ ਲੋਇਣ ਮੈ ਡਿਠੁ ॥
હેફરીદમેંએવીસુંદરઆંખોપણજોઈછેજેણેલોકોનેમોહિતકર્યા

ਕਜਲ ਰੇਖ ਨ ਸਹਦਿਆ ਸੇ ਪੰਖੀ ਸੂਇ ਬਹਿਠੁ ॥੧੪॥
પહેલાતેકાજલનીરેખાપણસહનનકરતીપણહવેતેનાપરપક્ષીઓબેઠાછે૧૪

ਫਰੀਦਾ ਕੂਕੇਦਿਆ ਚਾਂਗੇਦਿਆ ਮਤੀ ਦੇਦਿਆ ਨਿਤ ॥
હેફરીદસારાપુરુષોરોજેરોજબોલાવિનેશિક્ષાઆપીનેસમજવેછેપરંતુ

ਜੋ ਸੈਤਾਨਿ ਵੰਞਾਇਆ ਸੇ ਕਿਤ ਫੇਰਹਿ ਚਿਤ ॥੧੫॥
જેલોકોનેશેતાનદ્વારાબગાડવામાંઆવેલાછેએમનુંમનસારાકાર્યોતરફકેવીરીતેબદલીશકાય૧૫

ਫਰੀਦਾ ਥੀਉ ਪਵਾਹੀ ਦਭੁ ॥
બાબાફરીદજીસમજાવેછેકેજોતમારેગુરુમેળવવોહોયતો

ਜੇ ਸਾਂਈ ਲੋੜਹਿ ਸਭੁ ॥
રસ્તાનાઘાસનીજેમનમ્રબનો

ਇਕੁ ਛਿਜਹਿ ਬਿਆ ਲਤਾੜੀਅਹਿ ॥
જેનેકોઈકાપેછેકોઈપગનીચેકચડીનાખેછેતો

ਤਾਂ ਸਾਈ ਦੈ ਦਰਿ ਵਾੜੀਅਹਿ ॥੧੬॥
પછીતેમાલિકનાદ્વારેપહોંચેછે૧૬

ਫਰੀਦਾ ਖਾਕੁ ਨ ਨਿੰਦੀਐ ਖਾਕੂ ਜੇਡੁ ਨ ਕੋਇ ॥
ફરીદજીઉપદેશઆપેછેકેમાટીનીનિંદાનકરોઆમાટીજેવુંહિતકારીકોઈનથી

ਜੀਵਦਿਆ ਪੈਰਾ ਤਲੈ ਮੁਇਆ ਉਪਰਿ ਹੋਇ ॥੧੭॥
આજીવતીવખતેપગનીચેહોયછેઅનેમૃત્યુપછીઉપરહોયછે૧૭

ਫਰੀਦਾ ਜਾ ਲਬੁ ਤਾ ਨੇਹੁ ਕਿਆ ਲਬੁ ਤ ਕੂੜਾ ਨੇਹੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેજોમનમાંલોભજહોયતોત્યાંપ્રેમકેવીરીતેહોઈશકેલોભમાંકરેલોપ્રેમખોટોનીકળેછે

ਕਿਚਰੁ ਝਤਿ ਲਘਾਈਐ ਛਪਰਿ ਤੁਟੈ ਮੇਹੁ ॥੧੮॥
જોછતજતૂટેતોવરસાદનાદિવસોમાંસમયકેવીરીતેપસારથાયએજરીતેપ્રેમક્યારેયલોભમાંટકીશ
કતોનથી૧૮

ਫਰੀਦਾ ਜੰਗਲੁ ਜੰਗਲੁ ਕਿਆ ਭਵਹਿ ਵਣਿ ਕੰਡਾ ਮੋੜੇਹਿ ॥
શિક્ષણઆપતીવખતેફરીદજીકહેછેકેઅરેભાઈશામાટેતમેવૃક્ષોઅનેછોડનેકચડીનેજંગલમાંફરો
છો

ਵਸੀ ਰਬੁ ਹਿਆਲੀਐ ਜੰਗਲੁ ਕਿਆ ਢੂਢੇਹਿ ॥੧੯॥
પ્રભુતારાહૃદયમાંવસેછેતેવનમાંકેમશોધેછે૧૯

ਫਰੀਦਾ ਇਨੀ ਨਿਕੀ ਜੰਘੀਐ ਥਲ ਡੂੰਗਰ ਭਵਿਓਮ੍ਹਿ ॥
ફરીદજીકહેછેયુવાનીનાદિવસોમાંહુંઆનાનાપગસાથેમેદાનોઅનેટેકરીઓપરફરતોહતો

ਅਜੁ ਫਰੀਦੈ ਕੂਜੜਾ ਸੈ ਕੋਹਾਂ ਥੀਓਮਿ ॥੨੦॥
પણવૃદ્ધાવસ્થાનેલીધેઆજેમાણેવજકરવામાટેનેનોલોટોપણપણસોમાઈલદૂરલાગેછે૨૦

ਫਰੀਦਾ ਰਾਤੀ ਵਡੀਆਂ ਧੁਖਿ ਧੁਖਿ ਉਠਨਿ ਪਾਸ ॥
ફરીદજીકહેછેકેરાતોલાંબીથઈગઈછેશરીરનાદરેકઅંગમાંદુખાવોથઈરહ્યોછે

ਧਿਗੁ ਤਿਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਨਾ ਵਿਡਾਣੀ ਆਸ ॥੨੧॥
એવાલોકોમાટેજીવવુંધિક્કારયોગ્યછેજેઓરબનેછોડીનેપારકીઆશામાંરહેછે૨૧

ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਮੈ ਹੋਦਾ ਵਾਰਿਆ ਮਿਤਾ ਆਇੜਿਆਂ ॥
હેફરીદજોહુંસજ્જનમહેમાનોથીકંઈકછુપાવુંતો

ਹੇੜਾ ਜਲੈ ਮਜੀਠ ਜਿਉ ਉਪਰਿ ਅੰਗਾਰਾ ॥੨੨॥
મારુશરીરઅગ્નિનાઅંગારામાંએમબળીજાયજેમપાગલપનબળેછે૨૨

ਫਰੀਦਾ ਲੋੜੈ ਦਾਖ ਬਿਜਉਰੀਆਂ ਕਿਕਰਿ ਬੀਜੈ ਜਟੁ ॥
હેફરીદએકખેડૂતબાવળવાવેછેપણબદામખાવામાંગેછે

ਹੰਢੈ ਉੰਨ ਕਤਾਇਦਾ ਪੈਧਾ ਲੋੜੈ ਪਟੁ ॥੨੩॥
તેવીજરીતેજેવ્યક્તિઊનકાંતતીહોયછેતેરેશમીકપડાપહેરવાનીઇચ્છારાખેછેએટલેકેઆત્માથોડું
કામકરેછેપરંતુવધુઅપેક્ષારાખેછે૨૩

ਫਰੀਦਾ ਗਲੀਏ ਚਿਕੜੁ ਦੂਰਿ ਘਰੁ ਨਾਲਿ ਪਿਆਰੇ ਨੇਹੁ ॥
બાબાફરીદકહેછેગલીમાંકાદવછેજેનેપ્રેમછેતેનુંઘરદૂરછે

ਚਲਾ ਤ ਭਿਜੈ ਕੰਬਲੀ ਰਹਾਂ ਤ ਤੁਟੈ ਨੇਹੁ ॥੨੪॥
જોહુંતેનેમળવાજાઉંતોવરસાદનેકારણેમારોધાબળોભીનોથઈજાયછેઅનેજોહુંનજાઉંતોમારોપ્રે
મતૂટીજાયછે૨૪

ਭਿਜਉ ਸਿਜਉ ਕੰਬਲੀ ਅਲਹ ਵਰਸਉ ਮੇਹੁ ॥
મારોધાબળોભીનોથાયઅનેપાણીથીભરાઈજાયઅલ્લાહનીકૃપાથીવરસાદવરસે

ਜਾਇ ਮਿਲਾ ਤਿਨਾ ਸਜਣਾ ਤੁਟਉ ਨਾਹੀ ਨੇਹੁ ॥੨੫॥
હુંચોક્કસપણેજઈશઅનેતેસજ્જનોનેમળીશજેથીમારોપ્રેમતેમનીસાથેતૂટીનજાય૨૫

ਫਰੀਦਾ ਮੈ ਭੋਲਾਵਾ ਪਗ ਦਾ ਮਤੁ ਮੈਲੀ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥
હેફરીદમનેમારીપાઘડીનીચિંતાહતીકેતેગંદીનથઈજાય

ਗਹਿਲਾ ਰੂਹੁ ਨ ਜਾਣਈ ਸਿਰੁ ਭੀ ਮਿਟੀ ਖਾਇ ॥੨੬॥
પરંતુગરીબઆત્માનેખબરનથીકેઆખરેમાથાનેપણમાટીખાઈજશે૨૬

ਫਰੀਦਾ ਸਕਰ ਖੰਡੁ ਨਿਵਾਤ ਗੁੜੁ ਮਾਖਿਉ ਮਾਂਝਾ ਦੁਧੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેતેમાંકોઈશંકાનથીકેખાંડખાંડખાંડનીકેન્ડીગોળમધતેમજભેંસનાદૂધવગેરેબધીવ
સ્તુઓમીઠીહોયછેપરંતુ

ਸਭੇ ਵਸਤੂ ਮਿਠੀਆਂ ਰਬ ਨ ਪੁਜਨਿ ਤੁਧੁ ॥੨੭॥
હેમારારબઆબધુંતમારીસાથેમેળખાતુંનથીકારણકેતમારુંનામસૌથીમધુરછે૨૭

ਫਰੀਦਾ ਰੋਟੀ ਮੇਰੀ ਕਾਠ ਕੀ ਲਾਵਣੁ ਮੇਰੀ ਭੁਖ ॥
ફરીદજીકહેછેકેમારીરોટલીલાકડાનીછેતેનાકારણેમારીભૂખમરીજાયછે

ਜਿਨਾ ਖਾਧੀ ਚੋਪੜੀ ਘਣੇ ਸਹਨਿਗੇ ਦੁਖ ॥੨੮॥
જેઓપાપકર્મોકરીનેઘીચોપડેલીરોટલીખાયછેતેઓનેઘણુંદુઃખથાયછે૨૮

ਰੁਖੀ ਸੁਖੀ ਖਾਇ ਕੈ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਪੀਉ ॥
બાબાફરીદજીસારીકમાણીનોસાદોખોરાકખાવાનીસૂચનાઆપતાકહેછેકેસૂકીદાળઅનેરોટલી
ખાધાપછીઠંડુપાણીપીઓ

ਫਰੀਦਾ ਦੇਖਿ ਪਰਾਈ ਚੋਪੜੀ ਨਾ ਤਰਸਾਏ ਜੀਉ ॥੨੯॥
હેફરીદપારકીઅમીરલોકોનીચોપડેલીરોટલીજોઈનેતમારાહૃદયપરદયાનકરો૨૯

ਅਜੁ ਨ ਸੁਤੀ ਕੰਤ ਸਿਉ ਅੰਗੁ ਮੁੜੇ ਮੁੜਿ ਜਾਇ ॥
હુંતોફક્તઆજેજમારાપ્રભુથીદૂરરહીછુંજેનાકારણેમારુંઆખુંશરીરમારાહાથપગદુખેછે

ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਡੋਹਾਗਣੀ ਤੁਮ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥੩੦॥
એદુહાગીનોપાસેજાઓઅનેપૂછોકેતમારીજીવનરાત્રિકેવીરીતેવીતીગઈ૩૦

ਸਾਹੁਰੈ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹੈ ਪੇਈਐ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
જેસ્ત્રીનેનતોતેનાસાસરિયામાંપરલોકઆશ્રયમળેછેનતોપિયરઆલોકમાંસ્થાનમળેછે

ਪਿਰੁ ਵਾਤੜੀ ਨ ਪੁਛਈ ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਉ ॥੩੧॥
પતિપ્રભુતેનાવિશેપૂછતાનથીતોપછીઆવીસ્ત્રીપોતાનેસુહાગણકહેછેતોતેયોગ્યનથી૩૧

ਸਾਹੁਰੈ ਪੇਈਐ ਕੰਤ ਕੀ ਕੰਤੁ ਅਗੰਮੁ ਅਥਾਹੁ ॥
પછીભલેતેસાસરીપરલોકહોયકેપિયરઆલોકઆત્માસ્ત્રીપ્રભુનીહોયછેતેઅગમ્યઅનેઅપારછે

ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜੁ ਭਾਵੈ ਬੇਪਰਵਾਹ ॥੩੨॥
ગુરુનાનકકહેછેકેવાસ્તવમાંતેજસુહાગણછેજેભગવાનનેપ્રસન્નકરેછે૩૨

ਨਾਤੀ ਧੋਤੀ ਸੰਬਹੀ ਸੁਤੀ ਆਇ ਨਚਿੰਦੁ ॥
સ્નાનકરીનેખૂબશણગારકર્યાપછીજીવસ્ત્રીચિંતાકર્યાવિનામોહનીનિંદ્રામાંસુઈગઈ

ਫਰੀਦਾ ਰਹੀ ਸੁ ਬੇੜੀ ਹਿੰਙੁ ਦੀ ਗਈ ਕਥੂਰੀ ਗੰਧੁ ॥੩੩॥
પણહેફરીદતેસ્ત્રીનીકસ્તુરીનીગંધજતીરહીઅનેતેહિંગનીવાસમાંપડેલીહતી૩૩

ਜੋਬਨ ਜਾਂਦੇ ਨਾ ਡਰਾਂ ਜੇ ਸਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਜਾਇ ॥
જોમારોપતિપ્રભુથીપ્રેમજળવાઈરહેતોમનેમારીયુવાનીગુમાવવાનોડરનથી

ਫਰੀਦਾ ਕਿਤੀਂ ਜੋਬਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਨੁ ਸੁਕਿ ਗਏ ਕੁਮਲਾਇ ॥੩੪॥
હેફરીદભગવાનનાપ્રેમવિનાઘણાજીવોનીયુવાનીસુકાઈગઈછે૩૪

ਫਰੀਦਾ ਚਿੰਤ ਖਟੋਲਾ ਵਾਣੁ ਦੁਖੁ ਬਿਰਹਿ ਵਿਛਾਵਣ ਲੇਫੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેચિંતાએઆપણોખાટલોછેજેદુખનાદોરડાથીવણાયેલોછેઅનેછૂટાપડવાનુંદુખએ
આપણોપાથરણુંઅનેરજાઈછે

ਏਹੁ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ ਤੂ ਸਾਹਿਬ ਸਚੇ ਵੇਖੁ ॥੩੫॥
હેસાચાગુરુતમેઅમારીહાલતજુઓઆજઅમારુંજીવનછે૩૫

ਬਿਰਹਾ ਬਿਰਹਾ ਆਖੀਐ ਬਿਰਹਾ ਤੂ ਸੁਲਤਾਨੁ ॥
જુદાઈવિદાયકહીનેસૌદુઃખીથઈરહ્યાછેહેજુદાઈતમેરાજાછો

ਫਰੀਦਾ ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਬਿਰਹੁ ਨ ਊਪਜੈ ਸੋ ਤਨੁ ਜਾਣੁ ਮਸਾਨੁ ॥੩੬॥
કારણકેફરીદજીકહેછેજેદેહમાંવિદાયનથાયતેનેસ્મશાનસમાનગણોજ્યાંઅગ્નિસતતબળતોરહે
છે૩૬

ਫਰੀਦਾ ਏ ਵਿਸੁ ਗੰਦਲਾ ਧਰੀਆਂ ਖੰਡੁ ਲਿਵਾੜਿ ॥
ફરીદજીકહેછેઆસંસારનાપદાર્થોઝેરથીભરેલીશાકજેવાછેજેખાંડરૂપીઆસક્તિનાઢગલામાંલ
પેટાયેલાછે

ਇਕਿ ਰਾਹੇਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਇਕਿ ਰਾਧੀ ਗਏ ਉਜਾੜਿ ॥੩੭॥
આપદાર્થોવાવ્યાપછીઅનેતૈયારકર્યાપછીકેટલાકલોકોમૃત્યુપામ્યાછેઅનેકેટલાકબાકીછે૩૭

ਫਰੀਦਾ ਚਾਰਿ ਗਵਾਇਆ ਹੰਢਿ ਕੈ ਚਾਰਿ ਗਵਾਇਆ ਸੰਮਿ ॥
ફરીદજીકહેછેકેહેઆત્માતમેદિવસનાચારપ્રહરમોજમસ્તીઅનેભોજનમાંવિતાવ્યાઅનેરાતનાચા
રપ્રહરસૂવામાંવિતાવ્યાપ્રભુનીભક્તિનકરી

ਲੇਖਾ ਰਬੁ ਮੰਗੇਸੀਆ ਤੂ ਆਂਹੋ ਕੇਰ੍ਹੇ ਕੰਮਿ ॥੩੮॥
આખરેપ્રભુતમારીપાસેહિસાબમાંગશેકેતમેજઆકામકરતારહો૩૮

ਫਰੀਦਾ ਦਰਿ ਦਰਵਾਜੈ ਜਾਇ ਕੈ ਕਿਉ ਡਿਠੋ ਘੜੀਆਲੁ ॥
ફરીદજીપાપોઅનેદોષોથીસાવધાનકરતાકહેછેકેહેભાઈશુંતમેકોઈનાદરવાજાપરઘડિયાળવાગતાજોઈછે

ਏਹੁ ਨਿਦੋਸਾਂ ਮਾਰੀਐ ਹਮ ਦੋਸਾਂ ਦਾ ਕਿਆ ਹਾਲੁ ॥੩੯॥
જ્યારેઆગરીબનિર્દોષોજમારખાયછેતોઅમેગુનેગારોનીખબરનથીકેશુંહાલથશે૩૯

ਘੜੀਏ ਘੜੀਏ ਮਾਰੀਐ ਪਹਰੀ ਲਹੈ ਸਜਾਇ ॥
બિચારાઘડિયાળનેદરઘડીએમારપડેછેઅનેદરેકપ્રહરઉપરાંતસજાપામેછે

ਸੋ ਹੇੜਾ ਘੜੀਆਲ ਜਿਉ ਡੁਖੀ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥੪੦॥
તેશરીરજેદોષિતછેઘડિયાળનીજેમપોતાનીઉંમરરૂપીરાતઆરીતેદુઃખમાંવિતાવેછે૪૦

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਬੁਢਾ ਹੋਆ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਕੰਬਣਿ ਲਗੀ ਦੇਹ ॥
શેખફરીદહવેવૃદ્ધથઈગયાછેવૃદ્ધાવસ્થાનેકારણેતેમનુંશરીરધ્રુજવાલાગ્યુંછે

ਜੇ ਸਉ ਵਰ੍ਹਿਆ ਜੀਵਣਾ ਭੀ ਤਨੁ ਹੋਸੀ ਖੇਹ ॥੪੧॥
જોસોવર્ષજીવવામળેતોપણઆદેહનેમાટીજબનીજશે૪૧

ਫਰੀਦਾ ਬਾਰਿ ਪਰਾਇਐ ਬੈਸਣਾ ਸਾਂਈ ਮੁਝੈ ਨ ਦੇਹਿ ॥
ફરીદજીવિનંતીકરેછેકેહેમાલિકમનેપરાયાદ્વારપરબેસવાનદોએટલેકેકોઈનાપરનિર્ભરનરહો

ਜੇ ਤੂ ਏਵੈ ਰਖਸੀ ਜੀਉ ਸਰੀਰਹੁ ਲੇਹਿ ॥੪੨॥
પણજોતમેમનેકોઈનાપરનિર્ભરરાખવામાંગતાહોવતોમારોજીવશરીરમાંથીકાઢીનાખવોજસારું
છે૪૨

ਕੰਧਿ ਕੁਹਾੜਾ ਸਿਰਿ ਘੜਾ ਵਣਿ ਕੈ ਸਰੁ ਲੋਹਾਰੁ ॥
ફરીદજીલુહારનેસંબોધેછેકેતમેતમારાખભાપરકુહાડીઅનેમાથાપરપાણીનોઘડોલઈનેચાલીરહ્યા
છો

ਫਰੀਦਾ ਹਉ ਲੋੜੀ ਸਹੁ ਆਪਣਾ ਤੂ ਲੋੜਹਿ ਅੰਗਿਆਰ ॥੪੩॥
હેલુહારહુંજેઝાડનીચેબેઠોછુંતેઝાડતમેકાપવામાંગોછોફરીદજીકહેછેકેહુંબંદગીદ્વારામારાગુરુને
શોધીરહ્યોછુંઅનેતમેકોલસાનીશોધમાંછો૪૩

ਫਰੀਦਾ ਇਕਨਾ ਆਟਾ ਅਗਲਾ ਇਕਨਾ ਨਾਹੀ ਲੋਣੁ ॥
અમીરકેગરીબપરટિપ્પણીકરતાબાબાફરીદજીકહેછેઓફરીદકેટલાકપાસેજરૂરકરતાંવધુલોટ
હોયછેઅનેકેટલાકપાસેમીઠુંપણહોતુંનથી

ਅਗੈ ਗਏ ਸਿੰਞਾਪਸਨਿ ਚੋਟਾਂ ਖਾਸੀ ਕਉਣੁ ॥੪੪॥
પરલોકમાંજવાથીજખબરપડશેકેઆબેમાંથીકોનેસજાથાયછે૪૪

ਪਾਸਿ ਦਮਾਮੇ ਛਤੁ ਸਿਰਿ ਭੇਰੀ ਸਡੋ ਰਡ ॥
જેનીપાસેનગારુંછત્રીતેનામાથાપરઝૂલતીહતીશહનાઈઓગુંજીઉઠતીહતીઅનેભાટમહિમાગા
યાહતા

ਜਾਇ ਸੁਤੇ ਜੀਰਾਣ ਮਹਿ ਥੀਏ ਅਤੀਮਾ ਗਡ ॥੪੫॥
છેવટેઆવારાજાઓઅનેસમ્રાટોપણકબરોમાંકાયમમાટેસૂઈગયાઅનેઅનાથસાથેજોડાયા૪૫

ਫਰੀਦਾ ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆ ਉਸਾਰੇਦੇ ਭੀ ਗਏ ॥
હેફરીદજેમણેસુંદરમકાનોમહેલોઅનેઇમારતોબનાવ્યાતેઓપણદુનિયાછોડીગયા

ਕੂੜਾ ਸਉਦਾ ਕਰਿ ਗਏ ਗੋਰੀ ਆਇ ਪਏ ॥੪੬॥
તેઓદુનિયામાંખોટાસોદાઓકરતાતેઓકબરસ્મશાનમાંગયા૪૬

ਫਰੀਦਾ ਖਿੰਥੜਿ ਮੇਖਾ ਅਗਲੀਆ ਜਿੰਦੁ ਨ ਕਾਈ ਮੇਖ ॥
હેફરીદશરીરરૂપીકફનસાથેઅનેકજ્ઞાનતંતુઓજોડાયેલીછેપણઆત્માનીવાતનથી

ਵਾਰੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਚਲੇ ਮਸਾਇਕ ਸੇਖ ॥੪੭॥
જ્યારેતેમનોવારોઆવેછેત્યારેસૂફીપીરકેશેખબધાનીકળીગયાછે૪૭

ਫਰੀਦਾ ਦੁਹੁ ਦੀਵੀ ਬਲੰਦਿਆ ਮਲਕੁ ਬਹਿਠਾ ਆਇ ॥
હેફરીદબેઆંખોનાદીવાપ્રગટતાનીસાથેજમૃત્યુનોદેવદૂતઆવીનેબેસીગયો

ਗੜੁ ਲੀਤਾ ਘਟੁ ਲੁਟਿਆ ਦੀਵੜੇ ਗਇਆ ਬੁਝਾਇ ॥੪੮॥
તેણેશરીરરૂપીકિલ્લોકબજેકર્યોઆમઆત્માનેલૂંટીલીધોઅનેબેદીવાઓલવીનાખ્યાંએટલેકેશ
રીરનેનિર્જીવબનાવીનેઆંખનીરોશનીબંધકરીગયો૪૮

ਫਰੀਦਾ ਵੇਖੁ ਕਪਾਹੈ ਜਿ ਥੀਆ ਜਿ ਸਿਰਿ ਥੀਆ ਤਿਲਾਹ ॥
ફરીદજીકહેછેજુઓકપાસનીશુંહાલતછેજેનેગીરેટમાંકચડીનાખવામાંઆવેછેતાલનીદશાશુંથઈ
છેકચડીનેતેલકાઢીનાખ્યું

ਕਮਾਦੈ ਅਰੁ ਕਾਗਦੈ ਕੁੰਨੇ ਕੋਇਲਿਆਹ ॥
શેરડીનેસિલિન્ડરમાંનાખીનેતેનોરસકાઢવામાંઆવેછેઅનેકાગળનોપણભૂકોકરવામાંઆવેછેહો
ળીનેવારંવારઆગપરરાખીનેખોરાકરાંધવામાંઆવેછેઅનેદરરોજકોલસોબાળવામાંઆવેછે

ਮੰਦੇ ਅਮਲ ਕਰੇਦਿਆ ਏਹ ਸਜਾਇ ਤਿਨਾਹ ॥੪੯॥
જેઓખરાબકર્મકરેછેતેઓનેસખતશિક્ષામળેછે૪૯

ਫਰੀਦਾ ਕੰਨਿ ਮੁਸਲਾ ਸੂਫੁ ਗਲਿ ਦਿਲਿ ਕਾਤੀ ਗੁੜੁ ਵਾਤਿ ॥
ફરિદજીઅહંકારીફકીરોતરફઈશારોકરીનેકહેછેકેઅલબત્તખભાપરમુસલ્લાઅનેગળાપરકફનીછે
હૃદયમાંકાપવામાટેછરીછેમોઢામાંગોળજેવીમીઠીવાતકરેછે

ਬਾਹਰਿ ਦਿਸੈ ਚਾਨਣਾ ਦਿਲਿ ਅੰਧਿਆਰੀ ਰਾਤਿ ॥੫੦॥
બહારથીસમાજમાંસારામાણસોદેખાયછેપરંતુહૃદયમાંતેઓકાળીરાતજેવાદુષ્ટછે૫૦

ਫਰੀਦਾ ਰਤੀ ਰਤੁ ਨ ਨਿਕਲੈ ਜੇ ਤਨੁ ਚੀਰੈ ਕੋਇ ॥
બાબાફરીદજીકહેછેપ્રભુનીપૂજામાંલાગેલામાણસોનાશરીરનેકોઈકાપીનાખેતોપણતેમનુંલોહી નીકળતુંનથી

ਜੋ ਤਨ ਰਤੇ ਰਬ ਸਿਉ ਤਿਨ ਤਨਿ ਰਤੁ ਨ ਹੋਇ ॥੫੧॥
પણપ્રભુનીભક્તિમાંવ્યસ્તલોકોનાશરીરમાંલોહીનથીહોતું૫૧

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ૩

ਇਹੁ ਤਨੁ ਸਭੋ ਰਤੁ ਹੈ ਰਤੁ ਬਿਨੁ ਤੰਨੁ ਨ ਹੋਇ ॥
શ્રીગુરુઅમરદાસજીબાબાફરીદનાઉપરનાશ્લોકપરસ્પષ્ટતાકરેછેકેઆશરીરમાંલોહીજલોહીછેઅ નેલોહીવિનાશરીરનથી

ਜੋ ਸਹ ਰਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿਤੁ ਤਨਿ ਲੋਭੁ ਰਤੁ ਨ ਹੋਇ ॥
જેઓપોતાનાગુરુનાબંધનમાંલીનછેતેમનાશરીરમાંખરેખરલોભરૂપીલોહીનથી

ਭੈ ਪਇਐ ਤਨੁ ਖੀਣੁ ਹੋਇ ਲੋਭੁ ਰਤੁ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ ॥
ગુરુનાભયમાંરહેવાથીતેમનુંશરીરનબળુંપડીજાયછેઅનેતેમાંથીલોભલોહીનીકળેછે

ਜਿਉ ਬੈਸੰਤਰਿ ਧਾਤੁ ਸੁਧੁ ਹੋਇ ਤਿਉ ਹਰਿ ਕਾ ਭਉ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਇ ॥
જેમઅગ્નિમાંસોનાવગેરેધાતુઓશુદ્ધથાયછેતેવીજરીતેપરમાત્માનોભયદુષ્ટતાનીમલિનતાનેદૂરક રેછે

ਨਾਨਕ ਤੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਜਿ ਰਤੇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਲਾਇ ॥੫੨॥
ગુરુનાનકકહેછેકેએવાભક્તોજસુંદરછેજેપરમાત્માનીભક્તિમાંલીનહોયછેપર

ਫਰੀਦਾ ਸੋਈ ਸਰਵਰੁ ਢੂਢਿ ਲਹੁ ਜਿਥਹੁ ਲਭੀ ਵਥੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેગુરુરૂપીએવુંસરોવરશોધોજ્યાંથીબધીવસ્તુઓમળે

ਛਪੜਿ ਢੂਢੈ ਕਿਆ ਹੋਵੈ ਚਿਕੜਿ ਡੁਬੈ ਹਥੁ ॥੫੩॥
નાનુંતળાવશોધવાનોકોઈફાયદોનથીત્યાંકાદવમાંહાથડૂબીજશેએટલેકેગેરસમજનેકારણેબદ નામીથશે૫૩

ਫਰੀਦਾ ਨੰਢੀ ਕੰਤੁ ਨ ਰਾਵਿਓ ਵਡੀ ਥੀ ਮੁਈਆਸੁ ॥
હેફરીદયુવાવસ્થામાંપતિપ્રભુનુંસુખનમળેઅનેઉંમરનાઅંતેમૃત્યુપામ્યાત્યારે

ਧਨ ਕੂਕੇਂਦੀ ਗੋਰ ਮੇਂ ਤੈ ਸਹ ਨਾ ਮਿਲੀਆਸੁ ॥੫੪॥
કબરમાંરહેલીસ્ત્રીપોકારકરેછેહેપ્રભુહુંતમનેમળ્યોનથીપ૪

ਫਰੀਦਾ ਸਿਰੁ ਪਲਿਆ ਦਾੜੀ ਪਲੀ ਮੁਛਾਂ ਭੀ ਪਲੀਆਂ ॥
ફરીદજીકહેછેકેમાથાનાવાળદાઢીઅનેમૂછસફેદથઈગયાછેએટલેકેવૃધ્ધાવસ્થાઆવીગઈછે

ਰੇ ਮਨ ਗਹਿਲੇ ਬਾਵਲੇ ਮਾਣਹਿ ਕਿਆ ਰਲੀਆਂ ॥੫੫॥
પણહેપાગલમનઅત્યારેપણતમેમાત્રરંગરેલિયામાનવોછોપપ

ਫਰੀਦਾ ਕੋਠੇ ਧੁਕਣੁ ਕੇਤੜਾ ਪਿਰ ਨੀਦੜੀ ਨਿਵਾਰਿ ॥
ફરીદજીસમજાવેછેકેઘરનીછતપરવ્યક્તિકેટલીદોડીશકેછેએટલેકેઘરનીછતનીજેમઆજીવનપ
ણટૂંકુંછેતમારીઊંઘદૂરકરો

ਜੋ ਦਿਹ ਲਧੇ ਗਾਣਵੇ ਗਏ ਵਿਲਾੜਿ ਵਿਲਾੜਿ ॥੫੬॥
તમારેજેદિવસોગણવાનાહતાતેપસારથઈરહ્યાછેપ૬

ਫਰੀਦਾ ਕੋਠੇ ਮੰਡਪ ਮਾੜੀਆ ਏਤੁ ਨ ਲਾਏ ਚਿਤੁ ॥
બાબાફરીદચેતવણીઆપેછેઅનેકહેછેકેસુંદરઘરોમકાનોઅનેમહેલોમાંદિલનલગાવો

ਮਿਟੀ ਪਈ ਅਤੋਲਵੀ ਕੋਇ ਨ ਹੋਸੀ ਮਿਤੁ ॥੫੭॥
કારણકેમૃત્યુપછીતમારાપરઘણીમાટીપડશેઅનેકોઈમિત્રનહીંહોયપ૭

ਫਰੀਦਾ ਮੰਡਪ ਮਾਲੁ ਨ ਲਾਇ ਮਰਗ ਸਤਾਣੀ ਚਿਤਿ ਧਰਿ ॥
ફરીદજીફરીચેતવણીઆપેછેકેતમારાહૃદયનેમોટાઘરોઅનેસંપત્તિસાથેનજોડોમૃત્યુઅટલછેઆહં
મેશાયાદરાખો

ਸਾਈ ਜਾਇ ਸਮ੍ਹ੍ਹਾਲਿ ਜਿਥੈ ਹੀ ਤਉ ਵੰਞਣਾ ॥੫੮॥
પરલોકનુંપણસ્મરણકરોજ્યાંતમારેજવુંછેપ૮

ਫਰੀਦਾ ਜਿਨ੍ਹ੍ਹੀ ਕੰਮੀ ਨਾਹਿ ਗੁਣ ਤੇ ਕੰਮੜੇ ਵਿਸਾਰਿ ॥
શિક્ષણઆપતીવખતેફરીદજીકહેછેકેજેકામોથીકોઈફાયદોનથીએવાકામોજરાપણછોડીદો

ਮਤੁ ਸਰਮਿੰਦਾ ਥੀਵਹੀ ਸਾਂਈ ਦੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੫੯॥
અન્યથાતમારેખરાબકર્મોનેલીધેગુરુનાદરબારમાંશરમાવુંપડશેપ૯

ਫਰੀਦਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਰਿ ਚਾਕਰੀ ਦਿਲ ਦੀ ਲਾਹਿ ਭਰਾਂਦਿ ॥
ફરીદજીઉપદેશઆપેછેકેગુરુનીસેવાકરોઅનેહૃદયનોભ્રમદૂરકરો

ਦਰਵੇਸਾਂ ਨੋ ਲੋੜੀਐ ਰੁਖਾਂ ਦੀ ਜੀਰਾਂਦਿ ॥੬੦॥
ફકીરનીશબ્દોઝાડનીજેમસહનશીલહોવાજોઈએ૬૦

ਫਰੀਦਾ ਕਾਲੇ ਮੈਡੇ ਕਪੜੇ ਕਾਲਾ ਮੈਡਾ ਵੇਸੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેમારાકપડાકાળાછેમારોદેખાવપણકાળોછે

ਗੁਨਹੀ ਭਰਿਆ ਮੈ ਫਿਰਾ ਲੋਕੁ ਕਹੈ ਦਰਵੇਸੁ ॥੬੧॥
હુંપાપોથીભરપૂરછુંછતાંલોકોમનેદરવેશકહેછે૬૧

ਤਤੀ ਤੋਇ ਨ ਪਲਵੈ ਜੇ ਜਲਿ ਟੁਬੀ ਦੇਇ ॥
બળીગયેલીખેતીફરીથીહરિયાળીથતીનથીભલેતેનેઠંડાપાણીમાંગમેતેટલીડુબાડીનેરાખો

ਫਰੀਦਾ ਜੋ ਡੋਹਾਗਣਿ ਰਬ ਦੀ ਝੂਰੇਦੀ ਝੂਰੇਇ ॥੬੨॥
હેફરીદએવીજરીતેજેઆત્માસ્ત્રીપરમાત્માથીવિખુટાપડેછેતેસદાદુઃખીરહેછે૬૨

ਜਾਂ ਕੁਆਰੀ ਤਾ ਚਾਉ ਵੀਵਾਹੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ॥
જ્યારેછોકરીકુંવારીહતીત્યારેતેલગ્નકરવામાંગતીહતીજ્યારેતેણીનાલગ્નથયાત્યારેતેઘરગૃહસ્થી માંફસાઈગઈ

ਫਰੀਦਾ ਏਹੋ ਪਛੋਤਾਉ ਵਤਿ ਕੁਆਰੀ ਨ ਥੀਐ ॥੬੩॥
હેફરીદપછીતેણીનેઅફસોસથાયછેકેતેફરીથીકુંવારીનથીથઇશકતી૬૩

ਕਲਰ ਕੇਰੀ ਛਪੜੀ ਆਇ ਉਲਥੇ ਹੰਝ ॥
જોહંસકાયકલરનાતળાવમાંબેસે

ਚਿੰਜੂ ਬੋੜਨਿ੍ ਨਾ ਪੀਵਹਿ ਉਡਣ ਸੰਦੀ ਡੰਝ ॥੬੪॥
તેઓપોતાનીચાંચપાણીમાંનાખ્યાપછીપણપીતાનથીઅનેજલ્દીથીત્યાંથીઉડવાનીકોશિશકરેછે
તેવીજરીતેસંસારનીવાસનાઓનેજોઈનેપ્રભુચરણોમાંશરણલેવાનીઈચ્છાકરેછે૬૪

ਹੰਸੁ ਉਡਰਿ ਕੋਧ੍ਰੈ ਪਇਆ ਲੋਕੁ ਵਿਡਾਰਣਿ ਜਾਇ ॥
જોહંસઉડીનેકોદરાનાખેતરમાંઆવેછેતોલોકોતેનેઉડાડવાજાયછેએટલેકેજોકોઈસંતમહાત્માદુ
નિયામાંઆવેછેતોલોકોતેનેદૂરકરવાનોપ્રયાસકરેછે

ਗਹਿਲਾ ਲੋਕੁ ਨ ਜਾਣਦਾ ਹੰਸੁ ਨ ਕੋਧ੍ਰਾ ਖਾਇ ॥੬੫॥
પણભોળાલોકોનથીજાણતાકેહંસકદીકોદરાખાતોનથીએટલેકેસંતસંસારનીમોહમાયાથીઅળ
ગાહોયછે૬૫

ਚਲਿ ਚਲਿ ਗਈਆਂ ਪੰਖੀਆਂ ਜਿਨੀ੍ ਵਸਾਏ ਤਲ ॥
એજીવરૂપીપક્ષીઓનીકતારોપણએકપછીએકજતીરહીજેણેવિશ્વરૂપીસરોવરનેજીવંતકર્યુંહતું

ਫਰੀਦਾ ਸਰੁ ਭਰਿਆ ਭੀ ਚਲਸੀ ਥਕੇ ਕਵਲ ਇਕਲ ॥੬੬॥
હેફરીદઆસંસારજેવુંસરોવરપણસુકાઈજશેપણસંતનારૂપમાંમાત્રકમળજરહેશે૬૬

ਫਰੀਦਾ ਇਟ ਸਿਰਾਣੇ ਭੁਇ ਸਵਣੁ ਕੀੜਾ ਲੜਿਓ ਮਾਸਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેકેમરણોત્તરકબરમાંમાથાનીચેઈંટમૂકીનેપૃથ્વીપરસૂવુંપડશેઅનેશરીરનેજંતુઓ
કરડશે

ਕੇਤੜਿਆ ਜੁਗ ਵਾਪਰੇ ਇਕਤੁ ਪਇਆ ਪਾਸਿ ॥੬੭॥
આરીતેએકજગ્યાએપડીનેકેટલાયુગોપસારકરવાપડેછે૬૭

ਫਰੀਦਾ ਭੰਨੀ ਘੜੀ ਸਵੰਨਵੀ ਟੂਟੀ ਨਾਗਰ ਲਜੁ ॥
હેફરીદસુંદરશરીરરૂપીઘડોતૂટીગયોછેશ્વાસનાતાંતણાપણતૂટીગયાછે

ਅਜਰਾਈਲੁ ਫਰੇਸਤਾ ਕੈ ਘਰਿ ਨਾਠੀ ਅਜੁ ॥੬੮॥
હવેમૃત્યુનોદેવદૂતઇઝરાયેલકયાઘરનોમહેમાનછે૬૮

ਫਰੀਦਾ ਭੰਨੀ ਘੜੀ ਸਵੰਨਵੀ ਟੂਟੀ ਨਾਗਰ ਲਜੁ ॥
હેફરીદસુંદરદેહરૂપીઘડોનાશપામ્યોછેશ્વાસનાતાંતણાપણતૂટીગયાછે

ਜੋ ਸਜਣ ਭੁਇ ਭਾਰੁ ਥੇ ਸੇ ਕਿਉ ਆਵਹਿ ਅਜੁ ॥੬੯॥
જેવ્યક્તિપાપોનેલીધેમાત્રબોજહતોહવેતેઓફરીથીમનુષ્યજન્મકેવીરીતેમેળવીશકે૬૯

ਫਰੀਦਾ ਬੇ ਨਿਵਾਜਾ ਕੁਤਿਆ ਏਹ ਨ ਭਲੀ ਰੀਤਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેકેઓનમાજનપઢનારાકુતરાતમારોરસ્તોસાચોનથી

ਕਬਹੀ ਚਲਿ ਨ ਆਇਆ ਪੰਜੇ ਵਖਤ ਮਸੀਤਿ ॥੭੦॥
તમેક્યારેયમસ્જિદમાંપાંચસમયનીનમાજમાટેઆવતાનથી૭૦

ਉਠੁ ਫਰੀਦਾ ਉਜੂ ਸਾਜਿ ਸੁਬਹ ਨਿਵਾਜ ਗੁਜਾਰਿ ॥
રબનીબંદગીઉપાસનામાટેપ્રેરણાઆપતાબાબાફરીદકહેછેહેભાઈઉઠોહાથઅનેચહેરોધોઈલો
અનેસવારનીનમાજકરો

ਜੋ ਸਿਰੁ ਸਾਂਈ ਨਾ ਨਿਵੈ ਸੋ ਸਿਰੁ ਕਪਿ ਉਤਾਰਿ ॥੭੧॥
જેમાથુંમાલિકસમક્ષઝૂકતુંનથીતેનેગરદનમાંથીકાપીનાખવુંજોઈએ૭૧

ਜੋ ਸਿਰੁ ਸਾਈ ਨਾ ਨਿਵੈ ਸੋ ਸਿਰੁ ਕੀਜੈ ਕਾਂਇ ॥
જેમાથુંતેનાગુરુસમક્ષનનમતુંહોયતેનુંશુંકરવું

ਕੁੰਨੇ ਹੇਠਿ ਜਲਾਈਐ ਬਾਲਣ ਸੰਦੈ ਥਾਇ ॥੭੨॥
પોતેજવાબઆપેછેતેનેચુલ્હાનીચેબળતણમાંબાળીનાખવુંજોઈએ૭૨

ਫਰੀਦਾ ਕਿਥੈ ਤੈਡੇ ਮਾਪਿਆ ਜਿਨ੍ੀ ਤੂ ਜਣਿਓਹਿ ॥
બાબાફરીદસમજાવેછેકેહવેતમારામાતાપિતાક્યાંછેજેમણેતમનેજન્મઆપ્યોછે

ਤੈ ਪਾਸਹੁ ਓਇ ਲਦਿ ਗਏ ਤੂੰ ਅਜੈ ਨ ਪਤੀਣੋਹਿ ॥੭੩॥
તેઓપણતનેજોઈનેછોડીગયાછેછતાંપણતુંમાનીશકતોનથીતમારેમૃત્યુનેપણભેટવુંપડશે૭૩

ਫਰੀਦਾ ਮਨੁ ਮੈਦਾਨੁ ਕਰਿ ਟੋਏ ਟਿਬੇ ਲਾਹਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેહેમનુષ્યતમારામનનેમેદાનનીજેમસમતલકરોઅનેઉચ્ચઅનેનીચીજગ્યાદ્વૈતઅ
હંકારદૂરકરો

ਅਗੈ ਮੂਲਿ ਨ ਆਵਸੀ ਦੋਜਕ ਸੰਦੀ ਭਾਹਿ ॥੭੪॥
પછીનરકનીઆગતમનેબાળવાનહિઆવે૭૪

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਖਾਲਕੁ ਖਲਕ ਮਹਿ ਖਲਕ ਵਸੈ ਰਬ ਮਾਹਿ ॥
પાંચમાગુરુઉપદેશઆપેછેહેફરીદસર્વશક્તિમાનપરમેશ્વરપોતાનાવિશ્વમાંછેઅનેવિશ્વપરમેશ્વર માંરહેછે

ਮੰਦਾ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥੭੫॥
તોપછીકયોમાણસખરાબકહેવાયજ્યારેતેનાસિવાયકોઈનહોય૭૫

ਫਰੀਦਾ ਜਿ ਦਿਹਿ ਨਾਲਾ ਕਪਿਆ ਜੇ ਗਲੁ ਕਪਹਿ ਚੁਖ ॥
હેફરીદજેદિવસેદાયીએનાળનેકાપીહતીજોએવખતેગળુંપણકાપીનાખ્યુંહોતતોસારુંથાત

ਪਵਨਿ ਨ ਇਤੀ ਮਾਮਲੇ ਸਹਾਂ ਨ ਇਤੀ ਦੁਖ ॥੭੬॥
નહિતોઆજેમનેઆટલીતકલીફોનવેઠવીપડીહોતઅનેનતોઆટલાદુઃખોસહનકરવાપડ્યાહોત ૭૬

ਚਬਣ ਚਲਣ ਰਤੰਨ ਸੇ ਸੁਣੀਅਰ ਬਹਿ ਗਏ ॥
વૃદ્ધાવસ્થાનેકારણેશરીરનાતમામઅંગોનબળાપડીગયાછેજેનાકારણેદાંતખાવાચાવતાપગચા લવાથીઆંખોજોવાથીઅનેકાનસાંભળતાનથી

ਹੇੜੇ ਮੁਤੀ ਧਾਹ ਸੇ ਜਾਨੀ ਚਲਿ ਗਏ ॥੭੭॥
આજોઈનેશરીરઆઘાતપામેછેઅનેકહેછેકેમારાબધાસાથીઓમનેછોડીગયાછે૭૭

ਫਰੀਦਾ ਬੁਰੇ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਿ ਗੁਸਾ ਮਨਿ ਨ ਹਢਾਇ ॥
બાબાફરીદઉપદેશઆપતાકહેછેકેહેજીવજોકોઈતમારુંખરાબકરેછેતોતેનીસાથેપણસારુંકરોઅ નેતમારામનમાંગુસ્સોનઆવવાદો

ਦੇਹੀ ਰੋਗੁ ਨ ਲਗਈ ਪਲੈ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਪਾਇ ॥੭੮॥
આનાકારણેશરીરનેકોઈરોગકેબીમારીલાગતીનથીઅનેસર્વસ્વપ્રાપ્તથાયછે૭૮

ਫਰੀਦਾ ਪੰਖ ਪਰਾਹੁਣੀ ਦੁਨੀ ਸੁਹਾਵਾ ਬਾਗੁ ॥
હેફરીદઆસંસારએકસુંદરબગીચોછેજેમાંજીવરૂપીપક્ષીમહેમાનસમાનછે

ਨਉਬਤਿ ਵਜੀ ਸੁਬਹ ਸਿਉ ਚਲਣ ਕਾ ਕਰਿ ਸਾਜੁ ॥੭੯॥
સવારેજ્યારેમૃત્યુનુંરણશિંગડુંવાગેછેત્યારેબધાઉડવાનીતૈયારીકરેછે૭૯

ਫਰੀਦਾ ਰਾਤਿ ਕਥੂਰੀ ਵੰਡੀਐ ਸੁਤਿਆ ਮਿਲੈ ਨ ਭਾਉ ॥
હેફરીદજીવનરાત્રિનેઈશ્વરભક્તિસ્વરૂપેકસ્તુરીવહેંચાયછેજેઓમાયાનીનિંદ્રામાંજીવેછેતેમનેતેમ
નોહિસ્સોમળતોનથી

ਜਿੰਨ੍ਾ ਨੈਣ ਨੀਂਦ੍ਰਾਵਲੇ ਤਿੰਨ੍ਾ ਮਿਲਣੁ ਕੁਆਉ ॥੮੦॥
જેનીઆંખઆખીરાતનિંદ્રામાંહોયછેતેનેભક્તિનીકસ્તુરીમળવીમુશ્કેલછે૮૦

ਫਰੀਦਾ ਮੈ ਜਾਨਿਆ ਦੁਖੁ ਮੁਝ ਕੂ ਦੁਖੁ ਸਬਾਇਐ ਜਗਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેકેહુંસમજીરહ્યોહતોકેહુંએકલોજદુઃખીછુંપણઆદુઃખઆખીદુનિયામાંફેલાયેલું
છે

ਊਚੇ ਚੜਿ ਕੈ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹਾ ਅਗਿ ॥੮੧॥
મેંદૂરથીજોયુંતોખબરપડીકેદરેકઘરમાંદુખનીભીષણઆગછે૮૧

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਭੂਮਿ ਰੰਗਾਵਲੀ ਮੰਝਿ ਵਿਸੂਲਾ ਬਾਗ ॥
પાંચમાગુરુનેટાંકીનેફરીદજીકહેછેહેફરીદઆરંગીનસુંદરભૂમિમાંકાટોથીભરેલોઝેરીબગીચોછે

ਜੋ ਜਨ ਪੀਰਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤਿੰਨ੍ਾ ਅੰਚ ਨ ਲਾਗ ॥੮੨॥
પણજેવ્યક્તિનેગુરુપીરનીકૃપામળેછેતેનેદુખનોઅનુભવથતોનથી૮૨

ਮਹਲਾ ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਉਮਰ ਸੁਹਾਵੜੀ ਸੰਗਿ ਸੁਵੰਨੜੀ ਦੇਹ ॥
ગુરુજીફરીદજીનેટાંકીનેકહેછેહેફરીદસુંદરશરીરથીઆજીવનખૂબજસુંદરછે

ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ ਪਾਈਅਨਿ ਜਿੰਨ੍ਾ ਪਿਆਰੇ ਨੇਹ ॥੮੩॥
જેપરમાત્માનેપ્રેમકરેછેએવાવિરલાભાગ્યેજમળેછે૮૩

ਕੰਧੀ ਵਹਣ ਨ ਢਾਹਿ ਤਉ ਭੀ ਲੇਖਾ ਦੇਵਣਾ ॥
હેનદીનાવહેણતમેધારતોડતાનથીતમારેહિસાબપણઆપવોપડશે

ਜਿਧਰਿ ਰਬ ਰਜਾਇ ਵਹਣੁ ਤਿਦਾਊ ਗੰਉ ਕਰੇ ॥੮੪॥
પણજ્યાંપ્રભુનીઈચ્છાહોયપ્રવાહત્યાંજજાયછે૮૪

ਫਰੀਦਾ ਡੁਖਾ ਸੇਤੀ ਦਿਹੁ ਗਇਆ ਸੂਲਾਂ ਸੇਤੀ ਰਾਤਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેકેહેમનુષ્યદિવસદુખમાંવીત્યોઅનેરાતડંખવાગેએમવીતીગઈ

ਖੜਾ ਪੁਕਾਰੇ ਪਾਤਣੀ ਬੇੜਾ ਕਪਰ ਵਾਤਿ ॥੮੫॥
કિનારેઊભેલોનાવિકબૂમપાડીરહ્યોછેકેતારોજીવરૂપીતરાપોવાવાઝોડામાંઅટવાઈગયોછે૮૫

ਲੰਮੀ ਲੰਮੀ ਨਦੀ ਵਹੈ ਕੰਧੀ ਕੇਰੈ ਹੇਤਿ ॥
નદીકિનારાનેનષ્ટકરવામાટેખૂબલાંબીનદીવહીરહીછે

ਬੇੜੇ ਨੋ ਕਪਰੁ ਕਿਆ ਕਰੇ ਜੇ ਪਾਤਣ ਰਹੈ ਸੁਚੇਤਿ ॥੮੬॥
પણજોગુરુરૂપીનાવિકહોશિયારહોયતોજીવનનેવાવાઝોડુંપણકંઈબગાડીશકતોનથી૮૬

ਫਰੀਦਾ ਗਲੀਂ ਸੁ ਸਜਣ ਵੀਹ ਇਕੁ ਢੂੰਢੇਦੀ ਨ ਲਹਾਂ ॥
હેફરીદશબ્દોમાંસહાનુભૂતિવ્યક્તકરનારાવીસસજ્જનોજોવામળેછેપણદુખદુઃખમાંસાથઆપ
નારસાચોસાથીદારપણજોવામળતોનથી

ਧੁਖਾਂ ਜਿਉ ਮਾਂਲੀਹ ਕਾਰਣਿ ਤਿੰਨ੍ਾ ਮਾ ਪਿਰੀ ॥੮੭॥
તેપ્રિયસાચાસાથીઓનામિલનમાટેહુંગાયનાદૂધનાપાવડરનીજેમબળીરહ્યોછું૮૭

ਫਰੀਦਾ ਇਹੁ ਤਨੁ ਭਉਕਣਾ ਨਿਤ ਨਿਤ ਦੁਖੀਐ ਕਉਣੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેઆશરીરકૂતરાનીજેમભસતુંહોયછેએટલેકેદરેકસમયેઈચ્છારાખેછેતોકોણેઆના
માટેહંમેશાદુઃખીરહેવુંજોઈએ

ਕੰਨੀ ਬੁਜੇ ਦੇ ਰਹਾਂ ਕਿਤੀ ਵਗੈ ਪਉਣੁ ॥੮੮॥
મેંમારાકાનમાંરૂનાખીદીધુંછેભલેતેપવનનીજેમગમેતેટલોજોરથીબોલેહુંએનીકોઈવાતસાંભળી
શનહીં૮૮

ਫਰੀਦਾ ਰਬ ਖਜੂਰੀ ਪਕੀਆਂ ਮਾਖਿਅ ਨਈ ਵਹੰਨਿ੍ ॥
હેફરીદપરમાત્માનીખજૂરોપાકીગઈછેઅનેમધનીનદીઓવહીરહીછે

ਜੋ ਜੋ ਵੰਞੈਂ ਡੀਹੜਾ ਸੋ ਉਮਰ ਹਥ ਪਵੰਨਿ ॥੮੯॥
અહીંયાજેપણદિવસપસારથાયછેતેવ્યક્તિનીઉંમરઘટાવીરહીછે૮૯

ਫਰੀਦਾ ਤਨੁ ਸੁਕਾ ਪਿੰਜਰੁ ਥੀਆ ਤਲੀਆਂ ਖੂੰਡਹਿ ਕਾਗ ॥
બાબાફરીદકહેછેઆદેહસુકાઈનેહાડકાંનુંપીંજરૂથઇગયુંછેઅનેકાગડાપગનાતળિયાનેચાંચમા
રીરહ્યાછે

ਅਜੈ ਸੁ ਰਬੁ ਨ ਬਾਹੁੜਿਓ ਦੇਖੁ ਬੰਦੇ ਕੇ ਭਾਗ ॥੯੦॥
જુઓવ્યક્તિનુંદુર્ભાગ્યપ્રભુહજીમળ્યાનથી૯૦

ਕਾਗਾ ਕਰੰਗ ਢੰਢੋਲਿਆ ਸਗਲਾ ਖਾਇਆ ਮਾਸੁ ॥
કાગડાનેસંબોધતાફરીદજીકહેછેકેહેકાળાકાગડાચોક્કસતમેશોધીશોધીનેમારાશરીરનુંબધુજમાં
સખાઈલીધુંછે

ਏ ਦੁਇ ਨੈਨਾ ਮਤਿ ਛੁਹਉ ਪਿਰ ਦੇਖਨ ਕੀ ਆਸ ॥੯੧॥
પરંતુહવેમારીઆબેઆંખોનેસ્પર્શશોનહીંકારણકેતેમનીસાથેમનેમારાપ્રિયપ્રભુનેજોવાનીઆશા
છે૯૧

ਕਾਗਾ ਚੂੰਡਿ ਨ ਪਿੰਜਰਾ ਬਸੈ ਤ ਉਡਰਿ ਜਾਹਿ ॥
હેકાળાકાગડામારાદેહનાપીંજરાપરતુંચાંચનામારજોતુંબેઠોછેતોઅહીંથીઉડીજવુંસારુંછે

ਜਿਤੁ ਪਿੰਜਰੈ ਮੇਰਾ ਸਹੁ ਵਸੈ ਮਾਸੁ ਨ ਤਿਦੂ ਖਾਹਿ ॥੯੨॥
જેશરીરરૂપીપિંજરામાંમારોમાલિકરહેછેએનુંમાંસનખા૯૨

ਫਰੀਦਾ ਗੋਰ ਨਿਮਾਣੀ ਸਡੁ ਕਰੇ ਨਿਘਰਿਆ ਘਰਿ ਆਉ ॥
ફરીદજીકહેછેકેકબરબિચારીબોલાવેછેકેઓબેઘરજીવતમારાઘરેજતારહો

ਸਰਪਰ ਮੈਥੈ ਆਵਣਾ ਮਰਣਹੁ ਨਾ ਡਰਿਆਹੁ ॥੯੩॥
છેવટેતમારેમારીપાસેઆવવુંજપડશેતેથીમૃત્યુથીડરશોનહીં૯૩

ਏਨੀ ਲੋਇਣੀ ਦੇਖਦਿਆ ਕੇਤੀ ਚਲਿ ਗਈ ॥
આઆંખોથીજોતાજોતાકેટલીદુનિયાજતીરહીછે

ਫਰੀਦਾ ਲੋਕਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮੈ ਆਪਣੀ ਪਈ ॥੯੪॥
ફરીદજીકહેછેલોકોપોતાનાવિશેચિંતિતછેઅનેમનેમારાપ્રભુનેમળવાનીચિંતાછે૯૪

ਆਪੁ ਸਵਾਰਹਿ ਮੈ ਮਿਲਹਿ ਮੈ ਮਿਲਿਆ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ફરીદજીકહેછેકેરબમનેકહેછેકેહેફરીદજોતમેતમારીજાતનેસુધારશોતોહુંતમનેમળીશઅનેમને
મળવાથીજતમનેસાચુંસુખમળશે

ਫਰੀਦਾ ਜੇ ਤੂ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ਰਹਹਿ ਸਭੁ ਜਗੁ ਤੇਰਾ ਹੋਇ ॥੯੫॥
તુંમારીરહીશતોઆખીદુનિયાતારીથશે૯૫

ਕੰਧੀ ਉਤੈ ਰੁਖੜਾ ਕਿਚਰਕੁ ਬੰਨੈ ਧੀਰੁ ॥
નદીનાકિનારેવૃક્ષક્યાંસુધીઊભુંરહીશકે

ਫਰੀਦਾ ਕਚੈ ਭਾਂਡੈ ਰਖੀਐ ਕਿਚਰੁ ਤਾਈ ਨੀਰੁ ॥੯੬॥
હેફરીદકાચાઘડામાંપાણીક્યાંસુધીરાખીશકાયતેવીજરીતેમૃત્યુપણનિશ્ચિતછે૯૬

ਫਰੀਦਾ ਮਹਲ ਨਿਸਖਣ ਰਹਿ ਗਏ ਵਾਸਾ ਆਇਆ ਤਲਿ ॥
હેફરીદઊંચોમહેલનિર્જનરહ્યોઅનેજમીનનીનીચેકબરમાંજગ્યામળી

ਗੋਰਾਂ ਸੇ ਨਿਮਾਣੀਆ ਬਹਸਨਿ ਰੂਹਾਂ ਮਲਿ ॥
આબિચારીકબરોપરઆત્માઓહકજમાવીનેબેઠીછે

ਆਖੀਂ ਸੇਖਾ ਬੰਦਗੀ ਚਲਣੁ ਅਜੁ ਕਿ ਕਲਿ ॥੯੭॥
હેશેખફરીદપ્રભુનીભક્તિકરોકારણકેઆજેકેકાલેતમારેજવાનુંછે૯૭

ਫਰੀਦਾ ਮਉਤੈ ਦਾ ਬੰਨਾ ਏਵੈ ਦਿਸੈ ਜਿਉ ਦਰੀਆਵੈ ਢਾਹਾ ॥
બાબાફરીદકહેછેમૃત્યુનાબંધનપણએવુંજોવામાંઆવેછેકેજાણેદરિયાનોકિનારોગમેત્યારેતૂટીજા
ય

ਅਗੈ ਦੋਜਕੁ ਤਪਿਆ ਸੁਣੀਐ ਹੂਲ ਪਵੈ ਕਾਹਾਹਾ ॥
આગળગરમઅગ્નિનોનરકસંભળાયછેજ્યાંદુષ્ટપાપીઓનોઆક્રોશછે

ਇਕਨਾ ਨੋ ਸਭ ਸੋਝੀ ਆਈ ਇਕਿ ਫਿਰਦੇ ਵੇਪਰਵਾਹਾ ॥
કેટલાકનેખબરપડીગઈછેતેમણેઅહીંન્યાયીરહેવાનુંછેજ્યારેકેટલાકબેદરકારીથીજીવ્યાછે

ਅਮਲ ਜਿ ਕੀਤਿਆ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ ਸੇ ਦਰਗਹ ਓਗਾਹਾ ॥੯੮॥
દુનિયામાંકોઈએગમેતેટલાસારાખરાબકર્મોકર્યાહોયતેપ્રભુનાદરબારમાંસાક્ષીબનેછે૯૮

ਫਰੀਦਾ ਦਰੀਆਵੈ ਕੰਨ੍ਹੈ ਬਗੁਲਾ ਬੈਠਾ ਕੇਲ ਕਰੇ ॥
હેફરીદનદીનાકિનારેબેઠેલાજીવરૂપીબગલામજાકરેછે

ਕੇਲ ਕਰੇਦੇ ਹੰਝ ਨੋ ਅਚਿੰਤੇ ਬਾਜ ਪਏ ॥
મસ્તીકરતીવખતેતેનેઅચાનકએકબાજપકડેછે

ਬਾਜ ਪਏ ਤਿਸੁ ਰਬ ਦੇ ਕੇਲਾਂ ਵਿਸਰੀਆਂ ॥
પ્રભુનીઇચ્છાથીમૃત્યુરૂપીગરુડતેનેપકડીલેછેઅનેતમામરમતઅનેતમાશાભૂલીજાયછે

ਜੋ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਨ ਚੇਤੇ ਸਨਿ ਸੋ ਗਾਲੀ ਰਬ ਕੀਆਂ ॥੯੯॥
તેવીજરીતેજેમનમાંયાદનથીતેપ્રભુકરેછે૯૯

ਸਾਢੇ ਤ੍ਰੈ ਮਣ ਦੇਹੁਰੀ ਚਲੈ ਪਾਣੀ ਅੰਨਿ ॥
સાડાત્રણમનનુંશરીરઅન્નઅનેપાણીનીમદદથીચાલેછે

ਆਇਓ ਬੰਦਾ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ ਵਤਿ ਆਸੂਣੀ ਬੰਨ੍ਹਿ ॥
દુનિયામાંવ્યક્તિઘણીઆશાઓલઈનેઆવ્યોહતો

ਮਲਕਲ ਮਉਤ ਜਾਂ ਆਵਸੀ ਸਭ ਦਰਵਾਜੇ ਭੰਨਿ ॥
શરીરનાતમામદરવાજાતોડીનેમૃત્યુનોદેવદૂતઆવેછે

ਤਿਨਾ ਪਿਆਰਿਆ ਭਾਈਆਂ ਅਗੈ ਦਿਤਾ ਬੰਨਿ ॥
મરણોત્તરવ્યક્તિનાપ્રિયભાઈઓસંબંધીઓઅગ્નિસંસ્કારમાટેઅર્થીપરબાંધેછે

ਵੇਖਹੁ ਬੰਦਾ ਚਲਿਆ ਚਹੁ ਜਣਿਆ ਦੈ ਕੰਨਿ ॥
પછીજુઓવ્યક્તિનુંનસીબચારસજ્જનોનાખભાપરચાલેછે

ਫਰੀਦਾ ਅਮਲ ਜਿ ਕੀਤੇ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ ਦਰਗਹ ਆਏ ਕੰਮਿ ॥੧੦੦॥
હેફરીદદુનિયામાંજેપણસારાખરાબકાર્યોકર્યાછેતેજકામોપ્રભુનાદરબારમાંકામઆવેછે૧૦૦

ਫਰੀਦਾ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ ਪੰਖੀਆ ਜੰਗਲਿ ਜਿੰਨਾ ਵਾਸੁ ॥
ફરીદજીકહેછેકેજેપક્ષીઓજંગલમાંરહેછેતેનાપરહુંકુરબાનછું

ਕਕਰੁ ਚੁਗਨਿ ਥਲਿ ਵਸਨਿ ਰਬ ਨ ਛੋਡਨਿ ਪਾਸੁ ॥੧੦੧॥
તેઓથૂંકેછેજમીનપરરહેછેપરંતુપ્રભુનુંસ્મરણછોડતાનથી૧૦૧

ਫਰੀਦਾ ਰੁਤਿ ਫਿਰੀ ਵਣੁ ਕੰਬਿਆ ਪਤ ਝੜੇ ਝੜਿ ਪਾਹਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેકેકુદરતનાનિયમમુજબહવામાનબદલાઈગયુંછેયુવાનીપછીવૃદ્ધાવસ્થાઆવેછે
વૃક્ષરૂપશરીરધ્રુજીરહ્યુંછેપાનખરનેકારણેપાંદડાખરીરહ્યાછે

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਢੂੰਢੀਆਂ ਰਹਣੁ ਕਿਥਾਊ ਨਾਹਿ ॥੧੦੨॥
મેંચારેયદિશામાંજોયુંછેપણક્યાંયસ્થિરતાનથી૧૦૨

ਫਰੀਦਾ ਪਾੜਿ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰੀ ਕੰਬਲੜੀ ਪਹਿਰੇਉ ॥
હેફરીદહુંરેશમીકપડાનેફાડીનેટુકડાકરીનાખુંઅનેસાધારણપડદોલઇલઉં

ਜਿਨੀ ਵੇਸੀ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਸੇਈ ਵੇਸ ਕਰੇਉ ॥੧੦੩॥
જેવેશમાંમારામાલિકમળેછેહુંતેધારણકરવામાટેતૈયારછું૧૦૩

ਮਃ ੩ ॥
મહેલ૩

ਕਾਇ ਪਟੋਲਾ ਪਾੜਤੀ ਕੰਬਲੜੀ ਪਹਿਰੇਇ ॥
ગુરુઅમરદાસજીઉપરોક્તશ્લોકનોજવાબઆપેછેહેઆત્માસ્ત્રીરેશમીકપડાકેમફાડીનાખેછેસાધા
રણધાબળોપણકેમપહેરેછે

ਨਾਨਕ ਘਰ ਹੀ ਬੈਠਿਆ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਜੇ ਨੀਅਤਿ ਰਾਸਿ ਕਰੇਇ ॥੧੦੪॥
ગુરુનાનકકહેછેકેહૃદયશુદ્ધહોયતોપરમાત્માઘરેબેઠામળીજાયછે૧૦૪

ਮः ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਗਰਬੁ ਜਿਨ੍ਾ ਵਡਿਆਈਆ ਧਨਿ ਜੋਬਨਿ ਆਗਾਹ ॥
પાંચમાગુરુસંબોધેછેઓફરીદજેમનેસંપત્તિકીર્તિઅનેયુવાનીનોઅહંકારહોયછે

ਖਾਲੀ ਚਲੇ ਧਣੀ ਸਿਉ ਟਿਬੇ ਜਿਉ ਮੀਹਾਹੁ ॥੧੦੫॥
તેઓપરમાત્માનાનામથીખાલીહાથેજાયછેજેમવરસાદપડેત્યારેઉંચાટેકરાપાણીવિનાસુકાઈજા
યછે૧૦૫

ਫਰੀਦਾ ਤਿਨਾ ਮੁਖ ਡਰਾਵਣੇ ਜਿਨਾ ਵਿਸਾਰਿਓਨੁ ਨਾਉ ॥
હેફરીદતેમનાચહેરારાક્ષસોજેવાખૂબજભયંકરછેજેઓભગવાનનુંનામભૂલીગયાછે

ਐਥੈ ਦੁਖ ਘਣੇਰਿਆ ਅਗੈ ਠਉਰ ਨ ਠਾਉ ॥੧੦੬॥
આવાવ્યક્તિઓસંસારમાંઅનેકદુખોસહનકરેછેતેમનેપરલોકમાંકોઈસ્થાનમળતુંનથી૧૦૬

ਫਰੀਦਾ ਪਿਛਲ ਰਾਤਿ ਨ ਜਾਗਿਓਹਿ ਜੀਵਦੜੋ ਮੁਇਓਹਿ ॥
ફરીદજીકહેછેહેમનુષ્યજોતમેસવારેજાગતાનથીપ્રાર્થનાનાકરીતોસમજોકેતમેજીવતાહોવાછતાં
મરીગયાછો

ਜੇ ਤੈ ਰਬੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਤ ਰਬਿ ਨ ਵਿਸਰਿਓਹਿ ॥੧੦੭॥
જોતમેપ્રભુનેભૂલીગયાછોતોપ્રભુએતમનેભૂલ્યાનથીતેતમારીદરેકક્રિયાપરનજરરાખેછે૧૦૭

ਮः ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਕੰਤੁ ਰੰਗਾਵਲਾ ਵਡਾ ਵੇਮੁਹਤਾਜੁ ॥
ગુરુઅર્જુનદેવજીસંબોધનકરેછેહેફરીદમાલિકખૂબરંગીનસ્વતંત્રછે

ਅਲਹ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਏਹੁ ਸਚਾਵਾਂ ਸਾਜੁ ॥੧੦੮॥
અલ્લાહનીબંદગીમાંલીનથવુંએજસાચોશ્રૃંગારછે૧૦૮

ਮः ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਇਕੁ ਕਰਿ ਦਿਲ ਤੇ ਲਾਹਿ ਵਿਕਾਰੁ ॥
હેફરીદદુખઅનેસુખનેસમાનગણોઅનેહ્રદયમાંથીદુષ્ટતાદૂરકરો

ਅਲਹ ਭਾਵੈ ਸੋ ਭਲਾ ਤਾਂ ਲਭੀ ਦਰਬਾਰੁ ॥੧੦੯॥
અલ્લાહનેજેમંજૂરછેતેજમાનોતોજતમનેદરબારમાંમાનમળશે૧૦૯

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਦੁਨੀ ਵਜਾਈ ਵਜਦੀ ਤੂੰ ਭੀ ਵਜਹਿ ਨਾਲਿ ॥
ગુરુઅર્જુનદેવજીસંબોધનકરેછેહેફરીદજગતનાલોકોમાયાથીકામકરેછેઅનેતમેપણતેનીસાથેના
ચીરહ્યાછો

ਸੋਈ ਜੀਉ ਨ ਵਜਦਾ ਜਿਸੁ ਅਲਹੁ ਕਰਦਾ ਸਾਰ ॥੧੧੦॥
પરંતુઅલ્લાહજેનીસંભાળરાખેછેતેઆત્માઅસ્પૃશ્યરહેછે૧૧૦

ਮਃ ੫ ॥
મહેલ૫

ਫਰੀਦਾ ਦਿਲੁ ਰਤਾ ਇਸੁ ਦੁਨੀ ਸਿਉ ਦੁਨੀ ਨ ਕਿਤੈ ਕੰਮਿ ॥
હેફરીદહ્રદયઆસંસારમાંલીનથઈજાયછેપણસંસારકોઈકામનોનથી

ਮਿਸਲ ਫਕੀਰਾਂ ਗਾਖੜੀ ਸੁ ਪਾਈਐ ਪੂਰ ਕਰੰਮਿ ॥੧੧੧॥
ફકીરોનુંજીવનખૂબજમુશ્કેલછેતેઉચ્ચભાગ્યથીજપ્રાપ્તથાયછે૧૧૧

ਪਹਿਲੈ ਪਹਰੈ ਫੁਲੜਾ ਫਲੁ ਭੀ ਪਛਾ ਰਾਤਿ ॥
રાત્રિનાપ્રથમપ્રહરનીપૂજાફૂલજેવીછેઅનેછેલ્લીરાત્રિનીએટલેકેસવારનીપૂજાફળજેવીછે

ਜੋ ਜਾਗੰਨ੍ਹਿ ਲਹੰਨਿ ਸੇ ਸਾਈ ਕੰਨੋ ਦਾਤਿ ॥੧੧੨॥
જેઓવહેલીસવારેપૂજાકરેછેતેઓનેજપરમાત્માનીકૃપાનુંફળમળેછે૧૧૨

ਦਾਤੀ ਸਾਹਿਬ ਸੰਦੀਆ ਕਿਆ ਚਲੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ॥
બધાઆશીર્વાદમાલિકનાછેકોઈનેએવોઅધિકારનથીકેઆપનારનેપણતેઆપવાજોઈએ

ਇਕਿ ਜਾਗੰਦੇ ਨਾ ਲਹਨ੍ਹਿ ਇਕਨ੍ਹਾ ਸੁਤਿਆ ਦੇਇ ਉਠਾਲਿ ॥੧੧੩॥
કેટલાકજાગ્યાપછીપણતેમનાઆશીર્વાદમેળવીશકતાનથીઅનેકોઈસૂતેલાનેપણજગાડીનેઆપે
છે૧૧૩

ਢੂਢੇਦੀਏ ਸੁਹਾਗ ਕੂ ਤਉ ਤਨਿ ਕਾਈ ਕੋਰ ॥
હેજીવસ્ત્રીતમેતમારાસુહાગપ્રભુનેશોધીરહ્યાછોજોનમળેતોતમારામાંથોડીઉણપછે

ਜਿਨ੍ਹਾ ਨਾਉ ਸੁਹਾਗਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾ ਝਾਕ ਨ ਹੋਰ ॥੧੧੪॥
જેનુંનામસુહાગીનછેતેબીજાકોઈનેજોઈતાનથી૧૧૪

ਸਬਰ ਮੰਝ ਕਮਾਣ ਏ ਸਬਰੁ ਕਾ ਨੀਹਣੋ ॥
જોહૃદયમાંસહનશીલતાનીઆજ્ઞાહોયઅનેસહનશીલતાનોપોકારહોયઅને

ਸਬਰ ਸੰਦਾ ਬਾਣੁ ਖਾਲਕੁ ਖਤਾ ਨ ਕਰੀ ॥੧੧੫॥
જોતીરપણસહનશીલતાનુંહોયતોભગવાનઆતીરનુંનિશાનચૂકવાદેતાનથી૧૧૫

ਸਬਰ ਅੰਦਰਿ ਸਾਬਰੀ ਤਨੁ ਏਵੈ ਜਾਲੇਨ੍ਹਿ ॥
સહનશીલલોકોસહનશીલતામાંરહીનેકઠિનઅભ્યાસદ્વારાશરીરનેબાળેછે

ਹੋਨਿ ਨਜੀਕਿ ਖੁਦਾਇ ਦੈ ਭੇਤੁ ਨ ਕਿਸੈ ਦੇਨਿ ॥੧੧੬॥
તેઓભગવાનનીનજીકબનીજાયછેઅનેઆરહસ્યકોઈનેઆપતાનથી૧૧૬

ਸਬਰੁ ਏਹੁ ਸੁਆਉ ਜੇ ਤੂੰ ਬੰਦਾ ਦਿੜੁ ਕਰਹਿ ॥
સહનશીલતાએજીવનનુંલક્ષ્યછેહેમાણસજોતમેતેનીખાતરીકરો

ਵਧਿ ਥੀਵਹਿ ਦਰੀਆਉ ਟੁਟਿ ਨ ਥੀਵਹਿ ਵਾਹੜਾ ॥੧੧੭॥
તમેવધીનેદરિયોબનીજશોઅનેપછીતૂટીનેનાનુંનાળુંબનીશકશોનહિ૧૧૭

ਫਰੀਦਾ ਦਰਵੇਸੀ ਗਾਖੜੀ ਚੋਪੜੀ ਪਰੀਤਿ ॥
બાબાફરીદકહેછેફકીરબનવુંબહુમુશ્કેલછેપણતારોઆપ્રેમમાત્રઢોંગછે

ਇਕਨਿ ਕਿਨੈ ਚਾਲੀਐ ਦਰਵੇਸਾਵੀ ਰੀਤਿ ॥੧੧੮॥
આફકીરમાર્ગપરતોકોઈવીરલોજચાલીશકેછે૧૧૮

ਤਨੁ ਤਪੈ ਤਨੂਰ ਜਿਉ ਬਾਲਣੁ ਹਡ ਬਲੰਨ੍ਹਿ ॥
મારુંશરીરતંદૂરનીજેમબળેચોક્કસહાડકાંલાકડાનીજેમબળે

ਪੈਰੀ ਥਕਾਂ ਸਿਰਿ ਜੁਲਾਂ ਜੇ ਮੂੰ ਪਿਰੀ ਮਿਲੰਨ੍ਹਿ ॥੧੧੯॥
પગેચાલીનેજોહુંથાકીપણજાઉંતોપણમાથાનાબળપરચાલીપાડુંજોમનેગુરુમળેતોહુંબધીમુશ્કેલી
ઓસહનકરવાતૈયારછું૧૧૯

ਤਨੁ ਨ ਤਪਾਇ ਤਨੂਰ ਜਿਉ ਬਾਲਣੁ ਹਡ ਨ ਬਾਲਿ ॥
હેફરીદશરીરનેતંદૂરનીજેમગરમનકરોઅનેલાકડાનીજેમહાડકાંનેબાળશોનહીં

ਸਿਰਿ ਪੈਰੀ ਕਿਆ ਫੇੜਿਆ ਅੰਦਰਿ ਪਿਰੀ ਨਿਹਾਲਿ ॥੧੨੦॥
તમારામાથાઅનેપગેતમારુંશુંખોટુંકર્યુંછેતમેતેમનેશામાટેનુકસાનપહોંચાડોછોઅંતર્મનમાંજમા
લિકનેજો૧૨૦

ਹਉ ਢੂਢੇਦੀ ਸਜਣਾ ਸਜਣੁ ਮੈਡੇ ਨਾਲਿ ॥
આત્માસ્ત્રીકહેછેહુંજેસજ્જનરૂપીપ્રભુનેશોધીરહીછુંતેસજ્જનતોમારીસાથેમારામનમાંછે

ਨਾਨਕ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੇਇ ਦਿਖਾਲਿ ॥੧੨੧॥
હેનાનકતેઅદૃશ્યપ્રભુનેજોઈશકાતાનથીવાસ્તવમાંમાત્રગુરુજતેનાદર્શનકરાવેછે૧૨૧

ਹੰਸਾ ਦੇਖਿ ਤਰੰਦਿਆ ਬਗਾ ਆਇਆ ਚਾਉ ॥
હંસોમહાપુરુષોનેભવસાગરમાંતરતાજોઈનેબગલાઢોંગીઓનેપણઉત્સાહિતથઈગયા

ਡੁਬਿ ਮੁਏ ਬਗ ਬਪੁੜੇ ਸਿਰੁ ਤਲਿ ਉਪਰਿ ਪਾਉ ॥੧੨੨॥
પરંતુબિચારાબગલોપાણીમાંડૂબીગયોતેમનુંમાથુંનીચેઅનેપગઉપરથઇગયું૧૨૨

ਮੈ ਜਾਣਿਆ ਵਡ ਹੰਸੁ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈ ਕੀਤਾ ਸੰਗੁ ॥
હુંસમજીગયોહતોકેઆએકમોટોહંસમહાનમાણસછેત્યારેજહુંતેનીસાથેગયો

ਜੇ ਜਾਣਾ ਬਪੁੜਾ ਜਨਮਿ ਨ ਭੇੜੀ ਅੰਗੁ ॥੧੨੩॥
પણજોમનેખબરહોતકેતેઢોંગીબગલોછેતોહુંક્યારેયસંગતનાકરતી૧૨૩

ਕਿਆ ਹੰਸੁ ਕਿਆ ਬਗੁਲਾ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਧਰੇ ॥
શુંહંસમોટોઅનેબગલોનાનોહોયજેનાપરઈશ્વરનીકૃપાદ્રષ્ટિથઇજાયતેમહાનછે

ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਨਾਨਕਾ ਕਾਗਹੁ ਹੰਸੁ ਕਰੇ ॥੧੨੪॥
ગુરુનાનકકહેછેકેજોમાલિકનીઇચ્છાહોયતોતેકાળાકાગડાખરાબમાણસનેહંસસારામાણસમાંફે
રવીશકેછે૧૨૪

ਸਰਵਰ ਪੰਖੀ ਹੇਕੜੋ ਫਾਹੀਵਾਲ ਪਚਾਸ ॥
જગતરૂપીસરોવરમાંજીવરૂપીપક્ષીએકલોજછેજેનાફસાવનારાકામદિકપચાસછે

ਇਹੁ ਤਨੁ ਲਹਰੀ ਗਡੁ ਥਿਆ ਸਚੇ ਤੇਰੀ ਆਸ ॥੧੨੫॥
આદેહદુર્ગુણોનાતરંગોમાંફસાયછેઆમાંથીનીકળવામાટેહેપ્રભુતમારીએકમાત્રઆશાછે૧૨૫

ਕਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਕਵਣੁ ਗੁਣੁ ਕਵਣੁ ਸੁ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ ॥
તેકયોઅક્ષરશબ્દછેકયોગુણકેકયોમંત્રછે

ਕਵਣੁ ਸੁ ਵੇਸੋ ਹਉ ਕਰੀ ਜਿਤੁ ਵਸਿ ਆਵੈ ਕੰਤੁ ॥੧੨੬॥
મારેકેવોવેશપહેરવોજોઈએજેથીમારાપ્રભુમારાનિયંત્રણમાંઆવીશકે૧૨૬

ਨਿਵਣੁ ਸੁ ਅਖਰੁ ਖਵਣੁ ਗੁਣੁ ਜਿਹਬਾ ਮਣੀਆ ਮੰਤੁ ॥
જવાબછેનમ્રભાષાઅપનાવોજોકોઈખરાબબોલેતોક્ષમાનોગુણગ્રહણકરોજીભથીમધુરબોલવા
નોમંત્રઅપનાવો

ਏ ਤ੍ਰੈ ਭੈਣੇ ਵੇਸ ਕਰਿ ਤਾਂ ਵਸਿ ਆਵੀ ਕੰਤੁ ॥੧੨੭॥
પ્રભુબહેનઆત્રણસદગુણોછેતેનોવેશધારણકરોપતિપ્રભુતમારાવશમાંઆવશે૧૨૭

ਮਤਿ ਹੋਦੀ ਹੋਇ ਇਆਣਾ ॥
જેજ્ઞાનીહોવાછતાંપણપોતાનેમૂર્ખમાનેછે

ਤਾਣ ਹੋਦੇ ਹੋਇ ਨਿਤਾਣਾ ॥
મજબૂતહોવાછતાંનબળાબનીનેરહેએટલેકેનિર્દોષોપરજુલમનકરે

ਅਣਹੋਦੇ ਆਪੁ ਵੰਡਾਏ ॥
જેકઈપણપાસેહોયવહેંચીનેખાતોહોયગરીબોમાંવહેંચેછે

ਕੋ ਐਸਾ ਭਗਤੁ ਸਦਾਏ ॥੧੨੮॥
વાસ્તવમાંએવોમનુષ્યજપરમભક્તકહેવાયછે૧૨૮

ਇਕੁ ਫਿਕਾ ਨ ਗਾਲਾਇ ਸਭਨਾ ਮੈ ਸਚਾ ਧਣੀ ॥
બધાજીવોમાંફક્તસાચાગુરુજછેતેથીકોઈનીસાથેકડવાકેખરાબશબ્દોબોલશોનહીં

ਹਿਆਉ ਨ ਕੈਹੀ ਠਾਹਿ ਮਾਣਕ ਸਭ ਅਮੋਲਵੇ ॥੧੨੯॥
કોઈનુંદિલનદુભાવોમોતીરૂપીદરેકહૃદયઅમૂલ્યછે૧૨૯

ਸਭਨਾ ਮਨ ਮਾਣਿਕ ਠਾਹਣੁ ਮੂਲਿ ਮਚਾਂਗਵਾ ॥
દરેકનુંમનમોતીરૂપછેતેમનેદુઃખીકરવાએસારીવાતનથી

ਜੇ ਤਉ ਪਿਰੀਆ ਦੀ ਸਿਕ ਹਿਆਉ ਨ ਠਾਹੇ ਕਹੀ ਦਾ ॥੧੩੦॥
જોઈશ્વરનેપામવાનીઈચ્છાહોયતોકોઈનુંદિલનદુભાવો૧૩૦

ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਵਈਏ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ੍ ਮਹਲਾ ੫ ॥
સવ્યેસ્ત્રીમુખબાક્યમહેલપ

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾਰ ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਭ ਆਪੇ ॥
હેઆદિપુરુષફક્તતુંજસર્જનહારછેસમગ્રસૃષ્ટિનુંમૂળછેસર્વનુંકારણછેબધુંકરવામાંસંપૂર્ણછે

ਸਰਬ ਰਹਿਓ ਭਰਪੂਰਿ ਸਗਲ ਘਟ ਰਹਿਓ ਬਿਆਪੇ ॥
તમેઆખાજગતમાંવિધમાનછોતમેસર્વદેહમાંવ્યાપીછો

ਬ੍ਯ੍ਯਾਪਤੁ ਦੇਖੀਐ ਜਗਤਿ ਜਾਨੈ ਕਉਨੁ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਸਰਬ ਕੀ ਰਖ੍ਯ੍ਯਾ ਕਰੈ ਆਪੇ ਹਰਿ ਪਤਿ ॥
તુંઆખાજગતમાંફેલાયેલદેખાયછેમારીમહિમાનેકોણજાણેછેતુંબધાનીરક્ષાકરેછેતુંઆખાજગત નાસ્વામીછે

ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤ ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਤਪਤਿ ॥
તમેઅવિનાશીછોઅવ્યક્તછોતમેતમારીજાતેજજન્મ્યાછો

ਏਕੈ ਤੂਹੀ ਏਕੈ ਅਨ ਨਾਹੀ ਤੁਮ ਭਤਿ ॥
બ્રહ્માંડમાંમાત્રતમેજછોતમારાજેવુંમહાનકોઈનથી

ਹਰਿ ਅੰਤੁ ਨਾਹੀ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਕਉਨੁ ਹੈ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ ਜਗਤ ਪਿਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਾਨ ਕੋ ਅਧਾਰੁ ॥
હેપરમેશ્વરતમારુંરહસ્યતેમજતેનાથીઆગળકોઈશોધીશકતુંનથીકોણવિચારીશકેછેતમેજગત નાપિતાછોદરેકનાજીવનનીઆશાછો

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਭਗਤੁ ਦਰਿ ਤੁਲਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਸਰਿ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਬਖਾਨੈ ॥
ગુરુનાનકકહેછેકેહેપ્રભુજેભક્તતમારાદરવાજેબ્રાહ્મણબનીગયોહોયતેનેહુંએકજીભથીકેવીરીતેવ ર્ણવું

ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੧॥
હાહુંફક્તતેનાપરજકુરબાનછું૧

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਰਿ ਅਤੁਲ ਭੰਡਾਰ ਭਰਿ ਪਰੈ ਹੀ ਤੇ ਪਰੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਪਰਿ ॥
તમારામાંઅમૃતનોપ્રવાહવહીરહ્યોછેતમારાજેટલાભંડારભરેલાછેતેનીસરખામણીથઈશકેતેમન થીતમેપરેથીપણપરેઅનંતછો

ਆਪੁਨੋ ਭਾਵਨੁ ਕਰਿ ਮੰਤ੍ਰਿ ਨ ਦੂਸਰੋ ਧਰਿ ਓਪਤਿ ਪਰਲੌ ਏਕੈ ਨਿਮਖ ਤੁ ਘਰਿ ॥
તમેતમારીસ્વતંત્રઇચ્છાથીબધુંકરોછોકોઈનીસાથેસલાહકરતોનથીબ્રહ્માંડનીરચનાઅનેવિનાશ તમારીઆજ્ઞાથીક્ષણવારમાંથાયછે

ਆਨ ਨਾਹੀ ਸਮਸਰਿ ਉਜੀਆਰੋ ਨਿਰਮਰਿ ਕੋਟਿ ਪਰਾਛਤ ਜਾਹਿ ਨਾਮ ਲੀਏ ਹਰਿ ਹਰਿ ॥
તમારાજેવુંકોઈનથીતમેશુદ્ધછોતમેજ્ઞાનનોપ્રકાશછોતમારુંનામજપવાથીકરોડોપાપદૂરથાયછે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਭਗਤੁ ਦਰਿ ਤੁਲਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਸਰਿ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਬਖਾਨੈ ॥
ગુરુનાનકકહેછેકેઈશ્વરનાભક્તજેતેમનુંસ્વરૂપબનીગયાછેતેનોએકજીભથીશુંમહિમાકરવોજોઈ એ

ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੨॥
હાહુંતોસદાતેનાપરકુરબાનછુંર

ਸਗਲ ਭਵਨ ਧਾਰੇ ਏਕ ਥੇਂ ਕੀਏ ਬਿਸਥਾਰੇ ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸ੍ਰਬ ਮਹਿ ਆਪਿ ਹੈ ਨਿਰਾਰੇ ॥
ઈશ્વરેઆખુંવિશ્વધારણકર્યુંછેતેમનાથીજગતફેલાયેલુંછેતેસર્વવ્યાપીછેઅનેપોતેઅલિપ્તછે

ਹਰਿ ਗੁਨ ਨਾਹੀ ਅੰਤ ਪਾਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਥਾਰੇ ਸਗਲ ਕੋ ਦਾਤਾ ਏਕੈ ਅਲਖ ਮੁਰਾਰੇ ॥
ઈશ્વરનોમહિમાકેકોઈઅંતનથીવિશ્વનાતમામજીવોતેમનાછેફક્તતેજબધાનેઆપનારછેતેજુલમ કરનારછેઅદ્રશ્યછે

ਆਪ ਹੀ ਧਾਰਨ ਧਾਰੇ ਕੁਦਰਤਿ ਹੈ ਦੇਖਾਰੇ ਬਰਨੁ ਚਿਹਨੁ ਨਾਹੀ ਮੁਖ ਨ ਮਸਾਰੇ ॥
પોતેઆખાજગતનેઆશ્રયઆપેછેપોતાનોસ્વભાવબતાવેછેછતાંપણરંગરૂપરંગચિત્રમુખથીઅલગછે

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਭਗਤੁ ਦਰਿ ਤੁਲਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਸਰਿ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਬਖਾਨੈ ॥
ગુરુનાનકકહેછેજેભક્તપ્રભુનાદરબારમાંપ્રભુરૂપબનીગયેલાછેએકજીભથીએમનુંશુંવર્ણનકરવુંજોઈએ

ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੩॥
હાએમનાપરહુંહંમેશા બલીહાર જાવછુંૃ3

ਸਰਬ ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੰ ਕੀਮਤਿ ਨ ਗ੍ਯਾਨੰ ਧ੍ਯਾਨੰ ਊਚੇ ਤੇ ਊਚੌ ਜਾਨੀਜੈ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਥਾਨੰ ॥
હેપ્રભુતમેબધાગુણોનાભંડારછોતમારાજ્ઞાનઅનેધ્યાનનુંમહત્વવ્યક્તકરીશકાતુંનથીતમારુંસ્થાનસર્વોચ્ચછે

ਮਨੁ ਧਨੁ ਤੇਰੋ ਪ੍ਰਾਨੰ ਏਕੈ ਸੂਤਿ ਹੈ ਜਹਾਨੰ ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਬਡੇ ਤੇ ਬਡਾਨੰ ॥
મનધનજીવનબધુંજતારુંઆપ્યુંછેતમેઆખીદુનિયાનેએકદોરામાંબાંધીદીધીછેતમેએટલામોટાછોકેતમારીસરખામણીનથઈશકે

ਜਾਨੈ ਕਉਨੁ ਤੇਰੋ ਭੇਉ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਦੇਉ ਅਕਲ ਕਲਾ ਹੈ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ ਕੋ ਧਾਨੰ ॥
તમારુંરહસ્યકોઈજાણતુંનથીતમેઅપારદેવોનાદેવસર્વશક્તિમાનછોઓહપ્રભુતમેદરેકનુંપાલનકરોછો

ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਭਗਤੁ ਦਰਿ ਤੁਲਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਸਰਿ ਏਕ ਜੀਹ ਕਿਆ ਬਖਾਨੈ ॥
દાસનાનકએકજીભથીએભક્તનાશુંવખાણકરીશકુંજેબ્રહ્માસ્વરૂપબનીગયેલાછે

ਹਾਂ ਕਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ॥੪॥
હાએનાપરહુંહંમેશા બલીહાર જાવછુંૃ4

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰ ਅਛਲ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
ઈશ્વરનિરાકારછેતેનેકોઈછેતરીશકતુંનથીતેસંપૂર્ણછેઅવિનાશીછે

ਹਰਖਵੰਤ ਆਨੰਤ ਰੂਪ ਨਿਰਮਲ ਬਿਗਾਸੀ ॥
તેસુખનુંધરછેતેનાસ્વરૂપોઅનંતછેતેશુદ્ધછેતેમજતેશાશ્વતછે

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਬੇਅੰਤ ਅੰਤੁ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਨਹੀ ਪਾਸੀ ॥
જેઅનંતછેતેનાગુણગાનઆખુંજગતગાયછેપણતેનાગુણોનોએકછછુંદરપણગાતોનથી

ਜਾ ਕਉ ਹੋਂਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁ ਜਨੁ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਹਿ ਮਿਲਾਸੀ ॥
હેપ્રભુજેનાપરતમેપ્રસન્નથાઓછોતેભક્તતમારામાંભળીજાયછે

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਤੇ ਧੰਨਿ ਜਨ ਜਿਹ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਭਯਉ ॥
તેભક્તજનધન્યછેજેનાપરપરમાત્માદયાળુથયાછે

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ ਪਰਸਿਅਉ ਸਿ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹ ਥੇ ਰਹਿਓ ॥੫॥
જેવ્યક્તિનીપરમભગવાનરૂપગુરુનાનકસાથેમુલાકાતથઈછેતેજન્મઅનેમૃત્યુબંનેમાંથીમુક્તથઈ ગયોછે૫

ਸਤਿ ਸਤਿ ਹਰਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਸਤੇ ਸਤਿ ਭਣੀਐ ॥
ઈશ્વરપરમસત્યછેસત્યસ્વરૂપછેફક્તતેજસત્યકહેવાયછે

ਦੂਸਰ ਆਨ ਨ ਅਵਰੁ ਪੁਰਖੁ ਪਊਰਾਤਨੁ ਸੁਣੀਐ ॥
તેમનાસિવાયબીજાકોઈઆદિપુરુષનુંસાંભળ્યુંનહતું

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਮਨਿ ਸਭ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥
જોઅમૃતમયહરિનામનોજાપકરવામાંઆવેતોમનનેસર્વસુખમળેછે

ਜੇਹ ਰਸਨ ਚਾਖਿਓ ਤੇਹ ਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਏ ॥
જેવ્યક્તિએપોતાનીજીભવડેનામનોજપકર્યોછેતેતૃપ્તથઈગયોછે

ਜਿਹ ਠਾਕੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਭਯੋ ਸਤਸੰਗਤਿ ਤਿਹ ਪਿਆਰੁ ॥
જેનાપરમાલિકપ્રસન્નહોયછેતેનોજસત્સંગતિથીપ્રેમહોયછે

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ੍ ਪਰਸਿਓ ਤਿਨ੍ ਸਭ ਕੁਲ ਕੀਓ ਉਧਾਰੁ ॥੬॥
એજીવોનુંપરમેશ્વરરૂપગુરુનાનકથીમિલાપથયોછેએમનાસમગ્રપરિવારનોઉદ્ધારથયોછે૬

ਸਚੁ ਸਭਾ ਦੀਬਾਣੁ ਸਚੁ ਸਚੇ ਪਹਿ ਧਰਿਓ ॥
સત્યરૂપપરમેશ્વરનીસભાઅચળછેતેમનોદરબારશાશ્વતછેતેઓસત્યસ્વરૂપમાંસ્થિતછે

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੁ ਸਚੁ ਤਪਾਵਸੁ ਕਰਿਓ ॥
તેનુંસિંહાસનપણશાશ્વતછેજ્યાંતેબેસેછેતેસાચોન્યાયકરેછે

ਸਚਿ ਸਿਰਜਿਉ ਸੰਸਾਰੁ ਆਪਿ ਆਭੁਲੁ ਨ ਭੁਲਉ ॥
સાચાગુરુએપોતેજવિશ્વનુંસર્જનકર્યુંછેઅનેઆત્માનિઃશંકપણેભૂલોનુંપૂતળુંછેપણતેક્યારેયભૂલક
રતોનથી

ਰਤਨ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ਕੀਮ ਨਹੁ ਪਵੈ ਅਮੁਲਉ ॥
તેમનુંનામરત્નઅપારછેજેનીકિંમતનોઅંદાજલગાવવોશક્યનથીપણઅમૂલ્યછે

ਜਿਹ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਹੋਯਉ ਗੋੁਬਿੰਦੁ ਸਰਬ ਸੁਖ ਤਿਨਹੂ ਪਾਏ ॥
જેનાપરભગવાનકૃપાકરેછેતેનેસર્વસુખમળેછે

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ੍ ਪਰਸਿਓ ਤੇ ਬਹੁੜਿ ਫਿਰਿ ਜੋਨਿ ਨ ਆਏ ॥੭॥
જેલોકોનેહરિરૂપગુરુનાનકનાચરણોમાંશરણમળ્યુંતેઓયોનિઓનાચક્રમાંથીમુક્તથયા૭

ਕਵਨੁ ਜੋਗੁ ਕਉਨੁ ਗ੍ਯ਼ਾਨੁ ਧ੍ਯ਼ਾਨੁ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਉਸ੍ਤਤਿ ਕਰੀਐ ॥
તેકયોયોગજ્ઞાનધ્યાનતેમજપદ્ધતિછેજેનાદ્વારાપરમાત્માનીસ્તુતિકરીશકાયછે

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਤੇਤੀਸ ਕੋਰਿ ਤਿਰੁ ਕੀਮ ਨ ਪਰੀਐ ॥
હેપરમેશ્વરમહાનસિદ્ધસાધકોથયાછેતેત્રીસકરોડદેવતાઓમાનવામાંઆવેછેપણતેઓપણતમા
રોમહિમાજાણીશક્યાનથી

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿ ਸੇਖ ਗੁਣ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਏ ॥
બ્રહ્માબ્રહ્માનાપુત્રોસનકસનંદનઅનેઆસિવાયશેષનાગપણતમારાગુણોનુંરહસ્યશોધીશક્યાન
હીં

ਅਗਹੁ ਗਹਿਓ ਨਹੀ ਜਾਇ ਪੂਰਿ ਸ੍ਰਬ ਰਹਿਓ ਸਮਾਏ ॥
તમેઅગમ્યછોતમેકબજેકરીશકતાનથીછતાંબધામાંવ્યાપેલાછો

ਜਿਹ ਕਾਟੀ ਸਿਲਕ ਦਯਾਲ ਪ੍ਰਭਿ ਸੇਇ ਜਨ ਲਗੇ ਭਗਤੇ ॥
દયાળુપ્રભુએજેનાબંધનોનુંદોરડુંકાપીનાખ્યુંછેતેભક્તિમાંવ્યસ્તછે

ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਜਿਨ੍ ਪਰਸਿਓ ਤੇ ਇਤ ਉਤ ਸਦਾ ਮੁਕਤੇ ॥੮॥
જેણેપરમપરમેશ્વરરૂપગુરુનાનકનાચરણમાંઆશ્રયલીધોછેતેજગતઅનેપરલોકમાંથીમુક્તથઈગ
યોછે૮

ਪ੍ਰਭ ਦਾਤਉ ਦਾਤਾਰ ਪਰ੍ਯ਼ਿਉ ਜਾਚਕੁ ਇਕੁ ਸਰਨਾ ॥
હેપ્રભુતુંદાતારછેતુંજઆપનારછેહુંભિખારીઆપનાઆશ્રયમાંઆવ્યોછું

ਮਿਲੈ ਦਾਨੁ ਸੰਤ ਰੇਨ ਜੇਹ ਲਗਿ ਭਉਜਲੁ ਤਰਨਾ ॥
મનેસંતોનાચરણધૂળઆપોજેનાદ્વારાસંસારસાગરપારકરીશકાય

ਬਿਨਤਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਨਹੁ ਜੇ ਠਾਕੁਰ ਭਾਵੈ ॥
હુંતમનેવિનંતીકરુંછુંજોતમેઇચ્છોતોમારીપ્રાર્થનાસાંભળો

ਦੇਹੁ ਦਰਸੁ ਮਨਿ ਚਾਉ ਭਗਤਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਠਹਰਾਵੈ ॥
તમારાદર્શનકરવાનીમનમાંઈચ્છાછેઆમનતમારીભક્તિથીસ્થિરથાયછે

ਬਲਿਓ ਚਰਾਗੁ ਅੰਧ੍ਯਾਰ ਮਹਿ ਸਭ ਕਲਿ ਉਧਰੀ ਇਕ ਨਾਮ ਧਰਮ ॥॥ -
અંધકારમાં તમારા નામનો દીવો પ્રગટ્યો છે, જેના કારણે કલિયુગના આત્માઓનો ઉદ્ધાર થયો છે અને તમારું નામ યાદ કરવું એ ધર્મ-કર્મ છે.

ਪ੍ਰਗਟੁ ਸਗਲ ਹਰਿ ਭਵਨ ਮਹਿ ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ॥੯॥॥૧॥()
॥પાંચમાગુરુજાહેરકરેછેકેપરબ્રહ્મરૂપગુરુનાનકસમગ્રવિશ્વમાંપ્રગટથયાછે૯

ਸਵਈਏ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ੍ ਮਹਲਾ ੫
સવયે સ્ત્રી મુખવાક્ય મહેલ ૫

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਕਾਚੀ ਦੇਹ ਮੋਹ ਫੁਨਿ ਬਾਂਧੀ ਸਠ ਕਠੋਰ ਕੁਚੀਲ ਕੁਗਿਆਨੀ ॥॥ - ,
આદેહજેનાશપામનારછેતેમોહમાયામાંફસાયછેહુંમૂર્ખકઠોરપાપોથીમલિનઅનેઅજ્ઞાનીછું

ਧਾਵਤ ਭ੍ਰਮਤ ਰਹਨੁ ਨਹੀ ਪਾਵਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹੀ ਜਾਨੀ ॥॥-
મનઅહીંતહીંદોડતુંરહેછેતેઊભુંરહીશકતુંનથીઅનેતેણેપરમાત્માનોમહિમાજાણ્યોનથી

ਜੋਬਨ ਰੂਪ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਾਤਾ ਬਿਚਰਤ ਬਿਕਲ ਬਡੌਂ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥॥ -
આયૌવનરૂપઅનેસૌંદર્યમાયાનાનશામાંમશગુલછેઅનેહુંઅત્યંતઅભિમાનથીભટકીરહ્યોછું

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਨਾਰਿ ਨਿੰਦਾ ਯਹ ਮੀਠੀ ਜੀਅ ਮਾਹਿ ਹਿਤਾਨੀ ॥॥
પરાઈસંપત્તિપરાયોઝઘડોસ્ત્રીઓતેમજલોકોનીનિંદામનનેમધુરઅનેસુખદછે

ਬਲਬੰਚ ਛਪਿ ਕਰਤ ਉਪਾਵਾ ਪੇਖਤ ਸੁਨਤ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥॥- -
હુંછુપીરીતેછલકપટતેમજમક્કારીનાઉપાયકરુંછુંપરંતુઆંતરિકપ્રભુબધાકાર્યોનેજોઈઅનેસાંભળેછે

ਸੀਲ ਧਰਮ ਦਯਾ ਸੁਚ ਨਾਸ੍ਤਿ ਆਇਓ ਸਰਨਿ ਜੀਅ ਕੇ ਦਾਨੀ ॥॥,,
મારામાંકોઈનમ્રતાસદાચારદયાસરળતાવગેરેકંઈનથીતેથીહુંજીવનદાતાપ્રભુનાઆશ્રયમાંઆવ્યોછું

ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਸਮਰਥ ਸਿਰੀਧਰ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਨਾਨਕ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ॥੧॥ ॥૧॥!   !
॥હેશ્રીધરતમેકારણનુંકારણછોસર્વશક્તિમાનછોહેનાનકનાસ્વામીમનેસંસારનાબંધનમાંથીબ
ચાવો૧

ਕੀਰਤਿ ਕਰਨ ਸਰਨ ਮਨਮੋਹਨ ਜੋਹਨ ਪਾਪ ਬਿਦਾਰਨ ਕਉ ॥ ॥
ઈશ્વરનીસ્તુતિકરવીતેમજતેમનુંશરણલેવુંબંનેકાર્યોપાપોનોનાશકરનારછે

ਹਰਿ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਸਮਰਥ ਸਭੈ ਬਿਧਿ ਕੁਲਹ ਸਮੂਹ ਉਧਾਰਨ ਸਉ ॥ ॥-
નિરંકારસંસારસમુદ્રપારકરાવવાળાછેતેસર્વકરવાનેસમર્થછેઅનેતેસર્વકુળનોઉદ્ધારકછે

ਚਿਤ ਚੇਤਿ ਅਚੇਤ ਜਾਨਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਭਰਮ ਅੰਧੇਰ ਮੋਹਿਓ ਕਤ ਧੰਉ ॥ ॥!
હેઅચેતનમનસંતોનાસંગતમાંઉપદેશલેતાંઈશ્વરનુંસ્મરણકરીનેતેમોહનાઅંધકારમાંકેમભટકેછે

ਮੂਰਤ ਘਰੀ ਚਸਾ ਪਲੁ ਸਿਮਰਨ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਰਸਨਾ ਸੰਗਿ ਲਉ ॥ ॥,
તમારીજીભથીઘડિયાળમુહૂર્તઅથવાએકક્ષણમાટેરામનામનુંસ્મરણકરો

ਹੋਛਉ ਕਾਜੁ ਅਲਪ ਸੁਖ ਬੰਧਨ ਕੋਟਿ ਜਨੰਮ ਕਹਾ ਦੁਖ ਭੰਉ ॥ ॥
વ્યર્થકર્મઓછાસુખઆપેછેકરોડોજન્મોનાબંધનમાંફસાઈનેદુ:ખસહનકરવાનીતૈયારીકેમકરો
છો

ਸਿਖ੍ਯ੍ਯਾ ਸੰਤ ਨਾਮੁ ਭਜੁ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਆਤਮ ਸਿਉ ਰੰਉ ॥੨॥ ॥૨॥ -
॥ગુરુનાનકસમજાવેછેકેસંતોનાઉપદેશમુજબપરમાત્માનીપૂજાકરોઅંતરમનમાંપ્રભુનારંગમાંલી
નથાઓ૨

ਰੰਚਕ ਰੇਤ ਖੇਤ ਤਨਿ ਨਿਰਮਿਤ ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਸਵਾਰਿ ਧਰੀ ॥ ॥! -
હેજીવઈશ્વરેમાતાનાગર્ભમાંપિતાનુંથોડુંવીર્યમૂકીનેદુર્લભશરીરબનાવ્યું

ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੋਧੇ ਸੁਖ ਭੁੰਚਤ ਸੰਕਟ ਕਾਟਿ ਬਿਪਤਿ ਹਰੀ ॥ ॥-, -
તમનેખાવાપીવાનુંઘણીબધીસુખસુવિધાઓઆપીતમારીમુશ્કેલીઓદૂરકરીનેઆફતોદૂરકરી

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਅਰੁ ਬੰਧਪ ਬੂਝਨ ਕੀ ਸਭ ਸੂਝ ਪਰੀ ॥ ॥-,
તમનેતમારામાતાપિતાભાઈઓઅનેસંબંધીઓનેસમજવાનીસમજઆપી

ਬਰਧਮਾਨ ਹੋਵਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਤ ਆਵਤ ਨਿਕਟਿ ਬਿਖੰਮ ਜਰੀ ॥ ॥- -
ધીમેધીમેતુંદિવસેનેદિવસેમોટોથતોગયોઅનેઆમવિચિત્રવૃદ્ધાવસ્થાનજીકઆવી

ਰੇ ਗੁਨ ਹੀਨ ਦੀਨ ਮਾਇਆ ਕ੍ਰਿਮ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਏਕ ਘਰੀ ॥ ॥, !
હેસદાચારીગરીબમાયાનાકીડાએકક્ષણમાટેતેસ્વામીનેયાદકરો

ਕਰੁ ਗਹਿ ਲੇਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਿ ਨਾਨਕ ਕਾਟਿ ਭਰੰਮ ਭਰੀ ॥੩॥ ॥૩॥ !
॥નાનકપ્રાર્થનાકરેછેહેકૃપાનિધિકૃપાકરીનેઅમારોહાથપકડીલોઅનેમૂંઝવણનુંબંડલકાપીનાખો
૩

ਰੇ ਮਨ ਮੂਸ ਬਿਲਾ ਮਹਿ ਗਰਬਤ ਕਰਤਬ ਕਰਤ ਮਹਾਂ ਮੁਘਨਾਂ ॥ ॥!
હેમનતમારુંઆચરણએવુંછેજેમઉંદરનેદરમાંગર્વહોયછેઅનેમૂર્ખનીજેમવર્તેછે

ਸੰਪਤ ਦੋਲ ਝੋਲ ਸੰਗਿ ਝੂਲਤ ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਭ੍ਰਮਤ ਘੁਘਨਾ॥ ॥
તમેમાયાનાહીંચકેઝૂલતાઝૂલતાતેમાંતલ્લીનથાઓછોઅનેઘુવડનીજેમભટકીરહ્યાછો

ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਸਾਜਨ ਸੁਖ ਬੰਧਪ ਤਾ ਸਿਉ ਮੋਹੁ ਬਢਿਓ ਸੁ ਘਨਾ ॥ ॥,
પોતાનાપુત્રપત્નીમિત્રોતેમજસંબંધીઓનાસુખસાથેતેરોમોહવધીગયોછે

ਬੋਇਓ ਬੀਜੁ ਅਹੰ ਮਮ ਅੰਕੁਰੁ ਬੀਤਤ ਅਉਧ ਕਰਤ ਅਘਨਾਂ ॥ ॥
તમેજેઘમંડનુંબીજવાવ્યુંહતુંતેઅંકુરિતથયુંઅનેઆખુંજીવનપાપોમાંવીત્યું

ਮਿਰਤੁ ਮੰਜਾਰ ਪਸਾਰਿ ਮੁਖੁ ਨਿਰਖਤ ਭੁੰਚਤ ਭੁਗਤਿ ਭੂਖ ਭੁਖਨਾ ॥ ॥ -
મૃત્યુરૂપીબિલાડીતમારીસામેપહોળામોંથીજોઈરહીછેપરંતુસંસારનાઆનંદભોગવીનેભૂખીરહે
છે

ਸਿਮਰਿ ਗੁਪਾਲ ਦਇਆਲ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨਾਨਕ ਜਗੁ ਜਾਨਤ ਸੁਪਨਾ ॥੪॥ ॥૪॥ ॥૪
॥ગુરુનાનકકહેછેકેસંસારનેસ્વપ્નસમજીનેસત્સંગમાંદયાળુપ્રભુપૂજાકરો૪

ਦੇਹ ਨ ਗੇਹ ਨ ਨੇਹ ਨ ਨੀਤਾ ਮਾਇਆ ਮਤ ਕਹਾ ਲਉ ਗਾਰਹੁ ॥
આશરીરઘરપ્રેમવગેરેકાયમીનથીહેજીવમાયામાંમર્યાપછીક્યાંસુધીઅભિમાનકરીશકાય

ਛਤ੍ਰ ਨ ਪਤ੍ਰ ਨ ਚਉਰ ਨ ਚਾਵਰ ਬਹਤੀ ਜਾਤ ਰਿਦੈ ਨ ਬਿਚਾਰਹੁ ॥
શાહીછત્રહુકમનામુંચવારકેચવરનોનાશથશેતમારીઉંમરનદીનાવહેણનીજેમપસારથઈરહીછે એવાતતમેતમારાહૃદયમાંવિચારતાનથી

ਰਥ ਨ ਅਸ੍ਵ ਨ ਗਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਛਿਨ ਮਹਿ ਤਿਆਗਤ ਨਾਂਗ ਸਿਧਾਰਹੁ ॥
સુંદરરથહાથીઘોડાસિંહાસનનેક્ષણભરમાંખાલીહાથેજવુંપડેછે

ਸੂਰ ਨ ਬੀਰ ਨ ਮੀਰ ਨ ਖਾਨਮ ਸੰਗਿ ਨ ਕੋਊ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਹਾਰਹੁ ॥
અલબત્તતમારીઆંખોથીજુઓકોઈશૂરવીરયોદ્ધાસેનાપતિતેમજઉચ્ચઅધિકારીકોઈસાથેચાલ તાનથી

ਕੋਟ ਨ ਓਟ ਨ ਕੋਸ ਨ ਛੋਟਾ ਕਰਤ ਬਿਕਾਰ ਦੋਊ ਕਰ ਝਾਰਹੁ ॥
કિલ્લાઓનાઆશ્રયઅનેસંપત્તિથીકોઈબચશેનહીંછેવટેપાપકરીનેતમારેબંનેહાથેદૂરજવુંપડશે

ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਸਾਜਨ ਸਖ ਉਲਟਤ ਜਾਤ ਬਿਰਖ ਕੀ ਛਾਂਰਹੁ ॥
મિત્રપુત્રપત્નીસજ્જનઅનેસખાઝાડનીછાયાનીજેમસાથછોડીદેશે

ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਛਿਨ ਛਿਨ ਸਿਮਰਹੁ ਅਗਮ ਅਪਾਰਹੁ ॥
તેયોગ્યછેકેનમ્રસર્વોપરીવ્યક્તિઅગમઅનંતભગવાનનુંદરેકક્ષણેસ્મરણકરવુંજોઈએ

ਸ੍ਰੀਪਤਿ ਨਾਥ ਸਰਣਿ ਨਾਨਕ ਜਨ ਹੇ ਭਗਵੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਤਾਰਹੁ ॥੫॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે શ્રીપતિ, હે નાથ! હું તમારા આશ્રયમાં આવ્યો છું. હે પ્રભુ! કૃપા કરીને મને સંસાર-સાગરમાંથી મુક્ત કરો. || ૫ ||

ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਦਾਨ ਮਗ ਜੋਹਨ ਹੀਤੁ ਚੀਤੁ ਦੇ ਲੇ ਲੇ ਪਾਰੀ ॥
જીવનનીશરતલગાવીનેપ્રતિષ્ઠાજોખમમાંમૂકીનેદાનલઈનેલૂંટફાટકરીનેઅનેદિલ

ਸਾਜਨ ਸੈਨ ਮੀਤ ਸੁਤ ਭਾਈ ਤਾਹੂ ਤੇ ਲੇ ਰਖੀ ਨਿਰਾਰੀ ॥
પોતાનાસજ્જનોમિત્રોમિત્રપુત્રતેમજભાઈવગેરેથીછુપાવીરાખ્યું

ਧਾਵਨ ਪਾਵਨ ਕੂਰ ਕਮਾਵਨ ਇਹ ਬਿਧਿ ਕਰਤ ਅਉਧ ਤਨ ਜਾਰੀ ॥
તેણેઆખીજીંદગીઆમજખોટાકમાણીકરીનેદોડીનેવિતાવી

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੰਜਮ ਸੁਚ ਨੇਮਾ ਚੰਚਲ ਸੰਗਿ ਸਗਲ ਬਿਧਿ ਹਾਰੀ ॥
ધર્મકર્મસંયમપવિત્રતાશાસનવગેરેનેચંચળમાયાસાથેઅનેકરીતેસંલગ્નથઈનેતેણેપોતાનુંગુમાવી દીધું

ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਬਿਰਖ ਅਸਥਾਵਰ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਿਓ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
જેનાફળસ્વરૂપેપશુપક્ષીવૃક્ષોસ્થાવરપહાડોનીયોનિઓમાંપડીરહ્યાહતા

ਖਿਨੁ ਪਲੁ ਚਸਾ ਨਾਮੁ ਨਹੀ ਸਿਮਰਿਓ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਸਾਰੀ ॥
પણપ્રાણપતિદીનાનાથએકક્ષણપણહરિનામનીપૂજાકરીનહિ

ਖਾਨ ਪਾਨ ਮੀਠ ਰਸ ਭੋਜਨ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰ ਹੋਤ ਕਤ ਖਾਰੀ ॥
આબધુંભોજનમીઠાઈઓભોજનવગેરેબધુંજછેલ્લીઘડીએકડવુંબનીજાયછે

ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਚਰਨ ਸੰਗਿ ਉਧਰੇ ਹੋਰਿ ਮਾਇਆ ਮਗਨ ਚਲੇ ਸਭਿ ਡਾਰੀ ॥੬॥
ગુરુનાનકકહેછેકેમુક્તિસંતોનાચરણોમાંજમુક્તિહોયછેજેઓઅન્યભ્રમમાંડૂબેલાછેતેબધુંછોડીને જતારહેછે૬

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਿਵ ਛੰਦ ਮੁਨੀਸੁਰ ਰਸਕਿ ਰਸਕਿ ਠਾਕੁਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ॥
બ્રહ્માશિવવેદઅનેમુનિશ્વરવગેરેપ્રસન્નતાથીઈશ્વરનાગુણગાનગાયછે

ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਨਿੰਦ੍ਰ ਖੋਜਤੇ ਗੋਰਖ ਧਰਣਿ ਗਗਨ ਆਵਤ ਫੁਨਿ ਧਾਵਤ ॥
ઇન્દ્રમુનીન્દ્રવિષ્ણુતેનેશોધેછેતેઓક્યારેકપૃથ્વીપરઆવેછેઅનેફરીથીઆકાશમાંજાયછે

ਸਿਧ ਮਨੁਖ੍ ਦੇਵ ਅਰੁ ਦਾਨਵ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਤਾ ਕੋ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਵਤ ॥
મોટામોટાસિદ્ધોમનુષ્યોદેવતાઓઅનેદાનવોપણતલમાત્રપરબ્રહ્મનુંરહસ્યશોધીશકતાનથી

ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਭਗਤੀ ਹਰਿ ਜਨ ਤਾ ਕੈ ਦਰਸਿ ਸਮਾਵਤ ॥
વહાલાપ્રભુનીભક્તિમાંલીનરહેનારાહરિભક્તોતેનાદર્શનમાંલીનરહેછે

ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਆਨ ਕਉ ਜਾਚਹਿ ਮੁਖ ਦੰਤ ਰਸਨ ਸਗਲ ਘਸਿ ਜਾਵਤ ॥
તેનેછોડીનેતમેબીજાનેપ્રેમકરોછોતમારુંમોંદાંતજીભબધુંજખતમથઈજાયછે

ਰੇ ਮਨ ਮੂੜ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖਦਾਤਾ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਝਹਿ ਸਮਝਾਵਤ ॥੭॥
હેમૂર્ખમનદાસનાનકતમનેસમજાવેછેકેસુખઆપવાવાળાપરમેશ્વરનીવંદનાકરો૭

ਮਾਇਆ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਕਰਤ ਭ੍ਰਮ ਮੋਹ ਕੈ ਕੂਪਿ ਗੁਬਾਰਿ ਪਰਿਓ ਹੈ ॥
માયાનારંગોઅદ્રશ્યથઈજાયછેઆત્માભ્રમનેલીધેમાયાનાકૂવામાંપડેલોછે

ਏਤਾ ਗਬੁ ਅਕਾਸਿ ਨ ਮਾਵਤ ਬਿਸਟਾ ਅਸ੍ਤ ਕ੍ਰਿਮਿ ਉਦਰੁ ਭਰਿਓ ਹੈ ॥
અહંકારએટલોબધોછેકેઆકાશમાંપણબેસીશકતોનથીપેટમાંમળહાડકાંઅનેજીવજંતુઓભરેલા
છે

ਦਹ ਦਿਸ ਧਾਇ ਮਹਾ ਬਿਖਿਆ ਕਉ ਪਰ ਧਨ ਛੀਨਿ ਅਗਿਆਨ ਹਰਿਓ ਹੈ ॥
તેદશેદિશાઓમાંદોડેછેવિષયવિકારોમાંતલ્લીનથઈનેવિદેશીધનછીનવીલેવાનુંકામકરેછેઆમ
અજ્ઞાનથીછેતરાઈગયોછે

ਜੋਬਨ ਬੀਤਿ ਜਰਾ ਰੋਗਿ ਗ੍ਰਸਿਓ ਜਮਦੂਤਨ ਡੰਨੁ ਮਿਰਤੁ ਮਰਿਓ ਹੈ ॥
યુવાનીપસારથાયછેવૃધ્ધાવસ્થાનેલીધેમનુષ્યબીમારપડેછેયમદૂતોસજાકરેછેઅનેઆમમૃત્યુપામે
છે

ਅਨਿਕ ਜੋਨਿ ਸੰਕਟ ਨਰਕ ਭੁੰਚਤ ਸਾਸਨ ਦੂਖ ਗਰਤਿ ਗਰਿਓ ਹੈ ॥
જીવઅનેકજાતોનાસંકટમાંનરકભોગવેછેઅનેદુઃખમાંરહેછે

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਉਧਰਹਿ ਸੇ ਨਾਨਕ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤੁ ਆਪਿ ਕਰਿਓ ਹੈ ॥੮॥
ગુરુનાનકકહેછેકેજેમનેપ્રભુએપોતાનીકૃપાથીસંતબનાવ્યાછેતેઓપ્રભુપ્રત્યેપ્રેમઅનેભક્તિકરીને
સંસારનાબંધનોમાંથીમુક્તથાયછે૮

ਗੁਣ ਸਮੂਹ ਫਲ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਆਸ ਹਮਾਰੀ ॥
હરિનાજપકરવાથીતમામપુણ્યઅનેફળપ્રાપ્તથયાછેઅમારીબધીઆશાઓઅનેબધીઇચ્છાઓપૂ
ર્ણથઈછે

ਅਉਖਧ ਮੰਤ੍ਰ ਤੰਤ੍ਰ ਪਰ ਦੁਖ ਹਰ ਸਰਬ ਰੋਗ ਖੰਡਣ ਗੁਣਕਾਰੀ ॥
હરિનામસ્વરૂપનીઔષધીમંત્રપદ્ધતિછેજેદુખનોનાશકરવાઅનેતમામરોગોનેદૂરકરવામાંઉપયો
ગીછે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਦ ਮਤਸਰ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਿਨਸਿ ਜਾਹਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੀ ॥
હરિનામનોજાપકરવાથીકામક્રોધઅભિમાનઅનેતૃષ્ણાબધાનોનાશથાયછે

ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਤਾਪਨ ਸੁਚਿ ਕਿਰਿਆ ਚਰਣ ਕਮਲ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਭ ਧਾਰੀ ॥
પ્રભુનાચરણકમળહૃદયમાંધારણકરવામાંઆવેતોસ્નાનદાનતપશુદ્ધિનુંફળમળેછે

ਸਾਜਨ ਮੀਤ ਸਖਾ ਹਰਿ ਬੰਧਪ ਜੀਅ ਧਾਨ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੀ ॥
હરિઆપણોસાથીમિત્રમિત્રઅનેભાઈછેઅનેતેઆપણુંજીવનઅનેપ્રાણશક્તિછે

ਓਟ ਗਹੀ ਸੁਆਮੀ ਸਮਰਥਹ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥੯॥
ગુરુનાનકકહેછેકેઅમેતેસમર્થગુરુનોઆશ્રયલીધોછેઅનેઅમેહંમેશાતેમનાપરબલિદાનઆપીએ
છીએ૯

ਆਵਧ ਕਟਿਓ ਨ ਜਾਤ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ॥
જેસાધકપ્રભુઅનેકમળનાચરણોમાંપ્રેમરસમાંઆસક્તરહેછેતેનેકોઈપણશસ્ત્રકેશસ્ત્રથીકાપીશ
કાતુંનથી

ਦਾਵਨਿ ਬੰਧਿਓ ਨ ਜਾਤ ਬਿਧੇ ਮਨ ਦਰਸ ਮਗਿ ॥
જેનુંમનપ્રભુનાદર્શનનામાર્ગમાંફસાઈજાયછેતેનેદોરડાથીબાંધીનેપણરોકવુંઅશક્યછે

ਪਾਵਕ ਜਰਿਓ ਨ ਜਾਤ ਰਹਿਓ ਜਨ ਧੂਰਿ ਲਗਿ ॥
જેહરિનાભક્તોનાચરણરજમાંલીનથઈજાયછેતેનેઅગ્નિપણબાળીશકતીનથી

ਨੀਰੁ ਨ ਸਾਕਸਿ ਬੋਰਿ ਚਲਹਿ ਹਰਿ ਪੰਥਿ ਪਗਿ ॥
જેનાપગપ્રભુનામાર્ગેચાલેછેતેનેપાણીપણડુબાડીશકતુંનથી

ਨਾਨਕ ਰੋਗ ਦੋਖ ਅਘ ਮੋਹ ਛਿਦੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਖਗਿ ॥੧॥੧੦॥
ગુરુનાનકકહેછેકેહરિનામરૂપીબાણથીતમામરોગોદોષપાપઅનેમોહદૂરથઈજાયછે૧૧૦

ਉਦਮੁ ਕਰਿ ਲਾਗੇ ਬਹੁ ਭਾਤੀ ਬਿਚਰਹਿ ਅਨਿਕ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਖਟੂਆ ॥
જગતઅનેકપ્રકારનાકામમાંવ્યસ્તછેઘણાલોકોછશાસ્ત્રોનાચિંતનમાંલીનછે

ਭਸਮ ਲਗਾਇ ਤੀਰਥ ਬਹੁ ਭ੍ਰਮਤੇ ਸੂਖਮ ਦੇਹ ਬੰਧਹਿ ਬਹੁ ਜਟੂਆ ॥
કોઈવિભૂતિલગાવીનેતીર્થયાત્રાકરેછેતોકોઈશરીરનેનબળુંપાડીનેજટાધારણકરેછે

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਸਗਲ ਦੁਖ ਪਾਵਤ ਜਿਉ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ਸੂਤ ਕੇ ਹਟੂਆ ॥
પણભગવાનનીભક્તિકર્યાવિનાસૌનેદુઃખથાયછેજેમકરોળિયોજાળામાંફસાઈજાયછેતેવીજતેમ
નીદશાથાયછે

ਪੂਜਾ ਚਕ੍ਰ ਕਰਤ ਸੋਮਪਾਕਾ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਥਾਟਹਿ ਕਰਿ ਥਟੂਆ ॥੨॥੧੧॥੨੦॥
લોકોપૂજાતિલકસોમપાકવગેરેઅનેકપ્રકારનીવિધિઓકરેછે૨૧૧૨૦

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ੧
સવઇમહલેપહિલેકે૧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਇਕ ਮਨਿ ਪੁਰਖੁ ਧਿਆਇ ਬਰਦਾਤਾ ॥
હુંએકચિત્તથઈનેપરમપરમેશ્વરનુંધ્યાનકરુંછુંતેવરદાનઆપનારછે

ਸੰਤ ਸਹਾਰੁ ਸਦਾ ਬਿਖਿਆਤਾ ॥
તેસંતોઅનેભક્તોનેહંમેશામદદરૂપથાયછેકેઅખિલેશ્વરહંમેશાવખાણનેપાત્રછે

ਤਾਸੁ ਚਰਨ ਲੇ ਰਿਦੈ ਬਸਾਵਉ ॥
હુંતેનાચરણકમલહૃદયમાંબિરાજીને

ਤਉ ਪਰਮ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥੧॥
હુંપરમગુરુનાનકદેવજીનાગુણગાનગાઉંછું૧

ਗਾਵਉ ਗੁਨ ਪਰਮ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਦੁਰਤ ਨਿਵਾਰਣ ਸਬਦ ਸਰੇ ॥
હુંપરમગુરુનાનકદેવજીનાગુણગાનગાઉંછુંતેસુખનોસાગરપાપોનેદૂરકરનારઅનેશબ્દોનુંસરોવર
છે

ਗਾਵਹਿ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਮਤਿ ਸਾਗਰ ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਧਿਆਨੁ ਧਰੇ ॥
ગહન-ગંભીર, ધીરજવાન, બુદ્ધિમાન લોકો પણ ગુરુ નાનકના ગુણગાન ગાય છે, સુખના
સાગર, મહાન યોગીઓ અને સંન્યાસીઓ પણ તેમના ધ્યાનમાં લીન રહે છે.

ਗਾਵਹਿ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਿਕ ਆਤਮ ਰਸੁ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਓ ॥
ઇન્દ્રજેવાદેવતાઓભક્તપ્રહલાદવગેરેજેમણેઆત્માનોઆનંદપ્રાપ્તકર્યોછેતેઓપણતેમનીસ્તુતિક
રેછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥੨॥
કવિ કલ્હ કહે છે કે જેમણે રાજ-યોગનો આનંદ મેળવ્યો છે, હું એ ગુરુ નાનકના આશીર્વાદ ગાઉં છું || ૨ ||

ਗਾਵਹਿ ਜਨਕਾਦਿ ਜੁਗਤਿ ਜੋਗੇਸੁਰ ਹਰਿ ਰਸ ਪੂਰਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ॥
રાજાજનકજેવામોટાયોગીઓઅનેમહાનયોગીઓપણહરિનામમાંલીનથયેલાસમગ્રગુરુનાનકનીસ્તુતિગાયછે

ਗਾਵਹਿ ਸਨਕਾਦਿ ਸਾਧ ਸਿਧਾਦਿਕ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗਾਵਹਿ ਅਛਲ ਛਲਾ ॥
જેમનેમાયાપણછેતરીશકતીનથીતેમનાગુણગાનબ્રહ્માનાપુત્રોસનકસનંદનવગેરેસિદ્ધસાધકોઅનેઋષિઓગાયછે

ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਧੋਮੁ ਅਟਲ ਮੰਡਲਵੈ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਰਸੁ ਜਾਣਿਓ ॥
જેનેભક્તિભાવદ્વારાઅટલપદધારણકર્યુંછેએભક્તધ્રુવતેમજધૌમ્યઋષિએપણગુરુનાનકનાજગુણગાનગાયછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥੩॥
કવિકલ્હગુરુનાનકદેવજીનાસુયશગાયછેજેમણેરાજાયોગનોઆનંદમાણ્યોછે૩

ਗਾਵਹਿ ਕਪਿਲਾਦਿ ਆਦਿ ਜੋਗੇਸੁਰ ਅਪਰੰਪਰ ਅਵਤਾਰ ਵਰੋ ॥
કપિલઋષિઆદિયોગેશ્વરએઈશ્વરનાઅવતારએવાઅપ્રતિમનાનકનોમહિમાગાયછે

ਗਾਵੈ ਜਮਦਗਨਿ ਪਰਸਰਾਮੇਸੁਰ ਕਰ ਕੁਠਾਰੁ ਰਘੁ ਤੇਜੁ ਹਰਿਓ ॥
જમદગ્નિસુતપરશુરામપણતેમનુંકલ્યાણકરીરહ્યાછેજેમણેપરશુનેહાથમાંલઈનેશ્રીરામચંદ્રજીનોમહિમાહણીલીધોહતો

ਉਧੌ ਅਕ੍ਰੂਰੁ ਬਿਦਰੁ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸਰਬਾਤਮੁ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਓ ॥
જેમણેસર્વાત્મનેજાણીલીધાછેએગુરુનાગુણતોઉદ્ધવઅક્રુરઅનેવિદુરગાનકરીરહ્યાછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥੪॥
કવિકલ્હકહેછેકેજેણેરાજયોગનોઆનંદમાણ્યોછેહુંએજગુરુનાનકદેવજીનુંસુયશગીતગાઈરહ્યોછું૪

ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਬਰਨ ਚਾਰਿ ਖਟ ਦਰਸਨ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਿਮਰੰਥਿ ਗੁਨਾ ॥
બ્રાહ્મણોક્ષત્રિયોવૈશ્યઅનેશુદ્રોચારવર્ણોયોગીઓસન્યાસીવૈષ્ણવોવગેરેછશાસ્ત્રોબ્રહ્માવગેરેબધા ગુરુનાનકનીસ્તુતિકરીનેતેમનેયાદકરીરહ્યાછે

ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਸੇਸੁ ਸਹਸ ਜਿਹਬਾ ਰਸ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ਧੁਨਾ ॥
હજારોજીભવડેયુગોયુગોસુધીધ્યાનકરવાથીશેષનાગપણતેમનામહિમામાંલીનથઈજાયછે

ਗਾਵੈ ਗੁਣ ਮਹਾਦੇਉ ਬੈਰਾਗੀ ਜਿਨਿ ਧਿਆਨ ਨਿਰੰਤਰਿ ਜਾਣਿਓ ॥
જેણેસતતધ્યાનલગાવીનેબ્રહ્માનેજાણ્યાછેવૈરાગીશિવશંકરપણતેમનાભજનગાયછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥੫॥
કવિકલ્હકહેછેકેહુંગુરુનાનકદેવજીનાગુણગાનગાઈરહ્યોછુંજેમણેરાજયોગનોઆનંદમાણ્યોહતો ૫

ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਮਾਣਿਓ ਬਸਿਓ ਨਿਰਵੈਰੁ ਰਿਦੰਤਰਿ ॥
તેગુરુનાનકેરાજયોગનોસંપૂર્ણઆનંદમાણ્યોછેજેમનાહૃદયમાંઅપરિવર્તનશીલઈશ્વરનોવાસછે

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਗਲ ਉਧਰੀ ਨਾਮਿ ਲੇ ਤਰਿਓ ਨਿਰੰਤਰਿ ॥
હરિનામનોજાપકરીનેગુરુનાનકદેવજીએપોતેતોસંસારસમુદ્રનેપારકર્યુંછેએમણેસમગ્રસૃષ્ટિનેપણ પારકરાવ્યાછે

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਨਕਾਦਿ ਆਦਿ ਜਨਕਾਦਿ ਜੁਗਹ ਲਗਿ ॥
બ્રહ્માસુતસનકવગેરેઅનેજનકજેવાયુગોયુગોથીસ્તુતિગાતાઆવ્યાછે

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਗੁਰੁ ਧੰਨਿ ਜਨਮੁ ਸਕਯਥੁ ਭਲੌ ਜਗਿ ॥
હેગુરુનાનકતુંધન્યછેમહાનછેવખાણનેપાત્રછેજગતનુંભલુંકરવાનેકારણેતારોજન્મસફળથયોછે

ਪਾਤਾਲ ਪੁਰੀ ਜੈਕਾਰ ਧੁਨਿ ਕਬਿ ਜਨ ਕਲ ਵਖਾਣਿਓ ॥
કવિકલ્હવખાણકરેછેકેપાતાલપુરીમાંથીઉલ્લાસનોઅવાજસંભળાયછે

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ॥੬॥
હરિનામનારસિયાગુરુનાનકતમેરાજઅનેયોગબંનેનોઆનંદપ્રાપ્તકર્યોછે૬

ਸਤਜੁਗਿ ਤੈ ਮਾਣਿਓ ਛਲਿਓ ਬਲਿ ਬਾਵਨ ਭਾਇਓ ॥
હેગુરુનાનકતમેસતયુગમાંપણરાજયોગનોઆનંદમાણ્યોહતોઅનેવામનાવતારમાંરાજાબલિનેછે તરવાનીતમારીઈચ્છાહતી

ਤ੍ਰੇਤੈ ਤੈ ਮਾਨਿਓ ਰਾਮੁ ਰਘੁਵੰਸੁ ਕਹਾਇਓ ॥
ત્રેતાયુગમાંતમનેરઘુવંશીરામકહેવાયાઅનેપછીતમેપણરાજયોગનોઆનંદમાણ્યો

ਦੁਆਪੁਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਰਾਰਿ ਕੰਸੁ ਕਿਰਤਾਰਥੁ ਕੀਓ ॥
તમેદ્વાપરયુગમાંકૃષ્ણઅવતારમાંકંસનેમુક્તકર્યો

ਉਗ੍ਰਸੈਣ ਕਉ ਰਾਜੁ ਅਭੈ ਭਗਤਹ ਜਨ ਦੀਓ ॥
રાજાઉગ્રસેનનેરાજ્યઆપ્યુંઅનેભક્તોનેરક્ષણઆપ્યું

ਕਲਿਜੁਗਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਅੰਗਦੁ ਅਮਰੁ ਕਹਾਇਓ ॥
કળિયુગમાંપણગુરુનાનકગુરુઅંગદગુરુઅમરદાસનેસાક્ષીતરીકેબોલાવવામાંઆવ્યાહતા

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਜੁ ਅਬਿਚਲੁ ਅਟਲੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥੭॥
સનાતનપરમપિતાનોઆદેશછેકેશ્રીગુરુનાનકનુંરાજ્યહંમેશાઅચળઅનેઅટલછે૭

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਰਵਿਦਾਸੁ ਭਗਤੁ ਜੈਦੇਵ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ॥
ભક્તરવિદાસજયદેવત્રિલોચનગુરુનાનકનીસ્તુતિકરીરહ્યાછેઅને

ਨਾਮਾ ਭਗਤੁ ਕਬੀਰੁ ਸਦਾ ਗਾਵਹਿ ਸਮ ਲੋਚਨ ॥
ભક્ત નામદેવ અને કબીર પણ હંમેશા ગુરુ નાનક સાહેબને સમાન ગણીને તેમની પ્રશંસા કરે છે.

ਭਗਤੁ ਬੇਣਿ ਗੁਣ ਰਵੈ ਸਹਜਿ ਆਤਮ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ ॥
ભક્તબેણીપણતેમનીસ્તુતિમાંમગ્નછેજેસહજઅવસ્થામાંઆનંદમેળવેછેઅને

ਜੋਗ ਧਿਆਨਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਭ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥
ગુરુજ્ઞાનદ્વારાએમાંજધ્યાનમગ્નથઈનેપ્રભુસિવાયઅન્યકોઈનેમાનતાનથી

ਸੁਖਦੇਉ ਪਰੀਖ੍ਯਤੁ ਗੁਣ ਰਵੈ ਗੋਤਮ ਰਿਖਿ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥
શુકદેવરાજાપરીક્ષિતઅનેગૌતમઋષિપણગુરુનાનકનીસ્તુતિઓગાઈરહ્યાછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਨਿਤ ਨਵਤਨੁ ਜਗਿ ਛਾਇਓ ॥੮॥
કવિકલ્હપણએગુરુનાનકનાયશગાનગાયછેજેમનીશાશ્વતખ્યાતિસમગ્રવિશ્વમાંફેલાયેલીછે૮

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਪਾਯਾਲਿ ਭਗਤ ਨਾਗਾਦਿ ਭੁਯੰਗਮ ॥
પાતાળલોકમાંનાગભુજંગવગેરેભક્તોપણગુરુનાનકનાગુણગાનગાતાહોયછે

ਮਹਾਦੇਉ ਗੁਣ ਰਵੈ ਸਦਾ ਜੋਗੀ ਜਤਿ ਜੰਗਮ ॥
મહાદેવયોગીસન્યાસીજંગમવગેરેહંમેશાતેમનોમહિમાગાવામાંલીનરહેછે

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਮੁਨਿ ਬ੍ਯਾਸੁ ਜਿਨਿ ਬੇਦ ਬ੍ਯਾਕਰਣ ਬੀਚਾਰਿਅ ॥
વેદઅનેવ્યાકરણનુંચિંતનકરનારામુનિવ્યાસપણગુરુનાનકનીપ્રશંસાકરીરહ્યાછે

ਬ੍ਰਹਮਾ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਜਿਨਿ ਹੁਕਮਿ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਵਾਰੀਅ ॥
જેનીઆજ્ઞાથીસમગ્રસૃષ્ટિનુંસર્જનથયુંબ્રહ્માપણતેમનીસ્તુતિકરીરહ્યાછે

ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਸਮ ਜਾਣਿਓ ॥
જેણેપૂર્ણબ્રહ્મનેબ્રહ્માંડનાતમામભાગોમાંસગુણનિર્ગુણસ્વરૂપેસમાનમાન્યુંછે

ਜਪੁ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਸਹਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥੯॥
જેગુરુનાનકેસહજયોગનોઆનંદલીધોછેકવિકલહએજગુરુનાનકનોજપકરતીવખતેસુયશગાય
છે૯

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਨਵ ਨਾਥ ਧੰਨਿ ਗੁਰੁ ਸਾਚਿ ਸਮਾਇਓ ॥
ગોરખમચ્છન્દ્રગોપીવગેરેજેવાનવનાથપણગુણગાનગાયછેઅનેતેઓકહેછેકેસત્યમાંલીનગુરુના
નકધન્યછે

ਮਾਂਧਾਤਾ ਗੁਣ ਰਵੈ ਜੇਨ ਚਕ੍ਰਵੈ ਕਹਾਇਓ ॥
માંધાતાજેનેચક્રવર્તીકહેવામાંઆવેછેતેપણગુણોનુંભાષાંતરકરેછે

ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਬਲਿ ਰਾਉ ਸਪਤ ਪਾਤਾਲਿ ਬਸੰਤੌ ॥
સાતમીદુનિયામાંરહેતારાજાબલીપણગુરુનાનકનીસ્તુતિકરીરહ્યાછે

ਭਰਥਰਿ ਗੁਣ ਉਚਰੈ ਸਦਾ ਗੁਰ ਸੰਗਿ ਰਹੰਤੌ ॥
ગુરુનાનકસાથેરહેતાભર્તૃહરિયોગીપણતેમનાગુણગાનગાઈરહ્યાછે

ਦੂਰਬਾ ਪਰੂਰਉ ਅੰਗਰੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ॥
ઋષિદુર્વાસારાજાપુરુરવાઅનેઅંગિરામુનિપણગુરુનાનકનાગુણગાનગાઈરહ્યાછે

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਓ ॥੧੦॥
કવિકલ્હઘટઘટમાંસમાવિષ્ટગુરુનાનકદેવજીનુંસુયશગાયછે૧૦

SikhBookClub.com SGGSonline.com

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨
સવઈમહેલબીજા નાર

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદ્દગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਧੰਨੁ ਕਰਤਾ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾਰੁ ਕਰਣ ਸਮਰਥੋ ॥
સમગ્રજગતનાસર્જકતેકર્તાપુરુષધન્યછેતેકારણછેસર્વશક્તિમાનછે

ਸਤਿਗੁਰੂ ਧੰਨੁ ਨਾਨਕੁ ਮਸਤਕਿ ਤੁਮ ਧਰਿਓ ਜਿਨਿ ਹਥੋ ॥
હેગુરુઅંગદધન્યછેતેસદ્દગુરુનાનકજેમણેતમારાકપાળપરહાથમૂકીનેવરદાનઆપ્યું

ਤ ਧਰਿਓ ਮਸਤਕਿ ਹਥੁ ਸਹਜਿ ਅਮਿਉ ਵੁਠਉ ਛਜਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਮੁਨਿ ਬੋਹਿਯ ਅਗਾਜਿ ॥
જ્યારેગુરુનાનકેતેમનાકપાળપરહાથમૂક્યોત્યારેકુદરતીરીતેઅમૃતનીવર્ષાશરૂથઈજેનાકારણેદે વતાઓમનુષ્યોઋષિઓવગેરેઅમૃતમાંતરબોળથઈગયા

ਮਾਰਿਓ ਕੰਟਕੁ ਕਾਲੁ ਗਰਜਿ ਧਾਵਤੁ ਲੀਓ ਬਰਜਿ ਪੰਚ ਭੂਤ ਏਕ ਘਰਿ ਰਾਖਿ ਲੇ ਸਮਜਿ ॥
તમેભયંકરકાલનેમારીનેભગાડીનાખ્યોઅનેપાંચજાતીયદુર્ગુણોનેરોકીનેતમેમનનેવશકર્યું

ਜਗੁ ਜੀਤਉ ਗੁਰ ਦੁਆਰਿ ਖੇਲਹਿ ਸਮਤ ਸਾਰਿ ਰਥੁ ਉਨਮਨਿ ਲਿਵ ਰਾਖਿ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ॥
ગુરુનાનકનાદ્વારેબધુંસોંપીનેતમેઆખુંવિશ્વજીતીલીધુંછેતમેસમભાવનીરમતરમીરહ્યાછોઅનેજ ડઅવસ્થામાંનિરંકારનુંધ્યાનકર્યુંછે

ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੧॥
કવિકલસહારકહેછેકેજગદગુરુગુરુનાનકદેવજીનાચરણોમાંરહીનેભાઈલહનાગુરુઅંગદનીખ્યા તિઆખીદુનિયામાંફેલાઈગઈછે1

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰ ਕਾਲੁਖ ਖਨਿ ਉਤਾਰ ਤਿਮਰ ਅਗ੍ਯਾਨ ਜਾਹਿ ਦਰਸ ਦੁਆਰ ॥
જેગુરુઅંગદનીદ્રષ્ટિઅમૃતનીધારાજેવીછેપાપોનીકાલીમાનેદૂરકરવાવાળીછેતેગુરુનાદ્વારનાદર્શ નથીઅજ્ઞાનનોઅંધકારદૂરથાયછે

ਓਇ ਜੁ ਸੇਵਹਿ ਸਬਦੁ ਸਾਰੁ ਗਾਖੜੀ ਬਿਖਮ ਕਾਰ ਤੇ ਨਰ ਭਵ ਉਤਾਰਿ ਕੀਏ ਨਿਰਭਾਰ ॥
જેઓશબ્દનુંચિંતનકરેછેકઠોરસાધનાકરેછેએવીવ્યક્તિઓનેગુરુદ્વારાસંસારસાગરપારકરીનેબં ધનમાંથીમુક્તિમળેછે

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਹਜ ਸਾਰਿ ਜਾਗੀਲੇ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ ਨਿੰਮਰੀ ਭੂਤ ਸਦੀਵ ਪਰਮ ਪਿਆਰਿ ॥
તેઓસત્સંગમાંગુરુનાશબ્દોથીસ્વાભાવિકરીતેજજાગૃતથાયછેઅનેહંમેશાનમ્રતાપૂર્વકપ્રેમમાંલી
નરહેછે

ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੨॥
કલસહાર કહે છે કે જગદગુરુ ગુરુ નાનકના ચરણોમાં આશ્રય લઈને ભાઈ લહના (ગુરુ અંગદ
દેવ જી)ની ખ્યાતિ સમગ્ર વિશ્વમાં ફેલાઈ ગઈ છે. || ૨ ||

ਤੈ ਤਉ ਦ੍ਰਿੜਿਓ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰੁ ਬਿਮਲ ਜਾਸੁ ਬਿਥਾਰੁ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸੁਜਨ ਜੀਆ ਕੋ ਅਧਾਰੁ ॥
હેગુરુઅંગદતમેતમારામનમાંફક્તહરિનામનીસ્થાપનાકરીછેતમારીશુદ્ધકીર્તિસર્વત્રફેલાયેલીછેત
મેસિદ્ધસાધકોઅનેસંતોનાજીવનનીએકમાત્રઆશાછો

ਤੂ ਤਾ ਜਨਿਕ ਰਾਜਾ ਅਉਤਾਰੁ ਸਬਦੁ ਸੰਸਾਰਿ ਸਾਰੁ ਰਹਹਿ ਜਗਤ੍ਰ ਜਲ ਪਦਮ ਬੀਚਾਰ ॥
તમેરાજાજનકનાઅવતારછોતારોઉપદેશજગતમાંસર્વશ્રેષ્ઠછેપાણીમાંકમળનીજેમતુંજગતમાંઅ
સ્પૃશ્યરહેછે

ਕਲਿਪ ਤਰੁ ਰੋਗ ਬਿਦਾਰੁ ਸੰਸਾਰ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰੁ ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਤੇਰੈ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ ॥
તમેકલ્પવૃક્ષછોસર્વરોગોનેદૂરકરનારઅનેસંસારનાદુઃખોનેદૂરકરનારછોત્રણગુણોવાળાસંસારી
જીવોતમારાપરધ્યાનકેન્દ્રિતકરેછેઅનેતમારુંધ્યાનકરેછે

ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੩॥
કલસહારકહેછેકેજગદગુરુગુરુનાનકનાચરણોમાંઆશ્રયલઈનેભાઈલહનાગુરુઅંગદદેવજીની
ખ્યાતિસમગ્રવિશ્વમાંફેલાઈગઈછે૩

ਤੈ ਤਾ ਹਦਰਥਿ ਪਾਇਓ ਮਾਨੁ ਸੇਵਿਆ ਗੁਰੁ ਪਰਵਾਨੁ ਸਾਧਿ ਅਜਗਰੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਉਨਮਾਨੁ ॥
હેગુરુઅંગદતમેહઝરતનાનકપાસેથીઆદરઅનેપ્રતિષ્ઠામેળવીછેગુરુનાનકનીપૂરાદિલથીસેવાક
રીનેસફળથયાછોઅજગરનીજેમઅસાધ્યમનનેઉછેર્યુંછે

ਹਰਿ ਹਰਿ ਦਰਸ ਸਮਾਨ ਆਤਮਾ ਵੰਤਗਿਆਨ ਜਾਣੀਅ ਅਕਲ ਗਤਿ ਗੁਰ ਪਰਵਾਨ ॥
તમારુંદર્શનપરમાત્માનાદર્શનજેવુંછેતમેગુણવાનજ્ઞાનીસર્વજ્ઞછોતમેગુરુનાનકનીઉમદાઅવ
સ્થાનેજાણ્યાછો

ਜਾ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਚਲ ਠਾਣ ਬਿਮਲ ਬੁਧਿ ਸੁਥਾਨ ਪਹਿਰਿ ਸੀਲ ਸਨਾਹੁ ਸਕਤਿ ਬਿਦਾਰਿ ॥
જેનીઆંખોનિશ્ચિતસ્થાનપરસ્થિરછેજેનીબુદ્ધિશુદ્ધસ્થાનપરસ્થિરછેજેણેસહનશીલતાનુંબખ્તર
ધારણકરીનેભ્રમશક્તિનોનાશકર્યોછે

ਕਹੁ ਕੀਰਤਿ ਕਲ ਸਹਾਰ ਸਪਤ ਦੀਪ ਮਝਾਰ ਲਹਣਾ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿ ਮੁਰਾਰਿ ॥੪॥
કલસહારકહેછેકેજગદગુરુગુરુનાનકનાચરણોમાંઆશ્રયલઈનેભાઈલહનાગુરુઅંગદદેવજીની
ખ્યાતિસમગ્રવિશ્વમાંફેલાઈગઈછે૪

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਧਰਤ ਤਮ ਹਰਨ ਦਹਨ ਅਘ ਪਾਪ ਪ੍ਰਨਾਸਨ ॥
હેગુરુઅંગદઅજ્ઞાનનોઅંધકારફક્તતમારીકૃપાનેઆત્મસાતકરવાથીદૂરથાયછેતમેજપાપોનેબા
ળીનેપાપોનોનાશકરનારછો

ਸਬਦ ਸੂਰ ਬਲਵੰਤ ਕਾਮ ਅਰੁ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਨਾਸਨ ॥
તમેશબ્દોનાપરાક્રમીઅનેબળવાનછોવાસનાઅનેક્રોધનોનાશકરનારછો

ਲੋਭ ਮੋਹ ਵਸਿ ਕਰਣ ਸਰਣ ਜਾਚਿਕ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਣ ॥
તમેલોભઅનેઆસક્તિનેવશકરીલીધાછેતમેજઆશ્રયલેનારસાધકનીસંભાળરાખનારછો

ਆਤਮ ਰਤ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਕਹਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲ ਢਾਲਣ ॥
તમેઆત્મપ્રેમનીસંપત્તિએકઠીકરીછેઅનેતમારોશબ્દઅમૃતશક્તિનોપ્રવાહછે

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਲ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਲਕੁ ਸਤਿ ਲਾਗੈ ਸੋ ਪੈ ਤਰੈ ॥
કલસહારકહેછેકેસતગુરુઅંગદદેવશિરોમણીગુરુછેગુરુનાનકનાસિંહાસનપરબિરાજમાનછેજેગુ
રુનાચરણોમાંશ્રદ્ધાનેઆત્મસાતકરેછેતેઆગળવધેછે

ਗੁਰੁ ਜਗਤ ਫਿਰਣਸੀਹ ਅੰਗਰਉ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਲਹਣਾ ਕਰੈ ॥੫॥
જગદગુરુબાબાફેરુમલનાપુત્રભાઈલહનાગુરુઅંગદબનીનેરાજયોગનોઆનંદમાણીરહ્યાછે૫

ਸਦਾ ਅਕਲ ਲਿਵ ਰਹੈ ਕਰਨ ਸਿਉ ਇਛਾ ਚਾਰਹ ॥
હેગુરુતમારુંધ્યાનહંમેશાપરમાત્માપરહોયછેઅનેતમેજેઈચ્છોછોતેકરવામાટેતમેસ્વતંત્રછો

ਦ੍ਰੁਮ ਸਪੂਰ ਜਿਉ ਨਿਵੈ ਖਵੈ ਕਸੁ ਬਿਮਲ ਬੀਚਾਰਹ ॥
જેમફળોથીભરેલુંવૃક્ષઝુકેલુંરહેછેતેવીજરીતેતમેતમારાશુદ્ધવિચારોનેકારણેલોકોનીવાતસહનક
રોછો

ਇਹੈ ਤਤੁ ਜਾਣਿਓ ਸਰਬ ਗਤਿ ਅਲਖੁ ਬਿਡਾਣੀ ॥
તમેએહકીકતજાણીગયાછોકેઅદ્ભુતમનોરંજનકરનારઅલખપ્રભુદરેકમાંહાજરછે

ਸਹਜ ਭਾਇ ਸੰਚਿਓ ਕਿਰਣਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲ ਬਾਣੀ ॥
તમેઅમૃતવાણીદ્વારાસહેલાઈથીબધાનેઆકર્ષ્યાંછે

ਗੁਰ ਗਮਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਤੈ ਪਾਇਓ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਗ੍ਰਾਹਜਿ ਲਯੌ ॥
હેગુરુઅંગદગુરુનાનકદેવજીનાસિંહાસનપરબેસીનેતમેગુરુનુંપદપ્રાપ્તકર્યુંછેઅનેસત્યતમારામન
માંસ્થિતછેઅનેસંતોષગ્રહણકરેછે

ਹਰਿ ਪਰਸਿਓ ਕਲੁ ਸਮੁਲਵੈ ਜਨ ਦਰਸਨੁ ਲਹਣੇ ਭਯੌ ॥੬॥
કલસહારકહેછેકેજેમણેભાઈલહનાગુરુઅંગદદેવનાદર્શનકર્યાંછેતેમણેજાણેઈશ્વરનાચરણસ્પર્શક
ર્યાંછે૬

ਮਨਿ ਬਿਸਾਸੁ ਪਾਇਓ ਗਹਰਿ ਗਹੁ ਹਦਰਥਿ ਦੀਓ ॥
તમારામનમાંવિશ્વાસમળ્યોછેહઝરતનાનકેઊંડીગંભીરતાઆપીછે

ਗਰਲ ਨਾਸੁ ਤਨਿ ਨਠਯੋ ਅਮਿਉ ਅੰਤਰਗਤਿ ਪੀਓ ॥
તમારાશરીરમાંથીમોહરૂપીઝેરનાશપામ્યુંછેઅનેઆત્માએનામનુંઅમૃતપીધુંછે

ਰਿਦਿ ਬਿਗਾਸੁ ਜਾਗਿਓ ਅਲਖਿ ਕਲ ਧਰੀ ਜੁਗੰਤਰਿ ॥
તમારુંહ્રદયખીલ્યુંઅનેજાગૃતથયુંયુગોસુધીજીવતાપ્રકાશેતેનીશક્તિસ્થાપિતકરીછે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਰਵਿਓ ਸਾਮਾਨਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ॥
જેપ્રભુસમાનરૂપથીબધામાંવિરાજમાનછેસદ્ગુરુઅંગદસ્વાભાવિકરીતેએનીજસમાધિમાંલીનર
હેછે

ਉਦਾਰਉ ਚਿਤ ਦਾਰਿਦ ਹਰਨ ਪਿਖੰਤਿਹ ਕਲਮਲ ਤ੍ਰਸਨ ॥
હેગુરુઅંગદતમેઉદારછોગરીબીદૂરકરનારછોતમારાદર્શનથીપાપઅનેદુર્ગુણોનોનાશથાયછે

ਸਦ ਰੰਗਿ ਸਹਜਿ ਕਲੁ ਉਚਰੈ ਜਸੁ ਜੰਪਉ ਲਹਣੇ ਰਸਨ ॥੭॥
કલસહારકહેછેકેતેસ્વાભાવિકપ્રેમથીગુરુઅંગદદેવજીનોમહિમાઉચ્ચારકરેછેઅનેરસસાથેતેમના
નામનોજાપકરેછે૭

ਨਾਮੁ ਅਵਖਧੁ ਨਾਮੁ ਆਧਾਰੁ ਅਰੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖੁ ਸਦਾ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ ਸੋਹੈ ॥
હરિનામસર્વરોગનીદવાછેનામજીવનનીઆશાછેઅનેનામજપરમસુખઆપનારછેસમગ્રવિશ્વમાં
હરિનામપૂજનીયછે

ਰੰਗਿ ਰਤੌਂ ਨਾਮ ਸਿਉ ਕਲ ਨਾਮੁ ਸੁਰਿ ਨਰਹ ਬੋਹੈ ॥
કલસહારકહેછેકેગુરુઅંગદદેવજીએહરીનામમાંલીનછેજેદેવતાઓઅનેમનુષ્યોનેસુગંધઆપેછે

ਨਾਮ ਪਰਸੁ ਜਿਨਿ ਪਾਇਓ ਸਤੁ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਰਵਿ ਲੋਇ ॥
જેનેગુરુપાસેથીનામમળ્યુંછેતેનીકીર્તિસૂર્યનીજેમચમકતીહોયછે

ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਹੋਇ ॥੮॥
તેથીતેગુરુઅંગદદેવજીનાદર્શનતેમજચરણસ્પર્શથીઅડસઠતીર્થોનુંસ્નાનથઇછે૮

ਸਚੁ ਤੀਰਥੁ ਸਚੁ ਇਸਨਾਨੁ ਅਰੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਸਚੁ ਸਦਾ ਸਚੁ ਭਾਖੰਤੁ ਸੋਹੈ ॥
પરમસત્યહરિનામજએગુરુઅંગદદેવજીનુંતીર્થસ્નાનછેસાચાહરિનામનોજાપએતેમનોખોરાકઅ
નેપ્રેમછે

ਸਚੁ ਪਾਇਓ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਸੰਗਤੀ ਬੋਹੈ ॥
ગુરુજીસત્યબોલતાહરિનાજપકરતાશોભાયમાનછે

ਜਿਸੁ ਸਚੁ ਸੰਜਮੁ ਵਰਤੁ ਸਚੁ ਕਬਿ ਜਨ ਕਲ ਵਖਾਣੁ ॥
ગુરુનાનકનાશબ્દોદ્વારાગુરુઅંગદેસત્યનીપ્રાપ્તિકરીઅનેસાચુંનામસંગતનેસુગંધઆપીરહ્યુંછે

ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ ਸਚੁ ਜਨਮੁ ਪਰਵਾਣੁ ॥੯॥
કવિકલસહારકહેછેકેજેગુરુઅંગદનોસંયમઉપવાસસર્વસાચાહરિનામજછેતેગુરુનાદર્શનથીજન્મ
સફળથાયછે૯

ਅਮਿਅ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁਭ ਕਰੈ ਹਰੈ ਅਘ ਪਾਪ ਸਕਲ ਮਲ ॥
જેનાપરગુરુઅંગદપોતાનાશુભઅમૃતનીદ્રષ્ટિકરેછેતેનાતમામપાપોઅનેદોષોદૂરથઈજાયછે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਮੋਹ ਵਸਿ ਕਰੈ ਸਭੈ ਬਲ ॥
તેણેકામક્રોધઅનેલોભઅનેમોહનેવશમાંકરીછે

ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਦੁਖੁ ਸੰਸਾਰਹ ਖੋਵੈ ॥
તેનામનમાંહંમેશાપ્રસન્નતારહેછેઅનેતેસંસારનાદુખનેદૂરકરેછે

ਗੁਰੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਦਰੀਆਉ ਜਨਮ ਹਮ ਕਾਲਖ ਧੋਵੈ ॥
ગુરુઅંગદનવનિધિનીનદીછેજેઆપણાજન્મોનાપાપોનીમલિનતાદૂરકરેછે

ਸੁ ਕਹੁ ਟਲ ਗੁਰੁ ਸੇਵੀਐ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
કવિટલ્લાકલસહારકહેછેકેદિવસરાતસહજસ્વભાવથીગુરુઅંગદનીસેવાકરો

ਦਰਸਨਿ ਪਰਸਿਐ ਗੁਰੂ ਕੈ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਖੁ ਜਾਇ ॥੧੦॥
તેગુરુનાદર્શનથીજન્મમરણનાદુખમાંથીમુક્તિમળેછે૧૦

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਤੀਜੇ ਕੇ ੩
સવઈમહેલ૩

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
તેપરબ્રહ્મફક્તએકૐકારસ્વરૂપછેસદ્‌ગુરુનીકૃપાથીપ્રાપ્તથાયછે

ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸਿਵਰਿ ਸਾਚਾ ਜਾ ਕਾ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਅਛਲੁ ਸੰਸਾਰੇ ॥
તેસત્યસ્વરૂપપરમપરમેશ્વરનુંસ્મરણકરોજગતમાંજેનુંનામઅસ્પૃશ્યછે

ਜਿਨਿ ਭਗਤ ਭਵਜਲ ਤਾਰੇ ਸਿਮਰਹੁ ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਪਰਧਾਨੁ ॥
જેણેભક્તોનેવિશ્વસંસારસાગરમાંથીપારકરીદીધાએઉત્તમહરિનામનુંસ્મરણકરો

ਤਿਤੁ ਨਾਮਿ ਰਸਿਕੁ ਨਾਨਕੁ ਲਹਣਾ ਥਪਿਓ ਜੇਨ ਸ੍ਰਬ ਸਿਧੀ ॥
ગુરુનાનકતેહરિનામનારસિયાહતાતેનામથીભાઈલહનાનેગુરુઅંગદનારૂપમાંસ્થાપિતકરવામાં
આવ્યાહતાજેમણેબધીસિદ્ધિઓપ્રાપ્તકરીહતી

ਕਵਿ ਜਨ ਕਲ੍ ਸਬੁਧੀ ਕੀਰਤਿ ਜਨ ਅਮਰਦਾਸ ਬਿਸ੍ਤਰੀਯਾ ॥
કવિકલ્હેકહ્યુંછેકેહરિનામથીપ્રગટેલાગુરુઅમરદાસજીનીખ્યાતિઆખીદુનિયામાંફેલાઈગઈછે

ਕੀਰਤਿ ਰਵਿ ਕਿਰਣਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੰਸਾਰਹ ਸਾਖ ਤਰੋਵਰ ਮਵਲਸਰਾ ॥
જેરીતેમૌલશ્રીવૃક્ષનીડાળીઓફેલાઈછેતેજરીતેગુરુઅમરદાસજીનીકીર્તિસૂર્યનાકિરણોનીજેમફે
લાઈછે

ਉਤਰਿ ਦਖਿਣਹਿ ਪੁਬਿ ਅਰੁ ਪਸ੍ਚਮਿ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਪੰਥਿ ਨਰਾ ॥
જેનાકારણેઉત્તરદક્ષિણપૂર્વઅનેપશ્ચિમનાલોકોગુરુઅમરદાસજીનોજયજયકારકરીરહ્યાછે

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਸਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਰਦਾਯਉ ਉਲਟਿ ਗੰਗ ਪਸ੍ਚਮਿ ਧਰੀਆ ॥
જેહરિનામગુરુનાનકેરસસાથેનુંઉચ્ચારણકર્યુંતેસાધકોનેઆપ્યુંઅનેતેમનાશિષ્યભાઈલહનાનેગુ
રુગાદીસોંપીનેગંગાપશ્ચિમતરફવિરુદ્ધદિશામાંવહેતીથઈ

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਅਛਲੁ ਭਗਤਹ ਭਵ ਤਾਰਣੁ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਕਉ ਫੁਰਿਆ ॥੧॥
એસારુંનામજેભક્તોનેસંસારસમુદ્રમાંથીપારકરાવવાનુંછેતેગુરુઅમરદાસજીનાઅંતઃકરણમાંપ
ણસ્થિતછે૧

ਸਿਮਰਹਿ ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਜਖ੍ ਅਰੁ ਕਿੰਨਰ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਹਰਾ ॥
એહરિનામનુંસ્મરણતોયક્ષકિન્નરોસિદ્ધસાધકોઅનેશિવપણકરીરહ્યાછે

ਸਿਮਰਹਿ ਨਖ੍ਤ੍ਰ ਅਵਰ ਧ੍ਰੂ ਮੰਡਲ ਨਾਰਦਾਦਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਵਰਾ ॥
ઘણાનક્ષત્રોભક્તોધ્રુવમંડળનારદમુનિપ્રહલાદભક્તોપણએજજપકરેછે

ਸਸੀਅਰੁ ਅਰੁ ਸੂਰੁ ਨਾਮੁ ਉਲਾਸਹਿ ਸੈਲ ਲੋਅ ਜਿਨਿ ਉਧਰਿਆ ॥
સૂર્યઅનેચંદ્રનેપણહરિનામજોઈએછેજેણેપથ્થરોઅનેપર્વતોનેપણબચાવ્યાછે

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਅਛਲੁ ਭਗਤਹ ਭਵ ਤਾਰਣੁ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਕਉ ਫੁਰਿਆ ॥੨॥
એઅચૂકનામજેભક્તોનેસંસારસમુદ્રમાંથીમુક્તકરાવનારુંછેતેગુરુઅમરદાસજીનામનમાંપણસ્થિ
રછે૨

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਸਿਵਰਿ ਨਵ ਨਾਥ ਨਿਰੰਜਨੁ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਸਮੁਧਰਿਆ ॥
એજપવિત્રસ્વરૂપેહરિનામનોજાપકરવાથીગૌરખમચ્છંદરજેવાનવનાથશિવશંકરસનકસનંદન
નીપણમુક્તિથઈગઈ

ਚਵਰਾਸੀਹ ਸਿਧ ਬੁਧ ਜਿਤੁ ਰਾਤੇ ਅੰਬਰੀਕ ਭਵਜਲੁ ਤਰਿਆ ॥
ચોર્યાસીસિદ્ધજેનામમાંબુદ્ધસમાઈગયાહતારાજાઅંબરિકપણભાવસાગરમાંથીતરીગયાહતા

ਉਧਉ ਅਕ੍ਰੂਰੁ ਤਿਲੋਚਨੁ ਨਾਮਾ ਕਲਿ ਕਬੀਰ ਕਿਲਵਿਖ ਹਰਿਆ ॥
ઉદ્ધવઅક્રુરત્રિલોચનનામદેવઅનેકબીરેપણકળિયુગમાંહરિનામનાનામથીપાપોનોનાશકર્યોહ
તો

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਅਛਲੁ ਭਗਤਹ ਭਵ ਤਾਰਣੁ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਕਉ ਫੁਰਿਆ ॥੩॥
તેકપટથીરહિતહરીનામજેભક્તોનેસંસારસમુદ્રમાંથીપારકરાવવાજઈરહ્યુંછેતેગુરુઅમરદાસજી
નામનમાંપણવસીગયુંછે૩

ਤਿਤੁ ਨਾਮਿ ਲਾਗਿ ਤੇਤੀਸ ਧਿਆਵਹਿ ਜਤੀ ਤਪੀਸੁਰ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ॥
એહરિનામમાંલીનથઈનેતેત્રીસકરોડદેવતાઓપણધ્યાનકરેછેએનામજમહાનબ્રહ્મચારીઓઅને તપસ્વીઓનામનમાંવસેલુંછે

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਿ ਗੰਗੇਵ ਪਿਤਾਮਹ ਚਰਣ ਚਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਿਆ ॥
ગંગાનાપુત્રભીષ્મપિતામહેપણએહરિનામનુંસ્મરણકર્યુંઅનેભગવાનનાચરણોમાંમાથુંમૂકીનેના મામૃતનોરસપીધો

ਤਿਤੁ ਨਾਮਿ ਗੁਰੂ ਗੰਭੀਰ ਗਰੂਅ ਮਤਿ ਸਤ ਕਰਿ ਸੰਗਤਿ ਉਧਰੀਆ ॥
એનામમાંતલ્લીનથઈનેઊંડાગંભીરગુરુદ્વારાદ્રઢનિશ્ચયધારણકરવાવાળાલોકોનોઉદ્ધારથાયછે

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਅਛਲੁ ਭਗਤਹ ਭਵ ਤਾਰਣੁ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਕਉ ਫੁਰਿਆ ॥੪॥
ભક્તોનેમોક્ષઆપનારતેઅચલહરિનામગુરુઅમરદાસજીનાઅંતરાત્મામાંપણસ્થિતછે૪

ਨਾਮ ਕਿਤਿ ਸੰਸਾਰਿ ਕਿਰਣਿ ਰਵਿ ਸੁਰਤਰ ਸਾਖਹ ॥
હરિનામની કીર્તિ જગતમાં સૂર્યના કિરણોની જેમ ફેલાઈ છે, જાણે વૃક્ષની ડાળીઓ સુવાસ ફેલાવતી હોય છે.

ਉਤਰਿ ਦਖਿਣਿ ਪੁਬਿ ਦੇਸਿ ਪਸ੍ਚਮਿ ਜਸੁ ਭਾਖਹ ॥
ઉત્તરદક્ષિણપૂર્વઅનેપશ્ચિમનાદેશોમાંરહેતાલોકોપરમાત્માનોમહિમાગાતાહોયછે

ਜਨਮੁ ਤ ਇਹੁ ਸਕਯਥੁ ਜਿਤੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੈ ॥
જેનાહૃદયમાંપરમાત્માનુંનામવસેછેતેનોજન્મસફળથાયછે

ਸੁਰਿ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਆਸਾਸੈ ॥
દેવતાઓમનુષ્યોગણોગંધર્વોઅનેછદર્શનયોગીઓસન્યાસીઓવૈષ્ણવોવગેરેપણહરિનામનીઈ ચ્છારાખેછે

ਭਲਉ ਪ੍ਰਸਿਧੁ ਤੇਜੋ ਤਨੌ ਕਲ੍ ਜੋੜਿ ਕਰ ਧ੍ਯਾਇਅਓ ॥
તેજભાનજીનાસુપુત્રભલ્લાકુળમાંપ્રસિદ્ધકવિઅમરદાસજીનેકવિકલ્હહાથજોડીનેપ્રાર્થનાકરેછે

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਭਗਤ ਭਵਜਲ ਹਰਣੁ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਤੈ ਪਾਇਓ ॥੫॥
હેગુરુઅમરદાસભક્તોનેસંસારનાબંધનમાંથીમુક્તિઆપનારપરમપરમેશ્વરનુંનામપણતમનેપ્રા પ્તથયુંછે૫

ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹਿ ਦੇਵ ਤੇਤੀਸ ਅਰੁ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਨਰ ਨਾਮਿ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਧਾਰੇ ॥
તેત્રીસકરોડદેવતાઓસિદ્ધસાધકોઅનેમનુષ્યોપણઈશ્વરનાનામનુંધ્યાનકરેછેખંડબ્રહ્માંડઆખી સૃષ્ટિનેનામથીધારણકરીછે

ਜਹ ਨਾਮੁ ਸਮਾਧਿਓ ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਸਮ ਕਰਿ ਸਹਾਰੇ ॥
જેણેઈશ્વરનુંધ્યાનકર્યુંછેતેણેસુખઅનેદુખનેસમાનગણ્યાછે

ਨਾਮੁ ਸਿਰੋਮਣਿ ਸਰਬ ਮੈ ਭਗਤ ਰਹੇ ਲਿਵ ਧਾਰਿ ॥
હરિનામસર્વમુખીછેતેમાંભક્તોએધ્યાનધર્યુંછે

ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਅਮਰ ਗੁਰ ਤੁਸਿ ਦੀਓ ਕਰਤਾਰਿ ॥੬॥
હેગુરુઅમરદાસપરમેશ્વરેતમારાપરપ્રસન્નથઈનેતમનેએજહરિનામસામગ્રીઆપીછે૬

ਸਤਿ ਸੂਰਉ ਸੀਲਿ ਬਲਵੰਤੁ ਸਤ ਭਾਇ ਸੰਗਤਿ ਸਘਨ ਗਰੂਅ ਮਤਿ ਨਿਰਵੈਰਿ ਲੀਣਾ ॥
ગુરુ અમરદાસજી સત્યના સૂર્ય છે, સાદગીમાં મજબૂત અને ઉદાર છે, તેમના શિષ્યનું વર્તુળ ખૂબ વિશાળ છે, તેઓ મહાન, બુદ્ધિશાળી અને પ્રેમથી ઈશ્વરમાં લીન છે.

ਜਿਸੁ ਧੀਰਜੁ ਧੁਰਿ ਧਵਲੁ ਧੁਜਾ ਸੇਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਬੀਣਾ ॥
જેનીધીરજઆકાશમાંસ્થિતછેએટલેકેગુરુજીનીધીરજકંપનીનુંનેતૃત્વકરીરહીછે

ਪਰਸਹਿ ਸੰਤ ਪਿਆਰੁ ਜਿਹ ਕਰਤਾਰਹ ਸੰਜੋਗੁ ॥
જેમણેપરમાત્માસાથેજોડાણકર્યુંછેબધાસંતોતેમનેપ્રેમકરેછે

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਓ ਅਮਰਿ ਗੁਰਿ ਕੀਤਉ ਜੋਗੁ ॥੭॥
ગુરુઅમરદાસજીએસદ્ગુરુનીસેવામાંસૌનેસુખમળેતેલાયકબનાવ્યુંછે૭

ਨਾਮੁ ਨਾਵਣੁ ਨਾਮੁ ਰਸ ਖਾਣੁ ਅਰੁ ਭੋਜਨੁ ਨਾਮ ਰਸੁ ਸਦਾ ਚਾਯ ਮੁਖਿ ਮਿਸ੍ਟ ਬਾਣੀ ॥
હરિનામએગુરુઅમરદાસનુંસ્નાનછેનામનોજાપએતેમનાભોજનનોરસઅનેઅન્નછેહરિનામરસતેમનોસ્વાદછેઅનેતેઓતેમનામોંથીખૂબમીઠીબોલેછે

ਧਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿਓ ਜਿਸੁ ਪਸਾਇ ਗਤਿ ਅਗਮ ਜਾਣੀ ॥
જેસદ્ગુરુઅંગદદેવજીનીતેમણેસેવાકરીતેધન્યછેજેમનીકૃપાથીતેમનેપ્રભુનોમહિમાજાણવામળ્યોછે

ਕੁਲ ਸੰਬੂਹ ਸਮੁਧਰੇ ਪਾਯਉ ਨਾਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥
ગુરુજીએસમૂહકુળોનેબચાવ્યાતેઓહરિનામમાંલીનરહેતા

ਸਕਯਥੁ ਜਨਮੁ ਕਲੵਚਰੈ ਗੁਰੁ ਪਰਸਿੑਉ ਅਮਰ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੮॥
કવિકલ્હકહેછેકેજેલોકોનેવિશ્વપ્રસિદ્ધશ્રીગુરુઅમરદાસજીનાદર્શનથયાતેમનુંજીવનસફળથયું

ਬਾਰਿਜੁ ਕਰਿ ਦਾਹਿਣੈ ਸਿਧਿ ਸਨਮੁਖ ਮੁਖੁ ਜੋਵੈ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાજમણાહાથમાંપદ્મસ્થિતછેઅનેસિદ્ધિઓતેમનાચહેરાતરફજોઈરહીછે

ਰਿਧਿ ਬਸੈ ਬਾਂਵਾਂਗਿ ਜੁ ਤੀਨਿ ਲੋਕਾਂਤਰ ਮੋਹੈ ॥
રિદ્ધિઓતેમનાડાબાઅંગપરહાજરછેજેત્રણેયલોકોનેમોહિતકરેછે

ਰਿਦੈ ਬਸੈ ਅਕਹੀਉ ਸੋਇ ਰਸੁ ਤਿਨ ਹੀ ਜਾਤਉ ॥
એમનાહૃદયમાંઅકથ્યઈશ્વરવસેછેજેનોઆનંદએમનેજ્ઞાનલીધુંછે

ਮੁਖਹੁ ਭਗਤਿ ਉਚਰੈ ਅਮਰੁ ਗੁਰੁ ਇਤੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤਉ ॥
ગુરુઅમરદાસજીમુખારવિંદનીઈશ્વરનીભક્તિપૂર્વકઉપાસનાકરેછેઅનેઆરંગમાંજસમાઈજાયછે

ਮਸਤਕਿ ਨੀਸਾਣੁ ਸਚਉ ਕਰਮੁ ਕਲੵ ਜੋੜਿ ਕਰ ਧੵਾਇਅਉ ॥
તેનાકપાળપરઈશ્વરનીકૃપાનીનિશાનીછેકવિકલહહાથજોડીનેકહેછેકે

ਪਰਸਿਅਉ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਲਕੁ ਸਰਬ ਇਛ ਤਿਨਿ ਪਾਇਅਉ ॥੯॥
જેણેસાચાગુરુઅમરદાસજીનાદર્શનધ્યાનકર્યાછેતેનીબધીમનોકામનાઓપૂર્ણથઈછે૯

ਚਰਣ ਤ ਪਰ ਸਕਯਥ ਚਰਣ ਗੁਰ ਅਮਰ ਪਵਲਿ ਰਯ ॥
તેજચરણસફળછેજેગુરુઅમરદાસજીનામાર્ગનેઅનુસરેછે

ਹਥ ਤ ਪਰ ਸਕਯਥ ਹਥ ਲਗਹਿ ਗੁਰ ਅਮਰ ਪਯ ॥
જ્યાંહાથઅર્થપૂર્ણછેજેઓગુરુઅમરદાસજીનાચરણસ્પર્શકરેછે

ਜੀਹ ਤ ਪਰ ਸਕਯਥ ਜੀਹ ਗੁਰ ਅਮਰੁ ਭਣਿਜੈ ॥
જીભપણખરેખરએજસફળછેજેગુરુઅમરદાસજીનાગુણગાનગાયછે

ਨੈਣ ਤ ਪਰ ਸਕਯਥ ਨਯਣਿ ਗੁਰੁ ਅਮਰੁ ਪਿਖਿਜੈ ॥
જેઆંખોગુરુઅમરદાસજીનેજુએછેતેવાસ્તવમાંઅર્થપૂર્ણછે

ਸ੍ਰਵਣ ਤ ਪਰ ਸਕਯਥ ਸ੍ਰਵਣਿ ਗੁਰੁ ਅਮਰੁ ਸੁਣਿਜੈ ॥
એજકાનસંપૂર્ણરીતેસફળછેજેઓગુરુઅમરદાસજીનાઉપદેશોનેસાંભળેછે

ਸਕਯਥੁ ਸੁ ਹੀਉ ਜਿਤੁ ਹੀਅ ਬਸੈ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਨਿਜ ਜਗਤ ਪਿਤ ॥
જેહૃદયમાંજગતનાપિતાગુરુઅમરદાસજીરહેછેતેહૃદયસફળછે

ਸਕਯਥੁ ਸੁ ਸਿਰੁ ਜਾਲਪੁ ਭਣੈ ਜੁ ਸਿਰੁ ਨਿਵੈ ਗੁਰ ਅਮਰ ਨਿਤ ॥੧॥੧੦॥
ભાટજાલપનુંવિધાનછેકેજેગુરુઅમરદાસજીનીસામેનિયમિતરીતેમાથુંનમાવેછેતેવાસ્તવમાંસફળ થાયછે૧૧૦

ਤਿ ਨਰ ਦੁਖ ਨਹ ਭੁਖ ਤਿ ਨਰ ਨਿਧਨ ਨਹੁ ਕਹੀਅਹਿ ॥
જેનાપરગુરુઅમરદાસજીપ્રસન્નથાયછેઆવાવ્યક્તિક્યારેયદુઃખીનથીહોતાતેભૂખ્યારહેછેઆવા માણસનેગરીબપણનકહેવાય

ਤਿ ਨਰ ਸੋਕੁ ਨਹੁ ਹੁਐ ਤਿ ਨਰ ਸੇ ਅੰਤੁ ਨ ਲਹੀਅਹਿ ॥
આવાવ્યક્તિનેકોઈસંતાપઅનેદુઃખહોતુંનથીઆવીવ્યક્તિનુંરહસ્યપણશોધીશકાતુંનથી

ਤਿ ਨਰ ਸੇਵ ਨਹੁ ਕਰਹਿ ਤਿ ਨਰ ਸਯ ਸਹਸ ਸਮਪਹਿ ॥
આવોમાણસકોઈનાપરનિર્ભરનથીહોતોપરંતુહજારોવસ્તુઓઆપવાસક્ષમહોયછે

ਤਿ ਨਰ ਦੁਲੀਚੈ ਬਹਹਿ ਤਿ ਨਰ ਉਥਪਿ ਬਿਥਪਹਿ ॥
આવીવ્યક્તિઐશ્વર્યભોગવેછેઅનેબુરાઈઓનેદૂરકરીનેસારાનીસ્થાપનાકરેછે

ਸੁਖ ਲਹਹਿ ਤਿ ਨਰ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ ਅਭੈ ਪਟੁ ਰਿਪ ਮਧਿ ਤਿਹ ॥
આવીવ્યક્તિસંસારમાંજસુખમેળવેછેઅનેશત્રુઓવચ્ચેસજ્જનતાથીરહેછે

ਸਕਯਥ ਤਿ ਨਰ ਜਾਲਪੁ ਭਣੈ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਜਿਹ ॥੨॥੧੧॥
જાલપકહેછેકેતેવ્યક્તિનુંજીવનસાર્થકછેજેનાપરગુરુઅમરદાસજીપ્રસન્નથાયછે૨૧૧

ਤੈ ਪਢਿਅਉ ਇਕੁ ਮਨਿ ਧਰਿਅਉ ਇਕੁ ਕਰਿ ਇਕੁ ਪਛਾਣਿਓ ॥
હેગુરુઅમરદાસતમેફક્તએકજપરમપરમેશ્વરનુંચિંતનકર્યુંછેતમેતમારામનમાંએકજઓમકારનું ચિંતનકર્યુંછેમાત્રએકપરમપરમેશ્વરમાંવિશ્વાસકર્યોછે

ਨਯਣਿ ਬਯਣਿ ਮੁਹਿ ਇਕੁ ਇਕੁ ਦੁਹੁ ਠਾਂਇ ਨ ਜਾਣਿਓ ॥
તમારીઆંખોમાંતમારાશબ્દોમાંતમારામુખમાંફક્તપરમબ્રહ્મજવસેછેઅનેતેએકપરમશક્તિવિ નાબીજાકોઈનેનથીમાન્યું

ਸੁਪਨਿ ਇਕੁ ਪਰਤਖਿ ਇਕੁ ਇਕਸ ਮਹਿ ਲੀਣਉ ॥
હેગુરુતમારાસપનામાંપણહરિનામનોવાસછેઅનેતમેએકજએકરહોછોઅનેતમેએકપ્રભુમાંલીન રહોછો

ਤੀਸ ਇਕੁ ਅਰੁ ਪੰਜਿ ਸਿਧੁ ਪੈਤੀਸ ਨ ਖੀਣਉ ॥
મહિનાનાત્રીસદિવસોમાંપણતમેહંમેશાપોતેઅનેપાંચતત્વોનાએકબનીગયાછોસમગ્રવિશ્વમાંફ
ક્તતેજછેઅનેપાંત્રીસઅક્ષરોમાંપણઈશ્વરનીપૂજાછે

ਇਕਹੁ ਜਿ ਲਾਖੁ ਲਖਹੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਇਕੁ ਇਕੁ ਕਰਿ ਵਰਨਿਅਉ ॥
જેએકપરબ્રહ્મથીલાખોજીવબન્યાછેઅમેલાખોનીસમાજથીપરેછીએહેગુરુઅમરદાસતમેફક્તતે
એકચમકતાપરમેશ્વરનુંવર્ણનકર્યુંછે

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਜਾਲਪੁ ਭਣੈ ਤੂ ਇਕੁ ਲੋੜਹਿ ਇਕੁ ਮੰਨਿਅਉ ॥੩॥੧੨॥
જાલપભાટકહેછેકેહેગુરુઅમરદાસતમેફક્તએકજપરમાત્માનીઈચ્છાધરાવોછોઅનેતમેઆદરપૂ
ર્વકતેમાંવિશ્વાસકરોછો૩૧૨

ਜਿ ਮਤਿ ਗਹੀ ਜੈਦੇਵਿ ਜਿ ਮਤਿ ਨਾਮੈ ਸੰਮਾਣੀ ॥
જેશિક્ષાનામજપવાનુંજયદેવેગ્રહણકરીજેશ્રદ્ધાહરિનામમાંસંલગ્નરહેવાનીનામદેવનામનમાંવસી
હતી

ਜਿ ਮਤਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਚਿਤਿ ਭਗਤ ਕੰਬੀਰਹਿ ਜਾਣੀ ॥
જેશિક્ષાઈશ્વરનુંસંકીર્તનકરવાનોત્રિલોચનનાહૃદયમાંસ્થિરહતો

ਰੁਕਮਾਂਗਦ ਕਰਤੂਤਿ ਰਾਮੁ ਜੰਪਹੁ ਨਿਤ ਭਾਈ ॥
જેશીખહરિનામનીભક્તકબીરેસમજીએજરીતેરાજારુકમાંગદનુંઆજકર્મહતુંકેતેઓનિયમિતરી
તેરામનામનોજાપકરતાઅનેતેકરાવતા

ਅੰਮਰੀਕਿ ਪ੍ਰਹਲਾਦਿ ਸਰਣਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥
હેભાઈરામનાનામનોનિયમિતજાપકરોઆકારણેરાજાઅંબરીષઅનેભક્તપ્રહલાદેઈશ્વરનુંશરણ
લીધું

ਤੈ ਲੋਭੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਤਜੀ ਸੁ ਮਤਿ ਜਲ੍ਯ ਜਾਣੀ ਜੁਗਤਿ ॥
ભાટજલ્હજાલપકહેછેકેહેગુરુઅમરદાસભલાઈઅનેયુક્તિજાણીનેતમેલોભક્રોધઅનેતૃષ્ણાનોત્યા
ગકર્યોછે

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਨਿਜ ਭਗਤੁ ਹੈ ਦੇਖਿ ਦਰਸੁ ਪਾਵਉ ਮੁਕਤਿ ॥੪॥੧੩॥
ગુરુઅમરદાસજીઈશ્વરનાપરમભક્તછેતેમનાદર્શનથીમુક્તિમળીછે૪૧૩

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਪਰਸੀਐ ਪੁਹਮਿ ਪਾਤਿਕ ਬਿਨਾਸਹਿ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાચરણસ્પર્શકરવાથીપૃથ્વીનાપાપોનોનાશથાયછે

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਪਰਸੀਐ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਆਸਾਸਹਿ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાચરણસ્પર્શકરવાનીમોટામોટાસિધ્ધસાધકોપણઈચ્છારાખેછે

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਪਰਸੀਐ ਧਿਆਨੁ ਲਹੀਐ ਪਉ ਮੁਕਿਹਿ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાચરણસ્પર્શકરવાથીઈશ્વરનુંધ્યાનથાયછેઅનેજન્મમરણનુંચક્રસમાપ્તથાયછે

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਪਰਸੀਐ ਅਭਉ ਲਭੈ ਗਉ ਚੁਕਿਹਿ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાચરણસ્પર્શકરવાથીઅભયપ્રભુનીપ્રાપ્તિથાયછેઅનેજીવનમરણનુંચક્રદૂરથાય
છે

ਇਕੁ ਬਿੰਨਿ ਦੁਗਣ ਜੁ ਤਉ ਰਹੈ ਜਾ ਸੁਮੰਤ੍ਰਿ ਮਾਨਵਹਿ ਲਹਿ ॥
જેવ્યક્તિગુરુનીઉપદેશલઈનેએકઈશ્વરનેસમજેછેતેનુંદ્વૈતપણુંદૂરથાયછે

ਜਾਲਪਾ ਪਦਾਰਥ ਇਤੜੇ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸਿ ਡਿਠੈ ਮਿਲਹਿ ॥੫॥੧੪॥
ભટજલાપનુંએકવિધાનછેકેઆબધાંફળગુરુઅમરદાસજીનાદર્શનથીજમળેછે૫૧૪

ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ਸੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਨਾਨਕਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿਅਉ ॥
ગુરુનાનકદેવજીએઈશ્વરનુંશાશ્વતનામતેમનાહૃદયમાંસ્થિરકર્યુંહતું

ਤਾ ਤੇ ਅੰਗਦੁ ਲਹਣਾ ਪ੍ਰਗਟਿ ਤਾਸੁ ਚਰਣਹ ਲਿਵ ਰਹਿਅਉ ॥
તેમનાથીભાઈલહનાસિંહાસનપરચઢ્યાપછીગુરુઅંગદદેવતરીકેપ્રખ્યાતથયા

ਤਿਤੁ ਕੁਲਿ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਆਸਾ ਨਿਵਾਸੁ ਤਾਸੁ ਗੁਣ ਕਵਣ ਵਖਾਣਉ ॥
જેનુંધ્યાનતેમનાગુરુગુરુનાનકનાચરણોમાંલીનથયુંહતું

ਜੋ ਗੁਣ ਅਲਖ ਅਗੰਮ ਤਿਨਹ ਗੁਣ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣਉ ॥
તેપછીએજગુરુનાનકનાપરિવારમાંથીગુરુઅમરદાસજીઆશાનુંઘરબનીગયાછેતેમનામાંકયાક
યાગુણોનુંવર્ણનકરીશકાયજેગુણોઅગોચરઅનેઅગમ્યછેતેગુણોનુંરહસ્યતેઓજાણતાનથી

ਬੋਹਿਥਉ ਬਿਧਾਤੈ ਨਿਰਮਯੌ ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਕੁਲ ਉਧਰਣ ॥
સમગ્રસંગતઅનેકુળનેબચાવવામાટેસર્જકેગુરુઅમરદાસજીનારૂપમાંએકવહાણબનાવ્યુંછે

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀਰਤੁ ਕਹੈ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤ੍ਰਾਹਿ ਤੁਅ ਪਾ ਸਰਣ ॥੧॥੧੫॥
ભાતકિરાતવિનંતીકરેછેકેહેગુરુઅમરદાસહુંતમારાઆશ્રયમાંઆવ્યોછુંમનેબચાવો૧૧૫

ਆਪਿ ਨਰਾਇਣੁ ਕਲਾ ਧਾਰਿ ਜਗ ਮਹਿ ਪਰਵਰਿਯਉ ॥
નારાયણપોતેપોતાનીશક્તિથીગુરુઅમરદાસજીનારૂપમાંદુનિયામાંઆવ્યાછે

ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਜੋਤਿ ਜਗ ਮੰਡਲਿ ਕਰਿਯਉ ॥
નિરાકારપરમેશ્વરેગુરુઅમરદાસનુંરૂપલઈનેજગતમાંપોતાનોપ્રકાશફેલાવ્યોછે

ਜਹ ਕਹ ਤਹ ਭਰਪੂਰੁ ਸਬਦੁ ਦੀਪਕਿ ਦੀਪਾਯਉ ॥
જ્યાંત્યાંપ્રભુનોશબ્દસર્વત્રવ્યાપીગયોછેઅનેગુરુઅમરદાસનારૂપમાંદીવાથીપ્રકાશિતછે

ਜਿਹ ਸਿਖਹ ਸੰਗ੍ਰਹਿਓ ਤਤੁ ਹਰਿ ਚਰਣ ਮਿਲਾਯਉ ॥
જેશિષ્યોએમનમાંવાતસ્થિરકરીલીધીગુરુએતરતજતેમનેહરિનાચરણોમાંવિલિનકર્યા

ਨਾਨਕ ਕੁਲਿ ਨਿੰਮਲੁ ਅਵਤਰੵਿਉ ਅੰਗਦ ਲਹਣੇ ਸੰਗਿ ਹੁਅ ॥
ભાઈલહનાભાવગુરુઆંગળદેવજીનીસેવાસંગતમાંનાનકકુળનાત્રીજાગુરુગુરુઅમરદાસશુદ્ધઅ
વતારબન્યાછે

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਤਾਰਣ ਤਰਣ ਜਨਮ ਜਨਮ ਪਾ ਸਰਣਿ ਤੁਅ ॥੨॥੧੬॥
હેગુરુઅમરદાસતુંતારણહારછેમારેજન્મોજન્મસુધીતારાશરણમાંરહેવુંછે૨૧૬

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਪਿਖਿ ਦਰਸਨੁ ਗੁਰ ਸਿਖਹ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનાદર્શનથીશિષ્યોનેજપતપસત્યઅનેસંતોષનુંફળમળેછે

ਸਰਣਿ ਪਰਹਿ ਤੇ ਉਬਰਹਿ ਛੋਡਿ ਜਮ ਪੁਰ ਕੀ ਲਿਖਹ ॥
જેઓગુરુનાશરણઆવેછેતેઓમોક્ષપામેછેઅનેયમપુરીનાકર્મોનોહિસાબછોડીદેછે

ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਭਰਪੂਰੁ ਰਿਦੈ ਉਚਰੈ ਕਰਤਾਰੈ ॥
ગુરુઅમરદાસજીનુંહૃદયભક્તિઅનેપ્રેમથીભરેલુંછેઅનેતેઓઈશ્વરનીસ્તુતિકરેછે

ਗੁਰੁ ਗਉਹਰੁ ਦਰੀਆਉ ਪਲਕ ਡੁਬੰਤੵਹ ਤਾਰੈ ॥
ગુરુઅમરદાસજીશાંતસ્વભાવઅનેદયાળુછેતેઓડૂબતામાણસોનેએકક્ષણમાંજીતીલેછે

ਨਾਨਕ ਕੁਲਿ ਨਿੰਮਲੁ ਅਵਤਰੵਿਉ ਗੁਣ ਕਰਤਾਰੈ ਉਚਰੈ ॥
નાનકકુળમાંગુરુઅમરદાસએકશુદ્ધઅવતારથયોછેજેઈશ્વરનોમહિમાકરેછે

ਗੁਰੁ ਅਮਰਦਾਸੁ ਜਿਨੑ ਸੇਵਿਅਉ ਤਿਨੑ ਦੁਖੁ ਦਰਿਦ੍ਰੁ ਪਰਹਰਿ ਪਰੈ ॥੩॥੧੭॥
જેમણેગુરુઅમરદાસનીસેવાકરીછેતેમનાદુઃખઅનેગરીબીબધાદૂરથઈગયાછે૩૧૭

ਚਿਤਿ ਚਿਤਵਉ ਅਰਦਾਸਿ ਕਹਉ ਪਰੁ ਕਹਿ ਭਿ ਨ ਸਕਉ ॥
હેગુરુઅમરદાસહુંમારાહૃદયમાંતમનેપ્રાર્થનાકરવાનુંવિચારુંછુંપરંતુહુંતેકહીપણશકતોનથી

ਸਰਬ ਚਿੰਤ ਤੁਝੁ ਪਾਸਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹਉ ਤਕਉ ॥
મારીબધીચિંતાઓતારીસાથેછેએટલેકેતુંઅમારીચિંતાકરેછેમારેમાત્રસારીકંપનીજોઈએછે

ਤੇਰੈ ਹੁਕਮਿ ਪਵੈ ਨੀਸਾਣੁ ਤਉ ਕਰਉ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
જોતમારીપરવાનગીથીમંજુરથાયતોહુંઈશ્વરનીસેવાકરીશકુંછું

ਜਬ ਗੁਰੁ ਦੇਖੈ ਸੁਭ ਦਿਸਟਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਮੁਖਿ ਮੇਵਾ ॥
ગુરુજ્યારેતેમનીતરફશુભનજરેજુએછેત્યારેતેમનામુખમાંઈશ્વરનુંનામપડેછે

ਅਗਮ ਅਲਖ ਕਾਰਣ ਪੁਰਖ ਜੋ ਫੁਰਮਾਵਹਿ ਸੋ ਕਹਉ ॥
હેઈશ્વરનાદુર્ગમપ્રકાશગુરુઅમરદાસતમેજેઆજ્ઞાકરોછોતેહુંકહુંછું

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕਾਰਨ ਕਰਣ ਜਿਵ ਤੂ ਰਖਹਿ ਤਿਵ ਰਹਉ ॥੪॥੧੮॥
હેગુરુઅમરદાસતુંકારણછેતુંરાખજેતેમહુંજીવુંશ્૪૧૮આચારનોઉચ્ચારસવાઈભાટકીરતદ્વારાકરવામાંઆવેછે

ਭਿਖੇ ਕੇ ॥
ભીખાનું

ਗੁਰੁ ਗਿਆਨੁ ਅਰੁ ਧਿਆਨੁ ਤਤ ਸਿਉ ਤਤੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥
ગુરુઅમરદાસજીજ્ઞાનનોસાગરછેતેઓધ્યાનશીલછેતેમનોઆત્માપરમાત્મામાંભળીગયોછે

ਸਚਿ ਸਚੁ ਜਾਣੀਐ ਇਕ ਚਿਤਹਿ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ॥
પરમસત્યમાંલીનથયેલાગુરુનેસત્યનુંસ્વરૂપમાનવુંજોઈએતેઈશ્વરનીભક્તિમાંએકાગ્રથઈનેલીનરહેછે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਵਸਿ ਕਰੈ ਪਵਣੁ ਉਡੰਤ ਨ ਧਾਵੈ ॥
તેઓએવાસનાઅનેક્રોધનેકાબૂમાંરાખ્યોછેજેનાકારણેતેમનુંમનપવનનીજેમઅહીંત્યાંઉડતુંનથી

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੈ ਵਸੈ ਦੇਸਿ ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਬੀਚਾਰੁ ਪਾਵੈ ॥
તેમનુંમનનિરંકારભૂમિમાંસ્થિરછેઅનેતેમનીઆજ્ઞાનુંપાલનકરીનેજ્ઞાનપ્રાપ્તકર્યુંછે

ਕਲਿ ਮਾਹਿ ਰੂਪੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਸੋ ਜਾਣੈ ਜਿਨਿ ਕਿਛੁ ਕੀਅਉ ॥
આકળિયુગમાંગુરુઅમરદાસજીપરમાત્માનુંસ્વરૂપછેઆઅદ્‌ભુતલીલાકરનારજહકીકતજાણેછે

ਗੁਰੁ ਮਿਲ੍ਯ੍ਯਿਉ ਸੋਇ ਭਿਖਾ ਕਹੈ ਸਹਜ ਰੰਗਿ ਦਰਸਨੁ ਦੀਅਉ ॥੧॥੧੯॥
ભાટભીખાકહેછેકેમનેતેસંપૂર્ણગુરુઅમરદાસમળ્યાછેજેમનેસ્વાભાવિકરીતેમનેદર્શનઆપ્યાછે૧૧૯

ਰਹਿਓ ਸੰਤ ਹਉ ਟੋਲਿ ਸਾਧ ਬਹੁਤੇਰੇ ਡਿਠੇ ॥
હુંસાચાસંતમહાપુરુષનેશોધતોરહ્યોઘણાસાધુઓપણજોયા

ਸੰਨਿਆਸੀ ਤਪਸੀਅਹ ਮੁਖਹੁ ਏ ਪੰਡਿਤ ਮਿਠੇ ॥
ઘણાસંન્યાસીતપસ્વીમીઠીવાણીબોલતાપંડિતોનેમોઢેજોયા

ਬਰਸੁ ਏਕੁ ਹਉ ਫਿਰਿਓ ਕਿਨੈ ਨਹੁ ਪਰਚਉ ਲਾਯਉ ॥
હુંએકવર્ષઆમજફર્યોપણકોઈનાપરવિશ્વાસનકર્યો

ਕਹਤਿਅਹ ਕਹਤੀ ਸੁਣੀ ਰਹਤ ਕੋ ਖੁਸੀ ਨ ਆਯਉ ॥
તેમનામહાનઉપદેશોસાંભળ્યાપરંતુતેમનાજીવનઅનેઆચારથીમનપ્રસન્નનથયુંએટલેકેતેઓમોટીમોટીવાતોકરતાહતાપરંતુતેમનાઆચરણથીહૃદયદુઃખીથતુંહતું

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਛੋਡਿ ਦੂਜੈ ਲਗੇ ਤਿਨ੍ਹ ਕੇ ਗੁਣ ਹਉ ਕਿਆ ਕਹਉ ॥
હરિનામસિવાયજેઓદ્વૈતસાંસારિકઆસક્તિમાંમગ્નછેજેસદ્ગુણોનેલાયકનથીતેમનાગુણોવિશેમારેશુંકહેવું

ਗੁਰੁ ਦਯਿ ਮਿਲਾਯਉ ਭਿਖਿਆ ਜਿਵ ਤੂ ਰਖਹਿ ਤਿਵ ਰਹਉ ॥੨॥੨੦॥
ભાટભીખાકહેછેકેઈશ્વરેસાચાગુરુઅમરદાસસાથેમિલાવીદીધાછેહેગુરુજેવીરીતેતુંરાખવામાંગેછેહુંતમારીઇચ્છાપ્રમાણેજીવવાતૈયારછું૨૨૦

ਪਹਿਰਿ ਸਮਾਧਿ ਸਨਾਹੁ ਗਿਆਨਿ ਹੈ ਆਸਣਿ ਚੜਿਅਉ ॥
સમાધિનારૂપમાંબખ્તરધારણકરીનેજ્ઞાનરૂપીઘોડાપરગુરુઅમરદાસજીએઆસનમૂક્યુંછે

ਧ੍ਰੰਮ ਧਨਖੁ ਕਰ ਗਹਿਓ ਭਗਤ ਸੀਲਹ ਸਰਿ ਲੜਿਅਉ ॥
ધર્મનુંધનુષ્યહાથમાંલઈનેઅનેભક્તોવાળાનમ્રતારૂપીબાણથીદુર્ગુણોસામેલડીરહ્યાછે

ਭੈ ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਅਟਲੁ ਮਨਿ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਨੇਜਾ ਗਡਿਓ ॥
પ્રભુનાડરથીતેઓનિર્ભયછેતેમણેઅટલહરિનેપોતાનામનમાંસ્થાપિતકર્યાછેઅનેતેમણેગુરુશબ્દનીનેજાસ્થાપિતકરીછે

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਪਤੁ ਪੰਚ ਦੂਤ ਬਿਖੰਡਿਓ ॥
કામક્રોધલોભમોહઅહંકારઆપાંચઅનિષ્ટોનોતેમણેનાશકર્યોછે

ਭਲਉ ਭੂਹਾਲੁ ਤੇਜੋ ਤਨਾ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਨਾਥੁ ਨਾਨਕ ਬਰਿ ॥
હેતેજભાણજીનાપુત્રગુરુઅમરદાસતમેભલ્લાવંશમાંમહાનછોઅનેગુરુનાનકદેવજીનાઆશીર્વાદથીરાજાતરીકેપ્રખ્યાતથયાછો

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਸਚੁ ਸਲ੍ਯ ਭਣਿ ਤੈ ਦਲੁ ਜਿਤਉ ਇਵ ਜੁਧੁ ਕਰਿ ॥੧॥੨੧॥
ભાટસલ્હેકહ્યુંછેકેહેગુરુઅમરદાસઆરીતેલડીનેતમેદુર્ગુણોનાસમૂહનેજીતીલીધોછે૧૨૧

ਘਨਹਰ ਬੂੰਦ ਬਸੁਅ ਰੋਮਾਵਲਿ ਕੁਸਮ ਬਸੰਤ ਗਨੰਤ ਨ ਆਵੈ ॥
વાદળોનાબધાટીપાપૃથ્વીનીબધીવનસ્પતિઓવસંતનાફૂલોનીગણતરીકરીશકાતીનથી

ਰਵਿ ਸਸਿ ਕਿਰਣਿ ਉਦਰੁ ਸਾਗਰ ਕੋ ਗੰਗ ਤਰੰਗ ਅੰਤੁ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
સૂર્યઅનેચંદ્રનાકિરણોસમુદ્રનાપેટઅનેગંગાનામોજાનોઅંતકોઈશોધીશકતુંનથી

ਰੁਦ੍ਰ ਧਿਆਨ ਗਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਕਬਿ ਜਨ ਭਲ੍ਯ ਉਨਹ ਜੋੁ ਗਾਵੈ ॥
કવિભલ્હાકહેછેકેશિવશંકરનીજેમધ્યાનકરીનેઅથવાસદ્દગુરુનાજ્ઞાનથીવ્યક્તિઉપરોક્તનુંવર્ણનકરીશકેછેપરંતુ

ਭਲੇ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਤੋਹਿ ਬਨਿ ਆਵੈ ॥੧॥੨੨॥
ભલાવંશનાશિરોમણીહેગુરુઅમરદાસતમારાઅનંતગુણોનુંવર્ણનકરીશકાતુંનથીજોતમનેઉપમાઆપવામાંઆવેતોતમેતમારાજેવાજછો૧૨૨

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ ੪
સવઈમહેલચોથું૪

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥੧ੴ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਇਕ ਮਨਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਧਿਆਵਉ ॥
હુંદત્તચિતથઈનેમોહમાયાનાવિષાદથીમુક્તસર્વશક્તિમાનપરમેશ્વરનીપૂજાકરુંછુંઅને

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਦ ਗਾਵਉ ॥
ગુરુનીકૃપાથીહુંહંમેશાતેપ્રભુનાગુણગાનગાઉંછું

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਮਨਿ ਹੋਇ ਬਿਗਾਸਾ ॥
તેમનાવખાણકરવાથીજમારાહૃદયનેપ્રસન્નતામળેછે

ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਿ ਜਨਹ ਕੀ ਆਸਾ ॥
પૂર્ણગુરુતેમનાસેવકોનીદરેકઆશાપૂરીકરેછે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਯਉ ॥
સદ્દગુરુઅમરદાસજીનીસેવાકરીનેગુરુરામદાસજીએસર્વોચ્ચપદપ્રાપ્તકર્યુંઅને

ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਬਿਗਤੁ ਧਿਆਯਉ ॥
અવિનાશીઅટલપરમાત્માનીઆરાધનાકરી

ਤਿਸੁ ਭੇਟੇ ਦਾਰਿਦ੍ਰੁ ਨ ਚੰਪੈ ॥
તેગુરુરામદાસનેમળવાથીદુઃખઅનેગરીબીનોઅંતઆવેછે

ਕਲੵ ਸਹਾਰੁ ਤਾਸੁ ਗੁਣ ਜੰਪੈ ॥
ભાટકલસહારતેમનાગુણગાનગાયછે

ਜੰਪਉ ਗੁਣ ਬਿਮਲ ਸੁਜਨ ਜਨ ਕੇਰੇ ਅਮਿਅ ਨਾਮੁ ਜਾ ਕਉ ਫੁਰਿਆ ॥
હુંએમહાનવ્યક્તિગુરુરામદાસજીનાપવિત્રગુણોનુંગાનકરુંછુંજેમણેઅમૃતમયનામનોસાક્ષાત્કાર કર્યોછે

ਇਨਿ ਸਤਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਬਦ ਰਸੁ ਪਾਯਾ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਉਰਿ ਧਰਿਆ ॥
તેમણેસદ્‌ગુરુઅમરદાસજીનીસેવામાંતલ્લીનથઈનેશબ્દનોઆસ્વાદમેળવ્યોછેઅનેપવિત્રનામને જપોતાનાહ્રદયમાંગ્રહણકર્યુંછે

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿਕੁ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਗਾਹਕੁ ਚਾਹਕੁ ਤਤ ਸਮਤ ਸਰੇ ॥
તેહરિનામનારસિયાછેગોવિંદાનાગુણોનાસાચાગ્રાહકછેઈશ્વરનોઅતૂટપ્રેમીછેઅનેસમતાનુંસરો વરછે
ਕਵਿ ਕਲੵ ਠਕੁਰ ਹਰਦਾਸ ਤਨੇ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ਅਭਰ ਭਰੇ ॥੧॥
કવિકલસહરકહેછેકેઠાકુરહરદાસજીનાસુપુત્રગુરુરામદાસજીહ્રદયરૂપીખાલીસરોવરનેપાણીથી ભરવાજઈરહ્યાછે૧

ਛੁਟਤ ਪਰਵਾਹ ਅਮਿਅ ਅਮਰਾ ਪਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ ਸਦ ਭਰਿਆ ॥
ગુરુરામદાસજીનામામૃતનુંતેસરોવરછેજેહંમેશાભરેલુંરહેછેજેમાંથીમુક્તિઆપતીઅમૃતનીધારા વહેછે

ਤੇ ਪੀਵਹਿ ਸੰਤ ਕਰਹਿ ਮਨਿ ਮਜਨੁ ਪੁਬ ਜਿਨਹੁ ਸੇਵਾ ਕਰੀਆ ॥
સંતોઆનુંજપાનકરેછેઅનેમનમાંતીર્થસ્નાનકરેછેપરંતુસ્નાનએજભાગ્યશાળીકરેછેજેમણેપૂર્વજ ન્મોમાંસેવાકરીછે

ਤਿਨ ਭਉ ਨਿਵਾਰਿ ਅਨਭੈ ਪਦੁ ਦੀਨਾ ਸਬਦ ਮਾਤ੍ਰ ਤੇ ਉਧਰ ਧਰੇ ॥
ગુરુરામદાસજીએતેમનોડરદૂરકરીનેતેમનેઅભયનુંપદઆપ્યુંછેઅનેમાત્રશબ્દોનોપાઠકરીનેતેમ નેબચાવ્યાછે

ਕਵਿ ਕਲੵ ਠਕੁਰ ਹਰਦਾਸ ਤਨੇ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ਅਭਰ ਭਰੇ ॥੨॥
કવિકલસહારકહેછેકેઠાકુરહરદાસનાપુત્રગુરુરામદાસજીહ્રદયનાખાલીતળાવોનેપાણીથીભરવા જઈરહ્યાછે૨

ਸਤਗੁਰ ਮਤਿ ਗੂੜ੍ਹ ਬਿਮਲ ਸਤਸੰਗਤਿ ਆਤਮੁ ਰੰਗਿ ਚਲੂਲੁ ਭਯਾ ॥
સદ્‌ગુરુરામદાસજીનીબુધ્ધિઊંડીઅનેગંભીરછેતેમનોસાચોસંગપણશુદ્ધછેઅનેતેમનોઆત્માઈશ્વ રનારંગમાંલીનરહેછે

ਜਾਗਾ ਮਨੁ ਕਵਲੁ ਸਹਜਿ ਪਰਕਾਸਾ ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨੁ ਘਰਹਿ ਲਹਾ ॥
તેમનુંમનસદાયજાગતુંહોયછેહ્રદયકમળસ્વાભાવિકરીતેજખીલેલુંહોયછેતેઓનેપવનસ્વરૂપપર
મેશ્વરનેહ્રદયનાઘરમાંમેળવીલીધાછે

ਸਤਗੁਰਿ ਦਯਾਲਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਯਾ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਸਿ ਪੰਚ ਕਰੇ ॥
તેમનાસાચાગુરુઅમરદાસજીએદયાળુબનીનેતેમનામનમાંહરિનામનેદૃઢબનાવ્યુંજેમનીકૃપાથી તેમણેપાંચજાતીયદુર્ગુણોનેવશકર્યા

ਕਵਿ ਕਲ੍ਯ ਠਕੁਰ ਹਰਦਾਸ ਤਨੇ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ਅਭਰ ਭਰੇ ॥੩॥
કવિકલસહારકહેછેકેઠાકુરહરદાસજીનાપુત્રગુરુરામદાસજીખાલીહૃદયનાતળાવોનેપાણીથીભ રીદેછે૩

ਅਨਭਉ ਉਨਮਾਨਿ ਅਕਲ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਪਾਰਸੁ ਭੇਟਿਆ ਸਹਜ ਘਰੇ ॥
ગુરુરામદાસજીએસંપૂર્ણજ્ઞાનઅનેઅનુભવમેળવ્યાઈશ્વરપ્રત્યેનીતેમનીભક્તિલાગીકારણકેપાર સરૂપગુરુઅમરદાસજીનેમળ્યાહતાઅનેકુદરતીશાંતિપ્રાપ્તકરીહતી

ਸਤਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਯਾ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ॥
સદ્ગુરુઅમરદાસજીનીકૃપાથીતેમણેસર્વોચ્ચપદપ્રાપ્તકર્યુંઅનેતેમનામાંભક્તિપ્રેમનાભંડારોભરા ઈગયા

ਮੇਟਿਆ ਜਨਮਾਂਤੁ ਮਰਣ ਭਉ ਭਾਗਾ ਚਿਤੁ ਲਾਗਾ ਸੰਤੋਖ ਸਰੇ ॥
તેનુંમનસંતોષનાસરોવરપ્રભુમાંસમાઈગયુંહતુંતેથીતેનુંજન્મમરણઅદૃશ્યથઈગયુંહતુંઅનેમૃત્યુનો ભયદૂરથઈગયોહતો

ਕਵਿ ਕਲ੍ਯ ਠਕੁਰ ਹਰਦਾਸ ਤਨੇ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ਅਭਰ ਭਰੇ ॥੪॥
કવિકલસહારકહેછેકેઠાકુરહરદાસજીનાપુત્રગુરુરામદાસજીએખાલીસરોવરપણભરીદીધુંછે૪

ਅਭਰ ਭਰੇ ਪਾਯਉ ਅਪਾਰੁ ਰਿਦ ਅੰਤਰਿ ਧਾਰਿਓ ॥
ખાલીહૃદયનાતળાવનેભરીદેનારગુરુરામદાસજીએઈશ્વરનેમેળવીલીધાછેમનમાંએમનેજવસા વ્યાછે

ਦੁਖ ਭੰਜਨੁ ਆਤਮ ਪ੍ਰਬੋਧੁ ਮਨਿ ਤਤੁ ਬੀਚਾਰਿਓ ॥
દુખોનોનાશકરનારઆત્માનેજ્ઞાનઆપનારપરમતત્વપરમેશ્વરનુંજમનમાંજચિંતનકર્યું

ਸਦਾ ਚਾਇ ਹਰਿ ਭਾਇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਆਪੇ ਜਾਣਇ ॥
ગુરુરામદાસજીહંમેશાહરિભક્તિમાંરસધરાવેછેઅનેતેઓપોતેઆપ્રેમરસજાણેછે

ਸਤਗੁਰ ਕੈ ਪਰਸਾਦਿ ਸਹਜ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣਇ ॥
સદ્ગુરુઅમરદાસજીનીકૃપાથીતેઓસ્વાભાવિકરીતેજભગવાનનાપ્રેમનોઆનંદમાણીરહ્યાછે

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਗਦ ਸੁਮਤਿ ਗੁਰਿ ਅਮਰਿ ਅਮਰੁ ਵਰਤਾਇਓ ॥
ગુરુનાનકનીકૃપાગુરુઅંગદદેવનીસંમતિથીગુરુઅમરદાસેસર્જકનીવિધાનસેવાસિમરનનુંપાલન કર્યુંછે

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲ੍ਯ੍ਯੁਚਰੈ ਤੈਂ ਅਟਲ ਅਮਰ ਪਦੁ ਪਾਇਓ ॥੫॥
કવિકલસહારેકહ્યુંછેકેહેગુરુરામદાસતમેપણઅટલઅમરપદનેપામ્યાછોપ

ਸੰਤੋਖ ਸਰੋਵਰਿ ਬਸੈ ਅਮਿਅ ਰਸੁ ਰਸਨ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ॥
ગુરુરામદાસજીસંતોષસરોવરમાંરહેછેઅનેતેમનીજીભથીનામામૃતનોરસવ્યક્તકરેછે

ਮਿਲਤ ਸਾਂਤਿ ਉਪਜੈ ਦੁਰਤੁ ਦੂਰੰਤਰਿ ਨਾਸੈ ॥
તેમનાદર્શનઅનેમિલનથીમનનેશાંતિમળેછેઅનેદૂરથીજપાપોવગેરેનોનાશથાયછે

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਪਾਇਅਉ ਦਿੰਤੁ ਹਰਿ ਮਗਿ ਨ ਹੁਟੈ ॥
તેઓઆનંદનાસાગરહરિનેપામ્યાછેતેથીતેઓહરિભક્તિનામાર્ગમાંથીપાછાવળતાનથી

ਸੰਜਮੁ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸੀਲ ਸੰਨਾਹੁ ਮਫੁਟੈ ॥
ગુરુરામદાસજીએસંયમસત્યસંતોષઅનેનમ્રતાનુંઅતૂટબખ્તરધારણકર્યુંછે

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਬਿਧ ਨੈ ਸਿਰਿਉ ਜਗਿ ਜਸ ਤੂਰੁ ਬਜਾਇਅਉ ॥
સદ્ગુરુઅમરદાસનીજેમસર્જકેગુરુરામદાસનીસમાનપ્રતિષ્ઠાસ્થાપિતકરીછેઆખુંવિશ્વતેમનાગુ ણગાનગાઈરહ્યુંછે

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲ੍ਯ੍ਯੁਚਰੈ ਤੈ ਅਭੈ ਅਮਰ ਪਦੁ ਪਾਇਅਉ ॥੬॥
કલસહારકહેછેકેહેગુરુરામદાસતમેનિર્ભયઈશ્વરજેવીઅમરસ્થિતિપ્રાપ્તકરીછે૬

ਜਗੁ ਜਿਤਉ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿ ਮਨਿ ਏਕੁ ਧਿਆਯਉ ॥
ગુરુઅમરદાસનીજેમગુરુરામદાસેઆખીદુનિયાજીતીલીધીછેઅનેમનમાંઈશ્વરનુંધ્યાનકર્યુંછે

ਧਨਿ ਧਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਜਿਨਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਯਉ ॥
ધન્યછેસદ્ગુરુઅમરદાસજેમણેપોતાનામનમાંહરિનામસ્થાપિતકર્યું

ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਤਾ ਕੀ ਦਾਸੀ ॥
તેનેનવનિધિવાળોસુખોનોભંડારહરિનામમળીગયુંછેરિદ્ધિઓઅનેસિદ્ધિઓતેનીદાસીઓછે

ਸਹਜ ਸਰੋਵਰੁ ਮਿਲਿਓ ਪੁਰਖੁ ਭੇਟਿਓ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
તેઓનેશાંતિનુંસરોવરમળ્યુંછેઅનેતેઓનેઅવિનાશીકર્તાપુરુષસાથેમુલાકાતથઈછે

ਆਦਿ ਲੇ ਭਗਤ ਜਿਤੁ ਲਗਿ ਤਰੇ ਸੋ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਅਉ ॥
સૃષ્ટિનાસર્જનથીલઈનેઅત્યારસુધીજેહરિનામમાંભક્તોએસંસારસમુદ્રપારકર્યોછેતેહરિનામતેમ નાગુરુઅમરદાસજીએગુરુરામદાસજીનેબળવાનબનાવ્યાછે

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲੁਚਰੈ ਤੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਅਉ ॥੭॥
કલસહારભાટકહેછેકેહેગુરુરામદાસતનેપણહરિપ્રેમભક્તિનોજપદાર્થમળ્યોછે૭

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪਰਵਾਹ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪੁਬਲੀ ਨ ਹੁਟਇ ॥
ગુરુરામદાસનામનમાંપ્રેમઅનેભક્તિનોપ્રવાહચાલુરહેછેઆગલાજન્મનોપ્રેમજરાયતૂટીશકતોન થી

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੁ ਅਥਾਹੁ ਅਮਿਅ ਧਾਰਾ ਰਸੁ ਗੁਟਇ ॥
તેઓઆનંદથીસદ્ગુરુઅમરદાસનાઅગમ્યશબ્દનાઅમૃતપ્રવાહનોરસગ્રહણકરેછે

ਮਤਿ ਮਾਤਾ ਸੰਤੋਖੁ ਪਿਤਾ ਸਰਿ ਸਹਜ ਸਮਾਯਉ ॥
વિવેકબુદ્ધિતેનીમાતાછેસંતોષગુરુરામદાસજીનાપિતાછેતેશાંતિનાસરોવરમાંલીનરહેછે

ਆਜੋਨੀ ਸੰਭਵਿਅਉ ਜਗਤੁ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਤਰਾਯਉ ॥
જન્મમરણથીમુક્તસ્વપ્રકાશિતગુરુરામદાસજીએસમગ્રવિશ્વનેશબ્દોદ્વારાસંસારસાગરમાંથીપા રકરાવ્યુંછે

ਅਬਿਗਤ ਅਗੋਚਰੁ ਅਪਰਪਰੁ ਮਨਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਅਉ ॥
તેઅવ્યક્તછેઇન્દ્રિયોથીપરેછેઅપ્રતિમસ્વરૂપછેઅનેશબ્દગુરુમનમાંસ્થાયીછે

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲੁਚਰੈ ਤੈ ਜਗਤ ਉਧਾਰਣੁ ਪਾਇਅਉ ॥੮॥
ભાટકલસહારસ્તુતિકરતાકહેછેકેહેગુરુરામદાસતનેજગતતારણહારપરમેશ્વરમળ્યાછે૮

ਜਗਤ ਉਧਾਰਣੁ ਨਵ ਨਿਧਾਨੁ ਭਗਤਹ ਭਵ ਤਾਰਣੁ ॥
હરિનામજગતનોઉદ્ધારકછેનવનિધાનસુખનુંઘરછેતેજભક્તોનેસંસારસમુદ્રપારલઈજાયછે

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬਿਸੁ ਕੀ ਬਿਖੈ ਨਿਵਾਰਣੁ ॥
હરિનામનારૂપમાંઅમૃતનુંઆટીપુંગુરુરામદાસજીપાસેછેજેદુનિયાનાદુર્ગુણોનાઝેરનેદૂરકરેછે

ਸਹਜ ਤਰੋਵਰ ਫਲਿਓ ਗਿਆਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਲਾਗੇ ॥
સહજશાંતિનુંવૃક્ષઊગ્યુંછેજેનાપરજ્ઞાનનાઅમૃતનુંફળરોપ્યુંછે

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਈਅਹਿ ਧੰਨਿ ਤੇ ਜਨ ਬਡਭਾਗੇ ॥
ધન્યઅનેભાગ્યશાળીછેજેઓગુરુનીકૃપાથીમેળવેછે

ਤੇ ਮੁਕਤੇ ਭਏ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਮਨਿ ਗੁਰ ਪਰਚਾ ਪਾਇਅਉ ॥
જેમણેગુરુરામદાસનેહ્રદયથીપૂજ્યાઅનેપ્રેમકર્યોતેઓસદ્ગુરુનાઉપદેશથીસંસારનાબંધનમાંથી
મુક્તથયા

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲੁਚਰੈ ਤੈ ਸਬਦ ਨੀਸਾਨੁ ਬਜਾਇਅਉ ॥੯॥
ભાટકલસહારકહેછેકેહેગુરુરામદાસતમેભગવાનનાશબ્દનુંરણશિંગુવગાડ્યુંછેએટલેકેતમેસર્વત્ર
બ્રહ્મશબ્દફેલાવ્યોછે૯

ਸੇਜ ਸਧਾ ਸਹਜੁ ਛਾਵਾਣੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਰਾਇਚਉ ਸਦਾ ਸੀਲ ਸੰਨਾਹੁ ਸੋਹੈ ॥
હેગુરુરામદાસતમેઆદરનીપથારીબિછાવીછેસરળપ્રકૃતિનીછત્રસ્થાપિતકરીછેકૃપાનારૂપમાંસંતોષનીસ્થાપનાકરીછેઅનેહંમેશાનમ્રતાનુંબખ્તરપહેર્યુંછેજેખૂબસુંદરલાગેછે

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਚਰਿਓ ਨਾਮੁ ਟੇਕ ਸੰਗਾਦਿ ਬੋਹੈ ॥
તમેગુરુનીસૂચનાપ્રમાણેજીવનવ્યવહારઅપનાવ્યોછેહરિનામમાંમગ્નરહોઅનેહરિનામનોઆશ્રયતમારાશિષ્યોઅનેસાથીઓનેસુવાસઆપીરહ્યોછેએટલેકેતેઓપણહરિનીભક્તિમાંલીનથઈરહ્યાછે

ਅਜੋਨੀਉ ਭਲੵ ਅਮਲੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸੁ ॥
તમેજન્મમરણનાબંધનથીમુક્તમહાનસદાચારીછોઅનેસદ્‌ગુરુઅમરદાસનાસાનિધ્યમાંસેવાસ્મરણમાંતલ્લીનરહોછો

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਲੵਚਰੈ ਤੁਅ ਸਹਜ ਸਰੋਵਰਿ ਬਾਸੁ ॥੧੦॥
કવિકલસહારેકહ્યુંછેકેહેગુરુરામદાસતમેશાંતિનાતળાવમાંરહોછો૧૦

ਗੁਰੁ ਜਿਨੑ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸੈ ॥
જેનાપરગુરુરામદાસપ્રસન્નથાયછેતેમનામનમાંહરિનામસ્થાપિતકરેછે

ਜਿਨੑ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਦੁਰਤੁ ਦੂਰੰਤਰਿ ਨਾਸੈ ॥
જેનાપરગુરુરામદાસપ્રસન્નથાયછેતેમનાપાપદૂરથીભાગીજાયછે

ਗੁਰੁ ਜਿਨੑ ਕਉ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਮਾਨੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ਨਿਵਾਰੈ ॥
જેનાપરગુરુપ્રસન્નથાયછેતેમનુંઅભિમાનઅનેઘમંડદૂરથઈજાયછે

ਜਿਨੑ ਕਉ ਗੁਰੁ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੁ ਸਬਦਿ ਲਗਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੈ ॥
જેનાપરગુરુનેઅપારસુખમળેછેતેઓપ્રભુનાવચનમાંલીનથઈનેસંસારસાગરપારકરીલેછે

ਪਰਚਉ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਗੁਰ ਪਾਇਅਉ ਤਿਨ ਸਕਯਥਉ ਜਨਮੁ ਜਗਿ ॥
જેમનેગુરુરામદાસપાસેથીસાચીઉપદેશમળીછેતેમનોસંસારમાંજન્મસફળથયોછે

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਰਣਿ ਭਜੁ ਕਲੵ ਕਬਿ ਭੁਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਸਭ ਗੁਰੂ ਲਗਿ ॥੧੧॥
કવિકલસહારકહેછેકેમહામહિમશ્રીગુરુરામદાસનોઆશ્રયલોગુરુનાશરણમાંસૌનેમોક્ષમળેછે૧૧

ਸਤਿਗੁਰਿ ਖੇਮਾ ਤਾਣਿਆ ਜੁਗ ਜੂਥ ਸਮਾਣੇ ॥
સદ્‌ગુરુરામદાસેભક્તિરૂપીતંબુકર્યોછેજગતનાજીવોતેનીતળેઆવીગયાછે

ਅਨਭਉ ਨੇਜਾ ਨਾਮੁ ਟੇਕ ਜਿਤੁ ਭਗਤ ਅਘਾਣੇ ॥
ગુરુનાહાથમાંજ્ઞાનનુંબીજછેહરિનામનોઆધારછેજેનાથીભક્તોતૃપ્તથાયછે

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਅੰਗਦੁ ਅਮਰੁ ਭਗਤ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਮਾਣੇ ॥
હરિનામનોજાપકરીનેગુરુનાનકદેવજીગુરુઅંગદદેવગુરુઅમરદાસઅનેઅન્યભક્તોઈશ્વરમાંભળી ગયાછે

ਇਹੁ ਰਾਜ ਜੋਗ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤੁਮ੍ਹ੍ਹ ਹੂ ਰਸੁ ਜਾਣੇ ॥੧੨॥
હેગુરુરામદાસઆરાજયોગનોઆનંદફક્તતમેજજાણોછો૧૨

ਜਨਕੁ ਸੋਇ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਆ ਉਨਮਨਿ ਰਥੁ ਧਰਿਆ ॥
જનકએછેજેણેપરમસત્યનેજાણીલીધુંછેઅનેવૃત્તિનેતુરિયપદમાંસ્થાપનાકરીછે

ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਸਮਾਚਰੇ ਅਭਰਾ ਸਰੁ ਭਰਿਆ ॥
સત્યસંતોષઅપનાવ્યોઅનેખાલીમનનેનામથીભરીદીધું

ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਮਰਾ ਪੁਰੀ ਜਿਸੁ ਦੇਇ ਸੁ ਪਾਵੈ ॥
અકથ્યકથાતેનેઆપેછેજેનેઈશ્વરઆપેછેતેનેપ્રાપ્તથાયછે

ਇਹੁ ਜਨਕ ਰਾਜੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤੁਝ ਹੀ ਬਣਿ ਆਵੈ ॥੧੩॥
આજનકજેવોરાજાહેગુરુરામદાસતનેજઅનુકૂળઆવેછે૧૩ભાટકાલસહારનીસેવાપૂર્ણ

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਏਕ ਲਿਵ ਮਨਿ ਜਪੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ੍ਹੁ ਤਿਨ੍ ਜਨ ਦੁਖ ਪਾਪੁ ਕਹੁ ਕਤ ਹੋਵੈ ਜੀਉ ॥
જેવ્યક્તિસદ્ગુરુનુંનામસંપૂર્ણભક્તિઅનેએકાગ્રતાથીમનમાંજપકરેછેતેનેદુઃખઅનેપાપકેવીરીતે ઘેરીશકે

ਤਾਰਣ ਤਰਣ ਖਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਜਾ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਧਾਰੈ ਸਬਦੁ ਰਿਦ ਬੀਚਾਰੈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਖੋਵੈ ਜੀਉ ॥
ગુરુસંસારસાગરથીપારઉતારવાવાળુંએકએવુંજહાજછેજેનાપરમાત્રએકજક્ષણતેઓકૃપાદૃષ્ટિધા રણકરેછેતેઓતેમનાહૃદયમાંજિજ્ઞાસુશબ્દનુંચિંતનકરેછેઅનેતેમનીવાસનાઅનેક્રોધનાશપામેછે

ਜੀਅਨ ਸਭਨ ਦਾਤਾ ਅਗਮ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨ ਬਿਖ੍ਯ੍ਯਾਤਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨ ਧਾਵੈ ਪਲਕ ਨ ਸੋਵੈ ਜੀਉ ॥
ગુરુરામદાસસર્વજીવોનાદાતાછેતેઓહરીનામજ્ઞાનનાપ્રવચનકર્તાછેતેઓદિવસરાતઈશ્વરના ધ્યાનમાંમગ્નરહેછેઅનેથોડીવારમાટેપણબેભાનથતાનથી

ਜਾ ਕਉ ਦੇਖਤ ਦਰਿਦ੍ਰੁ ਜਾਵੈ ਨਾਮੁ ਸੋ ਨਿਧਾਨੁ ਪਾਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨਿ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਧੋਵੈ ਜੀਉ ॥
તેમનાદર્શનથીદરિદ્રતાદૂરથાયછેસાધકોનેહરીનામસ્વરૂપેસુખનીસંપત્તિમળેછેગુરુપોતાનામુખ દ્વારાજ્ઞાનઆપેછેઅનેઅશુદ્ધિઓનીગંદકીસાફકરેછે

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਏਕ ਲਿਵ ਮਨਿ ਜਪੈ ਦ੍ਰਿੜੁ ਤਿਨ ਜਨ ਦੁਖ ਪਾਪ ਕਹੁ ਕਤ ਹੋਵੈ ਜੀਉ ॥੧॥
જેએકાગ્રથઈનેમનમાંસદ્દગુરુનાનામનોજાપકરેછેતેનેદુઃખઅનેપાપકેવીરીતેસ્પર્શીશકે૧

ਧਰਮ ਕਰਮ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈ ਹੈ ॥
પૂર્ણગુરુરામદાસપાસેથીધર્મકર્મનુંફળમળેછે

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਿਧ ਸਾਧ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸੁਰਿ ਨਰ ਜਾਚਹਿ ਸਬਦ ਸਾਰੁ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ॥
તેમનીસેવાસિદ્ધોસાધકોઋષિઓદેવતાઓઅનેમનુષ્યોપણઈચ્છેછેઅનેસદ્દગુરુરામદાસજેમણે
પોતાનેએકબ્રહ્મમાંસમર્પિતકર્યાછે

ਫੁਨਿ ਜਾਨੈ ਕੋ ਤੇਰਾ ਅਪਾਰੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਕਥ ਕਥਨਹਾਰੁ ਤੁਝਹਿ ਬੁਝਾਈ ਹੈ ॥
હેગુરુરામદાસતમારુંરહસ્યકોણજાણીશકેછેતમેઅનંતનિર્ભયનિરાકારનુંસ્વરૂપછોઅનેતમેઅક
લ્પ્યપ્રભુનોસાક્ષાત્કારકર્યોછે

ਭਰਮ ਭੂਲੇ ਸੰਸਾਰ ਛੁਟਹੁ ਜੂਨੀ ਸੰਘਾਰ ਜਮ ਕੋ ਨ ਡੰਡ ਕਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਧ੍ਯਾਈ ਹੈ ॥
હેજગતનાભૂલેલાલોકોગુરુનીસૂચનાઓનુંપાલનકરોતમેયોનિનાચક્રમાંથીમુક્તથશોઅનેકાળની
શિક્ષાપ્રાપ્તકરશોનહીં

ਮਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮੁਗਧ ਬੀਚਾਰੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਪੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਪੂਰੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਈ ਹੈ ॥੨॥
હેમૂર્ખપ્રાણીમાત્રચિંતનકરવાથીરાતદિવસહરિનામનોજાપકરવાથીસદ્દગુરુપાસેથીધર્મકર્મનુંફળ
મેળવીશકાયછે૨

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਪਰ ॥
હુંહંમેશાસદ્દગુરુરામદાસનાસાચાનામેકુરબાનથઈજાઉંછું

ਕਵਨ ਉਪਮਾ ਦੇਉ ਕਵਨ ਸੇਵਾ ਸਰੇਉ ਏਕ ਮੁਖ ਰਸਨਾ ਰਸਹੁ ਜੁਗ ਜੋਰਿ ਕਰ ॥
મારેકોનીસાથેસરખાવવુંકઈસેવાકરવીજોઈએહુંહાથજોડીનેજવખાણકરીશકું

ਫੁਨਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਾਨੁ ਅਨਤ ਦੂਜਾ ਨ ਮਾਨੁ ਨਾਮੁ ਸੋ ਅਪਾਰੁ ਸਾਰੁ ਦੀਨੋ ਗੁਰਿ ਰਿਦ ਧਰ ॥
હુંમનવચનઅનેકાર્યથીગુરુરામદાસનેમાનુંછુંહુંબીજાકોઈનેમાનતોનથીગુરુએએઅપારહરિનામ
આપ્યુંછેજેમનમાંઝીલાયુંછે

ਨਲੵ ਕਵਿ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਕਚ ਕੰਚਨਾ ਹੁਇ ਚੰਦਨਾ ਸੁਬਾਸੁ ਜਾਸੁ ਸਿਮਰਤ ਅਨ ਤਰ ॥
કવિનલ્હએકહ્યુંછેકેગુરુરામદાસનારૂપમાંપારસનાસ્પર્શથીહુંકંચનજેવોબન્યોછુંજેમઅન્યવૃક્ષો અનેછોડચંદનનીસુગંધથીસુગંધિતબનેછે

ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਤ ਦੁਆਰੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹੀ ਨਿਵਾਰੇ ਜੀ ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਪਰ ॥੩॥
જેમનાદર્શનથીકામવાસનાઅનેક્રોધદૂરથાયછેહુંહંમેશાતેસદ્દગુરુરામદાસનાસાચાનામેબલિહા રીપાસેજાઉંછું૩

ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤਖਤੁ ਦੀਅਨੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ॥
ગુરુરામદાસજીત્રીજાગુરુઅમરદાસજીનેરાજયોગએટલેકેગુરુગઢવીનાસિંહાસનપરબેસાડવામાં આવ્યાહતા

ਪ੍ਰਥਮੇ ਨਾਨਕ ਚੰਦੁ ਜਗਤ ਭਯੋ ਆਨੰਦੁ ਤਾਰਨਿ ਮਨੁਖ੍ ਜਨ ਕੀਅਉ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
સૌપ્રથમગુરુનાનકદેવજીચંદ્રનારૂપમાંપ્રગટથયાતેમનાઆગમનથીજગતનેઆનંદમળ્યોમનુષ્યો નેસંસારનાબંધનમાંથીમુક્તકરવાતેમણેહરિનામનુંનામરોશનકર્યું

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਦੀਅਉ ਨਿਧਾਨੁ ਅਕਥ ਕਥਾ ਗਿਆਨੁ ਪੰਚ ਭੂਤ ਬਸਿ ਕੀਨੇ ਜਮਤ ਨ ਤ੍ਰਾਸ ॥
ત્યારબાદગુરુઅંગદદેવજીનેસુખનિધાનનામઆપવામાંઆવ્યુંજેમણેઈશ્વરનીઅકથિતકથાનુંજ્ઞા નઆપ્યુંતેમણેપાંચઅવગુણોનેવશકર્યાઅનેમૃત્યુપણતેમનેડરાવીશક્યુંનહીં

ਗੁਰ ਅਮਰੁ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਕਲਿਜੁਗਿ ਰਾਖੀ ਪਤਿ ਅਘਨ ਦੇਖਤ ਗਤੁ ਚਰਨ ਕਵਲ ਜਾਸ ॥
પછીશ્રીગુરુઅમરદાસેપરમસત્યઈશ્વરનીસત્તાસ્વીકારીકળીયુગમાંજીવોનીશરમબચાવીતેમનાદ ર્શનઅનેકમળનાચરણસ્પર્શથીશિષ્યોનાપાપદૂરથયા

ਸਭ ਬਿਧਿ ਮਾਨੵਿਉ ਮਨੁ ਤਬ ਹੀ ਭਯਉ ਪ੍ਰਸੰਨੁ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤਖਤੁ ਦੀਅਨੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ॥੪॥
તેપછીતેમણેતેમનાશિષ્યભાઈજેઠાનેજ્ઞાનભક્તિસેવાદરેકરીતેલાયકગણ્યાત્યારેતેમનુંહૃદયખૂબ પ્રસન્નથયુંશ્રીગુરુઅમરદાસજીએગુરુરામદાસજીનેરાજયોગગુરુનાનકનીગાદીપરબેસાડ્યા૪

ਰਡ ॥
રડ

ਜਿਸਹਿ ਧਾਰੵਿਉ ਧਰਤਿ ਅਰੁ ਵਿਉਮੁ ਅਰੁ ਪਵਣੁ ਤੇ ਨੀਰ ਸਰ ਅਵਰ ਅਨਲ ਅਨਾਦਿ ਕੀਅਉ ॥
જેપરમપિતાપરમેશ્વરેપૃથ્વીઅનેઆકાશનીરચનાકરનારવાયુપાણીસરોવરઅગ્નિઅનેઅન્નવગેરે નીરચનાકરીછે

ਸਸਿ ਰਿਖਿ ਨਿਸਿ ਸੂਰ ਦਿਨਿ ਸੈਲ ਤਰੂਅ ਫਲ ਫੁਲ ਦੀਅਉ ॥
રાત્રેચંદ્રઅનેતારાઓદૃશ્યમાનકર્યાદિવસદરમિયાનસૂર્યઉગ્યોપર્વતોબનાવ્યાવૃક્ષોછોડોઅનેફૂલો આપ્યા

ਸੁਰਿ ਨਰ ਸਪਤ ਸਮੁਦ੍ਰ ਕਿਅ ਧਾਰਿਓ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਜਾਸੁ ॥
દેવતામનુષ્યસાતમહાસાગરોનીરચનાકરીનેત્રણેયલોકોનેધારણકર્યાછે

ਸੋਈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸਤਿ ਪਾਇਓ ਗੁਰ ਅਮਰ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੧॥੫॥
તેપરમસત્યઅનન્યહરિનામગુરુરામદાસતેમનાસાચાગુરુઅમરદાસપાસેથીપ્રાપ્તથયું૧૫

ਕਚਹੁ ਕੰਚਨੁ ਭਇਅਉ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਸ੍ਰਵਣਹਿ ਸੁਣਿਓ ॥
જેણેગુરુનીવાતકાનથીસાંભળીછેતેકાચમાંથીસોનુંબનીગયોછે

ਬਿਖੁ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹੁਯਉ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖਿ ਭਣਿਅਉ ॥
જેણેમોઢેસદ્ગુરુનુંનામઉચ્ચાર્યુંછેતેવિષમાંથીઅમૃતબનીગયોછે

ਲੋਹਉ ਹੋਯਉ ਲਾਲੁ ਨਦਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਦਿ ਧਾਰੈ ॥
સદ્ગુરુનીકૃપાહોયત્યારેલોઢાજેવોવ્યક્તિપણલાલથઈજાયછે

ਪਾਹਣ ਮਾਣਕ ਕਰੈ ਗਿਆਨੁ ਗੁਰ ਕਹਿਅਉ ਬੀਚਾਰੈ ॥
ગુરુનાજ્ઞાનનુંચિંતનકરવાથીપથ્થરજેવીવ્યક્તિઅમૂલ્યમોતીબનીજાયછે

ਕਾਠਹੁ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਸਤਿਗੁਰਿ ਕੀਅਉ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਤਿਨ ਕੇ ਗਇਅ ॥
સદ્ગુરુનાચરણસ્પર્શકરવાથીલાકડુંચંદનબનીજાયછેઅનેતમામદુખઅનેપીડાદૂરથઈજાયછે

ਸਤਿਗੁਰੂ ਚਰਨ ਜਿਨ੍ ਪਰਸਿਆ ਸੇ ਪਸੁ ਪਰੇਤ ਸੁਰਿ ਨਰ ਭਇਅ ॥੨॥੬॥
જેમણેસદ્ગુરુરામદાસનાચરણસ્પર્શકર્યાછેતેઓપશુઆત્માઓથીદેવતાજેવાસારામનુષ્યથયાછે ૨૬

ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਧਨਹਿ ਕਿਆ ਗਾਰਵੁ ਦਿਜਇ ॥
જ્યારેગુરુમદદરૂપથાયછેત્યારેવ્યક્તિસંપત્તિહોવાછતાંઅભિમાનનથીલેતો

ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਲਖ ਬਾਹੇ ਕਿਆ ਕਿਜਇ ॥
જ્યારેગુરુમદદગારબનીજાયછેત્યારેલાખોલોકોપણખરાબકરીશકતાનથી

ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਗਿਆਨ ਅਰੁ ਧਿਆਨ ਅਨਨ ਪਰਿ ॥
જ્યારેગુરુસાથેહોયતોજ્ઞાનઅનેધ્યાનપ્રાપ્તકર્યાપછીઆત્માપ્રભુસિવાયઅન્યકોઈનેમાનતોનથી

ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਸਬਦੁ ਸਾਖੀ ਸੁ ਸਚਹ ਘਰਿ ॥
જ્યારેગુરુતેમનીસાથેહોયછેત્યારેસાધકનેશબ્દગુરુનુંદર્શનથાયછેઅનેતેસાચાઘરમાંરહેછે

ਜੋ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਪੈ ਦਾਸੁ ਭਟੁ ਬੇਨਤਿ ਕਹੈ ॥
દાસનલ્હભાટવિનંતીકરેછેકેજેવ્યક્તિદિવસરાતગુરુનાનામનોજપકરેછે

ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਹਿ ਧਰੈ ਸੋ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹ ਥੇ ਰਹੈ ॥੩॥੭॥
જેગુરુરામદાસનુંનામપોતાનાહૃદયમાંગ્રહણકરેછેતેજન્મઅનેમૃત્યુબંનેમાંથીમુક્તથઈજાયછે૭

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰੁ ਅੰਧਾਰੁ ਗੁਰੂ ਬਿਨੁ ਸਮਝ ਨ ਆਵੈ ॥
ગુરુવિનાસંસારમાંઅજ્ઞાનનોઅંધકારજઅંધકારછેગુરુવિનાસમજણનથી

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੁਰਤਿ ਨ ਸਿਧਿ ਗੁਰੂ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥
ગુરુવિનાજ્ઞાનસફળતાઅનેમુક્તિપણનથીએવી

ਗੁਰੁ ਕਰੁ ਸਚੁ ਬੀਚਾਰੁ ਗੁਰੂ ਕਰੁ ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હેમારામનખરીવાતએછેકેગુરુનીસ્તુતિકરોતેમનાનામનોજાપકરો

ਗੁਰੂ ਕਰੁ ਸਬਦ ਸਪੁੰਨ ਅਘਨ ਕਟਹਿ ਸਭ ਤੇਰੇ ॥
ગુરુનોશબ્દજીવનનેસમૃદ્ધકરનારછેતેતમારાબધાપાપોઅનેદોષોનેદૂરકરનારછે

ਗੁਰੁ ਨਯਣਿ ਬਯਣਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਕਵਿ ਨਲ੍ ਕਹਿ ॥
ગુરુનેઆંખોમાંબેસાડોગુરુનાનામનોજાપકરોગુરુનીસ્તુતિકરોકવિનલ્હકહેછેકેગુરુસત્યછે

ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਨ ਦੇਖਿਅਉ ਨਹੁ ਕੀਅਉ ਤੇ ਅਕਯਥ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ ॥੪॥੮॥
જેણેગુરુનાદર્શનકર્યાનથીશરણલીધુંનથીતેસંસારમાંદુર્ભાગ્યપૂર્ણજન્મવ્યર્થજાયછે૪૮

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਕਰੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
હેમારામનગુરુરામદાસનુંસ્તુતિગાનકરો

ਤਾਰਣ ਤਰਣ ਸਮ੍ਰਥੁ ਕਲਿਜੁਗਿ ਸੁਨਤ ਸਮਾਧਿ ਸਬਦ ਜਿਸੁ ਕੇਰੇ ॥
કળિયુગમાંતેએકલોજપોતાનીજાતનેસંસારનાબંધનોમાંથીમુક્તકરવાતેમજબધીકલાસક્ષમછેતે મનાપવિત્રઉપદેશોસાંભળીનેઆત્માઈશ્વરનાધ્યાનમાંલીનથઈજાયછે

ਫੁਨਿ ਦੁਖਨਿ ਨਾਸੁ ਸੁਖਦਾਯਕੁ ਸੂਰਉ ਜੋ ਧਰਤ ਧਿਆਨੁ ਬਸਤ ਤਿਹ ਨੇਰੇ ॥
તેસુખઆપનારસૂર્યછેજેતેનીસંભાળરાખેછેગુરુરામદાસતેનીપાસેરહેછેઅનેપછીદુઃખોનોનાશ થાયછે

ਪੂਰਉ ਪੁਰਖੁ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਮੁਖੁ ਦੇਖਤ ਅਘ ਜਾਹਿ ਪਰੇਰੇ ॥
તેસંપૂર્ણપુરુષછેતેમનમાંઈશ્વરનુંસ્મરણકરેછેતેનાદર્શનથીપાપોઅનેદુર્ગુણોદૂરથાયછે

ਜਉ ਹਰਿ ਬੁਧਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਚਾਹਤ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਕਰੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥੫॥੯॥
જોતમારેબુદ્ધિરિદ્ધિસિદ્ધિઅનેભગવાનનીપ્રાપ્તિકરવીહોયતોહેમનગુરુનીસ્તુતિકરોગુરુગુરુનો જપકરતારહો૫૯

ਗੁਰੂ ਮੁਖੁ ਦੇਖਿ ਗਰੂ ਸੁਖੁ ਪਾਯਉ ॥
જ્યારેગુરુઅમરદાસજીનાભાઈજેઠાએટલેકેગુરુરામદાસજીનાદર્શનથયાત્યારેતેમનેઅત્યંતઆનં દથયો

ਹੁਤੀ ਜੁ ਪਿਆਸ ਪਿਊਸ ਪਿਵੰਨ ਕੀ ਬੰਛਤ ਸਿਧਿ ਕਉ ਬਿਧਿ ਮਿਲਾਯਉ ॥
તેમનામનમાંવર્ષોથીઅમૃતનીઈચ્છાહતીતેનીપરિપૂર્ણતામાટેભગવાનેભાઈજેઠાએટલેકેગુરુરામ દાસજીનેગુરુઅમરદાસસાથેપુનઃમિલનકરાવ્યુંજેશાંતિનાદીપકછે

ਪੂਰਨ ਭੋ ਮਨ ਠਉਰ ਬਸੋ ਰਸ ਬਾਸਨ ਸਿਉ ਜੁ ਦਹੰ ਦਿਸਿ ਧਾਯਉ ॥
જેમનવાસનાઓનેઅનુસરીનેદસદિશાઓમાંદોડતુંહતુંતેગુરુનામિલનથીસંતુષ્ટથઈગયું

ਗੋਬਿੰਦ ਵਾਲੁ ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰੀ ਸਮ ਜਲ੍ਨ ਤੀਰਿ ਬਿਪਾਸ ਬਨਾਯਉ ॥
વ્યાસનદીનાકિનારેનમ્રતાઅનેપ્રેમનીમૂર્તિજેનેગુરુઅમરદાસજીએવૈકુંઠજેવુંગોબિંદવાલશહેરબ નાવ્યુંહતું

ਗਯਉ ਦੁਖੁ ਦੂਰਿ ਬਰਖਨ ਕੋ ਸੁ ਗੁਰੂ ਮੁਖੁ ਦੇਖਿ ਗਰੂ ਸੁਖੁ ਪਾਯਉ ॥੬॥੧੦॥
તેગુરુનાદર્શનથીગુરુરામદાસજીનેઘણુંસુખમળ્યુંઅનેતેમનાવર્ષોનાદુખદૂરથઈગયા ૬૧૦

ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਹਥੁ ਧਰ੍ਉ ॥
સમર્થગુરુઅમરદાસેગુરુરામદાસનામાથાપરહાથમૂક્યોએટલેકેતેમનેઆશીર્વાદઆપ્યાઅનેતેમ નેશિષ્યબનાવ્યા

ਗੁਰਿ ਕੀਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਅਉ ਜਿਸੁ ਦੇਖਿ ਚਰੰਨ ਅਘੰਨ ਹਰ੍ਉ ॥
તેગુરુએકૃપાકરીનેતેમનેહરિનામઆપ્યુંછેજેનીદયાસદ્દગુરુઅમરદાસનાચરણોનાદર્શનથીપાપો દૂરથાયછે

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਏਕ ਸਮਾਨ ਧਿਆਨ ਸੁ ਨਾਮ ਸੁਨੇ ਸੁਤੁ ਭਾਨ ਡਰ੍ਉ ॥
પછીરાતદિવસતેહરિનાધ્યાનમાંલીનરહેવાલાગ્યોહરિનામસાંભળીનેયમરાજનોસૂર્યપુત્રપણત્યાં થીપસારથવામાંડરતોહતો

ਭਨਿ ਦਾਸ ਸੁ ਆਸ ਜਗਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪਾਰਸੁ ਭੇਟਿ ਪਰਸੁ ਕਰ੍ਉ ॥
દાસનલ્હકહેછેકેતેમનેજગતગુરુનીજઆશાહતીપારસજેવામહાનમાણસગુરુઅમરદાસનેમળી નેતેઓપારસજેવામહાનબન્યા

ਰਾਮਦਾਸੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਸਤਿ ਕੀਯਉ ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਸਿਰਿ ਹਥੁ ਧਰ੍ਉ ॥੭॥੧੧॥
ઈશ્વરેગુરુરામદાસજીનેઅનિવાર્યબનાવ્યાસમર્થગુરુઅમરદાસેતેમનામાથાપરહાથમૂક્યોહતો૭ ૧૧

ਅਬ ਰਾਖਹੁ ਦਾਸ ਭਾਟ ਕੀ ਲਾਜ ॥
હેસંપૂર્ણગુરુહવેઆરીતેદાસનલ્હભાટનીલાજબચાવો

ਜੈਸੀ ਰਾਖੀ ਲਾਜ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕੀ ਹਰਨਾਖਸ ਫਾਰੇ ਕਰ ਆਜ ॥
જેવીરીતેભક્તપ્રહલાદનીલાજબચાવીહતીઅનેદુષ્ટહિરણ્યકશિપુનેપોતાનાનખથીફાડીનાખ્યો હતો

ਫੁਨਿ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਲਾਜ ਰਖੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਛੀਨਤ ਬਸਤ੍ਰ ਦੀਨ ਬਹੁ ਸਾਜ ॥
હેપ્રભુફરીથીતમેદ્રૌપદીનીલાજબચાવીતેનાવસ્ત્રોછીનવાઈરહ્યાહતાતેથીતમેતેનેઘણાવસ્ત્રોઆ પ્યા

ਸੋਦਾਮਾ ਅਪਦਾ ਤੇ ਰਾਖਿਆ ਗਨਿਕਾ ਪੜ੍ਹਤ ਪੂਰੇ ਤਿਹ ਕਾਜ ॥
સુદામામુસીબતોમાંથીબચીગયાઅનેરામનામવાંચનારગણિકાનુંજીવનસફળથયું

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਕਲਜੁਗ ਹੋਇ ਰਾਖਹੁ ਦਾਸ ਭਾਟ ਕੀ ਲਾਜ ॥੮॥੧੨॥
હેશ્રીસદ્દગુરુહવેઆકળિયુગમાંસુખીથાઓદાસનલ્હભાટનીપણલાજબચાવો૮૧૨

ਝੋਲਨਾ ॥
ઝોલના

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪੁ ਪ੍ਰਾਨੀਅਹੁ ॥
હેઆત્માઓહંમેશાગુરુગુરુગુરુજાપકરતારહો

ਸਬਦੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੈ ਨਾਮੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਅਪੈ ਰਸਨਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਸੈ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜਾਨੀਅਹੁ ॥
તેપણમાત્રહરિનામનોજાપકરેછેતેપોતાનાશિષ્યોનેસુખનાભંડારનુંજનામઆપેછેઅનેજિજ્ઞાસુ
ઓદિવસરાતપોતાનીજીભથીહરિનામનોજાપકરેછેઆસત્યસ્વીકારો

ਫੁਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਪਾਈਐ ਗੁਰਮੁਖਹਿ ਧਿਆਈਐ ਅੰਨ ਮਾਰਗ ਤਜਹੁ ਭਜਹੁ ਹਰਿ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨੀਅਹੁ ॥
ગુરુપાસેથીઉપદેશમેળવીનેજેધ્યાનકરેછેતેપ્રેમનારંગનેપ્રાપ્તકરેછેહેજ્ઞાનીબીજોકોઈરસ્તોછોડી
નેપરમાત્માનીભક્તિકરતારહો

ਬਚਨ ਗੁਰ ਰਿਦਿ ਧਰਹੁ ਪੰਚ ਭੂ ਬਸਿ ਕਰਹੁ ਜਨਮੁ ਕੁਲ ਉਧਰਹੁ ਦ੍ਵਾਰਿ ਹਰਿ ਮਾਨੀਅਹੁ ॥
ગુરુનાવચનનેહૃદયમાંધારણકરવાથીપાંચઅવગુણોકાબૂમાંઆવેછેજન્મસફળથાયછેઅનેસમગ્ર
પરિવારનોઉદ્ધારથાયછેઅનેપ્રભુનાદ્વારેમાનસન્માનમળેછે

ਜਉ ਤ ਸਭ ਸੁਖ ਇਤ ਉਤ ਤੁਮ ਬੰਛਵਹੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪੁ ਪ੍ਰਾਨੀਅਹੁ ॥੧॥੧੩॥
હેમનુષ્યોજોતમારેપરલોકમાંસર્વસુખમેળવવુંહોયતોગુરુગુરુગુરુજપતારહો૧૧૩

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ॥
ગુરુનેસાચામાનીતેનોજાપસદાકાળકરોઅનેગુરુગુરુનોજાપકરતારહો

ਅਗਮ ਗੁਨ ਜਾਨੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਮਨਿ ਧਰਹੁ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਕਰਹੁ ਬਚਨ ਗੁਰ ਰਿਦੈ ਧਰਿ ॥
અનંતગુણોનેજાણીનેતમારામનમાંસુખનિધાનહરિનેગ્રહણકરોગુરુનાવચનનેદિવસરાતતમારા
હૃદયમાંરાખો

ਫੁਨਿ ਗੁਰੂ ਜਲ ਬਿਮਲ ਅਥਾਹ ਮਜਨੁ ਕਰਹੁ ਸੰਤ ਗੁਰਸਿਖ ਤਰਹੁ ਨਾਮ ਸਚ ਰੰਗ ਸਰਿ ॥
ગુરુનાઅગમ્યશુદ્ધજળનામહાસાગરમાંફરીસ્નાનકરોહેમુનિઓગુરુનાશિષ્યોસાચાનામનાસરો
વરમાંતરતારહો

ਸਦਾ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਭਉ ਜਪੈ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰ ਸਬਦ ਰਸਿ ਕਰਤ ਦ੍ਰਿੜੁ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ॥
જેગુરુરામદાસહંમેશાનિરાકારનિરાકારનિર્ભયપરમાત્માનોજપકરેછેતેજહરિભક્તિનેશબ્દગુરુ
નાપ્રેમઅનેરસમાંદૃઢબનાવેછે

ਮੁਗਧ ਮਨ ਭ੍ਰਮੁ ਤਜਹੁ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਜਹੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪੁ ਸਤਿ ਕਰਿ ॥੨॥੧੪॥
હેમૂર્ખમનભ્રમછોડીનેગુરુપરમેશ્વરનીપૂજાકરોગુરુનેસત્યમાનીનેજપકરોગુરુગુરુનોજપકરતારહો
૨૧૪

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુના ગુણ અને મહિમા ગાઓ, કારણ કે ઈશ્વર ગુરુથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਉਦਧਿ ਗੁਰੁ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਬੇਅੰਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨਗ ਹੀਰ ਮਣਿ ਮਿਲਤ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥
ગુરુ ગહન-ગંભીર, અનંત અને પ્રેમનો સાગર છે, તેનું ધ્યાન કરવાથી જ હરિનામ સ્વરૂપે મોતી, હીરા અને રત્નો મળે છે.

ਫੁਨਿ ਗੁਰੂ ਪਰਮਲ ਸਰਸ ਕਰਤ ਕੰਚਨੁ ਪਰਸ ਮੈਲੁ ਦੁਰਮਤਿ ਹਿਰਤ ਸਬਦਿ ਗੁਰੁ ਧ੍ਯਾਈਐ ॥
ફરીથી ગુરુની હાજરી મીઠી સુગંધ ભરી દે છે, તેને સોના જેવી બનાવે છે, ગુરુનું ધ્યાન અશુદ્ધિઓને મલિનતાને દૂર કરે છે.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਵਾਹ ਛੁਟਕੰਤ ਸਦ ਦ੍ਵਾਰਿ ਜਿਸੁ ਗ੍ਯਾਨ ਗੁਰ ਬਿਮਲ ਸਰ ਸੰਤ ਸਿਖ ਨਾਈਐ ॥
જેના દરવાજેથી સદા અમૃતનો પ્રવાહ વહે છે, સંતો તેમજ શિષ્યો ગુરુના જ્ઞાનરૂપી શુદ્ધ સરોવરમાં સ્નાન કરે છે.

ਨਾਮੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਰਹੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ॥੩॥੧੫॥
પવિત્ર, સુખનીધાન હરિનામ હૃદયમાં રાખો, ગુરુની સ્તુતિ કરો, ગુરુ-ગુરુનો જપ કરો, ગુરુથી જ પરમેશ્વરની પ્રાપ્તિ થાય છે || ૩ || ૧૫ ||

ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪੁ ਮੰਨ ਰੇ ॥
હે મન! ગુરુના નામ-મંત્રનો નિરંતર જાપ કરો, શિવ, સિદ્ધ, સાધક, દેવ તેમજ અસુર ગણ પણ તેમની સેવામાં મગ્ન છે, ગુરુની વાત કાનથી સાંભળીને તેત્રીસ કરોડ દેવતાઓ પણ તરી ગયા.

ਜਾ ਕੀ ਸੇਵ ਸਿਵ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਸੁਰ ਅਸੁਰ ਗਣ ਤਰਹਿ ਤੇਤੀਸ ਗੁਰ ਬਚਨ ਸੁਣਿ ਕੰਨ ਰੇ ॥
ફરીથી સંતો, ભક્તો અને સાધકો ગુરુ-ગુરુના જપ કરતા મુક્ત થઈ ગયા.

ਫੁਨਿ ਤਰਹਿ ਤੇ ਸੰਤ ਹਿਤ ਭਗਤ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹਿ ਤਰਿਓ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਗੁਰ ਮਿਲਤ ਮੁਨਿ ਜੰਨ ਰੇ ॥
ગુરુને મળવાથી ભક્ત પ્રહલાદ અને ઋષિઓનો પણ ઉદ્ધાર થયો.

ਤਰਹਿ ਨਾਰਦਾਦਿ ਸਨਕਾਦਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਹਿ ਤਰਹਿ ਇਕ ਨਾਮ ਲਗਿ ਤਜਹੁ ਰਸ ਅੰਨ ਰੇ ॥
નારદ, સનક સનંદન વગેરે ગુરુની હાજરીમાં તારી ગયા અને બીજા બધા રસ છોડીને માત્ર નામમાં જ લીન થઈને મુક્ત થયા.

ਦਾਸੁ ਬੇਨਤਿ ਕਹੈ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਹੈ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਜਪੁ ਮੰਨ ਰੇ ॥੪॥੧੬॥੨੯॥
દાસ નલ્હ નમ્રતાપૂર્વક કહે છે કે હરિનામ ગુરુ પાસેથી જ મળે છે, હે મન! હંમેશા 'ગુરુ-ગુરુ'નો જાપ કરતા રહો || ૪ || ૧૬ || ૨૯ || (નલ્હ ભાટની ૧૬ સવાઈઓ અને ભાટ કલસહારની ૧૩ સવાઈ સહિત કુલ ૨૬ સવાઈઓ પૂર્ણ થઈ હતી)"

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭ ਊਪਰਿ ॥
ગુરુ-પરમેશ્વર બધાના સ્વામી છે, મહાન છે,

ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਤਜੁਗਿ ਜਿਨਿ ਧ੍ਰੂ ਪਰਿ ॥
જેણે સતયુગમાં ભક્ત ધ્રુવ પર આશીર્વાદ વરસાવ્યા હતા.

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਭਗਤ ਉਧਰੀਅੰ ॥
તે શ્રીહરિએ ભક્ત પ્રહલાદને બચાવ્યો,

ਹਸ੍ਤ ਕਮਲ ਮਾਥੇ ਪਰ ਧਰੀਅੰ ॥
માથા પર કમળરૂપી હાથ રાખીને પોતાનું કલ્યાણ કર્યું.

ਅਲਖ ਰੂਪ ਜੀਅ ਲਖ੍ਯ੍ਯਾ ਨ ਜਾਈ ॥
જીવો તેના અદૃશ્ય સ્વરૂપને જોઈ શકતા નથી.

ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਗਲ ਸਰਣਾਈ ॥
બધા મહાન અને સંપૂર્ણ સાધકો તેના આશ્રયમાં રહે છે.

ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸਤਿ ਜੀਅ ਧਾਰਹੁ ॥
ગુરુના વચનને સત્ય માની લો અને તેને તમારા હૃદયમાં ધારણ કરો.

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੇਹ ਨਿਸ੍ਤਾਰਹੁ ॥
આ રીતે મનુષ્ય જન્મ અને શરીરની મુક્તિ થઈ શકે છે.

ਗੁਰੁ ਜਹਾਜੁ ਖੇਵਟੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਤਰਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥
ગુરુ જ વહાણ છે, ગુરુ જ વહાણના નાવિક છે,

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ॥
ગુરુ વિના કોઈ પણ સંસાર સાગર તરી શકે તેમ ન હતું.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਨਿਕਟਿ ਬਸੈ ਬਨਵਾਰੀ ॥
ગુરુની કૃપાથી પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે અને ગુરુ વિના મોક્ષ નથી.

ਤਿਨਿ ਲਹਣਾ ਥਾਪਿ ਜੋਤਿ ਜਗਿ ਧਾਰੀ ॥
ગુરુ નાનક પ્રભુની નજીક રહેતા હતા, તેમણે ભાઈ લહણાને સિંહાસન પર નામાંકિત કરીને વિશ્વમાં પ્રકાશ ફેલાવ્યો હતો.

ਲਹਣੈ ਪੰਥੁ ਧਰਮ ਕਾ ਕੀਆ ॥
ગુરુ નાનકના પરમ શિષ્ય ગુરુ અંગદ દેવે સત્ય-ધર્મનો માર્ગ (સેવા-સિમરન, હરિનામનો પ્રચાર) અપનાવ્યો.

ਅਮਰਦਾਸ ਭਲੇ ਕਉ ਦੀਆ ॥
તે પછી (સેવાની મૂર્તિ) અમરદાસ ભલ્લાને ગુરુગાદી પર બેસાડવામાં આવ્યા.

ਤਿਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਸੋਢੀ ਥਿਰੁ ਥਪ੍ਯ੍ਉ ॥
તેમને (હરિનામનું ચિંતન કરીને તેમના પરમ શિષ્ય, હરિનામના રસિયા) શ્રી રામદાસ સોઢી ને ગુરુ નાનકના સિંહાસન પર બેસાડ્યા અને હરિનામના રૂપમાં ખુશીઓ આપી.

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਅਖੈ ਨਿਧਿ ਅਪ੍ਯ੍ਉ ॥
પછી શ્રી ગુરુ રામદાસજીએ સુખનિધિ હરિનામનું ચારેય દિશામાં દાન કર્યું એટલે કે અસંખ્ય શિષ્યો, ભક્તો તેમજ સાધકોને હરિનામ આપ્યું.

ਅਪ੍ਯ੍ਉ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਅਖੈ ਨਿਧਿ ਚਹੁ ਜੁਗਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਫਲੁ ਲਹੀਅੰ ॥
તેમના ગુરુ (અમરદાસ) ની નિઃસ્વાર્થ સેવા દ્વારા તેમને રાજયોગનું ફળ મળ્યું.

ਬੰਦਹਿ ਜੋ ਚਰਣ ਸਰਣਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਹੀਅੰ ॥
જેઓ તેમની ભક્તિ કરે છે, તેમનો આશ્રય લે છે, તેઓ સર્વ સુખ અને આનંદ મેળવે છે અને ગુરુમુખ કહેવા લાયક છે.

ਪਰਤਖਿ ਦੇਹ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਆਮੀ ਆਦਿ ਰੂਪਿ ਪੋਖਣ ਭਰਣੰ ॥
ગુરુ રામદાસજી ભૌતિક સ્વરૂપે માત્ર પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર છે, તેઓ જ આદિ પુરુષ અને જગતને સંભાળે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਅਲਖ ਗਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਤਾਰਣ ਤਰਣੰ ॥੧॥
તેથી મહામહિમ સદ્‌ગુરુ (રામદાસ)ની સેવા કરો, તેમનો મહિમા અવર્ણનીય છે, વાસ્તવમાં શ્રી ગુરુ રામદાસ ભવસાગરથી પર કરાવાવાળા જહાજ અને મુક્તિદાતા છે ||૧||

ਜਿਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਬਾਣੀ ਸਾਧੂ ਜਨ ਜਪਹਿ ਕਰਿ ਬਿਚਿਤਿ ਚਾਓ ॥
જેમના અમૃત વચનો અને મધુર શબ્દોનો ઉચ્ચારણ ઋષિમુનિઓ ખૂબ જ ભાવ અને હૃદયથી કરે છે.

ਆਨੰਦੁ ਨਿਤ ਮੰਗਲੁ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਸਫਲੁ ਸੰਸਾਰਿ ॥
જેના દ્વારા શાશ્વત આનંદ અને સુખ પ્રાપ્ત થાય છે તેવા ગુરુ (રામદાસ)ના દર્શનથી જગતમાં જન્મ સફળ થાય છે.

ਸੰਸਾਰਿ ਸਫਲੁ ਗੰਗਾ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਪਰਸਨ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗਤੇ ॥
જગતમાં ગુરુ રામદાસના દર્શન ગંગાની જેમ ફળદાયી છે, તેમના ચરણસ્પર્શ એ પરમ શુદ્ધિ અને મુક્તિદાતા છે.

ਜੀਤਹਿ ਜਮ ਲੋਕੁ ਪਤਿਤ ਜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਰਿ ਜਨ ਸਿਵ ਗੁਰ ਗ੍ਯਾਨਿ ਰਤੇ ॥
મૃત્યુ પામેલા જીવો પણ માત્ર દર્શનથી યમલોક પર વિજય મેળવે છે અને ભક્તો ગુરુના કલ્યાણના જ્ઞાનમાં તલ્લીન રહે છે.

ਰਘੁਬੰਸਿ ਤਿਲਕੁ ਸੁੰਦਰੁ ਦਸਰਥ ਘਰਿ ਮੁਨਿ ਬੰਛਹਿ ਜਾ ਕੀ ਸਰਣੰ ॥
વાસ્તવમાં ગુરુ રામદાસ રાજા દશરથના ઘરે રઘુવંશ તિલક પ્રિય રામ અવતારમાં આવ્યા હતા, મુનિ પણ તેમનું શરણ ઇચ્છતા હતા.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਅਲਖ ਗਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਤਾਰਣ ਤਰਣੰ ॥੨॥
સદ્‌ગુરુ રામદાસની સેવા કરો, તેમનો મહિમા અવર્ણનીય છે, હકીકતમાં શ્રી ગુરુ રામદાસ એ જહાજ છે જે વિશ્વ-સમુદ્રને પાર કરે છે || ૨ ||

ਸੰਸਾਰੁ ਅਗਮ ਸਾਗਰੁ ਤੁਲਹਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਪਾਯਾ ॥
આ સંસાર એક અમર્યાદ સાગર છે, જેના દ્વારા પરમાત્માનું નામ મેળવવા માટે એક જહાજ છે અને તે ગુરુ પાસેથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜਗਿ ਜਨਮ ਮਰਣੁ ਭਗਾ ਇਹ ਆਈ ਹੀਐ ਪਰਤੀਤਿ ॥
જ્યારે મનમાં હરિનામ પ્રત્યે સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થાય છે, ત્યારે વ્યક્તિને સંસારમાં જન્મ-મરણમાંથી મુક્તિ મળે છે.

ਪਰਤੀਤਿ ਹੀਐ ਆਈ ਜਿਨ ਜਨ ਕੈ ਤਿਨ੍ ਕਉ ਪਦਵੀ ਉਚ ਭਈ ॥
જે વ્યક્તિના મનમાં સંપૂર્ણ વિશ્વાસ હોય છે, તેને જ ઉચ્ચ પદ મળે છે.

ਤਜਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਲੋਭੁ ਅਰੁ ਲਾਲਚੁ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਈ ॥
તે મોહ - માયા તેમજ લોભ-લાલચનો ત્યાગ કરે છે અને વાસના અને ક્રોધની પીડામાંથી મુક્ત થાય છે.

ਅਵਲੋਕ੍ਯਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਭਰਮੁ ਸਭੁ ਛੁਟਕ੍ਯਾ ਦਿਬ੍ਯ੍ਯ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਕਾਰਣ ਕਰਣੰ ॥
જે સજ્જને સર્વશક્તિમાન, કરણ - કારણ, દિવ્ય દ્રષ્ટિ, પરબ્રહ્મ રૂપ ગુરુ રામદાસને જોયા છે, તેમના બધા ભ્રમ દૂર થઈ ગયા છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਅਲਖ ਗਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਤਾਰਣ ਤਰਣੰ ॥੩॥
સદ્‌ગુરુની સેવા કરો, જેનો મહિમા અવર્ણનીય છે, હે જિજ્ઞાસુઓ, શ્રી ગુરુ રામદાસ ભવસાગરથી પર કરવાવાળું જહાજ છે || ૩ ||

ਪਰਤਾਪੁ ਸਦਾ ਗੁਰ ਕਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪਰਗਾਸੁ ਭਯਾ ਜਸੁ ਜਨ ਕੈ ॥
ગુરુ રામદાસનો મહિમા સર્વત્ર ફેલાયેલો છે, શિષ્યો અને સેવકો તેમનો મહિમા ગાઈ રહ્યા છે.

ਇਕਿ ਪੜਹਿ ਸੁਣਹਿ ਗਾਵਹਿ ਪਰਭਾਤਿਹਿ ਕਰਹਿ ਇਸ੍ਨਾਨੁ ॥
કોઈ સવારે વહેલા ઉઠીને સ્નાન કરીને એમની અમૃતવાણી વાંચન - સાંભળતા તેમજ ગાય છે

ਇਸ੍ਨਾਨੁ ਕਰਹਿ ਪਰਭਾਤਿ ਸੁਧ ਮਨਿ ਗੁਰ ਪੂਜਾ ਬਿਧਿ ਸਹਿਤ ਕਰੰ ॥
તેઓ વહેલી સવારે સ્નાન કરે છે અને શુદ્ધ હૃદયથી ગુરુની પૂજા કરે છે.

ਕੰਚਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਪਰਸਿ ਪਾਰਸ ਕਉ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੀ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਧਰੰ ॥
ગુરુરૂપી પારસના સ્પર્શથી તેમનું શરીર કંચન થઈ જાય છે અને તેઓ જ્યોતિ સ્વરૂપ ગુરુ રામદાસનું ધ્યાન કરે છે.

ਜਗਜੀਵਨੁ ਜਗੰਨਾਥੁ ਜਲ ਥਲ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਪੂਰਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਰਨੰ ॥
સંસારનું જીવન, જગતનો સ્વામી, જળ-ભૂમિ સર્વમાં વ્યાપી છે, તેનું વર્ણન અનેક રીતે થઈ રહ્યું છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਅਲਖ ਗਤਿ ਜਾ ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਤਾਰਣ ਤਰਣੰ ॥੪॥
તો આવા ભગવાન સ્વરૂપ ગુરુ (રામદાસ)ની સેવા કરો, તેમનો મહિમા અવર્ણનીય છે. હે જિજ્ઞાસુઓ, શ્રી ગુરુ રામદાસ ભાવસાગરમાંથી પર કરાવાવાળા જહાજ છે || ૪ ||

ਜਿਨਹੁ ਬਾਤ ਨਿਸ੍ਚਲ ਧ੍ਰੂਅ ਜਾਨੀ ਤੇਈ ਜੀਵ ਕਾਲ ਤੇ ਬਚਾ ॥
જેમણે ગુરુની વાતને ધ્રુવની જેમ નિશ્ચિતપણે સ્વીકારી લીધી છે, આવી વ્યક્તિઓ સમયથી બચી જાય છે.

ਤਿਨ੍ਹ ਤਰਿਓ ਸਮੁਦ੍ਰੁ ਰੁਦ੍ਰੁ ਖਿਨ ਇਕ ਮਹਿ ਜਲਹਰ ਬਿੰਬ ਜੁਗਤਿ ਜਗੁ ਰਚਾ ॥
તેઓ એક જ ક્ષણમાં ભયંકર વિશ્વ-સમુદ્રને પાર કરી ગયા છે અને તેઓ માને છે કે આ વિશ્વ વાદળોના પડછાયા જેટલું નશ્વર છે.

ਕੁੰਡਲਨੀ ਸੁਰਝੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਮਚਾ ॥
ગુરુના સાનિધ્યમાં કુંડળીનીનો સંકલ્પ થાય છે અને પરમાનંદની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬੁ ਸਭ ਊਪਰਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰੰਮ ਸੇਵੀਐ ਸਚਾ ॥੫॥
મહામહિમ ગુરુ જ માલિક છે, મહાન છે, વ્યક્તિએ તેમની મન, વચન, કાર્યથી સેવા કરવી જોઈએ. || ૫ ||

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥
હે વાહિગુરુ! હે (ગુરુ રામદાસ) પરમેશ્વર! વાહ-વાહ, તમે પ્રશંસનીય છો, હું તમારો ઋણી છું.

ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਕੋਟਿ ਸੈਨ ਸੰਗ ਸੋਭ ਕਹਤ ਮਾ ਜਸੋਦ ਜਿਸਹਿ ਦਹੀ ਭਾਤੁ ਖਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તમારી આંખો કમળ જેવી છે, તમે મીઠી વાતો કરનાર છો, તમે કરોડોથી શોભિત છો, જેને યશોદા મૈયા ખાવામાં દહીં ભાત આપતા હતા, તમે શ્રી ગોપાલ કૃષ્ણ છો.

ਦੇਖਿ ਰੂਪੁ ਅਤਿ ਅਨੂਪੁ ਮੋਹ ਮਹਾ ਮਗ ਭਈ ਕਿੰਕਨੀ ਸਬਦ ਝਨਤਕਾਰ ਖੇਲੁ ਪਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તારું અનોખું રૂપ જોઈને તે મોહમાં ગરકાવ થઈ જતી, રમત-ગમતમાં તું જ મધુર ઝંખના કરતી હતી.

ਕਾਲ ਕਲਮ ਹੁਕਮੁ ਹਾਥਿ ਕਹਹੁ ਕਉਨੁ ਮੇਟਿ ਸਕੈ ਈਸੁ ਬੰਮ੍ਯ੍ਯ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਧਰਤ ਹੀਐ ਚਾਹਿ ਜੀਉ ॥
મૃત્યુની કલમ અને હુકમ તમારા હાથમાં છે, જેને કોઈ બદલી શકતું નથી. શિવ અને બ્રહ્મા પણ તમારા જ્ઞાન અને ધ્યાનને તેમના હૃદયમાં સમાવી લેવા માગે છે.

ਸਤਿ ਸਾਚੁ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥੧॥੬॥
તમે શાશ્વત સ્વરૂપ છો, દેવી લક્ષ્મી તમારી સેવામાં તલ્લીન છે, તમે પરમ સર્જનહાર છો. હે પરમ પરમેશ્વર, વાહિગુરુ! તું વખાણ કરવા લાયક છે, હું તારા પર બલિદાન આપું છું || ૧ || ૬ ||

ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਰਮ ਧਾਮ ਸੁਧ ਬੁਧ ਨਿਰੀਕਾਰ ਬੇਸੁਮਾਰ ਸਰਬਰ ਕਉ ਕਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તમારું નામ રામ છે, તમે વૈકુંઠમાં બિરાજમાન છો, તમે સૌથી પવિત્ર, બુદ્ધિશાળી, નિરાકાર, અંત વિનાના છો, તમારા જેવું કોઈ નથી (હે ગુરુ રામદાસ).

ਸੁਥਰ ਚਿਤ ਭਗਤ ਹਿਤ ਭੇਖੁ ਧਰਿਓ ਹਰਨਾਖਸੁ ਹਰਿਓ ਨਖ ਬਿਦਾਰਿ ਜੀਉ ॥
તમે શાશ્વત, સ્થિર, ભક્તોને પ્રેમ કરનારા છો, તમારા ભક્તની ખાતર નૃસિંહાવતારનો અવતાર ધારણ કર્યો અને દુષ્ટ હિરણ્યકશિપુને તેના નખથી ફાડી નાખ્યો.

ਸੰਖ ਚਕ੍ਰ ਗਦਾ ਪਦਮ ਆਪਿ ਆਪੁ ਕੀਓ ਛਦਮ ਅਪਰੰਪਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਲਖੈ ਕਉਨੁ ਤਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તમે શંખ, ચક્ર, ગદા અને પદમ (હે ગુરુ રામદાસ) ધારણ કર્યા છે, તમે જ પેલે પાર છો, વામનાવતારમાં રાજા બલિને છેતરનાર તમે છો. હે પરબ્રહ્મ, તમારું સ્વરૂપ અવ્યક્ત છે.

ਸਤਿ ਸਾਚੁ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥੨॥੭॥
"(હે ગુરુ રામદાસ) તમે સત્ય છો, શાશ્વત સ્વરૂપ છો, તમે આદિ પુરુષ છો, દેવી લક્ષ્મી તમારી સેવામાં તલ્લીન છે. તમે સદા રહેવાવાળા છો, વાહ-વાહ મારા વાહિગુરુ (ગુરુ રામદાસ) તું મહામહિમ પૂજનીય છે, હું સદા તમારા પર કુરબાન છું || ૨ || ૭ ||

ਪੀਤ ਬਸਨ ਕੁੰਦ ਦਸਨ ਪ੍ਰਿਆ ਸਹਿਤ ਕੰਠ ਮਾਲ ਮੁਕਟੁ ਸੀਸਿ ਮੋਰ ਪੰਖ ਚਾਹਿ ਜੀਉ ॥
હે સદ્‌ગુરુ રામદાસ ! પીળા ઝભ્ભામાં તમે કૃષ્ણ-કનૈયા છો, તમારા મોતી જેવા સફેદ દાંત છે, તમારી પ્રિયતમ (રાધા) સાથે આનંદ માણો, તમારા ગળામાં વૈજયંતી માળા છે, તમારા માથા પર મોરપીંછવાળો મુગટ પહેરો.

ਬੇਵਜੀਰ ਬਡੇ ਧੀਰ ਧਰਮ ਅੰਗ ਅਲਖ ਅਗਮ ਖੇਲੁ ਕੀਆ ਆਪਣੈ ਉਛਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તમે બેદરકાર છો, ખૂબ જ ધીરજવાન છો, સચ્ચાઈનું પોટલું, અણગમતું, અગમ્ય છે, તમે તમારી પોતાની મરજીથી આ વિશ્વ-તમાશા બનાવ્યું છે.

ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਥੀ ਨ ਜਾਇ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ਸੁਤਹ ਸਿਧ ਰੂਪੁ ਧਰਿਓ ਸਾਹਨ ਕੈ ਸਾਹਿ ਜੀਉ ॥
તમારો મહિમા અવર્ણનીય છે, અમે તેનું વર્ણન કરી શકતા નથી, તમે ત્રણે લોકમાં વિરાજમાન છો, તમે સ્વાભાવિક રીતે જ રૂપ ધારણ કર્યું છે, તમે રાજાઓના રાજા પણ છો.

ਸਤਿ ਸਾਚੁ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥੩॥੮॥
હે સદ્‌ગુરુ રામદાસ ! તમે સત્ય છો, શાશ્વત રૂપ છો, કર્તા પુરુષ છો, દેવી લક્ષ્મી તમારી સેવામાં તલ્લીન છે, તમે શાશ્વત છો. વાહ ગુરુ! વાહ વાહ ! વાહિગુરુ તમે મહાન, હું તમારા પર કુરબાન છું || ૩ || ૮ ||

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਬਿੰਦ ਜੀਉ ॥
હે સદ્‌ગુરુ રામદાસ ! તમે સર્વશક્તિમાન ઈશ્વર છો.

ਬਲਿਹਿ ਛਲਨ ਸਬਲ ਮਲਨ ਭਗ੍ਤਿ ਫਲਨ ਕਾਨ੍ ਕੁਅਰ ਨਿਹਕਲੰਕ ਬਜੀ ਡੰਕ ਚੜ੍ਹੂ ਦਲ ਰਵਿੰਦ ਜੀਉ ॥
રાજા બલિનો છેતરનાર તું જ છે, પાપીઓ અને અહંકારી પુરુષોનો નાશ કરનાર છે, ભક્તિ ફળ આપનાર તું છે, તું કૃષ્ણ કનૈયા છે, પાપ અને દુર્ગુણોથી મુક્ત છે, સર્વત્ર તારો મહિમા ગૂંજી રહ્યો છે, સૂર્ય અને ચંદ્ર તારી કીર્તિ માટે ઉડ્યા થાય છે

ਰਾਮ ਰਵਣ ਦੁਰਤ ਦਵਣ ਸਕਲ ਭਵਣ ਕੁਸਲ ਕਰਣ ਸਰਬ ਭੂਤ ਆਪਿ ਹੀ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ਸਹਸ ਮੁਖ ਫਨਿੰਦ ਜੀਉ ॥
ઓ રામ! તમે સર્વવ્યાપી છો. તમે જ પાપોને બાળી નાખનાર, સર્વ લોકમાં કલ્યાણ કરનાર, આખા જગતમાં વિરાજમાન છો, તું દેવોનોદેવ છે, હજારો મુખવાળા શેષનાગ પણ તમે છો.

ਜਰਮ ਕਰਮ ਮਛ ਕਛ ਹੁਅ ਬਰਾਹ ਜਮੁਨਾ ਕੈ ਕੂਲਿ ਖੇਲੁ ਖੇਲਿਓ ਜਿਨਿ ਗਿੰਦ ਜੀਉ ॥
મત્સ્યાવતાર, કચ્છાવતાર, વરાહવતારમાં તમે જ કાર્યો કર્યા અને તમે યમુના કિનારે દડાથી રમીને કાલિયા નાગનો વધ કર્યો.

ਨਾਮੁ ਸਾਰੁ ਹੀਏ ਧਾਰੁ ਤਜੁ ਬਿਕਾਰੁ ਮਨ ਗਯੰਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਬਿੰਦ ਜੀਉ ॥੪॥੯॥
ભાટ ગયંદનું મનથી કથન છે કે અવગુણો છોડીને નામ હ્રદયમાં રાખો, સદ્દગુરુ રામદાસ કારણ છે, સૃષ્ટિના સર્જનહાર અને સર્જક છે || ૪ || ૯ ||

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਜੀਉ ॥
મહામહિમ આદરણીય ગુરુ (રામદાસ) શાશ્વત સ્વરૂપ છે.

ਗੁਰ ਕਹਿਆ ਮਾਨੁ ਨਿਜ ਨਿਧਾਨੁ ਸਚੁ ਜਾਨੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਇਹੈ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਹੋਇ ਕਲ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਲਹਹਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਜੀਉ ॥
ગુરુએ આપેલી સૂચનાને આનંદથી અનુસરો, કારણ કે આ સુખનો ખજાનો હંમેશા તમારી સાથે રહેવાનો છે. આ સાચા ઉપદેશને સારી રીતે જાણો, રાત-દિવસ તમારું કલ્યાણ થશે અને તમે પરમ ગતિને પામશો.

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਜਣ ਜਣ ਸਿਉ ਛਾਡੁ ਧੋਹੁ ਹਉਮੈ ਕਾ ਫੰਧੁ ਕਾਟੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਤਿ ਜੀਉ ॥
વાસના, ક્રોધ, લોભ, મોહ અને લોકોને છેતરવાનું છોડી દો, અભિમાનનો ફંદો કાપીને ઋષિઓના સંગમાં લીન થાઓ.

ਦੇਹ ਗੇਹੁ ਤ੍ਰਿਅ ਸਨੇਹੁ ਚਿਤ ਬਿਲਾਸੁ ਜਗਤ ਏਹੁ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਦਾ ਸੇਉ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰੁ ਮਤਿ ਜੀਉ ॥
આ શરીર, ઘર, સ્ત્રી પ્રત્યેનો પ્રેમ, આ સંસાર એ બધા હૃદયની યુક્તિઓ છે, તેથી તમારા મનમાં ગુરુના ચરણ કમળને કાયમ માટે સ્થિર કરો.

ਨਾਮੁ ਸਾਰੁ ਹੀਏ ਧਾਰੁ ਤਜੁ ਬਿਕਾਰੁ ਮਨ ਗਯੰਦ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਜੀਉ ॥੫॥੧੦॥
ભાટ ગયંદ મનને વિનંતી કરે છે કે હરિનામનો સાર હ્રદયમાં ગ્રહણ કરો, અવગુણો છોડી દો. શ્રી ગુરુ રામદાસ સાચા સ્વરૂપ અને શાશ્વત છે || ૫ || ૧૦ ||

ਸੇਵਕ ਕੈ ਭਰਪੂਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਸਦਕਾ ॥
હે ગુરુ (રામદાસ) વાહ વાહ! તમે યુગોથી ભક્તોના હૃદયમાં વસી રહ્યા છો, તમારી બધી કૃપા છે.

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਊ ਤੂ ਕਦ ਕਾ ॥
તમે નિરાકાર પ્રભુ છો, તમે શાશ્વત છો, અપરિવર્તનશીલ છો, કોઈ કહી શકે નહીં કે તમે અસ્તિત્વ ક્યારથી છે એટલે કે તમે શાશ્વત અમર છો.

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਸਿਰੇ ਤੈ ਅਗਨਤ ਤਿਨ ਕਉ ਮੋਹੁ ਭਯਾ ਮਨ ਮਦ ਕਾ ॥
તમે અસંખ્ય બ્રહ્માઓ, વિષ્ણુ વગેરેનું સર્જન કર્યું છે તેઓ માત્ર મનના અહંકારથી જ આકર્ષાય છે.

ਚਵਰਾਸੀਹ ਲਖ ਜੋਨਿ ਉਪਾਈ ਰਿਜਕੁ ਦੀਆ ਸਭ ਹੂ ਕਉ ਤਦ ਕਾ ॥
તમે ચોર્યાસી લાખ યોનિઓ બનાવી છે અને બધાને આજીવિકા આપીને જાળવો છો.

ਸੇਵਕ ਕੈ ਭਰਪੂਰ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੇਰਾ ਸਭੁ ਸਦਕਾ ॥੧॥੧੧॥
હે વાહિગુરુ (રામદાસ)! તમે યુગોથી ભક્તોના હૃદયમાં છો, બધી તમારી કૃપા છે ||૧||૧૧||

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਾ ਬਡਾ ਤਮਾਸਾ ॥
આ સમગ્ર સર્જનના રૂપમાં એક મોટી રમત છે, એક તમાશા ગુરુ તેને બનાવી રહ્યા છે અને ચલાવી રહ્યા છે.

ਆਪੇ ਹਸੈ ਆਪਿ ਹੀ ਚਿਤਵੈ ਆਪੇ ਚੰਦੁ ਸੂਰੁ ਪਰਗਾਸਾ ॥
પોતે હસે છે, પોતે જ વિચારે છે અને પોતે જ ચંદ્ર અને સૂર્યને પ્રકાશ આપે છે.

ਆਪੇ ਜਲੁ ਆਪੇ ਥਲੁ ਥੰਮ੍ਹ੍ਹਨੁ ਆਪੇ ਕੀਆ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਾਸਾ ॥
જળ અને જમીન પોતે ગુરુ છે, દરેકનો આધાર છે, તે દરેક ક્ષણમાં વસે છે.

ਆਪੇ ਨਰੁ ਆਪੇ ਫੁਨਿ ਨਾਰੀ ਆਪੇ ਸਾਰਿ ਆਪ ਹੀ ਪਾਸਾ ॥
તે પોતે પુરુષ છે અને પછી સ્ત્રી પણ પોતે છે. તે પોતે જ જગત-રૂપ છે અને આત્મા સમાન ટુકડા છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਗਤਿ ਸਭੈ ਬਿਚਾਰਹੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਾ ਬਡਾ ਤਮਾਸਾ ॥੨॥੧੨॥
ગુરુના સાનિધ્યમાં, દરેક વ્યક્તિ એ હકીકતનું ચિંતન કરે છે કે સમગ્ર સૃષ્ટિનો એક મોટો ખેલ ગુરુ પોતે રચી રહ્યા છે || ૨ || ૧૨ ||

ਕੀਆ ਖੇਲੁ ਬਡ ਮੇਲੁ ਤਮਾਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇਰੀ ਸਭ ਰਚਨਾ ॥
હે વાહિગુરુ (રામદાસ)! તમે પ્રશંસનીય છો, આ જગત જેવો તમાશો એ તમારી બધી રચના છે, તમે પાંચ તત્વોને ભેળવીને એક રમત બનાવી છે.

ਤੂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਗਗਨਿ ਪਯਾਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹ੍ਯ੍ਯਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਮੀਠੇ ਜਾ ਕੇ ਬਚਨਾ ॥
તમે જળ, ભૂમિ, ગગન અને આકાશમાં વ્યાપેલા છો, તમારા શબ્દો અમૃત જેવા મધુર છે.

ਮਾਨਹਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਰੁਦ੍ਰਾਦਿਕ ਕਾਲ ਕਾ ਕਾਲੁ ਨਿਰੰਜਨ ਜਚਨਾ ॥
બ્રહ્મા, શિવ વગેરે દેવતાઓ બધા તમારું ચિંતન કરે છે, તમે કાળના પણ કાળ છો, તમે માયાના અંધકારથી રહિત છો, આખું જગત તમારી પાસેથી માંગે છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪਾਈਐ ਪਰਮਾਰਥੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਖਚਨਾ ॥
ગુરુની કૃપાથી જ પરમાર્થની પ્રાપ્તિ થાય છે અને સત્સંગના સંગતમાં મન હરીનામ સ્મરણમાં લીન થઈ જાય છે.

ਕੀਆ ਖੇਲੁ ਬਡ ਮੇਲੁ ਤਮਾਸਾ ਵਾਹਗੁਰੂ ਤੇਰੀ ਸਭ ਰਚਨਾ ॥੩॥੧੩॥੪੨॥
હે ગુરુ-પરમેશ્વર ! તું વખાણને પાત્ર છે, આ જગત તારી જ રચના છે, પાંચ તત્વોને જોડીને તેં મોટી રમત તમાશા બનાવી છે || ૩ || ૧૩ || ૪૨ ||

ਅਗਮੁ ਅਨੰਤੁ ਅਨਾਦਿ ਆਦਿ ਜਿਸੁ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ॥
પરમેશ્વર અગમ્ય, અનંત, શાશ્વત છે, તેની શરૂઆત કોઈ જાણતું નથી.

ਸਿਵ ਬਿਰੰਚਿ ਧਰਿ ਧ੍ਯ੍ਯਾਨੁ ਨਿਤਹਿ ਜਿਸੁ ਬੇਦੁ ਬਖਾਣੈ ॥
શિવ અને બ્રહ્મા પણ તેમનું ધ્યાન કરે છે, અને વેદ પણ નિયમિતપણે તેમના ગુણગાન ગાય છે.

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਵਰੁ ਨਹੀ ਦੂਸਰ ਕੋਈ ॥
તે નિરાકાર છે, પ્રેમની મૂર્તિ છે, તેના જેવો મહાન બીજો કોઈ નથી.

ਭੰਜਨ ਗੜ੍ਹਣ ਸਮਥੁ ਤਰਣ ਤਾਰਣ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ ॥
તે તોડવામાં અને બનાવવા માટે સંપૂર્ણ સક્ષમ છે, તે પ્રભુ સંસાર - સાગરમાંથી પાર કરવાવાળું જહાજ છે

ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਨਿ ਜਗੁ ਕੀਓ ਜਨੁ ਮਥੁਰਾ ਰਸਨਾ ਰਸੈ ॥
જેમણે અનેક પ્રકારના સંસારની રચના કરી છે, મથુરા ભાટ રસના દ્વારા તેમનો મહિમા ગાય છે.

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਚਿਤਹ ਬਸੈ ॥੧॥
બ્રહ્માંડના સર્જક શ્રી સત્ય સ્વરૂપ પરમેશ્વર ગુરુ રામદાસના હૃદયમાં વસે છે. || ૧ ||

ਗੁਰੂ ਸਮਰਥੁ ਗਹਿ ਕਰੀਆ ਧ੍ਰੁਵ ਬੁਧਿ ਸੁਮਤਿ ਸਮ੍ਹਾਰਨ ਕਉ ॥
ગુરુ (રામદાસ) દરેક વસ્તુમાં સક્ષમ છે, તેથી જ તેમણે અચળ શાણપણ, બુદ્ધિ અને સંમતિ મેળવવા માટે તેમની મદદ લીધી છે.

ਫੁਨਿ ਧ੍ਰੰਮ ਧੁਜਾ ਫਹਰੰਤਿ ਸਦਾ ਅਘ ਪੁੰਜ ਤਰੰਗ ਨਿਵਾਰਨ ਕਉ ॥
તેમનો ધર્મ ધ્વજ હંમેશા લહેરાતો રહે છે, તે પાપો અને ઈચ્છાઓના તરંગોને દૂર કરનાર છે.

ਮਥੁਰਾ ਜਨ ਜਾਨਿ ਕਹੀ ਜੀਅ ਸਾਚੁ ਸੁ ਅਉਰ ਕਛੂ ਨ ਬਿਚਾਰਨ ਕਉ ॥
દાસ મથુરાએ હ્રદયમાં સારી રીતે સમજીને સત્ય કહ્યું છે, બીજું કશું વિચારવા જેવું નથી.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਬੋਹਿਥੁ ਬਡੌ ਕਲਿ ਮੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਨ ਕਉ ॥੨॥
કળિયુગમાં પરમેશ્વરનું નામ સૌથી મોટું વહાણ છે, ફક્ત તે જ સંસાર-સમુદ્રમાંથી પાર ઉતારવાવાળો છે || ૨ ||

ਸੰਤਤ ਹੀ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਸੁਰੰਗ ਰਤੇ ਜਸੁ ਗਾਵਤ ਹੈ ॥
જેઓ સંતોના સંગતમાં આવે છે, તેઓ તેમના રંગે રંગાઈને પરમેશ્વરના ગુણગાન ગાય છે.

ਧ੍ਰਮ ਪੰਥੁ ਧਰਿਓ ਧਰਨੀਧਰ ਆਪਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਧਾਰਿ ਨ ਧਾਵਤ ਹੈ ॥
વાસ્તવમાં ધર્મનો આ માર્ગ ખુદ ઈશ્વરે જ દોર્યો છે, જેણે હરિનામ ભક્તિમાં પોતાની જાતને સમર્પિત કરી છે, પછી તે અહીં-તહી ભટકતો નથી.

ਮਥੁਰਾ ਭਨਿ ਭਾਗ ਭਲੇ ਉਨ੍ ਕੇ ਮਨ ਇਛਤ ਹੀ ਫਲ ਪਾਵਤ ਹੈ ॥
મથુરા ભાટ કહે છે કે આવા લોકો ભાગ્યશાળી હોય છે અને ઇચ્છિત પરિણામ મેળવે છે.

ਰਵਿ ਕੇ ਸੁਤ ਕੋ ਤਿਨ੍ ਤ੍ਰਾਸੁ ਕਹਾ ਜੁ ਚਰੰਨ ਗੁਰੂ ਚਿਤੁ ਲਾਵਤ ਹੈ ॥੩॥
જેઓ પોતાનું મન ગુરુ (રામદાસ)ના ચરણોમાં મૂકે છે, તેઓને સૂર્ય પુત્ર યમરાજનો ભય નથી હોતો.|| ૩ ||

ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਸੁਧਾ ਪਰਪੂਰਨ ਸਬਦ ਤਰੰਗ ਪ੍ਰਗਟਿਤ ਦਿਨ ਆਗਰੁ ॥
સદ્દગુરુ રામદાસ નિર્મળ નામામૃતનું સરોવર છે, જે અમૃતથી ભરપૂર છે, જ્યાંથી દિવસ ઉગતા જ શબ્દ ગાન ની તરંગો ઉઠે છે

ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਅਥਾਹ ਅਤਿ ਬਡ ਸੁਭਰੁ ਸਦਾ ਸਭ ਬਿਧਿ ਰਤਨਾਗਰੁ ॥
તે ઊંડો ગંભીર, અમાપ, ખૂબ મહાન અને તમામ પ્રકારથી ભરપૂર એવો રત્નોનો ભંડાર છે.

ਸੰਤ ਮਰਾਲ ਕਰਹਿ ਕੰਤੂਹਲ ਤਿਨ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਿਓ ਦੁਖ ਕਾਗਰੁ ॥
સંત રૂપી હંસ અહીં અદ્દભુત રમત રમે છે, તેમનો મૃત્યુનો ભય અને દુ:ખનો હિસાબ મટી ગયો છે

ਕਲਜੁਗ ਦੁਰਤ ਦੂਰਿ ਕਰਬੇ ਕਉ ਦਰਸਨੁ ਗੁਰੂ ਸਗਲ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ॥੪॥
કળિયુગમાં પાપો દૂર કરવા માટે ગુરુ રામદાસનું દર્શન સર્વ સુખનો સાગર છે.|| ૪ ||

ਜਾ ਕਉ ਮੁਨਿ ਧ੍ਯਾਨੁ ਧਰੈ ਫਿਰਤ ਸਗਲ ਜੁਗ ਕਬਹੁ ਕ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ਆਤਮ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕਉ ॥
જેનું ધ્યાન ઋષિમુનિઓ લે છે, સમગ્ર વિશ્વમાં પ્રવાસ કરે છે અને ભાગ્યે જ કોઈને આત્મ-પ્રકાશ મળે છે.

ਬੇਦ ਬਾਣੀ ਸਹਿਤ ਬਿਰੰਚਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਜਾ ਕੋ ਸਿਵ ਮੁਨਿ ਗਹਿ ਨ ਤਜਾਤ ਕਬਿਲਾਸ ਕੰਉ ॥
વેદવાણી સહિત બ્રહ્મા પણ જેનો મહિમા ગાય છે, જેના ધ્યાનથી મહાદેવ શિવશંકર પણ કૈલાસ પર્વત છોડતા નથી.

ਜਾ ਕੌ ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਅਨੇਕ ਤਪ ਜਟਾ ਜੂਟ ਭੇਖ ਕੀਏ ਫਿਰਤ ਉਦਾਸ ਕਉ ॥
તે પ્રાપ્ત કરવા માટે યોગીઓ, બ્રહ્મચારીઓ, સિદ્ધો, સાધકો અનેક તપસ્યામાં લીન રહે છે, અનેક જટા ધારણ કરીને વેષા ડમ્બરી વૈરાગી બનીને ફરતા રહે છે.

ਸੁ ਤਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸੁਖ ਭਾਇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰੀ ਜੀਅ ਨਾਮ ਕੀ ਬਡਾਈ ਦਈ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਉ ॥੫॥
તે નિરંકારના રૂપમાં, સદ્‌ગુરુ અમરદાસે સ્વાભાવિક રીતે જ તેમની કૃપા (ગુરુ રામદાસ પર) ગ્રહણ કરી છે અને આ રીતે ગુરુ રામદાસને હરિનામની ખ્યાતિ આપી છે. || ૫ ||

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਧਿਆਨ ਅੰਤਰਗਤਿ ਤੇਜ ਪੁੰਜ ਤਿਹੁ ਲੋਗ ਪ੍ਰਗਾਸੇ ॥
ગુરુ રામદાસ પાસે નામના રૂપમાં આનંદનો ભંડાર છે, તેઓ તેમના અંતરમાં ધ્યાનશીલ છે, તેમની તેજો ત્રણેય લોકમાં ફેલાયેલી છે.

ਦੇਖਤ ਦਰਸੁ ਭਟਕਿ ਭ੍ਰਮੁ ਭਜਤ ਦੁਖ ਪਰਹਰਿ ਸੁਖ ਸਹਜ ਬਿਗਾਸੇ ॥
તેના દર્શનથી તમામ ભ્રમ અને ભટકતો દૂર થાય છે અને દુ:ખમાંથી મુક્તિ મેળવીને સુખ અને સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਸਦਾ ਅਤਿ ਲੁਭਿਤ ਅਲਿ ਸਮੂਹ ਜਿਉ ਕੁਸਮ ਸੁਬਾਸੇ ॥
સેવકો અને શિષ્યો હંમેશા તેમનાથી મંત્રમુગ્ધ રહે છે, જેમ સુગંધિત પુષ્પ પર ભમરો મંડરાતો હોય છે

ਬਿਦ੍ਯ੍ਮਾਨ ਗੁਰਿ ਆਪਿ ਥਪ੍ਯ੍ਉ ਥਿਰੁ ਸਾਚਉ ਤਖਤੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸੈ ॥੬॥
ગુરુ અમરદાસજીએ પોતે ગુરુ રામદાસજીને તેમના જીવનકાળ દરમિયાન સાચા સિંહાસન (ગુરુ નાનકની ગદ્દી) પર સ્થાપિત કર્યા હતા. || ૬ ||

ਤਾਰ੍ਉ ਸੰਸਾਰੁ ਮਾਯਾ ਮਦ ਮੋਹਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦੀਅਉ ਸਮਰਥੁ ॥
સમર્થ ગુરુ રામદાસે માયાથી મુગ્ધ થયેલા જગતને નામામૃત પ્રદાન કરીને સંસાર પાર કર્યો છે.

ਫੁਨਿ ਕੀਰਤਿਵੰਤ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਰਿਧਿ ਅਰੁ ਸਿਧਿ ਨ ਛੋਡਇ ਸਥੁ ॥
તેઓ પ્રસિદ્ધ છે, સુખ - સમૃદ્ધિ, રિદ્ધિઓ અને સિદ્ધિઓ તેમનો સંગ છોડતા નથી.

ਦਾਨਿ ਬਡੌ ਅਤਿਵੰਤੁ ਮਹਾਬਲਿ ਸੇਵਕਿ ਦਾਸਿ ਕਹਿਓ ਇਹੁ ਤਥੁ ॥
સેવક દાસ મથુરા આ હકીકત કહે છે કે તેઓ એક મહાન દાતા, મહાન પરોપકારી, અત્યંત મહાબલી અને હરિનામના મહાન ભક્ત છે.

ਤਾਹਿ ਕਹਾ ਪਰਵਾਹ ਕਾਹੂ ਕੀ ਜਾ ਕੈ ਬਸੀਸਿ ਧਰਿਓ ਗੁਰਿ ਹਥੁ ॥੭॥੪੯॥
જેના માથા પર ગુરુ રામદાસે હાથ મૂક્યો છે, તેને કોઈની પડી નથી. ||૭||૪૯||

ਤੀਨਿ ਭਵਨ ਭਰਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਸੋਈ ॥
ત્રણે લોકમાં માત્ર પરબ્રહ્મ પરમેશ્વર જ છે.

ਅਪਨ ਸਰਸੁ ਕੀਅਉ ਨ ਜਗਤ ਕੋਈ ॥
તેણે દુનિયામાં પોતાના જેવું કોઈ બનાવ્યું નથી.

ਆਪੁਨ ਆਪੁ ਆਪ ਹੀ ਉਪਾਯਉ ॥
તેણે પોતે જ પોતાની રચના કરી છે.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਅਸੁਰ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਪਾਯਉ ॥
દેવો, મનુષ્યો અને દાનવોમાંથી કોઈ પણ તેનું રહસ્ય શોધી શક્યું નહીં.

ਪਾਯਉ ਨਹੀ ਅੰਤੁ ਸੁਰੇ ਅਸੁਰਹ ਨਰ ਗਣ ਗੰਧ੍ਰਬ ਖੋਜੰਤ ਫਿਰੇ ॥
દેવો, દાનવો, મનુષ્યો, ગણ-ગંધર્વો બધા તેને શોધે છે, પણ તેનું રહસ્ય કોઈને મળ્યું નથી.

ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਚਲੁ ਅਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ਪੁਰਖੋਤਮੁ ਅਪਾਰ ਪਰੇ ॥
તે અવિનાશી અને અપરિવર્તનશીલ છે, તે યોનિઓના ચક્રથી મુક્ત છે અને સ્વયં જ પ્રગટ થયા છે. એ પુરુષોત્તમ પરમેશ્વર પેલે પાર અપાર છે.

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਸਦਾ ਸੋਈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਮਨਿ ਧ੍ਯਾਇਯਉ ॥
તે કારણ અને પ્રભાવ છે, દરેક વસ્તુ માટે સક્ષમ છે, બધા જીવો મનમાં તેનું ધ્યાન કરે છે.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਯੋ ਜਯ ਜਗ ਮਹਿ ਤੈ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਯਉ ॥੧॥
હે શ્રી ગુરુ રામદાસ! તમે હરિ જેવો સર્વોચ્ચ દરજ્જો પ્રાપ્ત કર્યો છે, જગતમાં તમારી પ્રશંસા થઈ રહી છે. ||૧||

ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਇਕ ਮਨਿ ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਅਉ ॥
સતી ગુરુ નાનક દેવજીએ દત્તચિત થઈને નિરંકારની ભક્તિ કરી, તેમણે પોતાનું તન, મન, ધન અને સર્વસ્વ ઈશ્વરને અર્પણ કર્યું.

ਅੰਗਦਿ ਅਨੰਤ ਮੂਰਤਿ ਨਿਜ ਧਾਰੀ ਅਗਮ ਗ੍ਯਾਨਿ ਰਸਿ ਰਸ੍ਯਉ ਹੀਅਉ ॥
ગુરુ અંગદ દેવજીએ પોતાના મનમાં પ્રેમની મૂર્તિ પરમેશ્વરને વસાવ્યા અને જ્ઞાનના કારણે તેમનું હૃદય પ્રેમમાં તરબોળ થઈ ગયું.

ਗੁਰਿ ਅਮਰਦਾਸਿ ਕਰਤਾਰੁ ਕੀਅਉ ਵਸਿ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਿ ਧ੍ਯਾਇਯਉ ॥
ગુરુ અમરદાસે ભક્તિ દ્વારા પરમાત્માને વશ કર્યા અને તેને મહાન માનીને ધ્યાન કર્યું.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਯੋ ਜਯ ਜਗ ਮਹਿ ਤੈ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਯਉ ॥੨॥
હે શ્રી ગુરુ રામદાસ ! તમે પ્રભુનું પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે, આખા જગતમાં તમારી પ્રશંસા થાય છે ||૨||

ਨਾਰਦੁ ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦੁ ਸੁਦਾਮਾ ਪੁਬ ਭਗਤ ਹਰਿ ਕੇ ਜੁ ਗਣੰ ॥
નારદ, ધ્રુવ, પ્રહલાદ અને સુદામા પહેલાથી જ પરમાત્માના વિશિષ્ટ ભક્તો માનવામાં આવે છે.

ਅੰਬਰੀਕੁ ਜਯਦੇਵ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਨਾਮਾ ਅਵਰੁ ਕਬੀਰੁ ਭਣੰ ॥
અંબરીશ, જયદેવ, ત્રિલોચન, નામદેવ અને કબીર જેવા પરમ ભક્તોના

ਤਿਨ ਕੌ ਅਵਤਾਰੁ ਭਯਉ ਕਲਿ ਭਿੰਤਰਿ ਜਸੁ ਜਗਤ੍ਰ ਪਰਿ ਛਾਇਯਉ ॥
કળિયુગમાં અવતરેલા, તેમની ખ્યાતિ સમગ્ર વિશ્વમાં ફેલાયેલી છે.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਯੋ ਜਯ ਜਗ ਮਹਿ ਤੈ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਯਉ ॥੩॥
પણ હે શ્રી ગુરુ રામદાસ! તમે ભગવાનનું પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે, સમગ્ર વિશ્વમાં તમારી પ્રશંસા થઈ રહી છે || ૩ ||

ਮਨਸਾ ਕਰਿ ਸਿਮਰੰਤ ਤੁਝੈ ਨਰ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਮਿਟਿਅਉ ਜੁ ਤਿਣੰ ॥
હે ગુરુ રામદાસ! જેઓ તમને નિશ્ચયથી યાદ કરે છે, તેમની વાસના અને ક્રોધ નષ્ટ થઈ જાય છે.

ਬਾਚਾ ਕਰਿ ਸਿਮਰੰਤ ਤੁਝੈ ਤਿਨ੍ ਦੁਖੁ ਦਰਿਦ੍ਰੁ ਮਿਟਯਉ ਜੁ ਖਿਣੰ ॥
જેઓ તમને મન અને વાણીથી યાદ કરે છે, તેમના દુઃખ અને દરિદ્રતા પળવારમાં દૂર થઈ જાય છે.

ਕਰਮ ਕਰਿ ਤੁਅ ਦਰਸ ਪਰਸ ਪਾਰਸ ਸਰ ਬਲ੍ ਭਟ ਜਸੁ ਗਾਇਯਉ ॥
જે તમારા ચરણોને જુએ છે અને ઈન્દ્રિયોથી તમારા ચરણ સ્પર્શ કરે છે તે પારસ જેવો થઈ જાય છે, માટે બલ્ય ભાટ પણ તમારો મહિમા ગાય છે.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਯੋ ਜਯ ਜਗ ਮਹਿ ਤੈ ਹਰਿ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਯਉ ॥੪॥
હે શ્રી ગુરુ રામદાસ! તમે પરમાત્માનું પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે, સમગ્ર વિશ્વમાં તમારી પ્રશંસા થાય છે ||૪||

ਜਿਹ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰੰਤ ਨਯਨ ਕੇ ਤਿਮਰ ਮਿਟਹਿ ਖਿਨੁ ॥
સદ્દગુરુ (રામદાસ)નું સ્મરણ કરવાથી આંખોમાંનો અજ્ઞાનનો અંધકાર પળવારમાં દૂર થઈ જાય છે.

ਜਿਹ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰੰਥਿ ਰਿਦੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿਨੋ ਦਿਨੁ ॥
જે સદ્દગુરુ (રામદાસ)નું સ્મરણ કરવાથી હૃદયમાં દિવસે દિવસે હરિનામ સ્થાપિત થાય છે.

ਜਿਹ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰੰਥਿ ਜੀਅ ਕੀ ਤਪਤਿ ਮਿਟਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુનું સ્મરણ કરવાથી હૃદયની ઈર્ષ્યા મટી જાય છે.

ਜਿਹ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰੰਥਿ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਿਧਿ ਪਾਵੈ ॥
સદ્દગુરુનું સ્મરણ કરવાથી રિદ્ધિ-સિદ્ધિ અને નવ નિધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਸੋਈ ਰਾਮਦਾਸੁ ਗੁਰੁ ਬਲ੍ ਭਣਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਰਹੁ ॥
ભટ બલ્હને તે ગુરુ રામદાસના સાનિધ્યમાં ગુણગાન ગાવા વિનંતી છે.

ਜਿਹ ਸਤਿਗੁਰ ਲਗਿ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਈਐ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਮਰਹੁ ਨਰਹੁ ॥੫॥੫੪॥
જે સદ્દગુરુના શરણમાં પ્રભુની પ્રાપ્તિ થાય છે, તો એવા સદ્દગુરુ રામદાસના હે લોકો! સદૈવ યાદ રાખો || ૫ || ૫૪ || (ભાટ બાલ્હના પાંચ સવાઈ પુરા, કુલ ચોપન સવાઈ)

ਜਿਨਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਇਓ ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਨ ਛੋਡਿਓ ਪਾਸੁ ॥
જે (ગુરુ રામદાસ) એ બ્રહ્મા શબ્દની આધ્યાત્મિક સાધના કરીને સર્વોચ્ચ પદ પ્રાપ્ત કર્યું, પોતાના ગુરુ અમરદાસજીની સેવામાં પૂરા દિલથી તલ્લીન રહ્યા અને ક્યારેય તેમનો પક્ષ છોડ્યો નહિ,

ਤਾ ਤੇ ਗਉਹਰੁ ਗ੍ਯ੍ਯਾਨ ਪ੍ਰਗਟੁ ਉਜੀਆਰਉ ਦੁਖ ਦਰਿਦ੍ਰ ਅੰਧ੍ਯ੍ਯਾਰ ਕੋ ਨਾਸੁ ॥
તેથી જ પરમ જ્ઞાનનો પ્રકાશ પ્રગટ્યો અને દુઃખ અને ગરીબીનો અંધકાર દૂર થયો.

ਕਵਿ ਕੀਰਤ ਜੋ ਸੰਤ ਚਰਨ ਮੁੜਿ ਲਾਗਹਿ ਤਿਨ੍ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਮ ਕੋ ਨਹੀ ਤ੍ਰਾਸੁ ॥
કવિ કિરાતે કહ્યું છે કે જે વ્યક્તિ શાંતિના દીવાદાંડી એવા સંત ગુરુ રામદાસના ચરણોમાં પડે છે તેને પોતાની વાસના, ક્રોધ અને યમના ભયથી મુક્તિ મળે છે.

ਜਿਵ ਅੰਗਦੁ ਅੰਗਿ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਤਿਵ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੈ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥੧॥
જે રીતે ગુરુ અંગદ દેવજી ગુરુ નાનક દેવજીની સેવામાં તલ્લીન રહ્યા, તેવી જ રીતે ગુરુ રામદાસજી પણ ગુરુ અમરદાસની સેવામાં તલ્લીન રહ્યા || ૧ ||

ਜਿਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਯਉ ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਹਰਿ ਚਰਨ ਨਿਵਾਸੁ ॥
જે (ગુરુ રામદાસ) સદ્દગુરુ અમરદાસની સેવામાં જોડાયેલા રહીને હરીનામનું દ્રવ્ય પામ્યા અને રાતદિવસ પ્રભુના ચરણોમાં લીન રહ્યા.

ਤਾ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਸਘਨ ਭਾਇ ਭਉ ਮਾਨਹਿ ਤੁਮ ਮਲੀਆਗਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਬਾਸੁ ॥
તેમનું શિષ્ય વર્તુળ ઘણું મોટું છે, જે તેમના પ્રેમને સ્વીકારે છે અને કહે છે કે તમે ચંદનની સુગંધમાં પ્રગટ થયા છો.

ਧ੍ਰੂ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਕਬੀਰ ਤਿਲੋਚਨ ਨਾਮੁ ਲੈਤ ਉਪਜ੍ਯੋ ਜੁ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
ધ્રુવ, પ્રહલાદ, કબીર અને ત્રિલોચને પરમાત્માના નામનો જાપ કરીને પ્રકાશ પ્રાપ્ત કર્યો.

ਜਿਹ ਪਿਖਤ ਅਤਿ ਹੋਇ ਰਹਸੁ ਮਨਿ ਸੋਈ ਸੰਤ ਸਹਾਰੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥੨॥
જેના દર્શનથી મનને અપાર પ્રસન્નતા મળે છે, ગુરુ રામદાસ સજ્જનોના સહાયક છે ||૨||

ਨਾਨਕਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਨ੍ਯ੍ਯਉ ਕੀਨੀ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥
ગુરુ નાનકે ઈશ્વરના નામને માન્યું અને લગન લગાવીને એમની પ્રેમ ભક્તિ કરી

ਤਾ ਤੇ ਅੰਗਦੁ ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਭਯੋ ਸਾਇਰੁ ਤਿਨਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੀ ਨੀਵ ਰਖਾਈ ॥
પછી (ગુરુ નાનકના પરમ શિષ્ય ભાઈ લહના) પ્રેમના સાગર ગુરુ અંગદ દેવે તેમની સેવામાં તલ્લીન રહીને શબ્દ-સુરતિનો મજબૂત પાયો નાખ્યો.

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਹੈ ਇਕ ਜੀਹ ਕਛੁ ਕਹੀ ਨ ਜਾਈ ॥
ગુરુ અમરદાસની કથા વર્ણવી ન શકાય તેવી છે, તેમના ગુણોનું એક જીભથી વર્ણન કરી શકાતું નથી.

ਸੋਢੀ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਸਕਲ ਤਾਰਣ ਕਉ ਅਬ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਉ ਮਿਲੀ ਬਡਾਈ ॥੩॥
હવે સોઢી વંશના સુલતાન ગુરુ રામદાસ સમગ્ર સૃષ્ટિને વિશ્વ-સમુદ્રમાંથી પાર કરવા માટે ખ્યાતિ પામ્યા છે. || ૩ ||

ਹਮ ਅਵਗੁਣਿ ਭਰੇ ਏਕੁ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛਾਡਿ ਬਿਖੈ ਬਿਖੁ ਖਾਈ ॥
હે સદ્દગુરુ રામદાસ ! આપણે જીવો અવગુણોથી ભરેલા છીએ, આપણામાં એક પણ ગુણ નથી. નામકીર્તનરૂપી અમૃતને છોડીને આપણે માત્ર ભૌતિક ઈચ્છાઓનું ઝેર ખાઈએ છીએ.

ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਭਰਮ ਪੈ ਭੂਲੇ ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਸਿਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ॥
તેઓ માયા અને મોહના મોહમાં ગુમરાહ થઈ ગયા છે અને તેમના પુત્ર અને પત્નીના પ્રેમમાં પડ્યા છે.

ਇਕੁ ਉਤਮ ਪੰਥੁ ਸੁਨਿਓ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਤਿਹ ਮਿਲੰਤ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਈ ॥
સાંભળ્યું છે કે ગુરુનો સંગ એ શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે, તેમના સંપર્કથી યમનો ભય દૂર થઈ જાય છે.

ਇਕ ਅਰਦਾਸਿ ਭਾਟ ਕੀਰਤਿ ਕੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਰਾਖਹੁ ਸਰਣਾਈ ॥੪॥੫੮॥
ભાટ કિરાતની ફક્ત એક જ પ્રાર્થના છે કે હે ગુરુ રામદાસ! મને તમારા આશ્રયમાં રાખો ||૪||૫૮||

ਮੋਹੁ ਮਲਿ ਬਿਵਸਿ ਕੀਅਉ ਕਾਮੁ ਗਹਿ ਕੇਸ ਪਛਾੜ੍ਉ ॥
હે ગુરુ રામદાસ! તમે તેને ફેલાવીને આસક્તિને લાચાર બનાવી દીધી છે, વાસનાને તમે વાળથી પકડીને પછાડી દીધી છે,

ਕ੍ਰੋਧੁ ਖੰਡਿ ਪਰਚੰਡਿ ਲੋਭੁ ਅਪਮਾਨ ਸਿਉ ਝਾੜ੍ਉ ॥
ભયંકર ક્રોધના ટુકડા કરી નાખ્યો છે, લોભ અને અપમાનનો નાશ કરીને નાશ કર્યો છે.

ਜਨਮੁ ਕਾਲੁ ਕਰ ਜੋੜਿ ਹੁਕਮੁ ਜੋ ਹੋਇ ਸੁ ਮੰਨੈ ॥
જન્મ અને મૃત્યુ હાથ જોડીને તમારા દરેક આદેશનું પાલન કરે છે.

ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਬੰਧਿਅਉ ਸਿਖ ਤਾਰੇ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨੈ ॥
તમે બ્રહ્માંડના સાગરને બાંધ્યો છે અને તમે તમારા શિષ્યોને ખુશ કરીને મુક્ત કરો છો.

ਸਿਰਿ ਆਤਪਤੁ ਸਚੌ ਤਖਤੁ ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੰਜੁਤੁ ਬਲਿ ॥
તમારા માથા પર છત્ર છે, તમે શાશ્વત સિંહાસન પર બિરાજમાન છો, તમે યોગ અને આનંદ બંનેનો સ્વીકાર કર્યો છે.

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਚੁ ਸਲ੍ ਭਣਿ ਤੂ ਅਟਲੁ ਰਾਜਿ ਅਭਗੁ ਦਲਿ ॥੧॥
ભટ સલ્હ જ સત્ય કહે છે કે હે ગુરુ રામદાસ! તમારું રહસ્ય અટલ છે અને તમારો પક્ષ અતૂટ છે. ||૧||

ਤੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਚਹੁ ਜੁਗੀ ਆਪਿ ਆਪੇ ਪਰਮੇਸਰੁ ॥
હે સદ્‌ગુરુ રામદાસ! ચારેય યુગમાં સદા રહેનાર તમે છો, તમે પોતે જ નિરાકાર પરમેશ્વર છો.

ਸੁਰਿ ਨਰ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਿਖ ਸੇਵੰਤ ਧੁਰਹ ਧੁਰੁ ॥
દેવતાઓ, મનુષ્યો, સિદ્ધો, સાધકો અને શિષ્યો શરૂઆતથી જ સેવા કરતા આવ્યા છે.

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਅਨਾਦਿ ਕਲਾ ਧਾਰੀ ਤ੍ਰਿਹੁ ਲੋਅਹ ॥
યુગો યુગોથી, અનાદિ કાળથી ત્રણે લોકમાં તમારી શક્તિનું વર્ચસ્વ રહ્યું છે.

ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਉਧਰਣ ਜਰਾ ਜੰਮਿਹਿ ਆਰੋਅਹ ॥
તમે વેદ અને શાસ્ત્રોનો ઉદ્ધાર કર્યો, તમે વૃદ્ધાવસ્થા, જન્મ અને મૃત્યુથી મુક્ત છો.

ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸਿ ਥਿਰੁ ਥਪਿਅਉ ਪਰਗਾਮੀ ਤਾਰਣ ਤਰਣ ॥
ગુરુ અમરદાસજીએ સ્થાયી સ્વરૂપમાં સ્થાપિત કાર્ય, પોતે તો મુક્ત હોય અને તેમના શિષ્યો અને અન્યોને વિશ્વ-સમુદ્રમાંથી પાર ઉતારવા વાળું જહાજ છે

ਅਘ ਅੰਤਕ ਬਦੈ ਨ ਸਲ੍ਯ ਕਵਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਰਣ ॥੨॥੬੦॥
સલ્હ કવિ કહે છે કે હે ગુરુ રામદાસ ! જે તારું શરણ લે છે, તે પાપ અને મૃત્યુથી મુક્ત થાય છે || ૨ || ૬૦ ||

ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਪੰਜਵੇ ਕੇ ੫
સવૈયા મહલે પાંચમા ગુરુ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ੴ सतिगुर प्रसादि ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਿਮਰੰ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਅਚਲੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥
હું તે સ્થાવર, અવિનાશી પરમપુરુષ, સર્જનહારનું સ્મરણ કરું છું,

ਜਿਸੁ ਸਿਮਰਤ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਨਾਸੀ ॥
જેનું સ્મરણ કરવાથી દુષ્ટતાનો મેલ દૂર થાય છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਕਵਲ ਰਿਦਿ ਧਾਰੰ ॥
હું સદ્‌ગુરુ નાનકના ચરણ કમળ રૂપી હૃદયમાં રહું છું અને

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਗੁਣ ਸਹਜਿ ਬਿਚਾਰੰ ॥
પ્રેમથી, હું ગુરુ અર્જુન દેવજીના ગુણગાન ગાઉં છું.

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਘਰਿ ਕੀਅਉ ਪ੍ਰਗਾਸਾ ॥
વાણીનું જહાજ, ગુરુ અર્જુન દેવજીએ ગુરુ રામદાસજીના ઘરે (બીબી ભાનીજીના ઉદરમાંથી 1563 એડીએ ગોઇંદવાલ) માં જન્મ લીધો હતો અને

ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੀ ਆਸਾ ॥
બધી ઈચ્છાઓ અને કામનાઓ પૂરી થઈ.

ਤੈ ਜਨਮਤ ਗੁਰਮਤਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਿਓ ॥
હે ગુરુ અર્જુન! તમે જન્મ લેતા ગુરુ-મતથી બ્રહ્મને ઓળખ્યા હતા.

ਕਲ੍ਯ ਜੋੜਿ ਕਰ ਸੁਜਸੁ ਵਖਾਣਿਓ ॥
કવિ કલહ હાથ જોડીને તારો મહિમા ગાય છે.

ਭਗਤਿ ਜੋਗ ਕੌ ਜੈਤਵਾਰੁ ਹਰਿ ਜਨਕੁ ਉਪਾਯਉ ॥
તમે ભક્તિ અને યોગ પર વિજય મેળવ્યો છે અને પરમેશ્વરે જનકની રચના કરી છે.

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਪਰਕਾਸਿਓ ਹਰਿ ਰਸਨ ਬਸਾਯਉ ॥
તમે શબ્દ-ગુરુને પ્રગટ કર્યા છે અને તમારી ઉત્કટતાથી હરીનામનો પાઠ કરતી વખતે તેને તમારા હૃદયમાં રાખ્યો છે.

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਲਾਗਿ ਉਤਮ ਪਦੁ ਪਾਯਉ ॥
તમે ગુરુ માનક, ગુરુ અંગદ અને ગુરુ અમરદાસજીના ચરણ કમળમાં બેસીને શ્રેષ્ઠ પદ પ્રાપ્ત કર્યું છે.

ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਭਗਤ ਉਤਰਿ ਆਯਉ ॥੧॥
આ રીતે હરિના પરમ ભક્ત ગુરુ અર્જુન દેવજીનો અવતાર ગુરુ રામદાસજીના ઘરે થયો છે. || ૧ ||

ਬਡਭਾਗੀ ਉਨਮਾਨਿਅਉ ਰਿਦਿ ਸਬਦੁ ਬਸਾਯਉ ॥
ગુરુ અર્જુન દેવજી ભાગ્યશાળી છે, મનની શાંતિ અને તેમના હૃદયમાં પ્રભુનો શબ્દ છે.

ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਸੰਤੋਖਿਅਉ ਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ੍ਹਾਯਉ ॥
હે ગુરુ અર્જુન દેવ! તમારા મનમાં માણેકરૂપી સંતોષ છે અને ગુરુદેવ પિતાએ તમને હરિનામનો જાપ કરાવ્યો છે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦਰਸਾਯਉ ॥
આ રીતે સદ્‌ગુરુ શ્રી રામદાસજીએ તમને ઇન્દ્રિયોની બહાર, પરમાત્મા સુધી પહોંચાડ્યા છે.

ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਅਨਭਉ ਠਹਰਾਯਉ ॥੨॥
ગુરુ રામદાસજીના ઘરમાં ઈશ્વરે ગુરુ અર્જુન દેવને જ્ઞાન સ્વરૂપે રાખ્યા છે.|| ૨ ||

ਜਨਕ ਰਾਜੁ ਬਰਤਾਇਆ ਸਤਜੁਗੁ ਆਲੀਣਾ ॥
ગુરુ અર્જુને જનકની જેમ સત્ય, ધર્મ અને જ્ઞાનનો સર્વત્ર પ્રસાર કર્યો છે, જેના કારણે સતયુગ સર્વત્ર હાજર જણાય છે.

ਗੁਰ ਸਬਦੇ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਅਪਤੀਜੁ ਪਤੀਣਾ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી તમારું મન સંપૂર્ણ રીતે સંતુષ્ટ થઈ ગયું છે, જે પહેલા અસંતુષ્ટ હતું.

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਸਚੁ ਨੀਵ ਸਾਜਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਲੀਣਾ ॥
ગુરુ નાનક દેવજી સત્યનો પાયો નાખીને સદ્‌ગુરુ અર્જુન દેવજીમાં સંમોહન થયા છે

ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਘਰਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਅਪਰੰਪਰੁ ਬੀਣਾ ॥੩॥
ગુરુ રામદાસના ઘરે ગુરુ અર્જુન દેવજી અપ્રતિમ સ્વરૂપ છે || ૩ ||

ਖੇਲੁ ਗੂੜ੍ਹਉ ਕੀਅਉ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੰਤੋਖਿ ਸਮਾਚਰ੍ਯ੍ਯਿਉ ਬਿਮਲ ਬੁਧਿ ਸਤਿਗੁਰਿ ਸਮਾਣਉ ॥
ઈશ્વરે એક વિચિત્ર લીલા કરી છે, ગુરુ અર્જુન દેવજી શાંતિ અને સંતોષમાં રહે છે અને તેઓ શુદ્ધ બુદ્ધિમાં લીન છે.

ਆਜੋਨੀ ਸੰਭਵਿਅਉ ਸੁਜਸੁ ਕਲ੍ਯ੍ਯ ਕਵੀਅਣਿ ਬਖਾਣਿਅਉ ॥
તે જન્મ અને મૃત્યુથી રહિત છે, સ્વયંભૂ પરમેશ્વર રૂપ છે અને કવિ કલ્હ તેના સુયશનું ગાન કરી રહ્યા છે.

ਗੁਰਿ ਨਾਨਕਿ ਅੰਗਦੁ ਵਰ੍ਯ੍ਯਉ ਗੁਰਿ ਅੰਗਦਿ ਅਮਰ ਨਿਧਾਨੁ ॥
ગુરુ નાનક (સેવાભાવ તેમજ ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈને) ગુરુ અંગદને વરદાન આપ્યું અને ગુરુ અંગદે તો ગુરુ અમરદાસજીને કૃપા કરીને આખો ખજાનો આપ્યો.

ਗੁਰਿ ਰਾਮਦਾਸ ਅਰਜੁਨੁ ਵਰ੍ਯ੍ਯਉ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸੁ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ॥੪॥
ગુરુ રામદાસે વરદાન આપીને ગુરુ અર્જુન દેવને પારસ જેવા બનાવ્યા છે. || ૪ ||

ਸਦ ਜੀਵਣੁ ਅਰਜੁਨੁ ਅਮੋਲੁ ਆਜੋਨੀ ਸੰਭਉ ॥
ગુરુ અર્જુન દેવજી ચિરંજીવી છે, તેમના ગુણોનું મૂલ્ય કરી શકાતું નથી, તેઓ જન્મ અને મૃત્યુના ચક્રમાંથી મુક્ત છે અને સ્વ-શૈલી છે.

ਭਯ ਭੰਜਨੁ ਪਰ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਅਨੰਭਉ ॥
તે ભયનો નાશ કરનાર, લોકોના દુઃખ દૂર કરનાર, અનુપમ અને જ્ઞાનનું મૂર્ત સ્વરૂપ છે.

ਅਗਹ ਗਹਣੁ ਭ੍ਰਮੁ ਭ੍ਰਾਂਤਿ ਦਹਣੁ ਸੀਤਲੁ ਸੁਖ ਦਾਤਉ ॥
તે અગમ્ય સુધી પહોંચનાર, ભ્રમનો નાશ કરનાર, શાંતિનું ઘર અને સુખ આપનાર છે.

ਆਸੰਭਉ ਉਦਵਿਅਉ ਪੁਰਖੁ ਪੂਰਨ ਬਿਧਾਤਉ ॥
એવું લાગે છે, જાણે સ્વયં નિર્મિત, સનાતન, પૂર્ણ પુરુષ સર્જક જગતમાં પ્રગટ થયા છે.

ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇਅਉ ॥
આદિ ગુરુ નાનક, ગુરુ અંગદ, ગુરુ અમરદાસના આશીર્વાદથી સદ્‌ગુરુ અર્જુન શબ્દમાં સમાયેલ છે.

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੁ ਜਿਨਿ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਮਿਲਾਇਅਉ ॥੫॥
શ્રી ગુરુ રામદાસજી ધન્ય છે, જેમણે ગુરુ અર્જુન દેવજીને પારસની જેમ પોતાના જેવા (મહાન) બનાવ્યા છે. || ૫ ||

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਜਾਸੁ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਮੰਦਰਿ ਭਾਗੁ ਜੁਗਤਿ ਸਿਵ ਰਹਤਾ ॥
જે ગુરુ અર્જુનની પુરી દુનિયામાં જાય જયકાર થાય છે, તે પૂર્ણ ભાગ્યશાળી છે, તે ઈશ્વરની ભક્તિમાં લીન રહે છે.

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਯਉ ਬਡ ਭਾਗੀ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਮੇਦਨਿ ਭਰੁ ਸਹਤਾ ॥
મહાન નસીબથી તેઓને સંપૂર્ણ ગુરુ પ્રાપ્ત થયા છે, તેઓ ઈશ્વરના ધ્યાનમાં લીન રહે છે, આખી પૃથ્વીનો ભાર ઉઠાવે છે.

ਭਯ ਭੰਜਨੁ ਪਰ ਪੀਰ ਨਿਵਾਰਨੁ ਕਲ੍ਯ੍ਯ ਸਹਾਰੁ ਤੋਹਿ ਜਸੁ ਬਕਤਾ ॥
તે ભયનો નાશ કરનાર છે, બીજાના પીડા અને દુઃખ દૂર કરનાર છે. ભાટ કલસહાર એ મહાન મૂર્તિ ગુરૂ અર્જુનજીનો મહિમા ગાય છે.

ਕੁਲਿ ਸੋਢੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤਨੁ ਧਰਮ ਧੁਜਾ ਅਰਜੁਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਾ ॥੬॥
સોઢી વંશના દીપક, ગુરુ રામદાસ જીના પુત્ર, ધર્મનો ધ્વજ ધરાવનાર, શાંતિના દીપક, ગુરુ અર્જુન દેવજી પરમાત્માના પરમ ભક્ત છે. || ૬ ||

ਧੰਮ ਧੀਰੁ ਗੁਰਮਤਿ ਗਭੀਰੁ ਪਰ ਦੁਖ ਬਿਸਾਰਣੁ ॥
તેઓ સદાચારી, સહિષ્ણુ, ગુરુના સિધ્ધાંતમાં ઊંડા મૂળ ધરાવે છે, ગુરુ અર્જુન દેવજી બીજાના દુઃખ દૂર કરનારા છે.

ਸਬਦ ਸਾਰੁ ਹਰਿ ਸਮ ਉਦਾਰੁ ਅਹੰਮੇਵ ਨਿਵਾਰਣੁ ॥
તે શબ્દોમાં શ્રેષ્ઠ, પરમાત્મા જેવા ઉદાર અને અહંકારને દૂર કરનાર છે.

ਮਹਾ ਦਾਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨਿ ਮਨਿ ਚਾਉ ਨ ਹੁਟੈ ॥
સદ્દગુરુ અર્જુન દેવજી એક મહાન દાતા અને જ્ઞાની છે અને ઈશ્વરની ઉપાસનાની ઈચ્છા તેમના મનમાંથી ક્યારેય છોડતી નથી.

ਸਤਿਵੰਤੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨ ਨਿਖੁਟੈ ॥
તે સત્યવાદી છે અને હરિનામ મંત્રના રૂપમાં સુખની સંપત્તિ તેની પાસેથી ક્યારેય સમાપ્ત થતી નથી.

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤਨੁ ਸਰਬ ਮੈ ਸਹਜਿ ਚੰਦੋਆ ਤਾਣਿਅਉ ॥
ગુરુ રામદાસજીના પુત્ર ગુરુ અર્જુન દેવજી, નભની જેમ સર્વવ્યાપી છે અને તેમણે સરળ સ્વભાવનો ચંદોઆ સ્વર રાખ્યો છે.

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕਲ੍ਯ੍ਯੁਚਰੈ ਤੈ ਰਾਜ ਜੋਗ ਰਸੁ ਜਾਣਿਅਉ ॥੭॥
કલસહાર કહે છે કે હે ગુરુ અર્જુન! તમે રાજયોગનો રસ શીખ્યા છો || ૭ ||

ਭੈ ਨਿਰਭਉ ਮਾਣਿਅਉ ਲਾਖ ਮਹਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਯਉ ॥
ગુરુ અર્જન દેવજી એ નિર્ભય ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર કર્યો છે, જે લાખોમાં અદ્રશ્ય છે.

ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰ ਗਤਿ ਗਭੀਰੁ ਸਤਿਗੁਰਿ ਪਰਚਾਯਉ ॥
સદ્ગુરુ રામદાસે તમને મન અને વાણીથી પરે, અત્યંત ગંભીર ઈશ્વરનો ઉપદેશ આપ્યો.

ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਪਰਵਾਣੁ ਰਾਜ ਮਹਿ ਜੋਗੁ ਕਮਾਯਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશોમાં સફળ થઈને, ગુરુ અર્જુન દેવજીએ રાજ્યમાં યોગ કર્યાં છે.

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਗੁਰੁ ਧੰਨਿ ਅਭਰ ਸਰ ਸੁਭਰ ਭਰਾਯਉ ॥
ધન્ય છે ગુરુ અર્જુન દેવ જી, જેમણે ખાલી હૃદયને નામ રસથી ભરી દીધું છે.

ਗੁਰ ਗਮ ਪ੍ਰਮਾਣਿ ਅਜਰੁ ਜਰਿਓ ਸਰਿ ਸੰਤੋਖ ਸਮਾਇਯਉ ॥
ગુરુની પદવીને લીધે તેઓ અજર અવસ્થામાં સ્થિર રહ્યા અને સંતોષના સરોવરમાં વિલીન થઈ ગયા.

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕਲ੍ਯ੍ਯੁਚਰੈ ਤੈ ਸਹਜਿ ਜੋਗੁ ਨਿਜੁ ਪਾਇਯਉ ॥੮॥
કવિ કલસહરે કહ્યું છે કે હે ગુરુ અર્જુન! તમે કુદરતી સહજ યોગ પ્રાપ્ત કર્યો છે || ૮ ||

ਅਮਿਉ ਰਸਨਾ ਬਦਨਿ ਬਰ ਦਾਤਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਗੁਰ ਸੂਰ ਸਬਦਿ ਹਉਮੈ ਨਿਵਾਰ੍ਯ੍ਯਉ ॥
હે ગુરુ અર્જુન! તમારા મુખપત્રમાંથી હરિનામામૃતની વર્ષા થાય છે, તમે તમારા શિષ્યો-ભક્તોને વરદાન આપો છો, તમે અપાર સ્વરૂપમાં પરમાત્મા બનો, તમે શબ્દોના પ્રકાશ અને અહંકારને દૂર કરનાર છો.

ਪੰਚਾਹਰੁ ਨਿਦਲਿਅਉ ਸੁੰਨ ਸਹਜਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਸਹਾਰ੍ਯ੍ਯਉ ॥
હે ગુરુ અર્જુન! તમે પાંચ અવગુણોનો અંત આણ્યો છે. તમે અજ્ઞાન અને દુર્ગુણોનો નાશ કર્યો છે, તમે સહજ સમાધિ ઈશ્વરના ધ્યાનમાં શૂન્યતાની સ્થિતિમાં રહો છો.

ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਾਗਿ ਜਗ ਉਧਰ੍ਯ੍ਯਉ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਿਦੈ ਬਸਾਇਅਉ ॥
હરિનામ સંકીર્તનમાં તલ્લીન થઈને તમે જગતના લોકોનો ઉધ્ધાર કર્યો છે અને સદ્ગુરુ રામદાસને હૃદયમાં સ્થાપિત કર્યાં છે.

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕਲ੍ਯ੍ਯੁਚਰੈ ਤੈ ਜਨਕਹ ਕਲਸੁ ਦੀਪਾਇਅਉ ॥੯॥
કલસહાર કવિ કહે છે કે હે ગુરુ અર્જુન! તમે જનકની જેમ જ્ઞાનનો દીવો પ્રગટાવ્યો છે.||૯||

ਸੋਰਠੇ ॥
સોરઠે ||

ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਪਾਰਥਉ ਚਾਲੈ ਨਹੀ ॥
ગુરુ અર્જુન દેવજી ઈશ્વરનું સ્વરૂપ છે, તેઓ પાંડવ અર્જુનની જેમ કાર્યથી વિચલિત થતા નથી.

ਨੇਜਾ ਨਾਮ ਨੀਸਾਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਵਾਰਿਅਉ ॥੧॥
પરમાત્માનું નામ તેમની ધજા છે અને સતીગુરુના ઉપદેશથી તેમનું જીવન સફળ બન્યું છે. ||૧||

ਭਵਜਲੁ ਸਾਇਰੁ ਸੇਤੁ ਨਾਮੁ ਹਰੀ ਕਾ ਬੋਹਿਥਾ ॥
આ ભવસાગર દુસ્તર છે, હરિનામ સેતુ તેમજ તેને પાર કરનાર જહાજ છે.

ਤੁਅ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰ ਹੇਤੁ ਨਾਮਿ ਲਾਗਿ ਜਗੁ ਉਧਰ੍ਯ੍ਉ ॥੨॥
હે ગુરુ અર્જુન! તમે હંમેશા તમારા સદ્દગુરુના પ્રેમમાં છો અને પ્રભુ નામમાં વ્યસ્ત રહીને જગતનો ઉધ્ધાર કર્યો છે. || ૨ ||

ਜਗਤ ਉਧਾਰਣੁ ਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠੈ ਪਾਇਅਉ ॥
હે ગુરુ અર્જુન! સદ્દગુરુની પ્રસન્નતાથી તમે સંસારના ઉધ્ધાર માટે હરીનામ પામ્યા છો.

ਅਬ ਨਾਹਿ ਅਵਰ ਸਰਿ ਕਾਮੁ ਬਾਰੰਤਰਿ ਪੂਰੀ ਪੜੀ ॥੩॥੧੨॥
ગુરુ-ધરમાં બધું પૂર્ણ થાય છે, તેથી હવે કોઈની સાથે લગાવ નથી. || ૩ || ૧૨ ||

ਜੋਤਿ ਰੂਪਿ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਕਹਾਯਉ ॥
જ્યોતિ સ્વરૂપ પરમેશ્વર તમે ગુરુ નાનક કહેવાયા છો.

ਤਾ ਤੇ ਅੰਗਦੁ ਭਯਉ ਤਤ ਸਿਉ ਤਤੁ ਮਿਲਾਯਉ ॥
પછી એ જ જ્યોત સાથે જ્યોત મળીને ગુરુ અંગદ અવતાર બન્યા.

ਅੰਗਦਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਅਮਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਥਿਰੁ ਕੀਅਉ ॥
ગુરુ અંગદે કૃપા કરીને ગુરુ અમરદાસજીને ગુરુ નાનકની ગાદી પર નિયુક્ત કર્યા.

ਅਮਰਦਾਸਿ ਅਮਰਤੁ ਛਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਰਾਮਹਿ ਦੀਅਉ ॥
પછી ગુરુ અમરદાસે આ અમૃત છત્ર ગુરુ રામદાસને આપ્યું.

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਦਰਸਨੁ ਪਰਸਿ ਕਹਿ ਮਥੁਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਯਣ ॥
મથુરાના કવિએ કહ્યું છે કે ગુરુ રામદાસના દર્શન સ્પર્શથી ગુરુ અર્જુન દેવજીની વાણી અમૃતમય બની ગઈ.

ਮੂਰਤਿ ਪੰਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਪਿਖਹੁ ਨਯਣ ॥੧॥
"(કવિ કહે છે કે) તેમણે ખચકાટ વિના પાંચમા ગુરુ, ગુરુ અર્જુન દેવજીને તેમની આંખોથી એક વાસ્તવિક ભગવાનની મૂર્તિ તરીકે જોયા છે.|| ૧ ||

ਸਤਿ ਰੂਪੁ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਧਰਿਓ ਉਰਿ ॥
ગુરુ અર્જુન દેવજી સત્યના મૂર્ત સ્વરૂપ છે અને તેમના હૃદયમાં સત્ય સ્વરૂપ ઈશ્વર તેમજ સત્ય અને સંતોષને ગ્રહણ કર્યા છે.

ਆਦਿ ਪੁਰਖਿ ਪਰਤਖਿ ਲਿਖ੍ਯਉ ਅਛਰੁ ਮਸਤਕਿ ਧੁਰਿ ॥
સર્જકે શરૂઆતથી જ તેમના કપાળ પર આવું ભાગ્ય લખેલું છે.

ਪ੍ਰਗਟ ਜੋਤਿ ਜਗਮਗੈ ਤੇਜੁ ਭੂਅ ਮੰਡਲਿ ਛਾਯਉ ॥
તેમનામાં સાક્ષાત પ્રભુરૂપી જ્યોતિનો પ્રકાશ ઝળકે છે અને તેમનું તેજ સમગ્ર પૃથ્વી પર પ્રસરી રહ્યું છે.

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਪਰਸੁ ਪਰਸਿ ਗੁਰਿ ਗੁਰੂ ਕਹਾਯਉ ॥
તે ગુરુ રામદાસ રૂપી પારસના સ્પર્શથી પારસ રૂપ ગુરુ કહેવાય છે

ਭਨਿ ਮਥੁਰਾ ਮੂਰਤਿ ਸਦਾ ਥਿਰੁ ਲਾਇ ਚਿਤੁ ਸਨਮੁਖ ਰਹਹੁ ॥
મથુરાના કવિએ કહ્યું છે કે સત્યની મૂર્તિ ગુરુ અર્જુનનું ધ્યાન કરો અને હૃદયપૂર્વક તેમની સામે રહો.

ਕਲਜੁਗਿ ਜਹਾਜੁ ਅਰਜੁਨੁ ਗੁਰੂ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਲਗਿ ਬਿਤਰਹੁ ॥੨॥
ગુરુ અર્જુન દેવજી કળિયુગમાં એક જહાજ સમાન છે, સમગ્ર સૃષ્ટિ તેમના ચરણોમાં ચાલીને સંસાર સાગરને પાર કરી શકે છે || ૨ ||

ਤਿਹ ਜਨ ਜਾਚਹੁ ਜਗਤ੍ਰ ਪਰ ਜਾਨੀਅਤੁ ਬਾਸੁਰ ਰਯਨਿ ਬਾਸੁ ਜਾ ਕੋ ਹਿਤੁ ਨਾਮ ਸਿਉ ॥
હે જિજ્ઞાસુઓ! તે દાનવીર ગુરુ (અર્જુન) પાસેથી (ઈચ્છાઓ) માંગો, જે આખા જગતમાં આદરણીય છે, જે રાત-દિવસ પ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહે છે.

ਪਰਮ ਅਤੀਤੁ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰੰਗ੍ਯ੍ਯੌ ਬਾਸਨਾ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਪੈ ਦੇਖੀਅਤੁ ਧਾਮ ਸਿਉ ॥
તે પરમ વૈરાગ્યવાન છે અને પરમેશ્વરના રંગમાં રંગાયેલા છે, તે ઈચ્છાઓથી પર છે અને ગૃહસ્થ પણ દેખાય છે.

ਅਪਰ ਪਰੰਪਰ ਪੁਰਖ ਸਿਉ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਾਗ੍ਯ੍ਯੌ ਬਿਨੁ ਭਗਵੰਤ ਰਸੁ ਨਾਹੀ ਅਉਰੈ ਕਾਮ ਸਿਉ ॥
તે અપ્રતિમ પરમપુરુષના પ્રેમમાં મગ્ન રહે છે અને તેની પાસે ભગવંત ભજન રસ સિવાય બીજું કોઈ કામ નથી.

ਮਥੁਰਾ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸ੍ਰਬ ਮਯ ਅਰਜੁਨ ਗੁਰੁ ਭਗਤਿ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਾਇ ਰਹਿਓ ਮਿਲਿ ਰਾਮ ਸਿਉ ॥੩॥
ભાટ મથુરા માટે ગુરુ અર્જુન સર્વવ્યાપી પ્રભુ છે અને ભક્તિ ખાતર તેઓ હંમેશા રામમાં લીન રહે છે. ||3||

ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਤ ਦੇਵ ਸਬੈ ਮੁਨਿ ਇੰਦ੍ਰ ਮਹਾ ਸਿਵ ਜੋਗ ਕਰੀ ॥
તે ગુરુનો અંત બધા દેવી - દેવતાઓ, ઋષિ સ્વર્ગીય ઇન્દ્ર તેમજ યોગ-સાધનામાં લીન મહાદેવ શિવ પણ શોધી શક્યા નહીં.

ਫੁਨਿ ਬੇਦ ਬਿਰੰਚਿ ਬਿਚਾਰਿ ਰਹਿਓ ਹਰਿ ਜਾਪੁ ਨ ਛਾਡ੍ਉ ਏਕ ਘਰੀ ॥
બ્રહ્મા વેદોનું ચિંતન કરતા રહ્યા, પરંતુ તેમણે પણ એક ક્ષણ માટે પણ પરમાત્માનો જપ છોડ્યો નહીં.

ਮਥੁਰਾ ਜਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਨ ਦਯਾਲੁ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਨਿਹਾਲੁ ਕਰੀ ॥
સેવક મથુરાના પ્રભુ ગુરુ અર્જુન દીનદયાળુ છે, તેઓ સંગત મંડળ સહિત સમગ્ર વિશ્વને ખુશ કરી રહ્યા છે.

ਰਾਮਦਾਸਿ ਗੁਰੂ ਜਗ ਤਾਰਨ ਕਉ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਅਰਜੁਨ ਮਾਹਿ ਧਰੀ ॥੪॥
વિશ્વને બચાવવા માટે ગુરુ રામદાસે પોતાની જ્યોતિ ગુરુ અર્જુન દેવમાં પ્રવિષ્ટ કરી || ૪ ||

ਜਗ ਅਉਰੁ ਨ ਯਾਹਿ ਮਹਾ ਤਮ ਮੈ ਅਵਤਾਰੁ ਉਜਾਗਰੁ ਆਨਿ ਕੀਅਉ ॥
જગતમાં પાપોથી બચાવનાર તેમના સિવાય બીજું કોઈ નથી, તેથી ઈશ્વરે ગુરુ અર્જુન દેવના રૂપમાં વિશ્વમાં અવતાર લીધો છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਦੁਖ ਕੋਟਿਕ ਦੂਰਿ ਗਏ ਮਥੁਰਾ ਜਿਨ੍ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਪੀਅਉ ॥
મથુરા ભાટ કહે છે કે જે લોકોએ ગુરુ-સંગતમાં હરિનામામૃતનું સેવન કર્યું છે, એમના કરોડો દુ:ખ દૂર થયા છે.

ਇਹ ਪਧਤਿ ਤੇ ਮਤ ਚੂਕਹਿ ਰੇ ਮਨ ਭੇਦੁ ਬਿਭੇਦੁ ਨ ਜਾਨ ਬੀਅਉ ॥
હે સજ્જનો! આ સત્યની દૃષ્ટિ ગુમાવશો નહીં, ગુરુ અર્જુન ઈશ્વરથી ભિન્ન છે એવું માનશો નહીં.

ਪਰਤਛਿ ਰਿਦੈ ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕੈ ਹਰਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਿ ਨਿਵਾਸੁ ਲੀਅਉ ॥੫॥
ગુરુ અર્જુન દેવજીના હૃદયમાં પરમ બ્રહ્મનો વાસ છે. || ૫ ||

ਜਬ ਲਉ ਨਹੀ ਭਾਗ ਲਿਲਾਰ ਉਦੈ ਤਬ ਲਉ ਭ੍ਰਮਤੇ ਫਿਰਤੇ ਬਹੁ ਧਾਯਉ ॥
જ્યાં સુધી અમારા કપાળે ભાગ્યોદય ન હતું ત્યાં સુધી અમે ઘણું ભટકતા રહ્યા.

ਕਲਿ ਘੋਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਮੈ ਬੂਡਤ ਥੇ ਕਬਹੂ ਮਿਟਿ ਹੈ ਨਹੀ ਰੇ ਪਛੁਤਾਯਉ ॥
કળિયુગના ઘોર સમુદ્રમાં ડૂબી રહ્યા હતા અને સંસાર સાગરમાં ડૂબી જવાનો પસ્તાવો ક્યારેય સમાપ્ત થતો ન હતો.

ਤਤੁ ਬਿਚਾਰੁ ਯਹੈ ਮਥੁਰਾ ਜਗ ਤਾਰਨ ਕਉ ਅਵਤਾਰੁ ਬਨਾਯਉ ॥
ભાટ મથુરા કહે છે કે સત્ય એ છે કે ઈશ્વરે વિશ્વને બચાવવા માટે ગુરુ અર્જુન દેવના રૂપમાં અવતાર લીધો હતો.

ਜਪ੍ਯਉ ਜਿਨ੍ਹ੍ ਅਰਜੁਨ ਦੇਵ ਗੁਰੂ ਫਿਰਿ ਸੰਕਟ ਜੋਨਿ ਗਰਭ ਨ ਆਯਉ ॥੬॥
જેમણે ગુરુ અર્જુન દેવજીનો જાપ કર્યો, તેઓ ફરીથી ગર્ભધારણના જોખમમાં આવ્યા નથી. || ૬ ||

ਕਲਿ ਸਮੁਦ੍ਰ ਭਏ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਉਧਾਰਨੁ ॥
વિશ્વને કલિયુગના મહાસાગરમાંથી મુક્ત કરવા માટે ગુરુ અર્જુન દેવજી ઈશ્વરના રૂપમાં પ્રગટ થયા છે.

ਬਸਹਿ ਸੰਤ ਜਿਸੁ ਰਿਦੈ ਦੁਖ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਨਿਵਾਰਨੁ ॥
જેના હૃદયમાં શાંતિ અને સત્યનો સ્ત્રોત રહે છે, તે દુઃખ અને ગરીબીને દૂર કરનાર છે.

ਨਿਰਮਲ ਭੇਖ ਅਪਾਰ ਤਾਸੁ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਈ ॥
તેઓ નિર્મળ હરિ સ્વરૂપ છે, તેમના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਮਨ ਬਚ ਜਿਨਿ ਜਾਣਿਅਉ ਭਯਉ ਤਿਹ ਸਮਸਰਿ ਸੋਈ ॥
જેણે મનને વચનથી પાળ્યું છે, તે એવા થયા છે.

ਧਰਨਿ ਗਗਨ ਨਵ ਖੰਡ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਸ੍ਵਰੂਪੀ ਰਹਿਓ ਭਰਿ ॥
ધરતી, આકાશ અને નવ ખંડમાં જ્યોતિ સ્વરૂપ (ગુરુ અર્જુન) જ વિધમાન છે.

ਭਨਿ ਮਥੁਰਾ ਕਛੁ ਭੇਦੁ ਨਹੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜੁਨੁ ਪਰਤਖ੍ ਹਰਿ ॥੭॥੧੯॥
મથુરા ભાટ કહે છે કે ગુરુ અર્જુન દેવ જ સાક્ષાત પરમાત્મા છે, આ માં કોઈ ફરક નથી ||૭||૧૯||

ਅਜੈ ਗੰਗ ਜਲੁ ਅਟਲੁ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਭ ਨਾਵੈ ॥
અટલ અને અજય ગંગાજલ (હરિનામામૃતના રૂપમાં) ગુરુ અર્જુન દેવજી પાસે વહે છે, અને સમગ્ર શિષ્ય મંડળ નિયમિતપણે તેમાં સ્નાન કરે છે.

ਨਿਤ ਪੁਰਾਣ ਬਾਚੀਅਹਿ ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮੁਖਿ ਗਾਵੈ ॥
ગુરુના દરબારમાં નિત્ય હરિનામનો જાપ, વાણી સ્વરૂપે પુરાણોનું વાંચન થઈ રહ્યું છે અને બ્રહ્મા મુખેથી વેદોનું ગાન કરી રહ્યા છે એટલે કે ગુરુની વાણી પુરાણ-વેદ છે.

ਅਜੈ ਚਵਰੁ ਸਿਰਿ ਢੁਲੈ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਲੀਅਉ ॥
અજય ચાવર ગુરુના મસ્તક પર ઝૂલે છે અને તે પોતાના મોંથી હરિ-નામામૃતનો જાપ કરે છે.

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰੁ ਆਪਿ ਪਰਮੇਸਰਿ ਦੀਅਉ ॥
વાસ્તવમાં આ છત્ર પરમેશ્વરે અર્જુન દેવના મસ્તક પર સ્વયં સોંપ્યું છે.

ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਅਮਰ ਗੁਰ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਹਰਿ ਪਹਿ ਗਯਉ ॥
શ્રી ગુરુનાનક દેવજી, શ્રી ગુરુ અંગદ દેવજી, શ્રી ગુરુ અમરદાસજી (ત્યારબાદ) શ્રી ગુરુ રામદાસ ઓઁકાર સ્વરૂપ પરમેશ્વરમાં વિલીન થયા.

ਹਰਿਬੰਸ ਜਗਤਿ ਜਸੁ ਸੰਚਰ੍ਯ੍ਉ ਸੁ ਕਵਣੁ ਕਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਮੁਯਉ ॥੧॥
હરિબન્સ કહે છે કે ગુરુની ખ્યાતિ આખી દુનિયામાં ફેલાઈ ગઈ છે, તેથી કોઈ કહી શકે નહીં કે ગુરુ (રામદાસજી) દુનિયામાં નથી. || ૧ ||

ਦੇਵ ਪੁਰੀ ਮਹਿ ਗਯਉ ਆਪਿ ਪਰਮੇਸ੍ਵਰ ਭਾਯਉ ॥
શ્રી ગુરુ રામદાસજી દેવપુરી વૈકુંઠ ગયા, આ સ્વયં પરમેશરની અનુમતિથી થયું.

ਹਰਿ ਸਿੰਘਾਸਣੁ ਦੀਅਉ ਸਿਰੀ ਗੁਰੁ ਤਹ ਬੈਠਾਯਉ ॥
ઈશ્વરે શ્રી ગુરુ રામદાસજીને સિંહાસન આપીને બિરાજમાન કર્યા.

ਰਹਸੁ ਕੀਅਉ ਸੁਰ ਦੇਵ ਤੋਹਿ ਜਸੁ ਜਯ ਜਯ ਜੰਪਹਿ ॥
દેવતાઓએ સ્તોત્રો ઉચ્ચાર્યા અને કીર્તિ ગાતા ગાતા તેઓ જય જયકાર કરવા લાગ્યા.

ਅਸੁਰ ਗਏ ਤੇ ਭਾਗਿ ਪਾਪ ਤਿਨ੍ ਭੀਤਰਿ ਕੰਪਹਿ ॥
અસુરો બધા ભાગી ગયા અને તેમના પાપો તેમના હ્રદયમાં ધ્રૂજ્યા.

ਕਾਟੇ ਸੁ ਪਾਪ ਤਿਨ੍ ਨਰਹੁ ਕੇ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਜਿਨ੍ ਪਾਇਯਉ ॥
જેઓએ શ્રી ગુરુ રામદાસજીને પામ્યા છે તેમના તમામ પાપો કપાઈ ગયા છે.

ਛਤ੍ਰੁ ਸਿੰਘਾਸਨੁ ਪਿਰਥਮੀ ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕਉ ਦੇ ਆਇਅਉ ॥੨॥੨੧॥੯॥੧੧॥੧੦॥੧੦॥੨੨॥੬੦॥੧੪੩॥
આ રીતે શ્રી ગુરુ રામદાસજીએ પૃથ્વીનું છત્ર અને સિંહાસન ગુરુ અર્જુન દેવજીને સોંપ્યું છે. || ૨ || ૨૧ || ૯ || ૧૧ || ૧૦ || ૧૦ || ૨૨ || ૬૦ || ૧૪૩ ||

੧ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે બધી જગ્યાએ વ્યાપ્ત છે ભય રહિત છે વેર હિત છે જેનું સ્વરૂપ કાળથી પરે છે, જે યોનિઓમાં નથી ભટકતો જેનો પ્રકાશ તેની મેળાએ છે અને જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਧੀਕ ॥
"('આદિ ગ્રંથ'ના બાવીસ વારમાંથી જે શ્લોકો વધી ગયા છે, જે તે વરોમાં સંકલિત થઈ શક્યા નથી. તેથી ગુરુ અર્જુન દેવજીએ એ શ્લોકોને 'સલોક વારા તે વર્ધિક' શીર્ષક હેઠળ તે શ્લોકોનું સંકલન કર્યું)"

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહલા ૧ ||

ਉਤੰਗੀ ਪੈਓਹਰੀ ਗਹਿਰੀ ਗੰਭੀਰੀ ॥
"(સાસુ તેની વહુને કહે છે) હે મોટા - મોટા, ઊંચા સ્તનોવાળી સ્ત્રી (એટલે કે યુવાની) થોડી ગંભીરતા અને સમજણ કર

ਸਸੁੜਿ ਸੁਹੀਆ ਕਿਵ ਕਰੀ ਨਿਵਣੁ ਨ ਜਾਇ ਥਣੀ ॥
પુત્રવધૂ જવાબ આપતી વખતે સાસુને કહે છે કે હું કેવી રીતે નમીને પ્રણામ કરી શકું, કારણ કે મોટા સ્તન ને કારણે મારાથી નામાતું નથી .

ਗਚੁ ਜਿ ਲਗਾ ਗਿੜਵੜੀ ਸਖੀਏ ਧਉਲਹਰੀ ॥
હે સખી! પહાડોની જેમ ઊંચા ઊંચા મહેલો પણ તોડી પડાતા જોવા મળ્યા છે.

ਸੇ ਭੀ ਢਹਦੇ ਡਿਠੁ ਮੈ ਮੁੰਧ ਨ ਗਰਬੁ ਥਣੀ ॥੧॥
એટલા માટે તું મોટા વૃક્ષો એટલે કે યુવાની પર અભિમાન ન કરો. || ૧ ||

ਸੁਣਿ ਮੁੰਧੇ ਹਰਣਾਖੀਏ ਗੂੜਾ ਵੈਣੁ ਅਪਾਰੁ ॥
હે હરણ જેવી સુંદર આંખોવાળી સ્ત્રી! બહુ ગહન રહસ્ય સાંભળો;

ਪਹਿਲਾ ਵਸਤੁ ਸਿਞਾਣਿ ਕੈ ਤਾਂ ਕੀਚੈ ਵਾਪਾਰੁ ॥
સૌપ્રથમ તો વસ્તુને સારી રીતે ઓળખ્યા પછી ધંધો કરવો જોઈએ.

ਦੋਹੀ ਦਿਚੈ ਦੁਰਜਨਾ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਕੂੰ ਜੈਕਾਰੁ ॥
દુષ્ટોથી દૂર રહેવાની જાહેરાત કરવી જોઈ અને મિત્રોની જયકાર કરો

ਜਿਤੁ ਦੋਹੀ ਸਜਣ ਮਿਲਨਿ ਲਹੁ ਮੁੰਧੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે હાકલથી સજ્જનોથી મિલાન થઇ જય, હે સ્ત્રી! તેણે વિચારવું જોઈએ.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਦੀਜੈ ਸਜਣਾ ਐਸਾ ਹਸਣੁ ਸਾਰੁ ॥
તમારે તમારું તન અને મન સજ્જનોને અર્પણ કરવું જોઈએ, તેનાથી તમને સુખ મળે છે.

ਤਿਸ ਸਉ ਨੇਹੁ ਨ ਕੀਚਈ ਜਿ ਦਿਸੈ ਚਲਣਹਾਰੁ ॥
જેને તમારો સાથ છોડવો પડે તેને ક્યારેય પ્રેમ ન કરો.

ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹੀ ਇਵ ਕਰਿ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨ੍ਹਾ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જેણે આ સત્ય સ્વીકાર્યું છે, હું તેના પર કુરબાન છું || ૨ ||

ਜੇ ਤੂੰ ਤਾਰੂ ਪਾਣਿ ਤਾਹੂ ਪੁਛੁ ਤਿੜੰਨ੍ਹ ਕਲ ॥
હે જીવ! જો તમારે પાણીમાં તરવું હોય તો જેઓ તરવું જાણે છે તેમને પૂછો.

ਤਾਹੂ ਖਰੇ ਸੁਜਾਣ ਵੰਞਾ ਏਨ੍ਹੀ ਕਪਰੀ ॥੩॥
તે વ્યક્તિ જ્ઞાની છે, જેમને તરંગોનો પૂરો અનુભવ હોય છે || ૩ ||

ਝੜ ਝਖੜ ਓਹਾੜ ਲਹਰੀ ਵਹਨਿ ਲਖੇਸਰੀ ॥
અલબત્ત ભલે ગમે તેટલા તોફાનો હોય કે લાખો પૂરના મોજાઓ ફૂંકાય.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਉ ਆਲਾਇ ਬੇੜੇ ਡੁਬਣਿ ਨਾਹਿ ਭਉ ॥੪॥
આવી સ્થિતિમાં સતગુરુનું સ્મરણ કરો, જહાજ ડૂબવાનો ભય નહિ રહે || ૪ ||

ਨਾਨਕ ਦੁਨੀਆ ਕੈਸੀ ਹੋਈ ॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે - આ દુનિયા કેટલી વિચિત્ર (અને સ્વાર્થી) છે."

ਸਾਲਕੁ ਮਿਤੁ ਨ ਰਹਿਓ ਕੋਈ ॥
અહીં કોઈ સાચો મિત્ર નથી."

ਭਾਈ ਬੰਧੀ ਹੇਤੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
ભાઈબંધીનો પ્રેમ પૂરો થયો.

ਦੁਨੀਆ ਕਾਰਣਿ ਦੀਨੁ ਗਵਾਇਆ ॥੫॥
સંસાર ખાતર માણસ પોતાનો ધર્મ ગુમાવે છે || ૫ ||

ਹੈ ਹੈ ਕਰਿ ਕੈ ਓਹਿ ਕਰੇਨਿ ॥
કોઈના પ્રિયજનના મૃત્યુ પર 'હાય-હાય' કરવું, રડવું

ਗਲ੍ਹਾ ਪਿਟਨਿ ਸਿਰੁ ਖੋਹੇਨਿ ॥
ગાલ ચાટવા અને માથાના વાળ ખેંચવા એ સારું નથી.

ਨਾਉ ਲੈਨਿ ਅਰੁ ਕਰਨਿ ਸਮਾਇ ॥
જેઓ પરમેશ્વરના નામનો જપ કરે છે અને એની મરજીને ખુશી ખુશી પાલન કરે છે.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਇ ॥੬॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે હું તેમના પર કુરબાન છું || ૬ ||

ਰੇ ਮਨ ਡੀਗਿ ਨ ਡੋਲੀਐ ਸੀਧੈ ਮਾਰਗਿ ਧਾਉ ॥
હે મન! વ્યક્તિએ ગભરાવું ન જોઈએ, ન તો દોલત હોવી જોઈએ, પરંતુ સાચા અને સીધા માર્ગ પર ચાલતા રહેવું જોઈએ.

ਪਾਛੈ ਬਾਘੁ ਡਰਾਵਣੋ ਆਗੈ ਅਗਨਿ ਤਲਾਉ ॥
જો તમે પાછા ફરવાનો પ્રયાસ કરો છો, તો તમે વાઘથી ડરી જાઓ છો અને આગળ આગનું તળાવ છે.

ਸਹਮੈ ਜੀਅਰਾ ਪਰਿ ਰਹਿਓ ਮਾ ਕਉ ਅਵਰੁ ਨ ਢੰਗੁ ॥
મારું હ્રદય શંકામાં છે, મને કોઈ રસ્તો ખબર નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੁਟੀਐ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ॥੭॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે પરમાત્માના પ્રેમ અને ભક્તિમાં લીન થવાથી મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે. ||૭||

ਬਾਘੁ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਰੀਐ ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਹੋਇ ॥
જે સદ્દગુરુ પાસેથી ઉપદેશ મેળવે છે તે પોતાના મનને મારી નાખે છે, તો વાઘ (જગતનો ભય) આપોઆપ મરી જાય છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣੈ ਹਰਿ ਮਿਲੈ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥
જે આત્મજ્ઞાનને ઓળખી જાય છે, તેને ઈશ્વર મળી જાય છે અને ફરીથી મૃત્યુના ચક્રમાં પડતો નથી.

ਕੀਚੜਿ ਹਾਥੁ ਨ ਬੂਡਈ ਏਕਾ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ॥
જો માલિકની કૃપા - દ્રષ્ટિ હોય તો હાથ પાપ - વિકારો રૂપી દુર્ગુણોના કાદવમાં ફસાઈ નહીં.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੇ ਗੁਰੁ ਸਰਵਰੁ ਸਚੀ ਪਾਲਿ ॥੮॥
ગુરુ નાનકનો મત છે કે ગુરુના શરણમાં આત્મા સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે,
કારણ કે ગુરુ સત્યનું સરોવર અને અચલ દીવાલ છે || ૮ ||

ਅਗਨਿ ਮਰੈ ਜਲੁ ਲੋੜਿ ਲਹੁ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਨਿਧਿ ਜਲੁ ਨਾਹਿ ॥
જો (તૃષ્ણાનો) અગ્નિ ઓલવવો હોય તો હરિનામ-જલની શોધ કરો, પણ ગુરુ વિના નામ-જલ પ્રાપ્ત થતું નથી.

ਜਨਮਿ ਮਰੈ ਭਰਮਾਈਐ ਜੇ ਲਖ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥
લાખો કર્મો કર્યા પછી જન્મ-મરણનું ચક્ર થાય છે.

ਜਮੁ ਜਾਗਾਤਿ ਨ ਲਗਈ ਜੇ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જો સદ્ગુરુના ઉપદેશ પ્રમાણે જીવન જીવવાની રીત અપનાવવામાં આવે તો યમ પરેશાન નથી કરતો

ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲੁ ਅਮਰ ਪਦੁ ਗੁਰੁ ਹਰਿ ਮੇਲੈ ਮੇਲਾਇ ॥੯॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે માત્ર ગુરુ જ પરમાત્મા સાથે જોડાય છે અને પછી વ્યક્તિ નિર્મળ પદ પ્રાપ્ત કરે છે. || ૯ ||

ਕਲਰ ਕੇਰੀ ਛਪੜੀ ਕਊਆ ਮਲਿ ਮਲਿ ਨਾਇ ॥
(પાપરૂપી) કીચડના સરોવરમાં (જીવરૂપી) કાગડો ઘસી ઘસીને સ્નાન કરે છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਮੈਲਾ ਅਵਗੁਣੀ ਚਿੰਜੁ ਭਰੀ ਗੰਧੀ ਆਇ ॥
જેનાથી તન - મન મેલું થઈને અવગુણોથી ભરાઈ જાય છે અને ચાંચ પણ ગંદકીથી ભરાઈ જાય છે.

ਸਰਵਰੁ ਹੰਸਿ ਨ ਜਾਣਿਆ ਕਾਗ ਕੁਪੰਖੀ ਸੰਗਿ ॥
જીવના રૂપમાં આવેલો કાગડો દુષ્ટોની સંગતમાં ફસાયેલા સંતની જેમ હંસના સરોવરને જાણતો નથી.

ਸਾਕਤ ਸਿਉ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਬੂਝਹੁ ਗਿਆਨੀ ਰੰਗਿ ॥
બુદ્ધિમાન માણસો પાસેથી ચોક્કસ સમજો કે દુષ્ટો સાથે પ્રેમ આવો જ હોય છે.

ਸੰਤ ਸਭਾ ਜੈਕਾਰੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਮ ਕਮਾਉ ॥
સંતોના મંડળમાં ઈશ્વરની ભક્તિ કરો, ગુરુમુખ બનીને સત્કર્મ કરો.

ਨਿਰਮਲੁ ਨ੍ਹਾਵਣੁ ਨਾਨਕਾ ਗੁਰੁ ਤੀਰਥੁ ਦਰੀਆਉ ॥੧੦॥
ગુરુ નાનકનું માનવું છે કે ગુરુ એ એકમાત્ર પવિત્ર તીર્થ છે, જ્યાં સ્નાન કરવાથી શરીર અને મન શુદ્ધ બને છે. || ૧૦ ||

ਜਨਮੇ ਕਾ ਫਲੁ ਕਿਆ ਗਣੀ ਜਾਂ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਨ ਭਾਉ ॥
જો ઈશ્વરની ભક્તિ અને પ્રેમ ન કર્યો તો જન્મ લેવાનું ફળ મળતું નથી.

ਪੈਧਾ ਖਾਧਾ ਬਾਦਿ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ॥
જો મન દ્વૈતભાવમાં લીન હોય તો જીવનભરનું ખાવાનું અને પહેરવાનું નકામું છે.

ਵੇਖਣੁ ਸੁਨਣਾ ਝੂਠੁ ਹੈ ਮੁਖਿ ਝੂਠਾ ਆਲਾਉ ॥
જોવું - સાંભળવું એ પણ ખોટું છે અને મોઢે બોલવું એ પણ જૂઠ છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿ ਤੂ ਹੋਰੁ ਹਉਮੈ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੧੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કરે છે કે પરમાત્મની સ્તુતિ કરો, અહંકાર-ચેતનાના કારણે જન્મ અને મૃત્યુનું ચક્ર ચાલુ રહે છે.|| ૧૧ ||

ਹੈਨਿ ਵਿਰਲੇ ਨਾਹੀ ਘਣੇ ਫੈਲ ਫਕੜੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੧੨॥
ઈશ્વરની ભજન બંદગી કરવાવાળા વિરલા જ છે, વધારે નહિ, બાકી દુનિયાના લોકો માત્ર ઢોંગ કરનારા અને વાહિયાત વાતો કરનારા છે || ૧૨ ||

ਨਾਨਕ ਲਗੀ ਤੁਰਿ ਮਰੈ ਜੀਵਣ ਨਾਹੀ ਤਾਣੁ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જે વ્યક્તિના હૃદયમાં પ્રેમનો ઘા લાગે છે, તે તરત જ મૃત્યુ પામે છે અને જીવવાની શક્તિ ગુમાવે છે.

ਚੋਟੈ ਸੇਤੀ ਜੋ ਮਰੈ ਲਗੀ ਸਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
જે પ્રેમની આવી ઈજાથી મૃત્યુ પામે છે તે સફળ છે.

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਏ ਤਿਸੁ ਲਗੈ ਲਗੀ ਤਾ ਪਰਵਾਣੁ ॥
તે તેના દ્વારા જ અનુભવાય છે, જેને તે લાગુ કરે છે અને તે જ પ્રવર્તે છે.

ਪਿਰਮ ਪੈਕਾਮੁ ਨ ਨਿਕਲੈ ਲਾਇਆ ਤਿਨਿ ਸੁਜਾਣਿ ॥੧੩॥
આ પ્રેમનું બાણ એવું છે કે તે સજ્જનોમાંથી નીકળતું નથી || ૧૩ ||

ਭਾਂਡਾ ਧੋਵੈ ਕਉਣੁ ਜਿ ਕਚਾ ਸਾਜਿਆ ॥
જે શરીરરૂપી પાત્રને કાચું જ બનાવ્યું હોય, તેને તીર્થ-સ્નાન કરીને કેવી રીતે પવિત્ર કરી શકાય.

ਧਾਤੂ ਪੰਜਿ ਰਲਾਇ ਕੂੜਾ ਪਾਜਿਆ ॥
વિધાતાએ પાંચ તત્વોને મેળવીને શરીરના રૂપમાં એક ખોટા રમકડાને બનાવી દીધું છે

ਭਾਂਡਾ ਆਣਗੁ ਰਾਸਿ ਜਾਂ ਤਿਸੁ ਭਾਵਸੀ ॥
જ્યારે તે ઇચ્છે છે ત્યારે તે ગુરુ દ્વારા શરીરના પાત્રને શુદ્ધ કરે છે.

ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਜਾਗਾਇ ਵਾਜਾ ਵਾਵਸੀ ॥੧੪॥
ત્યારે પરમ જ્યોતને જાગૃત કરીને યોગ્ય જીવનનો અવાજ સંભળાવા લાગે છે. || ૧૪ ||

ਮਨਹੁ ਜਿ ਅੰਧੇ ਘੂਪ ਕਹਿਆ ਬਿਰਦੁ ਨ ਜਾਣਨੀ ॥
જેઓ મનથી ખૂબ જ અંધ હોય છે, એટલે કે મહાન મૂર્ખ હોય છે, તેઓ સમજાવટ પછી પણ પોતાનું કર્તવ્ય જાણતા નથી.

ਮਨਿ ਅੰਧੈ ਊਂਧੈ ਕਵਲ ਦਿਸਨਿ ਖਰੇ ਕਰੂਪ ॥
તે મનથી આંધળા હૃદય કમલથી પણ ઊંધા છે અને તે ભયંકર દેખાય છે.

ਇਕਿ ਕਹਿ ਜਾਣਨਿ ਕਹਿਆ ਬੁਝਨਿ ਤੇ ਨਰ ਸੁਘੜ ਸਰੂਪ ॥
કેટલાક લોકો કીધેલી વાત જાણે છે, ઉપદેશ સમજે છે, આવી વ્યક્તિઓ બુદ્ધિશાળી હોય છે.

ਇਕਨਾ ਨਾਦੁ ਨ ਬੇਦੁ ਨ ਗੀਅ ਰਸੁ ਰਸੁ ਕਸੁ ਨ ਜਾਣੰਤਿ ॥
કેટલાકને અવાજની પણ ખબર નથી, કેટલાકને જ્ઞાન નથી, કેટલાકને સંગીતનો આનંદ નથી ખબર અને કેટલાકને સારા-ખરાબનું જ્ઞાન નથી.

ਇਕਨਾ ਸਿਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਨ ਅਕਲਿ ਸਰ ਅਖਰ ਕਾ ਭੇਉ ਨ ਲਹੰਤਿ ॥
કેટલાક એવા હોય છે જેમની પાસે ન તો સિદ્ધિ હોય છે, ન બુદ્ધિ હોય છે, ન કોઈ બુદ્ધિ હોય છે અને તેઓ એક અક્ષરનો પણ ભેદ જાણતા નથી.

ਨਾਨਕ ਤੇ ਨਰ ਅਸਲਿ ਖਰ ਜਿ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਗਰਬੁ ਕਰੰਤ ॥੧੫॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે વાસ્તવમાં આવી વ્યક્તિ ગધેડા જેવો છે, જે કોઈ પણ ગુણ વગર અભિમાન કરે છે || ૧૫ ||

ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਜੋ ਬਿੰਦੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ॥
હકીકતમાં તે જ બ્રાહ્મણ છે, જે બ્રહ્મને માને છે.

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਕਮਾਵੈ ਕਰਮੁ ॥
તે પૂજા - પાઠ, સાદગીમાં સત્કર્મ કરે છે અને

ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਕਾ ਰਖੈ ਧਰਮੁ ॥
નમ્રતા, શાંતિ અને સંતોષના ધર્મનું પાલન કરે છે.

ਬੰਧਨ ਤੋੜੈ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤੁ ॥
જે સંસારના બંધનોમાંથી મુક્ત થાય છે,

ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮਣੁ ਪੂਜਣ ਜੁਗਤੁ ॥੧੬॥
તે બ્રાહ્મણ જગતમાં પૂજનીય હોય છે || ૧૬ ||

ਖਤ੍ਰੀ ਸੋ ਜੁ ਕਰਮਾ ਕਾ ਸੂਰੁ ॥
ક્ષત્રિય તે છે, જે સત્કર્મનો હીરો ગણાય છે.

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਕਰੈ ਸਰੀਰੁ ॥
તે પરોપકારી જીવન જીવે છે.

ਖੇਤੁ ਪਛਾਣੈ ਬੀਜੈ ਦਾਨੁ ॥
ખેતરને ઓળખીને પરોપકારનું બીજ વાવે છે.

ਸੋ ਖਤ੍ਰੀ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਣੁ ॥
આવા ક્ષત્રિય ઈશ્વરના દરબારમાં સ્વીકારાય છે.

ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਜੇ ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ॥
જે લોભ - લાલચમાં ખોટા કાર્ય કરે છે,

ਅਪਣਾ ਕੀਤਾ ਆਪੇ ਪਾਵੈ ॥੧੭॥
તેને પોતાના કર્મોનું ફળ મળે છે. || ૧૭ ||

ਤਨੁ ਨ ਤਪਾਇ ਤਨੂਰ ਜਿਉ ਬਾਲਣੁ ਹਡ ਨ ਬਾਲਿ ॥
શરીરને તંદૂરની જેમ ગરમ ન કરો, હાડકાંની જેમ બળતણ બાળશો નહીં.

ਸਿਰਿ ਪੈਰੀ ਕਿਆ ਫੇੜਿਆ ਅੰਦਰਿ ਪਿਰੀ ਸਮ੍ਹਾਲਿ ॥੧੮॥
માથા - પગે તમારું શું બગાડ્યું છે, તમારા મનમાં પરમાત્માને યાદ કરો || ૧૮ ||

ਸਭਨੀ ਘਟੀ ਸਹੁ ਵਸੈ ਸਹ ਬਿਨੁ ਘਟੁ ਨ ਕੋਇ ॥
દરેક વસ્તુમાં ઈશ્વરનો વાસ છે, એવી કોઈ વસ્તુ નથી કે જેમાં ઈશ્વર ન હોય.

ਨਾਨਕ ਤੇ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੧੯॥
ગુરુ નાનકનો અભિપ્રાય છે કે તે એક પરિણીત વ્યક્તિ છે, જેના મનમાં ઈશ્વર ગુરુ દ્વારા પ્રગટ થાય છે. || ૧૯ ||

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥
હે માનવ! પ્રેમની રમત રમવી હોય તો

ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥
જીવ હથેળી પર રાખીને મારી શેરીમાં આવો.

ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ॥
જો તમારે આ માર્ગ પર પગ મૂકવો હોય તો

ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥੨੦॥
જીવન બલિદાન કરતાં અચકાવું નહિ || ૨૦ ||

ਨਾਲਿ ਕਿਰਾੜਾ ਦੋਸਤੀ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥
મૂર્ખ સાથેની મિત્રતા ખોટી સાબિત થઈ છે.

ਮਰਣੁ ਨ ਜਾਪੈ ਮੂਲਿਆ ਆਵੈ ਕਿਤੈ ਥਾਇ ॥੨੧॥
મૂલા કિરાડ મૃત્યુ વિશે જાણતો નથી, ગમે ત્યાં આવી જાય છે || ૨૧ ||

ਗਿਆਨ ਹੀਣੰ ਅਗਿਆਨ ਪੂਜਾ ॥
જ્ઞાન વિનાના લોકો અજ્ઞાનની પૂજામાં લીન થઈ જાય છે.

ਅੰਧ ਵਰਤਾਵਾ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ॥੨੨॥
તેઓ માત્ર દ્વૈતભાવમાં ફસાઈને ખોટું વર્તન કરે છે || ૨૨ ||

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਗਿਆਨੁ ਧਰਮ ਬਿਨੁ ਧਿਆਨੁ ॥
ગુરુ વિના જ્ઞાન પ્રાપ્ત થતું નથી અને ધર્મ વિના ધ્યાન નથી.

ਸਚ ਬਿਨੁ ਸਾਖੀ ਮੂਲੋ ਨ ਬਾਕੀ ॥੨੩॥
સત્ય વિના બિલકુલ સંમતિ નથી || ૨૩ ||

ਮਾਣੂ ਘਲੈ ਉਠੀ ਚਲੈ ॥
આ વસ્તુનો શું ઉપયોગ, જેમ પ્રાણીને (ખાલી) મોકલવામાં આવ્યું હતું, તે ઊભો થઈને ચાલ્યો ગયો,

ਸਾਦੁ ਨਾਹੀ ਇਵੇਹੀ ਗਲੈ ॥੨੪॥
કોઈ ભજન - બંદગી તેમજ શુભ કર્મ જ કર્યું નહીં તો શું ફાયદો? || ૨૪ ||

ਰਾਮੁ ਝੁਰੈ ਦਲ ਮੇਲਵੈ ਅੰਤਰਿ ਬਲੁ ਅਧਿਕਾਰ ॥
દશરથ-સુત શ્રી રામચંદ્રને પણ દુઃખી થવું પડ્યું, તેમના મનમાં અધિકાર શક્તિ હતી, ઘણી બધી સેના (સુગ્રીવ, હનુમાન સહિત) મળી હતી

ਬੰਤਰ ਕੀ ਸੈਨਾ ਸੇਵੀਐ ਮਨਿ ਤਨਿ ਜੁਝੁ ਅਪਾਰੁ ॥
વાંદરાઓની સેના સેવા માટે તૈયાર હતી, મનમાં અને શરીરમાં લડવાનો ઉત્સાહ પણ હતો.

ਸੀਤਾ ਲੈ ਗਇਆ ਦਹਸਿਰੋ ਲਛਮਣੁ ਮੂਓ ਸਰਾਪਿ ॥
દશાનન રાવણે કપટથી સીતાનું અપહરણ કર્યું હતું અને શ્રાપને કારણે લક્ષ્મણ યુદ્ધમાં મૂર્છિત થયો હતો

ਨਾਨਕ ਕਰਤਾ ਕਰਣਹਾਰੁ ਕਰਿ ਵੇਖੈ ਥਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ॥੨੫॥
ગુરુ નાનકનું ફરમાન કે ઈશ્વર દરેક વસ્તુનો કર્તા છે, તે સર્જક અને સંહારક છે. || ૨૫ ||

ਮਨ ਮਹਿ ਝੁਰੈ ਰਾਮਚੰਦੁ ਸੀਤਾ ਲਛਮਣ ਜੋਗੁ ॥
રામચંદ્રને સીતા અને લક્ષ્મણ માટે ખૂબ જ દુઃખ થયું.

ਹਣਵੰਤਰੁ ਆਰਾਧਿਆ ਆਇਆ ਕਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ॥
જ્યારે તેને હનુમાનજીનું સ્મરણ થયું ત્યારે તે પણ સંયોગથી તેની પાસે આવી ગયો હતો.

ਭੂਲਾ ਦੈਤੁ ਨ ਸਮਝਈ ਤਿਨਿ ਪ੍ਰਭ ਕੀਏ ਕਾਮ ॥
ભૂલી ગયેલા રાક્ષસ રાવણને સમજાયું નહીં કે ભગવાન બધા કામ (તેના અંત માટે) કરી રહ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਸੋ ਕਿਰਤੁ ਨ ਮਿਟਈ ਰਾਮ ॥੨੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ઈશ્વર બેદરકાર છે, વ્યક્તિના કર્મોનું ફળ ક્યારેય ઝાંખું થતું નથી, તેથી વ્યક્તિને કર્મનું ફળ ભોગવવું પડે છે. || ૨૬ ||

ਲਾਹੌਰ ਸਹਰੁ ਜਹਰੁ ਕਹਰੁ ਸਵਾ ਪਹਰੁ ॥੨੭॥
લાહોર શહેરમાં જુલમનું ઝેર ફેલાયેલું છે, ચોથા ભાગના નિર્દોષ લોકો પર મોતનો કહાર કરી રહ્યા છે.|| ૨૭ ||

ਮਹਲਾ ੩ ॥
મહેલ ૩ ||

ਲਾਹੌਰ ਸਹਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਸਿਫਤੀ ਦਾ ਘਰੁ ॥੨੮॥
ગુરુ અમરદાસજી કહે છે, (ગુરુ રામદાસના આવવાથી) હવે લાહોર શહેર નમ્રતાનું સરોવર અને પ્રભુની સ્તુતિનું ઘર બની ગયું છે. || ૨૮ ||

ਮਹਲਾ ੧ ॥
મહેલ ૧ ||

ਉਦੋਸਾਹੈ ਕਿਆ ਨੀਸਾਨੀ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਅੰਨੀ ॥
ઊડો નામના અમીર શાહની શું નિશાની છે? તેના ઘરમાં ક્યારેય કોઈ વસ્તુની કંઈ નથી

ਉਦੋਸੀਅ ਘਰੇ ਹੀ ਵੁਠੀ ਕੁੜਿਈਂ ਰੰਨੀ ਧੰਮੀ ॥
તેના આખા ઘરમાં દીકરી-વહુ, પત્નીની પ્રવૃત્તિ છે.

ਸਤੀ ਰੰਨੀ ਘਰੇ ਸਿਆਪਾ ਰੋਵਨਿ ਕੂੜੀ ਕੰਮੀ ॥
ઘરમાં સાત મહિલાઓ છે, જેના કારણે દરરોજ ઝઘડા થાય છે, કોઈ એકબીજાને પ્રેમ કરતું નથી.

ਜੋ ਲੇਵੈ ਸੋ ਦੇਵੈ ਨਾਹੀ ਖਟੇ ਦੰਮ ਸਹੰਮੀ ॥੨੯॥
ઉદો શાહ, જે કોઈની પાસેથી પૈસા, ઝવેરાત કે સોદાઓ અમાનત તરીકે લે છે, તે પાછું આપતા નથી, ભોગવીને પૈસા ભેગા કરે છે. || ૨૯ ||

ਪਬਰ ਤੂੰ ਹਰੀਆਵਲਾ ਕਵਲਾ ਕੰਚਨ ਵੰਨਿ ॥
ઓ સરોવર! તું પહેલાં બહુ ભરેલું હતું, સોના જેવું કમળ ખીલતું હતું. (પણ મને કહો) તું કયા દોષથી બળીને કાળો થઈ ગયો છે?

ਕੈ ਦੋਖੜੈ ਸੜਿਓਹਿ ਕਾਲੀ ਹੋਈਆ ਦੇਹੁਰੀ ਨਾਨਕ ਮੈ ਤਨਿ ਭੰਗੁ ॥
ગુરુ નાનક દેવજી સરોવરના સંદર્ભમાં કહે છે કે મારું શરીર તૂટી ગયું છે એટલે કે મને પાણી નથી મળતું.

ਜਾਣਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਲਹਾਂ ਜੈ ਸੇਤੀ ਮੇਰਾ ਸੰਗੁ ॥
હું જાણું છું કે જે પાણીથી મારું જીવન છે તે મને મળતું નથી.

ਜਿਤੁ ਡਿਠੈ ਤਨੁ ਪਰਫੁੜੈ ਚੜੈ ਚਵਗਣਿ ਵੰਨੁ ॥੩੦॥
જેને જોઈને હું ખીલું છું અને ચાર ગણો રંગ મેળવ્યો છું || ૩૦ ||

ਰਜਿ ਨ ਕੋਈ ਜੀਵਿਆ ਪਹੁਚਿ ਨ ਚਲਿਆ ਕੋਇ ॥
ગમે તેટલું જીવન વિતાવીએ, પણ જીવવાની ઈચ્છા રહે છે, સંસારનું કામ પૂરું થતું નથી.

ਗਿਆਨੀ ਜੀਵੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸੁਰਤੀ ਹੀ ਪਤਿ ਹੋਇ ॥
જ્ઞાની સદા જીવે છે, પ્રભુના ધ્યાનમાં પ્રતિષ્ઠા પામે છે.

ਸਰਫੈ ਸਰਫੈ ਸਦਾ ਸਦਾ ਏਵੈ ਗਈ ਵਿਹਾਇ ॥
જીવન ધીમે ધીમે વ્યર્થ જાય છે

ਨਾਨਕ ਕਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ ਵਿਣੁ ਪੁਛਿਆ ਹੀ ਲੈ ਜਾਇ ॥੩੧॥
ગુરુ નાનક ફરમાન - જ્યારે તે પરવાનગી વિના લઈ જાય ત્યારે કોને ફરિયાદ કરવી જોઈએ || ૩૧ ||

ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਅਹੁ ਰਾਇ ਨੋ ਮਤਿ ਚਲੈ ਜਾਂ ਬੁਢਾ ਹੋਵੈ ॥
પ્રભુ રાયને શું દોષ આપવો; જ્યારે વ્યક્તિ વૃદ્ધ થાય છે, ત્યારે તેની બુદ્ધિ તેને છોડી દે છે.

ਗਲਾਂ ਕਰੇ ਘਣੇਰੀਆ ਤਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਪਵਣਾ ਖਾਤੀ ਟੋਵੈ ॥੩੨॥
તે ઘણું કરે છે, પરંતુ અજ્ઞાનતાને કારણે નીચે પડી જાય છે. || ૩૨ ||

ਪੂਰੇ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪੂਰਾ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
શ્રીમંતને દોષ ન આપો, જ્યારે તે વૃદ્ધ થાય છે ત્યારે તેની બુદ્ધિ બગડે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਐਸਾ ਜਾਣੈ ਪੂਰੇ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਂਹੀ ॥੩੩॥
તે વસ્તુઓ એ છે કે ગુરુમુખ એ જ માનવામાં આવે છે જે હંમેશા પરમ પરમેશ્વરના ધ્યાનમાં લીન રહે છે. || ૩૩ ||

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੩
શ્લોક મહેલ ૩ ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਅਭਿਆਗਤ ਏਹ ਨ ਆਖੀਅਹਿ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨ ਮਹਿ ਭਰਮੁ ॥
જેનામાં લોભ સામાન્ય છે તે ભક્ત ન કહી શકાય.

ਤਿਨ ਕੇ ਦਿਤੇ ਨਾਨਕਾ ਤੇਹੋ ਜੇਹਾ ਧਰਮੁ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તેમને આપવામાં આવેલ દાનનું પરિણામ સમાન છે. || ૧ ||

ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਮ ਪਦੁ ਤਾ ਕਾ ਭੀਖਕੁ ਹੋਇ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે, જે નિર્ભય, ભ્રામક ઈશ્વરનો ભિખારી છે,

ਤਿਸ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਨਾਨਕਾ ਵਿਰਲਾ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥੨॥
તેમનું અન્ન (હરિનામ) કોઈ દુર્લભ (ગુરુ) દ્વારા જ એકત્રિત કરી શકાય છે || ૨ ||

ਹੋਵਾ ਪੰਡਿਤੁ ਜੋਤਕੀ ਵੇਦ ਪੜਾ ਮੁਖਿ ਚਾਰਿ ॥
અલબત્ત, પંડિત જ્યોતિષી બનો, મારે મોઢે ચાર વેદોનો પાઠ કરવો જોઈએ.

ਨਵਾ ਖੰਡਾ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਆ ਅਪਨੇ ਚਜ ਵੀਚਾਰ ॥੩॥
પણ મારા આચરણ કે ચરિત્રને લીધે જ હું આખા જગતમાં ખ્યાતિ મેળવી શકું છું || ૩ ||

ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੈਲੀ ਘਾਤੁ ਕੰਞਕਾ ਅਣਚਾਰੀ ਕਾ ਧਾਨੁ ॥
બ્રાહ્મણ-હત્યા, ગૌહત્યા, છોકરીની હત્યા અને પાપીઓ અને દુષ્ટોની સંપત્તિ આ બધું જ શાપિત છે,

ਫਿਟਕ ਫਿਟਕਾ ਕੋੜੁ ਬਦੀਆ ਸਦਾ ਸਦਾ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
ખરાબ કર્મો કરીને રક્તપિત્ત થવો અને હંમેશા અભિમાન કરવું એ બહુ ખરાબ છે.

ਪਾਹਿ ਏਤੇ ਜਾਹਿ ਵੀਸਰਿ ਨਾਨਕਾ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પરમાત્માને ભૂલી જવું એ આના કરતા પણ મોટું પાપ છે.

ਸਭ ਬੁਧੀ ਜਾਲੀਅਹਿ ਇਕੁ ਰਹੈ ਤਤੁ ਗਿਆਨੁ ॥੪॥
બધી ચતુરાઈ છોડીને, માત્ર તત્ત્વ જ્ઞાન જ રહે છે. || ૪ ||

ਮਾਥੈ ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥
સર્જકે લખેલું ભાગ્ય કોઈ બદલી શકતું નથી.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਵਰਤਦਾ ਸੋ ਬੂਝੈ ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਹੋਇ ॥੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે - ભાગ્યમાં જે લખ્યું છે, તે જ થાય છે. જેના પર ઈશ્વરની કૃપા છે, તે આ સત્યને સમજે છે.|| ૫ ||

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਕੂੜੈ ਲਾਲਚਿ ਲਗਿ ॥
જેઓ ખોટા લોભમાં ફસાઈને ઈશ્વરને ભૂલી ગયા છે,

ਧੰਧਾ ਮਾਇਆ ਮੋਹਣੀ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸਨਾ ਅਗਿ ॥
તેઓ માયાના વેશમાં ધંધામાં વ્યસ્ત રહે છે અને તૃષ્ણાનો અગ્નિ તેમના હૃદયમાં સળગતો રહે છે.

ਜਿਨ੍ਾ ਵੇਲਿ ਨ ਤੂੰਬੜੀ ਮਾਇਆ ਠਗੇ ਠਗਿ ॥
જેમના હૃદયમાં ઉપાસનાનો વેલો નથી, અને ભક્તિનું ફળ નથી, તેઓ માયાના મોહમાં ફસાયેલા છે.

ਮਨਮੁਖ ਬੰਨਿ੍ ਚਲਾਈਅਹਿ ਨਾ ਮਿਲਹੀ ਵਗਿ ਸਗਿ ॥
સ્વયંસેવકોને બાંધીને લઈ જવામાં આવે છે અને મહાત્માના રૂપમાં ગાય અને દુષ્ટના રૂપમાં કૂતરા વચ્ચે કોઈ મેળ નથી.

ਆਪਿ ਭੁਲਾਏ ਭੁਲੀਐ ਆਪੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જ્યારે ઈશ્વર પોતે આપણને ભૂલી જાય છે, ત્યારે આપણે ભૂલી જઈએ છીએ અને તેની સાથે આપણું સમાધાન ફક્ત તેની સાથે જોડાવાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਛੁਟੀਐ ਜੇ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੬॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે જો કોઈ સદ્દગુરુની ઈચ્છા પ્રમાણે ચાલે તો ગુરુમુખ બનીને સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે. || ૬ ||

ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹਣਾ ਭੀ ਸਚਾ ਸਾਲਾਹਿ ॥
પરમાત્માની સ્તુતિ કરો, ફક્ત તે જ પ્રશંસાને પાત્ર છે.

ਨਾਨਕ ਸਚਾ ਏਕੁ ਦਰੁ ਬੀਭਾ ਪਰਹਰਿ ਆਹਿ ॥੭॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે હે ભાઈ! પરમેશ્વરનો દરવાજો જ સાચો છે, બીજા દરવાજા છોડવા યોગ્ય છે || ૭ ||

ਨਾਨਕ ਜਹ ਜਹ ਮੈ ਫਿਰਉ ਤਹ ਤਹ ਸਾਚਾ ਸੋਇ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે - હું જ્યાં પણ જાઉં છું ત્યાં માત્ર ઈશ્વર છે.

ਜਹ ਦੇਖਾ ਤਹ ਏਕੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ॥੮॥
હું જ્યાં જોઉં છું ત્યાં એક જ હાજર છે અને તે ગુરુ દ્વારા જ પ્રગટ થાય છે || ૮ ||

ਦੂਖ ਵਿਸਾਰਣੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਜੇ ਮੰਨਿ ਵਸਾਏ ਕੋਇ ॥
પ્રભુનો શબ્દ બધા દુ:ખો દૂર કરનાર છે, વ્યક્તિએ મનમાં સ્થિર થવું જોઈએ (આનાથી બધા દુ:ખનો અંત આવે છે).

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਨਿ ਵਸੈ ਕਰਮ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੯॥
તે ગુરુની કૃપાથી જ મનમાં રહે છે અને ભાગ્યથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. || ૯ ||

ਨਾਨਕ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤੇ ਖਪਿ ਮੁਏ ਖੂਹਣਿ ਲਖ ਅਸੰਖ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે - લાખો અસંખ્ય અભિમાની લોકો બરબાદ થઈ ગયા છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲੇ ਸੁ ਉਬਰੇ ਸਾਚੈ ਸਬਦਿ ਅਲੰਖ ॥੧੦॥
જેને સદ્‌ગુરુ મળ્યો છે તે સાચા શબ્દમાં લીન થઈને મોક્ષ પામ્યો છે.|| ૧૦ ||

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਇਕ ਮਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨ ਜਨ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
જેમણે દિલથી સતગુરુની સેવા કરી છે તેમના ચરણોમાં લાગી જાઓ.

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਮਾਇਆ ਕੀ ਭੁਖ ਜਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી ઈશ્વર હૃદયમાં વાસ કરે છે અને માયાની ભૂખ શમી જાય છે.

ਸੇ ਜਨ ਨਿਰਮਲ ਊਜਲੇ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥
તે વ્યક્તિ મનથી શુદ્ધ અને પવિત્ર છે, જે ગુરુમુખ બનીને હરિનામમાં વિલીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹੋਰਿ ਪਤਿਸਾਹੀਆ ਕੂੜੀਆ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ॥੧੧॥
નાનક કહે છે કે અન્ય રાજાધિકર મિથ્યા છે, જેઓ પ્રભુના નામમાં લીન છે તે જ રાજા છે. ||૧૧||

ਜਿਉ ਪੁਰਖੈ ਘਰਿ ਭਗਤੀ ਨਾਰਿ ਹੈ ਅਤਿ ਲੋਚੈ ਭਗਤੀ ਭਾਇ ॥
પતિના ઘરમાં જેમ પ્રિય પત્ની પ્રેમ અને પ્રેમની ઈચ્છા રાખે છે.

ਬਹੁ ਰਸ ਸਾਲਣੇ ਸਵਾਰਦੀ ਖਟ ਰਸ ਮੀਠੇ ਪਾਇ ॥
તે સ્વાદિષ્ટ ખોરાક અને મીઠાઈઓ તૈયાર કરે છે.

ਤਿਉ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਸਲਾਹਦੇ ਹਰਿ ਨਾਮੈ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
તેવી જ રીતે ભક્તો તેમના હૃદયથી પરમાત્માના ગુણગાન ગાય છે.

ਮਨੁ ਤਨੁ ਧਨੁ ਆਗੈ ਰਾਖਿਆ ਸਿਰੁ ਵੇਚਿਆ ਗੁਰ ਆਗੈ ਜਾਇ ॥
તેઓ તેમના મૃત શરીર, સંપત્તિ અને બધું જ આગળ મૂકે છે અને ગુરુને તેમનું માથું પણ અર્પણ કરે છે.

ਭੈ ਭਗਤੀ ਭਗਤ ਬਹੁ ਲੋਚਦੇ ਪ੍ਰਭ ਲੋਚਾ ਪੂਰਿ ਮਿਲਾਇ ॥
ભક્તો ભક્તિની અભિલાષા રાખે છે અને પ્રભુ તેમની દરેક ઈચ્છા પૂરી કરે છે અને તેમનો સાથ આપે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ ਕਿਤੁ ਖਾਧੈ ਤਿਪਤਾਇ ॥
પ્રભુ બેફિકર છે કે તે કેવી રીતે સંતુષ્ટ છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਭਾਣੈ ਜੋ ਚਲੈ ਤਿਪਤਾਸੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ॥
જે સદ્દગુરુની કૃપાને અનુસરે છે, ગુણગાન ગાય છે, તો જ પ્રભુ સંતુષ્ટ થાય છે.

ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਲਜੁਗਿ ਨਾਨਕਾ ਜਿ ਚਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੧੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે કળિયુગમાં ફક્ત તે જ વ્યક્તિઓ વખાણ કરવા લાયક છે, જેઓ સતગુરુની દિશામાં ચાલે છે || ૧૨ ||

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦੁ ਨ ਰਖਿਓ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
જેઓ સદ્દગુરુની સેવા કરતા નથી અને પ્રભુને પોતાના હૃદયમાં રાખતા નથી.

ਧਿਗੁ ਤਿਨਾ ਕਾ ਜੀਵਿਆ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਿ ॥
આવા લોકોનું જીવન શરમજનક છે, તેઓ દુનિયામાં કેમ આવ્યા છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਭਉ ਮਨਿ ਪਵੈ ਤਾਂ ਹਰਿ ਰਸਿ ਲਗੈ ਪਿਆਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી મનમાં શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થાય છે, પછી હરિ સાથે પ્રેમની શરૂઆત થાય છે.

ਨਾਉ ਮਿਲੈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿ ॥੧੩॥
નાનકે કહ્યું છે કે જેમના ભાગ્યમાં આદિકાળથી લખેલું હોય તે જ હરિનામને પામે છે અને સંસાર-સાગરથી મુક્ત થાય છે. || ૧૩ ||

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਜਗੁ ਭਰਮਿਆ ਘਰੁ ਮੁਸੈ ਖਬਰਿ ਨ ਹੋਇ ॥
દુનિયા માયામાં ભટકે છે, તેનું ઘર લૂંટાઈ રહ્યું છે, પણ તેની પાસે કોઈ માહિતી નથી.

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਿ ਮਨੁ ਹਿਰਿ ਲਇਆ ਮਨਮੁਖ ਅੰਧਾ ਲੋਇ ॥
વાસના અને ક્રોધે મન ચોરી લીધું છે અને મનમરજી કરવાવાળા આંધળા થઈ ગયા છે

ਗਿਆਨ ਖੜਗ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸੰਘਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਗੈ ਸੋਇ ॥
જે ગુરુના ઉપદેશથી જાગ્રત હોય છે, તે જ્ઞાનની તલવારથી પાંચ અવગુણોને દૂર કરે છે.

ਨਾਮ ਰਤਨੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇ ॥
હરીનામ રત્નથી જીવના આત્મામાં પ્રકાશ થાય છે, તે મન અને શરીરને શુદ્ધ કરે છે.

ਨਾਮਹੀਨ ਨਕਟੇ ਫਿਰਹਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਬਹਿ ਰੋਇ ॥
ઈશ્વરના નામથી વંચિત રહેવાવાળા તિરસ્કાર પામે છે અને નામ વિના બેસીને અફસોસ કરે છે.

ਨਾਨਕ ਜੋ ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਇ ॥੧੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે સર્જનહારે તેના નસીબમાં જે લખ્યું છે તેને કોઈ બદલી શકતું નથી. ||૧૪||

ਗੁਰਮੁਖਾ ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશનું ધ્યાન કરવાથી ગુરુમુખ હરિનામ ધનનો લાભ મળે છે.

ਨਾਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਇਆ ਅਤੁਟ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ॥
નામ પદાર્થ પ્રાપ્ત કરીને, તેમના ભંડાર ભરાય છે.

ਹਰਿ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਉਚਰਹਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
તેઓ વાણી દ્વારા ઈશ્વરની સ્તુતિ કરે છે, જેનો કોઈ અંત નથી.

ਨਾਨਕ ਸਭ ਕਾਰਣ ਕਰਤਾ ਕਰੈ ਵੇਖੈ ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ॥੧੫॥
હે નાનક! સર્જનહાર પ્રભુ બધું કરાવનાર છે, તે બધું જુએ છે || ૧૫ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜੁ ਹੈ ਮਨੁ ਚੜਿਆ ਦਸਵੈ ਆਕਾਸਿ ॥
ગુરુમુખના આત્મામાં શાંતિ છે, અને તેનું મન દસમાના દ્વારમાં પ્રવેશે છે,

ਤਿਥੈ ਊਂਘ ਨ ਭੁਖ ਹੈ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਖ ਵਾਸੁ ॥
ત્યાં ઊંઘ કે ભૂખ નથી અને હરિનામ અમૃતનું સુખ રહે છે.

ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਵਿਆਪਤ ਨਹੀ ਜਿਥੈ ਆਤਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੧੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જ્યાં સર્વોત્તમ છે ત્યાં દુ:ખ અને સુખનો પ્રભાવ નથી. || ૧૬ ||

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕਾ ਚੋਲੜਾ ਸਭ ਗਲਿ ਆਏ ਪਾਇ ॥
દરેક વ્યક્તિ વાસના અને ક્રોધના વસ્ત્રો પહેરીને આવે છે.

ਇਕਿ ਉਪਜਹਿ ਇਕਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਂਹਿ ਹੁਕਮੇ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
કેટલાક જન્મ લે છે અને કેટલાક મૃત્યુ પામે છે, આમ ઈશ્વરની આજ્ઞાથી આવાગમન ચાલુ રહે છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਰੰਗੁ ਲਗਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
લોકો દ્વૈતભાવમાં લીન છે, જેના કારણે જન્મ-મરણનું ચક્ર જતું નથી.

ਬੰਧਨਿ ਬੰਧਿ ਭਵਾਈਅਨੁ ਕਰਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥੧੭॥
જીવો સંસારના બંધનમાં પડીને યોનિ ચક્રમાં ભટકતા રહે છે અને તેઓ પોતે કશું કરતા નથી (બધું પરમાત્માની મરજીથી ચાલે છે) || ૧૭ ||

ਜਿਨ ਕਉ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਅਨੁ ਤਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
જેના પર ઈશ્વર આશીર્વાદ આપે છે, તેઓ સદ્દગુરુનો પરિચય મેળવે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲੇ ਉਲਟੀ ਭਈ ਮਰਿ ਜੀਵਿਆ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
સદ્દગુરુને મળવાથી તેમનું જીવન બદલાઈ જાય છે અને તેઓ સ્વાભાવિક રીતે જ મૃત્યુ પામે છે.

ਨਾਨਕ ਭਗਤੀ ਰਤਿਆ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧੮॥
હે નાનક! ભક્તિમાં લીન થઈને પ્રભુમાં લીન થઈ જાય છે || ૧૮ ||

ਮਨਮੁਖ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ਅੰਤਰਿ ਬਹੁਤੁ ਚਤੁਰਾਈ ॥
નિરંકુશની બુદ્ધિ ચંચળ હોય છે, તે મનમાં બહુ ચતુર હોય છે.

ਕੀਤਾ ਕਰਤਿਆ ਬਿਰਥਾ ਗਇਆ ਇਕੁ ਤਿਲੁ ਥਾਇ ਨ ਪਾਈ ॥
તેના દ્વારા કરવામાં આવેલ દરેક વસ્તુ નિરર્થક બની જાય છે અને કંઈપણ સમજાતું નથી.

ਪੁੰਨ ਦਾਨੁ ਜੋ ਬੀਜਦੇ ਸਭ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੈ ਜਾਈ ॥
જે દાન કરે છે, યમરાજની સામે તપાસ થાય છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਮਕਾਲੁ ਨ ਛੋਡਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਈ ॥
યમરાજ સદ્દગુરુ વિના છોડતા નથી અને તે દ્વૈતભાવમાં નાખુશ છે.

ਜੋਬਨੁ ਜਾਂਦਾ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵਈ ਜਰੁ ਪਹੁਚੈ ਮਰਿ ਜਾਈ ॥
યૌવન પસાર થતા ખબર નથી પડતી, વૃદ્ધાવસ્થા આવે છે અને મૃત્યુ તેને વહાલું લાગે છે.

ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਮੋਹੁ ਹੇਤੁ ਹੈ ਅੰਤਿ ਬੇਲੀ ਕੋ ਨ ਸਖਾਈ ॥
પુત્ર-પત્નીનો મોહ હંમેશા રહેતો, પણ અંતે કોઈ ભાગીદાર બનતું નથી.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸੋ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ਨਾਉ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਈ ॥
સદ્દગુરુની સેવાથી જ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે અને મનમાં હરીનામ સ્થાપિત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਵਡੇ ਵਡਭਾਗੀ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈ ॥੧੯॥
હે નાનક! તે લોકો બહુ ભાગ્યશાળી છે, જે ગુરુ દ્વારા નામમાં લીન રહે છે || ૧૯ ||

ਮਨਮੁਖ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਨੀ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਦੁਖ ਰੋਇ ॥
નિરંકુશ પરમાત્માનું નામ યાદ રાખતો નથી અને નામથી વંચિત રહીને દુઃખી થાય છે.

ਆਤਮਾ ਰਾਮੁ ਨ ਪੂਜਨੀ ਦੂਜੈ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
અંતરાત્મા પ્રભુને ભજતો નથી, તો દ્વૈતભાવમાં સુખ કેવી રીતે મળે ?

ਹਉਮੈ ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਹੈ ਸਬਦਿ ਨ ਕਾਢਹਿ ਧੋਇ ॥
અહંકારનો મેલ તેના મનમાં રહે છે અને તે તે મેલને તે શબ્દોથી ધોતો નથી.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਮੈਲਿਆ ਮੁਏ ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਖੋਇ ॥੨੦॥
હે નાનક! પરમાત્માના નામ વિના મનસ્વી અહંકારના મેલમાં આવીને ખતમ થાય જાય છે અને પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવે છે. || ૨૦ ||

ਮਨਮੁਖ ਬੋਲੇ ਅੰਧੁਲੇ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਅਗਨੀ ਕਾ ਵਾਸੁ ॥
મનમતી લોકો આંધળા-બહેરા છે, તેમના મનમાં તૃષ્ણાની આગ પ્રજ્વલિત રહે છે.

ਬਾਣੀ ਸੁਰਤਿ ਨ ਬੁਝਨੀ ਸਬਦਿ ਨ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
તેઓ વાણી સમજી શકતા નથી, કે તેઓ પ્રભુ પર પ્રકાશ પાડતા નથી.

ਓਨਾ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰਿ ਸੁਧਿ ਨਹੀ ਗੁਰ ਬਚਨਿ ਨ ਕਰਹਿ ਵਿਸਾਸੁ ॥
એમને તો પોતાના હોશ પણ નથી, તેઓને ગુરુના શબ્દો પર પણ વિશ્વાસ નથી.

ਗਿਆਨੀਆ ਅੰਦਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਨਿਤ ਹਰਿ ਲਿਵ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ ॥
જ્ઞાનીઓના મનમાં ગુરુનો ઉપદેશ સ્થિત હોય છે અને તે ઈશ્વરના ધ્યાનમાં સદા પ્રસન્ન રહે છે.

ਹਰਿ ਗਿਆਨੀਆ ਕੀ ਰਖਦਾ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਾਸੁ ॥
માત્ર પ્રભુ જ જ્ઞાનીઓને આસક્તિ અને મોહથી બચાવે છે, હું હંમેશા આવા વ્યક્તિ પર કુરબાન છું

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋ ਹਰਿ ਸੇਵਦੇ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ॥੨੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જે ગુરુમુખ મનુષ્ય ઈશ્વરની આરાધના કરે છે, અમે એમના દાસ છીએ || ૨૧ ||

ਮਾਇਆ ਭੁਇਅੰਗਮੁ ਸਰਪੁ ਹੈ ਜਗੁ ਘੇਰਿਆ ਬਿਖੁ ਮਾਇ ॥
માયા એક ઝેરીલી નાગણ છે, તેના ઝેરે આખા જગતને ઘેરી લીધું છે.

ਬਿਖੁ ਕਾ ਮਾਰਣੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਗੁਰ ਗਰੁੜ ਸਬਦੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇ ॥
હરિનામ આ ઝેરનો નાશ કરનાર છે અને ગુરુ રૂપી ગરુડ શબ્દ મુખમાં મૂકે છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
જેમના ભાગ્યમાં શરૂઆતથી જ લખેલું હોય છે, તેઓનું સદ્‌ગુરુ સાથે મેળાપ થાય છે.

ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਇਆ ਬਿਖੁ ਹਉਮੈ ਗਇਆ ਬਿਲਾਇ ॥
સદ્‌ગુરુને મળવાથી મન નિર્મળ બને છે અને અભિમાનનું ઝેર નીકળી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਾ ਕੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥
ગુરુમુખ માણસોના ચહેરા તેજસ્વી હોય છે અને તેઓ પ્રભુના દરબારમાં શોભાનું કારણ બને છે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਦਾ ਕੁਰਬਾਣੁ ਤਿਨ ਜੋ ਚਾਲਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥੨੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જેઓ સદ્‌ગુરુના આદેશનું પાલન કરે છે તેમના પર હું હંમેશા કુરબાન છું || ૨૨ ||

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਹੈ ਨਿਤ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પ્રેમનું મૂર્ત સતગુરુ નિર્વીર છે, તેમનું હૃદય હંમેશા પ્રભુની ભક્તિ માટે સમર્પિત છે.

ਨਿਰਵੈਰੈ ਨਾਲਿ ਵੈਰੁ ਰਚਾਇਦਾ ਅਪਣੈ ਘਰਿ ਲੂਕੀ ਲਾਇ ॥
જે સજ્જનોને ધિક્કારે છે તે પોતાના ઘરને આગ લગાવે છે.

ਅੰਤਰਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਹੈ ਅਨਦਿਨੁ ਜਲੈ ਸਦਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥
મનમાં ક્રોધ અને અહંકારને કારણે તે દરરોજ બળે છે અને હંમેશા દુઃખી રહે છે.

ਕੂੜੁ ਬੋਲਿ ਬੋਲਿ ਨਿਤ ਭਉਕਦੇ ਬਿਖੁ ਖਾਧੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ॥
તે અસત્ય બોલીને નિરંતર ભસતો રહે છે અને દ્વૈતમાં ઝેર ખાય છે.

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਕਾਰਣਿ ਭਰਮਦੇ ਫਿਰਿ ਘਰਿ ਘਰਿ ਪਤਿ ਗਵਾਇ ॥
આવી વ્યક્તિ માયા ઝેર માટે ભટકે છે, ઘર-ઘરનું માન ગુમાવે છે.

ਬੇਸੁਆ ਕੇਰੇ ਪੂਤ ਜਿਉ ਪਿਤਾ ਨਾਮੁ ਤਿਸੁ ਜਾਇ ॥
વેશ્યાના પુત્રની જેમ તેને (ગુરુ) પિતાનું નામ મળતું નથી.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਨੀ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਖੁਆਇ ॥
તેઓ ઈશ્વરને યાદ કરતા નથી અને તેઓ પોતે જ દુઃખ અને વેદનાના સ્ત્રોત છે.

ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀਅਨੁ ਜਨ ਵਿਛੁੜੇ ਆਪਿ ਮਿਲਾਇ ॥
પરમાત્મા કૃપા કરીને પોતે અલગ થયેલાને એક કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਤਿਸੁ ਬਲਿਹਾਰਣੈ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਗੇ ਪਾਇ ॥੨੩॥
ગુરુ નાનક બૂમ પાડે છે - જેઓ સદ્દગુરુના ચરણોમાં છે તેમના પર હું કુરબાન છું || ૨૩ ||

ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਸੇ ਊਬਰੇ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਂਹਿ ॥
જેઓ હરિનામમાં લીન થાય છે તેનો ઉદ્ધાર થાય છે, નહીં તો નામથી રહિત રહીને યમપુરી જવું પડે છે,

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਆਇ ਗਏ ਪਛੁਤਾਹਿ ॥੨੪॥
હે નાનક! હરિનામ વિના સુખ મળતું નથી અને આત્મા આવાગમનમાં પસ્તાવો કરતો રહે છે. || ૨૪ ||

ਚਿੰਤਾ ਧਾਵਤ ਰਹਿ ਗਏ ਤਾਂ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦੁ ॥
જ્યારે ચિંતા અને બેચેની દૂર થાય છે ત્યારે મનમાં આનંદ ઉત્પન્ન થાય છે.

ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਬੁਝੀਐ ਸਾ ਧਨ ਸੁਤੀ ਨਿਚਿੰਦ ॥
ગુરુની કૃપાથી તથ્યોને સમજનાર સ્ત્રી ચિંતા કર્યા વિના સૂઈ જાય છે.

ਜਿਨ ਕਉ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਤਿਨ੍ਹਾ ਭੇਟਿਆ ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
જેમના ભાગ્યમાં અગાઉથી લખેલું હોય છે, તેઓને ગુરુ-પરમેશ્વર મળે છે.

ਨਾਨਕ ਸਹਜੇ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥੨੫॥
હે નાનક! જેઓ સહજ અને સ્વાભાવિક રીતે મળતા રહે છે, તેઓ પરમાનંદ પ્રભુને પામે છે || ૨૫ ||

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જેઓ ગુરુ શબ્દનું ચિંતન કરીને સદ્દગુરુની સેવા કરે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਲੈਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਰਖਹਿ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
સદ્દગુરુની મરજીને સ્વીકારીને આપણે પરમાત્માને આપણા હ્રદયમાં રાખીએ છીએ."

ਐਥੈ ਓਥੈ ਮੰਨੀਅਨਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਲਗੇ ਵਾਪਾਰਿ ॥
તેઓ લોક - પરલોકમાં પ્રસિદ્ધિ મેળવે છે અને હરિનામના ધંધામાં મગ્ન રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪਦੇ ਤਿਤੁ ਸਾਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી તેઓ સાચા દરબારમાં સન્માનિત થાય છે.

ਸਚਾ ਸਉਦਾ ਖਰਚੁ ਸਚੁ ਅੰਤਰਿ ਪਿਰਮੁ ਪਿਆਰੁ ॥
તેમના મનમાં પ્રભુનો પ્રેમ રહે છે અને તેમના સોદા અને ખર્ચા બધા સાચા છે.

ਜਮਕਾਲੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵਈ ਆਪਿ ਬਖਸੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥
યમરાજ તેમની નજીક પણ આવતા નથી અને પ્રભુ પોતે તેમને બચાવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਰਤੇ ਸੇ ਧਨਵੰਤ ਹੈਨਿ ਨਿਰਧਨੁ ਹੋਰੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જેઓ પરમાત્માના નામમાં લીન રહેવાવાળા જ શ્રીમંત છે અને બાકી સંસારના લોકો ગરીબ છે ||૨૬||

ਜਨ ਕੀ ਟੇਕ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਠਵਰ ਨ ਠਾਉ ॥
ઈશ્વરનું નામ સેવકનું આશ્રયસ્થાન છે, ઈશ્વર વિના તેને સ્થાન નથી.

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਉ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી હરિનામ મનમાં રહે છે અને તે સ્વાભાવિક રીતે જ સત્ય સાથે ભળી જાય છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਅਹਿਨਿਸਿ ਲਾਗਾ ਭਾਉ ॥
મહાન ભાગ્ય સાથે પરમાત્માનું ચિંતન કર્યું છે, દિવસ રાત હું તેના પ્રેમમાં છું.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਮੰਗੈ ਧੂੜਿ ਤਿਨ ਹਉ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੈ ਜਾਉ ॥੨੭॥
નાનક કહે છે કે મને પ્રભુના ભક્તોના ચરણોની ધૂળ જ જોઈએ છે અને હું હંમેશા તેમના પર કુરબાન છું || ૨૭ ||

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਤਿਸਨਾ ਜਲਤੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥
ચોર્યાસી લાખ યોનિઓવાળી ધરતી તરસની અગ્નિમાં બળી રહી છે અને તે પોકારે છે કે

ਇਹੁ ਮੋਹੁ ਮਾਇਆ ਸਭੁ ਪਸਰਿਆ ਨਾਲਿ ਚਲੈ ਨ ਅੰਤੀ ਵਾਰ ॥
આ ભ્રાંતિ સર્વત્ર ફેલાયેલી છે અને અંતે કોઈ સાથ આપતું નથી.

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵਈ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ॥
ભગવાન વિના શાંતિ મળતી નથી, તો પછી કોને બોલાવવું?

ਵਡਭਾਗੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਬੂਝਿਆ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿਚਾਰੁ ॥
જે ભાગ્યશાળીને સદ્‌ગુરુની પ્રાપ્તિ થઈ છે, તેને બ્રહ્મનું જ્ઞાન થયું છે.

ਤਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਸਭ ਬੁਝਿ ਗਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੨੮॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જે ભક્તોએ ઈશ્વરને પોતાના હૃદયમાં સ્થાન આપ્યું છે તેમની ઝંખના શાંત થઈ ગઈ છે. ||૨૮||

ਅਸੀ ਖਤੇ ਬਹੁਤੁ ਕਮਾਵਦੇ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
આપણે ઘણી ભૂલો અને ખામીઓ કરીએ છીએ, જેનો કોઈ અંત નથી.

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕੈ ਬਖਸਿ ਲੈਹੁ ਹਉ ਪਾਪੀ ਵਡ ਗੁਨਹਗਾਰੁ ॥
હે પરમેશ્વર! કૃપા કરીને અમને માફ કરો, અમે પાપી અને મોટા ગુનેગાર છીએ.

ਹਰਿ ਜੀਉ ਲੇਖੈ ਵਾਰ ਨ ਆਵਈ ਤੂੰ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਵਣਹਾਰੁ ॥
જો પાપ ગણવા માંડીએ તો તેનો અંત ના આવે, તમે કૃપા કરીને મારા ચરણોમાં લેશો

ਗੁਰ ਤੁਠੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਲਿਆ ਸਭ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟਿ ਵਿਕਾਰ ॥
વાસ્તવમાં ગુરુ પ્રસન્ન થઈને પ્રભુને મળાવાનો છે અને તે બધા પાપો અને દુર્ગુણોને દૂર કરે છે.

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਤਿਨ੍ ਜੈਕਾਰੁ ॥੨੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જેમણે પરમાત્માની ઉપાસના કરી છે, તેઓને વિશ્વમાં ખ્યાતિ મળી છે. || ૨૯ ||

ਵਿਛੁੜਿ ਵਿਛੁੜਿ ਜੋ ਮਿਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਭੈ ਭਾਇ ॥
જેઓ અનેક જન્મોથી વિખુટા પડે છે તેઓ સદ્‌ગુરુના પ્રેમમાં એકરૂપ રહે છે.

ਜਨਮ ਮਰਣ ਨਿਹਚਲੁ ਭਏ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
જેઓ ગુરુના શરણમાં પરમાત્માનું ધ્યાન કરે છે, તેમના જન્મ-મરણની નિવૃત્તિ થાય છે.

ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਹੀਰੇ ਰਤਨ ਲਭੰਨਿ੍ ॥
જેઓ ગુરુ સાધુના સંગતમાં આવે છે, તેમને નામના રૂપમાં અમૂલ્ય હીરા અને રત્નો જ મળે છે.

ਨਾਨਕ ਲਾਲੁ ਅਮੋਲਕਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜਿ ਲਹੰਨਿ੍ ॥੩੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જિજ્ઞાસુ ગુરુમુખ જ હરિનામના અમૂલ્ય મોતી શોધે છે || ૩૦ ||

ਮਨਮੁਖ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਿਓ ਧਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਧਿਗੁ ਵਾਸੁ ॥
જેઓ મનની ઈચ્છા કરે છે તેઓ પ્રભુના નામનું ચિંતન કરતા નથી, તેમનું જીવન જીવવું એ અભિશાપ છે.

ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਤਾ ਖਾਣਾ ਪੈਨਣਾ ਸੋ ਮਨਿ ਨ ਵਸਿਓ ਗੁਣਤਾਸੁ ॥
જે દાતા એ આપેલું ખાવાનું - પીવાનું મળે છે, તેઓ તેમના હૃદયમાં એવા દાતાને બેસાડતા નથી

ਇਹੁ ਮਨੁ ਸਬਦਿ ਨ ਭੇਦਿਓ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ਘਰ ਵਾਸੁ ॥
જ્યાં સુધી આ મન શબ્દોમાં ન ભળે ત્યાં સુધી સાચા ઘરમાં કેવી રીતે રહી શકાય?

ਮਨਮੁਖੀਆ ਦੋਹਾਗਣੀ ਆਵਣ ਜਾਣਿ ਮੁਈਆਸੁ ॥
સ્વઇચ્છાવાળી જીવ સ્ત્રીઓ દુઃખી છે, તેઓ આવાગમનમાં પડેલા છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸੁਹਾਗੁ ਹੈ ਮਸਤਕਿ ਮਣੀ ਲਿਖਿਆਸੁ ॥
ગુરુમુખનું હરિનામ સુહાગ છે અને આ નિશાની માથા પર લખેલી છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਉਰਿ ਧਾਰਿਆ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥
જે પરમાત્માને પોતાના હૃદયમાં રાખે છે, તેનું હૃદય-કમળ ખીલે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਨਿ ਆਪਣਾ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਾਸੁ ॥
જેઓ તેમના સદ્‌ગુરુની સેવામાં લીન છે તેમના માટે હું હંમેશા બલિદાન તરીકે જાઉં છું.

ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਜਿਨ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥੩੧॥
હે નાનક! એમના જ મુખ પ્રકાશિત રહે છે. જેમના મનમાં નામ નો આલોક હોય છે ||૩૧||

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋਈ ਜਨੁ ਸਿਝੈ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਈ ॥
જે વ્યક્તિ શબ્દોથી (ભ્રામક પ્રકૃતિથી) મૃત્યુ પામે છે, તે વ્યક્તિ બંધનમાંથી મુક્ત કહેવાય છે અને શબ્દો વિના મુક્તિ નથી.

ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਕਰਮ ਵਿਗੁਤੇ ਭਾਇ ਦੂਜੈ ਪਰਜ ਵਿਗੋਈ ॥
મનુષ્ય અનેક વેશ આડંબર કરે છે, અનેક કર્મકાંડોમાં લીન છે અને દ્વૈતભાવએ આખા જગતને દુઃખમાં મૂક્યું છે.

ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਉ ਨ ਪਾਈਐ ਜੇ ਸਉ ਲੋਚੈ ਕੋਈ ॥੩੨॥
હે નાનક! ગમે તેટલી ઈચ્છા હોય, પણ ગુરુ વિના નામ પ્રાપ્ત થતું નથી || ૩૨ ||

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ਅਤਿ ਵਡ ਊਚਾ ਊਚੀ ਹੂ ਊਚਾ ਹੋਈ ॥
પરમાત્માનું નામ સૌથી મહાન, સર્વોચ્ચ, ઊંચા માં ઊંચું, કીર્તિમાન છે

ਅਪੜਿ ਕੋਇ ਨ ਸਕਈ ਜੇ ਸਉ ਲੋਚੈ ਕੋਈ ॥
કોઈ પણ વ્યક્તિ તેના સુધી પહોંચી શકતું નથી, પછી ભલે તે વ્યક્તિ કેટલી ઈચ્છા કરે.

ਮੁਖਿ ਸੰਜਮ ਹਛਾ ਨ ਹੋਵਈ ਕਰਿ ਭੇਖ ਭਵੈ ਸਭ ਕੋਈ ॥
મોઢે બોલવામાં સંયમ નથી, બધા વેશમાં ફરે છે.

ਗੁਰ ਕੀ ਪਉੜੀ ਜਾਇ ਚੜੈ ਕਰਮਿ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥
માત્ર નસીબદાર જ ગુરુની સીડી પર ચઢે છે, જે ક્રિયાના ફળથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਆਇ ਵਸੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ਕੋਇ ॥
જે કોઈ શબ્દ-ગુરુનું ચિંતન કરે છે, તેના હ્રદયમાં પ્રભુનો વાસ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਮਾਨੀਐ ਸਾਚੇ ਸਾਚੀ ਸੋਇ ॥੩੩॥
હે નાનક! જે શબ્દોથી (અવગુણોથી) મૃત્યુ પામે છે, તેનું મન સંતુષ્ટ થાય છે અને સાચી કીર્તિ પ્રાપ્ત કરે છે. ||૩૩||

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਦੁਖੁ ਸਾਗਰੁ ਹੈ ਬਿਖੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
માયા-આસક્તિ એ દુ:ખનો ભયંકર સાગર છે, તે આ કઠિન સાગરમાંથી તરી શકાતો નથી.

ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਕਰਦੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਵਿਹਾਇ ॥
ઘણા લોકો અહંકારમાં મૃત્યુ પામ્યા છે અને તેમના જીવન અભિમાનમાં વિતાવ્યા છે.

ਮਨਮੁਖਾ ਉਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰੁ ਹੈ ਅਧ ਵਿਚਿ ਰਹੇ ਲਪਟਾਇ ॥
કટ્ટરપંથીઓને ધાર મળતો નથી અને મધ્યમાં રહે છે.

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਕਮਾਵਣਾ ਕਰਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
વાસ્તવમાં સર્જનહારે પોતાના ભાગ્યમાં જે લખ્યું હોય તે કરવું જ પડે છે, બીજું કશું કરી શકાતું નથી.

ਗੁਰਮਤੀ ਗਿਆਨੁ ਰਤਨੁ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਭੁ ਦੇਖਿਆ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੁਭਾਇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જ્ઞાન મનમાં રહે છે અને સ્વાભાવિક રીતે જ સર્વત્ર બ્રહ્મ દેખાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਬੋਹਿਥੈ ਵਡਭਾਗੀ ਚੜੈ ਤੇ ਭਉਜਲਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇ ॥੩੪॥
હે નાનક! સતગુરુના વહાણમાં ભાગ્યશાળી જ ચઢે છે અને તે જ વિશ્વ સમુદ્ર પાર કરે છે ||૩૪||

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਆਧਾਰੁ ॥
હરિનામનો આશ્રય આપનાર ગુરુ સિવાય કોઈ આપનાર નથી.

ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਨਾਉ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਦਾ ਰਹੈ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥
ગુરુની કૃપાથી મનમાં હરિનામ વસે છે, જે હમેશા હૃદયમાં રહે છે.

ਤਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ਤਿਪਤਿ ਹੋਇ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿ ॥
હરિનામને પ્રેમ કરવાથી તૃષ્ણા શમી જાય છે, મન સંતુષ્ટ થાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਅਪਨੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥੩੫॥
હે નાનક! જ્યારે ઈશ્વર તેમની કૃપા આપે છે ત્યારે ગુરુની પ્રાપ્તિ થાય છે. ||૩૫||

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਜਗਤੁ ਬਰਲਿਆ ਕਹਣਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਇ ॥
શબ્દો વિના આખું વિશ્વ પાગલ થઈ રહ્યું છે, તેના વિશે બીજું કંઈ કહી શકાય નહીં.

ਹਰਿ ਰਖੇ ਸੇ ਉਬਰੇ ਸਬਦਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
પરમાત્મા જેની રક્ષા કરે છે, એવા લોકો શબ્દમાં લીન થઈને મોક્ષ પામે છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਤਾ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਜਿਨਿ ਰਖੀ ਬਣਤ ਬਣਾਇ ॥੩੬॥
હે નાનક! જેણે સૃષ્ટિનું સર્જન કર્યું છે, તે સર્જક સર્વ જાણે છે. || ૩૬ ||

ਹੋਮ ਜਗ ਸਭਿ ਤੀਰਥਾ ਪੜ੍ਹ੍ਹਿ ਪੰਡਿਤ ਥਕੇ ਪੁਰਾਣ ॥
હોમ, યજ્ઞ, તીર્થયાત્રા અને વેદ-પુરાણોના પાઠ કરીને પંડિતો પણ નિરાશ થઈ ગયા છે.

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਨ ਮਿਟਈ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਆਵਣੁ ਜਾਣੁ ॥
પણ મોહ-માયાનું ઝેર દૂર થતું નથી અને અભિમાનનો આવાગમન ચાલુ રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਐ ਮਲੁ ਉਤਰੀ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥
જ્યારે સદ્‌ગુરુ મળે છે ત્યારે મનની મલિનતા ધોવાઈ જાય છે અને મન પરમાત્માનો જપ કરે છે.

ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੇਵਿਆ ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥੩੭॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે અમે તેમની પાર સદા કુરબાન છીએ, જેમણે પ્રભુ ની ઉપાસના કરી છે || ૩૭ ||

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਬਹੁ ਚਿਤਵਦੇ ਬਹੁ ਆਸਾ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰ ॥
મોટા ભાગના લોકો ભ્રમમાં ફસાઈ જાય છે અને ઘણું મેળવવાની ઈચ્છા રાખે છે, ઘણી આશાઓ રાખે છે, આમ લોભ અને દુર્ગુણોમાં ફસાઈ જાય છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਅਸਥਿਰੁ ਨਾ ਥੀਐ ਮਰਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਖਿਨ ਵਾਰ ॥
નિરંકુશને શાંતિ મળતી નથી અને પળવારમાં નાશ પામે છે.

ਵਡ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਹਉਮੈ ਤਜੈ ਵਿਕਾਰ ॥
જો નસીબ હોય તો આત્મા સદ્‌ગુરુને શોધે છે અને તે અભિમાનના અવગુણો છોડી દે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮਾ ਜਪਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰ ॥੩੮॥
હે નાનક! શબ્દનો મુખ્ય વિચાર એ છે કે પરમાત્માનું નામના જપથી જ સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. || ૩૮ ||

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
ગુરુ વિના ભક્તિ નથી, હરિનામ પ્રત્યે પ્રેમ નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਿਆ ਗੁਰ ਕੈ ਹੇਤਿ ਪਿਆਰਿ ॥੩੯॥
હે નાનક! ઈશ્વરની પૂજા ગુરુના પ્રેમ અને અનુમતિથી જ થાય છે ||૩૯||

ਲੋਭੀ ਕਾ ਵੇਸਾਹੁ ਨ ਕੀਜੈ ਜੇ ਕਾ ਪਾਰਿ ਵਸਾਇ ॥
હે ભાઈ! તમારાથી બને તેટલું, લોભી વ્યક્તિ પાર વિશ્વાસ ના કરો

ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਤਿਥੈ ਧੁਹੈ ਜਿਥੈ ਹਥੁ ਨ ਪਾਇ ॥
કારણ કે તે છેલ્લી ક્ષણે છેતરપિંડી કરે છે, જ્યાંથી બચવું મુશ્કેલ બની જાય છે.

ਮਨਮੁਖ ਸੇਤੀ ਸੰਗੁ ਕਰੇ ਮੁਹਿ ਕਾਲਖ ਦਾਗੁ ਲਗਾਇ ॥
સ્વધર્મીનો સંગ કરવાથી મોઢા પાર બદનામીની કાલિમા લાગે છે

ਮੁਹ ਕਾਲੇ ਤਿਨ੍ਹ ਲੋਭੀਆਂ ਜਾਸਨਿ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ॥
લોભી લોકો અપમાનિત થાય છે અને પોતાનું જીવન વ્યર્થ બરબાદ કરે છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਪ੍ਰਭ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
હે ઈશ્વર ! અમને સતસંગત મેળવી દો, જેથી તમારું નામ અમારા હ્રદયમાં કોતરાઈ જાય.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥੪੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ઈશ્વરનો મહિમા કરવાથી જન્મ અને મૃત્યુની મલિનતા દૂર થશે. ||૪૦||

ਧੁਰਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਕਰਤੈ ਲਿਖਿਆ ਸੁ ਮੇਟਣਾ ਨ ਜਾਇ ॥
પ્રભુએ શરૂઆતથી જ ભાગ્યમાં જે લખ્યું છે તે બદલી કે ભૂંસી શકાતું નથી.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿ ਕਰੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
જીવ, શરીર બધું જ તેણે જ આપેલું છે, તે પરમેશ્વર સર્જક જ આપણી સંભાળ રાખે છે.

ਚੁਗਲ ਨਿੰਦਕ ਭੁਖੇ ਰੁਲਿ ਮੁਏ ਏਨਾ ਹਥੁ ਨ ਕਿਥਾਊ ਪਾਇ ॥
ચુગલખોર અને નિંદા કરનારાઓ ભૂખ્યા જ મૃત્યુ પામે છે અને તેમને કશું મળતું નથી.

ਬਾਹਰਿ ਪਾਖੰਡ ਸਭ ਕਰਮ ਕਰਹਿ ਮਨਿ ਹਿਰਦੈ ਕਪਟੁ ਕਮਾਇ ॥
તેઓ બહારથી કપટ તેમજ બધા કાર્યો કરે છે, પરંતુ તેમના હ્રદયમાં ફક્ત કપટ જ રહે છે.

ਖੇਤਿ ਸਰੀਰਿ ਜੋ ਬੀਜੀਐ ਸੋ ਅੰਤਿ ਖਲੋਆ ਆਇ ॥
શરીરરૂપી ખેતરમાં જે સારું કે ખરાબ વાવ્યું હોય છે, આખરે તેનું ફળ સામે આવે છે.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਬਖਸਿ ਮਿਲਾਇ ॥੪੧॥
નાનક પ્રભુને વિનંતી કરે છે કે જો તમને સારું લાગે તો અમને માફ કરીને તમારી સાથે લઇ લો ||૪૧||

ਮਨ ਆਵਣ ਜਾਣੁ ਨ ਸੁਝਈ ਨਾ ਸੁਝੈ ਦਰਬਾਰੁ ॥
મનને આવાગમનનો ખ્યાલ નથી અને પ્રભુના દરબારની જાણકારી પણ નથી.

ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਪਲੇਟਿਆ ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨੁ ਗੁਬਾਰੁ ॥
મન ભ્રમમાં લીન થઈ જાય છે અને અજ્ઞાનના અંધકારમાં રહે છે.

ਤਬ ਨਰੁ ਸੁਤਾ ਜਾਗਿਆ ਸਿਰਿ ਡੰਡੁ ਲਗਾ ਬਹੁ ਭਾਰੁ ॥
જ્યારે યમની આકરી શિક્ષા થાય છે ત્યારે જ વ્યક્તિ ભ્રમની ઊંઘમાંથી જાગી જાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਕਰਾਂ ਉਪਰਿ ਹਰਿ ਚੇਤਿਆ ਸੇ ਪਾਇਨਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥
ગુરુમુખી હંમેશા પરમાત્માની સ્તુતિમાં લીન રહે છે અને તેઓ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરે છે.

ਨਾਨਕ ਆਪਿ ਓਹਿ ਉਧਰੇ ਸਭ ਕੁਟੰਬ ਤਰੇ ਪਰਵਾਰ ॥੪੨॥
હે નાનક! તે પોતે તો મુક્તિ પામે જ છે, આખા કુટુંબને પણ મુક્તિ અપાવે છે || ૪૨ ||

ਸਬਦਿ ਮਰੈ ਸੋ ਮੁਆ ਜਾਪੈ ॥
હકીકતમાં તે મૃત્યુ પામે છે, જે શબ્દ (અવગુણોના) થી મૃત્યુ પામે છે.

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਹਰਿ ਰਸਿ ਧ੍ਰਾਪੈ ॥
ગુરુની કૃપાથી હરિ ભજનનો આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે અને

ਹਰਿ ਦਰਗਹਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਿਞਾਪੈ ॥
શબ્દ-ગુરુથી પ્રભુના દરબારમાં માન-સન્માન મળે છે.

ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਮੁਆ ਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
દરેક વ્યક્તિ શબ્દો વિના મરી જાય છે,

ਮਨਮੁਖੁ ਮੁਆ ਅਪੁਨਾ ਜਨਮੁ ਖੋਇ ॥
પણ મનમુખ મૃત્યુ પામીને જીવ ગુમાવે છે.

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨ ਚੇਤਹਿ ਅੰਤਿ ਦੁਖੁ ਰੋਇ ॥
તેઓ ઈશ્વરને યાદ કરતા નથી અને અંતે તેઓ દુ:ખ અને મુશ્કેલીઓમાં રડે છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਤਾ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ ॥੪੩॥
ગુરુ નાનક જાહેર કરે છે કે વાસ્તવમાં (તેનો પણ દોષ નથી) પરમેશ્વર જે કરે છે, તે જ થાય છે || ૪૩ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਢੇ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨੁ ॥
જેમના મનમાં જ્ઞાન અને ધ્યાન હોય છે, એવા ગુરુમુખો ક્યારેય વૃધ્ધ થતા નથી.

ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਰਵਹਿ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜ ਧਿਆਨੁ ॥
તેઓ પોતાના અંતરમનમાં સ્વાભાવિક ધ્યાન રાખે છે અને હંમેશા પરમાત્માની સ્તુતિ અને સ્તુતિ ગાવામાં મગ્ન રહે છે.

ਓਇ ਸਦਾ ਅਨੰਦਿ ਬਿਬੇਕ ਰਹਹਿ ਦੁਖਿ ਸੁਖਿ ਏਕ ਸਮਾਨਿ ॥
તેઓ હંમેશા આનંદી અને સમજદાર રહે છે અને દુઃખ અને સુખને સમાન માને છે.

ਤਿਨਾ ਨਦਰੀ ਇਕੋ ਆਇਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨੁ ॥੪੪॥
તેમને બધામાં માત્ર પરમાત્મા જ દેખાય છે અને આત્મામાં તેને બ્રહ્મની ઓળખ મળે છે ||૪૪||

ਮਨਮੁਖੁ ਬਾਲਕੁ ਬਿਰਧਿ ਸਮਾਨਿ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਸੁਰਤਿ ਨਾਹੀ ॥
નિરંકુશ લોકો બાળકો અને વૃધ્ધો જેવા છે, જેમના મનમાં ઈશ્વરનું સ્મરણ નથી.

ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਸਭ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕੈ ਜਾਂਹੀ ॥
તેઓ અભિમાનથી કામ કરે છે, જેના કારણે યમરાજ તેમના કાર્યોનો જ હિસાબ કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਛੇ ਨਿਰਮਲੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
જેઓ ગુરુના ઉપદેશમાં વ્યસ્ત છે, આવા ગુરુમુખો સારા અને હૃદયના શુધ્ધ હોય છે.

ਓਨਾ ਮੈਲੁ ਪਤੰਗੁ ਨ ਲਗਈ ਜਿ ਚਲਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
તેઓ સદ્‌ગુરુની ઈચ્છા પ્રમાણે પોતાનું જીવન જીવે છે અને તેઓને કોઈ મોહ અને ભ્રમ નથી લાગતો.

ਮਨਮੁਖ ਜੂਠਿ ਨ ਉਤਰੈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣ ਪਾਇ ॥
સ્વ-ઇચ્છાવાળાને સો વખત ધોવા જોઈએ, પણ તેની મલિનતા દૂર થતી નથી.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿਅਨੁ ਗੁਰ ਕੈ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇ ॥੪੫॥
હે નાનક! ગુરુના શરણમાં ગુરુમુખ લીન રહે છે || ૪૫ ||

ਬੁਰਾ ਕਰੇ ਸੁ ਕੇਹਾ ਸਿਝੈ ॥
જે કોઈનું ખરાબ કરે તેની શું હાલત થાય?

ਆਪਣੈ ਰੋਹਿ ਆਪੇ ਹੀ ਦਝੈ ॥
તે પોતે ક્રોધની જ્વાળામાં સળગતો રહે છે.

ਮਨਮੁਖਿ ਕਮਲਾ ਰਗੜੈ ਲੁਝੈ ॥
નિરંકુશ મૂંઝવણમાં ફસાયેલો રહે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਤਿਸੁ ਸਭ ਕਿਛੁ ਸੁਝੈ ॥
જ્યારે તે ગુરુમુખ બને છે, ત્યારે તેને સર્વ જ્ઞાન મળે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨ ਸਿਉ ਲੁਝੈ ॥੪੬॥
હે નાનક! ગુરમુખ મનથી સંઘર્ષ કરે છે || ૪૬ ||

ਜਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਨ ਸੇਵਿਓ ਸਬਦਿ ਨ ਕੀਤੋ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જેમણે સદ્‌ગુરુની સેવા કરી નથી, કે બ્રહ્મ શબ્દનો વિચાર કર્યો નથી,

ਓਇ ਮਾਣਸ ਜੂਨਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਪਸੂ ਢੋਰ ਗਾਵਾਰ ॥
તેઓ મનુષ્ય નથી, હકીકતમાં આવા મૂર્ખ પ્રાણી કહેવાને લાયક છે.

ਓਨਾ ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨੁ ਨ ਧਿਆਨੁ ਹੈ ਹਰਿ ਸਉ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਪਿਆਰੁ ॥
તેમના મનમાં જ્ઞાન-ધ્યાન નથી અને તેઓ ઈશ્વરને પ્રેમ પણ કરતા નથી.

ਮਨਮੁਖ ਮੁਏ ਵਿਕਾਰ ਮਹਿ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
સ્વેચ્છાચારી દુર્ગુણોમાં જ મૃત્યુ પામે છે અને વારંવાર જન્મ-મરણ મળે છે

ਜੀਵਦਿਆ ਨੋ ਮਿਲੈ ਸੁ ਜੀਵਦੇ ਹਰਿ ਜਗਜੀਵਨ ਉਰ ਧਾਰਿ ॥
જેણે પરમાત્માને હૃદયમાં વસાવ્યા છે, તે આધ્યાત્મિક રીતે જીવંત ગુરુમુખને મળવાથી અન્ય પણ જીવંત બને છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਹਣੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥੪੭॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પ્રભુના દરબારમાં ફક્ત ગુરુમુખો જ સુંદર દેખાય છે. || ૪૭ ||

ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਸਾਜਿਆ ਹਰਿ ਵਸੈ ਜਿਸੁ ਨਾਲਿ ॥
શરીરરૂપી હરિ મંદિર હરિએ બનાવ્યું છે અને તે તેમાં રહે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਪਰਜਾਲਿ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી ભ્રમ અને ભ્રાંતિ દૂર કરવાથી જ હરિની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਵਸਤੁ ਅਨੇਕ ਹੈ ਨਵ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥
હરિમંદિરમાં ઘણી વસ્તુઓ છે, સુખનો ભંડાર એવા હરિનામનું સ્મરણ કરો,
ਧਨੁ ਭਗਵੰਤੀ ਨਾਨਕਾ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਧਾ ਹਰਿ ਭਾਲਿ ॥
નાનક કહે છે - એ સ્ત્રી ધન્ય અને ભાગ્યશાળી છે, જેણે ગુરુ દ્વારા પ્રભુને પામ્યા છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਗੜ ਮੰਦਰੁ ਖੋਜਿਆ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਪਾਇਆ ਨਾਲਿ ॥੪੮॥
એ ભાગ્યશાળીએ દેહરૂપી મંદિરમાં શોધ કરીને ભગવાનને મેળવી લીધા છે || ૪૮ ||

ਮਨਮੁਖ ਦਹ ਦਿਸਿ ਫਿਰਿ ਰਹੇ ਅਤਿ ਤਿਸਨਾ ਲੋਭ ਵਿਕਾਰ ॥
મનનો માણસ તૃષ્ણા, લોભ અને દુર્ગુણોમાં ફસાઈને દસ દિશામાં ભટકે છે.

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਨ ਚੁਕਈ ਮਰਿ ਜੰਮਹਿ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ॥
તેની ભ્રમણા દૂર થતી નથી, જેના કારણે તે વારંવાર જન્મ લે છે અને મૃત્યુ પામે છે.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਅਤਿ ਤਿਸਨਾ ਤਜਿ ਵਿਕਾਰ ॥
તૃષ્ણા અને અવગુણોને બાજુ પર રાખીને સદ્દગુરુની સેવા કરીએ તો સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਦੁਖੁ ਗਇਆ ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੪੯॥
ગુરુ નાનક ફરમાન: જેમણે શબ્દ-ગુરુનું ઊંડું ચિંતન કર્યું છે, તેમના જન્મ અને મૃત્યુનું દુઃખ દૂર થઈ ગયું છે. || ૪૯ ||

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਮਨ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਪਾਵਹਿ ਮਾਨੁ ॥
હે સજ્જનો! મનમાં હરિનામનું ધ્યાન કર, તો જ પ્રભુના દરબારમાં માન-સન્માન મળશે.

ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਸਭਿ ਕਟੀਅਹਿ ਹਉਮੈ ਚੁਕੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥
(હરિનામમાંથી) બધા પાપો અને દુર્ગુણો દૂર થાય છે અને અહંકાર-અભિમાન સમાપ્ત થાય છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਮਲੁ ਵਿਗਸਿਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਨੁ ॥
ગુરુમુખનું હૃદય-કમળ હંમેશા ખીલે છે અને તેને સર્વત્ર બ્રહ્મ જ દેખાય છે.

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਭ ਜਨ ਨਾਨਕ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥੫੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જ્યારે પ્રભુ તેમની કૃપા વરસાવે છે, ત્યારે જિજ્ઞાસુ ભક્તો હરિનામનો જાપ કરતા રહે છે. || ૫૦ ||

ਧਨਾਸਰੀ ਧਨਵੰਤੀ ਜਾਣੀਐ ਭਾਈ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥
ધનસારી રાગ દ્વારા ગાતી એ જ સ્ત્રીને ધનવાન ગણવામાં આવે છે, જે સદ્દગુરુની સેવામાં તલ્લીન હોય છે.

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪੇ ਜੀਅ ਸਉ ਭਾਈ ਲਏ ਹੁਕਮਿ ਫਿਰਾਉ ॥
તે પોતાનું શરીર, મન, જીવન ગુરુને સમર્પિત કરે છે અને ગુરુનું પાલન કરે છે.

ਜਹ ਬੈਸਾਵਹਿ ਬੈਸਹ ਭਾਈ ਜਹ ਭੇਜਹਿ ਤਹ ਜਾਉ ॥
જ્યાં સદ્દગુરુ બેસાડે છે, બેસી જાય છે, જ્યાં મોકલે છે ત્યાં જાય છે.

ਏਵਡੁ ਧਨੁ ਹੋਰੁ ਕੋ ਨਹੀ ਭਾਈ ਜੇਵਡੁ ਸਚਾ ਨਾਉ ॥
સાચા નામ જેવું બીજું કોઈ ધન નથી.

ਸਦਾ ਸਚੇ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ ਭਾਈ ਸਦਾ ਸਚੇ ਕੈ ਸੰਗਿ ਰਹਾਉ ॥
હું હંમેશા સાચા પ્રભુના ગુણગાન ગાઉં છું અને હંમેશા સત્યની સાથે રહું છું.

ਪੈਨਣੁ ਗੁਣ ਚੰਗਿਆਈਆ ਭਾਈ ਆਪਣੀ ਪਤਿ ਕੇ ਸਾਦ ਆਪੇ ਖਾਇ ॥
જે સારા ગુણો અને સારાઇઓને ગ્રહણ કરે છે, તે પોતે પ્રભુના આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਤਿਸ ਕਾ ਕਿਆ ਸਾਲਾਹੀਐ ਭਾਈ ਦਰਸਨ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥
એના શું વખાણ કરાય, તેના દર્શને બલિદાન આપવું જોઈએ.

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਵਡੀਆ ਵਡਿਆਈਆ ਭਾਈ ਕਰਮਿ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਪਾਇ ॥
સદ્દગુરુમાં અનેક ગુણો છે અને તે પ્રભુની કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਇਕਿ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨਿ ਨ ਜਾਣਨੀ ਭਾਈ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਫਿਰਾਇ ॥
કોઈને આદેશોનું પાલન કરતા નથી આવડતું અને દ્વૈતભાવમાં ફરતો રહે છે

ਸੰਗਤਿ ਢੋਈ ਨਾ ਮਿਲੈ ਭਾਈ ਬੈਸਣਿ ਮਿਲੈ ਨ ਥਾਉ ॥
તેની સાથે તેને મળવું તો દૂરની વાત છે, તેને બેસવાની જગ્યા પણ મળતી નથી.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਤਿਨਾ ਮਨਾਇਸੀ ਭਾਈ ਜਿਨਾ ਧੁਰੇ ਕਮਾਇਆ ਨਾਉ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જેમણે શરૂઆતથી જ હરિનામ મેળવ્યું છે તે જ ઈશ્વરના આદેશનું પાલન કરે છે.

ਤਿਨ੍ ਵਿਟਹੁ ਹਉ ਵਾਰਿਆ ਭਾਈ ਤਿਨ ਕਉ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ ॥੫੧॥
હું તેમને શરણે છું અને આવા લોકો પર સદા બલિદાન આપું છું || ૫૧ ||

ਸੇ ਦਾੜੀਆਂ ਸਚੀਆ ਜਿ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਗੰਨਿ੍ ॥
તે દાઢી સાચી છે, જે ગુરુના ચરણોમાં છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਨਿ ਗੁਰੁ ਆਪਣਾ ਅਨਦਿਨੁ ਅਨਦਿ ਰਹੰਨਿ੍ ॥
આવા લોકો પોતાના ગુરૂની સેવામાં તલ્લીન રહે છે અને દરરોજ આનંદથી જીવે છે.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਮੁਹ ਸੋਹਣੇ ਸਚੈ ਦਰਿ ਦਿਸੰਨਿ੍ ॥੫੨॥
હે નાનક! તે મુખ સુંદર છે, જે સાચા દરબારમાં દેખાય છે || ૫૨ ||

ਮੁਖ ਸਚੇ ਸਚੁ ਦਾੜੀਆ ਸਚੁ ਬੋਲਹਿ ਸਚੁ ਕਮਾਹਿ ॥
જેમનો ચહેરો સાચો છે અને દાઢી પણ સાચી છે, તેઓ માત્ર સત્ય બોલે છે અને માત્ર સારા કાર્યો જ કરે છે.

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਂਹਿ ॥
તેમના મનમાં માત્ર સાચી ઉપદેશ જ રહે છે અને તેઓ સદ્દગુરુમાં લીન રહે છે.

ਸਚੀ ਰਾਸੀ ਸਚੁ ਧਨੁ ਉਤਮ ਪਦਵੀ ਪਾਂਹਿ ॥
તેમની આયુષ્ય-રાશિ અને ધન પણ સાચું છે અને તેમને જ શ્રેષ્ઠ દરજ્જો મળે છે.

ਸਚੁ ਸੁਣਹਿ ਸਚੁ ਮੰਨਿ ਲੈਨਿ ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਹਿ ॥
તેઓ માત્ર સત્ય સાંભળે છે અને સત્યને પોતાના મનમાં રાખે છે અને માત્ર સારા કાર્યો જ કરે છે.

ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਬੈਸਣਾ ਸਚੇ ਮਾਹਿ ਸਮਾਹਿ ॥
તેઓ સાચા દરબારમાં બેસીને સત્યમાં લીન થઈ જાય છે.

ਨਾਨਕ ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਨ ਪਾਈਐ ਮਨਮੁਖ ਭੂਲੇ ਜਾਂਹਿ ॥੫੩॥
હે નાનક! સદ્દગુરુ વિના સત્ય પ્રાપ્ત થતું નથી અને અવિચારી વિસ્મૃત રહે છે || ૫૩ ||

ਬਾਬੀਹਾ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਕਰੇ ਜਲਨਿਧਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥
જિજ્ઞાસુ બપૈયો પ્રેમરૂપી દરિયામાં પ્રિયજનને પ્રેમ કરે છે.

ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਸੀਤਲ ਜਲੁ ਪਾਇਆ ਸਭਿ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥
જ્યારે ગુરુ મળે છે ત્યારે જ તેને હરિનામરૂપી શીતળ જળ જળ મળે છે અને તેના તમામ દુ:ખ દૂર થાય છે.

ਤਿਸ ਚੁਕੈ ਸਹਜੁ ਊਪਜੈ ਚੁਕੈ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ॥
નામરૂપી જળથી તેના આત્મામાં પ્રાકૃતિક પ્રસન્નતા ઉત્પન્ન થાય છે અને તેના બધા રૂદન મટી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ ਨਾਮੁ ਰਖਹੁ ਉਰਿ ਧਾਰਿ ॥੫੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે - ગુરુમુખને જ શાંતિ મળે છે અને તે નામ પોતાના હ્રદયમાં રાખે છે. ||૫૪||

ਬਾਬੀਹਾ ਤੂੰ ਸਚੁ ਚਉ ਸਚੇ ਸਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
હે જિજ્ઞાસુ ચાતક! તમે સાચું બોલો, મન સાચા પરમેશ્વર પર કેન્દ્રિત થવા લાગ્યું.

ਬੋਲਿਆ ਤੇਰਾ ਥਾਇ ਪਵੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਅਲਾਇ ॥
જો તમે ગુરુની હાજરીમાં ગાશો તો તમારી સ્તુતિ ફળશે.

ਸਬਦੁ ਚੀਨਿ ਤਿਖ ਉਤਰੈ ਮੰਨਿ ਲੈ ਰਜਾਇ ॥
શબ્દ-ગુરુને સમજવાથી તરસ છીપાશે, મરજીનું પાલન કરવાથી જ શક્ય છે.

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਝੋਕਿ ਵਰਸਦਾ ਬੂੰਦ ਪਵੈ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥
પછી ચારે બાજુથી કૃપા પૂર્વક વરસાદ પડે છે અને સ્વાભાવિક રીતે જ નામનું એક ટીપું મોં માં પડે છે.

ਜਲ ਹੀ ਤੇ ਸਭ ਊਪਜੈ ਬਿਨੁ ਜਲ ਪਿਆਸ ਨ ਜਾਇ ॥
જળથી બધું જ ઉત્પન્ન થાય છે અને જળ વિના તરસ દૂર થતી નથી

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਲੁ ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਤਿਸੁ ਭੂਖ ਨ ਲਾਗੈ ਆਇ ॥੫੫॥
હે નાનક! જે હરિનામરૂપી પાણી પીવે છે, તેને ભૂખ નથી લાગતી. ||૫૫||

ਬਾਬੀਹਾ ਤੂੰ ਸਹਜਿ ਬੋਲਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸੁਭਾਇ ॥
હે જિજ્ઞાસુ ચાતક! તમે સ્વાભાવિક રીતે સાચા ઉપદેશનો પાઠ કરો

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਦਿਖਾਇ ॥
સદ્દગુરુએ બતાવ્યું છે કે બધું તમારી અંદર છે.

ਆਪੁ ਪਛਾਣਹਿ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਮਿਲੈ ਵੁਠਾ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
આત્મજ્ઞાન ઓળખાય તો પ્રિયતમ મળે અને કૃપા વરસે.

ਝਿਮਿ ਝਿਮਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਰਸਦਾ ਤਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
ફીરનામ - અમૃતનો ઝરમર વરસાદ થાય છે, જેના કારણે તૃષ્ણા અને ભૂખ મરી જાય છે.

ਕੂਕ ਪੁਕਾਰ ਨ ਹੋਵਈ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
આત્મ-પ્રકાશ પરમ પ્રકાશ સાથે ભળી જાય છે અને ત્યાં કોઈ પુકાર નથી હોતી

ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਸਵਨ੍ਹਿ ਸੋਹਾਗਣੀ ਸਚੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੫੬॥
ઓ નાનક! સાચા નામમાં લીન રહેનાર સુહાગીન સદાય આનંદથી જીવે છે. || ૫૬ ||

ਧੁਰਹੁ ਖਸਮਿ ਭੇਜਿਆ ਸਚੈ ਹੁਕਮਿ ਪਠਾਇ ॥
માલિકે આદેશ આપીને મોકલ્યો,

ਇੰਦੁ ਵਰਸੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਹਬਰ ਲਾਇ ॥
(ગુરુ રૂપી) વાદળે કૃપાથી (પ્રેમનો) વરસાદ વરસાવ્યો છે.

ਬਾਬੀਹੇ ਤਨਿ ਮਨਿ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ਜਾਂ ਤਤੁ ਬੂੰਦ ਮੁਹਿ ਪਾਇ ॥
બપૈયાનું તન મન ત્યારે જ ખુશ થાય છે, જયારે તેના મોઢામાં સ્વાતિનું એક ટીપું પડે છે

ਅਨੁ ਧਨੁ ਬਹੁਤਾ ਉਪਜੈ ਧਰਤੀ ਸੋਭਾ ਪਾਇ ॥
પુષ્કળ અન્ન અને સંપત્તિ ઉત્પન્ન થાય છે અને પૃથ્વી પણ શોભે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਲੋਕੁ ਭਗਤਿ ਕਰੇ ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥
જેઓ ગુરુના ઉપદેશમાં લીન થઈને પરમેશ્વરની ભક્તિ કરે છે,

ਆਪੇ ਸਚਾ ਬਖਸਿ ਲਏ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ਰਜਾਇ ॥
પરમેશ્વર પોતાની મરજીથી જ કૃપા કરીને તેમને માફ કરે છે

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਹੁ ਕਾਮਣੀ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇ ॥
જીવરૂપી કામિની સાચા શબ્દોમાં તલ્લીન થઈને પરમાત્માના ભજન ગાય છે.

ਭੈ ਕਾ ਸਹਜੁ ਸੀਗਾਰੁ ਕਰਿਹੁ ਸਚਿ ਰਹਹੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તે સ્વાભાવિક રીતે શ્રદ્ધા અને ભયને શણગારે છે અને પ્રભુના ધ્યાનમાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੋ ਮਨਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੫੭॥
હે નાનક! જો હરિનામ મનમાં વસી જાય તો પ્રભુના દરબારમાં મોક્ષ મળે છે. || ૫૭ ||

ਬਾਬੀਹਾ ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਜੇ ਫਿਰਹਿ ਊਡਿ ਚੜਹਿ ਆਕਾਸਿ ॥
જિજ્ઞાસુ - ચાતક આખી પૃથ્વી પર ફરે છે, આકાશમાં ઉડે છે.

ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਜਲੁ ਪਾਈਐ ਚੂਕੈ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ॥
જ્યારે ગુરુ મળે છે ત્યારે તેને નામરૂપી જળ મળે છે અને તેની ભૂખ અને તરસ છીપાઈ છે.

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤਿਸ ਕਾ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥
આ જીવન-દેહ પરમાત્માની ભેટ છે, બધું તેની પાસે છે.

ਵਿਣੁ ਬੋਲਿਆ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਜਾਣਦਾ ਕਿਸੁ ਆਗੈ ਕੀਚੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥
તે બોલ્યા વિના બધું જ જાણે છે (આનંદ અને દુઃખ), તેની આગળ પ્રાર્થના કરો.

ਨਾਨਕ ਘਟਿ ਘਟਿ ਏਕੋ ਵਰਤਦਾ ਸਬਦਿ ਕਰੇ ਪਰਗਾਸ ॥੫੮॥
હે નાનક! દરેકમાં એક જ ઈશ્વર છે, શબ્દ-ગુરુથી તેમના અંતરમાં પ્રકાશ થાય છે || ૫૮ ||

ਨਾਨਕ ਤਿਸੈ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵਿ ਸਮਾਇ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જે સદ્ગુરુની સેવામાં લીન થાય છે તેને વસંતનો આનંદ મળે છે.

ਹਰਿ ਵੁਠਾ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਭੁ ਪਰਫੜੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਹਰੀਆਵਲੁ ਹੋਇ ॥੫੯॥
પ્રભુના પ્રસન્નતાથી મન અને શરીર ખીલે છે અને આખું જગત હરિયાળું બની જાય છે ||૫૯||

ਸਬਦੇ ਸਦਾ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿਤੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥
પ્રભુના વચનથી હંમેશા સુખ અને પ્રસન્નતા રહે છે, જેનાથી તન અને મન હરિયાળી બને છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜਿਨਿ ਸਿਰਿਆ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥੬੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જે સર્જનહારે સમગ્ર બ્રહ્માંડ સહિત આપણા બધાનું સર્જન કર્યું છે,
આપણે સર્વોચ્ચ પરમેશ્વરના નામને ક્યારેય ભૂલવું જોઈએ નહીં. ||૬૦||

ਨਾਨਕ ਤਿਨਾ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਸੋਇ ॥
હે નાનક! જે ગુરુમુખોના મનમાં પરમાત્માનો વાસ થાય છે, તેઓ વસંતઋતુનો આનંદ મેળવે
છે.

ਹਰਿ ਵੁਠੈ ਮਨੁ ਤਨੁ ਪਰਫੜੈ ਸਭੁ ਜਗੁ ਹਰਿਆ ਹੋਇ ॥੬੧॥
ઈશ્વરની કૃપાથી મન અને શરીર ખીલે છે અને આખું સંસાર સુખી થાય છે || ૬૧ ||

ਵਡੜੈ ਝਾਲਿ ਝਲੁੰਭਲੈ ਨਾਵੜਾ ਲਈਐ ਕਿਸੁ ॥
(પ્રશ્ન) વહેલી સવારે કોના નામનો જાપ કરવો જોઈએ?

ਨਾਉ ਲਈਐ ਪਰਮੇਸਰੈ ਭੰਨਣ ਘੜਣ ਸਮਰਥੁ ॥੬੨॥
(જવાબ-) તે પરમેશ્વરના નામનો જપ કરવો જોઈએ, જે સર્જન અને નાશ કરવામાં સક્ષમ છે.
|| ૬૨ ||

ਹਰਹਟ ਭੀ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਹਿ ਬੋਲਹਿ ਭਲੀ ਬਾਣਿ ॥
અરે રહટ ! તું પણ તું - તું કરે છે, ખૂબ જ મીઠો અવાજ કાઢો છો.

ਸਾਹਿਬੁ ਸਦਾ ਹਦੂਰਿ ਹੈ ਕਿਆ ਉਚੀ ਕਰਹਿ ਪੁਕਾਰ ॥
માલિક હંમેશા સામે હોય છે, તે મોટેથી કેમ બોલાવે છે?

ਜਿਨਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਕੀਆ ਤਿਸੈ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੁ ॥
જે ઈશ્વરે જગતનું સર્જન કર્યું છે અને લીલાઓ કરી છે તેના પર હું હંમેશા કુરબાન છું

ਆਪੁ ਛੋਡਹਿ ਤਾਂ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਸਚਾ ਏਹੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
સાચી વાત એ છે કે જો અહંકારનો ત્યાગ કરવામાં આવે તો પ્રભુ સાથે મિલન થાય છે.

ਹਉਮੈ ਫਿਕਾ ਬੋਲਣਾ ਬੁਝਿ ਨ ਸਕਾ ਕਾਰ ॥
અહંકારની ભાવનામાં કડવું બોલવાથી સારા-ખરાબની સમજણ પડતી નથી.

ਵਣੁ ਤ੍ਰਿਣੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਤੁਝੈ ਧਿਆਇਦਾ ਅਨਦਿਨੁ ਸਦਾ ਵਿਹਾਣ ॥
ત્રણે લોક, આખી કુદરત હે પ્રભુ! તે ફક્ત તમારી જ પૂજા કરે છે અને હંમેશા તમારી યાદમાં લીન રહે છે.

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਆ ਕਰਿ ਕਰਿ ਥਕੇ ਵੀਚਾਰ ॥
સદ્દગુરુ વિના કોઈ ઈશ્વરને શોધી શક્યું નહીં, દરેક વ્યક્તિ વાત કરીને થાકી જાય છે.

ਨਦਰਿ ਕਰਹਿ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਆਪੇ ਲੈਹਿ ਸਵਾਰਿ ॥
જ્યારે ગુરુ કૃપા વરસાવે છે, ત્યારે તે આપોઆપ તેને સફળ બનાવે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਧਿਆਇਆ ਆਏ ਸੇ ਪਰਵਾਣੁ ॥੬੩॥
ગુરુ નાનક ફરમાન: જેમણે ગુરુના ચરણોમાં પૂજા કરીને પરમાત્માની ભક્તિ કરી છે, તેમનો જન્મ સફળ થયો છે. || ૬૩ ||

ਜੋਗੁ ਨ ਭਗਵੀ ਕਪੜੀ ਜੋਗੁ ਨ ਮੈਲੇ ਵੇਸਿ ॥
ભગવા વસ્ત્રો પહેરવાથી કે ગાંડો વેશ પહેરવાથી યોગ પ્રાપ્ત થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਘਰਿ ਬੈਠਿਆ ਜੋਗੁ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਉਪਦੇਸਿ ॥੬੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે - વાસ્તવમાં સદ્ગુરુના ઉપદેશથી ઘરે બેસીને યોગ પ્રાપ્ત થાય છે. ||૬૪||

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਜੇ ਭਵਹਿ ਬੇਦ ਪੜਹਿ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ॥
અલબત્ત ચારેય દિશામાં મુસાફરી કરવાથી કે ચાર યુગના વેદ વાંચવાથી કોઈ ફાયદો થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਸਾਚਾ ਭੇਟੈ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਪਾਵਹਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ॥੬੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જ્યારે સાચા ગુરુથી મિલાપ થાય છે ત્યારે ઈશ્વર મનમાં વાસી જાય છે તેમજ મોક્ષ સરળતાથી પ્રાપ્ત થાય છે. || ૬૫ ||

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤੈ ਖਸਮ ਕਾ ਮਤਿ ਭਵੀ ਫਿਰਹਿ ਚਲ ਚਿਤ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ગુરુનો આદેશ સર્વત્ર ચાલે છે, હે મિત્ર! તારી બુદ્ધિ બગડી ગઈ છે, તારું અશાંત મન હચમચી ગયું છે.

ਮਨਮੁਖ ਸਉ ਕਰਿ ਦੋਸਤੀ ਸੁਖ ਕਿ ਪੁਛਹਿ ਮਿਤ ॥
મનમુખો સાથે મિત્રતા કરીને સુખની આશા કેમ રાખો છો?

ਗੁਰਮੁਖ ਸਉ ਕਰਿ ਦੋਸਤੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਉ ਲਾਇ ਚਿਤੁ ॥
ગુરુમુખો સાથે મિત્રતા કરવી અને સાચા ગુરુ સાથે સમાધાન કરવું તે જ યોગ્ય છે.

ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਕਾ ਮੂਲੁ ਕਟੀਐ ਤਾਂ ਸੁਖੁ ਹੋਵੀ ਮਿਤ ॥੬੬॥
હે મિત્ર! જન્મ-મરણનું બંધન કપાઈ જશે અને સુખ મળશે.|| ૬૬ ||

ਭੁਲਿਆਂ ਆਪਿ ਸਮਝਾਇਸੀ ਜਾ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ॥
જેના પર તે પોતાની કૃપા વરસાવે છે, ગેરસમજને યોગ્ય શું છે તેની સમજણ મળે છે.

ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਬਾਹਰੀ ਕਰਣ ਪਲਾਹ ਕਰੇ ॥੬੭॥
નાનક કહે છે કે જે ઈશ્વરની કૃપાથી વંચિત રહેવાવાળો દુઃખોમાં જ રડે છે.|| ૬૭ ||

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੪
શ્વોક મહલા ૪ ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥੧ੴ सतिगुर प्रसादि ॥
તે પરમ બ્રહ્મ માત્ર એક (ઓમકાર-સ્વરૂપ) છે, જે સદ્દગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਵਡਭਾਗੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ੍ਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥
તે જીવ સ્ત્રીઓ ભાગ્યશાળી છે, તેઓ સુહાગન કહેવાને લાયક છે, જેમને ગુરુ દ્વારા પતિ - પ્રભુ મળ્યા છે.

ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪਰਗਾਸੀਆ ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥੧॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તેમના મનમાં પ્રકાશ થઈ જાય છે અને તેઓ પ્રભુના નામમાં સમાઈ જાય છે.|| ૧ ||

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਨਿ ਸਚੁ ਜਾਤਾ ਸੋਇ ॥
જેણે પરમસત્ય પરમેશ્વરને ઓળખી લીધા છે, વાહ વાહ !! તેઓ સદ્દગુરુ મહાન છે.

ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਤਿਖ ਉਤਰੈ ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ॥
તેણે મળીને તરસ દૂર થઇ જાય છે અને શરીર અને મનને શાંતિ મળે છે.

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਜਿਸ ਨੋ ਸਮਤੁ ਸਭ ਕੋਇ ॥
સત્યની મૂર્તિ સદ્દગુરુ વખાણને પાત્ર છે (કારણ કે તેમના માટે નાનો કે મોટો, દરેક સમાન છે.

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਿਰਵੈਰੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਨਿੰਦਾ ਉਸਤਤਿ ਤੁਲਿ ਹੋਇ ॥
પ્રેમની મૂર્તિ સદ્દગુરુ વાહ-વાહને પાત્ર છે, જેના માટે નિંદા અથવા પ્રશંસા સમાન છે.

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਜਾਣੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જેના મનમાં બ્રહ્મનું ચિંતન છે, તે જ્ઞાની સદ્દગુરુ વખાણ કરવા યોગ્ય છે.

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ॥
તે નિરંકાર સદ્દગુરુ વખાણવા યોગ્ય છે, તેનો કોઈ અંત કે અંત નથી.

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿ ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਸੋਇ ॥
જે જીવોના હૃદયમાં હરિનામનું સ્થાપન કરે છે, તે સદ્દગુરુ પ્રશંસનીય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਿਸ ਤੇ ਨਾਮੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાન - તે સદ્‌ગુરુ વાહ-વાહને પાત્ર છે, જેમનાથી ઈશ્વરનું નામ મળે છે || ૨ ||

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚਾ ਸੋਹਿਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ॥
પ્રભુની સ્તુતિ કરો, ગુરુમુખ બનીને તમારે દરરોજ હરિનામનો જાપ કરવો જોઈએ.

ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਣਾ ਹਰਿ ਜਪਿਆ ਮਨਿ ਆਨੰਦੁ ॥
નિત્ય ઈશ્વરની સ્તુતિ કરવી જોઈએ, હરિના નામનો જાપ કરવાથી મન આનંદમય બને છે.

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦੁ ॥
ભાગ્યશાળી જ પ્રભુને પામીને પૂર્ણ આનંદની પ્રાપ્તિ કરે છે.

ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸਲਾਹਿਆ ਬਹੁੜਿ ਨ ਮਨਿ ਤਨਿ ਭੰਗੁ ॥੩॥
ગુરુ નાનક સ્પષ્ટતા કરે છે કે હરિનામનું સંકીર્તન કરનારા સાધકોનું મન અને શરીર ફરીથી ઉદાસ નહીં થાય.|| ૩ ||

ਮੂੰ ਪਿਰੀਆ ਸਉ ਨੇਹੁ ਕਿਉ ਸਜਣ ਮਿਲਹਿ ਪਿਆਰਿਆ ॥
હું માત્ર પ્રભુના પ્રેમમાં છું, હું તે પ્રિય સજ્જનને કેવી રીતે મળી શકું?

ਹਉ ਢੂਢੇਦੀ ਤਿਨ ਸਜਣ ਸਚਿ ਸਵਾਰਿਆ ॥
સત્ય સાથે સુંદર હોય એવા સજ્જનને જોઈએ છીએ.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੈਡਾ ਮਿਤੁ ਹੈ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਵਾਰਿਆ ॥
સાચો ગુરુ મારો મિત્ર છે, જો મળી જાય તો આ મન એની પર કુરબાન કરી દઉં

ਦੇਂਦਾ ਮੂੰ ਪਿਰੁ ਦਸਿ ਹਰਿ ਸਜਣੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿਆ ॥
મારા પ્રિય (ગુરુ) મને સર્જનહાર પ્રભુ વિશે કહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਉ ਪਿਰੁ ਭਾਲੀ ਆਪਣਾ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲਿ ਦਿਖਾਲਿਆ ॥੪॥
ઓ નાનક! હું મારા પ્રભુને શોધતી હતી, સદ્‌ગુરુએ મનમાં જ દર્શન કરાવી દીધા || ૪ ||

ਹਉ ਖੜੀ ਨਿਹਾਲੀ ਪੰਧੁ ਮਤੁ ਮੂੰ ਸਜਣੁ ਆਵਏ ॥
હું ઉભી ઉભી રસ્તો જોઉં છું, કદાચ મારો પ્રિયતમ આવી જાય

ਕੋ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ਅਜੁ ਮੈ ਪਿਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਏ ॥
કદાચ ! આજે કોઈ આવીને મને મારા પ્રિયતમ પ્રભુથી મેળવી દે

ਹਉ ਜੀਉ ਕਰੀ ਤਿਸ ਵਿਟਉ ਚਉ ਖੰਨੀਐ ਜੋ ਮੈ ਪਿਰੀ ਦਿਖਾਵਏ ॥
જે મને પ્રભુના દર્શન કરાવી શકે તેના પર હું મારો જીવ આપવા તૈયાર છું.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਤਾਂ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਮੇਲਾਵਏ ॥੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જ્યારે પરમાત્મા દયાળુ હોય છે, ત્યારે તે પુરા ગુરુ સાથે મેળવી દે છે ||૫||

ਅੰਤਰਿ ਜੋਰੁ ਹਉਮੈ ਤਨਿ ਮਾਇਆ ਕੂੜੀ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
આપણા મનમાં અભિમાનની શક્તિ છે, આપણા શરીરમાં મિથ્યા માયાનો વાસ છે, તેથી જ જન્મ-મરણનું ચક્ર ચાલતું રહે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਫੁਰਮਾਇਆ ਮੰਨਿ ਨ ਸਕੀ ਦੁਤਰੁ ਤਰਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
આપણે ગુરુના ઉપદેશોનું પાલન કરતા નથી, તેથી મુશ્કેલ ભવસાગરમાંથી પાર ઉતારી શકતા નથી

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਸੋ ਚਲੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
જેના પર ઈશ્વર કૃપા કરે છે, તે ગુરુની સૂચના અનુસાર ચાલે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਸਫਲੁ ਹੈ ਜੋ ਇਛੈ ਸੋ ਫਲੁ ਪਾਇ ॥
ગુરુનું દર્શન ફળદાયી-સફળ છે, જે ઈચ્છા હોય તે ફળ ત્યાં જ મળે છે.

ਜਿਨੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੰਨਿਆਂ ਹਉ ਤਿਨ ਕੇ ਲਾਗਉ ਪਾਇ ॥
જેમણે ગુરુની આરાધના અને ધ્યાન કર્યું છે, હું તેમના ચરણોમાં પડું છું.

ਨਾਨਕੁ ਤਾ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਜਿ ਅਨਦਿਨੁ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જેઓ રાત-દિવસ પ્રભુના ધ્યાનમાં લીન રહે છે તેમની દાસ્યતા અમે સ્વીકારીએ છીએ ||૬||

ਜਿਨਾ ਪਿਰੀ ਪਿਆਰੁ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਕਿਉ ਤ੍ਰਿਪਤੀਐ ॥
જેને ઈશ્વર પ્રત્યે પ્રેમ છે, તેઓ દર્શન કર્યા વિના કેવી રીતે સંતુષ્ટ થઈ શકે.

ਨਾਨਕ ਮਿਲੇ ਸੁਭਾਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਹਸੀਐ ॥੭॥
હે નાનક! ગુરુ થકી તેઓ સ્વાભાવિક રીતે જ પ્રભુ સાથે એકરૂપ થાય છે અને તેમનું મન પ્રસન્ન થાય છે.|| ૭ ||

ਜਿਨਾ ਪਿਰੀ ਪਿਆਰੁ ਕਿਉ ਜੀਵਨਿ ਪਿਰ ਬਾਹਰੇ ॥
જેઓ પરમેશ્વરને પ્રેમ કરે છે, તેઓ તેમના વિના કેવી રીતે જીવી શકે છે.

ਜਾਂ ਸਹੁ ਦੇਖਨਿ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਥੀਵਨਿ ਭੀ ਹਰੇ ॥੮॥
હે નાનક! જ્યારે તેઓ તેમના પ્રભુને જુએ છે, ત્યારે તેમનું મન ખીલે છે. || ૮ ||

ਜਿਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਦਰਿ ਨੇਹੁ ਤੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਚੈ ਲਾਇਆ ॥
હે સાચા પ્રભુ! ગુરુમુખ સાધકો જેમના હૃદયમાં તમે તમારો પ્રેમ રોપ્યો છે.

ਰਾਤੀ ਅਤੈ ਡੇਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੇਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તેઓ દિવસ-રાત પ્રેમ અને ભક્તિમાં લીન રહે છે. || ૯ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੀ ਆਸਕੀ ਜਿਤੁ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਸਚਾ ਪਾਈਐ ॥
ગુરુમુખોના હ્રદયમાં સાચો પ્રેમ સમાયેલો હોય છે, જેના કારણે તેઓ પ્રિય પ્રભુને પ્રાપ્ત કરે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਰਹਹਿ ਅਨੰਦਿ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ॥੧੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે પછી તે દિવસ-રાત આનંદિત રહે છે, સરળતાથી સુખમાં સમાઈ જાય છે ||૧૦||

ਸਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਈਐ ॥
સાચો પ્રેમ પણ સંપૂર્ણ ગુરુ પાસેથી મળે છે.

ਕਬਹੂ ਨ ਹੋਵੈ ਭੰਗੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈਐ ॥੧੧॥
હે નાનક! આવો પ્રેમ ક્યારેય તૂટતો નથી અને ઈશ્વરની હંમેશા સ્તુતિ કરે છે || ૧૧ ||

ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਦਰਿ ਸਚਾ ਨੇਹੁ ਕਿਉ ਜੀਵਨ੍ਹਿ ਪਿਰੀ ਵਿਹੂਣਿਆ ॥
જેના હૃદયમાં સાચો પ્રેમ છે, તેઓ પ્રભુ વિના કેવી રીતે જીવી શકે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲੇ ਆਪਿ ਨਾਨਕ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ॥੧੨॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે લાંબા સમયથી છૂટા પડેલા લોકોનું મિલાન ગુરુથી જ થયુ છે || ૧૨ ||

ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰੁ ਤਉ ਆਪੇ ਲਾਇਆ ਕਰਮੁ ਕਰਿ ॥
હે પ્રભુ ! જે ભક્તો તમારા પ્રેમમાં છે, તે પણ તમે તમારી કૃપાથી રોપ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਲੇਹੁ ਮਿਲਾਇ ਮੈ ਜਾਚਿਕ ਦੀਜੈ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ॥੧੩॥
નાનકની વિનંતી છે કે મારા જેવા ભિખારીને હરિનામ આપીને તમારા ચરણોમાં જોડો. ||૧૩||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਸੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੋਵੈ ॥
ગુરૂમુખ (ભક્તિના આનંદમાં) હસે છે અને (પ્રભુથી અલગ થવાને કારણે) રડે છે

ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰੇ ਸਾਈ ਭਗਤਿ ਹੋਵੈ ॥
જે ગુરુમુખ કરે છે, ત્યાં ભક્તિ છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸੁ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰੁ ॥
જે ગુરુમુખ બને છે તે સત્યનું ચિંતન કરે છે.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਨਕ ਪਾਵੈ ਪਾਰੁ ॥੧੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે માત્ર ગુરુમુખ જ સંસાર-સાગર પાર કરે છે || ૧૪ ||

ਜਿਨਾ ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੀਚਾਰਿ ॥
જેના હૃદયમાં સુખનીધાન હરિનામ છે, જે ગુરુની વાણીનો જપ કરે છે.

ਤਿਨ ਕੇ ਮੁਖ ਸਦ ਉਜਲੇ ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ ॥
સાચા દરબારમાં તેઓના ચહેરા ચમકીલા છે.

ਤਿਨ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਕਦੇ ਨ ਵਿਸਰੈ ਜਿ ਆਪਿ ਬਖਸੇ ਕਰਤਾਰਿ ॥
ઉઠતી બેસતી વખતે પરમાત્મા તેમને ક્યારેય ભૂલતા નથી, વાસ્તવમાં કર્તાર પોતે જ તેમને બચાવે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲੇ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਜਿ ਮੇਲੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿ ॥੧੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જેને સર્જનહાર પોતાના ચરણોમાં જોડે છે, તે ગુરુમુખમાં જોડાઈને તેનાથી અલગ થતો નથી. || ૧૫ ||

ਗੁਰ ਪੀਰਾਂ ਕੀ ਚਾਕਰੀ ਮਹਾਂ ਕਰੜੀ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥
ગુરુ અને પીરોની સેવા ખૂબ જ મુશ્કેલ છે, પરંતુ તે આનંદદાયક છે.

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਆਪਣੀ ਤਿਸੁ ਲਾਏ ਹੇਤ ਪਿਆਰੁ ॥
પ્રભુ જેના પર કૃપા કરે છે, તે તેના પર સેવાનો પ્રેમ લાવે છે.

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵੈ ਲਗਿਆ ਭਉਜਲੁ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰੁ ॥
ગુરુની સેવામાં તલ્લીન થઈને જીવ સંસાર-સાગરને પાર કરે છે.

ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇਸੀ ਅੰਤਰਿ ਬਿਬੇਕ ਬੀਚਾਰੁ ॥
સેવા દ્વારા બુદ્ધિ અને જ્ઞાન હૃદયમાં સ્થાપિત થાય છે અને ઇચ્છિત પરિણામ પ્રાપ્ત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਈਐ ਸਭੁ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰੁ ॥੧੬॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે, જ્યારે સાચા ગુરુ મળી જાય છે ત્યારે પ્રભુ પણ પ્રાપ્ત થાય છે, જે સર્વ દુઃખ દૂર કરનાર છે ||૧૬||

ਮਨਮੁਖ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਰੇ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
નિરંકુશ દ્વૈતભાવમાં વૃત્તિ લાગુ કરીને સેવા આપે છે,

ਪੁਤੁ ਕਲਤੁ ਕੁਟੰਬੁ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਵਧਾਇ ॥
પુત્ર, પત્ની વગેરે પરિવાર પ્રત્યે તેમનો લગાવ વધે છે.

ਦਰਗਹਿ ਲੇਖਾ ਮੰਗੀਐ ਕੋਈ ਅੰਤਿ ਨ ਸਕੀ ਛਡਾਇ ॥
પ્રભુના દરબારમાં જ્યારે કર્મોનો હિસાબ માંગવામાં આવે છે ત્યારે તેને કોઈ બચાવી શકતું નથી.

ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਸਭੁ ਦੁਖੁ ਹੈ ਦੁਖਦਾਈ ਮੋਹ ਮਾਇ ॥
હરિનામ વિના સર્વ દુ:ખ જ છે અને મોહ-માયા ખૂબ દુઃખદાયક છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰੀ ਆਇਆ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿਛੁੜਿ ਸਭ ਜਾਇ ॥੧੭॥
હે નાનક! જ્યારે ગુરુની કૃપા થાય છે, ત્યારે બધી માયા અને મોહ દૂર થઈ જાય છે. ||૧૭||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੁਕਮੁ ਮੰਨੇ ਸਹ ਕੇਰਾ ਹੁਕਮੇ ਹੀ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
ગુરુમુખ હંમેશા પોતાના પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન કરે છે અને તેમના આદેશથી જ સુખ મેળવે છે.

ਹੁਕਮੋ ਸੇਵੇ ਹੁਕਮੁ ਅਰਾਧੇ ਹੁਕਮੇ ਸਮੈ ਸਮਾਏ ॥
તે તેના આદેશનું પાલન કરીને સેવા કરે છે, આજ્ઞાને આધીન પૂજા કરે છે, તે પોતે આદેશનું પાલન કરે છે, તે તેના સાથીઓને પણ આદેશનું પાલન કરવા માટે લગાવી દે છે.

ਹੁਕਮੁ ਵਰਤੁ ਨੇਮੁ ਸੁਚ ਸੰਜਮੁ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥
પરમેશ્વરની આજ્ઞાનું પાલન એ તેના માટે ઉપવાસ, નિયમ, પવિત્રતા અને સંયમ છે અને આજ્ઞાનું પાલન કરવાથી ઇચ્છિત ફળ મળે છે.

ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣਿ ਜਿ ਹੁਕਮੈ ਬੁਝੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੈ ਲਿਵ ਲਾਏ ॥
જે જીવ-સ્ત્રી પ્રભુની આજ્ઞાને સમજે છે, સમર્પણથી સદ્દગુરુની સેવા કરે છે, તે હંમેશા સુખી હોય છે.

ਨਾਨਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜਿਨ ਊਪਰਿ ਤਿਨਾ ਹੁਕਮੇ ਲਏ ਮਿਲਾਏ ॥੧੮॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ઈશ્વર જેમના પર કૃપા કરે છે, તેઓ તેમને તેમના ક્રમમાં ભળે છે.||૧૮||

ਮਨਮੁਖਿ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੁਝੇ ਬਪੁੜੀ ਨਿਤ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
મનમુખ પુરુષ ઈશ્વરની આજ્ઞાને સમજી શકતો નથી અને દરિદ્ર માણસ હંમેશા અહંકારમાં કામ કરે છે.

ਵਰਤ ਨੇਮੁ ਸੁਚ ਸੰਜਮੁ ਪੂਜਾ ਪਾਖੰਡਿ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਇ ॥
તેના ઉપવાસ, નિયમો, પવિત્રતા, ત્યાગ, ઉપાસના વગેરે દંભ સાબિત થાય છે, તેનો ભ્રમ જરા પણ દૂર થતો નથી.

ਅੰਤਰਹੁ ਕੁਸੁਧੁ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਬੇਧੇ ਜਿਉ ਹਸਤੀ ਛਾਰੁ ਉਡਾਏ ॥
અંતર્મનને તેણે માયા - મોહ થી એવું બાંધ્યું હોય છે, જેમ હાથી પોતાના પર ધૂળ અને માટી ઉડાડે છે.

ਜਿਨਿ ਉਪਾਏ ਤਿਸੈ ਨ ਚੇਤਹਿ ਬਿਨੁ ਚੇਤੇ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਏ ॥
તેને બનાવનાર પરમાત્માનું સ્મરણ થતું નથી, તો પછી તેને યાદ કર્યા વિના સુખ કેવી રીતે મળે.

ਨਾਨਕ ਪਰਪੰਚੁ ਕੀਆ ਧੁਰਿ ਕਰਤੈ ਪੂਰਬਿ ਲਿਖਿਆ ਕਮਾਏ ॥੧੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે ઈશ્વરે જ ખરેખર આ કાર્ય કર્યું છે અને અગાઉના કાર્યો અનુસાર ઇચ્છિત પરિણામ મળે છે || ૧૯ ||

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਤੀਤਿ ਭਈ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਅਨਦਿਨੁ ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਸਮਾਇ ॥
જ્યારે ગુરુ પર ભરોસો હોય ત્યારે મન પ્રસન્ન થાય છે અને રાત-દિવસ સેવામાં વિતાય છે.

ਅੰਤਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰੂ ਸਭ ਪੂਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਦਰਸੁ ਦੇਖੈ ਸਭ ਆਇ ॥
દરેક વ્યક્તિ મનમાં ગુરુની પૂજા કરે છે અને દરેક વ્યક્તિ ગુરુના દર્શન કરવા આવે છે.

ਮੰਨੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਮ ਬੀਚਾਰੀ ਜਿਤੁ ਮਿਲਿਐ ਤਿਸਨਾ ਭੁਖ ਸਭ ਜਾਇ ॥
હું ફક્ત પરમ ચિંતનશીલ સદ્ગુરુમાં જ માનું છું, જેમના દ્વારા બધી તૃષ્ણાઓ અને ભૂખ દૂર થઈ જાય છે.

ਹਉ ਸਦਾ ਸਦਾ ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਚਾ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥
હું હંમેશા મારા ગુરુ પર બલીહાર જાવ છું, જે મને સાચા પ્રભુ સાથે જોડે છે.

ਨਾਨਕ ਕਰਮੁ ਪਾਇਆ ਤਿਨ ਸਚਾ ਜੋ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਗੇ ਆਇ ॥੨੦॥
નાનક કહે છે કે મોટા ભાગ્યથી જેઓ ગુરુના ચરણોમાં મગ્ન છે તેઓ પ્રભુને પામ્યા છે. ||૨૦||

ਜਿਨ ਪਿਰੀਆ ਸਉ ਨੇਹੁ ਸੇ ਸਜਣ ਮੈ ਨਾਲਿ ॥
જે સજ્જન પ્રભુને પ્રેમ કરે છે તે સદા મારી સાથે છે.

ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਰਿ ਹਉ ਫਿਰਾਂ ਭੀ ਹਿਰਦੈ ਰਖਾ ਸਮਾਲਿ ॥੨੧॥
ભલે હું અંદર-બહાર જાઉં, પણ હું મારા હૃદયમાં પ્રભુને જ યાદ કરું છું || ૨૧ ||

ਜਿਨਾ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਚਿਤਿ ਧਿਆਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਸਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
જેમણે એકાગ્ર થઈને પરમાત્માનું ધ્યાન કર્યું છે, તેઓએ સદ્ગુરુ સાથે પોતાનું હૃદય જોડી દીધું છે.

ਤਿਨ ਕੀ ਦੁਖ ਭੁਖ ਹਉਮੈ ਵਡਾ ਰੋਗੁ ਗਇਆ ਨਿਰਦੋਖ ਭਏ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
તેઓના દુ:ખ, ભૂખ, અહંકાર વગેરે મહા રોગ દૂર થઈ ગયા અને તેઓ ઈશ્વરના સ્મરણથી સર્વ દોષોથી મુક્ત થઈ ગયા.

ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਉਚਰਹਿ ਗੁਣ ਮਹਿ ਸਵੈ ਸਮਾਇ ॥
તેઓ ઈશ્વરનો મહિમા કરે છે, તેમનો મહિમા ઉચ્ચારે છે અને મહિમામાં લીન રહે છે.

ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਤੇ ਪਾਇਆ ਸਹਜਿ ਮਿਲਿਆ ਪ੍ਰਭੁ ਆਇ ॥੨੨॥
નાનકનો અભિપ્રાય છે કે જેણે સંપૂર્ણ ગુરુ શોધી કાઢ્યો છે, તેને સ્વાભાવિક પ્રભુ મળ્યો છે. ||૨૨||

ਮਨਮੁਖਿ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਹੈ ਨਾਮਿ ਨ ਲਗੈ ਪਿਆਰੁ ॥
મન લક્ષી જીવ માયાના ભ્રમમાં રહે છે, તેથી ઈશ્વરના નામમાં પ્રેમ રાખતો નથી.

ਕੂੜੁ ਕਮਾਵੈ ਕੂੜੁ ਸੰਘਰੈ ਕੂੜਿ ਕਰੈ ਆਹਾਰੁ ॥
તે માત્ર જૂઠું જ કમાય છે, જૂઠાણું ઉમેરે છે અને માત્ર ખોટું વર્તન કરે છે.

ਬਿਖੁ ਮਾਇਆ ਧਨੁ ਸੰਚਿ ਮਰਹਿ ਅੰਤਿ ਹੋਇ ਸਭੁ ਛਾਰੁ ॥
તે વસ્તુઓ અને દુર્ગુણોની સંપત્તિ ભેગી કરે છે અને મૃત્યુ પામે છે, છેવટે બધું ધૂળ બની જાય છે.

ਕਰਮ ਧਰਮ ਸੁਚਿ ਸੰਜਮੁ ਕਰਹਿ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰ ॥
તે કર્મ-ધર્મ, પવિત્રતા અને સંયમ વગેરે કરે છે, પરંતુ તેના મનમાં તે લોભના દુર્ગુણોનો ભોગ બને છે.

ਨਾਨਕ ਮਨਮੁਖਿ ਜਿ ਕਮਾਵੈ ਸੁ ਥਾਇ ਨ ਪਵੈ ਦਰਗਹ ਹੋਇ ਖੁਆਰੁ ॥੨੩॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે મનનું કોઈપણ કાર્ય સફળ થતું નથી અને પ્રભુના દરબારમાં તેનું સન્માન થાય છે || ૨૩ ||

ਸਭਨਾ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚਿ ਸੋ ਭਲਾ ਭਾਈ ਜਿਤੁ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
બધા રાગોમાંથી એ રાગ સારો છે, જેના દ્વારા મનમાં ઈશ્વરનો વાસ થાય છે.

ਰਾਗੁ ਨਾਦੁ ਸਭੁ ਸਚੁ ਹੈ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥
રાગ અને સંગીત બધા સાચા છે, તેમનું મહત્વ અવ્યક્ત છે.

ਰਾਗੈ ਨਾਦੈ ਬਾਹਰਾ ਇਨੀ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੂਝਿਆ ਜਾਇ ॥
ઈશ્વર તો રાગ અને સંગીત કરતાં મહાન છે, તેમની આજ્ઞા આનાથી સમજી શકાતી નથી.

ਨਾਨਕ ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਤਿਨਾ ਰਾਸਿ ਹੋਇ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸੋਝੀ ਪਾਇ ॥
ગુરુ નાનક ફરમાવે છે કે જેઓ સદ્‌ગુરુ પાસેથી જ્ઞાન મેળવે છે, તે જ તેમની આજ્ઞાને સમજે છે અને તેમનો રાગ સફળતા મળે છે.

ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਇਆ ਜਿਉ ਤਿਸੈ ਦੀ ਰਜਾਇ ॥੨੪॥
દરેક વસ્તુ તેમાંથી જન્મે છે, કારણ કે તે તે મલિકની ઇચ્છા છે, તેથી તે થાય છે || ૨૪ ||

ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਕਹੈ ਕਹਾਇ ॥
અમૃતમય ભગવાનનું નામ ગુરુમાં જ છે, તે નામામૃતનો જપ કરે છે અને સાધકોને નામનો જાપ પણ કરાવે છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮਲੋੁ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥
ગુરુનો અભિપ્રાય છે કે પરમાત્માનું નામ નિર્મળ સાગર છે, માટે નિર્મળ નામની પૂજા કરો.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਤਤੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥
આ અમૃત-વાણી મનમાં ગુરુ પાસેથી જ વસે છે,

ਹਿਰਦੈ ਕਮਲੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ॥
જેના કારણે હૃદય-કમળ પ્રકાશમય બને છે અને આત્મ પ્રકાશ પરમ પ્રકાશમાં ભળી જાય છે.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਿਨ ਕਉ ਮੇਲਿਓਨੁ ਜਿਨ ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਲਿਖਾਇ ॥੨੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે સાચા ગુરુ સાથેનું એનું જ મિલન થાય છે, જેમના કપાળ પર નસીબ લખેલું હોય છે || ૨૫ ||

ਅੰਦਰਿ ਤਿਸਨਾ ਅਗਿ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ ॥
કામુકના સ્વાર્થમાં તૃષ્ણાનો અગ્નિ પ્રજ્વલિત થાય છે અને તેની વાસનાઓ જતી નથી.

ਮੋਹੁ ਕੁਟੰਬੁ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਹੈ ਕੂੜਿ ਰਹਿਆ ਲਪਟਾਇ ॥
પરિવાર સાથેનો લગાવ તમામ ખોટો છે, પરંતુ તે આ જૂઠાણામાં લપેટાયેલો રહે છે.

ਅਨਦਿਨੁ ਚਿੰਤਾ ਚਿੰਤਵੈ ਚਿੰਤਾ ਬਧਾ ਜਾਇ ॥
તે દરરોજ ચિંતામાં જ પડ્યો રહે છે અને સંસારની ચિંતાઓમાં ફસાઈ જાય છે.

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੁਕਈ ਹਉਮੈ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥
અહંકારમાં તે અહંકારી કાર્યો કરે છે, જેના કારણે તેનું જન્મ-મરણ છૂટતું નથી.

ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਉਬਰੈ ਨਾਨਕ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥੨੬॥
ગુરુ નાનક દ્વારા કહેવાયું છે કે ગુરુનો આશ્રય લેવાથી મન પણ કાબુમાં આવે છે, ગુરુ તેને સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત કરે છે. || ૨૬ ||

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਹਰਿ ਧਿਆਇਦਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇ ॥
ગુરુની સત્સંગમાં પરમાત્માનું ભજન આદરપૂર્વક ગવાય છે.

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਦੇ ਹਰਿ ਮੇਲੇ ਗੁਰੁ ਮੇਲਾਇ ॥
જેઓ સત્સંગમાં ગુરુની સેવા કરે છે, ગુરુ તેમને પરમાત્મા સાથે જોડે છે.

ਏਹੁ ਭਉਜਲੁ ਜਗਤੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਗੁਰੁ ਬੋਹਿਥੁ ਨਾਮਿ ਤਰਾਇ ॥
આ સંસાર ભયંકર અને ઉબડખાબડ સમુદ્ર છે, ગુરુ જહાજ છે અને હરિનામ જ તારવાનો છે

ਗੁਰਸਿਖੀ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇ ॥
ગુરુના શિષ્યોએ રાજાને સ્વીકાર્યો છે અને પૂર્ણ ગુરુએ તેમને પાર પાડ્યા છે.

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਕੀ ਹਰਿ ਧੂੜਿ ਦੇਹਿ ਹਮ ਪਾਪੀ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਂਹਿ ॥
હે હરિ! અમને પણ ગુરુના શિષ્યોની ચરણોની ધૂળ આપો જેથી અમે પાપીઓ પણ મોક્ષ પામી શકીએ.

ਧੁਰਿ ਮਸਤਕਿ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਲਿਖਿਆ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਿਲਿਆ ਆਇ ॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જેના મસ્તક પર પ્રભુએ ભાગ્ય લખ્યું છે, તેને ગુરુ મળ્યો છે.

ਜਮਕੰਕਰ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰਿਅਨੁ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਲਏ ਛਡਾਇ ॥
તે યમદૂતોને મારી નાખે છે અને તેમને ભગાડે છે અને પ્રભુના દરબારમાં તેમને બચાવે છે.

ਗੁਰਸਿਖਾ ਨੋ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਹਰਿ ਤੁਠਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥੨੭॥
ગુરુના શિષ્યોને અભિનંદન છે, જેમને પરમેશ્વરે ખુશીથી મળાવ્યા છે || ૨૭ ||

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜਾਇਆ ਜਿਨਿ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥
તે સંપૂર્ણ ગુરુએ પરમાત્માનું નામ સુમિરણ (સ્મરણ) કરાવ્યું છે, જેણે મનમાંથી ભ્રમ દૂર કર્યો.

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਗਾਇ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਮਗੁ ਦੇਖਾਇਆ ॥
ઈશ્વરના ગુણગાન ગાઈને અમને સન્માર્ગ દેખાયો

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਏਕ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਅੰਤਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਇਆ ॥
અહંકારને મારીને આપણે એક પ્રભુને સમર્પિત કર્યા છે અને મનમાં હરિનામ સ્થાપિત કર્યું છે.

ਗੁਰਮਤੀ ਜਮੁ ਜੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥
ગુરુની માન્યતા અનુસાર, હરિનામમાં લીન થવાથી યમ પણ ખરાબ નજરથી જોતો નથી

ਸਭੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤੈ ਕਰਤਾ ਜੋ ਭਾਵੈ ਸੋ ਨਾਇ ਲਾਇਆ ॥
બધું ઈશ્વર જ કરવાનો છે, જ્યારે તેને યોગ્ય લાગે છે, નામ-કીર્તનમાં લગાવી દે છે

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਨਾਉ ਲਏ ਤਾਂ ਜੀਵੈ ਬਿਨੁ ਨਾਵੈ ਖਿਨੁ ਮਰਿ ਜਾਇਆ ॥੨੮॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે અમને તો હરિનામના જપથી જીવન મળે છે, નહીં તો હરિનામ વિના એક ક્ષણમાં મરી જઈએ || ૨૮ ||

ਮਨ ਅੰਤਰਿ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਭ੍ਰਮਿ ਭੂਲੇ ਹਉਮੈ ਸਾਕਤ ਦੁਰਜਨਾ ॥
અહંકારનો રોગ દુષ્ટ ભ્રામક માણસોના મનમાં રહે છે અને અહંકારને લીધે તેઓ ભ્રમમાં રહે છે.

ਨਾਨਕ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇ ਮਿਲਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧੂ ਸਜਣਾ ॥੨੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જ્યારે કોઈ સદ્દગુરુ, ઋષિ સજ્જનથી મુલાકાત થાય છે, ત્યારે આ રોગ મટી જાય છે.|| ૨૯ ||

ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਹਰਿ ਬੋਲੇ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી જીવ પ્રભુની આરાધના કરે છે.

ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮਿ ਕਸਾਈ ਦਿਨਸੁ ਰਾਤਿ ਹਰਿ ਰਤੀ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਚੋਲੇ ॥
તે દિવસરાત પ્રભુના પ્રેમમાં આકષિત રહે છે અને પ્રભુના રંગમાં લીન રહે છે.

ਹਰਿ ਜੈਸਾ ਪੁਰਖੁ ਨ ਲਭਈ ਸਭੁ ਦੇਖਿਆ ਜਗਤੁ ਮੈ ਟੋਲੇ ॥
મેં આખા જગતમાં શોધીને જોઈ લીધું છે, પરંતુ ઈશ્વર જેવા પરમ પુરુષ ક્યાંય મળ્યા નથી.

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ਮਨੁ ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਡੋਲੇ ॥
ગુરુ પરમાત્માના નામનો જપ કરાવે છે, પછી મન ક્યાંય ડગમગતું નથી.

ਜਨ ਨਾਨਕੁ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗੁਲ ਗੋਲੇ ॥੩੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે અમે હરિના વિશિષ્ટ ભક્ત છીએ અને પોતાને ગુરુ-સદ્દગુરુના સેવકોના સેવક માનીએ છીએ. || ૩૦ ||

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫
શ્લોક મહલા ૫ ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਰਤੇ ਸੇਈ ਜਿ ਮੁਖੁ ਨ ਮੋੜੰਨ੍ਹਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸਿਞਾਤਾ ਸਾਈ ॥
જેણે ગુરુને ઓળખ્યા છે તેઓ તેમની ભક્તિમાં લીન રહે છે અને ક્યારેય પીઠ ફેરવતા નથી.

ਝੜਿ ਝੜਿ ਪਵਦੇ ਕਚੇ ਬਿਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾ ਕਾਰਿ ਨ ਆਈ ॥੧॥
જેઓ પ્રેમ અને ભક્તિનું કામ જાણતા નથી, તે કાચા પ્રેમીઓ ભાંગી પડે છે.|| ૧ ||

ਧਣੀ ਵਿਹੂਣਾ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਭਾਹੀ ਸੇਤੀ ਜਾਲੇ ॥
પ્રભુ વિનાના સુંદર વસ્ત્રો પણ અગ્નિમાં બળી જવાના છે.

ਧੂੜੀ ਵਿਚਿ ਲੁਡੰਦੜੀ ਸੋਹਾਂ ਨਾਨਕ ਤੈ ਸਹ ਨਾਲੇ ॥੨॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે હે પ્રભુ! તું મારી સાથે હોય તો મને ધૂળમાં રગડવાનું પણ ગમે છે ||૨||

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਅਰਾਧੀਐ ਨਾਮਿ ਰੰਗਿ ਬੈਰਾਗੁ ॥
ગુરુના ઉપદેશથી આરાધના કરો, પ્રભુના નામના રંગમાં વૈરાગ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

ਜੀਤੇ ਪੰਚ ਬੈਰਾਈਆ ਨਾਨਕ ਸਫਲ ਮਾਰੂ ਇਹੁ ਰਾਗੁ ॥੩॥
હે નાનક! જેઓ પાંચ દુર્ગુણોને દૂર કરવામાં સક્ષમ છે, આ મારુ રાગ તેમના માટે સફળ છે || ૩ ||

ਜਾਂ ਮੂੰ ਇਕੁ ਤ ਲਖ ਤਉ ਜਿਤੀ ਪਿਨਣੇ ਦਰਿ ਕਿਤੜੇ ॥
હે બ્રાહ્મણ! મારા માટે તો એક પરમ પરમેશ્વર જ લાખો - કરોડો સમાન છે, જેના દરવાજે ઘણા માંગવાવાળા છે

ਬਾਮਣੁ ਬਿਰਥਾ ਗਇਓ ਜਨੰਮੁ ਜਿਨਿ ਕੀਤੋ ਸੋ ਵਿਸਰੇ ॥੪॥
હે બ્રાહ્મણ! તારો જન્મ વ્યર્થ ગયો, તને જે ઈશ્વરે બનાવ્યો, એને જ તું ભૂલી ગયો || ૪ ||

ਸੋਰਠਿ ਸੋ ਰਸੁ ਪੀਜੀਐ ਕਬਹੂ ਨ ਫੀਕਾ ਹੋਇ ॥
નામ રસ સોરઠ રાગ દ્વારા પીવો જોઈએ, જે ક્યારેય ઝાંખો થતો નથી.

ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਈਅਹਿ ਦਰਗਹ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જે ઈશ્વરના ગુણગાન ગાય છે, પ્રભુના દરબારમાં તેની જ પ્રતિષ્ઠા છે. ||૫||

ਜੋ ਪ੍ਰਭਿ ਰਖੇ ਆਪਿ ਤਿਨ ਕੋਇ ਨ ਮਾਰਈ ॥
પ્રભુ જેને બચાવવાના છે તેને કોઈ મારી શકતું નથી.

ਅੰਦਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਦਾ ਗੁਣ ਸਾਰਈ ॥
જેના હ્રદયમાં સુખનિધિ પ્રભુનું નામ છે, તે હંમેશા નિરંકારની સ્તુતિ કરે છે.

ਏਕਾ ਟੇਕ ਅਗੰਮ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਧਾਰਈ ॥
તે પ્રભુનો આશ્રય લે છે અને તેને મન અને શરીરમાં ધારણ કરે છે.

ਲਗਾ ਰੰਗੁ ਅਪਾਰੁ ਕੋ ਨ ਉਤਾਰਈ ॥
તેણે પ્રભુનો રંગ લાગેલો હોય છે, જેને કોઈ ઉતારી શકતું નથી.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਇ ਸਹਜਿ ਸੁਖੁ ਸਾਰਈ ॥
ગુરુમુખ ઈશ્વરનો મહિમા કરે છે અને કુદરતી સુખ મેળવે છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਰਿਦੈ ਉਰਿ ਹਾਰਈ ॥੬॥
હે નાનક! તે પોતાના હ્રદયમાં સુખનિધિ હરિનામની માળા ધારણ કરે છે. || ૬ ||

ਕਰੇ ਸੁ ਚੰਗਾ ਮਾਨਿ ਦੁਯੀ ਗਣਤ ਲਾਹਿ ॥
પરમાત્મા જે કઈ પણ કરે છે, તે આનંદથી માણો, દ્વૈતભાવ છોડો.

ਅਪਣੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿ ਆਪੇ ਲੈਹੁ ਲਾਇ ॥
તે પોતાની કૃપામાં ભળી જાય છે.

ਜਨ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਉਪਦੇਸੁ ਵਿਚਹੁ ਭਰਮੁ ਜਾਇ ॥
હે પ્રભુ! તમારા ભક્તોને ઉપદેશ આપો, જેથી મનમાંથી મૂંઝવણ દૂર થાય.

ਜੋ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਸੋਈ ਸਭ ਕਮਾਇ ॥
સર્જનહારે તેના નસીબમાં જે લખ્યું હોય તે બધું જ કરવાનું હોય છે.

ਸਭੁ ਕਛੁ ਤਿਸ ਦੈ ਵਸਿ ਦੂਜੀ ਨਾਹਿ ਜਾਇ ॥
બધું પરમેશ્વરના હાથમાં જ છે, બીજા કોઈના નહીં.

ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਅਨਦ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮੰਨਿ ਰਜਾਇ ॥੭॥
ગુરુ નાનક કહે છે - પ્રભુની ઈચ્છાનું પાલન કરવાથી જ સુખ અને આનંદની પ્રાપ્તિ થઈ શકે છે.|| ૭ ||

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਜਿਨ ਸਿਮਰਿਆ ਸੇਈ ਭਏ ਨਿਹਾਲ ॥
જેમણે પૂર્ણ ગુરુનું સ્મરણ કર્યું છે, તેઓને રાહત થાય છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਅਰਾਧਣਾ ਕਾਰਜੁ ਆਵੈ ਰਾਸਿ ॥੮॥
નાનકે કહ્યું છે કે ઈશ્વરની ઉપાસના કરવાથી તમામ કાર્યો પૂર્ણ થાય છે.|| ૮ ||

ਪਾਪੀ ਕਰਮ ਕਮਾਵਦੇ ਕਰਦੇ ਹਾਏ ਹਾਇ ॥
પાપ કરનારા આખરે રડે છે.

ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਮਥਨਿ ਮਾਧਾਣੀਆ ਤਿਉ ਮਥੇ ਧ੍ਰਮ ਰਾਇ ॥੯॥
નાનક કહે છે કે જેમ મંથન સાથે મંથન થાય છે, એ જ રીતે યમરાજ તેમનું મંથન કરે છે. ||૯||

ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਨਿ ਸਾਜਨਾ ਜਨਮ ਪਦਾਰਥੁ ਜੀਤਿ ॥
સદાચારી પુરુષો ઈશ્વરનું ધ્યાન કરીને પોતાનો જન્મ જીતી લે છે.

ਨਾਨਕ ਧਰਮ ਐਸੇ ਚਵਹਿ ਕੀਤੋ ਭਵਨੁ ਪੁਨੀਤ ॥੧੦॥
નાનકનું માનવું છે કે ધર્મનો ઉપદેશ આપીને તેઓ વિશ્વને પણ શુદ્ધ કરે છે.|| ૧૦ ||

ਖੁਭੜੀ ਕੁਥਾਇ ਮਿਠੀ ਗਲਣਿ ਕੁਮੰਤ੍ਰੀਆ ॥
હું તો ખોટા સલાહકારોની વાતને મીઠી ગણીને ખરાબ રીતે ફસાઈ ગયો છું

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਉਬਰੇ ਜਿਨਾ ਭਾਗੁ ਮਥਾਹਿ ॥੧੧॥
હે નાનક! જેમના કપાળ પર સૌભાગ્ય હોય છે, તે બચી ગયા છે || ૧૧ ||

ਸੁਤੜੇ ਸੁਖੀ ਸਵੰਨ੍ਹਿ ਜੋ ਰਤੇ ਸਹ ਆਪਣੈ ॥
જેઓ પોતાના ગુરુના સ્મરણમાં લીન રહે છે, તેઓ આ રીતે શાંતિથી સૂઈ જાય છે.

ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਛੋਹਾ ਧਣੀ ਸਉ ਅਠੇ ਪਹਰ ਲਵੰਨ੍ਹਿ ॥੧੨॥
મલિકના પ્રેમથી વિખૂટા પડેલા આઠ પ્રહર વ્યાકુળ હોય છે || ૧૨ ||

ਸੁਤੜੇ ਅਸੰਖ ਮਾਇਆ ਝੂਠੀ ਕਾਰਣੇ ॥
અસંખ્ય લોકો ખોટા વહેમને કારણે અજ્ઞાનતામાં સૂઈ રહ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਾਗੰਨਿ੍ ਜਿ ਰਸਨਾ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰਣੇ ॥੧੩॥
હે નાનક! જેઓ ઈશ્વરનું નામ રસ સાથે ઉચ્ચાર કરે છે, તે વાસ્તવમાં જાગૃત માનવામાં આવે છે || ૧૩ ||

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪੇਖਿ ਭੁਲਣੇ ਵੁਠੇ ਨਗਰ ਗੰਧ੍ਰਬ ॥
મૃગજળ અને ગાંધર્વ નગરી જોઈને લોકો દિગ્મૂઢ થઈ જાય છે.

ਜਿਨੀ ਸਚੁ ਅਰਾਧਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਤਨਿ ਫਬ ॥੧੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જે વ્યક્તિ ઈશ્વરની પૂજા કરે છે, તે જ વ્યક્તિ તેના મન અને શરીરથી સુંદર દેખાય છે || ૧૪ ||

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਸੰਮ੍ਰਥ ਪੁਰਖੁ ਅਪਾਰੁ ॥
પરબ્રહ્મ મૃત્યુ પામેલા આત્માઓના ઉદ્ધારક છે, તે સર્વશક્તિમાન અને અનંત છે.

ਜਿਸਹਿ ਉਧਾਰੇ ਨਾਨਕਾ ਸੋ ਸਿਮਰੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥੧੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જેને તે બચાવે છે, તે તે સર્જનહારને યાદ કરે છે.|| ૧૫ ||

ਦੂਜੀ ਛੋਡਿ ਕੁਵਾਟੜੀ ਇਕਸ ਸਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥
દ્વૈતભાવના દુષ્ટ માર્ગને છોડીને, તમારા હૃદયને ભગવાન સાથે જોડો.

ਦੂਜੈ ਭਾਵੀਂ ਨਾਨਕਾ ਵਹਣਿ ਲੁੜ੍ਹੰਦੜੀ ਜਾਇ ॥੧੬॥
હે નાનક! દ્વૈતભાવમાં રહેનારા લોકો નદીમાં વહેતી વસ્તુઓ સમાન છે || ૧૬ ||

ਤਿਹਟੜੇ ਬਾਜਾਰ ਸਉਦਾ ਕਰਨਿ ਵਣਜਾਰਿਆ ॥
લોકો ત્રણ ગુણના માયા બજારમાં જીવનનો વ્યવહાર કરે છે.

ਸਚੁ ਵਖਰੁ ਜਿਨੀ ਲਦਿਆ ਸੇ ਸਚੜੇ ਪਾਸਾਰ ॥੧੭॥
વાસ્તવમાં તે સાચા કરિયાણા કહેવાને લાયક છે, જેમણે નામ રૂપી સચ્ચા સૌદા નાખી દીધા છે || ૧૭ ||

ਪੰਥਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਜਾਣਈ ਭੂਲੀ ਫਿਰੈ ਗਵਾਰਿ ॥
અભણ જીવ - સ્ત્રી પ્રેમનો માર્ગ જાણતી નથી અને ભટકતી રહે છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਬਿਸਰਾਇ ਕੈ ਪਉਦੇ ਨਰਕਿ ਅੰਧ੍ਯਾਰ ॥੧੮॥
હે નાનક! ભગવાનને ભૂલીને તે ભયંકર નરકમાં પડે છે || ૧૮ ||

ਮਾਇਆ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਮਾਂਗੈ ਦੰਮਾਂ ਦੰਮ ॥
જીવના મનથી ધન દોલત નથી ભૂલતી, પરંતુ વધારેમાં વધારે પૈસા માંગે છે.

ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਨਾਨਕ ਨਹੀ ਕਰੰਮਿ ॥੧੯॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે જો ભાગ્યમાં ના હોય તો તેને પ્રભુ યાદ નથી આવતા || ૧૯ ||

ਤਿਚਰੁ ਮੂਲਿ ਨ ਥੁੜੀਂਦੋ ਜਿਚਰੁ ਆਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ॥
જ્યાં સુધી ઈશ્વરની કૃપા હોય છે ત્યાં સુધી કોઈ વસ્તુની કમી નથી.

ਸਬਦੁ ਅਖੁਟੁ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕਾ ਖਾਹਿ ਖਰਚਿ ਧਨੁ ਮਾਲੁ ॥੨੦॥
નાનકે કહ્યું છે કે પ્રભુ શબ્દ અખંડ ભંડાર છે, આ ધન સ્વેચ્છાએ વાપરી શકાય છે. || ૨૦ ||

ਖੰਭ ਵਿਕਾਂਦੜੇ ਜੇ ਲਹਾਂ ਘਿੰਨਾ ਸਾਵੀ ਤੋਲਿ ॥
જો પાંખો વેચાય છે તો હું તેમને વાજબી કિંમતે ખરીદીશ.

ਤੰਨਿ ਜੜਾਂਈ ਆਪਣੈ ਲਹਾਂ ਸੁ ਸਜਣੁ ਟੋਲਿ ॥੨੧॥
તેમને મારા શરીર પર લગાવીને હું મારા પ્રભુને શોધી લઈશ || ૨૧ ||

ਸਜਣੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਿਰਿ ਸਾਹਾਂ ਦੈ ਸਾਹੁ ॥
મારા સજ્જન પ્રભુ જ સાચા રાજા છે, તે રાજાઓ કરતા મોટા સમ્રાટ છે.

ਜਿਸੁ ਪਾਸਿ ਬਹਿਠਿਆ ਸੋਹੀਐ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਵੇਸਾਹੁ ॥੨੨॥
તેની પાસે બેસતાં જ સૌંદર્ય પ્રાપ્ત થાય છે, દરેકને તેનામાં વિશ્વાસ હોય છે.|| ૨૨ ||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ੴ सतिगुर प्रसादि ॥
એક શાશ્વત પરમાત્મા છે જે સદગુરૂની કૃપાથી મળે છે

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੯ ॥
શ્લોક મહેલ ૯

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਗਾਇਓ ਨਹੀ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥ ਕੀਨੁ ॥
હે ભાઈ! તમે ગોવિંદના ગુણગાન નથી કાર્ય, તમે તમારું જીવન વ્યર્થ ગુમાવ્યું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨਾ ਜਿਹ ਬਿਧਿ ਜਲ ਕਉ ਮੀਨੁ ॥੧॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! પરમાત્માનું એવી રીતે ભજન કરો, જેમ માછલી પાણીમાં તલ્લીન હોય છે || ૧ ||

ਬਿਖਿਅਨ ਸਿਉ ਕਾਹੇ ਰਚਿਓ ਨਿਮਖ ਨ ਹੋਹਿ ਉਦਾਸੁ ॥
હે ભાઈ! કેમ તમે વ્યક્તિલક્ષી વિકૃતિઓમાં ડૂબેલા છો, તમે એક ક્ષણ માટે પણ તેમનાથી અલગ થતા નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਹਰਿ ਮਨਾ ਪਰੈ ਨ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥੨॥
ગુરુ નાનક ફરમાન કહે છે કે હે મન! ભગવાનની ભક્તિ કરો, યમનો ફંદો નહીં પડે || ૨ ||

ਤਰਨਾਪੋ ਇਉ ਹੀ ਗਇਓ ਲੀਓ ਜਰਾ ਤਨੁ ਜੀਤਿ ॥
યૌવન જતું ગયું, હવે શરીર પર વૃદ્ધાવસ્થાએ કબજો જમાવ્યો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਹਰਿ ਮਨਾ ਅਉਧ ਜਾਤੁ ਹੈ ਬੀਤਿ ॥੩॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! ઈશ્વરનું ભજન કરી લે, સમય પસાર થઈ રહ્યો છે ||૩||

ਬਿਰਧਿ ਭਇਓ ਸੂਝੈ ਨਹੀ ਕਾਲੁ ਪਹੂਚਿਓ ਆਨਿ ॥
તે વૃધ્ધ થઈ ગયો છે, હોશ નથી રહ્યો, તેના માથા પર મૃત્યુ પણ આવી ગયું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਰ ਬਾਵਰੇ ਕਿਉ ਨ ਭਜੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥੪॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે હે પાગલ માણસ! હજુ પણ તું ભગવાનનું ભજન કેમ નથી કરતો? ||૪||

ਧਨੁ ਦਾਰਾ ਸੰਪਤਿ ਸਗਲ ਜਿਨਿ ਅਪੁਨੀ ਕਰਿ ਮਾਨਿ ॥
હે ભાઈ! સંપત્તિ, પત્ની અને બધી મિલકત જે તમે તમારી પોતાની તરીકે સ્વીકારી હતી.

ਇਨ ਮੈ ਕਛੁ ਸੰਗੀ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਜਾਨਿ ॥੫॥
નાનકના સાચા શબ્દો સ્વીકારો કે તેમાંથી કોઈ તમારો સાથી નથી. || ૫ ||

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਭੈ ਹਰਨ ਹਰਿ ਅਨਾਥ ਕੇ ਨਾਥ ॥
ઈશ્વર પતિત જીવોના તારણહાર છે, ભય દૂર કરનારા અને અનાથોનો નાથ છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਜਾਨੀਐ ਸਦਾ ਬਸਤੁ ਤੁਮ ਸਾਥਿ ॥੬॥
નાનક કહે છે કે એ સમજી લો કે તે હંમેશા તમારી સાથે છે. || ૬ ||

ਤਨੁ ਧਨੁ ਜਿਹ ਤੋ ਕਉ ਦੀਓ ਤਾਂ ਸਿਉ ਨੇਹੁ ਨ ਕੀਨ ॥
જે ભગવાને તને સુંદર શરીર અને ધન આપ્યું છે, તેનાથી પ્રેમ નથી કર્યો

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਨਰ ਬਾਵਰੇ ਅਬ ਕਿਉ ਡੋਲਤ ਦੀਨ ॥੭॥
નાનક કહે છે કે હે પાગલ માણસ ! હવે ગરીબ બનીને શા માટે આમતેમ ભટકે છે || ૭ ||

ਤਨੁ ਧਨੁ ਸੰਪੈ ਸੁਖ ਦੀਓ ਅਰੁ ਜਿਹ ਨੀਕੇ ਧਾਮ ॥
જે પરમેશ્વરે શરીર, સંપત્તિ, આરામ અને રહેવા માટે ઘર આપ્યું છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ ਸਿਮਰਤ ਕਾਹਿ ਨ ਰਾਮੁ ॥੮॥
ગુરુ નાનક સમજાવે છે કે હે મન! તે રામનું સ્મરણ કેમ નથી કરતા. || ૮ ||

ਸਭ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਰਾਮੁ ਹੈ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿਨ ਕੋਇ ॥
પરમાત્મા સર્વ સુખ આપનાર છે, તેમના સિવાય બીજું કોઈ નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹ ਸਿਮਰਤ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥੯॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! તેમના સ્મરણ કરવાથી જ મુક્તિ મળે છે ||૯||

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਗਤਿ ਪਾਈਐ ਤਿਹ ਭਜੁ ਰੇ ਤੈ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! જેનું સ્મરણ (સ્મરણ) કરવાથી મુક્તિ મળે છે, તમે તેનો મહિમા કરો છો.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ ਅਉਧ ਘਟਤ ਹੈ ਨੀਤ ॥੧੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે હે મન! મારી વાત સાંભળો, રોજ જિંદગી ઘટે છે || ૧૦ ||

ਪਾਂਚ ਤਤ ਕੋ ਤਨੁ ਰਚਿਓ ਜਾਨਹੁ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ ॥
હે ચતુર લોકો! જાણો કે પરમેશ્વરે પાંચ તત્વોમાંથી શરીરની રચના કરી છે.

ਜਿਹ ਤੇ ਉਪਜਿਓ ਨਾਨਕਾ ਲੀਨ ਤਾਹਿ ਮੈ ਮਾਨੁ ॥੧੧॥
નાનકે કહ્યું છે કે આ સારી રીતે સ્વીકારી લો, જેનાથી જન્મ્યો છું, તેમાં જ ભળી જવાનું છે ||૧૧||

ਘਟ ਘਟ ਮੈ ਹਰਿ ਜੂ ਬਸੈ ਸੰਤਨ ਕਹਿਓ ਪੁਕਾਰਿ ॥
સંતો પોકાર કરીને કહે છે કે ઈશ્વર દરેક ક્ષણમાં રહે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਭਜੁ ਮਨਾ ਭਉ ਨਿਧਿ ਉਤਰਹਿ ਪਾਰਿ ॥੧੨॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! હરિનું ભજન કરી લો, તું બ્રહ્માંડ સાગર પાર કરી લેશો || ૧૨ ||

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਜਿਹ ਪਰਸੈ ਨਹੀ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥
જેને કોઈ સુખ કે દુ:ખ, લોભ, આસક્તિ તેમજ અભિમાન સ્પર્શતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ ਸੋ ਮੂਰਤਿ ਭਗਵਾਨ ॥੧੩॥
નાનક કહે, હે મન! સાંભળો, હકીકતમાં તે જ ભગવાનની મૂર્તિ છે.|| ૧૩ ||

ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਿਆ ਨਾਹਿ ਜਿਹਿ ਕੰਚਨ ਲੋਹ ਸਮਾਨਿ ॥
જેને વખાણ કે નિંદાની અસર થતી નથી, તે લોખંડ અને સોનાને સમાન માને છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ ॥੧੪॥
નાનક કહે છે કે હે મન! સાંભળો, તેમાંથી જ મુક્તિ મળે છે || ૧૪ ||

ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਜਾ ਕੈ ਨਹੀ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਸਮਾਨਿ ॥
જેને સુખ કે દુ:ખની અસર થતી નથી તે શત્રુ અને મિત્રોને સમાન માને છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਮੁਕਤਿ ਤਾਹਿ ਤੈ ਜਾਨਿ ॥੧੫॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે હે મન! સાંભળો, તેમાંથી મોક્ષ છે || ૧૫ ||

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ ॥
જે ન તો કોઈને ડરાવે છે, ન કોઈથી ડરતા હોય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ ॥੧੬॥
નાનક કહે છે કે હે મન! સાંભળો તેને જ્ઞાની કહેવાય || ૧૬ ||

ਜਿਹਿ ਬਿਖਿਆ ਸਗਲੀ ਤਜੀ ਲੀਓ ਭੇਖ ਬੈਰਾਗ ॥
જે વ્યક્તિ પદાર્થો અને અવગુણોનો ત્યાગ કરે છે, તે જગતનો ત્યાગ કરીને વૈરાગ્યમય બને છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹ ਨਰ ਮਾਥੈ ਭਾਗੁ ॥੧੭॥
નાનક કહે છે કે હે મન! સાંભળો, તે વ્યક્તિ ભાગ્યશાળી છે || ૧૭ ||

ਜਿਹਿ ਮਾਇਆ ਮਮਤਾ ਤਜੀ ਸਭ ਤੇ ਭਇਓ ਉਦਾਸੁ ॥
જેણે બધી માયા અને પ્રેમ છોડી દીધો છે તે અલિપ્ત થઈ ગયો છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨੁ ਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹ ਘਟਿ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਵਾਸੁ ॥੧੮॥
નાનક કહે છે - હે મન! સાંભળો, હકીકતમાં તેમના હૃદયમાં બ્રહ્મા વસે છે. || ૧૮ ||

ਜਿਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਉਮੈ ਤਜੀ ਕਰਤਾ ਰਾਮੁ ਪਛਾਨਿ ॥
જે જીવે અહંકાર છોડીને પરમ પરમેશ્વરને ઓળખ્યા છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਵਹੁ ਮੁਕਤਿ ਨਰੁ ਇਹ ਮਨ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ ॥੧੯॥
નાનકે કહ્યું છે કે વાસ્તવમાં એ જ વ્યક્તિ સંસારના બંધનમાંથી મુક્ત છે, આ સત્યને મનમાં સ્વીકારો. ||૧૯||

ਭੈ ਨਾਸਨ ਦੁਰਮਤਿ ਹਰਨ ਕਲਿ ਮੈ ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ॥
કળિયુગમાં પરમાત્માનું નામ ભયનો નાશ કરનાર અને દુષ્ટતા દૂર કરનાર છે.

ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਜੋ ਨਾਨਕ ਭਜੈ ਸਫਲ ਹੋਹਿ ਤਿਹ ਕਾਮ ॥੨੦॥
ગુરુ નાનક કહે છે - જે લોકો રાત-દિવસ પરમાત્માની ભક્તિ કરે છે, તેમના દરેક કાર્ય સફળ થાય છે. || ૨૦ ||

ਜਿਹਬਾ ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਭਜਹੁ ਕਰਨ ਸੁਨਹੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥
જીભથી ગોવિંદનું ભજન, કાનથી હરીનામ-કીર્તન સાંભળો.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਪਰਹਿ ਨ ਜਮ ਕੈ ਧਾਮ ॥੨੧॥
નાનક કહે, હે મન! સાંભળો, આનાથી યમપુરીમાં નહીં પડે || ૨૧ ||

ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਮਤਾ ਤਜੈ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ॥
જે જીવ પ્રેમ, લોભ, મોહ અને અહંકારનો ત્યાગ કરે છે

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਆਪਨ ਤਰੈ ਅਉਰਨ ਲੇਤ ਉਧਾਰ ॥੨੨॥
નાનક કહે છે કે તે વિશ્વના મહાસાગરમાંથી તારે જ છે, પરંતુ અન્ય લોકોનો પણ ઉદ્ધાર કરે છે || ૨૨ ||

ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਅਰੁ ਪੇਖਨਾ ਐਸੇ ਜਗ ਕਉ ਜਾਨਿ ॥
જેમ સપનું તેમજ થોડા સમય માટે જોવાનું છે, તેવી જ રીતે વિશ્વમાં વિશ્વાસ કરો.

ਇਨ ਮੈ ਕਛੁ ਸਾਚੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਭਗਵਾਨ ॥੨੩॥
નાનક કહે છે કે ભગવાન વિના આમાંનું કંઈ સાચું નથી || ૨૩ ||

ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਮਾਇਆ ਕਾਰਨੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਡੋਲਤ ਨੀਤ ॥
પ્રાણી ધનને ખાતર રાતદિવસ ભ્રમણ કરે છે.

ਕੋਟਨ ਮੈ ਨਾਨਕ ਕੋਊ ਨਾਰਾਇਨੁ ਜਿਹ ਚੀਤਿ ॥੨੪॥
હે નાનક! કરોડોમાં કોઈ વીરલો જ છે, જેના હૃદયમાં ભગવાન વસે છે || ૨૪ ||

ਜੈਸੇ ਜਲ ਤੇ ਬੁਦਬੁਦਾ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਨੀਤ ॥
જેમ જળ દ્વારા પરપોટો દરરોજ ઉત્પન્ન થાય છે તેમજ નાશ પામે છે.

ਜਗ ਰਚਨਾ ਤੈਸੇ ਰਚੀ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਮੀਤ ॥੨੫॥
નાનકે કહ્યું છે કે હે મિત્ર! સાંભળો, જગતની રચના પણ એવી જ રીતે થઈ છે || ૨૫ ||

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਛੂ ਨ ਚੇਤਈ ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਅੰਧੁ ॥
માયાના નશામાં આંધળો હોવાથી જીવને કંઈ યાદ રહેતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਪਰਤ ਤਾਹਿ ਜਮ ਫੰਧ ॥੨੬॥
હે નાનક! પરમાત્માના ભજન વિના તો યમની જાળમાં ફસાઈ જાય છે || ૨૬ ||

ਜਉ ਸੁਖ ਕਉ ਚਾਹੈ ਸਦਾ ਸਰਨਿ ਰਾਮ ਕੀ ਲੇਹ ॥
હમેશા સુખ જોઈતું હોય તો રામનું શરણ લે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਦੁਰਲਭ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ॥੨੭॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! સાંભળો, આ માનવ શરીર દુર્લભ છે, તેને વેડફશો નહીં ||૨૭||

ਮਾਇਆ ਕਾਰਨਿ ਧਾਵਹੀ ਮੂਰਖ ਲੋਗ ਅਜਾਨ ॥
મૂર્ખ લોકો પૈસા માટે દોડે છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਨ ॥੨੮॥
હે નાનક! ભગવાનની ભક્તિ કર્યા વિના જીવન અર્થહીન બની જાય છે ||૨૮||

ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਨਿਸਿ ਦਿਨੁ ਭਜੈ ਰੂਪ ਰਾਮ ਤਿਹ ਜਾਨੁ ॥
જે પ્રાણી દિવસ-રાત ભજન કરે છે, તેને પરમાત્માનું સ્વરૂપ ગણો.

ਹਰਿ ਜਨ ਹਰਿ ਅੰਤਰੁ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ ॥੨੯॥
નાનક કહે છે કે એ સત્ય સ્વીકારો કે ઈશ્વર અને તેમના ભક્તોમાં કોઈ ભેદ નથી. || ૨૯ ||

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੈ ਫਧਿ ਰਹਿਓ ਬਿਸਰਿਓ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ ॥
મન માયામાં ફસાયેલું રહે છે, જેના કારણે ઈશ્વરનું નામ વિસરાઈ જાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਜਨ ਜੀਵਨ ਕਉਨੇ ਕਾਮ ॥੩੦॥
ગુરુ નાનક સૂચના આપે છે કે ભગવાનના ભજન વિના જીવન કોઈ કામનું નથી || ૩૦ ||

ਪ੍ਰਾਨੀ ਰਾਮੁ ਨ ਚੇਤਈ ਮਦਿ ਮਾਇਆ ਕੈ ਅੰਧੁ ॥
માયાના નશામાં અંધ હોવાથી જીવ રામને યાદ કરતો નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਪਰਤ ਤਾਹਿ ਜਮ ਫੰਧ ॥੩੧॥
હે નાનક! પ્રભુ ભજન વિના મૃત્યુનો ફાંસો જ પડે છે || ૩૧ ||

ਸੁਖ ਮੈ ਬਹੁ ਸੰਗੀ ਭਏ ਦੁਖ ਮੈ ਸੰਗਿ ਨ ਕੋਇ ॥
સુખમાં તો બહુ બધા સાથી બને છે, પણ દુ:ખમાં કોઈ સાથ આપતું નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨਾ ਅੰਤਿ ਸਹਾਈ ਹੋਇ ॥੩੨॥
ગુરુ નાનક ઉપદેશ આપે છે કે હે મન! ભગવાનની ઉપાસના કરો, કારણ કે અંતમાં તે જ મદદ કરે છે || ૩૨ ||

ਜਨਮ ਜਨਮ ਭਰਮਤ ਫਿਰਿਓ ਮਿਟਿਓ ਨ ਜਮ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸੁ ॥
જીવ બિચારો જન્મ - જન્માંતા ભટકતો રહ્યો, પરંતુ તેનો મૃત્યુનો ભય દૂર થયો નહીં.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਮਨਾ ਨਿਰਭੈ ਪਾਵਹਿ ਬਾਸੁ ॥੩੩॥
નાનક કહે છે કે હે મન! ઈશ્વરનું ભજન કરવામાં આવે તો તમે નિર્ભય બની જશો || ૩૩ ||

ਜਤਨ ਬਹੁਤੁ ਮੈ ਕਰਿ ਰਹਿਓ ਮਿਟਿਓ ਨ ਮਨ ਕੋ ਮਾਨੁ ॥
મેં ઘણી કોશિશ કરી, પણ મનનો અહંકાર ભૂંસી ન શક્યો.

ਦੁਰਮਤਿ ਸਿਉ ਨਾਨਕ ਫਧਿਓ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਭਗਵਾਨ ॥੩੪॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પ્રભુ! હું દુઃખમાં ફસાયો, મને બચાવો || ૩૪ ||

ਬਾਲ ਜੁਆਨੀ ਅਰੁ ਬਿਰਧਿ ਫੁਨਿ ਤੀਨਿ ਅਵਸਥਾ ਜਾਨਿ ॥
બાળપણ, યુવાની અને વૃદ્ધાવસ્થા જીવનની ત્રણ અવસ્થાઓ ગણાય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜਨ ਬਿਨੁ ਬਿਰਥਾ ਸਭ ਹੀ ਮਾਨੁ ॥੩੫॥
નાનક કહે છે કે ઈશ્વરની ઉપાસના વિના બધું નકામું ગણાય છે.|| ૩૫ ||

ਕਰਣੋ ਹੁਤੋ ਸੁ ਨਾ ਕੀਓ ਪਰਿਓ ਲੋਭ ਕੈ ਫੰਧ ॥
તમારા માટે જે પણ કાર્ય કરવા યોગ્ય હતું, તે (પ્રભુ ભજન) તમે લોભને લીધે બિલકુલ કર્યું નથી.

ਨਾਨਕ ਸਮਿਓ ਰਮਿ ਗਇਓ ਅਬ ਕਿਉ ਰੋਵਤ ਅੰਧ ॥੩੬॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે હે અંધ ! સમય વીતી ગયો, હવે કેમ રડે છે || ૩૬ ||

ਮਨੁ ਮਾਇਆ ਮੈ ਰਮਿ ਰਹਿਓ ਨਿਕਸਤ ਨਾਹਿਨ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! મન તમારી માયામાં જ લીન છે, જે તેમાંથી બહાર આવતું નથી.

ਨਾਨਕ ਮੂਰਤਿ ਚਿਤ੍ਰ ਜਿਉ ਛਾਡਿਤ ਨਾਹਿਨ ਭੀਤਿ ॥੩੭॥
નાનક કહે છે કે જેમ દીવાલ પરની મૂર્તિ દીવાલ છોડતી નથી, એવી જ તારી હાલત છે. ||૩૭||

ਨਰ ਚਾਹਤ ਕਛੁ ਅਉਰ ਅਉਰੈ ਕੀ ਅਉਰੈ ਭਈ ॥
મનુષ્ય બીજું કઈ ઇચ્છે છે, પરંતુ કંઈક બીજું થાય છે.

ਚਿਤਵਤ ਰਹਿਓ ਠਗਉਰ ਨਾਨਕ ਫਾਸੀ ਗਲਿ ਪਰੀ ॥੩੮॥
હે નાનક! લોકોને છેતરવાના વિચારમાં તે પોતે જ ફસાઈ જાય છે || ૩૮ ||

ਜਤਨ ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਕੇ ਕੀਏ ਦੁਖ ਕੋ ਕੀਓ ਨ ਕੋਇ ॥
લોકો સુખ માટે ખૂબ પ્રયાસ કરે છે પરંતુ દુઃખને રોકવા માટે કંઈ કરતા નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਹੋਇ ॥੩੯॥
નાનક સમજાવે છે કે હે મન! સાંભળો, ઈશ્વરને જે યોગ્ય છે, તે જ થાય છે || ૩૯ ||

ਜਗਤੁ ਭਿਖਾਰੀ ਫਿਰਤੁ ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਦਾਤਾ ਰਾਮੁ ॥
આ જગત ભિખારીની જેમ ફરે છે, પણ ઈશ્વર બધાને આપનાર છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮਨ ਸਿਮਰੁ ਤਿਹ ਪੂਰਨ ਹੋਵਹਿ ਕਾਮ ॥੪੦॥
નાનક કહે છે કે હે મન! ભગવાનની ભક્તિ કરવાથી સર્વ કાર્યો પૂર્ણ થાય છે || ૪૦ ||

ਝੂਠੈ ਮਾਨੁ ਕਹਾ ਕਰੈ ਜਗੁ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਜਾਨੁ ॥
હે ભાઈ! તું કેમ જુઠું અભિમાન કરે છે, આ સંસાર તો સ્વપ્ન સમાન છે.

ਇਨ ਮੈ ਕਛੁ ਤੇਰੋ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਕਹਿਓ ਬਖਾਨਿ ॥੪੧॥
આ નાનકનું કથન છે કે દુનિયામાં કશું તમારું નથી || ૪૧ ||

ਗਰਬੁ ਕਰਤੁ ਹੈ ਦੇਹ ਕੋ ਬਿਨਸੈ ਛਿਨ ਮੈ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! તમે શરીરનું અભિમાન કરો છો, પણ તે ક્ષણવારમાં નાશ પામે છે.

ਜਿਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਰਿ ਜਸੁ ਕਹਿਓ ਨਾਨਕ ਤਿਹਿ ਜਗੁ ਜੀਤਿ ॥੪੨॥
નાનકનો મત છે કે જે જીવ ઈશ્વરના ગુણગાન ગાય છે, તે જગત પર વિજય મેળવે છે ||૪૨||

ਜਿਹ ਘਟਿ ਸਿਮਰਨੁ ਰਾਮ ਕੋ ਸੋ ਨਰੁ ਮੁਕਤਾ ਜਾਨੁ ॥
જેના હ્રદયમાં રામનું સ્મરણ છે, તે વ્યક્તિને મુક્ત ગણો.

ਤਿਹਿ ਨਰ ਹਰਿ ਅੰਤਰੁ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਸਾਚੀ ਮਾਨੁ ॥੪੩॥
નાનકનું માનવું છે કે સત્ય માનવું હોય તો તે વ્યક્તિ અને ભગવાનમાં કોઈ ફરક નથી. ||૪૩||

ਏਕ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ਜਿਹ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕੈ ਨਾਹਿ ਮਨਿ ॥
જેના જીવના મનમાં ભગવાનની ભક્તિ નથી

ਜੈਸੇ ਸੂਕਰ ਸੁਆਨ ਨਾਨਕ ਮਾਨੋ ਤਾਹਿ ਤਨੁ ॥੪੪॥
ગુરુ નાનક કહે છે કે તેમનું શરીર ડુક્કર અને કૂતરા જેવું હોવું જોઈએ. || ૪૪ ||

ਸੁਆਮੀ ਕੋ ਗ੍ਰਿਹੁ ਜਿਉ ਸਦਾ ਸੁਆਨ ਤਜਤ ਨਹੀ ਨਿਤ ॥
જેમ કે કૂતરો તેના માલિકનું ઘર છોડતો નથી.

ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਹਰਿ ਭਜਉ ਇਕ ਮਨਿ ਹੁਇ ਇਕ ਚਿਤਿ ॥੪੫॥
નાનકે કહ્યું છે કે એવી જ રીતે એકાગ્ર બનીને મનથી ભગવાનની પૂજા કરો. || ૪૫ ||

ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਅਰੁ ਦਾਨ ਕਰਿ ਮਨ ਮੈ ਧਰੈ ਗੁਮਾਨੁ ॥
જે વ્યક્તિ તીર્થ, વ્રત, ઉપવાસ અને દાન કર્યા પછી પણ મનમાં અભિમાન કરે છે

ਨਾਨਕ ਨਿਹਫਲ ਜਾਤ ਤਿਹ ਜਿਉ ਕੁੰਚਰ ਇਸਨਾਨੁ ॥੪੬॥
હે નાનક! તેના બધા કર્મ નિષ્ફળ થઇ જાય છે, જેમ હાથી સ્નાન પછી ધૂળ લગાવે છે ||૪૬||

ਸਿਰੁ ਕੰਪਿਓ ਪਗ ਡਗਮਗੇ ਨੈਨ ਜੋਤਿ ਤੇ ਹੀਨ ॥
માથું ધ્રૂજી રહ્યું છે, પગ ધ્રૂજી રહ્યા છે અને આંખોમાં કોઈ દૃષ્ટિ નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਧਿ ਭਈ ਤਊ ਨ ਹਰਿ ਰਸਿ ਲੀਨ ॥੪੭॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે વૃધ્ધાવસ્થામાં આ સ્થિતિ થઈ છે, છતાં જીવ પરમાત્માના ભજનમાં લીન નથી થઇ રહ્યો || ૪૭ ||

ਨਿਜ ਕਰਿ ਦੇਖਿਓ ਜਗਤੁ ਮੈ ਕੋ ਕਾਹੂ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥
દુનિયાને મેં પોતાની બનાવીને જોઈ છે, પણ કોઈ (હમદદ) કોઈનું નથી.

ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਹੈ ਤਿਹ ਰਾਖੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥੪੮॥
નાનક કહે છે કે ફક્ત પ્રભુ ભક્તિ જ સ્થિર છે, તેને તમારા હૃદયમાં રાખો. ||૪૮||

ਜਗ ਰਚਨਾ ਸਭ ਝੂਠ ਹੈ ਜਾਨਿ ਲੇਹੁ ਰੇ ਮੀਤ ॥
હે મિત્ર! આ જગત-સૃષ્ટિ બધું અસત્ય છે એ સત્ય સ્વીકારો.

ਕਹਿ ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਨਾ ਰਹੈ ਜਿਉ ਬਾਲੂ ਕੀ ਭੀਤਿ ॥੪੯॥
નાનકે કહ્યું છે કે રેતીની દીવાલ જેવું કંઈ સ્થિર રહેતું નથી.|| ૪૯ ||

ਰਾਮੁ ਗਇਓ ਰਾਵਨੁ ਗਇਓ ਜਾ ਕਉ ਬਹੁ ਪਰਵਾਰੁ ॥
દશરથ-સુત રામ પણ સંસાર છોડી ગયા, લંકાપતિ રાવણ પણ મૃત્યુની ગોદમાં ગયો, જેનો મોટો પરિવાર હતો.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਕਛੁ ਨਹੀ ਸੁਪਨੇ ਜਿਉ ਸੰਸਾਰੁ ॥੫੦॥
નાનક કહે છે કે આ જગત સ્વપ્ન જેવું છે અને કોઈ કાયમી નથી. || ૫૦ ||

ਚਿੰਤਾ ਤਾ ਕੀ ਕੀਜੀਐ ਜੋ ਅਨਹੋਨੀ ਹੋਇ ॥
ચિંતા તો એની કરવી જોઈએ, જે શક્ય ન હોય

ਇਹੁ ਮਾਰਗੁ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਨਾਨਕ ਥਿਰੁ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥੫੧॥
હે નાનક! આ સંસારના માર્ગ પર કોઈ સ્થિર નથી. || ૫૧ ||

ਜੋ ਉਪਜਿਓ ਸੋ ਬਿਨਸਿ ਹੈ ਪਰੋ ਆਜੁ ਕੈ ਕਾਲਿ ॥
જે કોઈ જન્મ લે છે, તે મૃત્યુ પામે છે. આજે કે કાલે બધા જ જવાના છે.

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ਲੇ ਛਾਡਿ ਸਗਲ ਜੰਜਾਲ ॥੫੨॥
તેથી નાનકનો અભિપ્રાય છે કે બધી જાળ છોડીને ભગવાનની સ્તુતિ કરવી. || ૫૨ ||

ਦੋਹਰਾ ॥
દોહા ||

ਬਲੁ ਛੁਟਕਿਓ ਬੰਧਨ ਪਰੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਤ ਉਪਾਇ ॥
અમારી શક્તિ પૂરી થઈ ગઈ છે, અમે બંધનમાં છીએ અને કોઈ ઉપાય સાબિત થઈ રહ્યો નથી.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਅਬ ਓਟ ਹਰਿ ਗਜ ਜਿਉ ਹੋਹੁ ਸਹਾਇ ॥੫੩॥
નાનક કહે છે કે હવે ઈશ્વરનો જ આશ્રય છે, જેમ આપણે હાથીને મગરથી બચાવવામાં મદદ કરી હતી. || ૫૩ ||

ਬਲੁ ਹੋਆ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਹੋਤ ਉਪਾਇ ॥
ઈશ્વરમાં નિષ્ઠા રાખીએ તો જવાબ મળે છે કે આધ્યાત્મિક બળ પણ પાછું મળે છે, બંધનમાંથી મુક્તિ મળે છે, બધા ઉપાયો સાચા પડે છે.

ਨਾਨਕ ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥ ਮੈ ਤੁਮ ਹੀ ਹੋਤ ਸਹਾਇ ॥੫੪॥
હે નાનક! બધું તમારા હાથમાં છે, તમે પોતે જ મદદ કરી શકો છો || ૫૪ ||

ਸੰਗ ਸਖਾ ਸਭਿ ਤਜਿ ਗਏ ਕੋਊ ਨ ਨਿਬਹਿਓ ਸਾਥਿ ॥
અમારા બધા સાથીઓ ચાલ્યા ગયા. કોઈ પણ અંત સુધી ટકી શક્યું નહીં.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਪਤਿ ਮੈ ਟੇਕ ਏਕ ਰਘੁਨਾਥ ॥੫੫॥
નાનક વિનંતી કરે છે કે હે પરમેશ્વર! આ આફતના સમયમાં તમે જ એકમાત્ર આશા છો. ||૫૫||

ਨਾਮੁ ਰਹਿਓ ਸਾਧੂ ਰਹਿਓ ਰਹਿਓ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ॥
હરિનામ અને સાધુ સ્થાયી છે, ગુરુ પરમેશ્વર નિત્ય છે.

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਜਗਤ ਮੈ ਕਿਨ ਜਪਿਓ ਗੁਰ ਮੰਤੁ ॥੫੬॥
હે નાનક! આ દુનિયામાં માત્ર થોડા જ લોકોએ ગુરુમંત્રનો જાપ કર્યો છે.|| ૫૬ ||

ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਰ ਮੈ ਗਹਿਓ ਜਾ ਕੈ ਸਮ ਨਹੀ ਕੋਇ ॥
રામનું નામ હૃદયમાં વસી ગયું છે, જેની સમકક્ષ કોઈ નથી.

ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਸੰਕਟ ਮਿਟੈ ਦਰਸੁ ਤੁਹਾਰੋ ਹੋਇ ॥੫੭॥੧॥
જેમનું સ્મરણ કરવાથી મુશ્કેલીઓ દૂર થાય છે અને હરિના દર્શન થાય છે. ||૫૭||૧||

ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥
મૂંડાવાની મહેલ ૫ ||

ਥਾਲ ਵਿਚਿ ਤਿੰਨਿ ਵਸਤੂ ਪਈਓ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਵੀਚਾਰੋ ॥
થાળીમાં ત્રણ વસ્તુઓ પીરસવામાં આવે છે - સત્ય, સંતોષ અને વિચાર.

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਪਇਓ ਜਿਸ ਕਾ ਸਭਸੁ ਅਧਾਰੋ ॥
આમાં ઠાકુરજીનું અમૃતરૂપી નામ પણ લગાવવામાં આવ્યું છે, જેનો તમામ લોકોનો આશ્રય છે.

ਜੇ ਕੋ ਖਾਵੈ ਜੇ ਕੋ ਭੁੰਚੈ ਤਿਸ ਕਾ ਹੋਇ ਉਧਾਰੋ ॥
જે આ ભોજન કરે છે, તેનો આનંદ લે છે, તેનો ઉદ્ધાર થાય છે.

ਏਹ ਵਸਤੁ ਤਜੀ ਨਹ ਜਾਈ ਨਿਤ ਨਿਤ ਰਖੁ ਉਰਿ ਧਾਰੋ ॥
આ અમૃત જેવી વસ્તુ છોડી શકાતી નથી, તેને હંમેશા તમારા હૃદયમાં રાખો.

ਤਮ ਸੰਸਾਰੁ ਚਰਨ ਲਗਿ ਤਰੀਐ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਪਸਾਰੋ ॥੧॥
આ અંધકારમય સંસારને હરિના ચરણોમાં લઈને પાર કરી શકાય છે, ગુરુ નાનક કહે છે કે સર્વત્ર બ્રહ્માનો વ્યાપ છે. ||૧||

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫ ॥
શ્લોક મહેલ ૫ ||

ਤੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਤੋ ਨਾਹੀ ਮੈਨੋ ਜੋਗੁ ਕੀਤੋਈ ॥
હે પ્રભુ! હું તમારા ઉપકારને સમજી શક્યો નહીં, તમે મને પ્રતિભાશાળી બનાવ્યો છે.

ਮੈ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰੇ ਕੋ ਗੁਣੁ ਨਾਹੀ ਆਪੇ ਤਰਸੁ ਪਇਓਈ ॥
કારણ કે મારા જેવા ગુણવિહીનમા કોઈ ગુણ નહોતો, તમે પોતે જ મારા પર દયા કરો છો.

ਤਰਸੁ ਪਇਆ ਮਿਹਰਾਮਤਿ ਹੋਈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਜਣੁ ਮਿਲਿਆ ॥
તમે દયા કરી, તારી દયા થઈ તો મને સજ્જન સદ્દગુરુ મળ્યા છે.

ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤਨੁ ਮਨੁ ਥੀਵੈ ਹਰਿਆ ॥੧॥
ગુરુ નાનકે કહ્યું છે કે મારું જીવન પ્રભુના નામ પર આધારિત છે, તેથી હું નામ મેળવીને જ જીવું છું, જેના કારણે મારું શરીર અને મન ખીલે છે. ||૧||

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ੴ सतिगुर प्रसादि ॥
તે અનન્ય પરબ્રહ્મ જેનો વાચક ઓમ છે, માત્ર એક (ઓમકાર-સ્વરૂપ), તે ગુરુની કૃપાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

ਰਾਗ ਮਾਲਾ ॥
રાગ માલા ||

ਰਾਗ ਏਕ ਸੰਗਿ ਪੰਚ ਬਰੰਗਨ ॥
એક રાગ સાથે તેની પાસે પાંચ રાગિણીઓ છે,

ਸੰਗਿ ਅਲਾਪਹਿ ਆਠਉ ਨੰਦਨ ॥
રાગના આઠ પુત્રો પણ સાથે ગાય છે.

ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਵੈ ਕਰਹੀ ॥
રાગી સંગીતકારો પ્રથમ રાગ ભૈરવને માને છે,

ਪੰਚ ਰਾਗਨੀ ਸੰਗਿ ਉਚਰਹੀ ॥
જેમની સાથે પાંચ રાગીણીઓ પણ ગાય છે.

ਪ੍ਰਥਮ ਭੈਰਵੀ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥
રાગ ભૈરવની પ્રથમ સ્ત્રી ભૈરવી, ત્યારબાદ બિલાવલી,

ਪੁੰਨਿਆਕੀ ਗਾਵਹਿ ਬੰਗਲੀ ॥
પુણ્ય અને બંગલી ગાય છે,

ਪੁਨਿ ਅਸਲੇਖੀ ਕੀ ਭਈ ਬਾਰੀ ॥
પછી અસ્લેખીનો ગાવાનો વારો આવે છે.

ਏ ਭੈਰਉ ਕੀ ਪਾਚਉ ਨਾਰੀ ॥
આ રાગ ભૈરવની પાંચ સ્ત્રીઓ છે.

ਪੰਚਮ ਹਰਖ ਦਿਸਾਖ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥
તેમના પુત્રો પંચમ, હર્ષ, દિશાખ, બંગલામ

ਬੰਗਾਲਮ ਮਧੁ ਮਾਧਵ ਗਾਵਹਿ ॥੧॥
મધુ, માધવ પણ પોતાના ગીત સંભળાવે છે || ૧ ||

ਲਲਤ ਬਿਲਾਵਲ ਗਾਵਹੀ ਅਪੁਨੀ ਅਪੁਨੀ ਭਾਂਤਿ ॥
આ સાથે લલિત અને બિલાવલ પણ પોતપોતાની રીતે ગાય છે.

ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਭੈਰਵ ਕੇ ਗਾਵਹਿ ਗਾਇਨ ਪਾਤ੍ਰ ॥੧॥
આ રાગ ભૈરવના આઠ પુત્રોના ગાયક ગીત ગાય છે. || ૧ ||

ਦੁਤੀਆ ਮਾਲਕਉਸਕ ਆਲਾਪਹਿ ॥બીજો રાગ માલકૌસક ગવાય છે,

ਸੰਗਿ ਰਾਗਨੀ ਪਾਚਉ ਥਾਪਹਿ ॥
જેની સાથે પાંચ રાગિણીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ਗੋਂਡਕਰੀ ਅਰੁ ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ॥
ગોંડકી, દેવગંધારી,

ਗੰਧਾਰੀ ਸੀਹੁਤੀ ਉਚਾਰੀ ॥
ગાંધારી, સિહુતિ અને

ਧਨਾਸਰੀ ਏ ਪਾਚਉ ਗਾਈ ॥
ધનાસરી - આ પાંચેયને ગાવામાં આવે છે

ਮਾਲ ਰਾਗ ਕਉਸਕ ਸੰਗਿ ਲਾਈ ॥
આ રાગ માલકૌંસની સાથે જ છે

ਮਾਰੂ ਮਸਤਅੰਗ ਮੇਵਾਰਾ ॥
મારુ, મસ્તઅંગ , મેવાર

ਪ੍ਰਬਲਚੰਡ ਕਉਸਕ ਉਭਾਰਾ ॥
પ્રબળચંડ, કૌસક, ઉભારા,

ਖਉਖਟ ਅਉ ਭਉਰਾਨਦ ਗਾਏ ॥
ખૌખટ અને ભૌરાનંદ ગાવામાં આવે છે

ਅਸਟ ਮਾਲਕਉਸਕ ਸੰਗਿ ਲਾਏ ॥੧॥
આ આઠ રાગ માલકૌસકના સાથે સૂરમાં સૂર મળવીને ગાય છે || ૧ ||

ਪੁਨਿ ਆਇਅਉ ਹਿੰਡੋਲੁ ਪੰਚ ਨਾਰਿ ਸੰਗਿ ਅਸਟ ਸੁਤ ॥
ત્યારબાદ રાગ હિંડોલ પાંચ રાગિણીઓ અને આઠ પુત્રોની સાથે આવે છે.

ਉਠਹਿ ਤਾਨ ਕਲੋਲ ਗਾਇਨ ਤਾਰ ਮਿਲਾਵਹੀ ॥੧॥
તે સ્વર ઉઠાવીને કિલ્લોલ કરતા ગાય છે || ૧ ||

ਤੇਲੰਗੀ ਦੇਵਕਰੀ ਆਈ ॥
તેમની પત્ની તેલંગી, દેવકરી,

ਬਸੰਤੀ ਸੰਦੂਰ ਸੁਹਾਈ ॥
બસંતી, સુંદર સંદુર અને

ਸਰਸ ਅਹੀਰੀ ਲੈ ਭਾਰਜਾ ॥ ਸੰਗਿ ਲਾਈ ਪਾਂਚਉ ਆਰਜਾ ॥
સરસ અહિરી પણ આવે છે. આ પાંચેય તેમના પતિ સાથે રહે છે.

ਸੁਰਮਾਨੰਦ ਭਾਸਕਰ ਆਏ ॥
સુરમાનંદ, ભાસ્કર,

ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ ਮੰਗਲਨ ਸੁਹਾਏ ॥
ચંદ્રબિંબ, મંગલન કૃપા સાથે આવે છે.

ਸਰਸਬਾਨ ਅਉ ਆਹਿ ਬਿਨੋਦਾ ॥
સરસવાન, વિનોદ,

ਗਾਵਹਿ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਕਮੋਦਾ ॥
બસંત અને કમોદ પણ સાથે ગાય છે.

ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹੇ ਸਵਾਰੀ ॥
આમ આઠ પુત્રો સાથે હિંડોળાની સવારી કરે છે અને

ਪੁਨਿ ਆਈ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਾਰੀ ॥੧॥
પછી દીવાનો વારો આવે છે || ૧ ||

ਕਛੇਲੀ ਪਟਮੰਜਰੀ ਟੋਡੀ ਕਹੀ ਅਲਾਪਿ ॥
કછેલી, પટમંજરી, ટોડી ગાય છે અને

ਕਾਮੋਦੀ ਅਉ ਗੂਜਰੀ ਸੰਗਿ ਦੀਪਕ ਕੇ ਥਾਪਿ ॥੧॥
કામોદી અને ગુજરી સાથે જ દીપક સાથે રાગિણીઓ છે. || ૧ ||

ਕਾਲੰਕਾ ਕੁੰਤਲ ਅਉ ਰਾਮਾ ॥
કાલંકા, કુંતલ, રામા

ਕਮਲਕੁਸਮ ਚੰਪਕ ਕੇ ਨਾਮਾ ॥
કમલ-કુસુમ, ચંપક,

ਗਉਰਾ ਅਉ ਕਾਨਰਾ ਕਲ੍ਯ੍ਯਾਨਾ ॥
ગૌરા, કાનડા અને કલ્યાણ

ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀਪਕ ਕੇ ਜਾਨਾ ॥੧॥
દીપક નામના રાગના આઠ પુત્રો માનવામાં આવે છે. || ૧ ||

ਸਭ ਮਿਲਿ ਸਿਰੀਰਾਗ ਵੈ ਗਾਵਹਿ ॥
રાગી, વિદ્વાનો, ગાયકો બધા મળીને સિરી રાગ ગાય છે અને

ਪਾਂਚਉ ਸੰਗਿ ਬਰੰਗਨ ਲਾਵਹਿ ॥
તેમાં પાંચ રાગિણીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ਬੈਰਾਰੀ ਕਰਨਾਟੀ ਧਰੀ ॥
બૈરાડી, કરનાટી,

ਗਵਰੀ ਗਾਵਹਿ ਆਸਾਵਰੀ ॥
ગૌરી, આશાવરી ને ગીતો ગાય છે અને

ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਸਿੰਧਵੀ ਅਲਾਪੀ ॥
તેની સાથે સિંધરવીનું ગીત હોય છે.

ਸਿਰੀਰਾਗ ਸਿਉ ਪਾਂਚਉ ਥਾਪੀ ॥੧॥
આ પાંચ રાગિણીઓ સિરી રાગ સાથે હાજર છે. ‖ ૧ ‖

ਸਾਲੂ ਸਾਰਗ ਸਾਗਰਾ ਅਉਰ ਗੋਂਡ ਗੰਭੀਰ ॥
સાલું, સારંગ, સાગર, ગોંડ, ગંભીર,

ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀਰਾਗ ਕੇ ਗੁੰਡ ਕੁੰਭ ਹਮੀਰ ॥੧॥
ગુંડ, કુંભ તથા હમીર - આ શ્રી રાગના આઠ પુત્રો છે ‖ ૧ ‖

ਖਸਟਮ ਮੇਘ ਰਾਗ ਵੈ ਗਾਵਹਿ ॥
સંગીતકાર, રાગી, ગીતકાર છઠ્ઠો રાગ મેઘ ગાય છે

ਪਾਂਚਉ ਸੰਗਿ ਬਰੰਗਨ ਲਾਵਹਿ ॥
આ સાથે પાંચ રાગિણીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ਸੋਰਠਿ ਗੋਂਡ ਮਲਾਰੀ ਧੁਨੀ ॥
તેની રાગિની સોરઠ, ગોંડ, મલારીની ધ્વનિ હોય છે,

ਪੁਨਿ ਗਾਵਹਿ ਆਸਾ ਗੁਨ ਗੁਨੀ ॥
પછી આશાને મધુર સ્વરમાં ગાવામાં આવે છે

ਊਚੈ ਸੁਰਿ ਸੂਹਉ ਪੁਨਿ ਕੀਨੀ ॥
ઊંચા સ્વરમાં સુહીનું ગીત હોય છે

ਮੇਘ ਰਾਗ ਸਿਉ ਪਾਂਚਉ ਚੀਨੀ ॥੧॥
આ રીતે મેઘ રાગની સાથે પાંચ રાગીણીયો હોય છે ‖ ૧ ‖

ਬੈਰਾਧਰ ਗਜਧਰ ਕੇਦਾਰਾ ॥
વૈરાધાર, ગજધર, કેદારા,

ਜਬਲੀਧਰ ਨਟ ਅਉ ਜਲਧਾਰਾ ॥
જવલીધર, નટ, જલધારા,

ਪੁਨਿ ਗਾਵਹਿ ਸੰਕਰ ਅਉ ਸਿਆਮਾ ॥
શંકર અને શ્યામ પણ ગાવામાં આવે છે

ਮੇਘ ਰਾਗ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੇ ਨਾਮਾ ॥੧॥
આ મેઘ રાગના પુત્રો ના નામ છે ||૧||

ਖਸਟ ਰਾਗ ਉਨਿ ਗਾਏ ਸੰਗਿ ਰਾਗਨੀ ਤੀਸ ॥
આ રીતે ગાયકોએ છ રાગોનું ગીત ગાયું છે, જેની સાથે ત્રીસ રાગીણીયો છે

ਸਭੈ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਗੰਨ ਕੇ ਅਠਾਰਹ ਦਸ ਬੀਸ ॥੧॥੧॥
આ બધા રાગોના અડતાલીસ પુત્રો છે, બધાની સાથે છ રાગ, પાંચ રાગીણીયો, અડતાલીસ પુત્ર કુલ ચૌરાસી છે || ૧ || ૧ ||

આધ્યાત્મિકતા તરફનો પ્રવાસ

ગુરુ ગ્રંથ સાહિબ એક શાશ્વત જીવંત ગુરુ છે, જે શીખ ગુરુઓ, હિંદુ અને મુસ્લિમ સંતોની કાવ્ય રચના છે. સંકલન એ તેમના દ્વારા સમગ્ર માનવજાતને ઈશ્વર તરફથી મળેલી ભેટ છે. ગુરુ ગ્રંથ સાહિબની દ્રષ્ટિ કોઈ પણ પ્રકારના જુલમ વિના દૈવી ન્યાય પર આધારિત સમાજની છે. જ્યારે ગ્રંથ હિંદુ ધર્મ અને ઇસ્લામના ગ્રંથોને સ્વીકારે છે અને તેનો આદર કરે છે, તે આ બંને ધર્મોમાંથી કોઈ એક સાથે નૈતિક સમાધાન સૂચિત કરતું નથી. ગુરુ ગ્રંથ સાહિબમાં મહિલાઓને પુરૂષોની સમાન ભૂમિકા સાથે ખૂબ સન્માન આપવામાં આવ્યું છે

સ્ત્રીઓમાં પુરૂષો જેવો જ આત્મા હોય છે અને તેથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરવાની સમાન તક સાથે તેમની આધ્યાત્મિકતા કેળવવાની સમાન અધિકાર ધરાવે છે.

મહિલાઓ અગ્રણી ધાર્મિક મંડળી સહિત તમામ ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક, સામાજિક અને બિનસાંપ્રદાયિક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લઇ શકે છે. શીખ ધર્મ સમાનતા, સામાજિક ન્યાય, માનવતાની સેવા અને અન્ય ધર્મો માટે સહિષ્ણુતાની હિમાયત કરે છે. રોજિંદા જીવનમાં કરુણા, પ્રામાણિકતા, નમ્રતા અને ઉદારતાના આદર્શોનો અભ્યાસ કરતી વખતે શીખ ધર્મનો આવશ્યક સંદેશ આધ્યાત્મિક ભક્તિ અને ભગવાન પ્રત્યેનો આદર છે. શીખ ધર્મના ત્રણ મુખ્ય સિદ્ધાંતો છે ભગવાનનું ધ્યાન અને સ્મરણ, પ્રામાણિક જીવન માટે કામ કરવું અને અન્ય લોકો સાથે શેર કરવું.

આત્મા માટે આ આધ્યાત્મિક પ્રવાસ પર જવાનો પ્રયાસ કરવા બદલ અભિનંદન. અનુવાદ ક્યારેય મૂળની નજીક ન હોઈ શકે, ખાસ કરીને જ્યારે સંપૂર્ણ ગુરુ ગ્રંથ સાહિબ કવિતામાં હોય અને રૂપકોનો ઉપયોગ કાર્યને અત્યંત મુશ્કેલ બનાવે છે. દૈવી સંદેશમાં, હિંદુ અને મુસ્લિમ પૌરાણિક કથાઓનો વારંવાર પ્રહલાદ, હરનાકશ, લક્ષ્મી, બ્રહ્મા વગેરેનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. કૃપા કરીને તેમને શાબ્દિક રીતે વાંચશો નહીં પરંતુ તેમના અંતર્ગત સંદેશને સમજો. ધ્યાન એ હકીકત પર છે કે ભગવાન એક છે અને તેમની સાથે એકતા મેળવવી એ માનવ જીવનનું લક્ષ્ય છે.

તમારી ભાષામાં દૈવી સંદેશ તમારા સુધી પહોંચાડવા માટે આ કાર્ય વર્ષોથી ઘણા સ્વયંસેવકો દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે. જો તમને કોઈ પ્રશ્નો હોય, તો કૃપા કરીને walnut@gmail.com પર નિઃસંકોચ ઇમેઇલ કરો અને અમને આ પ્રવાસમાં તમારી સાથે જોડાવાનું ગમશે.